
Österreichische Nationalbibliothek
+Z260026707

God. XXV. U ZAGREBU, U PETAK DANA 1. SÈRPNJA 1859. Broj 147.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službeno oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put: a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

☞ Početkom ovoga mieseca počimlje se drugi polugodišnji tečaj ovih novinah za god. 1859.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine“ obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravništvo Narodnih Novinah“ franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☞ Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Pod 10. t. m. izdao je uzoriti gospodin kardinal i nadbiskup zagrebački na svoje duhovničtvo opet okružnicu, u kojoj priobćuje papinsku poslanicu, koju je sv. otac dne 27. travnja t. g. povodom sadanjega rata na sve predstavnike katoličke cèrkve izdao.

— Pišu k. listu iz Verone, da su onamo dne 18. t. m. sretno prispiele milosèrdne sestre, koje je na 16. i. m. iz Zagreba onamo odveo velečastni g. Fidel Höpperger, predstojnik milosèrdnicah hèrvatsko-slavonske dèržave. Odmah sliedeći dan preuzele su naše milosèrdne sestre vojničku bolnicu „a San Spirito“ u Veroni, i započele svoje osobito u sadanjih okolnostih mučno, no kod Boga i ljudih tim zaslužnije čoviekoljubno dielo. Isti dan s našimi milosèrdnimi *sestrami* došle su u Veronu u istu svèrhu i milosèrdnice iz Praga i Beča, koje posliednje odveo je g. Höppeger po dobivenom naputku u Vičencu.

T. H. U Gornjem Zagorju dne 21. lipnja. Dobri i koristni primieri, bili domaći ili inostrani, imaju se sliediti, ako nećemo u nazadku ostati, i poslije, ali uzalud, kajati se. Da vidimo, jel se i kod nas nasliedsju.

Za bolje i točnije uvierenje, nadjimo i pregledajmo naše narodne novine od g. 1857 od dne 2. sèrpnja br. 148 i od 14. i. m. br. 158, u kojih se pod pèrvim brojem I. učiteljska skupština oglasuje, a pod drugim brojem se i priznava za takovu; dà rekoh, dali je ista našla odziva? — U istinu ga je našla. Jer upravo dogodi se polag izjavljenja jedne točke drugog ovdie naznačenog članka, koi glasi ovako: Vèrlo su potrebita učiteljska sakupljivanja u pogledu mnogih uzrokah, koja bi se imala obdèržavati i preduzimati po svih kotarih u odredjeno i prilično vrieme; pa ako ne drugčije, a to s uvidjenjem i shodnim odredjenjem naredbe visoke zemaljske vlasti, koja i zbilja časa nepočasi, već odmah za time naredbu izdade, da se svake godine barem jedanput u svakom školskom kotaru pod predsiedničtvom kotarskih učionah nadzornici učiteljske skupštine dèrže. Pa ne samo to, već je i u Varašdinu i u glavnom našem gradu Zagrebu obćenitimi učiteljskimi skupštinami pokazan primier, kojim da se takovi sastanci za korist svèrhe učine. I od poslie se svejednako iz svih stranah naše domovine slični sastanci oglasuju, u kom slučaju i ja nemogu propustiti, da i ovdie kod nas obdèržavani učiteljski sastanak neobjavim.

Velečastni g. Tomo Hajdek poarcidjakon i nadzornik školskog kotara tuheljskog, u vrieme načinjenom i razposlatom okružnicom i učitelje svoga kotara pozove, da se za učiteljsku siednicu za dan 7. o. m. na pitanja okružnici priklopljena s odgovori pismeno ili ustmeno priprave.

U odredjeni dan sastanka sastane se skupština sastojeća iz svietskih učiteljah i svećenikah. V. g. kot. škol. nadz. u 8 satih u jutro služio je sv. misu započetu sa „Dodji duše presveti“ pod kojom su učitelji sa sprovadjanjem orguljah pievali. Po dokončanoj sv. službi krene skupština u klanječku školsku sgradu. Prije viečanja v. g. kot. škol. nadz. cielu skupštinu — koju takodjer poveća i udostoji svojim prisutstvom od polit. strane i pogl. g. kot. predstojnik Gjuro Strah, — pozdravi sa viešt m. u sèrca dirajućim, vručim govorom, koi je osobito smerao i upravljen bio u obće oko svèrhe i zadaće pučke učione, za čim izpieva se carevka „Bože, živi“ i po tom se odmah začme viećanje.

Viećalo se je potanko o stanovitih po prečast. nadbiskupskom duh. stolu ustanovljenih pitanjih, o čemu odgovori tako pismeni kao i ustmeni uzeše se u zapisnik, koi će se nadležnom miestu svojim putem dostaviti.

Osim o viećanju onih od višjeg miesta zadatih pitanjah nastavi v g. kot. škol. nadziratelj sliedeća: Kako bi se školska knjižniica svagdie ustrojiti mogla? — Što je najveći uzrok školskog nepolaska? — Za time učitelje opomenù: Svaki učitelj bez ikakvog izgovora mora na poslata pitanja koliko toliko pismeno odgovoriti; učitelji imadu jedan drugoga izpite polaziti; učitelji neka prigodom izpoviedi školske mladeži, a onda i svoje, javno u cèrkvi pred mladžju i pukom pèrvi sv. pričest primaju; svaki učitelj mora na konferenciji nešto predstaviti i govoriti o kojem školskom predmetu; glede pogriešakah putenosti, kradje i prevare koliki su nesretni od učiteljstva uklonjeni i pozatvoreni; inventar svega školskoga materiala svaki učitelj do drugog polugodišnjeg izpita sastaviti i radi nadziranja predložiti imade; — svoj pribitnoj g. župnikom, koi miestnim učionah ravnateljem preporuči za školsku svečanost sv. Aloizija uvesti po oglašenom primieru prošaste godine u zagrebačkom katoličkom listu od dne 15. sèrpnja br. 28. — Na svèrsi ovoga i g. kot. predstojnik upita: da li možebiti koi od učiteljah imade što proti svojoj obćini radi svoje platje i drugog kakvog prava?

Napokon, i to opet dèržanim govorom glasećim o probudjenju bogoljubna čuvstva u sèrcu dietinskom, v. g presiedatelj zajedno g. kot. predstojniku i gg. župnikom, da su tu pèrvu u ovom kotaru učiteljsku siednicu svojom pribitnošju povećali i udostojili, izrazi iskrenu zahvalu, i da žive svi nazočni i ostali prijatelji pučke prosviete na mnoga lieta! Živio! Time bi siednica zaključena sa „Tebe Boga hvalimo“ i odpuštenja.

Iz ovoga dakle samo kratkoga opisa vide se očito, kako v. g. Tomo Gajdek u svojoj novoj časti izmedju mnogih vèrlinah i u ovom odnošenju čvèrsto i kriepko sudieluje, dobre primiere i naredbe točno ovèršuje; sebi podčinjene blagim načinom i iskrenom voljom nuka, opominje i bodri na izpunjenje svojih dužnostih. Dao mu Višnji, da u svojoj dobroj namieri za sreću i korist obćeg stanja, jošte sjajnija odlikovanja doživi i postigne.

Banat Komloš 22. lipnja. (S. D.) Od kratkog vremena dva prekrasna predmeta B. Komološku pijacu diče. Jedan je beo mramorni kèrst s obe strane s razpetjem Kèrstovim, podstroj s tri strane krase tri liepe ikone risane. Drugi je pohvale dostojan predmet, kameniti na šmèrk bunar, osobito od velike koristi u sred miesta, vode ima suviše i za piće dobre. Ova nova dobročinstva plemenitog gospodina I. Nake od V. S. Mikluša s radostnim čuvstvom obnarodujem, koje je ove godine u slavu viere, na sveobće blago i korist podigao i žèrtvovao.

— Dosada je „Wien. Ztg.“ priobćio koje podpuno od rieči do rieči, koje u izvodu preko 300 adresah odanosti Nj. veličanstvu.

— U Galiciji sklapaju Izraeliti četu, koju će oni plaćati, a hoće njom da dokažu, da se i sinovi izraelitski isto tako hrabro mogu boriti, kao kad su ono Rimljane pod Makabeima tukli.

Turska.

Sarajevo 15. lipnja (S. D.) Nemogu propustiti, da vam nejavim grozni slučaj, koi se je ovdie kod nas 8. lipnja oko 7 satih pred noć dogodio. Jedan carski nizam navadio se je bio jednom sveśteniku našem u kuću dolaziti i krasti stvari. Rodjak toga sveštenika, Todor, kavanar u jednom hanu na čaršiji, uhvati nizama u kradji kad je ledjen ukrao, i tuži ga kod vlasti; a ovaj iz osvete dodje pred noć u kavanu s punom puškom i niekolicinu njih, koji su bili unutri, iztiera, a Todora iz puške kroz bokove udari. Nesretnik samo je 11 satih živio. Turska policija opravi dvie straže, 20 momakah, da ubojicu uhvate, ali ga nisu mogli uhvatiti, nego ga francuzki konzul sa svojim sekretarom i kavazom svlada i uhvati. Šta će s ubojicom biti, vidit ćemo.

— Porta je ustupila Francuzkoj u Baru (u Albaniji izpod Cèrne Gore) stanicu za ugalj. Ovo pristanište služit će Francusima za bèrže operacije proti dalmatinskom primorju.

— Porta je u jednoj noti zastupnicima velikih silah izjavila, da je gotova kneza Kuzu za gospodara u Vlaškoj i Moldaviji s ovim uvietima potvèrditi: 1. Ovo potvèrdjenje izdat će porta u dva fermana, jedan za Vlašku, drugi za Moldaviju. 2. Ovo pripoznavanje važi samo za ovaj slučaj, i njim da se nepobija opredieljenje ugovora od 19. kolovoza pr. god. 3. To potvèrdjenje da se smatra kao naročiti slučaj, inače važi za izbor knezovah opredieljenje u ugovoru. Ali uvierena budući porta, da ovi uvieti neće biti povoljni velikim silama, nije im htiela još sada poslati projekt za carske fermane, već je naumila čekati, kako će pet velikih silah primiti ove njene rieči.

Sa ratišta.

— O boju kod Magente i njegovim posliedicama saobćuje „S. D.“ pismo jednog očevidca, ko je kadar bio sve dobro presuditi. Pismo mu

je od prijateljske strane na upotrebljenje dano a u glavnom glasi ovako:

U Veroni 13. lipnja. Da me bolestna noga i bolnica nezadèržaše, prije bi ti bio pisao i tako rieč odèržao. Hoću da ti opišem boj kod Magente i — barem sadašnje — posliedice njegove. Što pripoviedam, govorim kao očevidac, a moja brigada najjači je i pèrvi udarac odèržala. — Oko 20. svibnja bila je francuzko-sardinska vojska medju Tortonom, Alesandrijom i Kazalom. Bojem kod Montebella htieli su se naši osviedočiti, da li zaista glavna neprijateljska vojska tu stoji i u tom su se uvierili. Tu se naši š njima paralelno postave i neprijatelji nemogoše prieko Pada. Ali imajući željeznicu od Alesandrije do Verčela i videći, da se naš zapoviednik poslie Montebela još većma utvèrdio, bace saveznici sva svoju silu na lievo krilo, te nam tim u bok dodjoše. Naš zapoviednik mora da je tu manuvru kasno saznao, jer je tada na desnom našem krilu bilo sasvim malo vojske. Pèrvi korpus, koi je na tu stranu bio odredjen, nije mogao u vrieme iz Česke prieko Niemačke doći. Saveznici pak tim prije pobite da Tičin predju prije nego što sav naš korpus stigne. Dne 1. lipnja povuku se naši iz Novare i lagumiše most kod San Martina, ali ga nepokvariše tako, da Francuzi nemogoše s piešacima preći, što su noćju medju 1. i 2. lipnja učinili. Istu noć načine most i kod Turbiga i odmah bace prieko Tičina 4000 momakah. Od pèrvog korpusa stigla je bila tamo samo brigada Rezničekova. Brigada Budrina stigne u Magentu oko 5 i pó sata u jutru i oko 8 satih uzme poziciju na velikom kanalu. Taj dan prelazili su Francuzi neprestano i obie vojske bile su samo na 2000 korakah jedna od druge. General Kordon dobije zapoviest da pregleda i ako je možno neprijatelja prieko Tičina baci; on nije uspeo zbog velike neprijateljske sile.

Tu je jedno 6000 naše vojske bilo proti cieloj savezničkoj sili. Dne 4. lipnja prelazili su neprijatelji cielo jutro na lievu obalu. Oko 10 satih dodju 2 njihova topa blizu velikoga kanala, ali naši ih bèrzo pokvare; isto prodju tako sa druga dva topa. U to doba svuda je još tišina bila. Ali sada navale Francuzi na Bufaloru s velikom silom. S početka je bilo naših samo 2 bataliuna, ali dodje im pomoć i odbiju Francuze. Ovi zatim napadnu na most kod Magente i na drugi od željeznice. Svaki od ovih mostovah imao je za obranu po 8 kumpanijah. Francuzka garda prodre prieko mosta od željeznice i napadne s ledjah na drugi most, a prije toga tri puta je garda napadala bajonetom na most kod Magente, ali bez uspieha. Tu je bilo pravo klanje. Prekrasni francuzki oficirski konji tèrčali su po bojištu bez gospodara. Od austrijanske strane ranjen bude general Budrina (tri rane), a meni ubiju konja. Garda i Zuavi samo su juriš bubnjali. Naša vojska budući slaba morade se povući. U to vrieme stigne divizija Reichschova i ostatak drugoga korpusa, a pred večer dio 3. korpusa. Naši su sve pojedinice u boj išli, a Francuzi su navaljivali svom silom. Klalo se je do 9 satih u večer i vojske su se tako izmiešale, da su tanad i prijatelja i neprijatelja svaljivala, te je zato gubitak i s jedne i druge strane velik. Tek poslie 8 satih rieši sbor Mak-Mahona, obišavši naše desno krilo i zauzevši Magentu. — Dne 5. lipnja tukla se je naša stražnja vojska s neprijateljem, ali ovo nije važno.

Odsudnom boju možemo se sada tek na Minčiju nadati. Izgube li onda naši, onda će Francuzi morati Mantovu obsiesti i onda će po svoj prilici početi s flotom raditi. Izgube li Francuzi, onda će morati Lombardiju napustiti i skupiti se kod Alesandrije, Kasala, Tortone. — Tada će se Austrijanci morati na odsudnu bitku riešiti kao sada saveznici na Minčiju. Izgube li tada Francuzi, moraju ostaviti Piemontezku, izgube li naši, opet će ići natrag do Mantove i Verone. Vidi se dakle, da će ovaj rat na svaki način dugo trajati, ako već nebude od druge strane kakvih odsudnih dogadjajah. Sile su obie jake i velike i zato će borba biti strašna i kèrvava.

Francuzi su dopèrli do Brešije, a Garibaldi hoće da prodre u Tirolsku i tamo željeznicu da pokvari; ali se je već udesilo, da se to predupredi. U Garibalda su sama diečurlija i po zarobljenicima se vidi, da mu je vojska žalostna. Osim njega imaju saveznici oko 150.000 operacione vojske u Lombardiji, a skoro će valjda i princ Napoleon od Toskane poći. Bit će nabèrzo većih dogadjajah nego što je bitka kod Magente. Poslie Magente nije bilo ništa važnijega, osim boja kod Melenjana.

Ja ću skoro ozdraviti, jer sam se već oprostio bolnice i počet ću službu. Kad mi konja ubiše, svali mi se na lievu nogu i onu noć oteče mi ova jako, da sam u Milan u bolnicu morao otići. Dne 5. lipnja stignem tamo poslie 9 satih i da mi nije nepoznat, ali na svaki način pošten čoviek revolucionarski znak dao, utukli bi me Milanezi; ovako pak smatraše me za zarobljenika, jer naši su 5. lipnja u 5 satih u jutru otišli iz Milana. Sreća mi posluži, te se spasim; jedan transport zaišao je kao i ja u Milan, te ga napadnu u varoši i srećom prodje onom ulicom, gdie su me pod kapiju doveli bili. Kad sam naše vidio, skočim kroz kapiju i s njima se pomiešam i premda su za mnom pucali, sretno izidjem iz Milana. Taj dan dospijem u Lodi u bolnicu, odatle u Mantovu, iz Mantove u Veronu.

Verona 21. lipnja. (Boh.) Leteći sbor podmaršala Urbana ukinut je, i razni dielovi četah, iz kojih je sastavljen bio, uvèršćeni su u redovite sborove, budući da je zadaća, koja mu je iza ledjah vojske naložena bila, prestala obstojati time, što se je vojska na Minčiju poredati. Zadaća generala Urbana koi je, kao što je poznato, imao posla s Garibaldom, bila je jako težka. Garibaldovcima neraći naime, suprotstavljat se svojim protivnicima kao otvoreni neprijatelji. Kod njih je sistema, da se nikada nebore u uredjenim masama. Njihov jedini način borenja jest puškarenje, pojedinice ili u malim četama. Gdie nemaju za taj način prostora, tamo se ili razbiegaju, ili bace oružje i vojenu haljinu sa sebe i stoje iznenada kao bezazleni polodielci.

Nebrojenih putah dogodilo se, da su se cieli dielovi Urbanova sbora sastali na svojem maršu sa više ili manje mnogobrojnim čoporima seljakah, koji su se činili, kao da se zabavljaju s kakvom težačkom radnjom. Nitko nije na njima opazit mogao, da imaju kakvu zlu namieru, no kod pèrve shodne prilike, baciše ovi seljaci svoje težačke sprave, i iz busije stadoše pucat na soldate, kojima nije se takva šta ni slutilo. To su bili Garibaldovi puškaraši. Ako su ih naši stali progonit, ili nije bilo nikoga vidit ili našli su opet bezoružane seljake, koji su se živim bogom kleli, da su najmirniji ljudi na svietu.

Njihove oficire, ako je ikada došlo do ozbiljne bitke, nije bilo na ničem spoznati.

Kukavnost načina mišljenja ovih ljudih, težko si tko i predstaviti može. Tako se dogodi n. pr. da je jedan čopor istih pozdravio jednu kumpaniju vojnikah, kad su prolazili kroz nieko selo, iza šikarah daždom tanetah. No ako je jedan jedini od njih uhvaćen bio, kog su naravno odmah na miestu iz puške ubili, to je bilo dosta, da se je deo istih dao u bieg, dočim se je ostatak moleći predao u sužanjstvo na milost i nemilost, i tako razoružao pravedni gnjiev napadnutih.

Izvanredno izobražena bila je sistema uhodstva Garibaldovacah. Žene, dieca, starci, sluge, služkinje, da i isti svećenici bili su joj orudje. Kad su naši postali opreznii, našli su na dnu košarah, koje su travom i sličnim stvarma napunjene bile, često izdajičkih viestih i ciele tovare proklamacijah, spisah itd. Pokazalo se, da su poznavali sve kod austrijanske vojske običajne znakove i da nije bilo vierovati ni glasovima cèrkvenih zvonovah, koji su se činili kao da zovu na večernju i juternju molitvu.

Nadalje je istina, da se je više putah iz Garibaldovih vèrstah, gdie su se ove ipak prinudjene našle kadikad učinit kakov odpor, čulo, kako su našoj vojski dovikivali da predje na njihovu stranu a kao što tvèrde i u magjarskom jeziku.

„Nepucajte na nas, mi smo vaša bratja!“ „Mi smo vaši“ — „Predjite radje k nama!“ — „Vi imate uprav toliko puta k nama!“ bio je odgovor vèrlih austrijanskih Magjarah, a njihove puške praskahu.

Bèrzojavne i najnovie viesti

Pariz 26. lipnja. Polag neposrednih viestih iz Rima od 25. t. m. povratila se postupanjem papinske vojske papina vlast u Ferari, Forli-u i Jakinu.

Kao što jedan drugi list javlja, stoji sardinska vojska pod Viktorom emanuelom u Kavriani medju Solferinom i Voltom.

Turin 26. lipnja. Cavour dao je izjavljenje od sebe toga sadèržaja, da dielovi taljanskoga področja zapremljenoga po Piemontezima stoje samo pod protektoratom Sardinije. — Sto piemonteskih oficirah otišlo je od ovud da organiziraju Romanju.

— Uslied jedne depeše iz Carigrada poginulo je kod strašnoga potresa u Erzezumu 800 stanovnikah.

— Po viestima iz Tèrsta od 20. t. m. ušli su turski bašibozuci noćju medju 16. i 17. o. m. u selo Kremeni; 15. lipnja došao je jedan turski bataliun u Bileću, 16. lipnja opet jedan u Trebinje.

Zapisnik

glavne skupštine matice ilirske.

(Konac.)

3. Gospodin predsiednik razloži, kako ravnateljstvo ovo nije moglo više dielovati na književnom polju, što je imalo uviek posla s neuredjenimi računi priašnjega ravnateljstva, oko kojih premda se je mlogo trudilo, nije ipak moglo dotierati do podpune izviestnosti, te je po izviestju tajnikovu ostalo još pet nerešenih točekah, za koje bi trebalo da odluči glavna skupština, imaju li se još dalje istraživati. — Na to se jednodušno zaključi, da se pèrva i druga točka posve izbriše, jer da neimade nade, da se novci ikad iztieraju, a Matica gubi time samo 15 for. sr. — Druge točke raspravljati će još dalje ravnateljstvo Matičino. Za pregledatelje računah Matičinih za g. 1858. imenovani su gg. Jakić, Bertić, Križanić, koji mogu umoliti g. Orlića, oko im bude od potrebe da im se koja točka razjasni.

4. Osnivajući se na izviešće tajnikovo, upita g. predsiednik, ima li se već u glavnoj skupšini riešiti pitanje, kako da se najshodnije razpošilju knjige Matičine, ili ima li se to ostaviti ravnateljstvu. To je povieren ravnateljstvu.

5. Povede se pitanje hoće li se Werthhejmova kasa kupiti troškom same Matice, ili će i druga družtva što doprinieti. — Odlučeno, da se kasa svakako kupi, jer da je Matici neobhodno potrebna, a ostala će družtva, ako budu htiela da njim se u njoj čuvaju novci, ili doprinieti za kup, ili plaćati najmovinu, a imenovanje g. Vukotinovića za blagajnika družtvenoga potvèrdi se u ovoj skupštini. —

6. Povede se pitanje, hoće li za novce Matičine biti odgovoran ili sam blagajnik, ili cieli gospod. odbor, ili samo ona gospoda, koja budu imala ključe od tresora. — Glavna skupština podaje ravnateljstvu vlast, da imenuje čuvare ključevah, koji će onda s blagajnikom odgovarati za novce, tako da cielokupni odbori neimaju u tom nikakove odgovornosti.

7. Napokon je odlučeno, da se domorodnomu občinstvu putem novinah oglasi, da je Matičina blagajnica, kojom će od današnjega dana g. Lj. Vukotinović upravljati, u Narodnom Domu u jednoj sobi rasi zemlje smieštena.

Dne 27. t. m. dèržao je ovdiešnji kazališni odbor siednicu, u kojoj se je medju ostalimi poslovi čitalo izviešće gospode povierenikah, što su imali presudjivati predložene za nagradu igrokaze. Uspieh će se za koi dan proglasiti.

Što se narodnoga kazališta za sad tiče, to će svatko iz zapisnika siedničkog, koi ćemo prije priobćit, uviditi; da nije sve tako išlo, kako bi bilo želiti, to nije nitko kriv već okolnosti i tečaj stvari; iz mala siemena proniču i rastu velike biljke, ali tu treba vremena i sgodna zraka; žalimo doista, da mnogi oklievaju plaćanjem podpisanih dionicah; mi znamo, da neima danas nitko suvišnih novacah, nu koliko toliko može se ipak uplatiti, ako ne više: može svaki priznati bar da je dužan, — platit će kad danas, sutra, kad se pomogne; koi sad [illegible] taji, da je podpisao, i provèrtje da nije dužan,

budući da se programu nije shodno postupalo itd. itd. neima čiste volje, narodu svom pomoći; makar i po niešto pravo govorio, ipak nije pravi rodoljub, jer će odbor svakako učiniti dužnost svoju, samo neka podpisnici učine svoju.

Tečaj papirah na c. k javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 30. lipnja 1859.

I. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	67.50
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	61.30
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1839 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1854 .		„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1-67	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom.	po	788
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„	„	159.50
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„	„	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„	„	
dèržavnoga željezničkoga društva	„	„	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„	„	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„	„	
tisanske željeznice po 200 f k n. itd.	„	„	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„	„	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„	„	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.	„	„	
Lloyda u Tèrstu 500 f. . . .	„	„	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		122.50
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		140.
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		
Tečaj zlatnih novacah.		
Carski kovani cekini		
„ podpuni cekini		
Krunaši		
Polukrunaši		

Odgovorni učrednik. Dr. Demoter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 8856-2145 (VI.—34) 3—3

Oglas natiečaja.

Od štipendijah dozvoljenih razpisom c. k. ministarstva za bogoštovje i nastavu od 29. ožujka 1854 br 13212-130 iz hèrvatske narodne školske zaklade za kandidate učiteljskoga ureda nalaze se u razpoloživosti za podieljenje s početkom dojduće školske godine dvie, svaka po dvie stotine deset forintih a. vr. zajedno sa shodnim prineskom za putne troškove za kandidate učiteljskog uređa, koji se namieravaju u Beču ili Pragu izobrazit za učiteljsku struku glavnih, ili ni žihrealkah sjedinjenih s takovima, zatim šest štipendijah svaka po 70 fr. k. n. ili 73 fr 50 kr. a. v. za isto toliko preparandistah učećih se na zagrebačkom učilištu.

Isto tako ima se jedna od štipendijah za kandidate preparandije u Djakovu dozvoljenih razpisom ministarstva nastave od 1. rujna 1857 br. 14786-1225 iz zaklade naukah u iznosku od 40 forintih k. n. ili 42 for. austr. vr. takodjer s početka dojduće školske godine 1859-60 popunit

Za ove štipendije razpisuje se natiečaj s rokom do 15. kolovoza 1859.

Molbenice obskèrbljene sviedočanstvom o siromaštvu po propisu izdanim, koje se imaju štilizirat na podpisano miestodèržtvo, imaju se unutar naznačenoga roka t. j. za štipendije od 210 fr. a. vr. i za štipendije po 37 fr. 50 kr. a. vr. na zagrebačku preparandiju kod nadbiskupskoga ordinariata u Zagrebu, za onu od 42 fr. a. vr. na djakovačku preparandiju pako kod tamošnjega biškupskoga ordinariata podnieti i izvan napomenutoga sviedočanstva o siromaštvu imaju im se dodati jošte školska sviedočanstva o tom, da su s dobrim uspiehom sèvèršili tro- ili dvorazrednu nižju realku ili da su dovèršili četiri razreda nižje gimnazije ili, ako bi tražitelj već bio učenik kakova učiteljskog učilišta sviedočanstva o napredku, koi je tamo učinio, zatim kèrstno pismo, pri čem se opaža, da je za postignutje ovih štipendijah potrebna postignuta 16 no neprekoračena 18 godina života, nadalje moraju molbenice obskèrbljene biti sviedočanstvima o čudorednom vladanju, o tielesnom zdravju, i o tom, da su slobodni od svih fizičnih manah, koje čine nesposobnima za učiteljski ured; — zatim o tom, da li su možebiti poniešto viešti u muzici, osobito u pievanju i orgulanju a napokon ima se molbenicama dodat vlastoručno očitovanje tražitelja, da se obvežuje, da će po svojem izobraženju učiteljevat barem deset godinah u Hèrvatskoj i Slavoniji, u protivnom slučaju pako, da će povratit primljene štipendijske prineske.

U Zagrebu dne 8. lipnja 1859.

Br. 8293—2053 IV. U. (VL.—36) 3—3

Razpis natiečaja.

Kod c. kr. gimnazije u Kopru (Capodistria) imaju se četiri učiteljske stolice s platom od godišnjih 735 for. aust. vred. i pravom promicanja na višji plaćevni stupanj od 846 for. aust. vred. popunit. Izpražnjene struke tiču se filologije i to ponajprije latinske, zatim niemačke i taljanske, koi posliednji jezik, kao jezik podučavanja, svaki tražitelj mora imati podpunoma u svojoj vlasti Valjano obložene molbenice imaju se putem predpostavljenih oblastih najdulje do 20. kolovoza t. g. poslati na c. kr. miestodèržtvo u Tèrst.

Od c. kr. primorskoga miestodèržtva

Tèrst dne 6. lipnja 1859.

Br. 2595-9352 (VI.—37) 3—3

Razpis natiečaja.

U ljubljanskoj prisilnoj radionici ima se sa 1. listopada t. g. začasno popunit učiteljska služba s nagradom godišnjih 500 for aust. vried bez prava na penziju za izvèršavanje orgulaškoga posla u kućnoj kapeli.

Tražitelji ove službe imaju svoje izkazom dobe, vierozakona, ćudorednosti, stečenoga učiteljskoga usporobljenja i u školskoj struci već učinjenih uslugah, znanja niemačkoga, slovenskoga i taljanskoga jezika i vieštine u orgulanju obložene molbenice najdulje do 15. kolovoza t. g. podnieti kod c. k. zemaljske vlade u Ljubljani.

Od c. kr. zemaljske vlade za Kranjsku

U Ljubljani dne 8. lipnja 1859.

Br. 2562 (Pz.—19.) —1

Oglas.

Uslied ratnih razmierah neće se pošiljke listovne pošte u Lombardiju, izuzemši provinciju Mantovu, zatim one za svu izvanaustrijansku Talijansku više odpravljat prieko lombardezko-mletačke kraljevine, već prieko Švajcarske.

Upitne korešpodencije moraju se na poštu davati markama obskèrbljene do Feldkirchena.

Dalje frank ranje nema miesta kao ni dalje odašiljanje nefrakiranih pisamah.

Pošiljakah vozne pošte u Lombardiju, izuzamši provinciju Mantovu i one u svu izvanaustrijansku Italiju nesmiju c. kr. poštanski uredi primat i one, koje kod njih ulaze, moraju natrag pošiljati u ona miesta, gdie su ih dali na poštu.

Sa pošiljkama listovne i vozne pošte, koja ima odpravljat c. kr. ured bojne pošte II. vojske u Italiji, tako će se postupat i tako će biti taksovane, kao one, koje su upravljene na poštanski ured odnosno od Verone.

Pošiljke listovne i vozne pošte u Švajcersku nesmiju se upravljat prieko lombardezko-mletačke kraljevine.

Upravljanje onih pošiljakah listovne pošte u Švajcersku, koje su se do sad prieko imenovane kraljevine upravljale, sad će se takovim načinom preduzimati, kao što je propisano za korešpondencije upravljenje u Bernu a shodno ovom upravljanju i taksirat će se.

Odnosne pošiljke vozne pošte u Švajcarsku odpravljat će se izključno prieko Tirolske a tomu shodno izračunat će se i porto.

Što se time uslied visokoga razpisa c. k. ministarstva za tèrgovinu, obèrt i javne gradjevine od 19. lipnja 1859 br. 11768—2006 dostavlja do javnoga znanja.

U Zagrebu dne 28 lipnja 1859.

Klempay s. r.

Br. 2566 (PZ—20) —1

Oglas.

Od 1. sèrpnja t. g. počemši umnožit će se kariolna pošta Vukovar-Varadinska, koja je dosad svake nedielje po jedanput išla, na tri vožnje u nedielju danah, koje će ići zajedno s listovnom poštom svaki ponedieljak, četvèrtak i subotu u 8 satih 30 minutah u večer od Vukovara u Varadin a svaku nedielju, utorak i četvèrtak u obratnom pravcu.

C. kr. poštanska direkcija za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 28. lipnja 1859.

Klempay, v. r.

Nr. 8408. (Fin.—16) 3—1

Kundmachung.

Nachdem die in Folge h. o. Kundmachung vom 24. März 1859, Z. 4271 ergangenen Kundmachung am 2. Mai d. J. abgehaltene Versteigerung resp das erzielte Ergebniss derselben wegen Hintangabe der Erzeugung von 600 Zentner Pottasche in den Wäldern der Studienfondsherrschaft Kutjevo im Požeganer Komitat die Genehmigung nicht erhalten hat; so wird wegen Verpachtung der Erzeugung von 600 (Sechshundert) Zentner Pottasche in den gedachten Wäldern in den Jahren 1860 und 1861 eine neuerliche mündliche Lizitation, welche in den üblichen Vormittags-Stunden bei der gefertigten Finanzbezirks-Direktion abgehalten werden wird, auf den 3 August 1859 mit dem Beifügen hiemit ausgeschrieben, dass auch schriftliche Offerte, wenn dieselben bis 12 Uhr Mittags des Lizitationstages hierorts einlangen, entgegengenommen werden

Die Versteigerungs-Bedingnisse können sowohl hier, als auch beim k. k. Forst- und Domänenamte Kutjevo, ausserdem aber auch bei den k. k. Finanz-Bezirks-Direktionen zu Agram, Fiume, Warasdin und Fünfkirchen eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion

Essek, am 24. Juni 1859.

Br. 5572 (DS.—46) 3—2

Oglas natiečaja.

Da se opet popuni jedno u području ove županije izpražnjeno cestarsko miesto, kojim je skopčana plaća godišnja od 315 fr. a. v. zajedno sa polag sisteme pripadajućim pisarskim paušalom iz zemaljskoga konkurencijalnoga fonda, razpisuje se time natiečaj.

Za stečenje ovoga miesta iziskuje se podpuno zdravje i krepčina tiela, poznavanje čitanja i pisanja u niemačkom i hèrvatskom jeziku a i znanje u računarskoj i tehničkoj struci osobito u zidarskoj i dèrvodieljskoj radnji.

Tražitelji ove službe imaju uslied toga svoje vlastoručno pisane molbenice pod vierodostojnim izkazom rodnoga miesta, stališa i dobe, vierozakona i dosadanjega službovanja, podpunoga poznavanja niemačkoga i hèrvatskoga jezika i vieštine u računarskoj i tehničkoj struci i to, ako već stoje u javnoj službi, putem svoje predpostavljene oblasti, inače pako neposredno kod podpisane c. k. županijske oblasti podnieti do 20. sèrpnja t. g.

C. k. županijska oblast.

U Zagrebu dne 18. lipnja 1859.

C. k. županijski predstojnik

Bunyevac s. r.

Nr. 3884-civ. (DS.—45) 3—3

Edikt.

Vom k. k. Landes-Gerichte in Agram als Concursinstanz wird bekannt gemacht: Es sei die gerichtliche Feilbietung der zur Anna Lucičschen Concursmassa gehörigen, auf 24000 fl. 94 kr. ö. W. gerichtlich geschätzten Liegenschaften als: des Hauses Nr. 106 zu Agram in der Lachischen Gasse und der Äcker Cirkvenica und Segetčica eingetragen im Gbp. Nr. 167 der Steuergemeinde Lachische Gasse, bewilliget, und hiezu der erste Termin auf den 16. August und der zweite auf den 16. September l. J jedesmal Vormittags 9 Uhr bei diesem k. k. Landes-Gerichte angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass die Feilbietungsbedingnisse des Schätzungsprotokolls und der Grundbuchsextract hiergerichts eingesehen werden können.

Agram am 8. Juni 1859.

Klobučarić. Jović.

Br. 2428 (Pz.—15) 3—3

Oglas natiečaja.

Kod c. kr. poštanskoga ureda u Senju ima se popunit služba poštanskoga meštra.

Beriva skopčana s ovom službom sastoje u godišnjoj plati od 500 for. (pet sto forintih) aust. vred., u uredovnom paušalu godišnjih 100 for. (sto forintih) aust. vr., zatim u uživanju zakonitih jezdovinah za učinjena dèržavna i privatna jezdenja, koje su u upravnoj godini 1858. postigla svote od 2306 for. 26% kr. aust vred., zatim u predpreznom paušalu sastojećem u 84 godišnje forinte aust. vred.

Nasuprot dužan je poštanski meštar, imajući se naimenovat, položit službenu jamčevinu od visine jednogodišnjega plaćevnoga iznoska ili u gotovu ili barem u 3% okamatjenim dèržavnim obligacijama, izvèršavati službu rukovanja ili glavom ili po jednom izpisanom i zapriseženom poštanskom odpravniku i podvèrći se, kad stupi u službu, propisanom izpitu iz propisah poštanskoga rukovanja, nadalje izdèržavati šest podpunoma za poštansku službu sposobnih konjah, potrebni broj postiliunah odievenih po propisu i kola i ine potrebštine, koje iziskuje rukovanje poštanske službe, a ako bi potrebno bilo, sve to još i umnožit.

Tražitelji ove službe imaju svoje vlastoručno pisane, valjano biljegovane molbenice pod zakonitim izkazom svoje dobe, dosadanjega zanimanja i sposobnostih potrebnih za poštansku službu, zatim stanja svoje imovine, moralnoga i političkoga dobra vladanja, napokon posiedovanje shodne prostorije u sredini grada najdulje do 4. sèrpnja 1859 kod toga ureda podnieti.

Bližji pogodbeni uvieti mogu se kod c. kr. hèrvatsko-slavonske poštanske direkcije u Zagrebu, zatim kod slavnih zapoviedničtvah c. kr. otočanske i ogulinske graničarske regimente i kod slavnoga c. kr magistrata vojničke obćene u Senju viditi.

U Zagrebu dne 18. lipnja 1859.

Klempay, v. r.

Br. 1637 pol. (Izv.—98) 3—1

Oglas.

Od strane c. kr. kot. ureda Moslavačkog daje se ovime do obćeg znanja, da će se dneva 11. sèrpnja t. g. ob 10 satih prie podne u ovourednoj pisarni javna dražba sakupljenog za dobrovoljnu četu hèrvatsko-slavonsku žitka obdèržavati i najme:

- $8^1/_4$ vagana proje;
- $17^1/_2$ „ zobi;
- 6 „ smiesi;
- $3^1/_4$ „ melje;
- $^1/_2$ „ pasulja;
- 175 centi siena;
- 155 funti soli prodavati.

Svi, koji žele što kupit, pozivlju se ovime na tu dražbu tim dodatkom, da će se žitak ovaj samo za gotov novac najviše ponudjajućem prodati.

C. kr. kot. ured
U Moslavini, dne 26. lipnja 1859.
C. k. kot. predstojnik
Tomassich.

Br. 309, 346, 347, 351. (Dp.—75.) 3—2

Natiečaj.

Da se uzmogne popuniti prazno miesto pučkoga učitelja u Markaševcu, Granešini, Zavèršju i Kratečkom; učitelja i orguljaša u Ježevu i Žažini u županiji zagrebačkoj; — zatim miesto učitelja u Belcu i Vratišincu, učitelja i orguljaša u Kamenici u županiji varaždinskoj — razpisuje se time natiečaj.

Godišnji dohodci, štono su s ovimi službami skopčani, iznose, i to: u

Markuševcu i Granešini osim bezplatnoga stana i vèrta 6 hvatih dèrvah i 300 stot.; u

Ježevu osim bezplatnoga stana i vèrta 378 stot. s 2 rali sienokoše; u

Zavèršju osim bezplatnoga stana 315 stot. kao godišnje plaće zatim 52 stot. 50 novč. kao dèrvarine toli za potrebu učitelja kao i učione opredieljene; u

Kratečkom osim bezplatnoga stana i vèrta

a) 2:0 stot. sa 40 mierovah kukuruze, što će imati župljani svake godine davati,

b) 42 stot., što ih je vis. c. kr. ministerstvo prosvie'e na 10 godinah iz narodne školske zaklade dopitalo, i

c) 6 hvatih dèrvah od strane gospostine topolovačke, a 6 opet od strane obćine za porabu učitelja i učione obećanih, koje će morati obćinari sieći i dovažati; u

Žažini osim slobodnoga stana i priležećega $^1/_4$ rali vèrta, zatim $17^1/_2$ mierova kukuruze i 18 hvatih dèrvah, toli za učitelja, koli za učionu opredieljenih, 278 stot. 25 novč.; u

Belcu osim bezplatnoga stana, vèrta i oranice zemlje na 5 plugovah 315 stot. sa 8 hvatih dèrvah, koje će imati župljani dovoziti; u

Vratišincu pokraj bezplatnoga stana, vèrta i 5 hvatih dèrvah 315 stot.; u

Kamenici pokraj slobodnoga stana i vèrta 315 stot., kao uredne godišnje plaće, zatim 42 stot. kao pripadak za školske potrebštine, napokon 12 hvatih dèrvah, koje će učitelj od gospoštine primati, no uz naknadu od 37 stot. 80 novč. sam sieći i voziti dati.

Natiecatelji imadu svoje vlastoručno pisane, i na imenovane obćine upravljene molbenice, obloživ ih s potrebitimi dokaznicami o dobi, ćudorednosti, sposobnosti i dosadanjem službovanju do 15. sèrpnja t g. kod dotičnih školskih kotarskih nadziratelјah podnieti, i to: za

Markuševec i Granešinu kod Gjure Muzlera kanonika i župnika u Zagrebu; za

Ježevo kod Nikole Havlička podarcidjakona i župnika u Bèrckovljanu; za

Kratečko i Žažinu kod Franje Šloisniga zač. kanonika, podjašprišta i župnika u Sisku; za

Zavèršje kod Josipa Mavretića podjašprišta i župnika u Vivodini; za

Belec kod Mije Milkovića podarcidjakona i župnika ondie; za

Vratišinec kod Franje Vlaskovića zač. kanon podarcidjakona i župnika u Nedelišću; za

Kamenicu kod Petra Rusana podarcidjakona i župnika u Višnici.

U Zagrebu dne 24. lipnja 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

OGLASNIK.

(Dp.—74) 3—3

Obznana za sajam na Kraljevo god. 1859.

Zagrebački seljački koledar:

„ŠOŠTAR“ za g. 1860.

sa slikama, kojemu je od deset godinah dodan katolički i gèrčki koledar u slovu i pismu, dobio je po najvišjoj odluci od 8. prosinca god. 1858. dozvolu, da se može prodavat kućarenjem. — Ciena ovoga koledara jest: 1000 komadah nesvezanih za knjigovežu 130 fr.; 100 komadah 13 fr.; svezanih za knjigovežu 1000 komadah 140 for.; 100 komadah 14 for.; jedan tucet svezanih 1 for. 60 kr.; jedan komad 17 kr. austr. vr.

Razne okolnosti prinudile su me pako, da od sele uzmem obzir samo na takove naručbine, kojima je priklopljen vaskolik pripadajući iznosak. Od ovoga koledara može se takodjer dobiti i povećano izdanje obskèrbljeno gospodarstvenim novim iznašašćjima i poboljšanjima, od kojega jedan svezani tucet stoji 2 for. 4 kr. a jedan komad 20 kr. austr. vrednote. U Zagrebu dne 22. lipnja 1859.

Franjo Župan.

Dp. 66. 8—4

„SIDRO.“

Družtvo za osiguranje života i prihodakah.

Družtvena glavnica **2,000,000** forintih.

(Povlašteno visokim razpisom c. k. ministarstva unutarnjih poslovah od 1. prosinca 1858, br. 10,141.)

Uzajemne zajednice preživljenja. — Obskèrbljenje i oprema diece. — Osiguravanja na slučaj smèrti, na život i slučaj preživljenja. — Miešovita osiguravanja. — Neposredni i odgodjeni dosmèrtni prihodci. — Penzije i svaka druga kombinacija za osiguranje čoviečjega života, koja se samo pomislit može.

Stolica družtva jest u Beču na pijaci „am Hof“ br. 329.

☞ Dne 31. svibnja 1859 postigle su podpisane svote za osiguranje visinu od 11.877,719 forintih austrijanske vrednote.

Svote osiguranja od malone **Dvanaest milliunah** forintih austrijanske vrednote, koja je od 1. siečnja do 31. svibnja 1859, za **pèrvih pet miesecih** obstojanja družtva podpisana bila, najjači je dokaz, kako dobro razumije obćinstvo uvažavat koristi, koje „Sidro“ svojim mnogostranim kombinacijama svakomu pruža, komu je stalo do osiguranja budućnosti svoje vlastite i budućnosti svoje svojte.

☞ Tarife i tiskanice davaju se svakomu ovdie u Beču u pisarnici družtva i u provincijama kod gospode agentah s najvećom pripravnostju.

(Dp.—41) 4—4

☞ Pod jemstvom pravote ☜

Dra Borhardta sapun iz bilja (u izvor.-svežnjima po 24 kr. k. n.)

Dra Borhardta po znanstvenim načelima točno izračunani i posve sretno kombinirani aromatično-medicinalni sapun iz bilja zauzima po svojim, dosad nepostignutim karakterističnim preimućstvima izmedju svih obstojećih takovih toaletnih članakah bez sumnje pèrvo miesto i prikladan je takodjer, da bude s velikom koristju upotrebljen za kupelji svake vèrste.

Dra Hartunga ulje iz kore od Kine (staklo po 50 kr. k. n) **i pomada iz bilja** (lončić po 50 kr. k. n.)

Sretan rezultat napredivšega, brižljiva znanstvenoga spoznanja odredjena su dra Hartunga povlašćena sredstva za raštenje kose, da se u svojim dielovanjima uzajemno doknadjuju; ako se ulje iz kore od kine pokazuje prudnim za uzdèržavanje kose uobće, a isto tako s nova pobudjuje i oživljuje **pomada iz bilja** raštenje kose; ako pèrvo sredstvo povisuje elastičnost i boju kose, to ju štiti posliednje, da prerano neosiedi i neizpadne, priobćujući gornjoj koži novu dobrotvornu subštanciu i hrani na najkriepčii način korenje vlasih.

Dra Suin de Boutemarda pasta za zube (svežanj po 40 i 20 kr. k. n.)

Dra Suina aromatična pasta za zube bez zubnoga sapuna, obćenito s osobitom naklonostju kao najobćenitie i najpouzdanie sredstvo za uzdèržavanje i poliepšavanje zubah i zubnoga mesa priznata, čisti mnogo ugodnie i bèrže nego li različni prašci za zube i podieljuje ujedno svojkolikoj ustnoj šupljini veoma dobrotvornu, ljubku friškoću.

Vegetabilna pomada u štangama (u izvor. svežnjima po 30 kr. k. n)

Ova pod autorizaciom kraljevskoga profesora kemie, dra Lindesa u Berlinu, iz sasvim vegetabilličnih inkrediencieh sastavljena pomada u štangama dieluje veoma dobrotvorno na raštenje kose, podieljuje joj liep sjaj i povećava elastičnost i prikladna je u isto doba učvèršćivati pramene.

Balsamični maslinov sapun (u svežnjima po 20 kr. k. n)

Balzamični maslinov sapun odgovara svemu, što se ima zahtievat od dobra toaletna i zdravstvena sopuna i može se dakle što većma preporučit kao blago i ujedno kriepko svakdašnje sredstvo za mivanje baš i za najnježniu i najosietljiviu kožu od gospojah i diece.

Oprez. Buduci da glas, koi su već od više godinah ovi polag stojeći specialiteti sa svim pravom stekli, malone svaki dan prozivaju naličinah i falzifikatah, neka izvole štovani p. n. kupci naših u tuzemstvu i inozemstvu u tolikoj cieni stojećih članakah za občuvat se od prevare pazit tako na njihov više putah obnarodovan način izvornoga zavitka kao i na imena: DR. BORCHARDT (sapun iz bilja), DR. HARTUNG (ulje iz kore od Kine i pomada iz bilja), DR. SUIN DE BOUTENARD (pasta za zube), DR. LINDES (vegetabilna pomada u štangama). kao i na firme jedine gospode miestnih depozitrah, koji se po dotičnim miestnim listovima i provincialnim novinama od vremena do vremena stavljaju do obćega znanja.

☞ **Samoprodaja** gornjih c. k. povlaštenih članakah uz ustanovljene fabrične ciene za **Zagreb** nalazi se odsele kao i dosad kod apotekara **Graciana Mihića** kao i za Čakovac kod **Hermana Naschitz-a**, za Debreczin kod **Josipa Csanak-a** i liekarnika **Dragutina Rothschnecka**, za Eperies kod **Ognjoslava Zsembery-a**, za Hatzfeld kod **Joh. Telbisza**, za Karlovac kod **Th. Alecsika**, za Koprivnicu kod liekarnika **Rudolfa Schiketanc-a**, za Križevce kod **Antuna Bratogli-e**, za Osiek kod liekarnika **Josipa Horning-a**, za Pančovu kod **J. Hubera**, za Rieku kod **Petra Rigotti-a**, za Sassinu kod liekarnika **Antuna Mücke-a**, za Sisak kod **Franje Pokorny-a i G. Velussiga ortakah**, za Viroviticu kod **J. Demetrovića**, za Vukovar kod **T. Stanića**, za Varaždin kod **S. A Tauscheka** i liekarnika **Aleksandra Haltera**, za Zemun kod **A. D. Joannovića**.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 2. SĚRPNJA 1859. Broj 148.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Za službeno oglase opredieljena je uvěrstbina: 4 kr. sr. od linie za pěrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Běrzojavna viest.

Verona 1. sěrpnja u podne (autentično). Nj. veličanstvo car nalazi se u željenom stanju zdravja. Od 24. pr. m. dogodila su se samo mala puškaranja medju prednjim stražama.

Uredovni dio.

C. k. zemaljskom sudu zagrebačkom poslana su uslied poziva ovdiešnjega županijskoga predstojničtva sliedeće količe staroga platna u sverhu da iz njega načine usnici svilacah (šarpije) za c. k. vojsku:

	fot.	lot.
Od karlovačkoga magistrata . .	$12^3/_4$	—
„ občinah svetoivanskoga c. k. kotarskog ureda	12	20
„ občine Bistre putem zagrebačkoga kotarskoga ureda . . .	65	—
„ občine Dubrave putem zagrebačkog kotarskog ureda . .	346	—
„ občinah Siska, Selah i Setoša putem sisačkoga kotarskoga ureda	312	—
„ občinah vèrbovačkoga kotarskog ureda	392	—
„ občinah c. k. kotarskog ureda stubičkoga	449	—

Što se s najvrućijim priznanjem stavlja do obćega znanja.

U Zagrebu dne 28. lipnja 1859.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestoděržtvenoga predsiedničtva.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Kanonika kod kaptola sv. Jerolima u Rimu gospodina doktora Račkoga naimenovalo je prusko arheologično družtvo za svoga dopisujućega člana.

Beč 28. lipnja. Pěrvi glavni adjutant Nj. veličanstva cara podmaršal, grof Grünne, stavio je po glasu danoga očitovanja za sveg trajanja sadanjega rata iznosak od godišnjih 6000 for. kao njemu pripadajuću pristojbu děržavnoj blagajnici na razpolaganje.

— Nj. veličanstvo dozvolilo je najvišjom odlukom od 20. svibnja, da se zemljovladarski činovnici, koji izraze želju, da bi rado učestvovat kod sadanjega rata u c. k. vojsci, dok rat traje, prime kao oficiri u istu, i u isto doba odredilo je, da se ovim činovnicima čin prinzděrži i pravo promicanja tako sačuva, da im njihovo uvěršćenje u vojsku na nikakov način nebude na uštěrb u obziru na tečaj u civilnoj děržavnoj službi.

— Mletačka občina uzajmila je 150,000 fr. da zadovolji silnim potrebama ovoga časa.

Pešta 27. lipnja. Szábo Palko i Szábo Miska, dva od najpogibeljnijih drugovah niekadašnjega razbojničkoga poglavice Rozse Šendora uhvatili su energični malo-zomborski miestni činovnici Dus i Weinrich po malo prije izvedenom razbojničtvu u Perjanošu te uhvaćenici iztledaju sada svoju pravednu kazan.

Metci, 24. lipnja. Osobita dosele inače nigdie nepojavivša se bolest počima kazat se sada u Mletcima. Napadnuti od nje osiećaju okolo želudca i crevah navlastito nieko golicanje, zatim nastane groznica s gěrčevima i korvulzijama i za malo satih pogine bolestnik. Jošte nije liekarima jasno, što prouzrokuje tu bolest i kako ista nastaje. Nieki tvěrde, da ju prouzroči uživanje nevaljala mlieka, drugi ju děrže za sliku i priliku poznate angine, koja diecu napada; toliko je izviestno, da od onih pet ili šest, koji su od nje obolieli, nije jošte nijedan spasen bio, i da su svi za malo satih poměrli. Čini se da ova bolest nije epidemične naravi.

— Naša vojska, koja je Jakin u cěrkvenoj děržavi děržala zapremljen, prispiela je već 21. t. m. u Rovigo u Mletačkoj.

— Jedan telegram prispievši dne 29. iz Verone javlja, da je pukovnik knez Windischgrätz poginuo na bojištu pod Kavrianom.

— Dvanaest ranjenih oficirah, koji su posredstvom južne železnice u Beč prispieli, primljeno je za liečenje u kraljevski Scharzenberžki dvorac u Dornbachu. Dne 29. u večer došlo je još više ranjenih oficirah u Beč sa ratišta.

— Nj. veličanstvo carica poklonila je za ranjenike u Veroni 200 vedarah vina a za bečko-tirolsku nišaničku satniju 200 fr.; zatim dobilo je patriotično družtvo za pripomoć od gospodina nadvojvode Rainera 1000 fr.

Talijanska.

U Rimu htiedoše svoje veselje zbog bitke kod Magente tim pokazati, što naumiše dvie počastne sablje načiniti, jednu caru Napoleonu, drugu Viktoru Emanuelu; za niekoliko časovah skupilo se u to ime 100,000 franakah.

Torinci svakojako slave svojega kralja. Tako su sada načinili dvie litografije: jedna je talijanski piešak, koi bodro koraca sa trobojnom zastavom, a pod njom piše: „pěrvi vojnik za talijansku nezavisnost"; druga je zuavski kaplar sa podpisom: „zuavski kaplar"; obie litografije pokazuju lik kralja Viktora Emanuela.

Rusija.

„Frkf. Posts." piše, da je četiri ruska korpusa dobilo zapoviest ići na prusku i austrijansku granicu. Svaki korpus ima u ratu 60 000 momakah i onda bi ova sila bila velika, ali budući da se u Rusiji tri godine danah nije rekrutovalo, to se děrži, da korpus nema više od 30.000 momakah, dakle bi ova četiri korpusa imala samo 120.000, što nije tako mnogo. — Istina ovamo dolazi još garda, koja će, kao što se čuje, kao rezerva ići u Litavsku. Glavni stan od dva korpusa jest u Kališu i oficiri ruski děrže, da će im vojska do rujna biti sasvim spremna za rat.

— Sada kažu, da su se Rusija i Francuzka prijateljski izravnale u pitanju o svetome grobu, zbog kojega se je posliednji rat u iztoku ratovao.

Zašto pišem Slovjen, a ne Slavjan ili Slaven?

(Prijateljski odgovor na opazke uredničtva Nar. Novinah na moj članak „Naša književnost." Od Gěrgurova)

(Nadalje.)

Primieri riečij slovjenskih u gěrčkih, latinskih i niemačkih spisih bielodano sviedoče, da svi ovi narodi slovjenski samoglasnik *o* malo ne pravilno promienjivahu u *a*; a pěrva dva naroda slovjenske vlaške rieči, koje počimlju na *sl*, nastojahu posvojiti si urinutjem med *s* i *l* suglasnikov *k* i *t* (*θ*—th); n. pr. Δαβραγάζος i Δαβραγέζας mjesto dobrogost (agathias); Κελγάστος m. Cieligost (menander) . . Δαλγράμηρος m. Dragomir (Theophanes), Marana m. Morava Ivan VIII.), Zuarnimirus m. Zvonimir . . . Vistula-Visla m. Visla, Presthlava-Pristhlava m. Preslav, Sthlanica m. Slanica, Sdankamend m. Stankamen, Radosthlavus m. Radoslav, Ladasclavus m. Ladislav . . . Ako dakle gěrčko-latinska forma Sklavi, Sthalavi, Slavi, kako dokazasmo, postala je iz domaće Slovjani, Slovjeni, a ne obratno: nastaje pitanje: kako niknū sada vladajuća u ruskih i sěrbskih knjigah forma Slavjani, Slaveni? Na ovo pitanje odgovara nam jasno poviest litterature ruske, da najme oni isti gěrčki kaludjeri, izpravnici cěrkvenih knjig slovjenskih, koji na koncu XVI. i u pěrvoj polovici XVI. stoletja Rusom, miesto domaćega im, tě od IX. vieka do danas od prostoga puka rabljenoga imena роусы prema gěrčkoj formi Ρῶς po gěrčeno ime россиіане isto tako miesto pradavnoga dvoslovčenoga imena Isus prema gěrčkomu Ἰησοῦς pogěrčeno troslovčeno ime Jisus nasilno u knjige urinuše, i tim svojim nezgodnim preinačenjem sloga u cěrkvenih knjigah tako nazvatim Razkolnikom ili Staroviercem dadoše povod, da se odciepe od pravoslavne cěrkve — da, velju, ovi isti gěrčki kaludjeri tokodje formu славяне, jer gěrčkim formam Sklavi, Stlavi spodobniju, zato po njihovu krivu sudu bolju, uvedoše u grammatiku i cěrkvene knjige. Nesretne ove izprave počě do duše jur u pěrvoj polovici XVI. vieka . . . Maxim, Gěrk i monah athonski († 1556); nu javno s ovim novotarenjem izadjaše tek njegovi učenici i nasliednici; i to na koliko mi poznato s formam Slavjanъ naj prije na vidik izadjě Meletij Smotrijki u slovnici 1619, zatim neimenovanović u moskovskoj slovnici 1648; dok napokon sve ove toboš izprave za patrijarhe Nikona (1652—60) bijahu primljene od svetjenstva, koje rukovodjaše novo izdanje sv. pisma, u kom god. 1663 u Moskvi tiskanom bijahu posvetjene. Iz ruskih knjig odputovala je ova pogěrčena forma jamačno kroz katoličke Rusine god. 1696 k Isusovcom u Těrnavu; a kroz nesjedinjene Ruse k Sěrbom, u kojih, kô što u Rusov, iza toga ona se sasvim u knjigah udomačila. U knjigah velim; jer u našega prostoga ljudstva t. j. u samoga naroda slovjenskoga iskustva, forma Slavjani nikada nije bila navadna . . . Od kuda pako narodno ime Slovjen-in, Slovjen-in? Na ovo pitanje odgovaraju nam dojakošnji iztražitelji, slovjenski: da ako ne od slave (gloria), kano slavutnih (gloriosi) m. slavetni, a to svakako od slova, kano istojezični (ὁμογλῶττοι) prema tujim narodom, narečenim niemi-Niemci (muti). Oni vele da je koren sluju, istoga izvora i znamenovanja s gěrčkim κλύω, lat. cluo (inclutus-inclytus), iz koga je izraslo sloviti i slaviti, slovo i slava . . . Medju to, kao što svagdie, tako i ovdie sud nepristranoga izpitatelja nesmie se dati zavesti važnostju i nazširenostju obćenitoga mnienja i ugledom njegovih početnikov i priveřženjekov. Kod dojakošnjega tumačenja ovoga imena zaboravilo se posvema formalnim načinom iztraživati naj prije, što vriedi forma, a zatim što materia. Dočetak ovoga imena jest u sing. Slovjan-in, Slovjen-in (naša sadašnja češka forma Slovan je već pokratjeno iz starije Slovanin, Slověnin), u plur. Slov-jani, Slov-jeni. Ovaj dočetak jest u narodnih imenih kod Slovjenov veoma običan; ovdje navadjam samo nieke primiere: Berežani, Derevljani, Dvinjani, Nevljani, Ostrovljani, Poljani, Kotleni, Drinjani, Dubrovčani, Konavljani, Pomorjani, Pokupčani, Moravani, Vislani itd. Marljivo i pozorno iztraživanje početka i znamenovanja ovih imen na to nas dovadja, da su ona topička ili miesta, izvedena od imen krajin, otokov, miest, gor, riek i jezer; a pod nipošto otčinska (patronymica) ili rodovna, pošla od otcev obitelji kô što: Vjatiči, Radimiči, Ljutiči itd., niti prosta, plemena, kano: Sěrbi, Česi, Leši itd. . . .

(Konac će sliediti.)

Sa ratišta.

— Pišu iz Berne od 23. lipnja: Jedna depeša iz Bellinzone javlja, da je obćinsko vieće od Magente preduzelo brojenje poslie ta[illegible] bitke mèrtvacah imajućih se zakopat. U svemu bilo je vele, zakopano 13.442 mèrtvaca, veći dio bili su Francuzi.

— Vas pod komandom princa Napoleona stojeći sbor s iznimkom divizije Autemare, bio je dne 22. p. m. sjedinjen u Masi na predaožju Apeninah. Misle, da će im za prebačenje gore trebat 5 danah.

— Iz Brešije 19. lipnja pišu listu „Indépendance“: „Ovdie pokazuju oblasti veliku radinost, da sjajno dočekaju Garibalda. No gradjani neće da udioničtvuju pri tom dà što „više suprotiv li su se nie im načinom uklonjenju carskih orlovah. I poziv Napoleonov, da se pučanstvo oboružano stavi, nalazi odziva samo kod sasvim mladih ljudih. Ostali se nežure.“

— „Patrie“ hoće da zna, da su dne 25. Francuzi prošli prieko Minčija; no ta viest mora se stopram potvèrdit.

— Kao što čujemo, stajala je naša vojska dne 25., neuznemirivana od neprijatelja, na svojim defenzivnim pozicijama na lievoj obali Minčija, i ako smijemo vierovat jednoj viesti proiztičućoj iz vojničkih krugovah, **započela se dne 29. u 3 sata u jutro opet borba naproti stojećih vojskah.** O točki, gdie se je opet nastavila dne 24. prekinuta bitka, fali nam svaka točnija viest.

— Kod bitke pod Palestrom dne 30. i 31. svibnja odlikovala se je izvanrednom hrabrostju osobito naša domorodna piešačka regimenta nadvojvode Leopolda br. 53. Koliko je ovih naših junakah tamo poginulo, nezna se još svejednako točno. Toliko se samo iz privatnih pisama dosad doznalo, da je izmedju oficirah ove čete poginuo nadporučnik Ferdinand Boberl a dopali su ranah kapetan Dominik nobile di Rezzoniko i nadporučnik Franjo Giertzub.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Firenca 26. lipnja. Ulloa oprošten je od vèrhovnoga zapoviedničtva, pisarnice za kupljenje vojske ukinute su i njihovo službovanje poviereno je ratnomu ministarstvu.

Pariz 29. lipnja. „Moniteur“ donosi pèrvo potanko izviešće o bitki pod Solferinom i javlja iz Kavriana, da su Franko-Sardi počeli prelazit preko Minčija.

Pariz 26. lipnja. Govori se o sklopljenju tajna ugovora medju Turskom i Rusijom, što se je sbilo za prebivanja velikoga kneza Konstantina u Carigradu.

Pariz 27. lipnja. Car se je nalazio za bitke pod Kavrianom vas dan posred neprijateljske vatre. Njegov adjutant Larrey, komu je konj ubijen, bio je postojano uz njega. Stostraže izgub le su dva konja. Pogibelj, kojoj se je car izlagao, povećala je smie lost i ushićenje soldatah. — Današnji „Moniteur“ javlja da će se bitka od 24. lipnja zvati „Bitka pod Solferinom.“

London 27. lipnja. Lord Russel bio je danas u gradu (City) bez odpora opet izabran.

London 27. lipnja. U gradu se pročulo, da već velika nesloga vlada medju sučlanovima kabineta u obziru izvanjske politike.

London 27. lipnja. Lord Palmerston uvierava vas sviet, da kabinet podnipošto nenamierava savietovat kraljicu da se umieša u rat. On nevidi dogadjajah unapred, koji bi Englesku prisilit mogli, da se odreče politike neutraliteta.

Tèrst 29. lipnja. Danas je ovamo došla jedna englezka ladja, koju je kod Visa jedna francuzka fregata vizitirala. Ista je za sobom vukla zarobljenu austrijansku ladju Dur Sorelle.

Zapisnik

siednice po sjedinjenih odborih narodnog kazališta dne 2. svibnja 1859. u narodnom domu dèržane.

Prisutni: gosp. predsiedalk Ludvig [illegible] Vukotinović; članovi upravljajućeg [illegible] Mojsia Baltić, Naum Malin, Ivan [illegible] članovi nadzornog odbora: [illegible] Vjekoslav [illegible]kić, Dimitrija Demeter, Svetozar Kušević, Dr. Aleksa Vancaš.

Pošto bi g. predstojnik naviestio, da imade više važnih predmetah, za riešenje bjahu sliedeći u pretresivanje uzeti:

§. 1. Čitano je očitovanje obćine Gosće, kojim se izjašnjuje, da će podpisanu svotu od 250 f. kako stanje obćinske blagajne dopustilo bude, položiti, što ipak na jedanput neće moguće biti. Primljeno do znanja.

§. 2. Na molbu udove Sofije Novkovićeve, da joj se po pokojnom njenom suprugu Peri Novkoviću na utemeljenje narodnog kazališta podpisana svota od 125 for. oprosti, dočim je u skrajnje siromaštvo pala; s obzirom posviedočenog po kotarskom uredu ludbrežkom siromaštva zaključeno je, da se molbi ovoj zadovolji i podpisana svota izbriše.

§. 3. Uslied po visokom c. k. namiestničtvu priobćenih očitovanjah Dane Draganića i Josipa Riffera, koji se odriču dužnosti, da polože podpisane na utemeljenje narodnog kazališta svote; zatim Josipa Fözmajera starijeg, da je od njega traženu svotu već položio; napokon u pogledu Vinka Fabri-a, bivšeg nadzornika zemljarine provizoriuma, o kojem županija osiečka izviešćuje, da mu se za obitalište nesnade, zaključeno je:

a) da se Draganiću i Rifferu za položenje podpisanih svotah rok od šest nedieljah postavi;

b) Fözmajeru pako pogrieška razjasni, napokon

c) Vinku Fabriu upisana svota izbriše.

§. 4. Uslied izviestja županije varaždinske po visokom namiestničtvu odboru dostavljenog, da nasliednici zaostavštine pokojnog Franje Gregorocie, po ovom za narodno kazalište upisanu svotu od 25 for. platiti nemogu, zaključeno, da se ova svota izbriše.

§. 5. Družtvo za poviestnicu jugoslavensku pozvalo je odbor ovaj, da stupi s odbori ostalih narodnih družtvah u savez na svèrhu obćenitog blagajnika za obavljanje blagajničkih poslovah. Zaključeno, da se odboru poviestničnog družtva odgovori, da narodno kazalište u željeni savez stupiti nemože, dočim je družtvo za utemeljenje narodnog kazališta po višoj oblasti raspušteno i imetak istoga pod javnu upravu stavljen.

§. 6. Molbenica bivšeg tajnika Franje Šlajmera za primiernu nagradu u ime jednogodišnjeg poslovanja uvažena je i po načelniku odlučena nagrada od 30 for. odobrena.

§. 7. Na očitovanje gosp. Janka Jurkovića, predstojnika urbarskog suda u Osieku, da on podpisanu jednu akciju dotle uzeti nemože, dok se po programu postupalo nebude; bi zaključeno.

§. 8. Na dostavljena po visokom namiestničtvu očitovanja župnika Ferde Cesarca, ravnatelja dobra Hruševca, Franje Gabora, vlastelina Donata Tomića i gradjana karlovačkog Josipa Biščana, koji nisu sklonjeni položiti upisane svote, bi zaključeno, pèrvoj trojici shodnim odgovorom rokove postaviti, poradi četvèrtog pako, koi tvèrdi, da ništa podpisao nije, razjašnjenje dati.

§. 9. Na očitovanje Katarine Šesto, da ostatak za pol dionice po otcu njezinom Mihailu Gjuriću upisane položiti nemože, dočim je ostavština njegova pasivna, zaključeno je, da se pozivno na očitovanje njezine sestre Julije Pavković odgovori, koja se tim zadovoljava, da uplaćena polovica ostane zavodu uz oproštenje druge polovice.

§. 10. Na očitovanje obćinskoga tajnika Pavla Pavića, da podpisanu dionicu platiti nemože, zaključeno, da mu se rokovi postave.

§. 11. Na priobćeno po visokom namiestničtvu očitovanje barona Ive Kneževića, da upisanu svotu iz onog razloga platiti neće, što se programom postavljena svèrha postigla nije, odlučeno, izvorni njegov podpis od županije varaždinske potražiti i na temelju toga prama dužniku sudbeno postupati.

§. 12. Visoko c. k. namiestničtvo priobćuje, da je visoko c. k. popečiteljstvo unutarnjih poslovah u sporazumljenju sa vèrhovnom redarstvenom oblasti pronašlo, družtvo za utemeljenje narodnog kazališta razpustiti, te nalaže, da se računi i inventari do konca mieseca svibnja zaključe, za da ih odbor u ruke zemaljske vlade uzmogne predati. Zaključeno: iz razloga, što u kazalištu talijanska opera predstavljanja daje, te dok sesona traje, inventari se sastaviti nemogu, da se predaja do konca lipnja t. g. odgodi tim više, što su se i dosad računi zaklade narodnog kazališta s koncem tog mieseca zaključivali.

Nadalje zaključi odbor, visokom namiestničtvu predstaviti, da se, budući zaklada narodnog kazališta svakojako privatnu svojinu sačinjava i uplatjene svote žrebanjem se izplatiti moraju, upravljanje ove zaklade jednom odboru izmedju onih dioničarah poviert, koji su svoje dionice izplatili.

Ovim se je siednica zaključila.

Za vierojatnost

Vukotinović s. r. Baltić s. r.

OGLASNIK.

Dp.—76 3—1

Više gospodarstvah ponudja se u zakup.

U Božjakovini, miestu $3^7/_{16}$ milje od Zagreba udaljenom ima više takovih arondiranih gospodarstvah, kojim će se po želji zakupnika pridati veća ili manja prostorija vèrlo dobrih oranicah, sienokošah, pašnjakah pa makar i vinogradah; uvieti su vèrlo umjereni, a i vrieme zakupa odredit će se po volji zakupnika.

Ista ova gospodarstva providjena su prostranimi, posve novimi stanovi, gospodarskimi zdanji i dobrimi tečnu i zdravu vodu dajućimi zdenci, — leže tik uz zemaljsku cestu, iduću iz Slavonije u Zagreb, te su prikladna po svom ležaju za svakovèrstna spekulativna poduzeća, — jedno je osobito prikladno za oštariju i kramariju. Na potanje uviete valja se upitati ustmeno kod vlastnice u Božjakovini, ili uz frankirane listove kod odvietnika M. Mrazovića u Zagrebu.

(Dp.—77) 4—1

Prodaja realitetah.

U Hèrvatskoj, u zagrebačkoj županiji i u modrušpotočkom kotaru bude se gospoština Novigrad ležeća u veoma zdravom prediela na rieci Dobri, sposobnoj za podignutje raznih fabrikah, medju karolinskom i luizinskom cestom, udaljena od Karlovca $1^1/_4$ sata, sastojeća iz 467 jutarah 1253 □ hvatih oranice — 396 jutarah 1097 □ hvatih sienokošah i voćnjakah — 20 jutarah 578 □ hvatih vinogradah — 233 jutarah 138 □ hvatih pašnjakah — 339 jutarah 439 □ hvatih papratišta — 607 jutarah 468 □ hvatih šume i 12 jutarah 760 □ hvatih tèrstišta sa čistim dohodkom od 3438 fr. 30 kr. zajedno sa gradom Novigrad i svim ostalim veoma prostranim stanovnim i gospodarskim sgradama skupa sa 3 mlina i tri kèrčme prodavala iz slobodne ruke dne 21. sèrpnja t. g. u 10 satih u jutro pèrvi i posliednji put zajedno s lietošnjom žetvom i ukupnom potrebinom (fundus instructus).

Koji žele ovu gospoštinu kupit neka izvole rečeni dan s Vadiumom od 3000 fr. u gotovu ili u dèržavnim papirima doći u grad Novigrad, gdie se mogu ubaviestit o bližjim okolnostima.

Realitäten-Verkauf.

In Croatien im Agramer Komitat und im Modrušpotoker Bezirke wird die an dem — zur Errichtung von verschiedenen Fabriken geeigneten Dobra Flusse zwischen der Carolina- und Louisen-Strasse von Karlstadt $1^1/_4$ Stund entfernt, in einer sehr gesunden Gegend gelegene Herrschaft Novigrad bestehend, aus 467 Joch 1253 □ Klft. Äckern — 396 Joch 1097 □ Klft. Wiesen und Obstgärten — 20 Joch 578 □ Klafter Weingärten — 233 Joch 138 □ Klafter Hutweiden — 339 Joch 439 □ Klafter Farrenkrautfeldern — 607 Joch 468 □ Klafter Waldungen und 12 Joch 760 □ Klafter Rohrschlag mit dem Reinertrage von 3438 fl. 30 kr. sammt dem Schlosse Novigrad und allen übrigen sehr geräumigen Wohn- und Wirthschaftsgebäuden nebst 3 Mühlen und 3 Wirthshäusern am 21. Juli l. J. um 10 Uhr Morgens zum ersten und letzten Male sammt der heurigen Fechsung und gesammten Fundus instructus aus freier Hand verkauft.

Die Kauflustigen mögen am obbesagten Tage mit Vadium von 3000 fl. in Baarem oder in Staatspapieren im Schlosse Novigrad, allwo das Nähere zu erfragen ist, erscheinen.

Dp.—73) 3—3

Opomena.

Svi oni, kojih su zalozi kod podpisanog zavoda do sada neproduljeni ostali, ovim se opominju, da takove ili izkupe ili pako produlje, jer će se inače isti po smislu §. 19. pravilah družtvenih na javnoj dražbi prodati. — Za svaku pako smutnju ukloniti, čine se stranke pozorne, da se zalozi ne tek izminutjem jedne godine, nego odmah po izminutju roka u [illegible] naznačenog za propale smatrati imadu.

Pèrva hèrvatska štedionica.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 4. SÈRPNJA 1859. Broj 149.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uveršćina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko velič. dostojalo je najvišjom odlukom ddo. Verona 12. lipnja t. g. bivšega beogradskoga mitropolita, Petra Joanovića, najmilostivije imenovat gèrčko-nesiedinjenim episkopom gornjo-karlovačkim.

Br. 3606-1859. **Oglas**

Doknadno k ovouredenom oglasu od 15. lipnja 1859 br. 3318 stavlja se time do občega znanja, da su popisi o momcima podvèrženim vojničkoj dužnosti stojećim u sazvanih pet pèrvih dobnih razredah t. j. o onima, koji su u godinama 1839., 1838., 1837., 1836. i 1835. rodjeni, u svèrhu podnašanja reklamacijah, dozvoljenih §. 30. sl. *a*, *b* i *c* privremenoga uredskoga naputka o izvedenju zakona o dopunjavanju vojske od 29. rujna 1858, u viećničkoj dvorani ovdiešnje varoške kuće u vremenu od 5. do uklopno 12. sèrpnja 1859 izloženi svakom na ogled i za reklamaciju dotičnikah.

Ova reklamacija može imat miesto nesamo zbog krivoga već i zbog neučinjenoga upisanja momčadi dužne stavit se i može se takodjer uporavit i u obziru na protupravilno oslobodjenje, ako bi se takovo dogodilo bilo.

Ista može se tako po samim momcima podvèrženim vojenoj dužnosti, kao i po njihovim roditeljima, tutorima i bratji učinit; oni koji misle, da su oslobodjeni od dužnosti stupit u vojsku, imaju unutar gore navedenoga roka podnieti svoje zahtieve u tom obziru i dokazat, da imaju pravo na to.

Izkazi potrebni za ove molbenice, koji su polag §. 15., 24. i 25. uredskoga naputka propisani, mogu se kod magistrata dobiti bezplatno.

Svi oni, koji su k ovogodišnjem 2. novačenju istina sazvani bili, no u dotičnim popisima izostavljeni, imaju to varoškom magistratu prijavit, jerbo se oni, koji to propuste, izlažu pogibelji, da će se s njima postupat po ustanovama §. 30. zakona o dopunjavanju vojske.

Po izmaku gore navedenoga roka podnešene molbenice za oslobodjenje od vojničke dužnosti nesmju se više u obzir uzeti, i onaj, koi je ovaj rok zakasnio, stavt će se u vojsku, ako bi i imao pravo na oslobodjenje od vojene dužnosti.

Napokon opaža se jošte, da sva oslobodjenja izrečena kod pèrve ovogodišnje rekrutacije imaju podpunu valjanost i za ovu II. rekrutaciju.

Uslied toga imaju samo oni momci rodjeni u godinama 1839., 1838., 1837., 1836. i 1835., koji dosad jošte nisu reklamirali a i nisu dobili oslobodjenje, ako bi mislili, da imaju kakovo pravo na oslobodjenje, u odredjenom roku podnieti svoje molbenice za oslobodjenje.

Od poglavarstva c. k. zem. glav. ureda.

U Zagrebu dne 1. sèrpnja 1859.

Upravljatelj ureda
Lichtenegger s. r.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Večernji list „Wien. Ztg." od 1. sèrpnja donosi iz Verone od 27. lipnja t. g. sadèržaj dosada prispievših podnesakah o gubitku naše vojske u boju dogodivšem se dne 24. lipnja. Ujedno dodaje da jošte fale nieka izviešća i da će ih, čim prispiju, što prije doknadno priobćit kao i imena onih oficirah, koje je u tom svojem članku samo svotno naveo. Zbog stegnutoga prostora Narodnih Novinah nemožemo vas taj dosta obsežni članak, u svem svojem obsegu, uvèrstit u naš list i zato samo navodimo toliko, da iz rečenoga članka proizlazi, da je, koliko se iz dosad prispievših nadležnih izviešćah znade, u rečenom boju od naših poginulo niešto prieko dvie hiljade a ranjeno do osam hiljadah, medju posliednjima nalaze se i podmaršali: Grof Creneville, baron Blomberg i grof Paffy kao i generali ...

Zašto pišem Slovjen, a ne Slavjan ili Slaven?

(Prijateljski odgovor na opazke učredničtva Nar. Novinah na moj članak „Naša književnost." Od Gèrgurova.)

(Konac.)

S dočekom slovjenskim anin sudara se glede na zvuk i na znamenovanje latinski anus n. p. Rosmanus (Runljanin), Indianus (Indijanin) itd. . . . Po spodobi ovih imen sudećim dodje na pamet misao, da i ime **Slovjanin**, **Slovjenin**, iz početka možebit bieše miestno, pokrajinsko i ograničeno, tè jedva poslie dugoga vremena postiže svoju kasniju razširenost i veleslavnost . . Medju to, ma se i nazivale niekada koja velika pokrajina, ili samo manji dio sèrbske (rindičke) zemlje ovim imenom (СЛОВЪІ), nemožemo ipak vierovati, da bi taj naziv ove pokrajine od rieči slovjenske bio pošô. Izvorna, jednostavna i prastara imena krajin, zemalj, miest, riek itd. protežu se uviek na stvari materialne i njihove vlastitosti, a nikada na vèrhunaravske (metaphysične). Jurve stvari tumačitelji pokazivali su na litv. **sallava** (werder, insel), lot. **sallaa** (insel, Holm), čud. **sallo** (lucus), **selj-ma** (biegovita zemlja), i na odavle nazvatu prusku krajinu **Šalava** (postalo iz **Salave**, kô što sadanji **Šlovani**, **Šèrbi** u Litvi iz **Slovani**, **Sèrbi**) . . . Ovomu tumačenju po niešto prija i to, što stvari Skandinavci uprav tu pokrajinu zvahu Holmgarder, u kojoj po Ptolomeju **Stlavani**, po Nestoru pako novleš tako rečeni СЛОВѢНЕ stanovahu. Ovo tumačenje napominjamo ovdie samo kano možno, tè konačno riešenje ove stvari ostavljamo umu inih izpitateljev. Koi bi hteo ostati pri obćenitom izvadjanju ove rieči (Slovjen) od **slova** po iznimci, kô što n. p. u rusk. КАНУАНИНЪ (od КАНКЪ), ПОЛУАНИНЪ (od ПОЛѢ, sr. naš pučanin), ЛЮДАНИНЪ (od ЛЮДЪ) itd. U praktičkom obziru dèržimo za nepotrebno, pače za nezgodno odreći se forme Slovanin, Slovan, Slovak, Slovenec, slovanski, slovenski, koja jest učvèrstjena sviedočanstvi šestnaest viekov i prostonarodnom porabom, tè iz pûkoga osobnoga ukupa posizati za nepravilnijom formom Slav, slavski, kno tobož ugladjenijom i častnijom . . . Prava čast i sreće naroda ima se utemeljiti na inih čvèršćih stvarih, nego li na pobočnom zvuku njegova imena" . . .

Evo tako sudi taj slavni učenjak, koj sav svoj život posvetio jest iztraživanju tamne prošlosti slovjenskoga naroda. On glede na ime, kojim se nazivlje ta velika grana naroda europejskoga, dodjè na ovaj resultat: da formu **Slov** trieba priznati „za starobilou, pûvodní a přesnou, ostatní pak všecky vyblásti za cizozemské a podlejší." Komu dakle više vierovati? Zar narodnim sviedočanstvim od IX—XVII. vieka, koje Šafařik sakupi i proući? Zar navadi i izgovoru naroda slovjenskoga, koma **Slaven** jest nepoznat (?), i koj, gdje-god rabi ovu rieč svoga prostranoga plemena, u korenitoj slovci svagdie *o*, nigdie *a*, izgovara (proti tomu mogô bi rieč **Slavonija**, **Slavonac** samo on j navesti, koji neznade iz poviesti, kada ova rieč, od kih i kojom prigodom u svom specifičnom znamenovanju bijaše uvedena). Ili pako vierovati gèrčkim kvariteljem slovjenštine? Jest kvariteljem; čujmo što izim Kolajdovića, Dobrovskoga itd. o njih sam Kopitar piše: „Diese Verbesserung (liturgičnih knjig i sv. pisma) ist so zu verstehen, dass von Leuten, die eine fast blinde Verehrung mehr für Wörter als für den Sinn der griechischen Originalien hegten, nicht nur die sinnlosen oder unrichtigen, sondern auch die, wie so oft in der Vulgata, mehr Sinn für Sinn als Wort für Wort übersetzten Stellen, aengstlich wörtlich nach dem griechischen und die Sprache selbst abermal nach der Grammatik von 1648 geändert war. An philologischer Achtung für eine gegebene, heilige, todte Sprache ist da nicht zu denken; nicht an Achtung für den slavischen Sprachgenius bei so sklavischen Verbessern." (Wien. Jahrb. 1822, XVII, p. 75—6). Evo to su auktoriteti za formu **Slavjan** i **Slaven**!!

A nije li nas preda mnom (jer sam ja ovu formu u nas prije Nevena rabio, a ovaj grieh rado na se primam) nitko zvao **Slovjene**? — Ali reći će tko: zašto neveliš **Slovin**, **Slovinac**, kako nas svi stariji hèrvatski pisci zvahu, zašto uprav **Slovjen**? Na to odgovaram: a) ovdje je glavno, je li *o* ili *a* ima se pisati u korenitoj slovci, dakle je li **Slov** ili **Slav**? Da posliednje nevalja, samo onaj može niekati, za koga u obće dokaza u znanosti neima; dakle ima se pisati **Slov**; b) **Slovjen** pšem radje nego **Slovin** radi toga, jer ovo ime, kô što vidismo, u naj starijih spomenicih, a sada ima ih mnogo, za koje Šafařik pišući svoje starožitnosti nje još znao, cirilicom i glagoljicom pisanih čita se i piše СЛОВѢНЪ. Ali pako starosl. ѣ (jać) sadanjim pravopisom, latinicom neizražujemo sa *i*, nego s dvoglasnom *ie*—je (ВѢРА pišemo vjera a ne vira, ВРѢМЕ a ne vrime). U ostalom kô što je pravilno pisati **vira** pravilno je takodje pisati **Slovin**, **slovinski**; ali tko piše **vjera** ima pisati **Slovjen**; ali ni ovaj, ni onaj **Slavjan**, **Slaven**.

Neka bude svatko uvieren, da niegde, osobito pako u historičkih naucih, netežim za originalnostju. Tko bi težnjom za originalnostju nazvao onaj trud i nastojanje, uslied koga trebа kèrčiti sve ono, što se u našu knjigu i naš život narodan ovuklo u ono doba, kada spavasmo, ili kada nas inostrani učitelji učahu, kako nam trieba zvati se, i kako nam trieba raditi, to bi imao obiedati s ove iste pohlepe one velike sinove probudivšega se Slovienstva, kojim se sav nepristran sviet učen duboko klanja; a na čelo ovim pohlepnikom, pače rovarom imao bi metnuti siedoga Šafařika. On svojom radinosju i svojim pronicljivim duhom, nalik na sretnoga Kolumba, **obreti novo zemlju**, **novi sviet i nov narod**, i to ne prieko Okeana, nù u sèrdcu izobražene Evropi, na jugu i sieveru. — I u naj koliko originalnih riečih nepronikne.

U ostalom hvala bogu, što mi se je dala prilika progovoriti o tom našem cielokupnom imenu. — Drago i milo bi mi bilo, da bi bio tako sretan opaziti u naših pisac, da oni nepazeći na **quis**, nego na **quid**, nepazeći na auktoritete (prem i bez njih nebi daleko čovječanstvo došlo), nego na razloge, uvažeći ove iste razloge, inostranu formu **Slaven** s domaćom i prastarom **Slovjen** dobrovoljno bi izmienili*).

*) Ovdie sliedi još niekoliko tiradah proti onima, kojima neraći naimenovanje **Slovjen** (u toj **terminaciji** zaisto novo! proti kojoj imat će za cielo i naši **gramatici** štogod primietiti! —) no budući da ništa novoga nesadèržaju, a poniešto su **animoznije**, za dobro smo našli izostavit ih, jer budući da bi bili prisiljeni proti njima štogod primietit, mogli bi dat povoda opet sličnoj kakvoj polemici — kojoj se u **interesu** naših **čitateljah** želimo, ako je iole moguće, za vazda uklonit, jer smo osviedočeni, da većini čitateljah takova šta mora biti dosadno.
Ured. Nar. Novinah.

neral major Baltin. — Od glavnoga kvartirmeštorskoga štaba ranjeni su kapetani: Appel, Merkel, Ettner i baron De Vaux. — Od naše domaće piešačke regimente nadvojvode Lavoslava br. 53. poginuše nadporučnib Ivan Márton i 42 momka. Ranjeni su: Major August König, nadporučnik Henrik Böttner, poručnici Antun Oebl, Dragutin Dubski, Ferdinand Steiskal i Dragutin Lueff zatim 154 momka. Gubitak naših graničarskih regimentah nemožemo zbog pomanjkanja prostora danas navesti, već to moramo odgodit na dojdući broj.

Beč 27. lipnja. Knez Rikard Metternich opet je sinoć otišo u Veronu.

— Grof Gyulai poklonio je kao što „Nürn. Corr." javlja, oprostivši se od vojske, posliednjoj svotu od 50,000 fr. iz svoje privatne kase.

Beč 2. sèrpnja. Nieki domoljub koi želi ostat neimenovan predao je vèrhovnoj redarstvenoj oblasti svotu od 50.000 for. a. vr. s tom molbom, da se taj iznosak Nj. veličanstvu položi pred noge s tom molbom, da Nj. veličanstvo dostoji shodno opredieljenje najmilostivije zapoviedit. Nj. veličanstvo, izrazivši rodoljubivom darovniku podpunu zahvalu, opredielilo je ujedno da se ova svota upotrebi za „podignutje dobrovoljačkih sborovah"

— Prijašnji podesta mletački, Nobile Marcello, odputovao je sa svojom obitelju u Kèrf.

— Kao što iz Marsilje javljaju odveden je kapetan Randić od austrijanskoga brika „Dobra Kostrenjka", koi je uslied zarobljenja njegove ladje po Francuzima sišo s uma, u jedno liečilište u Naney-u.

— I u Inšpruku pooštrena je inostranačka policija.

— Tèrst 30. lipnja. Kao što čujemo, c. k. fregata „Novara" neće Limu posietit i vratit će se po svoj prilici u zavičaj već mieseca kolovoza. Oficiri i momčad zdravi su.

Terst 30. lipnja. Amerikanska parna fregata „Wasash", koja se je ovdie usidrila, odlazi u Mletke.

Uslied jedne viesti, koju smo dobili iz Krakova od 30. t. m. sišao je danas na željezničkom mostu prieko carske ceste pri tarnovskom kolodvoru jedan podvoz s jednim bataliunom Nugentove regimente s kolomije, no na sreću nije bio ozledjen ni jedan momak i samo se je niešta pokvario most.

Rusija.

Iz Petograda 9. lipnja pišu listu „B. H.": Sliedeće je, vele, jezgra ugovora medju Francuzkom i Rusijom, o kojem je knez Gorčakov u Englezkoj dao izjavit, da nesardèržaje ništa, čime bi se interesi posliednje vlade i mir Evrope poremetit mogli. Na miesto austrijanskoga protektorata vèrhu Italije stupilo bi, kao prije na miesto ruskoga vèrhu Slavenah i suvierenikah, jemstvo silah. Nasuprot izjavila je Rusija, da će ostat u strogoj neutralnosti, dok se u razpru medju saveznicima i Austrijom neumiešaju druge sile i razšire sukob o ograničenju uzetom s početka. To posliednje i čim bèrži povratak mira na postojanim i čvèrstim temeljima jest još i danas najiskrenija želja ovdiešnjega kabineta.

— Kažu da je sardinski poslanik zapitao kneza Gorčakova, da li nebi Rusija sklona bila, da prizna faktično utielovljenje Toskane s Piemontom. No odgovor je, vele, veoma neugodno za pitajućega glasio onamo, da Rusija samo jednoga vladara nezavisne dèržave toskanske pozna, a taj je veliki vojvoda Leopold, koi je tako od Rusije, kao i od drugih silah priznan kao takov, i koi je tako poslie najnovijih dogadjajah, kao što je bio i prije istih, jedini gospodar zemlje. Kao što je poznato i Pruska smatra ovo pitanje s istoga gledišta.

— Iz Varšave od 23. lipnja, pišu „Schles. Ztg": Ovdie je sve mirno. Nitko nemisli na rat. Knez Bariatinsky, dosad zapoviednik u Priekokavkaziji, naimenovan je glavom ruske vojske, koja se sa ruske strane sakuplja na austrijanskoj granici, i koja će imati svoj glavni stan od prilike 5 miljah od Brody-a.

Belgija.

Brusel 23. lipnja. Služni organ ovdiešnjega kabineta „L' Echo du Parlament", obnarodovao je jučer mnogo opažen članak, u kojem se nalazi sliedeće miesto: „Posred ozbiljnoga položaja, koi je Evropi sada prouzročen, moguće je, da Belgiji priete najneposrednije pogibelji, za udaljenje kojih potrebne će biti još druge stvari, nego samo pasivno obdèržavanje neutraliteta.

Francuzka.

— Pariz 25. lipnja. Polag lista „Patrie" šilju se nova podkrepljivanja u Italiju. „Uvieravaju", kaže taj list, „da će 4. divizija vojske iz Pariza skoro otići u Italiju. Ova divizija pod zapoviedničtvom generala Triona sastavljena je na sliedeći način: 1. general brigade Ridonel, 4. lovački bataljun, 7. i 28. linejska regimenta. 2. brigada general de Liona, 57. i 62. linejska regimenta. Grof Pavao Šuvalov, adjutant ruskoga cara Aleksandra, otići će u glavni stan cara francuzkoga. On nosi istomu vlastoručno pismo svoga gospodara.

— Francuska švadra pod admiralom Bonet-Villaumes-om stala je pod Mesinom — Ruska fregata „Polkan" nastavila je nezadèržavši se u Villafranki svoj put u jadransko more.

— Lionska željeznica ustupila je 120 vagonah željeznici u Lombardiji, kojoj su Austrijanci uništili ili odnieli gradivo.

Sa ratišta.

— Gradjanskoj i vojničkoj guberaiji kao i činovnicima lombardezkoga namiestničtva naznačena je Ljubljana kao stolica i isti će za koi dan otići onamo. Glavni stan 2. vojske (Schlik) premiestio se 27. u Veronu. Nj. veličanstvo car kaže se češće u stanovima vojske, gdie njegova pritomnost vazda proizvodi obće uzbićenje. Na bolnice obraća najveću pozornost i njegov pohod kriepi svaki dan ranjenike, kojih broj je tolik, da će skoro nestat prostora. Govori se, da se je general topničtva grof Gyulai odvažio preuzeti zapoviedničtvo prieko svoje regimente — odluka, koja ima niešto tragičnoga u sebi. Nesretni vodja nosi gorki udarac s tèrpljivnostju plemenita značaja. Pala mu sreća u dio viditi pobiedu vojske, koju odèržat nije mu bilo sudjeno.

Turin 24. lipnja. Košut je danas ovamo prispeo. „Gazzetta piemontese" javlja, da Austrijanci sa sobom vode 107 političkih uhvaćenikah, koji se sada nalaze u veronezkoj tvèrdjavi; oni su zdravi i dèržani su s niekim obzirima.

— Francuzki „Moniteur" od 29. lipnja sadèržaje jedan telegram iz Kavrijane od sinoć u kojem se javlja, da su saveznici prešli prieko Minčija nenaišavši na nikakav odpor, budući da se je neprijatelj dalje povuko.

— Peti sbor taljanske vojske prebacio je podpunoma Apenine. Premda mu je hod raznim zaprekama bio preprečen, ipak misle, da će se princ Napoleon s glavnom vojskom sjedinit na dan opredieljeni po caru. Glavni štab 5. sbora došao je dne 21. u večer u Pontremoli. On je tamo proveo noć, za koje je osietio potres, koi je trajao 20 sekundah. Princ Napoleon bio je dne 23. u Bercettu, dne 24. u Tornovu, a 25. u Parmi. Sutra dne 28. sjedinit će se peti sbor (30.000 Francuzah i 10.000 Toskanacah) s glavnom vojskom.

Bèrzojavne i najnovie viesti

Tèrst 3. lipnja. U dalmatinskim vodama prispiela su s nova: 2 sardinska bojna parobroda pod jednim podadmiralom. U starom Dubrovniku zarobila je jedna francuzka fregata 4 tèrgovačke ladje. U malu luku od Mosonte kod Dubrovnika poslana je jedna francuzka embarkacija, da otme i odvede 3 ribarske plavi i 1 gaetto. Momčad izbavila se je na kopno. Od zarobljenih trabakulah pod Mletcima stavljeno je u slobodu 20 mornarah.

Pariz 28. lipnja. U bitki pod Solferinom neznatno su ranjeni generali Forey, Ladmirault i Dieu.

Berna 29. lipnja. Savezno vieće izdalo je na švajcarske agente u Italiji okružnicu, u kojoj se pretestuje proti naznačenju rimskih i napuljskih inostranih regimentah kao švajcarskih. Njegovi agenti ovladjuju se, da za razjašnjenje javnoga mnienja učine porabu od ove okružnice. Prosto pučanstvo milanezko zlostavilo je ovdiešnje Švajcare.

Pariz 2. sèrpnja. „Moniteur" donosi jednu depešu iz Valegja od 1. t. m. Ukupna vojska prešla je prieko Minčija, Piemontezi spremali su se da obsiednu Peskijeru. Sjedinjenjem vojske princa Napoleona sastojeća iz 35 hiljadah momakah podkrepila se francuzka vojska; jedan vojeni zbor nalazi se u Goitu da pazi na Mantovu, a opet drugi zbor sakuplja se u Brešiji, da pazi na tirolske prelaze. „Moniteur" donosi nadalje podrobno izviešće o bitki pod Solferinom. Francuzki gubitci na poginovšim i ranjenim iznose 12.000 momakah, 720 oficirah postalo je nesposobnima za vojevanje. Generali Lamirault, Forey, Auger, Dieu, Donay ranjeni su a 7 pukovnikah i 6 podpukovnikah poginulo je. Piemontezi broje na mèrtvim, ranjenim i nestalim 5525 momakah.

Berna 2. sèrpnja. Savezno vieće potužilo se kod sardinske vlade zbog uvredjenja Švajcarske zlostavljanjem Švajcarah u Milanu.

London 2. sèrpnja. Lord Ellenboroug izrazio se proti Napoleonovim slavohlepnim planovima i zahtieva da se učvèrste obale. Nijedan ministar neodgovara. Kuće se odgadjaju.

— Francuzki general Auger, komu je, kao što je poznato, dne 24. lipnja odnelo tane ruku, preminuo je.

Slavenske viesti.

V. Mř.

— B. Behr u Berlinu izdao je gramatiku italskog jezika, što ju je napisao E. Rykašovski.

— Spomenik neumèrlog piesnika poljskog, Adama Mickievića, biaše dne 5. svibnja odkrit.

— A Frencl izdao je molitvenu knjigu za mladež pod naslovom: „Anděl strażný".

Izkaz.

Kod pèrve hèrvatske štedionice bio je koncem

mieseca svibnja t. g. primak	453.519 f.	26 k.
a mieseca lipnja	86.696 „	70 „
Ukupno .	540,215 „	96 „
Usuprot pako bio je koncem svibnja 1859 izdatak	442,077 f.	84 kr.
a mieseca lipnja .	86,801 „	18 „
Ukupno . .	528,879 „	2 „
Ostaje gotovine koncem svibnja 1859	11,336 „	94 „

Ujedno se ovime do znanja stavlja, da se kamate od onih glavnicah koje su kod pèrve hèrvatske štedionice uložene, mogu od 1. do 14. lipnja 1859 svaki dan izuzamši nedielje i praznike u običnim činovnim urama kod ovog zavoda dizati, po izminutju spomenutoga roka pripisat će se nedignute kamate dotičnim ulozima kao novi ulosi bez da bi se imale stranke toga radi k ovom zavodu potruditi.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 6341-1050 (Izv.—99) 3—1

Avviso di Concorso.

Si è reso vacante il posto di Cassiere presso la Cassa Centrale di Porto e Sanità Marittima in Trieste, cui va congiunto il Salario di Annui fiorini Mille cinquanta e di fiorini due Centodieci a titolo d'indenizzo d'Alloggio nonchè l'obbligo di prestare una cauzione di servigio nell'importo un annata di soldo.

Chiunque intende aspirarvi presenterà fino ai giudici di Luglio pros. vent, al Governo Centrale Marittimo la documentata sua istanza, comprovando l'età, l'illibata condotta morale politica, i servigj finora prestati, la piena idoneità al posto optato, nonchè le cognizioni di lingue che eventualmente possedesse.

Si avverte che coloro i quali non trovansi diggia impiegati presso qualche Cassa erariale, dovranno comprovare d' avere subito con buon succeso oltre il prescritto esame di Cassa anche l' esame di Contabilità.

I concorrenti dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con un altro impiegato postulate Sanitario Marittimo in Trieste.

Dall' I. R. Governo Centrale Marittimo.

Trieste, 22. Giugno 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. **U ZAGREBU, U UTORAK** **DANA 5 SÈRPNJA 1859.** Broj **150.**

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Evo priobćujemo, kao što smo u jučerašnjem broju obećali, polag „Wien. Ztg." od 1. t. m. gubitak naših graničarskih regimentah u bitki od 24. pr. m. Od 1. bataliuna ličanske graničarske regimente poginu: Podpukovnik Zagiček i 26 momakah; ranjeni su kapetani: Peinović i Filipović, nadporučnik Milvević, poručnici: Peić, Kovačević, Orlović i Canak, zatim 108 momakah. — Od ogulinske graničarske regimente poginu: Kapetan Kraguljac i 27 momakah; ranjeni su: Major Lovrić, kapetani Pavečić i Knežević, nadporučnik Jesenko, poručnici: Manok, Skokić i Živanović, zatim 249 momakah. — Od 1. bataliuna otočke regimente poginu: Nadporučnik Danilo Vladisavljević i 3 momka; ranjeni su: Nadporučnik Dimitrije Nikšić i 51 momak. — Od 2. bataliuna otočke regimente poginu: Kapetan Dolić i 12 momakah; ranjeni su: Podpukovnik Mestrović; kapetani Csigabazy i Sikić; poručnici: Vukičević i Ilinić, zatim 129 momakah. — Od gradiškanske graničarske regimente poginu: 8 momakah; ranjeni su: Poručnik Mihoković i 75 momakah. — Od titelskoga graničarskoga bataliuna poginu: 10 momakah; ranjeni su: Major Skorić; kapetani Mesarović i vitez Mainer; nadporučnici: Dobanovisky i Petrović; poručnici: Savin, Zelenkaj i Gajšin, zatim 117 momakah. — Od varašdinsko-križevačke regimente poginu: Poručnik Christ i 15 momakah; ranjeni su: Kapetan Hernburger; nadporučnik Rohak; poručnici Bauer i Gruičić, zatim 147 momakah.

⊙ U Pitomači 1. sèrpnja 1859. Jučer u 10. uri prije podne bude povodom g. župnika Gjikete, upravo našinca činom i riečju, u ovdašnjoj župnoj cèrkvi obavljena zadušnica za pokojnoga preuzvišenoga g. bana Jellačića, i to, s pristojnom svečanostju, u nazočnosti gg. častnikah u službi i miru nalazećih se, nadalje, šumskog osoblja, ostalih podčastnikah, učioničke mladeži pó satnije vojničtva i ostalog pobožnog puka. U tom činu, kojim se i mi, iz dužnosti naprama zaslugam ovienčanoga pokojnika potèrsismo dakako posliednju mu čast ovim izkazati, sudielovaše uz pèrvenstvo g. nadžupnika Gergesine, i petorica inih gg. duhovnikah, iz okolice ove. Govor shodan žalostnomu tomu prizoru dèržao je na sakupljeno množtvo svieta, g. župnik Klemenčić, poznat njegove riečitosti radi, a žaobnicu, poseb za rečeni čin sastavljenu i priredjenu, proizvedoše posebni pievaoci. Slava slavnom i nad grobom! Isti dan počasti hvalno napomenuti g. župnik Gjikota 22 osobe s obiedom kao navadnom karminom.

Diviti se u ostalom moramo, što nam tako riedka izviestja u tom obziru naših novinah pred oči dolaze! Što da na to kažemo? Neima li izviestiteljah ili pako priznateljah, premda se ni ovi ni oni izpričati nedadu? —

Beč. Nj. c. visost prejasni g. nadvojvoda Dragutin Ferdinand odputovao je dne 1. t. m. prieko Nabrezine u Taljansko.

— Gospodin minister izvanjskih poslovah grof Rechberg otišao je prekjučer u pratnji c. k. poslanskoga viečnika, grofa Bloma, u carski glavni stan u Veronu.

— Pèrvi peštanski dobrovoljački bataliun otišao je prekosinoć posredstvom južne željeznice u Italiju.

— Austrijski poslenik grof Karoli, koi se skorim vratio iz Petrograda, otišao je 25. p. m. iz Beča na svoja dobra u Magjarskoj.

— U Austriju se nepuštaju sada i ovo novine: „Dunavska Zviezda" (u Jašu). „Froischütz" u Hamburgu, „La Patrie", „Le Pay", „Le Messager de Paris", „Le Courier de Paris", „Le Constitutionel" i „Galignany Mesanger."

— Major Petar Simić od sluinske graničarske regimente postao je podpukovnikom, a kapetan Mihailo Has od brodske regimente majorom.

Tèrst 2. sèrpnja. Jutros provezlo se je 700 zarobljenikah kroz Nabrezinu. Bilo je od prilike 500 Piemontezah i 200 Francuzah. Medju njima nalazilo se je poimence mnogo Zuavah i Turkosah. Dalji transporti očekivali su se još danas. (Tr. Ztg.)

Sèrbija.

Smiešno je, kako su od nieke strane dosliedni u laganju. Bud' rekoše, da je niekoliko hiljadah Sèrbah otišlo iz Sèrbije Cèrnogorcima u pomoć, tud sada dopunjavaju ovu izmišljotinju javljajući, da je knez Miloš poručio velikom veziru, da on nikako nemože odgovarati za to, što su niekoji oružani Sèrbi otišli na cèrnogorsku granicu (kao da je Cèrna Gora uz Sèrbiju!), da se sa Cèrnogorcima sjedine. (S. D.)

Turska.

Carigrad 14. lipnja. Veliki knez Konstantin i supruga mu Aleksandra Josifovna otišli su danas iz Carigrada i odplovili upravo u Nikola ev.

— U Trapezuntu se 3. lipnja jako tresla zemlja; do 300 kućah porušilo se, a sva zdanja popucala su. Mnogi ljudi su poginuli, a narod je od straha pobiegao iz grada.

—Ruski veliki knez Konstantin i njegova supruga dočekani su u Carigradu vèrlo liepo. Što se nikad u Osmanlijah nepamti, to se o njegovom dolazku desilo: sultan ga je čekao gotovo puna dva sata i odveo ga je u salu spremljenu za doček. Veliki knez primio je gostoprimstvo i namiestio se u palači Ermingh nu, gdie je sve sa pravom iztočnom razkošnostju spremljeno. Sultan je velikom knezu na upotrebljenje dao najliepše svoje konje i kola. Svi evropski poslanici u Carigradu učinili su velikom knezu svoje podvorenje, Gèrci i Jermeni dèrže dolazak velikoga kneza u Carigrad za vèrlo važnu stvar.

— „Ostd. Post" piše za dolazak francuzkih ladjah pod Bar (izpod Cèrne Gore), da su Francuzi izneli mnoge sanduke. U dva sanduka, što su ih otvorili, bilo je svakojaka srebèrna i zlatna novca, a po spoljašnjem izgledu ostalih sandukah sudeći, u njima je oružje. Po pripremama francuzkim moglo bi se reći, da u Baru namieravaju načiniti ratno smiestište (depo) i to u velikom razmieru. Isti list kaže, da su se Napoleon i Rusija dogovorili, da Rusija dobije jedno pristanište u jadranskom moru, a vojvoda modenski da postane nasliednim knezom rumunjskim.

—U Epiru i Tesaliji skupilo se vojske 25,000 momakah. U Solun je došlo na parobrodima 4 bataljiuna nizamah.

— „Ostd. Post" pišu iz Smirne, da je tamo 3. lipnja došao bio ruski veliki knez Konstantin sa više ruskih ratnih ladjah. U Smirni dèrže, da on političnim poslom putuje i dovode mu put u svezu sa vrevom što je sada medju Gèrcima i Slavenima u Turskoj. Gèrci u Smirni dočekali su ga s oduševljenjem; oni su se skupili bili na obali ili su se vozili u čunovima sa ruskom zastavom, umakali su ruke u more i kèrstili su se i klanjali pred ruskim ratnim ladjam. Veliki knez primio je na ladji sve konsule; s austrijskim govorio je niemački. Sardinskom je hvalio hrabrost piemontezkih konjanikah u boju kod Montebela i vele, da je mnogo štošta rekao, čim se izdaje prilična naklonost prema francuzko-sardinskom savezu. Poslie je išao sa suprugom i sa niešto pratnje u gèrčku cèrkvu i vratio je posietu mitropolitu, kojega je prije turskoga paše i konsula primio i s njim se duže razgovarao.

Taljanska.

— Sardinski komisar u Modeni udario je sekvestar na vojvodina dobra. Isto tako ukinuo je jezuitsku kolegiju u Modeni i zapoviedio je svima jezuitima, koji nisu rodjeni Modenci, da za 4 dana odlaze iz zemlje, a dobra jezuitska sekvestrovana su.

— Proti pobunjenim varošima u papinoj dèržavi poslala se iz Rima papina vojska, Švajcari. 8. lipnja oteli su Švajcari pobunjenu Perugju, koja se branila gotovo 5 satih. Varoš je stavljena pod obsadno stanje. Fano, Urbito, Jezi i Fosombroni takodjer su se pobunili, a iz Turina se javlja 9. o. m., da u Rimu razdraženost sve većma raste.

Ruski poslanik u Rimu Kiseljev otišao je u Napulj naročitim poslanstvom. On nosi kralju pismo od ruskoga cara.

— Turin 25. lipnja Od dva dana prebiva ovdie Košut okružen od Klapke, Telekya i Percela itd. itd.

— Turin 28. lipnja. I „Gazzetta Piemontese" govori o jednom izviešću o bitki pod Solferinom o velikim gubitcima, koje su pretèrpile sardinske čete.

— Usled pisamah iz Rima od 25. lipnja osvojila je papinska vojska bez borbe opet Jakin. I Sinigalja i Fano opet su podvèrženi. Sve ostale viesti o povratku papinske vlasti bile su prerano razglašene.

Francuzka.

Pariz 28. lipnja. Grof Walevski izrazio se je pred niekim diplomatima, da bitka pod Solferinom nije dosta odlučna, da bi caru dopustila da učini predlogeh za mir. Poslanički tajnik Bresson odputovao je s veoma važnim depešama francuzke vlade u Petrograd. — Francuzki divizioni general Wimpfen naimenovan je vojničkim gubernatorom u Milanu. — Pomorsko ministarstvo kupilo je uprav sada deset prevoznih ladjah u Englezkoj svaku po 40,000 funtih. — Ministar rata naručio je kod vojenih liferantah veoma znatnih nabavah za vojsku od 250 hiljadah momakah, koje se imaju odpravit na Rajnu. — „Moniteur" javlja, da je dne 27. opet u Tulon prispeo jedan parobrod sa 298 austrijanskih zarobljenikah. — Carica je podpisala 50,000 franakah na korist ranjenikah u Italiji. — U novije vrieme malo se pasošah izdaje za Niemačko.

— Kao što listu „Indépendance" iz najboljeg izvora javljaju, upravio je englezki kabinet na niemačke vlade jednu notu, u kojoj im u ozbiljnom i čvèrstom jeziku raz'aže pogibelji politike, koja strastno smiera na obćenit rat.

Niemačka.

Berlin 30. lipnja. Da će u slučaju rata princ-regent glavom preuzet vèrhovno zapoviedničtvo vèrhu vojske, vidi se iz toga, što je komornik i tajni poslanički viečnik grof Perponcher već odredjen za pratioca princeva u glavnom stanu.

— Pruska pošiljanja vojenih četah započet će dne 10. t. m.

Sa ratišta.

— O veličini vojske u Italiji piše „Mil. Ztg", da Francuzi imaju četiri korpusa, svega jedno

115.000 momakah i 15.000 od garde. O petom korpusu princa Napoleona nečuje se ništa izviestno, ali dosada nije ništa ni radio (polag najnovijih viestih sjedinio se je već s glavnom francuzkom vojskom. Njegov korpus ima 35.000 Francuzah i 10 000 Toskanacah. Učred. N. N.). Piemontezi imaju u polju jedno 70.000 momakah redovne vojske. Svojevoljacah bit će jedno 6000. Kad se od ove neprijateljske vojske od jedno 200.000 momakah oduzmu posade po gradovima, onda su na razpoloženje imali dosada najviše 160.000 momakah. Što je dolazilo do sada podkrepljenjah, to je bilo samo da se popuni gubitak. Kod Magente mogli su neprijatelji 120—130.000 momakah imati. Što se tiče naše vojske, to je kod Magente bilo pred neprijateljem 7 korpusah i to II. vojska pod fml. grofom Gyulai-em imala je 5., 7. i 8. korpus (Stadion, Zobel, Benedek); poslie dodje 3. korpus od I. vojske (Schwarzenberg), 2. korpus od IV. vojske (Lichtenstein) i 9. korpus od I. vojske (Šafgoče), naposliedku 1. korpus pod Clam-Gallasom. Uzimajući korpus sa konjanicima, artilerijom itd. u 30—35.000 momakah, onda je bilo naše vojske jedno 200.000 momakah, ali tu valja odazeti mnoge posade, koje iznosiše barem 60.000 momakah. Ali budući su od 10. lipnja ove posade već došle u operacionu vojsku, a ova se podkriepila 10. i 11. korpusom, to se može slobodno uzeti, da će sva ova sila biti na razpolaganje prije nego što dodju podkrepljenja Francuzima.

— Iz Turina se piše od 18. lipnja, da će se taljanska vojska (Piemontezi i dobrovoljci) umnožiti na 180.000 momakah. Garibaldi ima sada 18.000 momakah i 12 topovah.

— Do 21. lipnja upisalo se je u Milanu u Garibaldovu četu 3500 dobrovoljacah; Bergamo je dao 2000, Brešija gotovo isto toliko. Ove dobrovoljce obučavaju Garibaldovi oficiri.

— Čitav škadrun papinih dragunah došao je u Toskanu s konjima, oružjem i pèrtljagom. Kažu, da su liepi i momci i konji.

— Iz Milana javljaju, da je 5000 Francuzah za cielo otišlo prieko jezera Koma u Valtelinu.

— Dopisnik jednoga lista ovako opisuje razbojište kod Magente: Dvanaest danah prošlo je od bitke i opet je prizor strašan; na daleko su polja opustošena, usirena kèrv, kèrpe od odiela, skèrhano oružje i polupane vojničke stvari pokrivaju zemlju i pokazuju, kako se je žestoko boj bio; iz na bèrzu ruku zatèrpanih grobovah izlazi kužan zadah, šancevi, koji se ovdie ondie vide, nose tragove od biesnila u boju; kuće u Magenti izrešetane su puščanim sèrnjem i kartačima, razrušene težkim tanetima i izgledaju još samo kao gomila razvalinah, pocèrnila od praha puščanoga i kèrvi, a medju tim razvalinama neprestano prolazi vojska, kao i stotine — tisuće kolah sa hranom i municiom, da dospiju na bližnju železnicu, kako će što prije stići glavnu vojsku.

— Iz Berne od 30. lipnja javljaju: „Ovamo prispievše depeše iz Turina potvèrdjuju, da je Garibaldi dobio zapoviest, da posiedne gornji Veltlin proma Stelvijskom prolazu. Garibalda sa 6000 momakah očekuju u Tiranu, gdie se već nalazi 500 momakah regularne piemontezke piehote. Kod Bormija bilo je niešta puškaranja."

— „Moniteur" donosi o bitki pod Solferinom iz Kavriane od 25. izviešće, u kojem se veli:

Za svega (jučerašnjega) danas borilo se je i napredovalo istina polagano no svedj u najboljem redu i u savezu svih sborovah. Pèrvi sbor uzeo je, pošto je osvojio Solferino, jedno za drugim sve položaje u pravcu put Pocolenga; samo noć mogla ga je obustavit. Garda je išla na San Kasiano i Kavrianu i posiela je visine. Posliednje selo bilo je velikom žestinom oteto.

Četvèrti sbor (generala Niela) napredovao je korak za korakom i osvajao je sve više i više zemljišta. Bilo je u 4 sata poslie podne, kad su Austrijanci, da pokriju svoj uzmak, učinili silovit napor da prodru medju 4. i 2. sbor. Razvila se razjarena borba; pri tom udioničtovala je piehota i konjaničtvo; posliednje odlučilo je posredstvom više napadah uspieh ovoga velikoga dana. To je bio posliednji čin bitke. Austrijanci počeli su uzmicat na svoj liniji, u čem ih je pomagala strašna, dulje od jednoga sata trajuća oluja; gèrmljavina, grâd i veliki vietar, zatim strašna ploha proizvedoše takav učinak, da nije bilo više moguće ništa okom razlučit.

— Kako javljaju iz Verone naimenovan je general Skudier (a ne general Packeny) za glavu generalnoga štaba kod druge vojske. Pukovnik baron Kuhn preuzeo je jednu brigadu.

— Kažu da je podmaršal Raming naimenovan za načelnika glavnoga štaba taljanske vojske.

— U Milanu bili su svikolici u palači Brera nalazeći se umotvori od jedne franko-sardinske komisije razgledani i popisani. Sa slavoluka „Arco di Trionfo" skinuta je već slika cara Franje i zamienit će se štatuom Napoleona I.

— Vaskolik vojeni sbor princa Napoleona čini se da sastoji iz 45,000 momakah sa 54 topa. Sada sačinjava čvèrstu gromadu i ići će napred u oddielima po 5000 momakah.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

London 2. sèrpnja. Današnji broj lista „Morning Post" naznačuje Milnera Gibsona kao ministra tèrgovine.

Turin 30. lipnja. Jedan službeni buletin javlja: „Francuzki glavni stan nalazi se u Volti. Prelaz sjedinjenih vojskah prieko Minčija traje neprestano. Car je opet popravit dao mostove, koje su razorili Austrijanci.

Berna 30. lipnja. Shodno dogovoru učinjenom medju Švajcarskom i ratujućim silama poslat će se austrijanska posada od Lavena, koja je prešla na švajcarsko područje, kao i onamo prešli Garibaldovi slobodnjaci u njihove dotične dèržave natrag.

U Lugano došlo je 40 austrijanskih liekarah, koji su iz milanezkih bolnicah odpušteni u svoj zavičaj.

Berna 30. lipnja. Kurska izviešća javljaju, da je nieko liko kumpanijah tirolskih dobrovoljacah prešlo preko stelvijskoga bèrda, drugi su prodèrli u Val Kanonike.

Frankfurt 30. lipnja. Siednica saveznoga sabora narečena na danas odgodjena je do 2. sèrpnja, budući da nije jošte svèršeno izviešće odbora o pruskim predlozima u obziru postavljenja pazeće vojske.

Tèrst 2. t. m. Usliod ovamo prispievših viestih bilo je jučer u 7 satih u jutro kod Budve u Dalmaciji vidit 4 velika francuzka bojna broda i 5 topčarah u pravcu prema zapadu. Zatim pokazalo se je u istom pravcu jošte šest francuzkih i sardinskih ratnih parobrodah, 2 linejska broda, 2 korvete i deset parnih topčarah.

Kod Dubrovnika opazili su, vele, u daljini od 20 miljah švadru sastojeću iz četiri parna tropalubnjaka i jednoga brika. — Nj. c. k. visost prejasna gospoja nadvojvodinja Charlotta podiže u ovdiešnjem nadvojvodskom dvorcu bolnicu za ranjenike i odredila je zato godišnji iznosak od 20,000 for.

Javljaju iz Padove od 1. t. m. Varoški zapoviednik zahvaljuje se pučanstvu za pomoć pruženu po istom ranjenicima.

Javljaju iz Verone od 1. t. m. Zapoviednik tvèrdjave pozivlje stanovnike da se za više miesecih obskèrbe hranom.

Slavenske viesti.

V. Mř.

— G. Špatný izradjiva česku lovačku kojigu.

— Šmidovih spisah izišo je u českom prevodu svezak 10., koji sadèržaje pripoviedke „Bratja" i „Melon."

— Mladi spisatelj Franjo Jrábek na skoro će dogotoviti veću epičnu piesmu pod naslovom: „Almanzor„.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 621-859. civ. (Izv.—100) 3—1

Izrok

za ovèršbenu dražbu kuće broj 63 i $^{8}/_{28}$ urbarijalnoga posiedstva u Oravici što pripadaju Ivanu i Petru Matišiću.

Od c. k. kotarskog ureda u Našicama kao sudišta daje se time na znanje:

Da je na molbu g. Ignaca pl. Mihajlovića dobroposiednika de praes. 2. svibnja 1859 br. 621 u parnici proti Ivi i Petru Matišiću na ovèršbenu dražbu u jednakim dielovima pripadajuće na 465 for. a. vr. sudbeno procienjene kuće br. 63 i $^{8}/_{28}$ urbarijalnoga posiedstva u Orahovici privoljeno i da je za preduzimanje iste 7. sèrpnja kao pèrvi i 8. kolovoza 1859 kao drugi rok svaki put predpodne u 10 satih u občinskoj pisarnici u Orahovici s tim dodatkom odredjen, da će se ovaj realitet, ako se nebi kod pèrve dražbe barem za procienjenu vrednost od 465 for. a. vr. prodati mogo, kod druge dražbe i izpod ciene prodavat.

Procienu ovoga realiteta i dražbene uviete mogu oni, koji ga žele kupit, vidit u sudbenoj kancelariji i dobit prepise od toga. Ujedno se svi oni, koji, premda im nije dostavljena bila osobna prijava o dražbenoj dozvoli, unešenjem u javne knjige misle da su ipak stekli hipotekarno pravo, pozivlju, da isto do prodaje realiteta kod ovoga suda prijave, jer bi si inače sami pripisati imali, ako bi se razdieljenje kupovnine obišavši ih preduzelo i oni izključeni ostali, nakoliko bi se kupovnina time izcèrpila.

C. k. kotarski ured Našice.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 6. SÈRPNJA 1859.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. —. Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

☞ Početkom ovoga mieseca počimlje se drugi polugodišnji tečaj ovih novinah za god. 1859.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine“ obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravništvo Narodnih Novinah“ franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☞ Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Uredovni dio.

Naredba ministarah pravosudja i tèrgovine od 55. lipnja 1859,

kriepostna za svukoliku cesarevinu, izim Krajine vojničke,

kojom se razširuje uporavljivanje naredbe od 18. svibnja 1859 (br. 90. dèrž. zak. lista), glaseće o nagodnom postupku, kada protokolovani (u napisnik uvedeni) prometnici obustave platjanje.

Previšnjom odlukom od 12. lipnja 1859 dostojalo je Njegovo c. kr. apostolsko Veličanstvo dozvoliti, da se nagodni postupak pri obustavi platjanja, zaveden ministarskom naredbom od 18. svibnja 1859 (br. 90 dèrž. zak. lista), raširi na svekolike krunovine izim Krajine vojničke. Podjedno se uslied iste previšnje odluke glede uporavljivanja postupka toga izdaju za svukoliku cesarevinu, izim Krajine vojničke, propisi sliedeći:

§. 1. U svihkolikih krunovinah, u kojih je uvedeno sudbeno protokolovanje firme iliti tvèrdke, ima se nagodni postupak pri obustavi platjanja razprostirati ne samo na tèrgovce i obèrtnike, tvorničare (fabrikante) i zakonom usporedjena im družtva tečevna i družbe dioničke, o kojih se govori u §§. 1—3 pomenute naredbe, nego i na one podhvatnike slobodnih obèrtah, kojim je tvèrdka protokolovana iliti u napisnik uvedena.

U kraljevini lombardezko-mletačkoj i u Dalmaciji uporavljuje se ovaj postupak na svekolike osobe i družbe, koje se u smislu zakona „Codice di commercio“ smatrati imadu kao tèrgovci ili družbe tèrgovačke, i koje ili su u registrih komore tèrgovačke i obèrtničke upisane kao imajuće pravo izabiranja, ili, ako su inostrani dèržavljani, platjaju od tèrgovine svoje takovu daću, da bi se iz nje za ovozemske tèrgovce i tèrgovačke družbe, upisane u register komore tèrgovačke i obèrtničke, izvoditi moglo pravo izabiranja.

§. 2. Postupak nagodni može povesti samo onaj sud, koi je po nastanjenosti zadužênikovoj nadležan razpisati stečaj na imovinu zaduženikovu.

§ 3. Postupak nagodni ima se pri sudu ovom povesti o svojkolikoj pokretnoj imovini dužnikovoj, a i o svojkolikoj nepokretnoj, koju dužnik imade u ovozemstvu, izim Krajine vojničke.

§. 4. Ako dužnik imade takovu imovinu nepokretnu, glede koje bi se po postojećih zakonih posebna razprava stečajna činiti imala pri drugih sudovih, tad će sud onaj, koi je povео postupak nagodni, odmah o tom ubaviestiti sve one sudove, koji su nadležni za posebnu razpravu stečajnu, priklopivši im ujedno prepis obznane, po §. 9. naredbe od 18. svibnja 1859 (br. 90 dèrž. zak. lista) izdane, na kojoj ima biti zabilježen dan, kojega se je obznana pribila. Ovi sudovi dèržani su, povedeni postupak nagodni odmah obznaniti, i u oglasu, što će ga radi toga izdati, od rieči do rieči navesti sve, što se sadèržaje u obznani, koju su dobili.

§. 5. Pravne posliedice, koje su po naredbi od 18. svibnja 1859 (br. 90 dèrž. zak. lista) skopčane s povedenim postupkom nagodnim, nastaju i glede one nepokretne imovine, radi koje bi se kod drugih sudovah imale činiti posebne razprave stečajne (§. 4), s početkom onoga dana, kojega se je pri sudu, nadležnom za povedenje razprave nagodne, pribila o tom obznana; i s toga počamši od ovoga dana nesmije se već pri nikakovom drugom sudu razpisati stečaj na imovinu dužnikovu.

§. 6. Ako je nagoda pošla za rukom, i ako se je ista potvèrdila i postala pravomoćna, ili ako se postupak nagodni, budući bezuspiešan, neima dalje nastavljati, ima sud, koi je postupak taj poveo, obaviestiti o tom sudove, nadležne za posebnu razpravu stečajnu, i to u svèrhu, da se u pèrvom slučaju po ustanovah, u nagodi sadèržanih, i tamo dokine neposobnost dužnikova glede slobodnoga upravljanja s imovinom, a i uzapta imovine njegove, u drugom pako slučaju da se razprava obrati u uredni postupak stečajni.

§. 7. Ako bude potriebno, da se razprava obrati u uredni postupak stečajni, imat će ga, istina, obavljati svaki sud glede imovine one, za koju je k tomu po postojećih zakonih nadležan, nego pri svakom tom sudu imade se kao dan, kojega će se i pri njem započeti stečaj, smatrati dan onaj kojega se je obznana o povedenom postupku nagodnom pribila pri onom sudu, koi je postupak taj poveo.

§ 8. I u obziru stečajah, razpisanih prije obznane naredbe ove, može biti miesta postupku nagodnomu, ako barem za 30 danah poslie dana obznane ove zaiskano bude, da se povede, i ako u onih zemljah, u kojih je u kriepösti privremeni red stečajni od 18. sèrpnja 1853 (br. 13. dèrž. zak. lista), osnova za diobu imovine medju vierovnike tretjega razreda nije još podnešena sudu stečajnomu, u ostalih pako krunovinah ako nije još izrečena osuda razredbena.

(Konac će sliedit.)

Osuda priekoga suda.

Dne 25. svibnja t. g. nestalo bijaše Teje M., žene seljaka Ilije M. u Granju, koje mèrtvo tielo bilo je tečejem traženja povedenoga odmah po niekolicini mieštanah dne 28. i. m. u bunaru Ilije M. dubokom do 7 hvatih nadjeno i izvučeno pokrito ranama na glavi, vratu i gornjem tielu. Ilija M., priznao je sasvim, u skladu s iztragama, da se je 24. svibnja t. g. s udovom Jokom M.; da ukloni preprieku sjedinjenju s istom, dogovorio da ubije svoju ženu Teju M da je Joki M., kad je u večer za izvedenje čina k njemu došla, naznačio gdie se britva nalazi, da je zatim, kad je Joka M. Teju M., u snu napala i britvom na više miestah ranila, pozvan po Joki M. da joj pomogne, pograbio jednu oštru siekiru i da je njom Teji M. više ozledah zadao na glavi, vratu i gornjem tielu; od ovih ozledah našli su 12 ih da su bezuvietno a 9 ih uvietno smèrtonosne.

Ilija M. bio je zato presudom priekoga suda od 22. t. m. ad N. 2631 proglašen, da je kriv zločinstvu zaledjnoga umorstva polag §. 134. i 135. br. 1. kaz. zakona i polag §. 410 kaz. post. osudjen na kazan smèrti, koja je na njemu dne 22. t. m. 3 sata po oglašenju osude u 2¾ sata poslie podne blizu Požege koncpcem ovèršena.

C. k. županijski kao prieki sud.

U Osieku dne 28. lipnja 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Iz dodatka k izviešću „Wiener Ztg“ o gubitcima naše vojske u bitki pod Solferinom dne 24. pr. m. vadimo sliedeće: Od glavnoga kvartirmeštarskoga štaba poginuše kapetani Holzhammer i Eitelberger a od 2. banovačke regimente poginu: Poručnik Merginović i 6 momakah; ranjeni su Vaclav Dittrich i Meinhardt i 91 momak.

Beč 2. sèrpnja. Nj. c. visost prejasna gospoja nadvojvodinja Sofija poklonila je momčadi c. k. vojske stojećoj pred neprijateljem u Italiji 221.000 cigarah.

— Nj. c. visost prejasni gospodin Dragutin Ferdinand odputovao je dne 1. sèrpnja u Italiju, da preuzme zapoviedništvo svojega vojenoga sbora.

— Nj. jasnost vladajući knez Ivan Liechtenstein stupio je u c. k. vojsku kao ulanski poručnik i otići će sa svojim stricem podmaršalom knezom Franjom Liechtensteinom za koi dan k vojsci u Italiju. (Knezu Ivanu Liechtensteinu ima stopram 18 godinah.)

— Kao što se čuje, povratak Nj. veličanstva cara u Beč odgodjen je na neopredieljeno vrieme. Uslied toga otišao je polag lista „Ostd. Post“ g. minister izvanjskih poslovah, grof Rechberg, pratjen po g. c. k. poslaničkom viećniku grofu Blomu u c. k. glavni stan u Veroni.

— Nj. c. visost g. nadvojvoda Stiepan ostavit će, kao što iz Nasavske pišu, za koi dan svoju tamošnju gospoštinu, da se ovamo vrati. Veći dio njegovih slugah odputovao je, vele, već u Beč.

— Dosad se je u svemu do 40.000 dobrovoljacah skupilo, koji su u 26 piešačkih i 8 lovačkih batalionah i 8 konjaničkih divizijah razdieljeni.

— Pèrvi batalion bečkih dobrovoljacah stigao je već po svoj prilici u vojsku u Italiji. Isti je dne 27. lipnja dobio zapoviest da krene na put i ostavio je još on isti dan svoje spremalište Lioben. Drugi batalion bečkih dobrovoljacah krenuo je takodjer već put Italije.

Sèrbija.

Beograd 28. lipnja. Onomadne izišao je razpis ministarstva unutarnjih poslovah, koi za-

branjuje sve demonštracije i javne svečanosti na korist kojegod od ratujućih dèržavah. Za kneza Mihaila priredjuje se kao stan dosadanja kneževska kancelarija. Ništanemanje ipak sumnjaju da će supruga istoga postojano prebivat u Beogradu.

Velika Britanija i Irska.

— (Nastavljanje iz Modre knjige poleg S. D.) U članku pod naslovom „Modra knjiga" saobćena je depeša lorda Malmesburya, upravljena na englezkoga poslanika u Beču, lorda Loftusa, i odgovor grofa Buola na istu depešu. Sada sliedi depeša lorda Malmesburya na sir Hodsena u Turinu, gdie izmedju drugoga stoji što sliedi:

„Englezka vlada uvidja, da će se Sardinija u nadi kakvoga dobitka navesti dati, da u predstojećem ratu udioničtvuje. Od ove politike nemože ništa opasnijoga biti po Sardiniju. U ratu izmedju Francuzke i Austrije Sardinija samo podčinjenu rolu igrati može, i š njome će biti to isto, što i sa svim manjim dèržavama, koje se s jačim saveznikom spregnu, t. j. da se njeni interesi neće u račun uzimati ni za vrieme rata, niti poslie rata. Njenog unutrašnjega blagostanja nestat će, i njene slobodne ostanove, kojima se pravedno ponosi, bit će i prijatelju i neprijatelju tèrn u oku. A koliko se Sardinija na prijateljstvo taljanskoga naroda osloniti može, to joj pokazuje godina 1848., jer Lombardija ni onda nije htiela pristati na to, da se sa Sardinijom sasvim spoji."

U istom smislu pisao je lord Malmesbury i na lorda Cowleya u Pariz, gdie veli, „da ni jednom francuzkom interesu opasnost neprieti, no da je jednoj dèržavi i niekim osobama iz sebičnih uzrokah do toga stalo, da se dvie velike dèržave zavade. A ovaj rat niti može biti kratak niti riešiteljan, nego će se samo ići republikanskoj stranki na ruku. Francuze će mnogo novacah i kèrvi stati boj proti neprijatelju, koi ima veliku vojsku i koi se je odvažio na krajnju obranu. Car Napoleon odavno prati unutrašnje okolnosti Italije s velikom pozornostju i s udioničtvom; on dèrži može biti, da bi u slučaju rata s Austrijom važnu rolu preporoditelja Italije igrati mogao. Ali onda bi se morali uništiti ugovori od god. 1815., što nemože biti bez suglasja onih silah, koje su te ugovore podpisale. A ovi su ugovori dali Evropi najduži mir, za koi poviestnica spominje, i oni još i sad odgovaraju svojoj pèrvobitnoj svèrsi, odèržavanju evropskoga ravnoviesja. Medjutim Englezka nije ravnodušna prema pravednim tegobama taljanskih narodah, samo dèrži da se ove tegobe nemogu ukloniti putem rata, koi samo gospodare mienja, a k nezavisnosti nevodi, nego samo putem iskrenoga sporazumljenja izmedju Austrije i Francuzke." U ovoj depeši opominje se car Napoleon na njegovo obećanje g. 1852., da će postojano ugovore poštovati.

Na ovu depešu odgovara lord Cowley: „Ja sam se danas (26. siečnja) podnže razgovarao s grofom Valevskim. Vaša depeša je na Nj. preuzvišenost velik utisak učinila, gdiekoja miesta dao je dva puta pročitati. Ja sam mu dokazivao, da je posredovanje Englezke u ovom slučaju od svakoga koristoljubja čisto, budući da rat u Italiji Englezkoj vèrlo malo škoditi može. Grof Valevski je sve priznao i izjavio, da je sadašnji položaj dosta nezgodan, ali da Francuzka ništa neće preduzeti, što bi ga još nezgodnijim načiniti moglo. Francuzka neželi rat, i ako se lati oružja, to će činiti samo zato, da postojeće ugovore brani. To je tvèrda namiera cara Napoleona, i ako se i druge sile tako budu vladale, neće biti rata. Dokle god Austrija u svojim granicama ostane, može činiti što joj je god volja; ali ako ona ma jednoga samo vojnika svog u drugu koju dèržavu Italije pošlje, izuzimajući legacije (u papinoj dèržavi), onda nejamči više ni zašto. Grof Valevski je dodao i to, da je car princu Napoleonu pri polazku njegovom u Turin naručivao, da se što više potrudi, kako bi se mir odèržao."

Napose javlja lord Cowley pod istim datumom, da se je i s carem Napoleonom razgovarao, i da se car čudi, odkuda tolikog nemira i tolikog straha, kad on nikad nije išao na to, da bude rata. Prije 14 danah dobio je (veli) od sardinskog kralja pismo, gdie ga ovaj moli za pomoć, jer se boji, da će Austrija na njega napasti. Zato je — veli — naredio, da se dvie baterije, koje su za Algir odredjene bile, zadèrže, ali inače nije nikakve pripreme za rat naredjivao. „To, što sam g. Cavouru govorio" — produži car — „to isto i sad velim; ja sam uviek osiećao simpatiju za Italiju. Meni je žao, što Austrija vlada u Lombardiji, ali ja priznajem, da je ona u svom pravu. Ja poštujem postojeće ugovore; dokle god Austrija u svojim granicama ostane, dotle je ona svoj gospodar. — Što se Sardinije tiče, od mene neka nečeka pomoći, ako nepravednim načinom dade povoda ratu." — Još je Napoleon dodao, da se on nečudi tome, što Austrija šalje vojsku u Lombardiju, samo dèrži da nije nuždno, da ta vojska stoji na Tičinu. „Ja sam mu rekao — veli Cowley — „da nisam vojnik i po tom da neznam, je li nuždno, da austrijanska vojska na Tičinu stoji; ali to znam, da je grof Buol još god. 1848. bio austrijanski poslanik u Turinu, i da ga je Karlo Alberto bog zna kako o miru uvieravao, a u isto vrieme da je izdao sardinskoj vojsci zapoviest, da ulazi u Lombardiju. Grof Buol se sad morao pobrinuti, da se ovako izdajstvo još jedanput nedogodi."

Važna je još depeša lorda Cowleya, koju je 21. ožujka iz Beča lordu Malmesburyu pisao. Ovdie je govor o englezkom predlogu, a najviše o četvèrtoj točki, da se austrijansko-taljanski ugovori od god. 1847. pokvare ili preinače. Tu veli lord Cowley, da je on u miesto te točke smislio druga dva plana. Jedan bi bio taj, da velike sile ili pak samo Francuzka i Austrija priznadu Sardiniju za neutralnu zemlju. Ovaj se plan Cowleyu vèrlo dopada, jer, veli, u tom slučaju nebi se Sardinija imala bojati ničega, i zato se nebi ni oružala, a onda bi i Austrija mirnija bila. Drugi plan bio bi, da sve manje dèržavice taljanske u savez stupe i da jedna drugoj pomaže u slučaju unutrašnjih kakvih nemirah; i za ovaj plan veli, da bi se težko izvesti dao. Na predloge grofa Valevskoga primietio je grof Buol, da je to kleveta na austrijansku vladu, ako tko kaže, da je ona protivna popravkama; samo ona misli, da tako velike izmiene neodgovaraju prirodi taljanskog naroda. „U obće — veli Cowley — „imao sam se boriti s ovim preponima: 1) s ukorenjenom vierom Austrije, da Francuzka zaista želi rat i da se s povladjivanjem zlo samo na duže vrieme odlaže, 2) s ponosom Austrije, koi se protivi toj misli, da na podbadanje Sardinije štogod popusti; 3) s ponašenjem Niemačke prema Francuzkoj, koje bi Austrija naravno želila upotrebiti; a najposlie s tim, što upravo nikakvoga spornoga predmeta nema, koi bi se kao slučaj rata smatrati mogao."

(Dalje će sliedit.)

Sa ratišta.

Iz Toursa na Loiri u zapadnoj Francuzkoj prispielo je od 15. lipnja t. g. pismo jednoga austrijanskoga oficira. „Poslie bitke kod Magente" piše on „bili smo prieko Genove a od ovud posredstvom parobrodah prieko Toulona dovedeni u Marsilju. Čini se da je momčad tamo ostala, dočim je dio oficirah prieko Lyons-a i Orleans-a poslana bila u Tours. Ovdie prispievši dobili smo Hotel la Galere za stan, gdie se jošte nalazimo. Mi smo stegnuti na grad i morali smo se reversom obvezati, da ga nećemo ostaviti. Tours je glavni grad departementa Indre Loire i stolica zapoviednika zapadne vojske i 18. divizije teritorijalne vojske. U taj par nalaze se u Toursu sliedeći oficiri c. kr. vojske kao zarobljenici: Od 2. banovačke regimente: Podpukovnik Imbrišević, (Major pl. Haas, ostao je lahko ranjen u Marsilji, očekuje se), poručnici: Dragutin Signiar i grof Kastell; od 2. lovačkoga batalijona: Pukovnik baron Hauser, kapetan Dragutin Schulz; nadporučnici: Vaclav Hovorka i Antun Modroch, zatim poručnik Lenz; od 10. lovačkoga batalijona poručnici: Ivan Jordan. Antun Hamann i Antun Kurzwirnhardt.

Prebivalište drugih zarobljenih drugovah nije mi poznato. Imamo uzroka biti zadovoljni, kako se s nama postupa; francuzke oblasti veoma su čljudne prema nama i gledaju da nam olakšaju našu žalostnu eksistenciju. Budući da smo za bitke izgubili vas svoj pèrtljak, s toga nam su ostale samo one haljine, koje smo na sebi imali taj dan i skoro nastala je potreboća, da si pribavimo novu odieću. Kao što nam kažu, predujmit će nam francuzka vlada u tu svèrhu po 100 fran. Za koštu, kvartir i slične potreboće dobiva svaki štabski oficir 200, a svaki kapetan i niži oficir 100 franakah na miesec; mi možemo slobodno ići po gradu, ali naša korešpondencija mora se nezapečaćena predat vojničkom zapoviedniku, koi ju putem ratnoga ministarstva u Parizu daje odpravljat u naš zavičaj."

— Od austrijanskih zarobljenikah došle su pobliže viesti iz Francuzke. Prije svega zaslužuje plemenita cèrta jednog u Francuzkoj naseljenoga kr. nizozemskoga podložnika da bude napomenuta. Gospodin Westerweler, posiednik jedne gospoštine u okružju Aisne, jedan od najpoznatijih i najštovanijih gospodarah u Francuzkoj, izrazio je želju, da pomogne našim zarobljenicima, i izjavio se, da će u svoju kuću primit dva c. k. oficira, od kojih imaju prednost oni, koji su dopali ranah. U isto doba prineo je ovaj čoviekoljubac, nadajući se, da će se otvorit podpisivanje za zarobljenike, unapred 100 franakah u tu svèrhu.

— General topničtva grof Gyulai namierava, kao što „Frank. J.-u" iz austrijanskoga glavnoga stana javljaju, obnarodovat spis, u kojem brani način, kako je vodio vojsku.

— Podmaršal baron Urban, zapoviednik tvèrdjave veronezke, pošto je izdao dvie oštre proklamacije proti onima, koji se točno nepodvèrgavaju izdatim naredbama i zaprietio im strogim kaznama, poziva sada stanovničtvo veronezko, da se hranom obskèrbi na više miesecih.

— Iz Ferare pišu, da su se tamo 22. lipnja onim 5000 Austrijanacah, koji su prolazili u Mantovu, dvie stotine papinskih dragunah pridružili i da su š njima prešli prieko Pada, gdie su odmah razoružani i u Mantovu odvedeni bili. Još dne 22. sastala se u Ferari jedan odbor, koja je zaključila poslati kralju Viktoru Emanuelu deputaciju, da izposluje, da se grad pridruži narodnoj stvari.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Beč 4. sèrpnja. Savezna skupština odobrila je u subotu predloge Prusije u obziru postavljenja savezne vojske na gornjoj Rajni. Tik ove vojene sile stavit će se pruska vojska.

Rieka 4. sèrpnja. Kažu, da je 10.000 Francuzah izkèrcalo se u Lošinj Mali.

Berna 3. sèrpnja. Planinski lovci pod zapoviedničtvom Garibaldovim došli su u Tirano i Madonnu. Posliednje miesto udaljeno je 10 minutah od švajcarskih prednjih stražah.

London 4. sèrpnja (službeno). Iz Sueza od 25. pr. m. javljaju: Nezadovoljstvo evropske vojske u Indiji utaloženo je. Znatne buntovničke čete primile su ponudjenu amnestiju. Nina Sahib nije još uhvaćen. Pendžab je miran.

Tèrst 4. t. m. Jedan englezki parobrod došavši iz Liverpoola javlja, da su 26. pr. m. bili nemiri u Mesini, no stii su već utišeni. Pred ondiešnjom lukom nalaze se četiri sardinska ratna broda; tri od njih otidjose u jadransko more. Pod Jakinom vidio je 4 englezka linejska broda i tri englezka parobroda.

Miestna viest.

T. — Prekjučer dne 4. t. m. u 6 satih po podne preminuo je u ovdiešnjem nadbiskupskom sjemeništu bogoslovac 4. godine Josip Stefanov, u 24. godini života. Mladić ovaj umio je tečajem svojega školskoga vremena svoje naravske darove do onoga stepena usavèršiti, na koi se duh gorljivoga dušobrižnika u sadanje doba uzviti mora. Tim veći dakle gubitak za pokojnikove glavare, kojim biaše oddan dušom i tielom, za drugove,

kojim bieše pravi prijatelj i staricu majku, koju je glas o opasnoj bolesti krotkoga čeda iz daleka na put krenuo. Sprovod bit će danas u 5½ sata po podne.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 5. sèrpnja 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	71.30
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	63.40
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1839 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1854 .		„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1 67	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	798.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	173.50
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		122.
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		141.
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 8856-2145 (VI.—34) 3—3

Oglas natiečaja.

Od štipendijah dozvoljenih razpisom c. k ministarstva za bogoštovje i nastavu od 29. ožujka 1854 br 13242-130 iz hèrvatske narodne školske zaklade za kandidate učiteljskoga ureda nalaze se u razpoloživosti za podieljenje s početkom dojduće školske gogodine dvie, svaka po dvie stotine deset forintih a. vr. zajedno sa shodnim prineskom za putne troškove za kandidate učiteljskog ureda, koji se namieravaju u Beču ili Pragu izobrazit za učiteljsku struku glavnih, ili ni žihrealkah sjedinjenih s takovima, zatim šest štipendijah svaka po 70 fr. k. n. ili 73 fr 50 kr. a. v. za isto toliko preparandistah učećih se na zagrebačkom učilištu.

Isto tako ima se jedna od štipendijah za kandidate preparandije u Djakovu dozvoljenih razpisom ministarstva nastave od 1. rujna 1857 br. 14756- 225 iz zaklade naukah u iznosku od 40 forintih k. n. ili 42 for. austr. vr. takodjer s početka dojduće školske godine 1859-60 popunit

Za ove štipendije razprisuje se natiečaj s rokom do 15. kolovoza 1859.

Molbenice obskèrbljene sviedočanstvom o siromaštvu po propisu izdanim, koje se imaju štilizirat na podpisano miestodèržtvo, imaju se unutar naznačenoga roka t. j. za štipendije od 210 fr. a. vr i za štipendije po 37 fr. 50 kr. a. vr. na zagrebačku preparandiju kod nadbiskupskoga ordinariata u Zagrebu, za onu od 42 fr. a. vr. na djakovačku preparandiju pako kod tamošnjega biškupskoga ordinariata podnieti i izvan napomenutoga sviedočanstva o siromaštvu imaju im se dodati jošte školska sviedočanstva o tom, da su s dobrim uspiehom svèršili tro- ili dvorazrednu nižju realku ili da su dovèršili četiri razreda nižje gimnazije ili, ako bi tražitelj već bio učenik kakova učiteljskog učilišta sviedočaustva o napredku, koi je tamo učinio, zatim kèrstno pismo, pri čem se opaža, da je za postignutje ovih štipendijah potrebna postignuta 16 no neprekoračena 18 godina života, nadalje moraju molbenice obskèrbljene biti sviedočanstvima o ćudorednom vladanju. o tielesnom zdravju, i o tom, da su slobodni od svih fizičnih manah, koje čine nesposobnima za učiteljski ured; — zatim o tom, da li su možebiti ponešto viešti u muzici, osobito u pievanju i orgulanju a napokon ima se molbenicama dodat vlastoručno očitovanje tražitelja, da se obvežuje, da će po svojem izobraženju učiteljevat barem deset godinah u Hèrvatskoj i Slavoniji, u protivnom slučaju pako, da će povratit primljene štipendijske prineske.

U Zagrebu dne 8. lipnja 1859.

Br. 8293—2013 IV. U. (VL.—36) 3—3

Razpis natiečaja.

Kod c. kr. gimnazije u Kopru (Capodistria) imaju se četiri učiteljske stolice s platom od godišnjih 735 for. aust. vred. i pravom promicanja na višji plaćevni stupanj od 846 for. aust. vred. popunit. Izpražnjene struke tiču se filologije i to ponajprije latinske, zatim niemačke i taljanske, koi posliednji jezik, kao jezik podučavanja, svaki tražitelj mora imati podpunoma u svojoj vlasti. Valjano obložene molbenice imaju se putem predpostavljenih oblastih najdulje do 20. kolovoza t. g. poslati na c. kr. miestodèržtvo u Tèrst.

Od c. kr. primorskogu miestodèržtva

Tèrst dne 6. lipnja 1859.

Br. 2895-9352 (VI.—37) 3—3

Razpis natiečaja.

U ljubljanskoj prisilnoj radionici ima se sa 1. listopada t. g. začasno popunit učiteljska služba s nagradom godišnjih 500 for aust. vried bez prava na penziju za izvèršavanje orgulaškoga posla u kućnoj kapeli.

Tražitelji ove službe imaju svoje izkazom dobe, vierozakona, ćudorednosti, stečenoga učiteljskoga usporobljenja i u školskoj struci već učinjenih uslugah, znanja niemačkoga, slovenskoga i taljanskoga jezika i vieštine u orgulanju obložene molbenice najdulje do 15. kolovoza t. g. podnieti kod c. k. zemaljske vlade u Ljubljani.

Od c. kr. zemaljske vlade za Kranjsku

U Ljubljani dne 8. lipnja 1859.

Br. 2401 (Pz.—21) 3—1

Natiečaj.

Za popunjenje odpravničke službe kod odpravničtva imajućega se podići u Stelniku otvara se natiečaj do 21. sèrpnja t. g.

Poštansko odpravničtvo zanimat će se medjutim samo službom listovne pošte i stavit će se u savez s poštanskim uredom sieverinskim posredstvom piešačkom poštom, koja ide svake nedielje tri puta

Beriva poštanskoga odpravitelja sastoje u godišnjoj plati od osamdeset (80) forintih, uredovnom paušaulu od dvadeset (20) forintih svake godine i za uzdaržavanje gore navedenih piešačkih poštah tamo i natrag u naknadi za promicanje od godišnjih sto dvadeset (120) for. austrijanske vrednote, nasuprot pako obvezuje se poštanski odpvavitelj, da si pribavi poštansku prostoriju davajuću dovoljnu sigurnost i da položi kauciju od 400 for. aust vrednote.

Natiecatelji za ovu uz sklopljenje službenoga ugovora imajuću se podielit službu, imaju svoje valjano biljegovane molbenice pod dokumentiranim izkazom dobe, dosadanjega zabavljanja, stanja svoje imovine i ćudoredno-političkoga vladanja, unutar gore navedenoga roka kod ovoga ureda podnieti, pričem se jošte opaža, da će se pod razmierima u ostalom jednakim, prednost dati onom natiecatelju, koi bude manju glasničku nagradu tražio, nego što je gore navedena.

U Zagrebu dne 16. lipnja 1859.

C. k. poštanska direkcija za Hèrvatsku i Slavoniju.

Klempay s. r.

Br. 2600. (PZ.—22) 3—1

Oglas.

Od 4. sèrpnja t g. počemši ostaje medjutim obustavljen jutarnji podvoz medju Bečem i Tèrstom i Tèrstom i Bečem i medju oba miesta teku na južnoj železnici do dalje naredbe samo večernji podvozi.

U savezu s time će se jedna od obih mallepoštah medju Zagrebom i Zidanim Mostom od 5. sèrpnja t. g. vremenito ukinut.

Još obstojeća jedna mallepošta iduća u Zidni Most, kao i ona, koja ide u Polčane, teći će u sliedećem redu:

Od Zagreba u Zidni Most svaki dan u 9 satih u večer za pridruženje k večernjem podvozu idućem iz Beča u Tèrst.

Od Zidanoga Mosta u Zagreb svaki dan u 3 sata n jutro kad prispije podvoz iz Tèrsta.

Od Zagreba u Polčane za pridruženje k večernjem podvozu idućem iz Tèrsta u Beč.

Od Poličanah u Zagreb svaki dan u 10½ sata predpodne t. j. kad dodje podvoz iz Beča.

Neposrednja i neprekinuta sveza medju Zagrebom i Bečem uzdèržavat će se dakle izklopno po poštanskim vožnjama u Poličane a ona medju Zagrebom i Tèrstom po mallepoštama u Zidani Most.

U Zagrebu dne 3. sèrpnja 1859.

Od c. k. poštanske direkcije za Hèrvatsku i Slavoniju.

Br. 5572 (DS.—46) 3—3

Oglas natiečaja.

Da se opet popuni jedno u području ove županije izpražnjeno cestarsko miesto, kojim je skopčana plaća godišnja od 315 fr. a. v. zajedno sa polag sisteme pripadajućim pisarskim paušalom iz zemaljskoga konkurencijalnoga fonda, razpisuje se time natiečaj.

Za stečenje ovoga miesta iziskuje se podpuno zdravje i krepčina tiela, poznavanje čitanja i pisanja u niemačkom i hèrvatskom jeziku a i znanje u računarskoj i tehničkoj struci osobito u zidarskoj i dèrvodieljskoj radnji.

Tražitelji ove službe imaju uslied toga svoje vlastoručno pisane molbenice pod vierodostojnim izkazom rodnoga miesta, stališa i dobe, vierozakona i dosadanjega službovanja, podpunoga poznavanja niemačkoga i hèrvatskoga jezika i vieštine u računarskoj i tehničkoj struci i to, ako već stoje u javnoj službi, putem svoje predpostavljene oblasti, inače pako neposredno kod podpisane c. k. županijske oblasti podnieti do 20. sèrpnja t. g.

C. k. županijska oblast.

U Zagrebu dne 18. lipnja 1859

C. k. županijski predstojnik

Bunyevac s. r.

Br. 3368 (Izv.—97) 3—2

Natiečaj.

Kod gradske sirotinske komisije u Varaždinu izpražnjeno je pèrvo miesto podvorničko, za koje se ovim razpisuje natiečaj.

Molitelji za ovo miesto imaju svoje molbe, gdie im valja svoju dobu, ćudoredno ponašanje, zatim dosadanje službovanje kao i ine svoje sposobnosti podvorničke dokazati, do 31. sèrpnja t. g. kod gradskog poglavarstva u Varaždinu tim sigurnije podnieti, što se na zakasnile molbe neće obzir uzeti.

Dano iz siednice poglavarstvene u Varaždinu dne 15. lipnja 1859 dèržane.

Gradski predstojnik

Vinković.

Nr. 6341-1050 (Izv.—99) 3—2

Avviso di Concorso.

Si è reso vacante il posto di Cassiere presso la Cassa Centrale di Porto e Sanità Marittima in Trieste, cui va congiunto il Salario di Annui fiorini Mille cinquanta e di fiorini due Centodieci a titolo d'indenizzo d'Alloggio nonchè l'obbligo di prestare una cauzione di servigio nell' importo un annata di soldo.

Chiunque intende aspirarvi presenterà fino ai giudici di Luglio pros. vent, al Governo Centrale Marittimo la documentata sua istanza, comprovando l'età, l'illibata condotta morale politica, i servigj finora prestati, la piena idoneità al posto optato, nonchè le cognizioni di lingue che eventualmente possedesse.

Si avverte che coloro i quali non trovansi diggia impiegati presso qualche Cassa erariale, dovranno comprovare d' avere subito con buon succeso oltre il prescritto esame di Cassa anche l' esame di Contabilità.

I concorrenti dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con un altro impiegato postuale Sanitario Marittimo in Trieste.

Dall' I. R. Governo Centrale Marittimo.

Nr. 8408. (Fin —16) 3—2

Kundmachung.

Nachdem die in Folge h. o Kundmachung vom 24. März 1859, Z. 4271 ergangenen Kundmachung am 2. Mai d. J. abgehaltene Versteigerung resp das erzielte Ergebniss derselben wegen Hintangabe der Erzeugung von 600 Zentner Pottasche in den Wäldern der Studienfondsherrschaft Kutjevo im Požeganer Komitat die Genehmigung nicht erhalten hat; so wird wegen Verpachtung der Erzeugung von 600 (Sechshundert) Zentner Pottasche in den gedachten Wäldern in den Jahren 1860 und 1861 eine neuerliche mündliche Lizitation, welche in den üblichen Vormittags-Stunden bei der gefertigten Finanzbezirks-Direktion abgehalten werden wird, auf den 3 August 1859 mit dem Beifügen hiemit ausgeschrieben, dass auch schriftliche Offerte, wenn dieselben bis 12 Uhr Mittags des Lizitationstages hierorts einlangen, entgegengenommen werden

Die Versteigerungs-Bedingnisse können sowohl hier, als auch beim k. k. Forst- und Domänenamte Kutjevo, ausserdem aber auch bei den k. k. Finanz-Bezirks-Direktionen zu Agram, Fiume, Warasdin und Fünfkirchen eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion

Essek, am 24. Juni 1859.

Nr. 5907 (Izv.—96) 3—2

Avviso di Concorso

Presso l' I R. Uffizio di Porto e sanità Marittima in Zara si e reso vacante un posto di piloto portuale cui va congiunto il salario di Annui fiorini Duecentodieci (f. 210) in Valuta Austriaca nonchè il godimento della Montura.

Pel rimpiazzo del detto posto viene operto il concorso coll'avvertimento che i concorrenti dovranno presentare le loro suppliche debitamente corredate a questo Governo Centrale Marittimo fino a tutto il Mese di Giugno p. v. comprovando l'età, l'incenturata condotta politica morale, la piena idoneità al suindicato posto, la conoscenza delle lingue italiana e slava dalmata nonche i servigi finora prestati.

Dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od offinità con qualche funzionario presso il presatto Uffizio Portuale sanitario di Zara.

Dall' I. R. Governo Centrale Marittimo

Trieste li 31. Maggio 1859.

Br. 1637 pol. (Izv.—98) 3—2

Oglas.

Od strane c. kr. kot. ureda Moslavačkog daje se ovime do obćeg znanja, da će se dneva 11. sèrpnja t. g. ob 10 satih prie podne u ovourednoj pisarni javna dražba sakupljenog za dobrovoljnu četu hèrvatsko-slavonsku žitka obdèržavati i najme:

8¼ vagana proje;
17½ „ zobi;
6 „ smiesi;
3¼ „ melje;
½ „ pasulja;
175 centi siena;
155 funti soli predavati.

Svi, koji žele što kupit, pozivlju se ovime na tu dražbu tim dodatkom, da će se žitak ovaj samo za gotov novac najviše ponudjajućem prodati.

C. kr. kot. ured

U Moslavini, dne 26. lipnja 1859.

C. k. kot. predstojnik
Tomassich.

Br. 309, 346, 347, 351. (Dp.—75.) 3—3

Natiečaj.

Da se uzmogne popuniti prazno miesto pučkoga učitelja u Markuševcu, Granešini, Zavèršju i Kratečkom; učitelja i orguljaša u Ježevu i Žažini u županiji zagrebačkoj; — zatim miesto učitelja u Belcu i Vratišincu, učitelja i orguljaša u Kamenici u županiji varaždinskoj — razpisuje se time natiečaj.

Godišnji dohodci, štono su s ovimi službami skopčani, iznose, i to: u

Markuševcu i Granešini osim bezplatnoga stana i vèrta 6 hvatih dèrvah i 300 stot.; u

Ježevu osim bezplatnoga stana i vèrta 378 stot. s 2 rali sienokoše; u

Zavèršju osim bezplatnoga stana 315 stot. kao godišnje plaće zatim 52 stot. 50 novč. kao dèrvarine za potrebu učitelja kao i učione opredieljene; u

Kratečkom osim bezplatnoga stana i vèrta

a) 210 stot. sa 40 mierovah kukuruze, što će imati župljani svake godine davati,

b) 42 stot., što ih je vis. c. kr. ministarstvo prosviete na 10 godinah iz narodne školske zaklade dopitalo, i

c) 6 hvatih dèrvah od strane gospoštine topolovačke, a 6 opet od strane obćine za porabu učitelja i učione obećanih, koje će morati občinari sieći i dovažati; u

Žažini osim slobodnoga stana i priležećega ⅔ rali vèrta, zatim 17½ mierova kukuruze i 18 hvatih dèrvah, toli za učitelja, koli za učionu opredieljenih, 278 stot. 25 novč.; u

Belcu osim bezplatnoga stana, vèrta i oranice zemlje na 5 plugovah 315 stot. sa 8 hvatih dèrvah, koje će imati župljani dovoziti; u

Vratišincu pokraj bezplatnoga stana, vèrta i 5 hvatih dèrvah 315 stot.; u

Kamenici pokraj slobodnoga stana i vèrta 315 stot., kao uredne godišnje plaće, zatim 42 stot. kao pripadak za školske potrebštine, napokon 12 hvatih dèrvah, koje će učitelj od gospoštine primati, no uz naknadu od 37 stot. 80 novč. sam sieći i voziti dati

Natiecatelji imadu svoje vlastoručno pisane, i na imenovane obćine upravljene molbenice, obloživ ih s potrebitimi dokaznicami o dobi, ćudorednosti, sposobnosti i dosadanjem službovanju do 15. sèrpnja t g. kod dotičnih školskih kotarskih nadzirateljah podnieti, i to: za

Markuševec i Granešinu kod Gjure Muzlera kanonika i župnika u Zagrebu; za

Ježevo kod Nikole Havlička podarcidjakona i župnika u Bèrckovljanu; za

Kratečko i Žažinu kod Franje Šloisniga zač. kanonika, podjašpirišta i župnika u Sisku; za

Zavèršje kod Josipa Mavretića podjašpirišta i župnika u Vivodini; za

Belec kod Mije Milkovića podarcidjakona i župnika ondie; za

Vratišine kod Franje Vlaskovića zač. kanon. podarcidjakona i župnika u Nedelišću; za

Kamenicu kod Petra Rusana podarcidjakona i župnika u Višnici.

U Zagrebu dne 24. lipnja 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Br. 621-859. civ. (Izv.—100) 3—2

Izrok

za ovèršbenu dražbu kuće broj 63 i $^{8}/_{28}$ urbarijalnoga posiedstva u Oravici što pripadaju Ivanu i Petru Matišiću.

Od c. k. kotarskog ureda u Našicama kao sudišta daje se time na znanje:

Da je na molbu g. Ignaca pl. Mihajlovića dobroposiednika de praes. 2. svibnja 1859 br. 621 u parnici proti Ivi i Petru Matišiću na ovèršbenu dražbu u jednakim dielovima pripadajuće na 465 for. a. vr. sudbeno procienjene kuće br. 63 i $^{8}/_{28}$ urbarijalnoga posiedstva u Orahovici privoljeno i da je za preduzimanje iste 7. sèrpnja kao pèrvi i 8. kolovoza 1859 kao drugi rok svaki put predpodne u 10 satih u obćinskoj pisarnici u Orahovici s tim dodatkom odredjen, da će se ovaj realitet, ako se nebi kod pèrve dražbe barem za procienjenu vrednost od 465 for. a. vr. prodati mogo, kod druge dražbe i izpod ciene prodavat.

Procienu ovoga realiteta i dražbene uviete mogu oni, koji ga žele kupit, vidit u sudbenoj kancelariji i dobit prepise od toga. Ujedno se svi oni, koji, premda im nije dostavljena bila osobna prijava o dražbenoj dozvoli, unešenjem u javnu knjige misle da su ipak stekli hipotekarno pravo, pozivlju, da isto do prodaje realiteta kod ovoga suda prijave, jer bi si inače sami pripisati imali, ako bi se razdieljenje kupovnine obišavši ih preduzelo i oni izključeni ostali, nakoliko bi se kupovnina time izcèrpila.

C. k. kotarski ured Našice.

OGLASNIK.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. | U ZAGREBU, U ČETVERTAK | DANA 7. SÈRPNJA 1859. | Broj 152.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Uredovni dio.

Naredba ministarah pravosudja i tèrgovine od 15. lipnja 1859,

kriepostna za svukoliku cesarevinu, izim Krajine vojničke,

kojom se razširuje uporavljivanje naredbe od 18. svibnja 1859 (br. 90. dèrž. zak. lista), glaseće o nagodnom postupku, kada protokolovani (u napisnik uvedeni) prometnici obustave platjenje.

(Konac.)

Nego za ovakove ustanove imadu valjati sliedeće osobite ustanove:

§. 9. Ako prijavni rok, odredjeni izrokom stečajnim, nije još minuo, imat će se samo sud obznaniti povedenje postupka nagodnoga, naznačiv sudbenoga povierenika, naredjenoga da postupak taj rukovodi, i učiniti da povierenik ovi naredi izabiranje odbora vierovničkoga, nego dèržan će biti sudbeni povierenik takodjer, ako prilika bude da će nagoda poći za rukom, obznanom, propisanom u §. 17. naredbe od 18 svibnja 1859, svekolike one vierovnike, koji se pri massi stečajnoj nebudu još bili prijavili, pozvati, da uz ustanovljeni priemiereni rok prijave tražbine svoje, ako su radi, da ih mimoidju posliedice, izražene u §§. 17. i 27. pomenute naredbe; od onih pako vierovnikah, koji su pri sudu stečajnom prijavili pravo vlastničtva ili zaloga, dèržan će biti zaiskat očitovanje, na koliko su radi po §. 19. ove naredbe udioničtvovati u razpravi nagodnoj, budući da će inače izključeni biti iz pomenute razprave.

Ako li je nasuprot u ono doba, kada će se da povede postupak nagodni, minuo jurve prijavni rok stečajni, neće bit potrebno pozivati vierovnikah, da prijave tražbine svoje. Naredjeni povierenik imat će samo s onimi vierovnici, koji su se prijavili pri sudu stečajnom, preduzeti razpravu nagodnu, i tu onim, koji su prijavili pravo vlastničtva ili zaloga, odrediti rok, uz koi neka se očituju, u koliko žele udioničtvovati u razpravi nagodnoj, budući da će inače bit izključeni iz te razprave.

Oni vierovnici, koji se nebudu prijavili pri sudu stečajnom, nemogu ni udioničtvovati u razpravi nagodnoj ni biti podmireni iz imovine, uzete u razpravu nagodnu. U ostalom prava njihova prema dužniku nemienjaju se postupkom nagodnim.

§. 10. Kad se povede postupak ovaj, valja

a) popisati imovinu (inventirati) ili nastaviti taj popis samo u toliko, u koliko nije to jurve učinjeno u postupku stečajnom;
b) odredbe, učinjene jurve radi pohranjivanja imovine, imadu za nieko vrieme i nadalje postojati;
c) za rukovodjenje postupka nagodnoga treba da sud naredi ili kojega bilježnika, ili kojega člana sudbenoga, komu su jurve poznata razmierja stečajna; u jednom i drugom slučaju ima se naredjenomu poviereniku sudielovanja radi pridati imenovani već zastupnik masse stečajne;
d) dok nebude izabran odbor vierovnički, kao što propisuju §§. 12. i 13. naredbe od 18. svibnja 1859, imadu i nadalje upravljati imovinom osobe, za to jurve naredjene. A i po obavljenom izboru može se upravljanje imovine i nadalje povieriti bivšemu dosada upravitelju imovine, i to pod kontrolom odbora vierovničkoga, izabranoga za postupak nagodni i pod rukovodjenjem povierenika sudbenoga, ako t. j. odbor vierovnički i sudbeni povierenik neobnadju potreboću, da im radi zapriekah, koje su protivne svèrsi postupka nagodnoga, kad bi se nastavilo upravljanje dosadanje, valja samim preuzeti to upravljanje;
e) tražbine, prijavljene jurve pri sudu stečajnom, ili ako tih sudovah više imade, prijavljene pri kojem god od njih, imadu se i pri postupku nagodnom smatrati kao prijavljene, niti ih treba prijavljivati iznova;
f) tražbine, koje su već u stečajnom postupku pravomoćno priznane, da su u redu, imadu se i u postupku nagodnom smatrati kao takove;
g) ako je sud stečajni pravomoćno jurve dozvolio, da se koi vierovnik podmiri posvema ili diono, neće podmirivanju tomu smetati povedeni postupak nagodni;
h) tražbine, koje stopram nastanu proti massi stečajnoj, zatim troškovi, koji se naberu za razpravljanje stečajno, imadu se ako nagoda podje za rukom, namiriti podpuno.

§. 11. Počamši od dana povedenoga postupka nagodnoga ima se dalje razpravljanje stečajno, a tako i prodavanje, osim ako se ovo neodnosi možda na to, da se pribavi valjanost pravom založnim (§. 10 naredbe od 18. svibnja 1859, br. 90. dèrž. zak. lista), obustaviti kod svih sudovah, pri kojih se je takovo razpravljenje ili prodavanje jurve povelo: i obustava ta ima se proglasiti ujedno s obznanom, koju valja izdati po §. 9. naredbe od 18. svibnja 1859. Nego da je izpravan i u redu popis imovine, što ga je dužnik predložio, imat će on to pod zakletvom potvèrditi pred sudom stečajnim samo onda, ako je prije, nego što se je poveo postupak nagodni, vierovnik koi zahtievao takovu potvèrdu; a i ako je dužnik jurve u zatvoru, neće se zatvor ukinuti time, što se je poveo postupak nagodni.

§. 12. Ako je nagoda pošla za rukom, i ako je potvèrda te nagode zadobila pravnu moć, imat će svaki sud, pri kojem je razprava stečajna bila povedena, izjaviti, da je ista razprava svèršena.

Ako pravomoćna nagoda nije pošla za rukom, ima se razprava stečajna pri svakom sudu, pred kojim je povedena bila, odmah nastaviti, i nastavu tu valja obznaniti izrokom.

Ako prigodom, kada će se da povede postupak nagodni, nebude još minuo rok prijavni, imat će se odmah za sve one tražbine, koje nisu već odprije pri sudu stečajnom prijavljene onako, kao što je propisano u redu stečajnom, odrediti rok prijavni, i to pod prietnjom onih pravnih štetah, koje po redu stečajnom nastaju, kada se zanemari rok prijavni. Odredjeni taj rok ima se obznaniti onako, kao što propisuje red stečajni. Navlastito treba kazati vierovnikom, da njihove prijave, učinjene možda u postupku nagodnom, nemogu služiti umiesto prijave, tražbinah njihovih, koju bi u stečaju imali učiniti po propisih reda stečajnoga.

§. 13. Ova naredba ima u kriepost stupiti od onoga dana, kojega bude proglašena.

§. 14. U onih krunovinah, u kojih se je red bilježnički uveo stopram patentom od 7. veljače 1858 (br. 23. dèrž. zak. liste), imadu oni sudovi, kojim u okoliših neima još po ovom bilježničkom redu naredjena, za ovi posao prikladna bilježnika, odrediti kojega za izvèršivanje sudstva usposobljena urednika, koi će rukovoditi postupak nagodni.

Grof Nádasdy s. r. Vitez Toggenburg s. r.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Drugi dodatak k izviešću „Wien Ztga“ o gubitcima naše vojske u bitki pod Solferinom, navodi 336 mèrtvih (medju istima 7 oficirah) 1671 ranjenika (medju istima 71 oficira) i 27 zarobljenikah (medju istima 1 oficira) Uslied toga izgubili smo u bitki kod Solferina, koliko je dosad poznato, 13 088 momakah, od kojih je 2557 (medju kojima 93 oficira) poginulo, ranjeno je 10.446 (medju ovima 473 oficira, u pokon uhvaćeno je 16 a nestalo 70 oficirah). „Wiener Ztg“ nekaže, da li je to posliednji izkaz.

Beč dne 4. sèrpnja. Nj. c. visost prejasni gospodin nadvojvoda Rainer, priedsiednik dèržavnoga vieća, vratio se je jučer iz Verone u Beč.

— Dne 30. lipnja u večer u 7½ sata izprasni se velika oluja iznad Solnograda. Grom udari u ugalj cèrkve svetoga Sebastiana i tratinske kuće; ostavi na obima sgradi tragove za sobom. Dva blizu stojeća dječaka omamljena munjom oboriše se natle. Munja prolieti kroz svukoliko linačku ulicu, gdje je slučajno uprav bilo mnogo svieta, koi je očekivao dolazak gornjo-austrijanskoga dobrovoljačkoga sbora. U 8 satih došao je isti pod lievajućom kišom u Solnograd i nastavio je dne 2. u jutro svoj put u Lofer.

— Najnovije uprav sada iz Lime pod 27. svibnja prispievše viesti potvèrdjuju, da će doći u Tèrst Nj. veličanstva fregata „Novara“. Ista je odplovila dne 11. svibnja iz Valparaisa i stati će na svom povratku samo pod Gibraltarom. Gospodin doktor Scherzer ostavši, da ipak, koliko je moguće, dielo je za znanstvene svèrhe, u Valparaisu, odplovio je s parobrodom „Callao“ u Limu, da i ona pisma i pakete, koji su onamo poslani bili, primi i došao je dne 25. svibnja u Limu. On ide prieko Quayaquila, Paname, Kartagene i St. Thomasa u Southampton i stići će „Novaru“ opet u Gibraltaru. Tako će se i za posliednji oddiel ekspedije od „Novare“ upotrebit vrieme, što je uspiešije moguće.

— Iz Beča od 29. lipnja telegrafuju „Timesu“: „Dne 28. t. m. nalazili su se sliedeći brodovi u Baru: 5 linejskih brodovah, 8 fregatah, 6 ratnih parobrodah, 13 plovećih baterijah, 9 topčarah i 2 tropalubnjaka. Flota ima mnogo vojske i neizmiernih zalihah na hrani i municiji, tako da bi nezavisno od svoje domovine mogla radit u onom slučaju, ako bi koja druga zemlja pokušala umiešat se u rat. Približava se onaj čas, kad ima admiral Bouet otvorit svoje zapečatjene naputke: Konsul Hecquard stoji u neprestanom dopisivanju sa Cèrnom Gorom.

Turska.

„Journal de Constantinople“ donosi uredovni izkaz o gubitku na čoviečjim životima i sgradama u Erzerumu uslied tamo bivšega potresa. 375 osobah, medju kojima 15 u jednoj kasarni ubijenih soldatah, poginulo je, 616 ranjeno je a 63 izgubile su se; 2025 sgradah srušilo se a 1450 jako je oštećeno. Vlada je velik broj šatorah za smieštenje siromašnijega pučanstva poslala u nesretni grad.

Poleg „Journala de Constantinople“ uvierio je knez Miloš sultanovu vladu iznova o svojoj odanosti i ubaviestio ju o dogodjajima u Novom Pazaru, uslied čega pokazuju se isti mnogo blažji. On uvierava nadalje, da Sèrbljí nisu nikada imali namieru, 2000 oboružanih momakah poslat Cèrnogorcima u pomoć.

— U Carigradu imala su u posliednje vrieme razna poslanstva a i sama sultanova vlada zamierno malo telegrafičnih depešah. Polag „Journala de Constantinople" ima se uzrok ovoga dogadjaja tražit u Bukureštu; tamo su depeše stranom zadèržali, stranom one, koje su poslali, nerazumnjivo promienili.

Francuzka.

Grof Valevski izdao je okružnicu, u kojoj se on, kao prije knez Gorčakov, izrazuje o razmieru niemačkoga saveza prema sadanjem ratu. Ovaj spis nije ništa, kao što si svatko mislit može, nego opomena upravljena na niemačke vlade, da se dèrže neutralno.

Velika Britanija i Irska.

— (Nastavljenje iz Modre knjige polag S. D.) Kao dodatak „Modroj knjizi" izišla je u Londonu i „biela svezka", u kojoj su dalja pisma o taljanskoj stvari. Prije svega ima tu izviešćah engleskih konzulah u Italiji. Za modenskoga vojvodu veli se tu, da se je „jedio" na dogadjaje u Masi i Karari i tamošnje sardinske spletke, ali da opet nije znao, „šta da čini." — Konsul u Firenci piše, da toskanski liberalci nikad nemogoše oprostiti velikom vojvodi, što je ukinuo ustav i 1849. godine austrijansku posadu u zemlju pustio. Ovaj konsul dèrži se iskreno toskanske vlade, ali dèrži, da Austrija sama sebe slabi, dèržeći Lombardiju, i hteo bi, da se lombardo-mletačka kraljevina preda kojem austrijanskom vojvodi kao nezavisna dèržava. On je protestovao, što je veliki vojvoda pobiegao iz zemlje, dèržeći to za veliku političnu pogriešku; a kaže, da je grof Cavour predlagao toskanskoj vladi savez za obranu i napadanje proti Austriji, što je veliki vojvoda poprieko odbio.

Lord Cowley piše 12. svibnja iz Pariza, da mu je grof Valevski u ime cara Napoleona saobćio, da car počimajući rat s Austrijom ovo smiera: rat što većma ograničiti, poštovati neutralnost Niemačke, nepomagati nikakvu bunu, naročito ne u Turskoj, kojoj će se saviestno čuvati zemlje na jadranskom moru, naposliedku ograničiti se samo na protieranje Austrijanacah iz Lombardezko-Mletačke. Još je rekao car, da je uviek gotov miriti se, čim dobije prilične uviete. Lord Cowley odgovori grofu Valevskom, da će se ove namiere careve težko izpunit, jer Austrija težko da će htieti izpustiti svoje taljanske zemlje, već ako ju pobiede više putah. Tu dakle nema govora o ograničavanju rata na samu austrijansku Italiju. Što se tiče revolucije tu nevriedi rieč careva ništa, dokle god sardinska vlada sasvim protivno radi. Ali izjašnjenje carevo za Tursku prima se povoljno i očekuje se, da će francuzka vlada oko Rusije i Sardinije nastojati, da nezapleću stvari na iztoku. Na ovo odgovori grof Valevski, da se nada kratkom ratu. Kad mu lord Cowley saobći svoje mnienje o Sardiniji, odobri ga sasvim; reče, da je on o tom već dugo sa carem prije njegova odlazka u Italiju govorio i u Turin poručio, da se ništa nepomaže revoluciji. Za Tursku rekne, da je Rusija obećala mudirati ju, i nada se, da se od ruske strane nikakva buna u Turskoj neće obodravati. Što se tiče Francuzke, tu uvieravaše, da ona ništa neće u Turskoj preduzimati, što bi sumnju Engleske pobudilo. Touvenel će dobiti naputke, da se sasvim slaže sa sir Bulwerom, a tako će se poručiti i ostalim francuzkim agentima u Turskoj. Još će se svèrnuti Tuvenel u Atinu, gdie će savietovati gèrčku vladu, da nebuni Gèrke u Turskoj. Lord Cowley nesumnja o iskrenosti riečih grofa Valevskoga. Spomene mu pak, da niekoji francuzki predstavnici počimlju već tako govoriti, kao da nema više ugovorah od godine 1815., a takovo povedenje nemože dati povierenja u namiere careve. Grof Valevski čudio se je na to, jer reče, da je tu skoro poslao okružnicu predstavnicima francuzkim, da govore samo triezno.

U jednom pismu govori lord Malmesbury o vrevi u Niemačkoj. Niemačke vlade nisu morale tu podstrekavati, već su samo išle za narodnim čuvstvom. Samo berlinski kabinet što se se je po mogućstvu ovome opirao, nezanemarujući opresne miere. — Engleska vlada prijateljskim predstavljanjem pokušavaše ovo uzbudjenje u Niemačkoj utišiti, ali nije mogla Niemcima savietovati, da se nespremaju, jer nije htiela ni najmanje jemstvo za moguće ratne dogadjaje dati. To je samo rekla, da se Niemačka nenada engleskoj pomoći, jer želi ostati neutralna. Isto je poručila i sardinskoj vladi.

(Konac će sliedit.)

Sa ratišta.

— „Patrie" javlja: Više naših dopisnikah u Italiji javilo je, da je u bitki pod Solferinom caru jednu njegovih naramicah odnielo tane. Ova činjenica, koju smo mi s početka mučeć smatrali, potvèrdjuje se sada sa svih stranah.

Belgijski „Observateur" nasuprot primio je od svoga dopisnika sa ratišta pismo od 26. lipnja, koje dogadjaj, što ga javlja „Patrie", sasvim lišava njegove herojčke obsiene. Caru nije naramicu odnielo tane, već ju je on sasvim naravno, pošto mu se je razdera naramna vèrpca, izgubio u onom trenutku, kad je konju ostavio svoj glavni stan, koi je imao u Kastenodolu kod nekojega gospodina Filipina. U hitnji, da dodje na svoje miesto, nije car na to pazio i kasnije razjasnio se je taj o pogibelji pretèrpljenoj po caru razprostranjeni glas na ovaj veoma prozaički način. Nadalje veli jedan izviestitelj, da nije istina da su trojica od stostražah okružujućih cara poginuli; samo jedan je ranjen bio.

— Pukovnik Gourjon, koi je u posliednjoj bitki poginuo, bio je veoma izvèrstan oficir i osobit ljubimac generala Niela, s kojim je otišao bio u Bomarsund i Sevastopol.

— Medju austrijanskim vojnicima poginuvšim u bitki od 24. pr. m. nalazi se i nasliednji princ Bruno od Ysenburga i Büdingena, koi je stopram pred niekoliko nedieljah stupio u austrijansku vojsku.

— Jedan uhvatjen alzački konjanik, koi je kroz Ljubljanu propratjen bio, pripoviedao je, na kakav je izvoran način došao u sužanjstvo. On je jednom huzaru konja izpod tiela ustrielio kad najedanput, neznajući kako se je dogodilo, osieti iznenada, da za njim na konju siedi huzar, koi mu istèrgne iz rukah uzdu i sablju i odlieti s njime na austrijansku stranu. To je bez sumnje takodjer smion konjanički čin.

(Leib. Ztg.)

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Berlin 3. sèrpnja. Lord Russel dao je iznova izjavit našoj vladi, ako bi ona udarila na Francuzku, da Engleska nije naumna štitit prusko primorje.

Berlin 4. lipnja. Nj. jasnost knez Windischgrätz došao je sinoć ovamo i otišao je danas u Potsdam, gdie Nj. kr. visost princ-regent sada stoluje.

„Staatsanzeiger" donosi naimenovanje grofa Šverivskoga za ministra unutarnjih poslovah.

Usljed točnijih izviešćah izkèrcali su se Francuzi u Lošinj Mali dne 2. t. m. Most vodeći u Cres bio je razoren i obćenje medju otocima zabranjeno. U Osoru rekvirovali su hrane i mesa.

Turin 29. lipnja. Cavour se je preksinoć iz okola vratio i jučer u jutro bilo je pod priedsiedom princa Eugena dugačko vieće; svèrha putovanja Cavourova kao i ministarskoga vieća bili su poslovi Romanje; kažu, da se je Viktor Emanuel uslied dogadjajah u Perugiji odvažio uvietno primit diktaturu.

U bitki pod Solferinom uništen je medju ostalim jedan cieli batalijun sardinskih strielacah.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 2600. (PZ.—22) 3—2

Oglas.

Od 4. sèrpnja t. g. počemši ostaje medjutim obustavljen jutarnji podvoz medju Bečem i Tèrstom i Tèrstom i Bečem i medju oba miesta teku na južnoj željeznici do dalje naredbe samo večernji podvozi.

U savezu s time će se jedna od obih mallepoštah medju Zagrebom i Zidanim Mostom od 5. sèrpnja t. g. vremenito ukinut.

Još obstojeća jedna mallepošta iduća u Zidni Most, kao i ona, koja ide u Polčane, teći će u sliedećem redu:

Od Zagreba u Zidni Most svaki dan u 9 satih u večer za pridruženje k večernjem podvozu idućem iz Beča u Tèrst.

Od Zidanoga Mosta u Zagreb svaki dan u 3 sata u jutro kad prispije podvoz iz Tèrsta.

Od Zagreba u Polčane za pridruženje k večernjem podvozu idućem iz Tèrsta u Beč.

Od Poličanah u Zagreb svaki dan u 10½ sata predpodne t. j. kad dodje podvoz iz Beča.

Neposredaja i neprekinuta sveza medju Zagrebom i Bečem uzdèržavat će se dakle izklopno po poštanskim vožnjama u Poličane a ona medju Zagrebom i Tèrstom po mallepoštama u Zidani Most.

U Zagrebu dne 3. sèrpnja 1859.

Od c. k. poštanske direkcije za Hèrvatsku i Slavoniju.

Br. 2401 (Pz.—21) 3—2

Natiečaj.

Za popunjenje odpravničke službe kod odpravničtva imajućega se podići u Stelniku otvara se natiečaj do 21. sèrpnja t. g.

Poštansko odpravničtvo zanimat će se medjutim samo službom listovne pošte i stavit će se u savez s poštanskim uredom sieverinskim posredstvom piešačkom poštom, koja ide svake nedielje tri puta.

Beriva poštanskoga odpravitelja sastoje u godišnjoj plati od osamdeset (80) forintih, uredovnom paušalu od dvadeset (20) forintih svake godine i za uzdaržavanje gore navedenih piešačkih poštah tamo i natrag u naknadi za promicanje od godišnjih sto dvadeset (120) for. austrijanske vrednote, nasuprot pako obvezuje se poštanski odpvavitelj, da si pribavi poštansku prostoriju davajuću dovoljnu sigurnost i da položi kauciju od 100 for. aust. vrednote.

Natiecatelji za ovu uz sklopljenje službenoga ugovora imajuću se podielit službu, imaju svoje valjano biljegovane molbenice pod dokumentiranim izkazom dobe, dosadanjega zabavljanja, stanja svoje imovine i ćudoredno-političkoga vladanja, unutar gore navedenoga roka kod ovoga ureda podnieti, pričem se jošte opaža, da će se pod razmierima u ostalom jednakim, prednost dati onom natiecatelju, koi bude manju glasničku nagradu tražio, nego što je gore navedena.

U Zagrebu dne 26. lipnja 1859.

C. k. poštanska direkcija za Hèrvatsku i Slavoniju.

Klempay s. r.

Br. 1637 pol. (Izv.—98) 3—3

Oglas.

Od strane c. kr. kot. ureda Moslavačkog daje se ovime do obćeg znanja, da će se dneva 11. sèrpnja t. g. ob 10 satih prie podne u ovourednoj pisarni javna dražba sakupljenog za dobrovoljnu četu hèrvatsko-slavonska žitka obdèržavati i najme:

8¼ vagana proje;
17½ „ zobi;
6 „ smiesi;
3¼ „ melje;
½ „ pasulja;
175 centi siena;
155 funti soli prodavati.

Svi, koji žele što kupit, pozivlju se ovime na tu dražbu tim dodatkom, da će se žitak ovaj samo za gotov novac najviše ponudjajućem prodati.

C. kr. kot. ured

U Moslavini, dne 26. lipnja 1859.

C. k. kot. predstojnik
Tomassich.

Nr. 8408. (Fin.—16) 3—3

Kundmachung.

Nachdem die in Folge h. o Kundmachung vom 24. März 1859, Z. 4271 ergangenen Kundmachung am 2. Mai d. J. abgehaltene Versteigerung resp das erzielte Ergebniss derselben wegen Hintangabe der Erzeugung von 600 Zentner Pottasche in den Wäldern der Studienfondsherrschaft Kutjevo im Požeganer Komitat die Genehmigung nicht erhalten hat; so wird wegen Verpachtung der Erzeugung von 600 (Sechshundert) Zentner Pottasche in den gedachten Wäldern in den Jahren 1860 und 1861 eine neuerliche mündliche Lizitation, welche in den üblichen Vormittags-Stunden bei der gefertigten Finanzbezirks-Direktion abgehalten werden wird, auf den 3 August 1859 mit dem Beifügen hiemit ausgeschrieben, dass auch schriftliche Offerte, wenn dieselben bis 12 Uhr Mittags des Lizitationstages hierorts einlangen, entgegengenommen werden.

Die Versteigerungs-Bedingnisse können sowohl hier, als auch beim k. k. Forst- und Domänenamte Kutjevo, ausserdem aber auch bei den k. k. Finanz-Bezirks-Direktionen zu Agram, Fiume, Warasdin und Fünfkirchen eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion

Essek, am 24. Juni 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. | U ZAGREBU, U PETAK | DANA 8. SÈRPNJA 185.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

☞ Početkom ovoga mieseca počimlje se drugi polugodišnji tečaj ovih novinah za god. **1859.**; poziva **se** dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine" obnovi, i to na pol godine poštom **sa 6 for. 30 kr.**, u miestu **s 4 for. 20 kr.**; na četvèrt godine poštom **s 3 for. 15 kr.**, u miestu **s 2 for. 10 kr.** u austr. vriednoti.

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačne podpunu predplatu na „odpravničtvo Narodnih Novinah" franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☞ **Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.**

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

V. Z. Iz Varaždina 5. sèrpnja. Nadalje podpisano i položeno je kod gradskog poglavarstva u Varaždinu od 4. do uključivo 30. lipnja t. g. za opremu dobrovoljačke čete hèrvatsko-slavonske 234 for. 14 kr. a. vr. u gotovom, i to sliedećim načinom:

Nj. jasnost g. knez Filip Battyany 100 f., gospoja Franjica Fessel 38 kr., gg. Ferdinand Mekovec odvietnik 10 f., Franjo Radoboj gradjan 1 f., c. k. u miru satnik Miroslav Flamm 2 f., gpja baronica Rukavina 10 f., gpja Marija Šurter c. k. generala udova 10 f., pekar Juraj Štetter 1 f., tèrgovac Ferdo Sadil 2 f., gradjan Mato Babinski 1 f., gpja Marija Vojvodićka 50 kr., gradjani: Joso Boos 50 kr., Franjo Leskovari 1 f., Josip Gjurgjina 10 kr., Vatroslav Kraljek 1 f, Joso Hegedić 20 kr, sitničar Vaclav Glotzman 10 kr., gradjani: Josip Požgaj 20 kr., Mijo Višnić 20 kr., Stiepko Horvat 40 kr., občinski savietnik Ljudevit Kettig 1 f. 5 kr., gradjani: Mato Ivančić 20 kr., Luka Paver 50 kr., Marko Macekovič 1 f, Fabijan Hercezi 20 kr., Joso Karba 1 f., Ana udova Gunjak 40 kr., Joso Kolarek 14 kr., Joso Gužvinec 1 f., Jakob Meršić 30 kr., Juraj Kasanić 10 kr., Marija udova Zadravec 30 kr., Antun Horvatek 50 kr., Josip Koren 10 kr., Marija udova Delimar 24 kr., Ruža udova Smernjak 1 f. 5 kr., Skladoila udova Steinauer 1 f. 30 kr., Bogomir Huhn 20 kr., Franjo Hribar 1 f., Mato Mark 1 f., Petar Stèrmečki 20 kr., Vatroslav pl. Dietrich 10 f., Franjo Vešároš 50 kr., Vaclav Šlintner 1 f. 3 kr, Tomo Maršić 30 kr, Andro Temšić 10 kr., Ivan Porga 10 kr., Gabro Vöröš 10 kr., Martin Vidaković 20 kr., Franjo Hausner 1 f., Sebastian Turk 1 f., Ivan Šarman 10 kr., Ferdinando Šinjek 1 f., Juraj Maršić naknadno 50 kr., Ruža udova Kvarlovski 1 f., Joso Hegji 20 kr., Regina udova Kuntić i Maria udova Piterman svaka posebice 50 kr., Filip Šarman 10 kr., Antun Hubacius 20 kr., Pajo Vukić 1 f., Martin Bednjanic 10 kr., Ivan Gruber 50 kr., Pero Rafael 2 f., Ivan Kušter 1 f, Veronika udova Monger 50 kr, tèrgovac Mato Bauer 20 f., oltarnik i ravnatelj dievojačkih učionah Eduardo Ronesch 1 f., Martin Bombek 50. kr., Franjo Mark 1 f., odvietnik i občinski savietnik Mihailo Košćec 40 kr., gostionik Franjo Pichler 1 f., c. k. umirovljeni poručnik Ivan pl. Vinković 1 f., umirovljeni župnik Joso Eršeg 30 kr., umirovljeni gradski sudac Franjo Rozman 5 kr.; gradjani: Adam Zahradniček 20 kr., N. Čukli 50 kr., Vatroslav Niemervoll 10 f., Ivan Tišlir 10 kr., Stiepko Leskovari 50 kr, Mirko Ivančić 2 f., Andria Omašel 1 f., Stiepan Sebestian 1 f., Pero Koos 40 kr., Nikola Popović 20 kr., Magda udova Detić 1 f., Stiepan Kolar 10 kr., Mato Maicen 20 kr., Juraj Sabo 1 f., Ana udova Edel 30 kr., Joso Polanec 30 kr., kotarski ranarnik Ivan Hauptfeld 1 f., c. k. poreznik Mirko pl. Forko 1 f, Konštantin Ivanković 50 kr., Mio Bednjak 50 kr., Gašpar Šoc kr., Veronika Jellek 1 f, Tomo Vuković 50 kr., Josip Jakopović 30 kr., Skladoila udova Škerget primalja 1 f, Gašpar Hložan 40 kr., odvietnici Antun Lukinac 10 f., i Vladislav Vežić 5 f. 25 kr. —

Sakupljeno je dakle u gradu Varaždinu u-

Na česmi.

Izvorna poviest.

Priobćio F. F.

„Nemoj braco! znadeš da sam jedinka u roditeljah, koji me miluju kao svoju dušu, pa im se nebi rada zamieriti."

Tako govoraše dievojče krasno kao krasni dan, na usnah joj titrao vilinski posmieh, a svojim angjeoskim očima motrila je momka što ju je u naručaju dèržao tako milo da bi se isti živac-kamen rastopio. Ista narav ukrasi taj prizor. Traci zalazećega sunca cielivahu im lica, te se u njima prelivaše blistanje kao zviezde kresećih se očijuh, iz medju koralnih usnah često bi se rezsvietlio niz caklećih biser-zubih, a u licu im počivaše rajska zadovoljnost.

„Samo još časak" moljaše ju mladić „znadeš da mi je na svakomu trenutku ležeće kada si uz mene" sve žešće pritiskao ju je na razgrijanje gradi.

„Ali vidiš da se mrači, a roditelji su mi doma sami kao okresana debla potrebiti moje pomoći" te nastojeći iz njegova ogèrljaja izvinuti se: „Što će reći kad im neima njihove Anke" doda prosećim glasom.

„Anko! Anko!" šaptaše mladić sklopljenim rukama; nu vidivši da mrak sve gušći postaje i da je u istinu vrieme rastanku: „Dodji i sutra do česme" reče, pa lativši ju za nježnu ručicu milovao ju je i cielivao.

Dievojka neodgovori ništa turobno ga motreći.

„Hoćeš?" upita ju mladić nestèrpljivo, sve jednako ju milujući.

Dievojka muči ali joj se oči orosiše. Rado bi sadovoljila želji svoga ljubimca, ali ju niešto priečilo. Težko joj je odbiti mu rieč, a toga uzdahnu duboko te mu opet neodgovori.

„Milko! Milko!" uzdahnu i mladić, te zausti još niešto, ali mu se dievojka jednom rukom obiesi o vrat, a drugim mu dlanom niežno usta zatvori šapnuvši tiho: „Ilel"

„Dobro Milko!" nastavi mladić „neću izustiti što sam hoteo — ali kaži mi u ovomu svečanomu času kada se pèrvi put sami sastadosmo: osiećaš li kakovo iskreno nagnuće prema meni? ljubiš li mene?"

„To je suvišno pitanje" odvrati dievojče, pogledavši ga tako iskreno da bi se i najveća sumnja, poput leda od sunčanih zrakah, morala raztaliti „zar što drugo sudiš od moga ponašanja?" pa kao za sebe: ali koja korist kada — „Kada?"

U taj čas šušni niešto u bližnjemu gèrmu. Oboje se prenuše, a dievojka pèrnu put svoje kuće. Hiteći kraj istoga gèrma digoše se do dva slavuljića pa sunuše u drugi búš.

Oj ptičico živ vas jád ubio, što rastaviste milo od dragoga!

Ilija stajao je kao ukopan, gledajući kako mu ljubovca izmiče. U onoj hitrini i zabuni jedvimice joj ponovi: „Dodji do česme" ali bez da je pravo i čula, izmače mu kao sèrnce bèrzo. Dva put se je obazrila, i oba puta mu je mahnula malenom ručicom sapćući:

„S Bogom!"

„Bog te čuva!" moljaše se ona skrušeno' pa se vrati lagano svomu domu.

* * *

Krasno je proljetno jutro od miline sèrce ti cvate. Sunce odskače u skèrletnoj rumeni te svojim divotnim zrakama dopire do prozorah doma gosp: L. — Dvor i bašča blistaše se u proljetnoj rosi kao da su biseri zasijani, a lahko povietarce unašalo je cvietni miris u otvorenu sobu. Stoji cvèrka veselih ptičicah u bašči i na kruški i u dvoru — ali sve to Anku neveseli. Sietna nevesela stoji, razgledajući posao kojega će raditi, kod stola a prema prozoru tako, da su joj zrake sunčane lišca cielivale. Necvatiahu joj danas ružice kao jučer na nevinih obrazcih, već se razvio bieli lier, ali uprav oto bietilo omiljeno božjim okom, činilo ju je bićem nadzemaljskim. U dievičanskih gradih biesnila joj bura poput podmorskih ognjometah, gdje se voda vatrom bori, te se od težke boli odsievaše dvie biser-suze u tracih sunčanih. Težko joj je, a tèrpit joj je za nevolju, te svojima slabima ručicama steže gradi da joj se prije reda nezpadnu.

Stari je otac — izsluženi činovnik — u sobi zabavljen privèrćanjem kojekakvih listinah, te nevidi pravo ból svoje jedinke, ali dobra mati utopila se svom dušom u nju. I ona je bila jednom mlada, i nju je narav-mati zasula obilnošću svojih darovah, i u njoj je biesnio jednom požar ljuveni svom silom razgrijana mladjahna sèrca, a uprav sa živućim svojim suprugom, te je bila u ljubavi svojoj sretna, ali je zato znala uvažiti ból svoje mezimice. Premda još nije bila osviedočena, nagadjala je ipak uzrok njezine nujnosti, te se u dnu duše smuti. Vidila je napried obstojeće zapreke te joj se materinsko sèrce kidalo sudeći kakvi će joj jedinica boj bojevati. Ali tko bi mogao pozreti ljubeće i brižljivo materinsko sèrce onako utopljeno u svoje diete? ta ona joj je bila jedini zalog njezine niekoć stravstvene ljubavi, a toga njezina očinja zenica, njezino najveće imenje i blago, njezino sve; za nju je radila, brinila se i živila, pa nju gledati tèrpljeti ... rekoh: tko bi mogao pozreti majčino sèrce u tomu stanju? taj može biti samo roditelj onakovim iskrenim božanstvenim čustvom nadahnut, a moje je pèrvo preslabo. — Medju tiem se je Anka spustila sa svojim poslom na ovisoki sobni prag, pa utop-

kupno 6031 f. 89 kr., i to: 1254 f. 39 kr., u gotovom, i 4777 f. 50 kr. a. vr. u dèržavnim zadužnicama.

U Zadru 20. lipnja. (G. D.) U predjašnjem jednom broju našega lista odskoro donieli smo viest, koju dobismo iz splietskog okružja o dobrom uspiehu pobiranja uz nagradu dobrovoljnih mornarah za c. k. ratnu mornicu, polag koje 136 osobah, koje su došle pred odbor za novačenje, nadjeno je za sposobne i konačno upisano 79. Sad nam pak javljaju, da su se od onoga vremena do sada u istom okružju prikazale još druge 24 osobe, od kojih je primljeno 16 kao podpuno valjanih za vojničku službu.

U dubrovačkom okružju ponudilo se je 29, a u kotorskom 15 dobrovoljacah, od kojih je konačno primljeno 15 u pèrvom a 6 u drugom.

U tri pomenuta okružja bilo je izmedju 104 prikazavše se osobe odboru za novačenje, nadjeno ukupno 116 sposobnih za vojničku službu, i upisano u c. k. zbor mornarah.

Osim ovih još se u Dalmaciji 4 kovača i jedna druga osoba stupili u vojsku od kopna, te je naša malahna pokrajina dosad dala, u koliko se zna, 121 dobrovoljca vojsci koja se bori za neoborivo pravo našeg uzmnožitog cara.

Mletci, 30. lipnja. Prijašnji zapoviednik od Pijačence podmaršal pl. g. Rohn, došao je ovamo, da zapoviedniku ovdješnje tvèrdjave baronu Alemannu ide na ruku kod branjenja grada. U Mletcima učinjene su najobsežnije priprave, da se neprijatelj, ako bi se osudio udarit, krepko dočeka. Vojnički autoriteti toga su mnienja, da nije moguće uzeti Mletakah. Francuz će po svoj prilici gledati da se približi gradu, da pobije tvèrdjice, no nemože se nadat uspiehu.

Sèrbija.

Na Petrov dan pozvana je u Beograd jedna komisija iz članovah svetoandrejevske narodne skupštine, po dva deputirca iz svakoga okružja, 2 prote, 2 predsiedatelja suda i dva deputirca varoši Beograda, da točno pregledi počete poslove skupštine, koje su različne komisije dovèršile, kao i obći razdeo novog kaznenoga zakonika, novi zakon o javnom, kratkom i ustmenom sudbenom postupku. Rezultat će podnieti narodnoj skupštini o maloj Gospodji.

Taliljanska.

Napulj 28. lipnja. Baron Bremer dobio je veliki kèrst reda svetoga Januara. Knezovi Ischitella i Cincitini odputovali su u Lombardiju da odvrate poslanstvo Salamourovo i Brenierovo.

Velika Britanija i Irska.

— Podpunosti radi saobćujemo polag „S. D." i ostatak od „Modrih knjigah" i „Bielih svezakah", u kojima su parlamentu englezkom predložena diplomatička pisma englezkih predstavnikah u Italiji o stanju u taljanskim zemljama.

Što se tiče papine dèržave, to je kardinal u početku mieseca svibnja objavio austrijanskom poslaniku u Rimu, da će papina dèržava ostati neutralna, na što austrijanska vlada odgovori, da će ona poštovati ovu neutralnost, ako to uzčine i ostale dèržave. — Dne 5. svibnja izjavio je kardinal englezkom predstavniku zadovoljstvo papino, što je Francuzka više putah rekla, da se mir u Rimu ničim neće narušivati, još primieti kardinal, da se papina vlada mora činiti neviešta dogadjajima u Italiji. — Dne 12. svibnja pisao je lord Cowley iz Pariza lordu Malmesburyu, da je francuzki poslanik u Rimu, vojvoda Gramond, odneo caru francuzkom u Alesandriju od pape pismo, u kome papa piše, da se on u sigurnosti osieća pod zaštitom francuzkom i da nemisli ići iz Rima. Car je odgovorio, da će poštovati papine zemlje, dokle to i Austrija bude činila. Još javlja lord Cowley, da se austrijska vlada s papinom pogodila, neumnožavati posadu u Bolonji i Jakinu negraditi kakva spoljašnja ukrepljenja. S toga je u Jakinu posada od 6000 na polovinu smanjena. — Dne 15. svibnja rekao je grof Valevski lordu Cowleyu, da on nezna za kakvo odricanje sardinsko, da nemisli pripoznati neutralnost papinu.

U obziru na Toskanu i Parmu imamo ovdie spomenuti, da je 11. svibnja grof Valevski rekao lordu Cowleyu, da Francuzka neće braniti toskanske ladje i da neće pripoznati vlast, koju Sardinija u Toskani izvèršuje. — Englezki poslanik u Toskani javlja 9. svibnja, da će u Livorno s princem Napoleonom doći 2000 momakah, isto toliko u Firencu, a ostala vojska da će ići na Austrijance. Javlja, da se misli 25.000 momakah u Toskani skupiti, da po svoj prilici pomaže princu Napoleonu. Veli, da nigdie nije što načuo o republikanskim namierama u obziru na preporodjenje Italije. Sve političke stranke nestale su u obćoj težnji. Republikanci se nadaju kasnijim dogadjajima koristiti. — Dne 2. lipnja piše isti poslanik, kako mu je toskanski ministar inostranih poslovah izjavio, da se nemisli Toskana spojiti sa Sardinijom, da u Toskani istina ima jaka sardinska stranka, ali da je većina naroda uz velikoga vojvodu, samo žali, što je veliki vojvoda u Austriji. — Parmanska vojvodina kao da se je s pomoćju englezkom trudila ostati neutralna, i dne 2. lipnja želila je doći pod pokroviteljstvo francuzko. — Masa i Karara nije se spojila sa Sardinijom, kako tamošnji englezki konzul javlja.

(Konac će sliediti.)

Sa ratišta.

Podmaršal Benedek izdao je na dan bitke od 24. lipnja sliedeću zapoviest na svoj vojeni sbor ddo Salionce:

Podčinjeni meni 8. vojeni sbor razvio je u jučerašnjoj, 14 satih trajućoj bitki proti neprijateljskim vazda iznove dolazećim frižkim silama tako sjajnu i postojanu hrabrost, da moje soldatsko sèrce osieća pravu potreboću, da time javno izrazim svoje podpuno priznanje i svoju zahvalu kao zapoviednik vojenoga sbora, kao i svoje učestje i bratinsku ljubav kao suvojnik i sudrug.

Pošto smo vas dan bili pobieditelji, morali smo na višju zapoviest ostavit bojište i nastupit uzmak za rieku Minčijo. Mi smo ovaj uzmak do nastavšega mraka odgodili, zato sve smo učinili, što vèrli soldat učinit može.

Čast i pokoj poginuvšim, čast i bèrzo ozdravljenje ranjenim drugovima, čast i moje očito priznanje svemkolikom vèrlom vojenom sboru.

Očekujem s nestèrpljivostju podneske gubitka, podrobno izviešće i obrazloženo imenovanje hrabrih izmedju najhrabrijih.

Kao očevidac i sasvim strogo sudeći osiećam se već sada prinukanim, gospodina podmaršala Bergera, zatim gospodu generalmajore Reichlina, Lipperta i Filipovića ponajprije pako moga obazriva i sposobnoga za razpolaganje, kao hladokèrvna, razborita i poduzetno hrabra načelnika glavnoga štaba pukovnika Litzelhofera ovdie javno imenovat.

— „Oestr. Ztg." javljaju iz glavnoga stana Verone od 30. lipnja: Da je u bitki kod Soferina neprijatelj imao većih gubitakah nego li mi, dokazuje pouzdana viest, koju smo uprav sada primili. U bolnicama brešijanskim leži 8000 ranjenih Francuzah. Louis Napoleon komandirao je uz Baraguay d' Hilliers-a u sredotočju kod

---

ljena u mislih, zaboravi na prisutnost roditeljah i na sve, te tako turobnim no umiljatim glasom zagudi jednu piesmu pram jadnijem sèrcu da su iste ptičice na Kruški zamuknuli:

„Jao mene jao! sirote dievojke!
Jao mene jadne u svačem nesretne!
Ja bosilje sadim a pelen mi niče.
Oj zelen pelenče moje gorko cvieće!
S tobom će se moji svatovi kititi,
Ti ćeš mene mladu do groba pratiti;"

Otac presta listanjem i nemogaše odvratiti očijuh od svoje kćerke, a mati prelila se u nju slušajući ju, niti hoćaše niti mogaše usloviti, nieka turobna milina zavladala je š njom. Suze joj lievahu niz uvehlo lice, jer je uvidjala, da je toj svaki tiek zahman, da ni dobrota ni strogost, ni niežnost ni brižljivost, ni utieha ni savieti, ni molbe ni suze neizlieče jedinicu. Kada je dokončala zovnu ju tiho: „Anko!"

Utopljena u mislih nečujaše majčino zvanje.

„Anko!" reče mati glasnije, a dievojka se tèrže iz svojih sanjarijah kao munjom ošinuta. Vidivši orošeno materinje lice, razpuzne joj se sèrce posve, te i nehotice briznu u plač. Ustavši ovi se oko siede rodjenice, a zažareno lice sakri joj na njezinih grudih. Mati bi život svoj dala da ugasi bôl svoje kćerce, a nemogavši ju niti utiešiti, milovala ju je po kresnoj glavici.

„Zlato moje!" progovori nakon kratke stanke „što mi te je tako razžalostilo? odkrij nam bolnu ranu nebi li ju zacieliti."

„Ni sama ti sladka majko! neznam što mi je" odvrati djevojče tiho, ali me je nieka žalost prikrila, a na sèrcu mi je tako težko, a pèrsa su mi tako tiesna, bojim se razpesti će se."

Mati se zamisli i dugo razmišlja što je čineća. Da još dulje ostane u neizvjesnosti, a kćerku da ostavi bez utjehe i savjeta, nečinjaše joj se probitačno. Nenadanim pitanjem osvjedočiti se, i kriepkom odlukom namjenjeni liek upotriebiti, scienila je najshodnije.

„Budi nam, dušice, iskrena, što ćemo te pitati" poče mati milujući ju neprestano „a nečudi se roditeljskoj brižljivosti, ako bi ti bilo pitanje smiešno i znatiželjno."

Djevojka ju motri ljubopitno, a uši i oči visjahu joj na materinjih usnah.

„Tebi je gosp. Ž — omilio?"

Ni tries, koi čitave okolice uzdèrma i stoljetne hraste razciepljuje, nebi mogućan bio onako ju uzdèrmati kao ove rieči. Tielo joj uzdèrhta kao šiba na vodi, ruke joj klonuše niz materinji stás a glavica se privi, kao ukošena lát na njezine grudi; težki uzdah prodre joj se iz ranjenih pèrsah i jedvimice što izusti: „majko."

I starica muči a krupne joj se suze valjaju niz nabrano lice. Grud joj se čemerom nataplja, što sve jasnije uvidja, da je tu liek zaman. Ali opet neizdvoji, te naumi barem pokušati namjenu.

„Mani se ote ljubavi" reče joj „pa zaboravi na njega. On te usrećiti nemore, jer vidiš sama što vaš raztavlja."

Anka plače tiho.

„To je plač i sve zahman" preuzè otac ozbiljnije, pa osiećajući, da je tu strogost potrebita: „ti ga moraš zaboraviti" reče „jer neželim da me pod staru glavu osramotiš."

„Majko! majko!" jaukaše djevojka, previjaše joj se po krilu, skoro da zdvoji.

„Rekoh: sve zahman" ponovi otac silujući se ozbiljnošću, „vidiš sama, kako opasno vrieme nastade — a to je vrieme padalo godine 1848. — kao poručnik morati će sigurno u boj proti dušmaninu, pa tko zna dojt će li živa glava; a ako ga Bog i sačuva, znadeš da smo svi siromasi, tko će kauciju položiti?"

Otac je u svojoj brižljivosti i više toga predstavljao, ali Anka za sve to nehaje. Ljubav i jád obhèrvaše ju, te se sve većma svijaše po krilu mile rodjenice uzdišući: „Majko! mila majko!"

Roditelji neznaju, što su čineći. Sèrce im je razdvojeno, te se nemogu odlučiti, bi li jedinici pustili na volju ili bi se strogošću oružali. Ljubav i sreća njezina nadvladaše napokon, te stopiše im misli u utiehu i saviete, s toga će mati blažije:

„Utieši se golubice! proći će ta mladjahna ćud, te ćeš opet biti sretna i zadovoljna. Poslušaj samo svoju majku, pa nejdi više na česmu a svagdie mu se uklanjaj."

Anka diže glavicu, pogleda mater, pa opet klonu na pèrsa. Čudila se je, što napomenu česmu — a da li ono šuštanje u gèrmu nije ona prouzrokovala? A ona je i bila, ali neopazi Iliju, već Anku mimobiteću. Zakasnila je te nemogaše sumnji zadovoljiti; a što je sada rekla, rekla je iz brižljivosti.

Roditelji su još dulje tiešili i svietovali svoju jedinicu, a ona im je obećavala poslušnost. Premda joj to težko padalo, uvažila je ipak valjanost njihovih savietah, te pèrvih danah nesiede ni na prozor, gdie je obično radila, niti izadje na dvor, a kamo li da se je do česme spustila. Odlučila je čvèrsto gosp. Ž— izbiegavati, nadajući se, da će joj vrieme ranu zacieliti.

Neće li biti i ženska viera kô na moru piena?

* * *

(Dalje će sliedit.)

Solferina, Niel na neprijateljskom desnom krilu kod Medola, lievo krilo pako vodio je kralj Viktor Emanuel. Sada dieluje francuzka i sardinska vojska svaka sama za se.

Francuzki oficiri, koji su bili ovdie u sužanjstvo, odpravljeni su od ovud dalje, pošto su ovdie što prijaznije primljeni bili. Nj. veličanstvo car pozvao je niekoje od njih k svomu stolu i naredio je, da se svakom uhvaćenom oficiru izplati 200 franakah za nabavljenje pèrvih sitnih potrebah. Mi štujemo hrabrost i u neprijateljah.

— Vojnički zapoviednik varoši i provincije padovanske, general Vojnović, izdao je pod 27. pr. m. oglas, u kojem dèrži si za najsvetiju dužnost, pučanstvu za „pripravnost nadilazeću svaku pohvalu i za kèršćansku ljubav, kojom je jedan dan prije tamo prispievšem transportu ranjenih soldatah pohitilo u pomoć i nastojalo ublažit njihove bolje“, izrazit svoju najtopliju i najiskreniju hvalu s tim dodatkom, da će ovo plemenito njegovo ponašanje odmah dostavit do znanja Nj. veličanstva cara.

Pariz 1. sèrpnja. U pismu jednoga francuzkoga oficira iz Kastelora od 27. lipnja nalazimo sliedeći opis bojišta kod Solferina: „Sad je sve mirno okolo nas, odkad smo ostavili bojište, koje je već počelo bivati nezdravo. Mèrtva tielesa ostala su 36 satih ležati, nemogavši ih zakopat a po svoj prilici velik broj istih neće nikad biti zakopan. Našli smo množinu mèrtvih tielesah u grabama od ceste; nitko nije ih se ni dotaknuo. General Gault počivao je noćju poslie bitke na sienu u jednom marofu, koi je za ambulanciju služio; ja sam ležao blizu njega; bili smo okruženi od mèrtvacah. Medju menom i generalom ležao je jedan siromašni kapetan, o kojem smo mislili da je zaspao; stopram drugo jutro opazismo da je bio mèrtav.“

Bèrzojavne i najnovie viesti

Turin 6. sèrpnja. Jedna od jučer datovana milanezka depeša javlja, da Garibaldi i divizija Cialdinova nastoje, da zatvore ečavsku dolinu, da zavladaju jezerom od Garde i Veronu presieku od Tirolske.

Dosad mislili su, da Garibaldi stoji kod Tirana. Da se ečavska dolina kod Verone presieče mora se ili jezero od Garde na sieveru obići, što je samo kroz Tirol, t. j. s uvredom područja niemačkoga saveza, moguće, ili morati je prebacit samo jezero od Garde i mletačku po svoj prilici dobro branjenu obalu istoga zapremit. Rado bi znali, kako će Garibabaldi ovu operaciju izvesti, uzemši, da su navodi turinske depeše točni.“

Tèrst 5. sèpnja. U podne u 12 satih. Jedna druga englezka divizija, sastojeća iz 10 brodovah, plovi put Mletakah.

London 5. sèrpnja. Iz Newyorka od 22. t. m. javljaju: General Cass izdao je, kao što se glasa, okružnicu o neutralnom pravu; on pobija britansko mnienje, polag kojega su ratni kontrabandi samo oružje, barut, olovo i salitar.

Turin 3. sèrpnja. „Gazzetta di Milano“ dobila je opomenu jerbo je u jednom članku pod naslovom: „Neutralnost papina“ prekoračila mieru, koja se je činila najshodnija u ozbiljnim pitanjima medjunarodne politike.

Turin 5. sèrpnja. Jedno pismo grofa Cavoura na bolonjezku deputaciju daje na znanje, da je kralj odbio diktaturu; no nasuprot on preuzima upravu zemaljskih silah u svèrhu sudielovanja Romanje u ratu, kao takodjer da preprieči, da se narodno gibanje neizrodi u anarkiju. D' Azeglio naimenoven je za sardinskoga komisara u Bolonji.

Pariz 2. sèrpnja. Kao što se osigurava, naredjena je uredovna iztraga o dogadjajima zbivšim se u Parugijii. Viest o oslobodjenju dèržavnih uznikah u Rimu službeno je oprovèržena.

Pariz 5. sèrpnja. „Moniteur“ javlja iz Valegija od 4. t. m., da je francuzka vojska sborom princa Napoleona podkrepljena i da će krenut put Verone. Jedan dio piemontezke vojske već je započeo obsiedat Peskjeru. L. Napoleon poslao je ranjene austrijanske oficire bez izmiene u austrijanski tabor i izrazio je želju da se izmiene zarobljenici; na to je jedan parlamentar prijavio, da će se i od austrijansko strane ranjeni uhvaćeni oficiri natrag pošiljati i da su Austrijanci pripravni na izmienu zarobljenikah.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 7. sèrpnja 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	70.70
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	63.40
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galiciansko	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	800.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	174.50
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga društva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		122.10
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		141.75
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 6020 1859 (DS.—47) 3—1

Oglas.

Odnosno na ovouredni u službenim listovima zagrebačkih Niemačkim Novinama i Narodnim Novinama od 12. ožujka 1859 br. 58 obnarodovani oglas dd. 26. veljače 1859 br. 1977 daje se time obćenito na znanje, da su prodajne ciene za limito-sol usljed 15 postotnoga prireza k solskim cienama, naredjenoga najvišjom naredbom od 17. svibnja 1859 povišene za obćine kotara:

samoborskoga na 5 fr 71 ¼ kr. austr. vr. od cente i 28 $^{56}/_{100}$ kr. a. v. od 5 funtih;

gorickoga 5 fr. 71 ¼ kr. a. v. od cente i 28 $^{56}/_{10}$ kr. a. vr. od 5 funtih;

pisarovinskoga 5 fr. 61 ¼ kr. a. v. od cente i 28 $^{6}/_{100}$ kr. a. v. od 5 funtih.

sisačkoga 5 fr. 39 ¼ kr. a. vr. od cente i 26 $^{96}/_{100}$ kr. a. v. od 5 funtih;

jastrebarskoga 5 fr 41 ¼ kr. a. v. od cento i 27 $^{6}/_{100}$ kr. a. v. od 5 funtih;

grada Karlovca 5 fr. 3 ¼ kr. a. v. od cente 25 $^{16}/_{100}$ kr. a. v. od 5 funtih;

vanjsko-karlovačkoga 5 fr. ¼ kr. a. v. od cente i 25 kr. a. v. od 5 funtih;

modrušpotočkoga

a) za Netretić i Ribnik 5 fr. 30 ¼ a. v. od cente i 26 $^{5}/_{10}$ kr. a. v. od 5 funtih;

b) za Ozalj 5 fr. 27 ¼ kr. a. v. od cente i 26 $^{36}/_{100}$ kr. a. v. od 5 funtih.

Bosiljevo

a) za Severie 5 fr. 35 ¼ kr. a. v. od cente i 26 $^{76}/_{100}$ kr. a. v. od 5 funtih.

b) za Bosiljevo 5 fr. 30 ¼ kr. a. v. od cente 26 $^{5}/_{10}$ kr. a. v. od 5 funtih.

C. kr. županijska oblast.

U Zagrebu dne 19. lipnja 1859.

C. k. županijski predstojnik
Bunjevac.

Nr. 762-pr. 1859. (DS—47) 3—1

Konkurs-Kundmachung.

Ueber Auftrag des hohen k. k. Statthalterei-Präsidiums wird zur Besetzung der im Bereiche dieser Komitatsbehörde erledigten provisorischen Bezirks-Aktuars-Stelle beim gemischten k. k. Bezirksamte Carlstadt in der Gehaltsstufe von jährlichen 420 fl. ö. W. hiemit der Konkurs ausgeschrieben.

Diejenigen welche sich um diesen Posten zu bewerben wünschen, wollen ihre gehörig belegten Gesuche im vorgeschriebenen Dienstwege binnen 14 Tagen vom Tage der dritten Einschaltung dieses Ediktes im Amtsblatte der Narodne Novine gerechnet, der gefertigten Komitatsbehörde überreichen.

Agram am 2. Juli 1859.

Der k. k. Komitats-Vorstand
Bunyevac m. p.

Br. 2508 (Pz.—23) 3—1

Natiečaj.

Kod poštanskog odpravničtva imajućega se podići u kotarskom miestu Čabru ima se popunit miesto poštanskoga odpravitelja.

Isto će se medjutim samo sa službom listovne pošte zabavljat i stajat će u savezu sa c. k. poštanskim odpravničtvom u Laasu posredstvom piešačke pošte, koja ide svake nedielje četiri puta.

Za poštanskoga odpravitelja dozvoljava se godišnja plata od osamdeset (80) forintih, uredovni paušal god šnjih dvadeset (20) forintih, i kao naknada za izdèržavanje piešačke pošte iduće 4 puta svake nedielje u Laas i natrag godišnji iznosak od dvie sto osamdeset (280) for. austr. vr.

Natiecatelji za ovu uz sklopljenje službenog ugovora i položenje jamčevine 100 fr. aust. vr. imajuće se podieliti službe poštanskoga odpravitelja, imaju svoje valjano biljegovane molbenice pod dokumentiranim izkazom svoje dobe, dosadanjega zanimanja, razmierima svojeimovine i svojega ćudoredno-političkoga dobroga ponašanja do 21. sèrpnja t. g. kod podpisane poštanske direkcije podnieti, pri čem se opaža, da će se pod inače jednakim razmierima onom natiecatelju dati prednost, koi će se zadovoljit s manjim glasničkim paušalom

C. kr. poštanska direkcija za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 1. sèrpnja 1859.

Klempay s. r.

Br. 2600. (PZ.—22) 3—3

Oglas.

Od 4. sèrpnja t. g. počemši ostaje medjutim obustavljen jutarnji podvoz medju Bečem i Tèrstom i Tèrstom i Bečem i medju oba miesta teku na južnoj železnici do dalje naredbe samo večernji podvozi.

U savezu s time će se jedna od obih mallepoštah medju Zagrebom i Zidanim Mostom od 5. sèrpnja t. g. vremenito ukinut.

Još obstojeća jedna mallepošta iduća u Zidni Most, kao i ona, koja ide u Polčane, teći će u sliedećem redu:

Od Zagreba u Zidni Most svaki dan u 9 satih u večer za pridruženje k večernjem podvozu idućem iz Beča u Tèrst.

Od Zidanoga Mosta u Zagreb svaki dan u 3 sata u jutro kad prispije podvoz iz Tèrsta.

Od Zagreba u Polčane za pridruženje k večernjem podvozu idućem iz Tèrsta u Beč.

Od Poličanah u Zagreb svaki dan u 10½ sata predpodne t. j. kad dodje podvoz iz Beča.

Neposredna i neprekinuta sveza medju Zagrebom i Bečem uzdèržavat će se dakle izklopno po poštanskim vožnjama u Poličane a ona medju Zagrebom i Tèrstom po mallepoštama u Zidani Most.

U Zagrebu dne 3. sèrpnja 1859.

Od c. k. poštanske direkcije za Hèrvatsku i Slavoniju.

Br. 2401 (Pz.—21) 3—3

Natiečaj.

Za popunjenje odpravničke službe kod odpravničtva imajućega se podići u Stelniku otvara se natiečaj do 21. sèrpnja t. g.

Poštansko odpravničtvo zanimat će se medjutim samo službom listovne pošte i stavit će se u savez s poštanskim uredom sieveriaškim posredstvom piešačkom poštom, koja ide svake nedielje tri puta.

Beriva poštanskoga odpravitelja sastoje u godišnjoj plati od osamdeset (80) forintih, uredovnom paušalu od dvadeset (20) forintih svake godine i za uzdaržavanje gore navedenih piešačkih poštah tamo i natrag u naknadi za promicanje od godišnjih sto dvadeset (120) for. austrijanske vrednote, nasuprot pako obvezuje se poštanski odpravitelj, da si pribavi poštansku prostoriju davajuću dovoljnu sigurnost i da položi kauciju od 100 for aust. vrednote.

Natiecatelji za ovu uz sklopljenje službenoga ugovora imajuću se podielit službu, imaju svoje valjano biljegovane molbenice pod dokumentiranim izkazom dobe, dosadanjega zabavljanja, stanja svoje imovine i ćudoredno - političkoga vladanja, unutar gore navedenoga roka kod ovoga ureda podnieti, pričem se jošte opaža, da će se pod razmierima u ostalom jednakim, prednost dati onom natiecatelju, koi bude manju glasničku nagradu tražio, nego što je gore navedena.

U Zagrebu dne 26. lipnja 1859

C. k. poštanska direkcija za Hèrvatsku i Slavoniju.

Klempay s. r.

Br. 3368 (Izv.—97) 3—3

Natiečaj.

Kod gradske sirotinske komisije u Varaždinu izpražnjeno je pèrvo miesto podvorničko, za koje se ovim razpisuje natiečaj.

Molitelji za ovo miesto imaju svoje molbe, gdie im valja svoju dobu, ćudoredno ponašanje, zatim dosadanje službovanje kao i ine svoje sposobnosti podvorničke dokazati, do 31. sèrpnja t. g. kod gradskog poglavarstva u Varaždinu tim sigurnije podnieti, što se na zakasnile molbe neće obzir uzeti.

Dano iz siednice poglavarstvene u Varaždinu dne 15. lipnja 1859 dèržane.

Gradski predstojnik
Vinković.

Br. 621-859. civ. (Izv.—100) 3—3

Izrok

za ovèršbenu dražbu kuće broj 63 i $^{8}/_{28}$ urbarijalnoga posiedstva u Oravici što pripadaju Ivanu i Petru Matišiću.

Od c. k. kotarskog ureda u Našicama kao sudišta daje se time na znanje:

Da je na molbu g. Ignaca .pl. Mihajlovića dobroposiednika de praes. 2. svibnja 1859 br. 621 u parnici proti Ivi i Petru Matišiću na ovèršbenu dražbu u jednakim dielovima pripadajuće na 465 for. a vr. sudbeno procienjene kuće br. 63 i $^{8}/_{28}$ urbarijalnoga posiedstva u Orahovici privoljeno i da je za produzimanje iste 7. sèrpnja kao pèrvi i 8. kolovoza 1859 kao drugi rok svaki put predpodne u 10 satih u občinskoj pisarnici u Orahovici s tim dodatkom odredjen, da će se ovaj realitet, ako se nebi kod pèrve dražbe barem za procienjenu vrednost od 465 for a. vr. prodati mogo, kod druge dražbe i izpod ciene prodavat.

Procienu ovoga realiteta i dražbene uviete mogu oni, koji ga žele kupit, vidit u sudbenoj kancelariji i dobit prepise od toga Ujedno se svi oni, koji, premda im nije dostavljena bila osobna prijava o dražbenoj dozvoli, uneženjem u javne knjige misle da su ipak stekli hipotekarno pravo, pozivlju, da isto do prodaje realiteta kod ovoga suda prijave, jer bi si inače sami pripisati imali, ako bi se razdieljenje kupovnine obišavši ih preduzelo i oni izključeni ostali, nakoliko bi se kupovnina time izcèrpila.

C. k. kotarski ured Našice.

Nr. 5907 (Izv.—96) 3—3

Avviso di Concorso

Presso l' I. R. Uffizio di Porto e sanità Marittima in Zara si è reso vacante un posto di piloto portuale cui va congiunto il salario di Annui fiorini Duecentodieci (f. 210) in Valuta Austriaca nonchè il godimento della Montura.

Pel rimpiazzo del detto posto viene operto il concorso coll'avvertimento che i concorrenti dovranno presentare le loro suppliche debitamente corredate a questo Governo Centrale Marittimo fino a tutto il Mese di Giugno p. v. comprovando l' età, l' incensurata condotta politica morale, la piena idoneità al suindicato posto, la conoscenza delle lingue italiana e slava dalmata nonche i servigi finora prestati.

Dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od offinità con qualche funzionario presso il presatto Uffizio Portuale sanitario di Zara.

Dall' I. R. Governo Centrale Marittimo

Trieste li 31. Maggio 1859.

Nr. 6341-1050 (Izv.—99) 3—3

Avviso di Concorso.

Si è reso vacante il posto di Cassiere presso la Cassa Centrale di Porto e Sanità Marittima in Trieste, cui va congiunto il Salario di Annui fiorini Mille cinquanta e di fiorini due Centodieci a titolo d'indenizzo d'Alloggio nonchè l' obbligo di prestare una cauzione di servigio nell' importo un annata di soldo.

Chiunque intende aspirarvi presenterà fino ai giudici di Luglio pros. vent, al Governo Centrale Marittimo la documentata sua istanza, comprovando l'età, l'illibata condotta morale politica, i servigj finora prestati, la piena idoneità al posto optato, nonchè le cognizioni di lingue che èventualmente possedesse.

Si avverte che coloro i quali non trovansi diggia impiegati presso qualche Cassa erariale, dovranno comprovare d' avere subito con buon succeso oltre il prescritto esame di Cassa anche l' esame di Contabilità.

I concorrenti dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con un altro impiegato postuale Sanitario Marittimo in Trieste.

Dall' I. R. Governo Centrale Marittimo.

Trieste, 22. Giugno 1859.

OGLASNIK.

(Dp.—77) 4—4

Prodaja realitetah.

U Hèrvatskoj, u zagrebačkoj županiji i u modruš-potočkom kotaru bude se gospoština Novigrad ležeća u veoma zdravom predielu na rieci Dobri, sposobnoj za podignutje raznih fabrikah, medju karolinskom i luizinskom cestom, udaljena od Karlovca 1¼ sata, sastojeća iz 467 jutarah 1253 ☐ hvatih oranice — 396 jutarah 1097 ☐ hvatih sienokošah i voćnjakah — 20 jutarah 578 ☐ hvatih vinogradah — 233 jutarah 138 ☐ hvatih pašnjakah — 339 jutarah 439 ☐ hvatih papratišta — 607 jutarah 468 ☐ hvatih šume i 12 jutarah 760 ☐ hvatih tèrstišta sa čistim dohodkom od 3438 fr. 30 kr. zajedno sa gradom Novigrad i svim ostalim veoma prostranim stanovnim i gospodarskim sgradama skupa sa 3 mlina i tri kèrčme prodavala iz slobodne ruke dne 21. sèrpnja t. g. u 10 satih u jutro pèrvi i posliednji put zajedno s lictošnjom žetvom i ukupnom potrebinom (fundus instructus).

Koji žele ovu gospoštinu kupit neka izvole rečeni dan s Vadiumom od 3000 fr. u gotovu ili u dèržavnim papirima doći u grad Novigrad, gdie se mogu ubaviestit o bližjim okolnostima.

Realitäten-Verkauf.

In Croatien im Agramer Komitat und im Modruš-potoker Bezirke wird die an dem — zur Errichtung von verschiedenen Fabriken geeigneten Dobra Flusse zwischen der Carolina- und Louisen-Strasse von Karlstadt 1¼ Stund entfernt, in einer sehr gesunden Gegend gelegene Herrschaft Novigrad bestehend, aus 467 Joch 1253 ☐ Klft. Äckern — 396 Joch 1097 ☐ Klft. Wiesen und Obstgärten — 20 Joch 578 ☐ Klafter Weingärten — 233 Joch 138 ☐ Klafter Hutweiden — 339 Joch 439 ☐ Klafter Farrenkrautfeldern — 607 Joch 468 ☐ Klafter Waldungen und 12 Joch 760 ☐ Klafter Rohrschlag mit dem Reinertrage von 3438 fl. 30 kr. sammt dem Schlosse Novigrad und allen übrigen sehr geräumigen Wohn- und Wirthschaftsgebäuden nebst 3 Mühlen und 3 Wirthshäusern am 21. Juli J. um 10 Uhr Morgens zum ersten und letzten Male sammt der heurigen Fechsung und gesammten Fundus instructus aus freier Hand verkauft.

Die Kauflustigen mögen am obbesagten Tage mit Vadium von 3000 fl. in Baarem oder in Staatspapieren im Schlosse Novigrad, allwo das Nähere zu erfragen ist, erscheinen.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 9. SÈRPNJA 1859. Broj 154.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Bèrzojavna viest.

Beč 8. sèrpnja u 1 sat 5 minutah po podne. Polag jednoga privatnoga telegrama „Austr. Korešpondencije" javio je dodatak k jučerašnjem „Moniteuru" da je sklopljeno primirje (suspension d' Armes), o kojega će trajanju i inim uvietima viećati komisari vojskah. Današnji „Moniteur" naznačuje ovu činjenicu, veleći, da se o njenom dosegu netreba varat, samo kao odmor oružja medju ratnujućim vojskama, koi pogadjanju za mir istina pruža široko polje, no ipak se s toga već od sad unapred na konac rata zaključit nemože.

Uredovni dio.

Oglas.

Tečajem ovoga i prošloga tjedna kaznena su tri ovdiešnja pekara i to pekar J. F. sa 5 fr. pekar J. B. sa 12 fr. i pekarska udovica A. P. sa 5 fr. austr. vr. zbog prekèršaja odredbinskih propisah proizvadjanjem i prodavanjem žemljih, koje nemaju propisane vage.,

Za istoga vremena bilo je obaljeno i meso od četiri vola proizlazeće i od dotične komisije kao od manje kakvoće pronadjeno od 19 na 16 i 15 kr. aust. vrednote,

Od poglavarstva c. k. glavnoga grada.

U Zagrebu dne 8. sèrpnja 1859.

Upravljatelj ureda
Lichtenegger s. r.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Zapoviednik ovdie smieštene 10. oružničke regimente g. pukovnik Kamptner naimenovan je na miesto pred neprijateljem poginuvšega gospodina pukovnika kneza Windischgrätza, za zapoviednika piešačke regimente grofa Khävenhillera.

Zagreb dne 9. sèrpnja. Danas pred podne očekuje se ovdie jedna satnija uniformiranih osiečkih dobrovoljacah sastojeća iz prieko 200 momakah.

— Nj. c. visost **nadvojvoda Lavoslav** upravio je na pukovnika naše domaće njegovo ime noseće regimente pismo, u kojem izražuje svoje veselje i veliko zadovoljstvo, koje je osietio čuvši obćenito hvalit brabrost i velki pokoj, kojim je ova regimenta u svakoj prigodi za sadanjega rata vojevala i čestita iskreno pukovniku, oficirskom sboru i svekolikoj momčadi na ovom obćenitom priznanju, stavljajući gospodinu pukovniku na volju načinom, koi za najbolji nadje, prijavit to regimenti. uedno moleći ga, da mu kadikad neposredno pod vlastitom adresom dostavi viesti o ovoj regimenti s dodatkom: „**U glavnom stanu Nj. veličanstva.**"

Beč 5. sèrpnja. Sada se nalazi u području grada Beča 2000 ranjenikah, koji se leče po privatnim kućama.

Tèrst, 5. sèrpnja. „Diavoletto" javlja: Kad je pred niekoliko danah više uhvat enih franc. oficirah, koji su u Nabresini s kolah siš i, vidilo da jedan ranjeni c. k. pukovnik ostavlja drugа kola, stavili su se svi u red i pozdravili su ga smiereno. No budući da su opazili, da je on samo trudno mogao hoditi, priskočili su mu u pomoć i odnieli su ga u vagon.

— Jedna od najpoštovanijih tèršćanskih obiteljih primila je ovih danah jednoga ranjenoga c. k. piešačkoga kapetana k sebi u dvorbu.

— Nj. preuzv. podmaršal i vojenoga sbora zapoviednik, grof Clam-Gallas prispeo je ovamo putujući iz Verone u Beč.

Iz Tèrsta pišu bečkoj „Pressi" pod 3. sèrpnja: „Uprav sada dolazim sa šetnje na morskoj obali kod Sv. Andrije. Do 8 satih vladala je pri najvedrijem vremenu podpuna tišina vieterah, zatim puhne sa mletačke strane jugozapadnjak a malo poslie toga sačujem ja i sve blizu mene nalazeće se osobe postojanu tutnjavu topovah sa cielim baterijama. Da li je francuzka flota u istinu — kao što su francuzki listovi proricali — dne 3. započela biti onaj grad iz topovah? — Engleska švadra sastojeća iz 5 linejskih brodovah borovila je, kad je turski parobrod baronica Tecco pred tri dana ostavio Kèrf, jošte tamo, no ipak govorilo se, da očekuje još drugu diviziju od 6 linejskih parobrodah iz Malte, da odplovi š njima zajedno u jadransko more."

Talijanska.

— Revolucionarna Junta u Bolonji izdala je proklamaciju, u kojoj pozivlje pučanstvo zemlje sposobno za oružje, da se dade organizirat po vojnički i da se stavi proti vojski svetoga otca.

Na česmi.

Izvorna poviest.

Priobćio F. F.

(Nadalje.)

Noć je. Nebo je vedro i nakićeno nebrojenim zviezdami — rekao bi zasijano dragim kamenjem, a miesec je kružio iz medju njih kao dobar pastir nad stadom bdeći. Labki vietrić lepèršao je lišćem vèrbah i obližnjih debalah nad česmom; a uz romon tekuće iz vrela vode milo bijaše slušati skladno pievanje noćnih slavuljah. Svuda je najveća tišina, samo od česme razlijala se je nad Mikanovci piesma valjda još bdećega pastira. Piesma bijaše tako turobno-ljuvenim glasom udešena, da bi sèrce tvèrdje od kamena bilo a da se nebi ganulo. Piesnik pieva:

„Tavna noć puna ti si mraka!
Sèrce moje još punije jada!
Jad jadujem nikom nekazujem!
Neimam majke da joj se pritužim,
Ni sestrice, da joj jade kažem,
Jedno drago jao! predaleko. —

U taj čas zašušti niešto u gèrmu i za tren iskoči kao sunce krasno dievojče u naručju mladićevomu.

„Milko! draga Milko!" kliknu on od radosti, a oči mu u tmasto bliedoj miesečini sinuše kao do dvie kresnice. „A i vrieme je jednom da si me uslišala" ukori ju za tiem milo, cielivajući joj nježnu ručicu.

„Nekori me Ilko!" odvrati dievojče šapćući" nisam ja tomu uzrok, znadeš bo koliko te ljubim, ali" — —

„Znadem, znadem da ćeš se na roditelje izgovoriti presieče joj mladić" ali je to samo puka izlika, ta oni su mi bili uviek mili i ljubezni.

I u istinu gosp: Ž — nebijaše mèrzak Aničinim roditeljem. Oni su doduše nastojali da im se njihovo zlato nesastaje š njim, ali pod njihovim okom bijaše im slobodno obćiti. Oni su to s pèrva pripušćali nebi li laglje namieru postigli, a da naglošću svojom neukose možebiti dietinje ćutjivo sèrce. Anka je obično na prozoru radila; ili je kukmala, vezla, šila, plela, rado je i čitala, a najmilije je uz posao čarobnim svojim glasom po koju piesnicu udesila. Ilija je tada često dolazio i u kuću ili na prozor. Anka ga je, premda se je zavierila da će mu se uklanjati, čeznećim okom izčekivala, a gućući š njime o svem i svačemu, bi se njene lično cèrte tolikom milinom i drazescu natopile, da bi rekao andjeo s neba govori. Napokon je i gosp: L — privikao ovim pohodom, te mu bijaše neobično, ako bi mladi poručnik izostao bijaše bo mladić veoma udvorit, a dobar kao dobar dan. Tako letiše dani i nedielje, a š njima se je strast mladenacah povećavala. Dievojčino obećanje razplinilo se, te neodbaca molbu zasebnomu sastanku. A budući su roditelji takovu namieru uviek osietili, ljubav izhitri način. Dogovoriše se noćju na česmi za roditeljskoga počivanja, a pievanje da joj naviesti ljubovnikovo prisustvo. — Prislušajmo im i dalje ljuveno šaporenje.

„Istina da im nisi nepovoljan" šaptaše dievojče „i oni bi rado našu ljubav blagoslovili da neima velike zapreke medju nami — ali ovako" — —

Dievojčina se pèrsa nadimahu valovito. Strašne talasnice uzrujaše se u njima samo kad pomisli obstojeće zapreke. I Ilku nebijaše bolje. Bojeći se da ga ta bura na vieke s ljubovcom nerazstavi, pritisnu ju što čvèršće na svoja pèrsa vatreno i odlučno sboreći:

„Milko! sreću i stanje, život i dušu, sve ću za tebe položiti, ako me se nećeš odvèrći, i jedina će nas smèrt razstaviti" za tiem tišje „oj nepieva se zalud:

Nije blago ni srebro ni zlato,
Već je blago što je sèrcu drago" —

Gèrlio ju je oberučke, i hotieše da pèrvi put svoju ljubav vatrenim cielovom na njeizinih dievičanskih usnah potvèrdi, ali u taj čas začuše korake niekoga, koi je dolazio, a ne dugo za tiem „Anko! Anko!" zvati.

„Mati" vrisnu dievojče i pèrnu iz njegova naručja, a Ilko gledao je nepomično za njom. Kao što se golub neodvraća od bieżeće golubice, već ju ljuvenim gučanjem nastoji povratiti, i Ilko je šaptao „Milko! ljubezna Milko!" ali zahman, glas materinji ukloni ju mu iz vidika. Napokon sieti se da je nuždno biti neopaženim, no budući već kasno, pogni se za česmeni stubanj, te se tako zakloni.

„A gdje si mi bila golubice!" upita ju mati, sretnuvši ju kod istoga gèrma od kuda ih je kod pèrvoga sastanka šuštanje uplašilo „to nije pravo od tebe što si me tako zabrinula, a mogao bi ti i bladni večernji zrak naškoditi."

„Oprosti sladka majčice!" odvrati Anka niežnim nu nesigurnim glasom, baciv joj se na pèrsa i cielivajući joj lice „nije zloća što učinih; niešto mi čitav dan glava mèrči, a večeras mi poćo uprav ciepati, pa nemogući nikako usniti, sadjoh do česme, da se možebiti večernjim zrakom razvedrim i bol ublažim."

„Dušice majkina!" primieti mati žalujući ju „pa ako si voljna vratimo se k česmi, nećeš barem biti sama"

Ali je ljuvena pamet hitra, pa čemu se u drugomu slučaju nebi nikada dosietila, u svojoj je pogibelji vèrlo domišljata, te s toga ne upravo naglo ali bèrzo presieče namienu:

„To je suvisno, medenice moja! i sama sam se domislila da nije probitačno noćom na vodu dolaziti, a sietih se da si ti viešta niekakovomu lieku, pa se već prije tvoga zvanja uputih da te budim, nebi li mi bolje utišala."

Mati kao mati vrati se taki nebili samo što prije jedinici odlanulo. Dievojci se težak kamen svali sa sèrca, znajući svoga ljubimca neopažena. Premda se prema svomu roditelju do sada neogrieši, sviest ju nesapre, ljubav ju je izpričala.

To joj bijaše predzadnji sastanak.

* * *

(Dalje će sliedit.)

U Jakinu naredio je papinski zapovidnik varoši i tvèrdjave, da se grad stavi u obsadno stanje i da se pučanstvo razoruža.

Sveti otac papa izdao je polag jednê viesti lista „Morning Post“ sliedeću notu na sve inostrane zastupnike kod sveto stolice:

„Sada su poznate zapletke, koje su po prevratu u susiednoj dèržavi Toskanskoj kroz nieko vrieme razdraživale Bolonju, u kojem gradu zabavljalo se je jedno privatno družtvo s pripravama gibanja, koje je tudjincu poznato bilo i koje se je tudjim uplivom poticalo.

Kad je austrijanska vojska noćju od 12. lipnja otišla, upotrebilo se to kao povod za ustanak. Buntovnička vika, ustanak oboružanih pučkih četah, razvijanje trobojnih zastavah i kokardah bili su pèrvi znaci pobune.

Množina sakupi se pred palačom legatovom i silom snimi papinski gèrb neobazirući se na negodovanje poštenih ljudih, kojih glas zaglušen bijaše vikom buntovnikah pobune.

Posred pobunjenoga puka prijavio je jedan u ime pučanstva bolonjezkoga iz čelovodjah pobune izabrani odbor preuzetnim duhom Nj. uzoritosti stožerniku legatu, da je zaključeno, da se kralju Viktoru Emanuelu predade diktatura i udioničtvuje pri ratu za nezavisnost.

Pošto je papinska vlast na takav način uvredjena bila, svečano je stožernik-legat pred svim onima, koji su ga okruživali, protestovao proti ovom nasilnom činu i otišao je u Feraru, pošto je još jedanput pismeno protestovao.

Primer felonije, podani u Bolonji, našao je skoro i malone na isti način nasliedovanje u gradu i provinciji ravenskoj, kao i u Perugijiji usljed zapletakah i poticanjah proizišavših od poznatih ljudih. Ove osobe nisu se ustručavale upotrebit najlukavija i ujedno najsilnija sredstva da pomoćju inostranog upliva i druge provincije pobune, premda je vlada najskrajnja sredstva upotrebila, da pomoćju vojske, koja joj je vierna ostala, obustavi poplavu.

Takovi dogadjaji, koji se sbijaju u očigled svega svieta, moraju sèrce Nj. svetosti punit gorkom žalostju, budući da je sveti otac vidio, kakovim lukavim i umietnim sredstvima trudili su se njegovi protivnici, da više provincijah, koje su bile osobit predmet njegove najveće i najnježnije dobrohotnosti, otmu njegovoj vlasti i njegovoj zakonitoj vladi.

Nalažući sveti otac podpisanom stožerniku dèržavnom tajniku da dogadjaje sbivše se u jednom dielu njegovih dèržavah na uštèrb njegove, od svih evropskih silah priznate vladarske vlasti i nezavisnosti, stavi do znanja Vašjo preuzvišenosti, zapoviedio je podpisanomu, prisiljen od dužnosti svoje saviesti, i krepostju svoje svečane prisege, da posvećeno, njegovoj skèrbi povjereno nasliedno dobro cèrkve sačuva i nesmaljeno ostavi svojem nasliedniku, da nadalje dade izjavljenje, da nemože nikakova čina i nikakove naredbe nezakonitoga i u ustavšim miestima postavljenoga odbora priznati; uslied toga prizivlje pravednost vlade, koju imate čast zastupati.

Nj. svetost pridèržaje si učinit potrebne naredbe, da svim sredstvima, koja joj je providnost dala, uzdèrži u kreposti posvećena i neoskvèrnjiva prava svete stolice.

Primite itd. Antonelli.“

Turin 3. sèrpnja. „Giornale di Rima“ od 28 lipnja donosi papinsko slovo: Proti pobunjenim provincijama izrečena je exkomunikacija. Izrazuje se nada da će knezovi evropski branit cielokupnost svietske sile papine.

Niemačka.

Čitamo u „Pr. Ztgu“: „Köln. Ztg“ daje si iz Berlina od 2. t. m. pisati: „Od niekoliko danah smatra se ovdie kriza naše politike kao svèršena. O neposrednom oružanom posredovanju, drugim riečma o bojnom postupku niemačkoga saveza nije više ni govora.“ Ovo „otreznutje“ svodi dopisnik na „kratkovid odpor srednjih dèržavah“ na zaticajuću „okornost sa strane Austrije“, koja „i najumierenija privoljenja u obziru preustrojenja saveza krati“ itd. „na očitu opoziciju javnoga mnienja proti ratnim koracima.“ Ova promiena stvarih predstavlja se kao obćenito poznata u Berlinu. Jer dopisnik veli: „S kolikim zadovoljstvom pozdravlja se ova promiena ovdie u svim krugovima družtva, netreba da Vam kažem.“ — O ovoj čudnoj berlinskoj korešpondenciji nebi trebalo izgubit ni riečce, ako nebi lahkoumnost zaslužila, da bude opažena, kojom redakcija jednoga veoma razprostranjenoga lista tako neosnovane viesti o toli znamenitim stvarma prima u svoje stupce.

— Nj. veličanstvo kralj bavarski naimenovao je dosadanjega ministerijalnoga savietnika u dèržavnom ministarstvu tèrgovine i poljodielstva Benna pl. Pfeufera za dèržavnoga ministra financijah.

Turska.

Carigrad 25. lipnja. Ovdie izlazeći englezki list „The Levant Herald“ dobio je zbog jednoga žestokoga članka proti L. Napoleonu od visoke porte opomenu.

Pruski poslanik grof Göltz, koi je u Berlin pozvan, imao je dne 20. svoju oprostnu audienciju kod sultana.

Halilpaša, prije gubernator od Damaska, postao je glavnim gubernatorom od Silistrije.

Govori se o putu, koi će sultan preduzeti poslie Kurtu-Beirama.

Gospodin Edwards položio je ravnateljstvo učredničtva lista „Journal de Constantinople.“ Turska vlada kupila je ovaj list.

Gèrčka.

Atina 22. lipnja. Jučer i prekjučer bili su ovdie nemiri. Kažu da su nemirnici nasèrnuli i na jednoga ministra i što više da su ga i rukostavno zlostavili. Ratni minister, generalmajor Spiro Milios našao se je prinudjen podnieti svoju ostavku i bio je zamienjen po kraljevom adjutantu Bocaru.

Francuzka.

Pariz 29. lipnja. Iz Toulona pišu, da su svi tamošnji brodovi dobili zapoviest, da se opreme čim je prije moguće. U Cherbourgu ustrojava se „Escadre de la Manche.“ (Što kaže na to Englezka?)

Sa ratišta.

Milan 30. lipnja. Jedna iz svećenikah sastojeća deputacija predala je gubernatoru milanezkom adresu pokritu sa 305 podpisah milanezkoga svećenstva, u kojoj isto izrazuje svoju naklonost k narodnoj stvari i medju ostalim veli, da uvidja, da samo narodna vlada može biti slobodna i jaka i da može ovladjenim željama naroda odgovarati.“

— Kao što u Tèrstu uslied prispievših pisamah od 2. sèrpnja uvieravaju, imala bi se borba jako bèrzo opet ponovit.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Beč 8. sèrpnja. (Ova viest prispiela je ovamo isti dan u 7 satih 45 min. popodne.) Službene viesti iz Verone od 8. sèrpnja javljaju: Uslied vlastoručna pisma cara Napoleona na Nj. c. k. apostolsko veličanstvo povedena su pogadjanja za sklopljenje primirja i imala su za posliedicu obustavljenje neprijateljstvah na pet nedieljah danah. Iz Zadra javljaju od 8. t. m.: Jučer u jutro u 7 satih došla je francuzka fregata „L'Impetueuse“ s parlamentarskom zastavom i zahtievala je, da se izdadu uhvaćenici francuzkoga tèrgovačkoga broda „Raoul“, zatim francuzkoga ratnoga parobroda „Eugen“ pod prietnju, da će se inače svakolika francuzka flota obratit proti Zadru. Kad su oba zahtievanja odbita bila, otvorila je fregata u 8 satih proti tvèrdjavi vatru, koju su s naše strane veoma dobro odvraćali, tako da je fregata u 8 satih obustavila vatru i odplovila je prema sieveru. Ona je bila oštećena, s austrijanske strane nije bilo nikakova gubitka. C. k. vojska razveselila se je veoma, što se je mogla ogledati s neprijateljem. Doknadno prispiela je najviša zapoviest Nj. c. k. veličanstva, da se obustave neprijateljstva. Jedan parlamentar bio je odaslan na Lošinj Mali s očitovanjem, da je c. kr. zapoviedajući general ne na zahtievanje neprijateljevo, već na najvišju zapoviest pripravan povratit ladju „Raoul.“

Rieka 6. sèrpnja. Dva francuzka bojna parobroda rekognoscirala su ovdie a 1000 Francuzah zapremilo je otok Crez. Austrijanska vojska dolazi neprestano u Rieku. (Agr. Z)

Berlin 6. sèrpnja. Danas u podne primila je Nj. k. visost princ vladalac u Babelsbergu opet Nj. jasnost kneza Windischgrätza.

Kur 6. sèrpnja. Medju tirolskim zemljobraniteljima i taljanskim dobrovoljcima bilo je kod Bormija niekoliko žestokih puškaranjah. — U Lokarnu započeli su dne 5. sèrpnja sardinski parobrodi opet svoje občenje.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 1777-pr. (VI.—38) 3—1

Oglas.

Kod hèrvatsko-slavonskoga dobrovoljačkoga sbora nalazećega se u podizanju imaju se službe jednoga nadliečnika i trojice podliečnikah, kao i služba živinskoga liekara kod konjaničkoga oddiela popunit.

Ovi liekari dobrovoljačkoga sbora dionici su u istoj mieri svih vojničkih dobročinstvah, kao ostali liekari u vojski.

Natiecatelji za službu nadliečnika moraju biti doktori medicine i kirurgije.

Liekarima ovoga dobrovoljačkoga sbora osigurava se, da će se na njih osobit obzir uzeti kod javnih službah u zdravstvenoj struci, koje će se po dovèršenju sadanjega rata u področju hèrvatsko-slavonske uprave imat popunjavat i obećaje se shodna pripomoć iz zemaljskih sredstvah onim udovama i sirotama istih, koje bi uslied vojničko-liekarskoga službovanja kod toga dobrovoljačkoga sbora za njima ostale.

Nadalje dobit će ovi liekari kad stupe u svoju službu prinesak za opremu do 150 for. austr. vredn. iz zemaljskih sredstvah.

To se stavlja do obćega znanja s tim dodatkom, da oni, koji žele jednu od ovih službah steći, imaju podnieti svoje dokumentirane molbenice kod c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtvenoga predsiedničtva.

U Zagrebu dne 5. sèrpnja 1859.

Br. 2648 (Pz.—24) 3—1

Natiečaj.

Za popunjenje jedne u ovdiešnjem kotaru izpražnjene službe akcesiste poštanskog ureda posliednjega razreda s godišnjom platom od tristo petnaest (315) fr. a. vr. i s obvezanjem položit kauciju od 400 fr. otvara se natiečaj do 28. sèrpnja t. g.

Natiecatelji imaju svoje valjano biljegovane molbenice izkazujući svoje predhodno izobrazovanje, znanje jezikah i dosadanje svoje službovanje do gore naznačenoga roka propisanim putem kod podpisane postanske direkcije podnieti i u njima naznačit, da li su i u kojem stupnju s kakvim činovnikom ili službenikom ovoga kotara u rodu ili tastbini.

U Zagrebu dne 5. sèrpnja 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

Klempay, v. r.

Nr. 762-pr. 1859. (DS—47) 3—2

Konkurs-Kundmachung.

Ueber Auftrag des hohen k. k. Statthalterei-Präsidiums wird zur Besetzung der im Bereiche dieser Komitatsbehörde erledigten provisorischen Bezirks-Aktuars-Stelle beim gemischten k. k. Bezirksamte Carlstadt in der Gehaltsstufe von jährlichen 420 fl. ö. W. hiemit der Konkurs ausgeschrieben.

Diejenigen welche sich um diesen Posten zu bewerben wünschen, wollen ihre gehörig belegten Gesuche im vorgeschriebenen Dienstwege binnen 14 Tagen vom Tage der dritten Einschaltung dieses Ediktes im Amtsblatte der Narodne Novine gerechnet, der gefertigten Komitatsbehörde überreichen.

Agram am 2. Juli 1859.

Der k. k. Komitats-Vorstand
Bunyevac m. p.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 11. SERPNJA 1859. Broj 155.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljona je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put: a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 linijah 20 kr. sr., daljo pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Bèrzojavne viesti.

Verona 9. sèrpnja. (Autentično.) Ukupni gubitci u bitki od 24. lipnja iznose: Na mèrtvima 91 oficira, 2261 momka, na ranjenima 4 generala, 485 oficirah, 10160 momakah, na nestalima 59 oficirah i 9229 momakah, no od posliednje svote imat će se odbit jošte neizkazana momčad 9. sbora, koja se je od dana bitke opet vratila k svojim četama.

Verona 10. sèrpnja. Dne 6. t. m. bile su c. k. čete brigade Huyn na Stelviju (Stilffer Joch) kod Spondalunga u podne i u večer no bez uspieha napadnute. Dne 8. u jutro ponovio je neprijatelj sa 5 batalijunah od Bormija podkrepljen, u perkos započetim razpravavama o primirju svoj napad, no u večer bio je na svim točkama uzbijen. Naš gubitak bio je neznatan. U bitki bila su s naše strane tri balatalijuna, 7 satnijah zemaljskih strielecah, niekoliko raketah i gorskih obicah.

Uredovni dio.

Br. 3684—1859.

Obznana.

Budući da će se svèršetkom mieseca sèrpnja t. g. izvan tečaja staviti banke po 100 fr. i 50 fr. novca konvencionalnog i bakrene dvokrajcarice, opominju se svi posiedatelji takovih novacah, da se u vrieme za promienu njihovu pobrinu.

Od poglavarstva glavnoga grada Zagreba dne 6. sèrpnja 1859.

Br. 13-P. C. 1859. (DS—48) 3—1

Oglas

u obziru dèržanja teoretičnog izpita iz dèržavnoga računoslovja.

Shodno razpisu obstojavšega c. k. glavnoga računskoga direktoriuma od 17. studenoga 1852 br. 6577, sadèržanoga u dèržavo-zakonskom listu br. 1., god. 1853. dostavlja se do občega znanja, da će teoretični izpit iz dèržavnoga računoslovja izpitna komisija postavljena kod c. k. dèržavnoga računovodstva u Zagrebu započeti dne 4. kolovoza 1859, i ako bi potrebno bilo, sliedećih danah nastavit ga.

Uslied toga pozivlju se svi oni kandidati, koji hoće, da se podvèrgnu ovom izpitu, da svoje molbenice biljegovane po propisu predadu dotičnom predsiedniku komisije i predstojniku pomenutoga dèržavnoga knjigovodstva c. k. računovodji Josipu Lichtenegel-u, ujedno pako da u ovim molbenicama vierodostojno izkažu svoju domovinu, svoje rodno miesto, svèršene nauke, vieroizpoviedanje, sadanje probivalište, zatim svoju službu ili ino svoje zanimanje, a k tomu naznače, kojim učevnim sredstvima i nakoliko su si prisvojili znanje računoslovja.

Pri tom se konačno opaža, da se neće uzeti nikakav obzir na manjkave i nepodpune izprave; zatim da će oni izpitni kandidati, koji na javnom kojem učilištu nisu kroz jedno cielo godište slušali predavanjah iz znanosti računanja, već su si znanje iste prisvojili privatnim naukom, polag §. 11. gorenavedenoga razpisa prije nego polože izpit, imat propisanu taksu položiti u pieneznicu, koju će im naznačiti predsiednik komisije.

Izpitna komisija za dèržavno računoslovje.

U Zagrebu dne 9. sèrpnja 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Bar 8. lipnja. (A. Z.) Francuzka flota, koja se je usidrila u ovoj luci, umnožava se dan na dan, danas se nalazi ovdie 5 brodovah, 12 plovećih baterijah, 8 topčarah, 8 tovarnih ladjah, 8 prevoznih brikah. Admiral Brunnet neće prije ostavit Bara, dok se njegova flota neumnoži do 70 brodovah. On ima zapečaćenih naputakah. Francuzi govore otvoreno, ako bi rat po niemačkoj intervenciji izgubio svoj lokalizirani karakter, da je ova flota odredjena zato, da posiedne svekoliko dalmatinsko i istrijansko primorje, a ako ostane kod lokaliziranja, da će se njom preduzeti izkèrcna operacija proti Mletcima. Izvan toga Francuzka će gledati, da pobuni slavenske provincije turskoga carstva i na taj će način dielovati proti englezko-niemačkim interesima. Francuzko-rusko zlato i emisari idu u tu svèrhu po svim podunajskim pokrajinama, kao što mi se priobćuje iz vierodostojnog izvora, na što u ostalom daju gatat i mnoga druga znamenja. Na floti ovdie usidrenoj nalazi se 70.000 pušakah, koje su, vele, opredieljene za Miridite u gornjoj Albaniji i za Rumeliju. Isto toliko oružja poslat će se, vele, iz podunajskih pokrajinah u Bugarsku. I to kažu, da u istinu obstoji tajni savez medju Milošem, Kuzom i Danilom, o navlastitoj svèrhi kojega nećemo po svoj prilici ostati dugo u sumnji.

Rieka 7. sèrpnja. Jučer u 5 satih poslie podne bacila je francuzka fregata „Isly" i jedan parni brik sidro na ovdiešnjoj radi, pozvala je gradskoga načelnika na brod, pitala ga, da li se u luci nalaze ratni brodovi i vojska u gradu i odplovila je danas u pet satih u jutro dalje. Vojska i činovnici povukli su se natrag.

Dalja viest o tom dogadjaju glasi kako sliedi:

Rieka 7. sèrpnja Dne 6. sèrpnja poslie podne posielo je 1000 Francuzah iz Lošinja kopnom otok Cres; u isto doba odplovila su 2 bojna parobroda put Rieke i došla su okolo večera u ovaj grad, odkud su se oblasti povukle natrag, dočim je obćinsko zastupničtvo viećalo. Vojske nisu Francuzi izkèrcali. C. k. vojene čete dolaze neprestano u Rieku.

Na česmi.

Izvorna poviest.

Priobćio F. F.

(Nadalje.)

Godina je 1849. Tko nezna kakovom je kobi ota i prijašnja godina na naš narod dielovala? Mi to znamo i osiećamo. — Neću ovdie napominjati užasnosti otih godinah, one kèrvarenje ugarsko-hèrvatskoga i sèrbskoga naroda, ne, neću rane navredjivat; jedino me sveza ove pripoviedke sili da se sietim drugog lipnja iste godine, pa da duhom preletim pod Varadin-grad, i da gledam kako se hrabro Ilko bori za dom, rod i jezik. Hrabar i smiel kao lav, svagdie je gdie je najveća pogibelj — vidi se da bi mu smèrt *mila bila, ali mierilo* njegovih patnjah nebijaše *još* dovèršeno, sudbina mu je još jedan prigorki kalež napunjavala. Čujmo što mi njegova vila zlokobnica od zadnjega njegovoga sastanka u pamet usadi.

Gosp. Ilija Ž— plamtio je onom pravom iskrenom ljubavju, koja je moguća čovieka iz dna propasti uzdići do trećih nebesah, koja najsiromašniju kolibicu pretvara u palaču. Nije on mario do ničesa, i rado bi se odrekao svega, da može samo ljubovcu svojom nazvati, koja je jednakim plamom prema njemu gorila. Ali mu velike zaprieke priečiše. Stari L— milovali su svoju jedinicu kao svoje oči, te uprav s toga uzroka priečiše otoj zaludnoj ljubavi. To je njihovu strast povećavalo, te im zato zlokobnica zla kób prorokova.

U to se je vrieme uprav magjarska pretieranost na najviši stupanj popela, da se tim dublje stèrmoglavi. To naš narod tèrže iz predugoga driemanja, te vidivši koje zlo im prieti, digoše se listom. I Ilija bio je izmedju pèrvih koji za obranu svoga naroda ustaše. Vidivši svoju ljubav ništetnu, prenio ju je posve na svoj rod, te ju je riečju i dielom nastojao posviedočiti. Zato osim pera pograbi oružje, i pèrvom najboljom četom odpravi se na oskvèrniteIja mile narodnosti.

Ali kèrvnije voda. Ćustvo koje je prema Angojio, bijaše sve to žešće, s toga veoma težak i žalostan rastanak sa svojom ljubovcom. Oboje mal da ne zdvojiše. Anku žalost obhèrva te se pogibeono razboli, a Ilko je kao sliep išao u boj, i svagdie je bio gdie je najveća pogibelj. Očito je pokazivao da mu smèrt nebijaše mèrzka, ali se ona nije lakomila za njim. Miesto da svojimi patnjami konac učini, nizao je nove zasluge na junačka pèrsa.

Tako dodje i zora od 2. lipnja. Junački naš ban — pokoj plemenitoj mu duši! — skupio je svu svoju hrabru vojsku oko Varadina da jednorodnoj svojoj braći sèrbskoj pomogne, te se je već niekoliko danah oko tvèrdjave s uspiehom bavio. To je obsade miesto u róg sbilo, zato naumiše iz zasiedah na naše navaljivati. S toga izpaše Magjari istu noć pred jutro svom silom, i osvojiše svu cestu skoro do Karlovacah. Naši nebivši pripravni na taj nasèrt, povukoše se do Bukovca, gdie je jedna četa Gradiščanah ležala. Priskočivši im još druge čete i naše i sèrbske u pomoć, zametne se tako kèrvav boj da:

Zamni polje od mužarah strašnih,
Od pušakah i vike junakah,
Vriske konjah, plaća ranjenikah,
Ot kreševa britkijeh sabaljah,
Od zveketa golih jataganah;
Sve je polje tama prikrilila,
Od onoga praha puščanoga,
Da brat brata poznati nemore.
Kamo li će tudjinac našinca! —
Tu gvozdene kocke dieliše se
Na junačke namienjene grudi,
Koje mnogu ucviliše majku
A sestricu ljuto ojadiše,
Viernu ljubu u cèrno zaviše. —
Al' za sve to našinac nemari,
Već za vieru i za narod mili,
Za dom, za ród i za jezik sladki
Rado kèrvcu prolieva junačku. —

Boj je strašan. S obijuh stranah pada sijaseta, al' za sve se to nemari. Kèrv riekama teče, ali neustavlja mèrcvarenje. Toliko je zabrazdila čoviečnost! Ali svojinu braniti sveta je dužnost, a da li ima plemenitije borbe no borbe za dom i ród? Tko žali kèrv svoju za njih proliti?

Gledji tamo kako ti se ono momče, brabro bori svojom četom, te progoni bježećega neprijatelja, neda mu ni dahnuti. Hrabro i smielo ti je to momče kao lav a liepo kao liepi dan, te još po odielu i po rieči, kojom svoje hrabri, poznaješ u njemu satnika Iliju Ž—. Neprijatelj izmiče pred njegovim hrabrim napadanjem, a Ilko za njim odmiče; neprijatelja nestà a i Ilka nesta, i već dva dana što mu samo uspomena medju braćom živi.

* * *

(Konac će sliedit.)

Mletci 4. sèrpnja. Zabranilo se ribarskim barkama izlazit iz lukah uzduž lagunah kao što je prekinuto i svako noćno obćenje medju Mletcima i Kiogjom.

Moldavia i Vlaška.

Bukurešt 29. lipnja. Tabor kod Ploješta, koi je priredjen bio za 20.000 momakah, broji ih jedva 3000. Jesu li možebiti promienili plan, ili je možebiti istina, da se je velik dio vojničtva suprotstavio zapoviedi da izmaršira? O tom se nemože točno odlučit. — Tèrgovina ovdie pati strašno kišom, koja ovo lieto neće da prestane lievati kao iz kabla.

Sa ratišta.

— Godard, francuzki zrakoplovac podigao se kao što iz Rivoltelle pišu, dne 29. lipnja dva puta u svom balonu u vis. Pratili su ga ženijski i štabski oficiri, on se je digao u zrak kod piemontezkih prednjih stražah pò sata pred Peskijerom, da razvidi položaj Austrijanacah i stanje tvèrdjave.

— Dne 30. lipnja bila je liepa svetkovina u taboru pod Veronom. Car je za hrabru momčad taljanskih regimentah barona Wernhardta i nadvojvode Sigismunda za nagradu njihove vierności i brabrosti opredielio kolajne, kojih razdieljenje bilo je poduzeto po podmaršalu baronu Kellneru. Kod tog svečanoga čina govorio je posliednji u taljanskom jeziku slovo dirajuće u sèrce i predao je dotičnicima odredjene kolajne. Od Wernhartovacah dobila su 62 momka a od Sigismundovacah 50 ih to odlikovanje. Oficiri bit će takodjer shodno odlikovani. Velik utisak na momčad učinila je čoviečnost i velikodušnost našega vitežkoga vladara, koi je ovim vriednim sinom Italije dao kazati, da je štedeći njihova narav a nagnutja prema zemlji, gdie su se rodili, i premda zavedenim suplemenicima svojim, odredio, da izidju iz Italije. Uzhićeno jednoglasno klicanje „Viva l' imperatore!“ orilo se poslie toga govora dugotrajno iz zahvalnih grudih junakah.

— Sa Stelvija (Sti'ff'r Joch) javljaju od 27. lipnja: Kapetan Kiene 1. bataliuna carskih lovacah imao je jučer kod Tole malen sukob s dobrovoljcima. Kapetan je okolo 2 sata poslie podne krenuo sa 60 lovacah iz miesta „Bagni nuovi“ kod Bormija i došao je do mosta „del diavolo“ izpod Tole, da četuje u dolini od Ade. Ovdie se je sastao sa 200 oružanih dobrovoljacah, koji su se kod mosta ogradili kamenjem i inako zapremivši naslon mosta. Za malo minutah bio je most po lovcima pojedinice razrešenim, koje je vodio poručnik Regele, uzet, neprijatelj raztieran, njegove taborske kolibice sažgane i sve ograde razorene. Mnogo mondurah i hrane došlo je ovom prilikom u ruke naših lovacah, koji su izvan toga neprijatelju ubili 5 momakah i više ih ranili. Četovanje pokazalo je do izviestnosti, da se izvan dobrovoljacah nenalazi u dolini od Ade nikakovo neregularno vojničtvo.

— Jedan francuzki oficir opisuje, na kakav je način pošlo Francuzima kod Solferina za rukom osvojit jednu austrijansku zastavu. Jedan francuzki lovac prodre u jednu kuću sela Solferina, jedan grenadir 74. regimente došao je š njime, oni obiju vrata od jedne sobe, gdie su više austrijanskih soldatah našli, koji su se time zabavljali, da oderu zastavu s motke, da ju zatim u džep metnu i tako sakriju. U taj par dodje k njima jošte jedan francuzki vojnik i ovoj trojici pošlo je za rukom poslie razjarene borbe zastavu oteti Austrijancima, koju su zatim predali divizionom generalu Foreyu.

Bèrzojavne i najnovie viesti

— **Beč** 10. sèrpnja. Uslied službenih viestih iz **Verone** i na želju cara Napoleona izraženu bit će dne 11. t. m. u 9 satih pred podne sastasak istoga sa Nj. c. k. apostolskim veličanstvom u Vilafranki.

Tèrst 5. sèrpnja. U Zadru je podignut c. k. austrijanski sud za uhvaćene ladje, druga molbenica istoga podignuta je u Tèrstu.

Mletci 4. sèrpnja. Molba municipija za omaljenje zajma nije bila uslišana. Ovdiešnja tèrgovačka komora nije pristala na molbe od više tèrgovacah, da se izposluje moratorium za mienice.

London 6. sèrpnja. Jučerašnja siednica gornje kuće. Lord Stratfort hoće, da se kruni za njenu nepristranu u modroj knjizi posviedočenu neutralnost votira zahvalnica i preporučuje oružanje i posredovanje kod dobre prilike. Lordovi Hardwicke i Ellenborough zahtievaju silno, da se izvanredno povećaju flote zbog Francuzke i Rusije. Granville žali takove izazivajuće govore i govori umirujući u obziru Francuzke i Rusije; u ostalom on osigurava, da se vlada oboružava za svaku sgodu.

Frankfurt 6. sèrpnja. Predlozi Prusije u izvanrednoj siednici niemačkoga saveza od 4. t. m. sastoje, kao što se čuje, u sliedećim točkama: 1. Da se 9. i 10. savezni korpus pridruži pruskoj vojski; 2. da se prenese vèrhovno zapoviedničtvo nad svakolika četiri izvanpruska i izvanaustrijanska savezna korpusa; i 3. da se pričuvni kontigenti priprave za marš.

London 6. sèrpnja. Nj. veličanstvo kralj belgijanski odputovat će sutra.

Bruselj 6. sèrpnja. Ovdiešnji listovi javljaju, da se ima sastavit nova francuzka švadra za iztočno more sastojeća iz 12 linejskih brodoveh neračunajući fregatah.

Iz Berlina od 4. sèrpnja pišu „Dresd. Journalu“: Nije nikakovoj sumnji podvèrženo, da je knez Windischgrätz ovamo poslan bio u diplomatičko-vojničkoj misiji i ovdie se nadaju, da će se po njem napokon sklopit krepak sklad medju Austrijom i Pruskom.

Pariz 5. sèrpnja. Louis Napoleon dopisuje iz svoga glavnoga stana neposredno sa većim kabinetima evropskim; njegove bèrzojavne pošiljke odpravljaju se iz Valegjija preko Alesandrije, Turina, Liona u Pariz.

Došle su viesti iz jadranskoga mora, koje javljaju da će se za koi dan sjedinit švadra protuadmirala Juriena de la Graviere s glavnom švadrom podadmirala Boueta. Jedna dnevna zapoviest generala Juriena, koja se je čitala na svimkolicim ladjama, izviešćuje, da je od početka blokade 39 austrijanskih ladjah uhvatjeno i malone do 400 osobah zarobljeno, dočim je 82 neutralnim ladjama ulaz u Mletke zabranjen bio.

— Iz **Bregenca** od 8. t. m. javljaju, da je 6. t. m. jedan dio posade od Lavena posredstvom parobroda iz Curika u Bregenc prispeo i s velikom radostju od pučanstva primljen bio.

Iz **Zadra** od 8. t. m. pišu, da će se Francuzima brod „Raoul“ povratit i već sutra iz luke izvesti. — Francuzka flota koja je uprav sada izplovila od Lošinja Maloga i koja će sutra (9.) doći pod Mletke sastoji iz 5 linejskih brodovah, 2 fregate, 2 korvete, 9 kotačnih parobrodah i 3 velika prevozna broda s vojskom za izkèrcanje. Od sardinske flote nalazila se je 1 fregata, 1 kotački parobrod i 1 topčara, kod švadre. Pod Lošinjom ostat će 1 linejski brod, 1 fregata i više topčarah. Flota ima sa sobom vojsku za izkèrcanje.

Fregata „Impétueuse“ ostat će još dva dana pod Lošinjom zbog popravah, koje se imaju na njoj preduzeti.

Miestna viest.

Noćas okolo 11½ sata buknula je vatra na skrajnjem kraju gornje Ilice, koja je prieko dva sata trajala. Premda je od strane dotičnih oblastih, c. k. oružanstva, vojničtva i pučanstva odmah bèrza pomoć pružena bila, ipak su tom nesgodom dvie kuće izgoriele. Kako je vatra nastala jošte se za izviestno nezna.

Odgovorni ućrednik, Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 2660. (P. Z.—25) 1—1

Oglas.

Da se zakašnjivanja u dostavljanju poštanskih pošiljakah upravljenih na vojnike c. k vojske u Italiji uklone a ove pošiljke, što je većma moguće, osiguraju, potrebno je, da se na adresama pisamah ili pošiljakah vozne pošte na takove vojnike, izvan vojenih četah, ako je iole moguće, naznači i armada t. j. I. ili I. zatim vojeni korpus, i divizija ili brigada, kojoj pripada četa.

Što se uslied visokoga razpisa c. k. ministarstva za tèrgovine, obèrte i javne gradjevine od 29. lipnja 1859, br. 12.476—2153 s tim dodatkom stavlja do obćega znanja, da su poštanski činovnici dobili nalog, da to napomenu pošiljateljima rekomandiranih pisamah i pošiljakah posredstvom vozne pošte no ipak da imaju primati pošiljke, kod kojih fali dodatak ovdie u govoru stojeći, ako se nebi ni doknadno učinit mogao.

U Zagrebu dne 6. sèrpnja 1859

Klempay s. r.

Br 2661 (Pz.—26) 1—1

Oglas.

Postupanje s dopiscima iz Velike Britanije i u istu.

Medju kraljevsko-pruskom i kraljevsko-velikobritanskom poštanskom upravom sklopio se adicionalni poštanski ugovor, kojega ustanove imaju se i to odmah uporavit i na dopise medju Velikom Britanijom i Austrijom, koji se promiču prieko Pruske i Belgije, a ove su:

1. Ukupni porto za jedno frankirano pismo iz Velike Britanije u Austriju iznosi 6 pencah, za jedno frankirano pismo iz Austrije u Veliku Britaniju 25 novčićah za svaki lot.

Ukupni porto od 25 novčićah sastavlja se:

a) iz obavljenoga britanskoga porta sve skupa od 15 novčićah od lota i
b) iz obaljenoga porta niemačko-Austrijanskoga saveza od 10 nočićah od lota.

2. Ukupni porto ustanovljeni za nefrankirana pisma iz Velike Britanije u Austriju ostaje kao do sad sa osam pencah, za nefrankirana pisma iz Austrije u Veliku Britaniju sa 35 novčićah (20 novčićah britansko-belgijskoga porta i 15 novčićah porta austrijansko-niemačkoga saveza)

Pisma koja nisu podpunoma frankirana markama, smatrat će se odsele po ustanovama visokih naredabah ministarstva tèrgovine od 28. lipnja 1854 br. 14.827—939 i od 29. rujna 1854 br. 22.855—1542 t. j. ne kao sasvim frankirana, već će se doknadno taksovat iznosak, koi fali od porta opredieljenoga po tarifi; no kod takovih pisamah neće se uporavit ona taksa, koja je za frankirana, već ona, koja je za nefrankirana pisma ustanovljena t. j. 35 novčićah od lota.

3. Pristojba ustanovljena za dostavljanje pisamah kod poštanskih uredah, koji nisu erarski, od 1 novčića nesmije se kod pisamah iz Velike Britanije više pobirat.

4. Za rekomandirana pisma iz Austrije u Veliku Britaniju pobirat će se uz obični porto samo pristojba za rekomandaciju od 10 novčićah na korist austrijanskoga poštanskoga zavoda a ne i dosadanja englezka pristojba za rekomandaciju od 25 novčićah.

5. Sve ostale ustanove o postupanju s dopisima medju Austrijom i Velikom Britanijom a poimence ustanove o postupanju s prekrižnim pošiljkama ostaju nepromienjene.

Što se time uslied visokoga ministarstva tèrgovine od 30. lipnja 1859. br 2443—H. M. stavlja do obćega znanja.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 6. sèrpnja 1859.

Klempay s. r.

Br. 2648 (Pz.—24) 3—2

Natiečaj.

Za popunjenje jedne u ovdiešnjem kotaru izpražnjene službe akcesiste poštanskog ureda posliednjega razreda s godišnjom platom od tristo petnaest (315) fr. a vr i s obvezanjem položit kauciju od 400 fr. otvara se natiečaj do 28. sèrpnja t. g.

Natiecatelji imaju svoje valjano biljegovane molbenice izkazujući svoje predhodno izobrazovanje, znanje jezikah i dosadanje svoje službovanje do gore naznačenoga roka propisanim putem kod podpisane postanske direkcije podnieti i u njima naznačit, da li su i u kojem stupnju s kakvim činovnikom ili službenikom ovoga kotara u rodu ili tastbini.

U Zagrebu dne 5. sèrpnja 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

Klempay, v. r.

Nr. 762-pr. 1859. (DS—47) 3—3

Konkurs-Kundmachung.

Ueber Auftrag des hohen k. k. Statthalterei-Präsidiums wird zur Besetzung der im Bereiche dieser Komitatsbehörde erledigten provisorischen Bezirks-Aktuars-Stelle beim gemischten k. k. Bezirksamte Carlstadt in der Gehaltsstufe von jährlichen 420 fl. ö. W. hiemit der Konkurs ausgeschrieben.

Diejenigen welche sich um diesen Posten zu bewerben wünschen, wollen ihre gehörig belegten Gesuche im vorgeschriebenen Dienstwege binnen 14 Tagen vom Tage der dritten Einschaltung dieses Ediktes im Amtsblatte der Narodne Novine gerechnet, der gefertigten Komitatsbehörde überreichen.

Agram am 2. Juli 1859.

Der k. k. Komitats-Vorstand

Bunyevac m. p.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV.

U ZAGREBU, U UTORAK

DANA 12. SERPNJA 1859.

Broj 156.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uveršibina: 4 kr. sr. od linie za pervi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Uredovni dio.

Br. 13-P. C. 1859. (DS—43) 3—2

Oglas

u obziru dèrżanja teoretičnog izpita iz dèrżavnoga računoslovja.

Shodno razpisu obstojavšega c. k. glavnoga računskoga direktoriuma od 17. studenoga 1852 br. 6577, sadèržanoga u dèržavo-zakonskom listu br. 1., god. 1853. dostavlja se do obćega znanja, da će teoretični izpit iz dèržavnoga računoslovja izpitna komisija postavljena kod c. k. dèržavnoga računovodstva u Zagrebu započeti dne 4. kolovoza 1859, i ako bi potrebno bilo, sliedećih danah nastavit ga.

Uslied toga poziviju se svi oni kandidati, koji hoće, da se podvèrgnu ovom izpitu, da svoje molbenice biljegovane po propisu predadu dotičnom predsiedniku komisije i predstojniku pomenutoga dèržavnoga knjigovodstva c. k. računovodji Josipu Lichtenegel-u, ujedno pako da u ovim molbenicama vierodostojno izkažu svoju domovinu, svoje rodno miesto, svèršene nauke, vieroizpoviedanje, sadanje prebivalište, zatim svoju službu ili ino svoje zanimanje, a k tomu naznače, kojim učevnim sredstvima i nakoliko su si prisvojili znanje računoslovja.

Pri tom se konačno opaža, da se neće uzeti nikakav obzir na manjkave i nepodpune izprave; zatim da će oni izpitni kandidati, koji na javnom kojem učilištu nisu kroz jedno cielo godište slušali predavanjah iz znanosti računanja, već su si znanje iste prisvojili privatnim naukom, polag §. 11. gorenavedenoga razpisa prije nego polože izpit, imat propisanu taksu položiti u pieneznicu, koju će im naznačiti predsiednik komisije.

Izpitna komisija za dèržavno računoslovje.
U Zagrebu dne 9. sèrpnja 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč 9. sèrpnja. Nj. veličanstvo car Ferdinand i carica Maria Anna dostojali su dozvolit podporu od 700 for. i to za popravak gèrčko-katoličke podružne cirkve u **Dolini** 400 for. a za sagradjenje gèrčko-katoličke u **Čertezu** (takodjer u Galiciji) 300 forintih.

— Novine javljaju neprestano za potope u ugarskim prodielima: U Mezeberinju, Bikešu, u Gjuli, Tarči i Ladanju potopila je voda silnu zemlju, i porušila mnoge kuće. I aradska varmedja strada je od velike vode. Csrui i b eli Kereš probili su sve nasipe i razlili su se u sela. Šteta je svuda gèrdna, a nevolja naroda neopisana.

Iz **Divuša** (u Sriemu) javljaju S. D da su tamo 17. pr. m. ušli u trag nečuvenom dielu roditeljskom. Tamošnji jedan stanovnik iz hudoga straha, da mu se nebi dva nejaka dieteta u svoje vrieme u vojnike uzela, odsieče mu svakom po jedan pèrst na desnoj ruci. Krivica je njegova tim veća, što jednom dietetu nema više po miesec danah, drugom istom 10 godinah! Bolovi kao da su jači u starijega dieteta nego u mladjeg. Zakon će ovog sviesti ljudske lišenog čoviekа svojom kazni postignuti.

Iz **Bikeša** (u Magjarskoj). U našoj okolini izmedju Solnoka i Sarvaša napadnu nieki zlikovci licem na spasov dan, oko 9 i 10 satih u veče, na čardu „Tiszahajtás.“ Tu nadju jednog bikeškog dèrvara Lauša Lovaša, koi je putujući u Solnok u čardi hteo prenoćiti. Ovaj se š njima dobro borio i bivši jak, dosta im je dao posla, ali naposliedku dobije udarac u sliepo oko, koi ga svali na zemlju, a zlikovci navale na njega i zakolju ga. Osim ovoga dèrvara zaklali su lopeža njegovog kočijaša, kočijaševoga sina od 14 godinah, kèrčmara, kèrčmaricu i dvie njhove kćeri, jednu od 18, a druga od 14 godinah. U životu su ostavili jedno odojče od jedno 6 miesecih, koje je bilo u kolievci, i drugo diete od 18 miesecih. Zlikovce su odmah potierali i čujemo, da su uhvatili četvoricu; ali se nezna za cielo, jesu li to baš oni, koji su ono nečovječno i nečuveno zločinstvo učinili. Tek kod ove četvorice našli su jednu vreću punu kèrvavih košuljah i gaćah. Oni taje, ali će vreća odkriti njihova zla diela. (S. D)

Tèrst 6. sèrpnja. Dne 2. t. m. došla je Nj. preuzoritost stožernik Milesi, legat u Bolonji, a dne 3. papinski tèrgovački ministar monsignore Amici ovamo, posliednji radi liečenja očiuh, kojemu se želi podvèrći u Beču ili u Berlinu, pèrvi pako da se, pošto je sa svoje činovničke stolice svèrgnut bio, uputi u Jakin, svoje rodno miesto, prije pako da pomoćju papinskoga glavnoga konzula ukèrca 350 papinskih oružnikah i draguneh, koji su ostavši vierni svojoj vladi ovamo prispieli iz Ferara i Bolonje.

Moldavia i Vlaška.

„Nord“ veli, da su sve prepone za potvèrdjenje kneza Kuze uklonjene. Porta je jednu notu u tom smislu poslala u London i Paris.

Talijanska.

U Vilafranku došlo je više ruskih fregatah, da ponesu sve mornarske sprave i mornare, koji su tamo. Nezna se zašto se to čini.

Francuzka.

Pariz 4. sèrpnja. Danas si pripoviedaju, da je car Montanellu kazao, da on njegovoj stranki dopušta sve — samo da se nedotakne pape i neproglasi republike (ne touchez pas ou pape, ne vous metter pas en république.)

Pariz 5. sèrpnja. „Moniteur“ donosi danas izviešće pukovnika Schmida, zapoviednika papinske švajcarske regimente, o uzetju Perugije i dodaje sliedeću opazku:

„Već samo ime ovoga oficira, koi je bio u francuzkoj službi, i koi je jošte onomadne dobio odlikovanje od cara, dosta bi bilo, da oprovèrgne većinu onih neosnovanih tvèrdjenjah, kojima su nieki nastojali da pohule vojsku svetog otca.“

Polag „Jeko od Iztoka“ bit će pazeći korpus maršala Pelissiera do 15. sèrpnja ustrojen i po stanicama smiešten. Korpus brojit će 160.000 piešakah, 12000 konjanikah i 400 topovah.

Pariz 5. sèrpnja. Jedan poluslužbeni list saobćuje o položaju francusko-sardinske vojske, što sliedi: „Poznato je, da je car na svom maršu proti Veroni, ostavio jedan vojeni sbor u Goitu, da pazi na Mantovu, a drugi opet u Brešiji, da čuva izlaze tirolske. Kao što čujemo imao bi sbor maršala Canroberta posiesti Goito:

Na česmi.

Izvorna poviest.

Priobćio F. F.

(Konac.)

Što ti ono svietina po Mikanovcih vèrvi, te se na središtu gomila? Mužko, žensko, malo i veliko hèrli tamo da vide što još vidili nisu, a da čuju što još čuli nisu. Nije li možebiti kakovo čudovište, kojim će se znatiželjna množina možebiti diviti i razveseliti? A to bi i trebalo; jer kako im je mužki spol u vojnu otišao i mnoga se ucvilila majka, vierna ljuba u cèrno zavila, od ono doba i selo je umèrtvilo; nije tu čuti piesme, a kamo li vidieti veselo kolo viti se oko vesela svirača . . . . u istinu to bi samo čudo razveselilo množinu. Pa na što sve to veće gomilanje? Čuj mili čitatelju! ako ti je sèrce kameno i otvèrdilo uho a ako ti je mèrzlo te možeš gledati jade čoviečje, priklopi se Mikanovčanom, pa ih gledaj; ako li te svemoguće nije tako nesretnim stvorio, hodi sa mnom te plači nad nesrećom čoviečjom. Slušaj jadikovanje one nesretnice, vidi težke boli onesviešćene one žene, čuj smèrtno ono naricanje, a gledaj zdvojeno ono tèrzanje ubiedjene majke — pa je li moguće da ti se sèrce ma kako okorelo tugom i čemerom nenatopi; da ti se neiztiska koja suza na možebiti mèrzle oči? — Veliš da još neznaš pravi uzrok tomu, nemogući radi svietine tamo doprieti. O neželi gledati boli izmèrcvarenih ljudih! — Ja sam toga već niekoliko putah doživio, pa ti mogu tvojoj znatiželjnosti priteći kazujući ti, da su ranjenici naši i neprijateljski iz posliednjih bitkah oko Varadina te se razašilju u bolnice. Takovi su češće kroz Mikanovce prolazili, ali u tolikoj množini i tako nakaženi još nikada. Neću vriedjati mehko sèrce čitatelja, napominjući one strahote, koje je okrutnost čoviečja jedna drugomu nanielo; a da su Mikanovčani niekoliko putah medju takovimi ranjenici i svoje ugledali, to je živa istina. A kada se to i nije dogodilo, obća je turobnost ipak vladala, te bi bolestnike dvorili i rane im zavijali, želeći tim zadužbinu steći i nadajući se istoj uzajemnosti kod neprijatelja.

U sredini sela vodi jedna stranputica „k česmi.“ Ta česma loži uprav izpod vèrta gosp. L—, a oko nje je prostrana ledina zasadjena svakovèrstnim dèrvećem. Neznam kojim nagonom odvedoše ranjenike danas pèrvi put tamo, da se u zahladju onih dèrvećah okriepe, a na vodi da si rane izpiraju. I svietina odvuče se za njima, te najviše gomila se oko jednoga vèrlo izranjenoga častnika, što su ga na kolih vozili. Bijaše to mlad čoviek, porad silnih ranah već jako oslabljen, a svi su ga pozdravljali kao staroga poznance. Svi su se tiskali k njemu, da vide koliko je moguća podnositi ljubav za domovinu.

Ali zašto sva ta množina na jednoč múkom umukne? Kamo obraća svoj turobni pogled? Ah, odvrati i ti, štovani čitatelju! za čas svoje oči od otih biednikah, pa motri veću nesretnicu, motri onu svetnu krasotu, što se k tebi primiče. Anka bosa u samoj tanahnoj košuljici hiti kros vèrt uprav k česmi, a za njom upropašćeni nesretni roditelji. Svileni gavranvlasi polegli joj po plećih do niže koljenah, te se svaki čas za njom kao plamen viju. Lišce, od duge bolje probliedila, tek se malo zarudila a oči joj kao munje sievahu. Ruke razkrilila te uprav leti kroz množinu, koji joj put otvaraju, do kolah ranjenoga častnika. Došavši do njega pade mèrtva na nanj, a i Ilko — jer je on to bio — ogèrlivši ju zdravom lievicom, jedvimice izustivši: „Anko!“ izpusti duh.

* * *

Još i dan danas može se u mikanovačkom groblju na zajedničkom njihovom grobu u istinu razabrati ovaj dosta prosti nadpis:

U životu i u smèrti vierni,
Ovdie su ti dvoje položeni,
Kojim ljubav mladjan život strati,
Al u bolji viekoviti obrati. —
Lahka im zemljica!

sbor maršala Niela stajat će u Valegjiju, a sbor maršala Baragnay d' Hilliers-a podupirat će sardinsku vojsku kod obsade od Peskijere.

Velika Britanija i Irska.

London 4. sèrpnja. Polag „Advertisera" naimenovan je, vele, Cobden za gubernatora od Kanade.

— „Modre knjige" i „bieli svezci." (Konac.) Lord Malmesbury piše 24 svibnja novom englezkom poslaniku u Napulju, da se Englezka od novoga napuljskoga kralja nada novoj unutrašnjoj politici. U Englezkoj nije se liepo primilo, što novi kralj u svojoj proklamaciji ništa nespomenu za kakvu amnestiju, a ni sama proklamacija nije se dopala.

U isto vrieme doznajemo iz niemačkih listovah na novije pregovore medju Austrijom i papinom dèržavom. Grof Rechberg pisao je 28. svibnja i 1. lipnja austrijanskom poslaniku u Rimu, i u notama ovim izložio je uzroke, zašto austrijanska vojska odlazi iz papine zemlje. Iz Jakina se je povukla austrijanska posada, jer su Francuzi od papine vlade iskali, da tamo pošlju jednu svoju ladju. Moralo bi biti pokreta u Jakinu, kad bi se tamo francuzka zastava razvila, a te pokrete nebi mogla papina vlast ugušiti. Dalje je namieravala Francuzka napadati na Feraru, te tako prenieti rati u papinu oblast. Da nebi dala neprijatelju ove prilike, zapoviedila je austrijanska vlada svojoj vojsci, da ode iz Ferare. Austrija dakle ostavi francuzkom vladaocu, da i dielom dokaže svoja toliko putah izrečena obećanja.

Još nam valja spomenuti depešu englezkoga poslanika u Petrogradu od 14. siečnja, koja u nekoliko pokazuje pravac ruske politike. — Poslanik je gledao dobiti kneza Gorčakova na englezku stranu, koja se dèrži te politike, da se mir odèrži odèržavanjem postojećih ugovorah. Knez Gorčakov pazljivo ga sluša i odgovori mu: „Vi ste dobro javili svojoj vladi, da želim mir. Rusija želi mir i on joj je i potreban, da dovèrši veliki unutrašnji razvitak, s kojim se sada zanima. Ali primiećujem, da vi upotrebiste rieči „neobzirući se na dobru ili hèrdjavu naklonost prema dotičnim silama", i ja nebih uvažavao iskrenost, koju vi ištete, ako bih dopustio, da mislite, da bismo se mogli u što umiešati, gdie bi ti uvieti bili. Jednom rieči, mi nemožemo jednom mierom mieriti Francuzku i Austriju. Naša odnošenja s Francuzkom sèrdačna su — s Austrijom ni blizu nestojimo tako i nevidim izgleda, da će se što popraviti. To bi moglo biti samo kad bi Austrija sasvim promienila sistemu, a za to niti vidim početka niti prilike." Zatim je izbrajao knez Gorčakov, zbog čega se ima na Austriju tužiti i poslanik englezki veli, da po riečima kneževima nema izgleda za ponovljenje sèrdačnog odnošenja, koje je prije bilo medju Rusijom i Austrijom. Knez Gorčakov završio je ovim riečma: „Prije je imala Rusija običaj nuditi saviet onim evropskim kabinetima, kod kojih je imala povoda misliti, da joj uzroke za takovu ponudu uvažavaju. S tom politikom nije se Rusija koristila. Zato nema sada Rusija ni akvih savietah za nudjenje. Ali zapita li se Rusija za svoje mnienje, to će ga iskreno dati, i to po mir dobro. Toliko možemo ići, dalje ne. Ali primietite, premda želim iskreno odèržanje mira, da vam nevelim, da se nikako nećemo u rat miešati, ako bi se nesrećom stvar preokrenula. U tom obziru hoćemo da imamo savèršenu slobodu u dielovanju."

Sa ratišta.

Viesti, koje su od jučer prispiele u Beč, potvèrdjuju, veli bečka „Pressa", da je primirje, koje je po svoj prilici dne 7. t. m. zaključeno bilo, već na raznim ratnim pozorištima stupilo u krepost. Blokada od Mletakah uzdèržavat će se samo pro forma; englezka flota ostavila je jadransko more a francuzka je obustavila sva neprijateljstva. Razlika, koju su medju obustavom borbe, (suspension d' armes) i medju primirjem (armistice) u tom smislu pravili, da se pèrva proteže samo na vojske, koje se medju Ečavom i Minčiom naproti stoje, a posliednje da uvietuje obustavu borbe na svim točkama ratišta, nedokazuje se dakle, da stoji. To je dakle sasvim jednostavno primirje, a ako se rat po njegovom izmaku opet i započme, to ćemo medjutim barem do 15. kolovoza imat izviešćivat samo o diplomatičkom poslovanju miesto o vojničkim dogadjajima.

— „Pressa" bečka piše od boja pod Solferinom: Car je bio gdie su tanad najgušće padala i njegovo prisutstvo oduševljavalo je hrabru vojsku. Nadvojvoda Ferdinand uviek je bio uz svojega ljubljenoga brata; i nadvojvoda Leopold dielio je opasnost svietloga rodjaka.

— „Oesterr. Ztg." piše od boja na Minčiju: Nj. vel. car bio je od 6 satih u jutru do 6 satih u večer na bojištu, neoporavivši se inače, do parčetom hlieba i vodom. Izložen najžešćoj vatri upravljao je vojskom, i počem je 12 satih na konju siedio, vrati se, sav mokar od pljuska u Valegjio. U 6 $\frac{1}{2}$ satih u večer odveze se Nj. velič. iz Valegjija u Vilafranku, gdie sutra dan od 4 do 6 satih pregledaše dolazeću vojsku, koja se jučer tukla, dieleći joj poklone. U 6 $\frac{1}{2}$ sata u jutro odveze se Nj. vel. na gvozdenom putu u Veronu. — „Wien. Ztg." piše: Nj. vel. car bio je kod Kavriane više satih u najžešćoj topničkoj vatri. Ličnom hrabrostju i hladnokèrvnom neustrašljivostju carevom pobudilo se obće divljenje i povisilo se oduševljenje naše hrabre vojske. Tek kad se neprijatelj poćeo sve većma približavati, mogoše Nj. velič. caru njegovi generali dokazati, da ode s opasnoga miesta.

— U Francuzkoj se neprestano iz petnih žilah oružaju. Sieku se u šumi palisade i ostala dèrva, što treba za redute; uzimaju se dobrovoljci; po gvozdenim putovima nosi se silna municija i ostalo. Pada joko u oči, de se u Šerbur neprestano dovlači silan ugalj. U Italiju neprekidno odlazi vojska. Iz Liona krenulo se 30,000 momakah.

— U Milanu se boje, da će Austrijanci iz Tirolske udariti na tu varoš, zato se poslala na vrat na nos vojska na klanac od Stelvija. Iz Milana šilju se neprestano topovi u Brešiju, da se upotrebe u obsadi Peskijere.

— Kažu, da se bečki kabinet sa bavarskom vladom dogovara, da jedan bavarski korpus udje u Tirolsku, budući je ova od niemačkih zemaljah prije svega u opasnosti.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Verona 11. sèrpnja. (autentično) Nj. c. k. apost. veličanstvo otišlo je danas pred podne uslied poziva cara Napoleona na sastanak obiuh vladarah u pratnji generala topničtva Hessa, podmaršala Grünne-a, Kellnera, barona Schlittera, Raminga i više štabskih oficirah u Vilafranku.

Marsilja, 6. sèrpnja. Polag viestih iz Persije odpravljeno je 60.000 momakah ruske vojske sa hvalinskoga mora prema Kivi, da u savezu s Persijancima podvèrgnu Turkomane.

Pariz 6. sèrpnja. „Moniteur" javlja iz Kohin-Kine, da je admiral Rigault dne 22. travnja na anamatičku vojsku, koja je 10.000 momakah jaka stajala kod Saiguna, udario i razbio a zatim oteo tvèrdju, koja je 19 topovah branilo. Neprijateljski gubitak iznosio je 500 mèrtvih a gubitak Francuzah 14 mèrtvih i 30 ranjenih.

Tèrst 8. sèrpnja. Kralj. napuljski ratni parobrod „Maria Teresia" sa 52 momka i 8 topovah prispiela je iz Mesine i Brindiza.

Frankfurt 8. sèrpnja. U jučerašnjoj siednici saveznoga sabora predložila je Austrija, da se ukupni savezni kontigent stavi u gibanje i da se Nj. kr. visost princ vladalac zamoli, da prime vèrhovno zapovedničtvo nad istim.

Berna 7. sèrpnja. Franko-Sardi primaju još svejednako podkrepljenja. Francuzke patrole četuju do švajcarske granice.

London 7. sèrpnja. Nj. veličanstvo kralj belgijski odputovao je danas put kopna. Vlada zahtieva da se povisi proračun od vojske za 1,261 000 funt sterl.

London 8. sèrpnja. (Jučerašnja noćna siednica gornje kuće) Lord Derby pita, da li je jutrošnja mocija Stratfordova tičuća se Italije učinjena u sporazumljenju s kabinetom; Granville, to niekajući, veli, da joj se neće suprotstavit vlada.

U dolnjoj kući izjavljuje Woodt na interpelaciju Fetzgeraldovu, da vlada nije niemačkim dvorovima poslala nikakove note tičuće se svoje taljanske politike. Lord Rusel izjavlja se na interpelaciju Kinzlakovu da je pripravan predložit Kamptonovu posiljku, koja se odnosi na rusko-francuzko sporazumljenje, no krati izviešće u obziru Perugijie, budući da je nepodpuno.

London 9. sèrpnja. Polag jedne jučer ovamo prispievše bèrzojavne viesti preminulo je Nj. veličanstvo kralj švedski dne 8. t. m. u jutro. Kraljević je stupio na prestol pod imenom: Dragutin XV.

Pariz 9. sèrpnja. „Moniteur" javlja: Primirje bilo je dne 8. u Vilafranki po c. kr. generalu topničtva Hessu i maršalu Vaillantu podpisano. Isto ističe dne 15. kolovoza. Polag ustanovah istoga mogu tèrgovačke ladje bez razlike zastave slobodno plovit po jadranskom moru.

London, 9. sèrpnja. U jučerašnjoj siednici gornje kuće rekao je medju ostalim lord Stratford, da se nada, da će Englezka kod pogadjanja za mir krepko sudielovat i prepriečit, da se odstrane bečki ugovori.

Polag današnjega „Timesa" i „Morning-Pošte" ponudio car Napoleon primirje, da prekèrči put miru, ako je iole moguće.

Britanski poslanički tajnik u Petrogradu, Sir Lowther premiešten je u Berlin.

Miestna viest.

Kod požara, o kojem smo u jučerašnjem broju javili, nisu, kao što smo se doknadno osviedočili, sasvim izgoriele dvie kuće već samo krovovi od njih, što se jedino ima zahvalit bèrzoj i krepkoj pomoći od dotičnih oblastih i naših vriednih sugradjanah, koji su hvale vrednom revnostju sve i sva upotrebili, da umale nesreću. Oštećene kuće nalaze se pod brojevima 671 i 672.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 1777-pr. (VI.—38) 3—2

Oglas.

Kod hèrvatsko-slavonskoga dobrovoljačkoga sbora nalazećega se u podizanju imaju se službe jednoga nadliečnika i trojice podliečnikah, kao i služba živinskoga liekara kod konjaničkoga odiela popunit.

Ovi liekari dobrovoljačkoga sbora dionici su u istoj mieri svih vojničkih dobročinstvah, kao ostali liekari u vojski.

Natiecatelji za službu nadliečnika moraju biti doktori medicine i kirurgije.

Liekarima ovoga dobrovoljačkoga sbora osigurava se, da će se na njih osobit obzir uzeti kod javnih službah u zdravstvenoj struci, koje će se po dovèršenju sadanjega rata u području hèrvatsko-slavonske uprave imat popunjavat i obećaje se shodna pripomoć iz zemaljskih sredstvah onim udovama i sirotama istih, koje bi uslied vojničko-liekarskog službovanja kod toga dobrovoljačkoga sbora za nj ma ostale.

Nadalje dobit će ovi liekari kad stupe u svoju službu prinesak za opremu do 150 for. austr. vredn. iz zemaljskih sredstvah.

To se stavlja do obćega znanja s tim dodatkom, da oni, koji žele jednu od ovih službah steći, imaju podnieti svoje dokumentirane molbenice kod c k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtvenoga predsiedničtva.

U Zagrebu dne 5. sèrpnja 1859.

Br. 6693 1859. (DS—49) 3—1

Oglas.

Uslied naloga vis c. kr. zemaljske komisije za osobna odnošenja od 4. t. m. br. 575 razpisuje se time natiečaj za popunjenje službe kotarskoga aktuara kod svetoivanskoga c. k. miešovitoga kotarskog ureda izpražnjene sa godišnjom platom od 4 0 fr. a. vr.

Natiecatelji za ovu službu imaju svoje valjano obložene molbenice propisanim službenim putem unutar 14 danah od dana 3. uvèrštenja ovog izroka u službenom listu Narodnih Novinah računajući podnieti podpisanoj županijskoj oblasti.

C k. županijska oblast.

U Zagrebu dne 6. sèrpnja 1859.

C. k. županijski predstojnik
Punyevac s. r.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. | U ZAGREBU, U SRIEDU | DANA 13. SERPNJA 1859. | Broj 157.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Bèrzojavne viesti.

Beč 12. sèrpnja 1859. Polag službenih viestih iz Verone od današnjega dana oba vladara podpisala su jutros predhodne uviete ugovora o miru s Francuzkom.

Beč dne 12. sèrpnja 1859. Polag autentičnih viestih iz Verone obstoje podpisani uvieti o miru u sliedećem:

Oba vladara podupirat će podignutje taljanske konfederacije, Austrija ustupa Lombardiju do linije od Minčija, sadèržat će izvan mletačkih provincijah Peskijeru, Mantovu i Borgoforte i pridružuje se taljanskoj konfederaciji. Veliki vojvoda toskanski i vojvoda modenski vratit će se u svoje dèržave. Onima, koji su bili zapleteni u posliednjim dogadjajima daje se podpuna amnestija.

Uredovni dio.

Br. 13-P. C. 1859. (DS—43) 3—2

Oglas

u obziru dèržanja teoretičnog izpita iz dèržavnoga računoslovja.

Shodno razpisu obstojavšega c. k. glavnoga računskoga direktoriuma od 17. studenoga 1852 br. 6577, sadèržanoga u dèržavo-zakonskom listu br. 1., god. 1853. dostavlja se do obćega znanja, da će teoretični izpit iz dèržavnoga računoslovja izpitna komisija postavljena kod c. k. dèržavnoga računovodstva u Zagrebu započeti dne 4. kolovoza 1859, i ako bi potrebno bilo, sliedećih danah nastavit ga.

Uslied toga pozivlju se svi oni kandidati, koji hoće, da se podvèrgnu ovom izpitu, da svoje molbenice biljegovane po propisu predadu dotičnom predsiedniku komisije i predstojniku pomenutoga dèržavnoga knjigovodstva c. k. računovodji Josipu Lichtenegel-u, ujedno pako da u ovim molbenicama vierodostojno izkažu svoju domovinu, svoje rodno miesto, svèršene nauke, vieroizpoviedanje, sadanje probivalište, zatim svoju službu ili ino svoje zanimanje, a k tomu naznače, kojim učevnim sredstvima i nakoliko su si prisvojili znanje računoslovja.

Pri tom se konačno opaža, da se neće uzeti nikakav obzir na manjkave i nepodpune izprave; zatim da će oni izpitni kandidati, koji na javnom kojem učilištu nisu kroz jedno cielo godište slušali predavanjah iz znanosti računanja, već su si znanje iste prisvojili privatnim naukom, polag §. 11. gorenavedenoga razpisa prije nego polože izpit, imat propisanu taksu položiti u pieneznicu, koju će im naznačiti predsiednik komisije.

Izpitna komisija za dèržavno računoslovje.

U Zagrebu dne 9. sèrpnja 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč 10. sèrpnja. C. k. podmaršal grof Crenneville, koi je u bitki kod Minčija ranjen bio na lievoj ruci, došao je dne 7. t. m. u Požun.

— Neregularne konjaničke divizije, kojih sastavljenje dozvolilo je Nj. veličanstvo car, već su stranom gotove da krenu na put. Šerežanska divizija već je otišla na ratno pozorište.

Beč 10. sèrpnja. Nj. veličanstvo carica podigla je u Laxenburgu na svoje troškove bolnicu za ranjene vojnike i to za 14 oficirah i 6 podoficirah.

— General topničtva grof Gyulai nalazi se sada kod svoje regimente u Rovigu i preuzeo je već zapoviedničtvo granadirskoga batalijuna, no ostavio je vodjenje regimente pukovniku grofu Rothkirchu i dakle se je ovomu u tom obziru podvèrgo.

Talijanska.

Gradjanstvo od Ferare, koje se je po odlazku Austrijanacah, dogodivšem se dne 22. lipnja, izrazilo za narodnu stvar, odmah je, da preprieči povratak prijašnjega posadnoga razmiera, zaključilo, da se poruši citadela. Tvèrdjava se gorljivo od toga vremena ruši i obćinsko vieće naručilo je još više radnikah iz Bolonje, da se stvar čim bèrže dovèrši. U Bolonju došlo je dne 29. lipnja 60 piemontezkih oficirah i podoficirah, koji imaju organizirat onaj batalijun, koi se sastavlja u legacijama. Dne 30. bilo im je dano veliko gošćenje. Jedan batalijun, koi sastoji iz Lombardo-Mlečićah, koji su pred Austrijancima utekli u Bolonju, već je podpun i gotov, da otidje na ratno pozorište. Jedan drugi biegunački batalijun sastavlja se. A i jedna regimenta od 2400 momakah uredjuje se na način Zuavah; isti sastojat će sasvim iz rimskih dobrovoljacah. Za uzdèržanje mira u legacijama zaključeno je takodjer, da se sastave i pokretne kolone.

Niemačka.

Berlin 7. sèrpnja. Za izvedenje maršovnih zapoviestih već u ponedieljak izdanih po princu vladaocu, dobile su železničke uprave jučer i prekjučer potrebne naputke, na linijama od kojih odpravljat će se vojene čete. Ova odpravljanja započet će dne 16. t. m. — Iz bavarskoga Palatinata javljaju, da su vojene čete već krenule put iztočne granice.

Dievojka iz tudjine.

(Iz niemačkoga od Schillera.)

Baš u dol pastira ubogije'
Čim je pèrva zapievala ševa,
Svakim mladim lietom došla ti je
Čarokrasna, čudnovita dieva.

U doli joj ne bi rodnog miesta,
Nitko nezna odkud da je došla?
I bèrso joj svakog traga nestà,
Čim jedenput samo da bi prošla.

Blagodatna njenja bì bližina,
I sva sèrca širom se širila,
Svaka pako čest ili visina
Nje prijatnost mah bi ugrabila.

Cvieća donì sadovah plodnosti,
Dozrielih u zemlji plodnijoj,
I sunčanoj u drugoj svietlosti
I u drugoj prirodi sretnijoj.

I svakome pokoj dar donosì,
Tomu sada, cvieća pa onomu;
I mladić i starac srebrokosi,
Svak nadaren svomu odè domu.

Dobro došo svak bi od gostova,
Nu dodje li k njojzi drag.h dvoje
Najbolji im podà od darova:
Najkrasnije miris-cvieće svoje.

Žiga Šoštarić.

Rukavica.

Od F. Schillera.

Preveo Sl. Asan-aga.

Zvierinjskom pred svoim čekajući,
I zvieradi boj izgledajući,
Franjo kralju siedio je;
Velikaši uz njeg i dvorani
I visokoj, sjajnoj na altani
Sve po izbor najliepše gospoje.

I čim rukom kralj potegnù gore,
Široko se vrata mah otvore,
I u nutar so pojavi
Lav gizdavi;
Svuda na okolo
gleda oholo,
Strašno zievajući,
Kosti si raztegne,
Te se na tla legne.

Kralj sad opet rukom tegne,
Mah se otvore tada,
Druga vrata veće.
S nutra sada
Strašnim skokom
Ris doleće,
Uočivši lava tade
Rikat stadè
Repom u okolo
Zavèrti oholo,
Uplašenim okom
Lava obilazi,
Jezik mu izplazi
Gnjevno kvèrčajući,
Te se mèrnjajući
Baš tik njega legne.

I kralj opet rukom tegne:
Dva izbaci tor sad iz svog ždriela
Najedanput lavorisa vela.
I žestoko sèrcu kèrvožedna
Baš na risa vriedna;
Al ih pandje dočekaše hèrle,
Na to se u dugu
Posadiše krugu
Mačke gadne i vèrle.

Sa altane rakavica tade
Prebiele od ručice padè
Baš medj lava i risa
S visa.

Svom vitezu reče rugajuća
Kunegunda gospodična mlada:
„Ako 'e ljubav vaša toli vruća,
Ko velite zbilja jošt i sada,
Nebi li mi digli rukavice?"

Na to vitez mladi strielimice
Strahovite u ponore stigne
Nogom čvèrstom,
Rukavicu kobna dèrsnim pèrstom
Baš iz sriedi zvieri' hudih digne.

Uplašeni svi u čudu stoje
Vitezovi i mlade gospoje;
Junak mirno vrati se noseći
Rukavicu, sve ga hvali i slavi.
A ljubezno sa njime gledeći,
— Reč bì znak je blizoj sreći —
Kunegunda liepo ga pozdravi,
Al on baciv rukavicu joj u lice:
„Tog netrebam" veli „gospojice!"
I on isti hip ju jošt ostavi.

Turska.

„Osserv. Tr.“ javlja o odlazku velikoga kneza Konstantina u Carigrad i o njegovom bavljenju u tom gradu. On je tamo darivao cèrkvu patrijaršku bogatim darovima, priloživši joj mnoge skupociene utvari i novce. I u Palestini obdario je veliki knez mnoge gèrčke i ruske cèrkve, manastire i metohije, gdie obitavaju poklonici: izvan svega darovao je kèrst dragim kamenjem nakičen jerusolimskom patrijarhu Ćirilu, koi vriedi 300,000 grošah. Ni episkopi tamošnji, Petar i Lidis, nisu ostali neobdareni, i oni su dobili nieke dragocienosti. Sv. patriarh jerusolimski govorio je ovom prilikom velikom knezu slove o trajućoj pobožnosti, svakidašnjoj blagonaklonosti, kao i milostivoj pomoći carske ruske porodice prema cèrkvi svetoga groba, prema siromašnim pravoslavnim manastirima, cèrkvama i prema pravoslavnom narodu u Turskoj. Kaže dopisnik, da je sv. patriarh u slovu svom dirnuo i u politiku, ali ne javlja, šta je rekao. — 9. lipnja pozvale su sultanke veliku kneginju na doručak, a taj isti dan poslie podne imao je veliki knez tajni razgovor sa sultanom, a poslie je skupa sa ženom mu i sinom Nikolom Konstantinovićem k caru na obied otišao. Drugi dan je bio opet obied, na koi je padišah izvan porodice velikog kneza i svu njegovu pratnju, kao i ostala ruska i otmanska diplomatska lica pozvao. Zatim je sultan predao svojom rukom velikom knezu Konstantinu red medžidije I. razreda i sablju dragim kamenjem okićenu. Velika kneginja i sin joj dobili su takodjer na dar liepih stvarih od sultana. Ovi svietli gosti 2. o. m. ostavili su Carigrad i na parnoj fregati odplovili su u Odesu.

Rusija.

Petrograd 22. lipnja. Ratni ministar zapoviedio je oficirima lahkih konjanikah 1., 2. i 3. zbora I. armade i 5 zbora II. armade (ovi su uzduž zapadne granice), koji su na dopustu, da dodju u svoje regimente. Osim toga dopušteno je oficirima, koji su ostavili službu prije rata 1853—1856. godine, da mogu opet stupiti u vojsku i to u onu, koja je sada u ratno stanje postavljena.

Ruska carica mati krenut će do koi dan u Niemačku. Po svoj prilici putuje, što bi joj svetkovina o podizanju spomenika caru Nikoli ponovila bol i tugu. Velikog kneza Konstantina očekuju ovdie prije te svetkovine; on će se zadèržati u Nikolajevu pregledajući flotu i pomorske zavode.

Vojeni sborovi stavljeni na ratni stupanj br. 1., 2., 3., i 5. nisu, kao što se sada iz Berlina piše, bili u gibanje stavljeni zato, što je pruska mobilisirala šest vojenih sborovah, nego to je već mnogo prije zaključeno bilo i to iz onoga razloga, koi poglavito sa temelj služi pruskom mobilisiranju. Rusija, Pruska, i Englezka morale su se stavit u stanje, da u shodan čas uzmognu krepko posredovat medju ratujućim silama na korist mira i da preprieče prevratna gibanja, ako bi se kakva možebiti pojavila.

Sa ratišta.

— O načinu vojevanja Francuzah nalazimo u „Allg. Ztgu“ sliedeću opasku, koja je polag izviestitelja uzeta iz slažućih se izviešćah oficirah i momčadi: Način Francuzah vojevati u gustim po volji razriešenim hèrpama i tiraljerskim gromadama nov je našim soldatma i njihova tanka samo iz tri i tri čovieka sastojeća tiraljerska veriga nemože se proti tomu uzdèržati. Nepravilno gromade francuzkih puškarašah bacaju se na naše plitke, slabe linije, probijaju i razlučuju ih; pojedina borba naših malo mnogobrojnih prednjih četah polag austrijanskoga pravilnika nemože obstojati naproti sistemi algirskoga načina vojevanja Francuzah. Isto tako kao što su u pèrvim ratovima na koncu prošastoga vieka savezni Austrijanci i Prusi razriešenim bojnim redom prevratnih vojskah prisiljeni bili promienit svoj način vojevanja, morat će Austrija i Niemačka u sadanjem ratu naučit se francuzku vojsku njenom navlastitom taktikom pobiedjivat. Zadaća generalah jest vojsku podučavat, sadaća uvèrštenih oficirah svoju momčad tako vodit, da ju zadèrže u svojoj moći i da se ovaj razriešeni način vojevanja nezamèrsi i izrodi u raspadanje pojedinih taktičnih tielesah. Da Francuzi u ovom inokosnom ratu tiraljerskih hèrpah i gromadah po svojoj inteligenciji i okretnosti nadkriljuju naše tromije, manje okretne i manje gibive soldate, dokazale su dosadanje bitke. No kad ovi jedanput dokuče, o čemu se radi, i oni će razumieti, zašto naša izviešća neprestano govore o premoći neprijatelja; i uzet će se i u tiraljerskoj borbi medju sobom na oko, pa će se sakupljat, kada uzbude potrebno udarit. Što kod austrijanskih puškaraških nasèrtah hrabrosti otima pobiedu, nije ništa drugo, nego što su naši puškaraši odviš osamljeni, a to je pobiedu u svemu i na velikom i u obima ubitačkima bitkama otelo austrijanskom požèrtvovanju.

Pariz 6. sèrpnja. Veličanstvene su priprave, koje se čine za obsadu Verone. Čini se, kao što se iz svega vidi, da Francuzi nepodcienjuju težkoće ovoga poduzetja. U dotičnim lievaonicama prave velike željezne mužare, koji su, vele, slični onima, koji su na koncu pod Sevastopoljem s tolikim uspiehom upotrebljeni bili. U Lionu sastavljaju se medjutim neprestano podkrepljenja, koja se imaju poslati na ratno pozorište. Tek pred niekoliko danah otišla je jedna divizija armade a već sada počima ustrojavat se osmi taljanski vojeni sbor, tako da će, kad se isti podpunoma podigne, stajati pripravna tri vojena sbora kao rezerva za vojsku stojeću na bojištu.

— Sada kad je primirje u Italiji postalo podpunom istinom, možemo iz prijašnjih navodah razabrat nastojanja, koja su bila upravljena na ovu svèrhu. Iz Berlina dolazile su već niekoliko danah slažuće se viesti, da se Englezka i Pruska gorljivo trude, da povrate mir a ponajprije da izposluju primirje. Da je kralj belgijski u toj stvari igrao glavnu rolu, nemože se sumnjat.

Iz Pariza 6. sèrpnja, piše se u tom obziru: Viest saobćena jučer, da je knez Chimay jučer odputovao u Italiju, potvèrdjuje se. Kao što se čuje, povierena je knezu mirovna misija. Predlozi, koje on donosi, proizlaze od kralja belgijskoga i takovi su, da se mogu docekati tako u Veroni kao i u Valeggiju, ako se možebiti i nebi dopali u Turinu. U ovdiešnjim službenim krugovima poznavali su iste, i karakteristično je, da uprav tamo misle, da će se skoro sklopit mir.

O uvietima, koji bi služili za temelj miru, već se je veoma različno govorilo; za popunit ova mnienja navodimo i to što sliedi, no naravno neuzimajući na sebe odgovornost za to:

Berlinski dopisnik „Timesa“ naime hoće da zna, da predlosi pruskoga posredovanja u bitnosti sastoje u sliedećim točkama: 1) Lombardija do Minčija bit će nezavisna dèržava, stojeća pod ukupnim protektionatom velikih silah; 2) Mletci i provincije prema iztoku od Minčija ostat će pod austrijanskom vladom; 3) ugovori zaključeni medju Austrijom i taljanskim dèržavama podvèrći će se reviziji; 4) Sardinija odriče se njoj za rata pomoćju Francuzke utielovljenih područjah.

— Londonski listovi govoreći o posliednjem boju na Minčiju napadaju zlobno na Austriju, pak i na Niemačku. Palmerstonov list „Post“ misli, da su Austrijanci imali pravo, što su htieli bitku prije, nego što dodje vojska princa Napoleona iz Toskane i 40.000 momakah izkèrca se na mletačko oblast. Što se tiče govora, da se Minčio mora odèržati zbog niemačke koristi, to pita, da li i Danska nema pravo na Šlezvik i Holštajn, jer joj trebaju? Vidi se da tom listu nisu ugovori ništa. „Advertiser“ misli, da je vrieme posredovanja po Englezku došlo; ali od toga težko da će što biti, jer taj list hoće, da Austrija ustupi Lombardiju. „Daily-News“ ište, da Austrijanci odu čak prieko Isonca (rieka medju Mlietačkom i Primorjem). Ovi ljudi tako govore, kao da Austrija nema više ni jednoga soldata.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Tèrst 9. sèrpnja. Otok Cres posieli su Francuzi samo mimogred. Isti dèrže sada zapremljen samo Lošinj. Izkèrcana vojska smieštena je u školama i obćinskim sgradama. 200 volovah bilo je izkèrcano i na pašu poslano.

Francuzka švadra imajuća od prilike 57 plavih, ostavila je jučer štaciju Lošinj. Jedan linejski brod došao je blizu obale kod Verude, no kad su obalne baterije nanj pucati stale, odstranio se je hitno, pošto su ga po svoj prilici oštetile.

Pariz 9. sèrpnja. Misle da će car Napoleon skoro otići u Pariz.

Iz Valeggija, 8. sèrpnja, datovana je dnevna zapoviest cara Napoleona, kojom se vojsci javlja primirje. Ista joj dopušta da odpočine i sakupi novih silah, ako bi potrebno bilo, nastavit dielo oružja. Car vraća se, veli, opet u Pariz i predaje zapoviedničtvo načelniku glavnoga štaba Vaillantu; no on će se opet vratit, da, ako bi potrebno bilo, dieli pogibelji vojske.

Kodanj 9. sèrpnja. Kraljevskim patentom saziváju se provincijalni staleži od Holštajna dne 25. sèrpnja.

Turin 10. sèrpnja. Jedan dekret vlade naredjuje kao ratni porez jednu desetinu prireza na veću stranu obstojećih neposrednjih i posrednjih nametah u starim i novozauzetim provincijama.

Tèrst 11. t. m. Jučer se je nalazilo samo još 14 ratnih brodovah pod Lošinjem.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 6693 1859. (DS—49) 3—2

Oglas.

Uslied naloga vis. c. kr. zemaljske komisije za osobna odnošenja od 4. t. m. br. 575 razpisuje se time natiečaj za popunjenje službe kotarskoga aktuara kod svetoivanskoga c. k. miešovitoga kotarskog ureda izpražnjene sa godišnjom platom od 420 fr. a. vr.

Natiecatelji za ovu službu imaju svoje valjano obložene molbenice propisanim službenim putem unutar 14 danah od dana 3. uvèrštenja ovog izroka u službenom listu Narodnih Novinah računajući podnieti podpisanoj županijskoj oblasti.

C. k. županijska oblast.

U Zagrebu dne 6. sèrpnja 1859.

C. k. županijski predstojnik
Bunyevac s. r.

Br. 6020 1859 (DS.—47) 3—2

Oglas.

Odnosno na ovouredni u službenim listovima zagrebačkim Niemačkim Novinama i Narodnim Novinama od 12. ožujka 1859 br 58 obnarodovani oglas dd. 26. veljače 1859 br. 1977 daje se time obćenito na znanje, da su prodajne ciene za limito-sol uslied 15 postotnoga prireza k solskim cienama, naredjenoga najvišjom naredbom od 17. svibnja 1859 povišene za obćine kotara:

samoborskoga na 5 fr 71 $1/4$ kr. austr. vr. od cente i 28 $56/100$ kr. a. v. od 5 funtih;

goričkoga 5 fr. 71 $1/4$ kr. a. v. od cente i 28 $56/10$ kr. a. vr. od 5 funtih;

pisarovinskoga 5 fr. 61 $1/4$ kr. a. v. od cente i 28 $6/100$ kr. a. v. od 5 funtih.

sisačkoga 5 fr. 39 $1/4$ kr. a. vr. od cente i 26 $96/100$ kr. a. v od 5 funtih;

jastrebarskoga 5 fr 41 $1/4$ kr. a. v. od cente i 27 $6/100$ kr. a. v. od 5 funtih;

grada Karlovca 5 fr. 3 $1/4$ kr. a. v. od cente 25 $16/100$ kr. a. v. od 5 funtih;

vanjsko-karlovačkoga 5 fr. $1/4$ kr. a. v. od cente i 25 kr. a. v. od 5 funtih;

modrušpotočkoga

a) za Netretić i Ribnik 5 fr. 30 $1/4$ a. v. od cente i 26 $5/10$ kr. a. v. od 5 funtih;

b) za Ozalj 5 fr. 27 $1/4$ kr. a. v. od cente i 26 $36/100$ kr. a. v od 5 funtih.

Bosiljevo

a) za Severie 5 fr. 35 $1/4$ kr. a. v. od cente i 26 $76/100$ kr. a. v. od 5 funtih.

b) za Bosiljevo 5 fr. 30 $1/4$ kr. a. v. od cente 26 $5/10$ kr. a. v. od 5 funtih.

C. kr. županijska oblast.

U Zagrebu dne 19. lipnja 1859.

C. k. županijski predstojnik
Bunjevac.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 14. SERPNJA 1859. Broj 158.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Bèrzojavne viesti.

Beč 13. sèrpnja. „Wien. Ztg." donosi sliedeću najvišju zapoviest vojsci. „Oslanjajući se na moje dobro pravo, stupio sam u borbu za svetost ugovorah, brojeći na oduševljenje mojih pukah, na hrabrost moje vojske, na naravne saveznike Austrije. Moje puke našao sam pripravne na svaku žèrtvu, kèrvave bitke pokazale su ponovljeno svietu junačtvo i preziranje smèrti moje vèrle vojske, koja je bijući se u manjem broju, pošto su tisuće oficirah i soldatah svoju službenu viernost zapečatili smèrtju, s neumaljenom silom i hrabrostju radostno izgledala nastavljanje borbe. Bez saveznikah popuštam samo neprijaznim okolnostima politike, prema kojima sam prije svega dužan, da netražim bezuspiešno kèrvi mojih soldatah kao i žèrtvah mojih pukovah. Sklapam mir oslanjajući ga na liniju od Minčija. Iz puna sèrca zahvaljujem svojoj vojsci, ona mi je iz nova pokazala, kako bezuvietno mogu kod budućih borbah na nju računat.

U Veroni 13. sèrpnja 1859.

Franjo Josip s. r.

Uredovni dio.

Na najvišju naredbu nosit će se za Nj. veličanstvo pokojnoga kralja švedskoga i norvežkoga, Oskara, dvorska cèrnina od danas dne 12. sèrpnja počemši kroz dvanaest danah bez promiene do uklopno 23. serpnja.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Iz Rieke pišu „Triest. Ztg." od 7. sèrpnja: „Jučer po podne u 4 sata videli smo jedan veliki parobrod uliezti kroz farizinski kanal u naš zaliev. Isti je okružavao otok Cres, obratio se zatim prema Kastelomuskiju na Kèrku, okrenuo se prema kraljevici a napokon doplovio je uzduž naše obale do velike luke, gdie je stao. To je bila francuzka fregata na šaraf „Isiy" od 34 topa, koju je zapoviedao linejski kapetan de Roze. Malo zatim pokazao se je mali prijavni porobrod na obzoru, koi je dolazio od Farizine ovamo i usidrio se je poleg fregate. U 6 satih od prilike razvila je fregata parlamentarsku zastavu i pozvala praznim hitcem ovdašnju varošku oblast, da ju posieti. Onamo otišao je naš varoški čeonik, vitez Troyer, pratjen po papinskom glavnom konzulu, ruskom konzulu i podkonzulima englezkim i španoljskim. Pošto su isti pred neprijateljskim zapoviednikom pod prisegu dali u protokol, da se u našoj luci nenalazi nikakav c. k. ratni brod, da nisu tamo podignute nikakove obalne baterije, i da je naša slaba posadna piehota ostavila grad, kad su se neprijateljski brodovi približili, odpustio ih je zapoviednik s umirujućim uvieravanjem, da se naša mirovna tèrgovačka varoš nema ničesa bojati, budući da on, kapetan, ima samo militarsku misiju i da će, već rano jutro dojdućega dana opet ostavit našu radu. Tako se dogodi. Vèrhovi svih naših c. k. oblastih i kase, koje su se sinoć udaljile iz grada, vratit će se dakle po svoj prilici danas opet natrag. Budući da se u našoj luci i u kanalu od Riečine nalazi do dvadeset tèrgovačkih ladjah, može si svatko mislit s kakvim su čuvstvima smatrali vlastnici istih otvorena ždriela topovah neprijateljskoga broda. U gradu vlada najbolji red i nočas nije se dogodio ni najmanji izgred."

Beč 10. sèrpnja. Nj. veličanstvo car upravio je sliedeće ručno pismo na gospodina nadvojvodu miestodèržca tirolskoga: „Ljubezni gospodine brate, nadvojvodo Dragutine Ljudèvite! Sa živahnom dopadnostju uzeo sam do znanja Vaše izviešće opisujući mi ljubežljivi doček vojske, koja je kroz područje Vama povjereno prolazila, kao i požèrtvujuću niegu, koju vraćajući se ranjenici nalaze kod vèrlih Tirolacah. Nisam istina ništa drugo mogao očekivati, nego da će zemlja, vierna svojoj poviestnici, i u ovoj epohi činom pokazat neuzkolebivu privèrženost prema Meni i Mojoj kući. Ja Vam, ljubezni brate, nalažem, da izrazite moju osobitu zahvalu vèrlim i vazda viernim Tirolcima. U Veroni, dne 29. lipnja 1859. Franjo Josip."

— Zastupnici izraelitske vierozakonske občine, koja je zaključila otvorit bolnicu za ranjene soldate, pozivlju svoje jednoviernike da prinose novacah, rubja, svilacah, živeža itd. Poziv opominje na to, da je ovdiešnja židovska občina u godinama 1805. i 1809. svoju bolnicu dala na razpolaganje vojničkom zapoviedničtvu i da sada služi u austrijanskoj vojski 16,000 židovah.

— U obziru primanja ranjenih i oporavljajućih se vojnikah došlo je kod ovdiešnjega magistratskoga predsiedničtva iznova opet mnogo izjavljenjah pripravnosti ovdiešnjih stanovnikah. Podnesitelji ovih izjavah obećaju davat stranom ranjenicima stanovah, a stranom dvorit ih, liečit ih itd.

Beč 12. sèrpnja. Nočas u $10\frac{1}{2}$ sata opet je 340 ranjenikah došlo u kolodvor južne željeznice i odmah je smiešteno bilo u kasarni na tèrgu, gdie se sieno prodaje. (Heumarktkaserne).

Talijanska.

„Monitore toscano" obnaroduje sliedeći dekret:

Kojim je načinom moguće mladež ćudoredno odgajati?

Od Vienceslava Maříka,
učitelja na uzornoj glavnoj učioni u Zagrebu.

U sadašnjem vremenu čujemo puno tužbah radi razuzdanosti i nećudorednosti mladeži. A tko je tomu uzrok?

Ja odgovaram: Roditelji, učione i učitelji. Šta to hasni, ako se mladež kod kuće i u školah uči sve moguće predmete, kada se zanemari uciepljivati joj ćudorednost, koja je i biti mora krona svega odgajanja. Znanosti su samo sredstvo, a ćudorednost je cilj. Na višji stupanj se nemože nitko popeti, nego li na stupanj ćudorednosti. Da naša mladež sve znade, a ako si ipak nije prisvojila ćudorednost, stajat će na veoma niskom stupnju.

Istina je, da moraju roditelji odmah u niežnom vieku dieci svojoj ćudorednost uciepljivati, ali budući da se ni svi roditelji zato nebrinu, tu mora i škola njima u pomoći biti, za da se može cilj taj postići. Sredstva ta jesu:

1. Pobožnost.

Najpèrvo i najvažnije sredstvo, da odgojimo dieci za ćudoredne ljude, jest doista pobožnost, te zato mora svakomu odgojitelju — otcu, majki i naučitelju — najveća biti zadaća, da probudi u dietetu misao pobožnu, koja mu svako njegovo pomišljenje na Boga sjedinjuje s pomislom na svemogućnost, dobrotivnost, pravudnost i milostivnost božju, koja mu krasni izgled u budućnost duboko u sèrce uciepljuje. Odgajanje mladeži dakle mora biti nadahnuto dubokom pobožnosti; ali paziti moramo, da se to čini načinom za svaki viek i stupanj izobraženosti primierenim. Odgajanje mora čovieka pravim činiti čoviekom, te nesmije nikada značaj čoviečtva uništiti, ali mora ga bolje objačiti i ćudoredne sposobnosti u dietetu razvijati. Odgojitelji, koji su to zanemarili, ti su samo napola svoju dužnost izpunili, budući da neće čoviek nikada ćudoredan biti, ako nećuti u sèrcu svom onu veliku ljubav i tvèrdu vieru k nevidjenom, viečnom gospodaru našem; ako nenosi onaj pravi strah pred pravednim i svevajućim sudcem, koi sve dobro po zaslugi naplatjuje i sve kazni; ako nevieruje, da glas saviesti jest glas božji; da sve dobro od Boga dolazi, koi je čuvar i vodja ljudih, koi je čoviečanstvu po mnogih svetih ljudih obznanio najsvetiju volju svoju, koi molitvu pravednoga čuje itd. Čoviečanstvo bi propalo, da nebi pobožnost bila jak temelj svega odgajanja. — Ali prosti nauk o Bogu bez svakoga tumačenja, te odgovaranje vieronauka, bez da mladež to razumieva — što se dosada žalibože u većini učionah čini — to neće nikada u dieci uzbuditi, razviti i utemeljiti čiste i nježne pravde svetoga našega vieronauka. Sveto pismo kaže: „Slovo ubija, a samo duh oživljuje", i na ove rieči mora se kod pèrvoga podučavanja u vieronauku osobito paziti. Zato je neobhodno potrebito, da se uči mladež svaki položaj čovieka iz gledišta vieronauka promatrati i gledati, da se tako nauči, svuda u Boga i njegovu pomoć ufati se. Cieli sviet nek nam bude dokazom svemogućnosti božje, te učimo dieci gledati krasote, prirode i velebita diela svemogućega i milostivnoga otca našega. Ako čezne diete za sladkim voćem, za prolietjem, za sunčanom toplinom, tu je najzgodnija prilika, da njegovu misao obratimo k onomu, od kojeg dolazi sve dobro. O kako je to lahko uciepljivati dieci pobožne misli na Boga, ako im pokažemo velikoliepna pojavljenja prirode! Doista veoma će lahko biti, da dieci pokažemo dobrotivnost i svemogućnost božju, ako ju pozornu učinimo n. pr. kad munja sieva i kad gèrmi, da se time zrak čisti i uzdèrmana zemlja da postaje plodonosnijom. — O kakva je množina stvarih, koje sve razglašivaju svemogućnost, dobrotivnost i najveću k nama ljubav nebeskog otca našega, te pobožan i pametan učitelj doista će se svake shodne prilike latiti, da pobožnost i ćudorednost u niežna sèrca mladeži uciepi, razvije i objači!

Mi moramo svuda, kad mladeži o Bogu pripoviedamo, pokazivati na bibličku poviestnicu, koja je najbolja knjiga za pèrvo podučavanje u vieronauku, samo da puno od toga zavisi, kojim načinom da učitelj one proste i krasne dogadjaje dieci pripovieda. Pobožan i ćudoredni nadahnut naučitelj doista će s najvećim uzbiljenjem bibličku poviestnicu mladeži svojoj predavati i svuda najbolje poučenje izvadjati. Sam spasitelj naš je spodobnim načinom podučavao. I zašto nebi mi sliedili krasni njegov primier, te kao spasitelj svojim učenikom, tako i mi mladeži svojoj krasotu cvietja i nebeskih pticah pokazivali i njoj pripoviedali, kako nebeski otac sve svoje stvorove hrani i odieva. Zašto nebi i mi najsvetije istine vieronauka skopčavali s običnimi pojavljenji u prirodi, da tim lagje uciepimo pobožnost u niežna sèrca dièčinska, što moramo svagda samo s najvećom ljubavju, uljudnostju i umierenostju činiti. Jedan

„Čl. 1. Tko rasprostranjuje lažljive ili izopačene viesti, koje su opasne javnom miru, ima se svotno po povierenike vlade kaznit zatvorom od jednoga do tri dana. Čl. 2. Ako se sbije ovakovo prekèršenje na miestu, gdie je više osobah sakupljeno, ili ako povoda dade kakvoj nalogi sviete, bit će zatvorna kazan od tri do osam danah povećana. Čl. 3. Ministru unutarnjih poslovah povieremo je izvedenje ovoga dekreta.

Dano 3. sèrpnja 1859. Izvanredni povierenik C. Buoncompaggi. Ministar unutarnjih poslovah B. Ricasoli. Ministar pravosudja E. Poggi.

Iz Turina 4. sèrpnja javljaju „Nordu“ o niekakvoj okružnici grofa Cavoura, koju je grof dne 1. sèrpnja izdao na sve sardinske poslanike u inozemstvu i koja je, vele, sliedećega sadèržaja: „Kralj vodi rat samo za narodnu nezavisnost, a ne iz želje prisvojit si tudje zemlje ili ugodit slavoh liepju; zato je odoleo svim ponudama, koje su mu silno i opetovano iz Romanje učinjene bile da preuzme diktaturu, i vazda se je jošte nadao, da će papinska vlada dobrovoljno izpunit želje naroda. Na miesto toga latila se je ista protivnih sredstvah i poslala je svoje Švajcare u Perugjiju. Da druge gradove, koji su se ratu za nezavisnost pridružili, sačuva od iste sudbine, koja je pohodila Perugjiju, zaključio je kralj, uzeti ih pod svoju zaštitu, nehoteći iz toga izvodit za budućnost nikakvih posliedicah.

Za sada je narodni rat pèrva misao i najveći interes svakoga taljanskoga rodoljuba.

— Iz glavnoga stana princa Napoleona, iz Biadene piše dopisnik „Timesov“ od 2. t. m.: Princ Napoleon ostavio je dne 30. lipnja u 6 satih u jutro Parmu. Austrijanci bili su svekolike plavi odveli ili utonuli, što više sažgali su niekoliko mlinah, da nam uzmanjka gradivo za pravljenje mostovah. Ništanemanje našlo se je blagovremeno više plavih, i pomoćju istih bio je naprema Kazalmagjoru pod princevim upravljanjem sagradjen most, posredstvom kojeg prešla je vojska prieko Pada. Austrijanska posada u Mantovi nije stavljala prelazu nikakvih priečkah na put i tako taboruje danas vaskoliki francuzko-sardinski sbor u Kanuetu i okolo njega. I moste prieko Olijija kod posliednjega miesta i kod Makarije sažgaše Austrijanci, ali naši indjeniri bèrzo ih opet popravljaju i tako se nadamo, da ćemo se po maršu od 3. ili 4. danah sastati s glavnom vojskom kod Golta ili Vilafranke, da ćemo, ako se [illegible] silom izvesti preprieko Ečave bit ćemo možebiti na onu točku, koja je za nas s početka odredjena bila, t. j. put mletačkih provincijah i u Friaul biti upravljeni, gdie ćemo jednom francuzkom izkèrcanom sboru pružajući ruku, biti u stanju, Austrijancima presieći svaku pomoć, koja bi im doći mogla s julijskih planinah, i obsiesti Mletke s kopna i s mora.

Što se našega (5.) sbora tiče, nalazi se u izvèrstnom, za borenje sposobnom stanju. Francuzi nose teškoće dugačkoga marša onom lahkoćom, koja se čini, da je dana samo francuzkim soldatima. Žaliboże neda se isto kazat o našem toskanskom pomoćnom sboru. To su ljudi, koje je liepo vidit, izvèrstni za manuvre od parade i od Austrijanacah neporočno uviežbani; no nismo na sadanjem maršu kod njih pravoga duha, uzleta a ni pravoga zapta opazit mogli.

Turin 5. sèrpnja. Sada uprav izišavše 105. službeno izviešće natoliko je zanimivo, što obsadu od Peskijere, koja je faktično 29. lipnja započela, datuje od 1. sèrpnja. Dne. 29. lipnja bila su opasana prednja utvèrdjenja na desnoj a 30. na lievoj strani Minčija. Onaj dio utvèrdjenjah, koi se nalazi na iztočnoj strani od Peskijere, najslabiji je. Što se tiče Cialdinove divizije, koja je udarila sievernim pravcem, došla je danas viest, da je jedan oddiel iste smiestio se na bèrdu Tonalu kod gornje Val-Kanonike. 10. piemontezka piešačka regimenta samienila je 9. u Brenu, koja se je iz Edola dalje uputila i svoje prednje straže do Moma, Inkudina i Vece pròmaknula. Dne 1. sèrpnja bio je general-lajtnant Cialdini s Garibaldom u Edolu, i iz istoga su zaključivali, da se radi o novom kakvom udarcu, no od kojega nije jošte poznata svèrha. Po glasu jedne iz Milana od jučerašnjega dana prispievše viesti iztekle su napokon sretno pèrve topčare kod Dezencana; njihova pèrva zadaća jest sada, da austrijanskim parobrodima na jezeru od Garde preprieče, da neučine kakve štete. Francuzki radnici, koji spajaju čamce kod Desencana, bili su opetovano od austrijanskih parobrodah iz topčarah pozdravljeni, no nije im time bila učinjena nikakva šteta. I iz Modenskoga dolaze neprestano dobrovoljni novčani prinesci na podporu rata za nezavisnost. U Genovu došla je četa gèrčkih dobrovoljacah, koji žele sudielovat kod borbe za taljansku nezavisnost, [illegible] junaka Marka Boçara, Aristotel Zacos. Gèrčka četa sastoji iz djakah, indjenirah i izsluženih oficirah; medju njima nalazi se i jedan pomorski kapetan gèrčke flote. Za koi dan očekuje u Genovi sbor [illegible] od 300 podoficirah i soldatah.

Francuzka.

Pariz 7. sèrpnja. Ja Vam saobćujem sliedeće pismo iz Genove, kojega sastavitelj posve je vierodostojan čoviek i tako stoji, da može znati, što se dogadja: Položaj zamèršuje se svakim danom. Na to se može zaključit iz ogromnih mierah, koje se čine, i iz potajnih pošiljakah oružja, koje se iz Genove upravljaju na „potlačene narode“. Jedino sredstvo, kojim se može paralizirat razvijajuća se koalicija jest, podići narode. Francuzke puške — neznam da li sa znanjem i htienjem francuzke vlade — ukèrcivaju se u sardinske ladje od 125 do 175 bačavah, koje idu u Galac. Ove odnosno male plavi mogu preći „prolaze od Suline“ netrebajući ih raztovarit; i tako se nije sada bojat da bi se tim odala tajna ekspedicije. Ne bez uzroka protivila se je Austrija slobodi brodarstva na Dunavu. Pet ladjah natovarilo se opet iznova za kneževine.

Oružje sakriveno je pod ugljevjem, a put se poduzima pod izlikom, da idu u Galac, Ismail itd. po žito. Od Galca odpravlja se, vele, dalje oružje. Jedan od učrednikah „Siecle-ovih“ obnarodovao je vèrstu adrese na „Niemce“, u kojoj im veli, da neka se samo mirno zadèržavaju, inače će Francuzka proizvesti rat narodnostih, a od toga neće prije odustat, dok neosvoji granice, koje ju idu.

— Constitutionnel javlja o sudbini austrijanskih zarobljenikah u Francuzkoj. „Većina stavila se je zemljoposiednicima i gospodarima na razpolaganje. Njihovo najmljenje kao radnici uredjeno je po oblastima, i stoji pod nadzorom istih, tako da nemože nitko prevarit ove nove radnike. Nadnica ustanovljena je polag jedne tarife, koja se ravna polag okolnostih miesta; svaki zemljoposiednik mora im davati potrebnu odieću. Narod se nije manje velеdušan pokazao nego li vlada; posvuda znaju stanovnici gradovah i selah izkazat štovanje hrabrosti ovih svojih protivnikah.“

Bèrzojavne i najnovie viesti.

London 12. sèrpnja. U jučerašnjoj siednici doljne kuće odgovorio je lord John Russel na pitanje Disraela, da vlada nije dobila nikakve neposredne prijave u obziru primirja, da nezna, da li se isto ima shvatit samo vojnički ili kao uvod k miru, no nada se, da će se stvar uredit posredstvom neutralnih silah ili i bez istih. Lord Malmesbury naumio je u četvèrtak predložit, da se Cavourova posliednja okružnica zajedno s odgovorom Englezke predloži.

---

učenaa je reko, da mnogi odrasli čoviek samo zato nije bio pobožan, jerbo je bio u vieronauku poučavan s prevelikom strogostju i neljudnostju.

Svèrhom poučavanja u vieronauku budi to, da u mladeži uzbudimo duboko poštovanje prama bogu, i da joj ugodnu učinimo pomisao na otca nebeskoga. A to možemo samo tad doseći, ako sami gojimo ljubav i neizmierno poštovanje prama stvoritelju svojem. Mi moramo duhom Isukèrstovim nadahnuti biti, ako hoćemo, da poučavanje u vieronauku kod mladeži dobar imade uspieh. No taj uzneseni duh neće u nas uništi samo prostimi riečmi i pobožnimi razgovori; mi moramo kèrstjanski živeti, te životom našim dati mladeži dobar primjer. — Paz te dakle roditelji i učitelji, da neostane vieronauk kod dieco Vaše samo predmet pameti; vaš život pokazuje vieru vašu. Kada diecu kaznite, činite to u ljubavi, da na vas diete nebude mèrzilo. Kada govorite, govorite istinu, budite uljudni prema svojem iskèrnjemu, i poštujte svakoga, da se i diete nauči, bližnjega svojega poštovati; dajte i ostavite svakomu, što je njegovo, pa i diete vaše neće se tudjih stvarih niti dotaknuti.

Mladež mora viditi, kako i njezini roditelji boga mole, i ova molitva mora biti izgovarana u najvećoj poniznosti i pobožnosti; nu kad diete još boga moliti neznade, tu neka ipak klekne i ručice svoje k bogu, izvoru svega dobra, uzdigne, ovimi vanjskimi znakovi pobožnosti dojista će se njegova duša oplemeniti. Sve što imademo jest od boga, i zato mu moramo veoma zahvalni biti i njega prositi, da nam i u buduće sve potrebno dade. Kad dakle Boga molite, kleknite i uzdignite ruke svoje prema nebu, te s najvećom poniznostju i tvèrdom vierom boga molite. Nevierujmo riečim Rousseau-ovim i njemu spodobnih mudracah, koji ni akve nečini razlike medju molitvom nie žnoga dieteta i na pamet naučenimi riečmi papige.

Recimo višeputah dietetu: Ja sam otac tvoj, ja sam majka tvoja; nu bog je otac svijuh nas i svih ljudih; On je posvuda nazočan, premda ga viditi nemožemo, Njegova ljubav čini, da se sve miče i raste; On odieva nježno cvietje najkrasniim bojami, te hrani ptice i živine; bez njegove volje nemože se ništa dogoditi, a sve što nas zapade, budi ono dobro ili zlo, dolazi od njega. — Otac i majka tvoja te ljubi, ali bog je mnogo bolji i ljubi te više, nego tvoji roditelji itd. Mladež će si doista u najvećoj poniznosti duboko uciepiti rieči ove, koje nama od sèrca proizlazi, i mi smo time pèrvo sieme pobožnosti, poniznosti i ljubavi prama bogu zasadili u niezino sèrce. Tim ćemo izpuniti rieči božanstvenog spasitelja: Iz ustah malenih i nedužnih pripravio sam si slavu svoju.

Ovakvim načinom je vieronauk pravi odgojitelj nježne mladeži, te način taj vriedi puno više od prostoga poučavanja, opominanja i ukoriranja.

Kako smo već gori kazali, moramo nauk o Bogu predavati s najvećom ljubavju, poniznostju i pobožnostju, te budimo uvieren, da će poučavanje takovo imati dobar uspieh, i da ćemo iz mladeži naše odgojiti ćudoredne, pobožne i kriepostne kèrstjanike, koji će s radostju i veseljem izpunjavati božanstvene i ljudske zakone. (Dalje će sliedit.)

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 6949 (Fin.—17) 3—1

Oglas dražbe.

Dne 11. kolovoza pred podne preduzet će se javna prodaja dèržavne kuće br. 46 u Senju na jedan kat sagradjene iz čvèrsta gradiva, gdie je prije stanovao solar.

Fiškalna ciena ustanovljena je sa 3266 fr. 30 kr.

Kupit ju želeći pozivlju se time, da rečenoga dana u Senj dodju glavom ili da pismene, propisanim formalitetima i 5% vadiumom obskèrbljene ponude pošlju prije početka ustmene dražbe.

Ostali dražbeni uvieti mogu se vidit kod ovoga financijalnoga kotarskoga ravnateljstva i kod c. k. dobodarskoga glavnoga ureda u Senju.

C. k. financijalno kotarsko ravnateljstvo.

U Rieci dne 5. sèrpnja 1859.

Br. 6693 1859. (DS —49) 3—3

Oglas.

Uslied naloga vis. c. kr. zemaljske [illegible] za osobna odnošenja od 4. t. m. br. 575 razpisuje se time natiečaj za popunjenje službe kotarskoga aktuara kod svetoivanskoga c. k. miešovitoga kotarskog ureda izpražnjene sa godišnjom platom od 420 fr. a. vr.

Natiecatelji za ovu [illegible] imaju svoje valjano obložene molbenice [illegible] službenim putem unutar 14 danah od [illegible] uvèrštenja ovog izroka u službenom listu [illegible] Novinah računajući podnieti podpisanoj [illegible] oblasti.

[illegible] k. županijska oblast.

U [illegible] dne 6. sèrpnja 1859.

C. k. županijski predstojnik
Bunyevac s. r.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PETAK DANA 15. SERPNJA 1859. Broj 159.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Uredovni dio.

Gospodin grof Marko Bombelles i obćina Vlaška izjavili su se, da su pripravni 14 ranjenih vojnikah na račun zaklade tamošnje bolnice bez traženja svake nagrade sa 1. kolovoza t. g. preuzeti i dovesti iste od željeznice na podvozima; — liečenje preuzet će tamošnji županijski lieкar i predstojnik obćine Ivan Haslinger; što se s najtoplijim priznanjem dostavlja do obćega znanja.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtvenoga predsiedničtva.

U Zagrebu dne 11. sèrpnja 1859.

Gospodin školski savietnik dr. Antun Jarz predao je Nj. preuzvišenosti gospodinu banovom namiestniku iznosak od 20 fr. a. vr. za opreme hèrvatsko-slavonskoga dobrovoljačkoga zbora.

Ovaj patriotični dar stavlja se do obćega znanja s najtoplijim priznanjem.

U Zagrebu dne 12. sèrpnja 1859.

Za one učiteljske kandidate, koji se k dosadanjim učiteljskim izpitom staviti nisu mogli, odredjuje se ovim izpitni rok, i to za pismeni izpit na 2. i 3. a za ustmeni na 5. kolovoza o. g.

U Zagrebu dne 15. sèrpnja 1859.

Ravnateljstvo preparandije.

Izpiti za privatiste dèržat će se na ovdiešnjoj gornjogradskoj glavnoj učioni dne 7. kolovoza o. g. — Učenici, što su za pitati, imaju barem dan prije kod ravnateljstva prijavljeni biti.

U Zagrebu dne 15. sèrpnja 1859.

Ravnateljstvo gornjogradske glavne učione.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč 13. sèrpnja. Jučer u 4 sata 20 minutah po podne došlo je 230 a u 9 satih 30 min. u večer opet 300 ranjenih momakah iz Italije i smiešteno je u kasarnu na Heumarktu.

— „Prag. Ztg“ piše, da je u Pragu Nj. c. visost g. nadvojvoda Albreht, zapoviednik III. armade, proglasio prieki sud za sve one, koji pokušavaju vojnike navoditi na odbiegavanje ili nevierstvo.

— U austrijansku dèržavu nepušta se londonski niemački nedeljni list „Herman.“

— Za hrabrost u boju kod Magente blagoizvolilo je Nj. veličanstvo darovati: red gvozdene krune II. razreda Gjorgju Draženoviću, majoru u *pieš. reg. Nj. velič.*; kèrst za vojničke zasluge: Ivanu Grubišiću, kapetanu u pieš. reg. Hartmann; Franji Župančiću Frankenbachskom i Nikoli Todoroviću, kapetanima u pieš. regim. nadv. Vilhelma; Todoru Kirkoviću, podporučniku u pieš. reg. vel. vojvode baskog; Ivanu Tomiću, kapetanu u pieš. reg. kralja belgijanskog; Ivanu Zoriću, podporučniku u pieš. reg. Culoz; Petru pl. Hraniloviću [illegible] reg. nadv. Ferdinanda Este; Danilu P[illegible]ovhevniku, vitezu Ivanu Bogoviću K[illegible] pieš. regim. nadv. Josipa; — zlatni kèr[illegible] Josipu Fersteru, podliekaru u 2. bans[illegible] reg. — Svoje najvišje pohvalno priznava[illegible]lilo je Nj. velič. car izreći: grofu Gju[illegible] fml.; Pavlu Popoviću kapetanu u pieš. [illegible] kneza Lichtensteina; Ivanu Tomiću nadporu[illegible] u *pieš. reg.* Hartmann; Augustu pl. Jurkoviću nadporučniku u pieš. reg. vel. vojv. baskog; Aleksandru Veseliću podporučniku u pieš. reg. kralja belgijanskoga; Henriku Malinariću Silbergrundskom nadporučniku u pieš. reg. nadv. Sigismunda; Jovanu Nosiniću kapetanu i Maksimilijanu Žefaroviću nadporučniku u pieš. reg. princa baskog; Radivoju Medakoviću u pieš. reg. nadv. Ernesta; Ivanu pl. Rukavini nadporučniku u 2. banskoj granič. regim.; baronu Emilu Tkalčeviću kapetanu u gen. štabu.

Podpukovnik Petar Preradović od gen. kv. m. štaba postao je pukovnikom.

Antun Heilmann major od 2. banske reg. umirovljen je.

Major Dimitrija Nešković od pieš. regim. Dom Miguela postao je podpukovnikom.

Mletci 9. sèrpnja. Sklopljenje primirja na pet nedeljah danah, poznato će vam istina već biti bèrzojavom, no ništanemanje moglo bi vas zanimati, da doznate pobližje viesti o načinu, kako je isto ovdie obznanjeno bilo.

Već od više danah razneli su se glasovi o sklopljenju primirja, kojima se istina iz pèrva nije vierovalo, no malo po malo sve su se većma potvèrdjivali. Prekjučer u podne u 4 sata dobio je zapoviednik ovdiešnje tvèrdjave, podmaršal baron Aleman, bèrzojavnu viest od pèrvoga glavnoga adjutanta Nj. veličanstva, kojom mu se nalaže, da pošlje zapoviedniku francuzke blokadne švadre jednoga parlamentara i da ga ubaviesti, da se francuzki general Fleury nalazi u glavnom stanu Nj. veličanstva u Veroni, da na nalog cara Napoleona povede razpravah za sklopljenje primirja, i da se toga radi francuzki odmiral na zapovied svoga cara ima do dalje naredbe uzdèržavat od svih neprijateljstvah. Dalji pismeni naputci sliedit će.

Odmah po primljenju dotične note, bio je kapetan Bittner na brodu „Messaggiere“ odaslan kao parlamentar. Kad je brod neprijateljskoga zapovienika opazio parlamentarsku zastavu, i sa svoje strane razvio je istu i odaslao čamac, koi je austrijanskoga parlamentara doneo na neprijateljski linejski brod, gdie je isti predao svoju depešu, i poslie 10 minutah od prilike vratio se opet u Mletke i izručio je odgovor neprijateljskoga admirala vojničkom gubernatoru.

Za Mletke je sklopljenje ovoga primirja od osobite važnosti, budući da je uprav noćas svakolika neprijateljska švadra došla pod Mletke a i sada ju je vidit. Koliko se može razabrati sastoji ista od prilike iz 6 linejskih brodovah, 12 fregatah i od prilike 26 drugih plavih razne veličine i imena. U ostalom stoji jedan dio flote i pod K ogjom i Palestrinom. Gore imenovani brodovi stavili su se prema Lidu, Malamoku, Trepontu i Alberonu i da nije medjutim došlo primirje kao kakav Deus ex machina, možebiti bi već danas zaorila tutnjava topovah, dočim se sada ista steže samo na niekoliko pozdravnih hitacah.

Sèrbija.

Novi austrijski glavni konsul za Sèrbiju, c. kr. major Borovička, došao je u Beograd 18. lipnja. Privremeni glavni konsul, c. k. savietnik kod poslanstva grof Gjorgji, odlazi 22. — „Wanderer“ piše, da je sèrbska vlada zabranila primanje turskog srebèrnog novca u dèržavnim kasama. Ovaj novac jako se bio pojavio, odkako je u grad došlo više vojske turske.

Moldavia i Vlaška.

Knez Kuza pozvao je kući one deputirce, [illegible] su otišli u Carigrad po njegovo potvèrdjenje. Veli u pismu, da je već 4 mieseca prošlo, kako nema ni odgovora, ni kakva roka. On je ut[illegible] nestèrpljenje narodno, budući su ga pripoznale sve jamčeće sile, pri tom preustrojavaju se dèržavne ustanove i nastupila je novčana kriza. Budući da je sada vrieme došlo, da otačbina mora imati sve svoje sinove na skupu, a pri tom su i veljki troškovi za deputaciju, to se ona poziva kući. Naručuje joj pak, da se prije polazka zahvali predstavnicima jamčećih silah, a i velikom veziru da iz svi poštovanje i da mu kaže, da se vlaško - moldavski narod nadao, da će mu se na želje većma obzirati.

Turska.

„Tem. N.“ pišu iz Mostara 9. lipnja, da je dan prije odandie u Bileću otišao paša mostarski Vasif paša sa portinim komisarom Šefik bejom, da se sastanu sa Dèrviš pašom i dogovore se, kako da se pobunjenici pokore. Kao da će u tom slabo uspieti, budući da raja nevieruje turskim poklisarima i boji se, da će prije ili poslie bunu glavom platiti. 6. lipnja blizu Gackoga bilo je čarkanja medju turskom vojskom pod Ahmed pašom i pobunjenicima. Turci nadjačaju ove i u gonjenju zarobe ih 80, kojima već nom skinu glave, budući su bili od nieke hajdučke čete.

„Bigarija“ piše: „U Bugarskoj podnosi gèrčki jezik ista gonjenja, kakva je malo prije podnosio bugarski. U školama, u cèrkvama, nigdie mu nedadu pristupa. Ali u različnim prilikama nisu naši Bugari mirni, i često podnose od gèrčkoga svećenstva zla i napadanja. Nije čudo da vidimo tako što od ovih izjelicah, ali vremenom sve će se promieniti, gèrčke vladike poznat će s kim imaju posla i Bugari će upravljati prirodno stado svoje.“ Zatim navodi spomenuti list, kako je u Karlovu oslabio upliv gèrčkoga jezika. U Svištovu su nieki mladi ljudi 24. svibnja poderali u bugarskoj cèrkvi jednu gèrčku knjigu.

— Diplomatima je palo veoma u oči, što ni englezki ni austrijanski poslanik nije bio na časti, koju je sultan dao ruskom velikom knezu Konstantinu; pèrvi zato ne, što mu je suprasi bolio zub, a internuncius zato, što je dan prije pao bio na stubama.

Talijanska.

Grof Cavour poslao je 14. lipnja okružnicu sardinskim predstavnicima kod drugih dvorovah, u kojoj razlaže svoju politiku. Počinje običnom tužbom na austrijsko gospodarstvo u Italiji i nastavlja: „Neprijatelja iztierasmo iz sardinske zemlje i pobiede kod Palestra i Magente otvoriše nam Lombardiju. Tu se potvèrdi naša predsuda o moralnom raspoloženu u lombardo-mletačkoj zemlji i u malim dèržavama. Pokaza se, kako narod misli. Obćinske vlasti, koje je Austrija ponamieštala, proglasiše sbacanje stare vlade, ponoviše savez od 1848. god. i jednodušno potvèrdiše sjedinjenje sa Sardinijom. Ovo je milanezki obćinski saviet učinio još dok su u Milanu bili austrijski topovi.“ Poslie dokazuje, da kralj sardinski primajući ovu izjavu narodne volje nekvari ugovore nikako; grof Cavour baca krivicu na Austriju, da je ona poderala ugovore od 1814. i 1815. godine! Veli, da silom pritisnute talijanske zemlje opet dobiše svoje prirodno pravo, sjedinivši se kao 1848. god. sa Pijemontezkom, isto kao braća, koja se poslie dugog težkog razstanka opet nadjoše. „Svèrha ovom ratu taljanska je nezavisnost i da se Austrija izključi iz Italije. Ova stvar plemenita je i nemože joj se važnost sakriti; ona je svèta, i napred mora zadobiti simpatije prosvećene Evrope. Moramo reći, da smo tu simpatiju uviek imali... Evropa je preko svojih najboljih dèržavnikah izjavila svoje učešće u sudbini zlosretne

Italije. Tek u posliednje vrieme kao da se pobudila nieka sumnja. Sumnjaše donikle na velikodušno zauzimanje cara Napoleona za nepravedno napadnuta saveznika i za ugnjetan narod. Htiedoše tamo čestoljubje i želju za osvajanjem naći, gdie je upravo bila samo plemenita odanost pravdi i pravu, i dužnost sačuvati dostojanstvo i korist Francuzke" Tu pominje, da su rieči Napoleonove u početku rata i njegova proklamacija milanska umirila sviet. Nada se, da se evropsko ravnoviesje neće pokrenuti, „i da će u Italiji biti jaka kraljevina, kao što je prirodno naznačena jedinstvom narodnoga porekla, jezikom i običajima, i kao što je diplomacija još prije u obću korist Italije i Evrope htiela načiniti. Sa vladom Austrije i dèržavah, koje su svoju sudbinu skopčale sa njenom, prestat će viečitog uzroka nemirima, poredak će dobiti jemstva i ognjište revolucije ugasit će, a Evropa moći će se bezbrižno odati velikim mirnim poslovima, sa kojih se poštuje naše stolietje." Naposliedku veli grof Cavour: „S radostju ponavljam pri kraju ove depeše, da je naša stvar plemenita i pravedna. Mi to možemo i moramo javno priznati i uzdamo se, da će pravda pobiediti."

Rusija.

Po viestima iz Petrograda oruža se Rusija sasvim ozbiljno. Sada će moći krenuti 150—200 hiljadah momakah. Sin grofa Šuvalova otišao je u Napoleonov glavni stan sa pismom cara Aleksandra, gdie ovaj čestita Napoleonu na dosadašnjim uspiesima u Lombardiji.

U Nižnjem Novgorodu bio je strašan požar, veliki deo varoši izgorio je. U obće nepamte se u Rusiji tako mnogi i veliki požari kao ove godine.

Švajcarska.

Curik, 6 sèrpnja. Jutros ostavili su nas ovdie internirani Austrijanci. Oni su na željeznici odputovali u Kurh. Kao što se čuje, ostat će oni medjutim u Bregencu. Oficiri čete obnarodovali su sliedeću zahvalu: „Mnogobrojni dokazi prijaznog udioničtvovanja, koji su austrijanskim soldatima interniranim u Curiku za trajanje njihova bavljenja od pučanstva u dio pali; znatni darovi u novcu, duhanu, pèrtenini itd., koji su proizišli iz ovoga učestja, obvezuju austrijanske oficire ove čete izrazit svoju najsèrdačniju zahvalu zato u ime soldatah. Uzpomena na prijazni, gostoljubivi Curik i na dane, koje smo u njem proživili, spadat će medju najugodnija siećanja svakoga pojedinoga, i ćut zahvalnosti austrijanskoga soldata jamči zato, da uživano švajcarsko gostoljubje neće ostat nepoznato ni u najudaljenijim krajevima Austrije." Još na železničkih kolah pozdravljali su odilazeći soldati grad Curik živahnim klicanjem.

Francuzka.

— „Constitutionnel" slavi počinak oružja i pripisuje zaslugu istoga jedino caru Francuzah. U svemu je ova mir obećajuća viest izvanredno dobro primljena bila. U Parizu očekuju, da će car jošte pred 20. t. m. doći onamo, no on neće jošte dèržati svečan ulaz i carica Evgenija vodit će dalje vladarstvo. Polag službenih viestih prispievših u Paris bio je položaj obiuh neprijateljskih vojskah kad se je sklopilo primirje sliedeći: Francuzi i Piemontezi stajali su na lievoj strani Minčija, od Peskijere počamši sve do Mantove. U Valegjiju bio je carev glavni stan a u Monzambanu kralja sardinskoga. Austrijanci nalazili su se stranom u obkopanom taboru od Verone i njihove linije vukle su se od onud tja do Mantove. Prednje straže obiuh vojskah bile su jedna od druge udaljena samo niekoliko kilometarah. U jednom parižkom pismu čitamo:

„Za vojske, koje si medju Minčijom i Eča-vom naproti stoje, bilo je primirje pravo dobročinstvo neuzimajući u obzir inih razlogah, koji su ga proizveli. Vrućina popela se je u posliednje vrieme na 36. do 37. stupanj, i negledeć na mnoge ranjenike, nastajalo je množtvo bolieštih. Tifus traži na obim stranama svoje žèrtve i polag jedne privatne viesti iznosio je broj napadnutih od njega malone do 11,000. Mnogi francuzki vojnici obolieli su i od sunčane pripeke.

— Iz jedne „Moniteurove" note doznajemo da su neutralne velike sile t. j. Englezka, Ruska i Pruska učinile pèrvi korak u obziru primirja. Ove su ponudile posredovanje, kojega pèrvi čin imao je biti primirje. Car austrijanski i car Francuzah primili su ponudjeno posredovanje time, što su malo danah zatim, pošto se je posredovanje započelo, sklopili medju sobom primirje i tako su pogadjanju otvorili široko polje. Ova činjenica od velike je važnosti, jer dokazuje, ako povedene razprave imale budu uspieha, da će se taljansko pitanje od evropskih silah zajednički riešit a ne posebnim ugovorom medju ratujućim silama.

Velika Britanija i Irska.

Od „Modre knjige" englezke o Italiji navodi S. D. još sliedeću depešu englezkoga poslanika u Petrogradu od 15. veljače o. g. U ovoj kaže: Uzrok, što se Rusija nemieša u današnju evropsku razmiricu, taj je, što se dèrži i što u niekoliko mora da se dèrži štednje, kako bi posliednji gubitak popunila, dok se je ostala Evropa u rat zaplela. Ali ima još jedan uzrok, koi Rusiji još manje na čest služi, koga ruska vlada jedva sakriva, a obćinstvo ga javno izriče, a taj je nadanje, da će se budući rat zavèršiti poniženjem Austrije. Neutralnost, koju je Rusija predložila, u koliko se tiče Austrije, sasvim je neprijateljska i zato jedva zaslužuje ime neutralnosti. — „Modra knjiga" ništa nespominje za kakav ugovor medju Rusijom i Francuzkom za napadanje i obranu. Samo se spominje kao „raznešen glas", koi je u Englezkoj pričinio neprijazan utisak.

Dne 30. lipnja govorili su ministri novi u oba parlamenta o svom pravcu i politici. — U gornjem parlamentu govorio je lord Grenvil o tome. Reče, da ništa nije žalostnije, nego što se moraju evropske sile neprestano oružati, ali Englezka se mora oružati, ne što se kakvoga napadanja ima bojati, već da svojim diplomatskim poslovima veću važnost pribavi. U ratu taljanskom naumila je vlada dèržati se stroge neutralnosti, kao što i zemlja želi. Ali ona će se i za mir starati. Lord Rutland krivi vlastoljubje sardinskoga kralja, da je krivo sadašnjem ratu; tako reče i lord Hauden. — U dolnjem parlamentu govorio je lord Palmerston kao i Grenvil, samo što se je jasnije izrazio. Naposliedku i Char. Napier diže glas po običaju svome, da se Englezkoj valja oružati, ako hoće da je sigurna od Francuzke. Veli, da Francuzi prave velike napredke u Italiji pod predvoditeljstvom „velikoga muža", da su počinili diela, koja se mogu uzporediti s onima Napoleona I. Tko zna, na što će sve to izići? Ako se Napoleon vrati kao pobieditelj, hoće li se moći uzdèržati? Ovoj besiedi smijali su se u parlamentu i rekli su junačkom admiralu, da to nespada u „red."

Dne 5. sèrpnja govorio je u parlamentu lord Redcliff o taljanskom pitanju. I on se je izrazio za neutralnost i za oružanje Englezke. Dne 6. sèrpnja rekao je lord Grandvil, da se nikada Englezi nisu imali manje bojati kakvoga napadanja nego sada.

— „Morning Post", organ Palmerstonov, piše o primirju, kako sliedi:

„Čini nam se da je ponos Austrije prevelik, nego da je predlog (primirja) od njenje strane doći mogao i zato mislimo, da je on nadahnutje francuzke umierenosti. On ima bez sumnje za svèrhu mirovno dovèršenje rata. Francuzi su dosad bili slavodobitni. Oni su došli dotle, da udare na posliednje austrijanske pozicije u Italiji i po svoj prilici da ih jurišem uzmu. Uzmimo, da je to učinjeno, tada stoje licem naproti velikom austrijanskom bratu, niemačkom savezu. Misao na obćenit i velik evropski rat sadèržaje u sebi niešta strašnoga. Neleži u planu Francuzke razorit Austriju. To bi bilo isto tako pogibeljno kao beskoristno. Zato je Napoleon stao, da vidi, da li će se Austrija skloniti, da svoju sigurnost i pristojan mir kupi ustupljenjem svoga gospodovanja u Italiji. I sva Evropa posredovat će sada svojim savietom i pokusit će prepriečit da se opet ponovi rat. Sloboda Italije dobljena je, i time je dosta. Neka se Francuzka sada natrag povuče. Neka se dado Sardiniji dio, koi joj ide, vlada papina neka postane svietska a Napulj neka se vrati konštitucionalnomu načinu vladanja. To su temelji mira, koi će Italiji dati nezavisnost i nov život itd."

— Polag parižke korešpondencije od D. N. zamienit će lorda Cowleya na njegovom poslaničkom miestu markez of Normanby, dèržavnik koi istina misli više po bonapartički, no ipak veoma je Austrijancima privèržen.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Beč 13. sèrpnja. Povratak Nj. veličanstva cara očekuje se medju danas i sutra. Nj. veličanstvo carica odputovala je na susret svom jasnom suprugu i po glasu prispievših viestih došla je već jučer u 5 satih po podne u Gradac i poslie kratka zadèržanja nastavila je svoj put u Ljubljanu.

Livorno 4. sèrpnja. Medjutonja toskanska vlada dopustila je austrijanskim kapetanima, da opet preuzmu svoje ladje. Isti smiju tek na dalju naredbu odputovat.

Madrit 4. sèrpnja. „Corresp. autogr." javlja, da je opreznosti vladinoj za rukom pošlo predusresti izvedenje niekih demokratičnih planah u provincijama Alikante i Murcija. — Španjolski bieguna Sixto Camaro nestao je iz Lizabone.

Gg. Dr. Dimitrije Demeter, Ivan Kukuljević i Adolfo Weber za prosudu predloženih igrokazah uprošeni izviestili su kazališni odbor o svom mnienju. Uslied prosude ove nagradjeni su:

G. Matija Ban za svoju izvornu dramu: Dobrilo i Miljenka pèrvom nagradom od 300 for. sr., ili 315 for. a. vr.

Za drugi razred: veselu najme ili pučku igru izvornu nije bilo nagrade vriedna komada.

G. Stiepan Horvat za najbolji prevod: „Toma Morus" tretjom nagradom od 100 for. sr., ili 105 for. a vr.

Dočim ovo do obćega znanja dostavljam zajedno se zahvaljujem gorirečenoj gospodi suditeljem za njihov rodoljubni trud.

U Zagrebu 9. sèrpnja 1859.

Vukotinović.
Predsiednik kazališnog odbora.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 2508 (Pz.—23) 3—2

Natiečaj.

Kod poštanskog odpravničtva imajućega se podići u kotarskom miestu Čabru ima se popunit miesto poštanskoga odpravitelja.

Isto će se medjutim samo sa službom listovne pošte zabavljat i stajat će u savezu sa c. k. poštanskim odpravničtvom u Laasu posredstvom piešačke pošte, koja ide svake nedielje četiri puta.

Za poštanskoga odpravitelja dozvoljava se godišnja plata od osamdeset (80) forintih, uredovni paušal godišnjih dvadeset (20) forintih i kao naknada za izdèržavanje piešačke pošte idnće 4 puta svake nedielje u Laas i natrag godišnji iznosak od dvie sto osamdeset (280) for. austr. vr.

Natiecatelji za ovu uz sklopljenje službenog ugovora i položenje jamčevine 100 fr. aust. vr. imajuće se podielit službe poštanskoga odpravitelja, imaju svoje valjano biljegovane molbenice pod dokumentiranim izkazom svoje dobe, dosadanjega zanimanja, razmierima svoje imovine i svojega ćudoredno-političkoga dobroga ponašanja do 21. sèrpnja t. g. kod podpisane poštanske direkcije podnieti, pri čem se opaža, da će se pod inače jednakim razmierima onom natiecatelju dati prednost, koi će se zadovoljit s manjim glasničkim paušalom

C. kr. poštanska direkcija za Hèrvatsku i Slavoniju.
U Zagrebu dne 1. sèrpnja 1859.

Klempay s. r.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 16. SERPNJA 1859. Broj 160.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb 16. sèrpnja. Pišu nam is Praga: Nj. preuzvišenost g. biskup djakovački **Josip, Juraj Strossmayer** poklonio je akademičkom čitaoničkom družtvu — kojega je bio u velikoj siednici članom imenovan — 100 for. a. vr. Hvala mu na tom krasnom činu!

Is Požona. (K. l.) Na molbu požunskih Slovakah naredio je uzoriti prabiskup ostrogonski, da im se u kapucinskoj cèrkvi propovieda slovenski, no da u to ime svake godine kapucinskomu samostanu plaćaju 60 fr. sr. Budući se je medju mnogobrojnimi istina ali ubogimi tamošnjimi Slovaci težko sabirala i ta svota, pokloniše slovenski rodoljubi prečastna gospoda Gjuro Tvrdy, opat i pojac, i brat mu Stiepan Tvrdy, kanonik kaptola njitranskoga, i to pèrvi 1000 fr. a drugi 100 fr. sr. u razteretnicah, da se iz kamatah samostan kapucinski namiruje. Požunska slovenska občina poslala je dva muža u Njitru, da se veledušnim darovnikom u ime svih liepo zahvale.

Beč 12. sèrpnja. Nj. kraljevska visost gospoja vojvodinja modenska došla je danas u pratnji nadvojvodinje Hildegarde iz Weilburga kod Badena u Beč i prebivat će niekoliko danah ovdie.

— Uvieravaju nas da priobćimo, da je Nj preuzoritost stožerenik Rauscher svoju lietnu palaču u Gornjem Sv. Vidu priredio za bolnicu za ranjene oficire i soldate

— Osvojiteljima redatoga topa, koi se već nalazi u c. k. arsenalu izručen je počastni dar od 100 komadah carskih dukatah posvećeni u tu svèrhu po jednom galicijanskom plemiću.

— Većina ovdiešnjih posiednikah kupaljih stavili su sbodan broj bezplatnih kupeljih za oporavljajuće se ranjenike na razpolaganje.

— Iz raznih miestah u Dolnoj Austriji dolaze sada svaki dan veoma brižljivo modracima priredjena seoska kola u Beč, kojima si odvažaju seljaci one ranjene soldate iz sbornih bolnicah, kojih niegovanje preuzeli su dragovoljno usliod poziva miestodèržtva.

— Deset opaticah niemačkoga reda, koje su došle iz Slezke, otišle su danas posredstvom južne željeznice u Veronu, da se u ratnim bolnicama posvete niegovanju boliestnikah.

— Pèrvi transport oporavljenih ranjenikah, koji su liečenja radi po krunovinama smiešćeni bili, danas je otišao k vojski u Italiju posredstvom južne željeznice.

— Jedan oddiel magjarskih dobrovoljacah danas je posredstvom zapadne željeznice otišao na miesto svoga opredieljenja i razgledala ga je u kolodvoru Nj. visost prejasni gospodin nadvojvoda Albreht.

Niemačka.

Berlin 3. sèrpnja. Jučer je ruska carica Mati došla u Potsdam. — „Hamb. B. H" kaže, da je lord Russel poslao u Berlin notu, u kojoj se je izjasnio, da će se od englezke strane ostaviti sieverno i baltičko more Francuzima isto kao sada jadransko, ako se niemački savez umieša u rat, ma da ga je Englezka od toga odgovarala, i ako na njega nenapadne najprije Francuzka. — Raznio se je glas o sastanku niemačkih vladalacah u Tečenu kod Bodenbacha; glas o sastanku austrijanskoga cara i pruskoga princa regenta nepotvèrdjuje se.

Austrijski poslanik u Frankfurtu baron Kibek predao je niemačkoj saveznoj skupštini pregled od vojske, koju Austrija ima dati za savez. Ove vojske ima za 32000 piešakah, 4000 konjanikah i 150 topovah više, nego što bi Austrija imala u niemačku saveznu vojsku davati. Vojskom zapovieda Nj c. visost nadvojvoda Albreht.

Nasavci su pozvali Niemce, da neostave u ovom ratu samu Austriju, niti da čekaju dok Austrija neklone od umora, a diplomatska i vojnička uprava Niemačke osim Austrije da se preda Pruskoj. Uz ovaj poziv pristao je Frankfurt, Štutgart i druge varoši u Niemačkoj.

Na 26. sèrpnja sazvan je izvanredan i narodni sabor u Bavarskoj da odobri novacah za vojsku.

— „Köln. Ztg." piše: Austriji se čini, da niemačkim granicama prieti pogibelj, da ima niemački savez pravo Francuzkoj naviestit rat i da se zato ima mobilizirana savezna vojska stavit pod vojskovodju saveza. „**Nasuprot berlinski kabinet misli, da do sada nema povoda za savezni rat, on hoće da posreduje, da se mir sklopi i zahtieva** od svojih niemačkih saveznikah vojničku podporu **ovoga** političkoga dielovanja. **Njemu nije Austrija manje nego li Francija partaja;** zato bi moralo preuzetje pruskoga zapoviedničtva nad austrijanskim kontingentom faktično ukinut svaku sposobnost za izvèršavanje posredničke uloge."

— Jedan dopis „Pr. Ztga" iz Pariza opaža, da nije nikakva viest o pobiedi ni s daleka proizvela onaj utisak, koi je tamo prouzročio „Moniteurov" glas o sklopljenju primirja dne 7. t. m. Ista opazka opominjuća na oprez službenoga lista ostala je neopažena.

Talijanska.

Iz Bolonje pišu 5. sèrpnja „Indépendancu": „Mislim da mogu javit, da će s komisarom Massimom d' Azeglio ovamo doći dvie sardinske regimente ili da će za njim sliedit. Položaj postaje ovdie svakim danom opasniji i razdraženost je tolika, da svakako za neobhodno potrebno dèržim, da ovamo dodje kakvagod vojska, da na taj ili onaj način ovdiešnje pučanstvo izidje iz krivoga položaja, u koi je došlo. Ovaj položaj počeo je onim danom, kad se je bolonjezka deputacija ovamo vratila neoslobodivši nas iz stanja neizviestnosti, koje nije moglo dalje trajati. Pripadamo li papi, ili kralju, ili caru, uobće ikomu? pitaju ovdie obćenito. No hoće li dosta biti dvie regimente, da uzdèrže **status quo**? Hoće li iste moći i htieti da zajaze čuvstva pučanstva, koja priete izići iz svoga

---

Kojim je načinom moguće mladež ćudoredno odgajati?

Od Vienceslava Maříka,
učitelja na uzornoj glavnoj učioni u Zagrebu.

(Nadalje.)

2. Kućnost ili domaćnost.

Kućnost je sunce, koje cieli naš život usrećuje i oblažuje. Ako kažem kućnost ili domaćnost, to razumievam: marljivost, dobar red i štedljivost, i to sve u tako krasnom savezu, kao da je to samo jedna kriepost, koja vodi do najvećeg blaga i sreće zemaljske. Priučenje i priviknjuće na ovu domaćnost veoma je važno, da se čoviek oplemeni i usreći Bez kućnosti, t. j. bez marljivosti i dobroga reda neće nam ni jedan posao za rukom poći.

A kako si možemo kućnost prisvojiti? — Priučavanjem ili priviknutjem.

Svaki od nas dobro znade, kako dieluju zločeste navade na čovieka; te zar nebi mogle i dobre navade na čovieka dobro dielovati, ako se samo za dobe uciepe u [illegible]deži? I zato učimo diecu odmah u niežn[illegible] njihovom dobrom redu, marljivosti, čistoći, [illegible]dljivosti i čednosti. — Svako diete neka si [illegible] čisti, čuva i u redu dèrži. Nedajmo [illegible] obsluživati, [illegible]mo na to, da za sve [illegible] za sve da se [illegible]. Dieca moraju biti [illegible] medjusobni naučitelji, [illegible] jedan drugoga mora uzajemno podučavati. [illegible] i nečistu diecu nepustimo nikada medju [illegible]. Dieca moraju u svojoj sobi sve čisto i dobro uredjeno imati, i s malom zadovoljna biti, te ono, što imadu, nesmiju pokvariti ili uništiti. „Ako hoćemo, da se mladež na sve privikne", kaže jedan učeni pedagog, „to ju nesmijemo na ništa priviknuti", jer čim manje potreboćah i navadah imade, tim laglje može svaku nuždu i nevolju tèrpeti, tim laglje se nauči u svakoj biedi u Boga i njegovu pomoć uzdati.

Jest i ostat će glavno načelo odgajanja, da nesmijemo umnoživati potriebštine diece, već da ih moramo prije umaljivati, jer time ćemo učinit sreću mladeži od vanjskih okolnostih nezavisnu. Roditelji i učitelji moraju diecu svoju na svaku navadu i potrebštinu priučavati samo na toliko, da se odmah tih navadah odreći mogu, ako je to neobhodno potriebno.

Navadom i priviknutjem možemo sve iz mladeži naše učiniti. Navada je druga narav!

Drugo sriedstvo, da mladež kućnosti priučimo, jest volja, da joj milom i dragom učinimo kuću otčinsku. Budimo uljudni udioničtvujmo kod njihovih zabavah, igrah, radostih i žalostih, te dopustimo im, da se mogu igrati i veseliti, kada su svèršili svoje školske i domaće poslove. O, kakvo je to veselje za mladež, ako se može igrati, svašta si pripoviedati, ska[illegible], i to osobito ju veseli, ako vidi, da i mi udioničtvujemo kod njezinih zabavah, iz kojih možemo i mi veliku korist vaditi, buduć da joj možemo ovdie poznati sèrce, sposobnosti, družstvenost itd. Istina, da nismo svagda u takvom položaju, da možemo kod zabavah tih udioničtvovati; naši poslovi su kadikad težki i trudni, te mi moramo mnogu nesreću i bol podnieti, a da u takovih slučajih veseli biti nemožemo, svakomu je poznato. No takvih slučajah neimade mnogo, te mi se možemo u jutro, u podne u večer s diecom našom bolje i ugodnije zabavljati, nego kartanjem, pitjem itd. Ali mi opet nesmijemo tražiti, da nam dieca za zabavu služe i da nas svojimi igrami, kadgod hoćemo, razveseljuju.

Mnogi su roditelji, koji dieci svojoj dozvoljuju, svakojake zle navade, neposlušnost, neuljudnost, različne nećudoredne govore i podmuklosti, dèržeći to sve za dosetljivost i oštroumje, te im dopuštaju, da i u družtvu odraslih ljudih svašta govore i pitaju. Da onakvi roditelji tvèrdo grieše, tko će dvojiti. A grieh onaj će se strašno osvietiti na dieci i na roditeljih. —

Pametne majke, koje diecu svoju iskreno ljube, mogu joj osobito pripraviti mnogo ugodnih i milih zabavah, i k tomu su različne igračke potrebne, koje im se samo tada u ruke dadu, kad su se dobro učila i ćudoredno ponašala. Kad se dieca igraju, to im nesmijemo igru prepoviedati ili kvariti. Ako su samo vesela i živahna, te ni sebi ni drugim nikakve škode ili neugodnosti nečine, pa neka se slobodno igraju, dok im je volja. Mladost — radost. O s kakvom blagostju se svaki od nas spominje onih veselih

korita? Medjutim učinio je strah, što bi ga nas udarit mogle švajcarske regimente, da su se učinile energične naredbe za obranu, medju ostalim ustrojila se je jedna pokretna četa, nad kojom preuzeo je vèrhovno zapovièdničtvo general Roselli, koi je danas ovamo prispeo sa četiri batalijuna dobrovoljacah, koje nam je general Mezzacapo poslao. Mezzacapo doći će za niekoliko danah sa cielim vojenim sborom od 800 momakah iz svih vèrsatah oružja."

— Košut bio je kod tajnika Cavourova, gospodina Nigre, dne 1. t. m. u Milanu, da se od onud po svoj prilici uputi u glavni stan cara Napoleona.

— Savezno vieće švajcarsko dobilo je od milanezke vlade, kod koje se je zbog poznanoga poziva upravljenoga na Tičince, da se odciepe od Švajcarske, potužilo, uvieravanjah njene „simpatije" za Švajcarsku.

Rusija.

Iz Petrograda od 4. sèrpnja sadèržaje H. B. II. sliedeće saobćenje: „U obziru pokusa u najnovijem vriemenu da se opet povrati mir poslie bitke kod Magente i pošto je bio uzet Milan, može se saobćit iz pouzdana izvora, da je Pruska Austriji predložila, da ustupi Lombardiju u svèrhu da zadèrži Mletačku. Austrija je ove uviete zabacila. Zatim su tri od nestojućih silah Austriji u svèrhu da se mir povrati, načinili predlogah i kako se čini nestavljajući nikakvih predlogah. Austrijanska vlada odgovorila je: da je pripravna, pristupit pogadjanju za mir, ako joj svekolike sile jednoglasno predlože, da se ukinu ustanove ugovorah od god. 1815. i ako se oslanjajući se na to svekolike sile sastanu u kongresu u svèrhu ustanovljenja novih načelah za utvèrdjenje mira u Evropi."

Francuzka.

Pariz 12. sèrpnja. Na burzi bila je sliedeća depeša iz Valegjija od 12. sèrpnja pribita: Predhodni uvieti mira medju Austrijom i Francuzkom podpisani su. Podići će se taljanska konferedacija pod priedsiedom Nj. svetosti pape. Austrija ustuplja svoja prava caru Francuzah, koi ista predaje kralju sardinskom. Austrija zadèržaje Mletačku, koja će sačinjavat cielokupni sastavni deo taljanske konfederacije. Ujedno izdat će se obćenita amnestija.

Velika Britanija i Irska.

— Morning Post" vidi u predlogu za primirje proizišavšem od cara Francuzah ne samo njegovu iskrenu želju, da učini već sada kraj ratu, nego i najbolji dokaz njegove umierenosti, dèržavne mudrosti, poštenosti, čoviekoljubja itd. „Jednom riečju, car nudi mir. On to čini, jerbo može taj predlog učinit s poštenjem, jerbo ga Austrija, nevriedjajući svoje poštenje, primit može, jerbo želi pokazat svietu, da nije ovoga rata počeo iz neprijateljstva proti Austriji, ni iz slavohlepne želje povećanja, već zbog Italije; jerbo napokon želi uklonit se onim samèršajima, koji se približuju tim većma, čim rat dolazi bliže granicama Niemačke. Sada je došlo vrieme za ostale evropejske sile, da dodju na vidik sa svojom dobrom pomoćju." No tako nastavlja taj list „temelji razpravah moraju naravno oni biti, koji su već prije kao potrebni za preporodjenje Italije naznačeni bili. Nudeći Francuzka mir, nemože imati pred očima drugih uvietah. Oni obsižu razširenje Sardinije do dimenzijah mogućne kraljevine, utelovljenjem takovih področjah, koja bi se mogla dèržati za shodna svèrsi; osiguranje narodnosti i nezavisnosti Mletakah; reforme u cèrkvenoj dèržavi, u Napulju i inim taljanskim dèržavama. Kad se ove svèrhe postignu, onda će car radostno odvesti svoju vojsku u svoju carevinu."

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Bocen 13. sèrpnja. Danas počimlju dva podvoza za osobe na željeznici medju ovdie i Veronom obćiti. Transport robe ostaje još do dalje naredbe obustavljen.

London 13. sèrpnja. U obim kućama bio je jučer saobćen parižki telegram o miru. U dolnjoj kući dodao je lord Russel k tomu, da car Francuzah netraži nikakova povećanja svoga područja.

Plesak kuće.

London 12. sèrpnja. Lord Russel saobćio je danas dolnjoj kući uviete mira, u kojima su se složila oba cara i primietio je, da car Napoleon neće tražit ni Savoju, ni drugu kakvu zemlju, da poveća svoju dèržavu.

Turin 9. sèrpnja. Grof Cavour otišo je danas u 4 sata u glavni stan sjedinjene vojske. I grof Valevski je na putu onamo.

Iz Napulja 8. sèrpnja. „Dvie stotine soldatah, medju istima pedeset Švajcarah, pobunile su se sinoć. Izišli su oboružani iz tvèrdjave Karmine, da švajcarske čete sa sobom povuku. No namiera nije im za rukom pošla i kad su došli na martovo polje, stadoše švajcarske i domaće kralju vierne ostavše čete na njih pucati i ubiše im 40 momakah. Ostali bili su uhvaćeni i razoružani. U petak izreći će se presuda. Grad je miran."

Berlin 14. sèrpnja. „Pr. Ztg." javio je jučer: Uslied sklopljenja mira izdana je danas na čete pokretne vojske nalazeće se na maršu zapoviest, da stanu gdie se nalaze.

Nj. jasnost knez Windischgrätz odvezo se je jučer u podne u svèrhu oprostnoga posieta u Potsdam i kažu da će se sutra sa svojom pratnjom povratit u Beč.

Pariz 14. sèrpnja. „Moniteur" donosi jednu proklamaciju carevu na vojsku. U njoj se veli: Temelji mira ustanovljeni su, glavna svèrha rata postignuta je, Taljani postat će pèrvi put narodom. Konfederacija sjedinit će u jednoj svezi članove iste familije. Mletci ostaju pod žezlom Austrije, no ništanemanje bit će sastavni dio Italije. Sjedinjenje Lombardije s Piemontom pribavilo nam je mogućega saveznika, koi nam zahvaljuje svoju nezavisnost. Vlade ostavše izvan gibanja shvatit će potreboću spasonosnih reformah. Taljanska je u buduće gospodarica svojih sgodah; imala bi sama sebi pripisati, ako nebi napredovala putem reda i slobode. *Vi ćete se skoro vratit u Francuzku.* Domovina pozdravit će zahvalno soldate, koji su za dva mieseca oslobodili Piemont i Lombardiju i zato su samo stali, budući da je borba već počela uzimat razmierah, koji nisu već stajali u skladu s intresima Francuzke u ovom strašnom ratu. Ponosite se vašim uspiesima, postignutim rezultatima, kao i time, što ste sinovi Francuzke, koja će vazda ostat veliki narod, dok će imati sèrca, da shvaća plemenite poslove i muževe kao vas, da ih brane.

U Valegjiju dne 14. sèrpnja.

Knjižtvo.

„Sèrb. Dnevnik" saobćuje sliedeću književnu objavu: O Petrovu iz štamparne dr. Medakovića izići će razpravno dielo: „Slovenska Azbuka — kirilica i latinica jedna naprama drugoj", u kojem se kritički pregleda postanak, starina, i preimućstvo kirilice naprama ostale svietske pismenosti. Dielo će iznositi 4 arka u osmini, štampa i hartija moći će za ugled služiti, a sadèržaj će presuditi pametna kritika, a za kojekog nije mi baš mnogo ni stalo.

Dielo ovo nisam objavio na prenumeraciju, buduć da je vrieme da se i mi jednom otèrgnemo dietinskog plašta, ali zato osim poznatih knjižarah može se ipak svaki rodoljub koi bi se želio ovim dielom upoznati bilo za jednu ili više knjigah pravo meni ili g. Hincu knjižaru u Novom Sadu s naplatjenim pismom i pripadajućim novcima prijaviti, te će bèrže i točno knjige primiti.

Za Austriju knjiga košta 30 novčićah, ili tri šestice, za Sèrbiju pako 3 groša.

U Novom Sadu na Ivan dan.

Emil Čakra.

Odgovorni uèrednik. Dr. Demeter.

dobah mladosti, gdie se je sa svojimi milimi drugovi ugodno igrao i zabavljao. A tko bi mogao kvariti ili prepoviedati dieci milu njihovu zabavu? Tko bi hoteo, da živahna mladež postane ozbiljnom, taj bi tražio, da se svatovi nevesele i da neplešu. Doći će već vrieme, kada će se mladež priučiti ozbiljnosti. — Istina je opet, da nesmijemo mladeži dopustiti, da postane lahkoumna, razuzdana i raztrešena, ali igrat se može, igrat dok joj je volja, ako je samo svèršila sve poslove svoje.

Naznačimo dieci niekakov okrug radinosti, u kojem mogu polag svoje volje raditi; n. pr. posebnu gredicu u vèrtu, sbirku rudah, bilja, cvietja, leptirah itd., te podučimo ju, kako se sve ono sbirati može, i na kakovu nam je to korist, te pazimo osobito na to, da dèrže sve u dobrom redu i čistoći. Povierimo im i nadgled na niekoje stvari, šta ih opet brižljivosti i pazljivosti priučava.

Dieca se osobito rado igraju s predmeti za budući svoj život potrebnimi, i to dievojke s lutkami, za koje šiju, peru itd., a diečaci se rado zabavljaju sa gradjenjem komadići dèrveta, sa stolarstvom, tokarstvom itd.

I za male diečinske slavnosti treba se brinuti, koje mladeži veliku čine radost i za koje se s najvećim veseljem pripravlja, te kasnije dugo još o njih pripovieda. Činimo dieci predloge, no dopuštajmo i njoj činiti ih, te upotrebljujmo svaku njihovu sposobnost za pripravu k toj svečanosti. O kako će dieca jedno od drugoga marljivije biti, te jedno nadkriljivati drugo u dobrom provedenju svoje zadaće! A koliko onakovih svečanostih može pametan učitelj i razumni roditelji dieci svojoj pripraviti! Mi smo osviedočeni, da će svako diete pobožno, marljivo i ćudoredno biti, i to samo zato, da smije kod onakovih svečanostih udioničtvovati.

Tretje sredstvo, da mladež kućnosti priučimo, jest priviknutje na marljivost. Tko se je priučio marljiv biti, tko poznade blagu onu ćut, koja nas nadvlada, kad smo posao naš svèršili, taj rado živi u svojoj kući, taj se brine i za dobar red, jer mu je nered velika zaprieka u njegovoj radinosti. Osobiti obzir imati treba na to, da se mladež priuči svaku svoju odluku i namieru točno i bezodvlačno izpunjavati, te da ju učimo zahtievati ili hotieti, pa zahtieve svoje ovèršivati; pokazujmo joj muževe iz sv. pisma ili iz dogodovštine, koji nisu prije odustali, dok nisu svoje namiere ovèršili, kao n. pr. Mojsiju, koi nije prije odustao, dok nije narod židovski doveo do granice kanaanske, premda je jako mnogo s njim trudovah i nevoljah imao.

Ako nam je za rukom pošlo, da se je mladež priučila marljivosti, čistoći i dobrom redu, te ako smo joj uciepili tvèrdu volju u ovèršavanje svojih namierah, tad je već znatan napredak učinila u ćudorednosti.

(Konac će sliedit.)

SLUŽBENI LIST.

Br. 372 (Dp.—80) 3—1

Razpis natiečaja.

Miesto učitelja ujedno organiste u erpenjskoj i tuheljskoj župi u varaždinskoj, zatim u Maria-Gorici u zagrebačkoj županiji, imadu se koncem školske tekuće godine popuniti.

Pristojbe skopčane su sliedeće: Sa službom učitelja i orgariste u Erpenju, osim bezplatnog stana 315 fr. a. v. u ime godišnje platje, i 4 hvata gorivih dèrvah; u

Tuhlju, osim bezplatnog stana, uživanje vèrta, u ime platje 315 for. a. vr. i miesto dèrvah 50 for. 40 kr. a. vr. u gotovom novcu; u

Maria-Gorici, nuz bezplatni stan i uživanje vèrta, 318 fr. a. vr. godišnje platje, zatim 31 fr. 50 kr. a. vr. namiesto dèrvih.

Koji žele koje miesto od ovih službah steći, neka svoje na školsku obćinu upravljene, te dokaznicami o dobi, sposobnosti, i dosadanjem svom službovanju providjene, vlastoručno pisane molbenice do konca mieseca kolovoza t. g. predadu u ruke školskog kotarskog nadzornika, župnika u Maria-Gorici gosp. Tome Gajdeka. U Zagrebu dne 8. sèrpnja 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga ordinariata.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 18. SERPNJA 1859. Broj 161.

Carsko-kr. NARODNE službene NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vojske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., daljnje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo i Nj. veličanstvo carica prispieli su jučer dne 15. t. m. u večer iz Ljubljane u Laxenburg.

Obznana presiedničtva c. kr. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva od 7. sèrpnja 1859,

da je proglašen prieki sud u svem području III. vojske za civiliste i vojničke osobe, stojeće pod sudstvom vojnoga zapoviedničtva, koje počine proti vojski dèržave zločin napomenuti u §-u 314. vojničkoga i u §-u 222. gradjanskoga kaznenoga zakona.

Njegova cesarska visost prejasni gospodin nadvojvoda Albreht, general konjaničtva i zapoviednik 3. vojske, našao se je okolnostima pobudjenim, po §-u 317. vojničkoga kaznenoga zakona, proglasiti vojnom zapoviedju od 25 lipnja o. g. br. 39. prieki sud u svem području III. vojske, za civiliste i vojničke osobe, stojeće pod sudstvom vojnoga zapoviedničtva, koje zločin, naznačen u §-u 314. vojnoga i u §-u 222. gradjanskoga kaznenoga zakona, počine proti vojsci dèržave, zavodeć čovieka, koi se je za c. k. ratnu službu prisegom zaviorio, na biegstvo ili na kakavgod prekèršaj viernosti, posluha i pazljivosti, koji se dèrži za zločin.

Ova vojna zapovied proglašena je po propisu i mobilnim četama, i nemobilnim, koje se nalaze u području III. vojske, da se dèrže, kad se što takvoga dogodi, i dotični sudbeni glavari ovih četah povlašteni su zajedno, da mogu potvèrditi i izvèršiti osude priekoga suda i civilistah, koji su u ovakovih slučajevih po §-u 305. vojnoga kaznenoga zakona podvèrženi izvanrednoj vojnoj sudnosti; a o svakom pojedinom slučaju ima se obaviestiti zapovieduičtvo vojske, kojemu se imaju podjedno i dotični spisi podnieti.

Ovo proglašenje priekoga suda dostavlja se do javnoga znanja uslied razpisa gospodina popečitelja nutarnjih dielah od 30 lipnja o. g. br. 7059-M. I., izdanoga dogovorno s gospodinom popečiteljem pravosudja.

Za banova namiestnika c. k. dvorski savietnik
Šišman Conrad Eybesfeld s. k.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb 18. sèrpnja. „Wien. Ztg" od 16. sèrpnja priobćuje carski manifest na austrijanske narode datovani od 15. sèrpnja 1859. u Laxenburgu. Mi ćemo ga u našem dojdućem broju priobćit u svem svojem obsegu.

— O sastanku Nj. veličanstva cara Franje Josipa sa carom Napoleonom u Vilafranki donesi Oester. Ztg. sliedeće pojedinosti:

„Kao što je poznato proizišo je poziv od cara Napoleona, koi je i od Nj. veličanstva cara austrijanskoga odmah primljen bio. Premda se je miesto sastanka (Vilafranka) u tom času smatrati moralo kao neutralno zemljište, ipak je car Napoleon postarao se, da učini shodne priprave za doček cara Franje Josipa i da pri tom u niekom smislu predstavlja kuće gazdu. Pozdrav od više stotinah hitacah iz topovah naviestio je dolazak obiuh vladarah. Poslie pèrvoga pozdrava istih, i pošto su osobe njihove pratnje predstavljene bile, bio je poslužen doručak, poslie kojega su se povukla Nj. veličanstva u osobenu sobu i ostala su niekoliko satih pouzdano razgovarajući se. Zatim udioničtvovale su i osobe od pratnje kod rasprave, našto su se razstali stoprem prema večeri. Susret obiuh vladarah — koji su se pèrvi put vidili — jedva je u takvim okolnostima prijazniji i u svojim neposrednjim posliedicama važniji biti mogao, kao što dokazuje već dojdućega dana (dne 12. u jutru) sliedivše podpisanje predhodnih uvietah mira.

Beč 13. sèrpnja. Jučer po podne u 4 sata razgledala je Nj. c. visost g. nadvojvoda Albreht u pratnji mnogih generalah i velike svite na josefštatskoj glasiji konjaničku diviziju dobrovoljacah iz Ugarske, bivših ovdie na prolazu.

— Nj. c. visosti gospoje nadvojvodinje Hildegarda, Jelisava i Marija podižu u Badenu na vlastite troškove bolnicu za ranjene oficire.

— Grof Hartig, c. k. austrijanski iz Monakova odazvani poslanik, očekuje se ovdie sutra.

— Podmaršal Benedek prispeo je sinoć, kao što se čuje, na dopustu iz Italije ovamo.

— Pogreb preminuvšega znatnoga niemačkoga piesnika J. L. Deinhardsteina odredjen je za sutra po podne u 5 satih.

— Nj. c visost prejasni gospodin nadvojvoda miestodèržac Dragutin Ljudevit odputovao je dne 10. t. m. u jutro u 5 satih iz Becena u Veronu.

— Komisija od prostorijah postavljena za smieštenje ranjenih oficirah i soldatah moli kod velike naloge najraznovèrstnijih poslovah one patriote, koji su obećali uzeti liečenje niekolicine ranjenikah pod svoju skèrb, da za preuzimanje ranjenih vojnikah svaki dan po podne samo medju 1. i 4. satom izvole doći u kasarnu na Heumarktu.

— Stanje zdravja u bolnicama veroneskim polag izviešćah u „Allg. Ztgu." veoma je povoljno sa svim tim da vlada vrućina, koje je jedva moguće podnieti.

— Nj. k. visost g. princesa Luilpoldova, javlja „N. M. Ztg.", poslala je u svèrhu podupiranja ranjenih austrijanskih soldatah, koji su dovedeni bili u Tirol, svoju dvorsku damu, groficu Rotenhan, navlastito dne 9. t. m. iz Monakova u Inšpruk.

Beč 14. sèrpnja. Nj. veličanstvo caricu očekuju večeras u carskoj lietnoj stolici u Laxenburgu.

— Nj. preuzvišenost ministar izvanjskih poslovah grof Rechberg, prispeo je danas pred podne iz glavnoga stana ovamo.

— „Aut. Korresp." piše: Kako su bogati darovi koje Bečani doprinose ranjenicima, vidi se stranom iz učinjenice, da su pojedini soldati na

---

Kojim je načinom moguće mladež ćudoredno odgajati?

Od Vienceslava Mařika, učitelja na uzornoj glavnoj učioni u Zagrebu.

(Konac.)

3. Zapt odvratjiva mladež od zloga, te na dobro ju vodi. Zanemarenje zapta je veoma škodljivo; no zato opet nesmijemo mladež neprestano opominjati, kuditi i kazniti, jer se time njezino ćutjenje poštenja tupi i uništiva. — Mi moramo svaki grieh i zao čin preteći, te učiniti, da mladež tako lahko sagriešiti neuzmogne, a to više hasni, nego da cieli dan prodikujemo i opominjemo. Istina je, da moramo mladeži našoj i zakone ustanoviti, polag kojih se strogo dèržati mora, ali mi joj moramo zakone te dobro raztumačiti, da upozna njihovu korist i hasnu. Bez zakonah nemože postojat ni jedno družtvo, te i sam svemogući bog dade čovičanstvu zakone, koje obdèržavati moramo, ako hoćemo da se spasimo. Ali čim manje zakonah dademo, tim je bolje, tim ih laglje može mladež izvèršavati.

Čim smo uljudniji prama dieci, te čim više povierenja prema njoj pokažemo, tim će manje imati uzrokah do lažu, čim manje joj poslašticah dademo i čim se više zato pobrinimo, da joj glad i poslovi hranu začinjavaju, tim će manje oporna biti; čim ju više čuvamo pred nećudorednimi govori nestidnih ljudih i pred zločestimi družtvi, tim će manje mladež naša nestidna, razuzdana i nećudoredna biti, budući da se zle navade samo zločestim primierom u dieci ukorienjuju. Dieca se ravnaju polag svojih roditeljah, naučiteljah i drugih njima najbližih ljudih, a kad im ovi zločest primier daju, onda s bogom ćudorednosti, pobožnosti i dobri rede!

Mladež mora zato činiti dobro, jer je dobro, i zloga zato se čuvati jer je zlo, te ako mladež našu polag ovoga načela odgojimo, neće joj trebat nikakve nagrade ni kaštige. Ali budući da nas izkustvo uči, da nisu ova načela svuda dovoljna, jer imademo posla s diecom još nerazumnom, tielesnimi požudami nadvladanom, koja još nemaju svoj um, i pamet razvita i volju postojanu, zato je još treba nagradah ili kaštigah. Kaštigo moraju mladeži ćudoredni red zornim učiniti i dokazati joj istinu naše poslovice: „Kakva sietva, takva žetva."

Dobro upotravljena kaštiga nemože nikada škoditi, ona je kadkada samo jedino sredstvo za poboljšati mladež. Ali drugač je to s nagradom. Dieca se rado priuče, za svaki dobar čin nagradu tražiti, te postanu tako egoisti i lakomci, koji kasnije, ako im nagrada svuda u dio pade, ostave put pobožnosti i kriepostí te upadnu u različne opačine, sloće i griehe. I zato budimo obazrivi, kada podieljivamo nagrade, da je nedademo tamo, gdie bi već pohvala puno vriedila i dobar utisak činila.

Kod kaštige ili nagrade moramo mladeži pokazati:

a) da svako zlo imade zle posliedice, te svako dobro imade dobre i ugodne posliedice.

b) da su nagrade i kaštige kao realizirane izpoviedi naše saviesti i božjih zakonah.

Već prije smo pokazali, da diete samo vieronaukom i nabožnostju dobro odgojeno biti može, te zato ga moramo na to priučiti, da u svakoj nagradi ili kaštigi vidi glas božji, koi nam izpoviedа naša saviest i koi ovèršavaju oni ljudi, koji hoće, da se poboljšamo. Dobro odgojeno diete rado prima kaštigu, ako samo znade, da smo mu ju iz ljubovi k njemu samomu dosudili, zlo diete pako saznat će po njoj, da je i ono podredjeno višjoj volji, te da mora samo ono, što je dobro, činiti i ovèršavati. — —

Evo ovdie smo naznačili sredstva, kojima bi se mogla naša mladež za pobožne, ćudoredne i plemenite ljude odgojiti. Ako budemo dakle vieronauk s većom pobožnostj, ljubavju i ozbiljnostju predavali; ako budemo diecu čuvali pred zločestimi družtvi, u kojih nije ni traga od stidljivosti i ćudorednosti; ako budemo mladež priučili kućnosti t. j. marljivosti, štedljivosti, dobromu redu i čistoći te ako budemo nagradah i kaštigah dobro upotrebili: to budimo uvieren, da će narod naš pobožniji i ćudoredniji postati, te da nebudemo čuli toliko tužbah zbog razuzdanosti, nestidnosti i nesramežljivosti mladeži.

putu od južne željeznice do kolodvora sieverne željeznice na darovima prieko 100 f. dobili.

— Treći dan rodjenja Nj. c. k. visosti princese Giselle bio je jučer svečano sproveden u Laxenburgu.

— Dne 29. pr. m. preminuo je u Veroni uslied težkih raneh dobljenih u bitki od 24. lipnja kapetan piešačke regimente nadvojvode Rainera br. 59, baron Stanković, sin podmaršala i divizionara Ljudevita barona Stankovića.

— Kći grofa Schlike, zapoviednika II. vojske utekla je — kako „Prager Morgenpost" piše — iz Milana, gdie je udata, u Genevru. U Komu bila je niekoliko satih u sužanjstvu. Zatim došla je u Tèčin, kamo je imala pismenih preporukah. Ona je prebacila praćena po jednom višjem oficiru divizije Bontemps-ove gothardsku planinu.

— Prejasna gospoja kneginja Grašalković poklonila je velikodušno bolnici milosèrdnih sestarah stranom za njene vlastite potrebe, stranom za tamo ležeće ranjene soldate 1000 for.

Za posliednju svèrhu poklonila je i gospodična M. Willauer 30 košuljah i g. E. M 200 stakalah vina.

— Nj. c. visost prejasni g. nadvojvoda Ferdinand Maksimilijan došao je u Miramar s lojdovim parobrodom „Trieste", koi je 13. t. m. iz Mletakah prispeo u Tèrst.

Verona 9. sèrpnja. (G. di V.) Iz glavnoga stana pišu: „Jučer uhvatili smo dva oficira, dva soldata i sedam konjah, koji su iz neprijateljskoga tabora izišli, da traže hranu. Viest, da je dvie kumpanije Piemontezah i 6 topovah posada od Peskijere uhvatila, bez svakoga je temelja. Francuzke topčare nastavljaju na rieki Salo svoje priprave, da sa strane od jezera sudieluju kod obsade tvèrdjave."

Talijanska.

— U Milanu bili su nemiri prigodom izgonjenja Ježuitah, koje su oblasti samo trudom kadre bile utaložit. Narod se je više putah sakupljao oko njihova kolegija i zahtievao je, da se kod njih preduzmu iztrage. Vlada dala je kuću posiesti i gledala je da umiri narod, no što je onda tek za rukom pošlo, kad su prostorija zatvorili i na nju pečat udarili. No nisu ništa sumnjiva našli. Medju narodom bio je rasprostranjen glas, da su u kući našli više francuzkih uniformah i hotieli su to stavit u svezu s niekom urotom proti carevom životu, pri čemu su uniforme za preobučenje urotnikah, koji su, vele, hotieli da idu u glavni stan, imale služit. Izvan toga okolovali su glasovi o jednoj drugoj uroti, kojoj su, vele, ušli u trag u Parizu i pri čemu imenuje se nieki Friderici, koga su, vele, uhvatili, kad je išao u francuzki glavni stan.

Turska.

„Journal de Constantinople" misli, da može uvieriti, da će sultan koi dan poslie svetkovine Kurban-Bajrama, koja lietos pada na 11. t. m., poduzet put po Arhipelagu. Navlastita svèrha toga puta nije jošte točno poznata. Uslied drugih viestih imala bi se vožnja protegnut do Egipta, divan je iz dèržavnih obzirah nađao, da je tamo sultanova pritomnost potrebna.

Iz Bara javljaju, da su tamo iskèrcane turske čete upravljene bile u miesta svoga opredieljenja u Gornjoj Albaniji i Hercegovini.

„Journal de Constantinople" govori o stanju pitanja suezkoga kanala u duljem članku; saobćuje okružnicu upravljenu od egipatskoga ministra izvanjskih poslovah pod 9. lipnja na generalkonzule stolujuće u Egiptu, u kojoj vlada naročito kaže, da neće pod nikakovom izlikom tèrpiti da se radnje otvore, dok se neizposluje k tomu potrebna dozvola. Opaža, da gospodin Lesseps namierava stvar smatrat, kao da je već sveršena i zaključuje sa sliedećim riečma:

„Ako visoka porta misli, da mora uztegnuti jošte svoje privoljenje, nema suezko družtvo nikakova prava, da dalje ide i polag našega mnienja nebi to bio shodan put za izposlovanje onoga opunomoćenja."

Rusija.

Petrograd 5. sèrpnja. Novine sadèržavaju obred za osvećenje spomenika cara Nikolaja, koje će prekosutra biti, i koje će se obavit najvećom veleliepnostju. Troškovi za spomenik iznose do 800.000 rubaljah.

Švajcarska.

Skupština švajcarskoga saveza izabrala je za saveznoga predsiednika za god. 1860. gospodina Herosé-a, i potvèrdila je podpredsiednika Knüsela a za načelnika glavnoga štaba pukovnika Zieglera.

Savezno vieće zaključilo je, da se savezne čete u tičinskom kantonu razpuste; tamo će ostati samo jedna straža za austrijanske ladje.

Francuzka.

Pišu iz Pariza od 10. t. m.: „Jedna ovamo prispievša depeša iz Turina javlja, da je kralj sardinski takodjer dao privoljenje k primirju. General della Rocca glavni kvartirmeštar piemonteske vojske podpisao je u ime kralja.

— Pariz dèrži da je mir osiguran. O tom su tim većma osviedočeni, jerbo se pripovieda, da je car namieru stupit s Austrijom u dogovore već prije izrazio, nego što je prešao bio preko Mincija, i da su samo žestoki odpor kralja Emanuela u upliv princa Napoleona preprieČili izvedenje ove namiere. Viest o sklopljenju primirja zatekla je ništanemanje vas sviet, nitko nije znao za ovu tajnu, kad je careva depeša prispiela u Tuilerije. No jedva što se je Pariz otreso od pèrvoga zapanjenja, već počimlju se pojavljivat nove skèrbi. Boje se da će nastati nemiri u južnoj i srednjoj Italiji i misle, da će dogadjaji na Siciliji, o kojima javlja telegraf, preprieČit cara, da tako bèrze svèrši rat, kao što se čini, da želi. Kao što čujemo, grof Valevski pozvan je u Valegjio, gdie se sada opet nalazi glavni stan.

Iz Valegjija 7. sèrpnja pišu „Indépendance": „Jučer prispeo je sbor princa Napoleona. Toskanci ostali su u Goitu; obe druge divizije bile su odpravljene na lievu obalu Mincija, da sa Piemontezima dielaju. Divizija d'Autemarre utaborila se je medju Peskijerom i Kastelnovom. Austrijanci bili su s početka preduzeli veliko razgledanje u Vilafranku. Niel ostavio je ovaj položaj kao manje probitačan, dojduči dan posieli su Austrijanci ovo miesto, no već sliedećega jutra povukli su se opet natrag i ostavili su tamo samo jednu prednju stražu. No prekjučer opazili su s gradića u Valegjiju točno njihov tabor u ravnici od Vilafranke kao dugačku bielu prugu. Očekivali su dakle dojdućega jutra bitku i u 3 sata po noći razglasilo se, da Austrijanci idu. Sva francuzka vojska bila je gotova da podje napred. No u 7 satih u jutro bilo je opet sve prošlo, Austrijanacah nestalo je. U taboru vlada vrućina od 40 centigradah. Sve leži mirno i giba se samo onaj, koi neobhodno mora.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Berlin 14. sèrpnja. „Preuss. Ztg." javlja: Predlog dne 4. po kr. pruskom poslaniku na saveznom saboru učinjeni visokoj saveznoj skupštini uzet će se kod sadašnjih okolnostih od vlade natrag a potrebni naputak već je otišo u Frankfurt.

Pariz 15. sèrpnja. „Moniteur" donosi iz Desenzana od 14. t. m. izpravak navoda „Allg. Ztg", koi je onamo glasio, da je stanje zdravlja francuzke vojske bilo jedan od glavnih razlogah za sklopljenje primirja. „Moniteur" tvèrdi s izviestnostju, da je stanje zdravja vojske izvèrstno i što više, da nadilazi s pogledom na napore i vrućinu i iste gojene želje.

Turin 13. sèrpnja. Grof Cavour podneo je svoju ostavku a kralj ju je primio. Grofu Aresu povierene su funkcije prijašnjega predsiednika ministarskoga vieća.

„Opinione" misli da može uvieriti, da je grof Cavour podneo svoju ostavku iz toga uzroka, jerbo predhodni uvieti za mir neodgovaraju carevom manifestu o ratu.

Pariz 16. sèrpnja. „Moniteur" donosi jedan depešu iz Turina od 15. t. m., polag koje su car i kralj ovamo došli i živahnim pleskom primljeni bili. Došao je grof Arese i već je preuzeo svoju misiju kao predsiednik ministarskoga vieća.

— Najnovije viesti iz Beograda javljaju, da su tamo odkrili urotu proti kneza Milošu i da je uslied toge više senatorah uapšeno i u Topčider u strog zatvor odvedeno.

Berlin 14. sèrpnja. Švajcarsko savezno vieće razpustilo je ukupnu saveznu vojsku i zaključilo, da se austrijanski parobrodi, topovi i oružje opet natrag povrate; nadalje ukinuta je zabrana izvažat municiju i konje.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 2756 (PZ.—29) 1—1

Oglas.

Obustava obćenja vozne pošte s Peskijerom i Mantovom.

Uslied ratnih dogadjajah obustavljena je neposredna sveza po voznoj pošti s Mantovom i Peskijerom.

Budući da se pošiljke vozne pošte u ova miesta nemogu odpravljati ni prieko Švajcarske, s toga se takove pošiljke do dalje naredbe neće više za odpravljanje primati od c. k poštanskih uredah.

Što se time na višji nalog c. k. ministarstva za tèrgovinu, obèrte i javne gradjevine od 3. sèrpnja 1859. br 2557-H. M. stavlja do obćega znanja.

U Zagrebu dne 12. sèrpnja 1859

C k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

Klempay s. r.

Br 2754 (Pz.—27) 1—1

Oglas.

Stegnutje obćenja posredstvom vozne pošte s Dalmacijom.

Uslied obustave parobrodarskih vožnjah austrijanskoga Lloyda podignuta je mallepošta medju Gospićem, Zadrom i Splietom.

Mogu se dakle pošiljke posredstvom vozne pošte u buduće u Dalmaciju do Splieta odpravljati.

Nasuprot neće se medjutim poštanske pošiljke u miesta ležeća prema jugu od Splieta na pose u Dubrovnik i Kotor više primati i takove pošiljke poslat će se natrag u miesto, odkuda su bile poslane

Što se uslied visokoga razpisa c. k. ministarstva za tèrgovinu, obèrte i javne gradjevine od 23. lipnja 1859 br. 11995-2048 stavlja do obćega znanja s tim dodatkom, da se novčani promet s Duhrovnikom i Kotorom posredstvom novčanih doznakah kroz poštanske urede obavljat može, u obziru pako drugih pošiljkah u naznačena miesta da se medjutim pošiljatelju mora prepustit, da ih upravi na kakova komisionara u Splietu i da se za dalje odpravljenje od onud po posliednjemu pobrine.

U Zagrebu dne 12. sèrpnja 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo.

Klempay.

Br. 2508 (Pz—23) 3—3

Natiečaj.

Kod poštanskog odpravničtva imajućega se podići u kotarskom miestu Čabru ima se popunit miesto poštanskoga odpravitelja.

Isto će se medjutim samo sa službom listovne pošte zabavljat i stajat će u savezu sa c. k. poštanskim odpravničtvom u Laasu posredstvom piešačke pošte, koja ide svake nedielje četiri puta.

Za poštanskoga odpravitelja dozvoljava se godišnja plata od osamdeset (80) forintih, uredovni paušal godišnjih dvadeset (20) forintih i kao naknada za izdèržavanje piešačke pošte iduće 4 puta svake nedielje u Laas i natrag godišnji iznosak od dvie sto osamdeset (280) for. austr. vr.

Natiecatelji za ovu uz sklopljenje službenog ugovora i položenje jamčevine 100 fr aust. vr. imajuće se podielit službe poštanskoga odpravitelja, imaju svoje valjano biljegovane molbenice pod dokumentiranim izkazom svoje dobe, dosadanjega zanimanja, razmierima svoje imovine i svojega ćudoredno-političkoga dobroga ponašanja do 21. sèrpnja t. g. kod podpisane poštanske direkcije podnieti, pri čem se opaža, da će se pod inače jednakim razmierima onom natiecatelju dati prednost, koi će se zadovoljit s manjim glasničkim paušalom

C. kr. poštanska direkcija za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 1. sèrpnja 1859.

Klempay s. r.

OGLASNIK.

Dp.—79) 3—2

Mlin u najam.

Koi je posve u dobrom redu, na četiri tečaja — leži na potoku Kamešnica pri medji u Križevcu — može se iznajmit na više godinah skupa s obližnjimi zemljišti. Dalja pitanja neka se stave pod naslovom: Vlastelstvo u Bogačevu — posliednja pošta Križevci.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 19. SERPNJA 1859. Broj 162.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Carski manifest.

Na Moje narode!

Kad je miera popuštenjah, koja se dopustit i s poštenjem i dobrostanjem zemlje složit mogu, izcèrplenja i kad svi pokusi mirovnoga sporazumljenja bez uspieha ostanu, nema više izbiranja i dužnostju postaje, čemu se uklonit nije moguće.

Ova dužnost stavila je Mene u gorku potreboću, da Svoje narode pozovem na nove težke žèrtve, da uzmognem na mejdan izići za obranu njihovih najsvetijih dobarah.

Moji vierni narodi došli su na susret Mojem pozivu, sakupili su se složno okolo Moga prestola i prinieli su žèrtve svake vèrste, koje su okolnosti tražile, s pripravnostju, koja zaslužuje Moje zahvalno priznanje, koja Moje sèrdačno nagnutje k istima, ako je moguće, još povisuje i koja je morala uliti u Mene pouzdanje, da će pravedna stvar, za obranu koje izišla je Moja hrabra vojska na mejdan s oduševljenjem, biti slavodobitna.

Uspieh nije odgovorio žalibože obćenito gojenim očekivanjima i sreća oružja nije nam bila prijazna.

Hrabra vojska Austrije posviedočila je svoju poznatu hrabrost i neravnjivu postojanost i sada tako sjajno, da je stekla divljenje obćenito a i samoga protivnika — Ja pako da osiećam pravedan ponos, što sam ratni gospodar takove vojske a domovina da joj mora biti zahvalna, što je poštenje zastavah Austrije tako kriepko sačuvala, tako čisto uzdèržala.

Isto tako nedvojbeno stoji činjenica, da su naši protivnici, sa svim tim što su sve svoje sile napeli i upotrebili bili svoje preobilate, za namienjeni udarac već oddavna pripravljene pomoćne izvore, neštedeći ni najvećih žèrtvah, postigli samo koristih, no da nisu mogli odèržat odlučne pobiede, dočim je vojska Austrije jošte s neuzdèrmanom silom i hrabrosti bila u takovom položaju, da bi možebiti jošte mogla bila neprijatelju oteti stečene koristi.

No ova težnja zahtievala bi opet novih i za cielo ne manje kèrvavih žèrtvah, nego što su one, koje su već prinešene bile i Moje sèrce punile dubokom žalostju.

U takovim dogadjajima opet Mi je zapoviedala Moja vladarska dužnost, da po duši uvažim ponude mira, koje su Mi učinjene bile.

Nastavljenje rata toliko bi stajalo, da bi bio prisiljen od Mojih viernih krunovinah tražiti nove i još mnogo veće nego li dosadanje žèrtve u novcu i kèrvi. No uspieh ipak bi bio ostao dvojben, pošto sam se tako gorko prevario u svojim osnovanim nadama, da neću Ja ni sám stajati u ovoj borbi, koje nisam poduzeo samo za dobro pravo Austrije.

No sa svim tim, da je Naša pravedna stvar u većoj strani Niemačke tako kod vladah kao i kod pukovah našla vruće učestje, što se sa zahvalom priznati mora, ipak su Naši najstariji i naravni saveznici bili tako tvèrdokorni, da nisu hotieli da spoznadu, koliku znamenitost nosilo je u sebi ovo veliko pitanje.

Austrija bi morala dakle proti dojdućim dogadjajima, koji bi mogli svakim danom još ozbiljniji postati, ići osamljena.

Ja sam se dakle, pošto je poštenje Austrije junačkim naporima njene hrabre vojske neoskvèrnjeno iz borbah ovoga rata proizišlo, odvažio, popuštajući političkim obzirima, povratku mira prinieti žèrtvu i pristati na predhodne uviete utanačene u svèrhu da se pripravi njegovo sklopljenje, pošto sam se osviedočio, da je neposrednim, svako umiešavanje trećih silah odstranjivajućim sporazumljenjem sa carem Francuzah svakako manje nepovoljnih uvietah moguće bilo postići, nego da bi se u tu raspravu one tri velike sile, koje nisu učestvovale kod ove borbe, uniele svojim predlozima posredovanja, u kojima su se složile i koje bi podupirao moralni pritisak njihova sporazumljenja.

Nije bilo žalibože moguće uklonit se tomu, da se veći dio Lombardije neodciepi od ukupne carevine. —

Nasuprot mora godit Mojem sèrcu, što vidim, da su mojim ljubljenim narodima opet osigurane blagodati mira a ove su mi dvostruke ciene, jerbo ću tako dospieti, da svu svoju pozornost i brižljivost odsele bez prepreke posvetim uspiešnom riešenju zadaće, koju sam si stavio:

da Austrije unutarnje dobrostanje i izvanjsku silu postojano utemeljim shodnim razvitkom njezinih bogatih duševnih i materialnih silah kao i vremenu odgovarajućim poboljšavanjima u zakonotvorstvu i upravi.

Kao što su Moji puci u ovim danima ozbiljnih izpitah i žèrtvah vierno uz Mene stajali, neka Mi i sada sa svojim pouzdanja punim susretanjem pomognu uspiešivat oživotvorenje Mojih dobrohotnih namierah te time neka Me podupiraju.

Mojoj hrabroj vojski izrazio sam već u posebnoj vojenoj zapoviesti Svoje priznanje i Svoju zahvalu kao njezin ratni gospodar.

Ponavljam istoj danas izraz ovih čuvstvah, gdie govoreći k Mojim narodima zahvaljujem sinovima ovih narodah, koji su za Boga, cara i Domovinu izašli na mejdan, za njihovo činom posviedočeno junačtvo — i siećam se s turobnostju onih nezaboravivih vojnih sudrugovah, koji se nisu žalibože više iz borbe vratili.

Laxenburg dne 15. sèrpnja 1859.

Franjo Josip s. r.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

= Iz Križevca. Čitasmo, kako iskrenu tugu i žalost porodi smèrt slavnog i obožavanoga bana Jelačića u domorodnih sèrdcih to u domovini našoj, to izvan nje u dalekih krajevih. U obćoj žalosti ovoj za razcviljena sèrdca naša pravi je melem to, što znamo, da se potrebite pripreme čine za oviekoviečiti uspomenu za Jelačićem banom, i što je narod naš svetu onu dužnost, što mu ju vierozakon kèrstjanski nalaže, obslužavajuć zadušnice za milog pokojnika tako obćenito ovèršavao. Prastari grad naš Križevac neostade takodjer u toj struci za drugimi miesti naše domovine. Dne 8. sèrpnja zamniše zvona te pozvaše štovatelje i ljubitelje slavnoga bana na posliednju dužnost ljubavi u hram božji; i zbilja zvona nerazlegahu turoban svoj glas uzalud. Sakupiše se tu mnogi svakoga reda i stajiša; presvietli biskup Smičiklas s kanonici, činovnici kotarskog i poreznog ureda u svečanoj odori, gradsko poglavarstvo, vojnički častnici svečano obučeni, osoblje liečničko i učiteljsko sa školskom mladeži, gradjani, gospoje i ženske svakoga stališa napuniše hram božji. U cèrkvi podignut bijaše visoko mèrtvački lies cèrnim suknom pokrit; s obie strane ponamieštene bijahu bielo-cèrvene zastavice s cèrnimi vèrpcami obvezane; na dolnjoj strani liesa visjaše slika banova u cèrno zavita, s prieda pako vidio se je gèrb Hèrvatske, Slavonije i Dalmalmacije sjedinjen pod ilirskim takodjer u cèrno zavit s napisom: „Plač Hr. Sl. Dal. za Jelačićem banom † 20/5 1859“; — pokraj gèrba s obie strane stajahu poveće dvie zastave, jedna hèrvatska, druga ilirska s cèrnimi vèrpcami ovite; pred liesom goraše žalobni plamen na piramidi bèršljanom ovitoj; nuz lies pako s desna i s lieva stajahu dievojčice bielo obučene s cèrnimi koprenami s glave visećimi dèržeće spleten i cvietjem uređen bèršljan, koi je lies okružavao; momci lovačke talianske regimente ovdie baveći se činjahu pred i okolo liesa špalir. Zadušnu misu čitaše domaći g. župnik i začastni kanonik nuz dvorenje duhovnih pomoćnikah a žalobne piesme sprovadjaše gradjanska glasba. Prava iskrena žalost izražena bì na svakom obrazu prisutnih, koje nesakupi ovdie ni nalog ni zapovied, već neograničena ona ljubav, što ju prama nezaboravnom pokojniku radi plemenitih njegovih težnjah duboko ćutimo. Uzdasi, što ih nebeskomu otcu za pokoj njegove duše šiljamo, bit će jamačno i uslišani, jer dolaziahu iz pravoga sèrca. Ovako dakle i mi obavismo posliednju kèrstjansku dužnost prama slavnomu banu Jelačiću te tražimo utiehu radi smèrti njegove u tom uvierenju, da će on u viekovitoj uspomeni ostati a duh njegov da će medju nami živieti i narodu našemu stazu kazati, kojom da ide.

Sèrbija.

Na molbu obćine beogradske i po predlogu popeč. financije riešio je knez, da se turski novci, koji su se od niekoga vremena jako počeli umnožavati, a po veću se vriednost primaju, nego što se mogu izdavati, svedu na ovu tarifu: srebèrna medžidija 20 grošah, altiluk 5 grošah, bešluk 4 gr., stoparac 2 gr., groš 32 pare, dvaestak 16 parah, desetak 8 parah. — Ovo će biti po svoj prilici ona konačna zabrana turskoga u sèrbskoj kneževini, za koju je „Wanderer“ javio.

Budući da titule, koje se daju različnim vlastima, nemaju nikakve razumne svèrhe, to je svietli knez riešio, da se dojakošnje titule sèrbskih zvanjah sasvim ukinu, a miesto njih da im se prosto piše po imenu, na pr. savietu knež.

sèrbskog, popečiteljstvu teme i tome, kasacionom sudu, načelničtvu tog i tog okružja itd.

Svietli knez riešio je, da se okružje požarevačko razpoloži na 6 srezovah, na pečki, ramski, zviždski, mlavski, moravski i omoljski.

Svietli knez postavio je za predsiedatelja kasacionoga suda g. Milivoja Jovanovića, dosadašnjeg popečitalja unutarnjih poslovah, uvaživši mu ostavku na popečiteljstvo.

Moldavia i Vlaška.

U podunavskim kneževinama sve se većma pojavljuje želja, da se obie provincije sjedine pod nasliednim vladaocem iz koje vladajuće evropske porodice.

Talijanska.

Kardinal Antonelli izdao je 3. lipnja energičnu notu, kojom protestuje proti revolucionarnim dogadjajima u Romanji i uplivu pijemontezkom pripisuje ih. — Budući da švajcarski (papini) soldati nisu u Perugju poštovali amerikansku zastavu, to je amerikanski poslanik u Rimu skinuo svoj gèrb i otišao iz varoši; 17. lipnja došao je u Livorno.

Sa više stranah javlja se, da je u Napulju i Sicilii sve za skoru bunu spremljeno. Tako je i u Rimu, ali je zapoviednik tamošnje francuzke posade dobio iz Pariza zapoviest, da bunu nikojim načinom nepušta, već ju do nevolje i silom uguši.

Turska.

Carigrad 27. lipnja. Za ranjene u austrijanskoj vojsci skupilo se je u Carigradu za jedan dan 32.000 grošah; u Jedreni su na istu svèrhu skupili 15.000 grošah. — Bivši upravitelj od Damaska, Hadži Kjamilpaša, naimenovan je upraviteljem u Silistriji (Dorostolu). — Varoš Brusa u Anadolu poslala je deputaciju Fuadpaši, da se tuži za zloupotrebljenja tamošnjega gèrčkoga vladike. — Govori se, da je sultan hteo ići osim u Egipat i u Kandiju (Kretu), ali zbog tamošnje neprestane vreve morala se na taj otok nova vojska poslati.

Gèrčka.

U Atini su odkrili nieko tajno družtvo. Više njih pohvatani su. — Kažu, da su Gèrci većinom zauzeti za Taljane.

Francuzka.

Izčehanoga platna šalje se iz dana u dan mnogo taljanskoj vojsci. Kažu, da ga je tako mnogo trebalo, da je L. Napoleon svoje rodjene košulje dao — ako je to istina, — te je u Pariz poručio po novo rublje. — U Algiru će se, kako „Constit." javlja, dvie nove varoši graditi i dobit će imena Solferino i Magenta. — 28. lipnja došla je pod Šerbur ruska fregata na šaraf „General-Admiral" idući iz Novoga Jorka, gdie se gradila, u Kronštat Ova ladja ima u dužinu 325, u širinu 35, u visinu 34 stope, nosi 6000 tonah (po 20 centih), ima dvie makine sa 6 kotalah i stala je 6,250,000 franakah. — „Moniteur" kaže, da je prije bitke kod Solferina dovedeno u Francuzku 8393 zarobljenih austrijanskih soldatah. — Princ Jeronim niešto je bolestan. — Ranjen jedan francuzki soldat pisao je materi svojoj ovo šaljivo pismo: „Živim, jako živim, i dobro živim. Ali nisam cielokupan. Ranar mi skide jednu nogu. Tako sam se bio na nju navikao, da mi je težko, što sam se š njom razstao Moj stražmeštar tieši me tim, što imam nogu kao otesanu. Mila majko, nemoj plakati, pomisli, da sam i ja mogao poginuti kao mnogi moji valjani drugari. Ove, ili bolje reći njihovu rodbinu valja žaliti. Bolje se raduj mila mati, sve ide po tvojoj volji; skoro ću doći, da te *nikad* više neostavim; moja dèrvena noga *natierat* će me, da uviek ostanem uz tebe, ja ću *sve* činiti što se god tebi dopada. Ah, pade mi *suza* na hartiju, ali to nije suza od tuge, već *od sreće*, jer ću te skoro viditi." —

Niemačka.

Grof Šverin postao je pruskim ministrom unutarnjih, na miesto Flotvela. Govori se, da će ratnim ministrom postati general Fojgt-Rec.

U Bavarskoj skita se po planinama četa austrijskih vojničkih biegunacah. Od taljanskih regimentah, koje se sada iz Italije preko Bavarske šalju u niemačke savezne gradove, pobiegne u salcburžkoj okolini priličan broj (43) u šume. 27. lipnja otišla je iz Monakova čitava kumpanija lovacah sa liekarima, municiom i svom bojnom spravom, jer bieguuci imaju oružja, a budući po vojničkim zakonima moraju poginuti, to se neće tako lahko dati uhvatiti. Na njih je otišao i jedan oddiel, a planinski strielci uhvatili su ih, kako se kaže, petoricu. Oni kao da smieraju dopreti do Švajcarske.

— U Poznanju se pojavi jedna karta „poljske republike od godine 1860.", te se službeno iztraživalo, t.o ju je načinio. Nadje se da je ciela stvar samo šala bila. Nietko se našao, te je na karti, koja je bila uz Leleveljevu istoriju Poljske a predstavlja!a poljsku republiku od godine 1660., promienio 6 i 8, te tim dade povoda svakojakom nagadjanju.

Rusija.

— Po najnovijim viestima iz Poljske prestala su naprasno kretanja vojske, koja su posliednjih nedieljah vèrlo jaka bila; i to kažu, da su regimente, koje su u Kališ bile upućene, dobile zapoviest da odlaze na galičku granicu, gdie sada ima dva sbora.

— Govori se, da će knez Kuza ići u Odesu, da pozdravi cara Aleksandra, kome se u toj varoši nadaju. — Knez Labanov naimenovan je za ruskog izvanrednog punomoćnika u Carigradu.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Tèrst 15. sèrpnja. Ratni parobrod „Hentzi" došao je danas iz Mletakah. Sutra započet će se opet Lloydove vožnje u Mletke.

London 16 sèrpnja. (Jučerašnja siednica dolnje kuće). Na interpelaciju Grahamovu odgovorio je lord John Russel, da Francuzka nečini nikakovih izvanrednih pripravah u Šerburu (Cherbourgu), tako da bi imala Englezka pravo popitat se toga radi. Poslie Grahama interpelaciju Horstmann, Russel odgovara, da nemože u obziru podrobnosti zaključka od mira prije nego li se povrati car Napoleon u Pariz dobit nikakova obširnijeg izviešća i da dosad nema nikakove službene informacije. Elcho povlači svoj predlog zbog modre knjige natrag i izrazuje se poruglj vo proti lordima Russelu i Palmerstonu zbog mira toli pogodovajućega Austriju, kojim se njezin upliv u Italiji očito povećava. Isto tako govorio je Fitzgerald, predbacajući vladi, da nema vlastite izvanjske politike. Lord Russel odgovorio je, da on još i dan danas tvèrdi, da nisu ni Francuzka ni Austrija vlastne bile prizvati pomoć Englezke, no da mora sada dodati, da Napoleon neučvèršćuje slobodu u Italiji.

Siednica gornje kuće. Lord Normanby govori na gorak način o Cavourovom cirkularu odobravajući Russelov odgovor; lord Brougham tuži se, da mir svieta zavisi od volje čovieka, koga nekontroluje nikakovo ministarsko vieće. Lord Derby rekao je, da je Francuzka, kao što je sama priznala, vojevala kao saveznica Sardinije a ne kao glavna sila, zato bi rado znao, da li su Austrija i Sardinija zaključili mir. Lord Granville odgovora, da vlada znade samo o zaključku mira francuzko-austrijanskoga. Lordovi Rutland i Stratford sile, da se nastavi neutralnost i da se Englezka uzdèrži od svakoga sastavljanja u obziru uvietah mira. Lord Stratford neodobrava prijašnje umiešavanje Englezke, isto tako prevratne korake u Toskani. Na molbu Woodehouse-ovu bila je razprava prekinuta. Lord Malmesbury povukao je svoj predlog da se predlože depeše grofa Cavoura i lorda Ru sela natrag.

Kao što se doznaje iz Berlina odredjen je, vele, knez Nikola Orlov za ruskoga poslanika u Bruselju.

Pariz 16. sèrpnja. Car će sutra u jutro u 4 sata prispiet u St. Cloud.

Bruselj 16. sèrpnja. Ovdiešnji listovi javljaju, da će 50.000 Francuzah do konačnoga uredjenja stvarih za uzdèržanje mira ostati u Italiji. Dalja viest hoće da zna, da će se francuzki i austrijanski punomoćnici sastat u Curiku za sklopljenje ugovora od mira.

Iz Milana javljaju jednom bruseljskom listu: Večeras prispeo je ovamo kralj i bio je od pučanstva primljen s uzhitom. Kad se je kralj na doksatu palače pokazao, bio je pozdravljen živahnim klicanjem.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 9283 (Fin —14) 1—3

Oglas.

Od c, k. hèrvatsko-slavonskoga financialnoga zemaljskoga ravnateljstva otvara se za osiguranje potrebe dèrvah za nju i za zagrebačko c. kr. financialno ravnateljstvo u zimnoj dobi 1859—60 u množini od sto trideset hvatih suve bukovine natiečajna razprava posredstvom podnašanja pismenih ponudah.

Nabava dèrvah za ogriev može se ili za gore navedenu ukupnu množinu ili za jedan dio iste, no nikad izpod pedeset hvatih, dostati.

Ponude obskèrbljene jamčevinom od deset postotakah kupovine od množine dèrvah, što se namieravaju nabavit, pripadajuće polag ponudjene ciene, imaju se najdulje do 30. sèrpnja 1859 u 12 satih pred podne dobro zapečatjene kod podnosnoga zapisnika ovoga financijalnoga zemaljskoga ravnateljstva predati i na adresi razgovietno naznačit riečma: „Ponuda za nabavu dèrvah za ogriev za financijalne oblasti."

Bližji uvieti mogu se vidit kod ekonomata ovoga financijalnoga zemaljskoga ravnateljstva i kod financijalnoga kotarskoga ravnateljstva u Zagrebu.

Zagreb dne 12. sèrpnja 1859.

Br. 2755 (Zp.—18) 1—1

Oglas.

Občenje vozne pošte s Lombardijom i s izvanaustrijanskim taljanskim dèržavama.

Usled ugovora učinjenoga s poštanskim administracijama Švajcarske mogu se sada pošiljke vozne pošte iz Austrije u Lombardiju (izim provincije Mantovanske stojeće u neposrednoj poštanskoj svezi s austrijanskom monarhijom) i u izvanaustrijansku Italiju i obratno odpravljati kroz Švajcarsku.

Pošiljke u naznačena područja primat će dakle c. k. poštanski uredi opet za odpravljanje pod onim modalitetima i stegama, koje su za transporte vozne pošte u Italiju dosad obstajale.

Što se poštanskoga postupanja tiče, mogu se ove pošiljke kao dosad nefrankovano predati, ili frankatura može se učinit samo do dotične austrijansko-švajcarske pogranične točke.

Što se uslied visokoga razpisa ministarstva tèrgovine od 1. sèrpnja 1859 br. 12.564-2164 stavlja do obćega znanja s tom opazkom, da se za transport takovih pošiljakah na austrijanskom i švajcarskom področju jamči kao za pošiljke u Švajcarsku i iz Švajcarske.

U Zagrebu dne 12. sèrpnja 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

Klempay s. r.

Nr. 5970-1175 (Izv.—101) 3—1

Avviso di Concorso.

Presso l' i. r. ufficio di porto e sanità marittima in Portorose si è reso vacante un posto di piloto portuale di II classe, cui va congiunto il salario d'annui fni. due cento dieci (210) in v. a, nonchè il godimento della montura in natura.

Pel rimpiazzo del detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che i concorrenti dovranno presentare fino a tutto il 20 luglio p. v. al Governo centrale marittimo le loro suppliche debitamente corredate, comprovando l' età, l' illibata condotta politico-morale, la piena idoneità al posto optato, le cognizioni della lingua italiana ed illirica, nonchè i servigi anteriormente prestati.

Dichiareranno inoltre se si trovino in parentela od affinità con qualche funzionario del prefato uffizio di porto e sanità marittima.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.

Trieste li 20 giugno 1859.

Br. 2648 (Pz.—24) 3—3

Natiečaj.

Za popunjenje jedne u ovdiešnjem kotaru izpražnjene službe akcesiste poštanskog ureda posliednjega razreda s godišnjom platom od tristo petnaest (315) fr. a vr i s obvezanjem položit kaucije od 400 fr. otvara se natiečaj do 28. sèrpnja t. g.

Natiecatelji imaju svoje valjano biljegovane molbenice izkazujući svoje predhodno izobrazovanje, znanje jezikah i dosadanje svoje službovanje do gore naznačenoga roka propisanim putem kod podpisane poštanskog ravnateljstva podnieti i u njima naznačit, da li su iz ske direkcije podnieti i u njima naznačit, da li su i u kojem stupnju s kakvim činovnikom ili službenikom ovoga kotara u rodu ili tastbini.

U Zagrebu dne 5. sèrpnja 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

Klempay, v. r.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 20. SERPNJA 1859. Broj 163.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan iznzamši nedielje i praznike na čitavom listu: — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Uredovni dio.

Na Nj. preuzvišenost gospodina namiestnika banova došli su s posvećenjem za ratne svèrhe sliedeći patriotični darovi:

Od Nj. preuzvišenosti gospodina ministra barona Brucka zemljorazteretna obligacija od 1000 for. konv. nov. zajedno s kuponima;

od zemljoposiednika gospodina Mahaila pl. Konyáry-a zemljorazteretna obligacija lit. A. pr. 80 for. konv. novca;

od časmanskoga kaptola u Lepoglavi dva komada obligacijah za narodni zajam svaka po 20 fr. konv. novca zajedno s kuponima;

od svećenstva kotara valpovačkoga po velečastnom biskupskom ordinariatu u Pečuhu 68 fr. 10¾ kr. a. vr.

Ovi patriotični darovi stavljaju se s najvrućim priznanjem do javnoga znanja.

U Zagrebu dne 15. sèrpnja 1859.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtvenoga predsiedničtva.

Doknadno k oglasu sadèržanom u ovdašnjim novinama od 15. t. m. dostavlja se do javnoga znanja, da gospodin gref Marko Bombelles i obćina Vinica namieravaju podmirivat troškove za obskèrbljavanje od 14. ranjenih vojnikah, koje su isti izjavili na se uzeti, iz svojih vlastitih sredstvah bez svakoga zahtievanja ikakove naknade i nedirajući u bolničku zakladu.

U Zagrebu dne 16. sèrpnja 1859.

Danas izišao je i razpošilja se IX. komad II. razdiela hèrvatsko-slavonskoga zemaljskoga vladnoga lista u hèrvatsko-niemačkom i sèrbsko-mačkom izdanju te sadèržaje

Obznanu presiedničtva c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva od 7. sèrpnja 1859, da je proglašen prieki sud u svem področju III. vojske za civiliste i vojničke osobe, stojeće pod sudstvom vojnoga zapoviedničtva, koje počine proti vojski dèržave zločin napomenuti u §-u 314. vojničkoga i u §-u 222. gradjanskoga kaznenoga zakona.

S ovim brojem izašla je „vremenoslovna pobilježka naredabah i obznanah, sadèržanih u II. razdielu zemaljsko-vladnoga lista za kraljevine Hèrvatsku i Slavoniju od godine 1858."

Oglas.

Ravnateljstvo povl. narodne banke dostavlja, shodno svojem oglasu od 9. lipnja t. g., sliedeći s koncem lipnja t. g. zaključeni, pregled dohodakah u 1. polugodištu 1859 time do obćega znanja.

Beč dne 7. sèrpnja 1859.

Pipitz,
gubernator banke.
Kristjan Henrik vitez Coith,
namiestnik gubernatora banke,
Sina,
ravnatelj banke.

Pregled dohodakah povl. austrijanske narodne banke.
Pèrvo polugodište. Od 1. siečnja do 30. lipnja 1859.

Dugovina.	Austr. vrednota. for.	kr.
Za plaće činovnikah i pisarničke potrebe . .	151,359	25
„ prenos novacah, za nabave, tiskanice, biljegovinu za kupone pèrvoga polugodišta, kućne i druge troškove	182,615	44·5
„ dohodarinu od dioničkih dividendah za ovo polugodište	214,112	31·5
„ obćinski prinos i za zemaljske potrebe za ovo polugodište	80,443	97
„ troškove za fabrikaciju banknotah . . .	434,817	77
	1,063,348	75
Predlog salda	4,551,265	58
	5,614,614	33

Imalina.	for.	kr.	Austr. vredvota. for.	kr.
Za kamate od eskomptiranih papirah u Beču i u področnih eskomptnih zavodah u iznosku od 181,625,974 fr. 76 kr.	2,247,050	23·5		
Odbij odtud predlog kamatah onih papirah, koji dospievaju poslie 1. sèrpnja 1859. . .	197,877	36	2,049,172	87·5
„ kamate i pristojbe od predujamah na zaloge u Beču i u področnim posudionicama u iznosku od . . . . . 167,995,520 fr.	2,058,703	52		
Odbij odtud predlog kamatah od onih predujamah, koji prispievaju poslie 1. sèrpnja 1859.	199,897	11	1,858,806	41
„ dohodke oddiela hipotekarnoga kredita . .	1,834,617	64·5		
Odbij odtud predlog kamatah za drugo polugodište 1859 . . 427,725 fr. 29 kr. „ Okamaćenje založnicah 566.776 „ 48 „	994,501	77	840,115	87·5
„ kamate ostalih koristonosnih imovinah banke			556,801	29
„ dohodke pričuvne zaklade			274,926	71
„ provizuju od bankovnih doznakah			33,511	4
„ kamate od raznih predujamah dèržavnoj upravi			1,280	13
			5,614,614	33

Za 150,000 dionicah iznosi polugodištna dividenda po 30 fr. od dionice . . . 4,500,000 fr. — kr.
Predlog dobitka u drugom polugodištu 1859 . . . . 51,265 „ 58 „
4,551,265 „ 58 „

Od knjigovodstva povl. austrijanske narodne banke.

Dragutin Hossner, vèrhovni knjigovodja. Josip Schmid, knjigovodja.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč 14. sèrpnja. „Oest. Corresp." javlja: Nj. c. k. apostolsko veličanstvo naredilo je, da se obustavi u tečaju nalazeća se rekrutacija.

— Nj. c. k. apostolsko veličanstvo podielilo je podmaršalu i komandantu drugoga vojenoga zbora, Eduardu knezu Lichtensteinu, za osobito odlikovanje u bitki kod Magente red željezne krune 1. klase.

Ljubljana 16. sèrpnja. „Laibacher Ztg" javlja: U večer u 9½ sata došo je podvoz s oba veličanstva ovamo i bila su u kolodvoru i pred njim primljena najživahnijim i najdugotrajnijim klicanjem pučanstva ljubljanskoga. Ulice, kroz koje su se Nj. veličanstva vozila, do staležkoga dvorca, gdie su ista dostojala odsiesti, bile su pune mnogobrojnim obćinstvom, kojega veselje o povratku ljubljenoga vladara očitovalo se je u mnogo tisućah radostnih klikovah, koji nisu hotieli da prestanu.

Jutros u 7 satih nastavila su Nj. c. veličanstva svoj put od ovud u Laxenburg.

Tèrst 16. sèrpnja. Ovdiešnji c. k. tèrgovački i pomorski sud pozivlje auskultante C. Berzia iz Pavije i G. Petruzia iz Milana, koji su se bez dopuštenja udaljili, da se unutar četiri nedielje danah stave i opravdaju, inače će izgubit svoje službe.

— **Iz Cielovca**, 13. sèrpnja javljaju: Radnje na našoj željeznici obustavljene su sada konačno na svim točkama, poduzetničtvo gradjevine vodi parnicu proti direkciji i po svoj prilici neće se prije opet nastavit gradjenje, dok se ta parnica nedovèrši.

Talijanska.

Iz Ligurije od 9. sèrpnja pišu: Ovdiešnji dnevnici donose jošte neprestano pobližje podrobnosti i episode o bitki kod Solferina, koje znatno dopunjuju službena izvieśća. Iz svega proizlazi, da je ta bitka bila jedna od najkèrvavijih i najrazdraženijih u novoj ratnoj poviestnici i da se može usporedit s najvećim borbama za vremena pèrvoga francuzkoga carstva. Poimence odlučno kreševo pod Solferinom pratili su, vele, u istinu užasni prizori. Čete divizijah Bazaine i L' Admirault jurišale su štèrme na nie-

kim točkama malone nepristupne visine od Solferina četiri puta; isto toliko putah uzbili su ih Austrijanci, koji su iz kućah, iz staroga gradića, s vinogradah i iza živicah strašno pucali iz topovah i puškah. Cieli redovi jurišajućih Francuzah padali su i nagomiljivali su se na podnožju bèrda u brežuljke od mèrtvacah. Preostavši padali su od umora i vikali se vodom, da u strašnoj vrućini od 35 stupanjah R. ugase svoju žedju. „De l'eau! de l'eau! et nous emporterons la position!“ vikali su se svih stranah. „Mes enfants, il n'y a pas de l'eau ici“, odgovori maršal Baraguay d' Hilliers, „nous le trouverons la haut“, i pri tom pokaže na turanj od Solferina. U ovom za Francuze kritičnom času pokažu se èrtnjaci divizijah Forey i Camou, kao i voltižeri garde, koje je car Napoleon poslao generalima Bazainu i L' Admiraultu u pomoć. Do umèrtvenja umorene čete oporaviše se s nova, žvakaše travu i lišće od dèrvetja, da si ugase žarku žedju i stadoše peti put jurišati gori na visine.

Sada je bio udar neodoljiv. Zuavi zabijali su svoje puške u stèrmi pokos, sačiniše tako liestvo i pienaše se, s fašinskim nožem u ruci, od odsieka do odsieka, od dèrva do dèrveta. Zahman bacahu Austrijanci ciele redove kartečama, da i istim bajunetima dole niz visine; jurišajući dopunjavali su se neprestano i dodjoše na vèrh, gdie se stanu strašno ražati. Francuzi razpaljeni do najveće biesnoće, poimence Zuavi i Turkosi nisu nikoga pomilovali i obaraše bajunetom, fašinskim nožem i kundacima sve, što im se je jošte na put stavljalo. Jedan francuzki oficir, koga su ranjena donieli u Milan, pripovieda medju ostalim, da se je uprepastio od ove tigarske biesnoće. „To je bilo strašno pozorište“ izvieśćuje dalje, „ove divje prašinom i barutom pocèrniele čete kao izpušćene djavole vidit kako jurišaju na bèrdo, dočim bubnjanje na juriš, zveketanje trubaljah, vika borećih se i jauk umirućih sačinjavahu užasan koncert. Kad smo prodèrli u Solferino, opazim kod vratah jedne kuće, gdie je ležala bèrpa austrijanskih mèrtvacah, jednoga neprijateljskoga oficira, koi je nastojao ustati. Ja sam hoteo, da ga izbavim, no već u onaj par razsieli se ga Zuavi u pravom smislu rieči na komade. Moje cipele bile su pokrite kèrvju i svaki čas gazili smo prieko kèrvave kakve mlake ili morali smo se pienjati prieko hèrpah od mèrtvacah. Pravo je čudo, da sam iz ovoga kreševa izišo živ, dà lahko ranjen, jerbo premda sam sudielovao u dvie vojne u Africi a vojevao sam i u Krimu, ipak nisam jošte nigdie vidio smèrti u tako užašnoj slici kao kod Solferina.

— Iz Genove pišu „Timesu“ od 7. sèrpnja: Ovdie prolazi neprestano prevelika množina željezničkoga materijala (40 lokomotivah, 200 kolah 3. razreda i 200 tèrnicah), da zamiene ono, što su Austrijanci iz Milana i od drugud sa sobom odnieli. Za ovaj transport upotrebljava se velik broj ladjah. Mi ih imamo sada do 200 u luci ovdie usidrenih, koje izkèrcuju žito, brašno, barut i druge zalihe, i sastale su se ovdie iz zemaljah svih gospodarah. Mužari i topovi za obsadu nedolaze već ovamo, nasuprot beskonačne povorke škrinjah punih od tako zvanih 15 obus oblones de 12“, to jest one cinkom napunjene tanadi za redate topove, što su većom stranom šuplje kuglje. I znatne čete dolazile su posliednjih danah ovamo i odlazile su poslie kratka bavljenja k fronti; no glavni provodi udariše sada putem prieko Mont-Cenisa, budući da se posliednji nemože dobro upotrebit za težke terote. I uhvaćenici prolaze neprestano kroz ovaj grad, da ih posredstvom brodovah prenesu u Francuzku.

Bolonja, 12. sèrpnja. Azeglio je jučer ovamo došao. Njegova punomoćja razprostiru se prieko 4 legacije od Ferare, Bolonje, Ravene i Forlia do Katolike. Papinska vlada podigla je novu carinsku liniju medju Katolikom i Ferarom.

O vojničkom ustanku u Napulju javljaju pod 9. i 10. sèrpnja: Dvie stotine vojnikah, koji su se pobunili, pripadaju svi 2. i 3. švejcarskoj regimenti. Kao uzrok svoje pobune imenovali su emblemu svoga kantona u regimentskoj zastavi. Grad i svakolika kraljevina podpunoma je mirna. — Pobunu utišile su druge švajcarske čete. 90 pobunjenikah od prilike poubijeno je i ranjeno. 1800 soldatah, koji pripadaju ovim regimentama, razpustit će se i poslat u njihov zavičaj. — 1800 švajcarskih soldatah, koji su dobili svoj odpust i imaju se poslat kući, otići će s dozvoljenjem francuzkoga ministarstva u Marsilju.

— Poznati ♀ dopisnik „Allg. Ztg.“ piše iz Pariza 8. sèrpnja: Jedna od najtežjih zadaćah u današnjoj Italiji jest cèrkvena dèržava. Kad su se pape iz Avinjona vratili u Italiju, postali su malone čisto i posve taljanski knezovi, to je bio osobito Julio II. Italianissimi hoće od dvie stvari jednu: sasvim taljanskoga papu, kao što je bio Julio drugi ili čistoga rimskoga biskupa. Negovorim ovdie o uskèrsnutoj stranki taljanskih Socianacah, koji su se zakleli upropastit papinstvo i u tom smislu sjedinit s engleskim metodistima, s genevranskim metodistima a polag cèrtah svoje mèržnje, s francuzkim Jakobincima. Katolički sviet nije čisto taljanski sviet, i nebi mogao više tèrpit čisto taljanskoga pape; on neće ni Francuzkog pape, orudje politike Napoleona I., koi je hoteo ono, što je hotio Filip liepi sa svojim papima u Avinjonu; on neće ni Austrijanskoga pape, on hoće prema moskovskom kalifatu medju Gèrcima, Slavenima i iztokom katoličkoga papu, takovoga, koi, imajući korienje u starini, ponja sadašnost i gleda u budućnost. Rim je jedina historična stolica papinstva; no kako i pod kojom formom da se administrativno ustroji svietsko gospodarstvo u cèrkvenoj dèržavi?

— Na miesto odstupivšega piemontezkoga ministra izvanjskih poslovah naimenovan Grof Arese, koi je, kao što je poznato, rodjen Lombardez i veoma oprijateljen sa carem Napoleonom.

Francuzka.

Paris 11. sèrp. Ne samo da se ovdie nerazoružava, već se oružanja poimence na moru nastavljaju s najvećom radinostju. Tako se u taj par gradi osam novih ratnih brodovah, od kojih će se tri zvati: „Magenta“ „Marignan“ i „Solferino.“

— Više ronskih i saonskih parobrodah opet će sada iz Liona otići u cèrno more i Dunaj, da pokuše opet oživotvorit predlog kapetana Magnana za dunajsko brodarstvo, kojega izvedenje bilo je već više putah bez uspieha poduzeto.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Iz Lisbone prispiela je bèrzojavnim putem žalostna viest, da je Nj. veličanstvo kraljica portugalska dne 16. sèrpnja od žestoka nastupa vratobolje preminula.

Polag jedne viesti, koju nalazimo u jednom od bruseljskih novinah, nije više podvèrženo nikakovoj sumnji, da i vojvodinja od Parme zadèržat svoje vladarsko pravo i da će se svojim područjem stupit će u veliku taljansku konfederaciju, naravno s pravima i dužnostima, koje proizlaze iz ovoga novoga odnošenja.

Frankfurt 17. sèrpnja. U jučerašnjoj siednici saveznoga sabora priobćila je Austrija predhodne uviete mira i predložila je da se kontingenti i savezne tvèrdjave stave opet na stupanj mira. Nadalje Austrija je svoj predlog od 7. o Pruska od 4. t. m. natrag povukla. Pruska je nadalje predložila da se ukine zaključak saveza u obziru postavljenja pazeće vojske.

Iz Milana od 14. sèrpnja javljaju jednom bruseljskom listu: Car Napoleon dèržao je danas svoj ulaz u glavni grad Lombardije i bio je od pućanstva pozdravljen živahnim klicanjem. Car se vraća u Francuzku. Kralj sardinski pratit će cara do Suze.

Berna 17. sèrpnja. Savezno vieće poslalo je narodnoga viećnika Latoura u izvanrednoj misiji u Napulj, s naročitim nalogom, da dovèrši stvar toli mučnu za Švajcarsku i da izposluje, da se švajcarske u Napulju jošte nalazeće se čete uzmognu vratit kući; isti ide prieko Marsilje, da tamo dokaže narodnost Švajcarah odpuštenih uslied posliednje pobune.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 10,735-2557 3—1

Oglas natiečaja.

Za popunjenje učiteljske s godišnjom platom od 346 fr. 50 kr. austr. vr. i i uživanjem stana u naravi skopčane službe na kat. glavnoj školi u Bakru razpisuje se time natiečaj do 20. kolovoza t. g.

Natiecatelji za ovu službu imaju se izkazat o svojem rodnom miestu, dobi, vierozakonu, ćudorednosti, o svojoj propisima shodnoj sposobnosti za učiteljski ured na glavnim školama, zatim o svojoj dosadanjoj uporavi u učiteljskom uredu, ako su možebiti igdie u istom uporavljeni bili, i o znanju niemačkoga, hèrvatsko-ilirskoga i taljanskoga jezika i svoje po gore navedenim naznačenjima dobro obložene na podpisanu c. kr. zemaljsku oblast štilizirane molbenice blagovremeno, ako već stoje u javnoj službi po predstavljenim oblastima inače pako neposredno podnieti kod biskupskoga ordinariata u Senju.

Od c. kr. bèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.

U Zagrebu dne 15. sèrpnja 1859.

Br. 373 (Dp. 81) 3—1

Razpis natiečaja.

Radi popunjenja učiteljske službe ujedno orgeniste na Visokom, u zelinskom kotaru, varaždinske županije, — s kojom su nuz bezplatni stan skopčane sliedeće pristojbe: 191 fr u gotovom novcu, 8 mierovah smiesi, 46$\frac{1}{2}$ vedarah vina, i 12 hvatih gorivih dèrvah za vlastitu i za školsku potrebu, — što sve imade dotična obćina o svom trošku učitelju dostaviti — zatim uživanje vèrta od $\frac{1}{4}$ jutra, oranice od 1. jutra, i po prilici uživanje vocnjaka, — proglasujo se time natiečaj.

Koji žele to miesto zadobiti, neka svoje na školsku obćinu upravljene, dokaznicami o dobi, sposobnosti, pomnji i vremenu dosadanjega svoga službovanja providjene, te vlastoručno pisane molbenice do posliednjega kolovoza t. g. predadu kotarskomu školskomu nadzorniku i župniku u Remetincu, g. Josipu Mikcu.

Br. 379.

Kod trivialne učione u sv. Gjurgju kod Ludbrega izpražnjeno je miesto učitelja ujedno organiste, — s kojim skopčana pristojba sastoji — nuz bezplatni stan i uživanje vèrta, — u sliedećim:

a) nepokretna dobra

Oranica od 4 jutra 776 □ hvatih;
livada od 2 „ 163 □ „
pašovina 100 □ hvatih;

b) gotovog novca

u ime platje 315 fr. austr. vr.
odšteta za dèrva 31 fr. 50 kr.
stolarni dohodci 9 fr. 45 kr.
paušal za školske potrebe 15 fr. 75 kr.

Koji žele tu službu zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, na dotičnu obćinu upravljene, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjemu svomu službovanju providjene molbenice do konca kolovoza t g. predadu u ruke školskoga kotarskoga nadzornika i župnika u Rasinji, g. Pavla Draganca. U Zagrebu dne 8. sèrpnja 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga ordinariata.

(Dp.—82) 1—1

Oglas.

Pravoslavno obćestvo bielovarsko želi učitelja, koi bi ujedno bio i pievčik.

Sa službom ovom skopčana je godišnja platja od 189 fr. austr. vr., 12 hvatih dèrvah i bezplatežni stan sa kuhinjskim i vanjskim vèrtom.

Svaki koi želi ovu službu zadobiti, neka svoju molbenicu najduže do mieseca kolovoza 1859 ujedno sa potrebnim dokazateljstvima pravoslavnomu obćestvu bielovarskomu podnese.

Dano u Bielovaru dana 7. sèrpnja 1859.

Obćestvo bielovarsko.

Nr. 5970-1175 (Izv.—101) 3—2

Avviso di Concorso.

Presso l' i r. ufficio di porto e sanità marittima in Portorose si è reso vacante un posto di piloto portuale di II classe, cui va congiunto il salario d'annui fni. due cento dieci (210) in v. a, nonchè il godimento della montura in natura.

Pel rimpiazzo del detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che i concorrenti dovranno presentare fino a tutto il 20 luglio p. v. al Governo centrale marittimo le loro suppliche debitamente corredate, comprovando l' età, l' illibata condotta politico-morale, la piena idoneità al posto optato, le cognizioni della lingua italiana ed illirica, nonchè i servigi anteriormente prestati.

Dichiareranno inoltre se si trovino in parentela od affinità con qualche funzionario del prefato uffizio di porto e sanità marittima.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.

Trieste li 20 giugno 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 21. SERPNJA Broj 164.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., daljepako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Ovih danah prispielo je ovamo više transportah ranjenih vojnikah.

Beč 17. sèrpnja. Nesamo po piemonteskim listovima već i ovdie govori se, da će Nj. veličanstva car i carica Francuzah posietit bečki dvor.

— Nj. c. visost prejasni gospodin nadvojvoda miestodèržac Dragutin Ljudevit prispeo je dne 12. t m. iz Verone opet u Bocen.

— „P. Lt.“ pišu iz Beča: Kao što se čuje izrazio je car Napoleon želju, da bi Nj. velič. car Franjo Josip š njime onamo sudielovat izvolio, da se čim prije sazove kongres taljanskih dèržavah, pri kojem bi Nj. svetost predsiedala. Dosad su na konfederaciju privolile Austrija, Sardinija, Toskana i Modena. Od strane cèrkvene dèržave i Napulja jošte nisu prispiela očitovanja, no nedvoji se medjutim, da će pod sadašnjim okolnostima i ove dvie dèržave privolit na taj predlog. Vojvodinja parmanska vratit će se u svoje dèržave.

Beč 19. sèrpnja. Nj. c. visost prejasna gospoja nadvojvodinja Sofija našla se najmilostivije potaknuta, da u c. k. dvorcu u Hetzendorfu na Svoje troškove podigne bolnicu za 20 ranjenih oficirah.

Sèrbija.

Beograd 14. sèrpnja. O uroti, o kojoj smo onomadne javili, nečuje se ništa bližjega, čemu bi se vierovati moglo; no okoluju raznovèrstni glasovi, kuji svi glase onamo, da se je radilo o tom, da kneza ubiju. Glas da je turska u tu stvar upletena, mora se oprezno uzeti, jer je moguće, da je proizišo iz razdraženosti, koja ovdie proti istoj vlada. Pèrva viest o toj uroti došla je iz Carigrada i nema sumnje da š njom u svezi stoji bieg senatora Jovice Nikolajevića i tatara Indjesa u tursku tvèrdjavu; ova oba bieguuca nalaze se sada pod turskom zaštitom u Carigradu. Iztraga morala je već znatno razjasnit stvar, budući da su jučer poslie podne izpuštena bila dva uapšenika, exsenatora Gaja Jeremić i Arsenijević.

Beograd 16. sèrpnja. Kneginja Julija Obrenović došla je jutros u 7½ sata u Zemun i odvezla se je parobrodom „Galatea“ u Beograd. Vučić nalazeći se već od dulje vremena u tamnici, preminuo je.

Taljanska.

Iz Firence pišu „Allg. Ztg“: Uvieravanje francuzkoga „Moniteura“ o znamenitosti područnih svezah s Piemontom, koje nemaju na nikakav način smetat konačnom redu, neslažu se sa činjenicama. Dèržanje piemontezke vlade prema papinskim dèržavama nije neutralno, kao što francuzki listovi u neskladu s istim piemonteskim naviešćuju. Već prije se je u jednom turinskom ratnom buletinu dalo na znanje, da su se jurve sve obćine cèrkvene dèržave na desnoj strani Tebra za Piemont očitovale. Tebro je naime za novu piemontezku kraljevinu južna granica. Rimski gradovi neće doći samo pod piemontezku zaštitu, ako papi odkažu vladu, već dobit će i sredstvah, da se uzmognu branit proti papinskoj vojski. Perugija n. pr. imala je vremena pripravit se na borbu proti restauraciji, i dobila je od Firence, dakle od faktične stolice piemontezke provincijalne vlade, 500 pušakah u tu svèrhu. To se može čitati u jednoj broširi o dogadjajima u Perugiji, a ova brošura štampana je, kako stoji na naslovnom listu, s poglavarstvenim dopuštenjem (con approvazione) i javno je izložena. O smislu piemontezke anexacije dobio bi pojčnih ubaviestih, tko bi hteo da prispodablja „Moniteura“ kadikad s „Monitorom toskanskim“. Da su se pod raznim formama imena pod jednu adresu na Viktora Emanuela skupljala, gdie se navodi, da je neobhodno potrebno, da se Toskana sjedini s Piemontom, to bi se moglo jošte kakogod izpričati, no „Monitore Toscano“ neostavlja nikakve sumnje o tom, da se nenamierava uvierenje, dano poslie 27. travnja, kao da će se stopram po dovèršenju rata preduzeti uredjenje dèržavah, dèržati u krieposti. Već prije doneo je Monitore jedan cirkular, koi je očevidno opredieljen bio za inozemstvo, i u kojem su se pozivale oblasti, da, ako bi potrebno bilo, i silom utieše silovitu želju pučanstva za konačnim sjedinjenjem s Piemontom. — „Monitore Toscano“ od 1. sèrpnja iz'asnjuje, da se vidi, da je sloga povraćena, i donosi kao dokaz iz dva piemontezka dnevnika, iz Indipendenta i iz Uniona, dva članka, koji se odnose na sjedinjenje. Unione daje si pisat iz Firence, da smo na predvečerju dogadjaja, t. j. slobodnoga i izpèrvobitne volje proizišavšega sjedinjenja Toskane s ostalim taljanskim provincijama pod vladom Viktora Emanuela II. Ne samo adrese naroda, već i slobodni zaključci municipalnih vladah odlučili su, vele, to, kao što je Siena već učinila početak. Indipendente veli takodjer, da će se nova organizacija toskanskih municipialnih vladah na isti način uspiešna pokazati za svèrhu stojeću u pitanju, kao svèrgnutje i postavljenje gradjanskih čeonikah za unutarnju čvèrstoću. Kao što je poznato, toskanske obćine dale su odmah privoljenje k 27. travnja, pošto su čeonici i ine osobe svèrgnute i domorodcima samienjene bile. Tako će i municipije, koje se pred očima piemontezkog izvanrednoga komisara, kao što se je više putah u Monitoru obznanilo, preustrojavaju, jedino iz pèrvobitne volje izreći sjedinjenje Toskane s Piemontom. S ovim svèršenim činjenicama stupit će se, kada se bude radilo o miru, pred kongres.

— Jedan dopisnik „Allg. Ztga.“ iz Napulja javlja, da je pobuna švajcarskih četah proizišla iz krivo razumljenoga švajcarskoga narodnoga čuvstva. „Dokle su obstojale kapitulacije s raznim kantonskim vladama, vodila je svaka regimenta napuljski gèrb na jednoj a kantonski gèrb na drugoj strani zastave. To je do dan danas možebiti iz zle porabe neprestano obstojalo. Na predlog saveznoga vieća bili su pred niekoliko danah iz zastavah udaljeni kantonski gèrbovi. To je dovelo vojnike na krivu misao, da su prestali biti švajcarski gradjani. Zato su zahtievali natrag svoje švajcarske zastave.

Sve tri ovdie nalazeće se regimente morale su se medju sobom u tom smislu dogovoriti; no najviše nezadovoljnikah bilo je, vele, u drugoj regimenti, sastojećoj iz Freiburžanah i Soloturnacah. Svi, do šet stotinah, otišli su dne 7. u večer ponajprije u Kapodimonte, da kralju predlože svoje zahtievanje, i taborovali su sliedeću noć na Martovom polju. Tamo je dao kralj dne 8. u jutro buntovnike pozvati, neka se opet vrate k napuljskoj zastavi, da joj vierno služe, ili neka polože puške, da se zatim prieko Genove ukèrcaju put domovine. Tvèrdokorno odbili su jedno i drugo, i tako se je dogodilo, što je već poznato“.

— Kao što „Köln. Ztg.“ uvierava, podneo je Garibaldi svoju ostavku iz piemontezke službe.

— Francuzki listovi pišu, da su se u Firenci pojavili nemiri. Bile su, vele, stoke naroda, koi je proklamaciju cara Francuzah potèrgao sa zidovah, gdie je bila pribita.

— U jednom bruseljskom listu čitamo, da je grof Cavour neumio poduzeti put u inozemstvo i vratit se kući onda stopram, kad se otvore komore lombardo-sardinske kraljevine.

Francuzka.

Pariz, 14. sèrpnja. Da Francuzka mir s uzhićenjem pozdravlja, dokazuje ciela provincijalna štampa, koja je već jednodušno, kad je začula za primirje, izrazila svoje želje i nade, da će iz njega procvasti mir. U Ruenu n. pr. zavladao je kod pèrve viesti neizmeran uzhit medju radećim pučanstvom i u večer bio je vas grad razsvietljen.

Današnji „Constitutionnel“ (gosp. A Renée) izrazuje se o sklopljenju mira, kako sliedi: „Kad je car Napoleon oslobodjenje Italije proglasio za svoju stvar, dao je ratu zakonitu konačnu svèrhu, no ujedno i granicu. Oni, koji nisu onda shvatili politiku carevu, rekoše, da potrebnim načinom mora iz toga nastati obćeniti rat, dà, oni su tvèrdili, da rat nezavisnosti jednoga naroda mora neobhodno vodit k pobiedi revolucije. Ova nesigurnost, ova zla proročanstva nisu se obistinila. Oduševljen politikom, koja nije isto tako kadra protierivat, kao ni biti slaba, postigao je car svoju svèrhu, neprebacivši ju; on je zadovoljio narodnom čuvstvu, neobrabrivši revoluciju; on je pobiedio Austriju nerazdraživši Niemačku; on je Italiju konštituirao neuzmirivši Evropu. Pobieditelj do Minčija, mogao je car ići na nove pobiede: Mletačka pružala je novih bojištah za slavna diela. No da je rat dulje trajao, mogao bi primit drugi značaj. S jedne strane pokazao se je revolucionarni žar u niekim taljanskim dèržavama; s druge strane bila je Pruska, poslie mobiliziranja svoje vojske, dospiela do toga, da ostavi svoje pasivno stanje; nadvladana od narodne strasti, mogla bi biti prisiljena stavit se na čelo narodnoga gibanja, koje je tako perfidno u niemačkoj proizvedeno bilo proti nama. Tako bi dakle imao car, da je pošao prieko Minčija prema jadranskom moru, posla s revolucijom u Italiji i s ratom na Renu. Što je bio čineći? Da zaboravi pèrvi uzrok svoje pravedne i svete borbe, protegne joj doseg, izopači značaj? Da žèrtvuje strašnim slučajevima sreću Francuzke, veličinu civilizacije, mir svieta? Da je samo tražio slavu, on se nebi bio uztezao; on bi bio možebiti preporodio ona junačka vremena, kojih historična sjajnost bila je plaćena tolikom kèrvju. On si je stavio plemenitiju, doviečnosti koristniju svèrhu. I obale Rena imaju bojištah, koja poznaje Francuzka i koja su više nego jedanput oveličila naše oružje. Mi bi bili skoro u stanju tamo nenadvladljiv odpor stavit proti bezumnoj navali. U malo danah sakupili bi mi tamo 300.000 momakah i 400 topovah. No Francuzka si je u Italiji stèkla dosta slave; nije joj potrebno, da ju drugdie traži. Dokazala je svoju silu na tako kriepak način, da ima no samo pravo, već dapače da je i dužna, da si sama njenje granice propiše. Obustavivši car Napoleon svoje pobiedonosno napredovanje, ostaje vieran misli, koja ga je vodila k ovoj velikoj borbi. Obezbiedivši oslobodjenje poluotoka, mogao, da morao je zajedno s austrijanskim carem ustanovit predhodne uviete slavna mira. Ovaj mir, koi je proizišao iz sastanka u Vilafranki taži Evropu i pruža ujedno uplivu Francuzke podpuno jemstvo, koje je bila vlastna očekivati. Od stolietjah bila je Italija mèrtva: Francije plemenita kèrv oživila ju je iznova. Preustrojit će se iznova polag zakonah svoje narave i svoje civilizacije, od planinah do Adrije. Taljanska narodnost postat će jaka

i silna, jerbo velika konferedacija, koju su oba cara utemeljili, obsizat će Mletačku kao Lombardiju. Posredstvom ove konferedacije preporodit će se Italija i opet će naći sve uvjete svoga života, svoje veličine. Na miesto ugovorah od god. 1815., koji su Italiju vezali za inostranu silu, stavio je mač Francije ugovor, koi su dèržali nemogućnim, i koi nadkriljuje nade najvećih genijah Italije i najvećih dèržavnikah. Jednom riečju: zarobljenu Italiju sliedit će sjedinjena, slobodna Italija; jerbo ta konferedacija neobhodno zahtieva da se prije sjedine narodi i knezovi pod jemstvom mudrih slobodnih inštitucijah. Ovi su rezultati neizmierni, i car, kojemu ih zahvalit imamo, može se za malo danah opet s poštenjem vratit, da preuzme upravu svoje vlade. Slavni vodja naći će kod svoga povratka, kao kad je u rat pošo, opet zahvalnost i uzhićenje svoga naroda."

U jednom francuzkom listu nalazimo od jednog očevidca sliedeći opis sastanka obiuh carah u Vilafranki:

Pratnja cara Napoleona prispiela je uprav u 9. uri u Vilafranku. Car je prednjačio na doratu, kojega je obično jašio odkad je vojna započela. On je nosio uniformu divizionera. Za njim je sliedio maršal Vaillant, general Martimprey i carevi kućni oficiri. Zatim išli su stotstraže u sjajućem uresu svoga oružja i jedan švadrun gvidah.

Jedan oficir od ordonancije doleti na konju skokom k caru Napoleonu i naviesti mu, da je Nj. veličanstvo car Franjo Josip još samo malo prostora udaljen od grada. Car i njegova pratnja odkasa u naznačenom pravcu onamo i ostavi grad od prilike jedan kilometar udaljen za sobom. Tu je bilo, gdie su se oba vladara sastala na prašnoj cesti, posried one iste ravnice, gdie su se još prije niekoliko danah potukli bili.

Pratnje sada stadoše i ostaše natrag a oba vladara pojedišе jedan prema drugomu. Ponajprije pozdraviše se po vojnički a kad se konji malone dotaknuše, pruži Napoleon III. caru Franji Josipu ruku, koju je posliednji prihvatio i sèrdačno stisnuo. Oba veličanstva, s desna Napoleon s lieva car Franjo Josip, odjezdili su zatim u Vilafranku, gdie je jedna kuća za doček priredjena bila. Kuća stoji na glavnoj cesti i pripada gospodinu Karlu Gaudini-Morellu; to je ona ista, u kojoj je car austrijanski prenoćio prije bitke kod Solferina. Kuća je udobno, no bez luxusa priredjena.

Mala dvorana, gdi je bio sastanak, urešena je froskama, koje predstavljaju prediele. U njoj stoje dva kanapeta, više fotelah i množina stolicah. Tkanina pokućstva jest zelene boje. U sredini stoji četverouglasti stol sa zelenim pokrivalom. Jedna vaza s friškim cviećem stajala je na stolu. U ovoj dvoranici pred ovom kitom cvieća i za ovim stolom sprovela su oba vladara sasvim sama malone jedan sat.

Ja sam, nastavlja pripoviedalac, bio na pijaci od Vilafranke, odkud sam mogao vidit prag Gaudinove kuće, pred kojom su stajale pratnje. Naokolo nije bilo čuti ni glaska. Nitko nije ni pomislio govorit. Što sam za tog vremena ćutio i osjećao, nije mi moguće kazati, no dok živip budem, siećat ću se toga.

Kad su oba vladara ostavila kuću, činilo se je kao da im lice sjaje od veselja. Car Franjo Josip pružio je, prije nego siedne na konja, maršalu Vaillantu, generalu Montimpreyu i generalu Fleury-u ruku.

— „Patrie" potvèrdjuje, da car neće za sada dèržati službeni ulaz u Pariz. „Naviešćuje se", opaža taj list, „da će car, koi je iz Turina odputovao, dojduću nedielju prispieti u St. Cloud. Čini se, da je car izreko čvèrstu namieru, da se nema službeno dočekat, da se vojski za onaj dan, kad će unići u Paris, zadèrže sva ona očitovanja, koja se pripravljaju, da se vladar, koi ju je zapoviedao, dostojno dočeka."

Rusija.

Za poznatoga političkoga prestupnika Bakunina javljaju, da je sada u Urkutsku; zdrav je, ali nema nikakva saobćeja s Evropom. On se je oženio i pošteno obradjuje ono malo svoje zemljište. Kad je car Nikola umro, bio bi na molbu njegovoga rodjaka, generala Muravieva, pomilovan, ali tome stanu na put strana poslanstva. — Uz sve evropske smutnje živo se grade u Rusiji željeznice. Dne 12. lipnja otvorilo se je od petrogradsko-varšavske željeznice 175 vèrstah (preko 25 miljah), i to od Pskova do Rige sve do Veselhofa. Takodjer se je počela graditi željeznica od Nižnjega Novgoroda do Moskve. U Kalugu su došli činovnici velikoga družtva ruskoga za željeznice, da primiere put do Tule (južno od Moskve), a skoro će izaći dopuštenje za gradjenje puta do Saratova na Volgi. Isto tako gradi se linija od Moskve do Kolomne (južno-iztočno). Put do Saretova proći će Tambov. — U tèrgovačkom miestu Tveru na Volgi bukne noćju 19. lipnja požar, te uništi 107 većih 322 manja zdanja sa svom robom, kao niekoliko kèrčmah i kućah. Šteta se računa na 1 milion sreb. rub. — Iz Persije se javlja, da je po hvalinskom (kaspijskom) moru poslano 60.000 momakah da pokore plemena truhmenska (turkomanska). — Ruska vlada neprestano šalje u Englezku silno zlato; nieko vrieme bilo je u engleskoj banki na račun ruske vlade za 550000 funtih šterlingah (6,500.000 f.) u zlatu. Dne 30. lipnja poslano je opet 80.000 funtih šter., a svi ti novci idu za naručene makine za ratne brodove, koji se u Engleskoj neprestano grade za Rusiju. — I Kazan je 25. lipnja stradao od požara. Izgorilo je 700 kućah, 5 cèrkvih i 2 džamije. Ovako jako postradao je Kazan god. 1841. i 1848.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Pariz 17. sèrpnja. Car je jutros došao u St. Cloud i primio je po službi božjoj ministre.

Turin 17. sèrpnja. Markez d'Azeglio došao je ovamo. Ratazzi, predsiednik deputirske komore, dobio je nalog, da sastavi novi kabinet.

Berna 14. sèrpnja. Savezno vieće razpustilo je ukupnu vojsku i vratilo ladje i oružje Sardiniji i Austriji.

Madrid 13. sèrpnja. Jučer bilo je u Sevilli preduzeto više uapšenjah, budući da je vlada saznala, da će noćju buknuti nemiri. Našli su razgranan ja promašene urote.

— Polag depešah iz Štokholme od 10. t. m. pročitao je dèržavni telal dan prije u 9 satih prije podne dèržavni komornik Leyonmark, pratčen po telalima iz kraljevske kancelarije i od dva švadruna kraljevske tielesne straže na konju, na svim pijacama kraljevsku proklamaciju, koja naviešćuje, da je Karlo XV. stupio na prestol. — U 11. uri položili su činovnici a u 2 sata posada kralju prisegu viernosti. Saželnice iz Francuzke, Rusije, Englezke, Austrije i Danije već su prispiele bèrzojavnim putem.

Berlin 19. sèrpnja. „Preuss. Ztg." donosi uvodan članak, u kojem se brani dèržanje Prusije u posliednjim miesecima i nastoji dokazat, da je isto prepriečilo sveobći rat. Uvodni članak naglasuje osobito to, da je za ratovnu zajednicu falio pravi i bitni temelj. Za niemačke, pruske interese može Pruska povući mač, no ne za uzdèržanje i povraćenje stanja Italije, koje je Austrija sklopljenjem mira sama priznala neuzdèrživim, a i ne za ustanovljenje pojedinih ustanovah ugovorah od godine 1815. — Članak tvèrdi nadalje, da su posredovni predlogi Prusije mnogo povoljniji bili, nego što su sada zaključeni uvieti mira. Članak zaključuje, da Prusija nema povoda biti nezadovoljna s tim, kako se je iznenada stvar okrenula. Obustavljajući svoje vojničke miere, očekuje mirno dalji razvitak.

London 19. sèrpnja. Jučerašnja siednica gornje kuće. Lord Malmesbury kori depešu lorda Russela upravljenu na pruski kabinet, budući da odgovara od rata, dakle nije neutralna. Lord Granville donosi u obziru Malmesburovih depešah dokazah, da je prijašnji kabinet slično postupao.

— „Preuss. Ztg." javlja, da je maršal Wrangel usljed sklopljenoga mira, oprošten od vèrhovne uprave usredotočene vojske.

Bukurešt, 12. sèrpnja. Knez Kuza boliešljiv je od niekog vremena i živi sasvim za sebe u svojoj seoskoj kući. To je povoda dalo pojavljenju jedne partaje, koja uslied jedne ustanove novoga organičnoga štatuta zahtieva, da se preduzme novi izbor. O taboru u Ploještu okoluja, vele, mnogi pretierani glasovi; izvanjski listovi govorili su što više o vojski od 150 hiljadah momakah; u istinu bilo je tamo 4—5 hiljadah momakah, pa ipak su u Jašu gradjani morali ići na stražu. Tèrgovački poslovi stoje još svejednako, osobito u tèrgovačkim gradovima Galcu i Ibraili i da se pritisak vremena živahno osieća.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 15,814-2291 (VI.—39) 3—1

Razpis natiečaja.

Po glasu razpisa c. k. ministarstva unutarnjih poslovah od 3. t. m. br. 1029-576 izpraznilo se jedno erdeljsko dèržavozakladno miesto u višjim vojničkim izobrazovalištima i ima se od školske godine 1859—1860. počemši popunit, k čemu se time razpisuje natiečaj do 5. kolovoza t. g.

Na ovo dèržavozakladno miesto zvan je svaki podpore potreban mladić iz Erdelja, bio on sin kakovoga dèržavnoga činovnika, vojnika ili inače zaslužnoga čovieka.

U molbenici ima se točno i saviestno navesti koliko ima braće i sestarah kandidat, zatim, da li su isti obskèrbljeni i koji od njih, ili uživaju li kakovo zakladno miesto ili štipendiju itd.

Kandidat mora da je sasvim ili malone dovèršio jedanaestu godinu svoga života a da nije prekoračio 12. da je ciepljen i podpunoma zdrav i da je 3. normalnu školsku klasu s dobrim uspiehom svèršio.

Napose imaju se molbenice obložiti:

1) Kèrstnim pismom kandidata;

2) sviedočanstvima normalne škole gorenaznačene školske klase, polmence školskim sviedočanstvom od posliednjega polugodišta, koje je išlo neposredno pred podnošenjem molbenice;

3) vierodostojnim, od miestne oblasti izdanim i od dotične političke vlasti vidimiranim sviedočanstvom o neimućstvu roditeljah i kandidata;

4) sviedočanstvom o ciepljenju kozicah;

5) sviedočanstvom izdanom po vojničkom kakovom liekaru o zdravju kandidatovom, i

6) očitovanjem roditeljah ili tutorah, da su pripravni, u slučaju, ako bi kandidat zadobio to miesto, nosit troskove potrebne za smieštenje kandidata u inštitut.

Točno polag ovih ustanovah sastavljene i navedenim oblozima okskèrbljene molbenice imaju se tako i prilozi istih obskèrbit propisanim biljegom i najdulje do ustanovljenoga roka podnieti pri ovom miestodèržtvu.

U Sibinju dne 8. sèrpnja 1859.

(Dp.—83) 3—1

Koncem tekuće školske godine popunit će se opet niekoliko pitomskih miestah u nadbiskupskih sirotištih u Zagrebu i u Požegi; u koju svèrhu imaju se molbenice sa kèrstnim listom, liečničkom sviedočbom o dobrom zdravju, kao i sa školskimi sviedočbami u nadbiskupskoj pisarni predati najdulje do 20 kolovoza t. g.

Osobiti obzir uzeti će se ponajprije za mladiće, koji uz dobar napreadk u naucih i dèržanju imadu volju i zvanje za duhovničtvom.

U zagrebačko sirotište primat će se mladići za 5. i 6. a u požežko za 3. i 4. gimnazialni razred; i samo u onom slučaju, kad nebi za to prikladnih bilo mladićah iz višjih razredah, moći će se obzir uzeti i na mladiće iz nižjih gymnazijalnih razredah.

U Zagrebu dne 20. sèrpnja 1859

Od nadbiskupskoga ordinariata.

Br 353. 1859 (Izv.—102) 3—1

Oglas.

Poveljeni sajam ivanjski, koi se vaviek na dan izza Ivana kèrstitelja t. j. 25. lipnja u sv. Ivanu na Zelini obdèržava, prenaša se za godinu 1859. — jer se sa tielovskim stiče — na 27. sèrpnja 1859 t. j. na dan izza sv. Jane, koi dan će oni članci, koji se na ivanskom sajmu tèrže, prodavani bili. Što se time do obćega znanja stavlja.

Glavarstvo obćine sv ivanske.

U sv. Ivanu dne 18. sèrpnja 1859.

Br. 1433-pol. (Izv.—103) 3—1

Izrok.

Dojdući godišnji sajam u Kiselici jamničkoj, koi bi se na dan sv. Ignaca t. j. 31. sèrpnja o. g. obdèržavati imao, prenaša se radi svetka na dan 4. kolovoza 1859, što se ovim do javnog znanja stavlja.

Pisarovina dne 14. sèrpnja 1859.

Balogh.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PETAK DANA 22. SERPNJA 1859. Broj 165.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20 kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvěrstbina: 4 kr. sr. od linie za pěrvi put: a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Gradac 16 sèrpnja. „Grazer Ztg." obnarodoje u svom uredovnom dielu obznanu Nj. preuzvišenosti miestodèržce grofa Strasolda, u kojoj isti pučanstvu ovoga glavnoga grada i sve zemlje saobćuje, da mu je Nj. veličanstvo car naložiti dostojao, da uvieri vierni grad Gradac i ljubljeno vojvodstvo štajersko, da im je Nj. veličanstvo milostivo nagnuto. Nj. veličanstvo uvažilo je ganutim sèrcem žèrtve, koje je ova zemlja u najnovijem težkom vremenu doprinicla prestolu i domovini i izrazilo je za mnoga očitovanja viernosti i odanosti podpuno priznanje i najvrućju zahvalu.

„Pesti H." kaže, da kod nas predstoji na skoro nova reforma u zakonu; namiestit će se to jest primiriteljni sudovi, koji bi sudili o spornim stvarima, koje bi se za njih odredile. — Rieka Raba takodjer će se urediti. Planovi su se već primili i dèržava je znatnu sumu uzajmila poduzetnicima. Raba vèrlo krivuda i zato je često topila okolinu.

— Blizu Kavriane, pišu „Timesu" nadzirao je car austrijanski piešačku regimentu barona Hessa, upravio je niekolike riečih na momčad i nagovorio ju je riečma: „Moji zemljaci!" Više tanadi palo je uz njega i oficiri molili su cara, da se natrag povuče. „Mi smo pripravni" rekoše, „za Vaše veličanstvo smrieti, ali samo Vi morarate živiti za nas!" Vladar duboko ganut ovim dokazima odanosti, odvratio je: „Ako ste Vi gotovi za mene umrieti i ja sam takodjer gotov dati svoj život za Vas." Car je, veli jedan očevidac, bio tako miran, kao da je dèržao manuvru na Šmelci. Isti dopisnik dodaje: U više sardinskih i francuzkih listovah pripoviedo se, da se je razprostro glas, da je kod Magento više momakah od ugarskih regimentah osobito od regimente Dom Miguela prešlo k neprijatelju. To nije istina. Ni jednoga momka nisu nagovoriti mogli, da satre svoju prisiegu i ostavi svoju sastavu. Sliedeći slučaj neka pokaže, kako se je ta regimenta dèržala. Ista stajala je u rečenoj bitki naproti inostranoj legiji. Pošto je više hitacah iz jedne i druge strane izbačeno bilo, prestalo je pucanje na neprijateljskoj strani. I Dom-Miguelci prestaše pucati, nato stupiše niekoji od legije napried i stadoše vikati soldatima na magjarskom jeziku, da su im prijatelji i zemljaci i neka Dom-Miguelci predje k njima. Jedva su ove rieči izučene bile, kad im odgovoriše oficiri i soldati vikom preziranja, dà, posliednji nisu ni čekali, da im se zapoviedi, već su sami počeli pucati iz pušakah na govornike.

Prag 8. sèrpnja. „Köln. Ztg." javio je prije niekoga vremena, da je usljed višjega naloga obustavljeno u Pragu tiskanje petoga svezka Palackove historije, u kojem se opisuje perioda českoga kralja Jurja Podjebradskoga. „Pražské Noviny" kažu, da to nije istina. Po ugovoru s českim staležima god. 1831. načinjenom, piše g. Palacki historiju Čehah za godišnju nagradu, a češki staleži tiskaju istu svojim troškom. — G. Palacki prije niekoga vremena podnese staležkom odboru jeden dio petoga svezka u rukopisu, a odbor odluči, da se to neštampa prije, dok vàs peti dio nebude gotov. To je dalo povoda onom neosnovanom glasu.

Sèrbija.

„Tem. Ztg." pišu iz Beograda 12. sèrpnja, da su tamo 10. sèrpnja zatvorili više bivših savietnikah, a sutra dan još druge osobe. Medju zatvorenima nalaze se: Gaja Jeremić, Jeremije Stanoević, Bata Laka, Aleksa Nenadović i Tanasije Nenadović. Odveli su ih u Topčider. Za uzrok se navodi nieka urota. Udešeno je, da se 11. sèrpnja ubije knez Miloš i knez Mihail; pèrvi u Topčideru, a drugi u Šabcu, kuda je otišao na cèrkvenu slavu. Urotnici su bivši ministri i savietnici.

Turska.

Pišu, da se može uzeti, da je buna u Hercegovini sasvim utišana. Portin komisar Šerif bej, koi je došao u Hercegovinu, pohvatao je gotovo sve glavare buntovnikah i poslao ih u Carigrad; ujedno je javio u Carigrad, da je sadešnja turska vojska u Hercegovini dovoljna, da uguši svako pokušavanje kakove bune.

Carigrad 27. lipnja. Bavljenje velikoga kneza Konstantina u Carigradu kao da ima važnih posliedicah. Porta stoji s Rusijom u vèrlo dobrom odnošenju. — Gèrčki patriarh malo da neće izgubit ovo svoje zvanje. On sa višjim gèrčkim svećenstvom protivi se portinoj želji, da se svim svećenicima odredi stalna plaća. Na portinoj strani stoje u tom pitanju ljudi svietskoga reda. Svietski ljudi ištu od porte, da zbaci patriarha, ali ova nebi rada tako što činiti i nada se, da će se patriarh predomisliti.

— „Pesti Naplu" pišu iz Carigrada: Ovdie nitko nesumnja, da će se u Turskoj znameniti dogadjaji dogoditi. Diplomacija sve veći rad razvija, a svakojako se tumači, što je Bulver (englezki poslanik) bio triputa na jedan dan kod Fuadpaše. Bilo sada kako mu drago, toliko se zna, da je porta naumila svakojako dèržati se stroge neutralnosti. Uzima se, da je za ljubav neutralnosti i kneza Kuzu pripoznala, pa kako carigradski dèržavnici neće da uvide, da su ih na taj korak sile nutierale, to im se dopada na to se pozivati, da se knez Kuza u obie kneževine potvèrdio kroz dva fermana.

Sada se javlja iz Carigrada, da one nezgodne viesti iz Sèrbije, Bosne i Cèrne Gore nisu istinite.

Aleksandrija 30. lipnja. Parobrod „Silistrija" od turskoga družtva, koi je sa 350 putnikah krenuo za Carigrad, utonuo je 25. o. m. 77 putnikah udavilo se je. Govore, da je turski kapetan sa svojim mornarima ubijao kèrstjane putnike i otimao im imanje i to onda, dok se je nastojalo oko toga, da se ladja izbavi. Boje se, da nije propao i parobrod „Kars" od istoga družtva, koi je prije 32 dana odplovio put Carigrada.

Talijanska.

Polag viestih iz Turina od 15. sèrpnja u večer bili su car i kralj tamo prispieli i pučanstvo ih je što živahnije pozdravilo. Princ karignjanski i grof Cavour otišli su na susret Nj. veličanstvima. Francuzke i piemontezke čete kao i mnogobrojni narodni stražari sačinjavahu baras. Car je odseo u kraljevskoj palači. U večer bila je velika večera kod dvora od 80 tanjurah, na koju su pozvani bili veliki dostojanstvenici krune i najveći dèržavni činovnici. Dne 16. u jutro u 6 satih ustanovljen je bio odlazak carev u Suzu.

— Nedavno razglasilo se je, da su listine tako zvanih „Attendibili" (sumnjivih) ukinute i obustavljene policajne miere protežuće se na iste. Ova viest se nepotvèrdjuje. „Indépendance" saobćuje naime iz Napulja tekst jedne potajne okružnice, koju je ministar unutarnjih poslovah izdao na intendante u provincijama i u kojoj se istima preporučuje, da neka što strožije paze na makinacije ovih ljudih.

— O grofu Aresu, nasliedniku Cavourovom, piše jedan parižki dopisnik lista „J. B.": Ovaj grof pripada lombardezkoj aristokraciji. On je bližnji rodjak familije Borromeo, koje ime i nosi. On je jedan od najstarijih i kako kažu i najviernijih prijateljah cara Napoleona III, koga je tja u Ameriku u zatočenje pratio. Malone svake godine pohadjao je cara, koi ga je vazda nastanjivao u Tuilerijama, u sobama blizu svojih, da ga uzmogne u svako vrieme pohadjat.

Uslied dogodjajah god. 1849 živio je kao zatočenik i to sasvim za sebe i čedno s početka u Genovi, zatim u Turinu, jerbo njegov neizmerni imetak bio je u Austriji pod sekvestrom. Napoleon ponudio mu je istina, da će izposlovat kod austrijanske vlade, da mu se njegova imanja iznimice povrate. No grof nije hoteo primit ovu ponudu, budući da nije hoteo imat nikakove prednosti pred svojim sudrugovima. Poslie ulazka u Milan nije hotio car privolit na naimenovanje Ratazzi-a za generalnoga gubernatora Lombardije. G. Cavour predložio je za tim grofa Aresa za to miesto, no Napoleon nije primio ni ovoga predloga s tim dodatkom, da ima drugih namierah s grofom. On je dakle već onda na to mislio, da će ga na Cavourovo miesto postaviti. Grof Arese, koi je Lombardez i zajedno piemontezki senator, predstavljat će na takav način sjedinjenje Lombardije s Piemontom.

Iz Napolja pišu pod 9. t. m. o već poznatoj pobuni švajcarskih regimentah, da čete, koje su na svoje zemljake na zapoviest jednoga švajcarskoga oficira pucale i bajonetama na njih udarile, pripadaju 13. lovačkom bataljunu i 4. švajcarskoj regimenti. Do sto pobunjenikah uapšeno je, no još veći broj razbiegao se po okolici grada put San Giuliane i Averse. Od redarstvenoga ravnateljstva razpisana je nagrada od 12 napuljskih dukatah za svakog Švajcara, koga živa a 6 dukatah, koga mèrtva izruče oblasti. No čini se, kao da stvar još to nije dovèršena, jerbo se sada medju švajcarskim četama, koje su ostale vierne, pokazuje velika razdraženost proti onim oddielima Švajcarah, koi su se dali upotrebit za poraženje svojih zemljakah. Boje se da će biti kèrvave zamiene. Kralj se je vratio u Napolj, pošto je prisudstvovao jednom viećanju svojih generalah. Kao što pripoviedaju otići će kralj ili u Kastelamare ili u Gajetu.

Iz Rima javljaju, da je papa piemontezkom poslaniku, grofu Della Minerva, dne 9. t. m. hoteo dati uručt pasoše; na saviet kardinala Antonelli-a bio je opresa radi o tem zapitan francuzki poslanik, koi je naravno papu odgovorio od toga zaključka. Viest o sklopljenju mira razveselila je, vele, svetoga otca i misle, da će se sada mnogo laglje dati nagovorit, da po želji Francuzke kardinala Antonelli-a zamieni kardinalom di Pietrom. Kažu da su nieki rimski knezovi znatne novce ponudili papi, da uzmogne podmirit troškove za uzdèržanje mira u legacijama. Pošto su rimske dèržavne financije gotovo izcèrpljene, skoro će se morat opet ugovorit novi zajam.

— Na dan svetoga Piusa sklopljen je bio mir medju Austrijom i Francuzkom.

— Zvanična „Gaz. Piem." kaže, da je od početka rata do 5. sèrpnja poginulo od pijemontezkih oficirah 2 pukovnika, 2 podpukovnika, 3 majora, 17 kapetanah, 21 nadporučnik, 17 podporučnikah. Ranjena su 2 gen. majora, 4 pukovnika, 1 podpukovnik, 12 majorah, 59 kapetanah, 58 nadporučnikah, 74 podporučnika.

U Brešiju je došlo do 2. sèrpnja 13,000 ranjenikah i 3600 austrijskih zarobljenikah; 3.

sèrpnja bilo je još samo 9000 u toj varoši, jer su ostali poslani na drugu stranu. Sve cèrkve u varoši (u Brešiji ima ih 33), i sama saborna, preobraćene su u bolnice. Dievojke brešijanske složle su se, da bezplatno ranjene neguju.

Milan 30. lipnja. Juče na dan svetoga Petra i Pavla bila je narodna demonštracija. Silan sviet skupio se, te su spalili lutke, koje su predstavljale papu Pia IX., pukovnika švajcarske regimente, što je Perugiju otela, i jednoga fratra. Papa je imao bielo odielo i pozlaćenu tijaru (trostruku krunu). Kad plamen stade lizati, igrala je svietinja derući se oko njega, a soldati su pèrvi počeli. Poslie htiede svaki na žeravici cigaru zapaliti.

Zapoviednik francuske vojske u Rimu, general Goyon, ići će ovih danah u Pariz, gdie će imati dogovorah sa carem.

Niemačka.

Hamburg 13. sèrpnja. Pèrvih danah t. m. prošo je ruski linejski brod „Sinope“ od 130 topovah i 1000 momakah kroz veliki Belt u iztočno more. Kod Kalla i Borga obskèrbio se je hranom i otišo je zatim prema jugu. Kažu, da je ovaj brod došao iz Sevastopolja i da sa sobom vozi jedan dio ratnoga gradiva, topovah itd. što su za krimske vojne tamo uronili. — Gorostasna i veleliepna ruska fregata na šaraf „Admiral-General“ — naznačujuća ime — koja je u New-Yorku u brodarnici gospodina Webba sagradjena, usidrila se je dne 28. lipnja u 5 ½ sata u večer ploveći u Kronštat u radi od Šerbura. Francuzi su dakle imali priliku vidit jedan ruski ratni brod i to najveću fregatu, koja plovi po moru. Ona je dugačka 325 stopah, široka 55 stopah a duboka 34 stope, nosi pako 6000 bačavah i oboružat će se sa 90 topovah. Njena šarafska sprava sasvim je od brunsa i važe 13 bačavah (po 20 centih). Ona će biti obskèrbljena sa 2 makine, 6 kotalah i 58 pećih. Stajala je 6 ¼ miliuna i već je prispela u Kronštat.

Parižki kongres, koi je načinio kraj krimskom ratu, možda će se posliednji put u Berlinu skupiti. Predloženo je t. j., da se konferencija radi konačnog riešenja o podunavskim kneževinama skupi u Berlinu. Porta je dvostruko knežestvo Kuze pripoznala, ali njeno izjašnjenje valja primiti u konferenciji i u protokol upisati.

Rusija.

Petrograd 4. sèrpnja. Car je dopustio, da se gradi željeznica od Petrograda do Viborta u Finskoj. — Spomenik pokojnom caru Nikoli odkrit će se 7. sèrpnja. Spomenik je predložio arhitekt Monferan (koi je i isakijevsku cèrkvu gradio) i godine 1856. odredjeno je za njega 753.000 sr. rub. Monferanu se povieri i gradjenje spomenika. Modele su pravili: baron Klot, bivši profesor u akademiji, Ramazanov, profesor u akademiji i akademik Salemen.— Odkako su Rusi Velen u Kavkazu oteli, pokorili su se mnogi auli (sela) velike Čečne ruskoj vlasti.

Francuzka.

Pariz 15. sèrpnja. Mnogo glasovah malo pouzdanih činjenicah — to je nepromienjena situacija odkad se sklopilo primirje. Izvan grofa Cavoura zamolio je i Garibaldi za odpust iz piemontezke ratne službe. Princ Napoleon, koga je njegov rodjak tako mistificirao, nalazi se sa posliednjim u zlom sporazumljenju. On netaji, što misli i namierava prekinut svako občenje sa dvorom. Neugodno mu mora biti, što nemore dèržat sigurna obećanja, što je dao gospodi Garibaldu i njegovim drugovima.

Nezadovoljstvo sa sklopljenjem mira posvuda se javlja. Ista vojska nije polag policajnih izviešćah, jednoglasno zadovoljna s rezultatima toga mira. Malone čini se, kao da hoće javno mnienje da se sa neizviestnost odšteti niekom razdraženostju proti Niemačkoj. Za svega rata nije se nigdie pokazala ta razdraženost; ali sada se gdiegdie pojavljuje i nebi po svoj prilici mnogo posla trebalo, da joj se poda opredieljen pravac i občenit izraz. No o tom nema jošte očita traga ni u štampi, ni u javnom životu. U ostalom u predgradju St. Antoine potukli su se jučer niemački i francuzki radnici medju sobom zbog narodnosti. Redarstvo moralo je posredovat. Tako pri ovoj, kao i pri drugim prigodama bile su oštećene proklamacije o miru.

U sriedu bio je, kao što je poznato, diplomatični sbor u St. Cloudu predstavljen carici. Kao što se sada čuje, dao je papinski poslanik, kao senior ovoga sbora, povod toj predstavi. Kod veliko razsviete u slavu mira bio je ovdiešnji jezuitski kolegij svečano razsvietljen. Kod svih prijašnjih razsvietah nije toga bilo.

Od danas počemši neprave se više za taljansku vojsku dvopeke i sutra će se opet početi peći hliebac za posadne čete u Parizu.

Velika Britanija i Irska.

Iz jednoga londonskoga pisma vadimo sliedeću anekdotu: Grof parižki posietio je Palmerstona, a kad se zamietne rieč o najnovijim uvietima mira, reći će grof Palmerstonu: „Veliku odgovornost povukli ste na sebe time, što ste dopustili, da se je to učinilo.“ „To je istina“ odgovori Palmerston, „no sasvim tim nadam se, da ćemo se ipak sretno proturati.“ To će se po svoj prilici pokazat. Ovdie su osviedočeni, da će za koi dan Englezko pitanje doći na miesto „Austrijanskoga“ i da će biti gorljivo razglabano.

Azija.

Iz Hongkonga javljaju, da Rusi imaju u Pekingu stalno poslanstvo, što Kitajci neće da dopuste Englezima. Medju Pekingom i Kijahtom u Sibiriji postoji sada redovno občenje. Pobunjenici kitajski napreduju na jugu i sieveru.

Po glasovima iz Kalkute od 3. lipnja nisu se još umirili engleski evropski soldati u Indii. Na više miestah pobunili su se nanovo.

Bèrzojavne i najnovie viesti

Berna, 16. sèrpnja. Iz Milana javljaju, da je tamo bilo prevratnih demonštrancijah. Francuzka vojska pobrativiši se s narodom, izjasnila se je, vele, za republiku. (Dresd. Journ.)

Turin, 19. sèrpnja. Ratazzi je sastavio kabinet, general La Marmora postat će po svoj prilici predsiednik ministarskoga vieća.

Brusel, 19. sèrpnja. Uslied jednoga ovdiešnjega lista prispiele su umirujuće viesti iz Italije. Razdraženost sèrdacah počima se posvuda blažit. Uslied jednoga parižkoga glasa odredjen je, gospodin la Guerronière da zamieni vojvodu de Padoue u ministerstvu unutarnjih poslovah.

Beograd 15. sèrpnja. Jučer otvorio je knez Miloš glavom skupštinske komisiju, koja je prema podne obim knezima učinila svoje podvorenje u konaku. Izabrani predsiednik skupštinske komisije jest savietnik Andrija Stamenković.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 9283 (Fin.—18) 3—2

Oglas.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga financialnoga zemaljskoga ravnateljstva otvara se za osiguranje potrebe dèrvah za nju i za zagrebačko c. kr. financialno ravnateljstvo u zimnoj dobi 1859—60 u množini od sto trideset hvatih suve bukovine natiečajna razprava posredstvom podnašanja pismenih ponudah.

Nabava dèrvah za ogriev može se ili za gore navedenu ukupnu množinu ili za jedan dio iste, no nikad izpod pedeset hvatih, dostati.

Ponude obskèrbljene jamčevinom od deset postotakah kupovine od množine dèrvah, što se namieravaju nabavit, pripadajuće polag ponudjene ciene, imaju se najdulje do 30. sèrpnja 1859 u 12 satih pred podne dobro zapečatjene kod podnosnoga zapisnika ovoga financijalnoga zemaljskoga ravnateljstva predati i na adresi razgovietno naznačit riečma: „Ponuda za nabavu dèrvah za ogriev za financijalne oblasti.“

Bliži uvieti mogu se vidit kod ekonomata ovoga financijalnoga zemaljskoga ravnateljstva i kod financijalnoga kotarskoga ravnateljstva u Zagrebu.

Zagreb dne 12. sèrpnja 1859.

Br. 2835 (Zp.—30) 3—1

Oglas.

Povodom, što su se opet otvorile parobrodarske sveze medju Tèrstom, Riekom i Dalmacijom, ukinut će se opet od 19. sèrpnja t. g. počemši podignute počètkom rata mallepošte medju Zagrebom i Zadrom, mallepošte medju Riekom, Žutom Lokvom na prugi do Senja i nastupit će uobče na putu zagrebačko-zadarskom i influiranim tiečajima riečko-žutalokvačkom i svetoročko-kninskim one spoje opet u život, kao što su obstojale prije, nego što su započela neprijateljstva.

No prijašnja kupé'ska vožnja zagrebačko-gospićka preobrazit će se u mallepoštu s primanjem stegnutim na tri osobe i odilazit će iz Zagreba u buduće u nedielju u 10. uri u večer a odmah iz Karlovca u 8. uri, prispievat će pako u Gospić u utorak u 9 satih 40 minutah u jutro. Vraćat će se iz Gospića svake sriede u 9 satih 45 minutah u jutro a dolazit će u Zagreb u četvèrtak u 9 satih u večer.

S ovom mallepoštom skopčat će se jezdiečka pošta riečko-žutalokvačka protegnujem jezdiečke pošte riečko-senjske do Žute Lokve i tako će medju uredovima puta riečko-senjskog i uredovima od Žute Lokve do Gospića ići neposredno listovna pošta 5 putah u nedielju.

U Zagrebu dne 19. sèrpnja 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo.

Klempay.

Br. 6020 1859 (DS.—47) 3—3

Oglas.

Odnosno na ovouredni u službenim listovima zagrebačkim Niemačkim Novinama i Narodnim Novinama od 12. ožujka 1859 br 58 obnarodovani oglas ddt. 26. veljače 1859 br. 1977 daje se time občenito na znanje, da su prodajne ciene za limito-sol uslied 15 postotnoga prireza k solskim cienama, naredjenoga najvišjom naredbom od 17. svibnja 1859 povišene za občine kotara:

samoborskoga na 5 fr 71 ¼ kr. austr. vr. od cente i 28 56/100 kr. a. v. od 5 funtih;

goričkoga 5 fr. 71 ¼ kr. a. v. od cente i 28 56/10 kr. a. vr. od 5 funtih;

pisarovinskoga 5 fr. 61 ¼ kr. a. v. od cente i 28 6/100 kr. a. v. od 5 funtih.

sisačkoga 5 fr. 39 ¼ kr. a. vr od cente i 26 96/100 kr. a. v. od 5 funtih;

jastrebarskoga 5 fr 41 ¼ kr. a. v. od cente i 27 6/100 kr. a. v. od 5 funtih;

grada Karlovca 5 fr. 3 ¼ kr. a. v. od cente 25 16/100 kr. a. v. od 5 funtih;

vanjsko-karlovačkoga 5 fr. ¼ kr. a. v. od cente i 25 kr. a. v. od 5 funtih;

modrušpotočkoga

a) za Netreić i Ribnik 5 fr. 30 ¼ a. v. od cente i 26 5/10 kr. a. v. od 5 funtih;

b) za Ozail 5 fr. 27 ¼ kr. a. v. od cente i 26 26/100 kr. a. v od 5 funtih.

Bosiljevo

a) za Severie 5 fr. 35 ¼ kr. a. v. od cente i 26 76/100 kr. a. v. od 5 funtih.

b) za Bosiljevo 5 fr. 30 ¼ kr. a. v. od cente 26 5/10 kr. a. v. od 5 funtih.

C. kr. županijska oblast.

U Zagrebu dne 19. lipnja 1859.

C. k. županijski predstojnik

Bunjevac.

Br. 387 (Dp.—85) 3—1

Natiečaj.

Da se popuni izpražnjena služba učitelja i orguljaša kod trivialne učione u Vidovcu, u županiji i kotaru varaždinskom razpisuje se time natiečaj.

Dohodci s ovom službom skopčani iznose osim priličnoga stana, sgradah gospodarstvenih i njim prinadležećega vèrta, 315 stot. kao stalne godišnje plaće, zatim za potrebnu porabu učitelja i škole 12 hvatih dèrvah i 8 stot. 40 novč. zašto će trebati davati i školu čistiti, napokon u ime štole 15 stot 75 novč. najmanje, s uživanjem jedne oranice od 1 rali, 16 [] hvatih i jedne livade od 1 rali, 49 [] hvatih.

Natiecatelji imaju svoje molbenice, vlastoručno pisane i na spomen tu občinu upravljene, obloživši ih s potrebitimi dokaznicami o starosti, ćudorednosti, sposobnosti i dosadanjem službovanju do 15 kolovoza t. g. podnieti namiestnom podjašprištu i župniku u Biškupcih Blažu Ševeliću.

U Zagrebu dne 15. sèrpnja 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga ordinariata

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. **U ZAGREBU, U SUBOTU** **DANA 23. SERPNJA 1859.** Broj **166.**

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Uredovni dio.

Nj. c. kr. apostolsko veličanstvo dostojalo je najvišjom odlukom od 12. sèrpnja t. g. načelnika glavnoga kvartirmeštarskoga štaba generala topničtva barona Hessa, ostavivši ga na sadanjem službenom miestu, najmilostivije naimenovat za maršala, predat mu najvišjom odlukom od 14. sèrpnja t. g. vèrhovno zapoviedničtvo nad I. i II. vojskom, nad 6. vojenim sborom i nad svim u Italiji, Primorju, Kranjskoj, Koruškoj i Tirolskoj stojećim vojenim sborovima i pridržat mu za vodjenje generaladjutantsk h poslovah Svoga generaladjutanta barona Schlittera.

Nj. c. kr. apostolsko veličanstvo dostojalo je najvišjom odlukom od 13. sèrpnja t. g. najmilostivije naredit, da Nj. c. visost gospodin podmaršal nadvojvoda Vilhelm opet preuzme upravu vojenoga vèrhovnoga zapoviedničtva u Beču, podmaršal baron Eynatten četvèrto glavno ravnateljstvo kod istoga a podmaršal baron Mertens da se medjutim stavi u razpolaganje.

Nj. c. kr. apostolsko veličanstvo dostojalo je najviš om odlukom od 10. sèrpnja t. g. poručniku linejskoga broda Josipu Zaccarii za oprezno izvedenu vožnju ratnoga parobroda „Curtatone“ iz Jakina u Zadar i za pomoć istim ratnim brodom prinešenu kod pobijanja francuzke fregate „l'Impétueuse“ s tvèrdjave zadarske, najmilostivije podielit vojnički kèrst za zasluge.

Na najvišju zapoviest nosit će se za Nj. veličanstvo pokojnu Stefaniju, kraljicu portugalsku, dvorska cèrnina od danas u sredu, dne 20. sèrpnja, počemši kroz četèrnaest danah i to podjedno sa cèrninom, koja se već nosi za pokojno veličanstvo kralja Oskara švedskoga i norvežkoga sa sliedećom promienom, naime kroz pèrvih osam danah, t. j od 20. do uklopno 27. sèrpnja velika a kroz posliednjih šest danah, t. j. od 28. sèrpnja do uklopno 2. kolovoza manja cèrnina.

Petar Jakševac mladji, staklar u Djakovu, predao je Nj. preuzvišenosti gospodinu namiestniku banovom dvadeset komadah srebèrnih talirah po 2 for. kon. novca posvetivši ih za ratne svèrhe.

Ovaj patriotični dar dostavlja se s podpunim priznanjem do obćega znanja.

U Zagrebu dne 19. sèrpnja 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Primili smo iz Podravine sliedeći dopis:

„Žalost, koja obori našu milu domovinu, kadno nam nemila smèrt podkosi skupocieni život našeg milog, slavnog i neumèrlog bana Jelačića, traje još neprestano u istoj mieri, što nam jasno sviedoče dopisi amo tamo po naših narodnih listovah razsuti; svi bo ovi sbore o neizrečenoj tuzi, što no zavlada svakim rodoljubivim sèrcem, kad mu stignu ona tužna viest. Ali ne samo naši domaći hèrvatski već i ini javni listovi diele s našimi istu žalost, i oni donose čuvstva naših sudèržavljanah, koje nam izražuju našu žalost nad velikim gubitkom, koi postigne sve naše carstvo *).

Mi tugujemo i plačemo za njim, ali imamo i zaisto plakat: — Izgubismo u njem „otca“ u najplemenitijem smislu, zaštitnika i podporu naše književnosti, najboljeg zastupnika kod prestolja, koi nikada nepropusti sgode, — ako se takova slučila — da nebi koju za nas progovorio. On je činio i nastojao koliko je najviše mogao. — Vieran do zadnjeg uzdaha svom vladaru, vatren rodoljub, nepoznavaše veće sreće no svoj narod na onaj stupanj prosviete i blagostanja privesti, na kojem stoje već odavna ini a i takovi narodi, koje majka narava baš toli obilato nenadari. — Narod naš radostno priznaje njegove zasluge, te s toga i žaluje za njim, kao za otcem. A kako da nežaluje? — Jelačić ban bijaše Hèrvat, Hèrvat tielom i dušom, te kao takav poznavao vèrlo dobro našeg seljaka, njegove biedi i nevolje, žalosti i radosti, te poput vješta liekara znao i umio svakom pomoći u koliko su to okolnosti dopuštale. — Kamo god der dodje, svigdie ostavi blagu uspomenu svoje dobrote, mil ne te onog osobitog načina, kojim je umio s našim seljakom obćiti. Nije se dakle čuditi, što je narod god. 1848. onako, tako reknć, sliepo za njim u najžešću vatru sèrnjao. Mnogo putah dogodi mi se, da kad sam putujući u gornje strane došao u kakvo selo, te ljudem kazao, da dolazim iz Zagreba, da me odmah zapitaše: „Gospodine! a što radi naš ban? je li zdrav? itd.“ A i ovdje u Podravini dogodi mi se to isto češće, što je opet najboljim dokazom, koli visoko štovao i cienio je narod svog neumèrlog bana, jer za one, koje nemiluje, neće naš seljak nikada pitati.

Ako sve promotrimo, što je proslavljeni pokojnik za nas učinio, a što bio mogao još učiniti, da ga bolest nesvlada, to moramo jamačno priznati da smo mnogo u njem izgubili; da nam ovaj gubitak nemože nitko nadoknaditi; — da za nas nema utiehe. — Ali ipak tiešimo se time što duh Jelačića bana živi, živit će medj Hèrvati, što će uspomena njegova viekovat u našem narodu; tiešimo se, što nam ostà prem duboko razcviljena mila banica kao zalog njegove ljubavi; što nam ostavi dva brata, koji će — ja se nadam — sliedit njegove stope. A napokon lieči nam po niešto gorku ranu misao, da tu tugu čuti sav hèrvatski narod u trojednoj kraljevini, da se pojedina m esta natiecaju da što sjajnije i dostojnije posliednju čast svomu obljubljenomu banu izkažu. Kako svigdie, tako i ovdie prednjačio je svojim primierom preuzvišeni g. biskup Josip Juraj Strossmajer, koi ne samo, što je glavom svečane zadušnice ovèršio, već i svomu svećenstvu po cieloj biskupiji upravo naložio, da se čitaju zadušnice za blagu dušu pokojnika, pa na niekih miestih upravo sjajno n. p. u Varaždinu, Križevcu, a osobito na Visokom — pa tja u viečnom Rimu i prestolnom Beču sietiše se Hèrvati što duguju svom narodnom junaku i banu. — Žalibože što ne bi svigdie ovako, ili ako i jest, to mi neznamo, jer ljudi neće da pišu. Čednost je liepa kriepost kad je na svom miestu; ali ovdie je baš stvar suvišna, jer se ovdie o tom radi da mi čim više izrazimo naše štovanje, harnost, ljubav i tugu nad grobom slavnog pokojnika, da i ostali sviet znade, da Hèrvati umiju svoje velike muževe cieniti. — A u tu svèrhu ne latit se pera sramota je svim nam. Naposе čudno mi je, što se naši nieki gradovi, od kojih bi čoviek inače mnogo očekivati mogao, baš ni jednim slovcem neoglasiše; a tako se ima žalibože i sa drugimi važnijimi miesti.

Nu bilo kako mu drago, ta nemarnost neće slavu njegovu umanjiti, samo ako joj se kojim drugim načinom dostojan spomenik stvori, što jamačno svaki pravi Hèrvat iz sèrca želi, pače i nastojat će da se ta želja oživotvori. Ime Jelačića bana sjati će sjajnimi zlatnimi slovi upisano u narodnoj našoj poviestnici; a naši unuci i praunuci siećat će se njega, te sa zahvalnostju ime njegovo spominjat, pobožno i sa počitanjem bieseditі s očima na nebo: Jelačiću bane, Bog Ti dušu upokojio! P-ć.

Tèrst 20 sèrpnja. Uslied viestih ovamo prispievših danas će stranom otići francuzka švadra, koja se je dosad nalazila pod Lošinjem i svèršit će vas odlazak u deset danah. U ostalom već je obćenje za sve ladje pod Lošinjem podpunoma slobodno. Jutros dodjoše dva u francuzkoj službi stojeća englezka tèrgovačka parobroda izpod Bara i Lošinja ovamo. Pod Lošinjem nalazilo se je 100 francuzkih ladjah uklopno s topčarama i prevoznim ladjama.

Talijanska.

Turin, 14. sèrpnja. Već pred niekoliko danah kad je Ratazzi pozvan po kralju dohodio glavni stan, izrazio mu je car Napoleon u pouzdanom razgovoru da se boji, da mu okolnosti evropske politike neće dopustit, da podpunoma izvede svoj program, za nezavisnost Italije, a kad ga je Ratazzi sietio na sudielovanje Rusije kažu da mu je car odgovorio: La Russie! elle hésitte, oui, elle hésitte! Čini se, da je i grof Cavour uvidio bio, da je car već prije namieravao netierat stvar prieko granice. — Kralj Viktor Emanuel, koi se je sasvim otezao od razpravah u obziru sklopljenja mira, nije dosad izgubio ništa od svoje popularnosti, što dokazuje uzhićeni doček, koi mu je u Milanu i poslie sklopljenoga mira u dio pao. On bi bez sumnje i u Turinu isto tako primljen bio, da je sam, a ne u družtvu Napoleonovom, onamo došao. U izlogama ovdiešnjih slikoprodavaocah, svigd e su, odkad je sklopljen mir, natrag povukli sliku carevu; u niekim od njih pokazala se nasuprot opet glava Orsinova; nu usled policajnoga postupanja opet je natrag povučena bila.

Turin 19. sèrpnja. Novi kabinet sastavljen je na sliedeći način: Predsiedničtvo dobit će ratni ministar Lamarmora, izvanjske poslove general Dabormida, unutarnje poslove Ratazzi, financije Aytana, javne radnje markez Monticelli, pravosudje Miglietti.

—Sučlanovi prevratne vlade sa Sardinskim komisarom na čelu, protestovali su proti miru od Vilafranke. Protestacija glasi po „Monitoru toskanskom“ od rieči do rieči kako sliedi:

„Toskanci! Novi dogadjaji, koji su prevarili najliepša ufanja, napunjuju sve duše boljom; vlada dieli Vašu prepast, ali mi joj se nesmijemo podati; mi moramo očekivat izviešće činjenicah, kojih pojedinosti nisu jošte poznate. Mi se moramo zajedno sdružit, da našom čvèrstoćju dokažemo, da smo vriedni sačinjavat gradjane slobodne nezavisne domovine. Dok nam ostane ova čvèrstoća, nećemo bit izgubili svako ufanje.

*) Osobito se u tom odlikovao prekrasni česki zabavno-poučni tjednik „Lumir“, koi je u svoja tri ili četiri broja mnogo o slavnom pokojniku doneo; više nego ikoi meni poznani ini časopis. Da se to ima pripisati njegovom hvale vriednom i za česku literaturu puno zaslužnom uredniku g. Ferdinandu Mikovcu, nedvoji nitko, osobito ako promisli, da rečeni gospodin nikada nepropusti, da stogod o nam i našem životu, samo ako ima sgodu, neprogovori, te tako našu bratju Čehe s nami i našim stanjem bolje upozna. Zato mu ovdje javno velim iskrenu hvalu.

O. P.

Naši poslanici odputovat će u Turin, da saznaju pravo stanje stvarih. Očitovanje boli bilo bi danas samo otešćanje zla. Sočuvajmo red, koi je za sreću domovine sada više nego li ikad prije potreban.

Sutra će se vieće sastati; š njim će vlada podići glas Toskane, dajući ga ćuti Viktoru Emanuelu, na kojem počiva naše svekoliko pouzdanje.

Toskana neće se proti svojimi pravima opet skučit pod jaram i upliv Austrije.

U Firenci dne 13. sèrpnja 1859.

Izvanredni komisar kralja Viktora Emanuela za rata za nezavisnost:

C. Bemoompagni.

Ministri: Ricasoli, Ridolfi, Poggi, Busacca, Lalvagnoli, de Cavero.

Glavni tajnik vlade toskanske:

Celestino Bianchi.

—Razne viesti iz Turina opisuju jednoglasno „bolnu rozdraženost“, koja je sliedila za viestju o sklopljenom miru. Kao što se čini, osieća se osobito bolno „bezobzirnost“, kojom se od francuzke strane u sienu stavljaju „sjajni i odlučni uspiesi“ piemontezke vojske. To je dosliednost proklamacije kralja Viktora Emanoela, koja postignute rezultate pripisuje piemontezkom oružju i pomoći Francije.

Da se cara Louis Napoleonu i kralju Viktoru Emanuelu u Turinu pripravi što svečaniji doček, izišle su tamo dvie proklamacije, jedna od varoškoga sindika na gradjanstvo a druga od generala Viskonta d' Ornavassa na narodnu gardu u Turinu. U pèrvoj pozivlju se Turinci:

„Ako neočekivana i nenadana viest o ovom sretnom dogadjaju čini nemoguće priprave, koje bi se Vama i municipalitetu činile bile shodne za sjajno očitovanje, neka ga zamieni sèrdačan i smieran doček, koi smo našem ljubljenom i pravednom kralju i njegovom mogućnom i velikodušnom saveznika dužni. Nitko da nereče, da zahvalnost narodah nezna odgovorit dobročinstvima vladarah.“

I sadašnji miestodèržac Lombardije, gosp. Vigliani, podneo je dne 14. t. m. svoju ostavku. — Sa 15. t. m. ukinut će se carinska linija medju Piemontom i Lombardijom, kao i medju drugim „utielovljenim provincijama.“

Viest o miru dielovala je u Turinu — polag „Uniona“ — kao munja. „Unione“ krivi cara Napoleona, da je stvar taljansku izdao, no još za sada hoće da se múčeći nada.

U jednom kasnijem članku veli ovaj list, da je taj mir samo vremenit i bieguće naravi, jednom riečju, da nije mir, nego samo primirje.

U istom smislu i malone istim riečma izrazuje se „Indipendente“ o miru: on zaključuje svoje izviešće sliedećim izrazima:

„Jedna misao oporavlja nam sèrce, t. j. da će Italija i Evropa polag našeg osviedočenja uvidit, da Piemont nije sudielovao kod toga mira, već dapače da je bio žèrtvovan.“

Uslied „Gazzette di Milano“ ležalo je u vojničkim bolnicama milanezkim dne 8. sèrpnja 12.436 ranjenikah i bolestnikah, medju ovima 8070 Francuzah, 2300 Taljanah i 2066 Austrijanacah; umèrlo je 385 Francuzah, 17 Taljanah i 159 Austrijanacah. U Veroni nalazilo se je 5000 ranjenikah.

Francuzka.

Pariz 20. sèrpnja. Jučer je bio doček u St. Cloudu. Na govor gospodina Troplonga i Baroche-a odgovorio je car: „Nalazeći se posred Vas, koji ste s tolikom odanostju caricu i moga sina za mojega izbivanja okružavali, osiećam potrebu zahvalit Vam se i razjasnit razlog mojega ponašanja, pošto je poslie sretne dvomiesečne vojne francuzko-sardinska vojska došla pod Veronu. Borba počela je tako u vojničkom, kao u političkom obziru mienjati svoju narav. Ja sam iz uvažanja vrednih razlogah bio prisiljen udarit u fronti na neprijatelja obkopanoga za velikim tvèrdjavama i zaštićenoga proti svakoj pobočnoj diverziji po neutralnosti susiednih područjah. Ako bi bio tako započeo dugačak obsadni rat, našao bi proti nama Evropu u oružju, gotovu, da pobija naše uspiehe ili da oteža naše nezgode.

Ništanemanje težkoća poduzetja nebi bila uzdèrmala ni moju odluku, ni uzlet moje vojske, da nisu sredstva stajala izvan razmiera sa rezultatima, koje sam mogao očekivati. Morao bi se bio odvažiti, da smielo razbijem preprieke, koje su mi na put stavljala neutralna područja i uslied toga ratovat na Renu, kao na Ečavi; morao bi se svigdie očito učvèrstit pomoćju prevrata; moralo bi se još više dragociene kèrvi proliti, koje se je već toliko prolilo bilo; u kratko, da nadvladam, morao bi uložit, što vladar uložit smije samo za nezavisnost svoje zemlje.

Ako sam stao, nisam toga učinio zato, što sam sustao ili što su mi sile izcèrpljene bile, a ni zato, da žèrtvujem jednu plemenitu stvar, već zato, što je u mojem sèrcu korist Francuzke stvar najveća. Mislite li, da me nije stajalo nadvladanja uzpregnut oduševljenje soldatah, očito pred Evropom stegnut svoj program u obziru područja od Pada do jadranskoga mora, razorit mnoge plemenite obsiene, domorodne želje u interesu nezavisnosti Italije? Ja sam se zaratio proti volji Evrope, odkad su sgode moje zemlje mogle doći u opasnost, načinio sam mir. Znači li to, da su naši napori i žèrtve podpunoma izgubljene? Ne! Kao što sam u svojim oprostnim pozdravima na soldate kazao, mi imamo pravo ponosit se ovom kratkom vojnom. U četiri bitke i dva boja bila je jedna mnogobrojna vojska, koja neustupa nijednoj ni najmanje u hrabrosti i organizaciji, nadvladana. Kralj piemontezki, kog su niekoč zvali čuvarom planinah, vidi svoju zemlju oslobodjenu i posego je liniju od Mincija, pomisao taljanske narodnosti pripuštaju sada i oni, koji su ju pobijali; prije svega napokon: svi taljanski vladari shvaćaju potrebu spasonosnih reformah. Pošto je na takav način Francuzka dokazala svoju vojničku silu, bit će sklopljeni mir — budućnost će to svakim danom većma pokazat — plodonosan na sretnim rezultatima za blagostanje Italije, za upliv Francuzke i za mir svieta.

Danija.

Kodanj 19. sèrpnja. Izišao je jedan kraljevski patent od 18. t. m., kojim se naredjuje, da se neće obdèržavat izvanredna skupština holštajnskih staležah.

Velika Britanija i Irska.

„Court Journal“ piše: Dan za odgodjenje parlamenta nije jošte imenovan. Istina okolovao je glas u uredovnim krugovima, da ministri misle, da će se dovèršit svi poslovi do 20. kolovoza. No odkad se iznenada dovèrši rat, pokazala se je mnogo veća radinost malone u svim javnim odsiecima i sada očekuju, da će se parlamenat prije odgodit.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Pariz 21. sèrpnja. Uvieravaju, da je za francuzkoga punomoćnika kod sastanka u Curiku odredjen baron Bourqueney, a s austrijanske strane grof Colloredo, Piemont nije jošte svoga punomoćnika izabrao.

Turin, 20. sèrpnja. Sardinski komisari i činovnici odazvani su iz vojvodinah i legacijah.

Beograd 17. sèrpnja. Doček supruge predstolonasliednika bio je veličanstven a od strane pučanstva sèrdačan. Jučer u jutro otišla joj je deputacija na susret do Zemuna, kamo je bio došao i prestolonaslednik. Dolazak parobroda bio je naviešten tutnjavom topovah i zvonjenjem zvonah. Neizmierna množina vèrvila je na kèrcalištu i po ulicama, kuda je išao provod. U mitropolitskoj cèrkvi primljena od svećenstva bila je knjeginja miropomazana; bila je po sèrbski obučena. Stari knez, pred kim je kneginja prispievši u konak (knežev stan), kleknula, blagoslovio i poljubio ju je u čelo; u večer bio je grad razsvietljen, kola, u kojima se je kneginja sa svojim suprugom kroz razsvietljene ulice vozila, okružavao je narod na hiljade.

Pèrva skupštinska komisija bila je 13. t. m., u kojoj su predali deputirci svoja punomoćja. Savietnik Andrija Stamenković bio je izabran za predsiednika, načelnik valevskoga okružja Aksentije Srećković, za podpredsiednika a pèrvi tajnik savieta Ponta Jovanović i tajnik u ministarstvu financije Vladimir Jovanović za tajnike. U drugoj siednici dne 14. t. m. došao je knez Miloš, govorio je dulje slovo, u kojem je komisiju pozvao, da dovèrše nesvèrsene radnje svetoandrijske skupštine i to shodno želji naroda i njegovim potrebama. — Pošto se je knez udaljio, govorio je predsiednik, kratko slovo pozivajući zastupnike da se pokažu rodoljubivi bezpristrani i nestrašivi. Ustanovljuje se pravilnik za siednice, polag kojih imaju trajati svaki dan 5 satih; strukovnici mogu izvana pozvani biti i imaju onda informativan votum, svaka razprava ima se obnarodovat i podvèrći kritici.

— Glasovi, da će car Napoleon i njegova supruga skorim posietit Beč, nisu osnovani. Na dotičnom miestu nije polag „Aust. korespondencije“ do sad o tom pohodu ništa poznato.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 1777-pr. (VI.—38) 3—3

Oglas.

Kod hèrvatsko-slavonskoga dobrovoljačkoga sbora nalazećega se u podizanju imaju se službe jednoga nadliečnika i trojice podliečnikah, kao i služba živinskoga liekara kod konjaničkoga oddiela popunit.

Ovi liekari dobrovoljačkoga sbora dionici su u istoj mieri svih vojničkih dobročinstvah, kao ostali liekari u vojski.

Natiecatelji za službu nadliečnika moraju biti doktori medicine i kirurgije.

Liekarima ovoga dobrovoljačkoga sbora osigurava se, da će se na njih osobit obzir uzeti kod javnih službah u zdravstvenoj struci, koje će se po dovèršenju sadanjega rata u području hèrvatsko-slavonske uprave imat popunjavat i obećaje se shodna pripomoć iz zemaljskih sredstvah onim udovama i sirotama istih, koje bi uslied vojničko-liekarskoga službovanja kod toga dobrovoljačkoga sbora za njima ostale.

Nadalje dobit će ovi liekari kad stupe u svoju službu prinesak za opremu do 150 for. austr. vredn. iz zemaljskih sredstvah.

To se stavlja do obćega znanja s tim dodatkom, da oni, koji žele jednu od ovih službah steći, imaju podnieti svoje dokumentirane molbenice kod c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtvenoga predsiedničtva.

U Zagrebu dne 5. sèrpnja 1859.

Br. 9283 (Fin —18) 3—3

Oglas.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga financialnoga zemaljskoga ravnateljstva otvara se za osiguranje potrebe dèrvah za nju i za zagrebačko c. kr. financialno ravnateljstvo u zimnoj dobi 1859—60 u množini od sto trideset hvatih suve bukovine natiečaja razprava posredstvom podnašanja pismenih ponudah.

Nabava dèrvah za ogriev može se ili za gore navedenu ukupnu množinu ili za jedan dio iste, no nikad izpod pedeset hvatih, dostati.

Ponude obskèrbljeno jamčevinom od deset postotakah kupovine od množine dèrvah, što se namieravaju nabavit, pripadajuće polag ponudjene ciene, imaju se najdulje do 30. sèrpnja 1859 u 12 satih pred podne dobro zapečatjene kod podnosnoga zapisnika ovoga financijalnoga zemaljskoga ravnateljstva predati i na adresi razgovietno naznačit riečma: „Ponuda za nabavu dèrvah za ogriev za financijalne oblasti.“

Bližji uvieti mogu se vidit kod ekonomata ovoga financijalnoga zemaljskoga ravnateljstva i kod financijalnoga kotarskoga ravnateljstva u Zagrebu.

Zagreb dne 12 sèrpnja 1859.

Br. 709-pr. (Izv—104) 3—1

Oglas natiečaja.

Uslied naloga visoke c. k zemaljske komisije za osobna odnošenja od 6. t. m br. 618 razpisuje se time natiečaj za popunjenje izpražnjene aktuarske službe kod c. k. miešovitoga kotarskoga ureda ludbrežkoga s godišnjom platom od 420 fr. austr. vrednote.

Natiecatelji za ovu službu imaju svoje valjano obložene molbenice propisanim službenim putem za tri nedielje danah od dana trećega uvèrštenja ovoga izroka u službenom listu Narodnih Novinah podnieti podpisanoj županijskoj oblasti varaždinskoj.

U Varaždinu dne 13. sèrpnja 1859.

C. k. županijski predstojnik
Simunčić.

Br 353. 1859 (Izv.—102) 3—2

Oglas.

Povelјeni sajam ivanjski, koi se vaviek na dan izza Ivana kèrstitelja t. j 25. lipnja u sv. Ivanu na Zelini obdèržava, prenaša se za godinu 1859. — jer se sa tielovskim stiče — na 27. sèrpnja 1859 t. j. na dan izza sv. Jane, koi dan će oni člaṅci, koji se na ivanskom sajmu tèrže, prodavani biti. Što se time do obćega znanja stavlja.

Glavarstvo obćine sv. ivanske.

U sv. Ivanu dne 18. sèrpnja 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 25. SERPNJA 1859. Broj 167.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom posiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put: a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Uredovni dio.

Nj. preuzvišenost namiestnik bana hèrvatskoga i slavonskoga podielio je kod županijskoga sudа u Varaždinu izpražnjenu službu oficiala akcesisti ovoga županijskog suda, Josipu Potočnjaku.

Predsiedničtvo c. k. banskoga stola.

U Zagrebu dne 23. sèrpnja.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč 20. sèrpnja. Gospodin ministar tèrgovine vitez Toggenburg otići će sutra na niekoliko danah u Českе Toplice.

— O putu Nj. kraljevskih visostih vojvode modenskoga i njegove supruge čuje se, da će gospoja vojvodinja otići neposredno od ovud u Bavarsku da pohodi kraljevski dvor, dočim će gospodin vojvoda najprije putovati u Prag, da pohodi Nj. veličanstvo cara Ferdinanda i njegovu suprugu u njihovoj lietnoj stolici.

— Kraljevski englezki poslanik lord Loftus ustanovio je svoj odlazak u London, s kratkim dopustom, za 15. kolovoza.

— Persijanski punomoćnik, Davudkan, koi u obziru sklopljenja persijansko-austrijanskoga tèrgovačkoga ugovora ovdie već dulje vremena prebiva, vratit će se, kao što se čuje, mieseca kolovoza u Teheran, pošto je nacèrt ugovora dospeo dotle, da se može predložit šahu.

— Prijašnji glavni konzul u Serbiji, poslanički savietnik grof Giorgi, došao je iz Beograda ovamo.

— Gospodin podmaršal Benedek, koi je nedavna iz Verone došao u Štajersku, oboleo je. On je već pred bojem na Minčiju bio bolješljiv.

— Austrijanski liekari i njihove porodice, koji su iz austrijanskih bolnicah u Milanu, pošto su svoje bolesnike koncem lipnja predali francuzkim liekarima, poslani bili kući i morali su kroz Švajcarsku i Bavarsku putovat, došli su ovamo.

— Dèržavni papirni novac s prisilnim tečajem, koi su izdale dèržavne kase, prouzrokuje, kao što Bohemiji javljaju, u taljanskim miestima velikih neprilikah. Papir se izdaje u tri kategorije: u vrednosti od 1000, 100 i 10 for. Posliednje uzimaju mienari samo sa 6, najviše 7 forintih, dakle sa 30 do 40 postotakah gubitnoga pride. Kèrčmari i tèrgovci neprimaju papira, a i nisu obvezani primat ga, ako se manji iznosci od 10 f. imaju platit. Prije svega osieća se potreboća, da se izdaju papiri u vrednosti od 1 forinte.

Sa Stelvija dne 12. sèrpnja. Dne 8. bilo je ovdie veoma veselo. Neprijatelj, 8—10,000 momakah na broju, sastojeći iz Garibaldovacah i regularne piemontezke vojske, udario je taj dan na tri strane, napredujući pretežnom silom, na naše položaje, najme, uzduž ceste kod Sponde-Lunge, prelaza obkopanoga i zapremljenoga topovima, nadalje na vèrhovima s desna nad Svetom Marijom od Eisenthala dolazeći, pri Forkoli a s lieva kroz Kälberthala idući, prema bèrdu istoga imena. Napredovanje na bèrdima imalo je svèrhu, obići naše položaje i da je to za rukom pošlo, moralo bi imati za posliedicu ostavljenje našega položaja [illegible]e Lunge. U 8 satih u jutro puče kod Fo[illegible] puška i tu je bilo takodjer, gdie j[illegible]telj, 2000 momakah na broju, nad našom [illegible]bom četom s početka postigo nieke koristi [illegible] mogred poseo visinu. Kad dodje pomoć, nije [illegible] mogao uzdèržati i za malo bila je opet visina u našim rukama. Na tom miestu trajala je borba do 5 satih u večer i svèršila se je time, da su se neprijatelji opet daleko u dolinu povukli, pošto su na tom miestu izgubili 30 mèrtvih i mnogo ranjenikah. Na Kälberjochu bili su naši hrabri carski lovci, koi i zajedno sa strielačkim kompanijama od Maisa i Silza uzbiše mnogo pretežnijega neprijatelja. Lovci obišli su čudnovatom bèrzinom i pravom naravju divokozah dobro postavljenoga neprijatelja tako, da su stajali nad njim i tako su ga uzeli s gore i dolie medju dvie vatre; tim se takodjer izjašnjuje, kako je jedna kompanija lovacah protierala više nego li 1000 neprijateljah, pošto su isti kroz dan mnogo nekoristnoga baruta i olova izbacali. Kod Sponde Lunge napokon, dočekivali su naši napredujućega neprijatelja vazda dobro nišanjenim hitcima iz pušakah i granatama i počiniše mu veliku štetu; ovdie je on naperio i jednu sa šest konjah upregnutu sedamfuntašku obicu sa galerijah na nas; nije mu za rukom pošlo više nego 5 veoma slo nišanjenih hitacah iz nje baciti, zatim su naši vèrli topčije to čudovište prisilili da zamukne. U večer u pet satih bila je i ovdie borba svèršena i neprijatelj stao je posvuda uzmicati u svoj obkopani tabor, pošto ga je onaj dan stao do 80 mèrtvih i prieko 100 ranjenih. Mi smo imali 1 mèrtvaca (od Roszbachove pješote) i 1 lahko ranjenjenoga lovca. Lovci su ovaj dan činili čudesa i njima pripada za cielo veoma velik dio slave ovoga dana. Nadporučnik Moser iz Bocena veoma se je odlikovao mudrim i odvažnim vodjenjem svojih lovacah. Drugo jutro došao je jedan piemontezki liekar u naš tabor i zamolio nas je, da mu dopustimo da si smije nieke na jučerašnjim bojištima ostavše mèrtvace pot ažit. Na našoj struni učestvovale su kod bitke najviše 2000 momakah.

Od strielacah stajali su ovaj dan u položajima: kumpanije Silzanah i Maisanah i 40 momakah Pradenah kod Kälberjocha, kumpanija Schlendersah prema Forkoli, na koje bèrdo odniela je kumpanija i jedan top dragovoljno i vratila se drugi dan u Svetu Mariju zaplienivši 26 kozah i niekoliko kravah. Strielci nisu žalibože nigdie došli do pucanja, jerbo nije neprijatelju nigdie za rukom pošlo prodrieti k njihovim položajima. Strielci bili su svi oduševljeni od želje pobit se i veseli a poimence liepa kumpanija Maisanah stekla je ovaj dan svojim požèrtvovanjem i pripravnostju od gospodina generala grofa Huyna liepo sviedočanstvo. Isto glasi od rieči do rieči kako sliedi:

Na c. k. maisansku strielačku kumpaniju na Ferdinandovoj visini.

Kumpanija dèržala se je u bitki od 8. sèrpnja t. g., koja je prietila granici naše zemlje, tako pohvale vriedno, da sam obvezan to osobito napomenut, da njoj i njezinom vèrlom kapetanu izrazim svoje priznanje.

Kako je ista s Ferdinandove visine prieko bèrda uzduž Kelborthala došla k vojski, koja se je kod Sponde Lunge nalazila u bitki, pokazala je da je pripravna doprinieti žertvah i da se zna ponašat, kako se junacima pristoji.

Ako po sreći i nije bilo potrebno, da kumpanije neposredno sudieluje u bitki, ima ipak ovaj način postupanja istu vriednost i daje mi umirujuće osviedočenje, da će mi još u ozbiljnijim razmierima podpomagati.

Zahvaljujem dakle svojkolikoj kumpaniji i molim vèrloga kapetana Bernharta, da ostaloj gospodi oficirima kao i svoj momčadi saobći ovo moje čuvstvo.

U svetoj Mariji dne 11. sèrpnja 1859.

Huyn gm. s. r.

Talijanska.

— O položaju u Talijanskoj sadèržaje „K. Z." sliedeća saobćivanja:

„Nevierujte ni rieči od svega, što se govori o tobožnom povratku grofa Cavoura u ministarstvo ili u javni život. Gospodin Cavour pristao je na to, da podpiše ugovor o miru, tako kako ga je najprije car nacèrtao bio. Ovaj ugovor činio je iz Mletakah nezavisnu dèržavu s mletačkom upravom i vojskom pod žezlom nadvojvode Maksimilijana; on je obezbiedjivao Serdiniji tri vojvodovine Parmu, Modenu, Toskanu, svu Lombardiju s Peskijerom i Mantovom i izručavao je upravu legacijah kralju sardinskom pod suzerenitetom pape.

Kod sastanka u Vilafranki odreko se je car Francuzah svih tih uvietah; on je zahtievao, da se samo Lombardija pridruži Sardiniji (bez Peskijere i Mantove) nadalje da joj se pridruži Parma, nasuprot pristao je na to, da se povrate opet vojvoda modenski i veliki vojvoda toskanski u svoje dèržave i predao je zajedno liniju od Minčija obsolutnom gospodarstvu Austrije. Gospodin Cavour, prouzročitelj gibanja, kojemu je bila svèrha sasvim iztierati Austrijance iz Italije, volio je podnieti svoju ostavku, nego podpisat mir, koi Austriji osigurava Mletačku. Dok ova situacija traje, nije moguće, da bi se dèržavnik, koi osieća svoje dostojanstvo, na to odvažit mogao, da se opet vrati u ministarstvo. I u istinu već je Cavour najmio jednu seosku kuću u Šamuniju, gdie misli sprovesti lieto.

Shodno ugovoru već je kralj Viktor Emanuel odazvao svoje zastupnike iz Toskane, Modene i Legacijah (Buoncopagni-a, Farini-a i d' Azeglia).

Konštitucionalna stranka, koja je dosad u ovim provincijama kriepko odbijala sve pokuse, da se poremeti mir, možebiti neće više dosta jaka biti, da to čini nadalje.

Svi prijatelji Italije, slobode, reda i mira moraju željeti, da se ova stranka uzmogne uzdèržat proti revolucionarima i reakcionarima zajedno.

Jedno pismo, koje sam uprav sada primio, javlja mi, da je grof Arese podneo svoju ostavku, i da je Rattazzi dobio nalog, da sastavi ministarstvo. (On ga je već, kao što je poznato, sastavio. Ucr. Nar. Nov.) Čujem dalje, da je privremena vlada legacijah na miesto pukovnika Mezzacapa stavila na čelo svoje male vojske pukovnika Cipriani-a. Kažu mi, da privremena vlada u Modeni pripravlja narod na kriepak odpor proti vojvodi, koi je sa svojom vojskom Austrijance ostavio i već prieti granici. Dodaju k tomu, da je konsulta t. j. toskanski parlamenat, pošto je jednoglasno votirao svèrgnutje velikoga vojvode zaključio, da se 12.000 momakah pod Ulloom, koji su prestali činiti sastavni dio petoga francuzkoga vojenoga sbora, natrag pozove u Toskanu. Isto valja i od legije planinskih lovacah, koja je služila u Malenchinovom i Garibaldovom sboru.

Iz Turina pišu: „Razkrivanja ili bolje rekuć glasovi o zagonetnom miru traju neprestano. Tako hoće sada da znaju, da je carica-vladalica, saobćivši razna pisma o mišljenju francuzkoga episkopata i o papi, mnogo doprinicla k tomu, da je car tako iznenada sklopio mir. I to kažu, da je carica pèrvi korak učinila k tomu, da se vojvodama opet povrate njihove zemlje. Barem se ova visoka gospa veoma zanzima za vojvodinju parmensku. Ona se je, vele, veoma žestoko u svojim pismima na cara izrazila proti grofu Cavouru zbog njegove okružnice u obziru Parme. Jošte gorčije izjasnila se je, vele, o predlogu sardinske vlade, koi je u

St. Galen na vojvodinju upravljen bio, i u kojem jej se nudi, da ustupi svoju zemlju za novčanu odštetu. Nezadovoljstvo traje ovdie neprestano i izviešća iz Toskene tako su uznemirujuća, da već misle, da bi se moglo dogodit, da će se francuzka vojska poslati u Veliku Vojvodinu. — Švajcarski grad, koi je Austrija predložila za posebni kongres, jest Curik. No mislim da znam, da se od francuzke strane krate proti posebnom kongresu i da predlažu evropski kongres."

Niemačka.

U Bèrlinu razneo se glas, da je kraljevski poslanik u Petrogradu, plemeniti gospodin Bismark-Schönhausen pozvan u Berlin. „Neue Pr. Ztg" izjašnjuje, da je taj glas neosnovan. Pl. gospodin Bismark zamolio je samo za dopust i dobio ga je.

Eisenach 17. sèrpnja. Muževi niemačke demokratične stranke, koji su se ovdie sastali, izdali su sliedeći program:

„1. Mi opažamo u sadanjem stanju političkoga svieta velike pogibelji za nezavisnost niemačke domovine, koju su se mirom, sklopljenim medju Austrijom i Francijom, prije umnožile nego li umalile.

2. Pogibelji imaju svoj posliednji razlog u manjkavom ukupnom ustavu Niemačke i mogu se odstranit samo bèrzom promienom ovoga ustava.

3. U ovu svèrhu potrebno je, da se sabor niemačkoga saveza zamieni čvèrstom, jakom i postojanom sredsrednom vladom i da se sazove niemačka narodna skupština.

4. U sadanjim okolnostima mogu najkrepčiji koraci za postignutje ove svèrhe proizići samo od Prusije; zato se ima onamo dielovati, da Pruska k tomu učini pèrvi korak.

5. U tu svèrhu i za kriepčije čuvanje niemačkih koristih proti inostranstvu imaju se medjutim i dok se konačno sastavi niemačka sredsredna vlada, uprava niemačkih vojenih silah i diplomatično zastupanje Niemačke prema inostranstvu prenieti na Prusku.

6. Svaki Niemac dužan je prusku vladu, nakoliko ista svoja nastojanja upravlja na to, polag mogućnosti podupirat i za cielo niemačkom narodu neće biti nikakva žèrtva preteška, da ju nebi radostno prineo nezavisnosti, jedinosti i sreći niemačke domovine."

Turska.

U obziru predloženoga putovanja sultanova, o kojem jošte sada izviešćuju mnogi listovi, da će se, vele, protegnut tja do Meke, kaže „Journal de Constantinople", od 13. t. m., da su bile učinjene priprave, no da se putovanje ili neće preduzeti, ili barem da se neće protegnut priekó Dardanelah.

Mirza Mehmet Huseinkan, izvanredni poslanik i opunomoćeni ministar Persije kod visoke porte, i Hasan Alikan, u jednakom svojstvu kod francuzkoga i englezkoga dvora, prispieli su, dolazeći iz Trapezunta, u Carigrad.

„Journal de Constantinople" piše, da medju turskom blizu Cèrne Gore nalazećom se flotom i vladom cèrnogorskom vlada najbolje sporazumljenje; Grahovo i vazda prevratni Zupsik (?) izjasnili su se, veli, za visoku portu; isto tako prispieli su iz Bosne, podunavskih kneževinah i s Arhipelaga veoma umirujući glasovi. Razlog te promiene traži „Journal de Constantinople" u prijateljskom, sa nastojanjima turske vlade slažućem se dielovanju velikih silah.

Francuzka.

Iz Marsilje javljaju „Nordu" od 16. sèrpnja; „Švajcari, koji su se u Napulju pobunili, ovamo su, 2000 momakah na broju, na pet od napuljske fregate „Veloce" praćenih ladjah došli. Oni idu preko Liona u Švajcarsku. Kažu da u Napulju i u Siciliji vlada velika razdraženost.

Pariz 17. sèrpnja. Diplomatični dopisnik „Nordov" opaža u obziru na buduće stanje Mletakah, da će isti prema talijanskom savezu stajat u onom razmieru, u kojem stoji Luxenburg prema niemačkomu, i da će ista prava imati kao svi ostali članovi saveza. No imat će i sasvim iste dužnosti, kao Piemont i Toskana. Podvèrženi saveznim zakonima neće moći austrijansku vojsku nikad na svoju osobitu korist i na štetu ostalih saveznih članovah upotrebljavati. Premda Mletcima pripadajuće, prestat će četiri tvèrdjave Mantova, Verona, Peskijera i Lenjano biti pretnjom za Piemont povećani Lombardijom, jer u svom svojstvu, kao savezne tvèrdjave moći će imati samo savezne čete za posadu. U tom smislu uredit će se podrobnost toga pitanja diplomatičnim putem.

Pariz 18. sèrpnja. Jedan bruseljski list, koi je već jedared polag privatnoga pisma generala Fleury-a, adjutanta francuzkoga cara, prijavio podrobnosti o odnošajima, što su do 11. sèrpnja bili medju austrijanskim i francuzkim glavnim stanom, donosi doknadno jošte sliedeće pojedinosti:

„Po sastanku maršala Vaillanta i maršala Hessa, u kojem je konačno ustanovljeno bilo primirje, mienjala su se pisma i oba vladara izrekla su malone u isto doba, neslutеći jedan namière drugoga, želju da se sastanu. Car austrijanski zahtievao je naročito, da se sa samim Napoleonom III. sastane. Tko zna, bi li visoki sastanak, ako bi mu bio prisustvovao i kralj Viktor Emanuel, imao bio isti uspieh. No car Napoleon nije osobitu važnost stavljao na tu točku, i tako se je sbio sastanak, kao što je bilo zahtievano.

Poznato je, da su se oba vladara sastali u kući Gaudinovoj u Vilafranki. Kad su oba vladara došla u ovu kuću, već je bilo izčeznulo svako ustručavanje i razgovarala su se kao dva prijatelja medju sobom; doručak bio je u pripravnosti; car Franjo Josip nije od njega ništa uživao, dočim je car Francuzah pokusio nješto razhlade. Zatim stupiše oba veličanstva u malu dvoranu, siednu za malen stó ne jedan naprema drugomu, već jedan uz drugoga. Car Napoleon povuče iz unutarnjega džepa svoje uniforme niekoliko papirah, napiše olovkom na njima nieke primietbe, za čim se opet zametne govor. Napoleon ga je započeo a činilo se je da je od Nj. veličanstva cara austrijanskoga bio veoma prijazno primljen, jerbo oba vladara pružila su si tom prigodom ruku. Car Franjo Josip govorio je zatim veoma živahno i više minutah i to u niemačkom jeziku, [illegible] veoma dobro razumije. Zatim [illegible] je car Francuzah jedan čas papire, koji su pred njim ležali na stolu, i odgovorio je u duljem govoru na izjašnjenja cara austrijanskoga; opet se je razvio kratak razgovor, zašto je Napoleon opet napisao niešta olovkom. Zatim oba vladara ustanu i dočim je car austrijanski govorio, igrao se je Louis Napoleon cviećem, koje je izvadio iz kite, nalazeće se na stolu."

Velika Britanija i Irska.

Vlada je u jednoj od lorda namiestnika izdanoj okružnici razložila uvjete i pogodovanja strielačkih sborovah nalazećih se u sastavljanju. Iz te okružnice može se vidit, da se čini, da vlada veliku važnost stavlja na sastavljanje dobrovoljačkih artilerijskih sborovah po primorskim miestima.

Tečajem ovoga i dojdućega mieseca odpravit će se 5000 momakah piehote i konjaničtva u Indiju, da samiene od onud vraćajuće se čete kumpanije, koje su zahtievale svoj odpust.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Polag jednoga pisma „Temesv. Ztga" iz Beograda zatvorili su i suprugu uapšenoga bivšega savietnika N. Asike Nenadovića. Svi uapšenici dobivaju za hranu samo vode i hlieba.

Pariz 22. sèrpnja. „Journal des Debats" doneo je jedan članak proti sadanjem dèržanju Englezke, koi je proizveo niešta senzacije.

Frankfurt 22. sèrpnja. Polag ovdiešnjega dnevnika opredieljen je, vele, gospodin Usedom za poslanika kod jednoga većega dvora, u kojem slučaju vratit će se Bismark opet u Frankfurt.

Pariz 22. sèrpnja. Današnji „Moniteur" javlja, da je car primio diplomatični sbor, koi je ovamo došao, da caru čestita zbog načinjenoga mira. Pri tom govorio je uanoluš i hvalio je bèrzinu, kojom je ta odluka učinjena. Car je odgovorio: „Evropa bila je uobće kod početka toga rata tako nepravedna proti meni, da sam sretan bio što sam mogao učinit mir, kad je časti i interesima Francuzke zadosta učinjeno bilo, i što sam mogao dokazat, da nije moja namiera biti mogla, da [illegible] Evropu i proizvedem obćenit rat. Ja se [illegible] nadam, da će svi uzroci razpre izčeznut i [illegible] mir dugotrajan biti. Zahvaljujem diplomatičnom sboru na njegovoj čestitki."

— Iz Londona javljaju jednom belgijskom listu, da će se poslie konferencijah u Curiku, gdie će opunoćenici triuh ratujućih silah redigovati i podpisati ugovor mira, sastati kongres (gdie?), pri kojem će učestvovat šest silah. Kod toga kongresa zastupat će ih po svoj prilici njihovi ministri izvanjskih poslovah.

— Glas, da je papa očitovao, da neće da primi počastno predsiedničtvo kod buduće taljanske konfederacije, sasvim je neosnovan. Toliko je samo istina, da je nieke uvjete s[illegible]vio za taj slučaj. Rim će biti stolica savezne skupštine.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 10,735-2557 3—2

Oglas natiečaja.

Za popunjenje učiteljske s godišnjom platom od 346 fr. 50 kr. austr. vr. i i uživanjem stana u naravi skopčane službe na kat. glavnoj školi u Bakru razpisuje se time natiečaj do 20. kolovoza t. g.

Natiecatelji za ovu službu imaju se izkazat o svojem rodnom miestu, dobi, vierozakonu, ćudorednosti, o svojoj propisima shodnoj sposobnosti za učiteljski ured na glavnim školama, zatim o svojoj dosadanjoj uporavi u učiteljskom uredu, ako su možebiti igdie u istom uporavljeni bili, i o znanju niemačkoga, hèrvatsko-ilirskoga i taljanskoga jezika i svoje po gore navedenim naznačenjima dobro obložene na podpisanu c. kr. zemaljsku oblast štilizirane molbenice blagovremeno, ako već stoje u javnoj službi po predstavljenim oblastima inače pako neposredno podnieti kod biskupskoga ordinariata u Senju.

Od c. kr. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.

U Zagrebu dne 15. sèrpnja 1859.

Br. 697 pr. (Izv.—105) 3—1

Oglas natiečaja.

Uslied razpisa visoke c. k. zemaljske komisije za osobna odnošenja u Zagrebu od 4. sèrpnja t. g. br. 575-P. L. C. izpražnjenja je kod c. k. kotarskoga ureda u Prelogu služba aktuara kotarskoga ureda s platom od 420 for. a. vr. i pravom postupovnoga promicanja na više plaćevne stupnje.

Natiecatelji za ovu službu imaju svoje valjano obložene molbenice propisanim službenim putom unutar 3 nedielje danah od dana 3. uvèrštenja ovog izroka u službenom listu zagrebačkih Novinah računajuć podnieti podpisanoj županijskoj oblasti

C. k. županijska oblast varaždinska.

U Varaždinu dne 13. sèrpnja 1859.

C. k. županijski predstojnik.

Br. 1433-pol. (Izv.—103) 3—2

Izrok.

Dojdući godišnji sajam u Kiselici jamničkoj, koi bi se na dan sv. Ignaca t. j. 31. sèrpnja o. g. obdèržavati imao, prenaša se radi svetka na dan 4. kolovoza 1859, što se ovim do javnog znanja stavlja.

Pisarovina dne 14. sèrpnja 1859.

[illegible]logh.

Br 353. 1859 (Izv.—102) 3—3

Ogla[illegible]

Poveljeni sajam i[illegible] koi se vaviek na dan izza Ivana kèrstitelja [illegible] lipnja u sv. Ivanu na Zelini obdèržava, pre[illegible] za godinu 1859. — jer se sa tielovskim [illegible] na 27. sèrpnja 1859 t. j. na dan izza[illegible] koi dan će oni članci, koji se na iv[illegible] tèrže, prodavani biti. Što se time do [illegible] znanja stavlja.

Glavarstvo občine sv. ivanske.

U sv. Ivanu dne 18. sèrpnja 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 26. SERPNJA 1859. Broj 168.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uveršćina: 4 kr. st. od linie za pèrvi put: a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Dobili smo sliedeći dopis iz Bistrice, koi tim radije priznamo u naš list, što nam novim sviedočanstvom služi, kako vriednih stanovnikah imade naš glavni grad. „Oko pó noći izmedju 17. i 18. o. m. porodila se je nepozornostju ukućanah, u bližnjem seocu ovdašnje župe u niekoj kući vatra, kojom nesgodom bi bile 3-4 kuće sa pripadnim gospodarstvenim sgradama izgorieti mogle, — no ipak je samo krov zapaljene kuće sasvim izgorio. Ovo nebih niti napomenuti se usudio, — dočim takih slučajevah žaliboże sjaset imade, da me nebi jedna okolnost sklonula, da tu stvar obćemu znanju i priznanju dostavim. Biaše ovdie kao obično svake godine u to doba, mnogo stanovničtva glavnog našeg grada Zagreba, što dodjoše pokloniti se čudotvornomu kipu Majke božje. Znatan broj čoviekoljubnih gradjanah istog grada pohiti odmah na miesto vatre, gdie s pomoćju c. k. žandarmerije savietom i činom, u nestanku skoro svake sprave za gasitbu, — tako uspiešno i vieštо sudielovaše, da se njihovom hvale vriednomu nastojanju pripisati imade, što su ostale sgrade poštedjene od vatre.

Nenapominjem imena tih čoviekoljubah već samo velim, da su ista već od prije iz više sličnih nesgodah kod Vas radi svoje revnosti dosta poznata te javnom pohvalom i nagradami često odlikovana bila, koja im i radi ovog plemenitog čina punim pravom pripada." —

F. M. Iz Kutjeva. Dne 17. sèrpnja 1859 oko ½12. ure u podne buknula je vatra u miestu Poreč i tek po minutu pol ure 27 kućah skupa svim pobočnim sgradama poharala — kvar iznosi do 55,000 fr. a. vr. spasiti nije tako rekuć ništa moguće bilo zbog biesnećega vietra — izim niešta malo pokućstva — pri toj nesreći izgorelo je takodjer jedno mužko diete od šest godinah — drugi dan t. j. 18. jutrom oko 6 ure dojezdio je presvietli g. grof Julio Janković c. k. županijski predstojnik — te blagom riečju, prirodjenom mu učtivostju i dubokim sažalovanjem utieši nesretnike uvierivši ih, da će se što je većma moguće pobrinuti da dobiju podporu — uz to pri razstanku podieli nesretnicima 100 fr. a. vr., a naknadno posla 50 mierovah žita, 50 mierovah kukuruza, 15 mierovah helde, i 6 akovah vina. Pošto se je g. grof udaljio, nazočan bivši i c. k. kot. predstojnik g. Petar Maljevac nije propustio takodjer od svoje strane ljubkim govorom duboku utiehu nesretnicima podieljivati a uz to izdavati, stroge naredbe za svaku moguću podporu, konačno javno je pohvalio jednoga nadničara za rietku odvažnost, kojom je nesretnike branio i liepo nagradio iz vlastitih sredstvah. Bog nadario takove čoviekoljubive starješine!

— Gvozdena kruna lombardezkih kraljevah, koja je iz Monce prenešena u Veronu, doniet će se po svoj prilici u Beč u carsku riznicu.

— Dne 16. sèrpnja bilo je vučenje lutrije grofa Valdšteina i izvukli su se sliedeći veći dobitci: br. 54.108 dobiva 50.000 f., br. 56 264 dobiva 2000 f., br. 56.301 dobiva 1000 f., a po 500 f. dobiva br. 69.516 i 36.849. — Dne 15. t. m. bilo je vučenje lutrije kneza Salma Reifersheida. Br. 732 dobiva 40 000 f., br. 70.921 dobiva 4000 f., br. 54.354 dobiva 2000 f., po 400 f. dobiva br. 56.549 i 94 613, po 200 f. dobivaju brojevi 52.335, 9615, 3549 i 69.881. — U Austriju se nepušta pariżki „Siecle", bukureštski „Nationalu" i „Deutsche Ztg. f. d. vereinigten Fürstenthümer."

— „Pest. Of Ztg." proračunio je od prilike gubitak austrijanske i francuzko-sardinske vojske i našao je, da je po službenom izvieštemu ovoliki: kod Montebela 20. svibnja izgubila je austrijanska vojska 27 oficirah 1295 momakah; kod Palestra 31. svibnja 39 oficirah 2165 momakah; na Seziji do 30. svibnja nezna se, koliko je izgubljeno; kod Magente 4. lipnja 389 oficirah i 9132 momka; kod Melenjana 8. svibnja nezna se, koliko; kod Vareza 26. svibnja 6 oficirah i 132 momka; kod Kastenedola 15. lipnja 3 oficira i 170 momakah; na Minčiju 24. lipnja 639 oficirah, 22.650 momakah. Svega 1103 oficira 35.844 momka. Francuzko-sardinska vojska izgubila je: kod Montebela 700 momakah i nezna se koliko oficirah; kod Palestra 16 oficirah i 300 momakah; na Seziji bez oficirah 1500 momakah; kod Magente 127 oficirah i 13.000 momakah; kod Melenjana 69 oficirah i 800 momakah; kod Vareza nezna se, koliko; kod Kastenedola 480 momakah bez oficirah; na Minčiju 720 oficirah i 17.525 momakah. Svega 922 oficira, 33.605 momakah.— Ovi brojevi nenaznačuju pravi gubitak, budući se je i osim ovih glavnih bojevah gotovo svaki dan tuklo. Uzevši 1 oficira na 50 momakah, vidi se, da je po odnošenju svuda više oficirah ginulo nego prostakah. Kod Montebela je odnošenje 1 prema 48, kod Palestra 1 prema 55, kod Magente 1 prema 25, kod Vareza 1 prema 22, kod Kastenedola 1 prema 56, na Minčiju 1 prema 34, ukupno kao 1 prema 33. — Dakle po odnošenju u trećinu više oficirah izgubljeno u austrijanskoj vojsci nego prostakah. Kod Francuzah je to odnošenje još lošije. Uzevši vrieme od 20. svibnja do 24. lipnja, to je jedno na drugo svaki dan koje od austrijanske, koje od neprijateljske strane 2000 manje u vojsci. U austrijanskoj vojsci dolazi na 6 ranjenih i zarobljenih 1 mèrtav, budući je svega na 5000 poginulo, a 30 ranjeno i zarobljeno.

U Mletcima izišao je sliedeći oglas: Daje se time na znanje, da je usljed ukinuća blokade Mletakah pod obdèržavanjem neredabah obstojavših prije blokade opet dopušteno tèrgovačkim ladjama ulazit u luku mletačkoga područja i izlazit iz nje.

Sèrbija.

U Beogradu 16. sèrpnja. (S. D.) Danas poslie 7 satih u jutro došla je ovamo svietla kneginja Julija iz Beča prieko Zemuna. Po programu otišla joj je na susret deputacija, koju je predvodio knež. predstavnik i koja ju je u Beograd i u dvor dopratila. Kod Save je dočekao kneginju silan narod, koi je vikao: „Urà!" Kad je parobrod stao na Savi, pozdravio je kneginju predsiedatelj savieta sa dva popečitelja. Ona je siela u kola sa knezom Mihailom; pred kolima su išli konjanici, a silan sviet pratio ih je. Došavši pred cèrkvu; stanu i knez Mihail uvede kneginju unutra. Gosp. episkop šabački Mihail nije bio u Beogradu, već su kneginju na zapadnim vratima dočekali preč. gospoda arhimandriti Gavrilo Popović i Jovšić sa mnogo svećenikah i pet djakonah, svi u svečanom odielu. Arhimandrit Gavrilo nosio je evangjelje, a arhimandrit Jovšić kèrst; knez i kneginja cielivali su i jedno i drugo. Knez je kneginju doveo do miesta u mužkoj preprati, blizu kneževoga stola, gdie i sam stoji. Cèrkva je bila zastèrta cèrvenim suknom. U njoj se nisu dugo zadèržavali, već dok se nije mnogolietstvije odpojalo, pri čemu su djakoni u molitvi spomenuli Nj. svietlosti kneza Miloša, kneza Mihaila i kneginju Juliju. Kneginja je bila u sèrbskom odielu: fistan od težke biele svile, dole jako izvezen; liep lak bajader; libade od zelene kadife, kratko i vèrlo bogato izvezeno. Nikakva drugoga nakita nije nosila do sitnih turskih dukatah. Na vratu niz dukatah, obrubljen merdžanima, a ušima obodce (mindjuše) od malenih turskih dukatah, na ruci krivnu od dukatah, a i fes dukatima ukrašen, ali ne kao što gospodje ovdie nose, već kao što se dieci namieštaju, sve u gomilicama. Kneginja se je na sve strane klanjala.

U pohodu vozio se je za kolima, u kojima je knez Mihail sa svietlom kneginjom siedio, knež. predstavnik i brat Nj. svietlosti. Od gospodjah dočekale su kneginju u Zemunu: svietla gospodja Anna I. Obrenović, gospodja Rajevića i gdja Tadića. U samom knež. konaku dočekale su kneginju male dievojčice, koje su pred nju bacale cvieće; do dvorske kapije bili su ponamieštani učenici svih višjih i nižjih školah. U dvorskom dvorištu bili su deputirci i svi činovnici sa penzionarima, a dalje od njih stojale su za doček gospodje i gospodjice. Banda sa piešacima bila je pred knež. konakom. Kod kneza Miloša malo su se zadèržali; tu su bili ostali popečitelji i savietnici. Poslie posiete ove uzeo je knez Mihail svoju svietlu suprugu izpod ruke i odveo ju u svoj dvorac. Za cielo vrieme ovoga svečanoga dočeka pucale su prangije na Kalimegdanu i topovi izpred kasarne, a i sva zvona cèrkvena udarala su, dokle svietla kneginja nije stigla u dvor. — Dovečer će biti osvietljenje u cieloj varoši; vietar jako duva i bojati se je, da mu neće što nahuditi. — Sutra od 10 do 12 satih pred podne ići će se svietloj kneginji u mali dvorac na podvorenje. — Sa kneginjom je došao ovamo i g. Kosta Cukić sa suprugom, koi je komisar sèrbski u dunavskoj komisiji u Beču.

— Toma Vučić Perišić, koi je u posliednje vrieme bio zatvoren, umro je u prošli četvèrtak dne 14. o. m. Kako se govori, kazao je pri smèrti, da se bez fesa i čarapah, samo u košulji i gaćama sahrani i to u najprostijom čamovom liesu.

Talijanska.

Iz jednoga pisma iz Rivoltelle od 15. sèrp. uzima „K. Ztg." sliedeća: „Car je otišo i sutra počet će se vojska vraćati. Carska garda otići će u Milan, kamo će prispieti 1. divizija dne 25. a 2. dne 26. I pèrvi vojeni sbor stat će u Milanu i gardu od 19.—21. sliedit i odnosno od 29.—31. prispievat u Milan. Drugi vojeni sbor sakupljat će se u Brešiji dne 19. i 20. Pèrva divizija 3. sbora ostavit će sutra Goito i ide prieko Kazalmagjiore dne 21. u Parmu. Druga divizija ovoga vojenoga sbora ostat će na desnoj obali Pada u Kazalmagjioru. Treća divizija ide dne 19. prieko Volte i Pocola u Bocolu i Piadenu. Obie divizije prispiet će dne 20. u svoje nove stanove. Tri divizije 4. vojenoga sbora idu 23. u Piačencu, Picigetone i Kremonu. Ove dolaze prieko Gvidicola, gdie nisu imale prigode nakitit se lovorom. Peti vojeni sbor (Princ Napoleon), pod generalom Autemarrom, prispiet će dne 24. i 25. u Bergamo. No taj sbor će tek dne 18. krenuti, da piemontezkoj vojski ostavi otvorenu cestu milanezku, koja već od tri dana onamo ide. Konjaničtvo carske garde otići će sutra iz Montekijara prieko Kremone i Piačence u Novi. Artilerija ide sa svojim dotičnim divizijama, dočim će se njihov park upravit prema Paviji. Ženijske čete i njihov park otići će u Kanetto.

— Iz Milana pišu „Nationalzeitungu" očitovanja, koja francuzki i piemontezki oficiri tamo čine o miru. „Francuzki oficiri jedva su sa usudili izrazit mnienje, da bi Talijani s ovim mirom nezadovoljni biti mogli. Francuzki soldati i podoficiri izrazili su se o tom slobodnije. Ali osobitih simpatijah za Talijane nisam opazio ni kod jednih ni kod drugih, tako da nemislim, da će francuzka vojska u svemu počutit veliko nezadovoljstvo. Već prodire gdiegdie nada, da će skoro imat posla u zemlji manje vrućoj. Oficiri udaljivali su se, kad je naš razgovor prietio postat živahnijega političkoga značaja, jedan sa drugim, premda su znali, da sam bio inostranac i niemački putnik, koi je došao onamo, jer ga zanima rat, dakle nisu se od mene ništa bojati imali. Drugačije bilo je sa Piemontezima. Tako kao što su se obazrivo izražavali Francuzi, tako otvoreno i odlučno govorili su ovi. Svi su bili nezadovoljni itd.

Turin 15. sèrpnja. „Corriere Mercantile" piše: „Toskanska Konsulta zaključila je, kako nam iz Firence pišu, od 13. sèrpnja, u svojoj siednici od 12. i. m. jednoglasno, da se Toskana pridruži novoj kraljevini kuće savojske. Dvie na cara Francuzah i kralja sardinskoga upravljene adrese u tom smislu, bile su votirane. Konsulta zahtieva da se Toskana podnipošto nepodvèrgne opet austrijanskim princima.

— U Genovi bila je 15. podpisana adresa na Viktora Emanuela, gdie mu čestitaju, što mir od Vilefranke nije njegovo dielo. On će, kaže se u toj adresi dalje, jošte druge kèrvi i drugih suzah proliti, no izbavit će Italiju.

— „Indépend." kaže, da su Napoleona na primirje naveli dogadjaji u papinim legacijama, protesti papini proti Sardiniji, nezgode, koje odtuda po cara dodjoše, strah, da će ga revolucionarci nadkriliti, poslie i to, što se Talijani slabo dopadoše francuzkoj vojsci i na posliedku dèržanje Pruske prema Napoleonu. — „Times" je ponajbolje predvidio, da će iz primirja mir izići. Po francuzkoga cara bio je rat sasvim sretan. Austrijanci odjoše u zemlju njegovoga saveznika; on ih iztisnu i napadanje naplati napadanjem. Niemci u novinama rekoše, da će Austriji pomoći, čim Francuzi predju prieko Minčija; Louis Napoleon predje sasvim spokojno ovu rieku. Sve je učinio, što je samo želio činiti. Pokazao je Austriji, da je jači, a Pruskoj da i nemisli bojati se iste. Dosada nije mogao uzdati se u soldate, jer se kao soldat nije pokazao; sad je tu obezbiedjen. Dakle šta je prirodnije, nego da teži za Parisom, da uživa lovor, dok je još zelen? To je mnogo bolje nego se izlagati izpred ona četiri grada. Niže na Minčiju opasne su sa svojim groznicama, a zašto da tupi zube o gradove? Tako je po „Timesu" mislio car francuzki, kad je pravio primirje.

— Na pobunjene legacije poslala je papina vlada 4000 momakah. Varoši, koje su se odmah pokajale, prošle su samo globom u novcu.

Niemačka.

Bèrlin 22. sèrpnja „Preuss. Ztg." javlja: „Svakojake bludnje u novijem vremenu raprostranjene o svèrsi posredovanja, za kojom je težila Pruska, dalo su povoda kr. kabinetu, sliedeću izpravljajuću okružnicu upravit na poslaničtva u Niemačkoj:

„Odmah po povratku iz Verone kazao je grof Rechberg kr. poslaniku, da je Austrija poglavito zato primila predhodne uviete mira, jerbo su uvieti posredstvovanja proizlazeći od neutralnih velikih silah za Austriju nepovoljniji bili, nego oni, na koje je car Francuzah pristati hoteo.

Carski manifest od 15. sèrpnja isto se je tako izrazio. U jednoj nedavno meni pouzdano pročitanoj okružnici grofa Rechberga bio je predlog posredovanja tobože od Englezke Francuzkoj prijavljen i dodano, da je nanj pristala i Pruska.

Današnji „Mainzer Journal" priobćuje ovaj predlog. Mi smo ovladjeni, najiziestnije izreći: 1) da od strane Pruske nisu nikakovi predlozi posredovanja formulirani ili takovi, koji bi druga koja sila formulirana bila, primljeni bili; 2) okružnici dodani i od onog vremena u novinama obnarodovani predlog, nema je sasvim nepoznat bio." Podpisan Schleinitz.

Francuzka.

Paris, 18. sèrpnja. medju vojnicima, koji su zbog svog odlikovanog vladanja u bitki kod Magente dobili počastne znakove, nalaze se i dvie margetanice, Rossini i Dagobert, udata Trimoreau.

— Francuzka vlada upravila je, kao što „Indépendance belge" javlja, na privremenu vladu u Firenci notu, u kojoj se istoj razlaže, da je potrebno da se pokori i prijavljuje, da je car Napoleon dva ratna broda poslao pod Livorno.

— U Algiru počeli su se Kabili opet gibati; kažu da nieki arapski poglavice sa 3–4000 momakah uznemiruje provinciju konstantinsku.

Velika Britanija i Irska.

London 23. sèrpnja. Na barsmanovu interpelaciju obećaje lord Russel, da će koncem dojduće nedielje, ako je iole moguće saobćit obširno izviešće u obziru mira. Na interpelaciju Griffithovu opaža lord Russel, da nemisli, da je reštauracija modenskog, toskanskog i parmanskoga vladara u Vilafranki ugovorena bila i da će Francuska istu silom izviesti. Uredjenje u obziru podunavskih kneževinah svèršit će se dojduće nedielje.

Amerika.

— Nieki g. Blondin išao je u pritomstvu od više tisućah gledalacah na napetom konopcu prieko Niagare onamo i natrag. On je pošao s amerikanske strane, stao je u sredini, povukao posredstvom konopca iz parobroda „Maid of the West" k sebi flašu vina, izpraznio njeni sadèržaj, siedeći otražke na konopcu, pa zatim nastavio je svoj hod i za 17½ minuta prispeo je na drugu stranu, a za 12 minutah vratio se je opet na miesto, odkud je pošao bio.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Genova 19. sèrpnja. Javno mnienje umirilo se je u obziru ugovora od Vilefranke. Okolnosti, koje su caru Napoleonu propisivale, kako se ima vladat, sada se bolje uvažavaju i praktični Genovezi nedadu se više sliepiti. Pučanstvo prijavlja vraćajućoj se francuzkoj vojski sjajan doček.

Polag viestih iz vojvodovinah napreduje vojnička organizacija. Povraćenje knezovah bez inostrane pomoći čini se nemoguće.

Turin 18. sèrpnja. Gubernatori od Parme i Modene podneli su kao i gubernator od Milana svoju ostavku.

Garibaldi namierava povući se na svoje dobro na otoku Sardiniji i tamo čekati dogadjaje.

Pariz 26. sèrpnja. Domorodni komadi, pojavivši se za rat proti Austriji, nesmiju se više davat. Za one komade, koji su izvanredním troškovima na pozorište stavljeni bili, dozvolila je vlada da se kazalištima naknadi šteta.

Carski govor o sklopljenju mira bio je u niekim predgradjima potèrgan sa zidovah.

— U Parizu stolovat će postojano persijsko poslanstvo.

London 23. sèrpnja. Gornja kuća. Na Normanbyevo pitanje, što misli Napoleon u obziru pripravnosti talijanskih vladarah na reforme, nadalje hoće li se i vojvodinji parmanskoj povratit njena zemlja, nije lord Granville znao ništa odgovorit.

Petrograd 12. sèrpnja. Jedan od basreliefah na podnožju Nikolejeva spomenika opredieljen je zato, da oviekovieči kapitulaciju Görgeyeve buntovničke vojske kod Vilagoša.

Carigrad 19. sèrpnja. Odgodjenje sultanova puta pripisuje se živahnim predstavam nieke velike sile. — Novi ruski poslanik, knez Labanov, predao je dne 9. sultanu svoje vierodajno pismo.

Iz Praga pod 21. sèrpnja donosi službeni list „Dresd. Journal" sliedeću viest: Kao što nam iz vierodostojnoga izvora javljaju, imaju se usljed razpisa vèrhovne komande već sa koi dan momčadi od pojedinih c. k. taljanskih regimentah, koje pripadaju Lombardiji, sakupit i poslat u tvèrdjave nalazeće se na granici Lombardije, gdie će dotle biti, dok dodje vrieme, kada se imaju predati Sardiniji, čuje se za izviestno, da se neće razpustit češki dobrovoljački sbor, i ako i neostane kao takov, da će se iz njega dva c. k. obična vojnička batalijuna sastavit.

Književni oglas.

Od moga Slovnika umietnikah jugoslavenskih, izišo je upravo izpod počatnje treći svezak (Kolnik–Medulić) sa dvie slike Trifuna Kokoljića iz Perasta i Franje Kavčića iz Gorice, te se može dobit kod dotične gospode sabirateljah predbrojnikah, ili kod mene samoga (u Zagrebu, visoka ulica br. 158.)

Tom prilikom molim onu gg. p. n. sabiratelje, osobito u sèrbskoj vojvodini, koji su dostavljeni im drugi svezak Slovnika dotični prinesak (30 kr. u sr. ili 52½ austr. vr.), poslali nisu, da takov za drugi i treći svezak što prije mogu, ovamo pošalju.

U Zagrebu dne 25. sèrpnja 1859.

Ivan Kukuljević Sakcinski.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 15,814–2291 (VI.—39) 3—2

Razpis natiečaja.

Po glasu razpisa c. k. ministarstva unutarnjih poslovah od 3. t m. br. 1029–576 izpraznilo se jedno erdeljsko dèržavozakladno miesto u višjim vojničkim izobrazovalištima i ima se od školske godine 1859—1860. počemši popunit, k čemu se time razpisuje natiečaj do 5. kolovoza t. g.

Na ovo dèržavozakladno miesto zvan je svaki podpore potreban mladić iz Erdelja, bio on sin kakovoga dèržavnoga činovnika, vojnika ili inače zaslužnoga čovieka.

U molbenici ima se točno i saviestno navesti koliko ima braće i sestarah kandidat, zatim, da li su isti obskèrbljeni i koji od njih, ili uživaju li kakovo zakladno miesto ili štipendiju itd.

Kandidat mora da je sasvim ili malone dovèršio jedanaestu godinu svoga života a da nije prekoračio 12. da je ciepljen i podpunoma zdrav i da je 3. normalnu školsku klasu s dobrim uspiehom svèršio.

Napose imaju se molbenice obložiti:

1) Kèrstnim pismom kandidata;

2) sviedočanstvima normalne škole gorenaznačene školske klase, poimence školskim sviedočanstvom od posliednjega polugodišta, koje je išlo neposredno pred podnošenjem molbenice;

3) vierodostojnim, od miestne oblasti izdanim i od dotične političke vlasti vidimiranim sviedočanstvom o neimućstvu roditeljah i kandidata;

4) sviedočanstvom o ciepljenju kozicah;

5) sviedočanstvom izdanom po vojničkom kakovom liekaru o zdravlju kandidatovom, i

6) očitovanjem roditeljah ili tutorah, da su pripravni, u slučaju, ako bi kandidat zadobio to miesto, nosit troškove potrebne za smieštenje kandidata u institut.

Točno polag ovih ustanovah sastavljene i navedenim oblozima okskèrbljene molbenice imaju se tako kao i prilozi istih obskèrbit propisanim biljegom i najdulje do ustanovljenoga roka podnetí pri ovom miestodèržtvu.

U Sibinju dne 8. sèrpnja 1859.

Br. 587 (Dp.—85) 3—2

Natiečaj.

Da se popuni izpražnjena služba učitelja i orguljaša kod trivialne učione u Vidovcu, u županiji i kotaru varaždinskom razpisuje se time natiečaj.

Dohodci s ovom službom skopčani iznose osim priličnoga stana, sgradah gospodarstvenih i njim pripadležećega vèrta, 315 stot. kao stalne godišnje plaće, zatim za potrebu porabu učitelja i škole 12 hvatih dèrvah i 8 stot. 40 novč. zašto će trebati davati i školu čistiti, napokon u ime štole 15 stot 75 novč. najmanje, s uživanjem jedne oranice od 1 rali, 16 [] hvatih i jedne livade od 1 rali, 49 [] hvatih.

Natiecatelji imaju svoje molbenice, vlastoručno pisane i na spomenutu obćinu upravljene, obloživši ih s potrebitimi dokaznicami o starosti, ćudorednosti, sposobnosti i dosadanjem službovanju do 15 kolovoza t. g. podnieti namiestnom podjašpirštu i župniku u Biškupcih Blažu Šveliću.

U Zagrebu dne 15. sèrpnja 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga ordinariata.

Br. 1433-pol. (Izv.—10) 3—3

Izvok.

Dojdući godišnji sajam u Kiselici jamničkoj, koi bi se na dan sv. Ignacia t. j. 31. sèrpnja o. g. obdèržavati imao, prenese se radi svetka na dan 4. kolovoza 1859, što se ovim do javnog znanja stavlja.

Pisarnica dne 14. sèrpnja 1859.

Balogh.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. **U ZAGREBU, U SRIEDU** **DANA 27. SERPNJA 1859.** Broj **169.**

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitanom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20 kr. austr. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uveršćina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Uredovni dio.

Br. 1911 Pr.

Gospoda c. k. činovnici za katastralnu izmieru hèrvatsko-slavonskoga opravnoga područja podpisali su za dèržavne svèrhe ukupni iznosak od 388 f. austr. vr., od kojega su 63 f. austr. vr. odmah platili i Nj. preuzvišenosti gospodinu banovom namiestniku poslali.

Kod ovoga učestvovali su izmierni podravnatelj g. Ivan Schoster sa 10 f.; ravnateljski zemljomier g. Franjo vitez Ernest sa 5 f. 9 kr.; ravnateljski pristav g. Venceslav Roček sa 8 f.; zemljomieri: g. Franjo plem. Schickh sa 8 f. 75 kr.; pristav g. Aleksander Baránsky sa 4 f. 20 kr.; zemljomier g. Josip Stark sa 30 f.; g. Franjo Polešowsky sa 7 f. 35 kr.; nadziratelji: g. Mihael Lensch sa 12 f.; g. Josip Ott sa 9 f.; zemljomier g. Josip Baudyš sa 8 f. 40 kr.; g. August Berger sa 8 f. 40 kr.; g. Ivan Kordie sa 6 f.; g. Josip Scheba sa 6 f.; stolovodjk g. Ivan Bar Unjatičky sa 4 f. 20 kr.; g. Josip Fuchs sa 4. f. 20 kr.; g. Filip Franz sa 4 f. 20 kr.; g. Ivan Robek sa 4 f. 20 kr.; pristavi: g. Antun Weber sa 3 f.; g. Ljudevit Zbierzchowsky sa 3 f.; g. Dragutin Bertl sa 3 f.; g. Ivan Förchtgott sa 3 f.; g. Viktor Konrand sa 3 f.; g. Josip Bukvić sa 3 f.; g. Lavoslav Hallamaschek sa 3 f.; nadziratelj g. Ivan Klabžuba sa 12 f. 60 kr.; zemljomieri: g. Rudolf Aman sa 9 f. 45 kr.; g. Antun Kiesswetter sa 7 f. 35 kr.; g. Dragutin Böbr sa 6 f. 30 kr.; g. Dragutin Mendlink sa 6 f. 30 kr.; g. Antun Sklenär sa 6 f. 30 kr.; stolovodje: gg. Dragutin Lensch sa 4 f. 20 kr.; g. Ivan Wagner sa 4 f. 20 kr; g. Dragutin Jiričzek sa 4 f. 20 kr.; g. Jakov Kevačić sa 4 f. 20 kr.; pristavi: g. Robert Hanel sa 4 f. 20 kr.; g. Adalbert Turek sa 4 f. 20 kr.; g. Antun Niewelt sa 3 f. 15 kr.; g. Robert Ott sa 3 f. 15 kr.; g. Gustav Habianić sa 2 f. 62 kr.; nadziratelj g. Venceslav Lagner sa 10 f.; zemljomieri: g. Josip Žraut sa 5 f.; g. Antun Sartory sa 5 f.; g. Franjo Dobrowolsky sa 2 f.; g. Josip Dvoržak sa 5 f.; stolovodje: g. Franjo Burian sa 2 for.; g. Ivan Litwinsky sa 6 f; g. Eduard Demmer sa 5 f.; g. Josip Traupmann sa 3 f; g. Vincenc Škumpia sa 4 f.; g. Augustin Wangler sa 4 f.; pristavi: g. Antun Engelski sa 3 f.; g. Hartwig Lorenz sa 2 f.; g. Franjo Probaska sa 2 f.; g. Dragutin Spörer sa 3 f.; g. Ivan Batysta sa 2 f.; nadziratelj g. Franjo Hromas sa 15 f.; zemljomieri: g. Lavoslav Leuthmetrer sa 9 f.; g. Vienceslav Horak sa 9 f. 35 kr.; g. Ferdinand Eberhardt sa 6 f. 30 kr.; g. Franjo Rybička sa 6 f. 30 kr.; stolovodje g. Antun Dvoržak sa 3 f; g. Viekoslav Fögel sa 3 f. 90 kr.; g. Marcel Jaminsky sa 6 f.; g. Klemens Buda sa 3 f. 90 kr.; g. Antun Šaff ik sa 4 f. 14 kr.; pristavi g. Vincenc pl. Sypniewski sa 3 f. 90 kr.; g. Ivan Korhel sa 3 f. 90 kr.; g. Nikola Prüller sa 6 f.; g. Eduard Horr sa 3 f.; g. Franjo Brachtel sa 3 f.; g. Franjo Junek sa 3 for. austr. vr.

Ovi patriotični darovi dostavljaju se do obćega znanja s podpunim priznanjem.

U Zagrebu dne 18. sèrpnja 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč 23. sèrpnja. Nj. carska visost prejasni nadvojvoda Franjo Dragutin zapoviedio je, da se na njegovom dobru Lubeku na njegove troškove primi 20 ranjenih vojnikah od stražmeštra i veldbabe niže za podpuno negovanje i liečenje.

— Nj. c. visost prej. g. nadvojvoda Vilelm otišao je danas lietovat u Weilburg.

— Nj. c. visost, g. nadvojvodinja Sofija dala je vojničkom podružnom špitalu u Maueru 100 ručnikah, 50 špogijah za kopanje, zatim razne bolničke sprave izručit i u isto doba medju tamo nalazeće se ranjenike razdielit 1000 komadah smotakah.

— Nj. kraljevska visost princ Aleksander heski bio je jučer pozvan na dvorski ručak u Lexenburg.

— Nj. kr. visost vojvoda modenski i supruga otišli su danas u Weilburg, a od onud će odputovat u Prag i Monakovo.

— Jutros je posada na Šmelcu radi vježbanja u vatri izišla pred Nj. carsku visost gospodina nadvojvodu Albrehta.

— Dvadeset i četiri afrikanska hengira, što su u boju na Minčiju jednom oddielu Turkosah oteta bila, dovedena su ovamo posredstvom južne željeznice za upravljenje u carskim ergeloma.

— Bolnički transporti, koji posredstvom južne željeznice ovamo prispievaju, većinom su takovi vojnici, koji su idući u Italiju ili iz nje na putu oboljeli.

Beč 25. sèrpnja. Jučer u 6 satih 58 minutah u večer došlo je ovamo 460 ranjenikah i smiešteno je u kasarni na Heumarktu.

— C. k. podmaršal baron Urban prispeo je dolazeći iz Verone dne 21. t. m. u Tèrst i putujući u Gradac. On je stavljen na razpolaganje.

Talijanska.

U jednoj okružnici ministra unutarnjih poslovah od 16 t. m. na oblasti onih provincijah, koje su ostale vierne, kaže se: da se silno umoljavaju, da i od svoje strane kriepko i sa svim svojim sredstvima sudieluju onamo, da opet oživi interes za verbovanje u narodu. Ministar zahtieva već za dvadeset danah izviešće o rezultatu. Isto tako pozvano je i svećenstvo, da pomogne postići ovu svèrhu.

— Polag jedne onomadne viesti lista „Monitore Toscano“ čini se, da se ondašnja prevratna vlada za taj čas odriče utielovljenja s Piemontom,

Vatroslav Lisinski.

(Iz svezka III. Slovnika Umietnikah Jugoslavenskih od Ivana Kukuljevića Sakcinskoga.)

Lisinski Vatroslav, skladatelj, rodio se u Zagrebu dne 8. kolovoza 1819., umro takodjer u Zagrebu dne 31. svibnja 1854. Njegov otac bio je rodom Slovenac iz Kranjske, a mati Hèrvatica. U Zagrebu je svèršio nauke gimnazijalne i akademičke, a po smèrti otca mu (1837) dade ga njegov polubrat podučavati u igranju klavira, tom namierom, da, kad nebi imao drugoga sredstva za život, mogao bi poći za seoskog učitelja i organistu. Narodno preporodjenje Hèrvatah, s kojim se porodi i ljubav k svemu, što narod usrećiti i uveličiti može, pomoglo je i Lisinskomu, što je kao narodni umietnik steko ime i slavu. Napredovavši podobro u nauku muzike, odvaži se do skora, potaknut od svoga prijatelja Adalberta Štrige, da pokusi prirodjenom svom umnostju takodjer skladati napieve za one narodne piesme, što bijahu tada po čitavom južnom Slavenstvu obljubljene radi domoljubnog i uzhićujućeg sadèržaja. Pèrva piesma, za koju je muziku složio, bijaše poznata svemu narodu hèrvatskomu Stoósova piesma:

> Iz Zagorja od prastara
> Čeha, Leha, Meha grada.

Pèrvi ovaj pokus mladoga skladatelja bijaše obćenitom pohvalom primljen, a od toga vremena nije više mirovati mogao, jer njegovi prijatelji proglasiše ga za narodnoga skladatelja, pa kao takav morao je skladati napieve, te tako složi skoro satim liepe i milozvučne napieve za Blažekovu piesmu: „Dasi, koji svoj rod ljube“, — za brodarsku piesmu: „Oj talasi mili ajte“, — „Odkad, dušo, izpred oka ti mi ode“, — „U ilirsko kolo mili svratite se srodni puci“, — „Il je možno il nemožno“ itd. Medju ovim napievima ide svakako pèrvo miesto napievu brodarske piesme: „Oj talasi“ radi bogatstva melodije i radi ljudskog, nježnog i čarobnog izraza zvukovah, koji se ljuljaju melankolički po čistoma sreke, kao što se ljulja čamac s pèršećim i udarajućim veslima po bistrom jezeru u tihoj noći.

Kad se osviedočiše njegovi prijatelji, koliko ima prirodjenih darovah za skladanje napievah, porodi se u njima želja, da im napiše narodnu operu. Premda je Lisinski još onda veoma malo poznavao zakone muzike, a od instrumentacije baš ništa umio nije, to ga ipak njegov prijatelj Štriga moralno prisili, da za operni tekst „Ljubav i zloba“ napiše muziku, koju Lisinski za kratko vrieme, na začudjenje svih, doista složi, samo što mu je u instrumentaciji na ruku bio stari vieštak u musici Vizner. Ova pèrva hèrvatska opera, koja bi predstavljena od dobrovoljacah, medju kojima bijahu: mladi Stazić, sadašnji slavni pievač niemački i magjarski, poznat pod imenom Stéger, zatim Štriga, Vizner-Livadić i Pihler, te od gospojah: Sidonija Rubido, rodjena grofica Erdödy, i Emilija Švabeliove, primljena bi od narodnog obćinstva takim uzhitom, da su ju po redu sedamkrat pri prekomierno punom kazalištu predstaviti mogli.

U isto doba, kad se je Lisinski bavio skladanjem svoje pèrve opere, sakupilo se je nekoliko domoljubnih učenikah u Zagrebu, od kojih su nieki svirali na flauti, drugi igrali na gusle, opet drugi na violu i na čelo, pa i za ove morao je Lisinski skladati valcere, polke i mazurke, koje bijahu igrane uz njegova pratnju na klaviru u prijateljskih privatnih koncertih, kakovih bijaše tada skoro svaki dan, jer tadašnja mladež obljubila je u narodnom veličanstvenom ideom, sve što je liepo i umno. U tom mladom kolu cieniteljah umietnosti vidjao se je često i pokojni za sve liepo oduševljeni piesnik Stanko Vraz, za kojega Lisinski jedan osobiti štajerski valcer složi, a i Josip Vranicani-Dobrinović, umni guslar Medunić, prirodni tenor Župčić sa Štrigom, Livadićem, Pihlerom, Škuljom itd. bijahu u tom kolu. A i nježne, za narodnu stvar uzhicene gospodje dolazijahu često u ove narodne koncerte i poticahu još više mlade umove na oduševljenu radnju. Za isto narodno, obće obljubljeno tada kolo hèrvatsko i slavonsko, načini Lisinski u ono doba muziku, koje nas i sada još spominje na uzhićena ona vremena, kad se je kod svake prilike, bilo pri zabavi ili pri zelenom stolu, bilo pri ozbiljnom nauku i književnom polju, ili pri nježnoj ljubavi, uviek i uviek glèdalo na narodni dob.

Malo zatim otide čutljivi i po naravi melankolični Lisinski u prijaznu okolicu zagorske

no ipak kao da još svejednako misli, da bi uredjenje dojdućih okolnostih zemlje, kao i Parme i Modene, izpasti moglo u smislu njenih željah.

Niemačka.

— Dne 19. sèrpnja sakupilo se u Hanoveru niekoliko liberalnih politikah niemačkih, kojima se je zatim pridružilo više osobah istoga političkoga mnienja, da se posavietuju o sadanjem pogibeljnom stanju Niemačke. Jednodušno zaključiše isti, kao demokratična stranka u Eisenachu, o zaključku kojih već smo javili, da po sklopljenju mira medju Francuzkom i Austrijom prieti Niemačkoj jošte veća pogibelj iz vana nego li ikada prije. Da se je ustav niemačkoga saveza pokazao, da se nemože uzdèržat. Valja ga dakle pod uplivom zastupničtva niemačkoga naroda čim prije popravit. Samo veća koncentracija vojničke i političke sile, može zadovoljit političkom duhu niemačkoga naroda i obezbiediti samo stalnost Niemačke. Jedna od niemačkih velikih silah ima preuzeti reformu ustava niemačkoga saveza. Polag mnienja skupštine, Austrija nije kadra to učiniti, njezini interesi nisu čisto niemački a i neće nikada moći postati. Sva nada dakle ovih politikah upravljena je na prusku vladu, koja je promienivši iz vlastitoga nagona prošaste godine sistemu svoje vlade svom niemačkom narodu pokazalo, da jo za svoju zadaću spoznala, da svoje interese i interese svoje zemlje stavi u sklad i za takovu svèrhu neplaši se žèrtvah, ni da stupi na novu poprište. Svèrhe pruske politike slažu se sa svèrhama niemačkoga naroda. Neka dakle Pruska otvoreno onamo dieluje, da se čim prije sazove niemački parlamenat i neka izposluje večma jedinstvenu organizaciju vojničkih i političkih silah Niemačke prije, nego se nove borbe u Evropi pojave i nepripravljenoj i razciepanoj Niemačkoj nanesu velike opasnosti. Niemački narod podupirat će radostno ova nastojanja pruske vlade, po kojima jedino može Niemačka napokon dobit ukupan ustav, koi obezbiedjuje u unutrašnjosti pravo i slobodan ravitak svakoga pojedinoga a naprema inostranstvu samostalnost i neodvišnost naroda niemačkoga. — Medju onima, koji su se pod ovaj zaključak podpisali nalazimo i Bennigsena (zemljoposiednika u Bennigsenu, sučlana II. komore) zatim v. d. Horsta II. (vèrhovnoga sudbenoga odvietnika u Verdenu), C. Breusinga (bankiera u Osnabruku, sučlana II. komore) i više drugih sučlanovah druge hanoveranske komore.

Rusija.

Petrograd 6. sèrpnja. Spomenik caru Nikoli odkrio se slavno danas, kao na dan njegova rodjenja. Svetkovina je bila na ovaj način: U 7 satih u jutro oglasilo je pet topovah, da je dan svetkovanja nastao; poslie 10 satih skupilo se carsko dvoranstvo u zimskom dvorcu, a ostalo plemstvo i visoki sanovnici u svečanom odielu i sa gospojama, koje su imale narodno rusko nošivo, u cèrkvi sv. Isakija. Sva vojska izišla je i namiestila se ispred saborne cèrkve, gdie je na ulazu bila kompanija dvorskih granatirah u dva reda od cèrkve do spomenika. Zatim se spomenik odkrio. U 11 satih izjaše car sa velikim knezovima i primi komandu nad vojskom, a carica Maria Aleksandrovna sa velikim kneginjama otišla je u cèrkvu. Poredak u pohodu bio je ovaj: carska straža kavkazka, carica Marija Aleksandrovna sa velikom kneginjom Josefinom u svečanim pozlaćenim kolima sa 8 konjah; za njima car Aleksander na konju; za njim veliki knezovi, ministar carskoga dvora i rata i glavni carski pobočnici; četiri mladića od carične garde, za njima velike kneginje Aleksandra, Petrovna i Olga Feodorovna u pozlaćenim kolima sa 6 konjah, naposliedku tri oddiela kavkazke garde. Mitropolit i članovi sv. Sinoda dočekali su cara i ostalu gospodu na ulazu u sabornu cèrkvu, poslie toga ode cieli pohod iz cèrkve k spomeniku; car i carica posade se tamo. Za ovim se počme molitva, pri čemu su svi klečali, za dugi život cara i njegova doma, kao i za rusku vojsku; dèržao se spomen caru Nikoli I., pri čemu su pucali svi topovi u Petrogradu i sva zvona zvonila. Poslie toga približe se svi spomeniku. Car i carica stanu desno od njega, a upravitelj svetkovine preda caru i carici novac, koi se za uspomenu ove svečanosti kovao i koi se razdao najodličniim gostima i tudjim poslanicima. Kad su granatiri od garde primili stražu kod spomenika, prošla je sva vojska izpred cara, a poslie se vrati cieli pohod u istom redu u zimski dvorac. — Cieli spomenik ima 22 aršina u visinu. Na podstavku ima četiri obraza iz života pokojnoga cara. Statua od bronza ima preko 1000 pudovah (400 centih); ciela statua počiva samo na stražnjim nogama konjskim.

— „Kavkaz" javlja za potres u Šemahi u Zakavkazkoj, koi je možda još strašniji bio od potresa u Erzerumu. Dne 11. lipnja poslie podne dodje pèrvi udar i za trenutak poruši se sva varoš. Većina kućah ili se je porušila ili se je jako oštetila. Dèrva su se izvadila i stojala sa žlama u vis. Više od 100 dušah poginulo je, najviše u hanovima i jednoj džamiji, gdi je poginuo mula sa svojim slušaocima. Cielu noć nitko se neusudi u kuće ići, jer se je zemlja neprestano jako tresla. Sutradan opet dodje jak potres, koi sasvim dovèrši razorenje. Nova saborna cèrkva razpukne se u sriedini, premda su joj zidovi jaki. Još 15. lipnja tresla se je zemlja neprestano. Stanovnici leže u polju ili na ulicama i izloženi su svakoj nezgodi. Prije potresa bilo je strašnih nepogodah sa tučom, kakvoj nije bilo para.

Turska.

Novine „Bugarija" tuže se neprestano na fanariotske vladike po Bugarskoj, naročito na dorostolskoga Dionisiju, djustendilskog Dionisiju i šumenskog Benjamina. Pèrvoga naziva na njegovo gèrdno povedenje popreko antikèrstom! Bugari su sada u Slivenu, Klucuhovu i Novom Selu podignulí novu pologimnaziju, koja se zove slivensko-klucuhovska. U njoj već ima 220 učenikah. Upravitelj je g. Sava Ilijev Dobroplodni, koi je bio prije upraviteljem u šumenskoj pologimnaziji. Uz njega su još četiri učitelja. Predaje se novi i stari bugarski jezik, novi i stari gèrčki jezik, turski i francuzki jezik, matematika, zemljopis, poviestnica, prirodoslovje, krasopis i nauk kèršćanski. Bugari imaju u Šumenu i Jelenu škole više, koje dobro napreduju. — Iz Bugarske se tuže na silne razbojnike i — vukove. — U Niš dolazi novi vladika Kalinik, rodom Gèrk. Bugarima je ovo jako protivno, tim više, što Kalinik nije prije ni bio svećenik, već samo pisar.

Francuzka.

Polag jedne viesti u „Indépendance-u" ustuplja car Napoleon kralju Viktoru Emanuelu topčare nalazeće se već na jezeru od Garde, svaku topčaru za 50.000 franakah.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

London 23. sèrpnja. Uslied jedne depeše u „Timesu" iz Beča otvorit će dojdaće nedielje Austrija i Francuska raspravljanja u obziru ugovora o miru, koi se ima sklopit i kojemu Sardinija pristupit može posredstvom dodatnih članakah.

Paris 21. sèrpnja. Kao što se čuje francuska posada vojska ostavit će Rim, čim se svèrši preustrojenje Italije.

Novo sardinsko ministarstvo skoro će sazvati komore i predložit im zakon izbiranja za Lombardiju. Kralj i parlamenat stolovat će iznimice jednu godinu u Milanu a drugu godinu u Turinu.

Iz Pariza 21. sèrpnja, javljaju „N. Ztgu.": Caru su još prije njegova povratka kazali, da je Paris veoma nezadovoljan. Kad je došo u St. Cloud opet su mu isto kazali. „Paris" to je, vele, bio njegov odgovor „nije jošte s daleka dosta nezadovoljan, on mora još mnogo nezadovoljniji postati". Ove rieči nisu u službenim krugovima proizvele malu sensaciju."

— Uslied lista „Patrie" ustrojit će se konačno sardinsko-lombardeska vojska. Vojska sastojat će u vrieme mira iz 100.000 momakah. Ovaj broj čini se je potreban, da se osigura unutarnji i izvanjski mir nove zemlje. Iz sardinskoga tabora javljaju: Budući da je Lombardija uslied uvietah mira Austrijancima sasvim otvorena ostavljena, zabavlja se već ženijski zbor planima za utvèrdjenje granice, i kraljevine neće se smieti bojat izvanrednih troškovah da od Loreta počemši sve do Montekijara i Kastiljona podigne čvèrstih tvèrdjavah. Občinsko vieće milanezko zaključilo je, da se dne 28. imaju u milanezkoj sabornoj cèrkvi obdèržavati svečane zadušnice za pokojnoga sardinskoga kralja Karla Albrehta, koi je dne 28. sèrpnja 1849. godine u Oportu preminuo.

Miestna viest.

U uzornoj glavnoj (gornjo-gradskoj) učioni obdèržavat će se javni izpiti sliedećim redom:

30. sèrpnja 1859 iz vieronauka, i to prije podne kod diečakah, a poslie podne kod dievojčicah.

Iz ostalih predmetah:

29. sèrpnja u četvèrtom razredu kod diečakah.

4. kolovoza prije podne u četvèrtom razredu kod dievojčicah, a poslie podne u tretjem razredu kod diečakah.

6. kolovoza prije podne u drugom a poslie podne u pèrvom razredu kod diečakah.

8. kolovoza prije podne u tretjem a poslie

Bistrice, gdie je u ono doba vriedni starac Ivan Krizmanić, kao miestni opat, svakoga gosta staro-hèrvatskom gostoljubivostju primao. Lisinskoga je od dietinstva bolila noga, kojom je i hramao, u to doba spopadè ga bolest i na duši. Ljubav i svakojake pečali uznemirivale su pèrsi njegove, te tako bijaše čisti zrak zagorski i prijazno družtvo bistričko blagi melem za njega.

Medjutim skèrbio se je njegov prijatelj Štriga, da dobi opet novu radnju. Vidivši sjajni uspieh pèrve opere, nakani on drugu operu po Lisinskom složiti dati, te umoli s toga razloga poznatoga hèrvatskoga piesnika Drs. Demetra, da mu napiše tekst. Ovaj odabrà historički predmet iz najsjajnije dobe hèrvatske poviestnice, kad su naime Hèrvati, iza sedmogodišnjega rata proti Frankima, svoju narodnu slobodu stekli, te napisà zanimivi tekst za novu operu pod imenom „Porin."

Pošto se Lisinski vrati iz Bistrice, nagovori ga Štriga, neka se lati pisanja nove opere, nu Lisinski, znajuć, koliko mu još fali do vieštine dobroga skladatelja, obeća, da će napisati zahtievanu operu, ako ga tkogod pošalje u Prag na tamošnji konservatorium, da izuči sistematički težki nauk muzike. Štriga mu pribavi rieč, te izradi kasnije kod tadašnjih domoljubah, da su se obvezali plaćati na godinu 600 for. za uzdèržanje Lisinskoga u Pragu.

Nu još prije, nego što Lisinski krenù novim svojim putem, upotrebi Štriga dobru zgodu, kad se Stazić iz Beča vrati, te poduzme s njim i s onim svojim mladim prijateljima, koje gore spomenuh, put po većoj strani hèrvatskih i sèrbskih zemaljah, s namierom, da će davati narodne koncerte. Da tim putem Lisinski nije zaluđati mogao, razabrati će svaki. Na tom putu, kojega ovo malo kolo dobrovoljacah muzikalnih god. 1847. poduzme, primljeni su od našega naroda izvanrednim uzhitom i oduševljenjem, a vrativši se u Zagreb, dovèršili su svoje umietne poduzetje s opetovanim predstavljanjem operę „Ljubav i zloba."

U jesen god. 1847. odè Lisinski u Prag i dobi tu za učitelja Kittla, upravitelja konservatorija, i Piča, predstojnika škole organistah. Ovdie napredovà Lisinski u nauku muzikalnoga skladanja tako dobro, da su njegove skladnje često u javnim i privatnim koncertima igrane bile, dapače jedna je u istom konservatoriju javno predstavljena. Premda se Lisinski radi promiene podnebja i česte bolesti u vrieme svoga nauka višekrat kući navratiti morao, to je ipak god. 1850. svoje nauke u Pragu sretno dovèršio i liepo svjedočanstvo svojih učiteljah kući donio.

(Konac će sliedit.)

podne u pèrvom i drugom razredu kod dievojčicah.

10. kolovoza zaključak školske godine sa zahvalnom misom i „Tebe Boga hvalimo.“

Tečaj papirah na c. k javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 26 sèrpnja 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . . .	po 5%	za 100 f.	79.50
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	74.
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1-67	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	885.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	210.
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga društva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		103.
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemonteskih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		118.75
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.62
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 10,735-2557 (VI. 40) 3—3

Oglas natiečaja.

Za popunjenje učiteljske s godišnjom platom od 346 fr. 50 kr. austr. vr. i i uživanjem stana u naravi skopčane službe na kat. glavnoj školi u Bakru razpisuje se time natiečaj do 20. kolovoza t. g.

Natiecatelji za ovu službu imaju se izkazat o svojem rodnom miestu, dobi, vierozakonu, ćudorednosti, o svojoj propisima shodnoj sposobnosti za učiteljski pred na glavnim školama, zatim o svojoj dosadanjoj uporavi u učiteljskom uredu, ako su možebiti igdie u istom uporavljeni bili, i o znanju niemačkoga, hèrvatsko-ilirskoga i taljanskoga jezika i svoje po gore navedenim naznačenjima dobro obložene na podpisanu c. kr. zemaljsku oblast štilizirane molbenice blagovremeno, ako već stoje u javnoj službi po predstavljenim oblastima inače pako neposredno podnieti kod biskupskoga ordinariata u Senju.

Od c. kr. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.

U Zagrebu dne 15. sèrpnja 1859.

Br. 9559 (Fin.—19) 3—1

Oglas dražbe.

Kod c. k. financijalnoga kotarskoga ravnateljstva u Rieci biti će dne 16. kolovoza 1859 u 10 satih pred podne javna dražba zbog prilagodjenja dvorca u Ravnoj Gori za lugarske sverhe na temelju fiškalne ciene od 5225 for. 80 kr. a. vr. i izvedenje ovih radnjah predat će se onomu, koi uztraži najmanje.

Do napomenutoga časa mogu se podnieti i pismene ponude kod ovoga ureda.

Uvieti dražbe oni su, koji su kod sličnih povodah obćenito običajni i mogu se uz ostale dražbene temelje vidit kod financijalnoga kotarskoga ravnateljstva.

C. k. financijalno kotarsko ravnateljstvo.

U Rieci dne 16. sèrpnja 1859.

Dojak s. r.

Nr. 7370 (Fin.—21) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Von der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion zu Essek wird in Folge hohen Finanz-Landes-Direktions-Erlasses vom 20. Mai 1859 Z. 4339 hiemit zur öffentlichen Kenntniss gebracht, dass auf der Studienfonds-Herrschaft Kutjevo nächst Požega

61 n ö. Eimer rothe Allodialweine vom Jahre 1857,
30 „ „ „ Bergrechtweine vom Jahre 1858, und
20 „ „ „ Weinhefen im Wege der öffentlichen Versteigerung, welche am 10. August 1859 in den üblichen Vormittagsstunden in der Kanzlei des k. k. Forst- und Domänenamtes zu Kutjevo abgehalten und nach Umständen auch an den nachfolgenden Tagen fortgesetzt werden wird, im Ganzen oder auch parthienweise gegen sogleiche Barzahlung dem Meistbiethenden verkauft, und die Ausrufspreise u. z. für die rothen Allodialweine auf 4 fl. 20 kr. für Bergrechtweine auf 2 fl. 10 kr. und für die Weinhefe auf 42 kr. ö W. pr. n. ö. Eimer festgesetzt werden. Lizitationslustige haben sich mit einem 5% Vadium zu versehen, und können die Versteigerungsbedingungen sowohl bei der gefertigten Bezirks-Direktion als auch beim vorgedachten Domänenamte einsehen.

Auch schriftliche Anbote werden angenommen, wenn diese längstens bis 8. August 1859 8 Uhr Morgens beim Vorstande des Domänenamtes einlangen, und mit dem 5% Vadium oder der Quittung einer ärarischen Kasse über dasselbe versehen sind.

K. k. Finanz Bezirks Direktion

Essek, am 21. Juni 1859.

Br. 2835 (Zp.—30) 3—2

Oglas.

Povodom, što su se opet otvorile parobrodarske sveze medju Tèrstom, Riekom i Dalmacijom, ukinut će se opet od 19. sèrpnja t. g. počemši podignute početkom rata malleposte medju Zagrebom i Zadrom, malleposte medju Riekom, Žutom Lokvom na prugi do Senja i nastupit će uobće na putu zagrebačko-zadarskom i influiranim tiečajima riečko-žutalokvačkom i svetoročko-kninskim ne spoje opet u život, kao što su obstojale prije, nego što su započela neprijateljstva.

No prijašnja kupé'ska vožnja zagrebačko-gospićka preobrazit će se u mallepoštu s primanjem stegnutim na tri osobe i odilazit će iz Zagreba u buduće u nedielju u 10. uri u večer a odmah iz Karlovca u 8. uri, prispievat će pako u Gospić u utorak u 9 satih 30 minutah u jutro. Vraćat će se iz Gospića svake sriede u 9 satih 45 minutah u jutro a dolazit će u Zagreb u četvèrtak u 9 satih u večer.

S ovom mallepoštom skopčat će se jezdiočka pošta riečko-žutalokvačka protegnutjem jezdiočke pošte riečko-senjske do Žute Lokve i tako će medju uredovima puta riečko-senjskog i uredovima od Žute Lokve do Gospića ići neposredno listovna pošta 5 putah u nedielju.

U Zagrebu dne 19. sèrpnja 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo.

Klempay.

Br. 410 (DP.—85) 3—1

Natiečaj.

Da se popuni prazno miesto pučkoga učitelja i orguljaša u Knjegincu, u županiji i kotaru Varaždinskom, s kojim skopčani dohodci osim bezplatnoga stana, malenoga vèrta i 12 hvatih dèrvah, kojimi će treba i učionu ložiti, iznose 315 stot. s drugimi štolarskimi pripadci, — razpisuje se ovime natiečaj

Koji žele istu službu zadobiti, neka svoje molbenice vlastoručno pisane i na dotičnu obćinu upravljene, priloživši im potrebite dokaznice o starosti, ćudorednosti, sposobnosti i dosadanjem službovanju do 30. kolovoza t. g. dostave Blažu Švelicu namiestnom podarcidjakonu i župniku u Biškupcih.

U Zagrebu dne 22. sèrpnja 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Br. 373 (Dp. 81) 3—2

Razpis natiečaja.

Radi popunjenja učiteljske službe ujedno organiste na Visokom, u zelinskom kotaru, varaždinske županije, — s kojom su nuz bezplatni stan skopčane sliedeće pristojbe: 191 fr u gotovom novcu, 8 mierovah smiesi, 46½ vedarah vina, i 12 hvatih gorivih dèrvah za vlastitu i za školsku potrebu, — što sve imade dotična obćina o svom trošku učitelju dostaviti — zatim uživanje vèrta od ¼ jutra, oranice od 1. jutra, i po prilici uživanje vocnjaka, — proglasuje se time natiečaj.

Koji žele to miesto zadobiti, neka svoje na školsku obćinu upravljene, dokaznicami o dobi, sposobnosti, pomnji i vremenu dosadanjega svoga službovanja providjene, te vlastoručno pisane molbenice do posliednjega kolovoza t. g. predadu kotarskomu školskomu nadzorniku i župniku u Remetincu, g. Josipu Mikcu

Br. 379

Kod trivialne učione u sv. Gjurgju kod Ludbrega izpražnjeno je miesto učitelja ujedno organiste, — s kojim skopčana pristojba sastoji — nuz bezplatni stan i uživanje vèrta, — u sliedećim:

a) nepokretna dobra

Oranica od 4 jutra 776 □ hvatih;
livada od 2 „ 163 □ „
pašovina 100 □ hvatih;

b) gotovog novca

u ime platje 315 fr. austr. vr.
odšteta za dèrva 31 fr. 50 kr.
stolarni dohodci 9 fr 45 kr.
paušal za školske potrebe 15 fr. 75 kr.

Koji žele tu službu zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, na dotičnu obćinu upravljene, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjemu svomu službovanju providjene molbenice do konca kolovoza t g. predadu u ruke školskoga kotarskoga nadzornika i župnika u Rasinji, g. Pavla Draganca. U Zagrebu dne 8. sèrpnja 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga ordinariata.

Br. 372 (Dp.—80) 3—2

Razpis natiečaja.

Miesto učitelja ujedno organiste u erpenjskoj i tuheljskoj župi u varaždinskoj, zatim u Maria-Gorici u zagrebačkoj županiji, imadu se koncem školske tekuće godine popuniti

Pristojbe skopčane su sliedeće: Sa službom učitelja i organiste u Erpenju, osim bezplatnog stana 315 fr. a. v. u ime godišnje platje, i 4 hvata gorivih dèrvah; u

Tuhlju, osim bezplatnog stana, uživanje vèrta, u ime platje 315 for a. vr. i miesto dèrvah 50 for. 40 kr. a vr u gotovom novcu; u

Maria-Gorici, nuz bezplatni stan i uživanje vèrta, 318 fr. a. vr. godišnje platje, zatim 31 fr. 50 kr. a. vr. namiesto dèrvih.

Koji žele koje miesto od ovih službah steći, neka svoje na školsku obćinu upravljene, te dokaznicami o dobi, sposobnosti, i dosadanjem svom službovanju providjene, vlastoručno pisane molbenice do konca mieseca kolovoza t. g. predadu u ruke školskog kotarskog nadzornika, župnika u Maria-Gorici gosp. Tome Gajdeka. U Zagrebu dne 8. sèrpnja 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga ordinariata

Br. 6949 (Fin.—17) 3—2

Oglas dražbe.

Dne 11. kolovoza pred podne preduzet će se javna prodaja dèržavne kuće br. 46 u Senju na jedan kat sagradjene iz čvèrsta gradiva, gdie je prije stanovao solar.

Fiškalna ciena ustanovljena je sa 3266 fr. 30 kr.

Kupit ju želeći pozivlju se time, da rečenoga dana u Senj dodju glavom ili da pismene, propisanim formalitetima i 5% vadiumom obskèrbljene ponude pošlju prije početka ustmene dražbe.

Ostali dražbeni uvieti mogu se vidit kod ovoga financijalnoga kotarskoga ravnateljstva i kod c. k. dobodarskoga glavnoga ureda u Senju.

C k. financijalno kotarsko ravnateljstvo.

U Rieci dne 5. sèrpnja 1859.

Br. 1815 (Fin.—20) 3—1

Oglas dražbe.

Od strane podpisanog ureda obdèržavat će se za dalje izarendiranje sliedećih komorskoj gospoštini spadajućih pravah i zemljištah dne 29 kolovoza t. g u navadnih uredovnih urah pred i poslie podne u ovdašnjoj pisarnici očita dražba uz priuzdèržanje visoke potvèrde, na 3 godine, i t. od 1. studenoga 1859 do posliednjega listopada 1862

Obilježenje stvarih imajućih se iznajmiti	fiškalna ciena u austr. vr. for.	kr.	odmierena kapara for.	kr.	Opazka
Košenica veliko bèrdó u Mèrkopolju	29	84	2	98	
isto nad poljanom u Tuku kod Mèrkopolja	26	46	2	65	
pravo ribarije u Fužini i Lokvah	11	55	1	16	
isto u Vèrbovskom i u Moravicah	5	80	1	58	
Štala u Kastelu kameralskom u Kraljevici	4	73	1	47	
pravo pobiranja gube u fužinskim, hreljinskim i bakarskim šumama	106	4	10	60	
pravo točiti vino i rakiju u obćini Liču	262	50	26	25	Opažuje se da će se pravo pivotočja posebice od onog vina i rakije točja izarendirati.
isto u Benkovcu i u Bèrdu	71	40	7	14	
„ „ Praputniku i Meji	184	55	18	46	
„ „ Podbèrdu i Zlobinu	136	50	13	65	
„ „ Mèrkopolju	582	93	58	29	
„ „ Lokvah	911	40	91	14	
„ „ Haidinah, Kamenskom i Jablanu	157	50	15	75	
„ „ Ravnoj gori skupa sa Bertijom	562	80	56	26	
„ „ Starom Lazu	106	58	10	66	

Svaki, koi takove najmit želio bude imati, će kaparu 10% položiti, ostali uvieti koji temelj dražbe sačinjavaju, mogu se po svakomu prije dražbe u običnih službenih urah kod c. k. šumskog i dohodarstvenog ureda Fužine viditi i bit će kod dražbe pročitani.

Uz ponude ustmene primat će se i pismene po propisu sastavljene i pripadajuću kaparu sadèržajuće (offerte) i to samo do početka dražbe kod podpisanog ureda

C kr. šumskih i dèržavnih dobarah ured

Fužine dne 11. sèrpnja 1859.

Br. 15,814-2291 (Vl.— 39) 3—3

Razpis natiečaja.

Po glasu razpisa c. k. ministarstva unutarnjih poslovah od 3. t m. br. 1029-576 izpraznilo se jedno erdeljsko dèržavozakladno miesto u višjim vojničkim izobrazovalištima i ima se od školske godine 1859—1860. počemši popunit, k čemu se time razpisuje natiečaj do 5. kolovoza t. g.

Na ovo dèržavozakladno miesto zvan je svaki podpore potreban mladić iz Erdelja, bio on sin kakovoga dèržavnoga činovnika, vojnika ili inače zaslužnoga čovieka.

U molbenici ima se točno i saviestno navesti koliko ima braće i sesterah kandidat, zatim, da li su isti obskèrbljeni i koji od njih, ili uživaju li kakovo zakladno miesto ili štipendiju itd.

Kandidat mora da je sasvim ili malone dovèršio jedanaestu godinu svoga života a da nije prekoračio 12. da je ciepljen i podpunoma zdrav i da je 3. normalnu školsku klasu s dobrim uspiehom svèršio.

Napose imaju se molbenice obložiti:

1) Kèrstnim pismom kandidata;

2) sviedočanstvima normalne škole gorenaznačene školske klase, poimence školskim sviedočanstvom od posliednjega polugodišta, koje je išlo neposredno pred podnošenjem molbenice;

3) vierodostojnim, od miestne oblasti izdanim i od dotične političke vlasti vidimiranim sviedočanstvom o neimućstvu roditeljah i kandidata;

4) sviedočanstvom o ciepljenju kozicah;

5) sviedočanstvom izdanom po vojničkom kakovom liekaru o zdravju kandidatovom, i

6) očitovanjem roditeljah ili tutorah, da su pripravni, u slučaju, ako bi kandidat zadobio to miesto, nosit troskove potrebne za smieštenje kandidata u inštitut.

Točno polag ovih ustanovah sastavljene i navedenim oblozima okskèrbljene molbenice imaju se tako kao i prilozi istih obskèrbit propisanim biljegom i najduljo do ustanovljenoga roka podnieti pri ovom miestodèržtvu.

U Sibinju dne 8. sèrpnja 1859.

Br. 387 (Dp.—85) 3—3

Natiečaj.

Da se popuni izpražnjena služba učitelja i orguljaša kod trivialne učione u Vidovcu, u županiji i kotaru varaždinskom razpisuje se time natiečaj.

Dohodci s ovom službom skopčani iznose osim priličnoga stana, sgradah gospodarstvenih i njim pripadležećega vèrta, 315 stot. kao stalne godišnje plaće, zatim za potrebnu porabu učitelja i škole 12 hvatih dèrvah i 8 stot. 40 novč. zašto će trebati davati i školu čistiti, napokon u ime štole 15 stot 75 novč. najmanje, s uživanjem jedne oranice od 1 rali, 16 [] hvatih i jedne livade od 1 rali, 49 [] hvatih.

Natiecatelji imaju svoje molbenice, vlastoručno pisane i na spomenutu obćinu upravljene, obloživši ih s potrebitimi dokaznicami o starosti, ćudorednosti, sposobnosti i dosadanjem službovanju do 15. kolovoza t. g. podnieti namiestnom podjašprištu i župniku u Biškupcih Blažu Švelića.

U Zagrebu dne 15. sèrpnja 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga ordinariata

Br. 697 pr. (Izv.—105) 3—2

Oglas natiečaja.

Uslied razpisa visoke c. k. zemaljske komisije za osobna odnošenja u Zagrebu od 4. sèrpnja t. g. br. 575-P. L. C. izpražnjena je kod c. k. kotarskoga ureda u Prelogu služba aktuara kotarskoga ureda s platom od 420 for. a. vr. i pravom postupovnoga promicanja na višje plaćevne stupnje.

Natiecatelji za ovu službu imaju svoje valjano obložene molbenice propisanim službenim putem unutar 3 nedielje danah od dana 3. uvèrštenja ovog izroka u službenom listu zagrebačkih Novinah računajući podnieti podpisanoj županijskoj oblasti

C. k. županijska oblast varaždinska.

U Varaždinu dne 13. sèrpnja 1859.

C. k. županijski predstojnik.

Br. 709-pr. (Izv—104) 3—2

Oglas natiečaja.

Uslied naloga visoke c. k zemaljske komisije za osobna odnošenja od 6. t. m. br. 618 razpisuje se time natiečaj za popunjenje izpražnjene aktuarske službe kod c. k. miešovitoga kotarskoga ureda ludbrežkoga s godišnjom platom od 420 fr. austr vrednote.

Natiecatelji za ovu službu imaju svoje valjano obložene molbenice propisanim službenim putem za tri nedielje danah od dana trećega uvèrštenja ovoga izroka u službenom listu Narodnih Novinah podnieti podpisanoj županijskoj oblasti varaždinskoj.

U Varaždinu dne 13. sèrpnja 1859.

C. k. županijski predstojnik
Simunčić.

(Dp.—83) 3—2

Koncem tekuće školske godine popunit će se opet niekoliko pitomskih miestah u nadbiskupskih sirotištih u Zagrebu i u Požegi; u koju svèrhu imaju se molbenice sa kèrstnim listom, liečničkom sviedočbom o dobrom zdravju, kao i sa školskimi sviedočbami u nadbiskupskoj pisarni predati najdulje do 20 kolovoza t. g.

Osobiti obzir uzeti će se ponajprije za mladiće, koji uz dobar napreadk u naucih i dèržanju imadu volju i zvanje za duhovničtvom.

U zagrebačko sirotište primat će se mladići za 5. i 6 a u požežko za 3. i 4. gimnazialni razred; i samo u onom slučaju, kad nebi za to prikladnih bilo mladićah iz višjih razredah, moći će se obzir uzeti i na mladiće iz nižjih gymnazijalnih razredah.

U Zagrebu dne 20. sèrpnja 1859.

Od nadbiskupskoga ordinariata.

OGLASNIK.

(Dp.—84) 3—2

Ein junger Man.

Im Alter von 34 Jahren, der deutschen, kroatischen und lateinischen Sprache kündig, ledig, mit philosophischen und Rechtsstudien, dann dem Studium der Landwirthschaft und Botanik versehen, im Konzept, Verrechnung und Amts-Manipulation jeder Art gut bewandert, wünscht eine seinen Fähigkeiten angemessene Bedienstung bei irgend einer Herrschaft zu erhalten.

Etwaige Antworten erbittet man sich unter der Chiffre P O. Nr. 130 Fleischhakergasse in Agram.

Dp.—79). 3—3

Mlin u najam.

Koi je posve u dobrom redu, na četiri tečaja — leži na potoku Kamevšnica pri medji u Križevcu — može se iznajmit na više godinah skupa s obližnjimi zemljišti. Dalja pitanja neka se stave pod naslovom: Vlasteostvu u Bogačevu — posliednja pošta Križevci.

Dp. 66. 8—7

„SIDRO."

Družtvo za osiguranje života i prihodakah.

Družtvena glavnica 2,000,000 forintih.

(Povlašteno visokim razpisom c. k. ministarstva unutarnjih poslovah od 1. prosinca 1858, br 10,141.)

Uzajemne zajednice preživljenja. — Obskèrbljenje i opreina diece. — Osiguravanja na slučaj smèrti, na život i slučaj preživljenja. — Miešovita osiguravanja. — Neposredni i odgodjeni dosmèrtni prihodci. — Penzije i svaka druga kombinacija za osiguranje čoviečjega života, koja se samo pomislit može.

Stolica družtva jest u Beču na pijaci „am Hof" br. 329.

☞ Dne 30. lipnja 1859 postigle su podpisane svote za osiguranje visinu od 13,192.736 forintih austrijanske vrednote.

Svota osiguranja od više nego **13 milliunah** forintih podpisana za **pèrvih šest miesecih** obstojanja družtva najjači je dokaz, kako dobro razumije obćinstvo uvažavat koristi, koje „Sidro" svojim mnogostranim kombinacijama svakomu pruža, komu je stalo do osigurane budućnosti svoje vlastite i budućnosti svoje svojte.

☞ Tarife i tiskanice davaju se svakomu ovdie u Beču u pisarnici družtva i u provincijama kod gospode agentah s najvećom pripravnostju.

(42—D.P.) (3—7)

Kralj. pruskog okružnog fizika
Dra. Koch-a
KRISTALIZIRANI BILJNI BONBONI

sveudilj su na prodaju u izvornih kutiah po **20** i **40** kr. sr.

Oti **biljni bonboni** iz što najviše prikladnih sokovah travnih i biljnih sredstvom česti jedne najčistieg šećernog kristala sljveni, obistine se kao što to najpriznateljnia osudna mnienja ustanovljuju — utiešivimi i draženje ustavljajućim kod kašlja, gèrla promukla, i hrapavosti, te sopoline i dieluju po kvintesencii sadèržanih u sebi sokovah biljnih i tvarih sladkih veoma blago na uzdèržanje čistoće, frižkoće i gibkosti organah rieči. Razlikuju se ne samo ovimi svojimi u istinu blagotvornimi vlastitosti veoma od toli hvaljenih tako zvanih pèrsnih šećerčićah (Pâte pectorale) itd., već se odlikuju izmedj tih proizvodah jošte navlastito time, što ih organi probavljanja lahko snose, te i po dužjem upotrebljenju nikakovih bolih u želudcu niti kiseline ili sopoline neprouzroče.

Za preduprediti smutnjam imade se obzir uzeti na to, da su Dra Kocha kristalizirani biljni bonboni stèrpani samo u dugačkih škatuljicah, kojih bieli sa sivimi pismeni tiskani napis providienje gore stojećim pečatom.

Skladište **jedino** za **Zagreb** kod liekarnika **Graciana Mihića**,

za **Zagreb** nalazi se odsele kao i dosad kod apotekara **Graciana Mihića** kao i
za Čakovac kod **Hermana Naschitz-a**, za Debreczin kod **Josipa Csanak-a** i liekarnika **Dragutina Rothschnecka**, za Eperies kod **Ognjoslava Zsembery-a**, za Hatzfeld kod **Joh. Tebisza**, za Karlovac kod **Th. Aleesika**, za Koprivnicu kod liekarnika **[illegible] Schiketanc-a**, za Križevce kod **Antuna Bratoglі-e**, za Osiek kod liekarnika **Josipa [illegible]-a**, za Pančovu kod **J. Hubera**, za Rieku kod **Petra Rigotti-a**, za Sassinu kod liekarnika **Antuna Mücke-a**, za Sisak kod **Franje Pokorny-a i G. Velussiga ortakah**, za [illegible] kod **J. Demetrovića**, za Vukovar kod **T. Stanića**, za Varaždin kod **S. A Tauschek-a** i liekarnika **Aleksandra Haltera**, za Zemun kod **A. D. Joannovića**

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 28. SERPNJA 1859. Broj 170.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzámši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Pogodba o primirju medju Austrijom, Francuzkom i Sardinijom glasi po službenom oglasu kako sliedi:

Članak 1. Obustavit će se oružje izmedju vojske Nj. veličanstva cara austrijanskog s jedne strane i saveznih vojskah Nj. veličanstva cara Francuzah i Nj. veličanstva kralja sardinskoga s druge strane.

Članak 2. Ovo će obustavljenje oružja trajati počemši s današnjim danom do 15. kolovoza bez objave.

Uslied toga bi se neprijateljstva, kad bi im miesta bilo, opet započela bez predhodnog oglasa dne 16. kolovoza u podne.

Članak 3. Odmah, počem se ugovori ovog obustavljenja oružja ustanove i podpišu, neprijateljstva će prestat na svem prostoru ratnoga pozorišta, kako na kopnu tako i na moru.

Članak 4. Dotične vojske najtočnije će paziti na razstavne pruge (linije od demarkacije), koje su opredieljene, dok god traje obustavljenje oružja.

Prostor, koi luči dvie razstavne pruge, priznan je kao nijednostran, zbog čega će isti biti zabranjen obim vojskama. Kad se preko kojega sela pruža granica, ono će stajati na potrebu one vojske, koja ga zaprema.

Tirolski krajevi duž Stelvija Tonala sačinjaju obću granicu ratujućim vojskama.

Razstavna francuzko-sardinska pruga polazi od Tirolske, udara preko Bagolina, Lavene, i Idre, prelazi preko vèrha, koi luči Dolinu Deganja od Doline Toskolana i spušta se do Maderna na zapadnoj obali jezera od Garde.

Piemontezka vojska nastanjena u Roki d' Anfo zadèržat će položaje, koje ona sada zaprema. Izmedju desne obale jezera od Garde i rieke Ečave bit će jedna razstavna pruga povučena k jugu od Lazice, od Balona preko Saline do Pastrenga.

Ova će pruga naznačivat granice francuzko-sardinskih položajah.

Od Pastrenga u napried razstavna francuzko-sardinska pruga ići će putem, koi vodi u Somakampanju a odatle udarit će na Pozzo-Moretto, Prabiano, Quaderni i Massimbonu u Goito.

Austrijanska razstavna pruga pružit će se od granicah Tirola kod mosta kafarskog od Roke d'Anfo, gdie će vojska sadèržati položaje, koje ona sad zaprema i obuzimat će drum, koi obći s ovim dviema točkama. Udaljivši se pak od sievero-iztočne točke jezera Idre, austrijanska razstavna pruga pružat će se duž tirolske granice i potoka zvanoga Toskolano, do jednoimenoga miesta nahodećega se na obalama jezera od Garde.

Staza, koja vodi od Lazice u Ponton, služit će za granicu austrijanskoj vojsci izmedju iztočne obale jezera Ečave. Ladje austrijanske flote na jezeru od Garde slobodno će moći ići izmedju Rive i Peskijere.

Sa svim tim pri poludnevnoj strani jezera izpod Maderna i Lazice, one neće moći pristajat osim kod Peskijere, i pri ovom prevozu čuvat će se, da se neudaljuju od iztočnoga kraja.

Oslanjajući se na rieku Ečavu kod Busolenga austrijanska razstavna pruga udarit će po tom prieko Dosobuona, Isolate, Nogerola, Banjola, Kanedola i Drassa.

Vilafranka i sva pokrajina spadajuća medju dvie razstavne pruge proglašene su kao nijednostrane.

Pošavši od Goita francuzko-sardinska razstavna pruga ostajući jednako duž desne obale od Minčija ići će prieko Rivolte, Kastelučija, Gabbijane, Cesole i udarit će u Pad kod Skorcarola.

Razstavna austrijanska pruga pružat će se od Mantove prieko Kurtatona i Montanare, a po tom duž Avalla u Borgoforte.

Izpod Borgoforta Pad načinja naravnu razstavnu prugu izmedju ratujućih vojskah sve do Fikarola; a odavde do njegova ušća kod goranske luke. Onamo od Pada razstavnu prugu naravno naznačaju austrijanske jadranske obale s otocima, koji im pripadaju sve do najposliednje poludnevne dalmatinske točke — izuz majući do sad zapremljene otoke od francuzke vojske.

Članak 5. Željeznice od Verone u Peskijeru i u Mantovu moći će služiti, dok traje obustavljenje oružja, na pribavljanje potrebitih stvarih tvèrdim miestima Peskijeri i Mantovi pod naročitim uvietom, da se providjenje takovo za Peskijeru ima dovèršiti kroz dva dana.

Članak 6. Radnje za napadaj i za obranu, što se tiče Peskijere, ostat će, dok traje obustavljenje oružja, u stanju, u kojem se sad nahode.

Članak 7. Tèrgovački brodovi bez razlike zastavah moći će slobodno ploviti po jadranskom moru.

Učinjeno i ustanovljeno s priuzdèržajem ratifikacije izmedju nas doli podpisanih, koji smo opunomoćeni od strane naših dotičnih vladateljah: generala topničtva barona Hessa, glavnog zapoviednika štaba kod austrijanske vojske i kneza Mensdorff-Pouilly-a, divizionog generala kod austrijanske vojske, s jedne strane — i maršala Vaillanta, general-majora kod fran-

---

Vatroslav Lisinski.

(Iz svezka III. Slovnika Umietnikah Jugoslavenskih od Ivana Kukuljevića Sakcinskoga.)

(Konac.)

U Pragu napisao je, medju ostalimi skladbami, znamenitu operu Porin, o kojoj biaše rieč. Instrumentacija od ove opere je sva od njega, samo ima po gdjekojih bilježakah od Upravitelja Kittela. Ovo je najveće dielo Lisinskoga, budući da opera pet činah imade. Koji su imali priliku razmatrati partituru iste opere, slažu se u tom, da je uprav izvèrstna glasbena radnja, te da je u svakom smislu od ogromne veće vriednosti, nego li njegova pèrva opera „Ljubav i zloba“.

Ja nemogu na ino, nego da stavim ovamo sud moga vriedna prijatelja Drs. Demetra, koi slušav u privatnom krugu igru i napieve čitave opere, meni o njoj sliedeće piše:

„Čuvši i znajući, da su najglasovitiji pražki glasbenici, a medju njima i upravitelj pražkoga konservatorija, g. Kittl, još onda, kad je Lisinski, baveći se muzikalnom naukom, prebivao u Pragu, njegovo muzikalnu sposobnost visoko štovali i da su tri njegovih piesamah jednoglasno primljene bile u muzikalni album, posveceni Njegovim vel. našemu caru i carici, nestèrpljivo sam želio, da se mogu kako desit prilike, da na vlastito uho čujem štogod od njegove opere Porin“

„Nisam sumnjao poslie takovih i tolikih sviedočanstvah, da će to [illegible] što se muzikalne tehnike tiče, biti u istinu [illegible], no hteo sam da se osviedočim, jel' i u [illegible] slavenskom duhu shvatjeno, da li ima poet[illegible], i jel' kompositor podpunoma dokučio [illegible]piesnika, koi je [illegible] tekstom temelj stavio [illegible] dielu.“

„Ti znaš, [illegible] sam ja vazda više dèržao [illegible] dube, nego li do [illegible], i da se s toga uzroka kolput nesložem sa sudom ni najglasovitijih muzikalnih vieštakah, jer je njima muzikalna forma večinom sve, i kada nadju, da je koje dielo po pravilih njihove umietnosti strogo pisano i k tomu ih zateče kojom neobičnom, viešto izvedenom kombinacijom muzikalnom ili imposantnom instrumentacijom, odmah su pripravni proglasit ga umotvorom, negledajući na to: da li u njem tinje ona božanstvena iskra, bez koje ni najpravilnije dielo nije već mèrtvo truplo liepa oblika, koje može zanimat samo anatome.“

„Kojemu dielu manjka ta iskra, koje neodgovara namieram piesnika, na tekstu od kojega se osniva, koje nije kadro i nemuzikalnoga slušaoca uzplamtit, uzhitit, ponieti ga posredstvom razgrijane fantasije u vèrhzemne krugove i opojit ga rajskom razkoši, takvo dielo bilo baš i uzor muzikalne školastike, koja, budući dielo ljudskoga umovanja itako nemože biti neoborivo, nije nikada imala mog odobrenja, što više, vazda sam mu predstavljao diela s očevidnimi muzikalnimi nedostatci, dà mahnomi, ako su samo disala poezijom, ako je iz njih sievao samo onaj božanstveni plamen, koi je jedini kadar ogrijati sèrce slušaoca i učinit, da mu se duh na časove otrese tielesnih sponah, koje ga vuku u prah prostote i živinstva.“

„Budući da tako mislim o izvèrstnosti muzikalnih dielah, naravna je stvar, da nisam mogao imat podpunoga povierenja u izreku imenovanih vieštakah i to tim manje, što su obadvojica inoplemenici, koji neumiju ni našega jezika a kamo li da bi bili u stanju dobitit osobina našega narodnoga duha! Premda mi je veoma laskalo toli pohvalno mnienje, što su ga dali o jednom hèrvatskom dielu, ipak dèržao sam za potrebno, da se sám osviedočim o njegovoj unutarnjoj vriednosti.“

„Uslied rečenoga suvišno bi bilo hotieti, da Ti opišem, kakva ćut zavlada se mnom, kad je došlo vrieme, da se moja želja izpuni, i možeš si sám misliti, kolikom sam pazljivostju sprovodio svaki muzikalni izraz, svaki okret, da svaki pojedini zvuk, kad se dobrom sgodom napokon desih toli željno očekivane prilike, čuti onu komposiciju, o poetičnoj vriednosti koje osiećah se tim vlastnijim izreći svoj sud, što joj moje vlastite misli za temelj služe, budući da sam ja sastavitelj njenoga teksta, uslied čega mi mora biti duh i poetična težnja istoga bolje poznata, nego li ma ikom drugomu.“

„G. Štriga i njegova gospoja supruga, takodjer vèrstna pievačica, u družtvu još nekolicine pievanju vieštih dobrovoljacah, izvedoše više pojedinih arijah, povećih recitativah, asemblah i zborovah uz propratu fortepiena, izmedju kojih nije bilo baš nijednoga komada, koi nebi bio električno i porazno dielovao na svekolike slušaoce. Svi smo bili ganuti, svi uzhitjeni.“

„Ako se muzikalni vieštaci, kao što gore napomenuh, nisu mogli dosta načudit pravilnosti i vèrstnosti tehničkog izvedenja ove kompozicije, to moram iskrenom radostju s druge strane priznati opet ja, da su i moja za cielo ne malena zahtievanja ne samo podpunoma zadovoljena, već i nadkriljena bila.“

„Potanka karakteristika, narodan, uprav slavenski izraz i divan poetičini uzlet, sve to našo sam u tolikoj mieri, da se uprav ponosim, što mi je sreća pala u dio, da sam mojimi stihovi dao povoda tolikomu umotvoru!“

„Da Ti je bilo čuti sbor divljačnih, obiestnih Frankah, što Ti se ori, rek bi, kao da se gore ruše, a kolika žudnja, koliko čeznutje leži u tužećih zvukovih Hèrvatah za slobodom, kolika strahovita sila krije se opet u provalah njihovih pretnjah, njihove osvete proti svojim mučiteljem! Što da ti kažem o veličanstvenoj Porinovoj ariji: „O sladka slobodo!“ ili o arijah: Irmengarde i Zorke . . .? To se opisat nemože, to se mora čuti! A sve Ti se čini tako poznato,

cuske vojske i divizionog generala Martimprey-a, pobočnika i general-majora kod isto vojske, i generallajtnanta kneza della Rocca, načelnika glavnoga štaba kod sardinske vojske, s druge strane.

U Vilafranki dne 8. sèrpnja 1859.

Hess, s. r.
general topničtva.

Maršal Vaillant s. r.

Knez Mensdorff, s. r.
podmaršal.

General Martimprey s. r.
Gegenal Della Rocca s. r.

Za ratifikaciju

FRANJO JOSIP s. r.

NAPOLEON s. r.

Talijanska.

— Občinsko vieće u Milanu upravilo je na cara Napoleona sliedeću adresu: „Vaše veličanstvo! Sa živahnom skèrbju sliedilo je pučanstvo, koje imamo čast zastupati, slavodobitan hod Vaše junačke vojske. Bilo je duboko ganuto radi pogibeljih, kojima ste se izlagali, kod izvedenja bojnih činah, koji će novu i slavnu stranu u dogodovštini Francuzke naponit, i koji našem divljenju pridružuju čuvstva viečne zahvalnosti. Zemlja, oslobodjena ispod inostranoga jarma, pokazat će se vriednom budućnosti, ka kojoj joj je Vaše veličanstvo otvorilo put. U družtvu s brabrim narodom sardinske kraljevine, podčinjena dobro uredjenoj slobodnoj upravi, čekat će onaj čas, koi će joj dopustit, da svoju zahvalnost pokaže za velike žèrtve, koje je za nju priniela plemenita Francuzka. Naše pučanstvo izkusilo je po savezu, koliko je Vaša simpatija za naš narod. Ako su važna politička uvažavanja cbustavila tiečaj Vaših pobiedah, klanja se pred Vašom odlukom, jer ima pouzdanje u onoga, koi je shvatio plemenitost stvari Italije i borio se je za nju. Caro, plemenito sèrce i duboki politički pogled Vašega Veličanstva jamči nam za to, da će sudbina Italije vazda biti predmet Vaše brižljivosti i sjedinjenje obiuh zastavah na bojištima ostat će zalog nerazriešiva saveza obiuh narodah.

U Milanu dne 14. sèrpnja 1859. Čeonik Belgjojoso.

— Gubernator Lombardije izdao je okružnicu na dnevnike, da ih opomene na umierenost i pred nasèrtima proti posliednjim dogadjajima.

— Košut, Klapka i Teleki, koji su u Turinu sastavili bili magjarski odbor, kad su čuli, da je sklopljen mir, razriešili su ga odmah i odrekli su se svoje političko radinosti.

— Iz Ligurije, 14. sèrpnja, piše „Allg. Ztg“: Može se s podpunim pravom kazati, da se je javni duh zemlje za 24 sata sasvim promienio, ova nagla promiena nalik je političkom potresu, koi razori sve simpatije za Francuzku, sva ufanja, političku vieru i gradjenje budućnosti ove zemlje. No sliedimo red stvarih i promotrimo poimence prevažnu depešu od 13. sèrpnja, koju je Napoleon upravio na caricu: Izraz: „Car austrijanski ustuplja svoja prava na Lombardiju caru Francuzah, koi ju predaje kralju Sardinije“ ogorčio i razjario vas Piemont. Škriplju zubima i zahtievaju dovoljnu osvetu za ovu prikornu uvriedu, koju su one rieči zadale kralju Emanuelu. Piemontezka vojska, koja je u razmierju prema francuzkoj mnogo većih žèrtvah priniela i mnogo više ljudih izgubila, uslied zaključenja toga mira došla je sasvim izvan sebe, i već se glasa, da su se ozbiljni sukobi dogodili medju raznim piemontezkim generalima i ratnim ministrom Lamarmorom, kojemu su posliednji podnieli svoju ostavku za onaj slučaj, ako bi se taj mir oživotvorio. U piemontezkom taboru vlada, odkad se je sklopilo primirje, podpuno razlučenje od Francuzah. Jedan poznati piemontezki general, koi je odmah u početku proti svakom francuzkom umiešanju protestovao zavapio je, vele, u krugu svojih oficirah suze roneći: „Volio bi Novaru, nego takovu prikornu pobiedu!“ Kažu da je Garibaldi već predao svoju komandu u ruke kraljeve, izrazivši se prema svojim oficirima: „Sono Italiano e non un servo dei Francesi!“ Mazzinovci su se tečajem od poslienja 24 sata kao Deus ex machina opet pojavili i pleskaju zlorodno rukama. „Talijanska konferedacija pod papom“ kliču, „to je taljanska sloboda i nezavisnost, koju su nam donieli Francuzi! Nismo li imali pravo, što smo odgovarali od ove monstrozne aliancije, što smo ju iz svega sèrca osudjivali?“

— Kralj Viktor Emanuel izdao je sliedeću proklamaciju: „Soldati! Poslie dvomiesečnoga rata prodèrli smo do obalah Minčija U družtvu s našim hrabrim saveznicima svgdie smo pobiedili neprijatelja. Vaša hrabrost, Vaš zapt, Vaša postojanost pobudiše divljenje ukupne Evrope. Vas sviet hvali talijanske vojnike. Ja, koi imam slavu, da sam Vas vodio, mogao sam sve u podpunoj mieri uvažiti, što ste junačkoga i uznositoga učinili tečajem ovoga rata. Nije potrebno, soldati, da ponovim, koliko pravo imate na moju i domovine zahvalnost. — Soldati! Važni dèržavni poslovi zovu me u glavni grad. Povierujem glavno zapoviedničtvo vriednom i hrabrom generalu La Marmori, koi je s nama dielio pogibelji i pobiede ove vojne. Danas naviešćujem Vam pobiedu, no ako bi nas ikada opet čast naše domovine pozvala u borbu, opet ću k Vam doći, da Vas vodim, čvèrsto osviedočen, da ćemo ići na nove pobiede. Monzabano 12. sèrpnja 1859.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Bruselj 24. sèrpnja. Ovdiešnji listovi javlaju iz Pariza: Grof Persigny došao je iz Londona i doneo je saobćivanjah od strane englezke vlade, iz kojih se dobro sporazumljenje zaključit može; nadalje se glasa, da je Canroberta naloženo, da zapremi nieke dielove srednje Italije, da tamo povratit zakoniti red stvarih. Govor carev na diplomatičnì sbor nestavlja činiti dubok utisak. Govori se o okružnici grofa Valevskoga, no ista će se stopram izdati, kad se dovèrši konferencija u Curiku.

Rim, 20. sèrpnja. Papa je danas primio g. Mennevala, oficira od ordonancije cara Napoleona.

Firenca 21. sèrpnja. U jednom jučer dèržanom vieću izrazila je obćina želju doći pod žezlo kralja Viktora Emanuela; ako bi to nemoguće bilo, onda žele, da im se kao vladar dade jedan princ iz kuće savojske. — „Monitore Toscano“ sadèržaje jedan žestoki članak proti dinastiji.

London 26. sèrpnja. U sieduici jučerašnje gornje kuće silio je lord Lyndhurst opet, da se nastavi oružanje. Ratni ministar obećao je, da će naimenovat miešovitu komisiju za izviešćivanje o obrani zemlje.

Berna 26. sèrpnja. Po glasu došavšega izviešća na savezno vieće, sastat će se konferencija triuh silah po svoj prilici koncem sèrpnja i trajat će veoma kratko vrieme.

London, 23. sèrpnja. U jednoj depeši „Morning poste“ iz Beča veli se, da se Piemont krati učestvovat kod kongresa od Curika.

Pariz 28. sèrpnja. „Moniteur“ obnaroduje množinu čestitnicah povodom sklopljenja mira.

Uslied jednoga glasa na burzi posietit će, vele, car Napoleon kraljicu Viktoriju.

Princ Napoleon povukao se je, odkad se je vratio u Pariz, u najveću samoću i nemieša se u politiku. On stanuje kod svoga otca, princa Jerolima, koi je od niekog vremena bolješljiv.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 2934. (PZ.—31) 3—1

Oglas.

Sa 25. sèrpnja t. g. počimaju ići opet jutarnji podvozi obustavljeni od 4. sèrpnja na južnoj željeznici medju Bečom i Tèrstom i opet će od imenovanoga dana počemši i život stupit obustavljena 2. mallepošta medju Zagrebom i Zidanim Mostom.

Ujedno vraćaju se opet u svoj pèrvašnji tečajni red mallepošte na putu iz Zagreba u Poličane kao i na Zidani Most i uslied toga bit će hod ovih mallepoštah od 25 sèrpnja počemši opet sliedeći:

Od Zagreba na Zidani Most svaki dan u 10. uri u jutro i u 9 uri u večer.

Iz Zagreba u Poličane svaki dan u 1. uri u podne.

Od Zidanoga Mosta u Zagreb svaki dan u 3 sata u jutro i u 3 sata u podne.

Od Poličanah u Zagreb u 10 satih 15 minutah u večer.

U Zagrebu dne 24. sèrpnja 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

Klempay s. r.

---

kao da si te čarobne glasove čuo već u koljevci ili prohadjajući se po hèrvatskih gorah . . . no tu je samo sve liepše, sve uznositije, sve potencirano, sve očišćeno, niekim nedokučivim vilinskim čarom odieveno, kojemu nemože Ti sèrce odoliet. To je prava glasba, glasba hèrvatska, glasba slavenska!“

„Ako je ova muzika na nas učinila tolik utisak već uz pratnju jednostručnoga fortepiana, bez svake pripomoći teatralne zasiene, kako bi morala stopram dielovati, da se izvede u kazalištu sa sudielovanjem velikog orkestra, mnogoglasnih sborovah, čarobne mimične predstave, velikoliepnosti dekoracijah, slikovnosti nošnje narodnih odiećah i pozorištne razsviete, — to bi morao biti neopisiv utisak, i kolikom silom bi morao dielovat na živahnu razmnivu slavenskih slušateljah!“

S ovim svojim umotvorom vrati se dakle Lisinski u svoju domovinu, ali što nadje tu? Sve okolnosti promienjene. Tu nebijaše ni traga više uzhitu i oduševljenju za narodne stvari, kamo li za narodnog umietnika. On bi bio s nejhajstva narodnog od gladi umro, da nije u svom zdvojenju primio neznatnu službicu kod sudbenog ureda, te tako posta iz oduševljenog umietnika, suhoparan, polumèrtav činovnik. Pogaženim duhom živetario je još nieko vrieme, dok napokon svladan od duševne i tielovne bolesti, napadne u groznicu, a zatim u vodenu bolest, koja ga dne 30. svibnja 1854 s bezradostnim životom oprosti, u 34. godini njegove dobe. Tielo njegovo počiva na groblju sv. Roka nad Zagrebom, gdie mu takodjer roditelji i bratja leže. Kod sprovoda njegova pievala su četiri njegova prijatelja žalostni četveropiev, što ga je sám za života napisao, sluteći skorašnu svoju smèrt.

Od trih željah, kojih je za života imao, nije se nijedna izpunila, i zabadava je čestoputih pred svojimi prijatelji govorio, kako bi sretan bio: 1. „da može svoju majku uvick kod sebe imati i uzdèržavati ju. 2. Da može dievojku, koju ljubi, za ženu uzeti, i 3. da može viditi predstavljanje opere Porin.“

Po njegovoj smèrti steče njegova skladba veliku pohvalu i pobiedu nad mnogimi drugimi u Pragu, dočim prilikom onom, kad su česki domoljubi imali izabirati najbolje medju svimi poslanimi skladbami, dva napieva Lisinskoga, što ih je ovaj, još u Pragu baveći se, za Hankove piesme „Růže“ i „Pohřeb skřivánka“ složio bio, premda za isti album samo tri napievi opredieljeni bijahu.

Osim gorespomenutih skladbah ostavi Lisinski nakon sebe još sliedeće:

I. U kamenotisku.

1. Piesan slovačka, za uspomenu na Bistricu u Hèrvatskoj po Dru. Gustavu Zechenteru, a u muziku stavljenu po Vatroslavu Lisinskom. Br. 1.

2. Pet českih piesamah s provodom hèrvatskim i jednu hèrvatsku od I. K. u muziku stavljena za jedan glas uz pratnju klavira. U Pragu kod Jar. Pospišila. 1851.

3. Mazur složen i preuzvišenoj gospoji grofici Sofii Jellačićevoj posvetjen. U Zagrebu. Kamenotiskom J. Platzera et Komp.

4. Ljubice, četvorku iz českih narodnih napievah. U Beču kod A. O. Witzendorfa.

II. U rukopisu.

1. Ouvertura jugoslavenska, posvetjena dobrovoljkinjam narodnih kazalištnih predstavljanjah. U Zagrebu 18⁴⁹/₅₀.

2. Ouvertura Bellona, za veliki orkestar.

3. Četeri druge ouverture.

4. Jeka ilirskih napievah.

5. „Der Abend.“ Tongemälde für Orchester. Igrano u Pragu 7. kol. 1850 u gradskom kazalištu, pod upravom upravitelja konservatorija J. Kittela.

6. Više napievah za Hèrvatske piesme od Bogovića, Kukuljevića, Preradovića, Rakovca, Tèrnskoga i Vraza.

Izvor. Perly české. V Praze 1853. — Moji zapisci

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

V. U ZAGREBU, U PETAK DANA 29. SERPNJA 1859. Broj 171.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Uredovni dio.

Nj. preuzvišenost gospodin biskup djakovački Josip Juraj Strossmayer izjasnio se je, da je pripravan u svojoj ovdiešnjoj privatnoj bolnici 20 ranjenih soldatah preuzeti u bezplatno obskerbljenje, što se najtoplijom zahvalom i podpunim priznanjem stavlja do obćega znanja.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtvenoga predsiedničtva.

U Zagrebu dne 26. sèrpnja 1859.

Br. 8518—2076. (Vl. 41) 1—1

Uslied razpisa c. k. ministarstva za bogoštovje i nastavu od 25. svibnja t. g. br. 7982-554 izišla je u bečkoj nakladi školskih knjigah knjiga za viežbanje kod nastave u računanju za seoske škole pod naslovom „Računska viežbanica za seoske učionice u carevini austrijanskoj (ciena 23 novčića).

Ova knjiga ima se uvesti u dotične seoske učione s početkom dojduće školske godine $18^{59}/_{60}$.

Što se time daje na znanje dotičnim prodavaocima školskih knjigah.

U Zagrebu dne 24. sèrpnja 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč dne 26. sèrpnja. Noćas u 3 sata 20 minutah došla su ovamo opet 353 boliestnika i ranjenika, koje su smiestili u kasarni na Heumarktu.

— Dr. Scherzer, koi je učestvovao kod ekspedicije carskoga broda Novare, nalazi se sada u Londonu i otići će za koi dan u Gibraltar, da tamo dočeka povratak fregate, koja će tamo stati putujući iz Valparaisa u Tèrst. Njena momčad težko da je dosad što doznala o nastanku i dovèršenju francuzko-austrijanskoga rata.

— Kao što Triester-Ztgu.“ javljaju dosada je kroz Nabrezinu u svemu prošlo od prilike 13,500 ranjenikah.

— „Frd. Blattu“ se piše iz Praga: Uhvatjeni Francuzi, što su bili internirani u Znojmu, Iglavi i drugih gradovih moravskih, putovali su dne 22. t. m. kroz Prag, i to niekoliko minutah poslie 8 satih u večer. Ponajviše bili su uhvatjeni u bitci kod Magente. Neizmierna množina puka, može se kazati do niekoliko put deset hiljadah, bila je tako znatiželjna vidit uhvatjenike, da se je bila pred koledvorom zakupila a i sve ulice i sve kuće okolo njega bile su pune. Kolika je to znatiželjnost bila, možemo si lahko pomisliti, kad su bili i krovovi od kućah puni puka. A i nježnoga spola mnogo je prisutstvovalo. Ali njihova znatiželjnost nije imala nikakova uspieha, jerbo nisu uhvatjenici — kako se je bilo vikalo u grad došli, nego su u kolodvoru ostali, gdie im se je ipak veliko gostoljubje pokazivalo. Svi Francuzi izrazili su se, da su bili po svoj Austrijanskoj veoma dobro primljeni. U Česlavi su im bile poklonjene piesme na uspomenu u češkom, niemačkom i francuzkom jeziku. U Kolinu su takodjer veoma omilili tamošnjem pučanstvo, a u Pagu nisu ih živahnije dočekat i odpustit mogli.

Iz Verone 12. sèrpnja piše dopisnik „Timesov“: Osobit prizor dogodio se jučer u carevom gluvnom stanu. Car se je nalazio uprav kod obieda, kad se začuje strašno zveketanje praporacah, i jedna karuca se četiri konja dotropota. Oficir imajući službu ostavi stol i vrati se javljajući, da je princ Napoleon prispeo. Budući da su za stolom uz cara siedeli veliki vojvoda toskanski i vojvoda modenski, može si svatko mislit zatečenje, koje se je pokazalo na licu sviuh. Car ustane, odstrani svoju servietu i otidje u bližnju sobu, da dočeka princa. Niekoliko minutah zatim vrati se, obied bio je bèrzo dovèršen i gosti udaljiše se odmah po stražnjim stubama. Vojvode poslali su po svoje sablje i kape, koje su ostale u sobi, gdie je princ Napoleon siedio, i požurili su se kući. Da se je bomba u carskom glavnom stanu razpèršila, nebi bila mogla njegove stanovnike veoma zateći. Princ je ostao više satih u Veroni i vratio se kasno u večer u svoj tabor.

— Transporti talijanskih soldatah pripadajućih onim kupivojnim kotarima lombardezkim, koji se imaju ustupit Piemontu, i uslied toga sa strane Austrije oproštenih od svoje vojničke zakletve započeli su ići već kroz Bavarsku. Od oficirah nije nitko izstupio; i mnogi prostaci ostali su u austrijanskoj vojsci.

Sèrbija.

Dne 17. sèrpnja poslie božje službe u velikoj cèrkvi primila je svietla kneginja popečitelje, savietnike, skupštinare, profesore i svećenstvo. Ona je s njima govorila sèrbski. Prijatni njeni duh, tanko čuvstvo, pokazivahu visoko njeno izobraženje, ko e sa dobrotom i pravim ženskim dostojanstvom sve prisustvujuće očara. U jedan sat poslie podne učinili su svietloj kneginji podvorenje konzuli stranih silah.— (T. N.)

— Popečiteljstvo financije više putah je preporučivalo pograničnim djumrucima (carinama), da se austrijanski bakreni novci neunose u većoj količini; ono je godine 1857. naredilo, da se ti novci primaju za podkusurivanje do dva groša. Budući pak da se od aleksinačkoga načelničtva javlja, da se iz turskih susiednih krajevah mnogi austrijanski bakreni novci unose i sa podmirivanje i većih svotah izdaju, to je objavljeno, da se svaki, koi bakreni novac unosi u Sèrbiju, natiera da ga onamo nosi, odkuda ga je i doneo i da se taj novac upotrebljava samo za podkusurivanje do 2 groša.

Cèrnagora.

Polag viestih ruskih „Akademičkih Novinah“ podigo je sada knez Danilo cèrnogorski gardu, sastojeću iz 7500 momakah, koji imaju svikolici puške s bajonetima. Svakolika cèrnogorska vojena sila iznosi 25 do 30,000 momakah. I Besna ima, vele, ratoboran vid.

Talijanska.

Turin 19. sèrpnja. Vidivo umirilo se je pučanstvo rastućom nadom, da će vladi sa rukom poći sastavit slobodno misleći ministarstvo; medjutim novine čine s niekim dostojnim iznimkama, ovdie kao i u Milanu, sve, da razdraženost preobèrnu u ogorčenje i očajanje itd. Viest o Cavourovom odlazku bila je prerano saobćena. On će stopram po postavljenju novoga kabineta odputovat u Švajcarsku.

— U Turinu bila je polag lista „Gazzetta piemontese“ dne 15. t. m. ozbiljna demonstracija. Šardinski guberantor i jedna deputacija oblastih parmanskih prispieli u Turin, da kralju predadu jednu adresu, u kojoj iznova potvèrdjuju svoje sjedinjenje s kraljem. Narodna straža i neizmierna množina sviets podupirala je deputaciju Parmezanah.

— Vojvoda modenski ustrojava, kao što se čuje jedan vojeni sbor od 4000 momakah, kojim hoće da posiedne svoju vojvodovinu.

Firenca 16. sèrpnja. „Monitore Toscano“ obnarodnje sliedeću okružnicu, koju je ministar unutarnjih poslovah pod jučerašnjim podatkom upravio na prefekte:

Toskanski poslanici u Torinu pišu na toskansku vladu: Ako se Toskana znade uzdèržat u svom dobrom i pravom talijanskom duhu, vazda će biti gospodarica svoje sudbine. Ako u talijanskom duhu razpoloži o samom sebi; doprinieti će veoma mnogo k izpunjenju sgodah Italije. Poslie ove prijave preostaje mi samo malo riečih dodati. Neka se zemlja pripravi, da svoju talijansku želju s dostojanstvom i čvèrstoćom izrazi. Vlada će i dan danas kao vazda pokazati, da je dorasla okolnostima; ona će narodnoj volji pružiti prigodu, da se očituje na uredan način i pobijat će nered, došao on ma od koje god strane, jer je nered neprijatelj svake bolje misli i svakoga veledušnog i razboritog uvažavanja i jerho on ubija žive sile svakoga naroda, kao što i čini, da se izrode u njegovu sramotu. Vlada je osviedočena, da će se miestne oblasti pokazati vriednima ovog pouzdanja. Ovo saobćenje može se obnarodovat. Minister izvanjskih poslovah, Ricasoli.

— Grof Cavour neće se sada, kao što je prije kazano bilo, otići u Švajcarsku, da se tamo kroz dulje vrieme odmori od svojih teg tnih poslovah, već kao što „Patrie“ doznaje ići će kao poslanik u Petrograd. Garibaldi ostavit će gornji Veltlin, i otići će u Milan. On će ostat u Piemontezkoj službi. Njegova vojska sastoji iz 5 regimentah po 2400 momakah, jedne satnije nišanikah i jedne satnije topčijah. U svemu iz 12,000 momakah. Ova vojska stopit će se s regularnom piemontezkom vojskom. Kad prodju u armadu sačinjat će ove čete 3 brigade. Pred niekoliko danah došle su u Genovu 3 francuzka broda s vojskom i municijom. Otišavši iz Algerije jošte prije primirja, doznali su za mir stopram u Genovi.

— Iz Florence pišu, da će se u Toskanu vratiti jedna francuzka divizija, tobož da se ukèrca u Livornu, ali upravo da brane velikoga vojvodu pri njegovom ulazku u Toskanu. Naumili su toskansku vojsku umaljiti, budući da zemlja nemože toliku izdèržavati.

— Uslied glasa o miru uzavreo je narod u Florenci, a tako i u Livornu.

— Gubernator u Lombardiji zapoviedio je, da se prestane od svojevoljnoga zatvoranja, koje se je za vrieme rata dopustilo bilo.

— Što grof Arese nije mogao naći ljudih za ministarstvo, počem je grof Cavour sa svojim ministarstvom dao ostavku, te se Ratazzi-u naložilo, da on sklopi novi sardinski kabinet, to se dèrži za neprijatnu stvar po Napoleona. Grof Arese poznat je kao prijatelj Napoleona III. U ostalom nije se čuditi, što on nije mogao sklopiti kabinet, jer svi glasovi iz Turina i Milana javljaju za veliku vrevu.

Niemačka.

„N. Preuss. Ztg.“ piše: Već smo obratili pozornost na znakove, koji i polag londonskih listovah zato govore, da su se pruska i Engleska u najnovije vrieme približile. Kao što pripoviedaju, prispielo je ovamo od ruskoga kabineta očitovanje, u kojem isti u obziru na sadanje stanje svieta izražuje namieru bližje se pridružiti Pruskoj.

Švajcarska.

— Jedan dopisnik iz Cariha piše, da su u palači Baurovoj već bèrzojavnim putem naručene sobe za predstojeću konferenciju za sklopljenje mira.

Francuzka.

Pariz 21. sèrpnja. Sastanak u Curiku sbiti će se početkom mieseca kolovoza. Izvan pospodina Bourqueneya prisutstvovat će ovoj konferenciji i g. Banneville, koi je najposlie bio privremeni francuzki poslonoša u Beču. — Car će otići kao što je poznato dne 15. kolovoza u Plombieres. Dočim će tamo upotrebljavat kupelji, namierava, kao što se ovdie čuje, preduzet put na Ren, gdie će, vele, sa carem austrijanskim imati drugi sastanak. — Gospodin Latour-Maubourg, pobočnik carev, otišao je u osobitoj Misiji u Rim. S time skapča se plan, da se tamo francuzka posada umnoži za 15.000 momakah. — Vojvoda od Cambacérésa umro je u Brešiji uslied amputacije stegna. — Car Francuzah poklonio je kralju sardinskom one topčare, koje su imale na jezeru od garde dielovati proti Peskijeri i na jezeru, koi okružava Mantovu. (Polag jedne viesti lista „Indépend. Belge“ ustuplja car kralju Emanuelu topčare, koje se već nalaze na jezeru od Garde, svaku za 50.000 franakah, kao što smo već i u Narodnima Novinama javili.)

Pariz 22. sèrpnja. Govor cara Napoleona prouzročio je u Parizu isto toliku senzaciju, kao čestitanje na mladoj godini, koje je bio isti upravio na gospodina Hübnera, ako i nije došao tako iznenada. Mir od Vilefranke, koi je imao za posliedicu pomirenje medju Austrijom i Louis Napoleonom, mogao je unapred pokazati, da nisu neutralne sile omilile ni parižkom i bečkom dvoru. „Patrie“ jedini dnevnik, koi svetomu otcu posvećuje niekoliko redakah, naznačuje u ostalom dovoljno razgovietno, da je Napoleon III. imenovane sile hoteo svojim riečma ošinuti. Dèržanje carevo, kad je stupio pred diplomatični sbor, da mu svoje nezadovoljstvo s ponašanjem neutralnih silah izrazi, učinilo je dubok utisak na skupštinu. Napoleon III. bio je ozbiljan. Gorio je glasno. U svemu tako se je dèržao, kao da komu prieti. Car je u 9 satih stupio u dvoranu, gdie su ga diplomati čekali. On je bio u generalskoj uniformi i okruživali su ga svi oni, koji su ga pratili u Italiju. — U jednom drugom izviešću kaže se: Slovo, koje je car diplomatičkom sboru govorio, slika je i prilika onom slovu, koje je govorio senatu, zakonotvornom tielu i dèržavnom vieću. Ova govora shvaćaju se kao dokazi nezadovoljstva, u kojem se nalazi car. Činilo se, kao da je car zle volje. On je govorio vèrlo bèrzo i uvieravaju sa cielo, da je dodatak: „en général“ (L'Europe a été en général si injuste avers moi)“ samo u „Moniteuru“ bio a ne u govoru carevom. Kad je prestao govorit, upravio je Napoleon III. privatno niešto riečih na pojedine poslanike, no nije se činilo, kao da je osobito pozorno slušao njihove odgovore. Na zastupnike Bavarske i Saksonske obratio se je lakoničkim pitanjem: „Eh bien, Messieurs êtes — vous rassurés?“ Vàs doček trajao je samo niekoliko minutah.

Pariz 22. sèrpnja. Osiguravaju, da je u govoru carevom na diplomatički sbor upravljen bio ukor nepravednosti samo na „nieke sile.“ (U „Moniteuru“ govor je o Evropi u obće.) Grof Kiseljev i markez Villamarina jedini su poslanici, s kojima je car sèrdačno, kao što običava, govorio; izvan toga upravio je na markeza Antonina niekoliko riečih o povratku diplomatičkih odnošajah medju Francuzkom i Napuljem i na grofa Paivu o smèrti kraljice portugalske. Rieči: „Nadam se, da ste sada umireni,“ bile su izušćene samo prema poslaniku bavarskom. U ostalom hoće da su opazili, da je na licu lorda Cowleya, kad je izlazio iz dvorane, viditi bilo, da je veoma zabrinut.

— Grofa Persignya očekuju i sadaju se, da će ustmeni naputci, koje će mu car podielit, opet učinit da budu sèrdačnija odnošenja prama Englezkoj.

— O raspoloženju Parižanah pišu: Kad se mir poslie rata u Krimu zaključio, bio je Pariz tri večera svečano razsvietljen. Veselju nebi kraja. Ali 12. sèrpnja nigdie ni traga od oduševljenja. Na svakoj osobi mogao si vidieti čudjenje, koje poslie predje u ruganje i gundjanje. U predgradjima su derali sastave na kavanama i proklamacije sa zidovah, gazili su ih i pravila su se druga istupljenja. Svietinja je bila ogorčena. Kao obično više njih pozatvoreni su, ali se mir nije povratio i danas 10. sèrpnja tako je sviet raspoložen, da se boji svačega boji. Svaki veli: hiljade i opet hiljade naše diece poginuše, milijuni i milijuni poarčiše se, a na što? Da sviet vidi, da je Napoleon i general i da tast princa Napoleona dobije Lombardiju. — Vojska se više nešalje u Italiju.

Rusija.

Petrograd 16. sèrpnja. Veliku pozornost pobudjuje ekspedicija, koju namieravaju Rusi poduzeti u zemlju Turkomanah. Pri tom se neradi o manjoj stvari, nego da se granica ruska kroz puste stepe Kirgizah promakne tja do Kive. Već pred 140 godinah pokusio je Petar Veliki polumirnim a poluneprilateljskim putem osvojit Kivu, no kad je opazio namieru mogućega susieda i izveo je vèrstu sicilijanske večeri, u kojoj je 1400 Rusah sa svojim vodjom, knezom Čerkaskim na najružniji način poginulo. Plan cara Pavla, da s jednim sborom, sastavljenim iz Francuzah i Rusah, nadje put prieko Kive i Buharske u iztočnu Indiju, nije bio izveden zbog smèrti, koja ga je malo zatim zatekla. Godine 1839. bio je pohod ne bez velikih pripravah poveden. Podgeneral Vasil Perovski dobio je vèrhovno zapoviedničtvo. On učini sve, što je bilo moguće, da izpuni svèrhu svoga poslanstva, no sasvim ju je promašio. Neprijaznost živaljah, pomanjkanje putovah i neumorno napadanje neprijateljah, napokon glad i nužda, prisilili su Ruse da se vrate, kad su još samo niekoliko danah hoda udaljeni bili od svoje svèrhe. Car je grofa vrativšega se u Orenburg pozvao u Petrograd i ogèrlio ga je riečma: „Vasilije, ti si učinio sve, što si mogao, utieši se, ja se nesèrdim na tebe. Čini se, da je osvojenje Kive priuzdèržano drugoj dobi možebiti vladi mojega sina.“ Sadanji pohod odilazi u mnogo većoj jakosti i znatnijim vojničkim sredstvima na svoje opredieljenje, put mu je prekèrčen daleko prieko aralskoga jezera i do prieke rieke Dira i osiguran dugačkom povorkom tvèrdjicah. Bolja doba godine i samo privoljenje Persije, koja je od posliednjega mira teheranskoga (14. travnja 1857) razjarena proti Englezkoj, obećaje ovom četvèrtom pohodu bolji uspieh, nego što su ga prijašnji imali.

Azija.

Persija se oruža na rat proti Turskoj, ona kupi vojsku na turskoj granici. Vojskom upravljaju po imenu persijanske vojvode, ali u stvari su upravitelji francuzki oficiri.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Pariz 27. sèrpnja. Današnji „Moniteur“ javlja, da je tajnik Nj. visosti gospoje vojvodinje parmanske sa vlastoručnim pismom vojvodinje na cara ovamo došao.

Tèrst 25. sèrpnja. Carski ratni parobrod „Jelisava“ prispeo je jutros ovamo s grofom Colloredom i baronom Hübnerom. Lošinj i Kvarner bili su jučer sasvim napušteni; francuzka flota odjedrila je.

Pariz 26. sèrpnja. „Moniteur“ kaže: U englezkoj nastoje tobožnoj prekomiernosti oružanjah Francuzke pripisat terete i prireze što se nameću englezkom narodu za obranu zemlje. Uspuredjenje englezkog i francuzkoga vojničkoga proračuna dokazuje, da se u toj misli varaju. Pèrvi kaže za godinu 1860 višjak od 650 milijunah, posliednji 463 milijuna. — Naprema ovim brojevima pita se, da li se oružanjima Francuzke pripisat moraju izvanredni razhodi Englezke ili da proizhode iz drugih uzrokah.

London, 25. sèrpnja. Na pitanje Lyndhurstovo odgovorio je Somerset da su ladje francuzke flote oružane redatim topovima; Armstrogski topovi dogotovit će se tek za nieko vrieme. Bolje bi bilo da se razglabanje ovoga pitanja odgodi.

Odgovorni uređnik: Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 11203-2662. (VI—42) 3—1

Razpis natiečaja.

U zagrebačkom konviktu izpražnjeno je sjedinjeno zakladno miesto utemeljeno od Vincenca Variačića godine 1797. i od Valentina Vrančića dne 9. rujna 1850.

Na isto imaju pravo mladići iz porodicah Vrančićeve i Variačićeve izmienice i to najprije po mužkoj a u pomanjkanju takovih po ženskoj lozi.

Budući da je posliednji pitomac bio iz porodice Vrančićeve, zato će se sada osobit obzir uzeti na molitelje iz obitelji Variačićeve.

Molbenice štilizirane na c. k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu imaju se kèrstnim pismom, liekarskim sviedočanstvima o ciepanju kozicah pretèrpljenom s uspiehom, i o nestašici svake kroničke tielesne boli, školskim sviedočanstvima za iztekavša posliednja školska polugodišta, izkazom o proizhodu iz jedne od imenovane dvie porodice obložit i najdulje do 10 rujna t. g. podnieti kod školskoga ravnateljstva onoga učilišta, gdie dotični mladić polazi školu.

No za primanje u zagrebački konvikt uobće potrebno je, da je dotični mladić barem učenik 1. gimnazijalnoga razreda i da nije 12 godine svoga života prebacio.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva
Zagreb dne 23 sèrpnja 1859.

Br. 7322 1859. (DS.—50) 3—1

Oglas dražbe.

Za grejanje uredskih prostorijah c k županijske oblasti u Zagrebu i njenih pomoćnih uredovah za zimu 185⁹/₆₀ potrebno je 30¾ hvata bukovih dèrvah; pribava kojih se osigurava putem pismenih ponudah.

Bukova dèrva moraju biti zdrava, suva, ne prestara, svaki komad 36 palacah dugačak, složena na hvate i unutar 14 danah od prihvata ponude imajućega se prijavit ponuditelju dostavljena u prostorije u Zagrbu, koje će mu se naznačit.

Oni, koji žele poduzeti taj posao, pozivlju se timo, da svoje valjano sastavljene i vadiumom od 30 fr obskèrbljene ponude, u kojima imaju se naročito obvezati, da će dèržati gorenaznačene uviete kod ovoga ureda podnesu do 2). kolovoza 1859. godine.

U Zagrebu dne 25. sèrpnja 1859.

C. k. županijski predstojnik
Bunjevac.

Nr. 6322-1266. (Izv.—106 3—1

Avviso di Concorso.

Presso l' i. r. Deputazione portuale sanitaria in Sebenico, si è reso vacante il posto di guardiano d' ispezione cui va congiunto l' annuo soldo di fiorini cent' ottanta nove, nonchè un indennizzo di montura di annui fiorini venticinque soldi 20 in valuta austriaca.

Pel rimpiazzo del detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che gli aspiranti dovranno presentare fino a tutto il quindici agosto p. v. al Governo centrale marittimo le loro suppliche debitamente corredate, comprovando l' età, l' illibata condotta morale-politica, l' idoneità all' indicato posto, la conoscenza della lingua italiana e dalmato-slava, coll' osservazione che il leggere e scrivere nella lingua italiana è un requisito indispensabilmente necessario. A parità di circostanze si darà la preferenza a gente di mare. I concorrenti dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario della prefata deputazione di porto e sanità in Sebenico.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.
Trieste 7. giugno 1859.

Nr. 7370 (Fin.—21) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Von der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion zu Essek wird in Folge hohen Finanz-Landes-Direktions-Erlasses vom 20. Mai 1859 Z. 4339 hiemit zur öffentlichen Kenntniss gebracht, dass auf der Studienfonds-Herrschaft Kutjevo nächst Požega

61 n ö Eimer rothe Allodialweine vom Jaahre 1857,
30 „ „ „ Bergrechtweine vom Jahre 1858, und
20 „ „ „ Weinhefen im Wege der öffentlichen Versteigerung, welche am 10. August 1359 in den üblichen Vormittagsstunden in der Kanzlei des k. k. Forst- und Domänenamtes zu Kutjevo abgehalten und nach Umständen auch an den nachfolgenden Tagen fortgesetzt werden wird, im Ganzen oder auch parthienweise gegen sogleiche Barzahlung dem Meistbiethendnn verkauft, und die Ausrufspreise u. z. für die rothen Allodialweine auf 4 fl. 20 kr. für Bergrechtweine auf 2 fl. 10 kr. und für die Weinhefe auf 42 kr. ö. W. pr. n. ö. Eimer festgesetzt werden. Lizitationslustige haben sich mit einem . % Vadium zu versehen, und können die Versteigerungsbedingungen sowohl bei der gefertigten Bezirks-Direktion als auch beim vorgedachten Domänenamte einsehen.

Auch schriftliche Anbote werden angenommen, wenn diese längstens bis 8. August 1859 8 Uhr Morgens beim Vorstande des Domänenamtes einlangen, und mit dem 5% Vadium oder der Quittung einer ärarischen Kasse über dasselbe versehen sind.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion
Essek, am 21. Juni 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 30. SERPNJA 1859. Broj 172.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. austr. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 30. sèrpnja. Jučer predpodne u 10. satih obdèržavale su se ovdie kao svake godine tako i lietos svečane zadušnice za žèrtve od godine 1845. u ovdiešnoj župnoj cèrkvi svetoga Marka. Cèrkva bila je puna pobožne množine iz svih stališah.

Beč 26. sèrpnja. Gospodina zapoviednika vojenoga sbora podmaršala Benedeka primio je jučer prejasni gospodin nadvojvoda Albreht.

— Kraljevsko-švedski general i dèržavni savietnik grof Gyldenstolpe imat će sutra audienciju kod Nj. veličanstva cara.

— Austrijanski poslanik u Rimu, g. grof Colloredo, očekuje se dojdućega ponedieljka ovdie a zatim će za kratkim bavljenjem otići iz Beča u Curik.

— Danski poslanik g. grof Bilibrey otići će u Kodanj.

— Jučer poslie podne prispiela je u kolodvor ovdiešnje zapadne železnice kumpanija tirolskih nišanikah, dolazeći iz Linca.

— Jedan oddiel gradskih dobrovoljacah došao je danas o podne ovamo posredstvom sieverne železnice.

— O poslanstvu princa Napoleona u Veroni, donosi parižki dopisnik lista „Indép. Belge" sliedeće podrobnosti: Oba vladara bila su se složila u obziru temeljah mira. Car Franjo Josip poslao je učredjenje istih caru Napoleonu, koi ga je stranom primio, stranom pako učinio je nieke promiene, koje bi Austriji povoljne biti mogle, no jedan veoma važan paragraf, kojega je sadèržaj još nepoznat, preinačio je sasvim. Princ Napoleon bio je, kad mu je car austrijanski na susret došao, poražen od njegovoga plemenitoga i dostojnoga dèržanja. Kad je car vas taj spis pročitao, koi mu je Napoleon za podpisanje poslao, zamolio ga je princ Napoleon, da mu dopusti razviti razloge, koji su cara kod učredjivanja vodili i opisao je situaciju, u kojoj se je Austrija bez saveznikah nalazila, iskrenostju i razložio je velikom vatrom, da je najshodnije podpisati. Car je zaizkao vrieme za promišljenje i doneo je za jedan sat od prilike podpisan spis o miru. Car je, kao što čujem, izustio sliedeće rieči: „Gospodine, molim boga, da Vas, ako kada postanete vladarom, sačuva od takova bolnoga časa, kakav ja sad osiećam, i (siećajući se jednoga izraza u Vašem govoru) molim ga ujedno, da Vas sačuva od napasti oslobadjat prevrat s prestola." Dostojanstvo i nujna turobnost, što se izražavahu u ovom govoru, ganuše osobito princa Napoleona.

Moldavia i Vlaška.

Bukurešt 12. sèrpnja. Knez je zapoviedio, da se jedanput stane na put zloupotrebljenjima sa dohodcima manastirskim. Gotovo četvèrti dio Vlaške manastirsko je dobro i veliki dio dohodakah njihovih odlazi na gèrčke kaludjere. Odsada će sva administracija biti pod ministrom prosviete i dohodci manastirski upotrebit će se na odhranitelјne svèrhe. Manastiri će morati pomagati koristne zavode, kao bolnice, škole i kuće za sirote, te će tako svoje silno imanje koristno upotrebiti.

Bukurešt, 18. sèrpnja. Kao-što „Kronst. Ztgu" pišu razpuštena je moldavo-vlaška vojska iz tabora, koi se je nalazio blizu Ploješta.

Francuzka.

Pariz 23. sèrpnja. Opazilo se, da je car Napoleon postao razgovorniji, nego što je prije bio. I u istinu govori, proklamacije, dnevne zapoviesti jedna za drugom uzastopce sliede i jedva dopuštaju javnom mnienju da se umiri. Tiečajem ove nedielje dva puta je govorio, ponajprije u sliei slova na velika dèržavna tiela, da „zemlji" dokaže, zašto nije izveo svoj program, a jučer da učini carsko saobćenje Evropi, koja je bila zastupljena diplomatičkim sborom. Jučer je car manje malik bio na svoga strica u svojem govoru na gospodina Troplonga, Baroche i Morny-a, jer pèrvi Napoleon nebi bio na takav način priznao, da se je prevario u svom računu. Povoda tomu govoru nije ništa drugo dalo nego zlo razpoloženje naroda o sklopljenom miru, koi se je neuljudno izrazio o proklamaciji mira iz Italije, koja je svigdie bila pribita. — Neznam je li istina, da su mnoge osobe uapšene bile; no hodeći po predgradjima, imao sam prigodu slušati svakojaka politiziranja, koja bi bila dala zabave policiji, da si nisu policajni agenti iz uljudnosti začepili uši.

Po kèrčmama, gdie se vino prodaje, i kojih ima u Parizu na svakom uglu, osobito se je larmalo, i naišao sam više putah na hèrpe, gdie se je žestoko govorilo i rukama kretalo, i nebi reko, da nije medju njima bilo i sučlanovah tajnih družtvah, koji su došli, da liju ulje u vatru. S takovim stvarma nije se šaliti u Parizu, i zato dokučujem, da je car nješto hotio učinit, da umiri razigrana sèrca, i ujedno da obrati zlu volju na one dèržave, koje je naznačio, kao da su krive, što je zemlju medju Mincijom i jadranskim morem izbrisao iz svojega programa.

Rieči careve na diplomatički sbor dopunjuju njegove govore na senat i deputirce. Odaju duboko razdraženost carevu, i čini se, da baš

Herodija,

drama u pet činah od

Silvija Pellika.

Iz jednog se jajeta leže jedno pile,
A iz jednoga vraga leže se obično sto vragovah.
Hèrvatska poslovica.

Pohèrvatio

Stiepan Horvat *).

Osobe:

Irud, kralj galilejski.
Sefora, njegova supruga, kći Arete, kralja arabskoga.
Herodija, Irudova brata Filipa žena, komu ju je Irud oteo; bijaše kći Aristobula, velevečenika, a posliednjega Makabejca, kojega je Irudov otac smaknuo.
Ivan Kèrstitelj.
Kći Herodijina; bijaše joj oko 10—12 godinah.
Ana, Herodijina prijateljica.
Poklisar kralja arabskoga.
Dievojke.
Mladi vojaci.
Stražari.

Sbiva se u kraljevskom gradu.

Čin pèrvi.
Prizor pèrvi.
Irud i Ivan. Straža.

Iv. E Irude! što ćeš opet sa mnom,
Te me vučeš iz tamnice moje?
Ir. Šut' nebèrbljaj o tamnici tvojoj;
Jer tá pazka, pod kojom ti jesi,
Tamnicom se niti zvat nemože. —
Tà moradoh puku te oteti, —
Ja nemislim, da si baš pakostan,
To nipošto, al si pogibeljan;
Jerbo druge na ludost podtičeš,
A sad slušaj! Koliko te štujem.
Mislim da ti dosta tim pokazah,
Što te stavih u tak laki zatvor,
I što kano preko pèrstah gledam,
Kako četa tvojih učenikah
Polazi te i kak' se natieca,
Tko će svomu meštru u zatvoru
Bolji dati darak i štovanje!
Sám ti Irud nazoći dá čuti,
Da te kano Sokrata drugoga
Mnogo štuje i visoko cieni. —
A gdje Irud vlada, kunem ti se:
Tam nepoje mudre trubeljikom.
Iv. Žar da hvalim tebi gospodaru,
Što nekriva ubiti me nedaš?
Ir. Šuti sada i obuzdaj sèrdce!
Pak pazljivo slušaj rieči moje!
Davno bi te bio već pustio
U milu ti i dragu pustinju,
Da nij' Rima, — tog kèrvnika Rima,
Komu pod strah i kralj svaki žive,
Da se, velju, on nepliši tebe,
Što te narod tako zna i ljubi,
Samo da se ta magla razpèrši,
Možeš odmah kamo te je volja!
No 'zkaži se prijatan vladaru,
Koji tebe potlačiti neće,
Već je tebi cielim sèrdcem priklon
S pobožnosti i s mudrosti tvoje,
I koj u te traži svjet i pomoć.
Iv. — — — — — — — — Pomoć?
Ir. Nisam evo sretan na priestolju; —
Nemuče me tako poganskoga
Tebra ponos, ni mog puka nemir,
A ni viečni rat me s Arabijom
Tak nemuči, kô nesreća doma.
Kralj sa mi —
Iv. Koja?
Ir. Herodija —
Iv. Tvoga brata žena —
Ir. Moja žena
Od straha pogiba. Uzrok —
Iv. Jest grieh!
Ir. Nesretna je ona, o Ivane!
Tvoj je ukor svakak' nečoviečan. —
Već ju davno motrim, kako vehne,
Kak se sama svojim sèrdcem bori,
Kak se sèrdi i na sve već mèrzi,
Samo jošte mene ne jedinog.
Ah! zaista mene ona ljubi —
Ljubi mene i sèrdcem i dušom,
Al je ljubav njejna kao biesna,
Poput svieri kèrv bi samo pila,
Njoj za volju mnogo smakoh glavah,
Koje su ju ikad uvriedile,
Ak' i pravo — opet bih prestrog;
S tog i zove sviet me kèrvopijom.
No i te joj nisu dosta žèrtve; —
Okrom što već sama bezzakonji
I osvetom biesnom nezasitnom
Bezzakonju zajazi svakoga:
Sva se trese, kad se sud izreče,
I kaje se za kèrv, što ju proli.
Plače za 'nom, — a novu zahtieva.
Sad kèrv želi, sad se sviesti sieti,
Sad od grižnje boće na pokoru,
Pak posèrne k ženskomu naporu:
Nukajuć me na kraljevska diela

*) Isti g. prevoditelj dobio je lietos nagradu od našega kazalištnoga odbora za svoj prevod tragedije Silvija Pellika „Tomas Morus". — Radi toga poglavito uzimamo u naše novine i ovo njegovo dielo, da ga tim veća potaknemo, da napredujе na liepoj stazi, kojom je udario. A čini nam se, da će to našim čitateljima tim ugodnije biti, što je po sklopljenju mira nješta usahnuo izvor zanimivih političkih novostih. Učr. Nar. Nov.

nejamče za to, da će taj mir odviš dugo trajati. Suvišno bi bilo iztraživati, da li je Evropa zaisto tako nepravedna bila proti caru Francuzah; od važnosti to je samo, što car takove tužbe izrazuje naprema diplomatičnom zboru, koi je k njemu došao, da izpuni dužnost uljudnosti. Nehotice seća se čoviek pri tom na onu čestitku, koju je car prigodom mlade godine upravio na barona Hübnera.

No nije samo govor Louis Napoleona, što obćinstvo razdražuje. Jedno dolazi k drugom. Članak u listu „Journal des Debats" proti Englezkoj prouzročio je takodjer veliku senzaciju. Istina je prava, da je ova opomena „Englezke pisana i obnarodovana bila na zahtievanje vlade, kao što Vas mogu takodjer uvierit, da je „Constitutionnel" sinoć primio zapoviest od ministarstva, da i on saobći ovaj članak. Veoma udara u oči, što vladni listovi najedanput tvèrde, da nije nigdie kazano, da Piemont neće dobit dobar dio vojvodinah. „Pučanstva" misli g. Granier de Cassagnac u „Journal-u de l'Empire" zapitat će se za cielo, a vladari ovih malih dèržavicah nisu tako vladali, da se nebi mogli drugima zamienit." U Patrii ili u Courieru de Paris nebi bila ova tvèrdjenja od velike znamenitosti, ali gosp. Granier de Cassagnac jedva je takav čoviek, da bi lahkoumno slične stvari po svietu razprostranjivao.

U užjim krugovima okoluje u ostalom glas, da se je Austrija izjasnila, da je pripravna na sve koncesije, koje bi Francuzka za potrebne dèržati mogla, da uredi pitanje vojvodinah. Uobće Pariz je veoma zle volje; jedni su nezadovoljni s mirom, a drugi se boje, da neće dugo trajati. Poslovi neće još svejednako da se stanu živahnije razvijati, izvan grada nema dosta radnikah.

Velika Britanija i Irska.

London 23. sèrpnja. Lord John Russel predložio je sada parlamentu jedan deo zahtievane korešpondencije o talijanskim vojvodinama. U svemu su tri depeše. U pèrvoj datovanoj od 22. lipnja t. g. ubavieštuje britanskog poslanika u Turinu, Sir James Hudsona, lord J. Russel, da je od markeza d'Azeglio dobio dvie depeše, u kojima Sardinija pravda svoje korake učinjene u Lombardiji i vojvodinama. Lord Russel opaža k tomu, da britanska vlada sve, što je dosad učinjeno, smatrati mora kao da je privremeno, i samo želi, da se tamo, gdie su dosadanje vlade iztisnute bile, neponove prizori od god. 1848. i 1849.

U drugoj depeši datovanoj od 25. lipnja javlja Sir James Hudson, da je sardinska vlada u svojem izvanjskom uredu učinila osobit odsiek, da budu što bolje upravljani poslovi vojvodinah; da su dotični gubernatori osobitim punomoćjima obskèrbljeni, da uzmognu tekuće poslove na licu miesta shodnije opravljati. — Na to je odgovorio lord John Russel dne 28. kako sliedi: (Izostavljamo formalni uvod.)

„Imam Vam saobćit, da vlada Nj. veličanstva s pripravnostju priznaje shodnost, da, oni koji ratuju s Austrijom, čine zajedničke napore, bilo to pravilnim dielovanjem dotičnih vladarah ili dobrovoljnim gibanjem stanovnikah pod zajedničkom upravom. No što se tiče postojanoga utielovljenja takovih dèržavah, koje su dosad osobitim vladarima podvèržene bile, su Sardinijom, poprimila je vlada Nj. veličanstva ono postupanje, koje joj se čini, da največma odgovara medjunarodnom pravu. Vlada Nj. veličanstva toga je, kao što sam Vam u svojoj depeši od 22. t. m. saobćio, mnienja, da sve kao privremeno smatrati mora, što je dosad učinjeno i ako bi potrebno bilo za vremenito uzdèržanje poredka u onim zemljama, kojih su se vlade natrag povukle ili koje su oborene, učinit kakve naredbe, da se uredjenje područjah i vladarska prava sieverne i srednje Italije napokon ipak uredit mogu samo po volji naroda, sreći rata a konačno po evropskom ugovoru.

Nj. veličanstvo raduje se, što vidi, da ovo mnienje dieli francuzka vlada i da se očitovanjem „Moniteura" od 24. t. m. potvèrdjuje, u kojem je sadèržana obznana, da zaključak, koi je iz diktature, ponudjene sa svih stranah kralju sardinskom, učinjen, nije ispravan, kao da Sardinja neuzimajući u obzir želje pučanstva i velikih silah, onamo smiera, da pomoćju francuzkoga oružja svu Italiju sjedini u jednu dèržavu, da je takova diktatura mnogo više samo privremena, koja ukupne sile podčinjuje ukupnoj vlasti, nehoteći ikojem načinom predusresti time kasnije kombinacije. Iz onoga, kako se izrazuje baron Brunov, zaključujem, da je to i mnienje ruske vlade. Imajte dobrotu pročitat ovu depešu grofu Cavouru, no nemojte Nj. preuzvišenosti predati prepis iste. J. Russel.

Rusija.

Vlada ruska neprestano oko toga nastoji, da sve ratne ladje promieni u parobrode. Godine 1858. spušteno je iz domaćih gradionicah 8 velikih ratnih parobrodah, osim toga počele su se dvie parne fregate raditi, jedna u Kroštatu na šaraf, druga u Arhangelu. Sada se je počeo graditi veliki jedan parobrod, kao i više fregatah i korvetah, na posliedku parobrodi na šaraf za primorje finsko. Ovdie se nisu uzele ladje, koje se na račun ruske vlade grade u Englezkoj, Francuzkoj i sievernoj Americi.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Pariz, 28. sèrpnja. Današnji „Moniteur" javlja: Car je zaključio, da se pomorska i suhozemna vojska stavi na stupanj mira.

Car je jučer dèržao siednice ministarskoga i tajnoga vieća.

London 25. sèrpnja. Današnji „Times" brani prusku politiku, koju zove mudrom i uspiešnom, proti austrijanskim nasèrtima.

Napulj 25. sèrpnja. Elliot naimenovan je konačnim englezkim poslanikom kod napuljskoga dvora; isti predao je vlastoručno pismo kraljice Viktorije na kraljicu napuljsku.

Rim, 23. sèrpnja. Nj. svetost papa primio je vojvodu Gramonta u izvanrednoj audienciji.

Petrograd, 26. sèrpnja. Uredovne Petrogradske Novine oglasuju ugovor s Kinom sostojeći u dva članka. Kèršćanski misionari dobivaju pogodovanjah. Svaki miesec obćit će jedan skoroteča medju Kiahtom i Pekingom.

Razne viesti.

— Lombardija ima devet provincijah: Milan, Paviju, Lodi, Bergamo, Komo, Sondrio, Brešija, Kremonu, Mantovu; u njoj živi 2,725,740 dušah, a obima 375 austr. četveroug. miljah (austr. milje malo su veće od geografskih). Od stanovnikah su 666 protestantah, 2965 Židovah, ostali su rimokatolici. — Mletačka zemlja ima 2,300,997 dušah. Svega ima 813 obćinah na 414 austrij. četveroug. miljah. Dakle ustupljena zemlja iznosi od prilike polovinu dosadašnje lombardezko-mletačke kraljevine.

— C. k. vojska ima pet talijanskih regimentah, koje se verbuju u Lombardiji: regimenta Airoldi u Lodu, grof Haugvic u Brešiji, baron Aleman u Bergamu, nadvojvoda Albreht u Mi-

---

Sad mi reče: Nuder tu čast traži!
Sada opet: Upravu ublaži!
Tako dok se njejnog plašim biesa,
Moram kano visokih nebesa
Štovat njejne i sliediti misli.
Iv. Valjda se je već uzobiestila,
Il' je morda razum izgubila? . . .
Ir. Čini mi se, da je u odlukah
Sve od dana na dan nestalnija.
Prošastnost je njojzi grizodušje,
Sadašnjost i došast njejne muke.
Često lijuć suze pokornice,
Hoće jedna da sve nadoknadi
Te sva dèrhće kao gibka tèrstka,
Kad počuje viku prostog puka,
Da će skoro sad Mesija doći,
Koj će biti ovom svietu sudac.
A jer tebe svi, koji te znadu,
Mesijinog predteču nazivlju:
Želi ona tebe opitati —
E ti možeš reći rieč mudrosti,
Koja te je tako proslavila,
A to ona a i ja te prosim. —
Iv. Istinu li bezuvietno tražiš?
Ir. Dà istinu! Neka bude, samo —
Nju sirotu svakako prištedi!
K čemu da joj više straha daješ?...
Ja sam čuo da je strog tvoj nauk,
I tko hoće da je tvoj učenik,
Da mu sèrdce mnogo preboljeva.
Iv. Sèrdcu žèrtve pod moraš žèrtvovat
Kriepost sáma zapoviedat može;
A ja nisam možebit učitelj,
Kó što misliš, koje stroge škole,
No glas jesam škole viekovite.
Krivac mira prije naći neće,
Dok se grieha me pod što nemeni.
A pokoru ja po svojoj volji
Niti smijem nit odlučit mogu;
Jerbo samo navieštivam zemlji
Volju božju.
Ir. Njezin dakle s tobom
Ja razgovor odobrit nemogu,
Dok ti meni tvèrdo neobećaš,
Da ju u toj gorljivosti sliepoj
Sad već jadnu, nećeš još jaditi.
Kaži mi der, što joj misliš reći?
Iv. Ništa drugo, van istinu golu.
Ir. Daj na primier, da ju i ja znadem!
Iv. Nije l' ona Filipova žena,
Tvoga brata, kako sav sviet znade?
Nije l' s tobom hrabreni Areta,
Kralj arabski, odustav od rata
U vez vierna prijateljstva stao,
I svoju ti kćer za ženu dao? —
Ili morda neznaš za izviestno:
Herodiji da sviest biesom gori,
Što j' nedužna Sefora nesretna?
Ir. Al okolnost često mienja nuždu,
A tako i krivnju često mienja:
Sad ju veća, a sad umanjuje.
Moj je otac na koncu života
Svedj želio samo radi mira
Sa Seforom mene oženiti,
A ja plačuć pokorih se njemu;
Nu od malih mojih jošte noguh
Ljubio sam liepu Herodiju,
Pak moraše bratu biti žena.
Sad jedino taj prestrogi usud
Želio sam uviek poštivati
Nadajuć se, da ću u Sefori
Naći ipak sebi vriedno sèrdce.
Pa izbilja sèrdce joj biaše
Uzvišeno, čisto, meni vierno,
Samo kadkad smielo, zanešeno,
A taj kadkad nij' mi s' dopadao,
A još više, jer je Herodiju
Od pèrvoga već mèrzila dana,
Ali njojzi nedah za to znati,
Nu ona je stala zadirkavat
S otcem svojim govoreći tajno,
Dà što drugo? — nego proti meni?
Ja ju htiedoh odmah odpraviti,
Al' izgovor njen mi se činjaše
Valjan da je, pa posve uštih.
I uprav je moj brat — nevaljalac,
Koj o svakom zlo suditi znade,
Svoju viernu tak ružio ženu,
Da je od njeg morala pobieći.
Što sam hteo sada š njom činiti,
Van kod sebe krovište joj dati?
Jer sirota kamo je i znala?
A jesam li krijuć tu sramotu,
Koju joj je on zlotvor naneo,
Navriedio ime otmičara,
Ako sam se za nju zauzeo? —
Nečoviečno Sefora od biesa
Plamtila je proklinjuć biegunca,
A ja sam ju već prije ljubio; —
Sad ju ljubljah još deset krat više
Gledeći ju, gdie kó janje tèrpi.
Nu Sefora biesneć ostavi me —
U pustaru odbiegnuv si k otcu;
Na strahotnu podigla ga vojsku,
Vierolomna! ženitbu razrieši!
A ja zato odoh s Herodijom,
U hram sveti pa se š njom oženih,
Ti proroče sveti! je l' da nećeš
Tú ženitbu moju, kano puk moj
U prokletstvo bacit?! — Ah evo je! —
Evo ide moja Herodija! —
Ti znáš volju, i čuo si prošnju
Kralja svoga: „Umiri ju dakle! . . .
(Dalje će sliedit).

lanu, baron Bianchi u Monci; osim toga imaju 3 lovačka batalijuna svoja skladišta u Lombardiji. — 1. sèrpnja krenuo se u St. Louis-u u Americi neki Vais u balonu u Evropu!

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 29 sèrpnja 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržavo.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	80.10
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	74.90
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	900.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	218.
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga društva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f. . . .	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		101.57
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		117.30
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 9777-2 66-IV (VI.—43) 3—1

Oglas natiečaja.

Za tri štipendije za višji brodarski tečaj kod c. k. tèrgovačke i brodarske akademije u Tèrstu, svaka po 210 fr. za dojduću školsku godinu 1859-60.

Ove tri štipendije, svaka po dviesto deset (210) forintih opredieljene su za pitomce višjega brodarskoga tečaja, koji se učiteljskom uredu hoće da posvete.

§. 1. Za stečenje ovih štipendijah višjega brodarskoga tiečaja sposobni su:

a) Oni mladići, koji su dvogodišnji ili godišnji tiečaj na javnoj kakvoj brodarskoj školi cesarevine svèršili s veoma dobrim uspiehom.

b) Mladići, koji nisu istina nijednog od gore imenovanih tiečajah svèršili, no stekli su na javnom kakvom učilištu monarhije točno matematično izobraženje i talijanskom jeziku tako su viešti, da mogu s uspiehom sliedit predavanja imajuća se dèržat u tom jeziku.

§. 2. Oni mladi ljudi, koji su samo dvogodišnji tiečaj slušali, mogu se samo u astronomično-nautično oddieljenje a koji su samo godišnji tiečaj svèršili, samo u oddieljenje za gradjenje ladjah na višjem brodarskom tiečaju primiti. Posliednji imaju se takodjer izkazati o svojoj vieštini u risanju i tiečajem kursa s dobrim uspiehom podvèrći izpitu o zemljopisnoj timunarskoj znanosti, koje poznavanje ne samo koristno već i potrebno će im biti kao možebitnim budućim učiteljima gradjenja ladjah za shodno podieljivanje nastave u večernjem kursu. (Regol. organico §. 40 e segu).

§. 3. Oni, koji nesvèršivši nikakova nautičnoga kursa, dobiju štipendiju na temelju svoga predhodnoga matematičnog izobrazovanja, dužni su, tiečajem višjega nautičnoga kursa s dobrim uspiehom položit izpit o zemljopisnoj timunarskoj znanosti, o elementima gradjenja ladjah, o znanosti manuvre i o pomorskom pravu.

Obseg njihova znanja u ovim strukama mora odgovarati onomu, koi se traži od učenikah dvogodišnjega kursa

§. 4 Rok natiecanja za te tri štipendije za godinu 1859-60 stegnut je peremtorno na šest nedieljah, od dana ovoga oglasa počemši Molbenice za podieljenje takovih štipendijah imaju se štilizirat na ministarstvo za bogoštovje i nastavu i kod direkcije onoga zavoda podnieti, na kojem je molitelj one nauke, koje ga sposobnim čine za ovo natiecanje, slušao.

Ova poslat će molbenicu sa svojim mnienjem na direkciju tèrgovačke i brodarske akademije u Tèrstu, koja će nastavit dalje uredovanje.

§. 5. Oni, koji kakvu štipendiju dobiju, imaju se prije nego ju počmu uživati, pismenim reversom obvezati, da će poslie dovèršenoga s dobrim uspiehom višjega nautičnoga kursa, još jednu godinu pod upravom profesorah ovoga kursa i obdèržavajući propise izdane za godinu osavèršavanja, izobrazivat se, a zatim, ako bi potrebno bilo, kroz šest godinah na javnoj kakvoj nautičnoj školi, uz berivo polag sisteme, dati uporavljivat a ako nebi izpunili ovu svoju dužnost, da će dèržavnoj blagajnici vratit svote iz nje povučene. Ovo vrieme od šest godinah počima se s dovèršenjem godine osavèršavanja.

§. 6. Kod mladolietnih potrebno je privoljenje roditeljah ili tutorah za taj revers.

Od c. k. primorskoga miestodèržtva.

U Tèrstu dne 16. sèrpnja 1859.

Br. 11203-2662. (VI.—42) 3—2

Razpis natiečaja.

U zagrebačkom konviktu izpražnjeno je sjedinjeno zakladno miesto utemeljeno od Vincenca Variačića godine 1797. i od Valentina Vrančića dne 9. rujna 1850.

Na isto imaju pravo mladići iz porodicah Vrančićeve i Variačićeve izmienice i to najprije po mužkoj a u pomanjkanju takovih po ženskoj lozi.

Budući da je posliednji pitomac bio iz porodice Vrančićeve, zato će se sada osobit obzir uzeti na molitelje iz obitelji Variačićeve.

Molbenice štilizirane na c. k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu imaju se kèrstnim pismom, liekarskim sviedočanstvima o ciepanju kozicah pretèrpljenom s uspiehom, i o nestašici svake kroničke tielesne boli, školskim sviedočanstvima za iztekavša posliednja školska polugodišta, izkazom o proizhodu iz jedne od imenovane dvie porodice obložit i najdulje do 10 rujna t. g. podnieti kod školskoga ravnateljstva onoga učilišta, gdie dotični mladić polazi školu.

No za primanje u zagrebački konvikt uobće potrebno je, da je dotični mladić barem učenik 1. gimnazijalnoga razreda i da nije 12. godine svoga života prebacio.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva

Zagreb dne 23 sèrpnja 1859.

Br. 7322 1859. (DS.—50) 3—2

Oglas dražbe.

Za grejanje uredskih prostorijah c k županijske oblasti u Zagrebu i njenih pomoćnih uredovah za zimu $185^{9}/_{60}$ potrebno je $30^{2}/_{4}$ hvata bukovih dèrvah; pribava kojih se osigurava putem pismenih ponudah.

Bukova dèrva moraju biti zdrava, suva, ne prestara, svaki komad 36 palacah dugačak, složena na hvate i unutar 14 danah od prihvata ponude imajućega se prijavit ponuditelju dostavljena u prostorije u Zagrbu, koje će mu se naznačit.

Oni, koji želo poduzeti taj posao, pozivlju se timo, da svoje valjano sastavljene i vadiumom od 30 fr obskèrbljene ponude, u kojima imaju se naročito obvezati, da će dèržati gorenaznačene uviete kod ovoga ureda podnesu do 2 . kolovoza 1859. godine.

U Zagrebu dne 25. sèrpnja 1859.

C. k. županijski predstojnik

Bunjevac.

Br. 2835 (Zp.—30) 3—3

Oglas.

Povodom, što su se opet otvorile parobrodarske sveze medju Tèrstom, Riekom i Dalmacijom, ukinut će se opet od 19. sèrpnja t. g. počemši podignute početkom rata mallepošte medju Zagrebom i Zadrom, mallepošte medju Riekom, Žutom Lokvom na prugi do Senja i nastupit će uobće na putu zagrebačko-zadarskom i influiranim tiečajima riečko-žutalokvačkom i svetoročko-kninskim one spoje opet u život, kao što su obstojale prije, nego što su započela neprijateljstva.

No prijašnja kupé'ska vožnja zagrebačko-gospićka preobrazit će se u mallepoštu s primanjem stegnutim na tri osobe i odilazit će iz Zagreba u buduće u nedielju u 10. uri u večer a odmah iz Karlovca u 8. uri, prispievat će pako u Gospić u utorak u 9 satih 30 minutah u jutro. Vraćat će se iz Gospića svake sriede u 9 satih 45 minutah u jutro a dolazit će u Zagreb u četvèrtak u 9 satih u večer.

S ovom mallepoštom skopčat će se jezdiočka pošta riečko-žutalokvačka protegnujem jezdiočke pošte riečko-senjske do Žute Lokve i tako će medju uredovima puta riečko-senjskog i uredovima od Žute Lokve do Gospića ići neposredno listovna pošta 5 putah u nedielju.

U Zagrebu dne 19. sèrpnja 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo.

Klempay.

Br. 373 (Dp. 81) 3—3

Razpis natiečaja.

Radi popunjenja učiteljske službe ujedno organiste na Visokom, u zelinskom kotaru, varaždinske županije, — s kojom su nuz bezplatni stan skopčane sliedeće pristojbe: 191 fr u gotovom novcu, 8 mierovah smiesi, 46½ vedarah vina, i 12 hvatih gorivih dèrvah za vlastitu i za školsku potrebu, — što sve imade dotična obćina o svom trošku učitelju dostaviti — zatim uživanje vèrta od ¼ jutra, oranice od 1. jutra, i po prilici uživanje vocnjaka, — proglasuje se timp natiečaj.

Koji žele to miesto zadobiti, neka svoje na školsku obćinu upravljene, dokaznicami o dobi, sposobnosti, pomnji i vremenu dosadanjega svoga službovanja providjene, te vlastoručno pisane molbenice do posliednjega kolovoza t. g. predadu kotarskomu školskomu nadzorniku i župniku u Remetincu, g. Josipu Mikcu.

Br. 379.

Kod trivialne učione u sv. Gjurgju kod Ludbrega izpražnjeno je miesto učitelja ujedno organiste, — s kojim skopčana pristojba sastoji — nuz bezplatni stan i uživanje vèrta, — u sliedećim:

a) nepokretna dobra

Oranica od 4 jutra 776 □ hvatih;
livada od 2 „ 163 □ „
pašovina 100 □ hvatih;

b) gotovog novca

u ime platje 315 fr. austr. vr.
odšteta za dèrva 31 fr. 50 kr.
stolarni dohodci 9 fr. 45 kr.
paušal za školske potrebe 15 fr. 75 kr.

Koji žele tu službu zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, na dotičnu obćinu upravljene, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjemu svomu službovanju providjene molbenice do konca kolovoza t. g. predadu u ruke školskoga kotarskoga nadzornika i župnika u Rasinji, g. Pavla Draganca. U Zagrebu dne 8. sèrpnja 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga ordinariata.

Br. 372 (Dp.—80) 3—3

Razpis natiečaja.

Miesto učitelja ujedno organiste u erpenjskoj i tuheljskoj župi u varaždinskoj, zatim u Maria-Gorici u zagrebačkoj županiji, imadu se koncem školske tekuće godine popuniti.

Pristojbe skopčane su sliedeće: Sa službom učitelja i orgariste u Erpenju, osim bezplatnog stana 315 fr. a. v. u ime godišnje platje, i 4 hvata gorivih dèrvah; u

Tuhlju, osim bezplatnog stana, uživanje vèrta, u ime platje 315 for. a. vr. i miesto dèrvah 50 for. 40 kr. a. vr. u gotovom novcu; u

Maria-Gorici, nuz bezplatni stan i uživanje vèrta, 318 fr. a. vr. godišnje platje, zatim 31 fr. 50 kr. a. vr. namiesto dèrvih.

Koji žele koje miesto od ovih službah steći, neka svoje na školsku obćinu upravljene, te dokaznicami o dobi, sposobnosti, i dosadanjem svom službovanju providjene, vlastoručno pisane molbenice do konca mieseca kolovoza t. g. predadu u ruke školskog kotarskog nadzornika, župnika u Maria-Gorici gosp. Tome Gajdeka. U Zagrebu dne 8. sèrpnja 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga ordinariata.

Br. 1815 (Fin.—20) 3—2

Oglas dražbe.

Od strane podpisanog ureda obdèržavat će se za dalje izarendiranje sliedećih komorskoj-gospoštini spadajućih pravah i zemljištah dne 29 kolovoza t. g u navadnih uredovnih urah pred i poslie podne u ovdašnjoj pisarnici očita dražba uz priuzdèržanje visoke potvèrde, na 3 godine, i t. od 1. studenoga 1859 do posliednjega listopada 1862.

Obilježenje stvarih imajućih se iznajmiti	fiškalna ciena u austr. vr. for.	kr.	odmierena kapara for.	kr.	Opazka
Košenica veliko bèrdo u Mèrkopolju	29	84	2	98	
isto nad poljanom u Tuku kod Mèrkopolja	26	46	2	65	
pravo ribarije u Fužini i Lokvah	11	55	1	16	
isto u Vèrbovskom i u Moravicah	5	80	1	58	
Štala u Kastelu kameralskom u Kraljevici	4	73	1	47	
pravo pobiranja gube u fužinskim, hreljinskim i bakarskim šumama	106	4	10	60	
pravo točiti vino i rakiju u obćini Liču	262	50	26	25	Opažuje se da će se pravo pivotočja posebice od onog vina i rakije točja izarendirati.
isto u Benkovcu i u Bèrdu	71	40	7	14	
„ „ Praputniku i Meji	184	55	18	46	
„ „ Podbèrdu i Zlobinu	136	50	13	65	
„ „ Mèrkopolju	582	93	58	29	
„ „ Lokvah	911	40	91	14	
„ „ Haidinah, Kamenskom i Jablanu	157	50	15	75	
„ „ Ravnoj gori skupa sa Bertijom	562	80	56	26	
„ „ Starom Lazu	106	58	10	66	

Svaki, koi takove najmit želio bude imati, će kaparu 10% položiti, ostali uvieti koji temelj dražbe sačinjavaju, mogu se po svakomu prije dražbe u običnih službenih urah kod c. k. šumskog i dohodarstvenog ureda Fužine viditi i bit će kod dražbe pročitani.

Uz ponude ustmene primat će se i pismene po propisu sastavljene i pripadajuću kaparu sadèržajuće (offerte) i to samo do početka dražbe kod podpisanog ureda.

C. kr. šumskih i dèržavnih dobarah ured.

Fužine dne 11. sèrpnja 1859.

Br. 2934. (PZ.—31) 3—2

Oglas.

Sa 25. sèrpnja t. g. počimaju ići opet jutarnji podvozi obustavljeni od 4. sèrpnja na južnoj željeznici medju Bečom i Tèrstom i opet će od imenovanoga dana počemši u život stupit obustavljena 2. mallepošta medju Zagrebom i Zidanim Mostom.

Ujedno vraćaju se opet u svoj pèrvašnji tečajni red mallepošte na putu iz Zagreba u Poličane kao i na Zidani Most i uslied toga bit će hod ovih mallepoštah od 25. sèrpnja počemši opet sliedeći:

Od Zagreba na Zidani Most svaki dan u 10. uri u jutro i u 9. uri u večer.

Iz Zagreba u Poličane svaki dan u 1. uri u podne.

Od Zidanoga Mosta u Zagreb svaki dan u 3 sata u jutro i u 3 sata u podne.

Od Poličanah u Zagreb u 10 satih 15 minatah u večer.

U Zagrebu dne 24. sèrpnja 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

Klempay s. r.

Br. 6949 (Fin.—17) 3—3

Oglas dražbe.

Dne 11. kolovoza pred podne preduzet će se javna prodaja dèržavne kuće br. 46 u Senju na jedan kat sagradjene iz čvèrsta gradiva, gdie je prije stanovao solar.

Fiškalna ciena ustanovljena je sa 3266 fr. 30 kr

Kupit ju želeći pozivlju se time, da rečenoga dana u Senj dodju glavom ili da pismene, propisanim formalitetima i 5% vadiumom obskèrbljene ponude pošlju prije početka ustmene dražbe.

Ostali dražbeni uvieti mogu se vidit kod ovoga financijalnoga kotarskoga ravnateljstva i kod c. k. dohodarskoga glavnoga ureda u Senju.

C. k. financijalno kotarsko ravnateljstvo

U Rieci dne 5. sèrpnja 1859.

Br.410 (DP.—86) 3—2

Natiečaj.

Da se popuni prazno miesto pučkoga učitelja i orguljaša u Knjegincu, u županiji i kotaru Varaždinskom, s kojim skopčani dohodci osim bezplatnoga stana, malenoga vèrta i 12 hvatih dèrvah, kojimi će treba i učionu ložiti, iznose 315 stot. s drugimi štolarskimi pripadci, — razpisuje se ovime natiečaj

Koji žele istu službu zadobiti, neka svoje molbenice vlastoručno pisane i na dotičnu obćinu upravljene, priloživši im potrebite dokaznice o starosti, ćudorednosti, sposobnosti i dosadanjem službovanju do 30. kolovoza t. g. dostave Blažu Šveliću namiestnom podarcidjakonu i župniku u Biškupcih.

U Zagrebu dne 22. sèrpnja 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Br. 709-pr. (Izv—104) 3—3

Oglas natiečaja.

Uslied naloga visoke c. k zemaljske komisije za osobna odnošenja od 6. t. m br. 618 razpisuje se time natiečaj za popunjenje izpražnjene aktuarske službe kod c. k. miešovitoga kotarskoga ureda ludbrežkoga s godišnjom platom od 420 fr. austr. vrednote.

Natiecatelji za ovu službu imaju svoje valjano obložene molbenice propisanim službenim putem za tri nedielje danah od dana trećega uvèrštenja ovoga izroka u službenom listu Narodnih Novinah podnieti podpisanoj županijskoj oblasti varaždinskoj.

U Varaždinu dne 13 sèrpnja 1859.

C k. županijski predstojnik

Simunčić.

Br. 697 pr. (Izv.—105) 3—3

Oglas natiečaja.

Uslied razpisa visoke c. k. zemaljske komisije za osobna odnošenja u Zagrebu od 4. sèrpnja t. g. br. 575-P. L. C. izpražnjenja je kod c. k. kotarskoga ureda u Prelogu služba aktuara kotarskoga ureda s platom od 420 for. a. vr. i pravom postupovnoga promicanja na višje plaćevne stupnje.

Natiecatelji za ovu službu imaju svoje valjano obložene molbenice propisanim službenim putem unutar 3 nedielje danah od dana 3. uvèrštenja ovog izroka u službenom listu zagrebačkih Novinah računajući podnieti podpisanoj županijskoj oblasti

C. k. županijska oblast varaždinska.

U Varaždinu dne 13. sèrpnja 1859.

C. k. županijski predstojnik.

Br. 9559 (Fin.—19) 3—2

Oglas dražbe.

Kod c. k. financijalnoga kotarskoga ravnateljstva u Rieci biti će dne 16. kolovoza 1859 u 10 satih pred podne javna dražba zbog prilagodjenja dvorca u Ravnoj Gori za lugarske svèrhe na temelju fiškalne ciene od 5225 for. 86 kr. a vr. i izvedenje ovih radnjah predat će se onomu, koj uztraži najmanje.

Do napomenutoga časa mogu se podnieti i pismene ponude kod ovoga ureda.

Uvieti dražbe oni su, koji su kod sličnih povodah obćenito običajni i mogu se uz ostale dražbene temelje vidit kod financijalnoga kotarskoga ravnateljstva.

C. k. financijalno kotarsko ravnateljstvo.

U Rieci dne 16. sèrpnja 1859.

Dojak s. r.

(Dp.—83) 3—3

Koncem tekuće školske godine popunit će se opet niekoliko pitomskih miestah u nadbiskupskih sirotištih u Zagrebu i u Požegi; u koju svèrhu imaju se molbenice sa kèrstnim listom, liečničkom sviedočbom o dobrom zdravju, kao i sa školskimi sviedočbami u nadbiskupskoj pisarni predati najdulje do 20 kolovoza t. g.

Osobiti obzir uzeti će se ponajprije za mladiće, koji uz dobar napreadk u naucih i dèržanju imadu volju i zvanje za duhovničtvom.

U zagrebačko sirotište primat će se mladići za 5. i 6 a u požežko za 3. i 4. gimnazialni razred; i samo u onom slučaju, kad nebi za to prikladnih bilo mladićah iz višjih razredah, moći će se obzir uzeti i na mladiće iz nižjih gymnazijalnih razredah.

U Zagrebu dne 20. sèrpnja 1859.

Od nadbiskupskoga ordinariata.

Nr. 7370 (Fin.—21) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Von der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion zu Essek wird in Folge hohen Finanz-Landes-Direktions-Erlasses vom 20. Mai 1859 Z. 4339 hiemit zur öffentlichen Kenntniss gebracht, dass auf der Studienfonds-Herrschaft Kutjevo nächst Požega

64 n. ö Eimer rothe Allodialweine vom Jaahre 1857,
30 „ „ „ Bergrechtweine vom Jahre 1858, und
20 „ „ „ Weinhefen im Wege der öffentlichen

Versteigerung, welche am 10. August 1359 in den üblichen Vormittagsstunden in der Kanzlei des k. k. Forst- und Domänenamtes zu Kutjevo abgehalten und nach Umständen auch an den nachfolgenden Tagen fortgesetzt werden wird, im Ganzen oder auch parthienweise gegen sogleiche Barzahlung dem Meistbiethendnn verkauft, und die Ausrufspreise u. z. für die rothen Allodialweine auf 4 fl. 20 kr. für Bergrechtweine auf 2 fl. 10 kr. und für die Weinhefe auf 42 kr. ö W. pr. n. ö. Eimer festgesetzt werden. Lizitationslustige haben sich mit einem 5% Vadium zu versehen, und können die Versteigerungsbedingungen sowohl bei der gefertigten Bezirks-Direktion als auch beim vorgedachten Domänenamte einsehen.

Auch schriftliche Anbote werden angenommen, wenn diese längstens bis 8. August 1859 8 Uhr Morgens beim Vorstande des Domänenamtes einlangen, und mit dem 5% Vadium oder der Quittung einer ärarischen Kasse über dasselbe versehen sind.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion

Essek, am 21. Juni 1859.

OGLASNIK.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 1. KOLOVOZA

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., daljo pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Naredbom vis. ministarstva dobivat će odsele ne samo učitelji i ravnatelji, nego i školski savietnici, koji su bili prije služili na gimnazijama, po 30godišnjem službovanju podpunu mirovinu.

— Pod Lošinjem ostale su jošte jedno dvie ladje, da čekaju na ono dvie ili tri sto boliestnikah, koji su tamo ostali u bolnici.

— U ugovoru sklopljenom u Vilafranki nalazi se, vele, i ustanova, kojom se za stare penzionare prijašnjega francuzkoga carstva u Lombardiji, koji nisu od 1821. godine ništa dobivali, odredjuje nieka naknada.

— Nj. visost veliki nadvojvoda toskanski odputovao je dne 29. t. m. iz Praga u Draždjane.

U Požegi 23. sèrpnja. (Iz prijateljskoga pisma.) Novinah kod nas nije nikakovih dobrih. Od četiri nedielje paklena vrućina vlada; tako je 20. o. m. bila vrućina već 42 stupnja po R. Ako na skoro nebude kiše, sve će izgoriti; kukuraza neće biti ni za liek, a po vèrtih sve će propasti. — Dne 17. o. m. u podne izgorilo je 2 sata odavde udaljeno niemačko selo Poreč od 37 kućah, od kojih je ostalo samo 11. — Kod te nesreće izgorilo je sve već sveženo bivše sieno i pšenice 10.000 mierovah. Neračunajuć pokućstva, od kojega ljudi ni komadića spasiti nemogoše, budući je vatra tako nagla i žestoka bila, da je za pol sata sve u pepeo obraćeno bilo, iznosi gubitak 65.300 for. sr. Ljudi su u pravom smislu prosjaci postali, jer im nepreostade ni jednog lonca, ni jedne mèrve brašna, ni jednog zalogaja mesa, ni jednog vanjkuša, ni jedne košulje osim što na sebi imadoše. Jedan diečak od 16 i jedno diete od 4 godine poginuše kod tog požara. — Posve slična nesreća bila je mieseca svibnja i u Kutjevu. Tu je vatra izišla noću i sedam kućah sa 40 pripadajućih sgradah postade plienom razjarenoga življa. Od spasenja hrane i drugih stvarih nije bilo ni govora, jedva da su se ljudi sami spasili; ista marva većinom im je pogorela. — To su Vam naše žalostne novine.

U Požegi dne 26. sèrpnja. (Iz prijateljskog pisma.) I nas Požežane ucvilio je Bog. Iza četirtjedne paklene žestine postiže nas jučer na Jakovljevo nesreća, kojoj u Požegi pametara nije. Oko tri sata po podne ukažu se od jugozapada oblaci, kakove riedko da je tko dosad vidio, tamnozeleni sa tamnosivim obrubom. Groza nas je popela, čim smo opazili bili te zlokobne oblake, od kojih ništa dobra neslutismo. Al nebijaše tu ni vremena dugo šta slutiti, jer za niekoliko časovah bijasmo kano obviti u mrak i tminu i suvi suvcati led, krupan kao kartačno zèrnje, stade ne padati nego sipati iz mračnoga neba takovom silom i žestinom, kano da se je zakleo sve uništiti i utamaniti. Nebijaše tu ni sievanja ni gèrmljevine, kao obično kod takovih nezgodah, ne, nego samo mrak, led i vietar; a za koi čas zabieli se i gorica i dolina, kano u sried ljute zime. Pa punih četèrdeset minutah trajaše ta užasna lupnja, a zatim jedno pet minutah žestoka kiša, oko četiri sata najliepša opet vedrina i predjašnja žestina sunca. Da Vam je sada, prijatelju dragi, bilo vidieti našu tugu i žalost, sèrce bi Vam zaplakalo u grudih. — Ta se žalost neda opisati, to se neda vierovati, koi to zlo sam vidio nije. Do koljenah bijaše sve ledom pokriveno, a miestimice i pó hvata, da po hvat visoko, gdie ga je bujica naniela. Kvar i šteta ta je neizkazana; sav naš trud, sva naša nada uništena je i utamanjena. Al ne dvojinom ili trećinom, nego do posliednje kapi, do posliednjeg zèrna, do posliednje travke sve je upropašteno. Naši vinogradi, naša dika, naša hrana — sad su naša žalost; njihovom krasnom rodu nestalo je posve traga. Nije tu govora, da berbe neće biti, nego nije tu ni jednog grozda ostalo. Od 30.000 akovah vina, kojim smo se nadali, neće biti ni 30 akovah. Skoro je to nevierojatno, al je to živa istina, kao sunce na nebu. Da dukat za jedan čitav vinov list plaćate, nebi ga našli u 2000 naših vinogradah. Nu ne samo to, nego veliki je dio takodjer utamanjen, da ništa nije ostalo, nego samo golo panje. Al nije čudo, kad takove strahote 80godišnji starci nigda doživili nisu. — A naša polja, naši vèrtovi i i to nas isto tako u cèrno zavi. Žito još podosta nepoževeno u zemlju je sabiveno, zob do posliednjega zèrna utamanjena, kukuruzu ni traga ni glasa, zelja i drugog povèrtlja ni za liek; jednom riečju, osim što je u cèrnoj zemlji drugo sve, al sve sbrijano i uništeno je. — Nu sve to još ništa nebi bilo, da je ta nesreća samo nas Požežane stigla, al je tako utamanjeno skoro cielo požežko polje, i ta salauka otišla je i u osiečku varmedju prieko Našicah k Osieku. Ali kolika je tamo šteta počinjena, još neznamo.— Mogao bi vam još sijaset pisat od te naše nužde i nevolje — al vrieme mi je kratko, kamo sreće da i ovoliko nisam pisati morao. Nu toliko u hitnji obznanit Vam ipak nisam propustit mogao.

Taljianska.

— Miglietti, novi ministar pravosudja, na glasu je u turinskim pisarnicama i mnogogodišnji zastupnik u Komori. Ministar za javne radnje, markez Monticelli mlad je genovežki plemić, koi je bèrzo stekao ime u Komori kao dobar govornik, bistra glava i znamenita radna sila. Novi minister financijah Oytana nije politik od zanata, no nasuprot viešt činovnik. S Početka odvietnik, zatim glavni ravnatelj dèržavne blagajnice a najposlie ujedno glavni tajnik ministarstva financijah, prošo je kroz dobru školu i on je pod ministrom financijah Lanzom bio pravi načelnik toga za Piemont isto tako težkoga kao važnoga odsieka. Za glavnoga tajnika kod ministarstva unutarnjih poslovah naimenovao je Ratazzi svoga prijatelja, deputirca Capriola.

— U audienciji, koju je Napoleon u kraljevskoj palači u Turinu dao bivšem ministru Cavouru, naglasio je osobito oštro njegovu svezu s Garibaldom.

— Iz Milana pišu „Nat. Ztgu“: Talijani nadaju se, da će jošte postići svoju svèrhu, osobito ako bi Francuzka još inače zabavljena bila i nebi se usudila neprijateljski postupat proti stvari, koju je do sada branila. U svim znatnim gradovima gornje i srednje Italije sakupljaju se protestacije proti miru od Vilafranke i pozivlje Piemont, da nastavi započetu borbu.

— Gibanje u talijanskim vojvodinama proti povratku njihovih zakonitih knezovah traje neprestano. Odasvanje piemonteskih komisarah, koje javljaju iz Turina, nije nego puka formalnost, koja neće preprečit dalji razvitak u tiečaju nalazećih se demonštracijah na korist sjedinjenja ovih zemaljah. Službene Modenske Novine obnarodaju mnogobrojne adrese, u kojima podpisani iznova potvèrdjuju svoju privèrženost prema Piemontu. Ujedno poslala je privremena vlada modenska viteza Giuseppe Malmusi-a, advokata Luigi Carbonieri-a i markeza Camilo Fontanelli-a dvorovima turinskom, parižkom i londonskom, da tamo izraze želju modenskoga pučanstva za svoje sjedinjenje s Piemontom. Što se Parme tiče, tamo se već čine priprave za podpuno sdruženje ove zemlje s Piemontom. Već su sudbene oblasti položile prisegu kralju Viktoru Emanuelu. Gibanje u papinskim dèržavama traje neprestano. Sveza medju Riminom i Pezarom bila je prekinuta. U pèrvom gradu stajalo je 8000 momakah dobrovoljacah, da vojsku, koju bi papinska vlada proti njima poslala, dočekaju. Posliednja zaiskala je, vele, od kralja napuljskoga 2000 momakah pomoćne vojske, da pobije ustanak u Romanji.

— Kažu da se je Garibaldi za cielo odvažio ostavit Talijansku i otići u Ameriku, da se nikada nevrati.

— List „Terre promise“ koi izdaje u Ninei Alfons Karr dobio je zbog jednoga članka o narodnosti nicardskoj opomenu.

— Polag jedne depeše iz Firence uputio se je profesor Mateucci dne 25. t. m. u Turin a zatim ići će u Paris s misijom, koju mu je toskanska vlada naložila.

— Jedan pokus na korist velikoga vojvode Leopolda sbio se dne 20. kod Montekatina u Valnievolu. Ovaj pokus nije pošao za rukom i uapšeni su njegovi poticatelji, bivši velikovojvodski minister Giulio Martini i kavalier Sermogli. U Livornu bila je takodjer demonštracija u radikalnom smislu, nu vlada ju je nadjačala i jedan od glavah radikalacah bio je uapšen.

Parma. Piemonteski gubernator zahvalio je obćini za adresu, u kojoj zahtieva sdruženje s Piemontom; on joj je kazao, da ona s ovom adresom zahtieva, da ponovi ugovor od godine 1848., da će ju njegov ratoborni kralj primiti sèrdačno, i da je sjedinjenje parmezanskih provincijah činjenica, u obziru koje nemože se više sumnjati. Nagovara ju da ostane nepomična u svom uzdanju u suverenitet naroda, te veli, da je isti jedini vlastni izvor svietske sile!

— Markez Pallavicini ide u Paris da preda vlastoručno pismo vojvodinje parmanske na Luis Napoleona. (On je već prispeo onamo.)

Modena. Piemonteski komisar, stojeći na čelu sadanje uprave, dao je dopuštenje za mobiliziranje narodne straže. Usljed toga bila je ista odmah pozvana, da odaslane sborove stavi za obranu zemlje, izvan toga podić će se slobodnjački sborovi. U samo Modeni bile su koncentracije vojske.

Iz Rima, 19. serpnja, javljaju: Car Napoleon saobćio je svetom otcu četiri članka, koji imaju služiti za temelj sastavljanju talijanskoga saveza sa cèrkvenu dèržavu i njesinu glavu. Forma toga saobćenja nije medjutim ni najmanje kategorična već mnogo više forma želje. Ove točke su sliedeće: Počastno predsiedničtvo, amnestija, povratak statuta (ustava) od godine 1848., no s modifikacijama i sekularizacija zemaljske vlade. Svećenstvo nenalazi naravno nikakova jemstva za bolja vremena u izvedenju ovoga programa; no ipak će se morati pokorit sili zapoviedajućih okolnostih. Nasuprot su razboriti svietovnjaci time zadovoljni. U Romanji napadaju medjutim neprestano na sklopljeni mir i nastavljaju svoj očiti odpor proti papinskoj vladi. Pri tom nemanjkaju ni silovita diela proti svećenstvu, osobito proti namastirima. U Ferari opljačkali su onomadne jezuitski samostan i uapsili su više otacah, jerbo su pod sumnjom, da nisu podpunoma predali novce i stvari od vrednosti. Iz Rima oterali su do 6000 osobah u njihov zavičaj, jerbo nisu u redu bile njihove

boravnice. S druge strane izposlovao je francuzki upliv, da nije prekjučer uapšeno bilo 275 mladićah, koji su podpisali očitovanje za rat nezavisnosti.

— Iz Ferare čuje se, da su se seljaci podigli na korist papinske vlade. Jedna četa seljakah, vodjena po jednom svećeniku, došla je pod Fosalto, no raztierala ju je vojska privremene vlade. Mnogi ustaše bili su ubijeni i ranjeni, a sám svećenik sa tridesetak svojih ljudih bio je uhvaćen.

Turin 27. sèrpnja. „Gazzetta Piemontese" obnaroduje okružnicu ministra unutarnjih poslovah na gubernatore, sliedećega bitnoga sadèržaja: Sastavljenje novoga kabineta nije prouzročilo nikakovih važnijih promienah u značaju sardinske politike. Novi ministar unutarnjih poslovah podupirat će i odsele i to još u obsežnijoj mieri razvitak velikih načelah, koja sačinjavaju temelj naše dèržave. Ministar sabtieva nadalje pomoć svojih podčinjenikah, da uplašena sèrca umire, da učvèrste vieru u pravo i slobodu i da pridružene pokrajine priprave za slobodne uredbe. Napokon obećaje reforme občinskih i pokrajinskih uredabah.

Francuzka.

— Obično dobro ubaviešteni bečki dopisnik lista „Hamb. Börsenh." donosi o politici Francuzke proti Englezkoj sliedeća znamenita razkrivanja:

Polag svega što leži pred nama, i što se zatim jošte o povodu i iznenadnom utisku zaključka mira od Vilefranke iz pouzdanih izvorah doznaje, nije podvèrženo šumnji, da je Englezka zvana u planovima budućnosti carevoj igrati osobitu ulogu, i potrebna će biti veća oštroumnost i diplomatična mudrost od strane britanskih dèržavnikah, nego koju su isti dosada pokazali, ako hoće da utaište u St. Cloudu temeljito proučavanje englezkoga pitanja. Posliednje, to se čini da je po svoj prilici već zaključeno, moglo bi kod Luis Napoleona imati prednost, da bude prije riešeno nego li niemačko pitanje, budući da se nada, da mu neće pri tom pačit, ni priečit nijedna evropska velika sila. Englezka ima pravo što sada jadikuje i nariče, jer njezino poniženje i oborenje zaključena je stvar. Ne, kao da Louis Napoleon želi osvojit Irsku, to mu nije ni kraj pameti; no mir u Londonu pod pritiskom francuzkoga bajoneta diktovani mir imat će taj učinak, da će Englezka prestati, kod budućega uredjenja iztočnih razmierah smatrat svoju rieč za tako važnu kao drugih velikih silah. Englezko gospodstvo u sredozemnom moru već je sada stranom oboreno; za malo bit će sasvim uništeno. Istina slutili su u Londonu o stvarma, koje bi se jednom pojavit mogle, kad su sa svim tim, što je izrečena bila neutralnost i što tamo vlada očita mèrzost proti austrijanskom gospodstvu u Italiji, požurili na zagonetan način na vrat na nos armstrongskim topovima načičkati Gibraltar, Maltu i Kèrf.

Bojanja oživotvorit će se i britanska zastava izčeznut će isto tako s gole hridi od Malte, kao i s jonskih otokah, koji čeznu za sjedinjenjem s Gèrčkom. Nema tri dana, što je gospodin Damaskino, sin predsiednika jonskoga senata, ovamo prispeo, da na nalog jonskoga parlamenta otidje Louis Napoleonu, i raztumači mu bolni vapaj jonske pod englezkim jarmom stenjuće narodnosti. Što se u Egiptu uprav sada dogadja, za malo stupit će iza zastora na pozorište. Suezki kanali i Ferdinand Lesseps otvorene sa peralele, kojima je Francuzka započela obsadu i oslobodjenje Egipta. Englezka past će za kratko vrieme u Egiptu sa svim tim, što neprestano protestuje englezki glavni konsul Colguhoun u Aleksandriji, kopa g. Lesseps na svom kanalu dalje, i premda je nedavno na Saidpašu prispielo od samoga sultana pismo koje uslied englezkoga poticanja zapovieda, da se obustave odmah kanalske radnje, neuzima podkralj egipatski nikakova obzira na to i to iz straha pred prietećom Francuzkom.

Naposliedku budi jošte napomenuto, da su me obaviestili, da Francuzka namierava s Austrijom stupit u dogovaranje zbog ustupljenja, ako i vremenitog samo, jedne od dalmatinskih lukah.

Pariz, 25. sèrpnja. U planu talijanskoga saveza predložena je jedna talijanska zastava za sve dèržave. — Govori se opet o pomazanju cara po papi.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Kodanj 28. sèrpnja. Veliki knez Konstantin, dolazeći iz Petrograda, očekuje se sutra ovdie; isti će se po svoj prilici niekoliko danah ovdie baviti. „Faedrelandet" oprovèrgava viest o sastanku dèržavnoga sabora.

London 30. sèrpnja. U jučerašnjoj noćnoj sjednici doluje kuće odgovorio je lord Palmerston na interpelaciju Bentinkovu, da je još prerano pitati u obziru svedenja englezkih oružanjah. Svaka dèržava mora zadovoljavat potrebi svoje vlastite obrane. Horsman predlaže zajam za bèrže dovèršenje naredabah za obranu. Ratni ministar moli, da bi se čekalo na izviešće dotične komisije, ovieravajući, da će svakolika ratna flota skoro dobit redanih topovah. Napier, Pakington, Paget i Palmerston preporučuju obsežne naredbe za obranu, nepristavši na Horsmanov predlog; posliednji bio je sa 176 proti 70 glasovah zabačen.

Turin 24. sèrpnja. (N. Z.) Veoma je vierojatno da će prenos jednoga diela austrijanskoga dèržavnoga duga na Lombardiju biti glavni predmet razpravah u Curiku. U predhodnim uvietima od Vilefranke nije o tom ništa opredieljeno, dà to pitanje nije ni napomenuto.

Turin 27. sèrpnja. Uslied izviešća ministra unutarnjih poslovah izrazila se do sad uslied viećanja u Toskani u obziru s jedinjenja s Piemontom 141 občina uklopno Livorno i Firenca. Kod ovih viećanjah izjasnilo se 809 glasovah za sjedinjenje Toskane sa Sardinijom a 15 glasovah bilo je proti istoj. Ova glasovanja predstavljaju želje i koristi od 1.135,863 stanovnikah.

Pariz 26. sèrpnja. Glasovi o tom, da će car skoro putovat u London, nepotvèrdjuju se.

Uslied viestih iz Rima izjasnila se Nj. svetost da je pripravna uvest reformah.

Grof Valevski odputovao je danas, pošto je imao sastanak s grofom Persigny-em u St. Cloud.

Marsilja 27. Jedna englezka švadra sastojeća iz četiri linejska broda i jedne fregate odplovila je dne 17. t. m. iz Malte u Aleksandriju, druga isto tako jaka švadra odputovala je u Napulj.

Slavenske viesti.

O matici sèrbskoj piše „Sèrbski Dnevnik" sliedeća: Obećali smo u predposliednjem listu, da ćemo u idućim brojevima govoriti o matici sèrbskoj i o svemu onomu, što bi po našem uvierenju na predstojećoj glavnoj skupštini njezinoj preduzimati trebalo. Evo nas, gdie obećanje naše izpunjavati počimljemo.

Ako smo radi, da što sa uspieh i blagostanje matice predlažemo, moremo znati:

1. u kakvom se stanju matica nalazi? šta i kako radi?

2. u kakvom bi stanju trebalo da se nalazi? šta i kako bi trebalo da diela?

Kad ovo dvoje jedno s drugim sravnimo, onda dobivamo razliku izmedju oba stanja. Ova razlika daje nam mierilo za popravke i predloge.

U kakvom se stanju nalazi matica sèrbska, radi li šta i kako radi?

Na ovo ćemo pitanje najpouzdanije moći odgovoriti, kad se najprije obaziremo na postanak matice sèrbske, i na sve glavnije promiene, koje je ona od svoga postanka do danas izkusila.

Poznato je, kako je biedno bilo stanje onih sèrbskih naučenikah, koji su se na spisateljstvo oddavali, i kako su s velikom nategom sèrbske knjige na sviet izlazile.

Niekoliko sèrbskih rodoljubah složi se god. 1826. u Pešti i ustanovi jedno družtvo, koje će rukopisne knjige od spisateljah kupovati, svojim troškom na sviet izdavati, što manjom cienom prodavati, a siromašnijim mladićima i poklanjati, važnije knjige preštampavati, nagrade u novcu za riešenje pitanja opredieljivati, najposlie i novine izdavati. S ovim programom stupi ovo novo družtvo pod imenom „matice sèrbske" u život.

Odmah u početku živo je radila matica sèrbska. Svake je godine izdavala po četiri svezka Sèrbskoga Lietopisa i skoro svake godine još po koju drugu knjigu. Ali medjusobni razdori medju članovima njezinim i druge razne nezgode malo po malo dotle dovedu stvar, da matica kao družtvo godine 1835. zabranjena bude. Ovo je pèrva perioda matičina.

Pokojni Pavlović, ondašnji učrednik Sèrbskog Lietopisa, svojski se zauzme, da izradi dopuštenje za maticu. Godine 1836. izidje potvèrdjenje za maticu od cara Ferdinanda i matica poslie dvogodišnjega mèrtvila na novo započme god. 1837. dielovanje svoje.

Koliko je ovim Pavlovićevim trudom i naporom budućnost matice kao zakonitoga družtva obezbiedjena bila, toliko je s druge strane dobila matica pristupom novoga jednoga člana, čije je ime već odavna svud po sèrbstvu čuveno i slavno bilo. To je bio Sava Tekelija, novi predsiedatelj matice sèrbske. (Dalje sliedi.)

Izkaz.

Kod pèrve hèrvatske štedionice bio je koncem

mieseca lipnja t. g. primak	540,215 f. 96 k.
a mieseca sèrpnja	87,805 „ 42 „
Ukupno	628,021 „ 38 „
Usuprot pako bio je koncem lipnja 1859 izdatak	528,879 f. 2 kr.
a mieseca sèrpnja	84,569 „ 36 „
Ukupno	613,448 „ 38 „
Ostaje gotovine koncem sèrpnja 1859	14,573 „ — „

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 7007-7008. Sekt. III. Abth. 3. (DS.—51) 3—1

Oglas.

Uslied visoke zapoviedi, prodavat će se za gotove novce u Varaždinu na javnoj dražbi, svi za vojnu porabu nakupljeni, i za istu nepodpuno sposobni pronadjeni konji toli jahaći koli podvozni — isto tako i svi poslie razpuštenja lahkih konjaničkih i serežanskih divizijah ostavši konji. —

Prodaja konjah počima:

1. U Varaždinu 4. kolovoza t. g.
2. U glavnim miestima graničarskih pukovnijah, neposredno poslie obnarodovanja ovoga oglasa, i trajat će kod gjurgjevačke, križevačke, pèrve i druge banalske graničarske pukovnije, do 6. kolovoza, a kod sviuh ostalih do 8. kolovoza t. g. —
3. U Zagrebu pako počet će dražba 13. kolovoza t. godine; —
4. U Karlovcu i Osieku 15. kolovoza i sliedit će neprekidno u Varaždinu, Zagrebu, Osieku i Karlovcu, dok se prodaja rečenih konjah sasvim nesvèrši.

Što se time daje na občeuito znanje.

Od c. kr. zemaljskog zapovjedničtva vojske.

U Zagrebu dne 29. sèrpnja 1859.

Br. 406 (Dp.—88) 3—1

Natiečaj.

Na novoustrojenoj pučkoj učioni u Farkašiću, kotaru sisačkom, županiji zagrebačkoj ima se popuniti miesto učitelja i orguniste, s kojim je skopčana godišnja plaća 264 stot. $7\frac{1}{2}$ novč. zatim uživanje vèrta, četiri rali oranice, 15 hvatih dèrvah i bezplatni stan.

Prositelji neka svoje molbenice do posliednjega kolovoza t. g. dostave začastnom kanoniku, podarcidjakonu i župniku u Sisku, Franji Šloisnigu, podkriepivši ih s potrebitimi dokaznicami o starosti, ćudorednosti, sposobnosti i dosadanjem službovanju, a osim toga koji podpadaju pravomoćju krajišničke oblasti odpustnicom iz krajišničkoga saveza.

U Zagrebu dne 22. sèrpnja 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Br. 9559 (Fin.—19) 3—3

Oglas dražbe.

Kod c. k. financijalnoga kotarskoga ravnateljstva u Rieci biti će dne 16. kolovoza 1859 u 10 satih pred podne javna dražba zbog prilagodjenja dvorca u Ravnoj Gori za lugarske svèrhe na temelju fiskalne ciene od 5225 for. 86 kr. a vr. i izvedenje ovih radnjah predat će se onomu, koi uztraži najmanje.

Do napomenutoga časa mogu se podnieti i pismene ponude kod ovoga ureda.

Uvieti dražbe oni su, koji su kod sličnih povodah občenito običajni i mogu se uz ostale dražbene temelje vidit kod financijalnoga kotarskoga ravnateljstva.

C. k. financijalno kotarsko ravnateljstvo.

U Rieci dne 16. sèrpnja 1859.

Dojak s. r.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. [illegible] U ZAGREBU, U UTORAK DANA 2. KOLOVOZA 1859. Broj 174.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Za službene oglase oprodieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., daje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je najvišjom odlukom od 13. sèrpnja t. g. izvanredprofesora austrijanske poviestnice na c. k. pravnoj akademiji zagrebačkoj Matiju Mesića najmilostivije naimenovati za urednoga profesora ove učevne struke i kanoničkoga prava na istoj akademiji.

Osuda priekoga suda.

Adam P. 45 godinah, svinjar u Bocanjevcu, priznao je sasvim u skladu s iztragama, da je dne 29. t. m. iz sobe Augustina R. u Marjancu, po istome zbog nepristojnoga ponašanja iztieran i tim razljućen, svoju šprihom za zece i patke nabitu pušku s tim riečma „Sad nek dojde“ uzeo a kad je Augustin R. izišo iz kućne kapije, na njega iz daljine samo od 15 korakah puknuo, dobro znajući, da ga, ako ga dobro sgodi, ubiti može.

Uzliede na R., 24 na broju i to na prednjoj strani lieve mišice, na lievoj zadnjičkoj kosti i u tèrbuhu, priznane su bile od vieštakah svekolike kao težke a dvie kao smèrtonosne.

A. P., uviežban strielac, hoteo se je izpričat pijanstvom, tvèrdeći ipak da nije bio podpunoma pijan, no iztraživanja podpunoma su pokazala, da je istina nešto razdražen bio, no ništamanje da nema sumnje, da je podpunoma znao što radi.

Usljed toga bio je Adam P. zbog zločinstva pokušanog ubojstva polag §§. 1., 8. i 134. k. proglašen krivcem i zato polag §§. 284. i 410. k. p. osudjen na kazan smèrti.

Ova presuda bila je danas oglašena Adamu P. i u 3 sata poslie oglasa na njem posredstvom konopca izvèršena.

C. k. županijski kao prieki sud.

U Osieku dne 25. sèrpnja 1859.

Neuredòvni dio.

Austrijanska carevina.

Beč 23. sèrpnja. Niemačkim novinama „Kölnische Zeitung“ i hamburžkom listu „Reform“ zabranjen je ulazak u Austriju. — Lojdovi parobrodi, koji su kod Mletakah potopljeni, skorim će se izvaditi iz vode i misli se, da nisu mnogo stradali. — Zarobljeni sardinski i francuzki vojnici već su poslani u njihovu domovinu. — Bivši glavni konzul u Beogradu, savietnik kod poslanstva grof Gjorgjić, došao je u Beč. — Za ranjene u c. k. vojsci došli su prilozi i iz Palestine. Tamošnja niemačko-austrijansko-izrajelitska občina poslala je 3000 fr. u zlatu. — U Beču je više fabrikantah iskalo od vlade, da se zatvore mnoga stovarišta u Beču milanskih i lombardezkih fabrikah; kažu, da je Piemontezka tako već učinila sa stovarištima austrijanskih fabrikah u Lombardiji — Poznati vieštak u muziki Liszt napisao je knjigu o ciganskoj muziki u Ugarskoj: „Des Bohémies et de leur musique en Hongrie.“ — Budući da englezki kapitaliste neće da plaćaju obroka od zajma, to mora naša vlada druge financijalne operacije preduzeti, i govori se o predstojećem zajmu.

Dok se vojska umali, neće se vojnički togleći konji prodati, već će se zemljodielcima i zanatlijama dati pod tim uvietom, da u slučaju potrebe isto toliko konjah imaju dati carevini, koliko su primili.

Herodija,

drama u pet činah od *Silvija Pellika.*

Pohèrvatio Stiepan Horvat.

(Nadalje.)

Prizor drugi.

Herodija, Ana i prijašnji.

H. Dovedi mi kćerku mila Ano!
Tužan obraz ljubeće ju majke
I ona je dakle bježat stala!
Ah! svi me se jurve zasitiše
Isti oni, koje tako ljubim ...
Ir. Ženo! (ide prema njoj, i miže Ani i straži, da otidu.)
H. Što Irude! što ja tudje vidim?
Jao meni nije li to prorok? —
Ah! tebe sam videti željela
A čovječe! sada te se bojim ...
Bezbožnom me neprijatelj zove,
A ja neznam ima l' koja duša,
Bud' na zemlji il' na drugom svietu,
Koja više plače i uzdiše,
Sèrditoga da umiri boga?
Ah! uzdasi, nemir, plač i tuga,
K tomu skoro žèrtve nebrojene,
Štono sam ih sa Siona doli
Na žèrtvenik za mir bogu slala —
Sve je zahman — bog za oprost nezna: —
Koliko sam išla hodočastit
U grad sveti tamo u taj namjen:
Ali zahman — Bog za oprost nezna...
A čula sam, doušavali me,
Da ti jesi čovjek čudotvoran,
I da hèrle svi griešnici k tebi,
Gdje na bregu Jordanovu učiš,
Da tvoj nauk pazljivo slušaju,
I mirnom se sviesti da vraćaju.
Već oddavno željah te vidjeti,
Već oddavno nauk tvoj slušati.
A kad se je buna porodila
I kralj tim se vidio primoran,
Da se puku od očijuh uzme:
Opomenuh ja Iruda pèrva,
Toga svetca čuvaj se i pazi!
A jer danas kraljev dan je rodjen:
Odlučih te, ak' i ne s radosti
Ipak s nieke utiehe vidjeti.
Iv. Ja sam samo predteča onoga,
Koj će jednom ovaj sviet suditi;
Njega samo navieštat sam poslan, —
I kao god puk što opominjem,
Da si duše za dobe očisti:
Isto tako opominjem one,
Koji siede na priestolju liepu.
H. Što sam kriva, ja ti pravo neznam,
Kunem ti se, sjetit se nemogu!
Često putah mislim: ti si neman!
Pak si počnem tad pogrieške tražit,
I kak' velim: nejma da bi jedne!
Prije bi ih sve krepostmi zvala.
Ili jesam morda kó kraljica
O bokovih ljubeznoga kralja
Sliepa kano bez očijuh dèrvo,
Te nevidim što priestolju prieti?
Oplušica nejma naočalah!
Mislila sam ja u pogibelji:
Potomak si slavnih Makabejah,
Koje sništit zao sviet je htjeo,
Isti pače mog Iruda otac
Morao je prot' mom rodu stati,
Da i trag mu do čista izgladi: —
A svi jošte nekažnjeni živu
Zasiedujuć kćer Aristobula.
Tada maču dado zablještiti,
I maših se njime opetovno
Koleć svakog, gdje mi padnu ruka,
Te se kupah u kèrvi do glave,
Al drugčije, je l' se danas dade
Ma u kojoj vladati dèržavi?...
Vječna buna izpričat se može,
Što još čeka spasitelja svoga!
A tko nezna dobro mačem mahat,
Bèrzo će ga, vjeruj, prelomiti!
Iv. Gledj u prošast i spazit će odma,
Kako voli ona Herodija,
Da se žezlo kak' mu drago lomi,
Nego ona, da se kèrvlju maca.
H. Ja to? kako? kada? što to misliš?
Iv. Sjećaš li se jošte mladih danah
Nevinosti i kreposti tvoje?
Znaš li jošte, kak' je Aristobul, —
Taj veliki svećenik za onda —
Gledeć kako rodbina mu pada,
Samo jošte tješio se tobom,
Jer si bila dobra i pobožna,
Liepi plodak otčinske mu skèrbi?...
Vidjaše ti u sèrdcu pobožnost,
Kakova se samo vidjevala
Kod djedovah izrajelskog puka.
Ti si rasla u sjenci od hrama!
A što god si htjela i mislila,
U svem ti je Bog za pravac bio,
I pravedna odluka njegova.
A tajna ti bje u sèrdcu želja,
Da skroz volji žèrtvuješ se njegvoj,
Da usrećiš svetom tvôm ljubavi
Roditelje, braću i služinčad
I sve što je pokraj tebe bilo.
H. Sretni dani moje blaženosti!
Iv. Tada si se strahom prepadala,
Kad je koja laža jezičljiva
Znala reći: Za 'vo ili za 'no
Osveti se; osvete je vriedno!“
A kada si ob osveti kèrvnoj
I slikovnih kakvih činih čula
I kad su ti podle pobiednike
Kao vjerne domorodce zvali,
Koji tobož sve s ljubavi rade:
Planula si u pravednu sèrdjbu!
Svetost ti je samo krepost bila,
Koja i jest plemenita sama,
I drugomu koja prašta rado.
Dà istom si Irudovu otcu,
Po kojem si postala sirotak —
Ma po pèrvom oprostila plaču!
H. Ljubila sam porod okrutnikov.
Iv. A drugom te sinu dô za ženu!
Koliko ti vez taj suzah scèrpi?
Mal te nije tuga obhèrvala!
Nu kriepost je znalo sèrdce tvoje,
Pak si znala da si dužna sada
Žèrtvovat se i ostati vierna:
Vjerno služit mužu svom Filipu.
Svak ti se je čudom tad čudio,
Što si znala milo i umietno
Ti Filipa sa strastvena puta
Okrenuti k poštenu životu!
Svak je reko: „Eto čin dobrote; —
Čin pobožne to je Herodije!“

Turska.

Iz Bugarske se javlja za silne potope, koji su mnogo kvara počinili. Od silnih kišah stradalo je od vode Gabrovo, Sivlijevo, Tèrnovo i Kazanluk. U Sivlijevu je povriedjeno 500 kućah, a u Kazanluku se udavio jedan Turčin. I Pleven je voda potopila i prilično štete počinila. — U Jambolu zlo se vlada turski mudir. Da bi pokupio carski danak činio je zulume.

Velika Britanija i Irska.

— Uslied Heralda očekuju u Londonu velikoga kneza Konstantina tiečajem mieseca rujna.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Petrograd 29. sèrpnja. „Petrob. dnevnik“ kaže: Dnevnici, koji se oslanjaju na javna saobćivanja, tèrdili su, da su temelji posredovanja medju neutralnim silama prije nego je mir zaključen bio u Vilafranki, podpunoma ustanovljeni bili i da je poznanje ovih temeljah, koji su naposeb nadjeni bili većma uštèrbni, nego koje je Francuzka predložila, prisililo cara austrijanskoga, da prime posliednje.

Mi smo vlastni izjasniti, da nisu samo ustanovljeni bili nikakvi temelji posredovanja, koje je ležalo u plenu, nego da se nije o njimi ni radilo. Predhodni uvieti bili su medju ratujućimi silama podpisani prije nego što je konačno ustanovljeno bilo isto načelo posredovanja, koje je sačinjavalo stopram predmet pretresanja neutralnim silama.

— Narodna vlada b lonjezka proglasila je zakonik Napoleonov.

Razne viesti.

— Vezuv je opet počeo nemiran bivati. Širok potop lave opet kulja iz njega. Njen plameni tok poplavio je već mnoge liepe vinograde. U miesto da daju sladko groždje i ukusne smokve, vadit će se iz ovih vinogradah u buduće kamen za tarac.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 1. kolovoza 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	79.90
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	74.75
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazterelne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	898.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	214.30
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f. . . .	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		101.50
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		117.35
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini		5.54
„ podpuni cekini		
Krunaši		
Polukrunaši		

SLUŽBENI LIST.

Br. 9777-2366-IV. (VI.—43) 3—2

Oglas natiečaja.

Za tri štipendije za viši brodarski tečaj kod c. k. tèrgovačke i brodarske akademije u Tèrstu, svaka po 210 fr. za dojduću školsku godinu 1859-60.

Ove tri štipendije, svaka po dviesto deset (210) forintih opredieljene su za pitomce višjega brodarskoga tečaja, koji se učiteljskom uredu hoće da posvete.

§. 1. Za stečenje ovih štipendijah višjega brodarskoga tiečaja sposobni su:

a) Oni mladići, koji su dvogodišnji ili godišnji tiečaj na javnoj kakvoj brodarskoj školi cesarevine svèršili s veoma dobrim uspiehom.

b) Mladići, koji nisu istina nijednog od gore imenovanih tiečajah svèršili, no stekli su na javnom kakvom učilištu monarhije točno matematično izobraženje i talijanskom jeziku tako su viešti, da mogu s uspiehom sliedit predavanja imajuća se dèržat u tom jeziku.

§. 2. Oni mladi ljudi, koji su samo dvogodišnji tiečaj slušali, mogu se samo u astronomično-nautično oddieljenje a koji su samo godišnji tiečaj svèršili, samo u oddieljenje za gradjenje ladjah na višjem brodarskom tiečaju primiti. Posliednji imaju se takodjer izkazati o svojoj vieštini u risanju i tiečajem kursa s dobrim uspiehom podvèrći izpitu o zemljopisnoj timunarskoj znanosti, koje poznavanje ne samo koristno već i potrebno će im bili kao možebitnim budućim učiteljima gradjenja ladjah za shodno podieljivanje nastave u večernjem kursu. (Regol. organico §. 40 e segu).

§. 3. Oni, koji nesvèršivši nikakova nautičnoga kursa, dobiju štipendiju na temelju svoga predhodnoga matematičnog izobrazovanja, dužni su, tiečajem višjega nautičnoga kursa s dobrim uspiehom položit izpit o **zemljopisnoj timunarskoj znanosti, o elementima gradjenja ladjah, o znanosti manuvre i o pomorskom pravu.**

Obseg njihova znanja u ovim strukama mora odgovarati onomu, koi se traži od učenikah dvogodišnjega kursa

§. 4. Rok natiecanja za te tri štipendije za godinu 1859-60 stegnut je peremtorno na šest nedieljah, od dana ovoga oglasa počemši. Molbenice za podieljenje takovih štipendijah imaju se štilizirat na ministarstvo za bogoštovje i nastavu i kod direkcije onoga zavoda podnieti, na kojem je molitelj one nauke, koje ga sposobnim čine za ovo natiecanje, slušao.

Ova poslat će molbenicu sa svojim mnienjem na direkciju tèrgovačke i brodarske akademije u Tèrstu, koja će nastavit dalje uredovanje.

§. 5. Oni, koji kakvu štipendiju dobiju, imaju se prije nego ju počmu uživati, pismenim reversom obvezati, da će poslie dovèršenoga s dobrim uspiehom višjega nautičnoga kursa, još jednu godinu pod upravom profesorah ovoga kursa i obdèržavajući propise izdane za godinu osavèršavanja, izobrazivat se, a zatim, ako bi potrebno bilo, kroz šest godinah na javnoj kakvoj nautičnoj školi, uz berivo polag sisteme, dati uporavljivat a ako nebi izpunili ovu svoju dužnost, da će dèržavnoj blagajnici vratit svote iz nje povučene. Ovo vrieme od šest godinah počima se s dovèršenjem godine osavèršavanja.

§. 6. Kod mladolietnih potrebno je privoljenje roditeljah ili tutorah za taj revers.

Od c. k. primorskoga miestodèržtva.

U Tèrstu dne 16. sèrpnja 1859.

Br. 11203-2662. (VI—42) 3—3

Razpis natiečaja.

U zagrebačkom konviktu izpražnjeno je sjedinjeno zakladno miesto utemeljeno od Vincenca Variačića godine 1797. i od Valentina Vrančića dne 9. rujna 1850.

Na isto imaju pravo mladići iz porodicah Vrančićeve i Variačićeve izmienice i to najprije po mužkoj a u pomanjkanju takovih po ženskoj lozi.

Budući da je posliednji pitomac bio iz porodice Vrančićeve, zato će se sada osobit obzir uzeti na molitelje iz obitelji Variačićeve.

Molbenice štilizirane na c. k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu imaju se kèrstnim pismom, liekarskim sviedočanstvima o ciepanju kozicah pretèrpljenom s uspiehom, i o nestašici svake kroničke tielesne boli, školskim sviedočanstvima za iztekavša posliednja školska polugodišta, izkazom o proizhodu iz jedne od imenovane dvie porodice obložit i najdulje do 10 rujna t. g. podnieti kod školskoga ravnateljstva onoga učilišta, gdie dotični mladić polazi školu.

No za primanje u zagrebački konvikt uobće potrebno je, da je dotični mladić barem učenik 1. gimnazijalnoga razreda i da nije 12 godine svoga života prebacio.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva

Zagreb dne 23 sèrpnja 1859.

Br. 2968 (PZ.—32) 3—1

Oglas.

Sa 1. kolovoza t. g stupit će medju Zagrebom i Karlovcem u život malleposta, koja će svake nedielje dva puta ići i koja će u svezi već obstojećih Karlovca tičućih se mallepoštah zagrebačko-riečkih i zagrebačko-gospićkih 5 putah na nedielju pružati prigodu za odpremljanje pošiljakah od vriednosti i putnikah medju Zagrebom i Karlovcem

---

Nuzljubici, svojoj takmačici,
Biednoj tada nu poštenoj ženi,
Htjev joj sada osušiti suze,
Koje joj je carkom iztjerala. —
A hćaše joj za to osušiti,
Što je č a s t i, tom kumiru znala
Herodija p r a v o predstaviti.
H. Ustupiti? komu? komu veliš?
Nikad, nikad oj! proroče nikad! —
U tebi mi sva nada bijaše,
U molitvi tvojoj k ljutom bogu,
Koji ljubi tebe, mene mèrzi,
I mukami svakojakim muči.
Umirit ga hoću, umiriti:
Ma pokora kako težka bila,
Samo reci, ja ću svèršavati
Sve na svietu — sve ću izvèršiti,
Samo nemoj, da muža ostavim!
Iv. Svaka druga pokora nevalja.
Farizejska svaka je prevara,
Ako pravu pokornik ne čini.
H. A ta bit će?
Iv. Odslje poboljšat se
H. Ja?
Iv. Tú druge kako vidiš nejma!
Ti si griešno zasjela na prestol!
Svako zlo si na njem počinjala,
Kèrv si lila, koja te j' korila,
Priestolj ti je samo na sramotu;
Ostavi ga, odmah s njega stupi! —
H. Nikad! nikad! Ivane ušuti!
Iv. Rekoh. (odè) —

P r i z o r t r e ć i.
I r u d i H e r o d i j a.

H. Ah! Irude! kako strašno bjesniš!
Ir. Hoćemo l' mi kao prostačina,
Lude mašte strahom biti na sram?!
Tko su ovi, tko su, daj mi reci,
Koji sebe proroke nazivlju?
Zašto tako nje gospodin štiti?
Nismo li mi sada gospodari?
H. Što Irude! što si to pitao?
Zašto će ih gospodin braniti?
Branit će ih jerbo su pravedni.
O nesrećel a mi kakovi smo?
Ir. Umiri se.
H. Ne mogu se jadna!
(Dalje će sliedit).

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

— U Gradcu imao se 25. sèrpnja odkriti spomenik fml baronu Weldenu.

Beč. C. k. poštansko ravnateljstvo javlja da se od 30. sèrpnja počemši u Dubrovnik i Kotor i ostala južno ležeća primorska miesta opet primaju pošiljke za voznu poštu.

Pešta 22. sèrpnja. Velika štatua magjarskoga piesnika, Aleksandra Kišfaludo, koja će se namiestiti u Firedu na Blatnom jezeru, već je salivena. Do koi dan nadaju se u Budimu Nj. c. visosti g. nadvojvodi Albrehtu iz Beča.

U Subotici 20. sèrpnja. (S. D.) Jutros oko 7 satih dogodio se je kod nas grozni slučaj. Dieca se igraše kod niekoga kotca blizu slame, izkopaju jamu, navuku slame i loze, i jedno od njih podpali vatru u jami. U taj par dotèrči susiedsko dievojče od svojih 6 godinah, a u isti mah bukne slama plamenom i dievojče vrištajući u plamenu ostade. Na viku „vatra!“ sakupe se svi susiedi, gaseći vatru i braneći druge staje, da se požar dalje nerazprostre. — Izmedju drugih dotèrči k vatri i mati ovoga dievojčeta. Jedan od susiedah reče, da je prije plamena i nieku vrisku diečiju čuo, nego daj da potražimo, da nije koje u plamenu ostalo. I zaista kad premetnuše slamu i kotac izgoreni, nadju dievojče sve pečeno u požaru. Matere, koje su se tu desile, udariše u vrisku, neznajući ni jedna, čije je diete, samo rodjena mati dievojčeta nije ni slutila gèrdnu nesreću svoju, znajući dobro, da je svoju Ljubicu još malo prije u sobi spavajuću ostavila i od muvah maramom pokrila. Najposlie nadjoše svaka svoje diete, a mèrtvo tielo ostaviše na dvorištu. Dok naposliedku rekoše: „A da nije to tvoja Ljubica?“ „To nemože biti“ — odgovori nesretna mati — „Moja Ljubica eno spava u sobi!“ Kad ona u sobu, ali Ljubice u krevetu nema. — Roditelji, pazite na diecu vašu, neostavljajte ju nigda samu, motrite na igru njihovu, nije se jedanput iz igre diečije najveća nesreća izrodila!

Sèrbija.

U Beogradu 25 sèrpnja. (S. D.) Svietli knez Miloš otišao je odavde jutros u Kragujevac. Pri polazku njegovom skupio se je silni sviet. Malo i veliko došlo je sa svih stranah, da svoga gospodara izprati. Silni konjanici i dugačak red kočijah i kolah podje za gospodarom, i izpratiše ga do rakovičke kèrčme, a nieki i dalje. Knez Miloš nije zahtievao nikakve pratnje. „Što da me pratite braćo“ — rekao je svietli knez — „kad sam ja svud po Sèrbiji siguran, jer sam svud medju svojom braćom i diecom.“ — „Ta nepratimo te, gospodaru, što se bojimo za te, nego što se dičimo s tobom“ — odgovoriše pratioci. Svietli knez hoće tom prilikom da polazi sve toplice po Sèrbiji.

Dne 23. sèrpnja pred noć prebačen je bivši urednik „Svetovida“, Aleksander Andrić, pod stražom iz Beograda u Zemun. Govori se, da je u Beču naprovio mnoge dugove, i da je ovdie načinio nieki program za budući „Svetovid“, u kome nije govorio toliko o novinama, koliko je bez obzira nasèrtao na vladu austrijansku.

Za urotu proti knezu Milošu i Mihailu govori se različno u Beogradu i po Sèrbiji, i sve se većma obistinjuje, da su ti nezadovoljnici zaista naumili bili svietle gospodare umoriti; ali su nemoćni u svakom obziru, jer narod staroga kneza gotovo obožava.

Gosp. Mihailo Milošević, c. ruski pukovnik i glavni konzul, vratio se je ovamo iz Rusije sa svojih dobarah, gdie se je bavio oslobodjenjem svojih podanikah.

Niemačka.

Frankfurt na Menu 27. sèrpnja. Grof Chambord prispeo je ovamo. Jedan ovdiešnji list skapča s time saobćenje, da je namiera, dojdućega mieseca u Wiesbadenu dèržat kongres legitimistah. Činjenica jest, da se ovdie i po susiednim gradovima bavi više legitimistah.

Francuzka.

Pariz 27. sèrpnja. Moniteur saobćuje danas opet osam adresah na cara od rieči do rieči i kaže da je još niekoliko tucetah drugih takovih očitovanjah primio. Ovo osam imenovanih adresah, što je dobilo prednost, da budu u svem svojem obsegu saobćene, pripada carskim sudovima u Angers-u, Besançone-u, Bordeaux-u i Montpellier-u, kao i tèrgovačkim sudovima u Bordeaux-u, Havre-u i Toulouse-u. Gospoda sudci u Besançone-u uzimaju si slobodu slavit čudnovato pozorište govoreći: da će velikodušnost i umierenost Napoleonova, koje neprijatelja stavljaju u divljenje i razoružavaju, iz njega skoro učinit — mi se tom nadamo — čvèrsta i silna saveznika.“ To je pèrviput, što „Moniteur“ govori o Austrijansko-francuzkom savezu. Ova adresa sadèržaje i sliedeći nasèrt na Englezku: „Ako na jednoj točki inozemstva nenavist diže viku, nemarimo; narod s istom srećom i s istim ponosom gleda sadašnjost i čeka sasvim ravnodušno, što će donieti budućnost.“

Manje ratoborni nego u Besançone-u sudci su u velikom tèrgovačkom gradu Bordeaux-u, koji cara opominju na njegov program: „L'empire c'est la paix!“ Sudište u Montpellieru navelo je u svojoj adresi uznositi izraz: „Care, Vi ste Vaše neprijatelje prisilili ići izpod jarma Vašega veledušja!“ Tèrgovačka komora u Havre-u veseli se, što je mir sklopljen: „Tèrgovina i brodarstvo, obèrtnost i umietnosti pozdravljaju veselo povratak mira, kojega blagoslov nije možebiti narod nikada znao više nego baš sada cieniti.“ I tèrgovačka komora u Lille-u izrazuje svoju duboku zahvalnost za mir, koi poljodielstvu i fabrikama otvara dugačku budućnost napredka i dobrostanja. Tèrgovačka komora u Toulouse-u naglasuje blagoslov, koi prerodjenje naroda toli bogatoga na uspomenama historičkim, kao što je talijanski, donosi, koi je ujedno gorostasan korak na putu civilizacije.“

H. I već onda jedva ljubljah njega;
Ali sam se još tim svedj tješila,
Što sam mogla čovjeka skvarena
Na pošteni život probuditi.
O! tà što sam i željela drugo,
Nego da ga obljubiti mogu?
I nevinom ostati mu ženom?
Al on zlotvor! psovaše me jednoč,
Što sam on dan Iruda zagledav
I nehtjevši radošću plamtila,
I što mi je u snu jedne noći
S ustiuh se njegvo ime skralo....
Poslje nisam već moguća bila,
Da mu sumnju iz glave izbijem;
I u svojoj divljoj sèrditosti
Neprestano korio je mene.
Gluh bijaše na sve moje prošnje!
Kano s kojom od služkinjah svojih:
Tak je se mnom postupati stao. —
Dugo sam se tužno i čemerno
Ja sa svojom borila kreposti, —
Htjela sam se poštenom čuvati,
Dà! mislila i prije umrieti —
Ali me je žalost pobiedila,
Iv. Misliš da te tuga nadvladala?
No ta nije, već ljubav nečista!
Ir. (Ivanu) A našto si došo, što počimlješ?
Iv. (Herodiji) Nebi smiela oštro odgovarat
Oštrom mužu a još uvriedjenu!
Ne — nipošto, nego umiljato!
Il je morda nepravedan bio?..
E bješe ti stèrpljivo snositi,
Pak bi bila od ljudih štovana,
A kod Boga za cielo izbrana!
H. Što da psovke stèrpljivo podnašam?
Pak je li ih nisam podnosila?
A tko si ti, to mi reći smiješ:
Još i više krepostna bit moraš?
Je li može itko izmieriti
Kriepost svoga iskèrnjega ikad,
Da reć smije, ako je sustao
I još bolje krepostan bit moraš?
Il je valjda i moć u čovieka
Ko u Boga neizmierno jaka?
Je li putnik, kada proputuje
I najviše litice od gorah —
A idjaše redom i zasopce —
Ak' so trudan na zeljicu baci,
Mehkoputan, mehkoćutan bio?
I njemu ćeš valjda valovati:
Još si mogo druge gore proći!
O! kak' dugo — dugo tèrpjela sam,
Kad sam pala u cèrno prokletstvo!
Koli često naužih se straha!
Koli često stiske i sutiske!
Sav sviet mi je mračan i oblačan,
Sav sviet gorak i čemeran bio.
A kad mi je najposlje u dušu
Mèržnja došla s cielom svojom moći,
Kad mi biesna sèrdcem prodje želja,
Da tolike gèrko kasnim psovke:
A ja onda svemu mah ustavih,
Te sam prije i pobjeći htjela,
Je li nisam činila krepostno?...
Samo ja tú krepost mjerit mogu!
Samo ja znam kolika je bila?!
Samo ja znam, što sam već podniela!
Ja znam jakost sèrdca svoga,
Koju mi je Bog previšnji dao!
Iv. Dà upravo što je jače sèrdce,
To Bog njemu težje skušnje meće,
A tebi je naloženo bilo —
H. U sramoti da umrieti moram?
Iv. Bolje nego da sramotno živiš!
Ir. Smioniče! šuti već ni rieči!
Iv. Kojim pravom ti si smjela gospô!
Otet muža nedužnoj Sefori?
Ti ga ljubiš zar ne? to je pravo?
Al to pravo nije zadostatno!
I razbojnik ljubi plienbu svoju,
Je l' mu za to onako Bog prašta?
I izdajnik ljubi, znaš nevjeru,
Ubojica rado kèrv prolieva!
Jest! ti imaš jakosti u sèrdcu,
No se varaš — samo daj pokaži,
Da imadeš, što mlitavac nejma!
Stupaj gore na onu visinu,
Sa koje si opala strbokom!
Nestraši se predubokog bezdna
Prije no si na vèrhunac došla!
Samo prava postojana volja
Nosi uvjek vienac lovorovi.
Nisam sèrdit niti sam dèrzovit,
Niti hoću, da na raglo metnem
Duše same sobom već nesretne,
Niti josam sèrdca kamenoga
U ponosu morda farizejskom:
No to činim s bratske smionosti,
Sažaljujuć onog muža gorku,
Koji sjedeć na priestolju zlatnom,
Nije ipak jošte zaboravio,
Da je čovjek na priestolju sjedeć,
Koji vendar nije zašutio,
Što u svojem promišljava sèrdcu?
A ja ćutim sad u sèrdcu mojem
Gospodine! i gospodjo biedna!
Da priestolja vi krivit nedate,
I da će vam ukor ljudih vèrlih
Biti mèrzak, biti vam nesnosan!
A morda će drugi velikaši,
Koji bi vam, da pravo vladate,
Znam kó sveto, na obranu bili:
Usudit se: jer vas puk neljubi
I priestolja vas lišiti toga;
A puk vidiv lišene vas jednom
Doisto će zaboravit bèrzo,
Pobjeditelj je l' zločinac bio?
On će njega spasiteljem zvati!
Nu prije što takva zora svane,
Još možete prepriečiti ove,
A daleko proćerati druge!
Samo ajte! kreposti u trage!
Oj! opet će žezlo galilejsko
Bit ljubljeno, biti milo svakom;
I Rim možni, koi neće pravedno,
Cieni ipak poštena vladara,
Čini mu se, da je to vjerniji,
Što je više pošten, štovan, ljubljen,
Irudu će, istinu vam kažem,
I sinovom ostat njegvim žezlo.
H. Da sinovom ostat ali kojim?
Seforinim? — Nikad! nikad toga!
Iv. Samo ajte kreposti u trage!
Irudovo bit će slavno ime,
A ne samo njegvo, — još slavnije
Vjeruj! bit će ime Herodije,
Makar da nij u kraljevskom gradu,
Makar da se i puku sakrije,
Slavno bit će onda ime njeno!
Vazda će se o njoj govoriti:
Sa Irudom ona kraljevaše,
Pa je poslje ustupila miesto,
Koje njejno prije nobiješe,
Ustupila a kono?.. o slave!

Primanje putnikah kod ovih mallepoštah, koje će svaki utorak i četvèrtak u 8 satih u večer iz Zagreba u Karlovac a natrag svaku sriedu i petak u 7 satih u večer ići, stegnuto je na tri putnika, putnička pristojba ista je kao kod mallepoštah u Rieku.

Od istoga časa počemši odlazit će coupé'ska pošta zagrebačko-vukovarska od ovdie miesto u utorak u 6 satih u jutro, stopram u utorak, poslie podne u 1 sat i nastupit će u odpravljanju jezdićkih poštah od Novske u Zagreb ta promiena, da će se ista odsele od Novske svaki ponedieljak, utorak, sriedu i petak u 2 sata po podne odpravljat, čime će se pod sudielovanjem coupé'ske pošte zagrebačko-vukovarske poštanskim uredovima medju Zagrebom i Novskom 5 putah svake nedielje pružati prilika za poštansko odpravljanje pismenah.

U Zagrebu dne 29. sèrpnja 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

Klempay, v. r.

Br. 7007-7008. Sekt. III. Abth. 3. (DS.—51) 3—2

Oglas.

Uslied visoke zapoviedi, prodavat će se za gotove novce u Varaždinu na javnoj dražbi, svi za vojnu porabu nakupljeni, i za istu nepodpuno sposobni pronadjeni konji toli jahaći koli podvozni — isto tako i svi poslie razpuštenja lahkih konjaničkih i serežanskih divizijah ostavši konji. —

Prodaja konjah počima:

1. U Varaždinu 4. kolovoza t. g.

2. U glavnim miestima graničarskih pukovnijah, neposredno poslie obnarodovanja ovoga oglasa, i trajat će kod gjurgjevačke, križevačke, pèrve i druge banalske graničarske pukovnije, do 6. kolovoza, a kod sviuh ostalih do 8. kolovoza t. g. —

3. U Zagrebu pako počet će dražba 13. kolovoza t. godine; —

4. U Karlovcu i Osieku 15. kolovoza i sliedit će neprekidno u Varaždinu, Zagrebu, Osieku i Karlovcu, dok se prodaja rečenih konjah sasvim nesvèrši.

Što se time daje na obćeuito znanje.

Od c. kr. zemaljskog zapoviedničtva vojske.

U Zagrebu dne 29. sèrpnja 1859.

Nr. 3675. (DS.—52) 3—1

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram als Konkurs-Instanz wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Massa-Verwalters Advokaten Frigan die executive Feilbietung des der Concurs-Massa des Stefan v. Jozipović gehörigen, auf 6151 fl. 5 kr. CM. oder 6458 fl. 63 $^{5}/_{10}$ kr. ö. W. gerichtlich geschätzten, im Bezirke Agram gelegenen, und im Grundbuchs-Protokolle Nr. 202 Steuer-Gemeinde Gračan eingetragenen Cridalgutes Mikulić bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 6. Oktober 1859, und der zweite auf den 10. November 1859 jedesmal Vormittags 10 Uhr an Ort und Stelle auf demselben Gute Mikulić angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dem Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können

Endlich werden alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hipothekarrecht auf obiges Gut Mikulić erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe desselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihrer Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

K. k. Landes-Gericht.

Agram am 6. Juli 1859.

Klobučarić. Jović.

Nr. 3676. (DS.—53) 3—1

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram als Concurs-Instanz wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Massa-Vertreters Herrn Advokaten Frigan die executive Feilbietung des der Concurs-Massa des Stefan v. Jozipović gehörigen, auf 2710 fl. CM. oder 28455 fl. ö. W. gerichtlich geschätzten im Bezirke Agram gelegenen, und im Haupt-Grundbuchs-Protokolle Nr. 36, Gemeinde Jakovlje, dann in dem Neben-Protokollen u z Nr. 82 Gemeinde Bistra gornja, Nr. 9, Gemeinde Kraljev vèrh, Nr. 21 Gemeinde Bistra dolnja, Nr. 43 Gemeinde Podgorje, Nr. 250 Gemeinde Stenjevec gornji, Nr. 70 Gemeinde Pušća und Nr. 3 Gemeinde Kuplenovo eingetragenen Cridalgutes Jakovlje bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 7. Oktober 1859 und der zweite auf den 11. November 1859 jedesmal Vormittags 10 Uhr an Ort und Stelle auf demselben Gute Jakovlje angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dem Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obiges Gut Jakovlje erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe desselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

K. k. Landes-Gericht.

Agram 6. Juli 1859.

Klobučarić. Jović.

Br. 7322 1859. (DS.—50) 3—3

Oglas dražbe.

Za grejanje uredskih prostorijah c k županijske oblasti u Zagrebu i njenih pomoćnih uredovah za zimu $185^{9}/_{60}$ potrebno je $30^{2}/_{4}$ hvata bukovih dèrvah; pribava kojih se osigurava putem pismenih ponudah.

Bukova dèrva moraju biti zdrava, suva, ne prestara, svaki komad 36 palacah dugačak, složena na hvate i unutar 14 danah od prihvata ponude imajućega se prijavit ponuditelju dostavljena u prostorije u Zagrbu, koje će mu se naznačit.

Oni, koji žele poduzeti taj posao, pozivlju se time, da svoje valjano sastavljene i vadiumom od 30 fr. obskèrbljene ponude, u kojima imaju se naročito obvezati, da će dèržati gorenaznačene uviete kod ovoga ureda podnesu do 20. kolovoza 1859. godine.

U Zagrebu dne 25. sèrpnja 1859.

C. k. županijski predstojnik

Bunjevac.

Br. 638. (Izv.—107) 3—1

Izrok.

Kod c. kr. županijskoga suda varaždinskoga izpražnjena je služba c kr. savietnika kod zemaljskoga suda u VII. dnevničkom razredu s godišnjom platom od 1470 fr. i s pravom promicanja u višje plaćevne kategorije od 1680 fr. i 1890 fr. a. vr.

Natiecatelji za ovu službu imaju svoje valjano dokumentirane molbenice izkazujući dobu svoga života, svoj stališ, vierozakon, dosadanje službovanje i sposobnost za sudbeni ured, zatim podpuno znanje niemačkoga i hèrvatskoga ili drugog kojeg jugoslavenskoga jezika navodeći, da li su i u kojem stupnju s kakvim činovnikom gorenavedenoga županijskoga suda u rodu ili u tastbini, kod predsiedničtva ovoga c. k. županijskoga suda podnieti za četiri nedielje danah od od trećega uvèrštenja ovoga izroka u novinama računajući, i to ako imaju već kakvu javnu službu, po svojem neposrednom predpostavljeniku, inače pako po političkoj oblasti.

U Varaždinu 27. sèrpnja 1859

Predsiedničtvo c. k. županijskoga suda.

Br. 640. (Izv.—108) 3—1

Izrok

Kod c. k. županijskoga suda varaždinskoga izpražnjena je služba akcesiste u XII. dnevničkom razredu s godišnjom platom od 420 fr. i u slučaju postupovnoga promicanja sa 367 fr 50 kr. a. vr.

Natiecatelji za ovu službu imaju svoje valjano dokumentirane molbenice izkazajući dobu svoga života, svoj stališ, vierozakon, dosadanje službovanje i sposobnost za sudbeni ured, zatim podpuno znanje niemačkoga i hèrvatskoga ili drugog kojeg jugoslavenskoga jezika navodeći, da li su i u kojem stupnju s kakvim činovnikom gore navedenoga županijskoga suda u rodu ili u tastbini, kod predsiedničtva ovoga c. kr. županijskoga suda podnieti za četiri nedielje danah od trećega uvèrštenja ovoga izroka u novinama računajući, i to ako imaju već kakvu javnu službu, po svojem neposrednom predpostavljeniku, inače pako po političkoj oblasti.

U Varaždinu 27. sèrpnja 1859

Predsiedničtvo c. k. županijskoga suda.

Br. 2251 (Izv.—110) 3—1

Obznana.

K Viekoslavu Kosu, brijaču i kèrčmaru u Bukovcu kod sv. Nikole na dolnjoj Zelini, dotepo se je jučer jedan bieli vol, s osobitim užeženim pismenom, koi je kao bitanga pridèržan.

Gospodar, čiji je taj vol, ima se do konca kolovoza t. g. tim sigurnije kod ovoga ureda najavit, i svoje pravo vlastničtva vierodostojno dokazati, što će drugčije taj vol već 1. t g. na javnoj dražbi prodan, te samo kupovnina za vlastnika u smislu §§. 391., 392. i 393. o g. z. pričuvana biti.

U sv. Ivanu dne 28. sèrpnja 1859.

Za c. k. kot. predstojnika

Kranjčić

C. kr. kot. aktuar

Br. 2934. (PZ.—31) 3—3

Oglas.

Sa 25. sèrpnja t. g. počimaju ići opet jutarnji podvozi obustavljeni od 4. sèrpnja na južnoj željeznici medju Bečom i Tèrstom i opet će od imenovanoga dana počemši u život stupit obustavljena 2. mallepošta medju Zagrebom i Zidanim Mostom.

Ujedno vraćaju se opet u svoj pèrvašnji tečajni red mallepošte na putu iz Zagreba u Poličane kao i na Zidani Most i uslied toga bit će kod ovih mallepoštah od 25. sèrpnja počemši opet sliedeći:

Od Zagreba na Zidani Most svaki dan u 10. uri u jutro i u 9. uri u večer.

Iz Zagreba u Poličane svaki dan u 1. uri u podne.

Od Zidanoga Mosta u Zagreb svaki dan u 3 sata u jutro i u 3 sata u podne.

Od Poličanah u Zagreb u 10 satih 15 minatah u večer.

U Zagrebu dne 24. sèrpnja 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

Klempay s. r.

Nr. 6322-1266. (Izv.—106 3—2

Avviso di Concorso.

Presso l' i. r. Deputazione portuale sanitaria in Sebenico, si è reso vacante il posto di guardiano d' ispezione cui va congiunto l' annuo soldo di fiorini cent' ottanta nove, nonchè un indennizzo di montura di annui fiorini venticinque soldi 20 in valuta austriaca.

Pel rimpiazzo del detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che gli aspiranti dovranno presentare fino a tutto il quindici agosto p. v. al Governo centrale marittimo le loro suppliche debitamente corredate, comprovando l' età, l' illibata condotta morale-politica, l' idoneità all' indicato posto, la conoscenza della lingua italiana e dalmato-slava, coll' osservazione che il leggere e scrivere nella lingua italiana è un requisito indispensabilmente necessario. A parità di circostanze si darà la preferenza a gente di mare. I concorrenti dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario della prefata deputazione di porto e sanità in Sebenico.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo,

Trieste 7. giugno 1859.

Br. 1815 (Fin.—20) 3—3

Oglas dražbe.

Od strane podpisanog ureda obdèržavat će se za dalje izarendiranje sliedećih komorskoj gospoštini spadajućih pravah i zemljištah dne 29 kolovoza t. g u navadnih uredovnih urah pred i poslie podne u ovdašnjoj pisarnici očita dražba uz priuzdèržanje visoke potvèrde, na 3 godine, i t. od 1. studenoga 1859 do posliednjega listopada 1862.

Obiliježenje stvarih imajućih se iznajmiti	fiškalna ciena u austr. vr. for.	kr.	odmierena kapara for.	kr.	Opazka
Košenica veliko bèrdo u Mèrkopolju	29	84	2	98	
isto nad poljunom u Tuku kod Mèrkopolja	26	46	2	65	
pravo ribarije u Fužini i Lokvah	11	55	1	16	
isto u Vèrbovskom i u Moravicah	5	80	1	58	
Štala u Kastelu kameralskom u Kraljevici	4	73	1	47	
pravo pobiranja gube u fužinskim, hreljinskim i bakarskim šumama	106	4	10	60	
pravo točiti vino i rakiju u obćini Liču	262	50	26	25	Opažuje se da će se pravo pivotočja posebice od onog vina i rakije točja izarendirati.
isto u Benkovcu i u Bèrdu	71	40	7	14	
„ „ Praputniku i Meji	184	55	18	46	
„ „ Podbèrdu i Zlobinu	136	50	13	65	
„ „ Mèrkopolju	582	93	58	29	
„ „ Lokvah	911	40	91	14	
„ „ Haidinah, Kamenskom i Jablanu	157	50	15	75	
„ „ Ravnoj gori skupa sa Bertijom	562	80	56	26	
„ „ Starom Lazu	106	58	10	66	

Svaki, koi takove najmit želio bude imati, će kaparu 10% položiti, ostali uvieti koji temelj dražbe sačinjavaju, mogu se po svakomu prije dražbe u običnih službenih urah kod c. k. šumskog i dohodarstvenog ureda Fužine viditi i bit će kod dražbe pročitani.

Uz ponude ustmene primat će se i pismene po propisu sastavljene i pripadajuću kaparu sadèržajuće (offerte) i to samo do početka dražbe kod podpisanog ureda.

C. kr. šumskih i dèržavnih dobarah ured.

Fužine dne 11. sèrpnja 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 3. KOLOVOZA 1859. Broj 175.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je izdati sliedeće najvišje ručno pismo:

„Ljubezni barone Bach! Doznao sam tronutim sèrcem, da je pučanstvo svih razredah s najradostnijim požèrtvovanjem raznih prinosakah činilo za izvanredne potrebe uvietovane ratom.

Patriotični darovi, najobilnije prinešeni, podignutje dobrovoljacah, bitno promicano znatnim prinoscima, pripravnost, kojom se je davanje službenih konjah za ratno potrebu svuda promicalo, veoma uspiešna dielatnost patriotičnih družtvah kao i osobito velezasložno dobrovoljno sudielovanje za niegovanje ranjenih vojnikah, daju mi iz nova najradostnije dokaze o pripravnosti na žèrtve i odanosti Mojih viernih narodah, koja se je vazda posviedočila u vrieme ozbiljnoga iskušavanja.

Sliedim nagon Svoga sèrca, dočim svima, koji su kod ovih bezbrojnih i Meni nezaboravivih očitovanjah prava domoljubja i čoviečnosti očitovali a poimence stanovnicima Moga viernoga stolnoga i dèržavnoga glavnoga grada Beča, koi je pri tom sjajućim primierom prednjačio, izrazujem najtopliju zahvalu i nalažem Vam obćenito oglasit ovaj izraz Moga podpunoga priznanja.

U Laxenburgu dne 28. sèrpnja 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Od 1. t. m. stupile su u području grada Zagreba sliedeće ciene od limitacije: 1 funta govedine stoji 17 novčićah; 1 funta drobi 4 novč.; jedna žemička (žemlja) iz cvieta od brašna, $2^{3}/_{4}$ lota težka, 1 novč.; ista po $5^{1}/_{2}$ lota 2 novč.; jedan hlieb biela pekarskoga kruha iz zemičkoga testa, 9 lotah težak, 2 novč.; 1 hlieb polubiela pekarskoga kruha po 11 lotah 2 novčića.

Beč 31. sèrpnja. Kr. francuzki poslonoša, markez Banneville, posietio je još jučer, odmah po svojem dolazku, gospodina ministra izvanjskih poslovah, grofa Rechberga i dugo se je š njime razgovarao.

— Gospodin zapoviednik vojenoga sbora podmaršal Reischach, došao je u Baden, gie ima sada uobće mnogo gostiuh kupalištnih.

— Iz Toplicah iz Českoj pišu „Pr. N.“ da će kralj Leopold belgijski dojduće nedielje tamo doći kupanja radi i odsiesti u palači, u kojoj je inače kralj pruski običavao stanovat.

— Pukovnik Josip Loy, zapoviednik 3. topničke regimente, preminuo je uslied ranah, kojih je dopao u bitki kod Solferina, nasuprot je podpukovnik, Ljudevit Zamagna, koi je u službenom izviešću naveden bio kao mèrtav, živ i mu je kazan u dosmèrtni težki tamnični aps; odvest će ga u Kufštajn.

Tèrst 29. sèrpnja. Sinoć otišli su papinski dragani i karabinieri ostavši vierni svojoj vladi iz Ferare i Bolonje, koji su ovdie od niekog vremena sakupljeni bili, pošto je njihovo oružje, koje su na austrijanskoj granici ostavili, na dva papinska parobroda s pomoćju od trabakulah, gdie su njihovi konji ukèrcani bili.

Niemačka.

Berlin 29. sèrpnja. Kabinetskom zapoviedi od 25. t. m, zapoviedano je da onaj dio vojske, koi je bio stavljen u gibanje, opet vrati u obično stanje.

Rusija.

Petrograd 10. sèrpnja. Car je dopustio da se sklopi družtvo s glavnicom od 4 milijuna rubaljah, koje će graditi gvozdeni put od Moskve do Jaroslava; ovaj će put ići na slavni troicki manastir. — Radi jedna komisija na zakonu redarstvenom i na zakonu o poravnanju rasprih medju seljacima i vlastelom — Dosadašnji izvanredni ruski poslanik u Carigradu, Butenjev, pozvan je u dèržavni saviet i ostat će članom ministarstva inostranih poslovah. — Knez Nikola Orlov postavljen je za poslanika ruskog u Bruselju; ovo je sin kneza Orlova, koi je Rusiju zastupao u parižkom kongresu. — Poslovi oko oslobodjenja seljačkoga približuju se sve više i više svome koncu. — Družtva umierenosti šire

više piti rakije. — Kad se spomenik caru Nikoli odkrivao, bilo je vojske 58 batalijunah piešačkih, 51 škadron konjanički i 18 baterijah; ova vojska defilirala je pred carskom porodicom. — U Rusiji je censura knjigah i novinah sasvim omekšala i novine pišu slobodno o svakim stvarima. Nadaju se kao izviestno zakonu o štampi.

Ruska vlada naumila je u Varšavi dignuti spomenik fm. knezu Voroncovu. Za sačinjenje projekta razpisao se stiečaj i nagrada 2000 sr. rubaljah.

Petrograd 21. sèrpnja. Današnji broj „Senatskih Novinah“ saobćuje carski reškript na pravoga tajnoga savietnika Apolinara Petrovića Buteniev, prijašnjega poslanika i opunomoćenoga ministra kod visoke porte, kojim se isti odazivlje sa svoga miesta u Carigradu, koje je sada povieren knezu Labanov-Rostovskomu. Napomenuti reškript glasi od rieči do rieči kako sliedi:

„Apolinare Petroviću! Popuštajuć želji, izraženoj od Vas, oprašćam Vas od Vaših važnih službovanjah kod Nj. veličanstva turskoga sultana, koja su Vam naložena bila po mojem osobitom povierenju. Pri tom mi je ugodno, da Vam Svoje iskreno priznanje izrazim za Vaše obazrivo dielovanje, kojim ste podpunoma odgovorili mojim očekivanjima. Pozivljajući Vas na Vašu prijašnju radinost u dostojanstvu kao sučlana dèržavnoga vieća i pridružujući Vas ministarstvu unutarnjih poslovah, osviedočen sam, da ćete kod Vašega poznatoga izkustva dati novih dokazah prosvećeno revnosti, kojom se je Vaša dugotrajna i vazda koristna služba vazda odlikovala. Ja Vam ostajem vazda dobrohotno naklonjen. U Carskom Selu, 10. sèrpnja 1859. Aleksander.“

Francuzka.

Pariz 27. sèrpnja. Iz Italije vraćajuća se vojska smiestit će se do 15. kolovoza, kad ima svečano unići u Pariz, u taboru kod Vincennes-a.

Pèrvi kontingent francuzkih zarobljenikah, 145 momakah, prispeo je u Strasburg.

U francuzkim fabričnim gradovima dolazi upliv mira na vidielo, i obćenje na željeznicama i kanalima postaje živahno, i što više u parižkoj luci svetoga Nikole govori se, da se tamo nalazi već toliko robe, da neznaju kamo bi ju smiestili.

Da se iz Italije vraćajućoj vojski pripravo svečanosti, podpisuju se sada po svim okruzima prinesci. Pèrve vraćajuće se regimente bit će one, koje su najprije otišle u Italiju.

Velika Britanija i Irska.

London 27. sèrpnja. U jučerašnjoj siednici gornje kuće došlo je do ricšenja više predlogah od miestne važnosti. — Siednica dolnje kuće počela se u podne. Sir J. Trelawny predložio je, da kuća izabere odbor za predloženi zakon o ukinutju poreza za gradjenje cèrkvih. Mr. Newdegatte predlaže proti tomu ispravak, koi je, pošto se je nieko vrieme o toj stvari pretresalo, zabačen bio sa 191 glasom proti 99 glasovah. Zatim raziđa se je kuća u odbor, nenapredovavši mnogo viećanjem.

Pred niekoliko danah bilo je saobćeno, da u Portsmoutu očekuju velikoga kneza Konstantina. Sada se govori, da je njegov dolazak odgodjen do sredine dojdućega mieseca.

Učvèršćenja citadele Doverske imaju se, kao što se sada pripovieda, znatno povećati, proračun troškovah neiznosi manje nego 150.000 funtih sterlingah. Tako javlja „Maidstone Journal.“

Španjolska.

Madrit, 20. sèrpnja. Španjolska vlada našla je uzemši u obzir buduće zamèršaje, kojima povoda dati mogu dogadjaji, koji se više ili manje predvidit mogu, nije našla za shodno, da obustavi svoja oružanja ili učvèršćujuće radnje u svojim tvèrdjavama. Isto tako neće raspustit provincijalne batalijune, kojih viežbanje trajat će i nadalje. I dielovanja za kupljenje novakah takodjer traju. — General Prim izabran je, vele, za glavnoga kapetana od Kube, budući da se je general Concha odvažio položit svoj ured.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Princ regent putuje danas u kupalište Ems. Ministarski predsiednik, knez Hohen-Zollern-Sigmaringen odputovao je jučer, da otidje u Švajcarsku na svoja posiedovanja.

— U Hanoveru bile su dalje demonštracije na korist niemačko-narodnih interesah i reforme saveza. Hanoveranske Vladne Novine donose članak, u kojem se niemačkoj politici Prusije predbacuje, da namierava u Niemačkoj proizvesti prevratan ustanak množine.

Turin, 29. sèrpnja. Iz Bolonje javljaju, da je papinska vlada uvela zakonik Napoleonov; ovu naredbu pozdravilo je pučanstvo velikim uzhitom.

Slavenske viesti.

O matici sèrbskoj piše „Sèrbski Dnevnik“: (Nadalje). Velikom duhu Save Tekelije bio je vèrlo malen krug dosadašnjeg dielanja matice sèrbske. Njemu nije dovoljno bilo, da matica to ostane, što je i prije bila, t. j. družtvo, koje će samo knjige izdavati i prodavati. Pa je naumio, da maticu načini „učenim družtvom“, sèrbskom akademijom.

S ovim novim pravcem, koi je sad matice sèrbska uzela, nastaje druga perioda matična, koja je trajala do smèrti Save Tekelije, od god. 1837. do 1842.

Materialno stanje matice pošlo je sad bèrzim korakom napred. Ime Save Tekelije bilo je najtvèrdje jemstvo, da se u matici pošteno radi, i da novac u matičin fond uložen nije *izgubljen* novac. Broj priložnikah *matičinih* umnožavao se neprestano, ma da je na *žalost i u ovoj* periodi dovoljno njih bilo, koji se iz petnih žilah upinjali da kredit matice *sèrbske* pred narodom podkopaju.

Sasvim je drugčije stojala matica u *književnom* obziru.

Kao što smo rekli, namierio *je Sava* Tekelija od matice *načiniti* učeno *družtvo*. Da bi se ova namiera *postigla*, *zaključeno* bude, da se dosadašnji ustav *matice* preinači, da se u maticu učeni *ljudi naši* za počastne članove primaju, da se matica po primieru drugih družtvah na naučne odsieke podieli itd.

Od svega ovoga bude vèrlo malo svèršeno. Novi ustav matice bude poslie dužeg vremena sačinjen, ali ovaj nikada nije ni stupio u *život*. — Niekoliko počastnih članovah *bude takodjer* izabrano, ali medju njima *bilo je i* takovih, koje

---

Mili porod od svakog prietećeg
Izbavljati straha i propasti.
I ti jesi kao nježna majka
Svoju kćerku nježno milovala.
Žalit ćeš ju i prosit ćeš za nju
Ljuto nebo, da joj se smiluje . . .
Dèrhći sada, jer Bog iz nebesah
Bacajući grome sèrditosti
Ubit će ti kćerku jedinicu,
A na grobu njejnom jaukat ćeš:
„Ja sam, ja sam ubojica tvoja!“.
H. O! okrutna ženo! o prokletstvo!
O! vi rieči za pamet izmesti!
O! misao, o okrutne misli!
Danom noćju što me progonite!
Kćeri moja o jedinko moja!
Ostaj Ano! toga neće biti!
Ti si bila stražnja Herodiji,
Koju ona kó sestru ljubljaše.
Kad je mene svuda sve mèrzilo:
Ti si sa mnom plakala jedina.
Ti si mene milo nukovala,
Da se jošte za dobe popravim,
Il si štogod liepa izmišljala:
Pobožne su bile misli naše.
I ja sam si mislila budućnost,
Koja bi se lako zgodit mogla,
U kojoj bi vratio se skoro
Mir on sladki moje nevinosti.
Ja si jesam snovala budućnost
Liepih vèrlih i pravednih činah,
Da će se već težko isti ljudi
Mog sjećati prestupka i grieha,
A Bog nikad, ni je više sama —
Ali jao! to bijaše sanja!
A. Nesretnice! to bijaše sanja?
Kad te nije Mesijin predteča
Naučio taj svetac pokoru,
O! tko bi te više naučio?
Ja sad idem potražit Mesiju,
Predanj ću se bacit na koljena,
Molit ću ga, da ti s' očituje,
I tvom sèrdcu, tvom tvèrdom demantu,
Neka maker i silu načini,
Samo nek te za vječnost izbavi!
H. Čuj me! morda i ja sam od onih
Preuzetnih i oholih dušah,
Koje, što ih opominješ više
I na kriepost tako rekuć goniš,
One od nje rugajuć se kreću?
A kada se himbenim ponosom
Ljudi poslje od njih odvraćaju,
Odvažno im i smjelo govore:
„Sretna mene! što vam nisam sličan.
A poslje i bez tudje pomoći,
Samo moćju sobstvenog ponosa
Uzdižu se iz gadnoga blata,
Te ustaju onda put krieposti,
Bèrže mora nego mnogi drugi,
Te se više stazom tad neskližu.
Čestokrat se i meni tad vidi,
Da u meni tog ponosa ima.
Idi dakle idi neharnice!
Što me briga? i ti me ostavi!
Netreba mi tvog sesterstva više!
Ako mi se kada godj uzhtije?
Probudim se i ustanem sama,
I čvèrsto ću tad na noge stati.
A što mi i na priestolju stoji?
Što mi stalo i do kakvih častih?
Da im umrem, da ih se ostavim,
Moje sèrdce još je tako jako.
Ah! Iruda da izgubit moram . . .
Ne, nikada to sèrdce nemože.
Ako — oj! strah taj nije pèrvi,
Ako se to proročanstvo tvoje,
Koje si mi o kćeri izrekla —
Ah! što rekoh? a joj meni biednoj!
Sestro draga o prijateljice!
Nemoj! nemoj još me ostaviti,
Ja se strašno sama sobom borim.
Ah! nevjeruj mojoj smionosti
Veledušje jest to, oj kako dèrhćem,
I što više, slaba sam i sklona,
Da iz grada ovog već pobjegnem:
Eto više hvastati se mogu,
Da sam jaka, da sam tvèrdoglava.
A. Ali jao tebi! što si takva!
H. Svoje sam ti tajne već odkrila,
Na slaba sam i već u sdvojenju.
Sèrdjbi božjoj pèrkosit nemogu;
Već me eto strahom prepunio.
Eto znaj sad, kad vidih proroka,
I kad njegvu počuh rieč sèrditu,
Pokoračih u sobicu svoju,
A kći moja ležala i spala,
Na vanjkušu bijaše joj glava,
Ja joj zurih u premili obraz,
Kao mèrtva bijaše mi blieda,
Tèrznula se, mene pogledala,
Oči rudeć govorila meni:
„Ala majko, zlo ga sam sanjala,
Kano da si svuda nož tražila,
Kojim hoćeš da mene usmèrtiš!“
Tako reče, a ja ju prigèrlih
K sèrdcu svojem strahom propadnuta.
O nebesa! kakova to sanja?
Odkud njojzi takova bliedoća?
Zašto njejne liepe rumen-usne
Neće više da mi se posmjehnu?
Kćerko! prije nog te Bog ubije,
Da tobože mene tako kazni,
Sasvim ću se žèrtvovati za te!
A. Što? Sad vidim, da si ti od onih
Oholicah, što ih reče, dušah.
S Bogom dakle ostanimi zdrava?
E kako ti oko plamom titra!
Neodvažno kak mi ruku stišteš!
I to bit će trak milosti božje;
Posluži se njime dok je doba!
Počmi, radi i tad neprestano!
H. Odovud ću, odovlje ću odma,
Na još samo nek me prorok čuje,
Samo još mi to jedno dopusti!

(Dalje će sliedit).

je samo gradjanski položaj njihov, a ne razvijena na polju književnosti dielatnost za ovo odličje preporučila. Po ovome nije moglo ništa biti ni od podieljenja matice na pojedine naučne odsieke. Umiesto toga bude ustanovljena kod matice „stalna komisija za učevne predmete.“

Ovoj komisiji dopao je najteži i najneblagodarniji posao, „da utvèrdi i ustanovi jezik i pravopis, kojim da se sèrbski piše.“

Ovo je bilo pravo zidanje babilonske kule. S jedne strane trebalo se obzirati na mnienje i presudu našega i slavenskog učenog svieta, koi je shodne popravke i izmiene preporučivao; s druge strane trebalo je zadovoljiti očekivanje Save Tekelije, koi je sèrcem i dušom za cèrkvenoslavenski jezik i pravopis zauzet bio, i koi je prietio, da će sasvim odustati od matice, ako ona po njegovoj želji neuvradi. Ovako protivnim željama nije bilo moguće odgovoriti, a osobito s takvom komisijom, gdie je najrazličnijih mnienjah i gdiekojih zaista smiešnih predlogah bilo, kao n. p. da se skuje novo slovo *jo*, da se umiesto *z* svuda piše *i* itd.

U književnom dakle obziru matica sèrbska u ovoj periodi nije pošla napred, no je udarila natrag. Matica je primila na sebe posao, za koi nije dovoljno snage imala. U cielom ovom književnom družtvu ako je bilo tri četiri čovieka, koji su za ovaj posao dorasli bili. Pa i onome, što bi matica pokraj sve te nezgode u korist jezika učiniti mogla, stojala je na putu gvozdena volja njenog predsiedatelja, koi nikakve druge volje osim svoje, i ničijeg drugog uvierenja osim svojega tèrpio nije.

Cielo družtvo ovo, koje se književnim družtvom nazivalo, koje je u literaturi narodnoj kao autoritet važilo, u samoj stvari zavisilo je od samovoljstva jednog jedinog čovieka, kome se svakim mogućim načinom ugadjati moralo. „Matice a i vsieh členov njenih svagda bila jest ta naročita radost, ono učiniti, čto Vi želite;“. — — „i zato — — i njinješnji učrednik (Sèrbskoga Lietopisa) vsjakim načinom paziti i nastojati budet, da se onako pišet, da i Vašemu Visokorodju povoljno budet.“ Ovako je pisala spomenuta komisija Savi Tekeliji pod 25. siečnja 1842.

U ovom stanju absolutne podčinjenosti o slobodnijem micanju matice sèrbske ni govora nije biti moglo. Skoro sva dielatnost matice sbila se samo na jezikoslovno polje, pa i ovdie tako reći samo na gradjenje štice i na kovanje onakovog književnog jezika, kojim nitko nije pisao, i koi je bio samo kvarenje čisto slavenskog i čisto sèrbskog jezika. Zvanični jezik matice sèrbske u aktima, protokolima i korespondencijama njenim postao je smiesom najrazličnijih načinah pisanja. I sam Lietopis, organ književni, namienjen usredotočenju sviuh spisateljskih silah, stiešnjen bude u tiesne verige ovoga novoga književnog absolutizma, i malo po malo ostavljen od sviuh znatnijih spisateljah, koji su svoje sobstveno uvierenje sliediti želili, spao je skoro na samog urednika, koi je svake samostalnosti lišen i skoro do stanja književnog nadničara ponižen bio. Lietopis je prestao biti organom narodnim, i postao je organom „jedne partaje“, matice sèrbske.

Težko nam pada, što ovu rieč izreći moradosmo. Ali je na žalost tako bilo. Sva naprezanja Save Tekelije nemogoše načiniti maticu sèrbsku vèrhovnim sudom i jedinim autoritetom u književnosti našoj, no je samo načiniše književnom partajom, partajom krajnjeg konservatizma u literaturi našoj, partajom, koja se odmah u postanku svome na viečito zatočenje odsudila, i koja je izvan Pešte slabo gdie medju spisateljima našim odziva i podpore našla.

Ali je još od veće škode bilo to, što se matica na ovaj način od svoje pèrvobitne svèrhe udaljila, i sasvim u neprirodno stanje i položaj došla. Za nju se sad nije moglo upravo znati, šta je. Ona niti je bila čisto tèrgovačko, niti čisto učeno družtvo, nego nieka smiesa od obojega. Svaki je mogao davati glas svoj o svakom, pa i o književnom predmetu, ne smatrajući, je li na to kompetentan, ili ne. Prilog od 40 for. sr. imao je magičku snagu, da je svakoga priložnika odmah napravio literatom, kritičarom, književnim zakonodavcem.

Ovo je bilo stanje i dielanje matice u drugoj periodi, u kojoj je ujedno temelj položen i materijalnom blagostanju i književnom nadanju matice sèrbske. (Dalje će sliedit.)

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 2. kolovoza 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	80.
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	75.25
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1839 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1854 .		„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazterelne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	903.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	216.80
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k.n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		100.85
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		117.25
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.53
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 11242-1402 a. 1859. (VI.—45) 3—1

Obznana

predsiedničtva c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva, kojim se podjeljivanje nagradah za gojenje konjah do obćeg znanja stavlja.

Da bi se ljudi pojedini, koji se u malom bave uzgojivanjem konjah, pobudjivali da brižljivo nastoje oko konjah svojih, da ih brižljivo timare i štede, a na vlastito u nakani, da bude svagda dobrih kobilah, kao podpuno prikladnoga sredstva, kojim se promiče i poboljšava konjarstvo u zemlji, dostojalo je Njegovo c. k. apoštolsko Veličanstvo previšnjom odlukom od 27. siečnja 1857 na tri godine danah iz dohodakah dèržavnih kao nagrade za gojenje konjah dozvoljiti za kraljevine Hrvatsku i Slavoniju svake godine 110 komadah c. kr. austrianskih cekinah u zlatu.

Po glasu ustanovah naredbe visokoga c. k. popečiteljstva unutarnjih poslovah i c. k. vèrhovnoga zapoviedničtva vojske od 27. travnja 1857 (zem. vlad. lista razd. I, kom. XVIII., br. 85) imade se podjeljivanje, ovih nagradah izmjenice u Zagrebu i Varaždinu, zatim u Osieku i u Rumi obavljati, te će se za tekuću godinu obavljati u sriedu 24. kolovoza u Varaždinu, i u ponedieljak 29. kolovoza u Osieku.

A. Kobilam sa sisajućim ždrjebetom,
1 po 15 }
3 „ 5 } c. k. cekinah u zlatu.

B. Trogodišnjim ždrjebicam,
1 po 10 }
3 „ 5 } c. k. cekinah u zlatu.

Za podieljenje nagradah konjarstvenih iz državne blagajne mogu natjecati:

a) Kobile od 4. do 7. godine dobe svoje sa čilim sisajućim ždrjebetom (pulićem), koje su dobro timarene, zdrave i kriepke, te su sposobne kao dobre kobile za plodjenje;

b) trogodišnje ždrjebice, od kojih se očekiva osobita sposobnost za plodjenje, i koje još nisu upotrebljene za vožnju (teglenje).

Vlastnici kobilah, koje će se natjecati za ovakove nagrade, imadu sviedočanstvom predstojnika občinskoga dokazati, da je dovedena kobila, u jedno sa sisajućim ždrjebetom još prije, nego što je pulića oždriebila, ili njihova bila, ili da je dovedenu trogodišnju ždrjebicu oždriebila kobila, koja je u vrieme oždrjebljenja bila njihova, i da su trogodišnju tu ždrjebicu sami odgojili.

Kobila, koja je već jedanput dobila ovakovu nagradu, može do 7. godine dobe svoje i opet natjecati se za nagradu, ako koje na prvo nagradjenje sljedeće godine opet dovedena bude sa čilim sisajućim ždriebetom. Kobile, koje su jurve dvie ovakove nagrade dobile, bit će izključene od trećega natjecanja. Tako isto trogodišnja ždrjebica, ako je kao takova dobila nagradu, može još dvaputa biti nagradjena kao kobila.

U Zagrebu 28. srpnja 1859.

Sokcsevits m. p. fml.

Br. 11,707-2775 (VI.—44) 3—1

Oglas natiečaja.

U katoličkoj diečačkoj glavnoj školi u Djakovu ima se popunit miesto jednog podučitelja s godišnjom platom od 315 for. a. v. iz školske zaklade biskupa Josipa Jurja Strossmayera.

Natiecatelji za ovo podučiteljsko miesto imaju svoje, na podpisano c. kr. miestodèržtvo sastavljene molbenice, obskèrbljene kèrstnim pismom, sviedočanstvima o učiteljskoj sposobnosti, uporavljenju i ćudorednosti, zatim izkazom o svojem stališu (naime jesu li oženjeni ili neoženjeni) putem svoje predpostavljene školske oblasti ili, ako nemaju nikakve javne službe, neposredno najdulje do 10. rujna t. g. podnieti kod visokoštovanoga ordinariata u Djakovu.

Podpuno znanje ilirskog i niemačkoga jezika, neobhodno je potrebno za stečenje gore napomenute službe.

U Zagrebu dne 29. sèrpnja 1859.

Br. 9777-2366-IV. (VI.—43) 3—3

Oglas natiečaja.

Za tri štipendije za višji brodarski tečaj kod c. k. tèrgovačke i brodarske akademije u Tèrstu, svaka po 210 fr. za dojduću školsku godinu 1859-60.

Ove tri štipendije, svaka po dviesto deset (210) forintih opredieljene su za pitomce višjega brodarskoga tečaja, koji se učiteljskom uredu hoće da posvete.

§. 1. Za stečenje ovih štipendijah višjega brodarskoga tiečaja sposobni su:

a) Oni mladići, koji su dvogodišnji ili godišnji tiečaj na javnoj kakvoj brodarskoj školi cesarevine svèršili s veoma dobrim uspiehom.

b) Mladići, koji nisu istina nijednog od gore imenovanih tiečajah svèršili, no stekli su na javnom kakvom učilištu monarhije točno matematično izobraženje i talijanskom jeziku tako su viešti, da mogu s uspiehom sliedit predavanja imajuća se dèržat u tom jeziku.

§. 2. Oni mladi ljudi, koji su samo dvogodišnji tiečaj slušali, mogu se samo u astronomično-nautično oddieljenje a koji su samo godišnji tiečaj svèršili, samo u oddieljenje za gradjenje ladjah na višjem brodarskom tiečaju primiti. Posliednji imaju se takodjer izkazati o svojoj vieštini u risanju i tiečajem kursa s dobrim uspiehom podvèrći izpitu o zemljopisnoj timunarskoj znanosti, koje poznavanje ne samo koristno već i potrebno će im biti kao možebitnim budućim učiteljima gradjenja ladjah za shodno podieljivanje nastave u večerajem kursu. (Regol. organico §. 40 e segu)

§. 3. Oni, koji nesvèršivši nikakova nautičnoga kursa, dobiju štipendiju na temelju svoga predhodnoga matematičnog izobrazovanja, dužni su, tiečajem višjega nautičnoga kursa s dobrim uspiehom položit izpit o zemljopisnoj timunarskoj znanosti, o elementima gradjenja ladjah, o znanosti manuvre i o pomorskom pravu.

Obseg njihova znanja u ovim strukama mora odgovarati onomu, koi se traži od učenikah dvogodišnjega kursa.

§. 4 Rok natiecanja za te tri štipendije za godinu 1859-60 stegnut je peremtorno na šest nedieljah, od dana ovoga oglasa počemši. Molbenice za podieljenje takovih štipendijah imaju se štilizirat na ministarstvo za bogoštovje i nastavu i kod direkcije onoga zavoda podnieti, na kojem je molitelj one nauke, koje ga sposobnim čine za ovo natiecanje, slušao.

Ova poslat će molbenicu sa svojim mnienjem na direkciju tèrgovačke i brodarske akademije u Tèrstu, koja će nastavit dalje uredovanje.

§. 5 Oni, koji kakvu štipendiju dobiju, imaju se prije nego ju počmu uživati, pismenim reversom obvezati, da će poslie dovèršenoga s dobrim uspiehom višjega nautičnoga kursa, još jednu godinu pod upravom profesorah ovoga kursa i obdèržavajući propise izdane za godinu osavèršavanja, izobrazivat se, a zatim, ako bi potrebno bilo, kroz šest godinah na javnoj kakvoj nautičnoj školi, uz berivo polag sisteme, dati uporavljivat a ako nebi izpunili ovu svoju dužnost, da će dèržavnoj blagajnici vratit svote iz nje puvučene. Ovo vrieme od šest godinah počima se s dovèršenjem godine osavèršavanja.

§. 6. Kod mladolietnih potrebno je privoljenje roditeljah ili tutorah za taj revers.

Od c. k. primorskoga miestodèržtva.

U Tèrstu dne 16. sèrpnja 1859.

Br. 7007-7008. Sekt. III. Abth. 3. (DS.—51) 3—3

Oglas.

Uslied visoke zapoviedi, prodavat će se za gotove novce u Varaždinu na javnoj dražbi, svi za vojnu porabu nakupljeni, i za istu nepodpuno sposobni pronadjeni konji toli jahaći koli podvozni — isto tako i svi poslie razpuštenja lahkih konjaničkih i serežanskih divizijah ostavši konji. —

Prodaja konjah počima:

1. U Varaždinu 4. kolovoza t. g.

2. U glavnim miestima graničarskih pukovnijah, neposredno poslie obnarodovanja ovoga oglasa, i trajat će kod gjurgjevačke, križevačke, pèrve i druge banalske graničarske pukovnije, do 6. kolovoza, a kod sviuh ostalih do 8. kolovoza t. g. —

3. U Zagrebu pako počet će dražba 13. kolovoza t. godine; —

4. U Karlovcu i Osieku 15. kolovoza i sliedit će neprekidno u Varaždinu, Zagrebu, Osieku i Karlovcu, dok se prodaja rečenih konjah sasvim nesvèrši.

Što se time daje na obćeuito znanje

Od c. kr. zemaljskog zapoviedničtva vojske.

U Zagrebu dne 29. sèrpnja 1859.

Br. 7129 (Ds.—56.) 3—1

Oglas.

Doknadno k ovovlastnom oglasu od 29. sèrpnja t. g. broj 7007—7008, daje se na obćenito znanje, da će se u Varaždinu — počamši s prie već naznačenim danom — na javnoj liċbi prodavati takodjer svi ondje namiešteni, za vojni podvoz odredjeni konji, izuzemši jedino one, koji pronadjeni budu sposobnima za porabu c. kr. konjaničtva ili za razplod.

C. kr. zemaljsko vojske zapovjedničtvo

U Zagrebu dne 31. sèrpnja 1859.

Br. 2968 (PZ.—32) 3—2

Oglas.

Sa 1. kolovoza t. g stupit će medju Zagrebom i Karlovcem u život mallepošta, koja će svake nedielje dva puta ići i koja će u svezi već obstojećih Karlovca tičućih se mallepoštah zagrebačko-riečkih i zagrebačko-gospićkih 5 putah na nedielju pružati prigodu za odpremljanje pošiljakah od vrednosti i putnikah medju Zagrebom i Karlovcem

Primanje putnikah kod ovih mallepoštah, koje će svaki utorak i četvèrtak u 8 satih u večer iz Zagreba u Karlovac a natrag svaku sriedu i petak u 7 satih u večer ići, stegnuto je na tri putnika, putnička pristojba ista je kao kod mallepoštah u Rieku.

Od istoga časa počemši odlazit će coupé'ska pošta zagrebačko-vukovarska od ovdie miesto u utorak u 6 satih u jutro, stopram u utorak, poslie podne u 1 sat i nastupit će u odpravljanju jezdiočkih poštah od Novske u Zagreb ta promiena, da će se ista odsele od Novske svaki ponedieljak, utorak, sriedu i petak u 2 sata po podne odpravljat, čime će se pod sudielovanjem coupé'ske pošte zagrebačko-vukovarske poštanskim uredovima medju Zagrebom i Novskom 5 putah svake nedielje pružati prilika za poštansko odpravljanje pismenah.

U Zagrebu dne 29. sèrpnja 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

Klempay, v. r.

Nr. 3675. (DS.—52) 3—2

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram als Konkurs-Instanz wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Massa-Verwalters Advokaten Frigan die executive Feilbietung des der Concurs-Massa des Stefan v. Jozipović gehörigen, auf 6151 fl. 5 kr. CM. oder 6458 fl. 63. $^{5}/_{10}$ kr. ö. W. gerichtlich geschätzten, im Bezirke Agram gelegenen, und im Grundbuchs-Protokolle Nr. 202 Steuer-Gemeinde Gračan eingetragenen Cridalgutes Mikulić bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 6 Oktober 1859, und der zweite auf den 10. November 1859 jedesmal Vormittags 10 Uhr an Ort und Stelle auf demselben Gute Mikulić angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dem Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekarrecht auf obiges Gut Mikulić erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe desselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihrer Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

K. k. Landes-Gericht.

Agram am 6. Juli 1859.

Klobučarić. Jović.

Nr. 3676. (DS.—53) 3—2

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram als Concurs-Instanz wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Massa-Vertreters Herrn Advokaten Frigan die executive Feilbietung des der Concurs-Massa des Stefan v. Jozipović gehörigen, auf 27100 fl. CM. oder 28455 fl. ö. W. gerichtlich geschätzten im Bezirke Agram gelegenen, und im Haupt-Grundbuchs-Protokolle Nr. 36, Gemeinde Jakovlje, dann in dem Neben-Protokollen u z Nr. 82 Gemeinde Bistra gornja, Nr. 9, Gemeinde Kraljev vèrh, Nr. 21 Gemeinde Bistra dolnja, Nr. 43 Gemeinde Podgorje, Nr. 250 Gemeinde Stenjevec gornji, Nr. 70 Gemeinde Pušća und Nr. 3 Gemeinde Kupljenovo eingetragenen Cridalgutes Jakovlje bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 7. Oktober 1859 und der zweite auf den 11. November 1859 jedesmal Vormittags 10 Uhr an Ort und Stelle auf demselben Gute Jakovlje angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dem Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obiges Gut Jakovlje erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe desselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihrer Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

K. k. Landes-Gericht

Agram 6. Juli 1859.

Klobučarić. Jović.

Br. 406 (Dp.—88) 3—2

Natiečaj.

Na novoustrojenoj pučkoj učioni u Farkašiću, kotaru sisačkom, županiji zagrebačkoj ima se popuniti miesto učitelja i organiste, s kojim je skopčana godišnja plaća 264 stot $7^{1}/_{2}$ novč. zatim uživanje vèrta, četiri rali oranice, 15 hvatih dèrvah i bezplatni stan.

Prositelji neka svoje molbenice do posliednjega kolovoza t. g. dostave začastnom kanoniku, podarcidjakonu i župniku u Sisku, Franji Šloisnigu, podkriepivši ih s potrebitimi dokaznicami o starosti, ćudorednosti, sposobnosti i dosadanjem službovanju, a osim toga koji podpadaju pravomoćju krajišničke oblasti odpustnicom iz krajišničkoga saveza.

U Zagrebu dne 22. sèrpnja 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Br. 410 (DP.—87) 3—3

Natiečaj.

Da se popuni prazno miesto pučkoga učitelja i orguljaša u Knjegincu, u županiji i kotaru Varaždinskom, s kojim skopčani dohodci osim bezplatnoga stana, malenoga vèrta i 12 hvatih dèrvah, kojimi će treba i učionu ložiti, iznose 315 stot. s drugimi štolarskimi pripadci, — razpisuje se ovime natiečaj

Koji žele istu službu zadobiti, neka svoje molbenice vlastoručno pisane i na dotičnu obćinu upravljene, priloživši im potrebite dokaznice o starosti, ćudorednosti, sposobnosti i dosadanjem službovanju do 30. kolovoza t g. dostave Blažu Šveliću namiestnom podarcidjakonu i župniku u Biškupcih.

U Zagrebu dne 22. sèrpnja 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Br. 638. (Izv.—107) 3—2

Izrok.

Kod c. kr. županijskoga suda varaždinskoga izpražnjena je služba c kr. savietnika kod zemaljskoga suda u VII dnevničkom razredu s godišnjom platom od 1470 fr. i s pravom promicanja u višje plaćevne kategorije od 1680 fr. i 1890 fr. a. vr.

Natiecatelji za ovu službu imaju svoje valjano dokumentirane molbenice izkazujući dobu svoga života, svoj stališ, vierozakon, dosadanje službovanje i sposobnost za sudbeni ured, zatim podpuno znanje niemačkoga i hèrvatskoga ili drugog kojeg jugoslavenskoga jezika navodeći, da li su i u kojem stupnju s kakvim činovnikom gorenavedenoga županijskoga suda u rodu ili u tastbini, kod predsiedničtva ovoga c. k. županijskoga suda podnieti za četiri nedielje danah od od trećega uvèrštenja ovoga izroka u novinama računajući, i to ako imaju već kakvu javnu službu, po svojem neposrednom predpostavljeniku, inače pako po političkoj oblasti.

U Varaždinu 27. sèrpnja 1859

Predsiedničtvo c. k. županijskoga suda.

Br 640. (Izv.—108) 3—2

Izrok

Kod c. k. županijskoga suda varaždinskoga izpražnjena je služba akcesiste u XII. dnevničkom razredu s godišnjom platom od 420 fr. i u slučaju postupovnoga promicanja sa 367 fr. 50 kr. a. vr.

Natiecatelji za ovu službu imaju svoje valjano dokumentirane molbenice izkazujući dobu svoga života, svoj stališ, vierozakon, dosadanje službovanje i sposobnost za sudbeni ured, zatim podpuno znanje niemačkoga i hèrvatskoga ili drugog kojeg jugoslavenskoga jezika navodeći, da li su i u kojem stupnju s kakvim činovnikom gore navedenoga županijskoga suda u rodu ili u tastbini, kod predsiedničtva ovoga c. kr. županijskoga suda podnieti za četiri nedielje danah od trećega uvèrštenja ovoga izroka u novinama računajući, i to ako imaju već kakvu javnu službu, po svojem neposrednom predpostavljeniku, inače pako po političkoj oblasti.

U Varaždinu 27. sèrpnja 1859

Predsiedničtvo c. k. županijskoga suda.

Br. 2251 (Izv.—110) 3—2

Obznana.

K Viekoslavu Kosu, brijaču i kèrčmaru u Bukovcu kod sv. Nikole na dolnjoj Zelini, dotepo se je jučer jedan bieli vol, s osobitim užeženim pismenom, koi je kao bitanga pridèržan.

Gospodar, čiji je taj vol, ima se do konca kolovoza t. g. tim sigurnije kod ovoga uroda najavit, i svoje pravo vlastničtva vierodostojno dokazati, što će drugčije taj vol već 1. t g. na javnoj dražbi prodan, te samo kupovnina za vlastnika u smislu §§. 391., 392. i 393. o. g. z. pričuvana biti.

U sv. Ivanu dne 28. sèrpnja 1859.

Za c. k. kot. predstojnika

Kranjčić

C. kr. kot. aktuar

OGLASNIK.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 4. KOLOVOZA 1859. Broj 176.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se listi svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase je opredieljena uvèrštbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put, a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Uredovni dio.

C. kr. predsiedničtvu ovdiešnjega miestodèržtva poslan je iznosak od 40 fr. 95 kr. a. vr. i jedna obligacija narodnoga zajma od 20 fr. konv. novca po prinesak župničkoga svećenstva kapelskoga kotara za troškove za podignutje ovozemnoga dobrovoljačkoga sbora. K ovim patriotičkim darovima, koji se ovdie obznanjuju s izrazom podpunoga priznanja prinesoše kako sliedi:

Velečastni župnici: Gospodin Dragutin Radinović u Orioveu jednu obligaciju narodnoga zajma od 20 fr. kon. novca; g. Matija Babić u Novoj Kapeli 10 f. 15 k. a. v.; g. Ivan Eiler, u Bebrini 8 f. 40 k.; g. Jakov Filić u Bučju 5 f. 25 k.; g. Toma Matković u Dubačcu 2 f. 10 kr.; g. Matija Rušić u Kobašu 5 fr. 25 kr.; g. Antun Mlinarić u Matičeviću 4 fr.; g. Juraj Jerković u Štivici 3 f. 15 k.; — velečastni administrator u Petrovom Selu g. Josip Kraljević 1 f. 5 k.; — častni kooperatori: g. Ivan Haramina u Oriovcu, g. Josip Smiljanić u Novoj Kapeli i g. Toma Novaković u Kobašu svaki po 50 kr. aust. vr.

U Zagrebu dne 29. sèrpnja 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč „A. A. Z.“ piše: Javljaju nam iz sasvim pouzdanog izvora, da ugovor o miru od Vilafranke nesadèržaje nikakovih drugih točakah, nego one koje su već oglašene bile.

— Novi austrijanski zajam sada će se, pošto je austrijanska vlada podpisateljem oprostila od polovice njihovih obvezatnostih, kao što „Austria“ saobćuje, od sindikata burze u Londonu pripustit na službeno podpisivanje.

— Posliednjih danah naimenovana je u Veroni komisija, da carinarsko uredi na Minčiju uredi.

Beč. „Wien. Ztg.“ obnaroduje ugovor o bèrzojavnoj korešpondenciji medju niemačkim i austrijanskim bèrzojavnim družtvom i Švajcarskom od 1858. godine.

— „Köln. Ztg“ pišu iz Beča od 25 sèrpnja: „Mislim da mogu saobćit, da će se kod naše vojske skoro važne promiene učinit. Da je uprav dovèršeni rat tomu povoda dao, nema sumnje. Glavna svèrha ovih promienah ta je, da se veća lahkoća u kretanju tako pojedinih vojnikah kao i svekolike vojske uvede. Ponajprije kažu, da će se broj piešačkih regimentah — koi je dosad sastojao iz 62 linejske i 14 granićarskih regimentah — povisit na 100. Na suprot svaka regimenta imala bi sastojati u pravilnom stanju iz 4 batalijuna, no podizanje 5. i 6. u vrieme rata ne bi zato ni odsele izključeno bilo. Batalijun imat će, vele, 4 kumpanije, a svaka kumpanija imat će znatno manje momakah nego li što je dosele imala. Ujedno pružalo bi ovo novo uredjenje vojske priliku, da se velik broj novopromaknutih oficirah, koji bi se inače kao priekobrojni u dispoziciju staviti morali, na korist njihova vlastitu i ukupne vojske stavi u čnotvorno uporavljenje.

Talijanska.

Turin 26. sèrpnja. Grof Casati primio je ministarstvo javne nastave.

„Monitore Toscano“ upravio je sliedeći govor na izbornike: „Toskanci pozivlju se na glasovanje, da svoje zastupnike izaberu za skupštinu, koja ima odlučit sudbinu zemlje. Ovo glasovanje tako je ozbiljna stvar, da za narode nemože ozbiljnije biti. I u istinu o čemu se radi? Radi se o tom, da kažemo Evropi: Minećemo, ni nemožemo više hotieti austrijansku kuću. Mi je nećemo više, jer je talijanskoj narodnosti tako protivna, da je otišla k bitki kod Solferina. Mi je nemožemo hotieti, jer je sigurno, da će, ako se okaljana kèrvju od Solferina, ovamo vrati, prouzročit samo našu viečnu nesreću i mogla bi za vaviek poremetit mir u svoj Italiji. Vi vidite dakle, da je glasovanje, koje hoćemo da dèržimo, ozbiljna stvar. Tko to nazivlje šalom, lud je čoviek ili izdajica.“

Ove posliednje rieči iz službenih ustiuh daju izvèrstnu karakterističnu cèrtu k sadanjem stanju i dokazuju, da upèrkos osiguravanjima jednoglasnosti, i piemontezka strana ima svojih neprilikah.

— Parižkoj „Pressi“ javljaju iz Turina, od 24. sèrpnja, da je Garibaldi na molbu generala Lamarmore odgodio svoju ostavku do poslie konferencijah.

— U Milanu krati se Manzoni još svejedna-

Herodija,

drama u pet činah od *Silvija Pellika.*

Pohèrvatio **Stiepan Horvat.**

(Nadalje.)

Prizor drugi.

Irud i prijašnje.

Ir. Bože, što sam eto moro čuti?
H. Prorok —
Ir. Da ti s nova predbacuje —
H. Ništa zato! Ajd odmah po njega,
Ivana mi dovedite amo!
Dragi muža! jači je Bog od nas;
Ja ću š njim se boriti zaludu,
Kad me eto već svladao sada.
Ir. Zar ti misliš, da ću privoljeti,
Da pobjegneš da ostaviš mene?
H. Morati ćo učiniti tako.
Ti ćeš mi se zalud opirati,
Ćutim da me višji njetko nuka.
Te se borim sa sèrdcem i strahom,
Sviet me grize — zar spasio nisi?
Te za kratko poluditi moram.
I ak' ćeš mi sad put prepriečiti,
Moje će se muke povećati,
I nož će mi, ja to dobro znadem,
Moj nesnosan život prekratiti.
Ir. Dotle je već došlo dakle?

Prizor treći.

Ivan i prijašnji.

H. Već nevidiš ta čovječe boži!
Izabelu, — oholost me prošla.
Oj! umiri prošnjom Boga strašnog,
Koga ja još ni malo neljubim,
Nu se moram iznemogla baciti
Pred njegovim uzvišenim čelom.
Dieleći se sada od priestolja,
(Na kom Irud praveden je bio
Prije neg sam ja nuz njega bila,
Radi koje on kèrvnikom postà)
Dieleći se od slavlja i časti
I od onog, koga tako ljubljah,
Ljubim jošte i na viek ljubit ću,
Samo jedan, jedan uvjet činim:
Na ov prestol, dok je Irud na njem,
Nek se nikad ona nepovrati,
Koja nikad ljubila ga nije,
Nit ga može kako ja ljubiti.
A. Nesretnice! jadna nesretnice!
Iv. Sèrditost ti razsud zasliepila
Ol smiešana ali dobra došo!
Nasto, da tu sèrditost ugušiš!
U Sefori gledaj uzor ženski!
Misliš, da Bog zapovjedat može,
Da se moraš na kriepost vratiti?
Ne, nikada! slobodnom te stvori,
I ti imaš sadà dvoju volju:
Hoćeš jedno a možeš i drugo:
A možeš li umno i pametno
Još jedared dobrom sviesti reči,
Ostavit ću ovo miesto sada,
Koje nikad moje bilo nije,
Ali neemje nitko nanj stupiti?
Ostavit ću sada ovo dobro,
Al' ga nesmje nikad uživati
Onaj, komu otela ga bijah? —
Bog zahtieva i Bog hoće kriepost,
Ali kriepost pravu a ne lažnu;
Kriepost cielu a ne polag samo,
Hoće sasvim da put griešni pustiš;
A ta zavist nebi l' griešna bila,
Kad si eto sietiv se nepravdah
I krivicah, što si počinila,
I koje te sada grozom straše,
Prisiljena, da ov grad zapustiš,
Kad s kraljevskog grada tog bi htjela
Izključiti dobru — viernu ženu?
H. Što ti kažeš? da sam prisiljena?
Lažeš! nisam! ništo me nesili!
Iv. Jesi da što! Jer kó što ti kažem:
Mjeru nutèrnja nesreća
I sve muke svakoga zločina,
Sve to dodje kó u jedno kupko,
Jedna drugu nadje i ogèrli,
Kako čovjek nit misli, nit vidi,
Tekar kašnje opaziti može,
Bog mu kada cieli savjes skine
Nesramnosti i ponosa zavjes,
Kad već čovjek kèrvit se nemože.
Jest, gospojo! to je sad u tebi
Eto kako Bog je dobrostivan,
Gdje te hoće na život privesti,
Život blažen, život vjekotrajni!
Nješto čini tù i stara kriepost,
Koja ti još sasvim neizčeznù,
Al još više vèrla moć ljubavi,
Koja te je k tvojim prikopčila.
Znam ja gospo! da se bojiš treska
Gospodnjega, koji vjeruj! striela
Bez olova i bez tučenika,
Bojiš ga se, ne toliko za se
Koliko za supruga svojega,
Kojega ti sad bježati moraš,
I sa drago i milo ti diete; —
A ta ljubav zar dostojna nije
Sažaljenja?
H. Jest, jest! — Dostojna je!
Ajde da se odmah rastajemo. —
Anko! podji, dovedi mi kćerku.
(Ana odè)
Ir. Eto zlobe s pakla! Sav se tresem,
Pa da još tù smionost podnesem! —
Koja moć me suzdèržuje eto
Proti jednom bezoružnom robu,
Kojeg moj mig u prah stvorit može?
Iv. To li pitaš? Moć je onog gori,
Koj kroz usta kaže ljudih slabih
Ali po njem, koji jesu jaki.
To li pitaš? a osvjedočen si,
Da ja služeć ovak' niti hoću,
Niti koga mèrzeć da to radim:
Već jedino, jer je volja boža

ko primit predsiedničko miesto za zavodu sa umietnosti i znanosti.

— Polag nacèrta izradjenoga u ratnom ministarstvu imat će Lombardija osam piešačkih, tri topničke i tri konjaničke regimente (piemontezke regimente kao i francuzke mnogo su manje nego li austrijanske) stavljat k vojski kralja Viktora Emanuela. K tomu će se upotrebit i austrijaosko-lombardezke regimente izim oficiroh, koje će čete Austrija odpustit u njihovu domovinu.

— U piemontezkoj vojski uvest će se sada takodjer redani topovi polag franc uzkoga uzora a stanje ratnoga pomorstva tak odjer će se umnožit.

— „Monitore Toscano" od 24. sèrpnja javlja da je toskanska vlada podpukovnika Karla Fenzi-a naimenovala zapoviednikom narodne straže. Isti list uvierava, da se polag najnovijih viestih sa nijedne strane nenamierava vojenom silom posredovat u Toskani.

— Kažu, da je francuski konzul u Firenci pris iljen bio, preobučen uteći iz grada.

— Zbog Parme nije, kao što se čuje iz pouzdana izvora, do 29. pr. m. ništa konačnoga zaključeno bilo, od kuda bi se na buduću sudbinu ove vojvodine zaključit moglo.

— Verdi, glasoviti kompozitor, stavio se je u Parmi na čelo odbora za podupiranje soldatah ranjenih u ratu za nezavisnost Italije.

— Kao što iz jedn ega pisma lista „Gaz. de Sav." iz Milana od 18. sèrpnja doznajemo, sada je tamo mirno; podvèrg ava u se onomu, što se uklonit nemože, ali nadaju se. „La question Venetienne", misli dopisnik, „est peut-être moins insoluble qu'on ne le pense." „Pungolo" hoće da zna iz dobra izvora „da će Mletačka sačinjavat nezavisnu dèržavu s talijanskom upravom, pomorstvom i redarstvom, i da će Austrija imati samo pravo dèržat posadu od 15.000 momakah u tvèrdjavama, dočim će Piemont moći utvèrdit Brešiju i Kremonu." Najnoviji broj „Rev. milit." od C. Mezzakapa donosi predlog novoga strategičkoga plana za drugu vojnu u Italiji, kao što ga je isti već načinio bio god. 1848. Ovaj plan služit će, veli, za temelj drugoj vojni u godini 1860.

— Novi deputirski sborovi u Piemontu već su raspisani. — Grof Cavour ostavlja u istinu za taj čas Italiju, on ide na svoje dobro u Leri, nieki tvèrde, da će kao sardinski punomoćnik ići u Curik (?). — Turinski dopisnik lista „Gaz. de Savoie" kaže; „Čas je došao, kad se napokon mora mislit na to, da se Italija po samoj sebi samo oslobodit može. „L'Italia farà da se." Tako se je već više putah govorilo, Mletačka emigracija protestuje proti miru i upravlja adresu na narode i vlade evropejske.

— Kažu da će Garibaldi sa 14,500 momakah sa cielo (?) ići u Romanju, on ide u tri brigade pod Ardoinom, Cosenzom u Mediciom. Ulloa ostavio je tabor princa Napoleona i otišo je sa svojih 12,000 momakah takodjer onamo. Mezzacapo pobio se je, vele, već s papinskom vojskom pod generalom Kalbermattenom (??), tako kaže nieki genoveski dopisnik istoga lista, i to na granici od Romanje. Jedan dopis lista „Gazz. Ticinese" iz Bolonje kaže: „da 17 tamo sastavljenih batalijunah ide uzduž mora proti provinciji Katoliki i da će se krenut put Urbina a od ovud prieko Gubije u Perugjiju. Toskanska vojska, koja sastoji iz 12,000 momakah s konjaničtvom i topničtvom, vraća se kući; 12.000 dobrovoljacah, koji su dosad služili u piemontezkoj vojski, zahtievaju, da ih takodjer odvedu u Perugjiju, njima će se, vele, pridružit još više dobrovoljacah iz Romanje, Ferarske i od Komakija. Pripoviedaju, da će dielovati i proti Abrucima. Kod vojske romanjske nalazi se 8 poljskih topovah i 2 škvadrune konjaničtva. Kažu, da ima ta vojska sve skupa do 30.000 momakah." — Polag jednog izviešća „Staffette" sastavili su u Brešiji nov batalijon planinskih lovacah. — Polag jedne depeše iz Firence odputovao je Mezzacapo u Rimini. U Forlu vèrve, vele, dobrovoljci željni pobit se.

Premda ovę znamenite, no svakako u mnogom smislu pretierane viesti, još veoma trebaju potvèrdjenja, ipak dokazu,u, da je stanje Italije još svejednako zamèršeno, što čoviek nebi mislio, poslie zaključenja mira. Kod toga stanja stvarih svakako udara u oči jezik inače veoma mirnoga lista „Salut public"; u njemu nalazimo sliedeće rieči: „Po izraženju princa Napoleona neće u Mletačkoj ostati niti jedan austrijanski soldat." To nam se čudno čini! Polag istoga lista sastat će se prije sastanka u Curiku još jedanput glavom vradari Austrijanski i Francuski.

Francuzka.

Pariz 28. sèrpnja. Topčare, koje su na jezeru od Garde sastavljene bile, da budu upotrebljene proti Peskijeri, opet će se razstavit i u Francusku natrag poslati. Odustali su, vele, od namiere ustupit ih za nieku svotu Sardiniji.

Već su pèrvi oddieli garde prispieli u okolicu od Pariza. Ostala železnička družtva staviše su lionskoj železnici velik dio svojega suvišnoga gradiva na razpolaganje, da uzmogne bèrzo i pravilno promicati one čete, koje imaju 15. kolovoza unići u Pariz.

Za talijanskoga rata nastalo je u Francuzkoj 38 novih listovah, koji su se osobito zanimali viestima iz ratnoga pozorišta, i od kojih je već veći dio prestao izlaziti.

„Constitutionnel" čini danas prigodom prijave, da je sardinski poslanik ostavio Turin da otidje u Curik, sliedeće opazke:

„Opinione", koi je naviestio odlazak vraća se na pitanje, koja se u ovoj konferenciji imaju razpravljat i izrazuje želju, da bi se čim više tih pitanjah riešilo. Ovu želju toga lista nemožemo si sasvim raztumačit. Nezna li turinski list, da je poslanstvo tamo sjedinjenih diplomatah točno opredieljeno i da će isti riešavati samo ona pitanja, koja im pripadaju? „Opinione" može željeti kongres, to joj je dopušteno; može od toga kongresa očekivat „bolje ustrojenje Italije", i to je naravno; no saboravlja sasvim prije svih željah i nadah, da ova konferencija u Curiku ima zadaću, ustanoviti temelje ovoga „boljega ustrojenja" i da ovi temelji opet nisu ništa drugo, nego predhodni uvietl mira sklopljeni medju obacara u Vilafranki. Evropejski kongres, ako se isti smatrao bude, da je potreban, naći će zatim sa svoje strane točno opredieljenu zadaću, i „Opinione" nije na pravom putu, ako svietuje sardinsku vladu, da gleda da se predlog konfederacije uzme u pretresanje u Curiku, da ga zatim podnese kongresu velikih silah."

S ljubavi to i revnosti radim.
I znaš dobro, ak' tvoj mig i može
Odmah mene u prah obratiti,
Da je prah taj kazao istinu,
I to strašnu — prestrašnu istinu.
Ir. Moć, koja te goni proti meni,
Bit će vjera, jest valjda je vjera,
Što vjerovah, ti da si kriepostan,
Što nesumnjah nikad još o tebi,
Da si laža, da si ništavilo;
A morda je takodjer i želja,
Što sam htjeo i što još sad hoću,
Da s' umiri jednom nesretnica,
Mene radi što je sagriešila,
Jer mi njejna bol neizlječiva
Sèrdce ciepa i hoće me smesti?
Ženo moja, nesmiješ se nikad
Oddieliti od grudijuh mojih!
A ako baš misliš, da je treba,
Da se opet radost k tebi vrati,
Pomiriti razsèrdjenog boga,
Jedno vrieme klečećke ga prosit,
U pokori i kajanju živit, —
E ti podji u grad Jerusolim:
Oba ćemo pokorno moliti
Suztegnut će morda bog gromove
I tad —
H. O da tako uzbude se,
O! Irude, da ja s tobom budem
A takmica —
Iv. Šuti! negovori —
K čemu ti je riedku moć Bog dao?
Herodjo! kaži, to mi kaži!
Kó nakaza, kó zločinstvo samo
Stojala si već na kraju bezdna,
Još si danas mogla sveta postat,
Evo ti je prilika i vrieme
Ajde napried! bit će što nij' bilo.
Odluči se i ogèrli kriepost!
Odlučna se kriepost nenadvlada! —
Bez kèrzmanja — ovo ti i kćeri,
Daj joj ruku budi postojana!

H (Čim opazi kćer, potèrči k njoj i obèrnuv se k Irudu):
S Bogom!
Ir. Bježiš dakle mene?

Prizor četvèrti.
Irud i Ivan.

Iv. Stani!
Ir. Neka ide tam u Jerusolim,
Dalje nesmije, vratit će se opet.
Iv. Nesretna je, ak' se ikad vrati,
Bog nedao nikad toga; — no čuj!
Ir. Što takova? Već se načuh svega.
Iv. Želiš li joj dobro, koju ljubiš,
Ili hoćeš baš da je nesretna?
Ak' joj želiš dobro, tad se raduj,
Što je tako hrabra i odvažna,
Boj se samo, da još nesustane!
Pripravi se, ma za vječnost bilo!
Gèrda ljubav, mladost i pohlepa
Za gospodstvom baciše ju u kal,
U bezsramnost i na put bezbožan,
A bolovi, tuga, bolest, pretnje,
Sve to bogom velikim poslano,
Na to ju je biedhu ujarmilo,
Sad nastoji da iz gèrdna čeglja
Uzdigne se u čistu visinu,
Tá ju borba stoji mnogo znoja,
A Bog znade, hoće l' nadvladati?
Tko da joj sad pomoći uzmogne,
Ak' je njena jakost nedostatna?
Ti Irude! eto ti! muž jesi!
Ajd pospieši i okreni djelo!
A kad svèrši Herodija svoje,
I kad će se sasvim poptraviti,
Smatrat će te pravim priateljem.
Izbavi ju! Daj postojan budi!
Ir. Hoćeš mi ju dakle baš oteti?
Iv. Daj da zloća u gradu tvojemu
Sad prestane, tà već je i vrieme!
Daj pomisli, da tko više sjedi,
Da se čišći i kazati mora;
Uviek brižno čuvati se mora,

Da mu život neoskvèrnut bude,
Da je uzor svim, koji su pod njim,
I da uviek brigovati mora,
Kako će ih znati podbadati?
Da se paze, da se nadvladaju,
Da ostanu dobri i pošteni?
I da traže vječitu ljepotu,
I da služe Bogu gospodinu.
Ir. Ti govoriš sve to sad onomu,
Čije ti je sèrdce otvoreno. —
Kad sam niekoč preuzet od strastih
Psovo ljude, nebo i zakone,
Dost putah sam mučke uzdisao:
Ah! da mogu sasma drugi biti!
Ah! da mi je onakov kralj biti,
Kao što si eto ti mislio —
Izrajelu na diku i slavu,
Ponukatelj na dobro i liepo,
Sljedovatelj vjerni onom kralju,
Onom slavnom neumèrlom kralju,
Proročanstva kojeg naviestuju!
Oh! da mogu njemu sličan bit!
Znaš što mislim? Hoćeš me pomoći?
Hoćeš li me puku predstaviti
Kó Mesiju? oh daj predstavi me!
Pribavi mi premoguću vladu;
Daj mi sèrdce i duh cielog puka,
Ja ću biti od korjena drugi;
Za to ću se sasvim promieniti
I sništiti pojedine mahne,
Što me strogog kèrvopiju čine!
Ti se mèrnjiš, kano da se ljutiš?
Iv. Samo vladaj umno i pravedno,
I past će ti pregusta koprena,
Koja obraz Mesijin ti skriva,
Što saludu ti poželje biti.

Prizor peti.
Sefora i prijašnji.

Ir. Tko to ide? A tko si Ti? Što si?
Iv. Kraljica je.
Ir. Kako? To j' Sefora?
Sef. Ja sam.

„Patrie“ javlja iz Italije: „Stanovnici od Ferare, prisilili su Jezuite, da ostave taj grad. Vlada se nije u taj posao ni u jednom ni u drugom smislu pomiešala. — Čuje se da je željeznica od Bolonje u Piačencu opet predana javnom promietu.

Bèrzojavne i najnovie viesti

London 2. kolovoza. Jučerašnja siednica dolnje kuće. Wood veli, da indijski godišnji manjak iznosi $12\frac{1}{2}$ mil. funt. sterlingah, od ovih je 5 pokrito a ostanak ostaje nepokrit. Financijalno stanje hèrdjavo je, veli, u najboljem slučaju potrebno je u dojduće tri godine uzajmit okolo 5 milionah. Woodov predlog sajma daje povoda raznim opaskama, no nije se ipak pojavila nikakva opozicija.

Bombaj 5. sèrpnja. Odpor domaće vojske raste. U Berhamporu pobunili, obkopali se i izabrali su si oficire. Slična su se dogodila u Madrasu.

Pariz 31. sèrpnja. Pisma iz Rima javljaju, da će po svoj prilici kardinal Antonelli odstupit.

Iz Firence od 30. sèrpnja. Buoncompagni ostavio je danas Firenzu.

Turin, 20. sèrpnja. Gospoje milanezke otvorile su podpisivanje, da carici Eugeniji podignu spomenik iz mramora, da time izraze zahvalnost i nade Italije.

Diktator modenski, gosp. Farini, sazvao je praizbornike. Svaki Modenac, koi ima 21 godinu i umije čitati i pisati, jest izbornik.

Pariz 29. sèrpnja. Od Lagueronniera izići će za koi dan opet dvie brošure. Jedna nosi naslov: „Organizacija italije“, druga ima odnošenja Francuzke prema niemačkom savezu za predmet i naziva se vele: „Napoleon III. i niemački savez.“ Dakle u Parizu počeli su jurve proučavati niemačko pitanje neravno s gledišta lieve obale renske.

Ir. Ti si ovdie? Kako? Odkud?
Sef. Ja sam došla da izpunim dužnost,
Makar da me kako zlo i primiš!
U otčinskoj kući, gdje sam bila,
Irudova neće ostat žena;
Jer uspèrkos mom jedu i prošnji
Pošao je otac proti tebi,
Nehtjev čuti ni slovca o miru,
Premda sam ga suzami prosila,
Od osvete svake odbijala; —
Samo mi se kune i zaklinje,
Da stat' neće, dokle ti nepadneš!
A ja nisam grad ov ostavila,
Da dosovem nanj neprijatelja,
Nego da se ugnem sèrditosti
Nazljubice i takmice moje.
Sada bježim od otca svojega,
Koj oprostit nikad tebi neće.
Tvoja jesem po zakonu žena,
Dužnost zove, njoj se pokoravam.
Ir. A jesi-li pomislila? —
Sef. Da se
Novim težkim mukam ispostavljam?
Znam Irude! i jesam mislila,
Al se vendar u moć tvoju dajem,
A ti možeš sad zalogom ovim
Momu otcu težak udar dati,
Možeš svaki činiti mu uvjet.
Ir. Ženo moja! Ah! To je odviše —
Evo dèrkćem pred krieposti tvojom.
Nesklad nas je eno razstavio,
Ali sam te uviek ja štovao,
I cienio milu tvoju dušu,
Nedalje te Bog na muke nove.
Slušajte me! — Kraljica je ovdje.
Svaki njojzi kano meni samom
Ima slušat i dati štovanje.
(odè sa Seforom.)
Prizor šesti.
Ivan.
Bog pomaže, da sia evo kralja
Put spasenja dopeljati mogu.
Ufam li se? — Ah ne! no se bojim.
(Dalje će sliedit).

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 3. kolovoza 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	80.10
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	75.35
„	„ $4\frac{1}{2}$%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ $2\frac{1}{2}$%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ $4\frac{1}{2}$%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ $2\frac{1}{2}$%	„ „ „	
	„ $2\frac{1}{4}$%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ $1\frac{3}{4}$%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ $4\frac{1}{2}$%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	902.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	217.
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		100.
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		116 50
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.51
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 11,707-2775 (VI.—44) 3—2

Oglas natiečaja.

U katoličkoj diečačkoj glavnoj školi u Djakovu ima se popunit miesto jednog podučitelja s godišnjom platom od 315 for a. v. iz školske zaklade biskupa Josipa Jurja Strossmayera.

Natiecatelji za ovo podučiteljsko miesto imaju svoje, na podpisano c. kr. miestodèržtvo sastavljene molbenice, obskèrbljene kèrstnim pismom, sviedočanstvima o učiteljskoj sposobnosti, uporavljenju i ćudorednosti, zatim izkazom o svojem stališu (naime je su li oženjeni ili neoženjeni) putem svoje predpostavljene školske oblasti ili, ako nemaju nikakve javne službe, neposredno najdulje do 10. rujna t. g. podnieti kod visokoštovanoga ordinariata u Djakovu.

Podpuno znanje ilirskog i niemačkoga jezika, neobhodno je potrebno za stečenje gore napomenute službe.

U Zagrebu dne 29. sèrpnja 1859.

Br. 7129 (Ds.—56.) 3—2

Oglas.

Doknadno k ovovlastnom oglasu od 29. sèrpnja t. g. broj 7007—7008, daje se na obćenito znanje, da će se u Varaždinu — počamši s prie već naznačenim danom — na javnoj ličbi prodavati takodjer svi ondje namiešteni, za vojni podvoz odredjeni konji, izuzemši jedino one, koji pronadjeni budu sposobnima za porabu c. kr. konjaničtva ili za razplod.

C. kr. zemaljsko vojske zapoviedničtvo

U Zagrebu dne 31. sèrpnja 1859.

Br. 296B (PZ.—32) 3—3

Oglas.

Sa 1. kolovoza t. g. stupit će medju Zagrebom i Karlovcem u život mallepošta, koja će svake nedielje dva puta ići i koja će u svezi već obstojećih Karlovca tičućih se mallepoštah zagrebačko-riečkih i zagrebačko-gospićkih 5 putah na nedielju pružati prigodu za odpremljanje pošiljakah od vrednosti i putnikah medju Zagrebom i Karlovcem

Primanje putnikah kod ovih mallepoštah, koje će svaki utorak i četvèrtak u 8 satih u večer iz Zagreba u Karlovac a natrag svaku sriedu i petak u 7 satih u večer ići, stegnuto je na tri putnika, putnička pristojba ista je kao kod mallepoštah u Rieku.

Od istoga časa počemši odlazit će coupé'ska pošta zagrebačko-vukovarska od ovdie miesto u utorak u 6 satih u jutro, stopram u utorak, poslie podne u 1 sat i nastupit će u odpravljanju jezdiočkih poštah od Novske u Zagreb ta promena, da će se ista odsele od Novske svaki ponedieljak, utorak, sriedu i petak u 2 sata po podne odpravljat, čime će se pod sudielovanjem coupé'ske pošte zagrebačko-vukovarske poštanskim uredovima medju Zagrebom i Novskom 5 putah svake nedielje pružati prilika za poštansko odpravljanje pismenah.

U Zagrebu dne 29. sèrpnja 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

Klempay, v. r.

Nr. 3675. (DS.—52) 3—3

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram als Konkurs-Instanz wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Massa-Verwalters Advokaten Frigan die executive Feilbietung des der Concurs-Massa des Stefan v. Jozipović gehörigen, auf 6151 fl. 5 kr. CM. oder 6458 fl. 63 $\frac{5}{10}$ kr. ö. W. gerichtlich geschätzten, im Bezirke Agram gelegenen, und im Grundbuchs-Protokolle Nr. 202 Steuer-Gemeinde Gračan eingetragenen Cridalgutes Mikulić bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 6. Oktober 1859, und der zweite auf den 10. November 1859. jedesmal Vormittags 10 Uhr an Ort und Stelle auf demselben Gute Mikulić angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dem Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hipothekarrecht auf obiges Gut Mikulić erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe desselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihrer Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

K. k. Landes-Gericht.

Agram am 6 Juli 1859.

Klobučarić. Jović.

Nr. 3676. (DS.—53) 3—3

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram als Concurs-Instanz wird bekannt gemacht: Es sei über

Ansuchen des Massa-Vertreters Herrn Advokaten Frigan die executive Feilbietung des der Concurs-Massa des Stefan v. Jozipović gehörigen, auf 27100 fl. CM. oder 28455 fl. ö. W. gerichtlich geschätzten im Bezirke Agram gelegenen, und im Haupt-Grundbuchs-Protokolle Nr. 30, Gemeinde Jakovlje, dann in dem Neben-Protokollen u. z. Nr. 82 Gemeinde Bistra gornja, Nr. 9, Gemeinde Kraljev vèrh, Nr. 21 Gemeinde Bistra dolnja, Nr. 43 Gemeinde Podgorje, Nr. 250 Gemeinde Stenjevec gornji, Nr. 70 Gemeinde Pušća und Nr. 3 Gemeinde Kuplenovo eingetragenen Cridalgutes Jakovlje bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 7. Oktober 1859 und der zweite auf den 11. November 1859 jedesmal Vormittags 10 Uhr an Ort und Stelle auf demselben Gute Jakovlje angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dem Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedignisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obiges Gut Jakovlje erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe desselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

K. k. Landes-Gericht.

Agram 6. Juli 1859.

Klobučarić. Jović.

Br. 1015 (Izv—109) 3—1

Oglas natiečajah.

Za učiteljsku službu na trivijalnoj školi u Severinu u c. kr. riečkoj županiji s platom od godišnjih 315 for. a. v., 31 for. 50 kr. stanarine i 12 □ hvat. dèrvah razpisuje se time natiečaj s tim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku.

Oni, koji žele natiecati se za ovu službu, imaju svoje molbenice obložene sviedočanstvima, potrebnim polag propisa, najdulje do 31. kolovoza t. g. poslati na občinu Severin putem kotarskoga školskoga nadzorničtva u Lukovom Dolu.

Od modruško-senjskoga ordinariata,
U Senju dne 16. sèrpnja 1859.

Br. 1046.

Za učiteljsku službu na trivijalnoj školi u Selcu u c. kr. riečkoj županiji s platom od godišnjih 315 for. a. v., i paušalom od 50 for. 40 kr. za dèrva, bezplatnim stanom, razpisuje se time natiečaj s tim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku.

Oni, koji žele natiecati se za ovu službu, imaju svoje molbenice obložene sviedočanstvima, potrebnim polag propisa, najdulje do 31. kolovoza t. g. poslati na občinu Novi putem kotarskoga školskoga nadzorničtva u Novomu.

Od modruško-senjskoga ordinariata.
U Senju dne 16. sèrpnja 1859.

Br. 1047.

Za učiteljsku službu na trivijalnoj školi u Kraljevici u c. kr. riečkoj županiji s platom od godišnjih 315 for. a. v., slobodnim stanom, razpisuje se time natiečaj s tim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku.

Oni, koji žele natiecati se za ovu službu, imaju svoje molbenice obložene sviedočanstvima, potrebnim polag propisa, najdulje do 31. kolovoza t. g poslati na občinu Kraljevicu putem kotarskoga školskoga nadzorničtva u Bakru.

Od modruško-senjskoga ordinariata.
U Senju dne 16. sèrpnja 1859.

Br 1048.

Za učiteljsku službu na trivijalnoj školi u Lešću u zagrebačkoj županiji s platom od godišnjih 315 fr. a v. sa slobodnim stanom i 12 □ hv. dèrvah, razpisuje se time natiečaj s tim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku.

Oni, koji žele natiecati se za ovu službu, imaju svoje molbenice obložene sviedočanstvima, potrebnim polag propisa, najdulje do 31. kol. t. g poslati na občinu Bosiljevo putem kotarskoga školskoga nadzorničtva u Lukovom Dolu.

Od modruško-senjskoga ordinariata.
U Senju dne 16 sèrpnja 1859.

Br. 1054.

Za učiteljsku službu na trivijalnoj školi u Liču u c. kr. riečkoj županiji s platom od godišnjih 315 for a. v., bezplatnim stanom i 12 □ hv. dèrvah razpisuje se time natiečaj s tim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku.

Oni, koji žele natiecati se za ovu službu, imaju svoje molbenice obložene sviedočanstvima, potrebnim polag propisa, najdulje do 31. kolovoza t. g. poslati na občinu Fužinu putem kotarskoga školskoga nadzorničtva u Lukovom Dolu.

Od modruško-senjskoga ordinariata.
U Senju dne 16. sèrpnja 1859.

Br. 1055.

Za učiteljsku službu na trivijalnoj školi u Drevniku u c. kr. riečkoj županiji s platom od godišnjih 315 for. a. v., paušalom od 67 for. 20 kr. a. v. za dèrva, s bezplatnim stanom, razpisuje se time natiečaj s tim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku.

Oni, koji žele natiecati se za ovu službu, imaju svoje molbenice obložene sviedočanstvima, potrebnim polag propisa, najdulje do 31. kolovoza t. g. poslati na občinu Drevnik putem kotarskoga školskoga nadzorničtva u Novomu.

Od modruško-senjskoj ordinaria.
U Senju dne 16. sèrpnja 1859.

Br. 1056.

Za učiteljsku službu na trivijalnoj školi u Tersatu u c. kr. riečkoj županiji, s platom od godišnjih 315 for. a. v, paušalom od 78 for. 75 kr. a. v. za dèrva i bezplatnim stanom, razpisuje se time natiečaj s tim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku.

Oni, koji žele naticati se za ovu službu, imaju svoje molbenice obložene sviedočanstvima, potrebnim polag propisa, najdulje do 31. kolovoza t. g. poslati na občinu Tersat putem kotarskoga školskoga nadzorničtva u Bakru.

Od modruško-senjskoga ordinariata.
U Senju dne 16 sèrpnja 1859.

Br. 1057.

Za učiteljsku službu na trivijalnoj školi u Gri-žanah u c kr. riečkoj županiji, s platom od godišnjih 315 for, za orguljanje 52 for. 50 kr. a v, s dèrvi i bezplatnim stanom, razpisuje se time natiečaj s tim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku.

Oni, koji žele natiecati se za ovu službu, imaju svoje molbenice obložene sviedočanstvima, potrebnim polag propisa, najdulje do 31. kolovoza t. g. poslati na občinu Crikvenicu putem kotarskoga školskoga nadzorničtva u Novomu

Od modruško-senjskoga ordinariata.
U Senju dne 16. sèrpnja 1859.

Br. 1058.

Za učiteljsku službu na trivijalnoj školi u Hreljinu u c kr. riečkoj županiji, s platom od godišnjih 315 for. a. v. paušalom od 42 for. za dèrva, bezplatnim stanom, sa 31 for. 50 kr. a. v. za orguljanje razpisuje se time natiečaj s tim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku.

Oni, koji žele natiecati se za ovu službu, imaju svoje molbenice obložene sviedočanstvima, potrebnim polag propisa, najdulje do 31. kolovoza t g. poslati na občinu Hreljin putem kotarskoga školskoga nadzorničtva u Bakru.

Od modruško-senjskoga ordinariata.
U Senju dne 16. sèrpnja 1859.

Br. 1059.

Za dvie učiteljske službe kod trivijalnih školah u Kostreni i to za jednu u sv. Barbari a za drugu u sv. Luciji u c. k. riečkoj županiji s platom od godišnjih 315 for. a. v., bezplatnim stanom i paušalom od 75 for. 60 kr. a. v. za dèrva, razpisuje se time natiečaj s tim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku.

Oni, koji žele natiecati se za ove službe, imaju svoje molbenice obložene sviedočanstvima, potrebnim polag propisa, najdulje do 31. kolovoza t g. poslati na kotarsko nadzorničtvo u Bakru.

Od modruško-senjskoga ordinariata.
U Senju dne 17. sèrpnja 1859.

Br. 1060.

Za učiteljske službe kod trivijalnih školah u Brod-Moravici, Podstenah, Kuželju i Černom Lugu u c. kr. riečkoj županiji s platom od godišnjih 315 for. a. v., s dèrvi i bezplatnim stanom, razpisuje se time natiečaj s tim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku.

Oni, koji žele natiecati se za ove službe, imaju svoje molbenice obložene sviedočanstvima, potrebnim polag propisa, najdulje do 31. kolovoza t. g. poslati na kotarsko školsko nadzorničtvo u Delnicama.

Od modruško-senjskoga ordinariata.
U Senju dne 17. sèrpnja 1859.

Br. 1061.

Za učiteljsku službu za trivijalnu dievojačku školu u Bakru u c. kr. riečkoj županiji s platom od godišnjih 315 for. a. v., 42 for. a v. za stan, razpisuje se time natiečaj s tim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku

Natiecateljice za ovu službu imaju svoje na varoški magistrat u Bakru upraviti imajuće se molbenice izkazima o dobi života, učiteljskoj sposobnosti kao i sviedočanstvima o uporavljivanju i ćudorednosti obskèrbit i iste molbenice najdulje do 31. kolovoza t. g. i to ako natiecaljice stoje u javnoj službi, putem svojih predpostavljenih oblastih, inače pako neposredno kod kotarskoga školskoga nadzorničtva u Bakru podnieti.

Budući da je nastavni jezik u imenovanoj trivijalnoj školi niemački i hèrvatski a kadikad i talijanski, traži se znanje ovih jezikah.

Od modruško-senjskoga ordinariata.
U Senju dnè 16. sèrpnja 1859.

Br. 1032.

Služba učitelja trivijalne škole u Praputniku u c. kr. riečkoj županiji s platom od godišnjih 315 for. a. v., 31 for. 50 kr. a. v. za stan i paušalom od 52 50 kr. a. v. za školske potrebe.

Vlastoručno pisane molbenice, imaju se osobito pod izkazanjem o dobi života, učiteljskoj sposobnosti, znanju niemačkoga, talijanskoga i hèrvatskoga jezika, kao sa sviedočanstvima o uporavljivanju i ćudorednosti varoškom magistratu u Bakru na kanonika podjašprišta i kotarskog školskoga nadzoritelja tamo g. Matiju Živičića do 31. kolovoza podnieti.

Od modruško-senjskoga ordinariata.
U Senju dne 16. sèrpnja 1859.

Br. 428-855 G.(Izv.—111) 3—1

Izrok.

Kojim se sazivaju vierovnici ostavštinski.

C k. kot. ured kao sud D.-Miholjački poziva sve one, koji iz ostavštine dana 4. rujna 1854. bez oporuke preminuvšeg Bone Dimića žitelja Miholjačkog štogod kao vierovnici tražiti imaju, neka radi *prijave i posvedočenja* svojih tražbinah dne 9. *rujna t. g. u 9* satih u jutro, ili dodju pred *ovaj sud*, ili neka do onda predadu pismeno *svoju prošnju; u protivnom* bo slučaju neće ovi *vierovnici na tu ostavštinu*, ako bi se po namirenju *prijavljenih tražbinah* ista izcèrpila, nikakvoga daljega *prava imati*, nego u koliko ih ide pravo zaloga.

C. kr. kotar *ured* kao sud Miholjački dne 20. sèrpnja 1859.

C. k. kot. predstojnik
Kèršnjavi.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 6. KOLOVOZA 1859. Broj 178.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. U utorak dne 9. t. m. krenut će uzoriti gosp. kardinal i nadbiskup zagrebački kroz Beč u Karlove Vare. Nj. uzoritost pratit će prečastni gosp. tajnik Franjo Gašparić.

— Nj. preuzvišenost visokočastni gospodin biskup djakovački, Josip Juraj Strossmaier poklonio je velikodušno svojim prijašnjim podanicima zaostavše daće u iznosku od 60,000 for. konv. novca.

— Iz Rima stigoše Kat. Listu od prijateljske ruke sliedeći dne 16. sèrpnja pisani redci: Učinjeni u Vilafranki blaženi mir i za Rim je od životne važnosti. Njim je kobna mora odvaljena s pèrsiuh narodah. Tebe Boga slavimo! — Na dan utanačenoga primirja dne 8. sèrpnja ovienčan je ovdje lovorikom mudroslovja vèrli naš mladić i pitomac nadbiskupije zagrebačke u niemačko-ugarskom kolegiju g. Antun Kèržan. Što nas u obćoj svih dobrih radosti smeta, jest, što već više od miesec danah nedobivamo iz domovine niti novinah niti listovah. Najtoplija naša želja izpunila bi se, da nam iznenada pripisuju zaostavši brojevi „Kat. lista." Toliko se ciene u udaljenom tudjinstvu domorodne misli! Hèrvat je ovdie u tudjinstvu, — premda kao katolik nalazi se u pravoj domovini, pače u središtu i glavnom gradu velike svoje domovine po vieri i cèrkvi.

Beč 3. kolovoza. Jedan francuzki soldat, koi je uhvaćen bio kod Solferina i ovamo doveden, preminuo je ovdie i bio je prekjučer sahranjen sa svim vojničkim počastima.

— Knez biskup lavantski, Antun Martin Slomšek, sada knez biskup dolnje Štajarske, dèržao je, kao što javljaju, dne 1. t. m. svetačan ulaz u svoju novu postojanu stolicu Marburg. Prijašnja stolica gospodina kneza biskupa pri Sv. Andriji u Koruškoj promienjena je, vele, u samostan.

Beč 4. kolovoza. Nj. preuzvišenost c. k. veleposlanik gospodin grof Colloredo-Wallsee i c. k. dvorski i ministarski savietnik g. baron Meysenbug otišli su sinoć kao pèrvi i drugi punomoćnik odavde u Curik.

Sèrbija.

O tobožnom najnovijem atentatu u Serbiji dobio je „Temesv. Ztg" u isto doba dva dopisa, koji su u opisu i shvaćenju sasvim različni. Jedan dopisnik iz Beograda piše pod 30. sèrpnja: „Doknadno čini se sve više i više, da je posliednja urota, o kojoj se je ovdie mnogo govorilo, proti životu obodvojice knezovah — bog zna u koju svèrhu — bila izmišljena. Ako to kažem, oslanjam moju viest na izreku kneza Mihaila. Na pitanje niekih otmienih osobah, da li je urota osnovana, odgovorio je posliednji razjaren: „Nije ništa, sasvim ništa na stvari." Pa ipak čame toliki tobož u to zločinstvo zapleteni ljudi, okovani u tamnici! Uapšenici većom stranom plašljivi su ljudi, koji ne bi bili ni sposobni za takova poduzimanja. Medju njima nalazi se strašljivi Acika Nenadović, koi nije ni iz kuće od posliednjega prevrata izišao i nije takodjer nikomu dopuštao, da k njemu dodje, samo da predusreti sve moguće nepovoljnosti, pa uprav on ima sreću biti u broju urotnikah, jerbo je rodjak kneginje Karagjorgjevićke. Još jedanput kažem, ovaj čoviek nije sposoban za takova poduzimanja; no da ipak mora u verigama patiti, dokazuje, da mi ovdie izvan Evrope živimo.

Poleg zlobnih glasovah bio je, vele, knez Karagjorgjević s niekoliko prijašnjih visokih činovnikah a sad izagnanih dne 11. sèrpnja, t. j. na dan izmišljenog atentata nepoznato preobučen u Zemunu, da po dovèršenom činu odmah dodje u Beograd. Kao što kneza poznam, njemu se gadi svaka takova namiera; mislim, da mogu kazati s izviestnostju, da je on u ono vrieme prije svidje drugdie vidjen bio nego li u Zemunu. Žaliti je samo, da uapšeni i po svoj prilici nedužni ljudi tako dugo patiti moraju. Oni, koji su od tiečaja posliednjega rata očekivali promienu svojih političkih mečtah, osiećaju se sada popareni; drugi pako, kojima je već dodijalo viekovito neprijateljsko napadanje, koje im je ovdie u najobilnijoj mieri u dio padalo, nadaju se i očekuju od mira, da neće velike sile, koje jamče Serbiji prava i dužnosti, propustit da i njeno sadanje žalostno stanje urede."

— Sa savkoga ušća javlja drugi dopisnik pod 30. sèrpnja: „Predhodna iztraga u parnici atentata bila bi dakle zaključena, zločinstvo je dokazeno i za koi dan počet će sudac raditi. Stranom vlastito priznanje, stranom izpoviedanja pritužeuikah, od kojih je, vele, od prilike 40 uapšenih, jednoga proti drugomu, učiniše, da je bilo moguće stvar tako bèrzo dovèršiti. Da li su uapšenici dani bili na muke, i kakove su podrobnosti kod iztrage došle na vidielo, nisam mogao saznati; samo toliko je poznato, da su namieravali ubiti oba kneza i da su tom zločinstvu najviše krivi Acika i Toša Nenadović, kao i bivši posadni učitelj mačevanja Marić. Predhodna iztraga vodila se je veoma tajno, jer iste višje osobe saznavale su činjenice stopram iz inostranih listovah. Uobće obdèržava se pod sadanjom vladom mnogo strožije službena tajna, nego što se je obdèržavala pod prijašnjom."

Talijanska.

Izborni odbor u Bolonji poziva pučanstvo jednim proglasom, da se po primieru Parme, Modene i Toskane izrazi proti povratku zakonite vlade i za kralja Viktora Emanuela. Na koncu proglasa veli se:

„Obsiežno očitovanje javne želje, koja odbija od sebe prošastnost i onamo teži, da postanemo Talijani s Viktorom Emanuelom, gotovo je i čeka vas.

Gradjani, koji mislite kao mi, pohitite ovamo i podpišite se na tisuće.

Herodija,

drama u pet činah od

Silvija Pellika.

Pohèrvatio

Stiepan Horvat.

(Nadalje.)

Čin treći.

Prizor pèrvi.

Sefora.

Zašto nesmje taj sveti muž meni
Bit na pomoć kako mu se ljubi?
Zašto meni ić k tamnici priete?
Ta zašto već isti učenici
Nesmiju ga tamo pohadjati? —
On bija nujan neveseo.
Kako me je tužno pogledao!
A kad sam mu pentesajuć rekla:
„Ti već valjda dobra nepredvidješ,
Kako mirno a vatreno reče:
„Ništa drugo, no smèrt ja predvidjam,
Što? a ti se morda smèrti bojiš?"
Ja trepećem! — Oh! kako sam slaba
Tù sam sama medju nesvojimi,
Gdje nebije kralju sèrdce za me.
Gdje zlo družtvo nezna što da čini,
Bi li mi se ljubko smiehavalo?
Ili bi me rugom naružilo?
Il da mi se snizuje i klanja?
Ili da mi na nož dušu vadi?
Na oboje spremno je i sklono.
O moj otče! ja pohjegnuh tebi!
Na dobromu svaki put je dobar.
Pa kakva je pošljedica ovdje!
I da ovdje nejma baš nikakve,
Zar bi mogla i na drugom svietu
Isto tako pošljedica manjkat?
Sad bijaše sam — on!

Prizor drugi.

Irud i prijašnja.

Ir. O kraljice!
Ti si htjela sa prorbkom biti,
S tog se i jesi tako raztužila,
Što sam ja to Tebi prepovjedo;
Ali slušaj, je li bez uzroka?
Ja nemislim, da je on nevjeran,
Al je lukav i u puku ljubljen,
Vidi mi se da je neustèrpan:
Rado bi mi izmaći iz šakah,
Zato njega tù čuvati moram,
I paziti njegve učenike,
Da mi kakvu prevaru neskuju.
Samo da se pučanstvu pokaže,
Ono bi ga kraljem načinilo!
Sef. Meni nije u sèrdcu da vladam,
Niti imam pravo da te psujem,
Pa ja niti umjem nit razumjem
U te vaše dèržavne se posle,
No se molim visokomu nebu,
Da razsvieti ono, — koje može,
Sèrdce kralju, suprugu mojemu,
Te da jednom nasilje dokine;
I da svetac već duže nečami
U tamnici, gdje mu miesto nije.
Ir. Sve su tvoje rieči umiljate,
Pune duha i ljubavi pune,
Ja ti ženo za to zahvaljujem.
Vidjeti ćeš da ću mir i pravo.
I ak' nas je udes razdielio,
Sretno nas je opet udružio,
A neka nas za dugo ostavi!
Na uviete — to je moja želja!
Sef. Molit ću se višnjem bogu za dar:
Tebe mužu! moći veseliti,
Da ti nikad dosadna nebudem,
Da t' uzmognem tihi savjet dati
Za sve što je dobro, što je liepo,
I nukat te na vladu pravednu;
Al ne više s onom oholosti,
Koja morda prje me obuzela,
I tebi me bila omèrzila.
Ne zaisto neće biti ponos,
Ako bi se ikad usudile,
Za tvoju te milost uprositi.
A to čini odmah za nemirne,
Kojih viku ti pobunom zoveš.
O! kralj kada puk svoj milo gleda,
Tko ga onda obljubio nebi?
Ja Irude sasvim zaboravljam,
Čije jesam diete po porodu?
I kažem ti sbilja i po duši,
Da arabski kralj je vèrlo ljubljen,
I da više nego jedan il' dva,
Rado bi ga tu u Galileji
Na tvojemu vidili priestolju.
Ali nećeš na sudačku sništit
Stranku onu, koja njega voli.

Najnovija poviest podunavskih kneževinah uči nas, da odsele glas narodah nalazi odziva i u vieću mogućnih.“

— Prevratni pokušaji pobraćenja čine se kaó da su u vojvodinama i Sardiniji i nieku vèrstu sisteme stavljeni. Nedavno učiniše modenski narodni stražari pohod u tu svèrhu; dne 25. sèrpnja sastali su se opet pristaše stranke „Unità Italiana“ u Parmi, koji su u Piačenci, Modeni, Regjiju i Bolonji na občinske troškove počašćeni bili. Do 1200 sučlanovah došlo je zajedno sa svih stranah u Parmu i bili su javno pogošćeni. Za gošćenja nisu propustili, na vrat na nos pobirat podpisah u registrima navlastito u tu svèrhu izloženim, što jednom dopisniku lista „Indépendance“ povoda daje pitati:

„Nije li ovdie dopušteno pomisliti, da je ova okolnost, koja se čini tobož slučajna, navlastita svèrha ovih „narodnih svetkovinah?“

— Privremena vlada u Toskani stavila je uzaptjene austrijanske ladje „Carla“ „Nina“ „Assidua“ i „Africano“ u slobodu i obskèrbila ih je propratnim pismima, s kojima mogu ići u neutralne luke. Polag jedne od holandezkoga konzula u Parizu prispievše viesti, naloženo je parižkom sudu za zarobljene ladje, da obustave svaki sud proti zarobljenim austrijanskim ladjama. Izdana je već takodjer zapoviest, da se svi u morskim lukama nalazeći uhvaćeni austrijanski mornari stave u slobodu.

— Talijanske dèržave, koje će biti u budućem talijanskom savezu, idu po veličini i po broju stanovnikah ovim redom: Napulj i Sicilija 2033 geografske četverougalne milje sa 8,704,472 stanovnika; Sardinija i Lombardija 1764 geogr. četveroug. milje sa 7,641,824 stan.; papina dèržava 748 četveroug. miljah sa 3,006,000 stan. neračunajući tu jedno 10,000 Židovah; Mlietačka kraljevina 433 geog četv. milje sa 2,281,732 stan.; Toskana 397 miljah sa 1,615,686 stan.; Parma 112 miljah sa 500.000 dušah; Modena 109 miljah sa 600,000 stanovnikah.

Milan 27. sèrpnja. Sutra kao na dan preminutja Nj. veličanstva pokojnoga sardinskoga kralja Karla Alberte, obdèržavat će se ovdie veleċanstvena služba božja za pokoj njegove duše.

Turska.

„Tem. Nov.“ pišu iz Mostara 8. sèrpnja, da su se Vasif paša i Šefik bej krenuli pred dva dana iz Bileće u Mostar. Oni kao da nisu uspieli u svome pokušavanju, da raju umire. Sada čekaju turske vojvode zapoviesti iz Carigrada, da na pobunjenu raju oružjem udare. Prošle nedielje pogubili su u Mostaru kèršćanina Matiju Matkovića, što je još prije četiri godine ubio turskoga hajduka Ibraima. Katoličko svećenstvo tužilo se, što su ga pogubili, a nisu mu dali pričestiti se.

Dne 15. sèrpnja. Turski parobrod „Silistrija“ krenuo je iz Aleksandrije sa 300 putnikah u Silistriju. Na sred pučine pokvari se makina, ali turski kapetan opet zapoviedi, da se dalje ide. Tu prodre voda s jedne strane u ladju, ali turski kapetan opet ništa nepreduzme, da nesreću predupredi. Evropljani putnici stanu cèrpiti vodu, Turci ni da bi pèrstom maknuli. Dodje jedna egipatska ladja, ali budući je puna bila robe, to joj kapetan nehtiede primit sa „Silistrije“ putnike. Sada počme i kapetan od parobroda za sebe i za jednoga pašu starati se. Nikome nije dopustio da u čamce ulazi; tom prilikom odsiekli su glavu jednom austrijanskom mornaru. Paša udje sa svojim momcima, pèrtljagom, pak i sa svima ljubeznicama u čamac. Noću odsieče kapetan uže, koje je vezalo čamac sa ladjom i nestane ga. Zaostavši Turci na ladji napadnu plieniti evropske putnike na ladji, koji se braniše. Naposliedku pojavi se druga ladja. Njen kapetan bi gotov primiti putnike, ali da mu se plati ciena sve robe njegove na ladji. Dadu mu novce, koje je on mirno brojao, a ladja je medjutim tonula. Naposliedku stanu prelaziti na ladju, te su pri tom jedan drugoga u more gurali; ali nisu dospieli svi na ladu i 77 ljudih podavi se.

Velika Britanija i Irska.

Ako je lord Russel u parlamentu i rekao, da se Francuzka na moru ništa neoruža, opet javlja „Herald“, da se duž ciele morske obale francuske živo radi. Na svakih 2500 hvatih ima baterije, u koje valja samo topove namiestiti. Ove baterije tako su sakrivene, da se nevide s mora.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Pariz 4. kolovoza. „Moniteur flotah“ javlja obustavljenje oboružavanja brodovah u oceanskim lukama. U Toulonu započelo je razoružanje.

Mornari, koji broje pet godinah službe, odmah će se pustit na dopust.

— Kažu da će se konferencija punomoćnikah Austrije, Francuzke i Sardinije dne 6. t. m. u Ciriku otvoriti. Da li će pri istoj konferenciji odmah učestvovat i Sardinija, nije jošte izviestno.

Turin 1. kolovoza. Kralj je grofa Reiseta (koi kao što je poznato ide u Parmu i Firencu) primio u posebnoj audienciji. — odlazak kralja u Milan ustanovljen je na dojduću nedielju. Nj. veličanstvo pratit će ministri a kralj će se tamo zadèržat četèrnaest danah. — Vlada je zaključila u Solferinu podići spomenik.

Pariz 2. kolovoza. Knez Metternich odputovat će, kao što se priča, sutra iz Beča u Pariz kao donositelj odgovora cara austrijanskoga na jedno pismo cara Napoleona.

Pariz 3. kolovoza. Grof Arese došao je danas iz Turina ovamo.

Pariz 1. kolovoza. Kao što „Indep.“ telegrafuje, podielio je car jučer audienciu opunomoćenom ministru Gèrčke i Sardinije Kalergisu i markezu Villamarini kao i vitezu Des Ambrois-u. Knez Metternich odputovat će sutra iz Beča u Pariz.

Pariz 31. sèrpnja. Privatna pisma iz Napulja od 26. javljaju o svetkovinama, koje su u glavnom gradu kraljevinah obiuh Sicilijah dne 24, 25. i 26, bile uslied dolazka mladoga kralja. Veliko oprezne naredbe bile su tom prigodom od strane oblastih preduzete. Ulice bile su pune soldatah, od kojih je svaki imao 72 fišeka. Mir nije bio poremećen za ovih svetkovinah; samo u nedielju bila je u kazalištu „Fiorentino“ demonštracija. Velik broj trobojnih zastavah i papirah, na posliednjem rieči: „Viva independenza!“ „Viva la Constituzione!“ bacali su s ložah u parter. Redarstvo ponašelo se je prema ovoj demonštraciji veoma umiereno. Ono je uapsilo samo niekoliko otvoračah od ložah 4. reda. No ništanemanje bile su napuljske oblasti u velikoj brigi; Velik broj osobah bio je za ovih svetkovnih danah odpravljen iz Napulja a drugi opet morali su ih sprovesti u redarstvenoj kući i u stanovima redarstvenih činovnikah.

Bruselj 1. kolovoza. I Belgija ima svoj Mortarski slučaj. Sutra će se stvar raspravljati pred sudom u Courtrai-u. Parok lendeledski i predstojnica manastira St. Genois ukrali su jednog malog židovskoga diečaka njegovim roditeljima i predali su ga u manastir.

Miestna viest.

Kao što je „Agr. Ztg.“ iz privatnog izvora doznao, dogodio se je preksinoć u 9 satih u našem gradu sliedeći žalostni dogadjaj: Čistilac odieće D. (stanujući na potoku) probo je svoju ženu — kao što se misli pijan bivši uslied nieke svadje — tri puta nožem u ledja. Na viku nesretnice zaklenuo je vrata i prerezo si je više žilah. Pobitivše onamo osobe sigurnosti morale su kroz prozor ući u sobu. Krivac bio je uhvaćen i odveden u bolnicu, pozvani liečnik kazao je, da nisu rane nesretnice smèrtonosne.

Promiene u nadbiskupii zagrebačkoj.

Preminuše: Josip Mušić, župnik u Kamanju

Sèrdca moraš, sèrdca prikupit si!
Sèrcde puka moraš si dobiti,
I činit se puku dobar, mio,
Kao što se i on svomu kaže.
Ah! promotri tú rieč preponiznu,
Koju ti je tvoja žena rekla.
Ljubav ju je to izreć silila,
Ništa drugo nego vruća ljubav.

Ir. O kraljice! znam da si iskrena
Prem te zao glas cèrniti hoće.
Govori se, da je kralj arabski
S lukavštine poslao te amo,
Da pomogne sám Bog znao koju,
Svèrhu svetca i tih buntovnikah.

Sef. O nesretna cèrna klevetanja!

Prizor treći.

Stražar i prijašnji.

St. Poklisar je od neprijatelja —

Ir. Neka dodje amo!

Prizor čètvèrti.

Arabski poklisar i prijašnji.

P. Dakle glas je zbilja istovetan?
Aretina kći je kod Iruda!
Ti Seforo al' nemilo poriš
Tupim nožem sèrdce svomu otcu!
Kad nevidjè u taboru tebe,
A čuv poslje od svih glasonošah,
Kamo si se jadna odputila?
Plakao je starac i jodao:
Mal se nije s biesa pomamio.
Češće svoja otvaraše usta,
Da te gèrdo kune i zakune
Ama jezik tužno mu zamèrši,
Te ni rieči starac nemogaše.

Sef. Moj će dobri ćaćko blagoslivat
Kćerku svoju, kad ga sèrdo prodje,
Kad uvidi, da je ženi dužnost
Naložila doći k mužu svomu
I s njim dielit sreću i nesreću.

P. Moj vladar mi reči zapovjedi:
Svjetli kralju! glavo Galileje,
Tako dobre, tako vjerne žene
Nit si vriedan, nit ju zaslužuješ.
Povrati ju s dobra; jer inače
Svi narodi vele Arabije
Svi sjedno, svi mačem u ruci
Sestru svoju da traže od tebe
Verigami opasav ti grade
Sa mórem ih ravnim sjednačiti.

Ir. Der ti njemu ov odzdrav odnesi:
Ti gizdavi kralju od pustare!
Nikad doslje još vidio nisam,
Da bi ti se bitka nasmiehala. —
Pa makar i sve striele napeo
Taj bezbrojan puk tvoj razbojnički,
Ja ti ženu svoju nepredajem!
Bez straha ću pèrkositi tebi!
A u srećki, da ti brojem jači,
I odneseš moju zastav' bojnu,
Misliš da ćeš ikad u trag moći,
Il za stazom moje žene doći?

P. Kako vidim, ti životu prietiš?

Sef. Samo za to i jedino za to
Pobjegla sam s doma otčinskoga.
Zalog spasa jesam ti za muža!
Otac dakle neka mir načini,
I prije ću smèrt si odabrati,
No si muža neprijatelj biti.

P. Svietli kralju! veli moj vladalac:
Pripravan sam dušom utažiti
Plemenitu kćeri zanešenost,
Samo daj mi otaj zalog vrati.
Za nju ću ti sve robove dati,
Kojih su mi svi šatori puni.

Ir. Nikad više!

P. Tà veću ti — veli moj gospodar —
Nit kći moja dobit nedobavi!
Koja korist? kad ju ti neljubiš.
Zar ju hoćeš, da imadeš danas
Pred pogledom divje Herodije!

Sef. Kći Sefora govori si otcu:
Mili otče! uništi sèrditost;
Jer kći tvoja siedi si uz muža
Sasvim sama a ne s nuzljubicom.
Kralj je mene primio ljubezno,
Te se nadam da ću sretnih danah
Proživiti kod Iruda moga,
Sretne dane rad Iruda svoga.

P. Što govoriš?.. Kako? Herodija. —

Sef. Ona odè.

(Dalje će sliedit).

i. Stiepan Rogan, župnik u Vrabču. U Kemanje poslan je za župnoga upravljatelja g. Ljudevit Sartory, bivši kapelan u Zavèršju.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 5. kolovoza 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	80.20
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	76.
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	903.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	217.10
dolnje-austr. eskomptnoga društva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga društva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezno željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		100 50
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		117.
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.53
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 11,707-2775 (VI.—44) 3—3

Oglas natiečaja.

U katoličkoj diečačkoj glavnoj školi u Djakovu ima se popunit miesto jednog podučitelja s godišnjom platom od 315 for. a. v. iz školske zaklade biskupa Josipa Jurja Strossmayera.

Natiecatelji za ovo podučiteljsko miesto imaju svoju, na podpisano c. kr. miestodèržtvo sastavljene molbenice, obskèrbljene kèrstnim pismom, sviedočanstvima o učiteljskoj sposobnosti, uporavljenju i ćudorednosti, zatim izkazom o svojem stališu (naime je su li oženjeni ili neoženjeni) putem svoje predpostavljene školske oblasti ili, ako nemaju nikakve javne službe, neposredno najdulje do 10. rujna t. g. podnieti kod visokoštovanoga ordinariata u Djakovu.

Podpuno znanje ilirskog i niemačkoga jezika, neobhodno je potrebno za stečenje gore napomenute službe.

U Zagrebu dne 29. sèrpnja 1859.

Br. 4278-1859. (DS. 57) 3—1

Oglas.

Okružnica komisije za gradjenje i gašenje vatre od 30. ožujka 1857, br. 207 kojom se zabranjuje zbog pogibelji, koja bi se nanieti mogla prolaznicima, razapinjati šalukatre iz prozorah onih razizemnih stanovah, kojima dolnji dio nema barem 7 stopah visine nad horizontom ulicah i pločnikah, što se uz njih protežu, napominje se s tim dodatkom, da će se takovi prekèršaji bez oproštenja kaznit sa 2 do 10 fr. globe.

Od magistrata c. k. zemaljskoga glavnoga grada.

U Zagrebu dne 1. kolovoza 1859.

Upravitelj ureda:
Lichtenegger.

Br. 7129 (Ds.—56.) 3—3

Oglas.

Doknadno k ovovlastnom oglasu od 29. sèrpnja t. g. broj 7007—7008, daje se na obćenito znanje, da će se u Varaždinu — počamši s prie već naznačenim danom — na javnoj ličbi prodavati takodjer svi ondje namiešteni, za vojni podvoz odredjeni konji, izuzemši jedino one, koji pronadjeni budu sposobnima za porabu c. kr. konjaničtva ili za razplod.

C. kr. zemaljsko vojske zapoviedničtvo

U Zagrebu dne 31. sèrpnja 1859.

Br. 3052 (PZ.—33) 3—1

Oglas.

Uslied toga da se je opet otvorila vožnja Lloydovih parobrodah medju Tèrstom i Dalmacijom mogu se pošiljke vozne pošte u Dubrovnik i Kotor kao i u ostale luke ležeće prema jugu od Splieta primat i odpravljat.

Time se ukida dosadanje uslied visokoga razpisa c. kr. ministarstva za tèrgovinu, obèrte i javne gradjevine od 23. lipnja 1859 br. 11995-2048 pod 12. sèrpnja 1859. br. 2754 oglašeno stegnutje prometa vozne pošte u Dalmaciju.

Što se time uslied visokoga razpisa ministarstva tèrgovine od 21. sèrpnja 1859. br. 2749-H. M. stavlja do obćega znanja.

U Zagrebu dne 1. kolovoza 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo.

Klempay.

Nr. 3677. (DS.—54) 3—2

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram als Konkurs-Instanz wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Massa-Verw. Hrn. Advokaten Frigan die executive Feilbietung des der Concurs-Massa des Stefan v. Jozipović gehörigen, auf 12,307 fl. 46 kr. CM. oder 12,923 fl. 15½ kr. ö. W. gerichtlich geschätzten, im Bezirke Gross-Gorica gelegenen, und im Haupt-G.-B.-Protokolle Nr. 17 Gemeinde Silakovina, und im Nebenprotokolle Nr. 25 Gemeinde Bužin eingetragenen Cridalgutes Kurilovec bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 11. Oktober 1859, und der zweite auf den 15. November 1859. jedesmal Vormittags 10 Uhr an Ort und Stelle desselben Gutes Kurilovec angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dem Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hipothekarrecht auf obiges Gut Kurilovec erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe desselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

K. k. Landes-Gericht.

Agram am 6. Juli 1859.

Klobučarić. Jović.

Nr. 3678. (DS.—55) 3—2

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram als Concurs-Instanz wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Massa-Verwalters Herrn Advokaten Frigan die executive Feilbietung des der Concurs-Massa des Stefan v. Jozipović gehörigen, auf 31,500 fl. CM. oder 33075 fl. ö. W. gerichtlich geschätzten, im Bezirke Agram gelegenen, und im Haupt-Grundbuchs-Protokolle Nr. 1, Gemeinde Vrabće dolnje und im Neben-Protokollen Nr. 308 Gemeinde Vrabće gornje, eingetragenen Cridalgutes Černomerec bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 13. Oktober 1859 und der zweite auf den 17. November 1859 jedesmal Vormittags 10 Uhr an Ort und Stelle desselben Gutes Černomerec angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dem Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obiges Gut Černomerec erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe desselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

K. k. Landes-Gericht.

Agram 6. Juli 1859.

Klobučarić. Jović.

Br. 421 (Dp.—91) 3—1

Natiečaj.

Kod pučke učione u Klokovčecu u župi našičkoj, županiji osiečkoj, ima se popuniti miesto učitelja, s kojim je osim bezplatnoga stana skopčana godišnja plaća 105 stot. zatim uživanje vèrta, 10 hvatih dèrvah, za porabu učiteljevu a 6 za školsku opredieljenih, 41 robotnik i 50 mierovah pšenice

Tko želi ovu službu zadobiti, neka podnese svoju molbenicu s potrebitimi dokaznicami o starosti, ponašanju, sposobnosti i dosadanjem službovanju upravivši ju na dotičnu obćinu, do posliednjega 30. kolovoza t. g. Matiji Filiću začastnom kanoniku, podarcidjakonu i župniku u Feričancu

U Zagrebu dne 29. sèrpnja 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Br. 1045. (Izv—109) 3—2

Oglas natiečajah.

Za učiteljsku službu na trivijalnoj školi u Severinu u c. kr. riečkoj županiji s platom od godišnjih 315 for. a. v., 31 for. 50 kr. stanarine i 12 ☐ hvat. dèrvah razpisuje se time natiečaj s tim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku.

Oni, koji žele natiecati se za ovu službu, imaju svoje molbenice obložene sviedočanstvima, potrebnim polag propisa, najdulje do 31. kolovoza t. g. poslati na obćinu Severin putem kotarskoga školskoga nadzorničtva u Lukovom Dolu.

Od modruško-senjskoga ordinariata,

U Senju dne 16. sèrpnja 1859.

Br. 1046.

Za učiteljsku službu na trivijalnoj školi u Selcu u c. kr. riečkoj županiji s platom od godišnjih 315 for. a. v., i paušalom od 50 for. 40 kr. za dèrva, bezplatnim stanom, razpisuje se time natiečaj s tim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku.

Oni, koji žele natiecati se za ovu službu, imaju svoje molbenice obložene sviedočanstvima, potrebnim polag propisa, najdulje do 31. kolovoza t. g. poslati na obćinu Novi putem kotarskoga školskoga nazorničtva u Novomu.

Od modruško-senjskoga ordinariata.

U Senju dne 16. sèrpnja 1859.

Br. 1047.

Za učiteljsku službu na trivijalnoj školi u Kraljevici u c. kr. riečkoj županiji s platom od godišnjih 315 for. a. v., slobodnim stanom, razpisuje se time natiečaj s tim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku.

Oni, koji žele natiecati se za ovu službu, imaju svoje molbenice obložene sviedočanstvima, potrebnim polag propisa, najdulje do 31. kolovoza t. g poslati na obćinu Kraljevicu putem kotarskoga školskoga nadzorničtva u Bakru.

Od modruško-senjskoga ordinariata.

U Senju dne 16. sèrpnja 1859.

Br. 1048.

Za učiteljsku službu na trivijalnoj školi u Lešću u zagrebačkoj županiji s platom od godišnjih 315 fr, a. v. sa slobodnim stanom i 12 ☐ hv. dèrvah, razpisuje se time natiečaj s tim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku.

Oni, koji žele natiecati se za ovu službu, imaju svoje molbenice obložene sviedočanstvima, potrebnim polag propisa, najdulje do 31. kol. t. g poslati na obćinu Bosiljevo putem kotarskoga školskoga nadzorničtva u Lukovom Dolu.

Od modruško-senjskoga ordinariata.

U Senju dne 16. sèrpnja 1859.

Br. 1054.

Za učiteljsku službu na trivijalnoj školi u Liču u c. kr. riečkoj županiji s platom od godišnjih 315 for. a. v., bezplatnim stanom i 12 □ hv. dèrvah razpisuje se time natiečaj s tim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku.

Oni, koji žele natiecati se za ovu službu, imaju svoje molbenice obložene sviedočanstvima, potrebitim polag propisa, najdulje do 31. kolovoza t. g. poslati na obćinu Fužinu putem kotarskoga školskoga nadzorničtva u Lukovom Dolu.

Od modruško-senjskoga ordinariata.

U Senju dne 16. sèrpnja 1859.

Br. 1055.

Za učiteljsku službu na trivijalnoj školi u Drevniku u c. kr. riečkoj županiji s platom od godišnjih 315 for. a. v., paušalom od 67 for. 20 kr. a. v. za dèrva, s bezplatnim stanom, razpisuje se time natiečaj s tim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku, svoje molbenice obložene sviedočanstvima, potrebnim polag propisa, najdulje do 31. kolovoza t. g. poslati na kotarsko školsko nadzorničtvo u Delnicama.

Od modruško-senjskoga ordinariata.

U Senju dne 17. sèrpnja 1859.

Br. 1061.

Za učiteljsku službu za trivijalnu dievojačku školu u Bakru u c. kr. riečkoj županiji s platom od godišnjih 315 for. a. v., 42 for. a. v. za stan, razpisuje se time natiečaj s tim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku

Natiecateljice za ovu službu imaju svoje na varoški magistrat u Bakru upravit imajuće se molbenice izkazima o dobi života, učiteljskoj sposobnosti kao i sviedočanstvima o uporavljivanju i ćudorednosti obskèrbit i iste molbenice najdulje do 31. kolovoza t. g. i to ako natiecaljice stoje u javnoj službi, putem svojih predpostavljenih oblastih, inače pako neposredno kod kotarskoga školskoga nadzorničtva u Bakru podnieti.

Budući da je nastavni jezik u imenovanoj trivijalnoj školi niemački i hèrvatski a kadikad i talijanski, traži se znanje ovih jezikah.

Od modruško-senjskoga ordinariata.

U Senju dne 16. sèrpnja 1859.

Br. 1062.

gleichen Umständen demjenigen, welcher auch bautechnische Kenntnisse darzuthun vermag, der Vorzug eingeräumt werden wird.

Von der k. k. kroat. slav. Finanz-Landes-Direktion.

Agram, den 29. Juli 1859.

Br. 428-855 G.(Izv.—111) 3—2

Izrok.

Kojim se sazivaju vierovnici ostavštinski.

C. k. kot. ured kao sud D.-Miholjački poziva sve one, koji iz ostavštine dana 4. rujna 1854. bez oporuke preminuvšog Bone Dimića žitelja Miholjačkog štogod kao vierovnici tražiti imaju, neka radi prijave i posvedočenja svojih tražbinah dne 9. rujna t. g. u 9 satih u jutro, ili dodju pred ovaj sud, ili neka do onda predadu pismeno svoju prošnju; u protivnom bo slučaju neće ovi vierovnici na tu ostavštinu, ako bi se po namirenju prijavljenih tražbinah ista izcèrpila, nikakvoga daljega prava imati, nego u koliko ih ide pravo zaloga.

C. kr. kotar ured kao sud Miholjački dne 20. sèrpnja 1859.

C. k. kot. predstojnik
Kèršnjavi.

Nr. 6322-1266 (Izv.—106 3—3

God. XXV. U ZAGREBU. U PONEDIELJAK DANA 8. KOLOVOZA 1859. Broj 179.

Carsko-kr. službene

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

NARODNE NOVINE.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., daljo pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Tèrst, 4. kolovoza. Gubernator Dalmacije, podmaršal baron Mamula, prispeo je jučer ovamo.

— U Primorju izjasnilo se je više občinah i privatnih osobah, da će primit i niegovat 61 ranjenika. Druge občine izrazile su istu pripravnost u obziru ranjenikah, koji pripadaju njima. Varoška občina tèršćanska zaključila je uredit bolnicu, koja bi u slučaju nužde mogla služiti za 300 ranjenikah.

— Iz Marsilje od 20. sèrpnja javljaju, da se sve uhvaćene austrijanske ladje, uklopno s onima, koje je već pomorski sud osudio a te su „Esultanza“ „Buona Sorte“ i „Genio Speculatore“ imaju neposredno odpustit, čim se ugovor mira podpiše. Kirije za Englezku bile su malo bolje, za pšenicu plaćali su neposredno 3 š. 3 d., na naručbu 3 š. 6 d. Za uglievje plaćala se je kirija po 8 š. Od austrijanskih ladjah sada je jedina slobodna u Marsilji i natovarena je robom za Liverpol.

— Nj. veličanstvo car dostojao je najvišjom odlukom od 1. kolovoza miestodèržca Friderika barona Bergera u milosti oprostit od službovanja kao civilnoga adlatusa kod načelnika zemaljske generalkomande u Veroni izrazivši mu najvišju Svoju zadovoljnost sa njegovim uslugama učinjenim u toj vlastitosti i primiestiti ga na izpražnjeno miesto miestodèržca od Tèrsta i Primorja.

— Podmaršal i divizionar četah, Kajetan baron Cordon, stavljen je u stanje mira.

— Nj. veličanstvo car dostojao je najvišjom odlukom od 29. t. m. momčad austrijanskoga brika „Eolo“ milostivo priznavajući njene zasluge za izbavljenje ovoga austrijanskoga tèrgovačkoga broda dozvolit novčanu nagradu od 200 for. i njedno kormanušu Antunu Falešiću podielit srebèrni kèrst s krunom za zasluge.

— Iz Ljubljane 31. sèrpnja pišu „Wandereru:“ Pučanstvo Kranjske znatno će se u pèrvoj polovini kolovoza, malone za desetinu, umnožiti i to premieštenjem I. armade sa 37.756 momakah i 7077 konjah, s topovima itd. iz Italije ovamo, i zapoviednik armade, zapoviednik sbora sa svojim glavnim kvartirima, zapoviednik divizije i general brigade zajedno s pukovnicima i sa štabom jedne regimente stanovat će u Ljubljani; u Kreinburgu, u Vajhselburgu, Novom Miestu i Postojni pako u svakom miestu po jedan brigadir.

— U Ljubljani se je, kao što ondiešnje Novine javljaju dne 1. t. m. u večer dogodila strašna nesreća. Zemljoposiednik Jaranzbizh iz Sela sa svoja dva sina, od kojih je jedan već otac od troje diece, drugi pako nema tomu davno što se je stopram oženio, došli su u grad, da izprazne kanal u obskèrbnom uredu. Kanal je tako uzak da se je samo jedan posredstvom lestvicah mogao unj spustiti. Otac bio je pèrvi. Jedva došav unutra, pao je žèrtvom ubitačnoga zraka u množini razvitoga velikom vrućinom. Za njim sliedio je jedan, a poslie drugi sin — svi su se zadušili. Na to priskoči im sluga Ivan N., iz gostionice k „Gradu Beču“ u pomoć, sudi se odvažno spustit se u kanal i takodjer pogine. Nadošavši ljudi izvukli su posredstvom kukah ova četiri postradavša čovieka; sva upoaravljena pomoć da ih opet ožive, bila je zabman. Kći J—a, kad je čula za tu nesreću, tako je, vele, obolielo da su ju morali obskèrbiti svetim svetotajstvima. Žalostni slučaj opominje, da budemo kod sličnih prigodah oprezni, kad se imaju čistit kanali, koji su dugo zatvoreni bili.

— General topničtva grof Wimpffen i njegova supruga Marija grofica Wimpffen posvetili su kupelište u Bataljiji, koje je njihova svojina, za ovu godinu ranjenim oficirima i mole onu gospodu, koji žele onamo doći, to na znanje dati sjedinjenoj vojenoj generalkomandi 1. i 2. armade u Veroni, koja je zamoljena, da tamo 80 do 90 miestah medju ranjene oficire podieli.

Moldavia i Vlaška.

— Vlada izdala je raspis, kojim se sva dosadanja preimućtva bojarah, poimence oslobodjenje od poreza, ukidaju.

Talijanska.

Iz Turina od 28. sèrpnja javljaju „Nat. Ztgu“: Grof Desambrois odputovao je prekjučer u Paris, da tamo, kao što pripoviedaju, popuni svoje naputke, budući da mu odovuda nemogu ni neće da dadu drugih, nego najjednostručnija punomoćja, za podpisanje mira polag već poznatih uvietah. Da li će Sardinija u Curiku još štogod prieko ovih uvietah steći, ili da li će poimence prisiljena biti, veći ili manji dio austrijanskoga duga na se uzeti, to su pitanja, na koje se može laglje u Parizu nego li u Turinu odgovoriti. No kao što se čini, još svejednako malo se je ili ništa u tom obziru nadati. Kad je grofu Aresu naloženo bilo, da sastavi kabinet, obratio se je na advokata Casinisa, da isti preuzme listnicu pravosudja; Casinis pristao je na to, ako mu grof Arese priskèrbi uvierenje cara Napoleona, da će preliminari mira od Vilefranke još u kakovoj drugoj ma bilo i najmanjoj točki postići popunjenje povoljno za Sardiniju. Grof Arese obratio se je na cara, no nije mogao dobiti ni najmanje nade. Na tome se razbilo sastavljenje ministarstva, koje bi se samo time učvèrstiti moglo, ako bi se po osobnom odnošenju grofa Aresa, u kojem isti stoji prema Napoleonu, zemlji pribavila nada, da će se oni uvieti barem u ičem poboljšati.

Genova 22. sèrpnja. Razdraženost ovdie raste svakim danom, i svaki čas razprostrenjuju se neugodni politički glasovi. Što više govorilo se je i o tom, da je kralj Viktor Emanuel namieravao odreći se krune na korist princa Humberta, da je bilo veoma ozbiljnih prizorah medju kraljem i L. Napoleonom. Moralo je biti svakako velikih neprilikah kad su došli na zdvojenu misao, načinit ministarstvo pod načelstvom Lamarmore. Političko mnienje generala — koi se je dosada izklopno zabavljao samo vojničkim predmetima — težko je pravo rekuć opredielit, no toliko čini se, da je izviestno, da i on, kao većom stranom svi vojnici od malog političkog izobraženja, nije osobito privèržen konštitucionalnoj sistemi.

Francuzka.

Pariz 31. sèrpnja. U primorskim gradovima pokazuje se volja na rat mornarah i vojske javnim očitovanjima proti Engleskoj. Poimence u Marsilji došlo je do svakojakih sablasnih prizorah medju engleskim i francuzkim mornarima i u Muzikalnom Kazinu, u Gradiću od Cvieća i u dvorani pomorskih kupeljih itd. svirali su orkestri dan na dan poznati nepiev iz Karla VI.: *Jamais l' Anglais ne regnera*, i občinstvo, koje zaključuje iz toga, što redarstvo mirno takova šte dopušta, da su ove demonštracije povoljne u St. Cloudu, pieva refren: „Non, non!“ i pleska.

Ovi dogadjaji pobudili su u Parizu veliku brigu kod onih, koji uzdèržanje mira medju Francuzkom i Englezkom smatraju kao glavni uviet za uspiešenje civilizacije, dočim naprot oni, koji o izkèrcanju na britanskim obalama, o poniženju Engleske, o kèrvavoj zamieni bitke kod Waterloa i napokon o drugoj hastingskoj bitki snivaju, uzhićeno pozdravljaju izglede, koji im se otvaraju za budućnost.

Pisma iz Firence od 28. sèrpnja potvèrdjuju, da je ostavka Ulloina primljena. Gospodin Malanchini, bivši član privremene vlade, odputovao je Garibaldu, da ga pozove, da dodje u Toskanu.

Veća strana vojske vratila se je; nu niekoliko divizijah ostat će u Italiji pod vèrhovnom zapoviedju maršala Canroberta a poimence divizija Trochu posiest će Parmu i Modenu. Tako stoji u jednom parižkom pismu lista „Indépendance.“

U Parizu misle, da neće „Moniteur“ dugo oklevati, da se izjasni z bog tobožnoga predloga posredovanja neutralnih silah.

Velika Britanija i Irska.

London 31. sèrpnja. Sada, kad se je mir medju Francuzkom i Austrijom opet povratio i bojanja u obziru zamèršajah na iztoku izčeznuše, zaključila je vlada, da se opet preduzme opredieljivanje granicah medju Cèrnom Gorom i Turskom. Major Cox, koi je taj posao dosada upravljao, odputovat će za koi dan opet na miesto svoga opredieljenja.

— Sir John Lawrence, vèrhovni komisar u Pendžabu, podneo je izviešće o buni u Indiji, u kojem veli, da se je iz činjenicah dokazalo, da glavni povod ove velike bune nije u istinu ništa drugo bilo, nego poznati fišeci i zaključuje, da bi ta buna bila za cielo kraj učinila englezkom gospodovanju u Indiji, da se nisu Siki, koji su jedan čas bili neodlučni, za koga da se izraze, izjasnili za Englezku.

Bèrzojavne i najnovie viesti

Petrograd 28. sèrpnja. Uz više tèrgovačkih i obèrtnih poduzetjah stupilo je posliednje vrieme u život i jedno rusko muzikalno družtvo. Isto smiera onamo, da muzikalno izobrazovanje i ukus za muziku u Rusiji razvije i podupire domorodne talente. Godišnjim prinoskom od 15. rub. može svatko postati članom družtva a tko jedanput za vazda najmanje 1000 rubaljah pokloni ili se obveže svake godine davat 100 rubaljah, postaje počastnim članom. Car je štatute ovoga družtva već potvèrdio.

Draždjani 4. kolovoza. Grof Colloredo prispeo je poslie podne u $3\frac{1}{2}$ sata iz Beča ovamo i nastavio je u 6 satih svoj put dalje u Curik.

Kodanj 1. kolovoza. Veliki knez Konstantin bavi se ovdie pod imenom admirala Romanova. Jučer obiedovao je isti sa svom pratnjom kod princa nasliednika. Kod stola učestvovalo je izvan kraljice udovice i kraljevske porodice više ministarah i sučlanovah diplomatičkoga sbora kao i nieki najviši dèržavnici. Danas posietio je veliki knez više ovdiešnjih zavodah a zatim obiedovao je kod kraljice udovice u dvorcu Sorgenfrei.

Pariz 4. kolovoza. „Moniteur de flotte“ javlja, da je u lukama oceanskim dana zapoviest, da se dalje oružanje ladjah obustavi. I u Toulonu započelo je razoružavanje.

Marsilja, 4. kolovoza. Uslied viestih iz Aleksandrije od 26. t. m. ubili su, vele, francuzkoga konzula na obali naprema od Adena.

— Javljaju iz Tèrsta od 5. t. m. U Jakinu pooštreno je redarstvo. Iz Lombardije čuje se, da je zbog jednog članka o talijanskom stanju uzapćen bio dnevnik „Il lago maggiore."

Kalkuta 5. pr. m. Pobuna vojske utišana je većom stranom mirnim putem.

Berna 5. kolovoza. Car Francuzah dao je saveznom vieću po francuzkom poslaniku u Berni izrazit svoje veselje vèrhu toga, što će se mir u Švajcarskoj zaključit.

— U Ginevru prispeo je polag lista „Revue" dolazeći prieko Simplona grof Cavour; on je kod svoga rodjaka gospodina Dèlarive odseo i misli tamo ostati niekoliko danah.

Slavenske viesti.

V. Mř.

Početkom 1. listopada izlazit će ovdie pedagogički časopis pod naslovom „Napredak" s prilogom „Košnica." Izdatelji bit će učitelji ovdašnje uzorne glavne učione a na koliko nam je dosad poznato, uredjivat će taj časopis g. Stiepan Novotný, učitelj vieronauka na istoj školi. Mi činimo osobito učitelje naše pozorne, da pripravljaju članke za taj časopis, koi će svagda 1. i 15. svakoga mieseca izlaziti. Tko bi možebit već koje članke gotove imao, neka ih pošlje dotičnoj gospodi. Program toga časopisa na skoro će izići.

— U Lavovu je počeo izlaziti dne 1. sèrpnja novi časopis za puk pod naslovom: „Dzwonek", te ima već do 600 predbrojiteljah.

— M. Gliszczyński javlja, da će svojim troškom izdavati „Rozmaitości naukove i literackie."

— Vladimir Wolski, poznati piesnik i romanopisac poljski, dogotovio je novi libretto za jednu spievoigru.

O matici sèrbskoj piše „Sèrbski Dnevnik": (Nadalje.) Izloživši stanje i dielovanje matice sèrbske u drugoj periodi, ostaje da navedemo i one okolnosti, koje bi za pravdanje Tekelinog i matičinog rada i mišljenja služiti mogle.

Sava Tekelija bio je izvanredno pojavljenje u narodu našem. Mi smo imali u raznim strukama više valjanih ljudih; Sava Tekelija bio je u svojoj struci jedan jedini do sad. Rodjen iz plemenite porodice, koja je sjajnostju svojom jedno od pèrvih miestah u Sèrbstvu zauzimala, obdaren bistrim, prodirajućim duhom, koi je skoro u svim strukama nauke izobražen bio, proveo je ovaj znameniti muž vàs dugi viek svoj, brinući se jedino o sredstvima, kako bi narod svoj, koi je više svega ljubio, sretnim i slavnim učinio. Da ovu svèrhu postigne, žèrtvovao je Sava Tekelija više, nego što je ikoi Sèrbin i prije i poslie njega, — žèrtvovao je sve trude i naprezanja osamdesetogodišnjega vieka svoga, sve lične i familijarne interese svoje, svukoliku znamenitu imovinu svoju, jednom riečju, žèrtvovao je — sve!

Tekelija je glavní uzrok nazadka narodnoga nalazio u tom, što množtvo naroda još nije prosvietljeno i izobraženo. Za prosvietu narodnu našao je Tekelija dva sredstva: **umnožavanje izobražene klase** (inteligencije) i **podizanje literature.**

Još god. 1805. nastojavao je Tekelija, da osnuje zavod za odhranjivanje mladeži sèrbske. Ali je tome planu onda još mnogo na putu stajalo. Medjutim je idea ova u rodoljubivoj duši Tekelinoj sve većma i većma sazrievala. Naposliedku stani se u tom, da osnuje tri inštituta: svećenički inštitut u Aradu, vojnički u Beču i gradjanski u Pešti, sva tri izključivo za sèrbske sinove. Vojničkom zavodu svom zavietova 108 biljah for. sr., a ostalo imanje svoje mislio je podieliti medju svećeničkim i gradjanskim zavodom, ili ako svećenički zavod nebi bio odobren, to je naumio sve ostaviti gradjanskom zavodu svome u Pešti. Upravu nad ovim zavodom podielio je Tekelija još za života matici sèrbskoj, zadèržavši sebi pravo vèrhovnoga nadziravanja; a i isto se je tako kao izviestno smatralo, da će Tekelija upravu ovu i poslie smèrti svoje kod matice sèrbske ostaviti.

Ovim je načinom želio Tekelija umnožiti broj izobraženih Sèrbaljah u redu svećeničkom, vojničkom i gradjanskom.

Za podizanje literature našao je Tekelija najzgodnije sredstvo u novouzkèrsnuvšoj matici sèrbskoj. On se je nadao, da će matica, ako se kao učeno družtvo ustroji, najbolje moći ukloniti sve prepone, koje razvitku literature smetaju. A najglavniju preponu našao je Tekelija u nestalnosti i nejednakosti književnoga jezika i pravopisa. Tu je dakle želio uvesti jedan obći način i pravac, i to na temelju cèrkvenoslavenskoga jezika i pravopisa. On je dèržao, da je to naš pravi književni jezik, od kojega smo se samo iz neznanja i gluposti udaljili. On je dèržao, da obični govorni jezik prema cèrkvenoslavenskom jeziku u onom istom odnošenju stoji, u kom govor prostog Niemca prema njihovom književnom jeziku.

Ovdie niti ima miesta niti nužde za pretresanje ovoga mnienja. Nad njim je vrieme već izreklo svoju presudu, i ona glasi sasvim protivno. No to ništa neoduzima od one slave, koja ime Telekino prati i one priznatnosti, koju je Telekija u narodu svome zaslužio. Velika pogrieška njegova proiztekla je samo iz velike revnosti njegove, iz plemenite ali bezuspiešne namiere, da se svi spisatelji u jednoj obćoj idei slože i književnoj anarhiji kraj učini. Uvierenje Tekelino bilo je stalno, nepokolebivo, jer je bilo plod čitavog dugog vieka, provedenog u mišljenju i radu za dobro roda svoga; bilo je izliv postojanog karaktera Tekelinoga, koi ga je u svakoj prilici odlikovao; i utvèrdjivalo se na utvèrdjenoj sviesti duhovnog preimućstva i nadmoćja prema svim onima, koji su drugojačije mislili.

Ako se ovim načinom mišljenje Save Tekelije opravdati ili samo ponjati daje, u toliko većma mogu se izviniti ondašnji članovi matice sèrbske, koji su uvierenju svoga predsiedatelja u svakoj prilici popuštali. Ovo popuštanje nemora se bezuvietno uzeti kao oskudica sobstvenog uvierenja. Veliki dio ovoga treba odbiti na čuvstvo štovanja, koje je svaki član matice prema velikom sunarodniku našem i onda osiećati morao, kad se s njegovim uvierenjem nije slagao. Dalje netreba ni to da s uma smetnemo, da iz opozicije članovah matičinih proti načelima Tekelinim nikakve koristi po maticu nebi bilo. Tekelija bi u tom slučaju maticu za cielo ostavio, i to u najkritičnijem vremenu, kad joj ni materijalno ni književno stanje njeno utvèrdjeno i obezbiedjeno bilo nije. Ovo bi za maticu samu veliki udar bio. A šta bi bilo s inštitutom Tekelinim? bi li Tokelija na pragu smèrti zadušbinu svoju još i dalje pod upravom onoga družtva ostaviti smijo, koje se je javno izjavilo proti onim načelima, koja je Tekelija za jedino spasonosna pronašao? Tko jamči za to, da nebi Tekelija, krajnje ogorčen i uvriedjen, u očajanju o uspiehu poštenih namierah svojih, u jednom slabom trenutku cielo krasno dielo, kome je toliko žèrtvovao i još više žèrtvovati mislio, sam sobom uništio i inštitutu ovom sasvim drugo opredieljenje dao? Bi li se onda u narodu jedan jedini glasak podići smijo, da uhitrenu opoziciju matičinih članovah brani?

Matica sèrbska saobštila je sliedeći program za predstojeću glavnu skupštinu, koja će se dèržati 22. kolovoza t. g.:

1. Predsiedatelj pozdravit će skupštinu i otvorit će siednicu.
2. Privremeni sekretar čitat će izviestje o dielovanju matice sèrbske od prošle glavne skupštine do danas.
3. Sredotočni odvietnik čitat će izviestje o stanju procesa.
4. Čitat će se pregled računah od godine 1858. i knjižica će se razdavati medju prisutstvujućim članovima.
5. Privremeni sekretar čitat će svoje izviestje o predlogu gosp. Aleksandra Andrića u obziru prodaje njegove tiskarnice i Svetovida.
6. Pročitat će se mnienje umoljenih sudijah o nagradonosnom dielu: „Stefan Dečanski i dva pobratima."
7. Izbor sekretara matice sèrbske i urednika Sèrb. Lietopisa.
8. Izbor predsiedatelja.
9. Novoizabrani predsiedatelj zaključit će glavno sabranje.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

(Dp.—93) 3—1

Obznana.

Radi osiguranja nabavljanja potrebitih stvarih pića, pisarnoga materiala, liečničkih i drugih potrebštinah za vojni liekarni depot u Zagrebu, od 1. studenoga 1859 do konca listopada 1860 zatim četkarske i staklene robe, čistjenja rubja, kalaisanja željezne i bakrene kuhinjske sprave, nadalje za brijanje i kosorezanje boliestnikah i za prevažanje mèrtvih tielah iz bolničke zgrade na vojničko grobje, dèržat će se dražba 16. kolovoza u 9 satih prije podne u pisarni ovdašnje posadne bolnice pod predsiedničtvom ovdašnje slavne vojne brigade.

Sve stvari nabavljat će se polag njihove kakvoće ili na komade ili po dolnjo-austrijanskoj mieri.

Od onih stvarih, koje nepodležu naglom pokvarenju imadu dražbenici donieti ogledce (Probemuster) i pokazati ih. Oni ogledci, polag kojih će se nabavljati, bit će sačuvani kod bolnice i providit će se s pečatom dotičnoga dostalca.

Šta se tiče onih stvarih, koje podleže službenoj naredbi, dogovarat će se na dobitna popušćanja, a radi onih, koje nepodleže toj naredbi, odgovarat će se ili na tvèrdne ugovorne ciene, koje će ostati jednake cielo vrieme nabavljanja, ili na vremenite vašarske ciene, kod prodaje u velikom na dobitna popušćanja.

K dražbi se nebude nitko pustio, tko pèrvo nepoloži vadium, koi iznosi za pekarske stvari 200 for., za mesarske 300 for., za kruparske i brašna prodaju 300 fr., za tèrgovačke 90 fr., za vinoprodavačke 80 fr., za staklarske 5 fr., za četkarske 5 fr., za bakrarske 15 fr., za čišćenje rubja 60 fr., za pijavke 15 fr., za brijanje i kosoriezanje boliestnikah 10 fr. i za prevažanje mèrtvih tielah 3 fr. i koji će oni, koji ništa nedostaju, odmah po dokončanoj dražbi dobiti natrag. A dostalci pako moradu odmah kod podpisa dražbenoga zapisnika jamčevinu od 10% svote preuzetoga cielogodišnjega nabavljanja dotičnih stvarih, domiriti, koja će se zatim depositirati.

Ova jamčevina može se položiti ili u gotovom novcu ili u c. kr. dèržavnih papirih polag obstojeće burzovne ciene, u realnoj jamčevini ili na poručanstvo.

Pismeni podnesci primat će se pod sliedećimi uvieti i uzeti će se na nje obzir:

a) oni moradu prispieti još pred dokončkom ustmene dražbe, biti zapečaćeni i ima im se priložiti dotični vadium ili miesto ovoga blagajnička namira;

b) dotični ponuditelj ima se u svom ofertu naročito izjasniti, da neće u ničem odbijat se od obznanjenih dražbenih ili ugovornih uvietah, nego da se što većma svojom pismenom ponudom isto tako okvezuje, kao da bi mu bili pročitani dražbeni uvieti kod ustmene dražbe i kao da bi on takove kao takodjer i zapisnik sam skupa bio podpisao, daklem ima se

c) ponuditelj u pismenom ofertu takodjer obvezati, da će u slučaju, ako ostane dostalac, kako se službeno o tom ubaviesti, bezodvlačno domiriti vadium na podpunu jamčevinu, i da ako bi ovo propustio, da se podvèržuje sudbenom postupanju isto tako, kao da bi bio jamčevinu sam položio i nabavljanje preuzeo, dakle tako, da se može prisiliti službenim putem na domirenje jamčevine;

d) u pismenom ofertu mora se dotična svota izpisati slovima i izreći sada za svagda, jer se te ponude moradu smatrati kao nepromienjive, daklem nesmiju

e) u tih ponudah napèrvo dolaziti popusti protežujući se na još nepoznati uspieh ustmene dražbe ili na druge ponude t. j. iznimke ili odstupljivanja od dražbenih uvietah;

f) prispievše pismene ponude otvorit će se tekar po dokončku ustmenoga postupanja;

g) sadèržava li takov pismeni ofert bolju ponudu nego je od ustmeno najviše ponudjajućega, tako će se ofertu dati prednost, ustmena dražba prekinuti i na temelju ponude toga pismenoga oferta napraviti ugovor;

h) ako je pako ponuda pismenoga oferta jednaka s ustmenom najvećom ponudom, tako će imati odlučiti dotična visoka vojna oblast, kome se najviše ponudjajućem ima dati prednost.

Ugovor je za najviše ponudjajućega neopozivljiv odmah od dana od njega podpisatoga dražbenoga zapisnika, za erar je pako obvezljiv, tekar od dana kada stigne visoko odobrenje

Daljni dražbeni uvieti kao takodjer i svekolike potrebštine, koje se od prilike imadu nabaviti za vojnu godinu 1860., mogu se uviditi od sada u računarskoj pisarni zagrebačke posadne bolnice tečajem običnih urodnih satih.

U Zagrebu 4. kolovoza 1859.

Blimek m. p., satnik zapoviedajući bolnice.
Kincel m. p., štopski liečnik.
Zubrzycki m. p., računarski oficijal.
Strouhal m. p., vojno-povierenički pristav.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 9. KOLOVOZA 1859. Broj 180.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., daljo pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Uredovni dio.

Ministar za bogoštovje i nastavu naimenovao je gimnazijalnoga učitelja Antuna Zeithammera u Zagrebu za pravoga učitelja na drugoj katoličkoj gimnaziji u Pešti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Polag posliednjih popisah bilo je za hrabrost pred neprijateljem u raznim borbama posliednje talijanske vojne razdieljeno 48 zlatnih, 326 srebèrnih I. razreda i 715 srebèrnih II. razreda kolajnah a izvan toga 279 pohvalah.

Od ovih dobili su: Od piešačke regimente nadvojvode Leopolda Br. 53 trubljaš Bogdanović Gjuro, vodnik Novosel Josip, feldbaba Toth Josip, srebèrnu kolajnu I. reda; feldbaba Kovačević Cino, kadet-feldbaba, Abramović Ivan, prostaci Mahović Josip, Noršić Vid i Radman Marko srebèrnu kolajnu II. reda kod Palestra dne 31. svibnja.

Od 1. batalijuna slunjske graničarske regimente: prostaci Furdok Juraj i Goisović Nik. srebèrnu kolajnu II. razr. — kod Vareza 26. svibnja.

Od 1. batalijuna otočke graničarske regimente feldbaba Gručić Damjan bio je pohvaljen kod Palestra 31. svibnja.

Od 2. banovačke graničarske regimente: feldbaba Knežević Danilo, vodnik Vuičić Stiep., feldbaba Boroević Adam, sreb. kolajnu 1. razreda, prostak Maraković Marko, Jambrik Nik., trubljaš Krunić Adam, vodnik Barić Mato, feldbaba Dagoilović Pane, frajt Gjuričić Glišo, feldbaba Bačić Stiepan i korpural Metlas Stevo srebèrnu kolajnu 2. razreda, kod Magente, 4. sèrpnja.

U Daruvaru 4. kolov. (Vatra.) Š. Danas u 9 satih šetah se čitajuć po šumici od toplice prama Juliovom zdencu, al ujedanput čujem viku: „Vode, vode!“ i ciku diece i žončadi u graničučem s Daruvarom selom dolnjem Daruvaru; na to i pucanje pušakah; ja potèrčah bez duše doma radi zvonjenja: udariše zvona u stranu po sèrbskom učitelju, učini se buna i sve poleti u selo; ali već ciela kuća pod br. 3. i 4 stoga žita u najžešć emplamenu gore, kad dodjoh onamo. Sreća što je samo tihi jug dèržao i nebi jaka vietra. Dovukoše svekolike sprave i orudje za vatru gasiti: i zaisto oslobodismo sve naokolo sgrade i stogove, koji se jošte nezapališe. Tu je bilo vidieti, od kolike su koristi i velike i ručne štèrcaljke i koševi i kola s lagvima za vodu nositi i voziti: samo žalibože što štèrcaljka Daruvara dolnjega, sad pèrvi put upotrebljena, bèrzo prestade služiti; valjda je bila prazna dèržana, pak je usahnula. — Vatra izišla je nepazljivostju jednoga gospodara (dva su zajedno na jednom gruntu) od lule, koi je, kao što sam čuo, ležao pod stogom pušeći, te stog zapalio. No to ti je bilo marljivo poslovanje! mogu samo za dokaz to navesti, da je 1 stog siena za tri koraka udaljen od vatre sačuvan, tako i jedna nova sgrada. Odlikovali su se ovdie osobito svi iz Daruvara tèrgovišta, vlastelsko osoblje, i Česi i Slovaci iz sela. Vlast politička, obćinska, oružničtvo, financijalna straža, vlastelsko činovničtvo, to je sve bilo sudielovalo i to složnim posve načinom. Poimence, ako nježnost dopušta, smijem navesti c. k. predstojnika Cekuša i načelnika Stojanovića zbog nadziranja i uspiešnog upravljanja posla; gg. Franju Erlingera i odvietnika Arvaia, Osiečane, zatim gg. Kneževića, Kuševića, Jankovića Šandora, pisare vlastelske Gövaia i Németa zbog ručnog poslovanja svoga. Vlastelinstvo je po naredbi svojih činovnikah g. Ditsa nadziratelja i kasnara Pázmána najviše vode dovažalo, i sva je družina, muško i žensko, sudielovala. Žitelji pako tèrgovišta kao svagda tako i sada odlikovaše se osobitom neumornom revnostju: tu je gospodin, majstor, tèrgovac, želir, što je više mogao, radio; s toga mogu kazati, da sam samo u Požegi vidio sličnih boracah proti vatri: a isti i učiniše više od polovice posla. — Kako se uobće tom prigodom ukaza, što ljubav prama iskèrnjemu dielovati može; tako napose ukaza još i osobiti primier iste ljubavi: plemenita gospodična Irena Niczky koja bijaše takodjer kod vatre, i usred jednog azotičnog dima sudielovala je i naposliedku gorepomenutog gospodara Stožickoga, koi je u odvojenju pao i kao od kaplje udaren već umirao, vlastoručno niegovala, žile mu ribala, hladila ga, škropila mu lice, liek mu sama nosila itd. — Slava svakome, koi si ju ovdie i nehotice steče: a od strane čoviečnosti i kèršćanstva najveća hvala.

Tèrst 6. kolovoza. Nj. preuzvišenost g. podmaršal, baron Hess, došao je sinoć s pratnjom iz Mletakah ovamo i nastavio je svoj put u Beč.

— Iz južne Tirolske pišu „Allg. Ztgu“: Mnogo se o tom govori, da su magistrati gradovah Tridente i Roveredo posliednjih danah podpisali

---

Herodija,

drama u pet činah od

Silvija Pellika.

Pohèrvatio

Stiepan Horvat.

(Nadalje.)

Prizor peti.

Herodija s kćerju i prijašnji.

H. Evo mene, klete vi nevjere!
Herodija došla opet kući.
Sef. O nebesa!
Ir. .Ti si? odkud? kako, šta ćeš?
H. Napokon sam svemu u trag ušla,
Opala mi mrena sa očijuh!
Dà prokleto to sporazumljenje
Medj prorokom, pukom i nje otcem!
Ivan me je bio zasliepio: —
On podjemči zaštitnikom svojim,
Da će mene prognati iz grada,
Strašeći me paklenskom strahotom.
Strašili ga vrazi na dnu pakla!
I on meni zamaštio oči! —
A jedva me spazili da bježim,
Mèrmljajuć su vèrvili po putih,
Mižuć na me i kažući pèrstom,
A najposlje na glas rugajući.
Po svih stranah govori se javno;
„Prokleta je i eto prognana!
Napokon si ipak Izabela!
U sramotu sunovratila se!
Iznemogla bježiš — umri sada!“
A za mojim bježećimi koli
Bacahu se blatom i kamenjem.
Samo vičuć i tukući konje
Voznik me je izbavio smèrti. —
Obilazeć napučena mjesta,
Sèrnuli smo u púste i šume,
Samo da me puk više nevidi.
Ali ipak gdje je bilo stranom
Il na briegu ili u dolini
Samo hèrpa kućah tvoga puka,
Kad su čuli tèrku naših konjah,
Izišli su šapćući medj sobom:
Eto vidi to je Jerabela,
Ta brak lomi, to je preljubnica!
Tako! tako! po to sam i išla!
Tà nebi mi sèrdce pregorjelo,
Da sam uprav odpala od ljudih!
A još za to što netèrpe mene
Neka bi ih, bjeh im oprostila,
I vuk vije, jer ga hèrdja bije,
Ali vuk je zvierče nerazumno,
A ta paščad i gora od zvieri,
Jer ne samo što na me lajaše,
Neg me jošte pèrkosno dražaše,
Svud Sefori vičuć: Slava, slava!
O Ivanu svak seljak govori:
To učini Ivan, on nek vlada!
On je, on je samo on Mesija,
A Irud je njegov sluga samo!
Ir. O smionstva!
H. Nu našla sam na jednom brježuljku
Nazarenskom jednu rimsku zastav;
Hrabar satnik branio je mene,
I natrag me amo dopratio.
Puk me svuda ukočen gledaše,
Nu poslje se rugljivo smijaše;
Al što meni do njegova smieha?
Tù sam sada, više se nebojim,
I umriet ću na priestolju ovom,
Polag moga kralja i supruga!
Sef. Već je luda, bezumna je ona!
H. Je li nije bruka cielog puka:
„U progonstvu nek je Herodija!
A sto putah živio nam prorok
I Sefora živila nam s njime!“
To su dakle glave galilejske?!
Ir. Gdje su striele za tú prostačinu
Gazit ću ih i mèrvit ih redom!
Jošte vlada Irud na priestolju!
Još je Ivan, kumir i Bog njihov,
Men' u šakah, razkomadat ću ga,
Ak' se odmah buna neutiša!
H. Jest! vrieme je blage vlade prošlo;
Sad je treba jakosti i sile.
Varanje je, da je Ivan prorok,
Varancija od Boga poslanstvo,
Varancija, da Mesija dodje,
Varancija ovo domorodstvo,
Varancija i obmama smiešna,
Ona sanja o kraljestvu vječnom,
Izrajelu što se naviestiva.
Ništa drugo neg bezsramno družtvo
Razbojnikah i svih ubojicah
Iruda će, koga nad sve mèrze, —
Nu koga se ipak nad sve boje,
Iruda će, Iruda ubiti.
Ir. Al je Irud lje muževan tako,
Da mu hrabrost toliko se mnogi,
Koliko mu pogibelji rastu.
A kad jednom pusti sèrdcu uzde,
Sve će stvorit buntovnike u prah. —
H. Sada istom Iruda poznajem;
Sad se hvastam, što sam ga ljubila,
Ma i jesam gorkost proživila.
A šta radi ovdje tá zlotvorka?
I taj sluga arabskog lupeža?
Nosite se! Irud tako hoće!
Pogled mi je ove žene mèrži
Sto put mèrži, neg čeljusti smèrti.
Ir. Umiri se!
Sef. Neprima se mene tá sèrditost
Ni zapovjed njejna zlobna sèrdca.
Ja ju žalim i uzdišem k nebu,

molbenicu, na cara, u kojoj nemoli se za ništa manje nego za razciepljenje južno od sieverne Tirolske i za administrativno utielovljenje iste s mlietačkom kraljevinom. Nemojte za boga pomisliti, da je ova molbenica magistratah u istinu obćenito zahtievanje pučanstva. Seljaci nisu ni najmanje za takove misli zauzeti. Oni dèrže s Austrijom, i neće je nikada ostaviti, dokle se sama neostavi. I u oba grada ima dosta poštenih ljudih, koji svoju viernost prema vladaru neoskvèrnjuju ni u činu, ni u misli. Dotični varoški deputirci ovomnienja s muževnom hrabrostju daleko su se dèržali od viećanja o ovoj molbenici, premda su ju podpisali nieki i od onih, koji su po svoj prilici uvidjali, da takova bezumno zahtievanje mora ostati bez uspieha. Samo po gradovima nalaze se mutni življi; no neka se ova gospoda dobro čuvaju, da neizazovu proti sebi radničko pučanstvo, koje u znoju svoga obraza zaslužuje si svoju suhu koru hlieba, da si prištede izkustvo, da bi se u pogibeljnom času sve liepe misli za sjedinjenje i nezavisnost proti samim njihovim začetnicima raztumačil mogle u komunističnom smislu! No možebiti, zapitali bi Gotajci, je li bila u južnoj Tirolskoj zlostavljena i tlačena talijanska narodnost? Pozivljemo ovu gospodu, da sami dodju ovamo i da vide, kako se stvar ima. Oni će u gorama na lievoj obali Ećave od Bocena sve do Vičence naći u množini naseljeno pučanstvo niemačkoga proizhoda, koje je od stolietjah upravom talijančujućega svećenstva propadše i potalijančeno, sačuvalo samo svoje šareno izkèrpano nariečje kao posliednje znamenje svojega proizhoda. Oni će u Tridentu i Roveredu naći množinu niemačkih porodičnih imenah, kojih nositelji nisu samo zaboravili svaku uspomenu na svoj niemački proizhod, već koji su često, kod sažaljenja vriednoga nepoznavanja Niemačke, u svojem psovanju na niemačko ime i niemačko poštenje pod noge basili svako čuvstvo srama.

(Kao što javljaju iz Istrije, i tamo traže po niekim gradovima sakupit podpisah za adresu, koja ima za svèrhu primljenje Istrije u talijanski savez.)

Sèrbija.

Iz Beograda 2. kolovoza pišu „Tem. Ztgu": Položaj kneza Miloša i njegove vlade postaje svakim danom težji. Nisu samo u zemlji već su i u Carigradu nezadovoljni s protuustavnom vladom kneza Miloša.

Zaključeni mir uništio je ovdie nieka ufanja; koga su prije slavili, toga psuju sada. Čelovodja kod mnogobrojnih demonštracijah posliednjega vremena nedolazi više tako često u kafane i moguće je, da će sasvim izčeznut (da nije to g. d' Astengo?).

Švajcarska.

Iz Švajcarske, 30. sèrpnja. Dočim se engleske novine sve većom žestinom izrazuju proti Napoleonu III. i iste parlamentske razprave dosta oštro risaju javno mnienje, uvieravaju iz Pariza, da Napoleon ne samo da neće nikakova rata, već da se i trudi, što više može, da uzdèrži prijateljstvo s Englezkom. Sve njegove misli usredotočuju se na preustrojenje Italije. No uprav to je ona točka, koja bi možebiti obie narode najprije zavadit mogla; jerbo Engleska nije zadovoljna ni mirom od Vilafranke a ni s planom za konfederaciju i mnogo prije priskočila bi u pomoć nezadovoljnicima u Italiji. Ujedno čini se, da se nieka razdraženost pokazuje u vojski, koja se iz Italije vraća. Tako pišu iz Turina od 26. t. m.: Čudno, no možebiti veoma označujuće pojavljenje jest i to, što je vojnike malone jednoglasno čuti govorit: „Oh, da bi nas samo htieli proti Englezkoj voditi, koja nas je izdala!" Jel' taj izraz nastao na carsku zapoviest, ili sam po sebi u vojničkom stanu? Neznam, no to je prava istina, da se francuzka vojska veoma bèrzo vraća; svaki dan odpravlja se po željeznici 10.000 momakah. — Razdraženost u Modeni raste, već stoji 10.000 momakah pod oružjem za obranu proti vojvodi. — U Milanu kratio se je Manzoni napisat posvetu za album posvećen carici Eugeniji. — Garibaldi oboleo je.

Košut nije odputovao u London, kao što se je mislilo, već se je uputio u savojsko kupalište Mornex, blizu Ginevre, gdie će ostati kroz svu kupalištnu dobu. I Klapka vratit će se u Ginevru.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Pariz 4. kolovoza. Uvieravaju, da će car sutra ili prekosutra odputovat u vojeni stan kod Chalonsa.

London 6. kolovoza. Siednica gornje kuće. Lord Normanby navieštuje interpelaciju, da se uzme u pretres pitanje o uvietima mira, koji su bili u pretres uzeti, prije nego što se je sklopio mir u Vilafranki.

U dolnjoj kući opominje Evans proti neprestanom šiljanju vojske u Indiju, što mu se u sadašnjim okolnostima čini opasno. Pukovnik Herbert računa vojsku u samoj Engleskoj na 35.000 momakah. Ratni ministar uvierava, da će ista na skoro iznosit 65.000 momakah, i opaža pri tom, da nije moguće, da bi Englezka u vrieme mira dèržala vojsku na ratnom stupnju.

Petrograd, 6. kolovoza. Utemeljenje željeznice iz Moskve u Saratov dozvoljeno je. Glavnica poduzetja iznosi 45 milijunah rubaljah. 450.000 dionicah izdat će se. Vlada jamči za 4½ postotka kamatnih dohodakah za trajanja od 80 godinah.

Atina, 30. sèrpnja. Pl. g. Touvenel došo je prekjučer ovamo i sutra će odputovat u Carigrad.

Carigrad, 30. sèrpnja. Sultan je prispeo dne 26. u Solun. Arbanaski knez Rib-Dodr došao je ovamo u niekakvoj političkoj misiji. Redifi, koji su bili sazvani, razpustit će se. Persijski poslanik za London i Paris ukèrcao se je ovdie za miesto svog opredieljenja.

Bolonja, 28. sèrpnja. Mazzacapo stoji na čelu slobodnih četnikah još svejednako u Riminu, da se suprotstavi papinskim četama, ako bi iste ušle u legacije. Posliednje dobile su, vele, najopredieljenije naputke, da se imaju samo branit. O piemontezkom pukovniku Faliconu, koi jošte stoji na čelu prevratne vlade, misle, da je dobio zapovied, da se odmah po sastavljenju izbornih listinah vrati u Turin.

— Pod zapoviedničtvom generala Ulloe podignuta je u Modeni „najvišja vojnička oblast za srednju Italiju," da se vojničkim operacijama dade veće jedinstvo. Vojska, kojom ima ova oblast za sada razpolagat, iznosi polag talijanskih listovah do 30.000 momakah, neračunajući ovamo Garibaldovacah i narodne straže.

Slavenske viesti.

V. Mř.

— U Kijevu je počeo 1. sèrpnja izlaziti ruski časopis „Telegraf Kijevski", koi se bavi politikom, obèrtom i književnostju.

— U Petrogradu je izišla knjiga: „Ziemia nasza" od W. Hodzkievicza.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 7318. Sekt. III. Abth. 3. (Ds.—58) 3—1

Oglas.

C. k. zemaljsko zapoviedničtvo vojske stavlja do obćega znanja, da će se putem javne dražbe, počamši od onih pet danah što u ovdašajim oglasima pr. m pod brojevima 7007–7008 i 7129 naznačeni biahu, prodavati:

1. U Zagrebu 104 vojno-podvozna konja,

2. u Karlovcu 50 nedavno nabavljenih, kod vojske još neupotrebljenih teretnih kolah na dva konja, sa dotičnim novim hamovima;

3. u Otočću 44 tovarna konja sa k njima spadajućim samarima i opravom.

U Zagrebu 5. kolovoza 1859.

Br. 3053 (PZ—34) 1—1

Oglas.

Postupanje s dopiscima u Kèrf, Gèrčku, Tursku, Jakin, Molfettu i Brindisi.

Austrijanski Lloyd otvorio je opet vožnje svojih parobrodah na većoj strani linijah i otvorit će ih tečajem mieseca sèrpnja još i na druge strane.

S hitnom vožnjom započetom dne 23. sèrpnja iz Tèrsta u Carigrad odpravljale su se putem prieko Smirne i dopisi u Aleksandriju; neposredne miesečne dvoputne vožnje iz Tèrsta u Aleksandriju započet će se dne 11. kolovoza i samo opetno uredjenje niekih vožnjah od manje važnosti priuzdèržano je kasnijem vremenu. Uslied toga upravljaju se

1) dopisi u Kèrf i Gèrčku i taksiraju se opet tako, kao što je to bivalo pred obustavljenjem Lloydovih vožnjah.

2) Dopisi u Maltu upravljat će se i nadalje prieko Francuzke.

3) Dopisi za poštanske ekspedicije u Turskoj u Alessandretti, Latakiji, Mersini i Tripolju u Siriji, zatim u Janini i nadalje će se i to za pèrva četiri miesta prieko Francuzke, oni za Janinu prieko Zemuna i Saluna upravljat.

4) Dopisi za sve ostale c. k. poštanske ekspedicije u Turskoj, kao i oni u Istočnu Indiju, Kinu, Australiju i ostale zemlje, koji se odpravljaju prieko Aleksandrije i zemljouza suezkoga, sada će se opet odpravljat onako, kao što su se odpravljali pred obustavljenjem Lloydovih vožnjah.

5) Budući da Lloydove vožnje na tèršćansko-smirnanskoj liniji pohadjaju i papinsku luku od Jakina a i napuljske luke od Molfette i Brindisa, to se dopisi za ova miesta neće više izklopno prieko Švajcarske upravljati, već će se, ako su polag promicanja preko Tèrsta i odonud dalje s Lloydom po moru taksirani, upravljati prieko Tèrsta.

Što se time uslied vis. ministarstva tèrgovine od 22. sèrpnja 1859 br. 2860-H M. stavlja do obćega znanja.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 1. kolovoza 1859.

Klempay s. r.

Ad Nr. 9714. (Fin.—22) (3—1)

Kundmachung.

Von der k. k. Finanz-Landes-Direction für Kroatien und Slavonien wird zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass die in dem anliegenden Ausweise aufgeführten Weg-, Linien- und Brücken-, dann Ueberfuhr-Mauthen für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende October 1862, u. z. entweder für drei Jahre oder für das Verwaltungsjahr 1860, nämlich vom 1. November 1859 bis Ende October 1860 allein im Wege der öffentlichen Versteigerung unter nachfolgenden Bestimmungen in Pacht gegeben werden.

§. 1. Die Versteigerung wird bei derselben Tagsatzung zuerst für die einjährige, dann die dreijährige Zeit abgehalten, und im Falle eines günstigen Erfolges für die längere oder kürzere Zeit der Vertrag mit demjenigen abgeschlossen werden, dessen Anbot über den Ausrufspreis sich als der vortheilhafteste dastellen wird.

§. 2. Die Namen der Haupt-Stationen und der ihnen allenfalls zugetheilten Filial-Einhebungen (Wehr-Mauthen), die an denselben einzuhebenden Gebühren sammt dem Ausrufspreise derselben, sowie auch der Ort und Tag, an welchem die Versteigerung einer jeden Station vorgenommen werden wird, sind aus dem beiliegenden Ausweise zu entnehmen.

§. 3. Zu diesen Versteigerungen werden alle jene zugelassen, welche nach den Landesgesetzen zu solchen Geschäften geeignet, und die bedungene Sicherheit zu leisten im Stande sind.

Ausgeschlossen sind alle jene Individuen, welche wegen eines Verbrechens verurtheilt, oder blos aus Abgang rechtlicher Beweise hiervon losgesprochen wurden, ferner auch diejenigen, welche zufolge des Gefälls-Strafgesetzes wegen Schleichhandels oder einer schweren Gefällsübertretung in Untersuchung gezogen und abgestraft, oder wegen solcher Vergehen in Untersuchung gezogen und wegen Abganges rechlicher Beweise von dem Strafverfahren losgezählt wurden, durch sechs auf den Zeitpunct der Uebertretung, oder, wenn derselbe nicht bekannt ist, der Entdeckung derselben folgende Jahre.

§. 4. Wer im Namen eines andern einen Anbot macht, muss sich mit der gehörig legalisirten Vollmacht seines Machtgebers bei der Commission vor der Licitation ausweisen, und diese ihr übergeben.

§. 5. Den Pachtlustigen ist es gestattet, mündliche Anbote für die Pachtung einer, oder auch mehrerer Stationen zusammen, insoferne sie bei derselben Tagsatzung ausgeboten werden, was aus den in dem §. 2. angeführten Ausweisen ersichtlich ist, gegen dem zu machen, dass sie auf die im §. 8 bezeichnete Art die vorläufige Caution für alle jene Mauthen, für welche der Gesammtanbot gestellt ist, erlegen.

§. 6. Ebenso ist es gestattet, schriftliche Anbote, welche dem Stämpel von 19 kr. für jeden Bogen unterliegen, für die Pachtung von Mauthen einzureichen, und zwar auf die Pachtung blos einer oder mehrerer Stationen, in soferne dieselben bei derselben Tagsatzung versteigert werden, wobei der Offerent auch die Bedingung stellen kann, dass sein Anerbieten nur für den Fall gelte, wenn ihm der ganze Complex, für den er den Anbot stellte, ohne Ausscheidung irgend einer Station überlassen werde. Die Staatsverwaltung behält sich vor, je nach dem Ausschlage dieser Pachtverhandlungen die Resultate der Versteigerung für die einzelnen Mauthen, oder jene der Licitation für grössere Complexe zu bestätigen.

§. 7. Bei den schriftlichen Anboten ist Folgendes zu beobachten:

a) Dieselben müssen mit dem zu Folge des §. 10 dieser Kundmachung als vorläufige Caution sicher zu stellenden Betrage im Baren oder in Staatspapieren nach dem letztbekannten börsenmässigen Course belegt, oder mit dem Beweise, dass dieser Betrag bei einer Aerarial-Casse oder einem Gefällsamte in Barem oder in Staatspapieren nach dem Courswerthe erlegt oder hypothekarisch pupillarisch sichergestellt worden sei, daher, so weit es sich um eine hypothekarische Sicherstellung handelt, mit der landtäflichen oder grundbücherlich einverleibten Verschreibung, dem Grundbuchs- oder Landtafel-Extracte und der gerichtlichen Schätzungs-Urkunde der Hypothek versehen sein.

b) Dieselben müssen für jedes Pacht-Object längstens bis zum Beginne der mündlichen Licitation bei der betreffenden k. k. Finanz-Bezirks-Direction versiegelt eingereicht werden, da während der mündlichen Versteigerung beigebrachte schriftliche Offerte nicht mehr angenommen werden.

c) Die schriftlichen Anbote müssen den Betrag, der für jede Station angeboten wird, in Zahlen und Buchstaben deutlich ausdrücken, und sind von dem Anbotsteller mit dem Vor- und Zunamen, dann Charakter und Wohnort des Ausstellers zu unterzeichnen. Parteien, welche nicht schreiben können, haben das Offert mit ihrem Handzeichen zu unterfertigen, und dasselbe nebstdem von dem Namensfertiger und noch einem Zeugen unterfertigen zu lassen, deren Charakter und Wohnort ebenfalls anzugeben ist. Wenn mehrere Personen gemeinschaftlich ein schriftliches Offert ausstellen, so haben sie dem Offerte beizusetzen, dass sie sich als Mitschuldner zur ungetheilten Hand, nämlich Einer für Alle und alle für Einen, dem Gefälls-Aerar zur Erfüllung der Pachtbedingung verbinden. Zugleich müssen sie in dem Offerte jenen Mitofferenten namhaft machen, an welchen auch allein die Uebergabe des Pachtobjectes geschehen kann.

d) Auf dem Umschlag des Offertes sind jene Mauth-Stationen, für welche der Anbot gemacht wird, deutlich anzugeben.

e) Diese Anbote dürfen durch keine, den Licitations-Bedingungen nicht entsprechende Clauseln beschränkt sein, vielmehr müssen dieselben die Versicherung enthalten, dass der Offerent die in der Kundmachung enthaltenen und die bei der mündlichen Licitation vorgelesenen, in das Licitations-Protokoll aufgenommenen Vertrags-Bedingungen genau befolgen wolle.

f) Die schriftlichen Offerte sind, sowie die mündlichen, auf die einjährige, oder auf die dreijährige Pachtperiode, nämlich auf die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende October 1860 oder bis Ende October 1862 zu stellen.

g) Von Aussen müssen diese Eingaben mit der Aufschrift bezeichnet sein: „Anbot zur Pachtung der Wegmauth-Station“ (folgt der Name der Station oder der Stationen).

Ein Formular eines solchen Offertes folgt unten zur Einsicht.

h) die schriftlichen Offerte sind von dem Zeitpunkte der Einreichung für die Offerenten, für die Finanzbehörde aber erst vom Tage, an welchem die Annahme desselben dem Anbietenden bekannt gemacht worden ist, verbindlich. Die schriftlichen Offerte werden nach beendeter mündlicher Versteigerung in Gegenwart der Pachtlustigen von dem Licitations-Commissär, welchem sie von der Behörde, die sie in Empfang nahm, verzeichnet übermittelt werden, eröffnet und kundgemacht.

Als Ersteher der Pachtung wird dann, ohne eine weitere Steigerung zuzulassen, Derjenige angesehen, der entweder bei der mündlichen Versteigerung, oder nach dem ordnungsmässigen schriftlichen Anbote als der Bestbieter erscheint, sofern dieses Bestbot den Ausrufspreis erreicht, überschreitet und an und für sich zur Annahme und zum Abschlusse des Pachtvertrages geeignet erkannt wird.

Hierbei wird, wenn das mündliche und schriftliche Anbot vollkommen gleich sein sollte, dem mündlichen, unter zwei oder mehreren schriftlichen Anboten aber jenem der Vorzug gegeben werden, für welches eine vom Licitations-Commissär sogleich vorzunehmende Verlosung entscheidet.

§. 8. Der Pächter hat zur Sicherstellung seines Pachtschillings eine Caution zu leisten, welche nach seiner Wahl in dem sechsten oder vierten Theile des einjährigen Betrages desselben zu bestehen hat. Im ersten Falle aber muss der Pachschilling monatlich voraus, im zweiten Falle nur nach Ende eines jeden Monats entrichtet werden.

§. 9. Diese Caution kann im Baren, oder mittelst Hypothekar-Sicherstellung, oder in k. k. Staatspapieren geleistet werden, welche nach den bestehenden Vorschriften berechnet und angenommen werden.

Die Einverleibung der Hypothekar-Sicherstellung in den Grundbüchern und Landtafeln geschieht auf Kosten des Pächters.

§. 10. Jeder Versteigerungslustige muss den sechsten Theil des für das Jahr entfallenden Ausrufspreises, bevor er zur Versteigerung zugelassen wird, der Commission als vorläufige Caution erlegen. Dieser Erlag kann eben so wie die oben erwähnte Pacht-Caution selbst, im Baren oder in k. k. Staatspapieren nach dem letztbekannten börsemässigen Course geschehen. Auch kann dafür eine einverleibte Pragmatical-Sicherheits-Urkunde mit Beibringung des Grundbuchs- oder Landtafel-Extractes und des Schätzungs-Actes eingelegt werden.

Zur Erleichterung für jene Versteigerungslustigen, welche bereits Pächter einer Aerarial-Mauth sind, wird gestattet, das in Betreff derjenigen Personen, welche in dem Gebiete derselben leitenden Bezirksbehörde, in deren Gebiete die Mauthversteigerung, an welcher sie Theil nehmen wollen, stattfindet, eine Mauth oder mehrere Mäuthe bereits gepachtet, und ihre diessfällige Caution durch Erlag in barem Gelde oder in Staatspapieren geleistet haben, statt einer neuen vorläufigen Caution, lediglich eine Erklärung genügend ist, dass sie ihre für die gegenwärtige Pachtung bestellte Caution vorläufig als Fortsetzung für ihre künftige Verpflichtung ausdehnen. Es muss jedoch in diesem Falle der betreffende Pächter und beziehungsweise Pachtlustige durch eine an dem Tage der Pachtversteigerung ausgefertigte Bestätigung der competenten Finanz-Bezirks-Direction nachweisen, dass er mit keinem Pachtzins-Rückstande von der von ihm bereits gepachteten Mauth aushafte, und dass auf die von ihm als Caution dieser Mauthstation gewidmeten ämtlich aufbewahrten Geldbeträge und öffentlichen Obligationen von keiner andern Person ein Verbot oder Pfandrecht erwirkt sei, und überdiess dass derselbe sogleich die von dem Eigenthümer der Caution ausgestellte Urkunde über die Widmung des baren Geldes oder der öffentlichen Obligaitonen, mit welchem die Caution für seine gegenwärtige Mauthpachtung geleistet wurde, für die Pachtung der Mauth, welche er eingehen will, und welche bestimmt zu bezeichnen ist, der Versteigerungs-Commission überreichen und dieser Commission auch die ihm ausgefolgten für die gegenwärtige Pachtung vinculirten öffentlichen Obligationen sammt dem bezüglichen Erlagscheine oder der Quittung über die hiefür erlegte bare Caution und die Empfangsbestätigung der Staats-Schulden-Tilgungsfonds-Hauptcasse, wenn die bare Caution bei dem Tilgungsfonde fruchtbringend angelegt wurde, übergeben.

§. 11. Gleich nach Beendigung der Versteigerung wird die als vorläufige Caution beigebrachte Sicherstellung denen zurückgestellt, welche die Mauth nicht erstanden haben, dem Bestbieter aber wird dieselbe nur nach gepflogener Richtigstellung der Caution ausgehändigt werden.

Diese Richtigstellung muss vor der Uebergabe des Pacht-Objectes geschehen.

§. 12. Nachdem die Licitation einer Mauthstation geschlossen wurde, wird bis zu dem Augenblicke, wo die Nichtannahme des Anbotes von Seite der competenten Behörde ausgesprochen worden ist, kein nachträglicher Anbot angenommen.

§. 13. Die Uebergabe des Gegenstandes der Pachtung geschieht am 1. November 1859.

§. 14. Der Pächter tritt rücksichtlich der gepachteten Station und der damit verbundenen Gebühren-Einhebung in die Rechte und Verpflichtung des Aerars.

§. 15. Dort, wo Aerarial-Mauthgebäude bestehen, wird, wenn der Pächter es wünscht, wegen miethweiser Ueberlassung derselben an ihn ein Uebereinkommen gepflogen werden.

§. 16. Die Licitationen beginnen immer pünktlich um die neunte Vormittagsstunde, und werden, wenn sie an dem im Ausweise bezeichneten Tage nicht geschlossen sind, an dem nächstfolgenden zweiten und nöthigenfalls auch am dritten Tage fortgesetzt werden.

Ausweis

über die für das nächste Triennium, das ist vom 1. November 1859 bis Ende October 1862 zu verpachtenden Weg-, Brücken- und Ueberfuhr-Mauthstationen im Kronlande Kroatien und Slavonien.

Post-Nr.	Namen der Station	Namen des Gefälles	Gebühr pr. Stück: Zugvieh	Gebühr pr. Stück: Treibvieh schweres	Gebühr pr. Stück: Treibvieh leichtes	Gebühr für jede Person	Ausrufs-Preis in österreichischer Währung	Versteigerungsort bei den k.k. Finanz-Bezirks-Direktionen	Versteigerungsort Tag	Anmerkung
			Neukreuzer				Gulden			
	A. Croatien.									
	Agram-Warasdiner-Strasse.									
1	Dubrava	Wegmauth	4	2	1	—	1380 *	Warasdin	22. August 1859	Die Stationen Bregana, Samobor und Rakovpotok werden nur auf dem — dem Aerar vorbehaltenen Rechte den Pachtvertrag drei Monate vor Ablauf eines jeden Pachtjahres aufkünden zu können, — hintangegeben. Nach geschehener Versteigerung jeder einzelnen Station, wird auch eine vereinte Licitation aller jener Mauthstationen, welche an ein und demselben Tage ausgeboten werden und mit einander in Wechselwirkung stehen, stattfinden.
2	Peterjanec	„	4	2	1	—	2184	„		
3	Warasdin	„	4	2	1	—	2591	„	„	
4	Warasdin	Brückenmauth	6	3	1½	—	6994	„	„	
5	Oštrica	Wegmauth Brückenmauth	4 2	2 1	1 ½	— —	1584	„	„	
6	Vinično (Breznica)	Wegmauth	4	2	1	—	710	Agram	24. August 1859	
7	St. Ivan	„	6	3	1½	—	1455	„		
8	Sesvete	„	4	2	1	—	3780	„	„	
9	Agram, Linienmauth Lachische Gasse	„	2	1	½	—	3371	„	„	
10	Mura Serdahelj	Brückenmauth	6	3	1½	—	2648	Warasdin	22. August	
	Agram-Samoborer-Strasse.									
11	Bregana	Wegmauth Brückenmauth	2 2	1 1	½ ½	— —	1644	Agram	24 August 1859	Die Pachtbedingnisse können sowohl bei der unterzeichneten k. k. Finanz-Landes-Direction als auch bei dem nebengenannten k. k. Finanz-Bezirks-Directionen eingesehen werden.
12	Samobor	Wegmauth Brückenmauth	8 2	4 1	2 ½	— —	3236	„	„	
13	Agram, Save-Brücke- u. Linienmauth	„ Wegmauth- und Navigations-Gebühren	6 2	3 1	1½ ½	— —	12000	„	„	
	Agram-Karlstädter-Strasse.									
14	Karlstadt	Wegmauth	6	3	1½	—	4125	„	„	
15	Jaska	„	4	2	1	—	1872	„	„	
16	Rakovpotok	„	6	3	1½	—	1770	„	„	
	Agram-Petrianer-Strasse.									
17	Brest	Wegmauth	6	3	1½	—	840	„	„	
18	Lekenik	„ Brückenmauth	6 2	3 1	1½ 1½	— —	4032	„	„	
19	Gross-Gorica	Wegmauth	6	3	1½	—	3715	„	„	
20	Sissek	„ Brückenmauth	6 6	3 3	1½ 1½	— —	4870	„	„	
	Fiume-Karlstädter-Zengger-Strasse.									
21	Fiume, Fiamera-Brücke	Wegmauth	2	1	½	—	3049	Fiume	26. August 1859	
	B. Slavonien.									
	Essek nach Ungarn.									
22	Essek, Draubrücke	Brückenmauth	6	3	1½	—	7671	Essek	27. August 1859	
	Essek-Diakovarer-Strasse.									
23	Vuka	Brückenmauth	2	1	½	—	600	Essek	„	
24	Piškorevec	„	2	1	½	—	600	„	„	
25	Kišdarda im Esseker Bezirke	Ueberfuhr	6	3	1½	6	61	„	„	
26	Podsused im Agramer Bezirke	„	6	3	1½	6	2016	Agram	24. August 1859	

Formular eines schriftlichen Offertes.

(Von Innen.)

(Stämpel.)

Ich Endesgefertigter biete für die Pachtung der Mauth-Station (Stationen) — folgt der Name der Station (oder Stationen) — für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende October 1860 (oder vom 1. November 1859 bis Ende October 1862) den Jahres-Pachtschilling von . . . (Geldbetrag in Ziffern), das ist: (Geldbetrag in Buchstaben) wobei ich die Versicherung beifüge, dass ich die in der Ankündigung und in den Contracts-Bedingnissen enthaltenen Bestimmungen genau befolgen werde. Als vorläufige Caution lege ich im Anschlusse de Betrag von . . . Gulden . . Kreuzer bei, oder lege ich die nachfolgenden Urkunden bei, welche die Hypothekar-Sicherheit im Betrage von . . . Gulden . . . . Kreuzern nachweisen (sind die beiliegenden Documente anzugeben), oder lege ich die Cassa-Quittung über das erlegte Vadium bei.

. . . . . . am . . . . 1859.

Eigenhändige Unterschrift, mit Angabe des Charakters und Aufenthaltsortes.

(Von Aussen.)

(Nebst der Adresse der Behörde, an welche das Offert eingesendet wird, und Bezeichnung des Betrages des beiliegenden Geldes, oder der Obligationen, oder des Betrages der Sicherstellung durch Urkunden) Offert für die Pachtung der Mauth-Station (Stationen) (folgt der Name der Station oder Stationen).

K. k. Finanz-Landes-Direction. — Agram am 29. Juli 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Brzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. | U ZAGREBU, U SRIEDU | DANA 10. KOLOVOZA 1859. | Broj 180.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put: a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč 6. kolovoza. Nj. c. visost, gospodin nadvojvoda Dragutin Ljudevit očekuje se ovdie za koi dan, ujedno s Nj. c. visosti gospodinom nadvojvodom Ferdinandom Maksimilianom.

— Gospodin podmaršal grof Paar otići će sutra u najvišjem nalogu u Štokholm, da Nj. veličanstvu kralju Dragutinu XV. preda čestitku zbog stupljenja na prestolje i da prisutstvuje svečanostima krunisanja.

— Švedski veleposlanik, general i dèržavni savietnik grof Gyldenstolpe vratit će se sutra u Štokholm.

— Pruski general Moltke prispeo je danas iz Berlina ovamo.

— Gospodin podmaršal grof Coronini, naimenovani ban hèrvatski, prispiet će sutra iz Temišvara ovamo i poslie kratka bavljenja otići će u Zagreb.

— Nacèrt zakona o uvedenju pomiriteljnih i izabranih sudovah poslan je, kao što autografična korespondencija javlja, već dotičnim oblastima i tielesima.

— Polag „Milt. Ztga" obustovljeno je promicanje u vojski uslied najnovijih dogadjajah; nadalje zabranjeno je oficirima nosit platnenih haljinah.

— Sinoć u devet satih došlo su ovamo 193 ranjenika i smieštena su u kasarni na Heumarktu.

— „Magyar Futár" piše: Zbog viećanja o preustrojenju ugarskih poslovah, kojemu se nadaju, pozvan je, kao što iz vierodostojnog izvora doznajemo, Franjo Deák u Beč.

Beč 8. kolovoza. Nj. c. visost, gospodin nadvojvoda Leopold prispeo je iz Šibenika u 5½ sata po podne u Zadar, razgledao je utvèrdjenja i vojnička stanja i odputovao je dne 7. u 5½ sata u Pulu.

U Šiklošu (u Baranji) 29. sèrpnja. (S. D.) Dana 25 t. m. oko 5 satih poslie podne padao je kod nas takav led, kakav se nikada nepamti. Nijedna kuća nije ostala čitava i nepovriedjena; koje su criepom pokrivene bile, te su sada sve odkrivene. Vinogradi naši i vilanjski sasvim su potučeni, a tako i pečuhski. Led je bio krupan kao u dobra mačka glava (?). Mislili smo, da je došao sud božji, takova je to strahota bila; na sve strane čuo se je plač i jauk. Nepogoda je trajala dobra pó sata.

Pešta 29. sèrpnja. I Nagy-Kereš stradao je 16. o. m. od silovite oluje, ako i ne onako kao Kečkemet. Dne 24. o. m. potukao je led sasvim vinograde šomljovske, koji su poznati s dobra vina; led je bio kao kokošje jaje; šteta se nede opisati. Isti dan biesnila je užasna nepogoda u okolici adonjskoj. Led je potukao sve, a vihar sve polomi. Vrebci, prepelice, jarebice, orlovi, kućevne životinje, vivci, divje patke, droplje, ždralovi leže mèrtvi po polju. I budimski vinogradi jako su od tuče stradali.

Sèrbija.

Beograd 2. kolovoza. U posliednjoj siednici skupštine razpravljao se je predlog kruševačkih deputiracah u obziru kalugjerah, monastirah i uprave monastirskih dobarah. Poslie duljeg pretresanja zaključila je komisija, što sliedi:

1. Prosjačenje kalugjerah da prestane. 2. Monastiri imaju se stegnut na dohodke njihovih dobarah i parokijah. 3. Monast'rske cèrkve imaju se preobratit u svietske. 4. Uprava monastirskih dobarah postavit će se pod oštriji nadzor, da se uklone dosadanjo zloporabe, postavit će se tutori i to gradjanske osobe iz dotičnih obćinah, koje će biti dužne pregledavati monastirske račune, i zatim podpisane predsavti duhovnom stolu. 5. Budući da se je već više putah dogodilo, da su mlaii ljudi postali monasi, to pako neodgovara svèrsi, već je dapače „sumnjivo" i proti cèrkvenim pravilima, imaju se duhovne oblasti učinit pozorne na to, da se u buduće strogo dèrže ovih cèrkvenih pravilah. — Pred niekoliko danah uapšeno je više činovnikah kragujevačke topolievnice, jerbo se je saznalo za razne prevare; ovi činovnici upotrebljavali su radne sile i dèržavno gradivo na privatne svèrhe.

— „P. Lloyd" piše iz Beograda, da se sa praviteljstvom pogadja kapetan Magnan, punomoćnik niekoga francuzkoga družtva, da primi rudokopje u Majdanpeku na 30 godinah i da se dopusti plovitba na parobrodima po Dunavu i Savi duž sèrbsko obale.

— Protokoli odbora svetoandrijske narodne skupštine. (Iz „Zvan. Novinah.")

Pèrvi sastanak 13. sèrpnja. Kod se svi članovi skupe i kad dužnost popeč. unutarnjih poslovah izvèršujući punomoćnik g. Je. Gruić odboru izjavi, kako je svietli knez blagoizvolio pozvati ovaj odbor, da nedovèršene diela sv. andrijske narodne skupštine pregleda i za iduću skupštinu priugotovi, predadu članovi odbora svoja punomoćja, koja se nadju u redu. Zatim se izbere za predsiedatelja g. Andrija Stamenković, član zem. savieta, za podpredsiedatelja načelnik okružja valjevskoga g. Aksentije Srećković, a za sekretare g. Panta Jovanović, I. sekr. zem. savieta i g. Vladimir Jovanović, sekr. popeč. financije. — U odboru ima iz svakoga okružja po dva člana, 2 od varoši Beograda, od redarstvene struke 1, od sudbene 2, od svećenstva 2, svega 41 član.

Drugi sastanak, 14. sèrpnja. Oko 9 satih prije podne dodje u sredinu članovah odbora Nj. knež. svietlost sa popečiteljima, te započe siednicu ovim riečma:

„Braćo! Ja vas sazvah, da nastavite radnju odbora sv. andrijske skupštine. Netreba da vam objasnjavam ovaj posao. Vi ste bili poslanici na sv. andrijskoj skupštini, pa znate, kako je ona u onim težkim okolnostima jedva imala vremena, da izvèrši i najpreče narodne želje, a veliku gomilu poslovah morade ostaviti za drugo vrieme; — vi dolazite iz naroda, pa znate, šta narod sad najviše želi i šta su neodoljive potrebe njegove: pretresite dakle narodne predloge, koji su zaostali nesvèršeni od sv. andrijske skupštine i udesite ih za iduću skupštinu onako, kao što narod želi. — Meni je svaka izjavljena narodna potreba od najveće važnosti, pa zato i vama preporučujem, da sve narodne poslove radite s jednakim uvaženjem. No nemogu da vam neizjavim ovom prilikom jednu osobitu brigu moju — brigu, koja, znam, i vas onespokojava, a ovo je: obće siromaštvo u dèržavi našoj, siromaštvo, koje se, na žalost, jasno zasvieđučava: skučenošću našom i u privatnom i u javnom životu, mèrtvilom u tèrgovini, nazadkom u zanatima i svim strukama narodne radinosti, i — što je najočevidnije — razprostiranjem štetnih dogovah po narodu. Kako da spasimo zemlju našu od ovoga zla, zla, koje je već tolike kuće i obitelji, pa i čitava sela i občine upropastilo i koje još neprestano naše ljude unesrećava? — Sad je, braćo, krajnja potreba, da se savietujemo i suglasimo, kako će se ova bieda u narodu svladati; kako li će se oživotvoriti i osnažiti tèrgovina, zanati i sve ostale proizvodne radnje narodne, koje su izvori za obće bogatstvo i blagostanje. — Imajte naročito na umu ovu potrebu, pa započmite, u ime božje, odmah svoj veliki zadatak."

Tronuti izjavljenom brigom Njegove svietlosti za najpreče stvari narodne, članovi odbora odgovoriše u jedan glas:

„Gospodaru! Na sastanku tvom s narodom na sv. andrijskoj skupštini bila ti je pèrva rieč, „kako da spasimo zemlju od siromaštva", pa si ovom rieči pogodio, šta najteže tišti narod naš. Gospodaru, ti i ovaj sastanak započinješ sa pogadjanjem najveće narodne nužde: pa baš u ovakom otčinskom zauzimanju tvom za ono, što sasieca u sami živac narodni, nalazimo — na obću utiehu — spasenje narodno. Istina siromaštvo je veliko zlo u našoj zemlji, zlo, koje osieća sav narod. Ali ovo zlo došlo je, gospodaru, u narod samo sa naviešte, da nereknemo nemarljive, uprave dèržavne. Jest, krivica je praviteljstva prijašnjega, što su napušteni interesi, oslabljeni interesi bogatstva narodnog, izcèrpljena financija, satèrveno u klici dèržavno blagostanje. Jer za svojih 16 godinah nije ono moglo nikakvo stalno dobro po narod izraditi, nego je bilo prava globa u zemlji. Ovo je, gospodaru, narodu toliko dodijalo, da nam je naročito preporučio, da mu se — po izjavljenoj želji i na sv. andrijskoj skupštini — spremi račun od rada i kase dèržavne od godine 1842. pa do sada, te da barem radi izkustva za svoju budućnost vidi, kako ga je stara vlada upropašćivala. — No kad se ti, gospodaru, toliko brineš, da narodu pomogneš: narod je zaista u spasenju. Jer koliko su opasne boli, koje su nesretnom upravom dèržavnom za toliko godinah zadavene narodu: samo je tvoie otčinska briga nuždna, pa da se one podpuno zaliece i ob ovi život i snaga dèržavi našoj. S ovom utiehom preduzet ćemo i mi radnju za obće dobro."

Nj. sv. izjavi želju, da odbor u velikom poduzeću svom učini uspiehe, od kojih će narod imati pravu korist, a potom ode sa svojom pratnjom i ostavi odbor, da nastavi svoju siednicu.

Predsiedatelj odbora zahvali se kratkom besiedom odboru na izboru za miesto, koje mu je povierio; zatim živo predstavi, kako su važni poslovi, za koje je odbor sastavljen i pozva ga, da ih radi onako rodoljubivo i u pravcu razumne narodne volje, kao što je radila sv. andrejska skupština. Poslie ovoga pisalo se savietu kn. sèrbskog, da preda odboru akta sv. andrejske skupštine, a popečiteljstvu unutr. poslovah. da pošlje prepis najvišjega riešenja, kojim je odbor sastavljen.

Povede se rieč o načinu odpravljanja odbornih poslovah i rieši se: 1. da se dèrže svaki dan redovne siednice od 7—12 satih prije podne; 2. da se pri pretresanju predmetah, za koje se iziskuju stručna znanja, pozivaju u siednice i ljudi od struke, koji nisu redovni članovi odbora, a po potrebi da se odredjuju ovakovi stručni znalci i u odbore manje, koji se opredieli za sastavljanje pojedinih projektah; 3. da se svaki predmet, koi je za javnost, obznani u novinama na obće pretresanje, kako bi se do prave istine došlo. S ovom svèrhom pisalo se savietu zemaljskom, da učini naredbu, kako će se sva diela odborna stavljati u novine, a da se nepodnose censuri. 4. Da se rieśava većinom glasovah; pravo na glasanje imaju samo redovni članovi; srekretari imaju objasnjavajući, a ljudi od struke, koji se dozova u siednice, savietujući glas. Ako su pojedini članovi raznoga mišljenja, to će se u nove razlike koe i sad moćine saobćiti idućoj skupštini i objasnit će se osnovi odstupanja od glavnog zaključenja odbornoga.

(Dalje će sliedit).

Moldavia i Vlaška.

Bukurešt, 27. sèrpnja. Pred niekoliko danah bio je nieki Taljan imenom Canini, koi je izdavao list pod naslovom „Buletin rata u Italiji“ i po sklopljenju mira pod imenom „Sloboda i bratinstvo narodah“ nadalje ga činio izlaziti, na zahtievanje francuzkoga konzula zbog jednoga članka, koi cara Napoleona nješto odviš bezobzirno sieče na program genovezkoga progiasa, od redarstva prieko granice odpravljen i izagnan iz zemlje.

Pa ipak tèrpi vlaška vlada, da si Niemačke Novine sjedinjenih kneževinah neprestano stavljaju za zadaću Austriju psovat i svakom prigodom udarat na nju.

Taljanska.

Iz Turina od 31. sèrpnja javljaju, da je generalkomanda sardinske vojske ukinuta i da sada opet svaka pojedina divizija odvisi od svoga divizionoga generala i ratnoga ministarstva. Garibaldi oboleo je malko od ozebe i leži u Brešiji. Kralj neće da pohodi Milan prije, nego se konačno sklopi mir. Dne 3. obdèržavale su se u Turinu zadušnice za padše Sardince i Francuze. — U istom gradu čine se velike priprave za svečanost do 15. kod koje će 10.000 Francuzah učestvovati. U Savoji traje agitacija za odciepljenje ove pokrajine od Piemonta neprestano, tako da je vlada proti njoj već počela postupat i zabranila je izdavat spisah u tom smislu.

Francuzka.

— Iz Pariza se piše, da će glavna francuzka vojska dotle u Italiji ostati, dok se sardinsko-lombardezka vojska neumnoži na 150.000 momakah.

— Jedan list kaže, da se za papinu dèržavu predlaže, da se tri katoličke sile: Austrija, Francuzka i rimska vlada skupe u konferenciju, u kojoj bi sve svèršili.

— Iz Italije se javlja, da je toskanska vojska ušla u Modenu, da neupušta u zemlju vojvodu modenskoga. — U Bolonji su na veliku radost naroda saveli zakonik francuzki.— Varoš Nica podarila je Garibaldu počastnu sablju.

Niemačka.

„Preus. Ztg.“ opet ima članak, kojim dokazuje, da Pruska nije činila nikakvih predlogah posredovanja.

Turska.

Pera 30. sèrpnja. Preksinoć imao se je jedan čin iz janičarskih vremenah staviti na pozorište, kao što je bio, nije tomu davno, s najboljim uspiehom predstavljen i jedan prizor iz „Otmice iz saraja.“ (Mimogred napominje se ovdie, da se o obima u tom prizoru sudielujućim osobama, o poznatom sultanovom kapelniku Guatelli-u i o jednoj od bolah-sultanovih jošte nije ništa saznalo.) No na svu sreću bio je o tom planu ubavieśten jedan Jermen, i ovaj put bio je u istinu pravim čoviekoljubjem a ne lakomnostju za novcem izveden dobar čin, jerbo Jermen saobći iz privèrženosti prema lučkom kapetanu, koi mu je u svoje vrieme mnogo dobra učinio, istomu plan urote i tako su još prije ponoći mnogi kolovodje u tišini napšeni i kaznenici od morskih uzah, koji su imali u sboru otvorit taj čin, čvèršće prikovani i pod strožju stražu stavljeni bili, tako da je ova u istinu veoma pogibeljna zvierad preprečena bila, izići iz svoga kaveza. Sve to bilo je tako s tihana i oprezno izvedeno, da ima mnogo ljudih, koji još dan danas neznaju, u kojoj su pogibelji noćas bili. Izvanredni poslanik šaha persijskoga, Mirca Mehemed Huseinkan isklopno navlači sada svu pozornost na sebe i u svim krugovima mnogo se o njem govori. Izvan njegovih pohodah kod svih dostojanstvenikah portinih i inostranih diplomatah, ima se napomenut poimence to, da je namieravao persijsko poslanstvo, koje je dosad u kinezkoj isključenosti u jednom hanu prieko u najpustijem kvartalu Štambola stolovalo, prenesti s ove strane zlatnoga roga na visinu od Pere u krug ostalih poslanikah. Mnogobrojna pratnja ovoga poznatoga i izkusnoga istočnoga diplomate praćena po mnogim svojim ovdie prebivajućim puni zemljacime neprestano naše ulice i budući da su se posliednje vrieme jošte k tomu ovdie bavili persijski poslanik opredieljen za London i Paris i pukovnik Abdul Resul sa 42 pitomca, koji su mu bili povieroni i sa njihovom pratnjom i malone kroz ves dan oživljeli ulice u Peri, činilo se je jedno vrieme, kao da neživimo na obalama Bospora već u kakvom „Persipolju.“

Stara zla turskoga glavnoga grada, razbojničtvo i ubojstvo, prouzrokuju sada strah, kakova nije bilo još nikada prije, i u luci i području pomorskom javljaju se opet gusarstva. Sa svim tim, da je množina stanovnikah otišla na sela i da je promet veoma slab, ipak doprinose luksus i razveseliteljne šetnje á la franca u najobilnijem izboru k razveseljenju života i zaboravljenju ovdašnjih nepovoljnostih kao i nesnosne vrućine, koja je zavladala ovih danah. U posliednjem obziru čini „Teutonia,“ što najviše može, budući da u njenoj dvorani kazalište i koncerti upèrkos vrućini i svim drugim nevoljama neprestano sakupljaju veoma mnogobrojno družtvo.

Rusija.

Petrograd 21. sèrpnja. Odkako se je veliki knez Konstantin u Petrograd vratio, znamenito se je povisila radnja glavnog odbora za oslobodjenje seljakah, i može se očekivati, da će se ovo po Rusiju najvažnije dielo još ove godine svèršiti, a na godinu da će se već u život uvoditi. Po Rusiju je važno i gradjenje željeznicah. Vlada rado odobrava družtva, koja se radi toga sklapaju.

— — 23. sèrpnja. Carica mati provest će nastupajuću zimu u Varšavi, kuda će ju car iz Berlina dopratiti. — Nedavno se je ovdie 3000 poslenikah zavierilo, da neće više piti rakije.— Govore, da će knez Konstantin ići u London u političkom poslu.

Velika Britanija i Irska.

„Parižki dopisnik „Times-ov“ kaže, da će car Napoleon za koi dan pozvati velike sile na kongres i da će razložit predmete, koji se imaju tamo pretresat.

— U englezkom parlamentu naviestio je kapetan Vernon na petak interpelaciju, u kojoj će pitat, da li nije vlada od konzulerstva u Kolonji dobila kakovu viest u obziru poboljšanja dunavskoga parobrodarsta, i da li u tom slučaju namierava preduzeti kakove korake u toj stvari?

Bèrzojavne i najnovie viesti

Iz Marsilje od 3. kolovoza javljaju bèrzojavnim putem, da je sultan došao u Solun. Kao što se čuje pozdravit će ga kralj Oto. Pisma iz Odesej avljaju, da tamo očekuju cara Aleksandra i da će u isto doba onamo doći i knez Kuza.

— Pre: niekoliko danah ubijen je nieki čoviek na bolevaru svetoga Martina u Parizu od zèrna, koje je nanj iz puške vietrenjače izbačeno bilo, no doseda nije za rukom pošlo saznat, tko je to zločinstvo učinio.

Turin 6. kolovoza. Ministarsko vieće zaključilo je, kao što se čuje, odazvat vladne komisare iz Parme. Pukovnik Cipriani putuje u Bolonju.

Paris 6. kolovoza. Markez Banville naimenovan je, vele, drugim punomoćnikom za Curik.

Pariz 8 kolovoza. Car je jučer primio knesa Metternicha. Audiencija trajala je jedan sat. Knez je predao bio vlastoručno pismo svoga vladara. Car je poslie podne odputovao u tabor chalonski.

Berlin 7. kolovoza. Od englezkoga, kao i od ruskoga kabineta prispiele su ovamo note, koje obe izrazuju se jednoglasno za to, da se pošlju i od njihove strane poslanici na kongres, koi se ima sazvati za uredjenje taljanskih poslovah i pruski kabinet pozivlju, da im se u tome pridruži i da očituje, da je pripravan dati se zastupat na ovom kongresu.

U današnjem privatnom burzovnom prometu malo se je radilo.

Curik 6. kolovoza. Pred hotelom Baur stavljena je počastna straža. Gospodina Desambroisa pozdravili su sučlanovi vlade. U ponedieljak bit će pèrva siednica. U prostoriji za konferenciju nalazi se navlastita telegrafska pisarnica.

Turin 5. kolovoza. Uredovni list Lombardije oprovèrgava što se je govorilo po novinama o svèrsi poslanstva grofa Reiseta; napotci, koje je istomu dala njegova vlada, povoljni su željama i interesima Taljanah; neredi pojavivši se u Kremoni nisu, veli, političke naravi. Izbiranja za modensku skupštinu posvud su se već započela; izbornici bite u velikom broju k žarama.

Slavenske viesti.

V. Mt.

— Kako iz „Pražkih Novinah“ doznajemo, izdavat će g. Dr. Augustinović novi časopis: „Prvenci o naravi i zdravilju.“ Mi se veselimo, da će taj časopis izlaziti, ali bojimo se, da se neće moći dugo uzdèržati, i to radi toga, što će u njem biti sasvim novi pravopis a jezik uprav inokosan u našem knjižtvu.— No nije li to sramota za nas, da moramo takve stvari doznavati iz inostranih časopisah?

— U Parizu se kod Didota izdaje „Sveobća biografija“, u kojoj spisatelj Hoeffer dokazuje, da je Kopernik, — kojemu je kip postavila Bavarska u Walhallu kao da je niemački genij — rodjen Poljak. — Dakle već i Kopernika su nam hotieli uzeti!

— O ruskoj dogodovštini izišle su dvie knjige: „Urednaja kniga russkoi istorij“ od Solovëva i „Kratkoe izloženije ruskoi istorij“ od Timajeva.

— Sergej Timofejević Aksakov, ruski spisatelj, umro je u Moskvi. Najbolje dielo njegovo jest roman „Semejnaja Hronika.“

Obznana.

Piesme za školsku, cèrkvenu i domaću porabu.

Gdie se pieva, tam si traži staju,
Opaki bo ljudi nepievaju.

Svèrhu i korist pievanja razglabati, smatram za sad kao suvišan posao; a tko se nije već uvierio o važnosti pievanja? Samo čisto, nepokvareno sèrce zanima duboka tajna melodičnih piesam, pienjom se vedri pamet, ono oplemenjiva čuvstva, zamienjuje molitvu, tiera turobnost, pretvara žalost u radost i u žalosti pribavlja bolnom sèrcu najbolju utiehu. Zato i svaki narod ima znaćaju svojem pristupnih piesam a zato nije ni narod naš u ovom obziru najstrožji. Poesiu duha, krasotu jezika, milinu piesam naših dokazuju znamenite od tudjinacah ocienjene sbirke, a odrasli neću nikad oskudice imati u nijednoj prigodi; piesma bo Jugoslavjana prati od kolievke tja do groba, i kiti mu stazu njegovog putovanja po svietu.

Drugačije stajaše to dosad s piesmami naše mladeži. Šta je ta dosad pievala? Tko se je okolo budućeg našeg naraštaja samo malo obazreo, zna, kud često oskudica u obziru piesam mladež vodi.

Da se inda mladeži više i njezinom vieku shodnije prilike za pievanje pruži, da dobije više gradiva za izobraženje duše, da božansku providnost i svojim gèrlom ś ovati se uči, da ima više uevine zabave, da i kod posla miseo razvedri, i tako se na buduće pievanje dobrih narodnih piesam pripravi, tomu ima pomoći ova gore napomenuta knjižica, koja sad izpod tiska izadje.

Sadèržaj njezin odgovara prigodam u školi, cèrkvi i kući. Osim piesam iz pera domaćih spisateljah i novih izvornih i prevedenih ima više napievah k piesmam I. i II. školske čitanke, te bisše sastavitelju osobitom pomnjom, da vse njih bude nalik narodnim piesam, da se tako dulje u pameti od mladeži udèrže. Drugi i treći glas je tako sastavljen, da se ga odrastlija mladež bez velikog napora naučiti i pèrvi glas lahko pratiti može. Napominjem još čotveroglasne pieve za čit. IV. raz. ovdie pridodane, koje sastavi g. Petar Schmidt, organista u stolnoj cèrkvi i učitelj glasbe na präpar. zavodu u Petčuhu, koje se prigodom učiteljskih sastanakah najbolje provadjati dadu.

Ciena ovoj knjižici, koja sadèržaje 80. piesam i napievah za svakovèrstne prigode i koja se bude mogla dobro upotriebiti kao nagrada na javnih izpitih, jest 18 kr. sr. ili 30 kr. novih, te se bude mogla kod sviuh knjižarah naših naručiti. Tko podpisanom novce za 10 iztisakah franko pošalje, dobit će 11 iztisak poštom franko. Ove piesme mogu se dobiti pod

i-tom pogodbom i u Zagrebu kod učitelja V. Maříko. U Valpovu u svibnju 1859.

Ante Truhelka,
nar. učitelj.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 9 kolovoza 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	80 90.
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	76.25
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1-67	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	906.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	219.50
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezno željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		100.20
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		-
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		116 75
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote . .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.52
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 11242-1402 a 1859. (VI.—45) 3—2

Obznana

predsiedničtva c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva,

kojom se podjeljivanje nagradah za gojenje konjah do obćeg znanja stavlja.

Da bi se ljudi pojedini, koji se u malom bave uzgojivanjem konjah, pobudjivali da brižljivo nastoje oko konjah svojih, da ih brižljivo timare i štede, a na vlastito u nakani, da bude svagda dobrih kobilah, kao podpuno prikladnoga sredstva, kojim se promiče i poboljšava konjarstvo u zemlji, dostojalo je Njegovo c. k. apoštolsko Veličanstvo provišnjom odlukom od 27. siečnja 1857 na tri godine danah iz dohodakah dèržavnih kao nagrade za gojenje konjah dozvoljiti za kraljevine Hrvatsku i Slavoniju svake godine 110 komadah c. kr. austrianskih cekinah u zlatu.

Po glasu ustanovah naredbe visokoga c. k. popečiteljstva unutarnjih poslovah i c. k. vèrhovnoga zapoviedničtva vojske od 27. travnja 1857 (zem. vlad. lista razd. I, kom. XVIII., br. 85) imade se podjeljivanje, ovih nagradah izmjenice u Zagrebu i Varaždinu, zatim u Osieku i u Rumi obavljati, te će se za tekuću godinu obavljati u sriedu 24. kolovoza u Varaždinu, i u ponedieljak 29. kolovoza u Osieku.

A. Kobilam sa sisajućim ždrjebetom,
1 po 15 }
3 „ 5 } c. k. cekinah u zlatu.

B. Trogodišnjim ždrjebicam,
1 po 10 }
3 „ 5 } c. k. cekinah u zlatu.

Za podieljenje nagradah konjarstvenih iz državne blagajne mogu natjecati:

a) Kobile od 4. do 7. godine dobe svoje sa čilim sisajućim ždrjebetom (pulićem), koje su dobro timarene, zdrave i kriepke, te su sposobne kao dobre kobile za plodjenje;

b) trogodišnje ždrjebice, od kojih se očekiva osobita sposobnost za plodjenje, i koje još nisu upotrebljene za vožnju (teglenje).

Vlastnici kobilah, koje će se natjecati za ovakove nagrade, imadu sviedočanstvom predstojnika obćinskoga dokazati, da je dovedena kobila, u jedno sa sisajućim ždrjebetom još prije, nego što je puliča oždriebila, ili njihova bila, ili da je dovedenu trogodišnju ždrjebicu oždriebila kobila, koja je u vrieme oždrjebljenja bila njihova, i da su trogodišnju tu ždrjebicu sami odgojili.

Kobila, koja je već jedanput dobila ovakovu nagradu, može do 7. godine dobe svoje i opet natjecati se za nagradu, ako koje na prvo nagradjenje sljedeće godine opet dovedena bude sa čilim sisajućim ždriebetom. Kobile, koje su jurve dvie ovakove nagrade dobile, bit će izključene od trećega natjecanja. Tako isto trogodišnja ždrjebica, ako je kao takova dobila nagradu, može još dvaputa biti nagradjena kao kobila.

U Zagrebu 28. srpnja 1859.

Sokosevits m. p. fml.

Br. 4278-1859. (DS. 57) 3—2

Oglas.

Okružnica komisije za gradjenje i gašenje vatre od 30 ožujka 1857, br. 207 kojom se zabranjuje zbog pogibelji, koja bi se nanieti mogla prolaznicima, razapinjati šalukatre iz prozorah onih razizemnih stanovah, kojima dolnji dio nema barem 7 stopah visine nad horizontom ulicah i pločnikah, što se uz njih protežu, napominje se s tim dodatkom, da će se takovi prekèršaji bez oproštenja kaznit sa 2 do 10 fr. globe.

Od magistrata c. k. zemaljskoga glavnoga grada.

U Zagrebu dne 1. kolovoza 1859.

Upravitelj ureda:
Lichtenegger.

Br. 3052 (PZ.—33) 3—2

Oglas.

Uslied toga da se je opet otvorila vožnja Lloydovih parobrodah medju Tèrstom i Dalmacijom mogu se pošiljke vozne pošte u Dubrovnik i Kotor kao i u ostale luke ležeće prema jugu od Splieta primat i odpravljat.

Timo se ukida dosadanje uslied visokoga razpisa c. kr. ministarstva za tèrgovinu, obèrte i javne gradjevine od 23. lipnja 1859 br. 11995-2 48 pod 12. sèrpnja 1859. br. 2754 oglašeno stegnutje prometa vozne pošte u Dalmaciju.

Što se time uslied visokoga razpisa ministarstva tèrgovine od 21. sèrpnja 1859. br: 2749-H. M. stavlja do obćega znanja.

U Zagrebu dne 1. kolovoza 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo.

Klempay.

Nr 3678. (DS.—55) 3—3

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram als Concurs-Instanz wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Massa-Verwalters Herrn Advokaten Frigan die executive Feilbietung des der Concurs-Massa des Stefan v. Jozipović gehörigen, auf 31,500 fl. CM. oder 33075 fl ö. W. gerichtlich geschätzten, im Bezirke Agram gelegenen, und im Haupt-Grundbuchs-Protokolle Nr. 1, Gemeinde Vrabče dolnje und im Neben-Protokollen Nr. 308 Gemeinde Vrabče gornje, eingetragenen Cridalgutes Černomerec bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 13. Oktober 1859 und der zweite auf den 17. November 1859 jedesmal Vormittags 10 Uhr an Ort und Stelle desselben Gutes Černomerec angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dem Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedignisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obiges Gut Černomerec erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe desselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

K. k. Landes-Gericht.

Agram 6. Juli 1859.

Klobučarić. Jović.

Br. 421 (Dp.—91) 3—2

Natiečaj.

Kod pučke učione u Klokovčecu u župi našičkoj, županiji osiečkoj, ima se popuniti miesto učitelja, s kojim je osim bezplatnoga stana skopčana godišnja plaća 105 stot. zatim uživanje vèrta, 10 hvatih dèrvah, za porabu učiteljevu a 6 za školsku opredieljenih, 41 robotnik i 50 mierovah pšenice

Tko želi ovu službu zadobiti, neka podnese svoju molbenicu s potrebitimi dokaznicami o starosti, ponašanju, sposobnosti i dosadanjem službovanju upravivši ju na dotičnu obćinu, do posliednjega 30. kolovoza t. g. Matiji Filiću začastnom kanoniku, podarcidjakonu i župniku u Feričancu.

U Zagrebu dne 29. sèrpnja 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Br. 1045. (Izv—109) 3—3

Oglas natiečajah.

Za učiteljsku službu na trivijalnoj školi u Severinu u c. kr. riečkoj županiji s platom od godišnjih 315 for. a. v., 31 for. 50 kr. stanarine i 12 □ hvat. dèrvah razpisuje se time natiečaj s tim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku.

Oni, koji žele natiecati se za ovu službu, imaju svoje molbenice obložene sviedočanstvima, potrebnim polag propisa, najdulje do 31. kolovoza t g. poslati na obćinu Severin putem kotarskoga školskoga nadzorničtva u Lukovom Dolu.

Od modruško-senjskoga ordinariata,

U Senju dne 16. sèrpnja 1859.

Br. 1046.

Za učiteljsku službu na trivijalnoj školi u Selcu u c. kr. riečkoj županiji s platom od godišnjih 315 for. a. v., i paušalom od 50 for. 40 kr. za dèrva, bezplatnim stanom, razpisuje se time natiečaj s tim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku.

Oni, koji žele natiecati se za ovu službu, imaju svoje molbenice obložene sviedočanstvima, potrebnim polag propisa, najdulje do 31. kolovoza t. g. poslati na obćinu Novi putem kotarskoga školskoga nazorničtva u Novomu.

Od modruško-senjskoga ordinariata.

U Senju dne 16. sèrpnja 1859.

Br. 1047.

Za učiteljsku službu na trivijalnoj školi u Kraljevici u c. kr. riečkoj županiji s platom od godišnjih 315 for. a. v., slobodnim stanom, razpisuje se time natiečaj s tim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku.

Oni, koji žele natiecati se za ovu službu, imaju svoje molbenice obložene sviedočanstvima, potrebnim polag propisa, najdulje do 31. kolovoza t. g poslati na obćinu Kraljevicu putem kotarskoga školskoga nadzorničtva u Bakru

Od modruško-senjskoga ordinariata.

U Senju dne 16. sèrpnja 1859.

Br. 1049.

Za učiteljsku službu na trivijalnoj školi u Lešću u zagrebačkoj županiji s platom od godišnjih 315 fr. a. v sa slobodnim stanom i 12 ☐ hv. dèrvah, razpisuje se time natiečaj s tim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku.

Oni, koji žele natiecati se za ovu službu, imaju svoje molbenice obložene sviedočanstvima, potrebnim polag propisa, najdulje do 31. kol. t. g poslati na občinu-Bosiljevo putem kotarskoga školskoga nadzorničtva u Lukovom Dolu.

Od modruško-senjskoga ordinariata.

U Senju dne 16. sèrpnja 1859.

Br. 1054.

Za učiteljsku službu na trivijalnoj školi u Liču u c. kr. riečkoj županiji s platom od godišnjih 315 for. a. v., bezplatnim stanom i 12 ☐ hv. dèrvah razpisuje se time natiečaj s tim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku.

Oni, koji žele natiecati se za ovu službu, imaju svoje molbenice obložene sviedočanstvima, potrebitim polag propisa, najdulje do 31. kolovoza t. g. poslati na občinu Fužinu putem kotarskoga školskoga nadzorničtva u Lukovom Dolu.

Od modruško-senjskoga ordinariata.

U Senju dne 16. sèrpnja 1859.

Br. 1055.

Za učiteljsku službu na trivijalnoj školi u Drevniku u c. kr. riečkoj županiji s platom od godišnjih 315 for a. v., paušalom od 67 for. 20 kr. a. v. za dèrva, s bezplatnim stanom, razpisuje se time natiečaj s tim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku.

Oni, koji žele natiecati se za ovu službu, imaju svoje molbenice obložene sviedočanstvima, potrebnim polag propisa, najdulje do 31. kolovoza t. g. poslati na občinu Drevnik putem kotarskoga školskoga nadzorničtva u Novomu.

Od modrušo-senjskoj ordinaria.

U Senju dne 16. sèrpnja 1859.

Br 1056.

Za učiteljsku službu na trivijalnoj školi u Tersatu u c. kr. riečkoj županiji, s platom od godišnjih 315 for a. v, paušalom od 78 for. 75 kr. a. v. za dèrva i bezplatnim stanom, razpisuje se time natiečaj s tim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku.

Oni, koji žele natiecati se za ovu službu, imaju svoje molbenice obložene sviedočanstvima, potrebnim

Brod-Moravici, Podstenah, Kuželju i Černom Lugu u c. kr. riečkoj županiji s platom od godišnjih 315 for. a. v., s dèrvi i bezplatnim stanom, razpisuje se time natiečaj stim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku.

Oni, koji žele natiecati se za ove službe, imaju svoje molbenice obložene sviedočanstvima, potrebnim polag propisa, najdulje do 31. kolovoza t. g. poslati na kotarsko školsko nadzorničtvo u Delnicama.

Od modruško-senjskoga ordinariata.

U Senju dne 17. sèrpnja 1859.

Br. 1061.

Za učiteljsku službu za trivijalnu dievojačku školu u Bakru u c. kr. riečkoj županiji s platom od godišnjih 315 for. a. v., 42 for. a v. za stan, razpisuje se time natiečaj s tim dodatkom, da je nastava u niemačkom i hèrvatskom jeziku

Natiecateljice za ovu službu imaju svoje na varoški magistrat u Bakru upravit imajuće se molbenice izkazima o dobi života, učiteljskoj sposobnosti kao i sviedočanstvima o uporavljivanju i ćudorednosti obskèrbit i iste molbenice najdulje do 31. kolovoza t. g. i to ako natiecaljice stoje u javnoj službi, putem svojih predpostavljenih oblastih, inače pako neposredno kod kotarskoga školskoga nadzorničtva u Bakru podnieti.

Buduć da je nastavni jezik u imenovanoj trivijalnoj školi niemački i hèrvatski a kadikad i talijanski, traži se znanje ovih jezikah.

Od modruško-senjskoga ordinariata.

U Senju dne 16. sèrpnja 1859.

Br. 1062.

Služba učitelja trivijalne škole u Praputniku u c. kr. riečkoj županiji s platom od godišnjih 315 for. a. v., 31 for. 50 kr. a. v. za stan i paušalom od 52 50 kr. a. v. za školske potrebe.

Vlastoručno pisane molbenice, imaju se osobito pod izkazanjem o dobi života, učiteljskoj sposobnosti, znanju niemačkoga, talijanskoga i hèrvatskoga jezika, kao sa sviedočanstvima o uporavljivanju i ćudorednosti varoškom magistratu u Bakru na kanonika podjašprišta i kotarskog školskoga nadzoritelja tamo g. Matiju Žuvičića do 31. kolovoza podnieti.

Od modruško-senjskoga ordinariata

U Senju dne 16. sèrpnja 1859.

(Dp.—93) 3—2

Obznana.

Radi osiguranja nabavljanja potrebitih stvarih pića, pisarnoga materiala, liečničkih i drugih potrebštinah

na podpunu jamčevinu, i da ako bi ovo propustio, da se podvèržuje sudbenom postupanju isto tako, kao da bi bio jamčevinu sam položio i nabavljanje preuzeo, dakle tako, da se može prisiliti službenim putem na domirenje jamčevine;

d) u pismenom ofertu mora se dotična svota izpisati slovima i izreći sada za svagda, jer se te ponude moradu smatrati kao nepromienjive, daklem nesmiju

e) u tih ponudah napèrvo dolaziti popusti protežujući se na još nepoznati uspieh ustmene dražbe ili na druge ponude t. j iznimke ili odstupljivanja od dražbenih uvietah;

f) prispievše pismene ponude otvorit će se tekar po dokončku ustmenoga postupanja;

g) sadèržava li takov pismeni ofert bolju ponudu nego je od ustmeno najviše ponudjajućega, tako će se ofertu dati prednost, ustmena dražba prekinuti i na temelju ponude toga pismenoga oferta napraviti ugovor;

h) ako je pako ponuda pismenoga oferta jednaka s ustmenom najvećom ponudom, tako će imati odlučiti dotična visoka vojna oblast, kome se najviše ponudjajućem ima dati prednost.

Ugovor je za najviše ponudjajućega neopozivljiv odmah od dana od njega podpisatoga dražbenoga zapisnika, za erar je pako obvezljiv, tekar od dana kada stigne visoko odobrenje

Daljni dražbeni uvieti kao takodjer i svekolike potrebštine, koje se od prilike imadu nabaviti za vojnu godinu 1860., mogu se uviditi od sada u računarskoj pisarni zagrebačke pesadne bolnice tečajem običnih urednih satih.

U Zagrebu 4. kolovoza 1859

Blimek m. p., satnik zapoviednik bolnice.

Kincel m. p., štopski liečnik.

Zubrzycki m. p., računarski oficijal.

Stroubal m. p. vojno-povierenički pristav.

Br. 4 4. (Dp —95) 3—1

Natiečaj.

U područnih miestih Dežanovac i Končanica župe daruvarske, županije požežke, kotara pakračkoga imaju se definitivno popuniti prazna miesta učiteljska, od kojih s posliednjim sdružena je takodjer služba oguljaška.

S onim u Dežanovcu skopčana je osim slobodnoga stana, prostrana vèrta i 6 hvatih dèrvah godišnja plaća od 210 stot.; s onim pako u Končanici osim bezplatnoga stana, vèrta i 6 hvatih dèrvah godišnja plaća od 262 stot. 50 novč.

Natiecatelji neka svoje molbenice, vlastoručno pisane i na dotične občine upravljene, s potrebitimi do-

God. XXV. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 11. KOLOVOZA 1859. Broj 182.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službena oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. st. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč 9. kolovoza. Nj. veličanstvo car Ferdinand dostojao je najmilostivije pokloniti občini Klapai (u Lbohoveckom kotaru) 300 for.

— Grof Guido Karácsonyi u Beodri posvetio je 1000 f, à 10.000 smotakah za njegovanje odnosno na korist ranjenih vojnikah u varošima Pešti i Budimu.

Novi Sad 3. kolovoza. (S. D.) Na Savi je tako malena voda, da parobrodi nemogu ploviti.— Parobrod, koi se iz Pešte u ponedieljak dole krenuo, pokvari mašinu kod Duna-Feldvara. Bèrza ladja „Franjo Josip" primila je putnike. — Doznajemo iz Tisa- (Maloga) Sen-Mikloša (u Banatu) za groznu nesreću. Jedan udovac, koi je imao petero diece, oženi se po drugi put udovicom, koja mu još troje diece dovede. U prošli petak dne 29. sèrpnja odu na Tisu, da peru žito. Ženino rešeto niekako se izmakne dalje u vodu, ona ga uhvati, pak potone. Muž joj podje u pomoć, ali premda je bio plivač, opet potone i on, po svoj prilici što ga je sirota žena bila uhvatila. Njega su poslie našli u vodi, ali su ga jedva izvukli; kad su ga pak izvukli bio je gó. Svu nesreću ovu gledalo je s kolah najstarije njihovo diete, kome nema više nego 11 godinah.— Čujemo iz bogate Baranje, da je tamo bilo grozne tuče i strašne nepogode. Led je tako velik bio, da ga nitko takovoga nepamti. Sve kuće oštećene su.

Talijanska.

Turin 1. kolovoza. Piše „All. Ztg": Dvanaest savojskih deputiracah, koji svi pripadaju desnoj strani komore, obnarodovalo je po jednom u Anneci-u dèržavnom sastanku u listu „Courrier des Alpes" vèrstu manifestà, koi je na ovdiešnje vladne krugove učinio mučan utisak. Ovo dvanajstero naziva se većinom savojskih deputacijah, a to i jesu; no zaslužuje da bude opaženo, da manjina stojeća im naprot, sastoji iz deset deputiracah, i uslied toga da je veoma ugledna. I onaj, koi je baš i slabo viešt čitati medju redcima, pronaći će svakako zadnju misao, koju se podpisani neusudjuje izreći; ta jest: odciepljenje Savoje od Piemonta i pridruženje iste Francuzkoj. Oni daju ovsvoju posliednju želju razumieti time, što za provinciju i Savoju zahtievaju osobita pogodovanja, koja se nemogu dozvolit u zemlji, u kojoj jednakost dèržavljanah sačinjava jedan od najbitnijih uvietah dèržavnoga ustava. Njihova zahtievanja jesu: 1. vlastita administrativna uprava; 2. stegnutje financijalnoga proračuna; 3. umaljenje vojničkoga kontingenta; 4. oslobodjenje od svih ratnih troškovah; 5. uporava svih shodnih sredstvah, da se narodno bogatstvo Savoje razvije. Oni misle da imaju pravo to zahtievati zbog iznimnoga geografičnoga položaja Savoje, zbog izcèrpljenja svojih silah i osiećanja svoje avtonomije. Ovdiešnji listovi izražavaju se veoma razdraženo o ovom postupanju i kore osobito to, što su k tomu izabrali uprav ovaj čas, no u kojem se baš krije povod k tomu. — Grad Turin uresio se je svečano na slavu odlazećih Francuzah. Ulice i piace gradske nakićene su trobojnim zastavama obiuh narodnostih i veroš časti vraćajuće čete vinom i smotkama. Jučer je na ovdiešnjem marsovom polju taborovalo pet baterijah artilerije od garde i jedna regimenta oklopnikah od garde. Dojduće g 15. kolovoza i ovdio je narečena sjajna Napoleonova svetkovina i sakupit će se do toga dana 12.000 momakah francuzke vojske. — GrofReiset, komu je povierena diplomatična misija na vlade piemontesku, parmansku, modensku i toskansku, došao je jučer ovamo. Espero napominje, da je Reisetu i godine 1848. povierene bilo diplomatično poslanstvo na Karla Alberta, no koje nije za Italiju imalo dobrih posliedicah. — Polag jedne depeše iz Bolonje protestiralo je od 26,000 za glasovanje sposobnih osobah 19.000 proti papinskoj vladi.

Francuzka.

Paris 4. kolovoza. Onaj isti dan, kad je oglasio „Moniteur," da je car zapoviedio, da se umali vojska i pomorstvo — obnaredovenjem dotične „Moniteureve" note hoteo je car očevidno da priskoči englezkomu kabinetu u njegovim parlamentarskim neprilikama u pomoć i ujedno ustavi temelj kasnijoj tužbi proti Englezkoj — bile su učinjene rasne naredbe, koje imaju inkonveniencije razoružanja pomorstva svesti na najmanju mieru i koje će to i učinit. Ponajprije otišla je zapoviest u Marsilju, Toulon itd., da se raduje za oružanje obalah, što ja većma moguće, pospieše i zaključeno je, da se troškovi stranom preostatkom zajamske glavnice podmirit imaju. A napokon propisao je car naredbu, koja zaslužuje, da bude osobito napomenuta. Samo deset danah potrebno je, da se opet oboruža ratan brod a ipak dosad prolazilo je trides t danah, dok je postao brod sposob n za boj, budući da je uslied nieke stare uredbe momčad puštena na dopust imala se vratit u svoje luke stopram trideseti dan po oglašenju zapoviesti, kojom se opet saziva. To će odsad drugčije biti. Kod mnogobrojnih i hitrih sredstvah za prenašanje, koja sada obstoje, nije više potrebno, da se mornaru, pozvanomu natrag, dade toliko vremena za povratak i zato izići će za koi dan dekret, kojim se ovo vrieme svodi na šest danah, tako, da će u buduće za deset danah brodovi biti sasvim gotovi za put i za boj.

„Moniteur de la flote" naviešta danas, da će se razoružanje brodovah u Brestu i Toulonu započeti, i da će se svi mornari barem od petgodišnje službe odaslat na dopust. Iz toga, što je uprav sada rečeno bilo, proizlazi, da ova naredba neznači baš mnogo. No izvan toga neće prepriečit, da se nenastavi započeto gradjenje brodovah i u pomorskom ministarstva

---

Herodija,

drama u pet činah od

Silvija Pellika.

Pohèrvatio

Stiepan Horvat.

(Nadalje.)

Čin četvèrti.

Prizor pèrvi.

Herodija i Ana.

H. Mani me se Ano! zaludu ćeš
Strahotami savietovat mene,
Pa kakvo je i tu izbavljenje
Ja s' nenadam više izbavljenju?
A vjeruj mi! već ga ni neželim.
Ja inače grad ov neostavim,
Van ako me stjeraju iž njega
Ili dok si ruke ne operem
Cèrnom kèrvi proklete zlotvorke.
A. Hodi, hodi pustimo se u bieg,
Novom bitkom svladani su naši,
Ljudstvo mèrmlja i tuži se na te
I kvar svaki tebi u grieh piše,
Istina je, da je rimska vlada
Sve do sada arabskomu kralju
To kraljestvo priečila uzeti,
No Rim neće bit nam svedj prietelj,
Pak će valjda i čuti najposlje
Tu našega puka trajnu viku
A Irudov priestolj sèdèrmat će se
Tek na pogled rimskoga senata,
Ti ćeš onda u sdvojnosti vikat:
Ja sam uzrok Irudova pada.
H. Mani me se! to su gole trice,
Malo dèržim do te lukavosti.
Nije tebi za Iruda stalo,
Nit je tebi stalo do kraljestva,
Nit ti hoćeš, da izbaviš mene,
No ti hoćeš, da mi žèrtvu otmeš,
Nju — Seforu, nju ćeš da izbaviš,
Ali zahman — nada ti je pusta.
Nikad više vidjeti je nećeš
S okrunjenom glavom nas Iruda.
Doći će mi ma kada u ruke,
Makar da se kao mačka krije,
Odklen na me vreba — al zaludu,
Jer ju i ja bodrim okom pasim,
A tko jači, mislim, taj kobači.
Pukat ću joj pasju onu dušu.
(ode)

Prizor drugi.

Ana.

Nu već neznam, što sam sad čineća. —
Ah! da mi je gdje Seforu naći
I sakrit ju pred tom jarostnicom!
Hà sad ide Irud!

Prizor treći.

Irud i prijašnja.

Ir. Odnašej se!
A. Oh! ak' ljubiš Herodiju — kralju!
Sačuvaj ju od veće nesreće!
Eno snuje ubojstvo u sèrdcu,
Je se bojim sostat će Seforu, —
Sefora je, kunem ti se Bogom!
Sefora je sad u opasnosti.
Ir. Kaži obim u imenu mojem,
Da mi danas žensku ludost sluša
Druga veća pogibelj ne pušte.
Mám odlazi! — zar me ne razumiješ?
Hoću da mi na mig oka slušaš!
(Ana ode).

Prizor četvèrti.

Irud.

O prokleto doba! već nij' srama,
Nit sklonosti k poglavaru svomu.
Tudjinstvo se koči ponosito,
A gradjani neće da se slože,
Da izbave priestol od propasti.
Jest! dapače izdajstvo je svuda,
Dèrzovitost i smionstvo samo.
Mà je mene niekoć pak ljubio!
Što je ipak te me sad ne ljubi?
Svi — svi brane Seforu — svi štite,
Eto vraga! bit će ona uzrok!
Jest bega mi, baš je ona kriva;
Sve je ona splela i sbunila.
Jest! njoj imam sve to zahvalit,
Njoj i onom tobožnomu svecu.
Al mi neće nikako iz glave
Ona kleta sanja Herod'jina.
Ne! tú sanju vierovat nemogu.
Ne! nikako, pobuniteljica
Bit ne može dobra kći Areta,
Ne — ni ona, niti prorok Ivan.

nebaji se ni najmanje, da je jošte jedna godina potrebna, da se uzmogne preduzeti rat s Engleskom, od kojega bi se željenom uspiehu nadati moglo.

Tom prigodom opetujem sliedeće opazke lista „Gazette de France“ . . . „Nedokučujete li, da bi nas Engleska pod izlikom pitanja teritorijalne sigurnosti rada prisilit na status quo? Engleska nam veli: Brodovi služe samo za branjenje kolonijah; ako dakle vi povećavate vaše pomorstvo u tolikoj mieri, to vi namieravate udarit na Englesku. Bez sumnje ova briga Engleske bila bi osnovana, ako bi mi u sadašnjem položaju ostali; no Francuzka nemože biti zadovoljna sa tako stegnutim temeljem svojih neseobinah; da njene luke opet steku ono dobrostanje, koje ih ide, moraju se za njenu tèrgovinu u oba svieta otvoriti nova skladišta. No k tomu je opet potrebno, da imamo mnogobrojnih ladjah, da pokažemo francusku zastavu svigdie i da branimo posvuda naše zemljake. Engleska neće toboš da uvidi, da je to pravi uzrok, zašto razvijamo naše pomorstvo; no mi smo o tom osviedočeni, da se engleski dèržavnici mnogo više boje od toga, da se francuzka tèrgovina nerazprostrani po svietu, nego li da Francuzi namieravaju iskèrcat se na engleske obale.“ Slično čuo sam govorit francuzke dèržavnike, koji su uslied toga dali razumieti, da car namierava po svoj prilici pribaviti Francuskoj opet one otoke, što ih je izgubila ugovorima od godine 1815., koje je on uprav sada razderao. Izviestno je, da francusko pučanstvo onih otokah neprestano moli u tom smislu, i da vlada neće, da ih učini posorne na sujetnost ovih korakah.

Raspuštenje pasne vojske bila je naravna posliedica odluke careve, da vojsku stavi na stupanj mira. Sada se stopram mogu davati dopusti vojnicima, spadajućim k ovoj vojski.

Niemačka.

Frankfurt, 5. kolovoza. Savezna skupština zaključila je u svojoj siednici od 4. t. m., da se 11. t. m. razidje na praznike kroz dva mieseca od prilike.

Bèrzojavne i najnovie viesti

Turin, 6. kolovoza. Kraljevska vlada odazvala je svoje komisare i oblasti iz Parme i Piačence. Chevalier Jocteau, sardinski ministerrezident u Berni, naimenovan je drugim sardinskim punomoćnikom kod konferencije u Curiku.

Turin, 8. kolovoza. Novi izbori uslied ministarstvene promiene izpali su većom stranom ministerialno. Ratazzi izabran je u Alesandriji, a Garibaldi u Stradelli.

Milan, 8. kolovoza. Kralj piemonteski dèržao je ovdie svoj ulaz.

London, 6. kolovoza. Veliki knez konstantin, koga su jučer u Rydu, na otoku Wightu, očekivali, nije došao; misle da je posietio Cherbourg, gdie ga je čekao princ Napoleon.

London 8. kolovoza. „Observer“ uvierava, da se Austrija i papa još svejednako izrazuju proti kongresu, no sumoja, da će se talijanske težkoće riešit moći bez istoga.

Iz Beograda 5. kolovoza javljaju bèrzojavnim putem jednom bruseljskom listu: Paša tvèrdjave beogradske otvoreno izazivlje sèrbsku vladu. Nemajući nikakva prava d je praviti utvèrdjivanjah okolo tvèrdjave. Isto tako prieči sèrbskim oblastima, da se iste radnjah u obziru uredjenja grada. Napokon ustupio je jednom austrijanskom družtvu područje pripadajuće tvèrdjavi, da u Sèrbiji kriumčarenje ustroji i štiti. Pučanstvo je veoma rasdraženo; bojat se je ozbiljnih zamèršajah. (Nemislimo, da bi se tako duboko ponizit mogla turska koja oblast ili austrijansko kakvo družtvo, da se sdruže s kriumčarima; ova tužba proti mierama preduzetim po paši beogradskom, pruža novi dokaz o zapletkama, koje su od niekog vremena žalibože opet zavladale u Beogradu.)

Bèrna 8. kolovoza. Baron Bourqueney i gospodin Desambrois imali su danas dugačku konferenciju. Danas nije bila jošte siednica svih punomoćnikah.

London, 9. kolovoza. Veliki knez došao je jučer s otoka Wightа ovamo.

— Iz Beograda 4. kolovoza pišu „Tem. Ztgu“: Zbog prevarah uapšeno je svekoliko osoblje arsenala kragujevačkoga i stavljeno pod iztragu. — Rude u Majdanpeku dala je vlada niekom Francuzu Magnanu na 20 godinah u zakup. Ovaj poduzetni tehnik, namierava obskèrbiti Serbiju željeznicama.

Slavenske viesti.

V. Mř.

— Poznati češki piesnik V. Klicpera preradio je svoju veselu igru „Lhář i jeho rod“ i poslao je ju ravnateljstvu českoga kazališta.

— Ovih danah prosudjivat će se češki kazalištni komadi, za koje je vèrli domoljub gosp. Fingerhut nagradu razpisao.

— Prošaste nedielje bijaše na kazalištu pražkom predstavljena izvorna drama: „Izraelitka i Staročeský soud“ od Klicpere.

— Gja Božena Němcova prevela je na češki jezik Gutskovu veselu igru „Urbild des Tartuffe“, koja će se u Pragu na skoro igrati.

— U Pragu imade sada u narodnom muzeju mnogo Englezah, koji osobito promatraju kraljodvorski rukopis, o kojem su bili i engleski časopisi više putah govorili.

— G. Sušil izdao je drugo izdanje „Hymnů církevních.“

— G. Cigla poslao je iz Beča u Ljubljanu svèršetak riečnika niemačko-slovinskog, koi će se naskoro tiskati.

— Bratislav Trentkowski dovèršio je svoju vierozakonsku dogodovštinu na poljskom jeziku. Spis taj imat će 12. svezakah

— Varšavski časopis „Kronika wiadomości krajowych i zagranicznych“ prestala je svèršetkom lipnja izlazit. Nu sada ju počimlje opet izdavat Dmochowski.

— Dne 21. sèrpnja igrae se je na pražkom kazalištu „Syn pousti,“ preveden iz niemačkog, a dne 24. sèrpnja predstavljalo se je „Karla XII. navrácení se do vlasti.“

— Pèrvi svezak „Slovníka naučného“ doživio je već drugo izdanje, koje će ove dane izići. Blago onomu narodu, koi svoju književnost tako liepo podupire.

— Časopis „Jasoň,“ koi biaše zabranjen, počimlje sada opet izlazit.

— Kod Haasa izišlo je prevod poljske pripoviedke „Semeńko,“ iz života Huculah.

— Kod istoga izišla je takodjer pripoviedka od Zimmermana pod naslovom: „Vystěhovalci.“

— Upravo se dotiskuje 5. svezak Mikovcovih „Starožitností a památek země České“ —

— U nadbiskupskoj tiskarnici u Pragu izišli su „Obrazové z křesťanského života“.

— U Blatnoj, maloj toj varošici u Českoj igra družtvo g. Sternfelda. Prije niekoliko danah predstavljalo je veselu igru „Zrádce“ od K. Tyla.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 7318. Sekt. III. Abth. 3. (Ds.—58) 3—2

Oglas.

C. k. zemaljsko zapoviedničtvo vojske stavlja do obćega znanja, da će se putem javne dražbe, počamši od onih pet danah što u ovdašnjim oglasima pr. m. pod brojevima 7007-7008 i 7129 naznačeni biahu, prodavati:

1. U Zagrebu 104 vojno-podvozna konja,

2. u Karlovcu 50 nedavno nabavljenih, kod vojske još neupotrebljenih teretnih kolah na dva konja, sa dotičnim novim hamovima;

3. u Otočcu 44 tovarna konja sa k njima spadajućim samarima i opravom.

U Zagrebu 5. kolovoza 1859.

Nu zašto ju mèrzim? — Zašto eto
Žèrtvovat ju jedva se sustežem?
Je li jošte ljubav k Herodiji?
Davno mi je taj plam satinuo!
Samo onda s nova zaplasiće
Kada mi ju tkogod ljubit prieči,
Jedna mi je moja Herodija,
Jest jedina ona i moj priestolj.
A često me napadaju druge:
Jedna mi je puk moj i Sefora,
Ivan jedna a puk mi je jedna.

Prizor peti.

Sefora i prijašnji.

Sef. Jao meni! što sam opet čula,
Da ćeš silom umiriti ljudstvo,
Što zahtieva, da protjeraš krivca?
Puk razjaren — a ti nećeš s dobra!
Ja te prosim, ne da mojoj sèrdjbi,
Ne da sèrdjbi zadovoljiš mojoj:
No te prosim radi tebe samog,
Vidim, gledam kak veće i veće
Oko tebe rastu pogibelji.
Mirit moraš te neprijatelje,
O! nemoj se ti sèrditi na to.
Daj pomisli —

Ir. Da se takvih prietnjah
Strašivica a ne kralj tvoj plaši.
Da ako se ti u otca ufaš,
I na njegvu razbojničku vojsku,
Da oh' misliš na izdajstvo puka,
I na njegve lude sanjarije,
O kraljestvu i o spasitelju,
Da je mislim na Rim nepobjediv,
I na moje nesvladano sèrdce!

Sef. Oj Irude! čuj me i razumi!
Toga kara zaslužila nisam:
Daj se sjeti, da sam s otčinskoga
Doma tihog hotice sim došla,
Da tù dielim s tobom svaki udes.
Na što još se mogu pouzdati?
Ništa dobra ja nečekam više,
Sve ah! sve me plaši, grozi, straši.
Uspèrkos tvom nesvladanom sèrdcu
I uspèrkos mogućemu Rimu,
Tvoj se prestolj niže i koliebа: —
Morda će ga sutra Rim osvetit?
Ali ako padneš ti još danas . . .
Zašto se se tako malo haješ,
Da ti sebe izbaviti nećeš?
Ah! sve ti se rieči moje vide,
Kano jeka mojo slabovnosti!
Ali što ćeš istina su živa!
Tko je uzrok da ti mene mèrziš!
Nitko drugi nego ona ista,
Za koju te u jeden glas prose
Svi — svi, da ju odpraviš od sebe;
Odpravi ju i eto ti mira!

Ir. To sam htjeo i bilo bi davno,
Da tvoj otac i sto drugih tvojih
Zaštitnikah nisu me prežali;
A sad neka ostane kod mene!

Sef. Što si reko? — Ja se prevarila?!
Ah! prerano ludo radovah se
Nad tim, što se k tebi bjeh vratila!
Mislila sam bit će opet dobro.
Zar nij' sam Bog strielom nevidivom
Herodijin rasstaj pripravio?
Već si mirno s prorokom živio,
Mislilo se da ste prietelji
I mene si zahvalno primio,
Hvalio se nepretvarajuć se,
Bio samnom nježan i ljubezan,
Te već jedna pomislih u sebi,
Ne mèrzi me, opeta me ljubi.
Pa je tako bèrzo tog nestalo?
Moram li te s snova izgubiti?
Zar češ zbilja ti mèrzit mene —
Mèrzit me, što me ona vredja?
Mislila sam na dobro ti sèrdce,
I nadah se, da ćeš makar odsilje
Nastojati, da me ta zlotvorka
Tako posve aviek ne zasire?
A sad više nego ikad prije,
Jao meni! biesni proti meni!
Bog sam znao, je li sve istina?
Il je morda i što izmišljeno?
Al brani me, ah! brani me od nje!

Ir. Nije sade vrieme za ljubljenje,
Niti časa za domaći jauk!
Tebe tište jedna tuga samo,
Al je meni jao i prejao!
Jer osim što j' posla preko glave,
Ti si došla kako bič ovamo,
A opakost u potaji radiš,
Ti jedina ti i s onim svetcem!
(ode)

(Dalje će sliedit).

Nr. 10021 (Fin —23) 3—3

Konkurs-Kundmachung.

Zu besetzen ist:

Die Stelle eines provisorischen Forstingenieurs und Taxators beim Forst- und Rentamte Fuccine, mit der X. Diätenklasse, dem Gehalte jährlicher 700 fl., einem Reisepauschale von 300 fl., dem Quartiergelde von 70 fl. (sämmtliche Beträge in ö. W.) und dem Bezuge von 10 Klaftern Brennholz.

Die Gesuche sind, insbesondere unter Nachweisung der forsttechnischen Kenntnisse, der Erfahrung im Forstbetriebsregulirungs- und Taxationsfache, bedingten Falles der abgelegten Staatsprüfung für Forstwirthe, dann der Sprachkenntnisse, bis 10. September l. J. bei der kroat. slav. Finanz-Landes-Direktion in Agram einzubringen; wobei bemerkt wird, dass unter gleichen Umständen demjenigen, welcher auch bautechnische Kenntnisse darzuthun vermag, der Vorzug eingeräumt werden wird.

Von der k. k. kroat. slav. Finanz-Landes-Direktion Agram, den 29. Juli 1859.

Br. 1797 (Izv.—113) 3—1

Objavljenje.

Noćno razsvetljenje grada Požege hoće se 1. rujna 1859 pred pol dana u 10. satih u gradsko-občinskom domu rečenog grada putem jevtimbe oddati. Kamo se isti najam nase uzeti volju imajući najuljudnije pozivlju.

Uvieti mogu se u ovogradskoga vieća pisarni tečajem službenih satih svaki dan uviditi.

Magistrat grada Požege 31. sèrpnja 1859.

Načelnik.
V. Somogyi s. r.

Nr. 1799 (Izv.—114) 3—1

Konkurs-Ausschreibung.

Bei der Stadt-Gemeinde Požeg in Slavonien ist die Stelle eines Fostbewirthschafters mit dem Wohnsitz in Požega, womit ein Jahres-Gehalt von 300 fl ö. W. ein Quartiergeld 80 fl. Getreiderelutum 60 fl Haferrelutum 50 fl. und Heurelutum von 60 fl. ö. W. sodann 12 Eimer Wein und 12 Klafter Holz, mit der Obliegenheit ein Pferd zu halten verbunden ist, zu besetzen.

Ausserdem hat derselbe die angrenzenden herrschaftlichen Waldungen von Bieko und Cernek und zwar des ersteren 1620 Joch mit einem Gehaltszuschuss von 60 fl ö. W. des lezteren von 1000 Joch mit einem äulichen Zuschuss zu inspiciren.

Die Bewerber um diese Stelle haben ihre gehörig belegten Gesuche im vorgeschriebenen Dienstwege längstens bis 1. September 1859 anher zu überreichen, und dabei die Nachweisung über ihre forstwissenschaftlichen Studien und bisherige Dienstleistung, über die mit der Note der Befähigung abgelegte Staatsprüfung für Forstwirthe, über die Kenntniss einer slavischen Sprache und über ihre richtige, für den Gebirgsforstdienst erforderliche Körper-Constitution zu liefern.

Stadtmagistrat Požeg am 1. August 1859.

V. Somogyi m. p.
Bürgermeister

Ad Nr. 9714. (Fin —22) (3—2)

Kundmachung.

Von der k. k. Finanz-Landes-Direction für Kroatien und Slavonien wird zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass die in dem anliegenden Ausweise aufgeführten Weg-, Linien- und Brücken-, dann Ueberfuhr-Mauthen für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende October 1862, u. z. entweder für drei Jahre oder für das Verwaltungsjahr 1860, nämlich vom 1. November 1859 bis Ende October 1860 allein im Wege der öffentlichen Versteigerung unter nachfolgenden Bestimmungen in Pacht gegeben werden.

§. 1. Die Versteigerung wird bei derselben Tagsatzung zuerst für die einjährige, dann die dreijährige Zeit abgehalten, und im Falle eines günstigen Erfolges für die längere oder kürzere Zeit der Vertrag mit demjenigen abgeschlossen werden, dessen Anbot über den Ausrufspreis sich als der vortheilhafteste darstellen wird.

§. 2. Die Namen der Haupt-Stationen und der ihnen allenfalls zugetheilten Filial-Einhebungen (Wehr-Mauthen), die an denselben einzuhebenden Gebühren sammt dem Ausrufspreise derselben, sowie auch der Ort und Tag, an welchem die Versteigerung einer jeden Station vorgenommen werden wird, sind aus dem beiliegenden Ausweise zu entnehmen.

§. 3. Zu diesen Versteigerungen werden alle jene zugelassen, welche nach den Landesgesetzen zu solchen Geschäften geeignet, und die bedungene Sicherheit zu leisten im Stande sind.

Ausgeschlossen sind alle jene Individuen, welche wegen eines Verbrechens verurtheilt, oder blos aus Abgang rechtlicher Beweise hiervon losgesprochen wurden, ferner auch diejenigen, welche zufolge des Gefälls-Strafgesetzes wegen Schleichhandels oder einer schweren Gefällsübertretung in Untersuchung gezogen und abgestraft, oder wegen solcher Vergehen in Untersuchung gezogen und wegen Abganges rechtlicher Beweise von dem Strafverfahren losgezählt wurden, durch sechs auf den Zeitpunct der Uebertretung, oder wenn derselbe nicht bekannt ist, der Entdeckung derselben folgende Jahre.

§. 4. Wer im Namen eines andern einen Anbot macht, muss sich mit der gehörig legalisirten Vollmacht seines Machtgebers bei der Commission vor der Licitation ausweisen, und diese ihr übergeben.

§. 5. Den Pachtlustigen ist es gestattet, mündliche Anbote für die Pachtung einer, oder auch mehrerer Stationen zusammen, insoferne sie bei derselben Tagsatzung ausgeboten werden, was aus den in dem §. 2. angeführten Ausweisen ersichtlich ist, gegen dem zu machen, dass sie auf die im §. 8 bezeichnete Art die vorläufige Caution für alle jene Mauthen, für welche der Gesammtanbot gestellt ist, erlegen.

§. 6. Ebenso ist es gestattet, schriftliche Anbote, welche dem Stämpel von 19 kr. für jeden Bogen unterliegen, für die Pachtung von Mauthen einzureichen, und zwar auf die Pachtung blos einer oder mehrerer Stationen, in soferne dieselben bei derselben Tagsatzung versteigert werden, wobei der Offerent auch die Bedingung stellen kann, dass sein Anerbieten nur für den Fall gelte, wenn ihm der ganze Complex, für den er den Anbot stellte, ohne Ausscheidung irgend einer Station überlassen werde. Die Staatsverwaltung behält sich vor, je nach dem Ausschlage dieser Pachtverhandlungen die Resultate der Versteigerung für die einzelnen Mauthen, oder jene der Licitation für grössere Complexe zu bestätigen.

§. 7. Bei den schriftlichen Anboten ist Folgendes zu beobachten:

a) Dieselben müssen mit dem zu Folge des §. 10 dieser Kundmachung als vorläufige Caution sicher zu stellenden Betrage im Baren oder in Staatspapieren nach dem letztbekannten börsenmässigen Course belegt, oder mit dem Beweise, dass dieser Betrag bei einer Aerarial-Casse oder einem Gefällsamte in Barem oder in Staatspapieren nach dem Courswerthe erlegt oder hypothekarisch pupillarisch sichergestellt worden sei, daher, so weit es sich um eine hypothekarische Sicherstellung handelt, mit der landtäflichen oder grundbücherlich einverleibten Verschreibung, dem Grundbuchs- oder Landtafel-Extracte und der gerichtlichen Schätzungs-Urkunde der Hypothek versehen sein.

b) Dieselben müssen für jedes Pacht-Object längstens bis zum Beginne der mündlichen Licitation bei der betreffenden k. k. Finanz-Bezirks-Direction versiegelt eingereicht werden, da während der mündlichen Versteigerung beigebrachte schriftliche Offerte nicht mehr angenommen werden.

c) Die schriftlichen Anbote müssen den Betrag, der für jede Station angeboten wird, in Zahlen und Buchstaben deutlich ausdrücken, und sind von dem Anbotsteller mit dem Vor- und Zunamen, dann Charakter und Wohnort des Ausstellers zu unterzeichnen. Parteien, welche nicht schreiben können, haben das Offert mit ihrem Handzeichen zu unterfertigen, und desselbe nebstdem von dem Namensfertiger und noch einem Zeugen unterfertigen zu lassen, deren Charakter und Wohnort ebenfalls anzugeben ist. Wenn mehrere Personen gemeinschaftlich ein schriftliches Offert ausstellen, so haben sie dem Offerte beizusetzen, dass sie sich als Mitschuldner zur ungetheilten Hand, nämlich Einer für Alle und alle für Einen, dem Gefälls-Aerar zur Erfüllung der Pachtbedingung verbinden. Zugleich müssen sie in dem Offerte jenen Mitofferenten namhaft machen, an welchen auch allein die Uebergabe des Pachtobjectes geschehen kann.

d) Auf dem Umschlag des Offertes sind jene Mauth-Stationen, für welche der Anbot gemacht wird, deutlich anzugeben.

e) Diese Anbote dürfen durch keine, den Licitations-Bedingungen nicht entsprechende Clauseln beschränkt sein, vielmehr müssen dieselben die Versicherung enthalten, dass der Offerent die in der Kundmachung enthaltenen und die bei der mündlichen Licitation vorgelesenen, in das Licitations-Protokoll aufgenommenen Vertrags-Bedingungen genau befolgen wolle.

f) Die schriftlichen Offerte sind, sowie die mündlichen, auf die einjährige, oder auf die dreijährige Pachtperiode, nämlich auf die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende October 1860 oder bis Ende October 1862 zu stellen.

g) Von Aussen müssen diese Eingaben mit der Aufschrift bezeichnet sein: „Anbot zur Pachtung der Wegmauth-Station" (folgt der Name der Station oder der Stationen).

Ein Formular eines solchen Offertes folgt unten zur Einsicht.

h) die schriftlichen Offerte sind von dem Zeitpunkte der Einreichung für die Offerenten, für die Finanzbehörde aber erst vom Tage, an welchem die Annahme desselben dem Anbietenden bekannt gemacht worden ist, verbindlich. Die schriftlichen Offerte werden nach beendeter mündlicher Versteigerung in Gegenwart der Pachtlustigen von dem Licitations-Commissär, welchem sie von der Behörde, die sie in Empfang nahm, verzeichnet übermittelt werden, eröffnet und kundgemacht.

Als Ersteher der Pachtung wird dann, ohne eine weitere Steigerung zuzulassen, Derjenige angesehen, der entweder bei der mündlichen Versteigerung, oder nach dem ordnungsmässigen schriftlichen Anbote als der Bestbieter erscheint, sofern dieses Bestbot den Ausrufspreis erreicht, überschreitet und an und für sich zur Annahme und zum Abschlusse des Pachtvertrages geeignet erkannt wird.

Hierbei wird, wenn das mündliche und schriftliche Anbot vollkommen gleich sein sollte, dem mündlichen, unter zwei oder mehreren schriftlichen Anboten aber jenem der Vorzug gegeben werden, für welches eine vom Licitations-Commissär sogleich vorzunehmende Verlosung entscheidet.

§. 8. Der Pächter hat zur Sicherstellung seines Pachtschillings eine Caution zu leisten, welche nach seiner Wahl in dem sechsten oder vierten Theile des einjährigen Betrages desselben zu bestehen hat. Im ersten Falle aber muss der Pachtschilling monatlich voraus, im zweiten Falle nur nach Ende eines jeden Monats entrichtet werden.

§. 9. Diese Caution kann im Baren, oder mittelst Hypothekar-Sicherstellung, oder in k. k. Staatspapieren geleistet werden, welche nach den bestehenden Vorschriften berechnet und angenommen werden.

Die Einverleibung der Hypothekar-Sicherstellung in den Grundbüchern und Landtafeln geschieht auf Kosten des Pächters.

§. 10. Jeder Versteigerungslustige muss den sechsten Theil des für das Jahr entfallenden Ausrufspreises, bevor er zur Versteigerung zugelassen wird, der Commission als vorläufige Caution erlegen. Dieser Erlag kann eben so wie die oben erwähnte Pacht-Caution selbst, im Baren oder in k. k. Staatspapieren nach dem letztbekannten börsemässigen Course geschehen. Auch kann dafür eine einverleibte Pragmatical-Sicherheits-Urkunde mit Beibringung des Grundbuchs- oder Landtafel-Extractes und des Schätzungs-Actes eingelegt werden.

Zur Erleichterung für jene Versteigerungslustigen, welche bereits Pächter einer Aerarial-Mauth sind, wird gestattet, das in Betreff derjenigen Personen, welche in dem Gebiete **derselben** leitenden Bezirksbehörde, in deren Gebiete die Mauthversteigerung, an welcher sie Theil nehmen wollen, stattfindet, eine Mauth oder mehrere Mäuthe bereits gepachtet, und ihre diessfällige Caution durch Erlag in barem Gelde oder in Staatspapieren geleistet haben, statt einer neuen vorläufigen Caution, lediglich eine Erklärung genügend ist, dass sie ihre für die gegenwärtige Pachtung bestellte Caution vorläufig als Fortsetzung für ihre künftige Verpflichtung ausdehnen. Es muss jedoch in diesem Falle der betreffende Pächter und beziehungsweise Pachtlustige durch eine an dem Tage der Pachtversteigerung ausgefertigte Bestätigung der competenten Finanz-Bezirks-Direction nachweisen, dass er mit keinem Pachtzins-Rückstande von der von ihm bereits gepachteten Mauth aushafte, und dass auf die von ihm als Caution dieser Mauthstation gewidmeten ämtlich aufbewahrten Geldbeträge und öffentlichen Obligationen von keiner andern Person ein Verbot oder Pfandrecht erwirkt sei, und überdiess dass derselbe sogleich die von dem Eigenthümer der Caution ausgestellte Urkunde über die Widmung des baren Geldes oder der öffentlichen Obligationen, mit welchem die Caution für seine gegenwärtige Mauthpachtung geleistet wurde, für die Pachtung der Mauth, welche er eingehen will, und welche bestimmt zu bezeichnen ist, der Versteigerungs-Commission überreichen und dieser Commission auch die ihm ausgefolgten für die gegenwärtige Pachtung vinculirten öffentlichen Obligationen sammt dem bezüglichen Erlagscheine oder der Quittung über die hiefür erlegte bare Caution und die Empfangsbestätigung der Staats-Schulden-Tilgungsfonds-Hauptcasse, wenn die bare Caution bei dem Tilgungsfonde fruchtbringend angelegt wurde, übergeben.

§. 11. Gleich nach Beendigung der Versteigerung wird die als vorläufige Caution beigebrachte Sicherstellung denen zurückgestellt, welche die Mauth nicht erstanden haben, dem Bestbieter aber wird dieselbe nur nach gepflogener Richtigstellung der Caution ausgehändigt werden.

Diese Richtigstellung muss vor der Uebergabe des Pacht-Objectes geschehen.

§. 12. Nachdem die Licitation einer Mauthstation geschlossen wurde, wird bis zu dem Augenblicke, wo die Nichtannahme des Anbotes von Seite der competenten Behörde ausgesprochen worden ist, kein nachträglicher Anbot angenommen.

§. 13. Die Uebergabe des Gegenstandes der Pachtung geschieht am 1. November 1859.

§. 14 Der Pächter tritt rücksichtlich der gepachteten Station und der damit verbundenen Gebühren-Einhebung in die Rechte und Verpflichtung des Aerars.

§. 15. Dort, wo Aerarial-Mauthgebäude bestehen, wird, wenn der Pächter es wünscht, wegen miethweiser Ueberlassung derselben an ihn ein Uebereinkommen gepflogen werden.

§. 16. Die Licitationen beginnen immer pünktlich um die neunte Vormittagsstunde, und werden, wenn sie an dem im Ausweise bezeichneten Tage nicht geschlossen sind, an dem nächstfolgenden zweiten und nöthigenfalls auch am dritten Tage fortgesetzt werden

Ausweis

über die für das nächste Triennium, das ist vom 1. November 1859 bis Ende October 1862 zu verpachtenden Weg-, Brücken- und Ueberfuhr-Mauthstationen im Kronlande Kroatien und Slavonien.

Post-Nr.	Namen der Station	Namen des Gefälles	Gebühr pr. Stück: Zugvieh	Gebühr pr. Stück: Triebvieh schweres	Gebühr pr. Stück: Triebvieh leichtes	Gebühr für jede Person	Ausrufs-Preis in österreichischer Währung	Versteigerungsort bei den k.k. Finanz-Bezirks-Direktionen	Tag	Anmerkung
			Neukreuzer				Gulden			
	A. Croatien.									
	Agram-Warasdiner-Strasse.									
1	Dubrava	Wegmauth	4	2	1	—	1380	Warasdin	22. August 1859	Die Stationen Bregana, Samobor und Rakovpotok werden nur auf dem — dem Aerár vorbehaltenen Rechte den Pachtvertrag drei Monate vor Ablauf eines jeden Pachtjahres aufkünden zu können, — hintangegeben. Nach geschehener Versteigerung jeder einzelnen Station, wird auch eine vereinte Licitation aller jener Mauthstationen, welche an ein und demselben Tage ausgeboten werden und miteinander in Wechselwirkung stehen, stattfinden.
2	Peterjanec	»	4	2	1	—	2184	»		
3	Warasdin	»	4	2	1	—	2591	»	»	
4	Warasdin	Brückenmauth	6	3	1½	—	6991	»	»	
5	Oštrica	Wegmauth	4	2	1	—	1584	»	»	
		Brückenmauth	2	1	½	—				
6	Vinično (Bresnica)	Wegmauth	4	2	1	—	710	Agram	24. August 1859	
7	St. Ivan	»	6	3	1½	—	1455	»		
8	Sesvete	»	4	2	1	—	3780	»	»	
9	Agram, Linienmauth Lachische Gasse	»	2	1	½	—	3371	»	»	
10	Mura Serdahelj	Brückenmauth	6	3	1½	—	2618	Warasdin	22. August	
	Agram-Samoborer-Strasse.									
11	Bregana	Wegmauth	2	1	½	—	1641	Agram	24 August 1859	Die Pachtbedingnisse können sowohl bei der unterzeichneten k. k. Finanz-Landes-Direction als auch bei dem nebengenannten k. k. Finanz-Bezirks-Directionen eingesehen werden.
		Brückenmauth	2	1	½	—				
12	Samobor	Wegmauth	8	4	2	—	3236	»	»	
		Brückenmauth	2	1	½	—				
13	Agram, Save-Brücke- u. Linienmauth	»	6	3	1½	—	1200	»	»	
		Wegmauth- und Navigations-Gebühren	2	1	½	—				
	Agram-Karlstädter-Strasse.									
14	Karlstadt	Wegmauth	6	3	1½	—	4125	»	»	
15	Jaska	»	4	2	1	—	1872	»	»	
16	Rakovpotok	»	6	3	1½	—	1770	»	»	
	Agram-Petrianer-Strasse.									
17	Brest	Wegmauth	6	3	1½	—	840	»	»	
18	Lekenik	»	6	3	1½	—	4032	»	»	
		Brückenmauth	2	1	1½	—				
19	Gross-Gorica	Wegmauth	6	3	1½	—	3715	»	»	
20	Sissek	»	6	3	1½	—	4870	»	»	
		Brückenmauth	6	3	1½	—				
	Fiume-Karlstädter-Zengger-Strasse.									
21	Fiume, Fiumera-Brücke	Wegmauth	2	1	½	—	3049	Fiume	26 August 1859	
	B. Slavonien.									
	Essek nach Ungarn.									
22	Essek, Draubrücke	Brückenmauth	6	3	1½	—	7671	Essek	27. August 1859	
	Essek-Diakovarer-Strasse.									
23	Vuka	Brückenmauth	2	1	½	—	600	Essek	»	
24	Piškorevec	»	2	1	½	—	600	»	»	
25	Kiśdarda im Esseker Bezirke	Ueberfuhr	6	3	1½	6	61	»	»	
26	Podsused im Agramer Bezirke	»	6	3	1½	6	2016	Agram	24. August 1859	

Formular eines schriftlichen Offertes.

(Von Innen.)

(Stämpel.)

Ich Endesgefertigter biete für die Pachtung der Mauth-Station (Stationen) — folgt der Name der Station (oder Stationen) — für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende October 1860 (oder vom 1. November 1859 bis Ende October 1862) den Jahres-Pachtschilling von . . . (Geldbetrag in Ziffern), das ist: (Geldbetrag in Buchstaben) wobei ich die Versicherung beifüge, dass ich die in der Ankündigung und in den Contracts-Bedingnissen enthaltenen Bestimmungen genau befolgen werde. Als vorläufige Caution lege ich im Anschlusse den Betrag von . . . Gulden . . . Kreuzer bei, oder lege ich die nachfolgenden Urkunden bei, welche die Hypothekar-Sicherheit im Betrage von . . . Gulden . . . . Kreuzern nachweisen (sind die beiliegenden Documente anzugeben), oder lege ich die Cassa-Quittung über das erlegte Vadium bei.

. . . . . . am . . . . 1859.

Eigenhändige Unterschrift, mit Angabe des Charakters und Aufenthaltortes.

(Von Aussen.)

(Nebst der Adresse der Behörde, an welche das Offert eingesendet wird, und Bezeichnung des Betrages des beiliegenden Geldes, oder der Obligationen, oder des Betrages der Sicherstellung durch Urkunden) Offert für die Pachtung der Mauth-Station (Stationen) (folgt der Name der Station oder Stationen).

K. k. Finanz-Landes-Direction. — Agram am 29. Juli 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. | U ZAGREBU, U PETAK | DANA 12. KOLOVOZA 1859. | Broj 183.

Carsko-kr. NARODNE službene NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20 kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrsthina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dulje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Uredovni dio.

Putem c. k. predsiedničtva županije riečke primila je Nj. preuzvišenost gospodin namiestnik banov sliedeće darove:

1. Od malene F. M. početak njene škrabice za štednju 1 komad srebèrne dvadesetice.

2. Od jedne česke sluzkinje iz ljubavi prema bogu za cara i domovinu njezin posliednji dukat (cekin) u zlatu.

3. Od gospodina Ivana Durbešića, posiedatelja realitetah, za ranjene vojnike naše hrabre vojske 26 for. 25 novč.

4. Od gospode Smitha i Meiniera,, posiedateljah fabrike, za udove i sirote vriednih vojnikah naše hrabre vojske padših u borbi jedan 5% met. obligaciju od 1000 for. s kuponima od 1. prosinca 1859.

5. Od gospodina C. S. za jednoga ranjenoga vojnika naše hrabre vojske, ponajprije Horvata 100 for. a. vr.

6. Od gospodina Antuna Fabrisa za ranjene vojnike 2 f. a. vr.

Ovi darovi daju se na obćenito znanje s izrazom najtoplijega priznanja i s tim dodatkom, da su pod 1, i 2, naznačeni bez osobite posvete poklonjeni novci privedeni zakladi za oboružanje hèrvatskoga slavonskoga dobrovoljačkoga sbora, ostali pako svojem opredielenju naznačenom gore

U Zagrebu dne 6 kolovoza 1859.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtvenoga predsiedničtva.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Primili smo sliedeći dopis:

— ? — Od Varaždina dne 8. kolovoza. Premda će sliedeća viest štovanim čitateljima ovih novinah možebiti kasno doći, doć će ipak scienim još u pravo vrieme; jer se tiče našeg umèršega, no ipak neumèrloga Jelačića bana. Priobćujem ju pako zato, da inostrani sviet saznade, koli visoko znade cieniti vsakoliki naš narod neopisive zasluge svog obožavanoga ljubimca .... svoga junačkoga bana. Mnogo bi jur pisano u ovom časopisu o slavno po više miestih obdèržavanim zadušnicama za blagi pokoj neumèrle duše imenovanoga našega visokoga zemaljskoga poglavara i miloga nam otca: neka dakle bude takodjer ovdie napomenuto, da župe Vinica i Petrijenec u istom pogleda svoju dužnost kèršćansku izpuniti nipošto zaboravile nisu. Jerbo oni, koji niekoč s uzhitom za dostojno proslavit Jelačića bana pievahu — — „Il' u vatru il' u u boj, dušom tielom je sam tvoj“ — oni sada turobni pošilju sa sebi povierenim narodom vruće molitve k nebeskom prestolju, da bude bog milostivan njegovoj duši, podieleć joj u viečnosti onu rajsku slast, koju on ne ovom svietu uzalud traživaše.... Lahka mu dakle zemljica, a blažena dušica!

— Prekjučer dne 9. t. m. oko šeste ure u jutro zapatio se je uzoriti gospodin kardinal i nadbiskup naš preko Beča u Karlove Vare, odkud će se oko sredine mieseca rujna vratiti kući.

Dne 8. t. m. pribivao je uzoriti gospodin stožerònik i nadbiskup prijemnome izpitu u siemeniště dubovne mladeži, te je tom prilikom 21 mladića u isto siemenište primiti dostojao. (K. L.)

Beč 9. kolovoza. Mienjar baron Erzyelet posvetio je za ranjene carske lovce 1000 for. a kneginja Ida Schaumburg-Lippe 1000 for. u obligacijama kao patriotični dar.

— Vojvoda modenski otići će ovih danah na kratko vrieme, na svoja dobra u Ugarskoj.

— Gospodin maršal baron Hess, koi je prekjučer ovamo došao, imao je isti dan audienciju kod Nj. veličanstva cara u Laxenburgu i primio je jučer generalstvo i oficirski sbor.

Tèrst 9. kolovoza. Kao što se čuje prispiela je Nj. veličanstva fregata „Novara“ u Gibraltar.

Herodija,

drama u pet činah od *Silvija Pellika.*

Pohèrvatio

Stiepan Horvat.

(Nadalje)

Prizor šesti.

Sefora.

Oj zla sumnjo! ne bilo ti traga!
Nesretniće al si ne zabvalan!
Ah! ja zabman — zabman ljubim njega,
Kad on mene ljubit već ne može!
Jest! ah! onu ljubi, mene mèrzi,
I zlotvorki žèrtvovat će mene.
Oj na što sam mislila nesretna,
Kad ostavih sve dobro na svietu,
Kad se rasstah s milim svojim otcem!
Ružna mreža men' je podmetnuta,
Koja će mi život dokončati.
Oh! kak dèrhćem! groznica me hvata.
Morda nisam dužnost izpunila?
Jesam, jesam ne trebam se kajat
O daj Bože jakost onemogloj!
Lagko se je bacit u pogibelj,
Al je težko u njoj mirnom biti,
A što dalje i gorje gledati,
I svu nadu spasa izgubiti,
Pa se jošte neplašiti smèrti,
Ali smèrti jadne — ne poštene!
I mužkarcu bilo bi to težko,
A ja Bože! ja sam slaba žena.
Ah muževne tù hrabrosti treba,
A ta hrabrost meni uprav manjka.
Oh nesretna! kakova to slutnja
Što u meni sada grozu radja?
Nije l' mož'bit glasnik skore smèrti?
Ah! to prije idem k jedinomu
Priatelju svih ugnjetavanih,
K svemogućem idem pomoćniku.
O pomozi! pomozi mi Bože!
Il da stèrgam one mreže niti,
Il ak' to ne, da bez straha umrem.

Prizor sedmi.

Herodija i prijašnja.

H. Hà ona je! eno sklapa ruke,
Moli za smèrt, o gle! zlotvorice!

Sef. Ti znaš Bože, da Iruda ljubim,
O rastvori, razsvieti mu sèrdce,
I kaži mu istinu o kažil . . .
Pokaži mu tko je ona bila,
Koja sanj je jedinog živila;
I da j' njegve ljubve vriedna bila,
Pa baš ako ova ljubav mene
Nikad više usrećiti neće,
A to barem neka sam opazi,
Što je ona bludnica mu bila,
I kamo ga ona dopeljela.
Nek se stèrgne njoj iz zagèrlaja,
A tad svaki neka njega štuje,
Nek' ga slavi i neka ga hvali,
I nek počne kraljevati slavno
Sa pravicom i ljubeznivosti,
A onda će plakati od milja
I radosti med srećom ljubljeneg
Ne ljubljena i tužna Sefora.

H. (uzdigne proti njoj gó mač)
Ne bilo ti dara, za kog prosiš
Umri, umri tude!

Sef. Okrutnice! joj na pomoć! pomoć!

H. Ne ćeš mi se više istèrgnuti!

(Prestrašena Sefora hoće da bježi i da se zamahnutome maču izmakne, ali Herodija ne pusti žèrtvu. Njih nestane iz prizora dočim se Ana pokaže.)

Prizor osmi.

Ana.

Tko to zove pomoć? gdje? tko? odkud?

Sef. (iz nutra) Pomozi mi; ja umirem.

Prizor deveti.

Herodija i Ana.

A. O nesrećo cèrna! o žalosti!
Daj pusti me, da joj bar pomognem!

H. Zašt' je udar bludničin čekala?
Daj uhukni jenješće u život,
Kad mu ris je izsisao kèrvca.

A. Umèrla je! — To je grieha vèršak!
O oprosti — oprosti mi Bože!
Što sam ženi najgorjoj na svietu,
Što sam bila — toj prijateljica!
Na to se je strastna ženja vukla,
O! ti niekoč dobra i ljubezna,
Još dapače u gizdosti sdušna!?
Ah! oholost, — ona je sve tvoje
Sve kreposti liepe uništila.
A što hoćeš da se na to smiješ?
Zlotvorice! što je tu do smieha?
Prokletstvo se čita na tvom čelu,
Ti ga ćutiš, makar da ga tajiš!
Sve te muke biesom napadaju,
To ti vidim i u burnom oku,
I na tvojem probliedjelom licu.
Ne — nemogu i nesmijem više
Nesretnice! s tobom tugovati,
Prijateljstvo naše se prekida
I prestaje odsad za uvieke!
(odè)

Prizor deseti.

Herodija.

Na uvieke! Dà te prijateljstvo
Sa svim, što je i s ljudmi i s Bogom,
Na s Irudom prekinut se neće,
A to mi je doste; netrebam ih!
Mi dva ćemo sve njih nadvladati,
Ili oba nikad nezvladani
Pasti ćemo jedan uz drugoga
Bez razlike u ljubvi i mèržnji.
Ah što rekoh! ... Što sam učinila! ...
Kad ja spazi, ako li se zgrozi!?
Ak' jedini taj grieh neoprosti!?
Njekoč ju je izbilja ljubio,
A zar onda nestaje ljubavi,
Kad se spoji s visokim štovanjem,
A on ju je veoma štovao ...
Te za to ju i jesam ubila!
Koji straži? Nisi l' ti Barzane!
(stražare.)
Pomisli na dare što ti davah,
Dvovèrstao ću, dà sto putah više
Odsele ti činiti i dati,
Sakri ovo truplo kam' u sobu,
I moraš ga prije zakopati,
Nego o tom kralj išto saznade;
Moram njegve pripraviti sèrdce,
Da umogne ovu viest podnesti.
Kakó rekoh, tebe čeka mnogo.
(Dalje će sliedit).

— Ovdiešnji papinski glavni konsul primio je od gonfaloniera od Sinigaljije službenu bèrzojavnu viest, da se sajam sinigaljski odgadja do 16. kolovoza.

— Iz Napulja od 26. javljaju, da je posredstvom kraljevskoga dekreta od 22. prošastoga mieseca naredjeno, da se kod uvažanja pšenice, ječmena, zobi, kukuruza, sočiva i brašna u kraljevinu obiuh Sicilijah nema do konca t. g. plaćati carina.

Talijanska.

Turin 31. sèrpnja. Francuski poslanik, knez de la Tour d' Auvergne primio je adresu mletačke deputacije, u kojoj se tegobe i želje Mlečićah očituju, s tom suhoparnom opazkom, da će gledati, da ova adresa dodje u ruke Nj. c. veličanstva. Deputacija sastojala je iz trojice kontah Giustiniana iz Mletakah, Antonina iz Verone i Onega iz Udine.

— U vojvodinama i legacijama još svejednako rasto razdraženost, tim većma što su se s kolovozom stvari promienile: posvuda povukli su se natrag sardinski komisari i pučanstva ostavljena su sada samom sebi. Dne 2. kolovoza predali su i u Bolonji sardinski punomoćnici novom ministarstvu narodne vlade podieljena im punomoćja. Predsiednik privremene vlade, pukovnik Cigriali, sazvao je odmah narodnu skupštinu Massimo d' Azeglio izdao je progles na Romanjole, u kojem naznačuje svoj odstup kao komisar kralja Viktora Emanuela i zahlinje stanovnike Romanje, da ostanu vierni stvari poredka; ujedno obećaje u ime Viktora Emanuela, da će se sve učinit, da se postigne sudielovanje evropskih vladah za ispunjenje svih umierenih, razumnih i pravednih zahtievanjah Romanjolah. To je pèrvo službeno očitovanje od piemonteške strane, da Viktor Emanuel smiera onamo, da se sastane evropski kongres, pa da od njega očekuje riešenje samèršajah, koji se svejednako povećavaju. Mir od Vilafranke smatraju Talijani sve više i više kao poseban mir medju obodvojicom cesarah, dočim povod rata, umirenje poluotoka, očekuje jošte podpunoma uredjujuću dielatnost ukupnih velikih silah.

— „Allg. Ztg.“ kaže, da je veliki vojvoda toskanski za cielo dao ostavku na prestol na korist svoga sina Ferdinanda. O tome se zato nije htielo ništa pustiti u sviet, što se je očekivao odgovor od velikih silah.

— Vojvoda modenski naredio je rekrutovanje u svojoj dèržavi (on je još izvan nje). Daje svakom momku 100 franakah na ruku i tri cvancige na dan plaće. S tom vojskom misli svoju zemlju na novo oteti. S druge strane javlja se, da Toskana, Parma, Modena i legacije namieravaju načiniti ugovor za napadanje i obranu i Garibalda za vojvodu svoga uzeti.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Tèrst, 8. kolovoza. Danas ovamo prispievši Lloydov parobrod „Vulkan“ donosi viesti iz Bombaja od 5 sèrpnja. Znamenita svedenja naredjena su u obziru stanja domaćih četah.

Aleksandrija, 31. sèrpnja. Poleg pogodbe, koju je načinio gospodin Lesseps s podkraljem, preuzima posliednji u slučaju likvidacije suezkoga družtva njegova prava i gradivo s obvezanjem, da će akcionare podpunoma isplatiti.

Hongkong, 22. lipnja. Britanski, francuzki i amerikanski punomoćnik odputovali su iz Šangaja u Peking. Skoro će Francuzi otići iz Kohinkine.

Kèrf 30. sèrpnja. Izdao je lord vèrhovni komisar naredbu proti bezimenim razdražujućim pismima.

Pariz 7. kolovoza. Na reklamaciju Canrobertovu izišao je u „Moniteuru“ ispravak izviestja generala Niela o bitki kod Solferina. Potvèrdjuje se, da je maršal Canrobert u 10 satih pred podne poslao diviziju Renault, da pokrije lievi bok 4. zbora. U izviestju generala Niela stajalo je, da je pomoć došla stoprem na kraju dana. Nadalje obnaroduje „Moniteur“ izviestje admirala Romain Desfosse-a o operacijama švadre u jadranskom moru.

Curik 9. kolovoza. Punomoćnici imali su jučer poslie podne konferenciju u Baurovom hotelu, koja je trajala poldrugi sat. Ugovor podpisat će se, vele, na viećnici.

London 10. kolovoza. Jučerašnja siednica gornje kuće. Lord Stratford nada se trajućem miru od konferencijah u Curiku, no želi, da bude Engleska pripravna za svaki slučaj. Lord Kingstownu preporučuje sistemu konškripcije za narodnu vojsku. Lord Ripon kaže da je to nemoguće, uvieravajući, da vlada preduzima obsežnih naredabah za obranu.

Parma, 9. kolovoza. Iz Parme od 8. t. m. javljaju: Piemonteški komisar javio je občinskom poglavarstvu, da će odputovati i da je svoga glavnoga tajnika Manfreda obskèrbio izvanrednim punomoćjima, da vlada u imenu naroda.

Ova naredba pobudila je u Parizu, zbog svoje nezakonitosti, veliko negodovanje.

Turin 9. kolovoza. Podesta od Parme Limati odputovao je u Pariz, da caru predloži zaključke parmežanskih občinah, kojima se zahtieva pridruženje Piemontu.

Berna 9. kolovoza. Danas u podne bila je u Curiku druga konferencija. Punomoćnici Austrije zahvalili su se na prijateljskom dočeku austrijanskoga vojničtva u Curiku.

Slavenske viesti.

O matici sèrbskoj piše „Sèrb. Dn.“: (Nadalje.)

Godine 1842. umre Sava Tekelija.

Po oporuci njegovoj od godine 1840. postao je sad Tekelijin gradjanski zavod u Pešti, pod upravom matice sèrbske, univerzalnim naslednikom Tekeline imovine. Ali proti ovoj naredbi Tekelinoj podigne parnicu udovica njegova, navodeći, da sva imovina njojzi pripada, a ne zavodu.

Od ishoda ove parnice zavisila je sudbina zavoda Tekelinog i na veliku pohvalu matice sèrbske služi, da je ona važnost pitanja i ozbiljnost položaja podpuno shvatila. Da se o ličnim interesima pojedinih matičarah radilo, ipak nebi moguće bilo, da se s većim žarom i većom revnošću zauzmu za svoju rodjenu stvar, nego što su se zauzeli za amanet Save Tekelije. Skoro svaki drugi treći dan dèržala je m tica izvanredne siednice u predmetu ovoga nasliedstva, gdie se je savietovalo o nuždnim koracima, koje je činiti valjalo. Postojanom dèržanju matice sèrbske i vieštini i razboritosti onih članovah njezinih, koji su se oko toga trudili, poslie ogromnoga truda i posla podje za rukom, da se grozeća opasnost od zavoda ukloni, i da se god. 1845. izmedju matice sèrbske i Tekeline udovice konačno izmirenje udesi, po kojem zavodu mirno uživanje svih zavietovanih kapitalah, a u slučaju smèrti udovičine i pravo nasliedstva svih nepokretnih Tekelinih dobarah obezbiedjeno bude.

Briga i staranje o Tekelinom zavodu sačinjavahu najglavniji deo matičinoga dielovanja u trećoj periodi, koja je trajala od smèrti Tekeline do pokreta god. 1848.

Da spomenemo koju i o ovom zavodu.

Tekelija je po glasu osnovateljnoga svoga pisma od 21. kolovoza 1838. godine osnovao u Pešti gorispomenuti zavod svoj. Za ovu svèrhu kupio je i kuću, u koju je naredio da se smieste njegovi pitomci, matica sèrbska, urednik Lietopisa i tiskarnica. Matica sèrbska da nadgleda pitomce i kuću, i da dotle u njoj može ostati, dok se god onoga književnoga pravca dèrži, koi joj Tekelija propisao.

Pitomacah Tekelinih bilo je odmah u početku (god. 183⁸/₉) na broju 12. Ove je birao sam Tekelija. Pitomci su bili slušatelji višjih naukah na sveučilištu, i uživali su osim slobodnoga stana s ognjevom, sviećom i poslugom, još i po 4 f. sr. na miesec u novcu. Medjutim je Tekelija želio, kao što njegova oporuka glasi, da se s vremenom i broj pitomacah umnoži i da ovi u zavodu sa svim potrebama obskèrbljeni budu.

Poslie Tekeline smèrti počme matica birati pitomce Tekeline. Materijalno stanje pitomacah ostane ono isto, koje je i prije bilo. Godine 1845. povisi matica pitomcima štipendiju na 6 f. sr. na miesec.

Dok se je ovim načinom matica sèrbska o sudbini Save Tekelije po mogućstvu brinula, dotle je u književnom obziru ostala na onoj točki, na kojoj je bila za života Tekelina. Jedino utiešivo pojavljenje u ovoj struci bila je fundacija Nakina god. 1844. — Ovaj plemeniti rodoljub zavietova iste godine 5000 f. sr. za književne svèrhe, i rukovanje s ovom fundacijom predade matici sèrbskoj. Iz prihoda ove fundacije razpisala je matica sèrbska i izdala dvie književne nagrade, pèrvu (1845) za epos „Kralj Dečanski“ a drugu (1847) za „Sèrbsku Gramatiku.“

Na izmaku ove periode upravljala je već matica sèrbska sa tri oddieljena fonda. Sva tri bila su u dobrom stanju i rasla su neprestano.

Burna godina 1848. prekine dielovanje matično. Kroz više od godine danah niti su siednice matičine dèržane, niti je u zavodu Tekelinom pitomacah bilo.

Poslie povraćenoga mira 1849. godine znamenito se promieni stanje matice sèrbske. Ovdie postaje četvèrta i posliednja perioda matice, koja traje od god. 1849. do danas.

Zbog promienjenih političkih okolnostih Pešta je prestala biti sredotočjem za austrijanske Sèrbe. Zemlja, u kojima narod naš u Austriji živi, dobiju svoju od Ugarske odlučenu upravu. U krunovini Ugarskoj, gdi je Pešta glavno miesto, ostane vèrlo maleni dio našega naroda, a najveći pripadne novoustrojenom Vojvodstvu sèrbskom.

Od starih članovah matice sèrbske zaostanu u Pešti i u Budimu samo njih niekoliko, koje su domaće okolnosti njihove za ova miesta vezale; većina članovah, a medju njima i najveći dio inteligencije matičine sidje dole u Vojvodstvo.

Matica sèrbska, svedena na 5—6 tamošnjih članovah, još većma izgubi književni značaj svoj, koi — kao što smo gore vidili — u punoj mieri nikad ni imala nije. Ona se doduše još i u ovoj periodi nazivala svojim starim imenom, ali je to bilo samo tako, kao kad sin pod očinom firmom nastavi tèrgovinu. U samoj stvari matica je postala u ovoj periodi administracijom fondovah, koji su upravi njenoj povieneni bili.

Administracija ovih fondovah bila je i u ovoj periodi vierno, saviestno i pošteno vodjena, fondovi su svake godine rasli i umnožavali se. — Matičin fond iznosio je s koncem 1858. godine 36.352 f. 41 kr. sr.; a s dugom i neprodanim knjigama 47.757 f. 52 kr. sr.— Tekelin fond narastao s 50.000 f., koje je zavod god. 1853. parnicom dobio, a još većma god. 1856., kad je poslie smèrti Tekeline udovice sva imovina zavodu pripala. S koncem 1858. god. iznosio je fond Tekelin u kapitalima 138.729 f. 27³/₄ kr. sr., osim toga ima dvie kuće u Pešti, deset kućah u Aradu, vinograd, 33 lanca oranice i 11 lanacah livade. — Nakin fond se za ovo vrieme udvostručio, i sad iznosi 10.565 f. 33. i pó kr. sr.

Iz matičinoga fonda izdavana su prieko godine samo dva svezka Lietopisa, pa i to s velikom natego, jer se nitko nije hteo uredničtva primiti. Pa i ova dva svezka postala su svake godine sve mèršavija i po vidu i po sadèržaju. Najposlie je izlazio Lietopis i bez imena urednikova, jasan znak, da ga ili nije ni bilo, ili da se ni podpisati nije smijo. — Osim Lietopisa za cielo ovo vrieme samo je jedna knjiga troškom matičinim na sviet izišla.

Iz Nakinoga fonda razpisavane su bile nagrade za više raznih predmetah, ali je samo na jedan zadatak (Istoriju sèrbsku) tri diela došlo, pa i od ovih ni jednome nije nagrada odredjena.

Iz Tekelinoga fonda povišena je štipendija pitomcima Tekelinim odmah u početku na 8 f. na miesec, a god. 1856. na 15 f. sr. na miesec. Uz to je god. 1857. umnožen broj pitomacah sa 6 novih miestah, tako da ih sad svega 18 ima.

Osim ova tri fonda došao je pod upravu matice sèrbske u ovoj periodi još jedan fond. Aradski senator Pavao Jovanović utemelji god. 1851. fundaciju za sèrbske mladiće, koji tehniku uče, a upravu povieri matici sèrbskoj. Ovo je nov dokaz za veliko povierenje u saviestnost i poštenje članovah matičinih.

Fundacija ova u svoti od 22 726 f. 10 kr. sr. predje godine 1854. pod rukovanje matice sèrbske. Danas ona iznosi 27.038 f. 23¹/₄ kr. sr. a iz nje primaju tri pitomca miesečnu štipendiju od 30 f. sr.

Ovdie imamo još spomenuti i fundaciju Nestora Demetrovića u Bečkereku. Ova se matice

sèrbske samo u toliko tiče, što će se molbenice pitomacah na maticu slati, a ona će učinjen izbor glavi cèrkve naše u Karlovcima na potvèrdjenje predlagati. (Dalje sliedi.)

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 11 kolovoza 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	80 30
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	76.10
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1-67	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom.	po	906.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„	„	218.
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„	„	
sieverne železnice cara Ferdinanda 1000 f.	„	„	
dèržavnoga železničkoga družtva	„	„	
zapadne železnice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„	„	
jugo-sievero-niemačke savezne železnice itd.	„	„	
tisanske železnice po 200 f k n. itd.	„	„	
lomb.-mletačke železnice itd. .	„	„	
istočne železnice cara Franje Josipa itd.	„	„	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„	„	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„	„	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		100 50
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih .		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah. .		117.40
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrst za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.57
„ podpuni cekini.	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 12180 (VI.—46) 3—1

Oglas.

Zbog primanja vojničkih pitomacah u c. k. vojnički zavod živinarski, za školsku godinu 18⁵⁹/₆₀.

Za dojduću školsku godinu 18⁵⁹/₆₀ primaju se na c. kr. vojničkom zavodu živinarskom pitomci i to za erarialno-slobodna i plaćevna miesta.

Učebni tiečaj traje tri godine.

Uvieti i potrebe za primanje sliedeće su:

1. Tražitelji moraju biti austrijanski podložnici.

2. Moraju da su dovèršili 17. godinu svoga života i nesmiju da su prekoračili 24.

3 Moraju biti zdrava i kriepka tiela i podpunoma fizično sposobni za izpunjavanje svih dužnostih dojdućega vojničko-živinarskoga zvanja.

4. Moraju izkazati da su dolnju gimnaziju ili nižju realku dobivši barem pèrvi razred u napredku svèršili.

5. Imaju izkazati da su prije toga neporočno živili i ćudoredno ponašali se.

6. Valja da polože novce za ekvipiranje u iznosku od 100 fr., kada stupe u zavod.

Neimućni natiecatelji za vojničko-erarialna miesta sa sviedočanstvima o veoma dobrim razredima u napredku i ćudorednosti, primaju se i bez položenja novacah za ekvipiranje.

7. Imaju se obvezati, da će po položenju strogih izpitah i stečenju diplome, osam godinah kao živinski liečnici služit u c. k. vojsci.

Uživanja i koristi pitomacah sastoje u sliedećem:

1. Dobivaju konak i podpuno obskèrbljenje tako kao u ostalim c k. vojničkim akademijama.

2. Miesečni paušal od 8 fr. 50 kr. za odieću, knjige, stvari potrebne za pisanje, dèržanje u dobrom stanju rubja donešenoga od kuće itd., zatim dvie forinte za druge potrebe.

3, Uživaju nadalje podpuno podučavanje u živinoslovju bezplatno i

4 oslobodjeni su od položenja taksah za stroge izpite i diplomu, koje su za civilne učenike propisane.

5. Pitomci odobrit će se po svèršenju učebnoga tiečaja i shodnom položenju strogih izpitah kao živinski liečnici i izdat će im se o tom diplome, kojima dobivaju sva prava, koja uobće idu svih živinskih liečnikah, koji su to postali na c. k. živinarskim zavodima.

6. Po stečenju diplome namiestit će se vojnički pitomci kao podživinari s godišnjom platom od 336 fr. u c. kr. vojsci i imaju pravo da budu promaknuti u više šarže podživinarske od 2. i 1. a zatim nadživinarske 2. i 1. razreda, s kojima su skopčane plate od 432, 528, 747 i 948 fr. a. vr. zajedno s odgovarajućim ostalim ber.vima.

7. Vojničkim živinarima, izobraženim na c. kr. vojničkim zavodima živinarskim dati će se ako bi po dovèršenom vremenu svoje vojničke službe tražili kakovu civilnu dèržavnu službu, bezuvietna prednost pred svim civilnim živinarima.

Pitomci, koji dobiju kakvo erarialno slobodno miesto, obskèrbljavat će se bezplatno; plaćajući pitomci pako moraju zato davati naknadu. Sada je iznosak za plaćevna miesta ustanovljen na 263 fr. 50 kr. a. vr. svake godine a u buduće uredjivat će se od vremena do vremena polag okolnostih dražine.

Ovaj iznosak ima se u polugodišnjim obrocima unapred t. j. s početkom svakoga školskoga polugodišta položit kod komandanta od zavoda.

Plaćajući pitomci, koji su u 1. školskoj godini dobili veoma dobre razrede u napredku i koji se neporočno ponašaju, mogu na predlog direkcije od vèrhovnoga zapoviedničtva vojske dobit erarialno-slobodno miesto za dalje vrieme podučavanja.

Molbenice za podieljenje vojničko-erarialnih ili plaćevnih miestah imaju se od roditeljah ili tutorah natiecateljevih od sada do 20. kolovoza t. g. službenim putem ili neposredno, polag toga, da li pripadaju vojničkom ili civilnom stanju, podnieti kod c k. vèrhovnoga zapoviedničtva vojske

U molbenici biljegovanoj po propisu, mora izraženo biti, da li natiecatelj želi biti primljen kao vojničko-erarialski ili kao plaćajući pitomac i moraju joj priloženi biti sliedeći dokumenti.

1. Kèrstno pismo.

2. Sviedočanstvo o ciepljenju boginjah (kozicah).

3 Od graduiranog kakovog bojnog liekara izdano sviedočanstvo o fizičnoj kvalifikaciji aspiranta.

4. Sviedočanstvo o ćudorednosti

5 Svakolika školska sviedočanstva, iz kojih se mora takodjer viditi, da su natiecatelji podpunoma viešti niemačkom jeziku.

Oni natiecatelji, koji su svoje nauke prekinuli, moraju se zakonito izkazati, čim su se zabavljali, svekoliko ono vrieme, odkad su prekinuli bili svoje nauke.

6. Naročito očitovanje, da će, kada budu primljeni, novce za ekvipiranje u iznosku od 100 fr., a kod natiecateljah za plaćevna miesta iznosak, koi će se polag okolnostih vremena u svako doba napose upredieljivat za stan, obskèrbljavanje, odieću i ine potrebe, u polugodišnjim obrocima unapried položit.

7. Revers o tom, da se obvezuje aspirant služit osam godinah kod c. k. vojske, koi ima izdan biti po aspirantu, potvèrdjen pako po njegovom otcu ili tutoru i podpisan po dvojici sviedokah.

Molbenice, koje prispiju poslie narečenoga roka, koje nisu valjano obložene, ili iz kojih se neda vidit, da li molitelj moli za vojničko-erarialno ili plaćevno miesto. nemogu se uzeti u obzir.

Kod podieljivanja miestah, imajućih se popunit, uzimat će se ponajprije u obzir natiecatelji za plaćevna miesta, koji su nadjeni bili za podpunoma sposobne a zatim stopram oni, koji se natiecaju za erarna miesta.

Primljenim pitomcima, dat će se po c. k. vèrhovnom zapoviedničtvu vojske putem zemaljske generalkomande na znanje da su primljeni, a isti su dužni posliednjega rujna t g. doći u zavod, iztražit će se ovdie još jedanput u obziru svoje fizične sposobnosti po jednom za to opredieljenom štabskom liečniku, a ako i pri tom nadjeni budu, da su sposobni, nadalje ako 100 fr. za ekvipiranje a plaćevni pitomci polugodišnji obrok za obskèrbljenje polože, primit će se u zavod. Civilni učenici za živinarski učebni tečaj primat će se polag pravilah, koja valjaju u tom obziru za civilna učilišta, imaju na zavodu sve predmete propisane polag obćenitoga nastavnoga plana slušati i uživaju nastavu sasvim na onaj način i u onom obsegu, kako se na ostalim živinarskim učilištima c. k. monarkije podieljuje.

Izpiti civilnih učenikah, kao i davanje sviedočanstvah i diplomah obavljat će se od strane zavoda polag obstojećeg obćega propisa.

Civilni učenici podčinjeni su školskom ravnatelju vojničkoga zavoda živinarskoga, koi ima sve podneske, tičuće se istih, neposredno putem zavoda poslati c. k. ministarstvu nastave i od ove oblasti primati i sve naredbe, odnoseće se na civilne učenike.

O broju civilnih učenikah, koji se u svakoj godini nalaze, pošiljat će se c. k. vèrhovnom zapoviedničtvu vojske svotni izkaz.

Br. 7318. Sekt. III. Abth. 3. (Ds.—58) 3—3

Oglas.

C. k. zemaljsko zapoviedničtvo vojske stavlja do obćega znanja, da će se putem javne dražbe, počamši od onih pet danah što u ovdašnjim oglasima pr. m. pod brojevima 7007-7008 i 7129 naznačeni biahu, prodavati:

1. U Zagrebu 104 vojno-podvozna konja,

2. u Karlovcu 50 nedavno nabavljenih, kod vojske još neupotrebljenih teretnih kolah na dva konja, sa dotičnim novim hamovima;

3. u Otočcu 44 tovarna konja sa k njima spadajućim samarima i opravom.

U Zagrebu 5. kolovoza 1859.

Br. 1626-1859-pol. (Izv.—116) 3—1

Concurs-Kundmachung

Für die in der Gemeinde Budinščina in Erledigung gekommene-Hebammen Stelle, mit welcher eine jährliche Besoldung aus der betreffenden Gemeinde-Kassa von 100 fl ö W. und einem Quartiergelde von 40 fl. ö W. verbunden ist, wird hiemit der Konkurs auf 4 (vier) Wochen von der dritten Einschaltung gerechnet ausgeschrieben, mit dem, dass die Bewerberinen ihre vorschriftmässig gestempelten Gesuche

a) Mit Vorweisung des Alters;
b) Moralischen Lebenswandel;
c) Kenntniss der Landes- und deutschen Sprache;
d) Diplome über die zurückgelegte Prüfung instruirt,

diesem k k. Bez. Amte vorzulegen haben.

Lobor am 6. August 18 9.

Der k. k. Bez.-Vorsteher.
Krajačić.

Nr. 821-civ. (Izv.—1 2) 3—1

Edikt.

Von dem k. k. Bezirks-Amte a's Gerichte in G. Gorica wird bekannt gemacht; Es sei über Ansuchen des Herrn Adalbert Kotsch Gutsbesitzer in Novaki wegen schuldigen 189 fl. ö. W. c s. c. die executive Feilbietung des der Staza w. Bertić als Vormünderin der min. Kinder gehörigen, auf 546 fl ö. W. gerichtlich geschätzten bewilliget, und hiezu der erste Termin auf den 28. September und der zweite auf den 29 Oktober 1859 jedesmal Vormittags 10 Uhr im Hause der Executin Haus-Nro. 29 in Suša angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf der Ansässigkeit pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedignisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obige Ansässigkeit erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe der Ansässigkeit so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

K. k. Bezirksamt als Gericht
Gross-Gorica am 22. Juni 1859.

Der k. k. selbstständige Richter.
v. Zlatarović.

Br. 2638-pol. (Izv.—15) 3—1

Natiečaj.

Za izpražnjeno u tèrgu Samoboru miesto pekara razpisuje se time opetovano natiečaj do 30. kolovoza 1859.

Natiecatelji imadu dokazati bezprikorno moralno ponašanje, za obèrt potrebne sposobnosti i imetak propisani obèrtničkim zakonom od 20. travnja 1851 te tako podkrepljene molbenice, kod podpisatog c. k. kotarskoga ureda do predstojećega roka predati.

U Samoboru dne 7. kolovoza 1859.

C. k. kot. predstojnik
Martinković.

Br 4'4. (Dp —95) 3—2

Natiečaj.

U podružnih miestih Dežanovac i Končanica župe daruvarsko, županije požežke, kotara pakračkoga imaju se definitivno popuniti prazna miesta učiteljska, od kojih s posliednjim združena je takodjer služba oguljaška.

S onim u Dežanovcu skopčana je osim slobodnoga stana, prostrana vèrta i 6 hvatih dèrvah godišnja plaća od 210 stot.; s onim pako u Končanici osim bezplatnoga stana, vèrta i 6 hvatih dèrvah godišnja plaća od 262 stot. 50 novč.

Natiecatelji neka svoje molbenice, vlastoručno pisane i na dotične obćine upravljene, s potrebitimi dokaznicami o starosti, vladanju, sposobnosti i dosadanjem službovanju, a u krajini vojničkoj rodjeni, svakako takodjer s odpustnicom iz ove, — do 10 rujna o. g. podnesu Frideriku Ulsessu podjašpirštu i župniku u Pakracu.

U Zagrebu dne 29. sèrpnja 1859.

Od nadbiskupskoga ordinariata.

Br. 406 (Dp.— 88) 3—3

Natiečaj.

Na novoustrojenoj pučkoj učioni u Farkašiću, kotaru sisačkom, županiji zagrebačkoj ima se popuniti miesto učitelja i orguniste, s kojim je skopčana godišnja plaća 264 stot $7\frac{1}{2}$ novč. zatim uživanje vèrta, četiri rali oranice, 15 hvatih dèrvah i bezplatni stan.

Prositelji neka svoje molbenice do posliednjega kolovoza t. g. dostave začastnom kanoniku, podarcidjakonu i župniku u Sisku, Franji Šloisnigu, podkriepivši ih s potrebitimi dokaznicami o starosti, ćudorednosti, sposobnosti i dosadanjem službovanju, a osim toga koji podpadaju pravomoćju krajišničke oblasti odpustnicom iz krajišničkoga saveza.

U Zagrebu dne 22. sèrpnja 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

(Dp.—93) 3—3

Obznana.

Radi osiguranja nabavljanja potrebitih stvarih pića, pisarnoga materiala, liečničkih i drugih potrebštinah za vojni liekarni depot u Zagrebu, od 1. studenoga 1859 do konca listopada 1860 zatim četkarske i staklene robe, čistjenja rubja, kalaisanja železne i bakrene kuhinjske sprave, nadalje za brijanje i kosorezanje boliestnikah i za prevažanje mèrtvih tielah iz bolničke zgrade na vojničko grobje, dèržat će se dražba 16. kolovoza u 9 satih prije podne u pisarni ovdašnje posadne bolnice pod predsiedničtvom ovdašnje slavne vojne brigade.

Sve stvari nabavljat će se polag njihove kakvoće ili na komade ili po dolnjo-austrijanskoj mieri.

Od onih stvarih, koje nepodležu naglom pokvarenju imadu dražbenici donieti ogledce (Probemuster) i pokazati ih. Oni ogledci, polag kojih će se nabavljati, bit će sačuvani kod bolnice i providit će se s pečatom dotičnoga dostalca.

Šta se tiče onih stvarih, koje podleže službenoj naredbi, dogovarat će se na dobitna popušćanja, a radi onih, koje nepodleže toj naredbi, odgovarat će se ili na tvèrdne ugovorne ciene, koje će ostati jednake cielo vrieme nabavljanja, ili na vremenite vašarske ciene, kod prodaje u velikom na dobitna popušćanja.

K dražbi se nebude nitko pustio, tko pèrvo nepoloži vadium, koi iznosi za pekarske stvari 200 for., za mesarske 300 for., za krušarske i brašna prodaju 300 fr., za tèrgovačke 90 fr., za vinoprodavačke 80 fr., za staklarske 5 fr., za četkarske 5 fr., za bakrarske 15 fr., za čišćenje rubja 60 fr., za pijavke 15 fr., za brijanje i kosoriezanje boliestnikah 10 fr. i za prevažanje mèrtvih tielah 3 fr. i koji će oni, koji ništa nedostaju, odmah po dokončanoj dražbi dobiti natrag. A dostalci pako moradu odmah kod podpisa dražbenoga zapisnika jamčevinu od 10% svote preuzetoga cielogodišnjega nabavljanja dotičnih stvarih, domiriti, koja će se zatim depositirati.

Ova jamčevina može se položiti ili u gotovom novcu ili u c. kr. dèržavnih papirih polag obstojeće burzovne ciene, u realnoj jamčevini ili na poručanstvo.

Pismeni podnesci primat će se pod sliedećimi uvieti i uzeti će se na njeh obzir:

a) oni moradu prispieti još pred dokončkom ustmene dražbe, biti zapečaćeni i ima im se priložiti dotični vadium ili miesto ovoga blagajnička namira;

b) dotični ponuditelj ima se u svom offertu naročito izjasniti, da neće u ničem odbijat se od obznanjenih dražbenih ili ugovornih uvietah, nego da se što većma svojom pismenom ponudom isto tako okvezuje, kao da bi mu bili pročitani dražbeni uvieti kod ustmene dražbe i kao da bi on takove kao takodjer i zapisnik sam skupa bio podpisao, daklem ima se

c) ponuditelj u pismenom ofertu takodjer obvezati, da će u slučaju, ako ostane dostalac, kako se službeno o tom ubaviesti, bezodvlačno domiriti vadium na podpunu jamčevinu, i da ako bi ovo propustio, da se podvèržuje sudbenom postupanju isto tako, kao da bi bio jamčevinu sam položio i nabavljanje preuzeo, dakle tako, da se može prisiliti službenim putem na domirenje jamčevine;

d) u pismenom ofertu mora se dotična svota izpisati slovima i izreći sada za svagda, jer se te ponude moradu smatrati kao nepromienljive, daklem nesmiju

e) u tih ponudah napèrvo dolaziti popusti protežujući se na još nepoznati uspieh ustmene dražbe ili na druge ponude t. j. iznimke ili odstupljivanja od dražbenih uvietah;

f) prispievše pismene ponude otvorit će se tekar po dokončku ustmenoga postupanja;

g) sadèržava li takov pismeni ofert bolju ponudu nego je od ustmeno najviše ponudjajućega, tako će se ofertu dati prednost, ustmena dražba prekinuti i na temelju ponude toga pismenoga oferta napraviti ugovor;

h) ako je pako ponuda pismenoga oferta jednaka s ustmenom najvećom ponudom, tako će imati odlučiti dotična visoka vojna oblast, kome se najviše ponudjajućem ima dati prednost.

Ugovor je za najviše ponudjajućega neopozivljiv odmah od dana od njega podpisatoga dražbenoga zapisnika, za erar je pako obvezljiv, tekar od dana kada stigne visoko odobrenje

Daljni dražbeni uvieti kao takodjer i svekolike potrebštine, koje se od prilike imadu nabaviti za vojnu godinu 1860., mogu se uviditi od sada u računarskoj pisarni zagrebačke posadne bolnice tečajem običnih urednih satih.

U Zagrebu 4. kolovoza 1859.

Blimek m. p., satnik zapoviednik bolnice.	Kincel m. p., štopski liečnik.
Zubrzycki m. p., računarski oficijal.	Stroubal m. p. vojno-povierenički pristav.

OGLASNIK.

P. T. Dp.—90) 4—2

Podpisano zastupničtvo za Ugarsku c. kr. povl. zavoda „Azienda assicuratrice u Tèrstu," ima čast, dati time na znanje, da je za olakšanje poslovnoga prometa podiglo u Osieku glavno opravničtvo, kojega dielokrug ima područja Slavonije i Sriema, kao i k tomu pripadajuću vojničku krajinu i baranjsku županiju obsizat i povierono je upravi gospode I. Hillera sina i Engela.

Posvuda priznano dielovanje aziende kroz dvadeset i pet godinah, koja je najstariji zavod u Austriji, postigla je u najnovije vrieme tako veličanstven razvitak, da svota osiguranih vriednostih u jednoj godini iznosi prieko hiljadu tri sto milijunah forintih, koi rezultat nedokazuje samo radinost ovoga zavoda, već i pouzdanje, koje je isti u obće steko.

Pozivajući najuljudnije na učestvovanje kod našega novopodignutoga glavnoga upravničtva u Osieku, podpisuje se s visokoštovanjem

U Pešti dne 26. sèrpnja 1859.

Zastupničtvo za Ugarsku c kr. povl. zavoda „Azienda Assicuratrice u Tèrstu."

Pozivajući se na predstojeći oglas preporučujemo se za izvèršavanje svih dolazećih osiguravanjah:

a) Proti štetama od vatre na stanovnim i gospodarstvenim sgradama, zalihama od plodovah i kèrme u sgradama ili pod nebom, na mèrvi, gospodarstvenim makinama i spravama, zatim fabrikama i fabričnim skladištima itd.

b) Proti pogibeljima na robi za putovanja po vodi i po kopnu.

c) Proti štetama od tuče s podpunom naknadom.

d) Na život čovieka napèrvo opredielivši glavnice, miraz ili tielesne prihode, imajuće se plaćat za života, ili i po preminutju naznačenih osobah ili tielesah ili na donositelja, sve to uz uviete što je moguće povoljnije i nudimo se s najvišom pripravnostju za sve ovamo protežuće se ubaviesti, koje ćemo na ustmena ili pismena pitanja neodvlačno i obširno podieljivat.

Obećajemo takodjer da ćemo jevtinije nego li ikoje drugo opravničtvo za osiguranje osiguravat i u slučajevima štete po strogo pravednim načelima dovat pravičnih i točnih odštetah. Preporučuje se s visokoštovanjem

U Osieku dne 28. sèrpnja 1859.

Glavno opravničtvo c kr. povl zavoda „Azienda assicuratrice u Tèrstu"
I. Hiller sin i Engel.

(Dp.—87) 3—3

Varoška liekarna
k cèrnom orlu u Zagrebu.

Niže ponizno naznačeni usudjuje se javiti, da je varošku liekarnu u Zagrebu kupio, i da ju je što bolje i podpunije uredio liekovnim sasvim frižkim uprav sada prispievšim tvarma, uslied čega se niže ponizno naznačeni nalazi u ugodnom stanju, p. n. kupce vazda frižkim liekarijama kao i bèrzo i saviestno poslužívati. On će takodjer vazda odsele u pripravnosti imati sve u njegovu struku spadajuće već dogotovljene liekove.

Smierno se preporučuje

Franjo Bannerth s. r.
liekarnik k cèrnom orlu u Zagrebu.

(Dp.—94) 2—2

Dobrovoljna prodaja kuće.

Pod brojem 51 u Novoj Vesi u Zagrebu nalazeće se kuće s velikim dvorištem, zdencem (bunarom) liepom baščom i drugim udobnostima i gospodarstvenim sgradama, od kojih pod brojem 51 ima 5 sobah, štedno ognjište (Sparherd), kuhinju i pivnicu (podrum) a pod brojem 50 tri sobe, kuhinju i podrum, nude se time ili na prodaju iz slobodne ruke ili na zakup (arendu). Pobližja kod vlastnika u kući pod br. 51.

(42—D.P.) (3—8)

Kralj. pruskog okružnog fizika
Dra. Koch-a
KRISTALIZIRANI BILJNI BONBONI

Za preduprediti smutnjam imade se obzir uzeti na to, da su DraKocha kristalizirani biljni bonboni stèrpani samo u dugačkih škatuljicah, kojih bieli sa sivimi pismeni tiskani napis providjenje gore stojećim pečatom.

sveudilj su na prodaju u izvornih kutiah po **20** i **40** kr. sr.

Oti **biljni bonboni** iz što najviše prikladnih sokovah travnih i biljnih sredstvom česti jedne najčistieg šećernog kristala sliveni, obistine se kao što to najpriznateljnia osudka mnienja ustanovljuju — utiešivimi i draženje ustavljajućim kod kašlja, gèrla promukla, i hrapavosti, te sopoline i dieluju po kvintesencii sadèržanih u sebi sokovah biljnih i tvarih sladkih veoma blago na uzdèržanje čistoće, frižkoće i gibkosti organah rieči. Razlikuju se ne samo ovimi svojimi u istinu blagotvornimi vlastitosti veoma od toli hvaljenih tako zvanih pèrsnih šećerčićah (Pâte pectorale) itd., već se odlikuju izmedj tih proizvodah jošte navlastito time, što ih organi probavljanja lahko snose, te i po dužem upotrebljenju nikakovih bolih u želudcu niti kiseline ili sopoline neprouzroče.

Skladište **jedino** za **Zagreb** kod liekarnika **Graciana Mihića**, za **Zagreb** nalazi se odsele kao i dosad kod apotekara **Graciana Mihića** kao i za Čakovac kod **Hermana Naschitz-a**, za Debreczin kod **Josipa Csanak-a** i liekarnika **Dragutina Rothschnecka**, za Eperies kod **Ognjoslava Zsembery-a**, za Hatzfeld kod **Joh. Teltsza**, za Karlovac kod **Th. Alecsika**, za Koprivnicu kod liekarnika **Rudolfa Schiketanc-a**, za Križevce kod **Antuna Bratoglí-e**, za Osiek kod liekarnika **Josipa Horning-a**, za Pančovu kod **J. Hubera**, za Rieku kod **Petra Rigotti-a**, za Sassinu kod liekarnika **Antuna Mücke-a**, za Sisak kod **Franje Pokorny-a i G. Velussiga ortakah**, za Viroviticu kod **J. Demetrovića**, za Vukovar kod **T. Stanića**, za Varaždin kod **S. A Tauschcka** i liekarnika **Aleksandra Haltera**, za Zemun kod **A. D. Joannovića**.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 13. KOLOVOZA 1859. Broj 184.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike u čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put: a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč 10. kolovoza. Jučer poslie podne prispielo je 190 bolestnikah i ranjenikah ovamo i smiešćeno je u kasarni na Heumarktu.

— Iz „Triest. Ztg“ vadimo sliedeće viesti: Senator Vuković došao je iz Cèrne Gore u Tèrst i odputovao je u Beč. — Kao što se čuje, ponudili su se gèrčki gnjurci, da će one brodove, koji su kod lučkoga ušća u Mletke utonuti bili, bez svake štete opet iznieti na povèršje. — Noćju od 7. na 8. t. m. otèrglo se je u štaciji Grinjano niekoliko vagonah od jednoga s vojničkim proviantom natovarenoga trena i teklo je do galerije kolodvora tèršćanske željeznice, gdie je oštetilo 8—9 vagonah.

Sèrbija.

U Beogradu 31. sèrpnja. (S. D.) Prijateljima naše književnosti bit će za cielo povoljan glas, da je Nj. veličanstvo car ruski izvolio primiti u svoju biblioteku „Sèrbsku sintaksu“ Gjorgja Daničića, a pisca obdariti vèrlo skupocienim pèrstenom. Kad pomislimo, da sèrbski književnik za veliki trud svoj i za vrieme, što potroši na književnost, za koje bi mogao sebi i svojima što zaraditi, obično slabe ili nikakve materijalne nagrade nedobiva, no se samo moralnom nagradom zadovoljiti mora: onda nam je vèrlo utiešno viditi, gdie štedra carska ruka obilno nagradjuje spisateljeve trude. Ali nam se radost još umnožava, kad pomislimo, da je ovaj dar nagrada ne samo trudoljubivosti nego i učenosti; jer je ovo jedan izmedju onih riedkih u nas slučajevah, gdie je spisatelj naš pišući za sèrbsku književnost, uradio nješto i za nauku uobće. Lingvistika kad se uzme kao jedna, obća nauka, neograničena ni miestom, ni narodom, ni jezikom, ima svojih zastupnikah u više izobraženih narodah u Evropi. Ona je skorice i u nas stekla sebi zastupnikah, kad evropski spisatelji priznaju, da u „sèrbskoj sintaksi“ ima pravilah i načelah za nauku uobće. I po tome mislim, da ćete za vriedno naći da i vašim čitateljima saobćite ovaj, za rodoljubive izmedju njih, zaista mio glas.

Talijanska.

Turin 25. sèrpnja. Na željeznici od Turina u Suzu (prema Francuzkoj) naidju dva trena jedan na drugi, od kojih je jedan vozio piemontezke topove, a drugi francuzke soldate. Francuzi su manje stradali, ali Piemontezi imadoše 15 mèrtvih i 60 ranjenih.

— U Modeni ima 30.000 toskanske, romanjske, parmanske i modenske vojske, koja je naumila da nikako nepusti vojvodu modenskog u zemlju.

— Buoncompagni požurio se je posredstvom formalnoga dekreta zapoviediti, da se poruši gradić Belvedere u Firenci. Polag navedenoga razloga, da „tvèrdjica Sv. Jurja, imenovana Belvedere, nijo bila sagradjena za branjenje grada već za udaranje na isti“, morao bi Buoncompagni zahtievat, da se i u Piemontu razruši dovoljan broj takovih tvèrdjicah itd.

Francuzka.

— „Constitutionnel“ govori o utvèrdjenju Antverpena i kaže na koncu:

„Francuzka može bez straha, ali ne bez turobnosti gledat, kako se laska u govoru stojećem planu ovoga utvèrdjavanja. Dala je dosta uvierenjah svoga miroljubja i dosta dokazah svoje umierenosti, nego da bi ikomu pružati mogla pravedna poveda k ikakvom bojanju. Zato žalit je, što se čini, da takove vèrste naredabah proizvadjaju očitovanja neprijateljskih mislih u susiednim zemljama, s kojima Francuzka neprestano želi živit u dobru sporazumljenju.“

— „Pays“ oprovèrgava viest, koja je javila, da je ubijen bio jedan francuzki konzularski agent na obali arapskoj. U zapadnom Hedžasu bili su istina nemiri, i Beduini osvojili su grad Yambo, gdie su počinili bili izgredah i poubijali više osobah; no medju istima nije se nalazio nijedan Evropljanin.

— Prieko Bordeaux-a došle su nove viesti iz Sinegala. Polag istih knenula je dne 14. lipnja jedna flotilla sastojeća iz četiri parobroda sa 775 pomorskih soldatah, domaćih tiraljerah, spahijah i laptosah, pod zapoviedju komandanta Faron de St. Louis-a, da uredi nieka nesporazumljenja s Braknom, Torom i Dimarom. Dne 16. lipnja izkèrcala se je vojska u jutro u 2 sata na obale Marigota kendskoga i upravila se proti taboru Sidi-Ely-evom, gdie su sjedinjena bila plemena, koja su sudielovala kod posliednjega plačkanja. Jedan sat zatim bio je tabor uzet, dočim su se Mauri, izbacivši niekoliko hitacah iz svojih pušakah, dali u bieg a razišla njihova stada. Ipak bilo je uhvaćeno 60 momakah, 250 volovah, 1500 kozah, 40 devah (kamilah) i 60 konjah. Drugi dan molio je Sidi-Ely, da se zametne pogadjanje i obećao je vratiti sve što je zaplienio bio a još k tomu platit znatnu globu. Zatim otišla je pobodna vojska u Podor, kamo je došlo više poglavicah od Tora, ponovilo prijateljska uvieravenja i priznalo vèrhovno gospodarstvo poglavice Amady-Bukera, s kojim je gubernator sklopio jedan ugovor.

Dne 18. došla je flotilla pod Risgu. O tome se je radilo, da u Dialmantu dignu Eliman-Seidua, bivšega poglavicu dimarskoga, koi se dèrži vazda neprijateljski. Ovo selo bilo je dne 19. obkoljeno i malo zatim bio je Eliman-Seidu upèrkos svom odporu uhvaćen. Ovo zarobljenje imat će po svoj prilici za pèrvu posliedicu utielovljenje Dimara s francuzkim posiedstvima na Sinegalu. Flotilla se je dne 20. sèrpnja opet vratila u St. Louis. Gubitak na momčadi iznosi samo dva mèrtva i 6 ranjenih.

Konac školske godine 1859.

I opet evo izteče jedna školska godina: mladić se vraća kući roditeljskoj, ovaj pun radosti i veselja, jer si je sviestan, da je dužnosti svoje izpunio; onaj tužan, nezadovoljan, te znajuć, da je zlatno vrieme uzalud potrošio, baca polag starog običaja krivnju na pristranost učiteljah, što ga tobož nisu polag zasluge naknadili. A otac i majka, koji znojeć i trudeć se težkom mukom toliko prištediše, da dietetu svome potrebito izobraženje pribaviti mogu, takovi roditelji — tko da nepozna njihovih ćutih — kako željno neizčekuju sina svoga? pa kolika li nije njihova radost kad vide, da trud i trošak nije bio uzalud?

A što je dužnost pojedinih roditeljah prema svojoj dieci, to je dužnost naša, svih okupno, prema našoj mladeži: jer kao što se otac u svom sinu, ako je dobar i marljiv, budućem blagostanju ciele kuće i obitelji nada, isto se tako svi uobće budućem blagostanju mile domovine tek onda nadati smijemo, ako nam je mladež, a osobito učeća se, pošla onim putem, koi k svemu dobrom vodi. — Bog i domovina, dvie su samo, al uzvišene rieči, koje u sèrcu svakoga mladića, da nam dobre nade davati može, duboko usadjene biti imadu. Bez Boga neima ništa, pa zato je u naše doba osobito, gdie pokvarenost i nećudorednost sve to više mah otima, velika zadaća i škole i roditeljah, da se mladiću već iz rana u mladih dnevih usade čvèrsta načela o Bogu i vierozakonu, ako neće, da im ga burni valovi pokvarenosti doskora sa sobom ponesu. A drugo je domovina: kó neštuje Boga, a nije vieran caru svome, te neljubi domovine, šta da bude dobra od njega? kakò će moći u kojoj mu drago struci uspiešno dielovati, ako mu te uzvišene kriposti fale? A kako se liepše može očitovat ljubav prema domovini, nego ljubeći i učeći mili svoj jezik materinji, te nastojeći poznavati svoju domovinu i svoj narod, njegove prednosti i njegove mane? —

Svega mu toga niti sami roditelji, niti sama škola dati nemogu: podupirući se zajedno i uzajemno, postići će veću stranu. Nu mi neimamo ovdje govoriti o zadaći roditeljah ili škole uobće, već prelazimo na jednu jedinu točku, što je nam pred očima, a to je jezik materinji, te pitamo, koi je tome uzrok, što u naše mladeži nema one prave vatre i one ljubavi prema svome materinjem jeziku, koju kod svih izobraženih evropskih narodah opažamo.

Mi nalazimo dva glavna uzroka: jedan u samoj kući roditeljskoj, a drugi izvan nje.

Velika je to žalost, što se kod nas već svuda i svakamo urinu ona nesretna težnja za tudjem i ona zaslienljena misao, kó da je sve tudje bolje nego li domaće: pa tako biva i s jezikom. Mati sama, premda rodom Hèrvatica, ili nije nikad ni naučila, ili je barem već zaboravila svoj materinji jezik, a ako nije ni jedno ni drugo, to se ga ipak stidi, niti ga uči diecu svoje, te tako nam već pèrvo i najvažnije manjka, to je, da diete mliekom materinjim nije usisalo materinjeg jezika. Diete naraste, budu diečarac ili dievojče, šalju ga u školu, te mu se pruža sgoda, da zanemareno od roditeljah nadomiesti. Al' kako? oko se već od malenih noguh tudjem priučilo jeziku, to mu se i ovdje, da mu nebude zapriekah u napredku, propušta, te je tako izučio glavne učione, proučio doduše nešto hèrvatske gramatike, al zato nije jošte naučio jezika. Na to predje mladić na gimnaziju: tu se skoro stavlja dilemma: ili mu se oči otvore, te uvidi, gdie je skradnje doba, da zanemareno nadomiesti, ili se toga suvišnoga posla posve okani, sgoda mu se pruža na jedno i na drugo, pa i sgadja se jedno i drugo. Oni pèrve vèrste životare i uče tako, da više znadu, neg' li baš ništa a mnogo im jošte manjka do niešta. Radosnije se kaže kod mladićah druge vèrste, koji bistra uma a zdrave pameti, premda i kasno, no ipak napokon svojski se late svoga največeg domaćega blaga, te neće da budu na posmieh i porugu tudjem svietu, gdie im se je jednom odieliti od svoje domovine: jer u tudjinstvu si nemožeš pribaviti priznanje, nego ako kažeš, kako štuješ pravo svoje. — Al protivnom slučaju, ako si prisvajamo ime nepristranih ljudih, moramo reći sa Ciceronom: Nos, nos consules rei publicae desumus t. j. mi smo krivi, mi svi, i učitelji i drugi koji si ime literatah i učenih ljudih, prisvajamo.

Kako se to razumieti imade, da nam nitko krivih mislih ili nedopuštenih nepodmetne, neka kažu rieči same preuzvišenosti ministra grofa

Velika Britanija i Irska.

„Economist“ brani na sličan način kao „Times“ načelo, da Englezka bez obzira na francuzko ili drugo kakvo obustavljenje oružavanja nesmije popustit u svomu oružanju.

„Observer“ piše:

„Kao što čujemo, skoro će biti naimenovana kraljevska komisija za izpravljenje dokaznoga postupanja u kancelarskim sudovima. Pod predsiedom lorda kancelara bit će svi otmeni lordovi, koji su viešti pravoslovju, i drugi visoki pravoslovni činovnici sučlanovi ovoga odbora.

Rusija.

Petrograd 23. sèrpnja. Prije odlazka u Englezku pregledao je veliki knez Konstantin svu rusku flotu u Kronštatu. — Odkako je lieto nastalo, prolazili su silni naseljenici kroz Simbirsk, koji su naumili bili u Sibiriji tražiti si novu otačbinu.

Bèrzojavne i najnovie viesti

Privatne viesti iz Parme od 9. t. m. javljaju, da su Piemontezi od onud pretierani bili i da je tamo proglašena bila cèrvena republika. Strah i trepet obuzeo je sve poštene i posiedujuće ljude, koji se — koliko je moguće — biegom uklanjaju gospodstvu anarkije.

Berlin 11. kolovoza. Tečajem dana niešta su popustili pojavi navale kèrvi, a nisu se ni u večer pokazali u onom stupnju kao sinoć. U bitnosti kralj se nalazi u istom stanju.

Milan 8. kolovoza. O ulazu kralja Viktora Emanuela u Milan, javlja bèrzojavna depeša jednoga belgijskoga lista od rieči do rieči kako sliedi: „Kralj je jašio kroz korso pod klicanjem i uzbitom pučanstva. On je prisustvovao Tedeumu i primio je poslie oblasti. U večer bilo je obćenito razsvietljenje. Polag istoga lista prestat će, vele, diktatura, koju je narod predao kralju stopram poslie podpisanja ugovora mira u Curiku

Slavenske viesti.

„Sèrbski Dnevnik“ nastavlja svoj članak o matici sèrbskoj, kako sliede:

Matičini članovi uvidili su odmah poslie 1849. godine, da matica sèrbska s tako malim brojem članovah u Pešti obstati nemože. Zato su oni jedva dočekali predlog taj, da se matica u drugo zgodnije miesto, u sredinu naroda premiesti. Uslied toga bude u glavnoj skupštini 21. kolovoza 1858. zaključeno, da se matica u Novi Sad preseli.

Prije nego što bi ovo zaključenje matice sèrbske od strane višje vlasti odobreno bilo, zahtievalo se je od matice sèrbske izjašnjenje, šta će u slučaju premieštaja njenog s povierenim joj zavodima biti. Izjašnjenje ovo trebalo je još prije preseljenja njenog da u ustav družtva primljeno bude, i tome se iskanju zadosta učini u glavnoj skupštini 4. studenoga 1845., u kojoj je bio i nov ustav družtva sačinjen i višjem miestu podnešen. Ustav ovaj bude godine 1857. s niekim primietbama i predloženim popravkama družtvu povraćen, a u prosincu iste godine s neznatnim izmienama visokoj vladi na konačno odobrenje podnešen, odkuda se riešenje svaki čas očekuje.

Neprestano nagomilavajući se poslovi iziskivali su i donde, dok se pitanje o premieštaju matice nerieši, da se kod matice s njom skopčani zavoda ljudi s plaćom namieste, koji će službene poslove matičine opravljati. Tako se osim dosad postojavših službah (kasira, odvietnika, manipulanta, zavodskoga nadziratelja, urednika Lietopisa) godine 1857. popuni služba sekretara, a 1858. služba kontrolora i pisara, i tim bude organizacija matice kao pravoga družtva dovèršena.

U svakoj dakle periodi matičinoj vidimo drugi pravac i drugu težnju.

Pèrva perioda matičina bila je čisto tèrgovačka.

U drugoj periodi uzela je matica pravac i težnju učenoga družtva.

U trećoj periodi vidimo maticu kao starateljicu fonda Tekelinoga.

U četvèrtoj periodi prima matica još i upravu fonda Jovanovićevoga, ustrojava nuždne službe, radi na promieni ustava i na svome preseljenju u Novi Sad.

Ovo je postanak matičin, njeno dielovanje za cielo vrieme obstanka njezinog i njeno sadašnje stanje. S ovim je odgovoreno na pitanje: u kom se stanju nalazi matica sèrbska, šta i kako radi?

Dolazi drugo pitenje: U kakvom bi stanju trebalo da se nalazi matica sèrbska, šta bi i kako bi trebalo da radi?

Na ovo pitanje odgovaramo:

Matica sèrbska treba da je u takovom stanju i da tako radi, kako bi svèrhu svoju najbolje postići mogla.

Šta je svèrha njezina?

Na ovo će nam odgovoriti ustav matičin. Točka I. staroga ustava veli: „Namiera (matice sèrbske) jest razprostranjenje knjižtva i prosviete naroda sèrbskoga, to jest, da se knjige sèrbske rukopisno na sviet izdaju i razprostranjivaju i to sad i odsad bez prestanka za svagda.“ A točka I. novoga ustava veli, da je svèrha matice podpomaganje sèrbske literature nagradjivanjem, izdavanjem i razprostranjivanjem takovih dielah, kojima se i duhovno i materijalno blago, a osobito moralno izobraženje naroda pospiešiti može.“

Ovo je svèrha matičina u književnom obziru. Ali je matica ujedno i starateljka Tekelijinog i Jovanovićevog zavoda, a kao takova mora imati i tu svèrhu, da se u istim zavodima po volji dotičnih osnovateljah što više mladićah sèrbskih onako izobraze, kako će poslie i sebi i narodu na korist i diku služiti moći.

Sravnimo sad ono, što matica i u obziru književnom i u zavoda diela, sa onim, što se od nje u obadva ova obzira iziskivati mora.

Pogledajmo prije na književno dielanje.

Pèrvi matičari sastave god. 1826. glavnicu od 280 fr. sr., kupe od Magaraševića rukopis njegovog Lietopisa, dadu ga svojim troškom štampati i počnu ga po narodu prodavati. Narodu knjiga omili. Izda se zatim i druga i treća i četvèrta svezka Lietopisa, a i u maticu počnu se rodoljubci naši malo po malo upisivati. Tako je to išlo svake godine. Na svèršetku g. 1834. izdala je već matica 36 svezakah Lietopisa, i osim toga jedno desetak drugih knjigah, a to sve s glavnicom, koja od početka g. 1826. do 1834 nije više iznosila od 1972 fr. srebra! Ovo je prema tako malenim sredstvima za cielo dosta.

Od g. 1837. do 1858. prirastao je fond matičin sa čistim prilozima skoro u 22,000 fr. sr., dakle najmanje za jedanaest putih više, no što su iznosili prilozi od 1826. do 1834. Po ovome bi bilo izčekivati da matica za ovo vrieme izda okolo 500 knjigah. A koliko je izdala? Lietopisa svega 58 svezakah i oko desetak drugih knjigah, dakle jedva osminu od onoga, što bi izdavati mogla, kad samo radnju matice u pèrvoj njenoj periodi za osnov uzmemo.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

Thuna, koi je prigodom prošlogodišnje skupštine u Beču ovako medj' ostalim prosboriti dostojao *).

„Filologija imade time, što na živuće jezike, oplemenjujuć ih dieluje, jošte osobitu važnost za Austriju. Nema dèržave u Evropi, u kojoj bi toliko narodah različitoga jezika a svi kadri velikog razvitka, uzajedno živielo, nego što je Austrija; u kojoj se zakoni u deset jezikah obnaroduju, a knjige i to nesamo pučke već niekom stranom i za srednje škole, u deset jezikah pišu i tište. Svaki pojedini od ovih narodah niegoje i goji sa oduševljenjem svoj jezik, te u tom naravnom oduševljenju obstoji također veći dio one duševne kretnje, što se u Austriji očituje. Al ako to oduševljenje višjim svèrham služiti imade, treba mu znanstvene hrane pružati, a to će biti prije svega temeljitimi filologičkimi naukami. Neka tko stane svoj materinji jezik učiti (lebren) neka tko budi samo i za pučke škole grammatiku pisati ili ortografiju ustanoviti zaželi: uvidjet će bèrzo, kolikih znanstvenih pripravah tomu treba, te da će ih samo kod temeljitoga filologičkoga znanja naći sastaviti. Koliko se više te nauke u Austriji razprostiru, toliko će se oni jezici narodni, kojim nestaje starija literatura, sve to više i više razvijati te sposobni postati za više svèrhe, i tim će više nestajat one jednostranosti, što se još gdiegdie pojavljaju, te će na njihovo miesto stupiti blagonatiecanje u onom, da se jezik ne možda umietnimi sredstvi uzdèržuje i razširuje, već da se naravnim putem podupire i dižе razvitak naroda. Kad budemo jednom dublje uviriv upoznali one neutamanive sile, što ih od naravi svaki živući jezik imade, te opazili, da unutarnja vriednost proizvodah domaće literature sve to više raste, to će čuti naše onako umiriti, kako treba, da različiti jezici mirovito uza se postojati mogu.“

Evo ove rieči kako preliepo i jasno kažu, što nam osobito manjka: a to je da nismo jošte do toga došli, da ono, što nam se koristna pruža, uporabimo. Kod nas se još uviek neuvidja velika korist i veliki upliv klasičkih jezikah, koi bi isti mogli imati na naš narodni. A taj bi mogli imat, da se jednom kod nas ljudi svojski late prevodit stare klasike na domaći jezik: Nije se bojati, da bi nam ti dub narodan u jeziku i slogu tako bèrzo izkvarili, a da bi mnogi i premnogi prevod, osobito sa gèrčkoga, milozvučno glasio i na našem jeziku, to nam dokazuju već pojedini pokusi — kó što primier prevodi profesora Kasali-a iz Homerove Iliede.

Ovim niekolikim riečima dade povoda konac školske godine, i godišnja izviešća, što nam lietos dosele barem ništa slična nedonesoše: a da je to baš shodniji predmet nego li mnogi drugi, dokazuju mnogi programi i časopisi niemački, gdie se čak najglasovitiji učenjaci nestide takove pokuse praviti. Napokon što bi moglo liepše sviedočit i našem jeziku, da je bogat, milozvučan i gibak, i prevodiocu, da je stvar svoju i sadèržaj shvatio, nego li koi liep ali točan prevod budi Homera budi Virgilja etc.

O pokusima, što ih dosele učiniše, drugi koi put.

W. W.

*) Vidi Verhandlungen der XVIII. Versammlung deutsch. Philogen etc. Wien Gerold 1859. pag. XI.

SLUŽBENI LIST.

Br. 11089-2670. (VI.—47) 3—1

Razpis natiečaja.

Ima se podielit pet školskih štipendijah utemeljenih po Mirku Haramindiću i to jedna sa 240 godišnjih for. a ostale četiri svaka po 200 godišnjih forintih, za koje se time razpisuje natiečaj s rokom do 15. listopada t. g. s tim dodatkom, da je s ovim štipendijama neposredno po svèršenim naukama skopčano pravo na trogodišnji užitak i to kod pèrve od godišnjih 150 fr. a kod četiri posliednje od godišnjih 120 fr.

Na pèrvu štipendiju od 240 fr. imaju pravo mladići iz plemenite porodice Haramindićeve u Maloj Gorici, ili ako nebi bilo nikakova tražitelja od ove porodice, sinovi kćerih od nećakinjah utemeljiteljevih Tereze pl. Čuničke i Barbare pl. Nemčićke, kao i nećaka utemeljiteljeva Ferdinanda pl. Spisića a u pomanjkanju takovih tražiteljah i drugi mladići vodeći porodično ime Haramindićah no svi u pravilu samo pod tim uvietom, ako su sposobni zato, da budu primljeni u zagrebački konvikt, dakle ako pohadjaju gimnaziju ili pravnu akademiju u Zagrebu ili ako su barem sposobni da stupe u 1. gimnazijalni razred i posliednjem u slučaju ako nisu prekoračili normalnu dobu od 12 godinah.

Na posliednje četiri štipendije imaju nasuprot bez razlike naukah svi za stečenje kakove šti[illegible] obće sposobni mladići pravo, no prednost da[illegible]mladićima, koji vode porodično ime Haramindić[illegible] ovim posliednjim gore napomenutim rod[illegible]meljiteljevim.

Natiecatelji za ove štipen[illegible] svoje kèrstnim, školskim i ćudorednim svie[illegible]ima i ako se pozivlju na porodično pravo, [illegible]im izkazom o stupnju rodbinstva s utemeljitel[illegible]ženo molbenice putem predpostavljene škol[illegible]kcije, ili ako se dotični mladići nisu jošte [illegible]naucima, putem neposredno predpostavljene [illegible] oblasti do gore navedenoga roka podnieti [illegible]a miestodèržtva.

Od [illegible]ko-slavonskoga miestodèržtva.

[illegible] dne 2. kolovoza 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotisko[illegible] narodne [illegible] Dra Ljudevita Gaja u Zag[illegible]

God. XXV. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 16. KOLOVOZA 1859. Broj 185.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put: a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr

Uredovni dio.

Br. 904. (DS—61) 3—1

Opetovano obnarodovanje.

Obnarodovanje napisnikah gruntovničkih u kraljevini ugarskoj gledo županije hontanske, zvolenske i liptovske i glede poreznih občinah velila i mala Joka, veliki Abony i Kiliti (Freuendorf) županije požunske.

Od strane c. k. ravnateljstva gruntovnicah u Požunu daje se kroz c. k. ravnateljstvo gruntovnicah u Zagrebu u obziru napredujućega uvedjenja gruntovnih novih knjigah u požunskom upravnom okolišu kraljevine ugarske uslied naredbe c. k. popečiteljstva pravosudja od 31. siečnja 1859, br. 1431 na znanje sliedeće:

I.

U požunskom upravnom okolišu jest u svèrhu uvedenja gruntovnih novih knjigah miestimičko izvidjenje polag občinah već i u županiji hontanskoj, zvolenskoj i liptovskoj i u poreznih občinah velika i mala Joka, veliki Abony i Kiliti (Freuendorf) županije požunske posve obavljeno, te napisnici gruntovnički ujedno sa čestičnimi registri i nacèrti, koji k istim spadaju, bit će počamši od 1. travnja 1859. svakomu na ogled izloženi, i to:

a) o sviuh godine 1848. k županiji hontanskoj spadavših občinah, koje sada u sudbenom kotaru štavničkom i batovskom leže, uklopno sa c. k. slobodnimi gradovi Štavnica i Belu, u c. kr. gruntovničkoj pisarnici u Štavnici (Schemnitz);
b) o sviuh ostalih godine 1848. k županiji hontanskoj spadavših občinah, u c. kr. gruntovničkoj pisarnici u Balašu Gjarmathu;
c) o svih godine 1848. k zvolenskoj županiji spadavših občinah uklopno sa k. slobodnim gradom Bistrica, u c. k. gruntovničkoj pisarnici u Bistrici (Neusobl);
d) o svih godine 1848. k liptovskoj županiji spadavših občinah u c. k. gruntovničkoj pisarnici u dolnjem Kubinu; i
e) o poreznih občinah velika i mala Joka, veliki Abony i Kiliti (Frauendorf) u c. kr. gruntovničkoj pisarnici u Požunu.

Obavljanje poslovah i uredovanjah naznačenih u izroku ovom ima se takodjer započeti 1. travnja 1859. i u svèrhu ovu odredjen je:

c. k. županijski sud u Štavnici (Schemnitz) za pod a),

c. k. županijski sud u Balaša Gyarmatu za pod b),

c. kr. županijski sud u Bistrici (Neusohl) za pod c),

c. kr. županijski sud u dolnjem Kubinu za pod d),

c. kr. županijski sud u Požunu za pod e) naznačene občine.

Podpuni sadèržaj, te time i diel II. ovog dne 31. siečnja 1859. izdanog izroka, uvèršten je u službenih „bečkih novinah" od 1. 3. i 5. ožujka o. g. br. 48. 50. i 52. — i u „požunskih novinah". od 2. 5. i 10. o. g. br. 49. 52. i 56.

C. k. ravnateljstvo gruntovnicah

U Zagrebu dne 11. kolovoza 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 16. kolovoza. Prošaste subote pred podne u 11 satih oprostio se je u dvorani ovdiešnje miestodèržtvene sgrade preuzvišeni gospodin namiestnik banov, podmaršal Josip Sokčević, prije svoga odlazka u Temišvar, kao novonaimenovani gubernator i zapoviedajući general u Banatu i sèrbskom vojvodstvu, od ovdiešnjih gradjanskih, njegovoj dosadanjoj upravi podčinjenih, u svečanoj uredovnoj odori tamo sakupivših se činovnikah i zastupnikah občine našega glavnoga grada, kojih čuvstva zahvalnosti prema odilazećemu obće omilielom zemaljskom načelniku izrazi u shodnu govoru presvietli gospodin dvorski savietnik Conrád pl. Eybesfeldski, što ih isti osiećaju i vazda će osiećati prema bivšem svom poglavaru, koi si je neobičnim darovima duha i sèrca, tečajem svoga kratka bavljenja u našoj sredini, umio pribavit obćenito štovanje. Nj. preuzvišenost očito tronuta, odgovori sèrdačnim riečma, izrazujući svoju podpunu zadovoljnost s neporočnim i zakonitim vladanjem kao i revnjivim dielovanjem svekolikoga podčinjenoga joj činovničtva i lojalnoga pučanstva naše pokrajine, prema kojoj visoki odlaznik naročito izjavi svoje osobito štovanje i kao naše gore list i zbog izvanrednih žèrtvah, koje je ista već toliko putah doprinieła prejasnoj vladajućoj kući i nijednom prigodom nepropušta činom posviedočit svoju privèrženost prema istoj. — Njegov prekrasni govor, koiom zaključi uvieravanjem, da će se vazda s radostju siećati vremena medju nama provedenoga, bio je od vidivo ganute skupštine primljen čestim, jednoglasnim i ushićenim klicanjem „živio", koje će za cielo naći najživahniji odsiv kod svih razredah našega pučanstva, jer obćenito je poznato, kolikom revnostju nastojala je Njihova preuzvišenost u svakom obziru promicati blagostanje naše zemlje. Napokon navodimo jošte sliedeće pismo, koje je Nj. preuzvišenost prije svoga odlazka upravila na predstojničtvo ovdiešnjega varoškoga magistrata: „Od Nj. c. k. apostolskoga veličanstva najmilostivije naimenovan gubernatorom i zapoviedajućim generalom u Banata i sèrbskom vojvodstvu, predao sam danas medjutonju upravu hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva gospodinu dvorskom savietniku Conrádu Eibesfeldskom, da otidjem na miesto svoga opredieljenja."

„Stavljajući to Vašem blagorodju do znanja, osiećam se prinukan, Vama za podporu, koju ste mi u izpunjavanju moje službene zadaće pružali, moju najobvezatniju zahvalu, kao i zemaljskom glavnom gradu Zagrebu i njegovim zastupnicima moje podpuno priznanje lojalnoga dèržanja, koje je isti vazda a napose za tegotnih okolnostih najnovijega vremena posviedočio, izreći s tim uvieravanjem, da ću se ga vazda radostno siećati." —

M. Iz Posavja 11. kolovoza. Žalostna viest o smèrti uspomenom neumèrloga našega Jelačića bana uzdèrmala je i nesetni živalj duše i tiela slavnoga naroda našega od iztoka do zapada, od sievera tja do juga stanujućega; svud se čuje težki uzdah ucviljenih sèrdacah: Viečna mu pamet! — Evo skoro tri mieseca već odpočiva naš ljubimac u tamnilu hladna groba, opočivat će i viekoma, no ime će mu slavno živieti u narodu dok bude njega i njegova plemenita značaja. Nemalo svaki broj „Nar Nov." naših donašao nam je po koi dopis s ovoga il s onoga kraja, s ove il s one strane o obslužavanju zadušnicah za svietlim pokojnikom, samo iz Slavonije naše, ako se nevaram, nedobiste ih više no dva i to samo na kratkom, pa s toga se iztužiše štovani dopisnici nad njom do sla boga scieneći: da nije moguće, da se ona zaboravlja svojih dobročinah, svojih mecenatah osobito sada, gdie je on kao rodjeni Petrovaradinac, sin i junak oviènčane majke Slavonije bivši, hèrlio joj obieručke u svakoj sgodi i nesgodi utiehom i darom u pomoć svako doba. Tomu nije za cielo bezčutje slavonskoga naroda krivo, već ako se je tamo manje dosad za uspomenu toga velikoga muža činilo, ima se drugim okolnostima pripisat. Slavonski narod ponosi se tim što je iz njegova središta, iz vilinskog mu kola, rodio se slavni taj muž, ponosi se on i stotinom jošte inih junakah, štono proti biesnom Turčinu silne godine i godine vojevahu, spominje ih on vavieke u duhu i piesmama, spominjat će ih i s Jelačićem dok odisao bude. No neda se tajit, da se Slavoncima kadikad od strane Hèrvatah nedieli jednakom mierom u mnogom obziru, kako bi dolikovalo rodjenoj braći, i to je uzrok, da i Slavonci, koiput manje čine u izraživanju svojih bratinskih čuvstvah prema Horvatima, nego što bi trebalo, premda u dnu sèrca plamte i oni čistóm vatrom za one svetinje, koje Hèrvata uzdižu.

Jelačić bio je ban trojednih kraljevinah Slav. Hèrv. i Dalm.; nebijaše nam dakle povoljno, kad ga nieki Hèrvati ozvaše samo banom hèrvatskim; u toj struci osim niekih dopisnikah priznajem obće sloge radi prekrasni cilj slavnoga uredničtva „Nar. Nov." koje ga je vavieke razlučivo ili skupno po pravdi nazivalo, siećajući se onoga što je još 1848. god. u istom listu izreko nieki Slavonac: Ako nas magjari razumievaju pod ovim imenom, na to podnipošto nepristajemo, ako pako pod hèrvatskim nije nam toliko, no ipak bismo radi, da nam iz poviesti neizčezne slavno ime Slavonije." — Dèržeć se dakle strogo ovoga nemogu Bog i duša! kao što ni moja druga braća mirnim okom gledati, da se on pod imenom bana hèrvatskoga, banom trojednih kraljevinah razumieva; mimolazeć ovdie i od naše strane ona dva, tri hvališe, štono iz netemeljnih razlogah sami proti sebi vojuju, dok napokon nepriznavši stranputice mea culpa! nereknu, mogu uvieriti, da se kod nas osudjuju obćenito takova nastojanja. I ovo je mislim jedan izmedju onih povećih uzrokah: zašto dusi slavonski koji mogu, neće, a opet oni koji dvostruko bi mogli, težko jednostruko na književno se daju polje. Da su Hèrvati niežniji u tom obziru prema Slavoncima, bolje bi za obie stranke bilo — i došlo bi se prije do željene sloge. Uzmite, braćo, to na um!

Što vam nadalje imam javiti jest to: da smo željni kiše kao ozobo sunca, kad nam se evo sve na silu suši. Sava je tako plitka, da na njoj u Lonji osim lagljih plovećih parobrodah jedva savski mlini melju; medjutim neprestaju ipak parobrodi što češće po više šlepovah vraćajućih se kući vojakah na tisuće put Banata spuščati, al ipak ta plićina, kako čujemo, dosta prieči umornomu vojaku, jer bi inako za bagatelu kući u krilo svojih hitio. 5. i 6. o. m. bijahu tri bataliuna piešakah na počinku u Kutinji a odavle su 7. noćom put Novegradiške krenuli. — Nu tko bi se nadao glede na sobstveni hliebac blagodati božjoj s drugoga gledišta kako nas miluje? Ove godine dobi sviet u našoj okolici toliko kèrme, da već nezna kamo bi s njome i sám pogovara: da već davna tako plodne stočne hrane imao nije. Kukuruz tko je na pieskovitom zemljištu posijo, liepo će mu se izplatit, al na cèrnici ili žutici slabo, što baš kod sitne proje i sirka usuprot biva. Još vam sa žalostju imam javiti da nas neprestano prekosavski susiedi Vlasi kradjom ubijaju. Prije niekoliko danah otieraše noćju iz tora Lipovljancu graničaru Č. 30 glavah kèrmadi, dva vola i troje mladih konjah. K njima se pridružiše i cigeni, štono danju po selih varaju a noćju kradu tako, da ljudi dvoje kako će živi ostati; a vèrhu toga i kolera se evo opet pojavlja; mi se vraćoželjno molimo, neće li nam

dragi Bog ukloniv bieda i nevolju kolere naplatiti uskoro tihom kišicom!

Kad sam već u rieči nemogu ni ja propustiti da upravo nezakunem živim Bogom naše čitajuće občinstvo da čim prije namiri čestitoga gosp. M. St.; jer evo nam dan na dan od njega željno očekuje i narod i svaki učenjak daljne izdavanje prekrasnih njegovih „slikah." — nečujemo ništa ni o g. J., nije li naopako! i on vieštim svojim pêrcem prestao vêrćeti? Dvojimo vêrlo! — Dajte braćo, ako Boga znate! dezakapajte sami sebe opet u jaz mêrtvila duševna! Tà kad nam nieki junaci skočiše evo na književno polje, ako ničim bar im kojom parom priskočimo u pomoć, navlastito onda kad nam je već jednom knjiga u rukama te smo se obvezali izplatiti ju! Izplatimo čim prije zaslužnoga spisatelja, nebi li nas neskoro opet drugim dielcem svojih slikah pozdravio!

„P. O. Ztg." javlja: Pêrva divizija jasičkih i kumanskih dobrovoljacah dêržala je dne 22. t m. u Ašelu kod Weisa svetkovinu, koja je imala patriotičan povod. Momčad je naime dala molbu, da jej se dozvoli ostati u službi Nj. veličanstva i nadalje poslie sklopljenja mira i zato su se sakupili dobrovoljni vojnici, zajedno sa svim oficirima, u jednoj gostionici, gdie su pod vedrim nebom kuvali tuli omilieli guljaš, igrali kod improvizirane ciganske muzike narodni čardáš i pod uzhićenom viknom élyen nosili naokolo svoga gospodina pukovnika i svoju svukolku gospodu oficire. Ova uprav magjarska svetkovina trajala je do 10 satih u večer, poslio koje vratila se je momčad kličući u svoju kasarnu.

Rusija.

Petrograd 2. kolovoza. Siećat će se čitatelji novinah, da je godine 1856., odmah po sklopljenju mira, car jednog od najvećih činovnikah poslao u zapadne dêržave, da prouči ondiešnje dêržavne financijalne uprave, poimence računstvo. Dêržavni savietnik Tatarenov, komu je povieren bio ovaj zadatak, proputovao je do godine 1858. Prusku, Austriju, Belgiju i Francuzku i vratio se s obilatim gradivom o dêržavnom računstvu uobće, kao i napose o vojničkom i pomorskom računstvu u Francuzkoj. Na temelju toga načinio je dêržavni kontrolor plan za preustrojenje ruskoga dêržavnoga računstva, u kojem se nalaze i formalni proračuni. O ovom nacêrtu, sadêržanom u jednom izviešću na cara, dala je jedna komisija pod predsiedom grofa Gurieva svoje mnienje, polag kojega pristaje na najvažnije točke a ponajprije na potreboću reforme, i usljed toga sastala se je sada nova komisija, sastojeća iz deputiracah raznih ministarstvah, pod predsiedom dêržavnoga savietnika Tatarinova kod dêržavne kontrole, koja će o svemkolikom predmetu saborno viećati i svoje radnje odmah po dovêršenju predložit dêržavnom viećn.

— U više listovah naznačuje se veoma vierojatno za miesec rujan dolazak Nj. veličanstva cara ruskoga u Niemačku. „Nj. Pr. Ztg." dêrži ovu viest za malo osnovanu. Javljaju mu naime iz Petrograda, da Nj. veličanstvo car Aleksander misli dne 11. rujna preduzeti put u unutrašnjost carstva i dolaz njegov u Varšavu očekuje se stopram tečajem mieseca listopada.

— Miestodêržac Kavkaza prispeo je dne 9. sêrpnja su svogu puta iz Petrograda u Jelsk, gdie je boravio više danah, prije nego li je otišao na svoje miesto u Tiflis.

Francuzka.

Pariz 8. kolovoza. Moniteur donosi program narodne svetkovine, koja će se obdêržavati 15. kolovoza u Parizu. U 6 satih u jutru naviestit će tutnjava topovah invalidske kuće početak svetačnoga dana. U dvanaest kotarah parižkih dielit će čeonici i suclani blagotvornih uredovah darove medju siromake. U 1 sat bit će služba božja, kojoj će prisutstvovat velika tielesa dêržavna, kao i civilne i vojničke oblasti; u svim ostalim cêrkvama bit će tedeum poslie svečane službe božje. Pučka svetkovina dêržat će se ujedno na invalidskoj pijaci, na Sekvani i na prestolnoj barieri od 1. do 6. ure poslie podne. Na pijaci invalidskoj igrat će izmienice dva velika vojničko - pantomimska i dva akrobatska kazališta, a u četêrtoj uri dići će se u zrak jedan balon. Na Sekvani izvest će se medju mostom od Alme i Jene natiecanje ribarskih ladjah. U 1. uri bit će besplatne predstave u velikoj operi, theatre-u Français i u 13 drugih parižkih kazalištah. Noćna svetkovina sastojat će u razsvietljenju javne bašče i u pregradjenim dozemnicama Tuilerijah bojadisanim staklima i fenjerima; pijaca sloge i veliki ulaz u elisejske poljane, kao i ulica od Tivola, tuilerijsko dvorište, pijaca od têrkališta, Napoleonov dvorac, skveri, mostovi, palača obêrtnosti, marsovo polje i sredotočni tremovi itd., kao i sve ostale javne sgrade bit će nakićene zastavama, viencima itd. i razsvietljene, marsovo polje električnom vatrom, viećnica posredstvom prekrasne razsviete plinom. U 9 satih u večer goriet će na visinama Trokadera i mosta od Jene jedan vatrotvor a drugi na prestolnojbarieri

Usljed Pais-a defilirat će čete dne 14. kolovoza sliedećim redom: 1. Vojnici, koji nose austrijanske zastave otete na bojištima; 2. car, i njegov glavni štab; 3. carska garda, kojoj će biti na čelu, maršal St. Jean d' Angely; 4 pêrvi vojeni sbor, komu će biti na čelu maršal Baraguat d' Hilliers; 5. drugi vojeni sbor, kojem će biti na čelu maršal Mac Mahon; 6 treći sbor s maršalom Canrobertom na čelu; 7. četvêrti sbor s maršalom Nielom na čelu. Osvojeni austrijanski topovi zaključit će provod, Ranjenici bit će na čelu svojih dotičnih regimentah.

— „La Patrie" misli, da bi politički dogadjaji u srednjoj Italiji učinit mogli, da konferencije u Curiku dulje ustraju, nego što je s početka odredjeno bilo.

— „Moniteur de la flotte" donosi opet jedan članak o razoružanju oceanskih lukah, u kojem se veli:

„Skoro će opet biti u običnom redu sve u morskim arsenalima i tišina će sliedit za grozničavom radinostju, koja je bila plod izvanrednih okolnostih, proizvedeni ratom. . . . Vojska vraća se bêrzo kući i u niekoliko danah dovêršit će svoj povratak. Zatim će se i prevozna flota razoružati a flota za vieźbanje započet će se opet vieźbati."

— „Journal du Havre" pripoviela dogadjaj, koi je, kao što kažu, dao povoda, da car Louis Napoleon neće dne 15. t. m. ući u Pariz na čelu svoje vojske. G. F., činovnik orleanske željeznice, nalazio se je na ulazu u jednu kafanu blizu pošte St. Denis s jednim prijateljem, kad iznenada osieti živahnu bol na desnoj nogi. Bol je svejednako rasla i jedan onamo pozvan liekar spozna, da je g-a F. sgodilo zêrno i da je isto ostalo u rani. No nitko, ni g. F. ni itko drugi od osobah nalazećih se u kafani nije čuo nikakve praske Činovnik nemože se ni sietiti, da bi imao kakova neprijatelja, koi bi mogao težiti, zatim da ga ubije, i nemože se drugo ništa misliti, nego da se je nietko u blizini nesprетno poslužio puškom vietrenjačom. No bilo kako mu drago, sasvim tim da su najstrožije iztrage preduzete bile po susiednim kućama, nije se jošte uči moglo u trag začetniku ovoga atentata. (Viest da neće car Napoleon s vojskom ući u grad, napotvêrdjuje se usljed vierodostojnih novijih izviešćah.)

Jonski otoci.

— Lord vêrhovni komisar izdao je sledeći oglas: Lord vêrhovni komisar dobio je posliednja tri mieseca raznu bezimenu pisma. Nj. preuzvišenost sada se, da mu nije potrebno izrazit, da su se gadi od tako nemuževnog i kukavnoga postupanja. Nj. preuzvišenost zahtieva, da ovaj simptom saledjnoga ubojstva prestane, i želi da bude razgovietno razumljen, da će se odsele svako bezimeno saobćenje onom poštanskom uredu odkud je došlo, natrag poslati s tim nalogom na poštanskoga meštra, da ga na miesto podnjeće u oko izloži, da ga pisar uzmogne reklamovati, ako nadje za shodno.

Ako ima tko proti pojedinim osobama podnieti kakovu tužbu ili lordu vêrhovnomu komisaru predložit kakve žalbe, moraju se iste podnosit otvoreno i glavom obrazložiti. Nj. preuzvišenost napominje pisateljima anonimnih pisamah, da neživu pod mletačkom republikom i da „lavova čeljust" nije narodna uredba.

— Na odkritje ubojice doktora Antuna Metaxo, koi je dne 15. sêrpnja u Zanati na otoku Cefaloniji ubijen bio, stavljena je ciena od 100 f. st. Ako to ubojstvo odda takova osoba, koja je možebiti na ikakav način sudielovala kod toga zločinstva, obećaje joj se oproštenje od kazni, ako sudovima saobći takovih podatakah, iz kojih bi se krivcu dokazat moglo, da je izveo rečeno ubojstvo.

Bêrzojavne i najnovie viesti.

Berlin, 13. kolovoza. Liečničko izviešće. Kralj je jedan dio dana proveo bdijući i pokazao je niešto više udioničtvovanja prema svojoj okolini. Napokon većma se je opazio upliv bolesti na stanje silah nego li prošastnih danah.

Pariz 13. kolovoza. „Moniteur" javlja. Car je primio jučer princa oldenburžkoga, perzijskoga poslanika i markeza Nerli-a, koi mu je uručio dva pisma, jedno od velikoga vojvode Leopolda, a drugo od Ferdinanda velikoga vojvode toskanskoga.

Pariz 9. kolovoza. Car, koi je jutros u 6 satih iz tabora šalonskoga (Chalons) odputovao u Plombières, naviestio je vojski, da će ju mieseca rujna opet viditi. Doček carev u taboru bio je oduševljen. Vojska bila je postavljena u bojnom redu i svuda orilo se je klicanje: „Živio car! živio pobieditelj pod Magentom i Solferinom!" i „živio Napoleon veliki!" Posliednji klik bio je nov. U večer bio je vas tabor što sjajnije razsvietljen.

Firenca 13. kolovoza. Francuzki, englezki, pruski i ruski povierenici (commissaires) došli su ovamo, da prisutstvuju viećanjima toskanske narodne skupštine.

Curik 11. kolovoza. Konferencija zaključila je produženje primirja na neizviestno vrieme.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr 10735. (Fin — 25) 3—1

Lizitations-Widerrufung.

Von der k k Finanz-Landes-Direktion wird bekannt gegeben, dass es von der durch die Landes-Zeitungen verlautbarten in der hierämtlichen Kundmachung vom 29. Juli l. J. 9714 enthaltenen Verpachtung der beiden Mauthstationen zu Dubrava und Petrijanec und der diessfalls auf den 22. laufenden Mts. bestimmten Lizitation abzukommen habe. Im Uebrigen bleibt die gedachte Kundmachung ungeändert.

Agram den 12. August 1859.

Br. 2636-pol. (Izv.—115) 3—2

Natiečaj.

Za izpražnjene u têrgu Samoboru miesto pekara razpisuje se time opetovano natiečaj do 30. kolovoza 1859.

Natiecatelji imadu dokazati bezprikorno moralno ponašanje, za obêrt potrebne sposobnosti i imetak propisani obêrtničkim zakonom od 20. travnja 1851 te tako podkrepljene molbenice, kod podpisatog c. k. kotarskoga ureda do predstojećega roka predati.

U Samoboru dne 7. kolovoza 1859.

C. k. kot. predstojnik
Martinković.

Br. 424. (Dp.—95) 3—3

Natiečaj.

U podružnih miestih Dežanovac i Končanica župe daruvarske, županije požežke, kotara pakračkoga imaju se definitivno popuniti prazna miesta učiteljska, od kojih s posliednjim sdružena je takodjer služba orguljaška.

S onim u Dežanovcu skopčana je osim slobodnoga stana, prostrana vêrta i 6 hvatih dêrvah godišnja plaća od 210 stot.; s onim pako u Končanici osim bezplatnoga stana, vêrta i 6 hvatih dêrvah godišnja plaća od 262 stot. 50 novč.

Natiecatelji neka svoje molbenice, vlastoručno pisane i na dotične občine upravljene, s potrebitimi dokaznicami o starosti, vladanju, sposobnosti i dosadanjem službovanju, a u krajini vojničkoj rodjeni, svakako takodjer s odpustnicom iz ove, — do 10 rujna o. g. podnesu Frideriku Ulsessu podjašpiršu i župniku u Pakracu.

U Zagrebu dne 29. sêrpnja 1859.

Od nadbiskupskoga ordinariata.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bêrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 17. KOLOVOZA 1859. Broj 186.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan iznzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20 kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put, a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr

Uredovni dio.

Kod 307. i 308, (99. dopunitbenoga) žrebanja predsetoga dne 1. t. m. uslied najvišjega patenta od 21. ožujka 1818, izvučene su serije br. 60 i br. 308.

U seriji br. 60 sadèržane su:

Bankovne obligacije 5% od br. 51.260 do ukupno: 51.917 u glavničkom iznosku od 978.231 fr. i u kamatnom iznosku od 24.455 f. 46½ kr.; zatim doknadno podnešene 4%ne domestikalne obligacije stališah Austrije nad Ensom od br. 2497 do uklopno: 2815 u glavničkom iznosku od 39.560 f. s kamatnim iznoskom od 791 f. 12 kr.; — u ukupnoj glavničkoj svoti od 1,017.791 f. i u kamatnom iznosku polag obaljenoga mierila od 25.246 f. 58½ kr.

Serija 308 sadèržaje obligacije zajma uzetoga od kuće Goll po 4% i to: sl. G. od br. 1001 do 1200 i sl. D. od br. 564 do 1983 u glavničkom iznosku od 1,247.200 f. i u kamatnom iznosku po obaljenom mierilu od 24.944 f.

Ove obligacije zamienit će se polag ustanovah najvišjega patenta od 21. ožujka 1818 za nove, po pèrvobitnom kamatnom mierilu u kon. novcu okamatljive dèržavne zadužnice.

Za one obligacije, koje se po ovoj izmieni po 5% okamaćuju, dobit će vierovnik polag mierila za preobratjenje obnarodovanoga oglasom ministarstva financijah od 26. listopada 1858 br. 5286-F. M. (d. z. l. k. XLVII., br. 190) na austrijansku vrednotu glaseće 5%ne obligacije.

I za obligacije, koje se uslied žrebanja na pèrvobitno, ali 5% nepostižuće kamatno mierilo povisuju, dobit će vierovnik na zahtievanje po mieri ustanovah sadèržanih u gore imenovanom oglasu 5%ne na austrijansku vrednotu glaseće obligacije.

U Zagrebu dne 11. kolovoza. 1859.

Od c. k. hèrvat. slavonskoga miestodèržitvenoga predsiedničtva.

Br. 899 (DS—60) 3—1

Izrok.

Obnarodovanje napisnikah gruntovničkih u kraljevini Ugarskoj glede Jazigie i velike i male Kumanie izuimajuć občinu Halas.

Od strane c. k. ravnateljstva gruntovnicah u Pešti daje se kroz c. k. ravnateljstvo gruntovnicah u Zagrebu u obziru napredujućega uvodjenja gruntovnih novih knjigah u buda-peštanskom opravnom okolišu kraljevine Ugarske uslied naredbe c. k. naredbe popečiteljstva pravosudja od 22. lipnja 1859. br. 9187 na znanje sliedeće:

I.

U buda-peštanskom opravnom okolišu jest u svèrhe uvedenja gruntovnih novih knjigah miestimičko izvedenje polag občinah u svim občinama i pustama od Jazigie i od velike i male Kumanie izuimajuć občinu Halas polag njihovog medjusobnog prostora od godine 1848. obvljeno, te napisnici gruntovnički ujedno sa čestničnimi registri i nacèrti, koji k istim spadaju, bit će počamši od 1. kolovoza t. g. svakome na ogled izloženi, i to:

a) u varoškoj občini Jaszbereny u c. k. gruntovničkoj pisarnici kod županijskog suda u Jassbereny-u,

b) u ostalih občinah kapitanatskog kotara Jaszbereny u c. k. grunt. pisarnici kod gradsko-odrednog kotarskog suda Jaszbereny,

c) u občinah kapitanatskog kotara Jasz-Apathi u c. k. grunt. pisarnici u Jasz-Apathu,

d) u občinah kapitanatskog kotara Kardszag u c. k grunt. pisarnici u Kardszagu,

e) u občinah kapitanatskog kotara Kum-Szent-Miklos u c. k. gruntov. pisarnici u Kum-Szent-Miklosu,

f) u občinah kapitanatskog kotara Felegyhaza u c. k. grunt. pisarnici u Felegyhazi, i

g) u občinah kotara Halas (izuimajuć občinu Halas) u c. k. grunt. pisarnici u Halasu.

Obavljenje poslovah i uredovanjah, naznačenih u izroku ovom, ima se takodjer započeti 1. kolovoza 1859. i u svèrhu ovu odredjen je:

a) c. k. županijski sud u Jaszberenyu za varoš Jaszbereny kao pod a),

b) c. k. gradsko-odredni kotarski sud u Jaszberenyu za kotar Jaszbereny kao pod b) i

c) c. k. sudbeni uredi u Jasz-Apathu, Kardszagu, Kum-Szent-Miklošu, Felegyhazi i Halasu, i to svaki za občine svog kotara, kao pod c) d) e) f) g).

Podpuni sadèržaj te time i dio II. ovog dne 23. lipnja 1859. izdanog izroka uvèršten je u bečkih novinah, nadalje u službenih peštanskih novinah od 16. 19. i 22. sèrpnja t. g. br. 170, 173 i 176. i u buda-peštanskom Hirlapu od 16., 17. i 22. sèrpnja t. g. br. 170., 171. i 176.

C. k. ravnateljstvo gruntovnicah.

U Zagrebu dne 9. kolovoza 1859.

Br. 1602. (DS. 62) 3—1

Oglas.

Od c. k. ravnateljstva zemljorazteretne zaklade za Hèrvatsku i Slavoniju donosi se do obćega znanja, da se s obzirom na počimajuće predhodne radnje za žrebanje hèrvat. slavon. zemljorazteretnih zadužnicah, koje će biti dne 31. listopada t. g., prenašanja takovih obligacijah, pri kojima novo izdati imajuće se obligacije moraju dobiti promienjeni broj, nemogu preduzimati za vremena od 1. rujna t. g. do dana oglašenja zadužnicah izvučenih dne 31. listopada t. g.

U Zagrebu dne 15. kolovoza 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč 13. kolovoza. Nj c. visost gospodin nadvojvoda Franjo Dragutin krenut će u Išl koncem kolovoza prieko Maria-Cela.

— Prispieli su ovamo gospoda nadvojvode Dragutin, Ferdinand i Rainer s gospojama nadvojvodinjama Jelisavom i Marijom iz Selovice, a gospodin miestodèržac grof Goluhovski iz Lavova.

— Prigodom dana narodjenja Nj. veličanstva cara izići će u četvèrtak dne 18. kolovoza, u 8 satih u jutro, posadne čete na josefštatsku glasiju radi velike cèrkvene parade. Na Mölkerbastaji bit će 6 topovah postavljeno, koji će za službe božje davati obične pozdrave. Ako neposluži vrieme, neće izići vojska na paradu, već će se po kasarnama obdèržavati vojnička služba božja.

— Nj. veličanstvo kralj Virtemberžki podielio je, kao što javljaju „Mil. Ztgu“, pukovniku i zapoviedniku 27. piešačke regimente kralja belgijskoga Vilhelmu vojvodi virtemberžkom za dokazanu hrabrost u prošastoj lietnoj vojni, komandierski kèrst kraljevskoga reda za vojničke zasluge. Princ je već od rata god. 1849. imao vitežki kèrst ovoga reda.

— Ban hèrvatski i slavonski, podmaršal grof Coronini, otići će ponajprije u Temišvar, ostat će tamo niekoliko danah, i vratit će se dne 20. t. m. opet ovamo, otkud će se zatim uputit na svoje miesto u Zagrebu.

— Od ranjenih, koji su ovamo za liečenje dovedeni bili, otišao je već danas jedan transport k dotičnim regimentama.

— Kao što „Lemb. Ztg“ u svom uredovnom dielu javlja, naredilo je ministarstvo za bogoštovje i nastavu posredstvom raspisa od 25. pr. m. na temelju mnienja, koje je dala komisija naimenovana za ustanovljenje rutenskoga načina pisanja, da se rutenske školske knjige imaju odsele sa kirilskim pismenima one forme tiskati, koja je izvadjena iz cèrkvenih knjigah i medju Rutenima već od niekada u običaju bila. Tako zvana gradjanska pismena izključuju se sasvim iz školskih knjigah. U rutenskoj ortografiji s kirilicom odobravaju se poboljšanja predložena po komisiji. Čitanje i pisanje s latinskim slovima ima se na rutenskim školama na toliko učiti, na koliko je u istima i poljski jezik učevni predmet i uslied toga mogu se za podučavanje u čitanju upotrebljavat i poljske knjige.

— Svojim dielom o ciganskoj muzici u Magjarskoj i poimence svojom izrekom, da je ciganska muzika s magjarskom istovietna, dakle da nema navlastito magjarske narodne muzike, proizveo je gospodin Franjo Liszt u ugarskim listovima veliku bunu proti sebi, koja je oborila svu njegovu prijašnju popularnost. Magjari osiećaju se uvriedjeni na svojem najosietlnijem miestu, narodnom čuvstvu, i svi listovi udaraju na gospodina Liszta. „Hoće li da nam otme i našu narodnu muziku?“ pita jeden časopis, no koi u ostalom svojim čitaocima obećaje oprovèrgnutje sa znanstvenoga gledišta.

Tèrst 13. kolovoza. Fregata „Novara“ otišla je dne 7. t. m. izpod Gibraltara. Ratni parobrod „Lucia“ otići će u Mesinu, da „Novara“ od onud u Dubrovnik dovuče, odkud će ista propratit švadru sakupljenu na dalmatinskim vodama do Tèrsta. C. k. vèrhovno pomorsko zapovjedničtvo već se je ovamo preselilo.

Mletci 12. kolovoza. Predsiedničtvo mletačke financijalne prefekture izdalo je u obziru na osobiti položaj stanovnikah mletačke obale jezera od Garde naredbu olakšajuću promet sa susiednom zemljom.

Moldavia i Vlaška.

Bukurešt, 4 kolovoza. (Tem. Ztg.) Po postupku francuskoga glavnoga konzulatstva proti Kaninu trežio je c. k. austrijanski konzul, da se iztiera odv. Grossmann, izdavatelj i učrednik ovdiešnjih niemačkih novinah. Stvar je išla veoma bèrzo; u petak poslie podne dala se je gospodinu Grosmanu na znanje miera preduzeta u obsiru njega a u subotu u podne odputovao je već pod stražom u Gjurgjevo. — Kanini je austrijanski podložnik (iz Mletačke), a Grossmann amerikanski gradjanin.

Talijanska.

Turin 11. kolovoza. Iz Bolonje javljaju, da jeden vladni dekret saziva izbornu skupštinu, koja ima pokazat, što narod želi. Mazzinovački opravnici uhvaćeni su i izagnani. Odlazak francuzke vojske iz Italije odgodjen je. Medju kandidatima, koji se natiecaju za mieste u toskanskoj skupštini, imenuju se i Montanelli i Guerazzi.

Turska.

Carigrad, 6. kolovoza. General Daud kan, izvanredni poslanik šaha persijskoga kod carsko-austrijanskoga dvora, došao je putujući u Teheran ovamo. On nosi vlastoručno pismo Nj. veličanstva cara Franje Josipa šahu, kao i velik kèrst reda kralja Stiepana u Briljentima. Daud kan dobio je veliki kèrst reda Franje Josipa,

Niemačka.

— **Bivši austrijanski ministar izvanjskih poslovah grof Buol-Schauenstein došao je u Manhajm, gdie je kneginja Isenburg-Birstein, njegova punica, veoma oboliela.** Gospodin grof **nastanit će se ponajprije u Manhajmu.**

Brzojavne i najnovie viesti

Curik 11. kolovoza. Veliki vojvoda badenski, koi misli prisustvovat otvorenju željeznice u Waldshutu, učinit će u utorak gradu Curiku službeni pohod.

Berna 11. kolovoza. Ovdiešnji austrijanski poslanik baron Menszengen odputovao je.

Mletci 11 kolovoza. Ovdiešnje službene novine misle da mogu uvieriti, da je doznake podporah za one obćine, koje su ratom osobito mnogo štetovale zaključena u načelu i povedena likvidacija nabavah učinjenih eraru po obćinama.

Frankfurt 12. kolovoza. U jučerašnjoj siednici saveznoga sabora primljen je jednoglasno predlog Prusije, Austrije i Badenske u obziru posadnih razmierah u Raštetu. Praznici saveznoga sabora traju do 20. listopada.

Berlin, 13. kolovoza. Nj. veličanstvo kralj spavao je s malim prekidama. Bitni simptomi bolesti ostali su isti. Simptomi pritiska na možđjane umanjili su se, ali sile su nješto većma popustile.

Monakovo, 13. kolovoza. Deputirska komora zaključila je jučer u obziru predloga Völkova sa 87 proti 45 glasovah, da se predje na motivirani dnevni red. (Ovaj predlog, podpisan od 27 sučlanovah komore, težio je onamo, da kuća izrazi želju, neka bi Nj. veličanstvo kralj dostojao po dèržavnoj vladi onamo dielovati, da postigne preustrojenje niemačkoga saveznoga ustava, stvorenjem jake središnje sile i zastupničtva niemačkoga naroda kod istog.)

Zapisnik

ravnateljske siednice družtva za poviestnicu i starine Jugoslavenah, dèržane 10 kolovoza 1859 pod predsiedničtvom g. Ivana Kukuljevića Sakcinskoga, u prisutnosti gg. odbornikah: Mojsije Baltića, Petra Zoričića, Josipa Partaša i tajnika Stiepana Novotnoga kao perovodje.

Pročitan bi zapisnik ravnateljske siednice od 8. travnja t. g. br. 65., koi je u 84. broju Nar. Nov. uvèršćen, te i odobren.

G. Vatroslav Zdravac povierenik okružja varaždinskog poslao ovamo 24 stot. 15 novč. a. v. kao prinesak od 11 članovah, i to za g. 1858. platiše gg. Koos Mio, Švagel Dragutin, Večić Vladislav, Halter Adolfo, Car Stiepan, Forko Mirko, Kršek Venceslav i Bunjevac Joso; a za g. 1859.: Kraljek Nik. i Křížek Vaclav. Novi član Makso Tuškan od g. 1857. Novci blagajni dostavljeni, a dotičnim članovom knjige Arkiva V. poslane.

G. Dr. Maršec povierenik za okružje gradačko šalje 8 stot. i 40 novč. a. vr. kao prinesak za se i za Dr. Razlaga za g. 1859, a u ime g. R. Mèrzlaka prinesak za g. 1858. i 1859. Dotični prinesci biahu ubilježeni i blagajniku dotična svota predana.

G. Franjo Koščec duh. pomoćnik bielovarski posla 3 stot. 10 novč. a. vr. kao prinesak za g. 1859. i za V. knjigu arkiva; isto tako sbor duh. mladeži siemenista nadbiskupskog uruči nam prinesak za g. 1859. Povierenik okružja senjskoga g. Ferdo Babić biskupski tajnik posla u ime prinesaka za g. 1857, 1858 i 1859, 6 stot. 30 novč. a. vr.; i u ime duhovne mladeži siemeništa senjskoga 4 stot. 20 novč. a. vr. kao prinesak za g. 1858 i 1859. Novci u blagajnu metnuli.

Uslied zaključka glavne skupštine od 22. svibnja t. g. bieše odlučeno, da se tiskaju bielice te pojedinim članovom pošlje račun, jer samo na oti način bi se mogli silni zaostavši prinesci utvèrditi. To je i učinjeno, te su bielice razposlane svim članovom, izuzamši vojničke častnike, budući im se ovo ratno doba nemogaše doznati za miesto boravljenja, što će se sada svèršiti.

Visoko c. k. hèrv. slav. namiestničtvo dostavilo nam rukopise tražene pod br. 28. dne 19. veljače t. g. od c. p. slaničtva u Parizu, te je za kopiranje istih 160 frankah t. j. 65 stot. 10 novč. a vr. zahtievalo. Rukopisi sa zahvalnošću primljeni i služit će za porabu; novci pako vis. c. k. namiestničtvu predani, da se na dotično miesto odpreme.

G. Jos. Partaš blagajnik družtveni predade tajniku račune i prineske niekoje gg. članovah, što je za porabu služilo glède popunjivanja bielicah, da se dugovi utieraju.

G. Dr. med. Bogoljub Gjorgjević u sèrbskom Bečaju pristupi kao član u naše družtvo. Platio upisninu, prinesak i za V. knjigu Arkiva. Na povoljno znanje uzeto i novci u blagajnu stavljeni.

Sbor učiteljah na ovdiešnjoj glavnoj uzornoj učioni dobivši dozvolu za podignuće vlasti te učiteljske knjižice zaprosi po tajniku sl. odbor, da bi im časopis družtveni i ostale od družtva izdane knjige za ojačenje knjižnice pokloniti blagoizvolio. Na što je odbor i pristao.

C. k. osriednji odbor za uzdèržanje starinskih spomenikah i gradjevinah u Beču pošilja nam prepis pisma baruna Holtz , kojim nam se javlja, da je osriednji odbor za niemačku poviestnicu i starine iz Berlina u Stuttgart prenešen te poziva naše družtvo na dobrovoljnu književnu podporu. Na znanje uz to.

Preč. ordinariat nadbiskupije zagrebačke pošilja nam opet jednu skrižaljku župe u Bučju, koja je sa zahvalnošću primljena, te će se jurve uporabiti.

Isto tako bieše nam od preč. konsistorija eparhijah pakračke i sriemsko-karlovačke više popunjenih skrižaljkah poslano to je zahvalno primljeno, te će služiti na porabu.

Družtvo historično za Korušku posla nam 4. godišnji tečaj svog časopisa; družtvo sèrbske slovesnosti u Biogradu svezak X. svoga glasnika; ravnateljstvo c. k. gimnazije karlovačke svoje ovogodišnje gimnazialno izviešće, isto posla i c. k. gim. zadarska s popisom knjigah, nu žalibože bez miesta i godine, gdie i kad je koja knjiga tiskana. To sve zahvalno primljeno i u knjižnicu stavljeno.

C. rusko geografičko družtvo u Petrogradu stojeće pod upravom Nj. c. visosti velikoga kneza Konstantina posla nam 58 knjigah, i to: 10 knjigah svojih zapisah, 38 knjigah Viestnika, 4 knjige Ethnografičnog Zbornika, 2 knjige pod naslovom: Der nördliche Ural s mapami i 4 knjige izviešća u francuzkom jeziku. S velikom zahvalnošću primljeno te zaključeno, da se istome družtvu pismeno zahvalimo i naš časopis pošaljemo.

Dobismo osim toga jošte sliedeće knjige. Iz Moskve od g. Feodora Čižova 8 knj. Viestnika promišljenosti za g. 1858 i 1859. kroz g. Mih. Rajevskoga dobismo 2 knj. Morskoga Zbornika i 2 knjige Ruske Besiede. Narodni niemački musej u Norimberku posla 5 svoje godišnje izviešće. Arkeologično družtvo česko nastavlja pošiljku svojih „Památkyh." Ferdinandeum iz Inšpruka dostavi nam 8. svezak svoga časopisa a historično družtvo za Korušku svoj arkiv 4. godine. Poljsko družtvo naukah u Krakovu poslalo svoj Ročnik 2 sveza i imenopis svojih članovah. Gornjo lužičko družtvo za nauke šalje svoj Magazin lužički diel 35, svez 1. 2. 3 i 4. Historično družtvo za Kranjsku pošilja nam svoje „Mittheilungen" za g. 1858. i napokon počastni član g. Dr. E. H. Costa posla nam na poklon Vodnikov Album, ujedno i oglase za arkiv, da je razpošaljemo. Sve ove knjige sa zahvalnošću primljeno i nar. knjižnici predane.

Presvietli g. Jos. Jur. Strossmayer, biskup djakovački, posla nam po g. prof. Nik. Horvatu na dar 2 iztiska diela Kanavelićeva: Sv. Ivan Trogirski i kralj Koloman; jedan iztisak za našo družtvo, a drugi za Slavene živuće u napuljskoj kraljevini. To je s velikom zahvalnošću primljeno. Jedan iztisak uvèrstit će se u nar. knjižnicu, a drugi posredstvom c. k. poslaničtva u Beču poslat na doznačeno miesto.

G. Pav. Kcömley, c. k. pristav, desivši se još u Štrigovu, ubaviešćuje nas, da je na hèrdu štrigovačkom pregledao razvaline niekadašnjega kastela grofovah celjskih, od koga se još nješto malo ostanakah vidi, budući je veći strana za popravak ceste rozbita; osim toga šalje nam prepis povelje po kojoj bi blago uspomene car. ci Mariji Terezij štrigovačkim cehovom podieljeno. Zahvalno primljeno i uzčuvat će se za porabu. Što se tiče ostanakah kastela grofovah celjskih, pisat će se putem konservatora, da se barem oto niekoliko ostanakah uspomene radi poštedi i sačuva. Napokon, budući je vriedni g. dopisnik u Primorje prenešen, molimo ga, da se i ondie oko sabiranja naših spomenikah, osobito pako glagoljskih prirodjenim si starinskim izpitivanjem postara i u svoje vrieme izviešće nam podnieti izvoli.

Upravljajući odbor za utemeljenje hèrv. slav. narodnoga kazališta u Zagrebu pismeno nam poručuje, da u pogledu zajedničkoga blagajnika porad nepovoljnih okolnostih uemože pristati na naše dopise od 7. i 27. siečnja t. g. br. 1 i 12. To je do znanja uzeto.

Budući s jedne strane blagajnik družtveni g. Jos. Partaš radi nagomilanih poslovah htiede se službe blagajničke odreći; s druge pako strane u pogledu zajedničkoga blagajnika, kako zapisnik sjedinjenih družtvah, naime: Matice ilirske, gospodarskog i našeg od 11. travnja t. g. sviedoči, niešto istinabog učinjeno bijaše, nu na što naš odbor s poznatih okolnostih pristati nemogaše, bude g. Partaš s novice umoljen, da još za koje vrieme blagajničtvo preuzme, te su mu nieki naputci za olakšenje njegove službe naznačeni, poimence pako, da u odpravničtvu gospodarskoga lista u narodnom domu mogu sva p. n. gg. članovi u Zagreb došavši svoje prineske izplatit. Na to pristade g. Partaš, te će još za koje vrieme službu blagajničke providieti.

G. Slavoljub Assenger iz Karlovca poklonio nam dielo u 6 svezakah in folio s naslovom: „Historische Weltkarte von Foresti, Augsburg 1721" i stari niemački zakonik bez naslovna lista in folio, te k tomu 24 komada različitih srebèrnih i bakrenih novacah; ujedno ponudja za prodaju više komadah srebèrnih novacah, kojih naslove imamo popisane. S osobitom zahvalnošću primljeno; knjige knjižnici a novci nar. muzeju predani.

Častni otac Kunić poklonio nam 1 srebèrni i 5 bakrenih turskih novacah. Na poklonu liepa hvala. Novci su u muzej predani.

G. Drag. Stražimir, župnik kod sv. Nikole na Zelini, posao je 10 for. sr., koje je nieko domorodno družtvo za podignuće spomenika na grobničkom polju s drage volje prinielo. S osobitom zahvalnošću primljeno i novci blagajnici izručeni, da se uracunaju u onu svotu novacah, koja je za grobnički spomenik odredjena.

G. Mih. Sabljar, c. k. major u miru, poslà kao utemeljiteljni član zaostalu svotu od 10 for. sr, isto tako g. Mato Vukmanić, župnik u Gandinc h, zaostavšu svotu od 20 for. sr. Novci su blagajni predani, a gg. članovi u imenopis utemeljiteljnih članovah uvèršćeni.

G. A. M. u Beču poslao je uslied svog obećanja (vidi br. 56. 8. travnja t. g.) 50 stot. a. v. u ime nagrade za dielce, koje bi se sastojalo iz nar. pripoviedakah. Zahvalno primljeno i novci u blagajnicu stavljeni, te će se na opredieljenu svèrhu obratiti.

Načelnik družtva g. Ivan Kukuljević Sakcinski javlja odboru družtvenom, da je od bibliografije jugoslavenske dio I. „knjigopisje naroda hèrvatskoga" — providjen s kazalom polag pismenah i imena spisateljah i dodanim kratkim repertorom sasvim gotov i priredjen za tisak. Na radostno znanje uzeto.

Budući naše historično družtvo svekolike knjige, koje dobiva stranom za izmienu, stranom za uzdarje, izručuje nar. knjižnici, bez da ova ubilježuje, da je primila od nas; s toga bi valjalo, da se isto na svom miestu ubilježi. U tu svèrhu odluči odbor, da se nabavi pečat, kojim će se knjige od historičkoga družtva narodnoj knjižnici poklonjene pečatati, da se znade, s koje ruke poklon ido.

Nakon toga bijaše siednica zaključena.

U Zagrebu dne 10 kolovoza 1859.

Miestna viest.

Večeras u 7 satih dat će u ovdiešnjem kazalištu ovomiestno muzikalno družtvo pod sudielovanjem više gospode diletantah kao u oči

usrećujućega dana narodjenja Nj. c. k. apostolskoga veličanstva svečani koncert.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 16. kolovoza 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	80.10
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	75.15
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1-67	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom	po	900.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„	„	217.30
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„	„	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„	„	
dèržavnoga željezničkoga društva	„	„	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„	„	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„	„	
tisanske željeznice po 200 f k. a. itd.	„	„	
lomb.-mletačke želèznice itd. .	„	„	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„	„	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„	„	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„	„	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		101.
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		117.70
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.56
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 12180 (VI.—46) 3—2

Oglas.

Zbog primanja vojničkih pitomacah u c. k. vojnički zavod živinarski, za školsku godinu $18^{59}/_{60}$.

Za dojduću školsku godinu $18^{59}/_{60}$ primaju se na c. kr. vojničkom zavodu živinarskom pitomci i to za erarialno-slobodna i plaćevna miesta.

Učebni tiečaj traje tri godine.

Uvieti i potrebe za primanje sliedeće su:

1. Tražitelji moraju biti austrijanski podložnici.

2. Moraju da su dovèršili 17. godinu svoga života i nesmiju da su prekoračili 24.

3. Moraju biti zdrava i kriepka tiela i podpunoma fizično sposobni za izpunjavanje svih dužnostih dojdućega vojničko-živinarskoga zvanja.

4. Moraju izkazati da su dolnju gimnaziju ili nižju realku dobivši barem pèrvi razred u napredku svèršili.

5. Imaju izkazati da su prije toga neporočno živili i čudoredno ponašali se.

6. Valja da polože novce za ekvipiranje u iznosku od 100 fr., kada stupe u zavod.

Neimućni natiecatelji za vojničko-erarialna miesta sa sviedočanstvima o veoma dobrim razredima u napredku i čudorednosti, primaju se i bez položenja novacah za ekvipiranje.

7. Imaju se obvezati, da će po položenju strogih izpitah i stečenju diplome, osam godinah kao živinski liečnici služit u c. k. vojsci.

Uživanja i koristi pitomacah sastoje u sliedećem:

1. Dobivaju konak i podpuno obskèrbljenje tako kao u ostalim c. k. vojničkim akademijama.

2. Miesečni paušal od 8 fr. 50 kr. za odieću, knjige, stvari potrebne za pisanje, dèržanje u dobrom stanju rubja donešenoga od kuće itd., zatim dvie forinte za druge potrebe.

3. Uživaju nadalje podpuno podučavanje u živinoslovju bezplatno i

4. oslobodjeni su od položenja taksah za stroge izpite i diplomu, koje su za civilne učenike propisane.

5. Pitomci odobrit će se po svèršenju učebnoga tiečaja i shodnom položenju strogih izpitah kao živinski liečnici i izdat će im se o tom diplome, kojima dobivaju sva prava, koja uobće idu svih živinskih liečnikah, koji su to postali na c. k. živinarskim zavodima.

6. Po stečenju diplome namiestit će se vojnički pitomci kao podživinari s godišnjom platom od 336 fr. u c. kr. vojsci i imaju pravo da budu promaknuti u više šarže podživinarske od 2. i 1. a zatim nadživinarske 2. i 1. razreda, s kojima su skopčane plate od 432, 528, 747 i 948 fr. a. vr. zajedno s odgovarajućim ostalim berivima.

7. Vojničkim živinarima, izobraženim na c. kr. vojničkim zavodima živinarskim dati će se ako bi po dovèršenom vremenu svoje vojničke službe tražili kakovu civilnu dèržavnu službu, bezuvietna prednost pred svim civilnim živinarima.

Pitomci, koji dobiju kakvo erarialno slobodno miesto, obskèrbljavat će se bezplatno; plaćajući pitomci pako moraju zato davati naknadu. Sada je iznosak za plaćevna miesta ustanovljen na 262 fr. 50 kr. a. vr. svake godine a u buduće uredjivat će se od vremena do vremena polag okolnostih dražine.

Ovaj iznosak ima se u polugodišnjim obrocima unapred t. j. s početkom svakoga školskoga polugodišta položit kod komandanta od zavoda.

Plaćajući pitomci, koji su u 1. školskoj godini dobili veoma dobre razrede u napredku i koji se neporočno ponašaju, mogu na predlog direkcije od vèrhovnoga zapoviedničtva vojske dobit erarialno-slobodno miesto za dalje vrieme podučavanja.

Molbenice za podieljenje vojničko-erarialnih ili plaćevnih miestah imaju se od roditeljah ili tutorah natiecateljevih od sada do 20. kolovoza t. g. službenim putem ili neposredno, polag toga, da li pripadaju vojničkom ili civilnom stanju, podnieti kod c. k. vèrhovnoga zapoviedničtva vojske.

U molbenici biljegovanoj po propisu, mora izraženo biti, da li natiecatelj želi biti primljen kao vojničko-erarialski ili kao plaćajući pitomac i moraju joj priloženi biti sliedeći dokumenti:

1. Kèrstno pismo.

2. Sviedočanstvo o ciepljenju bogiajah (kozicah).

3. Od graduiranog kakovog bojnog liekara izdano sviedočanstvo o fizičnoj kvalifikaciji aspiranta.

4. Sviedočanstvo o čudorednosti.

5. Svakolika školska sviedočanstva, iz kojih se mora takodjer viditi, da su natiecatelji podpunoma viešti niemačkom jeziku.

Oni natiecatelji, koji su svoje nauke prekinuli, moraju se zakonito izkazati, čim su se zabavljali, svekoliko ono vrieme, odkad su prekinuli bili svoje nauke.

6. Naročito očitovanje, da će, kada budu primljeni, novce za ekvipiranje u iznosku od 100 fr., a kod natiecateljah za plaćevna miesta iznosak, koi će se polag okolnostih vremena u svako doba naposo opredieljivat za stan, obskèrbljavanje, odieću i ine potrebe, u polugodišnjim obrocima unapried položit.

7. Revers o tom, da se obvezuje aspirant služit osam godinah kod c. k. vojske, koi ima izdan biti po aspirantu, potvèrdjen pako po njegovom otcu ili tutoru i podpisan po dvojici sviedokah.

Molbenice, koje prispiju poslie naročenoga roka, koje nisu valjano obložene, ili iz kojih se neda vidit, da li molitelj moli za vojničko-erarialno ili plaćevno miesto, nemogu se uzeti u obzir.

Kod podieljivanja miestah, imajućih se popunit, uzimat će se ponajprije u obzir natiecatelji za plaćevna miesta, koji su nadjeni bili za podpunoma sposobne a zatim stopram oni, koji se natiecaju za erarna miesta.

Primljenim pitomcima, dat će se po c. k. vèrhovnom zapoviedničtvu vojske putem zemaljske generalkomande na znanje da su primljeni, a isti su dužni posliednjega rujna t. g. doći u zavod, iztražit će se ovdje još jedanput u obziru svoje fizične sposobnosti po jednom za to opredieljenom štabskom liečniku, a ako i pri tom nadjeni budu, da su sposobni, nadalje ako 100 fr. za ekvipiranje a plaćevni pitomci polugodišnji obrok za obskèrbljenje polože, primit će se u zavod. Civilni učenici za živinarski učebni tečaj primat će se polag pravilah, koja valjaju u tom obziru za civilna učilišta, imaju na zavodu sve predmete propisane polag obćenitoga nastavnoga plana slušati i uživaju nastavu sasvim na onaj način i u onom obsegu, kako se na ostalim živinarskim učilištima c. k. monarkije podieljuje.

Izpiti civilnih učenikah, kao i davanje sviedočanstvah i diplomah obavljat će se od strane zavoda polag obstojećeg obćega propisa.

Civilni učenici podčinjeni su školskom ravnatelju vojničkoga zavoda živinarskoga, koi ima sve podneske, tičuće se istih, neposredno putem zavoda poslati c. k. ministarstvu nastave i od ove oblasti primati i sve naredbe, odnoseće se na civilne učenike.

O broju civilnih učenikah, koji se u svakoj godini nalaze, pošiljat će se c. k. vèrhovnom zapoviedničtvu vojske svotni izkaz.

Br. 11242-1402 a. 1859. (VI.—45) 3—3

Obznana

predsiedničtva c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva,

kojim se podjeljivanje nagradah za gojenje konjah do obćeg znanja stavlja.

Da bi se ljudi pojedini, koji se u malom bave uzgojivanjem konjah, pobudjivali da brižljivo nastoje oko konjah svojih, da ih brižljivo timare i štede, a na vlastito u nakani, da bude svagda dobrih kobilah, kao podpuno prikladnoga sredstva, kojim se promiče i pobolјšava konjarstvo u zemlji, dostojalo je Njegovo c. k. apoštolsko Veličanstvo previšnjom odlukom od 27. siečnja 1857 na tri godine danah iz dohodakah dèržavnih kao nagrade za gojenje konjah dosvoljiti za kraljevine Hrvatsku i Slavoniju svake godine 110 komadah c. kr. austrianskih cekinah u zlatu.

Po glasu ustanovah naredbe visokoga c. k. popečiteljstva unutarnjih poslovah i c. k. vèrhovnoga zapoviedničtva vojske od 27. travnja 1857 (zem. vlad. lista razd. I, kom. XVIII., br. 85) imade se podjeljivanje, ovih nagradah izmjenice u Zagrebu i Varaždinu, zatim u Osieku i u Rumi obavljati, te će se za tekuću godinu obavljati u sriedu 24. kolovoza u Varaždinu, i u ponedieljak 29. kolovoza u Osieku.

A. Kobilam sa sisajućim ždrjebetom,

1 po 15, 3 „ 5 — c. k. cekinah u zlatu.

B. Trogodišnjim ždrjebicam,

1 po 10, 3 „ 5 — c. k. cekinah u zlatu.

Za podieljenje nagradah konjarstvenih iz državne blagajne mogu natjecati:

a) Kobile od 4. do 7. godine dobe svoje sa čilim sisajućim ždrjebetom (pulićem), koje su dobro timarene, zdrave i kriepke, te su sposobne kao dobre kobile za plodjenje;

b) trogodišnje ždrjebice, od kojih se očekiva osobita sposobnost za plodjenje, i koje još nisu upotrebljene za vožnju (teglenje).

Vlasnici kobilah, koje će se natjecati za ovakove nagrade, imadu sviedočanstvom predstojnika obćinskoga dokazati, da je dovedena kobila, u jedno sa sisajućim ždrjebetom još prije, nego što je puliča oždriebila, ili njihova bila, ili da je dovedenu trogodišnju ždrjebicu oždriebila kobila, koja je u vrieme oždrjebljenja bila njihova, i da su trogodišnju tu ždrjebicu sami odgojili.

Kobila, koja je već jedanput dobila ovakovu nagradu, može do 7. godine dobe svoje i opet natjecati se za nagradu, ako koje na prvo nagradjenje sljedeće godine opet dovedena bude sa čilim sisajućim ždriebetom. Kobile, koje su jurve dvie ovakove nagrade dobile, bit će izključene od trećega natjecanja. Tako isto tro-

godišnja šdrjebica, ako je kao takova dobila nagradu, može još dvaputa biti nagradjena kao kobila.

U Zagrebu 28. sèrpnja 1859.

Sokcsevits m. p. fml.

Br. 211-Gb. (VI.—48) 3—1

Oglas natiečajah.

Kod c. k. mieševitih kotarskih uredah u Kranjskoj izpraznilo se jedno konačno i jedno privremeno miesto aktuara kotarskoga ureda od drugoga plaćevnoga razreda.

Natiecatelji za jedno od ovih službah imaju svoje valjane obložene molbenice propisanim službeni n putem do 30 rujna t. g. kod c. kr. zemaljske komisije za osobna odnošenja mieševitih kotarskih uredah u Kranjskoj podnieti i u njima ujedno navesti, da li su i u kojem stupnju u rodbinstvu ili tastbini s kojim od ovozemnih kotarskih činovnikah.

Od c. k. zemaljske komisije za osobna odnošenja mieševitih kotarskih uredah u Kranjskoj.

U Ljubljani dne 30. sèrpnja 1859.

Br. 13037-1236 (VI.—49) 1—1

Oglas liekoslovnoga tiečaja.

Na sveučilištu u Gradcu započet će se tečaj za liekoslovne nauke (pharmaceutiku) kao obično opet s 1. listopada t. g.

Tko želi ova predavanja pohadjati, ima se kod dekanata filosofičnoga fakulteta kod navedenoga sveučilišta blagovremeno prijaviti

Od c. k. štajerskoga miestodèržtva.

U Gradcu dne 4 kolovoza 1859.

Br. 1991 (Fin.—24) 3—1

Oglas dražbe.

U sliedstvu naredbe c. k. financijalnoga okružnog ravnateljstva u Rieci od 23. sèrpnja 1859 br. 8897 prodavat će se putem javne dražbe dne 6 rujna 1859 u 9 satih u jutro i u 3 sata poslie podne po službenoj komisiji uz priuzdèržanje potvèrde sliedeća dèrva iz šumah Fužine upravljateljstvenog okružja nasiečena po šumskom upravljanju, i to:

A. iz šumskog kotara Mèrzlavodica sadèržavajuća

iz šumskog razdiela Rogozno

	fiskalna ciena u austr. vr. fr.	kr.
406 komadah jelovih gredicah (scalaholz) u skupnoj mieri od 687½ cari . .	849	41½
iz šumskog razdiela Širokadraga		
136 komadah jelovih bordunalah u skupnoj mieri od 4475.72 kub. nogah	1,078	76½
438 kom. jelovih gredica (scalaholz) u skupnoj mieri od 952½ cari	766	76½
509½ hvatih cepanic i 179½ hvatih šibja 4½ dugih uglevarskih dèrvah	1,416	10
iz šumskog razdiela Sungeri		
38 kom. jelovih bordunalah od 1774.43 kubičnih nogah	495	77½
396 kom jelovih kusah od 7713.25 kubičnih nogah	1132	15½
iz šumskog razdiela Jelenje		
201 hvata 3' dugih bukovih cepanih dèrvah	733	38
B. iz šumskog kotara Vinodol		
iz šumskog kotara Smolnik		
508 hvatih ciepanih i 203 hvata šiba 4½ dugih uglevarskih dèrvah	2273	98
iz šumskog razdiela Viševica		
1990 hvatih ciepanih i 570 hvatih šibja 4½ dugih uglevarskih dèrvah	6,212	40
C. iz šumskog kotara Ravnagora		
iz šumskog razdiela Oštrivèrh		
152 kom jelovih kusah od 2803 ° kubičnih nogah	236	14
1135 kom. jelovih kusah od 26830.° kubičnih nogah	2,637	20
iz šumskog razdiela Sterfić		
1060 kom. jelovih kusah od 17466.5 kubičnih nogah	1,669	90
iz šumskog razdiela Širokivèrh		
673 kom. jelovih kusah od 12494.5 kubičnih nogah	1,118	17

Uz ponude ustmene primat će se i pismene.

Na ponude pismene moradu uvietima dražbenim shodno uredjene biti, i propisanu kaparu ili namiru vèrhu položenja ote kapare pri kakvoj c. k. dèržavnoj blagajni priloženu imati, i moradu se do uključivo 5. rujna 1859 kod c. k. šumskog ureda Fužine zapečaćene predati.

Bitni uvieti jesu sliedeći:

Koi kod dražbe prisutstvovati hoće, mora kao jamčenje, da će svoju ponudu obdèržavati, položiti u ruke dražbene komisije kaparu ili u gotovom novcu, ili u austrijanskih dèržavnih obveznicah (računajući polag poslednjega tečaja burze) koja sastoji u desetom dielu polag ustanovljenog izjavljenja ciene kapitalnog iznosa. Ota kapara će se odmah po zaključenoj dražbi svim ponuditeljem (Offerent) izuzamši najviše ponudjajućeg povratiti.

Najviše ponudjajući imadu odmah ili najdalje za 14 danah poslie kako bi se strankam službena potvèrda njihove ponude priobćila, kupovnu cienu uračunavši položenu kaparu kod c. k. ureda dèržavnih dobarah u Fužini u gotovom novcu položiti. Ostali uvieti, koji temelj dražbe sačinjavaju, mogu se po svakome prije dražbe u običnih sl žbenih urah kod c. kr. okružnog financijalnoga ravnateljstva c k. šumskog ureda uviditi, isto tako moći je viditi u prisutju dotičnog c. k. šumara dèrva za prodaju opredieljena.

C. k. šumskih dèržavnih dobarah ured.

Fužine dne 9. kolovoza 1859.

Br. 3113 (PZ —35) 3—1

Oglas.

Ustanovljenje poštanske jezdovine za II. sunčano polugodište 1859.

Uslied visokoga razpisa c. kr. ministarstva za tèrgovinu obèrtе i javne gradjevine od 1. kolovoza 1859. br. 14976-2551 ustanovljena je poštanska jezdovina za jednoga konja i jednostručnu poštu u sliedećim krunovinama i kotarime, u sporazumljenju s visokim c. k. ministarstvom financijah, kako sliedi:

	fr.	kr.
U Dolnjoj Austriji sa	1	28
„ Gornjoj „ „	1	16
„ Solnogradu sa	1	30
„ Štajerskoj sa	1	3)
„ Koruškoj sa	1	28
„ Češkoj sa	1	36
„ Moravskoj i Slezkoj sa . .	1	26
„ Tirolskoj i Vorarlbergu sa . .	1	48
„ Primorju	1	50
„ Kranjskoj sa	1	24
„ Peštanskom kotaru sa . . .	1	22
„ Požunskom „ „ . . .	1	18
„ Šopronskom „ „ . . .	1	20
„ Košičkom „ „ . . .	1	30
„ Varadskom kotaru „ . . .	1	20
„ gornjem kotaru i senjskom vojničko-općinskom kotaru sa	1	40
„ ličkom i otočkom regimentskom kotaru sa	1	28
„ ogulinskom kotaru sa . . .	1	28
„ ostalim hèrvatsko-slavonskim poštanskim kotarima sa . .	1	14
„ sèrbskom vojvodstvu i tamiškom Banatu sa	1	16
„ Erdeljskoj sa	1	8
„ krakovskom kotaru sa . . .	1	2
„ lavovskom „ „ . . .	—	98
„ černovičkom „ „ . . .	—	96

Pristojba za jedna pokrita štacionska kola ustanovljuje se na polovicu a za jedna nepokrita kola na četvertu dio jezdovine pripadajuće za jednoga konja i jednostavne pošte.

Napojnica postiljonova i kolomaznina ostaju nepromienjene.

Što se time stavlja do obćega znanja.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 10. kolovoza 1859.

Klempay s. r.

Nr. 10735. (Fin.—25) 3—2

Lizitations-Widerrufung.

Von der k. k. Finanz-Landes-Direktion wird bekannt gegeben, dass es von der durch die Landes-Zeitungen verlautbarten in der hierämtlichen Kundmachung vom 29. Juli l. J. 9714 enthaltenen Verpachtung der beiden Mauthstationen zu Dubrava und Petrjanec und der diessfalls auf den 22. laufenden Mts. bestimmten Lizitation abzukommen habe. Im Uebrigen bleibt die gedachte Kundmachung ungeändert.

Agram den 12. August 1859.

Br. 1656-1859-pol. (Izv.—116) 3—2

Concurs-Kundmachung

Für die in der Gemeinde Budinšćina in Erledigung gekommene-Hebammen Stelle, mit welcher eine jährliche Besoldung aus der betreffenden Gemeinde-Kassa von 100 fl ö W. und einem Quartiergelde von 40 fl. ö W. verbunden ist, wird hiemit der Konkurs auf 4 (vier) Wochen von der dritten Einschaltung gerechnet ausgeschrieben, mit dem, dass die Bewerberinen ihre vorschriftmässig gestempelten Gesuche

a) Mit Vorweisung des Alters;
b) Moralischen Lebenswandel;
c) Kenntniss der Landes- und deutschen Sprache;
d) Diplome über die zurückgelegte Prüfung instruirt, diesem k k. Bez. Amte vorzulegen haben.

Lobor am 6. August 1859.

Der k. k. Bez.-Vorsteher.

Krajačić.

Nr 821-civ. (Izv.—112) 3—2

Edikt.

Von dem k. k. Bezirks-Amte a's Gerichte in G. Gorica wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Herrn Adalbert Kotsch Gutsbesitzer in Novaki wegen schuldigen 189 fl. ö. W. c s. c. die executive Feilbietung des der Stasa w. Bertić als Vormünderin der min. Kinder gehörigen, auf 546 fl ö. W. gerichtlich geschätzten bewilliget, und hiezu der erste Termin auf den 28. September und der zweite auf den 29. Oktober 1859 jedesmal Vormittags 10 Uhr im Hause der Executin Haus-Nro. 29 in Suša angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf der Ansässigkeit pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obige Ansässigkeit erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe der Ansässigkeit so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

K. k. Bezirksamt als Gericht

Gross-Gorica am 22. Juni 1859.

Der k. k. selbstständige Richter.

v. Zlatarović.

Nr. 3677. (DS.—54) 3—3

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram als Konkurs-Instanz wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Massa-Verw. Hrn. Advokaten Frigan die executive Feilbietung des der Concurs-Massa des Stefan v. Jozipović gehörigen, auf 12,307 fl 46 kr. CM. oder 12,923 fl. 15½ kr. ö. W. gerichtlich geschätzten, im Bezirke Gross-Gorica gelegenen, und im Haupt-G.-B.-Protokolle Nr. 17 Gemeinde Silakovina, und im Nebenprotokolle Nr. 25 Gemeinde Bužin eingetragenen Cridalgutes Kurilovec bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 11. Oktober 1859, und der zweite auf den 15. November 1859 jedesmal Vormittags 10 Uhr an Ort und Stelle desselben Gutes Kurilovec angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dem Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können

Endlich werden alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekarrecht auf obiges Gut Kurilovec erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe desselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

K. k. Landes-Gericht.

Agram am 6 Juli 1859.

Klobučarić. Jović.

Br. 4278-1859. (DS. 57) 3—3

Oglas.

Okružnica komisije za gradjenje i gašenje vatre od 30 ožujka 1857, br 207 kojom se zabranjuje zbog pogibelji, koja bi se nanieti mogla prolaznicima, razapinjati šalukatre iz prozorah onih razizemnih stanovah, kojima dolnji dio nema barem 7 stopah visine nad horizontom ulicah i pločnikah, što se uz njih proteżu, napominje se s tim dodatkom, da će se takovi prokèršaji bez oproštenja kaznit sa 2 do 10 fr. globe.

Od magistrata c k. zemaljskoga glavnoga grada.

U Zagrebu dne 1. kolovoza 1859.

Upravitelj ureda:

Lichtenegger.

Br. 421 (Dp—91) 3—3

Natiečaj.

Kod pučke učione u Klokovčecu u župi našičkoj, županiji osiečkoj, ima se popuniti miesto učitelja, s kojim je osim bezplatnoga stana skopčana godišnja plaća 105 stot. zatim uživanje vèrta, 10 hvatih dèrvah, za porabu učiteljevu a 6 za školsku opredieljenih, 41 robotnik i 50 mierovah pšenice

Tko želi ovu službu zadobiti, neka podnese svoju molbenicu s potrebitimi dokaznicami o starosti, ponašanju, sposobnosti i dosadanjem službovanju upravivši ju na dotičnu obćinu, do posliednjega 30. kolovoza t. g. Matiji Filiću začastnom kanoniku, podarcidjakonu i župniku u Feričancu

U Zagrebu dne 29. sèrpnja 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Br. 2636-pol. (Izv.—115) 3—3

Natiečaj.

Za izpražnjeno u tèrgu Samoboru miesto pekara razpisuje se time opetovane natiečaj do 30. kolovoza 1859.

Natiecatelji imadu dokazati bezprikorno moralno ponašanje, za obèrt potrebne sposobnosti i imetak propisani obèrtničkim zakonom od 20 travnja 1851 te tako podkrepljene molbenice, kod podpisatog c. k. kotarskoga ureda do predstojećega roka predati.

U Samoboru dne 7. kolovoza 1859.

C. k kot. predstojnik

Martinković.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 18. KOLOVOZA 1859. Broj 187.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Uredovni dio.

Danas izišao je i razpošilja se XII. komad I. razdiela hèrvatsko-slavonskoga zemaljskoga vladnoga lista u hèrvatsko-niemačkom i sèrbsko-niemačkom izdanju te sadèržaje:

Br. 82. Carski patent od 24. travnja 1859, kriepostan za svukoliku cesarevinu, izim kraljevine lombardesko-mletačke, Dalmacije i Krajine vojničke, kojim se izdaje nov zakon obćinski.

Zajedno s istim komadom izišao je: Sadèržajni nadsastnik tečajem mieseca sèrpnja 1859 izdatih komadah zem. vladnoga lista za kraljevine Hèrvatsku i Slavoniju.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb 18. kolovoza. Tutnjava topovah naviesti nam današnju veliku svetkovinu, koja svake godine sèrca milijunah viernih podložnikah pobudjuje na osobitu radost i pobožnost, jer je uspomena onoga dana, kad je na sreću prostrane naše carevine pèrvi put ugledao dnevnu svietlost naš premilostivi, junački car i gospodar, koi očinskom brižljivostju, sliedeći sjajni primier svojih slavom oviènčanih blagoutrobnih predjah, nastoji, svedj povećati duševno i materialno stanje mnogobrojnih narodah, povierenih mu po višnjemu. U 9 satih bila je svečana služba božja u pèrvostolnoj cèrkvi. Sve gradjanske i vojničke oblasti predvodjene Nj. preuzvišenostju g. podmaršalom i bivšem namiestniku banovom, Josipom Šokčevićom, koi se jošte u našoj sredini bavi, prisutstvovaše svetom činom u najvećoj gali a izišavša posadna vojska pred božjim hramom davaše obične pozdrave iz pušakah. Poslie dovèršenoga obreda bila je izpievana carevka a zatim sve oblasti in corpore prinesoše u svoj smiernosti obična čestitanja. Sinoć kao u oči svetkovine bilo je, prigodom po ovdiešnjem muzikalnom družtvu danoga koncèrta gledalište prekrasno uriešeno i sjajno razsvietljeno. Kazalište bilo je mnogobrojno posieljeno a gledaoci dodjoše svečano obučeni. Kada stupi Nj. preuzvišenost gospodin podmaršal Šokčević u dvorsku ložu bi pozdravljen kao zastupnik preljubljenoga našega cara i gospodara svakom trubaljah, na što se podigne zastor i posred umno odgovarajućim emblemama uriešenoga pozorišta ugledasmo milu sliku našega junačkoga gospodara, okruženu pitomcima obiega spola našega muzikalnoga družtva i mnogobrojnim diletantima, svečano obučenim, koji uz popratu orkestra zapievaše uzhićujuće glasove carevke. Zatim izusti g. Terebelski po njem sastavljeni, sèrdačnoj svečanosti shodan prolog, koi je obćenitim pleskom primljen bio. Svi sliedeći komadi, izvedeni tako po pitomcima, kao i gospodi diletantah, dobro su rukom podjoše, osobito onaj, koi je liepom viestinom po gospodinu učitelju muzikalnoga družtva Schwarzu izveden bio i tako može se reći, da je predvečerje tolike narodne svetkovine dostojno sprovedeno bilo. Poslie koncerta kao i jutros obilazila je vojnička banda novodošavše naše posade ulice grada, vieštò svirajući shodne komade i praćena po množini svieta.

U Novom Sadu 10. kolovoza. (S. D.) Preuzv. g. episkop karlovački Petar (bivši mitropolit u Sèrbiji) otišao je jučer u Beč na poklonjenje Nj. c. kr. velič. caru, a odatle će u svoju diecezu. Juče je došao u Karlovce preuzv. g. episkop budimski Arsenije, da pregleda račune narodnoga fonda. — U našoj varoši govori se, da će sutra, u četvèrtak, doći svietli knez Mihail sa svietlom kneginjom Julioin u manastir Krušedol na slavu. Poznato je, da je u tom manastiru sahranjena svietla kneginja Ljubica Obrenovića.

Sèrbija.

„P. Ll.“ piše, da je francuzko nieko družtvo, kome je punomoćnik Magnan, naumilo zakupiti rudokopje u Majdanpeku i da su preliminarije za ugovor već gotove, te samo na knežesko potvèrdjenje čekaju. Glavna pogodba ova je: Arenda na 30 godinah za kopanje gvoždja i bakra; družtvena administracija stoji pod zemaljskim zakonom i budućim zakonom za rudokopje kao i pod svim redarstvenim i zdravstvenim zakonima; družtvo dobiva na upotrebljenje sve sgrade; šuma (od 10—12 četverokutnih miljah) upotrebljavat će se u 60 godišnjih šestarah; svi putevi, koje družtvo uzpravi, da će se narodu na upotrebljenje; družtvo upotrebljava željeznice dok traje ugovor; družtvo će saobćiti vladi svoj plan za radnju, ali vlada ga neće ništa mienjati. Družtvo jamči vladi za 10 post. čista dobitka. Za uvoz makinah i izvoz rudokopnih proizvodah neplaća se carina; vlada kupuje od družtva nuždne metale; u Majdanpeku sloboda vieroizpoviedanja, družtvo ima davati miesto za cèrkve i škole; u Majdanpeku će biti komisarstvo vladino za policiju i nadzor manipulacije. Ugovor se odkazuje prije 3 godine i poslie 6 miesecih danah predaje družtvo sav inventar.

Uz Majdanpek naumilo je isto družtvo primiti se i uredjenja Morave, po kojoj će s parobrodima ploviti; gradit će željeznice i to od Dubravice na Dunavu prieko Majdanpeka u Kladovo; plovit će s parobrodima na Dunavu i Savi od Galca do Drine pod imenom „sèrbsko-francuzkog parobrodarskog družtva“, stanice se u Sèrbiji već opredieljivaju. Do koi dan doći će indjeniri i počet će mieriti. Na Savi uz beogradsku „Venecju“ gradit će se još ove godine pristanište.

Cèrnagora

S cèrnogorske granice, 29. sèrpnja. (S. D.) Možebit, da bi već vrieme bilo štogod vam odovud javiti; ali se upravo nema šta. Liepa tvora nema, a o ružnima ne marim govoriti. Vama će biti poznato, da je 1857. god. mnogo Cèrnogoracah izbieglo u Austriju, od koje su ovi dobili štedru pomoć, da se mogu izdèržavati. Od ovih su nieki poslati u Zadar, a nieki su ostali u Kotoru. Oni u Zadru često pate od bolesti, koja se niešto po promieni zraka, a niešto po tugi za postojbinom radja. Pravitelјstvo austrijansko opet postupa s njima čoviečno i gleda da im se koliko toliko nevolja olakša. Jedan se Kustudija pobolio u Zadru i zaželi poći u Kotor k svojoj familiji. Ovo mu se dopusti i on podje, ali naskoro i umre, jer je boliest već bila otela mah u veliko. Opet se razboli drugi Kustudija i ovome se dopusti poći u Kotor k svojoj familiji; on je niešto samo oporavio svoje zdravje, ali s njim jednako nateže. Razboli se i Sava Garov i ovome se dopusti; ali po oba posliednja podigne se žalba od kneza cèrnogorskoga, da ih on neće tèrpiti u Boki. U najnovije vrieme počelo se raditi i o glavi Mašana Savova Petrovića. Ovo je onaj junak, koi je na Žabljaku 1853. god. stekao gèrdnu ranu, od koje neprestano još i danas pati. Čuditi se čoviek mora, zašto se proti ovom čoviеku upotrebljavaju tako stidne namiere, koi se jedva bavi sa svojom nemoći i slabosti. Skoro ćete čuti, kako se išlo proti njegovom životu i čijim nagovorom. Kad bude tome vrieme, neću propustiti da vas uziviestim. Mašan ima jedanaestero čeljadi svoje u Boki; ima i zemlje svoje, pak zašto taj čoviek nebi mogao živieti mirno na svojoj zemlji i medju svojom familijom, koja se sastoji iz samih ženskih, a nemogu znati nikakav domaći način? — Sad u Boku dolaze opet redovno parobrodi i poslovi se rade kao obično. Ova je godina prilično poniela; ali će i ove godine slabo biti vina. Masline se dosad dèrže dobro, no neznamo kako će biti na svèršetku.

Moldavia i Vlaška.

Bukurešt 4. kolovoza. „Buk. Deutsche Ztg.“ javlja o vatri, koja je nastala u okolu od Forešta i o kojoj je obćeniti glas tvèrditi hoteo, da se je pri tom radilo o atentatu proti knezu Aleksandru Kuzi. Vatra je nastala dne 30. sèrpnja i razorila je više daščarah, čadorah i niešto municije. Dočim su do kasne noći bili zabavljeni gašenjem, izbavljanjem municije itd., podigla se je strašna bura, koja je od minute do minute rasla, uspirila iznova već malone ugašenu vatru i prietila da učini svako svladanje strašnoga življa nemogućim. Sve daščare, veća strana čadorah i velik dio municije postau je plienom plamenah. O nastanku toga požara nemože „Bukurester Ztg“ dati jošte nikakove obaviesti, no ipak javlja, da su već u trag ušli mnogim zloglasnim osobama, rodjenim Bukureštjanima, koje su tom prigodom „nieki udar imale izvesti ili k tomu dati povoda.“ Osobito napominje prisutstvo duha, koje je Aleksander Kuza pokazao u pogibeljnom času. Odmah je spoznao pogibelj, koja bi bila nastala, da je momčad, po okolu razsipana, propuštena bila stranom razuzdanom življu, stranom „vazda bdijućem neprijatelju.“ On je odmah dao najopredieljenije zapoviesti. Momčad svih piešačkih oddielah bila je na ročište sakupljena znakovima na uzbunu, i izvedena jurišnim korakom iz gorućega okola, dočim je konjaničtvo točno izvedenim maršem i sa svoje strane došla na shodno zemljište.

Talijanska.

Turin 7. kolovoza. Sutra će se ministri, koji su kralja u Milan pratili, opet vratiti, samo minister unutarnjih poslovah, Ratazzi, ostat će uz osobu kraljevu i pratit će ga na njegovom putovanju po drugim lombardeskim gradovima. Čini se, da će kralj ovom prigodom pohoditi samo one gradove, koji stoje uz kakovu željeznicu, najme Komo, Bergamo i Brešiju. On će u Lombardiji baviti se 14 danah. Udarilo je u oči, da ovaj put, koi predstavlja svečano posiednutje zemlje, nije predusezt bio stopram poslie podpisanja mira u Curiku. Mnogi nalaze uzrok u tom, da je kralj gledao naći shodnu prigodu, da nebude 15. t. m. u Turinu, budući da je ovdiešnja obćina varoška zaključila, svečano provesti ovaj dan. U tu svèrhu čine se velike priprave, jer žele barem izvanjskim demonštracijama pokazat, da nisu osnovane tužbe o „nezahvalnosti Italije.“

— Papa je posvetio pokojnu napuljsku kraljicu, Mariju Kristinu, mater sadašnjega napuljskoga kralja.

— Knez od Monaka (u po sardinske zemlje) nada se, da će sada evropske sile pripoznati njegovu nezavisnost i on da će doći pod pokroviteljstvo francuzko.

Niemačka.

Gotha 9 kolovoza. Sinoć nalazio se ovde vladajući grof Erbach s našim vojvodom u turinžkoj šumi na lovu. Slučajem izprutila se je puška grofova, na kojoj je isti dèržao ruku, i prestrielila je posliednju. Sluga grofov stajao je

mlešta višje i to neposrednom nad... Zato je žerno sgodilo i njega i to tako, da mu je jednu ruku razniclo. Tielesni liekar vojvodin bio je odmah pozvan u Reinshardsbrunn i kao što se čuje, znatnija je, vele, rana slugina nego li grofova, tako da se boje, da će se pèrvom morati skinuti ruka.

Frankfurt. Momčad raznih niemačkih četah ovdiešnje savezne posade potukla se je opetovano medju sobom. Do 8. t. m. iznosio je broj jako ranjenih do 29. momakah (12 Prusah, 9 Austrijanacah, 8 Bavaracah i frankfurtskih soldatah); broj manje ranjenih jošte je mnogo veći; poginula su 2 soldata, jedan pruski i jedan frankfurtski. Od strane vèrhovnoga vojničkoga zapoviedničtva povedene su stroge istrage zbog ovih izgredah i načinjene oštre naredbe, da se predusretu. Velike patrole, slični prizori vodjeno oficirima, obilaze grad.

Francuzka.

Pariz 10. kolovoza. Turkosi počinjaju mnogo izgredah. Dvojica istih zlostavili su u družtvu jednoga Zuava u jednoj zloglasnoj kući nieku mladu dievojku, koja je jednom od Turkosah ukrala dvadeset franakah, kuća gazdu i jednoga varoškoga seržana. Posliednji je jako ranjen. Jedan Turkos i Zuav uapšeni su. Drugom Turkosu pošlo je za rukom uteći. U kavanama i kèrčmama neplaćaju; a ni za kola neplaćaju, koja uzimaju. Oni odilaze s riečma: „Car će već platiti.“ — S austrijanskim zarobljenicima, koji se preko Pariza u Strasburg odpravljaju, postupa pučanstvo u francuzkom glavnom gradu što uljudnije i prijaznije. Posvuda se vidjavaju isti kako u svojim sivim radničkim haljinama, koje su dobili, siede pri vratama od kèrčmah i kavanah, gdie ih Parižani nadarujn. Najveće je veselje u večer u strasburžkom željezničkom kolodvoru. Ovdie su osobito niemački radnici iz susiednih predgradjah, koji predstavljaju kuće gazde i skèrbe se za to, da njihovi vraćajući se zemljaci neotidju žedni. Vino, meso, hlieb, u kratko, sve moguće okrepe tarajn im se u putničke torbe. I francuzki radnici, a osobito ženske iz naroda prinose takodjer k tomu. Što se tiče dočeka i postupanja, koje je zarobljenim Austrijancima u Francuzkoj u dio palo, imali su iz početka uzroka biti nezadovoljni. Miesto da bi ih bili odmah poslali u unutrašnjost Francuzke, morali su tri nedielje dánah provesti na pustim kamenitim otocima blizu Marsilje, gdie su im manjkale i neobhodno potrebne stvari. Jela morala su im se donositi iz Marsilje. Kad su poslie u unutrašnjost zemlje odpušteni bili, ostavili su im na volju, da si izaberu jedan izmedju dvanaestero gradovah, medju kojima su se nalazili Blois, Orleans, Tours i Bourges. No ovdie su im prebivanje činili ugodnim, što su većma mogli. Francuski oficiri i otmene porodice bile su prema njima što prijaznije.

— **Strassburg** 7. kolovoza. Danas su počeli zarobljeni austrijanski vojnici, vraćajući se kući, prolazit krez ovaj grad. Broj svih zarobljenikah, koji će ovuda proći, iznosit će u svemu 10.500 momakah. Prije nego ostave ovdiešnju željeznicu, svakom od njih daje se na ruku uslied zapoviedi francuzkoga ratnoga ministra 10 franakah. Pučanstvo prima Austrijance što sèrdačnije. Medju ovim sužnjima nalazi se i niekoliko Lombardah, koji su ovdie ostali i ostati će drugim putem.

— Sada novine francuzke dižu glas za reforme i veće olakšice u Francuzkoj. „Courrier de Dimanche“ kaže ovo: „Francuzka dade svoju kèrv u svoj novac; ona se bezuvietno povieri, ona dade vladi sva sredstva, koja je ova dèržala za potrebna, da se opasno poduzeće u Italiji sretno svèrši. Ona neište ni osvajanja, ni gospodarenja; ona ište samo nješto više slobode u njenim ustanovama. . . Sloboda štampa ili bar nješto više slobode u štampi učinila bi nam se kao sretan početak uprave, koja bi se sa poviestnicom i prosvietom naše zemlje većma slagala nego sadašnja. Mislimo da govorimo u ime *sviuh* onih, koji produženje takvoga interstva nad *francuzkim* narodom smatraju kao nepriredno *stanje*, koje je kadro oslabiti najliepša svojstva duše francuzke; govorimo u ime sviuh onih, koji pozdraviše političko [illegible] u Francuzkoj, koje se izazva ratom u Italiji.“

Bèrzojavne i najnovie viesti.

London 11. kolovoza. „Times“ izražuje se odlučno proti francuzkoj politici i udioničtvovanju kod kongresa. Veliki knez Konstantin pohodio je kraljicu.

London 12. kolovoza. „Times“ i „Daily News“ pobijaju francuzku opoziciju proti utvèrdjenju Antverpena.

London 13. kolovoza. Odgodjen je parlamenat po komisarima. Kraljica dala je sučlanovima zahvalit se poimence za nastavit imajuće se radnje za obranu i medju ostalim kazati, da je Francuzka po učinjenom miru od Vilafranke učinila prijavu u obziru konferencije velikih silah za trajuće uredjenje talijanskih poslovah. Kraljica je naumna poslati jednoga punomoćnika, da prisutstvuje ovoj konferenciji, hoće li on i nadalje kod iste sudielovati, to će zavisit od daljih informacijah, koje nisu jošte prispiele. Kraljici bi drago bilo sudielovat pri naredbama, koje bi mogle učvèrstiti postojan mir.

Curik 11. kolovoza. Danas poslie podne bila je konferencijalna siednica, pri kojoj nisu sudielovali punomoćnici Sardinije, no isti su naprot imali sastanak s francuzkim punomoćnima. Iz svega se vidi, da će konferencija dulje vremena trajati.

Berna 12. kolovoza. Jučer je bio banket na čast sučlanovah konferencije, pri kojemu su napijali zdravice grof Colloredo, Dubs i Frei Herosée. U ponedieljak daq je Bourqueney obied u slavu Napoleonove svetkovine.

London 13. kolovoza. Indijski, pet milijunah iznoseći zajam bit će potpostotan. Kamate teku od 5. sèrpnja; isplatit će se isti najprije u godini 1870. Ponude imaju se podnieti 23. t. m., a uplate položit do studenoga. Plaćanje dividendah preuzela je banka.

Berlin 15. kolovoza u 9 satih u jutro. Nj. veličanstvo kazalo je poslie sna od više satih isto udioničtvo kao jučer. Nova navala kèrvi na moždjane nije se pokazala, opazilo se, da je niešta popustio ohromljujući tisak na moždjane, naproti nije se opazilo, da sile rastu.

Berlin 14. kolovoza u večer. Kralj je do jutra više putah bdio a san nije pokriepio, da se nepokažu novi znakovi bolesti. Prema jutru bio je san mirniji i trajao je više satih bez prekinutja. Poslie probudjenja pokazalo je Nj. veličanstvo još veće udioničtvo nego li jučer. Nije se opazilo, da su sile znatno popustile.

Pariz 15. kolovoza. Jučer su čete vraćajuće se iz vojne ušle u Pariz. Car je otišo u $8\frac{3}{4}$ sata na pijacu od Bastille, vojska je mimo njega počela prolaziti u $9\frac{1}{4}$ sata. Car je u $10\frac{3}{4}$ sata došao na čeln vojske na vandomsku pijacu. U 3 sata poslie podne bila je svetkovina dovèršena i car, carica i carski princ vratili su se u Tuilerije. Sve ulice bile su napunjene velikom množinom svieta, često orilo se živahno klicanje.

— Car je kod časti generalah poleg „Moniteura“ govorio sliedeću besiedu: „Veselje, koje osiećam nalazeći se u družtvu s većinom vodjah vojske, bilo bi podpuno, da nebi se miešalo unj požalovanje, da će se življi tako dobro ustrojene i strašne sile opet razići. Kao vladar i glavni zapoviednik vojske zahvaljujem Vam za Vaše pouzdanje. Veoma je laskalo meni, koi nisam nikada prije zapoviedao vojskom, da sam od strane istih, koji su imali veliko ratno iskustvo, našao toliku poslušnost. Ako je uspieh moja nastojanja ovienčao, to si za sreću sciénim, da mogu belji dio toga prenieti na vieše i podane generale, koji su mi komandu olakšavali, jerbo su, oduševljeni svetom vatrom, bez razlike davali primier zamećavanja smèrti. Jedan dio vojnikah vratit će se kućevnom ognjištu, Vi sami posvećivat ćete se zabavama mira. No ništanemanje nezaboravite što smo zajedno učinili. Siećajte se često na nadvladane zapreke i na opažene nesvèršenosti, jer je za vojnike ista uspomena znanost. Na uspomenu talijanske vojne hoću, da svim onima, koji su u istoj sadielovali, podielim kolajne i hoću da ju vi pèrvi nosite. Kad ju pogledate, sietite se koi put i mene. Neka svaki od vas, kad bude čitao slavna imena u nju urezana, reče: „Ako Francuzka toliko učini za jedan oprijateljeni narod, što bi ista učinila za svoju neodvisnost!“ Napijam zdravicu vojski.

Turin 13. kolovoza. Grof Arese došao je jučer ovamo. — Kralj je pohodio Bergamo i Brešiju. — Za manje prestupke izdana je amnestija.

Curik 15. kolovoza. Jučer su baron Bourqueney i sardinski poslanik pohodili grofa Colloreda i gospodina Dubsa; jučer nije bilo siednice a po svoj prilici neće je biti ni danas. Kod Tedeuma za cara Napoleona, bili su svi poslanici i odaslanici carličke vlade prisutni.

Firenca 13. kolovoza. Prevratni predlog, da se vladajuća kuća isključi od prestola, dobio je mnogobrojnu podporu; rasprava naređena je na utorak.

Odgovorni učrednik, Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 441 (Dp.—98) 3—1

Natiečaj.

Da se popuni učiteljska služba bu Prišlinu, županiji varaždinskoj, kotaru taborskom raspisuje se ovim natiečaj.

Dohodci sastoje osim bezplatnoga stana u 152 stot 25 novč. kao gotovoj godišnjoj plaći, u 31 stot. 50 novčićah kao dèrvarini, kojom će se imati dati i učiona grijati, napokon u uživanju vèrta od jedne rali. Povèrh toga ima se učitelj nadati, da će mu se do skora i više zemljišta dopitati.

Natiecatelji imaju svoje molbenice s potrebitimi dokaznicami o starosti, sposobnosti, ćudorednosti i dosadanjem službovanju, upravivši ih na istoimenu občinu, do 15 rujna o. g. podnieti podarcidjakonu i župniku u Prišlinu, Ivanu Petranoviću.

U Zagrebu dne 5. kolovoza 1859.

Br. 442.

Kod trivialne učione u Kamenici, kotaru bednjanskom, županiji varaždinskoj ima se popuniti izpražnjena služba učitelja i orguniste, kojoj prinadleži osim bezplatna stana i uživanja prilična vèrta godišnja plaća od 315 stot, nadalje u ime školskih potrebštinah pripadak od 42 stot. i napokon 12 hvatih dèrvah, koje će učitelj od gospoštine primati, no uz naknadu od 37 stot. 80 novč. sam sieći i voziti dati.

Natiecatelji imaju svoje molbenice vlastoručno pisane, potrebitimi dokaznicami o starosti, ćudorednosti, sposobnosti i dosadanjem boravljenju obložene i na dotičnu občinu upravljene do 15. rujna t. g. dostaviti dotičnomu kotarskomu nadziratelju Petru Rusanu podjašpristu i župniku u Višnici.

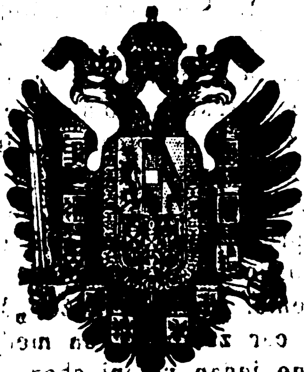
U Zagrebu dne 5. kolovoza 1859.

Od nadbiskupskoga ordinariata.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PETAK DANA 19. KOLOVOZA 1859. Broj 188.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedjelju i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f, 20kr. austr. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom posiljati, 6 f. 30 kr.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4. kr. sr

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 18. kolovoza. — Jučer kao na dan narodjenja Nj. c. kr. apostolskoga veličanstva dala je Nj. preuzvišenost podmaršal i novoimenovani gubernator u Banatu i Sèrbskom vojvodstvu veliki obied u dvorani ovdiešnjega narodnoga doma, na koi su bili pozvani svi vèrhovi kako gradjanskih, tako vojničkih oblastih i mnoge druge otmene osobe. Zdravice bile su na Nj. veličanstvo i prejasnu vladajuću kuću napijane, kojima se je odzivalo občim klicanjem prisutne gospode i tutnjavom topovah. Na galeriji od dvorane svirala je banda ovdiešnje posade.

Beč 10. kolovoza. Nj. vel. car blagoizvolio je sa hvalom primiti patriotičnu ponudu pravoslavnog bukovinskog episkopa g. Eugenija Hakmana i tamošnje konsistorije, da se od pravoslavnog bukovinskog cèrkvenog fonda upotrebi 1 mil. fr. u obligacijama za oslobodjenje od spahijskih teretah na ratne svèrhe. Ujedno je Nj. velič. car blagoizvolio izjaviti svoju najvišju hvalu preosvietl. g. episkopu Hakmanu i njegovoj konsistoriji za pokazanoj vjernosti i privèrženosti prema carskom tronu.

Pešta 8. kolovoza. Deák Ferenc nije otišao u Beč na vladin poziv, već u Marienbad, da se lieči. Tako se sada iz pouzdane strane javlja.

Temišvar 9. kolovoza. Danas se slavila desetogodišnja uspomena na obsadu temišvarsku božjom službom u pijaristskoj cèrkvi, kod koje su bili fml. gradski zapoviednik baron Volf i fml. baron Sigental, svi generali, oficiri, vojničke i gradjanske vlasti. Svetkovinu je uveličavala i ovdašnja posada.

Sèrbija.

„P. D." javlja iz Beograda, od 10. kolovoza, naimenovanje šabačkoga okružnoga načelnika Vladislava Vajevića za ministra unutarnjih poslovah i kneževa pobočnika, kapetana Tihomira Bajovića za pomoćnika u istom gospodarstvu. Prijašnji pomoćnik u ministarstvu unutarnjih poslovah, Jevrem Grujić, u vrieme svetoandrijske skupštine tajnik ovdiešnje medjutomne vlade, pozvan je knezu Milošu u Kragujevac, pa svoj prilici da preuzme listaica pravosudja i bogoštovja. I predstavnik i ministar izvanjskih poslovah, Cvetko Rajović, odputovao je u Kragujevac. — U obziru urote dànose, kao što dopisnik dodaje predistrage malo razjašnjenja na vidiela; učitelj mačevanja Merić ostaje još svejednako kod svoje izpoviedi, da su ga ostali zavjerenici hotieli nagovoriti, da ubije kneza, dočim ostali tvèrde, da nisu nikad imali takove namiere.

— Protokoli odbora svetoandrijske narodne skupštine. (Iz „Zvan. Novinah.")

Treći sastanak 15. sèrpnja. Pregledavši odbor sa svietom poslana akta skupštinska, zaključi pretresati ih po ovom redu: 1. Da se načini izvod od svih predlogah sv. andrijske skupštine, koji još nisu izvèršeni, i da se umoli praviteljstvo, da sve ove neizvèršene zaključke skupštine što prije uzme u izvèršenje, kako narod nebi imao uzroka u idućoj skupštini pozivati popečitelje na odgovor, što nisu izpunili narodne želje. 2. Da odbor pretrese i predloge zaostavše od prijašnjeg odbora skupštinskoga, koji nisu skupštini predlagani na riešenje, i da ih sa svojim primietbama podnese idućoj skupštini, u koliko se sa osnovima njihovim nebi suglasio. 3. Poslie ovih poslovah pretresat će odbor one narodne predloge, koji su sv. andrijskoj skupštini samo izjavljeni, a nisu se ni u odboru ni u skupštini u rad uzimali.

Dok se ovi izvodi nenačine, preduzme odbor pretresati je pitanja: o spasenju naroda našeg od zlih dugovah. Najprije se povede rieč o tome: zašto se narod naš zadužuje? Uzrok se ovome nadje, da je nužda, što nema dovoljno kapitalah. Ova oskudnost u kapitalima zasviedočava se kako u privatnom tako i u javnom životu Uzmimo za primier privatne oskudice seljanah, kojih je devet desetinah u zemlji, pak ih malo ima, koji žive, kao što treba, koji su kadri, školovati se i izobražavati se, koji imaju i sve potrebne poljske sgrade i radničko orudje, koji sabiraju plodove i dèrže stoku u većoj količini, ili koji tèrgujući primaju ili izdaju u jedan mah veće svote. Većina ih živi u kućicama od blata i pletera, hrane se postno i odievaju se tek da nisu nagi; nemaju dobrih stajah, dèrže stoku i sabiraju proizvode poglavito za svoje domaće potrebe; slabo prodaju i kupuju. Nije bolje ni u varošima; i tu je većina oskudnih gradjanah, i tu je rad i život tek „dan i komad." Oskudica u kapitalima vidi se i u javnom životu. Kakva je financijska snaga? Koliko i kakvih zavodah ima? Unutrašnji putevi hèrdjavi su, rieke unutrašnje nisu za brodenje, nema kanalah, nema naredjenjah za predupredjenje poplavah, za posredovanje lakšeg i bèrzog občenja, za presušivanje podvodnih i barovitih predielah Promotrimo li ma koju struku u našem javnom životu, svuda se opažuje oskudnost u kapitalima. Zato nemaju pravo, koji govore, da se naš narod iz lahkoumnosti zadužuje. U naših ljudih živo je čuvstvo samostalnosti i radije se bore sa krajnjom nuždom, nego da se zadužuju; oni s najvećom tajnom prave ugovore za dug, jer se stide i za poniženje smatraju, kad se zadužuju. Ima poniegdie primierah i za nerazložno zaduživanje, ali je to samo izuzetak.

Zatim predje odbor na pitanje: „Zašto su interesi kod nas skupi?" Ovo dolazi odtuda, što u Sèrbiji ima mnogo više ljudih, koji traže kapitale pod interes, nego onih, koji ih mogu posudjivati. Drugi je uzrok, što povieritelj nije siguran, da će mu se kapital podpuno vratiti, a to zato, što 1. pri zločestim izgledima za tèrgovinu, zanate i ostale radnje nema pouzdanosti za ulaganje kapitalah, te je lični kredit nesiguran; 2. što je gradjansko i krivično sudjenje sporo, te tako nisu povieriteljska prava sudbenim postupkom obezbiedjena, a gubećoj strani nameću se parnički troškovi.

Poslie toga preduzme se pitanje: „Šta upravo upropašćuje naše ljude pošto se zaduže?" Naši dužnici zapleću se u sve veće dugove, dokle se prezaduže, jer uzajmljene kapitale troše bezkoristno, ili ih neupotrebljavaju onako proizvodno, kao što je nužno, da mogu izvaditi glavnu i još nieki višak.

Poslie dodje pitanje: „Kako da se spasi narod od opasnoga zaduživanja?" Odgovor: ako se svlada oskudnost u kapitalima, ako se uklone uzroci, koji poskupljuju interese; ako se predupredi neplodno trošenje kapitalah i otvori mogućnost za pouzdano njihovo ulaganje u proizvodne radnje.

Pri pitanju: „Kako da se svlada oskudnost u kapitalima?" proglasi odbor za neosnovanu onu predrasudu, da je naš narod lien i razuzdan, da vrieme provodi ponajviše po kèrčmama i gostbama, da se razmeće u nošivu, pri tom da nesluša blage opomene svoje vlasti. Istina u nas se opažuje niešto slabe volje k radu. A ni ovo nije lienost. Uzrok su tome zločesti izgledi za dobru zaslugu. Tko uvidja teškoće naše u tèrgovačkom občenju; tko zna, kako su veliki troškovi, dok se proizvodi nedonesu na tèržišta; tko zna, kako je tegoban prenos tovara, taj će priznati, da je prirodno, što se u mnogim miestima na to ide, da se s najmanje muke dodje samo do domaćih potrebah, jer svaki višak bio bi zbog zločestoga prenosa štetan i bezkoristan. Osim toga u Sèrbiji nije još tako razvijena sklonost na ugodan život; uzrok je, što izobraženje nenapreduje, te je mišljenje ograničeno. Naposliedku u Sèrbiji nema skoro svih uslovjah za uspieh u radu. Zato odbor zaključi, da je lienost u Sèrbiji samo izuzetak, a slabija je volja na rad zato, što nema osnovnih pokretah za veću revnost. U tom stanju nagoniti narod bilo bi i neuspiešno i nečoviečno. „To bi bilo robstvo u našoj slobodnoj otačbini: težko vapijuće udručenje nad jednokèrvnom braćom, nad gradjanima, koji su rodjeni i žive samo za čoviečnost i slobodu." Naproti odbor nadje, da je u kapitalima oskudica zato, što za namnožavanje kapitalah u narodu ima toliko tegobah, da ih privatni nemogu svladati. Tako na primier nezgodni su unutrašnji putevi; nema dovoljno radne snage, orudja i makinah; nema vieštine u svim strukama rada; zemlje su razkomadane i nepravilno razpoložene; porez je nepravičan, sudovi su spori, zakoni nepodpuni; i nezgodni; naposliedku partajske spletke. Svemu tome krivo je praviteljstvo, jer te smetnje neuklanja. Zato valja praviteljstvo da pribavi narodu mogućnost za proizvodjenje novih kapitalah i njihovo namnožavanje. To može biti uklanjanjem, koje pojedini nemogu svladati. Bude li to, bit će i narod priležniji i napredniji.

Sada se dodje na pitanje: „Kako da se pomogne narodu proti skupoći u interesu?" Kad bi se zakratilo kapitalistima uzimati veći interes, nego po odredjenoj mieri, tèrgli bi ovi svoje kapitale iz občenjah, te bi ih ostalo manje za zajam nego što ih sad ima. Iz nužde bi onda dužnici i sami plaćali mimo zakona skupe interese. Dakle zakoni proti skupom interesu nebi se mogli izvèršiti, nebi imali uspieha, a povieritelji ili bi poskupili interese, ili bi obratili kapitale na drugu stranu. Jer svaki uzajmljuje radije i jeftinije tamo, gdie su mu prava zakonom bolje zaštićena. Zato je odbor proti svakoj zabrani i skupim interesima. Sredstva proti skupim interesima najbolja su u sadašnjim okolnostima: 1. zavedenje za razprostiranje lahkog i jeftinog kredita; 2. dobri zakoni za kredite.

Bližje opredieljenje kreditnih zavodah ostavi odbor u dužnost praviteljstvu, i sam predje na pitanje: „Kako da se predupredi neproizvodno trošenje kapitalah?" Odbor nedèrži za izpravno ono mnienje: da se naši seljaci oddaju na tèrgovinu, pa nerazumievajući ju troše svoje kapitale i prezadužuju se, dakle da bi valjalo zakratiti slobodu u tèrgovanju. Naši ljudi nepropadaju samo zbog tèrgovine, već što stoje i u svim zanatima, a ima primierah, da se i seljaci prezadužuju, ako i rade poljske poslove. Kad bi se ograničila radna sloboda, povriedila bi se lična sloboda i privatna sobstvenost, uništio bi se pèrvi uviet za napredak u radnjama. Zato odbor zaključi, ostaviti ljudma slobodan izbor u radu i upotrebljenju imanja i kapitala, pa raditi samo, da imaju priliku pribaviti potrebna znanja u radnji, na koju se oddaju.

Budući da proizvodno upotrebljenje kapitalah u Sèrbiji zavisi najviše od dobre praviteljstvene njege svih izvorah za narodne kapitale, a naime: zemljodielstva, skotovodstva, šumarstva, rudarstva, zanatah i tèrgovine: to zaključi odbor, da bi nuždno bilo, da praviteljstvo nastane, da se što prije ustanove kreditni zavodi i napišu dobri kreditni zakoni i da radi na

osnaženju spomenutih izvorah za kapitale narodne, ili privredne narodne moći. Praviteljsto bi moralo započeti svoju dužnost prema narodu samom popravkom u ekonomnoj upravi. Odbor naredi, da se u pitanju o dugovima pozovu u idaću siednicu V. Jakšić, M. Janković, D. Matić i J. Gruić, pa da oni razlože: 1. da li se naš narod zadužuje iz nužde; 2. šta treba praviteljstvo da preduzme za spasenje naroda od dosadašnjih dugovah i da bi potrebno i pravedno bilo, da, i u koliko ono neposredno razpravlja privatne račune medju povieriteljima i dužnicima; 3. kako se može predupreditì neproizvodno trošenje kapitala i učiniti, da se narod u buduće nezapleće u dugove.

(Dalje će sliedit).

Talijanska.

— Jedan rimski dopisnik „Allg. Ztga“ veli, da se viesti od isto tako štovanja kao pouzdanja vriednih osobah iz Firence slažu u tom, da bi umietno stvorena revolucija u Toskani bèrzo izumrieti morala, čim bi inostrane poluge prestali raditi, koje uzdèržavaju neprestano razdraženost, i čim bi se narod samom sebi propustio i opet povratio sebi. Umirenje Toskane i to na dugo vrieme, tim je polag osviedočenja muževah, kojima je dobro poznat njezin položaj, bliže i sigurnije, ako njezin novi vladar upotrebi pravo svakoga novoga gospodarstva i uzdižući se vèrhu formah i nastupivših samèršajah, glavom preduzme posao da razpru stranakah potišći. Stvar nestoji tako dobro u susiednoj cèrkvenoj dèržavi. U Bolonji i posvuda u Romanji, gdie pučanstvo ista čuvstva goji, sve većma razprostranjuje se anarkija. Sborovi, koji pod Mezzakapom i Masiom hodaju simo tamo, iznose, vele, do 20 000 momakah.

„Gazz. di Modena“, organ prevratne stranke, oprovèrgava viest o odpustu Ulloe kao vèrhovnoga generala toskanske vojske što odlučnije s tom primietbom, da on opravlja kao prije ne samo onu službu, već da mu je diktator Farini povierio i komandu ukupne modenske vojske (polag engleskih izviešćah sastoji ta vojska izvan mobilizirane narodne straže iz dvie divizije, od kojih svaka ima 6000 momakah.) Veliki dio toskanske vojske nalazi se kod Bešella, u samoj Toskani nalazi se samo niekoliko hiljadah momakah. Frapoli, tako zvani ratni minister prevratnoga kabineta, pozivlje sve iz Piemonta vraćajuće se dobrovoljce, da stupe iznova pod oružje; domovina treba ih, veli, sada više nego ikad prije.

Francuzka.

„Moniteur“ javlja, da će 50.000 momakah francuzke vojske kao zapremna vojska ostati u Italiji.

Isto tako javlja službeni organ francuzke vlade: „Markez Tonaz de Nerli imao je danas čast od cara u palači od St. Clouda primljen biti, da Nj. veličanstvu preda dva pisma, jedno od Nj. c. visosti velikoga vojvode Leopolda II. toskanskoga, a drugo od c. visosti velikoga vojvode Ferdinanda IV.“

Jedan ruski list opaža, da je ova nota zato niešto senzacije izvela, jerbo se iz nje vidi, da je francuzka vlada priznala velikoga vojvodu Ferdinanda IV. „Patrie“ veli, da u jednom od predenih pisamah javlja veliki vojvoda Leopold da se je odreko prestola a veliki vojvoda Ferdinand IV. da je stupio na prestol.

Pisma iz Kokinkine od 14. lipnja sadèržaju viest, da su Anamite izjavili želju upustit se u dogovore za mir. Glas o tom prouzročio je u francusko-španjolskom okolu pod Turom tim veće veselje, što su baš u isto doba dobili viest o nastanku talijanskoga rata i zato se nisu mogli mnogo u dati, da će dobit pomoći iz zavičaja.

Kažu, da je podadmiral Rigault de Genouilly već dobio naputak, da prime predloge mira, koje je ponudio vladar anamski i kojima za temelj služi slobodno izvèršavanje katoličkoga zakona u Kokinkini.

Bèrzojavne i najnovie viesti

Modena 15. kolovoza. Izbori su izvèršeni i odsiekom pali su na muževe prevratne stranke; medju ostalima izabrani su general Fanti i grof Rangoni.

Pariz 14. kolovoza. „Moniteur“ donosi jedan dekret, koi naredjuje, da se sagradi mèrtvačka cèrkvica u Marsilji posvećena uspomeni vojnikah od carskoga pomorstva poginuvših u službi domovine kod vojnah u Africi, na iztoku i u Italiji. Zatim javlja isti, da je car prigodom sutrašnje svetkovine 1127 zbog zločinstvah, prestupakah i prekèršajah osudjenih uznikah pomilovao i oprostio im ili svukoliku kazan ili ju je pako promienio. Napokon kaže „Moniteur“, budući da je car zaključio, da medjutim u Lombardiji ostane jedan vojeni sbor od 50,000 momakah, zato neće više sborovah, koji su se u posliednjem ratu odlikovali, kao 3. zuavska i 1. inostranačka regimenta, biti zastupljeno kod svečanoga ulaza vojske.

Draždjani, 13. kolovoza. Nj. c. visost veliki vojvoda Ferdinand toskanski prispeo je danas poslie podne u $2\frac{1}{3}$ sata iz Beča ovamo, odseo u kr. dvorcu i odputovao u večer u $6\frac{1}{4}$ sata prieko Lipska dalje u Kolonju.

Pariz 17. kolovoza. „Moniteur“ javlja, da je car podpunoma pomilovao svekolike one osobe, koje zbog političkih prestupakah osudjene, pale su pod zakon sigurnosti.

Firenca 17. kolovoza. Prevratna narodna skupština zaključila je sa 168 glasovah, da se nemože dulje u zemlji tèrpit vladajuća kuća. Više predlogah za sdruženje s Piemontom bilo je učinjeno.

Berlin 16. kolovoza. Liekarsko izviešće. Nj. veličanstvo sprovelo je nemirno pèrvi dio noći, no od 3 sata počemši spavalo je čvèrsto. Izvan veće odapetosti ostalo je stanje nepromienjeno.

Pariz, 13. kolovoza. Medju kandidatima za kneževsku stolicu, imenuju izvan princa Napoleona, sada i princa Carignana, vojvodu Leuchtenberžkoga i vojvodu Roberta I. parmanskoga.

Rim 11. kolovoza. Kardinal di Pietro naimenovan je za predsiednika dèržavnoga vieća.

Pariz 17. kolovoza. Više generalah i admiralah, medju njima Forey, Renault itd. naimenovano je za senatore.

Napulj 14. kolovoza. Švajcarske čete stavile su nove uviete, vlada ih namierava, vele, zbog njihove neposlušnosti odpustit.

London 16. kolovoza. Kraljica je iz Jerseya i Guernseya jučer u dobru zdravlju došla u Osborne. Lord Palmerston odputovat će ove u dielje u Broadland.

Turin 13. kolovoza. Kralj je pohodio Bergamo i Brešiju i izdao amnestiju za manje prekèršaje.

(Primier za ugled.) Izmedju magjarskih gospodjah složila se četèrdeset i jedna i obvezale se kroz deset godinah davati godišnje po 123 dukata u tu svèrhu, da se svake godine izpiše nagrada na četiri diola naučnog sadèržaja, i da se ovim načinom za 10 god. književnost magjarska obogati sa četèrdeset takovih obćekoristnih dielah, koja će pisana biti prosto i zanimljivo, jezikom čistim i razgovetnim. Rukovanje s ovim zavodom primila je magjarska akademija, i odmah na dvie godine izpisala je ove nagrade: 1. „Osnovi botanike“ na 10—15 tabakah. — 2. „Popularna fizika“ na 8—10 tabakah. — 3. „Popularna nauka o narodnoj ekonomiji“ oko 15 tabakah. — 4. „Istorija rimske književnosti“, oko 15 tabakah. — 5. „Popularna astronomija“ na 12—15 tab. — 6. „Istorija Gèrčke do Aleksandra Velikog.“ — 7. „Istorija rasnih razkrivanjah“ s osobitim obzirom na upotrebljenje pare i elektriciteta i na razvitak fotografije, oko 12—15 tabakah; i 8. „Znamenitiji putnici novijega doba“, s obzirom na putovanja oko zemlje i oko sievernog polja, najmanje 15 tab. Magjarske gospodje podniele su akademiji ovu svoju plemenitu ponudu preko dra. Pavla Bologa, akademije člana. Kad će se kod nas početi o takovom čemu raditi?

Slavenske viesti.

„Sèrbski Dnevnik“ piše nadalje o Matici sèrbskoj, kako sliedi:

Ponavljamo naše posliednje rieči, da u prosudjivanju književnog rada matičinog nikakvo drugo mierilo nećemo uzeti, nego samo dielovanje matice u pèrvoj njenoj periodi 1826 — 1834.

Liekar, koi se primi da bolestnika lieči, prije svega trudi se upoznati sa cielim tielesnim i duhovnim životom svojega bolestnika, i kad na ovaj način točno sazna i bolest samu i uzroke bolesti, onda istom stupa k liečenju, kojega je pèrvo i glavno pravilo: uklanjati sve, što škodi, i preporučivati sve što pomaže.

I naša je matica ovakav bolestnik. Ona nam već odavna boluje. Sieme bolesti svoje, ako nije već sa sobom na sviet doniela, onda ga je jamačno uhvatila u drugoj periodi, kao što smo gore napomenuli. Jednako motreći samo na cifru, kojom se je fond njezin svake godine množio, matica sèrbska dugo nije vierovala, da natražke ide, kao što ni gdiekoi bolestnik, gledajući samo na tielesno širenje, još nevieruje, da mu je zaista zlo. Ali tome se nije čuditi. U svim periodima matice nalazilo se je ljudih, koji su na nju javno i privatno nasèrtali i kod vlasti ju tužili, da matičeri, s povierenim sebi fondovima ne na dobro naroda, nego na svoju korist idu. Od ovih nasèrtanjah lahko se ju bilo matici obraniti, jer je to bila prišivena bolest, od koje matica nikad nije patila. A na čisto književan rad matičin slabo se je tko i obzirao, ili ako i jest, a ono je bilo samo sa sèrdnjom i sramotenjem, iz čega je nieka sebičnost, nieki partajski duh virio. Odtuda se je u matičarima počela ukorenjivati ta misao, da na njih samo klevetnici vikati mogu, da kod njih i novčana i književna manipulacija jednako dobro stoji, jednom rieči, da je matica sasvim zdrava.

Tek u posliednje vrieme osietila je matica nezgodni položaj svoj. Sad već nitko više nesumnja o književnoj nemoći matičinoj.

U predidućim člancima razloženo je cielokupno stanje matice i u materijalnom (novčanom) i u moralnom (književnom) obziru. Poznajemo dakle i tielesni sastav i duhovni život bolestnikov. Poznajemo i bolest, a ta je: da matica u književnom obziru vèrlo malo radi.

Daj da pokušamo izpitati i uzroke. Tko je tome kriv, što matica sad, pokraj mnogo većih materijalnih sredstvah u književnosti našoj mnogo manje radi, nego u početku, gdie su joj sredstva mnogo manja bila?

Kao što se u svakoj bolesti svakojako nagadja za uzroke, tako je i ovdie. Bolestnik obično krivi sve drugo niešto, a samo sebe ne; tako je i ovdie.

Matica veli: „Mi bi izdavali i više knjigah, ali kamo ih? Spisatelji neće da pišu.“ Dakle su spisatelji krivi? Odprije su zar pisali i bez nagrade a i sa štetom svojom a sad neće ni za gotove novce? Težko nama, da je takog al to nestoji. Kod nas se po malo radi i sad, spisatelji naši pišu i sad, i to jamačno i više i bolje, nego prije 30 godinah. Dakle bi knjigah i sad bilo; samo ih matica neizdaje, i to ne s toga, što ih matica nebi primala, nego s toga, što ih spisatelji matici neodaju.

Ovdie je veliki čvor, koi ćemo malo niže pokušati driešiti. Ali neka nam i dotle dopušteno bude primietiti, da matici ni u tom slučaju nebi slobodno bilo ruke prekèrstiti, kad bi se baš i moglo dokazati, da je na spisateljima sva krivica. Zar nemamo valjanih knjigah, koje bi preštampati trebalo? Zar matica nije bila u stanju preštampati n. pr. Dositejeva cielokupna diela, da o drugima i nespominjem?

Drugi vele, da matica zato neizdaje više knjigah, što joj i ove slabo prolaze, koje je do sad izdala. Sad je dakle čitajuće obćinstvo krivo. Tužbu ove javno je izrekla matica sèrbska u svom pozivu na predplatu na II. svezak Lietopisa god. 1856, gdie predbacuje obćinstvu, kako se s velikom nategom jedva 60 komadah Lietopisa razprodati može.

Kome je god poznato (a matici trebalo bi da je najbolje poznato), da se skoro na svaku sèrbsku knjigu pokraj svih nezgodah naših barem po 500 predbrojnikah skupi, a da ima knjigah, na koje se i 1000, 1500, 2000 a i 4000 predbrojnikah skupilo (Rukovet, Cvietonosci, Sèrbska Pčela, Osvald, Sèrbska Povjestnica, Dečanski Prvenac, Tolkovanije Liturgije, Sveta Gora i t. d.); da ima knjigah, koje su odmah pocetom dvaputa tiskane i koje su iz književne tèrgovine sasvim nestale; — taj neće dopustiti, da se na naše čestito i tèrpljivo obćinstvo i naj-

manja sienka baca, taj će u ovom jadikovanju matice sèrbske sasvim drugo nešto viditi, ne ravnodušnost obćinstva, nego nehotičnu izpoviest matičine književne slabosti.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 18. kolovoza 1859.

1. Javni dug.

	Prosiečni tečaji u austr. vred.
A. Dèržave.	
U austr. vriednoti . . po 5% za 1 0 f.	
Iz narodnoga zajma . „ 5% „ „ „	79 40
Od g. 1851, seria B. . „ 5% „ „ „	
Iz promiene kuponah „ 5% „ „ „	
Kovovnice . . . . „ 5% „ „ „	74.60
„ . . . . „ 4½% „ „ „	
„ . . . . „ 4% „ „ „	
„ . . . . „ 3% „ „ „	
„ . . . . „ 2½% „ „ „	
„ . . . . „ 1% „ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834 . „ „ „	
„ „ „ „ 1839 . „ „ „	
„ „ „ „ 1854 . „ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga po 5% „ „ „	
„ „ „ „ 4½% „ „ „	
„ „ „ „ 4% „ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive „ 3% „ „ „	
„ „ „ „ 2½% „ „ „	
„ „ „ „ 2¼% „ „ „	
„ „ „ „ 2% „ „ „	
„ „ „ „ 1¾% „ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj „ 5% „ „ „	
„ „ „ „ 4½% „ „ „	
„ „ „ „ 4% „ „ „	
B. Krunovinah.	
Zemljorazteretne obveznice.	
Od Dolnje Austrianske . po 5% za 100 f.	
„ Ugarske . . . . . . „ 5% „ „ „	
„ tamiško banatske, hèrvatske i slavonske . „ 5% „ „ „	
„ galicianske . . . . . „ 5% „ „ „	
„ bukovinske . . . . . „ 5% „ „ „	
„ erdeljske . . . . . „ 5% „ „ „	
„ drugih krunovinah . „ 5% „ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1-67 . . . . . . „ 5% „ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850 „ 5% „ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke . . . . . kom. po	905.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i oberte itd. . . . . „ „	216.80
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva „ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f. . . . . „ „	
dèržavnoga željezničkoga družtva „ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate „ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd. . . . . . . „ „	
tisanske željeznice po 200 f k n. itd. „ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. . „ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd. . . . . „ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f. . . . . „ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f. . . . . „ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		100 25
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah . . .		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		117.50
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.55
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 12180 (VI.—46) 3—3

Oglas.

Zbog primanja vojničkih pitomacah u c. k. vojnički zavod živinarski, za školsku godinu 18⁵⁹/₆₀.

Za dojduću školsku godinu 18⁵⁹/₆₀ primaju se na c. kr. vojničkom zavodu živinarskom pitomci i to za erarialno-slobodna i plaćevna miesta.

Učebni tiečaj traje tri godine.

Uvieti i potrebe za primanje sliedeće su:

1. Tražitelji moraju biti austrijanski podložnici.

2. Moraju da su dovèršili 17. godinu svoga života i nesmiju da su prekoračili 24.

3. Moraju biti zdrava i kriepka tiela i podpunoma fizično sposobni za izpunjavanje svih dužnostih dojdućega vojničko-živinarskoga zvanja.

4. Mo aju izkazati da su dolnju gimnaziju ili nižju realku dobivši barem pèrvi razred u napredku svèršili.

5. Imaju izkazati da su prije toga neporočno živili i ćudoredno ponašali se.

6. Valja da polože novce za ekvipiranje u iznosku od 100 fr., kada stupe u zavod.

Neimućni natiecatelji za vojničko-erarialna miesta sa sviedočanstvima o veoma dobrim razredima u napredku i ćudorednosti, primaju se i bez položenja novacah za ekvipiranje.

7. Imaju se obvezati, da će po položenju strogih izpitah i stečenju diplome, osam godinah kao živinski liečnici služit u c. k. vojsci.

Uživanja i koristi pitomacah sastoje u sliedećem:

1. Dobivaju konak i podpuno obskèrbljenje tako kao u ostalim c k. vojničkim akademijama.

2. Miesečni paušal od 8 fr. 50 kr. za odieću, knjige, stvari potrebne za pisanje, dèržanje u dobrom stanju rubja donešenoga od kuće itd., zatim dvie forinte za druge potrebe.

3. Uživaju nadalje podpuno podučavanje u živinoslovju bezplatno i

4. oslobodjeni su od položenja taksah za stroge izpite i diplomu, koje su za civilne učenike propisane.

5. Pitomci odobrit će se po svèršenju učebnoga tiečaja i shodnom položenju strogih izpitah kao živinski liečnici i izdat će im se o tom diplome, kojima dobivaju sva prava, koja uobće idu svih živinskih liečnikah, koji su to postali na c. k. živinarskim zavodima.

6. Po stečenju diplome namiestit će se vojnički pitomci kao podživinari s godišnjom platom od 336 fr. u c. kr. vojsci i imaju pravo da budu promaknuti u više šarže podživinarske od 2. i 1. a zatim nadživinarske 2. i 1. razreda, s kojima su skopčane plate od 432, 528, 747 i 948 fr. a. vr. zajedno s odgovarajućim ostalim beriva.

7. Vojničkim živinarima, izobraženim na c. kr. vojničkim zavodima živinarskim dati će se ako bi po dovèršenom vremenu svoje vojničke službe tražili kakovu civilnu dèržavnu službu, bezuvietna prednost pred svim civilnim živinarima.

Pitomci, koji dobiju kakvo erarialno slobodno miesto, obskèrbljavat će se bezplatno; plaćajući pitomci pako moraju zato davati naknadu. Sada je iznosak za plaćevna miesta ustanovljen na 262 fr. 50 kr. a vr. svake godine a u buduće uredjivat će se od vremena do vremena polag okolnostih dražine.

Ovaj iznosak ima se u polugodišnjim obrocima unapred t. j. s početkom svakoga školskoga polugodišta položit kod komandanta od zavoda.

Plaćajući pitomci, koji su u 1. školskoj godini dobili veoma dobre razrede u napredku i koji se neporočno ponašaju, mogu na predlog direkcije od vèrhovnoga zapoviedničtva vojske dobit erarialno-slobodno miesto za dalje vrieme podučavanja.

Molbenice za podieljenje vojničko-erarialnih ili plaćevnih miestah imaju se od roditeljah ili tutorah natiecateljevih od sada do 20. kolovoza t. g. službenim putem ili neposredno, polag toga, da li pripadaju vojničkom ili civilnom stanju, podnieti kod c. k. vèrhovnoga zapoviedničtva vojske.

U molbenici biljegovanoj po propisu, mora izraženo biti, da li natiecatelj želi biti primljen kao vojničko-erarialski ili kao plaćajući pitomac i moraju joj priloženi biti sliedeći dokumenti:

1. Kèrstno pismo.

2. Sviedočanstvo o ciepljenju boginjah (kozicah).

3. Od graduiranog kakovog bojnog liekara izdano sviedočanstvo o fizičnoj kvalifikaciji aspiranta.

4. Sviedočanstvo o ćudorednosti.

5. Svakolika školska sviedočanstva, iz kojih se mora takodjer viditi, da su natiecatelji podpunoma viešti niemačkom jeziku.

Oni natiecatelji, koji su svoje nauke prekinuli, moraju se zakonito izkazati, čim su se zabavljali, svekoliko ono vrieme, odkad su prekinuli bili svoje nauke.

6. Naročito očitovanje, da će, kada budu primljeni, novce za ekvipiranje u iznosku od 100 fr., a kod natiecateljah za plaćevna miesta iznosak, koi će se polag okolnostih vremena u svako doba naposc upredieljivat za stan, obskèrbljavanje, odieću i ine potrebe, u polugodišnjim obrocima unapried položit.

7. Revers o tom, da se obvezuje aspirant služit osam godinah kod c. k. vojske, koi ima izdan biti po aspirantu, potvèrdjen pako po njegovom otcu ili tutoru i podpisan po dvojici sviedokah.

Molbenice, koje prispiju poslie narečenoga roka, koje nisu valjano obložene, ili iz kojih se neda vidit, da li molitelj moli za vojničko-erarialno ili plaćevno miesto, nemogu se uzeti u obzir.

Kod podieljivanja miestah, imajućih se popunit, uzimat će se ponajprije u obzir natiecatelji za plaćevna miesta, koji su nadjeni bili za podpunoma sposobne a zatim stopram oni, koji se natiecaju za erarna miesta.

Primljenim pitomcima, dat će se po c. k. vèrhovnom zapoviedničtvu vo ske putem zemaljske generalkomande na znanje da su primljeni, a isti su dužni posliedjega rujna t. g. doći u zavod, iztražit će se ovdie još jedanput u obziru svoje fizične sposobnosti po jednom za to opredieljenom štabskom liečniku, a ako i pri tom nadjeni budu, da su sposobni, nadalje ako 100 fr. za ekvipiranje i plaćevni pitomci polugodišnji obrok za obskèrbljenje polože, primit će se u zavod. Civilni učenici za živinarski učebni tečaj primat će se polag pravilah, koja valjaju u tom obziru za civilna učilišta, imaju na zavodu sve predmete propisane polag obćenitoga nastavnoga plana slušati i uživaju nastavu sasvim na onaj način i u onom obsegu, kako se na ostalim živinarskim učilištima c. k. monarkije podieljuje.

Izpiti civilnih učenikah, kao i davanje sviedočanstvah i diplomah obavljat će se od strane zavoda polag obstojećeg obćega propisa.

Civilni učenici podčinjeni su školskom ravnatelju vojničkoga zavoda živinarskoga, koi ima sve podneske, tičuće se istih, neposredno putem zavoda poslati c. k. ministarstvu nastave i od ove oblasti primati i sve naredbe, odnoseće se na civilne učenike.

O broju civilnih učenikah, koji se u svakoj godini nalaze, pošiljat će se c. k. vèrhovnom zapoviedničtvu vojske svotni izkaz.

Br. 12132-2871 (VI.—50) 3—1

Oglas natiečaja.

Od deset ručnih najvišjom odlukom od 1. travnja 1854 utemeljenih štipendijah iz dohodka razlučenoga hèrvatskoga diela vackoga konvikta Marije Terezije izpražnjene su tri štipendije manje kategorije po 105 for. a. vr. sa pravom promicanja u višje kategorije od 157 fr. 50 kr. a. vr, koje se imaju podielit s početkom dojduće školske godine 18⁵⁹/₆₀.

Na ove štipendije imaju pravo pripadnici Hèrvatske i Slavonije i to medjutim, za trajanja medicinsko-kirurgičkih štipendijah najmilostivije iz dèržavne blagajnice za urodjenike ovih kraljevinah dozvoljenih najvišjom odlukom od 8 listopada 1853.

Natiecatelji za ove štipendije imaju svoje molbenice štilizirat na c k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu, kèrstnim pismom, školskim sviedočanstvima za posliednja dva školska polugodišta, izkazom o imovnim i inim razmierima, kao i potvèrdom dotičnoga ravnateljstva o užitku možebiti iz kakvo druge zaklade ili o kakvom prinesku za odhranjenje dotičnoga učenika obložit i tako obložene molbenice moleći sinovi ovozemnih financijalnih činovnikah kod c. k. hèrvatsko-slavonske financijalne zemaljske direkcije, ini natiecatelji kod direkcije onoga učilišta, na kojem su u posliednjem polugodištu školu polazili, najdulje do **konca listopada** t. g. podnieti.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva,

U Zagrebu dne 9. kolovoza 1859.

Br. 11089-2670. (VI.—47) 3—2

Razpis natiečaja.

Ima se podielit pet školskih štipendijah utemeljenih po Mirku Haraminčiću i to jedna sa 240 godišnjih for. a ostale četiri svaka po 200 godišnjih forintih, za koje se time razpisuje natiečaj s rokom do 15. listopada t. g. s tim dodatkom, da je s ovim štipendijama neposredno po svèršenim naukama skopčano pravo na trogodišnji užitak i to kod pèrve od godišnjih 150 fr. a kod četiri posliednje od godišnjih 120 fr.

Na pèrvu štipendiju od 240 fr imaju pravo mladići iz plemenite porodice Haraminčićeve u Maloj Gorici, ili ako nebi bilo nikakova tražitelja od ove porodice, sinovi kćerih od nećakinjah utemeljiteljevih Tereze pl. Čunčićke i Barbare pl. Nemčićke; i nećaka utemeljiteljeva Ferdinanda pl Spisića a u pomanjkanju takovih tražiteljah i drugi mladići vodeći porodično ime Haraminčićah no svi u pravilu samo pod tim uvietom, ako su sposobni zato, da budu primljeni u zagrebački konvikt, dakle ako pohadjaju gimnaziju ili pravnu akademiju u Zagrebu ili ako su barem sposobni da stupe u 1. gimnazijalni razred i posliednjem u slučaju ako nisu prekoračili normalnu dobu od 12 godinah.

Na posliednje četiri štipendije imaju nasuprot bez razlike naukah svi za stečenje kakove štipendije uobće sposobni mladići pravo, no prednost daje se mladićima, koji vode porodično ime Haraminčićah a pred ovim posliednjim gore napomenutim rodjacima utemeljiteljevim.

Natiecatelji za ove štipendije imaju svoje kèrstnim, školskim i ćudorednim sviedočanstvima i ako se pozivlju na porodično pravo, i zakonitim izkazom o stupnju rodbinstva s utemeljiteljem obložene molbenice putem predpostavljene školske direkcije, ili ako se dotični mladići nisu jošte posvetili nauc ma, putem neposredno predpostavljene političke oblasti do gore navedenoga roka podnieti kod ovoga miestodèržtva.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.

U Zagrebu dne 2. kolovoza 1859.

Br. 7706-1859 (DS.—63 3—1

Oglas natiečaja.

Da se opet popune izpražnjene cestarske službe na zagrebačko-požežkoj zemaljskoj cesti u Moslavini i na nadberienskoj zemaljskoj cesti u Sisku, s kojim službama skopčana je plaća od godišnjih 315 fr. a v. izvan sistemskog paušala za pisanje iz zemaljske konkurensijalne zaklade, razpisuje se time natiečaj.

Za postignutje jedne od ovih službah zahtieva se podpuno zdravje i kriepčina, poznavanje niemačkoga i hèrvatskoga jezika, zatim odgovarajuća vieština u računanju i tehničkoj struci.

Naticcatelji za jednu od ovih službah imaju svoje vlastoručne pisane molbenice izkazujući svoje rodno miesto, stališ i dobu, dosadanje uporavljivanje, podpuno znanje niemačkoga i hèrvatskoga jezika, dosadanje izpravno političko i ćudoredno ponašanje, zatim da su kod kakvoga javnoga c. k. gradjevnoga ureda s dobrim uspiehom položili ispit o empiričkom i elementarnom znanju u linejskom risanju, u niveliranju, u izračunavanju povèršja i pravilnih kubičnih tielesah, i to ako su već opravljali kakovu javnu službu, putem svoje predpostavljene oblasti, inače pako neposredno kod ovoga ureda do 10. rujna t. g. podnieti.

C. kr. županijska oblast.

U Zagrebu dne 12. kolovoza 1859.

Budući da se na dopustu nalazi c. k predstojnik:
C. k. miestodèržtveni tajnik
Ekel s. r.

Br. 1991 (Fin.—24) 3—2

Oglas dražbe.

U sliedstvu naredbe c. k. financijalnoga okružnog ravnateljstva u Rieci od 23. sèrpnja 1859 br. 8897 prodavat će se putem javne dražbe dne 6 rujna 1859 u 9 satih u jutro i u 3 sata poslie podne po službenoj komisiji uz priuzdèržanje potvèrde sliedeća dèrva iz šumah Fužino upravljateljstvenog okružja nasiečena po šumskom upravljanju, i to:

A. iz šumskog kotara Mèrslavodica
sadèržavajuća
iz šumskog razdiela Rogozno

	fiskalna ciena u austr. vr. fr.	kr
406 komadah jelovih gredicah (scalaholz) u skupnoj mieri od 687½ cari . .	849	41½
iz šumskog razdiela Šrokadraga		
136 komadah jelovih bordunalah u skupnoj mieri od 4475.72 kub. nogah	1,078	76½
438 kom. jelovih gredicah (scalaholz) u skupnoj mieri od 952½ cari	766	76½
509½ hvatih cepanic i 179½ hvatih šibja 4½ drugih uglevarskih dèrvah	1,416	10
iz šumskog razdiela Sungeri		
58 kom. jelovih bordunalah od 1774.43 kubičnih nogah	495	77½
386 kom jelovih kusah od 7703.25 kubičnih nogah	1132	15½
iz šumskog razdiela Jelenje		
204 hvata 3′ dugih bukovih cepanih dèrvah	733	38
B. iz šumskog kotara Vinodol		
iz šumskog kotara Smolnik		
508 hvatih ciepanih i 203 hvata šiba 4½ dugih uglevarskih dèrvah	2273	98
iz šumskog razdiela Viševica		
1980 hvatih ciepanih i 570 hvatih šibja 4½ dugih uglevarskih dèrvah	6,?12	40
C. iz šumskog kotara Ravnagora		
iz šumskog razdiela Ostrivèrh		
152 kom jelovih kusah od 2803.0 kubičnih nogah	236	14
1135 kom. jelovih kusah od 26850.0 kubičnih nogah	2,637	20
iz šumskog razdiela Sterfič		
1060 kom. jelovih kusah od 17466.5 kubičnih nogah	1,669	90
iz šumskog razdiela Širokivèrh		
673 kom. jelovih kusah od 12494.5 kubičnih nogah	1,118	17

Uz ponude ustmene primat će se i pismene.

Nu ponude pismene moradu uvietima dražbenim shodno uredjene biti, i propisanu kaparu ili namiru vèrhu položenja ote kapare pri kakvoj c. k. dèržavnoj blagajni priložena imati, i moradu se do uključivo 5. rujna 1859 kod c. k. šumskog ureda Fužine zapečaćene predati.

Bitni uvieti jesu sliedeći:

Koi kod dražbe prisutstvovati hoće, mora k. o jamčenje, da će svoju ponudu obdèržavati, položiti u ruke dražbene komisije kaparu ili u gotovom novcu, ili u austrijanskih dèržavnih obveznicah (računajući polag posliednjega tečaja burze) koja sastoji u desetom dielu polag ustanovljenog izjavljenja ciene kapitalnog iznosa. Ota kapara će se odmah po zaključenoj dražbi svim ponuditeljem (Offerent) izuzamši najviše ponudjajućeg povratiti.

Najviše ponudjajući imadu odmah ili najdalje za 14 danah poslie kako bi se strankam službena potvèrda njihove ponude priobćila, kupovnu cienu uračunavši položenu kaparu kod c. k. ureda dèržavnih dobarah u Fužini u gotovom novcu položiti. Ostali uvieti, koji temelj dražbe sačinjavaju, mogu se po svakome prije dražbe u običnih službenih urah kod c. kr. okružnog financijalnoga ravnateljstva c. k. šumskog ureda uviditi, isto tako moći je viditi u prisutju dotičnog c. k. šumara dèrva za prodaju opredieljena.

C. k. šumskih dèržavnih dobarah ured.

Fužine dne 9. kolovoza 1859.

Br. 3113 (PZ —35) 3—2

Oglas.

Ustanovljenje poštanske jezdovine za II. sunčano polugodište 1859.

Uslied visokoga razpisa c. kr. ministarstva za tèrgovinu obèrte i javne gradjevine od 1. kolovoza 1859. br. 14976-2553 ustanovljena je poštanska jezdovina za jednoga konja i jednostručnu poštu u sliedećim krunovinama i kotarima, u sporazumljenju s visokim c. k. ministarstvom financijah, kakó sliedí:

		fr.	kr.
U Dolnjoj Austriji sa	1	fr.	28 kr.
„ Gornjoj „ „	1	„	16 „
„ Solnogradu sa	1	„	30 „
„ Štajerskoj sa	1	„	30 „
„ Koruškoj sa	1	„	28 „
„ Češkoj sa	1	„	36 „
„ Moravskoj i Slezkoj sa . . .	1	„	26 „
„ Tirolskoj i Vorarlbergu sa .	1	„	48 „
„ Primorju	1	„	50 „
„ Kranjskoj sa	1	„	21 „
„ Peštanskom kotaru sa . . .	1	„	22 „
„ Požunskom „ „ . . .	1	„	18 „
„ Šopronskom „ „ . . .	1	„	20 „
„ Košičkom „ „ . . .	1	„	30 „
„ Varadskom kotaru „ . . .	1	„	20 „
„ gornjem kotaru i senjskom vojničko-občinskom kotaru sa	1	„	40 „
„ ličkom i otočkom regimentskom kotaru sa	1	„	28 „
„ ogulinskom kotaru sa . . .	1	„	28 „
„ ostalim hèrvatsko-slavonskim poštanskim kotarima sa . .	1	„	14 „
„ sèrbskom vojvodstvu i tamiškom Banatu sa	1	„	16 „
„ Erdeljskoj sa	1	„	8 „
„ krakovskom kotaru sa . . .	1	„	2 „
„ lavovskom „ „ . . .	—	„	98 „
„ černovičkom „ „ . . .	—	„	96 „

Pristojba za jedna pokrita štacionska kola ustanovljuje se na polovicu a za jedna nepokrita kola na četvèrti dio jezdovine pripadajuće za jednoga konja i jednostavne pošte.

Napojnica postiljonova i kolomaznina ostaju neprom enjene.

Što se time stavlja do obćega znanja.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 10. kolovoza 1859.

Klempay s. r.

Nr. 10735. (Fin.—25) 3—3

Lizitations-Widerrufung.

Von der k. k. Finanz-Landes-Direktion wird bekannt gegeben, dass es von der durch die Landes-Zeitungen verlautbarten in der hierämtlichen Kundmachung vom 29. Juli l. J. 9714 enthaltenen Verpachtung der beiden Mauthstationen zu Dubrava und Petrjanec und der diessfalls auf den 22. laufenden Mts. bestimmten Lizitation abzukommen habe. Im Uebrigen bleibt die gedachte Kundmachung ungeändert.

Agram den 12. August 1859.

Br. 904. (DS—61) 3 2

Opetovano obnarodovanje.

Obnarodovanje napisnikah gruntovničkih u kraljevini ugarskoj glede županije hontanske, zvolenske i liptovske i glede poreznih občinah velila i mala Joka, veliki Abony i Kiliti (Freuendorf) županije požunske.

Od strane c. k. ravnateljstva gruntovnicah u Požunu daje se kroz c. k. ravnateljstvo gruntovnicah u Zagrebu u obziru napredujućega svedjenja gruntovnih novih knjigah u požunskom upravnom okolišu kraljevine ugarske uslied naredbe c. k. popečiteljstva pravosudja od 31. siečnja 1859, br. 1451 na znanje sliedeće:

I.

U požunskom upravnom okolišu jest u svèrhu uvedenja gruntovnih novih knjigah miestimičko izvidjenje polag občinah već i u županiji hontanskoj, zvolenskoj i liptovskoj i u poreznih občinah velika i mala Joka, veliki Abony i Kiliti (Freuendorf) županije požunske posve obavljeno, te napisnici gruntovnički ujedno sa čestičnimi registri i nacèrti, koji k istim spadaju, bit će počamši od 1. travnja 1859. svakomu na ogled izloženi, i to:

a) o svih godine 1848. k županiji hontanskoj spadavših občinah, koje sada u sudbenom kotaru štavničkom i batovskom leže, uklopno sa c. k. slobodnimi gradovi Štavnica i Belu, u c. kr. gruntovničkoj pisarnici u Štavnici (Schemnitz);

b) o svih ostalih godine 1848. k županiji hontanskoj spadavših občinah, u c. kr. gruntovničkoj pisarnici u Balašu Gjarmathu;

c) o svih godine 1848. k zvolenskoj županiji spadavših občinah uklopno sa c. k. slobodnim gradom Bistrica, u c. k. gruntovničkoj pisarnici u Bistrici (Neusohl);

d) o svih godine 1848. k liptovskoj županiji spadavših občinah u c. kr. gruntovničkoj pisarnici u dolnjem Kubinu; i

e) o poreznih občinah velika i mala Joka, veliki Abony i Kiliti (Freuendorf) u c. kr. gruntovničkoj pisarnici u Požunu.

Obavljanje poslovah i uredovanjah naznačenih u izroku ovom ima se takodjer započeti 1. travnja 1859. i u svèrhu ovu odredjen je:

c. k. županijski sud u Štavnici (Schemnitz) za pod a),

c. k. županijski sud u Balaša Gyarmatu za pod b),

c. kr. županijski sud u Bistrici (Neusohl) za pod c),

c. kr. županijski sud u dolnjem Kubinu za pod d),

c. kr. županijski sud u Požunu za pod e) naznačene občine.

Podpuni sadèržaj, te time i diel II. ovog dne 31. siečnja 1859. izdanog izroka, uvèršten je u službenih „bečkih novinah“ od 1. 3. i 5. ožujka o. g. br. 48. 50. i 52. — i u „požunskih novinah“ od 2. 5. i 10. o. g. br. 49. 52. i 56.

C. k. ravnateljstvo gruntovnicah

U Zagrebu dne 11. kolovoza 1859.

Nr. 1863 (Izv.—117) 3—1.

Concurs-Ausschreibung.

Bei dem Stadtmagistrate zu Požeg wird zur Registratur der älteren grösstentheils in lateinischer Sprache verfassten Acten ein Diurnist mit dem Taggelde von Einem Gulden ö. W. aufgenommen

Die Bewerber um diese Stelle wozu die Kenntnis der lateinischen, deutschen und slavonischen Sprache unumgänglich nothwendig ist, wollen sich diesfalls längstens bis Ende dieses Monats beim anfangsbenannten Stadtmagistrate anmelden.

Požeg am 12. August 1859.

V. Somogyi m. p.
Bürgermeister.

Nr. 1799. (Izv.—114) 3—2

Konkurs-Ausschreibung.

Bei der Stadt-Gemeinde Požeg in Slavonien ist die Stelle eines Fostbewirthschafters mit dem Wohnsitz in Požega, womit ein Jahres-Gehalt von 300 fl ö. W. ein Quartiergeld, 80 fl. Getreiderelutum 60 fl. Haferrelutum 50 fl. und Heurelutum von 60 fl. ö. W. sodann 12 Eimer Wein und 12 Klafter Holz, mit der Obliegenheit ein Pferd zu halten verbunden ist, zu besetzen.

Ausserdem hat derselbe die angrenzenden herrschaftlichen Waldungen von Blacko und Cernek und zwar des ersteren 1620 Joch mit einem Gehaltszuschuss von 60 fl ö. W., des lezteren von 1000 Joch mit einem änlichen Zuschuss zu inspiciren.

Die Bewerber um diese Stelle haben ihre gehörig belegten Gesuche im vorgeschriebenen Dienstwege längstens bis 1. September 1859 anher zu überreichen, und dabei die Nachweisung über ihre forstwissenschaftlichen Studien und bisherige Dienstleistung, über die mit der Note der Befähigung abgelegte Staatsprüfung für Forstwirthe, über die Kenntniss einer slavischen Sprache und über ihre richtige, für den Gebirgsforstdienst erforderliche Körper-Constitution zu liefern.

Stadtmagistrat Požeg am 1. August 1859.

V. Somogyi m. p.
Bürgermeister

Br. 16?6-1859-pol. (Izv—116) 3—3

Concurs-Kundmachung.

Für die in der Gemeinde Budinščina in Erledigung gekommene Hebammen Stelle, mit welcher eine jährliche Besoldung aus der betreffenden Gemeinde-Kassa von 100 fl. ö. W. und einem Quartiergelde von 40 fl. ö. W. verbunden ist, wird hiemit der Konkurs auf 4 (vier) Wochen von der dritten Einschaltung gerechnet ausgeschrieben, mit dem, dass die Bewerberinen ihre vorschriftmässig gestempelten Gesuche

a) Mit Vorweisung des Alters;
b) Moralischen Lebenswandel;
c) Kenntniss der Landes- und deutschen Sprache;
d) Diplome über die zurückgelegte Prüfung instruirt, diesem k. k. Bezirksamte vorzulegen haben.

Lobor am 6. August 1859.

Der k. k. Bez.-Vorsteher.
Krajačić.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 22. KOLOVOZA 1859. Broj 189.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put: a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članko plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina

Zagreb 22. kolovoza. Danas je započeo naš veliki tako zvani kraljevski vašar. Bojimo se, da će lietos još lošiji biti, nego li je lani bio, jer mu vrieme ni najmanje neprija. Već ima više danah, što je poslie nesnosne dugotrajne vrućine stala ići kiša, koja se je uprav danas još povećala. Malo je vidit kupacah a i manje nego obično došlo je inostranih tèrgovacah. — U našem posliednjem broju naštampan je naš zagrebački članak pod krivim datumom. Miesto 18. t. m. moralo bi stajati 19., što se time izpravlje.

Beč, 16. kolovoza. Nj. c. visosti gospodin nadvojvoda Franjo Dragutin, i gospoja nadvojvodinja Sofija odputovat će u petak 19. u Išl, Kardinal Haulik u Karlove Vare.

— Nj. c. visost g. nadvojvoda Albreht i gospoja nadvojvodinja Hildegarda očekuje se koncem kolovoza u Bavarskoj na pohod kraljovskoga dvora.

— G. miestodèržac grof Goluhovski, koi je pred niekoliko danah iz Lavova ovamo prispeo, bio je u nedielju u podne u posebnoj audienciji primljen od Nj veličanstva cara.

— Austrijanski poslanik kod belgijskoga dvora g. baron Vrinto Treuenfels, došao je danas iz Bruselja ovamo.

— Kraljevski napuljski poslanik, knez Petrulla, odputovao je u Italiju.

— Gospodin miestodèržac u Štajerskoj, grof Strassoldo, vratio se je opet ovamo iz Bèrne, kamo je pred niekoliko danah otišao bio.

— Jedan razpis ministarstva unutarnjih poslovah odredjuje, da se sa stališkim činovnicima i slugama ima postupat polag istih načelah, kao s onima, koji služe kod zemljovladarskih oblastih i uredah i da su isti toga radi, isto tako kao dèržavni činovnici slobodni od obćinskih prirezah k dohodarini.

— Jučer u 1 sat 57 minutah poslie podne došlo je na južnoj željeznici ovamo 127 ranjenikah i smiešteno je u kasarnu na Heumarktu.

— Kao što javljaju, došlo je na putu od Vilafranke u Somakanpanju dne 9. t. m. do kèrvava sukoba medju jednom austrijanskom i jednom piemontezkom patrolom. Bliže viesti jošte fale.

— Kod svečanoga ulaza francuzke vojske u Parizu bile su tri austrijanske i više francuzkih zastavah, koje su Austrijancima opet otete bile, najživahnijim uzhitom pozdravljane.

— Doček kralja sardinskoga u Milanu bio je veoma živahan, no opazilo se je, da su Piemontezi, koji su tom prigodom u velikom broju došli u Milan, k tomu največma doprinieli; Milanezi zadèržavali su se, velo, pristojno no većom stranom tiho. Ulice bile su prekrasno uriešene a pod večer razsvèta grada uprav veleliepna, no sve to bilo je od oblasti naručeno i zapoviedano a ne dobrovoljno učinjeno.

Beč 18. kolovoza. Den narodjenja Nj. veličanstva cara sprovest će se danas kod najvišjega dvora u porodičnom krugu. Pred podne je poslie službe božje obično čestitanje, poslie podne obied, kod kojega će biti svikolici ovdie prisutni sučlanovi carske porodice.

— Nj. veličanstvo odputovat će u Išl prema koncu t. m. iz kolodvora u Penzingu. Dalje iz Linze u Gmunden putovat će na novoj željeznici linačko-lombardezkoj, koja će se zatim od 1. rujna t. g. otvorit obćenitom prometu.

— Nj jasnost gospodin miestodèržac dolnje Austrije, knez Dragutin Lobkovic, doći će danas iz Solnograda ovamo.

— Gospodin Simon baron Sina predao je iznosak od 20.000 f. s posvetom, da se odtud 10.000 f. razdieli medju udovice i sirote poginuvših vojnikah a 5000 f. za nabavljenje umietnih udah za osakaćene.

Beč 19. kolovoza. Velikoj vojničkoj cèrkvenoj paradi, koja je jučer radi svetkovine rodjendana Nj. veličanstva cara u jutro u 8 satih na jozefštatskoj glasiji obdèržavana bila, prijalo je vrieme što prijaznije. U najvećoj paradi pod zapoviedničtvom gospodina sborskoga zapoviednika podmaršala kneza Eduarda Lichtensteina izišavše čete bile su u tri bojna reda stavljene. Visokočastni gospodin bojni biskup Leonhard čitao je svečanu službu božju pod cèrkvenim čadorom, kojoj prisutstvovaše Nj. c. visosti nadvojvode Albreht, Dragutin Ferdinand, Vilhelm, Lavoslav, Raiuer i Šišman, vojvoda modenski, princ Dragutin toskanski, princ virtenberžki, g. maršal baron Hess i svikolici ovdie prisutni generali. Za mise davale su izišavše čete i na bedemu postavljeni topevi običajne pozdrave. Poslie službe božje defilirale su čete. Prieko miere velika množina svieta sakupila se kod vojničke svetkovine u alejama glasije.

— Povodom rodjendana Nj. veličanstva cara jučer je više predgradnih kèrčmarah veliki broj obćinskih siromakah počastilo bezplatno u svojim prostorijama.

Sèrbija.

U Beogradu 10. kolovoza. Nj. svietlost knez-vladalac još se bavi u Kragujevcu, staroj i pèrvoj rezidenciji svojoj. Glasovi otuda javljaju, da ga narod s neobičnom radostju dočekuje i da ga povoljno zdravje služi. Danas, pozvan od svietloga kneza, odlazi predstavnik g. Rajović u Kragujevac radi niekog dogovora sa Nj. svietlosti. Za vrieme njegova odsustva zastupat će ga u dužnosti popečitelj financije g. Herbez. — Sa sviuh stranah iz Sèrbije čuje se, da je letina slaba. Sva je prilika, da će godina sa svačim omanuti. — Iz okolnih turskih predielah sve nepovoljni glasovi. Pišu nam, da sve znatnije ljude glede Turci kako mu drago baciti pod sumnju pa ih poslie u klade bacaju. Tako su zatvorili prije niekog vremena popa Iliju Popovića iz Sienice. Ovih danah čusmo, da su ga u Stambol u sužanjstvo odpravili. — Varošica Vèrbica, u okružju kragujevačkom, gdie će svietli knez cèrkvu podići, po želji Nj. svietlosti odsad će se zvati „Arangjelovac." — Radi se živo ovdie, da se višje škole drugačije i bolje urede. Javit ću vam u svoje vrieme šta se svèrši. — Odbor svetoandrijske skupštine skoro će svèršiti svoj posao i razići se. Skupština će se u odredjeno vrieme, o maloj Gospodji, skupiti.

Talijanska.

Nieke novine donose viest, da je piemontezka vlada primila ostavku Garibaldovu. Ostavka je obložena razlozima stranim vladi. Ujedno pako javlja „Indipendente", da je Garibaldi preuzeo glavno zapoviedničtvo nad svom vojskom srednje Italije. Očekivaju ga dne 12. ili 13. t. m. u Parmi. — „Gazzetta di Parma" obnarodu je dekret, koi naredjuje prisilan zajam od 2,400.000 for. — Diktatura hoće da pokrije svoje potrebe.

Niemačka.

Berlin 17. kolovoza. Liekarsko izviešće. Kralj je od 11 do 5 satih i poslie kratka bdienja do 9 sat h mirno spavao. San je Nj. veličanstvo okrepio, što se je očitovalo u niešto živahnijem udiončtvovanju i manje slabim kretanjima. No ipak nije se opazilo, da je slabina znatno popustila.

Frankfurt 15. kolovoza. U ovdiešnjem hramu obdèržavao se je jutros, kao na Napoleonov dan, povedenjem francuzkoga poslaničtva, Tedeum. To biva, kao što je poznato, sviegdie, gdie se nalazi francuzko poslanstvo. U susiednom Darmštatu kratilo se je ovaj put katoličko svećenstvo sudielovat kod takove svetkovine.

Francuzka.

Pariz 14. kolovoza. Iz jednoga članka „Constitutionnellova" o ulazu vojske uzimamo sliedeće: „Talijanska vojska unišla je danas sasvim onako, kao što je bilo navedeno u programu. Od 7. ure u jutro počemši prolazile su čete u propisanom redu i bojnoj odori kroz Vincennes, Alfort i Charenton. Već pred vratima Pariza čekala ih je neizmierna većina svieta, koja je sve više i više rasla, čim se je većma približavala lipanjskom stupu. Suvišno je opazit, da su sve kuće bile urešene zastavama i cviećem. Svi prozori bili su napunjeni, kućni ulazi preobraćeni u male amfiteatre. Od tabora do prestolne barijere ima 3000 meterah, od ovud do Bastile 2000, a od iste do vandomske pijace 4100, u svem 9600 meterah. Provod pokrivao je malone polovicu puta. Pèrve čete, koje su prekoračile prestolnu barijeru, bili su lovci od Vincennes-a, koji su nosili svoju počastnom legijom nakićenu zastavu. Barijera bila je preobraćena u slavodobni luk, na kojima su napisane bile rieči: à l' Empereur — à l'armée d' Italie — Solferino — Melegnano — Magenta — Turbigo — Palestro — Montebello.

Drugi slavodobitni luk bio je podignut na bastilskoj pijaci, sagradjen na troškove grada i obskèrbljen raznim nadpisima. Na stupovima sgrade, koja je predstavljala glavni ulaz milanezkoga hrama, napisana su bila medju ostalim imena okupnih sborovah, odnosno regimentah, koji su sudielovali u ratu: 75 batalijunah od isto toliko regimentah piešakah, 38 regimentah konjanikah, 20 oddielah topničtva i 27 ženija. — Na uglu ulice Rue d' Aval bilo je napisano:

A l' Empereur prudent et sage!
A l' armée vaillante i brave!

(Opreznom i mudrom caru, hrabroj i vèrloj vojski.)

Na boulevardu du Temple dizao se je treći slavoluk. Kazališta ovoga i drugih boulevardah bila su bogato urešena. Nasuprot stara slavodobitna vrata od porte St. Martin i St. Denis nisu bila urešena. Od ovud počemši urešenje kućah i boulevardah raslo je u obziru bagatstva i raznoličnosti tako, da je jedva moguće sve to nabrojit i opisat. Talijanska vojska došla je u 8 satih na bastilsku pijacu. U 9 satih ostavio je car pod tutnjavom topovah invalidskih Tuilerije i jašio je kroz Rue di Rivoli na Bastillu. On je nosio uniformu divizionoga generala, jašio je svoga bojnoga konja od Magente i Solferina. Izvan njegova mnogobrojnoga generalskoga štaba okruživala su ga dva švadruna stostražah. Na bastilskoj pjaci dočekali su ga maršali Baraguay d' Hilliers i Regnault de Saint Jean d' Angely. Odmah zatim počela je vojska ulazit prieko boulevardah. Ako je caru već na njegovom putu do Bastille u dio palo stavljenje, to je on od ovud počemši bio praćen neizmiernim uzhitom. Kad je došao na vandomsku pijacu pozdravio je caricu i njeno gospoje i stao je naprema stupu, da mimo njega prodju čete. Na balkonu nalazio se je i carević. Izmedju vojske pozdravljala je množina

najtoplije ranjenike, koji su prevod otvasali. Većini vooma razderanih zastavah jako se je sviet divio. Osobito opazili su, da je barjak 91. regimente, koja ga je kod Solferina vidila u velikoj opasnosti i mogla ga je isbaviti samo gubitkom od 500 momakah t. j. polovinom svoje tadašnje momčadi, sastojao iz kèrpice od veličine jedne ruke. Prema koncu prolaza vojske spustila se je velika burna kiša, no množina joj je medjutim hrabro pèrkosila, i zato bila je napokon opet nagradjena sunčanim sjajem. Konačno još opažamo, da nije bio nijedan čas poremećen red. Dosad nismo saznali o nikakovoj nezgodi. Redarstvo pre uzelo i izvelo je svoje miere sasvim izvèrstno, kao što se nije moglo drugčije ni očekivati. O 3. uri bio je dovèršen prolaz vojske."

Rusija.

Najglavnije petrogradske novine, kao „Invalid", „Journ. de St. Pet.", napadaju na politiku cara Napoleona prema Italiji. — Po viestima iz Poljske krenuli su se natrag ruski korpusi, koji su u posliednjem ratu bili došli na granicu. Iz ovoga zaključuju, da i Rusija dèrži mir sasvim za izviestan i stalan.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Kodanj 16. kolovoza. „Fädrelandet" javlja: Dèržavni sabor obdèržavat će se u listopadu, no ne za razpravljanje nacèrta o ukupnom sastavu, budući da takav neobstoji.

Tèrst 17. kolovoza. Sinoć se je na austrijanskom tropalubnjaku „Meotide" pojavila vatra, koja bi zbog jake vietra pogibeljna postati mogla, no bila je nastojanjem lučkoga ureda i Lloydovih parobrodah bèrzo ugašena.

Curik 17. kolovoza. Jučer bila je konferencija francuzkih i austrijanskih punomoćnikah, koja je trajala jedan i pó sata. — Sinoć došla je u Bernu ruska carica mati.

Berlin 18. kolovoza. Kralj je i ovu noć spavao mirno, što ga je vidivo okrepilo.

Berlin 18. kolovoza. „N. Pr. Ztg." javlja, da je neosnovan glas, kao da je pruska vlada naumila težke uznike deportirat.

Milan 11. kolovoza. Kralj se je povratio iz Milana.

Paris 16. kolovoza. Kod jučerašnje časti u Milanu napili su princ karinjanski i general Lamarmora zdravice caru i francuzkoj vojsci. Maršal Vaillant odgovorio je na to sliedećim riečma: „Glavi one liepe i vèrle vojske, zastave koje bile su na obalama Euxina i u dolinama Pada sjedinjene s francuzkim orlovima i koja se je svagdie pokazala kao vriedna takmica naše! Vitežkomu kralju, koi je stari i plemeniti muć kuće savojske pod Palestrom i Solferinom činio bl eskati tako sjajno."

Za senatore naimenovani su: generali Renault, Forey, Thiry, knez od Moskve; admirali Trehouart, Lobedoyère, Richemont i baron Vincent.

Na utvèrdjenju obalah radi se neprestano

Pariz 17. kolovoza. Car je jučer primio velikoga vojvodu toskanskoga Ferdinanda, koi, je inkognito došao u Paris.

Pariz 18. kolov. u večer. Današnji „Moniteur" donosi carski dekret, kojim se proglasuju sve dnevnicama dosad dane opomene, kao da se nisu dogodile. Car i carica odputovali su sinoć put Pirenejah. Do 5. rujna ostat će u St. Sauveuru a zatim otići će u Biaritz. Koraci potrebni za neposredno izvedenje dekreta od amnestije već su učinjene.

Petrograd 5. kolovoza. Za izviestno čuje se, da će veliki knez Mihail, brat carev, u buduće stolovat u Varšavi, i da će se dvor velikoga kneza već jesenas onamo preselit. Stolovanje jednoga carskoga velikoga kneza u poljskom glavnom gradu čini se u ostalom da je više stvar reprezentacije i sredotočja za visoko poljsko plemstvo, nego li najviša upravna služba.

Carigrad 13. kolovoza. Sultan dobio je ruski red svetoga Andrije. Thouvenel bio je primljen u privatnoj audienciji. Usljed posliednjih brodokèršjah izdane su stroge opreznе naredbe. Financijalna komisija dèrži svake sriede siednicu. Zohrab, prijašnji glavni konzul u Londonu naimenovan je za turskoga glavnoga konzula u Rimu.

Smirna, 12. kolovoza. Jedna švedra od viežbanja pod Mehemed pašom usidrila se od 6. t. m. kod urlačkih otokah.

Frankfurt na Menu 15. U dobro ubavieštenim diplomatičnim krugovima naznačuju se oni glasovi kao sasvim neosnovani, koji govore o težkoćama, na koje su toboš naišli kod razpravah u Curiku. Što više čuje se, da ove razprave napreduju najboljim redom.

Berlin 19. kolovoza. Nj. veličanstvo spavalo je posliednje noći čvèrsto s malim presiecima; kad se je kralj probudio, opazili su, da su mu se sile opet nješto oporavile, dočim je bolest u ostalom ostala nepromienjena.

Turin 17. kol. (Bèrs. viest lista „Hamb. Nachr." U Modeni sastavilo se narodno zastupničtvo. U jednom govoru na skupštinu položio je diktator Farini svoja punomoćja u ruke zastupnikah izabranih po narodu i pozvao ih je, da dadu svojim željama slobodan izraz. Zemlja je naumna dati svietu jemstvo za unutrašnji mir pod tim uvietom, da se osigura sloboda i da Italija pripadne Taljanima. Skupština zaključila je upraviti zahvalnicu na Napoleona III.

Paris, 15. kolovoza. Jučer u podne bilo je, vele, ovdie 1,600.000 inostranacah. U taboru izmislila je soldačka dosietljivost sliedeći maršovni red: Peti vojeni sbor, Princ Napoleon, **les touristes** ili **le corps de santé**, špitalski sbor; pèrvi sbor, Baragyay d' Hilliers, **le victorieux**, pobiedonosni; treći sbor, Canrobert, **le dur**, okorni; drugi sbor Mac-Mahon, **le protecteur de familles**, zaštitnik porodicah. četvèrti sbor, Niell, **gloire quand même** živa slava.

Slavenske viesti.

„Sèrbski Dnevnik" piše nadalje o Matici sèrbskoj, kako sliedi:

Uzrok književnoga nazadka matičinoga neleži ni u spisateljima, ni u obćinstvu, već leži — u matici samoj, u njenom ustavu i sastavu. Evo kako:

Izpèrva se je matica bavila samo s tèrgovinom knjigah i ničim drugim. Onda je ona bila pravi „Verlagsbuchhandlung." Najglavniji članak njene tèrgovine bio je Lietopis, koga je Magarašević još god. 1825. izdavati počeo. Magarašević je bio prije urednik, nego što je matica postala izdavateljicom Lietopisa; on je bio već i prije toga u književnom svietu našem poznat. Odnošenje dakle Magaraševićevo prema matici nije bilo podčinjeno, on je Lietopis po svom znanju i uvierenju samostalno uredjivao, neimajući se pravac svoje radnje nikakvih od matice osobito mu datih pravilah. Magarašević kao urednik Lietopisa stajao je u književnom obziru ne pod maticom, nego nad maticom.

Kasnije počme matica krug dielovanja svog širiti. Pod Savom Tekelijom primi ona uz književnu tèrgovinu i nieki vid učenoga družtva, a poslie Tekeline smèrti postane još i administracijom njegovog a poslie i Jovanovićevoga zavoda, i tako bude od nje u jedno isto vrieme i tèrgovina i učeno družtvo i zvanje.

S ovim nagomilavanjem poslovah matičinih nije išlo podjednako i umnožavanje njenih snagah. Posliedica bila je ta, da je morala nieke poslove napustiti, da druge bolje posvèršuje. Briga o zavodima došla je na pèrvo miesto, a briga o književnosti na drugo. Tèrgovina s knjigama počme malaksavati, i spadne na jedinoga manipulanta, kome je kao plaćenom činovniku svejedno bilo, prodalo šta, neprodalo. Članovi su se imali na svu mieru o drugima stvarma starati, i to tim prije, što je fond matičin već toliko narasao, da su se troškovi iz samih interesah podmirivati mogli, pa se od slabe prodaje ništa nije bilo za kapitale bojati.

Ovako je stajalo s tèrgovinom. — Šta je matica kao učeno družtvo činila, vidili smo u navedenim člancima. Pokraj toga, što matica od toga naslova svoga, kao što smo vidili, nikakve koristi imala nije, bilo je još i velike štete, što je ovim načinom prestalo staro odnošenje izmedju matice i urednika Lietopisa. Ovaj je prestao biti samostalan i podpao je pod cenzuru matičinu. U miesto da matica, po primieru drugih učenih družtvah, svoj organ (Lietopis) sama sastavlja i gotove priloge uredniku, samo da ih u red stavi, predaje, naložila je ona uredniku, da se on za sve priloge sam brine, pa kao djačka viežbanja radi brisanja i dodavanja predsiedatelju podnosi. „Zaključuje se ovom prilikom, da u buduće urednik Lietopisa predmete, koje u Lietopis staviti namierava, najprije s predsiedateljem saobći, i da se ni jedan predmet bez dozvoljenja predsiedateljevog u Lietopisu tiskati nesmije." (Ustav matice sèrbske god. 1840. X. t. 2.) Dakle ni odboru kakvom, nego samo predsiedatelju da bude podčinjen urednik; a po VII. 3. istoga ustava „koi 40 f. srebra, ili više na fond priloži, zove se osnovatelj knjiž. sodružestva serbskog i domostroitelnog sovieta člen i predsiedatelj sodružestva" (dakle ako je i neknjiževan?!) „biti može." Kolika razlika u uvaženju urednika Lietopisa u pèrvoj i drugoj periodi matice!

Ovu je paralelu nuždno bilo povući, jer iz nje najbolje vidimo, zašto je Lietopis spao na samoga urednika, i zašto je prestao biti sredotočje spisateljskih snagah „ot Pešte daž' do Černe Gore." A u Lietopisima se i sastoji skoro sva radnja matičina.

Ni u jednoj periodi matice nije kod nje bilo prave književne uprave, koja bi i spisatelje zadovoljiti i prijatelje književnosti iole uspokojiti mogla. Ustavi matičini postarali su se o svemu, samo ne o onom, što je najglavnije. Koliko članovah treba da bude u siednicama, koliko u glavnoj skupštini; kad da se dèrže one, kad li ova; koliko ključevah da ima od kase i kod koga da stoje; šta da čini kasir, šta manipulant, šta sekretar, šta predsiedatelj, šta ovaj, šta onaj, — sve to imamo točno i do najmanje sitnice razložene i opredieljeno, o svačem je dovoljno postarano, samo o tom ne, da se kod književnog družtva ustanovi i književni odsiek, dostojan ovoga imena, sastavljen iz pèrvih naučenikah naših, biranih ne po prijateljstvu, ne po rodjenju, ne po činu, ne po prihodima, ne po godinama, — nego samo po imenu, koje je svaki sa svoje književne radnje pred narodom i pred ostalim izobraženim svietom stekao; pa da se ovom odsieku povieri sva književna uprava matičina.

Sav nazadak matice pripisujemo mi jedino toj okolnosti, što kod nje nikad nije takovog odsieka bilo, ili ako ga je po imenu i bilo, u samoj stvari nije ga bilo nikada.

Po starom ustavu godine 1826. bio je taj sav posao povieren jednom jedinom čovieku, predsiedatelju. „Dužnost je svega družtva, da svake godine, kad se računi zaključe, jednog izmedj sebe odrede, koi će u skupštinama besiedu voditi i predstavljenja činiti, kuda prinadleži i knjige suditi, koje su za kupovanje, koje li ne, to jest predsiedatelja" (II. 3. a,). Jedan jedini čoviek, i to koi se svake godine bira, da rukovodi cielu književnu struku. Inače su po II. 1. ustava „svi priložnici — — medju sobom ravni i drugovi, koji jednaka prava i jednake dužnosti imaju."

Drugi ustav god. 1840. trudio se je doskočiti ovoj mani, ali je pao u protivnu pogriešku, jer je udešavao matičinu radnju po primieru učenih akademijah. Iz ovoga ustava, koi inače nikad nije stupio u život, vriedno je navesti nieke karakteristične točke:

I. Književnog ovog sodružestva glavno namierenije jest, — — Sèrbsko narodnje prosvieštenije — — razprostranjavati. A najbliža glavna ciel jest na polja književstva, i po svim poleznih naukah, i liepih hudožestvah strukama narodnjeg jezika usoveršenstvovanije i obrazovanije i praotečeskog našeg slavenskog jezika, koi u cèrkovnim našim knjigama suštestvuje, u svojoj krasoti sohranenije. Duh vere, počitanija i sohranenija pravoslavne vostočne cèrkve nabljudavanje čiste pravstvenosti i nepokolebima privèrženost k presvietlom domu austrijskom i vladetelstvujućem kralju našem.

II. Članovi sodružestva ovog jedni su redovni, drugi počestni, a treći korespondenti. — Za redovne članove biti će se samo oni Sèrblji, koji su učenim svojim sočinenijama na sèrbskom ili slavenskom jeziku narodnom prosvieštenju i razprostranjeniju književstva već pospieštvovali. Drugi niko redovni člen biti nemože. Dužnost redovnih članovah jest neposredstvenno dielati sve ono, što književno ovo sodružestvo

u krugu nauka i viežestva vo obšte, i za posao sebi i pojedinim članovima opredielilo bude. — Svi redovni članovi, budući da su obvezani raditi, imaju stalnu godišnju platu, koja će se kao i čislo njihovo po obstojatelstvama fonda od sodružestva stalno opredieliti. Dve treće časti redovnih članovah moraju u Pešti, Budimu i obližnjim mestima sediti. — Počestni članovi birat ćedu se izmedju takovih mužovah. Koji su kako za knjižestvo sèrbsko, tako i za književno sodružestvo ovo zaslužnim se učinili. — Za korespondenta člena izabran biti može bez razlike vere, jezika i naroda i otečęstva svaki, koi je ma na kom jeziku što o narodu, zakonu i jeziku sèrbskom ili slavenskom, istoriji, drevnostma itd. napisao.

III. — — — Članove kako redovne tako i počestne i korespondente bira sodružestvo... U glavnim zasiedanijama većim čislom glasovah redovnih i počestnih članovah. — —

VI — — Sodružestva posao prostire se po celom širokom polju knjižestva.— — Imenno pak obratit će sodružestvo trud i staranje svoje na izdavanje Lietopisa sèrbskog, na ocienenije i sudenje književnih dielah čres sodružestvo redovnim članovom sočinenija radi opredielenih, ili čres počestne članove podnešennih, na sudenje zadatih učenih voprosah i rukopisah ma ot kog sodružestvu pečatnje radi podnešennih, i opredieljuje sočiniteljima nagrade. Predlaže učene zadatke na razriešenije, opredieljuje redovnim članovima zvanične poslove. Stara se o grammatiki, slovaru sèrbskom i slavenskom, o sočineniju, izdaniju i pribavljeniju prostonarodnih knjigah (Volksbücher), naznačuje tko et počestnih članovah i kuda putešestvija radi učennih i književnih izsliedovanijah i iskustva preduzimati ima, predmete u Lietopisu pečataeme čres učrednika predložene pre nego što se pod pečatnju dadu, ispituje i pečatati daje ili odbacuje. (Ovo posliednje čini predsiedatelj po glasu X. 2.)

VII. — — Svaki, koi štogod na fond sodružestva priloži, priloženik knjiž. sodružestva sèrbskog zove se, i kao takovi glavnom sobraniju prisutstvovati može. — Koi 40 for. sr. ili više na fond priloži, zove se osnovatelj knjiž. sodružestva sèrbskog i domostroitelnog sovieta člen i predsiedatelj sodružestva biti može.

VIII. Domostroitelni soviet brigu vodi o celoj i svakoj ekonomiji sodružestva itd.

U ovom ustavu je dakle barem izrečeno to načelo, da treba da se oddieli književno dielovanje od ekonomskoga. Šteta samo što se matica toga načela nikada nije dèržala. Ako i nije bilo za nju, da se učenim družtvom nazove, toliko je spisateljskih snagah (barem izmedju god. 1837. do 1848.) oko sebe za cielo skupiti mogla, koliko joj je za dobro i svèrsi shodno rukovodjenje njene književne tèrgovine trebalo.

Posliednji ustav njezin od god. 1855., koi još u život stupio nije, sasvim je upustio iz vida to najvažnije pitanje. On nigdie nespominje ni jedne riečce o tome: tko će odredjivati, kakve knjige da se kupuju i tiskaju. Po njemu je član družtva onaj, koi po 40 for. sr. ili više fondu matice priloži; svi članovi družtva imaju jednaka prava i dužnosti, svi mogu dolaziti na glavne skupštine, svi imaju pravo glasa, svaki može izbirati i izabran biti za rukovodjenje družtvenih dielah; iz članovah matice sèrbske, koji u miestu matice prebivaju, izbira se stalan odbor, koi će sva diela družtva opravljati; članovi odbora udioničtvuju u svim dielima odbora; svi „zaključci" čine se po absolutnoj većini glasovah. Nema nigdie ni spomena o počastnim članovima; nigdie ni traga o kakvoj književnoj kvalifikaciji, koja bi se barem od onih članovah tražiti morala, koji će u književnoj struci dielovati, rukopise kupovati ili naručivati, zadatke za nagradu razpisivati, podnešena diela procienjivati, ili barem sposobne za procienjivanje dielah sudije birati itd. itd. Hoće li i tu svi članovi pitani biti, svi bez razlike? Ili će se sve predati jednome čovieku, predsiedatelju, pa da on jedan upravlja, kako zna i kako hoće? Na svaki je način zlo udešeno, bilo ovako, bilo onako.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 12132-2871 (VI.—50) 3—2

Oglas natiečaja.

Od deset ručnih najvišjom odlukom od 1. travnja 1854 utemeljenih štipendijah iz dohodka razlučenoga hèrvatskoga diela vackoga konvikta Marije Terezije izpražnjene su tri štipendije manje kategorije po 105 for. a. vr. sa pravom promicanja u višje kategorije od 157 fr. 50 kr. a. vr, koje se imaju podielit s početkom dojduće školske godine $18^{59}/_{60}$.

Na ove štipendije imaju pravo pripadnici Hèrvatske i Slavonije i to medjutim, za trajanja medicinsko-kirurgičkih štipendijah najmilostivije iz dèržavne blagajnice za urodjenike ovih kraljevinah dozvoljenih najvišjom odlukom od 8 listopada 1853.

Natiecatelji za ove štipendije imaju svoje molbenice štilizirat na c k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu, kèrstnim pismom, školskim sviedočanstvima za posliednja dva školska polugodišta, izkazom o imovnim i inim razmierima, kao i potvèrdom dotičnoga ravnateljstva o užitku možebiti iz kakve druge zaklade ili o kakvom prinesku za odhranjenje dotičnoga učenika obložit i tako obložene molbenice moleći sinovi ovozemnih financijalnih činovnikah kod c. k. hèrvatsko-slavonske financijalne zemaljske direkcije, ini natiecatelji kod direkcije onoga učilišta, na kojem su u posliednjem polugodištu školu polazili, najdulje do **konca listopada** t. g. podnieti.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.

U Zagrebu dne 9. kolovoza 1859.

Br. 11089-2670. (VI—47) 3—3

Razpis natiečaja.

Ima se podielit pet školskih štipendijah utemeljenih po Mirku Haraminčiću i to jedna sa 240 godišnjih for. a ostale četiri svaka po 200 godišnjih forintih, za koje se time razpisuje natiečaj s rokom do 15. listopada t. g. s tim dodatkom, da je s ovim štipendijama neposredno po svèršenim naukama skopčano pravo na trogodišnji užitak i to kod pèrve od godišnjih 150 fr. a kod četiri posliednje od godišnjih 120 fr.

Na pèrvu štipendiju od 240 fr imaju pravo mladići iz plemenite porodice Haraminčićeve u Maloj Gorici, ili ako nebi bilo nikakova tražitelja od ove porodice, sinovi kćerih od nećakinjah utemeljiteljevih Tereze pl. Čunčićke i Barbare pl. Nemčićke, kao i nećaka utemeljiteljeva Ferdinanda pl. Spisića a u pomanjkanju takovih tražiteljah i drugi mladići vodeći porodično ime Haraminčićah no svi u pravilu samo pod tim uvietom, ako su sposobni zate, da budu primljeni u zagrebački konvikt, dakle ako pohadjaju gimnaziju ili pravnu akademiju u Zagrebu ili ako su barem sposobni da stupe u 1. gimnazijalni razred i posliednjem u slučaju ako nisu prekoračili normalnu dobu od 12 godinah.

Na posliednje četiri štipendije imaju nasuprot bez razlike naukah svi za stečenje kakove štipendije uobće sposobni mladići pravo, no prednost daje se mladićima, koji vode porodično ime Haraminčićah a pred ovim posliednjim gore napomenutim rodjacima utemeljiteljevim.

Natiecatelji za ove štipendije imaju svoje kèrstnim, školskim i ćudorednim sviedočanstvima i ako se pozivlju na porodične pravo, i zakonitim izkazom o stupnju rodbinstva s utemeljiteljem obložene molbenice putem predpostavljene školske direkcije, ili ako se dotični mladići nisu jošte posvetili naucima, putem neposredno predpostavljene političke oblasti do gore navedenoga roka podnieti kod ovoga miestodèržtva.

Od c, k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.

U Zagrebu dne 2. kolovoza 1859.

Nr. 5281-civ. (DS.—59) 3—1

Konkurs-Ausschreibung.

Zur Besetzung der zwei Notarstellen im Sprengel dieses k. k. Landes-Gerichtes mit dem Amtssitze in Agram und Samobor haben die Bewerber ihre Gesuche mit den erforderlichen Belegen versehen, und zwar die Staatsbeamten im vorgeschriebenen Wege durch ihre Amtsvorsteher, — die übrigen in soferne nicht die Bestimmungen des §. 14 der Notariats-Ordnung eintreten, mittelst den vorgesezten politischen Behörden, binnen 4 Wochen vom Tage der dritten Einschaltung dieses Edictes in das Amtsblatt der hierortigen Zeitung bei diesem Landes-Gerichte anzubringen.

Ausser der Nachweisung der rechtswissenschaftlichen Studien ist erforderlich, dass der Bewerber

1. Oesterreichischer Staatsbürger ist.
2. Das Alter von 24 Jahren erreicht habe.
3. Sich zur christlichen Religion bekennet.
4. Der freien Verwaltung seines Vermögens fähig und von unbescholtenem Lebenswandel.
5. Der deutschen und kroatischen Sprache in Wort und schrift mächtig sei.
6. Bewerber aus der Mitte der Advokaten müssen die nach den gegenwärtig bestehenden Gesetzen abgelegte Prüfung nachweisen und nachdem auch jene Advokaten, welche die Advokatenzensur zwar nur nach den früheren Gesetzen bestanden sich, jedoch der durch die Advokaten-Ordnung vorgeschriebenen nachträglichen Prüfung aus den neuen Gesetzen unterzogen haben kraft der Allerhöchsten Entschliessung vom 7. Februar 1858 Art. IV. zur Bewerbung als befähigt gehaltne werden, haben diese Aberprüfung nachzuweisen. Die Cautionsgrösse ist im 3. Hauptstücke der Notariats-Ordnung vom 21. Mai 1855 Nr. 94 des Reichsgesetzes enthalten.

K. k. Landes-Gericht als prov. Notariatskammer.

Agram am 10. August 1859.

Klobučarić. Jović.

Nr. 11065 (Fin.—26) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Am 20. September l. J. um 10 Uhr. Vormittags wird bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Fiume wegen Verfrachtung des Aerarial-Tabakmaterials von beiläufig 2000 Zentner und anderen Gefälls-Artikeln als Gefässe, Geschierre, Emballagen etc. vom Tabak-Verschleiss-Magazine Fiume an das Tabak-Filial-Magazin in Zengg für das Verwaltungsjahr 1860 d. i vom 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 eine mündliche Minuendo-Lizitation, wobei auch schriftliche bis vor dem Beginne der Lizitation eingelangte Offerte angenommen werden, abgehalten, und dabei der bisherige Frachtlohn von 20 Kreutzer C. M. oder 35 kr. ö. W. pr Zentner Sporco als Fiskalpreis angenommen werden.

Unternehmunglustige werden zu dieser Lizitation mit dem Bemerken eingeladen, dass jeder Lizitant vor Beginne der Lizitation das 5% Vadium mit 30 fl CM. oder 31 fl. 50 kr. ö W. in Baarem oder in k. k. Staatspapieren nach denn letztbekannten börsenmässigen Kurse zu erlegen im Falle der Erstehung dieser Verfrachtung aber die Kaution mit 25% des Frachtlohnes sicherzustellen hat.

Die weiteren Lizitationsbedingungen können bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Fiume, dann bei den k. k. Tabak-Verschleiss-Magazinen in Fiume und Zengg eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Fiume am 13. August 1859.

Br. 3115. (PZ.—36) 3—1

Natiečaj.

Za popunjenje poštanske ekspedicije imajuće se podići u kotarskom miestu Dolnji Miholjac razpisuje se natiečaj do 15. rujna 1859.

Poštanska ekspedicija zabavljat će se poslom listovne pošte i poštanskim razšiljanjem stvarih od vrednosti do teže od 3 funte i stajat će sa c. k. poštanskom ekspedicijom valpovačkom posredstvom glavničkih poštah na konju u savezu.

Beriva poštanskoga odpravitelja sastoje u godišnjoj plati od sto (100) forintih, u uredovnom paušalu od godišnjih dvadeset (20) forintih i za uzdèržavanje gore imenovanih glasničkih poštah na konju onamo i natrag u godisnjem paušalu za jezdovinu od tri sto (300) forintih a. vr.

Natiecatelji za ovu uz sklopljenje službenoga ugovora i položenje kaucije od 200 forintih u gotovu ili barem u 3% dèržavnim obligacijama podielit imajuću se službu poštanskoga odpravitelja imaju svoje valjano biljegovane molbenice izkazujući izpravama dobu, dosadanje zanimanje, imovinu i svoje tako ćudoredno kako političko dobro ponašanje do gore naznačenoga roka, kod podpisane poštanske direkcije podnieti, pri čem se opaža, da će se u ostalom kod jednakih razmierah dati prednost onom natiecatelju, koi će tražit manji paušal za jezdovinu, nego što je gore naznačen.

C. kr. poštanska direkcija za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 14. kolovoza 1859.

Klempay s. r.

Br. 211-Gb. (VI.—48) 3—2

Oglas natiečajah.

Kod c. k. miešovitih kotarskih uredah u Kranjskoj izpraznilo se jedno konačne i jedno privremeno miesto aktuara kotarskoga ureda od drugoga plaćevnoga razreda.

Natiecatelji za jedno od ovih službah imaju svoje valjano obložene molbenice propisanim službenim putem do 30 rujna t. g. kod c. kr. zemaljske komisije za osobna odnošenja miešovitih kotarskih uredah u Kranjskoj podnieti i u njima ujedno navesti, da li su i u kojem stupnju u rodbinstvu ili tastbini s kojim od ovozemnih kotarskih činovnikah.

Od c. k. zemaljske komisije za osobna odnošenja miešovitih kotarskih uredah u Kranjskoj.

U Ljubljani dne 30. sèrpnja 1859.

Br. 3052 (PZ.—33) 3—3

Oglas.

Uslied toga da se je opet otvorila vožnja Lloydovih parobrodah medju Tèrstom i Dalmacijom mogu se pošiljke vozne pošte u **Dubrovnik** i **Kotor** kao **i ostale luke ležeće prema jugu od Splieta** primat i odpravljat.

Time se ukida dosadanje uslied visokoga razpisa c. kr. ministarstva za tèrgovinu, obèrte i javne gradjevine od 23. lipnja 1859 br 11995-2148 pod 12. sèrpnja 1859. br. 2754 oglašeno stegnutje prometa vozne pošte u Dalmaciju.

Što se time uslied visokoga razpisa ministarstva tèrgovine od 21. sèrpnja 1859. br: 2749-H. M. stavlja do občega znanja.

U Zagrebu dne 1. kolovoza 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo.

Klempay.

Br. 7706-1859 (DS.—63) 3—2

Oglas natiečaja.

Da se opet popune izpražnjene cestarske službe na zagrebačko-požežkoj zemaljskoj cesti u Moslavini i na nadherianskoj zemaljskoj cesti u Sisku, s kojim službama skopčana je plaća od godišnjih 315 fr. a. v. izvan sistemskog paušala za pisanje iz zemaljske konkurencijalne zaklade, razpisuje se time natiečaj.

Za postignutje jedne od ovih službah zahtieva se podpuno zdravje i kriepčina, poznavanje niemačkoga i hèrvatskoga jezika, zatim odgovarajuća vieština u računanju i tehničkoj struci.

Natiecatelji za jednu od ovih službah imaju svoje vlastoručno pisane molbenice izkazujući svoje rodno miesto, stališ i dobu, dosadanje uporavljivanje, podpuno znanje niemačkoga i hèrvatskoga jezika, dosadanje izpravno političko i ćudoredno ponašanje, zatim da su kod kakvoga javnoga c. k. gradjevnoga ureda s dobrim uspiehom položili izpit o empiričkom i elementarnom znanju u linejskom risanju, u niveliranju, u izračunavanju povèršja i pravilnih kubičnih tielesah, i to ako su već opravljali kakovu javnu službu, putem svoje predpostavljene oblasti, inače pako neposredno kod ovoga ureda do 10. rujna t. g. podnieti.

C. kr. županijska oblast.

U Zagrebu dne 12. kolovoza 1859.

Budući da se na dopustu nalazi c. k. predstojnik:

C. k. miestodèržtveni tajnik

Ekel s. r.

Br. 1994 (Fin.—24) 3—3

Oglas dražbe.

U sliedstvu naredbe c. k. financijalnoga okružnog ravnateljstva u Ricci od 23. sèrpnja 1859 br. 8897 pro lavat će se putem javne dražbe dne 6 rujna 1859 u 9 satih u jutro i u 3 sata poslie podne po službenoj komisiji uz priuzdèržanje potvèrde sliedeća dèrva iz šumah Fužine upravljateljstvenog okružja nasiečena po šumskom upravljanju, i to:

A. iz šumskog kotara Mèrzlavodica

sadèržavajuća

iz šumskog razdiela Rogozno

	fiskalna ciena u austr. vr. fr.	kr.
406. komadah jelovih gredicah (scalaholz) u skupnoj mieri od $687\frac{1}{2}$ cari . .	849	$41\frac{1}{2}$
iz šumskog razdiela Širokadraga		
136 komadah jelovih bordunalah u skupnoj mieri od 4475.72 kub. nogah	1,078	$76\frac{1}{2}$
488 kom. jelovih gredicah (scalaholz) u skupnoj mieri od $952\frac{1}{2}$ cari	766	$76\frac{1}{2}$
$509\frac{1}{2}$ hvatih cepanic i $179\frac{1}{2}$ hvatih šibja $4\frac{1}{2}$ drugih uglevarskih dèrvah	1,416	10
iz šumskog razdiela Sungeri		
58 kom. jelovih bordunalah od 1774.43 kubičnih nogah	495	$77\frac{1}{2}$
386 kom. jelovih kusah od 7703.25 kubičnih nogah	1132	$15\frac{1}{2}$
iz šumskog razdiela Jelenje		
204 hvata 3′ dugih bukovih cepanih dèrvah	733	38
B. iz šumskog kotara Vinodol		
iz šumskog kotara Smolnik		
508 hvatih ciepanih i 203 hvata šiba $4\frac{1}{2}$ dugih uglevarskih dèrvah	2273	98
iz šumskog razdiela Viševica		
1980 hvatih ciepanih i 570 hvatih šibja $4\frac{1}{2}$ dugih uglevarskih dèrvah	6,212	40
C. iz šumskog kotara Ravnagora		
iz šumskog razdiela Ostrivèrh		
152 kom. jelovih kusah od 2803.° kubičnih nogah	236	14
1135 kom. jelovih kusah od 26850.° kubičnih nogah	2,637	20
iz šumskog razdiela Sterfić		
1060 kom. jelovih kusah od 17466.5 kubičnih nogah	1,669	90
iz šumskog razdiela Širokivèrh		
673 kom. jelovih kusah od 12494.5 kubičnih noguh	1,118	17

Uz ponude ustmene primat će se i pismene.

Nu ponude pismene moradu uvietima dražbenim shodno uredjene biti, i propisanu kaparu ili namiru vèrhu položenja ete kapare pri kakvoj c. k. dèržavnoj blagajni priloženu imati, i moradu se do uključivo 5. rujna 1859 kod c. k. šumskog ureda Fužine zapečaćene predati.

Bitni uvieti jesu sliedeći:

Koi kod dražbe prisutstvovati hoće, mora kao jamčenje, da će svoju ponudu obdèržavati, položiti u ruke dražbene komisije kaparu ili u gotovom novcu, ili u austrijanskih dèržavnih obveznicah (računajući polag posliednjega tečaja burze) koja sastoji u desetom dielu polag ustanovljenog izjavljenja ciene kapitalnog iznosa. Ota kapara će se odmah po zaključenoj dražbi svim ponuditeljem (Offerent) izuzamši najviše ponudjajućeg povratiti.

Najviše ponudjajući imadu odmah ili najdalje za 14 danah poslie kako bi se strankam službena potvèrda njihove ponude priobćila, kupovnu cienu uračunavši položenu kaparu kod c. k. ureda dèržavnih dobarah u Fužini u gotovom novcu položiti Ostali uvieti, koji temelj dražbe sačinjavaju, mogu se po svakome prije dražbe u običnih službenih urah kod c. kr. okružnog financijalnoga ravnateljstva c. k. šumskog ureda uviditi, isto tako moći je viditi u prisutju dotičnog c. k. šumara dèrva za prodaju opredieljena.

C. k. šumskih dèržavnih dobarah ured.

Fužine dne 9. kolovoza 1859.

Br. 3113 (PZ.—35) 3—3

Oglas.

Ustanovljenje poštanske jezdovine za II. sunčano polugodište 1859.

Uslied visokoga razpisa c. kr. ministarstva za tèrgovinu obèrte i javne gradjevine od 1. kolovoza 1859. br. 14976-2553 ustanovljena je poštanska jezdovina za jednoga konja i jednostručnu poštu u sliedećim krunovinama i kotarima, u sporazumljenju s visokim c. k. ministarstvom financijah, kako sliedi:

	fr.	kr.
U Dolnjoj Austriji sa	1	28
„ Gornjoj „ „	1	16
„ Solnogradu sa	1	30
„ Štajerskoj sa	1	30
„ Koruškoj sa	1	28
„ Českoj sa	1	36
„ Moravskoj i Slezkoj sa . .	1	26
„ Tirolskoj i Vorarlbergu sa .	1	48
„ Primorju	1	50
„ Kranjskoj sa	1	24
„ Peštanskom kotaru sa . . .	1	22
„ Požunskom „ „ . . .	1	18
„ Šopronskom „ „ . . .	1	20
„ Košičkom „ „ . . .	1	30
„ Varadskom kotaru „ . . .	1	20
„ gornjem kotaru i senjskom vojničko-obćinskom kotaru sa	1	40
„ ličkom i otočkom regimentskom kotaru sa	1	28
„ ogulinskom kotaru sa . .	1	28
„ ostalim hèrvatsko-slavonskim poštanskim kotarima sa . .	1	14
„ sèrbskom vojvodstvu i tamiškom Banatu sa	1	16
„ Erdeljskoj sa	1	8
„ krakovskom kotaru sa . .	1	12
„ lavovskom „ „ . . .	—	98
„ černovičkom „ „ . . .	—	96

Pristojba za jedna pokrita štacionska kola ustanovljuje se na polovicu a za jedna nepokrita kola na četvèrti dio jezdovine pripadajuće za jednoga konja i jednostavne pošte.

Napojnica postiljonova i kolomaznina ostaju nepromienjene.

Što se time stavlja do obćega znanja.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 10. kolovoza 1859.

Klempay s. r.

Br. 899. (DS—60) 3—2

Izrok.

Obnarodovanje napisnikah gruntovničkih u kraljevini Ugarskoj glede Jazigie i velike i male Kumanie iznimajuć obćinu Halas.

Od strane c. k. ravnateljstva gruntovnicah u Pešti daje se kroz c. k. ravnateljstvo gruntovnicah u Zagrebu u obziru napredujućega uvodjenja gruntovnih novih knjigah u buda-peštanskom opravnom okolišu kraljevine Ugarske uslied naredbe c. k. naredbe popečiteljstva pravosudja od 22. lipnja 1859. br. 9187 na znanje sliedeće:

I.

U buda-peštanskom upravnom okolišu jest u svèrhu uvedenja gruntovnih novih knjigah miestimičko izvedenje polag obćinah u svim obćinama i pustama od Jazigie i od velike i male Kumanie iznimajuć obćinu Halas polag njihovog medjusobnog prostora od godine 1848. obavljeno, te napisnici gruntovnički ujedno sa čestničnimi registri i nacèrti, koji k istim spadaju, bit će počamši od 1. kolovoza t. g. svakome na ogled izloženi, i to:

a) o varoškoj obćini Jaszbereny u c. k. gruntovničkoj pisarnici kod županijskog suda u Jaszbereny-u,
b) o ostalih obćinah kapitanatskog kotara Jaszbereny u c. k. grunt. pisarnici kod gradsko-odrednog kotarskog suda Jaszbereny,
c) o obćinah kapitanatskog kotara Jasz-Apathi u c. k. grunt. pisarnici u Jasz-Apathu,
d) o obćinah kapitanatskog kotara Kardszag u c. k. grunt. pisarnici u Kardszagu,
e) o obćinah kapitanatskog kotara Kum-Szent-Miklos u c. k. gruntov. pisarnici u Kum-Szent-Miklosu,
f) o obćinah kapitanatskog kotara Felegyhasa u c. k. grunt. pisarnici u Felegyhasi, i
g) o obćinah kotara Halas (iznimajuć obćinu Halas) u c. k. grunt. pisarnici u Halasu.

Obavljanje poslovah i uredovanjah, naznačenih u izroku ovom, ima se takodjer započeti 1. kolovoza 1859. i u svèrhu ovu odredjen je:

a) c. k. županijski sud u Jaszberenyu za varoš Jaszbereny kao pod a),
b) c. k. gradsko-odredni kotarski sud u Jaszberenyu za kotar Jaszbereny kao pod b) i
c) c. k. sudbeni uredi u Jasz-Apathu, Kardszagu, Kum-Szent-Miklošu, Felegyhazi i Halasu, i to svaki za obćine svog kotara, kao pod c) d) e) f) g).

Podpuni sadèržaj te time i dio II. ovog dne 23. lipnja 1859. izdanog izreke uvèršten je u bečkih novinah, nadalje u službenih peštanskih novinah od 16. 19. i 22. sèrpnja t. g. br. 170, 173 i 176. i u buda-peštanskom Hirlapu od 16., 17. i 22. sèrpnja t. g. br. 170., 171. i 176

C. k. ravnateljstvo gruntovnicah.

U Zagrebu dne 9. kolovoza 1859.

Br. 1602. (DS. 62) 3—2

Oglas.

Od c. k. ravnateljstva zemljorazteretne zaklade za Hèrvatsku i Slavoniju donosi se do obćega znanja, da se s obzirom na počimajuće predhodne radnje za žrebanje hèrvat. slavon. zemljorazteretnih zadužnicah, koje će biti dne 31. listopada t. g., prenašanja takovih obligacijah, pri kojima novo izdati imajuće se obligacije moraju dobiti promienjeni broj, nemogu preduzimati za vremena od 1. rujna t. g. do dana oglašenja zadužnicah izvučenih dne 31. listopada t. g.

U Zagrebu dne 15. kolovoza 1859.

Nr. 1663 (Izv.—117) 3—2

Concurs-Ausschreibung.

Bei dem Stadtmagistrate zu Požeg wird zur Registratur der älteren grösstentheils in lateinischer Sprache verfassten Acten ein Diurnist mit dem Taggelde von Einem Gulden ö. W. aufgenommen.

Die Bewerber um diese Stelle wozu die Kenntnis der lateinischen, deutschen und slavonischen Sprache unumgänglich nothwendig ist, wollen sich diesfalls längstens bis Ende dieses Monats beim anfangsbenannten Stadtmagistrate anmèlden.

Požeg am 12. August 1859.

V. Somogyi m. p.
Bürgermeister.

Br. 1797 (Izv.—113) 3—2

Objavljenje.

Nećno razsvetljenje grada Požege hoće se 1. rujna 1859 pred pol dana u 10. satih u gradsko-obćinskom domu rečenog grada putem jevtimbe oddati. Kamo se isti najam nase uzeti volju imajući najuljudnije pozivlju.

Uvieti mogu se u ovogradskoga vieća pisarni tečajem službenih satih svaki dan uviditi.

Magistrat grada Požege 31. sèrpnja 1859.

Načelnik.
V. Somogyi s. r.

OGLASNIK.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 23. KOLOVOZA 1859. Broj 190.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put: a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 linijah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč 19. kolovoza. Nj. c. visost gospodin nadvojvoda Franjo Dragutin i gospoja nadvojvodinja Sofija prenoćit će noćas u Reichenau-u a zatim nastavit će svoj put prieko Mariacela u Išl.

— Turski poslanik knez Kalimaki i supruga vratili su se danas iz Českih Toplicah.

— Ban hèrvatski i slavonski, podmaršal grof Coronini, doći će sutra iz Temešvara ovamo i upntit će se poslie kratka bavljenja na svoje opredieljeno miesto u Zagreb.

— Maršal grof Nugent došao je danas iz Mletakah ovamo.

— Četernaest austrijanskih oficirah, koji su bili u francuzkom sužanjstvu, došlo je jutros ovamo.

— Jeden batalijun magjarskih dobrovoljacah nastanjen je u Veringu i okolici kod Beča.

Beč, dne 20. kolovoza. Jučer u 3 sata 20 minutah poslie podne došla su 202 ranjenika ovamo i bila su smieštena u kosarni na Heumarktu.

Beč 22. kolovoza. (A. Ztg.) Polag najvišje odluke sadèržat će grof Rechberg upravu ministarstva izvanjskih poslovah i postat će ministarski predsiednik, baron Hübner minister redarstva, grof Gołuchowsky dobit će upravu ministarstva unutarnjih poslovah, podmaršal Kempen bit će penzioniran, Bach postat će poslanik u Rimu, ministarstvo tèrgovine ukinut će se a njegove struke razdielit na ministarstvo unutarnjih, izvanjskih i financijalnih poslovah.

Sèrbija.

— Protokoli odbora svetoandrijske narodne skupštine. (Iz „Zvan. Novinah.“)

Četvèrti sastanak 19. sèrpnja. Došli su stručni znalci, koji su po zaključenju odborskom u posliednjem sastanku pozvani, da izjave svoje mišljenje u pitanju o spasenju naroda našeg od štetnih dugovah. G. J. Gruić izjavi, da se je suglasio sa svojim drugovima u osnovima, pa zato zamoli i odbor mu odobri, da po neodložnim službenim poslovima ode. G. Vladimir Jakšić pèrvi uzme rieč, da odgovori na statistična i ekonomska pitanja, koja mu je predsiedatelj predložio. Njemu je niegovanje narodne ekonomije pèrva briga razumne vlade. „Od sve četiri strane svieta upèrla su jednokèrvna braća pogled na naš javni život; naše nepredovanje njihova je utieha, naše družtveno razpadanje njihovo pravo očajanje.“ G. Jakšić uzeo je glavni sadržaj svojoj besiedi, da pokaže, kako je sada, a kako je niekada bilo družtveno stanje u Sèrbiji i kakvo je kod niekih drugih narodah. Svoje rieči potvèrdjuje pouzdanim brojevima. Na žalost svi brojevi i sve sravnjivanje njegovo dokazuje to, da je Sèrbija relativno išla natrag, a ne napred za posliednjih deset godinah; ali ovako iskreno kazivanje vidi nam se koristnije nego štetno prikrivanje istine. Brojevima je dokazao g. Jakšić, da je za posliednjih 10 godinah Sèrbija relativno gore napredovala u ljudstvu nego za drugih 10 godinah, a lošije stoji tu i prema drugim dèržavama. Ni po kakvoći stanovnikah nemože se Sèrbija staviti s drugim zemljama; odnošenje ljudih u onim godinama kad se najviše privriedjuje manje je lošije nego kod drugih narodah. Odtuda dolazi, da drugi narodi imaju i više ljudih za vojnu. Dieca ima sada u Sèrbiji više nego prije. Financija dèržavna isto onako jaka je, kao što je prije 20 godinah bila, a druge zemlje umnožile su ju po umnoženim razhodima. Imanje narodne kase u trećinu je slabije nego prije ustava. Ova brojevima dokazana slabost pokazuje se i po svim granama privatne privrede. Seljaci, obkoljeni predrasudama svojih predjah iz barbarskih vremenah, ništa dalje u privredi napredniji nisu nego što su bili prije 20 godinah; ovaj zaostatak opaža se na njihovom odielu, pokućstvu, kućama i sgradama, kao i živoj stoki. Nemaju dobrih konjah, ugojene stoke, svilorunih ovacah. Rukodielacah osim šivačah sasvim malo ima; većinom su na strani potrošili glavno, a kod kuće tegle sada veliku lihvu. Tèrgovina koraca sporo; miesto da se otvori polje slobodnom natiecanju, uvidja se tu upropašćivanje; teži koristovati se povlasticama i ograničavanjem, koje se kloni na štetu pèrvobitnoga proizvodstva i preradjivanja. Brodarstvo gotovo nije nikakvo; od vieštinah vèrlo malo što znamo. Imovno stanje lošo je i spram predjašnjih vremenah i spram drugih narodah. Zagranična tèrgovina slabija je nego što je bila prije 20 godinah; uvoz robe proizvodnog trošenja takodjer je slabiji, ali stvari od razkoši većma se troše. Opalo blagostanje naroda u Sèrbiji odvuklo ga je u bezgranično parničenje. Sèrbi se danas 8 putah više tieraju na sudovima nego prije 20 godinah, a kad i kamo više od drugih narodah. Parnice se isto tako živo tieraju i po primiriteljnim sudovima. Zločinstva su se takodjer jako umnožila; prije 20 godinah ni peti dio nije ih toliko bilo. Blagih naravih i višjeg izobraženja neima; nema hvaljenog gostoljubja i smirene pobožnosti. Broj bogomoljah malen je kad se sravni s brojem u drugih zemljah. Cèrkve imaju vèrlo malo prihodah. Naravstvenost je pala, što se vidi iz većeg broja bezbračne diece; cèrkvenih služiteljah takodjer manje ima.

Zlo je stanje družtveno u Sèrbiji, da nas pri sravnjenju s drugim narodima stid obuzeti mora. Naši diedovi radiše sve za svoje gospodare; od godine 1804—1815. radismo za ratne svèrhe; od god. 1815—1830. radismo polak za sebe, polak za spahije; od god. 1830—1842. privredjivasmo za sebe, i to je zlatna epoha u našoj družtvenoj poviestnici. Od godine 1842. do danas miesto da napredujemo, uvaljujemo se sve u veće nesreće. G. Jakšić pripisuje sve to vladi, jer veli, kad ona sebi pripisuje slavu, kad su joj gradjani sretni, zašto ju ovi nebi biedili, kad propadaju? Od svega toga može biti posliedica politična propast. Nekrivimo strance za naše nevolje, pomažimo sami sebi. Od vlade valja tražiti lieka, da neogreznemo u veće kriehove.

Za g. Jakšićem uzme rieč g. Dimitrije Matić, da sa pravne strane objasni, da li i u koliko se može vlada miešati u neposredno razpravljanje računah izmedju povierenikah i dužnikah. On reče, da bi se miešanjem vladinim zlo samo umnožilo. Lieka na priečac nema. Treba se postarati, kako će se utvèrdjenjem sigurnosti umnožiti vierovanje i sigurnost, a time i blagostanje. Ovoj svèrhi primieli bi dobri i pravedni zakoni, bèrži postupak, koi je ovog lieta izradjen i u kome je usvojen prost i lak način na temelju ustmenosti i javnosti. Za tèrgovinu dobro bi bilo, kad bi se zakon tèrgovački izdao, a od ovoga je projekt gotovo dovèršen. Osim toga treba da se ustanove kreditni zavodi.

Poslie ovme rieč g. Milovan Janković, koi slu vladu krivi, što se nije brinula, da sačuva zemlju od siromaštva. On pobraja sve načine, kojima vlada može oskudnost u kapitalima savladjivati i siromaštvo predupredjivati. Napoliedku zaključi govor, da se nemože ni misliti prije na pomoć, dokle se nepreobrazi i prema vremenu neudesi ekonomna politika.

Odboru se dopadnu ove istine, koje su mu razložene govornicima. Zaključi se, da odbor u idućoj siednici učini svoj glavni zaključak u pitanju o spasenju naroda od zlih dugovah.

(Dalje će sliedit).

Moldavia i Vlaška.

„P. L.“ donosi dopis iz Bukurešta od 12. kolovoza, uslied kojega je sredinska komisija u Fokčanu zaključila podpunu uniju pod nasliednim knezom iz evropske kakve vladarske porodice i da je ovaj zaključak pukovniku Kusi priobćila pozivajući se na obćenito izraženu narodnu želju i na vlastito izjašnjenje Kuzino kod njegova izbora u Jašu.

Talijanska.

„Nordu“ telegrafuju iz Napulja od 13. kolovoza: „Veliki neredi pojavili su se medju momcima engleskih bojnih brodovah nalazećih se pod Napuljem; na admiralskom brodu buknula je pobuna. Mornari i pomorska vojska pobili su se medju sobom. Švadra odplovila je u otvoreno more. Slični dogadjaju pojavili su se već i u Malti.“

— Iz Napulja došla je dne 17. kolovoza viest, da će se od švajcarskih regimentah stojećih u napuljskoj službi 2. i 4. regimenta podpunoma ukinuti i razpustiti, dočim će se iz 1. i 3. regimente sastavit četiri lovačka batalijuna i utielovit će se s napuljskom narodnom vojskom.

— Prevratna toskanska skupština sastala se je dne 17. t. m. pèrvi put, da čuje govor diktatora Farini-a, koi je ponajprije razjasnio prošastnost a zatim preneo je svoja punomoćja na skupštinu. Skupština zaključila je, da se zahvalnica podnese caru Napoleonu.

— Javljaju iz Turina, od 15. t. m. da pet na jezeru od Garde nalazećih se francuzkih topčarah ipak ostaje kao poklon u rukama Sardinije; Generalu Lamarmoru poslao je, vele, kralj, koi je prepriečen bio glavom doći, u Desencano da preuzme ovaj poklon.

— Polag viestih u Jakinu izlazećega lista „Piceno“ dolazi neprestano piemonteska vojska u malim oddielima u Bolonju.

O odstupu Nj. preuzoritosti stožerenika dèržavnoga tajnika od predsiedničtva dèržavnoga vieća piše iz Rima:

„Kriepostju članka II. raspisa od 10. rujna 1850 imalo bi se uz predsiedničtvo u ministerskom vieću i predsiedničtvo dèržavnoga vieća vazda prenieti na svakodobnoga stožernika dèržavnoga tajnika; podieljenje dvostrukoga ureda našlo je svoje izješnjenje u tom, da stožernik dèržavni tajnik svetoga otca predstavlja u svietskim poslovima, kao što to stožernik namiestnik čini u duhovnim poslovima. No podigli su se prigovori proti ovom nagèrtanju i opazili su medju ostalim, da nije u redu, da ministerski predsiednik dèržavnom vieću predlaže zakone za uvažavanje i pri tom uvažavanju opet predsieduje. Da se dakle ovom prigovoru ukloni, zaključio je sveti otac predsiedničtvo dèržavnoga vieća prenieti na drugoga stožernika.

— Prevratna narodna skupština poslušala je u svojoj siednici od 16. t. m. predlog u obziru utielovljenja zemlje s kraljevinom sardinskom, koi je našao mnogovèrstnu živahnu podporu.

— „Monitore Toscano“ obnaroduje pismo zapoviednika francuzkoga pod Livornom nastanjenoga bojnoga prarobroda „Prony“, u kojem fregatski kapetan grof Missacassi, zapoviednik ove plavi, izjašnjuje viest, donešenu po toskanskom

„Moniteur“ kao da je izvanrednoga sardinskoga komisara Buoncompagni-a pozdravilo, kad se je ukèrcao na brod „Giglio“ za neosnovanu

— Jedan engleski list „Morning Herald“ od 17. t. m. piše: „U obzirn tajnih neodobštinah, koje su proisvele anarkiu, što je sada zavladale u vojvodinama, može se tvèrdit, da duh neizmierne većine raznih pučanstvah trebuje samo kriepku, moralnu podporu, da se očito protestavi proti invazijama prevratne stranke, koje invazije želiboše dobivaju moralnu podporu i silu od naših vlastitih ministrah.“

Turin 17. kolovoza. Kralj je večeras ovamo prispeo pod velikom vikom i nalogom množine. Grad je rasvietljen, vojska i narodna straža sačinjavaju bersa kod ulase. Ostavka generala Ulloe primljena je. Govorile se je, da će general Fanti preuzeti vèrhovno zapoviedničtvo nad središnskom talijanskom vojskom. Na željeznici genoveskoj sukobila su se dva podvoza. Šest ljudih poginulo je na miestu.

Niemačka.

— Zbog oboljenja kraljeva kroz niekoliko danah obustavljene prestave na berlinskom dvorskom kazalištu, opet su se dne 19. t. m. nastavile, ne za sad davat će se samo ozbiljni komadi.

Turska.

Carigrad 12. kolovoza. Austrijanski poslanik baron Prokeš pohodio je francuzkoga poslanika odmah po njegovom dolasku. Journal de Constantinople uvierava, da u diplomatičnim krugovima vlada najbolje sporazumljenje. Engleski poslanik Sir Bulwer dao je izjašnjenjah o prisutstvu francuzke švadre u Aleksandriji, uslied kojih došla je ona ovamo jedino zato, jer se je mislilo, da će sultan pohodit Aleksandriju; no uslied privatnih viestih imala je ova švadra zadatak podupirat Sir Colquhouna u stvari suezkoga kanala. — Na Kandiji bilo je opet okèršaja. Više oružnikah bilo je ubijeno. — Car ruski poslao je sultanu, u zahvalu, što je tako prijazno dočekao velikoga kneza Konstatina, red svetoga Andrije u diamantima, u vrednosti od 1 miliuna grošah.

Francuzka.

Pariz 17. kolovoza. „Moniteur“ donosi već bèrzojavno javljeni dekret o amnestiji; isti sastoji is jednoga jedinoga članka, koi glasi od rieči do rieči kako sliedi: „Puna i cielovita amnestija podieljena je svim osim osobama, koje su bile zbog političkih prestupakah osudjene ili postale predmetom mierah občenite sigurnosti.“ (Polag toga bila bi dakle amnestija u istinu podpuna i bezuvietna i protezala bi se i na sve one, koji su bili predmet administrativnih mierah. U ovom dekretu ni nespominje se zakon sigurnosti.)

Španjolska.

Madrit 11. kolovoza. „Discusion“ oglasio je jučer odgovorno pismo generala Garibalda na adresu, koja mu je od gospodina Edoarda Camposa u ime španjolskih demokratah poslana bila. Garibaldi veli u tom pismu, da je naknanio naskoro doći u Španjolsku.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Rieka 19. kolovoza. „Eco di Fiume“ uvierava da je dobio pozitivnu viest, da se francuzka vlada krati izdati one austrijanske ladje, koje je pomorski sud osudio.

Mletci 18. kolovoza. Jučer je u kovnici izgorien bio jedan milijun forintih tako svanih valjijah, koje su bile anišle za sajam.

Berlin 16. kolovoza. „Kreuzzeitung“ uvierava s izviestnostju, da u Firencu nije došao nikakav pruski komisar, da prisutstvuje viećanjima narodne skupštine toskanske.

Curik 15. kolovoza. Gosp. Maysenbug, drugi punomoćnik Austrije pri konferenciji, nije ostavio Curika. Ne on, nego g. Menshengen, austrijanski poslanik kod švajcarskoga saveza, otišao je od ovud vraćajući se u Bernu — i to je dalo povoda neporazumljenju. U subotu došle su dva poslanička tajnika iz Beča ovamo, koji su se jučer opet vratili.

Modena, 19. kolovoza. Prevratna narodna skupština zaključila je uzeti u obzir predlog markeza Fontanelli-a, uslied kojega imala bi se dinastija Estę proglasit da je izgubila pravo vladanja a Austrija pravo učestnosti na ovu zemlju.

Curik 19. kolovoza. Kao izviestno saobćuje se, da će konferencije istina još dulje vremena trajat, no da će uredjenje granicah i dugovnih odnošenjah Lombardije po svoj prilici svèršit se za koi dan. Danas u podne imao je Bourqueney sa sardinskim punomoćnikom dogovaranje.

Berna, 19. kolovoza. Izviešća iz Napulja javljaju: Sve švajcarske regimente formalno su razpuštene, nije se potvèrdilo, da će se iste preobratit u lovačke batalijune.

Berna 17. kolovoza, poslie podne. Ovamo prispievše viesti iz Curika uvieravaju, da se Austrija krati puštat se u dogovore sa Sardinijom i da Sardinija neće da na se uzme jedan dio austrijanskoga dèržavnoga duga. (Pr. Ztg.)

Firenca 16. kolovoza. Predlog deputirca Genori-a, da se zemlja izjasni, da neće vladajuću kuću više tèrpiti, primila je narodna skupština sa 168 glasovah. Knez Strozzi, markez Manzi, grofovi della Gherardesca, Franceschi, Piccolomini, Borghese i gospodin Adami podnieli su sa sliedeći od sve skupštine podupirani predlog: „Skupština izjašnjuje svoju čvèrstu volju, da Toskana postane sastavan dio jedne jake talijanske kraljevine pod žezlom Viktora Emanuela. (Nord.)

London, 17. kolovoza. Morning Post donosi dopis iz Firence od 12. t. m., koi javlja, da je gospodin Reiset sadanjoj toskanskoj vladi saprietio, da će Francuzka oboružanom rukom posredovat, ako nebi zemlja dopustila, da se vrati veliki vojvoda.

Kel, 14. kolovoza. Radnje na željezničkom mostu prieko Rena nastavljaju Francuzi polag Fr. Dnevnika neprestano danju i noćju.

Curik, 21. kolovoza. Pogranicni i dugovni razmieri Lombardije uredit će se za cielo što prije po konferenciji.

Dodatak.

(Službena bèrzojavna viest.)

Beč 22. Posredstvom najvišjega ručnoga pisma dostojalo je najmilostivije Nj. c. k. apost. veličanstvo g. grofa Rechberga ostavljajući mu upravu ministarstva izvanjskih poslovah i carske kuće naimenovat ministarskim predsiednikom, barone Bacha na njegovu molbu od uprave ministarstva unutarnjih poslovah priznavajući podpunoma usluge, po njemu činjene neumornom revnostju, odvažnostju i odanosti kroz više godinah, oprostit i naimenovat izvanrednim opunomoćenim veleposlanikom u Rimu, gospodina grofa Goluhowskoga ministrom unutarnjih poslovah, barona Hübnera ministrom redarstva naimenovat, podmaršala barona Kempena na njegovu molbu od priznanjem mnogogodišnje viernosti i izvèrstnih uslugah stavit u zasluženo stanje mira a ministarstvo za tèrgovinu obèrte i javne gradjevine ukinut i naredit da se njegove radnje razdiele medju ministarstva izvanjskih, unutarnjih i financijalnih poslovah.

Vitez Toggenburg stupa u razpoloženost pod priuzdèržajem, da se čim prije opet povrati u aktivnu službu.

Kod Drag. Albrechta u Zagrebu tiska se i izići će početkom rujna: Narodna knjiga, koledar za godinu 1860. Urednik Ivan Filipović. Mi činimo pozorne naše domorodce na ova knjigu, koja sadèržava:

Koledar za katolike i pravoslavne; Kolendarski razbroj; Rodoslovje carske kuće; Književni dar i to:

Pripoviedke.

Bog stari platalac od Ivana Filipovića; Liepa ribarica od Ivaničanina; Milan i Velenka po češkom I. F.

Iz naše poviesti.

Poviestni pokusi od Ferde Filipovića, 1. Slaveni prije poroda Isusova i njihov dolazak u Evropu; 2. Slaveni pod imenom Vendah oko jadranskoga mora; 3. Slaveni pod imenom Ilirah; 4. Slaveni pod imenom Panonah; 5. Urednikov dodatak.

Ljudski izumi.

Puščani prah ili barut od I. F.

Životopisi.

Jan Komenský od Budeókog.

Obrazovanost i škola.

Dieca kao učitelji odraslih I. F.; Učenje jezikah I. F.; Narodni jezik u pučkoj školi I. F.; Poviestnica I. F.; Školski zapt I. F.

Narav i priroda.

Razvitak naše zemlje I. F.; Ptice pr. I. F. Život i ...m.

Krompir od I. F.; Ub... kako se bližnjemu u pogibelji života pomoći može pr. A. Š.

Pripoviedke.

Marija, cèrtica iz života od I. F.; Kako je čižmarov sin kraljem postao pr. I. F.; Mali ovietajak od I. F.; Latinska i slavenska pismena.

Dodatak.

Biljegovina s liestvicama; Kamatna skrižaljka po 6% računana; Kamatna skrižaljka po 5% računana; Pregled europejskih vladarah; Statistički pregled europejskih dèržavah; Sajmovi.

Odgovorni urednik: Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 11065 (Fin.—26) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Am 20. September l. J. um 10 Uhr. Vormittags wird bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Fiume wegen Verfrachtung des Aerarial-Tabakmaterials von beiläufig 2000 Zentner und anderen Gefälls-Artikeln als Gefässe, Geschierre, Emballagen etc. vom Tabak-Verschleiss-Magazine Fiume an das Tabak-Filial-Magazin in Zengg für das Verwaltungsjahr 1860 d. i. vom 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 eine mündliche Minuendo-Lizitation, wobei auch schriftliche bis vor dem Beginne der Lizitation eingelangte Offerte angenommen werden, abgehalten, und dabei der bisherige Frachtlohn von 20 Kreutzer C. M. oder 35 kr. ö. W. pr Zentner Sporco als Fiskalpreis angenommen werden.

Unternehmungslustige werden zu dieser Lizitation mit dem Bemerken eingeladen, dass jeder Lizitant vor Beginne der Lizitation das 5% Vadium mit 30 fl CM. oder 31 fl. 50 kr. ö. W. in Baarem oder in k. k. Staatspapieren nach dem letztbekannten börsenmässigen Kurse zu erlegen im Falle der Erstehung dieser Verfrachtung aber die Kaution mit 25% des Frachtlohnes sicherzustellen hat.

Die weiteren Lizitationsbedingungen können bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Fiume, dann bei den k. k. Tabak-Verschleiss-Magazinen in Fiume und Zengg eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Fiume am 13. August 1859.

Nr. 11225 (Fin.—28) 3—1

Kundmachung.

Die k. k. Studienfondsherrschaft Kutjevo wird am 10. September 1859 im Wege öffentlicher Versteigerung die Heuerige Eichel- und Buchelmast in einigen Waldtheilen ihres Gebiethes verkaufen.

Kauflustige wollen sich am obigen Tage um 9 Uhr Morgens bei dem k. k. Forst- und Domänenamte Kutjevo einfinden, und dort können dieselben auch die Lizitations-Bedingnisse einsehen.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion

Essek am 18. August 1859.

K br. 1473-1859. (Izv.—119) 3—1

Žirovina.

Dne 15 rujna t. g. u 9 satih prije podne prodavat će se putem javne dražbe u gradskoj viećnici križevačkoj ovogodišnji obilan prirod žira u občinskih šumah velikih preko 1000 jutarah.

Svi dakle žiriti želeći, koji se o rečenom obilju žira, dakako prije dražbe, razgledanjem šumah osviedočiti mogu, k istoj dražbi uljudno se pozivlju, s tim dodatkom, da dostatnik polovicu kupovnine odmah po dovèršenoj licbi, drugu pako polovinu dne 20. listopada t. g. u gradsku blagajnu položiti ima.

Magistrat slob. i kr. grada Križevca dne 19. kolovoza 1859.

Načelnik
Gašpary.

Br. 329-1859 (Izv.—120) 3—1

Natiečaj.

Povodom odredbe slav. c. k kot. ureda dugoselskog od 30 lipnja o. g. br. 1149-p. ovim se za izpražnjeno miesto pekara u maršovnoj postaji Dugoselo do 15. rujna o. g. razpisuje natiečaj.

Natiecatelji imadu dokazati bezprikorno moralno ponašanje, za obèrt potrebne sposobnosti, nemanje imetak zakonom obèrtničkim od 20. travnja 1851 propisani, i u tu svèrhu sastavljene molbenice sa potrebitimi dokazi podkrepljene kod podpisanog glavarstva do gore ustanovljenog roka podnieti.

Glavarstvo občine Dugoselo dne 19. kolovoza 1859.

Stefan Makovic, obć. glavar. Pilip Jovanović, obć. tajnik.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 24. KOLOVOZA 1859. Broj 191.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb 24. kolovoza. Dobili smo sliedeći od 21. t. m. datovani dopis iz Beča:

Ako je jezik materinji svakom narodu najveće blago, što ga imade, to je sigurno već i svaki najmanji zakon, koi o njem govori, budi koristan budi škodljiv, svakako uvaženja vrieden: a kamo li nije onaj, koi upravo onamo smiera, da razvitak njegov podpomaže? — Tko dakle da nepozdravi iskrenom i harnosti punom radostju najnoviju ministarsku naredbu od 8. kolovoza 1859 (Reichsgesetzblatt 1859 41. St. ausgegeben 20. August 1859) koja, odgovarajuć duhu našega vremena, u kom se svakomu njegovo pušta, a svaki svoje brani, i nam nesamo dopušta, već čak priliku pruža i nalaže, da jezik materinji većom pomnjom učimo, nego li dosada. Prevažna ova naredba, kojom je naša visoka vlada opet posviedočila, da se nesamo za materijalno već i za duševno blagostanje narodah brine, glasi ovako: Da se **zakon onaj** kojim je naloženo bilo, da se veći dio predmetah u gornjoj gimnaziji predaje niemačkim jezikom, **obustavi**, te da se samo toliko zahtieva, da si mladež do svèršetka svojih gimnazijalnih naukah pribavi točno znanje niemačkoga jezika u pismu i u rieči. Dakle, da istinu rečemo, ako je dosad mili naš jezik narodni — možda čak nješto prevelikom revnostju — baš tako stegnut bio, da se u gornjoj gimnaziji nije nego puka dva sata predavao to mu se blagom naredbom vraća njegovo staro pravo: to jest, ako se je dosada sa svih silah nastojalo, da se znanje niemačkoga što više razširi, a narodni jezik kako tako, to se od sada predmeti onako podieliti imadu, da se točno znanje niemačkoga postigne, a uz to jezik materinji podnipošto nezanemari. Pobliže naredbe imadu se tek očekivati, toliko stoji, da je ova naredba isto tako pravedna, ko što i potrebita, te će svaki čestit Hèrvat na njoj caru svome i visokoj vladi sèrdačno zahvalit — a oni u čijih rukuh neposredna uprava gimnazijah stoji, neka nastoje oko točnog i sviestnog izvèršivanja dane nove naredbe, te se neka i jednoga i drugoga extrema više čuvaju, nego li dosada.

M. D. U **Lešću** 19. kolovoza 1859. Još nijedno lieto nije toliko gostih u ovomiestnim toplicama bilo, kao tekuće godine, premda se je poradi studenoga vremena u mieseca svibnju i na početku lipnja stopram 10. i. m. kupanje započelo; a bilo bi još i više gostih prispielo, da su druge okolnosti u svietu bile. Od početka do danas bilo je 139 boliestnikah, koji su barem 10—14 danah kupanje upotriebljava; nieki su i cieli miesec danah ostali; a prolazećih, koji su se 1—3 dana ovdie bavili i niekoliko putah okupali, bilo je 325. Zaista znamenit broj za malu priliku, koja se ovdie pruža i jerbo treba znati, da se u Lešću samo jedna sgrada sa 25 sobah nalazi. Da je barem jošte toliko sobah, sve bi bile cielo vrieme pune; budući mnogi znajući da neima dosta stanah u Lešću, idu u Tifer Neuhaus, itd. a ove su toplice tako isto spasonosne, kao i napomenute; ali nesamo što sobah neima, fali takodjer i pokućtva. Naravno tim je više za Lešće učinila krasna okolica, dobar, čist i zdrav zrak, ugodno podnebje, uz toplice teče bistra Dobra, i vodi mnogo ribah, naročito pastèrvah; zato bi neobhodno potrebno bilo, da se vlastelinstvo u istinu zauzme, i nadomiesti ono, što jošte fali.

Voda je jako ugodna za kupanje; vrućina joj odgovara vrućini kèrvi čovječanske, najme 27° R., a sadèržaje u sebi osim navadnih vèrstih soli, sumporno-vodeni zrak i železa; spadaju dakle toplice ove medju objačujuće i izgubljenu snagu tiela povraćajuće.

U obziru jela i pitja neima nikakove tužbe, samo podvorenje je slabo.

Kroz cielo vrieme kupanja nalazi se, kao i svako lieto, jedan liečnik, koi i sve potriebne lieke kod sebe ima.

Beč 13. kolovoza. Nj. veličanstvo car pisao je vlastoručno bavarskom i saksonskom kralju i zahvalio im se na gostoljubju, ukazanom c. k. vojsci prilikom prolazka kroz Bavarsku i Saksonsku.

Pešta 11. kolovoza. „P. O. Ztg." javlja, da su kod Varadina grada našli majdan cèrnog mramora, koi je osobito dobar za liepe vajačke poslove.

U Zadru 14. kolovoza. (G. D.) Na pohvalu javnoga duha, koi je vladao za vrieme posliednjih zamèršajah u kotorskom okružju, i domoljubja, koje je tamošnji narod pokao, donosimo nieke sviedočbe, koje su nam došle iz sigurna izvora:

Gospodin generalmajor i brigadir vitez Rodić pozvao je pod datkom od 30. lipnja t. g. gospodina okružnoga kotorskoga kapetana viteza Dojmi-a, da bi izrazio njegovo osobito zadovoljstvo zemaljskoj obrani selah Braića i Mainah s okolicom, kao i stanovnictvu grada Budve radi pohvalnoga ponašanja i radi pokazane kriepke dielatnosti, osobito od pèrve, pri poziva na oružje, što se je dan prije dogodilo bilo.

Pod datkom od 4. sèrpnja t. g. isti gospodin generalmajor pisao je gosp. okružnom kapetanu, da je doznao iz izviešćah od kordunskih zapoviednikah, da su povodom posliednjih izazivah na oružje, kako pravilna vojska, tako i zemaljska straža najboljom revnostju i sèrdačnostju, kao i najboljom točnostju priskočile na miesta, kojima je opasnost grozila, dodavajući da u znak svoga povierenja i priznanosti radi odličnoga ponašanja zemaljske straže on dopušta, da svi kapetani i serdari, kao i oni glavari i starešine, koje bi vlast politička predložila, mogu bez svake zaprieke nositi oružje u po onom gradu unutra.

Pod datkom od 16. sèrpnja, povodom odpusta višeg diela pokretnih zemaljskih kolonah, gosp. zapoviednik Rodić izrazio je svoju zahvalu svemu puku kotorskog okružja radi očitovanjah iskrene i sèrdačne privèrženosti k uzmnožitom prestolu Nj. veličanstva, radi dobrog ponimanja, kojim je on znao shvatiti carsku volju i častno i težko podnaseće, koje mu nalagaše da priskoči na obranu sobstvene pokrajine, i radi uzhita i poredka, kojim je priticao pod zastave pri i najmanjem znaku opasnosti, pokazujući takovim načinom, kako bi i jedna malahna četa oduševljenih podanikah duhom domoljubja i dužne viernosti prema sobstvenom vladatelju bila u stanju još dati junački odpor neprijatelju većem i po snagi i po broju.

Najposlie pod datkom od 5. t. m. gospodin vojvodnik bio je tumač zadovoljstva izjavljenog od strane Nj. c. k. visosti prejasnog nadvojvode Leopolda pri svom putovanju po kotorskom okružju o duhu i ponašanju onog naroda; priznao je osobitu zaslugu gosp. okružnog kapetana, što je isti sve to dublje umio usaditi medju pukom pod njegovim rukovodstvom stoječim prirodjenu mu podanost prema carskoj porodici; zahvalio mu je na podpori nadjenoj u njegovom bogatom iskustvu i u gotovom sudielovanju političkih podračnih mu organah, i zaključio je izražavanjem sobstvenog uvierenja, da ako bi se ikad okolnosti stekle da s nova njihov položaj otešćaju, iste bi ih zatekle pune uvierenja u svoju sobstvenu moralnu i fizičku snagu.

Sèrbija.

Beograd 12. kolovoza. (S. D.) Odbor svetoandrijske narodne skupštine svèršio je svoje siednice, spremio izviestje za iduću skupštinu i jučer su članovi toga odbora bili kod Nj. sv. kneza nasliednika, te oproštaj uzeli za srećna puta. Sastanak taj trajao je čitav sat i razgovor kneza nasliednika očarao je predstavnike narodne. Povierujte ozbilja, da je onaj, koi mi je kao očevidac pričao o tome sastanku, imao oči pune suzah radosti. Tako je Nj. sv. dirnuvši u govoru svome, sve najživlje i najsnačnije interese narodne potresla dubokim znanjem, vatrenim čuvstvom i ljubavju sèrca čestitih odboraсah. „Istinu kažem brate", reče mi taj odbornik, „da smo mi svi gledajući mladoga kneza onako zamišljena izgleda, zebli u sèrcu o pričini te njegove zamišljenosti; no sada vidismo u njemu svu dubljinu znanja stanja narodnog, svu vatru ljubavi za sve što u potrebe naroda ide i svu čvèrstinu volje za sve velike namiere, koje se imaju izvèršiti. Praštajući se s nama reče nam svietli nasliednik: „Želja je vatrena moga svietloga oca, učiniti Sèrbiju što je moguće sretniju i napredniju, a moja je najsvetija dužnost pomagati mu u tome. Podjite s Bogom i pozdravite sve svoje sugradjane životom i zdravljem."

Svietli knez vladalac, kako se čuje, ići će malo u Jagodinu, a po tom u gornji Milanovac, Čačak i Kruševac; jer ga svuda tamo poziva predani mu narod.

Beograd 13. kolovoza. (S. D.) Kod nas se čine spremanja za iduću narodnu skupštinu o maloj Gospodji. Po istome zakonu imala bi se ona dèržati u miestu centralnog upravljanja — u Beogradu; ali se govori, da će se ona ove godine dèržati u Kragujevcu, gdie se Njegova svietlost knez od niekoga vremena nalazi, i gdie će, kao što se govori, i skupštinu dočekati. Po zakonu imaju se za svaku skupštinu birati deputirci; ali se govori, da knez namierava na iduću pozvati deputirce prošle narodne skupštine. Ako se postupi po zakonu, onda će občina beogradska imati birati sva četiri svoja deputirca; ako li bude onako, kao što se govori, onda će ona birati samo jednoga, na miesto g. majora Miše Anastasijevića, koi se po raspuštenju skupštine izvan otačbine nahodi.

Ovdie se uobće govori, da će Beogradjani za svoga zastupnika na idućoj narodnoj skupštini izabrati g. J. Živanovića bez opredieljenja pomoćnika popečiteljstva pravosudja i prosviete.

— „P. L." javlja, da su računi predj. vlade predati odboru narodne skupštine na razvidjenje. Dopisnik navodi iz ovih računah niekoliko „mastnih pozicijah." Tako je 1842. i 1843. izdato ondašnjim skupštinarima u ime poklona 90,000 čaršijskih grošah (pijastrah, što idu četiri u 1 cvanciku), poklonah vojničkim i drugim osobama 168,130 porezkih grošah (po 10 kr. sr.), Vučiću 46,000 por. grošah; poklon ondašnjem muafisu Djamil paši 5000 dukatah, turskim gradskim činovnicima 800 duk., carskom komisaru Šekib efendiji 2000 duk. i 162,000 čarš. gr., Rifat paši 500 duk., Akib efendiji 200 duk., sekretaru kod turskog poslanstva u Beču 200 duk., knezu Stevanu Bogoridu 40,000 čarš. gr., slugama Šekib efendije 5300 čarš. gr., Bos. efendiji 100 duk., slugama Alil paše 1000 čarš. grošah, Ahmet efendiji u Stambolu 1000 duk., za oprovèrgavanja u stranim novinama 666 por. gr.,

urednicima ondašnjih sèrbskih novinah u Pešti i hèrvatskih u Zagrebu (?), svakom po 200 d., nekim osobama, koje su buno proti knezu Mihailu podigli, 3272 duk., (tu je priložen i akt s podpisima ondašnjih savietnikah), za usluge stranih osobah po kazivanju Petronijevićevom, a iz akta se vidi, da ih je Aleksa Simić u više manjih svotah naimenovanim osobama izdao, 40,510 duk.; na obdèržavanje Vučićeve garde 821,590 čarš. gr.; putni trošak u Stambol za familiju Simićevu 15,779 por. gr.; na drugi izbor kneza Aleksandra 202,629 por. gr.; jednome prijatelju hèrvatskih novinah 300 duk. i 200 talirah i pokraj toga još i izvanredno zvanje; policiji na špione 700 duk.; Vučiću na ugušenje šabačke bune 89,000 por. gr.; drugim savietnicima na istu svèrhu 17,559 por. gr.; jednome savietniku, koi je javio, da je pronašao gdie se može sol kopati, koje se poslie nije potvèrdilo, 11,543 por. gr.; u Carigradu na poklone zbog dopuštenja za ustrojenje vèrhovnog suda (?!) 9000 duk. i 1250 por. gr.; novosadskom advokatu Hadžiću za redakciju gradjanskog zakonika 30,000 por. gr.; bavljenje T. Kneževića godine 1855. u Beču 12,367 por. gr.; Vučićev put u Vidin 112 duk. Osim toga još se spominju i nieki osobiti i nevierovati troškovi, kao putovanje kneza Aleksandra u Kazanlik pred sultana 29,144 duk.; poklon sultani materi 5000 duk.; god. 1854. poklon kćeri sultanovoj 2000 duk. — U spomenutom računu nalazi se stotinama ovakovih pozicijah, i samo je sad nužno opredieliti, koji su troškovi zakoniti, i koji nisu.

Talijanska.

Iz Rima javljaju, da su tamo uapsili niekog kapucina P. Jeana i lajkuša istog reda. P. Jean rodom je iz Korsike. On je dulje vremena stajao u sporazumljenju sa buntovnim družtvom u Parizu. Napuljska vlada hotiela je, da se on uapsi. Kad su žandari u njegovu sobu ušli, da ga vode, branila su P. Jeana ostala braća, pa je došlo i do bijenja. Tako se priča, da su kod njega našli oružja, novacah, opasnih pismah i jedno Mazzinovo pismo na cara Napoleona. — Francuzko poslanstvo iskalo je to pismo, no rimski sud nije mu ga dati hoteo.

Turska.

Carigrad 6. kolovoza. Prekjučer se je vratio sultan s puta. Bio je do Hiosa; u Smirnu nije išao. — Govore, da će se knez Kuza potvèrditi, ali da poslie posieti sultana. — Touvenel, francuski poslanik došao je. — Erzerum je sasvim razoren novim potresom. — Smirnanski paša Hadži Ćamilpaša umro je. — Na otoku Kreti (Kandiji) pobunili su se Gèrci na novo proti turskim vlastima i Turcima. — Jedne hanume sultanove nestalo je drugi dan kurbanbajrama na tajne puni način. Ujedno je nestalo i upravitelja sultanove dvorske muzike, i nagadjaju, da će u Evropi na skoro slušati liepi glas hanume, koju je upravitelj muzike naučio pievati.

Rusija.

„Wien. Ztg" od 21. kolovoza donosi slieděći članak: „Ruski Invalid" nametnuo se je „čudnom bezobzirnostju", da se unapred poslužimo „Constitutionnelovim" izrazom, u jednom novom članku o evropejskoj situaciji i potrebi kongresa, za odvietnika „čoviečnosti i narodah proti samovolji dinastijah." Ima pučkih pravah — tako od prilike umuje ruski list u ovom članku — i nikad nesmije sudbina milijunah pasti žèrtvom koristoljubju pojedinca. Ovo spoznanje i s njim narodno gibanje počelo je u godini 1813. Onda osvojila je Evropa pod orlovima Aleksandra I. (!) opet svoju slobodu, ali bečki kongres nije ništa bio naučio iz poviestnice. On se je izrazio za dinastije i politiku od godine 1792., reagirao i reštaurirao je, ot šao je prieko gibanja čoviečnosti, prieko novih idejah i prieko narodnoga duha, čim su dèržave jedino spasene bile, na dnevni red feudalizma, absolutizma i obskurantizma i Evropa imala je zaslieplјenje diplomatah, na čelu kojih stajao je knez Metternich, skupo platit. Ovo zaslieplјenje, ova zaboravljivost, ovo preziranje pučkih i narodnih pravah porodiše godinu 1830. i 1848. Čudom bila je Evropa sačuvana od prevratnoga potopa. Od toga vremena uzimaju sve dinastije i diplomati obzir na javno mnienje i želje narodah. Samo Austrija, ova jedina izmedju svih silah, vratila se je Metternichovoj sistemi i neće da dokuči, da družtvo od god. 1859. ima drugih potrebošćah i drugih idejah, nego li družtvo od godine 1792. a baš i ono od 1815. godine. U ovoj sistemi neprestano radeći, postala je napokon tako nazadna sila, da je njezino gospodovanje, da uobće njezino pribivanje postalo posve nemoguće u Italiji. To je pravi uzrok posliednjega rata, upèrkos svim frazama, koje su u Beču o tom načinili. Austrija hotela je poviestnicu svieta natrag zašarafit do bečkoga kongresa. To neide više. Okolnosti i ljudi postali su drugi. Okornostju očajanja pribvaćuje se Austrija sada na svoju sistemu, koja je postala nemoguća, i na svoje gospodarstvo u Italiji. Nu Evropa ima sada napred stupiti i štitit mir, jer ugovorom od Vilafranke stvar je stopram na polak učinjena; jošte treba niekoliko milijunah ljudih, kojima je sudbina silom oružja odlučena bila, pomirit s ovim zaključkom mira. Ratujući kabineti položili su oružje, no zbog sreće i mira Evrope moraju taj zaključak mira u svim točkama, narodi, kojih se tiče, primiti i izvuniti. Položaj Italije zahtieva istragu, obćenit zaključak. Ako ostanu stare klice razpre, ako se želje narodah silovito uguše, neće ovaj mir urodit dobrim plodom, i ponovit će se naskoro kèrvavi prizori. Kongres je neobhodno potreben i to takav, koi će točno pregledat položaj svekolike Evrope; jer nepriet samo taljansko pitanje pogibelju, to isto čini i niemačko pitanje. Metternichov ustav saveza treba da se preustroji Opet se opažaju težnje za jedinstvom kao godine 1848. i priete proizvesti prevrat. Vrieme je, da se u cèrvotočnoj sgradi ovoga saveza niemačkih knezovah uvedu reforme i da se isti preobrati u savez naroda. I razpra medju Danijom i niemačkim vojvodstvima mora se za vazda riešit evropskim kongresom, i, a to je naravno veoma važno, Turskoj se mora napokon jedared učinit kraj; jer veli se na koncu od rieči do rieči:

„„Žalostno izkustvo pokazalo je, da je bila mečta nadat se političkom preporodjenju i družtvenom poboljšanju u ovoj dèržavi, da se bolestnik još svejednako nalazi u očajanom stanju, da ova carevina u sadašnjoj slici u krilu kèršćanske Evrope nemože obstojati i da će od vremena do vremena opet evropskim silama biti jabuka razpre. Kraj se mora jedared učinit ovom turskomanskom čaporu, koi je od četiri stolietja koristoljubje i razpru kèršćanah medju sobom upotrebljavao na to, da tlači deset pod okrutničkim jarmom skučenih milijunah naših suviernikah.""

Nećemo da ukorimo Invalida što je pokazao da mu je pamet niešto oslabila, kad kod diela oslobodjenja Evrope govori samo o orlovima Aleksandra I.; tu pogriešku popravlja čednim mučanjem, koje obdèržava o sudielovanju diplomatah istoga vladara kad je isti kongres radio o miru. Poslušajmo radje, kojim je opazkama ovaj članak ruskoga Invalida, kao što smo već naznačili povoda dao „Constitutionnelu" Ovaj kaže:

„„Ruski Invalid razvija od niekog vremena čudnom bezobzirnostju načela, koja su većinom i naša, no iz kojih se mogu izvodit zaključci, kojih isti nepredvidja. Danas izjašnjuje da je prošlo vrieme, gdie bi vladari mogli sklapat mir i odlučivat o sudbini narodah.""

Ovdie je „Constitutionnel" budi mimogred opaženo, netočno naveo ovo miesto „Invalida"; isto glasi od rieči do rieči kako sliedi:

„„Vrieme političkih zatečenjah i tajnih transakcijah već je nepovratno prošlo, interesi narodah stoje u pèrvom, a dinastijah stopram u drugom redu.""

Pošto je zatim „Constitutionnel" dalji sadèržaj članka u kratko naveo, zaključuje riečma:

„„To je sve veoma dobro; no što bi „Ruski Invalid" na to rekao, ako bi se na korist jednoga njemu još bližjega naroda uporavila sva ta izvèrstna načela, koja on sa tako lahkim sèrdcem navodi u obziru talijanske narodnosti?""

Usljed toga čini se da je „Constitutionnel" naklon priznati, da su načela, u kojima se on „s ruskim Invalidom" slaže dvosiečno oružje. Poznato je da „Constitutionnel" izpovieda načela 1789. godine. Gledat, da ista proglašuje „Ruski Invalid" to bi za cielo u sebi sadèržavalo niešto razveseljivajućega, da nebi praktična konačna svèrha ove teoretičke sanjarije tako otvoreno izlazila na vidielo. „Treba turkomanskom čoporu učinit kraj." Zato svakako nije suvišno, obratit pozornost na ovaj članak.

— Ruski težaci sve više i više pristupljuju k družtvima, koja se savietuju, da neće više piti rakije. Tako su se svi težaci na dobrima generala Šatiljona zakleli, da će se uzdèržavati od pića rakije; u jaroslavskoj guberniji savietovalo ih se je isto tako 7000; i na dobrima ministra Panina pokazalo se je isto medju njima.

Francuzka.

Paris, 16. kolovoza. Broj četah koje su svečano unišle u glavni grad, cieni se na 70.000 momakah, medju ovima nalazilo se je više od 63.000 piešakah. Velika čast u Louvru, kojoj su prisutstvovale i carica i mnoge pridvorne gospodje, sastojao je iz 300 tanjurah.

Iz Turo-Baja od 28. svibnja došle su s brodom „Dordogne" viesti iz Hongkonga, polag kojih došao je jedan mandarin cara anamskoga u francuzki tabor i bio je primljen od admirala Rigault de Genouilly-a; dne 26. započela su se u jednoj neutralnoj kući dogovaranja. Mandarin nije se pokazao tvèrdokoran i govorilo se je, da će se mir sklopit pod sliedećim uvietima: Slobodno izvèršavanje katoličkoga zakona po svojkolikoj carevini amanskoj; potvèrdjenje područnih ustupah, koje je car Gya-Long učinio Francuzkoj pod Ljudevitom XVI.; tèrgovački i prijateljstveni ugovor medju Francuzkom i Anamom.

— Dne 17. t. m. dogodila se je velika nesreća medju Donai-om i Arras-om na željezničkom podvozu otišavšem iz Pariza. Troja kola bila su raznešena a 60 osobah bilo je oštećeno.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Curik 20. kolovoza. Kod časti u slavu Nj. veličanstva cara austrijanskoga kazao je grof Colloredo: Prisutstvo ukupnih punomoćnikah posviedočuje, da će dielo mira za rukom poći.

Firenca, 20. kolovoza. Prevratna narodna skupština danas je jednoglasno zaključila utielovljenje s Piemontom.

Bolonja, 19. kolovoza. Poznati Mazzinovci Alberto Mario i Miss White uapšeni su ovdie.

Pariz 19. kolovoza. Car i carica došli su jučer u Tarbes, gdie su bili primljeni s ushitom i danas će u St. Sauveur dalje putovati.

U Marsilju došla je jučer iz Genove viest; da je dan prije bivši toskanski poslanik u Parizu, knez Poniatovski, kao što novine kažu, u jednoj misiji onamo prispeo.

London, 18. kolovoza. Veliki knez Konstantin pohodio je jučer praćen pukovnikom Greizom i mnogom drugom gospodom svoje pratnje pohodio je zavode u Portsmouthu.

Beč 22. kolovoza. C. k. fregata „Novara" prispiela je sinoć 20.—21. t. m. tegljena parobrodom „Lucia" iz Mesine u dubrovačku luku Gruž.

Pariz 22. kolovoza. Toskanski veliki vojvoda Ferdinand odputovao je, prevratna narodna skupština zaključila je jednoglasno sjedinjenje s Piemontom, potvèrdila je Farini-eva diktatura i raspisala zajam od 5 milijunah franakah.

—Poslanstvo kneza Poniatovskoga sastoji, vele, poglavito u tom, da Toskancima dokaže, da kandidaturu princa Napoleona nebi ni on primio a ni car odobrio.

Pariz, 18. kolovoza, Dekret od amnestije u obziru štampe, dopunjuje obćenita politička amnestija, koja je jučer oglašena bila. Govori se, da se u buduće neće uobće podieljivat

opomene, i ovu odluku pripisuju poglavito uplivu oblasti uprave štampe, koju je g. Laguerroniere novoustrojio.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 23. kolovoza 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	79.10
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	74.25
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834		„ „ „	
„ „ „ „ 1839		„ „ „	
„ „ „ „ 1854		„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom.	po	894
Vierevnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„	„	214.
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„	„	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„	„	
dèržavnoga željezničkoga društva	„	„	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„	„	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„	„	
tisanske željeznice po 200 f k. n. itd.	„	„	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„	„	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„	„	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.	„	„	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„	„	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		101.25
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		118.10
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrst za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.57
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 12132-2871 (Vl.—50) 3—3

Oglas natiečaja.

Od deset ručnih najvišjom odlukom od 1. travnja 1854 utemeljenih štipendijah iz dohodka razlučenoga hèrvatskoga diela vackoga konvikta Marije Terezije izpražnjene su tri štipendije manje kategorije po 105 for. a. vr. sa pravom promicanja u višje kategorije od 157 fr. 50 kr. a. vr, koje se imaju podielit s početkom dojduće školske godine $18^{59}/_{60}$.

Na ove štipendije imaju pravo pripadnici Hèrvatske i Slavonije i to medjutim, za trajanja medicinsko-kirurgičkih štipendijah najmilostivije iz dèržavne blagajnice za urodjenike ovih kraljevinah dozvoljenih najvišjom odlukom od 8. listopada 1853.

Natiecatelji za ove štipendije imaju svoje molbenice štilizirat na c k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu, kèrstnim pismom, školskim sviedočanstvima za posliednja dva školska polugodišta, izkazom o imovnim i inim razmierima, kao i potvèrdom dotičnoga ravnateljstva o užitku možebiti iz kakve druge zaklade ili o kakvom prinesku za odhranjenje dotičnoga učenika obložit i tako obložene molbenice moleći sinovi ovozemnih financijalnih činovnikah kod c. k. hèrvatsko-slavonske financijalne zemaljske direkcije, ini natiecatelji kod direkcije onoga učilišta, na kojem su u posliednjem polugodištu školu polazili, najdulje do konca listopada t. g. podnieti.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.

U Zagrebu dne 9. kolovoza 1859.

Br. 7706-1859 (DS.—63 3—3

Oglas natiečaja.

Da se opet popune izpražnjene cestarske službe na zagrebačko-požežkoj zemaljskoj cesti u Moslavini i na nadherianskoj zemaljskoj cesti u Sisku, s kojim službama skopčana je plaća od godišnjih 315 fr. a. v. izvan sistemskog paušala za pisanje iz zemaljske konkurencijalne zaklade, razpisuje se time natiečaj.

Za postignutje jedne od ovih službah zahtieva se podpuno zdravje i kriepčina, poznavanje niemačkoga i hèrvatskoga jezika, zatim odgovarajuća vieština u računanju i tehničkoj struci.

Natiecatelji za jednu od ovih službah imaju svoje vlastoručno pisane molbenice izkazujući svoje rodno miesto, stališ i dobu, dosadanje uporavljivanje, podpuno znanje niemačkoga i hèrvatskoga jezika, dosadanje izpravno političko i ćudoredno ponašanje, zatim da su kod kakvoga javnoga c. k. gradjevnoga ureda s dobrim uspiehom položili izpit o empiričkom i elementarnom znanju u linejskom risanju, u niveliranju, u izračunavanju povèršja i pravilnih kubičnih tielesah, i to ako su već opravljali kakovu javnu službu, putem svoje predpostavljene oblasti, inače pako neposredno kod ovoga ureda do 10. rujna t. g. podnieti.

C. kr. županijska oblast.

U Zagrebu dne 12. kolovoza 1859.

Budući da se na dopustu nalazi c. k. predstojnik:
C. k. miestodèržtveni tajnik
Ekel s. r.

Br. 211-Gb. (Vl.—48) 3—3

Oglas natiečajah.

Kod c. k. miešovitih kotarskih uredah u Kranjskoj izpraznilo se jedno konačno i jedno privremeno miesto aktuara kotarskoga ureda od drugoga plaćevnoga razreda.

Natiecatelji za jedno od ovih službah imaju svoje valjano obložene molbenice propisanim službenim putem do 30 rujna t. g. kod c. kr. zemaljske komisije za osobna odnošenja miešovitih kotarskih uredah u Kranjskoj podnieti i u njima ujedno navesti, da li su i u kojem stupnju u rodbinstvu ili tastbini s kojim od ovozemnih kotarskih činovnikah.

Od c. k. zemaljske komisije za osobna odnošenja miešovitih kotarskih uredah u Kranjskoj.

U Ljubljani dne 30. sèrpnja 1859.

Nr. 9306 (Fin.—27) 3—1

Kundmachung.

hinsichtlich eines erledigten Tabak-Grossverschleisspostens.

Von der k. k kroat.-slav. Finanz-Landes-Direktion wird hiermit bekannt gemacht, dass der k. k. Tabak-Verlag zu Gospić im Likaner Grenz-Regiment auf dem Wege der öffentlichen Concurrenz mittels Ueberreichung schriftlicher Offerte dem als geeignet erkannten Bewerber, welcher die geringste Verschleis-Provision sich bedingt, verliehen werden wird.

Der Verkehr dieses Grossverschleisspostens betrug in dem Jahre vom 1. November 1857 bis Ende Oktober 1858 an Tabak 52,231½ Pfd. im Gelde 20,139 fl. 8½ kr. öst. Währ.

Das Aerar verbürgt jedoch nicht die Fortdauer gleicher Verschleiss-Einnahmen; auch werden nachträglich weder Erhöhungen der bei der Concurrenz-Verhandlung bedungenen Verschleiss-Provision zugestanden, noch können Entschädigungsansprüche was immer für einer Art berücksichtiget werden. Nur die Provision für den Verschleiss von Tabak hat den Gegenstand der Anbothe zu bilden.

Die Caution für Tabak und Geschirr in dem bedungenen Betrage von Ein Tausend Sechs Hundert Achtzig Gulden ist, im Falle ein Material-Credit in Anspruch genommen wird, vor der Uebernahme des Verlagsgeschäftes und zwar längstens binnen vier Wochen von der Bekanntgebung der Annahme des Offertes entweder

a) mittels Barschaft, welche im Staatsschulden-Tilgungs-Fonde fruchtbringend angelegt wird, oder
b) mittels öffentlicher Staatspapiere nach der für die Tabakverleger festgesetzten Werthsbestimmung, oder
c) mit Hypothekar-Urkunden, welche von der k. k. Finanz-Prokuratur geprüft und nach Mass dieser Prüfung von der Finanz-Landesbehörde annehmbar befunden wurden, zu leisten.

Ueber den creditirten Betrag kommt neben der erlegten Caution eine für Tabak und Geschirr, abgesonderte Schuldverschreibung nach dem in der Abrechnungs-Vorschrift vom 14. April 1840 vorgezeichneten Muster auszustellen, und der Finanz-Bezirksbehörde zu Fiume zu übergeben.

Die Bewerber um diesen Verschleissposten haben zehn Procent der Caution als Vadium, in dem Betrage von Einhundert sechzig Acht Gulden ö. W. vorläufig bei der k. k. Sammlungs- und Bezirks-Casse zu Fiume zu erlegen, und die hierüber erhaltene Quittung dem versiegelten mit dem Eingaben-Stämpel von 36 kr. ö. W. versehenen Offerte beizuschliessen, welches längstens bis zwölften September 1859 Mittags um 12 Uhr unter der Aufschrift „Offert für den k. k. Tabak-Verlag zu Gospić" bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion zu Fiume zu überreichen ist.

Das Offert ist nach dem am Schlusse dieser Kundmachung beigefügten Formulare zu verfassen, je nachdem sich der Offerent verpflichten will, den Verschleissplatz:

1. gegen Bezug einer in Procenten auszudrückenden Provision,
2. oder gegen Verzichtleistung auf jede Provision,
3. oder (ohne Anspruch auf eine Provision) gegen Zahlung eines bestimmten jährlichen Betrages an das Gefäll (Gewinnrücklass, Pachtschilling) zu übernehmen. Dasselbe ist mit der Nachweisung über

a) das erlegte Vadium,
b) die erreichte Grossjährigkeit, und
c) mit einem obrigkeitlichen Moralitäts-Zeugnisse zu belegen.

Für den Fall eines angebotenen Pachtschillings wird ausdrücklich erklärt, dass dieser Pachtschilling in monatlichen Raten vorhinein zu erlegen ist, und dass wegen eines auch nur mit einer Monats-Rate sich ergebenen Rückstandes, selbst dann, wenn er innerhalb der Dauer des Aufkündigungs-Termines fällt, der Verlust des Verschleissplatzes von Seite der Behörde sogleich verhängt werden kann.

Offerte, denen die hier angegebenen Erfordernisse mangeln, die unbestimmt lauten, oder auf Anbote anderer Bewerber sich beziehen, dann die nach Ablauf der bedungenen Schlussfrist eingebrachten — werden nicht berücksichtiget. Angebotene Pensionszurücklassungen sind — laut A. H. Entschliessung vom 6. Mai 1837 weder anzunehmen noch zu berücksichtigen.

Ueber gleichlautende Anbote wird die Entscheidung der Finanz-Behörde vorbehalten.

Die weiteren Bedingungen und die dem Unternehmer obliegenden Verpflichtungen, so wie der Ausweis über Einnahmen und Auslagen des Verlegers, können bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion zu Fiume und am Verlagsorte bei dem k. k. Likaner-Grenz-Regiments-Commando eingesehen werden.

Von der Concurrenz sind diejenigen Personen ausgeschlossen, welche wegen Verbrechen, Schleichhandels oder einer schweren Gefällsübertretung überhaupt, oder wegen einer einfachen Gefällsübertretung, soferne sich dieselbe auf die Vorschriften des Verkehres mit Gegenstanden der Staatsmonapole bezieht, dann wegen Vergehen gegen die Sicherheit des gemeinschaftlichen Staatsverbandes und den öffentlichen Ruhestand, oder gegen die Sicherheit des Eigenthumes verurtheilt wurden, endlich gewesene Verschleisser von Monopols-Gegenständen, die von dem Verschleissgeschäfte zur Strafe entsetzt wurden, und Personen, denen die politischen Vorschriften den bleibenden Aufenthalt am Verschleissorte nicht gestatten.

Kommt ein solches Hinderniss erst nach Uebernahme des Verlagsgeschäftes zur Kenntniss der Behörden, so kann das Verschleiss-Befugniss sogleich zurückgezogen werden.

K. k. croat.-slav. Finanz-Landes-Direktion

Agram den 12. August 1859.

Formular eines Offertes:

Ich Endesgefertigter verpflichte mich, den Tabak-Verlag zu Gospić im Likaner-Grenz-Regimente unter genauer Beobachtung der in der Kundmachung vom 12. August 1859 enthaltenen Bedingungen und der diessfalls bestehenden Vorschriften, insbesondere soferne es die Material-Vorräthe betrifft,

1. gegen eine Provision vom Tabakverschleisse mit Procenten oder
2. gegen Verzichtleistung auf jede Provision
3. oder (ohne Anspruch auf eine Provision) gegen Zahlung eines bestimmten jährlichen Betrages von an das Gefäll (Gewinnrücklass-

Pachtschilling) zu übernehmen.
Die in der öffentlichen Kundmachung angeordneten Beilagen sind angeschlossen.
den ten 18
Eigenhändige Unterschrift.
Von Aussen: Wohnort . . . . .
Offert zur Erlangung des Stand . . . . .
Tabak - Grossverschleiss-
postens zu Gospić.

Br. 3115. (PZ.—36) 3—2

Natiečaj.

Za popunjenje poštanske ekspedicije imajuće se podići u kotarskom miestu Dolnji Miholjac razpisuje se natiečaj do 15 rujna 1859.

Poštanska ekspedicija zabavljat će se poslom listovne pošte i poštanskim razšiljanjem stvarih od vrednosti do teže od 3 funte i stajat će sa c. k. poštanskom ekspedicijom valpovačkom posredstvom glavničkih poštah na konju u savezu.

Beriva poštanskoga odpravitelja sastoje u godišnjoj plati od sto (100) forintih, u uredovnom paušalu od godišnjih dvadeset (20) forintih i za uzdėržavanje gore imenovanih glasničkih poštah na konju onamo i natrag u godišnjem paušalu za jezdovinu od tri sto (300) forintih a. vr.

Natiecatelji za ovu uz sklopljenje službenoga ugovora i položenje kaucije od 200 forintih u gotovu ili barem u 3% dėržavnim obligacijama podielit imajuću se službu poštanskoga odpravitelja imaju svoje valjano biljegovane molbenice izkazujući izpravama dobu, dosadanje zanimanje, imovinu i svoje tako ćudoredno kako političko dobro ponašanje do gore naznačenoga roka, kod podpisane poštanske direkcije podnieti, pri čem se opaža, da će se u ostalom kod jednakih razmierah dati prednost onom natiecatelju, koi će tražit manji paušal za jezdovinu, nego što je gore naznačen.

C. kr. poštanska direkcija za Hėrvatsku i Slavoniju.
U Zagrebu dne 14. kolovoza 1859.
Klempay s. r.

Nr. 11065 (Fin.—26) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Am 20. September l. J. um 10 Uhr. Vormittags wird bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Fiume wegen Verfrachtung des Aerariel-Tabakmaterials von beiläufig 2000 Zentner und anderen Gefälls-Artikeln als Gefässe, Geschierre, Emballagen etc. vom Tabak-Verschleiss-Magazine Fiume an das Tabak-Filial-Magazin in Zengg für das Verwaltungsjahr 1860 d. i vom 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 eine mündliche Minuendo-Lizitation, wobei auch schriftliche bis vor dem Beginne der Lizitation eingelangte Offerte angenommen werden, abgehalten, und dabei der bisherige Frachtlohn von 20 Kreutzer C. M. oder 35 kr. ö. W. pr. Zentner Sporco als Fiskalpreis angenommen werden.

Unternehmunglustige werden zu dieser Lizitation mit dem Bemerken eingeladen, dass jeder Lizitant vor Beginn der Lizitation das 5% Vadium mit 30 fl. CM. oder 31 fl. 50 kr. ö. W. in Baarem oder in k. k. Staatspapieren nach denn letztbekannten börsenmässigen Kurse zu erlegen im Falle der Erstehung dieser Verfrachtung aber die Kaution mit 25% des Frachtlohnes sicherzustellen hat.

Die weiteren Lizitationsbedingungen können bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Fiume, dann bei den k. k. Tabak-Verschleiss-Magazinen in Fiume und Zengg eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Fiume am 13. August 1859.

Nr. 11225 (Fin.—28) 3—2

Kundmachung.

Die k. k. Studienfondsherrschaft Kutjevo wird am 10. September 1859 im Wege öffentlicher Versteigerung die Heuerige Eichel- und Buchelmast in einigen Waldtheilen ihres Gebiethes verkaufen.

Kauflustige wollen sich am obigen Tage um 9 Uhr Morgens bei dem k. k. Forst- und Domänenamte Kutjevo einfinden, und dort können dieselben auch die Lizitations-Bedingnisse einsehen.

K. k Finanz-Bezirks-Direktion
Essek am 18. August 1859.

Br. 904. (DS—61) 3—3

Opetovano obnarodovanje.

Obnarodovanje napisnikah gruntovničkih u kraljevini ugarskoj glede županije hontanske, zvolenske i liptovske i glede poreznih občinah velila i mala Joka, veliki Abony i Kiliti (Freuendorf) županije požunske.

Od strane c. k. ravnateljstva gruntovnicah u Požunu daje se kroz c. k. ravnateljstvo gruntovnicah u Zagrebu u obziru napredujućega uvedjenja gruntovnih novih knjigah u požunskom upravnom okolišu kraljevine ugarske uslied naredbe c. k. popećiteljstva pravosudja od 31. siečnja 1859, br. 1431 na znanje sliedeće:

I.

U požunskom upravnom okolišu jest u svėrhu uvedenja gruntovnih novih knjigah mieslimičko izvidjenje poleg občinah već i u županiji hontanskoj, zvolenskoj i liptovskoj i u poreznih občinah velika i mala Joka, veliki Abony i Kiliti (Freuendorf) županije požunske posve obavljeno, te napisnici gruntovnički ujedno sa čestičnimi registri i nacėrti, koji k istim spadaju, bit će pogišmši od 1. travnja 1859. svakomu na ogled izloženi, i to:

a) o sviuh godine 1848. k županiji hontanskoj spadavših občinah, koje sada u sudbenom kotaru štavničkom i batovskom leže, uklopno sa c. k. slobodnimi gradovi Štavnica i Belu, u c. kr. gruntovničkoj pisarnici u Štavnici (Schemnitz);

b) o sviuh ostalih godine 1848. k županiji hontanskoj spadavših občinah, u c. kr. gruntovničkoj pisarnici u Balašu Gjarmathu;

c) o svih godine 1848. k zvolenskoj županiji spadavših občinah uklopno sa k. slobodnim gradom Bistrica, u c. k. gruntovničkoj pisarnici u Bistrici (Neusohl);

d) o svih godine 1848. k liptovskoj županiji spadavših občinah u c. k. gruntovničkoj pisarnici u dolnjem Kubinu; i

e) o poreznih občinah velika i mala Joka, veliki Abony i Kiliti (Frauendorf) u c. kr. gruntovničkoj pisarnici u Požunu.

Obavljanje poslovah i uredovanjah naznačenih u izroku ovom ima se takodjer započeti 1. travnja 1859. i u svėrhu ovu odredjen je:

c. k. županijski sud u Štavnici (Schemnitz) za pod a),

c. k. županijski sud u Balaša Gyarmatu za pod b),

c. kr. županijski sud u Bistrici (Neusohl) za pod c),

c. kr. županijski sud u dolnjem Kubinu za pod d),

c. kr. županijski sud u Požunu za pod e) naznačene občine.

Podpuni sadėržaj, te time i diel II. ovog dne 31. siečnja 1859 izdanog izroka, uvėršten je u službenih „bečkih novinah“ od 1. 3. i 5. ožujka o. g. br. 48. 50. i 52. — i u „požunskih novinah“. od 2. 5. i 10. o. g. br. 49. 52. i 56.

C. k. ravnateljstvo gruntovnicah
U Zagrebu dne 11. kolovoza 1859.

Br. 1602. (DS. 62) 3—3

Oglas.

Od c. k. ravnateljstva zemljorazteretne zaklade za Hėrvatsku i Slavoniju donosi se do obćega znanja, da se s obzirom na počimajuće predhodne radnje za izrebanje hėrvat. slavon. zemljorazteretnih zadužnicah, koje će biti dne 31. listopada t. g., prenašanja takovih obligacijah, pri kojima novo izdali imajuće se obligacije moraju dobiti promienjeni broj, nemogu preduzimati za vremena od 1. rujna t. g. do dana oglašenja zadužnicah izvučenih dne 31. listopada t. g.

U Zagrebu dne 15. kolovoza 1859.

Nr. 1214-civ. 1859. (Izv.—118) 3—1

Edikt.

Da bei dem durch Bescheid vom 31. December 1858. Z 1653 auf den 23. Juni 1859 angeordneten ersten Termine zur executiven Versteigerung der dem Janko und Maria Janković, dann den übrigen Communionsgliedern gehörigen Urbarial-Ansässigkeit in Poljana, und einer dazu gehörigen Mahlmühle auf dem Flusse Odra, wegen dem Nicolaus Stubar schuldigen 105 fl. ö. W. c. s. c. kein Kauflustiger erschienen ist, so wird der zweite zu diesem Zwecke auf den 24. August 1859 in Poljana angeordnete Termin über Ansuchen beider Theile auf den 24. September 1859 mit dem Beisatze ausgeschrieben, dass die Realität, wenn sie um den Schätzungswerth von 4882 fl. 26 kr. CM. nicht verkauft werden könnte, dem Meistbietenden auch unter dem Schätzungswerthe zugeschlagen werden würde.

K. k Bezirks-Amt als Gericht
Gross-Gorica am 17. August 1859.
Der k. k selbst. Richter
v. Zlatarović.

Br. 329—1859 (Izv.—120) 3—2

Natiečaj.

Povodom odredbe slav. c. k kot. ureda dugoselskog od 30 lipnja o. g. br. 1149-p. ovim se za izpražnjeno miesto pekara u maršovnoj postaji Dugoselo do 15. rujna o. g. razpisuje natiečaj.

Natiecatelji imadu dokazati bezprikorno moralno ponašanje, za obėrt potrebne sposobnosti, nemanje imetak zakonom obėrtničkim od 20. travnja 1851 propisani, te u tu svėrhu sastavljene molbenice sa potrebitimi dokazi podkrepljene kod podpisanog glavarstva do gore ustanovljenog roka podnieti.

Glavarstvo občine Dugoselo dne 19. kolovoza 1859.
Stefan Makovic Pilip Jovanović
obć. glavar. obć. tajnik.

OGLASNIK.

(Dp.—97) 3—3

Podpisani ima čast objaviti, da je ovdie u **Zagrebu** otvorio **podružnicu** svoje **veletėrgovine**, koja se bavi poglavito **prekomorskom robom na veliko**, što jest, sa **sladorom**, (cukrom) **kavom, rižom, i raznim uljem**, itd. zatim svakovėrstnimi **naručbinami, odpravničtvom, i utierivanjem mienbenih dugovah** (incasso) za koje se poslove najbolje preporučuje.

Poslovnica u dolnjoj Ilici br. 750.

A. Jakić
veletėržac riečki.

(Dp.—96) 3—3

Dievojačko odhranilište

baronice Ide Lazerini, rodjene grofice Barbo u Rieci.

Budući da ista, uslied najnovijih, na privatno podučavanje odnosećih se naredbah visokoga ministarstva, neće odsele više dėržat izvanjsku školu, s toga će se s početkom nove školske godine, koja počima s 1. listopada t g. samo unutrašnje (interne) koštovne dievojke primati. Medju ovima nalaze se već dvie. koje uživaju visoku milost da se odhranjivaju na troškove Nj. veličanstva carice Karoline Auguste.

Podučavanje razpada u 4 tiečaja; i pitomice podučavaju se i u kućanstvu, kao i u pravljenju haljinah i maršandmodskim radnjama. Koštarina iznosi 300 fr. a vr., koja se ima u polugodišnjim obrocima unapred plaćati. Obširni programi poslat će se franko i mogu se takodjer dobit u knjižarnici Hartmanovoj u Zagrebu.

U Rieci dne 15. kolovoza 1859.

P. T. Dp.—90) 4—3

Podpisano zastupničtvo za Ugarsku c kr. povl. zavoda „Azienda assicuratrice u Tėrstu,“ ima čast, dati time na znanje, da je za olakšanje poslovnoga prometa podiglo u Osieku glavno opravničtvo, kojega dielokrug ima područja Slavonije i Sriema, kao i k tomu pripadajuću vojničku krajinu i baranjsku županiju obsizat i povierno je upravi gospode I. Hillera sina i Engela.

Posvuda priznano dielovanje aziende kroz dvadeset i pet godinah, koja je najstariji zavod u Austriji, postigla je u najnovije vrieme tako veličanstven razvitak, da svota osiguranih vriednostih u jednoj godini iznosi prieko hiljadu tri sto milijunah forintih, koi rezultat nedokazuje samo radinost ovoga zavoda, već i pouzdanje, koje je isti u obće steko.

Pozivajući najuljudnije na učestvovanje kod našega novopodignutoga glavnoga upravničtva u Osieku, podpisuje se s visokoštovanjem.

U Pešti dne 26. sėrpnja 1859.

Zastupničtvo za Ugarsku c kr. povl. zavoda „Azienda Assicuratrice u Tėrstu.“

Pozivajući se na predstojeći oglas preporučujemo se za izvėršavanje svih dolazećih osiguravanjah:

a) Proti štetama od vatre na stanovnim i gospodarstvenim sgradama, zalihama od plodovah i kėrme u sgradama ili pod nebom, na marvi, gospodarstvenim makinama i spravama, zatim fabrikama i fabričnim skladištima itd.

b) Proti pogibeljima na robi za putovanja po vodi i po kopnu.

c) Proti štetama od tuče s podpunom naknadom.

d) Na život čovieka napėrvo opredielivši glavnice, miraz ili tielesne prihode, imajuće se plaćat za života, ili i po preminutju naznačenih osobah ili tielesah ili na donositelja, sve to uz uviete što je moguće povoljnije i nudimo se s najvišom pripravnostju za sve ovamo protežuće se obaviesti, koje ćemo na ustmena ili pismena pitanja neodvlačno i obširno podieljivat.

Obećajemo takodjer da ćemo jeftinije nego li ikoje drugo opravničtvo za osiguranje osiguravat i u slučajevima štete po strogo pravednim načelima davat pravičnih i točnih odštetah. Preporučuje se s visokoštovanjem

U Osieku dne 28. sėrpnja 1859.

Glavno opravničtvo c. kr. povl zavoda „Azienda assicuratrice u Tėrstu“
I. Hiller sin i Engel.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bėrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U CETVERTAK DANA 25. KOLOVOZA 1859. Broj 192.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svakí dan izuzamší nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apost. veličanstvo dostojalo je izdati sliedeća najvišja ručna pisma:

Ljubezni grofe Rechberg! Nalazim se prinukan, da Vas, ostavljajući Vam deliu upravu Moga ministarstva carske kuće i izvanjskih poslovah, za Moga ministarskoga predsiednika, Moga izvanrednoga i opunomoćenoga veleposlanika kod svete stolice, Aleksandra barona Hübnera, pod priuzdèržajem da se opet vrati u Diplomatičku službu sa svojim sadanjim činom, za Moga ministra redarstva i Moga miestodèržca u lavovskom upravnom području Galicije Agenora grofa Gołuhovskoga, za Moga ministra unutarnjih poslovah naimenujem.

Barona Aleksandra Bacha opraštam na njegovu molbu od uprave ministarstva unutarnjih poslovah i naimenujem ga za Moga izvanrednog i opunomoćenoga veleposlanika kod svete stolice. Načelnika vèrhovne redarstvene oblasti i glavnoga nadzornika oružanstva, podmaršala Ivana Kempena stavljam na njegovu molbu u zasluženo stanje mira.

Ministarstvo za tèrgovinu, obèrte i javne gradjevine nalazim ukinut i imaju se radnje istoga razdielit medju ministarstva izvanjskih, unutarnjih i financijalnih poslovah.

Tèrgovački ministar Juraj vitez Toggenburg stupa usled ove od Mene zaključene miere u razpoloživost, pri čemu Ja priuzdèržujem Sebi, da istoga čim prije postavim opet u aktivnu dèržavnu službu.

Glavi vèrhovnoga zapoviedničtva vojske ili u njegovo miesto predstojniku njegove predsiedničke pisarnice nalažem Ja zastupanje vojničkih poslovah u ministarskoj konferenciji.

Vi imate zbog provedenja predstojećih naredabah učinit potrebne naredbe.

Laxenburg, 21. kolovoza 1859.

Franjo Josip s. r.

Ljubezni barone Hübner! Stavljajući istodobno glavu vèrhovne redarstvene oblasti, podmaršala barona Kempena, u stanje mira, nalazim odazvati Vas od Vaše službe kao veleposlanika kod svete stolice, i naimenujem Vas time, pod priuzdèržajem povratka u diplomatičku službu sa Vašim sadanjim činom, za Moga redarstvenoga ministra. Zbog ustrojenja redarstvenoga ministarstva imate Mi učinit Vaše predloge.

Laxenburg, 21. kolovoza 1859.

Franjo Josip, s. r.

Ljubezni grofe Gołuhovski! Primivši molbu za odpuštenje barona Aleksandra Bacha naimenujem Vas tim za Moga ministra unutarnjih poslovah.

Laxenburg, 21. kolovoza 1859.

Franjo Josip, s. r.

Ljubezni barone Bach! Pošto sam se odvažio uslišat Vašu molbu za odpuštenje od uprave Moga ministarstva unutarnjih poslovah, upotrebljavam ovu prigodu, da Vam izrazim podpuno priznanje za usluge, koje ste neumornom revnostju i viernom odanostju kroz toliko godinah učinili Meni i dèržavi. Ujedno naimenujem Vas za Moga izvanrednoga i opunomoćenoga veleposlanika kod svete stolice.

Laxenburg, 21. kolovoza 1859.

Franjo Josip, s. r.

Ljubezni podmaršale, barone Kempen! Pošto sam iz obzira službe našao, da uvedem promiene u najvišjoj upravi redarstvenih i oružanstvenih poslovah, stavljam Vas priznajući Vaše mnogogodišnje vierne i izvèrstne usluge u zasluženo stanje mira.

Laxenburg, 21. kolovoza 1859.

Franjo Josip, s. r.

Ljubezni viteže Toggenburg! Pošto sam iz obzira službe našao, da ukinem ministarstvo za tèrgovinu, obèrte i javne gradjevine i da radnje istoga razdielim medju ministarstva izvanjskih, unutarnjih i financialnih poslovah, stavljam Vas priznavajući koristne usluge učinjene po Vama, u razpoloživost pri čem priuzdèržujem Sebi, da Vašu mnogovèrstno posviedočenu poslovnu vieštinu i izkustvo čim prije iznova upotrebim postavljajući Vas opet u aktivnu službu.

Laxenburg, 21. kolovoza 1959.

Franjo Josip, s. r.

Oglas.

C. k. zemaljska komisija za osobna odnošenja mješovitih kotarskih uredah u Hèrvatskoj i Slavoniji našla je da auskultante Leopolda Krainza, Jakova Kurescha i Josipa Rednjavca za c. k. aktuare kotarskog ureda s platom godišnjih 420 f. a. vr. i to oba pèrva u konačnom, posliednjega pako u privremenom svojstvu naimenuje, te Leopolda Krainza kotarskom uredu karlovačkom, Jakova Kurescha kotarskom uredu preložkom, a Josipa Bednjavca kotarskom uredu sveto-ivanskom naznači za službovanje.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga zemaljskoga povierenstva za osobna odnošenja.

U Zagrebu dne 17. kolovoza. 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb 25. kolovoza. Naredbu ministarstva za bogoštovje i nastavu od 8. kolovoza t. g., o kojoj radi naš jučerašnji dopis iz Beča od 21. t. m., stavljamo ovdie boljeg razjašnjenja, dopunjenja i odnosno izpravljenja radi rečenoga dopisa. Ova važna naredba glasi od rieči do rieči kako sliedi:

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je najvišjom odlukom od 20. sèrpnja 1859 najmilostivije dozvolit, da se na gimnazijoma u predielima, gdie pučanstvo pretežno pripada inoj nego niemačkoj narodnosti odstupi od občenitoga pravila, izrečenoga u najvišjem ručnom pismu od 9. prosinca 1854 (d. z. l. br. 315 §. 2), uslied kojega ima nastavni jezik u višjim razredima gimnazijah posvuda pretežno biti niemački, i da se razudjivanje didaktičkih sredstvah, koja se uz obvezatnu nastavu niemačkoga jezika u svim razredima imaju uporavljivat, da učenike stave u stanje, da po svèršenju gimnazije uzbudu vješti niemačkomu jeziku u pismu i govoru, onim ostavlja, kojima nadleži skèrb za dotičnu gimnaziju i postavljanje učiteljah. Nasuprot ostaje naredba u krieposti, da se ima znanje niemačkoga jezika i vieština u izpravnom uporavljivanju istoga kod pismenoga i ustmenoga zrelostnoga izpita sa svom ozbiljnostju zahtievati i zato dokazati tako izpitom iz toga predmeta kao i kod izpita iz drugih učevnih strukah.

Time se stavljaju izvan kreposti i one ustanove jezične razmiere na gimnazijama u Ugarskoj, Hèrvatskoj i Slavoniji, Erdelju i Sèrbskoj Vojvodini s tamiškim Banatom uredjujuće naredbe od 1. siečnja 1855 (d. z. l. br. 7, §§. 2 i 9), koje se neslažu s predstojećom naredbom.

— Posliednji dani, koje je Nj. preuzvišenost, ban podmaršal grof Coronini pred svojim odlazkom u Mehadiju sproveo u Temišvaru, obilovali su zanj iskrenim dokazima smierene odanosti i ljubavi, liepim znakovima privèrženosti i zahvale, što su Nj. preuzvišenosti pred časom njenoga odlazka sve korporacije i svi stališi izrazili. Dne 18. t. m. načinili su gradjani temišvarski pod čelovodstvom svoga poglavarstva Nj. preuzvišenosti svečanu bakljadu. Gospodin gradjanski čeonik izrazio je tim povodom žalovanje gradjanstva, što ga ostavlja Nj. preuzvišenost, i skopčao je time duboko osiećenim riečma toplju zahvalu za sva ona poboljšanja i poliepšanja, što su Temišvaru pod upravom Nj. preuzvišenosti pala u dio. Nj. preuzvišenost govorila je priznavajućim i ganutim riečma, dodajući, da će grad i njegove stanovnike vazda zadèržati u dobroj uspomeni. (Tem. Ztg.)

Beč dne 22. kolovoza. (W. Ztg.) Odkad se je dovèršila talijanska vojna i oglasio cerski manifest od Laxenburga, obratilo se je u Austriji javno mnienje osobito za unutarnji položaj carevine. Znakovi predstojećih promienah u c. kr. ministarstvu, kao česta većom stranom pod predsiedom Nj. veličanstva cara dèržana većanja sučlanovah toga posliednjega s inim po Nj. veličanstvu navlastito pozvanim dèržavnicima napela su občenito očekivanje i dala povoda najraznijim gatanjima. Vèrhu toga primili smo sliedeća razjašnjenja:

Da se u razne grane uprave uvede potrebni sklad, da se poboljšanja, koja je obećao carski manifest, oživotvore, potrebno je bilo prije svega sporazumieti se o uvietima uspieha pune radinosti vlade i o mieram, koje su ponajprije od potrebe. Da se postigne to sporazumljenje i da se ustanovi pravac, kojim imaju savietnici carevi polag volje Nj. veličanstva udarit, bila je svèrha, više važnih pitanjah predmet onih viećanjah. Od posliednjih neka se ovdie samo napomene: stanje financijah, potreba, da se razhodi u ukupnim granama gradjanske i vojničke uprave podvèrgnu uspiešnoj kontroli; da se zakonito priznanim nekatoličkim vieroizpoviednicima obezbiedi autonomija i slobodno izvieršavanje vierozakona; da se odnošaj Izraelitah na način shodan vremenu, no uzemši u obzir miestne i provincijalne okolnosti, uredi; da se občinski zakon pomoćju pouzdanikah iz svih razredah u provincijama bez odvlake prilagodi navlastitim okolnostima pojedinih krunovinah; da se bitan dio poslovah, koje sada obavljaju zemljovladarske oblasti, ako bi moguće bilo, prenesu na autonomske, samim dotičnicima pripadajuće organe i po riešenju ovih pèrvih i najnuždnijih zadaćah stališka zastupničtva oživotvore u raznim krunovinama. Više po posliednjem ministarstvu izradjenih nacèrtah od zakonah već je podnešeno i po preduzetoj reviziji dobit će silu zakona, a drugi se već pridogotavljaju.

Ozbiljan je položaj, velike su težkoće, duboke rane, koje nasliedjeni nedostatci, više nepovoljnih okolnostih i nesretan rat, premda slavnih činah pun, zadaše domovini. Ipak će se zadatak riešit, ako se narodi Austrije, koji su u najposliednije vrieme toliko žèrtvah prinieli, i sada puni pouzdanja sakupe okolo svoga cara, ako se vlada i vladari zajedno late posla, ako se bude u jednoj mieri uklanjalo strašivom ustezanju i prevelikoj naglosti.

Bèrzojavne i najnovie viesti

Berlin 22. kolovoza. Liekarsko izvješće. Jučer pokazalo je Nj. veličanstvo kao prek-

jučer večo udioničtvovanje prema okolini, malo je opet dobra noć i bilo je jutros vidivo okriepljeno.

Inšprok 20. kolovoza. Nj. c. visost, gospodin nadvojvoda miestodèržac Dragutin Ljudevit odputovao je jutros u Išl.

Tèrst 22. kolovoza. C. kr. fregata „Novara" prošla je togljena po parobrodu „Lucia" moreus mesinski i po svoj prilici doći će ovamo još ove nedielje.

Turin 20. kolovoza. Liga (sveza) srednjih talijanskih dèržavah sklopljena je. Knez Ercolani, poslanik prevratne vlade od legacijah, podpisao je u Firenci pristupno izjašnjenje.

Pariz 22. kolovoza. Prevratna narodna skupština u Modeni zaključila je sjedinjenje s Piemontom.

— Poleg jedne viesti iz Ćurika od 18 kolovoza bila je dosad samo jedna konferencijalna siednica. Kasnijih danah bilo je samo razgovorah medju grofom Colloredom i gospodinom Bourqueney-em, zatim medju ovim i gospodinom Desambrois-om. Ove rasprave ticale su se samo Lombardije, dočim nije se ni govor pòveo o drugim pitanjima, kao što su reštauracija knezovah, konfedracija itd. Kao što se čini, Sardinija je naumna čekati, što će razne narodne skupštine zaključit, i zatim se ravnat poleg tih odlukah.

Berna 22. kolovoza. Jučer bilo je opet dogovaranje medju francuskim i sardinskim punomoćnikom. Raspuštene švajcarske čete dobit će odstupne plaće poleg kapitulacije i obećanja pokojnoga kralja.

Toskana. Jedan dekret prevratne vlade naimenuje generalmajora Garibaldia za zapovjednika 11. talijanske divizije.

— „Gaceta" obnaroduje službeno svèrgnutje svih španjolskih činovnikah, koji su iz straha prèd kolerom ostavili svoja miesta.

Berlin 21. kolovoza. Stanje kraljevo neprestano je nepromienjeno. Princ vladalac, više ministarah, baron Koller, i ruski poslanik baron Budberg, pripravljaju se na put.

Modena 18. kolovoza. Kavalier Farini odputovao je jučer u Parmu i Piačencu, da preuzme diktaturu, koju su mu tamošnje obćine jednoglasno dopitale. Izdao je proglas. Parma i Piačenca bile su rasvietljene.

Marsilja 19. kolovoza. Viesti iz Napulja od 16. javljaju, da je napuljska vlada dan prije, dočim je francuzko poslanstvo u Kiaji prisustvovalo službi božjoj radi svetkovine imendana Napoleona III., učinila veoma nepristojnu demonštraciju proti Francuzkoj. Niekoliko odmenih Napuljacah otišlo je u cèrkvu, da prisustvuju službi božjoj. Policija obkolila je cèrkvu, četiri batalijona bila su izišla, a konjaničke patrole dèržale su gledaoce daleko od puta, na kojem je imao provod iz cèrkve kući ići. Na to sakupila se velika množina naroda pred baščama dvorca Villa Reale, ali 2 regimente konjaničtva sa 12 topovah dodjoše ovamo i kad se je provod barona Breniera približavao, bio je narod raztieran. Mnogo osobah uapšeno je. General Filangieri komandirao je. Diplomatični sbor zastupljali su kod Tedeuma g. Craven, tajnik Engleskoga poslanstva i svekoliko sardinsko poslanstvo. Poslanici Rusije, Prusije, Austrije, Španije i svete stolice nisu bili tamo.

Slavenske viesti.

„Sèrbski Dnevnik" piše nadalje o matici sèrbskoj, kako sliedi:

U predidućem članku je rečeno, da matica u književnom pogledu samo za to napredovala nije, što u njoj nikad nije bilo pravoga književnog odsieka, koi bi se samo za tu jedinu struku brinuo, nego je sav književni rad i pravac uviek zavisio ili od dikta ture jednog jedinoga čovieka, ili pak od privoljenja svih članovah bez razlike, dakle i književnih i neknjiževnih.

Mi ostajemo pri ovoj našoj rieči. Ovo je jedini uzrok nesadka i padanja matičinog. Svi drugi uzroci samo su posliedice od ovoga glavnog, i odmah bi ih moralo nestati, čim bi ovaj uklonjen bio.

Odličniji naši spisatelji, vidivši ono podcienjeno odnošenje, u kojem se je urednik Lietopisa prema matici sèrbskoj i svakom pojedinom (ma i neknjiževnom) članu njenom nalazio, vidivši onaj jednostrani nepraktični pravac, koi je matica Tekelijí za ljubav uzela, i kojega se iz niekog zlo shvaćenog pobožtva i poslie njegove smèrti pa sve do dan danas dèržala, — ostavili su i maticu i Lietopis, i ako su šta i pisali, to su izdavali ili sami svojim troškom, ili su sebi tražili i našli druge izdavatelje, koji nisu samo na jerove i hierove, nego i na važnost i sadèržaj knjige pazili, i kojima nije do toga stalo, hoće li knjiga žute ili modre korice imati, nego hoće li za narod biti i svèrsi svojoj odgovarati.

Eto nam ključa, zašto spisatelji svoja diela matici nudili nisu. Ustručavali se pr znati za svoje sudije ljude, koji se u književnoj struci nerazumievaju. Može li ih tko okriviti za to? Židarov posao procienjuje zidar, krojačev posao krojač, čižmarov posao čižmar; zar samo književni posao da prosudjuje neknjiževan čoviek, koi je položio 40 for. sr. na fond matičin, i tim kupio sebi pravo, da bude književni kritičar i zakonodavac, pa ma ni imena svoga bez pogrieške podpisati neznao?

Reći će možda tkogod, da to nije nikakvo zlo, da književni matičari nisu prosudjivali niti prosudjuju podnešena diela sami, nego da ih obično daju drugim umoljenim sudijama na prosudjivanje.

Sve je ovo prazan govor, sve je ovo slaba utieha i nada. Kad tko nije u stanju književno dielo sam procieniti, hoće li on znati, koje je dielo za kojega sudiju? Hoće li on znati razliku praviti izmedju spisateljah naših, i na čemu će osnivati razliku ovu! Po čemu će on znati izmedju spisateljeh naših, koji su najbolji piesnici, historici, lingviste, juriste, bogoslovi, pedagogi? Neće li se on u ovom najvažnijem poslu, neimajući nikakvoga svoga mnienja, za tudjim povesti dati?

Dosadašnje izkustvo na žalost jasno nam svjedoči, da je sumnja i briga naša podpuno osnovana. Evo samo dva tri primiera.

Godine 1856. izdala je matica pèrvi svezak Mačejovskovih Slavenskih Pravah. Knjiga ova stoji maticu više od 600 for. sr., i na njoj ima gèrdnu štetu. Uz to je knjiga puna dubkom tiskarskih i drugih pogriešakah. Pitamo, kakvu nam je književnu korist načinila matica, izdavši samo malenu česticu ovog ogromnoga diela? Hoćemo li dobiti i produženje i svèršetak? Hoćemo, jer bi matica morala onda još 5—6 putah toliko štetovati. Zašto je dak'e i počimala izdavanje? Za to, što je mislila, da s ovim sveskom cielo dielo izdaje. — Ovo se nebi dogodilo, da je kod matice književnog odsieka bilo.

Godine 1857. podnešen bude matici sèrbski prevod „Toldije" na izdavanje. Matičin manipulant jedva primi dielo, da ga matici preda (!). Matica dielo pošlje na prosudu magjarskom piesniku Sekaču (!!), a kad ga ovaj neprimi, preda ga jednom članu svom, koi se nikad ni sa sèrbskom ni magjarskom literaturom bavio nije (!!!). Prevoditelj na to uzme dielo od matice natrag, i ustupi ga g. Medakoviću, koi ga izda. — Ni ovo se nebi dogodilo, da je kod matice književnog odsieka bilo.

Godine 1858. izda matica pèrvi svezak svoga Lietopisa. O ovom svezku povoljno se izrazi kritika u sèrbskim i u gdiekojim slavenskim listovima. Na glavnu skupštinu matičinu iste godine stigne po naručbini pismo iz jednoga od najglavnijih miestah naših, podpisano od 10—12 ondašnjih matičinih članovah, u kome ima puno tužbe na urednika, uprav zbog istoga svezka Lietopisa. Pismo ovo bude u skupštini vèrlo dobro primljeno i uvaženo. A kad kojeg od ovih članovah zapitaš, zašto se na istu tužbu podpisao i šta on ima proti Lietopisu ili uredniku njegovom? a on se izgovara: „Ja nemam ništa, a Lietopisa ni čitao nisam, nego sam se i ja podpisao, kad sam vidio, da je tamo gospodin X. i Y. podpisan." — Ni ovo se nebi dogodilo, da je kod matice književnog odsieka bilo.

(Dalje će sliedit).

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 471 (Dp.—100) 3—1

Natiečaj.

Kod trivijalnih učionah u Kraljevavèrhu, Bèrdovcu i Pušći u kotaru Stubičkom, županiji pako zagrebačkoj, imadu se definitivno podpuniti miesta učiteljska i orguljaška, s kojim svakim pojedinim osim bezplatnoga stana skopčana je godišnja plaća od 3:5 stot. zatim nieki štolarni dohodci i 6 hvatih dèrvah, jedino za porabu učiteljevu opredieljenih, izuzamši pèrvo miesto, naime Kraljevvèrh, gdieno je opredieljeno 15 hvatih dèrvah, no za učitelja i školu zajedno.

Rok natiečaja ustanovljuje se do 15. rujna lietos, dokle treba da svi, koji jednu od spomenutih službah zadobiti žele, svoje molbenice s potrebitimi dokaznicami o dobi, vladanju, sposobnostih i dosadanjem službovanju dostave opatu, podarcidjakonu i župniku u Bistrici Mirku Tumpiću, upravivši ih na dotične obćine.

U Zagrebu dne 19. kolovoza 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Br. 441 (Dp.—98) 3—2

Natiečaj.

Da se popuni učiteljska služa bu Prišlinu, županiji varaždinskoj, kotaru taborskom razpisuje se ovim natiečaj.

Dohodci sastoje osim bezplatnoga stana u 152 stot 25 novč. kao gotovoj godišnjoj plaći, u 31 stot. 50 novčićah kao dèrvarini, kojom će se imati dati i učiona grijati, napokon u uživanju vèrta od jedne rali. Povèrh toga ima se učitelj nadati, da će mu se do skora i više zemljišta dopitati.

Natiecatelji imaju svoje molbenice s potrebitimi dokaznicami o starosti, sposobnosti, ćudorednosti i dosadanjem službovanju, upravivši ih na istoimenu obćinu, do 15. rujna o. g. podnieti podarcidjakonu i župniku u Prišlinu, Ivanu Petranoviću.

U Zagrebu dne 5. kolovoza 1859.

Br. 442.

Kod trivialne učione u Kamenici, kotaru bednjanskom, županiji varaždinskoj ima se popuniti izpražnjena služba učitelja i orgaciste, kojoj prinadleži osim bezplatna stana i uživanja prilična vèrta godišnja plaća od 315 stot, nadalje u ime školskih potrebštinah pripadak od 4: stot i napokon 12 hvatih dèrvah, koje će učitelj od gospoštine primati, no uz naknadu od 37 stot. 80 novč. sam sieći i voziti dati.

Natiecatelji imaju svoje molbenice vlastoručno pisane, potrebitimi dokaznicami o starosti, ćudorednosti, sposobnosti i dosadanjem boravljenju obložene i na dotičnu obćinu upravljene do 15. rujna t. g. dostaviti dotičnomu kotarskomu nadziratelju Petru Rusanu podjašpristu i župniku u Višnici.

U Zagrebu dne 5. kolovoza 1859.

Od nadbiskupskoga ordinariata.

Nr. 1214-civ. 1859. (Izv.—118) 3—2

Edikt.

Da bei dem durch Bescheid vom 31. December 1858, Z. 1653. auf den 23. Juli 1859 angeordneten ersten Termine zur executiven Versteigerung der dem Janko und Maria Janković, dann den übrigen Communionsgliedern gehörigen Urbarial-Ansässigkeit in Poljena, und einer dazu gehörigen Mahlmühle auf dem Flusse Odra, wegen dem Nicolaus Stubar schuldigen 105 fl. ö. W. c. s. c kein Kauflustiger erschienen ist, so wird der zweite zu diesem Zwecke auf den 24. August 1859 in Poljana angeordnete Termin über Ansuchen beider Theile auf den 24. September 1859 mit dem Beisatze ausgeschrieben, dass die Realität, wenn sie um den Schätzungswerth von 4882 fl. 26 kr. CM. nicht verkauft werden könnte, dem Meistbietenden auch unter dem Schätzungswerthe zugeschlagen werden würde.

K. k. Bezirks-Amt als Gericht

Gross-Gorica am 17. August 1859.

Der k. k. selbst. Richter

v. Zlatarović.

Br. 1797 (Izv.—113) 3—3

Objavljenje.

Noćno razsvetljenje grada Požege hoće se 1. rujna 1859 pred pol dana u 10. satih u gradsko-obćinskom domu rečenog grada putem jevtimbe oddati. Kamo se isti najam nase uzeti volju imajući njuljudnije pozivlju.

Uvieti mogu se u ovogradskoga vieća pisarni točajem službenih satih svaki dan uviditi.

Magistrat grada Požege 31. sèrpnja 1859.

Načelnik.

V. Somogyi s. r.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PETAK DANA 26. KOLOVOZA 1859. Broj 193.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. si. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr

Uredovni dio.

Br. 2294 P.

Doknadno k oglasu prinesakah unišavših u riečkoj županiji sa hèrvatsko-slavonski dobrovoljački sbor opaža se, da je u rečenu svèrhu i občina Fučine u lokvačkom kotaru darovala 100 for. austr. vrednote.

U Zagrebu dne 23. kolovoza. 1859.

C. k. hèrvat.-slavonsko miestodèržtveno predsiedničtvo.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 26. kolovoza. U Osieku uhvatili su varoški panduri dne 20. t. m., kao što P. Lloydu pišu, sloglasnog harambašu Romanića, na glavu kojega razpisana je bila ciena od 500 for., zajedno s jednim njegovih drugovah u jednoj kèrčmi, poslie očajanoga branjenja, kojom je prigodom žalibože jedan vèrli pandur poginuo kao žèrtva svoje dužnosti. Romanić izgubio je jedno oko i bio je ranjen u nogu, isto tako dopao je i njegov drug niekoliko ranjah. Uhvatjenici bit će čim prije osudjeni.

Beč, 24. kolovoza. (Wien. Ztg.) Kao što čujemo, preuzet će Nj. preuzvišenost g. redarstveni ministar baron Aleksander Hübner vodjenje svoga ministarstva dne 1. rujna.

Tèrst, 23. kolovoza. U Baru raspèršio se je dne 17. t. m. jednoj francuskoj topčari od 8 topovah kotao; ladja digla se je u zrak; osam momakah poginulo je na miestu a osam ih je bilo osakaćeno, od kojih umèrla su poslie još tri. 63 osobe od momčadi bile su spasene. Ova ladja bila je opredieljena za Toulon. U ovoj luci nalaze se još tri francuske, dvie sardinske i tri turske bojne ladje.

Sèrbija.

— **Protokoli odbora svetoandrijske narodne skupštine.** (Iz „Zvan. Novinah.")

Peti sastanak 19. serpnja. Protojerej smederevski g. Milutin Banić izjavi, da dèrži kreditne zavode za jedino sredstvo, kojim bi se moglo pomoći materijalnom blagostanju naroda u Sèrbiji. Ali dok se ovakovi zavodi osnuju, hoće se dosta vremena, a valja što prije pomoći presaduženim ljudma. Govornik veli, da medju ovima ima, koji su do toga stanja došli lienstvovanjem, pijančovanjem i skitanjem; ima ih, koji su se sadužili i sa nesretnih slučajevah. Govornik živi medju narodom; zna i vidi, kako nam narod radi. Kad se je vienčavalo i u goste odlazilo u onim haljinama, koje su se u kući izradile, onda nije bilo presaduženih i saduženih ljudih. Odkako se u kupovnom odielu vienčava i u goste ide, od to doba poče se i dugovi. G. protojerej bio je očevidac, gdie je jedna seoska svatba stala do 100 dukatah; samo za mladino ravo dao je čoviek 40 dukatah. Da ovakove stvari proizvodi naša zemlja, bilo bi i bielo i cèrno, ali dolaze iz tudjih zemaljah, te se za njih daje gotov novac. Misli govornik, da će Sèrbija neposliedku ostati bez novacah, ako se u izdavanju izlišnom neograniče. Još drugi uzrok navodi g. prota za saduživanje. Ima dosta u narodu, kojima nestane hrane još o uskèrsu, a mnogima i prije velikog posta. Nije dakle zaradio ni koliko treba za svoju kuću, a kamo li da što proda. Uzrok je u prazdnovanju manjih svetacah, koje sveta cèrkva nije ni naznačila u svome pravilu. Tu ne samo da ljudi sami sebe štete, već i griešę postupajući proti ustavu i pravilu cèrkvenom. Prije niekoliko godinah poručila je vlada, da se takovi dani neprazdnuju, ali narod ostaje pri svome. Zato predlaže govornik kao najpreče sredstvo, da se presaduženim pomogne, da vlada na sigurnost svih fondovah i pomoćju svoje kase osnuje banku. Medjutim dèrži, da će dosta tu pomoći i javno i ustmeno sudjenje i zakoni udešeni za narod. Obustava kod sudovah za naplaćivanje dugovah opasna je, a interesi nikako se nemogu ograničiti.

Po dugom pretresanju nadje odbor, da je sav uzrok dugovima taj, što je posve napuštena ekonomna uprava. Zato se saglasi odbor, da dondie nema prave pomoći proti dugovima u narodu, dokle se vladina ekonomna uprava neudesi tako, kako će oživiti radinost, zanati i tèrgovina u zemlji, te se snaženjem ovih izvorah osnovati napredak i obezbiediti budućnost zemlji. Odbor zaključi predložiti budućoj skupštini, da se ekonomna uprava što prije preobrazi prema napredku vremena i potrebama zemaljskim. Po tom neka se ekonomnoj upravi stavi u dužnost, da što prije pronadje pravac, po kom će se dužnici razprostranjenjem kredita i dobrim zakonima izbaviti od teretnih računah. Ovo bi se po uvierenju odbora moglo postići, kad bi vlada sve javne fondove i svoj kapital sastavila u jedan kreditni zavod. Vlada bi mogla odužívati dužnike svojim obligacijama, koje bi kreditni zavod izdavao povieriteljima po osnovima banke, pa da one u obèrtnosti vriede kao i sami novci. Ali ovaj zavod kreditni ostao bi neuspiešan, ako vlada nebi pomogla dužnicima, da se ne samo oduže, već i da što privriede. Zato bi ekonomna uprava morala upućivati narod na razumne pravce u radu i životu i podpomagati narod u svim radnjama, koje ga vode bogatstvu i blagostanju.

Odbor uze pregledati predloge, koje je sv. andrijska narodna skupština vladi podniela, i nasavši, da niekoji od ovih još nisu riešeni, zaključi pisati savietu: 1. da priugotovi za iduću skupštinu odgovor u obziru na predloge sv. andrijske narodne skupštine; 2. da pošlje odboru na upotrebljenje po zaključku narodne skupštine izvod računah dohodka i troška dèržavnog od god. 1842. do sad i izvod rada svih popečiteljstvah za isto vrieme; 3. izjasnjenje o predlozima narodne skupštine, koji su prieko knež predstavničtva praviteljstvu izjavljeni.

Pročita se zaključak narodne skupštine kao i pismo knež. predstavničtvu, da se dadu pod sud oni članovi savieta, koji su 24. prosinca pr. god. u poznatoj svèrhi podigli vojsku proti narodu, da se ni jednom od članovah savieta i popečiteljah bivše vlade, koji su narodno povierenje izgubili, dèržavna služba više nepovieri. Na to se naredi pisati knež. predstavničtvu, da se spremi idućoj skupštini dati objavljenje u toj stvari. (Dalje će sliedit).

Talijanska.

Turin 12. kolovoza. „Fischietto" nije se smio jučer javno prodavati, jerbo je sadèržavao stvarih, koje su francuski oficiri smatrali kao uvrede jedne visoke osobe.

„Indipendente" potvèrdjuje da je vlada već preduzela mierah za posiednutje tvèrdjave Mantove po piemontezkoj vojski.

Ministri Miglietti i Oytena odputovali su u Lombardiju.

— **Turin**, 19. kolovoza. Što se iz Modene pod današnjim datkom javlja, izjavila je tamošnja skupština jednoglasno, da će u pretres povući predlog markeza Fontanella, koi glasi onamo, da se dinastija Este svèrgne i svaki princ iz kuće habsburško-lorenske na viekovita vremena protiera.

— **Iz Turina**, od 16. kolovoza piše: Napoleonov dan bio je tako ovdie kao i u Milanu jučer svetkovan s velikim javnim očitovanjem, budući da se posvuda kaže nastojanje, da se ukloni ukor „nezahvalnosti" za ono što su car i Francuzka dosad za Italiju učinili. Premda se u pouzdanim razgovorima čuje jednoglasno korist nedokučivo odstranjenje ratnoga programa mirom od Vilafranke, ipak se osieća, da nije talijansko pitanje jošte ni iz daleka dovèršeno, već što više, da se nalazi u podpunom tiečaju, i da dobrohotnost Francuzke može učinit još mnogo dobra i da svakako nije dobro, imat ju za neprijatelja. Francuzka vojska veoma je zadovoljna s načinom, kako su ju primili kako u Milanu, tako u Turinu i uobće posvuda na njenom povratku. Nasuprot tuži se na seljake, koji očevidno smatraju gibanja vojske samo kao teret i nastoje što je veoma moguće naknadit se time, da si sve, što vojnici trebaju, daju što skuplje plaćati. To biva tako u Lombardiji, kao i u Piemontu, gdie u mnogim okolicama seljaci nepoznaju druge vlasti, nego novčanu, zatim oružnikah i, no ne po svuda, župnikovu.

Kralj je u Milanu primio jednu mletačku deputaciju, koja mu je izrazila svoje želje i svoju bol o sadanjem političkom stanju svoje provincije i ujedno prisvala je njegovu zaštitu, nakoliko je ista moguća „da se ublaži žalostna sudbina njene zemlje, koja još uviek ostaje pod tudjim gospodarstvom. Kralj ih nije s početka hotio primit, budući da je bio proti tomu, da se sučlanovi deputacije radi takova čina zamiere svojoj vladi. Kad su se pako izrazili, da su se odvažili ostati u zatočenju, dok mletačka ostane pod Austrijom, pustio ih je kralj pred sebe i rekao im je, da veoma žali, što mu uvieti mira, zaključenoga bez njegova sudielovanja, nedopuštaju, da neposredno dieluje na korist ovih provincijah, no da neće nikada zaboravit, da Mlatci spadaju u zajedničku talijansku porodicu.

— „Indep. Belg" govori o jednom projektu da se način princ Napoleon (a iza njega 5. vojeni sbor) vladaocem Toskane, Modene, Parme i u vojničkom odnošenju Romanje — do konačnoga uredjenja ovoga posla. Usljed istoga lista odvažila se je, vele, gospoja vojvodinja parmanska — pošto je iz Curika dobila najsigurnija uvieravanja za svoj povratak — dati vojvodstvu konštituciju i primit talijanski trikoler.

— Ministar Ratazzi obustavio je u Genovi izlazeći list „Il Catolico" dok se o njem neizreče sudbena presuda.

— Organ prevratne vlade „Monitore Toscano" javlja već poznati odstup Ulloe od zapovieđničtva vojske i prenos istoga na Garibalda sliedećim riečma:

„Posredstvom razpisa od 15. t. g. dobit će toskanska vojska ime 11. divizija talijanske vojske.

Drugim razpisom oprošten je generallajtnant Ulloa na njegovo zahtievanje od zapovieđničtva divizije, koje je on do sad na hvale vriedan način rukovodio.

Treći raspis imenuje generalmajora Garibalda zapoviednikom 11. talijanske divizije. (Vidi bèrz. viesti jučerašnjega broja naših novinah.)

— U Manfredovoj proklamaciji datovanoj od 14. t. m., koi se podpisuje kao „privremeni gubernator" hvali se pučanstvu Farinova diktatura neizmierno slaveći ovoga čovieka, koi je diktaturu u Modeni primio, kad ga je njegova, piemonteska vlada, od onud odazvala i ujedno izrasuje se nada, da će i Toskana i legacije sliedit ovaj primier.

Milan, 13. kolovoza. Ratni ministar zaključio je, da se dobrovoljci pripadajući mletačkim provincijama, koji su jošte sposobni za vojničku službu, mogu uvèrstit u sborove kraljevske vojske.

Adresa obćine Monce na kralja izrazuje nadu, da će njegovim pokroviteljstvom za rukom poći, da se željezna kruna opet povrati ondiešnjoj stolnoj cèrkvi.

— Niemački jezik ukinut je kao učevni predmet u lombardezkim gimnazijama.

Moldavia i Vlaška.

Aleksander Kuza izdao je na vojsku sakupljenu u okolu kod Fereštа dnevnu zapoviest, u kojoj izrazuje svoje zadovoljstvo vèrhu njenoga dèržanja, reda i točnosti gibanjah izvedenih po istoj, doznačuje nagradah oficirima, oglasuje promakah i konačno, kao što „Buk. Deutsche Ztg." navodi, izrazuje vojski zahvalu naroda s tom opazkom, da bi lahko moglo prispieti vrieme, kad bi Evropa mogla na nju upravit svoju pozornost i kad bi njena hrabrost i odanost narodu pomoći mogla, da oživotvori svoje želje i svoja ufanje."

Velika Britanija i Irska.

Kanalska flota imala je dne 20. t. m. iz Spetheada izići u kanal, da kèrstari 8 danah od prilike na visini ushantskoj, zatim na tri dana vratit se u jednu od lukah, da zatim učini izliet, koi bi imao trajati do 20. rujna. Kroz zimu smiestit će se po svoj prilici — razlučena u 2 divizije — u Portlandu i Bantri-Bayu.

U London došle su viesti iz Kalkute od 16. sèrpnja. 5000 momakah od prilike od evropejskih četah, koje su nastanjene u Bengaliji, odpušteno je. Samo jedan jedini momak od 5. evropejske regimente u Berhamporu nalazio se je jošte u apsu. Udski kralj stavljen je u slobodu.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Berlin, 23. kolovoza. Stanje Nj. veličanstva bilo je jučer povoljno. Opazilo se, da sile rasta a u razveseljujućem razmiera gubi se ustèrb dielatnosti moždjanah. Noć je bila dobra.

Paris, 19. kolovoza. „Constitutionnel" sadèržava notu o poslovima sredaje Talijanske. Car želi, veli se u istoj, da se u svoje zemlje povrate protierani knezovi, jerbo to je bez pogibelji, nò posredovanje Francuzke u tom obziru bit će samo moralno.

„Patrie" veli, da zaključak toskanske narodne skupštine promienja jednu od točakah od ugovora od Vilafranke i da je zato neobhodno potrebno da se sazove kongres.

Bombaj, 21. sèrpnja. Još svejednako dogadjaju se bitke s pojedinim buntovničkim čoporima. Da se odbija napadanja u Aud postavljena je jaka redarstvena moć. Evropske čete odpuštaju se u velikom broju; vlada je za prevoz od 1200 momakah u Evropu najmila dvie ladje.

Hongkong, 5. sèrpnja. Jedna jaka engleska švadra sakuplja se za obranu poslenikah otišavših u Peking u Šalutienu, 50 miljah od ušća rieke Peiho.

Pariz 28. kolovoza. Jednim carskim dekretom umanjit će se broj vojničkih zapoviedničtvah u svèrhu jednakoga razdieljenja vojničkih silah Francuzke.

— Poslanstvu cèrnogorskoga senatora Vukovića u Beč dalo je povoda to, što je jedan Cernogorac u Kotoru, dakle na austrijanskoj zemlji, imao dèrzovitost psovat na cara austrijanskoga i što je drugi Cèrnogorac, podčastnik u tielesnoj straži kneza Danila, imenom Ivašić, od austrijanske oblasti bio uapšen, jer se je saznalo da je u Kotor došao po nalogu cèrnogorskoga kneza, da ubije tamo živuće izagnane knezove rodjake G. i J. Petrovića, jer knezova zla vlada čini, da sve većma raste stranka Petrovićeva i zato namieravao je knez dati ubiti rečene svoje rodjake.

Pariz 24. kolovoza. „Moniteur" donosi naredbu ratnoga ministarstva sliedećega sadèržaja: Pošto je car naredio, da se stanje vojske za ratnog stupnja stavi na stupanj mira, mogu se vojnici, koji su u god. 1859. sposobni za dopust, dne 20. rujna vratit se u svoj zavičaj. Izvan toga mogu oni vojnici, koji se nalaze u iznimkom slučaju, za koi se je postarao unapred zakon od god. 1832. i dokažu, da su neobhodno potrebne podpore svojih obiteljih, dobivati dopust od jednoga polugodišta na drugo.

Slavenske viesti.

„Sèrbski Dnevnik" piše nadalje o matici sèrskoj, kako sliedi:

Izpitali smo uzrok bolesti. Sad valja da se pobrinemo i za liek, i to liek radikalan, koi će bolest iz temelja da lieči, a ne palijativan, koi će samo opasne posliedice bolesti ublažavati, a bolestnika u dosadašnjem stanju ostaviti.

Nieki misle: „Sve će to bolje ići, samo dok se matica preseli u Novi Sad."

Nedajmo se varati praznom nadom. To nije radikalan liek za maticu. To je samo promiena zraka, koja svakom bolestniku još nepomaže. Matica sèrbska u miesto što sad kunja u Pešti, doći će da kunja u Novi Sad. To će biti sve. Matici treba radikalan liek.

Ustav matičin treba preinačiti. Oddieliti književnu struku od ekonomske; u književni odbor primati samo književne ljude, pa ako medju članovima matičinim nebi takovih dovoljno bilo, onda izbirati i izvan matice za počastne članove onakove muževe, koji u sebi i znanja i sèrca i volje imaju, da joj u ovom poslu svojski i pošteno na ruku idu.

Tako je udešeno i kod matice ilirske u Zagrebu. U pravilama matice ilirske (g. 1851.) stoji ovo:

§. 9. Ravnateljstvo dielit će se u dva jednaka odbora, od kojih će se jedan baviti samo s ekonomijom iliti gospodarstvom družtva t. j. s izdavanjem novacah na kamate, prodajom knjigah i pregledanjem računah; on će brigu nositi, da novci nikad beskoristno u blagajni neleže, — a drugi će se brinuti i opredieljivati: kakove će se knjige troškom matice izdavati, te će naznačiti proračun gospodarstvenomu odsieku.

§. 19. Budući da će se ravnateljstvo u dva odsieka t. j. književni i gospodarstveni razdieliti, to je od potrebe, da svaki izbornik pri glasovanju uz ime onoga, komu dade za ravnateljstvo, ujedno naznači, za koi ga odsiek izabira.

§. 21. Samo onakovi ljudi mogu se izabrati za odbor književni, koji su u književnosti našoj već štogod dielovali.

Tek kad se ovo najglavnije udesi, onda će se moći urediti i sve ostalo, a imenito:

1) Za Lietopis će trebati udesiti, da izlazi ili više putah prieko godine, ili da mu dosadašnja dva svezka budu veća. Za sve članke u Lietopisu valjalo bi odrediti pristojnu nagradu. Svi prilozi bez razlike dolazili bi na presudu književnom odsieku. Ovaj bi odredjivao, šta treba da udje u Lietopis i kolika nagrada da se izda spisatelju. Pregledane i odobrene članke primao bi urednik i stavljao bi ih u Lietopis. On bi imao voditi korekturu Lietopisa. Plata urednikova mogla bi onda biti znamenito manja, jer bi on primao napose nagradu za svoje članke u Lietopisu. Sve stege u jeziku i pravopisu trebalo bi da prestanu, i da se svačiji prilog, ako je odobren, bez ikakve promiene onako tiska, kako spisatelj hoće. To je najpravednija želja. Kome se misli dopadaju, taj treba da propusti i odieću mislih, — t. j. jezik. O ovom predmetu samo samovolje drugčije misliti mogu.

Ovo je za Lietopis jedno jedino sredstvo, da se i on iz svoga tridesetogodišnjega driemanja podigne. To će maticu stati na godinu 200 do 300 for. više nego do sad, a dobiveno je vèrlo mnogo. Inače će Lietopis do vieka ostati knjiga, koju će jedan čoviek pisati, malo ih čitati, a još manje kupovati. Ako se to neučini, ako matica žali još toliko u pomoć mu dodati, onda je bolje da ga ukine. Ako joj je štednja preči zadatak od književnoga napredka, ako je radija postati narodnom štedionicom nego narodnom maticom, onda neka ga ukine slobodno i bez najmanje griže saviesti, jer će tim najmanje 500 for. sr. prieko godine prištediti. Ali ako misli književnost zaista podpomoći, onda nek podpomaže književne radine i neka im nagradjuje trud njihov.

2) Književni ovaj odsiek brinuo bi se i za druge knjige za tiskanje, naručivao bi ih kod poznatih boljih spisateljah, stavljao bi zadatke iz fundacije Nakine i prosudjivao bi podnešena diela; a o svojoj radnji stojao bi neprestano pod kontrolom književne kritike i čitavoga našeg i slavenskog učenoga svieta.

3) Za biblioteku matičinu trebalo bi takodjer da se ovaj odbor brine i da ju popunjava knjigama, koje njemu i uredniku trebaju. I onako nemamo nikakve prave narodne biblioteke, pa onda je pravo, da ju barem matica kao narodni književni zavod ima. O ovom je više govoreno u Lietopisu god. 1858. II. 142. Urednik Lietopisa mogao bi biti ujedno i bibliotekar.

4) Tèrgovina s knjigama trebalo bi da se bolje udesi. Sadašnja manipulacija je ispod svake kritike. Manipulant matičin šalje knjige matičine kome on hoće i koga on poznaje, pa ako propadnu i knjige i novci, onda je matičina šteta. Manipulantove knjige i računi još su po starom predpotopskom kalupu; tu se još neračuna na postotke, več na komade. Prodao si deset komadah, evo ti jedanaesti na dar. O knjižarskom vodjenju knjigah i računah još nema ni spomena. Sva prodaja knjigah matičinih ide još na prenumeraciju i prieko skupiteljah. Strani knjižari (osim beogradskog i novosadskog) još nedobivaju knjigah matičinih u komisiju, premda je matica po glasu intimata, kojim je kao književno družtvo potvèrdjena, upravo obvezana tèrgovinu svoju samo prieko knjižarah voditi. „— — — — Sua Majestas Sacratissima — — societatem Maticza — — benigne confirmare dignata est, illa tamen sub Conditione: ut dicta societas obstricta sit distractionem edendorum Librorum Bibliopolis committere." (Intimat kralj. konsilije 13. prosinca 1836. Br. 37171).

Odbor književni kod matice imao bi se o tome starati, da se knjige matičine odmah na svo strane na knjižare, a gdie ovih nema, na pouzdane skupitelje u komisiju, a osim toga kud treba i na poklon ili u promienu razašlju. On bi trebao da odredjuje, kuda da se šilju knjige i koliko komadah, a manipulant točno da izvèršuje njihove naloge. Uobće je za manipulanta nuždan viešt i okretan čoviek, koi i sam želi raditi i nečeka, da ga tko neprestano opominje na posao. Kod njega je najglavnije bèrza i točna ekspedicija knjigah i evidencija cieloga poslovanja. On jedan treba da bude u svom poslu pravi tèrgovac.

5) Kad to sve kod matice kao što treba udešeno bude, onda može matica slobodno ukinuti onu svoju odluku, kojom se naredjuje, da se samo interesi fondovah matičinih na izdavanje knjigah obraćati mogu. Onda treba da zaključi, da se i kapitali matičini u književnu tèrgovinu ulažu. Ovako, kao što je sad, matica ni pokraj najbolje uprave književne neće se nikad u veće književne špekulacije upustiti moći. Interesi njeni najviše ako iznesu oko 2000 f. sr., odtuda se potroši više od polovine na Lietopis, urednika, manipulaciju, porez, biblioteku i druge sitnije troškove. S ono 7—8 stotinah što preteku, nemože se ništa veliko početi.

Takova kautela ima svoju dobru stranu, jer je ona u stanju najboljma preduprediti, da se fond matičin neviernom ili nevieštom manipulacijom neupropasti. O neviernoj manipulaciji do sad kod matice ni traga nije bilo. A neviešta manipulacija mora prestati, čim se ovoga posla prime ljudi, koji se u njemu razumievaju. Odpast će dakle svaki uzrok ovoj dosadašnjoj bojazljivosti, ovomu nepouzdanju matice u samu sebe. Matica treba samo da se obazre i na potrebe naroda, pa da izdaje pokraj Lietopisa i takove knjige, koje će narod bez ikakve opomene i nagovaranja i sam tražiti i kupovati, pa ne samo da neće štetovati, nego će još i dobitka imati. Zar nema ljudih i kod nas i kod drugih, koji su se od same književne tèrgovine pomogli i na njoj stekli? Pa zašto da matica samo štetuje, a nikad nedobiva? Na jednoj će knjizi možebiti nješto i štetovati, a na drugoj dobiti, to je priroda svake tèrgovine, ali će za cielo narodu mnogo veću duhovnu korist prinieti izdavajući mu što više dobrih knjigah, nego li kao sad osnivajući mu samo štedionicu.

Najposlie može se za svaki slučaj od sadašnjega matičinoga kapitala jedan deo za rezervni fond ostaviti, a sve ostalo neka se obrati na književnu tèrgovinu.

Ovo smo imali spomenuti o književnom dielovanju matičinom u već priobćenim člancima.

(Konac će sliedit.)

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 25. kolovoza 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	79.20
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	74.
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom.	po	894.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„	„	214.50
dolnjo-austr. eskomptnega družtva	„	„	
sieverne železnice cara Ferdinanda 1000 f.	„	„	
dèržavnoga železničkoga družtva	„	„	
zapadne železnice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„	„	
jugo-sievero-niemačke savezne železnice itd.	„	„	
tisanske železnice po 200 f.k.n. itd.	„	„	
lomb.-mletačke železnice itd. .	„	„	
istočne železnice cara Franje Josipa itd.	„	„	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„	„	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„	„	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		100.75
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Meeu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		117.50
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèržt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.55
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni uèrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 12,522-2976. (VI.—51) 3—1

Oglas.

Da se opet popuni jedna na c. kr. gimnaziji u Zagrebu izpražnjena učiteljska stolica za niemački i staroklasičke jezike, ili za niemački jezik i poviestničko-zemljopisnu struku, s kojom je skopčana plata godišnjih 945 fr. a. vr. s pravom promicanja na višje plaćevne stupnje od 1050 i s pravom na zakonite decenalne dodatke, razpisuje se natiečaj do 15. rujna t. g.

Natiecatelji za ovu službu, koji moraju biti ujedno viešti ilirskom ili drugom kojem blizu srodnom jugoslavenskom jeziku u govoru i pismu, imaju svoje valjano dokumentirane molbenice putem svojih predpostavljenih zemaljskih oblastih kod ovoga c. k. miestodèržtva do naznačenoga dana podneti.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.

U Zagrebu dne 20. kolovoza 1859.

Br. 899. (DS—60) 3—3

Izrok.

Obnarodovanje napisnikah gruntovničkih u kraljevini Ugarskoj glede Jazigie i velike i male Kumanie iznimajuć obćinu Halas.

Od strane c. k. ravnateljstva gruntovnicah u Pešti daje se kroz c. k. ravnateljstvo gruntovnicah u Zagrebu u obziru napredujućega uvodjenja gruntovnih novih knjigah u buda-peštanskom opravnom okolišu kraljevine Ugarske uslied naredbe c. k. naredbe popečiteljstva pravosudja od 22. lipnja 1859. br. 9187 na znanje sliedeće:

I.

U buda-peštanskom upravnom okolišu jest u svèrhu uvedenja gruntovnih novih knjigah miestimičko izvedenje polag obćinah u svim obćinama i pustama od Jazigie i od velike i male Kumanie iznimajuć obćinu Halas polag njihovog medjusobnog prostora od godine 1848. obavljeno, te napisnici gruntovnički ujedno sa čestničnimi registri i nacèrti, koji k istim spadaju, bit će počamši od 1. kolovoza t. g. svakome na ogled izloženi, i to:

a) o varoškoj obćini Jaszbereny u c. k. gruntovničkoj pisarnici kod županijskog suda u Jaszbereny-u,

b) o ostalih obćinah kapitanatskog kotara Jaszbereny u c. k. grunt. pisarnici kod gradsko-odrednog kotarskog suda Jaszbereny,

c) o obćinah kapitanatskog kotara Jasz-Apathi u c. k. grunt. pisarnici u Jasz-Apathu,

d) o obćinah kapitanatskog kotara Kardszag u c. k. grunt. pisarnici u Kardszagu,

e) o obćinah kapitanatskog kotara Kum-Szent-Miklos u c. k. gruntov. pisarnici u Kum-Szent-Miklosu,

f) o obćinah kapitanatskog kotara Felegyhaza u c. k. grunt. pisarnici u Felegyhazi, i

g) o obćinah kotara Halas (iznimajuć obćinu Halas) u c. k. grunt. pisarnici u Halasu.

Obavljanje poslovah i uredovanjah, naznačenih u izroku ovom, ima se takodjer započeti 1. kolovoza 1859. i u svèrhu ovu odredjen je:

a) c. k. županijski sud u Jaszberenyu za varoš Jaszbereny kao pod a),

b) c. k. gradsko-odredni kotarski sud u Jaszberenyu za kotar Jaszbereny kao pod b) i

c) c. k. sudbeni uredi u Jasz-Apathu, Kardszagu, Kum-Szent-Miklošu, Felegyhazi i Halasu, i to svaki za obćine svog kotara, kao pod c) d) e) f) g).

Podpuni sadèržaj te time i dio II. ovog dne 23. lipnja 1859. izdanog izroka uvèršten je u bečkih novinah, nadalje u službenih peštanskih novinah od 16. 19. i 22. sèrpnja t. g. br. 170., 173. i 176. i u buda-peštanskom Hirlapu od 16., 17. i 22. sèrpnja t. g. br. 170., 171. i 176.

C. k. ravnateljstvo gruntovnicah.

U Zagrebu dne 9. kolovoza 1859.

Nr. 9306 (Fin.—27) 3—2

Kundmachung.

hinsichtlich eines erledigten Tabak-Grossverschleisspostens.

Von der k. k. kroat.-slav. Finanz-Landes-Direktion wird hiermit bekannt gemacht, dass der k. k. Tabak-Verlag zu Gospić im Likaner Grenz-Regiment auf dem Wege der öffentlichen Concurrenz mittels Ueberreichung schriftlicher Offerte dem als geeignet erkannten Bewerber, welcher die geringste Verschleis-Provision sich bedingt, verliehen werden wird.

Der Verkehr dieses Grossverschleisspostens betrug in dem Jahre vom 1. November 1857 bis Ende Oktober 1858 an Tabak 52,231½ Pfd. im Gelde 20,139 fl. 8½ kr. öst. Währ.

Das Aerar verbürgt jedoch nicht die Fortdauer gleicher Verschleiss-Einnahmen; auch werden nachträglich weder Erhöhungen der bei der Concurrenz-Verhandlung bedungenen Verschleiss-Provision zugestanden, noch können Entschädigungsansprüche was immer für einer Art berücksichtiget werden. Nur die Provision für den Verschleiss von Tabak hat den Gegenstand der Anbothe zu bilden.

Die Caution für Tabak und Geschirr in dem bedungenen Betrage von Ein Tausend Sechs Hundert Achtzig Gulden ist, im Falle ein Material-Credit in Anspruch genommen wird, vor der Uebernahme des Verlagsgeschäftes und zwar längstens binnen vier Wochen von der Bekanntgebung der Annahme des Offertes entweder

a) mittels Barschaft, welche im Staatsschulden-Tilgungs-Fonde fruchtbringend angelegt wird, oder

b) mittels öffentlicher Staatspapiere nach der für die Tabakverleger festgesetzten Werthsbestimmung, oder

c) mit Hypothekar-Urkunden, welche von der k. k. Finanz-Prokuratur geprüft und nach Mass dieser Prüfung von der Finanz-Landesbehörde annehmbar befunden wurden, zu leisten.

Ueber den creditirten Betrag kommt neben der erlegten Caution eine für Tabak und Geschirr, abgesonderte Schuldverschreibung nach dem in der Abrechnungs-Vorschrift vom 14. April 1840 vorgezeichneten Muster auszustellen, und der Finanz-Bezirksbehörde zu Fiume zu übergeben.

Die Bewerber um diesen Verschleissposten haben zehn Procent der Caution als Vadium, in dem Betrage von Einhundert sechzig Acht Gulden ö. W. vorläufig bei der k. k. Sammlungs- und Bezirks-Casse zu Fiume zu erlegen, und die hierüber erhaltene Quittung dem versiegelten mit dem Eingaben-Stämpel von 36 kr. ö. W. versehenen Offerte beizuschliessen, welches längstens bis zwölften September 1859 Mittags um 12 Uhr unter der Aufschrift „Offert für den k. k. Tabak-Verlag zu Gospić" bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion zu Fiume zu überreichen ist.

Das Offert ist nach dem am Schlusse dieser Kundmachung beigefügten Formulare zu verfassen, je nachdem sich der Offerent verpflichten will, den Verschleissplatz:

1. gegen Bezug einer in Procenten auszudrückenden Provision,
2. oder gegen Verzichtleistung auf jede Provision,
3. oder (ohne Anspruch auf eine Provision) gegen Zahlung eines bestimmten jährlichen Betrages an das Gefäll (Gewinnrücklass, Pachtschilling) zu übernehmen. Dasselbe ist mit der Nachweisung über

a) das erlegte Vadium,
b) die erreichte Grossjährigkeit, und
c) mit einem obrigkeitlichen Moralitäts-Zeugnisse zu belegen.

Für den Fall eines angebotenen Pachtschillings wird ausdrücklich erklärt, dass dieser Pachtschilling in monatlichen Raten vorhinein zu erlegen ist, und dass wegen eines auch nur mit einer Monats-Rate sich ergebenen Rückstandes, selbst dann, wenn er innerhalb der Dauer des Aufkündigungs-Termines fällt, der Verlust des Verschleissplatzes von Seite der Behörde sogleich verhängt werden kann.

Offerte, denen die hier angegebenen Erfordernisse mangeln, die unbestimmt lauten, oder auf Anbote anderer Bewerber sich beziehen, dann die nach Ablauf der bedungenen Schlussfrist eingebrachten — werden nicht berücksichtiget. Angebotene Pensionszurücklassungen sind — laut A. H. Entschliessung vom 6. Mai 1837 weder anzunehmen noch zu berücksichtigen.

Ueber gleichlautende Anbote wird die Entscheidung der Finanz-Behörde vorbehalten.

Die weiteren Bedingungen und die dem Unternehmer obliegenden Verpflichtungen, so wie der Ausweis über Einnahmen und Auslagen des Verlegers, können bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion zu Fiume und am Verlagsorte bei dem k. k. Likaner-Grenz-Regiments-Commando eingesehen werden.

Von der Concurrenz sind diejenigen Personen ausgeschlossen, welche wegen Verbrechen, Schleichhandels oder einer schweren Gefällsübertretung überhaupt, oder wegen einer einfachen Gefällsübertretung, soferne sich dieselbe auf die Vorschriften des Verkehres mit Gegenständen der Staatsmonapole bezieht, dann wegen Vergehen gegen die Sicherheit des gemeinschaftlichen Staatsverbandes und des öffentlichen Ruhestand, oder gegen die Sicherheit des Eigenthumes verurtheilt wurden, endlich gewesene Verschleisser von Monopols-Gegenständen, die von dem Verschleissgeschäfte zur Strafe entsetzt wurden, und Personen, denen die politischen Vorschriften den bleibenden Aufenthalt am Verschleissorte nicht gestatten.

Kommt ein solches Hinderniss erst nach Uebernahme des Verlagsgeschäftes zur Kenntniss der Behörden, so kann das Verschleiss-Befugniss sogleich zurückgezogen werden.

K. k. croat.-slav. Finanz-Landes-Direktion

Agram den 12. August 1859.

Formular eines Offertes:

Ich Endesgefertigter verpflichte mich, den Tabak-

Verlag zu Gospić im Likaner-Grenz-Regimente unter genauer Beobachtung der in der Kundmachung vom 12. August 1859 enthaltenen Bedingungen und der diessfalls bestehenden Vorschriften, insbesondere soferne es die Material-Vorräthe betrifft,

1. gegen eine Provision vom Tabakverschleisse mit Procenten oder
2. gegen Verzichtleistung auf jede Provision
3. oder (ohne Anspruch auf eine Provision) gegen Zahlung eines bestimmten jährlichen Betrages von an das Gefäll (Gewinnrücklass, Pachtschilling) zu übernehmen.

Die in der öffentlichen Kundmachung angeordneten Beilagen sind angeschlossen.

den ten 18

Eigenhändige Unterschrift.

Von Aussen: Wohnort .....
Offert zur Erlangung des Stand .....
Tabak - Grossverschleiss-postens zu Gospić.

Br. 3115. (PZ.—36) 3—3

Natiečaj.

Za popunjenje poštanske ekspedicije imajuće se podići u kotarskom miestu Dolnji Miholjac razpisuje se natiečaj do 15 rujna 1859.

Poštanska ekspedicija zabavljat će se poslom listovne pošte i poštanskim razšiljanjem stvarih od vrednosti do teže od 3 funte i stajat će sa c. k. poštanskom ekspedicijom valpovačkom posredstvom glavničkih poštah na konju u savezu.

Beriva poštanskoga odpravitelja sastoje u godišnjoj plati od sto (100) forintih, u uredovnom paušalu od godišnjih dvadeset (20) forintih i za uzdèržavanje gore imenovanih glasničkih poštah na konju onamo i natrag u godisnjem paušalu za jezdovinu od tri sto (300) forintih a. vr.

Natiecatelji za ovu uz skloplјenje službenoga ugovora i položenje kaucije od 200 forintih u gotovu ili barem u 3% dèržavnim obligacijama podielit imajuću se službu poštanskoga odpravitelja imaju svoje valjano biljegovane molbenice izkazujući izpravama dobu, dosadanje zanimanje, imovinu i svoje tako ćudoredno kako političko dobro ponašanje do gore naznačenoga roka, kod podpisane poštanske direkcije podnieti, pri čem se opaža, da će se u ostalom kod jednakih razmierah dati prednost onom natiecatelju, koi će tražit manji paušal za jezdovinu, nego što je gore naznačen.

C. kr. poštanska direkcija za Hèrvatsku i Slavoniju.
U Zagrebu dne 14. kolovoza 1859.
Klompay s. r.

Nr. 11225 (Fin.—28) 3—3

Kundmachung.

Die k. k. Studienfondsherrschaft Kutjevo wird am 10. September 1859 im Wege öffentlicher Versteigerung die Heuerige Eichel- und Buchelmast in einigen Waldtheilen ihres Gebiethes verkaufen.

Kauflustige wollen sich am obigen Tage um 9 Uhr Morgens bei dem k. k. Forst- und Domänenamte Kutjevo einfinden, und dort können dieselben auch die Lizitations-Bedingnisse einsehen.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion
Essek am 18. August 1859.

(Dp.—101) 3—1

Natiečaj.

Za izpražnjeno miesto školskog pomoćnika u Tuhlju u Zagorju, s kojem je skopčana godišnja plaća od 157 fr. 50 kr. a. vr., kao i bezplatni stan, natiecati željeći pozivaju se time, da svoje vlastoručno pisane i potrebnimi propisanimi sviedočbami providjene molbenice do 20. rujna o. g. nižepodpisanome uruče.

U Mariji Gorici dne 22. kolovoza 1859.
Tomo Gajdek v. r.
podjašprišt i okružnik škola nadziratelj.

Nr. 3486-c. (Izv.—122) 3—1

Widerrufung.

Vom k. k. Komitats-Gerichte Warasdin wird die mit Edikt dd. 28 Mai l. J. Z. 2239-c. ausgeschriebene Feilbietung des Georg et Klara Vugrinčić'schen Gutes Petrianec bis auf weitere Verordnung hiemit widerrufen.

K. k. Komitats-Gericht
Warasdin am 24. August 1859.
Novak. Uković.

Br. 471 (Dp.—100) 3—2

Natiečaj.

Kod trivijalnih učionah u Kraljevuvèrhu, Bèrdovcu i Pušći u kotaru Stubičkom, županiji pako zagrebačkoj, imadu se definitivno podpuniti miesta učiteljska i orguljaška, s kojim svakim pojedinim osim bezplatnoga stana skopčana je godišnja plaća od 315 stot. zatim nieki štolarni dohodci i 6 hvatih dèrvah, jedino za porabu učiteljevu opredieljenih, izuzamši pèrvo miesto, naime Kraljevvèrh, gdieno je opredieljeno 15 hvatih dèrvah, no za učitelja i školu zajedno.

Rok natiečaja ustanovljuje se do 15. rujna lietos, dokle treba da svi, koji jednu od spomenutih službah zadobiti žele, svoje molbenice s potrebitimi dokaznicami o dobi, vladanju, sposobnostih i dosadanjem službovanju dostave opatu, podarcidjakonu i župniku u Bistrici Mirku Tumpiću, upravivši ih na dotične obćine

U Zagrebu dne 19 kolovoza 1859.
Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Nr 821-civ. (Izv.—112) 3—3

Edikt.

Von dem k. k. Bezirks-Amte a's Gerichte in G. Gorica wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Herrn Adalbert Kotsch Gutsbesitzer in Novaki wegen schuldigen 189 fl. ö. W. c. s. c. die executive Feilbietung des der Stasa w. Bertić als Vormünderin der min. Kinder gehörigen, auf 546 fl. ö. W. gerichtlich geschätzten bewilliget, und hiezu der erste Termin auf den 28. September und der zweite auf den 29. Oktober 1859 jedesmal Vormittags 10 Uhr im Hause der Execution Haus-Nro. 29 in Suša angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf der Ansässigkeit pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedignisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obige Ansässigkeit erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe der Ansässigkeit so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

K. k. Bezirksamt als Gericht
Gross-Gorica am 22. Juni 1859.
Der k. k. selbstständige Richter.
v. Zlatarović.

Nr. 1799 (Izv.—114) 3—3

Konkurs-Ausschreibung.

Bei der Stadt-Gemeinde Požeg in Slavonien ist die Stelle eines Forstbewirthschafters mit dem Wohnsitz in Požega, womit ein Jahres-Gehalt von 300 fl ö. W. ein Quartiergeld 80 fl. Getreiderelutum 6) fl Haferrelutum 50 fl. und Heurelutum von 60 fl. ö. W. sodann 12 Eimer Wein und 12 Klafter Holz, mit der Obliegenheit ein Pferd zu halten verbunden ist, zu besetzen.

Ausserdem hat derselbe die angrenzenden herrschaftlichen Waldungen von Blacko und Cernek und zwar des ersteren 1620 Joch mit einem Gehaltszuschuss von 60 fl. ö. W. des lezteren von 1000 Joch mit einem änlichen Zuschuss zu inspiciren.

Die Bewerber um diese Stelle haben ihre gehörig belegten Gesuche im vorgeschriebenen Dienstwege längstens bis 1. September 1859 anher zu überreichen, und dabei die Nachweisung über ihre forstwissenschaftlichen Studien und bisherige Dienstleistung, über die mit der Note der Befähigung abgelegte Staatsprüfung für Forstwirthe, über die Kenntniss einer slavischen Sprache und über ihre richtige, für den Gebirgsforstdienst erforderliche Körper-Constitution zu liefern.

Stadtmagistrat Požeg am 1. August 1859.
V. Somogyi m. p.
Bürgermeister

K br. 1473-1859. (Izv.—119) 3—2

Žirovina.

Dne 15 rujna t. g. u 9 satih prije podne prodavat će se putem javne dražbe u gradskoj viećnici križevačkoj ovogodišnji obilan pirod žira u obćinskih šumah velikih preko 1000 jutarah.

Svi dakle žiriti želeći, koji se o rečenom obilju žira, dakako prije dražbe, razgledanjem šumah osviedočiti mogu, k istoj dražbi uljudno se pozivlju, s tim dodatkom, da dostatnik polovicu kupovnine odmah po dovèršenoj ličbi, drugu pako polovinu dne 20 listopada t. g. u gradsku blagajnu položiti ima.

Magistrat slob. i kr. grada Križevca dne 19. kolovoza 1859
Načelnik
Gašpary.

Br. 329-1859 (Izv.—120) 3—3

Natiečaj.

Povodom odredbe slav. c k kot. ureda dugoselskog od 30 lipnja o. g. br. 1149-p. ovim se za izpražnjeno miesto pekara u maršovnoj poštaji Dugoselo do 15. rujna o. g. razpisuje natiečaj.

Natiecatelji imadu dokazati bezprikorno moralno ponašanje, za obèrt potrebne sposobnosti, nemanje imetak zakonom obèrtničkim od 20. travnja 1851 propisani, te u tu svèrhu sastavljene molbenice sa potrebitimi dokazi podnieti kod podpisanog glavarstva do gore ustanovljenog roka podnieti.

Glavarstvo obćine Dugoselo dne 19 kolovoza 1859.
Stefan Maković Filip Jovanović
obć. glavar. obć. tajnik.

Br. 441 (Dp.—98) 3—3

Natiečaj.

Da se popuni učiteljska služa bu Prišlinu, županiji varaždinskoj, kotaru taborskom razpisuje se ovim natiečaj.

Dohodci sastoje osim bezplatnoga stana u 152 stot 25 novč. kao gotovoj godišnjoj plaći, u 31 stot. 50 novčićah kao dèrvarini, kojom će se imati dati i učiona grijati, napokon u uživanju vèrta od jedne rali. Povèrh toga ima se učitelj nadati, da će mu se do skora i više zemljišta dopitati.

Natiecatelji imaju svoje molbenice s potrebitimi dokaznicami o starosti, sposobnosti, ćudorednosti i dosadanjem službovanju, upravivši ih na istoimenu obćinu, do 15. rujna o. g. podnieti podarcidjakonu i župniku u Prišlinu, Ivanu Petranoviću.

U Zagrebu dne 5. kolovoza 1859.

Br. 442.

Kod trivialne učione u Kamenici, kotaru bednjanskom, županiji varaždinskoj ima se popuniti izpražnjena služba učitelja i orgoniste, kojoj prinadleži osim bezplatna stana i uživanja prilična vèrta godišnja plaća od 315 stot., nadalje u ime školskih potrebštinah pripadak od 42 stot i napokon 12 hvatih dèrvah, koje će učitelj od gospoštine primati, no uz naknadu od 37 stot. 80 novč. sam sieći i voziti dati.

Natiecatelji imaju svoje molbenice vlastoručno pisane, potrebitimi dokaznicami o starosti, ćudorednosti, sposobnosti i dosadanjem ponašanju obložene i na dotičnu obćinu upravljene do 15. rujna t. g. dostaviti dotičnomu kotarskomu nadziratelju Petru Rusanu podjašprištu i župniku u Višnici.

U Zagrebu dne 5. kolovoza 1859.
Od nadbiskupskoga ordinariata.

Nr. 1214-civ. 1859. (Izv.—118) 3—3

Edikt.

Da bei dem durch Bescheid vom 31. December 1858. Z 1653. auf den 23. Juli 1859 angeordneten ersten Termine zur executiven Versteigerung der dem Janko und Maria Janković, dann den übrigen Communionsgliedern gehörigen Urbarial-Ansässigkeit in Poljana, und einer dazu gehörigen Mahlmühle auf dem Flusse Odra, wegen dem Nicolaus Stubar schuldigen 105 fl. ö. W. c. s. c kein Kauflustiger erschienen ist, so wird der zweite zu diesem Zwecke auf den 24. August 1859 in Poljana angeordnete Termin über Ansuchen beider Theile auf den 24. September 1859 mit dem Beisatze ausgeschrieben, dass die Realität, wenn sie um den Schätzungswerth von 4882 fl. 26 kr. CM. nicht verkauft werden könnte, dem Meistbietenden auch unter dem Schätzungswerthe zugeschlagen werden würde.

K. k. Bezirks-Amt als Gericht
Gross-Gorica am 17. August 1859.
Der k. k. selbst. Richter
v. Zlatarović.

OGLASNIK.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 27. KOLOVOZA 1859. Broj 194.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike sa čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 27. kolovoza. Primili smo od cienjene ruke sliedeći dopis:

Liepo naše Zagorje, koje se krasotom okolicah svojih odlikuje, ponješto opušteno je, svako obćenje je otegotjeno, pak ljudi tamo živući i nehotice zaostaju za drugima, koji su sa svietom bolje skopčani; nećemo reći, da bi žitelji tamošnji zaostali bili u izobraženosti, nego mučno doznaju ono, što novi dan donosi, neima n. pr. poštah, neima cestah semaljskih, tèrgovačkih, o bèrzovozu ni traga! To je uzrok tomu, da u Zagorju nitko ništa dobiti nemože, izvan ako si sám nezapregne i po stvar neotidje, tako ni ti nemožeš ništa poslati onamo, nego valja da upregneš kola, pak da odveseš il da najmiš čovieka za extra kurira. U ciolom Zagorju dolnjem neima pošte nego u Zlataru i to zaradi ureda, koi u Loboru stoluje; sva okolica od Bistrice počemši, prieko Peščenoga do Budinščine, Konjščine, Turnišća iz jedne strane, is druge od Bedekovčine, Posnanovca, Komora do Mačah u okružju možebiti od 10 urah mora ići na Zlatar po pisma i novine. Čuditi se je zaista, da je toliko inteligentnih i razboritih vlastelinah i posiednikah i svećenikah, koliko ih u Zagorju ima, moglo ostati bez saveza poštovnoga, i čuditi se je, da onaj put, koi is Novog Marofa prieko Magjerova uz Bedekovčinu i Bračak na cestu zagrebačko-krapinsku vodi, već odavna nije cestom semaljskom učinjen, cestom onakovom, kakova valja da bude u predielu, koi toliko žiteljstva i to marljiva i radina žiteljstva imade. Zagorje podpada već od niegda pod županiju varaždinsku, interesi dakle svakovèrstni vezali su (kao što i sad vežu) Zagorje s Varaždinom gradom; nu Zagorje odieljeno je od polja varaždinskoga velikom gorom, te tako osta čudnovatim načinom krasan prediel ovaj od glavnoga svoga grada odciepljen. U posliednje doba predožujske vlade načinjen je nastojanjem bivšega vel. sudca grofa O. put prieko Veternice na Lepoglavu i tako obćenje sa Varaždinom otvoreno, nu samo za jednu stranu i najveóma za gornje Zagorje; štogod od Posnanovca leži dalje pram iztoku, to se onim putem nemože služiti; u najnovije vrieme doskočio je tomu nedostatku bivši podžupan varaždinski g. Ut. On je put prokèrčio iz varaždinske strane prieko Belskih briegovah do Gotalovca i izveo ga blizu Zajezde na glavni put, koi is Novog Marofa kroz Zagorje vodi; put ovaj veoma shodno izveden i velikim trudom načinjen, služit će zagorskom bližnjem žiteljstvu na veliku korist — kako je i služio kratko vrieme — kada budu okolnosti dopuštale dèržat ga u valjanom redu.

Krasna još malo poznana Ivančica sa svojim golemim podnožjem imade puno koristnoga kamenja, što bi se moglo rabiti za gradjenje dobrih putevah, kojih u Zagorju žalibože jošte malo ima.

Nadajući se u poznatu revnost naše očinske vlade i njenih vriednih organah, nesumnjamo, da će se i tim nedostatcima za cielo doskočit, kao što se je već tolikim is prijašnje dobe preostavšim doskočilo, zašto nemože nam se na ino nego i tom prigodom ova blaga nastojanja smiérenom zahvalnostju napomenut, ali naravno k tomu treba vremena. Rim nije bio sagradjen u jednom danu. Radovalo bi nas, da bi ovim sastavkom štogod doprinieli k tomu, da se po mogućnosti čim prije pospieši to vrieme.

M. Is Bielabriega o Stiepanju. Napomenut ću u kratko niešto o razsvietljenju ovogodišnjem u oči Nj. velič. careva rodjendana, koje sam slučajno imao sreću u Novojgradiški vidieti, a zatim o dolazku i radostnome dočeku slavnih naših Krajišnikah drugoga batalijuna, vraćajućih se sa bojišta kući i ulazećih licem rečena dana t. j. 18. o. m. u stolno vojničko miesto gradiške pukovnije.

Poznano je da nam je jur zasterjeli u Gradiškoj pukovniji, gdie je od laćmana do obèrslaćmana dotjerao g. Franc junački vodja rečenoga batalijuna, s kojim je hrabrim a laganim sèrcem domovinu ostavio, putujući prama dušmanu u Taliju, u znak svestrana junačtva i vèrle odvažnosti svoje obèrštarom naimenovan. Što je taj sin i junačina sa svojim oddielom učinio, opetuje nam obće i posebne pohvale svaki dan, s toga ih ovdie izostavljam, samo Vam javljam da harno hvalimo Boga, što se je u naš krug osim niekolicine padnuvših i velikoga broja ranjenih opet živ i zdrav povratio, te tom prigodom doživismo evo riedku sreću, da dva obèrštara u liepoj svojoj Novogradiškoj varošici gledjemo.

17. pred večer stiže nam u deveterih kolih prekrasna i željno izčekivana naša banda s banderistima u glavni stan, da po običaju pobudi pučanstvo okolično a napose Novogradiško na dosadašnju onu radost i veselje, koje mu je u oči toga dana i dosadašnjih lietah u sèrcu cvalo toga radi, što svevišnji dopusti otac, da nam je vladar opet jedno lieto zdrav i veseo poživio, te da se ujedno pobudi na molitve,

---

Herodija,

drama u pet činah od

Silvija Pellika.

Pohèrvatio

Stiepan Horvat.

(Nadalje.)

Čin peti.

(Blagovalište.)

Prizor pèrvi.

Kói Herodijina, Irud, Herodija, ugledna nieka gospoda, djevojke i mladi vojaci imajući harpe i druga kòjekakova glasbila.

Ir. Dodji amo mila Herodijo!
Tko je jak i nebo brani njega! —
Kakva bura biješe se digla
U oči mog rodjenoga dana,
Tko b' mislio da će dobro proći?
Tko b' mislio da će tako bèrzo
Pobuna se u tijac obratit?

(Čuje se zvuk zvonca. Iruk i Herodija sjednu k stolu.)

H. (tješeć jedan čas svoj nemir; a onda sèrdito osiekne se na harponaše.)
Već je dosta! stanite jedanput!
Ir. Nu što opet? što si tak nemirna?
H. Nesramnici! šutite jedanput!
Je l' to nisu one čiste pjesme,
Štono ih je obično Sefora
Pjevajući igrala na harpu?
Zar se sbilja svi vrazi zakleše,
Da će na 'nu opaku me sjećat?
Ir. Kunem ti se nisu one iste,
Samo tvoja mašta ih sravnjiva.
Što se siliš, da ju u svem vidiš?
Zaboravi, kó što ja učinih!
Ostavi ju, neka plače sada!
H. Tko da plače? Ona lje ne plače,
Znaj da ona plakati već neće...
Al što rekoh? ... Oh da stvorit mogu,
Da sèrditost nebude joj vječna,
Al da barem to misliti mogu,
Ja bi bjedna najsretnija bila...
Il da mogu bar misliti pravo,
Da je jošte bjednija od mene,
I da ću ju poslje strašne smèrti,
Naći doli medju prokletimi,
I njenim se mukam radovati,
Tužan život bio bi mi radost!
Ali ona ponosito sjedi
Sad u nebu medju izabranici,
A ja jadna već ne mogu do nje
Da ju čupam, tučem, režem, mučim.
Ir. Jao Bože! ona je van sebe!
H. Tko sad sjedi uzsa te okrunjen?
Ne — ja nisam, ja nisam kraljica! —
Eto vraga! ona dakle živi? —
Ona živi, prognaj ju, protjeraj!
Nu der gledji, kak joj iz očiuh
Sama vatra, mavi plamen bije! —
Što će reći? ... što otvara usta? ...
Što je tebi? veliš da si blažen,
A dèržiš se, kano da se plačeš?
Ir. Dajte djeco pjesmom veselicom
Raztierajte muku mojoj bjednoj.
(predigra)
H. Ne — to nisu — nisu oni zvuci,
Koji su se on dan po ulicah
Galilejskih milo razliegali,
Kad je Irud kralj sve Galileje
Herodiju zaručio sebi,
Svirajte mi one stare himne!
Ponovite svatbeno veselje,
Ono milo, ono sladko vrieme,
Kad sam ciela kó vatra plamtila
Od ljubavi i od oholosti.
Dj. Galilejske djevojčice!
Zapjevajte pjesmicu;
Jer tù sad je Herodija —
Tá Božica jer je tù,
Koja će se kralju udružiti,
Svaki udes njegov s njim dieliti!
Ml. v. Oj mladići! vi kraljestva nada,
Zapievajmo mi začinku sada!
Djevojčice znadu kak se pleše,
E mi znamo kak oružje kreše
Dj. i Ml. v. Galilejske djevojčice,
I mladići veselo!
Medju nami gle božice,
Herodija jeste to!
Koja kano angjel čuvar pravi
Nus kralja će biti u ljubavi.
(Jedne djevojke udaraju u glasbila, druge plešu, a nieke i plešuć igraju. Medju ovimi pośljednjimi jest i kći Herodijina.)
Ir. Gredj kraljico! der si gledji kćerku,
Kako skladno njejna lira igra!
Jesi čula, kako milo pjeva?
Nu vidi ju, kako ti je slična!
O! kako se sjećam tvog djetinstva,
Kada sam te počeo ljubiti,
I kad si ti obljubila mene.
H. Drago diete! dodji, dodji amo!
Ti si mi se kralju sad dopala.
Ir. Daj sjedni se dušo! ovdje do nas!
Daj der kušaj pit iz moje čaše!
Izvèrstno si izplesala kolo,
Nekako te nadariti moram;
Nu der reci, što ti sèrdce hoće,
Makar bilo i pó mog kraljestva,
Kunem ti se, dati ću ti odmah!
Dkć. Što bi majko! prosila od kralja?

kojeno smo u ime svogà otca, zèmaljskog vladara vaviek Bogu dužni slati; veliki samo gubitak, koi će nam vrieme težko ikada zacieliti jest taj: što nam revni i vèrlo viešti ravnatelj te bande u putu, s vojne se vraćajuć, u Karlovcu preminù, ostavivši iza sebe sirotu suprugu i šestero drobne diečice; mi ih iskreno sažalujemo i nadamo se, da će ih slavna naša pukovnija, koja je pokojnika plaćala, u ime priznanja usluguh njegovih, svesèrdno u potriebšt nah pomagati. Neću ovdie ozledjene ponavljati rane, koje ćuti osim njegove rodice i diečice svaki posebni svirač, dapače svaki, koi ga je živa bolje poznavao, siećajuć se neumornih trudovah njegovih, kojima je uviežbao i na veliko uzneo bandu gradišku, te koi je po smèrti svojoj preko 2500 komadah u notama stavljenih pustio, da novimi i liepšimi oplemeni glas zvonja njezina. Viečna mu pamet! — Dodje nam rekoh banda, koju smo već poželjeli čuti i to u 7 satih, te nas je i sbilja već u 8. uri na gruvanje dviuh mužarah milozvučjem i skladnoglasjem očarala. Na glas pèrvoga topa uzplamtiše svieće po prozorima imućih i siromašnih kućah, tako da je cieli varošić kao u jednoj gorućoj baklji plamtio, tom prigodom sjahu se ponajliepše: stanovi gg. oberštara Regelsberga i Franca, zatim velečastnoga g. podjašpr. i župn. I Marića i tèrgovca Švarca, osim ovih i mnogobrojni drugi po mogućnosti ukazaše već tim izvanjskim načinom, ne tobože na kaku zapovied, nego u znak sèrdačne radosti, ljubavi i zahvalnosti prama svome zemaljskomu vladaru tu počast. Nu sve to ništa, dok nezaoriše glasne trublje pred pukovničkom sgradom, — tad uzavrì ceo tèrg od ljudstva obojega spola; tu se komešalo malo i veliko, mlado i staro upèrkos naoblačenu vremenu i močvarnim putevima. Pošto su nam svirači odsvirali 5—6 komadah u obhodu pijace toli krasno, da smo se čudili nad tom vieštinom, umuknuše; — sviet se pievajuć razidje, oko 10 satih svieće potèrnu i lagani sanak uspava, željno izčekujuć prem oblačna jutra, da čujo opet veselo sviranje i vidi mlade junake svoje Gradiščane.

Kad bilo oko pô pet u jutro, zaoriše nam opet trublje veleliepo počamši s carevkom i izazvaše sve, što je živo u krevetima bilo, napolje pred kuće i na kućne prozore, te od tog časa do pô osme ure sve se to spremalo u cèrkvu za doček, gdie su tri svećenika s pievanom službom božjom čekala. U 7 satih čujemo bubnjeve, na to zaromone troglasna novogradiška zvona po nalogu veleč. gosp. podj. i župn. i pozvaše pobožne kèršćane k svetoj službi, kojih se je u istinu velik broj sabrao.

Dočim bubnjevi u zapadnu sokaku naše varošice zabubnjaše, a odavlje pred nje svirači u prisutstvu g. vinkovačkoga gjenerala Bauera i miestnog obèrštara pohèrliše, stajaše poseb pred cèrkvom oddiel domaćih vojakah, koji ih je dvie satnije u hram pustio, dočim su ini vani uparadjeni ostali. U pribiću gg. gjenerala, dvajuh obèrštarah, dvajuh majorah, više kapetanah, obèrlaćmanah i laćmanah odslužena bude sv. misa, po kojoj se odpieva u jednoglasnoj melodiji ambrozijanska himna, a zatim carevka; u tom prestane i kiša, a ograne jasno sunce; izadjemo van i saberemo se u množini oko Gradiščanah, medju koje se na konju jašući uvuče slavni Franc s gjeneralom i obèrštarom Regelsbergom, te u predglasju obèrlaćmana Grujića, obodriv ih zakletvom na dosmèrtnu viernost i odanost prama caru i vladaru svome u narodnom jeziku, dèržeći svikolici po tri pèrsta pod slavnim stiegom gologlavi prama nebu, učine taj sveti zaviet, i pošto ih je radi viernosti i hrabrosti obèrštar glavom javno pohvalio, pred cielim pukom od strane gjenerala i svoje, izreče im iskrenu zahvalu po prilici ovim riečma: „Junaci! Slavni Gradiščani! Hvala vam iskrena od moje i g. gjenerala strane na neutrudivom junačtvu i postojanoj hrabrosti, koju ste mi za kratko ovo vrieme moga kod Vas upravljanja svagda, nesamo voljom i riečju, pače ponajviše i čini zasviedočili. Hvala Vam iskrena još jedanput! Sietite se mene, a ja ću Vas! I tim budite zdravi!“ — To je isto pred vojaci ponovio oficirom u niemačkom jeziku. — Na to odjeći starini, koi je najprije nešto podoficirah, a zatim oficiro na obèrštarovu rieč preda se pozvao, tu ih pohvalio i sám im se zahvalio, — tu odjeći, rekoh, starini i njemu junački triputni živio! po čem budu oficiri k miestnom obèrštaru na obied pozvani, a čitav batalijun razpušten.

Premda sam u rieči o vojaštvu, neće biti s gorjega, ako Vas ponešto uvietim i o inih novotah. Kiše smo si želili dugo vremena, a evo nam sada i dosadjuje; oda sviuh stranah puše nam se gore i predieli, a viju tmaste oblačine i blište striele, kao da nam potopom prieti, pa polag svega toga tako je još plitka Sava, da je na njoj parobrod s vojaštvom onomadne naseo, s česa je u vrieme na miesto ukasnilo. Sretan onaj, koi je lietinu rano usijo; jer koja je već u klasu, malo joj ova kiša koristi. Vinogradi su nam hvala Bogu dobro ponieli, ako nam ih — nedaj bože! — tuča nepobije, kao što nam je zlobno liepu nam Požegu i njenu okolicu na dugo i daleko poharala. Šljivah i ina voća ima dosta, nu prama lani slabo; medjutim bit će ipak mučenica (rakija) u dobromu razmieru prama vinu.

Beč, 25. kolovoza. (Wien. Ztg.) javlja, da su sučlanovi c. kr. ministarstva i drugi od Nj. veličanstva cara navlastito pozvani dèržavnici posliednjih nedieljah viećali *i o občinskom zakonu*. „Wien. Ztg.“ bio je u stanju u svom br. 203. izjavit: da vlada namierava, da občinski zakon pomoćju u z d a n i k a h iz svih razredah u provincijama bez odvlake prilagodi „osobitim razmierima pojedinih krunovinah.“ Time je ujedno naznačen dielokrug ovih uzdanikah. To jest moći će i imamo razloga mislit, da se njihova zadaća neće stegnut samo na to, da izvedu zakon u svim svojim u stanovama, već dèržeći se vodećih načelah istoga po mieri provincijalnih potrebah predlagat shodna preinačivanja.

Talijanska.

Iz T u r i n a 19. kolovoza, javlja Gazzetta Piemontese, da je dekretom od 17. naredjeno, da se sagradi jedan linejski brod i jedna fregata na šaraf i s jakim parnim mekinama, *kao* i više parnih topčarah. Ove svekolike *bojne* plavi imaju se polag najnovijih poboljšanjah sagradit i troškovi uvèrstit u pomorski proračun za god. 1859., 1860. i 1861.

Od 20. t. m. javljaju, da je kralj danas primio gospodina Matteucci-a poslanoga iz Toskane u Turin. Ovaj učenjak i politik spada medju najotmenije i najrevnije talijanske unioniste.

— „Monitore Toscano“ od 18. kolovoza sadèržaje odpustni dekret generallajtnanta Ulloe — on je svoju ostavku podneo već dne 24. sèrpnja — i njegovu zamienu generalmajorom Garibaldom. General Ulloa oprostio se je od svojih vojnikah sliedećom dnevnom zapoviedju:

„Soldati! Nedavno zaiskao sam od vlade moj odpust. Minister Buoncompagni izrazio mi

---

H. (ustane se i paklenskim posmjehom i radosti poče govoriti:)
Irudova kletva rieč je sveta,
Sad si neka tvoja mati sasvim
Zadovolji podpunom osvetom.
Sjegurna je sada na priestolju,
Pa zašto sad kad smo nadvladali
Arabskoga kralja i puk njegov,
U tamnici neprijatelj čami?
Tamnice su zlotvornikah pune,
Svi nek umru, — ali od svih prije
On Seforin tvèrdoglav branitelj.
On, koj ima na zemlji i nebu
Moć prestrašnu — Ivan neka umre!

Ir. Oj biesnosti divje! — umiri se!
Šuti, šuti! dà ni rieči više!...
Zar mi hoćeš radost da uništiš?...
Hajde s nova onu istu pjesmu,
Koju moja Herodija ljubi.
(Kraljicu potegne, da opet sjedne)

Dj. Galilejske djevojčice!
Zapjevajte pjesmicu,
Jer tu sad je Herodija,
Ta božica jer je tù;
Koja će se kralju udružiti,
Svaki udes njegov š njim dieliti.

Ml. v. Oj mladići! vi kraljestva nada,
Zapjevajmo mi začinku sada!
Djevojčice znadu kak se pleše,
A mi znamo, kak oružje kreše.

Dj. i Ml. v. (dovèršiše cieli kratki taj ples naklonivši se:)
Na zemlju se bacajte
Galilejci ukupno!
Herodiji pjevajte,
Jer božica jeste to,
Koja kano angjel čuvar pravi
Nuz kralja je uviek u ljubavi.

H. O prekrasne i zvučne pjesmice!
Živi spomen sretnih mojih danah
Dà! predamnom sav se puk bacaše,
I ganuta obrekoh, da hoću,
Dokle bude kèrv u meni tekla,
Zahvalna za vjernost toga puka,
Živit samo za puk i vladara.
A tko mi to odpustio nije?
Tko je meni za prestupak cigli,
Što se tudjem poveselih mužu,
Tihu narav ogadio moju?
Tko je mene za zla u zlo turó?
Tko učini kèrvoločnom mene?
Aj gdje j' dobro, što činiti htjedoh?
O! lažljive časti i štovanja!
Dižite se divlji Galilejci!!
Nije ljubav, što vas pred me baca —
Za straha vi klečite predamnom...
Tà već skoro sasvim zabudiste
Mene svojom nazivat božicom.
Taj je naziv s ciela krivobožan;
Nanj se ljute i svi oni svetci,
Koji proti svojoj su kraljici
Farizejskom ustali revnosti, —
Ali znajte da je Herodija
Više gori nad zazorom vašim,
Sunovratit niste ju mogući;
Jerbo sjedi nuz vašega kralja,
I š njim vlada; — š njim ona jedina!

Ir. Djeco dajte zapjevajte jednu.
Nek se vaša kraljica umiri.

Dj. Ej gledajmo
U lica,
Ljubećih gospicah,
I sèrdce slušajmo
Kano u ovčicah.

Ml. v. Nježnost vječna al' je kriepost samo
Za plašljiva i za slaba sèrdca;
A hrabrost je u svakomu, znano,
Pravo braneć kada ljubav zèrca.

Dj. Hrabrost nije
Nikada.
Plašnom miru reda;
Nit mir vatra grije,
Što junakom vlada.

Ml. v. Nu i sèrdce svaki rat podnese,
Kojeg hrabrost nježna ćud zastire.
Ili gèrmi il' se zemlja trese,
Nepomična živi i umire.

H. (digne se i Irud za njom odmah.)
Dà niekoč je bila Herodija
Tako jaka, ali više nije...
Koja korist kazati što nije...
Ja osamu kao vraga bježim,
I skrivam se u najtvèrdjih miestih,
A zašto to? Zašto me gadne misli,
Zašto groze tištu me i gone?
Sve što vidim i što gledam: kèrv je!
Evo ruke i oprava moja,
Gledji stiene i pod evo gledji,
I kćer moju gledj u kèrvci cèrnoj!
Je li vidiš čuvidne utvore,
Kako jedna strašnija od druge,
Škripljuć zubmi sve na mene hoće?
Dugo tèrpim, dugo ja to gledjem...
Odnašajte te laskave zvuke...

Ir. Herodijo umiri se!

H. Nosite se
Pokupljeni hvalitelji onog,
Kog duboko svi vi prezirete,
A koji vas za pašćad imade!
Tá hinjena radost jest vèrhunac
I podpuna mjera mojih mukah!
Zar vi tako slušate rieč moju?
Odlazite! hoću biti sama! —
Tužna mi je doduše samoća
Al' mi bar se nitko tam ne ruži.

Ir. E! vi podjite — ona tako hoće.
(svi gosti ustanu i odlaze.)
(Dalje će sliedit).

je pismeno svoje sažalovanje o tom, uslied čega sam svoju ostavku natrag uzeo i ostao na svom miestu osviedočen budući, da sam čestno zadovoljstvo dobio. No danas, pošto je vlada za mene našla nasliednika, javlja mi ista, da prima moju ostavku. General Garibaldi, kojega ime stoji nad svakom pohvalom, sliedit će me u zapoviedničtvo. Moje čete biti će, o tom sam osviedočen, vriedne njega. Ja ih ostavljam pun pouzdanja u budućnost i zahvaljujem Vam za tolike dokaze dobrohotnosti, koje ste mi dali. 16. kolovoza 1859. Hieron Ulloa."

— „Pays" javlja: „Gospodin Farini odputovao je u Parmu i Piačencu, da tamo preuzme diktaturu, koju su mu ponudili; u isto doba pako osvojili su parmezanski soldati ostavši vierni vojvodinji malu tvėrdjicu Bardi, gdie hoće da čekaju dalje dogadjaje."

— Pišu iz Turina: „Primamo vožnih odkritjah o uzroku odpuštenja Garibaldova kao piemontezkoga generala. U političkom planu grofa Cavoura bio je Garibaldi posrednik medju republikancima i kraljevcima, koji su za sada sudielovanje sardinske i dosliedno francuzke vojske u svėrhu oslobodjenja ciele Italije primili. No uz ovaj plan imao je grof Cavour još drugi, koga nije kazao, no za koi su svi njegovi prijatelji znali, jer su ga imali izvėršiti. Ovaj plan bio je od Garibalda i niekojih njegovih pristašah u Turinu u više siednicah formuliran i u bitnosti ovaj: Kada francuzka vojska stane zapremat Piemont i Lombardiju vojujući s Austrijancima, imalo bi novo političko družtvo posvuda zauzeti vladu, ako bi knezovi ostavili svoje dėržave, ako pako nebi, prisilili bi ih na takove čine, kojih bi posliedica bila izagnanje istih. Za tu svėrhu bili su naznačeni za svako miesto i za svaku provinciju opravnici; dali su im veoma obsežnih naputakah, koji su stranom poznati t. j. da ponajprije diktaturu kralja sardinskoga tamo proglase, gdie bi sjedinjenje naići moglo na težkoće, kao u Firenci i Bolonji. No ništanemanje zaključili su u ovim miestima uredit se tako, da bi, ako se nebi piemontezko suverenstvo priznalo, u budućnost mogla biti moguća samo republikanska vlada. Znali su, da se takav plan nemože dopasti Napoleonu, no gospodin Cavour umio je svoju igru tako vieśto sakriti, da se je francuzka vlada dala očitovanjima turinskoga kabineta (u miesecu siečnju) umirit. Lagumi kopali su se u potaji i prije nego što je car ista slutio, dogodi se raspėršenje u Firenci, Parmi i Modeni; ista Romanja digla se upėrkos carskoj volji. Od toga časa počemši stajala je politika grofa Cavoura, koi se je oslanjao na revolucije, i politika careva jedna proti drugoj. Vilafranka razdriešila je čvor položaja; Cavour odstupi, no njegovo dielo traje nadalje, koje predstavlja Garibaldi, dočim Cavour iz Švajcarske upravlja gibanje. Grof Cavour pobija mir od Vilafranke i dolazak Garibaldov možebiti je znak skora sukoba."

— „Times" donosi sadėržaj memoranduma toskanskih narodnih predstavnikah, koi misle podnieti u Parizu i Londonu. Ovo pismo najviše o tome govori, hoće li se dosadanja dinastija opet namiestiti, ili ako to nebude, šta će se na njeno miesto staviti. Svojevoljnom izjavom narodne skupštine ili natražnjačkim pokretom neće se veliki vojvoda vratiti u zemlju, a car Napoleon neće ga oružjem pomagati, jer je tako dao rieč. Ostaje dakle pitanje, kako da se zamieni stara dinastija. Tu depatirci svakojake predloge čine. Vele, da bi Toskani najmilije bilo sjedinjenje sa Sardinijom. Da je niešto Sardinija dobila Mletke, onda bi se možda Toskana kako drugčije pobrinula, ali budući da Austrija ostaje u Italiji, to Toskana osieća potrebu, da se u gornjoj Italiji načini jaka dėržava kao preprieka austrijanskom uplivu. Ako se nedopusti sjedinjenje Toskane sa Sardinijom, onda predlažu u memorandumu, da sardinski kralj bude ujedno i veliki vojvoda toskanski. Neprimi li se ni ovaj predlog, onda su Toskanci gotovi primiti sardinskoga princa Eugenija; ovaj istina nije nikakav osobit čoviek, ali u Toskani bi baš htieli piemontezkoga princa bio kakav god mu drago za gospodara. Ako se od ovih planovah ni jedan neprimi, onda su gotovi uzeti za velikoga vojvodu parmanskoga vojvodu Roberta, kome sada ima tek 11 godinah. U ovom memorandumu ništa se nespominje princ Napoleon.

Francuzka.

— Amnestovani hite i to u mnogo većem broju, nego što se je s početka mislilo, da se vrate u Francusku. Medju ostalima došao je u Pariz Felix Pyat. Isto tako gospoja Proudhon, da se upita kod vlade, da li obsiže amnestija i njenoga muža. Kao što je poznato, Proudhon bio je zbog jednoga spisa, uslied tužbe „na uvredu javne ćudorednosti", osudjen. I Baze upitao se je već pismeno u ministarstvu unutarnjih poslovah a iz Jerseya saobćuju listu „Independance belge" da se veći dio ondiesnje na seobine francuskih biegunacah pripravlja na povratak u Francusku.

— Polag „Moniteura" ima u francuzkoj Algeriji 209.000 dušah a medju istima 91.000 Evropljanah i 118.000 urodjenikah.

— U Milanu, gdie je prije bio samo jednostavan konzulat francuzki, podić će se sada glavni konzulat. — Uvieravaju da će car prema koncu rujna na dva dana otići u Šerbur (Cherbourg.) — Ratno ministarstvo zapoviedilo je, da se načini milijun fišekah i 300 000 topovske tanadi. — Poslie svečanog ulaza talijanske vojske u Pariz pripravljaju sada i provincijalni gradovi svojim vraćajućim se posadama sličnih svečanostih. Versalj dao je regimentama Zuavah i topničtva kao i niekim granedirskim kompanijama, koje su tamo u posadi, gostbu, pri kojoj bilo je počašćeno do 5000 osobah. Svaki prosti soldat dobio je izvan jela jednu flašu stolnoga i pol flaše šampanjskoga vina.

Turska.

U Prištini je umro zapoviednik dunavske vojske, Rifatpaša. Tko će za njim na to miesto doći, još se nezna, ali težko da će to i biti, jer to zapoviedničtvo ustanovljeno je samo zbog prieteće ratne opasnosti, koja je sada prošla.

Smirna, 30. sėrpnja. Učeni bogoslov i paleograf, profesor Tišendorf iz Lipskoga, bio je ovdie niekoliko danah. On putuje po nalogu ruskoga cara, da nabavi riedke gėrčke rukopise od starog i novoga zavieta. Tu skoro našao je znamenite rukopise u sirskim manastirima, u Jerusolimu i na drugim miestima. On će se naskoro vratit u Petrograd, gdie ga čeka odlična služba. — Ovdie se govori, da će jedan oddiel francuske flote doći pod Egipat. Povod za to mogao bi se nagadjati u pitanju o kopanju suezkoga kanala ili u povodenju egipatskoga podkralja u posliednje vrieme.

Carigrad, 29. sėrpnja. Po izviestju admiralstva podavilo se je pri propasti ladjah „Silistrije" i „Karse" 300 putnikah, dakle mnogo manje nego što se je u pėrvi mah mislilo, ali i ovo je mnogo i premnogo.

Bėrzojavne i najnovie viesti.

Gruž 22. kolovoza. „Fantasia" s prejasnim nadvojvodskim parom i s protuadmiralom Bourguignonom zajedno s parnom korvetom konte Dandolo došla je danas ovamo. C. k. fregata „Novara" prispiela je danas pod Dubrovnik.

Berlin, 24. kolovoza. Nj. veličanstvo kralj sproveo je jučer nieko vrieme izvan postelje. O promienama u stanju bolesti neima se ništa javiti.

Curik 24. kolovoza. Jučer je bila konferencija medju punomoćnicima Francuzke i Austrije, koja je trajala dva sata. Svikolici punomoćnici zahvalili su se kroz savezno vieće za prijateljski doček vladi od Curika.

Modena 23. kolovoza. Pošto je prevratna narodna skupština odobrila diktaturu Farinovu i zaključila, da se raspiše zajam od 5 milijunah franakah, produžila se je.

Pariz 24. kolovoza. Car marokanski znatno je oboleo. Nieki englezki liečnici bili su pozvani, u pomoć.

Izpravak.

U oglasu c. k. hėrvatsko-slavonskoga zemaljskoga povierenstva za osobna odnošenja od 17. kolovoza 1859., neštampanom u br. 192. t. g. Narod. Novinah stoji pogriešno medju naimenovanim aktuarima kotarskoga ureda Josip Rednjavec miesto Bednjanec, što se time izpravlja. Učr. Nar. Nov.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Bečn.

U Zagrebu dne 26. kolovoza 1859.

1. Javni dug.

A. Dėržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	79.20
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	77.20
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1839 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1854 .		„ „ „	
Izvučene obveznice starog dėržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dėržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dėržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hėrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	896.
Vierovnoga zavoda za tėrgovinu i obėrte itd.	„ „	215.
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne železnice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dėržavnoga železničkoga družtva	„ „	
zapadne železnice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne železnice itd.	„ „	
tisanske železnice po 200 f k.n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke železnice itd. .	„ „	
istočne železnice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tėrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Bečn.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		100.50
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		117.10
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tėrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dėržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.53
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 12,522-2976. (VI.—51) 3—2

Oglas.

Da se opet popuni jedna na c. kr. gimnaziji u Zagrebu izpražnjena učiteljska stolica za niemački i staroklasičke jezike, ili za niemački jezik i poviestničko-zemljopisnu struku, s kojom je skopčana plata godišnjih 945 fr. a. vr. s pravom promicanja na višje plaćevne stupnje od 1050 i s pravom na zakonite decenalne doplatke, razpisuje se natiečaj do 15 rujna t. g.

Natiecatelji za ovu službu, koji moraju biti ujedno viešti ilirskom ili drugom kojem bliže srodnom jugoslavenskom jeziku u govoru i pismu, imaju svoje valjane dokumentirane molbenice putem svojih prepostavljenih zemaljskih oblastih kod ovoga c. k. miestodèržtva do naznačenoga dana podneti.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.

U Zagrebu dne 20. kolovoza 1859.

Nr. 9306 (Fin.—27) 3—3

Kundmachung.

hinsichtlich eines erledigten Tabak-Grossverschleissposten.

Von der k. k. kroat.-slav. Finanz-Landes-Direktion wird hiermit bekannt gemacht, dass der k. k. Tabak-Verlag zu Gospić im Likaner Grenz-Regiment auf dem Wege der öffentlichen Concurrenz mittels Ueberreichung schriftlicher Offerte dem als geeignet erkannten Bewerber, welcher die geringste Verschleiss-Provision sich bedingt, verliehen werden wird.

Der Verkehr dieses Grossverschleisspostens betrug in dem Jahre vom 1. November 1857 bis Ende Oktober 1858 an Tabak 52, $31\frac{1}{2}$ Pfd. im Gelde 20,139 fl. $8\frac{1}{2}$ kr. öst. Währ.

Das Aerar verbürgt jedoch nicht die Fortdauer gleicher Verschleiss-Einnahmen; auch werden nachträglich weder Erhöhungen der bei der Concurrenz-Verhandlung bedungenen Verschleiss-Provision zugestanden, noch können Entschädigungsansprüche was immer für einer Art berücksichtiget werden. Nur die Provision für den Verschleiss von Tabak hat den Gegenstand der Anbothe zu bilden.

Die Caution für Tabak und Geschirr im dem bedungenen Betrage von Ein Tausend Sechs Hundert Achtzig Gulden ist, im Falle ein Material-Credit in Anspruch genommen wird, vor der Uebernahme des Verlagsgeschäftes und zwar längstens binnen vier Wochen von der Bekanntgebung der Annahme des Offertes entweder

a) mittels Barschaft, welche im Staatsschulden-Tilgungs-Fonde fruchtbringend angelegt wird, oder

b) mittels öffentlicher Staatspapiere nach der für die Tabakverleger festgesetzten Werthsbestimmung, oder

c) mit Hypothekar-Urkunden, welche von der k. k. Finanz-Prokuratur geprüft und nach Mass dieser Prüfung von der Finanz-Landesbehörde annehmbar befunden wurden, zu leisten.

Ueber den creditirten Betrag kommt neben der erlegten Caution eine für Tabak und Geschirr, abgesonderte Schuldverschreibung nach dem in der Abrechnungs-Vorschrift vom 14. April 1840 vorgezeichneten Muster auszustellen, und der Finanz-Bezirksbehörde zu Fiume zu übergeben.

Die Bewerber um diesen Verschleissposten haben zehn Procent der Caution als Vadium, in dem Betrage von Einhundert sechzig Acht Gulden ö. W. vorläufig bei der k. k. Sammlungs- und Bezirks-Casse zu Fiume zu erlegen, und die hierüber erhaltene Quittung dem versiegelten mit dem Eingaben-Stämpel von 36 kr. ö. W. versehenen Offerte beizuschliessen, welches längstens bis zwölften September 1859 Mittags um 12 Uhr unter der Aufschrift „Offert für den k. k. Tabak-Verlag zu Gospić" bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion zu Fiume zu überreichen ist.

Das Offert ist nach dem am Schlusse dieser Kundmachung beigefügten Formulare zu verfassen, je nachdem sich der Offerent verpflichten will, den Verschleissplatz:

1. gegen Bezug einer in Procenten auszudrückenden Provision,
2. oder gegen Verzichtleistung auf jede Provision,
3. oder (ohne Anspruch auf eine Provision) gegen Zahlung eines bestimmten jährlichen Betrages an das Gefäll (Gewinnrücklass, Pachtschilling) zu übernehmen. Dasselbe ist mit der Nachweisung über

a) das erlegte Vadium,
b) die erreichte Grossjährigkeit, und
c) mit einem obrigkeitlichen Moralitäts-Zeugnisse zu belegen.

Für den Fall eines angebotenen Pachtschillings wird ausdrücklich erklärt, dass dieser Pachtschilling in monatlichen Raten vorhinein zu erlegen ist, und dass wegen eines auch nur mit einer Monats-Rate sich ergebenen Rückstandes, selbst dann, wenn er innerhalb der Dauer des Aufkündigungs-Termines fällt, der Verlust des Verschleissplatzes von Seite der Behörde sogleich verhängt werden kann.

Offerte, denen die hier angegebenen Erfordernisse mangeln, die unbestimmt lauten, oder auf Anbote anderer Bewerber sich beziehen, dann die nach Ablauf der bedungenen Schlussfrist eingebrachten — werden nicht berücksichtiget. Angebotene Pensionszurücklassungen sind — laut A. H. Entschliessung vom 6. Mai 1837 weder anzunehmen noch zu berücksichtigen.

Ueber gleichlautende Anbote wird die Entscheidung der Finanz-Behörde vorbehalten.

Die weiteren Bedingungen und die dem Unternehmer obliegenden Verpflichtungen, so wie der Ausweis über Einnahmen und Auslagen des Verlegers, können bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion zu Fiume und am Verlagsorte bei dem k. k. Likaner-Grenz-Regiments-Commando eingesehen werden.

Von der Concurrenz sind diejenigen Personen ausgeschlossen, welche wegen Verbrechen, Schleichhandels oder einer schweren Gefällsübertretung überhaupt, oder wegen einer einfachen Gefällsübertretung, soferne sich dieselbe auf die Vorschriften des Verkehres mit Gegenständen der Staatsmonapole bezieht, dann wegen Vergehen gegen die Sicherheit des gemeinschaftlichen Staatsverbandes und des öffentlichen Ruhestand, oder gegen die Sicherheit des Eigenthumes verurtheilt wurden, endlich gewesene Verschleisser von Monopols-Gegenständen, die von dem Verschleissgeschäfte zur Strafe entsetzt wurden, und Personen, denen die politischen Vorschriften den bleibenden Aufenthalt am Verschleissorte nicht gestatten.

Kommt ein solches Hinderniss erst nach Uebernahme des Verlagsgeschäftes zur Kenntniss der Behörden, so kann das Verschleiss-Befugniss sogleich zurückgezogen werden.

K. k. croat.-slav. Finanz-Landes-Direktion

Agram den 12. August 1859.

Formular eines Offertes:

Ich Endesgefertigter verpflichte mich, den Tabak-Verlag zu Gospić im Likaner-Grenz-Regimente unter genauer Beobachtung der in der Kundmachung vom 12. August 1859 enthaltenen Bedingungen und der diessfalls bestehenden Vorschriften, insbesondere soferne es die Material-Vorräthe betrifft,

1. gegen eine Provision vom Tabakverschleisse mit ... Procenten oder
2. gegen Verzichtleistung auf jede Provision
3. oder (ohne Anspruch auf eine Provision) gegen Zahlung eines bestimmten jährlichen Betrages von ... an das Gefäll (Gewinnrücklass, Pachtschilling) zu übernehmen.

Die in der öffentlichen Kundmachung angeordneten Beilagen sind angeschlossen.

den ... ten ... 18

Eigenhändige Unterschrift.

Von Aussen: Wohnort . . . . .

Offert zur Erlangung des Stand . . . . .

Tabak-Grossverschleiss-postens zu Gospić.

Br. 3358. (PZ.—37) 1—1

Oglas.

Po učinjenim izkustvima izvèržene su novčane i druge vrednostne pošiljke, koje su obskèrbljene prilepljenim adresama, veoma pogibelji oštećenja, budući da se adresa lahko odliepiti, zavoj na miestu, gdie se je adresa nalazila, otvoriti i poslie učinjenog oštetjenja, razderanje zavoja sakriti može time, da se onamo opet priliepi adresa.

Iz toga povoda odvažilo se je visoko c. k. ministarstvo za tèrgovinu, obèrtе i javno gradjevine razpisom od 9. kolovoza 1859 br. 11.722-2009 narediti, da se, kao što je u obziru novčanih pošiljakah već razpisom obstojavše občenite dvorske komore od 1. ožujka 1840 br. 6439-836 propisano bilo, na pošiljke s novcem, banknotama i inim nove predstavljajućim vrednostnim papirima, z tim s kovanicama, adidjarom i dragim kamenjem, bile te dragocienosti u papiru, običnom ili voštenom platnu, u vrećama, lagvićima ili ladićama pakovane, mora adresa neposredno na zavoju pošiljke napisati.

Ako zavoj sastoji iz voščenoga platna, ima se u tu svèrhu drapava strana istoga obèrnut na polje.

Poštanskim uredima naloženo je, da pošiljke naznačene vèrste, koje su obskèrbljene priliepljenim adresama, neprimaju u buduće.

Predstojeća ustanova dostavlja se s tim dodatkom do občega znanja, da bi želiti bilo, da se nebi običnistvo priliepljenim adresama i pri drugim pošiljkama služilo.

C. kr. poštanska direkcija za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 22. kolovoza 1859.

Klempay s. r.

Br. 3355 (PZ.—38) 3—1

Oglas.

Dne 1. rujna t. g. stupit će u miestu krapinskih toplicah u život c. k. poštansko odpravničtvo, koje će se zanimati kako službom listovne pošte, tako poštanskim razšiljanjem vrednostnih pošiljakah, ako se mogu odpravljati piešačkim glasnikom i stojat će sa c. k. poštanskim uredom krapinskim posredstvom piešačkih poštah, koje će za vremena od 1. svibnja do posliednjega rujna svaki dan, a za ostalih dobah godine 4 puta svakoga tjedna ići sliedećim redom:

A. Od 1. svibnja do konca rujna.

Odlazak iz krapinskih toplicah. Svaki dan u $10\frac{1}{2}$ sata u jutro.

Dolazak u krapinu. Svaki dan u $12\frac{1}{2}$ sata u podne.

Odlazak iz Krapine Svaki dan u 1 sat po podne

Dolazak u krapinske toplice. Svaki dan u 3 sata po podne.

B. Od 1. listopada do konca travnja.

Odlazak iz krapinskih toplicah. U ponedieljak, sriedu, četvèrtak i subotu u $10\frac{1}{2}$ sata u jutro.

Dolazak u Krapinu. Naznačenih danah u $12\frac{1}{2}$ sata u podne

Odlazak iz Krapine Gore navedenih danah u 1 sat poslie podne.

Dolazak u krapinske toplice. Navedenih danah u 3 sata poslie podne.

Kotar c. k. poštanskoga odpravničtva u Krapinskim Toplicama ima sadèržavat sliedeća miesta:

U kotaru predgradskom: Krapinske Toplice, Selno, Oratje, Gregurovec, Materovec, Klokovec. U kotaru krapinskom: Vino i Vertnjakovec.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 22. kolovoza 1859.

Klempay s. r.

Br. 2531-pol. 1859. (Izv.—121) 3—1

Oglas.

Dne 16. t. m. nadjena su u Kramarićevom Gaju „Topolju" na Polonju dva mlada konja, jedan ridje, a drugi žutkaste dlake, kojima se za gospodara nezna; što se s tom opazkom proglasuje, da su oba konja ovdie u sv. Ivanu na hranu predana, i da se gospodar njihov, ako ih želi natrag dobiti, do 20. rujna t. g. ovdie prijaviti, i svoje pravo vlastničtva dokazati ima, u protivnom bo slučaju bit će konji po smislu §. 390 o. g. z. već dne 21. rujna t. g. prodani, i samo novci, nakon namirenja troškovah i našastnine, za vlastnika u smislu §§. 391. i 392. o. g. z. pohranjeni.

U sv. Ivanu dne 17. kolovoza 1859.

Za c. k. kot. predstojnika

Kranjčić

C. kr. kot. aktuar

Br. 1960. (Izv.—123) 3—1

Proglas.

Dne 15. rujna t. g. prodavat će se kod magistrata u Požegi ovogodišnja bukovica i žirovina, kao takodjer i kestenje u niekim šumama gore rečenog grada.

Dotični prije navedena kupiti želeći pozivlju se da istog dana u 9 satih pred podne u pisarnu imenovanog magistrata dojti izvole, gdie će se dražba prodaje obdèržavati, i gdie se dr. žbeni uvieti uviditi mogu.

U Požegi dne 21. kolovoza 1859.

V. Somogyi s. r.

Načelnik.

Br. 479. (Dp.—105) 3—1

Natiečaj.

Kod pučkih učionah u Velikoj Gorici u županiji zagrebačkoj, a kotaru odranskom, zatim u Kneginca u županiji i kotaru varaždinskom ima se definitivno popuniti služba učiteljska i orguljaška.

S pèrvom naime Veliko goričkom skopčana je osim udobnoga stana godišnja plaća od 197 stot. 90 novč. u gotovini, zatim uživanje oranice od 887 □ hvatih i dvijh livadah, napokon $50\frac{1}{4}$ mierova žita; s drugom pako osim shodnoga stana, malenog vèrta i 12 hvatih dèrvah, kojimi će trebati i učionu ložiti, godišnja plaća od 315. stot. s još niekimi štolarnimi dohodci.

Rok natiecanja ustanovljuje se do 25. rujna o. g. dakle treba da prositelji svoje molbenice s potrebitimi dokaznicami o starosti, ćudorednosti, sposobnosti i dosadanjem službovanju upravivši ih na dotičnu občinu podnieti za pèrvu podarcidjakonu i župniku u Velikoj Gorici Jakovu Kosu, za drugu pako podjašpritu i župniku u Biskupcu Stelu Švelcu.

U Zagrebu dne 19. kolovoza 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Nr. 7780-1448 (Izv.—123) 3—1

Avviso di Concorso.

Presso il Lazzaretto marittimo di Martinschizza si è reso vacante un posto di guardiano d'ispezione, cui va congiunto un soldo di annui fni. 210 in v. a., l'alloggio gratuito, un pauscale di annui fni. 25 soldi 20 pella montura, nonchè il godimento degli emolumenti stabiliti per le assistenze di massima.

Chiunque vi aspirasse presenterà, entro tutto il corrente mese di agosto, la documentata sua istanza, comprovando l'età, l'illibata condotta politico-morale, i servizi finora prestati, nonchè l'idoneità pel posto succennato.

Dichiarerà inoltre se si trovi in parentela od affinità con qualche i. r. funzionario presso il suddetto stabilimento contumaciale.

Dall' I. r. Governo Centrale Marittimo,

Trieste li 2 agosto 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 29. KOLOVOZA 1859. Broj 195.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. st. od linie za pèrvi put: a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Uredovni dio.

Oglas.

Kod svečanoga koncerta, obdèržavanoga dne 17. t. m., koi je ovdiešnje muzikalno družtvo za predslavje najvišjega rodjendana Nj. c. k. apostolskoga veličanstva dalo u narodnom kazalištu, unišo je po odbitku troškovah čisti dohodak od 42 f. 79 kr., koi je radi daljega upotrebljenja za ranjene u ovdiešnjoj bolnici nalazeće se vojnike odpravljen na miesto svoga opredieljenja.

Od priedsiedničtva varoškoga magistrata.
U Zagrebu dne 26. kolovoza. 1859.

Lichtenegger s. r.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Iz Zagreba. Iz izviestja o kloštarskih učionah kod zagrebačkih milosèrdnih sestarah, što je za godinu 1859. tiskom izdano, doznajemo, da je u tih učionah pomenute godine bilo opetovnikah 136, opetovnicah 122, svagdanjih učenikah 156, svagdanjih učenicah 216, ukupne dakle mladeži bijaše 630. — Prigodom svečanih izpitah nadarena su u izviestju naznačena dieca koje knjigom, koje kipom, koje odiećom. Nieki prijatelj uboge diece dao je predstojnici milosèrdnicah 100 for. u to ime, da se medju napredne u nauku i ćudoredju učenike i učenice podiele. Želji toj vèrloga kèršćanina tim se je zadovoljilo, što je dvadesetorica malenih ove godine odiećom obdarena.

Beč, 17. kolovoza. Dosadašnji podkonzul u Brailu, Karlo Drägorič, naimenovan je konzulom u Skadru, a na njegovo miesto dolazi kanceler kod glavnoga konzularstva u Smirni, Franjo plem. Knapić.

— Većina austrijanskih zarobljenih vojnikah došla je natrag u Austriju. — Nieki listovi pišu, da je pokojni ban Jelačić ostavio u formi testamenta nieke svoje bilješke o odnošenjima u Hèrvatskoj i Slavoniji. (Ovdie se ništa o tom nezna. Bit će valjda izmišljotina. Urr. Nar. Nov.) — Ministarstvo unutarnjih poslovah odobrilo je gradjenje zemaljske ludnice u Budimu za 500 ludjakah. Troškovi su uzeti na 1,115.000 for. Zidanje će se dovèršiti za četiri godine danah.

Beč 26. kolovoza. Bivši kralj portugalski Dom Miguel de Braganza, nalazi se sa svojom porodicom već niekoliko danah liečenja radi u susiednom Badenu i bie je jučer zajedno sa svojom suprugom pozvan k carskom stolu u Laxenburgu.

— Grof Gołuhovski i baron Hübner položili su jučer, pèrvi kao ministar unutarnjih poslovah, a drugi kao redarstveni ministar, zakletvu u ruke Nj. veličanstva. Grof Gołuhovski već je jučer zauzeo jedan dio sobah u ministarstvu unutarnjih poslovah.

— Gospodin ministar za bogoštovje i nastavu danas je odputovao u Moravsku.

Beč 27. kolovoza. Jučer predpodne u 11 sati došlo je opet 180 ranjenih i bolestnih vojnikah, koji su kao obično smieštoni bili u kasarni na Heumarktu.

Prag 26. kolovoza. Učrednik Kuh priznan je zbog prestupka uvrede poštenja, učinjenog štampom na biblioteku Hanki, našasti dvorskoga rukopisa krivom i iz ublažujućih razlogah osudjen na dvomiesečni zatvor, pooštren postom na svaki pèrvi i treći petak i na izgubitak jamčevine od sto forintih.

Sèrbija.

Beograd 20. kolovoza. Ministarstvo unutarnjih poslovah pozvalo je posredstvom okružnice od 9. t. m. sve redarstvene oblasti u zemlji, da dadu izabirat poklisare za skupštinu; ovi izbori imaju se najdulje do 27. t. m. dovèršit. U smislu skupštinskoga zakona nalaže se redarskim oblastima što strožije, da se uklanjaju svakom umiešavanju u izborne poslove.

Talijanska.

— U posliednjem rimskom konsistoriju priglašena četiri biskupa za Milan, Paviju, Kremu i Parmu neće da priposna sardinska vlada, „budući da su imenovani na predlog vladarah, koji su u vrieme naimenovanja prestali ovèršavati vladarska prava u pokrajinah, u kojih leže te biskupije.“ Evo dakle opet nove razmiere sa sv. stolicom.

— Jedna bèrzojavna pošiljka javlja, da je savez dèržavah srednje Italije službenim pristupom prevratne vlade legacijah zaključen. Sve to biva pod vèrhovnom upravom grofa Cavoura, koi iz Švajcarske razvija svoje zapoviedi.

— „Monitore di Bologna“ od 11. kolovoza obnarodoje dekret privremene vlade, polag kojega su u Romanji svi dèržavljani, bez obzira na vieru, jednaki pred zakonima i u izvèršavanju političkih i gradjanskih pravah.

— **Iz Milana** pišu „Napredku“: Jedna od pèrvih mierah piemonteske vlade bila je, kao što je poznato, ta, da je Židovima dala jednaka prava s kèršćanima. Ovu naredbu primili su Židovi s ushitom, a kèršćani s odobravanjem, isto svećenstvo izrazilo je, da je to dielo kèršćansko. U znak svoje zahvalnosti podpisali su lombardezki Židovi za tri dana jedan milijun za javne sèrhe.

— Iz Turina javljaju: Sardinsko-lombardezki vojeni sbor sastojat će, kao što se čuje, iz 9 pješačkih, 3 konjaničke, 2 topničke regimente zajednom s jednim oddielom nišanikah i ženijskih četah. Ove čete bit će naravno u obzira uprave, odiela, oboružanja itd. sasvim jednake sa sardinskom vojskom a neće, kao što se je prije govorilo, sačinjavati razlučen sbor.

Francezka.

Pariz 22. kolovoza. Vojničko ustrojenje zemlje sada je svèršena stvar, i Moniteur de l' Armée potvèrdjuje, da će Lille biti stolica novoga drugoga vojničkoga kotara pod maršalom Mac Mahonom i da Algerija sada sačinjava sedmi vojnički kotar pod divizionim generalom Martinpreyem. Posliednji sastavlja, velo, u Algeriji i jednu pričuvnu vojsku. Na Martimpreyevo miesto kao glave generalštaba talijanske posiedne vojske doći će brigadirski general Jarras. Sedam vojničkih kotarah razdieljeno je sada carskim zaključkom od 17. kolovoza na sliedeći način: 1. kotar, Pariz, maršal Magnan; 2. kotar, Lille, maršal Mac Mahon; 3. kotar, Nancy, maršal Canrobert; 4. kotar, Lyon, maršal Castellane; 5. kotar, Tours, maršal Baraguay d'Hilliers; 6. kotar, Toulouse, maršal Niel; 7. kotar, Algir, general Martimprey.

Doba života francuzkih maršalah jest sliedeća: Pl. gospodin Castellane rodio se godine 1788.; Vaillant 1790.; Magnan 1791.; Pelissier 1794.; Baraguay d'Hilliers 1795.; Randon 1795.; Niel 1802.; Mac Mahon 1807.; Canrobert 1809.; Bosquet 1809. Najstarji ima dakle 71 godinu a najmladji 50 godinah.

— Već se vidjevaju vojnici, koji nose talijansku medalju. Ona je tolika kao komad od dva franka (bolaine krimske tolika je kao komad od pet frankah) i visi na vèrpci bielo-cèrvenoj.

U dvorištu od Louvra podići će se, velespomenik „glasovitosti“ — U Luxembourgu dovèršit će se ponovljenje glasovite ložnice Marije de Medicis sa slikama od Rubensa, Filipa Champaigne-a, Tiziana i Lesuera.

U Toulon došli su 15. kolovoza treći batalijuni regimentah Canrobertova i Nielova sbora u svemu 4000 momakah na šest ladjah. — Švadra admirala Romain-Desfossé-a, „o kojemu je naviešteno bilo, da ima ići pod Napulj“, kao što Moniteur dodaje, „nalazi se jošte u toulonskoj radi, i iz ničega nemože se zaključit, da će skoro dalje kamo odplovit.“ Moniteur javlja takodjer, da su na prevoznom parobrodu Kanadi prispiele jedne karuce Napoleona I. i da su odpravljene dalje u Pariz. Ove karuce nalazile su se pod sušama vojvodinje parmanske i tamošnja občina poklonila ih je princu Napoleonu. Isti list javlja nadalje iz Toulona, da će sedam parnih topčarah od onud otići u Cherbourg.

Na naimenovanje predsiednikah i podpredsiednikah glavnih viećah dolaze živahne tužbe iz departementah. Ondiešnji stanovnici, poimence zemljoposiednici, nenalaze, da se s njihovim miestnim interesima posve slaže, da većom stranom višji oficiri i činovnici iz Pariza, kojima nije toliko stalo do interesah departementah, kao samim stanovnicima onih predielah, koji posieduju tamo zemaljah, dobivaju tako važna službovanja. Oni, koji se proti tomu najglasnije izrazuju nisu baš najgori carevci.

Zaključak belgijske komore na korist utvèrdjenja Antverpena učinio je ovdie dosta buke, premda su ga občenito očekivali. U službenim krugovima nadali su se jošte do posliednjega trenutka, da će se predlog zabacit. Tamo nevieruju, da se neće uzeti obzir na želje, koje su se očitovale u Parizu. — Tabor u St. Mauru danas je dignut. Posliednje čete ostavile su ga jutros. — Bieganci već prispievaju ovamo uslied amnestije. Mnogi politički uznici takodjer su izpušteni iz zatvorah. Politički stanovnici Kajena očekivaju se u Havru koncem rujna.

Švajcarska.

Berna, 20. kolovoza. Od velike su zanimivosti posliednja izviešća, koja o razpuštenju švajcarskih regimentah dolaze iz Napulja. Pošto je naime kralj, shodno zahtievanju stavljenom po saveznom viećn, obećao preustrojit dosadanje švajcarske čete i zapoviednicima pojedinih sborovah naložio izvedenje ovih mierah, upravio je bernanski general pl. Wyttenbach na 4. regimentu pitanje, da li pristaje na to, da preda svoja regimentska zastava i da se u slici dvijuh lovačkih batalijunah dade uvèrstit u napuljsku vojsku. Jednoglasan protest momčadi bio je odgovor. Razpoloženje iste uzelo je opasan mah; isti uspieh očitovao se je kod lovačkoga batalijuna Švajcarah. Sada je kralj zaključio konačno razpustit regimente i stavio je momčadi na volju stupit u linejsku piehotu. To se je sbilo 13. kolovoza. Očekuje povratak Švajcarah gromadom, budući da se nije kod njih pokazala želja, da postanu talijanski soldati. Znamenita je različnost razlogah, kojima se pripisuju ovi dogadjaji. Listovi, koji dobivaju izviešćah od oficirah iz Napulja, kažu, da su tomu krive „prevratna propaganda“ i „tajne spletke“; bernanske novine nalaze glavnu klicu razstrojenja švajcarskih četah u ponašanju vlastitog oficirskoga sbora prema soldatima. — Pojavljenje predloga, da se Savojska sjedini s Francuzkom, proizvelo je u Švajcarskoj hèrzo odlučan odpor. Kako se u Genevri čuvaju od toga, neka Vam dokaže činjenica, da se je tomošnje narodno družtvo „Helvetia“ sa svom od-

lučnostju proti tomu izrasilo. Občenite je mnienje, da bi Švajcarska u slučaju, ako bi Francuzka pokazala želju, da osvoji Savojsku, morala sve i sva učinit, da za sebe dobije područja, koja su joj potrebna za njenu obranu.

Velika Britanija i Irska.

— Revnost, kojom Rusija nastoji da se sazove kongres čini se, kao da se u Londonu nèdopada; ruska vlada, misle tamo, nada se, da će izposlovati pregled parižkoga mira od godine 1856. Kažu, da je lord Palmerston jednom od svojih parižkih prijateljah pisao: „Ja ću ići, kamo me tieraju; ali mi ćemo paziti i pokazati, da Englezka umije jošte uzdèržat se na svom miestu.“

Turska.

Fuad-paša poslao je tu nedavno sliedeće pismo gèrčkomu patriarhi u Carigradu, hoteć ga skloniti, da one metropolite, članove sv. sinode, odmah u njihove dotične diecese odpravi, koji su se dosad najviše opirali predlogu, da se višjemu i nižjemu svećenstvu ustanove stalni dohodci (čim se hoće doskočiti dosadanjoj otimačini): Na patriarhu gèrčkoga naroda! Medju patriarsi ima njih više, po imenu kalcedonski, nikomedijski, efezski, cizički, heraklejski i deskoski, koji već od dugo vremena borave u Carigradu. Vi znate, da niti posao kakav, niti zapoviedi tako dugotrajno boravljenje ovih prelatah u glavnom gradu nezahtieva. Kod takova postupanja nemože se ino misliti, već da stanje njihovih eparkijah sve na gorje ide, što se ipak duže tèrpiti nemože; i budući nasočni članovi sinode sasvim dostaju za opravljenje poslovah, s toga zapovieda carski irade rečenim metropolitom, da se odmah na svoje dotične stolice upute. Preporučujem Vašoj prijateljskoj brižljivosti, da im ovu vèrhovnu odluku prijavite, te i oko skorušnjega njenoga izvedenja nastojite. Dne 19. sèrpnja 1859. Fuad.

Ministar portin piše, kano da nezna da su ove osobe po pravu sveudiljni članovi sv. sinodo (zašto možebiti nikad u svojih biskupijah ni neborave), i da on ovom odlukom povriedja ustav ovoga savietujućega sbora, kojega će se članovi od dosadanjega broja 12 obaliti na 6. Dostojanstvenici, koje je ovaj ostracizam postignuo, javno se tuže na naredbu, koja u njihovih osobah dira u prava i povlastice gèrčke cèrkve, te će prije svoga odlazka podnieti ogradu u tom smislu. Pošto su ova cèrkvena lica iz Carigrada izagnana, ostat će svietovnjakom u rukah prostrano polje, pa će se tako pitanje, koje uzko zasieca u isto bitstvo duhovničtva, riešiti niekim načinom bez njega i proti njemu. — Tako piše „Univers.“

Bèrzojavne i najnovie viesti

„Oester. Cor.“ piše; Viest, sadèržana u „Augsbužkim Občenitim Novinama“ br. 231. od 19. kolovoza 1859 o razpuštenju vojničke granice i o uzroku, koi služi za temelj ovoj naredbi, moramo naznačiti da je bez svakoga temelja.

Sanssouci, 25. kolovoza, u 10 satih u jutro. Jučeršnji dan i posliednja noć prodjoše dobro. Ono vrieme, što je kralj proveo izvan postelje, pokazala se je velika krepčina u gibanjima. Poremećenjah nestaje malo po malo.

Mletci, 23. kolovoza. Sredinska skupština zaključila je povodom predstavah mnogih provincijalnih skupštinah, da se sastavi izvieśće, opredieljeno da razloži ekonomičko stanje mletačkih pokrajinah i sredstva, kojima bi se stvari u niekim točkama pomoći moglo.

Terst 24. kolovoza. Ovdie je izišao sliedeći oglas:

Uslied najvišje odluke ukida se obsadno stanje, pod koje su posredstvom oglasa od 2. i 7. svibnja, zatim 9. lipnja 1859 grad Tèrst i njegova okolica, goričko okružje i Istrija stavljeni bili i to se time stavlja do obćega znanja. Od c. k. vojničke guberhije. Tèrst, 24. kolovoza 1859. Baron Martinčić, c. k. generalmajor.

Kodanj, 24. kolovoza. „Faedrelandet“ hoće da zna, da je Hanover istina iznova predložio, da se holštajn-lauenburžko pitanje opet preduzme, no da tej predlog nije našao nikakve podpore. Dosad se nisu, vele, Pruska i Austrija u tom poslu jošte upitale u Kodanju.

Curik, 25. kolovoza. Jučer bila je opet konferencija medju francuzkim i sardinskim punomoćnicima. Jedan francuzki kabinetski skoroteča prispeo je.

Marsilja, 23. kolovoza. Bolest cara marokanskoga jošte nije prošla. Nisu bili bez straha, da se nepojave nemiri u marokanskom glavnom gradu u onom slučaju, ako bi car umro.

Petrograd 18. kolovoza. Opet se sada s većom sigurnostju glase, da će se sveza medju Evropom i iztočnom Indijom načinit putem od šinjah, koi će vele, Rusija sagradit. Kažu da će ovamo punomćnici izvanjskih poduzetnikah ove željeznice prispieti, koja za cielo zaslužuje največu pozornost dèržavnikah i tèrgovacah.

Paris 22. kolovoza. Posliednje vrieme sbilo se je znamenito približenje medju ovomiestnom vladom i britanskim kabinetom. Sada su se Francuska i Englezka podpunoma složile u tom, da se poslovi srednje Italije mogu uredit samo evropskim kongresom i grof Persigny dao je dvoru londonskomu najopredieljenije uvierenje, da neće Francuzka u nijednom slučaju putem vojničke ovèrhe talijanske knezove opet uvesti u njihove zemlje.

Sanssouci, 29. kolovoza, u pó 11 satih pred podne. Stanje Nj. veličanstva nije se posliednja 24 sata bitno promienilo. Sile dopustile su dulje bavljenje izvan postelje nego li dan prije. Noć je bila spokojna.

Terst 26. kolovoza. Fregata „Novara“ prispiela je danas u pó 12 satih pred podne ovamo; pratila ju je jedna švadra pod čelovodstvom jaketa „Fantasie“ i s kastela bila je pozdravljena pucnjavom topovah. Jedan Lloydov parobrod došao joj je na susret.

London, 26. kolovoza. „Daily News“ sumnja da će se kongres sastati, no s druge strane misli, da neće biti ni oružanoga posredovanja. Lord Palmerston otišao je u Osborne, gdie je prenoćio.

Curik 26. kolovoza. Jučer nije bilo siednice, no velika radinost vlada medju punomoćnicima. Skoroteče dolaze i odlaze.

Kao što jednom bruseljskom listu iz Curika pišu, dèržala se je uslied novih naputakah dne 21. t. m. konferencija sve trojice punomoćnikah, da zajedničko pretresu pitanja stojeća na dnevnom redu. Medju ovim pitanjima nalazilo se je i pitanje občenite amnestije za osobe zapletene u političke prekèršaje. Pèrvi korak učinio je pl. g. Bourqueney.

Carigrad 20. kolovoza. Sultan je boležljiv. Rodjendan Nj. veličanstva cara Franje Josipa bio je svetkovan velikom sjajnostju. Načelnici svih poslanstvah pohodili su austrijanskoga poslanika. Gospodin Musurus u Londonu dobio je kao što se čuje punomoćje, da konačno rieši pitanje dunavskih kneževinah. Ruski poslanik g. Labanov, dobio je red Medžidije pèrve klase, pèrvi ruski dragoman Argypulo liep seoski dvorac na poklon. Mohamedpaša naimenovan je glavnim guberantorom smirnskim. Ovdie očekuju papinskoga poslanika. Knez Stefanaki Bogorides preminuo je.

Taebris, 7. sèrpnja. Medju ovdiešnjim oblastima i turskim konsulom prekinul je saves.

Alexandrija, 18. kolovoza. Podkralj umnožava prilično znamenito svoju vojsku. Iz Batavije javljaju, da je u dva grada bornejskoga kotara bilo občenito kèrvoprolitje kèršćanah; vraćajući se hadjije iz Meke dali su tomu povoda. Iz Kine od 5. sèrpnja javljaju: 19 bojnih ladjah s poslanicima Engleske, Francuzke i Amerike otišlo je, da ako bi potrebno bilo silom unidju u rieku Pehio.

Promiene u nadbiskupiji zagrebačkoj.

Postali su župnici: g. Milutin Radinović, župnik oriovački, u Lipovljanih; g. Miroslav Ulses, župnik pakrački, u Petrovu-selu; g. Josip Šušković, župnik garešnički, u Čazmi; g. Josip Gabaj, upravljatelj župe komarovačke, tamo; g. Ljudevit Detoni, upravljatelj župe jamske, tamo.

Preminuo je g. Franjo Varga, župnik u Martiancu; za tamošnjega župnoga upravljatelja naimenovan je tamošnji duh. pomoćnik g. Tomo Mužar.

Premiešteni su duhovni pomoćnici: g. Franjo Banić iz Kalnika k sv. Gjurgju u Tèrnju kod Ludbrega; g. Alojzio Cverger iz Zlatara u Kalnik; g. Franjo Hèržić iz Siska k sv. Šimunu u Markuševec; g. Ignacio Švec iz Bistrice u Sisak; g. Petar Vlašić iz Začretja na Bistricu; g. Janko Gašinić iz Voće u Prišlin; g. Ivan Gohnjec iz Petrovine na Voću; g. Blaž Mračić iz Gorah u Križevce; g. Andrija Leskovar iz Bèrckovljana u Gore; g. Dragutin Vrančić, bivši katekets u Samoboru, u Stenjevec; g. Jakov Kolarić, bivši vojnički duhovnik, k sv. Križu u Začretje; g. Rok Vučevac, bivši vojnički duhovnik, u Kostajnicu; g. Pavao Friš, bivši vojnički duhovnik, u Belovar; g. Stiepan Harabajsa, bivši vojnički duhovni, u Gjurgjevac.

Novomisnici: g. Simo Balenović k uredničtvu „Kat. liste;“ za duhovne pomoćnike: g. Marko Belavić u Bosiljevo; g. Franjo Miletić u Pleternicu; g. Janko Petrović u Požegu; g. Stiepan Rihtarić u Zlatar; g. Filip Štubec k sv. Mariji u Medjimurju; g. Stiepan Tadić u samostan milosèrdnih sestarah u Zagrebu; g. Stiepan Tumpić pod Belec; g. Josip Zorić u Bèrckovljan.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 2531-pol. 1859. (Izv.—121) 3—2

Oglas.

Dne 16. t. m. nadjena su u Kramarićevom Gaju „Topolju“ na Polonju dva mlada konja, jedan ridje, a drugi žutkaste dlake, kojima se za gospodara nezna; što se s tom opazkom proglasuje, da su oba konja ovdie u sv. Ivanu na hranu predana, i da se gospodar njihov, ako ih želi natrag dobiti, do 20. rujna t. g. ovdie prijaviti, i svoje pravo vlastničtva dokazati ima, u protivnom bo slučaju bit će konji po smislu §. 390 o. g. z. već dne 21. rujna t. g prodani, i samo novci, nakon namirenja troškovah i našastnine, za vlastnika u smislu §§. 391. i 392. o. g. z. pohranjeni.

U sv. Ivanu dne 17. kolovoza 1859.

Za c. k. kot. predstojnika
Kranjčić
C. kr. kot. aktuar

Br. 1960. (Izv.—124) 3—2

Proglas.

Dne 15. rujna t. g. prodavat će se kod magistrata u Požegi ovogodišnja bukovica i žirovina, kao takodjer i kestenje u niekim šumama gore rečenog grada.

Dotični prije navedena kupiti želeći pozivlju se da istog dana u 9 satih pred podne u pisarnu imenovanog magistrata dojti izvole, gdie će se dražba prodaje obdèržavati, i gdie se dražbeni uvieti uviditi mogu.

U Požegi dne 21. kolovoza 1859.

V. Somogyi s. r.
Načelnik.

Nr. 3486-c. (Izv.—122) 3—2

Widerrufung.

Vom k. k. Komitats-Gerichte Warasdin wird die mit Edikt dd. 28 Mai l. J Z. 2239-c. ausgeschriebene Feilbietung des Georg et Klara Vugrinčić'schen Gutes Petrianec bis auf weitere Verordnung hiemit widerrufen.

K. k. Komitats-Gericht
Warasdin am 24. August 1859.
Novak. Ukovič.

Nr. 1863 (Izv.—117) 3—3

Concurs-Ausschreibung.

Bei dem Stadtmagistrate zu Požeg wird zur Registratur der älteren grösstentheils in lateinischer Sprache verfassten Acten ein Diurnist mit dem Taggelde von Einem Gulden ö. W. aufgenommen.

Die Bewerber um diese Stelle wozu die Kenntnis der lateinischen, deutschen und slavonischen Sprache unumgänglich nothwendig ist, wollen sich diesfalls längstens bis Ende dieses Monats beim anfangsbenannten Stadtmagistrate anmelden.

Požeg am 12. August 1859.

V. Somogyi m. p.
Bürgermeister.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 30. KOLOVOZA 1859. Broj 196.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebn članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr

Uredovni dio.

C. k. vèrhovna oblast računske kontrole naimenovala je akcesistu c. k. hèrvatsko-slavonskoga dèržavnoga knjigovodstva Franju Matzuna za ingrosistu a praktikanta Ivana Urbanića za akcesistu ovoga dèržavnoga knjigovodstva, u isto doba pako dozvolila je, da se akcesista Vincenc Golob pomakne u višju sistemiziranu plaću.

Danas izišao je i razpošilja se XIII. komad I. razdiela hèrvatsko-slavonskoga zemaljskoga vladnoga lista u hèrvatsko-niemačkom i sèrbsko-niemačkom izdanju te sadèržaje:

Br. 83. Cesarsku naredbu od 12. svibnja 1859, kriepostnu za svukoliku cesarevinu, izim Dalmacije, kraljevine lombardezko-mletačke i Krajine vojničke, o budućem nametu na trošenje vina i mesa.

Br. 84. Naredbu ministarstvah financijah i unutarnjih dielah od 15. svibnja 1859, kriepostnu za Hèrvatsku i Slavoniju, o ovèrhi cesarske naredbe od 12. svibnja 1859 (dèrž. zak. lista br. 77) glede pobiranja potrošnine od vina i mesa.

Br. 85. Naredbu ministarstva financijah od 20. svibnja 1859, kriepostnu za svukoliku cesarevinu, izim Dalmacije, radi povratjenja potrošnine i izvanrednoga prireza k istoj prigodom, kad se izvozi pivo i žgane duhovite žitčine.

Zajedno s ovim komadom izišao je „Sadèržajni našastnik tečajem mieseca kolovoza 1859 izdatih komadah zem. vladnoga lista za kraljevine Hèrvatsku i Slavoniju.

Danas izišao je i razpošilja se X. komad II. razdiela hèrvatsko-slavonskoga zemaljskoga vladnoga lista u hèrvatsko-niemačkom i sèrbsko-niemačkom izdanju te sadèržaje pod

Br. 14. Obznanu c. k. kèrvatsko-slavonskoga namiestničtva od 19. sèrpnja 1859, tumečeća ustanove o budućem porezanju potrošnoga vina i mesa u područnom upravnom okolišu.

Br. 15. Obznanu c. k. poštanskoga ravnateljstva za Hèrvatsku i Slavoniju od 10. kolovoza 1859, o ustanovljenju poštanske odpremnine za II. obično polieće.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Povodom odlazka Nj. preuzvišenosti gospodina B. A. grofa Coronini-Kronberga piše „Tem. Ztg." pod 19. kolovoza:

„Kad vierni narodi, u punoj sviesti, da je svaka vlast od boga, svakom prilikom a imenito na rodjendan i na imendan svoga vladara bogu zahvaljuju na mnogim dobrima, koja im on prieko vladara njihovog ukazuje: to su morali vierni stanovnici Vojvodstva Sèrbije i Banata s najoduševljenijom zahvalnostju kao osobitu milost carsku smatrati, što im je za poglavara dao muža odlikovanog tolikim darovima duha i sèrca, kao što je Coronini, koi nas danas ostavlja, da zauzme visoko miesto bana, vèrhovnog kapetana, gubernatora i zapoviedajućega generala u Hèrvatskoj i Slavoniji, na koje ga miesto povierenje carevo pozvalo, koi je svojim novim dostojanstvom mnogobrojne zasluge nagraditi htio.

Mi, medju kojima je on tako dugo i tako blagodatno dielovao, gledamo ga danas sa suzama u očima iz naše sredine iztupati; njegov spomen živi viečno u sèrcima našim. Pozvan od svoga cara, koi je znao cieniti njegova velika svojstva, koja je tolikim važnim i uspiešno izvèršenim misijama i kao zapoviedajući general i kao dèržavnik pokazao, pozvan od cara, da novo ustrojenje naše krunovine izvèrši, bijaše on duša ovoga poličkoga preobraženja; njegov osobiti organizatorski i administrativni talenat, riedku oštroumje, kojim je bèrzo sva odnošenja pronikao, riešiteljne i svoje svèrhe sviestna volja, koja je na najsretniji način udesna sredstva za postignutje plemenitih namierah izbirati znala, darom oštroga motrenja i neumornom naukom prisvojeno poznavanje zemlje i naroda, učinila su ga u najvećoj mieri sposobnim i za izvèršenje diela, koje sad njegovim nastojanjem u najliepšem cvietu stoji i koje će dugo sviedočiti njegov blagosloven rad i volju u našoj sredini.

Koliko je on veliku važnost svojega poziva osiećao i kako mu je iskreno ležalo na sèrcu blago povierene mu zemlje, o tom najbolje sviedoči njegova neumorna dielatnost, od pèrvoga sunčanoga zraka do u duboku noć. On neshvaćaše samo glavnije strane svojega prevažnoga zadatka; njegovo oko pronicavaše i u najmanje pojedinosti, bdijaše nad svima potrebama, i njegovo uho bijaše u svako doba svakom otvoreno. Što je on za nužno i spasonosno pronašao, to je s gvozdenom energijom izvèršivao. Riedka ljubav pravde i prava čoviečnost u najplemenitjem smislu rieči obrazovaše osnovne cèrte njegovog karaktera. Veliko uvaženje, u kojem je kod svih stajao, poštovanje i ljubav, kojom je svačije sèrce za izvanrednoga muža kucalo, imala su čudnovatu snagu kod svih njemu podčinjenih od najvišjega do najmanjega; njegova opominjuća rieč, njegov pogled bijaše dovoljan, da svakoga na najsaviestnije izpunjavanje dužnosti pooštri.

Visoka i riedka preimućstva njegovoga duha i sèrca ogledala su se i u spoljašnjem pojavu njegovom, u njegovom velikaškom dèržanju, u njegovom nizhodnom, umiljatom obhodjenju. Gdje je god što liepo, plemenito i dobro braniti trebalo, tu si se pouzdano nadati mogao, da ćeš grofa Coronini-a pèrvoga spaziti, što je god on jedanput u ruke uzeo, to je uspievalo i cvietalo, jer je blagoslov božji vidno počivao na svemu, što je on radio i započinjao.

Mnogo je on svojom neumornom dielatnostju u našoj krunovini ustrojio, jer čitavo njegovo vrieme, ciela njegova radnja i misao posvećena bijaše zemlji, koju je car njegovom viernom staranju povierio bio. Neobični su brojem i važnostju njegovi stvorovi u ovoj krunovini i bezbrojne klice, koje će se tek u buduće vrieme kao krasni cvietovi razviti, ostavlja nam njegova brižljiva ruka.

Glas o gubitku, koi našu krunovinu njegovim naimenovanjem za bana Hèrvatske stiže, napunjava cielu zemlju iskrenom tugom, koja je samo u misli na visoko odlićje, koje mu je car njegov dao, nieko olakšanje naći mogla. S težkim sèrcem gledamo mi, gdje nam naš zapoviednik i otačbinski prijatelj odavle odlazi, da u svoj novi dielovanja krug stupi, u koi ga je carska milost pozvala. Srećne zemlje, kojima je takov ban odredjen! Blagoslov božji pratio mu sva diela njegova, koja će on za dobro Hèrvatske preduzimati. Neka se on i iz daleke opomene svojih u poštovanju i ljubavi oddatih mu privèrženikah, koji će mu svagda zahvalno spomen njegov braniti. Neka se on i u daljini radije kad opazi, da klice njegovom rukom niegovane u našoj krunovini cviet i plod donose. Njegovi stvorovi neće nikad dati, da mu spomen izmedju nas izumre. Vrieme neka duboku žalost utiša, koju mi danas zbog njegovoga gubitka osiećamo, a naša ljubav, naša zahvalnost i naša privèrženost k njemu neće se nikad ugasiti. Srećan bio i blagoslovljen!

— Danas dne 30. kolovoza predpodne došao je ovamo jedan batalijun linejske piešačke regimente nadvojvode Stiepana, koi će, kao što čujemo ostati ovdie u posadi.

Iz Oborova. Značajka našega vieka je udruživanje toli na polju duševnom koli na tvarnom: kad hoće da stari sviet spoje s novim divnom žicom bèrzicom; da prekapaju bèrda, koja se dižu nebu pod oblake, kuda će sopihati krilati zmaj paravoz; da more spoje s morem, jezera s jezerima, rieke s riekama, te na njima učine puteve sigurne poput drumoveh a bèrze poput željeznicah; ili druge opet ruke kad su radi tamne magle daleke prošlosti prodèrti i štogod razjasniti; tajnama prirode i svega sionog svieta se dokučiti; puke i narode pomoćju dobrih knjigah kanoti sjajnih bakljah prosvietliti; — riečju, kadgod žele što golema, silna i uzvišena učiniti ili posteći, bilo ono materialno ili duševno: kupe se sile, sastaju se ljudi, tvore se družtva, rade zajedno i složno, što jedan nemože ili neumije, da stvori više njih. Pa imade li što uzvišenijega, što važnijega od pučko prosviete? Imade li i što na svietu, gdie bi nuždnije bilo složno, skupno dielovanje, nego kod narodnjega obrazovanja? Neima doista. Kod toga posla valja svaki i sliednji da radi: neima staleža, koi nebi mogao k tomu doprinieti, ovamo idu osobito svake vèrste glavari, najvećma pako svećenici i učitelji, koji su Bogu i ljudma stavljeni prosvietitelji narodnji; ovi moraju složno, sjedinjenimi silama raditi oko te stvari. Kako mora dakle pravu rodoljubcu sèrce kucati od radosti, kad vidi il čuje, da se nalazi u kojem kotaru školski nadzornik, koi je od sveg sèrca zauzet i iz petnih žilah nastoji, da nam pučko učione procvatu i obilno urode; bez toga bo svako nam više poduzetje zapinje; a jošte je radostnije sèrcu, kad kotarski školski glavar ima uza se isto tako revnih, vatrenih promicateljah pučke obraženosti. Blago si ga kotaru vugrovačkomu, kojemu je glava Nikola Havliček, ljubitelj i ljubimac prostoga puka, podupiratelj svega što je narodno, vatreni promicatelj prosviete narodne. Nu što će uraditi jedan čoviek, ako mu nije pomoćnikah? I u tom blago si ga kotaru vugrovačkom, jer mu glava — ima rukah pomoćnicah: župnikah opojenih duhom domorodnim i zauzetih za blagostanje pučko, medju kojima se odlikuju župnik obrovački Adolf Horvat, dolnjoselinski Drag. Stražimir i moravački Gustav Barabaš. Napomenut ću samo, da je to u ovom kotaru, gdie ima trinaest župah, i trinaest učionah! Učionice su svim potrebitim obskèrbljene, a što je glavno, dobrim učiteljima, koji su opet materijalno dobro providjeni. G. podjespriet polazi četiri krat godina izkrenda učione, ide na svaki izpit, popituje i sam diecu, učitelja vazda pohvali ili opomene, da bolje odgovara svojoj dužnosti, te ga takodjer upućuje kako valja s diecom postupati. Za procvietanje školah svakako je pèrvo da su učitelji sposobni, muževi izobraženi, svomu zvanju dušom i tielom oddani. Ele gdie će se stvoriti takvi ljudi za ono niekolicinu godinah što ih sprovedu u obrazovalištu? Učitelj se mora vazda učiti; da to bude, trebe kontrole; ova je: učiteljska skupština. Iz riešenih pitanjah kano i praktičnoga podučavanja, štono učitelji pred skupštinom pre-

duzimlju, vidi se da li su što napredovali. Ima i drugu važnost učiteljska skupština za procvietanje školah; kazao sam, kako se u našem vieku združuju kad hoće što veliko da postignu: doista će i učiteljska skupština najuspiešnije dielovati na pučku prosvietu, jer će se jedan učitelj od drugog naučiti boljoj poučbi, opazit će svoje mane, ispravit takodjer drugoga, misli se saobćuju, zajednički predlažu prošnje višjemu glavarstvu itd.; tim se učiteljsko osoblje popravi, a njim poboljša i puk. Znade sve ovo naša vlada, te zato naloži, da se u kotarima dèrže učiteljske skupštine. Vugrovački podjaspriet velečastni g. Nik. Havliček sazvà takvu skupštinu na 17. kolovoza o. g. k sv. Nikoli na Dolnjoj Zelini, kojoj prisutstvovahu osim njega osam svećenikah i svih trinaest učiteljah. Pošiljem evo zapisnik ote skupštine da ga izvolite u Novine staviti, kako će i ostali učitelji doznati, o čem se je radilo. (Priobćujemo ga na kraju ovoga lista pod linijom. Učr. Nar. Nov.)

Beč, 18. kolovoza. „Milit. Ztg.“ kaže, da se naskoro imamo nadati riešenju pitanja o zračnoj ladji, koja se može po volji upravljati. Izumio ju je niekakav Štajerac, Franjo Šuler. Svoj projekt poslao je feldmaršalu baronu Hessu u Veronu onaj dan, kad se preliminarije za mir podpisaše.

Beč 27. kolovoza. Grof Colloredo, austrijanski punomoćnik u Ciriku imao je, kao što „N. Ztgu“ telegrafično javljaju, malen nastup kapi, no već se bolje nalazi.

— Ban hèrvatsko-slavonski, gospodin podmaršal grof Coronini, prispiet će ovamo iz Mehadije dojduće sriede.

Sèrbija.

— „P. Naplu“ pišu iz Beograda, da je jedan težak u rudničkom sresu našao u tako zvanom „Madjarskom potoku“ više srebèrnih zdielah i bokalah, koji su važili do 20 funtih.

Talijanska.

„Opinione“ od 20. kolovoza donosi sliedeće: Kralj je primio deputaciju jednoga družtva, koje je dalo kovati kolajnu na uspomenu riečih, koje je kralj dne 10. siečnja kod otvorenja komore govorio. Predsiednik odbora, Manconi, napomenuo je u svom govoru rieči kraljeve: „Mi nismo bez čuvstva za bolni vapaj, koi dopire k nama iz mnogih stranah Italije.“ U odgovoru kraljevom veli se medju ostalim: „Divljenje vriedna je sloga, red, mudrost, koju sada pokazuju pučanstva Toskane, vojvodstvah i Romanje.“

Isti list javlja iz Dezencana od 17. kolovoza: „Mala flotica na jezeru od Garde podpuna je. Ovih pet izvèrstno sagradjenih topčarah, koje nas čine gospodarima jezera, bilo je po francuzkom protuadmiralu Desuvardu predano. Francuski protuadmiral naimenovan je komandierom reda svetoga Mauricija. Medju Francuzke mornare razdieljeno je na zapovied kraljevu 18.000 franakah.“ — Uslied „Espera“ zaključeno je, da se sastavi 12 novih sardinskih regimentah; no ova miera izvest će se, vele, stopram mieseca listopada.

— Iz Turina od 19. kolovoza javljaju „N. Ztgu“: Čini se, da neprilike konferencije curičke nisu tako znatne, kao što se je javljalo pèrvi čas; okolnost, da se medju piemontezkim i austrijanskim punomoćnicima nisu dèržale konferencije, već je prije uvažena i ustanovljena bilo, pošto se je iz obostranih zahtievah pokazalo izvan svake sumnje, da se neće moći medju sobom sporazumieti. Već ograničenje Lombardije imajuće se od Austrije ustupit, jest predmet veoma težkih razpravah, koje se poglavito odnose na mantovansko područje ležeće na desnoj obali Pada. Sada se ovaj deo nalazi u rukama Piemonta, koi ga želi i zadèržati, dočim ga i Austrija traži, budući da spada k liniji od Borgoforta. Dva su naime Borgoforta, jedan na lievoj, a drugi na desnoj strani Pada. Sa piemonteske strane tvèrdi se, da je onaj Borgoforte, koi se imenuje u preliminarijama mira, pèrvi, dočim bi Austrija rada, da se obadva povaku u njenje granice. No to je razpra, koja se po svoj prilici lahko može izravnati; tim teža su pitanja financijalna. Piemont hoće samo onda da dade novčanu naknadu, ako mu se predade tvèrdjave Mantova i Peskijera; dà on bi bio naklon ponudit veoma znatnu svotu, takovu, koja bi austrijanskim financijama na jedanput pomogla, ako bi mu zato Austrija ustupit htiela i Mletačku.

Buduće ustrojenje političkih razmierah srednje Italije takodjer je raspreno pitanje, u obziru kojega imaju piemontezki i austrijanski punomoćnici sasvim protivnih naputakah i neće se nikako moći medju sobom sporazumieti. Veoma je vierojatno, da se stvar talijanskoga saveza neće u curičkoj konferenciji ni uzeti u pretres ili da će ista o tom izdati najveća u veoma obćenitim cèrtama samo nieka naznačenja. Istina Sardinija nije se dosad izrazila očito proti savezu, dà, dala je dvoznačno privoljenje; no najposlie ipak će se za cielo proti njemu izrazit, budući da neće po svoj prilici ni vlada, ni komore naklone biti, da najmanji deo svoje vlastite uprave žèrtvuju saveznoj skupštini, bila ona kakova joj drago.

Kamo pokrajine srednje Italije poglavito smieraju, jest, da se sastavi jaka vojnička sila i u tu svèrhu preuzima Garibaldi vèrhovno zapoviedničtvo, pošto je Ulloa napokon podneo željenu ostavku. Ovaj napuljski oficir, koi je godine 1849. u Mletcima veoma hrabro vojevao, bio je u sadanjim okolnostima veoma nesretan i promašio je isto tako svoje vojničko kao političko poslanstvo. Miesto da je toskanske čete ustrojio u samostalni vojeni sbor, otvorio je svuda neredu i nezaptu vrata; kao političko poslanstvo bilo mu je povieren promicanje stvari princa Napoleona u Toskani i težko da je ikada postignut bio gori uspieh. Princ je samo medju niekadašnjim Mazzinovcima, kojima pripada i Ulloa, mogao naći niekoliko privèrženikah, koji su mu jošte sasvim pokvarili i ono malo privèrženosti, što je imao u Toskani.

Vèrhovno zapoviedničtvo nad vojskom u legacijama zadèržat će general Mezzacapo; nad modenskom vojskom postavit će se piemontezki divizioni general Fanti; koi će, vele, takodjer preuzeti upravu svih vojničkih poslovah srednje Italije. On nije jošte dao svoje privoljenje k tomu, jer danas stopram ima k njemu otići modenska deputacija, da mu to predloži.

Čini se, da se je ovdiešnje ministarstvo poslie duljega viećanja odvažilo, da se sa niešto više energije zauzme za poslove srednje Italije. Odobrit će zaključke tamošnjih narodnih skupštinah, nakoliko se tiču sjedinjenja s Piemontom i izdat će naredabah, da se isto oživotvori, zatim pako čekat će, što će evropska diplomacija k tomu reći. Na taj korak obodrio je engleski kabinet ministarstvo a možebiti i osviedočenje, da car Napoleon odobrava oživotvorenje ovih planovah kao sredstvo, da poboljša sloćesti utisak, koi je proizveo mir od Vilafranke.

Parma. Diktator Farina naimenovao je odvietnika Manfreda za svoga zastupnika, no priuzdèržao si je ukupnu političku i vojničku upravu. On je nadalje proglasio, da do daljih naredabah, imaju dosadanji zakoni ostati u krieposti, no da se carinske stege proti Piemontu imaju od 1. rujna počemši ukinut. Naredbe izdavaju se „u ime narodne vlade parmazanskih provincijah.“

— „Nazione“ primio je iz Rima dopis od 14 kolovoza, u kojem se javlja, da je napuljska vlada molbu papinske za vojničku podporu odbila.

Berna, 21. kolovoza. Bèrzojavne pošiljke iz Napulja javljaju, da će se danas bivša 4. švajcarska regimenta (bernanska,) sastojeća iz 48 oficirah i 1725 momakah ukèrcati put Marsilije, kamo će prispieti dne 23. ili 24. t. m.

Ginevra, 21. kolovoza. Grof Cavour ostavit će danas Ginevru, da otidje u Aix-les-Bains a od onud u Turin.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Berlin 27. kolovoza. Nj. veličanstvo kralj nalazio se je jučer manje bolje nego dan prije. Uslied velike vrućine pokazala se je odapetost i manje udioničtvovanje, tako da nije Nj. veličanstvo ni postelje ostavilo. Ovo stanje trajalo je do ponoći; zatim se je kralj umirio, dok je u jutro nastupio udprekidan san, poslie kojega opet se je vidivo okriepilo Nj. veličanstvo.

Pariz 27. kolovoza. Uvieravaju, da će se ulazna u ovdiešnjoj bursi ukinut i umalit danak za prihodke i dionice.

Beograd 24. kolovoza. Plakati na čoškovima od ulicah, navieštuju, da nema valjanosti izbor deputiracah, koi je u nedielju učinjen bio, i da će se novi izbor sutra u 7 satih predpodne i u 6 satih u večer zaključit na što su svi gradjani pozvani. Tèrgovački stališ složio se je u današnjem svojem sastanku u tom, da će za deputirce izabrati tri tèrgovca i dva činovnika i to od pèrvih Karabiberovića, Jakića i Antulu a od posliednjih Stamenkovića i Gruića. Jagodinsko okružje izabralo je za svoga poklisara senatskoga predsiednika svetoandrijske skupštine, zatim predstavnika knezova, Stevku Mihajlovića. — Što se tiče urote proti knezu čini se, kao da je sva stvar izmišljena bila. Glavni uspšenici već su ispušteni iz zatvora i mogu se odsele u slobodi braniti, jedini učitelj mačevanja Marić, koi svejednako ostaje tvèrdokorno kod svoje poznate ispoviedi, nalazi se jošte u apsu.

Slavenske viesti.

„Sèrbski Dnevnik“ donosi konac svoga sastavka o matici sèrbskoj, kako sliedi:

Sad da predjemo na stanje zavodah.

Ovdie se nema tako mnogo željeti. Ovdie je volja osnovatelja zakon, i njé se matica pošteno i saviestno dèrži. Uz to još bdi je nad njome i kontrola dèržavne vlasti.

Kod Jovanovićeve fundacije nemamo ništa primietiti, samo bi željeti bilo, da se, čim stanje fonda dopusti, odmah još jedno stipendijsko miesto ustanovi. Od dana na dan umnožava se broj mladićah naših, koji se na tehničke nauke oddaju.

Kod Tekelijine fundacije ima se više šta reći.

Tekelija je želio uvesti konvikt, u kom će pitomci sve što im je nuždno imati. Sad se kod matice o tom radi, da valja osnovateljeva u život predje. Ali je zbog konvikta nuždno, da se u zdanju instituta jedno krilo sazida, a na to treba oko 20,000 fr. sr. Novci ovi samo se tako nabaviti mogu, ako se Tekelijina dobra u Aradu dobrom cienom prodadu, za koje sad naskoro još nema izgleda.

Dotle dok se konvikt neuvede, odveć bi nuždno bilo, da se pitomcima štipendija povisi. Pri ovoj skupoći nemože se sa 150 fr. sr. na kraj izići. Za to se pitomci moraju i na drugu stranu radi kakve pomoći obratiti. Od kuće im se slabo što pomoći može, jer su većinom iz siromašnijih familijah. Prinudjeni su dakle tudju diecu učiti, da si koju krajcaru zaslaže, a kroz to gube vrieme, koje bi trebalo da na svoje izobraženje obraćaju.

Povišenje štipendije moglo bi biti na ovaj način. Neka se odrede n. pr. tri razredi štipendije, pèrvi sa 250, drugi sa 200, a treći sa 150 fr. U svakom razredu da budu po šestorica. Novi pitomac svaki da dolazi u III. razred. Kad se koje miesto u II. ili I. razredu izprazni, onda se unj premiešta pitomac iz III. ili II. razreda. Na ovaj način bi matica i pitomcima mnogo pomogla, a i sama bi dobila u ruke vèrlo zgodno sredstvo za pooštravanje dobroga vladanja i učenja medju svojim pitomcima. Ceo ovaj višak iznosio bi 900 fr., a toliko se može iz Tekelijinog fonda na to obratiti.

Osim povišenja štipendije želiti je još, da se u zavodu tekelijinom uvede i dobro nadziranje pitomacah. Nadziratelj netreba da je samo profos pitomacah, on treba da im je i otac i brat njihov, da mu sudba svakoga pitomca na sèrcu leži, kao svoja sobstvena. Ne vrebanjem i uhodstvom no pravom otčinskom brižljivostju treba on da prati svaki korak neizkusnih još mladićah, da ih čuva i svietuje, u bolesti nadgleda i nieguje. On treba da pitomce kao svoju diecu ljubi, pa će i on od njih iskreno ljubljen i poštovan biti. On treba da bude k tome i dovoljno izobražen čoviek, na koga će se pitomci u svakom važnijem slučaju s pouzdanjem savieta radi obratiti smieti. Najposlie i vladanje treba da mu je primierno i bez mane, jer na njega treba da se i pitomci ugledaju.

Ovakovog čovieka nije lahko naći, ali je tim nuždnije za tim bditi da se nadje. Bez valjanog nadziratelja nepomaže ništa ni staranje matično, ni kontrola dèržavna. Takovog nadziratelja valjalo bi obskèrbiti što se bolje može, jer bi to zaista u punoj mieri zaslužio. Možda bi najbolje bilo ovu službu sa zvanjem i platom

sekretara skopčati, koja su oba zvanja i onako u tešnjoj svezi nego što je sekretarstvo i urednictvo, kad se i sekretar i nadziratelj skoro izključivo s poslovima instituta bave. Medjutim ovo će se pitanje najbolje riešit onda, kad se Matica bude u Novi Sad selila; jer onda će se tek na čisto znati, koji će se zavodni poslovi u Novom Sadu kod matice, a koji u Pešti kod zavoda i na koi način sveršavati.

Izloživši naše misli o stanju matice i pod njom stojećih zavodah, ostaje još da navedemo nieke točke, koje bi se odmah na predstojećoj glavnoj skupštini matice sèrbske u pretres uzeti i riešiti mogle. Mi ih preporučujemo pažnji rodoljubivih članovah matičinih.

1.) Da se primi u nov ustav matičin predlog za književni odsiek kod matice.

2.) Da se iz glavne skupštine visokom praviteljstvu ponovi pokorna molba radi što skorijeg preseljenja matice sèrbske u Novi Sad.

3.) Da se i dotle naredi što za bolju i urednju prodaju knjigah matičinih, a imeno da se u život uvedu lanjski predlozi u ovom obziru učinjeni (god. 1858. II. str. 177. 179.)

4.) Da se zaključi, da odsad svaki utemeljitelj matice sve knjige koje će matica u buduće izdavati, na dar dobije.

5.) Da se pitomcima Tekelijinog zavoda štipendija porazmierno povisi.

S ovim se zaključuju članci o matici sèrbskoj. Daj Bože da ih prijatelji naroda i matice s onom usèrdnostju prime, s kojom su pisani, svetoj istini za ljubav, nikome u inat, nikome za otar. Jovan Gjorgjević.

Zapisnik

pèrve učiteljske skupštine u vugrovačkom kotaru dèržane na Dolnjoj Zelini dne 17. kolovoza 1859.

Pod predsiedanjem veleč. g. podarcidjakona Nikole Havlička, nadzornika pučkih učionah u vugrovačkom kotaru, prisutno bilo osam gg. svećenikah (sliede imena) i svih trinaest učiteljah (po imenu.)

Navedenoga dana na poziv veleč. g. kotarskog nadzornika učionah podarcidjakona Nik. Havlička sastadoše popisana gg. župnici, duh. pomoćnici i učitelji vugrovačkoga kotara na Dolnjoj Zelini u župnom dvoru ovdiešnjega g. župnika, odkud se svi uputiše u cèrkvu, gdie je domaći gospodin župnik govorio sv. misu, sazvavši Duha sv. da njegovom pomoći uvide što je koristno za promicanje pučke prosviete te uvidjeno uživotvore.

Skupštinu otvori kotarski nadzornik veleč. g. podarcidjakon govorom, kojim viešto i razumljivo razloži, zašto se učiteljske skupštine u pojedinim kotarima dèržati imadu uslied visokih naredabah c. k. ministarstva za bogoštovje i nastavu, i od kako velike su koristi ovakvi sastanci za uspiešno dielovanje učiteljah. Predmeti pretresivanja bijahu:

1. Izbran bijaše bilježnik, koi će zapisnik voditi i sve upisivati što se bude na skupštinah pretresivalo: Gj. Gjurašin učitelj obrovački.

2. Predsiedatelj pozove učitelje da pročitaju riešenja pitanjah, koja im je stavio preč. g. vèrhovni nadzornik učionah u nadbiskupiji zagrebačkoj. Pitanja su svi učitelji riešili, izuzamši dvojicu, kojima g. nadzornik naloži, da imadu naknadno naredbi zadovoljiti; pročitana pako riešenja biahu s najvećim zadovoljstvom svih nazočnih slušana i s obćim usklikom odobrena. Nakon toga sastavi g. priedsiednik odbor sastojeći od gg. učiteljah Gjure Gjurašina oborovačkoga, Jakoba Tkalca nartskoga i Gjure Popovića vugrovačkoga, koji će sve odgovore pretresti, i najbolje odabrati, da se u Kotarski arhiv uvèrste.

3. Niekoji učitelji potuže se, da dieca nemarno polaze učione, jer se roditelji neplaše male kazne, koja bi ustanovljena privremenom naredbom br. 75-z. š. o. 1853 od 26. siečnja §. 11-; čega radi umoljava se preč. ordinariat da izvoli izraditi, kako će se naredba preinačiti ili globa povećati. — Opaženo je žalibože, da su gdiekoji miestni nadziratelji sasvim nehajni glede toga da li dieca školu polaze, pače sami prieco marljivo pohadjanje; — tako reče nieki takov nadziratelj, koi je seoski stariešina: Što će dieca u školi? Niti ja nisam bio nikad u školi, pak sam ipak starieština postao! S toga trebalo bi da političke vlasti nastoje o sposobnim miestnim nadzirateljima.

4. Preč. ordinariat ima se umoliti, neka izvoli izposlovati, da učitelji idući na skupštinu dobiju bezplatnu predpregu; u mnogim bo slučajevima dodje vožnja odviše skupa za učitelja. Tako plati lietos dubrovčački učitelj 6 fr. za kola, premda se je prije radi njih obratio na občinsko glavarstvo, ali uzalud.

5 Želja i prošnja svih nazočnih na skupštini jest, da se naredbe i dopisi učiteljima dostavljaju u hèrvatskom jeziku, budući ima učiteljah, koji nisu viešti niti niemačkom niti latinskom jesiku.

6. Povodom dopisa preč. ordinariata pod br. 155. od 24 ožujka 1859 predstavi uč. oborovački Gj. Gjurašin kako bi se imale kod svake škole utemeljiti knjižnice; naime da se knjige nabavljaju od novacah, štono bi se dobili od svilenih bubah, od globe što ju plaćaju roditelji, koji dieou nepošiljaju u školu, od sprovodah, bojima sva školska mladež prisustvuje, kano i od prijateljah pučke prosviete putem dobrovoljnih prinesakah. Na ovaj predlog primetnu niekoji nazočni, da se nemogu još za sada ovakve knjižnice ustanoviti kod pojedinih školah porad novčane oskudice; jer da se od drugud slabo nadati dohodkom za knjižnicu osim od gojenja bubah, no od ovoga da je zbog skupoće siemena i loša uspieha malen ili nikakov dobitak, pače počeše u Nartu i Dubrovčaku ljudi sieći dudove, kao što se potužiše ondiešnji učitelji. Uvaživ ovu i više zapriekah za miestne školske knjižnice, predloži predsiednik skupštine, nebi li se za sada uvela kotarska knjižnica, odakle bi svaki učitelj ovoga kotara dobivao potrebite knjige; ovaj predlog bi primljen, i nakon svestranoga pretresanja ustanovljeno, da svaki učitelj u tu svèrhu svake godine doprinese 2 stot., a knjižnici da bude miesto kod g. kot. nadzornika učionah; knjižnica ima se umah uvesti, no i nastojati, kako će se što prije miestne knjižnice, utemeljit. Gg. župnici i katekti obećaše, da će po mogućnosti što najrevnije svojima prinescima podupirati za sada ovu kot. knjižnicu, a kašnje miestne.

7. Na pitanje skupštinskoga predsiednika, da li imade kod svake škole školski vèrt, doznalo se, da ga nema u političkom kotaru svetoivanskom: na Nelini, Moravči, Kašini i Vugrovcu, a u kotaru dugoselskom: u Dugih Selih. Budući da se školski vèrtovi u svèrhu voćarstva svagdie uvesti moraju uslied naredbe visokoga ministarstva, ima se umoliti preč. ordinariat, neka bi kroz političku vlast blagoizvolio nastojati, da se i u imenovanim miestima čim skorije školski vèrtovi zasade.

8. Mnogi se učitelji potužiše pred skupštinom, da neuredno dobivaju plaću; radi toga se umoljava preč. ordinariat, neka bi izvolio izposlovati kod dotičnih oblastih, da izdadu podčinjenim uredima shodne naredbe o pravilnom i točnom izplaćivanju učiteljah.

9. Povela se rieč o pensionoj zakladi za učiteljske udove i sirotčad; no budući da se o tom sada radi na višjem miestu, obustavljeno bi dalnje viećanje.

10. Na poziv veleč g. skupšt. predsiednika preduzeše trojica učiteljah pred svim nazočnima praktično podučavanje, i to g. Gj. Popović uč. vugrovački slovničko viežbanje; Gj. Gjurašin uč. oborovački o najshodnijem načinu, kako se stari novac mienja u novi i obratno; i Jakov Tkalac uč. nartski o najshodnijoj poučbi u pievanju. Sva trojica svèršiše svoje zadaće na obće zadovoljstvo.

11. G. župnik dolnjozelinski Drag. Strazimir pozove članove skupštinske u svoju bašču, gdie ima razne vèrste košnicah, sagradjenih takodjer po uputi slavnoga pčelara župnika Dzirzone, koje posliednje pronadjene su za najbolje. G. župnik razloži učiteljima, kako valja najshodnije gojiti pčele i dzirzonske košnice gotoviti; napokon pokaza med iz dzirzonskih košnicah, koga su svi nazočni za tako izvèrstna našli, da se može sa slavom na svaku izložbu poslati.

12. Na svèršetku skupštine poslie krepka govora, kojim veleč. g. podarcidjakon kano predsiednik skupštine izrazi svoju radost sa mnogobrojnoga sastanka i dobra uspieha, i nadu da će i u buduće ovakvi sastanci vazda mnogobrojno zastupani biti i dobrim uroditi plodom, izpievahu svi prisutni s očevidnim uzhitom carevku.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 29. kolovoza 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	79 40
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice.	„ 5%	„ „ „	74.35
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	903
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	214.50
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne železnice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga železničkoga družtva	„ „	
zapadne železnice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezno železnice itd.	„ „	
tisanske železnice po 200 f k n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke železnice itd. .	„ „	
istočne železnice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f. . . .	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		100.25
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		117 25
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.54
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni učrednik. Dr. Demetor.

SLUŽBENI LIST.

Br. 12,522-2976. (VI.—51) 3—3

Oglas.

Da se opet popuni jedna na c. kr. gimnaziji u Zagrebu izpražnjena učiteljska stolica za niemački i staroklasičke jezike, ili za niemački jezik i poviestničko-zemljopisnu struku, s kojom je skopčana plata godišnjih 945 fr. a. vr. s pravom promicanja na višje plaćevne stupnje od 1050 i s pravom na zakonite decenalne dodatke, razpisuje se natiečaj do 15. rujna t. g.

Natiecatelji za ovu službu, koji moraju biti ujedno vešti ilirskom ili drugom kojem blizu srodnom jugoslavenskom jeziku u govoru i pismu, imaju svoje valjano dokumentirano molbenice putem svojih predpostavljenih zemaljskih oblastih kod ovoga c. k. miestodèržtva do naznačenoga dana podneti.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.

U Zagrebu dne 20. kolovoza 1859.

Br. 3364 (PZ.—39) 3—1

Oglas.

Od 1. rujna t. g. počemši ima se c. k. poštansko opravničtvo ogulinsko i primljanjem, promicanjem i naručivanjem vrednostnih pošiljakah, nakoliko se iste s obzirom na težu i obseg posredstvom kariolnih kolah mogu odpravljati, zanimati i stajati u savezu sa c. k. poštanskim uredom u Josipovoj Doli posredstvom jezdiočkih odnosno kariolskih poštah, koje idu 6 putah svake nedielje, sa tiečajnim redom kako sliedi:

A. Jezdiočka pošta ogulinsko-josipodolska.

Iz Ogulina, u nedielju, utorak, sriedu, četvèrtak, petak u 12 satih u podne	U Josipovoj Doli istih danah u 12 satih 45 minutah u podne
Iz Josipove Doli, u nedielju, utorak, sriedu, petak u 1 sat poslie podne.	U Ogulinu istih danah u 1 sat 45 minutah poslie podne.

B. Kariolska pošta ogulinsko-josipodolska.

Iz Ogulina, u ponedieljak u 10 satih pred podne i u sriedu u 12 satih pred podne.	Iz Josipove Doli, istih danah u 10 satih 45 minutah pred podne odnosno u 12 satih 45 minutah u podne.
Iz Josipove Doli, u ponedieljak i četvèrtak u 1 sat po podne.	U Ogulinu, u 1 sat 45 minutah poslie podne.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 21. kolovoza 1859.

Klempay.

Br. 3355 (PZ.—38) 3—2

Oglas.

Dne 1. rujna t. g. stupit će u miestu krapinskih toplicah u život c. k. poštansko odpravničtvo, koje će se zanimati kako službom listovne pošte, tako poštanskim razšiljanjem vrednostnih pošiljakah, ako se mogu odpravljati piešačkim glasnikom i stajat će sa c. k. poštanskim uredom krapinskim posredstvom piešačkih poštah, koje će za vremena od 1. svibnja do posliednjega rujna svaki dan, a za ostalih dobah godine 4 puta svakoga tjedna ići sliedećim redom:

A. Od 1. svibnja do konca rujna.

Odlazak iz krapinskih toplicah. Svaki dan u $10^1/_2$ sata u jutro.	Dolazak u krapinu. Svaki dan u $12^1/_2$ sata u podne.
Odlazak iz Krapine Svaki dan u 1 sat po podne.	Dolazak u krapinske toplice. Svaki dan u 3 sada po podne.

B. Od 1. listopada do konca travnja.

Odlazak iz krapinskih toplicah. U ponedieljak, sriedu, četvèrtak i subotu u $10^1/_2$ sata u jutro.	Dolazak u Krapinu. Naznačenih danah u $12^1/_2$ sata u podne
Odlazak iz Krapine Gore navedenih danah u 1 sat poslie podne.	Dolazak u krapinske toplice. Navedenih danah u 3 sata poslie podne.

Kotar c. k. poštanskoga odpravničtva u Krapinskim Toplicama ima sadèržavat sliedeća miesta:

U kotaru predgradskom: Krapinske Toplice, Selno, Oratje, Gregurovec, Materovec, Klokovec. U kotaru krapinskom: Vino i Vertnjakovec.

C k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 22. kolovoza 1859.

Klempay s. r.

Nr. 11663 (Fin.—29) 3—1

Kundmachung.

Die heuer in den Wäldern der k. k. Studienfonds-herrschaft Kutjevo gerathenen Knoppern werden am 6. September 1859. im Wege einer mündlicher Lizitation hieramts derart verkauft werden, dass der Käufer selbst die Einsammlung derselben zu besorgen hat. Auch werden schriftliche Offer'e angenommen, wenn solche in wohlversiegelten Zustande vor Abschluss der mündlichen Lizitation hieramts einlaufen Das von jedem Lizitanten oder Offerenten zu erlegende Vadium beträgt 300 fl. und der Fiskalpreis 2800 fl ö. W.

Die Lizitations- und Kaufbedingnisse können hieramts, dann bei der k. k Finanz-Bezirks-Direktion zu Fünfkirchen, und beim k. k. Forst- und Domänenamte Kutjevo eingesehen werden.

Kauflustige wollen sich am obigen Tage um 9 Uhr Morgens hieramts einfinden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion

Essek am 25. August 1859.

Nr. 93. (Izv.—125) 3—1

Razpis natiečaja.

Kod trivijalne učione u dolnjem Osieku izpražnjeno je miesto učitelja sa godišnjom plaćom od 525 stot. a. vr. Natiecatelji imaju svoje molbenice na c k. magistrat osiečki upravljene i dokaznicami o dobi, sposobnosti, pomnji i vremenu službovanja svoga providjene najdulje do 30. rujna t. g. školsko-kot. nadzorniku i župniku u gornjem Osieku dr. Jakovu Hegeduševiću podnieti. Zahtieva se pako od natiecateljah temeljito znanje jezika ilirskoga i niemačkoga.

U Djakovu dne 21. kolovoza 1859.

Od strane biskupskoga djakovačkoga ordinariatá.

Br. 471 (Dp.—100) 3—3

Natiečaj.

Kod trivijalnih učionah u Kraljevuvèrhu, Bèrdovcu i Pušći u kotaru Stubičkom, županiji pako zagrebačkoj, imadu se definitivno podpuniti miesta učiteljska i orguljaška, s kojim svakim pojedinim osim bezplatnoga stana skopčana je godišnja plaća od 315 stot. zatim nieki štolarni dohodci i 6 hvatih dèrvah, jedino za porabu učiteljevu opredieljenih, izuzamši pèrvo miesto, naime Kraljevvèrh, gdieno je opredieljeno 15 hvatih dèrvah, no za učitelja i školu zajedno.

Rok natiecaja ustanovljuje se do 15. rujna lietos, dokle treba da svi, koji jednu od spomenutih službah zadobiti žele, svoje molbenice s potrebitimi dokaznicami o dobi, vladanju, sposobnostih i dosadanjem službovanju dostave opatu, podarcidjakonu i župniku u Bistrici Mirku Tumpiću, upravivši ih na dotične obćine

U Zagrebu dne 19. kolovoza 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskogá duhovnoga stola.

K br. 1473-1859. (Izv.—119) 3—3

Žirovina.

Dne 15. rujna t. g. u 9 satih prije podne prodavat će se putem javne dražbe u gradskoj viećnici križevačkoj ovogodišnji obilan prirod žira u obćinskih šumah velikih preko 1000 jutarah.

Svi dakle žiriti žeieći, koji se o rečenom obilju žira, dakako prije dražbe, razgledanjem šumah osviedočiti mogu, k istoj dražbi uljudno se pozivlju, s tim dodatkom, da dostatnih polovicu kupovnine odmah po dovèršenoj ličbi, drugu pako polovinu dne 20. listopada t. g. u gradsku blagajnu položiti ima.

Magistrat slob. i kr. grada Križevca dne 19. kolovoza 1859.

Načelnik
Gašpary.

Br. 479. (Dp.—102) 3—2

Natiečaj.

Kod pučkih učionah u Velikoj Gorici u županiji zagrebačkoj, a kotaru odranskom, zatim u Knegincu u županiji i kotaru varaždinskom ima se definitivno popuniti služba učiteljska i orguljaška.

S pèrvom naime Veliko goričkom skopčana je osim udobnoga stana godišnja plaća od 197 stot. 90 novč. u gotovini, zatim uživanje oranice od 887 □ hvatih i dviuh livadah, napokon $50^1/_4$ mierova žita; s drugom pako osim shodnoga stana, malenog vèrta i 12 hvatih dèrvah, kojimi će trebati i učionu ložiti, godišnja plaća od 315. stot. s još niekimi štolarnimi dohodci.

Rok natiecanja ustanovljuje se do 25. rujna o. g. dakle treba da prositelji svoje molbenice s potrebitimi dokaznicami o starosti, ćudorednosti, sposobnosti i dosadanjem službovanju upravivši ih na dotičnu obćinu podnieti za pèrvu podarcidjakonu i župniku u Velikoj Gorici Jakovu Kosu, za drugu pako podjašpirštu i župniku u Biškupcu Blažu Švelićn.

U Zagrebu dne 19. kolovoza 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Nr. 7780-1448 (Izv.—123) 3—2

Avviso di Concorso.

Presso il Lazzaretto marittimo di Martinschizza. si è reso vacante un posto di guardiano d'ispezione, cui va congiunto un soldo di annui fni. 210 in v. a, l'alloggio gratuito, un pauscale di annui fni. 25 soldi 20 pella montura, nonchè il godimento degli emolumenti stabiliti per le assistenze di massima.

Chiunque vi aspirasse presenterà, entro tutto il corrente mese di agosto, la documentata sua istanza, comprovando l'età, l'illibata condotta politico-morale, i servizi finora prestati, nonchè l'idoneità pel posto suaccennato.

Dichiarerà inoltre se si trovi in parentela od affinità con qualche i. r. funzionario presso il suddetto stabilimento contumaciale.

Dall'i. r. Governo Centrale Marittimo

Trieste li 2 agosto 1859.

Br. 2531-pol. 1859. (Izv.—121) 3—3

Oglas.

Dne 16. t. m. nadjena su u Kramarićevom Gaju „Topolju" na Polonju dva mlada konja, jedan ridje, a drugi žutkaste dlake, kojima se za gospodara nezna; što se s tom opazkom proglasuje, da su oba konja ovdie u sv. Ivanu na hranu predana, i da se gospodar njihov, ako ih želi natrag dobiti, do 20. rujna t. g. ovdie prijaviti, i svoje pravo vlastničtva dokazati ima, u protivnom bo slučaju bit će konji po smislu §. 39) o. g. z. već dne 21. rujna t. g prodani, i samo novci, nakon namirenja troškovah i našastnine, za vlastnika u smislu §§. 391. i 392. o. g. z. pohranjeni.

U sv. Ivanu dne 17. kolovoza 1859.

Za c. k. kot. predstojnika
Kranjčić
C. kr. kot. aktuar

Br. 1960. (Izv.—124) 3—3

Proglas.

Dne 15. rujna t g. prodavat će se kod magistrata u Požegi ovogodišnja bukovica i žirovina, kao takodjer i kestenje u niekim šumama gore rečenog grada.

Dotični prije navedena kupiti želeći pozivlju se da istog dana u 9 satih pred podne u pisarnu imenovanog magistrata dojti izvole, gdie će se dražba prodaje obdèržavati, i gdie se dražbeni uvieti uviditi mogu.

U Požegi dne 21. kolovoza 1859.

V. Somogyi s. r.
Načelnik

Nr. 3486-c. (Izv.—122) 3—3

Widerrufung.

Vom k. k. Komitats-Gerichte Warasdin wird die mit Edikt dd. 28. Mai l. J Z. 2239-c. ausgeschriebene Feilbietung des Georg et Klara Vugrinčić'schen Gutes Petrianec bis auf weitere Verordnung hiemit widerrufen.

K. k. Komitats-Gericht
Warasdin am 24. August 1859.

Novak. Uković.

(Dp.—101) 3—2

Natiečaj.

Za izpražnjeno miesto školskog pomoćnika u Tuhlju u Zagorju, s kojem je skopčana godišnja plaća od 157 fr. 50 kr. a. vr., kao i bezplatni stan, natiecati želeći pozivaju se time, da svoje vlastoručno pisane i potrebnimi propisanimi sviedočbami providjene molbenice do 20. rujna o. g. nižepodpisanome uruče.

U Mariji Gorici dne 22. kolovoza 1859.

Tomo Gajdek v. r.
podjašpršt i okružnik školah nadziratelj.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 31. KOLOVOZA 1859. Broj 197.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. st. od linie za pèrvi put: a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 31. kolovoza. Kanonik ovdiešnje nadbiskupske dieceze, prečastni gospodin Izidor Hochreiter, preminuo je sinoć u varaždinskim Toplicama.

— Primili smo važan štamparski oglas od Lortzinga i Goldsmidta (Spandauer-Strasse Nro. 76) u Berlinu, u kojem preporučuju svoj električni tisak, koi usavèršiti pošlo im je za rukom poslie mnogovèrstna učenja i ogledanja, koi su oživotvoriti mnogi pojedini ljudi i zavodi dosad badava nastojali. Električnim tiskom snimaju se od svakoga kojega mu drago dèrvoreza ili svake pismene stavke sa skrižaljskim potezima ili bez njih stereotipne ploče u bakru, koje su s izvornikom jednako oštre i što se trajanja tiče, svaku drugu stereotipiju nadkriljuju za 500 postotakah, dočim nije ciena za svaku ploču skupljija, nego ciena običnih stereotipnih pločah u pismenoj spravi.

Osiek, 30. kolovoza. Na sloglasnom poglavici pustajinske čete, Mihailu Romaniću i njegovom drugu Gjorgju Bubreku, koji su (kao što smo već javili) nedavno u dolnjem gradu Osieku zatečeni i poslie očajana branjenja, gdie su dva varoška pandura od strane postaijah iz puškah jako ranjeni bili, uhvaćeni i stavljeni bili pred prieki sud osiečki, bila je jučer u 12 satih pred podne smèrtna presuda i to na Romaniću zbog razbojstva i pokušaja umorstva a na Bubreku zbog razbojstva, užetom ovèršena. Treći drug, Deli Franjo predan je redovitom sudu.

Beč 28. kolovoza. Podmaršal Franjo grof Crenneville, dosadanji divizionar, pridružen je priedsiedništvu vèrhovnoga zapoviedništva vojske službovanja radi.

— Kao što se čuje zaključeno je na najvišjem miestu dosadanji broj linejskih piešačkih regimentah od 62 povisit na 80 a lovačke batalijune na 40; što se posliednjih tiče, postavit će se izvan sada obstojećih 8 batalijunah carevih lovacah i 30 lovačkih batalijunah samo još dva od posliednjih.

— Tri bečka dobrovoljačka batalijuna nalaze se sada u Mletačkoj i to: 1. u Kolonji, 2. u Arzinjanu, no otići će ovih danah u Montebello u stanicu, a 3. u Basanu.

— Pomoćni odbor za postradavše u Moguncìji dne 18. studenoga 1857 oglasio je uprav sada svoje računsko izviešće. Polag istoga iznosi svota unišavših darovah 809.163 for. 51 kr. Prinosci iz vladarskih kućah iznose do 85.087 for. 16 kr.; više od polovine ove svote, t. j. 46.842 f. 46 kr. poklonili su sučlenovi austrijanske carske kuće. Kao što se je najvišja carska kuća, tako se je i austrijanska carevina nad sve ine odlikovala najvišjim prineskom, to jest ona je u tu svèrhu priniela 306.109 f. 51 kr. dočim su iz kraljevine pruske unišle samo 92.873 f. 51 kr. Dar, koi je visoka savezna oblast u Frankfurtu na M. dozvolila, iznosi 160.000 for.

— Transporti bojnih sužnikah, koji su se iz Francuzke kroz Bavarsku vratili, prispieli su u Beč u sriedu, četvèrtak, petak i subotu i bili su, budući da nije doste prostora bilo u transportnim sbornicama, smiešteni u okolici bečkoj, kao u Hernalsu, Dornbachu, Neuwalldeggu itd.

— Gospoja kneginja Lichtenstein stavila je prostorije tako zvane piverske dvorane na razpoloženje za smieštenje ranjenih vojnikah.

— Kao što doznaje Wanderer, priobćen je dotičnom miestu zaključak visokoga c. k. komorskog ureda da se nemaju više, kao što je dosad obično bilo, svake godine kroz tri mieseca u carskom bečkom kazalištu po talijanskim pievačima davati opere.

— Od 3. sèrpnja do 6 kolovoza bilo je u kasarni na Heumarktu u Beču smiešteno 7486 iz talijanskoga rata prispievših bolestnih vojnikah, od ovih bilo je 3186 ranjenih. Patriotični pomoćni odbor i mnoge privatne osobe primile su na sebe liečenje i niegovanje ovih vojnikah; pomoćju ovih rodoljubacah bilo je nabavljeno zdielah, žlicah, bokalah, dèrvenoga posudja, množtvo izčehanoga platna i povojah za vidanje ranah svake vèrste, zatim pèrtenine, izvèrstno pripravljenih jelah i kave u tolikoj množini, da je jedva za vierovati, osobito dobra vina, liekovah i novacah, što se je razdielilo medju bolestne vojnike. Sve to bilo je dano sèrdačnostju i udioničtvom, koje je svakoga ganuti moralo i tako su bili nedostatci poštenim gradjanskim čuvstvom neškodljivima učinjeni.

Sèrbija.

Iz Beograda od 20. kolovoza javljaju, da je tamo Vuk Marinković, doktor medicine i profesor na ondiešnjem liceju preminuo. Smèrt mu zadadoše lietošnje prekoredne vrucine. Bolovavši niekoliko danah umro je dne 19. t. m. pod večer. Pokojnik bio je jedan od najizvèrstnijih ljudih sèrbskoga naroda i veoma cienjen spisatelj. Osim naravne historije i fizike napisao je još više manjih sastavakah u različnim povremenim spisima. On je najbolje od svih Sèrbaljah preveo drugu knjigu Eneide.

Beograd, 23. kolovoza. (P. L.) Izbor poklisarah za Beograd bio je od redarstvenog predstojničtva naročen za prošastu nedielju (21. kolovoza) u 7 satih u jutro; kad se poslie podne medju 2.—3. urom više neprijaviše izbornici, proglasilo je občinsko vieće izbore za dovèršene i zaključilo je listine. Ovaj pogriešni postupak občinskoga vieća dao je jednoj malenoj frakciji povoda, koja ima uzroka biti nezadovoljna s izborom, zahtievat, da se izbori, koji nisu po njenoj želji izpali, naznače kao nezakoniti i opet iznova preduzmu. Osobito jako psovalo se na jednog izabrenika, nazivali su ga prijateljem kučerenja i ravnopravnosti Židovah, zatim je ogorčen bio i tèrgovački stalež s toga, što je izmedju pet poklisarah samo jedan tèrgovac; svi ti uzroci doprinieli su k tomu, da je občinsko vieće u svojoj jučerašnjoj siednici zaključilo, da se izbori iznova imaju preduzeti i to sazivom svih izbornikah, naredjenim polag cehovah. Tèrgovac S. Karabiberović dobar je polag „Tem. Ztga“ zastupnik poslovah svoje struke, izvèrstan tèrgovac, pošten gradjanin, nije obsienar ili hvastavac i poznaje nedostatke svoje domovine.

Polag istoga lista namierava dojduća skupština preduzeti više reformah na osnovnim pravima i ponajprije radit će o tom, da se §§. 6. do uklopno 15. izbrišu iz ustava od prosinca 1838 i da se ukine dèržavni saviet. Budući da je propisano 17. savietnikah, a svaki od njih vuče 2000 talirah godišnje plaće, prištedit će time dèržavna blagajnica svake godine 37.000 talirah ili 68.000 forintih konv. novca. Prišteda pokazuje se još veća, ako se k tomu priračunaju jošte plaće dèržavnih tajnikah, kancelistah, praktikantah itd. Po svoj prilici neće ostati samo kod te reforme, želja je, da se svi baliješerifi, koji su od godine 1829. sve do 1859. izišli, podvèrgnu pregledu.

— Dèržavni saviet odredio je nedavno za prestolonasliednika civilnu listu od godišnjih 20 hiljadah speciestalirah, no on ju je odbio pismom na saviet, u kojem veli, da zna, da su preveliki razhodi sèrbske dèržave i budući da mu nije nuždno tako preobterećenoj dèržavnoj blagajnici pasti na teret, njegova je želja, rečeni najvišji zaključak smatrat kao da nije bio učinjen za njegovu osobu. U ostalom zahvaljuje se savietu za njegovu dobru namieru, koju je pokazao i tom prigodom prema njemu. Pismo ovo datovano je od 22. kolovoza. 1859.

— Okoluje glas, da je knez prestolonasliednik na pitanje beogradske občine „nebi li hteo primit miesto poklisara za Beograd“ odgovor o, da bi. Dopisnik „P. Lloyda“, koi to javlja, obećaje, da će u pèrvom svom pismu saobćit, da li se potvèrdjuje taj glas.

— Protokoli odbora svetoandrijske narodne skupštine. (Iz „Zvan. Novinah.“)

Šesti sastanak 20. sèrpnja. Pročitaše se predlozi prijašnjeg odbora za skupštinu i zaključi se većinom glasovah, da se podnesu idućoj skupštini bez ikakve primietbe.

Uzmu se u pretres predlozi, koji su sv. andrijskoj skupštini samo izjavljeni, a nisu pregledani ni u skupštini ni u odboru. Na redu bijaše pitanje o vašarima. Većinom glasovah zaključi se, da se zadèrže samo vašari s otačbinskim proizvodima, a ne sa stranom robom. Uzrok ovom zaključku bijaše taj, da bi se na taj način sačuvao novac u zemlji. Niekoliko članovah oddvojiše svoje mnienje od ovoga zaključka, bivši uviereni, da vašare niti treba zabranjivati ni nametati narodu. Najbolje je ostaviti vladi, da ona prema miestnim odnošajima i potrebama dopušta vašare kakvi su i u koliko su gdie nuždni. Ovo se slaže sa svietskim izkustvom. U Sèrbiji, gdie je obćenje otežčano, narod riedko naseljen, gdie nema sigurnosti, udobnosti i bèrzoće u putovanju, pismenim saobćenjima, rasprostranjenju izjavah i porukah itd., tu su vašari i potrebni. Jer kad ima mnogo kupacah, udobnije su pogodbe i izplate, udobnije se svèršuju računi, ugovaraju naručbine itd.; primamljuje se pored prodavaocah i kupci iz stranih zemaljah te se otvara prilika rasprostranjenju otačbinskih proizvodah; pri većoj ponudi bolje se može izabrati i jeftinije kupiti roba; daje se zanatlijama i proizvoditeljima mogućnost, da saznadu, kakva se kad roba i proizvodi najviše traže; daje se prilika susiednoj braći Bugarima i Bošnjacima, da lakše i u obostranom interesu posiećuju tèržišta u Sèrbiji. Dakle je najbolje ostaviti praviteljstvu da se ono po miestnim potrebama upravlja.

Sedmi sastanak 21. sèrpnja. Uzme se u pretres pitanje o stanju svešteničkog reda. Odbor se suglasi, da bi trebalo popraviti sveštoničko stanje, ali u isto vrieme i svešteničko vladanje u narodu. Zasad se nenadje mogućnost, da se sveštenicima odredi stalna plata, počem je narod siromašan, ali se zaključi predložiti idućoj skupštini, da se nurije pravednije razpolože i podiele i da vlasti rade, kako će sveštenici na vrieme dobivati svoju zaslugu, a da nedolaze u neprilike s narodom. Niekoji članovi oddvojiše svoje mišljenje i izjaviše, da sveštenstvo nemože svoje dužnosti s uspiehom izpunjavati, dokle mu se neodredi stalna i pristojna plata.

Na predlog poslanika okr. užičkoga, da se episkop premiesti u Užicu i da se tamo zavede polugimnazija, rieši se, da vladika prebiva u miestu, gdie su okružne vlasti čačanske, a što se tiče polugimnazije, to će i ona u Karanovcu moći odgovarati tamošnjim potrebama.

U pitanju o zgodnijem raspoloženju i ure-

djenju selah zaključi odbor, da bi ekonomna uprava imala iznaći način, kako će se sela malo po malo urediti, kao što iziskuje razumna privreda poljska i kao što je moguće u miestnim odnošajima. Nuždno bi bilo pooštriti naredbu, da se pojedini sa svojim kućama nemogu udaljavati od selah i nastanjivati izvan redarstvenoga nadzora.

Osmi sastanak 22. sèrpnja. Nieki članovi izjave želju, da se u protokol i novine stavljaju samo kratki zaključci većine, a ne i odvojeno mnienje pojedinih članovah, niti da se objasnjuju temelji, zašto je većina ovako, a manjina onako mislila. Predsiedatelj odgovori, da je odbor sam priznao, kako narod želi, da istina, poštenje i znanje prednjače u javnim poslovima, pa je zato zaključio izlagati svoju radnju u novinama na javno pretresanje i obće sudjenje. Dalje napomenu, kako je odbor sam zaključio, da se različno mnienje niekojih članovah i sudjenje manjine saobći izviestjem idućoj skupštini i temelji odstupanja od zaključka većine da se izjasne. Na ovo primiete spomenuti članovi, da ni prijašnji odbor nije iznosio na jasnost razloge i temelje svojim zaključcima, dakle ni sadašnji odbor nebi trebao da drugčije postupa, naročito kao pisac protokola navodi življa pobudjenja za onu stranu, s kojom se on slaže. Predsiedatelj razloži, da je ovaj odbor posve slobodan u izboru načina rada. Što se tiče pisanja protokola, vèrlo je prirodno, da pisac traži življe osnove za mnienje, s kojim se on slaže. Ako se pak jedno mnienje i podkriepi snažnije nego drugo, opet se tim pobudjuje protivna strana na življe pretresanje stvari, čim se upravo i dolazi do istine. Svaki član savèršen je gospodar od svog mnienja, može izjaviti svoje osviedočenje. Počem protivni članovi ostaše pri svom zahtievanju, to i predsiednik odbora Andrija Stamenković i sekretar Vladimir Jovanović izjaviše, da nenalaze jemstva, da će odbor s uspiehom raditi narodne poslove, ako radnja odborska neće biti slobodna i javna, a saviest im nedopušta ostati i onda u odboru. Preduzme se glasanje i uvidi se, kako većina želi, da se sva odborska radnja stavlja u protokol i novine, pa da se razlažu i sve razlike u mnienju, kako bi se znalo i sudilo, zašto nieki poslanici misle ovako, a drugi onako.

Na predlog poslanika okr. kruševačkog o kaludjerima, manastirima i upravi sa manastirskim dobrima zaključi se: da se ukine prošnja kaludjerah po narodu (pisanja); da se manastiri ograniče na redovne prihode od svojih dobarah i parokijah; da se manastirski metosi u mirske cèrkve preobrate; da se rukovanje sa manastirskim imanjem podvèrgne boljem nadzoru, kako bi se predupredila dosadašnja zloupotrebljenja, a na tu svèrhu da se postave kroz dotične občine mirski tutori, koji će manastirske račune pregledati prije nego se pošlju konzistoriji; počem se često dogadja, da se mladi ljudi kaludjere, što je svèrsi neshodno i uprav zazorno, a i samim cèrkvenim pravilama protivno, to da se duhovne vlasti opomenu na strožije pridèržavanje cèrkvenih pravilah.

Na predlog poslanika okr. kruševačkoga rieši se, da se ište od praviteljstva račun troška učinjenog iz narodne kase god. 1858. oko dolazka Etempaše i Kabuli Efendije.

Predlog istih poslanikah, da tamošnji žitelji negrade i neobdèržavaju sami o svom trudu i trošku pogranične karaule i plot, ozbiljno se preduzme i odbor zaključi preporučiti praviteljstvu, da se uobće sve javne u taj red spadajuće gradjevine, budući su radi sigurnosti ciele zemlje, a zbog obće dèržavne potrebe i koristi, zakonom urede.

Predlog istih poslanikah, da se u Kruševcu polugimnazija uvede, neusvoji se, budući je sadašnji broj ovih zavodah dovoljan.

Na predlog istih poslanikah rieši se pitati praviteljstvo, našto je i pošto kupilo staklaru od Petronijevića; daje li i koliko prihoda godišnjeg i koliko se na nju troši.

Na predlog istih poslanikah uzme se rieč o pravnim odnošenjima naslíedja izmedju mužke i ženske diece. Odbor se suglasi, da se ukine razpoloženje gradjanskoga zakonika, po kome u zadružnom stanju ženska dieca, kad nema mužkih, nenasliedjuju svog oca, već braća od strica, i da se za unapredak naredi, da u ovakovim slučajevima imaju i ženska dieca pravo nasliedja na očino imanje, ali da im se ovo, u koliko se sastoji u zemljama, nedaje u naravi već u novcu.

Na predlog istih poslanikah zaključi se, da se praviteljstvu preporuči, da bi što prije pravitelјiju Kopaonik ograničilo, te tim zloupotrebljenjima na put stalo.

(Dalje će sliedit).

Niemačka.

U Niemačkoj neprestano traje pokret za reformu ustava niemačkoga saveza. U Eisenahu bila je 14. kolovoza druga skupština prijateljah niemačke otačbine. Skupilo se je tu do 80 ljudih kako od demokratske, tako i od ustavne stranke iz različnih krajevah Niemačke. Riešili su se na isto, što su i prije odlučili. Osim toga kupe se u više varošah podpisi, kojima se izjavljuje pristajanje na eisenahske odluke. U Kaselu su kupljenje podpisah policijom zabranili. Katoličke vlasti u Saksonskoj zapoviedile su, da se u cèrkvenu obću molitvu još ove rieči dodaju: „Prizri milostivo na našu obću niemačku otačbinu i izli na nju tvoju milost i pomilovanje! Sjedini njene vladaoce i narode svezom mira! Ukriepi, oživi i utvèrdi u njima duh složne ljubavi i viernosti gotove na požèrtvovanje!“ — Kažu da pruska vlada namierava svoje odnošenje prema pitanju o reformi niemačkoga saveza javno izložiti i u tu svèrhu poslat će svojim predstavnicima u stranim zemljama okružnicu, u kojoj će svoje misli izložiti.

Francuzka.

Pariz, 25. kolovoza. Grof Morny u svom otvornom govoru kao predsiedatelj glavnoga vieća departementa Puy de Dome nastojao je, da razloži neosnovanost englezkih bojanjah, veleći, da bi stopram dèržanje, koje pokazuju englezki listovi i englezki govornici, zamèrsit mogli odnošaje. Misliti, da car snuje niekakvo novo poduzetje, koje bi zadalo koban udar civilizaciji, značilo bi stavljat pod sumnju rieč i sèrce carevo i vriedjat ga kao vladara i čovieka.

— Obća amnestija pobudila je u Parizu veliku radost. Svaki se veseli, što će se prognanici i zatočenici povratiti svojim kućama i cara Napoleona blagoslivljaju. Novine su amnestiju takodjer radostno primile, a priznatne su i za oproštenje svih opomenah, koje su dobile. U Algir i Kajen otišla su dva parobroda, da zatočenicima jave veseli glas. Mnogi politični bieguuci u Bruselju i Londonu spremaju se, da se vrate u Francuzku. Medjutim Louis Blanc neće da se vraća, a težko da će amnestiju upotrebit i Ledru-Rolin, Vikter Hugo, Felix Pyat i drugi.

Vèlika Britanija i Irska.

London, 26. kolovoza. Današnji „Times“ nagovara Talijane na odpor proti austrijanskoj restauraciji.

Rusija.

Petrograd 10. kolovoza. Prekjuče se vèrlo slavno svetkovao dan rodjenja vladajuće carice. Još veća svečnost bit će u rujnu; 20. toga mieseca postat će carević, koi se rodio godine 1843., punolietnim, a ta se prilika ovdie uviek slavno provodila; već se za to čine pripreme; naročito će biti osvietljenje veleliepno. — „Čas“ kaže, da će se u Rusiji zavesti ustmeno i javno sudjenje. — Po viestima iz Poljske žetva je ove godine vèrlo dobro izpala, a tako isto javlja se i iz južne Rusije.

— S poljske granice, 23. kolovoza. (D. A. Z.) Od niekoliko danah opet se glasa, da će knez Kuza sjedinjeno romunjsko prestolje ustupit jednom ruskom velikom knezu. Da li je štogod istine u toj kombinaciji, koja se smatra kao nagrada za dèržanje Rusije za talijanskoga rata, skoro će se pokazati.

Turska.

Carigrad 3. kolovoza. Po službenim izviestjima, koja je dobio ministar prosviete, ima u turskoj carevini 10.897 muslomanskih školah, u koje ide 230.545 mužke diece i 12.259 dievojčicah; u njima ima 11.226 učiteljah. Kèršćani imaju 2219 školah sa 105.361 mužke a 7806 ženske diece i 2259 učiteljah.

Amerika.

— Na predlog prijašnjega mexikanskoga ministra Jose Marije Lafrague, koga je predsiednik Juarez kao poslanika poslao k dvorovima madritskom i parižkom, po smèrti Aleksandra Humbolda izjavila je mexikanska vlada dekretom sada na zakon podignutim, da je preminuvši stoko zaslugah za Mexiko i zajedno odredila je, da mu se u rudarskoj školi glavnoga grada podigne spomenik.

Bèrzojavne i najnovie viesti

Berlin 28. kolovoza. Nj. veličanstvu bilo je jučer opet vidivo krepčije, moglo je postelju na dulje vremena ostavit i osiećalo se je poslie veoma dobra sna zdravo ojačano.

K eisenahskom očitovanju od 14. t. m. za središnju vladu i niemački parlamenat pristupila je demokratična stranka i izjavila je, da će pèrvi korak konštitutionalne Prusije podupirati.

Na burzi vlada podpuna bezposlenost.

London 27. kolovoza. Dospieli parobrod Persija došao je danas i donosi viestih iz New-Yorka od 17. t. m. Polag istih neće zapoviednik englezke flote silom izradit ispunjenje zahtievah stavljenih Mexiku od strane Englezke.

Turin 23. kolovoza. Iz Bolonje javljaju, da je izborni odbor ovoga grada primio naslov: Odbor za Viktora Emanuela II. Isto pismo saobćuje sliedeće potankosti o bavljenju *Garibalda* u Bolonji: „Za ono malo satih, kojih se je Garibaldi ovdie bavio, pohodio je grob *otca Bassi-a* ustrieljenoga godine 1848. *On je bio* uhvaćen u provinciji ravenskoj, gdie je general izgubio svoju ženu. Poslie *pohoda* ovoga groba bio je Garibaldi turoban i nije ništa govorio; on je posietio i Montanjolu, gdie su Bolonjezi godine 1848. odèržali pobiedu. Narod ga je pozdravljao klicanjem: „*Živio naš general!*“

— *U* jednom proglasu na parmansko pučanstvo saobćuje g. Linati odgovor podieljeni mu po Napoleonu. Ovaj je glasio: „Kažite pučanstvu, koje Vas je k meni poslalo, da moje oružje neće nikad protivit se njegovej volji i da neću dopustit nijednoj inostranoj sili, da ju oskvèrni.“

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 5664-1859. (Izv.—126) 3—1

Oglas dražbe.

Dne 17. rujna t. g. u 10. satih prije podne prodavat će se putem javne dražbe u gradskoj viećnici varaždinskoj ovogodišnji obiljan prirod žira u občinskih ovogradskih šumah na 815 fr. a. vr. procienjeni.

Svi se dakle upitni žir kupiti želeći, koji se prije dražbe o rečenom obilju osviedočiti mogu, k istoj dražbi najuljudnije pozivlju s primietbom, da će svaki k dražbi pristupiti želeći imat 5% od procienbene svote u ime žaobine, a preuzimatelj 10% jamčevine položiti.

Po dovèršenoj dražbi imat će preuzimatelj odmah polovicu kupovnine, a drugu najdulje do 25. listopada t. g. u ovogradsku blagajnu položiti.

Dano iz siednice poglavarstvene u Varaždinu dne 29. kolovoza 1859. dèržane.

Gradski predstojnik
Vinković.

Nr. 11663 (Fin.—29) 3—2

Kundmachung.

Die heuer in den Wäldern der k. k. Studienfondsherrschaft Kutjevo gerathenen Knoppern werden am 6. September 1859. im Wege einer mündlicher Lizitation hieramts derart verkauft werden, dass der Käufer selbst die Einsammlung derselben zu besorgen hat. Auch werden schriftliche Offerte angenommen, wenn solche in wohlversiegelten Zustande vor Abschluss der mündlichen Lizitation hieramts einlaufen. Das von jedem Lizitanten oder Offerenten zu erlegende Vadium beträgt 300 fl. und der Fiskalpreis 2800 fl ö. W.

Die Lizitations- und Kaufbedingnisse können hieramts, dann bei der k. k Finanz-Bezirks-Direktion zu Fünfkirchen, und beim k. k. Forst- und Domänenamte Kutjevo eingesehen werden.

Kauflustige wollen sich am obigen Tage um 9 Uhr Morgens hieramts einfinden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion
Essek am 25. August 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 1. RUJNA 1859. Broj 198.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebn članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr

Uredovni dio.

Br. 919. (DS—64) 3—1

(Opetovano obnarodovanje.)

Izrok.

Obnarodovanje napisnikah gruntovničkih u krunovini Ugarskoj vèrhu svih pojedinih občinah okružja cipskog, izuzemši občinu Lučivna, kao i sieverne strane okružja zemplinskog, sadèržavajuć kotarske stolice Varano, Stropko, Papina i Hamona i veliko-mihaljičke.

Od strane c. k. gruntovnog ravnateljstva u Prešovu stavlja se kroz c. k. ravnateljstvo gruntovnicah u Zagrebu u obziru napredujućeg uvodjenja knjigah gruntovnih u kraljevini Ugarskoj usljed naredbe c. k. popečiteljstva pravosudja od 17. veljače 1859. br. 2549 do obćeg znanja sliedeće:

U upravnom okolišu prešovskom jest u svèrhu uvedjenja gruntovnih novih knjigah miestno izvedjenje pojedinih občinah, u svima u okružju cipskom nalazećim se občinama izuzamši občinu Lučivna i sievernu stranu okružja zemplinskog konačno dovèršeno, te se gruntovnički napisnici ujedno sa čestničnimi registri kao i k ovima spadajućimi nacèrti, počamši od 1. travnja 1859. i to:

a) Vèrhu svih godinah 1848. k okružju cipskom spadajućih občinah izuzamši občinu Lučivna kod c. k. gruntovnog ureda u Lievoči.

b) Vèrhu svih god. 1848. k županiji zemplinskoj spadajućih občinah, koje sada sudbeno okružje c. k. sudbene stolice varnovske, stropovske, papinske, humonske i veliko mihaljovičke sačinjaju, u c. k. gruntovnoj pisarni u Humonu, svakomu na izgled izloženi budu.

Obavljenje svih u izroku ovom naznačenih uredovnih poslovah, i imade takodjer dne 1. travnja 1859. započeti u koju svèrhu odredjen jest.

Za sve pod a) naznačene občine c. k. županijski sud u Lievoči, i

za sve pod b) naznačene občine c. k. sudbena stolica u Humonu.

Podpisani sadèržaj izroka ovog od 17. veljače 1859. nalazi se uvèršten u Bečkih Novinah od 19, 22 i 24. mieseca ožujka 1859. br. 64, 66 i 68. i u Budimsko-Peštanskih Novinah od 19, 20 i 25. ožujka br. 64, 65 i 69,

C. k. hèrv. slav. gruntovnicah ravnateljstvo.
U Zagrebu dne 23. kolovoza. 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Grof Agenor Gołuchowski, novi ministar unutarnjih poslovah, proizhodi iz stare poljačke porodice. Grofovski naslov podielio je porodici car Josip II.— Grof Agenor, rodjen godine 1812., od četiri brata treći, posvietio se pravnim naukama i nastupio je, pošto steče doktorski stupanj, kod fiskusa svoj tiečaj kao dèržavni činovnik. Kod lavovskoga okružnoga ureda otvorio je zatim svoju karijeru u političkim službenim granama. Postao je okružni povierenik, zatim gubernijalni tajnik a godine 1848. našla ga je kao guberaijalnoga savietnika. Grof Stadion, koi je onda u Galiciji upravljao poslove povierio mu je važno miesto gradjanskoga čeonika grada Lavova. Malo zatim bio je grof Gołuchowski naimenovan podpredsiednikom zemaljske oblasti za Galiciju. Grof Stadion bio je lieti god. 1848. pozvan u Beč, da preuzme ministarstvo unutarnjih poslovah. Na njegovo miesto stupi vitez Zalewski, no koi je samo kratko vrieme predstojao provinciji i kad se zgode preokrenuše, bio je mieseca listopada god. 1848 odaslan sa svoga miesta. Sada je grof Gołubowski naimenovan bio zemaljskim načelnikom a zatim miestodèržcem u Galiciji, koju je službu obavljao do svoga naimenovanja za ministra. Grof Gołuchowski oženjen je s groficom Bawarowskom.

⊙ Od sv. Ivana s gornje Zeline dne 29. kolovoza 1859. I mi imadjosmo zadušnice za našega nezaboravnoga Jelačića bana; samo se čudim, da Vam toga kroz sedam nedieljah danah nitko od očevidacah priobćio i opisao nije, što je svakako žalostno, jer je tu dosta bilo ljudih peru viešt ih, i jer je čin svakako dostojan, da ga narod sazna. Nu bilo im prosto; ja ako i nisam mogao biti nazočan, nemogu ipak prešutiti, da i u ovom kotaru ima svećenikah, koji su si truda dali, uspomenu na Jelačića bana dostojnimi zadušnicami proslaviti, a to je bio naš obće ljubljeni biszki župnik g. J. Š., koi je vlastitim nagonom na 8. pr. m. bio zadušnice urekao, i sbilja uz krasno složeni odar ih odpievao. Budući da u našoj župnoj cèrkvi — neznam s koga uzroka — slične zadušnice pievane nisu, s toga je naš g. c. k. predstojnik sa svojimi činovnici u svečanom dèržovnom odielu prisutstvovao onim u Bisagu, gdie se je mogla na g. M. V. opaziti i naša narodna surka. — Kako je bilo nadalje što pri pomenutih zadušnicah udešeno, neznam Vam opisati, jer je na mene bila kocka pala, da dom čuvam, i zato zaključujem taj redak s uzdahom: viečna pamet i slava našemu Jelačiću banu.

I mi imadjosmo onomadne u kotaru učiteljski sastanak, a taj bijaše kod našega takodjer obće ljubljenoga župnika dolnjo-zelinskoga g. D. S. Ni tu me nije bilo, i zato, dočim to mimogred samo natuknuh, nedvojim, da se nebi me itko od skupštinarah pojavio, koi bi nas u narodnih nov. obaviestio, što se tu radilo, i što se postiglo, jer čujem, da je skupština mnogobrojna bila, i da se niekoja gg. učitelji sjajno odlikovaše pred svojimi drugi i ravnatelji.

Ovom prilikom nemogu zamučat žalostno izkustvo, kako niekoja gospoda i sada još presiru i zameću učiteljski stališ; jer kad se u niekom povećem družtvu, gdie je bila većina svećenikah, povela rieč, gdie da se dèrži učiteljska skupština, izrasiše se niekoji: da šta toga školnikom treba; da oni bogami nebi školnikah primili u svoj stan, a još manje podvorili ih obiedom itd., no opazio sam, da ima i takove gospode, koji učiteljski stališ niekim načinom precienjuju, te za povredu mu i porugu dèrže, ako bi učitelj po dovèršenoj službi božjoj sakupljenomu pred cèrkvom puku kakav zakon ili kakovu naredbu na miesto tajnika občine, koi vazda svikud dospieti nemože, pročitao i protumačio.

I našu je lietinu, kao i drugud, suša, a po miestih i tuča pojela tako, da nas ni onomadni osamdnevni daždj neokrepljuje nikakovom nadom na dobru, gojnu zimu: mnoga bo kuća gladovat će uz svoj obilno posijani kukuruz, pasulj, krumpir itd.

Herodija,
drama u pet činah od
Silvija Pellika.
Pohèrvatio
Stiepan Horvat.
(Nadalje.)

Prizor drugi.
Irud, Herodija i kći.

Ir. Nádo sam se, da ćeš na 'voj gostbi
Naći ipak ožidani pokoj.
H. To se više ne nadaj od mene,
Kad je mene sèrdito božanstvo
Na paklenske odsudilo muke.
O! tko bi me još spasiti mogo?!
Ne — na zemlji nije već nikoga,
Koj bi za me posrjedovat mogo.
Sten' Seforo! stani, nejdi dalje!
Nejdi! nejdi k mojoj kćeri nejdi!...
Nemoj mi je kèrvlju poškropiti!
Ja se bacam njoj za štit preda te.
(do ciela tronuta zagèrli si kćer i plače pa stane pa plače, a onda ustane se sa stolca puna tuge):
Sèrce moje inače oholo
Do ciela je evo pogruženo...
Oj Irude! zovni mi proroka!...
Gdje je? nek me on malo pojači..
On se neka pomoli za mene,
Opet ću se pred njim poniziti.
Ir. Zar ti nije svaki š njim razgovor
Usaludan, dà na štetu bio?
Svakiput si tužnija ostala,
Sèrditije svedj ga odpravljala.
Eto jada! neće da me sluša!
O! kako ju suze oblijaše!
H. Prorok —
Ir. E dakle po njega, ma i ulud!
(odè)

Prizor treći.
Herodija i kći.

H. Zašto tako posrednika želim?
Što se jošte ufat usudjujem?
Je l' to nada ili zdvojna sanja?...
Pokorit se, — ta to htjedoh češće..
Mnogo sèrdce to činit nemože,
Medju takve valjda i ja spadam
Zar mi težko ništ' nebasne make,
Da se jošte i gorje dam strašit?
Jest! On mora, mora me strašiti —
Nek me sili, samo da me rieši —
Ako nebo u njegvih je rukuh, —
Ovog vraga, koj nadamnom vlada.
Dajder gledji kćerko ide l' Irud?...
A ti kćerko! podji sad s Irudom!

Prizor četvèrti.
Herodija i Ivan.

H. Gledji u me, znaš li moj položaj?
Možeš li mi ti pomoći? — Hoćeš? —
Iv. Na tvom čelu vidim pečat novi,
Znak mèrsote i zločinstva novog,
Ti si novo pak zlo učinila.
H. Jedno.
Iv. Dajder mi ga pripoviedaj!
Na što gledaš tak snuždeno pred se?
H. Ah tú sjenu, — ti ju dobro znadeš —
Odpravi ju izpred moga vida,
Nemoga je oči podnositi.
Iv. Što za boga! daj govori odmah!
H. Ah Sefora —
Iv. Gdje je —
H. Ja ju ubih!
Iv. Neman!
H. Toga nisi ni trebao reći
Znam i sama bolje da sam neman.
Samo reci ima li gdje medja,
Preko koje bog ne prašta više?
Je l' da kunem u zdvojnosti Boga
I pokojne druge, koje ubih,

I nas je bila obradovala Vaša davno javljena viest, da se „jadranske vile“ dotiskuju, jer radi čitamo našku knjigu, a osobito što zabavnoga: no kako nas ružno prevariste!!*) Jadranskih vilah neima ni danas na vidielo, te mi nečitamo ništa. Valjda ih francuzki brodovi razplašiše i raztieraše, te se nemogu više skupiti, bojeći se i opet jada, dok se sretno nedovèrše konferencije u Curiku. Medjutim nemožemo se doste načuditi g. Vinku Pacelu, da nam neda razloga, što se zbilo s timi vilami, a što s našimi predplatnimi novci. — Na takav način naravno da nam neće procvasti književnost. Ako ili skupljena predplata nije dovoljna za izdatbu jadranskih vilah, te g. poduzetnik, koi nam je i Neveau svu vieresiju pokvario, nemisli manjak dopuniti iz svoga, a ono mu bješe novce predplatiocem povratiti; ili bar da je u novinah objavio razlog, što ga prieči, zašto da neizdaje tih jadranskih vilah, i kamo su novci. Mi smo ovdie čuli, da jadranske vile još nisu ni bile pod tiskom, a nekmoli da se već dotiskuju. — Pak da čujete, ima li zbilja ovdie toliko čitalacah naške knjige, i toliko hleptilacah za naškim zabavnim listom, da sam mogao reći, što rekoh, navadjam samo to, da od onih 50 cielogodišnjih predplatnikah, što ih je riečko uredničtvo u 36. broju lanjskoga Nevena napomenulo, više nego jedna trećina pripada samo kotaru sv. ivanskomu. — Toliko o tom za sada.

Budući da mislim, da se neisključuje iz političkih novinah, kakove su Vaše, pače da uprav spada u njih pred svimi inimi viestmi, samo da bude spis i opis čedan — i dobro promišljen — pretresanje političkih pitanjah, to zamećem i ja pitanje: „hoće li skoro izići željno očekivani zakon o zadrugah?“ Naša očinska vlada obratila je već za cielo svu svoju pozornost na to za naše pokrajine životno pitanje tim većma, što je njegovu važnost toli temeljito dokazala izvèrstna razprava našega Utiešenovića „Die Hauskommunionen der Südslaven“; željiti bi bilo da o tom predmetu čim prije izidje zakon. Poleg našega smie-enoga mnienja, trebalo bi bilo da je već onda izišao, kad je tlaka prestala bila i kmet postao prost od vlasteoske sudnosti. Već se vide i opažaju na mnogih i premnogih obiteljih zle posliedice slobode, koja je za sobom povukla kućni razdor i diobu, te dvie ubojice pučkoga blagostanja: i to se zlo sve više i više u puku razgranjuje, koi sliepo sèrce sam u svoju propast. Tu sve privremene naredbe oblastih ništa nekoriste, kad ove neimaju dovoljne snage ovèršit ih u podpunoj mieri. Zato molimo najpokornije da nam se čim bèrže dade zakon o zadrugah, da vidimo, kako će on dielovati *)

*) Nije naša krivnja. Tako se je obćenito u Zagrebu medju prijateljima g. učrednika ovoga časopisa za cielo glasalo. Budući da nas nieki, nu nepravedno, za njegova protivnika dèrže, to smo si za dužnost dèržali, da priobćimo tu radostnu viest, da nebi opet tko reko, da smo pristrani. Nama je svatko mio, koi se narodnom književnostju bavi, ma se i neslagali s njegovim načelima, i izkusili od njega bog zna kakvu nepravdu. Učr. Nar Novinah.

Sad bi vrieme, da zaključim, ali kad sam već u rieči, nemogu da Vam nejavim, da je raspis vis. c. kr. popečiteljstva za bogoštovje i nastavu od 8. t. m. i ovdie veliku radost proizveo.

Na osobitu čast služi vladi liberalno načelo izraženo u toj naredbi i sposobno je, da začepi usta nepravednim klevetnikom Austrije. One višje gimnazije, na koje se ova naredba proteže, pružat će odsele i neniemačkim jezicima austrijanske monarhije široko polje za njihovo višje izobraženje, budući da će se na takovima predavat i višji znanstveni predmeti u tim jezicima, što nije dosad bivalo. To je veliko dobročinstvo i urodit će u kratko vrieme za cielo najliepšim plodom.

Dà zbilja! upravo mi padè na um, kako se onomadne niekì Slavonac razžalio na Hèrvate (u geografičnom smislu), što ovi negovore i nepišu uviek hèrvatsko-slavonski ban, hèrvatsko-slavonski narod, hèrvatsko-slavonski jezik itd., već samo hèrvatski ban, hèrvatski jezik. — Za pèrvo se neću čuditi, jer ako uzmemo, kao što jest, da u Hèrvatskoj i Slavoniji osim Hèrvatah stanuju i Niemci, i Madjari, i Čosi itd., te da je naš ban i njihov ban, tad moramo svi priznati, da je u geografičnom smislu bolje reći hèrvatsko-slavonski ban, nego li samo hèrvatski, kad zbilja svom Hèrvatskom i Slavonijom, i svimi njihovimi stanovnici upravlja. A ako se tu imadu razumievat svi stanovnici Hèrvatske i Slavonije, bez razlike narodnosti, pravo je, da se piše i govori hèrvatsko-slavonski narod; no ako se ima razumiet samo ona pretežna većina toga ukupnoga naroda, onda nemate gospodine pravo, jer je dokazana istina, da su i oni južni Slaveni, što u Slavoniji stanuju, u genetičkom smislu Hèrvati, i premda u Slavoniji stanuju ipak hèrvatski jezik govore, jer su tu pokrajinu tek inostranci Slavonijom nazvali te to ime je samo s vremenom iz knjigah došlo u usta naroda. Medjutim o tom je već dosta pisano i govoreno, te zato se samo čudim ovom novom pojavljenju.

*) Neka bude svakom svoje mnienje, no veoma razboriti i izkusni dèržavnici dèrže našu zadrugu za najveću priečku za višji razvitak naroda. — Ova stvar neda se dakle tako na bèrzu ruku riešiti kao što želi g dopisnik. Učr. Nar. Nov.

Talijanska.

— U jednom uvodnom članku svoga broja od 24. t. m. pripovieda „Times“ o niekakvom u narodnoj skupštini, koja vieća u Firenci, pročitanom pismu velikoga vojvode toskanskoga.

Bečke službene novine kažu, da su u stanju dati najizviestnije uvierenje, da ni ovdie napomenutoga a u obće ni nikakvoga drugoga pisma Nj. c. visosti velikoga vojvode Ferdinanda na narodnu skupštinu nema na svietu.

— „Giora di Roma“ obnaroduje oglas glavnoga zapoviednika pijace, usllied kojega će se dozvoljenje, ostavit Rim u doba noći, odsele zbog zloporabe, koja se time pravi, samo uz redovitu i dobro obrazloženu molbu podieljivat.

— Za označenje položaja u Parmi javlja jedan pariški dopisnik „N. P. Ztg“ činjenicu, da se tamo štileti za jedan franak predavaju, koji se u jednom štampanom oglasu preporučuju „kao posviedočeno oružje proti prijateljima vojvodinje.“

O municipalnim izborima, iz kojih je proizišla ona narodna skupština, koja je proglasila diktaturu Farinovu, saobćuje „Union“ jedno od 12. t. m. datovano pismo niekog francuzkog oficira:

„Pred niekoliko danah došao je ovamo jedan oddiel piemonteske vojske. Njezin general nastanio se je u vojvodskoj palači i dočim su se njegove čete ovdie bavile, preduzimali su se izbori. Piemontezki komisari išli su pod vojničkom pratnjom u kuće, kojih stanovnici moraii su upisat svoje glasove i svoja imena u listine, koje su ovi komisari za sobom donieli. Svatko neka sudi o vriednosti takova izbiranja.“

Pismo zaključuje sliedećim riečmi:

„Bog zna, kakova budućnost predstoji ovim siromašnim anarkiji i potlačenju posvećenim zemljama, ako nemaju sèrca, da se late sidra spasenja, koje se još nalazi u njihovom području.“

— „Times“ donosi jedan članak o položaju sredņje Italije, da tamošnjim revolucienernim manevrama i komedijama izrazi svoje podpune simpatije, kao što je to već više putah učinio. Danas je taj veliki list englezkoga glavnoga grada popeo se baš do uzhićenja. On stavlja Garibalda na istu visinu s Washingtonom.

Turska.

— „Allg. Ztg“ piše iz Epira, Tesalije i Macedonije, da je tamo stanje iz dana u dan sve gore i gore. Otimačine, silovanja, nezakonite globe i ubojstva neprestano se dogadjaju. Prije se je porta izgovarala, da tome nemože stati na put, jer nema dovoljno vojske; ali sada ima ove dovoljno. Najžešći su Arnauti, koji služe portu, a nikakvu platu od nje nedobivaju, već su upućeni na pljačku. U Tesaliji već nemaju šta pljačkati, tim željnije gledaju na Gèrčku kraljevinu. Znamo, da porta nenamierava nikakova neprijateljstva proti Gèrčkoj, ali dok su ti turski Arnauti u njenoj službi, a neplaćeni, dotle je sve badava. Posliednjih danah uhvatili su oni u jednom selu gèrčkoga popa, izkopali su mu oči, odsiekli uši, nos i sramljive udove, a tielo mu izprobadali, da bi muhe mogle lakše opijavati ga. Još onako živa popa izjiedoše cèrvi. Sve to bi samo da dobiju 4000 grošah.

Il' da tebe i druge još smaknem?
Ili da sad, ubiv nuzljubicu
Nikad više nikog ne ubijem?
Da od sada tebe i sve dobre
Slavim, častim, ljubim i poštujem?
I da od sad svedj dobro čineći
Moju biesnost sasvim opoštenim?
Da svom Bogu, da za kralja moga
I za dobro poskèrbim se puka?
Sve ću sile urabiti na to!
Hoće l' taj Bog, tvojom prošnjom na me
I molitvom drugih svojih slugah,
Ganuti se od uzdahah mojih
I na griehe moje spustit zavjes?
Stražnje čine blagoslovit onoj,
Koja dosle bezbožna biaše,
Dok je čula nuzljubino sèrdce,
Da još živi, i da čutit može?
Iv. Ima medja i to medja stalna,
Preko koje Bog ne prašta više,
Nu ubiće Seforino nije,
I nikoji ma kak strašan uboj,
Koj se samo pomisliti može.
Onaj prelaz, koj dieli na viečnost
Oproštenje od ne oproštenja
Jeste samo: odreć se pokore!
H. O Ivane! ja se neodričem . . .
Oj tješi me! gusi svu savjest!
Uzmi meni ovo grizodušje!
Uzmi mèržnju proti svietu svemu!
Iv. Daj pokoru djelaj!
H. Što si reko?
Iv. Da pokoru djelaš!
H. Hoću, hoću!
Iv. Grad i kralja treba da ostaviš.
H. To mogaše od mene zahtievat
Samo moja nuzljuba Sefora; —
A sad — sada, makar što ju ubiv
Opet neba osvetu privinuh —
Ona nije više u životu,
I već nitko ne smie na 'vom svietu
To zahtievat; moj je sada Irud!
Zar je tako Svamogući sèrdit
Da zahtieva ne koristnu žèrtvu?
I od mene ludo poniženje?
I od dragih pregorko dielenje?
Iv. Licumierko! evo znam i vidim,
Da se tebi svetih mir dopada,
A' se griešnog užit hoćeš ploda!
H. Ja —
Iv. Mir nudim i biti će tebi;
Nu svu himbu i laž bacit moraš,
Koja zehman boga si sakriva,
I opaku pogodbu tanačit
Med griehom bi i kajenjem rada!
Taj nemože ta pogodba stati!
Zlotvor, kom je zao čin na sreću,
Zlotvor jest i ostati će zlotvor,
Dok se posve te sreće ne meni,
Dok se opet s nova oplemeni,
Mrzeć ono i dobro i sreću,
Koju njemu Bog predao nije.
A za stalno ti na tom priestolju
Nuz Iruda sjedeć i vladajuć
Bit ćeš ista, koja si i bila
Ponosita dà i oholija,
Bit sèrdita, bit ćeš osvetljiva,
I mèrzit ćeš koga si i dosle.
Nije volja u čovieka trajna,
Kao što je viečna volja božja.
Imaš volju i ti volje neimaš;
Jer se zlotvor poboljšao nije,
Dok uživa plod od zloćah svojih.
H. (počme u zdvojnosti hoditi)
Herodija dakle već nemože
Pokorit se; — nu sada sve znadem!.,
Doć ćeš i ti kèrvniku u ruke!
Miran ide kano da nij' čuo
Ubiti ga mogu, ipak dèrkćem!

(Konac će sliedit.)

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Iz Curika. Dosada nije jošte nijedno od svih pitanjah, koja su podvèržena bila izpitu konferencije, podpunoma i na opredieljeni način uredjeno i više ih ima se jošte preduzeti, koja će se tako težko riešit, da punomoćnici sasvim tim, što medju njima vlada najbolje sporazumljenje, neće biti u stanju pred koncem rujna dovèršit svoj posao.

Što se tiče dinastičkoga pitanja, to je isto kao ono o preustrojenju tal'janskih dèržavah od sviuh najvećma zamèršeno i njihovo riešenje najmanje je jošte napredovalo. No medjutim govori se, da se u ugovoru od Vilafranke nalazi uviet, da se ni od strane Austrije, ni od strane Francuzke u vojvodstvima nesmije posredovati oružanom rukom; ovaj uvjet sastavljen je, vele, u razgovietnim izrazama i belgijski list, koi to saobćuje, veli, da nema razloga sumnjati o istinitosti ove viesti.

Pariz 29. kolovoza. Uslied viestih iz Turina učinjeni su već izbori u Romanji. Deputacija, koja ima donieti želju u obziru sjedinjenja Toskane, ostavila je Firencu dne 28. t. m. Piemonteska vlada izdala je zapovied, da ih s velikom svečanostju prime na piemontezkoj zemlji. Iz Modene javljaju od 19.: Jedna deputacija prevratne narodne skupštine, sastojeća iz komandiera Malmusa, markeza Fontanella i grofa Ancina, odputovala je danas s osobitom misijom u Paris.

— U jednoj dnevnoj zapoviedi na svoju vojsku veli Garibaldi: Svakoga ću dati ubiti iz puške, koi se usudi nazivat Mazzinovcem, republikancem, dà i Garibaldovcem; ja hoću da imam samo vojnike i Talijane.

Berlin 29. kolovoza. Nj. veličanstvo nalazilo se veći dio jučerašnjega dana porazmierno prilično dobro. Prema večeru pokazala se je veća odapetost, no za kojom je sliedio okrepljujući san. Poslie današnjega probudjenja, nalazilo se je Nj. veličanstvo posve tako povoljno kao jučer.

— Govorilo se je pred nieko vrieme, da će se u Rimu skupit sastanak talijanskih vladarah, da se porazgovore medju sobom u obziru talijanskoga saveza. Taj glas se potvèrdjuje, no na ovaj vladarski sastanak poslao je samo kralj napuljski svoga poslanika, Seracapriola, koi s kardinalom Antonellom dèrži dogovaranjah u tom obziru.

— General Lamarmora, kazao je u ime svoga kralja florentinskoj deputaciji, koja je došla u poslu sjedinjenja Toskanske s Piemontom, da konačno pridruženje Toskane k Sardiniji zavisi od diplomatičnih razpravah, no Toskana može za cielo nadati se, da će joj Piemont dati pomoć proti svakom izvanjskom nasèrtu.

Izkaz.

Kod pèrve hèrvatske štedionice bio je koncem mieseca sèrpnja t. g. primak . 628,021 f. 38 k.
a mieseca kolovoza . . . 90,435 „ 34 „
Ukupno . 718,456 „ 72 „
Usuprot pako bio je koncem sèrpnja 1859 izdatak . 613,448 f. 38 kr.
a mieseca sèrpnja . . 93,387 „ 52 „
Ukupno . . 706,835 „ 90 „
Ostaje gotovine koncem kolovoza 1859 . . . 11,620 „ 82 „

Razpis nagradah
za proizvode književnosti dramatične

U ime odbora upravlj. narodnim kazalištem, daje se svim jugoslavenskim književnikom na znanje, da su za buduću god. 1850. za proizvode dramatične sliedeće nagrade opredieljene:

I. Za najbolju izvornu dramu višju **trista forintih** a. vr. Što se predmeta i forme tiče podpuna se daje sloboda, opaža se samo to, da medju jednako dobrimi komadi prednost će pripasti onomu, kojemu bude predmet cèrpljen iz historije ili narodnog života Slavenskog naroda, ponajprije jugoslavenskoga, zatim inih narodah slavenskih.

II. Za najbolji igrokaz pučki, ili za najbolju veselu igru iz jugoslavenskog života izvadjenu **dvesta forintih**. Tu se medjutim razumievaju samo proizvodi u finijem duhu dèržani; lakèrdije se neće u obzir uzimati.

III. Za najbolji preved drame il vesele koje igre **sto forintih**. Tu se napominja, da komadi prevedeni nebudu od starih klasikah, nego onakovi, koji su u novije vrieme izvèrstnostjom hvale i koji su za predstavljanje valjani.

Komadi se imadu zapečatjeni poslati na dolipodpisanoga u Zagreb do konca mieseca travnja 1860; što se poštom pošilja da bude plaćeno; Svakom komadu treba da prileží zapečatjen list sa stanovitom poslovicom označen; u nutri neka bude ime spisatelja, poslovica pako na listu i dotičnom komadu istovetna.

Poslane komade sudit će posebni odbor; nagrađe dielit će se šest nedieljah kašnje.

Svu vriednu p. n. gospodu urednike jugoslavenskih novinah i listovah prosim najuljudnije, da ovaj goripisani proglas, da se čim više razprostrani, u svoje listove primiti i objaviti izvole.

U Zagrebu dne 27. kolovoza 1859.

Ljudevit Vukotinović
kazališ. odbora predsiednik.

Književni oglas.

Premda se nemogu hvaliti, da bi bio kakav račun našao kod izdavanja „Leptira" ipak želeći vatru naše u mèrtvilu čameće književnosti iskricom kojom podupaliti — odlučih i ove godine „Leptir" izdati.

Tèrsio sam se zabavnik taj urediti tako, da bude željam domorodnih čitateljah zadovoljio; slike: pokojnoga naime našega uspomene vriednoga bana Josipa Jellačića i Dragojle Jarnevićeve punozaslužne spisateljice naše bit će vèrstno izradjene; te će se u tom obziru sigurno vidieti napriedak.

Ciena knjizi je: 1 fr. 25 kr. a. vr. Lanjskih Leptirah može se još dobiti; komad po 1 fr. a. v.

Leptir za god. 1860. iziti će, ako ne prije, pèrvih danah sigurno, i dobit će se u Zagrebu u knjigarnah Supana i Hartmanna.

U Zagrebu 31. kolovoza 1859.

Ljudevit Vukotinović.

Poziv na predplatu.

Ima u nas mnogo duševna polja, što žalibože još na ugaru leži i gdie je malo tko obèrtnijim plugom zabrazdio. Takovo polje jesu manji učevni zavodi naši — naime početne učione. — S toga mi misli te misli, kako bi osietljivu nedostatku i ovdje doskočili, — pa eto! dadosmo si prijateljske desnice te odlučismo nežaleć trudą ni troška izdavat školski časopis, pod naslovom: „NAPREDAK" Tko napèrvo negrede, toga bèrzo obiede; napèrvo pako nemožemo, doklegoder početak k napredku i naobraženju mladjega naraštaja — obezbiedjen od svakoga krivog upliva — nebude učvèršćen i osiguran. Zadaća će zato bit našega školskoga lista, da se učiteljem, odgojiteljem i svim prijateljem mladeži prieko vèrstnih pedagogičkih članakah svake struke pruži sredstvo i predoči način, čim i kako bi valjalo obraditi rahlu zemljicu dietinja sèrca, da bude i dobar kèršćan i vriedan gradjanin te tako dvojaku ciel družtva čoviečjega — blagostanje duševno i tielesno promakne, pospieši i uglavi.

Istina krepost i posestrima njezina ljubav, to su ona tri alem-kamena, koja treba da nakite dušu dieteta; a to jim uman učitelj, koi pozna svetinju sèrdašca dietinja, može priličnim načinom pribaviti, ako iole želi težkom i krasnom zvanju svojem saviestno odgovoriti.

Istina, ima zaokupit i oplemenit dušu; dakle uma se predstaviti kao skrajnji resultat pomišljenih izpitah i mudrovanja ljudskoga duha. Ona ima prodriet u razum i pamet tako, da čestitim razabiranjem i slaganjem nazorah spozna, prouči i sebe razbistriv umnozi dobro, kojim istina rodi, a zabaci glede vanjskog i nutarnjeg čovieka zlo svako. Evo pèrve točke, o kojoj će se vèrteti sadèržaj „Napredka." Ovamo ćemo uvèrštjivati razne poučne članke, predloge, mnienja, izkusne pokušaje i kritike o duševnom razvitku diece, te s potrebe naučanja povesti blagoslovnu rieč o temelju svake nauke, vierozakonu, o slovnici, zemljopisu i poviestnici, prirodopisu, gospodarstvu, računstvu i zemljomierstvu. O uporavi i oplemenjenju razmnive, o mnemonici; riečju o svakom znanju, koje valja uciepit u mladjahno sèrce, ili ga bar pripraviti na daljnu poduku. Uza to pretresivat ćemo vèrlinu školskih knjigah, govorit o potrebi knjižnicah, pobočnih učevnih sredstvih, te dèržeć se starog načela, da u zdravu tielu i duša zdrava stoluje, obratit se i na tielesno odgojenje. Po tom će se ono, što je pomišljeno, u praksu prenositi i svèrsi shodnije prirediti. To će nas ponukati, da koju to progovorimo o gimnastici i dietetici.

Krepost ima nakititi sèrce i probuditi u njem stalnu težnju, da si skrajnju želju u bogoljubnosti i ćudoredju smiri. I evo druge točke, o kojoj će naš list govoriti. Tu će se predlagati i razlagati temeljni razlozi ćudoredja i obučanja u druženvom životu, spisi o moralnom odgojivanju, članci, kako bi valjalo poštenje u deteta pobuditi, značajnost uglaviti, te tako dostojanstvo čovieka s pravoga gledišta mladeži predočiti. Nu rieč je naša: dobro se bèrzo zaboravi; s toga će se to sve pokrepiti ćudorednimi i bibličkimi poviesticami, pričami, basnami, poslovicami, prirečji i izrekami iz svetog pisma i drugih znanstvenih knjigah, te tako živahno sietit diecu njihove dužnosti, koja se tiče roditeljskih, kućevnih, gradjanskih, podaničkih i rodnih odnošenjah. Povest ćemo tuder rieč o estetici i drugih praktičnih kriepostih. Naravno tu neće faliti mnogoga ukora proti zlorobi, krivu načina i izvraćenu postupku u ćudorednom odgojivanju.

Da se pako oboje — znanje i ćudoredje sagradjeno na temelju istine i kriepostí shodno spoji, da prosine u duši i sèrcu, te podrediv volju saviesti i razumu zahvati obieručke sve, što je pravo, dobro i liepo — mora od strane učitelja primieran način obučanja u znanju i vladanju pridoći, koi će jedino tad vèrstan biti, ako iz ljubavi poteče, iz ljubavi rekoh, koju mora učitelj dieci svojoj pokazati. Naši vele: i maslo je začina, ali mu se hoće načina; te zato ćemo u ovaj red stavljati članke o metodiki, pedagogiki, razprave i predloge o školnom zaptu; o postupanju s diecom glede na svako obučanje, o vladanju učitelja i dobru primieru itd. Uzet ćemo ovdie na sito i rešeto sve zločeste običaje školne i hèrdjava uvedenja; govorit o prikladnosti školnih zgradah, spravah i drugih uredjenjah, koja se cèrkve i učione tiču. — Na koncu u viestniku donosit ćemo nove naredbe školne, promiene, natiečaje, naimenovanja i viesti školne, dopise o učiteljskih konferencijah, vanjske dopise o materijalnom i unutèrnjem napredku školah te odgovore uredničtva. —

Ali što hasni osnove graditi, ako nismo kadri oživotvorit je i vèrlu zgradu sagraditi. S toga milo i sèrdačno pozivljemo sve vriedne učitelje naše domovine, sve prijatelje mladeži i ostale, kojim plemenita ljubav prema dieci grudi žari, da nam budu u pomoć. Evo prekomierno dobre volje u nas, i ako nas nevara pouzdanje, što no postavljamo u Vas, mili prijatelji mladjega naraštaja, doista nam ovo pèrvo čedance u svojoj struci, koje se pomolí u otačbini našoj, neće omlitaviti, nekmoli poginuti. Osviestite se, braćo ljubezna, koja dielite trud i muke, jade i naslade s nami odgojivajuć povierenu si diečicu. Ustajte i prenite se, pomozite nam Vi, koji u dieci svojoj vidjate buduće nosioce vašega nepokolebiva značaja, ozbiljne ponosa, krepke rodne misli, i plemenitih blagonosnih čuvstvah. Evo polja široka, latite se dakle pera, pa nam iskitite „Napredak" vèrstnimi članci, koji zasiecaju u život učione, te donesite nam onj svakovèrstne mirisava cvieća valjanih savietah i predlogah — Predbrajajte se marljivo i pozivajte i druge, da novci podupiraju ovo važno poduzetje naše. — Pokažite svietu spremno sèrce, koje se za svoju stvar žèrtvuje, osvietlajte si lice i rod, te i nas pokrepite u sladkom uzdanju, da uspije naše poduzeće. S početka nismo u stanju nagradit pisateljem članke njihove, što ćemo zaista učiniti, kad nam to bolje okolnosti dopustile budu.

Konačno izlazit će „Napredak" od 1. listopada dvaput u miesecu, 1. i 15. na čitavu arku. Cielogodišnja predplata mu je u Zagrebu 2 fr. 50 kr., poštom 3 fr. Predplata neka se šalje **izdavateljstvu časopisa „Napredak"** u **Zagreb**. — Ciena ova je doista tako malena, da će si moći list taj svaki nabaviti, koi iole niešta za napredkom teži.

Ako se omili naš list domoljubnom čitateljstvu, nastojat ćemo, da i više učinimo te mu oblik sjajniji a sadèržaj bujniji s vremenom udesimo. Da Bog da i dobra kob, te uspielo naše

pèrvo poduzeće ove vèrste. — Sèrdečni pozdrav od nas. U Zagrebu dne 1. rujna 1859.
Učitelji uzorne glavne učione u Zagrebu.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 31. kolovoza 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

	Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . . po 5% za 100 f.	
Iz narodnoga zajma . „ 5% „ „ „	78 85
Od g. 1851, seria B. . „ 5% „ „ „	
Iz promiene kuponah „ 5% „ „ „	
Kovovnice . . . . . „ 5% „ „ „	74.
„ . . . . . „ 4½% „ „ „	
„ . . . . . „ 4% „ „ „	
„ . . . . . „ 3% „ „ „	
„ . . . . . „ 2½% „ „ „	
„ . . . . . „ 1% „ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834 . „ „ „	
„ „ „ „ 1839 . „ „ „	
„ „ „ „ 1854 . „ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga po 5% „ „ „	
„ 4½% „ „ „	
„ 4% „ „ „	
„ 3% „ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive „ 2½% „ „ „	
„ 2¼% „ „ „	
„ 2% „ „ „	
„ 1¾% „ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj „ 5% „ „ „	
„ 4½% „ „ „	
„ 4% „ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljoraztereine obveznice.

Od Dolnje Austrianske . po 5% za 100 f.	
„ Ugarske . . . . . . „ 5% „ „ „	
„ tamiško banatske, hèrvatske i slavonske . „ 5% „ „ „	
„ galicianske . . . . „ 5% „ „ „	
„ bukovinske . . . . . „ 5% „ „ „	
„ erdeljske . . . . . „ 5% „ „ „	
„ drugih krunovinah . „ 5% „ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867 . . . . . . „ 5% „ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850 „ 5% „ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke . . . . kom po	898
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd. . . . . „ „	212.30
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva „ „	
sieverne železnice cara Ferdinanda 1000 f. . . . . „ „	
dèržavnoga željezničkoga družtva „ „	
zapadne železnice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate „ „	
jugo-sievero-niemačke savezne železnice itd. . . . . „ „	
tisanske željeznice po 200 f k n. itd. „ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. . „ „	
istočne železnice cara Franje Josipa itd. . . . . „ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f. . . . . . „ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f. . . . . „ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		100 50
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		117 35
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.54
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni ućrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 5284-civ. (DS.—59) 3—1

Konkurs-Ausschreibung.

Zur Besetzung der zwei Notarstellen im Sprengel dieses k. k. Landes-Gerichtes mit dem Amtssitze in Agram und Samobor haben die Bewerber ihre Gesuche mit den erforderlichen Belegen versehen, und zwar die Staatsbeamten im vorgeschriebenen Wege durch ihre Amtsvorsteher, — die übrigen in soferne nicht die Bestimmungen des § 14 der Notariats-Ordnung eintreten, mittelst der vorgesetzten politischen Behörden, binnen 4 Wochen vom Tage der dritten Einschaltung dieses Edictes in das Amtsblatt der hierortigen Zeitung bei diesem Landes-Gerichte anzubringen.

Ausser der Nachweisung der rechtswissenschaftlichen Studien ist erforderlich, dass der Bewerber

1. Oesterreichischer Staatsbürger ist.
2. Das Alter von 24 Jahren erreicht habe.
3. Sich zur christlichen Religion bekennet.
4. Der freien Verwaltung seines Vermögens fähig und von unbescholtenem Lebenswandel.
5. Der deutschen und kroatischen Sprache in Wort und Schrift mächtig sei.
6. Bewerber aus der Mitte der Advokaten müssen die nach den gegenwärtig bestehenden Gesetzen abgelegte Prüfung nachweisen und nachdem auch jene Advokaten, welche die Advokatenzensur zwar nur nach den früheren Gesetzen bestanden, sich jedoch der durch die Advokaten-Ordnung vorgeschriebenen nachträglichen Prüfung aus den neuen Gesetzen unterzogen haben kraft der Allerhöchsten Entschliessung vom 7. Februar 1858 Art. IV. zur Bewerbung als befähigt gehalten werden, haben diese Aberprüfung nachzuweisen. Die Cautionsgrösse ist im 3. Hauptstücke der Notariats-Ordnung vom 21. Mai 1855 Nr. 94 des Reichsgesetzes enthalten.

K. k. Landes-Gericht als prov. Notariatskammer.
Agram am 10. August 1859.
Klobučarić. Jović.

Br. 3384-1859. (DS.—65 6—1

Prodaja pivare.

Obćina kralj. slobodnoga i glavnoga zemaljskoga grada Zagreba u kraljevini Hèrvatskoj prodavat će 18. listopada 1859 putem javne dražbe na njeno vlastničtvo spadajuću, pod k. br. 427. ležeću pivarsku kuću zajedno s pravom varenja, zatim s pravom točenja vina i piva.

Ova pivara sačinjava ugal špitalske i novotèržke ulice i nalazi se naprema c. kr. pošti u najživahnijem dielu grada u ulici, koja uzdèržava obćenje medju oba glavna gradska tèrga.

Nema u svem gradu prostorije, gdie se toči pivo i vino, koju bi većma posiećao sviet, nego što je ova, i prikladna je zbog svoga položaja osobito za otvorenje svratišta

Sastoji iz kuće jedan kat visoke i razizemne, sasvim iz čvèrsta gradiva sazidane, sa šest podpunoma suvih i hladnih pivnicah (podrumah), vežom, velikom pivarskom dvoranom, sa dvie posebne sobe za goste, sa dvanaest sobah za stanovanje, sa četiri kuhinje, s glavnim i pobočnim stubama i hodnicima, nadalje iz krilne sgrade, 35 bečkih hvatih dugačke, 7 bečkih hvatih široke, odredjene za varenje piva, koja sadèržava udobnu, podpunoma uredjenu pivovaruju i pecaru za rakiju sa svim spravama, englezkim sladarnicama, sladovištima i magazinima za ječam sa četiri sprata, mlinom za slad s vitlom i s prostranim skladištem za burad i dèrva; napokon iz boltane iz čvèrsta gradiva sazidane konjušničke sgrade za 24 komada marve za tovljenje i gospodarstvo, zatim iz kotca za svinje

Kuća i dvorište ima u obsegu 792 kvadratna hvata. U dvorištu nalazi se jedan a u pivarskoj sgradi drugi bunar (zdenac), oba dobrom vodom obilato obskèrbljena.

Sgrada nalazi se u posve čvèrstu a sprave za varenje i vaskolik ostali fundus instructus u podpunoma dobru stanju.

Koji žele kupiti ovu pivaru, čine se još osobito pozorni na to, da u Zagrebu obstoje samo dvie pivare, da se dosad neproizvodi prešana pienica u Zagrebu, za što je osobito podobna ponudjena pivara, i da se je u tri godine kod pučanstva od 17,000 dušah po glasu službenih podatakah odsiekom 7000 akovah (vedarah) piva varilo, koja količina rast će od godine na godinu, budući da se broj stanovničtva svejednako umnožava. Nadat se je, da će se Sava skore uredit, k čemu je već podieljeno dozvoljenje, i što prije dovèršit gradjenje željeznice od Zidanoga Mosta u Zagreb, podgradje od koje su temeljne sgradje već napolak gotove.

Uvieti za dražbu i kupnju mogu se kod varoškoga magistrata u običnim uredskim urama vidjiti i opaža se da je jedan iztisak dražbenih uvietah za svakoga izložen u pisarnici zagrebačkih niemačkih novinah

Od magistrata c. k. glavnoga zemalj-koga grada Zagreba.

U Zagrebu dne 22. sèrpnja 1859.

Nr. 11663 (Fin.—29) 3—3

Kundmachung.

Die heuer in den Wäldern der k. k. Studienfonds-herrschaft Kutjevo gerathenen Knoppern werden am 6. September 1859. im Wege einer mündlicher Lizitation hieramts derart verkauft werden, dass der Käufer selbst die Einsammlung derselben zu besorgen hat. Auch werden schriftliche Offerte angenommen, wenn solche in wohlversiegelten Zustande vor Abschluss der mündlichen Lizitation hieramts einlaufen Das von jedem Lizitanten oder Offerenten zu erlegende Vadium beträgt 300 fl. und der Fiskalpreis 2800 fl ö. W.

Die Lizitations- und Kaufbedingnisse können hieramts, dann bei der k. k Finanz-Bezirks-Direktion zu Fünfkierchen, und beim k. k. Forst- und Domänenamte Kutjevo eingesehen werden

Kauflustige wollen sich am obigen Tage um 9 Uhr Morgens hieramts einfinden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion
Essek am 25. August 1859.

Br. 3364 (PZ.—39) 3—2

Oglas.

Od 1. rujna t. g. počemši ima se c. k. poštansko opravničtvo ogulinsko i primljanjem, promicanjem i naručivanjem vrednostnih pošiljakah, nakoliko se iste s obzirom na težu i obseg posredstvom kariolnih kolah mogu odpravljati, zanimati i stajati u savezu sa c. k. poštanskim uredom u Josipovoj Doli posredstvom jezdiočkih odnosno kariolskih poštah, koje idu 6 putah svake nedielje, sa tiečajnim redom kako sliedi:

A. Jezdiočka pošta ogulinsko-josipodolska.

Iz Ogulina, u nedielju, utorak, četvèrtak, petak u 12 satih u podne	U Josipovoj Doli istih danah u 12 satih 45 minutah u podne
Iz Josipove Doli, u nedielju, utorak, sriedu, petak u 1 sat poslie podne.	U Ogulinu istih danah u 1 sat 45 minutah poslie podne.

B. Kariolska pošta ogulinsko-josipodolska.

Iz Ogulina, u ponedieljak u 10 satih pred podne i u sriedu u 12 satih pred podne	Iz Josipove Doli, istih danah u 10 satih 45 minutah pred podne odnosno u 12 satih 45 minutah u podne.
Iz Josipove Doli, u ponedieljak i četvèrtak u 1 sat po podne.	U Ogulinu, u 1 sat 45 minutah poslie podne.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.
U Zagrebu dne 21. kolovoza 1859.
Klempay.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PETAK DANA 2. RUJNA 1859. Broj 199.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put: a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebn članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 2. rujna. Viest o uhvaćenju zloglasnoga harambaše Mihaila Romanića s jednim njegovih drugovah, koju smo donieli u br. 193 naših novinah od 26. pr. m., uzeli smo bili po izviešću raznih niemačkih novinah, a nije nam napose po nikakovom dopisniku prijavljena ona. Medjutim primili smo jučer iz Osieka iz dostovierna izvora dopis, iz kojega vidimo, da ona po nama i po više drugih novinah saobćena viest ima više neizpravnosti. Romanić nije bio u kèrčmi već u privatnoj kući niekog krojača Subotića hvaćen. Pandur nije poginuo, već su bila ranjena dva pandura, no kako gospoda liečnici vele, oba će ozdraviti. Romanić nije izgubio oko, i nije bio ranjen u nogu, a i njegov drug nije dobio nikakovih ranah, već je Romanić samo udaren bio po glavi, tako da mu je desna strana iste kèrvava bila no oko mu ni najmanje nije bilo oziedjeno; izvan toga bio je ranjen u lievu ruku i to tek s jednim drobnjakom, njegov drug pako bio je samo ubođen u nogu, kad su ga opazili, da se je u dimnjak sakrio. Konačno doznajemo iz toga dopisa, da je Romaniću i njegovom drugu Bubregu dne 29. kolovoza u 9 satih osuda po sudu proglašena i u 12 satih posredstvom konopca izvèršena bila. Priobćujući ove izpravke molimo svu onu gospodu, koja imaju dobrotu zanimati se za naš list, da blagoizvole u buduće, ako bi se u njihovoj okolici štogod dogodilo, priobćiti nam s niekoliko redakah, da nebudemo opet prisiljeni iz drugih novinah cèrpit lažljivih viestih, budući da nam naše sadanje okolnosti žaliboże nedopuštaju po raznim miestima naše domovine dèržati odgovornih dakle plaćanih izviestiteljah.

Beč 31. kolovoza. Jučer je blizu Hetzendorfa bio dvorski lov, kod kojega je udioničtvovalo Nj. veličanstvo car i više nadvojvodah.

— Glavni stan zapoviednika pèrve vojske generala topničtva grofa Wimpffena, ostat će samo privremeno u Ljubljani i bit će po sklopljenja mira opet premiešten u Beč.

— Gubernator u Banatu, g. podmaršal Šokčević, odputovao je na svoje miesto u Temišvar.

— C. k. veleposlanik g. baron Bach odputovat će dojduće nedielje na svoje miesto u Rim.

— Gospodin miestodèržac u Gornjoj Austriji, baron Eduard Bach došao je jučer u Linc.

— „Fortschritt" javljaju iz Brašava: U susiednim toplicama Elöpataku zbio se je nedavno žalostni slučaj, da se je više osobah od plemstva zbog nesmotrenih političkih izjašnjenjah uapsiti i ovdiešnjem c. k. okružnom sudu predati moralo, gdie se je već iztraga proti njima kod predhodnoga zatvora povela.

Sèrbija.

Beograd 26. kolovoza. (P. L.) Jučer ponovljeni izbor poklisarah za Beograd dao je sasvim isti rezultat, koi sam Vam već prekjučer proricao i to tri tèrgovca i dva činovnika. Glasovalo je niešto prieko dvie petine izbornikah, to jest: 913 osobah. — Karabiberović (tèrgovac) dobio je 708 i Gruić (bivši dèržavni podtajnik) 574, Antula (tèrgovac) 479, Emanuel Jokić (tèrgovac) 324 i Stamenković (savietnik) 319 glasovah. Ovima najbližje dolaze Glavinić sa niešto prieko 300 i Milovan Janković sa 283 glasa. Okolo deset satih dao je jedan visoki činovnik svoj glas za prestolonasliednika zatim svi sliedeći izbornici; što više okolovao je na izbiralištu glas, da će prestolonaslicdnik rado primit zvanje poklisara, ako ostali poklisari nebi bili iz staleža činovničkoga. Ova viest poražila je naravno nieke izbornike, no prema 11½ sata saznalo se, da je taj glas neosnovan bio, jer čim je prestolonasliednik začuo, da su voljni izabrati ga, dao je kazati, da nemože iz raznih uzrokah primit poklisarskoga zvanja. Medjutim dobio je bio prestolonasliednik već prieko 300 glasovah. Izbori preduzimali su se polag korporacijah, što više poslie podne okolo 3 sata došla je jedna četa sastojeća malone iz svihkolikih korpuralah posadne vojske, koji su takodjer glasovali i svoje glase jednoglasno dali dvojici majorah i trojici tèrgovacah. Došašće korpuralah bilo je niešto nenadanoga i budući da u skupštinskom zakonu nije o tom ništa odredjeno, pita se, imadu li kao podčinjeni, činovničkom staležu nepripadajući vojnici pravo izabirati, i da li bi se iz toga izvoditi moglo, da prosti vojnici imaju pravo glasovati? — Uprav sada čujem, da Stamenković nije primio poklisarstva, uslied toga zamienit čega Glavinić i ako sada izbivajući Gruić, kao što se glasa, takodjer neprimi poklisarstva, bio bi mu zamienik Milovan Janković, no što će jedva sliedovati. — U valjevskom okružju nisu na izbor pušteni bili činovnici i svećenici, u šaičkom okružju nisu činovnici ni pozvani bili na izbiranje poklisarah. — Knez Miloš ići će, kad prestane kišovito vrieme, u Gornji Milanovac, Čačak i Požegu a zatim će se prieko Karanovca i Kruševca vratit u Kragujevac. Nj. svietlost nalazi se u najboljem zdravju.

„Sèrb. Novine" javljajući oslobodjenje nedavno zbog tobožne urote uapšenih osobah imenuje učitelja mačevanja Marića, koi je jošte u apsu, glavnim obviniteljem.

— Protokoli odbora svetoandrijske narodne skupštine. (Iz „Zvan. Novinah.")

Deveti sastanak 23. sèrpnja. Uzme se u pretres predlog poslanika ok. kruševačkoga, da se ukine zabrana, po kojoj se nisu mogle donositi u Sèrbiju knjige, koje nisu napisane praviteljstvenim pravopisom. Odbor se suglasi, da samo za službene predmete i pravitelj. novine važi pravit. pravopis, a privatnima neka se nestavljaju nikakve prepriеke u pisanju, tiskanju i razprostiranju knjigah, kao što je sv. andrijska skupština uzakonila slobodnu štampu.

Na predlog trojice poslanikah većina odbora suglasi se, da se još i ova sredstva predlože skupštini za uklonjenje zaduživanjah: 1. da se uzakoni interes 12 na sto na godinu; 2. veralica da se strogo kazni; 3. da primirit. sud odostovierava i potvèrdjuje obligacije; 4. da nitko nemože zadužiti imanje do vriednosti od 40 dukatah; 5. da se na sudu neprimaju zelenaške (vuhererske) obligacije, već da se povieritelj i dužnik namiruju kako znadu; 6. da je slobodno ugovoriti zajam i na stvari, ali da se zabrani stavljati u obligaciji veći zajam nego što je; 7. da se na sudu neprizuaje kèrčmarska veresija veća od 5 grošah. Na ovo Božo Božović, pred. suda okr. rudničkа, izjavi, da se lihvarskim zloupotrebljenjima može stati na put samo strogim pravit. nadzorom. On predlaže zato: 1. da se propiše sarazmierna kazna za one, koji uzimaju veći interes od 12 na 100, pri tom da se sudovima ostavi sloboda u izpitivanju; 2. da se svi nesvèršeni predmeti podvèrgnu novom sudjenju po osobitom pravcu. Ovaj predlog usvoji se većinom glasovah, samo Aksentije Marković, pred. suda okr. požarevačkog dodaje, da se ni jednom zemljodielcu nemože za dug prodati oro imanje i orudje, bez kojega nemože živiti. Naprotiv Andrija Stamenković, predsiedatelj, Milutin Banić, protojerej smederevski, i Josip Popović, protojerej kruševački, odvoje svoje mnienje, izjavivši, da su navedeni predlozi i neuspiešni i štetni. Predsiedatelj reče, da su dovoljni dobri zakoni za kredit. Svaki gradjanin može podpuno slobodno raspolagati svojim kapitalom i imanjem, dakle se nemože u tom ograničavati. I dosada je bio zakon, da se nesmije više od 12 na sto uzimati, pa nije pomogao narodu. Neka vlast bude stroga koliko hoće i sloboda u izpitivanju sudbenom neka se ostavi do samoga mučenja, sve će biti kao i dosad. To sredstvo nemože pomoći, dokle god bude u Sèrbiji malo kapitalah za posajmljivanje. Što se tiče potvèrdjivanja obligacijah kod primit. sudovah, i to će slabo pomoći; naši ljudi nemaju rado da im se za dug zna; a uz to može primir. sud obligacije i potvèrdit, a dužnik opet manje u stvari primiti, nego što je u obligaciji zapisano.

Ni od toga nemože se mnogome nadati, kad se uzakoni, da nitko nesmije, svoje imanje zadužiti do 40 dukatah. Ova svota nevriedi svuda jednako. Šta ćemo s onima, kojima je prekonuždan zajam, a jedva imaju čim živiti? Kako će se spasiti oni, koje požar, tuča itd. opustoše, te se bez zajma nemogu podići, a zaostavše imanje jedva da je dovoljno, da im hrani familiju?... Najveći deo naših ljudih jedva imaju toliko, da živiti može. Hoće li se ovi ostaviti bez ikakve pomoći? hoće li se javne kase otvarati i odsad samo pouzdanim ljudma i velikašima, a siromašni pošteni radini da se odbijaju od svake lakše pomoći, što nemaju dosta imanja za obezbiedjenje zajma? Ti predlozi nikako nemogu spasiti narod od dugovah. Dokle god nema kapitala i dokle god vlada nepočme svojski raditi oko podpomaganja napredka u zemaljskoj radinosti, zanatima i tèrgovini, dotle će se ljudi zaduživati, siromašiti i upropaštivati se.

Poslie toga uzme rieč protojerej smederevski, Milutin Banić, i izjavi ovo o interesima: Ugovaranje za novce kod prim. sudovah bilo bi pravo sprečavanje cirkulaciji novca, tim bi se narodnom napredku gèrdne prepone na put stavljale. Kapitaliste bi odmah izvukli svoje kapitale iz naroda, otežčavajući ljudma zajam, prinudili bi ih na nepoštenje. Interes bi pao, kad bi bio slobodan, t. j. da se stavi u obligaciju onoliki, za koliki su se dvojica pogodila. Tu izlazi na vidik značaj i poštenje zajmodavca, zato će se on pri davanju novacah tako upravljati, kako ga obćinstvo poslie nebi osudjivalo i po ustima pronosilo. Samo gdie interes nije ugovorom opredieljen, tu bi trebalo postaviti pravilo. Što se tiče lihvarah, sud je svakom otvoren. A što se misli ograničiti čoviek pri uzajmljivanju, taj po mnienju govornikovom nebi podpuno živio. — Protojerej kruševački, Josip Popović, izjasni se za mnienje predsiednikovo.

Donese se ovo pismo od Njegove svietlosti: „Odboru sv. andrijske narodne skupštine! Ja u ime Boga prekosutra odavde polazim radi upotrebljavanja mineralnih vodah, s kog puta možda se neću do same narodne skupštine vratiti, a vi ostajete da rad svoj, koi ste započeli i dalje produžite. — Braćo! ja vam želim u preduzetju vašem srećan uspieh, a pri tom preporučujem vam, da sva diela, koja ćete odsad pregledati i o njima svoja mnienja davati, što bèrže svèršavate i time pripremite za glavnu narodnu skupštinu, bez koje se sad ništa riešiti neće; pregledajte i pronadjite, kud su i na kakve svèrhe narodni novci potrošeni i na šta se sada troše, isto tako o propasti narodnoj, koju su mu lihvari i kamatčari nanieli, razmislite

braćo, i najshodnije načine potražite, s kojima bi se to zalieciti moglo; trudite se koliko možete i pazite, da vrieme, koje ćete tom velikom zadatku posvetiti, neprovodite samo u zaludnim prepirkama, nesuglasite li se svaki sa mnienjem i riešenjem odbora, to možete vi i oddvojeno mnienje svoje dati i takovo zapisati. — Vrieme je kratko do glavne narodne skupštine, izbore nove činiti valja a i posao za skupštinu spremiti treba, zato vam i preporučujem da što prije s vašim radom pohitite."

Ovom pozdravu Njeg. svietlosti odazva se odbor radostnim uzklikom: „živio" i zaključi, da sutra dan svi poslanici odu Nj. svietlosti na oproštaj.

Odbor zaključi predložiti idućoj skupštini, da stručni ljudi izpitaju stanje svih postojećih javnih zavodah i izjave, u koliko oni odgovaraju potrebama zemaljskim.

Na predlog, da se novo oženjeni za pèrvu godinu oslobode od plaćanja danakah, većina se suglasi, da ovi neplaćaju danak za pèrvu polovinu godine radi olakšice u ženitbenim troškovima. Manjina priznaje potrebu podpomaganja brakovah, ali misli, da je sadanja porezna sistema u mnogom drugom nepravilna, pa nemože popravljati u njoj posebnosti, a prenebregavati cielinu. Dok se porezna sistema nepretrese i nepopravi, neka ostane sve po sadašnjem.

Na predlog, da se smanji taksa na popašu ovacah, koje na jagnjilo svode, rieši odbor, da taksa ostane kao i dosada.

Predlog, da se u otvorene ključeve nesmije puštati stoka iz udaljenih obćinah, rieši se, da se to činiti može samo po pogodbi sa miestnom obćinom. (Dalje će sliediti.)

Talijanska.

— U Rimu su, osobito u svećeničkim krugovima, u strahu zbog izlazka stvarih. Sreo sam, piše dopisnik „A. A. Ztga", jednoga prelata „Nu, mi stojimo u posliednjem aktu", rečem mu ja. On zakima glavom i odgovori tiho: „I spiriti qui sono ancora troppo agitati. (Duhovi su ovdie još odviš pobudjeni.) On je bio osviedočen, da bi mala promiena stvarih u Francuzkoj kod pobratimskoga duha nemalene strane zapremne vojske prema Talijanima mogla pobunu iz Bolonje i bez željeznicah za čas donieti u Rim. I tako se boje ne samo svećenici.

Iz Napulja dolaze takodjer neprestano za vladu uznemirujuće viesti. I tamo pokazuju se unionistična nastojanja i gibanje imalo je dosta znamenitosti, da dade povoda gospodinu Brenieru, da obsezno i neposredno javi stvar svomu caru.

— Iz Turina pišu o radinosti na korist princa Napoleona, kako sliedi: Agenti princa Napoleona veoma su radini i posliednjih danah više ih je ovuda proputovalo. Njima pripada napuljski bieguna Petruccelli della Gattina, koi je od više godinah u Parizu živio, niekada republikanac, sada jedan od pouzdanikah princevih; zatim glasoviti pievač talijanske opere u Parizu Mario, Piemontez rodom, pripadajući jednoj visokoj plemenitoj obitelji i nema se smiešat s Veronezom Albertom Mariom, koi je zajedno sa svojom ženom Miss White nedavno u Ferari uapšen bio kao Mazzinov agent. Pouzdanici princa Napoleona imaju nalog svagdie kazat, da će se, ako uzmu njihova pretendenta, talijansko pitanje u kratko vrieme pomoćju Francuzke riešiti po želji domorodacah podpunom nezavisnostju talijanskih dèržavah, dà iste Mletačke. Privèrženike jake gornjo-talijanske kraljevine nastoje k sebi primamiti tom opazkom, da princ Napoleon nenamierava dugo vremena ostati u Firenci, već da je velikovojvodsko prestolje za njega samo stupanj, da se popne do kraljevske krune, koja mu kod viekovitih napuljskih bunah nemože izmaći. No ove i slične slieparije nemaju nikakve sreće u Toskani, gdie je princeva osoba veoma zlo zabilježena.

Turin, 24. kolovoza. Privremene vlade nastavljaju ustrojivanje narodnih vojenih silah i uzdèržavanje mira. Privèrženici Mazzinovi gibaju se gdiegdie, no primier i kriepki postupak Garibaldov dieluju dobrotvorno. Pl. g. Desambrois izjavio je, vele, u Curiku, da će njegova vlada pristati na svaki korak, koi se učini sistema podobnim, da se vojvodama opet vrate njihova prestolja, na svaki, izim oružanoga posredovanja. Medju Austrijom i Sardinijom došlo je u Curiku u obziru svih točakah, koje se ovih obiuh silah napose tiču, do sporazumljenja i svaka od njih ima naimenovat po jednog komisara, da se pitanje u obziru dèržavnih dugovah konačno rieši. S austrijanske strane imenuju viteza Hocka a sa sardinske jednoga rodjaka ministra financijah.

Nemačka.

Berlin 28. kolovoza. Govori se u ovdiešnjim političkim krugovima o jednoj nedavno ovamo prispievšoj ruskoj depeši, koja se s talijanskim pitanjem zanima. Koliko se o njenom sadèržaju doznaje, stavlja petrogradski kabinet isto tako kao i britanski vriednost u to, da u obziru preustrojenja Talijanske stupi u bližje sporazumljenje s Pruskom. Kažu da se i mnienje, koje ima Rusija u obziru ovoga pitanja, u mnogom pogledu slaže s onim, koje je lord John Russel izreko u posliednjem svom u Berlin poslanom dopisu.

Isto tako kao Englezka čini se da i Rusija neprestano nastoji, da se sastane evropski kongres za uredjenje talijanskih poslovah i ova nova depeša naznačuje se ne bez razloga kao opetni pokušaj nagovorit Prusku, da kod očekivanoga kongresa podupre one misli, koje obie dèržave goje.

Kao što se iz dobra izvora čuje doći će car ruski dne 10. ili 11. listopada u Varšavu, da prisutstvuje tamošnjim vojenim viežbanjima. Isti će poduzeti mieseca rujna put u srednje pokrajine svoje carevine a zatim na povratku pohodit će glavni grad kraljevine poljske.

Berlin 21. kolovoza. Zdravstveno stanje Nj. veličanstva kalja nije se tečajem jučerašnjeg dana u ničem promislilo.

Francuzka.

Pariz 26. kolovoza. Kao što se čuje otići će car tiečajem mieseca rujna u Cherbourg, da razgleda tamošnje pomorske radnje. Sve obalne baterije dobit će redanih topovah. Ovaj čas čine se pokušaji s jednom „ovanladjom" u lorientskoj luci a s jednom „oklopnom ladjom" u toulonskoj ili brestskoj luci. Obie su gorostasne naravne makine, pèrva obskèrbljena željeznom glavom i za probušenje neprijateljskih ladjah a druga je sasvim željezom okovana i za prikvačivanje neprijateljskih brodovah opredieljena.

— Knez Dimitrije Ghika prispeo je ovamo.

— Na hierskim otocima čine se pokušaji s novim topovima, koji nose 12.000 meterah daleko.

— Kao što javljaju iz Toulona odjedrilo je odonud deset bojnih plavih, kamo su otišle nije poznato.

Pariz 30. kolovoza. „Constitutionnel" donosi članak o položaju vojvodstvah: Francuzka daje im saviet, da opet prime svoje zakonite knezove, no ovoga svoga savieta ipak nenamierava podupirat upotrebljenjem sile.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 440 (Dp.—105) 3—1

Natiečaj.

Kod pučke učione u Vinogori u taborskom kotaru županiji varaždinskoj izpraznila se premieštenjem ondiešnjega učitelja služba učiteljska, s kojom skopčani dohodci sastoje u 152 stot. 25 novč. kao stalnoj godišnjoj plaći, zatim u 50 stot. 40 novčićah kao dèrvarini, i 25 stot. 20 novč. kao stanarini. U ostalom nadati se je, da će se ovi dohodci do skora primierno povisiti.

Natiecatelji imaju svoje molbenice vlastoručno pisane, na dotičnu obćinu upravljene, do posliednjega rujna o. g. s dokaznicami o starosti, ćudorednom vladanju sposobnosti i dosadanjem službovanju, podnieti podarcidjakonu i župniku u Prišlinu, Ivanu Petranoviću.

U Zagrebu dne 5 kolovoza 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Br. 489.

U I. razredu pučke učione u Pakracu, kotaru istoimenom, županiji pako požežkoj, ima se popuniti prazna učiteljska ujedno orguljaška služba, s kojom je skopčana stalna godišnja plaća od 325 stot. 85 novč. bezplatan stan i maleni vèrt, zatim 21 po prilici stot. kao orguljaška pristojba i 6 hvatih dèrvah

Natiecatelji imaju svoje molbenice, vlastoručno pisane, upravivši ih na dotičnu obćinu ujedno s dokaznicami o dobi, ćudorednom vladanju, sposobnosti i dosadanjem službovanju do konca rujna o. g podnieti podarcidjakonu i župniku u Pakracu Frideriku Ulsessu.

U Zagrebu dne 26. kolovoza 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Nr. 832 (Izv.—127) 3—1

Edikt.

Von Seite des k. k. Bezirks-Amtes a's Gerichtes Verbovec wird hiemit bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Herrn Anton Grafen Erdödy durch Advokaten A. Ivančić in die executive Feilbietung der dem Georg Šović gehörigen, im Grundbuchsprotokolle Nr. 5 der Steuergemeinde Pirakovec eingetragenen gerichtlich auf 4750 fl. ö. W. geschätzten Realität pcto. Schuldforderung 1050 fl ö. W. c s. c. gewilliget, und die Vornahme derselben auf den 14. November und nöthwendigenfalls 14. Dezember 1859 jedesmal 9 Uhr Vormittags ad faciem loci mit dem Bedeuten angeordnet, dass die Realität bei dem ersten Feilbietungstermine nicht unter dem Schätzungswerthe, bei dem zweiten auch unter demselben hintangegeben wird, und dass der Käufer die auf dieser Realität pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes werde übernehmen müssen.

Die Licitations-Bedingnisse und das Schätzungs-Protokoll können täglich während der gewöhnlichen Amtsstunden in der hierortigen Kanzlei eingesehen werden.

Zugleich werden Alle diejenigen, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf die Realität erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe des Gutes so gewiss bei diesem Gerichte anzumelden, widrigenfalls sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihrer Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

K. k. Bezirks-Amt als Gericht.

Verbovec am 23 August 1859.

K. k. Bez. Adjunkt als selbstständ. Richter

Tonković.

Br. 3355 (PZ.—38) 3—3

Oglas.

Dne 1. rujna t. g. stupit će u miestu krapinskih toplicah u život c. k poštansko odpravničtvo, koje će se zanimati kako službom listovne pošte, tako poštanskim razšiljanjem vrednostnih pošiljakah, ako se mogu odpravljati piešačkim glasnikom i stajat će sa c. k. poštanskim uredom krapinskim posredstvom piešačkih poštah, koje će za vremena od 1. svibnja do posliednjega rujna svaki dan, a za ostalih dobah godine 4 puta svakoga tjedna ići sliedećim redom:

A. Od 1. svibnja do konca rujna.

Odlazak iz krapinskih toplicah. Svaki dan u $10^1/_2$ sata u jutro.	Dolazak u krapinu. Svaki dan u $12^1/_2$ sata u podne.
Odlazak iz Krapine. Svaki dan u 1 sat po podne.	Dolazak u krapinske toplice. Svaki dan u 3 sada po podne.

B. Od 1. listopada do konca travnja.

Odlazak iz krapinskih toplicah. U ponedieljak, sriedu, četvèrtak i subotu u $10^1/_2$ sata u jutro.	Dolazak u Krapinu. Naznačen h danah u $12^1/_2$ sata u podne
Odlazak iz Krapine Gore navedenih danah u 1 sat poslie podne.	Dolazak u krapinske toplice. Navedenih danah u 3 sata poslie podne.

Kotar c. k. poštanskoga odpravničtva u Krapinskim Toplicama ima sadèržavat sliedeća miesta:

U kotaru predgradskom: Krapinske Toplice, Selno, Oratje, Gregurovec, Materovec, Klokovec. U kotaru krapinskom: Vino i Vertnjakovec.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i *Slavoniju*.

U Zagrebu dne 22. kolovoza 1859.

Klempay s. r.

(Dp.—103) 3—1

Oglas.

Dne 12. rujna 1859. prije i poslie podne u urah službenih dèržat će se dražba lietošnjega žira dolnjokupčinskoga luga stojećega pod zatvorom. Koji žele udioničtvovati kod ove dražbe, neka se na lice *toga* luga i to na izhodnu stranu u prerečeno vrieme doći potrude.

Dano u Beneticu 30. kolovoza 1859.

Po Štefanu Pomperu de Fölsö Radessich

skèrbniku lužkoga zatvora.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 3. RUJNA 1859. Broj 200.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedjelje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebn članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

M. Iz Orubice o Usiekovanju. Dne 13. t. m. pošavši iz *Siska* na parobrodu sa pet teretnicah drugi oddiel čajkaških vojnkah bèrzom Savom put Biograda, nasiedne radi malene vode, štono je prigodom one duge i velike žestine siela u plitko korito svoje, nedaleko od Orubice, kod posavskog selca Doline, te s toga nesamo što nestiže u vrieme na odlučeno miesto, nego nanese i nestašicu svemkolikom ljudstvu u hrani, a u toj baš nevolji očitova nam se liepim izgledom prijateljsko čuvstvo *i bratinsko* sèrce darežljiva Slavonca. U oči Velike Gospojine puče glas našom okolicom, da svi siromasi neimaju svagdanjega hlieba za uzdèržanje života; tu se razigraju bratinske grudi i procvate nieżno sèrce, te se seljaci listom dignu, da učine dielo milosèrdja i „gladne nahrane.“ Po mogućnosti sobstvena imućtva u sudružju dobre volje iskazà se sedam naših selah: Svinjar, Orubica, Dolina, Bodevaljci, Vèrbje, Sičice i Mačkovac i saberu da Bog prosti! po stó i stó projah, a još k tomu utuku Svinjarci dva vola, što svare, što izpeku, utèrpaju u sgodni baš za to nadošli tamo parobrod, da ih najme primi i odveze do Broda a ujedno i hranu im poveze; jer okljevati nebi im slobodno, *i pošalju* do Doline; kad tamo! susretnu se oba parobroda poviš Orubice: nasieli se niekako krenuo, a ovaj se za njim mahom vèrnuo; stanu oba u Svinjaru i podiele vojakom dobrovoljne prinoske, koji su se oko njih junački dèržali. Kakvom su se mierom riečih zahvaljivali, neću ni spominjati, jer to na pojedinim siromasima vidjamo, koji dnevnice prosjače, kamo li većma nećemo na ovaku čovieku, kojemu se to akoprem možda češće u ratno, nu tim manje ili nikada u mirno doba kod kuće sgadja.

Kad sam već o tim narodnim dobrotvorima u rieči, neda mi se ino, već da i ono velecieno dielo preuzvišenoga našega gospodina J. J. Strosmajera, dobročinu našega, koga se slavno ime u ustima bogatih i siromašnih slatkom vaviek uspomenom spominje, ne kao taštu slavu, već u znak sèrdačne sviuh nas zahvalnosti i radostna priznanja občinstvu našem spomenem, koje žalibože još nitko spomenuo nije; on je najme prije niekoliko miesecih u dva maha u Osiek putujuće Ugre gladne i žedne nahranio i napojio, pa k tomu im tielesne piće na poputnicu dao. Nečudi se rode moj! Njegova desnica pruža bez da lievica znade; čestitaj si i za sretna se scieni, što ga imaš u središtu svom, te dok ti sèrce bije a kèrvca u žilama vrije štuj ga i Bogu se zanj moli, — da nam ga poživi na stó lietah! — Toliko o tom.

Mnogo je toga, kako jur napomenuh, što učiniše i danas još čine slavni muževi osobito župnici za prosvietu narodnju u našoj Slavoniji, te nastoje svom silom puku nesamo glas rieči božje, strah i počitanje prama Bogu i poglavarima a ljubav prama starjima i sebi jednakima duboko u sèrce uvriežiti, nego i u dobre svèrhe na koliko im sile dopušćaju svakom prigodom na podporu ga skloniti, osobito ako to vlastitomu njegovomu služi napredku. Izmedju inih javnu je pohvalu zaslužio veleč. g. Fr. Tostanić župnik ovdiešnji, po kojega neumornu nastojanju sagradiše župljani još lani kraj cèrkve orubičke preliepu školu, o kojoj, sciemim vriedni naši domorodci jošte ništa čuli nisu; tim radostnije i u to ime laćem se pera, dèržeći se onoga: da vèrlina stvari u istinu raste starinom, to da mu višnji blagoslovio trudu njegovu dopusti unapriedjivati sve većma blagom ćudi župljanah svojih i nadalje dobra i hasnovita diela u onoj mieri, koja mu cilju dolikuje, to da mu sèrdačnu javno u ime sviuh župljanah izrečem hvalu. Škola je preliepa sgrada criepom pokrivena sa stanom učitelja pod jednim krovom, te sam se čisto u čudu našao videć u Posavini slavonskoj takova šta. Eto! kako nam pomoćju božjom revni muževi k prosvieti i naobraženosti put kèrče! Po njihovu nastojanju, budimo uvieremi, samo voljno uz nje prionimo! bezdvojbeno ćemo opredieljenje svoje onako dostići, kako Bog zapovieda, a sliedbenici nas Njegove zapoviedi rukovode.

Lavov, 20. kolovoza. Za slieditelja grofa Gołuchowskoga u ovdiešnjem miestodèržtvu, očekuje se, kao što pišu Allg. Ztgu., jedan nadvojvoda; u posliednjem slučaju opet bi se sjedinile iztočna Galicija (Lavov) i zapadna Galicija (Krakov) i dobile bi kao Ugarska i austrijanska Italija glavna gubernatora.

Tèrst 28. kolovoza. Kroz vas dan posiećaju ljubopitnici Novaru. I ja sam jutros na nju otišao i živahno zateklo me je izvèrstno dèržanje ladje i prekrasan vid momčadi. Najveći red i čistoća vladala je u ladji. Mornari i pomorski piešaci imaju svi liepih slamnatih manilla-šeširah za naglavje, koji su malone nalik na panamu. Riedke život nje, medju njima jedan kinezki pas sa cèrnim jezikom i nebcem, jedan par plemenitih hèrtovah, liepo narisan lisac, tèrče slobodno naokolo po palubu. Jedan umietno tetovirani novozelandez veoma prijazna vida bio mi je predstavljen, komu se, kao što kaže, veoma dopada na ladji, i koi dobro govori englezki. On istina sada veoma rado pije čaja i jede englezkoga pečenja (beesfteak), no ipak veli, da mu se je čoviečje meso veoma dopadalo. Petorica Kafaracah bili su uapšenici u Kapštatu i poklon su ondiešnjega englezkoga gubernatora, kojega uljudnost i uslužnost nemogu oficiri dosta nahvaliti. Znamenitih stvarih ima mnogo u ladji osobito u dvorani zapoviednikovoj, koja je pravi kabinet riedkostih. Destilirana voda pokazala se je dobrom za sveg puta. Priekosutra odlazi Novara u Pulu, gdie će se razpremiti. Ladja nije pretèrpila nikakove štete i netreba joj nikakovih popravah; ona je izvèrstan jedrilac i jedanput projedrila je u jednom satu 14 miljah. Oficiri dobit će svi dulji dopust, da posiete svoje pripadnike. Od momčadi svi su se do osam ih vratili.

— G. redarstveni ministar baron Hübner preuzet će sutra ministarstvo i nastanit će se ujedno u sgradi dosadanje vèrhovne redarstvene oblasti.

— Za odvietnu cèrkvu donešena je ovamo radi podignutja jednog oltara stanovita množina kedrovine, koju su patriarh, biskupi i poglavice Maronitah poklonili.

Sèrbija.

O sadanjim izborima u Beogradu donosi od onud „Sèrbski Dnevnik“ sliedeći dopis od 22. kolovoza: Jučer je kod nas odredjeno bilo, da varoš naša izbere poslanike za iduću narodnu skupštinu. Urečeno je bilo, da će se biranje početi ob 7 satih iz jutra. No jedva oko 9 satih mogle je biti na skupu oko 400—500 izbiračah. Pošto je upravitelj pročitao skupu zakon o skupštini, propis od ministavstva unutarnjih poslovah, kojim naredjuje, da se izbori čine, objavio je gradjanima i naročitu bèrzojavom dobivenu želju Njeg. svietlosti kneza vladaoca, da Beogradjani gledaju izabrati ljude poštene, razumne i naročito umierene za svoje predstavnike u narodnoj skupštini. Pročitavši sve to, upravitelj se je udaljio, a š njim i svaka dèržavna vlast. Rukovodjenje posla bilo je ostavljeno predsiedatelju primir. suda, koi je i ovome skupu predsiedatelj, a od ljudih, koji hoće da dokažu, da su zrieli za život ustavni, očekivalo se je, da će umieti posao svèršiti kao pametni razboriti gradjani. Pristupilo se je dakle kupljenju glasovah; no tu smo tek vidieli ono, što nikad nebi želili viditi. Da ostavimo što su nieki tèrčali po ljudma i vèrbovali ih za svoje kolovodje, što su nieki jače i opornije branili i hvalili svoje kandidate; ali nemožemo da neuzdahnemo, kad vidimo, da ima ljudih, koji se nezastidiše poniziti se, da javno potiču nerazboritije svoje sugradjane, da učine izstupljenje proti zakonima, da naruše pravo svoga sugradjanina i pokažu se nedostojni ove skupociene i krasne slobode. Ali bi i razboritijih ljudih, koji objasniše stvar, da je pokoravati se zakonu svome najsvetija dužnost, a ako tko što tu proti zakonu radi, da treba kazati predsiedavajućem občinskom starešini. No to nije još sve: nieke prietnje, nieka obećanja mogla su se svuda čuti po malim krugovima. Nieke cedulje jednoliko pisane bile su donešene, medju kojima bilo je i takovih slučajevah, da jedan donese cedulju sa 5 imenah, pa reče: „Ovo za nas trojicu“, a sam on predstaje. Kasnije kažu, da su nieki žitelji ovdašnji pred podne gomilama nagèrnuli i — govori se — po poruci niekoga, koi se iz petnih žilah napeo, da bude i ove godine izabran za deputirca, — umnožili njegove glasove. Videći sve to, mnogi od odabranih ljudih uklonili su se odatle; nieki su po tom otišli da dolazećega novoga gosp. mitropolita Mihaila dočekaju i tako je ona tamo bivša strana Beogradjanah oko 3 sata poslie podne zavèršila izbore. Kasnije nagèrne još ljudih da glasove dadu, ali im se reče, da je stvar svèršena. To proizvede obće nezadovoljstvo. Občinari nehtiednu podpisati izabranima punomoćja i tako je stvar ostala do jutros. Sad smo razumieli, da se postupanje jučerašnje svuda i od svuda kudi i da je u občini naredjeno, da se nov izbor dèrži. — Kandidatah je jučer bilo više. Mogu se napomenuti: gg. Živko Karabiberović, Andrija Stamenković, Jevrem Grujić, Vlad. Jakšić, Milovan Janković, Man. Jokić, Todor Toskić, Pante Jovanović, Kosta Antula, Jakov Živanović, Jovan Filipović, Kosta Cukić, Jovan Ristić, Jovan Marković, Dim. Petrović i još nieki. Od ovih su pèrva petorica imala većinu glaso-
Od ovih su pèrva petorica imala većinu glasovah, i ako ostane izbor valjan, oni će biti poslanici od Beograda na narodnoj skupštini. — One osobe, koje su pozatvorane uslied odkrivene nieke urote proti životu kneza vladaoca i kneza nasliednika, ovih danah predane su sudu, pošto je redarstvena vlast najprije izvidila i ispitala stvar. Tamo će se najbolje vidieti, šta je i kako je; kako su radili, onako i neka im bude.

Talijanska.

Turinski list „Independente“ obnaroduje sliedeći po advokatu Petru Canapi izradjeni predlog za organizaciju Italije:

1. Parma i Piačenca imaju pripasti kralju sardinskom. 2. Mletačka ima se postavit pod vladu nadvojvode Maksimiliana. 3. Vlada Toskane i Modene ima se dati princesi Klotildi savojskoj, kćeri kralja sardinskoga i suprusi princa Napoleona. Posliednji dobio bi naslov princ suprug. 4. Legacije od Pada do provincije riminske upravljat će pod visokim suvirenstvom papinim kraljevska vlada toskanska, na na razan način od posliednje dèržave, jer se svetom otcu pridèržuje potvèrdjivanje zakonah i godišnji

danak od 3 miliuna franakah. 5. Saziv zastupnikah ovih pet dèržavah (Piemonta, Mletakah, Toskane, Rima i Napulja) ima biti u Rimu. Ovi zastupnici sastavit će skupštinu, kako im se svidi. Nijedan zaključak neće imati kriepostí, ako ne dobije većinu od 4 glasa. 6. Podpunoma i odmah imaju se učinit političke i upravne reforme za Mletke, Toskanu, Rim i Napulj. 7. Sve tudje vojske moraju unutar 6 miesecih ostavit Italiju. Rim može po dogovoru medju papom i zastupnicima ostalih silah ostat jošte dulje zapremljen. 8. Sudielovanje svih talijanskih silah bit će obvezno kod braniteljna rata, sve jedno bilo proti kojoj god sili.

— Opet se mnogo govori o tom, da su stale razprave u Curiku i da je sporazumljenje našlo na veće težkoće, nego li što se je mislilo polag posliednjih viestih. Malo fali, da se opet netvèrdi, da u Curiku nije jošte ništa uvrednjeno. U sasvim uzkom savezu stoji s time, što se opet s nova veoma okorno vraćaju na predlog, da se sazove evropski kongres. Jedan parižki dopisnik K. Ztga uvierava, da su od strane Francuzke u svèrhu sazvanja kongresa već učinjeni koraci kod londonskoga dvora i da je Rusija u jednoj noti od 21. kolovoza na austrijanski kabinet formulirala predlog za kongres. Odgovor na rusku notu nije još sliedovao od strane Austrije.

— U Romanji obavljeni su već izbori za skupštinu. Ista broji 124 poklisara i sastat će se 1. rujna. Ministar unutarnjih poslovah Montanari izdao je povodom ovih izbora okružnicu na občinske predstojnike romanjolske, u kojoj se poziva pučanstvo neka u slozi i uzdanju kao Toskanci i Modenezi obave svoje izbore. „Pošto odobrimo naše zaključke, stavimo ih pod plemenitu zaštitu Napoleona III., koi nemože zaboravit, da njegovo prestolje počiva na temelju občenitoga prava glasovanja, pod zaštitu simpatijah Englezke, ovoga staroga zavičaja individualnoga i gradjanskoga prava, i napokon pod zaštitu pravednosti Evrope, koja uvidja, da Talijanskoj pripada miesto za stolom slobodnih i nezavisnih narodah.“

Francuzka.

— Posliednje viesti *iz Turo-baja jesu od 28. lipnja*. Mirovna izviešća iz Kohinkine potvèrdjuju se sasvime. Dne 2. sèrpnja očekivali su iz Tura tri carska poslanika, da se čin mira stavi na hartiju i podpiše. Francuzka zadèržat će Turo i Saigun; dèržat će zastupnika kod carskoga dvora hujskoga i vući će svake godine danak, bilo u novcu ili u robi. Slobodno izvèršavanje kèršćanskoga vierozakona dozvoljuje se u svojkoljkoj carevini. Španjolska dobit će na obali tongkinžkoj zemljište potrebno za sastavljenje jedne velike naseobine.

Velika Britanija i Irska.

Varoš Ročdel dala je svome zastupniku Kobdenu čast, na kojoj je bilo 2500 gostiuh. U slovu, koje je Kobden govorio, kazao je medju ostalim, da je zadovoljan što se nije Engleska umiešala u talijanski rat i da po njegovom mnienju nije time ništa izgubila od svoje važnosti i snage. Nadalje reko je, da Talijanima treba da se dopusti, da sami o sebi slobodno raspolažu. Hvali dèržanje pučanstva u vojvodstvima i veli da su tamo najvaljaniji ljudi izbrani bili, no priznaje, da se nerasudna gomila novcem i tajnim agentima vèrlo lahko može navesti na bunu. Englezi imali su, kaže nadalje, stogodišnji gradjanski rat u svojoj zemlji. Kako bi danas stojao engleski ustav, da su se u ono vrieme u njihove poslove miešali Francuzi i Englezi? Onaj put, kojim su onda Englezi išli, stoji sad i Talijanima otvoren, pa zato treba sad i njima dopustiti podpunu slobodu, da se sami upravljaju. Prelazi zatim na glasove o mogućnom napadanju Francuzke na Englezku i kori novinare, što su tuliku bunu podigli proti Francuzima i tako ih još većma razdražili i prinudili, da se oružaju. On misli, da bi valjalo odustati od take buke i tolikih pripravah za branjenje i da je bolje, da se Englezka izloži i niekom risiku, nego da tim pripravama financijalno propadne. Kaže, da se vas sviet Englezkoj smije, što se boji od francuzkoga napadanja, a ipak joj je flota i sada mnogo jača od francuzke, na jednu ladju, koja je francuzka za posliednjih sedam godinah spremila, dolazi deset englezkih ladjah. Napokon veli, da Francuzka već od sedam sto godinah nije napadala na Englezku, Englezka pako na Francuzku više putah. A i sadanji car francuzki mora više gledat na to, što narod želi, negoli njegove stric; jer ako se i on samo na mač nasloni, morat će i on propasti mačem.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Grad Norcija u Rimskoj bila je dne 22. kolovoza u pol drugoj uri poslie podne pohodjena velikim potresom. „Razorenje postiglo je najviši stupanj. Grad je sasvim razoren. Mnogo osobah poginulo je, do sad nadjeno je 69 mèrtvih. O mnogima opet zna se, da su pod podèrtinema zakopani. Broj ranjenih velik je.“ Tako piše o toj velikoj nesreći bèrzojavnim putem papinski delegat iz Spoleta, koi je na pèrvu viest odmah pohitio na lice miesta, gdie se je nesreća dogodila.

Nj. svetost papa doznačio je medjutim 3500 skudah u pomoć postradavših.

Norcija je biskupska stolica, nalazi se u dolini na podnožju Apenina i ima 9253 stanovnika. Već godine 1703. bio je tamo strašan potres, koi se je ponovio opet god. 1730. i razorio je malone sasvim taj grad. Sadašnji potres osietili su i u Rimu.

Tèrst 31. kolov. Austrijanski brik Splendido, kapetan Visin, prispeo je jučer poslie $8\frac{1}{2}$ godine putovanja iz daljnih morah.

Curik 23. kolovoza. Posliednjih danah bila su dogovaranja medju austrijanskim i francuzkim poslanicima; jučer viećali su francuski i sardinski poslanici.

Rim 23. kolovoza. Kardinal Falconiere Mellini, nadbiskup ravenski, preminuo je.

Inozemno mnienje o Kukuljevićevom Slovniku umjetnikah jugoslavenskih.

Priobćismo onomad iz izišavšeg III. svezka članak o našem pokojnom Lisinskome, te nadasmo se, da će stignut s koje strane kakova takova razmatranja o dielu tome važnijem po našem mnienju ma ikoja duboka historična razmatranja — o dielu, koje razlaže dielateljnost muževah naroda našega na polju umietničkom, — te svèrhom imade dokazat, da smo i mi štogod doprinieli k razvitku sveobće civilizacije; — al prevarismo se u nadi, te s toga mnijemo doskočit nedostatku priobćujuć o njem inozemno mnienje. — Izviestja imperatorskoj akademiji nauk po otdieleniju ruskago jazika i slovesnosti u tomu sedmom lanjske godine vele:

„Odavna izviestno je — da su izmedj talijanskih umietnikah mnogi bili rodom Slavjani, te niekoji iz njih poslužili se slavnom Italijom kao školom velikih majstorah. Pèrvi pokus dokazati umietničko značenje Slavjanah učini, na koliko znamo, Kolar u svojem Cestopisu do horne Italije, kojemu on priloži „Slownik slawjanskih umělcůw.“ Neopusti se u istinu Kolar u duboka sravnivanja nit neprogovori o svakomu umietniku obširno, — nu bijaše dovoljno uzbudjen time interes. Vierojatno da je naš štovani korešpondent obvezan Kolaru za pèrvu misao. Ograničujuć svoj krug na Jugoslavjanstvo i nastojeć oko te zadaće mnogo godinah, mnogo je mogao izradit i izradio je.— O svakom umietniku, što ga uvèrsti u svoj Slovnik, priobćivši potanje podatke — nastojao je svakog izrisat. Želit bi bilo da bude, na koliko je moguće, pridan na svèršetku obćenit pregled s riešenjem pitanja, kolikim dielom učestvuju Jugoslavjani kod unapredjenja umietnostih i pojedinih i sviuh ukupno. G. Kukuljeviću bilo bi laglje to izraditi no ikomu drugomu.“ —

Budi nam dozvoljeno spomenut ovdie da željni izgledamo nastavljenje Kukuljevićeva izdanja starih bèrvatskih piesnikah — o kojima ista akademijska izviestja takodjer veoma laskavo za gosp. K. pišu — Nebi li možno bilo probudit pozornost matice zadaća koje, koliko se siećamo još pravilah — jeste izdavanje naših Dubrovčanah. —

Viekoslav Standuar, pristav c. k. urbarialnoga suda u Varaždinu, javlja, da mu je ljubljena kći Olga preminula dne 2. rujna.

Odgovorni urednik: Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 13097-3117. (VI.—52) 3—1

Oglas natiečaja.

Za jedno zakladno miesto Marije Terezije za dievojke od neplemenitoga roda iz Dalmacije, Hèrvatske ili Slavonije, koje se u uršulinskom opatičkom konviktu u Varaždinu naskoro izpraznit ima, razpisuje se time do konca rujna t. g. natiečaj.

Natiecateljske molbenice imajuće se sastavit na c. kr. ministarstvo za bogoštovje i nastavu imaju se kèrstnim pismom, sviedočanstvom o obavljenom ciepljenju i o zdravju, izkazom o imovini i inom dohodku kao i o zaslugama roditeljah i sviedočanstvom o možebiti dosad uživanom podučavanju obložiti i podnieti do gore navedenoga roka putem nadložne političke oblasti kod podpisanoga miestodèržtva.

Jošte se opaža, da samo dievojke, koje su već stigle desetu godinu svoje dobe, mogu postati udionice uživanja ovoga zakladnoga miesta, koje traje kroz šest godinah i obstoji u podpunom obskèrbljenju i odievanju zatim u školskom i kućnom obrazovanju.

Na obraćenice uzeti će se kod podieljivanja ovoga zakladnoga miesta osobit obzir.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.

U Zagrebu dne 28. kolovoza 1859.

Br. 11210. (VI.—30) 3—1

Izročni poziv.

Adam Vranešević vitez c. kr. austr. reda Leopoldova, c k financijalne straže povierenik u I. oddielu hèrvatsko-slavonske financijalne straže, u posliednje vrieme namiešten u Osieku u Slavoniji — pozivlje se ovime uz pretnju da inače lišen bude službe — za 30 danah računajuć od dana pèrvoga uvèrštenja ovog izročnog poziva u tih novinah — da se stavi kod c. k. kotarskoga financijalnoga ravnateljstva u Osieku, te opravda zašto je svojevoljno ostavio miesto svog službovanja.

Od c. k. hèrv.-slav.-zemaljskog-financijalnog ravnateljstva U Zagrebu dne 25. kolovoza 1859.

Br. 33985-1859. (VI.—53) 3—1

Oglas.

Na c k. drugoj gimnaziji u Lavovu obstoje dvie filologičke učiteljske stolice, od kojih je svaka skopčana s platom godišnjih 945 eventualno 1050 fr. a. vr. i pravom na decennalne dodatke.

Za stečenje jedne od ovih učiteljskih službah potrebno je prije svega izkazati zakonito osposobljenje u smislu propisa o izpitu kandidatah gimnazijalnoga učiteljskoga ureda §. 5. sl. a. ili e.

Rok za natiecanje ustanovljuje se do 15. listopada 1859. Do ondie imaju natiecatelji svoje dobro obložene na visoko c. k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu sastavljene molbenice kod ovoga c. k. miestodèržtva neposredno ili ako već imaju javnu službu, putem svoje propisane oblasti podnieti:

Od c. k. galicijanskoga miestodèržtva.

U Lavovu dne 16. kolovoza 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 5. RUJNA 1859. Broj 201.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put: a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebn članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr

Uredovni dio.

Osuda priekoga suda.

1. Noćju od 24. na 25. ožujka t. g. unidju tri puškama oboružana čovieka, iza kako su pred kućom spavajućeg slugu svezali, u sobu Save Kneževića u Tenju, užežu ondie svieću, jedan od njih saište novacah od gazde Save Kneževića, svoju dvocievku na njeg naperivši. Kad ovaj odgovori, da novacah neima, a ujedno i sinu zavikne „Ćiro ustaj" jedan od spomenutih ljudih ispali svoju pušku na Savu Kneževića, tako da se je odmah na zemlju mèrtav srušio. — Ćiro Knežević skoči uslied toga na zlotvore, zahvati ovimh puške i popadne za pèrsa onoga, koi je njegovog otca usmèrtio, te tako boreći se njime još puče niekoliko pušakah, na to budu zločinci kroz vrata iz sobe izturani. U jutro iza toga bi pronadjeno, da je sanduk, u kojem je Savo knežević novce svoje dèržati običavao, iz vajata odnešen.

2. Dne 9. svibnja t. g. dodjoše kotar obilazeći žandari Eduard Novotni i Pavao Trunko na pustaru Briešce, gdie je oboružan čoviek, opazivši žandare, iz jedne kuće pobiegao, i biežeć u daljini od 40 do 50 korakah na žandarma Novotnoga svoju dvocievku izpalio, tako da ga je u kacigu pogodio, a u to mu je i pobeći za rukom pošlo.

3. Dne 8. sèrpnja t. g. oko ¼6 satih u jutro dodje pet puškama pištoljama i jednom siekirom oboružanih ljudih u stan Marije Stanišićke u gornjem Osieku i počim su pred kućom nadjenoga težaka i sluškinju u kući svezali, zatražiše od ljudih novacah, i premda se Marija Stanišićka pripravnom pokazala, da im sve svoje dobro izdade, to su ju ipak siekirom i kundacima tako težko zlostavili, da je na glavi dvie smèrtonosne, a osim toga i druge težke ozlede zadobila, koje za ozledjenu postojanu slabost vida i sluha za sobom nose. — Zločinci oteli su Mariji Stanišićki gotova novca 513 fr. a dragocienostih u vriednosti od 2108 for.

4. Dne 13. sèrpnja t. g. u večer oko 9 satih navali pet oboružanih ljudih u stan Antuna Zorca u Orahovici, te počim svežu slugu Valentina Sviljca, zaištu s prietnjom od gazdarice Marije Ničke, da im ormere otvori i novce svojega gospodara predade, na što su zbilja 198 fr. 32 kr. koje u stvarih, koje u novcu oteli.

5. Dne 20. t. m. podje za rukom ovogradskim rederstvenim stražarom, da valjanom podporom žiteljstva dolnjeg grada Osieka uhvate glasovito poglavicu hajdučkog Mihajla R. — i drugа mu Gjuru B. — nakon odvojena protivljenja ovih, i iza kako je Mihajlo R. — dva stražara, naime Josipa Tučeka i Aksentiju Konstantinovića iz puške težko ozledio bio.

Mihajlo R. — rodom iz Čepina, 27 godinah, gèrčko-nesiedinjenoga vieroispoviedanja, oženjen, biegunac piešačke regimente nadvojvode Henrika, koi se od jeseni p. g. po okolici čepinskoj i osiečkoj skita, više je ortakah sebi pridružio, i kao harambaša čete hajdučke od 5 do 6 glavah sastojeće, strahom čitave županije postao, tako da je od strane političke oblasti uciena od 500 for. za njegovo uhvaćenje postavljena bila; zatim

Gjuro B. — 24 godinah iz Berka rodom, katolik, neoženjen, svinjar, drug Mihajla R. — dne 22. t. m. pred prieki sud stavljeni, pronadjeni su kao pravno uglavljeni, za krive i to

Mihajlo R. a) umorstva grabežnog na Savi Kneževiću, na temelju izkazah četvorice zakletih sviedokah, koji su Mihajla R. za onog od zločinacah dobro upoznali, koi je Savu Kneževića iz puške usmèrtio;

b) pokušanog umorstva na žandarmu Eduardu Novotnomu, na temelju svog vlastitog s izvidjenim učinom suglasećega se priznanja;

c) zločina razbojstva na štetu Marije Stanišićke, na temelju svog s izvidjenim učinom suglasećega se priznanja;

d) razbojstva na štetu Antuna Zorca kroz zakleta sviedočanstva i vlastito priznanje, napokon

e) pokušanog umorstva prigodom uhvaćenja njegovoga, na temelju vlastitog priznanja i zakletih sviedočanstvah; nadalje:

Gjuro B. a) razbojstva na Mariji Stanišićki i

b) razbojstva na štetu Antuna Zorca na temelju svoga vlastitoga s izvidjenim učinom suglasećega se priznanja, a stranom i na temelju zakletih sviedočanstvah, po §. § 134. 135. br. 2. 190. 194. 195. 8. k. z. — 269. i 264. k. p. Nu izvan toga još su pravno okrivljeni i to:

Mihajlo R. umorstva grabežnog na Hermanu Metzgeru; pokušanog umorstva na žandaru Santicu u kèrčmi na Palači; razbojstva na Franji Fuhrmanu, i više kradjah, medju kojima ona na obštinskoj kasi čepinskoj, zatim na štetu Antuna Liške itd.

Gjuro B. pokušanog umorstva prigodom njegovog uhvaćenja i razbojstva na štetu Franje Fuhrmanna.

Mihajlo R. i Gjuro B. budu s toga osudom priekog suda od 26. t. m. pèrvi zločinu grabežnog umorstva, pokušanog umorstva, i drugi zločin razbojstva krivim spoznani i zato polag §. §. 284, 585. i 410. k. p. na smèrt osudjeni, koja je osuda danas u 9 satih prije podne proglašena i 3 sata poslie proglašenja, i to najprije na Gjuru B. a zatim na Mihajlu R. blizu Osieka viešalima ovèršena.

U Osieku 29. kolovoza 1859.

C. k. županijski kao prieki sud.

Neuredovni dio.

Talijanska.

U tom času radi se u Turinu poimence okolo toga, da se minčijska linija učvèrsti. Ženijski oficiri došli su već na lice miesta, da prouče način, kojim bi se izvesti mogao ovaj predlog. Medju ovim oficirima nalazi se kapetan Menabrea, kojega se je ime, kao što je poznato, čulo već s početka rata, kad se je govorilo o dora-baltejskoj liniji.

Milan 23. kolovoza. Službeni list „Lombardija" napominje ružna zlostavljanja proti dvojici bivših austrijanskih rederstvenih činovnikah, koji su se ovamo povratili bili, i od kojih je jedan preminuo uslied ovih zlostavljanjah, s niekoliko ukorivajućih riečih, no iz kojih prodire ipak nieko zadovolj tvo nad ovim barbarstvom.

Povodom 16. t. m. učinjene predaje onih pet topčarah na jezeru od Garde, koje je car Napoleon poklonio kralju Viktoru Emanuelu, podielio je posliednji francuzkom admiralu Dupouy-u znakove velikoga častnika svoga reda svetoga Mauricija i Lazara.

Jedna korešpondencija lista „Unione" iz Milana tuži se na postupanje, koje se obdèržava kod skidanja i naimenovanja činovnikah. Medju ostalim stavlja se pitanje, zašto su zadèržali prizovnoga savietnika Sighele-a, dočim nije ništa učinjeno za savietnike Ratti-a i Trolli-a? Nadalje, zašto zanemaruju savietnika Berettu, koga jo austrijanska vlada odpustila, jerbo ga je privremena vlada u Mletcima godine 1848. naimenovala bila za predsednika tamošnjega prizovnoga suda? Kod financijalnih i rederstvenih poslovah postupa se isto tako dosliedno.

— Noćju dne 17. do 18. t. m. bili su u kasarni Santa Teresa u Komu, gdie je nastanjen batalijun planinskih lovacah, nemiri. Momci bili su već prije nezadovoljni, no kad imje dnevna zapoviest naviestila, da je Garibaldi odpušten, i da se njihov sbor ima podčiniti brigadskom generalu Pamaretti i divizionom generalu Fanti-u, došlo je do pobune i istog kèrvoprolitja. Vojnici hoće sada da podpišu molbenicu na kralja, da dobiju dopuštenje otići u Toskanu i tamo služit pod Garibaldom.

— Dopisnik lista „Unione" veli, da se momčad pozvana iz provincije, radi uvèršenja u piemontezku vojsku, ni najmanje tomu neraduje.

— General Fanti otišo je dne 17. u Veltlin da razgleda tamo nalazeće se batalijune planinskih lovacah. (Od tada preuzeo je, kao što je poznato, vèrhovno zapoviedničtvo nad svim prevratnim četama srednje Italije.)

— Podpukovnik Cerutti, bivši papinski oficir i od godine 1848. u piemontezkoj službi, upravlja u Ferari i to, kako se za cielo tvèrdi, po nalogu turinskoga ratnoga ministarstva 20. linejskom regimentom, sastojećom iz 2000 piemontezkih dobrovoljacah, koji su nedavno došli u Feraru. Ova vojska kukavno je obučena i oboružana. Jedna dnevna zapovied stavlja onima, koji bi želili vratit se kući, na volju molit za odpust. Nieki dali su se time namamiti, no skoro su se opet opametili, jerbo su im njihovi vriedni drugovi prietili, da će ih ubiti, ako to učine.

— Iz Milana od 22. kolovoza piše „Allg. Ztg.": Fanatičko biesnilo proti Niemcima čini se da jošte nije prestalo kod niekih ljudih i žalostno je, da se time u tèrgovačkom životu poremećuje pouzdanje, poslovi obustavljaju i da je mir i sigurnost u neprestanoj pogibelji. Uobće mora se prije ili kasnije, ako se skoro za osobnu zaštitu kao i za vlastničtvo neučine stroge naredbe, da budu zločinci kako zaslužuju kažnjeni, pojavit velik nered, koi će bez sumnje žalostnih posliedicah imati. Miru takodjer mnogi nevieruju i smiešeći se čuo sam od mnogih mojih poznanacah tvèrdit, da će 25. t. m. biti kraj tomu miru i da će se s nova Piemont sjedinjen s Lombardijom podići, da oslobodi jošte mletačko područje. Tisuću bajkah, koje humorističnі putnici, tako zvani vucibatine, babe i spletkaši razprostranjuju, okolaju po gradu, tako da se čovieku čini, da je goruće sunce u pasjim dnevima ipak na gdiekoju glavu izvelo kakav takav uspieh; no nadamo se, da će se stvar popraviti i naći liek i za ovu bolest.

Turska.

Bugari na to idu, da dobiju: 1. svoju nezavisnu eparhiju, 2. bugarsku kancelariju kod otmanske porte, kao što ju imaju drugi narodi u Turskoj. Ako dobiju ovo dvoje, onda se nadaju, da će im prestati muke i da se neće moći s njima tèrgovati kao dosada.

— „Br. Ztg." pišu iz Carigrada od 20.: „Sultan oboleo je od niekoliko danah tako pogibeljno, da je samo liekarima dopušteno ići k njemu. O pravom njegovom stanju prodiru u veliko občinstvo samo veoma neizviestni glasovi. — Česti sastanci c. k. austrijanskoga internuncija i francuzkoga poslanika davaju povoda svakojakom govorenju. Udara u oči i to, da gospodin Touvenel s knezom Lebanovom malone ni neobći. — Na velikoj ravnici skutarskoj taboruje sada izvan više regularnih re-

gimentah malone do 10,000 momakah redifa, kojih opredieljenja jošte nitko nezna, no koji su se tamo sakupili na osobitu zapoviest Rizepaše.

Francuzka.

„Constitutionnel“ donosi saobćeni članak o amnestiji, u kojem se točno navode svi slučaji onamo spadajući. Dekret od 16. kolovoza ukida usljed toga članka podpunoma: 1) političke osude, koje su obični sudovi izrekli zbog osobnih činah, kao i one osude, koje su ratni sudovi usljed sèrpanjskog ustanka godine 1848. izrekli, nadalje osude, koje je visoki sud u Versilji usljed atentata od 19. lipnja god. 1849. izrekao; zatim osude zbog prosinačkog ustanka godine 1851., napokon osude usljed zakona od 27. veljače 1858—; 2) miera za sigurnost i to, deportacije usljed lipanjskoga ustanka 1848, deportacije u Kajen i Algeriju, vremenite zatočenja iz Francuzke zemlje, interniranja i nadziranja, kojima su podvèržene bile osobe, što su sudielovale kod prosinačkog ustanka 1851; zatim zatočenje bivših sučlanovah zakonotvorne skupštine usljed dekreta od 9. lipnja 1852, deportacija, koja je usljed dekreta od 8. prosinca 1851 izrečena bila nad sučlanovima tajnih družtvah i napokon interniranja u Algeriji, koja su izrečena bila kriepostju zakona od 27. veljače 1858. Mi smo ove kategorije još jedanput poimence naveli, da se obazremo na francuzku poviestnicu posliednjih deset godinah.

Rusija.

Petrograd 14. kolovoza. Ukinula se je zapoviest, kojom se je zabranjivao izvoz konjah iz Rusije. — Izvanredni gèrčki poslanik knez Succo bio je 10. kolovoza kod cara i predao svoje kreditive. — Misli se družtvo na akcije sklopiti, koje će graditi željeznicu od Petrograda do ribinskoga pristaništa.

Bèrzojavne i najnovie viesti

Berlin 1. rujna. Stanje Nj. veličanstva kralja bilo je do jutros u bitnosti isto.

Kodanj, 31. kolovoza. Dèržavno vieće sazvano je na 26. rujna; sastat će se 3. listopada, na što će se odgodit na dva mieseca.

Listu „Gazzetta di Venezia“ pišu iz Belluna od 26. t. m. da je 23. predpodne u kotaru agordskom medju občinama Kanalom i Farbonom poslie strašna praskanja nastao vulkan.

Pariz, 1. rujna. Usljed ovdiešnjih listovah odputovao je knez Metternich u St. Sauveur, odkud će na niekoliko danah doći u Beč.

Turin, 29. kolovoza. „Gazzetta piemontese“ oprovèrgava glas o razciepima u kabinetu. Grof d' Arese odputovao je jučer u Pariz. Od izborah u Bolonji sliedeći su poznati: Grof Bentivoglio, knez Ercolani, knez Simonetti, grof Marsili, gospoda Minghetti i Alesandrini.

Carigrad 27. kolovoza. Sultan je ozdravio i zapoviedio je da se izpuste svi, koji su uapšeni zbog dugovah od 100 do 1000 grošah; ovi dugovi platit će se iz privatne kase a 100,000 grošah razdielit će se medju školsku diecu. Jedna komisija sastavljena je da vieća o umaljenju izvoznine i povišenju uvoznine. Pukovnik Safetbej otišo je komisiji za odredjenje cèrnogorskih granicah. Podadmiral Mustafapaša otišo je sa tri fregate u Bar. Potresi bili su ovdie i u Solunu.

Mletci, 31. kolovoza. U provinciji Vičentinskoj i belunskoj proglašen je za razbojstvo i razbojničko umorstvo prieki sud.

Carigrad, 27. kolovoza. Izišla je irada, kojom se posao plaćah imajućih se odmierit za gèrčko svećenstvo, okolo kojega se već dulje vremena radi, konačno uredjuje; usljed toga ustavljena je plaća za patrijarha carigradskoga sa 600.000 godišnjih grošah. Novi kreditni papiri — Eshami-džedide — nazvani, koji su, kao što je poznato opredieljeni zato, da se obustavi zlo prida, izdat će se, kao što se s izviestnostju glasa, skoro. Od strane francuzke vlade prispiela je, vele, ovamo nota, polag koje se ista izrazuje, da je pripravna gradjenje suezkoga kanala podupirat. Kiamipaša gubernator Bosnije dobit će ravnateljstvo carinarstva. Nemiri na otoku Kreti nisu jošte sasvim utišeni, no nisu se ni večma razprostranili. Iz Smirne čuje se, da se inostrani tamo baveći se podložnici, ako tieraju kakav obèrt, imaju podvèrći patentalnom danku. I okolo Smirne tresla se je zemlja.

Bombay, 5. kolovoza. Dosad je okolo 6000 momakah Evropljanah uzelo odpust. Dne 25. sèrp. bilo je svečano bogoslužnje, kojim se je hvalilo višnjemu za sretno nadvladanje ustanka, no kod kojega nisu udioničtvovali Mahomedanci. Predstoji uvedenje biljegovne poreze za pokritje indijskih financijah.

Pariz 2. rujna. Konačna renta 68 90 veoma čvèrsta usljed glasa, da se Austrija pokazuje sklonija za obdèržavanje kongresa.

Curik 2. rujna. Jučer bili su punomoćnici svihh triuh stranah sjedinjeni. Uvieravaju, da se je o uredjenju niekih točakah odnosećih se na Lombardiju, kao izpravljenje granicah, razlučenje svećeničke sudbenosti itd. zajednički razpravljalo.

Bolonja, 1. rujna. Gubernator privremene vlade otvorio je tako zvanu narodnu skupštinu s govorom od prilike sliedećega sadèržaja: Pučanstva Romanje dala su, veli, od tri mieseca dokazah svoje mudrosti i mnogobrojno udioničtvovala su kod izborah; on, gubernator, poskèrbio se je za obranu proti navali neprijateljskoj, sjedinivši se sa susiednim dèržavama; skupština neka sastavi sada vlast i neka ju preda onome, koi ima njeno pouzdanje.

Slavenske viesti.

Češki naučni slovnik. Urednik Dr. Frane Vlad. Rieger. Izdavatelji Kober i Markgraf u Pragu.*)

U sadašnjoj dobi, gdie niemački časopisi za granicom navaljivaju sa svake strane na ubogu našu književnost, te njoj i svemu našemu narodnomu životu zvone kao da su na umoru, to utiešnije biva vladajuće u književnosti gibanje, koje se je, poslie posliednjih deset godinah bilo niekako ustavilo, i služi za najliepši odgovor strastnoj zloći i netemeljitom klevetanju! Mlade snage javljaju se kao junački dobrovoljci na književnom bojištu nepazeć niti na nadutu kriku niekoliko domaćih nedonošćetah, koji bi radi, ostarielom njihovom taktikom upravljati hodom vremena po njihovim izmišljenjima, niti na oholo podrugivanja inostranih protivnikah, koji tvèrdeć da naša književnost neima nikakvoga višega razvitka, proglašuju da ona nije nego izmet uzvišenoga njihovoga izobraženja. — S ovih uzrokah osobitim je načinom znamenito, što se je sada započelo izdavanje naučnoga slovnika, kojim se velevažnoj potrebi zadovoljuje, jer ne mora biti književnost baš na kraj svomu životu, kad je moć prihvatiti se takovoga diela.

Prieko sto imenovanih sudielovateljah posluje o ovom dielu, a sa svim tim ostaje još preveliki deo vèrstnih perah, koja su drugim poslovima zabavljena. Neda se tajiti da narodna samosviest nemora imati duboko koriena, pošto posobni izdavatelj oslanjajuć se na udioničtvo občinstva, poduzimlje izdavanje diela, koje će sastojati od 6 dielovah i ima stajati 26 forintih, što je prama našim razmierima znamenita svota. Ali udioničtvo našega občinstva baš se je častno izkazalo, a tvèrdu nadu gojimo da će sve neprestano rasti i da će tako nestati svih prigovorah o našoj književnoj mlahavosti. Nije li ovo očevidan dokaz radostnoga napredka, čim su se drugda ovakova diela mogla u nas poduzimat samo uz velike žèrtve pojedinih rodoljubah? Dr. Vladislav Rieger stekao je sebi velikih zaslugah, što se je primio uredjenja ovoga slovnika, jer drugi spisatelj, koi bi se našao u toliko neodvisnom položaju, u kakvom je on, jedva bi toliko vremena i truda uložio bez primierene nagrade.

Ovo bi dakle bilo narodno znamenovanje naučnoga slovnika. O književnoj njegovoj vriednosti i koliko se je uredničtvo primaklo svomu cilju, neda se iz pèrvoga svezka, koi dosiže od A Agregat jošte govoriti. Naučni slovnik nema nikako biti skladište narodnog izobraženja, on samo pomaga uspomeni, pomaga da se što u bèrzo pregleda i da se koja sumnja ukloni. Izobraženje cèrpljeno samo iz naučnih slovnikah, ostalo bi uviek kèrnjavo, nestalno i nejezgrovito. Upravo što izobraženje utemeljeno na mnogostručnim jedarnim i jezgrovitim naukama, postade obćenitim, nastala je potreba naučnih slovnikah, da bi se pomoću njih nauke u pameti učvèrstile. Oni su doista posljedica raširenog izobraženja, ali nikako izobraženju uviet. Ali u nas naučni slovnik ima nieko šire polje. Nemamo žalibože dosta knjigah za narodno izobraženje, niti za učilišta, niti za družtveni život, niti za književnost; čitatelj češki uzalud bi nastojao da se prosvietli materinskim jezikom u mnogim strukama ljudskoga izobraženja. Slovnik naučni biva s toga u nas doista izobrazivajući. Razumieti je po tome, kakve su se u ovom poslu potežkoće ukazale, samo ako se je sve dobro uvažilo. Uredničtvo naučnoga slovnika sve je ovo u pamet došlo, jer predložilo je sebi važni cilj, kad reče da će ovi slovnik biti: „naučan, izvoran, svoj, češki, českoslavjanski, austrijansko-slavjanski, predmetan nepristran, praktičan i prostonarodan.

*) Izvadjeno iz 7. broja českoga časopisa „Jasonj.“

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 13097-3117. (VI.—52) 3—2

Oglas natiečaja.

Za jedno zakladno miesto Marije Terezije za dievojke od neplemenitoga roda iz Dalmacije, Hèrvatske ili Slavonije, koje se u uršulinskom opatičkom konviktu u Varaždinu naskoro izpraznit ima, razpisuje se time do konca rujna t. g. natječaj.

Natiecateljske molbenice imajuće se sastavit na c. kr. ministarstvo za bogoštovje i nastavu imaju se kèrstnim pismom, sviedočanstvom o obavljenom ciepljenju o zdravju, izkazom o imovini i inom dohodku kao i o zaslugama roditeljah i sviedočanstvom o možebiti dosad uživanom podučavanju obložiti i podnieti do gore navedenoga roka putem nadležne političke oblasti kod podpisanoga miestodèržtva.

Jošte se opaža, da samo dievojke, koje su već stigle desetu godinu svoje dobe, mogu postati udionice uživanja ovoga zakladnoga miesta, koje trajo kroz šest godinah i obstoji u podpunom obskèrbljenju i odievanju zatim u školskom i kućnom obrazovanju.

Na obraćenice uzeti će se kod podieljivanja ovoga zakladnoga miesta osobit obzir.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.

U Zagrebu dne 28 kolovoza 1859.

Nr. 11,824 (Fin—31) 3—1

Kundmachung.

Nachdem die mit h. Finanzlandes-Direktions-Kundmachung vom 29. Juli 1859 Z 9714 ausgeschriebene und auch in Nr. 179, 182 und 186 der Agramer Zeitung, dann in den Narodne Novine Nr. 180 und 181 verlautbarte Lizitation wegen Verpachtung des Mauthertrages an den ärarischen Mauthbrücken zu Essek und Piškorevce, dann der Draveüberfuhr zwischen Essek und Kisdárda ohne Erfolg geblieben ist: so wird für dieselben Pachtobjekte die zweite Versteigerung auf den 12. und fortsetzungsweise auf den 13. und 14. September 1859. bestimmt und hiemit kundgemacht.

Bezüglich der Lizitations- und Pachtbedingungen, welche auch bei der gefertigten Bezirks-Direktion eingesehen werden können, dann in Bezug auf die übrigen Modalitäten wird auf die Eingans bezogene Kundmachung hingewiesen.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Essek am 29. August 1859.

Br. 3441 (PZ—40) 3—1

Oglas.

Pregled o dolazku i odlazku poštah kod ovdiešnjega c. k. poštanskog ureda dala je podpisana pošta štampati i može se isti kod ureda listovne pošte u običnim službenim urama dobiti. Svaki exemplar stoji 20 novih krajcarah.

U Zagrebu dne 29. kolovoza 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo.

Klempay s. r.

Br. 11210. (VI.—30) 3—2

Izročni poziv.

Adam Vranešević vitez c. kr. austr. reda Leopoldova, c. k financijalne straže povierenik u I. oddielu hèrvatsko-slavonske financijalne straže, u posliednje vrieme namiešten u Osieku u Slavoniji — pozivlje se ovime uz pretnju da inače išlen bude službe — za 30 danah računajuć od dana pèrvoga uvèrštenja ovog izročnog poziva u tih novinah — da se stavi kod c. k. kotarskoga financijalnoga ravnateljstva u Osieku, te opravda zašto je samovoljno ostavio miesto svoje službovanja.

Od c. k. hèrv.-slav.-zemaljskog-financijalnog ravnateljstva U Zagrebu dne 25. kolovoza 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

ung

God. XXV. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 6. RUJNA 1859. Broj 202.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put: a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebn članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., daljo pako od svake pojedine linie 4 kr. sr

Neuredovni dio.

Talijanska.

Zagreb. Medju onim generalima, koji su u najnovije vrieme stavljeni u stanje mira nalaze se i grof Antun Jelačić Bužimski, Ivan Dragolović i Gjorgje pl. Stratimirović.

— Zabrana izvoza žita i brane u Austriju, izdana po visokoj porti, ukinuta je uslied nastojanjah c. k. poslanstva u Carigradu podpunoma na sve strane.

— Od niekoliko danah glasa se ovdie, da niekolicina ovdiešnjih prijateljah slavenskoga književnoga napredovanja namierava po stečenju višje dozvole otvorit ovdie čitaonicu, gdie će se poglavito dèržat čim više slavenskih i takovih listovah i književnih dielah, koja se protežu na slavensku književnost. Kod svedj rastućega slavenskoga književnoga života i u austrijanskoj cesarevini osieća se ovdie svakim danom veća potreba takova zavoda, budući da su listovi, koji se u ovdiešnjim javnim mjestima i u prostorijama družtva dvorane na čitanje izlažu, većom stranom inostrani i obće-političkoga i beletrističkoga sadèržaja a u odviš malenom broju takovi, koji su u slavenskim jezicima pisani ili se zanimaju interesima slavenskoga knjižtva. Nesumnjamo, da će naše občinstvo radostno primit taj glas i mnogobrojnim stupljenjem u krug rečenih prijateljah slavenske književnosti doskočit ovomo dosadanjem nedostatku našega družtvenoga života. Podrobnije ubavieštenje o tom svakako hvale vriednom projektu može si svatko pribavit u pisarnici ovdašnjega muzeja kod gospodina Ljudevita Vukotinovića, koi se sa svojom poznatom revnostju poglavito zauzima za oživotvorenja istoga. Da bog da, urodilo skorim i najobilatijim plodom ovo liepo nastojanje!

B. Iz Senja dne 17. kolovoza. Preuzvišeni gospodin biskup baron Mirko Ožegović od Barlabaševca svetkovao je dvadesetpeti god svoga ovdiešnjega biskupovanja u 85. godini svoga mnogozaslužnoga života.

Nema duše u svemkolikom okrugu biskupije, koja nebi bila tom prigodom goruće molitve k nebu dizala, hvaleći mu, što je ovoj siromašnoj pokrajini tolikoga dobročinca poklonio. Tko hoće da pravedno prosudi i uvaži zasluge Nj. preuzvišenosti, mora znati, u kakvom je stanju bila ova biskupija prije nego joj je u dio pala sreća doći pod očinsku upravu ovoga vèrhovnoga pastira. Istočni polukrug primorja jadranskoga, Dalmacija s otocima i hèrvatskim primorjem, iz pukih goletih sastojeća, žalostno je prebivalište. Izim brodarskoga zanata na gdiekojoj točki morske pruge prisiljen je stanovnik ove neplodne okolice živit iz samoga poljodielstva — kakvnoga mu polja na goletih! Živi kako što Ovid o sebi veli, kad je živiti morao medju Skitima: Sic ut vivere nolim. Tu nemože biti razvitka i napredovanja po samom sebi, bez pomoći iz vana i s gora. Uz takove okolnosti isto svećenstvo moralo je zaostati za ostalim naše carevine. U starije doba ovdiešnje miestno svećenstvo živarilo je od darovah svojih pobožnih župljanah, koji rastućom pučkom oskudicom umaljavahu se od dana na dan, dok su napokon sasvim prestali. Rastućoj oskudici i biedi doskoči u sèvije vrieme vlada i zamieni niegdašnje darove duhovnom pomoćniku sa 150 for., župniku sa 300 f. godišnjih, kojima si oni kod skupoće vremena jedva svakdanji hlieb, koju priprostu haljicu i knjižicu pribaviti mogu. Naravno po mieri nagrade primali su se i radnici. Za niekoliko krajcarah na dan plaće kapelanske, riedko su se otmienije osobe naći mogle, koje bi se posvetile tom stale̋žu; stupljahu dakle većim dielom u svećensku službu prostaci, jedva viešti čitanju glagoljice, te svojom glupostju i brojem obilnim, ružno inostrancu udarajući u oči, prouzročiše biskupiji taman glas i pogèrdu. Takovo svećenstvo primahu pod svoju upravu biskupi dalmatinski, veljski i senjsko-modruški. Gorka ti je bolja za vladara biti predstavljen biedi, htieti biedniku iz svojih ustiuh štogod pružiti, kad samomu svega nedostaje! Tako je bilo kod nas prije, nego ovamo dodje naš obćeniti otac preuzvišeni gospodin biskup Ožegović Barlabaševački. Koja razlika medju pokojnimi glagoljiti i sadanjim svećenstvom! Nema godine, da nebi koi lovorom oviančan bogoslovac iz Beča ili Pešte vratio se kući; kaptolski zborovi, kod obijuh biskupijah, već malone izumèrli bivši, uskèrsnuše i pomnoženom dotacijom uživaju sad svome dostojanstvu primieran život, župnih po-

---

Herodija,

drama u pet činah od

Silvija Pellika.

Pohèrvatio

Stiepan Horvat.

(Konac.)

Prizor peti.

Irud, kći i prijašnja.

Ir. Ni sam li to već na pèrvo znao?...
Nu što ti je pomogao prorok?
H. Kćerko moja! pod zakletvom kralja
Sad zahtievaj glavu Ivanovu!
Kći. O moj bože!
H. Ja hoću pa hoću.
Ir. Nedam!
Kći. (k Irudu) Da se bjedna majka smiri,
Ja zahtievam pod zakletvu tvoju!
H. Evo ti se i ja sada kunem:
Sad proroka strašilah i rúga
Žèrtvovat ćeš ti osveti mojoj!
Ako nećeš ostavit ću tebe
Ovim trajnim lažam i prevaram,
Od kojih sam dosad branila te.
Zaludu ćeš tom lažljivcu duže
Život pustit u tamnici tvojoj,
Već će doći puk i pustit njega,
Prozvat će ga tad Mesijom svojim,
I Irudov prestolj ode s Bogom!
Ir. Neka dakle i taj prorok umre!
(straža odè ponj.)
Al znaj! da je ovo zadnja žèrtva,
Koju tvojoj sèrditosti dajem.
Hoću sada i zahtievam strogo,
Da Sefori u njezinih mukah
Baš ni malo ne radiš o glavi.
Ja ću nju već u kojoj god sgradi
Kao skupog dèržati taoca.
Ti pogledah njezinih snositi
Nikad više nećeš tu morati.
H. Šta pogledah? uvieke ih gledjem!
Oj Irude! nitko — nitko ti se
Neusudi zatužiti mene;
Ja ju ubih! —
Ir. Ne to nisi, nisi!
H. Pokojnu je na zapovjed moju
Sluga Barzan pred tobom sakrio.
Ir. Tko? tko? Barzan? pokojnu kraljicu?
Čuj me, kaži! jeli to istina?
O kakva me groza obuzimlje!
Nevina je dakle pala žèrtva!..
Ah! drugi je udes zaslužila!
Tko to ide?
H. Donesli su glavu.
(stražari, kojim je kralj zapovjedao, da proroku odsieku glavu, donesu ju zamotanu u rubac, a jedan ima u ruci kèrvavi mač.)
Kći O strahote! (korači na trag i pade na zemlju.)
H. Jao meni i ti se kolebaš!
Kuku lele kakov strah te bije!
Kćerko moja! što je? pomoć! pomoć!
Kći. Sgodila me striela nevidiva.
H. A joj kćeri! dušo! pomoć! pomoć!
Ne može se dèržati na noguh...
Evo dèrkće i bliedi kó mèrtva...
Usta širi, govorit bi rada;
Ali glasa iznieti nemože...
Dušo! kćerko! snjajdi se i ne boj!
Majka tvoja braniti će tebe!
Komu kažem?... komu?... mèrtvom tielu?...
Ne to nije, to nemože biti
U nesvjesti leži ona samo. —
Toj se kazni nemogu podvèrći...
Ne — ne, još će živit, — mora živit!
Nad svu ljubav, ljubav je matere;
Oj okrutni Bože! sve mi uzmi,
Sve ti dajem, samo kćer mi nemoj!...
Zalud! — zaman! — iz nje duha nejma
Ukočena i hladna su uda,
Eto već je ciela pomodrila,
Umèrla je; — jest! ona je mèrtva!...
Ir. Hodi od nje! neka drugi dodju,
Mèrda će se još vratit u život!
H. Stani! šuti; zar sam tako luda,
Da tak ludu jošte gojim nadu.
Eto gledji! mèrtva je — pa mèrtva.
Ir. Hodi od nje! samo da tù nisi!
Što se siliš? još ćeš oboliti!
H. Nejdem, nejdem! Irude ah nejdem.
Veći strah mi zadaješ ti no smèrt!
Ljubav ona, koja nas vezaše,
Nesramna jo, nepoštena bila.
S tog prokleta nek je na uvieke!
Ti na mene, ah! na me nesretnu,
Natovari strašnu božju sèrdžbu! —
Ti si moju kćerku ugrabio!
Ništa diete — ništa krivo nije,
Samo što je mene, jednu mene,
Što za mater imalo je mene!...
Tkó me turnù u ovo prokletstvo?
Tko me tako zaveo daleko,
Da sam Boga ružila svojega?
Da sam uviek nadala se tvèrdo,
Da nij Boga — ni ovdje ni tamo?
O kako se luda varah. — Jest Bog!
Ir. Ah!
H. Zlotvore! je li nije tvoja
Dužnost bila, da na mene paziš?
Da Seforu i Ivana čuvaš?
Da ti mene na kajanje nukaš?
Dužnost tvoja? da me na to siliš!
Moro bi mi sèrdce razporiti,
Prije nego dopustiti biesnoj
Pravednost i nevinos žèrtvovat!
Ir. Ja —
H. Sad gledji, — knjiga od života
Odpira se — čitaj i uglavi,
Za uviek je Bog zbrisao kèrvju
Ivanovom i — i Seforinom
Ime moje — i još jedno drugo!
Irudovo ime! —
Ir. O kak biesni strašno, grozovito!
Rukami se hoće razdrapati!
Pomozite! ho'e sim na pomoć!
H. Ah Irude! — naša je imena
Pèrstom svojim sam Bog izbrisao!

moćnikah plaća ponješto je povećana, mnoga župnička rana već zacieljena, nižja i višja škola u Senju podignuta, sieminište sposobnim učiteljskim osobljem obskèrbljeno, za pologu realke i sieminišta hranilište uboge školske mladeži u Senju biskupovim troškom utemeljeno, prieko petdeset pučih učionicah namiešteno — a sve je to dielo preuzvišenoga našega Otca Mirka! On je sve to izveo stranom neumornim trudom i nastojanjem kod visokoga miesta a stranom svojim vlastitim troškom. Zato ako tko, a to on zaslužuje obćenito štovanje, koje prema njemu osieća svaki sliedni stanovnik ove biskupije i blagoslivlja njegovo ime.

Česa radi zora, kojom se oglasi uz gruvanje mužarah i zvuk zvonovah napomenuti blagdan, zaisto je ulila električku iskru radosti u hiljade sèrdacah, koja osiećaju najdublju zahvalnost prema ovom svojem pravom dobročinitelju, a nada svimi uzbiti grad Senj, kojemu u dio pade uživati plod Njegovih dobročinstvah. I u istinu, ako se slabahne sile toga gradića u obzir uzmu, mora se reći, da isti nije više učinit mogao, da pokaže svoju harnost prema svom dobročinitelju, nego kako mu je blagdan proslavio. Dne 16. t. m., u oči blagdana, zaori veletrajna jeka mužarah, za kojom sliedilo je dobrovoljno razsvietljenje grada i obhod muzike s bakljadom do tamne noći. Bura, aždaja miestna zadèrža razsvietljenje luke i obale s prozračnim mieburima i izvedenje vatrotvora na to prirediena.

Sliedeći dan obilazeća muzika zorom probudi grad na svečanost; o 7 satih odbor raznih korporacijah, a za njim raznih zanatlijah i gradskoga starešinstva stupi pred lice Nj. preuzvišenosti, da joj čestita; o 8 satih uputi se blagoslovljeni Nestor u cèrkvu da Bogu zahvali na riedkoj milosti, praćen medju dva barsa otmienih gradjanah i silnoga pučanstva, neprestanim živio kličećega; po čitavom putu s obijuh stranah pružahu se vienci, zelen i jelova stabalca naČičkana, ugodni gaj predstavljajuća; — na starom tèrgu sidje s kočije pod sienicu podignutu, gdie ga njeżno dočeka dvanaest dievojčicah iz uglednijih kućah odievenih u bielo i odprati ga u cèrkvu do velikog oltara sipajući cvieće pred Njegovim stopama; na dvorištu cèrkve kod slovoluka primiše ga preč. kaptol senjski i modruški, svećenstvo i poglavito starešinstvom uz sviranje muzike i pozdravi punom gorljive ljubavi i zahvalnosti izrazah besiedom u hèrvatskom jeziku preč. gosp. prepošt i opat Cernogorčević; u cèrkvi pako sjajnim ciceronskim jezikom i riečitostju razloži Nj. preuzvišenosti neopisive zasluge, revnost i požèrtvovanje na korist biskupijah područnih joj presvietli g. sufragan V. Soić; za dovèršenom napokon svečanom službom božjom vrati se Nj. preuzvišenost kući redom, koi je obdèržavan bio putem u cèrkvu.

Na slavoluku stojaše napis:

„Ti naš uviek, mi navieke tvoji;
Ti naš otac, a mi dieca tvoja.“

„Dugog žitka miera nisu dani;
Nego čini slavom ovienčani.“

Na sienici:

„Segna grata tributa omaggi e riverenza.“

„Friede und Heil dem Edelsten Seelenhirten,
Welchem das grosse Werk gelungen
Menschenwohl zu fördern.“

Kod čitave priprave i uredjenja svečanosti toli ukusom koli revnostju i brigom odlikovao se je i opazio g. D. Silić, agent Lloydova parobrodskog družtva; štete, što Senj više takovih muževah nema, koji bi ga bodrit mogli na napredak i bolji ukus.

Stol sa 52 tanjura kod Nj. preuzv. gosp. barona biskupa za obied spremljen, počasti inostrance stigavše na svetkovinu. Medja posliednjima vriede da budu imenovani: plemenita dva biskupova sinovca, presvietli baron od Bele Metel Ožegović i brat mu gosp. Gustav; presv. gosp. general brigadier Mol; major otočki g. Bach; više graničarskih i provincijalnih svećenikah sa klerom miestnim. Pucnjava mužarah, uz koju su se i zdravice napijale, trajaše sve do mraka, da dovèrši višeopisanu riedku svetkovinu; a nastavi odmah s večera drugu, slavljenje naime rodjendana Nj. veličanstva cara Franje Josipa sa serenadom i razsvietljenjem grada.

Dne 18. obavi svečanu službu božju presv. g. sufragan; obied pako za 64 osobe pokloni u čast blagdana preuzv. baron biskup; kroz obied zaori velikomu godovnjaku uz gruvanje mužarah mnogo sèrdačnih zdravicah.

Beč 4. rujna. Nj. preuzvišenost g. Minister grof Thun odputovao je u Prag.

— Grof Chambord došao je iz Praga ovamo.

— Kao što „Fr. J.“ javlja uslied dopisa iz Inšpruka pozvan je tamošnji akademički prodikator, O. Max. pl. Klinkowström u Išl, da tamo za prebivanja Nj. c. vis. nadvojvodinje Sofije, carice Karoline Auguste, vojvodinje Adelgunde modenske i nadvojvodah Franje Dragutina, Ljudevita i Dragutina dèrži nedieljnih prodikah.

— Kažu, da neće naša vojska više imati biele uniforme, već štukasto-sive boje (hechtgrau), a hlače od iste boje. Remenje bit će, vele, cèrno a okrajci za sve regimente cèrveni.

Sèrbija.

— Protokoli odbora svetoandrijske narodne skupštine. (Iz „Zvan. Novinah.)

Deseti sastanak 25. sèrpnja. Saviet javlja odboru, da je umolio svietloga kneza, da naloži, da se pošlju odboru izvodi dohodka i troška dèržavnog i izvod dielovanja popečiteljstva od godine 1842. do sad.

Uzme se u razmatranje predlog Aksentija Markovića, predsiedatelja okružnoga suda i člana skupštine: kako su velike nezgode odtuda, što zakoni i uredbe nisu pisani u narodnom duhu; što nemaju reda i jedinstva; što se često dopunjavaju, preinačavaju i objasnjavaju; što su mnoge stvari uredjene razpisima popeč., koje u oblast zakonotvorstva spadaju, a razpisi niti su u sbornicima zakonah i uredbah tiskeni, niti inače javnosti predeni; najposlie što se u mnogim važnim stvarma osieća praznine u zakotvorstvu. Zato predlaže, da se kod savieta ustanovi stalna komisija. — Odbor neusvoji predlog za komisiju, već se suglasi preporučiti praviteljstvu, da sve do sad izdane zakone i uredbe, kao i razpise, u jedno sistematično cielo sastavi i za svaku struku uprave oddvojeno tiska.

Na predlog kruševačkoga protojereja Josipa Popovića odbor zaključi preporučiti praviteljstvu, da pooštri zakon proti ucienjivanju dievojakah pri udaji od strane roditeljah.

Na predlog istoga protojereja rieši se umoliti praviteljstvo, da u napredak u slučaju, kad dievojka odbiegne za momka, primir. sudovi stvar razpravljaju sa svešteniķom nadležnim, i primir. sud da dopuštenje za vienčanje daje; jer bilo je mnogo nezgođah i zloupotrebljenjah, što su to do sada redarstvene vlasti i sudovi razpravljali.

Odbor zaključi na učinjeni predlog preporučiti praviteljstvu, da se oko skelah na riekama u unutrašnjosti podignu kakve takve zgrade, gdie bi se putnici mogli skloniti.

Na učinjeni predlog počme se savietovanje, kako bi se mogle zamieniti mnoge zgrade, na koje narod toliku goru i snagu troši. Zaključi se prema sadašnjim okolnostima, da se za sad samo potesi zagradjuju, ali da se zabrani u potese svinje puštati. U ostalom da se preporuči praviteljstvu, da se seoske imovine svèrši shodno razporede i da se dobre uredbe za poljsku policiju uvode.

Povede se rieč, bi li se mogla povisiti carina na robu iz stranih zemaljah, naročito na luksusne stvari. Nieki rekoše, da Sèrbija nije slobodna u odredjivanju carine, počem ju veżu ugovori Turske s drugim dèržavama. Drugi pak navode, da Sèrbija ima nezavisnu unutrašnju upravu, a po 7. točki hatišerifa od god. 1830. i slobodu zakonotvorstva carinskoga. Na to se primieti, da po fermanu od godine 1845. može Sèrbija naplaćivati na robu, koja se iz Austrije za potrošak u Sèrbiju uvozi, 5 po sto, a praviteljstvo uzima na ovu robu samo 3 po sto, čim se prihod dèržavi umaljava, a olakšava se uvoz robe iz Austrije, dok Austrija na sèrbske proizvode udara veliku carinu. Po svemu ovom zaključi odbor iskati od popeč. financije izjašnjenje, da li tèrgovački ugovori Turske sa drugim dèržavama i Sèrbiju obvezuju, i zašto praviteljstvo nenaplaćuje na robu iz Austrije i onaj dodatak od 2 postotka, koje može po fermanu od god. 1845. činiti. Odbor očekuje od praviteljstva temeljno i svestrano pretresanje i razloženje ovoga predmeta, kako bi se idućoj skupštini mogao predložiti.

(Dalje će sliedit.)

Rusija.

Petrograd 13. kolovoza. Po viestima s iztoka ruske dèržave došle su u miesta okružja semipalatinskoga (u Sibiriju) nove naselbine. Ima tamo velikih naselbinah, koje vode vèrlo znamenitu tèrgovinu s unutrašnjom Azijom, naročito s Kitajem, Mongolima i Tatarima. — Po viestima o požaru u Kazanu izgorilo je tamo svega 625 kućah, 208 daščarah, 5 cèrkvih, 2 turske džamije osim drugih manjih stanjah. — U cieloj Rusiji zajedno s poljskom kraljevinom i finskim velikim vojvodstvom ima sada 151 varoš, u kojima ima prieko 10.000 dušah; medju ovima je 81 varoš sa 10—15.000 dušah, 26 varoših ima sa 15—20.000 dušah, a 44 sa više od 20.000 dušah. Više od 100.000 stanovnikah imaju samo četiri varoši: Petrograd (490.808), Moskva (368.765), Varšava (158 120) i Odesa (101.320). Svega ima 7 varoših, koje imaju prieko 50.000, a nepremašuju 100.000 dušah: Riga (70.463), Kišeniev (63.467), Kijev (62.497), Saratov (70.610), Kazan (56.237), Nila (50 641) i Berdičov (50.281). Manje od 50 a više od 20.000 dušah imaju: Vilna (45 tisućah), Voronež (37), Nižnji Novgorod i Orel (35), Astrahan (34), Herson (33), Kronštat i Kaluga (31), Harkov (30), Žitomir (29), Jaroslav (26), Minsk (24), Irkutsk (24), Kozlov, Poltava i Kovno (20 tisućah). — Po posliednjem popisu ima u poljskom kraljestvu 4,733.760 dušah, od kojih 1,691.502 u varšavskoj guberniji, 964.835 u ljubljinskoj, 916.829 u radomskoj, 618.894 u suveleckoj i 541.700 dušah u plackoj guberniji.

Francuzka.

Pariz 31. kolovoza. Prispiela je zapoviest na pomorskoga ministra, da neposredno po primljenju učini sve naredbe, da se Cherbourg stavi u ratno stanje i što više da se tako učvèrsto sve javne sgrade, kao što su kasarne, bolnice itd., da im neuzmogne naudit tanad iz topovah i mužarah. Ova viest dolazi iz veoma sigurna izvora, premda stoji u protuslovju sa svim, što je dosad uslužno i službeno u mirovnom smislu kazano bilo. Pretuadmiral Dupouy odputovao je u St. Sauveur.

Car je zapoviedio, da se imena svih poginuvših oficirah udube u mramorne tablice i stave u versiljski muzej.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Turin, 4. rujna. Kralj je primio toskansku deputaciju, prijazno joj je odgovorio i uputio ju je na privoljenje Evrope za želje Toskane.

Parma, 3. rujna. Kod pučkoga glasovanja o sjedinjenju bila su 63,303 glasa za isto a 606 glasovah proti njemu.

— Diplomatičke depeše iz Turina javljaju da je vierojatno, da će grof Cavour opet stupit u ministarstvo.

— Vojvoda Chartreski, koi je poslie mira od Vilafranke otišao k svojoj familiji, opet će se vratit k svojoj regimenti u Turin. I vojvoda Nemourski odputovat će, vele, za koi dan u Turin, da se kralju zahvali, što je tako dobro primio vojvodu Chartreskoga.

Madrit 30. kolovoza. Kraljica je, kao što se pripovieda, podniela je protest proti izstoljenja vojvodinje parmanske. — Vlada je naredila, da se sastavi sbor od 10,000 momakah.

Izpravak.

„Leptir za god. 1860. izići će, ako ne prije, pèrvih danah mieseca studenoga t. g. sigurno itd.“ Budući da u oglasu toga diela (vidi br. 198. od 1. rujna t.

g. Narod. Novinah) uslied štamparske pogrieške nedolazi točno naznačen taj rok, navodimo time izpravljenja radi ovaj dio oglasa po drugi put.

Uėr. Nar. Nov.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 5. rujna 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	79 10
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	74.75
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	904.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	216.
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga društva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		100.90
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		117.75
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.57
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 13330 (VI.—54) 1—1

Obznana

c. kr. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva.

Pokle se je opet mir povratio, netreba više c. k. vojsci svih onih konjah, što su joj bili nedavno davani, pak eto žive zgode, da se izravnaju gubitki nanešeni od nevolje ratarstvu i konjarstvu, tim što se je moralo zahtievati na veliko konjah za vojsku, i da se poda barem od česti, naknada onim zemljam, koje su s toga najviše patile.

Kao što su se dogovorile dotične visoke središnje oblasti, ovo će se izvesti javnom prodajom konjah, osobito pako kobilah valjanih za razplod, kojih vojsci više netreba; a kod ove prodaje gledat će se na to, da si stanovnici uzmogu opet nabaviti potrebitih konjah pod uviete što se više može povoljne, a carska blagajna da se ipak sačuva od previelika gubitka.

Kod prodavanja pomenutih konjah izabirat će se i s vojničke strane za svaku krunovinu kobile za prodaju prama ondašnjemu plemenu i plešini; a da se kupovanje olahkoti, odredit će se više prodavalištah. Jošte će se kod ove prodaje vojničkih konjah i na to gledati, da ih se svakoj krunovini u koliko to može biti, prema tomu namieni, koliko ih je kod lietošnje dobave konjah c. k. vojsci dala, radi toga će se sve kobile valjane za razplod razrediti, po plemenih, kao što ih u svakoj zemlji ima.

Prodavališta onih Hèrvatskoj i Slavoniji namienjenih konjah, koji c. k. vojsci netrebaju, zatim njihov broj i dan dražbe (licitacije) obznanit će se svaki put napose.

Dostavljajuć ovo do javnoga znanja pozivlju se po imenu seljani nastojėći oko konjarstva, da kupuju ove vojničke konje, što će se prodavati, i tako da svoje koristi radi podupiru ovu dobrohotnu namieru dèržavne vlade.

Br. 13097-3117. (VI.—52) 3—2

Oglas natiečaja.

Za jedno zakladno miesto Marije Terezije za dievojke od neplemenitoga roda iz Dalmacije, Hèrvatske ili Slavonije, koje se u uršulinskom opatičkom konviktu u Varaždinu naskoro izpraznit ima, razpisuje se time do konca rujna t. g natiečaj.

Natiecateljske molbenice imajuće se sastavit na c. kr. ministarstvo za bogoštovje i nastavu imaju se kèrstnim pismom, sviedočanstvom o obavljenom cieplljenju i o zdravju, izkazom o imovini i inom dohodku kao i o zaslugama roditeljah i sviedočanstvom o možebiti dosad uživanom podučavanju obložiti i podnieti do gore navedenoga roka putem nadležne političke oblasti kod podpisanoga miestodèržtva

Jošte se opaža, da samo dievojke, koje su već stigle desetu godinu svoje dobe, mogu postati udionice uživanja ovoga zakladnoga miesta, koje traje kroz šest godinah i obstoji u podpunom obskèrbljenju i odievanju zatim u školskom i kućnom obrazovanju.

Na obraćenice uzeti će se kod podieljivanja ovoga zakladnoga miesta osobit obzir.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.

U Zagrebu dne 28 kolovoza 1859.

Br. 1854-crim. (DS. 66) 3—1

Oglas.

C. k. zemaljski sud u Zagrebu ovime do znanja stavlja, da su stvari dne 1. svibnja 1857 u Velikoj-Gorici na sajmu ukradjene od nepoznatih vlastnikah najmre 3 slamnata kriljaka, jedne ženske kesige, 2 plužna železa i dve ženske peče kod suda ovog putem javne dražbe prodane. Vlastnici dakle kao i oni, koji inače na stvari ove pravo imadu, pozivlju se, da se u godinu danah nakon proglasa ovog ovdie kod suda prijave, i pravo svoje na predmet dovoljno izkažu.

Zagreb. 30. lipnja 1859.

Klobučarić. Jović.

Br. 919. (DS—64) 3—2

(Opetovano obnarodovanje.)

Izrok.

Obnarodovanje napisnikah gruntovničkih u krunovini Ugarskoj vèrhu svih pojedinih občinah okružja cipskog, izuzemši občinu Lučivna, kao i sieverne strane okružja zemplinskog, sadèržavajuć kotarske stolice Varano, Stropko, Papina i Hamona i veliko-mihaljičko.

Od strane c. k. gruntovnog ravnateljstva u Prešova stavlja se kroz c. k. ravnateljstvo gruntovnicah u Zagrebu u obziru napredujućeg uvodjenja knjigah gruntovnih u kraljevini Ugarskoj uslied naredbe c. k. popečiteljstva pravosudja od 17. veljače 1859. br. 2549 do obćeg znanja sliedeće:

U upravnom okolišu prešovskom jest u svèrhu uvedjenja gruntovnih novih knjigah miestno izvedjenje pojedinih občinah, u svima u okružju cipskom nalazećim se občinama izuzamši občinu Lučivna i seviernu stranu okružja zemplinskog konačno dovèršeno, te se gruntovnički napisnici ujedno *sa čestničnimi registri kao i k* ovima spadajućimi *nacèrti, počamši od 1. trav*nja 1859. i to:

a) Vèrhu sviuh godinah 1848. k okružju cipskom spadajućih občinah izuzamši občinu Lučivna kod c. k. gruntovnog ureda u Lievoči.

b) Vèrhu sviuh god. 1848. k županiji zemplinskoj spadajućih občinah, koje sada sudbeno okružje c. k. sudbene stolice varnovske, stropovske, papinske, humonske i veliko mihaljovičke sačinjaju, u c. k. gruntovnoj pisarni u Humonu, svakomu na izgled izloženi budu.

Obavljenje sviuh u izroku ovom naznačenih uredovnih poslovah, i imade takodjer dne 1. travnja 1859. započeti u koju svèrhu odredjen jest.

Za sve pod a) naznačene obćine c. k. županijski sud u Lievoči, i

za sve pod b) naznačene obćine c. k. sudbena stolica u Humonu.

Podpisani sadèržaj izroka ovog od 17. veljače 1859. nalazi se uvèršten u Bečkih Novinah od 19, 22 i 24. mieseca ožujka 1859. br. 64, 66 i 68. i u Budimsko-Peštanskih Novinah od 19, 20 i 25. ožujka br. 64, 65 i 69,

C. k. hèrv. slav. gruntovnicah ravnateljstvo.

U Zagrebu dne 23. kolovoza. 1859.

Br. 3364 (PZ.—39) 3—3

Oglas.

Od 1. rujna t. g. počemši ima se c. k. poštansko opravničtvo ogulinsko i primljanjem, promicanjem i naručivanjem vrednostnih pošiljakah, nakoliko se iste s obzirom na težu i obseg po-redstvom kariolnih kolah mogu odpravljati, zanimati i stajati u savezu sa c. k. poštanskim uredom u Josipovoj Doli posredstvom jezdiočkih odnosno kariolskih poštah, koje idu 6 putah svake nedielje, sa tiečajnim redom kako sliedi:

A. Jezdiočka pošta ogulinsko-josipodolska.

Iz Ogulina, u nedielju, utorak, četvèrtak, petak u 12 satih u podne	U Josipovoj Doli istih danah u 12 satih 45 minutah u podne
Iz Josipove Doli, u nedielju, utorak, sriedu, petak u 1 sat poslie podne.	U Ogulinu istih danah u 1 sat 45 minutah poslie podne.

B. Kariolska pošta ogulinsko-josipodolska.

Iz Ogulina, u ponedieljak u 10 satih pred podne i u sriedu u 12 satih pred podne.	Iz Josipove Doli, istih danah u 10 satih 45 minutah pred podne odnosno u 12 satih 45 minutah u podne.
Iz Josipove Doli, u ponedieljak i četvèrtak u 1 sat po podne.	U Ogulinu, u 1 sat 45 minutah poslie podne.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 21. kolovoza 1859.

Klempay.

Br. 3384-1859. (DS.—65 6 2

Prodaja pivare.

Obćina kralj. slobodnoga i glavnoga zemaljskoga grada Zagreba u kraljevini Hèrvatskoj prodavat će 18. listopada 1859 putem javne dražbe na njeno vlastničtvo spadajuću, pod k. br. 427. ležeću pivarsku kuću zajedno s pravom varenja, zatim s pravom točenja vina i piva.

Ova pivara sačinjava ugal špitalske i novotèržke ulice i nalazi se naprema c. kr. pošti u najživahnijem dielu grada u ulici, koja uzdèržava obćenje medju oba glavna gradska tèrga.

Nema u svem gradu prostorije, gdie se toči pivo i vino, koju bi veća posiećao sviet, nego što je ova, i prikladna je zbog svoga položaja osobito za otvorenje svratišta.

Sastoji iz kuće jedan kat visoke i razizemne, sasvim iz čvèrsta gradiva sazidane, sa šest podpunoma suvih i hladnih pivnicah (podrumah), vežom, velikom pivarskom dvoranom, sa dvie posebne sobe za goste, sa dvanaest sobah za stanovanje, sa četiri kuhinje, s glavnim i pobočnim stubama i hodnicima, nadalje iz krilne sgrade, 35 bečkih hvatih dugačke, 7 bečkih hvatih široke, odredjene za varenje piva, koja sadèržava udobnu, podpunoma uredjenu pivovarnju i pecaru za rakiju sa svim spravama, englezkim sladarnicama, sladovištima i magazinima za ječam sa četiri sprata, mlinom za slad s vitlom i s prostranim skladištem za burad i dèrva; napokon iz boltane iz čvèrsta gradiva sazidane konjušničke sgrade za 24 komada marve za tovljenje i gospodarstvo, zatim iz kotca za svinje.

Kuća i dvorište ima u obsegu 792 kvadratna hvata. U dvorištu nalazi se jedan a u pivarskoj sgradi drugi bunar (zdenac), oba dobrom vodom obilato obskèrbljena.

Sgrada nalazi se u posve čvèrstu a sprave za varenje i vaskolik ostali fundus instructus u podpunoma dobru stanju.

Koji žele kupiti ovu pivaru, čine se još osobito pozorni na to, da u Zagrebu obstoje samo dvie pivare, da se dosad neproizvodi prešana pienica u Zagrebu, za što je osobito podobna ponudjena pivara, i da se je u tri godine kod pučanstva od 17,000 dušah po glasu službenih podatakah odsiekom 7000 akovah (ve-

darah) piva varilo, koja kolikoća rast će od godine na godinu, budući da se broj stanovničtva svejednako umnožava. Nadat se je, da će se Sava skore uredit, k čemu je već podieljeno dozvoljenje, i što prije dovèršit gradjenje železnice od Zidanoga Mosta u Zagreb, podgradje od koje su temeljne sgradje već napolak gotove.

Uvieti za dražbu i kupnju mogu se kod varoškoga magistrata u običnim uredskim u ama viditi i opaža se da je jedan iztisak dražbenih uvietah za svakoga izložen u pisarnici zagrebačkih niemačkih novinah.

Od magistrata c. k. glavnoga zemaljskoga grada Zagreba.

U Zagrebu dne 22. sèrpnja 1859.

Nr. 4853-pol. (Izv.—129) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Zur Sicherstellung der Vorspannsbeistellung im Pachtwege in der Militär-Marschstation Novi für die Zeit vom 1. November 1859 bis 31. Oktober 1862 wird hiemit eine öffentliche Minuendo-Lizitationsverhandlung auf den 28. September l. J. um 9 Uhr Vormittags vor diesem k. k. Bez.-Amte anberaumt.

Jeder Unternehmungslustige hat ein 5% Vadium von dem Fiskalpreise per 1260 fl. ö. W. vor dem Beginne der Lizitation zu erlegen, welches der Ersteher zur 10% Caution ergänzen wird, während es die übrigen Lizitanten sogleich zurückerhalten werden.

Schriftliche mit dem Vadium belegte Offerte müssen vor dem Lizitationsbeginne hier einlangen.

Die weiteren Lizitationsbedingnisse liegen in der Bezirksamtskanzlei während der gewöhnlichen Amtsstunden zur Einsicht auf.

K. k. Bezirks-Amt in
Crikvenica am 1. September 1859.
Der Amtsleiter
v. Keömley.

Nr. 7534-1477 (Izv.—128) 3—1

Avviso di Concorso.

Si è reso vacante il posto di guardiano d'ispezione presso l' i. r. espositura portuale sanitaria in Salvore cui va congiunto il soldo di annui fiorini duecento dieci ed un pausciale di montura di annui fni. venticinque soldi 20 V. A.

Chiunque intende aspirarvi presenterà entro il 15. p. v. settembre la documentata sua istanza comprovando la sua età, l'illibata sua condotta morale e politica, l'idoneità pol posto in discorso, i servigi prestati, principalmente in qualità di guardiano eventuale di sanità, nonchè la perfetta conoscenza della lingua italiana.

Dichiarerà inoltre se si trovi in parentela od affinità con altro impiegato dell' i. r. Ammiuistrazione P. S. nell' Istria.

Dall' I. R. Governo Centrale Marittimo.
Trieste, 12. agosto 1859.

Br. 492. (Dp.—106) 3—1

Natiečaj.

Da se definitivno podpuni služba učitelja i orguljaša u Lupoglavi, županiji zagrebačkoj, kotaru vugrovačkom razpisuje se ovim natiečaj. Dohodci s istom službom skopčani iznose osim bezplatnoga stana, njemu prinadležećega vèrta, sienokoše od 2 rali i 16 hvatih dèrvah, 315 stot. kao godišnje plaće.

Natiecatelji neka svoje molbenice, vlastoručno pisane i na dotičnu obćinu upravljene do 10 listopada o. g. s potrebitimi dokaznicami o dobi, vladanju, sposobnostih i dosadanjem službovanju dostave podarcidjakonu i župniku u Bèrckovljanu Nikoli Havličku.

U Zagrebu dne 26. kolovoza 1859.
Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Br. 3441 (PZ.—40) 3—2

Oglas.

Pregled o dolazku i odlazku poštah kod ovdiešnjega c. k. poštanskog ureda dala je podpisana pošta štampati i može se isti kod ureda listovne pošte u običnim službenim urama dobiti. Svaki exemplar stoji 20 novih krajcarah.

U Zagrebu dne 29. kolovoza 1859.
C. k. poštansko ravnateljstvo.
Klempay s. r.

Br. 5664-1859. (Izv.—126) 3—2

Oglas dražbe.

Dne 17. rujna t. g. u 10. satih prije podne prodavat će se putem javne dražbe u gradskoj viećnici varaždinskoj ovogodišnji obiljan prirod žira u obćinskih ovogradskih šumah na 815 fr. a. vr. procienjeni.

Svi se dakle upitni žir kupiti želeći, koji se prije dražbe o rečenom obilju osviedočiti mogu, k istoj dražbi najuljudnije pozivlju s primietbom, da će svaki k dražbi pristupiti želeći imat 5% od procienbene svote u ime žaobine, a preuzimatelj 10% jamčevine položiti.

Po dovèršenoj dražbi imat će preuzimatelj odmah polovicu kupovnine, a drugu najdulje do 25. listopada t. g. u ovogradsku blagajnu položiti.

Dano iz siednice poglavarstvene u Varaždinu dne 29. kolovoza 1859. dèržane.

Gradski predstojnik
Vinković.

Br. 11210. (VI.—30) 3—3

Izročni poziv.

Adam Vranešević vitez c. kr. austr. roda Leopoldova, c. k financijalne straže povierenik u I. oddielu hèrvatsko-slavonske financijalne straže, u posliednje vrieme namiešten u Osieku u Slavoniji — pozivlje se ovime uz pretnju da inače lišen bude službe — za 30 danah računajuć od dana pèrvoga uvèrštenja ovog izročnog poziva u tih novinah — da se stavi kod c. k. kotarskoga financijalnoga ravnateljstva u Osieku, te opravda zašto je svojevoljno ostavio miesto svog službovanja.

Od c. k. hèrv.-slav.-zemaljskog-financijalnog ravnateljstva U Zagrebu dne 25. kolovoza 1859.

Nr. 11,824 (Fin.—31) 3—2

Kundmachung.

Nachdem die mit h. Finanzlandes-Direktions-Kundmachung vom 29. Juli 1859 Z 9714 ausgeschriebene und auch in Nr. 179, 182 und 186 der Agramer Zeitung, dann in den Narodne Novine Nr. 180 und 181 verlautbarte Lizitation wegen Verpachtung des Mauthertrages an den ärarischen Mauthbrücken zu Essek und Piškorevce, dann der Draveüberfuhr zwischen Essek und Kisdárda ohne Erfolg geblieben ist: so wird für dieselben Pachtobjekte die zweite Versteigerung auf den 12. und fortsetzungsweise auf den 13. und 14. September 1859 bestimmt und hiemit kundgemacht.

Bezüglich der Lizitations- und Pachtbedingungen, welche auch bei der gefertigten Bezirks-Direktion eingesehen werden können, dann in Bezug auf die übrigen Modalitäten wird auf die Eingangs bezogene Kundmachung hingewiesen.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.
Essek am 29. August 1859.

Br. 440 (Dp.—105) 3—2

Natiečaj.

Kod pučke učione u Vinogori u taborskom kotaru županiji varaždinskoj izpraznila se premieštenjem ondiešnjega učitelja služba učiteljska, s kojom skopčani dohodci sastoje u 152 stot. 25 novč. kao stalnoj godišnjoj plaći, zatim u 50 stot. 40 novčićah kao dèrvarini, i 25 stot. 20 novč. kao stanarini. U ostalom nadati se je, da će se ovi dohodci do skora primierno povisiti.

Natiecatelji imaju svoje molbenice vlastoručno pisane, na dotičnu obćinu upravljene, do posliednjega rujna o. g. s dokaznicami o starosti, ćudorednom vladanju sposobnosti i dosadanjem službovanju, podnieti podarcidjakonu i župniku u Prišlinu, Ivanu Petranoviću.

U Zagrebu dne 5. kolovoza 1859.
Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Br. 489.

U I. razredu pučke učione u Pakracu, kotaru istoimenom, županiji pako požežkoj, ima se popuniti prazna učiteljska ujedno orguljaška služba, s kojom je skopčana stalna godišnja plaća od 325 stot. 85 novč. bezplatan stan i maleni vèrt, zatim 21 po prilici stot. kao orguljaška pristojba i 6 hvatih dèrvah.

Natiecatelji imaju svoje molbenice, vlastoručno pisane, upravivši ih na dotičnu obćinu ujedno s dokaznicami o dobi, ćudorednom vladanju, sposobnosti i dosadanjem službovanju do konca rujna o. g. podnieti podarcidjakonu i župniku u Pakracu Frideriku Ulsessu.

U Zagrebu dne 26. kolovoza 1859.
Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Br. 479. (Dp.—102) 3—3

Natiečaj.

Kod pučkih učionah u Velikoj Gorici u županiji zagrebačkoj, a kotaru odranskom, zatim u Knegincu u županiji i kotaru varaždinskom ima se definitivno popuniti služba učiteljska i orguljaška.

S pèrvom naime Veliko goričkom skopčana je osim udobnoga stana godišnja plaća od 197 stot. 90 novč. u gotovini, zatim uživanje oranice od 887 □ hvatih i dviuh livadah, napokon $50^1/_4$ mierova žita; s drugom pako osim shodnoga stana, malenog vèrta i 12 hvatih dèrvah, kojimi će trebati i učionu ložiti, godišnja plaća od 315. stot. s još niekimi štolarnimi dohodci.

Rok natiecanja ustanovljuje se do 25. rujna o. g. dakle treba da prositelji svoje molbenice s potrebitimi dokaznicami o starosti, ćudorednosti, sposobnosti i dosadanjem službovanju upravivši ih na dotičnu obćinu podnieti za pèrvu podarcidjakonu i župniku u Velikoj Gorici Jakovu Kosu, za drugu pako podjašpristu i župniku u Biškupcu Blažu Šveliću.

U Zagrebu dne 19. kolovoza 1859.
Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Nr. 832 (Izv.—127) 3—2

Edikt.

Von Seite des k. k. Bezirks-Amtes als Gerichtes Verbovec wird hiemit bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Herrn Anton Grafen Erdödy durch Advokaten A. Ivančić in die executive Feilbietung der dem Georg Sović gehörigen, im Grundbuchsprotokolle Nr. 5 der Steuergemeinde Pirakovec eingetragenen gerichtlich auf 4750 fl. ö. W. geschätzten Realität pcto. Schuldforderung 1050 fl. ö. W. c. s. c. gewilliget, und die Vornahme derselben auf den 14. November und nothwendigenfalls 14. Dezember 1859 jedesmal 9 Uhr Vormittags ad faciem loci mit dem Bedeuten angeordnet, dass die Realität bei dem ersten Feilbietungstermine nicht unter dem Schätzungswerthe, bei dem zweiten auch unter demselben hintangegeben wird, und dass der Käufer die auf dieser Realität pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes werde übernehmen müssen.

Die Licitations-Bedingnisse und das Schätzungs-Protokoll können täglich während der gewöhnlichen Amtsstunden in der hierortigen Kanzlei eingesehen werden.

Zugleich werden Alle diejenigen, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypotheker-Recht auf die Realität erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe des Gutes so gewiss bei diesem Gerichte anzumelden, widrigenfalls sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihrer Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

K. k. Bezirks-Amt als Gericht.
Verbovec am 23 August 1859.
K. k. Bez. Adjunkt als selbstständ. Richter
Tonković.

(Dp.—103) 3—2

Oglas.

Dne 12. rujna 1859. prije i poslie podne u urah službenih dèržat će se dražba lietošnjega žira dolnjokupčinskoga luga stojećega pod zatvorom. Koji žele udioničtvovati kod ove dražbe, neka se na lice toga luga i to na izhodnu stranu u prerečeno vrieme dođu potrude.

Dano u Beneticu 30. kolovoza 1859.
Po Štefanu Pomperu de Fölsö Radessich
skèrbniku lužkoga zatvora.

(Dp.—101) 3—3

Natiečaj.

Za izpražnjeno miesto školskog pomoćnika u Tuhlju u Zagorju, s kojem je skopčana godišnja plaća od 157 fr. 50 kr. a. vr., kao i bezplatni stan, natiecati želeći pozivaju se time, da svoje vlastoručno pisane i potrebnimi propisanimi sviedočbami providjene molbenice do 20. rujna o. g. niže podpisanome uruče.

U Mariji Gorici dne 22. kolovoza 1859.
Tomo Gajdek v. r.
podjašpršt i okružnik školah nadziratelj.

Nr. 93. (Izv.—125) 3—2

Razpis natiečaja.

Kod trivijalne učione u dolnjem Osieku izpražnjeno je miesto učitelja sa godišnjom plaćom od 525 stot. a. vr. Natiecatelji imaju svoje molbenice na c. k. magistrat osiečki upravljene i dokaznicami o dobi, sposobnosti, pomnji i vremenu službovanja svoga providjene najdulje do 30. rujna t. g. školsko-kot. nadzorniku i župniku u gornjem Osieku dr. Jakovu Hegeduševiću podnieti. Zahtieva se pako od natiecateljah temeljito znanje jezika ilirskoga i niemačkoga.

U Djakovu dne 21. kolovoza 1859.
Od strane biskupskoga djakovačkoga ordinariata.

Br. 33985-1859. (VI.—53) 3—2

Oglas.

Na c. k. drugoj gimnaziji u Lavovu obstoje dvie filologičke učiteljske stolice, od kojih je svaka skopčana s platom godišnjih 945 eventualno 1050 fr. a. vr. i pravom na decennalne dodatke.

Za stečenje jedne od ovih učiteljskih službah potrebno je prije svega izkazati zakonito osposobljenje u smislu propisa o izpitu kandidatah gimnazijalnoga učiteljskoga ureda §. 5. sl. a. ili e.

Rok za natiecanje ustanovljuje se do 15. listopada 1859. Do ondie imaju natiecatelji svoje dobro obložene na visoko c. k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu sastavljene molbenice kod ovoga c. k. miestodèržtva neposredno ili ako već imaju javnu službu, putem svoje propisane oblasti podnieti:

Od c. k. galicijanskoga miestodèržtva.
U Lavovu dne 16. kolovoza 1859.

OGLASNIK.

(Dp.—94) 3—3

Dobrovoljna prodaja kuće.

Pod brojem 50 i 51. u Novoj Vesi u Zagrebu nalazeće se kuće s velikim dvorištem, zdencem (bunarom) liepom baščom i drugim udobnostima i gospodarstvenim zgradama, od kojih pod brojem 51. ima 5 sobah, kuhinju i pivnicu (podrum) štedno ognjište (Sparherd), kuhinju i podrum, nude se a pod brojem 50. tri sobe, kuhinju i podrum, nude se time ili na prodaju iz slobodne ruke ili na zakup (arendu). Pobližja kod vlastnika u kući pod br. 51.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 7. 1. Broj 203.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč Baron Josip Aleksander Hübner, novi ministar policije, rodio se 11. studenoga 1811 i godine 1833. stupi u dèržavnu kancelariju, da se spremi za diplomatsku struku. Godine 1835. bio je u Parizu, a poslie dvie godine bio je opet tamo po osobitoj poruci. Godine 1841. ode u Lisabonu kao sekretar kod poslanstva, gdie ostane 3 godine danah, poslie ga naimenuju poslanikom kod niemačkih manjih dvorovah i glavnim konzulom u Lipskom. Godine 1846. ode u Paris povodom spojenja Krakova s Austrijom i vrati se opet na svoje miesto. 1848. u buni dopadne u Milanu nieko vrieme tamnice; iduće godine ode u Pariz, gdie primi zvanje c. k. dielovoditelja, a 1853 postane tamo poslanikom i tajnim savietnikom. U istočnom ratu i poslie njega osobito je pokazivao svoju diplomatsku vieštinu. U Rimu je bio kao ambasador samo kratko vrieme.

Trident 22. kolovoza. Pripoviedalo se u mnogim novinama, da je tridentska varoš molila, da se talijanski deo Tirolske odciepi od ostale Tirolske i sjedini sa mletačkom oblasti. Sada „Schützens. Ztg." kaže, da je ovome glasu povoda to dalo, što je jedan tridentski gradjanin u odboru povierenikah tirolskih kao želju svoje varoši izjavio njenu želju za sjedinjenje sa Mlietcima, a ta se želja naravno ostavila na stranu.

U Novom Sadu, 31. kolovoza. (S. D.) Noću izmedju prošloga petka i subote udari više naoružanih zlikovacah na jednu imućniju kuću u Beočinu, povežu sve u kući i počnu harati. Dva žandarma naidju na njih, no ovi se u pouzdanju na svoj veći broj odupru, i tako se zametne borba, u kojoj budu obadva žandarma ranjena, dva zlikovca ubijena, a ostali se razbiegnu. Medjutim podje vlastima za rukom, da trojicu od ove griešne družbe uhvate. Ovi su jučer ovamo dopraćeni; a sudbeni izpit će pokazati, da li ih je i više bilo. Uz to se čuje, da je i kod nas u miestu ovih danah bilo niekoliko slučajevah, gdie je haranje pokušavano bilo. Ovakovi nepovoljni dogadjaji povest će za sobom strožije miere od strane vlasti.

Sèrbija.

— **Protokoli odbora svetoandrijske narodne skupštine.** (Iz „Zvan. Novinah.)

Jedanaesti sastanak 24. sèrpnja. Na predlog o obćinskim gradjevinama zaključi se, da se predloži idućoj skupštini, da se sreske i obćinske kuće, škole, cèrkve i ostala stanja i zgrade grade po dogovoru i prema mogućnosti svake obćine i sreza.

Zaključi se predložiti skupštini, da se svaki činovnik liši službe, za koga bi se dokazalo, da je primao mito ili poklon.

Zaključi se predložiti skupštini, da se radi jednakosti u mierenju od vlade nabavi više temeljnih mierah i težinah sa mogućom točnostju, pa da se po ovima naprave obrazci, koji će se razaslati i hraniti po svim miestima. Pri tom da se naredi, da zanatlije neprave kantare (vage) i miere i neprodaju ih, dok ih miestna vlast neizravni s obrazcima. Redarstvena vlast neka pregleda kantare i miere po dućanima, vašarima itd.

Zaključi se predložiti skupštini, da se oni službenici, koji počine zla u narodu, nekazne premieštanjem iz jednoga miesta u drugo, već da se liše službe. Dalje zaključi se predložiti skupštini, da se propiše i točno izvèršuje zakon, po kome će se zasviedočeno poštenje, sposobnost, rodoljubje i viernost prema narodnom praviteljstvu biti jedini temelji za postavljanje i unapredjivanje činovnikah.

Zaključi se na predlog poslanika okružja rudničkoga predložiti skupštini, da ona zemlja, koju voda unutrašnjih riekah prenese s jedne strane na obale na drugu, pa bilo ovo po malo ili na jedan mah, pripada i dalje onima, čija je prije bila (!).

Pročitaše se predlozi, u kojima narod traži zaštitu proti nezakonitostima tudjinacah. Odbor zaključi predložiti idućoj skupštini, da ova od dotičnih popečiteljah izište objašnjenje, da li su oni što preduzimali proti tim nezakonitostima od strane inostranacah, naročito 1. proti tomu, što mnogi inostranci u Sèrbiji tèrguju na sitno s izradjenom robom, a ovo se sèrbskim žiteljima nedopušta u tudjim dèržavama; 2. proti tomu, austrijanska vlast od sèrbskih stanovnikah naplaćuje veliku, a sèrbska od austrijanskih podanikah neznatnu taksu za pregledanje pasošah; 3. što se mimo postojećih ugovorah predaju tudjoj vlasti ljudi, koji u Sèrbiji prebiežišta traže. odbor sudi, da su ovakovi pojavi protivni javnom pravu Sèrbije, protivni 27. članku parižkoga ugovora od 30. ožujka 1856., kojim su sve evropske sile priznale Sèrbiju za kneževiuu i podjamčile joj nezavisnu narodnu upravu s podpunom slobodom u zakonotvorstvu. S toga i skupština treba da pozove na odgovor popečitelje, kad nebrane i nezastupaju narodna prava.

Zaključi se predložiti skupštini, da se taksa za proizvode izvozne svede na lakšu mieru.

Zaključi se predložiti skupštini, da se učiteljima seoskim šalje plata u miesto, gdie žive.

Dvanaesti sastanak 27. sèrpnja. Odbor rieši, da se novci od razprodane hrane, koja se je god. 1854. za izvanrednu zemaljsku potrebu od naroda kupila, predadu narodnoj kasi, a da se neuzmu za osnovanje fonda za udovice i sirotčad svešteničku. Isto tako rieši se i za novce, koji su pokupljeni za spomenik Karagjorgju.

Na učinjeni predlog rieši odbor, da se praviteljstvu izjavi želja, da se vojnici posadne vojske, dok su u službi, uče uzgred čitanja i pisanja.

Zaključi se predložiti praviteljstvu, da se na Moravi načini most, gdie je i prije bio.

Da bi se izbiegla zloupotrebljenja i ličnoj slobodi zakonite garancije dale, odbor misli, da se u redarstvenim prestupcima kolegijalno sudi i da se osim redarstvenih činovnikah još dva kmeta uzmu.

Rieši se pitati praviteljstvo, tko je dopustio Bogdanu Gjorgjeviću, da razruši pravit. vodenicu u Paraćinu, koja je o velikom narodnom trošku podignuta, i je li ta vodenica od Bogdana naplaćena ili nije.

Zaključi se, da se praviteljstvu izjavi želja, da se samo otačbeni (a ne sinovi prirodjenih gradjanah!!!!) sinovi primaju za pravit. pitomce i u strane zemlje na nauke šalju i od ovih samo daroviti i s dobrim vladanjem. Za koga se pitomca dozna, da se je u stranoj zemlji hèrdjavo vladao, onome da se pravit. dobročinstvo odmah odkaže. (Dalje će sliedit.)

Talijanska.

— Massimo d' Azeglio proglasio je u „Monitoru di Bologna" članak, u kojem silno moli europejske velike sile da učine, da se sastane kongres, kao jedini areopag, pred kojim se talijansko pitanje može riešiti s dostojanstvom; ako bi njegov poziv uslišan bio, misli d' Azeglio, da se pred svom Europom može zajamčit za dalje trajanje mira i dostojanstva, što u Romanji vladaju, odkad se je uveo sadanji red stvarih. U ostalom čini se, da o budućnosti legacijah medju Austriom i Francuzkom obstoji bolje sporazumljenje, nego li u obziru vojvodstvah. Mučanje „Constitutionnela" o legacijama kazalo je u tom obziru sve. Sada pišu jednom renskom listu i iz Beča; „Francuzka je, vele, izjasnila, da neće tèrpit, da se učini uštèrb cielokupnosti cèrkvene dèržave. Iz toga hoće da izvode, da sastavljenje sredotalijanske kraljovine bez Romanje neće naići na ozbiljan odpor od strane Francuzke.

U Curiku složili su se, kao što pišu iz Parisa, kad se je glas o postignutim velikim rezultatima razprostranjivao po listovima, malone već o dnevnom redu viećanjah i stavili su u pèrvu liniju pitanje o granicama i dugu. No grof Colloredo zahtievao je, vele, doknadno, da konferencija prije svega uzme na oko posao vojvodstvah i da izpitu punomoćnikah podvèrgne izviešće o izboru i izopaćivanjima itd. iz Toskane i Modene. Ovomu zahtievanju suprotstavlja se g. Desambrois, koi hoće da se najprije rieši lombardezka stvar. Što se tiče tvèrdjavah Mantove i Peskijere zahtieva Austrija polag lista „Independance" za svaku od istih okoliš od 5000 meterah, jerbo redati topovi tako daleko dosižu, dočim Sardinija pristaje samo na 500 meterah; Francuzka je na to 3000 meterah predložila i opazila, da Austrijanci nemogu tražit doseg redatih topovah, budući da nisu za rata imali takovih. U ostalom još svejednako dèrže se u Curiku diplomatična družtvena viećanja i tri dana jedan za drugim bila su dogovaranja medju austrijanskim i francuzkim punomoćnicima, a zatim 30. bilo je dogovaranje medju Bourqueneyem i Desambroisom. Kao što iz Curika pišu jednom bruseljskom listu, dosad nije konferencija jošte ništa zaključila, nijednoga redka podpisala i nikakova zapisnika sastavila.

Turin, 29. kolovoza. Toskanska deputacija ostavit će grad stopram danas i ovdie su sasvim složni u obziru dočeka i odgovora kraljeva.

Sir J. Hudson govorio je, vele, odlučno za sjedinjenje i kazao gospodinu Dabormidi da misli, da mu može u ime svoje vlade obećati, da Englezka nije proti sjedinjenju vojvodstvah i ako dodje do kongresa, da će i govorit zato. Naprot primamo iz Curika nepovoljnih izviešćah a jedan telegram, koi je ovdiešnjoj vladi danas prispeo, veli, da se može lahko dogodit, da će se konferencija razstati.

Grof Arese, koi nas je opet ostavio, uputit će se iz Marsilje neposredno u St. Souveur, njemu je naložena važna misija za cara. Misle, da se ista proteže na dogadjaje, koji se pripravljaju u Legacijama.

Kažu, da je piemonteska vlada u Parizu naručila 100.000 pušakah, koje su odredjene za oboružanje pučanstva srednje Talijanske.

Milanezki listovi donose o **nemirima** dogodivšim se u Komu medju planinskim lovcima sliedeće izviešće: veliki nered, koi se je noćju od 17. na 18. p. m. sbio u kasarni St. Teresa u Komu, stranom je već poznat. Tamo se nalazi 4. batalijun 5. regimente planinskih lovacah, t. j. onih, koji su najposlie uvèršteni bili. Poslie apela pročitala se ovim dobrovoljcima dnevna zapovied, u kojoj se daje na znanje, da je Garibaldi otišao u Toskanu i da je zapoviedničtvo nad planinskim lovcima preneseno na brigadskoga generala Pomaretta. Zapanjena i raztužena otidje momčad u svoje sobe i tamo stane vikati: „Mi hoćemo Garibalda. I mi hoćemo da idemo u Toskanu!" Vrata od kasarne bila su zatvorena. Jedan poručnik zapoviedi svima, da se

natrag povuku, izvuče mač, stane oko sebe sieći i rani dvojicu soldatah. Ostali navale na njega, on se stane moliti, da mu oproste. Na to dodju pukovnik, majori i kapetani i umire momčad. I u Sondriju, popustio je zapt, planinski lovci hoće da idu u Toskanu, da vojuju pod Garibaldom. Oficiri i soldati nezadovoljni su. Tuže se, da nemaju najpotrebnijih stvarih, ima oficirah, koji neuživaju nikakova štovanja, kazni su česte.

Kao što iz Milana pišu „Oester. Ztg." omrazio je pučanstvu u kratko vrieme dosadanji gubernator u Lombardiji, advokat Vigliani, i postao nemogućim. Sretniji je, vele, u tom obziru redarstveni ravnatelj Raimondi, koi je kao c. k. redarstveni nadpovierenik prije nego što je austrijanska vojska izišla iz Milana, u žepu nosio dekret kao piemontezki redarstveni ravnatelj i već prije 6. lipnja ustrojio osoblje, koje mu je u jutro onoga dana, kad su austrijanske oblasti ostavile Milan još prije, nego što je unišo u grad ikoi savezni vojnik, odmah učinilo svoje podvorenje u fraku i bielim rukavicama.

— Piemontezki minister unuternjih poslovah naredio je, da se komore otvore 13. rujna. — Svi francuzki soldati, koji nisu prešli bèrdo Cenis (u Savojskoj, na putu u Francuzku), dobili su zapoviest vraćati se u Lombardju; general Lamarmora vèrlo mnogo radi u Milanu, on će pregledati cielu liniju na Minčiju, gdje će se za malo danah skupiti 80,000 Piemontezah na svaki slučaj. — Varoš i provincija Brešija poslala je caru Napoleonu adresu, kojom mu se zahvaljuje na ono što je učinio za talijansku slobodu.

— Nikako još nisu novine na čisto, je li Garibaldi vèrhovni zapoviednik talijanske vojske u srednjoj Italiji, ili je samo nad jednim oddielom, a vèrhovni vojvoda da je piemontezki general Fanti. Medjutim kažu, da je njegov korpus u Piemontezkoj vèrlo nezadovoljan i da gomilama odbiegavaju, samo da bi mogli opet pod svojim starim vojvodom služiti. Za savez medju privremenom toskanskom, modenskom i bolonjskom vladom kažu, da je na to zaključen, da predupredi povratak starih vladah, odèrži poredak u unutrašnjosti i izjednači zakonotvorstvo.

— Kažu, da u Rimu stoje gotove za objavu namierene reforme i popuštanja u administraciji, ali se tim ustežu, jer Romanja još nije mirna.

— U Napulju nestoje stvari najmirnije. Kažu, da je mlada kraljica, sestra carice austrijske, na strani onih, koji hoće reforme. Ali opet zato slabi su izgledi za kakvu promienu u ustavu, jer kraljeva mati neprestano je silna svojim uplivom. I u samoj vojsci pokazuje se nezadovoljstvo. Jedan lovački batalijun vikao je u Portiču: „Da živi kralj, dole s komandantom!"

Niemačka.

U Berlinu se jako zanimaju dubovi s ukriepljenjem glavnog pruskog grada. Navode, da su u sedmogodišnjem ratu Austrijenci i Rusi dvaput posieli Berlin, godine 1813 istieraše iz Berlina Rusi Franceze malom silom, pa zato treba Berlin utvèrditi. — Kralj pruski neprestano je bolestan.

Rusija.

— „Leipz. Ztg." piše o ruskoj floti: Prije su sve ruske ratne ladje imale nešto nespretnoga, nezgrapnoga. Čim bi čoviek pogledao na mornare u njihovim tiesnim uniformama, odmah bi vidio, da su nevični moru. Sva puzanja po užetima bila su težka i s očevidnim strahom izvèršivana, i englezka, danska ili švedska ratna ladja, ako je imala i polak toliko ljudstva, barem je još jedanput tako bèrzo svako kretanje svèršivala, nego ruska pri njenim silnim mornarima. Naročito ruske fregate na jadra i linejske ladje, ako su izgledale liepo izvana, te s osobitom razkošnošću bile namieštene, jasno su pokazivale, da jedino mogu podnieti, da svake godine prave pri tihom moru niekoliko nedieljah manuvre pod Kronštatom i da su dobre samo za pomorsku paradu, a nikako i za kèrvav boj. Kako se je sada sasvim izmienilo ljudstvo na svim ruskim ratnim ladjama, koje tu skoro vidismo! Mornari nebijahu novaki rekruti iz unutarnjosti zemlje, već okretni, vješti primorci finski, ili na niekoliko ladjah i od čestitih mornarah prijašnje cèrnomorske flote. Sve mekanično obučenje prestalo je, nije se pazilo na paradnost, već u koliko se mora toga dèržati na uredjenoj floti; naprotiv mogoše kako oficiri tako i prosti mornari sravniti se sa ma kakvim ljudstvom na englezkoj ili danskoj ladji.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Turin 4. rujna. Kralj je odgovorio jučer svečano primljenoj toskanskoj deputaciji od prilike sliedeće: „Samo dojduće razprave zbog uredjenja talijanskih poslovah mogle bi oživotvorit zaključak narodne skupštine toskanske. Shodno njenoj želji, okriepljen pravom, koje mu daje onaj zaključak, podupirat će stvar toskansku kod onih silah, na koje je skupština oslonila svoju nadu, osobito kod cara francuzkoga, koi je toliko učinio za Italiju. On se nada, da Evropa neće uzkratit Toskani, što je u manje povoljnim okolnostima učinila za Gèrčku, Belgiju i podunavske kneževine." Kralj je napokon pohvalio umierenost i slogu Toskane.

Bolonja, 3. rujna. U obziru predloga, da se javno izreče, da pučanstvo Romanje neželi dulje ostati pod papinskom vladom, izjasnila je prevratna skupština, da će ga uzeti u pretres.

Monakovo, 3. rujna. Prijašnji minister Abel preminuo je danas. Podpisivanje na vojnički zajam dovèršilo se je danas. Mnoge prijave morale su se odbiti ili svesti.

Javljaju iz Milana od 27. kolovoza. Službeni list „La Lombardia" podpisuje sada nieki g. Gazzoleti kao odgovorni učrednik. „Monitore di Bologna" nastoji, da dokaže čudnovato tvèrdjenje, da nije Romanja i svakolika srednja Italija nikada tako mirna bila kao sada.

Jedan bruseljski list daje si iz Pariza pisati, da će curička konferencija donieti do zaključka samo onaj dio ugovora mira, koi se proteže na Lombardiju. Posle potvèrdjenja ovoga ugovora nastavit će konferencija podunavskih kneževinah svoje poslove, koji stoje već godinu danah.

— Pisma iz Turina hoće da znaju, da će po odobrenju sjedinjenja vojvodstvah princ Carignan naimenovan biti za vladaoca ovih dèržavah.

Pariz 1. rujna. Papinske čete, koje su se jošte nalazile u Rimu, ostavile su dne 23. ovaj grad, da se sa svojim sborovima u Fanu i Pezaru sjedine, gdje se papinska vojska skuplja. Glas, da je španjolska vlada papi ponudila niekoliko regimentah i da je on tu ponudu primio, treba jošte potvèrdjenja. Iz legacijah pišu, da vojnici prevratne vlade počinjaju najružnijih izgredah. Četa zloglasnoga Vaseri-a razorila je u Verukiju jedan ženski manastir, pošto je najnečoviečnije zlostavila opatice. Razneo se glas, da je francuzki poslanik dobio nalog, da zaište papu da za legacije naimenuje vèrstu podkralja, koi bi tamo u ime papinske stolice vladao.

— Kao što pišu iz Pariza, postignuto je, vele, posliednjih danah privremeno sjedinjenje medju Englezkom, Pruskom, Ruskom i Francuzkom u obziru potreboće i nuždnosti kongresa.— Protest Rusije proti tomu, ako se nebi opet postavili na svoje stolice knezovi srednje Italije, svodi se na to, da je car ruski po svojem poslaniku, grofu Kiseljevu, kod francuzkoga cara govorio na korist izagnanih knezovah. U tom obziru nije izašla nikakva ruska nota, iz čega sliedi, da se korak ruskoga cara nemože smatrati strogo službenim.

— Bečke službene novine od 5. rujna oprovèrgavaju s podpunom izviestnostju uznemirujuće glasove o razpravama u Curiku, što ih nieki izvanjski listovi (medju ostalima „Indépendance Belge") donose. Ovi listovi vele, da su čuli, da će se neprijateljstva skoro opet ponovit i nalaze potvèrdjenje toga glasa u tom, što je jedan dio francuzke vojske još svejednako u Italiji. Bečke službene novine vele, da su točke razpravit imajuće se u Curiku, tako znatne i obsežne, da njihovo riešenje neobhodno trieba više vremena, nego što bi želila nestèrpljivost občinstva, da se svèrši dielo mira a što se prisutnosti niekog broja carsko-francuzkih vojenih četah u Italiji tiče, kažu rečene službene novine, nesamo da to nije nikakav uznemirujući znak, već što više služi interesima mira u sapremljenim zemljama.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 432-gr. 1859. (Izv.—130) 3—1

Izrok.

C. k. ured kao sud u Vèrbovskom stavlja ovim do znanja da je uslied molbenice c. k. financijalne prokurature zastupajuće dèržavno dobro Vèrbovsko, treća ovèršbena dražba zidane kuće u Vèrbovskom pod br. 48 ležeće na vlastitost Tome Bunetta spadajuće sa podkućnicom i oranicom od 1 rali 649 □ hvatih, koja je izrokom ovdašnjim od 2. ožujka o. g. br. 179-gr. na dan 2. svibnja t. g. opredieljena bila, na dan 3. listopada o. g. u 10 satih prije podne na lice miesta prenešena.

Zato se svi kupiti želeći pozivlju, da se na opredieljeni dan i miesto postave.

Ovo se svim hipotekarnim i inim vierovnicima, koji kakovo pravo na iste nepokretnosti imati misle, time do znanja daje, da pravo svoje do prodaje sudu ovom prijave, tim sigurnije, što će u protivnom slučaju sami krivi biti, ako se dioba kupovnine obavi bez njih, i ako oni time ostanu izkljućeni, ako bi se kupovnina diobom izcèrpila. —

Vèrbovsko dne 22. kolovoza 1859.

C. k kot. predstojnik služ. zaprečen.

C. k. kot. pristav
M. Benković.

Nr. 11,824 (Fin.—31) 3—2

Kundmachung.

Nachdem die mit h. Finanzlandes-Direktions-Kundmachung vom 29. Juli 1859 Z 9714 ausgeschriebene und auch in Nr. 179, 182 und 186 der Agramer Zeitung, dann in den Narodne Novine Nr. 180 und 181 verlautbarte Lizitation wegen Verpachtung des Mauthertrages an den ärarischen Mauthbrücken zu Essek und Piškorevce, dann der Draveüberfuhr zwischen Essek und Kisdárda ohne Erfolg geblieben ist: so wird für dieselben Pachtobjekte die zweite Versteigerung auf den 12. und fortsetzungsweise auf den 13. und 14. September 1859 bestimmt und hiemit kundgemacht.

Bezüglich der Lizitations- und Pachtbedingungen, welche auch bei der gefertigten Bezirks-Direktion eingesehen werden können, dann in Bezug auf die übrigen Modalitäten wird auf die Eingans bezogene Kundmachung hingewiesen.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.
Essek am 29. August 1859.

Dp.—108. 3—1

Eichelungs-Verpachtung.

In dem, dem Agramer Metr.-Capitel gehörigen Gute Petrovina bei Jaska, wird die in den herschaftlichen 657,482 □ Klft. betragenden Eichen-Wäldern, die heuerige ergiebige Eichelung den 17. September l. J. Vormittag in dem herrschaftlichen Gebäude alldort mittelst öffentlicher Lizitation veräussert, darauf Reflectirende wollen die besagten Wälder früher besichtigen, und sich bei der Lizitation mit hinlänglicher Kaution versehen einfinden, wo sie auch die nöthigen Bedingnisse einsehen werden können. — Gegeben aus der herrschaftlichen Agr. Metrop. Kapitel-Kanzlei zu Agram, den 5. September 1859.

Dp.—109. 3—1

Eichelungs-Verpachtung.

In dem an das Agramer Metr. Kapitel gehörigen, unweit Agram an der Post-Strasse zwischen Allerheiligen und Dugosela gelegenen Gute Kraljevec, wird die dahin gehörige heuerige sehr ergiebige Eichelung in den Waldungen Resničina, Podgoričica, Novačica, Divjača und Kalinje mittelst öffentlicher Lizitation den 15. September l. J. Vormittag in Castell Kraljevec veräussert.

In die Eichelung aber des Waldes Kraljevečki Lug wird die Einschreibung zum Einlass gegen Entrichtung der bestimmten Taxe per Kopf des Borstenviehes alldort geschehen.

Darauf Reflectirende können die betreffenden Waldungen besichtigen, und wird dio nöthige Auskunft in Kraljevec das Wald-Personale geben. Die näheren Bedingnisse können bei der Lizitation eingesehen werden.

Agram den 5. September 1859.

OGLASNIK.

Dp.—107) 2—1

Im Orte Kupčina dolnja

nächst Sauerbrunn Jamnica im Agramer Komitat Bezirk Pisarovina gelegen, wird eine Realität bestehend aus einem solid gebauten Hause mehreren Joch Garten und Ackergrundes in Summa 14 Joch 877 □ klft 2½ ' unter billigen Bedingungen aus Freier Hand verkauft.

Das nähere darüber zu erfahren beim H. Pfarrer Budić in Unter-Kupčina oder im Comptoir der Agramer Zeitung.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PETAK DANA 9. RUJNA 1859. Broj 204.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put: a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina

Zagreb Nj. c. k. apoštolsko veličanstvo dostojalo je previšjom odlukom od 10. kolovoza o. g. bivšem predstojniku komisije dèržavnih reklamacijah zemljarine provizorija a sadanjem privremenom nadziratelju za uzdèržanje očevidnosti kod c. kr. bèrv. slav. zemaljskog financijah ravnateljstva Adalbertu Kovacsu u priznanju njegovih uspiešnih i znatnih zaslugah, što ih steče kod uvedenja zemljarine provizorija u Hèrvatskoj i Slavoniji podieliti zlatni kèrst zaslugah s krunom, a sadanjem izviestitelju za zemljarine provizorija kod c. k. bèrv. slav. zemaljskog ravnateljstva financijah Nikoli Falleru o uspiešnom njegovom dielovanju kod poreznog provizorija izjavit previšje zadovoljstvo.

Beč, dne 7. rujna. Nj. c. visost gospodin nadvojvoda Ljudevit Viktor, najmladji brat Nj. veličanstva cara, prispeo je sa svoga puta u Niemačku i Belgiju opet u Išl.

— Nj. c. visost g. nadvojvoda Dragutin Ljudevit opet je otišo u Laxenburg.

— Nj. kr. visost g. podmaršal princ Alexander haski bio je prekjučer od Nj. veličanstva cara primljen i odputovao je jučer u Berlin. Haski poslanik baron Drachenfels pratio ga je.

— Nj. kr. visost g. nadvojvoda Maximilijan d' Este prispeo je iz Eberzweiga ovamo.

— Juraj grof Erdödy-Monyorokerek, c. kr. komornik i tajni savietnik, preminuo je u 75. godini svoje dobe. Jučer bio je sahranjen.

— Viest o predstojećoj promieni uniformah c. k. linejskih regimentah, koja je u više bečkih novinah a i u naše iz „Frankfurt. Journala“ uzeta bila, oprovèrgava „Wien. Ztg.“ kao sasvim neosnovanu; dosadanja biela uniforma zadèržat će se nepromienjena i nadalje.

Talijanska.

„Times“ od 1. rujna donosi veoma pristrano izviešće o poslovima srednje Italije, no koje sadèržaje mnogu zanimivu pojedinost. Ovo izviešće datovano je iz Firence od 26. kolovoza i glasi medju ostalim kao što sliedi:

„Ako poluslužbeni listovi Francuzke, da zabave rezultatu ovdiešnjih izborah, stavljaju pitanje, na kakav način namierava se saznati pučka volja srednje Italije, i koliko toskanskih izbornikah u istinu ima? — to sam u stanju odgovorit im. Pučanstvo Toskane sastoji iz 1,800,000 dušah, od kojih je 67,000 zabilježeno kao izbornici. Od ovih je prieko 45,000, t. j. prieko dvie trećine, svoje glasove bacilo u žaru. U vojvodstvu modenskom (koje ima 500,000 dušah), bilo je 25,000 izbornikah, od kojih glasovala je 21,000. Ja stavljam pribižavajuće se svote, no i predamnom točne brojeve. Izborni zakon toskanski jest zakon od 1848. godine i podieljuje pravo glasovanja: 1. svim, koji izvèršuju kakovo zvanje ili inače dobro vaspitanim i izobraženim osobama; 2. svim osobama, koji imaju stvarne imovine u vriednosti od 130 toskanskih lirah; 3. svim osobama, koje plaćaju 10 lirah poreza. Ovo je tako nizki census, da jedna trećina izbornikah pripada razredu poljodieljacah. I izračunano je polag dokumentalnih izvorah, da od 109 poljodielskih porodicah nije ih od prava glasovanja više isključenih nego 21 duša; činjenica, koja dokazuje, da se barem četiri petine poljodielacah mogu iskazati o imovini. U Modeni isključio je Farini samo one, koji neumiju čitati i pisati, i nije krivnja sadanje vlade, da nije svaki dèržavljanin svoju cedulju za glasovanje vlastitom rukom napisati mogao. U ostalom u Parmi bilo je svekoliko pučanstvo pripušteno k izvèršavanju prava glasovanja a rezultat bio je jošte odlučniji nego li gdie drugdie.

Dopisnik „Timesov“ stavlja zatim svakojake hipoteze o tom, što navlastito namierava Francuska vlada postići u srednjoj Italiji. On nemisli, da su poslanstva gospode Reiseta i Poniatowskoga ozbiljno namišljena bila. „Prava težnja careva“ piše on „smiera onamo, da se uplaši pučanstvo i potakne gibanje, koje bi moglo proizvesti nemire i dati povoda oboružanom umiešanju. Već su ovdie duhovi tako razigrani, da se nemože opisat. Na glas se tuže na skupoću hlieba, na loše stanje tèrgovine i prometa, na veliku oskudicu medju siromašnijim razredima. U Modeni i Parmi nemogu povišeni porezi, prisilni zajmi i više ili manje prisiljena vojnička služba ništa drugo proizvesti nego li očito nezadovoljstvo.

Red, koi je dosad vladao, pravo je čudo;

Misli o popularnoj enciklopediji.

„Du choc des opinions jaillit la verité.“ Stara ta poslovica obodri me kad bi proštio onomad u Nar. Nov. priobćenje o češkom naučnom slovniku izlazećem već drugom nakladom da pokušam potaknuti pitanje nebi li u nas možno bilo popet se barem do popularne enciklopedije. Neću da razlažem sve što bi navedeno na korist te vèrste poučnih knjigah, nit da opetujem sve razloge, s kojih učenjaci takova poduzetja kore, i smiju se ljudma koji tim putem hoće da postanu mudrecima. — Sve to potanko i razgovietno razloži onomad podlistak Wiener Zeitunga u izvèrstnu članku o enciklopedijah, al fakt jest da takovih dielah imade sva izobražena Evropa izuzamši nas i Turske, i težko je niekoti da u enciklopedijah, što su nam do rukuh, dielih inače izvèrstnih, ipak manjka podatakah, koje znati pohtielo bi se našincu — tako na primier o rodnom mieste i činih kojeg indijskog glavara, o dielih kojeg piesnika tamo gdie na skrajnjem kraju Škotske potankih imamo podatakah, a gdie da tražimo kakovih viestih o Bakaču, o našem Nalješkoviću, kad nam nebi do rukuh bilo štogod od neocienjivih spisah veleznalžnoga Kukuljevića Sakcinskoga; sve matematike znamo nabrojiti po narodu, kojemu pripadaju, a da je naš Dubrovčanin Bošković — ako se nevaramo na zapovied papinu u Rimu svoj Evrepi kolendar krojio — to je za nas bez interesa. Posliednjim primierom mislimo razložiti, da bi se takovim dielom probudio i u nas interes za historiju našu i biografiju naših muževah.

Treba sad ponajprije ustanoviti kome da namienimo takovo dielo? — Onomu jedino koi se narodnom knjigom bavi, te li je neuk jezika inome izvan materinog, il nije u stanju nabavit si diela Brokhausova i inih — a i našem seljaku, jer nije daleko dobe, gdie će i njemu, hvala budi blagim namieram visoke vlade i nastojanju oko pučkoga obrazovanja, omilit knjiga. — Namienili bismo ju zatim činovniku obćine, gospodarstvenom, školniku, svećeniku, — te kad bi tako ustanovili za koga da pišemo, sliedi da i želimo da budu stanovite struke znanja predmetom te knjige. — Niešta neobično dielenje znanja ali k svèrsi našoj vodeće je, kad razstavljamo ono, što žitelju ove krunovine ponajprije znati treba od ostalog, što mu treba znati kao Evropejca. — Sve što se proteže na poljodielstvo, sa najnovija iznašastja uspiehom ovienčana u ratarstvu — trebalo bi da je potanko navedeno — jer po našem naravno subjektinom mnienju — narodu bez poljodieljstva racionalna u kolu izobraženih narodah miesta neima, sve što se proteže na našu historiju, i historiju cielokupne dèržave, na historiju i razvitak naše literatore i literature srodnih plemenah, na zemljopis krunovine i ostalih pokrajinah jugoslavjanskih — na biografije naših odličnijih umietnikah i naših piesnikah — na koliko već u svagdanjem govoru povede se rieč o njima, zatim sve što se proteže na našu mitologiju pogledom na slavjanska plemena i sravnivanjem s istima, zatim s obzirom na lučbu poljodielnu (kemiju agrarnu,) na geognoziju naše krunovine i onu cielokupne dèržave, te sve ono što bi oni koji bi se latili posla pronašli da je ponajprije našincu znati od koristi, da bude obširno, razgovietno; — sad bi dakle navesti se imalo što našincu kao Evropejcu znati treba, no toga je toliko, da bi, kad nebi spustili s vida da dielo narasti nesmije — inače bo bi bilo preskupo — i svèrha promašena — moralo mnogo veći prostor zauzeti, nego oni predmeti, što ih gore naznačismo, ali uzemši obzir na navedene razloge, imalo bi se uzeti obširnije, samo što je najglavnije i najpotrebnije — sve ostalo moralo bi se samo tako rekuć natuknuti — nu ipak tako da se razgovietnosti uštreb nenanese. Valjalo bi dakle, da bude u toj knjizi od historije sveobće obris najkratji, od geologije niešto napomenuto, od ostalih strukah znanja razvitak i uzgredno imena mužovah napomenuta — što se odlikovahu — a ostalih stranakah što napunjuju enciklopedije, kao što su obširni biografični, geografični i etnografični opisi, morali bi se sasvim proći.

— Čitavo dielo budući namienjeno takovima, koji nerazpolažu mnogo novci, želili bi da izpane glede veličine, nu nipošto glede sadèržaja, poput onog u Štutgardu g. 1845. izišavšeg Volks-Conversations-Leksikon-a izdanog družtvom „zur Verbreitung guter und wohlfeiler Bücher.“ — Naravno da bi red alfabetični članakah najpraktičniji bio. —

Nastaje sad najvažnije pitanje tko da izdade to dielo? — Opet neimamo komu da se utečemo van Matici. Jedina ona, kad bi se svojski zauzela, izvesti bi mogla to za naš narod toli važno dielo — kad bi poduzetje novčano podpomagala i pošla putem niešto polaganim u istinu, al ipak svèrsi vodećim a veli pismo „putevi svi u nebo“ — mogla bi za koju godinu postići tu svèrhu. Reklismo već da to dielo ogromno bilo nebi — ona bi daklem svaki miesec mogla izdavati po dva tabaka što bi činilo na godinu 24 tabaka — istina bog to nije mnogo, al nitko nas nesili — a sèrno do sèrna pogača! — Naravno kad bi matica i odobrila izdanje, to se prije godine započeti nebi moglo, jer nije posao pojedinoga, nije ni dvojice ili trojice, već treba tome mnogo silah a morala bi bar polovica diela gotova biti prije negoli se, što tiskat dade. — Odviš uvierení da doraslí nismo svojskom riešenju pitanja o izvedenju poduzetja, što u uvodu rekosmo, opetujemo i sad, da ovim člankom jedino želismo potaknuti to pitanje — i ništa više. *)

*) Nadamo se, da je ovo zèrnce palo na plodnu zemlju, i da će urodit željnim plodom. Mi ćemo rado svaku daljnu razpravu o toj stvari, koja nam se pošlje, posredstvom našega lista saobćivat obćinstvu i nesumnjamo, da će se naći vieštih ljudih, koji će željeći pomoći svome rodu o toj stvari mislit i poslat nam plodove tih svojih razmatranjah a poživljenje ravnateljstvo matice, da upravi svoju pozornost na ovakove zastavke i svojski se zauzmo za oživotvorenje mislih u njima razvitih, jer u istinu neznamo, kako bi bolje zadovoljila svojoj zadaći nego li tim načinom.

Ucr. Nar Novinah.

no ako se jedared osujeti nada sjedinjenja, bit će jedini čudotvorac bog u stanju uzdèržat mir zemlje. Samo neka se medju višjim staležima razprostrani strah pred anarkijom i oni će sami princa Napoleona i francuzko vèrhovno gospodarstvo posdravit kao jedino prilično riešenje toga mučno zamèršenoga pitanja. To je po mojem najdubljijem osviedočenju francuzka igra. Hoće li Evropa Francuzkoj pustiti da do kraja izigra svoju rolu, pitanje je, na koje će dèržavnici u Londonu, Berlinu i Petrogradu bolje moći odgovorit, nego pust gledalac u Firenci."

U daljem tiečaju svojih rozmatranjah kaže dopisnik: „Je l' imao car ovaj plan odmah s početka rata gotov? ili ga je hod dogadjajah na to doveo?" O tom mislit, bezkoristna i neplodna bi bila stvar. Ali nema sumnje, da nebi bio car oštrijim predvidom i većom odvažnostju raditi mogao, da je s početka namieravao uništit sardinski upliv u Italiji. Političko poslanstvo princa Napoleona sa 50.000 momakah u Toskanu, odricanje Viktora Emanuela od diktature toskanske i odazvanje sardinskih agentah kažu da je bio plan napèrvo načinjen. Da su Florentinci odmah pozdravili princa Napoleona kao svoga gospodara, težko je kazat, nakoliko bi se bilo caru učinilo da se polet Sardinije može slagat s napoleonskim interesima.

Ali postupanje Toskanacah, koji su cara i njegova rodjaka prihvatili za rieč, dielovalo je nepovoljno i sredna Italija oslobodila se je onda i neznajući na troškove sieverne Italije. Mir od Vilafranke bila je zaključena stvar, kad je princ Napoleon došao u tabor kod Valegijja i svojem — porazima nepriviknutom, dugom povorkom uspiehah preuzetnim učinjenom — carskom rodjaku izjavio, da je svietu na porugu onamo poslan bio i da se nemože kruni u srednjoj Italiji nadat veéma nego li carskom prestolju u miesecu."

— „Monitore di Bologna" oprovèrgava glas o predstojećem napadu papinske vojske na Romanju.— „Stafetta" javlja, da nije primio general Fanti zapoviedničtvo nad vojskom sredoje Italije. U Modeni bio je samo na dopustu. — Jedan dekret toskanske vlade o 25. kolovoza opredieljuje, da svi podoficiri, korporali i soldati, koji su dosad kao dobrovoljci pripadali sardinskoj vojski i bezuvietno iz nje odpušteni bili, mogu stupit u toskansku vojsku s priuzdèržanjem svoga čina. — Pišu iz Bolonje od 29. kolovoza: „Jučer bili su ovdie izbori i dovèršili su se u 5 satih u večer. Kao što se je moglo unapred znati, bili su izabrani kandidati predloženi po sredinskom odboru; većom stranom su sučlanovi starih plemenitih porodicah i javni činovnici, drugi su ljudi od velikoga miestnoga upliva. Politički bieguuci dobili su samo malo glasovah. Polag dekreta u tom obziru sastat će se skupština 1. rujna, no siednice će se otvorit po svoj prilici stoprem 3. Gubernator boljonjezki zapoviedio je, da provincijalni sudci tiečajem rujna dadu svoje mnienje o načinu kako bi se imao uvesti Napoleonov zakonik; medjutim je uvedenje istoga odgodjeno do 1. siečnja 1860." —

Polag najnovijih viestih iz Rima pogoršalo se je stanje zdravja Nj. svetosti pape. Posliednjih danah bila su s visokim boliestnikom zabavljena oba tielesna liekara. Dne 25. pr. m. izostao je sveti otac pèrvi put, odkada je papa, iz večernice. — Svi topovi odpravljeni su iz Jakina u Rimini, gdie je papinska vojska sakupljena. Jučer je otišla i jedna baterija iz angjeoske tvèrdjave u Pezaro. — Topovi nisu naravno u dobru redu, dočim su ustaše obskèrbljeni piemontezkim oražjem najbolje vèrste. — Vojvoda Gramont prispeo je iz Pariza opet u Rim. Kao da nije tamo pohvalu steko svojim prigovorima proti carevoj želji i svojim planom u obziru pitanja, o preustrojenju cèrkvene dèržave a osobito svojim predstavama, da bi se ustavše provincije opet podvèrgle svojoj zakonitoj vladi. Glasa se u diplomatičnim krugovima, da se već po svoj prilici radi oko toga, da bude rečeni poslanik odozvan ili po svoj prilici da sam odstupi."

— Iz Napulja pišu jednom genovezkom listu, da vlada namierava skoro proglasit ustav. Temelj bi mu bio narodno zastupničtvo proizišavše iz izborah po censusu. Svaki deputirac izabirao bi se za tri godine, komora ima se svake godine sastati, no siednice trajale bi samo 14 danah. Kralj može u suglasju sa svojim ministrima komoru razpustit. Ministri imaju biti odgovorni. Svakolika viest čini nam se nevierojatna.

Francuzka.

— Emil de Girardin izdao je brošuru pod naslovom „o evropskom razoružanju." On u njoj predlaže sveevropejski savez kao najbolje sredstvo proti ratu. Zabacuje pojedine saveze kao što su niemački i švajcarski, koji će se veli, raztalit na suncu civilizacije, kao feudne dèržave srednjega vieka i da bi zato bila kriva misao utemeljit jošte i talijanski savez. Stupivši u taj obćeniti savez imale bi se sile izjavit medju sobom za neutralne i raspustit sve svoje vojske do jedine žandarmerije ili pako one sile, koje mèrze na rat, imale bi na ukupne troškove sastavit vojsku iz samih dobrovoljacah i svaku onu silu, koja bi htiela, da se ma s ikojom dèržavom zarati, smatrat za obćega neprijatelja. I na takav način misli taj duhoborac, da bi se obćeniti mir za vazda uzdèržat mogao. Pia desideria!

— „Moniteur" sadèržaje dekret od 17. kolovoza, kojim se general Martimprey naimenuje vèrhovnim zapoviednikom svih vojenih silah na kopnu i na vodi u Algeriji na miesto generala Guesvillera. — Polag „Moniteura de l' Armée" ima jošte u Italiji od prilike 60.000 momakah francuzke vojske. U chalonskom taboru, kamo će car doći sredinom rujna, dèrže se već velike manevre. Kod istih uzeti će se osobiti obzir na artileriju i piehotu, jerbo se je u posliednjem talijanskom ratu pokazalo, da je konjaničtvo malone bez svake koristi. Tabori kod Chalonsa i kod Helfauta raspustit će se početkom zime. — Francuzka švadra za viežbanje (sastojeća iz 8 linejskih brodovah, 2 fregate i 3 topčare) ostavila je već Toulon. Kažu da će se željeznim pločama okovat jedan dio francuzke flote i da je u tu svèrhu već množina željeznih pločah naručeno kod dotičnih željeznih rudnikah. — Poslanici talijanskih vladarah spremaju se na odlazak. — Polag najnovijih glasovah ide, vele, prieko Cenisa pomoć francuzkoj vojsci, ostavšoj u Italiji (?).

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Pariz 3. rujna. Veliki vojvoda Ferdinand IV. toskanski nije odputovao u Švajcarsku već u Monakovo. — Grof Reiset očekuje se svaki dan natrag.

Kodanj, 5. rujna. „Fädrelandet" javlja, da su Austrija i Pruska prijavile danskoj vladi, da je holštajnsku stvar već uzeo u pretres saborski odbor.

Mletci, 5. rujna. „Roma", jedan od ona dva Lloydova parobroda, koja su bila na dno spuštena kod lidskog ulaza, bio je jučer od majstorah i radnikah austrijanskog arsenala sretno izvučen. Stan i makine broda ostale su nepokvarene.

Kèrf, 28. kolovoza. Jonski parlamenat odgodjen je od 10. rujna do 10. prosinca.

Palermo, 29. kolovoza. Na otoku Siciliji vlada podpuni mir i red.

Napulj 29. kolovoza. U subotu u večer nastala je ovdie u jednoj palači grada iznenada vatra; četiri kata kuće razorila je vatra sasvim i bez sumnje ovaj vas diel grada propao bi bio, da nije bila najveća tišina vietarah. Jedan sluga i dva pompiera izgoriela su. Jedan mladi čoviek, imenom Hall, iz Bostona, pitomac Mercadantov, sam je izbavio život četvorici ljudih. Kralj mu je dozvolio penziju.

Pariz 7. rujna. Ovdiešnji „Moniteur" saobćuje da su se jučer punomoćnici od 7 silah sakupili, da uzmu u pretres dvostruki izbor knesa Kuze.

Madrit 6. rujna. Konkordat s papinskom stolicom sklopljen je i podpisan.

— Grofa Cavoura očekuju u Parizu, valjda da se s Walewskim posavietuje zbog sriednje Italije.

— Knez Poniatowski doći će prema koncu dojduće nedielje u Pariz i odmah će otići u St. Sauveur.

Slavenske viesti.

X. Englezki časopis „Londons Magazin" priobćuje viest, koja će probuditi pozornost svih učenih Slavjanah, ako se obistini. U Belfastu na Irskom, kaže isti časopis, raskopali su nieku gomilu iz XI. ili XII vieka (kako učeni sude), te su našli u njoj medju kostima, posudama, pèrstenjem i mnogim drugim dragocienostima knjigu na pergameni pisanu sa zaakovima, koje nisu poznavali tamošnji učeni muževi. Sluči se, da je onamo došao sir James Maccarthy iz Pariza, komu je bio poznat „Livre de Sacre" to jest remeško evangjelje (pisana kirilicom i glagoljicom), te je ovaj na pèrvi pogled tvèrdio, da je našasta knjiga pisana istim pismenima (kojima?). Dao je takodjer niekoliko stranah fotografijom snimiti, prispodobivši ih sa slavenskim evangjeljem, i sada razglašuje u imenovanom časopisu, da je spomenuta knjiga doista slavenskim pismenima pisana. Šta sadèržaje, toga nekaže, jer neumije slavenski.

U Petrogradu izdao je na svietlo g. Vlad. Lamanski poveće dielo pod naslovom: „O Slavjanih u maloj Aziji, Africi i u Španii." Ovo zanimivo dielo posvećeno je českomu zgodopiscu Dru. Franji Palackomu.

(Glasnik slovenski.)

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 4853-pol. (Izv.—129) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Zur Sicherstellung der Vorspannsbeistellung im Pachtwege in der Militär-Marschstation Novi für die Zeit vom 1. November 1859 bis 31. Oktober 1862 wird, hiemit eine öffentliche Minuendo-Lizitationsverhandlung auf den 28. September l. J. um 9 Uhr Vormittags vor diesem k. k. Bez.-Amte anberaumt.

Jeder Unternehmungslustige hat ein 5% Vadium von dem Fiskalpreise per 1260 fl ö. W. vor dem Beginne der Lizitation zu erlegen, welches der Ersteher zur 10% Caution ergänzen wird, während es die übrigen Lizitanten sogleich zurückerhalten werden.

Schriftliche mit dem Vadium belegte Offerte müssen vor dem Lizitationsbeginne hier einlangen.

Die weiteren Lizitationsbedingnisse liegen in der Bezirksamtskanzlei während der gewöhnlichen Amtsstunden zur Einsicht auf.

K. k. Bezirks-Amt in
Crikvenica am 1. September 1859.

Der Amtsleiter
v. Keómley.

Nr. 7534-1477 (Izv.—128) 3—2

Avviso di Concorso.

Si è reso vacante il posto di guardiano d' ispezione presso l' i. r. espositura portuale sanitaria in Salvore cui va conguinto il soldo di annui fiorini duecento dieci ed un pausciale di montura di annui fni. venticinque soldi 20 V. A.

Chiunque intende aspirarvi presenterà entro il 15. p. v. settembre la documentata sua istanza comprovande la sua età, l' illibata sua condotta morale e politica, l' idoneità pel posto in discorso, i servigi prestati, principalmente in qualità di guardiano eventuale di sanità, nonchè la perfetta conoscenza della lingua italiana.

Dichiarerà inoltre se si trovi in parentela od affinità con altro impiegato dell' i. r. Amministrazione P. S. nell' Istria.

Dall' I. R. Governo Centrale Marittimo.
Trieste, 12. agosto 1859.

Br. 492. (Dp —106) 3—2

Natiečaj.

Da se definitivno podpuni služba učitelja i orguljaša u Lupoglavi, županiji zagrebačkoj, kotaru vugrovačkom razpisuje se ovim natiečaj. Dohodci s istom službom skopčani iznose osim bezplatnega stana, njemu prinadležećega vèrta, sienokoše od 2 ralі i 16 hvatih dèrvah, 315 stot. kao godišnje plaće.

Natiecatelji neka svoje molbenice, vlastoručno pisane i na dotičnu obćinu upravljene do 10 listopada o. g. s potrebitimi dokaznicami o dobi, vladanju, sposobnostih i dosadanjem službovanju dostave podarcidjakonu i župniku u Bèrckovljanu Nikoli Havličku.

U Zagrebu dne 26. kolovoza 1859.
Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 10. RUJNA 1859. Broj 205.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom posiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., daljo pako od svake pojedine linie 4 kr. sr

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

J B. U Varaždinu u oči male gospojine. U novo se doba u nas mnogo radi o pučkih učionah; slava zato svima, koji se za to brinu! Nove se utemeljivaju učione, o čem nas ubavieštivaju Narodne Novine; jednako se razpisuju učiteljska miesta, što dokazuje, da se želi napredak u obučavanju; razpisuju se natiečaji za podporu učiteljskih pripravnikah, da i siromašni ali u svakom obziru valjani mladići uzmognu ovaj preveżni stališ poprimiti. Na svoju najveću radost moramo priznati, da nastade za naš narod nova epoha i to prosviete, dočim stare, rekao bi spavajuće, nestaje. Rekoh, da ovo učiniše učione, nove učione, valjane narodne učione. Nu ove nove, bolje epohe je istom početak, gdie još malo uspieha opažamo, jer sieme usijano treba još mnogo vremena i ranje, dok srodi žudjenim plodom. Da nemučim čitatelja nepotrebnimi riečmi, prelazim na stvar, koju sam naumio da predložim: „Da nam treba prostonarodnih knjigah i kako da ih si nabavimo."

Svèršiv svoje posle rado idem u susiedna sela, da se nagledam ili naslušam prirode. Ovdie nadjoh pastire i pastirice na paši, po nedieljah i svetcih takodjer druge momke i dievojke s knjigom u ruci. Kad ovakovu knjigu pogledah, opazih uviek koju god školsku knjigu, što ju moj marljivi čitatelj morda već deset putih prouči. Ovakovom prilikom uviek se sietih, kako sam sve to drugčije našao u Češkoj, moravskoj i susiednoj Slovenskoj.

Ova naša bratja imadu prostonarodnih novinah i množinu knjigah, koje pobožnih, koje zabavnih a koje naučnih, kako im valja raditi, da u sadašnje težka vremena u materijalnom životu nezaostanu za ostalimi narodi. Ove su im knjige u knjižnicah skoro u svakoj župi, a čitaju se marljivo, kad nije druga nuždna posla. Da se ovo u naše bratje nedogodi ovako prieko noći, kao što rastu gljive prieko noći, svatko znade, nu početka nam treba, pa onda složno dalje.

Da i u nas unapredi prostonarodna književnost, treba nam dvoje: pèrvo, da može svaki naš spisatelj svoju knjigu lasno izdati i štogod za svoj trud dobiti ili barem si svoje troške naplatiti; drugo da budu knjige tako jeftine da si ih naš narod uzmogne za malene novce kupiti.

U nas imade mnogo sposobnih ljudih osobito svećenikah i učiteljah, koji su kadri i koju žele da napišu knjigu barem prostonarodnu, gdie im netreba bog zna kakva znanstvena razmatranja. Samo im valja priliku pružiti, da ovaj svoj duševni proizvod uzmognu izdati, da nepate novčane štete. Na isti način želi naš narod, da po koju knjigu kupi i čita, samo da ga odviše nestoji i da mu se preporuči. Da se ovo dvoje postigne, valja da se ogledamo na prijo napomenutu bratju Čehe i Slovence, da vidimo, kako oni dodjoše do svoje dosta cvatuće prostonarodne književnosti.

U ovo si svèrhu ustrojiše družtva znajući, da se mogu velike namiere samo sjedinjenimi silami postići. Da napomenem susiednu bratju Slovence, koji prije malo godin[illegible] prostonarodnih knjigah više od nas. [illegible]jiše naporom niekoliko rodoljubah [illegible] tega Mahora, da se izdaju prostonarodne [illegible]ge. U Cielovcu se nastani upraviteljstvo [illegible] genutoga družtva, a u ostalim slovenskim gradovima i miestancima podružnički odbori. Odbornici jesu i svetske i svećeničke osobe u jednakom broju, koji sakupljaju družtvenike i prineske, da je šilju glavnomu odboru. Prinesci su veoma maleni, jer iznose samo dvie forinte za osobu na godinu, a upisnina jednu forintu. Članovah, koji bi ovakovu godišnju svotu platili, nadje se dosta i medju gospodom i kmeti, ako odbornici valjano o tom nastoje.

Napomenuti jošte valja, da se ovako sakupljena svota nedaje na kamate nego da se sve troši na izdavanje prostonarodnih knjigah. Da je ovo pametno, vidi se iz toga, što ovakovo podupiranje neće trebat da traje više od deset do dvadeset godinah, jer dotle će se ova prostonarodna literatura moći sama uzdèržavat. Ovaj sam primier hteo da navedem, nebi li se nam dopalo, da ga nasliedujemo, a naši potomci će nas slaviti i blagosljivljati. K tomu bi još primetio, da radi boljega uspieha one članove za utemeljitelje naimenujemo, koji bi položili odmah 10 for. ili koji jedno dielce bezplatno predadu, da se naštampa. Odbor neka se dieli na dvoje: pèrvi, koi će se bavit novci a drugi, koi će odobravat, popravljat i odbacivat napisane knjige. Svakako bi trebalo učrednika, koi bi na jednoličnost glede jezika gledao i ovomu učredniku bi valjalo nagradu platiti. Knjige bi se mogle sastavljati poleg českih, slovenskih ili inostranih (najbolje pako bi bile izvorne,) kako tko znade, jer netreba, da je strog prevod, nego da se dobije predmet, koi je vriedan, da se našemu narodu uprav naški napiše. Ove knjige valja da su u duhu rimokatoličke viere, da vode naš narod na čudoredan život, da ga naputjuju, kako mora gospodariti, reću, što ga vodi k duševnoj prosvieti i materijalnom blagostanju.

Ovo, preljubljeni rodoljubi! više će koristit, nego sve zabavne knjige, što ih napisaste za naše krasotice, koje ih žaliboże s malenom iznimkom mnogo nečitaju, jer im se tudji romani i kojekakve tudje lakèrdije mnogo bolje dopadaju, nego zabavnici naški napisani. Ovih ho knjigah nerazumiju, kao što same kažu, što im rado vierujemo, jer im je izobraženje tudje, što bismo mogli žaliboże dovoljno dokazati. Nu tko može što proti modi?

Šta ovdie sasvim u kratko rekoh, nemislim, da je uprav valja, nego sam predložio, da se živo pretrese, a onda kako većina najbolje odluči, odmah oživotvori.

— Gospodin Ivan Sterić iz Beograda, sauk nedavno preminuvšega tamo Tome Vučića Perišića obnarodoje u „Pest. Lloydu" od 4 rujna sliedeće redke:

„Odkako je umro moj died, bivši vojvoda i priedsiednik savieta u Sèrbiji, Toma Vučić Perišić, izlaze u više niemačkih časopisah dopisi datovani iz Beograda, koji o njegovoj smèrti sadèržaju veoma lažljivih navodah, kao da je otrovan bio, da mu je pomodrilo mèrtvo tielo i da mu je izpala kosa i brada itd. Budući da se ova klevetanja neprestano umnožavaju, natisim se prinudjen naznačit, da su to podle i licumierne izmišljotine.

Kroz sve vrieme, gdie je moj died zatvoren bio, dopušteno mi je bilo dolaziti k njemu, ja sam mu davao hranu, obskèrbljivao ga svime, što je trebao, pozivao sam one liekare, koje je želio, nabavljao sam liekove pod pečatom onoga apotekara, koga mi je on sam imenovao, ja sam bio kod njega u posliednjim njegovim časovima, on mi je davao razne naručbe, medju ostalima, da nagradim za brižljive niegovanje liekara i momka, koi ga je dvorio; ja sam mu doveo svećenika, kojega je želio, i on je od njega primio svetotajstva umirućih. On nije ni najmanju slutnju izreko, da je otrovan i odviš je dobro poznato, da mu nebi mogla bila prepriečit nikakova sila, da je samo najmanju sumnju o tom imao, izreći ju osobito prema meni. On je podlego svojoj starosti i tomu, što ga je više putah kap udarila. Njegovo mèrtvo tielo ja sam umio vlastoručno i položio sam ga u les (mèrtvački sanduk); on je bio bez svake mèrlje a kod češljanja kose i brade, što sam takodjer ja učinio, nije mu izpala ni jedna dlaka. Mèrtvo tielo ležalo je u otvorenom lesu kroz 18 satih, dolazili su ljudi, koji su ga gledali i cielivali; les bio je otvoren i praćen od više stotinah osobah donešen na groblje i zahranjen u porodičkoj raki. — Dotle dopiru, u kratko govoreći, činjenice.

Sada molim učredničtva onih časopisah, koji su rečenom protivna izviešća donieli, poglavito pako učredničtva listovah „Temesvámesvarer Zeitung" „Wanderer" i „Oesterreichische Zeitung," da uzmu do znanja moje gore navedene podatke i ujedno izjavljam, da ću svako učredničtvo, koje bi odsele lažljivih izvornih izviešćah o smèrti mega dieda donosilo, prisiljen biti sa svim zakonitim sredstvima, koja mi stoje na razpolaganje, povući na račun.

U Beogradu, 25 kolovoza 1859.

Na izvornom spisu bila su podpisana gospoda Ivan Sterić i sviedoci Joksim pl. Nović i Peter Josipović — da su podpisi istiniti potvèrdjuje pečat c. k. austrijanskoga konzulata za Sèrbiju i podpis podkancelara Teodorovića.

— Godine 1856. primila je dèržava od biljegovine 11.152.152 for., a potrošila je na istu 328,638 for., dakle čista dohodka od biljegovine imala je 10,822.514 for. srebra. Dohodak ovaj umnožava se svake godine na pó milijuna for.

— Vèrhovna redarstvena vlast pušta nanovo parižke novine: „La Patrie", „Le Pays", „Le Constitutionnel" i „Galighani Mesenger."

— Ministerstvo financije dalo je milijun forintih onim mletačkim občinam, koje su u posliednjem ratu postradale.— Po posliednjim viestima okreaula se je bolest maršala grofa Nugenta na bolje. — U Plovdivu (Filipopolju) u Bugarskoj zavedena je c. k. poštanska expedicija.

Pešta, 30. kolovoza. „Pesti Napló" danas nanovo govori o naredbi za jezik, kojim se ima predavati u gimnazijama, i nada se, da će se u duhu ove naredbe podobno učiniti i za realne škole.

— I okolica šopronska stradala je od tuče. Naročito su potučeni glasoviti vinogradi varošice Rusta, koji su baš ove godine osobito rodili bili.

Sèrbija.

— Protokoli odbora svetoandrijske narodne skupštine. (Iz „Zvan. Novinah.)

Trinaesti sastanak 28. sèrpnja. Zaključi se izjaviti praviteljstvu želju, da se iz svakog okružja šalje u strane zemlje niekoliko dobrih mladićah na izučenje zanatah, i da uobće praviteljstvo obrati svoju pažnju na to, da se u zemlji nuždni zanati uvedu i nieguju.

Zaključi se izjaviti želju, da se osudjenicima nečine pomilovanja bezrazložno kao dosada.

Zaključi se preporučiti praviteljstvu, da se učini razpoloženje, kako neće [illegible] tèrgovci sa svojim ledjama bili pritiešnjeni, [illegible] je austrijansko parobrodarsko družtvo sa svojim parobrodima zauzelo skoro sav prostor na Savi izpred beogradske mitnice.

Zaključi se nedopuštati u napredak Židovima izvan Beograda u Sèrbiji naseljivati se i stalnu radnju otvorati; *oni neuživaju ni u ostalim dèržavama svedu podpuna gradjanska i politička prava.*

Zaključi se izjaviti praviteljstvu želju, da se *pri cèrkvama*, koje su podalje od selah sagrade za narod kućice, kako bi se od zla vremena *mogao skloniti*.

Rieši se izjaviti praviteljstvu želju, da se pri rukopolaganju sveštenikah strogo i jedino pazi na moralno vladanje i sposobnost, i sveštenici, kojih bi se hèrdjavo vladanje osviedočilo, da se liše čina.

Većina rieši, da se tèrgovačka objavljenja (burantije) opet uvedu.

Zaključi se na predlog, da se episkop i pologimnasija premiesti iz Negotine u Zaičar.

Većina rieši, da se ukrati oglašivanje trikratno ženike i nevieste u cèrkvi i da se ostane samo pri izpitu momka i dievojke po sveštoniku.

Usvoji se predlog predsiedateljev, da se pozovu ljudi od vojničke struke gg. M. Žujević, R. Alimpić i J. Marković, da svoje mnienje izjave o predlozima niekojim, koji se tiču vojničkih uredjenjah.

Četèrnaesti sastanak 29. sèrpnja. Preduzme se predlog, da povieritelj može tužiti za naplatu duga „jemca i platca", dok najprije samoga dužnika netuži. Nieki članovi podkriepiše ovaj predlog, drugi pak protivno dokazivaše, da se sadašnje naredjenje zakona u toj stvari osniva na obće priznatom pravnom načelu; osim toga bilo bi drugčije naredjenje veliko otežčanje kredita. Većina glasovah usvoji predlog.

Odbor nadje, da će dobro biti, ako se liste o povedenju činovnikah u svakom nadležateljstvu javno dèrže.

Preduzme se pitanje o činovnicima. Po dužem savietovanju zaključi odbor izjaviti praviteljstvu želju naroda, da se popečiteljima strogo preporuči točno nadbljudovanje naredbe o činovnicima od godine 1842., po kojoj se samo sposobni i pošteni ljudi u dèržavne službe primati imaju i *da se pri postupanju činovnikah strogo po istom zakonu postupi. Za svako protivno postupanje odgovarat će popečitelji narodnoj skupštini.*

Odbor usvoji predlog, da u zvanju, osobito u višjem, nemogu biti u jedno isto vrieme činovnica dva srodnika do drugoga stupnja zaključivo.

Odbor zaključi izjaviti praviteljstvu želju, da se što prije mienični zakon izda.

Budući da poštanski zavod u sadašnjem stanju svom umnožene potrebe obćenja u Sèrbiji nezadovoljava, te bi dobro bilo, kad bi se nove stanice po potrebi otvorile, to odbor zaključi izjaviti praviteljstvu želju, da poštanski zavod po potrebi i svèrsi shodno preustroji.

Petnaesti sastanak 30. sèrpnja. Na žalbu pograničnoga naroda zaključi odbor predstaviti praviteljstvu, da u buduće žitelji cielog okružja naismienice, a ne samo iz pograničnih selah čuvaju granicu u slučaju kakvoga nemira ili zareze.

(Konac će sliediti.)

Talijanska.

O dočeku toskanske deputacije u Turinu i odgovoru, koi je istoj od strane kralja Viktora Emanuela u dio pao, donose izvanjski listovi sliedeću depešu:

Turin, 3. rujna. Danas u podne došle je toskanska deputacija; občinsko poglavarstvo i sučlanovi parlamenta primili su ju na kolodvoru. Ulice, kroz koje je išla deputacija, bile su bogato urešene. Neizmierna množina svieta pozdravljala je klićući deputaciju, koja je odsela u hotelu k Evropi. Na večer bit će občenito rassvietljenje. Narodna straža uparadjena je na ulici.

— Jedna iz Turina u Paris dospievša depeša od 3. rujna u večer javlja, da je kralj toskansku deputacija u 4 sata primio. Gherardesca, sučlen deputacije, kazao je u svom govoru kralju: „Da bi želja Toskane služila samo na povećanje Vaše dèržave, onda bi sumnjali, da će ju Vaše Veličanstvo odobriti; no ovu želju ulila je Toskani ljubav k talijanskoj narodnosti, zato se nadamo, da će misao na Talijansku Vaše Veličanstvo prinudit, da ju odobrite." Kralj je odgovorio: „Duboko sam tronut željom narodne skupštine toskanske. Zahvaljujem Vam i primam ovu želju kao svečano očitovanje volje toskanskoga naroda, jerbo ista uništuje posliednje tragove inostranih vladarah u Italiji. Ja želim sudielovat kod podignutja jake kraljevine za obranu nezavisnosti Italije. No narodna skupština bit će uvidila, da se njena želja izpuniti može samo raspravama, koje će se preduzeti u obziru talijanskih poslovah. Podbočen Vašom željom i okriepljen pravima, koja mu podieljuje Vaš zaključak, bit ću za Vaše zahtievanje i podupirat ću stvar toskansku kod silah, u koje narodna skupština stavlja svoje nade, osobito kod velodušnoga cara Francezah, koi je toliko učinio za talijanski narod. Nadam se, da se Evropa neće kratiti izvesti spasonosni čin za Toskanu, kao što ga je izvela u manje povoljnim okolnostima u Gèrčkoj, Belgiji i podunavskim kneževiname. Vaše plemenita zemlje daje divljenja vrieden primier umierenosti i sloge. Vi ćete ove krieposti skopčiti s onima, koje osiguravaju pobiedu poštenih poduzetjah; sve zaprieke nadvladjuju se postojanstvom."

Francuzka.

— Pariški dopisi od 3. t. m. javljaju: Car će početkom listopada prispieti u Cherburg, da razgleda miere tamo preduzete u obziru obrane. U to vrieme, najdulje do 10. listopada bit će svi maršali, kojima je vèrhovno kakovo zapovjedničtvo naloženo, na svojem miestu. Louis Napoleon poklonio je caru Alexendru dva redata topa.

— Tiečajem ovoga mieseca otići će iz sborovah francuzke vojske ostavših u Italiji za dopunjenje carske garde u Pariz okolo 400 momakah od druge, 500 od treće, 350 od četvèrte i 540 od pete divizije.

Rusija.

Iz Petrograda primio je u Berlinu izlazeći i izvèrstno uredovani list „Der Deutsche Botschafter" sliedeći zanimivi dopis od 29. kolovoza:

„Jeste li čitali knjigu od doktora Mandta o posliednjim časovima cara Nikole? Ovdie ju je sasvim nemoguće dobiti, no kažu, da je francuski izišla u Niemačkoj. Bivši tielesni liekar pokojnoga vladara izdao ju je, vele, radi svoga opravdanja. Dr. Mandt umro je sada od iste boliesti, kao car Nikola — od paralize plućah. — Ponajprije imam Vam saobćiti veoma lošu viest o oslobodjenju nevoljnikah. Pitanje je odgodjeno na godinu danah. Kao uzrok navodi se glad, kojega se boje za ovu godinu i da se ova naredba nebi zlo razumiela, ima se u cèrkvama raztumačit seljacima. Gubernator od Plocke svèrgnut je, jerbo je odviš veliku revnost pokazao u pitanju emancipacije. — Jošte šest godinah administrativnog i političkoga bezumja i Rusija je propala. Car stoji pod osobitim nadzorom reakcionarne policije i molbenice već neprispievaju k njemu za svim tim, što se tvèrdi, da ih kozak, koi se njim ide, sakuplja na ulici. — Uzroci, zašto je grof Sakrevski sa svoga miesta kao moskovski glavni gubernator udaljen, sliedeći su: On je dao svojoj kćeri, grofici Neselrodovoj, pasoš u inozemstvo pod imenom grofice Tolske, da može udati se za Orackoga, i zaručnici živu jošte u Englezkoj. On sam uzimao je malo, no njegova žena tim više i dielila je dohodke s njegovim tajnicima. Pripoviedaju, da je postupanje u Poljskoj dobro, no kozaci svejednako biju kočijaše kopjem u Varšavi, što nesmiju ni u Petrogradu, ni u Moskvi činit. Mukanov daje iste manifeste careve, koji mu se odviš slobodni čine, „ispravljeno" pretiskivati. Poslie smèrti kneza Sergeja Mihajlovića Golicina našli su, da nije ni čoviekoljubno družtvo u Moskvi, kojemu je bio on predsiednik, bilo slobodno od iznevierivanjah. Gospoda Kamenski i Ivanov zlo su hranili i odievali kukovnu diecu i sirote pa su obogatili. Svèrgnuta su oba sa njihovih službah. Imamo li krivo, što od javnosti jedino očekujemo pomoći i nemamo li pravo kazati, da nećudorednost u Rusiji graniči do prekorednosti? Dopušta se još gdiegdie pisati o poroti, ali censura još je svejednako tako smiešna, da se opera „Nieme iz Portiča" zove „Fenella", da je „Vilelmo Tell" promienjen u „Karla smielogu" i da se „Hugenotti" zovu „Kapuletti i Montecchi."

Petrograd, 18. kolovoza. Vlada je zapoviedila, da se tri korpusa vojske u Poljskoj stave na stupanj mira. Četvèrti sbor na turskoj granici ostaje, kao što je bio i dosada. Ljudstvo pak u pomorstvu neće se umaljavati.

Španjolska.

— Pišu iz Kadixa od 23. kolovoza: „Ogledna vožnja na željeznici od Seville u Kadix sretno je izvedena bila; bila je u 4 sata dovèršena. Zbog slobodnoga napada Maurah na grad Ceutu zaključila je, kao što je poznato španjolska vlada pribavit si zadovoljštinu. Uprav u pripravljanju nalazeća se expedicija sastojat će iz 8 do 10,000 momakah. Španjolci posiest će, vele, gradić Gasfu, podići povorku tvèrdjicah za zaštitu španjolskoga područja i zahtievat u obće, da se strogo obdèržava ugovor, sklopljen godine 1763.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

— Kao što se čuje piše „Tr. Ztg.", predana je nota englezkoga kabineta u Paris, u kojoj se kaže, da Englezka neće dopustit, da se oružanom rukom posreduje u srednjoj Italiji, bilo od strane Francuske ili Austrije Ova nota saobćena je, vele, po francuzkom poslaniku u Beču.

Curik 7. rujna. Danas su jedan sat viećali zajedno francuzki i sardinski punomoćnici. Zatim sliedilo je kratko dogovaranje grofa Colloreda s baronom Bourqueneyem.

Bolonja, 6. rujna. Prevratna skupština primila je jednoglasno predlog odbora, da se izključi papinska vlada. Petnaest sučlanovah podpisalo je predlog u svèrhu sdruženja s Piemontom, koi su predložili skupštini.

Iz Turina pišu, da je sardinska vlada opet posiela ona tri kotara u provinciji mantovanskoj na desnoj obali Pada, koja je ista već bila ustupila, i u kojima živi 90,000 dušah, koje svake godine plaćaju pol *milijuna zemljarine. Nadalje traži Sardinija od Austrije: dieljenje duga, železnu krunu, sudbene ostave i železnice*. U obziru željezne krune nezahtieva Sardinija samo, da joj se dade ova dragocienost, koja je vlastničtvo stolne cèrkve u Monci, već i pravo podieljivanja reda ove krune i uslied toga da ga Austrija u svojim dèržavama ukine.

Turin 5. rujna. Občinsko poglavarstvo milanezko došlo je ovamo, da toskansku deputaciju pozove, da pohodi Milan. Deputirci primili su poziv i ostavit će u sriedu Turin, da otidju u Milan. — Francuzki poslanik u Firenci markez de Ferrière odazvan je u Paris.

London 7. rujna. Iz Ria Janeira od 14. kolovoza javljaju: Novo ministarstvo sastavilo se. Silva Terroz, pèrvi ministar i financijah; Sinambe, ministar izvanjskih poslovah; Borros, ministar rata; Parouegua ministar pravosudja, i Baretz za pomorstvo.

London 7. rujna. „Globe" dèrži za vierojatno, da će se sastat kongres. Veliki knez Konstantin odputovao je u Kronštat. „Leviathan" prošao je sretno kroz najpogibeljnija potočna miesta do Wolwicha.

Slavenske viesti.

X. Kako carigradski bugarski viestnik broj 443. javlja, došo je u Carigrad koncem kolovoza mieseca gosp. Stevan Berković (Verković) Bošnjak (i nama Zagrebčanima dobro poznat, budući da je ovdie škole polazio), koi od *više* godinah po tursko-slavenskim pokrajinama *sabira* starine i slavenske književne *spomenike*. On propotová sada bugarsku *zemlju* i medju drugim stvarma poče sabirati takodjer narodne piesme. Tako je u jedinome gradu Seresu od nieke žene Dafine iz Presice u sereskom okružja prepisao do 270 piesamah veoma zanimivoga sadèržaja. Ove piesme s drugima inuda sabranima namierava g. Verković za tisak predložiti ruskoj akademiji ili sèrbskoj slovesnosti. Razdielio je piesme na ženske, junačke i carske, dodavši na koncu razjašnjenje vlastitih imenah i manje poznatih riečih.

Isti broj carigradskoga viestnika priobćuje

životopis slavnoga, nedavno u Carigradu umèrvšega kneza **Stevana Bogorida**, rodom Bugarina iz Kotlja, poznatoga svemu diplomatičkomu svietu.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 9. rujna 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednosti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	79.10
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	74.50
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god.	1834	„ „ „	
„ „ „	1839	„ „ „	
„ „ „	1854	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

SLUŽBENI LIST.

Br. 13097-3117. (VL.—52) 3—3

Oglas natiečaja.

Za jedno zakladno miesto Marije Terezije za dievojke od neplemenitoga roda iz Dalmacije, Hèrvatske ili Slavonije, koje se u uršulinskom opatičkom konviktu u Varaždinu naskoro izpraznit ima, razpisuje se time do konca rujna t. g. natiečaj.

Natiecateljske molbenice imajuće se sastavit na c. kr. ministarstvo za bogoštovje i nastavu imaju se kèrstnim pismom, sviedočanstvom o obavljenom ciepljenju i o zdravju, izkazom o imovini i inom dohodku kao i o zaslugama roditeljah i sviedočanstvom o možebiti dosad uživanom podučavanju obložiti i podnieti do gore navedenoga roka putem nadležne političke oblasti kod podpisanoga miestodèržtva.

Jošte se opaža, da samo dievojke, koje su već stigle **desetu** godinu svoje dobe, mogu postati udioniсe uživanja ovoga zakladnoga miesta, koje traje kroz šest godinah i obstoji u podpunom obskèrbljenju i odievanju zatim u školskom i kućnom obrazovanju.

Na obraćenice uzeti će se kod podieljivanja ovoga zakladnoga miesta osobit obzir.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.

U Zagrebu dne 28. kolovoza 1859.

1. travnja 1859. započeti u koju svèrhu odredjen jest.

Za sve pod a) naznačene obćine c. k. županijski sud u Lievoči, i

za sve pod b) naznačene obćine c. k. sudbena stolica u Humonu.

Podpisani sadèržaj izroka ovog od 17. veljače 1859. nalazi se uvèršten u Bečkih Novinah od 19, 22 i 24 mieseca ožujka 1859. br. 64, 66 i 68. i u Budimsko-Peštanskih Novinah od 19, 20 i 25. ožujka br. 64, 65 i 69,

C. k. hèrv. slav. gruntovnicah ravnateljstvo.

U Zagrebu dne 23. kolovoza. 1859.

Nr. 5281-civ. (DS.—59) 3—2

Konkurs-Ausschreibung.

Zur Besetzung der zwei Notarstellen im Sprengel dieses k. k. Landes-Gerichtes mit dem Amtssitze in Agram und Samobor haben die Bewerber ihre Gesuche mit den erforderlichen Belegen versehen, und zwar die Staatsbeamten im vorgeschriebenen Wege durch ihre Amtsvorsteher, — die übrigen in soferne nicht die Bestimmungen des § 14 der Notariats-Ordnung eintreten, mittelst der vorgesezten politischen Behörden, binnen 4 Wochen vom Tage der dritten Einschaltung dieses Edictes in das Amtsblatt der hierortigen Zeitung bei diesem Landes-Gerichte anzubringen.

(Dp.—100) 3—1

Oglas.

Dne 25. rujna t. g. obdèržavat će se dražba u pisarni sekvestriranog dobra Cernik u Slavoniji radi iznajmljenja mnogih žirom dobro plodnih šumah, na koju se kupiti želeći ovim uljudno pozivlju.

U Cerniku dne 6. rujna 1859.

Franjo Sőjtőry
sekvester.

Br. 492. (Dp.—106) 3—3

Natiečaj.

Da se definitivno podpuni služba učitelja i orguljaša u Lupoglavi, županiji zagrebačkoj, kotaru vugrovačkom razpisuje se ovim natiečaj Dohodci s istom službom skopčani iznose osim bezplatnoga stana, njemu prinadležećega vèrta, sienokoše od 2 rali i 16 hvatih dèrvah, 8 5 stot. kao godišnje plaće

Natiecatelji neka svoje molbenice, vlastoručno pisane i na dotičnu občinu upravljene do 10 listopada o. g. s potrebitimi dokaznicami o dobi, vladanju, sposobnostih i dosadanjem službovanju dostave podarcidjakonu i župniku u Bèrckovljanu Nikoli Havljičku.

U Zagrebu dne 26. kolovoza 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Br. 3441 (PŽ.—40) 3—3

Oglas.

Pregled o dolazku i odlazku poštah kod ovdiešnjega c. k. poštanskog ureda dala je podpisana pošta štampati i može se isti kod ureda listovne pošte u običnim službenim urama dobiti. Svaki exemplar stoji 20 novih krajcarah.

U Zagrebu dne 29. kolovoza 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo.

Klempay s. r.

Br. 5664-1859. (Izv.—126) 3—3

Oglas dražbe.

Dne 17 rujna t. g. u 10 satih prije podne prodavat će se putem javne dražbe u gradskoj viećnici varaždinskoj ovogodišnji obiljan prirod žira u občinskih ovogradskih šumah na 815 fr. a. vr. procienjeni.

Svi se dakle upitni žir kupiti želeći, koji se prije dražbe o rečenom obilju osviedočiti mogu, k istoj dražbi najuljudnije pozivlju s primietbom, da će svaki k dražbi pristupiti želeći imat 5% od procienbene svote u ime žaobine, a preuzimatelj 10% jamčevine položiti.

Po dovèršenoj dražbi imat će preuzimatelj odmah polovicu kupovnine, a drugu najdulje do 25. listopada t. g. u ovogradsku blagajnu položiti.

Dano iz siednice poglavarstvene u Varaždinu dne 29. kolovoza 1859. dèržane.

Gradski predstojnik
Vinković.

Br. 440 (Dp.—105) 3—3

Natiečaj.

Kod pučke učione u Vinogori u taborskom kotaru županiji varaždinskoj izpraznila se premieštenjem ondiešnjega učitelja služba učiteljska, s kojom skopčani dohodci sastoje u 152 stot 25 novč kao stalnoj godišnjoj plaći, zatim u 5 stot. 40 novčićah kao dèrvarini, i 25 stot. 20 novč. kao stanarini. U ostalom nadati se je, da će se ovi dohodci do skora primierno povisiti.

Natiecatelji imaju svoje molbenice vlastoručno pisane, na dotičnu občinu upravljene, do posliednjega rujna o. g. s dokaznicami o starosti, ćudorednom vladanju sposobnosti i dosadanjem službovanju, podnieti podarcidjakonu i župniku u Prišlinu, Ivanu Petranoviću.

U Zagrebu dne 5. kolovoza 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Br. 489.

U I. razredu pučke učione u Pakracu, kotaru istoimenom, županiji pako požeškoj, ima se popuniti prazna učiteljska ujedno orguljaška služba, s kojom je skopčana stalna godišnja plaća od 325 stot. 85 novč. bezplatan stan i maleni vèrt, zatim 21 po prilici stot kao orguljaška pristojba i 6 hvatih dèrvah

Natiecatelji imaju svoje molbenice, vlastoručno pisane, upravivši ih na dotičnu občinu ujedno s dokaznicami o dobi, ćudorednom vladanju, sposobnosti i dosadanjem službovanja do konca rujna o. g podnieti podarcidjakonu i župniku u Pakracu Frideriku Ulsessu.

U Zagrebu dne 26. kolovoza 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Nr 832 (Izv.—127) 3—3

Edikt.

Von Seite des k. k. Bezirks-Amtes a's Gerichtes Vèrbovec wird hiemit bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Herrn Anton Grafen Erdődy durch Advokaten A. Ivančić in die executive Feilbietung der dem Georg Sović gehörigen, im Grundbuchsprotokolle Nr. 5 der Steuergemeinde Pirakovec eingetragenen gerichtlich auf 4750 fl. ö. W. geschätzten Realität pcto. Schuldforderung 1050 fl ö. W. c s. c. gewilliget, und die Vornahme derselben auf den 14. November und nothwendigenfalls 14. Dezember 1859 jedesmal 9 Uhr Vormittags ad faciem loci mit dem Bedeuten angeordnet, dass die Realität bei dem ersten Feilbietungstermine nicht unter dem Schätzungswerthe, bei dem zweiten auch unter demselben hintangegeben wird, und dass der Käufer die auf dieser Realität pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes werde übernehmen müssen.

Die Licitations-Bedingnisse und das Schätzungs-Protokoll können täglich während der gewöhnlichen Amtsstunden in der hierortigen Kanzlei eingesehen werden.

Zugleich werden Alle diejenigen, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf die Realität erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe des Gutes so gewiss bei diesem Gerichte anzumelden, widrigenfalls sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihrer Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

K. k. Bezirks-Amt als Gericht.

Verbovec am 23 August 1859.

K k. Bez. Adjunkt als selbstständ. Richter
Tonković.

(Dp.—103) 3—3

Oglas.

Dne 12. rujna 1859. prije i poslie podne u urah službenih dèržat će se dražba lietošnjega žira dolajo-kupčinskoga luga stojećega pod zatvorom. Koji žele udioničtvovati kod ove dražbe, neka se na lice toga luga i to na izhodnu stranu u prerečeno vrieme doći potrude.

Dano u Beneticih 20. kolovoza 1859.

Po Štefanu Pomperu de Fölső Radessich
skèrbniku lužkoga zatvora

Nr. 93. (Izv.—125) 3—3

Razpis natiečaja.

Kod trivijalne učione u dolnjem Osieku izpražnjeno je miesto učitelja sa godišnjom plaćom od 52 stot. a. vr. Natiecatelji imaju svoje molbenice na c. k. magistrat osiečki upravljene i dokaznicami o dobi, sposobnosti, pomnji i vremenu službovanja svoga providjene najdulje do 30. rujna t. g. školske-kot. nadzorniku i župniku u gornjem Osieku dr. Jakovu Hegeduševiću podnieti. Zahtieva se pako od natiecateljah temeljito znanje jezika ilirskoga i niemačkoga.

U Djakovu dne 21. kolovoza 1859.

Od strane biskupskoga djakovačkoga ordinariata.

Br. 33985-1859. (VI.—53) 3—3

Oglas.

Na c. k. drugoj gimnaziji u Lavovu obstoje dvie filologičke učiteljske stolice, od kojih je svaka skopčana s platom godišnjih 945 eventualno 1050 fr. a. vr. i pravom na decennalne dodatke.

Za stečenje jedne od ovih učiteljskih službah potrebno je prije svega izkazati zakonito osposobljenje u smislu propisa o izpitu kandidatah gimnazijalnoga učiteljskoga ureda §. 5. sl. a. ili e.

Rok za natiecanje ustanovljuje se do 15. listopada 1859. Do ondie imaju natiecatelji svoje dobro obložene na visoko c. k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu sastavljene molbenice kod ovoga c. k. miestodèržtva neposredno ili ako već imaju javnu službu, putem svoje propisane oblasti podnieti:

Od c. k. galicijanskoga miestodèržtva
U Lavovu dne 16. kolovoza 1859.

Br. 432-gr. 1859. (Izv.—130) 3—2

Izrok.

C. k. ured kao sud u Vèrbovskom stavlja ovim do znanja da je usljed molbenice c k. financijalne prokuratur zastupajuće dèržavno dobro Vèrbovsko, treća ovèršbena dražba zidane kuće u Vèrbovskom pod br. 48 ležeće na vlastitost Tome Bunetta spadajuće sa podkućnicom i oranicom od 1 rali 649 □ hvatih, koja je izrokom ovdašnjim od 2. ožujka o. g. br. 179-gr. na dan 2. svibnja t g. opredieljena bila, na dan 3. listopada o. g. u 10 satih prije podne na lice miesta prenešena.

Zato se svi kupiti želeći pozivlju, da se na opredieljeni dan i miesto postave.

Ovo se svim hipotekarnim i inim vierovnicima, koji kakovo pravo na iste nepokretnosti imati misle, time do znanja daje, da pravo svoje do prodaje sudu ovom prijave, tim sigurnije, što će u protivnom slučaju sami krivi biti, ako se dioba kupovnine obavi bez njih, i ako oni time ostanu izključeni, ako bi se kupovnina diobom izcèrpila.

Vèrbovsko dne 22. kolovoza 1859.

C. k kot. predstojnik služ. zaprečen.

C. k. kot. pristav
M. Bonković.

Dp.—108. 3—2

Eichelungs-Verpachtung.

In dem, dem Agramer Metr.-Capitel gehörigen Gute Petrovina bei Jaska, wird die in den herschaftlichen 657,182 □ Klft. bet agenden Eichen-Wäldern, die heurige ergiebige Eichelung den 17. September l. J. Vormittag in dem herrschaftlichen Gebäude alldort mittelst öffentlicher Lizitation veräussert, darauf Reflectirende wollen die besagten Wälder früher besichtigen, und sich bei der Lizitation mit hinlänglicher Kaution versehen einfinden, wo sie auch die nöthigen Bedingnisse einsehen werden können — Gegeben aus der herrschaftlichen Agr. Metrop. Kapitel-Kanzlei zu Agram, den 5. September 1859.

Dp.—109 3—2

Eichelungs-Verpachtung.

In dem an das Agramer Metr. Kapitel gehörigen, unweit Agram an der Post-Strasse zwischen Allerheiligen und Dugosela gelegenen Gute Kraljevec, wird die dahin gehörige heurige sehr ergiebige Eichelung in den Waldungen Resničina, Podgoričica, Novačica, Divjača und Kalinje mittelst öffentlicher Lizitation den 15. September l J. Vormittag in Castell Kraljevec veräussert.

In die Eichelung aber des Waldes Kraljevečki Lug wird die Einschreibung zum Einlass gegen Entrichtung der bestimmten Taxe per Kopf des Borstenviehes alldort geschehen.

Darauf Reflectirende können die betreffenden Waldungen besichtigen, und wird die nöthige Auskunft in Kraljevec das Wald-Personale geben. Die näheren Bedingnisse können bei der Lizitation eingesehen werden.

Agram den 5. September 1859.

OGLASNIK.

Dp.—101 3—2

Opomena.

Svi oni, kojih su zalozi kod podpisanog zavoda do sada neprodulјeni ostali, ovim se opominju da takove ili izkupe ili pako produlje, jer će se inače isti po smislu §. 19. pravilah družtvenih na pèrvoj javnoj dražbi prodati. — Za svaku pako smutnju ukloniti, čine se stranke pozorne, da se zalozi ne tek iziminutjem jedne godine, nego odmah po iziminutju roka u prijamnici naznačenog za propale smatrati imadu.

Pèrva hèrvatska štedionica.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 12. RUJNA 1859. Broj 206.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Carsko-kr. NARODNE službene NOVINE.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. st. od linie za pèrvi put: a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je najvišjom odlukom od 25. kolovoza t. g. u priznavanju zaslužnih i izvèrstnih činitbah za cèrkve i škole u Hèrvatskoj i Slavoniji zemljoposiedniku Gustavu baronu Hillebrand-Prandau-u red željezne krune drugoga razreda s odpustom takse; u priznavanju uspiešne dielatnosti za dizanje pučkih školah miestodèržtvenom savietniku Nikoli Melinčeviću u Zagrebu beztaksovno austrijansko plemstvo i županijskom komisaru Alexandru Virágu u Varaždinu zlatni kèrst za zasluge s krunom, zatim miestnom starešini Adamu Zetoviću u Rakitovici, Bartolomeju Golincu i Antunu Slačancu u Miholcu svakomu srebèrni kèrst za zasluge najmilostivije podielit.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je najvišjom odlukom od 29. kolovoza t. g. županijskom predstojniku u Rieci, Dragutinu grofu Hohenwartu, i pèrvom magistratskom savietniku u Rieci, Ivanu Martini-u, u priznanju njihovih veoma uspiešnih i zaslužnih činitbah pèrvomu red željezne krune trećega razreda s posliednjemu zlatni kèrst za zasluge s krunom najmilostivije podielit.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb, dne 12. rujna. „Wiener Ztg.“ donosi u uredovnom dielu svoga broja od 10. rujna carski patent od 1. rujna 1859 u obziru unutrašnjega ustava, školskih i nastavnih poslovah i dèržavopravnoga odnošaja evangeličke cèrkve obijuh vieroispoviedanjah u kraljevinama Ugarskoj, Hèrvatskoj i Slavoniji, u vojvodstvu sèrbskom sa tamiškim Banatom i u vojničkoj granici. Ovaj za naše pokrajine toli važan patent priobćit ćemo u svem svojem obsegu u uredovnom dielu našega lista, čim nam iz Beča prispije službeni prevod, medjutim pozdravljamo ga iskrenom radosti kao uznosit čin naše svietle krune odgovarajući podpunoma duhu našega izobraženoga vieka, koi će bez sumnje imati najspasonosnijih posliedicah za ukupnu careviuu. Ovim patentom ukida se §. 14. saborskoga članka 26. od god. 1791., kojim su oba evangelička vieroizpoviedanja iz kraljevine Hèrvatske i Slavonije izim občinah tamo već onda obstojavših, izključena bila. Odsele uživat će privèrženici ovih vieroizpoviedanjah i u Hèrvatskoj i Slavoniji kao i u vojničkoj krajini sva gradjanska i cèrkvena prava u podpunom obsegu, kao što ih uživaju u Ugarskoj sèrbskoj vojvodovini uslied ustanovah zakonskoga članka 26. od god. 1791. i 3. od god. 1844. koje se ovim najvišjim patentom iznova potvèrdjuju.

— Kao što čujemo Nj. preuzvišenost, naš svietli ban prispiet će ovamo dne 24. tek. mieseca.

— Polag jednog dopisa iz Požege od 6. rujna u „Agr. Ztgu.“ ubila je blizu sela Japulja jedna oružanska patrola poslie kratka branjenja zloglasnoga pustaiju Joku Jagetića. Dvojici njegovih drugovah pošlo je za rukom uteći; no još jedan pustaija bio je ranjen i skoro će ga po svoj prilici naći. — Jagetić imao je 32 godine, bio je malone 6 stopah visok, veoma čvèrsta tiela, zadèržavao se je već prieko 5 godinah u požežkoj okolici, počinio je za tog vremena mnoga zločinstva i bio je najokrutniji izmedju svih svojih drugovah i zato su se seljaci veoma bojali od njega.

Beč 7. rujna. Nj. ka. visost nadvojvoda Franjo austrijansko-estenski dao je pukovniku regimente, koja nosi njegovo ime, dostavit 4000 forintih s tim nalogom, da 1000 for. razdieli medju jako ranjene oficire a 3000 for. medju one podoficire i soldate, koji su postali ili će po svoj prilici postati invalidima.

— Nj. c. visost nadvojvodinja Sofija dozvolila je u bolnici po njoj podignutoj u Hetzendorfu jednom prostaku piešačke regimente Werndthardove desmèrtnu podporu od 100 forintih.

— Po c. k. poslaniku u Carigradu poslani su za ranjenike u vojski veoma znatni prinesci i to 99.140 grošah, 507 komadah dukatah (cekinah,) 242 franka, 2 funta sterlingah i 1 španjolska dublona.

— Naskoro oglasit će „Wien. Ztg“, kao što se čuje, ona imena, kojih nositelji izabrani su već u mnogim krunovinama za uzdanike u svèrhu viećanja o tom, kako da se uvede novi občinski zakon.

Beč 10. rujna. „Wiener Ztg.“ obnarodjuje carski patent, koi uredjuje unutrašnje poslove protestanske cèrkve u Ugarskoj, vojvodini, Hèrvatskoj, Slavoniji i vojničkoj granici. Jedan članak u neuredovnom dielu obećaje protestantima svih provincijah obsežno uslišanje njihovih pravednih željah. Za predsiednika bečkoga konsistorija izabran je već jedan protestant.

— Iz Českoga Rudolsa, dne 3. rujna. Jučer nastala je ovdie vatra i uništila je, kako iz Bèrna pišu, veći dio ovega miesta, sastojećega iz više stotinah kućah. Šteta je tim veća što je većina pobranom žetvom napunjenih hambarah izgoriela; veleliepi dvorac posiednika gospoštine sasvim je razoren i od njega viditi je jošte samo golih zidinah, dizućih se iz podèrtinah. Dvie ženske glave poginule su u vatri a jednog čovieka ubile su rušeće se grede. Jedan žendarm, koi je otišao u potieru za čoviekom, o kojem se misli, da je podmetnuo vatru, ubijen je vele iz puške izvan miesta (?). Pobližje podrobnosti o tom, na kakov je način nastala ta vatra, koja je trajala kroz pet podpunih satih i kolika je štete nanešena, nisu jošte dosad poznate.

Linc, 6. rujna. Gorno-austrijanski patriotični odbor poziva u iznovičnom oglasu na nastavljanje dobrovoljnih prinesakah, jer su novčana sredstva odbora veoma iscèrpljena mnogobrojnim transportima soldatah, kojima su podane bile podpore i okrepe. Takovi transporti ranjenih i uhvaćenih soldatah dospievat će jošte kroz nieko vrieme u Linc i valjalo bi ih dočekati s istom prijaznostju, kao što su njihovi prijašnji drugovi dočekani bili. Svota novčanih iznosakah razdieljenih od odbora u vremenu od 3. kolovoza do 5. rujna medju ranjene i odpravljajuće se soldate c. k. vojske iznose 2671 for. 78 kr. a. vr. a u naravi bilo im je darovano $4\frac{3}{8}$ vedra vina, 53 vedra piva, 8783 komada smotakah, 2309 košuljah i 379 gaćah.

Sèrbija.

Beograd, 5. rujna. (P. L.) Skupština će se sastati u Kragujevcu. Knez je pred tri dana iz Kragujevca odputovao u Gornji Milanovac. Deputirci pripadajući činovničkom staležu nesmiju stupit u skupštinu. Knez je kragujevačkoj občini poklonio vladin pašnik a vladi ga je naknadio veoma liepim pašnikom njemu prinadležećim. Stanovnici gružanske nahije, koje su posvuda ružili kao izdajice dinastije Obrenovićah, upravili su na kneza pismo, u kojem ga mole, da im oprosti, što se je dogodilo i prostodušnim izrazima izjavljuju svoju podpunu podložničku podanost; ovo pismo doniela je deputacija Gružanah iz Knića, knez je na isto odgovorio pismeno, uvieravajući, da nije nikada mèrsio na svoje podložnike, budući da su samo zavedeni bili, i napominje sva junačtva Gružanah, koja su učinili kod Čačka u ratu za izbavljenje domovine iz robstva. — Milovan Janković pozvan od kneza u Kragujevac, odputovao je onamo. Kapetan Magnan takodjer je onamo otišo.

— Posliednja dva dana naručili su od ovud u Marsilji šećera, kafe, pirinče, sapuna i steorinskih sviećah za dva milijuna franakah. Ova roba doći će ovamo do konca listopada s francuzkim parobrodima.

Talijanska.

Iz Rima pišu od 30. kolovoza. Bolovanje svetog otca traje neprestano. Na nogama pokazale su se rane i ostat će otvorene. Tako počela je i njegova predšastnika Gregora XVI. posliednja bolest. Dogodjaji u Romanji nepovoljno dieluju na njegovo ćuteće sèrce. Naravno je da kod toga položaja stvarih kardinal Antonelli, kojega političko dielovanje bilo je već veoma blizu svojem kraju, opet zastupa nesamo Piusa IX. već uobće papu kao takvoga. No iz svega se vidi, da će se ovdie skoro promienit osobe i stvari.

Turska.

„Wanderera“ pišu iz Bara (u Albaniji ispod Cèrne Gore), da se je tamo dne 20. pr. m. dogodilo ubojstvo, koje je čitavu varoš uzbudilo. Selim-bej, jedan od najotmienijih i najbogatijih muslomanah, jašio je na krasnom konju, kad tri Turčina iz Tugomilja, koji su na njega pri ulasku u pazar čekali, svoje puške na njega opališe. Jedno tane ubije mu konja, drugo ga udari medju vratom i plećima, ali ga nije ubilo; njega su odnieli jako ranjena kući. Za ubojicama odmah potegnu i uhvate ih, ali kad oni rekoše da su Selimu samo osvetili, jer im je dužan kèrvi, to ih puste, jer kèrvna osveta tako je Arnautima sveta, da se vlasti ništa nesmiedoše u ovu stvar miešati.

— Iz Alexandrije pišu od 22. kolovoza: Viesti, koje ovamo prispievaju iz svetih gradovah od cèrvenoga more, slažu se medju sobom u tom, da u njima vlada podpuni mir; hodočastnici vèrve ovamo u izvanrednoj množini, no neopaža se na njima nikakav trag razjarenosti. Nove po turskoj vladi postavljene vlasti opravljaju svoj ured obazrivo, tako da se nije više bojati, da će se opet ponovit nesretni dogadjaji od Džede. Abdalapaša dobio je istina nalog da se zarati s putujućim plemenima od zapada, ali istima je plačkanje posao i vierozakonski i politični razlozi daleko su od njihovih namierah. Velikom energijom progonjeni, osvojili su grad Jambo, kojega su stanovnike većom stranom posiekli. Oblasti su si tvèrdo predusele, da kraj stave gospodarenju ovih zlikovacah.

Francuzka.

Pariz, 4. rujna. U Francuzkoj prave se sada pokusi i s redatim možarima.

— Govori se, da će se grad Bourgos utvèrdit i tamo podići velika lievnica za topove.

— Biskup anesijski, msgr. Rendu, preminuo je u 70. godini svoje dobe.

— Si-Sadokbel-Hadš, kolovodja ustanka u orskoj gori, koi je general Davoux tako bèrzo utišao, stajao je sa 15 sukrivacah pred ratnim sudom u Konstantini. Razprave, kojih obnarodovanje zabranjeno je bilo algirskim listevima, trajale su od 16. do 26. kolovoza i dovèršile su se osudjenjem svih 16 obtuženikah na smèrt.

— Iz Francuzke svejedanko dolaze glasovi, koji sluto na novi rat. Istina grof Morni govoraše prilikom otvaranja siednicah glavnoga sa-

vieta u departamentu Puis de Dom, da se Englezka nikako nema bojati od Francuske, da car nemisli osvetiti se za Vaterlo i sv. Jelenu, već da hoće i dalji obstanak saveza s Englezkom; ali sviet neće nikako više da vieruje besiedama, koje dolaze iz Francuske, a u tom ga podèržavaju i drugi glasovi od nje. Tako pišu iz Pariza, da jedan oddiel od flote u Toulonu odlazi u Brest, da se za obranu francuzke obale na atlantskom oceanu pravi 3—400 topovah, da će se Havèr oboružat od mora, da ga nebi tkogod iznenada oteo. „Adversiter" pak kaže, da su sve francuzke topovske šajke dobile zapoviest otići u Šerbur i da će se u Kaleu graditi pristanište za 50 transportnih ladjah.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Pariz 9. rujna. Današnji „Moniteur" donosi članak o položaju Italije, koi se polag svoga glavnoga sadèržaja daje svesti na sliedeće. Ponajprije razlažu se činjenice, koje su proizvele preliminarni mir od Vilefranke. Kaže se da se vojvode neće opet uvesti u svoje dèržave silom oružja; ako se pako neuvedu opet vojvode u svoje dèržave, onda je i Austrija riešena od svojih obvezanostih u obziru Mletakah. „Moniteur" želi kongres; on nemisli, da će Italija dobit boljih uvietah; jedino sredstvo bi bilo rat. No neka se Italija nevara. Francuzka je jedina dèržava, koja se usudjuje vojevat za ideje, no ona je svoj zadatak već svèršila.

Bolonja, 8. rujna. Prevratna narodna skupština zaključila je sjedinjenje s Piemontom i da se adrese pošalju caru Francuzah i kralju piemonteskom.

Berna, 7. rujna. Očekivani opetovani sastanak cara francuzkoga i austrijanskoga bit će u dvorcu Arenenbergu. Prostorije istoga već su uredjene za doček vladarah i zato nepušta se više občinstvo onamo.

Firenca, 5. rujna. U večer. Sinoć bila su velika svečana razsvietljenja po svim gradovima. U Firenci bio je pod uzbićenim klicanjem naroda na vratima palače stare i Pittijeve, kao i varoške kuće namiešten gèrb kuće savojske. Privremena vlada izdala je proglas, u kojem se tumači odgovor kraljev. Seljaci učestvovali su kod očitovanjah radosti varošanah. Markez de Ferrière-le-Vayer, izvanredni poslanik i opunomoćeni ministar Francuzke odazvan je u Pariz. (Indep.)

Pariz 6. rujna. „Constitutionnel" odgovara danas dopisniku lista „Independance", koi je tobožne namiere Francuzke prema Englezkoj odkrio i nastoji iste oprovèrći od točke do točke. (Indep.)

Portsmouth, 6. rujna. Veliki knez Konstanti ukèrcat će se danas na fregatu Veliki Admiral, da se vrati u Rusiju. (Nord.)

London, 6. rujna. Morning Post uvierava, da je englezka vlada u Firenci, dala službeno oprovèrći viest, da je preporučila povratak velikoga vojvode. Isti list donosi veoma živahan članak proti tomu, što imenuje lažljivim o knezu Poniatowskomu i markezu Ferrière-le-Vayeru razprostranjenim glasovima.

Ratni troškovi.

Jedne francuzke novine, ako se nevaramo „La Gazette de France", izračunale su pred nekoliko danah, što je Francuzka od godine 1830. izdèržavanjem svoje vojske u kućanstvenom obziru izgubila. Polag ovoga računa iznosila bi izgubljena glavnica 20 miljardah; jerbo budući da je vojska pred 1830. godinom sastajala samo iz 200.000 a odonda iz 500.000 momakah, to je Francuzka 300.000 momakah više izdèržavati morala i ako, se uzme, da izdèržavanje svakoga momka na godinu 1000 franakah stoji, izlazi višak od godišnjih 300 milijunah franakah; a da se je ova glavnica od godine 1830. sa 5 postotakah koristonosno uložila, dala bi danas 20 miljardah, negledeći na to, da bi plodonosno upotrebljenje od 300.000 momakah kroz malone 30 godinah takodjer proizvelo bilo glavnicu od mnogih miljardah.

Da bi hotieli polag toga mierila izračunati, što je posliednji talijanski rat stajao Evropu, našli bi broj, koi možebiti nadkriljuje isti iznosak velikobritanskoga dèržavnoga duga. Morali bi naime ne samo onaj višak razhoda izračunat, koi su tri ratujuće sile za vojnu učinile, i u račun uzeti one troškove, koje je ista i neutralno ostavšim dèržavama oružanjem, dèržanjem svojih vojskah u pripravnosti na rat i stavljenjem istih u stanje gibanja uzročila, nego imale bi se i one gorostasne svote ocienit, koje su posredstveno nestanjem ovoga rata potrošene bile. Ovamo bi poimence spadali svi izgubitci, koje su tèrgovina i obèrti višemiesečnim prestankom prometa i obèrtovanja, falimentima i umaljenjem vrednosti zalihah pretèrpili. Kad bi zatim k tomu dodali, što je pučanstvo uobće poremećenjem mirovnih radnjah izgubilo, nebi nam napokon brojevi više ni služit mogli, jer tko bi mogao na primier samo približno ocienit svote, koliko iznosi gubitak nanešeni Austriji time, što su opet obustavljena bila plaćanja u gotovom novcu.

Već nemogućnost, sa statističkim iztragama tako duboko prodrieti, sili nas dakle, izračunanje ratnih troškovah stegnuti na užje granice i samo u obzir uzeti ona novčana sredstva, što su vlade neposredno za potrebu rata ili za oružanje s istim skopčana izdale. Ako dakle za izračunanje troškovah povučemo ovu užju granicu, pokazuje se, da je posliednji talijanski rat, koi je jedva dva mieseca danah trajao, stajao mnogo više nego jednu miljardu franakah.

Od Francuzke se zna, da je za rat učinila zajam od 500 milijunah franakah. Ako se i veli, da se nije na rat potrošila svakolika svota, težko da će preostavši iznosak, o kojem kolebaju se navodi medju 80 i 40 milijunah, biti tolik, kolike su one svote, koje je francuzko carstvo za svoje više miesecih trajuće oružanje preduzeto pred nastankom rata izdalo.

Sardinija jo ponajprije javnim podpisivanjem sakupila zajam od 50 milijunah franakah, a izvan toga uzela je iz turinske banke, čije su note dobile prisilan tiečaj, 33 milijuna franakah. No ako i nije od financijalnih operacijah grofa Cavoura ništa više prodèrlo u javnost, ipak znamo, da ona 83 milijuna nisu mogla biti dovoljna, da razhode Piemonta za posliednji rat pokriju i naznačivanja francuzkih listovah bila su dosta razgovietna, da se je iz njih razumieti moglo, da su pune ratne kase Francuzke i saveznika stajale otvorene.

Što se tiče ratnih razhodah Austrije, ima se ovdie prije svega navesti zajam od 200 milijunah forintih, koje je narodna banka uzajmila sa 133 milijuna. Prisilni zajam od 30 milijunah forintih razpisan za Mletke spada takodjer ovamo i dalji eskomptni posao od 40 milijunah forintih, koi je financijalna uprava u obziru obrokah kupovnine za južnu željeznicu sklopila, po svoj prilici ima se uzeti u taj isti račun. Porezni povisi, koje je vlada u isto vrieme naredila, imaju se smatrati kao pokrovna sredstva barem za jedan dio novoga dèržavnoga duga, i ako ni neuzmemo na oko, što je financijalna uprava iz tekućih dohodakah i inih svotah, koje su možebiti obstojale, za ratne svèrhe upotrebit mogla, i o čemu smo sasvim neubavieštenі, neće biti odviš, ako se uzme, da je Austrija k ratnim troškovima doprinjela 200 milijunah forintih. Zajam, koi je s početka ove godine na račun Austrije u Englezkoj učinjen bio, neuzimamo u obzir, budući da je poznato, da je od zahtievane potrebe od 6 milijunah funtih sterlingah samo jedan dio podpisan bio, i da je financijalna uprava kasnije podpisateljima odpustila i ista posliednja plaćanja.

Vidimo iz ovih navodakah, koji uisu podpipošto podpuni, da su tri neposredno udioničtvujuće sile prieko jedne miljarde franakah izdale za posliednji rat. Kolike novčane žèrtve morale su Modena, Toskana, Parma i papinska vlada doprinesti rata, o tom fali svaka viest; sasvim neznatna svota nije za cielo, jer o samoj rimskoj vladi čuli smo, da si je izdanjem papirnoga novca u posliednjih nedieljah morala pribavit 5 milijunah škudah.

I što su Englezka i Rusija za svoja oružanja povedena ratom u pèrvoj polovini ove godine izdale, jedva se brojem naznačiti može; o Englezkoj znamo iz razpravah u parlamentu *dosta*, da višak razhoda neocienimo izpod 10 milijunah funtih sterlingah. Niemačke dèržave potrošile su napokon, kao što se iz jednoga brižljivoga uzporedjenja vidi, za svoje pripravljanje na rat do 90 milijunah forintih. Pruska je sama učinila zajam od 30 milijunah talirah, Virtemberžka stavila je na tu svèrhu u tiečaj $2^1/_2$ milijuna, Hanoveranska 5 milijunah talirah, Baden 3 milijuna forintih, Hasko-Darmštatska malone isto toliko a Nasavska 2 milijuna forintih; manje dèržave u istoj mieri. Istina je, ovih svotah ima još te stranom, ali ako uzmemo, da je već samo polovica istih u istinu potrošena, kao što je u Pruskoj od 30 milijunah dapače 18 milijunah izdato, ipak su troškovi iste neutralnosti veoma znatni.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 508 (Dp.—111) 3—1

Natiečaj.

Kod trivialnih učionah u Vaški i Slatini u županiji požežkoj, a kotaru virovitičkom imaju se popuniti službe učiteljske, za što se ovim do 15. o. g. otvara natiečaj.

Dohodci s ovimi službami i to s onom u Vaški skopčani iznose osim bezplatnoga stana i vèrta 126 stot. 46 microvah svakovèrstnoga žita, 14 hvatih dèrvah i ¼ kmetije, za koje obradjivanje obvezani su župljani 184 radnika davati.

Natiecatelji se napućuju, da svoje molbenice vlastoručno pisane i na dotičnu obćinu upravljene priložživši im potrebite dokaznice o dobi, ćudorednosti, sposobnosti i dosadanjem službovanju do prerečenoga roka dostave podjašpištu i župniku u Turnašici, Ivanu Gergesini. U Zagrebu dne 2. rujna 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Nr. 9219-1526. (Izv.—132) 3—1

Avviso di Concorso.

Viene aperto il concorso al posto di guardiano d'ispezione presso l'i. r. Deputazione di porto e sanità marittima di Pirano, cui va congiunto il soldo d'annui fni. duecento dieci (f. 210) V. A. e un pausciale di montura di annui f. venticinque soldi venti.

Chiunque intendesse di concorrervi presenterá fino a tutto 20 p. v. settembre a questo Governo centrale marittimo la documentata sua istanza comprovando l'età, l'illibata condotta morale e politica, il servigio fino a prestato come guardiano eventuale di sanità, e la piena conoscenza della lingua italiana, indicando pure qualora conoscesse qualche altra lingua.

I concorrenti dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario dell' amministrazione della prefata Deputazione portuale sanitaria di Pirano.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.

Trieste 22 agosto 1859.

Nr. 9112-1527. (Izv.—133) 3—1

Avviso di Concorso.

Presso l'i. r. ufficio Centrale di Porto e Sanità marittima in Fiume, si è reso vacante il posto di guardiano d'ispezione cui va congiunto il salario di annui fni. duecentodieci (f 210), nonchè il pausciale di montura, nell'importo di fni. venticinque soldi (25.20) in valuta austriaca.

Coloro che intendessero ad aspirarvi, presenteranno entro tutto il 20 del p. v. mese di settembre, a questo Governo centrale marittimo, le loro suppliche debitamente corredate, comprovando l'età, l'illibata condotta politico-morale, la piena idoneità al detto *posto*, le cognizioni di lingue ed eventualmente i servizj anteriormente prestati.

Dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario portuale sanitario presso l'ufficio Centrale di porto e sanità in Fiume.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.

Trieste li 20 agosto 1859.

Nr. 1288-civ. 1859. (Izv.—134) 3—1

Edikt.

Da bei der durch Bescheid vom 4. Juni 1859. Z. 717 auf den 18. August 1859 angeordneten *ersten* Termine zur executiven Versteigerung der *dem Stefan* Matković aus Suša gehörigen Urbarial-Ansässigkeit, wegen dem Adalbert Kotsch schuldiger 376 fl. CM c. s. c. kein Kauflustiger erschienen ist, *so* wird der zweite zu diesem zwecke auf den 19. September 1859 in Suša angeordnete Termin mit dem Beisatze ausgeschrieben, dass die Realität, wenn sie um den Schätzungswerth von 355 fl. CM. nicht verkauft werden könnte, dem Meistbietenden auch unter dem Schätzungswerthe zugeschlagen werden würde.

K. k. Bezirks-Amt als Gericht

Gross-Gorica am 2. September 1859.

Der k. k. selbstständige Richter

v. Zlatarović.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 13. RUJNA 1859. Broj 207.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put: a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč 8. rujna. Nj. preuzv., baron Bruck nastupio je jučer svoj dopustni put, koi je zbog ministarske promiene pozvan u Beč, prekinuti morao. Gospodin minister financijah namierava ići na svoja dobra u Hèrvatskoj a njegovo izbivanje iz stolnoga grada trajat će po svoj prilici tri nedielje danah.

— Štatuti Konkordije (družtvo za podporu novinarah i književnikah) u Beču konačno su dozvoljeni od strane c. k. dolnjo-austrijanskoga miestodèržtva.

— Nj. preuzvišenost g. minister unutarnjih poslovah, grof Gołuhovski, putujući u Lavov, prispeo je dne 8. t. m. u Krakov.

Tèrst, 10. rujna. Medju ratnim sužnjima prispievšim prekjučer s francuskim prevoznim brodom „Mayenne" nalazi se i veldbaba Petar Bejaković od 2. banske graničarske regimente, koi je povierenu mu zastavu, da nedodje neprijatelju u ruke, pod svojim haljinama sakrio i kad se je vratio u austrijansku zemlju, predao c. k. vojničkoj oblasti.

Sèrbija.

— Protokoli odbora svetoandrijske narodne skupštine. (Iz „Z. Nov. Konac.)

Šestnaesti Sastanak 2. kolovoza. Nastavi se čitanje predlogah narodnih. Na tegobu naroda u okružju jagodinskom zbog praviteljstvene alije Lukara suglasi se odbor predložiti skupštini, da se svaka pravit. alija, koja ograničava privriedjivanje okolnim obitateljima, ustupi potrebitim susiedima, ali da se svede u granice.

Po zaključku odborskom pozove predsiedatelj odbora popečitelja financije, da spremi i pošlje odboru izvode pravit. računah od godine 1842. do danas, da se pregledaju i pretresu na idućem sastanku.

Sedamnaesti sastanak 3. kolovoza. Popečiteljstvo financije uputilo je odboru svoga pomoćnika, g. Jovana Gavrilovića, da saobći glavne izvode praviteljstvenih računah od 1842. do 1858. godine. Ali uvidivši, da su u njima pravit. dohodci i troškovi tek uobće popisani, to se ištu od popeč. financije sve računske knjige, u kojima su pravit. prihodi i razhodi posebno naznačeni. Počem se ove knjige donesoše, preduzme se savietovanje o načinu, na koi će se za iduću skupštinu spremiti izvod pravit. računah od god. 1848. do danas. Božo Božović, predsiedatelj okruž. suda radničkoga, reče, kako stara vlada nije bila narodna, dakle nisu zakoniti ni izdatci iz dèržavne kase na obaranje zakonite i nametanje i dalje obdèržavanje narodne vlade god. 1842. Zato predlaže, da se iz računskih knjigah izvede, koliko iznose ovi nezakoniti izdatci, i izvod da se podnese idućoj narodnoj skupštini. Ovaj predlog jednoglasno se usvoji i odbor zaključi izvesti i predložiti idućoj skupštini: 1. sve izdatke pravitelj., koji su potrošeni na obaranje narodnog, a nametanje i obdèržavanje nenarodnog upravljanja u godini 1842., 2. sve izdatke uobće, kojima je stara vlada mimo potrebe na obću štetu izpraznjivala narodnu kasu; 3. sva nezakonita uzimanja praviteljstvena, počinjena ili svemu narodu ili privatnim gradjanima; 4 obći izvod prihodah i razhodah praviteljstvenih od god. 1848. do najnovijeg vremena, s označenjem predjašnjeg i sadašnjeg stanja dèržavne kase.

Sastanak osamnaesti 4. kolovoza, devetnaesti 5. kolovoza, dvadeseti 6. kolovoza, dvadeset pèrvi 8. kolovoza, dvadeset drugi 9. kolovoza. Odbor se na ovim sastancima poglavito zanimaše pretresanjem računskih pravit. knjigah od 1842. do 1858. godine. Radi potrebnih izjašnjenjah dozvao se je pèrvi knjigovoditelj popečiteljstva financije g. Rista Petrović. Budući da je sadèržaj računskih knjigah obilan bio, a vrieme za radnju odbora kratko, to se suglasi odbor, te točno progleda samo one pravit. prihode i razhode, koji su kao „izvanredni" stavljeni u računske knjige. Što se tiče pravit. izdatakah i primanjah po proračunu i zakonu, to je popeč. financije po godinama sabralo i ostavilo u obći izvod pravit. računah od 1842. do 1858. godine, koji će se podnieti idućoj skupštini.

Uslied zaključka odborskog dozvaše se ljudi od vojničke struke: podpukovnik Milosav Joksić, major Joca Marković i poručnici Tihomil Nikolić i Marko Katanić, da izkažu svoje mnienje o boljem uredjenju vojničke struke. Gosp. M. Joksić izjavi, da se je sa svojim drugovima suglasio u osnovima, po kojima bi trebalo raditi za popravku vojničke struke i pozva g. Jocu Markovića, da ove osnove razloži. G. J. Marković podužom besiedom opiše veliki zadatak, kojeg ima vojska svèršiti, razloži, u kakvom se stanju u Sèrbiji nalazi vojnička struka uobće, a napose služeća vojska, izbroji sredstva obrane, predstavi potrebu obilnog razvitka tih sredstvah, kao i način, kako bi se do toga doći moglo, zaključivši, da će ovaj posao biti najplodniji od svijuh njegovih, jer od ovoga zavisi bezbiednost, a od ove sreća i blago zemlje. Odbor izjavi svoje uvaženje istinah, koje su mu saobćene i zahvali se na rodoljubivoj revnosti govornika i njegovih drugovah. Zatim zaključi predložiti skupštini, da se što prije preduzme nuždni preobražaj u vojničkoj upravi; za izradjenje projekta, po kome će se ovaj preobražaj izvèršiti, praviteljstvo će pozvati ljude od struke.

Pročita se pismo popeč. financije, kojim se objašnjava uobičajeno naplaćivanje carinske takse na stranu robu, povodom pitanja odborskoga. Odbor se suglasi predložiti skupštini, da vlada na temelju nezavisne unutrašnje uprave i slobodnog zakonotvorstva, što su Sèrbiji sile evropske priznale i podjamčile, radi slobodno i u sastavljenju carinarskih zakonah.

Pročita se odgovor popeč. financije na pitanje odborsko, da je vodenica u Paraćinu sagradjena za vrieme pèrve vlade kneza Miloša Obrenovića I. o narodnom trošku, ali je pod vladom bivšega kneza sudbenom presudom ustupljena Bogdanu Gjorgjeviću.

Dvadeset treći i posliednji sastanak 11. kolovoza. Spremi se izviestje o radnji odborskoj, te se sprovede zemaljskom savietu, da ga on preda idućoj skupštini. U isto vrieme povrate se savietu skupštinska akta.

Oko 9 satih prije podne dodje u odbor popečitelj unutarnjih poslovah, te po zapoviesti i u ime svietlega kneza proglasi radnju odborsku za svèršenu i kratkom besiedom izjavi poslanicima, da je gospodar knez zadovoljan, što su zasviedočili revnost u narodnim poslovima, i želi, da narod ima koristi od rada odborskog: Živio knez sèrbski Miloš Obrenović I.! a potom zaključi, da svi poslanici odu prestolonasliedniku knezu Mihailu radi oproštaja.

Predsiedatelj odbora, Andrija Stamenković, raspusti odbor besiedom. U ovoj se je zahvalio poslanicima na razboritosti, po kojoj su se dèržali u poslovima pravca, koi će biti ugodan razumnoj volji narodnoj, te radiše narodne poslove slobodno i javno. Samo ovakav pravac može goveti u dèržavnim poslovima narodnoj zrielosti, snazi i sreći. Spomene, kako odbor može biti spokojan, što je svoje zaključke predao javnosti i tim otvorio mogućnost, da se narodne stvari, koje je pretresao, još bolje doteraju i sazriju za riešavanje na idućoj narodnoj skupštini. Svoju besiedu zavèršio je pozivom, da pruže jedan drugom bratsku ruku, i kao što je zajednička radnja učinila, da se bliže poznadu kao narodni prijatelji, tako i dan rasstanka njihovog neka bude dan za utvèrdjenje njihove sloge, bratstva i revnosti za obću korist, pa da ostanu stalni prijatelji narodni. Poslanici se predsiedatelju zahvale na mudrom i rodoljubivom rukovodjenju narodnih poslovah u odboru i svoje zahvaljivanje zavèrše oduševljenim: Živio!

I tim se zaključi posliednji sastanak odbora sveto-andrijske narodne skupštine.

Talijanska.

Fioretinski dopisnik „Timesov", koi je dosad neprestano tvèrdio, da prevratna sila u srednjoj Italiji iznosi 50.000 momakah, veli sada, da po njegovom mnienju ista iznosi niešta više nego 20.000 momakah.

Prevratna vlada poklonila je, kao što je poznato, gospodinu Buoncompagni-u dragocienu, u radionici „delle Pietre Dure" proizvedenu tablicu i u isto doba izrazila je u jednoj adresi, da uvažava njegove zasluge za Toskanu. Ima se primietit, da je ova fabrika sa svojim proizvodima izključivo privatno vlastničtvo velikoga vojvode, i da je po njemu za promicanje liepe fioretinske umietničke struke izdèržavana bila velikim žèrtvama.

Turinski list „Opinione" javlja iz Modene 2. t. m., da je diktatoru Fariniu više mnienjarskih kućah ponudilo se preuzet zajam od 5 milijunah, koi je zaključila prevratna skupština. Pri tom glasi, veoma naivno kad jedan list, koi kao „Opinione" neprestano viče na vojvodinu vladu, tom prigodom veli, da će se ovaj zajam veoma lahko sklopit, budući da Modena malone neima nikakovih dèržavnih dugovah, da je bogata svojim proizvodima itd.

„Gazzetta di Modena" od 3. t. m. obnaroduje jedan dekret, kojim se sardinski ustav od godine 1848. za Modenu i Parmu proglasuje. Ovaj dekret glasi kako sliedi:

„Diktator modenske i parmenske zemlje: Uvažavajući, da je pučanstvo u neposrednom i obćenitom glasovanju ponovilo zaključak o sjedinjenju s ustavnom kraljevinom Nj. sardinskoga veličanstva i da je skupština poklisarah jednoglasno potvèrdila ovo sjedinjenje i uzdèržalo ga u krieposti; uvažavajući da so kriepostju ovih zaključakah ove pokrajine shodno narodnoj volji radi prava kao cielokupni dielovi iste kraljevine smatraju i smatrati imaju; uvažavajući, da je ustav piemontezki dèržavni temeljni zakon sardinske monarkije, zaključuje: Čl. 1. Zapoviest izdana je, da se ustav sardinske monarkije od 4. ožujka 1848 proglasi. Čl. 2. Do podpunoga sjedinjenja modenskih pokrajinah sa sardinskom monarkijom izvèršavat će zakonotvornu i ovèršujuću vlast diktator shodno dekretu narodne skupštine od 23. kolovoza 1859 pod priuzdèržajem ustavnih jemstvah. Čl. 3. Ministerialnim ravnateljima pravosudja naloženo je, da izvèrše ovaj dekret.

Dano u Parmi u narodnoj palači dne 2. rujna 1859. Farini."

Turska.

Dne 1. t. m. pozvao je minister izvanjskih poslovah, Fuadpaša, sve zastupnike tudjih veli-

kih silah na velik diplomatički obied; pozvani svi su došli. Veliki dostojanstvenici dèržave bili su takodjer prisutni.

Na ravnici Veliki Efendi zvanoj kod svetoga Stefana bit će naskoro pred sultanom velike manuvre i vieżbanja u ognju.

Primati i občinski predstojnici otoka Krete predložili su visokoj porti pismeno opravdanje, uslied kojega gube mnogo od svoje znamenitosti dogadjaji, koji su povoda dali, da je onamo poslana bila vojska. Uvieravanja zakonite privèrženosti davaju se isnovičnom očitovanju. Uslied toga i uslied prispievših izviešćah čini se, da visoka porta namierava uvesti važnih promienah u upravi toga otoka. „Journal de Constantinople" iz kojega uzimamo ovu viest, misli, da može uvieriti, da se je mir na Kreti već podpunoma povratio.

Električna gumina medju Carigradom i skutarom, koja je oštećena bila, opet je popravljena.

U Carigrad došla je jedna čerkezka deputacija, kao što pr poviedaju s izjavljenjem, da će plemena kavkazka prisiljena biti podvèrći se Rusiji ako im porta nepomogne.

Francuzka.

Povodom odgovora, koi je kralj Viktor Emanuel dao toskanskoj deputaciji, piše jedan parižki dopisnik „Dresden Journala" medju ostalim: „Medjutim napreduje radnja prevrata, demoralizacija raprostranjuje se, narod se obsienjiva i na oči ravnodušno gledajuće Evrope, na mučanju koje gradi prevrat svoj račun, predstavlja se najnepristojnija igra. Uobće sve što se u Turinu dogadja, nije podobno da probudi pouzdanje. Piemontezka vojska umnožava se. Na pèrkosan način bivaju oružavanja, iz kojih se zaključit može, da Piemont namierava kasnije tim krepčije nastavit borbu proti Austriji. Naravno odgovor, koi je kralj toskanskoj deputaciji dao sasvim u smislu svojih savietovateljah, ostavlja sve u neizviestnosti Nije ni prost, ni čist, ni smion ni prostodušan prihvaća nije ni odricanje u smislu one plemenite rezignacije, koja odbija i ono, što je dobro, ako je zlo stečeno, već obazriv srednji put."

U Parizu izlazeći „Union" čini primietbu, da „Moniteur" ovaj govor kralja Viktora Emanuela na toskansku deputaciju, premda ga je „Gazz. Piemontese" već doniela u francuzki stolni grad, sasvim mukom mimolazi.

Rusija.

Vadimo iz jednoga uredovnog očitovanja o ruskoj štampi, koi se u „Journalu de St. Petersbourg" od 3. t. m. nalazi, sliedeće miesto:

„Mi smo ovladjeni, jedan put za vazda kategorički izjaviti, da ruski dnevnici ili oni, koji se za takove dèrže, obnarodovali se isti u Rusiji ili izvan Rusije, ništa nezastupaju, nego svoja vlastita mnienja, da ruska vlada nemože ni odobravat ova mnienja, ni nepogodovat ih i da se za ista podnipošto zajamčit nemože."

U jednom predidućem odsieku ovoga izjavljenja veli se, da se cenzura samo zato izvèršava, da se ništa nedade štampati, što bi bilo proti vierozakonu, ćudorednosti, družtvenom redu ili štovanju dužnom vladarima ili vladama. Inače je dozvoljeno izražavat svako pošteno mnienje i to tim većma, budući da ruska štampa uživa izpravnu mieru slobode i u razpravljanju domaćih pitanjah. Ni ruski listovi, ni onaj organ, koi su nieki ruski privatni ljudi u Bruselju utemeljili, nisu nadahnuti ruskom vladom.

Petrograd, 20. kolovoza. Dugo se od Kavkaza nije ništa čulo, a sada nas iznenadiše glasovi o velikim uspiesima gubernatora kneza Barjatinskoga. U polovini prošloga mieseca otišao je on odavde u Kavkaz i čim je tamo prispeo, odmah spremi vojsku na Dagestan, kamo se je Šamil povukao, kad su ga Rusi iz Vedena protierali. Na desnoj obali rieke Koisa načinio je bio Šamil nov grad. Rusi se krenu na njega u tri kolone. On je popalio sva sela na lievoj strani Koisa. Tu Rusi dodjoše opet u one predjele, u koje je knez Voroncov prodro godine 1845. Nezna se dalje o podrobnostima ovoga pohoda, ali 8. kolovoza o. g. izdao je knez Voroncov davnu zapovied vojsci, u kojoj joj zahvaljuje, što se je potrudila, te sada može caru javiti, kako se je pokorila njegovoj vlasti Avarska, Koisubu, Gumbet, Salatavija, Andija, Teknucala, Čeberloj i drugi još predieli. Car je dao stavit redove sv. Gjorgja na zastave onih oddielah, koji su se najviše odlikovali. — Govori se, da će se na skoro vèrbovati. — Kako se sada približuje vrieme, kad će car ići u Varšavu, to se opet govori, da će u Varšavu za gubernatora doći veliki knez Mihailo.

Bèrzojavne i najnovie viesti.

Tèrst, 10. rujna. Najvažnija viest istočnoindiečko-kinezke priekozemne pošte prispievše danas poslie podne jest, da je britanska švadra poražena na ušću rieke Peiha kod nasèrta na takujske tvèrdje. Ovaj je bio preduzet, kad je tamo zapoviedajući mandarin izjavio, da poslanstvo mora udarit stranputicom prieko zemlje u Peking. Od englezke strane poginula i ranjena bila su 464 čovieka, medju istima 22 oficira; Francuzah poginulo je 14; propalo je takodjer i 5 topčarah.

Monakovo 10. rujna. Papinski poslanik, knez Chigi, pozvan je bèrzojavom u Rim, da sudieluje kod viećanjah o važnim upravnim reformama; vrieme njegova povratka nije opredieljeno.

Turin 9. rujna. Toskansko poslanstvo sastojeće iz Lajatika, Peruzzi-a i Matteucci-a, odputovat će što prije u Pariz.

Parma 7. rujna. Narodna skupština sastala se je danas pèrvi put s velikom svečanostju. Poslie službe božje uputili su se poklisari pod klicanjem pučanstva i narodne straže u palaču. Diktator Farini opisao je u jednom govoru dosadanju vladu Burbonah u Vojvodstvu i svèršio je svoj govor s uzklikom: „Živio Viktor Emanuel!"

Parma 9. rujna. Prevratna skupština viećala je o adresi na cara Napoleona, potvèrdila privremenu vladu Farini-evu i izrekla izstoljenje kuće burbonske.

Bolonja od 6. t. m.: Ovdiešnji oblastnici gledaju posvuda izbrisati tragove zakonite vlade. Od 1. rujna počemši nestalo je papinskoga gèrba s ovdiešnjih poštanskih markah. Diktator Farini u Modeni uprav je izreko utielovljenje Modene u Piemont, kad je dekretom od 2. t. m. uveo piemontezki štatut. Diktator parmanski kuša novi čin strahovanja proti onim oficirima i vojnicima, koji su vojvodinji vladalici ostali vierni i kratili se stupit u prevratnu vojsku; ovi se imaju sada sudbeno progonit i po okolnostima kao uskoci osudit. Nadbiskupi pizanski, fiorentinski, lukanski i sienski poslali su privremenoj vladi toskanskoj energično i dostojanstveno očitovanje, kojim protestuju proti obim okružnicama uvèrštenim dne 25. kol. u listu „Monitore toskano." Radi se naime o tom, da se toskansko svećenstvo stavi pod neposredni nadzor prevratnih oblastih. Misli se, da će i podčinjeni im biskupi isto učinit. Ovdiešnji konvent nije se time zadovoljio, da izreče pridruženje k Piemontu, već se upliće i u poslove umbričkih krajinah, na korist kojih hoće da izdade adrese na cara Napoleona i Viktora Emanuela.

Bolonja 7. rujna. Sliedeći predlog bio je jednoglasno primljen: Očitujemo, da pučanstvo Romanje hoće da se pridruži ustavnoj kraljevini sardinskoj pod žezlom Viktora Emanuela. Grad je bio razsvietljen.

Alexandrija, 3. rujna. Engleski i francuzki poslanici za Kinu bili su na svojem putu u Peking na rieci Peiho primljeni topovskim tanetima. Tri englezka ratna broda prostrieljena i potopljena su, 16 oficirah ubijeno je a englezki admiral ranjen. Poslaničtva morale su se vratit. Jedan englezki i jedan francuzki poslanički savietnik donose glas ovoga dogadjaja u London i Pariz.

Književne viesti.

U Četvèrtak dne 15. rujna izići će 1. broj toli željno očekivanoga časopisa „Napredka", koi je namienjen ne samo učiteljima, već i svim roditeljima. Sadèržaj toga broja jest sliedeći: Program; Skèrb o tielesnom blagostanju mladeži od profesora Ivana Macuna; Školski sapt od I. F—ća; Temelji računstva od Vienceslava Mařika i Naputak u mišljenju, govorenju i pisanju. — Viestnik osim drobnih viestih pako donosi i natiečaje i promiene u osoblju učiteljskom. — Mi časopis ovaj preporučujemo svima, kojima do toga stoji, da se učione naše čim skorije razviju. — U Zagrebu prima predplatu (za cielu godinu 2 stot. 50 nov.; s poštom 3 stot. Na pó godine polovicu) učitelj Vienceslav Mařik u Visokoj ulici br. 155. Kod istog se i dotični broj dobiti može. Poštom će se ovaj broj dne 16. rujna razpošiljati.

Odgovorni ućrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

K br. 4952-1859. (DS—67) 3—1

Dražba.

Pravo pobiranja bregovine kod Save i pravo vinotočja u Otoku iznajmit će se kod savskog mosta putem javne dražbe dne 27. rujna 1859. u 10 satih prije podne na tri uzastopce sliedeće godine.

Od poglavarstva glavnoga grada.

U Zagrebu dne 8. rujna 1859.

Upravitelj ureda:
Lichtenegger.

Br. 4940 (DS—68) 3—1

Dražba.

Dne 17. rujna t. g. u 10 satih prije podne prodavat će se u selu Graćan putem javne dražbe ovogodišnji prirod kestenjah, žirovine i bukvicah šume Graćan; što se time obznanjuje, da se dražbeni uvieti u običnih uredovnih satih kod poglavarstva grada Zagreba uviditi mogu, i da je žaobina na 40 fr. a. vr. ustanovljena.

Od poglavarstva glavnoga grada.

U Zagrebu dne 8. rujna 1859.

Upravitelj ureda
Lichtenegger.

K br. 4953. (DS.—69) 3—1

Jeftimba.

Dne 29. rujna t. g. u 10 satih prije podne iznajmit će se u gradskoj viećnici razsvietljenje grada na tri uzastopce sliedeće godine.

Najmovne pogodbe mogu se viditi kod gradskog poglavarstva u običnih uredovnih satih.

Od poglavarstva glavnoga grada.

U Zagrebu dne 8. rujna 1859.

Upravitelj ureda
Lichtenegger.

Br. 518. (Dp.—111) 3—2

Natiečaj.

Kod trivialnih učionah u Vaški i Slatini u županiji požežkoj, a kotaru virovitičkom imaju se popuniti službe učiteljske, za što se ovim do 15 o. g. otvara natiečaj.

Dohodci s ovimi službami i to s onom u Vaški skopčani iznose osim bezplatnoga stana i vèrta 126 stot. 46 mierovah svakovèrstnoga žita, 14 hvatih dèrvah i ¼ kmetije, za koje obradjivanje obvezani su župljani 184 radnika davati.

Natiecatelji se napućuju, da svoje molbenice vlastoručno pisane i na dotičnu občinu upravljene priloživši im potrebite dokaznice o dobi, ćudorednosti, sposobnosti i dosadanjem službovanju do prerečenoga roka dostave podjašpristu i župniku u Turnašici, Ivanu Gergesini. U Zagrebu dne 2. rujna 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

(Dp.—110) 3—2

Oglas.

Dne 25. rujna t. g. obdèržavat će se dražba u pisarni sekvestriranog dobra Cernik u Slavoniji radi iznajmljenja mnogih žirom dobro plodnih šumah, na koju se kupiti želeći ovim uljudno pozivlju.

U Cerniku dne 6. rujna 1859.

Franjo Söjtöry
sekvester.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 14. RUJNA 1859. Broj 208.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan iznimši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvěrstbina: 4 kr. sr. od linie za pěrvi put: a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr

Uredovni dio.

Nj. c. k. apost. veličanstvo dostojalo je najvišjom odlukom od 4. rujna t. g. podmaršalu Ivanu baronu Kempenu od Fichtenstamma, u priznanju njegova više od pedesetgodišnjega, u raznim strukama posviedočenoga izvěrstnoga službovanja, kod prelaza u stanje mira najmilostivije podielit značaj generala topničtva ad honores.

Oglas.

U obziru uvedenja novog promienjenog učevnoga tiečaja za marvinske liekare i podkivače u peštanskom c. k. zavodu za marvinsko liekarstvo.

Uslied rapisa vis. c. k. ministarstva za bogoštovje i nastavu od 31. sěrpnja 1858. br. 11563 naredjen je za c. k. zavod za marvinsko liekarstvo u Pešti s početkom školske godine 185⁹/₆₀ nov s obzirom na obstojeće okolnosti promienjeni učevni plan za nauke marvinskoga liekarstva.

Uslied istoga izobrazivat će se i u buduće na imenovanom zavodu

A. Marvinski liekari i

B. Podkivači,

i děržat će se predavanja tako za marvinske liekare kako za podkivače u dva jezika t. j. u magjarskom i niemačkom jeziku.

A. za marvinske liekare.

1. Koi želi biti primljen u učevni tiečaj za marvinsko liekarstvo ima dokazati, da je s dobrim uspiehom svěršio gradsku glavnu ili normalnu školu.

2. Propisana doba za primljenje u ovaj tiečaj jest svěršena 17. godina života.

3. Školski tiečaj za marvinske liekare traje dvie godine ili četri polugodišta.

4. Ovaj novi školski tiečaj otvorit će se dne 3. listopada t. g. a upisivanja za primljenje bivat će u pisarnici poštanskoga c. k. zavoda za marvinsko liekarstvo od 25. rujna do uključno 15. listopada 1859.

5. Po dověršenju učevnoga tiečaja dat će se onim, koji su propisane stroge izpite na shodan način položili, izprave odobrenja i osposobljenja, kojima se isti ovladjuju, u kraljevini Ugarskoj, zatim u kraljevinama Hěrvatskoj i Slavoniji, u velikoj kneževini Erdeljskoj i vojvodstvu Sěrbiji s tamiškim banatom izvěršavati marvinsko liekarstvo, da uzmognu tražit občinske službe marvinskih liekarah i podieljivat valjana sviedočanstva o marvinskom liekarstvu.

B. Za podkivače.

Za podkivače i njihovo podučavanje imaju kao dosad i unapred nepromienjeno valjati ustanove učevnoga plana za marvinsko liekarstvo. najvišjom odlukom od 16. sěrpnja god. 1857, potvěrdjenoga.

U Budimu 26. kolovoza 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 24. rujna. Zastupničtvo kraljevskoga slobodnoga i glavnoga grada Zagreba poslalo je Nj. preuzvišenosti novonaimenovanom svietlom banu hěrvatskom i slavonskom sliedeće pozdravno pismo:

„Preuzvišeni gospodine!

Naimenovanjem bana zadovoljilo je najmilostivije Nj. c. k. apostolsko Veličanstvo najslavnijim uspomenama hěrvatsko-slavonskoga naroda i pokazalo je ujedno najprijaznije, nakoliko ciení neoborivu viernost i požěrtvujuću odanost toga naroda.

Hěrvatska i Slavonska pozdravila je ovaj čin carske prijaznosti i milosti s podpunim oduševljenjem i najdubljom zahvalnostju i uzela ga je za najsigurnije jemstvo, da se je Nj c. kr. apostolsko Veličanstvo těrdo odvažilo, da ovu zemlju, koja je u svako doba dokazala, da je nepomično vierna i privěržena, podigne na stupanj onoga dostojanstva, koje ju po njenoj poviestnici i po njenim zaslugama za prejasnu carsku kuću ide u velikoj obitelji narodah austrijanskih.

I u istinu nije naš najmilostiviji car i gospodar ove uznosite i dobrohotne namiere bolje očitovati mogao, nego što je na bansku stolicu posadio Vašu Preuzvišenost, dakle muža, kojega zasluge za cara i domovinu nadkriljuju sve pohvale. Jedan samo pogled na cvatuće stanje susiednoga i jednoplemenoga nam vojvodstva sěrbskoga, kojemu je bila pala u dio sreća, da bude povierenо brigi Vaše Preuzvišenosti, dovoljan je, da se hěrvatsko-slavonski narod osviedoči o tom, da je Nj. c. k. apostolsko Veličanstvo kriepostju prirodjene mudrosti u osobi Vaše Preuzvišenosti slavnom Zrinjskomu, Bakaču i Jelačiću izabralo vriedna sliednika.

Zastupnici kraljevskoga slobodnoga i zemaljskoga glavnoga grada Zagreba, podpisani u najdubljem strahopoštovanju čestitaju Vašoj Preuzvišenosti, što Vam u dio pade čast biti sliednikom ovih neumèrlih muževah a čestitaju i zemlji, što joj je dozvoljeno Vašu Preuzvišenost uvěrstit u red ovih nezaboravljivih imenah, budući da su podpunoma osviedočeni, da će Vaša Preuzvišenost, ojačana pouzdanjem Nj. c. k. apostolskoga Veličanstva i podbočena bezuvietnom pomoćju ukupnoga naroda, težku zadaću na polju razvitka naše ljubljene domovine i napose zemaljskoga glavnoga grada Zagreba sretno i uspiešno riešiti tim pouzdanje, što je hěrvatsko-slavonski narod vazda pripravan poslušnuti svoga bana, kad god mu vikne:

Na noge! Za cara i domovinu!

U Zagrebu dne 8. rujna 1859.

Zastupničtvo kralj. i slobodnog grada Zagreba.

— „Wiener Ztg." donosi u svom broju od 12. rujna svukoliku „Moniteurovu" notu u obziru povratka talijanskih vojvodah, koju smo i mi u běrzojavnom izvadku već prijavili, u svem svojem obsegu od rieči do rieči. S pomanjkanja prostora nemožemo ju danas primit u Narodne Novine, no sutra ćemo ju svukoliku i mi saobćit. Za sada samo toliko, da iz toga spisa proizlazi, da je car austrijanski u preliminarnom miru od Vilafranke obećao najveće koncesije za Mletke, budući da je u obziru buduće organizacije Mletakah privolio na to, da dobije ta zemlja onaj isti položaj prema talijanskoj konfederaciji u kojem se sada nalazi Luxenburg prema niemačkom savezu, t j. da u njoj bude talijanska uprava i vojska, jednom riečju, da car austrijanski s ove strane planinah nebude ništa više nego veliki vojvoda mletački, kao što je kralj nizozemski za Niemačku samo veliki vojvoda Luxenburžki; no tu koncesiju u obziru Mletakah učinio je car austrijanski samo pod pogodbom sine qua non, da se opet uvedu talijanski vojvode u svoje zemlje. Iz toga sliedi, ako se to nedogodi, da i austrijanski car nije dužan děržat ono, što je u miru od Vilafranke obećao u obziru Mletakah.

∴ Karlovac, 10. kolovoza. Što smo od 1854. godine željno očekivali, to smo noćju izmedju 7. i 8. o. m. dočekali, budući da je naš visokopreosvešteni gosp. episkop Petar Joannović u sriedu iz Ljubljane put Karlovca dolazeći u jedan sat poslie pónoći sretno ovamo stigao. Kao što smo běrzojavom izvieštjeni bili, da je Njegovo visokopreosveštenstvo isti dan u 6½ sata iz jutra za Karlovac krenulo bilo, občestvo je ovdašnje u velikom broju na mnogih kolah poslie podne već u pet satih do medje kotara gradskog otišlo njemu na susriet, bezsumnjeno misleći, da će očekivani gospodin episkop mnogo ranije ovamo prispieti, no pripregnuti kroz šest skoro punih satih konji na jednom miestu stojeći kao da bi se bili dogovorili, stadoše nestěrpljivost svoju pokazivati svi ujedno nogama prednjim cěrnu zemlju, gdie stajaše, kopajući. — Sada već i budući da je pol jedanaestoga sata već minulo bilo, občinari, koji těrpljivost nisu izgubili bili, razveselj vajući se na poznatom usladjavanju miestu Berlinu složnim i bratinskim ugošćenjem, prinudjeni bijahu kući natrag vratiti se, pošto su prije dvojicu izmedju sebe gospodinu episkopu na susret poslali bili, da mu kažu, da ga gosp. Nikola Davidović těrgovac i věrhovni tutor občine sa g. J. Obradovićem pensioniranim gradskim načelnikom kod kuće pěrvog, gdie je odsiesti imao, dokle prispeo bude, čekati hoće. I tako stigavšem u kasno doba noći visokopreosv. gospodinu episkopu izjaviše oni, da će s Njegovim dozvoljenjem občestvo sutradan, t. j. u četvěrtak u 10 satih svoje podvorenje Njegovom preosvest. učiniti. U pomenuto doba predstavi g. J. Obradović občestvo gospodinu episkopu sa sliedećim govorom:

Vaše visokopreosveštenstvo! Podobno sinovima, koji od više godinah udaljenog od svojih kućah natrag vraćajućeg se roditelja željno očekivaju, karlovačko občestvo dolazećega na svoje opredieljenje arhijereja kao ciele eparhije tako i svog duhovnog otca željno očekivajuće kod pěrvoga sastanka u izobilju radosti svoje sěrdačno prima i pozdravlja, svěštenu desnicu njegovu sa sinovnom oddanosti cielivajući. Promisao božja u svemu divna ublažava nas smèrtne i onda, kad se najviše raztuženim smatramo, tek što nenadanom, preranom smèrti blage uspomene daleko od nas u bogu preminuvšeg, kao takvog i nevidjenoga još episkopa našega Sěrgije stado duhovno eparhije karlovačke u muklo očajanje pade, videći se lišeno svoga vriednog upravitelja i podpomagatelja duševnih svojih potrebočah, ipak onaj, koi svietom ravna, neuzkrati za dugo nama nad tolikim gubitkom razcviljenoj sirotčadi očekivanu potrebitu utiehu; sveti sinod i premilostivi monarh dadoše nam u Vašem visokopreosveštenstvu věrhovnog cěrkve naše poglavara, koi nedokučivom svieta sudbinom i vremena obstojateljstvima kano po cielom krugu zemaljskom tako i možebiti i kod sustava eparhije karlovačke gdiegod nalazeće se biede raztierati i utamaniti, nedostatke izravnati i blagostenje iste utvěrditi i unapriediti bude mogao. Nadu ciele eparhije dielimo i mi kao mala čestica iste u punoj mieri, bezsumnjeno takovu u tom polagajući, da će upraviteljstvo Vašeg visokopreosveštenstva na čelu cěrkve sěrbsko - hěrvatske biti produženje onih podvigah i naporah, koje su za istu stavili ne samo u diecezi ovoj, već kod cielog sěrbskog roda nezaboravljeni mitronosci Lukian, Eugen i Sergiji, za kojih vriednoga nasliednika mi evo sada Vaše visokopreosveštenstvo iz dubljine sěrdacah naših pozdraviti čest imamo. Od Adrije i Velebita pak sve do Une, Kupe i Save naći će Vaše visokopreosveštenstvo krasan odličnim svojstvima, kao što su uobće jugoslavenima prirodjena, obdaren narod, izmedju kojih najodličnije je to, da je isti, kao što je neporušivom

viernosti privèržen svom zakonitom vladaru, isto tako od porekla do porekla pokazao, da se svagda i sa svom snagom svojom dèrži svoje cèrkve, u koje naručja pun radosti pada, u njoj svu svoju bitnost nalazeći, u njoj cielu svoju budućnost polagajući. Na tom velikom prostoru stoji otvoreno Vašem visokopreosveštenstvu široko prem težkog no ipak sladkog dielovanja polje, od kojeg podčinjenom Vašem visokopreosveštenstvu duhovnom stadu spasonosni plod uroditi hoće. Zadatak je povieren vieštim rukama, a da se sretno rieši, uzkliknimo, kao što sveta naša cèrkva poji, da Bog sohrani Vaše visokopreosveštenstvo mirna, čestna, zdrava, dolgodonstvujušča, pravohranašćja slovo božjeja istini. Živio naš visokopreosvešteni gospodin episkop na mnogaja ljeta!

Za tim govorom zahvali se gosp. episkop za sèrdačno dočekanje Njegovog visokopreosveštenstva obećajući, da će sve svoje sile upotrebiti, da u duhu predhvaljenih svojih predšastnikah za dobro i blagostanje po previšnjem miestu sebi povierene eparhije dielovati bude mogao, i poslie kako bi svi občine članovi Njemu osobno predstavljeni bili, otidje u cèrkvu sv. Nikole, gdie na glavnih dverih iste svečano dočekan i ikonu svetog hrama cielivajući pristupi k oltaru božjem blagodarnost svoju Preblagom prinoseći za sretno došastje u svoju diecezu. Poslie toga pako stupivši u svoju arhijerejsku stolicu obrati se prama u velikoj množini sakupljenom narodu, kojemu u kratkoj no kriepkoj u sèrce dirajućoj besiedi zahvali se na umilnom dočeku, obučavajući isti, kako je svagda sveta dužnost podajnikah, da svom premilostivom caru i gospodaru Franji Josipu I., pod kojeg svietlim žezlom mirno i sretno živimo, u nepokolebivoj viernosti privèrženi ostanu. Preporuči nadalje, da se svagda s ljubavi i slogom kèrstjanskom predusretnu, i da sa svima takodjer drugima u bratinskoj slogi i ljubavi živiti neprestanu. Ispraćen poslie toga po obredima pravoslavne iztočne cèrkve posieti dom školski i ubaviestivši se potanko o zavodu školskom posieti takodjer kuću eparhijalnu, koja je u namieri, da se za obitalište episkopa pripravi, pobudjenjem a i većom stranom ovdašnje pak i drugih ciele eparhije občinah dobrovoljnim prinescima već od više godinah pribavljena. Kako bi isti taj dan visokopreosvešteni gospodin episkop više službenih i privatnih posietah učinio bio, sutra dan u pratnji prečastnoga gospodina arhimandrita krušedolskog i mandatora patrijaršeskog Nikanora Gruića, obće ljubljenog i počitovanog muža, koi je takodjer s obće ljubljenim i kod svijuh uvaženim prečastnim gospodinom arhimandritom gomirskim Gervasijom Petrovićem iz Plaškog Njegovom visokopreosveštenstvu ovamo na susret došao bio, na miesto svog opredieljenja u Plaški praćen mnogim članovima miestnog občinstva odputovao. I tako smo dielom pokazali, da smo oddavno željenog našeg arhipastira sèrdačno primili, i nadamo se, da će po cieloj svojoj velikoj eparhiji jednakom sèrdačnostju predusretnut i primljen biti.

Beč 10. rujna. Nj. veličanstvo car i carica prispiet će sutra iz Reichenau-a u Laxenburg. — Nj. carske visosti veliki vojvoda Leopold toskanski i njegov sin nadvojvoda Dragutin prispiet će ovih danah na veliko vojvodskim dobrima u Českoj i tamo će nieko vrieme boraviti.

— Dne 8. t. m. pred podne u pol 12. uri prispiela je u Krakov Nj. preuzvišenost g. grof Gołuhowski, putujući u Lavov, s bečkim jutrenjim podvozom, i poslie kratka boravljenja nastavio je svoj put. Za pozdravljenje Nj. preuzvišenosti sakupili su se u željezničkom kolodvoru gospodin namiestnik zemaljskoga predsiednika, dvorski savietnik baron Šluga, Nj. visoko preosvešćenstvo g. biskup Letovski i vèrhunci svihkolikih oblastih.

Talijanska.

Iz Rima od 29. kolovoza piše „Vfrd-u" jedan pouzdani prijatelj, da laže tamo razprostranjuju glas, da Austrija namierava važne ustanove konkordata stavit izvan krieposti. No dopisnik nada se, da će se na to s odlučnoga miesta (u Beču) s kriepkom odvažnostju odgovorit, kad tamo začuju, da ovdie obstoje takovi preuzetni glasovi.

Po povratku reda u Jakinu poslao je novi gonfalonier, markez Petar Bourbon del Monte, deputaciju s adresom odanosti svetom otcu, koja je od posliedajega milostivim odgovorom usrećena bila.

Niemačka.

Baron Justus Liebig imao je dne 5. t. m. nesreću slomit si nogu. Glasoviti kemik bio je na putu, i ta nezgoda, koja, nadamo se, neće imat ozbiljnih posliedicah, dogodila se je, kad se je vraćao sa šetnje iz bavarske šume, na stubama nieke gostionice.

Francuzka.

— Car Napoleon poslao je ruskom velikom knezu nasliedniku, koi će za malo danah postati punolietan, veliku vèrpcu počastne legije. — Princ Napoleon Jeronim uzteže se tako zamierno od svih vladnih krugovah u Parizu, da se obćenito vieruje glasu, da nije sa sadanjim dèržanjem francuzke politike zadovoljan.

Pariz 7. rujna. „Moniteur" donosi sliedeći članak. „Punomoćnici Austrije, Francuzke, Velike Britanije, Pruske, Rusije, Sardinije i Turske sastali su se danas viećanja radi u palači ministarstva izvanjskih poslovah, da uzmu u pretres dvostručni izbor kneza Kuze u sjedinjenim kneževinama Moldavske i Vlaške." O tiečaju sjednice pišu jednom belgijskom listu odavde, da je izbor kao svèršena stvar potvèrdjen no samo za ovaj predležeći slučaj. Pitanje zbog investiture nije se preduzelo; dvostručni gospodar imena po nju, kao obično, otići u Carigrad; o vremenu, kad se to ima učinit, nije još ništa odlučeno.

Povratak cara u Pariz, koi je narečen bio 12. t. m. odgodit će se za niekoliko danah kratkim pohodom kralja Leopolda, koi će 10. ili 11. doći u Biarritz.

Govorilo se je, da će se odazvati Markez de Ferrière le Vayer, francuzki poslanik u Toskani. „Pays" izjavlja, da je gospodin de Ferrière dobio samo dopust.

U kovnici vlada velika radinost; svaki dan kuju se u kovnicama strasburžkoj i parižkoj zlatni novci u vriednosti od četiri milijuna. Izračunali su, da se pod sadašnjom vladom svake godine odsiekom kuje dva i pó milijuna više, nego li pod predjašnjim vladama.

Dosad je polag štrasburžkih listovah u svemu 11.000 austrijanskih urobljenikah prošlo prieko kelskoga mosta.

Kao što „Moniteuru de l' Armée" pišu od Svete Jelene, napreduju bèrzo popravci kuće cara Napoleona; nadaju se, da će se isti do konca listopada ili najkasnije početkom studenoga dogotovit.

U Algeriji radi se oko toga, da se utemelje nove velike novine. Sada izlazi u Algeriji devet političkih novinah i tri pregleda.

Turski poslanik, Džemil bej, vratit će se vele, poslie duljega izbivanja opet u Pariz. Kažu, da je gospodin Thouvenel poimence predložio njegov povratak u Carigradu.

U Italiji namiešteni oficiri dobili su sada dopuštenje, da mogu k sebi uzeti svoje familije. Iz toga zaključuju mnogi, da će francuzka zapremna vojska dulje vremena ostati u Italiji.

„Pays" kaže, da put kneza Metternicha ima tu jedinu svèrhu, da olakša radnju curičkih konferencijah. Sve ostalo, što se pripovieda o knezovom putu, izmišljeno je veli. Isti list kaže, da je pismo vojvode modenskoga krivotvorina.

Maršala Niela očekuju okolo 25. t. m. u Lillu, stolici njegove vèrhovne komande. Od onud uputit će se u tabor helfautski.

Pariz 8. rujna. Morokanski car preminuo je. Boje se nemirah u ovoj zemlji. Španjolci započeli su neprijateljstva kod Ceute.

Velika Britanija i Irska.

London 8. rujna. Imamo razlogah mislit, da se engleska vlada živahno zauzima pitanjem legacijah, i Morning Post izjavlja, da Evropa nebi tèrpila posliedicah opetnoga osvojenja ovih provincijah po papinskoj vojski. Kao što Nord hoće da zna, primio je londonski kabinet predlog za kongres proizlazeći od Francuzke samo pod tim uvietom, ako mu se obeća, da će kongres u obzir uzeti želje pučanstvah u vojvodstvima i Romanji. — Great Castern nalezi se na pučini morskoj.

Rusija.

Iz Varšave se čuje, da se tamo s najvećom radinostju čine priprave za doček carev. Carske palače Lasienki, Belvedere i sve što ovamo spada popravljaju se na najsjajniji način i iz toga bi se prije zaključit moglo na kneževski pohod u Varšavu, nego li na to, da car namierava putovat u inozemstvo. Na poljanama pred makatovskom šranjgom viežba se već konjaničtvo a posvud, kud se razprostire bojno polje od godine 1831., piehota i artilerija, koja je smieštena u daščarama kod Povonska. Što se tiče broja vojske tamo sakupljene, neće nadilazit 30.000 momakah i sada barem neće se za cielo preduzeti rekrutacija, koju su sa mnogih stranah i uprav u Poljskoj više nego li u Velikoj Rusiji očekivali, no zatim će se tim većom vierojatnostju preduzet dojdućega prolietja, jerbo i on broj, koi je potreban bio zato, da se izvede ovo viežbanje, mogo se je postići samo time, da su stranom sazvane bile rezerve. Pri tom će opet kao lani, batalijuni iznosit samo 450 momakah, dočim su kod razgledah pod prijašnjom vladom iznosili 1000 momakah. Polag toga može se vidit, što je istinitoga bilo na viestima, opetovanim u niemačkim listovima tolikom okornostju. U istinu čoviek se čudit mora, što su u tom obziru činile obie bruseljske novine „Indépendance" i „Nord". Pèrva nije malo po malo manje stavila u gibanje nego li 700,000 momakah, medju ovima i onih poznatih 80,000 mornarah!

Za namienjeno uvedenje redetih topovah postavljen je osobit artilerijski odbor, koi će i inače imati viećati o artilerijskim poboljšavanjima, medju koje spadat će po svoj prilici i promienjeno uredjenje fabrikah za barut i puške i prosudjenje fabrikacije raketah, jerbo o ovim stvarma govori se sada u dotičnim krugovima s velikom živahnostju.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Curik 11. rujna. Jučer je bila konferencija punomoćnikah Austrije i Francuzke, koja je trajala pol drugi sat. Jedan francuzki skoroteča došao je a drugi otišao.

Kalkuta, 8. kolovoza. Pèrvi telegram od cèrvenoga mora prispeo je posredstvom novo povučene žice s viestima od 18. sèrpnja. Iztočnoindijski gradjanski činovnici predali su vladi žaobu zbog prietećeg umaljenja plaćah. Vèrhovni zapoviednik izdao je opominjuću no zajedno utišavajuću dnevnu zapovest na evropejske čete. Buntovnici vere se po nepalskim gorama, a ima ih do 8000 momakah.

Kanton, 20. sèrpnja. Obustavljeno je sve obćenje s unutrašnjom Kinom. Čini se da je sila kinezkih buntovnikah još svejednako dosta velika. Zapadne savezne sile dèrže još svejednako zapremljen grad.

Shanghai 15. sèrpnja. Budući da Amerikanci nisu kod navale Englezah na takujske tvèrdje posliednjim pomagali, dozvolilo se je amerikanskom poslaniku da ide u Peking. Nade, da će se izpunit u posliednje vrieme s Kinezima sklopljeni ugovor, nestaje i čini se da predstoje nove borbe.

Bolonja 10. rujna. Prevratna narodna skupština odobrila je za Ciprianiu naslov i vlast glavnoga gubernatora s odgovornim ministrima, ovladila ga je u obziru obrane zemlje i naložila mu je, da energično postupa u obziru sjedinjenja srednje Italije.

Parma 11. rujna. Skupština zaključila je izstoljenje kuće Bourbonske i zahvalnicu na cara Napoleona. Predlog zbog sjedinjenja uzet je u obzir kao i zbog podignutja spomenika za od godine 1848 padše promicatelje talijanske jedinosti.

London 9. rujna. U gradu su danas uvieravali, da je vlada kod amerikanskoga poslanika već učinila energičnih predstavah zbog posiednutja jednoga otoka na ušću frazke rieke, budući

da se o vladarskom pravu nad tim otokom jošte raspravlja.

Članak „Moniteura" učinio je u Londonu neizmierno senzaciju i pobudio bojanja. (Nord.)

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 13. rujna 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

		Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . .	po 5% za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5% „ „ „	78.
Od g. 1851, seria B. .	„ 5% „ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5% „ „ „	
Kovevnice	„ 5% „ „ „	73.20
„	„ 4½% „ „ „	
„	„ 4% „ „ „	
„	„ 3% „ „ „	
„	„ 2½% „ „ „	
„	„ 1% „ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834 .	„ „ „	
„ „ „ „ 1839 .	„ „ „	
„ „ „ „ 1854 .	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5% „ „ „	
	„ 4½% „ „ „	
	„ 4% „ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3% „ „ „	
	„ 2½% „ „ „	
	„ 2¼% „ „ „	
	„ 2% „ „ „	
	„ 1¾% „ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5% „ „ „	
	„ 4½% „ „ „	
	„ 4% „ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5% za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5% „ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5% „ „ „	
„ galicianske	„ 5% „ „ „	
„ bukovinske	„ 5% „ „ „	
„ erdeljske	„ 5% „ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5% „ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5% „ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5% „ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	867.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	203.60
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne železnice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga železničkoga družtva	„ „	
zapadne železnice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne železnice itd.	„ „	
tisanske železnice po 200 f k n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke železnice itd. .	„ „	
istočne železnice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f. . . .	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		107.50
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah . . .		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote . .		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah . . .		
Livorno za 100 toškanskih lirah .		
London za 10 funtih šterlingah .		125.50
Lyon za 100 franakah . . .		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah . .		
Pariz za 100 franakah . . .		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukorešt za 100 vlaškib grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5% . .		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini		5.93
„ podpuni cekini		
Krunaši		
Polukrunaši		

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 3547. (PZ.—41) 3—1

Oglas.

Stavlja se tim do obćega znanja, da se kod podpisanoga poštanskoga ravnateljstva nalaze u sliedećem popisu navedene, godine 1857. kao neizručive vrativše se novčane pošiljke i tovarne stvari, koje mogu vlastnici pod obdèržavanjem obstojećih propisah zatim uz položenje poštarine u to ime platit imajuće se ili troškovnih iznesakah unutar šest nedieljah od dana pèrvog uvèrštenja ovoga oglasa računajući natrag dobiti.

U Zagrebu dne 1. rujna 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

Klempay.

Popis

onih novčanih pošiljakah i tovarnih stvarih, što se godine 1857. kao neizručive natrag prispievše nalazo kod c. k. hèrvatsko-slavonskoga poštanskoga ravnateljstva.

Kad su bile na poštu predano	Gde su bile na poštu predane	Br	Vèrsta	Kamo su bile opredieljene	Nadpis	Sadèržaj	Vriednost fr.	Vriednost kr.	Teža fnt	Teža lot	Poštarina ili troškovi fr.	Poštarina ili troškovi kr.	Opazke
8. lipnja	U Zagrebu	1	List	U Gradac	Štedionica	Bet	5	30	—	—	—	11	
4. siečnja	„	2	„	„ Veronu	Stiepan Munich	„	3	—	—	—	—	11	
1. prosinca	„	3	„	„ Beč	Benj Lukšić	„	0	—	—	—	—	12	
27. ožujka	„	4	„	„ Rieku	Jar Sandor	„	3	—	—	—	—	11	
25 studenoga	„	5	„	„ Vel. Kanižu	Jos Tisselhofer	„	1	—	—	—	—	—	
3. „	„	6	Svežanj	„ Ljubljanu	Char Sava	Div.	—	54	—	2		1	
—	„	7	„	„ Regensburg	Sartory	Dk	0	—	—	8	1	9	
24. kolovoza	„	8	„	„ Rudolfstadt	G. Fröbel	„	0	—	—	22	1	18	
—	„	9	„	„ Peštu	Her Geibel	„	2	—	—	16	—	7	
—	„	10	„	„ Kannstadt	Veicl	„	10	—	—	18	—	97	
29. kolovoza	„	11	„	„ Bialu	Lauerbach	„	[illegible]	—	—	14	—	5	
—	„	12	„	„ Monakovo	Büksel	„	—	—	3	—	8	9	
2. rujna	„	13	„	„ Lavov	C. F Hilde	„	2	—	—	8	—	46	
28. kolovoza	„	1[illegible]	„	„ Stuttgardt	Lautenschläger	„	1[illegible]	—	—	14	1	32	
—	„	1[illegible]	„	„ Monakovo	Collarich	„	10	—	—	4	1	27	
—	„	16	„	„ Frankf. na M.	Pfeiffer	„	0	—	—	8	1	21	
24. listopada	„	17	„	„ Pladen	Goppold	Div.		—	—	8	—	2	
11 travnja	„	18	Škrinjica	„ Bocen	Lumbe	„	1	—	9	16	2	1	
3. veljače	„ Karlovcu	19	List	„ Mletke	M. Šipuš	Bet.	2	—	—	—	—	15	
3. travnja	„	20	„	„ Veronu	Giac. Prosdoaino	„	5	—	—	—	—	13	
9. kolovoza	„ Varaždinu	21	„	„ Bolonju	Jos Juriša	„	10	—	—	—	—	—	
17. svibnja	„ Osieku	22	„	„ Peštu	Stef. Lamprecht	„	6	—	—	—	—	16	
21. prosinca	„	23	„	„ Pečuh	Singer	„	1	16	—	—	—	1	
6. ožujka	„	24	„	„ Vel. Varadin	Fr. Schram	„	3	—	—	—	—	12	
1. rujna	„	25	„	„ Zagreb	Joh. Schneider	„	2	—	—	—	—	12	
12. kolovoza	„	26	„	„ Peštu	Ig. Vidavitz	„	4	—	—	—	—	23	
10. listopada	„	27	„	„ Varaždin	Iv. Bakalovich	„	2	—	—	—	—	12	
18. studenoga	„	28	„	„ Šibenik	Boz Karalić	„	3	—	—	—	—	14	
25. svibnja	„ N. Gradiški	29	„	„ Mies	Ant. Stökl	„	1	30	—	—	—	14	
27. rujna	„ Oroslavju	30	„	„ Veronu	Domislanović	„	2	—	—	—	—	19	
12. lipnja	„ Petrinji	31	„	„ Beč	Th. Domislanović	„	3	—	—	—	—	—	
26. prosinca	„ Čakovcu	32	„	„ Stari Boleslav	T. Betković	„	1	—	—	—	—	4	
27. studenoga	„	33	„	„ Budim	Stef. Franchich	„	4	—	—	—	—	12	
30. ožujka	„	34	„	„ Varaždin	Potoćnjak	„	—	58¼	—	—	—	29	

Nr. 5281-civ. (DS—59) 3—3

Konkurs-Ausschreibung.

Zur Besetzung der zwei Notarstellen im Sprengel dieses k. k Landes-Gerichtes mit dem Amtssitze in Agram und Samobor haben die Bewerber ihre Gesuche mit den erforderlichen Belegen versehen, und zwar die Staatsbeamten im vorgeschriebenen Wege durch ihre Amtsvorsteher, — die übrigen in soferne nicht die Bestimmungen des §. 14 der Notariats-Ordnung eintreten, mittelst der vorgesezten politischen Behörden, binnen 4 Wochen vom Tage der dritten Einschaltung dieses Edictes in das Amtsblatt der hierortigen Zeitung bei diesem Landes-Gerichte anzubringen.

Ausser der Nachweisung der rechtswissenschaftlichen Studien ist erforderlich, dass der Bewerber

1. Oesterreichischer Staatsbürger ist.
2. Das Alter von 24 Jahren erreicht habe.
3. Sich zur christlichen Religion bekennet.
4. Der freien Verwaltung seines Vermögens fähig und von unbescholtenem Lebenswandel.
5. Der deutschen und kroatischen Sprache in Wort und Schrift mächtig sei.
6. Bewerber aus der Mitte der Advokaten müssen die nach den gegenwärtig bestehenden Gesetzen abgelegte Prüfung nachweisen und nachdem auch jene Advokaten, welche die Advokatenzensur zwar nur nach den früheren Gesetzen bestanden, sich jedoch der durch die Advokaten-Ordnung vorgeschriebenen nachträglichen Prüfung aus den neuen Gesetzen unterzogen haben kraft der Allerhöchsten Entschliessung vom 7. Februar 1858 Art. IV. zur Bewerbung als befähigt gehalten werden, haben diese Aberprüfung nachzuweisen. Die Cautionsgrösse ist im 3. Hauptstücke der Notariats-Ordnung vom 21. Mai 1855 Nr. 94 des Reichsgesetzes enthalten.

K. k. Landes-Gericht als prov. Notariatskammer.

Agram am 10. August 1859.

Klobučarić. Jović.

Nr. 2322-pol. (Izv. 131) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Zufolge Erlasses der wohllöblichen k. k. Komitatsbehörde Agram vom 2. September 1859. Z. 8357. wird die Erbauung des Schulgebäudes zu G. Gorica um die nach den bereits genehmigten Kosten-Ueberschlägen entworfenen Fiscalpreise im öffentlichen Licitations-Wege an Mindestfordernde zur Ausführung überlassen werden — Die Licitations-Verhandlung geschieht am 15 September 1859 im Amtslokale des hiesigen k. k. Bezirks-Amtes. — Die Kosten-Ueberschläge nebst Bauplänen erliegen bei dem gefertigten Bezirksamte, und können zu jeder Zeit eingesehen werden.

Zur Licitation wird Jeder, der gesetzliche Verträge einzugehen qualificirt ist, zugelassen

Wer für einen Andern licitiren will, hat die hiezu erforderliche Vollmacht beizubringen — Jeder Licitant hat vor dem Beginne der Licitation das 5% Vadium zu erlegen Bis zum Beginne der Licitation werden gehörig gestempelte Offerte angenommen — Diejenigen, welche schriftl che Offerte eingereicht haben, dürfen bei der mündlichen Licitation nicht mitlicitiren

Der Ersteher bekommt sowohl sämtliche erforderliche Handarbeiter, Fuhren, Materiale etc. durch die Gemeinde Gross-Gorica stets zu der gerechten Zeit an die Hand.

Bis Ende Oktober l. J. muss dass Gebäude unter Dach gebracht werden.

K. k. Bezirksamt als Gericht

Gross-Gorica am 5. September 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorstand

I. Nemčić.

K br. 4953. (DS.—69) 3—2

Jeftimba.

Dne 29. rujna t. g. u 10 satih prije podne iznajmit će se u gradskoj viećnici razsvietljenje grada na tri uzastopce sliedeće godine.

Najmovne pogodbe mogu se viditi kod gradskog poglavarstva u običnih uredovnih satih

Od poglavarstva glavnoga grada.

U Zagrebu dne 8. rujna 1859.

Upravitelj ureda

Lichtenegger.

Br. 4940 (DS—68) 3—2

Dražba.

Dne 17. rujna t. g. u 10 satih prije podne prodavat će se u selu Graćan putem javne dražbe ovogodišnji prirod kestenjah, žirovine i bukvicah šume Graćan; što se time obznanjuje, da se dražbeni uvieti u običnih uredovnih satih kod poglavarstva grada Za-

greba uviditi mogu, i da je žaobina na 40 fr. a. vr. ustanovljena.

Od poglavarstva glavnoga grada.

U Zagrebu dne 8. rujna 1859.

Upravitelj ureda
Lichtenegger.

Nr. 9112-1527. (Izv.—133) 3—2

Avviso di Concorso.

Presso l' i. r. ufficio Centrale di Porto e Sanità marittima in Fiume, si è reso vacante il posto di guardiano d'ispezione cui va congiunto il salario di annui fni. duecentodieci (f. 210), nonchè il pausciale di montura, nell'importo di fni. venticinque soldi (25.20) in valuta austriaca.

Coloro che intendessero ed aspirarvi, presenteranno entro tutto il 20 del p. v. mese di settembre, a questo Governo centrale marittimo, le loro suppliche debitamente corredate, comprovando l'età, l'illibata condotta politico-morale, la piena idoneità al detto posto, le cognizioni di lingue ed eventualmente i servizj anteriormente prestati,.

Dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario portuale sanitario presso l'ufficio Centrale di porto e sanità in Fiume.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.

Trieste li 20 agosto 1859.

Nr. 9219-1526. (Izv.—132) 3—2

Avviso di Concorso.

Viene aperto il concorso al posto di guardiano d'ispezione presso l' i. r. Deputazione di porto e sanità marittima di Pirano, cui va congiunto il soldo d'annui fni. duecento dieci (f. 210) V. A. e un pausciale di montura di annui f. venticinque soldi venti.

Chiunque intendesse di concorrervi presenterá fino a tutto 20 p. v. settembre a questo Governo cent marittimo la documentata sua istanza comprovando l'età, l'illibata condotta morale e politica, il servigio fino a prestato come guardiano eventuale di sanità, e la piena conoscenza della lingua italiana, indicando pure qualora conoscesse qualche altra lingua

I concorrenti dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario dell' amministrazione della prefata Deputazione portuale sanitaria di Pirano.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.

Trieste 22 agosto 1859.

Br. 3384-1859. (DS.—65) 6—3

Prodaja pivare.

Obćina kralj. slobodnoga i glavnoga zemaljskoga grada Zagreba u kraljevini Hèrvatskoj prodavat će 18. listopada 1859 putem javne dražbe na njeno vlastničtvo spadajuću, pod k. br. 427. ležeću pivarsku kuću zajedno s pravom varenja, zatim s pravom točenja vina i piva.

Ova pivara sačinjava ugal špitalske i novotèržke ulice i nalazi se naprema c. kr. pošti u najživahnijem dielu grada u ulici, koja uzdèržava obćenje medju oba glavna gradska tèrga.

Nema u svem gradu prostorije, gdie se toči pivo i vino, koju bi većma posiećao sviet, nego što je ova, i prikladna je zbog svoga položaja osobito za otvorenje svratišta.

Sastoji iz kuće jedan kat visoke i razizemne, sasvim iz čvèrsta gradiva sazidane, sa šest podpunoma suvih i hladnih pivnicah (podrumah), vežom, velikom pivarskom dvoranom, sa dvie posebne sobe za goste, sa dvanaest sobah za stanovanje, sa četiri kuhinje, s glavnim i pobočnim stubama i hodnicima, nadalje iz krilne sgrade, 35 bečkih hvatih dugačke, 7 bečkih hvatih široke, odredjene za varenje piva, koja sadèržava udobnu, podpunoma uredjenu pivovarnju i pecaru za rakiju sa svim spravama, englezkim sladarnicama, sladovištima i magazinima za ječam sa četiri sprata, mlinom za slad s vitlom i s prostranim skladištem za burad i dèrva; napokon iz boltane iz čvèrsta gradiva sazidane konjušničke sgrade za 24 komada marve za tovljenje i gospodarstvo, zatim iz kotca za svinje

Kuća i dvorište ima u obsegu 792 kvadratna hvata. U dvorištu nalazi se jedan a u pivarskoj sgradi drugi bunar (zdenac), oba dobrom vodom obilato obskèrbljena.

Sgrada nalazi se u posve čvèrstu a sprave za varenje i vaskolik ostali fundus instructus u podpunoma dobru stanju.

Koji žele kupiti ovu pivaru, čine se još osobito pozorni na to, da u Zagrebu obstoje samo dvie pivare, da se dosad neproizvodi prešana pienica u Zagrebu, za što je osobito podobna ponudjena pivara, i da se je u tri godine kod pučanstva od 17,000 duša po glasu službenih podatakah odsiekom 7000 akovah (vedarah) piva varilo, koja kolikoća rast će od godine na godinu, budući da se broj stanovničtva svejednako umnožava. Nadat se je, da će se Sava skore uredit, k čemu je već podieljeno dozvoljenje, i što prije dovèršit gradjenje željeznice od Zidanoga Mosta u Zagreb, podgradje od koje su temeljne sgradje već napokal gotove.

Uvieti za dražbu i kupnju mogu se kod varoškoga magistrata u običnim uredskim urama viditi i opaža se da je jedan iztisak dražbenih uvietah za svakoga izložen u pisarnici zagrebačkih niemačkih novinah

Od magistrata c. k. glavnoga zemaljskoga grada Zagreba.

U Zagrebu dne 22. sèrpnja 1859.

Nr. 4853-pol. (Izv.—129) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Zur Sicherstellung der Vorspannsbeistellung im Pachtwege in der Militär-Marschstation Novi für die Zeit vom 1. November 1859 bis 31. Oktober 1862 wird hiemit eine öffentliche Minuendo-Lizitationsverhandlung auf den 28. September l. J. um 9 Uhr Vormittags vor diesem k. k. Bez.-Amte anberaumt.

Jeder Unternehmungslustige hat ein 5% Vadium von dem Fiskalpreise per 1260 fl ö. W. vor dem Beginne der Lizitation zu erlegen, welches der Ersteher zur 10% Caution ergänzen wird, während es die übrigen Lizitanten sogleich zurückerhalten werden.

Schriftliche mit dem Vadium belegte Offerte müssen vor dem Lizitationsbeginne hier einlangen.

Die weiteren Lizitationsbedingnisse liegen in der Bezirksamtskanzlei während der gewöhnlichen Amtsstunden zur Einsicht auf.

K k Bezirks-Amt in
Crikvenica am 1. September 1859.

Der Amtsleiter
v. Keómley.

Nr. 1288-civ. 1859. (Izv.—134) 3—2

Edikt.

Da bei der durch Bescheid vom 4 Juni 1859. Z. 717 auf den 18 August 1859 angeordneten ersten Termine zur executiven Versteigerung der dem Stefan Matković aus Suša gehörigen Urbarial-Ansässigkeit, wegen dem Adalbert Kotsch schuldiger 376 fl. CM c. s. c. kein Kauflustiger erschienen ist, so wird der zweite zu diesem zwecke auf den 19. September 1859 in Suša angeordnete Termin mit dem Beisatze ausgeschrieben, dass die Realität, wenn sie um den Schätzungswerth von 355 fl. CM. nicht verkauft werden könnte, dem Meistbietenden auch unter dem Schätzungswerthe zugeschlagen werden würde.

K. k. Bezirks-Amt als Gericht
Gross-Gorica am 2. September 1859.

Der k. k. selbst. Richter
v. Zlatarović.

Br. 432-gr. 1859. (Izv.—130) 3—3

Izrok.

C. k. ured kao sud u Vèrbovskom stavlja ovim do znanja da je uslied molbenice c. k. financijalne prokuratur zastupajuće dèržavno dobro Vèrbovsko, treća ovèršbena dražba zidane kuće u Vèrbovskom pod br. 48 ležeće na vlastitost Tome Bunetta spadajuće sa podkućnom i oranicom od 1 rali 649 □ hvatih, koja je izrokom ovdašnjim od 2. ožujka o. g. br. 179-gr. na dan 2. svibnja t g. opredieljena bila, na dan 3. listopada o. g. u 10 satih prije podne na lice miesta prenešena.

Zato se svi kupiti želeći pozivlju, da se na opredieljeni dan i miesto postave.

Ovo se svim hipotekarnim i inim vierovnicima, koji kakovo pravo na iste nepokretnosti imati misle, time do znanja daje, da pravo svoje do prodaje sudu ovom prijave, tim sigurnije, što će u protivnom slučaju sami krivi biti, ako se dioba kupovnine obavi bez njih, i ako oni time ostanu izključeni, ako bi se kupovnina diobom izcèrpila. —

Vèrbovsko dne 22. kolovoza 1859.

C. k kot. predstojnik služ. zapret̄en.

C. k. kot. pristav
M. Baneković.

Br. 5?8. (Dp.—111) 3—3

Natiečaj.

Kod trivialnih učionah u Vaški i Slatini u županiji požežkoj, a kotaru virovitičkom imaju se popuniti službe učiteljske, za što se ovim do 15. o. g. otvara natiečaj.

Dohodci s ovimi službami i to s onom u Vaški skopčani iznose osim bezplatnoga stana i vèrta 126 stot. 46 mierovah svakovèrstnoga žita, 14 hvatih dèrvah i ¼ kmetije, za koje obradjivanje obvezani su župljani 184 radnika davati.

Natiecatelji se napućuju, da svoje molbenice vlastoručno pisane i na dotičnu obćinu upravljene priloživši im potrebite dokaznice o dobi, ćudorednosti, sposobnosti i dosadanjem službovanju do prerečenoga roka dostave podjašprištu i županiku u Turnašici, Ivanu Gergesini. U Zagrebu dne 2. rujna 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

(Dp.—110) 3—3

Oglas.

Dne 25. rujna t. g. obdèržavat će se dražba u pisarni sekvestriranog dobra Cernik u Slavoniji radi iznajmljenja mnogih žirom dobro plodnih šumah, na koju se kupiti želeći ovim uljudno pozivlju.

U Cerniku dne 6. rujna 1859.

Franjo Söjtöry
sekvester.

Dp.—108. 3—3

Eichelungs-Verpachtung.

In dem, dem Agramer Metr.-Capitel gehörigen Gute Petrovina bei Jaska, wird die in den herrschaftlichen 657,482 □ Klft. betragenden Eichen-Wäldern, die heurige ergiebige Eichelung den 17. September l. J. Vormittag in dem herrschaftlichen Gebäude alldort mittelst öffentlicher Lizitation veräussert, darauf Reflectirende wollen die besagten Wälder früher besichtigen, und sich bei der Lizitation mit hinlänglicher Kaution versehen einfinden, wo sie auch die nöthigen Bedingnisse einsehen werden können — Gegeben aus der herrschaftlichen Agr. Metrop. Kapitel-Kanzlei zu Agram, den 5. September 1859.

Dp.—109 3—3

Eichelungs-Verpachtung.

In dem an das Agramer Metr. Kapitel gehörigen, unweit Agram an der Post-Strasse zwischen Allerheiligen und Dugosela gelegenen Gute Kraljevec, wird die dahin gehörige heurige sehr ergiebige Eichelung in den Waldungen Resničina, Podgoričica, Novačica, Divjača und Kalinje mittelst öffentlicher Lizitation den 15. September l. J. Vormittag in Castell Kraljevec veräussert.

In die Eichelung aber des Waldes Kraljevečki Lug wird die Einschreibung zum Einlass gegen Entrichtung der bestimmten Taxe per Kopf des Borstenviehes alldort geschehen.

Darauf Reflectirende können die betreffenden Waldungen besichtigen, und wird die nöthige Auskunft in Kraljevec das Wald-Personale geben. Die näheren Bedingnisse können bei der Lizitation eingesehen werden.

Agram den 5. September 1859.

OGLASNIK.

(Dp.—99) 8—4

„SIDRO."

Družtvo za osiguranje života i prihodakah.

Družtvena glavnica **2,000,000** forintih.

(Povlašteno visokim razpisom c. k. ministarstva unutarnjih poslovah od 1. prosinca 1858, br. 10,141.)

Uzajemne zajednice preživljenja. — Obskèrbljenje i oprema diece. — Osiguravanja na slučaj smèrti, na život i slučaj preživljenja. — Miešovita osiguravanja. — Neposredni i odgodjeni dosmèrtni prihodci. — Zaživotni prihodci i svaka druga kombinacija za osiguranje čoviečjega života, koja se samo pomislit može.

Stolica družtva jest u Beču na pijaci „am Hof" br 329.

☞ Dne 31. kolovoza 1859 postigle su podpisane svote za osiguranje visinu od 16 milijunah 120,751 forint austrijonske vrednote.

Svota osiguranja prieko **16 milijunah** forintih podpisana od 1. siečnja do 31. kolovoza 1859 za **pèrvih osam mieseclh** obstojanja družtva najjači je dokaz, kako dobro razumije obćinstvo uvažavat koristi, koje „Sidro" svojim mnogostranim kombinacijama svakomu pruža, komu je stalo do osigurane budućnosti svoje vlastite i budućnosti svoje svojte.

☞ Tarife i tiskanice davaju se svakomu ovdie u Beču u pisarnici družtva i u provincijama kod gospode agentah s najvećom pripravnostju.

Upravničtva nalaze se kod gospode:

Nikole Kollera u Zagrebu,
Mosingera i sina u Varaždinu,
Burgstallera u Rieci.

Dp.—101 3—3

Opomena.

Svi oni, kojih su zalozi kod podpisanog zavoda do sada neprodulјeni ostali, ovim se opominju da takove ili izkupe ili pako produlje, jer će se inače isti po smislu §. 19. pravilah družtvenih na pèrvoj javnoj dražbi prodati. — Za svaku pako smutnju ukloniti, čine se stranke pozorne, da se zalozi ne tek odmah po izminutjem jedne godine, nego odmah po izminutju roka u prijamnici naznačenog za propale smatrati imadu.

Pèrva hèrvatska štedionica.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 15. RUJNA 1859. Broj 209.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvêrsthina: 4 kr. sr. od linie za pêrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebne članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4. kr. sr.

Uredovni dio.

Dne 10. t. m. izišao je i razposlao se XIV. komad I. razdiela hèrvatsko-slavonskoga zemaljskoga vladnoga lista u hèrvatsko-niemačkom i sèrbsko-niemačkom izdanju te sadèržaje:

Br. 86. Naredbu ministarah pravosudja i tèrgovine od 15. lipnja 1859, kriepostnu za svekoliku cesarevinu, izim Krajine vojničke, kojom se razširuje upravljanje naredbe od 18. svibnja 1859 (br. 90. dèr. zak. lista), glaseće o nagodnom postupku, kada protokolovani (u napisnik uvedeni) prometnici obustave platjanje.

Br. 87. Razpis ministarah pravosudja i tèrgovine, od 1. kolovoza 1859, kriepostan za svekoliku cesarevinu, izim Krajine vojničke, o tom kako da se za vrieme, dok traje postupak nagodni, priredjuju i rukuju tužbe, podnešene proti zadužeaikom.

Br. 88. Naredbu ministra pravosudja od 18. sèrpnja 1859, kriepostnu za svekolike krunovine, u kojih valja ugarsko-erdeljski postupnik gradjanski, o bèržjem iztieravanju tražbinah, koje su javnimi ili legaliziranimi izpravami dokazane, zatim takovih, koje su upisane u koi gruntovnički napisnik, vodjeni po naredbi od 15. Prosinca 1855 (br. 222. dèrž. zak. lista), i o ovèrhi iliti exekuciji osiguranja radi za vrieme, dok teče parnica u glavnoj stvari.

Br. 89. Naredbu ministarstva pravosudja od 18. sèrpnja 1859, kriepostnu za svukoliku cesarevinu, izim Krajine vojničke, o postupku, kada se izvèršuje pravo osiguranja radi, osnovano na člancih 25. i 29. zakona mienbenoga.

Br. 90. Naredbu ministarstva pravosudja od 25. lipnja 1859, kojom se obznanjuje dan, kojega će u Hèrvatskoj i Slavoniji u kriepost stupiti zakon o biljeźničtvu.

Br. 91. Razpis ministarstva financijah od 1. sèrpnja 1859, kriepostan za svekolike krunovine, kojim se krunašu i polukrunašu ustanovljuje tečaj kod pienezničah dèržavnih.

Br. 92. Carsku naredbu od 11. lipnja 1859, kriepostnu za svekolike krunovine, o načinu, kako će se za vrieme, dok trajala budu razmierja, ratnimi dogodjaji prouzročena, izplatjivati kamate dobrovoljnoga zajma od god. 1854.

Br. 93. Razpis ministarstva financijah od 15. lipnja 1859, kriepostan za svekolike krunovine, kojim se ustanovljuje prid za kamate narodnoga zajma, koje se izplatjivale budu do konca mieseca Rujna 1859.

Br. 94. Razpis ministarstva financijah od 22. lipnja 1859, o izdavanju dèržavnih sadužnicah za dospiele kamate dobrovoljnoga zajma od godine 1854.

Br. 95. Razpis ministarstva financijah od 11. lipnja 1859, valjan za svekolike krunovine, o zabrani: izvoziti željezo u Sèrbiju, Bosnu i kneževine podunavske.

Br. 96. Razpis ministarstva financijah od 3. sèrpnja 1859, kojim se zabrana: izvoziti željezo u Sèrbiju, Bosnu i podunavske kneževine, steže na željezo sirovo u panjevih i grudvah.

Br. 97. Naredbu ministarstva pravosudja od 3. sèrpnja 1859, kriepostnu za svukoliku cesarevinu, izim Krajine vojničke, kojom se uredjuje, kako valja postupati pri ustanovljivanju uvietah za ovèršnu iliti exekutivnu dražbu takovih dobarah, koja su knjižbeno obteretjena kakovom tražbinom galičko-stališkoga vierovnoga zavoda ili razdiela za veresiju hipotekarnu, utemeljenoga pri povlaštenoj austrijanskoj narodnoj banki.

Br. 98. Naredbu ministarstva pravosudja od 5 sèrpnja 1859, kriepostnu za svukoliku cesarevinu, izim Krajine vojničke, o tom: na koliko je potrieban podpis kojega odvietnika na podnescih u slučajevih naznačenih za ustmeni postupak parbeni.

Br. 99. Naredbu ministarstvah financijah i unutarnjih dielah od 15. svibnja 1859, kriepostnu za Austriju niže i više Ensa, za Salcburžku, Česku, Moravsku, Slezku, Galiciju, Krakov i Bukovinu, za Štajersku, Korušku, Kranjsku, okoliš tèrštjanski, Goricu i Gradišku, Istriju s otoci kvarnerskimi, napokon za Tirolsku i Vorarlberžku, o ovèrhi cesarske naredbe od 12. svibnja 1859 (dèrž. zak. lista br 77) glede pobiranja potrošnine od vina i mesa.

Br. 100. Naredbu ministarstvah financijah i unutarnjih dielah od 15. svibnja 1859, kriepostnu za Ugarsku i sèrbsku Vojvodovinu s Banatom tamiškim, o ovèrhi cesarske naredbe od 12. Svibnja 1859 (dèrž. zak. lista br. 77) glede pobiranja potrošnine od vina i mesa.

Br. 101. Naredbu ministarstvah financijah i unutarnjih dielah od 15. svibnja 1859, o ovèrhi cesarske naredbe od 12. svibnja 1859 (dèrž. zak. lista br. 77) glede pobiranja potrošnine od vina i mesa.

Br. 103 Naredbu ministarah pravosudja i tèrgovine od 18. svibnja 1859, kriepostnu za nadvojvodovinu Austriju više i niže Eansa, za Salcburžku, Štajersku, Korušku, Kranjsku, Tèrst i okoliš tèrštanski, Istriju s Goricom i Gradiškom, za Česku, Moravsku i Slezku, Galiciju, Krakov i Bukovinu, napokon za Tirolsku i Vorarlberžku, kojom se za ove krunovine dozvoljuje i uredjuje nagodan postupak za slučajeve, kada protokollovani (u napisnik uvedeni) tèrgovci, obèrtnici i tvorničari (fabrikanti) obustave platjanje.

Dne 10. t. m. izišao je i razpošilja se XI. komad II. razdiela hèrvatsko-slavonskoga zemaljskoga vladnoga lista u hèrvatsko-niemačkom i sèrbsko-niemačkom izdanju te sadèržaje pod

Br. 16. Obznanu c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva od 2. rujna 1859, da je ukinut prieki sud u področju treće vojske, pod koji su podpale sve vojničke i gradjanske osobe, koje su proti dèržavnoj vojski počinile zločin naznačeni u §. 814, vojničkoga i u §. 222. gradjanskoga kaznenoga zakona.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb 14. rujna. U neslužbenom dielu današnjih bečkih zvaničnih novinah čitamo sliedeću izjavu o poznatom članku „Moniteura."

Tko priznaje, da je dobro sporazumljenje izmedju Austrije i Francuzke jamsto za red i mir, primio je s velikim zadovoljstvom na znanje saviet, koi francezka vlada po zvaničnom svojem organu daje pukovima sredaje Italije, pozivljujuć ih da se vrate pod žezlo zakonitih svojih vladarah. Članak Moniteurov, smatrajuć ga iz ovog gledišta, kadar je samo povećati ufanja na skori zaključak mira i razpèršiti brige, koje dosada nisu dopuštale pouzdat se u povoljno riešenje tekućih pitanjah i uznesti se do obćeg čuvstva sigurnosti.

— O tom, koliko je učinila u posliednjem ratu vojnička krajina, dobio je „Mil. Ztg" sliedeće podatke, koji istinito sakupljeni daju novi dokaz, da ovaj zavod u vrieme potreboće nije nikad ostao za onim, što se je od njega očekivalo.

Vojnička krajina stavila je sliedeća odieljenja u bojnu pripravnost: 43 batalijuna i 1 diviziju piehote, 7 divizijah Šerežanah na konju i 7 divizijah lahkoga konjeničtva, 700 momakah za posluživanje topovah i 21.000 momakah za čuvanje pogreničnoga kordona. Sve to zajedno daje 78.000 momakah. Ako pomislimo da pučanstvo svekolike vojničke krajine iznosi niešto prieko jednoga milijuna dušah a dopunitbeni kotar jedne linejske piešačke regimente obsiže pol milijuna stanovnikah i da se iz istoga odsiekom samo 8 najviše 9000 momakah uzima za vojničku službu, to bi po ovom razmieru vojnička granica, ako mnogo uzmemo, imala stavit samo 18.000 momakah, dočim je u istinu četiri puta toliko stavila. Zaista očiti dokaz da je njeno ustrojenje izvèrstno!

Od ovih stavljenih četah bilo je 40 batalijunah i jedna piešačka divizija, 700 topnikah i prieko 200 šerežanah na konju iizšlo iz zemlje; momčad Šerežanah i lahkih konjaničkih divizijah bila je podpuna, samo odievanje i oružanje nije bilo dovèršeno, zato nije bila ni poslana u boj.

Izišavše graničarske čete bile su razdieljene u četiri vojske; no nalazio se je veći dio kod četvèrte za branjenje primorja opredieljene vojske; time se razjašnjuje, da nije, kao što je bilo i kod regimentah linejske piehote, njihov ukupni broj već samo 13 batalijunah od sliedećih regimentah došlo u vatru: kod Montebella: Ličani, kod Magjente: Otočani i 2. banski batalijun, kod Melenjana: Sluinci, kod Solferina: Ličani, Ogulinci, Otočani, Sluinci, Križoki, Gradiškanci i Šajkaši.

Ovi oddieli imali su tiečajem vojne sliedeće gubitke: na mèrtvima: 1 štabskoga oficira, 5 višjih oficirah i 381 momka, na ranjenima: 1 štabskoga oficira, 46 višjih oficirah i 1056 momakah.

Za pokazanu hrabrost podielilo je Nj. c. k. apostolsko veličanstvo štabskim i višjim oficirima: 6 vitežkih kèrstovah reda željezne krune i 21 kèrst za vojničke zasluge; 26 oficirah bilo je po Nj. veličanstvu pohvaljeno. Momčad od velbabe niže stekla je: 5 zlatnih kolajnah, 39 srebèrnih kolajnah 1. razreda i 94 kolajne 2. razreda.

Načelo: „Brojevi kažu više nego li rieči" potvèrdjuje se podpunoma dakle i u tom razloženju u obziru izvèrstnosti vojničko-krajiničkoga zavoda.

Beč 13. rujna. Polag jedne bèrzojavne pošiljke iz Praga prispielo je tamo Nj. veličanstvo bavarski kralj Ludvig jučer željezničkim podvozom IV. i odsielo je u gostionici k engleskom dvoru a namieravalo je danas oko ½12 satih opet se vratit u Draždjane.

Temišvar, 1. rujna. (S. D.) Jutros su bili generali, oficirski korpus i vojnički činovnici na podvorenju kod Nj. preuzv. gosp. fml. gubernatora naše oblasti Šokčevića. Poslie su bili kod njega na podvorenju preosv. g. episkop Samuil Maširević i preosv. g. biskup Čajagi, kao i svećenici svakog obreda, a sa njima sve gradjanske vlasti, magistrat i občinski saviet temišvarski, kao i tèrgovački odbor.

Francuzka.

Paris 9. rujna. U bèrzojavnom izvadku saobćeni „Moniteurov" članak, glasi podpunoma kako sliedi:

„Kad činjenice same po sebi govore, vidi se na pèrvi pogled, da ih nije potrebno razjasniti. Ipak ako strast ili zapletka izopačuje najjednostručnije stvari, postaje neobhodno potrebno, da im se opet povrati značaj, da svatko usmogne iz poznavanja stanja stvarih uvažit hod dogadjajah.

Mieseca sèrpnja, kad je franko-sardinska i austrijanska vojska medju Ečavom i Minčijem

jedna proti drugoj stajale, bilo je stanje od obe strane od prilike jednako: jer ako je franko-sardinska vojska za sebe imala moralni upliv stečenih uspiehah, bila je austrijanska vojska na broju jača i oslanjala se je nesamo na strašne tvèrdjave, već izvan toga i na svu Niemačku, koja je na pèrvi znak pripravna bila činom zauzet se za Austriju. Da se je to dogodilo, prisiljen bi bio car Napoleon, svoje čete povući od obalah Ečave, da ih premiesti na Ren, i od ovoga časa počemši bila je stvar Italije, za koju je poduzet bio rat, ako i ne izgubljena a to barem u ozbiljnoj opasnosti.

U ovim težkim okolnostima mislio je car, da je ponajprije za Francuzku a zatim za Italiju probitačnije sklopit mir, naravno, ako bi uvieti shodni bili programu, koi si je opredielio, i koristni stvari, kojoj je heteo da služi.

Pèrvo pitanje bilo je saznati, da li će Austrija posredstvom ugovora ustupit osvojeno področje, drugo, da li će se otvoreno pèrvenstva, koje je na svemkolikom poluotoku postigla, odreći, da li će propuštenjem saveznoga sustava priznati načelo talijanske narodnosti, i napokon dozvoliti da Mletci dobiju uredbe, koje bi iz njih učinile pravu talijansku pokrajinu.

U obziru pèrve točke ustupio je car austrijanski bez prigovora osvojeno područje a u obziru druge obećao je najobsežnije koncesije za Mletke, budući da je za njihovu buduću organizaciju primio položaj Luxemburga naprema niemačkom savezu; no on je s ovim koncesijama skopčao kao Conditio sine qua non povratak nadvojvodah u svoje dèržave.

Dakle bilo je pitanje u Vilafranki jasno stavljeno: ili nije smijo car za Mletke ništa ugovorit i morao se je stegnuti na koristi odhèrvane svojim oružjem, ili je morao, da dobije važne koncesije i priznanje načela narodnosti, privolit na povratak nadvojvodah. Zdravi čoviečanski razum propisao mu je dakle njegovo postupanje, jerbo nije se ni najmanje o tom radilo, da se nadvojvode pomoćju inostranih četah natrag dovedu, već nasuprot o tom, da se njihov povratak s ozbiljnim jemstvima, posredstvom slobodne volje pučanstvah isposluje, kojima bi se razložilo da dokuče, kako bi koristno bilo za veliku talijansku domovinu, da se nadvojvode opet vrate u svoje zemlje.

To je u malo riečih pravo razloženje poslovanja od Vilafranke, i očito je za svakog nepristranog čovieka, da je car Napoleon ugovorom mira isto toliko a možebiti više postigo, nego što je oružjem osvojio. Moramo sami priznati, da car Napoleon nije gledao bez čuvstva duboke simpatije, kolikom se je otvorenostju i odvažnostju car Josip u interesu evropejskoga mira i želeći povratit dobre odnošaje s Francuzkom odreko nesamo jedne od najliepših svojih pokrajinah već i možebiti opasne no svakako ne neslavne politike, koja je Austriji obezbiedila gospodovanje u Italiji.

U istinu, kad se je ugovor iskreno sklopio, nije Austrija za poluotok više bila ona neprijateljska i strašna sila, koja je od Parme do Rima i od Firence do Napulja križala sva narodna nastojanja; već nasuprot postala je prijateljska sila, budući da je što spremnije pristala na to, da s ove strane planinah neće biti niemačka sila i što više da će sama talijansku narodnost razviti do obalah jadranskoga mora.

Uslied gore navedenoga lahko je dokučiti, ako bi se poslie mira sudbina Italije povierila bila muževima, koji bi se bili više skèrbili za budućnost zajedničke domovine nego li za malene posebne uspiehe, da bi oni onamo težili bili, da posliedice ugovora od Vilafranke razviju, a ne da im na put stave prepreka̋h. Što bi i u istinu prostije i rodoljubnije bilo, nego Austriji kazati: ti željiš povratak nadvojvodah? Dobro, neka bude; no onda izvèrši lojalno tvoja obećanja u obziru Mletakah; neka dobiju vlastit život za sebe; neka imaju talijansku upravu i vojsku; jednom riečju, car austrijanski neka nebude s ove strane planinah drugo, nego veliki vojvoda mletački, kao što je kralj nizozemski za Niemačku samo veliki vojvoda luxemburžki.

Što više, moguće je, da bi se uslied otvorenih i prijateljskih pogadjanjah car austrijanski našao prinukan pristati i na pogodbe, koje bi se bolje slagale sa željama očitovanim po vojvodstvima modenskim i parmanskim.

Car Napoleon morao je poslie onoga, što se je dogodilo, računat na zdravi razum i rodoljubje Italije; da će kretajuće načelo njegove politike dokučit, koja se u kratko izrazit može ovim riečma: „Miesto da zametne evropski rat i dosliedno nezavisnost svoje zemlje stavi na igru, miesto da potroši još drugih 300 milijunah i prolije kèrv od 50 000 svojih vojnikah, primio je car Napoleon mir, koi pèrvi put poslie stolietjah potvèrdjuje narodnost poluotoka. Piemont, koi posve osobito zastupa talijansku stvar, vidi svoju silu znatno umnoženu i ako se savez oživotvori, igrat će u njem pèrvu zadaću; no jedan jedini uviet skopčan je s ovim koristima: t. j. povratak starih vladarskih kućah u svoje dèržave.“

Ovaj jezik, mi se još svejednako nadamo, shvatit će zdravi deo naroda. Jer što bi se inače dogodilo? Francuzka vlada već je izjavila: nadvojvode neće se u svoje dèržave tudjom silom natrag uvesti, no budući da bi tako jedan deo uvietah od Vilafranke ostao neizvèršen, car će se austrijanski dèržat za riešena od svih svojih obećanjah na korist Mletakah. Neprijateljskim demonštracijama na desnoj obali Pada uznemiren, dèržat će se na lievoj obali u ratnom stanju, i miesto politike pomirenja i mira povratit će se opet politika nepouzdanja i mèržnje, koja će proizvesti novih zamèršajah i novu nesreću.

Čini se, da se nieki mnogo nadaju od evropejskoga kongresa. Mi sami ga željimo od sèrca, no dvojimo veoma, da će boljih uvietah postići za Talijansku. I kongres će zahtievat, što je pravedno. No da li bi pravedno bilo, od jedne velike sile tražit znatnijih popuštenjah, neponudivši joj nasuprot pravičnu naknadu? Jedino sredstvo bio bi rat. No neka se Italija nevara o tom. U Evropi ima samo jedna jedina sila, koja vodi rat za idee. Ova sila je Francuzka a Francuzka je svèršila svoju zadaću.“

Sèrbija.

— „Pest. Lloydu“ pišu iz Beograda od 30. kolovoza, da se je zaključio ugovor za rudokopje u Majdanpeku i za parnu plovitbu po Dunavu i Savi duž sèrbske obale medju sèrbskom vladom i marsiljskim družtvom Magnana, Bulon, Alfonzo Comt i druž. Uvieti su oni, za koje smo javili. Ove godine doći će u Beograd 2 parobroda iz Marsilje i počet će se potrebne gradjevine na stanicama. U Beogradu će biti pristanište, kakvoga još nije bilo na Dunavu. Troškovi oko toga proračunani su na 3 milijuna franakah.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Berlin 13. rujna. Ministar unutarnjih poslovah grof Schwerin, odgovorio je prijazno na štetinsku adresu o reformi saveza na Nj. kr. visost princa vladaoca, no shodno naveo je, da se mora na oko uzeti štovanje tudjega prava.

Petrograd, 13. rujna. Kavkazke viesti javljaju, da su Rusi Šamila uhvatili i da će ga ovamo poslati.

London, 12. rujna. Službena bèrzojavna viest o dogadjaju na Rieci Peiho u Kini glasi, kako sliedi: Aden, 29. kolovoza. Admiral Hope jurišajući peihsku bateriju, izgubio je tri broda i 464 momka, koji su stranom poginuli, a stranom ranjeni bili; francuzki gubitak iznosi 14 momkah. Punomoćnici vratili su se u Kanton.

London 12. rujna. Persigny odputovao je na pohod k lordu Palmerstonu. Na „Levinthanu (Great Eastern)“ bila je explozija, četri kurioca poginula su, čini se da su glavni dielovi broda ostali neoštećeni.

Tèrst 12. rujna. Ovdiešnji listovi javljaju, da se u Puli grade 2 fregate i 12 većih topčarah.

Madrit 6. rujna. Konkordat sa svetom stolicom sklopljen je. Prodaja cèrkvenih dobarah izravnat će se prihodnim zapiscima, koji se nemogu dalje prodavati.

Pišu iz Carigrada od 3. rujna: Viesti s otoka Kandije (Krete) još svejednako pobudjuju brigah. Gubernator Huseinpaša ponudio je porti svoju ostavku, ako neće da ga obskèrbi kriepčijim punomoćjima. Svekoliko kèršćansko pučanstvo stoji pod oružjem; danci ili se neplaćaju ili se plaćaju veoma nepravilno; vojska koja gubernatoru stoji na razpolaganje veoma je neznatna. Od prilike četerdeset hiljadah Turakah, medju njima diece, staracah, ženah, dèrže se čvèrsto obkoljeni i s njima se postupa tako niekako kao s taocima. Negledeć na to, da se sukob jako lahko dogodit može, nefali pojedinih silovitih činah.

New-York, 31. kolovoza. U Kankazu nastali su nemiri. Nikaragvanski ugovor odobrit će se, kako kažu.

Marsilja, 12. rujna. Marokansko konjaničtvo udarilo je nedavno na dvie francuzke prednje straže na algirskoj granici; Marokanci bili su uzbijeni. Kralj belgijski prispeo je u nedielju u Valenu putujući u Biaritz. Grof Reiset vratio se je iz Italije.

Bombaj, 21. kolovoza. Medju mahomedancima u Pendžabu i Madrasu kaže se razdraženost, kod dvie konjaničke regimente u Hyderabadu pokazali su se tragovi pobune. Karahujski i lahorski bèrzojav dovèršen je.

Madrit 7. rujna. Vodje republikanske urote razkrite u Sevilli pogubljeni su; veliki broj osobah zapletenih u tu urotu stavljen je u slobodu.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 34410-13804. 2266. (VI.—55) 3—1

Oglas.

U c. kr. gornjoj školi u Lavovu izpražnjena je jedna učiteljska služba za niemački jezik u gornjim razredima kao glavna struka i razpisuje se time za popunjenje iste natiečaj do 15. listopada 1859.

S imenovanom službom skopčana je plata godišnjih 630 eventualno 840 fr. a. v. s pravom promicanja na višje plaćevne stupnje godišnjih 840 i 1050 odnosno godišnjih 1050 i 1260 fr a. vr. Za stečenje iste potrebno je izkazat ovladjenost stečenu zakonito kod nadležne izpitne komisije barem za podieljivanje nastave niemačkoga jezika u gornjim razredima podpune realke. Osposobljenje i u drugim učevnim strukama podieljivat nastavu, daje kao što se razumije po samom sebi, prednost pred drugim sunatiecateljima.

Natiecatelji za ovu službu imaju svoje na visoko c. kr. ministarstvo za bogoštovje i nastavu opravljene, valjano obložene molbenice unutar roka za natiecanje podnieti kod c. k. galicijanskoga miestodèržtva neposredno ili, ako imaju već kakvu javnu službu, putem svoje predpostavljene oblasti.

Od c. kr. miestodèržtva.

U Lavovu dne 27. kolovoza 1859.

Nr. 8172. (Izv.—135) 3—1

Koncurs-Kundmachung.

Die hohe k. k. kroat.-slav. Statthalterei hat mit dem Erlasse vom 14. August l. J. Nr. 11374-751 die Besetzung der Stadt-Gemeinde-Arztes-Stelle für die Stadt Kopreiniz mit dem auf 500 fl. ö. W. erhöhten Gehalte zu genehmigen geruht.

Bewerber um bezeichnete Stelle haben ihre Kompetenz-Gesuche mit Taufschein, dem Medicinae-Doctors-Diplome dem Zeugnisse über bisherige Verwendung, Kenntniss der kroatischen oder einer slavischen Sprache, über moralisches und politisches Verhalten, so wie über ihren Gesundheits-Zustand zu belegen, und bei dem Stadt-Magistrate Kopreiniz in der Praeklusiv-Frist bis 12. Oktober l. J. einzubringen.

K. k Komitatsbehörde.

Warasdin am 7. September 1859.

Der k. k. Komitats-Vorstand,

Šimunčić.

Br. 4940 (DS—68) 3—3

Dražba.

Dne 17. rujna t. g. u 10 sati prije podne predavat će se u selu Gračan putem javne dražbe ovogodišnji prirod kestenjah, žirovine i bukvicah šume Gračan; što se time obznanjuje, da se dražbeni uvieti u običnih uredovnih satih kod poglavarstva grada Zagreba uviditi mogu, i da je žaobina na 40 fr. a. vr. ustanovljena.

Od poglavarstva glavnoga grada.

U Zagrebu dne 8. rujna 1859.

Upra[illegible] ureda

Li[illegible]negger.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PETAK DANA 16. RUJNA Broj 210.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za službene oglase opredieljena je uvèrstbina: 4 kr. sr. od linie za pèrvi put; a zatim za svaki put 2 kr. sr. — Za druge oglase ili posebno članke plaća se do 10 liniah 20 kr. sr., dalje pako od svake pojedine linie 4 kr. sr

Uredovni dio.

Predsiedničtvo c. k. hèrvatskog slavonskog namiestničtva imenovalo je gradskog vidara Matiju Sriću c. k. kotarskim vidarom u Bakru.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč 14. rujna. Podmaršal princ Alexander Haski, koi je otišao u Petrograd, dobio je od Nj. veličanstva cara nalog, da velikom knezu nasledniku povodom njegova predstojećega proglašenja punolietnosti preda veliki kèrst reda svetoga Stiepana.

— Jedna deputacija ovdiešnje židovske občine predala je prekjučer Nj. preuzvišenosti gospodinu redarstvenom ministru, baronu Hübneru, zahvalnicu o stanju Židovah u Austriji. Gospodin ministar unutarnjih poslovah, grof Gołuhowski, dobio je još prije svoga odlazka u Lavov, odkud će se isti pred koncem mieseca ovamo vratit, jednaku deputaciju.

— Gospodin ministar Gołuhowski došao je u Lavov dne 9. t. m. Na varoškoj liniji primila ga je svečano gradjanska deputacija. Tom prigodom izrazio je ministar u poljskom jeziku, da mu je žao, da mora Lavov ostavit, no da se nada da će na svom sadašnjem miestu, mnogo na korist Galicije moći učinit, što mu prije nije moguće bilo. Velika množina sviета sakupila se jo u večer pred palačom miestodèržtva i pozdravljala je Nj. preuzvišenost radostnim klicanjem; skoro zatim zaoriše glasovi svečane piesme i bakljada razsvietli pozorište. Gospodin ministar zahvalio se je govorom punim priznanosti i duboka čuvstva u poljskom jeziku. Tronutim sèrcem oprostio se je od stanovnikah lavovskih s riečma: „Ostajte zdravi i sadèržite me u Vašim sèrcima.“

Beč, 14. rujna. Polag Bèrzojavne viesti iz Zadra od 13. rujna odputovala je komisija za opredieljenje granicah i to austrijanski, turski, pruski i englezki komisar prieko Trebinja, a francuzki i ruski prieko Rizna u Grahovu. Jedan francuzki linejski brod došao je u Bar.

— Kapetan linejske ladje Julio Visjak naimenovan je admiralom pristaništa i gradskim komandantom u Puli (u Istriji).

Za junačtvo u boju kod Solferina dobili su: Kaplar Simo Stojčević od štebskih dragonah malu srebèrnu kolajnu; — stražmeštar Dominik Radić, granatir Jovan Terković i prosti Matija Milković od pieš. reg. princa Hohenlohe malu srebèrnu kolajnu; — od slainske gr. reg. 2. bat. stražmeštri Turkal Nikola, Josif Tiletić, Stefan Kalić i Bogomil Gvozdić zlatnu kolajnu; stražmeštri Petar Podkrajac, Franjo Stèrmac, Simon Vukobratović, Josif Jurević, Nikola Vuković, Franjo Kovačević, Stefan Sudar i Josif Jaklin, kaplari Gjuradj Mandić i Joso Kutorovac, frajtovi Pane Malesić, Stojan Matijević, Niko Krivačić, Ivo Dobrinović, dobošar Janko Jurević, prosti Simon Gjurić, Ivan Jeremić, Ilija Krivokućin, Miloš Ribar, Gavga Gvozdić, Pavle Cindrić i Petar Korać veliku srebèrnu kolajnu; stražmeštri Petar Gračan, Petar Velemirović, Mihailo Mandić i Luka Banjanović, kaplar Gjuro Zorinić, Jovan Stiepčević, Ivan Pekić i Toma Mandić, frajtovi Josip Baličić, Simo Sićević, Petar Radočaj, Mile Martinović i Petar Banda, prosti Petar Valentić, Stanko Čizneza, Mile Stèrmota, Jandre Gojak i Ivan Palić malu srebèrnu kolajnu.

— „Tem. Nov.“ pišu, da će se austrijanskoj piešačkoj vojsci dati modri pantaloni na formu francuzkih i bieli kaputi (vafenroki) s jednim redom pucetah (gumbah). Isto tako zamienit će se čako francuzkom kapom.

— Dne 21. kolovoza na dan rodjenja c. k. nasliednika princa Rudolfa položio se je u Vel. Bečkereku temelj za bolnicu nasliednoga princa Rudolfa. Svečanost je toj prilici bila shodna.

— Nj. veličanstvo car pomilovao je političke begunce Karla Pišpeka Piškovića i Konrada Hazaja iz sèrbskoga vojvodstva, da se mogu slobodno u zavičaj vratiti.

— Austrijanski red gvozdene krune ima sada Nj. veličanstva cara kao upravitelja 85 vitezovah 1. stupnja, 88 vitezovah 2. stupnja, 880 vitezovah 3. stupnja i 1203 viteza u stranim zemljama.

Pešta 2. rujna. Dištriktualna skupština luteranska dèrži sada svoje siednice u Pešti. Od važnijih predmetah i zaključakah ovi su: Senior bački naveo je više slučajevah, da su u vojnike uzeli narodne učitelje, ako su i položili učiteljski ispit i od više godinah bili u stalnoj službi. On se je i na to tužio, što uslied naredabah c. k. gubernije temišvarske organi evangeličke cèrkve nemaju gotovo nikakva upliva u narodnim školama u granici. Prošle godine namiestio se je profesor jedan za novu protestantsku teologiju. C. k. gubernija u Budimu nije ga htiela potvèrditi, budući da se je teologija dopustila samo za kalvine dunavskoga dištrikta, a ne za luterane. Konvent zaključi moliti ministarstvo, da ova teologija bude i za luterane i za kalvine. Poslie se je dogovaralo, kako bi se dištriktualnoj gimnaziji u Ščavnicama (Šemnicu) dala pomoć kao i o krugu dielovanja dištriktualne školske komisije, koja bi se naimenovala.

— „Tanodsy lapok“ veli, ako je dopušteno predavati nauke na magjarskom jeziku, onda bi valjalo namiestiti i magjarsku komisiju za izpite u realnim školama i gimnazijama. Takodjer predlažu te novine, da se zavede magjarska velika realna škola u Pešti.

Tèrst 13. rujna. U Valonu došao je dne 29. pr. m. jedan turski bojni parobrod iz Bara. Izvan toga nalaze se tamo još dva turska linejska parobroda. Sva tri broda očekuju zapoviest, da otidju u Carigrad.

— Papinski general baron Kalbermatten, došao je jučer iz Jakina ovamo i odputovao je dalje u Beč.

Talijanska.

Iz Lombardije se javlja, da sardinska vlada namierava zavesti u Milanu fabriku za puške i arsenal, a u Paviji načiniti topolivnicu.

— Privremena parmanska vlada kupila je od francuzke dosta pušakah, iz čega se nagadja svašta o budućem ponašanju cara Napoleona prema talijanskom pitanju. — Francuzka posada u Rimu umnožila se je i kažu, da je načinjen ugovor izmedju papine i francuzke vlade, po kome će ostati francuzka posada u Rimu još niekoliko godinah.

— Sardinski general Fanti primio je vèrhovno zapoviedničtvo sjedinjene toskanske, modenske, parmanske i romanjolske vojske. On će osim toga upravljati sredinom, Garibaldi lievim krilom, a general Ribotti desnim. Ovi kao da će na skoro imati posla, jer je na Bolonju krenula papina vojska (vele, da ima u njoj i napuljske vojske i soldatah modenskoga vojvode). Pred ovu vojsku krenuo je iz Bolonje Mezzacapo, a Garibaldi primakao se Ferari, da popuni toskanskim vojnicima što vojske ode.

— Iz Napulja se javlja, da se tamo neprestano utamničuje.

— Po različnim glasovima sudeći car Napoleon još se nije ostavio plana, da princu Napoleonu nabavi srednju Italiju, ma da bi Englezka u tom slučaju proglasila rat Francuzkoj. Ovdie da spomenemo i to, kako ruske „Peth. Viedom.“ u jednom članku preporučuju osnivanje kraljevine u srednjoj Italiji pod princem Napoleonom.

— Novije viesti iz Turina javljaju, da se možemo nadati povratku grofa Cavoura u piemontezki kabinet. U Turin su došli lombardezki podoficiri i soldati, koje je Austrija odpustila, da stupe u sardinsku vojsku.

— Iz Rima javljaju, da papu već od posliednjih danah pr. m. lieče liekari; on nemože da ide nikuda iz sobe, već tamo i misu sluša.

— S modenske granice od 5. rujna donosi „Tr. Ztg.“ izviešće, koje s udivljenjem govori o preuzetnosti proglasivat ono za občeniti glas naroda, što nije glas desetoga, dà ni dvadesetoga diela pučanstva modenezkoga.

Odkad je zakonita vlada ostavila zemlju i Piemont za njom svoju ruku pružio, preobratila se je ova mirna zemljica u pravi vulkan i pravi sastanak viešticah dèrži se u njoj. Krenula se kako mu drago sudbina ove zemlje, Modenezi neće nikada zaboravit na diktaturu Farinovu. U ostalom sadanje okolnosti nemogu dugo trajati, jer u narodu kipi i najedanput izgubit će on stèrpljivost i povući će ua strogi račun svoje mučitelje. Modenezi isto tako žele sjedinit se s Piemontom, kao Englezi s Francuzkom.

— Gospodin Grammont nije, kako se čini kardinalu Antonelli-u samo izjavio, da car Napoleon namierava oružanom rukom posredovat u legacijama i da je zato probitačno, osigurat si barem suzerenstvo i godišnji prihodak, već i to, da će car možebiti skoro doći u stanje, da neće dulje francuzku vojsku moći ostavit u Rimu.

Francuzka.

O članku „Moniteurovom“ u obziru preliminarijah vilafranačkih uzteža se veoma još svejednako parižki listovi. „Pays“ nalazi u njem opravdanje mislih, koje je on o predmetu, o kojem se radi, postojano izražavao. „Patrie“ steže se na to, da veli, da će ovaj članak jednaku senzaciju učiniti u Francuzkoj i u Italiji. „Journal des Débats“ saobćuje ga bez ikakve opazke. „Siècle“ obilazi ga množinom savietah i obećaje, da će čim prije predložit projekt riešenja, koi bi vas sviet zadovoljit mogao.

Promiena prestola u Maroku, kao i predstojeća expedicija Španjolacah proti grebenskim gusarima, učiniše potrebnima nieke naredbe od francuzke strane. General Martimprey, novi vèrhovni zapoviednik afrikanske vojske, dobio je zapoviest, da točno pazi na marokansku granicu a izvan toga doći će iz Tulona dva bojna parobroda, da kèrstare uzduž marokanske obale.

„Patrie“ hoće danas da potvèrdi viest, da ima kralj belgijski doći u Biaritz. Taj list dodaje, da je divona već dobila zapoviest, da kraljev pèrtljak propusti nepregledan, ako bi isti prelazio prieko francuzke granice.

— Znamenit je za sadašnje političino stanje u Evropi članak „Constitutionnela“ o Italiji, naročito pak o povratku protieranih vladalacah talijanskih. Ovaj članak učinio je veliku senzaciju svuda, jer je „Constitutionnel“ poluslužbeni list, a članak pokazuje, da francuzka vlada kao počimlje na drugu stranu okretati, budući da se u nje nikako nedopušta, da bi Francuzka mogla i vojskom podpomagati povratak protieranih talijanskih dinastijah u njihove zemlje. Englezke novine s odobravanjem izražavaju se o ovom članku; dakle i one nebi htiele čije miešanje u

spomenutoj stvari. Glavne misli u ovom članku „Constitutionnelovom“ ove su: Car je u Villafranki sasvim dragovoljno pristao na povratak predjašnjih vladaocah u njihove zemlje. On nije hteo na to misliti, da su se još dan prije niekoji od njih kod Solferina proti njemu tukli. On se nije proti njima borio, već proti političnoj sistemi, u kojoj su oni bili krivci ili pèrve žèrtve. Kad se je sistema već jedanput pobiedila, zašto da se borba načela preokrene u ličnu borbu? Car je došao da oslobodi čitav narod, a ne da pomaže miestnim revolucijama. Povratak protieranih vladaocah pod opredieljenim uvietima učinio je kraj svakoj drugoj razmirici i mogao je predjašnjim podanicima dati dobra jemstva za mir i sreću. Poslie svèršenih izkustvah mogli bi stari vladaoci razumieti, da im je pèrva dužnost živiti za svoju zemlju, oni bi mogli obraniti tutorstvo, koje ih je već u dva maha u biedu bacilo. Njihova narodna vlada mogla je dati reforme, sve pravedne potrebe podmiriti. U toj namieri govorila je careva vlada u duhu pomirenja. Ona se još nada uspiehu. Ali ako joj to nepodje za rukom, što će onda činiti. „Constit.“ kaže, da Francuzka nije žandar vladalacah proti njihovim narodima i da neće drugo činiti, do samo saviete davati, da sjedini narode i vladaoce, ali ne na silu. Ako bi vojsku na to upotrebila, palo bi u pogriešku stare austrijanske politike, a proti toj se je i vodio posliednji rat. Niti odgovara dostojanstvu niti poštenju francuzkom, činiti ono, što se kod drugoga kudi. Austrija je za uviek izgubila monopol miešati se s vojskom u Italiju; Francuzka ga nikad neće na svoju korist u život dovesti. Poslie brani „Constit.“ okupaciju francuzku u Rimu time, što tamo nebrani samo svietloga vladaoca, već katolicizam u papinoj ličnosti. (Ovaj članak je pisan pred poznatom „Moniteurovom“ notom, no divno se misli, razvite u njem, slažu s onima, na kojima se osniva rečena nota. Učr. Nar. Nov.)

— Novac, koi je pretekao od posliednjega zajma za rat, još se nije odredio, na što da se troši. Jedni bi htieli upotrebiti ga na podpomanje zemljodielstva, drugi bi ga htieli uzeti na industriju.

Niemačka.

Jednogodišnjim dobrovoljcima berlinske posade, koji će s 1. listopada t. g. bit izslužili jednu godinu i nadali su se, kao svi njihovi predšastnici, da će biti odpušteni, bilo je 8. t. m. kod apella pročitana regimentska zapoviest, da njihov odpust iz vojske neće sliedovat 1. listopada t. g., no što više da će ovaj dan na dalje polugodište uvèršćeni biti u batalijun garde zemljobraniteljah za službovanje. Ovi mladi ljudi izgubit će, kao što im je takodjer saobćeno bilo, s ovim danom svoje svojstvo kao dobrovoljci i znamenja pripadajuća istima, no dobivat će zato i plaću soldatah i bit će istima u svakom obziru jednaki.

Velika Britanija i Irska.

Komisari naimenovani po kruni za iztraživanje zemaljske obrane — braniteljna komisija (Defence-Commission) kao što ju sada prosto imenuju — nalaze se od 8. t. m. u Portlandu i razgledaju obsežna utvèrdjivanja, koja se za zaštitu tamošnje luke grade. Dne 9. bili su u njihovom pribivanju učinjeni pokusi, da se pronadje odnosna sila odpora kornwallskoga granita i portlanskoga pečinskoga kamenja. U tu svèrhu sagradili su navlastito na podnožju grebena jedan čvèrsti komad zida, napolak iz ovoga a napolak iz onoga kamenja, i stali su ga biti jednim 68funtašem iz daljine od 1500 nogah s linejskoga broda „Blenheim.“ O rezultatu ovoga ogleda nije jošte ništa poznato, barem nije oglašeno. Komisija ostat će po svoj prilici dulje vremena u Portlandu, koi običaje postati tvèrdjavom od jakosti Malte i Gibraltara. O valolomu, na kojem se već od više godinah radi, gotovo je 7200 nogah, čime je već sigurno sidrište od više nego 1200 jutarah zemlje dobljeno. Na tom dielu radi 1000 uznikah i 700 radnikah, dočim ih se svake nedielje danah nailuje sve više i više.

Turska.

Iz Carigrada od 3. t. m. javljaju: Bila je živahna borba zbog upliva medju Sir L. Bulwerom i g. Thouvenelom u obziru Mehmetpaše, koga je Bulwer hoteo izrinut iz službe. Mehmet se je uzdèržao pomoćju francuzkoga poslanika i divana, kojega većina bila je za njega. Radnje komisije postavljene za cèrnogorske poslove opet se nastavljaju. Vojena podkrepljenja poslana su u Kretu a tamo preduzeta i uapšivanja. Hoće da znaju, da su u Gèrčkoj odkrita sporazumljivanja s kretenskim bieguncima. Redarstveni ministar dao je ovdie uapsiti nieke osobe, koje nisu mogle dokazat, tko su i odkuda su. U Erzerumu opet je bila vatra i potres. Bèrzojav u Smirni opet je počeo raditi. Glavno upravničtvo ruskoga parobrodarskoga družtva u Carigradu javilo je, da može preuzeti sve pošiljke u Kutais, Tiflis, Erivan i Taebris i za sva opravničtva.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Pariz 14. rujna. „Moniteur“ donosi jedan članak o dogadjaju u Kini, u kojem se veli, da se vlada francuzka i englezka dogovaraju, kako bi izposlovale za takav nezakonit čin podpunu zadovoljštinu i kaznile one, koji su mu povoda dali.

Curik, 13. rujna. Posliednjih danah nisu bile nikakve konferencije, veliki vojvoda badenski došao je s familijom i pratnjom ovamo.

Rim 6. rujna. Papa obustavio je uslied groznićnoga napada sve audiencije, no nalazi se natoliko bolje, da misli za koi dan otići na svoj seoski dvorac u Castel Gandolfo. — Polag viestih iz Napulja neprestano govorilo se o ministarskim promienama.

„Lombardia“ javlja, da je povraćen mir u Bergamo, koi je bio uslied toga nastao, da tamošnji biskup nije dopustio svećenstvu čitat po gradjanskoj vlasti naredenu službu božju za one Talijane, koji su poginuli u boju za nezavisnost talijansku. Iztraga proti početnicima nemira povedena je.

Književni natiečaji.

I.

Od strane družtva za jugoslavensku poviestnicu i starine javlja se time, da je u smislu zaključka velike skupštine družtvene odlučena nagrada od 200 for. u starom novcu za onoga koi napiše najbolju kritičnu poviestnicu Bojevah s Tatari što su ih imali Hèrvati godine 1241 i 1242 prilikom bieżanja ugarskoga kralja Bele IV. i njegove pratnje u Hèrvatsku i Dalmaciju.

Kod pisanja ove poviestnice ima se smatrati 1. na kritične dokaze da su se rečeni bojevi doista u Hèrvatskoj i Dalmaciji zgodili, te da su tu Hèrvati Tatare pobili. 2. Ima se obzir uzeti na pučko predavanje o bitki s Tatari na grobničkom polju. 3. Imade se na kratkom naznačiti posliedice ovih bojevah za Hèrvatsku i Ugarsku.

Rok ovoga natiečaja traje do 1. kolovoza godine 1860.

II.

Isto družtvo razpisuje u ime jednoga hèrvatskoga domoljuba drugu nagradu od godišnjih pedeset forintih u austr. novcu za onoga, koi sabere u tiečaju ove godine najbolje pučke ili narodne pripoviesti naroda budi hèrvatskoga, budi sèrbskoga, budi slovenskoga, budi bugarskoga.

Ove pripoviesti imadu se napisati sasvim u duhu naroda, u onom narieču i onim načinom govora, kojim se od naroda pripoviedaju, samo se ima na dosliednost logičnu obzir uzeti, polag nje slog izgladiti i po sabiratelju onako urediti da u stavcih nieki savez i nieka pravilnost bude.

Onake pripoviesti, koje sadèržavaju štogod historičnoga ili mitologičnoga, imat će pri razsudjivanju prednost pred drugima.

Rok ovoga natiečaja traje do 1. svibnja 1860. a od ovoga dana započeti će novi rok drugoga natiečaja, budući da je gorespomenuti domoljub opredielio kroz tri godine istu nagradu za isti predmet.

Oba rukopisa providjena kojomgod poslovicom imadu biti čisto i razgovetno budi latinicom, budi kirilicom pisana uz rukopis ima se u zapečaćenom pismu priložiti adresa spisateljeva ili sabirateljeva, i zajedno s rukopisom poslati u Zagreb na ravnateljstvo družtva za jugoslavensku poviestnicu i starine.*)

U Zagrebu dne 1. rujna 1859.

Ivan Kukuljević,
načelnik družtva za jugoslavensku poviestnicu i starine.

*) Svi dotični p. n. urednici hèrvatskih, sèrbskih, bugarskih i slovenskih novinah umoljavaju se da oglas ovih književnih natiečajah u svojih časopisih obnaroditi blagoizvole.

Izpravak.

U našem sastavku naviestjujućem podpuni sadèržaj posliednje „Moniteurove“ note (br. 208. od 14. rujna t. g.) stoji uslied štamparske pogrieške opetovano Laxenburg miesto Luxemburg, što se izpravljanja radi javlja.

Učr. Nar. Nov.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 14109-3343. (VI.—56) 3—1

Razpis natiečaja.

Za popunjenje dviuh na c. k. terezianskoj akademiji u Beču izpražnjenih Baťtaszekovih zakladnih miestah ugarskog oddiela za mladiće iz prije sjedinjenih ugarskih zemaljah razpisuje se time uslied razpisa c. k. ministarstva unutarnjih poslovah od 5. rujna t. g. br. 21159-809. za Hèrvatsku i Slavoniju natiečaj s rokom do 10. listopada t. g. s tim dodatkom, da se molbenice po izmaku ovoga roka prispievajuće neće uzimati u obzir. Molbenice u tom obziru imajuće se upravit na c. k. ministarstvo unutarnjih poslovah imaju se neposredno kod podpisanoga c. k. miestodèržtva podnieti i obskèrbit sliedećim oblozima:

1) Izkazom plemstva, kèrstnim pismom, sviedočanstvom o zdravju i ciepanju kozicah, kao i sviedočanstvima o naukama posliednjih dviuh polugodištah.

Pri tom se opaža, da je kao normalna doba za natiecatelje ustanovljena postignuta osma i neprekoraćena četèrnaesta godina života.

2. Molbenice imaju nadalje sadèržavati izkaz o imetku i dohodku, zatim ime, stališ, značaj i prebivalište roditeljah natiecateljevih s opazkom, da li su još živi.

3) Ima se navesti broj obskèrbljene i neobskèrbljene braće i sestarah kandidatovih zajedno s užitcima iz javnih kasah ili zakladah uživanim možebiti od istih ili od samoga kandidata.

4) Molbenici ima se priključit izjavljenje, da natiecatelj može i da je voljan iz svoga nosit godišnje pobočne troškove, koji od prilike iznose 190 for. do 200 fr. konv. novca ili 210 fr. a vr.

5) Napokon imaju se i zasluge otca i familije uobće, ako možebiti imaju kakovih, navesti.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.

U Zagrebu dne 12. rujna 1859.

Br. 1959. (Izv.—136) 3—1

Izrok

C. kr. kot. ured kao sud delnički dostavlja do znanja: Da je u ovèršbenom predmetu Andrije Mihaljevića Petrova iz Fužine proti Stipanu Kovačeviću iz Benkovca radi izplate 24 fr. 56 kr. sa uzgredicami dozvoljena ovèršbena dražba spadajućih na posliednjega i sudbeno na 100 fr. procienjenih kuće i zemlje za kućom u Benkovcu ležećih u kojoj svèrhu odredieljena su dva ročišta, najme na 19. studenoga pèrvo, i na 20. prosinca t. g. drugo svagda u 11 satih prije podne na licu miesta, s tom opazkom, da se napomenute nepokretnosti na pèrvom samo za, ili nad, na drugom pako ročištu takodjer i izpod procienbene vrednosti prodati hoće.

Pozivlju se ujedno svi, koji premda im nebijaše došla osobita ubaviest, sasvim tim sciene, da su oni upisom u javne knjige stekli hipotekarno pravo u te nepokretnosti, da pravo svoje najdulje do prodaje nepokretnostih tim sigurnije sudu ovom prijave, jerbo u protivnom slučaju sami sebi pripisati imali budu, ako oni tim na koliko bi se kupovnina izcèrpila izključeni ostanu.

Zapisnik procienbeni i uvieti dražbe mogu se kod ovoga suda uviditi, i prepisi takovih uzeti.

C. k. kot. ured kao sud delnički u Lokvama dne 5. kolovoza 1859.

Za c. k. kot. predstojnika
c. k. kot. pristav
Gmaz.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 17. RUJNA 1859. Broj 211.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. austr. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće miesecom listopadom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr. ☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Uredovni dio.

Ministar pravosudja podielio je izpražnjeno u Zagrebu miesto dèržavnoga odvietnika sa značajem savietnika zemaljskoga suda dèržavnom odvietniku kod županijskoga suda u Varaždinu doktoru Henriku Martinaku.

Ministar pravosudja naimenovao je auskultante, Gustava pl. Kovačića i Antuna Rusnova za privremenoga sudbenoga pristava kod zemaljskoga suda u Zagrebu.

Dne 17. t. m. izišao je i razposlao se XV. komad I. razdiela hèrvatsko-slavonskoga zemaljskoga vladnoga lista u hèrvatsko-niemačkom i sèrbsko-niemačkom izdanju te sadèržaje:

Br. 103. Razpis ministarstva financijah od 7. sèrpnja 1859, valjan za svukoliku cesarevinu, kojim se rok, kojega će dvokrajcarke novca konv. izvadit se iz okolovanja (cirkulacije), produljuje do konca prosinca god. 1859.

Br. 104. Manifest Njegova veličanstva cesara od 15. sèrpnja 1859, kojim se austrijanskim narodom navieštuje, da je s cesarom francezkim sklopljena predhodna pogodba o miru.

Br. 105. Ugovor medju Austrijom, Francezkom i Sardinijom od 8. sèrpnja 1859. o sklopljenom primirju.

Br. 106. Razpis ministarstvah izvanjskih poslovah, dielah unutarnjih, pravosudja, tèrgovine i financijah i vèrhovnoga zapoviedničtva vojske od 27. sèrpnja 1859, valjan za svekolike krunovine, o ukinutju stegah, povodom rata odredjenih glede brodarstva i prometa.

Br. 107. Razpis ministarstva financijah od 8. svibnja 1859, kojim se obznanjuje, da se mala divona II. razreda u Kocmyrzovu pretvara u malu divonu I. razreda.

Br. 108. Razpis ministarstva financijah od 10. svibnja 1859, kojim se obznanjuje, da se povlastica, malim divonam I. razreda uzduž granice prema pruskoj Slezkoj i grofoviji Kladskoj podieljena, da uporavljivati mogu obaljenu carinu na sirovo željezo, oskèrbljeno sviedočbami o izvoru, produljuje do konca lipnja mieseca god. 1860.

Br. 109. Naredbu ministarstva pravosudja od 12. svibnja 1859, valjanu za svukoliku cesarevinu, izim Krajine vojničke, o prijavljivanju, da je preminula osoba, redovi ili počastnimi vojničkimi obilježji odlikovana pak iz stališa vojničkoga odpuštena, zatim o oduzimanju redovah ili počastnih vojničkih obilježjah od takovih osobah, kada po sudu kaznenom budu obsudjene, napokon o povratjanju redovah i vojničkih počastnih obilježjah.

Br. 110. Naredbu ministarstva financijah od 14. svibnja 1859, kriepostnu za svekolike krunovine, kojom se daje polaštica za odpisivanje, odnosno povratjanje dohodarine s prirezi, propisane za drugo polugodište 1859 od kamatah, koje se beru od zadužnicah.

Br. 111. Cesarsku naredbu od 6. travnja 1859, kriepostnu za svukoliku cesarevinu, o uplivu, što će ga položeni teoretički dèržavni izpiti imati za one, koji kane stupiti u praktiku perovodnu (konceptnu).

Br. 112. Naredbu ministarstva tèrgovine od 18. svibnja 1859, kriepostnu za svekolike krunovine, o jamčenju za pošiljke, koje se voznom poštom odpremaju u Toskanu.

Br. 113. Naredbu ministarstva za bogoštovje i nastavu od 25. svibnja 1859, valjanu za svekolike krunovine, izim kraljevine lombardezko-mletačke i Krajine vojničke, kojom se propisuje, na koga pada dužnost podmirivati troškove putne i povierenstvene, koji se čine prigodom, kada se gradi koja cèrkva, župna kuća ili škola.

Br. 114. Razpis ministarstva financijah od 28. svibnja 1859, valjan za Erdeljsku, sèrbsku Vojvodovinu s tamiškim Banatom, za Slavoniju i Krajinu vojničku, kojim se naredjuje, da su nadziratelji žicah bèrzojavnih, bili na konju ili vozili se, prosti od maltarine.

Br. 115. Sadèržaj obznane ministarstva financijah od 2. svibnja 1859, kriepostne za Češku, kojom se dostavlja do obćenita znanja, da se ustrojava rudarsko satničtvo u Loktu, ukida rudarsko povierenictvo u Slavkovu a razširuje dielokrug za rudarska povierenstva u Budjejovicah i Toplicah.

Br. 116. Sadèržaj obznane ministarstva financijah od 13. svibnja 1859, valjane za Štajersku, o početku dielatnosti rudarskoga satničtva u Celju, i o ukinutju rudarskih povierenstvah u Celju i u Voitsbergu.

Br. 117. Sadèržaj obznane ministarstva financijah od 16. svibnja 1859, valjane za zapadnu Galiciju i za Krakov, da se rudarsko satničtvo iz Vieličke premiešta u Krakov.

Br. 118. Sadèržaj obznane ministarstva financijah od 27. svibnja 1859, o ukinutju glavne divone II. razreda u Optuju.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 17. rujna. Dobili smo sliedeći dopis iz Beča već pred dulje vremena, no sbog okolnostih, koje dosad nadvladat nije nam najboljom voljom bilo moguće, nismo ga prije saobćiti mogli. U dojdućem broju sliedit će drugi članak o istom predmetu iz Varaždina, koga nam takodjer nije prije saobćiti moguće bilo, čega radi molimo gg. dopisnike, da nam to nezamiere, već da nam ostanu i u buduće privèrženi nastavljajući svoje cienjene dopise i nadalje, koje ćemo vazda s radostju primati.

⚓ Velika važnost naredbe ministarstvene, što radi o učevnom jeziku na gimnasijah, koja je svu našu susiednu Magjarsku tolikom radošću napunila, da neima nijednoga, niti najneznatnijega lista, u kom nebi bila najsèrdačnijega odziva našla, jeste sigurno zaslužila, da se i kod nas nadje ljudih i kompetentnih, da o tom svoje mnienje izreknu, a i takovih, da se nebi stidili štogod napisati, te ako im je baš tako mèrzak domaći koi list, da si traže boljih; a to je trebalo tim više, što nije pofaljelo, a nit neće, glasovah, koji najprije nadajuć se, da će i taj zakon, kao što mnogi drugi više na papiru, nego li u života i školi živieti, šutiše, a sad gdie vide, kako se u to novo doba preporoda dotične krunovine svojski toga prihvatiše, sad, velju, svakojake prigovore i zaprieke traže, niešto osnovane a većinom neosnovane, nebi li im pošlo za rukom, te bi dokazali da se poleg sve najbolje volje visokoga ministarstva ipak barem u skoro vrieme novi zakon uvesti nemože. Nu premda se o tom baš skoro ništa jošte pisalo nije, to smo osviedočeni, da bi nam krivicu činio, koi bi nas s toga nebajstvom korio: mi smo osviedočeni, da i u Hèrvatskoj svi od pèrvoga do posliednjega s radostju primiše i dočuše o novoj uredbi, al kod nas nepostiže novinarstvo jošt ni polovicu onoga upliva, dakle ni one važnosti, što ju u susiednih provincijah imade. Medjutim to bi ipak trebalo, ako ne sbog nas samih, a ono sbog drugih; jer će tudjinac samo onoliko o tebi znati koliko mu ti sám kažeš, pa to je i, mimogred rekuć, uzrok, zašto drugi tako slabo šta o nas znaju, i ono, što misle da znadu, jest krivo.

Tiešeć se tim, premda baš ne najmiljim uzrokom, i njime pravdajuć one naše muževe, čija bi to osobito dužnost bila, budi nam dopušteno, na koliko su nam više okolnosti poznate, nego mnogomu drugomu, da koju izkrenu rieč o tom rečemo. Što sadèržaje dakle ministarstvena naredba od 8. kolovoza? Na to pitanje dade se mnogo toga, al pojedinosti baš nikakve, odgovoriti: toliko stoji da će odsele, ono što je bio dosada *jezik niemački*, biti *jezik materinji*, dakle da će se *većina* predmetah po zakonu i u gornjoj gimnaziji prédavat u *narodnom jeziku*: mi kažemo *većina*, a ne svi; da se nekoji predmeti, na primier niemački jezik i historija, moraju predavati jezikom niemačkim, potrebito je sbog one točke ministarstvene uredbe, kojom se od mladeži zahtieva, neka je na koncu svojih gimnazijalnih studijah, jeziku niemačkomu viešta u pismu i u rieči. Toliko, al i samo toliko, možemo, smijemo i imademo iz novoga zakona izvoditi: pobliže, sve potankosti nisu nam jošte poznate, a valjda nisu jošte ni opredieljene, te će sigurno visokoj vladi povoljno biti, ako zasluša o tom razborita mnienja učenjakah, koji su sa okolnostmi i potrebami dotičnih krajevah poznati. Dakle i opet evo bit će prilike, ako se samo nadje nepristranih ljudih! Budući da je za takova špecijalna pretresivanja u znanstvenom časopisu, ko što je onaj za austrijske gimnazije, miesto, prelazimo ih, nemogavši ipak zatajati našega veselja, što ga ćutimo, misleć koliko će biti razvitku našeg milog jezika narodnoga to koristno, što će se nanj prevoditi jezici klasični, a osobito gèrčki! Kó se nije divio prevelikoj srodnosti našega jezika sa gèrčkim, ne toliko etymologičkoj koliko syntaktičnoj? ili što imade na svietu sličnijega neumèrlomu Homeru, nego što su naše narodne piesme?!

Al' gle sve to, reći će tkogod, a već se o tom i čitati moglo, glasi vèrlo liepo i ugodno, nu da li je sve to možno? Dvoje imade, što nam ovde po mnienju takovih ljudih zaprieku čini: *pomanjkanje učiteljah jeziku narodnomu vieštih*, i *pomanjkanje didaktičnih sredstvah*, to jest školnih knjigah na *narodnom jeziku pisanih*. Da u nas svi učitelji hèrvatskomu jeziku viešti nisu, da bi si ga mnogi već dosele prisvojili bili, da su znali, da će im ga trebati: to stoji; al' je isto tako istinito, da ih je na svakoj gimnaziji toliko, budi rodjenih Hèrvatah budi Slovenacah ili Čehah, koji su ili posve ili barem podobro vješti našem jeziku,

tako da se to kao zaprieka smatrati nemože. Pa što nije sve sada, treba gledati na budućnost, te takove učiniti naredbe, da nam dovoljan broj učiteljah jeziku narodnom vieštih nikada pofaliti neće.

Što se učevnih sredstvah tiče, to stojimo s nieke strane mnogo bolje, nego li bi se i nadali. Mi imademo više, neg' li ikoja neniemačka krunovina, školnih knjigah na hèrvatskom jeziku, izdatih troškom vladinim, što čak u gornje razrede sižu. Dakako da su to većinom prevodi, pa ih mi nećemo baš osobito hvaliti, premda imade hvale vriednih iznimakah; svakako zadovaljavaju za pèrvi trenutak posve. Pa nije li osnovana nada, da će oni muževi, koji se prije 5—6 godinah, kad su se jošte s mnogimi zapriekami boriti imali, poznatom revnostju preporučenog im posla latiše, da će oni sada onaj jednom poduzeti a kašnje prekinuti rád nastaviti, te će trud njihov bit liepšim uspiehom krunjen. A treba li da kome razlažemo korist i potrebu takve blage naredbe? Je li tko tako tvèrde glave, da neuvidja, kako je laglje dietetu tudji jezik naučiti na temelju svoga materinjeg, nego li na temelju jednoga opet mu tudjeg? dakle kao u matematici da x nepoznanicu rieši kroz x drugi, opet nepoznanicu! a koliko li neima točakah, u kojih je naš jezik bliži latinskomu, gèrčkoga nećemo ni da spominjemo, nego li niemački? Mnogo bi se jošte toga dalo reći za podupiranje našeg mnienja, al zašto kad mu istinosti i onako u tko odreći neće. U kratko: mi smo tvèrdo osviedočeni, da će se, kad se putem, novom uredbom pokazanim udari, za budućih 6 godinah posve drugi opažavati resultati nego li za ovih 6 prošlih novoga sistema. —

Beč 15. rujna. Polag bèrzojavne viesti iz Salcburga nastala je u tamošnjoj stolnoj cèrkvi, koja se je novo popravljena dne 15. t. m. imala otvorit, vatra. Od jutros stoji hram već u vatri. Krov i kubeta srušila su se već malo po malo. Oba tornja, kojima su ulazi odmah zazidani bili, nadaju se, da će biti izbavljena a isto tako i zidovje, korablja, koju podupire čvèrsti svod i gradjevine što su niz zemlje.

Sèrbija.

Beograd, 30. kolovoza. (S. D.) Svietli knez nasliednik i svietla kneginja davali su 29. kolovoza ručak, na koi su pozvani bili Osman-paša, muhafis ovdiešnje tvèrdjave, i njegov sin, upravitelj gradske artilerije Etem-paša, svi strani ovdie stanujući konzuli sa svojim tajnicima, general zemunski g. Jungbauer sa miestnim komandantom zemunskim g. podpukovnikom Fabrom i jednim poručnikom, dalje predstavnik kneževski i popečitelj inostranih dielah gosp. Cv. Rajević i komisar pri stalnoj dunavskoj komisiji g. Kosta Cukić. Ručalo se je oko tri sata poslie podne. Zdravice su napijane svietlom knezu vladaocu, odabranim gostima, svietlim domaćinama itd., no ručak ovaj nema nikakvog političkog značaja. Ministarstvo unutarnjih poslovah poslalo je ovih danah okružnim načelnicima jedan razpis, kojim naredjuje, da narod one činovnike, koje bude za svoje poslanike na skupštinu izabrao, zamieni osobama gradjanskoga reda. Naredba ova protivna je zakonu o skupštini, u kome stoji, da „svaki Sèrbin, bio on ma koga reda u dèržavi, može biti izabran za poslanika na narodnu skupštinu, samo ako ima 30 godinah, ako nije sluga privatnih ljudih i ako nije kažnjen za kakvo prosto nepolitično zločinstvo“ (§. 17. i 18.). Kako se čuje, ministarstvo je ovo učinilo po želji svietloga kneza. Šta je dakle moglo pobuditi kneza da to uradi? Obće se misli, a tako se iz niekih izvorah i tvèrdi, da je Nj. svietlosti došlo do znanja, da su izbore poslanikah na skupštinu više ili manje gotovo svuda pratili neredi, koji su proizticali iz pletakah niekih osobah, koje su težile da budu izabrane; pa budući da Nj. svietlost želi, da sve tegobe naroda iz ustah samoga naroda čuje; od činovnikah pak kao organah svoje vlasti čuje ona takovih izviestjah svaki dan, i budući da bi lahko mogao nastupiti slučaj, da na mnogim miestima sastanu zbog toga diela dèržavna, počem ima slučajevah, da su u jednom okrugu svi činovnici izabrani bili kao okružni i srezki načelnici, pomoćnik, srezki pisari i okružni pienezni; to je Nj. svietlost jamačno našla za neobhodno učiniti ovu naredbu, koja i ako se nesleže s pisanim zakonom o skupštini, opet zato je puna dobrotvornih posliedicah. Ovdie možemo napomenuti, da narod pored drugog i iz ljubavi svoje i povierenja prema svietlome knezu bira za poslanike na skupštinu činovnike, misleći da će mu tim najbolje ugoditi, ako pokloni svoje povierenje onim ljudma, kojima je knez izvèršenje svoje vlasti povierio. Ali kad se zna, da svietli knez želi, da se neposredno sa samim narodom razgovori, onda se nemože učiniti strana gornja naredba ministarstva. Kao što se čuje, želja je svietloga kneza, da na predstojeću skupštinu dodju ljudi pametni, razboriti i umiereni; ljudi, koji bi pokazali dielom, da su dozreli za ustanove i tako osvietlali obraz narodu svome. Težko mu je moralo pasti, kad je vidio da su na niekim miestima izabrani oni ljudi, proti kojima su malo prije od istoga naroda tužbe podignute, a na mnogim miestima i takovi, koji su se žigom bezčastnih zločinstvah za svagda obilježili. To sve skupa uzeto moralo ga je opredieliti, da gornju naredbu učini.

Od ustrojenja gimnazije i liceja kao da neće biti ništa ove godine. Barem se nevidi izgleda da će što biti. Ovo su posliednji dani kolovoza a od 1. rujna (po st.) počimlju škole. Dotle bi imalo sve biti gotovo. Medjutim se nečuje ni da je od ministarstva prosviete učinjen predlog. — „Sèrbske Novine“ donose izviestja o neobičnim izstupljenjima niekih redarstvenih činovnikah. To su oni, koji su kapetanije zaslužili o prošloj skupštini i prevratu vlade. Od njih se nije ništa bolje ni moglo očekivati; ali se mora zamieriti vladi, što dopušta, da takovi ljudi malo uvažaju svetinju vlasti. Jednom već treba znati da hvaljena i prehvaljena gola privèrženost bez sposobnosti i poštenja nije nikada kadra učiniti da tko bude valjan činovnik, već naprotiv takav može mnogo više škoditi vladi, nego joj od koristi biti. — Predsiedatelj savieta gosp. Stevča Mihailović, koi se je nieko vrieme u toplicama nahodio, vratio se je jučer ovamo.

Beograd, 7. rujna. Sad je već izviestno, da će se skupština dèržati u Kragujevcu; tako je Nj. svietlost naredila i popečiteljstvo unutarnjih poslovah razpisalo je to vlastima. — Škola tèrgovačka opet se preustrojava; kasnije ću vam javiti, kakve su stvarne izmiene.

— Komisija, koja je bila po cieloj zemlji, da izpituje zloupotrebljenja činovnikah, svèršila je svoj posao i vratila se u Beograd.

Talijanska.

Iz jednoga dopisa „Allg. Žtg“ iz Napulja vadimo, da se tamo opet s velikom revnostju nastavljaju javne radnje. Nigdie se neopažaju znakovi razdraženosti a ni u onim stranama zemlje, koje bi zbog odnošenjah s rimskim pokrajinama za to najvećma sklone bile. Tamo znaju, što se dogadja u srednjoj Italiji, ali nepokažuju nikakve želje, da učine isto. No po svoj prilici bit će dosta poslanikah od onuda, koji ovdiešnje pučanstvo na to nagovaraju. Ovdie nije nitko zauzet za „jedinstvenu mogućnu Italiju pod piemontezkim kolovodstvom.“

— Medju govornicima prevratne skupštine u Bolonji, koji su se najčešće i najuvredljivije izrazili proti papinskoj vladi nalazimo profesora Mantanari-a. Ovaj čoviek bio je do godine 1846. svećenik. Pošto se je odreko svećenskoga staleža, postao je novinar i list „Italiano“, za koi je radio, bio je gledan u niekom obziru. Godine 1848. naimenovao ga je papa Pio IX. profesorom dogodovštine na sveučilištu u Bolonji. U isto vrieme prevratah poslao ga je izborni zbor modelski u provinciji forliskoj u zastupničku komoru u Rim. Grof Rossi, pozvan u ono vrieme po papi, da sastavi kabinet, predao mu je listnicu javnih radnjah a kad se je zatim Pio IX. našao prisiljen ostaviti Rim, otišao je Montanari za njim u Gaëtu, gdie je bio dobro i dobrohotno primljen. Vrativši se u Bolonju zauzeo je opet svoje prijašnje miesto kao profesor. „To je dakle“ — veli jedan francuski list „La Gazette du Midi“ — onaj čoviek, koi se sada nalazi na čelu prevrata, na čelu smèrtnih neprijateljah svete stolice!“

— Diktatoru Farini-u reći se izvèršivat sva kneževska prava. Tako je posliednje vrieme „glavom“ — kao što „Gazz. di Modena“ naročito veli — posietio tamnice, u kojima su uapšeni prosti i politički zločinci i povlastio si pravo pomilovanja.

Razpisom od 26. kolovoza, na predlog odvietnika Chiesi-a, ravnatelja ministarstva za milost i pravosudje, naredjuje „visoki“ diktator, da se stranom sasvim, stranom pako diomice oprosté dopitane kazni raznim osudjenicima, koji se naznačuju kao „žèrtve sudovah i vojničkih komisijah.“

Izvan toga podielio je isti „visoki“ diktator za 14. ožujka 1860, kao na rodjen dan Viktora Emanuela i za 2. nedielju u svibnju god. 1860., kao na dan svečanosti slobode i ustavne monarkije kuće savojske, unapred slobodu drugim osudjenicima.

„Kako može — kaže jedan francuzki list — usudit se diktator nesamo na takav način ugrati vladara, već k usurpaciji dodat sablazan smiešnosti, čineći sada naredbe, koje se imaju uvesti stopram god. 1860.?“

Sveza (liga) medju Toskanom, Modenom i Parmom sklopljena je jurve, ugovor će se oglasit; pristup legacijah bit će dodat kao tajni članak.

Pišu „Voss. Ztg“ iz Rima od 5. rujna: „Budući da se je ufanje papino u francuzku pomoć proti Romanji malo po malo razbilo, nepreostaje papi ništa, nego da si sam pomože i o tom se na svaki mogući način revnjivo radi. Biskup Tizzani, vèrhovni kapelan papinske vojske, poslan je u Napulj, da svekolike preostatke švajcerskih regimentah, koje je tamo jošte moći dobiti, pribavi za papinsku vojsku, i svaki dan stranom po kopnu, stranom po moru prieko Terracine ili Porto-d'Anza dolaze jake čete ovamo. Naprot ustrojila je Romanja svoju narodnu stražu podpunoma, tako da je ista u vojničkom smislu odviš pretežna, nego da bi papinska strana na to i pomisliti mogla, da udari na nju. Duh pučanstva takav je tamo, da se je bojat, da će se tamo jošte mnogo prevratah dogodit, ako razvitak dogadjajah iznenada neobustavi kakva kriepka ruka.

Iz Turina od 8. rujna javljaju. „Glasa se, da će toskanska skupština za koi dan Buoncompagni-a i Ricasoli-a naimenovat za toskanske vladaoce a zatim razići se.

Turska.

— „Pest. Lloydu“ pišu iz Carigrada o neslaganju portinom sa francuzkim poslanikom Thouvenelom. On se je hteo sultanu još na otoku Hiosu pokloniti, ali to nebude na sultanovu želju, što Thouvenela malo razsèrdi. Kad dodje u Bosfor, nepozdraviše ga Turci običnom pucnjavom iz topovah, te se on sasvim razjari, i jako se je tužio kod velikoga vezira. Sultan je poslie činio svašta, samo da ga umiri, pak ga je veliki vezir morao i za oproštenje moliti, ali tom prilikom pokazao se je Thouvenel tako hladnokèrvan, da je veliki vezir molio ruskoga poslanika, da ga pomiri s Thouvenelom. Ako čuje lord Redcliff, da je veliki vezir molio u pomoć ruskoga poslanika, još će moći potèrčati u Carigrad, da povrati Englezkoj stari upliv.

— Ruska vlada poslala je redove za višatorskih činovnikah i velikih sanovnikah (dostojanstvenikah)

— Po viestima carigradskim uredit će se na skoro stanje u Bosni. Porta je naumila ukinuti zakupljivanje danka i miesto desetka zavesti odredjen danak u novcu, koi će se izmieriti po srednjem urodjaju zemlje. Da bi ljudi osim toga dobili naknadu za pretèrpljenu štetu u posliednje doba, to će se pri izmierivanju danka odbiti znamenita svota. I posredni danak uredit će se. Nebi li bog dao, da se namiere portine jedanput i u Bosni izpunet!

Rusija

Pred bèrzojavnom viestju o uhvaćenju Šamila donosili su ruski listovi izviešća, koja su njegov položaj opisivala očajanim. Po posliednjim pobiedama Rusah ostalo mu je samo još malo se-

lah i plemenah viernih; njegovi osobni privèrženici stadoše zvati ga buntovnikom. Sad se je sa malo drugovah verio po šumama rudžanskim i ištalaijskim, no i onamo dodjoše u potieru za njim pravilna i pučka vojska. Fanatizam popustio je a tielesna nužda tako se je povećala u gorama, da se lahko dokučit može malodušnost urodjenikah. I u onom slučaju ako bi se ikad opet obodrili, težko će ikada više moći uništit napredke Rusah.

Švajcarska.

Još dne 7. t. m. prispielo je u Ginevru 1500 momakah, t. j. 1220 od 2. i 3. regimente, a 280 momakah, koji su uslied pobune na martovom polju u Napulju uhvaćeni bili. Tako se čini, da je veći deo buntovnikah oslobodjen i da je samo malen broj kolovodjah u istinu kažnjen bio.

— „Indépendance“ misli da može potvèrdit, da neće princ Napoleon onu polovinu milijunah franakah, što mu je doniela princesa Klotilda, uložit u Francuzkoj, već da će si zato kupit jedno dobro u Švajcarskoj.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Tanger 11. rujna. U Maroku odèržao se je kod promiene prestolja prilično mir. Mladi car otišao je u Fec, da se dade proglasit.

Iz Turina 8. pišu „Tr. Ztgu“: Ovdie i u Lombardiji oružaju, kao da bi imao rat sutra buknuti. Lombardija postavit će izvan ratne sile, koja je bila s početka ustanovljena, jošte 1. konjaničku regimentu i jednu piešačku brigadu sa shodnim brojem topničtva.

Turin 8. rujna. Proti Austriji izići će u Milanu dnevnik, koi si je, kao što je u svojem programu očito izrazio, stavio za svèrhu, bolni vapaj Mletakah varirat na sve glasove. Tko pozna piemontezke listove, može si predstavit, kakovo će biti dèržanje toga lista.

Iz Rima javljaju s pouzdane strane, da se sveti otac bolje nahodi i ako ovo poboljšanje istim načinom napredovalo bude, oporavit će se Nj. svetost za kratko vrieme opet podpunoma.

Slavenske viesti.

„Sèrb. Dn.“ donosi sliedeći članak: Naš pohvalno poznati komponista g. Kornelije Stanković izdao je nedavno 24 narodne piesme, koje su u narodu vèrlo rado primljene i već sve razprodane. Sad izdaje g. Stanković još 30 narodnih piesamah, stavljenih u note za pievanje i klavir, od kojih je 12 izradjeno za kor, 5 za sopran, alt, tenor i bas, a 7 za muški kor. — Stavljajući ih u harmoniju sačuvao je g. Stanković pravu prirodu njihovu. Piesme su ove: 1. Uzkliknimo s ljubavju svetitelju Savi. 2. Šta s' ono čuje na onoj strani. 3. Da sam jadna studena vodica. 4. Udaralo u tamburu djače. 5. Moja mama, lane moje, sve mi prigovara. 6. Na noge svatski kume, kuma te zove. 7. Tri ptičice goru preletile. 8. Sremsko kolo. 9. Ja podjo snuždeu kraj dola. 10. Konj junaka ostavio na zlu miestu u Kosovu. 12. Oj za gorom za zelenom nešto jasno podvriskuje. 13. Ah presten'te nevine, okol' mene ptičice. 14. Svi šajkaši odoše. 15. More diko di si za toliko? 16. Osu se nebo sviezdama. 17. U Budimu gradu čudno čudo kažu. 17. Neveselo sèrce moje. 19. Dika plava na sèrcu mi spava. 20. Selo sunce stiglo veče. 21. U razvitku tije zore. 22. Drag se dragoj na vodici hvali. 23. Siva maglo ti nepadaj na me. 24. Dobar veče Anka, šta si sinoć radila. 25. Što nisam davno to jutros rano. 26. Udri kiša na dolove. 27. Kad se bila na Kosovu vojska. 28. Prodji diko i našim sokakom. 29. Oj ti djače učeni, nad školama stariji. 30. Mnogaja lieta (cèrkveno). — Izići će oko konca mieseca studenoga 1859 Ciena im je 3 f. a. vr. za one, koji novce pošlju napred, a kasnije 3 f. 50 novčićah. Novci se šalju upravo na g. sastavitelja (u Beču, Stadt hoher Markt Bar. Sina'sches Haus Nr. 512). — Tko skupi upisnikah za pet knjigah, dobiva jednu na dar ili cienu njenu. — Osim ovih piesamah izići će i sèrbski narodni kadril za klavir, složen iz narodnih piesamah. Ciena mu je 50 novčićah. Polovina od dobitka njegova namienjena je ranjenim graničarima iz posliednjega rata talijanskoga. — Ime g. Stankovića jamči nam za valjanost diela i zato je svaka dalja preporuka suvišna:

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 16. rujna 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	77 55
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	73.30
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolaje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	885.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	206.50
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„ „	
sieverne železnice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga železničkoga društva	„ „	
zapadne železnice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne železnice itd.	„ „	
tisanske železnice po 200 f k.n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke železnice itd. .	„ „	
istočne železnice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		104 50
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		121.50
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.74
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 14109-3343. (VI.—56) 3—2

Razpis natiečaja.

Za popunjenje dviuh na c. k. terezianskoj akademiji u Beču izpražnjenih Battaszekovih zakladnih miestah ugarskog oddiela za mladiće iz prije sjedinjenih ugarskih zemaljah razpisuje se time uslied razpisa c. k. ministarstva unutarnjih poslovah od 5. rujna t. g. br. 21159-809. za Hèrvatsku i Slavoniju natiečaj s rokom do 10. listopada t. g. s tim dodatkom, da se molbenice po izmaku ovoga roka prispievajuće neće uzimati u obzir. Molbenice u tom obziru imajuće se upravit na c. k. ministarstvo unutarnjih poslovah imaju se neposredno kod podpisanoga c. k. miestodèržtva podnieti i obskèrbit sliedećim oblozima:

1) Izkazom plemstva, kèrstnim pismom, sviedočanstvom o zdravju i ciepanju kozicah, kao i sviedočanstvima o naukama posliednjih dviuh polugodištah.

Pri tom se opaža, da je kao normalna doba za natiecatelje ustanovljena postignuta osma i neprekoračena četèrnaesta godina života.

2. Molbenice imaju nadalje sadèržavati izkaz o imetku i dohodku, zatim ime, stališ, značaj i prebivalište roditeljah natiecateljevih s opazkom, da li su još živi.

3) Ima se navesti broj obskèrbljene i neobskèrbljene braće i sestarah kandidatovih zajedno s užitcima iz javnih kasah ili zakladah uživanim možebiti od istih ili od samoga kandidata.

4) Molbenici ima se priključit izjavljenje, da natiecatelj može i da je voljan iz svoga nosit godišnje pobočne troškove, koji od prilike iznose 190 for. do 200 fr. konv. novca ili 210 fr. a vr.

5) Napokon imaju se i zasluge otca i familije uobće, ako možebiti imaju kakovih, navesti.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.

U Zagrebu dne 12. rujna 1859.

Br. 34410-13804. 2266. (VI.—55) 3—2

Oglas.

U c. kr. gornjoj školi u Lavovu izpražnjena je jedna učiteljska služba za niemački jezik u gornjim razredima kao glavna struka i razpisuje se time za popunjenje iste natiečaj do 15 listopada 1859.

S imenovanom službom skopčana je plata godišnjih 630 eventualno 840 fr. a. v. s pravom promicanja na višje plaćevne stupnje godišnjih 840 i 10.0 odnosno godišnjih 1050 i 126) fr a. vr. Za stečenje iste potrebno je izkazat ovladjenost stečenu zakonito kod nadležne izpitne komisije barem za podieljivanje nastave niemačkoga jezika u gornjim razredima podpune realke. Osposobljenje i u drugim učevnim strukama podieljivat nastavu, daje kao što se razumije po samom sebi, prednost pred drugim sunatiecateljima.

Natiecatelji za ovu službu imaju svoje na visoko c. kr. ministarstvo za bogoštovje i nastavu opravljene, valjano obložene molbenice unutar roka za natiecanje podnieti kod c. k. galicijanskoga miestodèržtva neposredno ili, ako imaju već kakvu javnu službu, putem svoje predpostavljene oblasti.

Od c. kr. miestodèržtva.

U Lavovu dne 27. kolovoza 1859.

Br. 1854-crim. (DS. 66) 3—3

Oglas.

C. k. zemaljski sud u Zagrebu ovime do znanja stavlja, da su stvari dne 1. svibnja 1857 u Velikoj-Gorici na sajmu ukradjene od nepoznatih vlastnikah najmre 3 slamnata kriljaka, jedne ženske kesige, 2 plužna železa i dve ženske peče kod suda ovog putem javne dražbe prodane. Vlastnici dakle kao i oni, koji inače na stvari ove pravo imadu, pozivlju se, da se u godinu danah nakon proglasa ovog ovdie kod suda prijave, i pravo svoje na predmet dovoljno izkažu.

Zagreb. 30. lipnja 1859.

Klobučarić. Jović.

K br. 4953. (DS.—69) 3—3

Jeftimba.

Dne **4. listopada** *) t. g. u 10 satih prije podne iznajmit će se u gradskoj viećnici razsvietljenje grada na tri uzastopce sliedeće godine.

Najmovne pogodbe mogu se vidili kod gradskog poglavarstva u običnih uredovnih satih.

Od poglavarstva glavnoga grada.

U Zagrebu dne 8. rujna 1859.

Upravitelj ureda

Lichtenegger.

***) jeftimba odgodjena je na gornji dan.**

K br. 4952-1859. (DS—67) 3—2

Dražba.

Pravo pobiranja bregovine kod Save i pravo vinotočja u Otoku iznajmit će se kod savskog mosta putem javne dražbe dne 27. rujna 1859. u 10 satih prije podne na tri uzastopce sliedeće godine.

Od poglavarstva glavnoga grada.

U Zagrebu dne 8. rujna 1859.

Upravitelj ureda:

Lichtenegger.

Br. 3547. (PZ.—41) 3—2

Oglas.

Stavlja se tim do obćega znanja, da se kod podpisanoga poštanskoga ravnateljstva nalaze u sliedećem popisu navedene, godine 1857 kao neizručive vrativše se novčane pošiljke i tovarne stvari, koje mogu vlastnici pod obdèržavanjem obstojećih propisah zatim uz položenje poštarine u to ime platit imajuće se ili troškovnih iznesakah unutar šest nedieljah od dana pèrvog uvèrštenja ovoga oglasa računajući natrag dobiti.

U Zagrebu dne 1. rujna 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

Klempay.

Popis

onih novčanih pošiljakah i tovarnih stvarih, što se godine 1857. kao neizručive natrag prispievše nalaze kod c. k hèrvatsko-slavonskoga poštanskoga ravnateljstva.

Kad su bile na poštu predane	Gde su bile na poštu predane	Br.	Vèrsta	Kamo su bile opredieljene	Nadpis	Sadèržaj	Vriednost fr.	Vriednost kr.	Teža fnt.	Teža lot	Poštarina ili troškovi fr	Poštarina ili troškovi kr.	Opazka
8. lipnja	U Zagrebu	1	List	U Gradac	Štedionica	Bnt.	5	30	—	—	—	11	
4. siečnja	„	2	„	„ Veronu	Stiepan Munich	„	3	—	—	—	—	11	
1. prosinca	„	3	„	„ Beč	Benj. Lukšić	„	10	—	—	—	—	12	
27. ožujka	„	4	„	„ Rieku	Jar Sandor	„	5	—	—	—	—	11	
25 studenoga	„	5	„	„ Vel. Kanižu	Jos Tisselhofer	„	1	—	—	—	—	—	
3. „	„	6	Svežanj	„ Ljubljanu	Char Sava	Div.	—	54	—	2	—	12	
—	„	7	„	„ Regensburg	Sartory	Dk.	10	—	—	8	1	9	
24. kolovoza	„	8	„	„ Rudolfstadt	G. Fröbel	„	0	—	—	22	1	18	
—	„	9	„	„ Peštu	Her Geibel	„	2	—	—	16	—	47	
—	„	10	„	„ Kannstadt	Veicl	„	10	—	—	18	—	97	
29. kolovoza	„	11	„	„ Bialu	Lauerbach	„	2	—	—	14	—	5[illegible]	
—	„	12	„	„ Monakovo	Büksel	„	—	—	3	—	8	91	
2. rujna	„	13	„	„ Lavov	C. F. Hilde	„	2	—	—	8	—	46	
28. kolovoza	„	14	„	„ Stuttgardt	Lautenschläger	„	10	—	—	14	1	32	
—	„	15	„	„ Monakovo	Collarich	„	10	—	—	4	1	27	
—	„	16	„	„ Frankf. na M.	Pfeiffer	„	10	—	—	8	1	21	
24. listopada	„	17	„	„ Pladen	Goppold	Div.	[illegible]	—	—	8	—	21	
11 travnja	„	18	Škrinjica	„ Bocen	Lumbe	„	10	—	9	16	2	[illegible]	
3. veljače	„ Karlovcu	19	List	„ Mletke	M. Šipuš	Bnt.	2	—	—	—	—	15	
3. travnja	„	20	„	„ Veronu	Giac. Prosdoaino	„	5	—	—	—	—	14	
9. kolovoza	„ Varaždinu	21	„	„ Bolonju	Jos Juriša	„	10	—	—	—	—	—	
17. svibnja	„ Osieku	22	„	„ Peštu	Stef Lamprecht	„	6	—	—	—	—	16	
21. prosinca	„	23	„	„ Pečuh	Singer	„	1	16	—	—	—	11	
6. ožujka	„	24	„	„ Vel. Varadin	Fr. Schram	„	[illegible]	—	—	—	—	12	
1. rujna	„	25	„	„ Zagrab	Joh. Schneider	„	2	—	—	—	—	12	
12. kolovoza	„	26	„	„ Peštu	Ig. Vidavitz	„	4	—	—	—	—	23	
10. listopada	„	27	„	„ Varaždin	Iv Bakalovich	„	2	—	—	—	—	12	
18. studenoga	„	28	„	„ Šibenik	Boz Karalić	„	3	—	—	—	—	14	
25. svibnja	„ N. Gradiški	29	„	„ Mies	Ant. Stökl	„	1	30	—	—	—	14	
27. rujna	„ Oroslavju	30	„	„ Veronu	Domislanović	„	2	—	—	—	—	19	
12. lipnja	„ Petrinji	31	„	„ Beč	Th. Domislanović	„	3	—	—	—	—	—	
26. prosinca	„ Čakovcu	32	„	„ Stari Boleslav	T. Betković	„	1	—	—	—	—	14	
27. studenoga	„	33	„	„ Budim	Stef. Franchich	„	4	—	—	—	—	12	
30 ožujka	„	34	„	„ Varaždin	Potočnjak	„	—	58¼	—	—	—	29	

Br. 3632 (PZ.—43) 3—1

Oglas.

Od 1. listopada 1859 počemši mogu se, tako kao što biva u prometu s dèržavama niemačko-austrijanskoga poštanskoga saveza, i u unutrašnjem austrijanskom prometu expresna pisma t. j. pisma s opredieljenjem davati na poštu, da se odmah po dolazku pošte u dotičnim poštanskim miestima i posredstvom navlastitih slugah ili glasnikah dostave onima, na koje su upravljena

Ova pisma moraju na adresi naznačenjem „imaju se dostavit po expresima“ zatim shodnim markama obskèrbit i rekomandovana dati na poštu.

Na stražnjoj strani istih ima davalac svoje ime, stališ i prebivalište niemački i točno napisati.

Za dostavljanje takovih pisamah ima se u miestu onoga poštanskog ureda gdie se izručuju, po danu petnaest a po noći trideset novih krajcarah platiti.

Posliednja pristojba nastupa, ako pismo u vremenu od 1. listopada do posliednjega travnja poslie 10 satih po noći i prije 7 satih u jutro, u ostalim miesecima pako poslie 11 satih po noći i prije 5 satih u jutro, izručbeni poštanski ured odpravi za dostavljanje.

Za dostavljenje izvan miesta izručbenoga poštanskog ureda ima se pripadajuća glasnina i ustanovljeni dodatak k istoj od petnaest novih krajcarah platiti.

Naznačene pristojbe imaju se ili kod davanja na poštu platiti i za plaćenje doznačit onomu, na koga pismo glasi. U pèrvom slučaju izračunat će se dostavnina polag toga, kad se misli da će od prilike pismo doći na izručbeni poštanski ured, a glasnina s iznoskom od prilike odgovarajućim daljini miesta od izručbenoga poštanskoga ureda kamo je pismo opredieljeno.

Svakako jamči onaj, koi je pismo dao na poštu za upitne pristojbe, ako se nebi mogle naplatiti od onoga, na koga pismo glasi, i on mora polag okolnostih nenaplaćenu pristojbu doknadno platit.

Nasuprot vratit će mu se i onaj iznosak, za koi je možebiti, kad je dao pismo na poštu, preveć platio.

No tražbine u ovom obziru poštanske kase ili stranke moraju se najdulje unutar 6 miesecih računajući od onoga dana, kad je expresno pismo na poštu dano bilo, za naplaćenja prijaviti

Kod pisamah, koja se izvan miesta izručbenoga poštanskoga ureda imaju dostavit, ima onaj, koi dava pismo na poštu, ako pristojbe za plaćanje dade doznačit onomu, na koga glasi, položit za to shodnu sigurnost u gotovom novcu, koja će se poslie izplaćenja pristojbe od strane onoga, na koga glasi pismo, vratit u podpunom iznosku.

Sto se time uslied vis. razpisa ministarstva tèrgovine od 22. kolovoza 1859 br. 1556-252 stavlja do obćega znanja.

U Zagrebu dne 12. rujna 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo.

Klempay s. r.

Nr. 9219-1526. (Izv.—132) 3—3

Avviso di Concorso.

Viene aperto il concorso al posto di guardiano d'ispezione presso l' i. r. Deputazione di porto e sanità marittima di Pirano, cui va congiunto il soldo d'annui fni. duecento dieci (f. 210) V. A. e un pausciale di montura di annui f. venticinque soldi venti.

Chiunque intendesse di concorrervi presenterá fino a tutto 20 p. v. settembre a questo Governo cent marittimo la documentata sua istanza comprovando l'età, l'illibata condotta morale e politica, il servigio fino a prestato come guardiano eventuale di sanità, e la piena conoscenza della lingua italiana, indicando pure qualora conoscesse qualche altra lingua

I concorrenti dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario dell' amministrazione della prefata Deputazione portuale sanitaria di Pirano.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.

Trieste 22 agosto 1859.

Nr. 9112-1527 (Izv—133) 3—3

Avviso di Concorso.

Presso l' i. r. ufficio Centrale di Porto e Sanità marittima in Fiume, si è reso vacante il posto di guardiano d'ispezione cui va congiunto il salario di annui fni. duecentodieci (f 210), nonchè il pausciale di montura, nell'importo di fni. venticinque soldi (25.20) in valuta austriaca.

Coloro che intendessero ad aspirarvi, presenteranno entro tutto il 20 del p v. mese di settembre, a questo Governo centrale marittimo, le loro suppliche debitamente corredate, comprovando l'età, l'illibata condotta politico-morale, la piena idoneità al detto posto, le cognizioni di lingue ed eventualmente i servizj anteriormente prestati,.

Dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario portuale sanitario presso l'ufficio Centrale di porto e sanità in Fiume.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.

Trieste li 20 agosto 1859.

Br. 2433. (Fin.—33) 3—1

Oglas dražbe.

U sliedstvu naredbe c. k. financijalnoga okružnog ravnateljstva u Rieci od 23. sèrpnja 1859 br. 9897 prodavat će se putem javne dražbe dne 4. listopada 1859 u 9 satih u jutro i u 3 sata poslie podne po službenoj komisiji uz priuzdèržanje potvèrde sliedeća dèrva iz šumah Fužine upravljateljstvenog okružja nasiečena po šumskom upravljanju, i to:

A. iz šumskog kotara Mèrzlavodica
iz šumskog razdiela Rogozno

	fiskalna ciena u austr. vr. fr.	kr.
406 komadah jelovih gredicah (scalaholz) u skupnoj mieri od $687\frac{1}{2}$ cari . .	819	$41\frac{1}{2}$
iz šumskog razdiela Širokadraga		
136 komadah jelovih bordunalah u skupnoj mieri od 4475.72 kub nogah	1,078	$77\frac{1}{2}$
4[illegible]8 kom. jelovih gredicah (scalaholz) u skupnoj mieri od $952\frac{1}{2}$ cari	766	$76\frac{1}{2}$
$509\frac{1}{2}$ hvatih cepanic i $179\frac{1}{2}$ hvatih šibja $4\frac{1}{2}$ drugih uglevarskih dèrvah	1,416	10
iz šumskog razdiela Sungeri		
58 kom. jelovih bordunalah od 1774.43 kubičnih nogah	495	$77\frac{1}{2}$
B. iz šumskog razdiela Viševica		
19[illegible]0 hvatih ciepanih i 57[illegible] hvatih šibja $4\frac{1}{2}$ dugih uglevarskih dèrvah	6,[illegible]12	40
C. iz šumskog kotara Ravnagora		
iz šumskog razdiela Oštrivèrh		
152 kom jelovih kusah od 2803.° kubičnih nogah	236	14
iz šumskog razdiela Sterfić		
818. kom. jelovih kusah od 1[illegible]528.5 kubičnih nogah	1,186	99
iz šumskog razdiela Širokivèrh		
673 kom. jelovih kusah od 12494.5 kubičnih nogah	1,118	17

Uz ponude ustmene primat će se i pismene.

Nu ponude pismene moradu uvietima dražbenim shodno uredjene biti, i propisanu kaparu ili namiru vèrhu položenja ote kapare pri kakvoj c. k. dèržavnoj blagajni priloženu imati, i moradu se do uključivo 3. listopada 1859 kod c. k. šumskog ureda Fužine zapečaćene predati.

Bitni uvieti jesu sliedeći:

Koi kod dražbe prisutstvovati hoće, mora kao jamčenje, da će svoju ponudu obdèržavati, položiti u ruke dražbene komisije kaparu ili u gotovom novcu, ili u austrijanskih dèržavnih obveznicah (računajući polag posliednjega tečaja burze) koja sastoji u desetom dielu polag ustanovljenog izjavljenja ciene kapitalnog iznosa. Ota kapara će se odmah po zaključenoj dražbi svim ponuditeljem (Offerentom) izuzamši najviše ponudjajućeg povratiti.

Najviše ponudjajući imadu odmah ili najdalje za 14 danah poslie kako bi se strankam službena potvèrda njihove ponude priobćila, kupovnu cienu uračunavši položenu kaparu kod c. k. ureda dèržavnih dobarah u Fužini u gotovom novcu položiti. Ostali uvieti, koji temelj dražbe sačinjavaju, mogu se po svakome prije dražbe u običnih službenih urah kod c. kr. šumskog ureda u Fužini uviditi, isto tako moći je viditi u prisutju dotičnog c. kr. šumara dèrva za prodaju opredieljena. C. k. šumskih dèržavnih dobarah ured.

Fužine dne 12 rujna 1859.

Nr. 12309 (Fin.—32) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Am 8 Oktober 1859 Vormittags wird wegen Veräusserung des aus soliden Materiale erbauten, vormals vom Salz-Einnehmer bewohnten Arial-Gebäudes Nr. 46 zu Zengg eine neuerliche Lizitation vorgenommen werden.

Der Ausrufspreis besteht in 3050 fl. ö. W.

Die Kauflustigen werden somit eingeladen, am besagten Tage in loco Zengg persönlich zu erscheinen, oder ihre schriftlichen, mit den vorgeschriebenen Förmlichkeiten und 5% Vadium versehenen Offerte vor Beginn der mündlichen Versteigerung einzubringen.

Die übrigen Lizitations-Bedingnisse können bei dieser Finanz-Bezirks-Direktion und auch bei dem Zengger Hauptzollamte täglich eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Fiume am 12. September 1859.

Nr. 1288-civ. 1859. (Izv.—134) 3—3

Edikt.

Da bei der durch Bescheid vom 4. Juni 1859. Z. 717 auf den 18. August 1859 angeordneten ersten Termine zur executiven Versteigerung der dem Stefan Matković aus Suša gehörigen Urbarial-Ansässigkeit, wegen dem Adalbert Kotsch schuldiger 376 fl. CM c. s. c. kein Kauflustiger erschienen ist, so wird der zweite zu diesem zwecke auf den 19. September 1859 in Suša angeordnete Termin mit dem Beisatze ausgeschrieben, dass die Realität, wenn sie um den Schätzungswerth von 355 fl. CM. nicht verkauft werden könnte, dem Meistbietenden auch unter dem Schätzungswerthe zugeschlagen werden würde.

K. k. Bezirks-Amt als Gericht

Gross-Gorica am 2. September 1859.

Der k. k selbst. Richter

v. Zlatarović.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 21. RUJNA 1859. Broj 212.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće miesecom listopadom novo čevèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine" obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr.

☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah", koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Uredovni dio.

Predsiedničtvo banskoga stola podielilo je službu oficiala izpražnjenu kod županijskoga suda akcesisti županijskoga suda u Varaždinu Andriji Videkoviću i naimenovalo je nadnevnike Ivana Petrovića, izsluženoga stražmeštra c. k. 10. oružanske regimente i Ljudevita Meršića za akcesiste kod županijskoga suda u Varaždinu.

Oglas

c. k. hèrv. slav. namiestničtva u pogledu roka za dèržavno šumarski izpit.

Uslied odpisa c. k. popečiteljstva unutarnjih poslovah od 16. kolovoza t. g. br. 19104-879, preduzet će se dèržavni izpiti za šumarsko gospodarstvo kod ovog c. k. namiestničtva, i to sajednički pismeni izpiti 20. listopada t. g., a sliedećih danah ustmeni izpiti. Dotični kandidati, koji uslied dobivene posebne dozvole ovaj izpit položiti namieravaju, imadu predbiežno kod ovomiestne c. k. glavne blagajne pristojbu, ako im ova odpuštena nije, sa deset stotinjakah i pedeset novčićah (10 st. 50 novč.) položiti, zatim naznačenog izpitnog dana kod predsiednika izpitnog povierenictva, koji će se skupa na izpitnih povierenicih kao takovi još naknadno javno proglasiti, prijaviti se, i dokazati namirom, da su pristojbu položili, a dekretom, da im je pripust k izpitu dozvoljen, onda istoviestnost njihove osobe pokazanjem po političnoj oblasti izdane, sa opisom osobe providjene sprovodnice, ili ravno tako sastavljena sviedočanstva.

Napokon imadu oni u predmetu šumarske znanosti ili šumskog stroja samostalno izradjenu razpravu ili osnovu predati.

U Zagrebu dne 14. rujna 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 18. rujna. Nj. preuzoritost kardinal-nadbiskup, koi se je dne 16. u večer iz Karlovih Varah ovamo vratio, preduzeo je jučer u 9 satih u jutro stranomu vedenje, strano primljenje redovnih profesijah od 39 milosèrdnih sestarah u ovdiešnjoj cèrkvi njihova samostana i tom prigodom dostojao je svečano predati zlatni kèrst podieljeni po Nj. c. k. apostolskom veličanstvu sestri Moniki Krismer, za zasluge učinjene u veronezkoj bolnici.

☞ U subotu dne 17. rujna došao je ovamo u jutro jedan batalijun 46. piešačke regimente prinea haskoga zajedno sa štabom, i ostat će ovdie kao posada.

— Visokočastni biskup djakovački Jurèj Strossmayer dobio je iz Rima dekret, kojim se on naimenuje za pomagajućega biskupa papinske stolice i za rimskoga grofa (Episcopus Solio Pontificio assistens et Comes Romanus).

— Za junačtvo kod Solferina dobili su: stražmeštri Ljudevit Beslanović veliku i Josip Salković malu srebèrnu kolajnu, oba od piešačke regimente nadvojvode Ernesta; od 24. lovačkoga batalijuna podlovac Matija Subašić, stražmeštar Gjorgje Franić, lovci Filip Barišić, Mate Klekez, Josip Stèrnad, Josa Ivanišević, Franjo Jelavić i Kèrstan Čolović malu srebèrnu kolajnu; od pieš. reg. grofa Thuna Hohensteina frajt Josip Petrović i kadet Petar Jovanović malu srebèrnu kolajnu; od 2. batal. ličke granič. regim. stražmeštri Ilija Žigić i Gjorgje Uzelac i trubač Antonije Balen veliku, stražmeštar Toma Racić, kaplari Lazo Medić, Petar Novković, Mihailo Franić, Nikola Suzuković i Milan Budimir, frajt Lazo Radaković, Danilo Krivošija, Petar Uzelac, Spiro Mandić i Mijo Drobac malu srebèrnu kolajnu.

U Varaždinu dne 10. rujna J. B. Politički dogadjaji, velika promiena u ministarstvu a napokon visoka naredba ministarstva prosviete, po kojoj se neće odsada morati u višiih gimnazialnih razredih niemački naučavati, tako je vas sviet uzdèrmala, da se gotovo u svih krugovih o tome govori. Zato neće biti suvišno, ako se i odavlje javi, što ovdie sviet govori, želi i očekiva; jer to upravo visoka vlada želi, da tim lasnije svoje dobrohotne namiere uživotvori i tako pravednim željam narodah zadovolji. Ja ostajem kod visoke naredbe ministarstva prosviete, koju gotovo svatko kao radostno pojavljenje pozdravlja, jerbo vidi, da se time narodom daje, što ih ide; radi koje svatko radostno pleska, što ćemo moći oživotvoriti poznate rieči: „Sva su plemena jednaka, i svaki narod ima sveto pravo izobraženja i sačuvanja svoje narodnosti i jezika; na temelju koje svatko od našeg školskog poglavarstva očekiva, da se već početkom dojduće školske godine sve u našem jeziku napisane i izdate školske knjige uvedu, napokon očekiva svatko, da se naši sposobni rodoljubi pobrine, da napišu i one školske knjige, kojih još neimamo, i da poprave one, što imadu radi različitih razlogah kojekakve mane. Govori se, da ima narod pravo, da ovo zahtieva od svoje inteligencije, jer pravedna vlada nam pruži priliku, da se naravski izobrazivamo, da radimo na razvitku i izobraženju našeg jezika i naroda. Ako sada neuzradimo, kako valja, onda nismo vriedni, da se narodom nazivamo.

Ima istinabog i takovih mračnjakah, koji proti visokoj naredbi staro brane, koji klevetju, da nam jezik nije sposoban za škole i urede, jer se ga nisu htieli naučiti; ima i takovih poturicah, koji tudje hvale a time razdor siju. Na takovim izrodicam treba visokom ministerijalnom naredbom usta začepit. Hèrvati već pokazaše, da su kadri na čitavoj gimnaziji i na istoj akademiji naški naučavati, pa će i sada, doćim se već više naučismo.

Napomenuti još valja, da se često govor povodi, dali se napomenuta naredba i na realke proteže. Nato odgovaramo, da toga niti netreba, jer osnova za niže občinske realke, kakovih dosada u Banovini imamo, bez toga občinam prepusća, da ih glede nastavnog jezika po svojoj volji ustroje. Ako se dosada nije radilo u ovom smislu, tomu nije kriva vis. vlada, nego mi sami, koji negledasmo na svoje potreboće i okolnosti, nego nato, kako bi se komu prikupili i prilaskali. Sapienti pauca!

Pešta, 6. rujna. (S. D.) Poznati kompozista Franjo Liszt napisao je knjigu jednu o muzici ciganskoj i magjarskoj i rekao je tu, da magjarska muzika nije narodna, već ciganska. Proti ovoj njegovoj izreci podigli su se magjarske komponisti naročito Koloman Šimonfy. U toj razpri nebi valjalo prezrieti to, da su sedašnje magjarske arije, kojima se Magjari ponose, većinom narodne arije slovačke, pak i sám poznati Rakocijev marš pun je vlaških (rumunjskih) motivah.

— Težak Moin Musa iz Totezdije u hacečkom srezu našao je oruči njivu zlatan lanac težak više od dvie funte. Lanac je rimski i po svoj prilici kitio je niekada konja. C. kr. kabinet za starine u Beču kupio ga je za 1800 f.

Sèrbija.

Beograd 11. rujna. Danas je u glavnoj cèrkvi povodom imendana ruskoga cara Alexandra bila svečana služba božja sa „Tebe boga hvalimo." Svikolici ovdie stolujući konzuli bili su u cèrkvi.

Dne 16. t. m. svetkuje Sèrbija rodjendan kneza nasliednika. Možebiti otići će svi konzuli zajedno u Kragujevac tom prigodom, vrieme tomu prije, a prigoda je shodna.

Kapetan Magnan, opravnik marsiljskoga družtva za zakup majdanpeka i uredjenje Moldave odputovao je u Kragujevac, da se tamo knezu Milošu zahvali za potvèrdjenje zakupnog ugovora.

Jučerašnji list donosi radostne plodove slobodne štampe. U njem govori se o važnosti realnih školah i za utemeljenje gradjanskoga obèrtničkoga duha i osudjuje se dosad još svejednako obstojeće obćenito podučavanje na jedan kalup. Duh kneza nasliednika Mihaila kèrči si put i počima dobrotvorno dielovati. Upravne oblasti osobito javne nastave povući će se pred sud i strogo kazniti.

Knez Miloš zapoviedio je da se svim onim, koji su bili obtuženi zbog poznate tobožne urote, koje se istinitost nije dokazala, odmah dade sviedočanstvo od dotične oblasti, da su podpunoma nedužni. Ovaj čin pravednosti zaslužuje neograničenu pohvalu.

Talijanska.

Profesor Matteuci ostavio je dne 9. t. m. Torin, da se u Parizu svojim drugovima Lajatiku i Peruzzin pridruži, gdie imaju svoje poslanstvo u interesu toskanske vlade ispunit i predstavit se caru. — Jedan razpis diktatora Farinia poziva podoficire i soldate parmezanske vojske, koji su 1. svibnja ili u vremenu od 3. svibnja do 9. lipnja iz vojničke službe izstupili, da se unutar 14 danah stave na razpolaganje vojničkim oblastima, inače postupat će se s njima kao s uskocima. Iz ove naredbe izuzimaju se oni, koji su u piemonteskoj vojski ili u kakvom sboru narodne armade stupili u službu. — I republika San Marino očituje svoja čuvstva. Dne 15. kolovoza naimenovalo je veliko viеće sanmarinsko francuzkoga carskoga princa za počastnoga generala narodne vojske republikanske i podielilo mu je veliki kèrst vlastitoga u tu svèrhu utemeljenoga reda sv. Martina. — U Riminu i njegovoj okolici umnožila se je jedna četa pod Mezzakapom do više od 8000 momakah i vodi sa sobom dvie bojne baterije, sastojeće iz dvanaest topovah, s gèrbom savojskim. Garibaldi ustrejava u Toskani izabran jak sbor u posebne svèrhe; bojeći se da Garibaldi neizvede kakav nenadani udar, koi bi mogao poduzeti proti Pe-

rugji ili drugom kojem miestu u uzatrašenosti zemlje, dobilo su znamenite podkriepe, koje su bile upravljene put Pezara, gdie se papinska vojska sakuplja, protivnu zapoviest iz Rima, da se ova strana zemlje neostavi bez svake zaštite. — Iz Milana javljaju da se čini kao da tamošnja francuzka okupacija namierava tamo udomit se na dulje vrieme, jer francuzki oficiri uzimaju u najam godišnjih stanovah i pozivlju k sebi svoje familije iz Francuzke. Uobće čini se da se Francuzima veoma dopade u Lombardiji. — Kao što „Lombardia" javlja, otišlo je 3. 18 mladićah iz tridentskoga područja pod čelovodstvom niekog Kamila Zancania u vojvodstva. Dne 2. krenulo je isto toliko iz Brešije onamo. Svi su vele vojnici i služili su stranom u sardinskoj stranom u Garibaldovoj vojski. — Kneginja Kristina Belgioso opet je došla u Milan.

O već napomenutoj „veoma ozbiljnoj" sablazni u Bergamu i o drugoj u Kremi pišu „Nordu": Jedno domorodno družtvo, u kojem se je nalazilo mnogo svećenikah, hotielo je da dèrži u Bergamu za poginuvše talijanske vojnike smèrtnu misu. Biskup uskratio je ponajprije svoje sudielovanje i zapoviedio je svim svećenicima da učine isto; zatim obećao je glavom služhovat, no sabranio je govorit slovo, kao što se obično čini kod takovih prigodah. Kad se je ništanemanje prije svèršetka mise pojavio jedan govornik, exkomunicirao je biskup s miesta cèrkvu. No kad narod u večer opazi, da se prenaša posvećena hostija u drugu cèrkvu, navali jedna bèrpa od 5000 ljudih od prilike na biskupsku palaču, porazbije tamo prozore i pokućstvo i stane napokon istom biskupu prietiti. Jedan pjani seljak otme niekom dobrovoljcu bajonet i zamahne njime, kao da hoće da probode biskupa, koi sa svoje strane mirno izjavi, da je gotov na mučeničtvo i da samo moli, da mu nebi odviš dali patiti. Svećenici biskupske palače pozovu narodnu stražu i francuzku posadu u pomoć, no ovi su medjutim iz nepoznatih razlogah veoma kasno onamo došli. Jedini intendant pohiti onamo i pomiri razjarenu množinu. U Kremi hoteo je biskup da čita misu na uspomenu poginuvših Austrijanacah, no narod mu je to prepriečio.

— Grof Cavour opet je u Turinu i često se sastaje sa kraljem. Misli se, da će on opet doći u ministarstvo. Kažu, da su liberalci htieli kralja nagovoriti, da pošlje u Firencu gubernatora s vojskom, ali da je kralja odgovorio ministar Rattazzi od faktične okupacije, već da tu stvar ostavi kongresu na riešenje. — Iz Firence se javlja, da konzervativci kupe podpise na protest proti sjedinjenju sa Sardinijom, koje je u narodnoj skupštini zaključeno. — Po viestima iz Napulja nije tamo nitko zadovoljan, ni konzervativci u dvoru, ni burza, ni vojska, ni svietina; „Indép. Belge" kaže, da se ta lahko daju nagadjati posliedice.

— Modensko svećenstvo poslalo je kralju sardinskom, „velikodušnom branitelju talijanske nezavisnosti", više adresah, u kojima izražava svoju zahvalnost za njegove trude i izriče želju sjediniti se sa Sardinijom.

— Govori se, da je francuzka vlada predlagala rimskoj vladi, da legacije dobiju odieljenu administraciju. Rimska kurija samo da upravlja inostranim i duhovnim stvarma, a u legacijama da bude svietovni gubernator, parlamenat, odieljeno gradjansko i novčano upravljanje, da daju godišnji danak i da su obvezane braniti zemlju. Rimskoj vladi nije se ovaj predlog dopao.

— Po posliednjim viestima neće papina vojska udarati na pobunjene legacije.

Rim. Svi staleži iskreno udioničtvuju u bolesti papinoj. Na nogama su se rane provalile i po svoj prilici neće se zatvoriti.

Francuzka.

Parižki dopisi javljaju, da je princ Napoleon u istinu odputovao u srednje Francuzku. Parižki listovi donose prijavu, u kojoj se paviljon Bellevue, koi pripada princu, nudi na prodaju; u tom hoće da vide dokaz, da princ misli kupit kakovo dobro u Švajcarskoj, o čemu se je u istinu prije niekog vremena često govorilo. Baron Mariani, korzikanac, dosad komornik princese Klotilde, (supruge princa Napoleona), zaiskao je i dobio svoj odpust. Princesa Klotilda dieli naime mèržnju, koju malone svi Talijani ćute proti Korzikancima, i učinila to svomu komorniku kadikad osiećat. — U upravi „Constitutionnela" učinjena je promiena. Nadzorno vieće ovoga lista uselo je gospodinu Renéu političko ravnateljstvu i to na predlog glavnoga vlastnika, gospodina Mirés-a, koi se je već odavna posvadio s gospodinom Renéom.

Moldavia i Vlaška.

Turski poslanik u Beču dobio je kao što javlja „Oest. Ztg." u obziru investiture kneza Kuze kao hospodara Moldavske i Vlaške, iz Carigrada viest, da su tamo čekali samo jošte izviešće portinoga punomoćnika gospodina Musurisa o soglavnoj konferenciji dèržanoj dne 6. u Parizu, da dotična dva investiturska fermana odpravе.

Velika Britanija i Irska.

„Observer" govori o „izdajstvu" Kinezah, koji su, veli, na mirovne brodove udarili i dodaje: „Gubitci na oficirima, koje smo pretèrpili, čini se, da su pozamierno bili veliki i mi jedva dokučit možemo, kako bi ikakvi topovi, koje imaju Kinezi, mogli, baš i jedne topčaru uništit. Viest biva time poniešto sumnjiva, što nije naznačen dan, kad se je to dogodilo; ništa nemanje može biti, da je istinita. U posliednjem slučaju nemože izostat rat sa Kinom i nasèrt na glavni grad Peking."

Iz Londona javljaju: U novom Armstrongovom zavodu u Woolwichu počeli su radit i do konca ove godine dogotovit će se 120 najboljih topovah. Ukupni u bojnoj luci nalazeći se ratni brodovi odplovili su na viežbanje, koje će do šest nedieljah trajat ni vožnja će se pretegnut do Livorna, Genove i niekih jugošpanjolskih otokah.

Španjolska.

Jedan parižki dopisnik dèržao je za izviestno, da je englezka vlada španjolsku za izjašnjenja zbog skupljanja vojske u Algesirasu zamolila. Španjolska vlada odgovorila je, vele, s istom uljudnostju ali čvèrsto i kriepko, da se Algesiras nalazi na španjolskom području, i uslied toga da nije nitko vlastan pitat za uzrok skupljanja vojske na ovoj točki. Španjolska ima za množinu uvredah, koje joj počiniše Mavri, osvetit se i Španjolska je jedini sudac, gdie se radi o njenom narodnom poštenju. Drugi dopisnik oprovèrgava predstojeću viest.

„Correspondencia Autografia" hoće da zna, da će marokanska vlada 4000 momakah za kažnjenje plemenah, koja su udarila bila na Ceutu, poslat i Španjolcima podpunu zadovoljštinu dati, kao i pod Ceutom znatnu vojsku za prepriečenje novih svadjah ostaviti. Posada ceutanska umnožana je već za dva batalijuna lovacah.

Energična demonštracija španjolskoga kabineta proti Ceuti dala je Englezkoj povoda potražit razjašnjenjah; no general O'Donel nije ih dao, Španjolska može, misli on, slobodno razpolagat svojom vojskom, kako to zahtievaju njeni interesi.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Parma, 14. rujna. Prevratna skupština zaključila je s potvèrdjenjem diktatora Farini-a ujedno i to, da se učini dèržavni zajam.

Javljaju iz Firence od 11. rujna: Gospodin Ricasoli u Firenci vlada se neprestano ne samo kao revnijiv već i kao očit prijatelj one stranke, koja je za sjedinjenje s Piemontom. On je danas razgledao narodnu stražu, a zatim je izdao dnevnu zapoviest. U istoj zahvaljuje se narodnoj straži za njeno ponašanje u ime domovine i kraljevo i izražuje pouzdanje u obziru budućnosti. Na kraju veli se, da se nada, da će narodna straža zajedno s vojskom uzdèržat u krieposti želje domovine. Uzpèrkos ovom hvastanju pokazao se je duh posliednjih danah znatno promienjen. Prevratna stranka za pridruženje tako ovdje kao i u Turinu, mislila je, da je već dobila igru, ona dèržala je za nemoguće, da se Francuzka može inače nego odobravajući njene želje i nastojanja izrazit. Ova sigurnost popustila je sada, premda se listovi ove stranke ovdie i u Turinu trude, da jasan smisao „Moniteurove" note raztumače na svoj način.

Carigrad, 7. rujna. Sultan izmakao je prošaste subote pogibelji, koja je prietila njegovom životu. Jedan englezki parobrod udario je dva puta tako žestoko o barku careva, da je ista izbavljena bila tek velikim naporom. Kapetan, kako vele, Jonjanin, uapšen je. Sir Bulwer zapoviedio je, da se stvar što strožije iztraži.

Carigrad, 10. rujna. Linejski parobrod „Fethis" otišao je s vojskom u Kandiju.

Madrit, 14. rujna. General Vascongabas poslan je od španjolskoga dvora u Biaritz, da pozdravi cara i caricu.

London, 15. rujna. Sardinski poslanik vratio se je iz Broadlanda i odputovao je u Turin. Admiralstvo naredilo je, da više brodovah otidje u Kinu. Govori se da je Perù republici Genedovskoj službeno naviestio rat, pošto nije za rukom pošlo posredovanje, koje je Španjolska pokusila.

Petrograd, 13. rujna. Zarobljenje Šamila javlja se u službenim viestima u savezu s uzetjem tvèrdjave Gunib.

Berlin 16. rujna. Poldnevno izdanje lista „Hamburger Börsenhalle" sadèržaje viestih iz Shangaia od 12. sèrpnja. Tamo su u višjim krugovima za cielo tvèrdili, da je Taoutai ubaviestio g. Bruce-a, da ima nalog da mu saobći, da je nasèrt takajskih tvèrdjah na britanske brodove učinjen bio iz nesporazumljenja, zbog česa car iskèrno žalovanje očituje, Manderin, koi je taj siloviti čin izveo pogubljen je i da bi cara veselilo, ako bi Bruce došao u Peking da se uzmogne stvar prijateljskim putem izravnati.

Pariz, 16. rujna. Kralj Viktor Emanuel odgovorio je modenskoj i parmanskoj deputaciji, koja je doniela ponudu za sjedinjenje, u bitnosti što sliedi: Zahvaljuje se deputaciji za potvèrdjenje željah prinešenih već njegovom otcu; prima ove želje kao ponovljeno očitovanje narodne volje oslobodit se od kobnog inostranog gospodarstva i podići pregradu, koja osigurava Talijanskoj posiedovanje sebe samoga. Kralj će, koristeći se stečenim pravom, zastupat stvar Talijanske kod silah, osobito kod cara Napoleona. Evropa dozvolila je i drugim narodima novu vladu, da njihovu slobodu obrani i pokazat će se također pravednom i velikodušnom i prema talijanskim provincijama. Kralj si čestita, da je red i umierenost dotičnih pučanstvah Evropi dokazala, da se Talijani sami upravljati umiju i da su vriedni biti gradjanima slobodne zemlje.

Parma 16. rujna. Zajam ovdie votirani iznosi 5 milijunah franakah; jedna deputacija otići će za koi dan u Pariz.

Petrograd, 16. rujna. Izvanredan list „Ruskoga Invalida" sadèržaje izviešće podpukovnika Grabbe-a o pobiedama odèržanim u Kavkazu. Gunib uzet je na juriš, 5 topovah oteto; Šamil, njegovi sinovi i porodica itd. stranom su ubijeni, stranom uhvaćeni; Rusi nisu izgubili ni 100 momakah.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 12711 (Fin.—35) 3—1

Kundmachung.

Von der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion zu Essek wird bei dem Umstande, als die zweite auf den 12. September 1859 ausgeschriebene und in Nr. 201, 202 und 203 der „Agramer Zeitung" dann der Nar. Nov. verlautbarte Lizitation zur Verpachtung des Mauthertrages an der ärarischen Brückenmauthstation Piškorevce auf die drei Verwaltungsjahre 1860, 1861 und 1862 ohne Erfolg geblieben ist, so wird hiemit die dritte und letzte Versteigerung auf den 26. September 1859 unter den bisherigen Bedingungen und Modalitäten, und mit Beibehalt des Fiskalpreises pr. 600 fl. ö. W. hiemit ausgeschrieben.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion
Essek am 13. September 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 20. RUJNA 1859. Broj 213.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Carsko-kr. NARODNE službene NOVINE.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće miesecom listopadom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr.

☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Uredovni dio.

Oglas.

U ovdiešnju c. k. nižu realku primat će se učenici za školsko godište $18^{59}/_{60}$ dne 28., 29. i 30. tekućega mieseca medju 9 i 12 satih prije podne u ravnateljskoj pisarni.

Toli one, koji se pèrvi put primiti imadu, kao što i one, koji pomenutu učionu već polaze, imadu roditelji ili njihovi namiestnici kod ravnateljstva prijaviti. — Kod primanja imade primarine 2 fr. a. vr. platiti.

U Zagrebu dne 20. rujna 1859.

Ravnateljstvo c. k. niže realke.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb, 19. rujna. Novi zakon o potrošnini za vino i most obustavljen je medjutim razpisom c. k. ministarstva financijah od 17. rujna 1859 (sadèržanim u komadu dèrž. zak. lista pod br. 174. izdanim dne 18. rujna 1859., koi ćemo čim prije u svem svojem obsegu saobćit) do 1. svibnja dojduće godine.

Mletci, 14. rujna. Oblest došla je u trag krivom kupivojski, koi je zavadjao mlade ljude na isseljenje u one strane Italije, koje se nalaze u prevratu i bilo je preduzeto njegovo uapšenje, krosa što došle su redarstvu u ruke znamive isprave, koje sačinjavaju jednu nit u labirintu ovih zapletakah.

Francuzka.

Nota „Moniteurova“ iz Kine prijavljena bèrzojavnim putem glasi podpunoma kako sliedi:

„Polag ustanovah članka 42. ugovora podpisanoga u Tientsinu dne 27. lipnja 1858, imale bi se ratifikacije istoga izmienit u Pekingu, usljed toga ostavili su poslanici Francuzke i Englezke Shangai, da otidju u glavni grad nebeskoga carstva, pošto su prije komisara kineske vlade o tom ubavieštili. Prispievši na ušće Peiha dne 20. lipnja, kamo je pred njima odputovao admiral Hope, zapoviednik pomorske sile Nj. veličanstva kraljice englezke, pokušali su zabadava stavit se u obćenje s kinezkim oblastima. Pristup k reci bio je zapremljen zabitim koljem; admiral Hope i kapetan Tricault, zapoviednik „Duhayle“ morali su pokusit, da si odhèrvaju silom uvoz; odmah otvore tvèrdje na Peihu vatru iz svih baterijah, koje su opet popravljene i topovima od velika dosega oboružane bile; saveznici, kojima nisu na raspolaganje stajale dovoljne sile, nisu uzpèrkos hrabrosti pokazane po englezkim i francuskim mornarima i njihovim oficirima mogli neprijatelja prisilit, da obustavi svoju vatru. Poslie bitke, koja je trajala dulje od 4 sata, bile su prostrieljane i utopljene 3 englezke topčare a 478 oficirah i mornarah, medju njima 14 Francuzah, bilo je učinjeno nesposobnima za boj; admiral Hope i kapetan Tricault dopali su takodjer lahkih ranah. Budući da saveznici s vojenim silama, koje su bile izračunane samo za pratnju poslanikah francuzkoga i englezkoga, nisu mogli nastavit nejednaka borbu, morali su se natrag povući i opet su dne 9. sèrpnja došli u Shangai.

Vlada careva i Nj. veličanstva kraljice dogovaraju se, kako da kazne takov vierolomni čin, i da postignu svaku zadovoljštinu.

Velika Britanija i Irska.

„Timesov“ dopisnik iz Hongkonga opaža u jednom pismu od 22. sèrpnja; Ovaj nepovoljni dogadjaj može najozbiljnijih posliedicah imati i uzdèrmao je vlast inostranih narodah, koju će biti težko opet oporavit. U Kini nenalazi se vojena sila, koja bi bila dorasla ovoj krizi i barem jedna godina proći će prije, nego se uzmogne što god odlučenoga preduzeti. Mr. Bruce čeka, kao što se čuje, nove naputke i podkrepe; medjutim raz prostranit će se glas o našemu porazu po svoj Kini. Nadamo se da britanska vlada neće uzeti stvar na lahku ruku, jer trebu napeti sile, ako hoćemo da se opet povratimo u prijašnji položaj, ili barem da se uzdèržimo u sadanjem. Mi mislimo, da će se flota razdielit

---

Geognostičke slike iz Hèrvatske.

od Lj. Vukotinovića.

Veliki napriedak, što su ga narodi u Englezkoj, Francezkoj, Niemačkoj, Americi sievernoj i Rusiji u novije doba načinili, sav sviet čudom napuni. Piin, para, elektromagnet, samotisk naravski otvori nam nove staze, po kojih nehodimo na takove posliedice, o kojih ljudi prije niti sanjali nisu. Odkuda to? pitat će mnogi. U kratko govoreći: to sve imademo zahvaliti dugom čislu onih veleumnih muževah, koji su se postojanom marljivostju žèrtvovali naukam prirodoslovnim.

Nije tomu davno, što su se n. p. kod nas izmiehavali videći, da tko sabira kamenje, kupi bilje, ili hvata kukce i metulje . . . To može igračkom služiti za diecu a ne zabavom za zriele *muževe* . . . misliše oni . . . Ali scienim, da je *drugačije* sada. Valjda su naši zemljaci zrelii sada . . . **Cuvier** je takodjer sabirao kamenje i ulomke različitih kostih, koje bi drugi bio bacio kao nevaljane stvari, . . . pak je sastavio iz njih ključ, koi nam otvara vrata onakovih tajnostih, koje iz nikakovih knjižurinah nebi bili mogli razabrati niti shvatiti. **Humboldt** je sabirao kamenje, kupio bilje, motrio nebesa i proputovao inostrane zemlje, te je otvorio svietu oči, da može gledati, kako odprije nije nikada gledao. **Liebig** je kuhao, talio, razstvarao kamenje, zemlju i bilje, pak je uredio lučbu (kemiu) kako dosada još uredjena nebiaše. itd. itd. Svi proizvodi novii, koji nam mnogovèrstnim načinom služe za udobnost, za ukrašenje i korist našega života, proizhodjaju iz napriedka, koi je načinila fizika, kemia, mekanika, mineralogia, botanika, zvologia, fiziologia, matematika itd. *riečjom*: iz napriedka u **prirodoslovnih znanostih**.

To je uzrok gorostasnomu zamašaju, kojim se podigou dan danas industria!

Bilo je kratkovidih i malosèrčnih muževah, koji su se mnogo trudili ustegnut razvitak znanostih ovih, koje, kako oni rekoše, k pukom materialismu vode, i sve bolje čuvstvo u čovieka ugnjetavaju; no šta može rieč pojedinih, slabih izjavljenjah, kad zauri silan glas obćega mnienja i osviedočenja. **Narav i nje otajstva božanstvena su; onaj put koi k njihovomu poznanju vodi, vodi i k bogu!**

Ako pitamo, šta smo mi u našoj zemlji učinili u toj-struci? možemo odgovoriti, da smo obzirom na ostale gorostase u rečenih znanostih — kanoti sitne mušice — iščezavajući pred svietom učenim; no ipak u novie doba progledala je mladež u toliko, da bar uvidja krasotu i korist prirodoslovnih znanostih; mnogi mladić dobio je tako pojam a potom volju te počima se učiti i tim načinom put si kèrčiti do višjega ugledanja. Gospoda učitelji na raznih učilištih naše domovine počeše ponješto, koliko to stiešnjeno vrieme i slaba sredstva dopuštaju, zemlju iztraživati i u prirodoslovnom obziru podučavati.

Sve sile naših literatorah okrenuše se na sama onakova polja, koja — u sebi inače plemenita, stranom i korisna — malo ipak šta prinose tomu, da bi se narod podigo i samostalnim u industrii postao; polag svih n. p. piesnikah, novelistah, dramaturgah, teologah, pravnikah i filosofah, nećemo mi jednu najprostiu makinu sagraditi, ni jednu cestu izvoditi, ni prokop (kanal) načiniti, ni rudu otvoriti, ni kovno prirediti, ni zemlju izmieriti, ni krajobraz narisati, ni jednu vodu mineralnu analizirati, ni jednu na najobičniu biljku spoznati! . . .

Šta sliedi iz toga? . . . Sliedi: da naši krasnoborci i sanjari uviek u teorii zakopani ostaju . . . da nezaboravim znameniti broj filologah i korenodubacah naših, . . . pak da nam treba za svaki najmanji poso zvati tudje meštre i umietnike u zemlju . . . To je sirotinja, to dietinstvo, to odvisnost naša.

Svi gotovo bolji meštri, i umetnici, svi graditelji, kiporezari, kemici, mekanici, miernici višje vèrste (nemislim poljomiernike) strojnici i tvornici itd. inostranci su; njihovim savietom, njihovom radnjom služit se moramo, kad sami neumijemo stvar; moramo to dakako višeputah kèrvavo platiti, no gledati moramo, slušati i tèrpiti pak i platiti moramo, kad neznamo bolje. Meni se čini, da nisam sam, koi to opazih; dokazom mi služi to, što vidim, da mnogi Hèrvati pohadjaju realske učione, i politeknične zavode u Beču i Pragu. Tako valja; da stanemo na svoje noge.

Deset ima godinah, odkako sam razne kraje domovine naše hèrvatske počeo proputovati i tako u obziru geognostičkom i botaničkom iztraživati. Posliedice mojih iztraživanjah nisam nikada jošte obćinstvu našem priobćio; mislio sam, da spise takove vèrste nebi nitko niti čitati htio, no sada, premda nevierujem da se je okrug štiocah u toj struci znatno pomnožio, ipak nebi s višega bilo koje slovo o tih predmetih progovoriti, da se tim načinom — ako i ništa drugo — bar pozornost probudi i gdjekoja iskrica za budućnost baci . . . Ja ću botaniku sasvim na stranu staviti nego ću izbrojiti nekoje odnošenja geognostična, koja će svatko lagje razumieti i iz njih korist cèrpiti. Naša zemlja povukla je već pozornost obèrtnikah na se, oni znadu, da kod nas mnoga dragocienost jošte zakopana leži; novia borna vremena prekinula su ovovèrstna poduzetja, nu doći će bolja opet zgoda, pak će se mnogo toga izvesti moći, što je za sada obustavljeno.

na rasne luke, da u slučaju nužde zaštiti tamo nastanjene Evropljane, jer tko može predvidit sada mogući hod dogadjajah? Uobće misle, da posao s Engleskom ima odviš veliku vriednost za carsku blagajnicu, nego da bi vlada kinezka dopustila, da se poremete tèrgovački odnošaji s nama. U Shangaiu bilo je do 15. sve mirno. U Foshovu nije se 16. jošte znalo, što se dogodilo. U Kantonu sve je, kao što je bilo. Iz Kokinkine čuje se, da pogadjanja jošte traju.

Rusija.

U Varšavi rasneo se glas, da će se ispunit dugo gojene želje, da se opet podigne prijašnje Alexandrovo sveučilište. Opet će se vele, uvest poljski jezik miesto ruskoga jezika u carinskim komorama. U ostalom komore su jedine oblasti u Poljskoj, kod kojih je ruski jezik jošte u običaju, a to samo zato, jerbo komorama upravlja ministar financijah u Petrogradu. No i u tom nastupit će promiena i komore će se stavit pod upravu upravnoga viećа u Varšavi.

Petrograd, 27. kolovoza. Veliki knez veliki admiral Konstantin, koi se vèrlo brine za razvitak bogate amurske oblasti, poslao je tamo jednu učenu expediciju pod upravom učenoga Maximova. Iz Irkutska se je krenulo više expedicijah, da traže zlatna pieska u rie ama, koje utiču u Amur. Već su našli dosta zlatna pieska uz rieku Seju. — Kavkaski listovi javljaju za put namiestnika kavkaskoga kneza Barjatinskoga po svim zemljama sievernoga Kavkaza, kad se je vratio iz Petrograda. Naročito je zanimivo bilo vidieti u gradu Groznoj čečenačke poglavice, koji su se nedavno pokorili, počem se također s Rusima 18 godinah. Iz Grozne otišao je knez arkunskom klancu, ključu za put u Vedeno i Dagestan. Odatle je otišao knez, praćen malenom pratajom, većinom Čečenacah, u Dargo, stolicu niegdašnju Šemilovu, koju je godine 1845. knez Voroncov bio oteo. Većinom su to zemlje, u koje Rusi prije nisu dopirali, ili gdie su svuda uspomene na kèrvave bojeve.

Petrograd, 28. kolovoza. Veliki admiral knez Konstantin saveo je ove reforme u ruskom pomorstvu: Ladje će odsada svake godine viežbanja radi ploviti u sredozemno more i tihi ocean. Medju mornarima neće više biti piešakah; oni će zimovati u Kronštatu. Oficirima se je plata znamenito povisila, a kad se plovi u strane zemlje, dobivaju još izvanrednu plaću. Ministarstvo pomorstva davat će svake godine 100.000 rubaljah potrebitijim porodicama, da mogu svoju diecu obućavati; 600 diece mornarskih oficirah dao je veliki knez u različne carske zavode da se obućavaju; admiralstvo će svakoga mieseca davati 5000 sreb. rub. siromašnim pomorskim oficirima. Admirali će dobiti čin dèržavnoga savietnika. Za mornare uzimat će se momci iz primorjah; hrana je bolja i obilnija; bolesti su se umalile. Poslie opredieljenoga broja godinah dobivaju mornari penziju; 1,500.000 sreb. rub. dobili su oni, koji su u Sevastopolju svoje imanje izgubili, a prieko 250.000 sreb. rub. razdalo se je ranjenim mornarskim vojnicima. — Novi persijski poslanik Sartip-Kasim-kan bio je 21. kolovoza kod cara na audienciji.

— Posliednjih danah padala je u okolini petrogradskoj tako velika rosa, da je jedna čaša, koju su u prosoru ostavili, preko noći do polak vodom napunjena bila.

Švajcarska.

— Iz Cermata (u švajcarskom kantonu Valisu) pišu da je pèrvih danah mieseca kolovoza u ledenim tamošnjim gorama stradao bogat Rus, kako kažu, brat ruskoga poslanika u Londonu barona Brunova. On upadne u jednu pukotinu medju led na 60 stopah i puna tri sata javljao se je živ. Nesrećom donesoše u pèrvi mah kratka užeta, a kad donesoše duža i jedan se čoviek doli spusti, izvuku ga mèrtva.

— U švajcarskom kantonu Soloturnu u Erživnu kèrstili su 19. kolovoza blizance, kojima otac ima 90 godinah, a imaju osim toga brata po otcu od 70 godinah. Kumovao je unuk od 55 godinah. Otac se je po drugi put oženio kad mu je bilo 79 godinah i iz ovoga braka proizlaze ovi blizanci. To je baš blagoslov u braku.

Turska.

— Dne 21. kolovoza bio je potres na otoku Imbrosu, blizu otoka Teneda, i četiri sela sasvim su razorena; briegovi popucaše, zemlja se otvarala, te je prodirala morska voda. I na Samotraku, Lemnosu i Tenedu osietio se je potres.

Španjolska.

Usljed „Corresp. autogr.“ nije polag najnovijih viestih iz Tangera, u protuslovju proti prijašnjima bio jošte nitko priznat za novoga cara marokanskoga. Španjoski konzul, gospodin Blanco del Valle, imao je stražu od 20 soldatah, isto tako kao svi drugi izvanjski zastupnici, koji su se u svojim kućama obkopali. Familije ovih zastupnikah nalazile su se na parobrodu „Piles“, no španjolski glavni konzul sa svojim pridruženikom ostat će tamo do posliednjega časa.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Pariz, 18. rujna. „Moniteur“ oprovèrgava glasove o predstojećim polaštieama štampe; štampa ima dovoljnu slobodu razpravljanja; vlada ostat će i nadalje kod svoje sisteme.

Tèrst 17. rujna. Pod Barom nalazi se sada šest turskih bojnih brodovah, medju njima jedan linejski brod zajedno s jednom sardinskom fregatom.

Frankfurt, 17. rujna. Na temelju zaključakah učinjenih u Eisenachu i Hanoveru sastalo se je 150 pristašah ove stranke, da podignu sredinsko družtvo u tom obziru, koje će, vele, imati ovdie također svoju stolicu. Uprava ovoga družtva predana je odboru od 12 osobah.

London, 17. rujna. Lord Palmerston došao je ovamo. Vlada poslat će odmah čete indijske vojske u Kinu. I admiral Hope poslao je sada svoje izviešće; isto slaže se u svemu, što je bitno, sa sadèržajem prijašnjih depešah.

Turin 14. rujna. Farini je po prevratnoj narodnoj skupštini u Parmi potvèrdjen kao diktator i ovladjen da sklopi zajam.

Turinsko obćinsko viećе primilo je predlog za podignutje spomenika kralju Viktoru Emanuelu i caru Napoleonu.

Pariz 14. rujna. U službenim krugovima glasa se, da će „Moniteur“ ovih danah donieti drugi članak o Italiji.

Javljaju iz Bolonje od 10. t. m.: General Fanti, koi je, kao što je poznato, dobio odpust iz piemonteske vojene službe, radi oko sastavljenja prevratne vojske. Garibaldi otišao je dne 4. u Feraru, jedan batalijun toskanskih soldatah pratio ga je, drugi oddieli doći će za njim. Polag toga se čini, da se čete saveze namieravaju usredotočit osobito u papinskim dèržavama. Novine modenske javljaju u svom broju od 11., da su se komandieri Malmusi, predsiednik narodne skupštine i markez Kamilo Pontanelli vratili od svoga poslanstva u Pariz. Oni će za koi dan podnieti skupštini svoje izviešće.

„Gazette du midi“ sadèržaje iz Rima viest, da je znatni broj emisarah otišao u južnu Italiju, da pobune i ona područja poluotoka, koja su dosad ostala bila u stanju mira i poredka.

London 15. rujna. „Times“ javlja, da je više parnih fregatah i korvetah na jedra kao i 1000 momakah pomorske vojske dobilo zapoviest, da otidje u Kinu. „Times“ zahtieva, da se mnogobrojne urodjeničke hindostanske čete pošlju u Kinu.

Iz Pariza 14. rujna javljaju „Kreuzztgu“: Sa dobre strane uvieravaju me danas, da se „Moniteurov“ članak od prošastoga petka mora uzeti sasvim točno polag riečih, da car dèrži povratak zakonitih vladarah za bitan uviet da se opet vrati sredjeno stanje, da on to od vremena, od okolnostih a osobito od kongresa očekuje, da su mečte svi glasovi, koji stoje u protuslovju s ovim mislima.

Drugo parižko pismo „Kreuzztga“ napominje u Parizu jako razprostranjen glas, polag kojega ima princesa Klotilde (kći Viktora Emanuela, udata za princa Napoleona) postati kraljica Etrurije a njen suprug dobit samo dostojanstvo princa supruga. Drugi opet parižki glas veli, da kralj belgijski traži prestolje rumunjsko za — svoga drugog sina (vojvodu od Flandrije); ako Napoleon III. na to pristane, onda neće Engleska proti naimenovanju princese Klotilde za kraljicu ili veliku vojvodinju etrursku imati ništa prigovorit. Drugi opet kažu, da kralj belgijski želi dobit kraljevinu etrursku za svoga sina; u ovom slučaju mogao bi se veliki vojvoda toskanski premiestit u Rumunjsku.

Slavenske viesti.

„Sèrbski Dnevnik“ donosi sliedeći članak o skupštini Matice sèrbske:

Shodno programu, koi smo nedavno saobćili, dèržala je Matica sèrbska svoju ovogodišnju glavnu skupštinu 22. kolovoza u Pešti pod predsiedničtvom redovnoga predsiedatelja gosp. Pavla Koića i u prisutstvu dèržavnoga komisara gosp. Tomislava Pa'avića. Članovah sa strane nije bilo ni jednoga. Skupština je trajala od 9½ do 11 satih prije podne.

Pèrvo je pročitan nalog c. k. namiestničtva, kojim se dèržanje ovogodišnje glavne skupštine odobrava, i dèržavni komisar za istu odredjuje.

Zatim je čitano izviestje privremenoga sekretara Matice sèrbske g. Alexandra Popovića o dielovanju družtva od posliednje glavne skupštine (8. studenoga 1858.) do danas. Tu je spomenuto, da književna dielatnost Matice za ovo vrieme nije onolika bila, kolika se željeti može, budući je za ovo vrieme samo drugi svezak Lietopisa za god. 1858. izišao, a pèrvi za god. 1859. istom sad ispod tiska izlazi. Za opravdanje ove slabe radnje navedeno je više uzrokah, medju njima najglavniji taj, što spisatelji neće da nude svoja diela Matici na izdavanje. Samo se je g. Josif Subotić iz Temišvara obratio na Maticu, da njegova 24 komada različnih dielah izda, na koje je Matica riešila, da se jedno od ovih dielah jednome književniku našem na recenziju pošlje. Maloj radnji matičinoj uzrok je dalje i odlazak dosadašnjega sekretara i urednika Lietopisa. — Na poklon je dobila Matica od odeskoga družtva za historiju i drevnosti povremeno dielo „Zapiski“ i „Glasnik“ družtva sèrbske slovesnosti; a šiljala je svoje Lietopise u promienu i na poklon onim družtvima i osobama, kojima je odredjeno bilo. — Biblioteka matičina dovedena je u red i mnogim važnim knjigama umnožena. — Isto tako učinjeni su nuždni koraci, da se ona matičina biblioteka, koja je za upotrebljenje sèrbske mladeži (od god. 1844. do 1848.) u Požunu bila, kao tamo već nepotrebna u Peštu prenese. — Što se prodaje knjigah tiče, stupila je Matica s beogradskim knjižarom g. Velimirom Valožićem u pogodbu i očekuje od njega odgovor.— Fond Matice umnožio se je prošle godine sa 584 for. 27 kr. sr. — Na fond matičin zavietovala je gja. Marta Stefanovićeva iz Temišvara 40 for. sr.

Šta se zavoda tiče, spomenuto je, da je mnogo truda obraćeno na uredjivanje mase Tekelijine i stanja pitomacah. Premda je 17 godinah od smèrti Tekelijine proteklo, ipak se masa nije mogla sasvim na čisto privesti koje zbog toga, što je udovica sve realitete od smèrti svoje uživala, koje pak zbog toga, što je masa od početka pa do sad u mnoge procese upletena bila.— „Izmedju predmetima zavedenja“ — veli g. izviestitelj dalje — „ništa nije u stanju naše zanimanje u toj mieri uzbuditi, kao podizanje kònvikta“, koje je u glavnoj skupštini god. 1857. u načelu odobreno. Iz glavne skupštine godine 1858. predložen je visokoj vlasti plan za zidanje stanja za konvikt i molba za odobrenje konvikta. Visoka vlast odgovorila je, da se nieke (po sebi) neznatne promiene u planu preduzmu, i pita, odkuda trošak za zdanje i konvikt? Matica će se na ovo pitanje izjasniti, kad popravljen plan, koi se od dotičnoga vieštaka isčekuje, Matici predložen bude i tako odobrenje konvikta u daleki izgled stoji i sva predlaganja, koja se na realisiranje kovikta odnose, moraju se na bolje vrieme odgoditi.“ — Od lanjske glavne skupštine odobrena pravila za pitomce u red su stavljena i tiskana (Sèrb. Liet. 1858. II., 188—193). — Broj pitomacah povišen je na 18; na miesto pitomca Panića, koi je umro, izabran je Jovan Turoman za pitomca. — Biblioteka Tekelijina dovedena je također u red i popunjava se. — Fond Tekelijin narasao je za 1714 for. 28 kr. sr. pokraj svijuh izvanrednih troškovah.— Kuća Tekelijina u Aradu pod br. 151. prodana je za 3150 for.

austr. vr., isto tako i $8\frac{1}{2}$ lanca livade i dva lanca oraće zemlje; odobrenje se čeka (za kuću je medjutim došlo. Uč. S. D.).

(Konac će sliediti.)

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 19. rujna 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	77.60
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	73.40
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1839 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1854 .		„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	886
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	207.20
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga društva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k. n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f. . . .	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		103.75
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		121.25
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.75
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 14,134-3346. (VI.—57) 3—1

Koncurs-Ausschreibung.

An der städtischen Knabenhauptschule in Agram ist eine Lehrersstelle mit dem Gehalte von 420 fl., dem Quartiergeldbeitrage von 84 fl., und einer Jahresremuneration für die Ertheilung des Wiederhohlungs-Unterrichtes von 63 fl ö. W. in Erledigung gekommen.

Bewerber um diese Stelle haben ihre an die gefertigte k. k. Statthalterei stilisirten Gesuche mit dem Taufscheine, den Lehrfähigkeits- so wie den Verwendungs- und Sittenzeugnissen zu belegen, und wenn sie bereits im Schulfache verwendet sind, im Wege ihrer betreffenden Schulvorstehung, sonst aber unmittelbar und zwar längstens bis Ende Oktober l. J. beim erzbischöflichen Ordinariate in Agram einzubringen.

Zur Erlangung dieser Stelle wird die vollkommene Kenntniss der illirischen und deutschen Sprache gefordert.

Von der k. k. kroat.-slav. Statthalterei.
Agram den 14. September 1859.

Br. 14109-3343. (VI.—56) 3—3

Razpis natiečaja.

Za popunjenje dviuh na c. k. tereziánskoj akademiji u Beču izpražnjenih Battaszekovih zakladnih miestah ugarskog oddiela za mladiće iz prije sjedinjenih ugarskih zemaljah razpisuje se time uslied razpisa c. k. ministarstva unutarnjih poslovah od 5. rujna t. g. br. 21159-809. za Hèrvatsku i Slavoniju natiečaj s rokom do 10. listopada t. g. s tim dodatkom, da se molbenice po izmaku ovoga roka prispievajuće neće uzimati u obzir. Molbenice u tom obziru imajuće se upravit na c. k. ministarstvo unutarnjih poslovah imaju se neposredno kod podpisanoga c. k. miestodèržtva podnieti i obskèrbit sliedećim oblozima:

1) Izkazom plemstva, kèrstnim pismom, sviedočanstvom o zdravju i ciepanju kozicah, kao i sviedočanstvima o naukama posliednjih dviuh polugodištah.

Pri tom se opaža, da je kao normalna doba za natiecatelje ustanovljena postignuta osma i neprekoračena četèrnaesta godina života.

2. Molbenice imaju nadalje sadèržavati izkaz o imetku i dohodku, zat m ime, stališ, značaj i prebivalište roditeljah natiecateljevih s opazkom, da li su još živi.

3) Ima se navesti broj obskèrbljene i neobskèrbljene braće i sestarah kandidatovih zajedno s užitcima iz javnih kasah ili zakladah uživanim možebiti od istih ili od samoga kandidata.

4) Molbenici ima se priključit izjavljenje, da natiecatelj može i da je voljan iz svoga nosit godišnje pobočne troškove, koji od prilike iznose 190 for. do 200 fr. konv. novca ili 210 fr. a vr.

5) Napokon imaju se i zasluge otca i familije uobće, ako možebiti imaju kakovih, navesti.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.
U Zagrebu dne 12. rujna 1859.

Nr. 12549 (Fin.—34) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Ueber die am Drauflusse nächst den ärarischen Salzmagazinen in Essek auszuführenden Uferschutzbauten.

Zufolge Erlasses des hohen k. k. Finanzministeriums vom 29. August 1859 Z. 41262-1006 und der Verordnung der hochlöblichen k. k. Finanz-Landes-Direktion vom 5. September l. J. Nr. 11696 werden die Uferschutzbauten am Drauflusse nächst den ärarischen Salz-Magazinen in Essek mit dem adjustirten Kostenaufwande von 7697 fl. 5 kr ö. W. hergestellt, und die diesfällige Minuendo-Lizitation am 28. Sept. 1859 im Amtslokale der Esseker k. k. Finanz-Bezirks-Direktion um 10 Uhr Vormittags abgehalten werden.

Zur Lizitation wird Jedermann zugelassen, der dazu nach den bürgerlichen Gesetzen qualifizirt ist, und die vorgeschriebene Sicherheit für die Vollführung der zu übernehmenden Leistungen gegeben haben wird.

Der lizitiren will, hat vor der um 10 Uhr Vormittags zu beginnenden mündlichen Ausbiethung das fünfperzentige Vadium von der ausgeschriebenen Summe entweder im Baaren oder in österr. Staatspapieren nach dem Courswerthe zu Handen des Lizitations-Commissärs zu erlegen. Auch werden schriftliche Offerte angenommen, wenn sie längstens bis 28. d. M. 12 Uhr Vormittags dem Vorstande der Esseker Finaz-Bezirks-Direktion überreicht werden. Spätere Offerte werden nicht berücksichtiget.

Jedes schriftliche Offert muss mit einer 36 kr. Stempelmarke versehen sein, und gehörig versiegelt mit der Aufschrift „Offert für die Uferschutzbauten am Drauflusse nächst den Salzamtsgebäuden in Essek“ beim erwähnten Bezirksvorstande einlaufen. Im Offerte muss selbstverständlich das 5% Vadium der Bausumme eingeschlossen sein.

Auch kann die Nachweisung über den Erlag desselben durch den Anschluss des Depositenscheines einer öffentlichen Kassa geschehen.

Nach geschehener mündlichen Ausbiethung und Eröffnung der Offerte hat der Mindestbiether das erlegte Vadium bis auf 10% des Erstehungsbetrages sogleich zu ergänzen, und diesen Betrag sammt jenem, welcher zur klassenmässigen Stempelung der Lizitationsgrundlagen und des abzuschliessenden Bauvertrages entfällt, zu Handen des Lizitations-Commissärs zu erlegen.

Den Offerenten, welche nicht Ersteher geblieben sind, werden die erlegten Vadien zurückgestellt.

Die Lizitations-Bedingnisse, so wie die übrigen Baubehelfe können bis zum Lizitations-Tage bei der Esseker Finanz-Bezirks-Direktion eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.
Essek am 13 September 1859.

Br. 3384-1859. (DS.—65) 6-4

Prodaja pivare.

Občina kralj. slobodnoga i glavnoga zemaljskoga grada Zagreba u kraljevini Hèrvatskoj prodavat će 18. listopada 1859 putem javne dražbe na njeno vlastničtvo spadajuću, pod k. br. 427. ležeću pivarsku kuću zajedno s pravom varenja, zatim s pravom točenja vina i piva.

Ova pivara sačinjava ugal špitalske i novotèržke ulice i nalazi se naprema c. kr. pošti u najživahnijem dielu grada u ulici, koja uzdèržava obćenje medju oba glavna gradska tèrga.

Nema u svem gradu prostorije, gdie se toči pivo i vino, koju bi većma posiećao sviet, nego što je ova, i prikladna je zbog svoga položaja osobito za otvorenje svratišta.

Sastoji iz kuće jedan kat visoke i razizemne, sasvim iz čvèrsta gradiva sazidane, sa šest podpunoma suvih i hladnih pivnicah (podrumah), vežom, velikom pivarskom dvoranom, sa dvie posebne sobe za goste, sa dvanaest sobah za stanovanje, sa četiri kuhinje, s glavnim i pobočnim stubama i hodnicima, nadalje iz krilne sgrade, 35 bečkih hvatih dugačke, 7 bečkih hvatih široke, odredjene za varenje piva, koja sadèržava udobno, podpunoma uredjenu pivovarnju i pecaru za rakiju su svim spravama, englezkim sladarnicama, sladovištima i magazinima za ječam sa četiri sprata, mlinom za slad s vitlom i s prostranim skladištem za burad i dèrva; napokon iz boltane iz čvèrsta gradiva sazidane konjušničke sgrade za 24 komada marve za tovljenje i gospodarstvo, zatim iz kotca za svinje.

Kuća i dvorište ima u obsegu 792 kvadratna hvata. U dvorištu nalazi se jedan a u pivarskoj sgradi drugi bunar (zdenac), oba dobrom vodom obilato obskèrbljena.

Sgrada nalazi se u posve čvèrstu a sprave za varenje i vaskolik ostali fundus instructus u podpunoma dobru stanju.

Koji žele kupiti ovu pivaru, čine se još osobito pozorni na to, da u Zagrebu obstoje samo dvie pivare, da se dosad neproizvodi prešana pienica u Zagrebu, za što je osobito podobna ponudjena pivara, i da se je u tri godine kod pučanstva od 17,000 dušah po glasu službenih podatakah odsiekom 7000 akovah (vedarah) piva varilo, koja količina rast će od godine na godinu, budući da se broj stanovničtva svejednako umnožava. Nadat se je, da će se Sava skore uredit, k čemu je već podieljeno dozvoljenje, i što prije dovèršit gradjenje željeznice od Zidanoga Mosta u Zagreb, podgradje od koje su temeljne sgradje već napolak gotove.

Uvieti za dražbu i kupnju mogu se kod varoškoga magistrata u običnim uredskim u ama viditi i opaža se da je jedan iztisak dražbenih uvietah za svakoga izložen u pisarnici zagrebačkih niemačkih novinah.

Od magistrata c. k. glavnoga zemalj koga grada Zagreba.
U Zagrebu dne 22. sèrpnja 1859.

Nr. 12711 (Fin.—35) 3—2

Kundmachung.

Von der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion zu Essek wird bei dem Umstande, als die zweite auf den 12. September 1859 ausgeschriebene und in Nr. 201, 202 und 203 der „Agramer Zeitung“ dann der Nar. Nov. verlautbarte Lizitation zur Verpachtung des Mauthertrages an der ärarischen Brückenmauthstation Piškorevce auf die drei Verwaltungsjahre 1860, 1861 und 1862 ohne Erfolg geblieben ist, so wird hiemit die dritte und letzte Versteigerung auf den 26 September 1859 unter den bisherigen Bedingungen und Modalitäten, und mit Beibehalt des Fiskalpreises pr. 600 fl. ö. W. hiemit ausgeschrieben.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion
Essek am 13. September 1859.

Nr. 8172. (Isv.—135) 3—2

Koncurs-Kundmachung.

Die hohe k. k. kroat.-slav. Statthalterei hat mit dem Erlasse vom 14. August l. J. Nr. 11374-751 die Besetzung der Stadt-Gemeinde-Arztes-Stelle für die Stadt Kopreiniz mit dem auf 500 fl. ö. W. erhöhten Gehalte zu genehmigen geruht.

Bewerber um bezeichnete Stelle haben ihre Kompetenz-Gesuche mit Taufschein, dem Medicinae Doctors-Diplome dem Zeugnisse über bisherige Verwendung, Kenntniss der kroatischen oder einer slavischen Sprache, über moralisches und politisches Verhalten, so wie über ihren Gesundheits-Zustand zu belegen, und bei dem Stadt-Magistrate Kopreiniz in der Praeklusiv-Frist bis 12. Oktober l. J. einzubringen.

K. k. Komitatsbehörde.
Warasdin am 7. September 1859.
Der k. k. Komitats-Vorstand,
Šimunčić.

Br. 3547. (PZ.—41) 3—3

Oglas.

Stavlja se tim do obćega znanja, da se kod podpisanoga poštanskoga ravnateljstva nalaze u sliedećem popisu navedene, godine 1857. kao neizručive vrativše se novčane pošiljke i tovarne stvari, koje mogu vlastnici pod obdèržavanjem obstojećih propisah zatim uz položenje poštarine u to ime platit imajuće se ili troškovnih iznesakah unutar šest nedieljah od dana pèrvog uvèrštenja ovoga oglasa računajući natrag dobiti.

U Zagrebu dne 1. rujna 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

Klempay.

Popis

onih novčanih pošiljakah i tovarnih stvarih, što se godine 1857. kao neizručive natrag prispievše nalaze kod c. k. hèrvatsko-slavonskoga poštanskoga ravnateljstva.

Kad su bile na poštu predane	Gde su bile na poštu predane	Br.	Vèrsta	Kamo su bile opredieljene	Nadpis	Sadèržaj	Vriednost fr.	Vriednost kr.	Teža fnt.	Teža lot	Poštarina ili troškovi fr	Poštarina ili troškovi kr.	Opazka
8. lipnja	U Zagrebu	1	List	U Gradac	Štedionica	Bnt.	5	30	—	—	—	11	
4. siečnja	„	2	„	„ Veronu	Stiepan Munich	„	3	—	—	—	—	11	
1. prosinca	„	3	„	„ Beč	Benj. Lukšić	„	10	—	—	—	—	12	
27. ožujka	„	4	„	„ Rieku	Jar. Sandor	„	5	—	—	—	—	11	
25 studenoga	„	5	„	„ Vel. Kanižu	Jos. Tisselhofer	„	1	—	—	—	—	—	
3. „	„	6	Svežanj	„ Ljubljanu	Char Sava	Div.	—	54	—	2	—	12	
—	„	7	„	„ Regensburg	Sartory	Dk.	10	—	—	8	1	19	
24. kolovoza	„	8	„	„ Rudolfstadt	G. Fröbel	„	0	—	—	22	1	18	
—	„	9	„	„ Peštu	Her Geibel	„	2	—	—	16	—	47	
—	„	10	„	„ Kannstadt	Veiol	„	10	—	—	18	—	97	
29. kolovoza	„	11	„	„ Bialu	Lauerbach	„	2	—	—	14	—	58	
—	„	12	„	„ Monakovo	Büksel	„	—	—	13	—	8	91	
2. rujna	„	13	„	„ Lavov	C. F. Hilde	„	2	—	—	8	—	46	
28. kolovoza	„	14	„	„ Stuttgardt	Lautenschläger	„	10	—	—	14	1	32	
—	„	15	„	„ Monakovo	Collarich	„	10	—	—	4	1	27	
—	„	16	„	„ Frankf. na M.	Pfeiffer	„	10	—	—	8	1	21	
24. listopada	„	17	„	„ Pladen	Goppold	Div.	1	—	—	8	—	21	
11 travnja	„	18	Škrinjica	„ Bocen	Lumbe	„	1	—	9	16	2	1	
3. veljače	„ Karlovcu	19	List	„ Mletke	M. Šipuš	Bnt.	2	—	—	—	—	15	
3. travnja	„	20	„	„ Veronu	Giac. Prosdoaino	„	5	—	—	—	—	14	
9. kolovoza	„ Varaždinu	21	„	„ Bolonju	Jos. Juriša	„	10	—	—	—	—	—	
17. svibnja	„ Osieku	22	„	„ Peštu	Stef. Lamprecht	„	6	—	—	—	—	16	
21. prosinca	„	23	„	„ Pečuh	Singer	„	1	16	—	—	—	11	
6. ožujka	„	24	„	„ Vel. Varadin	Fr. Schram	„	3	—	—	—	—	12	
1. rujna	„	25	„	„ Zagreb	Joh. Schneider	„	2	—	—	—	—	12	
12. kolovoza	„	26	„	„ Peštu	Ig. Vidavitz	„	4	—	—	—	—	23	
10. listopada	„	27	„	„ Varaždin	Iv. Bakalovich	„	2	—	—	—	—	12	
18. studenoga	„	28	„	„ Šibenik	Boz Karalić	„	3	—	—	—	—	14	
25. svibnja	„ N. Gradiški	29	„	„ Mies	Ant. Stökl	„	1	30	—	—	—	14	
27. rujna	„ Oroslavju	30	„	„ Veronu	Domislanović	„	2	—	—	—	—	19	
12. lipnja	„ Petrinji	31	„	„ Beč	Th. Domislanović	„	3	—	—	—	—	—	
26. prosinca	„ Čakovcu	32	„	„ Stari Boleslav	T. Betković	„	1	—	—	-	-	14	
27. studenoga	„	33	„	„ Budim	Stef. Franchich	„	4	—	—	—	—	12	
30 ožujka	„	34	„	„ Varaždin	Potoćnjak	„	—	58¼	—	—	—	29	

Br. 3632. (PZ.—42) 3—2

Oglas.

Od 1. listopada 1859 počemši mogu se, tako kao što biva u prometu s dèržavama niemačko-austrijanskoga poštanskoga saveza, i u unutrašnjem austrijanskom prometu expresna pisma t. j. pisma s opredieljenjem davati na poštu, da se odmah po dolazku pošte u dotičnim poštanskim miestima i posredstvom navlastitih slugah ili glasnikah dostave onima, na koje su upravljena

Ova pisma moraju na adresi naznačenjem „imaju se dostavit po expresima" zatim shodnim markama obskèrbit i rekomandovana dati na poštu.

Na stražnjoj strani istih ima davalac svoje ime, stališ i prebivalište niemački i točno napisati.

Za dostavljenje takovih pisamah ima se u miestu onoga poštanskog ureda gdie se izručuju, po danu petnaest a po noći trideset novih krajcarah platiti.

Posliednja pristojba nastupa, ako pismo u vremenu od 1. listopada do posliednjega travnja poslie 10 satih po noći i prije 7 satih u jutro, u ostalim miesecima pako poslie 11 satih po noći i prije 5 satih u jutro, izručbeni poštanski ured odpravi za dostavljanje.

Za dostavljenje izvan miesta izručbenoga poštanskog ureda ima se pripadajuća glasnina i ustanovljeni dodatak k istoj od petnaest novih krajcarah platiti.

Naznačene pristojbe imaju se ili kod davanja na poštu platiti i za plaćenje doznačit onomu, na koga pismo glasi. U pèrvom slučaju izračunat će se dostavnina polag toga, kad se misli da će od prilike pismo doći na izručbeni poštanski ured, a glasnina s iznoskom od prilike odgovarajućim daljini miesta od izručbenoga poštanskoga ureda kamo je pismo opredieljeno.

Svakako jamči onaj, koi je pismo dao na poštu za upitne pristojbe, ako se nebi mogle naplatiti od onoga, na koga pismo glasi, i on mora polag okolnostih nenaplaćenu pristojbu doknadno platit.

Nasuprot vratit će mu se i onaj iznosak, za koi je možebiti, kad je dao pismo na poštu, preveć platio.

No tražbine u ovom obziru poštanske kase ili stranke moraju se najdulje unutar 6 mieseciih računajući od onoga dana, kad je expresno pismo na poštu dano bilo, za naplaćenja prijaviti

Kod pisamah, koja se izvan miesta izručbenoga poštanskoga ureda imaju dostavit, ima onaj, koi daje pismo na poštu, ako pristojbe za plaćanje dade doznačit onomu, na koga glasi, položit za to shodnu sigurnost u gotovom novcu, koja će se poslie izplaćenja pristojbe od strane onoga, na koga glasi pismo, vratit u podpunom iznosku.

Što se time uslied vis. razpisa ministarstva tèrgovine od 22. kolovoza 1859 br. 1556-252 stavlja do obćega znanja.

U Zagrebu dne 12. rujna 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo.

Klempay s. r.

Br. 514 (Dp.—112) 3—1

Natiečaj.

Na novoustrojenih pučkih učionah u Odri, Bukevju, Veleševcu i Zaprudju u županiji zagrebačkoj, a kotaru odranskom imaju se popuniti prazne učiteljske i orguljaške službe, za što se ovim do 15 listopada o. g. otvara ovim natiečaj.

Godišnji dohodci, što su sa svakom pojedinom od spomenutih službah skopčani, iznose osim bezplatnoga stana, uživanja vèrta i 12 hvatih dèrvah, 7 za učitelja a 5 za porabu učione opredieljenih, i 315 stot. u gotovu.

Natiecatelji neka svoje molbenice vlastoručno pisane i na dotične obćine upravljene do gorirečenoga roka ujedno s potrebitimi dokaznicami o dobi, ćudorednosti, sposobnosti i dosadanjem službovanju dostave podarcidjakonu i župniku u Velikoj Gorici Jakovu Kosu.

U Zagrebu dne 9. rujna 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Br. 1959. (Izv.—136) 3—2

Izrok

C kr. kot. ured kao sud delnički dostavlja do znanja: Da je u ovèršbenom predmetu Andrije Mihaljevića Petrova iz Fužine proti Stipanu Kovačeviću iz Benkovca radi izplate 24 fr. 56 kr. sa uzgredicami dozvoljena ovèršbena dražba spadajućih na posliednjega i sudbeno na 100 fr. procienjenih kuće i zemlje za kućom u Benkovcu ležećih u koju svèrhu odredieljena su dva ročišta, najme na 19. studenoga pèrvo, i na 20. prosinca t. g. drugo svagda u 11. satih prije podne na licu miesta, s tom opazkom, da se napomenute nepokretnosti na pèrvom samo za, ili nad, na drugom pako ročištu takodjer i izpod procienbene vrednosti prodati hoće.

Pozivlju se ujedno svi, koji premda im nebijaše došla osobita ubaviest, sasvim tim sciene, da su oni upisom u javne knjige stekli hipotekarno pravo u te nepokretnine, da pravo svoje najdulje do prodaje nepokretnostih tim sigurnije sudu ovom prijave, jerbo u protivnom slučaju sami sebi pripisati imali budu, ako oni tim na koliko bi se kupovnina izcèrpila izključeni ostanu.

Zapisnik procienbeni i uvieti dražbe mogu se kod ovoga suda uviditi, i prepisi takovih uzeti.

C. k. kot. ured kao sud delnički u Lokvama dne 5. kolovoza 1859.

Za c. k. kot. predstojnika
c. k. kot. pristav
Gmaz.

Br. 2433. (Fin.—33) 3—2

Oglas dražbe.

U sliedstvu naredbe c. k. financijalnoga okružnog ravnateljstva u Rieci od 23. sèrpnja 1859 br. 9897 prodavat će se putem javne dražbe dne 4. listopada 1859 u 9 satih u jutro i u 3 sata poslie podne po službenoj komisiji uz priuzdèržanje potvèrde sliedeća dèrva iz šumah Fužino upravljateljstvenog okružja nasiečena po šumskom upravljanju, i to:

A. iz šumskog kotara Mèrzlavodica

iz šumskog razdiela Rogozno

fiskalna ciena u austr. vr.

	fr.	kr.
406 komadah jelovih gredicah (scalaholz) u skupnoj mieri od 687½ cari . .	849	41½
iz šumskog razdiela Širokadraga		
136 komadah jelovih bordunalah u skupnoj mieri od 4475.72 kub. nogah	1,078	77½
488 kom. jelovih gredicah (scalaholz) u skupnoj mieri od 952½ cari	766	76½
509½ hvatih cepanic i 179½ hvatih šibja 4½ drugih uglevarskih dèrvah	1,416	10
iz šumskog razdiela Sungeri		
58 kom. jelovih bordunalah od 1774.43 kubičnih nogah	495	77½
B. iz šumskog razdiela Viševica		
1930 hvatih ciepanih i 570 hvatih šibja 4½ dugih uglevarskih dèrvah	6,212	40
C. iz šumskog kotara Ravnagora		
iz šumskog razdiela Oštrivèrh		
152 kom. jelovih kusah od 2803.0 kubičnih nogah	236	14
iz šumskog razdiela Sterfić		
818. kom. jelovih kusah od 12528.5 kubičnih nogah	1,186	99
iz šumskog razdiela Širokivèrh		
673 kom. jelovih kusah od 12494.5 kubičnih nogah	1,118	17

Uz ponude ustmene primat će se i pismene.

Nu ponude pismene moradu uvietima dražbenim shodno uredjene biti, i propisanu kaparu ili namiru vèrhu položenja ote kapare pri kakvoj c. k. dèržavnoj blagajni priloženu imati, i morada se do uključivo 3. listopada 1859 kod c. k. šumskog ureda Fužine zapečaćene predati.

Bitni uvieti jesu sliedeći:

Koi kod dražbe prisutstvovati hoće, mora kao jamčenje, da će svoju ponudu obdèržavati, položiti u ruke dražbene komisije kaparu ili u gotovom novcu, ili u austrijanskih dèržavnih obveznicah (računajući polag posliednjega tečaja burze) koja sastoji u desetom dielu polag ustanovljenog izjavljenja ciene kapitalnog iznosa. Ota kapara će se odmah po zaključenoj dražbi svim ponuditeljem (Offerentom) izuzamši najviše ponudjajućeg povratiti.

Najviše ponudjajući imadu odmah ili najdalje za 14 danah poslie kako bi se strankam službena potvèrda njihove ponude priobćila, kupovnu cienu uračunavši položenu kaparu kod c. k. ureda dèržavnih dobarah u Fužini u gotovom novcu položiti. Ostali uvieti, koji temelj dražbe sačinjavaju, mogu se po svakome prije dražbe u običnih službenih urah kod c. kr. šumskog ureda u Fužini uviditi, isto tako moći je viditi u prisutju dotičnog c. kr. šumara dèrva za prodaju opredieljena. C. k. šumskih dèržavnih dobarah ured.

Fužine dne 12. rujna 1859.

Nr. 12309 (Fin.—32) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Am 8. Oktober 1859 Vormittags wird wegen Veräusserung des aus soliden Materiale erbauten, vormals vom Salz-Einnehmer bewohnten Arial-Gebäudes Nr. 46 zu Zengg eine neuerliche Lizitation vorgenommen werden.

Der Ausrufspreis besteht in 3050 fl. ö. W.

Die Kauflustigen werden somit eingeladen, am besagten Tage in loco Zengg persönlich zu erscheinen, oder ihre schriftlichen, mit den vorgeschriebenen Förmlichkeiten und 5% Vadium versehenen Offerte vor Beginn der mündlichen Versteigerung einzubringen.

Die übrigen Lizitations-Bedingnisse können bei dieser Finanz-Bezirks-Direktion und auch bei dem Zengger Hauptzollamte täglich eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Fiume am 12. September 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 21. RUJNA 1859. Broj 214.

Carsko-kr. NARODNE službene NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće miesecom listopadom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr. ☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Uredovni dio.

Cesarski patent od 1. rujna 1859, o unutarnjem ustrojstvu, o poslovih, tičućih se školah i nastave, i o dèržavno-pravnom položaju evangeličke cèrkve od oba vieroispoviedanja u kraljevinah Ugarskoj, Hèrvatskoj i Slavoniji, zatim u Vojvodovini sèrbskoj s Banatom temiškim i u Krajini vojničkoj.

Mi Franjo Josip Pèrvi, po božjoj milosti cesar austrijanski; kralj ugarski i češki, kralj lombardezki i mletački, dalmatinski, hèrvatski, slavonski, galički, vladimirski i ilirski; kralj jerusolimski itd.; arkivojvoda austrianski; veliki vojvoda toskanski i krakovski; vojvoda lorenski, solnogradski, štajerski, koruški, kranjski i bukovinski; veliki knez erdeljski, markgrof moravski, vojvoda gornjo- i dolnjo-slezki, modenski, parmanski, piačentinski i gvastalski, osviećimski i zatorski, furlanski, dubrovački i zadarski; pokneženi grof habsburžki, tirolski, kiburžki, gorički i gradiški; knez trientski i briksenski; markgrof gornjo- i dolnjo-lužički i istrianski; grof hohenembski; feldkirchski, bregenski, sonnenberžki, itd.; gospodar od Tèrsta, Kotora i slovenskoga Kraja, veliki vojvoda Vojvodovine sèrbske itd. itd.

Predlozi zakonski, što ih evangelici od jednoga i drugoga vieroispoviedanja u kraljevini Našoj Ugarskoj iz oba sinoda svoga u Pešti i Budimu mieseca rujna i listopada godine 1791. dèržana, svietlomu Našemu predšastniku, cesaru Leopoldu II. blažene uspomene, previšnje potvèrde radi podnesoše, i to glede cèrkvenoga zastupanja i upravljanja po postupnoj razredbi polag župnih obćinah, senioratah, pojedinih superintendencijah i po ukupnosti svihkolikih superintendencijah vieroispoviedanja jednoga ili drugoga, zatim glede ustrojstva za oba sinoda, koja bi se u svèrhu cèrkvenoga zakonotvorstva narediti imala, glede uredjenja i ravnanja poslovah, odnosećih se na nastavu, i napokon glede toga, da se ustanovi kako pravo ženitbeno tako i postupak, kojega bi se dèržati valjalo u razprah ženitbenih pred odredjenimi za to cèrkvenimi sudovi ženitbenimi, — biehu od ono doba predmetom čestih razpravljanjah i viećanjah.

Pošto je osnovu zakonsku, koja je na riešitbu prijepomenutih sinodskih predlogah o zastupanju i upravljanju poslovah cèrkvenih smierala i koja je riešitbu tú kao priugotovila, ministar Naš za bogoštovje i nastavu saobćio skupštinam dištriktskim od oba vieroispoviedanja, da o njoj izreku mnienje svoje: biehu kako dotična očitovanja svihkolikih superintendencijah, tako i potonje dotične razjasnitbe i podnesci evangelikah od oba vieroispoviedanja iz Ugarske i iz Vojvodovine sèrbske s Banatom temiškim Nam predloženi, da izrečemo konačnu svoju odluku.

Predloge svekolike, u tom obziru Nam učinjene, zrielo razmotrismo i prosudismo, nahodimo sada u nakani, da s jedne strane evangeličku cèrkvu od oba vieroispoviedanja u Ugarskoj, Hèrvatskoj i Slavoniji, u sèrbskoj Vojvodovini s Banatom temiškim i u Krajini vojničkoj bez daljega odgadjanja stavimo u uživanje ustava, obćenito valjana, i da dademo priliku, da se isti ustav putem sinodah, koji bi se redovito sastali, većma izobražavati može, zatim da potvèrdimo čvèrsto pravilo, po kojem da se opravljaju poslovi, tičući se školah i nastave evangelikah, i napokon da jasno i razgovetno izražena budu načela, po kojih smo voljni da se izvèršuje vladarsko Naše pravo vèrhovnoga nadziranja, — saslušav ministre Naše i čuvši vieće Naše dèržavno, da bi se, izvèršujući §. 4. zakonskoga članka XXVI. od godine 1791, riešili goripomenuti operati sinodski, narediti kao što sliedi:

§. I. Zastupanje i upravljanje evangeličke cèrkve, vieroispoviedanja kako augsburžkoga tako i helvetičkoga, redja se po starinskom običaju polag sliedeće tri postupnosti:

a) polag obćinah župnih,
b) polag obćinah kotarskih (seniorati, tractus) i
c) polag obćinah superintendencijalnih (superintendencije).

§. II. Organi uprave cèrkvene sliedeći su:

1. Za obćinu župnu:
a) vieće župno (presbyterium),
b) skupština miestna.

2. Za obćinu kotarsku:
a) konsistorij senioratski,
b) skupština senioratska.

3. Za obćinu superintendencijalnu:
a) konsistorij superintendencijalni,
b) skupština superintendencijalna.

4. Za ukupnost superintendencijah vieroispoviedanja jednoga i drugoga:
a) sabor glavni,
b) sinod.

§. III. Članovi ovih cèrkveno-upravnih sborovah i vlastih imadu pri svakom odvietovanju raditi samo po svojem osviedočenju niti ih vežu ikakovi naputci od povieriteljah (komitentah).

§. IV. Vladarsko Naše pravo vèrhovnoga nadziranja izvèršivat će, izim slučajevah, Našemu upravo konačnomu odlučivanju pridèržanih, Naše vlasti po dielokrugu, kao što im je zakonito uredjen. Pri Našem ministarstvu za bogoštovje i nastavu bit će odsiek, sklopljen iz jednovieracah oba vieroispoviedanja.

(Dalje će sliediti.)

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 21. rujna. Danas se ovdie očekuje Nj. preuzvišenost, ministar financijah, g. baron Bruck.

Zagreb dne 21. rujna. Izdavatelji poučnoga lista „Napredka“, kojega je broj 1. već pred niekoliko danah izišao, zahvaljuju se u jučerašnjem broju niemačkih zagrebačkih novinah gospodinu doktoru Vranicani-Dobriniću, što je za sve učitelje pučkih školah biskupije senjske (45 na broju) veledušno predbrojio i polugodišnju predbrojnu cienu u gotovom položio. Evo opet novog dokaza vatrene privèrženosti ovoga izvèrstnog domorodca k razvitku naše slabahne dnevničke književnosti! Da bog da nasliedilo ga u tom plemenitom nastojanju i više imućnih naših zemljakah.

Beč 18. rujna. Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je krajcarskom družtvu za podupiranje bečkih obèrtnikah najmilostivije doznačit 200 forintih.

— Nj. preuzvišenost redarstveni ministar baron Hübner imao se je dne 19. t. m. vratiti iz Gmundena.

— Dne 19. svetkovao se je 56. rodjendan Nj. veličanstva carice Marije Anne Pije.

— General konjaničtva, grof Schlick, oboleo je.

— Nj. vel. car i carica došli su dne 17. t. m. u Schönbrunn, gdie će se kratko vrieme zadèržati a zatim povratit u carski dvorac u Beču.

— Dne 12. t. m. preminuo je na svojem imanju u Hitzingu dr. medicine Malfatti de Montereggio, bivši jedan od pèrvih liekarah Beča, u velikoj starosti od 82 godine svoga života.

Sèrbija.

Beograd, 10. rujna. (S. D.) Po viestima iz stare kneževine Nj. svietlost pohodila je ovih danah gornji Milanovac, a odatle na neodstupnu molbu naroda otišla je da pohodi Čačak i Karanovac. Mi smo se nadali a sada nam i pišu, da se radost, koja obuzima narod pri pojavu staroga „gospodara Miloša“, neda opisati. Dopisnik Sèrbskih Novinah ispovieda, da se gušio od plača gledajući šta čine starci i babe sretajući gospodara. I gospodaru mora biti neizkazano milo posietiti miesta, za koja je vezana najdivnija uspomena njegovih slavnih i mnogoznačećih dielah. Kako kažu, on se je već sinoć vratio u Kragujevac, gdie će skupštinu očekivati.

Saviet je jučer, kako sam mogao doznati, riešio, da se rodjendan i imendan Nj. svietlosti kneza nasliednika ima proslaviti u svim otačbinskim cèrkvama i manastirima, na koju će činovnici civilno obučeni doći. I tako će Sèrbija imati sreću u idući petak 16. rujna proslaviti znameniti dan, koi joj je doneo onoga, koga je 16 godinah kao ozebao sunca izgledala i na koga, izbavljena slavnim njegovim otcem, ona najveće nade u budućnosti polaže: dan rodjenja kneza nasliednika Mihaila.

Počem će se skupština u Kragujevcu dèržati, to se pogovara, da će tamo morati ići gg. savietnici i popečitelji: nezna se, hoće li se i popečiteljstva prenositi.

U vojsci turskoj, koja je skupljena na granici sèrbskoj, mogu vam javiti, da se vlada otomanska izjašnjava, da je ona skupljena za obranu, a ne za napadanje. Neznam, od koga se oni imaju bojati? Ali da se nebi neredi pravili, obećala je onog časa narediti, da vojskovodje dadu vojsci najstrožiji zapt. Gja. Tomanija, supruga pok. gospodara Jevrema Obrenovića, doselila se ovamo već ovih danah; s njom je došla za vrieme i kći njena gja. Anka. — Patrijarh carigradski g. Kiril izviešten od novopostavljenoga našega mitropolita g. Mihaila o promieni u našoj cèrkvenoj upravi, izvoleo je prije niekoliko danah poslati svoje patrijarsko privoljenje na sve, što je ovdie uradjeno. — Najvišim riešenjem ukinute su kod nas sve titule i duhovnim nadležateljstvama i osobama, kao što je prije to za svietska nadležateljstva i osobe naredjeno. Sad je „gospodin“ dovoljan kod nas naslov i maloj i velikoj i svietskoj i duhovnoj osobi.

Francuzka.

Paris 14. rujna. Protuadmiral Touchard naimenovan je generalmajorom pomorstva u Tou-

lonu, budući da je protuadmiral Page opet uvèršten u službu na moru.

O požaru stolne cèrkve u Cambrai-u doznajemo doknadno, da je unutrašnjost cèrkve malo patila i da su samo krov i orgulje sasvim izgoriele. Nesreća, koje se šteta cieni na 350.000 franakah, nastala je, vele, nemarnostju orguljaša.

U Marsilju došla je viest, da je bej tuniski jako oboleo, no da je opet izvan samertne pogibelji.

Prošastoga četvèrtka dogodio se u lyonskoj burzi nečuveni slučaj, da je burzovna dvorana sasvim prazna bila, budući da nisu, izvan činovnikah za bilježenje prodajah, došli ni kupci ni prodavci.

„Constitutionnel“ sadèržaje uvodan članak, iz kojega proizlazi, da poljodielstvo u Francuzkoj pati, i on nepozivlje samo ozbiljno vladu, da priskoči poljodielstvu u pomoć, već da stavi u gibanje u tu svèrhu i velika sredstva. „Constitutionnel“ poziva pučanstvo, da svoje želje posredstvom glavnih viećah stavi vladi do znanja.

— Car će za cielo doći 25. rujna u Pariz.

— Generala Wimpffena naznačuju kao budućega zapoviednika one vojske, koja će se poslati u Kinu.

Paris 14. rujna. Potvèrdjuje se podpunoma, da je jučer „Moniteur“ imao donieti dvie note, jednu o odnošajima Francuzke prema Englezkoj a drugu o štampi, no depeše, koje je gospodin Kleizkowski, pèrvi poslanički tajnik gospodina Bourboulona, iz Kine doneo, dali su ministrima uprav nalazećim se u Parizu, povoda, da oglašenje onih notah, dok dodju novi naputci od cara, odgode.

Niemačka.

Koblenc, 14. rujna. U nalogu velikobritanske vlade nalazi se ovdie jedna iz englezkoga artilerijskoga pukovnika zajedno sa svojim adjutantom, jednoga majora i jednoga artilerijskoga kapetana sastojeća komisija, koja ima razgledat ovdiešnja utvèrdjenja. Ona je danas posietila pèrvoga zapoviednika tvèrdjave, generala plemenah i dosadanjega vodje istih, Šamila. Što se toga posliednjega tiče, bio se je, osamljen i ostavljen, povuko u unutrašnjost gorah, gdie ga nisu samo ruski soldati već i po njem strahovani goroni progonili. Jedno izviešće stariešine kujarskoga kaže naime, da se je pleme nedavno sa Šamilom posvadilo, uslied čega oteli su mu 32 konja, jednu „mieru“ srebra i veliku množinu stvarih (koju su medju sobom razdielili) i da je zatim Šamil uteko u bèrdo. Avlovi kujarski bili su poslie toga učvèršćeni i stavljeni u stanje, da se mogu braniti. Napokon traži stariešina, da se zapoviedi plemenu maalskom, da Kujar podkriepi konjeničtvom. Iz ovoga izviešća vidi se, u kakovom se je stanju posliednje vrieme nalazio Šamil.

— U Moskvi podignuta je gimnazija za dievojke. Tiečaj traje 6 godinah i obsizat će, izvan običnih školskih znanostih i jezikah, i nastavu u risanju, muzici i plesanju.

— Car će se iz Moskve vratiti dne 7. rujna.

— Velike se pripreme čine za svečano proglašenje punolietnosti carevićevo.

Švajcarska.

— Jednom bruseljskom listu pišu iz Curika, da upravitelj dvorca Arenberga izjavljo, da nije istinita bernanska bèrzojavna viest, da se na dvorcu Arenbergu čine priprave za doček carevah.

Velika Britanija i Irska.

London 15. rujna. Gospodin d' Azeglio odputovao je jučer, pošto je posietio lorda Palmerstona, na više nedieljah u Turin.

Već je više englezkih bojnih brodovah poslano u Kinu.

Španjolska.

Madrit, 8. rujna. Kortesi su sazvani na 1. listopada. Pèrvi predlog, koi će im učinit vlada, odnosit će se, vele, na marokansku expediciju, kojom se svikolici španjolski listovi što živahnije zanimaju.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

svetio se je rano učiteljskoj službi. On je mnogo godinah dielovao kao humanitetski profesor na gimnaziji kraljogradskoj, bio je zatim pozvan na gimnaziju staroga miesta u Pragu, naimenovan školskim savietnikom a napokon ravnateljem posliednje gimnazije, dok su ga pred pet godinah stavili u stanje mira. Klicpera bio je osobito kao dramatički piesnik na glasu u Českoj, kako malo tko njegovih suvremenikah. Česko kazalište zahvaljuje mu veliki broj veselih i ozbiljnih igrokazah, i još u posliednjim godinama svoga života radio je neprestano kao dramatički piesnik i beletrista. Od njegovih pripoviestih izišlo je posliednje vrieme više ih u biblioteki českih izvornih romanah.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 14040 (VI.—58) 3—1

Konkurs-Kundmachung.

Für das in Erledigung gekommene Stefan v. Briglević'sche Stipendium vor der Hand mit jährlichen 100 fl. CM. wird hiemit der Konkurs ausgeschrieben.

Auf dieses Stipendium haben Anspruch dürftige Studierende aus der Familie des Stifters, namentlich Abkömmlinge seiner Oheime Georg und Michael und seines Vaters Johann Babtist von Briglević, welche drei Brüder Söhne des Johann von Briglević und der Susanne Dianković waren.

Darauf Reflektirende haben ihre an die gefertigte Statthalterei zu stilisirende und gehörig zu dokumentirende Gesuche bei der Studiendirektion derjenigen Lehranstalt, an welcher der betreffende Schüler frequentirt, bis Ende Oktober l. J. einzubringen.

Die Gesuche müssen belegt sein: mit dem Taufscheine des Schülers und mit den Schulzeugnissen für die letztabgelaufenen zwei Studiensemester, ferner mit dem Mittellosigkeits-Zeugnisse und mit der Nachweisung über die Abstammung aus der oben bezeichneten Familie des Stifters Stefan von Briglević.

Von der k. k. kroat.-slav. Statthalterei.

Agram den 12. September 1859.

Nr. 12838 (Fin.—36) 3—1

God. XXV. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 22. RUJNA 1859. Broj 215.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvěrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvěrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće miesecom listopadom novo četvěrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr. ☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pěrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 22. rujna. Kao što je bilo jučer javljeno, predplatio je g. Dr. Josip Vranicsai-Dobrinović se sve učione senjske biskupije na časopis „Napredak“; danas pako opet doznajemo, da je g. Venčina, čeonik grada Karlovca, za 6 učionah na isti časopis predplatio. Ovo je doista krasni dokaz, da ima i kod nas domorodacah, koji se svake shodne prilike late, da podupiraju napredak i razvitak domovine naše. — Mi iz ciele duše želimo, da ovaj krasni primier nasliedi i više drugih našinacah, a to tim više, budući da se na taj način podupiraju dvie naše stvari, naime narodne učione i isti časopis, koi je našim učiteljem tako neobhodno potriebit kao svagdanji kruh. Primier ove plemenite gospode bi se imao još iz tog uzroka sliedit, što izdavatelji učiteljskog časopisa „Napredka“ nikakove koristi za sebe netraže, i ako koi dobitak proizidje, to će oni ili časopis svoj povećati, ili pako posebno, za naše učitelje koristne knjige izdavati i predplatiteljem svojim poklanjati. Uvaživ dakle ovu okolnost, želimo što najtoplije, da se nadje više domorodacah, koji bi isti časopis na tako hvalevriedni način podupirati. —

Da su pako izdavatelji „napredka“ pravim putem udarili, toga je već pěrvi broj, što je ove dane izišao i poštom razposlan bio, liepim dokazom, budući da se saděržaj njegov odlikuje liepimi člancí, koji će se dopasti svakom učitelju, koi iole za napredkom teži i narod svoj i njegov mladi naraštaj iz cielog sěrca ljubi. Mi smo dakle uvierení, da će se svi učitelji predplatiti na isti časopis. Ali makar se svi predplatili, zato bi se ipak težko mogao list taj uzděržati, jerbo imade jedva 300 učiteljah u cieloj Hěrvatskoj i Slavoniji, što je doista premalo za uzděržanje takvog lista. I zato ga preporučujemo svim gg. svetjenikom, jerbo se i oni bave s odgojivanjem mladeži. — Dajte dakle i Vi, gospodo svećenici! koji imate jedan posao s učitelji, naime odgojivanje i izobražavanje naroda našeg, predbrojite se na taj časopis. Vi ste svagda medju pěrvimi, gdie se radi o dobru domovine naše; budite dakle i ovdie izmedju pěrvih, te pokažite učiteljem, kako trieba narodni razvitak podupirati. Bez Vaše pomoći nebi se mogao list taj uzděržati! A ako bi propao, to bi doista velika bila za nas sramota, jer bi time svietu pokazali, da nismo kadri raditi za domovinu svoju i za njezin razvitak!! — —

Nu osim ove gospode bi mogli i drugi naši domorodci list taj podupirati, jerbo se ovdie radi za stvar dosta važnu. A tako malena svota kao što je predplata na Napredak (na cielu godinu u Zagrebu 2 for. 50 kr. a. vr.; poštom 3 for. a. vr.) neće doista biti nikomu prevelika. Iz toga časopisa mogu se i roditelji mnogo naučiti, kako treba da odgojivaju diecu svoju.

Da je časopis taj u dobrim rukama, zato nam jamče imena gg. izdavateljah, koji su svi javni učitelji, i koji su — kao što čujemo — pripravni prije i pokoju forintu iz svojeg žepa platiti, nego da dopuste, da propade tako važan i koristan list. F. P. Z—ić.

Talijanska.

„K. Z.“ piše: „Odgovor, koi je Viktor Emanuel dao dne 15. rujna deputacijama modenskoj i parmanskoj, nije ništa nego parafraza odluke, prije podieljene Toskancima; no u svemu pozitivna strana niešto je oštrije izražena. Kralj se poziva na izpravu o pridruženju od god. 1848. kao na svoje pismom dobro obezbiedjeno pravo, no koje će misli tek onda upotrebit, kad na to pristane Evropa i kad ga odobri njegov saveznik, car Napoleon. Mi nesumnjamo, da na tu malu kvačicu, koja saděržaje odgovor, neće Parmezani i Modenezi pazit i da će tako postupati, kao da je kralj njihovu želju bezuvietno primio. No sredaji Talijani ipak nisu jošte prieko běrda, koje im je reštauracionalna diplomacija stavila na put; dà težkoće jošte svejednako rastu, budući da svaki dan drugi vietar iz Francuzke piri. Tako pišu iz Pariza, 16. rujna“

„Dočim su prijatelji Italije mislili da su u obnarodovanju adrese od Bergama po Moniteuru opazili znak povoljan za vojvodstva, čuje se sada, da će gospodin Pietri nastavit zadaću gospode Reiseta i Poniatowskoga, i da je posliednji diplomat, kojega povratak smatrali su za odlučen, dobio zapoviest, da ostane na svom miestu. Možemo se nadat, da će u ovu tminu doći niešto

Domorodne misli.

D J. U Zagrebu. Na Uzv. sv. Križa. Ljetos sam opet imao priliku, pravo reći nepriliku, živo osjećati, kolika je to bieda biti rastavljenim ne samo s glavnom žicom, već i s pobočnim žicami-obćenicami, koje preplića ovaj druževni sviet, spajajuć ga divnim skladom, i bujnim ga životom opajajuć. Dà, to je pravi život bezživotan, što se provodi u dubokoj zabiti, obilovala ona inače ma kakovimi krasotami naravskimi, kadno do nje nedopiru ni glasovi mislećega i borećega se svieta, niti vjerni jim — često istina i nevjerni tumači — novine i časopisi; pače u koju si ni isti listak biele knjige nekěrči izravno puta, već se jadan po dvie po tri nedieljice vere i vucari od ruke do ruke, od torbe do torbe, i tu se nečami u tušti i tami, sve se za nevolju brateć sad sa sirom bielcem i lukom cěrvencem, sad se šunkom ili slaninom, s kruhom il testeninom, pak drugojakim smokom i sladokufom, koj m obiluju ove putne kuhinjice veljačke. — O svakdanjosti nebi čovjek osobito varošanin ni mislio, kolike je važnosti torba našemu prostaku; i čim mu je punija tim mu je dakako i veźnija. — Kao što je hrabru borcu Cěrnogorcu njegova šarka i pasat miliji nad sve blago ovoga svieta, tako je i našemu seljaku torbica potrebica, nad kojom preče nepoznaje. — Torbica mu je najdraža družica, koja ga postojano prati na svih njegovih putih, dieleći s nosiecem svojim sgode i nesgode, obilje i nevolje, riečju: sve dobro i zlo; ona mu je štono rieč u narodu, i otac i majka i bratac i sestrica. On se je s njom reć bi srasao, te nemože nikada nikamo bez nje, ma baš ni u susjedovu kuću: tako usak savez spaja torbu s vlastnikom njezinim. — Zahvati li našeg torbonošu měrka noće na dugu puta, pak siromah nemože da si nabavi za skupe novce boljeg počišta, on se stisne pod kakov gěrmić, a lahka mu torbica Jakovljeva uzglavnica. Svedj mu je mila, puna il prazna bila: puna već po sebi, a prazna, jer se nada, da će ju napuniti. Kraj tolike brige se tim sladkim teretom čini se, kao da sam našinac odviše njeguje puten dio svoga žitka; no premda se neda tajiti, da nam je čovjek naš navike čestito smirivati niže potrebe, ipak bi se pověrsan uvažnise toga pojava ljuto prevario, misleć da to biva iz lakomosti. Nipošto. Vidio si naš težak torbu na djedu i pradjedu, na otca i strica: a od onoga, što su njegovi stari djelali, nepopušta on lahko; i tako mu bude ta nošaja željeznom navadom. —

Ali kamo odmaših, kuda i sadjoh? Vidim, kako se već smijete, amoždà i jedite, gdje se u ovo prosvećeno doba može još buncati o takovih prostotah: i samu mi se čini stvar podosta smiešna te se čudim, kako sam s namišljene staze skrenuo na tu straputicu. Medjutim u onakovoj nestašici viših zabavah, što sam ja nedavno těrpio, biva motrećemu čovjeku svaki i najneznatniji predmet osju, oko koje se vėrte bezposlene misli, te se u takovih sgodah dolazi na učinke posliedice sasvim samostalne, koje ako i nesposavaju svieta, ipak ugadjaju ćudi; jer su se rodile bez ičije pritrebe. Tako zvani veliki sviet koi se bavi samo velikimi misli i uzvišenimi umnicami (ideami), smije se dakako na takove ništetnosti; jer mu nije dano věrknuti slesti, koja protiče iz ovakova rekao b h nevina razmatranja. Ali um naš odviše je slab, nego da bi mogao dulje odoljeti sličnomu razmatranju s toga neprestano čezne za prilikom, da se upozna s plodovi tudjega razglabanja. Zato iznova těrdim, da je velika muka boraviti u zabiti, gdje istom dva tri tjedna kasnije doznavaš viest, što je tebi novina, a drugim jur starina, te joj isti vrebci već odavna odpojali na krovu. I ja sam tri čitava tjedna proveo u takovu duševnu měrtvilu, dok mi najposlje nepuče žica-stěrpljivnica, te ja na kola, pa putuj u velik sviet, da se naslušam njegovih mudrijah i svega, što jest i nije, što je bilo i bilisalo. Odsudit ćeš me možda, štioče moj, kao nestašna znaličnika, koj poput njeke věrsti ljudih hlepi samo za novostima; ali pokušaj der i ti koju sedmicu pročemiti u razdruženosti, pak ja kriv, ako te neprodje volja na korbu; i ti ćeš pojuriti istim putem. Ta vjekovita težnja za promjenom, čini se, da nam svakomu korjeni u naravi, te je usipana rukom stvoritelja našega. Jer eto, dnevice se mienjamo i duhom i tielom; tà kako nas mudroslovci uče, čovjek se svakih sedam godinah preobražava tako znatno, da je malo ne skroz drugačiji čovjek; te da može kakogod za sedam godinah zaboraviti na se, bilo bi nakon njih još posla, da ga osvjedoče, te je to on isti i nitko drugi. Kada se dakle sam sobom toliko mienjaš, tko će ti zamjeriti, ako potražiš i izvan sebe promjenah? — —

Tako se sam opravdavajuć stignem u središte naše domovine, u naš bieli Zagreb, i da nestimerem dugo po gradu odsjednem umah kod „Biele ruže“, nebi li se izbila razgalio njezinim mirisom. — Pěrvi mi bijaše posao naći novine što novije. Čeznuo sam za promjenom, pak sam u istinu i našao medju inimi na broj novinah pun svakojakih promjenah. Radi se tu o

svietlosti, ako je istina, da gospodin Laguerronière, kao što mi priobćuju, dověršuje poznatim sudielovanjem sastavljenu brošuru, koja će po svoj prilici za koi dan izići pod naslovom: „Napoleon III. et l' Italie Centrale."

„Odnošenja medju gospodinom Grammontom i papinskom vladom veoma su okosna. Tako se je n. pr. francuzki poslanik krajnjom energijom suprotstavio odpravljenju okružnice, u kojoj papa svojim prelatima riše veoma žalostnu sliku o položaju cěrkve i moli ih da ga savietuju, kako bi se stvar poboljšati mogla. Gospodin Grammont prietio je, vele, da će odmah otići, ako se to pismo razašlje." I „Indépendance" izjavlja se upěrkos tajenju niekih listovah, danas sasvim opredieljeno: „Sva pisma iz Rima, iz kojega god izvora proiziešla, slažu se u tom, da je papa saobćenje gospodina Grammonta primio najvećom razdraženostju i najživahnijim protestacijama proti žěrtvi, koja se od njega traži. Drugi idu jošte dalje i tvěrde, no nećemo da se za to zajemčimo, da rimska kurija namierava posredstvom svojih hierarhičkih sredstvah proizvesti protu-talijansko gibanje."

— „Nazione" javlja iz Firence od 12. rujna: „Grof Enriko Moretti, poklisar u toskanskoj narodnoj skupštini, ide u Berlin i Petrograd, da princu vladaocu i caru ruskomu preda zaključke narodne skupštine."

— „Gazzetta di Modena" od 10. rujna javlja, da je deputacija, koja je kod cara Napoleona u St. Sauveuru bila, narodnoj skupštini podniela svoje izviešće o tom, kako ju je car Napoleon primio. Službeni list može unapred javiti, da su komandier Malmusi, predsiednik narodne skupštine i markez Fontanelli najvećom dobrohotnostju i novim dokazima najplemenitije zaštite primljeni bili i da su dobili obećanje, da knezovi, koje je želja naroda odbila, neće biti opet uvedeni oružanom rukom.

— Deputacija, koju je parmezanska narodna skupština izabrala, da preda adresu na cara Napoleona, sastoji iz poklisarah Cantelli-a, Torrigiani-a, Anquisola i Ranuccí-a. Pošto se je u narodnoj skupštini pročitao odgovor kralja Viktora Emanuela i diktatoru kao i predsiedniku skupštine punomoćje podielilo, da se na molbu podpisanu po 20 poklisarah narodna skupština iznova sazove, odgodila se je skupština.

Iz Livorna 11. rujna pišu „A. A. Ztg.", da je vlada jednom karikaturskom listu, Arlekinu, uzela dozvoljenje, budući da je na sučlanove velikovojvodske porodice priekoredno udarao. Odnosna naredba uvodi se tim riečma, da se civiliziranom narodu, kao što je toskanski, nepristoji rugat se nesreći, u koju su visoke osobe s visoka miesta pale.

Francuzka.

— Pariška izviešća od 16. rujna javljaju: Kralja belgijanskoga, koi je 14. došao u Biaritz, čekahu u Bayonu carska dvorska kola. Veliki knez oldenburžki nalazi se takodjer već u Biaritzu. Grof Walewski otići će dojdućega ponedieljka a lord Cowley sutra u carsko bavilište. Knez Meternich, koga sutra ovdie očekivaju, otići će takodjer u Biaritz. Cavour će, vele, takodjer onamo doći. Izvan imenovanih nalazi se još i knez Chimany u istom kupalištu. Vojvoda od Malakova i ministar Algerije i naseobinah, gospodin Chasseloup-Laubat, očekivaju se tamo. Ovdie misle, da će u Biaritzu biti věrsta kongresa, na kojem se imaju riešit još obstojeće težkoće, koje se odnašaju na konačni zaključak mira. Prisutstvo lorda Cowleya u carskom bavilištu svakako stoji u savezu s dogadjajima u Kini.

Niemačka.

— Odbor niemačke narodne strane, koi je, kao što nam telegraf javlja, sastavljen u Frankfurtu, sačinjavaju sliedeća gospoda: Dr. Müller, predsiednik zakonotvorne skupštine, iz Frankfurta; pravni odvietnik Reyscher, sučlan virtemberške 2. komore, iz Ludwigsburga; dr. Brater, sučlan bavarske 2. komore, iz Monakova; dvorski sudbeni advokat Metz iz Darmstadta; Gourdé, posiednik tapeciah, sučlan 1. komore u Wiesbadenu. Gustav Meyer, knjižar iz Lipske; H. Fries, podpredsiednik 2. komore u Weimaru; pl. Unruh iz Pruske; dr. Veith, knjižar iz Berlina, sučlan 2. komore; Schultze iz Delitzsche; dr. Gabriel Riesser iz Hamburga; pl. Bennigsen, sučlan 2. komore, iz Hanovera.

Velika Britanija i Irska.

Iz Londona pišu od 16. t. m.: Pet Talijanah, kojih su imena kod njihovih zemljakah veoma štovana, gg. G. T. Avestoni, G. Devincenzi, L. Serena, B. Fabbricotti i J. B. Rocca, obratili su se na Earla of Shaftesbury, da stupi na čelo odbora, većom stranom sastavljenoga iz engleskih živaljah, koi bi imao raditi na korist Italije (kako? nije kazano). Lord Shaftesbury odobrava plan i izjavlja se, da je gotov primiti predsiedničtvo, ako se nenadje drugi tko, koi bi bio sposobniji za taj posao.

Něrzojavne i najnovije viesti.

Pariz, 16. rujna. Pohodnim četama proti Kini, koje će za tri mieseca doći na miesto svoga opredieljenja, ima se, vele, dodat i niekoliko batalijunah Turkosah.

Usljed viestih iz Firence sazvat će se prevratna narodna skupština naskoro opet onamo, da izabere vladaoca, koi će vladat u ime kralja Emanuela Viktora.

Pariz, 19. rujna. „Moniteur" obnarodjuje okružnicu ministra unutarnjih poslovah na prefekte u obziru štampe i datovanu od 18. rujna. U istoj se kaže, da štamparski zakon od god. 1852. nije prigodna naredba, koja proizišavša iz kakove krize, neodgovara pravilnim vremenima. Načela istoga skopčana su što užje s povratkom autoriteta u Francuzkoj. Vlada netiera na robsko odobravanje svojih činah, ona neće pravo kontrole pomiešat sa sistematičnom opozicijom i proračunanom slohotnostju. Ona hoće, da se njen autoritet razjasni raspravljanjem, ali neće dopustit, da se družtvo razdraživanjem ne nemire i neprijateljske strasti uzbuaju.

London, 19. rujna. Jučerašnji „Observer" javlja da je indijska vlada već poslala u Kinu evropejske regimente da brane těrgovinu. Domaća vlada hoće da čeka jošte jedno izviešće prije nego učini konačni zaključak; operacije u sievernoj Kini nemoguće bi bile pred početkom mieseca ožujka.

Petrograd 19. rujna. Izišla je dnevna zapoviest generala Bariatinskoga; novo osvojeni Kavkaz razdielit će se u 4 kotara i tamo će se uredit privremena uprava. Sutra će prestolonasliednik položit prisiegu; velike svečanosti skopčane su s time.

Slavenske viesti.

„Sěrbski Dnevnik" donosi sliedeći članak o skupštini Matice sěrbske: (Konac.)

Poslie toga se je čitalo izviestje fiškalovo o stanju procesah. Ovi su se znatno umalili i samo ih ima, koji se na zavod Tekelijin i Jovanovićev odnose. — Glavniji procesi zavoda Tekelijinog jesu 1) zbog kuće „k zviezki" u Aradu prema tamošnjoj cěrkvenoj obćini, koja je dala molbu na ministarstvo prosviete, da se fondacioni inštrument Save Tekelije od godine 1822., koi u korist obćine glasi, odobri. Proti ovomu je Matica podigla predstavljenje, a riešenje se očekuje; 2) zbog isplate nieke čestice

---

o promjeni ministarah, opisuju se sgode i nesgode matice sěrbske, koju je kao i našu hěrvatsku napao smèrtni driem, javlja se i ispravlja zajedno nova naredba ministarstva nastave, kojom se našemu milomu materinjemu jeziku ustupa ono častno miesto, što ga je niekoć zauzimao. Dakle naš hěrvatski jezik oživljuje opet po svih hěrvatsko - slavonskih gimnasijah kao učevno sredstvo za svekolike predmete *)! — Ruke mi klonuše, oči mi se zamagliše i malo se nepretvori ta magla u tihu kišicu suzah radostnicah. — To je sreće do věrh sreće! — Kako me uzhiti ovaj viteški, iz nenada prispjeli čin pravednosti carske, kako mi blaga čuvstva razbukti u gradih, kako sladke nade razsieti u duši, može samo onaj sluti ti, koi se s neumèrlim našim Jelačićem banom ponosi, što ga je rodila Hèrvatica majka.— Naredba ova, ako se sbilja podpuno oživotvori — o čem sumnjati bilo bi griešiti — tako je važna za Hèrvate, da u ovaj par neima važnije za nas. Ona će, ako bog da, preobraziti lice zemlji našoj, ona će satvoriti nova sjajniju i plodniju dobu u mladjahnoj književnosti našoj. Ona će uputiti čedne i skoro plahe književnike naše na polje znanstva, te jih obodriti, da izkèrče ovu u nas malone sasvim zakèrčenu zemlju.— Sudim, te smo jur preživljeli dobu zanešene mladosti, gdje bi trebalo dokazivati, da nam nije pomoženo jedinom knjigom zabavnicom i pjevačicom. Bez znanstvenih spisah sav nam je trud do prave prosvjete zaludan. — A tko se je do sele u nas brinuo za znanosti, tko je pèrvi uložio trud, da nam se književstvo obogati i znanstvenim kojim umotvorom? Tko drugi van učitelji; potreba učeće se mladeži i visoka naša vlada poticale su jih na to; oni su ponajprije bezprimjernim požèrtvovanjem stali razganjati ovu tamu, a tek se s njimi pomaljao ovaj onaj na toj stèrmoj, tèrnjem zarasloj stazi. Pak i ta malica što je radila, radila je našoj školnoj mladeži u prilog. Ta i komu mogoše drugomu posvetiti trud svoj? Poplaviše bo nam domovinu proizvodi inostrani te struke na toliko, da ako tko i mari štogod za ozbiljnu nauku, on se laća njemačke ili druge kakve knjige, da si utaloži duševni glad. Pa tko da i zamjeri takov postupak? — jer kazat ćemo pravo, mi smo u tom obziru zajedno sa Sèrblji: Šokci bogci, Vlasi siromasi. — Sve do sele bijaše u nas upravo i nemoguće — izuzam ono nješto povjesti — njegovati znanostih; jer se koga da se odgaja ovo plemenito i ponosito čedo, kad mu nebijaše stana pod domaćim krovom. No ako je i bila do sad nevolja, bit će od sad budućnost bolja. — Carska je naredba svoj oskudici bolje doskočila, nego što bi višećanje, umovanje i dogovaranje svihkolikih književnikah naših. Izdavanje hèrvatskih znanstvenih dielah, što je od ove njekoliko godinah uslied raznih okolnostih jur znatno zapinjalo, nastavit će se s pomoćju božjom opet; naša ravna gospoda učitelji neće jamačno žaliti ni truda ni vremena, nego će si bratski pružiti ruke i podupirati se uzajamno savjetom i iskustvom, te će se tako čim prije namiriti barem pèrve potrebe, koje niču iz pomenute carske naredbe. Svaki je početak težak, no kod nas se je ipak jur počimalo nješto, te neće posao biti posve nov.— Naravski je, da će s vremenom i vèrstnijih izvornih sastavakah izlaziti na svjetlo, te će ljudi naši, uvidjev jim valjanost, zabaciti predsude i domaćom pićom kriepiti um svoj. — Veću pako i krepču no igdje podporu naći će svaki znanstveni podhvat u omladini našoj, u učećoj se mladeži. Navikla jur u školi poznavati materinjim jezikom razne grane znanostih, omiljet će joj ove i ostati mile za života. — Od suviška sèrdca prosborit će i usta: mašiti se ruka lagana pera, mašiti se punana djepa i svojski to umom, to novcem prinositi, da se i u našoj domovini digne ponositoj Minervi bieli dvorovi. — Za višimi povadjat će se niži, i mi ćemo, ako bog da zdravlje i blagoslov, već možda na izmaku ovoga vieka kušati sladke plodove ove najnovije stečevine. Naša će se dievojačka književnost za kojih desetak godinah dičiti ne samo vèrstnimi pjesnici, nego i slavnimi učenjaci — pravimi promicaoci jedre prosvjete narodne. Istom kad se to sbude, moći ćemo i mi pouzdano pružiti ruku inim obrazovanim narodom evropljanskim i pouzdano velim bez straha i bojazni, da nam ju neće ovi kao nevriednim i nezasluženim odbiti. Sretne i presretne dobe, gdje će se i Hèrvati s drugimi prosvećenimi puci uhvatiti u kolo oko obožavane vile — umarice!

Druga velevažna stečevina, ničuća iz ove naredbe, bit će veći broj učeće se mladeži, bolji uspjeh njezina učenja i olahkoćenje učenja. — Poznavamo mladićah poimence dolazećih se seoskih učionah u gradove, koji upèrkos svojoj obdarenosti nisu tude polazili učione s onakovim učinkom, kakov se mogao očekivati od njihovih darovah. O djećacih, samo na sred-

*) Naravski da se odatle izuzima njemački jezik i jošte gdje koi predmet, jer se u naredbi veli, da naša mladež ipak mora, izučiv 8 škola, biti podpuno vješta njemštini.

prihodah od pustarah Vizeša i Kevermeša proti familiji barona Sine, kao sadašnjeg posiedatelja ovih pustarah. Varmedjski sud u Aradu izrekao je, da zavod Tekelijin ima pravo tražiti trećinu prihodah, koja je Savi Tekeliji od brata Petra (kao poklon od strica Lazara) pripala. Proti ovem je protivna strana rekurs dala; 3) proces proti Piterovim nasliednicima zbog kuće u Aradu dovèršen je sretno, i kuća je već na ime zavoda prepisana. — Zavod Jovanovićev ima jedan aktivni proces proti konkursnoj masi Pavla Sabova, posiedatelja jedne trećine od kuće pokojnog utemeljitelja, na kojoj je fundacija njegova sa 22.726 f. sr. intabulirana. Budući su u obligaciji i braća Gjorgje i Kosta Sabo u zajedini obvezani, fundaciona svota na pèrvom mieste obezbiedjena, to za zavod Jovanovićev nema *nikakve opasnosti*. Ima isti zavod i dva pasivna procesa, pèrvi od strane braće Jovana i Uroša Gročanskoga sa sestrom Aleksandrom, kojim se pravo slobodnoga razpolaganja s imanjem Jovanoviću odriče, i sepozicija oporuke i deoba ište, a drugi od strane Alexandre Gračanske same, kojim iz mase za sebe 4000 for. sr. kao poklon za vierne usluge traži. U pèrvom procesu tužitelji su kod pèrva dva suda odbijeni, i sad se parnica kod kasacionog suda pod revizijom nalazi; a u drugom procesu tužiteljica je kod pèrve inštancije odbijena, zatim je zbog propuštene apelacije iskala uzpostavljenje u predjašnje stanje, no i ova prošnja bude joj odbijena; proti ovom riešenju podniela je tužiteljica rekurs i stvar se sada nalazi kod vèrhovnog zemaljskog suda u Pešti.

Zatim je razdan pregled računah matičinih i fondovah od god. 1858.

Poslie je čitano izviestje privremenoga sekretara g. A. Popovića o predlogu g. Alexandra Andrića, da proda Matici ili svoju tipografiju zajedno s novinama ili pak same novine. — G. izviestitelj predlaže, da se pèrvi predlog gosp. Andrića zbog nepoznatih uvietah nipošto nemože primiti. (Mi dèržimo, da su ovi uvieti sasvim jasni i poznati; g. Andrić nudi svoju tiskarnicu Matici za 3000 for. sr. i odpušta od ove ciene 5%; Svetovida joj prodaje na taj način, da Matica 694 for. sr. u gotovom novcu plati njemu — g. Andriću — a 1806 for. sr. da plati jermenskom manastiru u miesto g. Andrića, pa da onda položena do sad za novine kaucija — 2500 f. sr. — Matici pripadne, i da Matica još ostalu kauciju — 2500 f. sr., ako novine budu u Pešti izlazile, a sasvim ništa, ako se presele u miesto, koje manje od 30000 žiteljah ima, doplati. Uč. S. D) — A što se prodaje Svetovida tiče, Matica da se s g. Andrićem onda samo u pogodbu upustiti može, kad on dobije pravo, da može novine i tipografiju preseliti. — Prima se predlog.

Za ovim su pročitane presude umoljenih razsuditeljah gg. Jovana Subotića i Gjorgja Popovića o priposlanoj historičkoj noveli „Stefan Dečanski i dva pobratima." Obe se presude u tom slažu, da se nagrada od 25 cekinah nemože izdati. — Riešeno je nagradu ponoviti do Ivanja dne 1860. godine.

Poslie toga je jednoglasno izabran za sekretara Matice sèrbske i urednika Sèrbskoga Lietopisa dr. pravah g. Antije Hadžić. (Čestitamo Matici na sretnom izboru od svega sèrca. U. S. D.)

Dosadašnji zaslužni predsiedatelj Matice sèrbske g. Pavao Koić izabran je na novo za predsiedatelja, i na to se je skupština razišla.

— Godine 1846. zavedena je u Novom Sadu „Sèrbska čitaonica." Zavod je ovaj krasno napredovao i materijalno i moralno sve do prošloga pokreta, a od tog doba nečusmo više o njemu ni riečce. Prinudjeni smo pitati, šta je s tom čitaonicom? Ako je u požaru propala biblioteka, ako su izgoriele novine, akta i protokoli čitaonice, ostao je barem nepovriedjen fond čitaonice, i što je još pretežnije, ostali su živi toliki članovi, koji su i fond i čitaonicu osnovali. Zašto se dakle za punih jedanaest godinah čuti? Šta je uzrok toj nečuvenoj nemarnosti? Ako nam je čitaonica nuždna, onda ju je trebalo odmah poslie pokreta otvoriti; ako nam nije nuždna, onda je barem trebalo da se još za vremena svi utemeljitelji njezini skupe i o fondu njenom razpolože. Ni jedno ni drugo nije učinjeno. Ovo nam je u toliko većma žao, što se to u jednoj od pèrvih naših občinah dogadja, i to baš u onoj, kuda smo (ako bog da) i Maticu našu premiestiti naumili. Smijemo li se nadati, da će Matica svojski napredovati ondie, gdie s prekèrštenim rukama batalimo i ono što imamo? Mi se uzdamo, da valjano ovdašnje gradjanstvo ovakovu ljagu na sebi tèrpiti neće. Zato je nuždno, da se što prije glavna skupština svijuh utemeljiteljnih članovah ovdašnje čitaonice dèrži, pa da se na njoj rieši sve što treba. Mi ćemo na skoro javiti, kakav su odziv rieči naše našle. (S. D)

---

nju i svakdanju obdarenih neću ni da govorim; jer su takovi obično jur pèrve godine zapinjali te ostavljali latinske škole. A zašto to? Evo sasvim prosta i istinita razloga. Na selu, gdje je takav učenik položio temelj svomu školovanju, nije nikada ni čuo rieči njemačke, — došav zatim u grad n. p. u naš Zagreb, morade se tu mnogo toga učiti njemački već i u pèrvom a još više u drugom i daljih razredih. — Kolika je pako muka učiti se jezikom, koga ili nikako ili samo slabo razumiješ, lehko uvidjaš; te tako su mnogi i dobri umovi taki na početku smalaksali, ili im je barem želja za naukom znatno ohladnjela. — Hèrvat — učenik njemštini nevješt ili slabo vješt, ima dvie muke od jedne nauke: pèrva mu je muka, da se nauči samu stvar, a druga gora muka, kako će jeden ono pravo reći, što je naučio. Nije bo dosta djaku samo naučiti stvari, nego mu treba i znati naučenu valjano predavati. Pa kako li se lasno nedogodi, da učitelj [illegible] nemože uviek posvati svakoga od svojih [illegible] mnogobrojnih učenikah, u svoga djaka zamieni nevještinu u izrazu s neznanjem, te ga tako zlo ocieni, a lošom mu ocjenom ugaši volju k napredku? No sve to prestaje s novom naredbom: naša će djetca više gèrnuti u školu, lasnije će i radje nastojati oko nauke; jer će imati s njom samo jednu muku, a od većega će nastojanja biti i uspjeh sjajniji.

Činilo bi se možda komu, da će ona primjetba, što ograničuje obseg novoizdane naredbe po prevagi narodnostih, možda i u našem Zagrebu, koi se je u novije vrieme obogatio mnogimi njemačkimi porodicami, proizvesti kakovih promjenah. Nu nebudi nam brige za to. Naše su okolnosti uza sve to svedilj još tako blage, da se toga nijedno domorodno sèrdce nemora ni iz daleka plašiti. Ako mi nevjeruješ riečim, ovo ti ljetošnjega školskoga izvješća, pak se osvjedoči na svoje oči. Tu ćeš naći, da je ljetos polazilo zagrebačku gimnaziju 309 učenikah, od kojih sam nabrojio 230 korjenitih Hèrvatah, do 50 Njemacah, od kojih opet sám znam preko desetak, kojim je samo naravni slučaj nametnuo njemačko ime; ostalo odpada na Slovence i ostale Slavjone. Može se dakle po tom sasvim svjestno reći, da na zagrebačkoj gimnaziji stoje Njemci prema Hèrvatom kao 1: 7! —

Samo žalimo, što nije više stavljena naredba prije obnarodovana; te bi se jur nastajuće školske godine mogla posve i posvuda udjelotvoriti; ali se tješimo tim, što nam je poznana revnost naše gg. ravnateljah i učiteljah siguran jamac, da će se ovi svojski pobrinuti, kako bi se što prije i bolje odgovorilo zahtjevu carskomu.

Ove i ovakove misli pobudi u meni naredba ministarska o narodnom jeziku — misli, koje su jamačno vriedne svako rodoljubivo sèrdce razplamtiti svetom vetrom najčišćih željah i najsladjih nadah; misli, koje su možne svakoga domoljuba uljuljati u čarobne sanke sadašnjosti, iza kojih da bog da još ljepšu javu budućnosti!

A za tej novi dokaz carske pravednosti neznamo mi Hèrvati i Slavonci što drugo vratiti u zajam, van šiljati vruće molitve k prestolu Svevišnjega Tvorca, neka bi nam uzdèržao našega dobrostiva cara i vladara, te mu udielio jakost, da sjajno začeto djelo srečno dovèrši. —

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 21. rujna 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržava.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma	„ 5%	„ „ „	78.
Od g. 1831, seria B.	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	73.
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834		„ „ „	
„ „ „ 1839		„ „ „	
„ „ „ 1854		„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	888.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	210.20
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„ „	
sieverne železnice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga društva	„ „	
zapadne železnice carice Jelisave po 200 f. za 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne železnice itd.	„ „	
tišanske železnice po 200 f k n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke železnice itd.	„ „	
istočne železnice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 miesoca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		—
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah		
London za 10 funtih šterlingah		120.25
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote		
Tèrst za 100 fr. austr. vrednote		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah		
Carigrad za 100 turskih grošah		
Mienični diskont narodne banke 5%		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.71
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 34110-13804. 2266. (VI.—55) 3—3

Oglas.

U c. kr. gornjoj školi u Lavovu izpražnjena je jedna učiteljska služba za niemački jezik u gornjim razredima kao glavna struka i razpisuje se time za popunjenje iste natiečaj do 15 listopada 1859.

S imenovanom službom skopčana je plata godišnjih 630 eventualno 840 fr. a. v. s pravom promicanja na više plaćevne stupnje godišnjih 840 i 10 0 odnosno godišnjih 1050 i 126 fr a. vr. Za stečenje iste potrebno je izkazat ovladjenost stečenu zakonito kod nadležne izpitne komisije barem za podieljivanje nastave niemačkoga jezika u gornjim razredima podpune realke. Osposobljenje i u drugim učevnim strukama podieljivat nastavu, daje kao što se razumije po samom sebi, prednost pred drugim sunatiecateljima.

Natiecatelji za ovu službu imaju svoje na visoko c. kr. ministarstvo za bogoštovje i nastavu opravljene, valjano obložene molbenice unutar roka za natiecanje podnieti kod c. k. galicijanskoga miestodèržtva neposredno ili, ako imaju već kakvu javnu službu, putem svoje predpostavljene oblasti.

Od c. kr. miestodèržtva.

U Lavovu dne 27. kolovoza 1859.

Br. 3493. (PZ.—45) 3—1

Oglas.

Od 1. listopada t. g. počemši zanimat će se ured poštanski u Djakovu i poštanskim pošiljkama novacah i inih stvarih od vrednosti, nakoliko se mogu odpravljati kariolnim kolama i stajat će u svezi sa c. k. poštanskim uredom vèrpoljskim posredstvom kariolne pošte, koja će u nedielju danah dva puta ići, pridružavajući se coupe'skoj vožnji od Zagreba u Vukovar i natrag te će sliedećim redom teći:

Od Djakova u sriedu i petak u 12 satih 30 minutah pre i podne.	U Vèrpolju istih danah u 2 sata 30 min. poslie podne.
Iz Vèrpolja u četvèrtak i subotu u 5 satih u jutro.	U Djakovu istih danah u 7 satih u jutro.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 14. rujna 1859.

Klempay s. r.

Br. 3631. (PZ.—44) 1—1

Kako se imaju rekomandirana pisma zatvarati.

Da se sumnje u obziru kako se imaju zatvarati rekomandirana pisma, da budu primljena na pošti, uklone, našlo je vis. c. k. ministarstvo tèrgovine razpisom od 22 kolovoza 1859 br. 4240—733 naredit, da se sva rekomandirana pisma, bila ista upravljena u tuzemstvo ili na niemačko-austrijanske ili talijanske dèržave poštanskoga saveza, moraju tako zapečatiti, da se bez oštećenja ili uvredjenja pečata ili više pečatah nalazećih se na pokrovcu, neuzmogne doći do sadèržaja.

Kod križnih pokrovacah dovoljan je jedan pečat, ako isti sva četiri èrta zavoja podpunoma krije i dobro je otisnut.

Kod krilnih pokrovacah mora se, kako se od samog sebe razumieva, tako na unutarnju, kako na izvanjsku stranu zavoja metnut barem jedan dobro otisnut pečat.

U obziru kako se imaju zatvarati rekomandirana pisma upravljena u Belgiju i Francuzku, ostaju obstojeće ustanove u kriepostí.

O tom se ubaviešćuje dopisujuće občinstvo s tim dodatkom, da je poštanskim uredovima naloženo, da nemaju za rekomandaciju primati pisamah, koja nisu zatvorena polag gore navedenih naznačenjah.

C k. poštansko ravnateljstvo.

U Zagrebu dne 12 rujna 1859.

Klosse s. r.

Br. 3527. (PZ.—43) 3—1

Od 1. listopada 1859 stupa u kotarskom miestu Čabru c. kr. poštansko odpravničtvo u život, koje će se za sada zanimati samo poštanskom službom za pisma i stajat će sa c. k. poštanskim odpravničtvom u Laasu posredstvom piešačkih glasničkih poštah, koje će 4 puta u nedielju danah ići, na sliedeći način u savezu:

Iz Čabra: U ponedieljak, sriedu, četvèrtak, subotu u 5 sat h u jutro.

U Laasu: Istih danah u 11 satih pred podne.

Iz Laasa: Istih danah u 1 sat u podne

U Čabru: Istih danah u 6 satih u večer.

U naručbenom kotaru ovoga poštanskoga odpravničtva nalaze se sliedeća miesta:

A U kotaru čabarskom:

Bazli, Brinovadraga, Brezovci, Belovino, Čabar, Draga srednja, Draga perhutova, Dolari, Ferbežari, Fažonci, Gerovo, Goraći, Gornikí, Hrib kamenski, Hrib Makov, Hrib srednji, Kraljevvèrh, Kozjivèrh, Konci, Kraj, Kupari, Krasičevica gornja, Krasičevica dolnja, Krasičevica srednja, Lazi, Lazac, Lazi černi, Lautari, Lazari, Mali Lug, Mogušari, Markci, Mošun, Mandle, Okrug gornji, Okrug dolnji, Okrivje, Perhci, Parg, Požarnica, Prezid, Piranci bolje, Krainci, Ravnice, Runci, Selo, Segine, Smrečje, Sokoli, Steklice, Smrekari, Sbitke, Skelseri, Šafari, Tropeti, Tèrstje, Tsičari, Vèrhovci, Vode, Žitkovac, Žagari gornji, Žagari dolnji, Zamost, Živci.

B U kočevarskom kotaru:

Alben, Alt-Winkel, Belca, Bosiljeva, Cuka (Vosail), Bezgovica, Baumgarten, Cačić, Bernipotok, Gehak, Grintovec, Losec, Mittergrass, Merslenrauth, Neu-Winkel, Ozivnica, Obergrass, Padovo, Papeši, Podvèrhi Ribjek, Stroici, Suchen, Žurge.

U obziru prometa posredstvom vozne pošte dodznačuje se miesto Čabar, kao i sva u Hèrvatskoj ležeća miesta naručbenoga kotara tamošnjega poštanskoga odpravničtva za sada c. k. poštanskom odpravničtvu u Laasu.

U Zagrebu, dne 12. rujna 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

Klosse s. r.

Br. 5898-1859. (Izv.—138) 3—1

Razpis natiečaja.

Kod privremenoga uredjenoga gradskoga poglavarstva varaždinskoga izpražnjeno je miesto nadziratelja piacah.

Sa službom ovom skopčana je godišnja plaća od 210 fr. a. vr.

Natiecatelji ovu službu postići želeći imaju i to oni u javnoj službi stojeći prieko svoga predstojničtva, ini pako prieko svoje miestne političke vlasti najkasnije 15. listopada t. g. na podpisano poglavarstvo upraviti svoje molbenice, a u njima dokazati svoju dobu, stališ, vierozakon, ćudoredno i bezprikorno dosadanje političko ponašanje, te dosadanje svoje službovanje, ili ine za obavljanje upitne službe potrebne sposobnosti na zakasniele molbenice neće se uzeti obzir.

Dano iz poglavarstvene siednice u Varaždinu 7. rujna 1859.

Gradski predstojnik

Vinković.

Nr. 12549 (Fin.—34) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Ueber die am Drauflusse nächst den ärarischen Salzmagazinen in Esseк auszuführenden Uferschutzbauten.

Zufolge Erlasses des hohen k. k. Finanzministeriums vom 29. August 1859 Z. 41262-1006 und der Verordnung der hochlöblichen k. k. Finanz-Landes-Direktion vom 5. September l. J. Nr. 11696 werden die Uferschutzbauten am Drauflusse nächst den ärarischen Salz-Magazinen in Esseк mit dem adjustirten Kostenaufwande von 7697 fl. 5 kr ö. W. hergestellt, und die diesfällige Minuendo-Lizitation am 28. Sept. 1859 im Amtslokale der Esseker k. k. Finanz-Bezirks-Direktion um 10 Uhr Vormittags abgehalten werden.

Zur Lizitation wird Jedermann zugelassen, der dazu nach den bürgerlichen Gesetzen qualifizirt ist, und die vorgeschriebene Sicherheit für die Vollführung der zu übernehmenden Leistungen gegeben haben wird.

Der lizitiren will, hat vor der um 10 Uhr Vormittags zu beginnenden mündlichen Ausbiethung das fünfperzentige Vadium von der ausgeschriebenen Summe entweder im Baaren oder in österr. Staatspapieren nach dem Courswerthe zu Handen des Lizitations-Commissärs zu erlegen. Auch werden schriftliche Offerte angenommen, wenn sie längstens bis 28. d. M. 12 Uhr Vormittags dem Vorstande der Esseker Finaz-Bezirks-Direktion überreicht werden. Spätere Offerte werden nicht berücksichtiget.

Jedes schriftliche Offert muss mit einer 36 kr. Stempelmarke versehen sein, und gehörig versiegelt mit der Aufschrift „Offert für die Uferschutzbauten am Drauflusse nächst den Salzamtsgebäuden in Esseк" beim erwähnten Bezirksvorstande einlaufen. Im Offerte muss selbsverständlich das 5% Vadium der Bausumme eingeschlossen sein.

Auch kann die Nachweisung über den Erlag desselben durch den Anschluss des Depositenscheines einer öffentlichen Kassa geschehen.

Nach geschehener mündlichen Ausbiethung und Eröffnung der Offerte hat der Mindestbiether das erlegte Vadium bis auf 10% des Erstehungsbetrages sogleich zu ergänzen, und diesen Betrag sammt jenem, welcher zur klassenmässigen Stempelung der Lizitationsgrundlagen und des abzuschliessenden Bauvertrages entfällt, zu Handen des Lizitations-Commissärs zu erlegen.

Den Offerenten, welche nicht Ersteher geblieben sind, werden die erlegten Vadien zurückgestellt.

Die Lizitations-Bedingnisse, so wie die übrigen Baubehelfe können bis zum Lizitations-Tage bei der Esseker Finanz-Bezirks-Direktion eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Essek am 13. September 1859.

Nr. 12711 (Fin.—35) 3—3

Kundmachung.

Von der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion zu Essek wird bei dem Umstande, als die zweite auf den 12. September 1859 ausgeschriebene und in Nr. 201, 202 und 203 der „Agramer Zeitung" dann der Nar. Nov. verlautbarte Lizitation zur Verpachtung des Mauthertrages an der ärarischen Brückenmauthstation Piškorevce auf die drei Verwaltungsjahre 1860, 1861 und 1862 ohne Erfolg geblieben ist, so wird hiemit die dritte und letzte Versteigerung auf den 26 September 1859 unter den bisherigen Bedingungen und Modalitäten, und mit Beibehalt des Fiskalpreises pr. 600 fl. ö. W. hiemit ausgeschrieben.

K. k Finanz-Bezirks-Direktion

Essek am 13 September 1859.

Nr. 12838 (Fin.—36) 3—2

Kundmachung.

Wegen Hintangabe der heurigen Buchel- und Eichelmast in einigen zur Studienfondsherrschaft Kutjevo gehörigen Waldtheilen wird auch am 26. September 1859 bei dem k. k. Forst- und Domänenamte die Lizitation abgehalten werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion,

Essek am 16. September 1859.

K br. 4952-1859. (DS—67) 3—3

Dražba.

Pravo pobiranja bregovine kod Save i prave vinotočja u Otoku iznajmit će se kod savskog mesta putem javne dražbe dne 27. rujna 1859. u 10 satih prije podne, na tri uzastopce sliedeće godine.

Od poglavarstva glavnoga grada.

U Zagrebu dne 8. rujna 1859.

Upravitelj ureda:

Lichtenegger.

Br. 514 (Dp.—112) 3—2

Natiečaj.

Na novoustrojenih pučkih učionah u Odri, Bukevju, Veleševeu i Zaprudju u županiji zagrebačkoj, a kotaru odranskom imaju se popuniti prazne učiteljske i orguljaške službe, za što se ovim do 15 listopada o. g. otvara ovim natiečaj.

Godišnji dohodci, što su sa svakom pojedinom od spomenutih službah skopčani, iznose osim bezplatnoga stana, uživanja vèrta i 12 hvatih dèrvah, 7 sa učitelja a 5 za porabu učione opredeljenih, i 315 stot. u gotovu.

Natiecatelji neka svoje molbenice vlastoručno pisane i na dotične občine upravljene do gorirečenoga roka ujedno s potrebitimi dokaznicami o dobi, ćudorednosti, sposobnosti i dosadanjem službovanju dostave podarcidjakonu i župniku u Velikoj Gorici Jakovu Kosu.

U Zagrebu dne 9. rujna 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Br. 1959. (Izv.—136) 3—3

Izrok

C kr. kot. ured kao sud delnički dostavlja do znanja: Da je u ovèršbenom predmetu Andrije Mihaljevića Petrova iz Fužine proti Stipanu Kovačeviću iz Benkovca radi izplate 24 fr 56 kr. sa uzgredicami dozvoljena ovèršbena dražba spadajućih na posliednjega i sudbeno na 100 fr. procienjenih kuće i zemlje za kućom u Benkovcu ležećih u koju svèrhu odrediejena su dva ročišta, najme na 19. studenoga pèrvo, i na 20. prosinca t. g. drugo svagda u 11 satih prije podne na licu miesta, s tom opazkom, da se napomenute nepokretnosti na pèrvom samo za, ili nad, na drugom pako ročištu takodjer i izpod procienbene vrednosti prodati hoće.

Pozivlju se ujedno svi, koji premda im nebijaše došla osobita ubaviest, sasvim tim sciene, da su oni upisom u javne knjige stekli hipotekarno pravo u te nepokretnosti, da pravo svoje najdulje do prodaje nepokretnostih tim sigurnije sudu ovom prijave, jerbo u protivnom slučaju sami sebi pripisati imali budu, ako oni tim na koliko bi se kupovnina izcèrpila izključeni ostanu.

Zapisnik procienbeni i uvieti dražbe mogu se kod ovoga suda uviditi, i prepisi takovih uzeti.

C. k. kot. ured kao sud delnički u Lokvama dne 5. kolovoza 1859.

Za c k. kot. predstojnika

c. k. kot. pristav

Gmaz.

Nr. 12309 (Fin.—32) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Am 8 Oktober 1859 Vormittags wird wegen Veräusserung des aus soliden Materiale erbauten, ormals vom Salz-Einnehmer bewohnten Arial-Gebäudes Nr. 46 zu Zengg eine neuerliche Lizitation vorgenommen werden.

Der Ausrufspreis besteht in 3050 fl. ö. W.

Die Kauflustigen werden somit eingeladen, am besagten Tage in loco Zengg persönlich zu erscheinen, oder ihre schriftlichen, mit den vorgeschriebenen Förmlichkeiten und 5% Vadium versehenen Offerte vor Beginn der mündlichen Versteigerung einzubringen

Die übrigen Lizitations-Bedingnisse können bei dieser Finanz-Bezirks-Direktion und auch bei dem Zengger Hauptzollamte täglich eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Fiume am 12. September 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PETAK DANA 23. RUJNA 1859. Broj 2[illegible]

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće miesecom listopadom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine" obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr. ☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah", koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Uredovni dio.

Cesarski patent od 1. rujna 1859, o unotarnjem ustrojstvu, o poslovih, tičućih se školah i nastave, i o dèržavno-pravnom položaju evangeličke cèrkve od oba vieroizpoviedanja u kraljevinah Ugarskoj, Hèrvatskoj i Slavoniji, zatim u Vojvodovini sèrbskoj s Banatom tamiškim i u Krajini vojničkoj.

(Nadalje.)

§. 5. Sudbenost cèrkvenu izvèršivat će:

1. konsistorij senioratski,

2. konsistorij superintendencijalni,

3. u osobitih, zakonom odredjenih slučajevih dotični glavni sabor svihkolikih superintencijah jednoga ili drugoga vieroizpoviedanja, napokon

4. u posliednjoj molbi višnji evangelički sud cèrkveni. Sud ovaj, kako će se imat urediti, o tom ćemo Mi, saslušavši superintendencije, izdati propise potrebite.

§. VI. Čim ove cèrkvene sudbene vlasti stupe u život, imat će ženitbena sudbenost vladarskih Naših sudovah u Ugarskoj, Hèrvatskoj i Slavoniji, Vojvodovini sèrbskoj s Banatom tamiškim i u Krajini vojničkoj glede evangelikah od oba vieroizpoviedanja dokinut se, čim proglašene budu ustanove prelazne, koje izdati kanimo; i sudbenost pomenutu izvèršivat će tada:

a) u pèrvoj molbi konsistorij senioratski,

b) u drugoj molbi konsistorij superintendencijalni,

c) a u molbi tretjoj i posliednjoj višnji evangelički sud cèrkveni.

§. VII. Dok putem sinodah nebudu izradjeni zakoni o ženitbenom pravu evangelikah od oba vieroizpoviedanja, imat će dotle kriepostni biti dosadanji ovostručni zakoni, i sudovi ženitbeni, navedeni u §. VI. ovoga patenta, izrićući svoje presude, dèržati se ustanovah dosadanjih zakonah, kako u obziru na samo pravo (patent od 29. studenoga 1852, br. 246. dèrž. zak. lista), tako i glede postupka, u koliko uputno bude.

Razlike, koje u posledenjem ovom pogledu potrebite budu s obzirom na sastav sudovah ovih, uredit će se napose.

Glede gradjanskih posliedicah, sa ženitbom skopčanih, odlučivat će i unapredah sudovi svietovni.

§. VIII. Koje takse i po kojih propisih imat će se te takse za dielovanje cèrkvenih vlastih sudbenih platjati u fonde cèrkvene, ostaje to pridèržano konačnoj Našoj odluci.

§. XI. U karnostnih (disciplinarnih) stvarih podčinjeni su duhovnici cèrkvenim vlastim sudbenim.

O pravnih poslovih duhovnikah, koji nisu nego samo svietovni, kao što su: pogodbe, dugovi, baštine, odlučuje sud svietovni.

§. X. Ako sud svietovni duhovnika kojega radi zločinstva, prestupka ili prekèršaja uzme pod istragu, bit će rečeni sud dèržan, o tom odmah obaviestiti dotičnu superintendenciju.

Isto tako imat će se izrečena osuda i razlozi osude odmah saobćiti superintendenciji. Ako potriebno bude, zatvoriti duhovnika i dèržati ga u zatvoru, neka se pri tom pred očima imadu obziri, što ih iziskuje čast, koja ide zvanju duhovničkomu.

§. XI. Nadzorstvo evangeličkih školah, koje se osniva na vladarskom pravu vèrhovnoga nadziranja, izvèršivat će samo muževi vieroizpoviedanja augsburžkoga ili helvetičkoga.

Svaka škola ima se pokoravati ovomu nadzorstvu, i ima davati obaviesti, koje vlada zahtieva.

Ako škola koja udari pravcem, škodljivim u obziru bud' ćudorednom bud' političkom, imat će političko zemaljsko načelstvo, prizvavši i jednoga izaslanika od strane superintendencije, stvar razviditi, i po onom, što bude obnadjeno, narediti da se škola zatvori.

(Dalje će sliediti.)

U zagrebačkoj županiji izključujući grad Zagreb unišao je u ime patriotičnih darovah za ovozemni dobrovoljački sbor iznosak od 20.987 fr. 91½ kr. aus. vr. u gotovom zatim 3081 fr. a. vr. u obligacijama.

Od toga odpadaju:

na kotar svetoivanski 982 fr. 35 kr. u gotovom i 315 f. u obligacijama; na kotar modrušpotočki 725 f. 81 kr. u gotovom i 441 f. u obligacijama; na kotar stubički 740 f. 4⁵⁄₁₀ k. u gotovom, i u stvarima u naravi u vrednosti od 48 f. 53½ kr.; na kotar velikogorički 1502 f. 83½ kr. u gotovom i 63 f. u obligacijama zajedno sa stvarima u naravi u vrednosti od 91 f. 49 kr.; na kotar bosiljevski 512 f. 36 kr. u gotovom; na kotar vèrbovački 816 f. 75½ kr. u gotovom, i 105 f. u obligacijama; na kotar pisarovinski 619 f. 35 kr. u gotovom, zajedno sa stvarima u naravi u vrednosti od 28 f. 40 kr.; na kotar samaborski 1247 f. 95 kr. u gotovom zajedno sa stvarima u naravi u vrednosti od 246 for. 78¾ kr.; na kotar okolice zagrebačke 2141 f. u gotovom; na kotar moslovinski 1837 f. 21 kr. u gotovom, 2116 f. 75½ kr. u starima u naravi i 115 f. 50 kr. u obligacijama; na kotar jastrebarski 1450 f. 39 kr. u gotovom; na kotar sisački 950 f. 42 kr. u gotovom, i 115 f. 50 kr. u obligacijama i starima u naravi u vrednosti od 2142 f. 84½ kr.; na kotar dugoselski 509 f. 69 kr. u gotovom, 105 f. u obligacijama i stvari u naravi u vrednosti od 160 f. 88 kr.; na kotar karlovački 881 f. 14 kr. u gotovom; na područje magistrata karlovačkoga 1056 f. 99 kr. u gotovom i 2121 for. u obligacijama. Napokon doprinieli su k tomu činovnici c. k. županijske oblasti, c. k. poreznoga nadzorničtva i kotara i poreznoga ureda zagrebačkoga 169 for 90 kr.

Kod ovih prinesakah sliedeći su učestvovali znamenitim darovima i to:

U kotaru svetoivanskom: c. kr. komornik g. Eduard Jellačić Bužimski sa 315 fr. u obligacijama i 115 f. u gotovom; obćina svetoivanska 260 f., obćina Hum 240 f., obćina Popovec 220 f. u gotovom;

u kotaru modrušpotočkom: g. prizovni savietnik Ivan pl. Reizner sa 105 f.; g. dvorski opravnik Ivan Dobran sa 325 f. 50 k. u obligacijama; g. posiednik gospoštine Ferdinand pl. Spišić sa 105 f.; obćina Netretić sa 100 f. i obćina Ribnik sa 150 f. u gotovom;

u kotaru stubičkom: gospoja grofica Vilelmina Oršićka sa 130 f., obćina Stubica sa 100 f., obćina Jakovlje sa 100 f., obćina Bistrica sa 100 u gotovom;

u kotaru bosiljevskom: obćina Bosiljevo sa 141 f. 59 k., obćina Severin sa 281 f. 92 k. u gotovom;

u kotaru vèrbovečkom g. Josip dèržavni vitez pl. Hempel sa 105 fr. u obligacijama, obćina Vèrbovec sa 150 f. u gotovom;

u kotaru pisarovskom: obćina Jamnica sa 120 f. u gotovom;

u kotaru moslavinskom: Nj. preuzv. grof Nikola Szécsen posiednik gospoštine 300 f., obćina Kutina 255 f. 67 k. i obćina Ludina 520 f. 1 k. u gotovom;

u kotaru jastrebarskom: obćina Krašić sa 150 f., obćina Jaska sa 150 f., obćina Cvetković sa 100 f., obć. Desinec sa 120 f., obćina Petrovina sa 140 f. u gotovom;

u kotaru sisačkom: g. posiednik gospoštine Mirko pl. Koković 100 f., u kotaru dugoselskom obćina Prečec sa 298 f. u gotovom;

u kotaru karlovačkom: obćina Banija sa 150 f.;

grad Karlovac sa 2000 f. u obligacijama i 352 f. 64 k. u gotovom.

Izvan toga je u zagrebačkoj županiji 135 konjah za odiel dobrovoljnih husarah bezplatno i to 115 od samih dobrovoljacah a 20 konjah od obćinah dostavljeno.

Ovi patriotični darovi dostavljaju se s najvrućijim priznanjem do obćinskoga znanja.

U Zagrebu dne 17. rujna 1859.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb 23. rujna. Nj. preuzvišenost gospodin ban i podmaršal grof Coronini dostojao je na pozdravnicu zemaljskoga grada Zagreba poslati uredskom upravljatelju ovdiešnjega varoškoga magistrata sliedeće pismo datovano: St. Peter kod Gorice dne 19. rujna 1859.

„Sinoć primio sam pozdravnicu zemaljskoga glavnoga grada Zagreba, i premda mislim da ću za koi dan onamo doći, ipak neću da propustim da i unapred neizrazim svoju sèrdačnu radost o čuvstvima izraženim u njoj.

„Ja Vas dakle molim, da budete tumač mojih ćutih kod obćinskoga vieća i da ga uvierite, da s najiskrenijom voljom preuzimam zvanje, da shodno najdobrohotnijim namierama našega uznositoga cara uspiešim sve ono, što na sreću povierene mojoj upravi zemlje a poimence zemaljskoga glavnoga grada služiti može, nakoliko to dopusti težkoća zadaće, kako pozdravnica veoma vèrstno napominje.

„Vama takodjer zahvaljujem čim obvezatnije, što ste mi, stavivši se na čelo štovanoga sbora, pripravili lojalan i odlučan susret." (Mi smo ovo pismo u niemačkom tekstu dobili od slavnoga magistrata stopram jučer, pošto su već naše Novine naštampane bile, i zato nam nije moguće bilo saobćit ga prije. Tom prilikom molimo rečeno poglavarstvo, da bi u buduće izvolilo svoja saobćivanja dostavljat nam u isto vrieme, kad ih ovdiešnjim niemačkim novinama dostavlja. Ucr. Nar. Novinah.)

— Jučerošnji broj zagrebačkih Niemačkih Novinah donosi program o dočeku Nj. preuzvišenosti bana. Nj. preuzvišenost bana g grofa Coronini-Cronberga primit će smierено i pozdravit dne 24. prigodom njegova dolazka, jedna deputacija iz zemlje u Bregani, gdie će biti podignut slavoluk; u Samoboru pozdravit će Nj. preuzvišenost tamošnji gradjanski čeonik, svećenstvo i zastupničtvo obćine, na uš u ceste u Goricu predstojnik goričkoga kotara a napokon na savskom mostu, gdie će drugi slavoluk podignut biti, dočekat i pozdravit će ga kratkim govorom predstojničtvo varoške obćine, obćinsko vieće i otmiene osobe našega grada.

Od ovud ići će provod Ilicom, Dugom Ulicom, Kipnom Ulicom, Pivarskom Ulicom, Markovom Pijacom u zemaljsku kuću. cehovi i vojničtvo sačinjavat će barasah a pred zemaljskom kućom bit će postavljena počastna straža, pod svežom i po stubama sačinjavat će ženska mladež bara a jedna od dievojčicah predat će Nj. preuzvišenosti piesmu u narodnom jeziku.

U večer u osam satih bit će Nj. preuzvišenosti od varoške kuće počemši prinešena bakljada uz vojničku glasbu; dne 26. i 27. priredit će sučlanovi strielačkoga družtva svečano strieljanje, koje će dne 26. skopčano biti sa strieljanjem pri svieći i večernjom zabavom.

— Zastupničtvo slobodnog i kraljevskog grada Varaždina upravilo je na Nj. preuzvišenost bana grofa Coroninia sliedeću poslanicu:

Preuzvišeni gospodine!

Od jadranskog mora i Velebita, od Une i Save sve do Mure i Drave, kud se zemlja naša, banovina proteže, odziva se radost i veselje, štono ih porodi carska milost, kojom je Nj. c. k. apostolsko veličanstvo na odlikovanje viernih Hèrvatah i Slavonacah upravo u onaj čas, gdie se radi prevažnih viših dèržavoupravnih razlogah o dalnjem obstanku banovije već i podvojivalo, na bansku stolicu preuzvišenost Vašu posadilo.

Ovim je činom milostivni naš vladar najsjajnije pokazao, koliko i kako mnogo Mu stoji do narodnog blagostanja i razvitka zemlje ove, te kako tvèrdo hoće, da se Njegove dobrohotne previšjim očitovanjem od 15. sèrpnja o. g. izražene namiere i želje podpuno oživotvore, budać da je na visoko ovo zvanje pozvao muža velika i napredna duha, plemenita sèrca, brižna o dobru povierenoga si puka, te vriedna svojih najslavnijih predšastnikah na banskoj stolici; — muža onoga, koi uživa u najvećoj mieri vladaočevo povierenje, te više no ini, koi poznaje Njegove uzvišene i dobrohotne namiere, a i želje i potrebe povierenoga Si evo naroda, kojega nedvojbeno tim više ljubi, jer Mu je srodan.

Punim pravom dakle može da se narod hèrvatsko-slavonski raduje i veseli, jer u preuzvišenosti Vašoj steče muža, kakova mu upravo treba na čelu.

Dočim sa velepočitanjem i u oddanosti podpisani zastupnici grada Varaždina s inom svojom hèrvatsko-slavonskom braćom nad stečevinom ovom, za koju premilostivom vladaru zahvalu svoju dovoljno izraziti nemogu, obće veselje i radost diele, pozdravljaju u preuzvišenosti Vašoj i svoga bana i zemaljskoga otca podpuno se nadajući: da će preuzvišenost Vaša tako ovogradsko žiteljstvo kao i ceo vierni, miroljubivi, radini i pošteni hèrvatsko-slavonski narod, koi se carskom milošću izruča otčinskoj brizi Vaše preuzvišenosti, samo k njegovoj slavi i sreći voditi.

U Varaždinu dne 17. rujna 1859.

Beč. „Fortschritt“ javlja, da će se Nj. veličanstva car austrijanski i francuzki sastati u Compiegnu.

Beč, 19. rujna. C. k. veleposlanik, baron Bach, odputovao je jutros na svoje miesto u Rim.

— Madjarski dobrovoljci, koji su u okolici bečkoj smiešteni bili, razpušteni su sa sviedočbama i otišli su jučer u četiri oddiela posredstvom željeznice u Ugarsku.

Rusija.

— Sredotočni i glavni odbor za oslobodjenje seljakah živo radi na pregledanju poslanih predlogah pojedinih gubernijskih odborah (kao što je poznato, poslat će svaki odbor dva poslanika u Petrograd na savietovanje), onda će se početi sastavljati zakonik za težake. — Družtvo za gradjenje željeznice od Kijeva do Odese s pobočnom linijom od Kijeva do Kurskoga dobilo je od cara potvèrdjenje. — Veliki knez Nikola Nikolajević, velika kneginja i njihov sin išli su 23. kolovoza iz Petrograda po varšavskoj željeznici do Ostrova, čim se ova linija slavno otvorila. Ostrov je u sred krajine, gdie se silan lan i kudielja sije. — U Livonskoj zapalio je lietos grom 18 selah.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Turin, 17. rujna. Podpukovnik Trapoldi, upravliatelj ratnoga ministarstva u Modeni, došao je ovamo u osobitom nalogu diktatora Farini-a. Službeni list nedonosi viestih iz Romanje pod rubrikom Cèrkvene dèržave, već po vlastitim nadpisom. Sučlanovi deputacije parmanske i modenske obiedovali su kod dvora. U večer bio je grad razsvietljen. Obćinsko vieće zaključilo je da se podigne spomenik kralju i caru Napoleonu.

— Čini se da u Maroku vlada podpuna anarkija. Po smèrti carevoj proglasila su se njegova četiri sina, svaki za sebe, za naslednici njegove krune. Nered pojavio se posvuda a u Tengeru bili su konzuli raznih dèržavah prisiljeni, zatvorit se u svoje kuće pod zaštitom svojih činovnikah i službenikah. Uplašeni kèršćani utekli su iz grada. — Pod zidovima Algesirasa utaborili su se, kao što je poznato, Španjolci, gdie se je pohodna vojska barem stranom usredotočila.

Obazrivom mudrostju zapoviedila je španjolska vlada, da se novačenje za god. 1860 ima započeti već s miesecem listopadom, da se predusreti svaki mogući ratni dogadjaj. Maršal O' Donnell čini se da namierava upotrebit povoljne okolnosti i da će ga javno mnienje energično podupirati.

Pariz, 20. rujna. Uslied pisamah s marokanske granice popalili i opustošili su marokanski čopori kuće i sadišta na algirskom području okolo rudnika Gar-Rubana. Rudnički poslovi obustavljeni su medjutim. General Eszterhazy protjerao je napadnike. Čini se, da je marokanska vlada nedužna u obziru ovih napadah.

London 19. rujna. Kalkuta, 27. pr. m. Svi poslovi i obèrti u Indiji, izim poljodielstva, odsele će se podvèrći porezu. Naredba o razoružanju, izdana za trajanja prevrata, uzdèržat će se u kriepošti. Porodica kralja delhijskoga izgubit će sve svoje naslove na viekovita vremena. Francuzki admiral odvesti će po svoj prilici kokinkinsku flotu u Kinu.

Bolonja, 15. rujna. Markez Karlo Bevilaqua i konte Karlo Pepoli naimenovani su doknadno za deputirce.

Milan, 16. rujna. U Kanti bili su prigodom zadušnicah sablazni slične onima u Bergamu.

Sve iztrage zbog financijalnih prekèršajah ukinute su i odpuštene globe, koje nisu bile jošte plaćene.

Napulj, 10. rujna. General Filangieri dobio je, kako se prieko Genove javlja, dvomiesečni dopust. Gospodin Carascosa zastupat će ga kao ministarskoga predsiednika, Garafalo kao ratnoga ministra.

Na granicu cèrkvene dèržave otišlo je, kao što se glasa, 9000 momakah.

Curik, 20. rujna. Poslie dolazka jednoga francuzkoga skoroteče dèržali su francuzki i austrijanski punomoćnici siednicu, koja je trajala tri sata.

Pariz, 17. rujna. Pukovnik Reille, koi je, kao što je poznato, otišo u Petrograd, da velikom knezu naslieđniku preda veliku vèrpcu počastne legije, ima, vele, u isto doba za ruski kabinet i misiju protežuću se na talijansko pitanje.

Viest, koju su nieki dnevnici donieli, da je knezu Metternichu naloženo bilo, da ugovori sastanak obih carah u Beču, naznačuje se danas kao neosnovana.

„P. L.“ donosi dopis od ovuda, polag kojega će se knez Metternich još pred koncem ovoga mieseca u Beč vratit i glavom donieti odgovor care Napoleona na predloge, koje je Austrija učinila u obziru kongresa.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 12838 (Fin.—36) 3—3

Kundmachung.

Wegen Hintangabe der heurigen Buchel- und Eichelmast in einigen zur Studienfondsherrschaft Kutjevo gehörigen Waldtheilen wird auch am 26. September 1859 bei dem k. k. Forst- und Domänenamte die Lizitation abgehalten werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion,
Essek am 16 September 1859.

Br. 6092-1859 (Izv.—139) 3—1

Oglas dražbe.

Dne 6. listopada t. g. u 9 satih prije podne dati će se na ovogradskoj viećnici putem dražbe u zakup pravo pobiranja pristojbah od piacovine, i taracovine u gradu Varaždinu i to za vrieme od 1. studenoga 1859, pak do 31 listopada 1860, uključivo.

Lanjska zakupnina iznosila je 8000 fr.

Svaki k ovoj dražbi pristupiti želeći ima u ime vadija 5% od gori naznačene lanjske zakupnine, a zakupnik 10% od zakupnine u ime jamčevine ili u gotovom novcu, ili u dèržavnih papirih polag dnevnog tiečaja u ruke dražbenog odbora položiti.

Pismene ponude rečenim vadijom providjene primat će se sve do 6. listopada t. g. 9 satih prije podne, na zakasniele neće se uzeti posve nikakav obzir.

Dotična pristojbena tarifa, kao i dalnji dražbeni uvieti stoje u propisanih uredovnih satovih u ovogradskoj pisarni svakome na uvidjenje.

Dano iz poglavarstvene siednice u Varaždinu 16. rujna 1859.

Gradski predstojnik
Vinković.

Br. 3141-1859. (Izv.—137) 3—1

Oglas.

Za popunjenje izpražnjenih miestah obćinskih primaljah u ovom kotaru obćini Miholjcu sa godišnjom platjom od 80 fr. i stanarinom od 40 fr. u obćini Slivoševci i Moslavini svagdi sa godišnjom platjom od 80 fr. a. vr. izpisuje se time natiečaj do 20. listopada t. g., da službu postići želeće molbenice svoje do gore ustanovljenog roka sa naznačenjem starosti, vierozakona, stališa i dosadanjeg boravljenja, zatim sa sviedočbama vèrhu izučenih primaljskih naukah i znanja hèrvatsko-slavonskog jezika podkriepljene ovamo predlože.

Miholjac dne 9 rujna 1859.

C. k. kot. predstojnik
Kèršnjavi.

OGLASNIK.

(Dp.—115) 1—1

Oglas.

Umoljavaju se gg. župnici da svojim učiteljem jave, koji žele kupiti fortepiano i 15 misah notah spisanih i komponovanih po fortunatu Pintariću i druge piesme, neka se izvole najaviti kod sv Šimuna u Štefanovcu br. 7. gdie ih prodaje Nikola Pavleković prijašnji orguljaš u sv. Šimunu.

Dp.—113. 3—1

Žirovina.

U otvorenim šumama vlastelinstva Topolovca kod Siska ima lietos obilnog žira; zato će se žirovina u primierenom broju i stranjskim žiteljima, koji svoje kèrmke tamo pitati žele, uz predplatu po 2 for. i u ime maltovine po 5 kr. a. vr. od svake glave dati.

Obširnija mogu se saznati u vlastelskoj pisarni u Topolovcu kod Siska. Topolovec 17. rujna 1859.

Dp.—114. 2—1

Jedan sokač (kuhar)

želi kao takav a zajedno i kao gospodarski činovnik službu kod kakve p. n. gospoštine. Ponude moli poslati u ubavieštionicu gospodina M. Wagnera u Zagrebu.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 24. RUJNA 1859. Broj 217.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20 kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno občinstvo, da za nastupajuće miesecom listopadom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr.

☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Uredovni dio.

Cesarski patent od 1. rujna 1859, o unotarnjem ostrojstvu, o poslovih, tičućih se školah i nastave, i o dèržavno-pravnom položaju evangeličke cèrkve od oba vieroizpoviedanja u kraljevinah Ugarskoj, Hèrvatskoj i Slavoniji, zatim u Vojvodovini sèrbškoj s Banatom tamiškim i u Krajini vojničkoj,

(Nadalje.)

§. XII. Pučke škole evangelikah od oba vieroizpoviedanja bit će i u buduće pod nadziranjem i ravnanjem cèrkvenih njihovih organah. Kako će se razmierja, koja se ovamo odnose, urediti potanje, ostaje to priuzdèržano zakonotvorstvu cèrkvenomu.

§. XIII. Poučavanje u predmetih svietovnih ima se isto onako, kao što to biva glede katoličkih pučkih učionicah, uredjivati po obćenitih propisih, što ih je vlada Naša izdala ili što ih u buduće izdade, nego da se pri tom podpuno čuva i pazi svojstvo tih školah kao školah evangeličkih.

U školi da se nerabi nikakova školska knjiga, koja nije potvèrdjena. A potvèrdu ovu davat će glede školskih knjigah, za poučavanje u vieri namienjenih, glavni sabor, izhodivši najprije privolu ministarstva za bogoštovje i nastavu, glede ostalih pako školskih knjigah isto ovo ministarstvo, saslušav najprije sabor glavni.

§. XIV. Glede gimnazijah, školah realnih i podobnih učionicah srednjih, zatim glede praeparandijah imadu valjati propisi sliedeći:

a) svaki ovakov zavod treba da imade načelnika, koi zavod neposredno ravna, i koi je naprema vlastim cesarskim odgovoran za stanje, u kojem se zavod nalazi;
b) načelnik i učitelji u gimnaziju, u školi realnoj ili u praeparandiji treba da su u obziru ćudorednom i političkom bez poroka, i u pravilu da su dèržavljani austrijanski, zatim da izpitom, za učiteljstvo propisanim, u obziru znanstvenom dokažu onu sposobnost, koja se iziskuje od učitelja dèržavne škole istoga imena. Iznimice mogu se s dozvolom vlade i inozemci uzimati, da budu školski načelnici i učitelji;
c) pravo, imenovati načelnika i učitelje, pristoji dotičnomu patronatu školskomu;
d) učenici imadu se poučavati na temelju štampanih školskih knjigah, koje su učenikom u rukama.

Nije slobodno služit se, u školi knjigom školskom, koja nebude najprije potvèrdjena. A potvèrdu ovu davat će glede knjigah, za nastavu u vieri namienjenih, glavni sabor, izhodivši najprije privolu ministarstva za bogoštovje i nastavu, glede ostalih pako knjigah isto ovo ministarstvo.

§. XV. Slobodno je, za svaku školu tražiti da joj se podieli svakolika prava javne škole, ako ista zadovoljava svim zakonitim uvjetom, pod kojimi se prava ova zadobiti mogu, a napose ako zadovoljava i svim zakonitim uvjetom glede osnove naukah, propisanim za škole ove vèrstne.

§. XVI. Ako za mladež evangeličku jednoga ili drugoga vieroizpoviedanja podignute budu škole o trošku dèržavnom, moći će pri istih zadobiti službu samo muževi takovi, koji su od jednoga ili drugoga toga vieroizpoviedanja.

§. XVII. Prosto je svakoj superintendenciji, dok u tom obziru putem zakonotvorstva sinodskoga nebudu učinjene ustanove obćenito valjane, izdavati naredbe, koje joj se potrebite uzvide, da se uredi i da se nagleda izobražavanje onih iz gimnazijah izlazećih učenikah, koji žele posvetiti se službi cèrkve i škole, i u tu svèrhu polaziti sveučilišta inozemska, ili preći u ovozemske zavode bogoslovne. U tu svèrhu mogu superintendencije zahtievati obrazovanosti više, nego što zahtieva vlada, i mogu odrediti one struke, iz kojih, ako s uspiehom budu izučene, može se za učenike pomenute kategorije izvoditi pravo, da učenici mogu polaziti koje sveučilište ili preći u nauk bogoslovni. Mogu po tom superintendencije i obustaviti potvèrdu sviedočanstva o dozrielosti takovim učenikom, i od svihkolikih kandidatah, koji se uče na kojem sveučilištu ili u kojem bogoslovnom zavodu, nahodećem se izvan superintendencije, ka kojoj spadaju, zahtievati da im se šalju točni periodični izkazi o naucih njihovih.

Kandidatom, koji nezadovolje ovim naredbam, nije slobodno podieljivati službah.

(Dalje će sliediti.)

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb, 24. rujna. Jučerašnji broj Zagrebačkih Niemačkih Novinah donosi sliedeći članak: Posliednje vrieme čulo se je više putah tvèrdit, da je izvedenje najvišje i u ovoj zemlji s toli zahvalnom radostju pozdravljene naredbe, polag koje se gimnazijalna nastava u buduće ima podieljivat pretežno u narodnom jeziku, naišlo na bitne zaprieke. Iz pouzdana izvora ubaviešteni smo da je naredba visokoga ministarstva nastave, izdana u tom obziru po najvišjem nalogu, u podpunom svom sadèržaju od miestodèržtvenoga predsiedničtva gimnazijalnim ravnateljstvima saobćena za točno i saviestno izpunjenje i uslied toga očekuje se, da će ista u svemkolikom obsegu u život stupit, nakoliko već zato ima učevnih silah ili će se unapredak pribavit moći.

— Učitelji nižih učionah u Zagrebu utemeljili su javnu učiteljsku knjižnicu, koja već imade 96 stot. godišnjih dohodakah. Svaki član plaća 6 stot. na godinu. Pokroviteljstvo primi velemožni g. Franjo Sladović, c. k. školski savietnik.

— Prošaste školske godine polazilo je učione u Zagrebu 1564 djakah, i to: gimnaziju 312 djakah, realnu učionu 116 djakah, učiteljište 51 dj., uzornu glavnu učionu 291 dj., dievojačku gornjo-gradsku učionu 116 dievojčicah, samostansku glavnu učionu 156 diečakah i 216 dievojčicah; kaptolska pako učiona imala je 171 djaka i 135 dievojčicah.

M. Iz Lipovljanah o Evstakijevu. Hvala svevišnjemu Bogu pade mi evo u dio da opet čitateljima Narodnih Novinah priobćim radostnu i žalostnu viest. Nema eto dugo, što je književnost našu opet pomnožalo dielce pod naslovom: „Nauk o gojenju pčelah; mladeži slavensko-hèrvatskoj prikazano od Fr. Xav. Klaića, učitelja u slavonskoj krajini.“ — Knjižica je namienjena za darove školskoj mladeži kod izpitah, nu preporuča se i inim učenjacima s toga, što je proistekla izpod onoga pera, koje je kako u slogu tako i u vèrstnim mislima viešto i okretno. Glede svoga izvanjskoga oblika knjiga je liepa i ruci shodna, nu što se tiče nutarnjega sadèržaja, nutarnje krasote i važnosti, o toj dakako ni sumnjiti nije, da sadèržaj ono, što knjigu u tu namieru opredieljenu upravo neobičnom krasotom odieva. Izvedena je pako nariečjem i duhom pravo slavonskim, te kad ju, rode, čitaš, sèrce ti raste, ćut se pobudjuje a um vedri spominjuć te malašne one dobe, kadno bi i ti na način štedne i poslene pčelice cvietka slasti premile narave sisati, duh oplemeniti, a tielo, koje je sada možda na sve nujno i tromo, dèržeć se onoga „što dikla navikla“ — junački oživiti mogao, samo da ti se je revnih, takovim spisima shodnih perah u tvome središtu nalazilo. Veleštovani spisatelj zadèržao je kao i ini obće sloge dobroželjni ljudi naše prosvećene dobe samoglasno potrebno pisme è izmedju dvajuh suglasnikah. Kamo sreću, da se svi već jednoč u tome složimo, pa da nepostajemo stopèrv onda pametni, kad se umovi ostalih umovnikah jur onepamete, kao što nam u toj struci za uzor služe svi otmieni slavonski spisi a ponajbolje naše Narodne Novine. U padežima se na više miestah komeša te dativ i praepos. rabi pravilno i nepravilno, no sudim ipak da mu se je i nehotice pravilnost peru podkradjivala. Inače dielce je pohvale i preporuke dostojno; jer odgovara podpunoma onoj svèrsi, za koju je pisano. Slava Klaiću! — i svim sborima učiteljskim, koje kao neutrudive stvorove gledamo, gdie se ne samo neprestanim dnevnim naporom, što je doista mučan krušac, oko diečice baveć se od zabavah i veseljah ustručavaju, nego se, što više, čestokrat nehajući sunuti u pogibelj zdravlja svoga, neumorno danju i noćju skèrbe oko napredka i presviete zamèrlega naroda našega. Podieli im bože blagoslov i dugi život!

No nesviće vavieke dan! Jednoč sunce i zadje; — oživljenu mater zemlju pokriva tada koprena mèrkle noći, kadno je noćnim pticama sovuricama prosto zrakom polietati, a te nas tada oglobe kobne do kože da te bog sačuvaj! i to nemalo svaku ubogu noć. Evo od niekoliko vremena nema noći, kad nas pustaije nerobe! Satro ih Bog do koriena! Neharaju samo Posavja našega, dà oni se mašaju i visočnih dobarah naših. Eto otieraše 13. o. m. na noć Lončareviću iz Piljenicah 26, 14. i. mies. Radinoviću iz Kr. Velike 30 glavah kèrmadi i Kleiću niekomu hata dorata! Pa gle! ovih danah tja Podravci prelaze savskim briegom tražeć nakvašenim suzama licem sladke stečevine svoje; — tko stigne, sretan! a tko ne, zlo! siedi pa kukaj! — Vèrhu toga dobro bi bilo, kad bi se na to punomoćno visoko naše poglavarstvo svojski obazrelo i biedni ovaj puk te slokobnosti lišilo.

Jošte nješto. Čuda nečuvena, diva nevidjena! Naši Novljani i Lipovljanci veće obraše lozu, i već gnječe grozdje bojeći se valjda, da im i to nepozoblju ptice proždèrljivice, nepokradu ko što onosavci znadu! To se radi tko

šta hoće! niti to nadzire satnije, niti selije, već svako po svome ćefu. U sao čas po nas!

Talijanska.

Svetkovina piedske pećine, s kojom je skopčana bila svečanost imendana kraljičinoga, bila je veoma sjajna. Sa svim tim, da nije bilo švajcarskih regimentah bile, je vojnička parada veleliepna; 47 piešačkih batalijunah, 33 švadrone konjeničtva i 64 topa izidjoše tom prigodom i biahu u 6 divizijah i 13 brigadah razdieljeni. Na Nj. veličanstvo kraljicu bila je občenita pozornost obraćena i u slavu njenoga imendana bile su u večer sve javne sgrade i mnogo privatne kuće rassvietljene.

Bagarija 16. rujna. Neprestano dolaze uznemirujuća izviešća o političkom i moralnom stanju Napulja i o raznim gibanjima te u sasvim raznom, dà protivnom smislu okoluju ovdie, no oblast nije jošte ništa izviestnoga o tom obnarodila. I baš zato, jerbo se ništa nemože doznati, što bi samo iole nalik bilo na istinu, pate ovdie svi razmieri a osobito tèrgovački poslovi. Da je pako nemiran ili okoran duh zavladao vojskom, to je opet jedna od tisuću izmišljotinah genoveskih i turskih listovah, jerbo čini se da vojska, dobro dèržana i dobro hranjena, neželi nikakove novosti. Jedini uspieh svih tih bèrbljarijah jest to, da su duhovi tako ovdie, kao i s one strane morouza rasigrani. Jedan od glasovah ipak zaslužuje pozornost: kažu da je kralj bolestan, pèrsa ga bole.

— Diktator modenski izdao je naradbu, koja javlja, da će se skoro dat pod zakup u modenskim provincijama i dèržavna i ona dobra, kojih dohodke prije uživalo je sada isključeno družtvo Isusovo.

Iz Perugje, 12. rujna javljaju, da je smèrtna osuda proti ovim članovima privremene vlade i odbora za obranu zbog pogrieške u formi natrag povučena.

— General Filangieri dobio je god. 1849., u ime nagrade za svoje usluge u Siciliji, naslov vojvode taorminskoga s majorstom od 12.000 dukatah godišnjega dohodka do 4. koliena, koi je hipoteciran bio na občinska dobra u Siciliji. Jednim dekretom kapitaliziran je sada ovaj dohodak i general Filangieri ustupio je svoje prave Benediktincima u Katanjii za 213.000 dukatah.

Ovdie se jedan dnevnik pod naslovom „Corriere di Napoli“ u potaji štampa i rasprostanjuje.

Turska.

U Dubici, 7. rujna. (S. D.) Turci najedjeni rajinim ustankom u prošloj godini, nikako to nemogu zaboraviti; zato sad, da im se osvete, upotrebljavaju otimanje, tučenje, a često se osveta ta i s kojom nevinom žèrtvom svèrši. — Sad idu po selima i od raje kupuju marvu. Ali kupuju kako oni hoće, a ne kako raja; i ako se Bošnjak pokaže nezadovoljan pri kupovanju njihovom, to oni bez svakoga pitanja odvedu marvu a neplate mu ni pare. U nedielju dne 4. rujna u Dubici, gdie je tada bio sajam (vašar), ubije jedan Turčin jednu hrišćanku, koja bijaše trudna, na sred čaršije (tèrga); prijatelji iste dodju i odnesu ju kući; a od strane turske vlade nikakvog istraživanja dosad nebijaše. Zločinac je hodao bezbrižno po čaršiji, niti ga ikoi od gradskih pandurah (koji su narevao Turci) dirnu, koji su tobože od mudira gradskog poslani, da ondie red dèrže. — U isti dan donese jedna hrišćanka sa sela pečenu tuku (ćurku) da proda; — jedan Turčin (od bogate i otmienije turske porodice iz Dubice) dodje s niekoliko svojih drugovah i skèrstivši noge pojede tuku; kad Turčin podje, na iskanje hrišćanke nehtiede platiti, a ona barem štogod da dobije, rekne: Daj čestiti ago barem dva dvaestluka (6 kr. sr. svega); no ni to nehtiede joj dati, šta više rekne joj, da ako koju rieč o plaćanju spomene, da će ju u aps kroz pandure dati zatvoriti. Tako isto jučer dodje jedan Turčin pred dućan čestitog hrišćanina Riste Bakića. Turčin, koi se zove Mejo Čolić, bez ikakva uzroka nategne kuburu da Ristu ubije, no na istoga sreću desiše se u dućanu druga dva male poštenija Turčina, koji ga uhvate za pušku i Turo od zločestoga diela odvrate. — Za sva takova diela raja se nesmije potužiti mudiru, jer kad dodje pred kadiju (sudca), onda često on strada prav zdrav, a Turčin smijući se gleda, gdie kèršćanika miesto njega tuku. — Eto šta Turci u turskom gradu Dubici samo za tri dana počiniše, a koliko se takovih slučajevah dogadja po selima, gdie panduri i subaše agah i begovah nemajući nikakove kontrole nad sobom po svojoj volji rade što hoće?

— „Universu“ piše dopisnik iz Jaffe zanimivih potankostih o boravljenju ruskoga veleknesa Konštantina u Jerusolimu. Medju inimi kaže: Četèrnaest danah biahu uzke ulice u Jaffi i Jerusolimu, kao i put medju oba grada gotovo poplavljen ruskim častnicima i mornarima, kojih je bilo najmanje 3000 na broju; 15—1800 ovih mornarah došlo je u više odielah u Jerusolim. Odilazeći veliki knez iz Jaffe uzeo je do 300 ljudih sa sobom; 100 s puškom na ramenu bijaše mu za pratnju, a druga stotina stražila je pèrtljagu. Prihod ruskoga velikoga kneza s toli mnogobrojnom pratnjom pobudio je svuda najveću pozornost; dok su Gèrci plivali u radosti, bijahu Turci sasvim pokunjeni. Jedni su potiho govorili, da je Moskov u Tursku navalio, drugi, da je došao samo razviditi zemlju, pa da kasnije osvoji grad. Ruska znade vèrlo dobro, kolik utisak proizvodi na istoku ovako sjajan pohod. Veliki knez bijaše u Jerusolimu primit sasvim svečano; sve vlasti, patriarsi, konzuli itd., posadna vojska i svekoliko pučanstvo izašlo mu je na susret; odseo je u kući gèrčkoga patriarha, te je odmah posietio hram svetoga groba, gdie se je više danah redomice svečana liturgija, a i parastos za pokojnoga cara Nikolu dèržao. Svuda se je veliki knez prijazan i razgovoran pokazivao. Osobito bijaše blagovoljan prama kèršćanima svih občinah, a osobito učtiv s njihovim poglavicama. Neće se zaboraviti, koliko je velikoga kneza zanimao Jerusolim, a osobito koliko se je starao za ruske zavode u svetoj zemlji. Pohod u cèrkvi sv. Ane potaknuo je u njem misao, da i on zamoli sultana, da odstupi kakovu svetinjn na korist njegovih jednovjeracah. Odkad je on u Palestinu došao govori se opet više nego ikada, da će se opet sagraditi trulo (kuba) nad sv. grobom. Ako su istiniti glasovi, što se raznose, to se francuska i ruska vlada dogovaraju, kako će ovaj potrebiti i važni popravak izvesti dati. Oni, koji poznadu mogućni i pretežni upliv, što ga sada Ruska u Palestini imade, uvidit će, da se odsele bez njenoga privoljenja niti kamen na sv. grobu neće pomaknuti moći. — Veliki knez Konštantin posietio je i Omarov mečet s 4—500 ljudih svakoga vieroispoviedanja; paša je radi naloge svieta hteo da vrata zatvori, al je Konštantin izjavio, da će odmah otići, ako svim prisutnima ulaz dopušten nebude.

Spanjolska.

General Echague, vèrhovni zapoviednik expedicije proti Maroku došao je u Algesiras. Sve je polag najnovijih viestih mirno kod Ceute. „Gaceta“ navieštuje, da se uglevje može neprestano bez danka uvodit u Kubu.

Svajcarska.

U Kur je došao jedan oddiel od 14 Austrijanacah da preuzme oružje, koje je bilo uzeto posadi lavenskoj i odnešeno u Kur.

Francuzka.

Parižki listovi hoće da potvèrde glas, da će ruski veliki knez Konstantin doći u Biarits.

Jednom renskom listu pišu iz Pariza, da su pripreme za osvetni pohod proti Kini na zapoviest pomorskoga ministra iznenada obustavljene.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Petrograd, 15. rujna. Današnje Petrogradske Novine pišu: Šamil ovaj sadanji Memed, nalazi se na putu u našu stolicu. Malo nedieljah jošte, i mi ćemo vidit dostojnoga protivnika posred nas, koi je dobročinstva mirovna potvèrdjenja pod približavajuću se civilizaciju odbijući, od god. 1824. ostao naš najokorniji i najsrdniji protivnik. „Tko svoje neprijatelje poštuje, taj poštuje samoga sebe.“ Niko u najmanje hrabri sinovi naše domovine, koji su se proti njemu borili i sa slava našega oružja prolievali kèrv, neće htieti umaliti Šamilu slavu, koja ga ide kao smiona do skrajnosti odlučena i za slobodu svoga zavičaja oduševljena čovieka. Dà, pokažimo mu dakle, da smo mu, kao u hrabrosti i postojanosti, pretežniji i u čoviečnosti i družtvenoj izobraženosti, štujući u njemu nesreću. Šamil se je rodio godine 1797.

Carigrad, 18. rujna. Odkrili su urotu proti životu sultanovom. 200 osobah uapšeno je ovdie uslied toga, medju njima nalazi se i paša arbanaski, koi je, kao što vele, glava urote. I jedan dio vojske stoji pod sumnjom učestvovanja.

Tèrst, 20. rujna. Nj. preuzvišenost baron Bach, c. k. veleposlanik kod svete stolice, prispeo je jutros iz Beča ovamo i ukèrcao se je poslie podne na Lloydov parobrod otišavši u Jakin.

Polag najnovijih viestih iz Maroka trajao je u toj dèržavi gradjanski rat neprestano. „Espana“ kaže, da će se po svoj prilici opet sazvat provincijalna milicija.

Književne viesti.

U c. k. nakladi školskih knjigah u Beču izišla je „Računica viežbenica za seoske učione“, koja će se privriemeno uvesti i u glavne učione, jerbo je dosad jedina, što je izradjena po novoj vriednoti austrijanskoj

— Kod Drag. Albrechta tiskat će se drugo izdanje „Računstva na pamet“ od Věnceslava Meřike.

— U c. k. nakladi školskih knjigah u Beču tiska se gospodarstvena knjiga za učione naše, što ju je napisao Josip Partaš, učitelj na zagrebačkom učilištu.

— Upravo je izišla kod Drag. Albrechta: „Život Svetoga Franje Saleskoga Filotea ili Bogomila.“ Ciena je 63 novč.

Književna objava.

Izdavši lirske pristupam k izdavanju eposskih mojih piesamah. Ove ću morati na dvoje podieliti, jer sve nemogu u jednu knjigu stati.

I zato ću sad izdati sve kraće moje eposske piesme, a Kralja Dečanskog za sebe.

I ta će u drugu knjigu mojih dielah doći:

I. Sablja momče, cviet dievojče.
II. Vèrdnička kula.
III. Dabrac.
IV. Ivanjska noć.
V. Manastirlija.
VI. Gubikapa Marko.
VII. Jurišić Nikola u tri piesme.
VIII. Akmečetska zviezda u tri piesme.
IX. Ciganka.

Od ovih dielah pèrvih pet već je jedared štampano; posliednja četiri još su rukopisi.

Predmeti onih štampanih poznati su.

U Gubikapi opieva se obsada despotske stolice Berkasova i njeni junaci.

U Jurišiću pieva se o besprimierno slavnoj obrani grada Kisega proti najsilnijoj turskoj vojsci i največem osmanskom sultanu Sulejmanu II.

Akmečetska zviezda pieva o Stefanu docnije kralju Dečanskom, i Djemiki, visokoj kćeri tatarskoga kana Nogaija.

U Ciganki se poji strahovita osveta jedne kćeri jedjupske.

Knjiga će iznieti preko 20 štampanih tabakah u onom istom formatu, u kom je pèrva knjiga mojih dielah izdana.

Ciena je samo 1 for. austr. vr.

Prenumeracija traje do polovine listopada ove godine po rimskom kalendaru.

Knjiga će izići s koncem istoga mieseca i poslat će se predplatnicima.

Budući da će knjiga za cielo izići, zato molim, da svaki i novce položi, kad ime upiše,

Imena ću dati štampati, samo molim, da mi se na vrieme pošlju.

Skupiteljima obećavam 11-tu knjigu na dar.

Pisme molim da se pod ovim naslovom šalju: „Herrn Dr. Johann Subbotits, Gerichts-Advokat in Neusatz.“

Nadam se, da će moji čitatelji i s ovom knjigom biti zadovoljni.

U Novom Sadu, na sv. Iliju 1859.

Dr. J. Subbotić.

Sutra će iznimice izići jedan broj Nar. Novinah.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 23. rujna 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Presiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	78.50
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	72.90
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god.	1834	„ „ „	
„ „ „ „	1839	„ „ „	
„ „ „ „	1854	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorasteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	888.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	210.80
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k.n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f. . . .	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

8 mieseca.	Bankovni skonte	Presiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		102.75
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		120.25
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini		5.72
„ podpuni cekini		
Krunaši		
Polukrunaši		

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 14040 (Vl.—58) 3—2

Konkurs-Kundmachung.

Für das in Erledigung gekommene Stefan v. Briglević'sche Stipendium vor der Hand mit jährlichen 100 fl. CM. wird hiemit der Konkurs ausgeschrieben.

Auf dieses Stipendium haben Anspruch dürftige Studierende aus der Familie des Stifters, namentlich Abkömmlinge seiner Oheime Georg und Michael und seines Vaters Johann Babtist von Briglević, welche drei Brüder Söhne des Johann von Briglević und der Susanne Diasković waren.

Darauf Reflektirende haben ihre an die gefertigte Statthalterei zu stilisirende und gehörig zu dokumentirende Gesuche bei der Studiendirektion derjenigen Lehranstalt, an welcher der betreffende Schüler frequentirt, bis Ende Oktober l. J. einzubringen.

Die Gesuche müssen belegt sein: mit dem Taufscheine des Schülers und mit den Schulzeugnissen für die letztabgelaufenen zwei Studiensemester, ferner mit dem Mittellosigkeits-Zeugnisse und mit der Nachweisung über die Abstammung aus der oben bezeichneten Familie des Stifters Stefan von Briglević.

Von der k. k. kroat.-slav. Statthalterei.

Agram den 12. September 1859.

Nr. 14,134-3346. (Vl.—57) 3—2

Koncurs-Ausschreibung.

An der städtischen Knabenhauptschule in Agram ist eine Lehrersstelle mit dem Gehalte von 420 fl., dem Quartiergeldbeitrage von 84 fl., und einer Jahresremuneration für die Ertheilung des Wiederholungs-Unterrichtes von 63 fl. ö. W. in Erledigung gekommen.

Bewerber um diese Stelle haben ihre an die gefertigte k. k. Statthalterei stilisirten Gesuche mit dem Taufscheine, den Lehrfähigkeits- so wie den Verwendungs- und Sittenzeugnissen zu belegen, und wenn sie bereits im Schulfache verwendet sind, im Wege ihrer betreffenden Schulverstehung, sonst aber unmittelbar und zwar längstens bis Ende Oktober l. J. beim erzbischöflichen Ordinariate in Agram einzubringen.

Zur Erlangung dieser Stelle wird die vollkommene Kenntniss der illirischen und deutschen Sprache gefordert.

Von der k. k. kroat.-slav. Statthalterei.

Agram den 14. September 1859.

Br. 10797. (Fin —37) 3—2

Izročni poziv.

Josip Periscutti, rodjen u primorju u Kastelnuovu god. 1835., c. k. pomoćnik kod poreznog ureda, pridružen c. k. poreznom uredu u Rieci, pozivlje se time pod prietnju izgubljenja službe, da se unutar 30 danah od pèrvoga uvèrštenja ovoga izročnoga poziva u ove novine računajući, kod c. k. poreznoga ureda u Rieci javi i opravda o samovoljnom udaljenju od svojega službenoga miesta, jer ako nedodje, smatrat će se to, kao da se mučke odriče svoje službe i uslied toga izbrisat će se iz saveza gradjanske dèržavne službe te će se učinit koraci, da se njegova služba popuni drugom osobom.

Od c. k. zemaljskoga ravnateljstva financijah za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 6. rujna 1859.

Br. 3493. (PZ.—45) 3—2

Oglas.

Od 1. listopada t. g. počemši zanimat će se ured poštanski u Djakovu i poštanskim pošiljkama novacah i inih stvarih od vrednosti, nakoliko se mogu odpravljati kariolnim kolama i stajat će u svezi sa c. k. poštanskim uredom vèrpoljskim posredstvom kariolne pošte, koja će u nedielju danah dva puta ići, pridružavajući se coupe'skoj vožnji od Zagreba u Vukovar i natrag te će sliedećim redom teći:

Od Djakova u sriedu i petak u 12 satih 30 minutah prel podne.	U Vèrpolju istih danah u 2 sata 30 min. poslie podne.
Iz Vèrpolja u četvèrtak i subotu u 5 satih u jutro.	U Djakovu istih danah u 7 satih u jutro.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 14. rujna 1859.

Klempay s. r.

Br. 3632. (PZ.—42) 3—3

Oglas.

Od 1. listopada 1859 počemši mogu se, tako kao što biva u prometu s dèržavama niemačko-austrijanskoga poštanskoga saveza, i u unutrašnjem austrijanskom prometu expresna pisma t. j. pisma s opredieljenjem davati na poštu, da se odmah po dolazku pošte u dotičnim poštanskim miestima i posredstvom navlastitih slugah ili glasnikah dostave onima, na koje su upravljena

Ova pisma moraju na adresi naznačenjem „imaju se dostavit po expresima“ zatim shodnim markama obskèrbit i rekomandovana dati na poštu.

Na stražnjoj strani istih ima davalac svoje ime, stališ i prebivalište niemački i točno napisati.

Za dostavljanje takovih pisamah ima se u miestu onoga poštanskog ureda gdie se izručuju, po danu petnaest a po noći trideset novih krajcarah platiti.

Posliednja pristojba nastupa, ako pismo u vremenu od 1. listopada do posliednjega travnja poslie 10 satih po noći i prije 7 satih u jutro, u ostalim miesecima pako poslie 11 satih po noći i prije 5 satih u jutro, izručbeni poštanski ured odpravi za dostavljanje.

Za dostavljenje izvan miesta izručbenoga poštanskog ureda ima se pripadajuća glasnina i ustanovljeni dodatak k istoj od petnaest novih krajcarah platiti.

Naznačene pristojbe imaju se ili kod davanja na poštu platiti i za plaćenje doznačit onomu, na koga pismo glasi. U pèrvom slučaju izračunat će se dostavnina polag toga, kad se misli da će od prilike pismo doći na izručbeni poštanski ured, a glasnina s iznoskom od prilike odgovarajućim daljini miesta od izručbenoga poštanskoga ureda kamo je pismo opredieljeno.

Svakako jamči onaj, koi je pismo dao na poštu za upitne pristojbe, ako se nebi mogle naplatiti od onoga, na koga pismo glasi, i on mora polag okolnostih nenaplaćenu pristojbu dokadno platit.

Nasuprot vratit će mu se i onaj iznosak, za koi je možebiti, kad je dao pismo na poštu, preveć platio.

No tražbine u ovom obziru poštanske kase ili stranke moraju se najdalje unutar 6 miesecih računajući od onoga dana, kad je expresno pismo na poštu dano bilo, za naplaćenja prijaviti.

Kod pisamah, koja se izvan miesta izručbenoga poštanskoga ureda imaju dostavit, ima onaj, koi dava pismo na poštu, ako pristojbe za plaćanje dade doznačit onomu, na koga glasi, položit za to shodnu sigurnost u gotovom novcu, koja će se poslie izplaćenja pristojbe od strane onoga, na koga glasi pismo, vratit u podpunom iznosku.

Sto se time uslied vis. razpisa ministarstva tèrgovine od 22. kolovoza 1859 br. 1556-252 stavlja do obćega znanja.

U Zagrebu dne 12. rujna 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo.

Klempay s. r.

Nr. 12549 (Fin.—34) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Ueber die am Draufusse nächst den ärarischen Salzmagazinen in Essek auszuführenden Uferschutzbauten.

Zufolge Erlasses des hohen k. k. Finanzministeriums vom 29. August 1859 Z. 41262-1006 und der Verordnung der hochlöblichen k. k. Finanz-Landes-Direktion vom 5. September l. J. Nr. 11696 werden die Uferschutzbauten am Draufusse nächst den ärarischen Salz-Magazinen in Essek mit dem adjustirten Kostenaufwande von 7697 fl. 5 kr. ö. W. hergestellt, und die diesfällige Minuendo-Lizitation am 28. Sept. 1859 im Amtslokale der Esseker k. k. Finanz-Bezirks-Direktion um 10 Uhr Vormittags abgehalten werden.

Zur Lizitation wird Jedermann zugelassen, der dazu nach den bürgerlichen Gesetzen qualifizirt ist, und die vorgeschriebene Sicherheit für die Vollführung der zu übernehmenden Leistungen gegeben haben wird.

Der lizitiren will, hat vor der um 10 Uhr Vormittags zu beginnenden mündlichen Ausbiethung das fünfperzentige Vadium von der ausgeschriebenen Summe entweder im Baaren oder in österr. Staatspapieren nach dem Courswerthe zu Handen des Lizitations-Commissärs zu erlegen. Auch werden schriftliche Offerte angenommen, wenn sie längstens bis 28. d. M. 12 Uhr Vormittags dem Vorstande der Esseker Finanz-Bezirks-Direktion überreicht werden. Spätere Offerte werden nicht berücksichtiget.

Jedes schriftliche Offert muss mit einer 36 kr. Stempelmarke versehen sein, und gehörig versiegelt mit der Aufschrift „Offert für die Uferschutzbauten am Draufusse nächst den Salzamtsgebäuden in Essek“ beim erwähnten Bezirksvorstande einlaufen. Im Offerte muss selbsverständlich das 5% Vadium der Bausumme eingeschlossen sein.

Auch kann die Nachweisung über den Erlag desselben durch den Anschluss des Depositenscheines einer öffentlichen Kassa geschehen.

Nach geschehener mündlichen Ausbiethung und Eröffnung der Offerte hat der Mindestbiether das erlegte Vadium bis auf 10% des Erstehungsbetrages sogleich zu ergänzen, und diesen Betrag sammt jenem, welcher zur klassenmässigen Stempelung der Lizitationsgrundlagen und des abzuschliessenden Bauvertrages entfällt, zu Handen des Lizitations-Commissärs zu erlegen.

Den Offerenten, welche nicht Ersteher geblieben sind, werden die erlegten Vadien zurückgestellt.

Die Lizitations-Bedingnisse, so wie die übrigen Baubehelfe können bis zum Lizitations-Tage bei der Esseker Finanz-Bezirks-Direktion eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Essek am 13. September 1859.

Br. 3527. (PZ.—43) 3—2

Od 1. listopada 1859 stupa u kotarskom miestu Čabru c. kr. poštansko odpravničtvo u život, koje će se za sada zanimati samo poštanskom službom za pisma i stajat će sa c. k. poštanskim odpravničtvom u Laasu posredstvom piešačkih glasničkih poštah, koje će 4 puta u nedielju danah ići, na sliedeći način u savezu:

Iz Čabra: U ponedieljak, sriedu, četvèrtak, subotu u 5 sath u jutro.

U Laasu: Istih danah u 11 satih pred podne.

Iz Laasa: Istih danah u 1 sat u podne.

U Čabru: Istih danah u 6 satih u večer.

U naručbenom kotaru ovoga poštanskoga odpravničtva nalaze se sliedeća miesta:

A. U kotaru čabarskom:

Bazli, Brinovadraga, Brezovci, Belovine, Čabar, Draga srednja, Draga perhutova, Dolari, Ferbežari, Fažonci, Gerovo, Gorači, Gornikl, Hrib kamenski, Hrib Makov, Hrib srednji, Kraljewerh, Kozjiverh, Konci, Kraj, Kupari, Krasičevica gornja, Krasičevica dolnja, Krasičevica srednja, Lazi, Lazac, Lazi čerai, Lautari, Lazari, Mali Lug, Mogušari, Merkoi, Mošun, Mandle, Okrug gornji, Okrug dolnji, Okrivje, Perhoi, Parg, Požarnica, Prezid, Piranci hoše, Krajnci, Ravnice, Runci, Selo, Šegine, Smrečje, Sokoli, Steklice, Smrekari, Šbitke, Sketsari, Šafari, Tropeti, Terstje, Taičari, Vèrhovci, Vode, Žitkovac, Zagari gornji, Žagari dolnji, Zamost, Živci.

B U kočevarskom kotaru:

Albeu, Alt-Winkel, Belca, Bosiljeva, Cuka (Vosail), Bezgovica, Baumgarten, Gačić, Bernipotok, Gabak, Grintovec, Lozec, Mittergrass, Merslenrauth, Neu-Winkel, Ozivnica, Obergrass, Padova, Papeži, Podvèrh, Bibjek, Stroici, Suchen, Žurge.

U obziru prometa posredstvom vozne pošte doznačuje se miesto Čabar, kao i sva u Hèrvatskoj ležeća miesta naručbenoga kotara tamošnjega poštanskoga odpravničtva za sada c. k. poštanskom odpravničtvu u Lassu.

U Zagrebu, dne 12. rujna 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

Klosse, s. r.

Br. 532. (Dp.—116) 3—1

Natiečaj.

Kod pučke učione u Malom Taboru, županiji varaždinskoj kotaru taborskom ima se popuniti izpražnjeno miesto učitelja i orguljaša, za što se do 20. listopada o. g. otvara ovim natiečaj.

Godišnja plaća, osim bezplatnoga stana, uživanja oranice od dviuh ralib i malena vèrta, sastoji u 276 stot. 15 novč. odakle valja učitelju potrebita dèrva toli za sebe koli za školu nabavljati. Usuprot pripada mu običajem stečeno pravo, od župljanah dobrovoljne darove u lanu i širi pobirati.

Natiecatelji imaju svoje molbenice vlastoručno pisane, na dotičnu občinu upravljene, s potrebitimi dokaznicami o starosti, ćudorednom vladanju, sposobnosti i dosadanjem službovanju, do gori rečenoga roka podnieti podarcidjakonu i župniku u Prišlinu, Ivanu Petranoviću.

537.

Na pučkoj učioni u Kratečkom u županiji zagrebačkoj, kotaru sisačkom ima se popuniti prazno miesto učitelja, za što se do 25. listopada o. g. otvara ovim natiečaj.

Godišnji dohodci s ovom službom skopčani osim slobodnoga stana i uživanja vèrta iznose:

a) 210 stot. sa 40 mierovah kukuruze, što će imati župljani sve godine davati,

b) 42 stot. što ih je visoko c. k. ministarstvo prosviete na 10 godinah iz narodne školske zaklade dopitalo, i

c) 6 hvatih dèrvah od strane gospoštine topolovačke, a drugih 6 od strane občine za porabu učitelja i učione obećanih, koje će morati občinari sieći i dovažati.

Natiecatelji se napućuju, da svoje molbenice, vlastoručno pisane i na dotičnu občinu upravljene do gori spomenutoga roka s dokaznicami o dobi, ćudorednom ponašanju, sposobnosti i dosadanjem službovanju dostave Franji Šloisnigu začastnom kanoniku, podarcidjakonu i župniku u Sisku.

U Zagrebu dne 16. rujna 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga ordinariata.

Br. 3497 (Izv.—142) 3—1

Oglas dražbe.

Poglavarstvo grada Karlovca daje ovime do obćega znanja, da će se gradski dohodci sastojeći u pobiranju piacovine, taracovine i mostarine, zatim uvoznine vina, pobiranja daće od vinotočnje i mesarenja, za vrieme od 1. studenoga 1859 do 31. listopada 1860 putem javne na 10. listopada 1849 u 9 satih u jutro u gradskoj viećnici opredieljene dražbe, u najam dati. Uzklična ciena ustanovljena je u iznosu od 50,000 fr. a. vr.

Na pismene ponude neće se obzir uzeti.

Pobližji dražbeni uvieti mogu se u običnom uredovno doba u gradskoj viećnici uviditi.

U Karlovcu dne 21. rujna 1859.

C. k. županijski povierenik i grada načelnik

Iv. Venčina.

Nr. 2574-pol. (Izv.—141) 3—1

Edikt.

In Folge Auftrages der wohllöblichen k. k. Komitatsbehörde dd. 19. September l. J. Z. 9183 wird von Seite des k. k. Bezirksamtes Jaska zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass die Einhebung des Gemeinde-Zuschlages von Wein, Bier, Branntwein, und Fleisch in den politischen Gemeinden u. z. Jaska bestehend aus dem Marktorte Jaska mit 30 Schankhäusern, Gemeinde Krašić mit 68 Dörfern und 17 Schankhäusern, Gemeinde Desinec mit 29 Dörfern, und 7 Schankhäusern, Gemeinde Petrovina mit 33 Dörfern und 19 Schankhäusern, Gemeinde Cvetković mit 2 Ortschaften und 3 Schankhäusern, für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 bei diesem k. k. Bezirksamte u. z. für die Gemeinde Jaska und Krašić am 5., für die übrigen Gemeinden aber am 6. Oktober 1859 um 9 Uhr Vormittags im öffentlichen Versteigerungswege verpachtet werden wird.

Die Lizitationsbedingnisse können in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden, es wird annoch bemerkt, dass

1) die Lizitation Gemeindeweise durchgeführt wird,

2) der Ausrufungspreis bestimmt sei, für die Gemeinde Jaska in 2626 fl. ö. W.

für die Gemeinde Krašić in 1680 fl. ö. W.

für die Gemeinde Petrovina in 1363 fl. 95 kr. ö. W.

für die Gemeinde Desinec in 851 fl. 60 kr. ö. W.

für die Gemeinde Cvetković in 106 fl. 5 kr. ö. W.

3) das gewöhnliche Vadium von 5% des Ausrufungspreises ist vor der Lizitation zu erlegen, und vom Meistbietenden auf eine 10% Kaution zu erhöhen.

4) Es werden auch die vorschriftsmässig gestempelten und mit dem Vadium belegten vor der Lizitation überreichten schriftlichen Offerte berücksichtigt, solche Ueberreicher werden, jedoch zur mündlichen Lizitation nicht zugelassen, und auch keine nachträglichen Offerte angenommen.

K. k. Bezirksamt Jaska den 21. September 1859.

Derčić.

Nr. 3185 (Izv.—144) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Zu Folge Erlasses der löblichen k. k. Komitatsbehörde vom 19. d. M. Nr. 9189 wird die Einhebung des Gemeinde-Zuschlages vom Wein-, Bier- und Branntweinschanke, dann von der Fleischausschrottung in den diessbezirkigen politischen Gemeinden Markt Samobor, Podvèrh, Rakovpotok und Stupnik, für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 am 4. Oktober 1859 Vormittags und nach Umständen auch Nachmittags in den gewöhnlichen Amtsstunden im Wege einer öffentlichen Versteigerung verpachtet werden.

Diese Lizitation wird im Amtslokale des gefertigten k. k. Bezirksamtes abgehalten, und für jede Gemeinde einzeln durchgeführt werden; übrigens werden nachstehende Ausrufungspreise bestimmt, als:

a) für die Marktgemeinde Samobor, in welcher jährlich 3 Jahr- und monatlich 4 Wochenmärkte abgehalten werden mit 76 Gast- und Schankhäusern mit 3657 fl. 40 kr.,

b) für die Gemeinde Podvèrh bestehend aus 47 Ortschaften und Schankhäusern mit 1400 fl.,

c) für die Gemeinde Rakovpotok bestehend aus 30 Ortschaften und eben so viel Schankhäusern mit 1260 fl. ö. W.

d) für die Gemeinde Stupnik mit 17 Ortschaften und beiläufig so viel Einkehr- und Schankhäusern 1050 fl.

Die Lizitationsbedingnisse können bis zum Tage der Lizitation in den gewöhnlichen Amtsstunden hierorts eingesehen werden, und werden auch am Tage der Lizitation zu Jedermanns-Einsicht bereit liegen, nur wird in vorhinein bemerkt, dass:

1. Jeder Lizitant bevor er einen Anboth macht, 5% des Ausrufspreises entweder im Baaren oder in Staatsobligationen nach dem Courswerthe zu Handen der Lizitations-Commission zu erlegen und der Ersteher des Pachtobjektes solches auf die 10% Caution des Meistbothes zu completiren haben wird.

2. Bei der Lizitation selbst auch vorschriftsmässig gestempelte mit Vadium belegte schriftliche Offerte, welche vor Beginn der Lizitation überreicht werden müssen, berücksichtiget werden.

Ueberreicher solcher Offerte werden jedoch als mündliche Lizitanten zur Versteigerung nicht zugelassen, und auch keine nachtragsofferte angenommen werden.

Samobor am 21. September 1859.

In Beurlaubung des k. k. Bez.-Vorstandes, der k. k. Bezirks-Adjunkt

Svetec.

Br. 3141-1859. (Izv.—137) 3—2

Oglas.

Za popunjenje izpražnjenih miestah občinskih primaljah u ovom kotaru občini Miholjcu sa godišnjom platjom od 80 fr. i stanarinom od 40 fr. u občini Slivoševci i Moslavini svagdi sa godišnjom platjom od 80 fr. a. vr. izpisuje se time natiečaj do 20. listopada t. g., da službu postići želeće molbenice svoje do gore ustanovljenoga roka sa naznačenjem starosti, vierozakona, stališa i dosadanjeg boravljenja, zatim sa sviedočbama věrhu izučenih primaljskih naukah i znanja hèrvatsko-slavonskoga jezika podkriepljene ovamo predlože.

Miholjac dne 9. rujna 1859.

C. k. kot. predstojnik

Keršnjavi.

Br. 514 (Dp.—112) 3—3

Natiečaj.

Na novoustrojenih pučkih učionah u Odri, Bukevju, Velešovcu i Zaprudju u županiji zagrebačkoj, a kotaru odranskom imaju se popuniti prazna učiteljske i orguljaške službe, za što se ovim do 15. listopada o. g. otvara ovim natiečaj.

Godišnji dohodci, što su sa svakom pojedinom od spomenutih službah skopčani, iznose osim bezplatnoga stana, uživanja vèrta i 12 hvatih dèrvah, 7 za učitelja a 5 za porabu učione opredieljenih, i 315 stot. u gotovu.

Natiecatelji neka svoje molbenice vlastoručno pisane i na dotičnu občinu upravljene do gorirečenoga roka ujedno s potrebitimi dokaznicami o dobi, ćudorednosti, sposobnosti i dosadanjem službovanju dostave podarcidjakonu i župniku u Velikoj Gorici Jakovu Kosu.

U Zagrebu dne 9. rujna 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Nr. 9508-1587 (Izv.—140) 3—2

Avviso di Concorso.

Si è reso vacante presso l' i. r. ufficio di porto e sanità marittima in Buccari, un posto di guardiano d' ispezione, cui va congiunto l' annuo soldo di fiorini cento ottantanove (189), un indennizzo di montura di annui fni. venticinque soldi venti (25:20) in val. aust., nonchè il godimento del quartiere in natura.

Pel rimpiazzo del detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che gli aspiranti dovranno presentare fino a tutto il giorno 30 p. v. settembre al Governo centrale marittimo le loro suppliche debitamente corredate, comprovando l' età, l' illibata condotta morale-politica, l' idoneità all' indicato posto, la conoscenza della lingua italiana e della slava, avvertendosi che il leggere e scrivere nella lingua italiana è un requisito indispensabilmente necessario, e che a parità di circostanze si darà la preferenza a gente di mare.

I concorrenti dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario del prefatto ufficio di porto e sanità.

Dall' I. R. Governo Centrale Marittimo.

Trieste, 31. agosto 1859.

Br. 2433. (Fin.—33) 3—3

Oglas dražbe.

U sliedstvu naredbe c. k. financijalnoga okružnog ravnateljstva u Rieci od 23. sèrpnja 1859 br. 9897 prodavat će se putem javne dražbe dne 4. listopada 1859 u 9 satih u jutro i u 3 sata poslie podne po sliedbenoj komisiji uz priuzdèržanje potvèrde sliedeća dèrva iz šumah Fužine upravljateljstvenog okružja nasiečena po šumskom upravljanju, i to:

A. iz šumskog kotara Mèrzlavodica

iz šumskog razdiela Rogozno

	fiskalna ciena u austr. vr. fr.	kr.
406 komadah jelovih gredicah (scalaholz) u skupnoj mieri od 687½ cari	849	41½
iz šumskog razdiela Širokadraga		
136 komadah jelovih bordunalah u skupnoj mieri od 4475.72 kub. nogah	1,078	77½
488 kom. jelovih gredicah (scalaholz) u skupnoj mieri od 952½ cari	766	76½
509½ hvatih cjepanic i 179½ hvatih šibja 4½ drugih uglevarskih dèrvah	1,416	10
iz šumskog razdiela Sungeri		
58 kom. jelovih bordunalah od 1774.43 kubičnih nogah	495	77½
B. iz šumskog razdiela Viševica		
1980 hvatih ciepanih i 570 hvatih šibja 4½ dugih uglevarskih dèrvah	6,212	40
C. iz šumskog kotara Ravnagora		
iz šumskog razdiela Oštrivèrh		
152 kom. jelovih kusah od 2803.° kubičnih nogah	236	14
iz šumskog razdiela Sterfić		
818. kom. jelovih kusah od 12528.5 kubičnih nogah	1,186	99
iz šumskog razdiela Širokivèrh		
673 kom. jelovih kusah od 12494.5 kubičnih nogah	1,118	17

Uz ponude ustmene primat će se i pismene.

Nu ponude pismene moradu uvietima dražbenim shodno uredjene biti, i propisanu kaparu ili namiru vèrhu položenja ote kapare pri kakvoj c. k. dèržavnoj blagajni priloženu imati, i moradu se do uključivo 3. listopada 1859 kod c. k. šumskog ureda Fužine zapečaćene predati.

Bitni uvieti jesu sliedeći:

Koi kod dražbe prisutstvovati hoće, more kao jamčenje, da će svoju ponudu obdèržavati, položiti u ruke dražbene komisije kaparu ili u gotovom novcu, ili u austrijanskih dèržavnih obveznicah (računajući polag posliednjega tečaja burze) koja sastoji u desetom dielu polag ustanovljenog izvieljenja ciene kapitalnog iznosa. Ota kapara će se odmah po zaključenoj dražbi svim ponuditeljem (Offerentom) izuzamši najviše ponudjajućeg povratiti.

Najviše ponudjajući imadu odmah ili najdalje za 14 danah poslie kako bi se strankam službena potvèrda njihove ponude priobćila, kupovnu cienu uračunavši položenu kaparu kod c. k. ureda dèržavnih dobarah u Fužini u gotovom novcu položiti. Ostali uvieti, koji temelj dražbe sačinjavaju, mogu se po svakome prije dražbe u običnih satih kod c. kr. šumskog ureda u Fužini uviditi, isto tako moći je viditi u prisutju dotičnog c. kr. šumara dèrva za prodaju opredieljena. C. k. šumskih dèržavnih dobarah ured.

Fužine dne. 12. rujna 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj — Tiskom Narodne tiskarnice Dra. Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U NEDIELJU DANA 25. RUJNA 1859. Broj 218.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Hèrvati i Slavonci!

Njegovo Veličanstvo naš premilostivni car i gospodar imenovao me je banom hèrvatskim i slavonskim, i ja Vas, kao ban Vaš, svesèrdno pozdravljam.

Dočim se i ponosim, što me je zapalo ovo starodavno dostojanstvo, pa ću nastojat iz sve snage i neumorno, da upravljam ovom krunovinom kako bude po Vas sve najbolje, jer to je previšnja volja i to mi je naročito i veledušno naložio naš uzvišeni i premili car.

Ja izvèršujem vierno svoje dužnost, pa isto zahtievam od svakoga, te ću strogo i nemilice postupati s onimi, koji pogaze svoju dužnost.

Susretajte me pouzdano u mojih dobrohotnih i tvèrdih nakanah, dèržite se čvèrstvo istinih gradjanskih krepostih: viernosti prama caru i poslušnosti prama zakonu — pa će s božjom pomoći malo po malo i ova krunovina onako procvasti, kao što dolikuje naravi njezinoj.

U Zagrebu na 24. rujna 1859.

Ban
Grof Coronini s. r.
F. M. L.

NOVOIMENOVANOM

SVIETLOM

BANU HÈRVATSKO-SLAVONSKOM

IVANU GROFU CORONINI-CRONBERŽKOM

PRIGODOM NJEGOVA SVEČANOGA DOLAZKA

U ZAGREB DNE 24. RUJNA 1859.

GRADJANSTVO ZAGREBAČKO.

Dobro došo u stolicu staru,
Gdie toliki banovahu muži,
Vierni rodu, vierni svomu caru,
Za kojima još sva zemlja tuži,
Dobro došo i sličan im budi,
Pa lovorom procvast će Ti trudi!

No kako su ovi naši bani
Stekli slavu, viečnu uspomenu?
Što u sèrcu narod svome hrani,
Što od niekad ima u njeg' cienu,
To je bila svetinja i njima,
I tako su postali slavnima.

Uspirivši iskru Bogom danu,
Siget posta tek Termopilama,
Što za rukom podje Bakač banu,
Plod je bio toga samo plama,
Kod Arkola ta dielaše sila
I kod Mora ta je pobiedila!

Ti si mudar — tako glas se ori —
Gojiti ćeš dakle plam taj sveti,
Nečuvena on čudesa tvori,
Njim uzpaljen Hèrvat u smèrt leti:
O goji ga, svetinju nam štiti,
I nemožno ništ nam neće biti.

Tada vikni: „Na noge za cara!"
I smèrvljen' će dušmanin mu pasti;
Nije bajka naša hrabrost stara,
Kako cvaše i vazda će cvasti:
Rado Hèrvat glavu svoju gubi
Za onoga, kog ko otca ljubi!

Dobro došo, dakle, naša nado,
Znana su nam divna svojstva Tvoja,
Pozdravlja Te sad staro i mlado
I otvara Tebi sèrca svoja:
Znamo, bit ćeš i nam otac mio,
Kao što si drugima već bio!

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb, 25. rujna. Jučer popodne bijaše Zagreb sviedok svečanoga dolazka Nj. preuzvišenosti gospodina bana i podmaršala grofa Coronina.

Zastave boje cesarske i hèrvatsko-slavonske pometane po prozorima gradskim, uriešenim cviećem i sagovima, naznačivahu radostni dogadjaj. Već oko druge ure po podne bijaše se zgèrnula množina naroda, koja stranom stojeć po ulicama, stranom pako iduć prema Savi, odkuda je Nj. preuzvišenost doći imala, očekivaše novoga svoga bana. Vojnici i cehovi načiniše Ilicom i savskom ulicom špalir a pred savskim mostom bijaše podignut slavolek s hèrvatskim nadpisom „dobro došo“.

U četvèrtoj uri po podne zaori pucnjava topovah, znak da je Nj. preuzv. prošla ispod slavoluka, gdie ga je gradski načelnik smierenim govorom pozdravio, na koi svietli ban dobrohotno odgovori sa svojom poznatom uljudnostju. Naskoro pokažu se mnogobrojne karuce s otmienom gospodom svakog reda i stališa, koje bijahu pošle Nj. preuzvišenosti na susret. Napokon dodje željno očekivana karuca Nj. preuzvišenosti, pred kojom predjačjaše niekoliko seljakah na konju. Narod pozdravljaše svietloga bana sèrdačno a on uljudno odvraćaše pozdrave na sve strane.

Provod idjaše Ilicom prieko tèrga Jellačićeva, dugom, kipnom i pivarskom ulicom i tako prispie na tèrg sv. Marka, gdie vèrvljaše narod kano mrav i pozdravi visokoga dolaznika klicanjem. U cèrkvi sv. Marka primi visokopreosvećeni g. prepušt, župnik varoški, Nj. preuzvišenost kratkim govorom a zatim sljedjaše „Tebe boga hvalimo.“ Poslie odlazka iz cèrkve prodefiliraju dva batalijuna vojnikah s razvitim barjacima i svirajućom glasbom izpred Nj. preuzvišenosti. Sada unidje svietli ban u svoju rezidenciju, pred kojom ga čekaše sve vojničko i civilno častničtvo i visoko svećenstvo obojega vieroizpoviedanja, medju kojima opazismo i dva episkopa istočnoga obreda. Na hodniku preda svietlom banu jedna od svečano u bielo obučenih dievojčicah, koje su po stubama špalir pravile i cvieće sipale, sa niekoliko sèrdačnih riečih u hèrvatskom jeziku piesmu naštampanu na čelu našega današnjega lista i tako se svèrši svečani doček i malo po malo razidje svietina. Za kratak čas poslie toga bi priliepljen na ugle glavnih ulicah i pijacah proglas banov, koi se takodjer nalazi na čelu ovoga lista, izražavajući ozbiljan no ujedno dobrohotan značaj našega novoga zemljoupravitelja, koga da bog živi!

U osam satih bila je veleliepna bakljada od strane gradjanstva sa svirkom i umietnom vatrom pred banskom rezidencijom, kamo opet nagèrnu množina svieta i pozdravi na prozoru pokazivšega se novog bana klicanjem „živio!“

Danas pred podne bit će predstava svećenstva, vojničtva, svegkolikoga činovničtva, plemstva i občinskoga zastupničtva — a zatim svečani obied kod Nj. preuzoritosti kardinala nadbiskupa, koga će prije Nj. preuzvišenost posietit a isti mu posiet vratit. Dne 26. i 27. rujna biti će u slavu usrećujućega dolazka Njeg. preuzvišenosti bana u ovdiešnjoj gradjanskoj strieljani svečano pucanje u nišan, s kojim će dne 26. skopčana bit večernja zabava.

— Ručno pismo Nj. veličanstva cara od 7. t. m. na Nj. c. visost prejasnoga gospodina nadvojvodu miestodèržca tirolskoga, u kojem se riešavaju i nieki od predlogah povećanoga zemaljskoga odbora, jest važan dokaz za to, da novo ministarstvo kod svojih korakah najveću vrednost u tom polaže, da glasove i mnienja organah zemaljskoga zastupničtva prije nego li rieši važne poslove sasluša. Poimence će zadovoljit to, da se riešenje pitanja zbog naseljenja protestantah u Tirolskoj ima podvèrći iznovičnom, temeljitom i nadamo se nepredsudnom viećanju u dojdućem saboru podvèrči. Zemaljsko zastupničtvo Tirolske dati će pouzdano u duhu pravičnosti i dèržavne mudrosti svoj konačni votum i time odgovorit namierama vlade.

— O položaju, koi je c. k. vlada voljna zauzeti naprema Mletačkoj, piše „P. L–u“ iz Beča, da će narodnim željama i potrebama Mlečićah bez obzira na riešenje razmierah u srednjoj Talijianskoj pasti u dio najdovoljnije uvaženje.

Talijanska.

Turin 17. rujna. Sardinska vlada izrekla se, da želi sudielovat s jednim oddielom vojske kod expedicije proti Kini.

Dvie sardinske fregate zajedno s jednom korvetom otišle su iz Genove u Tunis; zapoviednik ove flotice ima nalog, da potvèrdi prijateljski ugovor, koi je ministar bejev, grof Raffo, rodjen Sardinac, medju Tunisom i Piemontom isposlovao. Kao što je poznato bej je kralju Viktoru Emanuelu ponudio dvie regimente za lombardeski rat; kralj nagradjuje sada ovu ponudu time, da mnogobrojna redovna urešenja šilje u Tunis, koja će se medju oficire razdielit.

— Rimska vlada dala je gospoju White i njezinoga supruga odvesti u Lodi; ovdie su bili predani jednom redarstvenom komisaru, koi će ih odpravit na švajcarsku granicu.

Turin, 20. rujna. Jedna iz tri fregate sastojeća sardinska švadra za viežbanje otišla je dne 18. rujna iz Specije put juga. Posliednjih danah posietio je Sir Hadson grofa Cavoura u Leri-u. Jučerašnjoj časti sa modensku i parmezansku deputaciju prisutstvovao je i napuljski biegunac Poërio.

Parma, 17. rujna. Diktator Farini prispeo je jučer ovamo.

Rim, 15. rujna. Legat bolonježki, kardinal Foretti, prokleo je abata Rosaglia, jerbo je misu čitao, kad se je narodna skupština otvorila, isto tako pet drugih svećenikah, jerbo su glasovali kod izborničkih kolegijah. U Ferari dao je intendant provincije zatvorit župnika stolne cèrkve.

Lodi, 19. rujna. Kralj Viktor Emanuel došao je ovamo.

Bolonja, 17. rujna. Generali Fanti, Roselli i Garibaldi nalaze se od jučer ovdie; Garibaldi je danas hitno odputovao. Prevratna vlada priznala je onaj deo papinskoga dèržavnoga duga, kojega kamate plaća Romanja.

Bolonja, 21. rujna. Deputacija sastojeća iz osam članovah opredieljena da ide u Pariz, već je izabrana.

Francuzka.

Tèrst 22. rujna. „Triest Ztgu“ javljaju iz Marsilje od 17. t. m.: Dne 18. listopada prodavat će se ovdie dražbenim putem dva austrijanska osudjena broda „Buona Sorte“ i „Constantino S.“; prodavanje drugih po pomorskom sudu osudjenih brodovah austrijanskih predstoji stopram.

Iz Kalkute od 27. kolovoza javljaju, da je francuzki admiral u Kokinkini sklopio ugovor s Anamitima i da ide sa svojom flotom u Kinu. Kod tekućih raspravah radi se, vele, okolo tri točke: okolo slobodnog izvèršivanja katoličke viere u svoj carevini, priznanja prava Francuzke na zatok turski i ustupljenja grada i područja saigonskoga.

Velika Britanija i Irska.

Ministarsko vieće, koje se je bilo u subotu sastalo, nije jošte učinilo konačni zaključak u kinezkoj stvari. Da se je izključno zabavljalo kinezkim pitanjem, veli i „Post.“ Kao što se čini, nesreća na Peihu bila je u Bengalu 6 do 8 nedieljah prije poznata nego li u Englezkoj. Onamo smiera viest, da je lord Canning predusretivši zapoviesti domaće vlade, odmah kad mu je ta viest dostavljena bila, nastojao da učini najprešnije naredbe na licu miesta i da je poslao u Kinu regimente, koje su u Englezku razpuštene bile. Da će ministarstvo generalnom gubernatoru indijskom podieliti naputak, da nezadovoljnim i odpuštenim evropejskim četama ponudi novu kaparu i snubljenje, to je „Times“ izpravno unapried vidio i osvedočeni smo, da će biti malo dotičnih vojnikah, koji će ponudu vlade odbiti. Onim englezkim listovima, koji nisu odviš mnogo vremena trebali, da svoje pèrve misli o dogodjajima na rieki Peiho promiene i da natrag uzmu ukor izdaje i neviere, koi smo Kinezima učinili, pridružuje se sada i „Times“, koi je pèrvi viknuo, da se treba osvetiti. On sada izjavljuje u kratko, da se valja maniti okrivljavanja Kinezah, kao da su prekèršili ugovor. Poslanici, kaže, znali su veoma dobro, da će im se prepriečit putovanje na rieci i nekrati se bacit sva odgovornost na admirala Hopea. Što više, u daljem tiečaju svojih smatranjah govori londonski list s visokoštovanjem o oštroumnosti „nebeskoga carstva“ i hvali mudrost naredabah preduzetih po Kinezima. „Globe“ ostaje kod svoga pèrvoga mnienja i kaže listu „Saturday-Review“ da je sam Kinez, jerbo je izjavio, da se neima govorit o navali iz zasiede na Peihu.

Rusija.

— Po francuzkim listovima razprostranjena viest, da će ruski veliki knez Konstantin u Biaritz doći, naznačuje danas „Indépendance“ kao sasvim lažljivu, budući da se je Nj. c. visost već opet povratila u Petrograd, da prisutstvuje svečanostima pogodom očitovanja punolietnosti velikoga kneza nasliednika.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Curik, 22. rujna. Sardinska vlada upravila je okružnicu na sile, u kojoj se veli, da su sasvim neosnovani glasovi, kao da je Piemont Savoju ustupio Francuzkoj.

Pariz, 19. rujna. Knez Metternich odputovao je danas u Biaritz, pošto je imao dugačak razgovor s grofom Walewskim.

Medju kabinetima berlinskim i londonskim živahna su u tom času dogovaranja, koja imaju za svèrhu sklopljenje ugovora za obranu i napad medju Englezkom i Pruskom.

Petrograd, 16. rujna. Šamil je, vele, već ovamo prispeo i stanuje u tavrijskoj bašči.

Carigrad, 17. rujna. Dervišpaša naimenovan je poslanikom za Petrograd.

Petrograd 22. rujna. Izišavši u petrogradskom žurnalu carski manifest proglasuje punolietnost i položenje prisege prestolonasliednika.

Berna, 22. rujna. Princ Napoleon došao je s mnogobrojnom pratajom ovamo, da se uputi u Curik.

Curik, 22. rujna. Jučer bila je konferencija francuzkih i piemontezkih punomoćnikah.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 3497 (Izv.—142) 3—2

Oglas dražbe.

Poglavarstvo grada Karlovca daje ovime do obćega znanja, da će se gradski dohodci sastojeći u pobiranju piacovine, taracovine i mostarine, zatim uvoznine vina, pobiranja daće od vinotočnje i mesarenja, za vrieme od 1. studenoga 1859 do 31. listopada 1860 putem javne na 10. listopada 1849 u 9 satih u jutro u gradskoj viećnici opredieljene dražbe, u najam dati.

Uzklična ciena ustanovljena je u iznosu od 50,000 fr. a. vr.

Na pismene ponude neće se obzir uzeti.

Pobližji dražbeni uvieti mogu se u obično uredovno doba u gradskoj viećnici uviditi.

U Karlovcu dne 21. rujna 1859.

C. k. županijski povierenik
i grada načelnik
Iv. Vončina.

Nr. 8172. (Izv.—135) 3—3

Koncurs-Kundmachung.

Die hohe k. k. kroat.-slav. Statthalterei hat mit dem Erlasse vom 14. August l. J. Nr. 11374-751 die Besetzung der Stadt-Gemeinde-Arztes-Stelle für die Stadt Kopreiniz mit dem auf 500 fl. ö. W. erhöhten Gehalte zu genehmigen geruht.

Bewerber um bezeichnete Stelle haben ihre Kompetenz-Gesuche mit Taufschein, dem Medicinae-Doctors-Diplome dem Zeugnisse über bisherige Verwendung, Kenntniss der kroatischen oder einer slavischen Sprache, über moralisches und politisches Verhalten, so wie über ihren Gesundheits-Zustand zu belegen, und bei dem Stadt-Magistrate Kopreiniz in der Praeklusiv-Frist bis 12. Oktober l. J. einzubringen.

K. k. Komitatsbehörde.

Warasdin am 7. September 1859.

Der k. k. Komitats-Vorstand,
Šimunčić.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 26. RUJNA 1859. Broj 219.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće miesecom listopadom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine" obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr. ☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah", koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Uredovni dio.

Cesarski patent od 1. rujna 1859, o unutarnjem ustrojstvu, o poslovih, tičućih se školah i nastave, i o dèržavno-pravnom položaju evangeličke cèrkve od oba vieroispoviedanja u kraljevinah Ugarskoj, Hèrvatskoj i Slavoniji, zatim u Vojvodovini sèrbškoj s Banatom tamiškim i u Krajini vojničkoj.

(Nadalje.)

§. XVIII. Učilišta bogoslovna, koja za jedno ili za drugo vieroispoviedanje evangeličko postoje napose kao što su sada uredjena imat će i nadalje napose postojati.

Nego pèrvi budući sinodi imat će se baviti time, da izrade i potvèrdi Našoj podnesu zakon, kako da se urede bogoslovni nauci za ono vieroispoviedanje, kojemu u ime dotični sinod sastao se i radio bude.

§. XIX Učitelji, koji u pučkih učionicah ili na višjih učilištih budu onako, kao što red propisuje, namiešteni po ovlaštenom patronatu školskom, mogu se službe svoje lišiti samo uslied redovita postupka karnostnoga, koi se voditi ima dèržeći se molbah, koje su propisane u cèrkvenih zakonih. Nego, ako iz obzirah školskoga reda odgoda nije probitačna, može patronat privremeno odrediti, da se učitelju oduzme izvèršivanje učiteljstva.

§. XX. Obćine cèrkvene (obćine župne, seniorati, superintendencije) vlastne su, na svaki zakonit način nam;cati sebi svojine (vlastnine).

§. XXI. Zakladi školski i cèrkveni mogu se obratjati samo na svèrhe školah i cèrkavah dotičnoga vieroispoviedanja.

§. XXII. Parnice o tom, na što je namienjena, na što li se obratjati ima imovina cèrkvena, školska i zakladna, riešavaju cèrkvene vlasti sudbene (§. V).

§. XXIII. Evangelici vieroispoviedanja jednoga i drugoga imat će i u napredak u smislu članka 26. od godine 1791., §. 10, isklopno pravo, upravljati svoju imovinu cèrkvenu, školsku i zakladnu. Vèrhovno nadziranje u ime dèržave o rukovanju te imovine izvèršivat će ministarstvo za bogoštovje i nastavu, koje će imati i pravo, kada god potrebito bude, zagledavati u zakladne isprave, u račune i ine spise upravne, i kada opazi kakovu pogibelj za fonde, naredjivati ono, što za sigurnost ili za obezštetu bude potrebito.

§. XXIV. U zakladnice i ine isprave, kojimi se pokretna ili nepokretna svojina namienjuje na svèrhe cèrkvene ili školske, nemogu se stavljati nikakove odredbe, koje su protivne zakonom postojećim.

Ako bi se ipak takovo što dogodilo, bit će dotične odredbe beskriepostne, prava pako i koristi, koje cèrkvi ili školi proističu iz zaklade ili ine namiene, imadu ostati u kriepósti.

§. XXV. Svaka superintendencija (obćina superintendencijalna) sastoji iz onih senioratah i župnih obćinah, koje su joj doznačene cesarskimi zakoni.

Superintendenture imat će stalna uredovna siedišta, po kojih će se superintendencije imenovati.

(Dalje će sliediti.)

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 26. rujna. Jučer opisasmo kako je Nj. preuzvišenost, novonaimenovani ban u našem gradu primljen bio, sad dodajemo opis, kako je bio od zemaljske granice počemši do glavnoga grada dočekan:

Nj. preuzvišenost prispie na četveroprežnim karucama okolo 1 sata u Breganu, gdie je zemaljska granica, pod pucnjavom prangijah i mnogoglasnim klicanjem „živio!" tamo sakupljenoga seljačkoga pučanstva. Kod liepoga gerbovima i carskim i narodnim zastavama urešenoga slavoluka pozdraviše smiereno svietloga bana c. k. podmaršal pl. g. Kušević, c. k. dvorski savietnik Konrad Eybesfeldski, poslanici zagrebačkoga kaptola i zastupnici više gradovah i oblastih.

U kratku govoru napomene medju ostalim g. dvorski savietnik vazda posvedečenu viernost i lojalnost hèrvatsko-slavonskoga naroda, koja svojstva dostojaše Nj. preuzvišenost u svojem odgovoru vrućim riečma i podpunim priznanjem uvažiti.

Poslie kratka odmora krenu provod, koi sve veóma i veóma rastiaše, čim se više približavaše glavnom gradu, pod predvodjenjem c. k. županijskoga predstojnika pl. g. Bunjevca i prednjačenjem od 24 seljaka na konju put Samobora. I ovdie naznači pucnjava prangijah dolazak Nj. preuzvišenosti bana, koga su cehovi, sačinjavajući sa svojim zastavama špalir, svečano obučena mladež školska i ostalo stanovničtvo primili gromkim klicanjem „živio!" a gospodin čeonik na čelu obćinskoga zastupničtva i svećenstva pozdravi ga sa strahopoštovanjem. Pod balkonom bogato urešene viećnice sviraše kapela varoške glasbe pučku začinku.

Isto tako oduševljeno bila je Nj. preuzvišenost dočekana kod prolaza uz Svetu Nedielu, gdie se pridružiše novi seoski konjanici prednjačujući pratjaši Nj. preuzvišenosti i kod ušća karlovačkoga puta pri Rakovom Potoku. Kod Stupnika, gdie je takodjer obćina pozdravila Nj. preuzvišenost živahnim klikovima radosti, priklopi se provodu do 50 novih seljačkih konjanikah.

Kod ušća sisačkoga druma bijaše podignut drugi slavoluk, kod kojega primi Nj. preuzvišenost najpokorniji pozdrav c. k. predstojnika goričkoga kotara, g. vicearkidjakona goričkoga i gospodina župnika čičkoga, koi bijaše praćen mnogoglasnim klicanjem „živio!" To je posliednja štacija pred Zagrebom.

— Kod časti, koju je Nj. preuzoritost kardinal-nadbiskup jučer dne 25. u slavu dolazka Nj. preuzvišenosti svietloga bana dao, učestvovaše svi vèrhovi ovdiešnjih vojničkih i civilnih oblastih kao i više izvanjskih otmienih osobah došavših ovamo, da pozdrave visokoga prišastnika. Svih počašćenih biaše 80 na broju. Zdravice napite bijahu svekolike primljene živahnim klicanjem. Izpred nadbiskupske palače sviraše za sveg obieda vojnička glasba.

U Varaždinu dne 20. rujna. I. B. Doznavši da će biti dne 15. t. m. u Bartolovcu godišnji izpit, odlučih se da i ja onamo otidjem. Odlučio i učinio. I zaista nisam se pokajao, budući da sam prijatelj valjanih školah; medju ovakove se sa svim pravom broji bartolovačka. Da znadem po tudjem običaju sentimentalno pisati, mogao bi napisati čitave listine, kako sam se radovao i veselio slušajuć razgovietno odgovaranje bartolovačke mladeži: ali budući da toga vako neznadem, ostajem kod stvari.

Vriedni g. župnik kao kateketa uze pitati vieronauk te pitaše sve od pèrvoga do posliednjega. Nitko nemože pohvale uzkratiti ni g. kateketi, ni mladeži, ako reknem, da se je na svako pitanje okretno, razgovietno i u čistom književnom jeziku odgovaralo.

Zatim dodje red na isto tako vriednoga g. učitelja. Ovaj preduzme s učenicima trećega razreda čitanje, stvarno tumačenje i slovnicu. Mladež ovoga razreda u svemu je tako zadovoljila, da joj malo slične poznajem, premda sam ovih školskih prazdnikah mnogim izpitima i u susiednoj Slavoniji prisutstvovao.

Skoro još bolje odgovaraše mladež drugog i pèrvoga razreda, jerbo i najmladji kao učenici i najslabiji čitahu sasvim razgovietno i okretno te razlagahu pročitane predmete kako valja. — Napomenuti još imam, da su učenici drugoga i trećega razreda ćirilicom tiskane članke isto tako okretno čitali kao one latinicom. Za čitanjem sliedilo je predavanje pisamah iz čitankah na veliko zadovoljstvo svijuh prisutnih.

Računstvo na pamet i brojevima išlo je bolje, nego što bi se očekivat moglo, osobito s toga. što sve tako praktično bilo s obzirom na sve novce, što ih narod prima i izdaje.

Glede pismenih sastavakah zadade preč. g. nadziratelj, da se načini namira, koju jedan učenik tretjega razreda sasma dobro na šk. ploču napiše. Krasopisni spisi se takodjer veoma dopadaše. Na zaključku se pievaše škol. zahvalnica i još jedna piesma na veliko zadovoljstvo svih prisutnih.

Pošto bi preč. g. nadziratelj nježnimi riečmi dieću pohvalio i na liepo ponašanje kroz šk. praznike potaknuo, ostavismo sasma zadovoljni školsku sobu.

Napomenuti je takodjer vriedno, da dodje više seoskih ljudih dieću poslušati. Izmedju ovih pozornih slušateljah rekne mi jedan starac, da bi triebalo najmanje tri dana izpitivati. Zasmenito i nasliedovanja vriedno je i to, što imade u napomenute učione ciepnjak, gdie se šk. mladež ciepiti uči.

Time dokončam radostnim uzklikom: Slava ovakovim učiteljem!

Pešta 15. rujna. U Pešti u evangeličkoj cèrkvi, započeo je nieki g. Mursi Mičel, koi se dvadeset godinah zadèržavao u istočnoj Indiji, svoja zanimljiva predavanja o stanju i odnošenjima Indije. Otmienije obćinstvo s velikom ohotom posiećuje ove prelekcije.

— Varoš Temišvar imala je 82,631 fr. štete od posliednjega lietošnjega potopa.

— U Roman-Semihalju u Banatu podić će se naskoro fabrika, koja će praviti papir od kukuruzovine. Ovu je vieštinu pronašao g. M. Diamant.

Sèrbija.

Beograd 15. rujna. (S. D.) Dne 11. rujna odbiegao je u grad g. Jova Resavac, a juče od-

biegli su takodje u grad *oni*, koji su sbog saviere proti knezu *okrivljeni* i u zatvoru duže vremena bili, no *docnije* pušteni, njih šestorica, a imeno, gg. Aleksandar i Tasa Nenadovići, Jeremija i Jakov Stanojevići, Antonije Majstorović, i bivši član upraviteljstva g. Tasa Belopoljac. Ova petorica otišli su, kažu, zato, da satisfakciju kod Porte traže, a pèrvi je otišao, što nema odkuda da živi, počem mu je za dug sve imanje prodato, posliednji pak može biti i zato, što kao lišen službe nema ni on odkuda da živi. — Juče je Nj. svietlost knez Miloš iz Kragujevca po telegrafu pozvao iz ovdašnje jevrejske občine tri deputirca na skupštinu u Kragujevac, da i oni svoje želje i tegobe predstave; zaista veliko prizrenje spram njih, jerbo od 180 poreznih glavah trojica se zovu. — Svietli knez nasliednik odputovao je juče u Kragujevac, kuda ga je množina gradjanah do Rakovice izpratila.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Frankfurt, 23. rujna. Redarstveni ured uzkratio je odobrenje štatutima narodnoga družtva. Družtvo hoće da rekurije na senat.

Karlsruhe, 22. rujna. „Karlsruher Ztg.“ javlja, da je dne 12. t. m. u Rimu s obie strane podpisan ugovor uredjujući katoličko-cèrkvena odnošenja velikoga vojvodstva badenskoga.

Curik, 21. rujna. Ovdie se glasa, da je skoroteča doneo ovdiešnjem austrijanskom punomoćniku naputke, koje onamo glase, neka sklopi mir ustupivši Lombardiju neuzimajući obzira na srednju Italiju.

Mletci 21. rujna. Jučer je spaljen bio peti milijun valjijah. Tèrgovačka komora izabrala je predsiednikom dosadanjega podpredsiednika Mandolfa.

Paris, 20. rujna. Kralj belgijski boravit će još niekoliko danah u Biaritzu. Karlo Granville došao je danas iz Londona ovamo.

U obziru legacijah pojavljuju se ozbiljne težkoće. Vojvoda Grammont istina nije zaiskao svoje putne listove, no potvèrdjuje se, da papa zlo prima saviete francuzke vlade u obziru na reforme; usled toga negledaju se najbolje papinska vlada s francuzkim poslanstvom.

London, 21. rujna. Kao što iz Malte od 15. rujna javljaju, otišao je admiral Faushawe sa više linejskih parobrodah i topčarah, kao što se glasa, put Gibraltara i to zbog ponašanja Španjolske naprema Maroku. — Komisija, koja je naloženo izpitat sredstva za obranu zemlje, predložila je, vele, ploveće baterije za utvèrdjenje obalah.

„Times“ javlja, da je vojvoda Oportski sa tri fregate iz Lizabone krenuo. On ide u Maroko, da brani portugalske i engleske podanike. Ovu viest tumačili su u Londonu na različan način.

London, 23. rujna. „Morning Herald“ uvierava, da razprave u Curiku povoljno napreduju; jošte dodaje, da će se po svoj prilici uvieti od Vilafranke točno zadèržati.

Generalmajora Garibalda naimenovala je posredstvom dekreta od 15. rujna toskanska vlada za generallieutenanta.

Tajna otmice u tuilerijskoj bašči u Parizu izvedene jednoga malenoga deteta čini se da se sve većma zamèršuje. Nesretni otac g. Hue, bio je raspisao naknadu od 10.000 fr. za onoga koi bi mu diete vratio, no nije postigo željenoga uspieha. Sada donosi parižki list „Droit“ sliedeću uvèrstbu poslanu po gospodinu Hei:

„Primam predlog učinjeni mi pismeno.“

U Zaičaru — u unutrašnjosti Sèrbije — ubijen je iz potaje na javnoj ulici sudbeni savietnik Zdravković nedaleko od svoga stana. Uzrok i krivac nisu poznati, iztraga teče.

(Tem. Ztg.)

Pariz, 23. rujna. Knez Poniatowski ostavio je Firencu.

Književne viesti.

Sèrbski Lietopis za godinu 1859. Svezak pèrvi. Godina XXXIII. Knjiga 99. Izdaje Matica sèrbska. Uredjuje Jovan Gjorgjević. U Budimu slovima c. k. sveučilišta peštanskoga. 1859. Na 8-ni, 2 lista, 207 str. Ciena 50 novč.

Stavljamo prije svega bogati sadèržaj ovoga svezka: I. Zakon carevah: Konstantina velikoga, Justijana i Stefana Dušana, od J. Gjorgjevića. II. Razprava o glagoljskom pitanju od Gj. V. III. Odlomak iz Šekspirovoga „Romea i Julije“ od Laze Kostića. IV. Dan i noć na Lovćenu od E. Čakre. V. Piesme (Iza sna, Polažnici, Stari Cigo od Laze Kostića; Uzdahnula dievojka i „Sa magjarskoga“ od J. Jovanovića). VI. Bosna od A. Hadžića. VII. Prevod Ilijade (510—1002) od Laze Kostića. VIII. Sèrbske poslovice. Drugo Kolo. Od K. IX. Književnost. X. Nekrologija. XI. Smiesice. XII. Oproštaj urednika.

Kao što čitaoci vide, i treći svezak Lietopisa, koi je pod uredjivanjem g. Jovana Gjorgjevića izišao, bogat je različnim i zanimivim člancima. Što nas najviše veseli, to je, što su svi priložnici ovoga svezka od mladjega naraštaja, te se s toga možemo nadati, da će nam književnost jedanput poći putem pravoga napredka, s kojega je na žalost poodavna gotovo sasvim sišla.

„Zakon carevah“ text je zakonika Dušanovog, od kojega je g. Gjorgjević našao rukopis u biblioteci Save Tekelije. Rukopis je od kasnijega vremena i u textu umetnute su gdiekoje sitnije stvari, koje nisu mogle biti Dušanom opredieljene, niti su u dosadašnjim izdavanjima njegovoga zakonika. — Razprava g. Gj. V. o glagoljskom pitanju napisana je brižljivo i u njoj se dokazuje, da su glagoljska pismena starija od kirilskih. G. sastavitelj obzirao se je pišući ovaj članak na sve ono, što je dosada o tome predmetu napisano. — Dan i noć na Lovćenu proizvod je pera rodoljubiva mlada putnika, i čitatelj će biti s ovim člankom vèrlo zadovoljan.

G. Laza Kostić pokazao je svoj piesnički dar kako u originalnim piesmama, tako i u prevodima iz Šekspira i Omira, a da su priložene dvie piesmice g. Jovana Jovanovića izvèrstne, to nam valjda neće trebati ni spominjati.

Članak „Bosna“ g. A. Hadžića izvod je iz putopisa g. Hilferdinga po ovoj zemlji, od kojega je dosad niešto izišlo u „Sedmici“, „Godišnjaku“ za ovu godinu i trećem svezku „Časovah odmora“ g. Miličevića. Ovdie nam valja primietiti, da gosp. Gilferding navodi kao narodnu priču o uzrocima, zašto je Dušan ubio svojega otca, istu pripoviedku, kakva je u „Kralju Dečanskom“ g. Jovana Subotića. Sumnjamo veoma, da nije pripoviedač, koi je tako pripoviedao g. Gilferdingu, čitao spomenuti epos g. Subotića, te misleći, da se je taj slučaj tako zbio, ovome cielu pripoviedku dao pod gotov novac; barem dosada nije gosp. Subotić nigdie kazao, da je predmet za svoj epos uzeo iz narodne kakve priče. Vriedno bi bilo, da se g. Subotić u toj stvari izjasni.

Od ostalih prèdmetah u ovom svezku zaslužuju pažnju kratke književne prociene g. H.; isto tako predmeti u „Smiesicama“ vèrlo su dobro izabrani; naročito preporučujemo našem svietu ono, što je Magjar g. Gjorgje Urhazija napisao o Sèrbima i g. Jovan Terek o Tekeliji i Matici sèrbskoj.

Još jedanput velimo, da je ovaj svezak sèrbskoga Lietopisa vèrlo zanimiv i da zaslužuje svako prizrenje od strane našeg občinstva. Napred je dodan na jednom listu snimak rukopisa Dušanovoga zakonika, koi je u Tekelijinoj biblioteci.

Imajući pred sobom tri posliednja svezka sèrbskoga Lietopisa moramo izreći našu tugu, što je g. Gjorgjević odstupio od njegovog uredjivanja. Da je i dalje kod Lietopisa ostao, načinio bi od njega ono, što treba da je. Ali izbor g. Antonije Hadžića za novoga urednika Lietopisa daje nam nade, da će ovaj povremeni spis u onom pravcu napredovati, na koi ga je odstupivši urednik uputio.

P. V.

Odgovorni urednik: Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 10797. (Fin —37) 3—3

Izročni poziv.

Josip Periscutti, rodjen u primorju u Kastelnuovu god. 1835., c. k. pomoćnik kod poreznog ureda, pridružen c. k. poreznom uredu u Rieci, pozivlje se time pod prietnju izgubljenja službe, da se unutar 30 danah od pèrvoga uvèrštenja ovoga izročnoga poziva u ove novine računajući, kod c. k. poreznoga ureda u Rieci javi i opravda o samovoljnom udaljenju od svojega službenoga miesta, jer ako nedodje, smatrat će se to, kao da se mučke odriče svoje službe i uslied toga izbrisat će se iz saveza gradjanske dèržavne službe te će se učinit koraci, da se njegova služba popuni drugom osobom.

Od c. k. zemaljskoga ravnateljstva financijah za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 6. rujna 1859.

Br. 1918. (Izv.—146) 2—1

Izrok dražbe.

C. k. kot. ured pisarovinski daje na znanje, da će se dne 1. listopada 1859. o 11. satih prije podne u miestu Kravarskom za gotov novac samo putem javne dražbe prodavat ovogodišnja berba vinograda „Gospoščak“ zvanog zarad dužnog ovogodišnjeg dèržavnog poreza, — kamo se kupiti želeći uljudno pozivlju.

Pisarovina dne 21. rujna 1859.

C. k. kot. predstojnik
Balogh.

Nr. 2461 polt (Izv.—147) 3—1

Oglas dražbe.

Uslied razpisa veleslavne c. k. županijske oblasti od 19. rujna o. g. broj 9183. dèržat će se dne 6. listopada o. g. u pisarni ovog ureda javna jevtimba kod koje će se sabiranje občinske dohodarine, od vina, pive, rakije, od secila mesa, područnih trih občinah naime:

Gorice sastojeće iz 40 selah sa 8 godišnjih sajmah u Velikoj Gorici i do 40 oštarijah.

Odre sastojeće iz 31 sela i toliko oštarijah.

Orla sastojećeg iz 20 selah i toliko oštarijah.

Onomu koi najviše, ponudi predat će se u najam gore navedena dohodarina uz jamčevinu u jednoj četvèrtini od dostatnog iznosa opredieljenoj na jednu godinu t. j. od 1. studenoga 1859 do konca listopada 1860.

Svaki dražbenik imade položiti žaobinu u 100 f.

Predavatelji pismenih ponudah nesmiju kod ustmene dražbe niti osobno niti kroz punomoćnike sudielovati pod pretnju da inače na njihove ponude nebude nikakov obzir uzet.

Naknada ponude neće se primiti, bude ponuditelj sudielovao kod ustmene dražbe ili ne.

Dražbeni uvieti mogu se uvidjeti kod ovog ureda u navadnih uredovnih urah.

C. kr. kotarski ured
U Velikoj Gorici 22. rujna 1859.
C. k. kot predstojnik.
J. Nemčić.

Nr. 9508-1587 (Izv.—140) 3—3

Avviso di Concorso.

Si è reso vacante presso l'i. r. ufficio di porto e sanità marittima in Buccari, un posto di guardiano d'ispezione, cui va congiunto l'annuo soldo di fiorini cento ottantanove (189), un indennizzo di montura di annui fni. venticinque soldi venti (25:20) in val. aust., nonchè il godimento del quartiere in natura.

Pel rimpiazzo del detto posto viene aperto il concorso coll'avvertimento che gli aspiranti dovranno presentare fino a tutto il giorno 30 p. v. settembre al Governo centrale marittimo le loro suppliche debitamente corredate, comprovando l'età, l'illibata condotta morale-politica, l'idoneità all'indicato posto, la conoscenza della lingua italiana e della slava, avvertendosi che il leggere e scrivere nella lingua italiana è un requisito indispensabilmente necessario, e che a parità di circostanze si darà la preferenza a gente di mare.

I concorrenti dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario del prefatto ufficio di porto e sanità.

Dall'I. R. Governo Centrale Marittimo.
Trieste, 31. agosto 1859.

Br. 3141-1859. (Izv.—137) 3—3

Oglas.

Za popunjenje izpražnjenih miestah občinskih primaljah u ovom kotaru občini Miholjcu sa godišnjom platjom od 80 fr. i stanarinom od 40 fr. u občini Sliveševci i Moslavini svagdi sa godišnjom platjom od 80 fr. a. vr. izpisuje se time natiečaj do 20. listopada t. g., da službu postići želeće molbenice svoje do gore ustanovljenog roka sa naznačenjem starosti, vierozakona, stališa i dosadanjeg boravljenja, zatim sa sviedočbama vèrhu izučenih primaljskih naukah i znanja hèrvatsko-slavonskog jezika podkriepljene ovamo predlože.

Miholjac dne 9. rujna 1859.

C. k. kot. predstojnik
Kèršnjavi.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom národne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 27. RUJNA 1859. Broj 220.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja prědplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20 kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće miesecom listopadom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr.

☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je najvišjim ručnim pismom od 21. rujna t. g. Svomu gospodinu bratu, Nj c. visosti prejasnom nadvojvodi Dragutinu Ljudevitu, za mnoge zasluge, koje je Nj. c. visost kao miestodèržac u Tirolu i u posliednjem uzbuđenom vremenu neutrudljivom brigom za korist zemlje stekla, najmilostivije podielit velekèrst reda svetoga Stiepana.

Nj. c. k. apost. velič. dostojalo je najvišjim ručnim pismom od 14. rujna podmaršalu i načelniku predsiedničke pisarnice kod c. k. vèrhovnoga zapoviedničtva vojske Franji grofu Folliot de Crenneville najmilostivije s popustom taxah podielit dostojanstvo tajnoga savietnika.

Pukovnik Ferdinand Mayer de Alsó-Ruszbach naimenovan je za ženijskoga nadzornika u Zagrebu.

Podmaršal Antun baron Čorić stavljen je u stanje mira sa značajem generala topničtva a d h o n o r e s.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Z a g r e b dne 27. rujna. Svečano dnevno i večernje pucanje u nišan a zatim večernja zabava s plesom, što je sinoć ovdiešnje strielačko družtvo u proslavljenje dolazka Nj. preuzvišenosti svietloga bana dalo u prostorijama ovdiešnje gradske strieljane, ispala je veoma sjajno. Svietloga bana pozdravi sa strahopoštovanjem strieljački odbor, izišavši mu iz strielišta više korakah na susret, kad dodje onamo po četvèrtoj uri poslie podne. Vojnička glasba sviraše carevku, uz zvukove koje bila je Nj. preuzvišenost po svemkolikom strielačkom družtvu u strielačku dvoranu odpraćena, gdie započme strielanje, izbacivši pèrvu pušku.

Strieljana bila je tako izvana kao i u svojim unutrašnjim prostorijama svečano urešena viencima i strieljačkim barjakom posred više zastavah narodnih, a po stubama vodećim u dvoranu bijahu dragocieni sagovi prostèrti. U večer bilo je pročelje strieljane sjajno razsvietljeno i bacale su se rakete. Nj. preuzvišenost posietila je i večernju zabavu i opet očarala je sve prisutne svojom izvanrednom prijaznostju. Živio!

✱ Iz Osieka na Matievo. Nj. c. k. veličanstvo, naš premilostivi car i otac, blagoizvolio je previšjom odlukom od 8. kolovoza ove godine narediti da se imade u svih krunovinah naše velike dèržave izim mletačke, daklem i u našoj Hèrvatskoj i Slavoniji odsele mladež ne samo u dolnjoj nego i u gornjoj gimnaziji u svih predmetih u onom zemaljskom jeziku podučavati, kojim većina pučanstva one krunovine govori, u kojoj se gimnazija nalazi; daklem u Hèrvatskoj i Slavoniji u hèrvatskom jeziku.

Ova previšja odluka je na svih krajevih naše carevine s velikom zahvalnostju i uzbitjenjem primljena, kako sam u raznih novinah čitao. Ja sam uvieren, da je to isto i svakom pravom našincu od radosti sèrdce zaigralo, kad je tu radostnu viest čitao, ali sam badava izraz tog veselja u naših novinah tražio. *) Moram iskreno izpoviediti, da ja rado nepiskaram i da se ni sada toga posla latio nebih, da to nisam onomu narodu dužan, koi me je rodio i odgojio, i da nas niekoji členci niemačkih novinah gèrdo nenapadaju.

Oni vele, da će spomenuta naredba n a z a d a k a ne n a p r e d a k u našoj posvieti prouzrokovati i da će naša mladež, ako ju nebudemo u niemačkom nego u narodnom jeziku obučavali, glupi postati. — To oni tvèrde sliedećim načinom: 1. da mi neimamo u našem jeziku školskih knjigah, 2. da mi neimamo takove književnosti kano Niemci, 3. da su naši učitelji, kao „A. A. Ztg.“ u svojem 257. broju tvèrdi, ponajviše „dürftig gebildet“, 4. da mi neimamo dovoljno našem jeziku vieštih učiteljah i 5. da je niemački jezik za one potreban, koji u dèržavnu službu stupiti hoće.

Na ota njihova napadanja hoću na kratko da odgovorim.

1. Da su se gospoda dopisatelji tih novinah potrudili bili samo koga našinca upitati, da li mi školskih knjigah imamo ili ne, za stalno toga tvèrdili nebi. Pa ako su se i stidili koga upitati (jer mudri ljudi rado nepitaju), to da su samo otišli u knjižaru kod sv. Ane ter si za niekoliko krajcarah popis tamo tiskanih hèrvatskih knjigah kupili, sigurno da bi drugač govorili. Mi za dolnju gimnaziju imamo sve potrebne knjige u našem jeziku, koje su od visokog popečiteljsta za obuku mladeži odabrane i za pèrvi početak vèrlo dobre i koje će za kratko vrieme i bolje biti. No da mi sve takovih knjigah nebi ni imali, nebi to zaprieka biti mogla, da se na naših gimnazijah naš jezik uvede, jer moramo znati, da dolnoj gimnaziji u svakoj školi iz svakog pojedinog predmeta izim jezikah ni netreba više od jedne knjige, a ta knjiga mora da bude dotični učitelj. Od svakog se učitelja po novoj upravi zahtieva, da njegovi učenici već u školi ono nauče, što je on novog u svakovom pojedinom satu preduzeo, a to se i može pospiešiti izuzamši diecu glupavu i nepazljivu. Isto tako imamo mi i za gornju gimnaziju potriebne knjige i to vèrlo dobre, osim što nam geometrije, zoologija i mineralogija manjka, ali i ote mi za malo vremena dobre imati možemo, jer ima i u nas ljudih, koji su tim znanostim i jezika viešti. Ali što će djaci za to kratko vrieme, dok se te knjige dogotove? Djakom će po svojoj svetoj dužnosti učitelj pomoći i djaci medjusobno jedan drugomu. Ja sam i prošle godine imao niekoliko djakah, koji su ciele godine bez siloslovja (fizike) bili, jer su sve knjige razprodane bile, pak su ipak dobro napredovali. Prevodi klasikah, kojih neimamo, djaku ni netreba, što više on jih pod kazan nesmije imati. Djak mora „da kod kuće nepoznate rieči u riečniku sakupi i sastavi, a učitelj da mu u školi taj prevod popravi. Što bi nam jošte potrebno bilo, to je riečnik latinsko-ilirski ili ilirsko-latinski, pak tako isto gèrčko-ilirski ili ilirsko-gèrčki. Medjutim mislim da bi se za pèrvi početak riečnik od Stulli-a dobro upotrebiti mogao, dok se naši filologi za bolji pobrinu, što će oni i za stalno učiniti.

*) Čudimo se, jer smo več više članakah o tom predmetu donieli. Uč. Nar. Novinah.

2. Mi književnosti takove neimamo, kao Niemci, to je živa istina, ali hoćemo li i ikada imati, ako nebudemo naš materinski jezik gojili? Sigurno nikada. Ta nisu ni Niemci na jedanput tako veliku književnost stekli, nego tek kroz više stoljetjah; ta i oni su jošte s manjim počeli, nego mi. Mi svi znamo niemački, a mnogi i francuzki i talijanski, pak ćemo u otih narodah tražiti ono, što nam fali, kao što i Niemci i dan danas kod drugih ono traže, što im manjka. To što našim trudom dobroga našli budemo, nećemo se stiditi napisati, da nas nebi gorka istina riečih slavnog i poštenog Herdera postigla, koi veli: „Wehe dem Volke, dessen Gelehrte sich schämen in der Muttersprache berühmt zu werden.“

3. Što gospodin dopisnik „A. A. Ztga“ u br. 257. u dopisu „Aus Oesterreich“ nas učitelje, koji nisu rodjeni Niemci, nazivlje „dürftig gebildet“, to bih ja liepo molio, da tako gèrdo nevredja sve učitelje naše carevine, kojoj i on pripada. On nije pomislio, da smo i mi kano i Niemci ona ista učilišta polazili, ona ista predavanja slušali i one iste stroge ispite polagali prije nego smo učitelji postali. Ako smo dakle mi, koji nismo Niemci, „dürftig gebildet“, tako su to isto i Niemci. Nije li to uvrieda nanešena svim učiteljem naše carevine? Pak taj isti gospodin govori o svojoj „Bruderliebe u Kosmopolitismus!“ — —

4. Na naših hèrvatsko-slavonskih gimnazijah najviše su rodjeni Hèrvati i Slavonci gimnazijalni učitelji, a ono malo, što nisu našinci, ili su Slovenci ili Česi; vèrlo se riedko nadje po koi Niemac. Hèrvati i Slavonci govore i pišu dakako naški, a oni drugi mogu se, budući da već jedno slavensko nariečje znadu, lahko i za kratko vrieme naš jezik naučiti. Tà naša visoka vlada nalaže svakomu činovniku, dakle i gimnazijalnom učitelju, da se zemaljski jezik uči, jer to uvidja svatko, da su učitelji i činovnici zbog zavodah i uredah, ne pako zavodi i uredi zbog učiteljah i činovnikah. Ako nam za učiteljsko stanje još više naših ljudih treba, tako možemo još i više imati, jer ja sám poznam niekoliko naših mladih i vèrlo sposobnih ljudih, koji se učiteljskom stališu posvetiti žele i to taki, ako je potrebno. Ni tud nas dakle ništa neprieči, da narodni jezik na gimnazijah uvedemo.

5. Niemački je jezik u našoj carevini službeni jezik, niemačka književnost velika, mi s Niemci živimo, treba dakle da se naša mladež niemački jezik uči. „Quot linguas calles, tot homines vales“ mislili su stari Rimljani pak i ja, ali nikako mi se nedopada, da nas niemački novinari silom tieraju, da se samo njihov jezik učimo, a naš sasvim zanemarimo.

Ja mislim, da je austrijanska vlada mudrija od takovih dopisateljah, dočim je ona odredila, da niemački jezik i u buduće na svih gimnazijah ostane obligatan predmet, da se mladić kroz punih 8 godinah niemački uči. Tko nije iskusio, da se jedan jezik i u mnogo kraćem vremenu, nego li u osam godinah naučiti može? Pak da vide oti niemački dopisatelji, da ja nisam takav sebičnjak kano oni, to mislim, da bi se i u gornjoj gimnaziji i poviestnica i

propedevtika u niemačkom jeziku učiti mogla, da tako mladići u pismu i govoru niemačkom jeziku sasvim viešti postanu. Poviestnicu mislim za to da uče, jer je ona sama po sebi najlakši predmet i jer djak pojedine dogadjaje iz poviestnice tako predaje, kano da se s kim razgovara, a propedevtiku iz tog uzroka, jer duh niemačkog mudroljubja s duhom slavjanskog i onako ništa srodnoga neima. Tim načinom biti će djaci poslie osam godinah niemačkom jeziku tako vešti, da će s uspiehom sveučilišta polaziti i u dèržavnu službu stupiti moći.

Još ova *gospoda* mudruju, da ćemo mi u *našoj prosvieti* nazad kao raci ići i glupi ostati, ako *naš mili* narodni jezik niegujemo. Ta *kolika* opakost takovih dopisateljah neleži u tih riečih! Kako su se Francuzi, Englezi i isti Niemci i drugi veliki narodi do svoje sadanje visine popeli, kako drugčije, nego njegovanjem svoga narodnoga jezika? Neznaju li ova gospoda, što jedan vèrli Niemac veli: *„Dasjenige Volk, dessen Sprache ausstirbt, ist auch ausgestorben."* Ja sasvim drugčije mislim, nego ta gospoda i velim, da bi mi baš onda glupi ostali, ako bi mi naš jezik zabacili, a samo tudji prigèrlili. Viditi ćemo, hoće li previšja odluka pedagogički napredak ili nazadak prouzrokovati. Ja sam osviedočen, da samo tako napredak biti može; jer kao što je poznato, stanuju u Hèrvatskoj i Slavoniji sami Slavjani izuzamši jedan šaku Niemacah po gradovih, koji takodjer našķi razumiju. Njihova dieca polaze pučke škole, a te su sasvim slavjanske, u kojih se slavjanski uči. Iz tih pučkih školah dobiva gimnazija svoje mladiće, koji dakle slavjanski i ništa ili vèrlo malo niemački znadu. Ja pitam, kada će učitelj uspiešnije napredovati, ako on ovu diecu u niemačkom ili njihovom materinskom jeziku podučavao bude? Na takovo pitanje razumije se odgovor sam po sebi. Diečak, koi poučnoga jezika nerazumije, siedit će u školi ili kao panj, ili će se s kojekakvimi sitnarijami početi igrat, jer je ovo sve jedno ili učitelj takovom diečaku ili zidu govorio. Iz škole otidje diečak kući bez da se je u školi štogod naučio, te doma došavši, ako je marljiv, uzme knjigu, ali budući da u njoj ni najlakše stvari nerazumije, pregledav po njoj amo tamo, pak hajd s njom za vrata. Diečak je svu volju k nauku izgubio. Može li se, gospodo dopisatelji! narod, u koga su takovi *mladići, prosvietiti*? Nemože u istinu, nego mora glup postati, ako već nije. Pak i tu neće biti nazadak, ako mi latinske i gèrčke spisatelje zbog velike srodnosti tih jezikah našim jezikom točnije i liepše prevedjali budemo. Da je pako naš jezik s timi klasičkimi jezici mnogo srodniji nego niemački, to su i sami Niemci priposnali, *koji su se potrudili*, da se naš jezik nauče.

⊙ **Iz Osieka** 22. rujna. Hvala Bogu sad nam je jedva okolica od čete Romanićeve očišćena, te malo sigurnija postala. Noćju 20. o. m. obijen je u Gaboša u kući niekog Topalovića po občinskim četnicima i opasni i zloglasni drug Romanićev na kojeg je bila nagrada od 500 fr. sr. stavljena imenom „Kontra Josip" — on isti je tek dne 21. u 2 sata noćju izdahnuo nedočekavši svoju zasluženu sudbinu. Koliko smo stražnjeg vremena doznali, Romanićeva četa sastojala je iz 5 lupežah a evo sada nema već ni jednog od njih. Nieki „Magyar Ferko" nadjen je pred niekoliko nedieljah kod Djakova ubijen. Misli se, da su ga sami njegovi drugovi ubili. — Romanić i G. Bubreg su pr. m. ovdie zakonitim putem pogubljeni, Bubregov brat ustrieljen je za niekoliko danah na miestu u Šodolovcih po c. k. oružničtvu iz Markušice, a sada evo kako sam već reko i Kontra Joško po občinskim četnicima, kojima obećana nagrada pofaliti nemože.

Magjarski mecenat Anastasije Tomori dao je prošle godine saliti od tuča cielokupnu štatuu magjarskog dramaturga Josifa Katone. Ova je štatua namieštena pred magjarskim teatrom, ali posao nekako nije najbolje izpao, i s više stranah pojavile se bile oštre kritike a i sama napadanja na vieštaka Ciliha, koi je štatuu lio. Jedni su zamierali, što su noge prieko miere debele; drugi, što viešiak nije ostavio nimalo prazna miesta izmedju stile i nogah; — treći što je Katona tako namiešten, da u uzdignutoj desnoj ruci pero dèrži i u njega gleda, kao da se sumnja je li dobro zarezano itd. Ovim prepirkama naumio je g. Tomori kraj učiniti, jerbo je pozvao drugoga vieštaka g. Dunajskog (rodom Slovaka), da novu štatuu načini. Tako se radi kod Magjarah. Kod njih jedan jedini čoviek za dvie godine evo već po drugi put naručuje svojim troškom štatuu, koja tolike silne novce košta, a koliko će kod nas još trebati vremena, dok ugledamo spomenik Mušickov, na koi je sav narod prilagao? Za čim sad stoji ta stvar? — Vriedno bi bilo, da što i tom prozborimo.

Učeni ruski putnik, došavši u Sigetvar, snimio je fotografijom lik Nikole Zrinjskoga (Šubića), koi je u dvorani varoške kuće. (S. D.)

— „Oest. Corr." opovèrgava glasove, koji se raznose o novom stanju vojske u Italiju; ovi su glasovi po svoj prilici došli odtuda, što se šalju mnogi vojnici na dopust kućama.

— U Beču će se za cielo umnožiti broj odvietnikah.

— Prid (agio) na interes na narodni zajam utvèrdjen je za miesece listopad, studeni i prosinac o. g. na 15 postotakah.

Talijanska.

U legacijama je — kao što jednom francezkom listu iz Rima od 17. t. m. pišu — još svejednako onaj isti i svaki dan donosi nova pooštrenja vredna nasilja. Mnogi se stanovnici iseljuju i bieže u Jakin, Rim i druga miesta, koje im pružaju sigurno utočište. Po miestima izvan glavnog grada raste nezadovoljstvo; na niekim miestima došlo je do prizorah reakcije, no koji su odmah skrajnjom strogostju ugušeni bili. O prevratnoj vojski tvèrde nadležni oficiri, da sastoji iz oboružanih čoporah, od kojih se je svemu bojat a ničemu nadat.

Diktator Farina neda se smesti u svojim nastojanjima u obziru sjedinjenja i uvadja iznovičnim raspisom piemonteski kazneni zakonik u Modeni, obrazložujući ovaj čin opaskom, da je Modena odsele jedan deo savojske monarkije.

Francuzka.

Glas, da je expedicija u Kinu obustavljena, čini se da je i u Parizu veoma rasprostranjen bio, budući da „Pays" dèrži za potrebno oprovèrći ga. Expedicija, kaže taj list, ostaje neprestano u načelu zaključena i ima se samo jošte uredit, kolika ima biti i kako se ima ustrojit u svojim potankostima, što će se načinit zajedničkim sporazumljenjem medju Francuzkom i Englezkom.

„Indépendance belge" javlja, da se je kralj belgijski odvažio ostati u Biaritzu, dok dvor neotidje od onud, što će se zbiti 25. ili 30. rujna.

Turska.

Moldavsko-vlaška deputacija, koja je zbog dvostručne investiture kneza Kuze došla u Carigrad; predstavila se je dne 16. t. m. kod porte i ministarstva izvanjskih poslovah. Na jednom i drugom miestu bila je veoma prijazno primljena. „Journal de Constantinople" opaža tom prigodom:

„Shodno odluci, koja je posliednja u Parizu o uredjenju pitanja o kneževinama dèržana konferencija učinila, izdat će porta dva posebna fermana. Oba će sadèržavati ime pukovnika Kuze i podielit mu kneževsku investituru; no jedan će u Jaš a drugi u Bukurešt donieti dva u tu svèrhu od ministarstva opredieljena pukovnika turske vojske

Rusija.

Uhvaćenje Šamila naviešćuje u posebnom listu časopis „Ruski Invalid" kako sliedi:

Podpukovnik Grabbe, poslan od vèrhovnoga zapoviednika kavkazke vojske, izviestio je ustmeno, da su se kavkazke čete opet proslavile uzemši jurišem tvèrdjavu Gunib, o kojoj se je govorilo, da ju nije moguće uzeti, te posliednje utočište Šamila i pri tom osvojile 5 topovah. Šamil je zarobljen sa svojim sinovima i svomkolikom porodicom. Velik dio Miridah, koji su s njim udruženi bili, poginu, ostali padoše u sužanjstvo. Obširnija izviestja nisu se zbog toga, što je naglo odaslan bio, s njime poslati mogla.

—Dva Sèrbina došla su iz Beograda u *Moskvu* pieške, da uče u tamošnjem universitetu. Budući da su siromašni, to se kupe novci za njih. Carica je podpisala za ove mlade ljude 200 rubaljah.

— Kapetan pionerski Romanov odredjen je, da ispituje i opredieli način, na koi da se načini telegraf od Petrograda do Novoga Jorka (u sievernoj Americi) preko Amura.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Beograd, 19. rujna. Jutros su se posredstvom parobroda odvezle u Carigrad osobe, koje su se utekle pod zaštitu Osmanpaše.

—Kineska vlada upravila je na sve sile, koje su kod nje zastupljene, vèrstu memoranduma, u kojem iznova izjavlja, da negoji namiere poslanicima Francuske i Englezke uskratit prebivanje u Pekingu.

Damask, 8. rujna. U Meki pojavila se kolera.

Atina, 17. rujna. Izbori ispali su u duhu vladinom.

Milan 20. rujna. Akademija liepih umietnostih ukinuta je i ustrojit će se vele, nanovo.

Belaja 23. rujna. Prevratna vlada zabranila je po moru izvažati žito.

Turin 21. rujna. Sardinski poslovedja u Napulju Tagliacarne premiešten je u Haag. Posebna komisija naimenovana je, da sastavi nov nacèrt štatutah za milanezku akademiju; glavom komisije naimenovan je Mauri s ravnateljem grof Arese.

Forli, 18. rujna. Na granici medju Katolikom i Padom podić će se, vele, utvèrdjenja. Advokat Mayro naimenovan je intendantom provincije Forli. Po narodu glasa se, da će skoro u Romanju doći jedna francuzka divizija.

Firenca 19. rujna. Fanti, koi je prediekoliko danah ovamo došao, preuzet će, vele, na skoro vèrhovnu zapoviest nad toskanskom vojskom.

London, 22. rujna. *Brod „Fox"* vratio se je iz arctskih predielah i donosi dokumenatah i obaviestih sa sobom, koje niešto razjašnjuju sudbinu John Franklina i njegovih drugovah.

Slavenske viesti.

(Siednica Matice sèrbske od 13. kol. 1859.)

I. Predmeti književni: 31) G. Josif Subotić iz Temišvara šilje 20. svezakah svojih dielah na razvidjenje. — Poslate su g. dru. Jov. Hadžiću na presude. — 32) G. Uroš Milutinović, prota mitrovački, šilje svoje slovo „o prosvieti hristjanskoj", da ga Matica u *Lietopis* primi. — Poslato je uredniku. — 33) G. dr. Jov. Subotić šilje svoj sud o noveli „Stefan Dečanski i dva pobratima." — Pročitat će se u glavnoj skupštini.

II. Predmeti zavoda: 77) Namiestničtvo budimsko odobrava učinjen trošak za kancelariju Tekelijinog zavoda. — 78) Namiestničtvo odobrava trošak za pogreb pitomca Panića sa 54 fr. 93 kr. austr. vr. — 79) Namiestničtvo odobrava pokrivanje jedne Tekelijine kuće u Aradu za 297 for. $44\frac{3}{4}$ novč. putem licitacije. — 80) Namiestničtvo odobrava putne troškove matičinom članu g. Aleksandru Popoviću sa 53 for. 99 novč. i nagradu za 50 for.— 81) Namiestničtvo ište nieka izviestja u pogledu Tekelijinih pitomacah. Naloženo nadziratelju, da iskano izviestje pèrvoj siednici podnese. (S. D.)

Miestna viest.

Gospodin Franjo Pokorni, jedan od najboljih glasbenikah našega grada, domorodnom občinstvu poznan kao sastavitelj više glasbenih komadah u narodnom duhu, koralista ovdiešnje stolne cèrkve i ravnatelj kazalištne orkestre, rodjen Zagrebčanin, preminuo je jučer u 7 satih u jutro poslie duljega bolovanja u 33. godini svoga života.

Kazalište.

Večeras dne 27. rujna davat će se u slavu preradostnoga dogadjaja Nj. preuzvišenosti bana pod ravnateljstvom A. Rolla kod razsvietljenja gledališta u novouređenom ovdiešnjem kazalištu:

Prolog, govoren po direktoru Rollu a zatim „Mariana i Paulina“ drama u 4 čina od A. P. Početak u 7. satih.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 26. rujna 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	79.50
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovevnice	„ 5%	„ „ „	73.70
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazterelne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	895.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	213.
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. za 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k. n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonto	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		101.60
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemonteskih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		119.
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Paris za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrst za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovanih cekini	5.67
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

13897—1735 (VI.—59) 3—2

Oglas

c. kr. hèrv. slav. namiestničtva u pogledu roka za dèržavno-šumarski izpit.

Uslied odpisa c. kr. popečiteljstva unutarnjih poslovah od 16. kolovoza t. g. br. 19104-879 preduzet će se dèržavni izpiti za šumarsko gospodarstvo kod ovoga ces. kralj. namiestničtva, i to zajednički pismeni izpiti 20. listopada t. g., a sliedećih danah ustmeni izpiti. Dotični kandidati, koji uslied dobivene posebne dozvole ovaj izpit položiti namieravaju, imadu predbiežno kod ovomiestne c. k. glavne blagajne pristojbu, ako im ova odpuštena nije, sa deset stotinjakah i pedeset novčićah (10 st. 50 novč.) položiti, zatim naznačenog izpitnog dana kod predsiednika izpitnog povierenićtva, koji će se skupa ne izpitnih povierenicih kao takovi još naknadno javno proglasiti, prijaviti se, i dokazati namirom, da su pristojbu položili, a dekretom, da im je pripust k izpitu dozvoljen, onda istoviestnost njihove osobe pokazanjem po političnoj oblasti izdane, sa opisom osobe providjene sprovodnice, ili ravno tako sastavljena sviedočanstva.

Napokon imadu oni u predmetu šumarske znanosti ili šumskog stroja samostalno izradjenu raspravu ili osnovu predati.

U Zagrebu dne 14. rujna 1859.

Nr. 14040 (VI.—58) 3—3

Konkurs-Kundmachung.

Für das in Erledigung gekommene Stefan v. Briglević'sche Stipendium vor der Hand mit jährlichen 100 fl. CM. wird hiemit der Konkurs ausgeschrieben.

Auf dieses Stipendium haben Anspruch dürftige Studierende aus der Familie des Stifters, namentlich Abkömmlinge seiner Oheime Georg und Michael und seines Vaters Johann Babtist von Briglević, welche drei Brüder Söhne des Johann von Briglević und der Susanne Diašković waren.

Darauf Reflektirende haben ihre an die gefertigte Statthalterei zu stilisirende und gehörig zu dokumentirende Gesuche bei der Studiendirektion derjenigen Lehranstalt, an welcher der betreffende Schüler frequentirt, bis Ende Oktober l. J. einzubringen.

Die Gesuche müssen belegt sein: mit dem Taufscheine des Schülers und mit den Schulzeugnissen für die letztabgelaufenen zwei Studiensemester, ferner mit dem Mittellosigkeits-Zeugnisse und mit der Nachweisung über die Abstammung aus der oben bezeichneten Familie des Stifters Stefan von Briglević.

Von der k. k. kroat.-slav. Statthalterei.

Agram den 12. September 1859.

Nr. 14,134-3346. (VI.—57) 3—3

Koncurs-Ausschreibung.

An der städtischen Knabenhauptschule in Agram ist eine Lehrersstelle mit dem Gehalte von 420 fl., dem Quartiergeldbeitrage von 84 fl., und einer Jahresremuneration für die Ertheilung des Wiederhohlungs-Unterrichtes von 63 fl. ö. W. in Erledigung gekommen.

Bewerber um diese Stelle haben ihre an die gefertigte k. k. Statthalterei stilisirten Gesuche mit dem Taufscheine, den Lehrfähigkeits- so wie den Verwendungs- und Sittenzeugnissen zu belegen, und wenn sie bereits im Schulfache verwendet sind, im Wege ihrer betreffenden Schulvorstehung, sonst aber unmittelbar und zwar längstens bis Ende Oktober l. J. beim erzbischöflichen Ordinariate in Agram einzubringen.

Zur Erlangung dieser Stelle wird die vollkommene Kenntniss der illirischen und deutschen Sprache gefordert.

Von der k. k. kroat.-slav. Statthalterei.

Agram den 14. September 1859.

Br. 3527. (PZ.—43) 3—3

Od 1. listopada 1859 stupa u kotarskom miestu čabru c. kr. poštansko odpravničtvo u život, koje će se za sada zanimati samo poštanskom službom sa pisma i stajat će sa c. k. poštanskim odpravničtvom u Laasu posredstvom piešačkih glasničkih poštah, koje će 4 puta u nedielju danah ići, na sliedeći način u savezu:

Iz Čabra: U ponedieljak, sriedu, četvèrtak, subotu u 5 satih u jutro.

U Laasu: Istih danah u 11 satih pred podne.

Iz Laasa: Istih danah u 1 sat u podne.

U Čabru: Istih danah u 6 satih u večer.

U naručbenom kotaru ovoga poštanskoga odpravničtva nalaze se sliedeća miesta:

A. U kotaru čabarskom:

Bazli, Brinovadraga, Brezovci, Belovine, Čabar, Draga srednja, Draga perhutova, Dolari, Ferbežari, Fažonci, Gerovo, Goraći, Gorniki, Hrib kamenski, Hrib Makov, Hrib srednji, Kraljevvèrh, Kozjivèrh, Konci, Kraj, Kupari, Krasičevica gornja, Krasičevica dolnja, Kranjčevica srednja, Lazi, Lazac, Lazi černi, Lautari, Lazari, Mali Lug, Mogušari, Markci, Možun, Mandle, Okrug gornji, Okrug dolnji, Okrivje, Perhoi, Parg, Pe-

žarnica, Prezid, Piranci bolje, Krainci, Ravnice, Runci, Selo, Šegine, Smrečje, Sokoli, Steklice, Smrekari, Sbitke, Skataari, Šafari, Tropeti, Tèrstje, Taičari, Vèrhovci, Vode, Žitkovac, Žagari gornji, Žagari dolnji, Zamost, Živci.

B. U kočevarskom kotaru:

Alben, Alt-Winkel, Belca, Bosiljeva, Cuka (Vossil), Bezgovica, Baumgarten, Cačić, Bernipotok, Gehak, Grintovec, Lozec, Mittergrass, Merslenrauth, Neu-Winkel, Ozivnica, Obergrass, Padovo, Papeši, Podvèrhi Ribjek, Stroici, Suchen, Žurge.

U obziru prometa posredstvom vozne pošte doznačuje se miesto Čabar, kao i sva u Hèrvatskoj ležeća miesta naručbenoga kotara tamošnjega poštanskoga odpravničtva za sada c. k. poštanskom odpravničtvu u Laasu.

U Zagrebu, dne 12. rujna 1859.

C k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

Klosse s. r.

Br. 3493. (PZ.—45) 3—3

Oglas.

Od 1. listopada t. g. počemši zanimat će se ured poštanski u Djakovu i poštanskim pošiljkama novacah i inih stvarih od vrednosti, nakoliko se mogu odpravljati kariolnim kolama i stajat će u svezi sa c. k. poštanskim uredom vèrpoljskim posredstvom kariolne pošte, koja će u nedielju danah dva puta ići, pridružavajući se coupe'skoj vožnji od Zagreba u Vukovar i natrag te će sliedećim redom teći:

Od Djakova u sriedu i petak u 12 satih 30 minutah pre i podne.	U Vèrpolju istih danah u 2 sata 30 min. poslie podne.
Iz Vèrpolja u četvèrtak i subotu u 5 satih u jutro.	U Djakovu istih danah u 7 satih u jutro.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 14. rujna 1859.

Klempay s. r.

Nr. 2030-pol. (Izv.—145) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Auf Grundlage der komitatsbehördlichen Verordnung vom 19. September 1859, Z. 9183, wird die Weinschanks- und Fleischausschrottungs-Datz der diesbezirkigen Gemeinde für die Zeit vom 1. November 1859 bis inclusive letzten October 1860 an den nachbenannten Tagen und Orten in den Localen der betreffenden Gemeindeämter um 9 Uhr Vormittags im Versteigerungswege verpachtet werden, u. z.:

1. Für die Gemeinde Jakovlje zu St Peter (Krušljevo selo) am 10. October 1859 mit einem Ausrufspreise pr 3300 fl.

2. Für die Gemeinde Stubica im Orte Stubica dolnja am 11. October 1859 mit dem Ausrufspreise pr. 2732 fl. ö. W.

3. Für die Gemeinde Bistrica im Orte Maria Bistrica am 12. October 1859 mit dem Ausrufspreise pr. 3172 fl. ö. W.

Zur Richtschnur der Pachtlustigen wird bemerkt.

a) Dass die politische Gemeinde Jakovlje aus 10 Ortschaften mit 35 Wirthshäusern bestehe, und dass in dieser Gemeinde sechs Jahrmärkte abgehalten werden. Auch liegt in dieser Gemeinde das berühmte Mineralbad Stubica.

b) Dass die politische Gemeinde Stubica aus 31 Ortschaften mit 37 Schankhäusern besteht. In dieser Gemeinde werden acht sehr belebte Jahrmärkte abgehalten.

c) Dass die politische Gemeinde Bistrica 10 Ortschaften mit 70 Schankhäusern zählt. In dieser Gemeinde liegt der allgemein bekannte und reichlich besuchte Wallfahrtsort Maria Bistrica.

d) Die Datzgebühren bleiben nach den Verhältnissen der Vorjahre unverändert und zwar werden von einem Eimer Wein 70 Neukreuzer, von einer Mass Branntwein 7 Neukreuzer und von einem Stück Rindvieh 1 fl. 5 kr. ö. W., von einem Stück Kalb oder Borstenvieh 35 Neukreuzer entrichtet.

e) Zur Licitation wird Jedermann zugelassen, der giltige Verträge gesetzlich einzugehen befugt ist, und das 5% Reugeld, welches im Nichterstehungsfalle sogleich nach der Licitation zurückgegeben wird mit Ausnahme jenes des Erstehers, welcher verpflichtet wird, dasselbe bis zur Cautionssumme, welche dem 10%centigen Erstehungsbetrage gleichgestellt werden muss — zu erhöhen, oder eine gesetzliche Sicherstellung zu erlegen.

f) Schriftliche Offerte werden bis zur Licitationsstunde vorschriftsmässig verfasst, mit dem vorgeschriebenen Vadium versehen angenommen, die nachträglich eingereichten werden nicht angenommen. Uebrigens dürfen sich die Ueberreicher schriftlicher Offerte weder persönlich noch durch Vertreter oder Bevollmächtigte bei dieser mündlichen Licitation betheiligen.

Die näheren Lizitationsbedingnisse können sowohl hieramts als auch bei den betreffenden Gemeindeämtern in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

K. k. Bezirksamt Stubica zu Oroslavje den 22. September 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorsteher

Matković m. p.

Nr 1700-pol (Izv.—143) 3—1

Konkurs-Ausschreibung.

Zur Wiederbesetzung der im Bereiche der politischen Gemeinde Krapina-Töplitz in Erledigung gekommenen Hebammen-Stelle, mit welcher ein jährlicher Gehalt von 84 fl ö W. aus der betreffenden Gemeinde-Casse, verbunden ist, wird hiermit der Concurs ausgeschrieben Die Bewerberinnen um diese Stelle haben ihre vorschriftsmässig gestempelten Gesuche

a) mit Nachweisung des Alters,
b) des moralischen Lebenswandels,
c) dem Diplome über die zurückgelegte Prüfung, belegt, binnen 4 Wochen bei diesem k. k. Bezirksamte einzubringen.

Kk. Bezirksamt Pregrada am 10. September 1859.

Für den k. k. Bezirksvorsteher
der k. k. Bezirks-Adjukt
Nevčril.

Nr. 2574-pol. (Izv.—141) 3—2

Edikt.

In Folge Auftrages der wohllöblichen k. k Komitatsbehörde dd. 19. September l. J. Z. 9183 wird von Seite des k. k. Bezirksamtes Jaska zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass die Einhebung des Gemeinde-Zuschlages von Wein, Bir, Branntwein, und Fleisch in den politischen Gemeinden u z. Jaska bestehend aus dem Marktorte Jaska mit 30 Schankhäusern, Gemeinde Krašić mit 68 Dörfern und 17 Schankhäusern, Gemeinde Desinec mit 29 Dörfern, und 7 Schankhäusern, Gemeinde Petrovina mit 33 Dörfern und 19 Schankhäusern, Gemeinde Cvetkovic mit 2 Ortschaften und 3 Schankhäusern, für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 bei diesem k. k. Bezirksamte u. z. für die Gemeinde Jaska und Krašić am 5., für die übrigen Gemeinden aber am 6. Oktober 1859 um 9 Uhr Vormittags im öffentlichen Versteigerungswege verpachtet werden wird.

Die Lizitationsbedingnisse können in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden, es wird annoch bemerkt, dass

1) die Lizitation Gemeindeweise durchgeführt wird,
2) der Ausrufungspreis bestimmt sei, für die Gemeinde Jaska in 2626 fl ö W.
für die Gemeinde Krašić in 1680 fl ö W.
für die Gemeinde Petrovina in 1363 fl. 95 kr ö. W.
für die Gemeinde Desinec in 851 fl 60 k. ö W.
für die Gemeinde Cvetković in 106 fl. 5 k. ö W.
3) das gewöhnliche Vadium von 5% des Ausrufungspreises ist vor der Lizitation zu erlegen, und vom Meistbietenden auf eine 10% Kaution zu erhöhen.
4) Es werden auch die vorschriftsmässig gestempelten und mit dem Vadium belegten vor der Lizitation überreichten schriftlichen Offerte berücksichtigt, solche Ueberreicher werden jedoch zur mündlichen Lizitation nicht zugelassen, und auch keine nachträglichen Offerte angenommen.

K. k. Bezirksamt Jaska den 21. September 1859.
Derčić.

Nr. 3195 (Izv.—144) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Zu Folge Erlasses der löblichen k. k. Komitats-Behörde vom 19. d. M. Nr. 9183 wird die Einhebung des Gemeinde-Zuschlages vom Wein-, Bier- und Branntweinschanke, dann von der Fleischausschrottung in den diessbezirkigen politischen Gemeinden Markt Samobor, Podvèrh, Rakovpotok und Stupnik, für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 am 4 Oktober 1859 Vormittags und nach Umständen auch Nachmittags in den gewöhnlichen Amtsstunden im Wege einer öffentlichen Versteigerung verpachtet werden.

Diese Lizitation wird im Amtslokale des gefertigten k. k. Bezirksamtes abgehalten, und für jede Gemeinde einzeln durchgeführt werden; übrigens werden nachstehende Ausrufungspreise bestimmt, als:

a) für die Marktgemeinde Samobor, in welcher jährlich 7 Jahr- und monatlich 4 Wochenmärkte abgehalten werden mit 76 Gast- und Schankhäusern mit 5657 fl. 40 kr.,

b) für die Gemeinde Podvèrh bestehend aus 47 Ortschaften und Schankhäusern mit 140 fl.,

c) für die Gemeinde Rakovpotok bestehend aus 30 Ortschaften und eben so viel Schankhäusern mit 126 fl. ö. W.

d) für die Gemeinde Stupnik mit 17 Ortschaften und beiläufig so viel Einkehr- und Schankhäusern 1050 fl.

Die Lizitationsbedingnisse können bis zum Tage der Lizitation in den gewöhnlichen Amtsstunden hierorts eingesehen werden, und werden auch am Tage der Lizitation zu Jedermanns-Einsicht bereit liegen, nur wird in vorhinein bemerkt, dass:

1. Jeder Lizitant bevor er einen Anboth macht, 5% des Ausrufspreises entweder im Baaren oder in Staatsobligationen nach dem Courswerthe zu Handen der Lizitations-Commission zu erlegen und der Ersteher des Pachtobjektes solches auf die 10% Caution des Meistbothes zu completiren haben wird.

2. Bei der Lizitation selbst auch vorschriftsmässig gestempelte mit Vadium belegte schriftliche Offerte, welche vor Beginn der Lizitation überreicht werden müssen, berücksichtiget werden.

Ueberreicher solcher Offerte werden jedoch als mündliche Lizitanten zur Versteigerung nicht zugelassen, und auch keine nachtragsofferte angenommen werden.

Samobor am 21. September 1859.

In Beurlaubung des k k. Bez.-Vorstandes,
der k. k. Bezirks-Adjunkt
Svetec.

Br. 2876-pol. 1859. (Izv.—148) 3—1

Oglas dražbe

Dne 10. listopada 1859 u 9 satih prije podne dèržat će se u pisarnici podpisanoga c. k. kot. ureda javna ustmena dražba za izarendiranje dohodakah, što ih področne političke občine:

Sv. Ivanska sa 44 sela, 80 kèrčmah, i 6 godišnjih sajmovah; humska sa 40 selah, 21 kèrčmom, i 7 godišnjih sajmovah; i popovečka sa 25 selah, 27 kèrčmah, i 2 godišnja sajma; od točenja vina, pive i rakije, te siečenja i prodavanja mesa beru, i to za vrieme od 1. studenoga 1859 do konca listopada 1860.

Izklične ciene zakupa sliedeće su:
Za občinu sv. Ivansku 3780 fr. a. vr.
„ „ humsku 1280 fr. a. v.
„ „ popovečku 1470 fr. a. v.

A pobira se:	for.	novč.
od 1 vedra vina	—	70
„ „ piva	—	35
„ „ polića rakije	—	07
„ „ govedčeta preko 1 godine	2	10
„ „ teleta izpod jedne godine	—	35
„ ovce i koze	—	14
„ janjeta i kozlića	—	07
„ kèrmka	—	52 5/10

Ostali uvieti dražbe mogu se kod ovoga kot. ureda saznati, jedino se još za ravnanje gg. dražbenikah primiećuje:

1. Da mora svaki prije dražbe položiti u ime žaobine 5% od izklične ciene, zakupnik pako da će morat odmah žaobinu dopuniti na 10% zakupnine.
2. Da će ugovor zakupnika vezati, čim dražbeni zapisnik podpiše, a občine istom onda, kad ga c. kr. županijska oblast zagrebačka potvèrdi.
3. Da će se dohodci za svaku občinu posebice u zakup dati, i
4. da se i valjane pismene ponude, nu samo pred početkom dražbe dopuštaju, i da se predatelji pismenih ponudah izključuju od ustmene dražbe.

C. k. ured sv. Ivanski.
U sv. Ivanu dne 22. rujna 1859.
C. k. kot. predstojnik
I. Car.

Br. 6092-1859 (Izv.—139) 3—2

Oglas dražbe.

Dne 6. listopada t. g. u 9 satih prije podne dati će se na ovogradskoj viećnici putem dražbe u zakup pravo pobiranja pristojbah od piacovine, i taracovine u gradu Varaždinu i to za vrieme od 1. studenoga 1859, pak do 31 listopada 1860, uključivo.

Lanjska zakupnina iznosila je 8000 fr.

Svaki k ovoj dražbi pristupiti želeći ima u ime vadija 5% od gori naznačene lanjske zakupnine, a zakupnik 10% od zakupnine u ime jamčevine ili u gotovom novcu, ili u dèržavnih papirih polag dnevnogi tiećaja u ruke dražbenog odbora položiti.

Pismene ponude rečenim vadijom providjene primat će se sve do 6. listopada t. g. 9 satih prije podne, na zakasniele neće se uzeti posve nikakav obzir.

Dotična pristojbena tarifa, kao i daljni dražbeni uvieti stoje u propisanih uredovnih satovih u ovogradskoj pisarni svakome na uvidjenje.

Dano iz poglavarstvene siednice u Varaždinu 16. rujna 1859.

Gradski predstojnik
Vinković.

Br. 1918. (Izv.—146) 2—2

Izrok dražbe.

C. k. kot. ured pisarovinski daje na znanje, da će se dne 1. listopada 1859. o 11. satih prije podne u miestu Kravarskom za gotov novac samo putem javne dražbe prodavat ovogodišnja berba vinograda „Gospošćak" zvanog zarad dužnog ovogodišnjeg dèržavnog poreza, — kamo se kupiti želeći uljudno pozivlju.

Pisarovina dne 21. rujna 1859.
C. k. kot. predstojnik
Balogh.

Nr. 2461 polt (Izv.—147) 3—2

Oglas dražbe.

Uslied razpisa veleslavne c. k. županijske oblasti od 19. rujna o. g. broj 9183. dèržat će se dne 6. listopada o. g. u pisarni ovog ureda javna jevtimba kod koje će se sabiranje občinske dohodarine, od vina, pive, rakije, od secila mesa, področnih triuh občinah naime:

Gorice sastojeće iz 40 selah sa 8 godišnjih sajmah u Velikoj Gorici i do 40 oštarijah.

Odre sastojeće iz 31 sela i toliko oštarijah.

Orla sastojećeg iz 20 selah i toliko oštarijah.

Onomu koi najviše, ponudi [illegible] u zakup gore navedena dohodarina uz [illegible] u jednoj četvèrtini od dostatnog iznosa [illegible] na jednu godinu t j. od 1. studenoga 1859 do konca listopada 1860.

Svaki dražbenik imade položiti žaobinu u 100 f.

Predavatelji pismenih ponudah nesmiju kod ustmene dražbe niti osobno niti kroz punomoćnike sudielovati pod pretnjom da inače na njihove ponude nebude nikakov obzir uzet.

Naknadne ponude neće se primiti, bude ponuditelj sudielovao kod ustmene dražbe ili ne.

Dražbeni uvieti mogu se uvidjeti kod ovog ureda u navadnih uredovnih urah.

C. kr. kotarski ured
U Velikoj Gorici 22. rujna 1859.
C. k. kot predstojnik
J. Nemčić.

Br. 3497. (Izv.—142) 3—3

Oglas dražbe.

Poglavarstvo grada Karlovca daje ovime do obćega znanja, da će se gradski dohodci sastojeći u pobiranju piacovine, taracovine i mostarine, zatim uvoznine vina, pobiranja daće od vinotočnje i mesarenja, za vrieme od 1. studenoga 1859 do 31. listopada 1860 putem javne na 10. listopada 1849 u 9 satih u jutro u gradskoj viećnici opredieljene dražbe, izdavati.

Uzklična ciena ustanovljena je u iznosu od 50,000 fr. a. vr.

Na pismene ponude neće se obzir uzeti.

Pobliži dražbeni uvieti mogu se u obično uredovno doba u gradskoj viećnici uviditi.

U Karlovcu dne 21. rujna 1859.

C. k. županijski povierenik
i grada načelnik
Iv. Vončina.

Br. 532. (Dp.—116) 3—2

Natiečaj.

Kod pučke učione u Malom Taboru, županiji varaždinskoj kotaru taborskom ima se popuniti izpražnjeno miesto učitelja i orguljaša, za što se do 20 listopada o g. otvara ovim natiečaj.

Godišnja plaća, osim bezplatnoga stana, uživanja oranice od dviuh ralih i malena vèrta, sastoji u 276 stot. 15 novč. odakle valja učitelju potrebita dèrva toli za sebe koli za školu nabavljati. Usuprot pripada mu običajem stečeno pravo, od župljanah dobrovoljne darove u lanu i širi pobirati.

Natiecatelji imaju svoje molbenice vlastoručno pisane, na dotičnu občinu upravljene, s potrebitimi dokaznicami o starosti, ćudorednom vladanju sposobnosti i dosadanjem službovanju, do gori rečenoga roka podnieti podarcidjakonu i župniku u Prišlinu, Ivanu Petranoviću.

537.

Na pučkoj učioni u Kratečkom u županiji zagrebačkoj, kotaru sisačkom ima se popuniti prazno miesto učitelja, za što se do 25. listopada o. g. otvara ovim natiečaj.

Godišnji dohodci s ovom službom skopčani osim slobodnoga stana i uživanja vèrta iznose:

a) 210 stot. sa 40 mierovah kukuruze, što će imati župljani sve godine davati,
b) 42 stot. što ih je visoko c. k. ministarstvo prosviete na 10 godinah iz narodne školske zaklade dopitalo, i
c) 6 hvatih dèrvah od strane gospoštine topolovačke, a druguh 6 od strane občine za porabu učitelja i učione obećanih, koje će morati občinari sieći i dovažati.

Natiecatelji se napućuju, da svoje molbenice, vlastoručno pisane i na dotičnu občinu upravljene do gori spomenutoga roka s dokaznicami o dobi, ćudorednom ponašanju, sposobnosti i dosadanjem službovanju dostave Franji Šloisnigu začastnom kanoniku, podarcidjakonu i župniku u Sisku.

U Zagrebu dne 16. rujna 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga ordinariata.

Br. 5898-1859. (Izv.—138) 3—2.

Razpis natiečaja.

Kod privremenoga uredjenoga gradskoga poglavarstva varaždinskoga izpražnjeno je miesto nadziratelja piacah.

Sa službom ovom skopčana je godišnja plaća od 210 fr. a. vr.

Natiecatelji ovu službu postići želeći imaju i to oni u javnoj službi stojeći prieko svoga predstojničtva, ini pako, prieko svoje miestne političke vlasti najkasnije 15. listopada t. g. na podpisano poglavarstvo upraviti svoje molbenice, a u njima dokazati svoju dobu, stališ, vierozakon, ćudoredno i bezprikorno dosadanje političko ponašanje, te dosadanje svoje službovanje, ili ine za obavljanje upitne službe potrebne sposobnosti na zakasniele molbenice neće se uzeti obzir.

Dano iz poglavarstvene siednice u Varaždinu 7. rujna 1859.

Gradski predstojnik
Vinković.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 28. RUJNA 1859. Broj 221.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznesi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće miesecom listopadom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr. ☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Uredovni dio.

Cesarski patent od 1. rujna 1859, o unutarnjem ustrojstvu, o poslovih, tičućih se školah i nastave, i o dèržavno-pravnom položaju evangeličke cèrkve od oba vieroispoviedanja u kraljevinah Ugarskoj, Hèrvatskoj i Slavoniji, zatim u Vojvodovini sèrbskoj s Banatom tamiškim i u Krajini vojničkoj.

(Nadalje.)

§. XXVI. Bit će unapredak superintendencije sliedeće:

A) Za vieroispoviedanje evangeličko-augsburžko:

1. Peštanska. Obsizat će iz dosadanje gorske superintendencije seniorat peštansko-budimski, seniorat peštanske županije, i iz dosadanje superintendencije s one strane Dunava seniorat ostrogonski.

2. Požunska. Obsizat će iz dosadanje superintendencije s ove strane Dunava seniorat oravski, liptovski, nitranski, seniorat grada Požuna, seniorat županije požunske, i seniorate trenčinski i turčanski; iz dosadanje superintendencije gorske seniorat zvolenski, tekovski, hontski i neogradski, a iz dosadanje superintendencije s one strane Dunava seniorat grada Komorana.

3. Šopronska. Obsizat će iz dosadanje superintendencije s one strane Dunava seniorate: gornji-šopronski, gornji-željezni, srednji-željezni, koménešalski, vesprimski, gjurski, šimežki, tolnansko- baranjsko-šimežki, i sienorate gradovah: Gjura, Kisega, Rusta i Šoprona, a iz dosadanje superintendencije s ove strane Dunava seniorat mošonjski.

4. Prešovska. Obsizat će seniorat šest slobodnih gradovah, seniorat trinaest varošah, seniorat sedam gradovah gorskih, seniorate: dolnji-karpatski, gemerski, malo-hontski i šariško-zemplinski, svekolike iz dosadanje superintendencije potiske.

5. Sarvaška. Obsizat će seniorat békeški iz dosadanje superintendencije gorske i seniorat begjaški iz dosadanje superintendencije potiske.

6. Superintendencija Novo-Vèrbaska. Obsizat će seniorate: bačko-sremski i banatski, oba iz dosadanje superintendencije gorske.

B. Za vieroizpoviedanje evangeličko-helvetičko:

1. Peštanska. Obsizat će seniorate: kečkemetski, peštanski, šoltski i vértešaljski iz dosadanje superintendencije podunavske, seniorat tatski iz dosadanje superintendencije s one strane Tise.

2. Komoranska. Obsizat će seniorate: tekovski, dregéljsko-palanački i komoranski iz dosadanje superintendencije s one strane Tise.

3. Párska. Obsizat će seniorate: mezöföldski, öršežki, pápski, unutarnji-šimežki i vesprimski iz dosadanje superintendencije s one strane Dunava, gornji baranjski, skrajnji šimežki i tolnanski iz dosadanje superintendencije podunavske.

4. Šárošpatačka. Obsizat će seniorate: abaujski, dolnji-boršodski, dolnji-zemplinski, gemerski, tornanski i unžki iz dosadanje superintendencije s ove strane Tise, zatim seniorate: beregki i marmaroško-ugočki iz dosadanje superintendencije s one strane Tise.

5. Debrecinska. Obsizat će seniorate: nagybanjski, biharski, debrecinski, ermelečki, nagykávoljski, doljnji-saboločki, nagy-salontski i satmarski iz dosadanje superintendencije s one strane Tise.

6. Novo-sivačka. Obsizat će seniorat doljnji-baranjsko-bački iz dosadanje superintendencije podunavske i seniorat békeško-banatski iz dosadanje superintendencije s one strane Tise.

(Dalje će sliediti.)

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 28. rujna. Sinoć bilo je naše renovirano kazalište dubkom puno i poput dana svečano razsvietljeno, jer ga je naš svietli ban pèrviput kao takav pohodio. Kad Nj. preuzvišenost bau stupi u dvorsku ložu, bio je pleskom i klicanjem „živio!“ primljen i dostojao je ostati do konca predstave. Miesta prologa protežuća se na svietloga bana, bila su od strane obćinstva pleskanjem primljena. Poslie prologa bila je izvedena od pitomacah našega glasbenoga družtva kantata s riečma od gospodina Terebelskoga navlastito za ovu svečanu prigodu u musiku vješto po darovitom našem slavenskom skladatelju gospodinu Vinaru stavljena. Sva gospoda po ložama bijahu svečano odievena.

Rieka. F. S. Imade ljudih, koji si prisvajaju, bez svakoga prava i zvanja, niekakvo zastupničtvo javnoga mnienja; ljudih, koji svoje vlastite želje i težnje koprenom javnoga interesa obstiruć, nepropuštaju prilike, da svojim slokobnim glasom nebi tražili na krive putove navesti budi obćinstvo, budi oblasti.

Tako čitasmo onomad u broju 32. našega lista „Eco di Fiume“ mnienje gospodina G. P. o želji tobože riečkoga obćinstva i kako da se ima tumačiti za ovdašnju gimnaziju posliednja vis. naredba glede budućega jezika školskoga podučavanja.

Dakako gospodin G. P. misli i savietuje, da to ima biti jezik talijanski, navodeći na podporu toga mnienja, da je jezik talijanski već od stare dobe bio na Rieci nauka i javne uprave, da ovaj jezik vlada takodjer u tèrgovini, da napokon većina ovdašnjeg obćinstva to isto želi.

Mi se nemožemo dosta prečuditi, kako se može višjoj naredbi, koja zahtieva, da jezik predavanja u gimnazijah bude onaj, koga većina zemlje za svoj narodni priznaje, podmetavati onakova partikularistička namiera, kao što je ona g. G. P., koi valjda sudeći, da se narod i vlada moraju ravnati po volji stanovnikah onoga pojedinoga miesta, gdie ova ili ona gimnazija slučajno obstoji, izključuje bezuvietno od svakog upliva pri izboru jezika predavanoga na ovoj gimnaziji ne samo čitavu ostalu zemlju, navlastito sve Primorje hèrvatsko i bližju okolicu istrijansku, težeće na Rieku, kako naravno svoje sredotočje moralno i materijalno, već takodjer do pet hiljadah stanovnikah riečkih, nikojega drugoga van svojega narodnoga (hèrvatskoga) jezika neznajućih, napokon i one sugradjane svoje, koji, ukoprem poznavajući kakov tudji jezik, ipak na toliko (bogu hvala!) izopačili se nisu ni na pamet tako kratku spali, da bi im tudje milije bilo nego svoje.

Imadosmo priliku uputiti se ovih posliednjih godinah, da poznate mudrolije gospodina G. P. i njegovih drugovah slabo se potvèrdjuju. — I zbilja: za dobe najvećega vladanja narodnoga jezika najveći je bio i broj dotičnih slušateljah. A opazismo i to, da broj riečkih slušaocah bijaše i jest tako neznatan (kako onda tako i sada), da bi baš najveća ne samo nepravednost već takodjer i neshodnost bila, kad bi sami miestni slušaoci (ove godine ih bijaše petorica) morali za mierilo služiti vladajućoj narodnosti školskoj. U ostalom treba još i to na um uzeti, da su upravo oni Riečani, koji su narodni (hèrvatski) jezik najviše obljubili, i najodličniji učenici bili, što bismo mogli gospodinu G. P. dokazati imenovanjem, ako treba, dotičnih mladićah.

Odtud sliedi očevidno, da je velika većina djakah ove gimnazije (a malo ne svi) roda hèrvatskoga, još i onda, kad bi Riečani, što nisu, inostranci bili, jer dolaze nosamo iz obližnje okolice nego takodjer iz nutarnjih stranah domovine, zato se nemože pravedno ni shodno jezik podučavanja prilagoditi niekolicini Riečanah, kad bi baš i istinom bilo, što gospodin G. P. navodi, nu što mi pako naskroz niečemo, t. j. da većina ovdašnjih gradjanah to želi.

U ostalom nemože se reći, da je onaj pozvan svoje mnienje izreći o predmetu tako važnu, koi niti ima što svojega na gimnaziji niti je sam za mladosti svoje takve škole polazio. I zakon i nauk na to idu, da djaci gimnazijalni budu znanstveno izobraženi, a ne, kako šuplje glave misle, da se jezike nauče. Ako bi doista ovo posliednje glavna svèrha ovim školamà bila, onda nebi trebalo da se višje vlasti toliko brinu za preinačenje dosadanje uprave školske. — Reci nam sada, gospodine G. P., bi li pravično bilo, da petorica mladićah — hèrvatski jezik obično i bolje znajućih nego talijanski — da, rekoh, petorica u nauku napreduju, čim ostala stotina truditi se mora oko onoga domovini tudjega jezika, u kojem da sluša i razumije predavanja svojih učiteljah? Ili su zar gimnazije ustrojene za koje miesto makar toli znatno? Ili su dužni možda Riečani staroga koriena ustupiti inostrancem, jur se priselivšim, narodnost svoju, pèrvenstvo svoje? — Prišli bučani, iztirali kučane, veli naša poslovica. Ako je to pravičnost i ta svèrha nauku, onda se mi klanjamo gospodinu G. P., nu mi dvojimo, da ih je mnogo, koji tako misle kako on, bar ne ljudih poznavajućih što su škole i što dèržava i domovina od njih očekiva. S toga nezamieravamo baš mnogo gospodinu G. P. njegovo očitovanje, nemogući se nadati od njega više nego li od čovieka u svojem dietinstvu do treće škole dotieravšega, ali to mu zamieravamo, što si prisvaja zastupanje javnoga mnienja, premda mi ovdie neznamo, po čemu i kako bi on tim zastupnikom biti imao.

Onaj razlog, što gospodin G. P. navodi, da tèrgovačka korist ovoga grada to zahtieva ništa nam se drugo nevidi nego stereotipna izlika nekojih pseudo-Riečanah koji jačer istom simo došavši, odmah misle da imaju ne samo jus civitatis nego i pèrvenstvo u svih poslovih javnih. Gimnazija nije škola tèrgovačka (a k

hèrvatski se liepo tèrguje, ko ima čim) nego učena, pak na to valjda gospodin G. P. nije ni pomislio, jer inače bio bi morda ovu čest svojega govora izostavio.

Oko je sa naše starije dobe ova nezgoda bila, da smo se morali u tudjem jeziku izobražavati, i u njemu javne poslove naše obavljati, odtud zaisto ne sliedi, da sam je zato sada i za uviek pri tom ostati, kad nam se naime podaje vlast, da svoje prigèrlimo.

Da stoji načelo gospodina G. P. to bi morao i ovdie i drugdie još vladati jezik latinski, kako je vladao toliko viekove, nu to bi bio onakronizam. —

Dobročinstvo visoke vlade moramo dakle barno priznati, i njezinu dobrohotnu namieru podupirati, a ne pako ideami partikularisma i najbolju naredbu višju neplodnom i za naš narod propastnom učiniti. Mi nismo ni malo neprijatelji jeziku Talijanskomu, o čemu to svjedoči što ga poznajemo, (a nismo ga za mladje dobe predobro poznavali), ali mi želimo pravi napredak mladeži naše, ne po tiesnoj pameti kojega Spiessbürger-a, već u smislu občenitom, čitav narod obsižućem. Kamo će nas to dovesti, ako nam gradovi budu drugo, a zemlja drugo? Za stalno pako mi niekoliko Riečanah i pseudo-Riečanah nismo kakov narod osobiti, kako neke neznalice mudruju. — Mi želimo u školah narodni (hèrvatski) jezik, jer znamo da bez toga pravi napredak nije mogućan, a još manje veličina i jakost karaktera, koi se mora u školi gojiti, da nam mladež nebude mlitava i bez sèrca za svoje, bez narodnog ponosa, bez ljubavi domovine. Veliki i najučeniji muževi svakoga naroda tako su jasno potrebu narodnoga jezika potvèrdili i dokazali, da bi o tom suvišno bilo i progovoriti. — Pozivajući se na Dalmaciju (a Tèrstu se nemože prispodobiti Rieka) gospodin je G. P. naveo dokaz proti sebi, jer ako onu zemlju poznaje, znati će, koliko je u svemu zaostala (ljudi pojedinci ni dva tri gradića nečine Dalmacije.) Samo Dubrovnik, naša hèrvatska Atena, postao je velik u knjizi i bogatstvu, postao i tèrgovac i brodar glasovit; nu je u njega cvietao (te kako cvietao) jezik narodni, a ne doseljenikah talijanskih. Izgubivši samostalnost, izgubi malone i svoj jezik, nu uza to i nekadanje veličanstvo svoje. — Potalijančeni stanovnici niekoliko gradovah dalmatinskih čine za sebe kategoriju, od svojih seoskih suplemenikah sasvim oddieljenu, koja sa monopolom jezika i nauka, bratji nerazumljiva, tomu je uzrok, da narod ostaje u gluposti, te tudjinac u domovini svojoj. Ima ljudih koji žele, da to bude tako, polag poznate pričice talijanske: Quanto meno siamo, tanto meglio stiamo.

Mi ponavljamo dakle našu želju, (i to govori Riečanin od staroga korena), da u ovoj gimnaziji jezik predavanja bude isključivo jezik narodni (hèrvatski), vladajući po svoj zemlji Hèrvatskoj, po svemu Primorju, po svoj županiji riečkoj, po onomu dielu Istrije koi s nami susieduje te čak preko nje sredine, i po svih otocih, po stranah dakle, koje daju najveći kontignet u ovdašnje višje škole. Ko gledo samo na sebe, taj nije ni domoljub, ni dèržavljanin, ni čoviek.

Beč 18. rujna. Nj. c. k. velič. blagoizvolilo je narediti, da se dve nove husarske regimente zovu: „Jaska i kumanska svojevoljnička husarska regimenta br. 13." — „svojevoljnička husarska regimenta br. 14.", i blagoizvolilo je predati vlastničtvo nad njima Nj. c. visosti glavnom gubernatoru Ugarske nadvojvodi Albrehtu.

Beč, 26. rujna. Posredstvom najvišjega ručnoga pisma podignuta je neposredna komisija zakonotvorne naravi sastojeća ponajviše iz poreznikah raznih krunovinah za obsežno preustrojenje izravnoga poreza. Predsiedatelj: Grof Hartig, upravitelj: Odsiečni načelnik Kalhberg. (Zbog pomanjkanja prostora prisiljeni su saobćenje svegkolikoga sadèržaja ovoga najvišjega ručnoga pisma odgodit do sutra. Učr. Nar. Novinah)

Bečke službene Novine oprovèrgavaju viest, da će francuski pomorski sud opet preduzeti sudbene rasprave o zarobljenim za posliednjeg rata austrijanskim tèrgovačkim ladjama.

Dne 25. t. m. dèržala se je u Tèrstu javna tombola (vèrsta lutrije, obična u Talijanskoj) pod izvanrednom nalogom pučanstva varoškog i seljačkoga na korist ranjenih austrijanskih vojnikah.

Rusija.

—Ruska flota ima 8 linejskih ladjah po 134 — 84 topa, 12 fregatah po 76 — 50 topovah, 4 korvete, 8 brikah na jadra, 9 šunerah na jadra, 23 parobroda, svega dakle 58 ladjah; ostalo su manje ladje. — Iz Tvera je došao glas, da je ta varoš opet gorila i da je sada sasvim uništena. Car je otišao tamo da se i sam uvieri o šteti. — Veliki knez Mihailo Nikolajević otišao je 1. rujna iz Moskve u Tulu, gdie je najveći ruski arsenal.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Petrograd, 24. rujna. Nj. veličanstvo car odputovao je jučer u jutro iz Carskoga Sela u Moskvu, odkud će svoj put nastavit do Tule. „Sieverna Pčela" sadèržaje pismo iz Kiahte, polag kojega iznosi gubitak Kinezah kod sukoba na Peihu hiljadu momakah. Amerikanski poslanik prispeo je, vele, u Peking.

Kodanj, 24. rujna. Jedan kraljevski patent iz Kristianborga od 23. rujna datovan sadèržaje niekoliko medjutonjih ustanovah u obziru osiguranja interessah Holštajna kod razpravljanja uzajemnih poslovah.

— Pišu iz Alexandrije od 15. t. m.: „Jedno francusko družtvo sastavilo se, koje uživa podporu podkraljevske vlade i ima za svèrhu poboljšati ulice u Alexandriji i grad obskèrbit dobrom, obilatom pitkom vodom. U gornjem Egiptu zanima se 3000 radnikah iskapanjem starih spomenikah pod upravom učenjaka Mariette.

Milan, 24. rujna. Odgovor, što ga je kralj Viktor Emanuel dao romanjolskoj deputaciji sadèržaje u bitnosti sliedeća: Zahvalan je, veli, za želje izražene od narodah; kao katolički vladar gojit će vazda visoko i neoskvèrnjivo štovanje prema vèrhovnoj cèrkvi; kao talijanski vladar mora napomenut, da je Evropa razmiere onih zemaljah već uvažila i predložila bitne dielatne miere za promicanje njihova blagostajanja. On susrieta njihove želje; jak pravima prenešenim mu podupirat će njihovu stvar kod velikih silah. On ih pozivlje, da se uzdaju u pravednost iste, u obćenito rodoljubje i u cara Francuzah, koi će dovèršit veliko toli kriepko započeto dielo preporodjenja Italije i osigurat si time zahvalu ove zemlje. Umierenost upravlja, veli, zajedničkim zaključcima; već sama nada u narodnu vladu dovoljna je da odstrani unutrašnju razpru.

Kad su sa svih stranah nagèrnuli dobrovoljci znali su svi, da Piemont nevojuje za sebe samog, već za zajedničku domovinu. Današnji dan valja težit za redom u unutrašnjosti, time se najbolje obezbiedjava budućnost zemlje. Evropa priznat će za svoju dužnost i korist, da zaglavi dobu nereda i zadovolji zakonitim željama narodah.

Curik, 25. rujna. Preksinoć i sinoć bile su konferencije medju francuzkim i austrijanskim punomoćnicima.

Kazalište.

Sinoć je pèrvi put stupilo pred naše obćinstvo novo kazalištno niemačko družtvo pod ravnateljstvom g. Rolla. Davao se je igrokaz „Marianne und Pauline" koi ima osobito prema koncu prizorah ne bez zanimivosti, no u svem spada medju slabije dramatičke proizvode. To je valjda uzrok bio, da pèrva predstava nije primljena bila onim živahnim znacima dopadnosti, kao što je inače kod nas obično. Medjutim već sinoć opazismo, da se u družtvu nalazi više vieštih igračah. Osobito obraćamo pozornost na gospodičnu Etterich, ona će po svoj prilici našem obćinstvu s vremenom omiliti, ona je okretna i veoma razborita umietnica. I gospodična Munster nije bez talenta — a gospodična Müsfeld ima barem veoma krasnu spoljašnost. Uobće žensko osoblje bolje je od mužkoga. Gospodin Roll ima kao ravnatelj dobar glas u niemačkom kazalištnom svietu i nadamo se da će ga i kod nas uzdèržati. Mi ga preporučujemo dakle našemu obćinstvu i nedvojimo da će on, ako nije možebiti još sve po želji, ono što fali, izpraviti. Uredjenje kazališta krasno je dà sjajno ako i nije baš bezprorečnim ukusom izvedeno. Mi ćemo drugi put obširnije o tom govoriti.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 13884-3466 IV. (VI—69) 3—1

Konkurs-Verlautbarung.

Bei dem k. k. Gymnasium erster Klasse in Görz ist eine Lehrerstelle für das Fach der klassischen Philologie in Erledigung gekommen.

Die Bewerber um diese Stelle, mit welcher ein Gehalt jährlicher 945 fl mit dem Vorrückungsrechte in die höhere Gehaltsstufe von 1050 fl ö. W. verbunden ist, haben ihre mit den Dokumenten über die gesetzliche Qualifikation belegten Gesuche an die k. k. Statthalterei in Triest, und zwar wenn sie bereits eine Anstellung bekleiden, im Wege ihrer vorgesetzten Behörde, bis 10. kommenden Monats Oktober zu leiten.

K. k. Statthalterei.

Triest am 18. September 1859.

Nr. 2481-pol. (Izv.—150) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Von Seite des k. k. Bezirksamtes Moslavina wird hiemit zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass die Einhebung des Zuschlages von Bier, Wein und Branntweinschank, dann von der Fleischausschrottung in der politischen Gemeinde Ludina, Kutina, Popovača, mit 37 Dörfern, und so vielen Schankhäusern für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 zu Folge komitatsbehördlichen Erlasses vom 19. September 1859 Z. 9183 am 6. Oktober 1859 um 9 Uhr Vormittags in den Amtslokalitäten des Bezirks-Amtes Moslavina im Wege einer öffentlichen Versteigerung verpachtet werden wird.

Die Lizitationsbedingnisse können in den gewöhnlichen Amtsstunden hieramts eingesehen werden, jedoch wird ausdrücklich bemerkt, dass:

1. Die Lizitation gemeindeweise durchgeführt wird.
2. Der Ausrufspreis wie folgt bestimmt ist:

Für die Gemeinde Popovača	1060 fl	50 kr. ö. W.
„ „ „ Kutina	1071 „	— „ „
„ „ „ Ludina	803 „	25 „ „

3. Dass das gewöhnliche Vadium von 5% des Ausrufspreises vor der Lizitation zu erlegen, und von dem Meistbietenden auf die 10% Caution zu erhöhen ist.
4. Es werden auch vorschriftsmässig gestempelte und mit dem Vadium belegte, vor der Lizitation überreichte schriftliche Offerte berücksichtiget; diejenigen, die schriftliche Offerte eingereicht haben wereen, werden zur mündlichen Lizitation nicht zugelassen, und es werden auch keine nachträgliche Offerte angenommen.

K. k. Bez.-Amt Moslavina am 22. September 1859.

Der Amtsleiter
Žuvić.

Nr. 1963-P. (Izv.—156) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Das k. k. Bezirksamt Pisarovina macht bekannt, dass wegen Verpachtung der Fleisch- und Weindaz in den diesem k. k. Bezirksamte unterstehenden politischen Gemeinden Jamnica, Kravarsko und Pokupsko auf die Zeit vom 1. November 1859 bis 31. Oktober 1860 eine öffentliche Lizitation am 7. Oktober 1859 10 Uhr Vormittags in der hierortigen Amtskanzlei abgehalten werden wird.

Die näheren Lizitationsbedingnisse können bei diesem k. k. Amte täglich eingesehen werden, hier wird jedoch bemerkt, dass im Bereiche der oberwähnten Gemeinden 10 Jahr-Märkte abgehalten werden, dass der Wein in 52 Ortschaften und ugefähr in 70 Wirthshäusern ausgeschänkt wird.

Ueberreicher von schriftlichen Offerten dürfen sich nicht zugleich auch persönlich durch Bestellte oder Bevollmächtigte bei der mündlichen Lizitation betheiligen, ansonsten auf deren schriftliche Offerte durchaus keine Rücksicht genommen werden wird.

Nachträgliche Offerte werden nicht berücksichtiget, ohne Unterschied, ob sich der Offerent bei der mündlichen Lizitation betheiliget hat oder nicht.

Das von den Lizitanten oder Offerenten zu erlegende Vadium wird für die Gemeinde Jamnica in 230 fl und für die Gemeinde Kravarsko und Pokupsko zu je 90 fl ö. W. bestimmt.

Was hiemit zur allgemeinen Kenntniss gebracht wird.

Pisarovina am 23. September 1859.

Für den Herrn Bez.-Vorsteher
k. k. Bezirks-Adjunkt
Tkaleo.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U CETVERTAK DANA 29. RUJNA 1859. Broj 222.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodi.nja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je na dèržavnoga i konferencijalnoga ministra izvan službe Franju grofa Hartiga upravit sliedeće najvišje ručno pismo:

„Ljubezni grofe Hartig! U mojem ručnom pismu od 28. svibnja t. g. reko sam, da nameravam predloge o reformi iz avnog poreziavanja dati jošte jedanput podvèrći strogu izpitu po neposrednoj komisiji imajućoj se sastaviti u tu svèrhu i pozvao sam Vas, da mi o sastavljenju i dielokrugu ove komisije podnesete shodni predlog.

„Odobravajući Vaše predloge u tom obsiru, predajem Vam predsied kod ove komisije, koja kod riešavanja svoje težke i važne zadaće ima znati, da se o tom radi, da se u porezno zakonotvorstvo uvedu ona poboljšavanja, koja su usljed promienah učinjenih, odkad isto dieluje, u kućanstvenim razmierama cesarevine kao i usljed potrebah dèržavnoga kućanstva postale potrebnima, i da se razdieljenje javnih teretah što je većma moguće prilagodi sposobnosti plaćanja pripadnikah dèržave a osobito da se uprava izravnih porezah jednostručnije i jeftinije uredi.

„Za neposredno upravljanje radnjah komisije, koja će imati nosit ime „neposredna komisija za reformu izravnoga poreziavanja" opredieljujem odsiečnoga načelnika u ministarstvu financijah, Franju viteza Kalchberga, komu se za obsèrbljivanje obsežnih radnjah imaju pridružit jedan izviestitelj od ministarstva financijah i jedan izviestitelj od ministarstva unutarnjih poslovah.

Ova neposredna komisija, koja ima značaj zakonotvorne posebne komisije braniti i na nikakav način nema se miešati u dielokrug upravnih oblastih, mora uz predsiednika, upravljatelja posla i oba izviestitelja sastajati jošte iz dva zastupnika Moga dèržavnoga vieća, jednoga drugoga zastupnika ministarstva unutarnjih poslovah i iz osam zastupnikah poreznošah.

Za sučlanove ove komisije iz staležu osobah podvèrženih prorezu naimenujem: Opata benediktinskoga samostana melkskoga, Vilelma Edera, staležkoga poklisara, Morica viteza Krainskoga, grofove: Jurja Andrassi-a, Jurja Feteticsa i Alberta Nostitza, gradjanskoga čeonika bečkoga, doktora viteza Seillera, dvorskoga i sudbenoga odvietnika u Beču Andriju viteza Gredlera i doktora Karla Peintingera, predsiednika tèrgovačke komore u Leobenu, nadajući se, da će ovi muževi od poznata rodoljuba važnom ovom dielu preustrojavanja s pripravnostju posvetit svoje sile.

„U sjednicama ima se vodit točan protokol o viećanju, koi mi Vi imate predložit s Vašim osobitim predlozima, ako budete možebiti imali kakove učinit.

„Potrebno pomoćno osoblje ima komisiji dati ministarstvo financijah, koje ima skèrbit takodjer i za ostale potrebe.

„Da neposredna komisija za reforme izravnoga poreziavanja uzmogne neposredno pribavljat si ubaviesti potrebne za postignutje svoje svèrhe, ima se zemaljskim oblastim naložit, da imaju točno izvèršivati naloge komisije u obziru podnašenja izviešćah i podavanja pomoćnih sredstvah i Ja očekujem, da će dotična ministarstva i sredinske oblasti istih podupirat ih s najvećom pripravnostju.

„Polag toga imate neodvlačno shodna povesti i Ja se nadam za cielo, da će Vašoj razboritosti i poslovnoj vieštini za rukom poći, da se po mogućnosti povierena Vam zadaća na korist obćenitoga blagostanja temeljito i hitro rieši.

„Prepis ovoga pisma saobćujem ujedno Nj. carskoj visosti predsiedniku dèržavnoga vieća, nadvojvodi Reineru, kao i Mojim ministrima unutarnjih poslovah i financijah.

U Laxenburgu dne 7. rujna 1859.

Franjo Josip s. r.

Cesarski patent od 1. rujna 1859, o unutarnjem ustrojstvu, o poslovih, tičućih se školah i nastave, i o dèržavno-pravnom položaju evangeličke cèrkve od oba vieroispoviedanja u kraljevinah Ugarskoj, Hèrvatskoj i Slavoniji, zatim u Vojvodovini sèrbskoj s Banatom temiškim i u Krajini vojničkoj.

(Nadalje.)

§. XXVII. Ako bi se kad obnašlo, da bi probitačno bilo, koju god od navedenih superintendencijah još većma razdieliti ili ciele koje seniorate pridieliti od jedne superintendencije drugoj kojoj, imat će se takove želje u glavnom saboru pretresti i prosuditi i zatim putem Našega ministarstva za bogoštovje i nastavu podnieti konačnoj našoj odluci.

§. XXVIII. Svaki glavni sabor imat će, saslušavši najprije dotičnike, o tom, kako da se glede fondovah i zakladah, koje su zajednička svojina dosadanjih superintendencijalnih dištriktah, kao dištriktah, obavi dioba, koju možda zahtievaju odlučujući se seniorati i obćine, sačiniti poseban predlog, i ako se dotičnici nebi složiti mogli, podnieti isti predlog višnjemu evangeličkomu sudu cèrkvenom, da ga konačno rieši.

Dok stvar nebude riešena, upravljat će dištriktskom imovinom i nadalje oni ljudi, kojim je upravljanje to sada povjereno.

§ XXIX. Pošto superintendencije na novo razdieljene budu, imat će superintendencijalna skupština svake superintendencije prosuditi, kakova bi promiena glede razdielbe senioratah mogla shodna i probitačna biti s obzirom na broj dušah, na množinu obćinah, na to, da se seniorati, koliko moguće, sudaraju s političkimi upravnimi kotari, a i s obzirom na razloge ine. Predlozi, odnoseći se na to, imadu se, da ih rieši, podnieti ministarstvu za bogoštovje i nastavu. Ako li se radi o tom, da se koje obćine, koje bi se imale odlučiti od kojega seniorata, doznače senioratu drugomu i to takovomu, koi spada u drugu superintendenciju, tad se dotične superintendencije imadu medju sobom porazumieti prije, nego što stvar odpravljena bude k ministarstvu.

Da se seniorati koji preobraze ili da se sklope seniorati koji novi, to će pri ovih razpravah, koje će do skora biti, kao što i u slučajevih budućih moć naredjivati ministarstvo samo na predlog dotične skupštine superintendencijalne.

Ako pojedino koje obćine zahtievaju, da se iz jedne superintendencije doznače u koju drugu, pak ako superintendencijalna skupština to uzkrati, ili ako se dvie superintendencije glede zahtievanja, da se pojedine obćine kojega seniorata jedne superintendencije doznače kojemu senioratu superintendencije druge, nemogu medju sobom složiti, ima se tad tražiti Naša odluka.

§. XXX. Za obstanak i za medjaše župnih obćinah, bile iste **jedna** samo obćina, ili bile sklopljene iz obćine-matice i iz jedne ili više obćinah pridruženih imade, u koliko nisu ispravami ustanovljene, bit pravilom ono, što je od starine uobičajeno.

Da se u tom načine kakove promiene, a tako i da se sklope nove obćine župne, potrebna je za to dozvola ministarstva.

§. XXXI. Svaka župna obćina imade pravo, po svojoj volji bez iznimke izabirati svoje župnike, župne pomoćnike i učitelje.

§. XXXII. Svaku župnu obćinu zastupat će u cèrkvenih njezinih poslovih obćinskih vieće župno.

§. XXXIII. Radi razpravljanja važnijih, zakonom ustanovljenih poslovah, sastajat će se skupština miestna. U obćinah župnih, koje su tolike, da se poslovi nebi mogli uredno obavljati, kad bi se sabrali svikolici članovi obćine, imat će miestna skupština sklopljena biti iz izabranih zastupnikah obćinskih i iz vieća župnoga.

§. XXXIV. Slobodno će biti, u svakoj župnoj obćini izabrati obćinskoga nadzornika (kurtora) od stališa svietovnoga.

§. XXXV Svukoliku obćinu kotarsku (seniorat) zastupa skupština senioratska.

§ XXXVI. U svakom senioratu imade se izabrati senioratski nadzornik (kurator) iz stališa svietovnoga.

§ XXXVII. Svukoliku superintendenciju zastupa skupština superintendencijalna.

§. XXXVIII. U svakoj superintendenciji ima se izabirati superintendencijalni nadzornik (kurator) iz stališa svietovnoga.

(Dalje će sliediti.)

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

U Varaždinu dne 21. rujna. J. B. Što tako dugo već neustèrpljivo očekivasmo, evo nam dodje; čemu se tako sèrdačno nadasmo, evo primismo; česa nam trebaše kao života zraka, to dobismo „Napredka"! Mi ga pozdravljamo dobrodošlim; a Bože daj, sretno napredovao putem, kojim je krenuo, radio najvećim uspiehom na izobraženju naših učiteljah i svih, koji se bave odgojivanjem i naučavanjem naše mladeži! Slava, viekovita slava vèrlim muževima, što se ovoga prevažnoga ali i težkoga posla latiše! Ako i suvremenici neshvate sasma važnosti vašega poduzetja, to će zaista potomstvo Vas zato blagoslivljati! Obećajuć polag svojih slabašnih silah Vas podupirati, za pèrvi put izjavljam, što najviše žudim:

Pèrvo žudim, da se nebi našo nijedan učitelj ni ravnatelj haveći se sa pučkimi učionami u Banovini, bio svietski ili svećenik, koi nebi ovo nadepuno čedo obieručke ogèrlio i svimi silami niegovao.

Drugo žudim, da ove naše čedance i naša bratja Dalmatinci, Vojvodjanci, Slovenci i svi ostali Jugoslaveni niegnju.

Tretje žudim, da uprav svi naši učitelji u ovaj list pišu. Ovu moju želju će mnogi pretieranom i nemogućom proglasiti pitajući: Kako može onaj odmah spisateljem postati, koi sam treba, da se uči? Nepuštam se u dokazivanje ili obširno mudrovanje ove svoje izrieke, jer ovaj list valja, da sve svoje predmete kratko, razgovetno i uprav *naški* donaša, da nebi naši učitelji dobivali množinu riečih kao praznu lupinu bez jedra; nego ću da kratko reknem, da moja izrieka valja.

U ovu svèrhu preporučam, da svaki učitelj vodi dnevnik, što je opazio naučavajuć različite predmete, što je opazio glede pozornosti, što je opazio u diece prije nauka, što u iduće iz škole, što u cèrkvi, što u kući ili kod različita domaća posla glede marljivosti, glede ćudorednosti, glede poslušnosti, što je opazio glede svoje osobe u kući, u obitelji, naprama obćini, naprama različitim poglavarom i okolo drugih stvarih, što imadu upliv na odgojivanje i naučavanje školske mladeži. Izvadak iz ovakovoga dnevnika neka pošlje svaki učitelj ili miesečno ili kada mu drago uredničtvu ovoga lista. G. učrednik će i ovu hranu ovako prigotoviti, da ju uzmogne naše čedance použiti.

Korist i važnost ovakove radnje veća je, nego tkogod na pèrvi mah pomisliti može, jer se uprav time stanje naših narodnih učionah podpuno saznati može. Liečnik mora da bolest bolestnikovu spozna, a onda da se tek lati sriedstvah, da ju islieči. Tako i nam trieba, da sve rane naših učionah odkrijemo, ako smo rado valjano raditi.

Četvèrto žudim, da svi naši školski nadziratelji svoje izkustvo glede učionah uredničtvu ovoga lista priobće, jer nitko u našoj domovini neima u ovom obziru toliko izkustva, i toliko opliva na naše učione kao oni.

Peto žudim, da uredničtvo predlaže važne predmete, koje bi triebalo izraditi.

Naposliedku žudim, da se ovaj list okani svega, što bi koga vriedjalo, da mu je dakle kritika umierena i blaga ali razborita.

— Nj. preuzvišenost g. baron Mamula obnarodovao je raspis, u kojem zahvaljuje Dalmatincima za činom pokazanu pripravnost na žèrtve, uslied koje postalo je moguće sastavit zakladu na korist bolestnih i ranjenih vojnikah i pozivlje ih, da se i nadalje postaraju za svoje bolestne i ranjene sugradjane.

— Kapitul reda Marije Terezije dopitao je, kao što frankfurtskom Journalu javljaju, podmaršalu baronu Benedeku za njegovo slavno dèržanje u bitki kod Solferina komandierski kèrst ovoga reda.

— „P.-O. Z'g." javlja, da je g. J. Dimitrijević iz Temišvara izumio pisaljke i kemičke praške, koji imaju sva preimućtva tako zvanih kredah, ali uz to dopuštaju kriepost u izražaju, kakve dosada nije bilo; suviše su tako stalni, da se može cèrtanje sundjerom (šp ngijom) čistiti kao da je lik načinjen uljanim bojama. G. Dimitrijević dobio je za ovo svoje iznašastje medalju na parižkoj izlogi, ali nikakav se vieštak nenadje, da mu ga upotrebi. Sada se spoznao u Pešti sa vieštakom Adolfom von der Fene koi ih je pazljivo izpitivao i s njima pravio pokušajah, te je došao do iznenadnih rezultatah; on će sada otvoriti školu, u kojoj će se učiti ovaj novi način u živopisanju i bojadisanju. Spomenuti list misli, da će ovo iznašastje isto tolki prevrat u cèrtanju načiniti, kao i litografisanje.

U Bieloj cèrkvi, 16. rujna. (S. D.) Visoko c. kr. vèrhovno zapovieдničtvo vojske naimenovalo je g. kapetana Ivana Tèrnskoga u Bieloj Cèrkvi za konservatora gradjevnih spomenikah i sterinah u sèrbsko-banatskoj krajini. Nadamo se, da će g. konservator, budući ljubitelj svake vèrline i na književnom polju na glasu, oko iztraživanja i sačuvanja naših starinah prilieжno nastojati, i da će mu svaki otačbenik u njegovu nastojanju na ruci biti i pozornost obratiti na miestne znamenitosti i na blago, koje se kojekuda po zakutcima nevidjeno a i necienjeno a možda i u koga nemarnika nalazi.

Sèrbija.

U Beogradu 14. rujna. (S. D.) Mnogo se govori o sèrbskoj neslogi, i nezadovoljstvu i o mnogim drugim stvarima, da bi čoviek mislio, koi to sve iz daleka gleda, Sèrbija mora propasti. Sve se to nezadovoljstvo sastoji u onim činovnicima koji ili teže za većom platom, ili se nikako gospodstva dočepati nemogu. Ovdie sve to hoće da je činovnik, i da ima veliku platu, a je li to zaslužio, ima li dovoljno sposobnosti za ono, zašto se traži, na to se i neosvèrće, već samo na talire i gospodstvo. Ovi opet što su ostali bez službe buše neprestano, nieki ovako, a nieki onako. Ima ih iz ovih posliednjih, koji kao sliepci idu i obijaju svačije prage, mole se i preporučuju za kakvu mu drago službicu. Ima ih, koji su u službi, a druže se s onima koji su zbačeni; no i ovi mogu dočekati što i oni, pa će se kajati ali dockan. Dakle jedino je nezadovoljstvo kod činovnikah poradi većih platah i većeg gospodstva, a to im nimalo nesluži na čast. Oni ako neshvate bolji pravac, mogu lahko dočekati, da im se drugi put pokaže. Narod dočekuje kneza Miloša svuda sa najvećom radostju. Starac uživa, kad dodje medju gomile naroda. Kako ga Sèrbi neće milovati i ljubiti kad ih on sve kao svoje sinove predusreta i ljubi. Samo u okolini kneza Miloša nalazeći se ljudi, trebalo bi, da se malo uzmu na um i da dobro motre šta čine.

Beograd, 15. rujna. (S. D.) Kragujevac je sad postao kao nieka Meka, kuda nieki naši ljudi odlaze na hodočastje, ne istina da se poklone kakvim svetim moćima, nego da cielivaju ruku knezu Milošu, koi ih k sebi poziva, nešto da ih pohvali za njihova dobra diela, a nešto da ih ukori za njihov opaki rad. Izmedju ostalih pozvan je bio urednik „Sèrbskih Novinah" Miloš Popović, arhimandrit vraćevšnički Gavrilo i poznati lanjski skupštinar i progonitelj mnogih krivih i nevinih činovnikah, Milovan Janković. Urednika je knez zvao, da ga obodri, da i dalje tako piše, kao što je počeo prije niekoga vremena. I zaista su od nieko doba „Sèrbske Novine" uprav ono, što su trebale davno da su bile: polje, gdie se javno svi možemo dogovarati o sèrbskim stvarima, a osobito o poslovima same Sèrbije. A znate li, kome imamo najviše na tome zahvaliti? Samome knezu Milošu, koi je toliko putih urednika upućivao, da samo sve tiska, što se god tiče dobra zemlje. Zašto je arhimandrit Gavrilo pozvan, neznam. Nieki vele, da se je knez želio od njeg izviestiti o stanju monastira Vraćevšnice, gdie su sahranjeni kneževi roditelji. — M. J—ća zvao je knez, kao što se čuje, da ga ukori i izpsuje, što se je o izboru beogradskih poslanikah pokazao protivan kneževoj volji, da se za poslanike na skupštinu izberu ljudi razboriti i mudri. J—ću je knez zapoviedio, da odmah pohiti u Kragujevac, pa ako ga nenadje tamo, da ide za njim. J—ć je tako išao za knezom u Čačak i tu ga stigao, ali ga knez nije hteo preda se pustiti, nego mu zapoviedio, da ide u Kragujevac, pa tamo da ga čeka. Vele nieki, da će knez istoga J—ća javno na skupštini izobličiti. Barem bi tako vidio, da nije ono bila kneževa volja, što je J—ć lane o skupštini radio i na što je i skupštinu navodio. — O J—ću govoreći treba da spomenem, da sad u „Sèrbskim Novinama" izlaze nieki članci, gdie se pretresa radnja prošloga skupštinskoga odbora. Rekao bi da se nevarem, što dèržim, da ti članci izlaze s odobrenjem ljudih, koji imaju velika upliva u dèržavna diela. U ovim člancima oštro se pretresa odborska radnja i osobito se nepovoljna sienka pravedno baca na „ljude od struke", ili kao što se na drugom miestu kaže, na „mladju inteligenciju", koja se o skupštini i za niekoliko nedieljah poslie dolazka kneza Miloša tako osilila, da je čoviek mislio, da je njoj predata sva vlast nad Sèrbijom i njenom budućnostju. Hvala bogu, te se i ovom prilikom obistinila poslovica: „Svaka sila za vremena". — Knez Mihajlo je jučer otputovao u Kragujevac sam bez kneginje; danas odoše tamo savietnici, a sutra će popečitelji. — Sutra je rodjendan kneza Mihajla, koi se je rodio god. 1823. Daj bože da doživi još mnogo dano svoga rodjenja!

Kragujevac 22. rujna. Za predsiednika kupštine izabran je Živko Karabiberović, za podpredsiednika zastupnik kragujevački Todor Fazaković, za tajnike skupštine naimenovani su Jefrem Gruić i Petar Jovanović.

Talijanska.

Turin, 23. rujna. Ministri Ratazzi, Dabormida, Montiecelli i Casati otišli su u Milan i Moncu. Onamo otišla je takodjer hèrpica senatorah i deputiracah da se pobratime s romanjolskom deputacijom. Od 1. siečnja 1861. uvest će se za mieru i vagu u Lombardiji decimalna sistema. Zbog podignutje flotile na jezeru od Garde umnožene je pomorsko osoblje.

Pavija, 21. rujna. U oči dolazka kraljeva odpušteno je više ovdiešnjih činovnikah i profesorah.

Parma, 22. rujna. Za predloženi zajam ponudit će se, vele, dèržavna dobra za jamčevinu. Diktator zapoviedio je, vele, da se biliežničke izprave imaju izdavati u ime Viktora Emanuela, iz čega se može vidit, kolikom bezobzirnostju postupa iz nova opet ona stranka, koja je za pridruženje.

Specija, 16. rujna. Baronu Tolosanu, zapovieдniku sardinske švadre za viežbanje, koja će posietit najizvèrstnije luke afrikanske obale, naložena je medju ostalim i nieka misija kod beja tuniskoga.

Niemačka.

Redarstveni ured uzkratio je uslied mnogovèrstnih slažućih se izviešćah odobrenje štatutima „Narodnoga družtva" no isto se je zato odmah obratilo na sam senat, kojemu sada pripada učinit višju odluku. No „Dresd. Journal" javlja:

„Senat je u svojoj prekjučerašnjoj siednici zaključio, da se redarstvenoj oblasti dade naputak, da se narodno družtvo nemože tèrpiti u Frankfurtu."

Spanjolska.

„Gaceta" javlja naimenovanje generala Serrana za generalnoga kapetana od Kube. Englezka švadra od Malte počimlje kazat se pod Gibraltarom. Iz Ceute nema ništa novoga.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Bombay, 20. kolovoza. Okolo 10.000 Evropljanah uzelo je svoj odpust i ukèrcat će se put svoga zavičaja. Prendergest Accountant glavni zapoviednik madraski doći će pred sud zbog iznevierenja javnih novacah. Zakon o biljegovini predložen je zakonotvornoj skupštini.

Hongkong, 10. kolovoza. Podrobnija izviestja o dogadjaju na Peihu nisu dosad došla. Amerikanski poslanik došao je već po svoj prilici u Peking. Admiral Hope još je svejednako opasno bolestan. Na sieveru Kine i u Shanghaju Kinezi su više Evropljanah stranom zlostavili, stranom poubijali. Dne 2. kolovoza pokazala se je u Amoyu veleliepna sieverna luč.

Pariz, 27. rujna. „Moniteur" denosi jednu notu u bitnosti sliedećega sadèržaja.

Pod izlikom da pokažu, da štampa nije slobodna upravljaju nieki listovi svoj nasèrt proti dekretu od godine 1852., pri čem prekoračuju najskrajnije granice pravo rozpravljanje.

No štovanje zakona neobodno je, veli, potrebno za izvèršavanje zakonite slobode. Vlada bi se proti spisateljima, koji su to zaboravili, poslužit mogla oružjem zakona; no nije opet hotiela, da upotrebi pravo opomene.

Vierna načelima umierenosti, neće ni pomanjkati, da pribavi štovanje zakonu. Lojalnim putem čini dnevnike pozornima, da se je odvažila, da neće da tèrpi dulje polemike, koja se nemože smatrat za što drugo, nego za manuvru stranačku.

Miestna viest.

Ovdiešnji stolar, Franjo Gall, bio je slučajno rudom od kolah tako ozledjen u tèrbuh, da je uslied toga preminuo. On ostavlja za [illegible] udovicu i sedam neoskèrbljene diece, [illegible] su lišena svakog sredstva za uzdèržavanje. Čujemo, da je onaj gospodin (jedan vladika istočno-nesjedinjenoga vieroizpoviedanja), koi se je na re-

čenim zlokobnim kolama vozio, tronut tolikom nesrećom, siromašnoj svoga otca lišenoj porodici jarve velikodušno opredielio godišnju podporu od 500 for.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 28. rujna 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f	
Iz narodnoga zajma	„ 5%	„ „ „	79.15
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	73.40
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske . .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	893.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	211.50
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		119 75
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.71
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

13897—1735 (VI.—59) 3—3

Oglas

c. kr. hèrv. slav. namiestničtva u pogledu roka za dèržavno-šumarski izpit.

Usled odpisa c. kr popečiteljstva unutarnjih poslovah od 16. kolovoza t. g. br. 19104-879 preduzet će se dèržavni izpiti za šumarsko gospodarstvo kod ovoga ces. kralj. namiestničtva, i to zajednički pismeni izpiti 20. listopada t. g., a sliedećih danah ustmeni izpiti. Dotični kandidati, koji uslied dobivene posebne dozvole ovaj izpit položiti namieravaju, imadu predbiežno kod ovomiestne c. k. glavne blagajne pristojbu, ako im ova odpuštena nije, sa deset stotinjakah i pedeset novčićah (10 st. 50 novč.) položiti, zatim naznačenog izpitnog dana kod predsiednika izpitnog povierenićtva, koji će se skupa na izpitnih povierenicih kao takovi još naknadno javno proglasiti, prijaviti se, i dokazati namirom, da su pristojbu položili, a dekretom, da im je pripust k izpitu dozvoljen, onda istoviestnost njihove osobe pokazanjem po političnoj oblasti izdane, sa opisom osobe providjene sprovodnice, ili ravno tako sastavljena sviedočanstva.

Napokon imadu oni u predmetu šumarske znanosti ili šumskog stroja samostalno izradjenu razpravu ili osnovu predati.

U Zagrebu dne 14. rujna 1859.

Nr. 13884-3466 IV. (VI.—69) 3—2

Konkurs-Verlautbarung.

Bei dem k. k. Gymnasium erster Klasse in Görz ist eine Lehrersstelle für das Fach der klassischen Philologie in Erledigung gekommen.

Die Bewerber um diese Stelle, mit welcher ein Gehalt jährlicher 945 fl. mit dem Vorrückungsrechte in die höhere Gehaltsstufe von 1050 fl ö. W. verbunden ist, haben ihre mit den Dokumenten über die gesetzliche Qualifikation belegten Gesuche an die k. k. Statthalterei in Triest, und zwar wenn sie bereits eine Anstellung bekleiden, im Wege ihrer vorgesetzen Behörde, bis 10. kommenden Monats Oktober zu leiten.

K. k Statthalterei.

Triest am 18. September 1859.

Nr. 3658 (Izv.—149) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Von Seite des k. k. Bezirksamtes Sissek, wird hiemit zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass die Gemeinde-Wein- und Fleischdaz in den diesbezirkigen politischen Gemeinden und zwar in Sella mit 24 Dörfern und 25 Wirthshäusern, in Settus mit 21 Dörfern 43 Wirthshäusern und 3 Kirchenfesten, in Gošće mit 12 Dörfern, 20 Wirthshäusern und 4 Jahrmärkten, endlich im Marktorte Sissek mit 1 Dorf 4 Wirthshäusern, und 8 Jahrmärkten, für die Zeit vom 1. November 1859 bis 1. November 1860 zu Folge hoben k. k. Statthalterei-Erlasses vom 15. September 1859 Z. 14233-999 am 14. Oktober l. J. um 9 Uhr Vormittags im Amtslokale des Bezirksamtes Sissek im Wege einer öffentlichen Versteigerung verpachtet werden wird.

Die Lizitationsbedingnisse können in den gewöhnlichen Amtsstunden hieramts eingesehen werden, jedoch wird ausdrücklich bemerkt:

1. Dass die Lizitation gemeindeweise durchgeführt wird

2 Der Ausrufspreis wie folgt bestimmt ist:

Für die Gemeinde Sella	. . .	2320 fl.
„ „ „ Settus	. . .	2365 „
„ „ „ Gošće	. . .	1100 „
„ „ „ Sissek	. . .	4500 „

3. Das gewöhnliche Vadium von 5% des Ausrufspreises vor der Lizitation zu erlegen, und von dem Meistbiethenden auf die 10% Caution zu ergänzen kommt.

4. Es werden auch vorschriftsmässig gestempelte und mit dem Vadium belegte vor der Lizitation überreichte schriftliche Offerte berücksichtiget; solche Offerenten werden jedoch zur mündlichen Lizitation nicht zugelassen, und auch keine nachträglichen Offerte angenommen.

K. k. Bezirks-Amt.

Sissek am 24. September 1859.

Für den k. k. Hrn. Bezirks-Vorsteher,
der k. k. Bezirks-Adjunkt
Krestić.

Nr. 1936-pol. (Izv. 153) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Die hohe k. k. Statthalterei hat mit Verordnung vom 15. September d. J. Z. 14233-969 die Einhebung der Wein- und Fleischdatz zu Gunsten der Gemeinde-Proventen auch für das Verwaltungs-Jahr $18^{59}/_{60}$ genehmigt.

Dem zu Folge wird zur Verpachtung dieser Gemeindedatz für alle 3 Gemeinden Vèrbovec, Preseka, und Dubrava eine öffentliche Lizitation am 10. Oktober d. J. um 9 Uhr Vormittags im Bezirksamtslokale abgehalten werden, wobei bemerkt wird, dass der Ausrufungspreis für Vèrbovec mit 2336 fl. 26 kr., für Preseka mit 265 fl. 65 kr., und für Dubrava mit 211 fl. 5 kr. ö. W. bestimmt ist.

Jeder Lizitant wird ein Vadium von 100 fl., der Ersteher aber 10% des Bestbothes als Caution entweder im Baaren Gelde oder in öffentlichen Obligationen nach dem letzten Börsenkourse zu erlegen haben.

Die übrigen Lizitations-Bedingnisse können beim gefertigten Bezirksamte in den gewöhnlichen Amtsstunden täglich eingesehen werden.

Vom k. k. Bezirsamte.

Vèrbovec am 24. September 1859.

Für den k. k. Bezirks-Vorstand
Tonković
k. k. Adjunkt.

Br. 2698-pol. (Izv.—154) 3—1

Oglas.

Da se pobiranje daćah od pitja i mesarenja u polit. občinah, Bania, Draganić i Rečica za vrieme od 1. studenoga 1859 do konca listopada 1860 shodno naredbi volesl. c. k. županijske oblasti od 19. t. m. br. 9183 pod zakup dade, obdèržavat će se dne 11. listopada o. g. u 9 satih prije podne u prostorijah c. k. kot. ureda karlovačkog i to za svaku prijenaznačenu političku občinu posebice javna dražba.

Ličbena ciena opredieljena je za občinu Baniu u 7600 fr, za občinu Draganić u 8450 fr., za občinu Rečica u 582 fr. austr. vrednote.

Svaki kod rečene dražbe budi ustmeno ili pismeno učestvovati želeći imade u ruke povierenstva dražbenog 5% vadium, od ličbene ciene, a dostatnik 10% dèržavnih zadužnicah od dostatbene svote položiti.

Na kasnije prispievše ponude neće se obzir uzeti.

Ostali uvieti stoje u uredovnih urah kod c. k. ureda u Karlovcu svakome na ugled.

C. k. kot. ured u Karlovcu dne 24. rujna 1859.

C. k. kot. predstojnik
Barac.

Br. 6274-1859. (Izv.—155) 3—1

Razpis natiečaja.

Kod podpisanoga poglavarstva izpražnjeno je jedno štipendijalno miesto iz zaklade pokojnog Jurja Jakopca sa godišnjom podporom od 211 fr. 5 kr. a. vr. skopčano.

Na isto miesto po glasu oporuke zakladatelja imaju pravo učione polazeći mladići iz porodice preminulog zakladatelja naročito njegovog brata Andrije i sestarah: Ane, Dorotee, i Magdalene proizlazeći.

Molbenice za postignutje ove podpore na gradsko poglavarstvo u Varaždinu upravljene imaju se kèrstnim pismom, liekarskim sviedočanstvom o ciepanju kozicah, školskom sviedočbom za iztekavšu školsku godinu 185⁸/₉, izkazom o proizhodu iz porodice zakladatelja, napokon sviedočbom, da je prositelj potreban ove podpore, ili siromaštva radi, ili radi večeg broja neobskèrbljene braće, obložit, i najdulje do 15. listopada 1859 podpisanom poglavarstvu podnieti.

Dano iz sjednice poglavarstvene u Varaždinu dne 24. rujna 1859

Za gradskog predstojnika
Zadravac,
savietnik.

Nr. 2481-pol. (Izv.—150) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Von Seite des k. k. Bezirksamtes Moslavina wird hiemit zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass die Einhebung des Zuschlages von Bier, Wein und Branntweinschank, dann von der Fleischausschrottung in der politischen Gemeinde Ludina, Kutina, Popovača, mit 37 Dörfern, und so vielen Schankhäusern für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 zu Folge komitatsbehördlichen Erlasses vom 19. September 1859 Z. 9183 am 6. Oktober 1859 um 9 Uhr Vormittags in den Amtslokalitäten des Bezirks-Amtes Moslavina im Wege einer öffentlichen Versteigerung verpachtet werden wird.

Die Lizitationsbedingnisse können in den gewöhnlichen Amtsstunden hieramts eingesehen werden, jedoch wird ausdrücklich bemerkt, dass:

1. Die Lizitation gemeindeweise durchgeführt wird.

2. Der Ausrufspreis wie folgt bestimmt ist:

Für die Gemeinde Popovača	1060 fl. 50 kr. ö. W.	
„ „ „ Kutina .	1071 „ — „ „	
„ „ „ Ludina .	803 „ 25 „ „	

3. Dass das gewöhnliche Vadium von 5% des Ausrufspreises vor der Lizitation zu erlegen, und von dem Meistbietenden auf die 10% Caution zu erhöhen ist.

4. Es werden auch vorschriftsmässig gestempelte und mit dem Vadium belegte, vor der Lizitation überreichte schriftliche Offerte berücksichtiget; diejenigen, die schriftliche Offerte eingereicht haben wereen, werden zur mündlichen Lizitation nicht zugelassen, und es werden auch keine nachträgliche Offerte angenommen.

K. k. Bez.-Amt Moslavina am 22. September 1859.

Der Amtsleiter
Žuvić.

Nr. 1700-pol. (Izv.—143) 3—2

Konkurs-Ausschreibung.

Zur Wiederbesetzung der im Bereiche der politischen Gemeinde Krapina-Töplitz in Erledigung gekommenen Hebammen-Stelle, mit welcher ein jährlicher Gehalt von 84 fl. ö. W. aus der betreffenden Gemeinde-Casse, verbunden ist, wird hiermit der Concurs ausgeschrieben. Die Bewerberinnen um diese Stelle haben ihre vorschriftsmässig gestempelten Gesuche

a) mit Nachweisung des Alters,
b) des moralischen Lebenswandels,
c) dem Diplome über die zurückgelegte Prüfung, belegt, binnen 4 Wochen bei diesem k. k. Bezirksamte einzubringen.

Kk. Bezirksamt Pregrada am 10. September 1859.
Für den k. k. Bezirksvorsteher
der k. k. Bezirks-Adjukt
Nevešil.

Nr. 2574-pol. (Izv.—141) 3—3

Edikt.

In Folge Auftrages der wohllöblichen k. k. Komitatsbehörde dd. 19. September l. J. Z. 9183 wird von Seite des k. k. Bezirksamtes Jaska zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass die Einhebung des Gemeinde-Zuschlages von Wein, Bir, Branntwein, und Fleisch in den politischen Gemeinden u. z. Jaska bestehend aus dem Marktorte Jaska mit 30 Schankhäusern, Gemeinde Krašić mit 68 Dörfern und 17 Schankhäusern, Gemeinde Desinec mit 29 Dörfern, und 7 Schankhäusern, Gemeinde Petrovina mit 33 Dörfern und 19 Schankhäusern, Gemeinde Cvetkovic mit 2 Ortschaften und 3 Schankhäusern, für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 bei diesem k. k. Bezirksamte u. z. für die Gemeinde Jaska und Krašić am 5., für die übrigen Gemeinden aber am 6. Oktober 1859 um 9 Uhr Vormittags im öffentlichen Versteigerungswege verpachtet werden wird.

Die Lizitationsbedingnisse können in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden, es wird annoch bemerkt, dass

1) die Lizitation Gemeindeweise durchgeführt wird,
2) der Ausrufungspreis bestimmt sei, für die Gemeinde Jaska in 2626 fl. ö. W.
für die Gemeinde Krašić in 1680 fl. ö. W.
für die Gemeinde Petrovina in 1363 fl. 95 kr. ö. W.
für die Gemeinde Desinec in 851 fl. 60 k. ö. W.
für die Gemeinde Cvetković in 106 fl. 5 k. ö. W.
3) das gewöhnliche Vadium von 5% des Ausrufungspreises ist vor der Lizitation zu erlegen, und vom Meistbietenden auf eine 10% Kaution zu erhöhen.
4) Es werden auch die vorschriftsmässig gestempelten und mit dem Vadium belegten vor der Lizitation überreichten schriftlichen Offerte berücksichtigt, solche Ueberreicher werden jedoch zur mündlichen Lizitation nicht zugelassen, und auch keine nachträglichen Offerte angenommen.

K. k. Bezirksamt Jaska den 21. September 1859.
Derčić.

Nr. 3 95 (Izv.—144) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Zu Folge Erlasses der löblichen k. k. Komitats-Behörde vom 19. d. M. Nr. 9183 wird die Einhebung des Gemeinde-Zuschlages vom Wein-, Bier- und Branntweinschanke, dann von der Fleischausschrottung in den diessbezirkigen politischen Gemeinden Markt Samobor, Podvèrh, Rakovpotok und Stupnik, für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 am 4 Oktober 1859 Vormittags und nach Umständen auch Nachmittags in den gewöhnlichen Amtsstunden im Wege einer öffentlichen Versteigerung verpachtet werden.

Diese Lizitation wird im Amtslokale des gefertigten k. k. Bezirksamtes abgehalten, und für jede Gemeinde einzeln durchgeführt werden; übrigens werden nachstehende Ausrufungspreise bestimmt, als:

a) für die Marktgemeinde Samobor, in welcher jährlich 7 Jahr- und monatlich 4 Wochenmärkte abgehalten werden mit 76 Gast- und Schankhäusern mit 5657 fl. 40 kr.,
b) für die Gemeinde Podvèrh bestehend aus 47 Ortschaften und Schankhäusern mit 14 0 fl.,
c) für die Gemeinde Rakovpotok bestehend aus 30 Ortschaften und eben so viel Schankhäusern mit 1260 fl. ö. W.
d) für die Gemeinde Stupnik mit 17 Ortschaften und beiläufig so viel Einkehr- und Schankhäusern 1050 fl.

Die Lizitationsbedingnisse können bis zum Tage der Lizitation in den gewöhnlichen Amtsstunden hierorts eingesehen werden, und werden auch am Tage der Lizitation zu Jedermanns-Einsicht bereit liegen, nur wird in vorhinein bemerkt, dass:

1. Jeder Lizitant bevor er einen Anboth macht, 5% des Ausrufspreises entweder im Baaren oder in Staatsobligationen nach dem Courswerthe zu Handen der Lizitations-Commission zu erlegen und der Ersteher des Pachtobjektes solches auf die 10% Caution des Meistbothes zu completiren haben wird.

2. Bei der Lizitation selbst auch vorschriftsmässig gestempelte mit Vadium belegte schriftliche Offerte, welche vor Beginn der Lizitation überreicht werden müssen, berücksichtiget werden.

Ueberreicher solcher Offerte werden jedoch als mündliche Lizitanten zur Versteigerung nicht zugelassen, und auch keine nachtragsofferte angenommen werden.

Samobor am 21. September 1859.
In Beurlaubung des k. k. Bez.-Vorstandes,
der k. k. Bezirks-Adjunkt
Svetec.

Br. 2876-pol. 1859. (Izv.—148) 3—2

Oglas dražbe

Dne 10. listopada 1859 u 9 satih prije podne dèržat će se u pisarnici podpisanoga c. k. kot. ureda javna ustmena dražba za izarendiranje dohodakah, što ih područne političke občine:

Sv. Ivanska sa 44 sela, 80 kèrčmah, i 6 godišnjih sajmovah; humska sa 40 selah, 21 kèrčmom, i 7 godišnjih sajmovah; i popovečka sa 25 selah, 27 kèrčmah, i 2 godišnja sajma; od točenja vina, pive i rakije, te siečenja i prodavanja mesa bero, i to za vrieme od 1. studenoga 1859 do konca listopada 1860.

Izklične ciene zakupa sliedeće su:
Za občinu sv. Ivansku 3780 fr. a. vr.
„ „ humsku 1280 fr. a. v.
„ „ popovečku 1470 fr. a. v.

A pobira se:	for.	novč.
od 1 vedra vina	—	70
„ „ „ piva	—	35
„ „ politča rakije	—	07
„ „ govedčeta preko 1 godine	2	10
„ „ teleta izpod jedne godine	—	35
„ ovce i koze	—	14
„ janjeta i kozlića	—	07
„ kèrmka	—	$52^5/_{10}$

Ostali uvieti dražbe mogu se kod ovoga kot. ureda saznati, jedino se još za ravnanje gg. dražbenikah primiećuje:

1. Da mora svaki prije dražbe položit u ime žaobine 5% od izklične ciene, zakupnik pako da će morat odmah žaobinu dopuniti na 10% zakupnine.
2. Da će ugovor zakupnika vezati, čim dražbeni zapisnik podpiše, a občine istom onda, kad ga c. kr. županijska oblast zagrebačka potvèrdi.
2. Da će se dohodci za svaku občinu posebice u zakup dati, i
4. da se i valjane pismene ponude, nu samo pred početkom dražbe dopuštaju, i da se predatelji pismenih ponudah izključuju od ustmene dražbe.

C. k. ured sv. Ivanski.
U sv. Ivanu dne 22. rujna 1859.
C. k. kot predstojnik
I. Car.

Br. 6092-1859 (Izv.—139) 3—3

Oglas dražbe.

Dne 6. listopada t. g. u 9 satih prije podne dati će se na ovogradskoj viećnici putem dražbe u zakup pravo pobiranja pristojbah od piacovine, i taracovine u gradu Varaždinu i to za vrieme od 1 studenoga 1859, pak do 31 listopada 1860, uključivo.

Lanjska zakupnina iznosila je 6000 fr.

Svaki k ovoj dražbi pristupiti želeći ima u ime vadija 5% od gori naznačene lanjske zakupnine, a zakupnik 10% od zakupnine u ime jamčevine ili u gotovom novcu, ili u dèrzavnih papirih polag dnevnogi tiečaja u ruke dražbenog odbora položiti.

Pismene ponude rečenim vadijom providjene primat će se sve do 6. listopada t. g. 9 satih prije podne, na zakasniele neće se uzeti posve nikakav obzir.

Dotična pristojbena tarifa, kao i dalnji dražbeni uvieti stoje u propisanih uredovnih satovih u ovogradskoj pisarni svakome na uvidjenje.

Dano iz poglavarstvene siednice u Varaždinu 16 rujna 1859.

Gradski predstojnik
Vinković.

Nr. 1963-P. (Izv.—1 6) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Das k. k. Bezirksamt Pisarovina macht bekannt, dass wegen Verpachtung der Fleisch- und Weindaz in den diesem k. k. Bezirksamte unterstehenden politischen Gemeinden Jamnica, Kravarsko und Pokupsko auf die Zeit vom 1. November 1859 bis 31 Oktober 1860 eine öffentliche Lizitation am 7. Oktober 1859 10 Uhr Vormittags in der hierortigen Amtskanzlei abgehalten werden wird.

Die näheren Lizitationsbedingnisse können bei diesem k. k. Amte täglich eingesehen werden, hier wird jedoch bemerkt, dass im Bereiche der oberwähnten Gemeinden 10 Jahr-Märkte abgehalten werden, dass der Wein in 52 Ortschaften und ugefähr in 70 Wirthshäusern ausgeschänkt wird.

Ueberreicher von schriftlichen Offerten dürfen sich nicht zugleich auch persönlich durch Bestellte oder Bevollmächtigte bei der mündlichen Lizitation betheiligen, ansonsten auf deren schriftliche Offerte durchaus keine Rücksicht genommen werden wird.

Nachträgliche Offerte werden nicht berücksichtiget, ohne Unterschied, ob sich der Offerent bei der mündlichen Lizitation betheiliget hat oder nicht.

Das von den Lizitanten oder Offerenten zu erlegende Vadium wird für die Gemeinde Jamnica in 230 fl und für die Gemeinde Kravarsko und Pokupsko zu je 90 fl. ö. W. bestimmt.

Was hiemit zur allgemeinen Kenntniss gebracht wird.

Pisarovina am 23. September 1859.
Für den Herrn Bez.-Vorsteher
k. k. Bezirks-Adjunkt
Tkalec.

Nr. 2461 polt (Izv.—147) 3—3

Oglas dražbe.

Uslied razpisa veleslavne c. k. županijske oblasti od 19. rujna o. g. broj 9183. dèržat će se dne 6. likoje o. g. u pisarni ovog ureda javna jevtimba kod koje će se sabiranje občinske dohodarine, od vina, pive, rakije, od secila mese, područnih triuh občinah naime:

Gorice sastojeće iz 40 selah sa 8 godišnjih sajmah u Velikoj Gorici i do 40 oštarijah.
Odre sastojeće iz 31 sela i toliko oštarijah.
Orla sastojećeg iz 20 selah i toliko oštarijah.

Onomu koi najviše, ponudi predat će se u najam gore navedena dohodarina uz jamčevinu u jednoj četvèrtini od dostatnog iznosa opredeljenoj na jednu godinu t. j. od 1. studenoga 1859 do konca listopada 1860.

Svaki dražbenik imade položiti žaobinu u 100 f.

Predavatelji pismenih ponudah nesmiju kod ustmene dražbe niti osobno niti kroz punomoćnike sudielovati pod pretnju da inače na njihove ponude nebude nikakov obzir uzet.

Naknada ponude neće se primiti, bude ponuditelj sudielovao kod ustmene dražbe ili ne.

Dražbeni uvieti mogu se uvidjeti kod ovog ureda u navadnih uredovnih urah.

C. kr. kotarski ured
U Velikoj Gorici 22. rujna 1859.
C. k. kot predstojnik.
J. Nemčić.

Br. 5898-1859. (Izv.—138) 3—3

Razpis natiečaja.

Kod privremenoga uredjenoga gradskoga poglavarstva varaždinskoga izpražnjeno je miesto nadziratelja piaceh.

Sa službom ovom skopčana je godišnja plaća od 210 fr. a. vr.

Natiecatelji ovu službu postići želeći imaju i to oni u javnoj službi stojeći prieko svoga predstojničtva, ini pako prieko svoje miestne političke vlasti najkasnije 15. listopada t. g. na podpisano poglavarstvo upraviti svoje molbenice, a u njima dokazati svoju dobu, stališ, vierozakon, čudoredno i bezprikorno dosadanje političko ponašanje, te dosadanje svoje službovanje, ili ine za obavljanje upitne službe potriebne sposobnosti na zakasniele molbenice neće se uzeti obzir.

Dano iz poglavarstvene siednice u Varaždinu 7. rujna 1859.

Gradski predstojnik
Vinković.

Br. 2025-p. 1859. (Izv—152) 3—1

Oglas dražbe.

Da se za predstojeću upravnu godinu 1860 t. j. za vrieme od 1. studenoga 1859 do 30. listopada 1860 pravo pobiranja daće od potrošnine na vinu, pivi, rakiji i mesu u zakup dade, razpisuje se, usljed dozvole vis. c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva od 15. rujna t. g. br. 14233 ovime javna dražba, koja će se za sve tri občine redomice a to za dugoselsku, oborovačku i prečečku, na dan 10. listopada t. g. u 10 satih prije podne kod ovoga ureda obdèržavati.

Za izkličnu cienu služiti će lanjska zakupna svota i to kod občine dugoselske sa 230 fr., kod oborovačke 805 fr, napokon kod občine prečečke 751 fr.

Pozivlju se dakle svikolici, koji žele ovo pravo pobiranja daće u zakup uzeti, da dodju u ustanovljenom vremenu na naznačeno mjesto, gdie će svaki dražbenik prije dražbe 5% vadija u ruke c. kr. kot. povierenika položiti imati, i onaj, koi zakupnik uzbude, jamčevinu 10% od dobivenog zakupnine povišenu, izbrojiti, dočim će se pako ostalim dražben kom položeni vadium odmah povratiti.

I pismene ponude, koje imadu biti propisanim biljegom, i odmiercnim vadiumom providjene, primat će se, i u obzir uzeti, ako prije započete dražbe prispiju.

Onaj, koi ponudu pismeno učini, nesmije ju učinit i ustmeno kod dražbe.

Ostali uvieti dražbe mogu se svaki dan za propisane dobe kod ovoga, kao i občinskih uredah uviditi.

C. k kot. ured dugoselski.
U Božjakovini 23. rujna 1859.
C. k. kot predstojnik
F. Barač.

Br. 3695. (PZ.—46) 3—1

Oglas.

Od 1. listopada t. g. do konca ožujka teći će mallepošta riečko-senjska kako sliedi:

Od Rieke u Senj svakog četvèrtka u 10 satih pred podne.

Od Senja u Rieku svakoga petka u 6 satih u jutro.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.
U Zagrebu dne 26. rujna 1859.
Klempay s. r.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PETAK DANA 30. RUJNA 1859. Broj 223.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrsthina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće miesecom listopadom novo čètvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr.

☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Preasvietli g. biskup Dr. V. Soić, sufragan preosviščenoga g. senjskoga biskupa, koi je došao ovamo da se pokloni novoimenovanom svietlom banu, odputovao je u utorak u jutro natrag u svoju biskupiju, gdie će nastaviti onomadne prekinuto dieljenje svetotajstva krizme.

— Kao što iz Ipolysága javljaju magjarskom listu „Religio“, naselio se je g. Steger (Stezić) stalno u onom gradu i dao je nedavno ikone na dvim pobočnim oltarima tamošnje glavne cèrkve popravit na svoje troškove i stavit u dragociene okvire, za koje pobožno dielo podielila je varoška obćina ipolysážka glasovitom pievaču počastno gradjanstvo.

Iz Moslavine due 18. rujna (Zbog nestašice prostora zakašnjeno.) Iv. K. — Svaki stvor s radošću svraća se onamo, gdie je ugledao bieli sviet, gdie bi odgojen, i gdie je odrasao; malena ptičica, pošto je već odrasla, rado zaletava u staro gniezdo, a cèrvak se zavlači u svoju rupicu, da s niekom zahvalnošću pozdravi svoju kolievku. — Na to tjera nerazumne stvorove naravski nagon, ali ne čovieka. Njega vodi i ravna nieko nutarnje biće, što nam zasviedočava, da je čoviek slika božja; te kao takav, da si je sviestan u svakom podusecu, bilo duševno ili materijalno. — Promatrajuć ga s duševna gledišta, opažujemo na njemu plemenito čuvstvo, što si je stanak odabralo u najzabitnijemu kutiću sèrdašca, pa se ipak do najkrajnijih žilicah rasprostire, kad usplamti, t. j. čuvstvo, što ga zovemo ljubav. — Nerazumijem tudjer kakovu strastvenu opaku ljubav, već svetu ljubav, štono surodnike u jedno cielo spaja, ljubav prama vlastitoj kolievci miloj majci domovini.

Čudan li mnogi pojam imadu o domovini. Nije mi do inih stalo, van do onih, a — tih je najviše, — koji pod domovinom nesmatraju drugo nego onaj komadić zemlje, što ih kao narodna svojina okružuje, nebrineć se za isti živalj domovine, koi upravo nije ino van domovina sama u sebi. — Hvasta se mnogi, da ljubi domovinu, a kako bi ju ljubio, kad se nemože ljubiti ono, što za ljubav nije sposobno, ko što je zemlja, — o pravoj ljubavi tudjer nemože drugi pomisliti, van komu su se kotači pomiešali. — Domovinu nam sačinjaju u skupu živući surodnici istoga jezika i običajah; komu dakle sèrce plamom ljubavi bukti prama surodnicima svojim, (neprezirući s toga tudjinu) jeziku i običajima, ta je vèrli domorodac. U govoru doduše svagdanjem vazda rabimo prenešen smisao, no mislim ipak, kada tko rekne: „ja sam domorodac“ da uviek razumije „ljubim jezik, rod i dom.“ Takovimi domorodci obiluje i slavna Moslavina.

Čim je dopèrla viest u ove krajeve o blagonaklonosti Nj. veličanstva prama viernim Hèrvatima, gdie im se dozvoljava po školah narodni jezik, klijnu pram nebesima sto i sto sèrdacah za blagostanje mila si vladara, koi svoju sreću u podanom si narodu vidi. — Kada je kleta pakost uzdèrmala prestoljem, priskoči hrabri i vierni Hèrvat, pa ga podupre gvozdenim pèrsima, i pridèrža ga junačkom mišicom, pokazav pred cielim svietom iskrenu svoju odanost i ljubav prama svojemu Vladaru, potvèrdiv ujedno da je pravi domorodac. Prolievena kèrv vapi na sve strane, i hoće da urodi plodom — — pa evo: doniela mu je najmiliju stvar narodni jezik. No mili rode hèrvatski, još je više milostih za te pripravio mudri vladar; s toga moli, da nam još mnogo godinah poživi mili Otac Franjo Josip I. — Da mu pako želju čim skorije uživotvorenu vidimo — dao Bog; medjutim, da će tako biti, nada nam je valjano učiteljstvo, koje će se i sada carskoj volji podložiti, kao što se je i prije.

Sèrbija.

Beograd, 16. rujna. (S. D.) Kao što sam ranije javio, skupština će se dèržati u Kragujevcu o maloj gospodji. Toga radi Nj. svietlost knez nasliednik Mihajlo odputovà prekjučer u sriedu u Kragujevac ispraćen mnogobrojnim žiteljstvom beogradskim.— Jučer odoše u Kragujevac savietnici a danas i sutra, kako čujem, krenut će g. mitropolit, gg. popečitelji s predstavnikom, uz koga ide i administrativni odsiek kneževe kancelarije. Njegova svietlost knez Miloš naredio je, da gosp. Kosta Cukić, kn. sèrb. komisar pri stalnoj dunavskoj komisiji, opravlja za vrieme odsutstva predstavnika dužnost popečitelja inostranih dielah. Dužnost pak popečitelja pravosudja ispunjavat će za vrieme načelnik kancelarije istoga popečiteljstva g. Gjorgje Cenić. Dvojicu ostalih popečiteljah zastupat će njihovi pomoćnici, koji su na svojim miestima.

Baš u ono samo vrieme, kad radostni Beogradjani ispraćahu svietloga nasliednika i blagoslivljahu put i svèrhu njegovu, onda baš niekolike nizke i izdajničke duše potražiše skloništa u ovdiešnjem gradu turskome. Čitatelji znaju, da su gg. Acika Nenadović, Jeremija i Jakov Stanojevići i Antonije Majstorović (ovima su se pridružili Jova Resavac i Tesa Belopoljac) zatvoreni bili zbog toga, što je na njih pala sumnja, da su nieku urotu proti životu kneževu spremali. Oni su predani sudu i sud ih je, pošto se stvar nije obistinila, odmah oslobodio, ostavivši im pravo, da mogu tierati onoga, s koga su na pravdi zatvora dopali. No oni nečiniše upotrebljenja od toga prava; oni danas čuše tu presudu, a sutra koristeći se obćom radostju u varoši pobiegoše u grad turski!! — Šta im je, zašto bieže oni? Svatko pita u nas, i kiša osudjivanjah osipa se na te izdajnike. Čuje se, da je kneževski predstavnik šiljao činovnika paši, da njega pa i same njih zapita: zašto i odakle bieže iz svoje zemlje. Na to pitanje, govori se, da su odgovorili, da oni nebieže od vlade, nego da se boje za svoju sigurnost od nieke osobe, koja ima veliku vlast u upravi varoši beogradske, kojoj pripisuju i to, što su zatvora dopali i koja, vele, da im je prietila opet žestokim mierama pri svemu tome, što im je sud a i knež. predstavnik dao uvierenje, da će biti mirni i obezbiedjeni. Baš i da je sve ovo ovako, opet se oni imaju osuditi kao izdajnici otačbine svoje, jer mi znamo ljudih, koji doista na pravdi boga tèrpe sramotu i gonjenje, ali znajući da su Obrenovići sreća za Sèrbiju, svom dušom i sèrcem predani su im i daju, u interesu obćem, razloga svakom dielu njine vlade, baš i onda, kad su sami i bez hlieba a na pravdi ostali. Ali s druge strane tko da se odèrži te da gorko neprekori tu gospodu činovnike, koji iz pretierane revnosti takve rane otačbini svojoj zadaju. Neće to biti samo u Beogradu; i po drugim miestima takova se jadikovanja čuju. U Šabcu je do zla boga s tim ciepanjem dobrih mnogostradalnih Šabčanah na niekakve „vèrlo privèržene“ i „malo privèržene.“ Iz Zaječara javiše, da je jedan član suda, stojeći mirno na svojih vratih, morao životom platiti svoju, kako se čuje, prodèrzljivost, što se je usudjivao niekim tamo „osobito privèrženim“ osobama govoriti, da od sinovah neprave knezu Milošu pastorke. Tko to gleda iz daleka, mogao bi pomisliti, da se to po nečijem naputku radi. Bože sačuvaj, ne samo da otac i gospodar naš toga neće, nego je njemu to najnemilija i mučnija stvar, za koju najstrašnijim kaznima prieti. Ali to rade ljudi, koji su dosad bili ili cèrna obraza prema toj dinastiji, ili inače kaljava života, a sad su došli do vlasti pa hoće da se preporuče tobože time. Ali srećom budan je svietli knez svagda, pak će se i njima stati na put.

Kragujevac 22. rujna. (P. L.) Pošto su jučer ukupni deputirci od 17 okružjah svoja punomoćja pokazali komisiji za to opredieljenoj, otvorila se danas u 8 satih u jutro kupština u sgradi za ovoga lieta podignutoj u tu svèrhu. Za predsiednika bio je izabran beogradski deputirac Živko Karabiberović a za podpredsiednika zastupnik kragujevački Todor Fuzaklović; za svoje tajnike naimenovala je skupština Jefrema Grujića i Pantu Jovanović. (Vidi jučerašnji broj Nar. Novinah.) Poslie desete ure počela je cèrkvena ceremonija, koju je mitropolit Mihail pod asistencijom dvojice episkopah, više arhimandritah i mnogih svećenikah dèržao u prisutstvu kneza Miloša i prestolonasliednika Mihaila u slavu ovoga narodnoga dogadjaja. Poslie govora mitropolitova, koi je osobito sve zadužene Sèrbe preporučio pomoći i ljubavi njihovih sugradjanah, preuzme Miloš rieč i opomene skupštinu, neka se bavi isklopno unutarnjim poslovima, upravljanje izvanjske politike nasuprot neka ostavi njemu samomu; a poimence neka sebe i zemlju priviknu misli, da je neobhodno potrebno, da se porezi i danci povećaju. U 11. uri otišao je knez, pratjen prestolonasliednikom, savietnicima, prisutnim svećenstvom i svojom inom svitom, pod klicanjem iz skupštine u svoj konak. Ova pèrva siednica zato je znamenita, budući da je u njoj jedan sukob medju knezom i skupštinom odlučen bio na korist posliednje. Miloš bio je naime već jučer izabrao za tajnike skupštine Jakova Šaberca i Pantu Jovanovića. No kad to ministar unutarnjih poslovah oglasi skupštini, podnesoše poklisari valjevskoga okružja protestaciju i prota valjevski reče Nj. preuzvišenosti otvoreno: „Mi Vas molimo, da izjavite knezu, neka neprekoračuje granicah svoje vlasti, već neka dopusti zakonitosti slobodan hod!“ Većina deputiracah pridruži se ovoj smieloj izreci i tako su izbori tajnikah, kao što je gore navedeno, po skupštini opravljeni bili zakonitim načinom.

Turska.

Svi carigradski žurnali raztrubili su bili po cieloj Evropi *od* one bosanske deputacije, koja je došla u Carigrad da tobož uredi stvari i dacije *medju rajom* i begovima, i da se jednom pravica uvede; tako su dakle dnevnici carigradski razglasili po svoj Evropi, kako su poslovi dobro uredjeni, raji pravo dato i pravda učinjena, zulumi ukinuti, zlikovacah nestalo, i t. d. Reko bi čoviek po njihovu izviešću, da nijedne dèržave neima urednije od otomanske, nijedne provincije sretnije od Bosne, niti da ima igdie na svietu, da podajnici uživaju mir i blagostanje, sreću i napredak kao što u bosni. — Možeteli vierovat čitatelji? — Evo kako su te stvari uredjene. — Došavši deputacija u Carigrad po zahtievanju vlade, sastojeća se iz 42 deputirca, 21 od raje a 21 od Turakah. Raja se tužila na sve što joj težko a ponajviše na nesnosnu tretinu, takodjer i begovi su govorili opet što su znali, *ali nigda nisu bili* zajedno raja i begovi na sudu i tom njihovom medžisu, već sve osabno. Vlada se bavila čitavih šest mesecih s ovom deputacijom i poslove uredjivala, najposlie već rieši stvar šta se ima davat gospodaru bega, šta li caru, i te tretina da ostaje kao što je i bila, i sve druge dacije begovske ostale su ciele i nedirnute, a niešto malo vlada je od svoje

žèrtve. Nastojat ću, podupirati Vas, a očekujem i Vaše sudielovanje. Nadam se, da ćete ne samo riečma, već i činima opravdat moje pouzdanje. Zdravstvujte, moja gospodo, dok se opet vidimo.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

F r a n k f u r t, 28. rujna. Senat zabacio je rekurs proti redarstvenoj zabrani narodnoga družtva.

T è r s t, 27. rujna. Pisma iz Bajruta od 15. izražuju se veoma utiešivo u obziru glasovah, da se je tamo tobože pojavila kuga.

T u r i n, 24. rujna. Izravni porezi pobirat će se u Lombardiji za miesece studeni i prosinac polag dosadanje izmiere.

Iz B o l o n j e, 20. rujna, javljaju, da je kontingent romanjolski stavljen pod vèrhovno zapoviedničtvo Fantia; on će, vele, obskèrbljivat i službu ratnoga ministra prevratne vlade.

K o d a n j, 26. rujna. Predsiednik ministarskoga vieća otvorio je siednice dèržavnoga vieća s govorom, u kojem je medju ostalim primietio, da je vlada imala izabirat medju saveznom exekucijom i ukinutjem ukupnog ustava, nekoliko se isti tiče Holštajna i Lauenburga; ona je posliednje izabrala premda ne priznaje nadležnost exekucije.

P a r i z, 27. rujna. Tuniski bej preminuo

a) in der Gemeinde Berdovec 34 Ortschaften, 80 Wirthshäuser in soferne bei der Vornahme der Lizitation keine Modifikationen eintreten sollten, 8 Märkte und Kirchenweihfeste und 4 Fleischbänke, in der Gemeinde Bistra 8 Ortschaften, 23 Wirthshäuser in soferne bei der Vornahme der Lizitation keine Modificationen eintreten sollten 1 Fleischbank und 2 Märkte und Kirchweihfeste, in der Gemeinde Stenjevec 22 Ortschaften 48 Wirthshäusern in soferne bei der Lizitation keine Modificationen eintreten sollten 4 Fleischbänke und 5 Märkte und Kirchweihfeste, in der Gemeinde Sesvete 32 Ortschaften, 46 Wirthshäuser in soferne bei der Vornahme der Lizitation keine Modificationen eintreten sollten 5 Märkte 12 Kirchweihfeste und 4 Fleischbänke vorhanden sind.

b) Zur Lizitation wird jeder, der gültige Verträge einzugehen gesetzlich qualificirt ist zugelassen.

c) Wer für einen andern lizitiren will, hat die hiezu erforderliche Vollmacht vor Beginn der Versteigerung der hiezu bestimmten Lizitations-Comission einzuhändigen.

d) jeder Lizitant wird 100 fl. als Vadium, welches im nicht Erstehungsfalle zurückgegeben wird, und der Ersteher ein Quartal der Erstehungsumme mit Einrechnung des ersten in voraus baar bei der Gemeinde und ausser dem eine Caution im gleichen Quartalsbetrage entweder im Baaren oder in gangbaren verzinslichen Staatsobligationen nach dem Courswerthe, oder in Realitäten mit Pupillar-Sicherheit binnen 3 Tagen nach der Verständigung der Bestättigung des Lizitations-Protokolls hieramts zu erlegen haben.

e) Bei dieser Versteigerung werden auch schriftliche Offerte, welche bis zum Vortage der anberaumten Lizitation, versehen mit der vorgeschriebenen Stem-

God. XXV. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 1. LISTOPADA 1859. Broj 224.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće miesecom listopadom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr.

☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Uredovni dio.

Oglas.

S odobrenjem visokoga c. k. ministarstva za bogoštovje i nastavu otvorit će se privremeno pèrvi razred višje realke u Zagrebu s početkom nastajuće školske godine 1859/60.

Što za ravnanje onih, koji namieravaju svoju diecu ili svoje odgojenike poslati na ovo učilište time stavlja do obćega znanja.

Zagreb, dne 30. rujna 1859.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.

Cesarski patent od 1. rujna 1859, o unutarnjem ustrojstvu, o poslovih, tičućih se školah i nastave, i o dèržavno-pravnom položaju evangeličke cèrkve od oba vieroizpoviedanja u kraljevinah Ugarskoj, Hèrvatskoj i Slavoniji, zatim u Vojvodovini sèrbškoj s Banatom tamiškim i u Krajini vojničkoj.

(Nadalje.)

§. XXXIX. Svaka cèrkvena obćina (obćina župna, senioratska, superintendencijalna) imade vlast, osobite svoje poslove uredjivati odlukami svoga zakonitim načinom sabranoga zastupstva, u koliko time nebude što radjeno protiva obćenitim propisom ili zakonitim naredbam predpostavljene joj vlasti cèrkvene.

Tako isto vlastna je svaka cèrkvena obćina, želje i temeljite predloge, koji se tiču evangeličke cèrkve njezinoga vieroizpoviedanja, višjoj obćini, od koje je diel, predlagati, da ih dalje redovito razpravlja; nego nije dopušteno, u takovih stvarih obratjat se na druge obćine ili zastupstvo njihovo.

§. XL. Skupštine i konsistoriji vlastni su, odredjivati komissijah (deputacijah), da im izradjuju pojedine predmete njihove nadležnosti ili da izvèršuju zaključke njihove.

Nego nadležnost: satvarati valjane zaključke, koja spada u zakoniti dielokrug organah uprave cèrkvene, nemože se prenosom na stalne komissije (deputacije) istim organom oduzeti niti krieposti lišiti.

§. XLI. Koi je povladjen, predsiedati cèrkveno-upravnomu sboru, osobito je za to odgovoran, da sačuvan bude zakoniti red, i da se nesatvori nikakova odluka, koja bi nadilazila zakonite povlastice, što ih sbor imade, ili koja se nebi sudarala s postojećimi zakoni. Onaj, koi predsieda, vlastan je a i dužan, u takovih slučajevih razpravu obustaviti; nego imat će razloge, zašto razpravu obustavlja, navesti u napisniku.

Sbor je dèržan pokorit se takovoj obustavi; nego bit će mu prosto, tegobu svoju proti obustavi izjaviti u napisnik i odmah naložiti niekolici članovah sbornih, da tegobu potanje obrazlože i izvedu.

Tegoba ima se pri onoj cèrkvenoj vlasti sudbenoj, koja je nad sborom, predati i razpravljati u redovitom tečaju molbah (§. V.).

Ako se predsiedatelju uzkrati poslušnost, bit će isti vlastan a i dužan, sbor razpustiti i, ako potrebito bude, zaiskati pomoć od vlastih svietovnih, da se sačuva red zakoniti.

§. XLII. Da u poslovih, pri kojih uvažavati valja interesse svihkolikih superintendencijah jednoga ili drugoga vieroizpoviedanja, moguće bude postignuti, da se iste medju sobom suglase ili da sudieluju, imat će se sazvati glavni sabor svihkolikih superintendencijah jednoga ili drugoga vieroizpoviedanja, i to svakoga vieroizpoviedanja obaške.

Ovaj glavni sabor samo je organ, periodično sastavljen iz zakonito ustanovljenih zastupnikah od strane superintendencijah. Glavni sabori nesmiju se nikada unositi ni u povlastice sinodah ni u autonomiju superintendencijah.

§. XLIII. Jedno i drugo vieroizpoviedanje evangeličko može napose svakih šest godinah dèržati sinod. Zakoni cèrkveni, što ih sinod izradi, imadu se podnieti cesarskoj Našoj potvèrdi.

Uz preinaku protivno glasećega propisa, koi je sadèržan u §. 4. članka 26. od godine 1791, obdèržavat će se sinodi bez povierenikah cesarskih.

§. XLIV. Na temelju predlogah, što ih učinio bude dotični glavni sabor, sazivat će sinode putem superintendencijah ministrarstvo za bogoštovje i nastavu, iza kako o vremenu, kada, i o miestu, gdie da se sinod sastane, podnesav ujedno predloge one zaiskana i izhodjena bude Naša dozvola.

§. XLV. Da cèrkveni organi, navedeni u §. II., V. i VI., o poslovih, koji su im doznačeni, uzmognu viećati mirno i bezpristranostju potrebitom, neće im siednice biti javne.

Samo u skupštine senioratske i superintendencijalne mogu se osobe, koje nespadaju medju članove ovih sborovah, po potanjih propisih, koji se imadu ustanoviti, pripuštati kao slušaoci, koji neimaju ništa govoriti.

§. XLVI. Napisci cèrkvenih organah, navedenih u §. II. ovoga patenta, imadu bit sastavljeni tako savèršeno, da moguće bude iz njih točno razabrati kako predmet, o kojem se je viećalo, tako i razloge satvorenih odlukah. Napisnici ne-sudbeni glavnih saborah, kao i napisnici skupštinah superintendencijalnih imadu se u svèrhu, da moguće bude izvèršivati vladarsko pravo vèrhovnoga nadziranja, prije nego što se obznane i pošlju obćinam, predlagati, da ih pregleda, putem političkoga zemaljskoga načelstva Našemu ministarstvu za bogoštovje i nastavu, koje će vlastno biti, satvorene odluke obustaviti, ako opazi da su protuzakonite ili da se je prekoračila nadležnost.

§. XLVII. Seniore (starešine) izabirat će slobodno svekolike obćine njihova okoliša absolutnom većinom glasovah i to izmedj samostalnih župnikah, koji su u senioratu.

§. XLVIII. Izpražnjena služba superintendentah i namiestnikah superintendencijalnih mogu se popuniti samo slobodnim izborom svihkolikih župnih obćinah, koje su u okolišu superintendencijalnom. Izbornici, dajući svoje odviete, nisu ograničeni ni na superintendenciju, ni na krunovinu.

(Konac će sliediti.)

Br. 35,997.

Oglas.

Pošto se je miestnim sredstvima k tomu iznova posvećenim od obćine k. slobodnoga grada Drohobycza i to posredstvom obveznice izdane dne 12. svibnja t. g. obstojanje podpune gimnazije tamo kao osigurano zasviedočilo, našlo se je visoko c. k. ministarstvo za bogoštovje i nastavu po glasu dekreta od 19. kolovoza 1859 br. 10584 potaknuto dozvoliti da se u imenovanom gradu jurve obstojeća niža gimnazija Josipova povisi na podpunu gimnaziju od 8 razredah, kojoj se davaju prava javne gimnazije i dopustiti, da se ovo povišenje izvede postupovnim načinom.

Što se time stavlja do obćega znanja s tom primietbom, da je već za godinu $18^{59}/_{60}$ povedeno otvorenje V. razreda.

Od c. k. miestodèržtva.

Lavov dne 5. rujna 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 1. listopada. Želja naše obćine, da se i kod nas podigne višja realka, koju je obćinsko vieće prigodom svoje predstave preporučilo svietlom banu, već se je, kako se iz uredovnoga diela vidi, visokim posredovanjem Nj. preuzvišenosti oživotvorila. Jučer prispie bèrzojavnim putem odobrenje visokoga ministarstva i razprostrani se hitrinom munje po svemu gradu napunjujući ga najdubljom zahvalnostju prema svomu vèrhovnom poglavaru, koi je u ovo niekoliko danah svoga bavljenja medju nama već toliko dobročinstvo učinio našem glavnom gradu i svoj zemlji. Sjajnije nije mogao započeti svoje blagotvorno dielovanje i već time zadobio je sva sèrca, jer potreba višje realke osiećala se je obćenito. Živio!

— Jučer poslie podne bio je običnim vojničkim počastima sahranjen preminuvši gospodin Anton Tèrstenjak de Schlemberg, c. k. podpukovnik u miru, koi je u 89. godini svoga života preminuo, dakle jedan od najstarijih častnikah austrijanske vojske. Na sprovodu bila je i Nj. preuzvišenost ban na čelu generalstva i gradjanskih oblastih, a i gradjanstvo došlo je mnogobrojno, najliepši dokaz, da si je pokojnik, rodjen Hèrvat, svojim vriednim ponašanjem znao pribavit obće štovanje u pučanstvu, medju kojim je već toliko godinah živio i u svojem krugu blagotvorno dielovao. Sahranjen je u cèrkvi braće Franciškanah.

— Po obćenito u našem gradu razprostranom glasu prjavili smo u prekjučerašnjem broju našega lista, da smo čuli, da je onaj g. episkop nesjedinjenoga istočnoga vieroizpoviedanja, koi se je vozio na onim slokobnim kolima, kojih ruda slučajno na smèrt rani stolara Franju Galla, obećao znatnu godišnju podporu osirotieloj obitelji posliednjega. Kao što jučerašnji broj ovdiešnjih niemačkih novinah kaže, doznalo je učredničtvo istih iz kompetentnoga izvora da se nepotvèrdjuje po nama prijavljeni glas. Dieca i udovica preminuvšega uputjeni su dakle još svejednako na milosèrdne darove, koje za njih skuplja učredničtvo ovdiešnjih niemačkih novinah.

S jadranskoga mora. Na primorju zametnula se je pravda uslied blage carske naredbe od 18. kolovoza 1859 medju časopisi, koji se

ima jezik uvesti u *gimnazije* kao jezik podučavni.

Visoka naša vlada, koja se neprestano stara i skèrbi za mir, blagostanje i izobraženje narodah po božjoj providnosti sebi povierenih, izdavši pomenutu milostivu naredbu glede uvedenja narodnog jezika u gimnazije nahodeće se u zemljah neniemačkih i talijanskih naumila je sadovoljiti željam i potrebam narodah slavenskih, magjarskih i rumunjskih a ne pojedinim strankam, koje med narodom živu po gradovih. Takove stranke nedvojbeno su živeće med narodom hèrvatskim i slovenskim s ove strane jadranskoga mora Talijani i u talijanskom duhu dosad odhranjeni domaći sinovi, nu ovi nečine za sebe osobiti narod u narodu našem, što zaista niti oni sami toga tvèrditi nemogu, a i drugčije višje škole kao što su gimnazije uvadjaju se za cielu zemlju (provinciju) i narod cieli, a ne za pojedine ljude ili gradove, pa k čemu i takove škole koje odhranjivaju domaću diecu u tudjem duhu, razstavljajućem ljude od svoga naroda dapače i od svoje rodbine?

Mi nedvojimo ni najmanje da će se uslied blage cesarske naredbe svuda i u svih gimnazijah uvesti naš narodni jezik ne samo u Hèrvatskoj, neizključivši ni onu gimnaziju u rečkoj županiji, u kojoj žive preko 90.000 Hèrvatah, već i u svih drugih jugoslavenskih zemljah, kao u ilirskom primorju (Istriji i Goričanskoj) u Kranjskoj, Koruškoj, Štajeru dolnjem itd. s uzroka što su gimnazije ustrojene za izobraženje duhovnikah, liečiteljah i dèržavnih činovnikah, koji svi imadu neprestano posla i govora s narodom, a da je mučno s narodom govoriti kojega se jezik točno nepozna i da zapinjaju poslovi, dapače kadikad se krivo riešavaju, to priznaje i sam preuzvišeni g. minister unutarnjih poslovah preporučujući u svojoj okružnici svim činovnikom nauku narodnoga jezika koi se govori u pokrajini gdie služe. U interesu dakle visoke vlade, naroda i činovnikah i u duhu najvišje carske volje i poslovice blage uspomene pokojnog cara Franje „Justitia Regnorum fundamentum“ uvesti će nedvojbeno pozvane oblasti narodni jezik u sve gimnazije obstojeće u slavjanskih zemljah bez obzira željah protunarodnih stranakah nalazećih se budi u Tèrstu, Kopru, Rieci, Zadru ili gdie mu drago, jer pèrvo visoka naredba govori o narodnom jeziku, a drugo jer gimnazije i onako nisu za same gradove već za cielu provinciju i narod u njoj se nahodeći, dakle gradovi niti njihovi stanovnici neimaju nikakove pravice glede višjih školah, kao što su gimnazije, već jedino ciela zemlja (provincija, gubernija) i ukupni narod u njoj stanujući.

Beč 28. rujna. Nj. c. k. apostolsko veličanstvo priepielo je jutros u $8\frac{3}{4}$ sata u Schönbrunn u carski dvorac, posvetilo se dèržavnim poslovima i primilo prejasnu gospodu nadvojvode Albrechta i Vilhelma rădi posavietovanja. U $3\frac{3}{4}$ sata vratilo se Nj. veličanstvo opet u Schönbrunn, gdie su ministri grof Rechberg, grof Nadásdy, baron Bruck i baron Hübner, zatim presidijalni poslanik baron Kübeck u 6 satih imali čast pozvani biti k dvorskomu stolu.

Talijanska.

Iz Milana pišu „N. Pr. Ztgu“: Garibaldi nije vojskovodja, no on je karakter. Time je svoju dosta bèrzo na 10 do 20.000 naraslu šarenu četu umio priljubit svojoj osobi, stavit pod zapt i sačinit iz nje jezgru buduće nezavisne talijanske vojske. Sasvim krivo mnienje, koje vlada u Niemačkoj o Garibaldovcima. Ja sam mnogo občio s oficirima ovoga zbora i našao sam, da su svikolici veoma izobraženi ljudi. Sinovi pèrvih familijah nose Garibaldovu uniformu. Imenovali su mi jednu kumpaniju, u kojoj 25 vojnikah zajedno imaju 5 milijunah franakah godišnjega dohodka. Nu uz mladog vojvodu stoji u redu možebiti kakav izgubljeni sin srednjega staleža, ili sin kakova zakupnika. Premda je veoma udobna odieća i pravilnik vojničkoga vježbanja ove čete, premda je sasvim slobodan način, kojim medju sobom obće ovi vojnici, ipak upravlja se zapt željeznom strogostju i kao što je poznato Garibaldi običaje prietit svojoj momčadi riečma: Farò fucilare. Premda sam mnogo razpitavao, ipak nisam mnogo doznati, da su Garibaldovci ikada izveli kakov nezakoniti čin. No u ovoj vojski nije sa cielo učvèršćen rojalizam! Ako i nije istina, što se glasalo o uvredama, koje su Garibaldu tobož iz glavnoga stana nanešene bile, ipak se ova četa rado osieća nezavisnom od cara i kralja i ova ćut mogla bi s vremenom dobiti izražen republikanski karakter.

Niemačka.

Na odluku frankfurtskoga senata u obziru „narodnoga družtva“ opaža „Breslauer Ztg.“: Polag pruskoga zakona o družtvima nema sumnje, da se ni u Pruskoj nebi polag pruskih zakonah moglo dozvolit ovo družtvo u predloženoj formi. I „Köln. Ztg.“ kori stranku, što je frankfurtskim zaključcima ostavila područje, gdie nebi nitko na nju udarit mogao; zakoni o družtvima odviš su, veli, strogi.

Rusija.

Prigodom svetkovine punolietnosti velikoga kneza prestolonasliednika obnarodaje „Sieverna Pčela“ sliedeća:

„Za vlade cara Alexandra Pavlovića opazili su, da je svim svečanim danom prijalo vrieme; u istinu, kao što se je njegovo rodjenje sukobilo s koncem pomračenja sunca, tako je i povratak njegova imendana vazda bio vedar, prijazan i jasan. I na onaj dan, kad mu se je godine 1834. razkrio spomenik, smiešilo se je sunce. Dan prije i noćju biesnila bijaše silna oluja s mèrzlom kišom, no sam 30. dan kolovoza bio je opet miran i čist. U doba Njegova sada vladajućega veličanstva doživismo ponovljenje ovoga sretnoga susretanja. Siećamo se 26. dan kolovoza, dan njegova veleliepnoga krunisanja u Moskvi. Tada ga je nebo očevidno blagoslovilo svojim oživljajućim zrakama. A i sada biva isto. U nedielju 6. (18.) rujna pade toplomier na mrazište i u večer nastane oluja i vrieme sa sniegom, kao što je u ovoj dobi lieta neobična. „Što će sutra iz toga biti?“ pitao je uznemireno jedan drugoga po ulicama gledajući na pripravе za veličanstvenu razsvietu. Iz toga će biti ono, što mora biti i što se bogu dopadne. I gle, u ponedieljak nesta oluje i vrieme se umiri. Oblaci razidjoše se i u večer sjaše miesečina. No u utorak, kao na dan opredieljeni za položenje prisege prejasnoga nasliednika prestolja svih Rusah pokaže se sunce božje na vedru nebu u svoj svojoj sjajnosti i razsvietljavaše svečanost, kod koje je moleći se bogu učestvovao sedmi deo svih stanovnikah zemaljskoga šara.

„Uprav dvadeset i pet godinah pred ovim danom bili smo pri položenju prisege Njegova sada na naše spasenje vladajućega veličanstva. Čuli smo, kako je govorio prisegu i vidieli, kako mu suze presiecahu one rieči, koje ga siećahu, da će doći vrieme, kad će ga njegov gospodar otac ostavit. Danas ga vidimo slediti na prestolju Rusije kao miritelja i uzornoga vladaoca: milijuni inostranih plemenah utieću se pod njegovu dobrotvornu vladu; njegovo oružje nadvlada i zarobi i starog zakletoga dušmana Rusije i ciele zemlje dobljene su za mir i obrazovanje. Pozdravljamo i Tebe, prejasni cesareviću, prestolonasliedniče Rusije na dugo očekivani dan, koi Te je poklonio ljubljenoj domovini! Molimo se bogu, da Ti za rukom podje sve što je dobre i veliko! Neka Te domovina i Tvojo ime sieti, da sjediniš pravednost i blagost, čvèrstoću volje i dobrotu sèrca! Neka Te opominju na veličinu, slavu i sreću Rusije!“

Dotle „Sieverna Pčela“. Od daljih viestih o svečanom proslavljenju ovoga dana leži do sad pred nama samo sliedeća prijava iz „Invalida“:

„Čujemo o veleliepnim čašama, koje su, vele, danas Nj. c. visosti poklonilitèrgovci petrogradski i moskovski. Osobito poklon posliednjih iz radionice Sasikova opisuje se kao prekrasan i bogat, u sredini nalazi se basrelief, koi predstavlja izbor Mihaila Fedorovića za cara. Obtiče ga lovorni vienac s atributima znanosti, umietnosti, obèrta i tèrgovine. U Petrogradu stanujući židovi podnieli su mu sjajno svezanu čestitku. Na predniој strani iste nalazi se u medalji predstavljen Dimitri Donskoi na kulikovskom polju; na izvèrstnost radnje može se zaključit već iz firme njena sačinitelja, i nju je izveo Sasikov.

„Kavkaz“ donosi obširne viesti sa ratišta i to s desnoga krila kavkazke vojske. Premda su iste veoma obsižne, ipak donose malo novoga, nego samo potvèrdjuju podrobno ono, što je već javljeno bilo o nasèrtima Čerkesah dne 4., 5. i 6. lipnja na oddiel adagumski, dne 7. lipnja na tvèrdjavu anapsku i 21. sèrpnja na sasinsku stanicu, koje je ruska vojska uspješno uzbila. U posliednjoj najkèrvavijoj bitki, gdie dodje do hèrvanja na šake, koje se je s početka činilo, da će izpasti na korist gorskih narodah i uspieh kojega se je samo došastjem kapetana Kalinina i majora Basova sa svojim kolonama krenuo tek posliednji čas na rusku stranu, poginuo je, kao što „Kavkaz“ javlja, na ruskoj strani: Jesaul Srjagin sa 13 kozakah a ranjen je Korunši Tkačef sa 16 nižjih oficirah. Kao što uhode javljaju i neprijatelj je mnogo izgubio.

Turska.

„Allg. Ztgu“ javljaju iz Damaska sliedeća: Posada u Malaki (pašaluk damaški) čula je, da će seraščer proći iz Bajruta kroz Malaku, pa se stane spremati, da ga dočeka, te htiede i ulice počistiti. U nedielju 7. kolovoza digņu se soldati na sve strane, da traže ljude, koji će čistiti. Budući da se ljudi baviše u cèrkvi, to udare soldati na rimokatoličku cèrkvu i pozovu kèršćane da izidju napolje. Svećenik ih zapita, šta hoće, a oni mu zapoviede, da odmah pošlju ljude da čiste ulice. Zamoli ih, neka pričekaju, dok se svèrši služba božja, ali soldati natieraju i njega i ostale, da za njima ide. — Još gore činilo se je u jezuitskoj kapeli. Tamo je prezident soldatima rekao, da je cèrkva evropska i da zato nenarušavaju službu božju, ali ovi kao biesni navale na njega. Sakristan, jak čoviek, razjari se, istiera soldate i zatvori vrata. Soldati odu po družinu, te njih do 20 momakah uderi lupati vrata. Kad prezident opet pred njih izadje, šćepaju i njega i sakristana, te zlostavljajući ih odvedu ih majoru. Ovaj preda ih kajmakamu, koi ih pitaše: kako se usudiše tući carske nizame. Ali kad vidi, kako su zlostavljeni, pošlje ih natrag u manastir i javi seraščeru, a jezuit se potuži francuzkom konzulu u Bajrutu, te se sada stvar izpituje.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Tèrst 28. rujna. Sredinska pomorska oblast stavila je stvari došavše iz Sirije pod kontumaciju a iz Egipta pod kontumacijalnu reservu.

Modena, 21. rujna. Modensko-parmezanski zajam podpisan je, vele, stranom ovdie, stranom po bankierima u Milanu, Livornu i Turinu. No boje se medjutim, da će se slična operacija opet ponovit, budući da imenovane prevratne vlade podnipošto neizlaze pravilnim dohodcima.

Bolonja, 22. rujna. Ovdiešnji nadbiskup zabranio je dèržati zadušnice za biegunca Manina, koje bi ujedno imale služiti za bučnu političnu demonštraciju.

Turin, 24. rujna. Komisija naimenovana za pravosudje dèržat će dne 28. svoju pèrvu siednicu; sučlan iste jest medju ostalim i lombardezki prizovni savietnik Sighele.

Milan, 24. rujna. Kralj se je danas vratio u Turin, no doći će 8. listopada opet natrag i tad će se, kako se glasa, dulje vremena bavit u Lombardiji.

Genova, 26. rujna. Knez Poniatowski prispeo je ovamo vraćajući se u Francuzku.

London, 26. rujna. Uslied viestih iz New-Yorka buknula je revolucija u Kostarici.

London, 26. rujna. Kao što Morning Post javlja talijansko pitanje nije jošte uredjeno; *isto* tako nisu se jošte složili ni u obziru preuzetja jednoga diela austrijanskoga dèržavnoga duga od strane Lombardije; putovanje kralja belgijanskoga

nestoji u nikakvom savezu s pitanjem kongresa; kongresa neće biti; vojvodstva će se po svoj prilici sjedinit s Piemontom. No Times misli, da je to utielovljenje veoma nevierojatno.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 30. rujna 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

		Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5% za 1 0 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5% „ „ „	78 95
Od g. 1851, seria B. .	„ 5% „ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5% „ „ „	
Kovovnice	„ 5% „ „ „	73.50
„	„ 4½% „ „ „	
„	„ 4% „ „ „	
„	„ 3% „ „ „	
„	„ 2½% „ „ „	
„	„ 1% „ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	. „ „ „	
„ „ „ „ 1839	. „ „ „	
„ „ „ „ 1854	. „ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5% „ „ „	
	„ 4½% „ „ „	
	„ 4% „ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3% „ „ „	
	„ 2½% „ „ „	
	„ 2¼% „ „ „	
	„ 2% „ „ „	
	„ 1¾% „ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5% „ „ „	
	„ 4½% „ „ „	
	„ 4% „ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5% za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5% „ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5% „ „ „	
„ galicianske	„ 5% „ „ „	
„ bukovinske	„ 5% „ „ „	
„ erdeljske	„ 5% „ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5% „ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5% „ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5% „ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	890.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	210.
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga društva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k.n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		102.60
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		120.25
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini		5.76
„ podpuni cekini		
Krunaši		
Polukrunaši		

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Sekt. III. Abth. 3. br. 9695-1859 (Ds.—71) 3—1

Oglas.

Za podupiranje razploda konjske bagre u ovoj pokrajini, odlučilo je c. kr. vèrhovno zapoviedničtvo vojske, da se iz ovdie nakupljenih, neuvèrštenih konjah, one kobile, koje za rečeni razplod osobito sposobne pronadjene budu, razstave od drugih i razlučeno podvèrgnu prodaji.

Uslied ove naredbe prodavat će se dakle putem javne dražbe 15. listopada t. u Varaždinu, Verovitici, Osieku i Zagrebu, po 11 izabranih kobilah.

Čim se to do obćega znanja stavlja, opaža se, da je namiera visoke vlade jedino ta, da se ovozemna konjska traga, sredstvom iz mnogih izabranih kobilah, što više i što pospiešnije poboljša, radi česa se na to pozornost osobito poljskih gospodarah i konjogojiteljah obraća.

Od c. kr. zemaljskog zapoviedničtva vojske.

U Zagrebu dne 25. rujna 1859.

Nr. 1963-P. (Izv.—156) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Das k. k. Bezirksamt Pisarovina macht bekannt, dass wegen Verpachtung der Fleisch- und Weindaz in den diesem k. k. Bezirksamte unterstehenden politischen Gemeinden Jamnica, Kravarsko und Pokupsko auf die Zeit vom 1. November 1859 bis 31. Oktober 1860 eine öffentliche Lizitation am 7. Oktober 1859 10 Uhr Vormittags in der hierortigen Amtskanzlei abgehalten werden wird.

Die näheren Lizitationsbedingnisse können bei diesem k. k. Amte täglich eingesehen werden, hier wird jedoch bemerkt, dass im Bereiche der oberwähnten Gemeinden 10 Jahr-Märkte abgehalten werden, dass der Wein in 52 Ortschaften und ugefähr in 70 Wirthshäusern ausgeschänkt wird.

Ueberreicher von schiftlichen Offerten dürfen sich nicht zugleich auch persönlich durch Bestellte oder Bevollmächtigte bei der mündlichen Lizitation betheiligen, ansonsten auf deren schriftliche Offerte durchaus keine Rücksicht genommen werden wird.

Nachträgliche Offerte werden nicht berücksichtiget, ohne Unterschied, ob sich der Offerent bei der mündlichen Lizitation betheiliget hat oder nicht.

Das von den Lizitanten oder Offerenten zu erlegende Vadium wird für die Gemeinde Jamnica in 230 fl. und für die Gemeinde Kravarsko und Pokupsko zu je 90 fl. ö. W. bestimmt.

Was hiemit zur allgemeinen Kenntniss gebracht wird.

Pisarovina am 23. September 1859.

Für den Herrn Bez.-Vorsteher
k. k. Bezirks-Adjunkt
Tkalec.

Nr. 3658 (Izv.—149) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Von Seite des k. k. Bezirksamtes Sissek, wird hiemit zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass die Gemeinde-Wein- und Fleischdaz in den diesbezirkigen politischen Gemeinden und zwar in Sella mit 24 Dörfern und 25 Wirthshäusern, in Settus mit 21 Dörfern 43 Wirthshäusern und 3 Kirchenfesten, in Gošće mit 12 Dörfern, 20 Wirthshäsern und 4 Jahrmärkten, endlich im Marktorte Sissek mit 1 Dorf 4 Wirthshäusern, und 8 Jahrmärkten, für die Zeit vom 1. November 1859 bis 1. November 1860 zu Folge hoben k. k. Statthalterei-Erlasses vom 15. September 1859 Z. 14233-999 am 14. Oktober l. J. um 9 Uhr Vormittags im Amtslokale des Bezirksamtes Sissek im Wege einer öffentlichen Versteigerung verpachtet werden wird.

Die Lizitationsbedingnisse können in den gewöhnlichen Amtsstunden hieramts eingesehen werden, jedoch wird ausdrücklich bemerkt:

1. Dass die Lizitation gemeindeweise durchgeführt wird
2. Der Ausrufspreis wie folgt bestimmt ist:

Für die Gemeinde	Sella . . .	2320 fl.
„ „ „	Settus . . .	2365 „
„ „ „	Gošće . . .	1100 „
„ „ „	Sissek . . .	4500 „

3. Das gewöhnliche Vadium von 5% des Ausrufspreises vor der Lizitation zu erlegen, und von dem Meistbiethenden auf die 10% Caution zu ergänzen kommt.

4. Es werden auch vorschriftsmässig gestempelte und mit dem Vadium belegte vor der Lizitation überreichte schriftliche Offerte berücksichtiget; solche Offerenten werden jedoch zur mündlichen Lizitation nicht zugelassen, und auch keine nachträglichen Offerte angenommen.

K. k. Bezirks-Amt.
Sissek am 24. September 1859.

Für den k. k. Hrn. Bezirks-Vorsteher,
der k. k. Bezirks-Adjunkt
Krestić.

Nr. 1936-pol. (Izv. 153) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Die hohe k. k. Statthalterei hat mit Verordnung vom 15. September d. J. Z. 14233-969 die Einhebung der Wein- und Fleischdatz zu Gunsten der Gemeinde-Proventen auch für das Verwaltungs-Jahr $18^{59}/_{60}$ genehmigt.

Dem zu Folge wird zur Verpachtung dieser Gemeindedatz für alle 3 Gemeinden Vèrbovec, Preseka, und Dubrava eine öffentliche Lizitation am 10. Oktober d. J. um 9 Uhr Vormittags im Bezirksamtslokale abgehalten werden, wobei bemerkt wird, dass der Ausrufungspreis für Vèrbovec mit 2336 fl. 26 kr., für Preseka mit 265 fl. 65 kr., uud für Dubrava mit 211 fl. 5 kr. ö. W. bestimmt ist.

Jeder Lizitant wird ein Vadium von 100 fl., der Ersteher aber 10% des Bestbothes als Caution entweder im Baaren Gelde oder in öffentlichen Obligationen nach dem letzten Börsenkourse zu erlegen haben.

Die übrigen Lizitations-Bedingnisse können beim gefertigten Bezirksamte in den gewöhnlichen Amtsstunden täglich eingesehen werden.

Vom k. k. Bezirsamte.
Vèrbovec am 24. September 1859.

Für den k. k. Bezirks-Vorstand
Tonković
k. k. Adjunkt

Br. 2698-pol. (Izv.—154) 3—2

Oglas.

Da se pobiranje daćah od pitja i mesarenja u polit. obćinah, Bania, Draganić i Rečica za vrieme od 1. studenoga 1859 do konca listopada 1860 shodno naredbi velesl. c. k. županijske oblasti od 19. t. m. br. 9183 pod zakup dade, obdèržavat će se dne 11. listopada o. g. u 9 satih prije podne u prostorijah c. k. kot. ureda karlovačkog i to za svaku prijenaznačenu političku obćinu posebice javna dražba.

Ličbena ciena opredieljena je za obćinu Baniu u 7600 fr., za obćinu Draganić u 8450 fr., za obćinu Rečica u 582 fr. austr. vrednote.

Svaki kod rečene dražbe budi ustmeno ili pismeno učestvovati želeći imade u ruke povierenstva dražbenog 5% vadium, od ličbene ciene, a dostatnik 10% dèržavnih zadužnicah od dostatbene svote položiti.

Na kasnije prispievše ponude neće se obzir uzeti.

Ostali uvieti stoje u uredovnih urah kod c. k. ureda u Karlovcu svakome na ugled.

C. k. kot. ured u Karlovcu dne 24. rujna 1859.

C. k. kot. predstojnik
Barac.

Br. 6274-1859. (Izv.—155) 3—2

Razpis natiečaja.

Kod podpisanoga poglavarstva izpražnjeno je jedno štipendijalno miesto iz zaklade pokojnog Juraja Jakopca sa godišnjom podporom od 211 fr. 5 kr. a. vr. skopčano.

Na isto miesto po glasu oporuke zakladatelja imaju pravo učione polazeći mladići iz porodice prerečenog zakladatelja naročito njegovog brata Andrije i sestarah: Ane, Dorotee, i Magdalene proizlazeći.

Molbenice za postignutje ove podpore na gradsko poglavarstvo u Varaždinu upravljene imaju se kèrstnim pismom, liekarskim sviedočanstvom o ciepanju kozicah, školskom sviedočbom za iztekavšu školsku godinu $18^{59}/_{60}$ izkazom o proizhodu iz porodice zakladatelja, napokon sviedočbom, da je prositelj potreban ove podpore, ili siromaštva radi, ili radi većeg broja neobskèrbljene braće, obložit, i najdulje do 15. listopada 1859 podpisanom poglavarstvu podnieti.

Dano iz siednice poglavarstvene u Varaždinu dne 24. rujna 1859

Za gradskog predstojnika
Zadravac,
savietnik.

Nr. 2481-pol. (Izv.—150) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Von Seite des k. k. Bezirksamtes Moslavina wird hiemit zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass die Einhebung des Zuschlages von Bier, Wein und Branntweinschank, dann von der Fleischausschrottung in der politischen Gemeinde Ludina, Kutina, Popovača, mit 37 Dörfern, und so vielen Schankhäusern für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 zu Folge komitatsbehördlichen Erlasses vom 19. September 1859 Z. 9183 am 6. Oktober 1859 um 9 Uhr Vormittags in den Amtslokalitäten des Bezirks-Amtes Moslavina im Wege einer öffentlichen Versteigerung verpachtet werden wird.

Die Lizitationsbedingnisse können in den gewöhnlichen Amtsstunden hieramts eingesehen werden, jedoch wird ausdrücklich bemerkt, dass:

1. Die Lizitation gemeindeweise durchgeführt wird.
2. Der Ausrufspreis wie folgt bestimmt ist:

Für die Gemeinde	Popovača	1060 fl	50 kr.	ö. W.
„ „ „	Kutina .	1071 „	— „	„
„ „ „	Ludina .	803 „	25 „	„

3. Dass das gewöhnliche Vadium von 5% des Ausrufspreises vor der Lizitation zu erlegen, und von dem Meistbietenden auf die 10% Caution zu erhöhen ist.

4. Es werden auch vorschriftsmässig gestempelte und mit dem Vadium belegte, vor der Lizitation überreichte schriftliche Offerte berücksichtiget; diejenigen, die schriftliche Offerte eingereicht haben wereen, werden zur mündlichen Lizitation nicht zugelassen, und es werden auch keine nachträgliche Offerte angenommen.

K. k. Bez.-Amt Moslavina am 22. September 1859.

Der Amtsleiter
Žuvić.

Nr. 13881-3466 IV. (VI—60) 3—3

Konkurs-Verlautbarung.

Bei dem k. k. Gymnasium erster Klasse in Görz ist eine Lehrersstelle für das Fach der klassischen Philologie in Erledigung gekommen.

Die Bewerber um diese Stelle, mit welcher ein Gehalt jährlicher 945 fl mit dem Vorrückungsrechte in die höhere Gehaltsstufe von 1050 fl ö. W. verbunden ist, haben ihre mit den Dokumenten über die gesetzliche Qualifikation belegten Gesuche an die k. k. Statthalterei in Triest, und zwar wenn sie bereits eine Anstellung bekleiden, im Wege ihrer vorgesetzten Behörde, bis 10. kommenden Monats Oktober zu leiten.

K. k. Statthalterei.

Triest am 18. September 1859.

Br. 6356-1859 (Izv.—159) 3—1

Oglas dražbe.

Od strane niže podpisanog poglavarstva ovime se do obćeg znanja stavlja, da će se dne 20. i 21. listopada 1859 svigdar u 9 satih u jutro na viećnici grada Varaždina obdèržavati javna dražba u pogledu iznajmljenja prava pobiranja obćinskoga nameta na vino-, rakijo- i pivotočje, i zatim od mesarenja za vrieme od 1. studenoga 1859 do 31. listopada 1860 i to obdèržavat će se dražba dne 20. listopada naime za vino-, rakijo- i pivotočja, 21. listopada pako za mesarenje.

Za ravnanje natiecateljah opažuje se da se u području ovogradske obćine od 1 vedra iztočenog vina, ili mošta 1 fr. 40 kr., od vedra piva 52½ kr., od 1 vedra rakije 2 fr. 10 kr. a. v., nadalje od svakog komada za prodaju zaklanog vola, krave, i bika 2 fr. 10 kr., od teleta 70 kr., od svinčeta nad centom 1 fr. 5 kr. a izpod cente 52½ kr. napokon od jedne ovce, koze, ili jarca 17½ kr. a. vr. u ime obćinskog dometa plaća.

Pismene ponude primaju se i to one za vino-, rakijo-, i pivotočje samo do 20. i 21. listopada t. g. 9 satih pred poldan, prije započetka dražbe, dočim se na ponude po izminutju toga roka prispievše nikakov obzir uzeti neće.

Obširniji dražbeni uvieti mogu se kroz propisane uredovne sate u ovogradskoj pisarni uviditi.

Dano iz siednice poglavarstvene u Varaždinu dne 29. rujna 1859 obdèržavane. Gradski predstojnik

Vinković.

Br. 532. (Dp.—116) 3—3

Natiečaj.

Kod pučke učione u Malom Taboru, županiji varaždinskoj kotaru taborskom ima se popuniti izpražnjeno miesto učitelja i orguljaša, za što se do 20. listopada o. g. otvara ovim natiečaj.

Godišnja plaća, osim bezplatnoga stana, uživanja oranice od dviuh ralih i malene vèrta, sastoji u 276 stot 15 novč. odakle valja učitelju potrebita dèrva toli za sebe koli za školu nabavljati. Usuprot pripada mu običajem stečeno pravo, od župljanah dobrovoljne darove u lanu i širi pobirati.

Natiecatelji imaju svoje molbenice vlastoručno pisane, na dotičnu obćinu upravljene, s potrebitimi dokaznicami o starosti, ćudorednom vladanju sposobnosti i dosadanjem službovanju, do gori rečenoga roka podnieti podarcidjakonu i župniku u Prišlinu, Ivanu Petranoviću.

537. Na pučkoj učioni u Kratečkom u županiji zagrebačkoj, kotaru sisačkom ima se popuniti prazno miesto učitelja, za što se do 25. listopada o. g. otvara ovim natiečaj.

Godišnji dohodci s ovom službom skopčani osim slobodnoga stana i uživanja vèrta iznose:

a) 210 stot. sa 40 mierovah kukuruze, što će imati župljani sve godine davati,

b) 42 stot. što ih je visoko c. k. ministarstvo prosviete na 10 godinah iz narodne školske zaklade dopitalo, i

c) 6 hvatih dèrvah od strane gospoštine topolovačke, a drugih 6 od strane obćine za porabu učitelja i učione obećanih, koje će morati obćinari sieći i dovažati.

Natiecatelji se napućuju, da svoje molbenice, vlastoručno pisane i na dotičnu obćinu upravljene do gori spomenutoga roka s dokaznicami o dobi, ćudorednom ponašanju, sposobnosti i dosadanjem službovanju dostave Franji Šloisnigu začastnom kanoniku, podarcidjakonu i župniku u Sisku.

U Zagrebu dne 16. rujna 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga ordinariata.

Br. 3384-1859. (DS.—65 6—5

Prodaja pivare.

Obćina kralj. slobodnoga i glavnoga zemaljskoga grada Zagreba u kraljevini Hèrvatskoj prodavat će 18. listopada 1859 putem javne dražbe na njeno vlastničtvo spadajuću, pod k. br. 427. ležeću pivarsku kuću zajedno s pravom varenja, zatim s pravom točenja vina i piva.

Ova pivara sačinjava ugal špitalske i novotèržke ulice i nalazi se naprema c. kr. pošti u najživahnijem dielu grada u ulici, koja uzdèržava obćenje medju oba glavna gradska tèrga.

Nema u svem gradu prostorije, gdie se toči pivo i vino, koju bi većma posiećao sviet, nego što je ova, i prikladna je zbog svoga položaja osobito za otvorenje svratišta.

Sastoji iz kuće jedan kat visoke i razizemne, sasvim iz čvèrsta gradiva sazidane, sa šest podpunoma suvih i hladnih pivnicah (podrumah), veżom, velikom pivarskom dvoranom, sa dvie posebne sobe za goste, sa dvanaest sobah za stanovanje, sa četiri kuhinje, s glavnim i pobočnim stubama i hodnicima, nadalje iz krilne sgrade, 35 bečkih hvatih dugačke, 7 bečkih hvatih široke, odredjene za varenje piva, koja sadèržava udobnu, podpunoma uredjenu pivovarnju i pecaru za rakiju sa svim spravama, englezkim sladarnicama, sladovištima i magazinima za ječam sa četiri sprata, mlinom za slad s vitlom i s prostranim skladištem za burad i dèrva; napokon iz boltane iz čvèrsta gradiva sazidane konjušničke sgrade za 24 komada marve za tovljenje i gospodarstvo, zatim iz kotca za svinje.

Kuća i dvorište ima u obsegu 792 kvadratna hvata. U dvorištu nalazi se jedan a u pivarskoj sgradi drugi bunar (zdenac), oba dobrom vodom obilato obskèrbljena.

Sgrada nalazi se u posve čvèrstu a sprave za varenje i vaskolik ostali **fundus instructus** u podpunoma dobru stanju.

Koji žele kupiti ovu pivaru, čine se još osobito pozorni na to, da u Zagrebu obstoje samo dvie pivare, da se dosad neproizvodi prešana pienica u Zagrebu, za što je osobito podobna ponudjena pivara, i da se je u tri godine kod pučanstva od 17,000 dušah po glasu službenih podatakah odsiekom 7000 akovah (vedarah) piva varilo, koja kolikoća rast će od godine na godinu, budući da se broj stanovničtva svejednako umnožava. Nadat se je, da će se Sava skore uredit, k čemu je već podieljeno dozvoljenje, i što prije dovèršit gradjenje željeznice od Zidanoga Mosta u Zagreb, podgradje od koje su temeljne sgradje već napolak gotove.

Uvieti za dražbu i kupnju mogu se kod varoškoga magistrata u običnim uredskim urama viditi ilopaža se da je jedan iztisak dražbenih uvietah za svakoga izložen u pisarnici zagrebačkih niemačkih novinah

Od magistrata c. k. glavnoga zemaljskoga grada Zagreba.

U Zagrebu dne 22. sèrpnja 1859.

Nr. 1700-pol. (Izv.—143) 3—3

Konkurs-Ausschreibung.

Zur Wiederbesetzung der im Bereiche der politischen Gemeinde Krapina-Töplitz in Erledigung gekommenen Hebammen-Stelle, mit welcher ein jährlicher Gehalt von 84 fl ö W. aus der betreffenden Gemeinde-Casse, verbunden ist, wird hiermit der Concurs ausgeschrieben Die Bewerberinnen um diese Stelle haben ihre vorschriftsmässig gestempelten Gesuche

a) mit Nachweisung des Alters,

b) des moralischen Lebenswandels,

c) dem Diplome über die zurückgelegte Prüfung, belegt, binnen 4 Wochen bei diesem k. k. Bezirksamte einzubringen.

Kk. Bezirksamt Pregrada am 10. September 1859.

Für den k. k. Bezirksvorsteher
der k. k. Bezirks-Adjukt
Nevařil.

Br. 3695. (PZ.—46) 3—2

Oglas.

Od 1. listopada t. g. do konca ožujka teći će mallepošta riečko-senjska kako sliedi:

Od Rieke u Senj svakog četvèrtka u 10 satih pred podne.

Od Senja u Rieku svakoga petka u 6 satih u jutro.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 26. rujna 1859.

Klempay s. r.

Br. 2385-pol. (Izv.—157) 3—2

Izrok dražbeni.

Od strane c. k. kot. ureda modrušpotočkog stavlja se do obćeg znanja, da će se pravo pobiranja obćinskog dometa, od potrošarine podvèrženih tecivah, ao od vina, mesa itd., nakoliko se takovo na korist ovdašnjih političkih obćinah, Netretić, Ribnik i Ozal proteže, na temelju naredbe vis. c. k. hèrv.-slav. namiestničtva od 15. rujna 1859 br. 14233-999 i u sliedstvu odpisa veleslavne c. k. županijske oblasti zagrebačke od 19. rujna 1859. br. 9183, i za upravnu godinu $18^{59}/_{60}$ na dan 13. listopada 1859 u 10 satih prije podne u ovdašnjoj kotarskoj pisarni u najam dati.

K ovoj javnoj dražbi pozivaju se svi natiecatelji se želeći, kojima uvidjenje dražbenih uvietah kod ovoga ureda u uredovno doba prosto stoji, tom ipak opazkom, da će se:

1. Dražba ova izvesti posebice za svaku od obćinah Netretić, Ribnik i Ozal.
2. Da ličbena ciena sastoji za

obćinu Netretić u	1370	fr.	25 kr.
„ Ribnik u	1745	„	10 „
„ Ozal u	1103	„	80 „

austrijanske vrednote.

3. Da se imade 5% žaobina od ličbene ciene, prije početka dražbe položiti.
4. Da će se do dražbe takodjer primati redovito biljegovane i žaobinom providjene pismene ponude, poslie započeta pako dražbe uvažiti će se takove, a i nudioc u ustmenoj neće se pripustiti.
5. Pristojbe pobiranja ostaju koje su bile dosada.

Netretić dne 23. rujna 1859.

C. k. kot. ureda ravnatelj
Heržić.

Br. 2025-p. 1859. (Izv—152) 3—2

Oglas dražbe.

Da se za predstojeću upravnu godinu 1860 t. j. za vrieme od 1. studenoga 1859 do 30. listopada 1860 pravo pobiranja daće od potrošnine na vinu, pivi, rakiji i mesu u zakup dade, razpisuje se, uslied dozvole vis. c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva od 15. rujna t. g. br. 14233 ovime javna dražba, koja će se za sve tri obćine redomice a to za dugoselsku, oborovačku i prečečku, na dan 10. listopada t. g. u 10 satih prije podne kod ovoga ureda obdèržavati

Za izkličnu cienu služiti će lanjska zakupna svota i to kod obćine dugoselske sa 2301 fr., kod oborovačke 805 fr., napokon kod obćine prečečke 751 fr.

Pozivlju se dakle svikolici, koji žele ovo pravo pobiranja daće u zakup uzeti, da dodju u ustanovljenom vremenu na naznačeno miesto, gdie će svaki dražbenik prije dražbe 5% vadija u ruke c. kr. kot. povierenika položiti imati, i onaj, koi zakupnik uzbude, jamčevinu 10% od dobivene zakupnine povišenu, izbrojiti, dočim će se pako ostalim dražbenikom položeni vadium odmah povratiti.

I pismene ponude, koje imadu biti propisanim biljegom, i odmierenim vadiumom providjene, primat će se, i u obzir uzeti, ako prije započete dražbe prispiju.

Onaj, koi ponudu pismeno učini, nesmije ju učinit i ustmeno kod dražbe.

Ostali uvieti dražbe mogu se svaki dan za propisane dobe kod ovoga, kao i obćinskih uredah uviditi.

C. k. kot. ured dugoselski.

U Božjakovini 23. rujna 1859.

C. k. kot. predstojnik
F. Barač.

OGLASNIK.

(Dp.—119) 3-2

Na vèrtu gospodars. družtva u Liepojvesi prodavat će se grožđje u ponedieljak 3. listopada ob 10 uri prije podne.

Od vèrtnog nazorničtva.

Dp.—113. 3—2

Žirovina.

U otvorenim šumama vlastelinstva Topolovca kod Siska ima lietos obilnog žira; zato će se žirovina u primierenom broju i stranjskim žiteljima, koji svoje kèrmke tamo pitati žele, uz predplatu po 2 for. i u ime maltovine po 5 kr. a. vr. od svake glave dati.

Obširnija mogu se saznati u vlastelskoj pisarni u Topolovcu kod Siska. Topolovec 17. rujna 1859.

Dp.—114. 2—2

Jedan sokač (kuhar)

želi kao takav a zajedno i kao gospodarski činovnik službu kod kakve p. n. gospoštine. Ponude mogu se poslati u ubavieštionicu gospodina M. Wagnera u Zagrebu.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. **U ZAGREBU, U PONEDIELJAK** **DANA 3. LISTOP...** Broj 225.

Carsko-kr. službene
NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće miesecom listopadom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr.

☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Uredovni dio.

Cesarski patent od 1. rujna 1859, o unutarnjem ustrojstvu, o poslovih, tičućih se školah i nastave, i o dèržavno-pravnom položaju evangeličke cèrkve od oba vieroizpoviedanja u kraljevinah Ugarskoj, Hèrvatskoj i Slavoniji, zatim u Vojvodovini sèrbškoj s Banatom tamiškim i u Krajini vojničkoj.

(Konac.)

§. XLIX. Kada tko izabran bude za župnika ili učitelja, ima se takov izbor, prije nego što dotična osoba uvedena bude u službu svoju, prijaviti političkomu zemaljskomu načelstvu. Ako načelstvo ovo za trideset danah neučini nikakova prigovora, imat će se izabranik odmah uvesti u svoju službu i u beriva, koja su š njome skopčana.

§. L. Za nadzornike (kuratore) obćinah, senioratah i superintendencijah mogu se izabrati samo takovi muževi, koji redovito svoje prebivalište imadu u dotičnoj miestnoj obćini, u senioratu ili u području superintendencije.

§. LI. Izbor superintendentah i nadzornikah superintendencijalnih (kuratorah) imade se podnieti vladarskoj Našoj potvèrdi.

Svi, koji su ovdie imenovani, mogu tek, pošto potvèrdjeni budu, kao takovi proglasit se i u službu svoju uvesti.

§. LII. U svaku zakletvu za učitelje, službenike i urednike cèrkvene ima se bez razlike uvèrstiti dužnost, da će isti Nam i domu Našemu bit neoskvèrnjeno vierni, i da će u službi, koja im je povierena, svagda pred očima imati što najtočnije izvèršivanje i uzdèržavanje zakonah.

§. LIII. Superintendencije jednoga i drugoga vieroizpoviedanja dobivat će u ime podpore godišnjih paušalah iz dèržavne blagajnice.

Ovaj paušal podporni ima se obratjati na sliedeće:

a) da se daje godišnja službovina (Functions-Zulage) superintendentom;
b) da se daje godišnja službovina seniorom (starešinam);
c) da se daje podpora siromašnim župam i pučkim učionicam po odredbi ministarstva bogoštovja.

Osobitom naredbom ustanovit će se pobližji način, kako da se to ovèršuje.

§. LIV. Da se izvèrše odredbe, što ih zakonitim načinom učine evangeličke obćine i vlasti cèrkvene, a i presude, koje po postupku propisanom budu izrečene, a tako i da se iztieraju dohodci, koji idu službenikom i urednikom cèrkvenim i školskim, zatim i takovi danci, koji s dozvolom zemaljskoga načelstva budu nametnuti za uzdèržavanje evangeličkih zavodah bogoštovnih, nastavnih i dobrotvornih, može se za sve to zaiskati zaštita i pomoć vlastih svietovnih.

Vlasti svietovne, ako uzkrate ovu pomoć, imadu svoje razloge podpuno, kao što se pristoji, odmah pismeno dostaviti onomu, koi je pomoći od njih tražio; nasuprot pako prosto će biti ovomu, svoju tegobu radi uzkratjene mu pomoći podnieti višjoj političkoj vlasti putem predpostavljene vlasti cèrkvene, konsistorija senioratskoga ili konsistorija superintendencijalnoga.

§. LV. Cèrkveni red evangelikah od oba vieroizpoviedanja, na koi se odnosi zakonski članak 26. od godine 1791, izradit će se i konačno ustrojiti putem cèrkvenoga zakonotvorstva.

Za vrieme, dok to nebude uredjeno, imadu u tom u kraljevinah Naših: Ugarskoj, Hèrvatskoj i Slavoniji, u Vojvodovini sèrbskoj s Banatom tamiškim i u Krajini vojničkoj u kriepost stupiti propisi privremeni, za koje, da ih izdade, povladjujemo podjedno Našega ministra za bogoštovje i nastavu. Čim se propisi ovi stanu izvèršivati, ugasnut će ujedno naredba, koju je uslied Naše odluke od 21. lipnja 1854. izdao Naš ministar za bogoštovje i nastavu dne 3. sèrpnja 1854. (Zemaljsko-vladnoga lista za kraljevinu Ugarsku, god. 1854, u II. razdielu komad XIV., br. 20.)

§. LVI. Odredjujemo, da pèrvim budućim sinodom jednoga i drugoga vieroizpoviedanja bude zadaća, da, poslužívši se izkustvi, što ih medjutim nabave sebi glede uredbe predhodno učinjene, i dèržeći se naredabah ovoga Našega patenta, učine Nam predloge, koji im se shodni uzvide za utvèrdu i za dalji razvitak reda cèrkvenoga.

§. LVII. Temelji dèržavno-pravnoga položaja evangelikah jednoga i drugoga vieroizpoviedanja u Našoj kraljevini Ugarskoj, zatim u Vojvodovini sèrbskoj i u Banatu tamiškom, kao što su ustanovljeni u zakonskom članku 26. god. 1791 i u zak. čl. 3. od god. 1844, ne samo da se u ničem nemienjaju patentom ovim, nego dapače nalazimo ih ovim iznova potvèrditi, i, ukidajući ustanovu §. 14. pomenutoga čl. od od godine 1791., kojim se evangelici jednoga i drugoga vieroizpoviedanja izključuju iz kraljevine Naše Hèrvatske i Slavonije, izim obćinah, koje su već onda tamo postojale, dozvoliti, da se u pogledu naseljivanja njihova u ovih zemljah, kao i u Našoj Krajini vojničkoj, i na gradjanska njihova i cèrkvena prava podpuno i sasvime imadu upotrebljivati gorispomenuti zakoni, koji valjaju u kraljevini Našoj Ugarskoj.

§. LVIII. Našemu ministru za bogoštovje i nastavu, u suglasju s ministri unutarnjih dielah, pravosudja i financijah, zatim u obziru Krajine vojničke s Našim vèrhovnim zapoviedničtvom vojske, nalaže se ovèrha naredabah ovih.

Dato u Našem glavnom i prestolnom gradu Beču, na pèrvi dan rujna mieseca godine hiljadu osam sto petdeset i devete, vladanja Našega godine jedanaeste.

Franjo Josip s. r. (M. P.)
Arkivojvoda Vilhelm s. r.
feldmaršal-lajtnant.
Grof Rechberg s. r. Grof Thun s. r.
Bar. Bruck s. r. Grof Nádasdy s. r.
Bar. Hübner s. r. Grof Gołuchowski s. r.
Po previšnjoj zapoviedi:
Bar. Ransonnet s. r.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč 30. rujna. Nj. c. visosti nadvojvode Karl Ferdinand i nadvojvodinja Jelisava odputovali su danas juternjim podvozom na sievernoj željeznici u Moravsku. — Nj. carska visost nadvojvoda Ljudevit Viktor očekuje se sutra ovdie iz Possenhofena, gdie boravi Nj. c. visost nadvojvodinja Sofija. — Nj. carska visost toskanski nadvojvoda Ferdinand boravi još svejednako u Lindavi u Bavarskoj, i namierava, kao što javlja „Münchner Ztg“, dulje vremena ostati u Monakovu.

Rusija.

Petrograd, 21. rujna. Car je jučer kao na dan punolietnosti velikoga kneza prestolonasliednika izdao sliedeći manifest:

„Božjom milosti Mi Alexander II., car i samodèržac svih Rusah, kralj poljski, veliki vojvoda finlandski itd. itd. Danas je šestnaest godinah, što je 8. (20.) rujna — na taj za Rusiju porazom mamaiskih čoporah toli znameniti dan — svemogući, koi ovo carstvo od tolikih viekovah štiti, udostojao se pokloniti Nam pèrvorodjenika, velikoga kneza, sadanjega cesarevića i prestolonasliednika Nikolu Alexandrevića. Ovaj sretni dogadjaj razveselio je našega uznositoga otca slavne uspomene i sve razrede pučanstva. Pod zaštitom neizmierno dobrostive providnosti od Nas u strogom obdèržavanju propisah Naše svete pravoslavne cèrkve i u čuvstvima žarka domoljuba i u dubokom poznavanju svoje dužnosti odhranjena, postigla je sada Nj. c. visost dobu za njenu punolietnost, opredieljenu po našim načelima, i danas je, pomolivši se zahvalno bogu, u Našem prisutstvu položila zakletvu, da će Nama i domovini služiti. Dajući na znanje ovaj dogadjaj Našim ljubljenim i viernim podanicima, pozivljemo Vas, da Vaše vruće molitve sjedinite s Našima, da zavietovanja mlade duše cesarevićeve dopru do podnožja prestolja svemogućega. Dostojao on, koi s nebeskih visinah čita u sèrcima, uslišati naše molbe i blagoslovit našega preljubljenoga sina! Upravio ga on na pravi put i učvèrstio njegove korake na širokoj i težkoj stezi, koja se pred njim otvara! Razjasnio mu duh mudrostju, napunio mu sèrce kriepostju i uresio mu značaj hrabrostju i jakostju, koje su potrebne, da uzmogne nosit teret, koi ga jednom čeka. Dano u Petrogradu, osmoga (20.) dana mieseca rujna godine milosti 1859. a našega carevanje pete.“

Svečanost punolietnosti bila je jučer u zemskoj palači, pri kojoj su učestvovali svi dostojanstvenici i svi staleši. Okolo podne napuniše se dvorane oružja, slikah i svetoga Gjorgja i velika kapela palače deputacijama svih vèrstih oružja, ministrima, visokim činovnicima, odborima plemićah i gradjanah i njihovih gospodjah. Gospoda i gospoje dvorske (posliednje u ruskoj narodnoj odieći) sakupiše se u dvorani za koncerte a oficiri u dvorani Petra velikoga. Uz pravoslavno svećenstvo, koje je u kapeli zauzelo miesto, opazili smo i katoličkoga nadbiskupa Šilinskoga i protestantskoga glavnoga superintendenta doktora Uhlemanna. U tri četvèrta na drugu donesoše knez Orlov, knez Menčikov i grof Bludov dèržavne znakove iz diamantske dvorane u veliku kapelu i staviše su ih s njihovim jastucima od zlatne tkanine na stol pokriti kadifom. Odmah zatim dodje diplomatični sbor u kapelu, vodjen francuzkim poslanikom; zatim dodjoše ministri i ukupni dvor sa svojim gospodjama. Mitropolit digne se sa svojim suclanovima svetoga

sinode, otidje carskoj obitelji nieköliko korakah na susret i dočeka Nj veličanstva na vratima kuće božje. Carica nosila je plašt od hermelina, a car bio je u kozačkoj uniformi. I cesarević nosio je jasnomodru uniformu hetmana svih kozakah — dostojanstvo, koje je i car kao prestolonasliednik opravljao. Nj. c. visost stane posred kapele, za njim grof Adlerberg kao kućni ministar i grof Šuvalov kao veliki maršal dvora; s lieva stanu u red veliki knezovi i Nj. kr. visost princ Alexander hasski. S lieva Nj. veličanstvah, koja su otišla na desnu stranu kapele, bile su velike kneginje. Pred veličanstvima stoji stol s dèržavnim znakovima a uzanj knezovi Orlov i Menčikov i grof Bludov. Na četiri ugla tribune dvorskih pievačah stajahu podčastnici palačnih grenadirah. Čim zauze svoje miesto carska obitelj, počme služba božja. U tri četvèrta na tri digne se car i doprati velikoga kneza k pultu pokritom zlatnom tkaninom, na kojemu se nalaziaše kèrst i sveto evangjelje. Mitropolit preda mu formulu prisege. Nj. visost uzme dokumenat u lievu ruku, digne desnicu na prisegu i pročita ove rieči: „U ime svemogućega boga i pred njegovim svetim evangjeljem kunem se i obričem, da ću vierno i zakonito služit Nj. c. veličanstvu, mojemu najmilostivijemu vèrhovniku i otcu i slušat ga u svemu neštedeći svoga života, do posliednje kaplji svoje kèrvi; dèržat u kriepost i branit svim svojim umom, svom svojom silom i po svoj svojoj mogućnosti sva prava i preimućtva, koja shodno obstojećim ili izdati imajućim se zakonima, samodèržtvu, sili i vèrhovničtvu. Nj. c. veličanstva pripadaju; sudielovat u svemu, što vierna služba Nj. c. veličanstva i korist domovine zahtievaju i sve činit, što sam dužan kao nasliednik prestolja svih Rusah i š njime sjedinjenih prestoljah kraljevine poljske i velikoga vojvodstva finladskoga. Obvezujem i kunem se, da ću dèržati u svoj krieposti i neoskvèrnjenosti nasliedstveni red i obiteljske u temeljnim zakonima dèržave položene ustanove, tako da jednom račun o tom položit uzmognem pred Bogom i na sudni dan. Gospodine Bože, otče i kralju kraljevah! Uči, razbistruj i upravljaj me na stazi velike službe, koja se otvara predamnom! Tvoja mudrost, koja siedi na tvojem prestolju, neka me vodi! Pošlji dolie svoje svetce s visine nebesah, da dokučim što je milo tvojim očima i pravedno po tvojem zakonu! Moje sèrce budi u tvojim rukama! Amin.“

Sve je mukom mučalo, kad je veliki knez čitao ovu formulu; kad ju dovèrši, zamoli ga mitropolit, da ju podpiše, što on učini i to na stolu dèržavnih znakovah. Car stupi svomu sinu korak na susret, a veliki knez baci se u naručje otcu, koi ga dugo i sèrdačno gèrljaše a zatim odvede ga materi, koja ga milovaše i cielivaše. Tutnjava od 100 topovah i zveka svihkolikih zvonovah petrogradskih zaori u cèrkvu i stopi tronutje prisutnikah sa čuvstvima sile i veličine. Knez Gorčakov uzme izpravu podpisanu po prestolonasliedniku cesareviću, da ju položi u dèržavni arkiv. Dèržavne znakove odnese iz cèrkve a kor zapoji „Tebe Boga hvalimo“; medjutim podnesu sučlanovi svetoga sinoda svoja čestitanja a većina pozvane gospode otidje u dvoranu svetoga Gjorgje, gdie je imao prestolonasliednik položit prisegu na zastavu. Zatim primiše Nj. veličanstva čestitanja carske obitelji i car prihvati ikonu, koju mitropolit pred skupštinom blagoslovi. S nova poredjeno dvoranstvo uputi se pod sviranjem vojničke glasbe dvoranama oružja i slikah u dvoranu svetoga Gjorgje. Široki prostori sievahu od častnikah i četah, svi bijahu gologlavi, a medju njima nalaziahu se i odbori Kirgizah i Čerkezah. Nj. veličanstvo carica popne se na prestolje i stane pred stolicu; car stojaše na drugoj stubi i drugom pročita arhijerej Baganov, veliki lemozinar, sliedeću zastavnu prisegu, koju prestolonasliednik cesarević ponavljaše rieč po rieč:

„Pred svemogućim bogom obvezujem se, da ću Nj. carskom veličanstvu, mojem najmilostivijem vèrhovniku i otcu, polag svih ratnih propisah služiti; služiti mu vierno, poslušno i točno. Kunem se da ću se neprijateljima Nj. veličanstva i neprijateljima dèržave neštedeći svoga života ni kèrvi, hrabro i čvèrsto opirat na bojnom polju i u tvèrdjavi, kopnom i morem, u bitkama i bojevima, obsiedajući i jurišajući i u svim slučajevima rata bez iznimke. Obećajem prijavit sve, što uzvidim ili uzčujem i što bi moglo biti protivno Nj. veličanstvu, Njegovoj vojski i Njegovim podanicima i koristima dèržave; obećajem ih po duši i sudu branit i oporavljivat u svim okolnostima i s viernostju, koja ima biti tolika, kolika je moja ljubav k časti i životu. Obećajem, da ću se kod svake prilike ponašati kako se pristoji poštenu čovieku i poslušnu, hrabru i neustrašivu vojniku. I tomu budi bog sviedok.“

Častnici i čete pokriše se, sastave defilirahu i pod vojnom svirkom vrati se carski provod u unutrašnjost sobah. Diplomacija, ministri, generalstvo, najviši činovnici i gradjanski odaslanici otidoše u dvor čestitat. U večer bio je grad razsvietljen.

Na naredbu odbora skèrbničtva dužničke uze bilo je 20. rujna šest zanatlijskom i kramarskom stališu prinadležećih obiteljskih glavah, koje su zbog nepovoljnih okolnostih uapšeni bili, izplaćanjem njihovih dugovah izpušteno iz apse.

Francuzka.

Sa marokanske granice od 19. rujna javljaju: „Francuzke čete sakupljaju se u Nemoursu. Neprijateljska pogranična plemena udariše na svom uzmaku na gradove Lallu Maghernia i Kenrumu, i popališe dèrvene gradjevine u rudama mažižkim. No već se je tamo povratio mir i poredak. Posada u rudama od Gar-Rubana morat će se jošte dèržat poduzetih oštrih mierah. Nadaju se, da će francuzka expedicija skoro prekoračit marokansku granicu i grad Uždu, ognjište napadah u francuzko područje, kazniti.

Španjolska.

Iz Madrita javljaju bèrzojavnim putem: Gaceta obnaroduje oba kraljevska dekreta od 20. t. m., kojima se pèrvo ostavka generallajtnanta Jose-a Gucurreza de la Concha kao glavnoga gubernatora kubanskoga prima priznavajući njegove usluge a drugo generalkapetan vojske, Francisco Serrano y Dominquez, grof de San Antonio i generaldirektor artilerije naimenuje gubernatorom i glavnim kapetanom otoka Kube. — U taj par nalazi se osam englezkih ladjah pod Gibraltarom. „Corresp. autgr.“ izjavlja, da Španjolska nemisli osvojit Marokansku, već hoće zadovoljštinu i ako bude potrebno, da će ši ju pribavit oružjem.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Turin, 27. rujna. Za olakšanje obćenja medju Piemontom, Lombardijom, Modenom, Toskanom i Parmom uvest će se miesto pasošah samo cedulje sugurnosti. „Bon Sens“ u Annecy-u uzaptjen je.

Milan, 27. rujna. Broj vrativših se lombardezkih soldatah iznosi prieko 10.000 momakah. Dobrovoljački batalijun u Koliju razišao se je, no ujedno protestovao je proti ratnom ministru.

Modena, 25. rujna. Diktator zapoviedio je da se konfiscirana dobra buntovničkoga generala Zucchi-a povrate nasliednicima

Bolonja, 24. rujna. Fanti je odmah, kad je preuzeo ratno ministarstvo, zapoviedio, da se dobrovoljački sbor generala Rosellia preobrati u pravu četu i hoće da romanjolski kontingent dotiera do 20,000 momakah. Nieki pukovnik Cosenza imat će upravljati ovim sborom. I ovdie se neustručavaju, sve javne čine izdavat u ime Viktora Emanuela i dèrže za cielo, da će se skoro uvest piemontezki štatut.

London, 26. rujna. Posliednje viesti iz Hongkonga nedonose ništa odlučnoga o dogadjaju na Peihu; samo se je glasalo, da je englezki kapetan Vansittant uslied ranah preminuo a i stanje admirala Hope-a takovo je, da se je bojat, da će i on umrieti. Ovdie se govori, da se čine velike priprave za expediciju proti Kini. I Francuzka se takodjer pripravlja na ovaj pohod i uvieravaju, da će onamo poslati vojeni sbor od 10.000 momakah, komu će se po svoj prilici dodati i nešto konjaničtva.

Carigrad, 24. rujna. Ovdie će se podići, vele, municipalna oblast. Po provincijama iztražuje se da li nije i onude razgranjena bila posliednja urota. Program ove urote sastojao je polag „Journala de Constantinople“ u sliedećim točkama: 1. Podpuno ukinutje hatihumajuma od 17. veljače 1856; 2 odpuštenje ministarah Ali-, Rize- i Fuadpaše, riečju svega sadašnjega ministarstva; 3. izplaćenje preostavše vojničke plate i raznih činovničkih platah; 4. izstoljenje sultanovo, i 5. proglašenje carem Azisa-efendije, njegovoga starim Turcima veoma omilieloga brata. Ova urota oslanjala se je na 15,000 oboružanih momakah. Broj uapšenikah nadilazi 3000 glavah i isti nespadaju baš medju najniže razrede stanovničtva turskoga glavnoga grada. Medju njima nalazi se već 5 generalah, 9 pukovnikah, prieko 300 oficirah, većinom prinadležećih artileriji, jer je već od ove vèrste oružja uapšeno 66 osobah, nadalje prieko 100 svećenikah.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 536 (Dp.—117) 3—1

Natiečaj.

Na novoustrojenoj pučkoj učioni u Farkašiću, kotara sisačkom, županiji pako zagrebačkoj ima se popuniti miesto učitelja i organiste, s kojim je skopčana godišnja plaća 264 stot. $7\frac{1}{2}$ novč. zatim uživanje vèrta, četiri rali oranice, 15 hvatih dèrvah i bezplatni stan.

Prositelji neka svoje molbenice do 25. listopada o. g. dostave začastnom kanoniku, podarcidjakonu i župniku u Sisku Franji Stoissniggu, podkriepivši ih s potrebitimi dokaznicami o dobi, vladanju, sposobnosti i dosadanjem službovanju, a osim toga koji podpadaju pravomoćju krajišničkoj oblasti, odpustnicom iz krajišničkoga saveza.

U Zagrebu dne 16. rujna 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Br. 536 (Dp —118) 3—1

Natiečaj.

Povodom učinjene po njeg. uzoritosti visokočastnom našem stožerniku i nadbiskupu Gjuri Hauliku Varaljskomu prošle godine zaklade za podporu ubogih udovicah ove nadbiskupije, — koja je 1 siečnjem t. g. u život stupila, razpisuje se ovim za buduću godinu 1860. zbog udieljivanja iz iste zaklade natiečaj, gdie se za shodno ravnanje primiećuje sliedeće:

1. Blagodat ove zaklade može istina zapasti svim udovicam ove nadbiskupije bez razlike stališa, ako vierodostojnimi sviedočbami dokažu nemanje svoje neporočno nabožno-ćudoredno ponašanje, kao i svoje ubožtvo i siromaštvo; osobiti ipak obzir izimat će se kod udielivanja na udove javnih činovnikah gradjanskoga i vojničkoga stališa, nakoliko iste ili nikakovu ili vèrlo slabu mirovinu dobivaju, a i drugčije su neimućne ili dapače još s malodobnom diecom obterećene.

2. Udieljivanje biva samo na jednu godinu, može se ipak i na dulje vremena pustiti, ako dotična prositeljica nedvojbeno dokaže svoje krepostno življenje i postojano siromaštvo. Uslied toga imaju takodjer sve one, što su godine 1859. iz ove zaklade štogod vukle, svoje molbenice s potrebimi dokaznicami do niže naznačenoga roka na njeg. uzoritost upraviti, jer će se u protivnom slučaju njim dosudjena podpora drugim dopitati.

3. Sviedočba ćudoredja mora biti izdana od dotičnoga župnika, a sviedočba siromaštva od nadležne gradjanske ili vojničke oblasti.

Molbenice se imaju najkasnije do zadnjega listopada podnieti; kasnije stignuvše neće biti uvažene.

4. Nadnevnice imaju dotle, dok se ove podpore uživaju, za prejasnu vladajuću kuću dnevnice jedan otče naš, a za bogoljubnoga zakladnika jednu zdravu Mariju saviestno izmoliti.

U Zagrebu dne 1. listopada 1859.

Br. 3695. (PZ.—46) 3—3

Oglas.

Od 1. listopada t g. do konca ožujka teći će mallepošta riečko-senjska kako sliedi:

Od Rieke u Senj svakog četvèrtka u 10 satih pred podne.

Od Senja u Rieku svakoga petka u 6 satih u jutro.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 26. rujna 1859.

Klempay s. r.

OGLASNIK.

(Dp.—119) 3—3

Na vèrtu gospodars. družtva u Liepojvesi prodavat će se groždje u ponedieljak 3. listopada ob 10 uri prije podne.

Od vèrtnog nazorničtva.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dre Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 4. LISTOPADA 1859. Broj 226.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće miesecom listopadom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr.

☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Uredovni dio.

Br. 14312-1222.

C. k. apost. veličanstvo dostojalo je najvišjom odlukom od 30. kolovoza t. g. hèrvatsko-slavonskom gospodarskom družtvu najmilostivije podielit potvèrdjenje za dalje obstojanje na temelju predloženih štatutah i ujedno dopustit, da ovo družtvo u svom pečatu smije vodit hèrvatsko-slavonski zemaljski gèrb i zvati se „c. kr. zemaljsko gospodarsko družtvo.“

U Zagrebu dne 1. listopada 1859.

Od c. kr. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 4. listopada. Sinoć kao u oči usrećujućega imendana Nj. c. k. apostolskoga veličanstva Franje Josipa, našega najmilostivijega cara i gospodara govorio se u našem kazalištu kod sjajno razsvietljenoga gledalištva shodan prolog, a zatim svirala narodna začinka. Nj. preuzvišenost svietli ban i sve višje činovničtvo i vojno častničtvo prisutstvovalo je toj predstavi. Jutros u 9 satih dèržala se u stolnoj cèrkvi svečana služba božja, na koju dodje množina pobožnoga svieta, da se višajemu pomoli za svoga milostivoga vitežkoga vladara. Svi dostojanstvenici, činovnici i generalstvo i vaskolik častnički sbor pod predvodjenjem Nj. preuzvišenosti bana prisutstvovaše svetom obredu. Na svèršetku izpieva duhovna mladež pučku piesmu u narodnom jeziku. Svetu misu čitala je Nj. preuzoritost kardinal-nadbiskup s mnogobrojnom asistencijom.

— S iskrenom radostju doznali smo od uredničtva našega školskoga lista „Napredka“ da je preuzorit g. naš kardinal nadbiskup predbrojio na taj list za 16 pučkih školah i dotični iznosak za svu godinu već položio.

Talijanska.

Diktator Farini sazvao je pod oružje 1200 momakah od kontingenta godine 1859. a reserviste razreda od god. 1853., kao i popisanike razreda od god. 1858. pozvao, da se stave do konca ovoga mieseca.

„Gazz. di Parma“ javlja: „Namieravajući od sad počemši i dielotvorno medju Piemontom i Lombardijom s jedne i provincijama Toskane, Parme i Modene s druge strane već „po pravu“ obstojeću uniju olakšati, odlučila je vlada Nj. piemontezkoga Veličanstva, da se ukine potreboća pasošah i da se na njihovo miesto uvedu proste sigurnice (cedulje sigurnosti), kao što su potrebne za obćenje u unutrašnjosti zemlje.“

Poslie duljega potlačenja opet izilazeća „Armonia“ izrazuje se odmah u svojem pèrvom broju (od 24. rujna) što odvažnije proti dèrzovitim, u Turinu razprostranjenim karikaturama na porugu pape, kralja napuljskoga i protieranih talijanskih knezovah. Ona žigoše izdavatelje takovih bezsramnostih i saobćuje zatim u istom smislu sastavljenu, poslanu joj protestaciju jednoga francuzkoga putnika. U toj protestaciji kaže se: „ . . Zapitah, da li takove stvari u Piemontu, kao u civiliziranoj zemlji nevuku za sobom nikakova ukora. Odgovoriše mi: „Ove stvari odobravaju se podpunoma. Veliki dio pučanstva srami se š njima; no neusudjuje se nitko proti njima govoriti, i jedva ćete dva lista u Turinu naći, koji se u ime dostojanstva štampe, u ime Piemonta, kog zbog takovih izgredah preziru inostranci, proti tomu ogradjuju.“

Iz Rima u Napulj.

Putopisne crtice od Dra Fr. R—

U Napulju, dne 21. rujna 1859.

Poslie pet satij u jutro dne 11. t. m. odvezoh se kroz portezka vrata do kolodvora, gdje se sastadoh s preč. o. Augustinom Theinerom i njegovim tajnikom, mojimi suputnici. Dakle i rimska vlada ima željeznicu, i to iza one, koja vodi u Frascati, u minijaturi, poveću do Civitavecchie, s kojom se viečni grad spaja sa sriedozemnim morem — a za koju godinu imala bi i drugu, koja bi ga sdružila s Jakinom, tè s jadranskim morem; ali šta? kada neprestani prevrati, kojimi jest prerovana Italija, nepuste joj ni oddahnuti; tek si uredi finance prevratom poremetjene, kad ali evo nastane drugi „gori od prvoga.“

Ovaj dio rimske željeznice ide po najviše ravninom ili malenimi brežuljci; okólica jest podobro pusta; jer odviše močvarna i težka za obradjivanje, dok god se nebudu ove močvare, kojih još više ima prama napuljskoj granici, valjano izsušile. Nù ovaj prediel rimske države jest slabo napučen; tè se nečuti još velika nužda, da se taj težki i skupi posao oberučice poduzme. Oko izsušenja pontinskih močvár med Nettunom i Terracinom mišljahu već Rimljani; a velike zasluge stekoše si pape Martin V., naš Siksto V. i Pio VI.

Proletivši mimo stare tvrdjave u Monteronu i Bramantove u Palu, gdje se vide podrtine staroga Alsia, vozismo se duž mora sve do Civitàvecchie. Ovaj grad, njekadašnji „Centumcelle“, brojeći do 8000 stanovnikov u novije doba to važniji postaje; jer u njem svake godine izkrca se do 30.000 putnikov, koji iz Engleske, Franceske i Njemačke u Rim vrve, pošto radi položaja jest važan u strategici, a imade krasnu i sjegurnu luku; francezka baveća se posada učvrštuje ga obkopi, tvrdjicami itd. Sám grad daje znatnú novčanu pomoć. Inače od stare Trajanove luke ništa nije preostalo; pošto ju Saraceni u IX. stolietju razoriše — sadašnji zidovi jesu iz XVI. vieka po osnovi Michael Angela, ovoga umjetničkoga čudotvorca svoje dobe.

Okolo 4 poslie podne odplovismo na Posilipu, franceskom parobrodu, u široko more, koga se putnik u cieloj mjeri može nauživati; jer ga nigdje nestište nikakav otok. Putnikov bijaše naj više iz Francezke, doplovećih iz Marsilja. S nami se ukrca takodje ministar general reda sv. Franje sa svojimi definitori, koji putovahu u Napulj, da tuj drže pokrajinski sbor. General jest muž učen i uòtiv, u govoru veoma prijazan; zapovjeda nad vojskom mnogobrojnom raztrkanom po cielom svietu, koja križem pobiedjuje, a mačem božjega slova sieče i put krči nebeskomu carstvu. To su vitezi divniji od velikih pobjednikov, koji si dižu crven priestol nad podrtinami smrljanimi krvju čovječjom!

Dugo vremena put bijaše veoma ugodan; more bijaše tiho, nebo vedro — a od takova puta po moru neima ugodnijega. Još donekle gledasmo čarobne obale; ovdje obrastjene i obdielane, a ondje ćelave; pa u istoj svojoj golotinji divne; jer ih modro talijansko nebo obasjava. Kad nam se i one sakriše, tada je oko našlo hranu u dražesti mirnoga oceana, a duh u razmatranju onoga, koj stvori i more i nebo, i onoga, koj kano ograničeni odsjev neograničena duha pronadje čudotvoran način, kako da tolikom hitrinom i snagom proplavi širinu neizmierne vode!

Ciknuvša zora stvori nam drugi prizor. Obližnje óbale bijahu zastrli gromonosni oblaci; iza poduže vrućine munje letjahu na križ; pà iz brodskoga pokrova vidilo se, kako se sv. Ilija svojimi strielami nadmetje. Taj prizor bio bi mogô još većma uzpaliti mečtu staromu pjesniku, da ga je bilo na ladji; ili da parobrod i stari pjesnik nije živa contradictio in adjectis! Okolo $6\frac{1}{2}$ u jutro doplovismo najme naproti avernskomu (avernus) i acheronskomu (sada lago del Jusaro) jezeru, toli proslavljenom u rimskom bajoslovju! Prvo smatralo se za ulaz u podzemni sviet (vidi Aeneidu VI); oba pako jezéra za pogibeljna čovjeku, a ribam smrtonosna. Sada se Napuljci i inostranci goste ribami u njih uhvatjenimi, tè se šetaju po bajoslovnom elisejskom polju, koje se ondje proteže.

Po takovu vremenu na desnu ostavismo otoke Procidu, odkle bijaše poznati Ivan, koj dadè znak sikulskoj večeri, i Ischiu (Iscia, Aenaria, Pithecuse) s glasovitom vatrenjačom Epomeom. Malo zatiem dotaknusmo se morskoga grebena misenskoga, gdje bijaše glasovita rimska luka, u kojoj ležaše jako rimsko brodovje („classis misena“), kojim vladari staroga svieta gospodovahu na sredozemnom moru. Iz ove luke gledaše takodje stariji Plinij na Vesuv, kada god. 79. vatrom buknù, i zasipà Herkulan, Teglanu, Tauraniu, Oplont i Stabiu, gradove ležavše na sámom njegovom podnožju. Od ono doba uvjek puši i dimi; a kada se posvema umiri, daje na znanje, da će tiem većom žestinom vatru, pepeo i lavu rigati. On je viečna opomena Napulju i tamošnjemu primorju; tè nad njim visi kao Damoklesov mač. Kada pod zemljom tutnja, kada studenci vodu uzkrate, žiteljstvo već znade, da će naskoro zemlja se tresti, a Vesuv oganj sipati, pepeo dažditi i nutrnjom toplinom raztaljene pećine kano lagane oble u vis metati. Kadšto vatra iz njega suklja u neizmjernu višinu, tako n. p. gód. 1839 vidio se stup vatren 1100′ nad zjalom (krater) visok, a s dižućega se pregustoga pepela jarko sunce bijaše se sakrilo za čitave tri dane. Prošle godine, u kojoj navlastito u pokrajini basilikati potres tolika mjesta razorì, rigaše vatru na dva zjala. — Ovo divno čudo nedokučive prirode i nami se ukazà podobro iz daleka; ali glavica mu bijaše maglom zastrta, koja se bijaše pomiešala sa sukljajućim dimom. Malo zatiem parobrod unidjè u napuljski zaliev, tè se i more iza ogromnoga skosa, koj zanijà s Posilipom kano malenom kolievkom, ponješto utiši — a

Milan, 25. rujna. Gospodin R. Sonzogno, komu nedaju spavati lovori Silvie Pellica Orsionovi, započeo je u „Gazzetti di Milano" (od 26.) svoje uzničke zapiske pod naslovom: „I prigionieri di Josefstadt" Za karakteristiku toga gospodina dovoljna je činjenica, da je, dočim se je kao suradnik službenoga lista „Gazzetta di Milano" ranio hliebom austrijanske vlade, već prošaste godine stupio u savez s „korespondencijom havaskom", kojoj je bilo naloženo, da talijansko pitanje stavi na pozorište i nabavljao je istoj žudjena priobćivanja. Gospodin Sonzogno potvèrdjuje, što je već iz drugih izvorah poznano bilo, da je prevratna stranka medju Milanom i Chiasom ustrojila bila formalnu tajnu poštansku službu. Njene troškove plaćalo je jedno milanezko družtvo a njenu upravu čini se, da je preuzeo bio gospodin Cassaniga. Sonzogno bio je u ostalom uzaptjen stopram 19. svibnja i to osobno po redarstvenom ravnatelju Strobachu.

Niemačka.

Frankfurt, 28. rujna. Prispiela su ovamo pisma iz Baden-Badena, iz kojih se svom izviestnostju proizlazi, da su tamo u obsiru dèržanja pruske politike učinjeni važni zaključci. Na želju princa vladaoca doći će onamo i grof Pourtalès; i vajmarski dèržavni ministar Watsdorf dobio je, vele, poziv.

Rusija.

Uprav sada izišo je na generala Barjatinskoga carev reškript sliedećega sadèržaja:

„Izvèrstnim vojničkim mierama, koje ste preduzeli, umiren je konačno južni deo Kavkaza. Slavom ovienčane čete vojske, stojeće pod Vašom zapoviesti, koje su na Vaše neposredno naredjenje usredotočene bile u sèrcu Kavkaza, podvèrgle su od hvalinskoga mora do vojničke ceste u Gruziji sva već od mnogih godinah neprijateljski proti Nama postupajuća gorska plemena. Glava muridskoga saveza i vodja ove dugotrajne kèrvave borbe proti Nama, Šamil, koga su u utvèrdjenom Gunibu čete stojeće pod Vašom osobnom upravom obkolile bile, bio je na bojištu sa svom svojom porodicom i sa svojim posliednjim pristašama zarobljen. Od sada nije Vam više potrebno učvèršćivati oružjem Našu vlast u zemlji iznova podvèrženoj, već Vi ćete razprostranjivat civilisaciju i obćenito blagostanje medju ovim našim novim podanicima. Želeći, da po Vama slavno izvedeni čin uvažimo i izkažemo Vama Našu iskrenu zahvalnost, naimenovali smo Vas najmilostivije vitezom Našega reda svetoga Andrije pèrvozvanca s mačima nad redom; priklapajući njegove znakove, zapoviedamo Vam, da ih nosite polag propisa. Ostajemo Vam sa Našom carskom milostju za vazda nepromienljivo privèržen i iskreno dobrohotan."

— O zarobljenju Šamila nemamo još nikakovih pismenih izviešćah, nasuprot doznajemo iz ustmenoga raporta podpukovnika Grabbe-a (isti je u nagradu za svoje poslanstvo postao pukovnikom i carskim pobočnikom) sliedeće podrobnosti. Poslie više porazah zatvorio se je Šamil sa 400 Muridah, koji su mu ostali vierni, u Gunib, jednoj tvèrdjici nalazećoj se na stèrmoj bridi, u koju vodi uska staza; u kratko Šamilov položaj bio je tako izvèrstan, da bi jedna jedina kumpanija proti cieloj vojski više mieseci braniti mogla. Knez Barjatinski udari u isto doba na dvie strane. Dočim je jedna kolona išla prema uskoj stazi, penjalo se više stotinah dobrovoljacah na protivnoj strani isto tolikom smielostju kao naporom i tako je iza ledja iznenada napadnuta bila mala neprijateljska četa. Nastane veoma žestok okèršaj; Muridi borili se se očajano; od 400 osta ih živih samo 47. Šamil se je napokon povuko u zieku u bridi izdubljenu pećinu. Knez Barjatinski pozove ga, da se preda. On se pokaže na ulazu pećine i zapita za uviete. „Izidji bez svakog uvieta iz svoga utočišta" reče knez. Šamil izidje. „Jesi li ti Šamil?" „Jesam," odgovori ovaj. — Poklanjam ti život, možeš zadèržat i svoju ženu i imovinu. Sutra ću te poslat u Petrograd, od cara, moga uznositu gospodara, visi konačna ustanova tvoje sudbine." Šamil klone mučke glavom. „Dugo sam te u Tiflisu čekao" nastavi knez, „nadao sam se, da ćeš se predati; no ti si me prisilio da te ovdie potražim." Zatim se obrati knez na podpukovnika Grabbe-a i reče: „Putujte odmah u Petrograd i javite Nj. veličanstvu sve, o čem ste sada svjedokom bili. Nešiljam pismenog izviešća; petanko izviešće prispieti će sa samim Šamilom." Tako se „Nordu" opisuje taj dogadjaj.

Francuska.

Princa Napoleona očekivali su jučer u Parizu iz Švajcarske, gdie je proputovao bernanske gore. O tom putu pripovieda se, da je princ sproveo jedan vaskolik dan s virtemberžkim kraljevićem nasliedaikom i njegovom suprugom, velikom knegitjom Olgom.

„Pays" donosi pisma iz Manille dopiruća do 4 kolovoza. Ista javljaju podpisanje mira medju Fransuzkom i carem amamskim. Glavnom gubernatoru Filipinah u Manilli doneo je jedan viši oficir prepis ovoga ugovora. Ustanove ovog ugovora sasvim su, vele, one, koje je zahtievala Francuzka. Anamski katolici pokazali su se Francuzima veoma prijazni, koji su u Saigunu podigli glavno skladište. Admiral Rigault de Genouilly ostavio je Turo dne 30. sèrpnja, da, kao što uvieravaju, otidje u Kinu.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Iz Madrita od 27. rujna javljaju bèrzojavnim putem: „Correspondencia autografa" saobćuje, da je vlada marokanska molila, da joj se vrieme dade, da car uzmogne iztražit zahtievanja španjolske.

Firenca, 30. rujna. Prevratna stranka izdala je proglas, polag kojega izjašnjuje ista da će odsele vladati u ime Viktora Emanuela.

Paris, 31. rujna. „Patrie" oprovèrgava, da je u obsiru kineske expedicije učinjen konačni zaključak. Povratak carev u Pariz očekuje se dne 12. t. m.

Kodanj, 31. rujna. U jučerašnjoj siednici dèržavnoga vieća tražilo je devet sučlanovah, da se pročita izjašnjenje podnešeno po njima u sadanjoj siednici. Kad predsiednik to uzkrati, nisu hotieli da dadu svoje glasove kod bližjega glasovanja, po čem je dèržavno vieće postalo nepodpunim. Sučlan Thomsen Oldenswoth izišao je iz skupštine.

New-York, 17. rujna. Mora, predsiednik Kostarice, protieran je. Pri tom je, vele, mnogo sudielovao upliv britanskoga poslanstva.

---

sada kakav prizor razvì ti se pred očima! Pred tobom leži i veličanstven Napulj, koj si kao labud pere noge u moru i diže svoje visoke kuće i palače, svoje jake tvrdje i kule po čarobnih briežuljcih i brdašcih; tè kao da nebi bio sám zadovoljan sa svojom veličinom rastegnù svoja krila u vienac u daljinu od petdeset tal. milj pokrivši sav zaliev kresnimi varošinci (Portici, Anunziata, Castellamare, Meta, Sorrenta itd.), koji se mogu smatrati kao na daleko razširena napuljska predgradja. Viencu ovomu biser je opet čunjasti Vesuv. A sav zaliev straže divni otoci, s jedne strane Procida i Ischia a s druge Capri (Capreae), na kojim August i Tiberij imahu svoje palače; a posliednji okrutnik iza kako svim živinskim pohotam zadovolji nasladjivaše se gledajuć, kako se na njegovu zapovjed nesretnici strmoglavljivahu u more iz ondješnje visoke klisure! Razuzdanost i krvoločnost jesu dva pola u životu svih samosilnikov.

Niti naj umniji slikar nemože narisati ljepše okolice od one, u kojej leži Napulj. Sprede more; od traga brda i brežuljci, posuti bogatimi plodovi, koje talijanska zemlja radja; iza njih ravna Campania s bielimi gradovi — a svu ovu dražest bogate prirode kiti blago umiljato, plavutasto nebo! Glede na položaj s Napuljem se takmi na cielom svietu jedini Carigrad. Ali kukavo je takmenje „bolnomu čovjeku"; dok je u rukuh neznalice i nemarnjaka čovjeka, pod kim se svaki dan veóma raspada. Jedina mu sreća; što je okolo njega četvero liečnikov, koji čekaju hip, kako da liečenje i njega [illegible]

Čiem stupiš u Napulj na kraj, [illegible] s vrstju ljudij, koji su učenomu i neučenomu svietu poznati pod imenom — lazaronov. I [illegible] sto lazaroni jesu bitni dio Napulja; bez njih Napulj nebi bio Napulj. Oni u svih svojih [illegible] cah broje ⅓ čitavoga žiteljstva; a Napulj glede na pučanstvo jest tretji grad u Evropi. Lazaroni jesu Napulju više nego li koja europejska velevlast; Napulj mogaše prkositi John Bullu i njegovu za nevolju saveznika; ali težko bi mogò prkositi svojim lazaronom. Oni si dàkako neteru glavu s višjom politikom; njom je svejedno bio Derby ili Palmerston u ministarstvu; sjedio na francezkom prestolju Burbonista ili Napoleonida ili bio predsjednik republici pjesnik Lamartine; oni netežu niti se ustavom — pače do njih nedoprè ni Cavourov program; a dvojim, da li im je i po imenu poznat taj italianissimus diplomat. Tako visoko još se nepopè njihov talijanski patriotisam. Što dakle? oni sliede i gone politiku neizključivo lazaronsku, kojoj na čelu stoji prošnja iz molitve gospodnje: „hlieb naš svagdanji daj nam danas", koju oni shvatjaju u strogom smislu, uprav kako rieči glase; jer se baš nemogu ponositi, da su hermenevtična pravila pronašli. Jao i naopako, da mi se ovomu načelu nezadovolji! Ali to nije ni težko; oni su bo s malim zadovoljni. Bez kuće i kućišta, lazaron se na ulici rodi, odgoji, živi i umre. Mati na ulici doji diete, pere i čisti; kada uzraste odgaja ga (sit venia verbo!), javno ga kori i executiu ovršuje. Za odjeću neskèrbi se mnogo; jer ili je u Adamovoj ili u pajazzovoj. A kada odraste, po Napulju trbuhom za kruhom. Lazaron jest pravi ubiquista — nemožeš se nikamo pomaknuti, da nanj nenagaziš. Jedva skočiš na kraj, evo ti čopor lazaronov, koji bi ti raznesli više centij robe, kamo li nebi tvoju putnu torbu. Od onoga hipa jesu ti nerazdruživi druzi; sjedneš u kočiu, oni te prate sve do gostione; ideš li pieške, stoput gore; hoćeš li što ili pogledneš li kamo, oni ti stoje na službu; oni čitaju tvoje misli na obrazu — pà sve što čine, to čine i vikom krikom, a za malenu platju. Doista nigdje nevidjeh ove vrsti ljudij biti zadovoljnim tako malom nagradom, [illegible] Lazaroni. Rimljan jest [illegible] i naj manje usluge nećeš nikada [illegible] — u njem ostà stari ponos, po kom [illegible] da mu je inostranac zaharačen. Lazaron [illegible] koj gran (po prilici naš novčić) bit će ti zahvalan. To ti je po prilici opis lazarona, komu može prijat samo napuljsko podnebje, gdje ga jedina kiša kadšto goni, da si potraži komad krova u kakovoj pokritoj ulici ili u kakovu dvorištu; s toga lazaron jest bilje, koje niče jedino kod Vesuva!

Ali k čemu u taj putopis lazaroni? rekoh, da su oni bitni dio napuljskoga žiteljstva, na koga naidje svaki putnik bez milosrdja. Ni ja dà kako nedodjoh u Napulj, da lazaronologiu učim; moja svrha jest okoristiti se s književnim blagom, koje u osrednjem kr. arkivu napuljskom leži; imenito, na koliko mi vrieme i ostale okolnosti dopuštaju, pregledati andegavske regeste od one dobe, u kojoj andegavska kuća vladajuća u Napulju siedjaše na ugarskom i hrvatskom prestolju, ili inače bijaše s našom domovinom u političnom ili trgovačkom savezu. Koliko je taj posla uviditi ćete promisliv, da počem od Karla I. do Giovanne II. ima 377 regestnih foliantov, a prieko trideset tisuć listin! Ja bi rado produžiti posao našega vriednoga g. Ivana Kukuljevića, i popuniti, na što on nemogaše prispieti. Tko znade, kako težko se u Napulju otvaraju arkivalne tajnosti, znat će uvažiti prigodu, koja mi se otvori s o. Theinerom, komu naredbom samoga kralja otvoreni su svi napuljski arkivi i knjižnice; tè koj, da potraži listine tičuće se sabora tridentinskoga medju rukopisi kard. Farnesa, sada radi u privatnom kr. arkivu (raznóm od priv. kr. knjižnice), kamo prispieše svi rukopisi rečenoga kardinala, za koga učinì slike u molitveniku naš slavni I. Klovio. Pobližja data o tom našincu, ako igdje, to bi se mogla naći medj pomenutimi rukopisi; i za to se pobrinusmo — pà ako se što nadje, izviestit ćemo domoljubne našince. Isto i glede na posliedak istraživanja u regestih, koja [illegible] u ruci svaki dan od 9½ do 2 poslie [illegible] Preostavše vreme svaki dan, i sve n[illegible] svetkovine opotrebljavamo, da razgledamo znamenitosti grada Napulja i njegove krasne okolice; odkle izviru ove putopisne crtice.

Firence 1. listopada. Prevratna vlada zaključila je, da se toskanski novci imaju kovati sa popèrsjem kralja sardinskoga. Savojska zastava vije se na starom dvoreu.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 3. listopada 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	79.
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	73.95
„	„ $4\frac{1}{2}$%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ $2\frac{1}{2}$%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1839 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1854 .		„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ $4\frac{1}{2}$%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ $2\frac{1}{2}$%	„ „ „	
	„ $2\frac{1}{4}$%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ $1\frac{3}{4}$%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ $4\frac{1}{2}$%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	890.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	211.
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne železnice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga železničkoga družtva	„ „	
zapadne železnice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne železnice itd.	„ „	
tisanske železnice po 200 f k a. itd.	„ „	
lomb.-mletačke železnice itd. .	„ „	
istočne železnice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonto	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		101.10
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		119.50
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrst za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.71
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Sekt. III. Abth. 3. br. 9695-1859 (Ds.—71) 3—2

Oglas.

Za podupiranje razploda konjske bagre u ovoj pokrajini, odlučilo je c. kr. vèrhovno zapoviedničtvo vojske, da se iz ovdie nakupljenih, neuvèrštenih konjah, one kobile, koje za rečeni razplod osobito sposobne pronadjene budu, razstave od drugih i razlučeno podvèrgnu prodaji.

Uslied ove naredbe prodavat će se dakle putem javne dražbe 15. listopada t. u Varaždinu, Verovitici, Osieku i Zagrebu, po 11 izabranih kobilah.

Čim se to do obćega znanja stavlja, opaža se, da je namiera visoke vlade jedino ta, da se ovozemna konjska traga, sredstvom iz mnogih izabranih kobilah, što više i što pospiešnije poboljša, radi česa se na to pozornost osobito poljskih gospodarah i konjogojiteljah obraća.

Od c. kr. zemaljskog zapoviedničtva vojske.

U Zagrebu dne 25. rujna 1859.

Nr 3057-1859. (DS.—70) 4—2

Lizitations-Kundmachung.

In Gemässheit des hohen Statthalterei-Erlasses dd. 15. September 1859 Z. 14233-999 und der Verordnung der wohll. k. k. Komitats-Behörde 19. September 1859 Z. 9183 wird die Weinschanks- und Fleisch-Ausschrottungs-Daz für die Zeit vom 1. November 1859 bis inclusive letzten Oktober 1860 auf Grundlage des pro 1858 erzielten Verpachtungs-Betrages in den politischen Gemeinden:

1. Sesvete am 20. Oktober 1859 im Orte Dubrava
2. Bistra am 15. Oktober 1859 im Orte Bistra.
3. Stenjevec am 18. Oktober 1859 im Orte Jankomir.
4. Berdovec am 11. Oktober 1859 im Orte Zaprešić mit dem Ausrufspreise für Berdovec von 3600 fl., Bistra 1140 fl., Stenjevec 3015 fl., Sesvete 2800 fl. CM. in den Betreffenden Gemeindeämtern um 9 Uhr Früh im Versteigerungs-Wege verpachtet werden.

Zur Richtschnur der Pachtlustigen wird bemerkt, dass

a) in der Gemeinde Berdovec 34 Ortschaften, 80 Wirthshäuser in soferne bei der Vornahme der Lizitation keine Modifikationen eintreten sollten, 8 Märkte und Kirchenweihfeste und 4 Fleischbänke, in der Gemeinde Bistra 8 Ortschaften, 23 Wirthshäuser in soferne bei der Vornahme der Lizitation keine Modificationen eintreten sollten 1 Fleischbank und 2 Märkte und Kirchweihfeste, in der Gemeinde Stenjevec 22 Ortschaften 48 Wirthshäusern in soferne bei der Lizitation keine Modificationen eintreten sollten 4 Fleischbänke und 5 Märkte und Kirchweihfeste, in der Gemeinde Sesvete 32 Ortschaften, 46 Wirthshäuser in soferne bei der Vornahme der Lizitation keine Modificationen eintreten sollten 5 Märkte 12 Kirchweihfeste und 4 Fleischbänke vorhanden sind.

b) Zur Lizitation wird jeder, der gültige Verträge einzugehen gesetzlich qualificirt ist zugelassen.

c) Wer für einen andern lizitiren will, hat die hiezu erforderliche Vollmacht vor Beginn der Versteigerung der hiezu bestimmten Lizitations-Comission einzuhändigen.

d) jeder Lizitant wird 100 fl. als Vadium, welches im nicht Erstehungsfalle zurückgegeben wird, und der Ersteher ein Quartal der Erstehungssumme mit Einrechnung des ersten in voraus baar bei der Gemeinde und ausser dem eine Caution im gleichen Quartalsbetrage entweder im Baaren oder in gangbaren verzinslichen Staatsobligationen nach dem Courswerthe, oder in Realitäten mit Pupillar-Sicherheit binnen 3 Tagen nach der Verständigung der Bestättigung des Lizitations-Protokolls hieramts zu erlegen haben.

e) Bei dieser Versteigerung werden auch schriftliche Offerte, welche bis zum Vortage der anberaumten Lizitation, versehen mit der vorgeschriebenen Stempelmarke, versiegelt, und mit der Aufschrift, für welche Gemeinde dieselben gestellt werden und der Bekanntgabe des Wohn- und Aufenthaltsortes des Offerenten hieramts einreffen müssen, angenommen.

f) Offertleger, welche des Schreibens unkundig sind, haben den schriftlichen Offerten ihr Handzeichen beizudrücken, in welchem Falle die Mitfertigung zweier Zeugen, von welchen einer als Namensfertiger des Offerenten erscheinen kann, nothwendig ist.

g) Ueberreicher von schriftlichen Offerten, dürfen sich nicht zugleich auch persönlich, noch durch Bestellte oder Bevollmächtigte bei der Lizitation betheiligen. In diesem Falle wird jedenfalls der höhere Betrag, er möge mündlich erstanden oder schriftlich offerirt worden sein, zu gelten haben.

h) Auf nachträgliche ohne Unterschied, ob sich der Offerent bei der mündlichen Lizitation betheiligt hat oder nicht, wird keine Rücksicht genommen werden.

Die anderweitigen Lizitationsbedingnisse können sowohl hieramts, als auch bei den betreffenden Gemeindeämtern bis zu dem Lizitationstage in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

Von dem k. k. Bezirks-Amte

Agram den 23 September 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorstand

Pukschec.

Nr. 3658 (Izv.—149) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Von Seite des k. k. Bezirksamtes Sissek, wird hiemit zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass die Gemeinde-Wein- und Fleischdaz in den diesbezirkigen politischen Gemeinden und zwar in Sella mit 24 Dörfern und 25 Wirthshäusern, in Settus mit 21 Dörfern 43 Wirthshäusern und 3 Kirchenfesten, in Gošće mit 12 Dörfern, 20 Wirthshäsern und 4 Jahrmärkten, endlich im Marktorte Sissek mit 1 Dorf 4 Wirthshäusern, und 8 Jahrmärkten, für die Zeit vom 1. November 1859 bis 1. November 1860 zu Folge hoben k. k. Statthalterei-Erlasses vom 15. September 1859 Z. 14233-999 am 14. Oktober l. J. um 9 Uhr Vormittags im Amtslokale des Bezirksamtes Sissek im Wege einer öffentlichen Versteigerung verpachtet werden wird.

Die Lizitationsbedingnisse können in den gewöhnlichen Amtsstunden hieramts eingesehen werden, jedoch wird ausdrücklich bemerkt:

1. Dass die Lizitation gemeindeweise durchgeführt wird.

2. Der Ausrufspreis wie folgt bestimmt ist:

Für die Gemeinde	Sella . . .	2320 fl.
„ „ „	Settus . . .	2365 „
„ „ „	Gošće . . .	1100 „
„ „ „	Sissek . . .	4500 „

3. Das gewöhnliche Vadium von 5% des Ausrufspreises vor der Lizitation zu erlegen, und von dem Meistbiethenden auf die 10% Caution zu ergänzen kommt.

4. Es werden auch vorschriftsmässig gestempelte und mit dem Vadium belegte vor der Lizitation überreichte schriftliche Offerte berücksichtiget; solche Offerenten werden jedoch zur mündlichen Lizitation nicht zugelassen, und auch keine nachträglichen Offerte angenommen.

K. k. Bezirks-Amt.

Sissek am 24. September 1859.

Für den k. k. Hrn. Bezirks-Vorsteher, der k. k. Bezirks-Adjunkt

Krestić.

Nr. 1936-pol. (Izv. 153) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Die hohe k. k. Statthalterei hat mit Verordnung vom 15. September d. J. Z. 14233-969 die Einhebung der Wein- und Fleischdatz zu Gunsten der Gemeinde-Proventen auch für das Verwaltungs-Jahr $18^{59}/_{60}$ genehmigt.

Dem zu Folge wird zur Verpachtung dieser Gemeindedatz für alle 3 Gemeinden Vèrbovec, Preseka, und Dubrava eine öffentliche Lizitation am 10. Oktober d. J. um 9 Uhr Vormittags im Bezirksamtslokale abgehalten werden, wobei bemerkt wird, dass der Ausrufungspreis für Vèrbovec mit 2336 fl. 26 kr., für Preseka mit 265 fl. 65 kr., und für Dubrava mit 211 fl. 5 kr. ö. W. bestimmt ist.

Jeder Lizitant wird ein Vadium von 100 fl, der Ersteher aber 10% des Bestbothes als Caution entweder im Baaren Gelde oder in öffentlichen Obligationen nach dem letzten Börsenkourse zu erlegen haben.

Die übrigen Lizitations-Bedingnisse können beim gefertigten Bezirksamte in den gewöhnlichen Amtsstunden täglich eingesehen werden.

Vom k. k. Bezirsamte.

Vèrbovec am 24. September 1859.

Für den k. k. Bezirks-Vorstand

Tonković

k. k. Adjunkt

Br. 2698-pol. (Izv.—154) 3—3

Oglas.

Da se pobiranje daćah od pitja i mesarenja u polit. obćinah, Bania, Draganić i Rečica za vrieme od 1. studenoga 1859 do konca listopada 1860 shodno naredbi velesl. c. k. županijske oblasti od 19. t. m. br. 9183 pod zakup dade, obdèržavat će se dne 11 listopada o. g. u 9 satih prije podne u prostorijah c. k. kot. ureda karlovačkog i to za svaku prijenaznačenu političku obćinu posebice javna dražba.

Ličbena ciena opredieljena je za obćinu Baniu u 7600 fr., za obćinu Draganić u 8450 fr., za obćinu Rečica u 582 fr. austr. vrednote.

Svaki kod rečene dražbe budi ustmeno ili pismeno učestvovati želeći imade u ruke povierenstva dražbenog 5% vadium, od ličbene ciene, a dostatnik 10% dèržavnih zadužnicah od dostatbene svote položiti.

Na kasnije prispievše ponude neće se obzir uzeti.

Ostali uvieti stoje u uredovnih urah kod c. k. ureda u Karlovcu svakome na ugled.

C. k. kot. ured u Karlovcu dne 24. rujna 1859.

C. k. kot. predstojnik

Barac.

Br. 6274-1859. (Izv.—155) 3—2

Razpis natiečaja.

Kod podpisanoga poglavarstva izpražnjeno je jedno štipendijalno miesto iz zaklade pokojnog Jurja Jakopca sa godišnjom podporom od 211 fr. 5 kr. a. vr. skopčano.

Na isto miesto po glasu oporuke zakladatelja imaju pravo učione polazeći mladići iz porodice prerečenog zakladatelja naročito njegovog brata Andrije i sestarah: Ane, Dorotee, i Magdalene proizlazeći.

Molbenice za postignutje ove podpore na gradsko

poglavarstvo u Varaždinu upravljene imaju se kèrstnim pismom, liekarskim sviedočanstvom o ciepanju kozicah, školskom sviedočbom za iztekavšu školsku godinu 185⁸/₉ izkazom o proizhodu iz porodice zakladatelja, napokon sviedočbom, da je prositelj potreban ove podpore, ili siromaštva radi, ili radi većeg broja neobskèrbljene braće, obložit, i najdulje do 15. listopada 1859 podpisanom poglavarstvu podnieti.

Dano iz siednice poglavarstvene u Varaždinu dne 24. rujna 1859.

Za gradskog predstojnika
Zadravac,
savietnik.

K br. 1733-1859. (Izv.—159) 3—1

Vinarine zakup.

Poglavarstvo sl. i kr grada Križevca stavlja ovime do obćega znanja, da će dne 19. listopada t. g. u jutro u 9 satih pobiranje dohodka od točenja vina, pive i rakije u Križevcu za vrieme od 1. studenoga t. g. do zadnjega listopada 1860 putem javne dražbe najviše ponudjajućemu ustupiti.

Svi dakle, koji bi volju imali rečeno pobiranje izarendirati, pozivlju se k ovoj dražbi najuljudnije s tim dodatkom, da prije započete dražbe svaki dražati želeći 5% uzkličné ciene kao vodium u gotovu novcu, ili u dèržavnih zadužnicah polag tiečaja ipak računati se imajućih dražbenoj komisiji položiti, on pako, koi bi najviše obećao, kao dostatnik jamčevinu od 10% obećane ciene nabrojiti imade.

Pismene ponude propisanim biljegom providjene, samo se prije dražbe, a nipošto pod, ili po dražbi primale nebudu.

Ostali dražbeni uvieti mogu se vazda u gradskoj pisarni uviditi.

Magistrat sl. i kr. grada
Križevca, dne 27. rujna 1859.

Načelnik
Gašpary.

Br. 1743 (Izv.—160) 3—1

Izarendiranje mesarenja.

Dne 22. listopada t. g. u jutro u 9 satih dat će poglavarstvo grada Križevca pobiranje dohodka mesarine za vrieme od 1. studenoga 1859 do 31. listopada 1860 putem dražbe najviše obećajućemu u zakup.

Dražbati želeći se k otoj dražbi s tim dodatkom uljudno pozivlju, da svaki dražbenik prije započete ličbe vadium od 5% obećane ciene ili u gotovom novcu, ili u dèržavnih zadužnicah, koje se ipak polag tiečaja burze računale budu, dražbenoj komisiji položiti mora.

Pismene, propisanim biljegom providjene ponude budu se samo prije ličbe, podnipošto pako po začetoj jur, najmanje pako po dovèršenoj ličbi primale.

Ostali uvieti mogu se u svako vrieme u gradskoj pisarni uviditi.

Magistrat grada.
U Križevcih dne 1. listopada 1859.

Gradski načelnik
Gašpary.

Nr. 2030-pol. (Izv.—145) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Auf Grundlage der komitatsbehördlichen Verordnung vom 19. September 1859, Z. 9183, wird die Weinschanks- und Fleischausschrottungs-Datz der diesbezirkigen Gemeinde für die Zeit vom 1. November 1859 bis inclusive letzten October 1860 an den nachbenannten Tagen und Orten in den Localen der betreffenden Gemeindeämter um 9 Uhr Vormittags im Versteigerungswege verpachtet werden, u. z.:

1. Für die Gemeinde Jakovlje zu St Peter (Kruš̌ljevo selo) am 10. October 1859 mit einem Ausrufspreise pr. 3300 fl.

2. Für die Gemeinde Stubica im Orte Stubica dolnja am 11. October 1859 mit dem Ausrufspreise pr. 2732 fl. ö. W.

3. Für die Gemeinde Bistrica im Orte Maria Bistrica am 12. October 1859 mit dem Ausrufspreise pr. 3172 fl. ö. W.

Zur Richtschnur der Pachtlustigen wird bemerkt.

a) Dass die politische Gemeinde Jakovlje aus 10 Ortschaften mit 35 Wirthshäusern bestehe, und dass in dieser Gemeinde sechs Jahrmärkte abgehalten werden. Auch liegt in dieser Gemeinde das berühmte Mineralbad Stubica.

b) Dass die politische Gemeinde Stubica aus 31 Ortschaften mit 37 Schankhäusern besteht.
In dieser Gemeinde werden acht sehr belebte Jahrmärkte abgehalten.

c) Dass die politische Gemeinde Bistrica 10 Ortschaften mit 70 Schankhäusern zählt.
In dieser Gemeinde liegt der allgemein bekannte und reichlich besuchte Wallfahrtsort Maria Bistrica.

d) Die Datzgebühren bleiben nach den Verhältnissen der Vorjahre unverändert und zwar werden von einem Eimer Wein 70 Neukreuzer, von einer Mass Branntwein 7 Neukreuzer und von einem Stück Rindvieh 1 fl. 5 kr. ö. W., von einem Stück Kalb oder Borstenvieh 35 Neukreuzer entrichtet.

e) Zur Licitation wird Jedermann zugelassen, der giltige Verträge gesetzlich einzugehen befugt ist, und das 5% Reugeld, welches im Nichterstehungsfalle sogleich nach der Licitation zurückgegeben wird mit Ausnahme jenes des Erstehers, welcher verpflichtet wird, dasselbe bis zur Cautionssumme, welche dem 10%centigen Erstehungsbetrage gleichgestellt werden muss — zu erhöhen, oder eine gesetzliche Sicherstellung zu erlegen.

f) Schriftliche Offerte werden bis zur Licitationsstunde vorschriftsmässig verfasst, mit dem vorgeschriebenen Vadium versehen angenommen, die nachträglich eingereichten werden nicht angenommen. Uebrigens dürfen sich die Ueberreicher schriftlicher Offerte weder persönlich noch durch Vertreter oder Bevollmächtigte bei dieser mündlichen Licitation betheiligen.

Die näheren Lizitationsbedingnisse können sowohl hieramts als auch bei den betreffenden Gemeindeämtern in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

K. k. Bezirksamt Stubica zu
Oroslavje den 22. September 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorsteher
Matković m. p.

Br. 6356-1859 (Izv.—158) 3—2

Oglas dražbe.

Od strane niže podpisanog poglavarstva ovime se do obćeg znanja stavlja, da će se dne 20. i 21. listopada 1859 svigdar u 9 satih u jutro na viećnici grada Varaždina obdèržavati javna dražba u pogledu iznajmljenja prava pobiranja obćinskoga nameta na vino-, rakijo- i pivotočja, i zatim od mesarenja za vrieme od 1. studenoga 1859 do 31. listopada 1860 i to obdèržavat će se dražba dne 20. listopada naime za vino-, rakijo- i pivotočja, 21. listopada pako za mesarenje.

Za ravnanje natiecateljah opažuje se da se u področju ovogradske obćine od 1 vedra iztočenog vina, ili mošta 1 fr. 40 kr., od vedra piva 52½ kr., od 1 vedra rakije 2 fr. 10 kr. a. v., nadalje od svakog komada za prodaju zaklanog vola, krave, i bika 2 fr. 10 kr., od teleta 70 kr., od svinčeta nad centom 1 fr. 5 kr. a izpod cente 52½ kr. napokon od jedne ovce, koze, ili jarca 17½ kr. a. vr. u ime obćinskog dometa plaća.

Pismene ponude primaju se i to one za vino-, rakijo-, i pivotočje samo do 20. i 21. listopada t. g. 9 satih pred poldan, prije započetka dražbe, dočim se na ponude po izminutju toga roka prispievše nikakov obzir uzeti neće.

Obširniji dražbeni uvieti mogu se kroz propisane uredovne sate u ovogradskoj pisarni uviditi.

Dano iz siednice poglavarstvene u Varaždinu dne 29. rujna 1859 obdèržavane. Gradski predstojnik
Vinković.

Br. 536 (Dp.—118) 3—2

Natiečaj.

Povodom učinjene po njeg. uzoritosti visokočastnom našem stožerniku i nadbiskupu Gjuri Hauliku Varaljskomu prošle godine zaklade za podporu ubogih udovicah ove nadbiskupije, — koja je 1. siečnjem t. g. u život stupila, razpisuje se ovim za buduću godinu 1860. zbog udieljivanja iz iste zaklade natiečaj, gdie se za shodno ravnanje primiećuje sliedeće:

1. Blagodat ove zaklade može istina zapasti svim udovicam ove nadbiskupije bez razlike stališa, ako vierodostojnimi sviedočbami dokažu nemanje svoje neporočno nabožno-ćudoredno ponašanje, kao i svoje ubožtvo i siromaštvo; osobiti ipak obzir izimat će se kod udielivanja na udove javnih činovnikah gradjanskoga i vojničkoga stališa, nakoliko iste ili nikakovu ili vèrlo slabu mirovinu dobivaju, a i drugčije su neimućne ili dapače još s malodobnom diecom obterećene.

2. Udieljivanje biva samo na jednu godinu, može se ipak i na dulje vremena pustiti, ako dotična prositeljica nedvojbeno dokaže svoje kreposlno življenje i postojano siromaštvo. Uslied toga imaju takodjer sve one, što su godine 1859. iz ove zaklade štogod vukle, svoje molbenice s potrebimi dokaznicami do niže naznačenoga roka na njeg. uzoritost upraviti, jer će se u protivnom slučaju njim dosudjena podpora drugim dopitati.

3. Sviedočba ćudoredja mora biti izdana od dotičnoga župnika, a sviedočba siromaštva od nadležne gradjanske ili vojničke oblasti.

Molbenice se imaju najkasnije do zadnjega listopada podnieti; kasnije stignuvše neće biti uvažene.

4. Nadnevnice imaju dotle, dok se ove podpore uživaju, za prejasnu vladajuću kuću dnevnice jedan otče naš, a za bogoljubnoga zakladnika jednu zdravu Mariju saviestno izmoliti.

U Zagrebu dne 1. listopada 1859.

Br. 2025-p. 1859. (Izv—152) 3—3

Oglas dražbe.

Da se za predstojeću upravnu godinu 1860 t. j. za vrieme od 1. studenoga 1859 do 30. listopada 1860 pravo pobiranja daće od potrošnine na vinu, pivi, rakiji i mesu u zakup dade, razpisuje se, uslied dozvole vis. c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva od 15. rujna t. g. br. 14233 ovime javna dražba, koja će se za sve tri obćine redomice a to za dugoselsku, oborovačku i prečečku, na dan 10. listopada t. g. u 10 satih prije podne kod ovoga ureda obdèržavati.

Za izkličnu cienu služiti će lanjska zakupna svota i to kod obćine dugoselske sa 2301 fr., kod oborovačke 805 fr., napokon kod obćine prečečke 751 fr.

Pozivlju se dakle svikolici, koji žele ovo pravo pobiranja daće u zakup uzeti, da dodju u ustanovljenom vremenu na naznačeno miesto, gdie će svaki dražbenik prije dražbe 5% vadija u ruke c. kr. kot. povierenika položiti imati, i onaj, koi zakupnik uzbude, jamčevinu 10% od dobivene zakupnine povišenu, izbrojiti, dočim će se pako ostalim dražbenikom položeni vadium odmah povratiti.

I pismene ponude, koje imadu biti propisanim biljegom, i odmierenim vadiumom providjene, primat će se, i u obzir uzeti, ako prije započete dražbe prispiju.

Onaj, koi ponudu pismeno učini, nesmije ju učinit i ustmeno kod dražbe.

Ostali uvieti dražbe mogu se svaki dan za propisane dobe kod ovoga, kao i obćinskih uredah uviditi.

C. k. kot. ured dugoselski.
U Božjakovini 23. rujna 1859.

C. k. kot. predstojnik
F. Barač.

OGLASNIK.

(Dp.—122) 8—1

Liekoviti sapuni,

koji su polag kemičko-farmaceutičkih načelah **najskèrbnije** i **najpouzdanie** pripravljeni i kojih **sjajan uspieh** dokazan je mnogostručnim **znanstvenim izpitivanjem** i **praktičkim upotrebljenjem**, mogu se u svojih **12 različitih** i niže navedenih **vèrstah** svim pravom preporučiti gospodi liečnicima i pomoć potrebujućem obćinstvu.

Komad s naputkom za upotrebljenje po	novč.	Komad s naputkom za upotrebljenje po	novč.
Sapun-Jodkali za škrofle	55	**Sapun od katrana** (Theer) za ljuske i kraste	35
» **Graphit** za kroničku kožobolju	35	» » **kitovih džigericah** za suhe bolesti	35
» **Terpentin** za nemoći	35	» **žučni** za kožne nečistoće	35
» **Benzoe** za negibku kožu	40	» **sumporasti** za kožne bubulice	35
» **kamforasti** za nazeb	35	» **ružmarinski** za učvèršćujuće pranje	35
» **sumporasti jod** za zastariele ospe (bubulice, kraste) na tielu	45	» **ammoniaka** za zatvor želudca	35

U priloženim **naputcima** tumače se svakojaki različni načini, kako se liekoviti sapun svèrsishodno upotrebiti, kao i ona mnogostručnost, kojom se isti krepostju već priznate praktične vriednosti uporaviti mogu, jer **sapunska forma** ne samo olakšava bolestnicima upotrebljenje **uspiešnih** vanjskih liekovah, nego i liečnicima pruža **bolje** i **obćenito** uporavljenje takovih sredstvah.

Liekoviti sapuni prodavaju se samo u zamotima od 2¼ uncie težine, te na obim krajevima imadu polag stojeći pečat. U **Zagrebu** dobivaju se **jedino** kod **Graciana Mihića** liekarnika k sv. Marii, u **Osieku** kod liekarnika **Jos. Horninga**, u **Varaždinu** kod liekarnika **Aleksandra Haltera**, u **Debrecinu** kod liekarnika **Drag. R Vencze**-a, u **Eperiesu** kod **Drag. Schmidta**.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 5. LISTOPADA 18[illegible] Broj [illegible]

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće miesecom listopadom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr.
☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb, dne 4. listopada. Nj. preuzvišenost ban preduzet će sutra put u Rieku i Senj.

Zagreb 5. listopada. Visokočastni gospodin gèrčko-katolički križevački biskup prispeo je dne 2. t. m. ovamo, da se pokloni Nj. preuzvišenosti banu i odputovao je opet drugi dan.

— U župi remetskoj blizu Zagreba podići će se nova katolička škola. Nadbiskupska zavietnička gospoština poklanja obćini jednu ral zemlje za sagradjenje škole; medjutim smiestit će se škola privremeno u jednoj gospoštinskoj sgradi. Obćina podmiruje platu učiteljevu sa 315 for. a do sagradjenja škole davat će učitelju i stanarinu u iznosku od 50 f., zatim 6 hvatih dèrvah za školu i isto toliko za njega, napokon pokućtvo potrebno za školu.

— Iz Rieke pišu „Agr. Ztgu“ od 1. listopada: Naši deputirci koji su u Zagreb poslani bili, da novoga bana, Nj. preuzvišenost c. k. podmaršala grofa Coronini-Cronberga, pozdrave i izmole njegovu podporu za sve većma padajuće interese primorja, već su se vratili. Nj. preuzvišenost primila ih je što dobrohotnije i pokazala je, da podpunoma poznaje naše ovdiešnje želje i potrebe i uzroke, zašto svaki dan većma propadaju pojedine grane obèrtnosti. Nj. preuzvišenost dostojala je izvan toga obećati, da će sva shodna sredstva upotrebit, kamo spadaju osobito bolje komunikacije unutrašnjosti, da opet po želji procvate tèrgovina i obèrtnost. — Za pribitnosti naših deputiracah u Zagrabu dostojala je Nj. preuzvišenost ban svojom vlastitom rukom našem pèrvom magistratskom savietniku, gospodinu Josipu Martini-u na pèrsa obiesit zlatni kèrst za zasluge s krunom, što mu je u nagradu njegovih raznih uslugah podielilo Nj. c. k. apostolsko veličanstvo.

Sèrbija.

Sèrbski Dnevnik donosi sliedeće izvorne dopise:

Beograd, dne 23. rujna. Glasovi sa skupštine, koji su nam jučer po bèrzojavu došli, javljaju nam, da je svietli knez jučer u 10 satih skupštinu otvorio, pozdravljen bivši od skupštinarah radostnim uzklikom. Za predsiedatelja izabran je g. Živko Karabiberović, tèrgovac i poslanik ovdiešnji, a za podpredsiedatelja gosp. Todor Tucaković, takodjer tèrgovac i deputirao kragujevački; za sekretare izabrani su činovnici i to gg. Jefrem Gruić i Panta Jovanović. Ovo je za sada o otvaranju skupštine, a o dielovanju njenom čim što doznamo, javit ćemo vam. — Oni činovnici, koji su u ovdiešnji grad pobiegli, poslani su u Carigrad, no medju njima nije g. Tasa Nenadović, kao što sam vam prije javio, nego se nalazi kod svoje kuće na miru.

Beograd, 24. rujna. Skupštinu je onomad (22. rujna) otvorio u Kragujevcu svietli knez. Na malu gospojinu bila je liturgija, na kojoj je bio svietli knez Miloš, njegov naslìednik knez Mihailo, svi skupštinari, svi popečitelji i savietnici. Mitropolit je služio sa dva episkopa, a po svèršetku sv. liturgije izgovorio je besiedu, u kojoj je opomenuo skupštinu, da se stara, da hodi po putu pravde, i da se kloni svake nepravde. Jučer su se započela skupštinska savietovanja, a prekjučer su izabrani skupštinski zvaničnici. Za predsiednika je izabran Živko Karabiberović ovdašnji, a za podpredsiednika Todor Tucaković kragujevački tèrgovac; sekretari su Jefrem Gruić, činovnik u ostavci, i Panta Jovanović, pèrvi sekretar savieta. Šta je do sad u skupštini uradjeno, nezna se; ali pouzdani glasovi za jamačno dèrže, da će skupština sasvim na miru proći, jer su svi „bukači“ pouklanjani. Kao što sam dosta pouzdano čuo, skupština će trajati samo do kraja druge nedielje, pa će se onda razpustiti. Osim svietlih knezovah na skupštini je i brat svietle kneginje Julije, grof Vladislav Hunjadi; a govorilo se, da će i ruski konzul g. Milošević ići u Kragujevac, da nješto od svoga dvora usmeno izporuči knezu Milošu. No ovo se samo po ulicama govori, zato i nemogu za to jamčiti.

Čuje se, da će se izmedju ostalih predmetah na skupštini povesti govor i o novom ustrojstvu gimnazije i liceja. Popečitelj Ugričić bèrzojavnom depešom naredio je, da se započnu škole po starom ustrojstvu, dok se novo neodobri. Ljudi, koji su otežčavali, da se novo ustrojstvo neuvede, nose grieh na duši, što će se u školama i ove godine hramati, kako se je hramalo i do sad.

Govoreći o školama treba da napomenem nješto i o profesorima. Govorilo se je, da će se u liceju izprazniti katedra „teorije slovesnosti, historije obće književnosti i sèrbske historije.“ Ove je nauke do sad predavao profesor Vukomanović, koi je slaboga zdravlja, pa se je mislilo, da će ga načiniti načelnikom u popečiteljstvu prosviete. Da se to dogodi, njegove nauke najbolje bi predavao poznati naš književnik Daničić, sada bibliotekar. Naš licej bi mnogo dobio da postane u njemu profesorom g. Daničić. Hoće li to biti ili ne, nezna se; ali se već čuje, da ima nieki domorodac, pitomac praviteljstva, koi je nedavno došao iz Rusije, pa da je njemu namienjena ta katedra, a ovamo se još nezna, je li on za taj posao, ili ne. Zaista je čudno, da se ovdie kod nas i danas još traže „službe“ za ljude, a ne „ljudi“ za službe. Popečiteljstvo prosviete, ako tako uradi, pa nepredstavi za profesora g. Daničića, za koga se jamačno zna, da je valjan, zaslužit će da bude javno ukoren.

I u gimnaziji će biti niekoliko profesorskih miestah praznih. Glasa se, da će popečiteljstvo za profesora u gimnaziji ovdašnjoj postaviti Mila D. Rašića. Poznajete li vi toga gospedina? Jamačno ga znate, i bar to znate, da je „Šaljivi kalendar“ mnogo šale s njim i često ga napominjao. On je istina sèrbski spisatelj (!!), ali da bog da da je takav, da mu se može povieriti odhranjenje mladeži. Čuo sam, da je g. M. D. R. udvoran kod g. načelnika u prosvieti, i to je ključ, što će on postati profesorom.

Kragujevac, 22. rujna. Danas oko polovine 11. sata otvori gospodar skupštinu narodnu. Vriedno je da čitaocima kažem ovu znamenitu svetkovinu. Još u 9 satih poslanici narodni skupiše se u dvoranu za skupštinu odredjenu. Tu skupština izabra sebi zvaničnike i to: za predsiedatelja Živka Karabiberovića, za podpredsiedatelja Todora Tucakovića, a za sekretare Pantu Jovanovića i Jefrema Gruića. Docnije dodje u skupštinu g. mitropolit i ostali gg. episkopi. Tu mitropolit u cèrkvenom odielu sa dva protojereja i djakonom očekivahu gospodara. U 11 satih gospodar sprovodjen knezom nasliednikom, popečiteljima i savietnicima i praćen rikom topovah udje u skupštinu i odmah se započme bogomolja za osvećenje vodice. Kad to bi gotovo, g. Mitropolit Mihailo pozdravi kratkom besiedom narodnu skupštinu. Prizvavši blagoslov božji na njen rad, preporuči njenom bratskom prizrenju sudbinu onih sugradjanah naših, koji su se od dugovah upropastili; napomenu, da se narod na sudove tuži, pa i tu preporuči da razborito i mudro promisle o popravcih, i najposlie posavietovavši na slogu i uzajamnu ljubav, preporuči da se narod pobrine i o poboljšanju svojih sveštenikah. Sad se javi siedi gospodar Miloš i pozdravivši se po običaju narodnom sa skupštinarima, započe govoriti. On prije svega kaza, da mu težka tuga leži na sèrcu, što narodu, koi mu je predan i kog on ljubi kao rodjenu diecu svoju, nemože onako pomoći, kako bi želio. I on sa sažaljenjem govori o prezaduženosti naroda i pozva skupštinu, da promisli o lieku proti tomu zlu, pozva ih, da mu jave, kako misle, da bi se i sudovi imali popraviti. Napomenu, da budu složni i da su predani svojoj otačbini, koja je zadobivena s mnogo kèrvi i muke. Završujući besiedu reče, da je rad sve sile svoje upotrebiti na sreću naroda i na čuvanje njegovih skupo stečenih pravah; ali da bi to mogao učiniti, pozva narod da mu svuda i svagda u pomoći bude. — „Tebi svu vlast hoćemo da damo, pa kako ti narediš, onako da bude“ povikaše stotine glasovah. Gospodar se po tom oprosti sa skupštinom i praćen sa „hura“ i „živio knez Miloš i nasliednik“ vrati se u dvor sprovodjen opet tutnjavom topovah, a skupština osta da započme radnju svoju. Kragujevčanin.

Moldavija i Vlaška.

Niekoji gradjani na dolnjem Dunavu naumiše osnovati novu varoš i molili su kneza, Kuzu, da joj on dade svoje ime. Knez je odgovorio, da je gotov, da se dade varoši kneževsko ime, ali ovo neka nebude njegovo, već vojvode Mirče, koi se spominje u vlaškim lietopisima.

Rusija.

Petrograd 24. rujna. Jedan reškript velikoga kneza predstolonasliednika na vojničkoga glavnoga gubernatora petrogradskoga od 8. (20.) rujna glasi kako sliedi:

„Pavle Nikolajeviću! Postignuvši božjim blagoslovom svoju punolietnost, imao sam sreću pred oltarom višnjega izvèršit svetu dužnost položenja prisege. Ja sam svojem caru i otcu i u njegovoj osobi svojoj miloj domovini zavietovao viernost. Neka mi gospod bog pomogne, da u istinu izpunim ono, što sam ustima i sèrcem obećao u njegovom svetom hramu. Ovaj toli važan dan moga života želio bi svetkovat ikakvim koristnim činom i zato Vas molim, da priklopljenih deset hiljadah rubaljah razdielite medju one trebajuće stanovnike petrogradske, koji najvećma potrebuju pomoći a i zaslužuju je. Mo-

lite se bogu semnom i sa svim našim zemlja-cima, da nam našeg dobrog cara dugo uzdèrži i okriepi Rusiju u nepromienjenom blagostanju. Ostajem Vam za vazda blagonaklonjen.“

Razsvieta, koja je 8. (20.) rujna kao na dan položenja prisege velikoga kneza prestolonaslie-dnika, bila u stolnom gradu i ponovila se ve-ćom stranom i 9., pružala je u istinu velelie-pan pogled. Na mnogim miestima goriela je bengalska vatra. Na pijaci pred kazanskom cèr-kvom bilo je električno razsvietljenje.

Kao dalje milosti, iskazane u slavu pu-nolietnosti, imenuju se sliedeće: Gibiva i negi-biva imovina osobah, sudielovavših kod poljskoga ustanka od godine 1831., koje konfiskacija nije bila izrečena do 20. o. g., ima se povratit nje-nim prijašnjim posiednicima ili njihovoj dieci, ako se isti povrate u svoju domovinu i ako su pomilovani. — Novi zakon za novačenje usta-novljuje buduće vrieme službe u vojski na 15 a u pomorstvu na 14 godinah. Za one, koji jošte služe, ima služba trajat najdulje 22 godine. Izuzimlje se momčad nalazeća se u kaznenim kumpanijama.

Francuzka.

Carica Evgenija bila je dne 24. rujna u velikoj pogibelji na moru. Njeno veličanstvo odveslo se je, dočim je car u Evgenijinom dvorcu zadèržan bio, sa više gospojah i ordo-nancnih oficirah u tri sata poslie podne na „Mou-etti“ u more put Sv. Sebastijana. Okolo 10 satih u večer, pripovieda „Mémorial Béarnais“ pokaže se „Mouetta“ na obzorju sa znakovnim sviećama na jarboru, vraćajući se u Biaritz. Ra-kete, koje su se dizale u zrak tako s „Mouette“ kao i iz Evgenijinoga dvorca, sakupi dio pu-čanstva, da prisutstvuje izkèrcanju. Mornari iz-javiše, da nije moguće unići u luku, budući da se je more uslied žestoka juga veoma visoko dizalo. Oni su takodjer mislili, da nemože bez pogibelji ni u more isići nikakov brod, da donese parobrodu provodića. Medjutim približavaše se „Mouetta“ sve većma i većma i spusti jedan kajić sa sviećama, koi stane plovit prema obali. I sluge dodjoše iz dvorca s upaljenim smoleni-cama i bengalskom vatrom, da razsvietle stiene.

Malo zatim dodje i car i zapita, da li je moguće izkèrcat se? Po jednoglasno izrašenom mnienju zapovieda, da četiri čovieka na lahkoj ladjici odplove k parobrodu, pa da mu priobće carevu zapoviest, neka neizlaže kajića, već neka udari putem u Bayonnu. Četiri mornara stadoše zatim kod ulaza u luku ne bez pogibelji pro-siecat uzburkane valove. U 11. uri nočju opa-ziše, da je „Mouetta“ uslied dobljene zapoviesti krenula put Bayonne; a ponoći prevezla se prieko Barre a u 1 sat prispie carica posred-stvom karucah, koje su po nju poslane bile, po-sve zdrava u dvorac.

Turska.

„Presse d' Orient“ veli o uroti razkritoj u Carigradu, da su u nju upleteni bili prilično vi-soki sučlenovi poglavarstva, turskoga svećenstva i vojničtva, da su mnoge osobe uapšene, no da su medjutim već i mnoge izpuštene. Proti kèr-šćanima i inostrancima nije se namieravalo ni-kakovo neprijateljstvo i sultan se je već poka-zao veledušnim prema jednom veoma jako obie-djenom oficiru.

Pera 24. rujna. Morad bej (Rwsković) po-turica, koga je pred tri mieseca bez traga nestalo, nadjen je, svezanih noguh i rukuh, u jednom bunaru, u stanju gnjiljenja tako, da ga je jedva bilo moguće spoznati. Jedan uapšenik posliednjih danah priznao je, da je znao za ubojstvo toga liekara i naveo je točno sve okolnosti. Izvan ovoga dogadjaja govori se o junačtvu nieke Fran-cuzkinje, koje za cielo zaslužuje obćenito divljenje. Dva razbojnika prodru jedne od posliednjih nocih u Mumhani (Galati) u jednu kuću, svežu tamo inokoso nalazećoj se, u postelji spavajućoj ženi, Francuzkinji rodom, noge i ruke i počmu is-pražnjavati ormare i kovčege. Žena medjutim zubima razdriešivši svoje sveze skoči neopažena po razbojnicima u bližnju komoru, gdie su vi-sila dva nabita pištolja, pograbi ih i krene se sada proti razbojnicima, da ih pozove, da polože što su otieli i odmah izidju. Kod pèrvoga gibanja od strane razbojnikah obali jednoga dobro ni-šanjeni hitac a kad je drugi hoteo da udari na nju i ovoga drugi hitac. Na njenu viku kroz prozor i na ova dva hitca dotèrče susiedi i redar-stvo i nadju oba razbojnika ploveća u svojoj kèrvi.

„Journal de Constantinople“ veli, da je iz-mišljotina pripoviest o romantičkoj otmici, kojoj je junak bio meštar kapele sultanove i bela lju-bimica sultanova, i koja je prošla kroz sve li-stove. Glasbenik, o komu se je to govorilo, pod-uzeo je malen put i vratio se je opet u Cari-grad, gdie živi sa svojom porodicom.

Carigrad 1. listopada. Dok traje istraga u parnici urote obustavljeni su svi listovi tur-skoga glavnoga grada.

— Dervišpaša, član dèržavnoga savieta, od-redjen je za poslanika portinog u Petrogradu. — Opet se raznose glasovi, da će se Omer-paša dozvati iz Bagdata, ali će to težko biti istina. — S vojskom poslan je u Kretu Kabuli-efendija, kao portin komisar. On je možda do-bar diplomat, ali nema sreće, u poslu, jer kuda ša ga god u novije vrieme slali, svuda je stvar u polak riešavao.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

London, 29. rujna. Lord John Russel pri-mio je jučer poslie podne diplomu počastnoga gradjanstva grada Aberdeena, u ondašnjoj „dvo-rani za glasbu“, u prisutstvu od 3000 osobah. Plemeniti lord govorio je o obćenitim načelima, na kojima bi se osnivati morala svaka parla-mentska reforma, a zatim opet obširno o po-viestnici Italije od vremena Napoleona I. do dan danas. Točni sadèržaj njegova govora nije nam jošte poznat. Bèrzojavno bilo je o njem „Ti-mesu“ javljeno samo sliedeće:

„Lord John upotrebio je ovu prigodu, da izjavi, da, dok mu je uprava izvanjskih poslovah poverena, Engleska neće učestvovat kod nika-kova kongresa, koi nepriznaje da ima i Italija pravo vladat sama sobom bez svakoga silovi-toga inostranog umiešavanja.

Ujedno izrazio se je, da je čvèrsto uvieren, da neće ni Austrija a ni Francuska sila upotrebit proti daljem obstojanju sadanjih okolnostih. Lord John zaključio je svoj veoma riečit govor time, da se je izjasnio, da bukteća vatra na englez-kom ognjištu još svejednako može potaknut sviet, da se oslobodi.“

Lord-mayorom za god. 1859-60. izobran je danas Alderman (gradjanin i urar) Mr. Carter.

London, 3. listopada. Jučerašnji „Obser-ver“ daje poslanstvu generala Scotta s višjim naputcima sasvim mirovno znamenovanje.

Rim, 2. listopada. Uvieravaju, da je papa saznavši odgovor, koi je kralj Viktor Emanuel dao bolonjezkoj deputaciji, zapoviedio, da se sardinskom poslanicu dostave njegovi pasoši. (Valja čekati potvèrdjenje.)

Pariz 29. rujna. Deputacije parmanska i modenska bit će po povratku carevom „pri-vatim“ primljene u St. Cloudu. Nasuprot do-bila je, vele, jedna deputacija u Bolonji, koja je kod ministarstva izvanjskih poslovah zapitala, da li bi ju car primio, odgovor „da ne bi.“ — Kralj Leopold došao je, kao što iz Marsilje te-legrafuju, danas u podne, pretèrpivši oluju na moru, u ondiešnju luku. Kažu, da kralj namie-rava jošte pohodit Toulon.

Napulj. Medju onim osobama, koje su u Palermu uapšene, nalazi se i stari Serra di Fal-co, kao i jedan član obitelji „d' Oudes.“

Berlin 30. rujna. Prigodom punolietnosti velikoga kneza prestolonaslièdnika Rusije, na-imenovala je Nj. kraljevska visost princ vlada-lac u ime Nj. veličanstva kralja ovoga princa glavom pèrve ulanske regimente.

Turin 28. rujna. Govori se o jednom me-morandumu, koi namierava ministarstvo Ratazzi u obziru srednje Italije upravit na evropejske sile.

Mnogočastni g. Bolto Bačo prebendar Ja-strebarski poklonio je gospodars. družtvu dvie obveznice u vriednosti od 210 for. srebra. Za ovaj veledušan poklon izjavljuje mu se time od strane družtvenog ravnateljstva najtoplija hvala. G. B. Bačo uvèršćen je u odborskoj siednici 3. li-stopada t. g. medju utemeljitelje.

Izkaz.

Kod pèrve hèrvatske štedionice bio je koncem mieseca kolovoza t. g. primak . 718,456 f. 72 k.
a mieseca kolovoza . . . 83,605 „ 32 „
Ukupno . 802,062 „ 4 „
Usuprot pako bio je koncem kolovoza 1859 izdatak 706,835 f. 90 kr.
a mieseca sèrpnja . . 85,911 „ 60 „
Ukupno . . 792,747 „ 50 „
Ostaje gotovine koncem rujna 1859 . . . . . 9314 „ 54 „

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 10944 (Fin.—38) 3—1

Kundmachung

wegen Besetzung einiger Waldaufseherssstellen in Kroatien und Slavonien.

Im Bereiche der k. k. kroat. slav. Finanz-Landes-Direktion sind einige Forstaufseherssstellen mit der Löhnung jährl. 210 fl. ö. W. und einem Holz-Deputat erlediget, zu deren Besetzung der Konkurs-Termin bis Ende Oktober l. J. ausgeschrieben wird.

Ausser den vorgemerkten Militär-Aspiranten können nur solche Individuen berücksichtiget werden, welche in der gleichzeitigen hierortigen Kundmachung vom 24. l. M. Z. 12521 bezüglich der zu besetzenden Salzmagazins-Dieners-Stellen bezeichnet sind.

Die Gesuche um Waldaufseherssstellen sind mit den erforderlichen Dokumenten versehen bis zu dem besagten Tage bei der k. k. kroat.-slav. Finanz-Landes-Direktion einzubringen.

Von der k. k. kroat. slav. Finanz-Landes-Direktion.
Agram, am 26. September 1859.

Br. 2622 (Izv.—161) 3—1

Oglas dražbe.

Na temelju vis. razpisa c. kr. hèrvatsko-slavon-skoga namiestničtva od 15. rujna t. g. br. 14233-999 i naredbe veleslavne c. k. županijske oblasti varaž-dinske od 29 rujna t. g br. 9036 stavlja se do obćega znanja, da će se u vanjskim občinama kotara varaž-dinskoga za upravnu godinu $18^{59}/_{60}$ pravo pobiranja obćinskog dometa od potrošarini podvèrženih tecivah, kao od vina, mesa itd. u najam dati na sliedeće dane:

za polit. občinu Biškupec dne 18. listopada t. g.
„ „ „ sv. Ilija „ 19. „ „
„ „ „ Vidovec „ 20. „ „
„ „ „ Vinica „ 21. „ „
„ „ „ Petrianec „ 22. „ „

i to svaki put u 10 satih prije podne u pisarni dotičnog obćinskog ureda.

Uvieti dražbe mogu se svaki dan kroz uredovne sate u pisarni ovog c. k. kot. ureda uviditi.

Pismene ponude neće se primati.

C. k. kot. ured varaždinski dne 2 listopada 1859.
C. k. kot. predstojnic
Milanković.

Br. 2385-pol. (Izv.—157) 3—3

Izrok dražbeni.

Od strane c. k. kot. ureda modrušpotočkog stavlja se do obćeg znanja, da će se pravo pobiranja obćin-skog dometa, od potrošarini podvèrženih tecivah, kao od vina, mesa itd., nakoliko se takovo na korist ov-dašnjih političkih obćinah, Netretić, Ribnik i Ozal pro-teže, na temelju naredbe vis. c. k. hèrv.-slav. namiest-ničtva od 15. rujna 1859 br. 14233-999 i u sliedstvu odpisa veleslavne c. k. županijske oblasti zagrebačke od 19. rujna 1859. br. 9183, i za upravnu godinu $18^{59}/_{60}$ na dan 13. listopada 1859 u 10 satih prije podne u ovdašnjoj kotarskoj pisarni u najam dati.

K ovoj javnoj dražbi pozivaju se svi natiecati se želeći, kojima uvidjenje dražbenih uvietah kod ovoga ureda u uredovno doba prosto stoji, tom ipak opazkom, da će se:

1. Dražba ova izvesti posebice za svaku od ob-ćinah Netretić, Ribnik i Ozal.
2. Da ličbena ciena sastoji za obćinu Netretić u . . . . 1370 fr. 25 kr.
„ Ribnik u . . . . 1745 „ 10 „
„ Ozal u . . . . 1103 „ 80 „
austrijanske vrednote.
3. Da se imade 5% žaobina od ličbene ciene, prije početka dražbe položiti.
4. Da će se do dražbe takodjer primati redovito biljegovane i žaobinom providjene pismene ponude, poslie započeta pako dražbe uvaiti će se takove, a i nudioc u ustmenoj neće se pripustiti.
5. Pristojbe pobiranja ostaju koje su bile dosada.

Netretić dne 23. rujna 1859.
C. k. kot. ureda ravnatelj
Heržić.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrnetiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 6. LISTOPADA 1859. Broj 228.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće miesecom listopadom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine“ obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr.

☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah“, koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 6. listopada. Jutros odputovala je Nj. preuzvišenost, gospodin Ban u Rieku. Jučer o 3. uri po podne bio je stol u njegovom dvoru, kamo su bili pozvani generali i načelnici gradjanskih uredah. Za obieda svirala je vojnička glasba pred banovim dvorcem.

U Varaždinu dne 21. rujna. J. B. Onomadne sam napomenuo, što ovdašnje pučanstvo misli i govori o poznatoj ministerialnoj naredbi glede naučavnoga jezika na gimnazijah, gdie nije većina učenikah niemačkoga porekla namieravajući, da ću drugiput obširnije o tome progovoriti. Nu budući je bečki dopisatelj obširno i sasma jasno o tome progovorio, priobćujem nješto o nižih realkah.

Onomadne rekoh, da vis. vlada obćinam propušća, da si niže realke glede naučavnoga jezika polag svoje volje i potreboće ustroje. Uslied toga bude varaždinska realka (ovu bo najbolje poznajem) ovako ustrojena, da se polovica predmetah naški a druga polovica niemački predaje, što vis. vlada bez ikakve zapreke potvèrdi. Polag ovdašnjih okolnostih, osobito radi učiteljskoga osoblja predavahu se naški: vieronauk, gramatički predmeti t. j. jezici, zemljopis sa dogodovštinom i prirodopis; niemački pako teknički predmeti. Uz to se uzme kao glavni pravac, da učitelji kod svakog predmeta i našku i niemačku terminologiju rabe; isto tako bude pravcem, da se mogu učenici, kojim bi bio koigod ovih jezikah još slabo poznat, dotične predmete s početka u njima bolje poznatom jeziku učiti, dok se i u drugom uviežbaju. Sve to bijaše sasma liepo, pravedno i ovdašnjim okolnostim primiereno, zato i bude od vis. vlade potvèrdjeno. No vremenom se sve tako preokrene, da se je prošaste godine samo još vieronauk u dva razreda i zemljopis u jednom naški predavao; svi ostali predmeti pako niemački.

Glavni razlog, što ga protivnici narodnoga jezika navadjaju jeste, što nam Magjari na našu realku dolaze. Ove mudrijaše molim, da se potrude k sl. ravnateljstvu var. realke, pa će lasno uviditi matematički dokaz, da je bilo više Magjarah na ovoj realci, dok se je u oba jezika podučavalo, nego li prošastih dviuh godinah, kad je to bivalo većinom samo u niemačkom. Nadalje se neka upitaju kod istoga ravnateljstva i učiteljah realnih, zašto su Magjari svoje sinove ovamo pošiljali; pa će saznati, da uprav radi toga, da im se i hèrvatski nauče i to tim više, što su ovamo dolazeći tako zvani Magjari samo iz Ugarske rodom, porekla pako slavjanskoga. Ja priznajem, da je bilo i pravih Magjarah na ovoj realci; nu je li može tko, koi zdravo misli, tvèrditi, da su zato u Varaždin došli, da se niemački nauče? Da žele Magjari, da im se sinovi niemački nauče, poslali bi ih u niemački Gradac, u Insbruk, u Linc, a ne u Varaždin; ili da neće, da im se sinovi i hèrvatski nauče, zadèržali bi ih na magjarskih realkah ili kod kuće. Mogao bi još više toga navesti, da to tvèrdjenje oprovèrgnem; no mudru čovieku je malo riečih dosta.

Da vidimo, koi jezik ima veće pravo. Dakako, ja se strogo dèržim jednakopravnosti sviuh austrijanskih narodnostih, koju je naš premilostivi vladar izrekao. Gotovo svi Varaždinci izuzamši samo niekoliko ovamo došlih stranacah razumiju naški; manja strana govori i niemački a većina samo hèrvatski. Koi nebi mojim riečima vierovao, neka vieruje sliedećim **službenim** brojem: „glavna svota stanovnikah grada Varaždina jest 9358. Od ovih je Slavjanah 8808, Niemacah 310, Magjarah 220 a od drugih kojekakvih narodnostih 20. Da je šestnaest novčićah više nego jedan, svatko znade; mora dakle i to znati, da ima šestnajst ljudih veće pravo od jednoga. Pa makar i svi znali niemački, (jer Slavjan primi od Boga dar, kao nijedan drugi narod, da veoma lasno tudje jezike nauči), onda još neuvidjam, da gubimo pravo podučavati svojim materinskim jezikom, kao i onaj negubi prava, da uživa svoj očinski imetak, koi nije marljivostju i sposobnostju mnogo pribavio imetka, što bijaše prije tudji. Iz toga samo sliedi, da takov Slavjan više valja nego čoviek dragoga porekla, što samo svoj jezik znade, polag one poznate poslovice: Quot linguas cales, tot homines vales. No u ove učione dolaze takodjer mladići, što im roditelji nežive u varoših, koji dakle nikakova druga jezika nerazumiju nego naški. Ovi mogu naravskim, božjim (jer drugač bi bio premudri stvoritelj sve ljude ovako stvorio, da samo jednim istim jezikom govore) i carskim pravom zahtievati, da se i u svojem materinskom jeziku izobraze, jer samo onda će moći dobrim uspiehom raditi na izobraženju našega još žalibože neukoga i neizobraženoga naroda.

Pretresimo još zadaću naših nižih realkah. Ovo malo godinah, što se varažd. realka ustrôji, išli su učenici svèršivši ove škole koje u učiteljsko pripravnice, koje u zanat, koje u tèrgovinu, koje na gospodarstvo, koje u vojnike, koje na gimnazije; a samo malo ih ide na više realke i onda u tekniku. A zar nije svakomu napomenutih stališah (dakako u našoj domovini) narodan jezik ili neobhodno potrebit ili barem jako koristan? Tkogod zdravim okom gleda, pristat će uz mene, da jest.

Može li si itko na svietu predstavit valjana narodna učitelja, koi nebi znao narodnoga jezika. Takov narodni učitelj, ako ga igde ima, sliepac je, koi hoće da vodi sliepca.

(Konac će sliediti.)

Sèrbija.

Po otvorenju skupštine predala je ista knezu Milošu sliedeća adresu:

„Vaša svietlost, najmilostiviji gospodaru! Predstavnici sèrbskoga naroda, koji su se na gospojinsku skupštinu zakonito sakupili i kao takovi jučer Vašu svietlost kao svoga gospodara, otca i dobročinitelja u svojoj sredini vidili, bili su puni najvećega uzhita i radosti. Otčinski pozdrav tako je zahvalna čuvstva naših sèrdacah kao i naše duše duboko uzdèrmao, osobito pako napunio nas je velikom utiehom otčinski saviet, koi nam je Vaša svietlost dala, da će onamo dielovati, da se pronadje sredstvo, kojim bi se odviš veliki dugovni teret sa zemaljskoga posiedstva skinuo. Za ovu milostivu otčinsku dobrohotnost i nastojanje nenalazimo prikladnih riečih, da podpunoma izrazimo svoju zahvalu. No dajemo uvierenje, da ćemo Vašu svietlost kao svoga oslobodítelja i gospodara s odanostju i pravom viernostju, kao i neograničenom poslušnostju poštovati, i molit ćemo se bogu svemogućemu, koi je naše želje ispunio i opet povratio nam Vašu svietlost zajedno s Vašim premilim sinom i nasliednikom, da obodvojicu blagoslovi, da se sve ono, što Vaša svietlost za dobro i sreću naroda poduzima, ovienča najboljim uspiehom.“ (Sliede podpisi.)

Kragujevac, 27. rujna. (S. D.) Skupština narodna sad pretresa zakonik o postupku sudbenom, koi je vlada izdala i spremila. To je onaj projekt, o kome je govoreno, da je predan niekoj komisiji, koja bi ga imala „prevesti na sèrbski jezik.“ No taj tako sèrbski napisani projekt proizvede veliku zabunu u skupštini. Počem je u njemu jezik dosta oddvojit od jezika, kojim su do sad pisani zakoni u nas, to je proti njemu obća vika. Smiešno je a i tužno vidieti, da se naša narodna skupština, koje je zadatak daleko veći i obširniji, pretvorila u nieku filologičku komisiju i sad po ulicama kragujevačkim, u miesto drugih razgovorah, idu samo besiede o riečima „uzdanik“, „tužnik“ „predsiednik“ i o drugima.

Medjutim misli vèrlo nejasne volnuju skupštinu. Ona kao da nemože ni sama sebi da računa, šta upravo najbolje da uradi. Projektah i predlogah je sila božja, ali u dielu kao da neće ni jedno stvorenje preživiti svoga stvoritelja. Obća je vika sada na advokate, kao da su oni krivi svemu; sad se opet viče na činovnike; pa onda na nieke zelenaše (lihvare) i pretierane interesaše. Svatko umije huliti i osudjivati, ali pravoga lieka nitko neodkriva. A to i jest ponajteža stvar. Meni se čini, da od svega toga velikoga govora neće biti velika korist no treba prionuti za rad. Ali šta da se radi i kako, to i jest čvor!

Gospodar je zdrav i radi neumorno. Čoviek se diviti mora, kako može toliko izdèržati. Njegovo zauzimanje za stvari svoje otačbine nadilazi svako nadanje. Kragujevčanin.

Talijanska.

U jednom pismu iz Romanje saobćenom po „Gazetti di Midi“ veli se:

„ . . . Sadanje stanje jest nesnosno, bez straha se kaže mèržnja proti revolucionarnoj vladi a poimence proti porezima, nametnutim po njoj, i pisma iz Bolonje, koja su dosad s velikim stezanjem pisana bila, očituju sada bez okolišanja, da je pučanstvo legacijah tlačeno.“

Jedan francuzki list javlja iz Firence:

„ . . . Stanovnici izvan glavnoga grada čine se, kao da su se odvažili, nedat se dulje pljenit i varat od piemontezkih spletkarah. Oni očito vele, da će na njih udarit svojim puškama, lopatama i psima.“

„Indépendance belge“ govori o duhu, koi u vojvodstvima vlada:

„Politična zla volja zavladala je pučanstvom; za nestèrpljivostju sliedi uzastopce nezadovoljstvo i veoma pogibeljno bi *bilo* uzdèržat stanje neizviestnosti jošte *dulje*, u kojem se nalaze varoši srednje Italije. Nestašica novacah, da se uzmognu nastavit i razprostranit oboružavanja, osieća se *silno*; upliv vladateljah počima se slabit.“

Turska.

„Journal de Constantinople“ piše: „Više dnevnikah tvèrdi, da se od posliednjega vremena, kad god izlazi sultan, preduzimaju osobite opresne miere. Govorili su, da ga vazda prati neobična množina piešakah i konjanikah. Ove viesti sasvim su neosnovane, ništa nije promienjeno u običajima Nj. veličanstva s i okolnosti nisu takove, da bi potrebno bilo, da se preduzmu takove miere.“

Carigrad 21. rujna. Džafer-paša, koi je jako upleten u posliednju urotu proti sultanovom životu, skočio je od svoje volje u more, kad su ga u jednom kajiću prevozili u tamnicu na azijatskoj strani. Ma da mu bèrzo priskočiše, opet ga nemogoše spasiti. — Čerkezi se neprestano sve većma isseljavaju u Tursku.

U „Allg. Ztgu.“ ima jedan dopis sa „gèrčkoga Arkipelaga“, u kome se javljaju dogadjaji s otoka Krete. Dopisnik se najviše tuži na turskoga pašu Husneina, i veli, da Krećani nemaju izgleda ni da će tek životariti moći pod jarmom turske vlade, ako ovaj čoviek i dalje bude na Kreti upravljao. Prije niekoliko sedieljah birali su se kmetovi po selima. Zlostavljajući izbirače, zatvarajući ih i strašeći ih skupio je u Iraklii občinare, koji bi bili gotovi pomagati mu u njegovim kèrvavim dielima. Ali na predstavljenja stranih konzulah (osim austrijskog i gèrčkog) moraše pustiti da izbori budu sasvim slobodni. Naposliedku mu dade serdar arnautskih bašibozukah sa pet šest kèrstjanah povoda, da izda kèrvoločan poziv na Turke, zbog čega kristjani moradoše se latiti oružja, da svoj život brane. Od toga dana do 22. kolovoza ubili su Turci hotimice 16 kèrstjanah. Razpoloženje Turakah tako je kao ono od 1828. do 1831. godine, kad se svèršio rat za gèrčku nezavisnost. Tada su se najbiesniji Turci skupili u čete, te preko dan čutaše u varošima, a noću izlaziše u okolna sela, te pljačkaše, otimaše po njima, a u jutru se opet vraćaše u svoje jazbine. Njih su zvali Zuridima (lisovima). Danas opet ima takovih zuridah, koji se pokazaše najprije u provinciji Mesaru, gdie za niekoliko danah ubiše 5 kèrstjanah. Kèrstjani od njih utekoše u planinu, turske porodice pak u bregove. Husnein paša ode tamo sa političnim vlastima, mitropolitom, 800 soldatah i niekoliko topovah i obeća, da će ove lopove uništiti. Kèrstjani uhvate četiri ova lupeža i predadu ih paši — nesna se šta je on š njima uradio. U provinciji Retimu dovuku se Zuridi u manastir Vali, polupaju sve svete sasude i svete ikone, prevale častnu tèrpezu i kèrstionicu, ubiju jednog stanovnika manastirskog, jednu kaludjericu, sestru igumanovu, kojoj odsiekoše najprije pèrste, poslie šake, i najposlie ruke; takodjer ubiše i jednog pastira. Iguman se samo tim spasio, što nije bio u manastiru. Nenašavši u manastiru ništa za kradju, odu, ali iguman pofali pameću, kada ču za nesreću svoje sestre i manastira. Svuda u bunarima isa selah i u polju ima mèrtvih kèrstjanah. Prosti ljudi nejavljaju to vlastima bojeći se osvete. Poslie onoga sudera medju Arnautima i kèrstjanima pozove paša cielu eparhiu (okružje), da iznadju onu četvoricu, koja su napala bila na Arnaute, da se osvete za ubijenu braću i sestre. Pošlje se Mehemed paša s vojskom i zapoviedi mu se, da te kèrstjane goni, pohvata, ili im roditelje, diecu, braću i ostale srodnike zarobi, kuće i sela popeli i sve razori, što je god njihovo. Badava moliše najotmienije osobe pašu, da će ovakovo postupanje imeti zle posliedice, badava moliše, da se upotrebi drugi način za hvatanje četvorice ubojicah; Mehmed paša ode sa 800 momakah u selo Brizez, koji će tamo činiti po pašinoj zapoviesti. Opustit će cielo okružje, da bi se pokajali poubijani Arnauti. Ali šta je činio paša, da pozove one na odgovor, koji su za 14 danah 16 kèrstjanah poubijali? Ništa! Ni da se zapitalo: tko su ubojice, zašto ubijaše, gdie su? U takvim okolnostima pošlju Krećani pismo sultanu, u kome moliše, da se Husnein paša udali. Ali kad ovaj zato doču, s on uhvati deset najotmienijih ljudih, te zaište od njih podpise za izvaničnu obranu proti onoj tužbi.

Francuzka.

Uslied šestmesečnih dopustah, za koje su u sborovima učinjene priprave i koji se imeju od 1. do 15. listopada podielit, umalit će se dielotvorno stanje piešačkih regimentah od priliko na 500 momakah za svaku regimentu. Tek od 102 piešačke regimente odpustit će se uslied toga više nego 50.000 momakah s dopustom u zavičaj.

Polag viestih iz Maroka naviestilo je pet bratje novoga cara istomu svoje podvèrženje. Ostala njegova braća nestoje, vele, u nikakovom savezu s ustankom pojavivšim se u raznim stranama zemlje. U slučaju, ako bi se novi car mogao uzdèržati u varošima Fecu, Maroku i Mekincu, nemože se ni pomislit da bi prevrat mogao za rukom poći.

Od gospodina Bourboulona došle su, kako „Frankf. Postztgu“ iz Pariza pišu, depeša ne izvanjski ured, kojima je dodana jedna izvorna nota pekinskoga kabineta. U toj noti kaže, vele, kineska vlada, da su Evropejci krivi kèrvavim dogadjajima na Peihu i dopušta poslanicima englezkom i francuzkom da shodno ugovoru mogu doći u Peking. „Patrie“ misli, da može uvierit, da jošte nije konačno odlučeno koliko ima biti flota i vojska za izkèrcanje. — „Patrie“ oprovèrgava i tu viest, da je već mir skopljen medju admiralom Rigaultom de Genouilly i vladom anamskom. Ona veli, da su izmišljeni glasovi, koji su se o tom raznieli.

Jedna bèrzojavna depeša dd. Marsilja 30. rujna sadèržaje sliedeće viesti:

Nj. veličanstvo kralj belgijanski bavit će se ovdie dva dana.

Napuljske od 27. datovane viesti oprovèrgavaju glas o tobožnom ustanku u Abrucima.

15.000 vojnikah otišlo je na rimsku granicu; daljih 10.000 momakah poslat će se za njima.

Kralj se je iz Gaëte vratio u Napulj.

Iz Rima od 27. rujna javljaju, da će papa dne 5. t. m. otići u Kastel-Gandolfo.

Niemačka.

Frankfurt na Menu. Zaključak senata u obziru molbenice „niemačke narodne stranke“ glasi polag „F. J.–a“ kako sliedi:

„U Frankfurtu 27. rujna 1859. Na izviešće redarstvenog ureda od 26. t. m., u obziru molbenice tako zvanoga družtva niemačke narodne stranke za odobrenje iste. Žaliocima ima se saobćit: zaključak redarstvenog ureda od 20. t. m. osniva se na izpravnom shvaćenju i uporavljivanju vladajućega javnoga prava; uslied toga nemože se odobrit predlog traženi da se ukine ovaj zaključak.“

Švajcarska.

U švajcarskim listovima nalazi se sliedeća službena obznana:

„Savezno vieće obraća pozornost francuzkih biegunacah na pomilovanje. Netreba drugo, nego da se samo prijave kod zastupnikah francuzke vlade u Berni, Bazelu, Ginevri i Chaux-defondsu, pa će dobiti pasoše, poslie čega će se izbrisat iz popisa biegunacah u Švajcarskoj.“

Spanjolska.

C. k. embasatora, barona Bacha, primio je papa dne 25. rujna u posebnoj audienciji.

„Correspondencia autografa“ javlja, da je vlada dobila viest o izravnanju s Mexikom; posliednja dèržava obećaje, da će ugovore izpunit, krivce kaznit i dati novčanu odštetu.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Iz Beča, 29. rujna, pišu listu „H. B. H.“ da će se knez Rikard Metternich po svoj prilici pèrvih danah dojdućega mieseca ovamo vratiti, stranom da ustmeno razloži osobne misli cara Francuzah u obziru srednje Italije, stranom da primi ovdie svoja vierodajna pisma, koja ga, pošto se je medjutim zaključio mir u Curiku, imaju udostovierit kao zastupnika Austrije u Tuilerijama. Polag najnovijih iz Pariza ovamo prispievših viestih opet se nagledaju najbolje Englezka i Francuzka. To je novi dokaz, da je kralj Leopold veoma malo izposlovao u Biaritzu. Uzrok toj ne sasvim neznatnoj neslozi medju pariškim i londonskim vladama nenalazi se samo u raznom sve većma na vidilo proizlazećem mnienju obih velikih pomorskih silah u obziru Italije, već su se i drugi osobiti politički razlozi u posliednje vrieme k tomu još pridružili, koji mogu postati veoma pogibeljnima anglogalskom savezu. Posliednji dogadjaji u Maroku i namiera Španjolske proti grebenskim stanovnicima podboli su jako nepouzdanje Englezke. U Londonu boje se isto tako, da Francuzka namierava udarit na Marokansku, kao što im nisu po ćudi priprave Španjolske za poveći ratni pohod. Za malo mogu se stvari dogodit, koje će kao grom udarit u francuzko–englezki savez. Onda će stopram Evropa uvidit zašto je Englezka izmedju svih ostalih tvèrdjavah najprije Gibraltar obskèrbila armstrongžkim topovima, i zašto je Francuzka svoje obale posred najdubljega mira neprestano dala oboružavati. Pripravljaju se stvari, koje mogu još više miesecih driemati; no nečini se da je rok za dugo izmieren, za kojega ima trajat ovaj privremeni sparni mir. Istok će opet prije ili kasnije preteći pèrvenstvo velikim evropejskim pitanjima.

Darmstadt, 3. listopada. Proti zemaljskom sudcu i ablegatu Hoffmannu u Friedbergu i odvietniku dvorskoga suda Metzu povedena je iztraga zbog toga, što su podpisali eisenachsko izjavljenje.

Verona, 1. listopada. Ovdiešnja „Gazzetta“ donosi izjavljenje estenskog oficirskoga sbora proti prevratnoj vladi u Modeni.

Modena, 29. rujna. Diktator odpustio je, shodno svojem običaju postupati kao nezavisan vladar, prigodom pohadjanja tamnicah mnogim osudjenicima njihove kazni. Fanti saziva povrativše se dobrovoljce opet pod oružje i čini se da mu se dopada izdavat isto tako nadute kao čudne oglase.

Perugja, 26. rujna. Jutros otidjoše dvie stotine Švajcarah put Folinja a 80 karabinierah put Tadija.

Rimini, 28. rujna. Pukovnik Mezzacapo otišo je u Modenu, gdie će biti upotrebljen kao načelnik glavnoga štaba Fantieva.

Jednom bruseljskom listu javljaju iz Curika, da su opet zapele radnje konferencije. Nieki uvieti ustanovljeni su istina, dočim su drugi, poimence važno pitanje o razdieljenju dèržavnoga duga, naišli na težkoće, koje nisu jošte riešene. Onaj list dodaje tomu, da ćemo po svoj prilici riešenje čuti iz ustiuh cara Napoleona, kad se vrati iz Biaritza.

Marsilja, 3. listopada. Kralj belgijanski odputovao je jutros u Švajcarsku. Posada u Jakinu povećana je. Odlazak francuzke vojske u Algir traje neprestano. Iz Orana čuje se, da medju putujućim plemenima vlada razjarenost. Marokanci očekuju podkrepljenjah, osobito u konjaničtvu.

London, 3. listopada. Jučerašnji „Observer“ daje poslanstvu generala Scotta s višjim naputcima u San Juan posve mirno znamenovanje.

London. 3. listopada. Današnji „Morning Post“ javlja, da je car Aleksander ruske poslanike u Londonu, Parizu, Berlinu i Beču pozvao u Varšavu na dan 17. listopada.

New-York, 22. rujna. Amerikanska vojska u San Juanu umnožena je, otok učvèršćen, a baterije, koje dèrže u zaptu luku Viktorijinu naperene su. Oblasti su pozvale Douglasa, da zaište, da otidje vojska. Englezki admiral kraljo se poslati flotu u San Juan, i hoće da čeka zapoviesti iz zavičaja.

Curik, 30. rujna. Princ Napoleon odputovao je neprogovorivši s nijednim punomoćnikom ni rieči. Dojduće nedielje on će biti već u Parizu.

Berna, 30. Punomoćnici očekuju se ovdie 12. listopada, iz čega se zaključuje, da konferencija neće svoje radnje dovèršit pred srednom listopada.

Marsilja 30. rujna Kralj Leopold prispeo je danas ovamo i posietit će, kao što se čuje, ii Toulon.

London, 30. rujna. Parobrod prispeo je s viestima iz New-Yorka. General Scott dobio je zbog razpre od San Juana zapovicst, da otidje u tihi ocean.

Firenca 30. rujna. Kèrst i zastava kuće savojske vije se na starom velevojvodskom dvorcu. Kad se je razvila bio je izbačen 101 top. Ulice su urešene zastavama.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 5. listopada 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržavo.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	78.90
Od g. 1851, seria B. . .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	73.50
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa źriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ . . . 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850 .	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom.	po	892.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„	„	210.20
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„	„	
sieverne železnice cara Ferdinanda 1000 f.	„	„	
dèržavnoga železničkoga družtva	„	„	
zapadne železnice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„	„	
jugo-sievero-niemačke savezne železnice itd.	„	„	
tisanske železnice po 200 f k n. itd.	„	„	
lomb.-mletačke železnice itd. .	„	„	
istočne železnice cara Franje Josipa itd.	„	„	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„	„	
Lloyda u Tèrstu 500 f. . . .	„	„	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 miesecè.	Bankovni skonto	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		102 90
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah . .		120.25
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilje za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj [illegible] novacah.

Carski [illegible]	
[illegible]	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 15177-3570 (VI.—61) 3—1

Konkurs.

An der in der Errichtung begriffenen Oberrealschule in Agram ist eine Lehrerstelle für Chemie als Haupt- nebst Naturgeschichte als Nebenfach mit dem Jahresgehalte von 630 fl. und dem Quartiergeldbeitrage von 105 fl ö. W. provisorisch zu besetzen.

Bewerber um diese Stelle haben ihre mit den Nachweisungen über Geburtsort, Alter, Religion, Kenntniss der illirischen, oder einer andern mit dieser verwandten wie auch der deutschen Sprache, theoretische und praktische, Befähigung belegten Gesuche längstens bis zum 10. November l. J. und zwar, wenn sie bedienstet sind, im Wege ihrer vorgesetzten Behörde, sonst aber unmittelbar bei dieser k. k. Statthalterei einzubringen.

Von der k. k. kroat.-slav. Statthalterei.

Agram den 4. Oktober 1859.

Nr. 3057-1859. (DS.—70) 4—3

Lizitations-Kundmachung.

In Gemässheit des hohen Statthalterei-Erlasses dd. 15. September 1859 Z. 14233-999 und der Verordnung der wohll. k. k. Komitats-Behörde 19. September 1859 Z. 9183 wird die Weinschanks- und Fleisch-Ausschrottungs-Daz für die Zeit vom 1. November 1859 bis inclusive letzten Oktober 1860 auf Grundlage des pro 1858 erzielten Verpachtungs-Betrages in den politischen Gemeinden:

1. Sesvete am 20. Oktober 1859 im Orte Dubrava
2. Bistra am 15. Oktober 1859 im Orte Bistra.
3. Stenjevec am 18. Oktober 1859 im Orte Jankomir.
4. Berdovec am 11. Oktober 1859 im Orte Zaprešić mit dem Ausrufspreise für Berdovec von 3600 fl., Bistra 1140 fl., Stenjevec 3015 fl., Sesvete 2800 fl. CM. in den Betreffenden Gemeindeämtern um 9 Uhr Früh im Versteigerungs-Wege verpachtet werden.

Zur Richtschnur der Pachtlustigen wird bemerkt, dass

a) in der Gemeinde Berdovec 34 Ortschaften, 80 Wirthshäuser in soferne bei der Vornahme der Lizitation keine Modifikationen eintreten sollten, 8 Märkte und Kirchenweihfeste und 4 Fleischbänke, in der Gemeinde Bistra 8 Ortschaften, 23 Wirthshäuser in soferne bei der Vornahme der Lizitation keine Modificationen eintreten sollten 1 Fleischbank und 2 Märkte und Kirchweihfeste, in der Gemeinde Stenjevec 22 Ortschaften 48 Wirthshäusern in soferne bei der Lizitation keine Modificationen eintreten sollten 4 Fleischbänke und 5 Märkte und Kirchweihfeste, in der Gemeinde Sesvete 32 Ortschaften, 46 Wirthshäuser in soferne bei der Vornahme der Lizitation keine Modificationen eintreten sollten 5 Märkte 12 Kirchweihfeste und 4 Fleischbänke vorhanden sind.

b) Zur Lizitation wird jeder, der gültige Verträge einzugehen gesetzlich qualificirt ist zugelassen.

c) Wer für einen andern lizitiren will, hat die hiezu erforderliche Vollmacht vor Beginn der Versteigerung der hiezu bestimmten Lizitations-Comission einzuhändigen.

d) jeder Lizitant wird 100 fl als Vadium, welches im nicht Erstehungsfalle zurückgegeben wird, und der Ersteher ein Quartal der Erstehungssumme mit Einrechnung des ersten in voraus baar bei der Gemeinde und ausser dem eine Caution im gleichen Quartalsbetrage entweder im Baaren oder in gangbaren verzinslichen Staatsobligationen nach dem Courswerthe, oder in Realitäten mit Pupillar-Sicherheit binnen 3 Tagen nach der Verständigung der Bestättigung des Lizitations-Protokolls hieramts zu erlegen haben.

e) Bei dieser Versteigerung werden auch schriftliche Offerte, welche bis zum Vortage der anberaumten Lizitation, versehen mit der vorgeschriebenen Stempelmarke, versiegelt, und mit der Aufschrift, für welche [illegible]nde dieselben gestellt werden und der Bekannt[illegible] des Wohn- und Aufenthaltsortes des Offerenten hieramts eintreffen müssen, angenommen.

f) Offertleger, welche des Schreibens unkundig sind, haben den schriftlichen Offerten ihr Handzeichen beizudrücken, in welchem Falle die Mitfertigung zweier Zeugen, von welchen einer als Namensfertiger des Offerenten erscheinen kann, nothwendig ist.

g) Ueberreicher von schriftlichen Offerten, dürfen sich nicht zugleich auch persönlich, noch durch Bestellte oder Bevollmächtigte bei der Lizitation betheiligen. In diesem Falle wird jedenfalls der höhere Betrag, er möge mündlich erstanden oder schriftlich offerirt worden sein, zu gelten haben.

h) Auf nachträgliche ohne Unterschied, ob sich der Offerent bei der mündlichen Lizitation betheiligt hat oder nicht, wird keine Rücksicht genommen werden.

Die anderweitigen Lizitationsbedingnisse können sowohl hieramts, als auch bei den betreffenden Gemeindeämtern bis zu dem Lizitationstage in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

Von dem k. k. Bezirks-Amte.

Agram den 23. September 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorstand
Pukschec.

Sekt. III. Abth. 3. br. 9695-1859 (Ds.—71) 3—3

Oglas.

Za podupiranje razplada konjske bagre u ovoj pokrajini, odlučilo je c. kr. vèrhovne zapoviedničtvo vojske, da se iz ovdie nakupljenih, neuvèrštenih konjah, one kobile, koje za rečeni razplod osobito sposobne pronadjene budu, rastave od drugih i različeno podvèrgnu prodaji.

Usljed ove naredbe prodavat ća se dakle putem javne dražbe 15. listopada t. u Varaždinu, Verovitici, Osieku i Zagrebu, po 11 izabranih kobilah.

Čim se to do obćega znanja stavlja, opaža se, da je namiera visoke vlade jedina ta, da se ovozemna konjska bagra, sredstvom iz mnogih izabranih kobilah, što više i što pospiešnije poboljša, radi česa se na to pozornost osobito poljskih gospodarah i konjegojiteljah obraća.

Od c. kr. zemaljskog zapoviedničtva vojske.

U Zagrebu dne 25. rujna 1859.

Nr. 3293-crim. (DS.—72) 1—1

Edikt.

Vom k. k. Landes-Gerichte in Strafsachen zu Agram wird bekannt gegeben, dass am 24. Oktober 1859 um 10 Uhr Vormittags im hiergerichtlichen Amts-Gebäude die zweite Feilbietung der vom Diebstahle herrührenden Marktstücke als: drei Strohhüte, 1 Paar Weiberhandschuhe, 2 Pflugeisen, und zwei Weiberkopftücher abgehalten, und diese Effekten an den Meistbietenden gegen gleichbare Bezahlung hintangegeben werden.

Agram am 17. September 1859.

Klobučarić. Jović.

Nr. 1160 (DS.—73) 3—1

Edikt.

Vom k. k. Landes-Gerichte Agram wird bekannt gemacht:

Es seien bei einem Anfangs November 1858 zwischen der Ortschaft Bellovar und Popovec des Bez. St. Ivan ermordet gefundenen Unbekannten nachstehende Gelder vorgefunden worden, als:

1 Silberthaler französ. 5 Franks,
2 Stück französ. Dukaten, 1 a 10 fl. und a 5 fl.
1 „ Silberzehner,
18 „ Silbersechser,
3 „ Silbergroschen, dann
1 3kr. Kupferstück ausser Cours und 30 Stück Kupfermünze in W. W. = 12 kr. CM. ausser Cours (welche letztere Beträge umgewechselt worden sind).

Auf der Brücke, unter welcher der unbekannte Ermordete lag, sind weiters gefunden worden,

54 Stück Napoleondors a 20 Franks,
1 „ „ a 40 „ und
1 türkischer Dukaten.

Alle diese Münzgattungen sind in der Depositen-Kassa hinterlegt.

In Gemässheit des §. 356 StPO. werden alle Jene diesem Gerichtshofe auch an besagten Barrschaft unbekannt wo befindlich Berechtigten aufgefordert sich binnen Jahresfrist, vom Tage der dritten Einschaltung dieses Ediktes in die Narodne Novine zu melden, und ihr Recht auf diese Münzstücke nachzuweisen, widrigens nach dem §. 358 StPO. dieselben in die Staats-Kassa abgegeben werden würden.

Agram den 21. September 1859.

Klobučarić. Jović.

Nr. 11996-1859 (Fin.—39) 3—1

Kundmachung

hinsichtlich eines erledigten Tabak-Grossverschleisspostens.

Von der k. k kroat.-slav. Finanz-Landes-Direktion wird hiermit bekannt gemacht, dass der k. k. Tabak-Verlag zu Ogulin im Oguliner Grenz-Regimente auf dem Wege der öffentlichen Concurrenz mittels Ueberreichung schriftlicher Offerte dem als geeignet erkannten Bewerber, welcher die geringste Verschleis-Provision sich bedingt, verliehen werden wird.

Der Verkehr dieses Grossverschleisspostens betrug in dem Jahre vom 1. November 1856 bis Ende Oktober 1857 an Tabak 14767 Pfd. im Gelde 15506 fl. 16 kr. öst. Währ.

Das Aerar verbürgt jedoch nicht die Fortdauer gleicher Verschleiss-Einnahmen; auch werden nachträglich weder Erhöhungen der bei der Concurrenz-Verhandlung bedungenen Verschleiss-Provision zugestanden, noch können Entschädigungsansprüche was immer für einer Art berücksichtiget werden. Nur die Provision für den Verschleiss von Tabak hat den Gegenstand der Anbothe zu bilden.

Die Caution für Tabak und Geschirr in dem bedungenen Betrage von ein Tausend vier Hundert vierzig Gulden öst. W. ist, im Falle ein Material-Credit in Anspruch genommen wird, vor der Uebernahme des Verlagsgeschäftes und zwar längstens binnen vier Wochen von der Bekanntgebung der Annahme des Offertes entweder

a) mittels Barschaft, welche im Staatsschulden-Tilgungs-Fonde fruchtbringend angelegt wird, oder
b) mittels öffentlicher Staatspapiere nach der für die Tabakverleger festgesetzten Werthsbestimmung, oder
c) mit Hypothekar-Urkunden, welche von der k. k. Finanz-Prokuratur geprüft und nach Mass dieser

Prüfung von der Finanz-Landesbehörde annehmbar befunden wurden, zu leisten.

Ueber den creditirten Betrag kommt neben der erlegten Caution eine Schuldverschreibung nach dem in der Abrechnungs-Vorschrift vom 14. April 1840 vorgezeichneten Muster auszustellen, und der Finanz-Bezirksbehörde zu Fiume zu übergeben.

Die Bewerber um diesen Verschleissposten haben zehn Procent der Caution als Vadium, in dem Betrage von einhundert vierzig vier Gulden öst. W. vorläufig bei der k. k. Finanz-Bezirks-Casse zu Fiume zu erlegen, und die hierüber erhaltene Quittung dem versiegelten mit dem Eingaben-Stämpel versehenen Offerte beizuschliessen, welches längstens bis zwei und zwanzigsten October l. J. Mittags 12 Uhr unter der Aufschrift „Offert für den k. k. Tabak-Verlag zu Ogulin" bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion zu Fiume zu überreichen ist.

Das Offert ist nach dem am Schlusse dieser Kundmachung beigefügten Formulare zu verfassen, je nachdem sich der Offerent verpflichten will, den Verschleissplatz:

1. gegen Bezug einer in Procenten auszudrückenden Provision,
2. oder gegen Verzichtleistung auf jede Provision,
3. oder (ohne Anspruch auf eine Provision) gegen Zahlung eines bestimmten jährlichen Betrages an das Gefäll (Gewinnrücklass, Pachtschilling) zu übernehmen. Dasselbe ist mit der Nachweisung über
a) das erlegte Vadium,
b) die erreichte Grossjährigkeit, und
c) mit einem obrigkeitlichen Moralitäts-Zeugnisse zu belegen.

Für den Fall eines angebotenen Pachtschillings wird ausdrücklich erklärt, dass dieser Pachtschilling in monatlichen Raten vorhinein zu erlegen ist, und dass wegen eines auch nur mit einer Monats-Rate sich ergebenen Rückstandes, selbst dann, wenn er innerhalb der Dauer des Aufkündigungs-Termines fällt, der Verlust des Verschleissplatzes von Seite der Behörde sogleich verhängt werden kann.

Offerte, denen die hier angegebenen Erfordernisse mangeln, die unbestimmt lauten, oder auf Anbote anderer Bewerber sich beziehen, dann die nach Ablauf der bedungenen Schlussfrist eingebrachten — werden nicht berücksichtiget. Angebotene Pensionszurücklassungen sind — laut A. H. Entschliessung vom 6. Mai 1857 weder anzunehmen noch zu berücksichtigen.

Ueber gleichlautende Anbote wird die Entscheidung der höheren Finanz-Behörde vorbehalten.

Die weiteren Bedingungen und die dem Unternehmer obliegenden Verpflichtungen, so wie der Ausweis über Einnahmen und Auslagen des Verlegers, können bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion zu Fiume und am Verlagsorte bei dem k. k. Oguliner-Grenz-Regiments-Commando eingesehen werden.

Von der Concurrenz sind diejenigen Personen ausgeschlossen, welche wegen Verbrechen, Schleichhandels oder einer schweren Gefällsübertretung überhaupt, oder wegen einer einfachen Gefällsübertretung, sofern sich dieselbe auf die Vorschriften des Verkehres mit Gegenständen der Staatsmonopole bezieht, dann wegen Vergehen gegen die Sicherheit des gemeinschaftlichen Staatsverbandes und den öffentlichen Ruhestand, oder gegen die Sicherheit des Eigenthumes verurtheilt wurden, endlich gewesene Verschleisser von Monopols-Gegenständen, die von dem Verschleissgeschäfte zur Strafe entsetzt wurden, und Personen, denen die politischen Vorschriften den bleibenden Aufenthalt am Verschleissorte nicht gestatten.

Kommt ein solches Hinderniss erst nach Uebernahme des Verlagsgeschäftes zur Kenntniss der Behörden, so kann das Verschleiss-Befugniss sogleich zurückgezogen werden.

Agram den 29. September 1859.

Formular eines Offertes:

Ich Endesgefertigter verpflichte mich, den Tabak-Verlag zu Ogulin im Oguliner Grenz-Regimente unter genauer Beobachtung der in der Kundmachung vom 22. September 1859 Z. 11996 enthaltenen Bedingungen und der diessfalls bestehenden Vorschriften, insbesondere sofern es die Material-Vorräthe betrifft,

1. gegen eine Provision mit ... Procenten oder
2. gegen Verzichtleistung auf jede Provision,
3. oder (ohne Anspruch auf Provision) gegen Zahlung eines bestimmten jährlichen Betrages von ... an das Gefäll (Gewinnrücklass, Pachtschilling) zu übernehmen.

Die in der öffentlichen Kundmachung angeordneten Beilagen sind angeschlossen.

den ... ten ... 18

Eigenhändige Unterschrift.

Von Aussen: Wohnort ...
Offert zur Erlangung des Stand ...
Tabak-Grossverschleisspostens zu Ogulin.

Br. 2376-pol. 1859. (Izv.—148) 3—3

Oglas dražbe

Dne 10. listopada 1859 u 9 satih prije podne děržat će se u pisarnici podpisanoga c. k. kot. ureda javna ustmena dražba za izarendiranje dohodakah, što ih područne političke občine:

Sv. Ivanska sa 44 sela, 80 kěrčmah, i 6 godišnjih sajmovah; humska sa 40 selah, 21 kěrčmom, i 7 godišnjih sajmovah; i popovečka sa 25 selah, 27 kěrčmah, i 2 godišnja sajma; od točenja vina, pive i rakije, te sičenja i prodavanja mesa beru, i to za vrieme od 1. studenoga 1859 do konca listopada 1860.

Izklične ciene zakupa sliedeće su:
Za občinu sv. Ivansku 3780 fr. a. vr.
„ „ humsku 1280 fr. a. v.
„ „ popovečku 1470 fr. a. v.

A pobira se:	for.	novč.
od 1 vedra vina	—	70
„ „ „ piva	—	35
„ „ poliča rakije	—	07
„ „ govedčeta preko 1 godine	2	10
„ „ teleta izpod jedne godine	—	35
„ ovce i koze	—	14
„ janjeta i kozlića	—	07
„ kěrmka	—	52⁵/₁₀

Ostali uvieti dražbe mogu se kod ovoga kot. ureda saznati, jedino se još za ravnanje gg. dražbenikah primiećuje:

1. *Da mora svaki prije dražbe položit u ime žaobine 5% od izklične ciene, zakupnik pako da će morat odmah žaobina dopuniti na 10% zakupnine.*

2. Da će ugovor zakupnika vezati, čim dražbeni zapisnik podpiše, a občine istom onda, kad ga c. kr. županijska oblast zagrebačka potvěrdi.

2. Da će se dohodci za svaku občinu posebice u zakup dati, i

4. da se i valjane pismene ponude, no samo pred početkom dražbe dopuštjaju, i da se predatelji pismenih ponudah izkljućuju od ustmene dražbe.

C. k. ured sv. Ivanski.
U sv. Ivanu dne 22. rujna 1859.
C. k. kot. predstojnik
I. Car.

Br. 2623 (Izv.—161) 3—2

Oglas dražbe.

Na temelju vis. raspisa c. kr. hěrvatsko-slavonskoga namiestničtva od 15 rujna t. g. br. 14233-999 i naredbe veleslavne c. k. županijske oblasti varaždinske od 29 rujna t. g. br. 9036 stavlja se do občega znanja, da će se u vanjskim občinama kotara varaždinskoga za upravnu godinu 18⁶⁰/₆₀ pravo pobiranja občinskog dometa od potrošarini podvěrženih tecivah, kao od vina, mesa itd. u najam dati na sliedeće dane:

za polit. občinu Biškupec dne 18. listopada t. g.
„ „ „ sv. Ilija „ 19. „ „
„ „ „ Vidovec „ 20. „ „
„ „ „ Vinica „ 21. „ „
„ „ „ Petrianec „ 22. „ „

i to svaki put u 10 satih prije podne u pisarni dotičnog občinskog ureda.

Uvieti dražbe mogu se svaki dan kroz uredovne sate u pisarni ovog c. k. kot ureda uviditi.

Pismene ponude neće se primati.

C. k. kot. ured varaždinski dne 2 listopada 1859.
C. k. kot. predstojnic
Milanković.

Br. 6274-18 9. (Izv.—155) 3—3

Razpis natiečaja.

Kod podpisanog poglavarstva izpražnjeno je jedno štipendijalno miesto iz zaklade pokojnog Juraja Jakopca sa godišnjom podporom od 211 fr. 5 kr. a. vr. skopčano.

Na isto miesto po glasu oporuke zakladatelja imaju pravo učione polazeći mladići iz porodice prerečenog zakladatelja naročito njegovog brata Andrije i sestarah Ane, Dorotee, i Magdalene proizlazeći.

Molbenice za postignutje ove podpore na gradsko poglavarstvo u Varaždinu upravljene imaju se kěrstnim pismom, liekarskim sviedočanstvom o ciepanju kozicah, školskom sviedočbom za iztekavšu školsku godinu 18⁵⁸/₅₉, izkazom o proizhodu iz porodice zakladatelja, sviedočbom, da je prositelj potreban ove podpore, ili siromaštva radi, ili radi većeg broja neobskèrbljene braće, obložit, i najdulje do 15. listopada 1859 podpisanom poglavarstvu podnieti.

Dano iz siednice poglavarstvene u Varaždinu dne 24. rujna 1859

Za gradskog predstojnika
Zadravac,
savietnik.

K br. 1733-1859. (Izv.—159) 3—2

Vinarine zakup.

Poglavarstvo sl. i kr. grada Križevca stavlja ovime do občega znanja, da će dne 19. listopada t. g. u jutro u 9 satih pobiranje dohodka od točenja vina, pive i rakije u Križevcu za vrieme od 1. studenoga t. g. do zadnjega listopada 1860 putem javne dražbe najviše ponudjajućemu ustupiti.

Svi dakle, koji bi volju imali rečeno pobiranje izarendirati, pozivlju se k ovoj dražbi najuljudnije s tim dodatkom, da prije započete dražbe svaki dražati želeći 5% uzklične ciene kao vodium u gotovu novcu, ili u děržavnih zadužnicah polag tiečaja ipak računati se imajućih dražbenoj komisiji položiti, on pako, koi bi najviše obećao, kao dostatnik jamčevinu od 10% obećane ciene nabrojiti imade.

Pismene ponude propisanim biljegom providjene, samo se prije dražbe, a nipošto pod, ili po dražbi primale nebudu.

Ostali dražbeni uvieti mogu se vazda u gradskoj pisarni uviditi.

Magistrat sl. i kr. grada
Križevca, dne 27. rujna 1859.
Načelnik
Gašpary.

Br. 1743 (Izv.—169) 3—2

Izarendiranje mesarenja.

Dne 22. listopada t. g. u jutro u 9 satih dat će poglavarstvo grada Križevca pobiranje dohodka mesarine za vrieme od 1. studenoga 1859 do 31. listopada 1860 putem dražbe najviše obećajućemu u zakup.

Dražbati želeći se k otoj dražbi s tim dodatkom uljudno pozivlju, da svaki dražbenik prije započete ličbe vadium od 5% obećane ciene ili u gotovom novcu, ili u děržavnih zadužnicah, koje se ipak polag tiečaja burze računale budu, dražbenoj komisiji položiti mora.

Pismene, propisanim biljegom providjene ponude budu se samo prije ličbe, podnipošto pako po začetoj jur, najmanje pako po dověršenoj ličbi primale.

Ostali uvieti mogu se u svako vrieme u gradskoj pisarni uviditi.

Magistrat grada.
U Križevcih dne 1. listopada 1859.
Gradski načelnik
Gašpary.

OGLASNIK.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Tiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PETAK DANA 7. LISTOPADA 1859. Broj 229.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ové izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće miesecom listopadom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine" obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr.

☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah", koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Uredovni dio.

Uredovni izvadak

iz siedničnih napisnikah obćinskoga vieća kraljevskoga slobodnoga i glavnoga zemaljskoga grada Zagreba.

1. Saobćenje visokoga c. k. namiestničtva, da je Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo s dopadnostju primit adresu lojalnosti grada Zagreba, bilo je uzeto do ugodna znanja.

2. Sa zadovoljstvom primljeno je do znanja saobćenje vis. c. k. namiestničkoga predsiedničtva od 1. lipnja 1859 br. 1373 Pr., da je vis. c. k. ministarstvo financijah dostojalo varoškoj obćini odpustit dalje uplaćivanje na narodni zajam.

3. Dozvoljuje obćinsko vieće, da se uredi potok Pantovčak i načini nova obćinska vozna cesta ka kupalištu u Tèrnju.

4. Zaključuje obćinsko vieće, da će shodnim putem izposlovat, da se preminuvši siromasi više nezakapaju goli.

5. Dozvoljuje obćinsko vieće, da se proda čestica od 550 [] hvatih varoške Tratine i naredjuje da se poveda shodne miere za to, da se opet prisvoji jedna otudjena zemljištna čestica na istom miestu.

6. Zaključuje obćinsko vieće, da se učine koraci za segregaciju, komapiranje i odkupljenje varoških urbarialnih zemljištah i izdaje dotično punomoćje za pravnoga zastupnika varoši.

7. Kafana na sievernom šetalištu daje se na 3 godine u zakup pod tim uvietom, da ju je zakupnik dužan dèržat u dobru stanju.

8. Zaključuje obćinsko vieće, da se visokom namiestničtvu podnese molba, da se sirotinska komisija raspusti i dotični poslovi nadležnosti c. kr. varoške oblasti predadu, jerbo nije varoška obćina u stanju nadalje podmirivat dotične troškove.

9. Zaključuje obćinsko vieće, da se visoko c. kr. namiestničtvo zamoli, da isposluje, da se pèrvo godište više realke otvori s početkom dojduće školske godine.

10. Naredjuje se, da se uredjenje kaptolonske pijace još tečajem ove godine ima započeti.

11. Na poziv vis. c. kr. namiestničtva izjavlja obćinsko vieće u obziru obustavljenja nagrade za tajnika komisije za gradjenje i gašenje vatre, da se je ovo berivo zato obustavilo, jerbo varoška obćina želi dotične poslove prenesti na varoškoga indjenira, budući da nije u stanju usanj plaćati još drugog tekničkoga činovnika. Dosadanjem tajniku gospod. Gustavu Reitzu de Bollheim izrazuje se ujedno zasluženo priznanje za njegovo zaslužno dielovanje.

12. Imenuje obćinsko vieće gradjanskoga čeonika bečkoga, gosp. viteza Seilera, prizanavajući njegovo prigodom preminutja visokoštovanoga bana Josipa grofa Jellačića činom pokazano sućutje i njegove velike zasluge za počastnoga gradjana zagrebačkoga.

13. Obćinsko vieće uzima na znanje dozvoljenje najvišjom odlukom od 23. lipnja 1859 dano za prodaju varoške pivare i opredieljuje prodajni rok na 18. listopada 1859.

14. Zaključuje obćinsko vieće, da se izpražnjena služba varoškoga kirurga u budnće ima dati samo takovom natiecatelju, koi je zajedno ispitani zuboliečnik (dentista).

15. Pismo, kojim se banica, gospoja Sofija grofica Jellačićka, rodjena grofica Stokau, varoškom zastupničtvu i varoškom magistratu zahvaljuje za učestje iskazano prigodom preminutja visokoštovanoga bana Josipa grofa Jellačića, prima se s iskrenim ganutjem i prikljućuje siedničkom napisniku.

16. Dozvoljuje obćinsko vieće, podmirenje radničkih troškovah za popravak srušenoga zida na cesti k sv. Saveru pod tim uvietom, da kuće gospodar pribavi gradivo za zidanje.

17. Na poziv visokoga c. k. namiestničtva dozvoljuje obćinsko vieće za otvorenje pèrvoga godišta višje realke nabavljenje potrebnoga školskoga pokućtva, priredjenje potrebnih miestnostih i doznačenje pèrve trećine godišnjega prineska već prije dozvoljenoga za višju realku.

(Konac će sliediti.)

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 7. listopada. Nj. preuzvišenost ban odputovao je jučer u 5 satih u jutro iz Zagreba u Karlovac posredstvom posebne pošte, u Jastrebarsko prispeo je u $7^3/_4$ sata u jutro i zadèržavši se tamo jedan sat kod kotarskoga i obćinskoga ureda nastaviv svoj put došao je u Karlovac, u $9^3/_4$ sata pred podne, gdie je pod tutnjavom prangijah, zvonjenjem svih zvonah i uzhićenim klicanjem velike množine svieta shodnim govorom po gradjanskom čeoniku gospod. Benčini na čelu zastupničtva varoša smiereno primljen i po svim vojničkim i gradjanskim oblastima pozdravljen bio. Vaskolik red kućah od kupskog mosta do gostionice „k gradu Rieci", gdie je Nj. preuzvišenost odsela, bio je što svečanije urešen zastavama, cviećem, sagovima itd. Školske dievojke u bielo obučene dèržeće cvieće u ruci činile su špalir do rečenog banovog konaka. Pred konakom bila je uparadjena vojska sa zastavom i muzikom sluinske graničarske regimente, koja je kod doleska Njeg. preuzvišenosti svirala carevku. Pošto je Njegova preuzvišenost dala vojsku mimo sebe defilirat — odmah je posietila javne zavode i urede i vratila se u $1^1/_2$ sata u podne u svoj opredieljeni konak gdie ga je u bielo odievena ženska mladež još čekala. Za ručka igrala je vojnička muzika izvèrstne komade pod prozorima banova konaka, gdie se je velika množina svieta sakupila bila. Poslie ručka u $3^1/_4$ sata popodne nastavila je Nj. preuzvišenost pod tutnjavom prangijah svoj put dalje u Netretić i bila je od sakupljene množine svieta uzhićenim klicanjem „živio" pozdravljena. Vèrhovni župan zagrebački plemeniti g. Bunjevac, koi je s Nj. preuzvišenostju u Karlovac došao bio, karlovački kotarski predstojnik g. Barac i gradjanski čeonik gospodin Vončina na čelu obćinskoga vieća odpratili su Nj. preuzvišenost u Netretić.

Premda je Nj. preuzvišenost nenadano bèrzo u Karlovac došla, ipak je doček veoma veleliepan bio. Nj. preuzvišenost ban vratit će se već u ponedieljak u večer opet u Karlovac, gdie ga tada kane još sjajnije dočekati.

Ugarski kralj Matiaš piše hèrvatski.

A. M.

Već prije 20 godinah čuo sam često i od raznih ljudih tvèrditi, da su kralji ugarski u stara vremena počemši od sv. Stiepana, kadšto i u slavjanskom jeziku a cirilskimi slovi izdavali diplome, kao: darovna pisma, povelje itd.; pak dočim su ovo mnogi ili u dvojbu metali ili upravo niekali, bilo jih je, koji su tvèrdili, da znadu, tko ima jednu ili više slavjanskih diplomah od ovoga ili onoga ugarskoga kralja: ali ja dosada neimah prigode, da se uvierim o istini toga tvèrdjenja.

Prošle godine 1858. izdao je Fr. Miklosich u Beču „Monumenta Serbica," sadèržavajuća razna pisma južnoslavjanskih vladarah: kao banah, kraljah, carah, vojvodah, knezovah i obćine dubrovačke od g. 1189. pak do polovice 16. vieka. Medju ovimi pismi ima jih preko dvadeset od raznih turskih carah, a četiri od ugarskih kraljah, jedno od Matije Korvina, a tri od Ivana Zapolje. Vriedno je, da se našim čitateljem ovdie priobći pismo Matije Korvina, što se nalazi na str. 494. rečene Miklosichove knjige. Ja sam prepisao svaku rieč vierno od slova do slova, da se vidi koliko je bio naš jezik onda poznat u kraljevskoj pisarni. Isvornik ovoga pisma nalazi se u c. kr. arkivu u Beču, pisan je na koži s pečatom visećim, ali Miklosich neima podpisa kraljeva, valja da se više nemože čitati. Glasi ovako:

„Matiaš, milostju božiom kralj ugarski, dalmatinski i hrvatski i k tomu, damo na znanje svim i svakomu, komu se podoba, po ovom pismu našem otvorenom, kako mi procinjujući i na pamet prènoseći pravu virnost i mnoge virne službe virnoga našega počtovanoga i redovnoga frat. Aleksandra dubrovčanina, opatje od Telki vladavca, koi mi posluži svetoj koruni rečenoga kralevstva našega ugarskoga i našoj visoti u mista i vrimena raslika, gdi se je prigo(gja)lo, darovasmo mu i dasmo, pače darèvamo i dajemo vikovičnim zakonom bez porečenja i odazvanja u Luci u humskoj zemli tri sela: Nerizi, Gnilišta, Lozicu š nih pravimi metesi i kotarmi, i u župi Trèbinu tri sela: Česvinicu, Necieć, Goricu š nih metesi i kotarmi, i u župi Dračevici tri sela: Sut Stipan, Kuti, Mokrine š nih metesi i kotarmi, i u Popovu tri sela: Dubiene, Gurmlane i Galčiče š nih megjami i kotarmi, sa svimi nih prèhodišti i koristmi, zemljami oratimi, težatnimi i netežatnimi, s lugovi, gai, vodami, rikami, ribnici, mlinmi i mliništi, s vinogradi, sinokošami, livadami i volakim mu drago imenom koristimi svanimi, da je voljno više pisani fratar Aleksendar duržati imati i u vike uživati, prodati, darovati i za dušu ostaviti komu je neme drago moćju ii oblastju i kripostju ovogaj pisma našega otvorenoga, dana na Brodu savskom na Gradištih lito gospodne tisuću i četiri sta i šesdeset i pet, purvi dan po svih svetih, kralevstva našega lito osmo a krunenja purvo."

U Varaždinu 21. rujna. J. B. (Konac). Što da reknem o zanatljiji, koi hoće da ostane u domovini, jer u strane zemlje malo će naših zanatljijah htieti, da se nastane! Pa makar i išao u sviet, što i treba, da se štogod više nauči, pa onda povrati; neće se tamo gledat, kako govori, nego kako radi. To vidi svatko u nas, gdie je mnogo stranih dietićah neznajućih naški, nu oni se rado pridèržavaju, ako su radini i valjani. Uzamši i to na obzir, da nam treba u našem jeziku izobražena gradjanstva, ako smo rado da nas sviet kao izobražen narod priznaje; to moramo tim više o tom nastojati, da si takovo odgojimo. Tèrgovac ima najviše posla sa prostim narodom, njemu bo prodaje, od njega kupuje. Hoće li si tumača plaćat, da se pogadja miesto njega, hoće li da uviek izopačava naš prekrasni materinski jezik, da mu se isti prosti seljak ruga? A mnogi zbilja popeše se do nevierojatne ludosti, jer se misle time ponositi, što neznadu hèrvatski. Ovi neznadu da će obćinska uprava bit u narodnom jeziku, da će od sele obćina opet veći upliv imati na svoju svukoliku upravu. Znajući narodan jezik imali bi veći upliv na obćinsku upravu; nu u protivnom slučaju siedet će u kutu.

Koi se primi gospodarstva u našoj domovini, o tom netreba da riečih gubim, jer je bielodano, da mu je medju narodom treba i narodnoga jezika.

Što se tiče onih, koji idu u vojnike, čujem odgovarat, da im je dosta, ako znadu niemački. Valjda jeste, nu bolje im je ako znadu i slavjanski; jer svaki častnik mora da znade jezik svoje regimente. To je naredba carska, ovo zahtieva častnička služba i vlastita korist, jer tako će se laglje moći premieštat u različite regimente.

No nije ni istina, da se tako strogo znanje niemačkoga jezika od častnikah zahtieva. Tko obći sa častnici talijanskoga ili madjarskoga porekla, može se osviedočiti, da u ovom obziru nevlada nikakov pedantizam.

Onim, koji prelaze na gimnazije, takodjer je potrebit narodan jezik, jer se od sele po naredbi min. na gimnazijah neće više *samo* niemački, nego većina predmetah u narodnom jeziku predavati.

Oni naposlied, koji idu u tekniku, barem neće štetovati naučivši së narodan jezik, jer u nas su još u tekničkih službah većinom strani neznajući naški, što bi gotovo prestalo, da ima domaćih dosta. Iz navedenoga i sličnoga, što bi se još sve moglo navesti, svatko lasno uvidja, kojim pravom u nas nieka na broju slaba ali svojim dèrzovitim ponašanjem jaka stranka naš narodan jezik progania. Nu od sele će barem careva rieč valjati, kad nije naša valjala.

Beč 3. listopada. Nj. c. kr. apost. velič. dostojalo je danas pred podne podieljivat privatnih audiencijah i primit kr. saksonskoga dèržavnoga ministra barona Breusta.

Pošto se je Nj. velič. zatim jošte porazgovorilo s Nj. c. visostju gospodinom nadvojvodom Vilhelmom i gospodinom maršalom baronom Hessom, vratilo se je Nj. veličanstvo poslie podne u Schönbrunn.

— Nj. veličanstvo carica dostojala je uslied najvišjega pohoda, kojim je pestovalište u Mödlingu udostojano bilo, najmilostivije 100 fr. poklonit zakladi družtva.

— Nj. c. visost prejasna gospoja nadvojvodinja Sofija poklonila je najmilostivije katoličkom dietićkom družtvu podporni iznosak od 100 for.

— Gospodin grof Filip Sigray, c. k. komornik, posvetio je jednu ugarsku zemljorazteretnicu u imenovnom iznosku od 1000 f. konv. novca, zajedno s kuponima od 1. svibnja t. g. na korist vojnikah ranjenih u posliednjoj vojni.

Talijanska.

Bolonja, 29. rujna. Vitez Marliani poslan je u Firencu, da sklopi političku svezu — Deputacija, koja je bila opredieljena da otide u Pariz, odgodila je medjutim svoj odlazak. Fanti i Garibaldi sa svimkolikim glavnim štabom savezne vojske nalaze se ovdie. Po svim provincijama žurno se ustrojava narodna garda. Nitko nesmije bez vidiranoga pasoša ostaviti Bolonju. Carinarstvo takodjer se strogo rukuje.

Modena, 30. rujna. Diktator pozivlje dekretom oficire i vojnike nalazeće se s one strane Pada, da se do 15. listopada vrate. Po izmaku toga roka izgubit će isti svoja politička i gradjanska prava.

Rusija.

„Kavkas“ donosi sliedeće dnevne zapoviesti vèrhovnoga zapoviednika u Kavkazu, kneza Barjatinskoga:

„Glavni stan kod aula Kegera, dne 22. kolovoza (3. rujna) 1859.

S radostju hitim, hrabre čete kavkazke vojske, saobćit vam uzhićujuće rieči, koje je vaš gospodar i car povodom posliednjih uspiehah oružjem Nj. veličanstva stečenih u Dagestanu vlastoručno napisao na reškript upravljeni na mene: „Izrazi iznova kavkazkim hrabrim vojnicima Moju iskrenu zahvalu i kaži im, da su mi opet dokazali, da im nije ništa nemoguće.“

„Glavni stan kod aula Kegera, 3. rujna 1859.

Vojnici Kavkaza! Onaj dan, kad dodjoh u ovu zemlju, pozvah vas, da našem caru stečete veliku slavu; vi izpuniste moja očekivanja. U tri godine podvèrgli ste Kavkaz od hvalinskoga mora do vojničke ceste u Gruziju. Neka zaori dakle moja glasna zahvala i razprostrani se po nadvladanim kavkazkim gorama i neka ista u svoj svojoj sili iskrenoga izraza od moje strane prodre u vaša sèrca.“

Petrograd 25. rujna. „Sieverna Pčela“ donosi iz Kiahte pismo od 10. (22.) kolovoza, koje počima s opazkom, da su posliednjom poštom iz Pekinga prispiele viesti o kèrvavom sukobu medju Kinezima i Anglo-Francezima. Polag istih hotieli su Englezi da sa svim svojim bojnih brodovima otidu po Peihu pod Tientsin, dočim su Kinezi zahtievali, da se izkèrcaju kod Baitana. Englezki ponos nije toga tèrpio i Englezi su zatim počeli nasèrt. Izviešće po tom nastavlja:

„Kinezka smielost proizišla je iz novih katastrofah, koje su se u Tientsinu dogodile bile, i koje su u kinezkim glavama porodile nesretnu misao, da nije moguće nadvladat Tčunga, nebeskoga carstva. Sada jošte više o sebi misle, kad su potukli Engleze i snizili ih pred očima Evrope. Od deset ili jedanaest topčarah, koje su stajale u bojnom redu naprema Da-gu-baterijama, preostale su samo 4 i te jako oštećene. Dvie su Englezi sami razorili, da nedodju neprijatelju u šake. Dvie su se utopile sa svom imovinom poslanikovom. Jednu podje Englezima za rukom izvesti iz vatre a druga izbavi se nadošavšom plimom. Od hiljadu momakah englezke kopne vojske propalo je 4 do 6000 momakah od vatre kinezkih baterijah. Siromasi zagreznuli su u močvaru. Kinezi izgubili su do hiljadu momakah mèrtvih, neračunajući ranjenih.

Junak pobiede, Sen-van, Mogul rodom, poznavajući strašivost Kinezah zapoviedio je razmetat mostove, vodeće prieko kanalah, koji su okruževali baterije, tako da je kinezkim vojnicima ostao samo izbor, poginut kod baterijah ili utopit se u kanalima. Kinezi su uzhićeni, ali kad prodje pèrva vatra, počeše razboritiji mislit na dojduću zamienu, i oni dobro znaju, da će ista biti kèrvava i da neće izostat. Od pomoći i savieta drugih neće ništa da znaju. Zato leže naši pokloni još i sada u priekobajkalskom području.

Englezi tvèrde, da su naši soldati i oficiri bili na baterijama, što više da su čuli i ruskih riečih, ali to je prava ludost. Odkud bi bili naši mogli doći? Stvar se tako ima, da ih je lanjski pokus naučio, kako valja topove upotrebljavat. Sieverni Amerikanci ostali su neutralni; poslušali su Kineze, izkèrcali su se kod Baikana i došli su sretno u Peking. Ovdie ih dosada istina dèrže razlučene i nesmiju sastajat se ni s Rusima; ali ovaj opres formalan je samo.“

Znamenito je u tom dopisu — kao što „Schl. Ztg.“ napominje — osobito to, što se imaju očevidno i Rusi tužiti na Kineze, da oni neće da primaju „ni pomoći ni savieta.“ Oprovèrgavanje glasa, kao da su Rusi Kinezima pomagali, dokazuje, da je taj glas zajedno s viestju o nasèrtu na tvèrdjice morao doći u Peking.

Francuzka.

Pariz 3. listop. Polag lista „Patrie“ dobila je švadra toulonska zapoviest, neka se dèrži u pripravnosti za izplovljenje. Svèrha nije poznata. „Patrie“ potvèrdjuje, da su poslaniku sardinskom u Rimu dostavljeni njegovi pasoši.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Turin, 2. listopada. „Unione“ *predlaže* za sagradjenje jedne tvèrdjavne linije *sredstvo* dobrovoljnoga podpisivanja, koje je bilo *već više* putah pokušano, ali je bez uspieha ostalo. *Cochieri* naimenovan je generallajtnantom.

Firenca, 30. rujna. „Monitore Toscano“ donosi izviešće prefektovo na ministarstva unutarnjih poslovah, u kojem se kuša dokazat da je demonštracija posietnim ceduljama prigodom prisutstva kneza Poniatowskoga *sasvima* neznatna bila. Ministar unutarnjih poslovah naredio je nieke polašćice u obziru stroge posoške sisteme. Posliednjih danah bio je sastanak medja Ricasoli-om, Farini-om, Cipriani-om i Minghetti-om, da se posavietuju u obziru mierah, koje bi se imale preduzeti u svèrhu podpunoga sjedinjenja s Piemontom.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 1705-pol. 1859 (Izv —165) 3—1

Natiečaj.

Kod političke obćine u Vućinu, izpražnjeno je miesto privremenog obćinskog tajnika sa godišnjom platom od 350 fr. a. vr. i stanbinom od 50 fr. a. vr. koje se imade do 1. studenoga t. g. popuniti.

Za popunjenje ove službe razpisuje se time natiečaj, da dotični natiecatelji svoje molbenice sa dokaznicami o starosti, vierozakonu, stanju, svèršenim naucima, dosadanjem službovanju i moralnom ponašanju za 14 danah ovom uredu podnieti imadu.

C. kr. kot. ured u Vučin dne 30. sèrpnja 1859.

C. k. kot. ureda upravitelj
Kèrčivoj.

Br. 2544-pol. 1859 (Izv—162 3—1

Oglas dražbe.

Uslied naredbe velesl. c. k. županijske oblasti od 29. rujna t. g. br. 9036 iznajmit će se odredbom vis. c. k. namiestničtva od 15. rujna t. g. br. 14233-999 obćinam dozvoljeno pobiranje pristojbah od potroška pitjah i mesa za upravnu god. $18^{59}/_{60}$ za vrieme od 1. studenoga 1859 do 31 listopada 1860 putem javne dražbe, za evopodručnu političku obćinu Lipovnik u obćinskom uredu u Čalincu dne 17. t. m. za političku obćinu Kaniža u obćinskom uredu u Ivancih dne 18. t. m. za polit. obćinu Trakostjan u obćinskom uredu na Bednji dne 19. t. m. svaki put u 10. satih prije podne.

Ovo se tim dodatkom do obćega znanja stavlja,

1. da je uzklikna ciena za obćinu Lipovnik na 2634 fr., za obćinu Kaniža na 6 60 fr. a za obćinu Trakostjan na 3801 fr. opredieljena.

2. da pol. obćina Lipovnik iz 3 župe i 31 miesta, obćina Kaniža iz 3 župe i 35 miestah, a obćina Trakostjan iz 3 župe i 29 miestah sastoji.

3. da svaki dražbenik prije započetka dražbe 5% uzklikne ciene kao vadium, a najmitelj četvèrt najmovine odmah za dražbom obćinskom uredu položiti ima.

4. da će se prije dražbe pismene dotičnom biljegom providjene i sa vadiumom obskèrbljene ponude primati, no da slični ponuditelji pravo gube *svoje ponude* ustmeno kod dražbe učiniti.

Pobližnji dražbeni uvieti mogu se svaki dan u urednom vremenu kod ovoga c. k. kot. ureda uviditi.

U Ivancu dne 3. listopada 1859.

C. k. kot. predstojnik
D. Blasić.

Nr. 120 (Izv.—164) 3—1

Razpis natiečaja.

Kod trivialne učione u Sottu, kotaru tovarničkom, izpražnjeno je miesto učitelja ujedno organiste sa sliedećimi godišnjimi dohodci: naime 160 fr. konv. novca 20 mierovah žita, 20 mier. sitna kukuruza, 12 funtih lojanih sviećah, 6 hvatih dèrvah za ogriev, i užitak bezplatnoga stana.

Prositelji imaju svoje molbenice vlastoručno pisane i dokaznicami o dobi, sposobnosti i vremenu dosadanjega svoga službovanja providjene, najdulje do 15. studenoga o. g. Antunu Poslavsky-u školsko kot. nadzorniku i župniku u Berku podnieti. Zahtieva se pako temeljito znanje jezika ilirskoga i vieština u orguljanju.

U Djakovu dne 2. listopada 1859.

Od strane biskupskoga djakovačkoga ordinariata.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 8. LISTOPADA 1859. Broj 230.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziva se domorodno obćinstvo, da za nastupajuće miesecom listopadom novo četvèrtlietje predplatu svoju na „Narodne Novine" obnovi, i to za ovdie s 2 fr. 10 kr., vanjski poštom 3 fr. 15 kr. austr. vr. ☞ Zajedno se sva ona gg. naručnici „Narodnih Novinah", koji još svoje pèrvašnje predplate položili nisu, ovim uljudno umoljavaju, da zaostatak čim prije polože.

Uredovni dio.

Uredovni izvadak

iz siedničnih napisnikah obćinskoga vieća kraljevskoga slobodnoga i glavnoga zemaljskoga grada Zagreba.

(Konac.)

18. Odobrava obćinsko vieće predlog komisije za uredjenje varoške cèrkvene imovine i dozvoljuje za cèrkvenoga skèrbnika nagradu od godišnjih 100 forintih.

19. Sučlanom zemaljske komisije za razpravljanje novog obćinskoga zakona imenuje obćinsko vieće iz svoje sredine gospodina Viekoslava Frigena, za razpravljanje štatuta za grad Zagreb pako zaključuje obćinsko vieće molit za produženje roka do 31. prosinca 1859 i imenuje ujedno za razpravnu komisiju pod predsiedom pèrvoga magistratskoga savietnika Adolfa Matačića sučlanovima: Savietnike varoškoga magistrata Nikolu Uricu i Adolfa Hudovskoga, gospodu obćinske savietnike Stiepana Ledinskoga, Andriju Jandrića, Viekoslava Frigena, Anastasa Popovića, Nauma Mallina, Viekoslava Lukinaca, Franju Šivića i Dragutina Leucendorfa. — U obziru pozvanja sučlanovah iz pučanstva ima ovaj odbor učinit predloge.

20. Dozvoljuje obćinsko vieće, da se vinograd Jurjevček prinadležeći prebendi svetog Ivana ogradi, nakoliko mu je ograda prigodom izvedenja ceste svetoga Savera razmetana bila.

21. Zaključuje obćinsko vieće, da se visokomu c. k. namiestničtvu podnese molba, da bi se preostatak darovah uništavših za opremu hèrvatsko-slavonskoga dobrovoljačkoga sbora upotrebio na izzidanje sgrade za realnu školu u Zagrebu, čime bi se najsigurnije odgovorilo interesima zemlje, budući da se tiče obrazovališta obćekoristnoga, koi se diže na korist svihkolikih stanovnikah Hèrvatske i Slavonije.

22. Potvèrdjuje obćinsko vieće dražbene uviete u obziru pivare, koja se ima prodati, i ustanovljuje izkliknu cienu.

23. Dozvoljuje obćinsko vieće za varoško kod kupalištnoga nadzorničtva u Tèrnju uporavljeno bivše stražarstvo doplatak od 24 kr. au. vr. na dan.

24. Naimenovanje Nj. preuzvišenosti gospodina c. k. podmaršala Ivana grofa Coronini-a banom Hèrvatske i Slavonije uzima se do ugodna znanja i zaključuje, da se Nj. preuzvišenosti podnese pozdravnica, pripravi svečani doček, i u jednoj spomenici opiše potrebe zemaljskoga glavnoga grada i zemlje.

25. Pohvaljuje obćinsko vieće gospodu: magistratskoga savietnika Nikolu Uricu, substituiranoga registratora Nikolu Grabinu, c. kr. kapetana u penziji Petra Prodanovića i stražmeštra Savu Radeljevića za njihove zaslužne činitbe kod popisanja naroda u godini 1857.

26. Na saobćenje visokoga c. k. namiestničtva, da je visoka c. k. vèrhovna oblast varoškoj obćini Zagrebu za plaćanje preostatka dugujućega zakladi sigurnosti u iznosku od 17.218 for. 25 kr. dozvolila odgodjenje roka na deset godinah, zaključuje obćinsko vieće, da se opetovano podnese molba, da bi se varoškoj obćini ovaj dug odpustio.

27. Ustanovljuje obćinsko vieće putne pristojbe i nadnice za magistratske čeonike kod službenih putovanjah.

28. U obćinski savez primaju se:

Franjo Drugović, Ivan Dolnec, Ivan Klak, Mihailo Čuković, Filej Juričić, Henrik Zeme i Franjo Banert.

29. Sistemizira obćinsko vieće za varoškoga bubnjara postojanu godišnju platu od 40 fr. a. vr.

30. Dozvoljuje obćinsko vieće Mariji udovici pokojnoga registratora Franje Hofbauera zakonitu odpravninu.

31. Dozvoljuje obćinsko vieće za troje malolietne diece pokojnoga varoškoga registratora Franje Bana zakoniti prinesak za odhranjenje.

32. Sistemizira obćinsko vieće na varoškoj diečačkoj glavnoj školi namiesto obstojavše službe podučiteljske službu učiteljsku s berivima polag sisteme.

33. Imenuje obćinsko vieće na razpis visokoga c. k. namiestničtva za sastavljenje zakladnoga katastra u obziru varoških zakladah

34. Dozvoljuje obćinsko vieće, da se načini ribnjačka cesta.

35. Imenuje se komisija za razpravljanje u obziru preuzimanja potrošnine na vino i meso.

36. Odobrava obćinsko vieće program svečanostih za doček Nj. preuzvišenosti bana Ivana Coronini-a.

U Zagrebu dne 30. rujna 1859.

Ivan Lichtenegger s. r.
upravitelj ureda.

Adolf Hudovski s. r.
perovodja obćinskoga vieća.

Br. 1911. (74 DS.) 2—1

Peto žrebanje hèrvatsko-slavonskih zemljorazteretnih zadužnicah preduzet će se dne 31. listopada t. g. predpodne u 10 satih u dvorani narodnoga doma; što se time stavlja do obćega znanja.

C. k. ravnateljstvo zaklade za razterećenje zemljištah.

U Zagrebu dne 3. listopada 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb 8. listopada. Svietli ban došao je iznenada 7. t. m. u $3\frac{1}{2}$ sata popodne u Rieku, gdie su dolazak Nj. preuzvišenosti stopram u 5 satih očekivali.

— Ovdašnje gradsko vieće izabralo je u svojoj u ponedieljak obdèržavanoj siednici za izpražnjeno miesto prebendara kod župe cèrkve sv. Marka g. Eduarda Suhina, kateketu učilišta i ovogradske realke.

Beč, 6. listopada. Nj. preuzvišenost gospodin ministar unutarnjih poslovah, grof Goluchowski, ostavio je 4. t. m. Lavov i odputovao je u Beč.

— „Tr. Ztg." pišu iz Dubrovnika, da je g. nadvojvoda Ferdinand Maximilian kupio otok Kromu, ležeći naprema tamošnjoj luci u namieri, da tamo pokuša aklimatizirat exotične sadove sakupljene po fregati „Novari", poimence biljezku šećernu tèrstiku. Dobar uspieh ovih pokusah doneo bi veliku korist Dalmaciji a osobito otocima onih vodah, nalazećim se u klimatičnim razmierima toli probitačnim. Nadvojvoda naložio je gospodinu Savinu grofu Gjorgjiću, da učini korake potrebne za stečenje ovoga otoka, u kući kojega ručao je nadvojvodski par za svoga bavljenja u Dubrovniku.

Mantova, 28. rujna. Dne 24. t. m. sakupi se znatan broj osobah mužkog i ženskoga spola u ovdiešnjoj stolnoj cèrkvi na pijaci svetoga Petra, da prisustvuju naručenim zadušnicama za niekadašnjega diktatora mletačkoga Manina. Oblast ubavieštena o tom zabrani obdèržavat rečene zadušnice i posietitelji moradoše se zadovoljit s običnom misom. Po dovèršenoj cèrkvenoj funkciji otidje do prililike 70 osobah obojega spola u procesiji na tako zvano polje „Campo della Giustizia", miestu pred varošem, gdie se dèrže pogube zločinacah. Došavši tamo izvukoše izpod haljinah sakrite svieće, upališe ih i izpievaše cèrkvene piesme „De profundi" i „Miserere" —, a zatim vratiše se kući. Kod ulazka u grad popisa oblast imena svih onih, koji su sudielovali kod ove demonštracije, poslie toga bilo je osam istih, koji su bili poznati kao kolovodje, uapšeno.

Talijanska.

„Monitore di Bologna" obnarodnje jedno pismo predstojnice manastira u Verukiju, koja u njem izjavlja, da nije nikada vidila nikakvoga soldata u svojem manastiru.— „To bi imalo — tako piše parižki korešpondent lista „Neue Pr. Ztg." — oprovèrći viest o infamijama, koje je jedna četa Garibaldova počinila u Verukiju! Ona viest bila je sasvim osnovana i pismo predstojnice ili je laž prevratne vlade u Bolonji — veoma sumojivo biva to pismo po tom, što se dodaje, da je legalizirano — ili su siromašnoj opatici silom i pretnjama izmamili podpis."

— Prevratna vlada u Bolonji nasliedila je primier junte u Firenci i diktature u Parmi i Modeni. Jedan po njoj dne 30. rujna izdani dekret naredjuje: 1. da se svaki javni čin ima započeti formulom „pod vladom Nj. veličanstva kralja Viktora Emanuela"; 2. da se imaju podići gèrbovi kuće savojske; 3. da svi gradjanski i vojnički činovnici imaju položit prisegu kralju sardinskom. Podignutje savojskih gèrbovah izvelo se je u istinu.

— Polag priobćenja „Gaz. du Midi" uzajmio je Garibaldi barkah za jednu expediciju put napuljskih obalah.

— Milanezki listovi obnarodnju pismo Garibaldovo datovano iz Bolonje, kojim on pozivlje na podpisivanje u svèrhu nabavljenja „jednoga milijuna pušakah" i stavlja se na čelo ovoga podpisivanja, ako bi se uživotvorilo sa 5000 franakah.

— Gospodin James Fazy iz Ginevre došao je u Firencu.

— Jedan dopis lista „Unione" iz Pavije od 25. pr. m. govori veoma gorko o odlikovanjima, kao i o odpuštanju više profesorah. Medju posliednjima nalazi se g. Garovaglio, koi živi samo za znanost i svoju porodicu i kojemu nisu ništa predbacit mogli, nego da je pred 30 godinah u Beču polazio škole i da stoji s niekim tamošnjim učenim ljudma jošte u savezu.

U drugom opet pismu istoga turinskoga lista iz Milana kaže se:

„Ovdie vèrve od niekoliko danah Garibaldovci, koji su odpušteni iz njihovih sborovah, koji se ili razpuštaju ili su već razpušteni. Nieki idu u Toskanu ili Modenu, da stupe u vojsku lige; no većini istih tako je već dodijao način, kojim se postupa s njima, da neće ništa više da čuju o vèrbovanju."

— „Indipendente" list, takodjer izlazeći u Turinu javlja, da je general Dabormida, ministar izvanjskih poslovah, izdao na intendante okružnicu, polag koje, „uslied dogovora medju Piemontom i vladama u Toskani, Modeni i Parmi" dèržavljani ovih zemaljah u buduće netrebaju više pasošah za putovanje unutra ovih područjah. Uslied dogovora! „Kako to?" opaža k tomu jedan list, „ta to bi bila kleveta na uniju. Piemontezki ministar utielovljuje dèržave srednje Italije u Piemont a skida šešir pred nezavisnostju njihovih vladah."

— Florentinski „Timesov" dopisnik, jedan od najvatrenijih pristašah sadašnjih tamošnjih prevratnih silnikah i zanešenik za tobože u srednjoj Italiji vladajući „mir i poredak", nemože da nepriobći sliedeći dogadjaj:

„Dèržatelj jedne kafane na Arnu snimio je jednu od bezbrojnih slikah Viktora Emanuela, koje su po svim uličnim uglima i dućanima pribite. Nieki diečak ukori ga grubim načinom toga radi, na što mu uvriedjeni čoviek poda shodan odgovor. U isti par ščepaše ga za ruke i noge i odvukoše na most na Arnu, odkud bi imao biti stèrmoglavljen, da nedodjoše slučajno dva žandarma, koji ga baš u vrieme izbaviše iz rukuh zločinacah."

— Vezuv riga već više miesecih neprestano iz pobočnih rupah lavu, koja prieti pogibeljom predielima toga bèrda. Poimence valja to o onom toku, koi iz špilje zvane „Grota del Rapillo" dolazeći nieko vrieme teče pod zemljom a zatim u pet trakovah prodire na vidielo, od kojega se je već jedan prilično približio grobju miesta „Portici."

— Javljaju „K. Ztgu" iz Bolonje od 29. rujna, da je 25. u Riminu bilo malo puškaranje medju prednjim stražama romanjolske i papinske vojske. Garibaldi bio je 23. u Raveni, gdje ga je pučanstvo primilo s radostnim klicanjem. Blizu ovoga grada, u cèrkvi mandriolskoj nalazi se grob njegove žene, vierne mu drugarice u južno-amerikanskoj i rimskoj vojni, koja je, kao što je poznato, na biegu iz Rima godine 1849. preminula. Garibalda dočekali su u cèrkvi svečano i odveli su ga k grobu. — Na stanovnike bolonjezke izdao je Garibaldi sliedeći naduveni proglas:

„Talijanima! U Raveni sakupljaju se sinovi Italije, koji su na poljanama Lombardije Austrijance natierali u bieg i hrabro osvetili mnogogodišnje uvriede. Pohitite ovamo, mladići, koji hoćete da sliedite ove junake, i zakunite se sa mnom, da nećete prije položit oružje, dok se neobezbiedi naša nezavisnost! Nadam se, da sèrčeni muževi neće tèrpiti, da naš broj ostane malen pri ovom poduzetju, koje ima odlučit sudbinu naše domovine. U Bolonji, Ferari i Forli-u nalaze se oficiri, kojima je naloženo, skupljat dobrovoljce onih okolicah, da ih pošlju u Ravenu, gdie će dobit svoje konačno ustrojenje."

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Pariz, 4. listopada. Ovdie se je razneo glas, da je lord Cowley odputovao u Biaritz, da s grofom Walewskim zametne razprave u obziru kinezkoga posla.

Parma, 1. listopada. Diktator uveo je piemontezki zakon o narodnoj gardi.

Milan, 1. listopada. „Associazione unitaria italiana" izdala je poziv na podpisivanje za jedan milijun pušekah. Kralj Viktor Emanuel doći će ovamo 7. listopada, no 21. vratit će se već u Genovu, da tamo pozdravi rusku caricu-mater.

Napulj 28. rujna. Uslied genovezkih listovah izdana je noćju od 12. zapoviest, da se dva vojena sbora, jedan pod generalom Pianellom, a drugi pod generalom Vialom pošlju na granice. Glavni stan bit će u Sulmoni.

Firenca, 30. rujna. Gospodin Dessessortes došao je ovamo na nalog francuzke vlade, da izpravi krivo tumačenje očitovanja, koje je car o Italiji dao. Francuzka se sada otvoreno izrazuje proti sjedinjenju Toskane.

Modena 30. rujna. Redarstveno ravnateljstvo opominje pučanstvo neka se čuva niekih osobah, koji oslanjajući se na podmetnuta pisma, pohadjaju dobrostojeće u njihovim kućama, da im izmame novacah.

Diktator Farini uveo je u Modeni gradjanski brak.

Pariz 2. listopada. Čini se, da rimski dvor namierava legacije pokorit si opet posredstvom oružja, i da će ga u tom s jedne strane talijanski vojvode a s druge strane kralj napuljski poduprirat.

— Ugovor mira u Curiku podpisat će se dojduće nedielje uslied naputakah, koji su došli iz Biaritza. Bit će tri ugovora. Pèrvi bit će podpisan po svoj trojici punomoćnikah i sadèržavat će zaključak mira i opredieljenje granicah; drugi — austrijansko-francuzki — tiče se ustupljenja Lombardije i ponavlja preliminarne uviete od Vilafranke; treći — francuzko-sardinski — napokon potvèrdjuje ustup Lombardije.

London, 3. listopada. Parobrod „Strannon" došao je s viestima iz Amerike. Prodaja cèrkvenih dobarah u Mexiku donieti će po svoj prilici 40 milijunah dolarah. Primirje medju Guayaquilom i Peru-om potvèrdjeno je, i uslied toga ukinuta je blokada od Guayaquila.

Slavenske viesti.

Kako Novice gospodarske javljaju umro je dne 25. rujna. o. g. u Admontu nade puni mladić **Koloman Mulec** poddjakon benediktinskoga reda u Admontu u gornjoj Štajerskoj. Bijaše revan dopisatelj slovenskih časopisah i velik prijatelj takodjer hèrvatske književnosti, koju je podobro poznavao. Dopisivajući niekim odličnim zagrebačkim književnikom pokazivao je mnogo iskrene ljubavi prema znanostima, bivši oduševljen za duševni napredak svih Slavenah. Mi sažalujemo iz svega sèrca što smo ga za uviek izgubili.

Opetovani oglas
književnih natiečajah.

I.

Od strane družtva za jugoslavensku poviestnicu i starine javlja se time, da je u smislu zaključke velike skupštine družtvene odlučena nagrada od 200 for. u starom novcu za onoga koi napiše najbolju kritičnu poviestnicu **Bojevah s Tatari** što su ih imali Hèrvati godine **1241.** i **1242.** prilikom biežanja ugarskoga kralja Bele IV. i njegove pratnje u Hèrvatsku i Dalmaciju.

Kod pisanja ove poviestnice ima se smatrati 1. na kritične dokaze da su se rečeni bojevi doista u Hèrvatskoj i Dalmaciji zgodili, te da su tu Hèrvati Tatare pobili. 2. Ima se obzir uzeti na poznato predavanje o bitki s Tatari na **grobničkom** polju. 3. Imade se na kratkom naznačiti posliedice ovih bojevah za Hèrvatsku i Ugarsku.

Rok ovoga natiečaja traje do 1. kolovoza godine 1853.

II.

Isto družtvo razpisuje u ime jednoga hèrvatskoga domoljuba drugu nagradu od godišnjih pedeset forintih u austr. novcu za onoga koi sabere u tiečaju ove godine najbolje pučke ili narodne pripoviesti naroda budi hèrvatskoga, budi sèrbskoga, budi slovenskoga, budi bugarskoga.

Ove pripoviesti imadu se napisati sasvim u duhu naroda, u onom nariečju i onim načinom govora, kojim se od naroda pripoviedaju, samo se ima na dosliednost logičnu obzir uzeti, pomnje slog izgladiti i po sabiratelju onako urediti da u stavcih nieki savez i nieka pravilnost bude.

Onake pripoviesti koje sadèržavaju štogod historičnoga ili mitologičnoga, imat će pri razdruživanju prednost pred drugima.

Rok ovoga natiečaja traje do 1. svibnja 1860. a od ovoga dana započeti će novi rok drugoga natiečaja, budući da je gorespomenuti domoljub opredielio kroz tri godine istu nagradu za isti predmet.

Oba rukopisa providjena kojomgod poslovicom imadu biti čisto i razgovetno budi **latinicom**, budi **kirilicom** pisane; uz rukopis ima se u zapečaćenom pismu priložiti adresa spisateljeva ili sabirateljeva, i zajedno s rukopisom poslati u Zagreb na ravnateljstvo družtva za jugoslavensku poviestnicu i starine.*)

U Zagrebu dne 1. rujna 1859.

Ivan Kukuljević,
načelnik družtva za jugoslavensku poviestnicu i starine.

*) Svi dotični p. n. urednici hèrvatskih, sèrbskih, bugarskih i slovenskih novinah umoljavaju se da oglas ovih književnih natiečajah u svojih časopisih obnaroditi blagoizvole.

Kazalište.

Već prije bilo je ovdiešnje kazalište jedno izmedju liepših provincijalnih kazalištah drugoga reda u austrijanskoj cesarevini, no kakvo je sada, težko da će mu biti prilike u ikojem austrijanskom gradu iste kategorije. Triem, plafon partera i zastor sasvim su novo naslikovani. Istina, ako stvar uzmemo poniešto strožije, moglo bi se u umietničkom smislu, osobito u obziru pravilnoga risanja slikah u triemu i na zastoru, kad bi na oko uzeli svaku pojedinost, koječemu s podpunim pravom prigovorit, no cielokupni utisak veoma je povoljan i prijazan. Najveću pohvalu zaslužuje plafon. Okolo novoga, prekrasnoga, bogato pozlaćenoga lystera, sastojećega iz jednog manjeg a drugog većeg kolobara s množinom plamenah, izvedena su u obliku medaljonah na cèrvenom dnu na riezbarski način uzvišena bielokamenite boje popèrsja **Sheakspeara**, **Molièra**, **Goethe-a** i **Schillera** a medju njima stoje četiri prilike u životnoj veličini poput bielih mramornih kipovah na dnu već napomenute boje predstavljajuće četiri vèrste kazalištne umietnosti: Tragediju, komediju, glasbu i ples. Na produljenom prostoru medju ovim krugom i nadglavjem proscenija nahodi se jošte jedan cviećem i lovornim granjem s obe strane urešen medaljon, sličan već rečenima, predstavljajući popèrsje slavnoga piesnika Dubravke i Ariadne, našega neumèrlога Ivana Gundulića, Dubrovčanina. Plafon oslanja se na više kariatidah sive boje. Ostali uresi izvedeni su shodno na sivom dnu i ukrašeni pozlaćenim cifrarijama. Sve je u najliepšem razmierju a slike navedenih slavnih muževah tako su dobro pogodjene, da ih možeš na pèrvi pogled spoznati. Gospodin Hase, mladi medju nama već više godinah živući slikar, koi je ovaj plafon naslikovao, zaslužuje tim veću pohvalu, što je to njegovo pèrvo poveće dielo. Zastor nije mu tako dobro za rukom pošao, tako što se kompozicije, kao i izvedenja tiče. Predstavlja izza razkrita cèrvena zaviesa drugi od biele svile sa širokim bogato pozlaćenim raznim cifrarijama preppletenim obrubima, a u sredini istoga visi (neznamo o što?) hèrvatsko-slavonsko-dalmatinski gèrb raznim, nješto odviš kolosalnim, cviećem i to ne baš najspretnije urešen, koje se u kitu spleteno niz njega poput pruge do obrubah proteže. Prijašnji zastor bio je bez sumnje u svakom obziru mnogo liepši. Šteta da ga nisu dali samo nješto ponovit pa bi za cielo bolje dolikovao sadanjoj sjajnosti sgrade, on bo je bio od veoma vieštè ruke izveden. U ostalom kod svih dosta znatnih nedostatakah, nije ni ovaj zastor baš bez svake prednosti a ta je liepo prelievanje bojah i bogatstvo uresah, što stranom naknadjuje napomenute mane. Unutrašnjost ložah odievena je liepim tiskanim tapetama od kadife žarko cèrvene boje, što dobar utisak čini, samo šteta što su i draperije iste boje. To proizvodi neku monotoniju. Valjalo bi se i tu dèržat latinske poslovice. „Varietas delectat"! A i banova inače prekrasna, no nješto tamnije dèržana loža gubi puno time, što sve okolo nje kao živim plamenom bukti. Dosadanje tako zvane zatvorene stolice u parteru, koje su veoma neudobne bile, zamienjene su mekanim naslanjačama cèrvenom kadifom odievenim. Naslon ložah i duvari bielomramorne su boje i bogato pozlaćenim riezbama, osobito pod ložama pèrvoga sprata i na nadglavju proscenija s obie strane ura, koja je u sredini istoga veoma shodno smieštena, urešeni.

Iz toga kratkog opisa vidi se, da slavni odbor našega kazališta nije žalio troškovah, i da mu je za rukom pošlo postići, što je namieravao, t. j. da naše prije nješto zanemareno kazalište stavi u ono stanje, koje dolikuje glavnom gradu naše krunovine. No s pravim nezadovoljstvom opazismo, da su pozorištne dekoracije one iste ostale, koje su prije bile, ne s toga kao da nisu valjane u umietničkom smislu, jer nieke od njih mogu se bez pretierivanja nazvati uprav izvèrstnima, već zato, što su kroz toliko godinah, što se upotrebljavaju, jurve sasvim probliedjele i tako sačinjava pozorište pravi kontrast prema toli sjajnom gledalištu. Ako nije bilo sredstvah, da se jedno i drugo najedanput izvede, a to bi po našem mnienju svakako prikladnije bilo, da se je ponajprije postaralo za pozorište, jer to je glavna stvar u teatru. Dobro uredjeno pozorište **potreba** je a urešenje gledališta nije ništa drugo nego **luxus**, komu tek onda zadovoljit treba, kad je sve drugo već u redu. I to neodgovara svèrsi, što je parter sjajnije razsvietljen nego li po-

zorište. To bi baš obratno bili moralo — O družtvu gospodina Rolla progovorit ćemo u kratko drugi put. Za sada samo toliko, da se kazalište podobro polazi, što je najbolji dokaz, da je obćinstvo zadovoljno sa zabavom, koja mu se pruža.
D.

Tečaj papirah na c. k javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 7. listopada 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 1 0 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	78.10
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	73.15
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	889.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	206.80
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		103.75
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemonteskih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		121.25
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.77
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 13497-3196 (VI.—62) 3—1

Razpis natiečaja.

Za popunjenje učiteljske službe na diečačkoj glavnoj školi u Verovitici, s kojom je godišnja plata od 262 fr 50 kr. a. vr. zajedno s bezplatnim stanom i 4 hvata dèrvah skopčana, razpisuje se time natiečaj s rokom od 25. studenoga t. g.

Natiecatelji za ovu službu imaju svoje na podpisano c. k. namiestničtvo upravljene molbenice kèrstnim pismom, sviedočanstvima o učiteljskoj sposobnosti kao i o uporavljivosti i ćudorednosti obskèrbit i ako se već upotrerljavaju u školskoj struci, putem školskoga predstojničtva, inače pako neposredno i to pred izmakom gore navedenoga roka kod zagrebačkoga ordinariata podnieti.

Za stečenje ove učiteljske službe potrebno je podpuno znanje ilirskoga i niemačkoga jezika.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.

U Zagrebu dne 30. rujna 1859.

Nr 3057-1859. (DS.—70) 4—4

Lizitations-Kundmachung.

In Gemässheit des hohen Statthalterei-Erlasses dd. 15. September 1859 Z. 14233-999 und der Verordnung der wohll. k. k. Komitats-Behörde 19. Septembeh 1859 Z. 9183 wird die Weinschanks- und Fleisch-Ausschrottungs-Daz für die Zeit vom 1. November 1859 bis inclusive letzten Oktoben 1860 auf Grundlage des pro 1858 erzielten Verpachtungs-Betrages in den politischen Gemeinden:

1. Sesvete am 20. Oktober 1859 im Orte Dubrava.
2. Bistra am 15. Oktober 1859 im Orte Bistra.
3. Stenjevec am 18. Oktober 1859 im Orte Jankomir.
4. Berdovec am 11. Oktober 1859 im Orte Zaprešić mit dem Ausrufspreise für Berdovec von 3600 fl., Bistra 1140 fl., Stenjevec 3015 fl., Sesvete 2800 fl. CM. in den Betreffenden Gemeindeämtern um 9 Uhr Früh im Versteigerungs-Wege verpachtet werden.

Zur Richtschnur der Pachtlustigen wird bemerkt, dass

a) in der Gemeinde Berdovec 34 Ortschaften, 80 Wirthshäuser in soferne bei der Vornahme der Lizitation keine Modifikationen eintreten sollten, 8 Märkte und Kirchenweihfeste und 4 Fleischbänke, in der Gemeinde Bistra 8 Ortschaften, 23 Wirthshäuser in soferne bei der Vornahme der Lizitation keine Modificationen eintreten sollten 1 Fleischbank und 2 Märkte und Kirchweihfeste, in der Gemeinde Stenjevec 22 Ortschaften 48 Wirthshäusern in soferne bei der Lizitation keine Modificationen eintreten sollten 4 Fleischbänke und 5 Märkte und Kirchweihfeste, in der Gemeinde Sesvete 32 Ortschaften, 46 Wirthshäuser in soferne bei der Vornahme der Lizitation keine Modificationen eintreten sollten 5 Märkte 12 Kirchweihfeste und 4 Fleischbänke vorhanden sind.

b) Zur Lizitation wird jeder, der gültige Verträge einzugehen gesetzlich qualificirt ist zugelassen.

c) Wer für einen andern lizitiren will, hat die hiezu erforderliche Vollmacht vor Beginn der Versteigerung der hiezu bestimmten Lizitations-Comission einzuhändigen.

d) jeder Lizitant wird 100 fl. als Vadium, welches im nicht Erstehungsfalle zurückgegeben wird, und der Ersteher ein Quartal der Erstehungssumme mit Einrechnung des ersten in voraus baar bei der Gemeinde und ausser dem eine Caution im gleichen Quartalsbetrage entweder im Baaren oder in gangbaren verzinslichen Staatsobligafionen nach dem Courswerthe, oder in Realitäten mit Pupillar-Sicherheit binnen 3 Tagen nach der Verständigung der Bestättigung des Lizitations-Protokolls hieramts zu erlegen haben.

e) Bei dieser Versteigerung werden auch schriftliche Offerte, welche bis zum Vortage der anberaumten Lizitation, versehen mit der vorgeschriebenen Stempelmarke, versiegelt, und mit der Aufschrift, für welche Gemeinde dieselben gestellt werden und der Bekanntgabe des Wohn- und Aufenthaltsortes des Offerenten hieramts eintreffen müssen, angenommen.

f) Offertleger, welche des Schreibens unkundig sind, haben den schriftlichen Offerten ihr Handzeichen beizudrücken, in welchem Falle die Mitfertigung zweier Zeugen, von welchen einer als Namensfertiger des Offerenten erscheinen kann, nothwendig ist.

g) Ueberreicher von schriftlichen Offerten, dürfen sich nicht zugleich auch persönlich, noch durch Bestellte oder Bevollmächtigte bei der Lizitation betheiligen. In diesem Falle wird jedenfalls der höhere Betrag, er möge mündlich erstanden oder schriftlich offerirt worden sein, zu gelten haben.

h) Auf nachträgliche ohne Unterschied, ob sich der Offerent bei der mündlichen Lizitation betheiligt hat oder nicht, wird keine Rücksicht genommen werden.

Die anderweitigen Lizitationsbedingnisse können sowohl hieramts, als auch bei den betreffenden Gemeindeämtern bis zu dem Lizitationstage in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

Von dem k. k. Bezirks-Amte

Agram den 23. September 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorstand
Puksehec.

Nr. 1150 (DS.—73) 3—2

Edikt.

Vom k. k. Landes-Gerichte Agram wird bekannt gemacht:

Es seien bei einem Anfangs November 1858 zwischen der Ortschaft Bellovar und Popovec des Bez. St. Ivan ermordet gefundenen Unbekannten nachstehende Gelder vorgefunden worden, als:

1 Silberthaler französ. 5 Franks,
2 Stück französ. Dukaten, 1 a 10 fl. und a 5 fl.
1 „ Silberzehner,
18 „ Silbersechser,
3 „ Silbergroschen, dann
1 3kr. Kupferstück ausser Cours und 30 Stück Kupfermünze in W. W. = 12 kr. CM. ausser Cours (welche letztere Beträge umgewechselt worden sind).

Auf der Brücke, unter welcher der unbekannte Ermordete lag, sind weiters gefunden worden,

54 Stück Napoleondors a 20 Franks,
1 „ „ a 40 „ , und
1 türkischer Dukaten.

Alle diese Münzgattungen sind in der Depositen-Kassa hinterlegt.

In Gemässheit des §. 356 StPO. werden alle Jene diesem Gerichtshofe auch an besagten Barrschaft unbekannt wo befindlich Berechtigten aufgefordert sich binnen Jahresfrist, vom Tage der dritten Einschaltung dieses Ediktes in die Narodne Novine zu melden, und ihr Recht auf diese Münzstücke nachzuweisen, widrigens nach dem § 358 StPO. dieselben in die Staats-Kassa abgegeben werden würden.

Agram den 21. September 1859.

Klobučarić. Jović.

Nr. 11996-1859 (Fin.—39) 3—2

Kundmachung

hinsichtlich eines erledigten Tabak-Grossverschleisspostens.

Von der k. k kroat.-slav. Finanz-Landes-Direktion wird hiermit bekannt gemacht, dass der k. k. Tabak-Verlag zu Ogulin im Oguliner Grenz-Regimente auf dem Wege der öffentlichen Concurrenz mittels Ueberreichung schriftlicher Offerte dem als geeignet erkannten Bewerber, welcher die geringste Verschleis-Provision sich bedingt, verliehen werden wird.

Der Verkehr dieses Grossverschleisspostens betrug in dem Jahre vom 1. November 1856 bis Ende Oktober 1857 an Tabak 14767 Pfd. im Gelde 15506 fl. 16 kr. öst. Währ.

Das Aerar verbürgt jedoch nicht die Fortdauer gleicher Verschleiss-Einnahmen; auch werden nachträglich weder Erhöhungen der bei der Concurrenz-Verhandlung bedungenen Verschleiss-Provision zugestanden, noch können Entschädigungsansprüche was immer für einer Art berücksichtiget werden. Nur die Provision für den Verschleiss von Tabak hat den Gegenstand der Anbothe zu bilden.

Die Caution für Tabak und Geschirr in dem bedungenen Betrage von ein Tausend vier Hundert vierzig Gulden öst. W. ist, im Falle ein Material-Credit in Anspruch genommen wird, vor der Uebernahme des Verlagsgeschäftes und zwar längstens binnen vier Wochen von der Bekanntgebung der Annahme des Offertes entweder

a) mittels Barschaft, welche im Staatsschulden-Tilgungs-Fonde fruchtbringend angelegt wird, oder
b) mittels öffentlicher Staatspapiere nach der für die Tabakverleger festgesetzten Werthsbestimmung, oder
c) mit Hypothekar-Urkunden, welche von der k. k. Finanz-Prokuratur geprüft und nach Mass dieser Prüfung von der Finanz-Landesbehörde annehmbar befunden wurden, zu leisten.

Ueber den creditirten Betrag kommt neben der erlegten Caution eine Schuldverschreibung nach dem in der Abrechnungs-Vorschrift vom 14. April 1840 vorgezeichneten Muster auszustellen, und der Finanz-Bezirksbehörde zu Fiume zu übergeben.

Die Bewerber um diesen Verschleissposten haben zehn Procent der Caution als Vadium, in dem Betrage von einhundert vierzig vier Gulden öst. W. vorläufig bei der k. k. Finanz-Bezirks-Casse zu Fiume zu erlegen, und die hierüber erhaltene Quittung dem versiegelten mit dem Eingaben-Stämpel versehenen Offerte beizuschliessen, welches längstens bis zwei und zwanzigsten Oktober l. J. Mittags 12 Uhr unter der Aufschrift „Offert für den k. k Tabak-Verlag zu Ogulin“ bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion zu Fiume zu überreichen ist.

Das Offert ist nach dem am Schlusse dieser Kundmachung beigefügten Formulare zu verfassen, je nachdem sich der Offerent verpflichten will, den Verschleissplatz:

1. gegen Bezug einer in Procenten auszudrückenden Provision,
2. oder gegen Verzichtleistung auf jede Provision,
3. oder (ohne Anspruch auf eine Provision) gegen Zahlung eines bestimmten jährlichen Betrages an das Gefäll (Gewinnrücklass, Pachtschilling) zu übernehmen. Dasselbe ist mit der Nachweisung über

a) das erlegte Vadium,
b) die erreichte Grossjährigkeit, und
c) mit einem obrigkeitlichen Moralitäts-Zeugnisse zu belegen.

Für den Fall eines angebotenen Pachtschillings wird ausdrücklich erklärt, dass dieser Pachtschilling in monatlichen Raten vorhinein zu erlegen ist, und dass wegen eines auch nur mit einer Monats-Rate sich ergebenen Rückstandes, selbst dann, wenn er innerhalb der Dauer des Aufkündigungs-Termines fällt, der Verlust des Verschleissplatzes von Seite der Behörde sogleich verhängt werden kann.

Offerte, denen die hier angegebenen Erfordernisse mangeln, die unbestimmt lauten, oder auf Anbote anderer Bewerber sich beziehen, dann die nach Ablauf der bedungenen Schlussfrist eingebrachten — werden nicht berücksichtiget. Angebotene Pensionszurücklassungen sind — laut A. H. Entschliessung vom 6. Mai 1857 weder anzunehmen noch zu berücksichtigen.

Ueber gleichlautende Anbote wird die Entscheidung der höheren Finanz-Behörde vorbehalten.

Die weiteren Bedingungen und die dem Unternehmer obliegenden Verpflichtungen, so wie der Ausweis über Einnahmen und Auslagen des Verlegers, können bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion zu Fiume und am Verlagsorte bei dem k. k. Oguliner-Grenz-Regiments-Commando eingesehen werden.

Von der Concurrenz sind diejenigen Personen ausgeschlossen, welche wegen Verbrechen, Schleichhandels oder einer schweren Gefällsübertretung überhaupt, oder wegen einer einfachen Gefällsübertretung, soferne sich dieselbe auf die Vorschriften des Verkehres mit Gegenständen der Staatsmonapole bezieht, dann wegen Vergehen gegen die Sicherheit des gemeinschaftlichen Staatsverbandes und den öffentlichen Ruhestand, oder gegen die Sicherheit des Eigenthumes verurtheilt wurden, endlich gewesene Verschleisser von Monopols-Gegenständen, die von dem Verschleissgeschäfte zur Strafe entsetzt wurden, und Personen, denen die politischen Vorschriften den bleibenden Aufenthalt am Verschleissorte nicht gestatten.

Kommt ein solches Hinderniss erst nach Uebernahme des Verlagsgeschäftes zur Kenntniss der Behörden, so kann das Verschleiss-Befugniss sogleich zurückgezogen werden

Agram den 22. September 1859.

Formular eines Offertes:

Ich Endesgefertigter verpflichte mich, den Tabak-Verlag zu Ogulin im Oguliner Grenz-Regimente unter genauer Beobachtung der in der Kundmachung vom 22. September 1859 Z. 11996 enthaltenen Bedingungen und der diessfalls bestehenden Vorschriften, insbesondere soferne es die Material-Vorräthe betrifft,

1. gegen eine Provision mit Procenten oder
2. gegen Verzichtleistung auf jede Provision,
3. oder (ohne Anspruch auf Provision) gegen Zahlung eines bestimmten jährlichen Betrages von an das Gefäll (Gewinnrücklass, Pachtschilling) zu übernehmen.

Die in der öffentlichen Kundmachung angeordneten Beilagen sind angeschlossen.

den ten 18

Eigenhändige Unterschrift.

Von Aussen: Wohnort . . .

Offert zur Erlangung des Stand . . .

Tabak-Grossverschleiss-postens zu Ogulin.

Br. 3384-1859. (DS.—65 6—6

Prodaja pivare.

Občina kralj. slobodnoga i glavnoga zemaljskoga grada Zagreba u kraljevini Hèrvatskoj prodavat će 18. listopada 1859 putem javne dražbe na njeno vlastničtvo spadajuću, pod k. br. 427. ležeću pivarsku kuću zajedno s pravom varenja, zatim s pravom točenja vina i piva.

Ova pivara sačinjava ugal špitalske i novotèržke ulice i nalazi se naprema c. kr. pošti u najživahnijem dielu grada u ulici, koja uzdèržava občenje medju oba glavna gradska tèrga.

Nema u svem gradu prostorije, gdie se toči pivo i vino, koju bi većma posiećao sviet, nego što je ova, i prikladna je zbog svoga položaja osobito za otvorenje svratišta

Sastoji iz kuće jedan kat visoke i razizemne, sasvim iz čvèrsta gradiva sazidane, sa šest podpunoma suvih i hladnih pivnicah (podrumah), večom, velikom pivarskom dvoranom, sa dvie posebne sobe za goste, sa dvanaest sobah za stanovanje, sa četiri kubinje, s glavnim i pobočnim stubama i hodnicima, nadalje iz krilne sgrade, 35 bečkih hvatih dugačke, 7 bečkih hvatih široke, odredjene za varenje piva, koja sadèržava udobnu, podpunoma uredjenu pivovarnju i pecaru za rakiju sa svim spravama, englezkim sladarnicama, sladovištima i magazinima za ječam sa četiri sprata, mlinom za slad s vitlom i s prostranim skladištem za burad i dèrva; napokon iz boltane iz čvèrsta gradiva sazidane konjušničke sgrade za 24 komada marve za tovljenje i gospodarstvo, zatim iz kotca za svinje.

Kuća i dvorište ima u obsegu 792 kvadratna hvata. U dvorištu nalazi se jedan a u pivarskoj sgradi drugi bunar (zdenac), oba dobrom vodom obilato obskèrbljena.

Sgrada nalazi se u posve čvèrstu a sprave za varenje i vaskolik ostali fundus instructus u podpunoma dobru stanju.

Koji žele kupiti ovu pivaru, čine se još osobito pozorni na to, da u Zagrebu obstoje samo dvie pivare, da se dosad neproizvodi prešana pienica u Zagrebu, za što je osobito podobna ponudjena pivara, i da se je u tri godine kod pučanstva od 17,000 dušah po glasu službenih podatakah odsiekom 7000 akovah (vedarah) piva varilo, koja količina rast će od godine na godinu, budući da se broj stanovničtva svejednako umnožava. Nadat se je, da će se Sava skore uredit, k čemu je već podieljeno dozvoljenje, i što prije dovèršit gradjenje željeznice od Zidanoga Mosta u Zagreb, podgradje od koje su temeljne sgradje već napolak gotove.

Uvieti za dražbu i kupnju mogu se kod varoškoga magistrata u običnim uredskim u ama viditi i opaža se da je jedan iztisak dražbenih uvietah za svakoga izložen u pisarnici zagrebačkih niemačkih novinah

Od magistrata c. k. glavnoga zemalj koga grada Zagreba.

U Zagrebu dne 22. sèrpnja 1859.

Nr. 2050-pol. (Izv.—145) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Auf Grundlage der komitatsbehördlichen Verordnung vom 19 September 1859, Z. 9183, wird die Weinschanks- und Fleischausschrottungs-Datz der diessbezirkigen Gemeinde für die Zeit vom 1. November 1859 bis inclusive letzten October 1860 an den nachbenannten Tagen und Orten in den Localen der betreffenden Gemeindeämter um 9 Uhr Vormittags im Versteigerungswege verpachtet werden, u z:

1. Für die Gemeinde Jakovlje zu St Peter (Kralljevo selo) am 10. October 1859 mit einem Ausrufspreise pr 33.0. fl

2. Für die Gemeinde Stubica im Orte Stubica dolnja am 11. October 1859 mit dem Ausrufspreise pr. 2732 fl ö W.

3. Für die Gemeinde Bistrica im Orte Maria Bistrica am 12. October 1859 mit dem Ausrufspreise pr. 3172 fl. ö. W.

Zur Richtschnur der Pachtlustigen wird bemerkt.

a) Dass die politische Gemeinde Jakovlje aus 10 Ortschaften mit 35 Wirthshäusern bestehe, und dass in dieser Gemeinde sechs Jahrmärkte abgehalten werden. Auch liegt in dieser Gemeinde das berühmte Mineralbad Stubica.

b) Dass die politische Gemeinde Stubica aus 31 Ortschaften mit 37 Schankhäusern besteht. In dieser Gemeinde werden acht sehr belebte Jahrmärkte abgehalten.

c) Dass die politische Gemeinde Bistrica 10 Ortschaften mit 70 Schankhäusern zählt. In dieser Gemeinde liegt der allgemein bekannte und reichlich besuchte Wallfahrtsort Maria Bistrica.

d) Die Datzgebühren bleiben nach den Verhältnissen der Vorjahre unverändert und zwar werden von einem Eimer Wein 70 Neukreuzer, von einer Mass Branntwein 7 Neukreuzer und von einem Stück Rindvieh 1 fl. 5 kr. ö. W, von einem Stück Kalb oder Borstenvieh 35 Neukreuzer entrichtet.

e) Zur Licitation wird Jedermann zugelassen, der giltige Verträge gesetzlich einzugehen befugt ist, und das 5% Reugeld, welches im Nichterstehungsfalle sogleich nach der Licitation zurückgegeben wird mit Ausnahme jenes des Erstehers, welcher verpflichtet wird, dasselbe bis zur Cautionssumme, welche dem 10% centigen Erstehungsbetrage gleichgestellt werden muss — zu erhöhen, oder eine gesetzliche Sicherstellung zu erlegen.

f) Schriftliche Offerte werden bis zur Licitationsstunde vorschriftsmässig verfasst, mit dem vorgeschriebenen Vadium versehen angenommen, die nachträglich eingereichten werden nicht angenommen. Uebrigens dürfen sich die Ueberreicher schriftlicher Offerte weder persönlich noch durch Vertreter oder Bevollmächtigte bei dieser mündlichen Licitation betheiligen.

Die näheren Lizitationsbedingnisse können sowohl hieramts als auch bei den betreffenden Gemeindeämtern in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

K. k. Bezirksamt Stubica zu Oroslavje den 22. September 1859

Der k. k. Bezirks-Vorsteher

Matković m. p.

OGLASNIK.

Dp.—113. 3—3

Žirovina.

U otvorenim šumama vlastelinstva Topolovca kod Siska ima lietos obilnog žira; zato će se žirovina u primierenom broju i stranjskim žiteljima, koji svoju kèrmke tamo pitati žele, uz predplatu po 2 for. i u ime maltovine po 5 kr. a. vr. od svake glave dati.

Obširnija mogu se saznati u vlastelskoj pisarni u Topolovcu kod Siska. Topolovec 17. rujna 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 10. LISTOPADA 1859. Broj 231.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrsthina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Dne 30. rujna izišao je i razposlao se XVI. komad I. razdiela hèrvatsko-slavonskoga zemaljskoga vladnoga lista u hèrvatsko-niemačkom i sèrbsko-niemačkom izdanju te sadèržaje:

Br. 119. Cesarsku naredbu od 2. lipnja 1859, kriepostnu za svekolike krunovine, izim Krajine vojničke, kojom se ustanovljuje, u koliko se troškovi oskèrbljivanja iliti uzdèržavanja, koji se za kaznike iz stališa gradjanskoga, naberu za vrieme, dok im traje kazan, naknadjivati i iztierivati imadu iz vlastite njihove imovine.

Br. 120. Razpis ministarstva za bogoštovje i nastavu od 14. lipnja 1859, kojim se, uslied previšnje odluke od 29. svibnja 1859, uvodi na svihkolikih farmacevtičkih učilištih cesarevine nòv naukovnik i izpitovnik za magisterij i za doktorat farmacije.

Br. 121. Razpis ministarstva financijah od 22. lipnja 1859, kriepostan za svekolike krunovine, u kojih je uvedena cestarina i mostovina, kojim se izjavljuje, da su sluge, kočijaši ili konjubi od gjeneralah uvietno oprošteni od od cestarine i mostovine.

Br. 122. Cesarsku naredbu od 25. lipnja 1859, kriepostnu za Ugarsku, Hèrvatsku i Slavoniju i za sèrbsku Vojvodovinu s Banatom tamiškim, o konačnom razpravljanju privatnopravnih tražbinah, postojećih napreme niegdašnjim domestikalnim pienesnicam varmedjskim (županijskim) u pomenutih krunovinah.

Br. 123. Naredbu ministarstva pravosudja i financijah od 2. sèrpnja 1859, kriepostnu za svukoliku cesarevinu, izim Krajine vojničke, kojom se uredjuje, kako valja postupati u prigodah, kada se javnim pienesnicam i vlastim, koje su im predpostavljene, saobćivaju sudbene naredbe, izdate radi zabrane, plienitbe, uručbe ili izdatbe javnih zadužnicah i kamatah od istih.

Br. 124. Naredbu ministarstva financijah od 8. sèrpnja 1859, kriepostnu za svukoliku cesarevinu, o kažnjenju onih, koji spotvaraju i krivotvore listovke i biljegovke.

Br. 125. Razpis ministarstva financijah od 8. sèrpnja 1859, kriepostan za Ugarsku, Erdeljsku, Hèrvatsku i Slavoniju, sèrbsku Vojvodovinu i Banat tamiški, o oprostu od biljegovine za podneske, pisma, izprave i razprave pri urbarskih sudovih u slučajevih, kada se po zastupniku, ureda radi naredjenom, povede odielba pašnjakah i regulacija šumah.

Br. 126. Naredbu ministarstvah pravosudja i tèrgovine od 14. sèrpnja 1859, kriepostnu za skukoliku cesarevinu, izim Krajine vojničke, kojom se propisuje, da se svaki povedeni postupak nagodni priobćiti imade c. kr. dvorskoj i dèržavnoj štampariji.

Br. 127. Naredbu ministarstva pravosudja, financijah i vèrhovnoga zapoviedničtva vojske od 7. sèrpnja 1859, kriepostnu za svukoliku cesarevinu, o veličini pristojbah za momčad straže financialne od obzirnika (respicienta) niže prigodom, kad se u kaznenih slučajevih koji od momčadi te poziva kao sviedoci pred kaznene sudove gradjanske ili vojničke.

Br. 128. Razpis ministarstva financijah od 16. sèrpnja 1859, kriepostan za krunovine, nalazeće se u obćem okolišu carinskom, kojim se dopušta, da se prosto od carine uvoziti mogu škrobila, navijala i sukala za mehaničke stanove ili razboje okrugle, makar da se podjedno i neuvoze i sami ovi stanovi ili razboji.

Br. 129. Naredbu ministarstva tèrgovine od 25. sèrpnja 1859, valjanu za svekolike krunovine, izim Krajine vojničke, u kojih je dolnjoaustrijanski vagan uveden kao jedina zakonita šuplja miera za stvari sube, kojom se dodatno k naredbi od 9. veljače 1858 (dèrž. zak. lista br. 28, §. 3) dopuštaju i miere za ugljevje od 4 vagana i 8 vaganah.

Br. 130. Sadèržaj obznane ministarstva financijah od 28. svibnja 1859, kojom se glavna divona II. razreda u kolodvoru bogumiskom uznosi na čast glavne divone I. razreda.

Br. 131. Sadèržaj obznane ministarstva financijah od 9. lipnja 1959, o ukinutju malih divonah II. razreda, koje su u Lombardezkoj u San Serafinu i Bellagvardi.

Br. 132. Sadèržaj obznane ministarstva financijah od 19. lipnja 1859, valjane za Ugarsku, kojom se satničtvo rudarsko premiešta iz Ščavnice u Bansku Bistricu, a ukida rudarsko povierenstvo u Banskoj Bistrici.

Br. 133. Ugovor o bèrzojavnom (telegrafičnom) dopisivanju medju niemačko-austrijanskim savezom bèrzojavnim i Švajcarskom od 26. listopada 1858. (Sklopljen u Friedrichshafenu dne 26. listopada 1858, u potvèrdnih izpravah izmienjen u Stuttgardu dne 23. svibnja 1859).

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 10. listopada. Uprav sada dobismo sliedeći dopis:

o. e. ć. Iz Severina 7. listopada. Sinoć u 1/28 satih prispio je ovamo na svom putovanju u Rieku preuzv. gosp. ban, grof Coronini Kronberžki s adjutantom, sinom svojim. Nj. preuzvišenost pratio je do Severina presv. g. c. k. županijski predstojnik Josip Bunjevac s kotarskim činovničtvom modrušpotočkog i bosiljevačkog kotara. Došastje Nj. preuzvišenosti objavi nam hitac mužara sa bližnjeg bèrda, a nekon malo vremena dodje Nj. preuzvišenost uz gruvanje mužarah i paljenje ragetah pred sjajno razsvietljeni grad ovdašnjega vlastelina gdie u prisutstvu tu sakupljenih vlastelinovih srodnikah, obližnjega svećenstva i ine gospode od samoga vlastelina dočekan, kratkim govorom pozdravljen i u dvoranu gradsku uveden bijaše. U dvorani predstaviše Nj. preuzvišenosti domaćina, i g. c. k. županijski predstojnik tu čekajuću i nadošlu gospodu. Za mladoga vlastelina gospodina dra Josipa Vranicana-Dobrinovića bijaše došastje tim radostnije, što je visoki gost dostojao kumovati njegovoj kćeri, koja se je baš tri dana prije rodila.

Jutros u 6 satih nastavi Nj. preuzvišenost svoje putovanje u Rieku.

Inšpruk, 3. listopada. N. c. visost, gospodin nadvojvoda miestodèržac Dragutin Ljudevit upravio je previsokim ručnim pismom sliedeće rieči na rektora:

„Nj. veličanstvo car naložio mi je najvišjom odlukom od 22. t. m., da inšpružkoj djačkoj kumpaniji za izvèrstno vladanje obdèržavano po njoj, ugledni zapt i za njenu osobitu revnost izrazim priznanje Nj. veličanstva. Ja Vam nalažem da vriednoj kumpaniji shodnim načinom stavite do znanja ovo odlikovanje padše joj u dio.

Sèrbija.

Skupština imenovala je odbor, koi ima zadaću, pripravljati predmete, koji se imaju uzeti u pretres. Tajnik Jakov Šabarc naimenovan je predstojnikom ovoga odbora. Tako kazneni zakonik kao i red za gradjanske parnice sada se pretresaju. Skupština je zaključila, da će samo deputirci imati pravo podnašat žaobe, predloge itd., što proizlaze od privatnih ljudih.

— Knez Mihail naimenovan je vèrhovnim zapoviednikom sèrbske vojske.

Tàlijanska.

Bolonja, 29. rujna. Jučer su tri gubernatora Ricasoli, Farini i Cipriani podpisali ugovor, kojim se medju dotičnim zemljama (Toskanom, Parmom, Modenom i Romanjom) ukidaju carinske šranjge. Lord Clanricarde prispeo je ovamo.

— Sliedeća viest izpravlja u jednoj točki prijavljeni telegram iz Modene i stvar razlaže obširnije:

„Jedan dekret diktatora dozvoljuje svim oficirima i soldatima modenskih provincijah, koji se pod zastavom vojvode s one strane Pada nalaze, povratak do 15. listopada. Oficiri, koji se nemogu primit u narodnu vojsku, imaju pravo tražit, da im se dade penzija. Koji se nepovrate, izgubit će svoja politična i gradjanska prava, a oni, koji se po izmaku rečenoga roka zateku oružani na području modenskom, stavit će se kao „veleizdajc" pred sud."

— Jednom bruseljskom listu javljaju bèrzojavnim putem: Glasovi u obsira toge, da su pasoši dostavljeni sardinskom poslaniku u Rimu, nisu jošte službeno potvèrdjeni.

— Bolonja je stolica generalah Fanta i Garibalda, kao i glavnoga štaba svih vojenih silah konferacije. Izabrali su ovaj grad srednjom strategičnom točkom za ratne operacije. Ustrojava se i narodna garda po svim romanjolskim provincijama. Privremena vlada toskanska dala je posredstvom oglasa pučanstvu na znanje, da će odsele vladat u ime Nj. veličanstva izabranoga kralja Viktora Emanuela.

— „Ami de la Réligion" javlja, da su u Ferrari židovi navalili u samostane Dominikanacah i Minoritah, te su se napadnuti redovnici u kuće dobro mislećih gradjanah sakloniti morali.

Moldavija i Vlaška.

Iz Bukurešta od 3. listopada javljaju: Danas je pročitan bio investiturski ferman kneza Alexandra Kuze. U Jašu pročitan je sličan ferman za Moldavsku.

Cèrnagora

Boka Kotorska, 19. rujna. (S. D.) Komisari velikih evropskih silah opredieljeni za označavanje cèrnogorsko-turskih granicah došli su da taj posao jednom svèrše. U prošli utorak krenuli su iz Dubrovnika ruski konzul g. Petrović i francuzki g. Hekar parobrodom i izvezli se pod Perastom, odkud će prieko Tisna na Grahovo. Austrijanski, engleski i turski pošli su iz Dubrovnika prieko Trebinja. Od cèrnogorske strane nezna se, da li je tko opredieljen. Govore, da će za to biti opredieljen senator Petar Stefanov Vukotić. Najprije će se početi granice označavati od Grahova, pa će izpod Durmitora, Kosmača, povèrh starih moračkih granicah, na Kuče, pa u Zetu. Šteta, da po „statu quo" od god. 1856. nisu granice povučene, jer tad su i Kuči pripadali faktično Cèrnoj Gori i te iste godine predali su danak na Cetinje. Što se tiče primorskog miesta, nemože se ništa reći poradi Sutorine, ali bi se moralo reći poradi Spiča, koi prirodno po geografskom položaju morao bi spadati u cielost Cèrne Gore. Medjutim Cèrna Gora sadovoljiti se ima time, što će opet koliko, toliko utvèrditi svoj političnì položaj. Čudno je i to, da su otoci u skadarskom jezeru ostali

u turskoj granici, a zna se, koliko se je Petar II., vladika cèrnogorski, diplomatskim putem borio, da svoje administrativno pravo u rečenim otocima odèrži, i nigda nije hteo od tog prava odustati. I sadanje označavanje granicah po svoj prilici imat će niekih nezgodah od pogode vremena, jer od četvèrtka naduo se je južni vietar sa žestokom kišom, da se iz kuće isići nemože.

Adjutant kneza cèrnogorskoga g. Vuković pošao je ovih danah prieko Carigrada u Rusiju, da se nastani u Odesi. On je sa svim ostavio Cèrnu Goru.

Na ovim stranama lietina je dosta loša. Iz pèrva bila je velika kiša, poslie velika suša, a sad opet velika kiša. Vina skoro nije ništa bilo, a i ulja bit će malo, jer su masline počele prerano opadati, a i silni vietrovi obaraju ih prije vremena. Inače je ovamo sve mirno i svaki svèršuje svoje poslove spokojno. U Dalmaciji je staro vino po 14 for. sr.

U Cèrnoj Gori sve je mirno i ako se kakovi glasovi pretierani raznose, to su ponajviše pretierani. Bolje je i manje govoriti, ali samo istinu.

Švajcarska.

U Curiku bila je 3. t. m. konferencija, kojoj su prisutstvovali svi punomoćnici, šest na broju. U siednici bili su pročitani članci ugovora od mira.

Turska.

Svimkolikim u Carigradu kao posada nalazećim se četama isplaćena je već od dulje vremena zaostavša plaća. I redifi, koji su odpušteni i u svoj zavičej poslani, isplaćeni su.

„Journal de Constantinople“ od 28. rujna naznačuje sve glasove o tobože na otoku Kreti opet dogodivšim se kèrvavim sukobima kao sasvim neosnovane, nasuprot poboljšao se je, veli, položaj otoka; obširno izviešće novoga gubernatora, Kabuli-efendije, doći će u glavni grad za niekoliko danah.

Dva pukovnika Semih-bej i Tahir-bej idu u Jaš i Bukurešt, da knezu Kusi predaju investiturske fermane. „Journal de Constantinople“ kaže tom prigodom u uvodu jednoga daljega članka:

„Pitanje podunavskih kneževinah može se napokon smatrat kao rieseno. Izvanzakonski položaj, u kojem se ove provincije privremeno nalaze, prima se sasvim iznimno od visoke porte; kr epostju dviuh posebnih fermanah bit će pukovnik Kuza, koi se namierava zvati knez Alexander Ivan, u istinu knez Moldavske i Vlaške.

Rusija.

Za dopunjenje izviešća o zarobljenju Šamila stavljamo ovdie obširni opis nasèrta na Gunib, kako ga donosi službena relacija. Isti glasi kako sliedi:

„Dne 4. rujna zapoviedio je vèrhovni zapoviednik, da se obustave neplodna pogadjanja sa Šamilom i da se započme otimat Gunib. Zapoviedničtvo nad četama upotrebljenim u tu svèrhu i neposredno naredjivanje indjenirskih radnjah bilo je povjereno generalmajoru Keszleru pod upravom generaladjutanta barona Wrangela. Još isti dan razgledao je general Keszler okolicu i počeo je prirediivat krugove, fašine i nabavljat liestve, kuke i druge predmete potrebne za obsiedanje i jurišanje. Sèrtaoci imali su pred sobom tri jedan nad drugim dižuća se odsieka hridih, od kojih je bio svaki od 8—10 sežanjah visok. Samo na jednom miestu nalazila se je pukotina u hridi, kroz koju je bilo moguće proturat se. 130 dobrovoljacah, pod upravom kapetana Strahova i zastavnika Kušnareva, stadoše cipeljama od lika i opancima obuveni i liestvama i kukama obskèrbljeni penjati se na pèrvi odsiek, skačući jedan drugomu na ramena. Za njima je sliedio batalijun; šicarska kumpanija bila je dole postavljena na takovim miestima, odkud se je moglo pucati na gornje prelaze. Dobrovoljci i s njima batalijun nisu ostali na pèrvom odsieku od hridih i popeli su se pomoćju liestvah i kukah pod vatrom neprijatelja, koi ih je odmah opazio, na drugi a zatim i na najviši odsiek; u 6 satih u jutro bio je vaskolik batalijun gore.

Medjutim obkoliše dobrovoljci neprijatelja u bližnjim jrzovma; zarobiše 7 Muridah s 15 ih na miestu ubiše; ostali posakriše se zaštićeni maglom. Kad se malo zatim onamo popeše još četiri od ruskih kumpanijah, što se je približavat pukovnik Tergukasov Gunibu još 8 vèrstah udaljenom, njemu se pridruži 21. šicarski batalijun, koi je idući onamo osvojio neprijateljska skrovišta; s ovim zajedno dodje sa sieverne strane i generalmajor knez Tarhan-Muravov sa četama stojećim pod njegovom zapoviestju. Pod predajačenjem šicarske kumpanije gruzinske grenadirske regimente udariše napriečac na Šamilov šator i iztočna utvèrdjenja, koja su ga branila sa stražnje strane.

Gorani, našavši se u čudu zbog našega nenadanoga dolazka, razlèrkoše se po gorskim vèrhovima progonjeni našom vatrom iz pušakah. Velik dio Muridah i s njima Šamil utekoše u selo Gunib i posakriše se za hridovjem. — Pukovnici Kononov i Radetzki dovukoše gore medjutim velikim trudom četiri topa sa zapadne strane. Okolo 100 Muridah, koji prije izmakoše, stadoše za kamenjem i brežuljcima sakriti pucati veoma gusto na regimentu širvansku, no za malo bijahu iz svojih skrovištah izagnani. Neznajući si inače pomoći, latiše se mačevah i noževah; nastade kèrvava borba na šake; Muridi pretjerani sa brežuljakah udare na rusku stražu, koja se je dole nalazila kod jednoga neprijateljskoga topa, nu naši ih stanu goniti, obkole ih sa svih stranah i poubiju ih sve do posliednjega. — Budući da su se čete na takav način sa svih stranah sakupile kod aula, obustavi generalmajor Keszler, imajući pred očima zapoviest vèrhovnoga zapoviednika, da Šamila živa uhvati, napredovanje četah, koje su hotiela da udare na sam Gunib; on ih uredi na takav način, da je Muridima, koji su branili aul, bio zatvoren svaki izlaz.

Francuzka.

„Moniteur de l'Armée“ javlja, da posliednje viesti s marokanske granice (od 25. rujna) nesadèržavaju ništa novoga. Marokanci ostavili su sasvim francuzko područje. Sidi Mohamet Abdalah i derviš Si Mohamet ben Zobel sasvim su izčeznuli. Buntovnička plemena idu u velikom broju proti Fecu, komu priete sa sieverne strane. Sin Mule Soleimana približava se s juga. Medju obe vojske stoji car sa 40.000 momakah.

— Usljed viesti iz Bruselja upotrebit će amnestiju generali Changarnier i Bedeau, koji su se dosad bavili u Belgiji. Changarnier odputovao je, vele, već u Paris.

Velika Britanija i Irska.

Slovo, koje je lord John Russell prigodom svoga bavljenja u Aberdeenu govorio, ukorava veoma oštro list „Morning Herald.“ Ovaj organ prijašnjega kabineta obećaje, da će izjasnjenja lorda Russella skorim razjasniti „zanimivim odkritjima.“

Bèrzojavne i najnovije viesti.

— Narodna skupština romanjolska izdala je adresu na Viktora Emanuela, da mu preporuči pokrajine umbrijske kao i Mletačku.

— Kod sastanka, koi su tri gubernatora ili diktatora Ricasoli, Farini i Cipriani imali, složili su se, vele, u tom, da se na čelo vlade pridruženih provicijah ima postavit vladalac naimenovani po Viktoru Emanuelu, koi će ih u njegovo ime upravljat. Kao takav vladalac naznačuje se princ Karignan.

— „Staffeta“ hoće da zna, da je austrijanska vlada obećala cèrkvi od Monze povratit željeznu krunu.

„Espero“ tvèrdi, da je od Rusije prispiela nota prijazna anexiji.

— „Gazzetta del popolo“ rado bi gospodina Farina imati ministrom u Turinu.

— Radnje utvèrdjivanja u Kazalu revno se nastavljaju.

— Novi vojnički zakonik stupit će od 1. siečnja 1860 u život.

— Gospodin Bianchi Giovini namierava sasvim odstranit papu to je papinstvo i predlaže da u zamienu zapretjenih exkomunikacijah proglase njega samog heretikom i neprijateljem Isukèrstovim.

Parma 6. listopada. Jučer ubio je narod na najokrutniji način grofa Ljudevita Anosta bivšega pukovnika i zavoviednika piešačke brigade, pristašu vojvodske kuće.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 4952-1859. (DS.—75) 3-1

Dražba.

Budući da je dražba obdèržavana dne 27. rujna 1859 u svèrhu iznajmljenja *prava pobiranja bregovine kod Rave i vinotočja u otoku bez povoljnog uspieha ostala*, odredjuje se nova dražba na *20. listopada t. g.* koja će se u gradskoj viećnici u 10 satih u jutro obdèržavati.

Od poglavarstva glavnoga grada.

U Zagrebu dne 4. listopada 1859.

Upravitelj ureda
Lichtenegger.

Br. 1670-pol. (Izv.—168) 3—1

Oglas dražbe

U glavnim obćinama Klanjec, Tuhelj i Miljana kotara klanjačkog iznajmit će se dozvoljeno sa visokom odlukom c kr. namiestničtva od 15. rujna *1859. br.* 14233-999 pobiranje pristojbah od pitjah i mesa za vrieme od 1. studenoga 1859 do 30 listopada 1860.

Za dotično iznajmljenje za obćinu klanjačku u uredu obćinskom u Klanjcu opredieljuje se ovim 17. listopada za obćinu Tuhelj u dotičnom obćinskom uredu u Tuhlju dan 18. listopada, a za obćinu Miljana u dotičnom obć. uredu u Kumrovcu dan 19 listopada 1859 svaki put u 10 satih prije podne. Pristojbe su sliedeće ustanovljene i to u austr. vr.,

	for.	kr.
Za jedno doljno-austrijansko vedro vina	—	70
„ „ „ „ „ pive	—	52½
„ jedan polić rakije	—	5
Od rogate marve i to od jednog vola, bika, krave i junca preko jedne godine	1	5
od teleta izpod jedne godine	—	52½
„ ovacah i ovnovah	—	14
„ jagnjeta	—	9
„ jednog svinčeta	—	52½

Izručne ciene su sliedeće opredieljene, i to za obćinu klanjačku sa 600 fr. za tuheljsku i miljansku pako pojedince sa 2000 fr. a. vr.

Dražbenici su dužni prije započetog iznajmljenja žaobinu sa 5% od izručnog iznosa a obstatelj pako sa 10% dotičnu jamčevinu položiti.

Dotični uvieti tičući se tako obstatelja kao i obćine mogu se svaki dan u područnom kotarskom uredu u uredovnom vremenu i na opredieljene dane dražbene i kod dotičnih obćinskih uredah uviditi.

C. k. kot ured klanjački dne 3. listopada 1858.

C. k. kot. predstojnik
Strah.

Nr. 1995-pol. (Izv.—163) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

In Gemässheit der Verordnung der hochlöblichen k. k. Comitatsbehörde dd. 29 September Z. 9036 wird von Seite des gefertigten k. k. Bezirksamtes hiemit zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass die Gemeinde-Fleisch- und Wein-Daz der polit. Gemeinde Zlatar und Budinšćina für die Zeit vom 1. November l. J. bis 1. November 1860 am 22. October um 9 Uhr Vormittags in dem hiesigen Amtslokale im Schlosse Lobor im Wege der öffentlichen Versteigerung verpachtet werden wird.

Die Lizitationsbedingnisse können hier in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden; schlüsslich wird bemerkt:

1. Dass die Lizitation nach den politischen, nöthigenfalls auch nach den Steuergemeinden vorgenommen wird.

2. Die Gemeinde Zlatar besteht aus 43 Dörfern 115 Wirthshäusern 10 Märkte und 30 Kirchfeste abgehalten werden.

Die Gemeinde Budinšćina besteht aus 36 Dörfern, mit 37 Wirthshäusern 5 Märkte und 11 Kirchfeste.

3. Der Ausrufungspreis für die Gemeinde Zlatar ist auf 3000 fl. und für die Gemeinde Budinšćina auf 1800 fl. bestimmt.

4. Vom Ausrufungspreise wird das 5% Vadium zu erlegen sein und von dem Meistbietenden auf die 10% Caution zu ergänzen.

5 Vorschriftsmässige gestempelte schriftliche Offerte belegt mit dem Vadium überreicht vor der Lizitation, werden auch angenommen jedoch die Offerenten zur mündlichen Lizitation nicht zugelassen.

6. Nachträgliche Offerte werden abgewiesen.

K. k. Bezirks-Amt Zlatar zu Lobor am 3. Oktober 1859.

D.r k. k. Bez.-Vorsteher.
Krajačić.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 11. LISTOPADA 1859. Broj 232.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan, izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se puta isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 11. listopada. Tko hoće da dostojno procieni, koliko nam je dobročinstvo učinjeno visokim carskim zakonom od 8. kolovoza 1859. o učevnom jeziku gimnazijskom, onaj treba da se pametju svrati u onomadnju prošlost. — Izvinuv se iz roditeljskoga naručja stupao je naški diečak u glavne pučke učione, u kojih bi se i po najnovijih naredbah imalo obučavati hèrvatskim jezikom, osim slovnice niemačkoga jezika, koja se ima tek drugoga polietja u drugom razredu početi predavati. Ali preko tih zakonah uvukao se je niekako običaj, te se čisto hèrvatska dieca namah pèrvih danah već u pèrvom razredu podučavaju dvostrukim jezikom: niemačkim i hèrvatskim. Po tom običaju, komu su se nieki učitelji rado pokoravali, učilo je diete nepoznane nauke nepoznanim jezikom. Tko znade, da je svaki početak vèrlo težak, onaj se neće čuditi, da se je slabački diečačić namah s početka prepao s težkoće i stvari i sredstva, premda je ovo po naravi odredjeno, da olakotjuje predmete. Da su se tako samo povèršno i zapleteno usadjivali početci u mladjahnu pamet, to se samo po sebi razumije. Diete je naučilo niekoliko riečih niemački, ali je zato zanemarilo početke, koji sdaraju temelj budućoj učevnoj sgradi. Učitelji drugoga i tretjega razreda nisu hotieli zaostati za pèrvim, te su mnogi nastojavali, da predaju barem na dva jezika. Što se je tako nepotrebno potrošilo mnogo vremena, učenici su svèršivali glavne učione naučivši niekoliko niemačkih riečih i izrazah, ali o drugih predmetih, a osobito o slovnici u obće i hèrvatskoj napose toliko su znali, koliko je na primier mokar onaj, koi skočiv u vodu, namah se iz nje iztèrgne. Ovdie imadem osobito napomenuti one glavne učione, u kojih se po zakonu obučava niemačkim jezikom i u kojih se pod imenom slovnice razumieva samo slovnica istoga jezika. Dieca su tih učionah, hvala neumornoj marljivosti učiteljah kano otče naš znala cielu niemačku slovnicu, ali razumiela nisu naravski ništa, te bi jih uzalud mogao sto godinah pitati, da ti sami izreku koi samostavnik, pridavnik ili glagolj.

Svèršivši tako posve nedovoljno glavne učione, dolazili su diečaci na gimnazije, u kojih je od godine 1854. postojao zakon, da se u dva pèrva razreda sve uči hèrvatski, a u tretjem i četvèrtom poviestnica samo niemački, latinski jezik miešovito, a sve ostalo hèrvatski, osim niemačkoga jezika, koi se je morao predavati niemački, čim je učitelj mogao i smio početi. U višjoj gimnaziji imalo se je učiti sve niemački, izuzamši vierouku i narodni jezik. — Ali buduć da po gradovih imade činovnikah Niemacah, kojih dieca, što im se roditelji svaki čas premieštaju, nerazumiju hèrvatski, to se je na naših gimnazijah počelo namah s početka raditi, da se pèrvi razred razpolovi a u jednom podrazredu da se niemački učenici niemački uče. Nu za dvojicu, trojicu nije bilo vriedno ustrojavati novoga razreda, zato je ušlo u običaj pitati roditelje kod primanja, hoće li da jim se dieca obučavaju niemački ili hèrvatski. Slavjanin je jako pohlepan za tudjim, osobito ako se s njim kakova korist spaje, te su niekoji izricali želju, da bude niemački, osobito što su krivo mislili, da dieca već kod kuće nauče temeljito svoj materinski jezik, i što su se još netemeljitije bojali, da jim se dieca neće dobro naučiti pèrvoga jezika, ako nepočmu već u pèrvom razredu. Oni učenici, koji su niemački učili slovnicu, slali su se bezobzirno u niemački podrazred. Tako se je uviek nastojavalo, da polovica od upisanih učenikah dodje u niemački, a polovica u hèrvatski podrazred, po čemu su se jednorodna dieca dielila na dva kano protivna tabora. Učenici hèrvatskoga razreda, premda su niekako slučajno bili slabijega uma, napredovali bi poniešto, premda nebi nikad izučili propisanih predmetah, što bi došli iz pučkih školah tako slabi, da su se, osim pisanja i hèrdjava čitanja, slabo razlikovali od prostih pastirah. Ali dieca niemačkoga razreda, što nisu mogla razumieti predavanjah, premda su onamo niekako umniji prispievali, još su slabije napredovala. Dogadjalo se je i to, da se je u pèrvi razred pošiljao učitelj, koi nije ni znao ni hotio učiti hèrvatski, te bi on ni pet ni šest, sve učenike učio niemački. S kakovim je te uspiehom bivalo, može si svatko misliti. U drugom bi se razredu sastali neizučeni učenici pèrvoga razreda, Niemci i Hèrvati. Tu se je imalo amalganizirati. Jedni s jednom slovnicom, drugi s drugom, a učitelj mora predavati po obijuh, sastavljenih po raznoj osnovi od raznih pisačah. Čudnovate smiese! Dok su jedni odgovorili na hèrvatski, drugi bi medjutim zievali i naopako. Tu je učitelj potrošio dva puta toliko vremena tumačeći i izpitujući na oba jezika stvar istu, a osnova nalaže toliko nauka, da ga jedva svladaš i ako i samo jednim jezikom učiš. Netreba dakle ni napominjati, da je znanje tako izučenih učenikah moralo izlaziti posve nesavèršeno. Tako se je od učione do učione gradilo na piesku, dok se je sgrada u osmom razredu stala kolebati izmedju drugoga i tretjega reda. Amo je prispievalo, da su nieki učitelji, videći, kamo to šiba, stali svoje predmete, koje bi po zakonu imali hèrvatski predavati, učiti ponajviše niemački, te su se tako naše gimnazije male po malo uz sav protivni zakon pretvorile u zavode samo za niemački jezik; a pošto jim se je i vanjska odora skinula, nestalo je bilo hèrvatskih gimnazijah, pače nestalo je bilo gimnazijah, gdie bi se što temeljito učilo.

Tomu velikomu zlu, koje nam je prietilo propastju znanostih, doskočio je najnoviji carski zakon, koi nalaže, da se na višjoj gimnaziji ima prevažnije obučavati hèrvatskim jezikom, a niemačkomu da se ima podieliti toliko predmetah, koliko je potrebno, da ga učenici u gimnaziji temeljito nauče. Visoko ministarstvo nauka i bogoštovlja, pozivajući se na pomenuti carski zakon, pozva preko visokoga namiestničtva učitelje naših gimnazijah, da dèržeći se za sada točno i nepomično zakona godine 1854., učine za buduće shodne predloge, da se spomenuta svèrha postigne. Povodeći se za tim nalogom, predložilo je kano što smo izviešteni, učiteljsko lieto zagrebačke više gimnazije, da se u dolnjoj gimnaziji svi predmeti uče hèrvatski, osim niemačkoga jezika, koi se ima namah početi učiti, čim to dotični učitelj za shodno pronadje. Na gornjoj gimnaziji, da se niemački jezik, matematika i propedevtika uči niemački, a sve ostalo hèrvatski, osim gèrčkoga jezika, koi se od pèrvoga početka, to jest već od tretjega razreda ima predavati niemački. Istina, da je gèrčki jezik u svačem mnogo srodniji slavjanskom nego li niemačkomu, te bi se on mogao temeljitije učiti provodom našega; ali tielo je učiteljsko mislilo, da će posve pravično a i pedagogički postupati, ako svakomu od dvajuh živućih jezikah dade za temelj jedan klasički jezik, pa budući da našo domaćo okolnosti zahtievaju, da se iz petnih silah primimo latinskoga jezika, to je ovaj za narodni sačuvan. U ostalom razumije se samo po sebi, da će učitelj posve razumno raditi, ako ono u gèrčkom jeziku, što se nikako neda po niemačkom temeljito protumačiti, bude osnivao na narodnom našem jeziku.

Tako misli učiteljsko tielo zagrebačke gimnazije da se mladeži preža dovoljnih sredstvah, da se s jedne strane podpuno nauče niemački, a s druge strane da na temelju prirodjenoga si jezika temeljito prouče gimnazijske znanosti. Tim je povèrh toga povratjena hèrvatskomu jeziku čast, koja ga po svih mogućih zahtievih ide, ter s njim stupa niemački jezik na gimnazijsko pozorište, ne više kano protivnik, već kano pravi prijatelj, nastojavajući oba oko zajedničke svèrhe, to jest pravoga napredka znanstvenoga.

Sredstvah imade gimnazija zagrebačka i glede učiteljah i glede knjigah toliko, da bi sve skoro svoje predloge mogla odmah izvesti, a čega jošte neima, to će učiteljsko tielo, nadamo se, učas pribaviti onom domorodnom revnostju, kojom je namah s početka novoga sastava stupilo i stupalo na polju školskom; a i čvèrsto se nadamo da će i visoko ministarstvo htieti istom visokom dobrohotnostju zaštitjivati ovaj novi zamahaj, kao što je dosada našu književnost školsku uviek milostivo podupiralo. Zato ako učitelji drugih naših gimnazijah, kano što im to domorodna dužnost nalaže, podupru zagrebačke učitelje u sastavljanju i prevadjanju knjigah, onda će se za čas moći izpuniti tako kriepko i odlučno očitovana visoka carska volja. —

Želi se konačno, da učitelji svih naših gimnazijah a možebiti i drugih učevnih zavodah, odnemarivši malko sve drugotne koristi, koje se ponajviše sa žèrtvom njihove zdušnosti stiču, prionu za pravo duševno blagostanje poviorene si mladeži, i za korist i slavu zajedničke domovine.

Rieka dne 8. listopada. Odmah izza kako prispije ovamo radostna viest o dolazku Nj. preuzvišenosti bana, grofa Coronina, dèržale su se siednice, da se učine zaključci za doček visokoga gosta, u kojega rukama leži sudbina ovoga zlopatnoga grada. Dolazak Nj. preuzvišenosti bio je ustanovljen na 5. sat poslie podne, no požudno očekivani visoki gost prispeo je već u $3 \frac{1}{2}$ sata; kano munjom raznešena viest, da se Nj. preuzvišenost nalazi posred nas, napuni pučanstvo uzhićenom radostju. Jedva prispievši primio je svietli ban c. kr. činovnike i tèrgovačku komoru. U večer improvizirana razsvieta može se brojit medju najsjajnije, razveseljena množina svieta vèrvila je po ulicama, ladje nalazeće se u luci imale su na vèrhuncima svieće vietrenjače, čim se je činilo, kao da pod nebom posijanim zviezdama sjaje još drugo nebo, koje pozorište jošte je poliepšano bilo prekrasnom svečanom plavju okruženom bakljonošama obučenim u cèrno, koja je predstavljala cèrveno-bielo urešeni baldakin, usred kojeg svirala je muzika; za svakom, stankom sliedilo je neprestano klicanje „Živio!“ Nj. preuzvišenost sliedeći poziv provezla se je lukom i vratila prieko lučkoga mosta, gdie gradjani noseći baklje i kitama svieća obskèrbljene i u bielo odievene dievojke činjahu špalir. Odsievanje tisućah lučih u moru preobrati isto u šareno bojadisanu vatru — bezbrojne barke okružavahu našega bana i pratjahu ga.

Opet ponovivši se usklici „živio!“ pružahu očito svedočanstvo o radosti i nadi, kojom je naš grad napunjen. Po dovèršenoj svečanosti na moru, sviraše izvèrstna muzika piešačke regimente nadvojvode Stiepana po ulicama; i kad

smo već uživali noćni pokoj, treptjahu nam duše u duševnoj radosti nad poboljšanim stanjem našega grada, koje naš ban, grof Coronini, hoće da nam pribavi a i pribavit će nam ga za cielo.

Beč 7. listopada. Neposrednja komisija za reformu neizravnoga porezivanja započet će svoje sjednice s početkom mieseca studenoga.

Mletci 6. listopada. Jučer je bio spaljen sedmi milijun valjijah. Uzapćen je jučerašnji broj lista „Indicatore Veneto."

Sèrbija.

Beograd 3. listopada. Tutnjava topovah daje danas na znanje ovdiešnjem pučanstvu da je knez nasliednik Mihail naimenovan vèrhovnim zapoviednikom sèrbske vojske.

U Kragujevcu, 29. rujna. (S. D.) Jutros je prispeo ovamo carsko-ruski glavni konsul, pukovnik g. M. Milošević. On ima nieka saočenja *da učini Nj. svietlosti knezu Milošu*, pa će se odmah vratiti u Beograd.

Skoro će se dati skupštini da pregleda zakon o nasliedstvu sèrbskoga prestola. Ako je vierovati uvieravanjima, koja smo cèrpili iz pouzdanih izvorah, zakon je dobar, jasan i daje jemstva da se neće zabune poradjati pri stupanju na prestol. To je, po našemu mnienju, najglavnije kod svakoga zakona. Skupština pregleda i projekt zakona kriminalnoga. Čini nam se, da je mnogo natovareno na nju i jedva da će moći ona sve to izvèršiti, a htielo bi se da se ona požuri sa svojim poslovima.

Drugih novostih za sada nema nikakovih.

Kragujevčanin.

Talijanska.

Parma, 6. listopada. Sinoć u 6 satih ubio je narod okrutno grofa Anora (u bečkoj „Pressi", iz koje smo izvadili naše jučerašnje kratko izviešće o tom užasnom dogadjaju stoji Anosti. Učr. Narodnih Novinah), bivšega pukovnika kod vojvodske vojske, što je stajao u odnošenjima prema pokojnom vojvodi. Spoznan na željezničkoj štaciji bio je doveden u žandarmerijsku kasarnu. Za pó sata bio je narod o tom ubavješten, uzeo je kasarnu i uhvatio je grofa, koga su ulicom vukli i sa svih stranah bili. Svezali su ga za ruku konopcem i još živa vukli od ulice do ulice. Kad množina dodje do kafane, koju je on inače pohadjao, pustili su ga da unidje i tamo odsiekoše mu glavu, koju su zatim odnieli na veliku pijacu i na motku nataknuli. Divjačno klicanje prostoga naroda umnožilo je jošte strahovitost grozovitoga prizora. Narodna straža i vojska dodjoše, kad je već sve bilo prošlo.

Stopram okolo 9 satih povratio se poniešto izvanjski red. Mèrtvo tielo bilo je doneseno u bolnicu. Patrole obilazile su ulice i pijace grada.

Bolonja, 5. listopada. U svèrhu carinskoga sjedinjenja uvedena je sardinska tarifa.

Turin, 1. listopada. „Unione" donosi dopis, koi sadèržava gorke tužbe na rassipnost prevratne vlade.

Modena, 3. listopada. Jedan dekret diktatora uvodi sardinske redarstvene zakone i zabranjuje zborovima tečenje nepokretnih dobarah bez vladarskog ovladjenja.

Firenca, 1. listopada. Amerikanskom konsulu u Livornu uzeto je pravo izvèršavanja njegove službe.

Specia, 1. listopada. Jučer ovamo prispievša, sardinskim pomorskim oficirima upravljana toskanska ratna goeletta „Argo" razvila je sardinsku zastavu.

Turska.

Smirna, 1. listopada. Princ Alfred došao je ovamo.

Sarajevo, 22. rujna. (S. D.) Odavde vam mogu javiti, da odkako je Osmanpaša i Bosnu za vezira došao, od tada znamo, da nam se stanje na bolje okrenu. Zaista nam je car veliku milost učinio, što nam je ovog valjanog i pravdoljubivoga čovieka za upravitelja poslao. Kod njega rušvet (mit) neprolazi, niti se našao ikoi, do danas, koi bi ga podmitio, kao što je to kod predjašnjih vezirah bivalo. Osmanpaša negledi, tko je kakve viere i narodnosti, pred njim je svaki čoviek carski podajnik i rad je i sèrcem i dušom svakome po pravdi učiniti. Koliko mu njegova pravdoljubivost na sèrcu leži, toliko mu je više znanje narodnoga jezika na pomoći, jer može svakoga saslušati i razumieti šta tko hoće i želi. Hvala velika i blagodarnost našemu caru i gospodaru, koi nas je te milosti udostojio i našeg nam domorodca za upravitelja opredielio, no još većma ćemo zahvalni biti, ako nam se smiluje, pa nam ga i za više godinah pokloni. — Za sada dosta, vrieme mi nedopušta, da njegove krasne misli i namiere, koje smiera za narod ovaj izvèršiti, prostranije opišem, no to ću skorim učiniti.

Francezka.

Pariz, 5. listopada Iz Toulona javljaju, da je tamošnja švadra dobila zapoviest, da odplovi u more. O opredieljenju ove švadre govori se dvostruko. Jedni vele, da vlada namierava svoje zastave pokazat na vodama Tangera *i Gibraltara za španjolske expedicije* proti Maroku. Drugi nasuprot, koji misle, da su bolje ubavješteni, tvèrde, da će se švadra približit jugotalijanskim obalama, da pazi na gibanje rimskih i napuljskih četah. Misli se naime, da ovdiešnja vlada namierava, da preprieči sjedinjenje četah papinih i kralja napuljskoga, koje bi se naravno izvesti imalo samo s obzirom na gibanje u legacijama.

Kardinal-nadbiskup parižki, koi je namieravao izdat pastirsko pismo u smislu već po više prelatah izdanih poslanicah, neće ga, vele, izdati, budući da ga je vlada u obziru Romanje podpunoma umirila. — Ko što kažu, otići će glava privremene vlade u Firenci, gospodin Ricasoli, u Biaritz, da učini jošte jedan pokušaj u obziru sjedinjenja s Piemontom.

Grof Kiseljev imat će pred svojim odlazkom u Varšavu sastanak s grofom Valevskim a zatim primit će ga car.

Pariz 6. listopada. Caru u slavu neće se u Bordeaux-u dati banket već bal.

Rusija.

Berlin, 4. listopada. Šamil i njegov sin bili su dne 27. rujna predstavljeni caru Aleksandru. Emir kazao se duboko tronut dobrotom carevom. Pošto je prisutvovao bio vojničkom razgledu, vratio se je dne 28. opet u Harkov, da prisutstvuje balu, koi su dali njemu u slavu.

Niemačka.

— „Frkf. Journ." pišu iz Beča, da je vlada naumila osnovati velike vladine novine, koje će od nove godine izlaziti. Ove će novine biti pod neposrednom upravom ministra policije barona Hübnera i objasnjavat će načela sadašnjega ministarstva, te braniti ga u pitanjima unutrašnje i inostrane politike. „W. Ztg." bit će strogo zvaničan list a „Oesterr. Cor." prestat će od nove godine izlaziti.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Pariz, 8. listopada. Tvèrde, da je francuzki konsul u Parmi dobio nalog, da zaište svoje pasoše, ako se neproiztraže i pred najstrožiji sud stave ubojice grofa Anvita. (Aviti već je treće ime, kojim nazivlju ubijenoga pukovnika — Anosti, Anori, Anviti — koje će biti pravo? Učr.)

London, 8. listopada. Bèrzojavne viesti iz Marsilje javljaju dolazak „Panthera" s viestima iz Bombaya od 12. pr. m Poleg istih nalazio se je Nena Sahib i Begum još u Nepaulu. U srednjoj Indii bilo je nemirno. O pučanstvu saporskom glasalo se, da se neda razoružat. Iz Kalkute javljaju, da će se patenski porez promienit u dohodarinu. Kod dohodka od 25 funtih sterlingah plaćat će se vele 7 d. od funte. Činovnici bit će prosti od tog poresa. Vieće nije jošte odobrilo ovu promienu i zahtieva, da se izostavi posliednja ustanova.

Uslied jednoga bèrzojavnoga glasa posietit će, vele, car Napoleon kralja belgijanskoga.

Carigrad, 28 rujna. Urota bila je, kao što se vidi iz iztrage, koja je sada dovèršena, razgranata medju svim razredima pučanstva, a poimence medju ulemima i učiteljima. Djeferpaši, koi je, kao što je poznato, skočio u Bospor, pošlo je za rukom, da se ploveći izbavi na nieku gèrčku ladju. Ukupni broj uhvatjenih osobah iznosi 100. — Omerpaša bit će naimenovan ratnim ministrom.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 10. listopada 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	78.40
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	73.10
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1839 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1854 .		„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	895.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	207.50
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga društva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f. . . .	„ „	–

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		103.80
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		121.
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		
Tečaj zlatnih novacah.		
Carski kovani cekini		5.74
„ podpuni cekini		
Krunaši		
Polukrunaši		

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 13497-3196 (VI.—62) 3—2

Razpis natiečaja.

Za popunjenje učiteljske službe na diečačkoj glavnoj školi u Verovitici, s kojom je godišnja plata od 262 fr. 50 kr. a. vr. zajedno s bezplatnim stanom i 4 hvata dèrvah skopčana, razpisuje se time natiečaj s rokom od 25. studenoga t. g.

Natiecatelji za ovu službu imaju svoje na podpisano c. k. namiestničtvo upravljene molbenice kèrstnim pismom, sviedočanstvima o učiteljskoj sposobnosti kao i o uporavljivosti i ćudorednosti obskèrbit i ako se već upotrerljavaju u školskoj struci, putem školskoga predstojničtva, inače pako neposredno i to pred izmakom gore navedenoga roka kod zagrebačkoga ordinariata podnieti.

Za stečenje ove učiteljske službe potrebno je podpuno znanje ilirskoga i niemačkoga jezika.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.

U Zagrebu dne 30. rujna 1859.

Nr. 15177-3570 (VI.—61) 3—2

Konkurs.

An der in der Errichtung begriffenen Oberrealschule in Agram ist eine Lehrerstelle für Chemie als Haupt- nebst Naturgeschichte als Nebenfach mit dem Jahresgehalte von 630 fl. und dem Quartiergeldbeitrage von 105 fl. ö W. provisorisch zu besetzen.

Bewerber um diese Stelle haben ihre mit den Nachweisungen über Geburtsort, Alter, Religion, Kenntniss der illirischen, oder einer andern mit dieser verwandten wie auch der deutschen Sprache, theoretische und praktische Befähigung belegten Gesuche längstens bis zum 10. November l. J. und zwar, wenn sie bedienstet sind, im Wege ihrer vorgesetzten Behörde, sonst aber unmittelbar bei dieser k. k. Statthalterei einzubringen.

Von der k. k. kroat.-slav. Statthalterei.

Agram den 4. Oktober 1859.

Nr. 5445-1859. (DS.—76) 3—1

Kundmachung.

Am 21. Oktober 1859 um 10 Uhr Vormittags wird im städtischen Rathssaale die öffentliche Versteigerung der städtischen Wein- und Bierausschankdaz, dann Fleischausschrottungsdaz für die Zeit vom 1. November 1859 bis 31. Oktober 1860 stattfinden.

Die Lizitationsbedingnisse können in den gewöhnlichen Amtsstunden beim Stadtmagistrate eingesehen werden.

Es werden auch schriftliche versiegelte Offerte angenommen, insoferne dieselben bis zum 21. Oktober l. J 10 Uhr Vormittags einlangen, und für das Bierausschankdaz-Gefälle mit einem Vadium von 500 fl. und für jedes andere Gefälle mit einem Vadium von 1000 fl. versehen wären; dieselben werden jedoch blos zur Grundlage der weiteren Versteigerung dienen.

Vom Magistrate der königl. Frei- und Landes-Hauptstadt Agram am 4. Oktober 1859.

Der Amtsleiter
Lichtenegger.

Br. 4952-1859. (DS.—75) 3—2

Dražba.

Budući da je dražba obdèržavana dne 27. rujna 1859 u svèrhu iznajmljenja prava pobiranja bregovine kod Rave i vinotoča u otoku bez povoljnog uspieha ostala, odredjuje se nova dražba na 20. listopada t. g. koja će se u gradskoj viećnici u 10 satih u jutro obdèržavati.

Od poglavarstva glavnoga grada.

U Zagrebu dne 4. listopada 1859.

Upravitelj ureda:
Lichtenegger.

Nr. 12521 (Fin.—40) 3—1

Kundmachung

wegen Besetzung einiger Magazinsdieners-Stellen bei den k. k. Salzämtern im kroatischen Küstenlande.

Bei den Salzämtern im Fiumaner Finanz-Bezirke sind einige Magazinsdieners-Stellen mit der Löhnung jährlicher 151 fl. 20 kr. ö. W. erledigt, zu deren Besetzung der Konkurs-Termin bis Ende Oktober l. J. ausgeschrieben wird.

Asser den vorgemerkten Militär-Aspiranten können nur berücksichtiget werden:

1. Bereits angestellte Individuen, welche früher Militär-Aspiranten gewesen sind, oder welche bereits vor dem 19. Dezember 1853 angestellt waren.

2. Finanzwach- oder Gefälls-Aufsichts-Individuen, welche die gesetzliche Militär-Dienstzeit von 8 Jahren tadellos vollstreckt haben und ausserdem nach zehnjähriger Dienstleistung im Wachkörper provisionsfähig geworden sind, und

3. Quiescenten.

Solche Individuen haben ihre gehörig dokumentirte Gesuche und zwar jene, welche bereits angestellt sind, im vorgeschriebenen Dienstwege bis zum gedachten Tage bei der Finanz-Bezirks-Direktion zu Fiume einzubringen.

K. k. kroat.-slav. Finanz-Landes-Direktion.

Agram am 26. September 1859.

Br. 3892 (PZ.—47) 1—1

Oglas.

Postupanje s dopisima u Janinu.

Budući da je neposredno občenje medju Tèrstom i Janinom na Kèrf i Prevesu opet povraćeno, s toga neće se dopisi u Janinu odonud više upravljat na Zemun i Solun, kao što se je uslied visokih razpisah tèrgovačkoga ministarstva od 23. svibnja i 22. sèrpnja 1859 br. 1544-H. M. i 2860-H. M. obznanilo ovdiešnjim oglasom od 1. kolovoza 1859 br. 3033, već će se kao oni u Prevesu opet izklopno upravljat na Tèrst i tako će se s njima postupat, kao što je bilo propisano prije, nego što su gore navedeni razpisi izišli.

Što se uslied visokoga razpisa c. k. tèrgovačkoga ministarstva od 2. rujna 1859 br. 17245-2905 obznanjuje.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 4. listopada 1859.

Klempay s. r.

Nr. 10944 (Fin.—38) 3—2

Kundmachung

wegen Besetzung einiger Waldaufsehersstellen in Kroatien und Slavonien.

Im Bereiche der k. k. kroat. slav. Finanz-Landes-Direktion sind einige Forstaufsehersstellen mit der Löhnung jährl. 210 fl. ö. W. und einem Holz-Deputat erlediget, zu deren Besetzung der Konkurs-Termin bis Ende Oktober l. J. ausgeschrieben wird.

Ausser den vorgemerkten Militär-Aspiranten können nur solche Individuen berücksichtiget werden, welche in der gleichzeitigen hierortigen Kundmachung vom 24. l. M. Z. 12521 bezüglich der zu besetzenden Salzmagazins-Dieners-Stellen bezeichnet sind.

Die Gesuche um Waldaufsehersstellen sind mit den erforderlichen Dokumenten versehen bis zu dem besagten Tage bei der k. k. kroat.-slav. Finanz-Landes-Direktion einzubringen.

Von der k k. kroat. slav. Finanz-Landes-Direktion.

Agram, am 26. September 1859.

Nr. 120 (Izv.—164) 3—2

Razpis natiečaja.

Kod trivialne učione u Sottu, kotaru tovarničkom, izpražnjeno je miesto učitelja ujedno organiste sa sliedećimi godišnjimi dohodci: naime 160 fr. konv. novca 20 mierovah žita, 20 mier. sitna kukuruza, 12 funtih lojanih sviećah, 6 hvatih dèrvah za ogriev, i užitak bezplatnoga stana.

Prositelji imaju svoje molbenice vlastoručno pisane i dokaznicami o dobi, sposobnosti i vremenu dosadanjega svoga službovanja providjene, najdulje do 15. studenoga o. g. Antunu Poslavsky-u školsko kot. nadzorniku i župniku u Berku podnieti. Zahtieva se pako temeljito znanje jezika ilirskoga i viešlina u orguljanju.

U Djakovu dne 2. listopada 1859.

Od strane biskupskoga djakovačkoga ordinariata.

Br. 2623 (Izv.—161) 3—3

Oglas dražbe.

Na temelju vis. razpisa c. kr. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva od 15. rujna t. g. br. 14233-999 i naredbe veleslavne c. k. županijske oblasti varaždinske od 29 rujna t. g br. 9036 stavlja se do občega znanja, da će se u vanjskim občinama kotara varaždinskoga za upravnu godinu 18$^{59}/_{60}$ pravo pobiranja občinskog dometa od potrošarini podvèrženih tecivah, kao od vina, mesa itd. u najam dati sa sliedeće dane:

za polit. občinu Biškupec dne 18. listopada t. g.
„ „ „ sv. Ilije „ 19. „ „
„ „ „ Vidovec „ 20. „ „
„ „ „ Vinica „ 21. „ „
„ „ „ Petrianec „ 22. „ „

i to svaki put u 10 satih prije podne u pisarni dotičnog občinskog ureda.

Uvieti dražbe mogu se svaki dan kroz uredovne sate u pisarni ovog c. k. kot. ureda uviditi.

Pismene ponude neće se primati.

C. k. kot. ured varaždinski dne 2 listopada 1859.

C. k. kot. predstojnic
Milanković.

Nr. 1150 (DS.—73) 3—3

Edikt.

Vom k. k. Landes-Gerichte Agram wird bekannt gemacht:

Es seien bei einem Anfangs November 1858 zwischen der Ortschaft Bellovar und Popovec des Bez. St. Ivan ermordet gefundenen Unbekannten nachstehende Gelder vorgefunden worden, als:

1 Silberthaler französ. 5 Franks,
2 Stück französ. Dukaten, 1 a 10 fl. und a 5 fl.
1 „ Silberzehner,
18 „ Silbersechser,
3 „ Silbergroschen, dann
1 3kr. Kupferstück ausser Cours und 30 Stück Kupfermünze in W W. = 12 kr. CM. ausser Cours (welche letztere Beträge umgewechselt worden sind).

Auf der Brücke, unter welcher der unbekannte Ermordete lag, sind weiters gefunden worden,

54 Stück Napoleondors a 20 Franks,
4 „ „ a 40 „ und
... türkischer Dukaten

Alle diese Münzgattungen sind in der Depositen-Kassa hinterlegt.

In Gemässheit des §. 356 StPO. werden alle jene diesem Gerichtshofe auch an besagten Barrschaft unbekannt wo befindlich Berechtigten aufgefordert sich binnen Jahresfrist, vom Tage der dritten Einschaltung dieses Ediktes in die Narodne Novine zu melden, und ihr Recht auf diese Münzstücke nachzuweisen, widrigens nach dem § 358 StPO. dieselben in die Staats-Kassa abgegeben werden würden.

Agram den 21. September 1859.

Klobučarić. Jović.

Nr. 11996-1859 (Fin.—39) 3—3

Kundmachung

hinsichtlich eines erledigten Tabak-Grossverschleisspostens.

Von der k. k kroat.-slav. Finanz-Landes-Direktion wird hiermit bekannt gemacht, dass der k. k. Tabak-Verlag zu Ogulin im Oguliner Grenz-Regimente auf dem Wege der öffentlichen Concurrenz mittels Ueberreichung schriftlicher Offerte dem als geeignet erkannten Bewerber, welcher die geringste Verschleis-Provision sich bedingt, verliehen werden wird.

Der Verkehr dieses Grossverschleissposten betrug in dem Jahre vom 1. November 1856 bis Ende Oktober 1857 an Tabak 14767 Pfd. im Gelde 15506 fl. 16 kr. öst. Währ.

Das Aerar verbürgt jedoch nicht die Fortdauer gleicher Verschleiss-Einnahmen; auch werden nachträglich weder Erhöhungen der bei der Concurrenz-Verhandlung bedungenen Verschleiss-Provision zugestanden, noch können Entschädigungsansprüche was immer für einer Art berücksichtiget werden. Nur die Provision für den Verschleiss von Tabak hat den Gegenstand der Anbothe zu bilden.

Die Caution für Tabak und Geschirr in dem bedungenen Betrage von ein Tausend vier Hundert vierzig Gulden öst. W. ist, im Falle ein Material-Credit in Anspruch genommen wird, vor der Uebernahme des Verlagsgeschäftes und zwar längstens binnen vier Wochen von der Bekanntgebung der Annahme des Offertes entweder

a) mittels Barschaft, welche im Staatsschulden-Tilgungs-Fonde fruchtbringend angelegt wird, oder
b) mittels öffentlicher Staatspapiere nach der für die Tabakverleger festgesetzten Werthsbestimmung, oder
c) mit Hypothekar-Urkunden, welche von der k. k. Finanz-Prokuratur geprüft und nach Mass dieser Prüfung von der Finanz-Landesbehörde annehmbar befunden wurden, zu leisten.

Ueber den creditirten Betrag kommt neben der erlegten Caution eine Schuldverschreibung nach dem in der Abrechnungs-Vorschrift vom 14. April 1840 vorgezeichneten Muster auszustellen, und der Finanz-Bezirksbehörde zu Fiume zu übergeben.

Die Bewerber um diesen Verschleissposten haben zehn Procent der Caution als Vadium, in dem Betrage von einhundert vierzig vier Gulden öst. W. vorläufig bei der k. k. Finanz-Bezirks-Casse zu Fiume zu erlegen, und die hierüber erhaltene Quittung dem versiegelten mit dem Eingaben-Stämpel versehenen Offerte beizuschliessen, welches längstens bis zwei und zwanzigsten Oktober l. J. Mittags 12 Uhr unter der Aufschrift „Offert für den k k Tabak-Verlag zu Ogulin“ bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion zu Fiume zu überreichen ist.

Das Offert ist nach dem am Schlusse dieser Kundmachung beigefügten Formulare zu verfassen, je nachdem sich der Offerent verpflichten will, den Verschleissplatz:

1. gegen Bezug einer in Procenten auszudrückenden Provision,
2. oder gegen Verzichtleistung auf jede Provision,
3. oder (ohne Anspruch auf eine Provision) gegen Zahlung eines bestimmten jährlichen Betrages an das Gefäll (Gewinnrücklass, Pachtschilling) zu übernehmen. Dasselbe ist mit der Nachweisung über

a) das erlegte Vadium,
b) die erreichte Grossjährigkeit, und
c) mit einem obrigkeitlichen Moralitäts-Zeugnisse zu belegen.

Für den Fall eines angebotenen Pachtschillings wird ausdrücklich erklärt, dass dieser Pachtschilling in monatlichen Raten vorhinein zu erlegen ist, und dass wegen eines auch nur mit einer Monats-Rate sich ergebenen Rückstandes, selbst dann, wenn er innerhalb der Dauer des Aufkündigungs-Termines fällt, der Verlust des Verschleissplatzes von Seite der Behörde sogleich verhängt werden kann

Offerte, denen die hier angegebenen Erfordernisse mangeln, die unbestimmt lauten, oder auf Anbote anderer Bewerber sich beziehen, dann die nach Ablauf der bedungenen Schlussfrist eingebrachten — werden nicht berücksichtiget. Angebotene Pensionszurücklassungen sind — laut A. H. Entschliessung vom 6. Mai 1857 weder anzunehmen noch zu berücksichtigen

Ueber gleichlautende Anbote wird die Entscheidung der höheren Finanz-Behörde vorbehalten.

Die weiteren Bedingungen und die dem Unternehmer obliegenden Verpflichtungen, so wie der Ausweis über Einnahmen und Auslagen des Verlegers, können bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion zu Fiume und

am Verlagsorte bei dem k. k. Oguliner-Grenz-Regiments-Commando eingesehen werden.

Von der Concurrenz sind diejenigen Personen ausgeschlossen, welche wegen Verbrechen, Schleichhandels oder einer schweren Gefällsübertretung überhaupt, oder wegen einer einfachen Gefällsübertretung, soferne sich dieselbe auf die Vorschriften des Verkehres mit Gegenständen der Staatsmonopole bezieht, dann wegen Vergehen gegen die Sicherheit des gemeinschaftlichen Staatsverbandes und den öffentlichen Ruhestand, oder gegen die Sicherheit des Eigenthumes verurtheilt wurden, endlich gewesene Verschleisser von Monopols-Gegenständen, die von dem Verschleissgeschäfte zur Strafe entsetzt wurden, und Personen, denen die politischen Vorschriften den bleibenden Aufenthalt am Verschleissorte nicht gestatten.

Kommt ein solches Hinderniss erst nach Uebernahme des Verlagsgeschäftes zur Kenntniss der Behörden, so kann das Verschleiss-Befugniss sogleich zurückgezogen werden.

Agram den 22. September 1859.

Formular eines Offertes:

Ich Endesgefertigter verpflichte mich, den Tabak-Verlag zu Ogulin im Oguliner Grenz-Regimente unter genauer Beobachtung der in der Kundmachung vom 22. September 1859 Z. 11996 enthaltenen Bedingungen und der diessfalls bestehenden Vorschriften, insbesondere soferne es die Material-Vorräthe betrifft,

1. gegen eine Provision mit Procenten oder
2. gegen Verzichtleistung auf jede Provision,
3. oder (ohne Anspruch auf Provision) gegen Zahlung eines bestimmten jährlichen Betrages von an das Gefäll (Gewinnrücklass, Pachtschilling) zu übernehmen.

Die in der öffentlichen Kundmachung angeordneten Beilagen sind angeschlossen.

den ten 18

Eigenhändige Unterschrift.

Von Aussen: Wohnort . . .
Offert zur Erlangung des Stand . . .
Tabak-Grossverschleiss-postens zu Ogulin.

Nr. 1995-pol. (Izv.—163) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

In Gemässheit der Verordnung der hochlöblichen k. k. Comitatsbehörde dd. 29 September Z. 9036 wird von Seite des gefertigten k. k. Bezirksamtes hiemit zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass die Gemeinde-Fleisch- und Wein-Daz der polit. Gemeinde Zlatar und Budinščina für die Zeit vom 1. November l. J. bis 1. November 1860 am 2?. October um 9 Uhr Vormittags in dem hiesigen Amtslokale im Schlosse Lobor im Wege der öffentlichen Versteigerung verpachtet werden wird.

Die Lizitationsbedingnisse können hier in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden; schlüsslich wird bemerkt:

1. Dass die Lizitation nach den politischen, nöthigenfalls auch nach den Steuergemeinden vorgenommen wird.

2. Die Gemeinde Zlatar besteht aus 43 Dörfern 115 Wirthshäusern, wo auch 10 Märkte und 30 Kirchfeste abgehalten werden.

Die Gemeinde Budinščina besteht aus 36 Dörfern, mit 37 Wirthshäusern 5 Märkte und 11 Kirchfeste.

3. Der Ausrufungspreis für die Gemeinde Zlatar ist auf 3000 fl. und für die Gemeinde Budinščina auf 1800 fl. bestimmt.

4. Vom Ausrufungspreise wird das 5% Vadium zu erlegen sein und von dem Meistbietenden auf die 10% Caution zu ergänzen.

5. Vorschriftsmässige gestempelte schriftliche Offerte belegt mit dem Vadium überreicht vor der Lizitation, werden auch angenommen jedoch die Offerenten zur mündlichen Lizitation nicht zugelassen.

6. Nachträgliche Offerte werden abgewiesen.

K. k. Bezirks-Amt Zlatar zu Lobor am 3. Oktober 1859.

Der k. k. Bez.-Vorsteher.
Krajačić.

Br. 1743 (Izv.—160) 3—3

Izarendiranje mesarenja.

Dne 22. listopada t. g. u jutro u 9 satih dat će poglavarstvo grada Križevca pobiranje dohodka mesarine za vrieme od 1. studenoga 1859 do 31. listopada 1860 putem dražbe najviše obećajućemu u zakup.

Dražbati želeći se k otoj dražbi s tim dodatkom uljudno pozivlju, da svaki dražbenik prije započete ličbe vadium od 5% obećane ciene ili u gotovom novcu, ili u dèržavnih zadužnicah, koje se ipak polag tiečaja burze računale budu, dražbenoj komisiji položiti mora.

Pismene, propisanim biljegom providjene ponude budu se samo prije ličbe, podnipošto pako po začetoj ?ur, najmanje pako po dovèršenoj ličbi primale.

Ostali uvieti mogu se u svako vrieme u gradskoj pisarni uviditi.

Magistrat grada.
U Križevcih dne 1. listopada 1859.
Gradski načelnik
Gašpary.

K br. 1733-1859. (Izv.—159) 3—3

Vinarine zakup.

Poglavarstvo sl. i kr grada Križevca stavlja ovime do obćega znanja, da će dne 19. listopada t. g. u jutro u 9 satih pobiranje dohodka od točenja vina, pive i rakije u Križevcu za vrieme od 1. studenoga t g. do zadnjega listopada 1860 putem javne dražbe najviše ponudjajućemu ustupiti.

Svi dakle, koji bi volju imali rečeno pobiranje izarendirati, pozivlju se k ovoj dražbi najuljudnije s tim dodatkom, da prije započete dražbe svaki dražati želeći 5% uzklične ciene kao vodium u gotovu novcu, ili u dèržavnih zadužn cah polag tiečaja ipak računati se imajućih dražbenoj komisiji položiti, on pako, koi bi najviše obećao, kao dostatnik jamčevinu od 10% obećane ciene nabrojiti imade.

Pismene ponude propisanim biljegom providjene, samo se prije dražbe, a nipošto pod, ili po dražbi primale nebudu.

Ostali dražbeni uvieti mogu se vazda u gradskoj pisarni uviditi.

Magistrat sl. i kr. grada
Križevca, dne 27. rujna 1859.
Načelnik
Gašpary.

Br. 2634 (Izv.—170) 3—1

Proglas.

Od strane podpisanoga c kr. kot. ureda stavlja se time do obćega znanja, da će se potrošarina od vina i mesa u obćini Čakovac dne 20, u obćini Novakovec dne 21. i u obćini Nedelišće dne 22. listopada 1859 u 9 satih u jutro, za vrieme od 1. studenoga t. g. do posliednjega travnja 1860, — kano i zimsko-obćinsko kèrčmarenje putem javne dražbe u najam dati.

Dražbeni uvieti mogu se kod obćinskih uredah uviditi.

Time se pozivaju svi oni, koji te u najam uzeti žele.

C. k. kot. ured u Čakovcu dne 3. listopada 1859.

Nr. 2711-pol. (Izv.—166) 3—1

Edikt.

Zu Folge Erlasses der wohllöblichen k. k. Komitats-Behörde dd. 29. September l J. Z. 9036 wird die Einhebung des Gemeinde-Zuschlages von Wein, Bier, Branntwein und Fleisch in den unterstehenden drei politischen Gemeinden im öffentlichen Versteigerungswege, und zwar in der politischen Gemeinde Kalnik am 17., Gemeinde Sudovec am 19. und in der Gemeinde Raven am 22. Oktober l. J. jedesmal um 10 Uhr Vormittags in dem diessbezüglichen Amtslokale für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 verpachtet werden.

Die Lizitationsbedingnisse können bis zum Tage der Lizitation in den gewöhnlichen Amtsstunden hieramts eingesehen werden, wobei annoch bemerkt wird:

1. Dass die Lizitation nach politischen Gemeinden durchgeführt wird.

2. Dass das gewöhnliche Vadium mit 5% des Auskaufungspreises vor der Lizitation zu erlegen, und vom Ersteher auf eine 10% Caution zu erhöhen ist — und

3. Dass auch vorschriftsmässig gestempelte, und mit dem Vadium belegte schriftliche Offerte vor der Lizitation berücksichtiget, solche Offerte jedoch keinesfalls zur mündlichen Lizitationn zugelassen, und auch keine nachträglichen Offerte angenommen werden

K k. Bezirks-Amt.
Kreutz am 2 Oktober 1859.

Br. 2189-pol. 1859 (Izv—169) 3—1

Izrok dražbeni.

Od strane c. k. kot. ureda pregradskog, stavlja se do obćega znanja, da će se pravo pobiranja daćah od pitja i mesarenja u političkih obćinah Krapinske-Toplice i Mali Tabor za vrieme od 1. studenoga 1859 do konca listopada 1860 na temelju naredbe vis. c. k hèrvatsko-slav. namiestničtva od 1. rujna 1859 br. 14233-999 i u sliedstu odpisa veleslavne c. k. županijske oblasti varaždinske od 29. rujna 1859 br. 9036 na dan 24. listopada 1859 u 10 satih prije podne u ovdašnjoj kot pis rni u najam dati

K ovoj dražbi pozivaju se svi natiecati želeći tom opazkom, da će se:

1 Dražba ova za svaku od prije naznačenih obćinah posebice izvesti

2. Da ličbena ciena za obćinu Krapinske-Toplice u 5500 fr. a. vr. a za obćinu Mali Tabor u 4700 fr. a. vr. sastoji.

3. Da svaki kod rečene dražbe učestvovati želeći imade 5% vadium od ličbene ciene, a dostatnik 10% ili u gotovom novcu ili u dèržavnih zadužnicah polag tečajne vriednosti od dostatbene svote odmah po zaključenoj dražbi položiti.

4. Da će se do dražbe takodjer primati redovito biljegovane pismene ponude.

Ostali dražbeni uvieti stoje u uredovnih urah kod ovoga c. k. kot. ureda svakome na ugled.

C. k. kotarski ured
U Pregradi dne 3. listopapa 1859.
Za c. k. kot. predstojnika
c. k. kot. pristav
Nevetil.

Nr. 2011-pol. 1859. (Izv.—167) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

In Folge Erlasses der k. k Komitats-Behörde Varasdin dd. 29. September 1889 Z. 9036 wird am 20. Oktober 1859 10 Uhr Vormittags in der Amts-Kanzlei dieses Bezirks-Amtes die Lizitation wegen Verpachtung des Gemeinde-Zuschlages vom Wein-, Bier- und Branntweinschank, dann von der Fleischaussehrotung in den Gemeinden Töplitz und Neumarhof für die Zeit von 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 abgehalten, und an den Meistbietenden übergeben werden.

Die Lizitationsbedingnisse können in den gewöhnlichen Amtsstunden hieramts eingesehen werden, jedoch wird ausdrücklich bemerkt, dass

1. Die Lizitation gemeindeweise durchgeführt wird;

2. Der Ausrufungspreis für die Gemeinde Töplitz mit 5015 fl. ö. W. und für die Gemeinde Neumarhof mit 4001 fl. ö. W. bestimmt ist;

3. Dass das gewöhnliche Vadium von 5% des Ausrufungspreises vor der Lizitation zu erlegen, und von dem Meistbietenden auf die 10% Caution erhöhen ist.

K. k. Bezirks-Amt Töplitz am 5. Oktober 1859.
K. k. Bezirks-Vorstand
Ožegović.

Br. 2544-pol. 1859 (Izv—162 3—2

Oglas dražbe.

Uslied naredbe velesl. c. k. županijske oblasti od 29. rujna t g. br. 9036 iznajmit će se odredbom vis. c k. namiestničtva od 15. rujna t g. br. 14233-999 obćinam dozvoljeno pubiranje pristojbah od potroška pitjah i mesa za upravnu god. 18⁵⁹/₆₀ za vrieme od 1. studenoga 1859 do 31 listopada 1860 putem javne dražbe, za ovopodručnu političku obćinu Lipovnik u obćinskom uredu u Čalincu dne 17. t. m. za političku obćinu Kaniža u obćinskom uredu u Ivancih dne 18. t. m. za polit. obćinu Trakostjan u obćinskom uredu na Bednji dne 19. t. m. svaki put u 10. satih prije podne.

Ovo se tim dodatkom do obćega znanja stavlja,

1. da je uzklikna ciena za obćinu Lipovnik na 2634 fr., za obćinu Kaniža na 6 60 fr. a za obćinu Trakostjan na 3801 fr opredieljena.

2. da pol. obćina Lipovnik iz 3 župe i 31 miesta, obćina Kaniža iz 3 župe i 35 miestah, a obćina Trakostjan iz 3 župe i 29 miestah sastoji.

3. da svaki dražbenik prije započetka dražbe 5% uzklikne ciene kao vadium, a najmitelj čètvèrt najmovine odmah za dražbom obćinskom uredu položiti ima.

4. da će se prije dražbe pismene dotičnom biljegom providjene i sa vadiumom obskèrbljene ponude primati, no da slični ponuditelji pravo gube svoje ponude ustmeno kod dražbe učiniti.

Pobližnji dražbeni uvieti mogu se svaki dan u uredno vremenu kod ovoga c. k. kot. ureda uviditi.

U Ivancu dne 3. listopada 1859.

C k. kot. predstojnik
D. Blasić.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 12. LISTOPADA 1859. Broj 233.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja pred-plata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Cesarski patent od 27. rujna 1859,
kriepostan za svukoliku cesarevinu,
kojim se razpisuju izravni danci za upravnu godinu 1860.

Mi Franjo Josip Pèrvi, po božjoj milosti cesar austrijanski; kralj ugarski i češki, kralj lombardezki i mletački, dalmatinski, hèrvatski, slavonski, galički, vladimirski i ilirski; kralj jerusolimski itd.; arkivojvoda austrianski; veliki vojvoda toskanski i krakovski; vojvoda lorenski, solnogradski, štajerski, koruški, kranjski i bukovinski; veliki knez erdeljski, markgrof moravski, vojvoda gornjo- i dolnjo-slezki, modenski, parmanski, piačentinski i gvastalski, osviećimski i zatorski, furlanski, dubrovački i zadarski; pokneženi grof habsburžki, tirolski, kiburžki, gorički i gradiški; knez trientski i brik-senski; markgrof gornjo- i dolnjo-lužički i istrianski; grof hohenembski; feldkirchski, bregenski, sonnenberžki, itd.; gospodar od Tèrsta, Kotora i slovenskoga Kraja, veliki vojvoda Vojvodovine sèrbske itd. itd.

Da se upravne godine 1860. uzmognu namirivati potreboće dèržavne, nahodimo, saslušav ministre Naše i čuvši vieće Naše dèržavno, narediti, kao što sliedi:

I.

Upravne godine 1860. imadu se, u koliko točka II. i III. nenaredjuje inako, zemljarina, sgradarina, obertnina i dohodarina, ujedno s vladarskim prirezi k ovim dankom, platjati po izmieri i ustanovah, kao što patentom Našim od 3. rujna 1858 (dèrž. zak. lista komad XXXVII., br. 141) biehu propisane za upravnu godinu 1859; nego zadèržavaju se i u napredak promiene one, koje su uslied naredabah Naših od 28. travnja i od 13. svibnja 1859 (dèrž. zak. lista komad XVIII., br. 67, i komad XXIV., br. 88) drugoga polugodišta upravne godine 1859. u kriepost stupile glede načina, kako se ima porez pobirati od kamatah, tekućih od zadužnicah dèržavnih, javno-zakladnih i staliških, a tako i glede odmierivanja poreza s toga, što se je uveo prirez izvanredan.

II.

Krunovinam i zemaljskim krajevom, u kojih se zemljarina po posliedcih stalnoga katastra porezivati ima sa šestnaest forintih od sto forintih čistoga prihoda kao porezom redovitim, pribraja se od upravne godine 1860. počamši i onaj posliednji zemaljski kraj Naše kraljevine Češke, na koi se je do sada danak porezivao po katastru privremenom i u kojem su se sada jurve reklamacije polag obćinah zaglavile.

III.

U velikoj Našoj kneževini Erdeljskoj imat će se zemljarina upravne godine 1860., s obzirom na razmierje, pomenuta u Našem patentu od 27. rujna 1854 (dèrž. zak. lista komad LXXXV., br. 256), porezivati sa deset forintih od sto forintih čistoga prihoda, kao što ga naznačuje privremeni katastar i kao što je uslied reklamacijah polag obćinah izpravljen.

Našemu ministru financijah nalaže se ovèrha ove naredbe.

Dato u glavnom i prestolnom Našem gradu Beču na dvadeset i sedmi dan rujna mieseca godine hiljadu osam sto petdeset i devete, vladanja Našega godine jedanaeste.

FRANJO JOSIP s. r. (M. P.)

Grof Rechberg s. r. Bar. Bruck s. r.

Po previšnjoj zapoviedi:
Bar. Ransonnet s. r.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina

Zagreb, 12. listopada. Nj. preuzvišenost ban, gospodin grof Coronini, prispio je preksinoć u 7 satih iz Rieke u Karlovac i nastavio je jučer u jutro u 5 satih svoje putovanje preko Gline u Petrinju. Danas u podne vratit će se Nj. preuzvišenost preko Siska u Zagreb.

Rieka 9. listopada. Jutros u 9 satih odputovao je ban, praćen po gospodinu grofu Hohenwartu i lučkom kapetanu morem u Kraljevicu i Bakar, odkud će se Nj. preuzvisenost još danas vratiti.

Beč. U siednici ovdiešnjeg indjenirskoga družtva, dèržanoj dne 1. t. m. čitao je predstojnik istoga o nacèrtu Pekinga, glavnoga grada Kine polag rukopisa poslanoga mu iz Moskve.

II.

Geognostičke slike iz Hèrvatske.

Od Lj. Vukotinovića.

Moslavina.

Jedan od najnižje ležećih predielah naše domovine jest Moslavina. Dokaz tomu jest. da sve naše manje i veće vode onamo tiek svoj obraćaju; tako Sava, tako Lonja, Česma i puno drugih potočićah manjih, koje one veće vode u se primaju; uslied toga, što se silne vode ove tamo stiču, bivaju u onih krajevih velike bare, čreti i povodnje, iz kojih se je cielo jezero stvorilo, što je pod imenom: Lonjsko polje poznano. Lonjsko polje svakiput poraste, kad god se Sava silnijom vodom napuni i tako podupire iztok Lonje i drugih pomanjih vodah; onda se vode nagomilaju i veliki dio naokolo ležećih zemljištah poplave; zemljišta ova iznose 12 i više miljah te se protežu od Biheca izpod sela Bregih preko roviškoga polja u lonjsko polje i dalje tja u gradiškansku pukovniju na tako zvano Markovo polje. Zemlja sastoji u ovih nizinah iz cèrnice i pieskovite te glinovite smiesi, koja je, kad suho lieto dopusti, veoma plodovita; nu za podpuno izsušenje ovih okolicah treba umietnih rukuh i novacah; obodvoje za sada jošte manjka. U ostaloj Moslavini oranice su glinovite ponješto pieskom smiešane, na kojih raste dobra raž, dobra proja, sirak i dosta dobra kukuruza i osobito liep lan; u ravnici imade velikih i liepih šumah hrastovih, imade takodjer vèrlo liepih brestovah (Ulmus campestris) Pèrvi višji brieżuljci podižu se od vidrenjskog bèrda počamši preko vlahiničke gornje i izza gradovah moslavačkih polag Volodera do Gračenice i Kutine; sastoje iz poplavinskih formacijah, iz ilovače i [illegible] takodjer iz [illegible] kuturinah (Gerölle). Na ovih brieżuljcih posadjena je velika strana [illegible] vinogradah moslavačkih; to su: Vlahiničko bèrdo, volodersko bèrdo, Cigljenica itd.

Poplavinske tvorbine ove (Diluvialgebilde) i s njimi u savezu stojeći novolożni (neogene, neuabgesetzt, neugebildet) postatci razlučitih pieskovitih, ilovnih i tlakovitih smiesicah dèrže se okolo starijih briegovah, iz kojih je gora moslavačka, ili kako se stranom osobito u Krajini zove: gora garička sastavljena.

Gora moslavačka razprostire se od sievera prema jugo-iztoku po uri 2—3. i duga je 4 do 5 miljah; vèrhovi pojedinih briegovah okrugljasti su i sačinjavaju po cieloj duljini svojoj jedno jedino nigdie znatnijom uvalom neprètergnuto slieme; glavni ovaj trup gorski (Gebirgsstock) razgranjuje se na lievo i na desno na postrana bèrda, koja se stèrmo poput šećernih klobukah dižu i na mnogih su miestah do dna dolinah u jednom kao urezana; na sliemenu pako savez je neprekinut tako, da se može sa sieverne točke, gdie bèrdo: Miesec stoji neprekinuto proći po vèrhu tja do najvišjega briega do Kaludjerova groba obar sela Kutinice, bez da se čoviek u jarak spustiti mora; golih stienah neima, već je cielo povèršje sa bukovom i hrastovom šumom obraštjeno. Višina gore moslavačke nezna se, te se nemože niti do 1000 stopah nad morem računati; neznatnu višinu njezinu može čoviek i prostim okom prosuditi, kad na križkoj strani stoji i s brieżuljka gleda u nizko ležeću Moslavinu; tu se prividno čini, da su moslavački briegovi jedva par brieżuljku križkom, koi se iz jedne strane proteže uz dolinu začesanjsku, iz druge pako uz dolinu lonjsku, gdie se i sada jasno razabrati može, da ovi daleko raztegnuti brieżuljci nebijahu drugo, nego obale onoga mora, koje nad sadašnjom Moslavinom, Posavinom, velikom čestju Slavonije i Vojvodovine sèrbske ležaše.

Glavna tvarina il gromada gorska (Haupt Gebiergsmasse) sastoji iz ruljika (Gneiss), kroz kojega su žile propletene od krupnozèrnatoga, stranom takodjer sitnozèrnatoga zèrnika (Granit). Na pojedinih logovih (Lager) nalazi se zelenik (Diorit, Grünstein). Ruljik je velikom stranom prostèrt (geschichtet) ili, da bolje reknem popat tinjah i pločah sastavljen, što ljuska (Glimmer) u njem ravno razpoložena prouzrokuje; imade od njega punobrojnih odlikah i promienah (Formen und Varietäten). Kamen imade većom stranom jasnu boju; imade siva, bielkasta, žutkasta i cèrljena ruljika.

Zèrnik se samo miestimice nalazi; većom stranom je velezèrnat, što njegovu vriednost kvari, jerbo u velezèrnatu zèrniku savez sastavnih čestica nije nikada tako čvèrst, ko što je u sitnozèrnatu, zato se velezèrnati nemože upotrebiti za arkitektonične i ornamentalne (graditeljne i uresne) svèrhe; medjutime našlo bi se u moslavačkoj gori takodjer i sitnozèrnata zèrnika, osobito u okolišu stupah (Stampfmühle) i blizu ležećega Jelengrada i na drugom kraju bèrdinah u jarku „Mlinska“ zvanom. Koliku vriednost bi to imalo za našu zemlju, kad bi se koi od naših kamenarah i kleparah potrudio da sitnozèrnati zernik nadje i tare? Zèrnik je jedan od najtvèrdjih kamenah; stupovi, nagrobnice, spomenici iz njega rezani pèrkose na viekove svakoj nepogodi zraka i vremena.

U ruljiku, stranom i u krupnozèrnatom zèrniku nalazi se često komadićah od škorila (Turmalin) nu dragulj ovaj, budući da se samo cèrn nalazi i to u neznatnoj veličini, neima vriednosti nikakove; više valja smedji topas, diman, (Rauchtopas) koi se u ruljiku i zèrniku — nu najviše na pieskarnih i ilovnih naruljinah okolo Gornje Jelenske, Slatine, Selišća i Ruškovice nalazi; valja za pèrstene, puceta, (dugmeta, gumbe), igle, i druge urese; ja sam ih pèrvi pronašao, rezati, brusiti i uljesiti dao, te imade podosta kod nas čestitih domorodacah i domorodkinjah, koji moslavački kamen ovaj kao dragocieni dragulj iz domovine naše na pèrstenih, iglah i brošah noše; nu kako žalibože u svemu, tako i u tom bèrzo ugasne iskra; odkad je mena sudbina iz Moslavine ponesla, brao se je kratko jošte vrieme hèrvatski taj topas, a poslie stvar zaspi; u velezèrnatom zèrniku našao sam takodjer ograna (Granat), nu samo sitnoga, bez svake vriednosti.

(Konac će sliediti.)

Rukopis proislazi od ruskoga arhimandrita Kiokinda Pičunu-a, koi je 44 godine živio u Kini, sve pokrajine ovoga carstva proputovao i prisvojio si točno znanje kineskoga jesika, pisma i stanja ove dèržave.

Peking, tako kaže arhimandrit, sagradjen je u pravilnom kvadratu i stoji na pieskovitom zemljištu blizu bèrdah. Liepe bašče i dèrveća čine grad slikovnim. On je u tri razlučena grada, od kojih je opet svaki za sebe visokim jakim zidinama i kulama obskèrbljen, razdieljen i to u obćeniti grad, u cèrveni grad i u zabranjeni grad. Pučanstvo Pekinga iznosi 1,648.000 dušah, medju kojima 340.000 soldatah, 70.000 činovnikah i oficirah, 700.000 momakah i puka, 77.000 tèrgovacah i obèrtnikah.

Cèrveni grad, koi je okružen obćenitim gradom, čini se da je aristokratički grad. Rusi ga zovu cèrvenim, jerbo su mu kuće skroz i skroz sagradjene iz cèrvenih opekah, nasuprot pako krovovi pokriti su u poznatom obliku izmienice opet cèrvenim, žutim i modrim ostakljenim opekama, što je, velo, osobito liepo viditi. Ovdie stanuju mandarini i činovnici, častnici i bogati tèrgovci. U „zabranjeni grad“ nesmije nitko unići već koji su tomu „vlastni.“ On je stolica careva i obsižne dvoranstvo u najveličanstvenijem obsegu i to tako, da svaki odsiek istoga sačinjava posebnu grupu za sebe, kao na primier odsiek za carske haljine, za carsku kuhinju itd. Ovdie se nalazi i carska biblioteka sadèržavajuća preko 160.000 klasičkih i svetih dielah i naznačuje visoki stupanj prosvete, na kojem je ovo carstvo već onda bilo, kad su u našem zavičaju domovali jošte medvedi i vukovi. Biblioteka je razdieljena poleg rasnih granah znanja: poleg moralne i dèržavne filozofije, poleg cèrkvenih običajah i cèrkvene pobožnosti; poleg lietopisah, pisamah, aritmetike, fizike, „čarobničtva“, slikarstva i muzike; vojnička diela u velikom su broju, historija u 3000 svezakah i u znak, da se Kinezi i stranim zemljama s namo „cèrvenočetkastim barbarima“ većma zanimaju nego li što mislimo, ima tamo 2168 svezakah putopisah i razmatranjah o inostranim zemljama. Carskih naredabah i odlukah ima 1784 svezka.

U istinu čaroban utisak čine bašče, u kojima su Kinezi uobće dotierivali do najvećega majstorstva, koje se pomislit može, tako što se nacèrta kao i uredjenje tiče. „Svi ostali narodi ovoga svieta“ kaže sastavitelj „stoje u tom obziru daleko za Kinezima; utisak, koi proizvode svečanosti, poimence noćju, gdie sudieluje i dosad jošte nenadkriljeno vatrotvorne umietnosti na vodama, nedo se ni opisat.“ U svojim baščama miluju uobće raznoličnost na najprekorednij način; no ipak sve stoji medju sobom u najdražestnijem skladu; tu ima milovidnih no i grozovitih i romantičnih prizorah.

Ulice su neprestani tèrgovi; što se samih stanovah tiče, ti su sagradjeni u dvorištima, s toga se o gradu malo napomenut može. Kroz varoš teče velik kanal, koi se upotrebljava za brodarenje i veoma je razgranat; u Pekingu vidit je 50 spomenikah od neizmiernih dimenzijah, hramovah sa štatuama, koji su kadikad do 90 stopah visoki, kapijah, slavolukah i umietnički izvedenih bèrdah. Grad, koi se nalazi blizu mora, ima 384 velike ulice, koje imaju odsiekom 12—14 korakah.

Talijanska.

Turin 5. listopada. „Gazzetta piemontese“ nastoji u obziru papinskoga govora dokazat, da se je sardinska vlada uztezala svakog umiešanja u poslove Romanje i da nije primila ni diktature, ni protektorata. „Espero“ javlja, da je posliednjih danah ovamo došla jedna ruska nota. Ovdiešnja narodna banka opunomoćena je, da podigne podružnicu u Milanu; kapital iste povećan je od 32 na 40 milijunah. Vaglieni postat će prizovnim predsiednikom u Chambery-u.

Niemačka.

— „Oest. Corr.“ piše: O odgovoru vojvodsko-saskog dèržavnoga ministra barona Seebacha na c. kr. poslonošu u Draždanima, grofa Trauna, razprostranili su se po javnim listovima, najposlie i u obliku bèrzojavna izvadka, navodi, koji svoj smutni izvor malone još većma onim, što samočuju, nego li netočnostju i pretieranostju odaje, kojom osobito prouznose nieka miesta onoga odgovora. Može se unapred vidit, da će se skorim predati javnosti vas sadèržaj toga spisa i onda će i čitatelji sami moći sudit. Medjutim obraćamo pozornost na to, da sastavitelji onoga izvadka nisu našli za dobro, da obćinstvo o tom poduče, da je Nj. visost vojvoda sasko-koburžko-gotanski, kao što se nije moglo inače očekivat od jednoga niemačkoga kneza, po svojem ministru dao izjavit, da je u obziru na odnošenje Austrije prema Niemačkoj sasvim drugog mnienja, nego li podpisatelji predanog mu programa, i da pismo barona Seebacha namanje opredieljeno naznačuje slobodno privoljenje svih niemačkih vladah neobhodno potrebnim i glavnim uvietom svake promiene niemačkoga saveznoga ustava, koje se nemože mimoići bez najteže odgovornosti.

Francezka.

Paris, 6. listopada. Proti gibanju u cèrkvenoj dèržavi izrazio se sada i nadbiskup renski i to s prodikaonice stolne cèrkve renske — Iz Rima piše, da je bečki kabinet rimskom dvoru u jednoj noti svečano obećao, da neće nikad pristati na odcepljenje Romanje od cèrkvenih dèržavah.

General Rognet, pobočnik carev, došao je 30. rujna u Napulj. On donosi vlastoručno pismo carevo na kralja Franju II. kao odgovor na pismo, koje je u Pariz doneo knez Ischitella.

Zapoviednik francuske vojske u Rimu, general Guyon, otići će s dvomiesečnim dopustom u Francuzku.

General Changarnier odputovao je poslie dvodnevna bavljenja u Parizu k svojim rodjacima u Autun.

Poleg posliednjih viestih iz Maroka udarile su marokanske čete na jedan zuavski batalijun, i uništili su ga malo ne sasvim.

Turska.

Carigrad, 28. pr. m. Naredbom sultanovom naimenovan je Ilmi-efendija sučlanom tanzimatskoga vieća, Tahir-efendija sučlanom velikoga vieća i Tamsi-Husein-efendija predsiednikom nastavnoga vieća. Upraviteljem novopodignute banke, kojoj su glavni komisionari gospoda: Gladstone i Rodo-Kanaki; naimenovan je Kiamil-paša a podpredsiednikom Parlaki-Muzurus-bej. Pri tom službovat će 16 upravnih savietnikah i četiri cenzora. Pèrvobitna glavnica ovoga zavoda iznosi 25 milijunah franakah i može se poleg štatutah tečajem vremena povisit na trostruko ovoga iznoska.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

London, 8. listopada. Iz New-Yorka od 28. pr. m. javljaju: Sir Douglas iskao je opetovano od Harveya, da raspremi San Juan.

London, 8. listopada. Carsko-ruski poslanik otišao je jučer u Varšavu. Lorda Russella očekuju dojduće nedielje iz Škocije i on će posietit na putu još lorda Abendeena.

London 7. listopada. Poleg jedne privatne depeše „Timesove“ iz Kalkute izjaviše se odpušteni evropejski soldati, koji su prije stajali u službi kumpanije, da su pripravni ići u Kinu.

— Priobćena viest o ubojstvu pukovnika Anvita u Parmi potvèrdjuje se u svim priobćenim pojedinostima. Iz izvanjskih listovah, koji danas donose dotičnu depešu, iz[illegible]mo jošte samo to, da je pukovnik grof Anviti bio predsiednik vojničkoga sudišta u vojvodstvu. On je hoteo uprav ići u Piačencu, no spoznali su ga u parmanskom kolodvoru.

Bolonja, 7. listopada. Svi činovnici polažu prisegu kralju Viktoru Emanuelu.

Turin 7. listopada. Uvieravaju da je poslanstvo Minghettovo u ime četiri provincije sredenje Italije kod piemonteske vlade zbog ukinutja carinarske linije medju Piemontom i pridruženim zemljama ovienčano bilo dobrim uspiehom. Od 10. listopada počemši imalo bi u život stupiti ukinutje carinske linije.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 1911. (74 DS.) 2—1

Peto žrebanje hèrvatsko-slavonskih zemljorasteretnih zadužnicah predužet će se dne 31. listopada t. g. predpodne u 10 satih u dvorani narodnoga doma; što se time stavlja do obćega znanja.

C. k. ravnateljstvo zaklade za rasterećenje zemljištah.

U Zagrebu dne 3. listopada 1859.

Nr. 2648 (Izv.—171) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

In Gemässheit des hohen Statthalterei-Erlasses vom 15. September 1859 Z. 14233-999 und der Verordnung der hochlöbl. k. k. Komitats-Behörde Warasdin vom 29. September 1859 Z. 9036 wird die Weinschanks- und Fleisch-Ausschrottungs-Daz für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 der politischen Gemeinden Krapina und sv. Križ mit dem Ausrufungspreise für Krapina von 9156 fl 30 kr. und sv. Križ von 2628 fl. 15 kr. ö. W. bei diesem k. k. Bezirks-Amte unwiderruflich am 20. Oktober l. J. um 9 Uhr Früh im Versteigerungs-Wege verpachtet werden.

Zur Richtschnur der Pachtlustigen wird bemerkt, dass

a) in der politischen Gemeinde Krapina 51 Ortschaften, 122 Wirthshäuser und 13 Märkte, 11 Kirchweihfeste und 12 Fleischbänke; in der politischen Gemeinde Sv. Križ 39 Ortschaften, 49 Wirthshäuser 4 Märkte, 4 Kirchweihfeste, und 1 Fleischbank vorhanden sind.

b) Zur Lizitation wird jeder, der gültige Verträge einzugehen gesetzlich qualificirt ist zugelassen.

c) Wer für einen Andern lizitiren will, hat die hiezu erforderliche Vollmacht vor Beginn der Versteigerung der hiezu bestimmten Lizitations-Comission einzuhändigen.

d) Jeder Lizitant wird 5% als Vadium, welches im nicht Erstehungsfalle zurückgegeben wird, und der Ersteher ein Viertel der Erstehungssumme mit Einrechnung des erstern in voraus baar bei dem k. k. Bez.-Amte, und ausser dem eine Caution im gleichen Quartalsbetrage entweder im Baaren oder in gangbaren verzinslichen Staats-Obligationen nach dem Courswerthe gleich nach erfolgter Fertigung des Lizitations-Protokolles hieramts zu erlegen haben.

e) Bei dieser Versteigerung werden auch schriftliche Offerte, welche bis zum Vortage der anberaumten Lizitation, versehen mit der vorgeschriebenen Stompelmarke, versiegelt, und mit der Aufschrift, für welche Gemeinde dieselben gestellt werden unter Bekanntgabe des Wohn- und Aufenthaltsortes des Offerenten hieramts eintreffen müssen, angenommen.

f) Offertleger, welche des Schreibens unkundig sind, haben den schriftlichen Offerten ihr Handzeichen beizudrücken, in welchem Falle die Mitfertigung zweier Zeugen, von welchen einer als Namensfertiger des Offerenten erscheinen kann, nothwendig ist.

g) Ueberreicher von schriftlichen Offerten, dürfen sich nicht zugleich auch persönlich, noch durch Bestellte oder Bevollmächtigte bei der Lizitation betheiligen. In diesem Falle wird jedenfalls der höhere Betrag, er möge mündlich erstanden oder schriftlich offerirt worden sein, zu gelten haben.

h) Auf nachträgliche Offerte ohne Unterschied, ob sich der Offerent bei der mündlichen Lizitation betheiligt hat oder nicht, wird keine Rücksicht genommen werden.

Die weiteren Bedingnisse können hieramts bis zum Lizitationstage in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

Vom k. k. Bezirksamte Krapina am 6 September 1859. Der k. k. Bezirks-Vorsteher Suzan.

Nr. 1963-pol. (Izv. 173) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Nachdem die am 7. l. M. hieramts abgehaltene Lizitation wegen Verpachtung der Einhebung der Fleisch- und Getränkedaz in der polit. Gemeinde Jamnica ohne Erfolg geblieben ist, so wird eine neuerliche Lizitation für den 18. Oktober l. J. 9 Uhr Vormittags ausgeschrieben.

Zur Benehmungswissenschaft der Hrn. Lizitanten wird erinnert, dass in derselben Gemeinde fünf stark besuchte Jahrmärkte abgehalten werden und der Wein in 8 Ortschaften, 35 Wirthshäusern ausgeschänkt wird.

Die näheren Lizitationsbedingnisse können täglich hieramts eingesehen werden, hier wird blos bemerkt: dass die vorschriftsmässigen schriftlichen Offerte, jedoch nur vor Beginne der Lizitation angenommen werden, und dass die Ueberreicher schriftlicher Offerte bei der mündlichen Lizitation weder persönlich noch durch Bevollmächtigte mitwirken dürfen.

Pisarovina am 8. Oktober 1859.

Balogh.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 13. LISTOPADA 1859. Broj 234.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedieljе i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20 kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 13. listopada. Kao sučlanovi komisije, koja ima pod predsiedom Nj. preuzvišenosti bana viećati o nacèrtu novog obćinskoga reda za Hèrvatsku i Slavoniju i koja se je danas sastala, pozvana su sliedeća gospoda: Martin Antolković, zemljoposiednik i predstojnik obćine u Toplicah; Koloman pl. Bedeković, vlastelin; Josip pl. Bunjevac, c. k. županijski predstojnik; Mirko pl. Bušić, vlastelin; Edgar grof Corberon, vlastelin; Stiepan grof Drašković, vlastelin; Viekoslav Frigan, odvietnik i obćinski savietnik u Zagrebu; Evgenij Georgiević, obćinski predstojnik u Dalji; Vatroslav Heimb, odvietnik u Požegi; Mihail Heering, obćinski predstojnik u Lukaču; Albert Höcker, gospodski upravljatelj dobarah u Verovitici; Dragutin pl. Jellačić, vlastelin; Rikard Jellačić, vlastelin; Ivan Lichtenegger, kotarski prèdstojnik i upravljatelj ureda zagrebačkoga magistrata; Antun Lukinac, odvietnik i obćinski savietnik u Varaždinu; Ivan Mažuranić, c. k. glavni dèržavni odvietnik; Nikola Polić, obćinski predstojnik u Hreljinu; Levin baron Rauch, vlastelin; Danilo pl. Stanisavljević c. k. financijalni nadsavietnik; Friderik vitez Thierry, odvietnik i obćinski savietnik u Rieci.

— Nj. preuzvišenost ban prispeo je jučer u podne sa svoga puta ovamo u svoju stolicu. — Sliedeća tri dopisa iz Rieke, Severina i Karlovca primismo jučer, kad su već bile novine štampane, zašto ih stòpram danas saobćujemo.

Rieka 10. listopada. Nj. preuzvišenost ban vratio se je jučer okolo 4 sata po podne od svoje vožnje u Kraljevica i Bakar, gdie je naš visoki gost takodjer gromovitim „Živio“ primljen bio, iz Bakra opet ovamo praćen mnogobrojnim karucama, koje su mu iz Rieke na susret došle i kod slavoluka podignuta u slavu svietlom banu, bio je od velike množine sviela posdravljen. Nj. preuzvišenost učestvovala je zatim kod časti, koju je svietlom gostu u slavu već drugiput za njegova prisutstva u našem gradu dao županijski predstojnik grof Hohenwart a u 9 satih u večer bila je opet bakljada s mužikom pred konakom Nj. preuzvišenosti. Vatrotvori a još većma uzhićeno klicanje „Živio!“ osvietliše i ovaj večer.

Jutros u 5 satih nastupila je Nj. preuzvišenost svoje povratno putovanje a kod odlazka skupiše se svi predsiednici uredah s podčinjenim činovnicima i mnogim stanovnicima, koji pozdravivši posliednji put Nj. preuzvišenost, izrazište želju, da bi nas svietli ban čim prije opet usrećit dostojao svojim pohodom.

c. c. č. **Iz Severina** 10. listopada. Nj. preuzvišenost gosp. ban, grof Coronini Kronberžki, stignu ovamo na povratku svom iz Rieke s adjutantom, sinom svojim, praćen c. k. kot. predstojnikom delničkim g. Lad. Lopašićem u $1 \frac{1}{4}$ sata posle podne, i odseo je u gradu, po mladoj vlastelinu Drn. I. Vranjicanu Dobrinoviću smierno primljen. U $\frac{1}{4}$ 4. uri, nakon obieda, nastavi Nj. svietlost svoj put u Karlovac.

Karlovac 12. listopada. Nj. preuzvišenost ban, grof Coronini, vraćajući se iz Rieke prispeo je sinoć u $6 \frac{1}{2}$ sata u najboljem zdravju ovamo, odseo je, opet u gostionici „k gradu Rieci“, gdie su ga visoko generalstvo, gospodin gradski čeonik i gospodin kotarski predstojnik čekali.

Da se Nj. preuzvišenosti izrazi osobito štovanje, koje ovdiešnje pučanstvo prema svojem svietlom banu goji, prinešena mu bijaše velika bakljada praćena glasbom sluinske graničarske regimente, kod koje udioničtvovaše do 80 bakljonošah u svečanim haljinama; provod išao je od varoške kuće mimo glavne straže, predgradjem prema konaku Nj. preuzvišenosti; kad je dugački provod došao blizu istoga i razdielio se u dva diela i to prema dubovačkoj i švarčkoj cesti, uključivši u svoju sredinu regimentsku glasbu, pokaže se svitli ban na balkonu i bio je sasvim tim, da je kiša išla, od nagèrnuvše veliko množine sviete najživahnijem klicanjem „živio!“ pozdravljen; zatim bijahu izvedeni izvèrstni musikalni komadi, a kad banda zasvira zarevku, za koje je Nj. preuzvišenost odkritom glavom stajala na balkonu, nebijaše konca ni kraja gromovitom klicanja i mahanja rubcima. Poslie toga vrati se provod istim putem, kojim je došao bio, neprestano klićući „Živio!“ u grad mimo glavne straže, preko glavne pijace i varoške kuće i stavi se na Josipovoj pijaci pred glavnom stražom i tako svèrši se radostni den, koga Karlovčani neće nikad nezaboravit.

Nj. preuzvišenost bila je sve vrieme, dok je bakljada stajala pred njenim konakom, na balkonu i zahvaljivala se očitom dopadnostju na prinešenom joj klicanju „Živio!.“ Nj. preuzvišenost odputovala je jutros u 5 satih na Vojnić u Sisak.

Iz Koprivnice 29. rujna. Da su narodne učione pèrvo, najpotrebitije, dà jedino sredstvo, kojim može prosvieta a s njom i blagostanje do našeg prostog seljaka doprieti, u njegovoj kolibici se nastanit i procvast, o tom, — mislim — nedvoji ni jedan seljak u našoj domovini, o tom dakle neću dalje ni pisat, jer je na tom polju mnogo vieštijih i izvèrstnijih perah radilo, toli u inostranstvu koli u našoj domovini, ja sam bo nakanio samo po prilici nacèrtati kako se radi u ovom školskom kotaru na tom veleważnom podhvatu našeg vieka.

Mogu savjestno reći, da imade malo miestah u našoj domovini, u kojih bi se toliko pozornost učionam svèrnula, gdie bi se naslo toliko velemih žèrtvah na taj žèrtvenik prosviete našle, kao ovdie. Narod od svoje strane učini što čoviek samo zahtievati može; nu ipak težko bi ta stvar išla, da nije — sam Bog je valjda tako htio — na čelu svećenstva ovdiešnjega kotara velečastni g. Pavao Draganec, podarcidjakon kotara koprivničkog i župnik Rasinjski. Koliko je ovaj neutrudivi muž svojom revnostju, postojanostju a i blagostju k poboljšanju učiteljskog osoblja doprineo, koliko nastojao, nagovarao, to sam onaj može znat i vierovat koi je bio sviedok njegovih naporah u izpunjenju toli važnog podhvata. Hvala i slava njemu! mladež a i potomci spominjat će ime njegovo sa počitanjem, a ako nitko, to će ga onaj, koi vèrh zviezdah stoluje, te najbolje njegove zasluge zna, nagradit.

Neda mi se na ino, već da spomenem ovdie i imena nieke gg. župnikah — čednost možebit bi zahtievala, da šutim, nu od suviška sèrca usta mi govore — koji se osobito — premda su svi revni i gorljivi za tu svetu stvar — odlikuju svojim neutrudivim i neumornim nastojanjem oko promicanja školske svèrhe, te se mogu o bok svoga vicearkidjakona staviti a to su velečastna gg. Drag. Novak, župnik legradski, i Dragutin Hankovec župnik bukovački. — Bog im platio!

Uz ovakove okolnosti nepreostaje ino, već da učitelji, kojih je existencija osigurana za života, dužnostim svojim zadovoljuju, te se vriednimi onih žèrtvah pokažu.

Veća strana učiteljskoga osoblja ovog kotara shvati svoju uzvišenu zadaću, te čini svoju dužnost, — premda bi moglo jošte bolje biti — a nadati se je da će s vremenom biti još bolje. Ali nešto mi se malo čudno a i ukora vriedno vidi, t. j. imade jedno dva ili tri miesta, gdie su učitelji upravo čestito plaćeni, pa baš tamo dieca najmanje znadu; što je tomu uzrok? — Tako n. pr. ima jedno župno miesto — inače tèrgovište — gdie su dva podučitelja i jedan učitelj, a samo tri razreda, gdie dakle svaki učitelj imade svoj razred, pa dieca manje znadu nego drugdie, gdie je učitelj — ne baš jako izobražen — sam. — — Medjutim nadati se je toli od takovih učiteljah, koli i od ravnateljstva, da će ta pogrieška s vremenom izčeznut.

Obično se predaje u učionah: vierozakon, čitanje i pisanje, hèrvatski jezik, računstvo na pamet i pismeno; jedino u Ivancu podučavao je g. učitelj diecu u pčelarstvu; te im glavnije stvari iz zemljopisa i naravoslovja tumačio; što je vèrlo liepo i vriedno da se i drugi, zatim povedu. Jošte bi Vam mogao reći, da dieca najliepše pišu u Rasinji.

U ovom kotaru zavladao je takodjer običaj od niekoliko godinah, da jedan učitelj polazi prigodom izpitah učionu drugog učitelja. Ovo mi se vèrlo shodno i dobro čini; svi ljudi sve neznadu, veli Hèrvat, pa opet više očiuh više vidi, te ako se sgodi da ovaj ovdie ili ondie posèrne, to ga drugi opreznim učini; ili što ovaj nadje dobra kod druga svoga, može to u svojoj učioni uvesti; te ovako može jedan od drugoga naučiti, što bi inače težko kada ili nikada saznao.

Kad sam već u rieči o školah, dopustite da još koju prosborim o koprivničkoj glavnoj školi. Mogu iskreno kazat, da mi se pravac, kojim ova učiona udari, podnipošto nedopada a to zato, jer je protunaravan.

On sili diete od 8—9 godinah u 3. i 4. razredu da se uči predmete na tudjem jeziku, koga jošte ni na pó nerazumije, niti ga nemože razumieti. A negrieši li čoviek, koi tiera siromaško diete da uči što nerazumije, te tako diete, koje se nemože naučit, moralno ubija? Negrieši li onaj, koi sili diete, da se uči u drugom jeziku Bogu molit, nego li koi usisav s mliekom materinjim razumije? — Ta kad je već toli temeljito dokazano, da tudji jezik na višjih učilištih n. pr. gimnazijah deset putah više škodi nego hasni, da je na uštèrb cieloj domovini, buduć da prieči razvitak silah mladjahnog uma, kako se može pomislit, da bi s uspiehom mogao napredovat diečak seljački, koi nije možebit ni čuo niemačke rieči u svom životu?

Ovim načinom guši se često i najbolji talenat, koi bi niekoč mogao narodu i domovini bit od neizmierne koristi, ili se mladić priučen već od pèrvih noguh tudjinstvu nauči svoje prezirat, budući da učitelji nenastoje u njem probudit iskru domoljubja, koja svakoga mladića toli divno resi.

Jošte mi se jedno smiešno vidi. Primiv ovogodišnje izviestje te učione opazih, da je istoga polovina pisana niemačkim a polovina hèrvatskim jezikom. A čemu to? — Ja mislim da bi najbolje ona gospoda učinila, kad bi se ili jednog ili drugoga dèržala; ili sve hèrvatski ili sve niemački; — time bi barem jednoj strani ugodili. — Mi imamo za sada pri ruci dva programa glavnih učionah: zagrebački i varaždinski; pèrvi je pisan hèrvatski a posled-

nji niemački. Koprivničani mislim da nemaju toliko suvišna novca, da bi mogli na svakovu stvari trošit; ili ako imaju, zašto nebi radje ono niekoliko forintih, što kod programa u dva jezika tiskanoga potroše, medju siromahe [illegible] dielili, a program u **jednom** jeziku tiskat dali.

K. **Iz Kutine.** Nemogu da [illegible] i novoīju, koja je ovdie već od [illegible] mena mah preuzela. Neznam, što je [illegible], da se je kod nas tolika nesrećna kradja pojavila. Sèrce me boli, kad čujem, da se nesretni i svakoga sažaljenja vriedni puk takovoj biedi nikako oteti nemože. To nesluži, kako mi se vidi, ni samoj občini na slavu, budući da se ona, kako je vidieti nebrine u toliko, da bi ovoj se gospodàre toli opasnoj bolesti s uspiehom na put stati mogla. I dosele počinjalo se je zla i tatbine, no ne u tolikoj mieri, kao što danas. Sada se već nepazi, tko je gazda, čija je stvar, da li znatna ol neznatna, što tko ugrabi, to je njegovo; pa ako ga i ulovi vlastnik, mora mu za svoju vlastitu stvar platiti, koliko god on zahtieva i onda ju istom dobije, jer tat ti prieti da se neusudiš stvar prijaviti kot. sudu, inače će ti kèrsno trostruko platiti. Ljudi se već neusude lopova ni prijaviti višjoj vlasti, jer ako ga prijave, zlo i naopako. Politička vlast ga doduše kazni, ali on ova kazan, me i stroga bila, lahko zaboravi, te došav kući, snuje osvetu još sto puteh gorju i opasniju, nego prije, a osobito onomu, koi ga je sudu prijavio. Onomu pokrade poslie sve, što okom spazi, pa mu još i stanje upali. Eto koristi, što si mu se prijavivši ga zamierio. To je prava istina, o tom sam se osviedočio već više puteh, a i drugi su mi to isto kazivali, koji su se za pravu svoju ukradenu stvar dosta straha naužili i sad ga se još uživaju, jer se boje, da ih neće još veće zlo i neprilika postići.

Rekao sam, da je i dosad bilo zla i tadbine, no ne u tolikoj mieri. Dosad su se krale stvari manje vriednosti, ali sada se kradu i odveć velike. Tako pokradoše u dva mieseca četiri vlastelinska vola, otjeraše više komadah selskih kèrmakah; dvojici podkopaše pivnice, jednom odnesoše vino i rakiju, a drugom sol i ine stvari, koje su u nutra našli; zatim obiše liekarnu i mesnicu, gdie na svu sreću nenadju mnogo novacah, niekoliko grošah i ništa više. Slavno čitateljstvo možebiti misli, da su to domaći ljudi. — Niso, već su to stranom inostranci, stranom pako naši prekosavski susiedi, koji često nas napadaju, te nam otimaju naše stvari na sve moguće načine.

Imamo i doduše i domaćih, koji rado iz tudje muke žive, no s ovakovima nam je lahko, samo da se možemo inih propalicah riešiti. Ovi su nam, mogu saviestno reći, velika neprilika za sada. Mi molimo ovdie slavno poglavarstvo, da se ono za to pobrini i to zlo iskorieni i od nas tužnih odvrati; što će ono, mi se nadamo od njegove revnosti, čim prije učiniti.

Trebao bi više vremena, da sve potanko opišem, što se je zbilo tečajem niekoliko godinah, odkako su ti naši susiedi svoj zanat tierat počeli; Bog im za uskratio! Zato naumih ovo niekoliko redakah u kratko navesti i ujedno slavnomu čitateljstvu Nar. Nov. priobćiti, da svaki uvidi, kakova je žalost kod nas zavladala. — Puk bi se opro, ali se neusudjuje, jer se boji, kako rekoh, trostrukoga kvara.

Beč 9. listopada. Nj. veličanstvo car odputovao je večeras u 8 satih praćen princem Badenskim na zapadnoj željeznici carice Jelisave preko Lambaha u Išl. Nj. veličanstvo vratit će se opet za malo danah.

— Gospodin nadvojvoda Dragutin Ljudevit upravio je na gradjanskoga čeonika inšpružkoga iz Schönbruna pod 23. pr. m. pismo, u kojem istomu nalaže, da shodnim načinom stavi do obćega znanja, da je Nj. veličanstvo car stanovnicima inšpružkim a poimence tamošnjim gospodjama dao izrazit najviše priznanje za posviedočeno domoljubje kod mnogobrojnih prolazah vojske i kod njegovanja ranjenih i bolestnih soldatah.

— Nj. veličanstvo car dostojao je doktoru Dragutinu Scherzeru za njegovo revnijivo i uspiešno poslovanje u področju tèrgovačke politike i geografije kod expedicije okolo svieta podielit red željezne krune trećega razreda s odpustom taxah a [illegible] prirodinah u Beču, a Ivanu [illegible] nabavljanje [illegible] kupljanje [illegible] od iste expedicije zlatni [illegible] sa zasluge s krunom.

[illegible]

Turin 6. listopada. Prekjučer [illegible] jedan kabinetski skoroteča u Curik, koi, kako kažu, donesi ratifikaciju uvietah nacèrtah punomoćnicima.

Dne 1. studenoga sazvat će se, velo, komore, da im se saobći ugovor mira i da se posavietuju o promienama izbornoga zakona, koje se odnose na novo razdieljenje izbornih kolegijah.

Turin 7. listopada. „Indipendente“ uvierava, da se tiečajem ovoga mieseca neće manje od 11 privremenih zakonah proglasit.

Pod naslovom „Nova mletačka kraljevina“ izdao je nieki „mletački oficir“ u Turinu spis, u kojem prisvaja Talijanskoj područje tridentinsko (dakle južnu Tirolsku), ilirske područje, Istriju i Dalmaciju. „Lombardia“ hvali to dielo tim većma što je poimence iz Tridenta ove godine dosta očito izražena bila želja „da se poduièsaji narod jedared otèrgne inostranom gospodarstvu.“ Dakle po drugi put Italije do Ikrena i Sievernika!

Bolonja 5. listopada. Poglavarstvo občine u Perugji dostavilo je 25. pr. m. do obćega znanja, da je hapara za svakog novonovljenoga novaka od 20 na 36 škudah povišena, za šestgodišnju službu, a na 24 škude za vrieme službe od četiri godine.

Macerata 1. listopada. Jedan dopisnik lista „La Nazione“ javlja, da su nieki papinski soldati, dolazeći iz Perugje, razlupali jednu popèrsje kralja Viktora Emanuela.

Perugja, 4. listopada. Kao što kažu nastanit će se ovdie pazeći sbor od 3000 momakah.

„Unione“ i „Espero“ misle, da će vlada princa Evgenija Carignana Savojskoga naimenovat vladateljem pridruženih provincijah.

— Nadbiskup modenski protestovao je proti uvedenju Siccardova zakona.

— Farini zapoviedio je, da se podigne jedna husarska regimenta od 8 švadronah pod imenom „Husari piačentinski“ i da se dobra družtva Isusova utielove u dèržavna dobra.

— „Il Cattolico“ uzapčen je opet u Genovi.

— „Il Corriere mercantile“ obnarodaje spomenicu, koju je prevratna vlada romanjolska pod 3. t. m. upravila na sve evropejske vlade.

— Iz **Turina** pišu, da se čine priprave za sklopljenje tèrgovačkog ugovora medja Piemontom i Engleskom. Ako se to potvèrdi, onda će se razjasnit simpatije engleskoga kabineta za anexiju.

Turin 8. listopada. Kralj je jutros odputovao u Moncu.

Parma, 6. listopada. Pitanje o dèržavnom dugu riešeno je, velo, u Curiku na sliedeći način: Piemont prima lombardeski dug, kao što ga je austrijanska vlada posliednjih godinah uredila. Izvan toga prima Piemont onaj dio narodnoga zajma od god. 1854., koi pada na Lombardiju.

Naznačuje se svendilj vierujatnije, da će princ Carignan po zakljenčenju curičkoga ugovora preuzeti vladerstvo vojvodovinah i legacijah u ime kralja Viktora Emanuela.

Amerika.

„Oserv. Dalm.“ piše pod 11 rujna sliedeće: „Uviereni smo, da će se svim našim domorodcima dopasti, kad saznadu iz sliedećeg izviestja, kakov duh druževnosti, ljubavi k domovini i privèrženosti k prestolnom našem vladaocu vlada medju našim Slavenima i onda, kad ih goleme daljine rasstavljaju od zemlje, u kojoj su rodjeni, i kad ih način života [illegible], da žive pod stranim zakonima. Mi vadimo ovo izviestje iz jednih novinah u San Francesku u Kaliforniji od 6. sèrpnja. Opisujući svetkovinu prilikom povratka 83godišnjega dana nezavisnosti amerikanske [illegible] iste novine, da im riedko pada u dio javljeti za kakvu svetkovinu, koja bi bila tako sèrdačna, podpuna i zadovoljavajuća, kao što je bila ova, u kojoj nebijaše nikakvoga nepovoljnoga dogodjaja, koji često prati [illegible] na opis svetkovine [illegible] sačinjavali [illegible] u San Francesku [illegible] ilirsko [illegible] osnovano [illegible] Gelčića, a ustrojeno u mjesecu [illegible]. Provod je išao ovim redom: S. Marion predsiednik i dr. V. Gelčić podpredsiednik družtva. Zastava amerikanska, Karlo Fischer konzul austrijanski, Eduardo Vischer bivši konzul i dr. H. Bör konzul Bukovca (Lubecka) i Sasko-Anhaltske kao predstavnici narodnosti niemačke. Gosti pozvani. Zastava austrijanska i zastava slavenska, dvie sjajne zastave, koje privlačiše na se obću pozornost. 250 članovah družtva, koji se sakupiše iz svih krajevah provincije. Zastava družtva. Na njoj bijaše naslikana jedna žena, koja lievom rukom diže koprenu s kolievke, gdie joj diete leži, na koje ona milostivo gleda, a desnom prigèrljava mužko diete, koje stoji blizu nje. Ispod toga bilo je napisano: „Majka slovinska, sinovi tvoji.“ Kite od barjaka dèržaše su dva sinčića g. Ivana, Valentinovića, jedan od 7 a drugi od 8 godinah, obučeni sasvim u dalmatinsko odielo s opancima.

Poslie ceremonije skupiše se Slaveni na skupociena obied u gornicama družtva filarmonijskog u dva sata po podne. Predsjedavahu gg. Marion i dr. V. Gelčić, koji s gg. Karlom Fišerom, Eduardom Višerom, dr. Hr. Börom, g. Franjom Vitniom i s drugim gostima posiedaše na pèrva miesta, a za njima ostalih 250 članovah. — Kad donesoše voće, počeše se napijati zdravice jezikom ilirskim. Zdravice su napijane: Danu svetkovine, koi je svet svakome narodu po svim zemljama; 2. predsiedniku sjedinjenih dèržavah; 3 sjedinjenju dèržavah, koje da bude vječito; 4 štampi, koja, ako je zaista slobodna, najbolja je braniteljica obćih pravah; 5. Kaliforniji, našoj drugoj otačbini, neka se ona proslavi vèrlinama svojim i naukom, kao što je već slavna skrivenim blagom u svojim bèrdima i bujnim usievima u svojim dolinama; 6. San Francesku. Varoš ova kraljica tihoga, neviesta zapadnoga mora. Da bude otvorena zlatna njena vrata cieloj zemlji i da javlja bielokrilim glasnicima tèrgovine da dovode ladje iz svijuh zemaljah; 7. družtvu „uzajemnoga pomaganja“ u San Francesku, koje je izviestan znak prosviećene civilizacije. — G. Karlo Fišer svojevoljno je napio ovu zdravicu: „Živila slovenska lipa! Sloveni su naši najbolji vojnici i najvierniji prijatelji carstva!“ Doktor Bör, koi govoraše nariečjem lušičkim, reče: „Plemeniti prijatelji i braćo! Ja Slavenin od Labe pozdravljam Slavene Adrijatika! Svim sinovima naše matere Slave, svim granama našega staroga stabla — pozdrav!“ — Dr. Folger napi ovu zdravicu: „Austriji! U njenom nastojavanju, da sačuva prava, koja je stekla po Lombardiji i Mletku ugovorima god. 1815 [illegible] pomognu simpatije i [illegible] svih narodah i svih plemenah!“ — Zatim g. Simeon Spalatrinčić napi zdravicu [illegible] tvu, koje proslavlje [illegible] rikansko.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

[illegible] 10. listopada. Francezka švadra došla je pod Algesiras.

London 8. listopada. Za kupovanje pušakah, predloženo po Garibaldu, otvoreno je podpisivanje. „Spectator“ javlja, da se je car Napoleon ponudio poslat u Kinu jedan vojeni [illegible] i znatnu pomorsku silu, ako engleska vlada pristane na kongres [illegible] uvietah.

Paris, 11. listopada. Car je sinoć u [illegible] sata došao iz Bordeaux-a. Jedan telegram iz Marsilje od 10. t. m. javlja, da je [illegible]

putovao u Kastel Gardolfo, gdi je primio vojvodu Grammonta. Grof Minerva imao je dne 11. ostaviti Rim.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 12. listopada 1859.

1. Javni dug. A. Dèržave.			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 1 0 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	77.50
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	72.
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
B. Krunovinah. Zemljorazteretne obveznice.			
Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	
2. Dionice.			
Narodne banke		kom. po	889.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.		„ „	205.
dolnjo-austr. eskomptnoga društva		„ „	
sieverne železnice cara Ferdinanda 1000 f.		„ „	
dèržavnoga železničkoga društva		„ „	
zapadne železnice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate		„ „	
jugo-sievero-niemačke savezno železnice itd.		„ „	
tisanske železnice po 200 f k n. itd.		„ „	
lomb.-mletačke železnice itd. .		„ „	
istočne železnice cara Franje Josipa itd.		„ „	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.		„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.		„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		104.10
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah .		
London za 10 funtih šterlingah .		121.25
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah . . .		
Paris za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrst za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah .		
Carigrad za 100 turskih grošah .		
Mienični diskont narodne banke 5% .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5% . . .		

Tečaj zlatnih novacah.	
Carski kovani cekini	5.75½
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 13497-3196 (VI.—62) 3—3

Razpis natiečaja.

Za popunjenje učiteljske službe na diečačkoj glavnoj školi u Verovitici, s kojom je godišnja plata od 262 fr. 50 kr. a. vr. zajedno s bezplatnim stanom i 4 hvata dèrvah skopčana, razpisuje se time natiečaj s rokom od 25. studenoga t. g.

Natiecatelji za ovu službu imaju svoje na podpisano c. k. namiestničtvo upravljene molbenice kèrstnim pismom, sviedočanstvima o učiteljskoj sposobnosti kao i o uporavljivosti i čudorednosti obskèrbit i ako se već upotrerljavaju u školskoj struci, putem školskoga predstojničtva, inače pako neposredno i to pred izmakom gore navedenoga roka kod zagrebačkoga ordinariata podnieti.

Za stečenje ove učiteljske službe potrebno je podpuno znanje ilirskoga i niemačkoga jezika.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.

U Zagrebu dne 30. rujna 1859.

Nr. 15177-3570 (VI.—61) 3—3

Konkurs.

An der in der Errichtung begriffenen Oberrealschule in Agram ist eine Lehrerstelle für Chemie als Haupt- nebst Naturgeschichte als Nebenfach mit dem Jahresgehalte von 630 fl. und dem Quartiergeldbeitrage von 105 fl. ö. W. provisorisch zu besetzen.

Bewerber um diese Stelle haben ihre mit den Nachweisungen über Geburtsort, Alter, Religion, Kenntniss der illirischen, oder einer andern mit dieser verwandten wie auch der deutschen Sprache, theoretische und praktische Befähigung belegten Gesuche längstens bis zum 10. November l. J. und zwar, wenn sie bedienstet sind, im Wege ihrer vorgesetzten Behörde, sonst aber unmittelbar bei dieser k. k. Statthalterei einzubringen.

Von der k. k. kroat.-slav. Statthalterei.

Agram den 4. Oktober 1859.

Nr. 5445-1859. (DS.—76) 3—2

Kundmachung.

Am 21. Oktober 1859 um 10 Uhr Vormittags wird im städtischen Rathssale die öffentliche Versteigerung der städtischen Wein- und Bierausschankdaz, dann Fleischausschrottungsdaz für die Zeit vom 1. November 1859 bis 31. Oktober 1860 stattfinden.

Die Lizitationsbedingnisse können in den gewöhnlichen Amtsstunden beim Stadtmagistrate eingesehen werden.

Es werden auch schriftliche versiegelte Offerte angenommen, insoferne dieselben bis zum 21. Oktober l. J. 10 Uhr Vormittags einlangen, und für das Bierausschankdaz-Gefälle mit einem Vadium von 500 fl. und für jedes andere Gefälle mit einem Vadium von 1000 fl. versehen wären; dieselben werden jedoch blos zur Grundlage der weiteren Versteigerung dienen.

Vom Magistrate der königl. Frei- und Landes-Hauptstadt Agram am 4. Oktober 1859.

Der Amtsleiter
Lichtenegger.

Br. 4952-1859. (DS.—75) 3—3

Dražba.

Budući da je dražba obdèržavana dne 27. rujna 1859 u svèrhu iznajmljenja prava pobiranja bregovine kod Rave i vinotočja u otoku bez povoljnog uspieha ostala, odredjuje se nova dražba na 20. listopada t. g. koja će se u gradskoj viećnici u 10 satih u jutro obdèržavati.

Od poglavarstva glavnoga grada.

U Zagrebu dne 4. listopada 1859.

Upravitelj ureda:
Lichtenegger.

Nr. 12521 (Fin.—40) 3—2

Kundmachung

wegen Besetzung einiger Magazinsdieners-Stellen bei den k. k. Salzämtern im kroatischen Küstenlande.

Bei den Salzämtern im Fiumaner Finanz-Bezirke sind einige Magazinsdieners-Stellen mit der Löhnung jährlicher 151 fl. 20 kr. ö. W. erledigt, zu deren Besetzung der Konkurs-Termin bis Ende Oktober l. J. ausgeschrieben wird.

Asser den vorgemerkten Militär-Aspiranten können nur berücksichtiget werden:

1. Bereits angestellte Individuen, welche früher Militär-Aspiranten gewesen sind, oder welche bereits vor dem 19. Dezember 1853 angestellt waren.

2. Finanzwach- oder Gefälls-Aufsichts-Individuen, welche die gesetzliche Militär-Dienstzeit von 8 Jahren tadellos vollstreckt haben und ausserdem nach zehnjähriger Dienstleistung im Wachkörper provisionsfähig geworden sind, und

3. Quiescenten.

Solche Individuen haben ihre gehörig Dokumentirte Gesuche und zwar jene, welche bereits angestellt sind, im vorgeschriebenen Dienstwege bis zum gedachten Tage bei der Finanz-Bezirks-Direktion zu Fiume einzubringen.

K. k. kroat.-slav. Finanz-Landes-Direktion.

Agram am 26. September 1859.

Br. 3893. (PZ.—48) 1—1

Oglas.

Postupanje s pošiljkama listovne pošte u Italiju i iz Italije.

Budući da je neposredno obćenje listovne pošte sa Sardinijom od 15. rujna 1859 opet povraćeno, postupat će se pošiljkama u Italiju i iz Italije kako sliedi:

I. Dopisivanje u Italiju.

Dopisivanje u izvanaustrijansku Italiju neće se više izklopno preko Švajcarske upravljat, već promicat će se u pravilu onim putem, kao što je bivalo prije rata i to:

1. Dopisi u Lombardiju ustupljenu od Austrije, u Sardiniju, u veliko vojvodstvo Toskanu i u vojvodstva Modenu i Parmu upravljat će se kao prije preko Mletačke ili preko Tirolske i Švajcarske, kuda bude kraći put na miesto njihova opredieljenja.

a) Pisma i ogledi robe koji se odpravljaju preko Mletačke u ove zemlje, moraju se frankirat do Peskijere, odnosno do Bocola i treba ih dakle onim markama obskèrbit, koje odgovaraju poštarini imajućoj se platit do ove pograničke točke.

b) Tiskanice pod križnim vezom u izvanaustrijansku Lombardiju i u Sardiniju, koje se odpravljaju preko Mletačke, moraju biti frankirane do miesta opredieljenja.

Ukupna poštarina za takve pošiljke iznosi dvie nove krajcare (dva novčića) za svaki lot.

Ista poštarina ima se položit za tiskanice pod križnim vezom u veliko vojvodstvo Toskanu i u vojvodstva Modenu i Parmu.

c) Pošiljke listovne pošte svake vèrste u izvanaustrijansku Lombardiju, Sardiniju, veliko vojvodstvo Toskanu i vojvodstva Modenu i Parmu, koje se zbog veće bèrzine i nadalje imaju upravljat preko Švajcarske, tako će se odpravljat, kao što je uslied razpisa vis ministarstva tèrgovine od 19. lipnja 1859 br. 11769-2006 dano bilo na znanje ovdiešnjim oglasom od 28 lipnja 1859 br. 2562; t. j. upitni dopisi moraju se do Feldkircha markama frankirani dati na poštu.

2. Pošiljke listovne pošte u Feraru i Bolonju i uobće put sieverne strane cèrkvene dèržave do Bolonje, neće se više upravljat preko Švajcarske, već preko Padove i moraju biti frankirane do pograničnoga poštanskog ureda St. Maria Maddalena (u Mletačkoj.)

3. Pošiljke listovne pošte u ostale strane cèrkvene dèržave upravljat će se tako kao pošiljke u veliko vojvodstvo Toskanu i u vojvodstva Modenu i Parmu i isto tako postupat će š njima (vidi gore pod br. 1.); no iste mogu se svake nedielje jedanput odpravljat i preko Tèrsta, odkud će Lloydovim parobrodom svaki utorak u 4 sata po podne odilazit i preko Jakina, kamo će prispievat dan zatim u jutru, i na miesto svoga opredieljenja doći.

Odpravna prilika za ovaj parobrod od Zagreba jest u ponedieljak u 10 satih pred podne odilazeća mallepošta iduća iz Zagreba u Zidani Most.

Ove preko Tèrsta iduće pošiljke mogu se poslati nefrankirane ili frankirane do miesta, gdie se imaju predati, i moraju se polag članka 16. austrijansko-papinskoga poštanskog ugovora od god. 1852. na adresi riečma „morskim putem" ili „Lloydovim parobrodom" i potrebnim markama obskèrbit. Poštarina za upitne dopise iznosi za svako jednostavno pismo u teži od 17½ grama (15 danarah ili 1 lot) 25 novčićah, a za oglede robe ima se položit ista taxa za svakih 35 gramah ili 30 danarah (2 lota); za tiskanice pod križnim vezom za svakih 17½ gramah ili 15 danarah (1 lot) imaju se bez razlike platit 4 novčića.

4 Pošiljke listovne pošte u kraljevinu Obiuh Sicilijah odpravljaju se isto tako kao one u strane cèrkvene dèržave navedene gore pod br. 3., no s tom iznimkom, da one, koje se odpravljaju preko Tèrsta i Jakina, moraju pripadajućom suvozemnom i morskom poštarinom biti do Jakina frankirane.

II. Dopisi iz Italije.

Za dopise prispievajuće iz neaustrijanske Italije, koji nisu frankirani do miesta opredieljenja, ima onaj na koga su upravljeni platit poštarinu od dotične pograničke točke.

III. Pošiljke vozne pošte.

Pošiljke vozne pošte u rečene zemlje talijanske i iž njih upravljat će se medjutim jošte tako kao od nastanka rata i tako će se š njima postupati.

Što se time uslied vis. razpisa c. k. ministarstva za tèrgovinu, obèrte i javne gradjenine od 13. rujna 1859 br. 17920-3050 stavlja do obćega znanja.

C. k. poštansko ravnateljstvo.

U Zagrebu dne 4. listopada 1859.

Klempay s. r.

Nr. 11944 (Fin.—38) 3—3

Kundmachung

wegen Besetzung einiger Waldaufsehersstellen in Kroatien und Slavonien.

Im Bereiche der k. k. kroat. slav. Finanz-Landes-Direktion sind einige Forstaufsehersstellen mit der Löhnung jährl. 210 fl. ö. W. und einem Holz-Deputat erlediget, zu deren Besetzung der Konkurs-Termin bis Ende Oktober l. J. ausgeschrieben wird.

Ausser den vorgemerkten Militär-Aspiranten können nur solche Individuen berücksichtiget werden,

welche in der gleichzeitigen hierortigen Kundmachung vom 24. l. M. Z. 12521 bezüglich der zu besetzenden Salzmagazins-Dieners-Stellen bezeichnet sind.

Die Gesuche um Waldaufseherssteilen sind mit den erforderlichen Dokumenten versehen bis zu dem besagten Tage bei der k. k. kroat.-slav. Finanz-Landes-Direktion einzubringen.

Von der k. k. kroat. slav. Finanz-Landes-Direktion.
Agram, am 26. September 1859.

Br. 565 (Dp.—123) 3—1

Natiečaj.

Da se popune prazne učiteljske i orguljaške službe u Mariji Gorici i Tublju u županiji varaždinskoj kotaru pako tuheljskom otvara se ovim do 10. listopada t. g. natiečaj.

Dohodci s pèrvom skopčani iznose osim bezplatnoga stana i uživanja vèrta, 31 stot 50 novč. dèrvarine i 315 stot stalne god. plaće; — s drugom pako pokraj bezplatnoga stana i uživanja $^1/_2$ rali vèrta 50 stot. 40 novč. dèrvarine s godišnjom plaćom od 315 stotinjakah.

Natiecatelji se napućuju, da svoje molbenice vlastoručno pisane i na dotičnu obćinu upravljene, do gori spomenutoga roka ujedno s potrebitimi dokaznicami o starosti, sposobnosti, ponašanju i dosadanjem službovanju do tave Tomi Gajdeku podjašpristu i župniku u Mariji Gorici.

U Zagrebu dne 23. rujna 1859.
Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Nr. 2648 (Izv.—171) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

In Gemässheit des hohen Statthalterei-Erlasses vom 15. September 1859 Z. 14233-999 und der Verordnung der hochlöbl. k. k. Komitats-Behörde Warasdin vom 29. September 1859 Z 9036 wird die Weinschanks- und Fleisch-Ausschrottungs-Daz für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 der politischen Gemeinden Krapina und sv. Križ mit dem Ausrufungspreise für Krapina von 9456 fl. 30 kr. und sv. Križ von 2628 fl. 15 kr. ö. W. bei diesem k. k. Bezirks-Amte unwiderruflich am 20. Oktober l. J. um 9 Uhr Früh im Versteigerungs-Wege verpachtet werden.

Zur Richtschnur der Pachtlustigen wird bemerkt, dass

a) in der politischen Gemeinde Krapina 51 Ortschaften, 122 Wirthshäuser und 13 Märkte, 11 Kirchweihfeste und 12 Fleischbänke; in der politischen Gemeinde Sv. Križ 39 Ortschaften, 49 Wirthshäuser 4 Märkte, 4 Kirchweihfeste, und 1 Fleischbank vorhanhanden sind.

b) Zur Lizitation wird jeder, der gültige Verträge einzugehen gesetzlich qualificirt ist zugelassen.

c) Wer für einen Andern lizitiren will, hat die hiezu erforderliche Vollmacht vor Beginn der Versteigerung der hiezu bestimmten Lizitations-Comission einzuhändigen.

d) Jeder Lizitant wird 5% als Vadium, welches im nicht Erstehungsfalle zurückgegeben wird, und der Ersteher ein Viertel der Erstehungssumme mit Einrechnung des erstern in voraus baar bei dem k. k. Bez.-Amte, und ausser dem eine Caution im gleichen Quartalsbetrage entweder im Baaren oder in gangbaren verzinslichen Staats-Obligationen nach dem Courswerthe gleich nach erfolgter Fertigung des Lizitations-Protokolles hieramts zu erlegen haben.

e) Bei dieser Versteigerung werden auch schriftliche Offerte, welche bis zum Vortage der anberaumten Lizitation, versehen mit der vorgeschriebenen Stempelmarke, versiegelt, und mit der Aufschrift, für welche Gemeinde dieselben gestellt werden unter Bekanntgabe des Wohn- und Aufenthaltsortes des Offerenten hieramts eintreffen müssen, angenommen.

f) Offertleger, welche des Schreibens unkundig sind, haben den schriftlichen Offerten ihr Handzeichen beizudrücken, in welchem Falle die Mitfertigung zweier Zeugen, von welchen einer als Namensfertiger des Offerenten erscheinen kann, nothwendig ist.

g) Ueberreicher von schriftlichen Offerten, dürfen sich nicht zugleich auch persönlich, noch durch Bestellte oder Bevollmächtigte bei der Lizitation betheiligen. In diesem Falle wird jedenfalls der höhere Betrag, er möge mündlich erstanden oder schriftlich offerirt worden sein, zu gelten haben.

h) Auf nachträgliche Offerte ohne Unterschied, ob sich der Offerent bei der mündlichen Lizitation betheiligt hat oder nicht, wird keine Rücksicht genommen werden.

Die weiteren Bedingnisse können hieramts bis zum Lizitationstage in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

Vom k. k. Bezirksamte Krapina am 6 September 1859.
Der k. k. Bezirks-Vorsteher
Snanz.

Nr. 1963-pol. (Izv. 173) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Nachdem die am 7. l. M. hieramts abgehaltene Lizitation wegen Verpachtung der Einhebung der Fleisch- und Getränkedaz in der polit. Gemeinde Jamnica ohne Erfolg geblieben ist, so wird eine neuerliche Lizitation für den 18. Oktober l. J. 9 Uhr Vormittags ausgeschrieben.

Zur Benehmungswissenschaft der Hrn. Lizitanten wird erinnert, dass in derselben Gemeinde fünf stark besuchte Jahrmärkte abgehalten werden und der Wein in 8 Ortschaften, 35 Wirthshäusern ausgeschänkt wird.

Die näheren Lizitationsbedingnisse können täglich hieramts eingesehen werden, hier wird blos bemerkt: dass die vorschriftsmässigen schriftlichen Offerte, jedoch nur vor Beginne der Lizitation angenommen werden, und dass die Ueberreicher schriftlicher Offerte bei der mündlichen Lizitatio weder persönlich noch durch Bevollmächtigte mitwirken dürfen.

Pisarovina am 8. Oktober 1859.
Balogh.

Br. 1670-pol. (Izv.—168) 3—2

Oglas dražbe

U glavnim obćinama Klanjec, Tuhelj i Miljana kotara klanjačkog iznajmit će se dozvoljeno sa visokom odlukom c kr. namiestničtva od 15. rujna 1859. br. 14233-999 pobiranje pristojbah od pitjah i mesa za vrieme od 1. studenoga 1859 do 30 listopada 1860.

Za dotično iznajmljenje za obćinu klanjačku u uredu obćinskom u Klanjcu opredieljuje se ovim 17. listopada za obćinu Tuhelj u dotičnom obćinskom uredu u Tuhlju dan 18. listopada, a za obćinu Miljana u dotičnom obć. uredu u Kumrovcu dan 19 listopada 1859 svaki put u 10 satih prije podne. Pristojbe su sliedeće ustanovljene i to u austr. vr.,

	for.	kr.
Za jodno doljno-austrijansko vedro vina	—	70
„ „ „ „ „ pive	—	$52^1/_2$
„ jedan polić rakije	—	5
Od rogate marve i to od jednog vola, bika, krave i junca preko jedne godine .	1	5
od teleta izpod jedne godine	—	$52^1/_2$
„ ovacah i ovnovah	—	14
„ jagnjeta	—	9
„ jednog svinčeta	—	$52^1/_2$

Izručne ciene su sliedeće opredieljene, i to za obćinu klanjačku sa 6000 fr. za tuheljsku i miljansku pako pojedince sa 2000 fr. a. vr.

Dražbenici su dužni prije započetog iznajmljenja žaobinu sa 5% od izručnog iznosa a obstatelj pako sa 10% dotičnu jamčevinu položiti.

Dotični uvieti tičući se tako obstatelja kao i obćine mogu se svaki dan u područnom kotarskom uredu u uredovnom vremenu i na opredieljene dane dražbene i kod dotičnih obćinskih uredah uviditi.

C. k. kot ured klanjački dne 3. listopada 1858.
C k. kot. predstojnik
Strah.

Br. 536 (Dp.—117) 3—2

Natiečaj.

Na novoustrojenoj pučkoj učioni u Farkašiću, kotaru sisačkom, županiji pako zagrebačkoj ima se popuniti miesto učitelja i organiste, s kojim je skopčana godišnja plaća 264 stot. $7^1/_2$ novč. zatim uživanje vèrta, četiri rali oranice, 15 hvatih dèrvah i bezplatni stan.

Prositelji neka svoje molbenice do 25. listopada o g. dostave začastnom kanoniku, podarcidjakonu i župniku u Sisku Franji Sloissniggu, podkriepivši ih s potrebitimi dokaznicami o dobi, vladanju, sposobnosti i dosadanjem službovanju, a osim toga koji podpadaju pravomoćju krajišničkoj oblasti, odpustnicom iz krajišničkoga saveza.

U Zagrebu dne 16. rujna 1859.
Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Nr. 2011-pol. 1859. (Izv.—167) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

In Folge Erlasses der k. k Komitats-Behörde Varasdin dd. 29. September 1889 Z 9036 wird am 20. Oktober 18 9 10 Uhr Vormittags in der Amts-Kanzlei dieses Bezirks-Amtes die Lizitation wegen Verpachtung des Gemeinde-Zuschlages vom Wein-, Bier- und Branntweinschank, dann von der Fleischausschrottung in den Gemeinden Töplitz und Neumarhof für die Zeit von 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 abgehalten, und an den Meistbietenden übergeben werden.

Die Lizitationsbedingnisse können in den gewöhnlichen Amtsstunden hieramts eingesehen werden, jedoch wird ausdrücklich bemerkt, dass

1. Die Lizitation gemeindeweise durchgeführt wird;

2. Der Ausrufungspreis für die Gemeinde Töplitz mit 5015 fl. ö. W. und für die Gemeinde Neumarhof mit 4001 fl. ö. W bestimmt ist;

3. Dass das gewöhnliche Vadium von 5% des Ausrufungspreises vor der Lizitation zu erlegen, und von dem Meistbietenden auf die 10% Caution zu erhöhen ist.

K. k. Bezirks-Amt Töplitz am 5. Oktober 1859.
K. k. Bezirks-Vorstand
Ožegović.

Br. 2544-pol. 1859 (Izv—162 3—3

Oglas dražbe.

Uslied naredbe velesl c. k. županijske oblasti od 29. rujna t. g. br. 9036 iznajmit će se odredbom vis. c. k. namiestničtva od 15. rujna t. g. br. 14233-999 obćinam dozvoljeno pobiranje pristojbah od potroška pitjah i mesa za upravnu god. $8^{59}/_{60}$ za vrieme od 1. studenoga 1859 do 31 listopada 1860 putem javne dražbe, za ovopodručnu političku obćinu Lipovnik u obćinskom uredu u Čalincu dne 17. t. m. za političku obćinu Kaniža u obćinskom uredu u Ivancih dne 18. t. m. za polit. obćinu Trakostjan u obćinskom uredu na Bednji dne 19. t. m. svaki put u 10. satih prije podne.

Ovo se tim dodatkom do obćega znanja stavlja,

1. da je uzklikna ciena za obćinu Lipovnik na 2634 fr., za obćinu Kaniža na 6 60 fr. a za obćinu Trakostjan na 3801 fr. opredieljena.

2. da pol. obćina Lipovnik iz 3 župe i 31 miesta, obćina Kaniža iz 3 župe i 35 miestah, a obćina Trakostjan iz 3 župe i 29 miestah sastoji.

3. da svaki dražbenik prije započetka dražbe 5% uzklikne ciene kao vadium, a najmitelj četvèrt najmovine odmah za dražbom obćinskom uredu položiti ima.

4. da će se prije dražbe pismene dotičnom biljegom providjene i sa vadiumom obskèrbljene ponude primati, no da slični ponuditelji pravo gube svoje ponude ustmeno kod dražbe učiniti.

Pobližnji dražbeni uvieti mogu se svaki dan u urednom vremenu kod ovoga c. k. kot. ureda uviditi.

U Ivancu dne 3. listopada 1859.
C k. kot. predstojnik
D. Blasić.

Nr 2711-pol. (Izv.—166) 3—2

Edikt.

Zu Folge Erlasses der wohllöblichen k. k. Komitats-Behörde dd. 29. September l. J. Z. 9036 wird die Einhebung des Gemeinde-Zuschlages von Wein, Bier, Branntwein und Fleisch in den unterstehenden drei politischen Gemeinden im öffentlichen Versteigerungswege, und zwar in der politischen Gemeinde Kalnik am 17., Gemeinde Sudovec am 19. und in der Gemeinde Raven am 22. Oktober l. J. jedesmal um 10 Uhr Vormittags in dem diessbezüglichen Amtslokale für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 verpachtet werden.

Die Lizitationsbedingnisse können bis zum Tage der Lizitation in den gewöhnlichen Amtsstunden hieramts eingesehen werden, wobei annoch bemerkt wird:

1. Dass die Lizitation nach politischen Gemeinden durchgeführt wird

2. Dass das gewöhnliche Vadium mit 5% des Auskaufungspreises vor der Lizitation zu erlegen, und vom Ersteher auf eine 10% Caution zu erhöhen ist — und

3. Dass auch vorschriftsmässig gestempelte, und mit dem Vadium belegte schriftliche Offerte vor der Lizitation berücksichtiget, solche Offerte jedoch keinesfalls zur mündlichen Lizitationn zugelassen, und auch keine nachträglichen Offerte angenommen werden.

K. k. Bezirks-Amt.
Kreutz am 2. Oktober 1859.

Nr. 1995-pol. (Izv.—163) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

In Gemässheit der Verordnung der hochlöblichen k. k. Comitatsbehörde dd. 29 September Z. 9036 wird von Seite des gefertigten k. k. Bezirksamtes hiemit zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass die Gemeinde-Fleisch- und Wein-Daz der polit. Gemeinde Zlatar und Budinščina für die Zeit vom 1. November l. J. bis 1. November 1860 am 22. October um 9 Uhr Vormittags in dem hiesigen Amtslokale im Schlosse Lober im Wege der öffentlichen Versteigerung verpachtet werden wird.

Die Lizitationsbedingnisse können hier in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden; schlüsslich wird bemerkt:

1. Dass die Lizitation nach den politischen, nöthigenfalls auch nach den Steuergemeinden vorgenommen wird.

2. Die Gemeinde Zlatar besteht aus 43 Dörfern 115 Wirthshäusern, wo auch 10 Märkte und 30 Kirchfeste abgehalten werden.

Die Gemeinde Budinščina besteht aus 36 Dörfern, mit 37 Wirthshäusern 5 Märkte und 11 Kirchfeste.

3. Der Ausrufungspreis für die Gemeinde Zlatar ist auf 3 00 fl. und für die Gemeinde Budinščina auf 1800 fl. bestimmt.

4. Vom Ausrufungspreise wird das 5% Vadium zu erlegen sein und von dem Meistbietenden auf die 10% Caution zu ergänzen.

5 Vorschriftsmässige gestempelte schriftliche Offerte belegt mit dem Vadium überreicht vor der Lizitation, werden auch angenommen jedoch die Offerenten zur mündlichen Lizitation nicht zugelassen.

6. Nachträgliche Offerte werden abgewiesen.

K. k. Bezirks-Amt Zlatar zu Lobor am 3. Oktober 1859.

Der k. k. Bez.-Vorsteher.
Krajačić.

Br. 2634 (Izv.—170) 3—2

Proglas.

Od strane podpisanoga c. kr. kot. ureda stavlja se time do obćega znanja, da će se potrošarina od vina i mesa u obćini Čakovac dne 20, u obćini Novakovec dne 21. i u obćini Nedelišće dne 22. listopada 1859 u 9 satih u jutro, za vrieme od 1. studenoga t. g. do posliednjega travnja 1860, — kano i zimsko-obćinsko kèrčmarenje putem javne dražbe u najam dati.

Dražbeni uvieti mogu se kod obćinskih uredah uviditi.

Time se pozivaju svi oni, koji to u najam uzeti žele.
C. k. kot. ured u Čakovcu dne 3. listopada 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PETAK DANA 14. LISTOPADA 1859. Broj 235.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 14. listopada. Kao što nam je doknadno s nadležnoga miesta priobćeno, ima se u popis sučlanovah komisije, koja je u ovoj krunovini sastavljena da vieća o obćinskom zakonu, uvèrstit i gospodin vlastelin Dragutin Mérey de Kapos-Mere, što time do obćega znanja stavljamo.

Zagreb 13. listopada. Dolaze nam sa svih stranah naše krunovine dopisi, gdie nas pitaju, u koliko je napredovala stvar radi spomenika pokojnoga našega bana Jellačića, koi bi mu se imao postaviti ovde u Zagrebu na tèrgu njegovo visoko ime nosećem.

Mi smo istina bog odmah po njegovoj smèrti priobćili dotične zaključke ovdašnjeg magistrata i susiednih nam gradovah, koji se odnose na ovu stvar, no kasnije nedoznasmo ništa dalje o tom.

Ako se i nemože dvojiti, da stvar u koliko toliko napreduje, tako bi ipak bilo dobro, da pobite dotična gospoda, kojoj nadleži izvedenje tog posla, te da nas kadikad ubavieste o napredku istog.

Mi ćemo uviek s veseljem stavljati do obćeg znanja sva priobćivanja, koja nam prispiju u toj za nas sve domorodce važnoj stvari, i nemožemo da ne napomenemo, da se nadamo toli u našoj krunovini, koli s drugih stranah radi prinesakah takovim sjajnim uspiesima, koji će u podpunoj mieri odgovarat velikim zaslugama za cara i domovinu onog slavnog želiboše prerano preminuvšeg muža.

Nad Riekom. Lj. S. Dopriše mi redci gospodina F. S. u broju 221. Narod. služb. novinah do ruke, koje je on nanizao proti gospodinu G. P. Što taj navadja u 32. br. lista „Eco di Fiume“ točno neznam, pošto mi „Eco“ nije sad pri ruci. Nu dohvatio sam dovoljno iz vèrlog te iskrenog dopisa g. F. S. namieru pastirice „Ecove.“ Taj g. G. P. ol je Hèrvat, ol nije. Ako je Hèrvat, pravo sudi, našinci nek uče — i to dobro — krasni, milosvučni, Primorcu ne samo, nego svakom sliedujem koristni talijanski jezik. Al talijanski jezik — ovdie razumijem vazda upravo talijanski jezik, i duh tog liepog jezika — na Rieci u gimnaziju uvesti kao jezik predavanja to je nenaravno i nezakonito.

Nenaravno; jer većina — malo ne svi — riečkih djakah baš su Hèrvati; niekoji ini, a to braća Kranjci, pa gdiekoji jošte sinak kojeg činovnika stranog podrekla, koji u gimnaziju riečku stigoše, pošto je niemački jezik uveden, i petorica iz naše krasne Rieke, koji svoj hèrvatski jezik razumiju i podobro govore, ti su sačinjavali slušatelje gimnazijalne ove godine. Nije li to dakle nenaravno talijanski jezik za predavanje htieti?! A gdie je taj bezumnjak, koi bi tako klasičkom jeziku bio protivan?! O čitati si morao gospodina G. P. sastavke od našinacah ove godine u talijanskom jeziku baš od početnikah. Tu bi se bio začudio, kako je mladež gramatikalno dovoljno, pa i pohvalno pisala; jer je učila jezik naravski, pravilno po slovnici. To je put najkraći, najsigurniji način prisvojiti si temeljno jezik. Posti dakle mladež našu, neka ovako zdravo napreduje, i tako ćo, ako i ti to kaniš, krasan taj jezik medju našom mladežju uplodīti, mladićem i domu na hasan, a inače nikako. Svak svoje ljubi; a gdje nastane opor, opozicija, tu se i najbolja stvar, na ljudsku štetu, okèrši.

Mogo si gospodine G. P. pèrvlje nego si stupio pred obćinstvo, pred javnost, poviriti u zapisnik riečke gimnazije. Tamo bi vidio, pokle taj zavod obstoji, uviek manjinu, i to čudnu, riečkih sinovah. Po svoj prilici sa ove sanja g. G. P. dojarmiti talijanski jezik u riečku gimnaziju, bezdvojbeno ne za Mongolce; a u ovom smislu će tad jedino pravo imati, kadno se budu Riečani radjali u Lodu ol Veroni. Hoće li u buduće jedini Riečani polasiti gimnaziju riečku, to nam sigurno g. G. P. nemože jamčiti; pa kako tad, tako i sad.

Ne bi li n. p. u koju talijansku gimnaziju doći mogla većina Hèrvatah, kadno bi se hèrvatski otci tamo radi tèrgovine, ol bud' kojeg mu drago uzroka nastanili, a Talijani rodjeni ko biele vrane u toj gimnaziji bili, pa nek bi koi Hèrvat tada tražio hèrvatski jezik za podučavanje, nebi li ga za ljudjaka raztrubili, i svietovali da se pošlje u ludnicu? To mu nebi dozrielo uz svu većinu djakah hèrvatskog jezika, i hèrvatskog uha. A na Rieci bila je za cielo samo manjina tobožnjih Talijanacah idealnih gospodina G. P. jer ove godine nije ih bilo više od petorice! Kani li možda g. G. P., naseliti na Rieku, ol dovabiti tamo talijansku mladež? hm! Je li gimnazija na Rieci, samo za Rieku? Čitaj moj g. G. P. upravu gimnazijalnu, te tude ćeš znati što je, i čemu takov zavod; nedaj se osmiehavati, neperi Arapa. Ja ću ti — ako ti volja — za kratko vrieme sve matematički od početka riečke gimnazije, tja do nas sve, ol bar većinu našinacah navesti, koji su — sirote — do novije uprave mlatili talijanski jezik, ciepali mozak, svirali po knjizi, molili po slovu, vèrteli se po talijanštini ko lasov u raži. A čemu tako nenaravno podučavanje kukavne naše mladeži? Nema li djak muke, što uči? Nije li grieh do Boga, do ljudske pravice, do ciele posviete, kadno bi si mladić nepoznate nauke jošte u stranom mu jeziku prisvajati morao?! Je li to napredku način? —

Nezakonito. Što nisi gospodine G. P.

II.

Geognostičke slike iz Hèrvatske.

Od Lj. Vukotinovića.

Moslavina.

(Konac.)

Diorita (Zelenik, Grünstein) imade u Mikloškom jarku izza bèrda Kolčenice blizu Gornje Jelenske; zelenik je veoma liep, škurosivkasto-zelene boje; imade velezèrnatoga i sitnozèrnatoga; neizmierne je tvèrdoće; u njem ima gvozdošljuna (Eisen-Gies), nu veoma sitnoga. Diorit ovdie nije kašnje prodro iz zemlje, već je istodobna s ruljikom i zèrnikom bivanja, jer oko njega ležeće kamene prosterine (Gestäms-Schichten) nisu nimalo različne glede položaja svoga ni prem zeleniku, ni prem ruljiku i zèrniku u ostalih stranah gore. Dosada jošte nisu našli rudah, ni kovna nikakovoga u gori moslavačkoj; samo željezu sam poniešto u treg ušo, nu to je upravo samo treg maleni; mislim ipak, da bi se moralo štogod naći, jer baš ove vèrste gore često su napunjene bogatom rudom. Zavisi od bližnjega iztraživanja....

Naokolo glavne gore podižu se niži briegovi, većom strenom iz nasmuljinah, kako rekoh, sastojeći, jedino kod Gornje Jelenske, Slatine i Mikloške nalazi se veći polog (Ablagerung) vapnena kamenja; imade tu tako zvana krupna vapna (Leitha, ili Grobkalk; Cerithienkalk), medju Slatinom i Gornjom Jelenskom imade bèrdo jedno, što se upravo zove: vapnenica; na okolo ovih vapnenih tvorinah ima lapora, ko što navadno imade pieskovitih i glinovitih taložinah, u kojih se u Cigljenici nalazi množtvo mladjega kamenogljevja (Signit), odmah dalje od Cigljenice idući prem Mikloškoj naći ćeš na lievu ruku nedaleko od puta u Paklenici izvirišta navadne vode, na kojoj kolomaz, paklenica, il kameno ulje pliva (Naphta, petroleum, Steinöhl); o uljenom izvirištu ovom pisao sam već godine 1851. u viestniku c. kr. geologičkoga zavoda; stvar je probudila pozornost obèrtnikah, te su zemljišta u susiedstvu ležeća pobliže izvidjena, pak se pronadjè, da imade bogatih logovah paklenice iz zemaljske smole; paklenica se nemože svagdie naći, rabi se pako u novije vrieme mnogo u fabrikah, za mazanje strojevah, za pravljenje ulja, za izvadjanje plina, za prigotavljanje parfimah itd., zato joj je podosta velika ciena; sada se je našlo rudarsko družtvo, koje je zemljišta dotična pokupilo i radnje započelo.

U krupnom zèrniku imade mnogo okaminah (petrefacta), koje spadaju životinji morskoj, te nam sviedoče, da se je vapneni kamen ovdie potaložio iz vode morske; imade pectinitah, ostreah i echinodermah; cerithiah, melanieh itd.

Kod gornje Vlahiničke imade velikih logovah veoma liepe, biele lončarske zemlje, koja se približuje Kaolinu ili porculanskoj zemlji; porculanska zemlja dolazi od razstavljena iskrolistnika (Feldspath), kog u gori moslavačkoj dosta imade, jer je iskrolistnik glavna čest sastavna u ruljiku i zèrniku; sve su se iskrolistne dakle čestice, koje se od glavnoga trupa gorskog odlučiše, ili koje su se kašnje prigodom tretjoredne tvorbe (Tertiär-Bildung) raztvorene i raztopljene bile, ovdie potaložile; nedvojim, da se nebi danas sutra tkogod našao, koi će ovu zemlju za proizvadjanje finog posudja upotrebiti; sad lončari ošekovački žežu lonce, koji su veoma dobri.

Prije nego svèršim, moram još jedno napomenuti. Kad se o vinu kod nas govori, onda je većom stranom čuti: da vino moslavačko mnogo vapna u sebi dèrži i da je zato nezdravo. Uobće nestoji, da bi vinova loza, kao ni nijedna biljka, vukla iz zemljišta, na kom stoji, više tvarine za hranu si potrebne, nego koliko joj prija i narav to njezina isiskuje, jer drugačije nemože dugo obstojati, ona se izopači i pogine, ... nu naposeb u Moslavini se nebi tvèrditi moglo — makar da bi loza vapno sisala iz zemlje — da je vino vapneno, jer osim vinogradah u Vapninici kod Jelenske gornje, u Slatini, Paklenici i jedne strane kod Mikloške, svi drugi vinogradi na onakovih su zemljištih posadjeni, gdie niti čestice vapna neima. Cielo bèrdo: Piešćenica, Sokolovac, Staro bèrdo, Seliško bèrdo i Karaula, gdie najbolja vina rastu, stoji na ruljiku; drugi pako vinogradi, koje gore napomenuh, rastu na zemlji pieskovitoj i glanatolapornoj; u pèrve vèrste zemljah neima ni traga vapnu, u druge pako vèrsti imade, nu vèrlo malo; u ostalom, tko je učio kemiju vinsku, on će znati, da u sastavu vina — malo da ne svakoga — i onako medju ostalimi česticami imade takodjer i niešto vapna. Nezdravo je dakle vino moslavačko, kad ga čoviek odviše pije, jer je jako, mnogo imade alkohole, koi u većoj mieri uzet draži i pali žile, poslie pako izhlapi i smeta prokuvanju, što dakako nikomu neshasni.. Što bi kazali o vinu okičkom, kalničkom, koje baš na samom vapnu raste?.. Što o budimskom, što o šopronskom, što o francuzkih vinih, koja takodjer na gorah vapnenih rastu?

To je dakle puka predsuda i krivo mnienje, koje neima nikakova temelja.

čitao previšju odluku milostivoga cara od 8. kolovoza ove godine? Uz nju, jelte, ima se u nas mladež ne samo u dolnjoj, neg' i u gornjoj gimnaziji u svih predmetih u onom jesiku podučavati, kojim većina pučanstva one krunovine (a ne grada) govori, u kojoj se gimnasija nalazi. Uz pravila kakve exegese tumačiš iz ove previšje naredbe za nastavu talijanski jezik u gimnaziji, koja se nalazi na Rieci? Gdie su ti dokazi takovoga logičkoga zaključka? Nisi li time oskvèrnuo carsku milost? Sam car, čuj der, mogućom biesedom diže niemački jezik u nas za nastavu, a nova lex trudit alteram, a ti se miešaš u carske zapoviedi, te tumačiš visoku rieč, koja slogu i mir hoće, napriečac i lahkoumno po tvom ustuku, tvojoj samovolji!?

Prije nego je g. S. P. na vidik stupio sa svojom osnovom, morao je sigurno i o njoj mozgati; nijedan čitatelj to dvoumiti neće. Nù gospodine, što si izmudrovao? Zaboravio si posliedice te namiere. Morao si ko čoviek i ko dèržavljanin u tom času ćutiti; nezamieri ovoj istini, amicus Cajus, amicus Titus, sed magis amica veritas. Ta to se radi kèršteni čovieče o čitavom budućem naraštaju! Bog, viera, sviest ta to stoji ma skrio se u sredotočje zemlje! Čovjek, kao bitje razumno, i sebi i drugom, što bolje traži. Eno ti djaka. na stolcu uz tèrpezu, glava mu nikom u desnici, lievica na knjizi, oko bistro puno nade, a lahak mu dahak, pun je slavne nakane roditelju radost, a sebi sviestni pokoj i korist naukom pribaviti. Tko bi smio, nit molitvom taj uznešeni živi kip prenuti! — Ovaj si prizor gospodine G. P. Bog ti prostio, premašio. Al gle! u knjizi mu slovo tudje!! — Joj, što tada taj mladić ćuti! kakav mu je dvostruki napor, biserno vrieme uzkraćujući, za gomilu priečbah ustraniti potrebit!? Tko je, koi to nezna? A što je, koi to navlašno i zlobno nijeće? Jel to čoviekoljubac? — Dèržavljanin neimade li svetu dužnost sve dèržavi potrebito, i koristno promicati? Kako će mladić dèržavi služit, kadno povèršno, netemeljno — jer proti naravi i zrielom načinu — nauke si prisvoji! A što ćeš reći o mladiću, kojem je dobra volja, al slaba glava, pa si ga pričepio uz tvoju osnovu?! Jao, i tri puta jao! Pravo imaš gospodine F. S. kadno si zaključio tvoju razpravu rekavši: „Ko gleda samo na sebe, taj nije ni domoljub, ni dèržavljanin, ni čoviek".

Ako pako, ko što gore rekoh, taj gospodin G. P. nije Hèrvat, a gura u naše! što bi tada na tu tako nakaznu stvar dalje perom čèrčkao. Tko nebi rekao: Risum teneatis amici! Ta na to bi se i sam Samojedac nakesio! —

Sèrbija.

Beograd, 4. listopada. (S. D.) Jučer nam po bèrzojavu dodje iz Kragujevca radostna viest, da je narodna skupština jednoglasno knezu Mihailu kao i njegovome potomstvu nasliedstvo utvèrdila, i dala mu kao nasliedniku vèrhovno zapoviedničtvo nad svom vojskom. Ovu je viest naša vojska gruvanjem topovah svečano proslavila. Svietli knez nasliednik poslao je ovdie stanujućoj vojsci 50 dukatah, da se počaste u zdravlje njegovo.

Dalje javlja nam jedan poslanik sa skupštine, da je željno očekivani mienično-tèrgovački zakonik po skupštini odobren i podpisan. Dućani po selima nemogu nigdie biti bliže od 6 satih u razstojanju izmedju varošicah; varoški ovdašnji sud preobraća se u tèrgovački. U ostalom se javlja, da poslovi na skupštini idu sasvim po volji i da se nadaju, da će za 15 danah gotovi biti.

Kragujevac, 2. listopada. (S. D.) Skupština će se skorim razići. Danas je Kragujevac sav u radosti zato, što je Njeg. svietlost knez nasliednik, po želji kneza Miloša, primio vèrhovnu upravu nad vojskama u zemlji. — Jučer je bilo gadjanje u nišan iz topovah. Tamo je bila i Nj. svietlost knez nasliednik. I sutra će, kako se čuje, vojska činiti podobno viežbanje. Knez Miloš je zdrav i misli se, da će nas skoro ostaviti i u Beograd se vratiti.

Beograd, 6. listopada. (S. D.) Hitim da vas izviestim, da je danas po bèrzojavu stigao ovamo glas, da je svietli knez razpustio skupštinu, jer je ona svèršila svoje poslove.

Ja sam vam javio, da o skupštini i njenom dielovanju nismo imali nikakvih glasovah. Eto sad u jedanput čujemo, da je svèršila svoje poslove. Šta je radila i kako, o tom ćemo moći onda istom govoriti, kad doznamo sve, šta je radila.

Za to, što su o skupštini dolazili ovamo riedko kakvi glasovi, nije čudo, što se je o njenom dielovanju svašta glasalo u ovo posliednje vrieme. Slušao sam, da su nieki savietnici i činovnici zatvoreni, da je skupština riešila, da se mnogi činovnici sbace i šta ja znam još. Da li i šta je u svemu istina, nezna se, rekao bi, da zatvoren nije nitko, a hoće li tko i tko će biti sbačen, vidit ćemo.

Skupštinari će se već sutra razilaziti svojim kućama. Da bog da, da su što uradili, za što će zaslužiti narodnoga blagoslova. I knez Mihailo krenut će sutra na put u Beograd, a preksutra će već biti ovdie. Tako barem vele „Sèrbske Novine."

Danas je svietla kneginja izvolila pohoditi licej i posietiti kabinete fizikalni i prirodoslovni, a njedno i kemičku laboratoriju i biblioteku u liceju.

Beograd, 8. listopada. Pestolonasliednika očekuju ovdie danas poslie podne; doček bit će svetačan. Čini se, da se nepotvèrdjuje, da će se vlada u Kragujevac preselit, po svoj prilici medjutim zbog nestašice prostorijah za smieštenje svihkolikih dikasterijah. Popis činovnikah imajućih se sbacit nenaznačuje, vele, konačno sbačenje istih, već ostavlja se knezu na volju, da učini kako mu se usvidi; no na svaki način predstoje velike promiene u činovničkom osoblju.

Talijanska.

Genova, 7. listopada. Ovamo je prispiela zapoviest, da se kraljevska palača priredi za doček carice ruske, koja će, vele, ovamo doći 12. t. m. Carica ići će iz Genove u Nicu, da tamo zimuje. Kralj Viktor Emanuel otići će navlastito u Genovu, da pozdravi tamo Nj. veličanstvo i odprati u Nicu.

Francuzka.

Pariz, 8. listopada. Glas, da je narod ubio pukovnika Anvita, proizveo je u Turinu veliku prepast. Tamo su gledali, da zatapše ovu viest i zabranili su bèrzojavnoj pisarni, da ju razašlje. Ovim okolnostima ima se pripisat, da su ju u Londonu i Parizu doznali samo službenim putem.

Velika Britanija i Irska.

London 9. listopada. „Observer" izjavlja iznova, da je privoljenje Englezke neobhodno potrebno za uredjenje talijanskoga pitanja. Isti dnevnik vidi u gibanju francuzkog i španjolskoga pomorstva prietnju za Gibraltar i Maltu.

Španjolska.

Madrit, 4. listopada. Novi car marokanski učinio je španjolskoj vladi važnu koncesiju. To jest on je potvèrdio ugovore, koje je njegov predšastnik sklopio sa Španjolskom. U isto doba učinio je car marokanski mirovne predloge.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Pariz, 12. listopada. Car Napoleon odgovorio je u Bordeaux-u na govor nadbiskupov, ukoravajući najnovija očitovanja svećenstva fino ali nedvoumno. On je izrazio svoje visoko štovanje i najživahniju sućut za papu i toga je mnienja, da sloboda i nezavisnost Italije neprotuslovi svetovnoj sili papinoj. Zaprema Rima nemože se, veli, produžit na neopredieljeno vrieme. List „Univers" dobio je opomenu.

— Poleg viestih iz Pariza čini se, da je kinezka expedicija do dalje naredbe odgodjena. Kao što tamo pripoviedaju, poslao je ratni ministar caru u Biaritz osnovu ekspedicije, no car ju je natrag u Pariz poslao napisav na nju „ajourné."

Poleg „Pays-a" nastavlja španjolska vlada svoja oružanja proti Maroku s največom revnostju. Izvan pričuvnoga sbora, koi se skuplja u Kadixu, sastavlja se još drugi u Malagi. Poleg istoga lista, dobit će O'Donnell vèrhovno zapoviedničtvo nad expedicijom, ako se ista oživotvori. Drugi zapoviednik bit će general Ros de Olano a glavni zapoviednik konjaničtva general Zabala.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 2720 (Vl.—41) 3—1

Oglas dražbe.

Budući da javna kod podpisatog ureda dne 29. kolovoza t. g. obdèržana dražba izarendiranja pravah vina i rakije kao i pivotočnje u občini Lokvah višje potvèrde zadobila nije; iz toga uzroka obdèržavat će se u svèrhu izarendiranja istih pravah dne 24. listopada t. g. u 10 satih pred podne u ovdašnjoj pisarnici druga licitacija uz priuzdèržanje višje potvèrde na tri godine to jest od 1. studenoga 1859 do posliednjega listopada 1862.

Fiškalna ciena biti će za pravo točenja vina i rakije 1650 fr. a za pravo pivotočnje 50 fr. a v. za istu občinu.

Svaki, koi takova najmit želi, imat će kaparu 10% položiti, ostali uvieti, koji temelj dražbe sačinjavaju, mogu se po svakome prije dražbe u običnih službenih urah kod c kr ureda šumskih i dèržavnih dobarah u u Fužini viditi i biti će kod dražbe pročitani.

Uz ustmene ponude primat će se i pismene, po propisu sastavljene i pripadajućom kaparom obskèrbljene (Offerte) i to samo do početka dražbe, kod podpisatog ureda

C. k ured šumskih i dèržavnih dobarah.

U Fužini dne 7. listopada 1859.

Br. 15142-3584 (Vl.—63) 3—1

Natiečaj.

Kod glavne škole u Bakru ima se popunit učiteljska služba s godišnjom platom od 346 fr. 50 kr. a. vr. i uživanjem stana u naravi.

Natiecatelji za ovu službu, koji moraju biti viešti ilirskom, talijanskom i niemačkom jeziku, imaju svoje na ovo c. k. miestodèržtvo upravljene, kèrstnim pismom, sviedočanstvima o sposobnosti učiteljskoj i o ćudorednosti obskèrbljene molbenice, ako imaju već kakovu službu u školskoj struci, putem svojega školskoga predstojničtva, inače pako neposredno kod nadzorničtva bakarskoga školskoga kotara (kanonika Matije Zuvičića) najdulje do 31. listopada t. g. podnieti.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.

U Zagrebu dne 7. listopada 1859.

Nr 108-Pr (DS.—77) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Zu Folge Verordnung der hohen k. k. Statthalterei vom 3. Juli 1859 Z. 6331 wird die in Agram in der obern Ilica, sub HNr. 722 gelegene dem Agramer Komitate gehörige Realität, bestehend aus dem Hause, sub C. Nr 722, einer Stallung, Garten und Weingarten am 29 Oktober 1859 Vormittags von 10 bis 12 Uhr im Rathhause des Magistrates an den Meistbiethenden im Lizitationswege veräussert werden.

Als Ausrufspreis wird der Betrag pr 5000 fl. ö. W. bestimmt, und es hat jeder Lizitant vor Beginn der Lizitation ein 10% Vadium entweder im Baarem, oder in Staatspapieren nach dem Course zu Handen des Lizitations-Commissärs zu erlegen.

Schriftliche Offerte sind mit dem 10% Vadium des Ausrufspreises zu versehen, im Widrigen auf dieselben keine Rücksicht genommen wird. Uebrigens dürfen sich schriftliche Offertgeber bei der mündlichen Lizitation nicht betheiligen.

Kauflustige werden insbesonders auf den Umstand aufmerksam gemacht, dass ein Drittel des Kaufschillings sogleich nach der Genehmigung des Lizitationsaktes und vor der Einantwortung der Realität in das Eigenthum des Käufers, das zweite Drittel binnen sechs Monaten von der Genehmigungszeit an gerechnet, und das letzte Drittel nach weitern sechs Monaten, die beiden letzten Raten sammt den entfallenden 5% Zinsen erlegt werden müssen.

Die näheren Lizitationsbedingnisse und die Beschreibung der Realität können täglich in den Amtsstunden bei diesem Magistrate eingesehen werden.

Vom Magistrate der Landeshauptstadt.

Agram am 10. Oktober 1859.

Lichtenegger.

Br. 441 (Izv.—172) 3—1

Oglas.

Od podpisanog občinskoga ureda stavlja se do obćega znanja, da će se uslied dozvoljenja vis. c. k. ministarstva za tèrgovinu i obèrtnost od 3. siečnja 1851 br. 8010-U. u miestu Čabru sliedeći trogodišnji sajmovi obdèržavati.

Pèrvi u ponedieljak prije blagdana duhovah (trojakah.)

Drugi u ponedieljak prije sv. Jakova (u sèrpnju.)

Tretji u ponedieljak poslie blagdana male gospoje (u rujnu.)

Ako bi koi ovih ponedieljakah u blagdan pao, sliediti će sajam odmah sliedeći dielatan dan.

Ured občine čabarske dne 6. listopada 1859.

Turk s. r.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 15. LISTOPADA 1859. Broj 236.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjsko, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

U savezu s oglasom prijavljenim jurve u ovom listu o domorodnim prinescima unišavšim u zagrebačkoj županiji za ovdiešnji dobrovoljački sbor stavlja se doknadno jošte do občega znanja, da su učestvovale u zagrebačkom političkom kotaru unišavšim izneskom od 2141 fr. u gotovom občine:

Bèrdovec sa	653 for.
Bistra sa	232 „
Sesvete sa	871 „
Stenjevec sa	385 „

U Zagrebu dne 9. listopada 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb 15. listopada. Prispie nam žalostna viest iz Beča o preminutju presvietloga gospodina Benka pl. Lentulaja. Ovaj po svoj našoj domovini visoko štovani muž prestavi se u Beču dne 13. t. m. On je bio posliednje vrieme dvorski savietnik i član vèrhovnoga urbarialnoga suda, prije pako pèrvi podžupan zagrebačke varmedje a poslie prevrata podban kod odstojavše banske vlade, a zatim predstojao je nieko vrieme u svojstvu dvorskoga savietnika poslovima hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva. Njegove zasluge za carevinu uobće a napose za naš zavičaj, kojemu je iskrenom ljubavju sve do smèrti privèržen bio, obćenito su poznate kao i neporočan njegov značaj, obširno poznavanje domaćih pravah i riedke gradjanske kriepostí. On je bio saviestan službenik dèržavi, poštena duša i vriedan sin domovini u svim okolnostima, riečju pravi Hèrvat, kao što su naši stari bili. Viečna mu pamet!

Velika Gorica 12. listopada. Nj. preuzvišenost g. ban podmaršal grof Coronini prispie danas iz svoga po prostranoj domovini našoj preduzetoga puta oko 11. ure prije podne u veliku Goricu. — Već ranom zorom pohitiše gospoda c. k. činovnici kotara veliko-goričkoga do medje sisačke visokomu putniku na susret, kod Pešćenice pozdravi Nj. preuzvišenost naš vitežki kot. predstojnik g. Janko Nemčić dobrodošlicom, odkuda Nj. preuzvišenost u pratnju pobočnika svoga sina, presvietlog g. vèrhovnog župana Josipa Bunjevca i ine gospode prediela posavačko-turopoljskoga krenu pram Gorici. —

Pred hintovom jašiše naši vèrli Posavci na krilatim konjima preko 30 njih na broju, koji čim od Vukovine opaženi bijahu, tresnu opaljeni mužar kano grom iz oblaka u zrak, i malo zatim eto nam čekanog visokog gosta — pred sgradom kot. ureda. Pred kapijom dignut bi prekrasan slavoluk nakitjen carskim i narodnim barjaci s gerbovi posestrimah Kraljevinah i naslovom „Dobro došao." Tu predade krasno odievena dievojčica, kći ovdiešnjeg občinskog načelnika g. Ištvanića, Nj. preuzvišenosti od samih ružah sastojeći smotek — dočim sakupljena množina uz jeku mužarah sèrdačnu svečanost sa gromkim „Živio" uzveličivaše — u dvorištu kod malih vratah bilo je viditi nadpis „Živio ban!" —

Posietivši svietli ban pisarne kot. i občinskog ureda, i s pojedinimi činovnici milostivo se porazgorivši — nastavi svoj put u glavni grad Zagreb. — Pucanje i klicanje trajaše podjedno i sad, dok nam visokog gosta nestade izpred očih. — Da bog dao, živio Nam na sveobću našu sreću i utiehu! — (Ovaj dopis prispeo je nam u ruke stopram 14. i to pošto bi već broj našeg lista onog dana naštampan bio — zato je nešto zakasnio. Učr. Nar. Novinah.)

Beč, 4. listopada. Kako ljudi od struke sude, morat će se od visokoga tornja na cèrkvi sv. Stiepana skinuti vèrh, a malo ne i nješto više od tornja.

— Preuzvišeni bečki arcibiskup kardinal Josip Otmar Rauscher naložio je svom područnom svećenstvu, da ovu molitvu čita za svetog otca papu: „Svemogući viečni Bože, smiluj se na Tvoga slugu Pija, kojega si Tvojoj cèrkvi za vèrhovnoga pastira postavio, i nedaj protivnicima njegovim vladu nad njim; pošlji mu pomoć od Tvojega svetoga prestola i uništi namiere neprijateljah, koji se dižu na njega i na nasliedno dobro svetoga Petra! O Bože, naše pribiežište i silo, prikloni se Ti, od kojega svaka smirenost dolazi, smirenoj molitvi Tvoje cèrkve, da bismo s uspiehom mogli dobiti ono, zašto Te upovanjem molimo. Našim gospodinom Isukèrstom, Tvojim sinom, koi je s Tobom i sa svetim Duhom jednaki Bog živi i vlada u sve vieke. Amen."

Temišvar, 4. listopada. Sinoć se je preuzv. gosp. gubernator i zapoviedajući general naše oblasti, fml. Šokčević, vratio u Temišvar.

Pešta, 1. listopada. Magjarske novine pišu, da se magjarsko družtvo g. Pazmana, koje se sad u Novom Sadu bavi, dojdućega mieseca studenoga sprema u Beograd, gdie će ovih šest predstavah davati: „Brankovića Gjorgja" od Obernika (dva puta); „Ciganina" i „Čikoša" od Sigligetija; „Sliepoga Belu" od Berinije" i „Cèrnoga Gjorgja" od Baloga.

Pešta, 4. listopada. Luterani tiskoga distrikta dèržali su 27. rujna u Kežmarku glavnu skupštinu i na predlog Edvarda plem. Žedenije zaključili su jednoglasno u jednoj adresi moliti Nj. c. k. veličanstvo: 1. da Nj. veličanstvo blagoizvoli odložiti izvèršenje c. patenta od 1. rujna o. g., dokle se neskupi sinod, koi će se po zakonu izabrati; jer samo sinod može zaključiti, važi li postojeći cèrkveni ustav; 2. da cesarski patent nije uzeo zaključka sinoda od god. 1791., već projekt ministarstva prosviete s niekojim izmienama u glavnim načelima; ali budući da predlozi prije 86 godinah dèržanoga sinoda neodgovaraju potrebama protestantah u Ugarskoj, to se mora sinod dèržati, koi će izraditi ustrojstvo; 3. da se vèrhovna nadzorna vlast Nj. c. k. veličanstva u stvarima protestantske viere, po duhu protestantskih cèrkvenih zakonah i po zakonitom običaju, ograniči samo na odobrenje ili odbacanje protestantskih zakonah i štatutah, kao i cèrkvenih konventskih protokolah, a ne da se i toliko raširi, da vlada izradjuje predloge za zakone i protestanti da ove moraju primati; 4. zakonom od god. 1791. predana je uprava javnih školah javnim protestantskim vlastima, dakle da se izbor školskih knjigah, učevnoga jezika, učevne sisteme, učevnih predmetah i učiteljah ostavi samo protestantskim cèrkvenim vlastima, koje će svoje zaključke istina carskom odobrenju podnositi, ali protestanti nikad nemogu pristati, da ministarstvo prosviete poslieže zakonitom javnostju ovih školah, koja je jamčena mirnim ugovorima bečkim i linečkim; 5. Nj. veličanstvo car da blagoizvoli što prije sazvati sinod, kome da se preda, da izradi ustav protestantske cèrkve, a dotle da car blagoizvoli povratiti protestantsku cèrkvu u stanje njeno prije ožujka god 1848., budući da protestanti i onako nemogu primiti u § 51. (patenta od 1. rujna) spomenutu provizoriju, koja bez njih razpoložе njinim zakonitim pravima.

Adresa ova već je poslana caru, a skupština je još zaključila saobćiti prepise adrese i superintendencijama s tim, da se po potrebi zajedničke molbe sredstvom obće deputacije nanovo podnesu Nj. c. kr. veličanstvu. Ovi zaključci saobćit će se i senioratima i miestnim konventima, da se po njima vladaju.

Pešta, 11. listopada. Reformirani cèrkveni kotar s one strane Tise dèržao je 8. t. m. u Debrecinu svoju glavnu skupštinu. Pod predsiedom substituiranoga superintendenta Petra Balogha bili su mnogobrojni zastupnici sakupljeni. Predsiednik priobćio je istim, da nije sazvao (polag novoga razdieljenja podignuti) debrecinski, već (prije obstojavši) cèrkveni kotar s one strane Tise, i pošto se je toli mnogobrojno sastao, poziva skupština, da o životnom pitanju ugarskih protestantah s obilnostju dostojnom predmeta i strahopočitanjem dužnim carskom otvorenom pismu viećaju. Na to izjaviše mnogi sučlanovi skupštine, da žele viećati samo kao sučlanovi i kao zastupnici cèrkvenoga kotara s one strane Tise, odobriše postupanje predsiednikovo i zastupnici odcieplјenih područjah cèrkvenih upraviše na cèrkveni kotar molbu, da izposluje, da ostanu i dalje u tom kotaru. Zatim bio je jednoglasno primljen predlog, da se naimenuje deputacija, koja bi se u slučaju, ako bi drugi cèrkveni kotari zaključili, da pošlju caru deputaciju, imaju istima pridružit.

Mletci, 11. listopada. Prije utopljeni, sada izvadjeni parobrod „Roma" poduzeo je jučer svoju pèrvu oglednu vožnju. „Egitto" trebuje znatnih popravah; okolo izvadjenja „Jupitra" radi se gorljivo.

Sučlanovi provincijalnoga sinoda, koi se ima ovdie dèržat, prispievaju malo po malo.

Verona, 10. listopada. Estenska brigada obnarođuje u ovdiešnjem novinama, s obzirom na dekret prevratne vlade u Modeni, koi ju pozivlje da se vrati, očitovanje, u kojem ga odbija sa sèrdbom.

Sèrbija.

Beograd, 4. listopada. (S. D.) Jučer zorom pucnjava topovah oglasila je Beogradjanima nieku svečanost: vojnici se radovaše, što je svietli knez Miloš svome sinu, prestolonasliedniku knezu Mihailu, povierio vèrhovnu upravu nad vojskom i vojničkim dielima. Sva vojska, a s njom i vojena akademija slavi danas za to, što joj je knez Mahailo postao glavni zapoviednik. Još se je proliětos pogovaralo, da je svietli knez hteo svome sinu knezu Mihailu povieriti upravu nad svom vojskom, pa što je onda hteo, eto sad je učinio.

Ruski glavni konzul g. Milošević otišao je prije niekoliko danah u Kragujevac. Nieki vele, da je on za to tamo otišao, da privoli na niešto knеза Miloša; ali na što, to nitko nezna.

O skupštini nemamo nikakovih glasovah, čemu se nemožemo dosta načuditi. Ni same „Sèrbske Novine" nedonose nam o njoj nikakovih novostih. Ovo ćutanje zadaje niekima brigu. Uobće se misli, da će biti niekih povećih promienah u dèržavnoj upravi.

Jučer je poslie podne prešla iz Zemuna u Beograd vojnička banda pančevačke regimente i svirala je u konaku, gdie je na balkonu siedila svietla knegińja. Što je tome uzrok, neznam. (Bit će u slavu imendana Nj. veličanstva cara Franje Josipa. U. S. D.) I danas zorom pucaše topovi u gradu.

Talijanska.

Genova, 6. listopada. „Corriere mercantile" misli, da je veoma vierojatno, da će

papinska vojska udarit na legacije. Zato opominje, da bi se od strane Piemonta morale preuzeti sve miere, ne samo da se uzbije takav napad, već da i dalje prodre, pa da otme pogranične krajeve i Jakin i da ujedno razvije narodnu zastavu na Trontu i u Umbriji.

„Unione“ javlja sada i iz Turina pod 4. t., da je piemonteski poslanik u Rimu, grof della Minerva, dobio svoje pasoše, i da se je sukoba tim većma bojati, jerbo su Garidaldi, Fanti, Mezzacapo i ostali vodje prevratnih četah u srednjoj Italiji u istinu više ili manje Mazzinovci, Garibaldi nije nikada prestao bio Mazzinu dopisivat i sada su po svoj prilici obodvojica zajedno. — Garibaldi namierava skoro udarit na pogranične krajeve, na Umbriju i prodrieti u Abruce, jer se već odavna o tom radi. Iz Piemonta otišlo je onamo mnogo agentah.

O pismu, koje je Mazzini iz Firence na kralje Viktora Emanuela upravio pozivajući ga, da nastavi put, kojim je udario, i u kojem mu obećaje pomoć svoje stranke, opaža korešpondent „Uniona“, da je Mazzinu dao tomu povoda odgovor, koi je Viktor Emanuel dao deputaciji romanjolskoj. U Turinu vidi stranka razboritih ljudih, koji ljube poredak, u pouzdanosti, kojom je rečeno pismo pisano, sigurno znamenje, da Mazzinismus sada stoji na svom vèrbuncu i da strašno bezdno kopa pod podnožjem prestolja.

„Opinione“ tvèrdi, da sardinska vlada nije u onim stranama provincijah Verone i Mantove, koje su zapremljene piemontezkom vojskom, premda polag uvietah od Vilafranke imaju doći pod Austriju, preuzela novačenja.

Milanezko rederstveno ravnateljstvo uzaptilo je onaj broj lista „Il Progresso“, u kojem se je nalazilo pismo Mazzinovo na kralja Viktora Emanuela.

Parma, 8. listopada. Diktator zahvalio se je bèrzojavnim putem narodnoj gardi za njeno ponašanje.

U Pijačenci zabranio je glavni intendant novinama primat izviešća o Anvitovoj smèrti.

Turin, 7. listopada. Kao što je poznato, počeli su razmetati zidine tvèrdjave u Ferari odmah poslie odlazka austrijanske vojske. No radnja bila je bèrzo obustavljena, jer je stajala odviš novacah. Sad su svekolike sgrade ove tvèrdjave prodali Židovu Zamoranu, koi se je obvezao, da dovèrši ono razmetanje po propisanom planu. Posliednjih danah prošastoga mieseca bila su u Ferari dva višja francuzka častnika vojnoga graditeljstva, koji su sve razgledali i posietili i Pontelagoskuro i luku magnavansku, zatim s jednim francuskim generalom u gradjanskim haljinama porazgovorili se, koi je poslie toga razgovora odmah ostavio grad, dočim su rečena dva oficira ostala u gradu još jedan dan. Ovo pojavljenje nije pofalilo učinit nieku senzaciju medju pučanstvom.

Turin 9. listopada. Kralj je odputovao u Moncu.

Modena, 7. listopada. Carinska naredba proglašena je. Od 10. t. m. počemši stupa ovdie u kriepost sardinski poštanski tarif, kao i u Parmi, Toskani i Romanji. Opredieljenje u obziru oficirah nalazećih se izvan zemlje proteg-nuto je i na plemićku gardu, koja je otišla s vojvodom.

Firenca, 8. listopada. Dana je zapoviest, da se sve carinske sgrade na granicama prodaju.

Turska.

U Sarajevu, 12. rujna. (S. D.) Jučer je ovdie proslavljen den Nj. veličanstva cara ruskog. Ovdašnji ruski konzul g. E. Šuleplikov došao je s cielim svojim paradno obučenim osobljem u cèrkvu, gdie ga je. g. prota s cielim svećenstvom dočekao. Cèrkva je bila dubkom puna naroda iz varoši i iz okoline. Službu je čitao g. prota sa cielim svećenstvom, i trajala je od 8 do 11 satih prije podne. Na službu je došao i carsko-austrijski generalni konsul sa svojim činovnicima. Poslie službe išli su čestitati ruskom konzulu ovdašnji generalni gubernator Osman-paša Jablanović i konzuli sviuh stranih dèržavah, ovdašnje svećenstvo, učitelji, tèrgovci, a turska banda jednako je svirala rusku narodnu himnu. Ruski konsul je dao u svome razsvietljenom i prozracima ukrašenom konaku sjajnu večeru, na kojoj su bili činovnici sviuh stranih konzulatah i ovdašnji gubernator Osmanpaša Jablanović s višjim činovnicima. Narod obojega spola vèrvio je po ulicama bez razlike stanja i viere; vèrlo prostrana bašča pokraj konaka bila je otvorena i tri sluge dielili su medju narodom vino i rakiju. Niekim Turcima nebijaše to pravo, ali drugi pristadoše s narodom i piše i oni koji vino, koji šerbet, a koi rum i rakiju. Jednom riečju, veselje je bilo obće, kakvoga se Sarajlije neopominju. Bilo je tu razgovorah svakojakih. Dvie kadune kako su išle jedna s drugom, započeše ovaki divan: „Kako je to kod drugih carevah liepo vidieti, mužki i ženski idu zajedno izpod ruke, a nama nije slobodno.“ — „E kada bismo i mi bile njihove viere, i mi bi smiesta tako išle“, odgovori joj druga. — „Bona Zarfija, ja neznadoh, čijeg je kralja ovo veselje danas“ — nastavi pèrva, kad stadoše pokraj jedne bašče. „Bona, nisi čula da je moskovskog kralja?“ — „Znadem sada, moj pokojni babo kazivao nam je, kad su ga Moskovi zarobili u Rumeliji sa Bušatlijom iz Lievna, te su ga odnieli u vlašku zemlju.“ — „Jesi li čula bona, kako je naš sultan prije 5 godinah sefer učinio sa Moskovi, pa su došla tri kralja i naš Misirlija u pomoć, pa se dugo biše s turske mi viere kako smo čule, ni pero mu nemogoše izbiti.“ — Dok je trajala večera i veselje, vrieme je vèrlo liepo bilo.

Alexandrija, 25. rujna. Podkralj zabavlja se pobòljšanjem svoje vojske. Mèrtvo tielo sina kralja Abisinskoga, koi se istina nije utopio bio, kad se je razbila ladja „Marioui“, ali je poginuti morao na pustoj obali, prispielo je ovamo i odnieti će se u zavičaj. U Džedi sve je mirno.

Švajcarska.

Curik, 8. listopada. Kao što kaže, jošte nisu sve težkoće odstranjene i sumnja se, da će se mir još tečajem dojduće nedielje moći podpisati.

— Kao što pišu iz Curika, dao je c. k. punomoćnik grof Colloredo svojem osoblju na znanje, da se do 15. t. m. pripravi na put.

Francuzka.

Pariz 10. listopada. „Patrie“ obsaroduje depešu iz Modene, u kojoj se kaže, da se iztraga o uboju pukovnika Anvita što revnije tiera, i da se je vlada odvažila proti krivcima što strožije postupati.

Pariz, 12. listopada. Opomena, padša „Universu“ u dio proteže se na članak toga cèrkvenoga lista proti ponašanju Francuzke u Aziji.

— Privatna pisma ubavieštenih osobah vele, da će skoro izići manifest cara Napoleona na Talijane, kojim će se pučanstvo srednje Italije pozvati, da se obćenitim glasovanje izrazi za povratak protieranih vojvodah ili proti istom. U pèrvom slučaju obećaje im manifest slobodne ustave. —

Velika Britanija i Irska.

London, 12. listopada. „Daily News“ uvierava da će se razpra u obziru San Juana bèrzo izravnati, nijedna strana neće zahtievat izklopno posiedovanje otoka. Marokanska je takodjer, hvala trudovima lorda Russela, pripravna popustit zahtievima Španjolske. I u laplatskim dèržavama posreduje lord Russel bez namiere činotvorna umiešanja Englezke.

Kalkutà, 16. rujna. Ovdie misle, da će lord Clarendon naimenovan bit na miesto Canninga glavnim gubernatorom.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Shangai, 10. rujna. Englezko-francuzke ladje blokiraju veliki kanal peihski.

Dne 13. u podne prispievša u Tèrst levantinska pošta dopire do 8. t. m. Komisija naimenovana za iztragu urote dèržala je dne 3. zaglavnu siednicu; rezultat nije jošte poznat. Paša monastirski zapletan u urotu došao je u Carigrad Lloydovim parobrodom „Bombay.“ Oba dnevnika „Levant Herald“ i „Presse d' Orient“ opomenuta su treći put i obustavljena. Ruski car, koga da pozdravi otišao je Ethempaša u Odesu, očekuje se tamo dne 29. t. m. Roba dolazeća iz Beiruta i Sirije opet se tako u Carigradu kao i u Smirni smije slobodno prometat. Na dva od raske vlade naimljena prevozna broda opet je šest sto šestdeset i jedan čerkeski izseljenik prispeo u Carigrad. Bosanska deputacija povratila se je u svoj zavičaj. Dne 15. pr. m. u Beirut prispievša amerikanska fregata „Macedonian“ otišla je dne 17. u Jafu, da zaište predaju tamo uspšenih ubojicah amerikanskoga gradjana ubijenoga od prilike pred tri godine u ravnici od Jafe. Kažu da se je Džaferpaša obratio na Kèrf. Prijašnji podesta mletački, g. Marcello, nalazi se sada u Carigradu.

Vodnikov Spomenik.

S spisi od 86 pisateljev in štirimi na kamen tiskanimi dokladami, na svitlo dal Elbin Henrik Costa. V Ljublani 1859 u 4ni str. 268.

Slovenstvo u tako nazvanoj Sloveniji, t. j. Koruškoj, Goričkoj, Kranjskoj i dolnjoj Štajerskoj, ležeše od vremena zavojevanja Karola velikoga, što se narodnoga duha tiče, skoro u mèrtvilu kroz dugo vrieme od jedne tisuće godinah, jer niemština mu bijaše podsiekla svaku klicu i svaki cviet, te isto nastojanje niekih domaćih i inostranih muževah, koji u vrieme reformacije uz vieru narodni duh uzkrisiti htiedoše, ostade bez posliedicah. Tek u novije doba, kad pokret romanskih narodah svu Europu duševno uskolebà, počeše se probudjivati i naša bratja Slovenci iz dubokoga sna, a kolovodja i duša ovih bijaše jedan duhovnik, u pravom smislu ove rieči, bijaše Valentin Vodnik, uzneseni ljubitelj svoga naroda i jezika, učeni gojitelj raznih znanostih, te ujedno bogoslovac, jezikoslovac, piesnik, poviestnik, starinoizpitatelj i naravoslovac. Kao piesnik poznat je svemu južnomu Slavenstvu, jer neima viešta književnika od Mure i Drave do cèrnoga mora i do arnautskih planinah, koi nebi poznavao njegovu veličanstvenu piesmu „Ilirija oživljena.“

Nakon sto godinah, izza kako se je rodio godine 1758., svetkovaše zahvalni Slovenci lanjske godine na njegovu uspomenu uprav narodnu svetkovinu, a ove godine izdade dr. Elbin Henrik Costa na slovenskom i niemačkom jeziku Vodnikov spomenik, s prinesci od 86 slovenskih spisateljah, od kojih ima 47 predmetah na slovenskom, 38 predmetah na niemačkom a 1 piesma na latinskom jeziku.

Od slovenskih piesnikah prinesli su svoj dar: Bilz, Cegnar, Hašnik, Hladnik, Huober, Jarnik, Kastelic, Kosmač, Krek, Kurnik, Levstik, Miroslav (Vilhar), Novak, Potočnik, Poženčan (Raunikar), Praprotnik, Slomšek, Šubić, Supan, Sušnik, Svetličić, Toman, Valjavec, Vesel i Zaveršnik. Medju ovimi piesmami odlikuju se: Piesma Vodniku od Cegnara, Pesme od Hašnika, Huebera, Kreka, Levstika, Miroslava Vilhara, Potočnika (Vodniku), Poženčana i Slomšeka (Vodniku v zahvalni spomin).

Od niemačkih piesnikah zaslužuje pred svimi pèrvenstvo krasna piesma Anastazije Grüna (grofa Auersberga) „Nachruf an Prešern“, koju slovensko-niemački piesnik načini u ime zahvale i sloge čisto slovenskomu piesniku, učitelju svome.

Od predmetah u riešenom slogu slovenski pisanih zaslužuju pozornost čitatelja članci Bleiweisa: „Vodnikove Novice“, P. Bradaške zagr. professora: „Kaj je Slovane overalo da niso do svojemu množtvu primerjene moći dospeli?“ Hicingera: „Pregled Vodnikovih pesem.“ Malavašića: „Vodnik in slovenščina.“ Metelka: „Vodnik slovenski pisatelj“ i Zalokora: „Slovenski rodovnik.“

Od niemačkih prozaičkih članakah zanimivi su životopisni članci o Vodniku od H. i E. H. Koste, od Janežića „Urban Jarnik“, od Jeloušeka „Valvazor u. Vodnik“, od Kluna „Ueber die Literaturgeschichte der Slovenen“, od Lazarini-Jablanitza „Acht Tage in Oberkrain“, od Melzera „Vodnik und Franz Prešern“, od Miklošića „Ljubljana-Laibach“, od Petruzzia „Vodnik und seine Zeit“, od Radića „Krain aus den Jahren 1614—1618“, od Ulepića „Aus dem Tagebuche meiner Reise“, od Zoisa „Correspondenz mit Valentin Vodnik.“

Krasno tiskanoj knjizi pridana je na čelu

na kamenu tiskana podoba Vodnikova načinjena od Karingera iz Kranjske, a s traga dodana su dva facsimilirana pisma od Vodnika (slovenski), i od barona Zoisa (niemački).

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 14. listopada 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	77.40
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	71.75
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazterelne obveznice.

Od Dolnjé Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebevnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	893.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	205.50
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k.n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f. . . .	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		103.60
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Liverno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		121.15
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrst za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah		
Carigrad za 100 turskih grošah		
Mienični [illegible] narodne banke 5%		
Kamate za [illegible] narodne banke na dèržavne [illegible] 5%		
Tečaj [illegible] novacah.		
Carski kovani [illegible]		5.75
„ podpuni [illegible]		
Krunaši		
Polukrunaši		

Odgovorni ucrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 17254 (Vl.—64) 3—1

Concurs.

Zur Wiederbesetzung der Stelle eines Nebenlehrers der italienischen Sprache an der Linzer k. k. Oberrealschule.

An der Linzer k. k. Oberrealschule ist die Stelle eines Nebenlehrers für die italienische Sprache zeitlich zu besetzen.

Die Bewerber für diese mit der fixen Remuneration jährlicher dreihundert Gulden ö W. dotirte Stelle, haben ihre dokumentirten Gesuche entweder im Wege ihrer vorgesetzten Schuldirektion, oder im Falle sie nicht angestellt sind, unmittelbar bei der gefertigten Statthalterei bis längstens 20. Oktober 1859 zu überreichen.

Linz am 30. September 1859.

Sr. k. k. Apostolischen Majestät wirkl. geheimer Rath und Statthalter von Oberösterreich

Eduard Freiherr von Bach m. p.

Br. 15142-3584 (Vl.—63) 3—2

Natiečaj.

Kod glavne škole u Bakru ima se popunit učiteljska služba s godišnjom platom od 346 fr. 50 kr. a. vr. i uživanjem stana u naravi.

Natiecatelji za ovu službu, koji moraju biti vješti ilirskom, talijanskom i niemačkom jeziku, imaju svoje na ovo c. k. miestodèržtvo upravljene, kèrstnim pismom, sviedočanstvima o sposobnosti učiteljskoj i o ćudorednosti obskèrbljene molbenice, ako imaju već kakovu službu u školskoj struci, putem svojega školskoga predstojničtva, inače pako neposredno kod nadzorničtva bakarskoga školskoga kotara (kanonika Matije Zuvičića) najdulje do 31. listopada t. g. podnieti.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.

U Zagrebu dne 7. listopada 1859.

Nr. 5445-1859. (DS.—76) 3—3

Kundmachung.

Am 21. Oktober 1859 um 10 Uhr Vormittags wird im städtischen Rathssaale die öffentliche Versteigerung der städtischen Wein- und Bierausschankdaz, dann Fleischausschrottungsdaz für die Zeit vom 1. November 1859 bis 31. Oktober 1860 stattfinden.

Die Lizitationsbedingnisse können in den gewöhnlichen Amtsstunden beim Stadtmagistrate eingesehen werden.

Es werden auch schriftliche versiegelte Offerte angenommen, insoferne dieselben bis zum 21 Oktober l. J 10 Uhr Vormittags einlangen, und für das Bierausschankdaz-Gefälle mit einem Vadium von 500 fl. und für jedes andere Gefälle mit einem Vadium von 1000 fl. versehen waren; dieselben werden jedoch blos zur Grundlage der weiteren Versteigerung dienen.

Vom Magistrate der königl. Frei- und Landes-Hauptstadt Agram am 4. Oktober 1859.

Der Amtsleiter
Lichtenegger.

Nr. 12521 (Fin.—46) 3—3

Kundmachung

wegen Besetzung einiger Magazinsdieners-Stellen bei den k. k. Salzämtern im kroatischen Küstenlande.

Bei den Salzämtern im Fiumaner Finanz-Bezirke sind einige Magazinsdieners-Stellen mit der Löhnung jährlicher 151 fl. 20 kr. ö. W. erledigt, zu deren Besetzung der Konkurs-Termin bis Ende Oktober l. J. ausgeschrieben wird.

Asser den vorgemerkten Militär-Aspiranten können nur berücksichtiget werden:

1. Bereits angestellte Individuen, welche früher Militär-Aspiranten gewesen sind, oder welche bereits vor dem 19. Dezember 1853 angestellt waren.

2. Finanzwach- oder Gefälls-Aufsichts-Individuen, welche die gesetzliche Militär-Dienstzeit von 8 Jahren tadellos vollstreckt haben und ausserdem nach zehnjähriger Dienstleistung im Wachkörper provisionsfähig geworden sind, und

3. Quiescenten.

Solche Individuen haben ihre gehörig Dokumentirte Gesuche und zwar jene, welche bereits angestellt sind, im vorgeschriebenen Dienstwege bis zum gedachten Tage bei der Finanz-Bezirks-Direktion zu Fiume einzubringen.

K. k. kroat.-slav. Finanz-Landes-Direktion.

Agram am 26. September 1859.

Nr. 120 (Izv.—164) 3—3

Razpis natiečaja.

Kod trivialne učione u Sottu, kotaru tovarničkom, izpražnjeno je miesto učitelja ujedno organiste sa sliedećimi go išnjimi dohodci: naime 1:0 fr. konv. novca 20 mièrovah žita, 20 mier. sitna kukuruza, 12 funtih lojanih sviećah, 6 hvatih dèrvah za ogriev, i užitak bezplatnoga stana.

Prositelji imaju svoje molbenice vlastoručno pisane i dokaznicami o dobi, sposobnosti i vremenu dosadanjega svoga službovanja providjene, najdulje do 10 studenoga o. g. Antunu Poslavsky-u školsko kot. nadzorniku i župniku u Berku podnieti. Zahtieva se pako temeljito znanje jezika ilirskoga i vieština u orguljanju.

U Djakovu dne 2. listopada 1859.

Od strane biskupskoga djakovačkoga ordinariata.

Nr. 16001-1859 (DS.—78) 3—1

Offerts-Verhandlung.

Zur Sicherstellung der Lieferung der Kanzlei-Erfordernisse für die k. k. Komitats-Behörde in Agram für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 wird die Offertsverhandlung hiemit ausgeschrieben.

Die betreffenden Bedingnisse, in welchen auch die zu liefernden Gegenstände und deren Bedarf angegeben sind, können bei der gefertigten k. k. Komitats-Behörde täglich eingesehen werden.

Die Vorschriftsmässig verfassten, gestempelten, wohlsigillirten und mit dem Vadium von 50 fl. ö. W. im Baaren oder in Staatspapieren nach dem Börsenkourse belegten Offerte sind bei der k k Komitats-Behörde bis 31. Oktober 1859 12 Uhr Mittags einzureichen.

Was hiemit zur Darnachachtung der Unternehmungslustigen kundgemacht wird

K. k. Komitats-Behörde.

Agram am 12. Oktober 1859.

Der k. k. Komitats-Vorstand
v. Bunyevac m. p.

Br. 2189-pol. 1859 (Izv.—169) 3—2

Izrok dražbeni.

Od strane c. k. kot. ureda pregradskog, stavlja se do obćega znanja, da će se pravo pobiranja daćah od pitja i mesarenja u političkih občinah Krapinske-Toplice i Mali Tabor za vrieme od 1. studenoga 1859 do konca listopada 1860 na temelju naredbe vis. c. k hèrvatsko-slav. namiestničtva od 1. rujna 1859 br. 14233-999 i u sliedstu odpisa veleslavne c. k. županijske oblasti varaždinske od 29. rujna 1859 br. 9036 na dan 24. listopada 1859 u 10 satih prije podne u ovdašnjoj kot pisarni u najam dati

K ovoj dražbi pozivaju se svi natiecati želeći tom opazkom, da će se:

1 Dražba ova za svaku od prije naznačenih občinah posebice izvesti.

2. Da ličbena ciena za obćinu Krapinske-Toplice u 5500 fr. a. vr. a za obćinu Mali Tabor u 4700 fr. a. vr. sastoji.

3. Da svaki kod rečene dražbe učestvovati želeći imade 5% vadium od ličbene ciene, a dostatnik 10% ili u gotovom novcu ili u dèržavnih zadužnicah polag tečajne vriednosti od dostatbene svote odmah po zaključenoj dražbi položiti.

4. Da će se do dražbe takodjer primati redovito biljegovane pismene ponude.

Ostali dražbeni uvieti stoje u uredovnih urah kod ovoga c. k. kot. ureda svakome na ugled.

C. k. kotarski ured

U Pregradi dne 3. listopapa 1859.

Za c. k. kot. predstojnika
c. k. kot pristav
Nevařil.

Br. 1705-pol. 1859 (Izv.—165) 3—2

Natiečaj.

Kod političke občine u Vućinu, izpražnjeno je miesto privremenog občinskog tajnika sa godišnjom platom od 350 fr. a. vr. i stanbinom od 50 fr. a. vr. koje se imade do 1. studenoga t. g. popuniti.

Za popunjenje ove službe razpisuje se time natiečaj, da dotični natiecatelji svoje molbenice sa dokaznicami o starosti, vierozakonu, stanju, svèršenim naucima, dosadanjem službovanju i moralnom ponašanju za 14 danah ovom uredu podnieti imadu.

C. kr. kot. ured u Vučin dne 30. sèrpnja 1859.

C. k. kot. ureda upravitelj
Kèrčivoj.

Br. 565 (Dp.—123) 3—2

Natiečaj.

Da se popune prazne učiteljske i orguljaške službe u Mariji Gorici i Tuhlju u županiji varaždinskoj kotaru pako tuheljskom otvara se ovim do 10. listopada t. g. natiečaj.

Dohodci s pèrvom skopčani iznose osim bezplatnoga stana i uživanja vèrta, 31 stot 50 novč. dèrvarine i 315 stot. stalne god. plaće; — s drugom pako pokraj bezplatnoga stana i uživanja ½ rali vèrta 50 stot. 40 novč. dèrvarine s godišnjom plaćom od 315 stotinjakah.

Natiecatelji se napućuju, da svoje molbenice vlastoručno pisane i na dotičnu občinu upravljene, do gori spomenutoga roka ujedno s potrebitimi dokaznicami o starosti, sposobnosti, ponašanju i dosadanjem službovanju dostave Tomi Gajdeku podjašprištu i župniku u Mariji Gorici.

U Zagrebu dne 23. rujna 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Br. 2634 (Izv.—170) 3—3

Proglas.

Od strane podpisanoga c kr. kot. ureda stavlja se time do obćega znanja, da će se potrošarina od vina i mesa u obćini Čakovac dne 20, u obćini Novakovec dne 21. i u obćini Nedelišće dne 22. listopada 1859 u 9 satih s jutro, za vrieme od 1. studenoga t. g. do posliednjega travnja 1860, — kano i zimsko-obćinsko kèrčmarenje putem javne dražbe u najam dati.

Dražbeni uvieti mogu se kod obćinskih uredah uviditi.

Time se pozivaju svi oni, koji to u najam uzeti žele.

C. k. kot. ured u Čakovcu dne 3. listopada 1859.

Nr. 5613 (Izv.—174) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

1. Zu Folge Erlasses des hohen k. k. Ministeriums des Inner vom 13. August 1859 Z 29695, intimirt mit Erlass der hohen k. k. kroat.-slav. Statthalterei zu Agram dd. 22. August 1859 Z. 12781-1929 wird der Adaptirungs-Bau am Pakrazer Cavallerie-Kaserngebäude zum Behufe eines Syphilis-Spitals um den nachstehend-angesetzten Adjustirten Fiscalpreis im öffentlichen Lizitationswege den Mindestfordernden zur Ausführung überlassen:

Post-Nr.	Die bezeichneten Bauherstellungen bestehen in	österr. Währung				Datum und Ort der Lizitation
		Fiskal-Preis		Betrag des zu erlegenden Vadiums		
		fl.	kr.	fl.	kr	
I.	Maurerarbeit ohne Materiale	4347	$41^{7}/_{10}$	217	37	Die Lizitation findet am 9. November 1859 im Amts-Locale des k. k. Bezirksamtes zu Pakrac Vormittags 10 Uhr statt.
II.	Steinmetzarbeit sammt Materiale ohne Zufuhr	100	38	5	2	
III	Ziegeldeckerarbeit ohne Materiale	206	$69^{4}/_{10}$	10	34	
IV.	Zimmermannsarbeit „ „	2780	6	139	3	
V.	Tischlerarbeit sammt Materiale	4289	$77^{5}/_{10}$	214	49	
VI.	Schlosserarbeit „ „	2680	90	134	4	
VII.	Schmiedarbeit „ „	447	86	22	39	
VIII.	Anstreicherarbeit sammt „	1023	7	51	19	
IX.	Glaserarbeit „ „	1099	7	54	96	
X.	Spenglerarbeit „ „	1293	23	64	66	
XI.	Brunnenmeisterarbeit sammt Materiale	525	—	26	25	
XII.	Hafnerarbeit „ „	27	30	1	36	
XIII	Binderarbeit „ „	94	50	4	73	
XIV	Stückwaaren „ „	1715	21	85	76	
A.	An Maurer- und Ziegeldecker-Materialien	6565	10	328	25	
B.	Zimmermanns-Materialien	5398	17	269	91	
	Total-Aufwand	32642	$42^{6}/_{10}$	1632	12	

Hiezu an unendgeldlicher Handrobot . . . 9944
„ „ „ Zugrobot . . . 1665

2. Zur Lizitation wird jeder, der giltige Verträge einzugehen gesetzlich qualifizirt ist, und die vorgeschriebene Sicherheit für Vollführung der Leistung gegeben haben wird, zugelassen:

3. Wer für einen Andern lizitiren will, hat die hiezu erforderliche Vollmacht vor dem Beginne der Versteigerung dem hiezu bestimmten Lizitationscommissär einzuhändigen.

4. Jedermann, er möge für sich oder als Bevollmächtigter bei der Lizitation Anbothe stellen wollen, hat vor der um 9 Uhr V. M. im Amtslocale des k. k. Bezirksamtes zu Pakrac beginnenden mündlichen Ausbiethung das fünfperzentige Vadium von jener Summe zu Handen des Lizitationscommissärs zu erlegen, welche der betreffenden Arbeits-Cathegorie oder mehreren derselben entspricht, auf welche er zu offeriren beabsichtiget.

5. Bei der Versteigerung, wobei die Ausbietung nach den einzelnen Arbeitsleistungen in der oben angesetzten Reihenfolge und dann im Ganzen erfolgt werden, auch schriftliche Offerte angenommen, welche jedoch bis zum 8. November 1859 bei dem k. k. Bezirksamte Pakrac überreicht sein müssen, weil selbe am 9. November als am Tage der Lizitation nicht mehr angenommen werden würden.

6. Jedes schriftliche Offert muss, wenn es berücksichtiget werder soll, auf einem Stempel zu 36 kr. ö. W. geschrieben, gehörig versiegelt, und von Aussen an das k. k. Bezirksamt in Pakrac gerichtet, und mit der Aufschrift: „für den Spitalbau zu Pakrac", dann für welche Arbeitsleistung der Anboth lautet, versehen sein, im Innern aber enthalten:

a) die ausdrückliche Erklärung, dass der Offerent den Gegenstand des Baues, die hierauf bezüglichen allgemeinen und speziellen Baubedingnisse, summarischen Kostenüberschlag, Einheitspreis-Verzeichniss und die Pläne genau kenne, und solchen genau nachkommen wolle;

b) den Preisanbot, um welchen er die Bauausführung der betreffenden Arbeitsleistung zu übernehmen Willens ist, in Ziffern und in Worten deutlich ausgedrückt;

c) das 5% Vadium von demjenigen Fiskalbetrage welcher der Anboth lautet. Das Vadium kann im Baaren oder in österreichischen Staatspapieren nach dem zur Zeit bestehenden Börsenwerthe erlegt werden. Auch kann die Nachweisung über den Erlag desselben durch der Anschluss des Depositenscheines einer öffentlichen Kassa geschehen.

d) den Vor- und Zunamen, Charakter, dann Wohnort des Offerenten. Offertleger, welche des Schreibens unkundig sind, haben den schriftlichen Offerten ihr Handzeichen beizurücken, in welchem Falle die Mitfertigung zweier Zeugen erforderlich ist, wovon einer zugleich als Namensfertiger des Offerenten zu erscheinen hat.

Auf Offerte, welche diesen Bedingungen nicht entsprechen, später als in der im Punkt 5 festgesetzten Zeit einlangen, oder Gegenbedingungen enthalten sollten, würde keine Rücksicht genommen werden.

7. Offerenten welche bereits schriftliche Offerte eingesendet haben, dürfen sich nicht mehr bei der mündlichen Lizitation betheiligen.

8. Die oben Punct 6 ad a erwähnten Lizitations-Grundlagen für alle angeführten Leistungen können von nun an bis zum Lizitationstage bei dem k. k. Bezirksamte Pakrac in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

9. Nach geschlossener mündlicher Ausbietung erfolgt die Eröffnung der schriftlichen Offerte und deren Protokollirung in der Reihenfolge ihrer geschehenen Ueberreichung und Nummerirung in Gegenwart der mündlichen Anbotsteller, nachdem letzteren die Zahl der vorliegenden schriftlichen Offerte noch vor dem ersten mündlichen Ausbote mitgetheilt worden sein wird.

10. Der Bestanbot ob er den Fiskalpreis überschreitet oder nicht, unterliegt der höheren Ratifikation.

11. Bei gleichem mündlichen und schriftlichen Bestbothe wird erstere, bei gleichen schriftlichen Anbothen demjenigen der Vorzug eingeräumt, welcher früher eingereicht wurde, worüber der Nummerus der erfolgten Einreichung des Offertes entscheidet.

12. Der vom Lizitations-Commissär nach Massgabe des Versteigerungsresultates als Ersteher erklärte Bestbieter ist gehalten, das erlegte Vadium bis auf 10% des Erstehungsbetrages sogleich zu ergänzen und diesen Betrag sammt jenem, welcher zur klassenmässigen Stempelung der Lizitations-Grundlagen und des abzuschliessenden Bauvertrages entfällt, zu Handen des Lizitationskommissärs zu erlegen.

13. Den Offerenten, welche nicht Ersteher geblieben sind, werden die erlegten Vadien gegen die im Lizitations-Protokolle auszudrückende Empfangsbestätigung sogleich zurückgestellt.

Von der k. k. Comitatsbehörde Požeg am 4. Oktober 1859.

Der k. k. Comitats-Vorstand
Julius Graf Janković m. p.

Nr. 2648 (Izv.—171) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

In Gemässheit des hohen Statthalterei-Erlasses vom 15. September 1859 Z. 14233-999 und der Verordnung der hochlöbl. k. k. Komitats-Behörde Warasdin vom 29. September 1859 Z 9036 wird die Weinschanks- und Fleisch-Ausschrottungs-Daz für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 der politischen Gemeinden Krapina und sv. Kriż mit dem Ausrufungspreise für Krapina von 9456 fl. 30 kr. und sv. Kriż von 2628 fl. 15 kr. ö. W. bei diesem k. k. Bezirks-Amte unwiderruflich am 20. Oktober l. J. um 9 Uhr Früh im Versteigerungs-Wege verpachtet werden.

Zur Richtschnur der Pachtlustigen wird bemerkt, dass

a) in der politischen Gemeinde Krapina 51 Ortschaften, 122 Wirthshäuser und 13 Märkte, 11 Kirchweihfeste und 12 Fleischbänke; in der politischen Gemeinde Sv. Kriż 39 Ortschaften, 49 Wirthshäuser 4 Märkte, 4 Kirchweihfeste, und 1 Fleischbank vorhanden sind.

b) Zur Lizitation wird jeder, der gültige Verträge einzugehen gesetzlich qualificirt ist zugelassen.

c) Wer für einen Andern lizitiren will, hat die hiezu erforderliche Vollmacht vor Beginn der Versteigerung der hiezu bestimmten Lizitations-Comission einzuhändigen.

d) Jeder Lizitant wird 5% als Vadium, welches im nicht Erstehungsfalle zurückgegeben wird, und der Ersteher ein Viertel der Erstehungssumme mit Einrechnung des erstern in voraus baar bei dem k. k. Bez.-Amte, und ausser dem eine Caution im gleichen Quartalsbetrage entweder im Baaren oder in gangbaren verzinslichen Staats-Obligationen nach dem Courswerthe gleich nach erfolgter Fertigung des Lizitations-Protokolles hieramts zu erlegen haben.

e) Bei dieser Versteigerung werden auch schriftliche Offerte, welche bis zum Vortage der anberaumten Lizitation, versehen mit der vorgeschriebenen Stempelmarke, versiegelt, und mit der Aufschrift, für welche Gemeinde dieselben gestellt werden unter Bekanntgabe des Wohn- und Aufenthaltsortes des Offerenten hieramts eintreffen müssen, angenommen.

f) Offertleger, welche des Schreibens unkundig sind, haben den schriftlichen Offerten ihr Handzeichen beizudrücken, in welchem Falle die Mitfertigung zweier Zeugen, von welchen einer als Namensfertiger des Offerenten erscheinen kann, nothwendig ist.

g) Ueberreicher von schriftlichen Offerten, dürfen sich nicht zugleich auch persönlich, noch durch Bestellte oder Bevollmächtigte bei der Lizitation betheiligen. In diesem Falle wird jedenfalls der höhere Betrag, er möge mündlich erstanden oder schriftlich offerirt worden sein, zu gelten haben.

h) Auf nachträgliche Offerte ohne Unterschied, ob sich der Offerent bei der mündlichen Lizitation betheiligt hat oder nicht, wird keine Rücksicht genommen werden.

Die weiteren Bedingnisse können hieramts bis zum Lizitationstage in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

Vom k. k. Bezirksamte Krapina am 6. September 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorsteher
Snanz.

Nr. 1963-pol. (Izv. 173) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Nachdem die am 7. l. M. hieramts abgehaltene Lizitation wegen Verpachtung der Einhebung der Fleisch- und Getränkedaz in der polit. Gemeinde Jamnica ohne Erfolg geblieben ist, so wird eine neuerliche Lizitation für den 18. Oktober l. J. 9 Uhr Vormittags ausgeschrieben.

Zur Benehmungswissenschaft der Hrn. Lizitanten wird erinnert, dass in derselben Gemeinde fünf stark besuchte Jahrmärkte abgehalten werden und der Wein in 8 Ortschaften, 35 Wirthshäusern ausgeschänkt wird.

Die näheren Lizitationsbedingnisse können täglich hieramts eingesehen werden, hier wird blos bemerkt: dass die vorschriftsmässigen schriftlichen Offerte, jedoch nur vor Beginne der Lizitation angenommen werden, und dass die Ueberreicher schriftlicher Offerte bei der mündlichen Lizitatio weder persönlich noch durch Bevollmächtigte mitwirken dürfen.

Pisarovina am 8. Oktober 1859.

Balogh.

Br. 1670-pol. (Izv.—168) 3—3

Oglas dražbe

U glavnim obćinama Klanjec, Tuhelj i Miljana kotara klanjačkog iznajmit će se dozvoljeno sa visokom odlukom c. kr. namiestničtva od 15. rujna 1859. br. 14233-999 pobiranje pristojbah od pitjah i mesa za vrieme od 1. studenoga 1859 do 30 listopada 1860

Za dotično iznajmljenje za obćinu klanjačku u uredu obćinskom u Klanjcu opredieljuje se ovim 17. listopada za obćinu Tuhelj i dotičnom obćinskom uredu u Tuhlju dan 18. listopada, a za obćinu Miljana u dotičnom obć. uredu u Kumrovcu dan 19 listopada 1859 svaki put u 10 satih prije podne. Pristojbe su sliedeće ustanovljene i to u austr. vr., for. kr.

	for.	kr.
Za jedno doljno-austrijansko vedro vina	—	70
„ „ „ „ „ pive	—	$52^{1}/_{2}$
„ jedan polić rakije	—	5
Od rogate marve i to od jednog vola, bika, krave i junca preko jedne godine	1	5
od teleta izpod jedne godine	—	$52^{1}/_{2}$
„ ovacah i ovnovah	—	14
„ jagnjeta	—	9
„ jednog svinčeta	—	$52^{1}/_{2}$

Izručne ciene su sliedeće opredieljene, i to za obćinu klanjačku sa 600 fr. za tuheljsku i miljansku pako pojedince sa 2000 fr. a. vr.

Dražbenici su dužni prije započetog iznajmljenja žaobinu sa 5% od izručnog iznosa a obstatelj pako sa 10% dotičnu jamčevinu položiti.

Dotični uvieti tičući se tako obstatelja kao i obćine mogu se svaki dan u područnom kotarskom uredu u uredovnom vremenu i na opredieljene dane dražbene i kod dotičnih obćinskih uredah uviditi.

C. k. kot. ured klanjački dne 3. listopada 1858.

C. k. kot. predstojnik
Strah.

Br. 536 (Dp.—117) 3—3

Natiečaj.

Na novoustrojenoj pučkoj učioni u Farkašiću, kotaru sisačkom, županiji pako zagrebačkoj ima se popuniti miesto učitelja i organiste, s kojim je skopčana godišnja plaća 264 stot. $7^{1}/_{2}$ novč. zatim uživanje vèrta, četiri rali oranice, 15 hvatih dèrvah i bezplatni stan.

Prositelji neka svoje molbenice do 25. listopada o g. dostave začastnom kanoniku, podarcidijakonu i župniku u Sisku Franji Stoissniggu, podkriepivši ih s potrebitimi dokaznicami o dobi, vladanju, sposobnosti i dosadanjem službovanju, a osim toga koji podpadaju pravomoćju krajišničkoj oblasti, odpustnicom iz krajišničkoga saveza.

U Zagrebu dne 16. rujna 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Brzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PONEDJELJAK DANA 17. LISTOPADA 1859. Broj 237.

Carsko-kr. NARODNE službene NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč, 14. listopada. Današnji „Wien. Ztg“ donosi oglas, uslied kojega se mogu odpustit momci vojničke rezerve i opet se primaju taxe za oslobodjenje od vojničke službe.

Beč, 15. listopada. Nj. veličanstvo car došao je jutros u 6 satih u najboljem zdravlju iz Ischla u Schönbrunn.

Talijanska.

Nj. svetost papa ostavio je dne 6. t. m. Rim, da na Pio-latinskoj željeznici otidje u Kastel Gandolfo. U kolodvoru, gdie je jedan batalijun francuzke vojske i papinska žandarmerija uparadjena bila, upravio je sveti otac prijaznih riečih na generala Goyona i druge tamo sakupivše se otmiene osobe. U Albanu i Kastel-Gandolfu primilo je pučanstvo klicanjem Nj. svetost.

Piemonteskom ministarstvu unutarnjih poslovah dozvoljeno je za kategoriju njegova proračuna, koja je talijanskoj emigraciji posvećena, iznovični dodatak od 25.000 l.

Svotama koje su naznačene bile za utvèrdjenje Kazala i dosad su iznosile 3,193.000 l., opet je dodano 371.200 lirah. Za dopunjenje turinskoga arsenala dozvoljeno je 300.000 lirah.

Turin, 10. listopada. Dne 1. studenoga opet će početi neposredno bèrzojavno obćenje s Mletcima i s niemačko-austrijanskim savezom. List „Unione“ nestidi se izpričavat silovitu smèrt Anvitovu i naznačuje pučkoj osveti još nieke žèrtve. „Indipendente“ hoće da zna, da će sardinska vlada zapremit Parmu.

Iz jednoga dopisa iz Modene vadimo sliedeće pojedinosti o silovitoj smèrti pukovnika Anvita u Parmi: Pukovnik Anviti povukao je na se mèržnju Parmazanacah time, što je bio predsiednik prijašnje vojničke komisije. Po odlazku vojvodinje i on uteče i sakrije se u Bolonji. Podpuni mir, koi je od toga vremena vladao u parmazanskoj zemlji, dao je po svoj prilici nesretniku povoda mislit da se je i mèržnja proti njegovoj osobi utaložila. On dodje iz Bolonje, po svoj prilici putujući u Piacencu, no spoznaše ga na kolodvoru parmanskom. Morade sići i kao munja razprostrani se viest medju narodom, da je uhvatjen. Velikim naporom podje niekim sèrčenim gradjanima i pukovniku Dodi od talijanske vojske, sa rukom, dovesti ga u jednu kasarnu, koja je tamo blizu bila. Narod stade sve većma bučit i najedanput obkoli strašno rasjarena množina sgradu. Na nesreću nebijaše u kasarni više nego šest do sedam žandarmah; njihovi napori kao i niekih oficirah i narodnih stražarah, kojima bijaše moguće odmah onamo prispieti, nemogoše obustavit množinu. Rešetke, koje zatvoriše, razterga narod i prodre rasjaren kao poplavica u sgradu. Napokon nadjoše pukovnika u jednoj tamnoj komori pod stolom, za koi ga je sakrio major Buraggi. Izvukoše ga napolje, stadoše ga nogama gazit i skončaše ga probodivši ga više putah nožem i izbacivši nanj pištolj. Sada nasta strašan prizor. Natezahu po ulicama mèrtvo tielo do kafane, koju je Anviti običavao polaziti. Tamo razstaviše mu glavu sabljom od trupa i nataknuše ju na motku. Samo trup natezahu dalje, dok im ga medjutim prispievša oružana sila otme ne bez upotrebljenja prisilnih sredstvah. I ženah bijaše vidit u strašnom tom sprovodu, i pojedini od njih dizahu diecu u zrak. Čoviek koi si prisvoji odsiečenu glavu, izpusti svoj plien tek onda, kad ga sedam bajonetah probode. Svakolika vojska bila je smieštena u citadelli udaljenoj od prilike tri četvèrta sata. Kad prispie na lice miesta, prodje već sva oluja i strašna tišina zavlada gradom.

Grof Anviti proizišo je pod vladom vojvodinje Marije Luize parmanske iz tamošnje vojničke škole, bio je zatim učitelj grofa Montenuova, sada austrijanskoga podmaršala i grofa Neiperga i bio je već dva puta god. 1848. izložen sličnim nasèrtima, kojima je jedva izmako. On je bio vitez austrijanskoga reda željezne krune.

Niemačka.

„Spener'sche Ztg“ prati koburg-gothansku notu s opazkom: Nota sa svim tim, što priznaje potreboću, da se preustroji savez, izražuje ipak u obziru na Austriju i njeno dioničtvo kod niemačkoga saveza čuvstva, koja stoje u protuslovju s eisenachskim agitacijama, tako da se nemože uvidit, kako se je gibanje na vojvodu koburžkoga moglo pozvati.

Turska.

„Allg. Ztg.“ javlja o posliednjoj uroti u Carigradu siedeće: Od niekoliko godinah propoviedao je u džamiji sultana Bajazida jedan arabski šeh, poznat pod imenom Bagdadi, i mnogi su dolazili da ga slušaju zbog njegove učenosti i čista života. Svi njegovi učenici poštovali su ga. Ožalošćen s propadanja turske carevine, mislio je, da je tome uzrok u sadašnjoj vladinoj sistemi, te zato napiše fetvu, u kojoj se dokazuje, da je dobro dielo ubiti cara i sve velikaše, da će učestnik zbog toga doći u raj, te postati mučenikom, tko propadne. Niekojim učenicima svojim, u koje se je mogao pouzdati, saobći ovu tajnu, počem ih je najprije zakleo, i pustio je da podpišu fetvu od svoje volje. Ovi opet nadjoše druge, te tako za osam miesecih podpisaše se mnogi, oficiri, činovnici ili imami. Bilo ih je do 5000. Vèrhovni upravitelj bio je Ferikpaša, Čerkez Husein Daim, koi se je bio kod Karsa odlikovao, a na Grahovu bio je potučen od Cèrnogoracah. Njemu nije bilo pravo, što ministarstvo nije izjavilo, da je na Grahovu radio samo po višjoj zapoviesti, a ne po svojoj glavi. Prije pet nedieljah morade otići u Epir, da primi komandu, a Hasanpaši, bosforskom komandantu, preda upravu urote. Jedan oficir Hasanpaše dozna slučajno za miesto od urote, pak to kaže kapetanu jednom, a ovaj majoru; ovaj budući da je i sam urotnik, umiri onu dvojicu, ali ode paši da ga opomene zbog bèrbljanja ordonancah. Hasanpaša uplaši se, pak tieraj seraščeru, da tim sebe spasi. Mnoge zatvoriše, nadje se spisak urotnikah, i namiesti se komisija, da iztražuje stvar. Komisija se skuplja svaki dan. Dosada je pronašla sliedeće: Gotovo u svakoj regimenti carigradske posade ima po koi oficir umiešan u urotu; jedan kapetan na straži blizu sultanovoga dvorca obvezao se je, da će sultana ubiti; jedan oddiel urotnikah imao je potući sve velikaše u njihovim miljkovima; druga kolona imala je posiesti najvažnije točke carigradske; municije je bilo dosta, jer je u uroti bio major, pod kojim su magazini bili; pioneri su imali čuvati kèršćane i Evropljane od kakve biede. Bila su spremljena izviestja, koja bi stranim poslanicima javile smèrt sultana Abdula Medžida i stupanje na prestol njegovoga brata Abdula Aziza. Nezna se, u koi su dan naumili bili početi izvèršivati svoju urotu, ali kao da su čekali, dok neodu redifi kućama. Džaferpaša udavio se je; po Huseinpašu naravno da će se odmah poslati. Kao i mnogi drugi višji oficiri da su u urotu umiešani a i izvan Carigrada zaedu za nju. („Ostd. P.“ kaže, da se je u Janjinu poslalo, da se uhvati tamošnji paša.) Pomorska vojska nije bila ni u ušto upletena, gèrde je malo u uroti, dosta od piešakah, a najjače topčije i pioneri. Uleme i softe gotovo nisu nikakvu rolu igrali u uroti, tako da je ova čisto politična vojnička urota. Gdiekoji vele, da su tu umiešani i Evropljani, ali ovo neće biti istina. Ovo je pèrvi put, da su nisami umiešani u kakovo buntovno ugadjanje. Što bi se htiela krivica navaliti na starovierce Turke, to nije temeljito, jer bi inače u uroti mnogo više imamah bilo. Tu se može vidieti, kakova je turska policija, kad nije doznala za urotu, koja se je snovala za više miesecih, a čudno je, da se prije nenadje nikakav izdajica. Pred izpitom neteji većina svoje mišljenje i mnogi gèrdiše i prietiše ministrima. Može se uzeti, da su medju urotnicima najbolji patrioti, pa bila im sudba ma kakova, svi Turci žalit će ih i bit će ih, koji će im namieru nanovo gledati izpuniti. Vlada turska obećava, da će rezultat izpitivanjah obnarodovati.

Rusija.

„Sieverna Pčela“ zabavlja se revno s kineskim poslovima, koji sačinjavaju i u drugim ruskim listovima postojanu temu. Sada opro-vèrgava ponajprije tvèrdjenje, da su protivnici savesnikah u kulama na Paihu bili Mongoli, koji nisu više ni najmanje ratoborni. To je bila kineska ili bolje rekuć mandžu'ska vojska, od koje se 100.000 momakah nalazi u Pekingu. Samo zapoviednik kule Sen-sen-van, koi se u istinu zove Sengenvinčen (dragocieni lav) jest Mongol i upravljao je već godine 40. topničtvom. U posliednjem ratu čuli su, veli, Kinezi pèrvi put o puščenim kapicama i popitali su se kod ruskih misionarah, kako se isti prave, no oni nisu im znali dati odgovora. No kasnije saznali su, da Kinezi prave takove kapice iz praskajućega srebra, koje uvažaju iz Rusije. Što se tiče ruskih riečih, koje su Englezi na kineskim baterijama čuli, opaža se, da se još dan danas u kineskoj službi nalazi jedna kumpanija iz potomakah onih kozakah, koji su pred 150 godinah u Albesinu (poznatoj tvèrdjavi na Amuru) zarobljeni bili, i sadèržali su sve dosad svoj jezik.

— Dèržavni dug ruski iznosio je s koncem lanjske godine 515,988.012 sreb. rub., dakle se je te godine umalio za 2,345.995 sreb. rub.

— Veliki stalni most prieko Moskve rieke dovèršio se je i može podnieti 10.000 ljudih.

— Dnevnom zapoviedi od 20. rujna naimenovan je carević carevim pobočnikom.

Francuzka.

Pariz, 14. listopada. Polag „Constitutionnela“ skoro će se sklopit mir u Curiku; sad se jošte razpravlja samo pitanje o dèržavnom dugu; niekoje točke propuštaju se kongresu, za koi su već svekolike sile dale svoje privoljenje.

Marsilja, 13. listopada. Dnevnici izlazeći u Malti javljaju, da su se kod pogreba beja tuniskoga dogodili novi prizori fanatizma. Mavri udariše na Židove kamenjem i raniše mnoge. Jedan ministar novoga beja, koi je pohitio onamo, dao je od prilike 30 buntovnikah pohvatati, na što se opet mir povratio.

Velika Britanija i Irska.

London, 13. listopada. Kraljica je danas ostavila Balmoral i odputovala je u Nordwales.

— Glasoviti indjenir Stephenson preminuo je.

„London Gazette“ obnarodujе izviešće lorda Caninga, glavnoga gubernatora Indije, u kojem isti imenuje one činovnike, koji su doprinieli k tomu, da se je ladija opet povratila pod britansko gospodstvo. Prošle su već dvie godine, odkad je započelo kèrvoprolievanje, borba i obćenito poremetanje u velikoj azijatskoj dèržavi. Sada je mir uobće opet povraćen; no spis nepropušta napomenut, da još svejednako domuju u niekim stranama zemlje buntovničke čete, koje je potrebno progonit britanskom vojskom.

Amerika.

New-York, 28. rujna. General Harney izjavlja, da je otok San Juan zapremio, da svoje zemljake zaštiti proti uvredama i zabadanjima englezkih oblastih na Vankuverskom otoku, kojega gubernator zahtieva, da se udale amerikanske čete.

Po glasu izviešćah iz Venezuole biesni tamo gradjanski rat još svejednako s najvećom žestinom. Laguayra i Maracay došli su u šake vladinoj vojski. Dva municijom za buntovnike obskèrbljena holandezka broda bila su uzeta i britanskoga konzula uapsili su kao učestnika kod prevrata. Inostrani konzuli u Ciudad-Bolivaru zamolili su za zaštitu gubernatore francuzkih, englezkih i dansko-zapadcindiđkih posiedstvah; u ovom spisu kažu konzuli, kod sadnje borbe neradi se o običajnoj revoluciji, koja teži za kakvom političkom svèrhom; nasuprot, poslovica uretnikah jest „Nasilje, smèrt i plačkanje.“ Kažu, da je množina zločinstvah počinjena i kako se čuje nestalo je u unutrašnjosti zemlje stanovnikah čitavih obćinah.

O Kaliforniji prispiela su izviešća iz vankuverskog otoka od 28. kolovoza. Ista sadèržaju dopisivanje medju amerikanskim generalom Harneyem i britanskim gubernatorom vankuverskoga otoka, gospodinom Douglasom. Pèrvi potvèrdjuje, da je primio britanski protest proti zapremljenja otoka San-Juana i nastavlja zatim:

„Kao vojnički zapovjednik područja oregonskoga, komu je ono zapoviedničtvo na zapoviest predsiednika sjedinjenih dèržavah povierono, imam čast dostavit Vam do znanja, da sam kriepostju ove meni podieljene vlasti postavio vojničku komandu na otoku San-Juanu, da na onem otoku stanujuće amerikanske gradjane zaštitim proti uvredama i nepodobštinama, koje su im nedavno britanske oblasti vankuverskog otoka i hudsonbajske kumpanije učinile, budući da su jednu britansku ratnu ladju od vankuverskog otoka poslale, da glavnoga faktera hudsonbajske kumpanije doveze u San-Juan u svèrhu, da jednog amerikanskoga gradjana uapsi i silom odvede na vankuverski otok, da bude tamo sudjen polag britanskoga prava. Ja sam svojoj vladi prijavio ovaj griešni pokušaj i ona će bez sumnje dostojanu sadovoljštinu tražit od britanske vlade. Medjutim imam čest, Vašu preuzvišenost ubaviestiti, da neću tèrpit, da se opet ponovi one uvreda, već što više, da ću na otoku San-Juanu dèržat vojničku komandu, da njegove stanovnike dotle u ime sjedinjenih dèržavah zaštitim, dok primim dalje zapoviesti od svoje vlade.“

Nato odgovorio je gubernator Douglas:

„Zahvaljujem Vam za prostodušan i otvoren način, kojim mi priobćujete Vaše razloge za zapremljenje otoka San Juana. Drago mi je, što iz Vaše depeše vidim, da ste kriepostju obćenitih od predsiednika sjedinjenih dèržavah u Vašem svojstvu kao vojnički zapoviednik okružja oregonskoga dobljenih naputakah, a ne uslied izrevna od kabineta washingtonskoga proizlazećega naloga preduzeli takove korake.“

Što se tiče tobožnje uvrede jednog amerikanskoga gradjana, kaže gubernator Douglas, da se ista nije nikada dogodila. On dodaje, da je do onomadne na otoku San-Juanu stanovao jedan jedini amerikanski gradjanin. U najnovije vrieme naselili su se istina onamo nieki amerikanski tako zvani „squateri.“ Prema ovima su, veli, britanske oblasti, uzemši u obzir, da je od važnosti biti u dobru sporazumljenju s amerikanskim oblastima, što prijaznije vazda postupale. Veoma mu je žao, da mu nije general Harney prije, nego što je zapremio otok, ništa kazao o nepravdi, koja je tobože tomu amerikanskom gradjaninu učinjena. Da on toga nije propustio, bio bi se uvjerio o neosnovanosti dve oblasti britanskim i amerikanskim oficirom, vjerojatno je bilo sporazumljenje, premda se posliednji nastavili utvèrdjivati svoj položaj.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Napulj, 5. listopada. Redarstveni predstojnik Governo zamienjen je Silvestrom. Znatni vojnički oddieli otišli su na granicu.

Bolonja, 5. listopada. Cavour vratio se je od ovud u Turin, da predsieda komisiji za izborni zakon.

Parma, 12. listopada. Farini je jučer ovamo prispeo; grad je na sve strane obkoljen od modenskih i toskanskih četah. Glavni krivci uapsit će se, vele, i predat sudu. I inače uapšeno je niekoliko osobah. U gradu vlada sada izvana mir.

Kodanj, 12. listopada. Ratni ministar podneo je svoju ostavku; no kažu, da nije to iz političkih uzrokah učinio.

Firenca. General Garibaldi upravio je na čete stojeće pod njegovim zapoviedničtvom sliedeću dnevnu zapoviest:

„Vojnici! Čas nove borbe približuje se, neprijatelj nam prieti i skoro će na nas udarit, Obraćajući se na moje lombardezke suratnike, znadem da negovorim gluhacima, kad se o tom radi, da se ratuje proti neprijateljima Italije Ja se dakle nadam, da će te skoro doći u naše vèrsti.

Glavni stan Bolonja. Garibaldi.

Rim. Jedan parižki list „Ind. B.“ javlja: Čudni glasi raznieli su se u obziru na svetoga otca. Kažu, da Pio IX. namierava izmaći u Napulj. Svakako bi izvedenje takovih namierah naišlo na velike težkoće. Kad papa putuje, prate ga kao u znak štovanja dvie francuzke regimente a kad se vozi po moru dva francuzka broda. U ostalom tvèrde, da je general Goyon papi otvoreno kazao, da bi se podvèrgo pogibelji nikad se više nevratit u svoje dèržave, ako bi ih naumio ostaviti.

Iz Napulja, 6. listopapa pišu: da će prekosutra onih 15.000 momakah, koji stoje u Abrucima, prekoračit rimsku granicu. Vèrhovni zapoviednik general Pinelli dobio je zapoviest, da se sa zapoviednikom papinske vojske stavi u sporazumljenje.

Uslied viestih iz Napulja neuspieva francuzki poslanik pl. g. Brenier sa svojim preustrojenim predlozima. Izgledaju opet novi razmir medju Francuzkom i Napuljem.

Pariz 10. listopada. „Moniteur“ nije jošte službeno potvèrdio, da je francuzki konzul u Parmi dobio nalog, da zaište da budu strogo kažnjeni ubojice pukovnika Anvita, i ako toga neuzbude i uzme svoje pasoše.

Pariz 14. listopada. Današnji „Constitutionnel“ oprovèrgava glas, koi je jučer okolovao, da se je odgodilo podpisanje ugovora mira u Curiku; jošte se ima, veli, uredit samo pitanje o dèržavnom dugu. O ostalim točkama već su se sile složile i podpisanje ugovora predstoji. Dalja nova pitanja, koja se nisu riešila ugovorom, predat će se, vele, jednom kongresu, za koi su dali već svekolike velike sile svoje privoljenje.

I „Korrespondenz Havas“ oprovèrgava gore navedeni glas kao i dva druga lažljiva glasa o sukobu englezkih i francuzkih ladjab i o nemirnom gibanju u Rimu.

Kalkuta, 9. rujna. Feroz šah udario je na štaciju Mundilaisar u srednjoj Indiji i oslobodio je iz ondiešnjih tamnicah 700 uapešenikah. Kapetan Haves, politički agent vlade, ubijen je.

Java, 23 rujna. Nova expedicija proti Bonu pripravlja se. Bèrzojav medju Batavijom i Singaporom otvorit će se 1. siečnja 1860.

Hongkong, 24. rujna. Amerikanski poslanik došao je od prilike dne 25. sèrpnja u Peking i bio je što bolje primljen. Dne 14. sèrpnja došao je ruski parobrod „Amerika“ s Muraviеvom i sa više indjenirskih oficirah, od Amura mimo Hakodadisa i drugih medjulukah u Pehtang. Dva indjenirska oficira odputovala su 22. u pratnji ruskoga skoroteče s depešama za ruskoga poslanika u Pekingu, da izposluje, da se podigne bèrzojavna linija medju Pekingom i niekim ruskim miestima.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 17254 (Vl.—64) 3—2

Concurs.

Zur Wiederbesetzung der Stelle eines Nebenlehrers der italienischen Sprache an der Linzer k. k. Oberrealschule.

An der Linzer k. k. Oberrealschule ist die Stelle eines Nebenlehrers für die *italienische Sprache zeitlich* zu besetzen

Die Bewerber für diese mit der fixen Remuneration jährlicher dreihundert Gulden ö. W. dotirte Stelle, haben ihre dokumentirten Gesuche entweder im Wege ihrer vorgesetzten Schuldirektion, oder im Falle sie nicht angestellt sind, unmittelbar bei der gefertigten Statthalterei bis längstens 20. Oktober 1859 zu überreichen.

Linz am 30. September 1859.

Sr. k. k. Apostolischen Majestät wirkl. geheimer Rath und Statthalter von Oberösterreich

Eduard Freiherr von Bach m. p.

Nr. 10001-1859 (DS.—78) 3—2

Offerts-Verhandlung.

Zur Sicherstellung der Lieferung der Kanzlei-Erfordernisse für die k. k. Komitats-Behörde in Agram für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 wird die Offertsverhandlung hiemit ausgeschrieben.

Die betreffenden Bedingnisse, in welchen auch die zu liefernden Gegenstände und deren Bedarf angegeben sind, können bei der gefertigten k. k. Komitats-Behörde täglich eingesehen werden.

Die Vorschriftsmässig verfassten, gestempelten, wohlsigillirten und mit dem Vadium von 50 fl. ö. W. im Baaren oder in Staatspapieren nach dem Börsenkourse belegten Offerte sind bei der k. k. Komitats-Behörde bis 31. Oktober 1859 12 Uhr Mittags einzureichen.

Was hiemit zur Darnachachtung der Unternehmungslustigen kundgemacht wird

K. k. Komitats-Behörde.

Agram am 12. Oktober 1859.

Der k. k. Komitats-Vorstand

v. Bunyevac m. p.

Br. 2378-pol. (Izv.—175) 3—1

Objava.

Na temelju naredbe vis. c. k. hèrv. slav. namiestničtva od 15 rujna t. g. br. 14233-999 jest u svèrhu iznajmljenja pobiranja pristojbah od potroška pitja i mesa za upravnu godinu 18⁵⁹/₆₀. podčinjenim političkim obćinama severinskoj i bosiljevačkoj pripadajućih, dražbeno ročište na 25. listopada t. g. u 10 satih prije podne u pisarnu ovoga ureda u gradu Stelniku opredieljeno. —

Ovo se tim dodatkom do obćega znanja stavlja:

1. Da će se dražba za svaku obćinu posebno dèržati.
2. Da je fiškalna ciena za obćinu Severin u 1487 fr., a za obćinu Bosiljevo u 1032 fr. opredieljena.
3. Da se prije dražbe 5% vadium, a po izmiutju dražbe po najmiteliu 10% od najmovne ciene kao jamčevina položiti mora.
4. Da biljegovane i sa vadiumom providjene pismene ponude prije dražbenog roka ovamo stići imadu i da ponuditelji takove neće smieti ustmeno činiti.

Dalji dražbeni uvieti mogu se kod ovog ureda uviditi.

C. k. kot. ured Bosiljevo.

U Stelniku 5. listopada 1859.

C. k. kot. predstojnik

Kavić.

Br. 2555-pol. 1859 (Izv.—176) 3—1

Objava.

U svèrhu iznajmljenja podavanja predpregah u vremenu od 1. studenoga 1859 do 31. listopada 1860 u predpražnim postajama Prilišću i Severinu, dèržati će se pred podpisatim kotarskim uredom u Stelniku dne 27. listopada t. g. u 9 satih prije podne jeftimba, te se na takovu pozivaju dotični s tom naročitom opazkom, da se prije započetja jeftimbe od fiškalne ciene koja je za postaju Prilišće u 389 fr., a za postaju u Severinu u 829 fr. ustanovljena 5% vadium položiti mora, i da pismene, biljegovane i sa propisanim vadiumom providjene ponude, prije započetja jeftimbe ovamo stići imadu.

Dalji uvieti jevtimbe mogu se u uredovnoj pisarni svaki dan uviditi.

C. k. kot. ured Bosiljevo.

U Stelniku 5. listopada 1859.

C. k. kot. predstojnik

Kavić.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 18. LISTOPADA 1859. Broj 238.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Oglas.

U području kotara ivanečkoga, varaždinske županije, uništo je u ime domorodnih darovah za opremu hèrvatsko-slavonskoga dobrovoljačkoga sbora u gotovu i u prirodinskoj vrednosti iznosak od 3123 for. 67 kr. u obligacijama a 2131 for. 50 kr. austr. vrednote u gotovu.

Kod ovih prinesakah učestvovali su izvan već obnarodovanih posvetah: Nj. preuzvišenosti gospodina ministra financijah barona Brucka; gospodina podmaršala grofa Jurja Draškovića; vlastelina gospodina Mihaila Konyari-a i visokočastnoga čazmanskoga kaptola, sliedeći s naznačenim znamenitim darovima i to: Gospodin Josip Basar, župnik u Bednji, zemljorasteretnicom od 130 f. k. n. zajedno s kamatami od 5 f. 30 kr. k. n. i gotovim iznoskom od 15 f 75 kr. a. vr. Gosp. Sliepan Vuković, župnik u Ivancu zemljorasteretnicom od 100 f. k. n. — G. Petar Rusan, župnik i ješprišt u Višnjici, obligacijom narodn. zajma od 50 f. k. n. i gotovim iznoskom od 52 f. 50 kr. — G. Evgenij Ghika gotovim iznoskom od 100 f. a. v. — G. Henrik Tansig, zakupnik dobarah obligacijom narodnoga zajma od 100 f. k. n. — Občina Kaniža gotovim iznoskom od 1000 f. a. vr. — Občina Trakoštjan gotovim iznoskom od 500 f. a. v. — Občina Lipovnik gotovim iznoskom od 300 fr. a. v. — Napokon stanovnici občine Kaniže gotovim prineskom od 105 fr 42 kr. a. vr.

Izvan toga poklonio je tamošnji vlastelin g. Vladislav pl. Pasthory jednoga konja.

To se stavlja do občega znanja s podpunim priznavanjem.

U Zagrebu dne 9. listopada 1859.

Br. 15866-1862. (VI.—65) 3—1

Oglas

c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva u pogledu dèržavno-šumarskoga izpita.

Odnosno na oglas od 14. rujna t. g. br. 13897-17351 stavlja se time do občega znanja, da će kod šumarskoga izpita, koi će se preduzeti kod ovoga c. k. namiestničtva 20. t. m. i sliedećih danah, sudielovati šumarski izviestitelj kod c. k. ravnateljstva financijalnoga u Zagrebu, g. Eugen Deimel, kao predsiedatelj, zatim šumar kod c. k. vojničkoga zapoviedničtva u Zagrebu, g. Vilelm Koblić, i šumar preč. kaptola zagrebačkoga, g. Julio Sapper, kao povierenici, i nadšumar gospoštine topolovačke, Vatroslav Makovička, kao namiestnik.

U Zagrebu dne 14. listopada 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

— Kako „Oest. Ztg" iz Padove pišu razkrili su tamo ovih danah podružnicu u Ferari obstojećega odbora „Comitato Veneto" i digli su ju. Raskritje dogodilo se osobitim načinom, t. j. tako: Nieki apatekarski diečak našao je parče papira i predao ga je svome gospodaru. On ga odnese oblasti a posliednja vidiv, da sadèržaje proglas prevratnog odbora stade iztraživati, tko je vlastnik toga pisma i podje joj za rukom naći ga. Kod iznenadnoga premetanja stana nadjoše tamo više tisućah exemplarah dviuh proklamacijah imenovanoga odbora, koji su bili opredieljeni da se razdiele medju narod. Dalja iztraživanja pokazala su, da je obstojala razprostranjena korešpondencija.

Odbor je svoje poduzetje sasvim izvèrstno ustrojio. Ponajprije dielovalo se pismom i riečju na mladež, da ju zadobiju za stvar. Jedared zadobljeni upućavali su se na jednoga tèrgovca, koi ih je obskèrbljivao novcima za put; zatim dobivali su drugu adresu na niekog kiridjiju, koi je preduzimao odpravljat ih; od ovoga vodili su ih drugom sučlanu odbora, niekom slikaru, koi je bio zapoviednik odpravničtva transporta navèrbovanih mladićah, što se je upravljao u vojvodstva; napokon započe se promicanje i bilo je izvedeno preko Mantuvanske ili preko Polezine, kod kojeg posliednjeg miesta morali su prelaziti preko Pada. Ovdie je bio opet jedan brodar u plaći odbora, koi je biegunce polag okolnostih ili na jedanput ili na više putah prebacivao na drugu obalu, gdie ih je navlastito naimenovani odpravnik primao i pošto su položili prisegu odpravljao na razna miesta njihova opredieljenja.

Tamo prispievši bili su odmah oboružani i uvèršteni. Razprostiranje prevratnih oglasah bio je rečeni slikar takodjer preuzeo, koi je pravilnim pasošom obskerbljen simo tamo putovao i u jednom dvostrukim dnom obskèrbljenom kovčegu kriomice prenašao proglase i pisma preko granice. Kad je oblast saznala za sve ove tajne, nije joj težko bilo, dalje stvar iztražit i iz dotičnikah izvabit obsežnih izpoviedih. Odbor ferarski stoji opet u neposrednom savezu s odborima isto ime vodećim i pod osobitim pokroviteljstvom ministra Ratazzi-a i kralja stojećim odborima u Milanu i Turinu. Odbor u Turinu podupire se od ministarstva i novcima i gledao je pod upravom gospodina Ratazzi-a da se sporazumije s jednom frakcijom Mazzinovačke stranke, što mu je i za rukom pošlo, i više emisarah opredieljeno je, da nemire i bunu u mletačkim provincijama razprostrane i sastavljenjem tako zvanoga narodnoga manifesta proglase narodnu volju Mlečćah. Okolaju posvud listovi za pobiranje podpisah za molbenicu, koja ima svietu dati na znanje, da Mletačka namierava nastavit komediju započetu u vojvodstvima i legacijama. Ali ne samo pismom, već i činom nastoje ovi piemontezki rovari dielovat, budući da više škrinjah s puškama stoji na mletačkoj granici i imaju se pèrvom prilikom kriomice unieti u zemlju.

Francuzka.

Pariz, 11 listopad. Car i carica bili su u Bordeaux-u veoma sjajno primljeni. Polag službenih izviešćah bilo je oduševljenje neopisivo. Posliednje viesti iz Bordeaux-a dopiru do 2. ure slie podne. Kod službenoga dočeka upravio je kardinal-nadbiskup govor na cara. Car i carica ostavit će Bordeaux i prispiet će u večer u kolodvor od Ivry-a, odkud će željeznicom odputovat u St. Cloud. Jedan parižki list obnarodje veoma žestoko pismo poznatoga E. About-a proti biskupu orleanskom, koi ga je u svojem posliednjem pastirskom pismu imenovao nejednačkim klevetnikom. — „Pays" sadèržava sliedeće saobćenje:

„Više veoma ugledaih prelatah, pravednim načinom zabavljenih interesima vierozakona, koji im se čine, da su u talijanskom pitanju potaknuti, izdalo je prije niekoliko danah okružnicah i opomenah, u kojima sažaluju sadašnji položaj papinskih dèržavah. Mi smo se dosad uztezali obnarodovat ih; no budući da se svakim danom umnožavaju, moramo prekinut naše mučanje i pozornost naših čitateljah obratit na njih. Poštovani biskupi mislili su, obraćajući se neposredno na obćinstvo, da će uslugu učinit stvari, koja im je draga. To je čuvstvo i pravo, pred kojim se klanjamo bez kritike. Kao kèršćani podvèrženi smo vlasti cèrkve; kao gradjani dužni smo slušat vladu. Dogadjaji unidjoše u talijansku stvar i razvijaju se; njihov tiečaj možemo, bio on koi mu drago, sa sigurnostju i pouđanostju če-

Domoljubne misli.

Kažite mi — pitam vas s Ciceronom — kod kojega naroda ugodno vladanje, ljubav brace, dobrota te zahvalno i primljenih dobarah siećanje sa sèrce obljubljeno nije? — A kod kojega ponosni, zli, grozni i nezahvalni ljudi nisu u mèrzoji? — Takova naroda pod sivim nebom za Cicerona nije bilo, a u naše prosviećeno vrieme rada su nieki ljudi da bude naš; nu tašta im volja dotlie, dok kriepost bude u božjem očitovanju i za nas krepošću, — a sèrdce naše dok će znati, merajuć za svoje, čuvstvovat za milo i drago, pa dok će i naše suglasje s cielim inim svietom, a u praksi i samih tih zabtievalacah dèržati s Ciceronom.

Istinabog zakon božji hoće, da ljubimo one, koji nas mèrze, a da se molimo za one, koji nas progone, nu na čelu svih zakonah božjih stoji odnah do pèrvoga i najvećega zakona: „Ljubi iskèrnjega kao sebe sama" t. j. što si rada da tebi nečine drugi, nečini ni ti drugomu!

Ljubav je čoviekn prirodjena. Svatko niešte ljubi, ov ovo, on ono. Čoviek po naravnom nagonu ljubi mater, otca, domovinu, jezik itd., što je po božjem odredjenju naravju dobio, te što ga obkružaje. Nisu to pjesničke mešte niti iznašašća nego samo odkriće. — Bijaše doduše čoviekomèrzacah (mizantropah), no nisu li i ovi što to ljubili? — Neima sve do danas iznimke od ovoga pravila.

Ako je tomu tako, zašto nas gledaju zlobnim i zavistnim okom tudjinci i potudjenici u našoj domovini, što se radujemo nad naredbom, kojom se našemu jeziku povraća naravno pravo, koje mu je sam Bog dao, kao i svakomu drugomu jeziku? — Mi svoj jezik ljubimo, ma ne zato, jer je danas u modi ljubiti svoj jezik i gojiti narodnost svoju — maker vas prošlost naša uči o protivnom — no mi svoj jezik ljubimo, jer nas na to narav sili kao god susieda nam Magjara, da ljubi svoj, Talijana da svoj, a Niemca da svoj.

Upravo ova kod svih izobraženih narodah živa čuvstva, koja se sada pomoljavaju i kod nas, pokazuju svietu, da nismo mèrtvi i da nečamimo u mèrtvilu. —

No vi nepriatelji naravnoga prava našeg, koji mèrmljate proti novoj naredbi, čujte me, što vam kažem: Domovinom zovemo onu zemlju, gdie smo se rodili, a domovinom zovemo i onu zemlju, koja nas na stan primi.

Domovinu i ono što je njezino ljubiti, naravan je nagon, dopada se Bogu, a izobraženi ga narodi hvale.

Ako dakle ljubite i vi domovinu, koja vas u zagèrlje svoje primi i ne maćuhski vas hrani, učinite njoj za ljubav ono, što joj je na promicanje.

Samo hèrvatski jezik i hèrvatska narodnost uzdignut će Hèrvatom duševne sile — izobrazit će hèrvatsko domovinu!

Pamtite dobro što velim: gdie se ne niegguje narodni jezik u svem svom obsegu, ondie neima umietnostim utočišta, ni sigurna stana. To je uztok vašoj izreci, da se naš narod samo po kojem izobraženjem tudjem jeziku do izobraženosti uzdići može, — kano da naš jezik hèrvatski, koi se može glede bogatstva i liepote sa svimi živućmi jezici takmačiti — kano da je on nesposoban naučat nam dieco a posredno i dosliedno izobrazit nam narod.

kati; jer car ih nadzire svojom mudrostju, kao što nad njim a vlada svom svojom slavom i svom svojom silom.“

— General Martinprey došao je 8. u Oran. Čete sakupljene u ovoj provinciji sastojale su iz dvie divizije piehote pod zapoviedničtvom generalah Eszterhazy-a i Wimpffena i iz jedne konjaničke divizije pod generalom Desvaux-om.

— Francuzka švadra, koja je sada usidrena pod Algesirasom, stoji pod zapoviedničtvom podadmirala Romain-Desfosses-a, koi je svoju zastavu razvio na „Bretegni.“ Više španjolskih ratnih brodovah usidreno je takodjer u ovoj luci, medju ostalim linejska ladja „Reina Isabella Secunda“, zastavna ladja admiralova i prevozne ladje „Alava“, „Vasco-Nunez“, „San-Quitin“, „Victoria“, „Patino“ i „Cortez“, na koje imale su se 18. t. m. ukèrcat čete bližnjega okola, koje su opredieljene za operaciju proti Maroku, ako carev odgovor nebude povoljan. Za expediciju bit će Algesiras skladište i obskèrbivalište i već sada su tamo nagomilane velike zalihe i podignute vojene i pomorske bolnice. Okolo 15. očekuju tamo maršala O'Donnella, koi je, kako kažu, od kraljice dobio vèrhovno zapoviedničtvo neizstupivši zato iz kabineta.

— Odnošenja medju papom i carstvom zamèršuju se sve većma i moglo bi se dogodit, da će se već za koi dan pokazat očita znamenja ove razmirice. Francuzko svećenstvo dèrži se neprestano veoma odvažno i nezadovoljstvo vlade o svoj ovoj agitaciji raste sve većma i većma. No nebi bilo čudo, ako jedno liepo jutro „Moniteur“ donese prijavu, da će francuzka vojska u to ili ono vrieme ostavit Rim; no već odlazak u Čivitavekiju ili razpremljenje svetoga grada moglo bi možebiti bitno promienit misli kardinala Antonella.

U Curiku nisu se još svejednako složili u pitanju o dugu i ni neće se tako bèrzo složit, ako se ostavi, da one stranke, kojih se ta stvar tiče, same o njoj izreku odluku. Zato zaslužuje viest, da joj se vieruje, koja javlja, da će se ova razpra podnieti izreci treće koje nepristrane sile.

Niemačka.

Eisenach, 11. listopada. Nj. kraljevsku visost velikoga vojvodu pozvao je car ruski u Varšavu i on će za koi dan onamo odputóvat.

Belgija.

Bruselj, 11. listopada. Danas su bile zadušnice za pokojnu kraljicu Luizu Mariju.

Grof flandrijski posietio je, kao što iz Haaga pišu, prekjučer došavši i Amsterdama zbog svoje čistoće glasoviti Brock en Waaterland i tamo su mu kazali, da Napoleon I. nije smio unići u ove čiste kuće, jerbo nije hoteo da obuje bielih cokulah iz dèrva. „Ako neće da obuje cokulah“, reče gospodarica, „nedojde on u kuću, ma bio — sam čeonik amsterdamski!“

Moldavija i Vlaška.

Iz Bukurešta javijaju pod 11. t. m. bèrzojavnim putem, da se je 10. pod kolovodstvom niekih buntovnikah sakupio bio narod. Oboružana sila povratila je opet poredak i uapsila je kolovodje.

Turska.

Carigrad, 4. listopada. „Journal de Constantinople“ javlja: Na granici prema Bosni kod Gèrčke udarila je jedna oboružana cèrnogorska četa na tursku stražu. Šaka turskih vojnikah branila se je junački i povukla se je zatim, ustupajući većini, u kulu, koja je njenom straženju povierena bila. Cèrnogorci upališe kulu, i više Turakah poginu u vatri prije, nego što su im pomoć poslati mogli.

— „Indép. Belge“ javlja o uroti sliedeće: U petak 23 rujna bilo je odredjeno, da se izvèrši plan. Glava urotnikah bio je Fenzuhak-efendija, načelnik džamije Sulimanije. Uz njega je bio muftija tophanski Bakir-efendija i još drugi otmienji imami kao i dva oficira iz seraščerata; zatim više kajmakamah, miralajah i bimbašah od redovne vojske. Džaferpaša udavio se je. Hasanpaša, zapoviednik bosforskih gradovah, takodjer je u uroti. Kad ga zatvoriše, hteo je tim sebe izbaviti, što je druge oddao; ali prije njega oddao je sve jedan piešački kapetan, koi je sve serašćeru kazao. Fer k Huseinpaša, Čerkez, i njegov sin bili su takodjer u uroti; dva pobočnika otišli su u Bitolj (Manastir), da ga zatvore i u Carigrad dovedu. Bimbaša topčijski Ali-bej zatvoren je. Poslali su se egenti, koji će zatvoriti pašu janjinskog i dardanelskoga. Više pašah u provincijama bilo je umiešano u urotu. I Ismailpaša, bivši poštanski upravitelj, zatvoren je.

— Parižki „Univers“ piše o uroti sliedeće: Ima tri ili četiri mieseca danah, kako se šehi ci Kurd hodža, Ahmet-efendija i Hadži Husuhi hodža dogovoriše sa Ferikom Husein-pašom i i Džaferpašom, da učine kraj sadašnjem stanju, ako se misli viera i carevina spasit. Oni su namieravali: sbaciti sultana Abdula Medžida i zacariti njegovoga brata Abdula Aziza; zatvoriti i pogubiti sadašnje ministre kao izdajice; ukinuti tanzimat i iztisnuti Evropljane iz dèržavnoga upravljanja; uzpostaviti šerijat; braniti kèršćane; poštovati Evropu. Političa vieroizpoviest bila im je ova: Prorokov zakon gazi se i obezsvećuje, odkako vlada Abdul Medžid. Nema više Izlama, dèržavni dohodci troše se, raskoš i razsipanje sultanovo prešlo je sve miere i uzrok su javnoj biedi i propasti carevine. Jadnim soldatima nedaje se plaća u Carigradu od više miesecih, a u provincijama još od dužega vremena. Sebični i bezdušni ministri, slabi i podli, vladaju. Osmanova carevina izgubila je svoju silu, svoje bogatstvo, svoju slavu. Djaurske ustanove iztisnule su koran. Svaki dobar muslomanin mora stupiti u urotu, da pomogne oboriti nedostojnoga cara i njegove nesretne ministre. — Ovu izpoviest podpisaše mnogi imami i oficiri. Dne 23. rujna imao se je uhvatiti sultan, kad je hteo u džamiju.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Beograd 7. listopada. Zakon o naslieđovanju i vladateljstvu, koi je skupština i senat odobrio, podnieŝen je sultanu za potvèrdjenje. Mi ćemo ga u sutrašnjem našem broju priočiti.

Breslava 15. listopada. Uvieravaju, da će car Aleksander i ruski prestolonasliednik ovamo prispieti dojdućega četvèrtka; princ vladalac prispiet će u sriedu u večer a u četvèrtak dèržat veliku paradu.

Bolonja 12. listopada. Municipalni izbori dovèršeni su: Pepoli i Montanari izabrani su velikom većinom. Piemontezka poštanska tarifa uvedena je. Od 1. siečnja 1860 stupit će metrična sistema za mieru i težu u kriepost.

Modena, 9. listopada. Garibaldi prispeo je ovamo.

Tèrst 15. listopada. Polag pouzdanih viestih iz Alexandrije od 9. t. sasvim su obustavljene radnje na suezkom kanalu. U pismu velikoga vezira na podkralja hrani se pravo odluke. Muktarbey donosi odluke protivne.

Tèrst 15. listopada. Polag lista „Citadino d' Asti“ preduzeti će francuzko poslanstvo u Rimu zastupanje interesah sardinske vlade. U Bolonji podignuta je vèrhovna oblast za pomorsko i suvozemno zdravničtvo.

Mletci, 13. listopada. Ovdie je jučer spaljen bio osmi milijun valjijah.

Turin 12. listopada. „Unione“ kaže netajeći, da nije najbolje sporazumljenje medju milanezkim pučanstvom i sardinskim oficirskim sborom. Miesto d' Auvara, koi je odstupio, naimenovan je protuadmiral Sera opet pomorskim zapovednikom; kapitani linejskih ladjah gg. Persano, Tosolano i Dinegro postali su protuadmirali. „Sentinella“ od Brešije hoće da zna, da namierava vlada utvèrdit Brešiju, Lonato i Kremonu.

Parma, 12. listopada. Diktator Farini izdao je proglas na narod u kojem se veoma oštro izrazuje proti ubijenju pukovnika Avita i prieti njegovim ubojicama najstrožijom kaznom. Vas sadèržaj toga proglasa priobčit ćemo sutra. Isto tako energični proglas i u istom smislu izdao je i general Fanti, glavni zapoviednik vojske saveza sredinje Italije na oficire i soldae svoje vojske. General Ribatti naimenovan je glavnim zapoviednikom nad četama grada i provincije parmanske.

Madrit, 14. listopada. Maroko obećao je španjolskoj vladi, da će joj dati zadovoljštinu.

Knjižstvo.

(—ć.) I lietos je izišao Županovim troškom koledar pod naslovom „Zagrebački šoštar. Kolendar s dodatkom gospodarstvenim za prestupnu godinu 1860. Novo povekšano izdanje. Ciena 25 novč.“ — Namienjen je strogo najnižjoj vèrsti puka i zanatlijam; i kako je sastavljen, nije sbilja promašio svèrhu svoju; ima bo osim običnа koledara sa sličicami, pa onda katoličkog i pravoslavnog i sajmovah kao svake godine još i 39 člančićah gospodarstvenih, a za

---

Oni, koji o ovoj naredbi čuše a u stvar se razumiju — od sèrdca se vesele. —

Prosti narod dakako tekar sada čuje, kad se o tom svuda mnogo govori, da se nješto izpravlja na školah, što nije bilo u svom redu.

Kako se je naš jezik iz višjih naših školah na jedanput izrinuo, toga medju narodom nebiaše nikada čuti, te koji su znali, da se je izza umèrle latinštine našķi predavalo, pa onda prestalo — čudom se čude. — To je valjda, vele uzrok što naša dieca nenapreduju u školah po svom običaju, no svèršiv niekoliko latinskih i realnih školah obično moraju ostaviti školu.

Ja sam poslie izdane naredbe proputovao našu domovinu skoro od jednoga kraja do drugoga; osviedočih se glavom o radosti mnogih i premnogih otmienih i nižih osobah, koje ipak neće iz kojekakvih, kao što se nadam uobraženih uzrokah, da pišu o radosti svojoj, premda se kaže: „Od šta sèrdce puno, od toga usta preobilna.“

Ja sam imao sgodu i s niekimi odličnimi osobami govoriti, kojim se stvar ova samo u toliko nedopada, što nije carskim zakonom upravo ustanovljeno, nego se pušta škclskom glavarstvu na volju: što se ima predavati našķi a što ne? —

Nieki misle, da bi za dèržavu najprobitačnije bilo, kad bi latinski jezik bio jezikom dèržavnim.

Ja dèržim s onimi, koji vele, da je narodna ravnopravnost od prevelike važnosti ne samo za nas, nego za cielokupnu našu domovinu Austriju.

Nebojte se ništa vi — već neznam, kako da vas nazovem — koji netèrpite našega jezika kao učevnoga u školah! S koga uzroka? Ja neznam; jer ona dva tri li dokaza suzbijate si sámi, a da vam tko drugi suzbija, dostojan je samo onaj, kad tvèrdite, da na ov način neće moći Austrija uzdèržati centralizaciju.

Istinabog poviestnica stara uči, da razne narodnosti nemogoše pod jednom upravom postojati, pa se vi pozivate na Perzijance i Gèrke. Dà! U istinu mnogo ima naukah u prošlosti za mladja pokoljenja, nu promienjene okolnosti kroz toliko stolieća oslabljuju taj nauk, da i nestaje ga sasvim; osviedočismo se o tom od postanka austrijske carevine malo po malo do god. 1859.

Jao si ga po onu dèržavu kojoj ništa ino van cigla narodnost stupove nepodupire. Ako neima čvèršćih podporacah, ona je preslab; za primier nam neka služe glede narodnosti Poljaci i Rusi, dapače Englezi i Irci, koji govore jednim te istim jezikom, a nastoje biti oddieljeni.

I kad nebi Austrija toli pravedna bila, kao što je sbilja, i htiela bi pogaziti narodom pravo naravno, pravo sveto, kad bi dakle odustala od svoga načela — načela pravednosti, koje si od davnine pripisuje, što bi tim postigla? Narodnost je samo onda u sebi moguća, kad je tip jednoga puka!

Ovo su vam doisto saviestne i iskrene misli nesakrivene koprenom nikakovom. Mi opet i opet kažemo:

Mi se ovomu patentu od sèrdca radujemo, i njim se toliko izobiestismo, da s ponosom kličemo: Što je nam do sèrdjbe i strasti kojekakvih ljudih! — samo nam poživi dragi Bog umnoga vladara, našega cara i kralja, koi zna štovati naravno pravo i ceniti narodnu ravnopravnost! Živio!!

zabavu tri pripoviedke i dvie piesme. Uvidjajuć da ov koleder ima sbilja izabranih i našemu narodu najpotrebnih poučnih komadah — želimo mu od sèrca što bolji promak po narodu.

Tečaj papirah na c. k javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 17. listopada 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

		Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5% za 1 O f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5% „ „ „	77.95
Od g. 1851, seria B. .	„ 5% „ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5% „ „ „	
Kovovnice	„ 5% „ „ „	72.30
„	„ 4½% „ „ „	
„	„ 4% „ „ „	
„	„ 3% „ „ „	
„	„ 2½% „ „ „	
„	„ 1% „ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834 .	„ „ „	
„ „ „ „ 1839 .	„ „ „	
„ „ „ „ 1854 .	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5% „ „ „	
	„ 4½% „ „ „	
	„ 4% „ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3% „ „ „	
	„ 2½% „ „ „	
	„ 2¼% „ „ „	
	„ 2% „ „ „	
	„ 1¾% „ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5% „ „ „	
	„ 4½% „ „ „	
	„ 4% „ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5% za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5% „ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5% „ „ „	
„ galicianske	„ 5% „ „ „	
„ bukovinske	„ 5% „ „ „	
„ erdeljske	„ 5% „ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5% „ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1·67	„ 5% „ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5% „ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	902.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	206.90
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga društva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f. . . .	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		103.15
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		120.28
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrst za 100 fr austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.73 5/10
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 17254 (VI.—64) 3—3

Concurs.

Zur Wiederbesetzung der Stelle eines Nebenlehrers der italienischen Sprache an der Linzer k. k. Oberrealschule.

An der Linzer k. k. Oberrealschule ist die Stelle eines Nebenlehrers für die italienische Sprache zeitlich zu besetzen.

Die Bewerber für diese mit der fixen Remuneration jährlicher dreihundert Gulden ö W. dotirte Stelle, haben ihre dokumentirten Gesuche entweder im Wege ihrer vorgesetzten Schuldirektion, oder im Falle sie nicht angestellt sind, unmittelbar bei der gefertigten Statthalterei bis längstens 20. Oktober 1859 zu überreichen.

Linz am 30. September 1859.

Sr. k. k. Apostolischen Majestät wirkl. geheimer Rath und Statthalter von Oberösterreich

Eduard Freiherr von Bach m. p.

Br. 15142-3584 (VI.—63) 3—3

Natiečaj.

Kod glavne škole u Bakru ima se popunit učiteljska služba s godišnjom platom od 346 fr. 50 kr. a. vr. i uživanjem stana u naravi.

Natiecatelji za ovu službu, koji moraju biti viešti ilirskom, talijanskom i niemačkom jeziku, imaju svoje na ovo c. k. miestodèržtvo upravljene, kèrstnim pismom, sviedočanstvima o sposobnosti učiteljskoj i o ćudorednosti obskèrbljene molbenice, ako imaju već kakovu službu u školskoj struci, putem svojega školskoga predstojničtva, inače pako neposredno kod nadzorničtva bakarskoga školskoga kotara (kanonika Matije Zuvičića) najdulje do 31. listopada t. g. podnieti.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.

U Zagrebu dne 7. listopada 1859.

Nr. 14050 (Fin.—42) 3—1

Kundmachung.

Da sich in den reservirten Waldungen Vukojevce, Đobropolski lugh, Vasinobèrdo, Gjurin, Babin, Katin dol, Kod Jezera, Polubaša, Pivarnica, Mokreš, Kerndia, Bedenice, Dudinjak und Lugh der Studienfonds-Herrschaft Kutjevo eine ergiebige Menge von verfügbaren Eicheln und Bucheln befindet: so werden 3000 bis 4000 Stück Schweine gegen die Taxe von Einem Gulden ö. W. pr. Stück ohne Unterschied der Grösse auf die Dauer vom Einlasstage bis 19. März 1860 zur Mastung eingelassen.

Was mit dem Beifügen zur öffentlichen Kenntniss gebracht wird, dass die obige Taxe vor dem Eintriebe zu entrichten ist, und die weiteren Bedingungen sowohl hier als auch beim k. k. Forst- und Domänenamte Kutjevo eingesehen werden können.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Essek am 10. Oktober 1859.

Br. 4028 (PZ.—40) 1—1

Oglas.

Zbog poremetjenoga po preduzeti se imajućih popravah mosta na Kupi obćenja na izravnoj cesti u Petrinju teći će od 19 listopada t. g. počemši kroz nieko vrieme mallepošte zagrebačko-sisačke tako, da će se iste miesto od Lekenika na Petrinju u Sisak — od Lekenika na Sisak u Petrinju i obratno od Petrinje na Sisak u Lekenik upravljati.

Iste će za toga provizoriuma iz Zagreba već u 3 sata poslie podne, iz Petrinje pako okolo 8½ sata u večer odilazit.

Povratak pravilnih tečevnih razmierah obnarodovat će se u svoje vrieme.

U Zagrebu dne 17. listopada 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

Klempay s. r.

Nr. 2574 (Izv.—178) 3—1

Edikt.

Nachdem die mit dem diesseitigen Edikte dd 21. September 1859 kundgemachte Lizitation auf den 6. Oktober l. J. wegen Verpachtung der, der politischen Gemeinde Desinec zustehenden Einhebung der Daze von Bier, Branntwein, Wein und Fleisch für die Zeit vom 1. November 1859, bis Ende Oktober 1860 fruchtlos geblieben ist, so wird zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass dieses der benannten Gemeinde zustehende Recht im öffentlichen Versteigerungswege am 21. Oktober l. J. 9 Uhr Vormittags im hierortigen Amtslokale verpachtet wird, wobei noch bemerkt wird, dass die Summe in 550 fl. ö. W. als Ausrufungspreis bestimmt sei.

Jaska den 13. Oktober 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorsteher

Kazimir v. Jellačić.

Nr. 1148-civ. (Izv.—177) 3—1

Edikt.

Vom k. k. Bez.-Amte als Gericht Strigovo wird bekannt gemacht: Es sei in Folge der Güterabtretung des Ludwig v. Plepelić aus Prekapa de präs. 5. Oktober 1859. Z 1148-civ. über sein gesammtes, wo immer befindliches bewegliches, dann über das in den Kronländern, für welche die mittelst Verordnung des hohen Justizministeriums vom 18. Juli 1853 eingeführte provisorische Konkurs-Ordnung Wirksamkeit hat, gelegene unbewegliche Vermögen der Konkurs eröffnet worden.

Es werden daher alle diejenigen, welchen was immer für Ansprüche auf das in den Konkurs verfallene Vermögen zustehen, aufgefordert diese Ansprüche in Form eines wider die Konkurs-Massa oder den unter Einem als Massa-Vertreter bestellten Advokaten Ferdinand v. Matačić in Warasdin gerichteten Klage längstens bis zum 11. Jänner 1860 anzumelden, widrigens sie ungeachtet des ihnen etwa gebührenden Eigenthums-, Prioritäts- oder Pfandrechtes von der Konkurs-Verhandlung ausgeschlossen und aller Ansprüche auf die Konkursmassa verlustig sein würden.

Zugleich wird zum Versuche der Beendigung des Konkurses durch Vergleich auf den 12. November 1759 Vormittags 9 Uhr bei diesem k. k. Bezirks-Gerichte eine Tagsatzung angeordnet, bei welcher, wenn der Vergleich nicht zu Stande kommen sollte, sofort der einstweilige Vermögens-Verwalter zu bestätigen oder ein anderer Verwalter, so wie der Gläubiger-Ausschuss zu wählen und die Verwaltung der Konkursmassa betreffanden Grundsätze zu bestimmen sein werden. Zu dieser Tagsatzung werden die Gläubiger insbesondere mit dem Beifügen vorgeladen, dass wenn keiner von ihnen bei dieser Tagsazung erscheinen würde, auf ihre Gefahr der Vermögens-Verwalter und Gläubiger-Ausschuss bestellt werden wird.

K. k Bezirks-Amt Strigovo als Gericht am 5. Oktober 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorsteher.

Nr. 4233-civ. (Izv.—179) 3—1

Konkurs-Verlautbarung.

Auf Grundlage des a h. Patentes vom 7. Februar 1858, und der hohen Justiz-Ministerial-Verordnung vom 16. Februar 1858 Z. 2839 ist in dem Sprengel des k. k. Komitatsgerichtes Warasdin eine Notarstelle mit dem Amtssitze in Krapina zu besetzen.

Bewerber um diese Stelle werden in Gemässheit der hohen k. k. Banaltafel-Verordnung vom 30. September l. J. Z. 5321 aufgefordert, ihre Competenz-Gesuche binnen vier Wochen, vom Tage der dritten Einschaltung dieses Ediktes in der „Wiener Zeitung“ an gerechnet, bei diesem k. k. Komitatsgerichte als provisorische Notariatskammer zu überreichen, und die in der Notariats-Ordnung vom 21. Mai 1855 Nr. 94, R.-G.-Bl. vorgezeichneten Erfordernisse nach Massgabe des kaiserlichen Patentes vom 7. Februar 1858 auszuweisen.

K. k. Komitats-Gericht

Warasdin am 12. Oktober 1859.

Novak. Ukovič.

Br. 2189-pol 1859 (Izv —169) 3—3

Izrok dražbeni.

Od strane c. k. kot. ureda pregradskog, stavlja se do obćega znanja, da će se pravo pobiranja daćah od pitja i mesarenja u političkih obćinah Krapinske-Toplice i Mali Tabor za vrieme od 1. studenoga 1859 do konca listopada 1860 na temelju naredbe vis. c. k hèrvatsko-slav. namiestničtva od 1. rujna 1859 br. 14233-999 i u sliedstu odpisa veleslavne c. k. županijske oblasti varaždinske od 29. rujna 1859 br. 9036 na dan 24. listopada 1859 u 10 satih prije podne u ovdašnjoj kot pisarni u najam dati

K ovoj dražbi pozivaju se svi natiecati želeći tom opazkom, da će se:

1 Dražba ova za svaku od prije naznačenih obćinah posebice izvesti.

2. Da ličbena ciena za obćinu Krapinske-Toplice u 5500 fr. a. vr. a za obćinu Mali Tabor u 4700 fr. a. vr. sastoji.

3 Da svaki kod rečene dražbe učestvovati želeći imade 5% vadium od ličbene ciene, a dostatnik 10% ili u gotovom novcu ili u dèržavnih zadužnicah polag tečajne vriednosti od dostatbene svote odmah po zaključenoj dražbi položiti.

4. Da će se do dražbe takodjer primati redovito biljegovane pismene ponude.

Ostali dražbeni uvieti stoje u uredovnih urah kod ovoga c. k. kot. ureda svakome na ugled.

C. k. kotarski ured

U Pregradi dne 3. listopapa 1859.

Za c. k. kot. predstojnika

c. k. kot pristav

Nevařil.

Br. 2555-pol. 1859 (Izv.—176) 3 2

Objava.

U svèrhu iznajmljenja podavanja predpregah u vremenu od 1. studenoga 18 9 do 31. listopada 1860 u predpregnim postajama Prilišću i Severinu, dèržati će se pred podpisatim kotarskim uredom u Stelniku dne 27. listopada t. g u 9 satih prije podne jeftimba, te se na takovu pozivaju dotični s tom naročitom opazkom, da se prije započetja jeftimbe od fiškalne ciene koja je za postaju Prilišće u 389 fr., a za postaju u Severinu u 829 fr. ustanovljena 5% vadium položiti mora, i da pismene, biljegovane i sa propisanim vadiumom providjene ponude, prije započetja jeftimbe ovamo stići imadu.

Dalji uvieti jevtimbe mogu se u uredovnoj pisarni svaki dan uviditi.

C k. kot. ured Bosiljevo.

U Stelniku 5. listopada 1859.

C. k. kot. predstojnik

Kavić.

Nr. 5613 (Izv.—174) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

1. Zu Folge Erlasses des hohen k. k. Ministeriums des Inner vom 13. August 1859 Z 29695, intimirt mit Erlass der hohen k. k. kroat.-slav. Statthalterei zu Agram dd. 22. August 1859 Z. 12781-1929 wird der Adeptirungs-Bau am Pakrazer Cavallerie-Kaserngebäude zum Behufe eines Syphilis-Spitals um den nachstehend-angesetzten Adjustirten Fiscalpreis im öffentlichen Lizitationswege den Mindestfordernden zur Ausführung überlassen:

Post-Nr.	Die bezeichneten Bauherstellungen bestehen in	österr. Währung				Datum und Ort der Lizitation
		Fiskal-Preis		Betrag des zu erlegenden Vadiums		
		fl.	kr.	fl.	kr	
I.	Maurerarbeit ohne Materiale	4317	41^{7}/.	217	37	Die Lizitation findet am 9. November 1859 im Amts-Locale des k. k. Bezirksamtes zu Pakrac Vormittags 10 Uhr statt.
II.	Steinmetzarbeit sammt Materiale ohne Zufuhr	100	8	5	2	
III	Ziegeldeckerarbeit ohne Materiale	206	69^{4}/.	10	34	
IV.	Zimmermannsarbeit „ „	2780	6	139	3	
V.	Tischlerarbeit sammt Materiale	4289	77^{5}/.	214	49	
VI.	Schlosserarbeit „ „	2680	90	34	4	
VII.	Schmiedarbeit „ „	447	86	22	39	
VIII	Anstreicherarbeit sammt „	1023	7	51	19	
IX.	Glaserarbeit „ „	1099	7	54	96	
X.	Spenglerarbeit „ „	1293	23	61	66	
XI.	Brunnenmeisterarbeit sammt Materiale	525	—	26	25	
XII.	Hafnerarbeit „ „	27	30	1	36	
XIII	Binderarbeit „ „	91	50	4	73	
XIV	Stückwaaren „ „	1715	21	85	76	
A.	An Maurer- und Ziegeldecker-Materialien	6565	10	328	25	
B.	Zimmermanns-Materialien	5398	7	269	91	
	Total-Aufwand	32642	42^{6}/.	1632	12	

Hiezu an unendgeldlicher Handrobot 9944

„ „ „ Zugrobot 1665

2. Zur Lizitation wird jeder, der giltige Verträge einzugehen gesetzlich qualifizirt ist, und die vorgeschriebene Sicherheit für Vollführung der Leistung gegeben haben wird, zugelassen:

3. Wer für einen Andern lizitiren will, hat die hiezu erforderliche Vollmacht vor dem Beginne der Versteigerung dem hiezu bestimmten Lizitationscommissär einzuhändigen.

4. Jedermann, er möge für sich oder als Bevollmächtigter bei der Lizitation Anbothe stellen wollen, hat vor der um 9 Uhr V. M. im Amtslocale des k. k. Bezirksamtes zu Pakrac beginnenden mündlichen Ausbiethung das fünfperzentige Vadium von jener Summe zu Handen des Lizitationscommissärs zu erlegen, welche der betreffenden Arbeits-Cathegorie oder mehreren derselben entspricht, auf welche er zu offeriren beabsichtiget.

5. Bei der Versteigerung, wobei die Ausbietung nach den einzelnen Arbeitsleistungen in der oben angesetzten Reihenfolge und dann im Ganzen erfolgt werden, auch schriftliche Offerte angenommen, welche jedoch bis zum 8. November 1859 bei dem k. k. Bezirksamte Pakrac überreicht sein müssen, weil selbe am 9. November als am Tage der Lizitation nicht mehr angenommen werden würden.

6. Jedes schriftliche Offert muss, wenn es berücksichtiget werder soll, auf einem Stempel zu 36 kr. ö W. geschrieben, gehörig versigelt, und von Aussen an das k. k. Bezirksamt in Pakrac gerichtet, und mit der Aufschrift: „für den Spitalbau zu Pakrac“, dann für welche Arbeitsleistung der Anboth lautet, versehen sein, im Innern aber enthalten:

a) die ausdrückliche Erklärung, dass der Offerent den Gegenstand des Baues, die hierauf bezüglichen allgemeinen und speziellen Baubedingnisse, summarischen Kostenüberschlag, Einheitspreis-Verzeichniss und die Pläne genau kenne, und solchen genau nachkommen wolle;

b) den Preisanbot, um welchen er die Bauausführung der betreffenden Arbeitsleistung zu übernehmen Willens ist, in Ziffern und in Worten deutlich ausgedrückt;

c) das 5% Vadium von demjenigen Fiskalbetrage auf welchen der Anboth lautet Das Vadium kann im Baaren oder in österreichischen Staatspapieren nach dem zur Zeit bestehenden Börsenwerthe erlegt werden Auch kann die Nachweisung über den Erlag desselben durch der Anschluss des Depositenscheines einer öffentlichen Kassa geschehen.

d) den Vor- und Zunamen, Charakter, dann Wohnort des Offerenten. Offertleger, welche des Schreibens unkundig sind, haben den schriftlichen Offerten ihr Handzeichen beizurücken, in welchem Falle die Mitfertigung zweier Zeugen erforderlich ist, wovon einer zugleich als Namensfertiger des Offerenten zu erscheinen hat.

Auf Offerte, welche diesen Bedingungen nicht entsprechen, später als in der im Punkt 5 festgesetzten Zeit einlangen, oder Gegenbedingungen enthalten sollten, würde keine Rücksicht genommen werden.

7. Offerenten welche bereits schriftliche Offerte eingesendet haben, dürfen sich nicht mehr bei der mündlichen Lizitation betheiligen.

8. Die oben Punct 6 ad a erwähnten Lizitations-Grundlagen für alle oben angeführten Leistungen, können von nun an bis zum Lizitationstage bei dem k. k. Bezirksamte Pakrac in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

9. Nach geschlossener mündlicher Ausbietung erfolgt die Eröffnung der schriftlichen Offerte und deren Protokollirung in der Reihenfolge ihrer geschehenen Ueberreichung und Nummerirung in Gegenwart der mündlichen Anbotsteller, nachdem letzteren die Zahl der vorliegenden schriftlichen Offerte noch vor dem ersten mündlichen Ausbote mitgetheilt worden sein wird

10. Der Bestanbot ob er den Fiskalpreis überschreitet oder nicht, unterliegt der höheren Ratifikation.

11. Bei gleichem mündlichen und schriftlichen Bestbothe wird erstere, bei gleichen schriftlichen Anbothen demjenigen der Vorzug eingeräumt, welcher früher eingereicht wurde, worüber der Nummerus der erfolgten Einreichung des Offertes entscheidet.

12. Der vom Lizitations-Commissär nach Massgabe des Versteigerungsresultates als Ersteher erklärte Bestbieter ist gehalten, das erlegte Vadium bis auf 10% des Erstehungsbetrages sogleich zu ergänzen und diesen Betrag sammt jenem, welcher zur klassenmässigen Stempelung der Lizitations-Grundlagen und des abzuschliessenden Bauvertrages entfällt, zu Handen des Lizitationskommissärs zu erlegen.

13. Den Offerenten, welche nicht Ersteher geblieben sind, werden die erlegten Vadien gegen die im Lizitations-Protokolle auszudrückende Empfangsbestätigung sogleich zurückgestellt.

Von der k. k. Comitatsbehörde Požeg am 4. Oktober 1859.

Der k. k. Comitats-Vorstand
Julius Graf Janković m. p.

Br. 441 (Izv.—172) 3—2

Oglas.

Od podpisanog obćinskoga ureda slavlja se do obćega znanja, da će se uslied dozvoljenja vis. c. k ministarstva za tèrgovinu i obèrtnost od 3. siečnja 1851 br. 8010-U. u miestu Čabru sliedeći trogodišnji sajmovi obdèržavati.

Pèrvi u ponedieljak prije blagdana duhovah (trojakah.)

Drugi u ponedieljak prije sv. Jakova (u sèrpnju.)

Tretji u ponedieljak poslie blagdana male gospoje (u rujnu.)

Ako bi koi ovih ponedieljakah u blagdan pao, sliediti će sajam odmah sliedeći dielatan dan.

Ured obćine čabarske dne 6. listopada 1859.

Turk s. r.

Br. 536 (Dp —118) 3—3

Natiečaj.

Povodom učinjene po njeg. uzoritosti visokočastnom našem stožerniku i nadbiskupu Gjuri Hauliku Varaljskomu prošle godine zaklade za podporu ubogih udovicah ove nadbiskupije, — koja je 1 siečnjem t. g u život stupila, razpisuje se ovim za buduću godinu 1860. zbog udieljivanja iz iste zaklade natiečaj, gdie se za shodno ravnanje primiećuje sliedeće:

1. Blagodat ove zaklade može istina zapasti svim udovicam ove nadbiskupije bez razlike striša, ako vierodostojnimi sviedočbami dokažu nemanje svoje neporočno nabožno-ćudoredno ponašanje, kao i svoje uboštvo i siromaštvo; osobiti ipak obzir izimat će se kod udielivanja na udove javnih činovnikah gradjanskoga i vojničkoga striša, nakoliko iste ili nikakovu ili vèrlo slabu mirovinu dobivaju, a i drugčije su neimućne ili dapače još s malodobnom diecom obterećene.

2. Udieljivanje biva samo na jednu godinu, može se ipak i na dulje vremena pustiti, ako dotična prositeljica nedvojbeno dokaže svoje krepostno življenje i postojano siromaštvo. Uslied toga imaju takodjer sve one, što su godine 1859. iz ove zaklade štogod vukle, svoje molbenice s potrebimi dokaznicami do niže naznačenoga roka na njeg. uzoritost upraviti, jer će se u protivnom slučaju njim dosudjena podpora drugim dopitati.

3. Sviedočba ćudoredja mora biti izdana od dotičnoga župnika, a sviedočba siromaštva od nadležne gradjanske ili vojničke oblasti.

Molbenice se imaju najkasnije do zadnjega listopada podnieti; kasnije stignuvše neće biti uvažene.

4. Nadnevnice imaju dotle, dok se ove podpore uživaju, za prejasnu vladajuću kuću dnevnice jedan otče naš, a za bogoljubnoga zakladnika jednu zdravu Mariju saviestno izmoliti.

U Zagrebu dne 1. listopada 1859.

Nr 2711-pol. (Izv.—166) 3—3

Edikt.

Zu Folge Erlasses der wohllöblichen k. k. Komitats-Behörde dd. 29. September l J. Z. 9036 wird die Einhebung des Gemeinde-Zuschlages von Wein, Bier, Branntwein und Fleisch in den unterstehenden drei politischen Gemeinden im öffentlichen Versteigerungswege, und zwar in der politischen Gemeinde Kalnik am 17., Gemeinde Sudovec am 19. und in der Gemeinde Raven am 22. Oktober l. J. jedesmal um 10 Uhr Vormittags in dem diessbezüglichen Amtslokale für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 verpachtet werden

Die Lizitationsbedingnisse können bis zum Tage der Lizitation in den gewöhnlichen Amtsstunden hieramts eingesehen werden, wobei annoch bemerkt wird:

1. Dass die Lizitation nach politischen Gemeinden durchgeführt wird

2. Dass das gewöhnliche Vadium mit 5% des Auskaufungspreises vor der Lizitation zu erlegen, und vom Ersteher auf eine 10% Caution zu erhöhen ist — und

3 Dass auch vorschriftsmässig gestempelte, und mit dem Vadium belegte schriftliche Offerte vor der Lizitation berücksichtiget, solche Offerte jedoch keinesfalls zur mündlichen Lizitationn zugelassen, und auch keine nachträglichen Offerte angenommen werden.

K k. Bezirks-Amt.

Kreutz am 2 Oktober 1859.

Nr. 2011-pol. 1859. (Izv.—167) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

In Folge Erlasses der k. k Komitats-Behörde Varasdin dd. 29. September 1889 Z 9036 wird am 20. Oktober 1859 10 Uhr Vormittags in der Amts-Kanzlei dieses Bezirks-Amtes die Lizitation wegen Verpachtung des Gemeinde-Zuschlages vom Wein-, Bier- und Branntweinschank, dann von der Fleischausschrottung in den Gemeinden Töplitz und Neumarhof für die Zeit von 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 abgehalten, und an den Meistbietenden übergeben werden.

Die Lizitationsbedingnisse können in den gewöhnlichen Amtsstunden hieramts eingesehen werden, jedoch wird ausdrücklich bemerkt, dass

1. Die Lizitation gemeindeweise durchgeführt wird;

2. Der Ausrufungspreis für die Gemeinde Töplitz mit 5015 fl. ö. W. und für die Gemeinde Neumarhof mit 4001 fl. ö W bestimmt ist;

3. Dass das gewöhnliche Vadium von 5% des Ausrufungspreises vor der Lizitation zu erlegen, und von dem Meistbietenden auf die 10% Caution zu erhöhen ist.

K. k. Bezirks-Amt Töplitz am 5. Oktober 1859.

K. k. Bezirks-Vorstand
Ožegović.

Br. 2720 (Fin.—41) 3—2

Oglas dražbe.

Budući da javna kod podpisatog ureda dne 29. kolovoza t. g. obdèržana dražba izarendiranja pravah vina i rakije kao i pivotočnje u obćini Lokvah višje potvèrde zadobila nije; iz toga uzroka obdèržavat će se u svèrhu izarendiranja istih pravah dne 24. listopada t. g. u 10 satih pred podne u ovdašnjoj pisarnici druga licitacija uz priuzdèržanje višje potvèrde na tri godine to jest od 1. studenoga 1859 do posliednjega listopada 1862.

Fiskalna ciena biti će za pravo točenja vina i rakije 1650 fr. a za pravo pivotočnje 50 fr. a. v. za istu obćinu.

Svaki, koi takova najmit želi, imat će kaparu 10% položiti, ostali uvieti, koji temelj dražbe sačinjavaju, mogu se po svakome prije dražbe u običnih službenih urah kod c kr ureda šumskih i dèržavnih dobarah u u Fužini viditi i biti će kod dražbe pročitani.

Uz ustmene ponude primat će se i pismene, po propisu sastavljene s pripadajućom kaparom obskèrbljene (Offerte) i to samo do početka dražbe, kod podpisatog ureda

C. k. ured šumskih i dèržavnih dobarah.

U Fužini dne 7. listopada 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 19. LISTOPADA 1859. Broj 239.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 19. listopada. Kao što čujemo svèršila je dotična komisija viečanja svoja o ustrojstvu budućih obćinah vanjskih, postavivši svojim predlozima za temelj provizorni obćinski red od 17. ožujka 1849 i dodavši mu niekoje potriebam i odnošajima domaćim primierne promiene.

Nepoznavajuć pobližje rečene dodatke i izprave, nemožemo o njima nit progovoriti, nu svakako nam je drago, da smo u stanju konstatirati revnost, kojom je komisija nastojala pospiešiti svoj posao i riešiti se znatnijeg diela svoje zadaće.

Gledeć na lica, kojima bi taj posao povieren, nedvojimo ni malo, da je proistekao iz razborita, svestranog pretresivanja i uvaženja svih za okriepljenje budućeg obćinskog života odlučnih interesah i da je komisija načela, poleg kojih se je kod važnog tog posla ravnala, umiela spojiti s namierama visoke vlade.

Nadamo se, da ćemo za koi dan izviestit moći naše obćinstvo i o uspiehu viečanjah glede ustrojstva obćinah gradskih.

Beč 17. listopada. Kao što se glasa zaključit će se u Curiku mir danas ili najkasnije sutra.

— U Sarajevu svetkovao je 4. t. m. tamošnji c. kr. austrijanski glavni konzulat imendan Nj. veličanstva našega najmilostivijega cara Franje Josipa na sjajan način. O 9. uri pred podne bila je svećana služba božja u katoličkoj cèrkvi, poslie koje primao je glavni konzul u svom konaku službene čestitke od svih u Sarajevu nalazećih se inostranih konzulah, zatim paše i mnogih vojničkih i civilnih vlastih. Svečani dan zaključila je večernja zabava kod c. k. glavnoga konzula g pl. Röszlera, pri kojoj je zemaljski gubernator Osmanpaša Despotović (set svakomu poznavatelju ilirskoga knjižèvstva dobro poznatoga Čengić-age) napio zdravicu Nj. c. k. apost. veličanstvu. — Za gore navedenoga čestitanja svirala je pred konakom c. k. glavnog konzulatstva glasba nizamske regimente, koja se nalazi u Sarajevu kao posada, austrijansku carevku i više inih muzikalnih komadah.

Beč 15. listopada. Doknadno podieljene su za hrabrost u bitki kod Solferina 2 zlatne kolajne i 15 pèrvoga i 58 drugoga razreda srebèrnih koljanjah.

— Danas donosi „Wien. Ztg" sliedeću kratku viest: „Žalibože dogodio se slučaj, da su upèrkos svoj u obstojećim okolnostim mogućoj kontroli nieki kod patriotičnoga pomoćnoga družtva smiešteni magazinski sluge proiznevierili razne poslane materialne predmete od neznatne vriednosti Krivci već su u rukama oblasti. Za umirenje obćinstva zamolio je nas predsiednik družtva, da izjavimo, da će predstojnici družtva svaki nestanak od vrednosti, koi se usljed istrage dokaže, naknadit.

Beč. Po posliednjem izviestju ima austrijanska narodna banka gotovine 79,090.168 fr., banknotah u prometu 472.191,716 fr. Prošloga mieseca bilo je gotovine 77,543,261 fr., banknotah u prometu 478,090,728 fr.

— Baron Sina dobio je gèrčki red spasitelja.

— Činovnjcima u krunovinama, koji neznaju zemaljski jezik, naloženo je, da si to znanje što prije prisvoje. — U Beču namierava ruska vlada graditi novo zdanje za svoje poslanstvo, što tako i novu veću kapelu, koja će se načiniti u štilu ruske kapele u Vizbadenu, gdie je sahranjena pèrva žena vojvode nasavskoga.

Temišvar 10. listopada. Danas se skupila komisija, koja je sazvana, da se svietuje o obćinskim odnošenjima u našoj krunovini. Preuzv. g. gubernator fml. Šokčević otvorio je skupštinu besiedom, i poslie je bilo pèrvo savietovanje.

Obćina subotička zaključila je načiniti od tamošnje male gimnazije veliku; takodjer se namierava od Subotice do Segedina načinit drum od klinkera (jako pečene cigle).

Pešta 7. listopada. Ovdašnji listovi javljaju, da će se u Nitri odsada u tamošnjoj gimnaziji predavati magjarski i niemački, à dosada se predavalo slovački i niemački. I obćina veliko-bečkerečka zaključila je, da se u tamošnjoj rimokatoličkoj školi, gdie se samo niemački predavalo, odsada dva predmeta magjarski predavaju.

Sèrbija.

Dopisnik „Pest. Lloyda" kaže, da dopisnik „Temesv. Ztga." nije iz čistoga izvora cèrpio, kad je javio, da su skupštinari „zatvoreni" u kasarni i da im se daje hrana u naturi, i kad je rekao, da je Milovan Janković zatvoren, što je proti absolutizmu goverio; on živi sasvim miran i nitko ga nedira.

Beograd, 9. listopada. Skupština svèrši svoje siednice. Kao što glasovi o skupštini vele, ona je osim Stevče Mihailovića, Andrije Stamenkovića, Matije Simića i Stanojla Petrovića sve savietnike zbacila (t. j. riešila, da se zbace), a osim toga je 136 činovnikah popisano na niekoj listi, koja je predana knezu, da se na listi napisani činovnici takodjer istieraju iz službe; medju ovima su i Kosta Cukić, Rajko i Miloje Lešjanin, Ljuba i Milan Petrovići, Ljuba Nenadović itd. — Sva stvar sad zavisi od kneza, hoće li on pristati uz skupštinu, nezna se, ali jamačno će ih množina izgubiti službe. Tako se barem dèrži.

— Zakon o nasliedjivanju knežesko-sèrbskog prestola, o kome smo jučer u kratko javili, glasi polag „Sèrbskoga Dnevnika" kako sliedi:

1. Knežesko dostojanstvo u Sèrbiji na temelju starih narodnih zaključakah prije 1839. godine i novih učinjenih na sveto-andrijskoj skupštini 1858. godine a po glasu sultanovoga berata i hatišerfa od godine 1830. nasliedno je u plemenu sada vladajućega kneza sèrbskoga Miloša Obrenovića I. i to u mužkom potomstvu po pravu pèrvorodjenja, i to najprije u pravoj liniji, i tek kad u ovoj nebi bilo osobe za vladu sposobne, nasliedstvo knežeskoga dostojanstva prelazi na pobočnu liniju po istom redu pèrvorodjenja.

2. Ako pèrvorodjeni zbog duševnih ili drugih nedostatakah nebi za vladu sposoban bio, knez u suglasju sa savietom i narodnom skupštinom odredjuje za prestolonasliednika drugoga člana iste familije, koi je po zakonu na redu.

3. Kad sada vladajući knez prestane vladati, nasliedit će ga sin njegov knez Mihailo Obrenović kao III. u ovom plemenu; budući da je pèrvorodjeni sin njegov blaženopočivši knez Milan god. 1839. stupio na vladu kao Obrenović II.

4. Ako bi se dogodilo, da nebude mužkoga potomstva u vladajućem plemenu Obrenovićah, knez sèrbski moći će u suglasju sa savietom i narodnom skupštinom za života po propisu zakonah zemaljskih usvojiti koga za sina i nasliednika prestola, no s tim, da usvojeni ima nepremieno biti sèrbskoga porekla, istočne pravoslavne viere i od poštovana roda.

5. Nasliednik knežeskoga dostojanstva zove se: „Nasliednik sèrbskoga prestola", a ostali knežeski sinovi zovu se knežovići.

6. Na obrazovanje knežovićah a osobito nasliednika prestola ima se paziti najbrižljivije.

7. Na izdèržavanje i izobražavanje prestolonasliednika do navèršenja 18. njegove godine troši knez, a od 18. primat će on izdèržavanje iz praviteljstvene pieneznice po civil-listi, koja će se za prestolonasliednika odrediti osobitim zakonom.

8. Nasliednik kao i ostala kneževa dieca nemogu stupiti u brak bez dozvoljenja vladajućega kneza.

9. Nasliednik prestola postaje punolietan, kad navèrši 18. godinu života.

19. Ako bi se dogodilo, da nasliednik bude malolietan, kad mu pripadne vlada, knežesku vlast izvèršivat će do punolietnosti kneza namiestničtvo knežeskog dostojanstva, koje će se sastojati iz tri osobe, koje izabere narodna skupština; a ova će se u takovom slučaju sazvati najdalje za miesec danah.

11. Članovi namiestničtva mogu se samo izabrati iz popečiteljah, savietnikah i iz članovah kasacijalnog i apelacijalnih sudovah.

12. No da poslovi dèržavni medjutim, dok se skupština sazove, ma i najkraće vrieme zastajavali nebi, knežesku će vlast izpunjavat za to vrieme predsiedatelj savieta, popečitelj pravosudja i predsiedatelj kasacijalnoga suda.

13. U slučaju, ako bi namiestničtvo imalo više godinah trajati, namiestnike će skupština na tri godine birati. Jedne osobe nemogu po drugi put uzastopce za namiestnike izbrane biti.

14. Ako bi koi član namiestničtva za vrieme izpunjavanja ove dužnosti umro, ili inače zbog bolesti za izvèršivanje iste nesposoban postao, ona dva namiestnika u dogovoru sa savietom odredjuju jednu osobu izmedju onih u §. 11. imenovanih, koi će medjutim do pèrve narodne skupštine prava i dužnosti trećega člana namiestničtva izpunjavati.

15. Namiestnici knežeskoga dostojanstva, dokle tu dužnost izvèršuju, primat će iz knežeske civil-liste 5. čest, koju će dobivati podjednako, a ostalo pripada malolietnom knezu.

16. Namiestničtvo prestaje, kako malolietni nasliednik navèrši 18. godinu. Ono nemože dalje nikakve obvezujuće zakone i naredbe izdavati.

17. Za osobno izobražavanje malolietnoga kneza vodit će brigu mati sa dvie druge osobe, koje najvišji sud zemaljski u suglasju s njom odredi. Ako nebi imao matere, onda će miesto nje isti sud još jednu osobu odrediti; no članovi namiestničtva nemogu za tutore odredjeni biti.

18. Nasliednik, ako je punolietan odmah poslie prestavše vlade svoga predhodnika, ako li nije, a ono čim navèrši 18. godinu, objavljuje narodu proklamaciju, da je preduzeo vladati zemljom i izvèršivati knežesku vlast.

19. Ako bi vladajući knez umro, a nebi ostavio nasliednika po zakonu, onda knežesku vlast izvèršuju osobe, koje su pomenute u §. 12. i u ovom slučaju najdalje za miesec danah ima se sazvati narodna skupština, koja će izabrati za nasliednoga kneza onoga Sèrbina, u kome narod bude imao najviše povierenja.

20. Isti izabrani knez, kao što je kazano u §. 19., za nasliednoga objavljuje narodu odmah taj izbor i da je on preduzeo vladati zemljom.

— Skupština je sa 10 proti 7 okrugah zaključila, da se uprava sredotočna sasvim premiesti u Kragujevac.

Kragujevac, 6. listopada. (S. D.) Skupština svèrši svoj posao i juèros javi Nj. svietlosti knezu, da je gotova s radom. Knez spro-

vodjen s knezom *nasliednikom* i pračen savietom, popečiteljima i svitom svojom oko 11 $^1/_2$ sata ode u skupštinu i besiedom svojom raspusti ju.

U ovoj besiedi knez napomenu predstavnicima naroda, da nehladne u čuvstvima patriotizma. Pozva ih a preko njih i narod sav, da mu uviek bude u pomoći u radu za obće dobro.

Videći, kako se često dogoni do skrajnosti privèrženost k osobi njegovoj i mnogi Sèrbi uznemiruju zato, što tobože nisu privèrženi, on reče:

„Braćo! Nismo angjeli da negriešimo, ali nismo ni djavoli da se nepopravljamo. Svi možemo pogriešiti, ali kad se opomenemo i povratimo, zašto da se gonimo i jedan drugoga satiremo. Ta nas je, braćo, i tako malo. I svatko je znano na nas, još ako se izmedju sebe kleti stanemo, onda ćemo učiniti našim dušmanima uslugu, a nama spremiti propast.“

Kazavši šta je učinjeno sada on reče, da će i u buduće odmah pozvati narod, da se dogovori š njime, kako se potreba pojavi.

Posavietovavši ih da budu radni, da čuvaju i zaklanjaju sirotinju, da slušaju vlasti i da žive u ljubavi, on se oprosti sa svima i kroz nebrojeno „hura!“ i „živio!“ izidje zajedno s knezom nasliednikom i ode u svoj dvor.

Sutra polazi odavde u Beograd Nj. svietlost knez nasliednik a knez Miloš će nadamo se odmah po nedielji. Skupštinari se već svi razilaze. I tako odsada vam nemam šta javljati iz našeg Kragujevca, koi će na jedanput osirotit u ljudstvu i gospodi.

Talijanska.

Parme, 12. listopada. Sinoć je više uspješenjah preduzeto i stanovničtvu zapoviedano bilo, da izruči oružje. Piemonteske čete prispiele su.

Parma 12. listopada. Već napomenuti proglas diktatora Farina u obziru silovite smèrti pukovnika Avita glasi kao sliedi:

„Parmezanci! naš grad je omèrljen, naše poštenje težko uvredjeno, naša sloboda oskvèrnjena. Nanešena je sramota Italiji, koja je plemenitom umierenostju svoje diece toliko dobila u štovanju civilizirenih narodah. Javna saviest zahtieva pomirenje i ona će ga dobit. Ja imam od naroda poslanstvo, da branim njegova prava a prije svega pravednost. Krivci bit će kažnjeni. Ime Italije neće se obezčastit. Gradjani! Narodni stražari! Sakupite se okolo mene pod zastavama civilizacije i Italije. Zastava Italije svagda je tamo, gdie se radi o žèrtvama a nikada ondie, gdie nema poštenja. Viktor Emanuel, prijatelj Italije, ranjen je u svom sèrcu. On je priviko vladati narodom, koi samo na bojnom polju prolieva kèrv neprijateljsku, koi znade slobodu braniti i drugim ju davati, jer znade slušati zakone.

Farini.

Turska.

Mostar, 21. rujna. „Tem. Ztgu.“ pišu, da raja u Pivi i Drobnjacima neće da primi tursko gospodarstvo nanovo, kao što to učiniše Zubci i Banjani. — Niekoliko stotinah raje i Cèrnogoracah otišli su Kolešinu, da uzmu sieno, koje su Turci pokosili; malo zatim udari do biljadu momakah na jedno selo kod Taslidže i kèrvavo se potuku sa tamošnjom posadom turskih bašibozukah.

Rusija.

Petrograd 1. listopada. Potvèrdjuje se glas, da će se Šamilu za stanovanje odrediti Kaluga. To je jedna od najstarijih ruskih varošah, leži na visokim obalama rieke Oke, koja se uliva u Volgu, na jedno 160 vèrstah južno-zapadno od Moskve. Šamil će tamo siediti u liepoj i prostranoj kući, u kojoj je stanovala carica Jelisava, kad se je vraćala iz Taganroga poslie smèrti svojega muža cara Alexandra I. Ova kuća ustupila se je Šamilu, da je njegova dokle je god živ i dopušteno mu je, da može dèržeti tri žene u haremu. Osim toga ima na godinu 10.000 rubaljah penzije, drugovi njegovi (osim sina svega jes četvorice) po 2—3000 rubal ah. Sada i desno krilo ruske vojske u Kavkazu napreduje u pokoravanju planinskih plemenah; po najnovijim glasovima od tuda pokorili su se Bšeduhi, najveće koliena na lievoj obali Kubana.

— Osim austrijanskoga reda svetoga Stiepana dobio je veliki knez nasliednik francuzki red počastne legije, saski red kraljevske kuće, danski red slona, belgijanski red Leopolda. Sve ove redove donieli su careviću naročiti poslanici. — Šamil će se baviti u Petrogradu 7 danah, a u Moski 5 danah, poslie će odandie u Kalugu. Dne 25. rujna došao je Šamil u Harkov i imao je tamo ostati do careva dolazka; ali sutra dan dobije tamošnji gubernator zapoviest, da Šamila i njegovoga sina pošlje u Čugujem, gdie su bili 27. rujna caru predstavljeni. — Šamija je careva milost jako tronula. Car ga je pozvao, da prisutstvuje pregledanju vojske, što mu je bilo vèrlo milo. Govori se, da je on molio, da mu se dopusti ostali svoj viek u Meki provesti, ali je odbijen s molbom.

Gèrčka.

Atina, 26. rujna. Jedna sia bogatega Gèrka Bernadake, koi u Petrogradu stanuje i koi je poznat sa svojih velikih poklonah svojoj gèrčkoj otačbini, došao je prije niekoliko danah u Atinu i dao kraljici 40.000 drahmah (od prilike toliko cvanzikah) na raspoloženje za javne svèrhe. Kraljica je ovu svotu odredila za dovèršivanje stolne cèrkve u Atini. Prije nego što je otišao iz Atine poslao je medji Bernadaki 1000 sreb. rub. svojim zemljacima u Kretu. — U Kreti stoje stvari kritično; Husnein paša učinio je takove korake, da bi medju kristjanima i Turcima morale biti kèrvi. Kebuli efendija i posredovanje evropskih silah predupredili su dosada kèrvoprolitje.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

London 17. listopada. Polag liste „Morn. Post“ nije jošte sigurno, da će se kongres sastat; pristup Engleske zavisi jošte od uvietah, koje ima izreći Rusija.

Madrit, 16. listopada. Rok za zadovoljštinu, koja ima Madritu dati Maroko, odgodjen je na nieko vrieme.

Pariz 15. listopada. Na burzi se je glasalo, da će se mir u Curiku najkasnije pèrvih danah dojduće nedielje podpisati; sve katoličke sile učestvovat će, vele, kod kongresa (većina ih bez sumnje kao prisiednici.)

Turin, 13. listopada. Ministar izvanjskih poslovah Dabormida odputovao je u Paris. Sardinska švadra dobila je na putu u Tunis protivnu zapoviest. U Alesandriji ubio se je pukovnik Baudry, intendant francuzkoga okskèrbljeničtva.

Modena 11. listopada. Pokretna narodna straža zapremila je tvèrdjicu Brešello.

Književne viesti.

Pèrvi svezak u našim novinama višekrat objavljenih „Jadranskih vilah“ pod naslovom: „Jadranske Vile, zbirka i izbor zabavnih, poučnih i znanstvenih članaka. Izdaje Vinko Pacel. Na Rieci kod Erkole Rezza 1859.“ izišao je izpod tiska. Oni, koji su se predbojili na ovaj časopis, mogu ga dobiti kod ovdašnjega tèrgovca g. Krešića u dugoj ulici. Od člankah ima ih više, koji zaslužuju da se na njih obrati pozornost književnikah i narodnoga občinstva. Sav sadèržaj je sliedeći: I. Piesničtvo. Umietno: Novomu lietu 1859. Nik. Borovčića. Plač nad grobom S. Kačanskoga, Vladimira Vasiljevića. Prijatelju u daljini, Franje Purića Ličanina. Sliepac, balada N. D. Špuna, Pašinica, Kn. M. Ručića Škatića. — Nebeske perjanice od Ive. Nadpisi dr. Nik. Ivančevića. b. Narodno: Boj na Grahovcu Rade Miševića Hercegovca. Košuta i jelenče Ign. Bartulića. Svietu [illegible] Pet. Bučara. II. Pripoviedke: Vladislav spievao St. Ivičević. Imro rob V. A. [illegible] Žao za sramotu, s ruskoga pr. [illegible] Ivana Purgenjeva s ruskoga [illegible] — III. Književnost: Dopisi o [illegible] A. T. Cèrte o Arnautluku D. A. [illegible] Pliska ili vodeni kos, po Živi A. P. [illegible] I. Ivančanina. G. starcu bielobèrk [illegible] odgovara ć. — Bielobèrka [illegible] bielobèrk Stip. Ivičević. — h u 2 [illegible] množine samostavnih. — IV. Knjigopis: Tri lipe ili grieh neokajan od Janka Jurkovića. A. P. — Narodne pripoviedke od Valjevca. — Naši gimnazijalni Programi. — Novotarije i starotarije. Ciena je Jadranskim Vilama 1 for. a. v.

Odgovorni urednik Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 15866-1862. (Vl.—65) 3—2

Oglas

c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva u pogledu dèržavno-šumarskoga izpita.

Odnosno na oglas od 14. rujna t. g br. 13897-17351 stavlja se time do obćega znanja, da će kod šumarskoga izpita, koi će se preduzeti kod ovoga c. k. namiestničtva 20. t. m. i sliedećih danah, sudielovati šumarski izviestitelj kod c. k. ravnateljstva financijalnoga u Zagrebu, g. Eugen Deimel, kao predsiedatelj, zatim šumar kod c. k. vojničkoga zapoviedničtva u Zagrebu, g. Vilelm Koblić, i šumar preč. kaptola zagrebačkoga, g. Julio Šapper, kao povierenici, i nadšumar gospoštine topolovačke, Vatroslav Makovička, kao namiestnik.

U Zagrebu dne 14. listopada 1859.

Br 4875-1859 (DS—79) 3—1

Oglas.

Od magistrata kraljevskoga slobodnoga i zemaljskoga glavnoga grada Zagreba dostavlja se time do obćega znanja, da će se dne 28. listopada t. g. u 10 satih predpodne preduzeti javna dražba od 500 komadah sasvim novih čuturah.

To se svim onim koji se nadmetati žele, daje na znanje s tim dodatkom, da će se prodavanje gore navedenih predmetah preduzeti u kući ovdašnjega špeditera gospodina Franje Schivitza.

U Zagrebu dne 14. listopada 1859.

Upravljatelj ureda
Lichtenegger.

Br. 2378-pol. (Izv.—175) 3—2

Objava.

Na temelju naredbe vis. c. k hèrv. slav. namiestničtva od 15 rujna t. g. br. 14233-999 jest u svèrhu iznajmljenja pobiranja pristojbah od potroška pitja i mesa za upravnu godinu 18$^{59}/_{60}$ podčinjenim političkim občinama severinskoj i bosiljevačkoj pripadajućih, dražbeno ročište na 25. listopada t. g. u 10 satih prije podne u pisarnu ovoga ureda u gradu Stelniku opredieljeno. —

Ovo se tim dodatkom do obćega znanja stavlja:

1. Da će se dražba za svaku občinu posebno dèržati.

2. Da je fiškalna ciena za občinu Severin u 1487 fr., a za občinu Bosiljevo u 1032 fr. opredieljena.

3. Da se prije dražbe 5% vadium, a po izminutju dražbe po najmitelju 10% od najmovne ciene kao jamčevina položiti mora.

4. Da biljegovane i sa vadiumom providjene pismene ponude prije dražbenog roka ovamo slići imadu i da ponuditelji takove neće smieti ustmeno činiti.

Dalji dražbeni uvieti mogu se kod ovog ureda uviditi.

C. k. kot. ured Bosiljevo.

U Stelniku 5. listopada 1859.

C. k. kot. predstojnik
Kavić.

Br. 6356-1859 (Izv.—158) 3—3

Oglas dražbe.

Od strane nižepodpisanog poglavarstva ovime se do obćeg znanja stavlja, da će se dne 20. i 21 listopada 1859 svigdar u 9 satih u jutro na viećnici grada Varaždina obdèržavati javna dražba u pogledu iznajmljenja prava pobiranja obćinskoga nameta na vino—, rakijo— i pivotočje, i zatim od mesarenja za vrieme od 1. studenoga 18[illegible] 1860 i to obdèržavat će se dražba dne 20. listopada naime za vino—, rakijo— i pivotočje, 21. listopada pako za mesarenje.

Za ravnanje [illegible] opažuje se da se u podraciju ovogradskom [illegible] od 1 vedra iztočenog vina, ili [illegible] 1 fr. 40 kr., od 1 vedra piva 52$^1/_2$ kr., od 1 vedra rakije 2 fr. 10 kr. a. v., nadalje od svakog komada za [illegible] vola, krave, i bika 2 fr. 10 kr., od teleta 70 kr., od svinčeta nad centom 1 fr. 5 kr. a izpod cente 52$^1/_2$ kr. napokon od jedne ovce, koze, ili jarca 17$^1/_2$ kr. a. vr. u ime obćinskog dometa plaća.

Pismene ponude primaju se i to one za vino—, rakijo—, i pivotočje samo do 20. i 21. listopada t. g. 9 satih pred poldan, prije započetka dražbe, dočim se na ponude po izminutju toga roka prispievše nikakov obzir uzeti neće.

Obširniji dražbeni uvieti mogu se kroz propisane uredovne sate u ovogradskoj pisarni uviditi.

Dano iz siednice poglavarstvene u Varaždinu dne 29. rujna 1859 obdèržavane.

Gradski predstojnik
Vinković.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 20. LISTOPADA 1859. Broj 240.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je najvišjom odlukom od 26. rujna t. g. gradskoga sаčеіnika grada Zagreba, savietnika višjega zemaljskoga suda Ivana Kamaufa, najmilostivije naimenovat prisiednikom i izviestiteljem hèrvatsko-slavonskoga urbarijalnoga višjega suda.

Sučlnovima povierenstva razbistrivanja za tražbine proti prijašnjim domestikalnim kasama županijah ovdie pod priedsiedom c. k. miestodèržtvenoga predsiedničtva postavljenoga polag §. 2. carske naredbe od 25 lipnja 1859. D. Z. L. br. 118 (Z. V. L. II. razdiela br. 122) opredieljeni su po nalogu c. k. ministarstvah unutarnjih poslovah, pravosudja i financijah od strane c. k. miestodèržtva gospoda miestodèržtveni savietnici Antun pl. Rubido i Mojsija Baltić, od strane c. k. banskoga stola kao višjega zemaljskoga suda gospoda savietnici banskoga stola Ivan pl. Zidarić i Franjo pl. Kukuljević a za ove subštituiran je Friderik pl. Pisačić u slučaju preprečenja, od strane pako c. k. zemaljskoga ravnateljstva financijah financijalni nadsavietnik Danilo pl. Stanisavljević i financijalni savietnik g. Filip Ružička.

U Zagrebu dne 14. listopada 1859.

Br. 15. ex 1859—P. C.

Oglas

u obziru dèržanja teoretičnog izpita iz dèržavnoga računoslovja.

Shodno raspisu obstojavšega c. k. glavnoga računskoga direktoriuma od 17. studenoga 1852 br. 6577 sadèržanoga u dèržavo- zakonskom listu br. 1. god. 1853 dostavlja se do občega znanja, da će teoretični izpit iz dèržavnoga računoslovja izpitna komisija postavljena kod c. k. dèržavnoga računovodstva u Zagrebu započeti dne 10. studenoga 1859, i ako bi potrebno bilo, sliedećih danah nastavit ga.

Uslied toga pozivlju se svi oni kandidati, koji hoće da se podvèrgnu ovom izpitu, da svoje molbenice biljegovane po propisu predadu dotičnom predsiedniku komisije i predstojniku pomenutoga dèržavnoga knjigovodstva c. k. računovodji Josipu Lichtenegel-u, ujedno pako da u ovim molbenicama vierodostojno izkažu svoju domovinu, svoje rodno miesto, svèršene nauke, vieroizpovìedanje, sadanje prebivalište, satim svoju službu ili ino svoje zanimanje, a k tomu naznače, kojim učevnim sredstvima i na koliko su si prisvojili znanje računoslovja.

Pri tom se konačno opaža, da se neće uzeti nikakov obsir na manjkeve i nepodpune isprave; satim da će oni izpitni kandidati, koji na javnom kojem učilištu nisu kroz jedno cielo godište slušali predavanjah iz znanosti računanja, već su si znanje iste prisvojili privatnim naukom, polag §. 11. gorenavedenoga raspisa prije nego polože izpit, imat propisanu taksu položiti u pienezniцu, koju će im naznačiti predsiednik komisije.

Izpitna komisija za dèržavno računoslovje.

U Zagrebu dne 19. listopada 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb 20. listopada. Danas već smo u stanju dopunit naše jučerašnje izviešćje o radnji povierenikah pozvanih na viećanje o uredjenju občinah.

Osnovu za buduće ustrojenje občinah gradskih izradjenu po odboru u tu svèrhu sastavljenom, uzela je komisija u jučerašnjoj svojoj siednici u pretres i primila ju poslie duljeg viećanja.

Ako još pridodamo, da ta osnova izvan malih iznimakah nije drugo, no občinski red grada Zagreba od 7. rujna 1850 prilagodjen za ostale gradove i gdiešto preradjen polag carskog patenta od 24. travnja 1859., kazali smo sve, što nam je dosele do znanja dopèrlo.

Ovom siednicom svèršilo se je zvanje povierenikah, kojima iz sèrca želimo, da im radnja bude ovienčana uspiehom što moguće povoljnijim za uzbudjenje i procvietanje občinskog našeg života.

Beč 18. listopada. Nj. c. visost g. nadvojvoda Albreht odputovao je sinoć u 8 satih u Varšavu, da tamo pozdravi Nj. veličanstvo cara Alexandra.

— Nj. visost princ Alexander haski odputovao je preksinoć po sievernoj željeznici od ovud u Frankfurt.

— Kr. saski poslanik baron Könerits prispeo je ovamo.

— Gospodin poslanik kod niemačkoga saveza, baron Kübek, imao je jošte prekjučer pred podne dulji razgovor s gospodinom ministarskim predsiednikom grofom Rechbergom i u večer otišao je na svoje miesto u Frankfurt.

Sèrbija.

Beograd, 13. listopada. Obnarodovan je knežeski raspis, polag kojega oživaju svi sèrbski gradjani „bez razlike vierozakona i narodnosti“ jednaku slobodu voditi poslove; raspis ukida sve zakone i naredbe, koje su bile dosad proti tomu i zapovieda izvèršujućim oblastima, da što štrožije na to paze, da se nijednom sèrbskom gradjanu nestavljaju u tom obziru težkoće i prepreke. Ovim raspisom stupila je faktično u život ravnopravnost židovah i oni mogu odsele i izvan področja grada Beograda tèrgovat. — Popečiteljstvo nastave razdielilo se valjda od ministarstva pravosudja, budući da je za posliednje predana listnica dosadanjem priedsiedniku prizovnoga suda, Marinku Radovanoviću, a bivši minister pravosudja i nastave Ugričić vraća se na svoje prijašnje miesto kao predsiednik ukidnoga suda. Beogradski varoški predstojnik Dimitrijević premiešten je kao okružni načelnik, na njegovo miesto doći će privremeno niekadašnji varoški predstojnik Nikola Hristić.

Plate viših činovnikah umalit će se, tako da će ministar miesto 2500 talirah dobivat 1800 a senator miesto 2000 samo 1500 godišnje plate. Plate izpod 600 talirah ostat će i time će se poboljšat, da će se dodatak za skupoću od 50 talirah pribit sistematičnoj plati. Plate od 100 do 200 talirah poboljšat će se za 25%.

Talijanska.

Odnosno na odlazak piemontezkoga poslonoše iz Rima izdao je general Goyon sliedeći naputak.

„Naputak za gospodu oficire; Rim, glavni stan, 5. listopada. Piemontezki poslonoša dobio je svoje pasoše od papinske vlade, kad koje je bio udostovieren. Želi se sučutna demonštracija, koja bi bila političnі čin. Naše dužnosti nedopuštaju tèrpit očitih demonštrancijah. Divizioni general, koi pozna plemeniti karakter svojih hrabrih oficirah, ubavieštio je samoga gosp. grofa della Minervu, da će svaku očitu demonštranciju priepriečit ili potlačit. Ako bi ostalo to obavieštenje bez uspieha, morat će biti naše postupanje tim strožije, čim se čini, da smo pod sumnjom.“

Konac ovoga naputka glasi poleg francuzkoga sadèržaja, koi imamo pred očima:

„ce qui ne peut ni ne doit être, sans qu'on sache ce qu'il en sorte.“

Glavni gubernator stojeći na čelu prevratne vlade romanjolske izdao je sliedeću odluku:

„Odmah će se povući carinska linija, koja sadanju granicu Romanje ustanovljuje nad Katolikom.“

Sa svih stranah izlaze sada proglasi izazvani i povedeni silovitom smèrtju grofa Anvita. Zapoviednik narodne garde govori javno „da utiši razigranost naroda“, Fanti pobudjuje u tom smislu prevratnu vojsku a Farini obećaje svečano kaznit krivce. Budući da se u isto doba za cielo javlja, da su „glavni krivci već noćju od 12. t. m. uapšeni, da se stave pred sud“, radi se samo o vremenu, kad će se proglasit i izvèršit dopitana kazan.

Parma 12. listopada. Uveden je sardinski občinski zakon.

Firenca, 12. listopada. Journal „Il Secolo“ dobio je opomenu zbog toga, što je preštampao jedan dopis lista „Unione“ iz Bolonje. Deset konzulah i 22 podkonsula sbačeni su iz svoje službe.

Iz jednog izviešća „Timesova“ o silovitoj smèrti grofa Anvita vadimo sliedeće pojedinosti:

„... Dočim su na glavnim vratima oružničke kasarne, kamo je odveden bio grof, koga su uapsili dobrovoljci, parlamentirali, prodrieše dronjavi uličarci i žene iz gloti na pobočna vrata, koja su ostavili otvorena. Na ulici počelo je sada polagano djavolsko mučenje. Vukli su ga po više ulicah i mimo dvie straže do švajcarske kafane, koja je u taj par bila puna dobro obučenih bezposlicah. Tamo naručiše limonade za malone mèrtvu žèrtvu, stadoše mu se obiestno rugati i napokon položiše ga na jedan mramorni stol i odsiekoše mu glavu. Tielo dèrhtaše jošte, kad je udarac izveden bio. Jedan izmedju kanibalah turi u usta odsiečene pèrste, da usisa štropeću kèrv; uličarci brukahu se trupu. Zatim natezahu po glavnoj ulici grada kroz dva sata mèrtvo tielo a glavu nosiahu na bèrtu od sablje, okolo stupa, na koi su nataknuli glavu, igrali su karmanjolu; sliepi guslari moradoše gudit. Na samom trupu bilo je 25 ranah prouzrokovanih bodenjem i siećenjem i jedna rana iz puške. Jedna jedina pristojna osoba opomenula je glotu, da se mane toga biesnila, no stadoše joj prietit, da će se i njoj isto dogodit, i tako zamukne.“

Genova, 15. listopada. Kralj Viktor Emanuel došao je ovamo, da primi rusku caricu mater, koju ovdie očekuju u 5 satih.

Genova, 14. listopada. Grof della Minerva prispeo je ovamo.

Parma 15. listopada. „Independente“ javio je, da je Parma zapremljena piemontezkom vojskom i da će se, veli, ovaj zaključak dati na znanje dotičnim vladama. Ova viest nema, kao što se ovdie pouzdano glasi, nikakova temelja. Uapšivanje zbog silovite smèrti grofa Anvita nastavlja se.

Firenca, 11. listopada. Tomasea očekuju ovdie, Napuljac Spaventa prispeo je.

Turin, 14. listopada. Ovdiešnji listovi javljaju, da je u Parmi već preko pedeset osobah uapšeno.

Rusija.

Moskovske novine posvećuju u svojim brojevima od 5. listopada počemši rasne razprave o Šamilu, koi od 4. u večer prebiva u Moskvi. Kao u Stavropolju, Harkovu i Čugujevu upotrebi Šamil svoju pribitnost, da vidi i učini vidit se. Trompovski postavši generalmajorom bio je vazda uz njega. U ostalom osviedočeni su obćenito u Moskvi kao i u Petrogradu, da pristaše jošte nenadvladanoga vodje zapadnih gorskih narodah, Mahometa Amina, nemogu dvie ili tri godine jošte odolieti ruskom bajonetu. Na desnom krilu izvest će se skoro velika expedicija proti goranima i već mieseca listopada očekuju vèrhovnoga zapoviednika kneza Barjatinskoga kod vojenoga odiela, koi se sakuplja u tvèrdji Maikozu. Od 2. listopada nalazi se u Moskvi i vojvodé Gjorgje Meklenburžko-Strelički, koi je cara jedno vrieme pratio bio na njegovom putovanju, i već je pohodio više tamošnjih javnih zavodah i fabrikah. Tamo će, kao što kažu, čekat povratak carev iz Odese i odpratit će zatim vladara u Varšavu.

Francuzka.

Paris, 13. listopada. Kažu da su se u Napulju Branier i Elliot (svak Johna Russela), zastupnici Francuzke i Engleske u tom složili, da učine zajedničkih korakah kod kralja Franje II u svèrhu, da proglasi konštituciju. Po svoj prilici opet će doći do odazvanja poslanikah, premda se je napuljska vlada odvažila, da neće u Italiji zametnut barem napadna rata.

Paris 14. listopada. Dolazak gospodina Dabormide u Paris čini se da je neravavo znamenje, da proti konačnom uredjenju poslovah, koji se u Curiku raspravljaju, ima jošte težkoćah, koje moraju biti jošte prilično znatne, budući da trebuju osobno posredovanje sardinskoga ministra izvanjskih poslovah kod dvora tuilerijskoga. Obćenito se je govorilo, da se razlog za otezanje podpisanja ugovora mira ima tražit samo u tom, što se u obziru učredjivanja nemogoše složit punomoćnici. No pokazuje se, da samo dugovno pitanje odgadja očekivano riešenje, ovo sačinjava u taj par glavnu težkoću i zato težko da će se stvar već dojdućih danah dovèršit, jer zahtievanje Austrije i predlozi Piemonta prilično su razstavljeni. Radi se, ako smo dobro ubaviešteni, o više od 200 milijunah. Ništanemanje neće se time dielo mira stavit pod pitanje, budući da ugovarajuće sile isto tako kao javno mnienje žele mir.

Paris 17. listopada. Car je primio ministra Dabormidu.

— U Iglsi našli su, vele, čudnovatu igru naravi, koja će mnogom gatsocu dati posla. Gospodin Gay, bivši vèrtljar gospoje grofice Monvaugies, našao je naime na jednom grozdu sèrno, koje obtiče siva pruga pó liniji široka, na kojoj se sliedeći napis u cèrnkastim slovima čitati može:

„Oleo III. s. V. a. r. s, 20"

Nieki učeni čoviek u tom miestu razriešio je već ovaj napis na sliedeći zanimivi način:

Napoleon III. ante V. annos
regnum subvertet 20 (diebus.)

Prevod ovoga latinskoga napisa glasi od rieči do rieči kako sliedi:

„Napoleon treći oborit će prije nego prodje pet godinah jednu dèržavu za 20 (danah).

Turska.

Carigrad, 21. rujna. Palača bogatoga Velipaše, u kojoj mu je sve blago bilo, sasvim je izgoriela.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

London 17. listopada. „Morning Post" misli da se jošte veoma sumnja, hoće li Engleska poslati na kongres svoga punomoćnika, jer to zavisi od poznatoga uvieta, koi je kao što je poznato, već izrekao lord Russel. (Molimo da se polag ove viesti ispravi telegram, koi smo jučer polag „A. Ztg" o tom predmetu donieli, jer je očito neispravan bio. Učr. Nar. Nov.)

Madrit, 15. listopada. Službena Korespondencija javlja, da će španjolski konzul dne 15. t. m. ostavit Tanger, ako dotle nedobije zadovoljštine, koja se zatim nebi više primila.

Paris 18. listopada. Sinoćni listovi javljaju, da je prispiela službena viest, da je jučer podpisan mir medju Austrijom i Francuzkom.

(Moramo — dodaje „Oesterr. Korresp." na to — opazku pridati, da su polag ovamo prispievših izravnih viestih svikolici članci ugovora o miru jučer 17. t. m. medjutim samo parafirani a da nisu u formalnom opravku podpisani bili.)

Književne viesti.

Upravo sada izišla je Filipovićeva „Narodna knjiga." Koledar za prestupnu godinu 1860. Sa slikom Amosa Kamenskoga. Velika 8. str. XVIII. i 222. Troškom i tiskom Dragutina Albrechta u Zagrebu. Ciena 90 novčićah. Sadèržaj ove knjige je tako krasan i raznovèstan, da ju možemo svim domorodcem što najtoplije preporučiti. Tisak i papir je veoma krasan a slika Kamenskoga će se doista svakomu dopasti. Mi ćemo kasnije o ovoj izvèrstnoj knjizi obširnije progovoriti i njezin sadèržaj naznačiti.

Odgovor g. A. T—u.

Pèrvi svezak davno izglednih „Jadranskih vilah" donosi nieku razsudu moga, lani izišavšega dielca, po imenu „Tri lipe itd." Da i nestoje u dna članka početna slova imena u narodu nešem dobro znana i često spominjana: to bih se ja i onako lahko dosietio svomu protivniku; a po čem? — laedere gaudes! — G. A. T. zastupa u nas onu vèrst kritike, koja je rukovodjena više strastju nego li razlogom i čini više zla, nego li dobra. Ja nisam mračnjak, da se bojim svietla; ali, tko mi je rad posvietliti, neka me nežeže za prava boga. G. A. T. priznaje, da će moja knjižica krasotom narodnom i pobožnim duhom svojim mnogo dobra učiniti po narodu našem. I njemu zato hvala od mene; a hvalio bi mu i zato, što me je opaznim učinio na niekoje pojedine pogrieške u njojzi, da je imao bolje namiere; ali ovako, htievši mi i tim kazati, da sam imao uložit više marljivosti, temeljitosti i obzirnosti u sastavljanju inače krasnoga dielca: ja mu odgovaram: da pèrvo nije možda sve pogrieška, što nije pristalo uz njegov kalup; a drugo da, i gdje se radi o pravih pogrieškah, to bi meni trebalo pabierkujuć zaći njegovimi mnogimi, inače takodjer vèrlimi spisi, pa bi se uvierio, da smo svi griešnici, i da je gdješto govoriti srebro a šutiti zlato. Te tako mogu, uzamši u obzir strogost, kojom je ovaj put postupao, biti posve zadovoljan s njegovom razsudom, u koliko se tiče jezika.

Ali imade drugo nješto, čim me je upravo za sèrdce ujeo i što mu tako lahko prostiti nemogu. A to je, što mi je, osnovom moga predgovora, podmetnuo opaku namieru: da sam ovim svojim dielcem naumio udariti temelj novoj književnosti slavonskoj. Ja pitam g. A. T., gdie sam ja to rekao? i da li on, dèržeć se za čovieka mudra misli, da sam ja ozebao po glavi. Bog mi je sviedok i svi ljudi, koji su me dojako poznavali, da ja taj čoviek nisam. Što sam ja namieravao i što sam već jedared u „Katoličkom listu" g. 1854. očito izjavio, ovo je: Želeć nada sve, da smo u književnom jeziku jedini, mislio sam da bi, dok nemine ova doba preloza valjalo, gdie bi moguće bilo u knjigah, koje se pišu naročito za puk, paziti značaj govoru onih, za koje se piše. A na to me je dovela misao, što sam opazio, da je s onoga srednjega [illegible] glede jezika u pučkih knjigah, mnogo spasonosno zèrnce i ovamo i onamo propalo. Što sam dojako sam mislio, budne mi moguće i izvesti. Pokušam dakle najpače [illegible] pokrajinu našu slavonsku napisati svoje kakove takove „tri lipe;" koje prodjoše kroz ruke mnogim bistroumnim i rodoljubivim muževom, stekoše pohvalu u uredničtva našega „Katoličkoga lista" i „Nevena," biehu preporučena od ovozemaljskoga vis. namiestničtva; a sada evo udara g. A. T. na nje žig razkolničtva.

Da nisam imao š njime na umu nikakove slavonske propagande, dokazuje već i to, što neima u njih onih ima i ama i što ne—*iču*, *e*—če i *je*—če i *ha*—ču. To priznaje i sám g. A. T.; a sietiti će se i toga, da sam ja, izdajuć po četvèrti put Relkovićeva „Satira," jedinstvu za volju na svoju ruku poizbacivao iz njega slavonsko-pravincijalni *i*, da knjiga bude naručnija bratji *e*—kavcem. Što sam dakle imao na umu? To: „da se knjige za puk napišu jezikom, kojim on niti je kada govorio, niti će govoriti." Da je g. A. T. ustaknuo očale, kojimi se, kao što veli, kadšto služi, te bi i to bio našao u predgovoru mom, kao i ono, da namiera moja nije da se ciepamo, i onako dosta pociepani," i nebi preko onoga, što je jasno kazano, biedio me koječim, čega nigdie rekao nisam.

Tko drugoga čemu uči, valja mu biti na oprezu, da sám proti onomu negrieši. G. A. T. govoreć o čistoj logici uči mene dokazivanju, kojim se sve na svietu dokazati dade. Nagodiv si po volji praemisse, lahko je priklopiti ergo. On veli: budué pisana uprevo onako, kao što su i spisi; a ja mu velju i dva i tri puta: nebuduć pisana onako, jer inače je nikada ni pomislio nebi, da udaram temelj novoj, kao što on veli, slavonskoj knjizi. Ja rekoh nadalje: „da čovieku našemu netreba više, nego da samo po gdiekoju rieč nerazumije pa mu je knjiga omèrznula" — jer sam se o tom u glavu obsviedočio. Ali da sam, tako sudeć, već unapred znao, da ću svojom knjigom narodu omèrznuti: jok! Oslanjajuć se na to, da je g. A. T. točno potražio i pobilježio sve rieči, za koje je mislio, da ih Slavonac neće razumieti, smielo tvèrdim, da ih neimade nego dvie, koje se, što ja znam, ovdie nečuju, i to: hodočastiti i vasmir. Naš književni dativ, lokativ i pričastje prošastoga vremena tèrpeće vèrsti, za koje forme on misli, da ih Slavonac nezna, čuju se ovdie često uza one druge, istina mnogo običnije likove. Planinami i plakahu u govoru se nečuje, al u knjizi nimalo nesmeta. Što smeta, to su nepoznate rieči i nenarodan izraz. Odbivši dakle dvie tri rieči, knjižicu moju može čitati lahko svaki seljak slavonski, ako neće biti mutljak, već mudrac ili govornik (odkako se ljudi tako diele?); a za mutljake neka piše tko hoće — ja neću. — Ali slušaj sada! Za rieči, koje se nerazumiju neka diete pita otca i mater, mladji starijega, stariji mudrijega, jedan drugoga. Liepo rečeno! nu što će biti od one množine riečih, što no često dolaze hèrpimice u pučkih knjigah, a nitko ih u selu nerazumije? Tud nepomože ni starost, ni mudrost. Slavonski puk nije smet hvala Bogu, ali nije ni sveslavjanski filolog. Knjige pisane obće-književnim jezikom biti će tek onda posve shodnim sredstvom za pouku našega prostoga puka, kad si isti jezik putem školah, hranjenih plodovi najvieštijih piscah, prokèrči put u život, a dotle će školi i životu biti mučno raditi zajednički; kao što će i dosta vremena trebovati i tomu, dok svetjenici u cèrkvah budu mogli govoriti puku tim jezikom. Tješimo se, da to vrieme nije više daleko; ali, govoreć kao što jest, treba nam se još malo potèrpieti.

Žao mi je što sam, spomenuvši sasma nedužno ime slavonsko dao povod tako ružnoj obiedi. Ja od svoje strane pripravan sam sve žèrtvovati slozi narodnoj i obećajem, da ću se u napredak klonjati svega i najmanjega, što bi se inače tumačiti moglo. Samo priporučujem više nježnosti i s druge strane piscem našim. Kada su se g. 1848. prepirali zastupnici naroda francuzkoga, da li će se nazivati gospodom ili gradjani: dokinu prepirku predsiednik, stari Dupin mudrom presudom: Zovimo se gospodom a budimo gradjani. To i ja velim našincem: Zovimo se, kako je komu najmilije, a budimo prava braća i prijatelji, dok nebude drugčije i bolje. Dovèršujuć svoju obranu,

kako svim, tako i g. A. T. priporučujem niti više temeljitosti, niti više marljivosti, kao što on moni, no — više ljubavi; major autem horum est caritas!

Janko Jurković.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 19. listopada 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	77.75
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kupenah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	71.70
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1839		„ „ „	
„ „ „ „ 1854 .		„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
B. Krunovinah.			
Zemljorazterelne obveznice.			
Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	896
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	206.20
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne železnice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga železničkoga družtva	„ „	
zapadne železnice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne železnice itd.	„ „	
tisanske železnice po 200 f k n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke železnice itd. .	„ „	
istočne železnice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Miemični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 miececa.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		103.60
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemonteskih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		120.85
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote . .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Miemični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.76
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 15866-1862. (Vl.—65) 3—3

Oglas

c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva u pogledu dèržavno-šumarskoga izpita.

Odnosno na oglas od 14. rujna t. g. br. 13897-17351 stavlja se time do obćega znanja, da će kod šumarskoga izpita, koi će se preduzeti kod ovoga c. k. namiestničtva 20. t. m. i sliedećih danah, sudielovati šumarski izviestitelj kod c. k. ravnateljstva financijalnoga u Zagrebu, g. Eugen Deimel, kao predsiedatelj, zatim šumar kod c. k. vojničkoga zapoviedničtva u Zagrebu, g. Vilelm Koblić, i šumar preč. kaptola zagrebačkoga, g. Julio Sapper, kao povierenici, i nadšumar gospoštine topolovačke, Vatroslav Makovička, kao namiestnik.

U Zagrebu dne 14. listopada 1859.

Nr 108-Pr. (DS.—77) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Zu Folge Verordnung der hohen k. k. Statthalterei vom 3. Juli 1859 Z. 6331 wird die in Agram in der obern Ilica, sub HNr. 722 gelegene dem Agramer Komitate gehörige Realität, bestehend aus dem Hause, sub C. Nr 722, einer Stallung, Garten und Weingarten am 29 Oktober 1859 Vormittags von 10 bis 12 Uhr im Rathhause des Magistrates an den Meistbiethenden im Lizitationswege veräussert werden.

Als Ausrufspreis wird der Betrag pr 5000 fl. ö. W. bestimmt, und es hat jeder Lizitant vor Beginn der Lizitation ein 10% Vadium entweder im Baarem, oder in Staatspapieren nach dem Course zu Handen des Lizitations-Commissärs zu erlegen.

Schriftliche Offerte sind mit dem 10% Vadium des Ausrufspreises zu versehen, im Widrigen auf dieselben keine Rücksicht genommen wird. Uebrigens dürfen sich schriftliche Offertgeber bei der mündlichen Lizitation nicht betheiligen.

Kauflustige werden insbesonders auf den Umstand aufmerksam gemacht, dass ein Drittel des Kaufschillings sogleich nach der Genehmigung des Lizitationsaktes und vor der Einantwortung der Realität in das Eigenthum des Käufers, das zweite Drittel binnen sechs Monaten von der Genehmigungszeit an gerechnet, und das letzte Drittel nach weitern sechs Monaten, die beiden letzten Raten sammt den entfallenden 5% Zinsen erlegt werden müssen.

Die näheren Lizitationsbedingnisse und die Beschreibung der Realität können täglich in den Amts-Stunden bei diesem Magistrate eingesehen werden.

Vom Magistrate der Landeshauptstadt.

Agram am 10. Oktober 1859.

Lichtenegger.

Nr. 14050 (Fin.—42) 3—2

Kundmachung.

Da sich in den reservirten Waldungen Vukojevce, Dobropolski lugh, Vasinobèrdo, Gjuria, Babin, Katin dol, Kod Jezera, Polubaša, Pivarnica, Mokreš, Kerndia, Bedenice, Dudinjak und Lugh der Studienfonds-Herrschaft Kutjevo eine ergiebige Menge von verfügbaren Eicheln und Bucheln befindet: so werden 3000 bis 4000 Stück Schweine gegen die Taxe von Einem Gulden ö. W. pr. Stück ohne Unterschied der Grösse auf die Dauer vom Einlasstage bis 19. März 1860 zur Mastung eingelassen.

Was mit dem Beifügen zur öffentlichen Kenntniss gebracht wird, dass die obige Taxe vor dem Eintriebe zu entrichten ist, und die weiteren Bedingungen sowohl hier als auch beim k. k. Forst- und Domänenamte Kutjevo eingesehen werden können.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Essek am 10. Oktober 1859.

Nr. 2574 (Izv.—178) 3—2

Edikt.

Nachdem die mit dem diesseitigen Edikte dd. 21. September 1859 kundgemachte Lizitation auf den 6. Oktober l. J. wegen Verpachtung der, der politischen Gemeinde Desinec zustehenden Einhebung der Daze von Bier, Branntwein, Wein und Fleisch für die Zeit vom 1. November 1859, bis Ende Oktober 1860 fruchtlos geblieben ist, so wird zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass dieses der benannten Gemeinde zustehende Recht im öffentlichen Versteigerungswege am 21. Oktober l. J. 9 Uhr Vormittags im hierortigen Amtslokale verpachtet wird, wobei noch bemerkt wird, dass die Summe in 550 fl. ö. W. als Ausrufungspreis bestimmt sei.

Jaska den 13. Oktober 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorsteher
Kazimir v. Jellačić.

Nr. 1148-civ. (Izv.—177) 3—2

Edikt.

Vom k. k. Bez.-Amte als Gericht Strigovo wird bekannt gemacht: Es sei in Folge der Güterabtretung des Ludwig v. Plepelić aus Prekapa de präs. 5. Oktober 1859, Z. 1148-civ. über sein gesammtes, wo immer befindliches bewegliches, dann über das in den Kronländern, für welche die mittelst Verordnung des hohen Justizministeriums vom 18. Juli 1853 eingeführte provisorische Konkurs-Ordnung Wirksamkeit hat, gelegene unbewegliche Vermögen der Konkurs eröffnet worden.

Es werden daher alle diejenigen, welchen was immer für Ansprüche auf das in den Konkurs verfallene Vermögen zustehen, aufgefordert diese Ansprüche in Form eines wider die Konkurs-Massa oder den unter Einem als Massa-Vertreter bestellten Advokaten Ferdinand v. Matačić in Warasdin gerichteten Klage längstens bis zum 11. Jänner 1860 anzumelden, widrigens sie ungeachtet des ihnen etwa gebührenden Eigenthums-, Prioritäts- oder Pfandrechtes von der Konkurs-Verhandlung ausgeschlossen und aller Ansprüche auf die Konkursmassa verlustig sein würden.

Zugleich wird zum Versuche der Beendigung des Konkurses durch Vergleich auf den 12. November 1759 Vormittags 9 Uhr bei diesem k. k. Bezirks-Gerichte eine Tagsatzung angeordnet, bei welcher, wenn der Vergleich nicht zu Stande kommen sollte, sofort der einstweilige Vermögens-Verwalter zu bestätigen oder ein anderer Verwalter, so wie der Gläubiger-Ausschuss zu wählen und die Verwaltung der Konkursmassa betreffenden Grundsätze zu bestimmen sein werden. Zu dieser Tagsatzung werden die Gläubiger insbesondere mit dem Beifügen vorgeladen, dass wenn keiner von ihnen bei dieser Tagsazung erscheinen würde, auf ihre Gefahr der Vermögens-Verwalter und Gläubiger-Ausschuss bestellt werden wird.

K. k Bezirks-Amt Strigovo als Gericht am 5. Oktober 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorsteher.

Nr. 4233-civ. (Izv.—179) 3—2

Konkurs-Verlautbarung.

Auf Grundlage des a. h. Patentes vom 7. Februar 1858, und der hohen Justiz-Ministerial-Verordnung vom 16. Februar 1858 Z. 2839 ist in dem Sprengel des k. k. Komitatsgerichtes Warasdin eine Notarstelle mit dem Amtssitze in Krapina zu besetzen.

Bewerber um diese Stelle werden in Gemässheit der hohen k. k. Banaltafel-Verordnung vom 30. September l. J. Z. 5321 aufgefordert, ihre Competenz-Gesuche binnen vier Wochen, vom Tage der dritten Einschaltung dieses Ediktes in der „Wiener Zeitung" an gerechnet, bei diesem k. k. Komitatsgerichte als provisorische Notariatskammer zu überreichen, und die in der Notariats-Ordnung vom 21. Mai 1855 Nr. 94, R.-G.-Bl. vorgezeichneten Erfordernisse nach Massgabe des kaiserlichen Patentes vom 7. Februar 1858 auszuweisen.

K. k. Komitats-Gericht
Warasdin am 12. Oktober 1859.

Novak. Ukovič.

Nr. 9109-1803 (Izv.—180) 3—1

Avviso di Concorso.

Presso l' i. r. Deputazione di porto e sanità marittima in Lissa, si è reso vacante il posto di guardiano d' ispezione cui va congiunto il saldo di annui fiorini cento ottantanove (f 189) valuta austr., nonchè il pausciale di montura di annui fiorini venticinque soldi venti.

Pel rimpiazzo del detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che gli aspiranti dovranno presentare le loro suppliche debitamente corredate a questo Governo centrale marittimo fino al giorno quattro novembre p. v., comprovando l' età, l' incensurata condotta politica-morale, il servizio finora prestato come guardiano eventuale sanitario, e la piena conoscenza della lingua italiana e della slavo-dalmata.

Dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario addetto alla prefata i. r. Deputazione di porto e sanità.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.

Trieste, 4 ottobre 1859.

Br. 2378-pol. (Izv.—175) 3—3

Objava.

Na temelju naredbe vis. c. k. hèrv. slav. namiestničtva od 15 rujna t. g. br. 14233-999 jest u svèrhu iznajmljenja pobiranja pristojbah od potroška pitja i mesa za upravnu godinu 1859/60. podčinjenim političkim obćinama severinskoj i bosiljevačkoj pripadajućih, dražbeno ročište na 25. listopada t. g. u 10 satih prije podne u pisarnu ovoga ureda u gradu Stelniku opredieljeno. —

Ovo se tim dodatkom do obćega znanja stavlja:

1. Da će se dražba za svaku obćinu posebno dèržati.

2. Da je fiškalna ciena za obćinu Severin u 1487 fr., a za obćinu Bosiljevo u 1032 fr. opredieljena.

3. Da se prije dražbe 5% vadium, a po iznimutju dražbe po najmitelju 10% od najmovne ciene kao jamčevina položiti mora.

4. Da biljegovane i sa vadiumom providjene pismene ponude prije dražbenog roka ovamo stići imadu i da ponuditelji takove neće smieti ustmeno činiti.

Dalji dražbeni uvieti mogu se kod ovog ureda uviditi.

C. k. kot. ured. Bosiljevo.

U Stelniku 5. listopada 1859.

C. k. kot. predstojnik
Kavić.

Nr. 5613 (Izv.—174) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

1. Zu Folge Erlasses des hohen k. k. Ministeriums des Inner vom 13. August 1859 Z. 29695, intimirt mit Erlass der hohen k. k. kroat.-slav. Statthalterei zu Agram dd. 22. August 1859 Z. 12781–1929 wird der Adaptirungs-Bau am Pakrazer Cavallerie-Kaserngebäude zum Behufe eines Syphilis-Spitals um den nachstehend-angesetzten Adjustirten Fiscalpreis im öffentlichen Lizitationswege den Mindestfordernden zur Ausführung überlassen:

Post-Nr.	Die bezeichneten Bauherstellungen bestehen in	österr. Währung: Fiskal-Preis fl.	kr.	Betrag des zu erlegenden Vadiums fl.	kr	Datum und Ort der Lizitation
I.	Maurerarbeit ohne Materiale	4347	41 7/.	217	37	Die Lizitation findet am 9. November 1859 im Amts-Locale des k. k. Bezirksamtes zu Pakrac Vormittags 10 Uhr statt.
II.	Steinmetzarbeit sammt Materiale ohne Zufuhr	100	38	5	2	
III	Ziegeldeckerarbeit ohne Materiale	206	69 4/.	10	34	
IV.	Zimmermannsarbeit „ „	2780	6	139	3	
V.	Tischlerarbeit sammt Materiale	4289	77 5/.	214	49	
VI.	Schlosserarbeit „ „	2680	90	34	4	
VII.	Schmiedarbeit „ „	447	86	22	39	
VIII.	Anstreicherarbeit sammt „	1023	7	51	19	
IX.	Glaserarbeit „ „	1099	7	54	96	
X.	Spenglerarbeit „ „	1293	23	64	66	
XI.	Brunnenmeisterarbeit sammt Materiale	525	—	26	25	
XII.	Hafnerarbeit „ „	27	30	1	36	
XIII	Binderarbeit „ „	94	50	4	73	
XIV	Stückwaaren „ „	1715	21	85	76	
A	An Maurer- und Ziegeldecker-Materialien	6565	10	328	25	
B.	Zimmermanns-Materialien	5398	17	269	91	
	Total-Aufwand	32642	42 6/.	16[illegible]2	12	

Hiezu an unentgeldlicher Handrobot 9944
„ „ „ Zugrobot 1665

2. Zur Lizitation wird jeder, der giltige Verträge einzugehen gesetzlich qualifizirt ist, und die vorgeschriebene Sicherheit für Vollführung der Leistung gegeben haben wird, zugelassen:

3 Wer für einen Andern lizitiren will, hat die hiezu erforderliche Vollmacht vor dem Beginne der Versteigerung dem hiezu bestimmten Lizitationscommissär einzuhändigen.

4. Jedermann, er möge für sich oder als Bevollmächtigter bei der Lizitation Anbothe stellen wollen, hat vor der um 9 Uhr V. M. im Amtslocale des k. k. Bezirksamtes zu Pakrac beginnenden mündlichen Ausbiethung das fünfperzentige Vadium von jener Summe zu Handen des Lizitationscommissärs zu erlegen, welche der betreffenden Arbeits-Cathegorie oder mehreren derselben entspricht, auf welche er zu offeriren beabsichtiget.

5 Bei der Versteigerung, wobei die Ausbietung nach den einzelnen Arbeitsleistungen in der oben angesetzten Reihenfolge und dann im Ganzen erfolgt werden, auch schriftliche Offerte angenommen, welche jedoch bis zum 8. November 1859 bei dem k. k. Bezirksamte Pakrac überreicht sein müssen, weil selbe am 9. November als am Tage der Lizitation nicht mehr angenommen werden würden.

6. Jedes schriftliche Offert muss, wenn es berücksichtiget werden soll, auf einem Stempel zu 36 kr. ö. W. geschrieben, gehörig versigelt, und von Aussen an das k. k. Bezirksamt in Pakrac gerichtet, und mit der Aufschrift: „für den Spitalbau zu Pakrac", dann für welche Arbeitsleistung der Anboth lautet, versehen sein, im Innern aber enthalten:

a) die ausdrückliche Erklärung, dass der Offerent den Gegenstand des Baues, die hierauf bezüglichen allgemeinen und speziellen Baubedingnisse, summarischen Kostenüberschlag, Einheitspreis-Verzeichniss und die Pläne genau kenne, und solchen genau nachkommen wolle;

b) den Preisanbot, um welchen er die Bauausführung der betreffenden Arbeitsleistung zu übernehmen Willens ist, in Ziffern und in Worten deutlich ausgedrückt;

c) das 5% Vadium von demjenigen Fiskalbetrage auf welchen der Anboth lautet Das Vadium kann im Baaren oder in österreichischen Staatspapieren nach dem zur Zeit bestehenden Börsenwerthe erlegt werden Auch kann die Nachweisung über den Erlag desselben durch der Anschluss des Depositenscheines einer öffentlichen Kassa geschehen.

d) den Vor- und Zunamen, Charakter, dann Wohnort des Offerenten. Offertleger, welche des Schreibens unkundig sind, haben den schriftlichen Offerten ihr Handzeichen beizurücken, in welchem Falle die Mitfertigung zweier Zeugen erforderlich ist, wovon einer zugleich als Namensfertiger des Offerenten zu erscheinen hat.

Auf Offerte, welche diesen Bedingungen nicht entsprechen, später als in der im Punkt 5 festgesetzten Zeit einlangen, oder Gegenbedingungen enthalten sollten, würde keine Rücksicht genommen werden.

7. Offerenten welche bereits schriftliche Offerte eingesendet haben, dürfen sich nicht mehr bei der mündlichen Lizitation betheiligen.

8. Die oben Punct 6 ad a erwähnten Lizitations-Grundlagen für alle oben angeführten Leistungen können von nun an bis zum Lizitationstage bei dem k. k. Bezirksamte Pakrac in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

9. Nach geschlossener mündlicher Ausbietung erfolgt die Eröffnung der schriftlichen Offerte und deren Protokollirung in der Reihenfolge ihrer geschehenen Ueberreichung und Nummerirung in Gegenwart der mündlichen Anbotsteller, nachdem letzteren die Zahl der vorliegenden schriftlichen Offerte noch vor dem ersten mündlichen Ausbote mitgetheilt worden sein wird

10. Der Bestanbot ob er den Fiskalpreis überschreitet oder nicht, unterliegt der höheren Ratifikation.

11. Bei gleichem mündlichen und schriftlichen Bestbothe wird erstere, bei gleichen schriftlichen Anbothen demjenigen der Vorzug eingeräumt, welcher früher eingereicht wurde, worüber der Nummerus der erfolgten Einreichung des Offertes entscheidet.

12. Der vom Lizitations-Commissär nach Massgabe des Versteigerungsresultates als Ersteher erklärte Bestbieter ist gehalten, das erlegte Vadium bis auf 10% des Erstehungsbetrages sogleich zu ergänzen und diesen Betrag sammt jenem, welcher zur klassenmässigen Stempelung der Lizitations-Grundlagen und des abzuschliessenden Bauvertrages entfällt, zu Handen des Lizitationskommissärs zu erlegen.

13. Den Offerenten, welche nicht Ersteher geblieben sind, werden die erlegten Vadien gegen die im Lizitations-Protokolle auszudrückende Empfangsbestätigung sogleich zurückgestellt.

Von der k. k. Comitatsbehörde Požeg am 4. Oktober 1859.

Der k. k. Comitats-Vorstand
Julius Graf Janković m. p

Br. 441 (Izv.—172) 3—3

Oglas.

Od podpisanog občinskoga ureda stavlja se do občega znanja, da će se uslied dozvoljenja vis. c. k ministarstva za tèrgovinu i obèrtnost od 3. siečnja 1851 br. 8010-U. u miestu Čabru sliedeći trogodišnji sajmovi obdèržavati.

Pèrvi u ponedieljak prije blagdana duhovah (trojakah.)

Drugi u ponedieljak prije sv. Jakova (u sèrpnju.)

Tretji u ponedieljak poslie blagdana male gospoje (u rujnu.)

Ako bi koi ovih ponedieljakah u blagdan pao, sliediti će sajam odmah sliedeći dielatan dan.

Ured občine čabarske dne 6 listopada 1859.

Turk s. r.

Br. 2720 (Fin —41) 3—3

Oglas dražbe.

Budući da javna kod podpisatog ureda dne 29. kolovoza t. g obdèržana dražba izarendiranja pravah vina i rakije kao i pivotočnje u občini Lokvah višje potvèrde zadobila nije; iz toga uzroka obdèržavat će se u svèrhu izarendiranja istih pravah dne 24. listopada t g. u 10 satih pred podne u ovdašnjoj pisarnici druga licitacija uz priuzdèržanje višje potvèrde na tri godine to jest od 1. studenoga 1859 do posliednjega listopada 1862.

Fiskalna ciena biti će za pravo točenja vina i rakije 1650 fr. a za pravo pivotočnje 50 fr. a v. za istu občinu.

Svaki, koi takova najmit želi, imat će kaparu 10% položiti, ostali uvieti, koji temelj dražbe sačinjavaju, mogu se po svakome prije dražbe u običnih službenih urah kod c kr ureda šumskih i dèržavnih dobarah u u Fužini viditi i biti će kod dražbe pročitani.

Uz ustmene ponude primat će se i pismene, po propisu sastavljene i pripadajućom kaparom obskèrbljene (Offerte) i to samo do početka dražbe, kod podpisatog ureda.

C. k. ured šumskih i dèržavnih dobarah.

U Fužini dne 7. listopada 1859.

Nr. 2122-pol. (Izv.—181) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Von Seite des k. k. Bezirksamtes Strigovo wird hiemit zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass zu Folge Erlasses der wohllöblichen k. k. Comitatsbehörde Warasdin vom 29. September l. J. Z. 9036 die Einhebung der mit hoher Statthalterei-Verordnung vom 15. September l. J. Z. 13233-999 zu Gunsten der Gemeinde-Proventur genehmigten Wein- und Fleisch-Daz in den hierbezirkigen politischen Gemeinden Strigovo und Serdahelj für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 für die polit. Gemeinde Strigovo mit 26. Oktober 1859 und für die pol Gemeinde Serdahelj mit 27 Oktober l J. stets 10 Uhr Vormittags in der Amtskanzlei dieses k. k. Bezirksamtes im öffentlichen Lizitationswege verpachtet werden wird

Zur Richtschnur der Concurrenten wird bemerkt, dass:

1. Die Lizitation gemeindeweise durchgeführt wird.

2. Der Ausrufungspreis für die Gemeinde Strigovo mit 1500 fl. ö. W., und für die Gemeinde Serdahelj mit 1200 fl ö. W bestimmt ist.

3 Jeder Lizitant wird das 5% Vadium des Ausrufungspreises, welches im Nichterstehungsfalle zurückgegeben wird, und der Ersteher eine 10% Caution des Meistbotes im Baaren oder in Staatsobligationen nach dem Curswerthe gleich nach Fertigung des Lizitations-Protokolls zu erlegen haben.

4. Schriftliche Offerte werden blos vor Beginn der Lizitation angenommen.

Die näheren Bedingnisse können bis zum Lizitationstage in der Gemeindeamts-Kanzlei, vor Beginn der Lizitation aber hieramts eingesehen werden.

K. k Bezirksamt Strigovo am 14 Oktober 18.9.

Br. 575 (Dp.—80) 3—1

Natiečaj.

Učiteljska miesta kod pučkih učionah, u Bosiljevu i Herneticu u školskom kotaru karlovačkom županije zagrebačke imaju se popuniti.

S pèrvim skopčana je godišnja plaća od 315 stot. zatim 0 stot. za školske potrebe, uz bezplatni stan i uživanje vèrta od 1 jutra, i 12 hvatih dèrvah; s drugim pako godišnja plaća od 315 stot. zatim 15 stot. za školske potrebe, 63 stot. za orguljašku službu, uz bezplatni stan, uživanje vèrta od 1 jutra, i 18 hvatih dèrvah za vlastitu i školsku porabu.

Koji želi jedno od tih miestah zadobiti, neka svoje molbenice s dokaznicami o starosti, sposobnosti, i dosadanjem svomu službovanju do 15. studenoga o. g. predadu školsko-kotarskom nadziratelju, Mati Župčiću, župniku u Dubovcu.

U Zagrebu dne 30. rujna 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. ˙ ˙ v. U ZAGREBU, U PETAK DANA 21. LISTOPADA 1859. Broj 241.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedieljе i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Ministar za bogoštovje i nastavu podielio je izpražnjenu učiteljsku službu na gimnaziji u Zagrebu gimnazijalnom učitelju u Gradcu Franji Kořinku.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 21. listopada. Uprav sada doznajemo, da je c. k. ministarstvo bogoštovja i nastave razpisom od 8. listopada t. g. c. k. namiestnička oddieljenja u Ugarskoj uputilo onamo, da se s toga, što c. k. patentom od 1. rujna na miesto obstojećih osam superintendencijah evangeličke vieroizpoviedi odsele ima stupit 12 superintendencijah, dèržanje distriktualnih konventah polag prijašnjega razdieljenja nemože više tèrpiti, i da će se zato u slučaju, ako bi se takovi konventi ipak sastali, isti posveti da se razidju, i ako se to nebi učinilo, da će se od strane oblasti preduzeti shodne miere a dotični članovi povući na odgovornost.

Beč, 19. listopada. Nj. c. visosti prejasni gospodin Ferdinand Maximilian i prejasna gospoja nadvojvodinja Charlotte prispieli su 18. t. m. u jutro u 8 satih u Prag i odsieli su u c. k. dvorcu.

Pešta, 10. listopada. U Šopronu je bila 5. i 6. o. m. siednica evangeličke superintendencije s one strane Dunava i u njozi se je uzeo u pretres carski patent od 1. rujna o. g. Kad patent pročitaše, zaključe na predlog Alexandra Semereya poslati Nj. veličanstvu adresu, u kojoj superintendencija izjavljuje: da bi, budući da bi se primanjem patenta ugarski protestanti svojevoljno i faktično ostavili prava cèrkvenoga zakonotvorstva, Nj. c. k. veličanstvo blagoizvolilo taj patent privremeno ukinuti, protestantsku cèrkvu u Ugarskoj povratit u zakonito stanje prije 1848. godine, i poslie sazvati sinod, koi bi svoje zaključke podneo Nj. veličanstvu caru na potvèrdjenje, kako bi se sjedinjenjem obostrane volje načinio zakon, s kojim bi ugarski protestanti mogli sretno živiti.

Reformatska superintendencija s one strane Tise dèržala je u Debrecinu skupštinu i na predlog gosp. Kolomana Tise zaključila je u jednoj adresi moliti Nj. veličanstvo cara, da ukine patent od 1. rujna i ministarsku naredbu od 2. rujna, koji jako vriedjaju protestante i priete im opasnostju; da Nj. veličanstvo car povrati protestantsku cèrkvu u stanje prije 1848. godine, a poslie da dopusti dèržati sinod, koi će urediti cèrkvu i školu; sinodski zaključci podniet će se Nj. veličanstvu caru na potvèrdjenje; dok nedodje povoljno carsko riešenje na ove molbe, da se naloži vlastima, da nesmetaju reformatskim korporacijama u upravi cèrkvenih poslovah.

Sèrbija.

Beograd, 11. listopada. S dosta pouzdane strane doznali smo, da je skupština aktom svojim izjavila nepovierenje svoje u ime naroda prema sedmorici sadašnjih članovah savieta, i to: St. Lešjaninu, Ž. Davidoviću, Jovanu Veljkoviću, Ilji Novakoviću, Marku Dabiću, Stevanu Milkoviću, Danilu Stevanoviću. Od ovih je knez sam od pèrve trojice zahtievao ostavku, koju kad oni nisu pristali da dadu, on ih je odpustio da idu kući. Ostali su još na svojim miestima. No saviet nije podpun i mora se misliti, da će skoro biti podpunjen. Osim toga skupština je podniela, kao što se ovdie govori, knezu popis od 140 — 150 činovnikah, koji se imaju pozbacivati sa službah, ili kojima se nebi imala dati nikako praviteljstvena služba. Nezna se, šta će knez činiti od tih popisah. Govore, da je poručivao skupštini, da se dèrži u granicama „razuma i svojih pravah", ali je ona ipak takove predloge učinila.

Beograd, 13. listopada. Čulo se je bilo, da zdravlje kneza Miloša nije bilo najbolje. — Kako mu je sad, neznam vam kazati.

Čuje se, da je u listi medju činovnicima, koje zbaciti treba, i načelnik prosviete g. Stašić. Mnogi vele, da će se ovaj gubitak lahko moći pregorieti. Medjutim još se nezna, da li je ovaj glas istinit.

Kragujevac, 9. listopada. Nj. svietlost knez Miloš povratio je ovih danah uredbu poljsku od god. 1837. u život. Uredba ova imala je zadatak, da narod više proizvodi u Sèrbiji i pati bolju i krupniju stoku svake vèrste. Predlaže se, da će se tom uredbom pomoći sirotinji narodnoj.

Svietli knez je još naredio, kako smo mogli doznati, da se sèrbskim podanicima, bili oni ma koje viere i narodnosti, nestavljaju nikakova ograničenja i preprečivanja

Turska.

S bosanske granice, 8. listopada. (S. D.) Po dugom mučenju od ovih stranah mogao bi tkogod pomisliti, da se od lanjske bune i

---

Domorodne želje.

Od V. P.

Svak je čoviek kovač pèrvi
Sreće svoje il nesreće.
Gdie za svoje nema kèrvi,
Tu ni sreće biti neće.

Pripoviedaju nam stari bajoslovci Gèrci u svojih spisih, da je niekakova neman „sphinx" zvana u niekom klanjcu stare Gèrčke siedila te svakom, koga kob onamo nanese, zagonetku nametnula. Tko ju riešio, blago njemu, a komu nepodje za rukom, jao i naopako, taj je platio glavom. —

Koliko srodnosti u ovoj basni s našim životom!

Svaki čoviek, čim korači u sviet dobije zagonetku, t. j. zvanje niekakovo. Tko ovu zagonetku rieši ili barem shvati, blago po njega, takav se neće kajat u starosti, nu tko ju nemože razmèrsit, mora prije ili poslie udesu podleći. Tko očuti zvanje svoje za postolieriju, pa ako ga slieđi bit će sretniji no mnogi knezovi i vojvode, kojih se pèrsa blistaju od zvjezdah višje milosti. —

Što je ovdie rečeno o pojedinom čovieku, može se više manje rastegnut i na ciele narode. —

Narod, koi na pèrvi mah shvati zadaću svoju, koi poznav okolštine i potrebštine svoje imade toliko odvažnosti i duševne sile, da upotrebi shodna sredstva, koja ga mogu sretnim, velikim učinit; takav narod, velimo, ima samosviest ima narodnji ponos. On je shvatio svoju zagonetku al ju i dično riešio. —

Nu veli se, da nisu ni svi pèrsti na ruci jednaki a nekmoli ljudi ili pojedini narodi. — Imade ih, koji bi rado da se izvuku iz čeme u kojoj ogreznu, rado bi se popeli na takav stupanj, gdie se ih nebi ini narodi sramili; ali nedopuštaju im razne okolnosti.

Čoviek neće tako lasno podleć boj bijuć sa vanjskimi neprijateljskimi okolnostmi; nu boreć se sa samim sobom, sa svojim bivstvom i jestvom može prije past; pa ako uspèrkos nepodleže ni u toj borbi, pokaže time stalan značaj i željeznu volju; — a ovim oružjem dade se toga sila izvest. —

Narod boreć se proti izvanjskom neprijatelju može pobiedit, nu može i pasti; pa ako i padne, neka je samo kod kuće u sebi „složan" jošte nije izgubljen; samostalan političan život nesačinjava neposredno narod sretnim, slavnim i glasovitim; k tomu se više hoće. — Ali gdie sloge nema, gdie ustaje brat proti bratu, gdie se sinovi jedne te iste majke mèrze i proganjaju, ondie dakako nemože se drugo nego nevolja očekivat. Gdie se braća i sinovi jedne majke, samo što ima svaki svoje ime, mèrze te misle, da, zato što ima različno ime od svoga brata, već nije sin jedne majke, već neće da nosi jedno ime obitelji već niešta posebna, tu razumieva se, nemože se govorit o kakvoj narodnoj sreći i slavi! —

Ali što je ono, što može narod političnо podvèržen ipak znanim, da velikim — u koliko kao takav može velik biti — što ga, rekoh, može znanim učinit? — **Narodnost.**

Svakomu čovieku zacieepljena je ljubav više manje za sve što je njegovo, i što se njega tiče; dapače koi neljubi sám sebe i svojine, taj, kažemo, ili nije zdrava uma, ili ima se brojit medju mèrzoljudce — premda i takovi nisu posve hladni za svoje — a što čovieku prosvietljenom može milije biti, no ona zemlja, u kojoj se rodi i odgoji, gdie pèrvo trake blagog sunašca ugleda. Ima li krasnije glasbe no što su zvuci onog jezika, u kom on pèrvi put izusti ime „majko," u kom ga je učila njeжna roditeljica na glas zvona nebesku kraljicu pozdravljat?

Ljubav domovine jest ona hrid, na kojoj se dade uzdići divna sgrada narodnosti i narodnje prosviete.

Glavna poluga narodnosti jest uz ljubav domovine takodjer **narodan jezik**, dà on je, što sačinjava najviše narodnost.

Imade tomu dvadeset i niešto više godinah odkako je hèrvatski narod uzdèrman gromkom ovom riečju prenuo se iz duboka sna svoga te revno prionuo za svoj narodni život. Možemo reći, da se osobito pèrvih godinah, mnogo radilo, te da je onako ostalo, bili bi uzpèrkos kojekakvim zapletkama dosta daleko dopèrli. Ali okolnosti se promieniše, miesto prijašnje vatrenosti zavlada nieka hladnoća, koja bi mogla najposlije i pogibeljnom postat.

Da je jezik narodni najveće blago, o tom netreba ni slova više. — Sviedoci su nam Francuzi, Talijani, Madjari i ini naobraženi narodi, koji rade i mnogo se oko njegova usavèršenja trude. I pravi Hèrvati ljube svoj krasan jezik, oni žele, da nam postane ono, što svakom narodnom jeziku već od naravi ide. Kolikim uzhićenjem pozdraviše rodoljubi hèrvatski god. 1847. odluku narodnog sabora, uslied koje se je imao narodan jezik kao poslovni u javni život uvest, znade samo onaj, komu je sreća u dio pala, da je tomu mogao očevidcem biti. Hèrvatski jezik bio je niekoliko godinah jezik obučni u svih naših višjih ili nižjih učilištih; nu kasnije morade iz višjih razlogah ustupit svoje miesto — koje ga po naravi patri — drugomu, što je, kao što se poslie občenito uvidielo, znatan uštreb nanielo razvitku znanosti u našoj domovini.

Tim većma uzradova nas patent carski od 8. kolovoza o. g. gdie se opet povraća svakom

propasti rajine do danas njeno stanje i življenje u veliko popravilo, te da je nesrećnom narodu svako nuždno dobro od njihovih spahijah i begovah obilno pruženo. Kome su ove stvari i narod poznat i koi svaki dan gleda njihovu biedu, taj ne samo da će reći, da se njihovo živovanje ni za dlaku na bolje okrenulo nije, nego još sada daleko veće zlo uživaju, nego što su prije ikad imali. Praznih šakah došavši natrag, nezna siromah, za čim će pèrvo poći, ili hranu sebi i družini svojoj da pribavi, ili vola, konja, ovcu, kozu ili kèrmče da nabavi, bez čega je siromašni bosanski težak sasvim mèrtav. Turci neobzirući se na ovako žalostno i sirotinjsko stanje tužne raje, traže, ištu, otimaju, pak naposliedku i bojem i težkim mukama zlostave ovaj u svietu najnesretniji kèršćanski narod. Mnogo ih ima, koji nisu, od kako su se povratili, još u svojoj kolibici prenoćili, nego po danu dielajući kućevne i poljske poslove, kako mračak nastupi, bieži u šumu ili kakovu pećinu, da se tamo sačuva od velikoga zuluma, koi im od zaptijah i drugih zločinacah neprekidno prieti. Tko je čitao nieke dopise iz Sarajeva, vierovati bi morao, da se je Bosna naprieko preporodila i da cieli tamošnji narod u blagodatnom stanju živi. Za uzrok ove nenadne sreće navode ti dopisnici dobru volju sadašnjega vezira Osmanpaše, koi se jednako stara za svakoga bez razlike viere. Možda je ta sreća svoja niedra samo Sarajlijama otvorila; ali bi slobodno uputiti i pozvati smieli ove dopisnike i u ostale krajeve nevoljne Bosne, pak bi se kod pèrvoga koraka o protivnom uvierili.

— Omerpaša se za cielo pozvao iz Bagdata i to zato, što se nije složio s ministarstvom. Nikakvo drugo miesto nije mu se za izgubljeno dalo, te tim će mu odazivanje pasti još teže. Tek kakvom velikom promienom u Carigradu može Omerpaša do stare svoje sile doći.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Curik, 18. listopada. Jučerašnja konferencija francuzkih i austrijanskih punomoćnikah trajala je tri sata, za kojom je sliedilo dugačko viećanje Bonneville-a s Desambrois-om.

Pariz, 18. listopada. Deputacija srednje Italije bila je caru predstavljena.

London, 18. listopada. (Službena prekozemska pošta.) Bombay, 27. rujna. Uvieravaju, da su se oblasti u Pekingu izjavile, da su pripravne primit poslanike zapadnih silah; ništanemanje zahtieva vlada u Kalkuti podkriepljenje od 15,000 momakah. Dvie regimente dobile su već zapoviest, da otidju u Kinu. Ruski gubernator iztočne Sibirije došao je praćen od četiri topčare u Peiho. Srednja Indija nije još svejednako podpunoma umirena. Nepaulsku granicu dèrži Nena Sahib zapremljenu.

Madrit, 17. listopada. Vlada je izjavila kortesima, da je po izmaku roka prispiela viest iz Marokanske, da je voljna dati zahtievanu zadovoljštinu; Španjolska je odmah zaiskala jemstvo proti povratku sličnih nepodobštinah za buduće; odgovor očekuje se.

Pariz, 18. listopada. I jutrašnji „Moniteur“ potvèrdjuje jučer izvedeno parafiranje dotičnih članakah mira.

London, 17. listopada. Princ Napoleon posietit će danas „Leviathana“ i sastat će se, vele, tamo s kraljicom, koja će takodjer danas posietiti ovaj brod.

Berna, 17. listopada. Savezno vieće kupilo je tri ratna broda zajedno s ratnom gradjom, koji su se prije upotrebljavali na jezeru „Lago Maggiore.“

Breslava, 18. listopada. Polag jedne pouzdane viesti prispiet će u subotu car Aleksander u Breslavu, a vratit će se u nedielju u večer opet u svoju dèržavu. Princ vladalac prispiet će u petak.

Hayti, 4. rujna. Dodatak k današnjem listu „Moniteur Haitien“ donosi viest, da su razkrili urotu, uslied koje imao se je general Prophete izagnati iz zemlje; kovarstvo bilo je osobito na sieveru otoka i u Antibonité-u jako razgranato. Kad su se urotnici našli u stiski, pokusili su prodreti u palaču predsiednikovu, no nisu tamo njega, već samo jednu njegovu kćer našli, koju su ubili.

Jedan proglas haitičke vlade izrazuje pravednu gnusbu od toga zločinstva i obećaje da će se preduzeti kriepke miere proti „nepopravivoj pokvarenosti i osvetoljubju, koje je vojsku krivacah oboružalo.

Pariz 19. listopada. Kažu, da će se mir danas u Curiku konačno podpisati.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 575 (Dp.—80) 3—2

Natiečaj.

Učiteljska miesta kod pučkih učionah, u Bosiljevu i Hernetiću u školskom kotaru karlovačkom županije zagrebačke imaju se popuniti.

S pèrvim skopčana je godišnja plaća od 315 stot. zatim 30 stot za školske potrebe, uz bezplatni stan i uživanje vèrta od 1 jutra, i 12 hvatih dèrvah; s drugim pako godišnja plaća od 315 stot. zatim 15 stot. za školske potrebe, 63 stot. za orguljašku službu, uz bezplatni stan, uživanje vèrta od 1 jutra, i 18 hvatih dèrvah za vlastitu i školsku porabu.

Koji žele jedno od tih miestah zadobiti, neka svoje molbenice s dokaznicami o starosti, sposobnosti, i dosadanjem svomu službovanju do 15. studenoga o. g. predadu školsko-kotarskom nadziratelju, Mati Župčiću, župniku u Dubovcu.

U Zagrebu dne 30. rujna 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Nr. 2122-pol. (Izv.—181) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Von Seite des k. k. Bezirksamtes Strigovo wird hiemit zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass zu Folge Erlasses der wohllöblichen k. k. Comitatsbehörde Warasdin vom 29. September l. J. Z. 9036 die Einhebung der mit hoher Statthalterei-Verordnung vom 15. September l. J. Z. 13233-999 zu Gunsten der Gemeinde-Proventur genehmigten Wein- und Fleisch-Daz in den hierbezirkigen politischen Gemeinden Strigovo und Serdahelj für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 für die polit. Gemeinde Strigovo mit 26. Oktober 1859 und für die pol. Gemeinde Serdahelj mit 27. Oktober l. J. stets 10 Uhr Vormittags in der Amtskanzlei dieses k. k. Bezirksamtes im öffentlichen Lizitationswege verpachtet werden wird.

Zur Richtschnur der Concurrenten wird bemerkt, dass:

1. Die Lizitation gemeindeweise durchgeführt wird.
2. Der Ausrufungspreis für die Gemeinde Strigovo mit 1500 fl. ö. W., und für die Gemeinde Serdahelj mit 1200 fl ö. W bestimmt ist.
3. Jeder Lizitant wird das 5% Vadium des Ausrufungspreises, welches im Nichterstehungsfalle zurückgegeben wird, und der Ersteher eine 10% Caution des Meistbotes im Baaren oder in Staatsobligationen nach dem Curswerthe gleich nach Fertigung des Lizitations-Protokolls zu erlegen haben.
4. Schriftliche Offerte werden blos vor Beginn der Lizitation angenommen.

Die näheren Bedingnisse können bis zum Lizitationstage in der Gemeindeamts-Kanzlei, vor Beginn der Lizitation aber hieramts eingesehen werden.

K. k. Bezirksamt Strigovo am 14 Oktober 1859.

OGLASNIK.

Dp. 124. 1—1

Pavao Lentulaj, c. k. savietnik županijskoga suda u Varaždinu, Antun Lentulaj, c. k. perovodja financijalne prokurature u Zagrebu i Julia Lentulaj, udata Bogović, javljaju time prežalostnu viest, da im je izza kratke bolesti dne 14. listopada 1859 u 11 satih prije podne u 67. godini života svoga od kapi blagopokojno preminuo preljubljeni otac

Benko pl. Lentulaj,

bivši podban hèrvatsko-slavonski, c. kr. dvorski savietnik vèrhovnoga urbarialnoga suda, vitez c. k. Leopoldova reda, počastni gradjan Zagreba grada itd.

Tielo pokojnikovo sprovodit će se dne 17. listopada 1859 u pol četiri sata poslie podne od kuće (Wieden, Adlergasse Nro. 1028) do predgradne župne cèrkve sv. Karla, gdie će se svečano blagoslovit a zatim na groblju sv. Marksa sahranit.

Zadušnice za pokojnika obdèržavat će se u Beču dne 18. listopada t. g. u pol dvanajst prije podne u gorespomenutoj župnoj cèrkvi, a u Zagrebu dne 29. t. m. u 10 satih prije podne u cèrkvi sv. Marka.

U Zagrebu dne 16. listopada 1859.

jeziku njegovo pravo. Da je ova viest nas Hèrvate obveselila o tom neima dvojbe. Već smo sladkom nadom opojeni u duhu vidieli naš milozvučni jezik kao pretežni na svih učilištih, njegov dielokrug se pred očima našim širio; tiešismo se da će Hèrvati opet prigèrlit svoje; da će se naša književnost podići, i procvast, da će naš izobraženiji sviet hèrvatskom jeziku i u višjih kruzih častno mu miesto pripravit.

Ali i kod nas našlo se je ljudih, koji to nebijaše po volji i gledahu, da koliko je više moguće, odbiju od nas blagotvorne zrake carske milosti.

Tko je pročitao ono niekoliko dopisah što iz Rieke, što iz Primorja, mogao je uviditi na koli žestok odpor nagazi ondie carski patent. Na Rieci se silom namierava talijanština uvest; a što će na drugih učilištih bit? Zagrebački učiteljski sbor jedini je, koi je učinio shodne korake; nu i od njega više očekivasmo. Nadasmo se, da će na dolnjoj gimnaziji posve zavladat naš jezik — izuzam nauku niemačkoga jezika — a na gornjoj da će se najviše dva predmeta — niemački jezik i još koi drugi predmet — u niemačkom a sve ostalo u hèrvatskom jeziku predavat. Kad eto, prije niekoliko danah uzčitamo u „Nar. Nov.“ odluku, polag koje će se predavat jošte za ovu godinu niemački, a buduće godine na dolnjoj gimnaziji hèrvatski — osim jezika niemačkoga i gèrčkoga — a na gornjoj gimnaziji sve(!) hèrvatski izuzam jezik niemački, gèrčki propedevtiku, i matematiku, koji predmeti predavat će se na niemačkom jeziku. —

Nedokučujemo zašto je to učinjeno. Nije li naš jezik shodan, da se na njem predaje i propedevtika ili matematika ili gèrčki jezik? — Ako to biva ovdie, u sriedištu našega duševnoga razvitka, našoj vladi u oči, što će onda biti po drugih gradovih naše domovine; tamo se neće — bojiim se — nikakav obzir na carski patent uzeti.

Mi nismo neprijatelji niemačkom jeziku, mi hoćemo da se uči i predaje — ali onako kako to uredjuje navedena carska naredba ali ne više, jer inače neće se moći postić važna didaktična svèrha, kamo smiera ona premudra i preblaga carska odluka.

Toliko o Zagrebu. Ali gdie su drugi gradovi kao: Varaždin, Osiek, Senj, Karlovac, Požega, Verovitica itd.? O tih baš ni glasa, valjda će pri starom ostati.

Čini nam se da naša školska ravnateljstva nisu sasvim shvatila smisao ove previšnje naredbe, jer bi inače odmah s početka ine miere preduzela bila. Ali što još nije, nadamo se da će biti!

Mi Hèrvati želimo, da se carska naredba točno izvede, to je neobhodno potrebno za pravi razvitak znanostih; očekivamo dakle od naše svietle vlade, da će ona ove pravedne želje uslišat te svojom kriepkom podporom pribavit carskom patentu svigdie dužnu pokornost. — Mi želimo da se našem krasnom narodnom jeziku povrati njegovo staro dostojanstvo, da zauzme svoje prijašnje miesto; ali tu treba da svatko, kog se stvar neposredno tiče, podupire korake naše očinske vlade, tu treba dakle da se svojski radi, a osobito treba da učitelji dišu duhom zakonitim i narodnim, te stupajuć putem, koi im zakon kaže i narodnost, neobziruć se ni na ikakove osobne interese; da nepostupaju u tom poslu samoživno, već da pomisle, da se tu radi o dobru ukupne domovine!

Samo ako budemo tako, i to složno i zajedničkim silami radili, nadat se možemo dobrom uspiehu od ove blagotvorne naredbe našeg junačkoga i prosvietljenoga vladara.

Da živi naš junački vladar, koi nam ovaj krasan dar poklonio, — koi neće bit jamačno posliednji — da živi naša domovina!

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 22. LISTOPADA 1859. Broj 242.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Oglas

c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtvenoga predsiedničtva od 14. listopada 1859,

o oživotvorenju ovozemske „razjašnjivajuće komisije za tražbe proti županijskim domestikalnim pieneznicama" i o delegiranim sudištima pèrve molbe za razpravljanje takovih na pravni put upućenih tražbah za prijašnje županije sremsku, požežku i križevačku.

Uslied ustanove §. 2. carske naredbe od 25. lipnja 1859, d. z. l. br 118. (z. v. l. I. razr. kom. XVI. br. 122) o razpravljanju privatnopravnih tražbah proti prijašnjim županijskim domestikalnim pieneznicama postavljena je upravnim putem za Hèrvatsku i Slavoniju od c. k. ministarstvah unutarnjih poslovah pravosudja i financijah komisija za izjašnjivanje zahtievah u tom obziru, koja ima sest članovah i to po dva savieka c. k. miestodèržtva, c. k. banskoga stola kao višjega zemaljskoga suda i zemaljskoga ravnateljstva financijah pod predsiedom c. k. miestodèržtvenoga priedsiedničtva.

Ista stupa odmah u dielatnost pod imenom naredjenim po najvišjem miestu „**Razjašnjivajuća komisija za tražbe proti prijašnjim županijskim domestikalnim pieneznicama.**"

Ujedno odredjen je uslied §. 6. napomenute najvišje naredbe za razpravljanje tražbah, upućenih na pravni put, c. k. osiečki županijski sud za prijašnje županije sremsku i požežku, a c. k. varaždinski županijski sud za prijašnju križevačku županiju sudištem I. molbe putem delegacije.

To se shodno razpisu c. kr. ministarstva unutarnjih poslovah od 8. rujna 1859 br. 18847 s tim dodatkom stavlja do obćega znanja, da se sve privatnopravne tražbe proti prijašnjim županijskim domestikalnim pieneznicama u ovoj krunovini pod inako ugasnutje istih unutar u §. 3. gorenapomenute carske naredbe ustanovljenoga, od dana oglašenja ove najvišje naredbe, t. j. od 9. sèrpnja 1859 tekućega, s 9. siečnja 1860 dovèršujućega se šestmiesečnoga prekluzivnoga roka, imaju prijavit kod sada oživotvorene ovozemske razjašnjivajuće komisije.

Ovaj oglas obnarodovat se ujedno i zemaljsko-vladnim listom u II. razdielu istoga.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb, 20. listopada. „A. Z." donosi iz Bosne sliedeći dopis: Dne 24 rujna ubili su iz puške i porobili Turci na putu u Volarnu blizu Pridora gèrčko-nesjedinjenoga župnika Jovu Kernatu i kmeta Jovu Miljatovića, oba iz miesta Kèršlje, krupske nahije, koji su išli u Pridor da kupe pitje za Kèrstovdan. — Dne 2. listopada ustrielio je iz pištolja Mehmed beg Bišević, iz sela Račića, svoga brata Husein bega, s kojim se je za obieda posvadio i uteko je zatim u Glamoč banjalučkog sandžaka temošnjem mudiru Tairbegu Kulenoviću. Da ga uhvate obratio se je bihački kaimakan na banjalučkoga kaimakana.

Baši-bozučki bimbaša, Hadži Daudbeg iz Ključa, doveden je u Sarajevo i osudjen je, vele, od sultana da bude ubijen iz puške.

Beč 19. listopada. U lugu blizu Schönbrunna bio je jučer dvorski lov, kod kojega je učestvovalo više članovah najvišjega dvora, zatim gosp. vojvoda Karl Teodor u Bavarskoj.

— Gospodin nadvojvoda Ferdinand Maximilian i nadvojvodinja Charlotte odputovali su na Prag u Bruselj.

— U invalidskoj kući bila je jučer obična svetkovina za uspomenu na lipski boj. U tu svèrhu izidjoše u paradi jedan batalijun piehote i jedan oddiel konjaničtva i sakupiše se tamo gospoda generali, štabski i višji oficiri pod čelovodstvom gospodina glavnoga zemaljskoga zapoviednika podmaršala Eduarda Lichtensteina. Za mise davala je iz šavša piehota obične pozdrave iz pušakah a poslie iste bili su invalidi nadareni iz zakladah.

— Kapitul reda Marije Terezije dovèršio je siednicu; od 43 molitelja predloženo je, kao što čujemo, 13 da se prime ured. me ju istima jedan kao komandier podmaršal pl. Benedek; medju 12 vitezovah većina su štabski i višji oficiri.

— U Temišvaru umro je 16. t. m. c. k. miestodèržtveni podpredsiednik, baron Schmidburg u 45. godini svoga života.

— Kao što „Oest. Ztgu." pišu iz Pešte, namierava knez Eszterhazy svoju u Beču nalazeću se galeriju slikah dati prenieti u Budim.

— Jedan bečki dopis u „Tagesb. a. Böhm." javlja o „nastojanju konservativacah":

„U taj par nalaze se četiri od najznatnijih glavah konservativne stranke Ugarske i Erdelja, grof Emil Dessewffy, grof Gjorgje Majlath, grof Antun Szecsen i baron Josika (nema se smiešat s pisateljem romanah istoga imena živućim u Bruselju) u Beču, i od jedanaest godinah vidimo pèrvi put ovu gospodu opet se približavat vladnim krugovima. I glasoviti grof Stiepan Széchényi, koi premda je već više godinah sasvim ozdravio, jošte dosad nije hoteo da ostavi Görgenovu ludnicu u Döblingu, opet se, vele, živahno zanima političkim poslovima, Historično pravo sačinjava istinabog izlazište programa ove stranke, nehoteći se ipak dèržat pojedinostih starih uredabah, koje neodgovaraju više duhu vremena a poimence, odkad su ukinuta plemička prava uobće, nemoga se više izvesti.

— Djaci peštanskoga magjarskoga sveučilišta podnieli su, kako čitamo u „Pesti Napló-u" visokoj vladi poniznu molbenicu, koja glasi kako sliedi:

„Visoka vlado! Podpisani, sinovi magjarskoga naroda, i djaci peštanskoga sveučilišta, nabode se već od više godinah u nesretnom položaju, da su sasvim promašući svèrhu, koja ih je dovela na sveučilište, po izmaku četiri ili pet dragocienih godinah prisiljeni ostaviti sveučilište neučinivši u većini najvažnijih naukah baš nikakova napredka; veća strana predmetah predava se naime u jeziku, koga pretežni broj djakah sasvim nerazumije a drugi pako ne u onom stupnju, da bi si predavanja upèrkos najnapornijoj pazljivosti i najjačoj učevnoj žudnji mogli prisvojiti.

Budući pako da je Nj. veličanstvo gimnazije najvišjom naredbom od 20. lip. t. g. razveselit dostojalo, polag koje se na istima odlučuje učevni jezik narodnom većinom mladeži: osiećamo se i mi obrabreni visoku vladu molit, da čim prije izda sličnu milostivu i pravednu naredbu za peštansko sveučilište, da tako peštansko sveučilište uzmogne postići onu svetu svèrhu, kojoj su kraljica Maria Terezija neumèrle uspomene i primasi Pázmán Petar, Lippay Gjorgje i Széchenу Gjorgje svojim bogatim zakladama posvetili ovaj zavod i da se uzmognu domovina i vladar napredku znanostih, — a mi svojoj vlastitoj sreći radovat. — Ponavljamo dakle našu poniznu molbu osviedočeni budući, da će mudrost visoke vlade čisti izvor i povod iste tražit u onom iskrenom lojalnom čuvstvu, koje nas podbada, da jednom izpunimo svoju dužnost gradjansku prama vladaru i domovini, da uzbudemo kadri, na korist i slavu našega naroda živiti i napredovati s vremenom.

Ostajemo u najdubljem s novljem strahopočitovanju

visoke vlade najpokorniji sluge
(sliede podpisi od 100 slušaocah pravoslovnih znanostih i 102 slušaoca liekarstva.)

Nj. preuzv. gosp. adlatus, podmaršal grof Hiller, dostojao je, — kako „Pesti Napló" javlja — ovu molbu pročitati, a zatim deputaciju velikom prikionostju (legyobb indulattal) primiti, i sučlanove iste uputit unamo, neka se neposredno obrate na visoko ministarstvo nastave u onom slučaju, ako nebi hotieli da putem dekanata podnesu svoju molbu.

Iz Mletakah, 15. listopada pišu „Tr. Ztgu": Na zapoviest ministarstva unutarnjih poslovah uvest će se i ovdie komisija za pregledanje spisah i knjigah polag primiera takove komisije, koja je prije obstojala u Milanu. Ova komisija ima se izvan običnoga pregledanja domaćih i izvanjskih časopisah i letećih spisovah poglavito zanimat i pregledanjem knjigah sastavljenih u talijanskom jeziku u Mletke uvedenih iz Italije, Tirolske, Primorja i Rieke. No ona ima za sada samo privremeno sastavljena biti, budući da će podpuna organizacija onda stopram stupit u život, kad se talijansko pitanje sasvim uredi. Redarstveni pogranični uredi imaju se umnožit i shodno ustrojit.

Mletci, 18. listopada. Danas je patriarh svečano otvorio provincijalni sinod.

Talijanska.

Bolonja, 12. listopada. Cenzurska komisija brani se u jednom na Cipriana upravljenom pismu proti ukorima papinske vlade. Proti papinskim provincijama podići će se carinska linija.

Genova, 16. listopada. Kralj je jučer ovamo prispeo; poslie podne došla je ovamo ruska carica udova dolazeći iz Arone.

— Carinske linije medju Piemontom, i Lombardijom s jedne strane i područjima parmanskim, piačentinskim i modenskim s druge strane već su ukinute.

Parma, 16. listopada. Narodna garda dobila je naputak, da stavi oddiele za aktivnu službu. Direktor vladne tiskarnice skačen je, nova uspšivanja preduzeta su. Razglašivati i pribijati tiskanice sabranjene je bez osobita dopuštenja.

Turin, 16. listopada. Stupnji podieljeni na toskanskom sveučilištu priznavat će se odsele i u Sardiniji. Ministar financijah ovladjen je da zametne pogadjanje zbog neprestane carinske linije s Parmom, Modenom, Toskanom i Romanjom. U ratnom pomorstvu preduzet će se mnogobrojne promicanja. Toskanska vlada poslala je za pozdravljenje kralja poslanike u Genovu. Polag lista „Corriere mercantile" odnesi se putovanje ministra Dabormide na sredinu Italiju i na položaj, koi namierava vlada zauzeti u tom poslu. Polag jednoga talijanskoga lista zastupa sada skupna zemlja 255 poklisarah.

Francezka.

Pariz, 16. listopada. Car je danas deputacije iz Parme i Toskane primio u Saint-Cloudu. Parmanska deputacija, sastojeća iz gospode Torrigiena, Cantella i Angeissola, bila je najprije puštena pred cara; audiencija trajala je četvèrt sata. Kažu da su se deputirci iz audiencije vratili veoma zadovoljni. — Toskanska deputacija sastojeća iz gospode Lajatika, Peruzza i Mateucci-a ostala je u audienciji je-

dan sat i pó. U 2. sata primio je car generala Dabormida, koi se je s njim veoma dugo zabavljao.

— Francuski „Courier du Dumenche“ donosi plan za talijansku konfederaciju, kako su ga, vele, u Biaritzu napravili. Ovaj plan ima 16 članakah: 1. Sve talijanske dèržave sačinjavat će konfederaciju. 2. Ove dèržave smieraju sa konfederaciom odèržavanje izvanjske nezavisnosti i unutarnje sigurnosti ciele konfederacije i pojedinih dèržavah. 3. Članovi saveza imaju jednaka prava. Što se tiče probitačnosti i tereta pojedine koje dèržave, to će se odrediti po odnošenju njenoga dohodka. 4. Papa ima počastno predsiedničtvo; pravo predsiedničtvo imat će na izmience napuljski i piemonteski kralj. Savez ima svoju stolicu u Rimu. 5. Papa ima dva glasa; Napulj i Piemonteska po tri; Toskana i Austrija po dva; Modena i Parma po jedan glas. 6. Sva pogranična odnošenja, kao i svako zaključenje u obziru na ustavna načela saveza mogu se uzeti samo jednoglasjem. U drugim slučajima riešavaju dvie trećine i zaključenja su obvezatna za sve članove saveza. 7. Dèržave saveza mogu posebice imati posla s inostranim silama, ali se ničim nemogu obvezati, što bi bilo protivno temeljnim načelima saveza. 8. Rečene dèržave podnosit će medjusobne razpre presudi saveznoga saviete. 9. Članovi se obvezuju svu svoju vojsku dati na obranu savezne zemlje, na koju kakav izvanjski neprijatelj napadne. 10. Savezna vojska bit će čisto narodna. 11. Gradovi Mantova, Pijačenca i Gaeta (u Napulju) bit će savezni. Mlietačka daje polak posade u Mantovi, Piemontezka polovinu u Pijačenci, Napulj polovinu u Gaeti. Ostalu posadu daju ostale savezne dèržave po odnošenju svoje vojske. 12. U slučaju unutarnjih nemirah ima pravo svaka dèržava iskati od saveza pomoć. 13. Da bi se slagale u svojim težnjama, obvezuju se savezne vlade, da će se dèržati onih načelah, koja najbolje odgovaraju svèrsi saveza, i da će ići na popravku zakonitih ustanovah. 14. U svakoj dèržavi bit će varoške i provincijalne ustanove, koje će se osnivati na načelu izbora, a namiestit će se vieća, koja će odredjivati poreze i uredjivati finacijalnu administraciju. 15. U slučaju razpre s vladaocem zbog gore ugovorenih pravah mogu obie strane donieti svoju stvar pred savezno vieće, koje će ih riešiti. 16. Savezno vieće zanimat će se u pèrvom sastanku vojničkom i carinskom organizacijom.

Rusija.

Varšava, 1. listopada. Caru se ovdie nadaju u drugoj polovini mieseca listopada. Poljaci, koji su naučeni od dolaska careva nadati se po sebe dobru, i sada se nadaju, da će car dopustiti, da se zavede sveučilište u Varšavi u svim fakultetima; dakle bi još trebalo zavesti pravnički i filozofski fakultet.

Petrograd 3. listopada. Govori se, da Šamil nema use se nikakvih gotovih novacah. Lezgi, i Čečenci, nad kojima je upravljao, siromašni su i što je imao, to su bili onih 40.000 sr. rub., koje je dobio za odkup kneginje Čavčavadze. Ali jedan deo toga novca upotrebljen je na ratne potrebe, ostalo su mu oduzeli, kad je biegao iz Vedena u Gunib. Ruska vlada mora se dakle sasvim starati za njega i njegovu porodicu, a to je već učinila.

— Po posliednjim viestima iz Kavkaza nadaju se Rusi skorom konačnom osvojenju ove planinske zemlje, jer je knez Barjetinski naumio napasti s velikom vojskom na Čerkeze na zapadnoj strani Kavkaza.— Šamila opisuju ovako: Visoka stasa, širokih plećah, mèršav, upalih očiuh i bojadisane brade. Hod mu je lagan i pun dostojanstva. Lice mu je puno borah i vidi se vèrlo pametan; bliedoća pokazuje, da je nešto umoren i da ga nešto tišti na sèrcu. Njegov sin Kazi Mahoma samo je po prilici kao otac. On je velik, liepa stasa, ali je boginjav i njegove zelene oči nisu kadre pridobivati tudja sèrca.

— U Rusiji ima svega 18,571.283 konja, tako da jedno na drugo dolazi na 4 stanovnika jedan konj. Ali konji nisu u svim gubernijama jednako podieljeni; sibirski Kirgizi imaju toliko ergele, da na 10 ljudih dolazi 25 konjah; u Semipalatinskom dolazi na 10 stanovnikah do 18 konjah, u Jepiseju, Tomsku, Zabajkalskoj i Tobolsku 9—7 konjah; u evropskim gubernijama dolazi u orenburžkoj i astrahanskoj (gdie je većina skitajućih Kalmukah i Kirgizah) na 10 ljudih 8—7 konjah, a tako je od prilike i u Podolju. Najmanje konjah ima u Kamčatki, gdie 26 konjah dolazi na 1000 dušah. — Mazgah i magaracah ima mnogo samo u Zakavkazkoj (25.000 komadah). — Govedah ima u cieloj carevini 26,219.882 komada, tako da dva komada dolaze na pet ljudih. Najviše ima u Astrahanu, u zemlji donskih i cèrnomorskih Kozakah, u Tiflisu i Stavropolju, jer svuda tamo ima širokih stepah. Više od 75 komadah na 100 ljudih ima južna Sibirija: Zabajkalska, Irkutsk, Jakuck, Semipalatinsk. Najgore stoji u tom obziru opet Kamčatka, gdie ima 11 komadah na 1000 ljudih. — Ovacah ima 43,523.102 obične i 8,637.930 plemenitih. Običnih imaju najviše Kirgizi, gdie na jednoga čovieka dolazi 9 komadah, poslie Semipalatinsk, gdie na 1 čovieka dolazi prieko 7 ovacah. Poslie dolazi Astrahan sa 4, Kozaci sa 3, Tiflis i Stavropolj sa 2, Zabajkalska sa 2 ovce na čovieka. Kamčatka i tu najgore stoji, jer tamo dolazi na 1666 ljudih jedna ovca. Novoruske gubernije najviše imaju plemenitih ovacah, poslie harkovska, saratovska i voronežka gubernija, Besarabija i Volijanja. — Svinjah ima svega 10 milijunah. One se hrane u maloj Rusiji, u susiednim velikoruskim i zapadnim gubernijama, a u Kamčatki neznaju za svinje. — Astrahan ima 26.000, Jerivan 17.000, Tavrida 500, Stavropolj, Irkutsk i Zabajkalska po 4000, Tiflis, Samaz i Derbent po 3000 devah. — U tobolskoj i jakuckoj guberniji ima 15 000 pasah, koji se upotrebljavaju za vučenje saonicah; za Kamčatsku se u tome obziru ništa nezna.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Curik, 19. listopada. Sinoć bila je konferencija austrijanskih i francuzkih punomoćnikah, koja je trajala dva sata. Kao što se čuje, vratit će se pèrvi punomoćnici obiuh silah poslie tri nedielje u svèrhu da izmiene ratifikacije, opet u Curik.

Pariz, 19. listopada. „Pays“ priobćuje, da je car od deputacijah srednje Italije primio samo toskansku, parmezansku i modenezku a ne i romanjolsku.

— Kao što se glasa, Kremona će se utvèrdit sa pet tvèrdjicah.

Frankfurt, 20. listopada. Vlade meklenburžke, haska i nasavska predlažu reviziju ratnoga ustava niemačkoga saveza po saveznom saboru.

Pariz, 20. listopada. Više listovah kori Englesku zbog njenoga dèržanja u pitanju kongresa.

London, 20. listopada. Listovi obnarodoju nacèrt za ugovor mira, koi se u bitnosti slaže s preliminarijama od Vilafranke.

Petrograd, 20. Bankierska kuća Stieglic zaključit će svoj posao i likvidirat će na novu godinu.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 15. ex 1859—P. C.

Oglas

u obziru dèržanja teoretičnog ispita iz dèržavnoga računoslovja.

Shodno razpisu obstojavšega c. k. glavnoga računskoga direktoriuma od 17. studenoga 1852 br. 6577 sadèržanoga u dèržavo-zakonskom listu br. 1. god. 1853 dostavlja se do obćega znanja, da će teoretični izpit iz dèržavnoga računoslovja izpitna komisija postavljena kod c. k. dèržavnoga računovodstva u Zagrebu započeti dne 10. studenoga 1859, i ako bi potrebno bilo, sliedećih danah nastavit ga.

Uslied toga pozivlju se svi oni kandidati, koji hoće da se podvèrgnu ovom izpitu, da svoje molbenice biljegovane po propisu predadu dotičnom predsiedniku komisije i predstojniku pomenutoga dèržavnoga knjigovodstva c. k. računovodji Josipu Lichtenegel-u, ujedno pako da u ovim molbenicama vierodostojno izkažu svoju domovinu, svoje rodno miesto, svèršene nauke, vieroizpoviedanje, sadanje prebivalište, zatim svoju službu ili ino svoje zanimanje, a k tomu naznače, kojim učevnim sredstvima i na koliko su si prisvojili znanje računoslovja.

Pri tom se konačno opaža, da se neće uzeti nikakov obzir na manjkave i nepodpune izprave; zatim da će oni izpitni kandidati, koji na javnom kojem učilištu nisu kroz jedno cielo godište slušali predavanjah iz znanosti računanja, već su si znanje iste prisvojili privatnim naukom, poleg §. 11. gorenavedenoga razpisa prije nego polože izpit, imat propisanu taksu položiti u pienezniću, koju će im naznačiti predsiednik komisije.

Izpitna komisija za dèržavno računoslovje.
U Zagrebu dne 19. listopada 1859.

Br 4875-1859 (DS—79) 3—2

Oglas.

Od magistrata kraljevskoga slobodnoga i zemaljskoga glavnoga grada Zagreba dostavlja se time do obćega znanja, da će se dne 28. listopada t. g. u 10 satih predpodne preduzeti javna dražba od 500 komadah sasvim novih čuturah.

To se svim onim koji se nadmetati žele, daje na znanje s tim dodatkom, da će se prodavanje gore navedenih predmetah preduzeti u kući ovdašnjega špeditera gospodina Franje Schivitza.

U Zagrebu dne 14. listopada 1859.

Upravljatelj ureda
Lichtenegger.

Nr. 3625-pol. (Izv.—182) 3—1

Feilbietungs-Edikt.

Vom k. k. Bezirksgerichte Walpo, wird hiemit bekannt gemacht, dass zu Folge hoher Finanz-Landes-Direktions-Verordnung vom 23. März 1 J Z 6802 und dem Comitats-Erlasse vom 1. Juni 1859 Z. 912-St die executive Feilbiethung der zu Ladimirovce unter Nr. 117 der Mara Prečić gelegenen Realität im Werthe von 430 fl. ö. W. wegen aushaftender Steuer-Rückstände bewilligt wurde.

Die Realität derselben besteht aus einem Haus Nr. 117. zu Ladimirovec von Kothziegeln und mit Rohr gedeckt.

Nachdem die ersten zwei Termine zur Veräusserung dieser Realität ohne Erfolg verstrichen sind, so wird der erneuerte dritte Termin für den 21. November 1859 festgestellt.

Der Erlag des Vadiums besteht in 10% des Schätzungswerthes.

Kauflustige haben sich am obbenannten Tage am Ort und Stelle einzufinden, wo auch die Lizitationsbedingnisse bekannt gegeben werden.

Walpo am 17. Oktober 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorstand
Boynychich.

Nr. 2648 (Izv.—183) 3—1

Kundmachung.

Nachdem die am 20 dM. abgehaltene Lizitation rücksichtlich der Verpachtung der Wein- und Fleischausschrottungsdaz zu Gunsten der politischen Gemeinde sv. Križ nicht den erwünschten Erfolg hatte, so wird eine neuerliche Lizitation am 29. Oktober d. J. Vormittags 11 Uhr bei diesem Bezirksamte abgehalten werden, wozu Pachtlustige hiemit eingeladen werden.

K. k. Bezirksamt Krapina am 20 Oktober 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorsteher
Snaas.

Br. 1705-pol. 1859 (Izv —165) 3—3

Natiečaj.

Kod političke obćine u Vučinu, izpražnjeno je miesto privremenog obćinskog tajnika sa godišnjom platom od 350 fr. a. vr. i stanbinom od 50 fr. a. vr. koje se imade do 1. studenoga t. g. popuniti.

Za popunjenje ove službe razpisuje se time natiečaj, da dotični natiecatelji svoje molbenice sa dokaznicami o starosti, vierozakonu, stanju, svèršenim naucima, dosadanjem službovanju i moralnom ponašanju za 14 danah ovom uredu podnieti imadu.

C. kr. kot. ured u Vučin dne 30. sèrpnja 1859.

C. k. kot. ureda upravitelj
Kèrčivoj.

OGLASNIK.

Dp.—125 3—1

Upravo sada izišlo je izpod tiska dielo:

Matija Gubec, kralj seljački.

Drama u pet činah, od Mirka Bogovića. Ciena mu je 1 fr. a. vr. Može se dobiti ili naručiti u knjigarni Franje Župana u Zagrebu

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 24. LISTOPADA 1859. Broj 243.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja prèdplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od tèrste za jedan put, a 14 kr. a vr. za 3 puta — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč 22. listopada. Redarstveni ministar baron Hübner odstupio je sa svoga miesta. Adolf baron Thierry, dosad dvorski savietnik u ministarstvu unutarnjih poslovah, naimenovan je za njegova sliednika i preuzeo je već upravu poslovah. Vlastnici i učrednici ovdiešnjih listovah, kojima je danas pala čast u dio da budu predstavljeni novonaimenovanom redarstvenom ministru, dobili su od njega tom prigodom uvierenje, da u postupanju vlade prema štampi neće nikakova promiena nastupit i da će zakonito zemljište u tom obziru i nadalje ostati, koje je prije bilo. I reforme unutarnjih poslovah, koje su sada u tiečaju, neće tom promienom u ministerstvenom vieću drugim pravcem udarit, nego koi je u programu od 22. kolovoza naznačen, a i izvedenje ovih reformah neće se tim obustavit.

Sèrbija.

Beogradski dopisnik „Temesv. Ztg." javlja: Petronović odpusten je i preselit će se u Beč. I onaj činovnik u ministarstvu nastave, proti komu je gorostasna ona peticija upravljena bila, bio je iznenada simpliciter odpušten. Knez Miloš upriečio je sve dalje tužbe. I dragoman u ministarstvu izvanjskih poslovah odpušten je.

Talijanska.

Kod razgleda dèržanoga 9. t. m. u Bolonji pokazali su se karabinieri pèrvi put u podpunoj piemonteskoj uniformi.

Broj konzulah i podkonzulah „sbačenih" od prevratne vlade posredstvom dekreta iznosi 32. „Sbačenje" obrazlaže se navodom, da su se ovi konzularni agenti kratili odlučno se izrazit za sadanji red stvarih u Toskani.

Turinski dopisnik lista „Basler Nachrichten" priobćuje jamčeno, da su grofa Anvita već u Regju (u modenezkom) spoznali i uapsili. Gospodin Marko (piemontezki deputirac) intendant u Regju, koi je nedavno u ovu stolicu došao, činio se je uplašen od prietnjah, koje su se okolo njega proti tom nesretnom oficiru orile. Gospodin Marko mislio je dakle da pravo čini odpravivši svoga uhvaćenika u Parmu. Dakle odpada izpričanje, da Anviti nebi bio izgubio glave, da nije izazivajući došao u Parmu.

„Timesu" javljaju od 10. t. m., da napšenja preduzeta usled sitovite smèrti grofa Anvita nisu polag mnienja pučanstva imala drugi rezultat nego „radjajućega bèrda u basni."

Ovdie se boje — javlja „Indépendance Belge" — da će nastati nemirni i strašni dogadjaji, ako bi diktator Farini ubojice grofa Anvita dao osudit na smèrt. No i u legacijama razprostranjuje se Mazzinismus i prieti, da će se u vojsci učvèrstit.

Polag „Indipendenta" svèršila je komisija, kojoj je bio naložen izpit zakona o izbiranju, koje predsiednik Cavour obolio je, sa svim tim svoje radnje. Polag viestih ovoga lista imat će sjedinjene kraljevine 255 deputiracah. Nieki sučlanovi komisije želili su, vele, izborni census povisit na 40 lirah; no ovo mnienje nije prodèrlo. S obzirom na Savoju uzdèržalo je većina u kreposti sadanje stavke od 20 i 48 lirah. Nemogu biti izabrani svi oni činovnici, koji nemaju čina prizovnoga savietnika i svi svećenici, koji imaju pravo izpoviedi. Sloboda izbiranja ima se u najširjem smislu uzdèržat u kriepostì.

Iz jedne odluke, koju je dobila turinska tèrgovačka i poljodielska komora, proizlazi, da se tèrgovačke komore dèržave u obziru nove carinske tarife, nisu povukle u viećanje. Ministarstvo izpričava se kratkoćom vremena kao i time, da je ono malo promienah, što je iz političkih uzrokah u istom preduzeto bilo, poglavito imalo svèrhu, da se tarifa prilagodi novostečenim provincijama i pograničnim zemljama.

— Prevratni listovi, veli „Union" imaju puna usta, kada govore o vojski sveze srednje Italije, za koju zahtievaju novacah i potrebnu obskèrbu i koja, kao što vele, iznosi barem 60 000 momakah. No u istinu nemože se više od 35.000 momakah staviti na bojno polje, od kojih opet sastoji veća polovina iz Piemontezah, Lombardezah, Sicilijanah, Mlečićah, Rimljanah, Magjarah, Francuzah, Gèrkah, Englezah, Maltezah, Švajcarah, Amerikanacah i — dobra diela izpuštenih uznikah. Sliedeći od prilike izpravni podatci nose u tom obziru pečat vierojatnosti:

Piemontezkih dobrovoljacah pod Garibaldom ima 6750, lombardezkih dobrovoljacah 3240, Mlečićah 1200, Napuljacah i Sicilijanah 2150, Rimljanah 500, Magjarah 1200, Francuzah 200, Englezah 30, Maltezah i Jonjanah 150, Gèrkah 260, Poljakah 450, Švajcarah 370, Španjolacah, Belgijanach, Amerikanacah 160, dezertiracah i uznikah 800.

Iz toga se vidi, da nesačinjava vojsku sveze srednje Italije talijanska narodnost, već smiesa prevratnih kozmopolitah, vojska, koja je polag izpoviedi svojih vlastitih vodjah Mezzacapa i Ulloe kao i polag dopisah „Timesovih" bez svakoga zapta i koje se prisutnost u gradovima neželi veoma. Ona već počima pučanstvu dodijati i lahko bi se moglo skoro dogodit, da ju narod vičući „napolje s inostrancima" na osobitu zadovoljštinu svih poštenih ljudih istiera iz zemlje.

„Kao što „Daily News" iz Parme javlja, namieravao je francuzki general de Failly, koi stoji u Piaćenci i Kazalmagjore, kad je pèrvu viest dobio o silovitoj smèrti grofa Anvita, posietiti Parmu, i zato se je bèrzojavnim putem popitao u Parizu, no dobio je odmah odgovor, da neka neide onamo.

U Kalabriji sastavlja se inostrana legija i sve provincije pozivlju se na učestvovanje. Dobrovoljnim novacima plaća se na ruku 250 dukatah.

Jedan dopis lista „Gazzetta di Genova" od 12. t. m. sudi, da na granici od prilike stoji 21.000 momakah napuljske vojske. Glavni stan velikoga zapoviednika Pianella nalazi se u Teramu a stan generala Fonseke u San Germanu. Zapoviednik švadre, koja ima nalog, da preprieči, ako bi možebiti Garibaldi namieravao izkèrcati se, jest Scrugli, kapetan linejskoga broda. Broj redarstvenih stražah u glavnom gradu umnožen je za 200 momakah.

Genova, 16. listopada. Viktor Emanuel prispeo je jučer ovamo. Gospoje predale su mu kitu cvieća „kao mali harač sa vladara nad 25 milijunah sèrdacah." Podesta brešijanski i deputacija občine bergamaske pridružiše se genoveskoj obćini kod dočeka kraljeva. U 3. uri poslie podne prispiela je ruska carica udova praćena princem Carignanom. Kralj ju je pozdravio na željezničkoj štaciji, i gospodje predale su i njoj jednu kitu cvieća s tom molbom, da ga dobrostivo primi u znak simpatije, koju Rusija ulieva Italiji. U večer bio je grad rasvietljen, no kiša veoma je naudila ovoj svečanosti, izvan toga bila je svečana predstava u kazalištu, no carica nije joj prisutstvovala. Carica je danas odputovala u Nicu.

Moldavija i Vlaška.

„Bukurester Intelligenzblatt", novi niemački list pod učrednčtvom gospodina J. Stahla, govori pod 14. t. m. o poremećenju mira od 10. t. m. kako sliedi: Dnevnici „Romanul" i „Nikiperoea" bili su po oblasti uzapćeni i učrednik posliednjega lista osudjen na globu od 100 grošah i na jedan miesec zatvora. Ova naredba dala je povoda, da se je više osobah sakupilo u dvorani Bosselovoj u svèrhu, da se posavietuju o uapšenju učrednika lista „Nikiperoea" i o uzapćenju „Romanula." U toj skupštini bilo je zaključeno, da se proti nepravednom postupku ministarstva, koje je ovim činom očevidno uvriedilo ustav, knezu podnese izviešće. Redarstveno predstojničtvo doznalo je, što se je dogodilo, i odmah zapoviedilo je redarstvu, oružanstvu i pompierima, da uništi svako protivljenje i potlače protivno gibanje. Pošto je sve kako valja povedeno bilo, dodje načelnik redarstva u dvorana i pozove skupštinu u ime zakona, da se razidje. Kad su nazočni uprav hotieli, da ostave dvoranu, nahrupiše oružnici i pompieri puškama i golim sabljama u dvoranu; stvar postane veoma ozbiljnom time, što je već više stotinah osobah došlo u dvorište; od sablazni pobudjena vèrvila je množina po sokacima, neprestano je vikala „hura!" i počinila raznih izgredah na sasvim nedužnim osobama.

U samoj dvorani bio je veliki metež. Kad unidje oružana sila, poskakaše mnoge osobe s prozorah. Vojnici lupahu na sve strane kundacima i sabljama; isti gospodin Bossel, vlastnik dvorane, bio je jako zlostavljen s učrednik Orešanu i gospoda Kinezu, Dimitrije, K. Marković i mnogi drugi bili su uapšeni. — Dne 11. bio je učrednik Rosetti uhvaćen i više drugih osobah uapšeno, a govori se, da će još više ih postići ista sudbina. — Glavni grad je veoma razdražen, i još danas nezna se, da li je prevrat potlačen ili uprav izazvan ovim mierama ministarstva. Mi mislimo, da je energično postupanje javne sile oduzilo oštrinu prevratu, i mnoge osobe, koje su volju imale buniti, uplašilo. Redarstveno predstojničtvo zabranilo je posredstvom javne obznane svako sakupljanje privatnih osobah i umješivanje u političke predmete. Pukovnik Kreznlesku prieti svakomu, ko proti tomu uzradi, najvećjom strogostju.

Turska.

„Pays-u" pišu iz Carigrada 5. t. m., da će sultan urotnike osudjene polag §§. 55—58 turskoga kaznenoga zakonika pomilovat na dvie godine zatvora, Huseinpaši pako, uzemši u obzir njegove kod obsade Karsa tako slavno izkazane usluge, kazan sasvim oprostit i stavit ga samo jednostavno u razpoloženje.

Rusija.

Iz Varšave od 19. listopada javljaju: Nj. veličanstvo car prispeo je 16. noćju s mnogobrojnom pratnjom u Varšavu i odseo je u Belvederu. Već prije bili su tamo došli ministar izvanjskih poslovah, knez Gorčakov, s mnogobrojnim činovnicima diplomatične kancelarije iz Petrograda, ruski poslanici iz Beča, Berlina i Londona kao i drugi diplomati. Poslanik parižki, koga takodjer očekuju, nije bio jošte prispeo. Svikolici diplomati odsieli su u palači Lozienki. Za umnoženje careva štaba došlo je iz Petrograda u Varšavu više generalnih i krilnih adjutantah. Ovih danah biti će u Varšavi vojničkih razgledah i velikih svečanostih svake vèrste.

— „Neue Pr. Ztg" opaža opetovano, da veliki knez prestolonasliednik nije jošte došao u Varšavu i da neće ni onamo, ni u Vratislav doći.

Francezka.

Paris 17. listopada. Curički ugovor zaključen je napokon. Posliednja težkoća sastojala je, kao što je poznato, u preuzimanju jednoga diela lombardezkoga duga od strane Sardinije. Austria je napokon predložila, da se dotična svota ustanovi sudejskom izrekom holandezke vlade. No ovaj predlog učini se sumnjiv. Proti tomu predlogu prigovaralo se, da je Holandija poplavljena austrijanskim papirima i da je za to slabo sposobna za sudiju u takovom novčanom pitanju. Kažu, da je francuzka vlada druga dva predloga učinila u tom obziru, to jest ili da se diferencije razdieli medju obe stranke ili pako, da se kralj belgijanski zamoli da bude sudija. Jučer je došao privoljujući odgovor iz Beča; no nije poznato, koi od oba predloga prima bečki kabinet. — Austrija je, vele, predložila, da se u Parizu dèrži kongres; Napoleon III. dao je, vele, Bruselju prednost. Jošte se nezna, tko će izvan velikih silah siedit u kongresu. Španjolska će po svoj prilici pripuštena biti; što se Rima tiče, velika je sumnja, da će poziv tamo dobro primljen biti.

— Curički ugovor mira parafiran je 17. t. m. no nije jošte formalno podpisan; ova prijava nalazi se na čelu „Moniteura" od 18. t. m. Po svoj prilici dopriniela je k tom zaključku prisutnost ministra Dabormide u Parizu; kao što hoće da zna „Nord", on je od kralja ovladjen, da na račun lombardezkoga duga obeća 290 milijunah. Istom listu pišu:

U parižkim krugovima opet se pomoljava mnienje, da će se odluka u srednjoj Italiji povierit obćenitom glasovanju naroda. Car će deputacije iz srednje Italije i takodjer iz Romanje primit. Naimenovanje princa Carignana vladaocem dèržavah srednje Italije odgodjeno je, nisu hotieli, vele, toga prije odlučit, nego se sastane kongres. Parma nije dosad zapremljena bila piemontezkom vojskom. Dabormida razpravljat će stopram o tom u Parizu. General Ribotti zabranio je svima nosit vojničku uniformu, koji nepripadaju oružanim sborovima.

Što se Modene i Toskane tiče, ima, vele, nadvojvoda Albrecht o tom pitanju zametnut rieč u Varšavi. — Iz drugih izviešćah o Italiji vadimo sliedeća:

U Parmi zahtievao je narod onaj večer, kad je Anviti ubijen bio, da se razsvieti grad vičući: „fuori i lumi!"; više ulicah bilo je uslied ove vike u istnu razsvietljeno. — Kod odlazka sardinskoga poslanika della Minerve iz Rima bile su namienjene demonštracije utaštene malom provarom množine, dočim nije poslanik odputovao u $4\frac{1}{2}$ sata, kao što je bilo naznačeno a i nije uzeo svoj put korzom, kao što se je činilo polag postavljenja vojske, već je u $3\frac{1}{2}$ sata ulicom „Via Babuino", koja malone paralelno teče naprema korzu, uzmako na vrata „porta del popolo." Put i vrieme propisalo mu je redarstvo malo prije odlazka.

Amerika.

Iz New-Orleansa javljaju pod 4. t. m. u obziru na expediciju Walkerovu tobože namienjenu proti Nikaragvi:

„Poreznik Hatch kratio se podpisat papire parobroda „Philadelphie" idućega u Aspinwall, jerbo se tvèrdi, da je isti opredieljen, da Walkera i 2—300 momakah iz Texasa, Alabame i drugih miestah odveze u Nikaragvu. Kažu, da ovi ljudi namieravaju ići u rude hirigviske i već sutra odplovit."

Kasniji telegram javlja:

„Walter i njegovi ljudi odvezli su se jutros iz Vervik-baje, premda nisu im pasoši podpisani bili.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Berlin, 18. listopada. Kažu, da će Austrija i Francuzka zajedno pozvati na kongres sve one sile, koje su podpisale ugovore od godine 1815.

Curik, 18. listopada. Putovanje punomoćnikah u Bernu ustanovljeno je na dojduću subotu, koi dan će ostaviti Curik, budući da je konferencija zaključena uslied sklopljenja ugovora. Kod podpisanja mira nije bio prisutan nijedan zastupnik Sardinije.

Slavenske viesti.

V. Mř.

U Zlatnom Pragu počeo je opet izlaziti krasni illustrovani časopis „Humoristické listy," koji se odlikuje liepimi slikami i izvèrstnim sadèržajem. Mi želimo ovomu časopisu dobar uspieh. Učrednik i izdavatelj istog lista je g. Vilímek.

— Upravo smo primili 9. svezak časopisa „Obrazi života," u kojem ima mnogo liepih člankah, izmedju kojih se odlikuje članak „Náčrtky od turecké hranice", što ga je napisao gosp. Antun Truhelka, učitelj u Valpovu.

— G. Vilímek izdao je takodje „Humoristický kalendář" za god. 1860. G. Büdinger et consortes predstavljaju se tamo veoma satiričkim načinom, kako traže niemački original „Kraljodvorskog rukopisa." — Želiti bi bilo, da i kod nas izidje takov koledar, kao što je ovaj.

— Nedavno je u Novom Sadu izišla „Slovenska azbuka. Kirilica i latinica jedna naprama drugoj." Spisao E. Čakra. Ova knjižica može se dobiti kod učredničtva našega lista.

Književna viest.

Kao što je u oglasniku našega lista od 22. t. m. prijavljeno, izišlo je izpod tiska dielo „Matija Gubec, kralj seljački" drama u pet činah. Od Mirka Bogovića. U Zagrebu bèrzotiskom Dragutina Albrechta 1859. u 8ui, stran. 154. Može se dobit i naručit u knjižarnici Lavoslava Župana. Ciena mu je 1. for. aust. vred.

Naša mladjahna dramatična literatura dobila je u istinu važan prirastaj ovim zanimivim dielom. Predmet uzet je iz naše narodne poviestnice i izradjen je onom vieštinom i marljivostju, kojom se sve književne radnje gospodina sastavitelja odlikuju, dà nadkriljuje ih jošte u mnogom obziru. S iskrenom radostju pozdravljamo dakle najnoviji proizvod ovoga našem narodu punim pravom već toli omilieloga darovitoga piesnika i nadamo se, da će i ovom prigodom naše čitajuće občinstvo činom pokazat, koliko cieni i kako rado podupire liepa književna nastojanja, kada dišu narodnim duhom i viešto su izvedena. Spoljašnost diela prekrasna je i odgovara dakle svojoj unutrašnjoj vrednosti. Da bog da, urodilo nam književno polje što obilatije slično plodovima — i nesustao i unapred vriedni gospodin sastavitelj u govoru stoječega diela u svojoj toli uspiešnoj radinosti, u koju valjalo bi da se ugledaju i ostali naši spisatelji, koji se žalibože od niekog vremena odviš riedko pojavljuju. D.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 3823 (PZ.—50) 1—1

Od 1. studenoga t. g. počemši odilazit će jezdeća pošta iz Zagreba u Gospić miesto kao dosad u petak, već u četvèrtak u večer u 8 satih, a jezdeća pošta iz Gospića u Zagreb miesto u subotu u petak u 9 satih 45 minutah u jutru.

U savezu s ovom promienom tiečaja teći će od istoga vremena niže imenovane pošte na sliedeći način:

A. Jezdeća pošta riečko-žutolokvačka.

Iz Rieke u Žutu Lokvu svake nedielje, sriede, četvèrtka i petka u 10 satih a svakog ponedielka u 7 satih u jutro.

Iz Žute Lokve u Rieku u nedielju, utorak, sriedu, četvèrtak, petak u 8 satih 30 minutah u večer.

B. Jezdeća pošta riečko-senjska.

Iz Rieke u Senj, u utorak i subotu u 10 satih u jutro

Iz Senja u Rieku u ponedieljak i subotu u 8 satih u večer.

C. Jezdeća pošta senjsko-žutolokvačka.

Iz Senja u Žutu Lokvu, u nedielju, utorak, sriedu, četvèrtak i petak u 3 sata 30 minutah poslie podne.

Iz Žute Lokve u Senj u ponedieljak, petak i subotu u 4 sata u jutro, zatim u utorak i četvèrtak u 6 satih u jutro.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 19. listopada 1859.

Klempay s. r.

Br 4875-1859 (DS—79) 3—3

Oglas.

Od magistrata kraljevskoga slobodnoga i zemaljskoga glavnoga grada Zagreba dostavlja se time do obćega znanja, da će se dne 28. listopada t. g. u 10 satih predpodne preduzeti javna dražba od 500 komadah sasvim novih čuturah.

To se svim onim koji se nadmetati žele, daje na znanje s tim dodatkom, da će se prodavanje gore navedenih predmetah preduzeti u kući ovdašnjega špeditera gospodina Franje Schivitza.

U Zagrebu dne 14. listopada 1859.

Upravljatelj ureda

Lichtenegger.

Nr 2047-1859 pol (Izv.—187) 3—1

Edikt.

Von dem k. k. Bezirksamte Ludbreg wird hiemit bekannt gemacht, das in Gemässheit der von der k. k. Komitats-Behörde unterm 29. September 1859 Z. 9036 intimirten Circular-Verordnung der hohen k. k. Statthalterei vom 15. September 1859 Z. 14233-999 die Einhebung der zu Gunsten der Gemeinde-Proventen genehmigten Wein- und Fleisch-Daz in den im Sprengel dieses Bezirkes befindlichen politischen Gemeinden Ludbreg, Mali-Bukovec und Verbanovec, für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 am 31. Oktober l. J. um 9 Uhr Vormittags in der Amtskanzlei lizitando in Bestand ausgelassen werde. Die Lizitation geschieht gemeindeweise. Jeder Concurrent wird um 10% Vadium des Ausrufspreises, welches der Ersteher als Caution zu verdoppeln haben wird, bei der Lizitation zu erlegen haben.

Von den näheren Bedingungen kann in den gewöhnlichen Amtsstunden Einsicht genommen werden.

K. k. Bezirks-Amt.

Ludbreg am 15 Oktober 1859.

Für den beurlaubten k. k.

Bezirks-Vorsteher

Lesković.

Br. 2499 (Izv.—181) 3—1

Dražbena objava.

Dne 29. listopada 1859 izdati će se u najam u varoši Požegi velika oštarija varošca „kamenita vrata" zvana, i kèrčma kod svetog Ivana nahodeća se i to na tri dalnje sliedeće godine.

U najam uzeti želeći pozivaju se na opredieljeni dan u pisarnu ovomiestnog magistrata u 10 satih pred podne, gdie će bližje pogodbe uviditi moći.

Magistrat kralj. grada Požege 10. listopada 1859.

V. Somogyi s. r.

Načelnik

Br. 2555-pol. 1859 (Izv.—176) 3 3

Objava.

U svèrhu iznajmljenja podavanja predpregah u vremenu od 1. studenoga 1859 do 31. listopada 1860 u predpreznim postajama Prilišću i Severinu, dèržati će se pred podpisatim kotarskim uredom u Stelniku dne 27. listopada t. g. u 9 satih prije podne jeftimba, te se na takovu pozivaju dotični s tom naročitom opazkom, da se prije započetja jeftimbe od fiskalne ciene koja je za postaju Prilišće u 389 fr, a za postaju u Severinu u 829 fr. ustanovljena 5% vadium položiti mora, i da pismene, biljegovane i sa propisanim vadiumom providjene ponude, prije započetja jeftimbe ovamo stići imadu.

Dalji uvieti jovtimbe mogu se u uredovnoj pisarni svaki dan uviditi.

C. k. kot. ured Bosiljevo.

U Stelniku 5 listopada 1859.

C. k. kot. predstojnik

Kavić.

Br. 575 (Dp.—80) 3—3

Natiečaj.

Učiteljska miesta kod pučkih učionah, u Bosiljevu i Hernetiću u školskom kotaru karlovačkom županije zagrebačke imaju se popuniti.

S pèrvim skopčana je godišnja plaća od 315 stot. zatim 40 stot za školske potrebe, uz bezplatni stan i uživanje vèrta od 1 jutra, i 12 hvatih dèrvah; s drugim pako godišnja plaća od 315 stot. zatim 5 stot. za školske potrebe, 63 stot. za orguljašku službu, uz bezplatni stan, uživanje vèrta od 1 jutra, i 18 hvatih dèrvah za vlastitu i školsku porabu.

Koji žele jedno od tih miestah zadobiti, neka svoje molbenice s dokaznicami o starosti, sposobnosti, i dosadanjem svomu službovanju do 15. studenoga o. g. predadu školsko-kotarskom nadziratelju, Mati Župčiću, župniku u Dubovcu.

U Zagrebu dne 30. rujna 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 25. LISTOPADA 1859. Broj 244.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je najvišjim ručnim pismom od 21. t. m. uslišavši molbu barona Hübnera istoga u milosti dignut od oprave c. k ministarstva policije a na njegovo miesto dvorskoga savietnika u izvanrednoj službi ministarstva carske kuće i izvanjskih poslovah Adolfa barona Thierry-a naimenovat svojim ministrom policije.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je izdati sliedeća najvišja ručna pisma:

Ljubezni grofe Grünne. Dižući Vas, uslied Vaše molbe, u milosti s Vašega miesta kao moga pèrvoga generalnoga adjutantanta, imenujem vas Svojim vèrhovnim meštrom konjušnicah i podieljujem Vam priznavajući učinjene Mi izvèrstne usluge i požèrtvovno vierne službe velekèrst Moga reda svetoga Stiepana.

Želim da i odsele opravljate službu kapetana Mojega gvardijskog oružanstva a poslove Moje sredsrednje pisarne predate podmaršalu grofu Frenji Crenneville-u, koga imenujem Svojim pèrvim generalnim adjutantom.

Schönbrunn 20. listopada. 1859.

Franjo Josip s. r.

Ljubezni barone Kellner. Dižući Vas u milosti s Vaše dosadanje službe, podieljujem Vam priznajući veoma dobre službe, koje ste Mi s podpunom oddanostju u tom uporavljivanju učinili, Moj red željezne krune pèrvoga razreda s odpustom t x h i imenujem Vas prekobrojnim nadporučnikom Moje pèrve arzierske tielesne straže.

Schönbrunn 20. listopada 1859.

Franjo Josip s. r.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb 25. listopada. Sva prošastu noć lievala je kod nas kiša kao iz kabla uz neprestanu gèrmljavinu i sievanje munjah i bila je strašnom pomiešana tučom. Noć prije bilo je takodjer strašno nevreme, no sinoćno ga je jošte nadkrililo. Najstariji ljudi nesiećaju se slična nevremena u jesénsko doba. Sava je izišla i poplavila na daleko polja s jedne i druge strane svoga korita. Bečka pošta izostala je.

Beč 20. listopada. Tečajem današnjega podnpredeva dostojalo je Nj. c. k. apostolsko veličansto podielit više privatnih audiencijah a zatim predsiedat u ministarskoj konferenciji, kojoj su prisutstvovale i Nj. visosti gospoda nadvojvode Vilhelm i Rainer.

— Jutros u 8 satih prispieše gospodin nadvojvoda Maximilijan Ferdinand i Nj. visosti supruga, gospoja navojvodinja Charlotta opet u Schönbrunn vrativši se sa svoga puta u Prag.

— Izmedju zemaljskih štatutah, bit će, kao što doznaje „Autogr. Korresp.", štatut za Ugarsku najprije nacèrtan. Poleg naznačenjah, koja su ovdie baveći se velikaši magjarski dobili, biti će, vele, koncesije, koje se imaju zemlji učinit, takove, da se zemlja š njime sasvim zadovoljit može i nadaju se, da će njihovo obnarodovanje proizvesti najbolji utisak.

Beč 22. listopada. Gospodin Aleksander Andrić, bivši izdavatelj sèrbskoga lista „Svetovida", koi je jošte pred kratko vrieme izlazio u Beču, stajao je pred sudom zbog prestupka poniženja zakonite naredbe. Ova tužba osniva se na sadèržaj predbrojnih pozivah, koje je obtuženik u Beogradu obnarodovao za sèrbske po njemu tamo izdavane novine.

Andrić je naime mieseca svibnja ove godine u svoj ovdie izdavani list stavio sèrbsku piesmu, koja je puna hvale na kneza Danila, sadèržavala i poziv na Sèrbe živuće u Austriji, da se sjedine pod vladom imenovanoga kneza. Zbog ove piesme bio je ovdie ovaj list obustavljen na tri mieseca a Andrić, pozvan pred sud, pobiego je iz austrijanskih dèržavah i otišao je u Sèrbiju. Tamo mu je, vele, knez Miloš dao

---

Ruslan i Ljudmila.

Od Puškina.

Preveo Spiro Dimitrović*).

Piesma I.

Diela davno minutijeh danah,
I predanja duboke starine.

U gomili mogućih sinovah,
S prijateljim, na visoku dvoru
Pir slavio Vladimiru — sunce;
Svoju mladju udavaše kćercu
A za kneza hrabroga Ruslana,
Rujno vino iz čaše od zlata
Za njihovo izciedjuje zdravlje.
Nisu naglo naši diedi jeli,
Nit su naglo stolovah dizali,
Zlatne čaše i srebrene vèrče
Natočene rumenikom vinom,
U sèrdašce veselo su lili;
Kipi piena u čašam od zlata,
Čašnici ih gostima donose
I nizoko njima se klanjaju.
Živim sborom rieči se slievaju,
Svietle družbe zoči krug veseli,
Ali eto glas se začu sladki,
Zvuk narodni, javorove gusle;
Sve zamuknu, stara sliepca sluša:
A proslavi mili pievac stari
Ljudmilinu — dragost i Ruslana
I vienac od Lade im savi.

Nu, već sladkom strasti umoreni,
Junak Ruslan toli zatravljeni,
Niti jede, niti vino pije;
Već na ljubu umiljato gleda,
Ter uzdiše, sèrdi se i gori,
A bèrkove ustnicami grizka,
I nesterpno duge časе broji.
U nemiru, s pomèrknutim čelom,
Na dnu stola veselih svatovah
Troje mladih siedi vitezovah;
Zaniemljeni, za praznim vèrčami,
O časami nimalo nemisle
Ni jestvinam njime neugodnim;
Neslušaju na sliepca pievača,
Već im nikom oči poniknule:
Supernici to su Ruslanovi;
U sèrdašcu taje nečestitu,
Ljubav i jad, nenavisti gadne.
Pèrvi — Rogdaj, zatočnik smioni,
Britkim mačem porobi prediele
I bogate kijevske poljane;
Drugi — Falraf, krikunac nadmeni,
Na pirovim nikim nedobjeni,
Al na maču čedan je viteže;
Posliednji je, pun strastnih misalah,
Mladi Ratmir od Hazara kneže:
Sva tri blieda i mračna su lica,
Pir veseli za njih je dreseli.

Pir se svèrši; svati se digoše,
I u šumni čopor umiešaše,
Ter gledaju na dvojicu mladu:
Neviesta je očim poniknula,
Kano sèrce da ju zabolielo,
A mlad ženik radostna je lica.
Cèrni mrak je zemlju pritisnuo,
I blizo je do pol noći gluhe;
Svi bojari, vinom nakitjeni,
Pozdraviv se kući se razidju.
Mladi ženik uzhitjenjem plamti:
Veće ljubi u svom zamišljenju
Sramežljive dievice krasotu;
Knez Vladimir tajnim umiljenjem
Sa nebesah blagoslov dozivlje
Za ljubljenu mladjanu dvojicu.

I već eto neviesticu mladu
U postelju bračnu odvedoše;
Potèrnuše vatre . . . a Bog Lado
Noćnu svieću užeći izvoli.
Mile mu se nade izpuniše,
Za ljubav se spremaju darovi,
Ljubosmetne padaju odore
Na vezene carigradske sage . . . .
Čujete li ljubljeno šaptanje
I cielovah presladke zvukove,
Pak i nježni bez prestanka žamor
Zadnjeg straha ? . . . . Suprug mladi Ruslan
Sve sladosti za rana čuvstvuje;
Već nastaju . . . . ali iznenada
Grom udari, sviet zablisnu žarom,
Dim se diže ugašene svieće,
Naokolo sve se smèrče, strese,
A Ruslanu duša zamirala . . . .
Sve je smuklo. U groznoj tišini
Dva puta se čudan glasak začu,
A što se to dimnom u ponoru
Cèrnje nego magla sad razvilo? . . .
Opet pusta i tiha je soba.
Prešno skače ženik uplašeni,
I s obraza tare znoj studeni;
On trepetje, s ukočenom rukom
Hvata, pipa po tamnome mraku . . . .
Jao meni: Nije mi Ljudmile!
Opet ište po mračnome zraku
Ali nema ljubezne u mraku,
Huda sila nju je zarobila.

Ah, ako mi mučenik ljubavi
Ljuto strada mukom bezufanja,
I žalostno žive, bratjo moja,
Zato ipak živiti je možno.
Al kad nakon dugih, dugih lietah
Zagèrli se mila mezimica,
Predmet suzah, željah i nemira,
Ter na jednom za časak supruge
Za vaviek se izgubi . . . . ah bratjo,
Ja vam volim izgubiti glavu,
Nego taku žalost dočekati!
Ipak živ mi osta biedni Ruslan.
Al što veli Vladimiru kneže?
Sav poražen od užasne viesti, —

*) Mi smo ovaj prevod prispodobili s ruskim izvornikom i nemožemo se dosta načuditi, kolikom je točnostju — malone od rieči do rieči — izveden, pa sa svim tim ipak diše čistim duhom našega jezika i tako neprisiljeno teče, kao da je izvorno dielo Budući da gospodin sastavitelj ovoga izvèrstnoga prevoda sada pèrvi put stupa na književno polje, to tim većom radostju primamo ovaj njegov proizvod u naš list, jerbo, osviedočeni budući da uvadjamo u krug naših spisateljah neobično darovita čovieka, koi za cielo može mnogo koristiti našoj književnosti, ako samo uzhtije i ostane na stazi, kojom je udario, cienimo se sretnima, što smo mi pèrvi, koji nanj obraćamo pozornost našega občinstva. Ucr. Nar. Nov.

dopuštenje za izdavanje njegova lista i obećao mu je, da će ga primit u sèrbsko dèržavljanstvo, čim izstupi iz sveze austrijanskih podličnikah. U prije napomenutom pozivu na predbrojenje govorio je Andrić o redarstvenoj samovolji, koja vlada u Austriji, o potlačivanju narodnostih, o obterećivanju listovah financijalnim mierama.

Uslied zahtievanja Austrije bio je Andrić izručen i predan ovdiešnjim kaznenim sudovima. Iztraga proti njemu glasila je na veleizdaju, no bila je posredstvom odpustnoga zaključka svèršena i obtuženik samo zbog s početka imenovanoga prestupka sadèržan u iztražnom zatvoru. On se danas izpričava, da nije ni s piesmom, a ni predbrojnim pozivom skapčao neprijateljske namiere proti austrijanskoj vladi, a što se tiče poziva napose, upravljao je, veli, svoje nasèrte samo na one organe, ili bolje rekuć ljude, koji su ga progonili i prisilili, da pobiegne iz Austrije.

Nadalje veli, da je to više učinio zato, da omili u Sèrbiji i svojim novinama pribavi više predbrojnikah. Sudište priznalo je, da je obtuženik kriv s početka navedenom prestupku i osudilo ga na šest miesecih jednostavna zatvora, koju je kazan obtuženik bez priziva primio.

— Pouzdaniku, gospodinu V. Zomboresevicsu, koi občinsko vieće subotičko zastupa kod zemaljskoga viećanja u Temišvaru i koi ima nalog govorit za opetno sjedinjenje vojvodine s Magjarskom, naloženo je bilo polag jednoga dopisa u P. N—u, neka nastoji u zastupanje mienja občinskoga vieća o izdanom občinskom zakonu i sliedeće želje obćine oživotvorit: 1. da se opet sjedini vojvodina, dakle i Subotica sa zemljom materom. 2. Da se dade zemlji ustav na historičkom temelju. 3. Da se obćinama dade samouprava u političkom sudbenom i financijalnom odnošenju. Občinsko vieće misli, da bi se ožitvorenjem ovih točakah mogla postići najbolja organizacija.

Mletci, 19. listopada. Jučer je po patriarhu otvoren bio provincijalni sinod.

Talijanska.

Turin 10. listopada. Kralj se je vratio iz Genove. Milaneska obćina podpisala je na subskripciju za jedan milijun pušakah 100.000 franakah. Prekjučer preuzeo je general Cadorna toskanski odsiek za ratne poslove.

Turin, 19. listopada. Na otoku Sardiniji utemeljit će se, vele, veličanstveno družtvo za naseobine, s dukom di Varlombrosa na čelu i učestvovanjem engleskih kapitalistah. Gueruzzi nalazi se u Turinu. Polag „Gazzette di Genova" nema vojska sredinje Italije dosta oružja.

Firenca, 17. listopada. Pukovnik Cosenz uzeo je službu kod romanjolske vojske.

Parma, 18. listopada. Ovdiešnja obćina protestuje posredstvom Adrese na diktatora proti okrivama povodom silovite smèrti grofa Anvite.

Genova, 18. listopada. Kralj je jučer primio toskanskoga prevratnoga ministra Savagnola i izrazio mu je podpuno priznanje za ponašanje toskanske vlade.

Napulj, 12. listopada. Polag piemonteskih listovah iznosi broj kraljevskih na granici sakupljenih četah 21.000 momakah.

Niemačka.

Frankfurt 20. listopada. U današnjoj sjednici zemaljskoga sabora predložile su četiri kraljevine, zatim velika vojvodstva hesko, meklenburžko i nasavsko pregled ratnoga ustava niemačkoga saveza. Pitanje kurheskoga ustava nije bilo uzeto u pretres.

Berlin, 22. listopada. Princ vladalac i ostali princevi otići će, vele, sutra u jutro na susret caru Alexandru do Olave, da ga tamo pozdrave.

Turska.

Carigrad 15. listopada. Jedna ladja sa čerkezkim bieguncima razbila se, 203 osobe propale su tom nezgodom. Viesti iz Kandije glase povoljno. Dan narodjenja prorokova svetkovao se je dne 8. i 9. velikom sjajnostju. Dva glavna urotnika umèrla su u Kolebu.

Švajcarska.

Curik, 21. listopada. Grofa Colloreda, austrijanskoga punomoćnika kod konferencije, darila je kap i on je već obskèrbljen svetotajstvima umirućih. No liekari nadaju se, da će ga izbavit.

Velika Britanija i Irska.

London, 21. listopada. „Morning Post" misli, ako je sadèržaj mira, kako što su jučerašnji londonski listovi donieli, izpravan, da se Englezka neće moći odvažit, da pošlje na kongres svoga punomoćnika.

London, 20. listopada. Dnevnici od četvèrtka donose kao što vele, autentični sadèržaj nacèrta za ugovor mira. Polag istoga ustupa se Lombardija izim tvèrdjavah Mantove i Peskijere Francuzkoj, koju posliednja predaje Piemontu. Piemont izplatit će Austriji 40 milijuna forintih konv. novca dèržavnoga duga. Austrija i Francuzka skèrbit će se, da se u cèrkvenoj dèržavi uvedu upravne reforme; — isto tako podupirat će oživotvorenje talijanske konfederacije, kojoj će pripadat i Mletačka. Prava vladarah toskanskoga, modenskoga i parmanskoga priuzdèržuju se naročito. Obćenito pomilovanje jamči se.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Madrit 20. listopada. Odgovor vlade marokanske nezadovoljuje; težko će se dakle moći ratu uklonit. U kabinetu viećaju pod predsiedom kraljice o odazvanju španjolskoga konzula iz Tangera.

Berlin, 21. listopada. Nj. k. visost princ vladalac odputovat će sutra u jutro u 8 satih 20 minutah u Vratislav. Pratit će ga Nj. kr. visosti princi Friderik Vilhelm, Albrecht (sin), ministar izvanjskih poslovah, baron Schleinitz, pravi tajni savietnik Illaire, general-lajtnant pl. Bonin, generalmajori pl. Manteufel i pl. Alvensleben, dvorski maršal grof Pückler, glavni intendant komornik pl. Hülsen i mnoge druge visoke osobe.

Na zeta se ljuto razsèrdio,
S dvoranim ga sebi dozivao:
„Gdi je mlada?" njega kneže pita,
Al s ožasnim, plemenitim glasom.
Ruslan ništa neznа. „Dietco, sluge!
„Spominjem se prošastih zaslugah:
„Ah, mojoj se smilujte starosti!
„O, koga je porodila majka
„Da mi traži ljubimicu kćercu?
„Tko ju nadje i tko ju dovede,
„Onome ću — zete kukavico!
„Nisi junak ženu sačuvati! —
„Onome ću Ljudmilu darovat,
„Da mu bude za viernu ljubovcu
„Sa pol carstva mojih pradiedovah.
„Tko je junak, neka progovara?..."
— Ja, govori raztuženi ženik.
„Pa i ja ću! zavika s Rogdajem
Krikun Falraf i radostni Ratmir:
Odmah ćemo konje posiednuti,
I na njima cieli sviet obići,
Dokle tvoju kćercu nenadjemo.
Svietli kneže danak negubimo!
Ti se neboj: kćercu ćemo naći."
I u niemoj zahvalnosti blagoj
Njima starac biele ruke pruža
I niz lice grozne suze lije.

Četvorica iz dvora izlaze:
Ali Ruslan od žalosti ubjen;
Miso njega za milom neviestom
Ljuto muči, grize i pečali.
Dobre konje oni posiedoše;
I odoše preko polja ravna
Niz Dnieprove vesele briegove;
Lete oni kano sokolovi;
I daleko već su zamaknuli,
Nije vidjet konja ni konjika . . . .
Ali dugo za njima gledaše
Knez Vladimir niz prostor zeleni
I u misli družbu sliedom sliedi.

Tužan Ruslan od žalosti muči,
Razum, pamet sve je izgubio.
Preko njega niz to polje gleda
I važno se napinje, Falrafe
Svoga konja za Ruslanom goni.
Ter ovako družbi progovara:
„I na silu i na dobru volju,
„Bratjo moja! ja ti s vami podjoh.
„Hoćemo l' se skoro ogledati
„S čudovištem strašnim velikanom?
„Silne kèrvce što li ću proliti,
„Sve na žèrtvu gorućoj ljubavi!
„Veseli se, krivošio moja,
„Veseli se, vierni moj konjicu!"

Knez Hazarski, u pomisli svojoj
Na grudima Ljudmilu njeguje,
Malo fali, pobratime dragi,
Da na sedlu kolo nezaigra;
Mlada kèrvca u njem zakipila,
Pun ufanja cèrni mu je pogled;
S konjem djisa gore pod oblake;
Težki topuz pod nebesa hita,
I u desnu dočekuje ruku,
Na boj zove zlobna otmičara.

Rogdaj smèrknut, muči — ni besiede....
Nevidljiva sudbina ga straši
I napresna ljubomornost muči,
Od sviuh je više u nemiru
I često svoj pogled strahoviti
Izkolača na kneza Ruslana.

Suparnici na istome putu
Cieli danak zajedno jezdiše.
Tihog Dniepra tamne se briegovi;
Iztok noćnu razlieva sienu;
Nad Dnieprom se maglica podiže;
Skrajnje vrieme konji da počinu.
Pod goricom putak se široki
Na prostrane razkèrstjuje drume.
„Razstajmo se, doba je!" govore.
„Neizviestnoj predajmo se sudbi."
I konji im, nečuteć mamuze
Polag volje putem udariše.

Što učini, Ruslane nesretni,
U samoći i pustoj tišini?
Ljudmilicu, svatbe dan užasni,
Sve, mnijaše, u snu da vidjaše.
Na obèrve kacigu natisnu,
Uzdu pušta dobrom konju svome,
I lagano preko polja ide.
U duši mu tužnoj neprestano
Viera gasne i ufanje gine.

Al eto pred vitezom pećina;
U pećini svieća. Uprav na nju
Koraca i driemljuće svodove,
Štono su vam vèršnjaci prirodi.
Bojazljivo ulazi: što vidje?
U pećini starca; vedra lica,
Siede brade, smirena pogleda;
Pred njim svieća u tišini gori,
On za starom knjižetinom siedi,
Ter list po list vele pomno uči.
„Dobro došo, moj ljubezni sinko!"
Blagi starac Ruslanu govori:
Ja ti ovdie dvadeset godinah
Stari život u mraku sprovodim;
Ali evo dočeko sam danak,
Kogano sam davno predvidjao.
Jedan odes nas je zastavio,
Siédi sinko i poslušaj starca.
O Ruslane, oteše Ljudmilu,
Tvèrda tvoja duša silu goni;
Zlo je hitri promašio trenak:
Za rana te nevolja dostiže.
Sladkom nadom i dobrim uzdanjem
Na sve idi ništa se nestraši;
Napried! čordom i smielim sèrdašcem
Stazom idi na sieverne strane.

„Znaj, Ruslane: tvoj je uvrieditelj
Čaralica strašna Čèrnomore,
Krasoticah stara kradilica,
Silni vlastnik sievernih planinah.
Do sad niko na njegove dvore
Nebiaše junak udariti;
Ti ćeš u nje ući, i zlotvora
Od tvoje će poginuti ruke.
Šta ćeš sinko da ti jošte kažem:
Sudbu tvojih idućih danakah
Sam od sele u šakama dèržiš."

(Dalje će slièditi.)

Napulj 15. listopada. Knez Petrulla pozvan je po Nj. veličanstvu kralju iz Beča ovamo i očekuju ga na bavljenje od osam danah od prilike.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 24. listopada 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f	76 35
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	71.20
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1-67	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom.	po	886.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„	„	202.80
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„	„	
sieverne železnice cara Ferdinanda 1000 f.	„	„	
dèržavnoga železničkoga družtva	„	„	
zapadne železnice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„	„	
jugo-sievero-niemačke savezne železnice itd.	„	„	
tisanske železnice po 200 f k.n. itd.	„	„	
lomb.-mletačke železnice itd. .	„	„	
istočne železnice cara Franje Josipa itd.	„	„	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„	„	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„	„	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		106.40
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		124.
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrst za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini		5.90
„ podpuni cekini		
Krunaši		
Polukrunaši		

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr 108-Pr (DS.—77) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Zu Folge Verordnung der hohen k. k. Statthalterei vom 3. Juli 1859 Z. 6331 wird die in Agram in der obern Ilica, sub H. Nr. 722 gelegene dem Agramer Komitate gehörige Realität, bestehend aus dem Hause, sub C. Nr 722, einer Stallung, Garten und Weingarten am 29 Oktober 1859 Vormittags von 10 bis 12 Uhr im Rathhause des Magistrates an den Meistbiethenden im Lizitationswege veräussert werden.

Als Ausrufspreis wird der Betrag pr 5000 fl. ö. W. bestimmt, und es hat jeder Lizitant vor Beginn der Lizitation ein 10% Vadium entweder im Baaren, oder in Staatspapieren nach dem Course zu Handen des Lizitations-Commissärs zu erlegen.

Schriftliche Offerte sind mit dem 10% Vadium des Ausrufspreises zu versehen, im Widrigen auf dieselben keine Rücksicht genommen wird. Uebrigens dürfen sich schriftliche Offertgeber bei der mündlichen Lizitation nicht betheiligen.

Kauflustige werden insbesonders auf den Umstand aufmerksam gemacht, dass ein Drittel des Kaufschillings sogleich nach der Genehmigung des Lizitationsaktes und vor der Einantwortung der Realität in das Eigenthum des Käufers, das zweite Drittel binnen sechs Monaten von der Genehmigungszeit an gerechnet, und das letzte Drittel nach weitern sechs Monaten, die beiden letzten Raten sammt den entfallenden 5% Zinsen erlegt werden müssen.

Die näheren Lizitationsbedingnisse und die Beschreibung der Realität können täglich in den Amts-Stunden bei diesem Magistrate eingesehen werden.

Vom Magistrate der Landeshauptstadt.

Agram am 10. Oktober 1859.

Lichtenegger.

Nr. 7226-civ. (DS.—83) 3—1

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Massa-Verwalters Herrn Advokaten Frigan die executive Feilbietung des der Concurs-Massa des Stefan v. Jozipović gehörigen, auf 6151 fl. 5 kr. CM. oder 6458 fl. 63/10 kr. ö. W. gerichtlich geschätzten, im Bezirke Agram gelegenen, und im Grundb.-Protokolle Nr. 202 Steuer-Gemeinde Gračan eingetragenen Cridalgutes Mikulić bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 6. Oktober 1859, und der zweite auf den 10. November 1859 jedesmal Vormittags 10 Uhr an Ort und Stelle auf dem Gute Mikulić angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dem Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hipothekarrecht auf obiges Gut Mikulić erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe desselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

NB Da bei dem I. Feilbietungstermine das obige Gut nicht um, oder über dem Schätzungswerthe veräussert worden ist, so wird dasselbe bei dem II. Feilbietungsterminne auch unter dem Schätzungswerthe an den Meistbietenden zugeschlagen werden.

K. k. Landes-Gericht.

Agram am 19. Oktober 1859.

Klobučarić. Jović.

Nr. 1148-civ. (Izv.—177) 3—3

Edikt.

Vom k. k. Bez.-Amte als Gericht Strigovo wird bekannt gemacht: Es sei in Folge der Güterabtretung des Ludwig v. Plepelić aus Prekapa de präs. 5. Oktober 1859 Z 1148-civ. über sein gesammtes, wo immer befindliches bewegliches, dann über das in den Kronländern, für welche die mittelst Verordnung des hohen Justizministeriums vom 8. Juli 1851 eingeführte provisorische Konkurs-Ordnung Wirksamkeit hat, gelegene unbewegliche Vermögen der Konkurs eröffnet worden.

Es werden daher alle diejenigen, welchen was immer für Ansprüche auf das in den Konkurs verfallene Vermögen zustehen, aufgefordert diese Ansprüche in Form eines wider die Konkurs-Massa oder den unter Binem als Massa-Vertreter bestellten Advokaten Ferdinand v. Matačić in Warasdin gerichteten Klage längstens bis zum 11. Jänner 1860 anzumelden, widrigens sie ungeachtet des ihnen etwa gebührenden Eigenthums-, Prioritäts- oder Pfandrechtes von der Konkurs-Verhandlung ausgeschlossen und aller Ansprüche auf die Konkursmassa verlustig sein würden.

Zugleich wird zum Versuche der Beendigung des Konkurses durch Vergleich auf den 12. November 1759 Vormittags 9 Uhr bei diesem k. k. Bezirks-Gerichte eine Tagsatzung angeordnet, bei welcher, wenn der Vergleich nicht zu Stande kommen sollte, sofort der einstweilige Vermögens-Verwalter zu bestätigen oder ein anderer Verwalter, so wie der Gläubiger-Ausschuss zu wählen und die Verwaltung der Konkursmassa betreffanden Grundsätze zu bestimmen sein werden. Zu dieser Tagsatzung werden die Gläubiger insbesondere mit dem Beifügen vorgeladen, dass wenn keiner von ihnen bei dieser Tagsatzung erscheinen würde, auf ihre Gefahr der Vermögens-Verwalter und Gläubiger-Ausschuss bestellt werden wird.

K. k Bezirks-Amt Strigovo als Gericht am 5. Oktober 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorsteher

Nr. 4233-civ. (Izv.—179) 3—3

Konkurs-Verlautbarung.

Auf Grundlage des a h. Patentes vom 7. Februar 1858, und der hohen Justiz-Ministerial-Verordnung vom 16. Februar 1858 Z. 2819 ist in dem Sprengel des k. k. Komitatsgerichtes Warasdin eine Notarstelle mit dem Amtssitze in Krapina zu besetzen.

Bewerber um diese Stelle werden in Gemässheit der hohen k. k. Banaltafel-Verordnung vom 30. September l. J. Z. 5321 aufgefordert, ihre Competenz-Gesuche binnen vier Wochen, vom Tage der dritten Einschaltung dieses Ediktes in der „Wiener Zeitung“ an gerechnet, bei diesem k. k. Komitatsgerichte als provisorische Notariatskammer zu überreichen, und die in der Notariats-Ordnung vom 21. Mai 1855 Nr. 94, R.-G.-Bl. vorgezeichneten Erfordernisse nach Massgabe des kaiserlichen Patentes vom 7. Februar 1858 auszuweisen.

K. k. Komitats-Gericht

Warasdin am 12. Oktober 1859.

Novak. Uković.

Nr. 9109-1803 (Izv.—180) 3—2

Avviso di Concorso.

Presso l' i. r. Deputazione di porto e sanità marittima in Lissa, si è reso vacante il posto di guardiano d' ispezione cui va congiunto il saldo di annui fiorini cento ottantanove (f 189) valuta austr., nonchè il pausciale di montura di annui fiorini venticinque soldi venti.

Pel rimpiazzo del detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che gli aspiranti dovranno presentare le loro suppliche debitamente corredate a questo Governo centrale marittimo fino al giorno quattro novembre p. v., comprovando l' età, l' incensurata condotta politica-morale, il servizio finora prestato come guardiano eventuale sanitario, e la piena conoscenza della lingua italiana e della slavo-dalmata.

Dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario addetto alla prefata i. r. Deputazione di porto e sanità.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.

Trieste, 4 ottobre 1859.

Nr. 2122-pol. (Izv.—181) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Von Seite des k. k. Bezirksamtes Strigovo wird hiemit zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass zu Folge Erlasses der wohllöblichen k. k. Comitatsbehörde Warasdin vom 29. September l. J. Z. 9036 die Einhebung der mit hoher Statthalterei-Verordnung vom 15. September l. J. Z. 13233-999 zu Gunsten der Gemeinde-Proventur genehmigten Wein- und Fleisch-Daz in den hierbezirkigen politischen Gemeinden Strigovo und Serdahelj für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 für die polit. Gemeinde Strigovo mit 26. Oktober 1859 und für die pol. Gemeinde Serdahelj mit 27. Oktober l. J. stets 10 Uhr Vormittags in der Amtskanzlei dieses k. k. Bezirksamtes. im öffentlichen Lizitationswege verpachtet werden wird.

Zur Richtschnur der Concurrenten wird bemerkt, dass:

1. Die Lizitation gemeindeweise durchgeführt wird.
2. Der Ausrufungspreis für die Gemeinde Strigovo mit 1500 fl. ö. W., und für die Gemeinde Serdahelj mit 1200 fl ö. W. bestimmt ist.
3. Jeder Lizitant wird das 5% Vadium des Ausrufungspreises, welches im Nichterstehungsfalle zurückgegeben wird, und der Ersteher eine 10% Caution des Meistbotes im Baaren oder in Staatsobligationen nach dem Curswerthe gleich nach Fertigung des Lizitations-Protokolls zu erlegen haben.
4. Schriftliche Offerte werden blos vor Beginn der Lizitation angenommen.

Die näheren Bedingnisse können bis zum Lizitationstage in der Gemeindeamts-Kanzlei, vor Beginn der Lizitation aber hieramts eingesehen werden.

K. k. Bezirksamt Strigovo am 14. Oktober 1859.

Br. 2499 (Izv.—184) 3—2

Dražbena objava.

Dne 29. listopada 1859 izdati će se u najam u varoši Požegi velika oštarija varošca „kamenita vrata“ zvana, i kèrčma kod svetog Ivana nahodeća se i to na tri dalnje sliedeće godine.

U najam uzeti želeći pozivaju se na opredieljeni dan u pisarnu ovomiestnog magistrata u 10 satih pred podne, gdie će bliže pogodbe uviditi moći.

Magistrat kralj. grada Požege 10. listopada 1859.

V. Somogyi s. r.
Načelnik

Nr. 2648 (Izv.—183) 3—2

Kundmachung.

Nachdem die am 20 d.M. abgehaltene Lizitation rücksichtlich der Verpachtung der Wein- und Fleischausschrottungsdaz zu Gunsten der politischen Gemeinde sv. Križ nicht den erwünschten Erfolg hatte, so wird eine neuerliche Lizitation am 29. Oktober d. J. Vormittags 11 Uhr bei diesem Bezirksamte abgehalten werden, wozu Pachtlustige hiemit eingeladen werden

K. k. Bezirksamt Krapina am 20 Oktober 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorsteher

Snana.

Nr. 14050 (Fin.—42) 3—3

Kundmachung.

Da sich in den reservirten Waldungen Vukojevce, Dobropolski lugh, Vasinobèrdo, Gjurin, Babin, Katia dol, Kod Jezera, Polubaša, Pivarnica, Mokreš, Kerndia, Bedenice, Dudinjak und Lugh der Studienfonds-Herrschaft Kutjevo eine ergiebige Menge von verfügbaren Eicheln und Bucheln befindet: so werden 3000 bis 4000 Stück Schweine gegen die Taxe von Einem Gulden ö. W. pr. Stück ohne Unterschied der Grösse auf die Dauer vom Einlasstage bis 19. März 1860 zur Mastung eingelassen.

Was mit dem Beifügen zur öffentlichen Kenntniss gebracht wird, dass die obige Taxe vor dem Eintriebe zu entrichten ist, und die weiteren Bedingungen sowohl hier als auch beim k. k. Forst- und Domänenamte Kutjevo eingesehen werden können.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Essek am 10. Oktober 1859.

Nr. 2047-1859 pol (Izv.—167) 3—2

Edikt.

Von dem k. k. Bezirksamte Ludbreg wird hiemit bekannt gemacht, das in Gemässheit der von der k k Komitats-Behörde unterm 29. September 1859 Z 9036 intimirten Circular-Verordnung der hohen k. k. Statthalterei vom 15. September 1859 Z. 14233-999 die Einhebung der zu Gunsten der Gemeinde-Proventen genehmigten Wein- und Fleisch-Daz in den im Sprengel dieses Bezirkes befindlichen politischen Gemeinden Ludbreg, Mali-Bukovec und Verbanovec, für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 am 31. Oktober l. J. um 9 Uhr Vormittags in der Amtskanzlei lizitando in Bestand ausgelassen werde. Die Lizitation geschieht gemeindeweise. Jeder Concurrent wird um 10% Vadium des Ausrufspreises, welches der Ersteher als Caution zu verdoppeln haben wird, bei der Lizitation zu erlegen haben.

Von den näheren Bedingungen kann in den gewöhnlichen Amtsstunden ...

Obnarodovana gorepomenutim oglasom ličbena ciena od 245 fr. a. vr. kao i dužnost polaganja 5% žaobine i 10% jamčevine sa ostalim tamo pomenutim uvietima služit će i ovoj drugoj dražbi za temelj.

C. k. kot. ured u Karlovcu dne 21. listopada 1859.

C. k. kot. predstojnik

Barac.

Br. 579 (Dp.—126) 3—1

Natiečaj.

Kod novoustrojene trivijalne učione u Vučinu verovitičkomu školskomu kotaru požežke županije ima se popuniti učiteljska služba; s kojom je skopčana godišnja plaća 250 fr a vr. u gotovom, zatim 6 mierovah pšenice, 6 mierovah raži oli kukuruze, 4 vedra vina, 12 hvatih dèrvah za potrebu učitelja i učione — nuz bezplatni stan i uživanje oranice od 4 jutra i ½ rali sienokoše.

Koji žele ovu službu zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem svomu službovanju providjene molbenice do 30. studenoga t. g predadu u ruke kotarskoga školskog nadzornika i župnika u Turnašici Ivana Gergesine. U Zagrebu dne 30. rujna 1859.

600.

Služba učitelja i orguljaša u Mihovljanu u školskom belečkomu kotaru varaždinske županije, s kojom je skopčano godišnje plaće 315 fr zatim štolarskih pripadcih od prilike 15 fr. nuz bezplatni stan i uživanje vèrta — ima se popuniti

Koji žele ovo miesto zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem službovanju providjene molbenice predadu u ruke kotarskoga školskoga nadzornika, i belečkoga župnika Mihalja Milkovića do 30. studenoga t. g.

606.

Da se službe orguljašah ujedno učiteljah kod trivijalnih učionah u Dubravščaku, Resnicu i u Dugihselih. u vugrovačkomu kotaru zagrebačke županije što prije popune, otvara se ovim natiečaj do 30 studenoga t. g.

U Dubravščaku i Resniku ima učitelj ujedno orguljaš godišnje platje 315 fr. a. vr. zatim 12 hvatih dèrvah uz bezplatni stan i uživanje vèrta; — u Dugihselih pako 378 fr. a. vr. godišnje platje uz bezplatni stan.

Koji žele koje od ovih miestah zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, to dokaznicami o dobi, sposobnosti, i dosadanjem službovanju providjene molbenice do gore naznačenoga roka predadu u ruke školskoga kotarskoga nadzornika i župnika u Bèrckovljanu Nikole Havlička. U Zagrebu dne 7. listopada 1859.

625.

628.

Učiteljska ujedno orguljaška služba u Kaptolu, u školskomu kotaru i županiji požežkoj ima se popuniti; u koju svèrhu imadu učitelji koji žele to miesto zadobiti, svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti, i dosadanjem službovanju providjene molbenice do 30. studenoga t. g. predati u ruke školskoga kotarskoga nadzornika i kutjevačkoga župnika Ernesta Filjetića.

S ovom službom skopčana su, uz bezplatni stan i uživanje vèrta od ⅐ jutra sliedeći pripadci:

a) Godišnja plaća od 157 fr. 50 kr u gotovom;
b) 66 mierovah raži, 51 mierov kukuruze;
c) 11 hvatih dèrvah za vlastitu i školnu porabu;
d) iz školske zakladnice za čištjenje škole 16 fr. 80 kr.;
e) vinograd na 4 kopača;
f) za orguljanje iz cèrkvene pieneznice godišnjih 10 fr. 50 kr. a. vr

No za života ostarielog i u mir stavljenog učitelja odtale odpada 105 fr. a. vr.

U Zagrebu dne 14 listopada 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

God. XXV. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 26. LISTOPADA 1859. Broj 245

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Pešta, 22. listopada. Superintendencija s one strane Dunava augsbur̃žke vierozpoviedi takodjer je u svom sastanku od 5. i 6. listopada u Šoprunu zaključila, da se Nj. veličanstvu podnese adresa u obziru na kraljevski patent od 1. rujna i na ministarsku naredbu od 2. rujna, koje zaglavna molba onamo teži, da bi Nj. veličanstvo dostojalo cèrkveno ustrojenje izvesti skoro sazvati imajućim se sinodom i s obzirom na zakonito sastavljenje protestantske cèrkve povratit istu u zakonito stanje prije godine 1848. a najmilostivije obustavit oživotvorenje patenta protivnoga navedenim zakonima i ministerijalnoj naredbi.

Talijanska.

Iz Rima pišu od 15. t. m.: Prošastoga četvèrtka ubijen je u jednoj ulici od Villetra g. Spontini, mladić iz jedne od najuglednijih familijah, kad je izišo iz palače svoga tasta grofa Filippi-a. Dvie preobučene osobe obustaviše ga i probodoše ga više putah nožem. Spontini kazao je prije nego je izdahnuo, da je ubojice spoznao, no nije ih hoteo imenovat. Budući da je god. 1853. iz političkih uzrokah napšen bio, misli se, da je postao žèrtvom političkih sliedbah, koje one, koji ih ostave, osudjuju na smèrt.

Občina **riminska** zaključila je, da se u uspomenu na 2. listopada t. g., koi je dan savojska zastava razvita bila, varoško kazalište nazove Teatro Vittorio Emanuele.

Niemačka.

Iz Frankfurta pišu „N. Pr. Ztg“, da je kurheska vlada za posviedočenje svojih federativnih čuvstvah i u svèrhu, da pitanje ustava, koje je ostalo neriešeno od god. 1852., privede konačnom zaključku, izjavila se, da pristupa k ukupnim predlozima odbora saveznoga sabora.

Uslied toga nepodiže Kurheska u ovom poslu nikakovih težkoćah dalje, već jednostavno prima predloge odbora saveznoga sabora.

Francuzka.

Čitamo u listu „Ami de la Religion.“ „Aziatska pošta donosi nam zlih viestih. Uslied izviešćah, koja smo dobili vidi se da nije bio inokosan slučaj na Peihu. Kod odilaska pošte latiše se oružja svi seljaci okolo Kantona a Mandarini učiniše svoje priprave; nije se sumnjalo, da će se dva mieseca kasnije, dakle u taj par udariti na Kanton. Zapoviednik francuzke vojske u ovom gradu morao je vèrhovnoga admirala zamolit za pomoć. Okružen invalidima i boliestnicima i obvezan do 250 soldatah odpustit od svoje male čete, nije admiral Rigault mogao odaslati mnogo ljudih. Nije manje ozbiljna stvar, da je podpuna nestašica momčadi i gradiva admirala prisilila, da pusti Turon, koega branjenje zahteva više vojske i koi se opet laglje zapremit može, kad francuzka vlada pošlje potrebnih sredstvah.

„Što se tiče mira, koi se je imao sklopiti sa carem anamskim, sve se većma sumnja da je sklopljen. Uvidivši admiral, da ga kohinkinski punomoćnici namieravahu prevarit i gledahu, da samo dobiju vremena, dao im je 25 danah da se odvaže. Po izmaku ovoga roka imala su se prekinut pogadjanja a rat opet nastavit No bit će nam dopušteno pitati, da li imamo jošte tamo dosta vojske.“

Slažući se s time piše „Journal des Debats“:

„Polag posliednjih pisamah iz Kohinkine spremali su se admiral Rigault de Genouilly i pod njegovom zapovedju stojeće čete, oslabljene bolestima i naporima svake vèrste, koje su pretèrpile, i uslied kojih postale su nesposobnima nastavit svoja dielovanja, da ostave Turon, pa da se vrate u Kinu. Admiral namieravao je uzdèržati položaj u Saigunu, koi je tamo zauzeo i koi je u obziru na svèrbe branjenja i na zdravje veoma povoljan. Protu-admiral Page nije bio jošte došao.“

Turska.

Komisija postavljena za osudjenje urote od 17. rujna već je dovèršila naložene joj iztrage i izrekla je i dotične osude, koje su sada podnešene sultanu na potvèrdjenje. Dva od najznatnijih urotnikah umèrla su, kao što javlja „Triester Ztg“, u Kulelu. Polag „Journala de

---

Ruslan i Ljudmila.

Od Puškina.

Preveo Spiro Dimitrović).

Piesma I.

(Nadalje.)

Naš viteže k nogam starcu pada,
Ter mu ljubi skute i koljena.
Bieli sviet mu pred očima svanu
I tuge mu duša zaboravi.
On ožívi; al' opet jednika
Svietlo lice dreselo zamèrknu . . . .
„Tvog dreselja jasne su pričine;
Al' je lasno strah ti razagnati,
Veli starac: tebe, sinko, plaši
Podla ljubav stara vilenjaka;
Umiri se, znaj: da je naprasna
I za mladu vojnu neopasna.
S neboskloua on savodi zviezde,
Kad zazviždi — miesec se zatresne;
Ali na pèrkos vremenom zakonu
Sve mu znanje nimalo nevalja.
Zato brižni, trepetni čuvatelj
Bielih dvorah nesmiljenih vratah,
Samo ti je nejački mučitelj
Krasotice svoje robinjice.
Pečali se, oko mlade plazi;
I proklinje svoju sreću hudu . . . .
Al' viteže dobri, dan prolazi,
Da počineš tebi je potreba.

Knez na meku leže mahovinu
Pokraj male gasneće vatrice;
U sanku se ište zaboravit,
Ter uzdiše, i često s' prevèrtje . . . .
Sve zaludu! Napokon naš vitez:
„Otče dragi, zaspati nemogu!
Što ću radit: mene duša boli,
Meni san k nije za odmorak
A život je za strašnu nevolju.

Dozvoli mi sèrce okriepiti
Sladkim tvojim razgovorom blagim.
Oprosti mi za smielo pitanje:
Odkri mi se: tko si, blagostivi
Zaštitniče nedosižne sudbe?
U pustinju što te je dovelo?“

Uzdahnuvši s pečalnim posmiehom,
Veli starac: moj ljubezni sinko,
Već odavna ja sam zaboravio
Rodne kraje. Rodjeni sam Finac,
Po dolinam samo nami znatim
Bližnjih selah, čuvao sam stada,
U bezbrižnoj ja mladosti mojoj
Samo znadoh za dremljuće šume,
Za potoke, pećine, ponore —
To su divjoj biednosti zabava.
Ali živit u sladkoj tišini
Nije dugo sudbina mi dala.

Tada blizu našega seoca,
Kano niežan u samoći cvietak
Živila je Najina dievojka,
Medju dievam slavljena liepotom.
Jednoć rano u jutèrnje doba
Moje stado u tamne lugove
Ja izagna diplami dipleći;
Predamnome potok romonjaše.
Tad dievojče, krasotica mlada,
Na potoku kitno cvietje brala.
Mene moja sudbina tierala . . . .
Ah, viteže to biaše Najna!
Ja ti k njojzi — al užasan pogled
Nagradi me za moje smionstvo.
U duši sam ljubav očutio
Sa njezinim rajskim uzhitjenjem
Al' i silnim njezinim mukami.

Biše prošlo pol godine danah
S trepetom sam njojzi se odkrio,
Govoreći: ja te ljubim Najno.
Al gorući plamen sèrca moga
Ohola je Najna prezirala;
Ravnodušno meni govorila:
Čobanine, ja neljubim tebe!

Sve mi pusto i mračno postade:
Rodna kuća, ni hladak dubravah,
Niti igre veselih čobanah —
Nemogahu mene utiešiti.
Od zdvojenja sèrce mi čeznuše.
Ja napokon bijah naumio
Ostaviti te finske poljane;
Ter pučinu neviernoga mora
Preplivati milom družinicom,
I junačkom zaslužiti slavom
Smilovanje ponosite Najne.
Ja sakupi smionih ribarah,
Da potraže nezgode i zlato.
Skoro rodni kraj naših otacah
Začu zveket ratnoga oružja
I jadrenje nemirnih brodićah.
Daleko se biše zavezao,
Pun ufanja s milom družinicom;
Deset lietah vale i sniegove
Dušmanskom smo cèrvenili kèrvcom.
Glas se prosu: cari inostrani
Trepetahu pred mojim imenom;
I njihove ponosite čete
Pred sievernim biežahu mačima.
Veselo smo bojak vojevali
Al i plieno liepo podielili,
I s plienikam zajedno se sieli
Da jedemo i vino pijemo.
Ali sèrce, Najnom napunjeno
Usred boja i mirna goštenja
Bez prestanka tugom bolovaše,
I finskih se briegovah željaše.
Hajdmo, rekoh, opet kući bratjo!
Poviesimo puške i kadare
Na klinove rodne kućarice.
To izrekoh — vesla zaveslaše;
Iza sebe strah smo ostavili,
I veselo svi smo dojedrili
U zalieve mile postojbine.

Constantinople" pokazalo se, da urota nije prietila kèršćanima u Turskoj.

Iz Kaneje prispiele su viesti u Carigrad, koje javljaju, da podpuni mir vlada na otoku. Komisiji postavljenoj za istraživanje posliednjih dogadjajah predsieda Kabuli-efendija, turski poviereník, komu pomaže Husnipaša kao glavni gubernator. K istoj pripada još više turske i gèrčke gospode.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Beč 24. listopada. Večernja barsa mlitava; vierovne dionice 200. Tomu dao je povoda glas, da će odstupit ministar financijah baron Bruck.

London 24. listopada. Više dnevnikah gata, da Francuzi niešta kuju; nadaju se, da ovdie neće tèrpiti, da Francuzka poveća svoje područje.

Madrit 24. listopada. Španjolska je već Marokanskoj naviestila rat.

Bratislav 23. listopada. Car ruski došao je sinoć u poleg 10 satih ovamo.

Kasel, 23. listopada. Sinoć umro je glasoviti glavni ravnatelj musike Spohr.

Paris 22. listopada. Piemontezka vlada odlučila je učinit zajem od 100 milijunah franakah posredstvom izdanja rente.

„N. Pr. Ztgu." pišu iz Pariza, da će rimsku vladu na kongresu zastupat kardinal Chigi. Izvan toga čuje se, da Francuzka namierava pitanje zbog suezkoga kanala donieti pred kongres.

London, 21. listopada. „Economist" hoće da zna, da Engleska nije za načelo savèršene neutralnosti, već da je proti mogućem silovitom posredovanju u srednjoj Italiji.

Turin 21. listopada. Belgijanski ministar gospodin Rogier došao je ovamo.

Turin 19. listopada. Sardinski ministar pravosudja nije manje od 140 doktorah pravoslovja naimenovao odvietnicima u Lombardiji.

Madrit 21. listopada. Maršal Odonell javio je kortesima, da je španjolska vlada svomu konzulu u Tangeru zapoviedila, da ostavi svoje miesto. Očekuju da će vlada sutra kortesima prijavit, da je naviestila rat Marokanskoj.

Kotor 15. listopada. Jučer se je dogodilo blizu grada Budve ubojstvo, koje je pučanstvo strahom napunilo. Nikola Filipović, gradjanin budvanski, komu je knez cèrnogorski zbog njegovih odnošenjah k cèrnogorskim biegunoima stanujućim u Zadru, prietio, bio je od jednoga Cèrnogorca na javnoj ulici iz puške ubijen. Položaj budvanskih stanovnikah žalostan je uslied toga, budući da imaju pravo bojati se, da će osvetoljubje susiednih Cèrnogoracah lahko po svoj prilici potražit još i drugih žèrtvah.

Madrit 22. listopada. Vlada prijavila je kortesima, da će se zaratit s Marokancima. Svikolici kortesi i javni listovi obrekoše vladi svoju podporu.

Knjižstvo.

U koliko naše kèršćanskim napose katoličkim duhom pisane a uprav duhu namienjene knjižice u nutarnjost mu sèrca proniču, scienim, da mi nije potrebno opetovati, ko što nieki nadrimudraci iz puke razdraženosti običaju. Ja samo velim: takove knjige, koje su nabožnom ćuti zanj sastavljene, koje sobstvenim njegovim jezikom i duhom dišu, najbolji su mu liek budućoj prosvieti. U nas je istina bog, takovih knjižicah malo, a i ono što je, ako nije izpod takova pera, koje se je u njegovu središtu viešto vèrćelo već od takova pisca složeno, koi neumije njegove sposobnosti, Bog i duša! slabo mu ili ništa koristi, pače na uštreb mu služi, pokle si s onim glavu razbija, čemu vična nije. O toj istini glavom uviereni poprimiše se naši na peru vieštaci izdavanja godišnjih koledarah, štono su izbilja široko i daleko, osobito u slavonskom našem narodu oziva stekli, te čim lieto u viečnost, kao kaplja u môre, eno ti seljaka, gdie znaličnošću izgledje obljubljene si knjižice, propitkuje, traži, naručuje i dotmar nemiruje, dok si jê nenamakne. Takove su mimogred da reknem: Jaićev „Vienac;" Relkovićev „Satir;" Jurkovićeve „Tri lipe;" Kačićeve „piesme" i „Pučki Koledar," od kojih kako svake godine, tako evo i ove jur nas posieti „Novi i stari kolendar slavonsko-osiečki za pristupno godinu 1860. U Osieku knjigoprodajom Dr. Lehmana," a mi ga radostno „dobrodošlim!" pozdravljamo. Glede spoljašne svoje slike, kite ga sprieda gèrbovi trojednih kraljevinah, žalibože valjda s nestašice niemačkimi napisi, a ozada naručbine isto — i razno-gradskih tèrgovacah po jeftinu cienu. Knjižica stoji mnijem 8 kr. sr., pa tko će i pomisliti da je skûpa zaviriv unj mà jednim okom! Tu će naći već na drugoj strani pèrvoga lista naputak u liečenje raznih bolestih, kojima nas nesreća to češće snadje. Osim ukusno tiskanih dvanaest miesecih, kojih broj od druge do četèrnaeste strane cèrnilom i cèrvenilom teče, i u kojima se nekuju hvala Bogu imena svetacah, štono ih puk, premda se zanj tobože gdiegdie pišu, ni s daleka nepojmi, već u bitnosti onakova stoje, kako smo od predjih zastali; razmi rekoh njih, vremenoslovja blagdanah kat. cèrkve, gatanja starih zvezdoznanacah, pomèrčanjah, mierila danah i noćih za buduće lieto; zatim sem. odvietnikah u kruna. austr. carstva s uspomenom starih dogadjajah, rodoslovja prejasne habsburžke kuće, duh. i svietskih dostojanstvenikah u Hèrv. i Slav., štono pripada takovoj knjizi: nalazi se tu još i inih poučnih i zabavnih članakah, kao što je: Niekoč i sada; — Družtvo; — Mudrost, Krotkost; — Koristno za cieli život; — Domaći liekovi; — Broj sedam sa zagonetkama i pripoviestma, u prozi; — a: Čavka tužna udovica; — Lakomcu sa Tko izmišljenu slobodu traži, pak bolje želi i u poeziji, čemu se je občinstvo upravo i nadalo. Što se dakle sadèržaja njena tiče radošću se laćam pera, da u moje i u moga roda ime izjavim kako g. uredniku, tako i g. Dr. Lehmanu najživahniju hvalu. Bog ih kriepio i nadalje u putu njihova! Nu što se tiče jezika, imao bih dakako dosta govoriti, medjutim tû ranu zaliečit će vrieme i pametni muževi, koji da se š njime u postojanosti i slozi natieču, te da ustanove već jednoč najspretniji pravopis, neobhodno je potriebno. Težko je to našemu seljaku slavonskomu (inih pokrajinah smiešarije neću ni spominjati, tu je dakako i težje) priučit se sad *é*-u, sad *ie* ili *je*-u, a još težje *r*-u, kad je on na onaj u glavu si već upiljen poluglasnik *è* izmedju suglasnikah obikô. Tà imamo za ugled spisateljah, štono nam pèrvu rolu danas igraju na književnome polju, pa se njime, a ne bez razloga služe! Imamo i časopisah, koji ga rabe, pa

---

Meštanje se davno ispuniše,
I goruće želje izvèršiše!
Mili časak sladkoga sastanka,
Liepo ti mi granulo bijaše!
K nogami sam nadmene krasote
Biser, zlato i drago kamenje,
I kèrvavu ćordu položio;
Ja ti pred njom, željami nadahnut,
Na vidiku roja bezriečnoga
Zavidljivih njenih posestrimah,
Kano sužanj stajah preposlušni,
Al se dieva meni sakrivala,
Ravnodušnim veli mi pogledom:
Oj, junače, ja neljubim tebe!

Šta ćeš dalje da ti pripoviedam,
Što se riečim izreći nemože?
Ah, i sada samotan na svietu,
Dušom mèrtav, na grobnome pragu,
Spominjem se tuge i vremena,
Kako miso o prošlom se radja,
Preko dlake siede moje brade
Evo mi se grozna suza valja.
Još prislušaj: u rodbini mojoj
Medju mladim našim ribarima
Nauka se divna sačuvala.
Pod kriocem viečite tišine,
U gluboći dalekih dubravah,
U kolibah traju stari vilenjaci;
Na predmete visoke mudrosti
Njihove su misli upravljene,
Sve je strašnom poslušno im glasu,
Što je bilo, i što bude biti,
Groznoj im je volji podčinjeno,
Ista ljubav i grobi studeni.

I ja žedni iskatelj ljubavi,
Namierih ti u žalosti mojoj
Kroz čaranje Najnu osvojiti,
I u sèrcu ohole dievojke
Žar ljubavi s gatnjom zapalit.
U naručaj pospieših slobode
I samoću driemljućih dubravah;

Tamo, sinko, s naukom čaranja
Proveo sam mnogo godin' danah.
Dodje davno žudjeni trenutak,
Strahovite tajnosti prirode
S bistrim umom bijah dostignuo:
Ja saznadoh silu zaklinjanja
Vienac željah i vienac ljubavi!
Sada, Najno, sad ćeš moja biti!
Mislio sam: moja je pobieda.
Al u stvoru stari pobieditelj
Biše udes, moj vèrli gonitelj.

U meštama mladoga ufanja,
I ushitu plamenitih željah,
Bèrže bolje stadoh zaklinjati,
Duhe zovnu — a u gorsku tminu
Grom i munja se nebesah lupnu,
Silni vihar stade savijati,
A pod nogam zemlja se zatrese . . . .
I eto ti preda mnome siedi,
S upadnutim očima blijeska
Ženetina, pèrnjava gèrdoba,
Stara, sieda, glavurinom klima —
Pravi ugled turobne starosti.
Ah, viteže, to mi Najna biše! . . , .
Ja se prepah, jezikom zamuknuh,
A s očima tu nakazu mierih,
I u sumnji jošte nevierovah,
Već zavikah i grozno zaplakah:
Je l' moguće! jesi l' ti to Najno!
Najno moja, kamo liepost tvoja?
Kazuj meni, jesu li nebesa
Nemilo te tako nagèrdila?
Još mi kazuj, je li veće davno
Da si svietom ti se rezstavila,
Sunce moje je l' za goru zašlo?
Je li davno? . . . . „Četèrdeset lietah!"
Meni kašljuć dieva odgovara.
„Sedamdeset onomad mi bilo.
„Što je radit? . . . ona mi grohoće,
Kano vietar godine minuše,
Prošlo moje protlietje i tvoje —
Obadvoje mi smo ostarili.

Ali, brače, slušaj: nije žalost
Da smo našu iztratili mladost.
Istina je, ja sam posiedila,
Ali nisam odviše gèrbava,
Nit sam ona, koja negda bijah,
Nisam mila, žestoka ni krasna;
Ali zato (veli brundalica)
Valja znati: da sam ti vieštica.

I u stvoru istina je bila.
Ja pred njome u svem smislu rieči
Sa tolikom mojom premudrosti
Savèršena bio sam budala.

Ali jao užasno: čaranje
Na nesreću sve je okrenulo.
Moja sieda nakazna Boginja
S novom strasti za me se razpali.
Gèrda usta, s posmiehom skrijući,
Grobnim glasom nakaze pèrnjave
Blebeću mi priznanje ljubavi.
Sad pomislih na moje stradanje!
Ja zadèrhtah na zemlju pogledah;
Kašljejući ona progovara
Za me mèrski nemili razgovor:
„Sad sam tekar sèrdašce spoznala,"
Vierni brače, vidjoh da je za te,
I za nježne strasti porodjeno;
Prosnuše mi čuvstva, ja izgorih,
I sva čeznem za željom ljubavi . . . .
Hodi amo na sèrdašce vierno . . . .
O moj krasni, mili! ja umirem.

I medju tim ona, moj Ruslane,
Migaše mi čeznećim očima,
I za moju zelenu dolamu
Mèršavim se dèržaše rukama;
I medju tim — ja ti mal' neumro,
Od užasa zažmiri očima;
To podnosit snage mi nestade;
Klikom kliknuh i biežati stadoh.
Ona zamnom: „O neviero kleta!
Mirni moj si život povriedio,

su baš tim ponajviše Slavoncu omilili, a okrđm toga vidimo ga Višjom odlukom i svuda na našıh gimnazijah; po starima, dà po najstarijih knjigah našega slovstva; jer „što su izkusili otci, predje na sinove; što je predji sviet pronašao, prêdje na rode potomstva, i kod njih se umnoži. Posebni čoviek umre za niekoliko godinah; narod umire naravskom ili gradjanskom smèrti stopèrv za stotine i hiljade lietah, a čoviečanstvo po svoj prilici nikada“ veli Zschoke. Zašto bismo dakle hitali sieme na goletu pustu, od koga se plodu nadati nemamo? Dajmo osviestimo se jednom te budimo bar u tòme svi jednaci! Ja nekorim u tome javno g. urednika „slavonske-osiečkoga koledara“ zašto bo se nadju u njem obie vèrsti; ali ni to nevalja! Dèržati se stalno jednoga ili drugoga, al ipak prigèrliti ono što narod voli a i dobro biti može.

Nadalje spajaju se tu rieči: **štoje, teje, dase, jerau, ondabi** itd. što podnipošto biti nesmije svejedno ko šte i ono odieljivanje slovakah nebi smielo biti; jer čoviek naš nesamo da čita knjige što mu ih domorodci spišu, nego i piše dosta putah sám u različitih prigodah; on se pera i olovke osobito po nedieljatnicih rado laća, probkuje napisati ovo i ono, na onako, kako je čito; a čita li ovako, te će jamačno ovako i napisati, pa tko će ga sve razumieti? Isto tako izostavljeno je na više miestah za predlozi pismo *h* kao: kod stari naši (*h*) itd. što niti je u kojoj slovnici preporučeno, niti se u starinstvu nalazi naših pisacah. — Dativ. Praep. i Instr. množ. br. dobro je po većini na slavonsku, k tomu pismena *é*, *e*, i *i* sva da se varakaju, što je sve po pravilu jedinosti bilo željti, skoprem sve troje Slavonac dobro razumije i u svojih kruzih liepo i čisto slovi. Izuzam dakle niekolicinu ovu gram. pogriešakah kao neznatnu manu, preporučajemo najtoplje ovaj: koledar, koi nas eto podobro rano posdravio, rodoljubivomu obćinstvu našemu, te kako god se tvèrdo nadam, da će štovani izdatelji pri izdavanju njegovu i nadalje ostati, tako im još tvèrdje preporučam, da nastoje svedilj oko liepšega i boljega poslovati; jer ukorieni li se jednoč pogrieška u samoizvornoj duši našega čovieka, to ona ili ikada i to samo težkim naukom zlorabe, ili nikada izkorienit se neće. Nauka je jedna muka, a odnke stô!

Slavonac.

I nedužnoj dievi jasne danke!
Ljubav Najne ti si osvojio,
A sad mi se rugaš — gleder momka!
Zlobno oni svi prevarom dišu!
Jao, sebi sama ja sam kriva;
Prevari me, jadnu siroticu!
Ja se sladkoj predadoh ljubavi . . . .
Neviera me izda! o sramoto!
Ali dèrhtji, dievojački vraže.“

Š njom se razstah. I od toga časa
Ovdie živim u svom usamljenju
Razčaranom i smirenom dušom;
A na svietu starcu za utiehu
Priroda je, pokoj i premudrost.
Studeni me grob veće dozivlje;
Al nemila prednja svoja čuvstva
Neće Najna još da zaboravi,
Već je plamen prekasne ljubavi
U opaku zlobu prevratila.
Cèrnom dušom prezriena vieštica
Zavidna je i tebi postala;
Ali bieda viečito netraje.

Naš viteže starčevo kazanje
Pomno slušah; jasne oči svoje
Lasnim sankom nije zaklopio,
Niti nije u svom zamišljenju
Proletenje noći osietio.
I da zorom danak se rumeni . . . .
Uzdahnuvši vitez blagodarni
Milo gèrli starca vilinjaka;
Duša mu je nadom napunjena.
Na dvor ide. Konja uzjahuje
I u sedlo kano junak skače.
Na rastanku starcu besiedio:
„Ostaj s Bogom, mene neostavi.“
I odleti po pustome lugu.
Siedi mudrac za mladime drugom
Glasovito viče: sretno pošo!
Prosti, ljubi suprugu Ljudmilu
I upamti starčeve saviete.

(Dalje će sliediti.)

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 25. listopada 1859.

1. Javni dug. A. Dèržave.			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	75.80
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	71.
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1839 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1854 .		„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
B. Krunovinah. Zemljorazteretne obveznice.			
Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1-67	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	
2. Dionice.			
Narodne banke	kom. po		883.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„	„	197.50
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„	„	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„	„	
dèržavnoga željezničkoga društva	„	„	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„	„	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„	„	
tisanske željeznice po 200 f k n. itd.	„	„	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„	„	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„	„	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.	„	„	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„	„	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		106.50
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		124.50
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.92
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 15. ex 1859—P. C.

Oglas

u obziru dèržanja teoretičnog izpita iz dèržavnoga računoslovja.

Shodno razpisu obstojavšega c. k. glavnoga računskoga direktoriuma od 17. studenoga 1852 br. 6577 sadèržanoga u dèržavo-zakonskom listu br. 1. god. 1853 dostavlja se do obćega znanja, da će teoretični izpit iz dèržavnoga računoslovja izpitna komisija postavljena kod c. k. dèržavnoga računovodstva u Zagrebu započeti dne 10. studenoga 1859, i ako bi potrebno bilo, sliedećih danah nastavit ga.

Uslied toga posivlju se svi oni kandidati, koji hoće da se podvèrgnu ovom izpitu, da svoje molbenice biljegovane po propisu predadu dotičnom predsiedniku komisije i predstojniku pomenutoga dèržavnoga knjigovodstva c. k. računovodji Josipu Lichtenegel-u, ujedno pako da u ovim molbenicama vierodostojno izkažu svoju domovinu, svoje rodno miesto, svèršene nauke, vieroizpoviedanje, sadanje prebivalište, zatim svoju službu ili ino svoje zanimanje, a k tomu naznače, kojim učevnim sredstvima i na koliko su si prisvojili znanje računoslovja.

Pri tom se konačno opaža, da se neće uzeti nikakov obzir na manjkave i nepodpune isprave; zatim da će oni izpitni kandidati, koji na javnom kojem učilištu nisu kroz jedno cielo godište slušali predavanjah iz znanosti računanja, već su si znanje iste prisvojili privatnim naukom, polag §. 11. gorenavedenoga razpisa prije nego polože izpit, imat propisanu taksu položiti u pieneznicu, koju će im naznačiti predsiednik komisije.

Izpitna komisija za dèržavno lovje.

U Zagrebu dne 19. listopada 1859.

Nr. 7226-civ. (DS.—83) 3—2

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Massa-Verwalters Herrn Advokaten Frigan die executive Feilbietung des der Concurs-Massa des Stefan v. Jozipović gehörigen, auf 6151 fl. 5 kr. CM. oder 6458 fl. $63\frac{5}{10}$ kr. ö. W gerichtlich geschätzten, im Bezirke Agram gelegenen, und im Grundb.-Protokolle Nr. 202 Steuer-Gemeinde Gračan eingetragenen Cridalgutes Mikulić bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 6. Oktober 1859, und der zweite auf den 10. November 1859 jedesmal Vormittags 0 Uhr an Ort und Stelle auf dem Gute Mikulić angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dem Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hipothekarrecht auf obiges Gut Mikulić erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe desselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

NB. Da bei dem I. Feilbietungstermine das obige Gut nicht um, oder über dem Schätzungswerthe veräussert worden ist, so wird dasselbe bei dem II. Feilbietungsterminne auch unter dem Schätzungswerthe an den Meistbietenden zugeschlagen werden.

K. k. Landes-Gericht.

Agram am 19. Oktober 1859.

Klobučarić. Jović.

Nr. 7227-Civ. (DS.—84) 3—1

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Massa-Verwalters Herrn Advokaten Frigan die executive Feilbietung des der Concursmassa des Stefan Jozipović gehörigen, auf 27100 fl. CM. oder 28455 fl. ö. Währ. gerichtlich geschätzten, im Bezirke Agram und Stubica gelegenen, und im Haupt-Grundbuchs-Protokoll-Nr. 36 Gemeinde Jakovlje, dann in den Neben-Protokollen u. z. Nr. 82 Gemeinde Bistra gornja, Nr. 9 Gemeinde Kraljev vèrh, Nr. 21 Gemeinde Bistra dolnja, Nr. 43 Gemeinde Podgorić, Nr. 250 Gemeinde Stenjevec gornji, Nr. 70 Gemeinde Pušća und Nr. 3 Gemeinde Kuplenovo eingetragenen Cridalgutes Jakovlje bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 7. Oktober

1859 und der zweite auf den 11. November 1859 jedesmal Vormittags 10 Uhr an Ort und Stelle auf demselben Gute Jakovlje angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dem Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations - Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs Extract hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obiges Gut Jakovlje erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe desselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbts zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

NB. Da bei dem I. Feilbietungstermine das obige Gut nicht um, oder ober dem Schätzungswerthe veräussert worden ist, so wird dasselbe bei dem II. Feilbietungstermine auch unter dem Schätzungswerthe an den Meistbietenden zugeschlagen werden.

K. k. Landesgericht Agram 19 Oktober 1859.

Klobučarić. Jović.

Nr. 7228 Civ. (DS.—85.) 3—1

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Massa-Verwalters Herrn Advokaten Frigan die executive Feilbietung des der Concurs-Massa des Stefan v. Jozipović gehörigen, auf 12307 fl 46 kr. CM. oder 12923 fl 15 ½ kr. ö. W. gerichtlich geschätzten, im Bezirke Gross-Gorica gelegenen, und im Haupt-Grundbuchs-Protokolle Nr. 17 Gemeinde Silakovina und in dem Nebenprotokolle Nr. 25 Gemeinde Buzin eingetragenen Cridalgutes Kurilovec bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 11. Oktober 1859, und der zweite auf den 15. November 1859 jedesmal Vormittags 10 Uhr an Ort und Stelle desselben Gutes Kurilovec angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dem Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations - Bedingnisse, das Schätzungs - Protokoll und der Grundbuchs - Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obiges Gut Kurilovec erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe desselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings - Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

NB. Da bei dem I. Feilbietungstermine das obige Gut nicht um, oder ober dem Schätzungswerthe veräussert worden ist, so wird dasselbe bei dem II. Feilbietungstermine auch unter dem Schätzungswerthe an den Meistbietenden zugeschlagen werden.

K. k. Landesgericht Agram, 19. Oktober 1859.

Klobučarić. Jović.

Nr. 14742 (Fin.—44) 3—1

Kundmachung.

Zufolge Erlasses der hochlöbl. k. k. Finanzlandes-Direktion für Kroatien und Slavonien vom 5. Oktober 1859, Z. 13077 wird zur Hintangabe der Pottaschen-Erzeugung in den Forsten der Studienfonds - Domäne Kutjevo im Požeganer Comitat, während der Jahre 1860 und 1861, die in den üblichen Vormittags-Stunden beim k. k. Forst- und Domänenamte in Kutjevo abzuhaltende öffentliche Versteigerung hiemit auf den 8. November 1859 ausgeschrieben, und der Fiskalpreis für den Zentner kalzinirter Pottasche auf fünf Gulden 27 kr. öst. Währ. (5 fl. 27 kr. ö. W.), mit dem Bemerken festgesetzt, dass auch schriftliche Offerte, wenn dieselben vor dem Beginne der mündlichen Licitation beim gedachten Vorstande einlaufen, angenommen werden, und das Vadium mit 400 fl ö. W. zu leisten ist.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Essek, am 18. Oktober 1859.

Br. 2499 (Izv.—184) 3—3

Dražbena objava.

Dne 29. listopada 1859 izdati će se u najam u varoši Požegi velika oštarija varoška „kamenita vrata“ zvana, i kèrčma kod svetog Ivana nahodeća se i to na tri dainje sliedeće godine.

U najam uzeti želeći pozivaju se na opredieljeni dan u pisarnu ovomiestnog magistrata u 10 satih pred podne, gdje će bližje pogodbe uviditi moći.

Magistrat kralj. grada Požega 10. listopada 1859.

V. Somogyi s. r.
Načelnik.

Br. 2808 1859 (Izv.—189) 3—1

Oglas.

Budući da je dražba u svèrhu iznajmljenja za upr. god 1859/60 prava pobiranja občinskog dometa u području občine sv. Ilia potrošarini podvèrženih tecivah dne 19. listopada t. g. obdèržavana bez povoljnog uspjeha ostala, razpisuje se nova javna dražba, koja će se dne 31. listopada t. g. u 10 satih prije podne u pisarni podpisatog c. kr. kot. ureda obdèržavati.

Primietjuje se, da se izkrična ciena na 2150 for. a. v. ustanovljuje.

C. kr. kot. ured Varaždinski dne 23 listopada 1859.

C. k. kot. predstojnic
Milanković.

Br. 373 (Izv.—188) 3—1

Razpis natiečaja.

Kod trivijalne učione djevojačke u slob. i kr. gradu Koprivnici izpražnjeno je miesto podučiteljice, s kojim skopčana je godišnja platja od 150 for. sr. ili 157 for. 50 kr. a. v. Za popunjenje istog miesta razpisuje se natiečaj do konca studenoga o. g. — Natiecati se želeće, imaju svoje vlastoručno pisate i potrebitimi sviedočbami podkrepljene molbenice podpisatomu predati. U Rasinji dne 16. listopada 1859.

Pavao Draganec,
podjašpršt, kot. koprivničkog, školah nadziratelj župe Rasinje.

Nr. 3625-pol. (Izv.—182) 3—2

Feilbietungs-Edikt.

Vom k. k. Bezirksgerichte Walpo, wird hiemit bekannt gemacht, dass zu Folge hoher Finanz-Landes-Direktions-Verordnung vom 23. März 1. J. Z. 6802 und dem Comitats-Erlasse vom 1. Juni 1859 Z. 912-St. die executive Feilbietung der zu Ladimirovce unter Nr. 117 der Mara Prečić gelegenen Realität im Werthe von 430 fl. ö. W. wegen aushaftender Steuer-Rückstände bewilliget wurde.

Die Realität derselben besteht aus einem Haus Nr. 117. zu Ladimirovec von Kothziegeln und mit Rohr gedeckt.

Nachdem die ersten zwei Termine zur Veräusserung dieser Realität ohne Erfolg verstrichen sind, so wird der erneuerte dritte Termin für den 21 November 1859 festgestellt.

Der Erlag des Vadiums besteht in 10% des Schätzungswerthes.

Kauflustige haben sich am obbenannten Tage am Ort und Stelle einzufinden, wo auch die Lizitations-Bedingnisse bekannt gegeben werden.

Walpo am 17. Oktober 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorstand
Boynychich.

Nr. 10001-1859 (DS.—78) 3—3

Offerts-Verhandlung.

Zur Sicherstellung der Lieferung der Kanzlei-Erfordernisse für die k. k. Komitats-Behörde in Agram für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 wird die Offertsverhandlung hiemit ausgeschrieben.

Die betreffenden Bedingnisse, in welchen auch die zu liefernden Gegenstände und deren Bedarf angegeben sind, können bei der gefertigten k. k. Komitats-Behörde täglich eingesehen werden.

Die Vorschriftsmässig verfassten, gestempelten, wohlsigillirten und mit dem Vadium von 50 fl. ö. W. im Baaren, oder in Staatspapieren nach dem Börsenkourse belegten Offerte sind bei der k. k. Komitats-Behörde bis 31. Oktober 1859 12 Uhr Mittags einzureichen.

Was hiemit zur Darnachachtung der Unternehmungslustigen kundgemacht wird.

K. k. Komitats-Behörde.

Agram am 12. Oktober 1859.

Der k. k. Komitats-Vorstand
v. Bunyevac m. p.

Br. 579 (Dp.—126) 3—2

Natiečaj.

Kod novoustrojene trivijalne učione u Vučinu verovitičkomu školskomu kotaru požežke županije ima se popuniti učiteljska služba; s kojom je skopčana godišnja plaća 250 fr. a vr. u gotovom, zatim 6 mierovah pšenice, 6 mierovah raži oli kukuruze, 4 vedra vina, 12 hvatih dèrvah za potrebu učitelja i učione — nuz bezplatni stan i uživanje oranice od 4 jutra i ½ rali sienokoše.

Koji žele ovu službu zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem svomu službovanju providjene molbenice do 30. studenoga t. g. predadu u ruke kotarskoga školskoga nadzornika i župnika u Turnašici Ivana Gergesine. U Zagrebu dne 30. rujna 1859.

600.

Služba učitelja i orguljaša u Mihovljanu u školskom belečkomu kotaru varaždinske županije, s kojom je skopčano godišnje plaće 315 fr. [illegible] pripadcih od prilike 1 fr. nuz bezplatni stan i uživanje vèrta — ima se popuniti.

Koji žele ovo miesto zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem službovanju providjene molbenice predadu u ruke kotarskoga školskoga nadzornika, i belečkoga župnika Mihalja Milkovića do 30 studenoga t. g.

606.

Da se službe orguljašah ujedno učiteljah kod trivijalnih učionah u Dubravščaku, Resnicu i u Dugihselih u vugrovačkomu kotaru zagrebačke županije što prije popune, otvara se ovim natiečaj do 30 studenoga t. g.

U Dubravščaku i Resniku ima učitelj ujedno orguljaš godišnje platje 315 fr. a. vr. zatim 12 hvatih dèrvah uz bezplatni stan i uživanje vèrta; — u Dugih selih pako 378 fr. a. vr. godišnje platje uz bezplatni stan.

Koji žele koje od ovih miestah zadobiti, neka svoje vlastoručne pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti, i dosadanjem službovanju providjene molbenice do gore naznačenoga roka predadu u ruke škol-skoga kotarskoga nadzornika i župnika u Bèrckovljanih Nikole Havlička. U Zagrebu dne 7. listopada 1859.

625.

Kod trivijalne učione u Erpenji u tuheljskomu školskomu kotaru, varaždinske županije, izpražnjena je učiteljska služba, s kojom je skopčana plaća od 315 fr. a. vr. u gotovom novcu, uz bezplatni stan i 8 hvatih dèrvah za vlastitu i školsku potrebu.

Koji žele tu službu zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjemu svomu službovanju providjene molbenice do 30. studenoga t. g. predadu u ruke kotarskog školskog nadzornika, župnika na Marii Gorici Tome Gajdeka.

627.

Kod trivijalne učione u Goričanih dolnjo-medjimurskomu školskomu kotaru varaždinske županije izpražnjeno je miesto učitelja ujedno orguljaša, s kojom službom skopčana je godišnja plaća od 315 fr. a. vr. sa 8 hvatih dèrvah za vlastitu porabu, uz bezplatni stan i uživanje vèrta.

Koji žele ovo miesto zadobiti, neka svoje vlastoručne pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem svomu službovanju providjene molbenice do 30. studenoga t. g. predadu u ruke školskoga kotarskoga nadzornika, i preložkog župnika Stiepana Foky-a.

628.

Učiteljska ujedno orguljaška služba u Kaptolu, u školskomu kotaru i županiji požežkoj ima se popuniti; u koju svèrhu imadu učitelji koji žele to miesto zadobiti, svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti, i dosadanjem službovanju providjene molbenice do 30. studenoga t. g. predati u ruke školskoga kotarskoga nadzornika i kutjevačkoga župnika Ernesta Filjetića.

S ovom službom skopčana su, uz bezplatni stan i uživanje vèrta od ⅐ jutra sliedeći pripadci:

a) Godišnja plaća od 157 fr. 50 kr u gotovom;
b) 66 mierovah raži, 51 mierov kukuruze;
c) 11 hvatih dèrvah za vlastitu i školnu porabu;
d) iz školske zakladnice za čištjenje škole 16 fr. 80 kr.;
e) vinograd na 4 kopača;
f) za orguljanje iz cèrkvene pieneznice godišnjih 10 fr. 50 kr. a. vr.

No za života ostarielog i u mir stavljenog učitelja odtale odpada 105 fr. a. vr.

U Zagrebu dne 14 listopada 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Nr. 9109-1803 (Izv.—180) 3—3

Avviso di Concorso.

Presso l' i. r. Deputazione di porto e sanità marittima in Lissa, si è reso vacante il posto di guardiano d' ispezióne cui va congiunto il saldo di annui fiorini cento ottantanove (f. 189) valuta austr., nonchè il pausciale di montura di annui fiorini venticinque soldi venti.

Pel rimpiazzo del detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che gli aspiranti dovranno presentare le loro suppliche debitamente corredate a questo Governo centrale marittimo fino al giorno quattro novembre p. v., comprovando l' età, l' incensurata condotta politica-morale, il servizio finora prestato come guardiano eventuale sanitario, e la piena conoscenza della lingua italiana e della slavo-dalmata.

Dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario addetto alla prefata i. r. Deputazione di porto e sanità.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.

Trieste, 4 ottobre 1859.

Nr. 2648 (Izv.—183) 3—3

Kundmachung.

Nachdem die am 20 dM. abgehaltene Lizitation rücksichtlich der Verpachtung der Wein- und Fleischausschrottungsdaz zu Gunsten der politischen Gemeinde sv. Križ nicht den erwünschten Erfolg hatte, so wird eine neuerliche Lizitation am 29. Oktober d. J. Vormittags 11 Uhr bei diesem Bezirksamte abgehalten werden, wozu Pachtlustige hiemit eingeladen werden.

K. k. Bezirksamt Krapina am 20 Oktober 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorsteher
Suenz.

Industrial Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 27. LISTOPADA 1859. Broj 245.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izpamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20 kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Podmaršal i načelnik predsiedničke pisarnice kod vèrhovnoga zapoviedničtva vojske, grof Folliot de Crenneville, naimenovan je pèrvim glavnim pobočnikom Nj. c. k. apostolskoga veličanstva s ujednom pèrvim glavnim pobočnikom vojske i načelnikom vojničke sredsredinje pisarne i pobočnoga sbora; nadalje

generalmajor i četski brigadier Dragutin grof Bigot de St. Quentin glavnim pobočnikom Nj. c. k. apostolskoga veličanstva pod istodobno uvèrštenje u pobočnički sbor.

Oglas.

Štatuti austrijanske narodne banke sadèržaju o zastupanju bankovnoga družtva, sliedeće propise:

§. 5. „Samo oni akcionari vlastni su glasovat u bankovnim poslovima, koji su u zapisnicima banke zabilježeni kao akcionari i mogu izkazat, da imaju propisani broj akcijah, koi se ima svake godine po banki dati na znanje."

§. 22. „Bankovno družtvo zastupa odbor i ravnateljstvo."

§. 23. „Kod toga zastupničtva mogu učestvovat samo oni akcionari, koji su austrijanski podložnici, slobodno razpolažu svojim imetkom i posieduju potrebni broj akcijah. Napose odtud su izključeni oni, vèrhu imetka kojih naredjen je stečaj (poziv vierovnikah) i koji su zakonima proglašeni za nesposobne, da pravomoćno sviedoče pred sudom."

§. 24. „Bankovni odbor ima sastojat iz stotinu članovah."

§. 25. „Oni akcionari članovi su odbora, koji polag izkaza akcionarske knjige, šest miesecih prije i u vrieme sazvanja odbora imaju najveći broj akcijah." (Ove akcije moraju uslied toga glasit na ime dotičnoga akcionara i datovane bit od 1. siečnja 1859 ili prije). „Kod jednakoga broja odlučuje predji broj lista u dioničkoj knjizi. No samo posiedovanje akcijah ima se jedan miesec pred skupštinom odbora izkazati položbom ili zavezbom istih."

§ 27. „Svaki sučlen odbora može doći samo glavom a nesme za se poslat punomoćnika i ima kod viećanja i odlučivanja bez obzira na manji ili veći broj akcijah, koje mu pripadleže i ako bi u više svojstvah učestvovao kod razpravah samo jedan glas.

Da se čim je većma moguća postigne to, da broj od stotinu sučlenovah učestvuje kod dojduće skupštine odbora pozivlju se time sva ona gospoda akcionari, koji imaju barem pet akcijah i žele postati odbornici, nakoliko su uslied gore napomenutih ustanovah zato sposobni, da što prije i to najdulje do 12. studenoga t. g. svoju namieru dadu na znanje kratkim pismom upravljenim na bankovnu direkciju u Beču.

Po izmaku ovoga roka izdat će se odmah posebni poziv na onu gospodu akcionare, koji su se prijavili, i to onim redom, kako sliede brojevi kojimi su naznačene akcije, koje posieduju pozvana gospoda akcionari. Ovim posebnim pozivom umoljavaju se isti, da po propisu najdulje do 10. presinca 1859 polože svoje akcije.

Zatim će se neodvlačno saobćit popis odbornikah.

Beč 13. listopada 1859.

Pipitz,
[illegible] upravljatelj banke.
[illegible] Henrik vitez Coith,
[illegible] upravljatelja banke.
Müller,
[illegible] banke.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

⊙ Od Sv. Ivana gornje Zeline dne 21. listopada. Čujemo da se je o posebnu nieku naredbu razbila obća naša radost i nada, da će se već tekuće školske godine na višjih gimnazijah predavati naški; kao da je to bez podpunih naških učevnih knjigah nemoguće! Ili je to možebiti samo u zagrebačkoj gimnaziji tako?! Javite nam Vi gg. Varaždinci, Osiečani, Riečani, Senjani, Vinkovčani, a i Vi gg. Karlovčani i Požežani, kako i u kojem jeziku se u Vaših gimnazijah predava. — Mnogi se boje, ako li se već ove godine narodni jezik kao učevni u naše gimnazije neuvede, da će do godine još manje, a ja bogami neznam, u koliko pravo ili krivo imadu.

Povierenstvo, pozvano da vieća o budućem uredjenju obćinah u Hèrvatskoj i Slavoniji, svèršilo je dakle već svoju zadaću! Mnogi se boje, da se tako bèrzo malo šta moglo mudra i koristna izraditi; da su uzdanici težko pozornost svoju na to obratili, da se interesi dosadašnjih miestnih, poreznih, župnih, političkih i sam bog znade, kakovih sve ne obćinah, u bolji sklad privedu, a mnogi opet se boje, da će gorje biti po narod, ako li bude obćinam širiji dielokrug doznačen, jer će veli tad obćine morat više pravu i drugim strukam javne uprave viešta osoblje o vlastitom trošku uzdèržavati, i opet dèržavi tolik porez plaćati, kao i dosada. Na koliko jedni i drugi pravo ili krivo se boje, vidit će oni, koji doživu novo uredjenje obćinah.

Dakle je pèrvi svezak „jadranskih vilah" ipak pred izmakom konferencijah u Curiku bieli sviet ugledao! U 239. broju Narodnih Novinah kazaste, da ih predplatioci mogu dobit kod zagrebačkoga tèrgovca g. Krešića, nu to valjda samo za zagrebačke predplatioce valja, jer ako i mi vanjski predplatioci tamo budemo po nje morali ići, slabo ćemo ih čitati; molim dakle svu gospodu, koje se tiče, da nam jave, kako ćemo si taj jurve plaćeni časopis bez nove plaće i poštarine nabaviti. Al što ja rekoh „časopis!" Na to su me Narodne Novine s gori navedenim svojim brojem zavele, jer je sam g. Vinko Pecel u svojem pozivu na predplatu, izjavio, da dranske vile neće bit časopis, pokle nit nisu, jer da su, nebi istom sada pèrvi svezak, i u njem pozdrav novomu lietu 1859. dobili; a sam bog znade, da li ćemo do danas godine drugi svezak tih vilah ugledati!? Mnogi se boje, da će nam taj pèrvi svezak bit valjda i zadnji, makar da nevriedi 5 for.; nu vidit ćemo, ma i kasno, imadu li pravo ili krivo.

Što je Filipovićeva „narodna knjiga" za g. 1860. izašla, jasan je dokaz, da nije na Rieci i pod riečkim uplivom tiskana. Mi se ovdie toj knjizi tim više radujemo, što nas je g. Filipović bio poplašio, da je više zbog nezahvalna truda pisat neće; nu žalibože čuo sam da nieki mladi, za napriedak književnosti i pučke prosviete inače zauzeti ljudi, proti toj narodnoj knjizi viču, jer je u njoj, kako kažu, jedna pripoviedka ćirilicom naštampana. Oni se zakleše, da je radi toga ne samo neće sami kupovati, već da će i druge svoje znance i prjatelje od kupovanja odvraćati. Čudni li su Vam to domoljubi, kao i onaj Slavonac, što je onomadne u narodnih novinah objavio radostnu viest, da je g. Klaić kresnim slavonskim — po svoj prilici na polak turskim — jezikom nekakovu knjižicu napisao, i izdao. Nu bilo im na volju, takovimi demonštrancijami mnogo baš nepokazuju.

Čujemo, da se i Bogovičev „Matiješ Gubec" i Vukotinovićev „Leptir za godinu 1860" dotiskivaju,*) te nas ta radinost na književnom polju zaista raduje, a to tim više, što smo se već bili pobojali, da nećemo ove zime ništa imat, čiem bi se za dugih večerah zabavljali, jer bogami nemamo ni teatra, ni reunionah, ni novacah, da se zabavljamo, kao što Vi u gradu; a ove godine izdali nas i vinogradi: bit će dakle malo piti, a prema tomu i pomanje družtvah za zabavu.

Kada sam bio već u rieči o theatru, molim Vas, da nas ubaviestite, kakav je to „Comité des deutschen Theaters in Agram," koji je više putah njekakove oglase po novinah raztrubio. Odkad mu postanak, i koja svèrha? te odkud se izdèržava? Mnogi se boje, da je taj „Comité" smèrt i propast našemu narodnomu kazalištu, te zato sa još manje pripravnosti izplaćuju podpisane dionice za narodno kazalište.**)

Eno se nietko iz Kutine onomadne u novinah pritužio, da se tamo silne kradje i tatbine dogadjaju, pak evo i u ovom kotaru i u susiednih, dugoselskom i vèrbovečkom nemine tjedan, da nebi komu tomu konji bud' s paše, bud' s dvora, bud' iz same pojate odvedeni bili; uviežbani su to konjokradice, da jim nije moći u trag ući.

Sad još jedno! Kad se drugdie učionice grade, požuri se svagda nietko kroz novine to proglasiti, da narod sazna, kako se koja obćina za pučku prosvietu zauzima; al' evo se u kotaru sv. ivanskom zidju u jeden mah tri učionice: u Cerju, Vugrovcu i Bukovcu (kod sv. Nikole na dolnjoj Zelini) pak toga Vam nitko još ni prijavio nije. Da neopazih, kakovom se mukom novci za gradjevinu od naroda sakupljaju, i kako težko se težaci, koje obćina sama bezplatno dati mora, pribavljaju, pohvalio bi i ja pripravnost dotičnih župnih obćinah na tolike žèrtve: al nije ni šala, privažat iz daleka kamen, piesak, vapno i opeke, dvorit po više danah kroz tiedan zidare, te još po 3—4 f. platit od izpoviedne osobe za gradjevinu. To su za mnogu i mnogu obitelj dakako prevelike žèrtve, te zato nije ni čudo, ako čoviek čuje gdiekojega neokoga seljaka mèrmljati proti učionicam, koje si za više štetne nego koristne dèrži. A što je pri tom najgorje: nerazmierna dioba tereta. Pomislite si samo sirotu željara, koji sa svojom jurve obnemoglom bâkom, sa pet odraslih, nu stranom sakatih kćerih, i sa sinčićem od 10. godinah, od teženja gornih i činženih zemaljah, za koje znatnu gornicu i činž plaća, živi, te da si posao olahkoti, dva mojačka junčića dèrži, pak taj čoviek mora za gradju učionice platiti 32. for., osim toga na svojih junčićih privažati kamen, vapno, opeke, piesak itd., i opet dati težake za dvorbu zidarah i tesarah; a eno susied mu muž bogat, koji ciela dva selišta posieduje, čvèrstu i čilu još ženu, te šest zdravih sinovah imade, nu od kojih su samo dvojica osmu godinu navèršili. Evo, onaj neplati nego 16 for., pak jerbo se za rana doviјao jadu, koji stočare kod sličnih gradjevinah progoni, i svoju teglećú stoku za vrieme razprodao, nemera gradivo privažati, te samo ručne težake za dverbu graditeljah daje. Ov je dakle mnogo manje od onoga pèrvoga za gradju u-

*) Gubec je jurve izišao kao što već javismo.
Učr. Nar. Nov.

**) Odbor niemačkoga kazališta tielo je sasvim odcieplјeno od odbora narodnoga kazališta i neima nikakova upliva u upravu onih novacah, koji su sakupljeni posredstvom akcijah i poklonah za narodno kazalište. Učr. Nar. Nov.

čionice doprinoo, makar da će od nje veću korist cèrpiti, nu on tomu nije kriv. Ovdje moram i to napomenuti, da upravo to podavanje svakovèrstne robote jest glavni uzrok, zašto stočarstvo kod puka propada; jer kad uvidiše vlastnici konjah i volovah, da su njihovi susiedi, koji takova blaga nedèrže, od bezplatnih javnih vožnjah prosti, dočim oni moraju sad kamen na put, sad gradivo za cèrkvu, učionicu ili župni dvor često i iz dalekih krajevah i s težkom mukom privažati, sad na predprežarski doček dolaziti, i tu po tri dana dangubiti, te sebe i marvu bez hasne hraniti, počeše i oni pomalo, nepazeć da si tim i cielo gospodarstvo upropašćuju, svoju tegleću stoku razprodavati, samo da ih minu nerazmierne javne dužnosti.

Drugo, na što se puk glede gradjenja učionicah tuži, jest, da su gradjevine, što se pod uplivom javnih, najpače gradjevnih oblastih podižu, nerazmierno dražje, pak ipak lošje, nego li druge osebničke. Evo one tri gori napomenute učionice, što se u ovom kotaru grade, izgledju kano kakovi koševi bez ugodna lika, i bez udobnih prostorijah, pak ipak svaka će stajat do 5000 fr., neuzemši u obzir bezplatnu robotu za privoz gradiva, i dvorbu obèrtnikah. To se dakako mnogim premnogo vidi, koji tvèrde, da su občine, koje su na svoju ruku učionice gradile, sa manje troška liepše, bolje i veće sgrade podigle. Tko ima pravo, tko li krivo, u to se neupuštam, jer se nerazumijem, neka dakle sude, koji znadu i umiju.

Kad sam baš u rieči o pučkih učionicah, dopustite mi da Vam još jednu sgodu i opazku priobćim. — Bivši ove godine na glavnom izpitu jedne pučke učione opazih, da i učitelj i kateketa imadjahu pitanja, koja će kojega učenika pitati, pobilježena, pak upèrkos tomu, da su svi skupa učenici slabo odgovarali. To mi se veoma smiešno vidilo, i ja sam si i nehotice morao misliti, da učenici, koji niti na ona pitanja, za koja im je bez dvojbe unapried kazano, da će ih na izpitu dobiti, neznadu odgovoriti, još bi manje znali na druga, premda obvezatna, odgovarati. Čudim se, da taj postupak učiteljev i kateketin nije niti kot. *nadzornik*, *niti ravnatelj škole zamietio*: a svakako je žalostno, da na posliedku dieca, koja su po tri i više godinah školu polazila, neumiju van po jedan opredieljeni redak, i to više na izust, nego li iz knjige čitati, računati pako šta ili ništa. Ovom prigodom moram i nehotice potvèrditi mnienje g. Jurkovića, što ga je nieki dan u Narodnih Novinah očitovao, da bi se naime u pučkih učionah moralo predavati pučkim narieč jem, jer učitelj, koi — kako opazih — ni sam nerazumije književnoga jezika, nemože ga dieci ni tumačiti. Nu da čujete još niešta! Ja sam negdie opazio, da kateketa riedko kada u školu dolazi, već tumačenje vieronauka na učitelja spušta, a ovaj to, jer tobože u njegov dielokrug nezasieca, samo povèršno izpunjava, a kateketa odgovorio bi po svoj prilici onomu, koi bi mu prebacio njegovo postupanje ovako: „Za godišnjih 30 for. nemogu bit i župni duhovni pomoćnik i školski kateketa.“

---

o. e. Iz Karlovca 25. listopada. Od nagle, čestom gèrmljaviom praćene kiše, štono je sve do danas neprestano dva dana olujala, nabreknuše grad naš okružajuće rieke tako, da je Kupa visinu od 26¼ stopah poločila, i prieko svojih inače visokih obalah izbiegavša, nesamo gaćansko predgradje i Banju poplavila, već i čitavu okolicu u jedno jezero pretvorila. Na kupskom mostu nagomilalo se je izmedju dva mostovna podpora toliko bèrvja i kiča, da već tuda voda prolaziti nemože, i kad nebi svedj bdijuće gradsko poglavarstvo shodnih naredabah učinilo bilo, da se na mostu podnice dignu i rečena gomila raskomada, to bi svom prilikom most put Siska odputovao. Pošta zagrebačka, koja bi još noćas ovamo stignuti imala, prispiela je tek danas u podne. Sve ostalo občenje od te strane, još dosele nije otvoreno.

Beč. Naredbom c. k. ministarstva za bogoštovje i nastavu od 14. listopada t. g. obustavljena su kroz zimno pologodište 1859—1860 predavanja na sveučilištu padovanskom.

— Nj. c. k. apost. velič. dostojalo je u ponedieljak dne 24. t. m. podielit mnogobrojnih audiencijah.

— Nj. c. visost prejasni gosp. nadvojvoda Albrecht vratio se je dne 23. t. m. s puta preduzetoga u Varšavu za pozdravljenje Nj. velič. cara ruskoga.

Talijanska.

Genova 22. listopada. Sardinska švadra bila je 15. t. m. u Tunisu. Željeznica do Trebije otvorena je; nadaju se, da će se pred koncem godine ciela linija od Genove do Bolonje dovèršiti.

Turin 20. listopada. Parmezanska deputacija prispiela je ovamo na svòm povratku iz Pariza.

Firenca 20. listopada. Polag jednoga dopisa u listu „Monitore toscano“ odgovorio je Napoleon toskanskoj deputaciji, da misli da nije riešen od dužnostih, koje je na se uzeo u Villafranki i da nemože Toskani dati drugi saviet, nego da pristane na povratak zakonite vladarske obitelji s obsežnim poručanstvima nezavisnosti i slobode. On neće, veli, još svejednako tèrpit, da tko u tom poslu posreduje a ni od napuljske strane. Njegove obvezatnosti nemaju, vele, drugih granicah, nego li granice mogućnosti. Na koncu preporučio je uzdèržanje poredka.

S obzirom na pitanje dúga uredjeno curičkim ugovorom donosi jedan bruseljski list sliedeća; Francuzka se obvezuje Austriji platit 100 milijunah franakah, četvèrti deo ove svote kad se izmiene ratifikacije a ostatak u raznim obrocima. Jedan deo duga milaneskoga zavoda „Monte“ prelazi na novoga posiednika Lombardije.

Drugi uviet tiče se opredieljenja granice, koje se ima preduzeti po vlastitoj komisiji. Područje Peskijere iznosit će 3500 meterah.

Bèrzojavne viesti iz Rima javljaju: Riminski biskup i više svećenikah uapšeno je na zapoviest bolonjezkih oblastih.

Velika Britanija i Irska.

Iz Londona javljaju, da je englezka vlada od francuzkoga kabineta podjedno s prepisom curičkoga ugovora dobila prijavljenjah u obziru kongresa. Kažu, da je englezko ministarstvo jednake misli s francuzkim o talijanskom pitanju i predložit će u kongresu najpomiriteljnije misli, poimence u obziru rimskoga pitanja. Misle, da će lord John Russel zastupat Englezku na kongresu.

Isti dopisnik javlja, da vlada namierava sukob na Peihu ograničit na miesto, gdie se je dogodio, i samo onamo stegnut rat, koga nemisli naviestit službeno.

Lord Palmerston imao je ovih danah živahan razgovor s francuskim poslanikom, grofom Persigny-em o ratu s Marokanskom Lord Palmerston tužio se je gorko, da Španjolska snmo povoda traži, da se zarati s Marokanskom; španjolski kabinet goji, veli, slavoljubne namiere, koje će Englezka utaštiti, jerbo nemije dopustit, da Španjolska zavlade obim obalama moreuza. Englezka se je, veli, odvažila silom protivit se proti tome. Palmerston reče na koncu, da Englezka iz pitanja marokanskoga čini pitanje evropsko. Sa svim tim napreduju vojničke pripravе proti Maroku od strane Francuzke i Španjolske.

London, 21. listopada. „Morning Herald“ i „Daily-News“ kažu, da je španjolski rat proti Marokanskoj opasan za englezko gospodovanje na sredozemnom moru. „Times“ nemisli, da bi Španjolska mogla osvojit Marokansku, sviotuje Englezku, da se nemieša i misli, da će Evropa biti proti povećanju područja francuzkoga, ako bi na to išao parižki kabinet.

Spanjolska.

Madrit, 24. listopada. Ministarstvo izjavilo je kortesima, da mu netreba zajma, no prireza u svèrhu rata.

Amerika.

New-York, 8. listopada. Naputci, koje su sjedinjene dèržave poslale u Kinu, zapoviedaju svojim agentima obdèržavanje najstrožije neutralnosti.

U London prispievše izviešća iz New-Yorka od 7. listopada hoće da znaju, da je *Walkerova* četu bez svakog odpora uapsio maršal sjedinjenih dèržavah.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Vratislav, 25. listopada. Car Alexander odputovao je sinoć u Varšavu, a princ vladalac vratio se je jutros na Sagan u Berlin.

Polag vratislavskih novinah bio je sastanak princa vladaoca s ruskim carem kod kolodvora olavskoga tako sèrdačan, da je na sve nazočne učinio dubok utisak. Podvoz, kojim je car *prispeo*, bio je zastavama nakićen a kod dolazka Nj. veličanstva svirala je kapela 4. husarske regimente rusku narodnu himnu.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 6970 1859 (Izv—190) 3—1

Oglas dražbe.

Buduć da pod ovostr. br. 6356, Narodnih Novinah pako 239. 1859 oglašena, te dne 21. t. m. izvedena dražba glede zakupljenja pravá pobiranja občinskoga nameta na meso za vrieme od 1. studenoga 1859 do 31. listopada 1960, zaključkom občinskoga vieća od 25. t. m. br. 159 nije odobrena, to se ovim u istu svèrhu razpisuje nova dražba na 31. t. m. u 9 satih prije podne pod uvieti već gori *pomenutim* dražbenim oglasom naznačenimi s onom naročitom primietbom, da je izklikna ciena na 6200 fr. a. vr. ustanovljena, kao ujedno i onom dalnjom opazkom, da će se pismene ponude samo do pomenutog roka i to 9 satih prije podne primati, te na zakasniele da se neće posve nikakav obzir uzeti.

Pobližnji dražbeni uvieti mogu se u uredovnih satih u ovogradskoj pisarni uviditi.

Gradsko poglavarstvo dne 26. listopada 1859.

Za gradskog predstojnika
Zadravac,
savietnik.

Nr. 14742 (Fin.—44) 3—2

Kundmachung

Zufolge Erlasses der *hochlöbl.* k. k. *Finanzlandes*-Direktion für Kroatien und Slavonien vom 5. Oktober 1859, Z. 13077 wird zur Hintangabe der Pottaschen-Erzeugung in den Forsten der Studienfonds-Domäne Kutjevo im Požeganer Comitat, während der Jahre 1860 und 1861, die in den üblichen Vormittags-Stunden beim k. k. Forst- und Domänenamte in Kutjevo abzuhaltende öffentliche Versteigerung hiemit auf den 3. November 1859 ausgeschrieben, und der Fiskalpreis für den Zentner kalzinirter Pottasche auf fünf Gulden 27 kr. öst. Währ. (5 fl. 27 kr. ö. W.), mit dem Bemerken festgesetzt, dass auch schriftliche Offerte, wenn dieselben vor dem Beginne der mündlichen *Licitation* beim gedachten Vorstande einlaufen, angenommen werden, und das Vadium mit 400 fl ö. W. zu leisten ist.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Essek, am 18. Oktober 1859.

Br. 2808 1859 (Izv.—189) 3—2

Oglas.

Buduć da je dražba u svèrhu iznajmljenja za upr. god. 1859/60 prava pobiranja občinskog dometa u području občine sv. Ilia potrošarini podvèrženih tecivah dne 19. listopada t. g. obdèržavana bez povoljnog uspieha ostala, razpisuje se nova javna dražba, koja će se dne 31. listopada t. g. u 10 satih prije po dne u pisarni podpisatog c. kr. kot. ureda obdèržavati.

Primietjuje se, da se izkrična ciena na 2150 for. a. v. ustanovljuje.

C. kr. kot. ured Varaždinski dne 23. listopada 1859.

C. k. kot. predstojnic
Milanković.

Br. 8012-pol. (Izv.—185) 3—2

Oglas.

U sliedstvu naredbe velesl. c. k. županijske oblasti od 17. t. m. br. 10071 stavlja se ovime do javnog znanja, da će se razpisana od ovuda pod 24. rujna t. g. br. 2698 i u službenom listu „Nar. Nov.“ pod br. 222, 224 i 226 oglašena javna dražba glede iznajmljenja prava pobiranja občinskih nametah na trošenje pitja i mesarenja u občini Draganić za godinu $18^{59}/_{60}$ dne 29. listopada t. g. u 10 satih prije podne u ovouredskih prostorijah obdèržavati.

Obnarodovana gorepomenutim oglasom ličbena ciena od 245 fr. a. vr. kao i dužnost polaganja 5% žaobine i 10% jamčevine sa ostalim tamo pomenutim uvietima služit će i ovoj drugoj dražbi za temelj.

C. k. kot. ured u Karlovcu dne 21. listopada 1859.

C. k. kot. predstojnik
Barac.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PETAK DANA 28. LISTOPADA 1859. Broj 247.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je najvišjom odlukom od 19. t. m. izvanrednom poslaniku i opunomoćenom ministru kod švajcarskoga saveza Ferdinandu baronu Menszhengenu priznavajući njegove mnogogodišnje vierne i izvèrstne usluge najmilostivije bez taxe podielit komendierski kèrst c. k. austrijanskoga reda Lavoslavova.

Nj. c. kr. apostolsko veličanstvo dostojalo je najvišjom odlukom od 21 listopada t. g. stojećim u upravi kod peštanskoga tèrgovačkoga suda obodvema prisiednicima iz tèrgovačkoga stališa: Josipu Gèrguru Fabriciusu i Vatroslavu Dumcsi najmilostivije bez taxe podielit naslov carskoga savietnika.

Nj. c. k. apost. velič. dostojalo je podkancelaru kod c. k. glavnoga konzularstva u Beogradu doktoru Svetozaru Theodoroviću najmilostivije ad personam podielit značaj kancelara konzularstvenoga.

Dne 26. listopada izdan je i razposlan komad XII. II. razdiela hèrvatsko-slavonskoga zemaljskoga vladnoga lista u hèrvatsko-niemačkom i sèrbsko-niemačkom izdanju te sadèržaje:

Br. 17. Propis hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva od 3. listopada 1859, o hranjenju i uzgajanju nahodnikah u Hèrvatskoj i Slavoniji.

Br. 18. Obznana predsiedničtva c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva od 14. listopada 1859, da je ovozemno „povierenstvo za likvidaciju tražbinah proti niegdašnjim županijskim domaćim pienezničam" počelo poslovati i da su za razpravljanje ovakvih na parbu napućenih tražbinah za niegdašnje županije sriemsku i križevačku odredjena sudišta I. molbe.

Oglas.

C. kr. hèrvatsko-slavonsko miestodèržtvo poslalo je ovamo prineske od 4 fr. 47 kr., koje je župnik Antun Klarić sakupio za postradavše vojnike. K ovoj sbirci prinesoše sliedeća gospoda: Antun Klarić 40 kr., Matija Gergurić 31 kr., Antun Hizele 5 kr., Luka Berlafa 20 kr., Jure Černe 20 k., Toma Abranović 10 k., Gašpar Stomfel 20 k., Antun Stimac 20 k., Pavao Stomfel 20 k., Neto Sporer 10 k., Antun Abranović 10 k., Martin Donkovac 10 k., Andrija Stefančić 5 k., Nikola Černe 5 k., Stiepan Šafar 10 k., Jure Kizele 10 k., Antun Barlafa 10 k. Josip Gèrgurić 30 kr., Gašpar Škender 5 k., Andre Bukovac 5 k., Mate Šafar 10 k., Jure Gašparac 5 k., Antun Belobraić 30 k. Martin Abranović 10 k., Miha Abranović 10 k., Martin Rački 20 k., Martin Kromor 15 k., Luka Šafar 10 k., Stiepan Šafar 2 kr.

Dočim se ovi domorodni pokloni ujedno opravljaju na svoje opredieljenje, izrazuje se darovnicima od strane zemaljske generalkomande zahvala.

Od c. k. zemaljske generalkomande.

U Zagrebu dne 20. listopada 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Iz Rieke javljaju, da je oluja od 23. listopada u večer tamo na šetalištu 25 najliepših topolah izkorienila i prelomila, u gradu mnogo dimnjakah porušila, nieko liko krovah razmetala i množinu slievakah i prozorah razlupala. Riečina naraste iznenada tako, da je sve sobom nosila, što je god postigla. Na svu sreću pokazao se novi prokop koristnim, inače bi voda svu novu varoš poplavila bila i sve ladje iz kanala u more bacila i tako počinila neizmiernu nesreću. Ništanemanje prouzročila je oluja mnogo štete, osobito u papirnici i u raznim vodenicama. — U kazalištu za predstave curila je kiša na pozorište, plinska razsvieta uzkratila je posvud kroz više minutah svietlost i iz niekih kućah na pijaci za kazalištem morali su stanovnici izići, jer tako je u iste navalila voda.

— Nj. velič. carica Karolina Augusta poklonila je najmilostivije za razprostranjenje manastirske cèrkve milosèrdnicah u Zagrebu 500 fr.

Pešta 18. listopada. Car je dopustio budimskoj varoši, da može putem lutrije uzajmiti 2 milijuna forintih. Zajam će se pustiti medju sviet u 50.000 komadah ždriebih, svaka po 40 fr a. vr. i izplatit će se po planu sa 4,678,675 fr. Pèrvi put vući će se ta lutrija 3. prosinca o. g. Svaka ždrieb mora dobiti najmanje od 60 fr.

Novi Sad, 19. listopada. (S. D.) Dne 17. t. m oko 6 satih pred večer imali smo liepo i riedko zračno pojavljenje. Na zapadnoj strani neba,

---

Ruslan i Ljudmila.

Od Puškina.

Preveo Spiro Dimitrović.

(Nadalje.)

Piesma II.

Suparnici u izkustvo rata,
Medjusobna mira vi nemate,
Nek vam budu danci mračne slave,
I napoji sladki, ljute pizme!
Sviet široki nek se pred vam trese
Diveći se groznom slavovanju:
Zato nitko žaliti vas neće
Nit će vama nametati smeće.
Suparnici ine vèrste roda
Vi, parnaskih gorah vitezovi,
Starajte se nebunit naroda
Bukom vašeg nečedna insta;
Branite se — ali blagom ćudi.
Al' vi, grozni ljubve suparnici,
Je li možno, živite mi složno!
Jer vierujte, mila bratjo moja:
Kom je dobra odlučila sreća
Da ga ljubi dievojačko sèrce,
Ljubit će ga na pèrkos svijetu;
Tim se ljutit ludo je i griešno.

Kadno Rogdaj junak neukrotni,
Ljuto mučen taštimi slutnjami,
Družbom svojom rastao se bio
Usamljene u strane unidje,
I jezdeći po gluhim šumama,
Duboko se junak zamislio, —
Duh opaki dušu mu čemernu
Ljuto plaši, grize i pečali,
Tada vitez ljutito zašapta:
„Ubit hoću! . . . . ograde srušiti . . . .
Oj Ruslane! . . . . poznat ćeš ti mene . . . .
Ali jao, sad dievojka cviti . . . ."
I na jednom natrag konja svèrnu,
Ter što bolje može nazad leti.

U to doba Falraf postojani
Cielo jutro sladko prespavao,
Ukrivši se poludnemu žaru,
Sam je samcat kraj potoka hladna.
Za duševne pokriepiti sile
Užinaše u tišini mirnoj.
Al' kad vidje da neko na konju:
Kano bura, preko polja tèrči;
On, nimalo časa nepočasi,
Već se Falraf okani obieda,
Kopja, mača, oklopa, kacige,
Ter na konju, glavom bez obzira
Skače — oni za njim u potieri.
„Stani kozo, jadna strašivico!"
Za Falrafom neznakomac viče.
„Nećeš more danas mi uteći!
Niti rusu sačuvati glavu!"
A kad Falraf pozna glas Rogdajev,
Od težkoga straha zamirao,
I videći da će poginuti,
Jošter bolje svoga konja tiera.
Uprav tako poplašeni zeče
Sklopiv uši na ramena bèrze,
Preko polja, gorom kroz gèrmove
Sve na skoke pred vižletom bieži.
Tam na miestu slavnoga biežanja
U proljetju od stopljena sniega
Potoci su mutni romonili
I grud vlažnu cèrne zemlje rili.
Čim je konjic jazu doletio,
Repom mahne i kitjenom grivom,
I lasnim ga skokom preskočio;
Al' a višak s nogom robski jezdik
U blatnu se jarugu prevali,
Nebo, zemlja, sve pred njim izčeznu,
Smèrt primiti veće gotov bješe.
Bèrzi Rogdaj do njega doleti,
Golom sabljom veće zamahnuje.
„Cèrči, kozo! rigaj dušu!" . . . . viče . . . .
Ali eto Falrafa spoznade;
Na njeg' gledi, a ruke opusti;
Gnjev, dosada, užas, izumljenje
Iz njegova lica govoraše;
Zubim škripi, niemom zapanjeni
Silan junak, poniknutom glavom,
Od jaruge odmah mi otide,
Biesni . . . . ali malo je falilo
Da sam sebi smijao se nije.

Tada jezdeć pod goricom srete
Jedva živu, pèrnjavu i siedu,
Krivoustu, nakaznu staricu.
Putnom šljakom suhe drenovine
Put mu kaže na sieverne strane.
Tamo ćeš ga naći, govoraše.
Rogdaj slavni veseljem zakipi
I odleti na sieverne strane.

A naš Falraf? U jarugi osta,
Ni dahnuti od straha nemože,
Već onako ležeć sebe pita:
Je li moja na ramenu glava?
Kud otide suparnik opaki?
Ali eto više sebe čuje
Glas grobovni uboge starice:
„Ustaj momče, poljana je prosta;
„Na nikoga nećeš nagaziti;
„Ja sam tvoga dovela ti konja;
„Već se diži i poslušaj mene

Po nevolji vitez zapanjeni
Iz jaza se jedva izkopèrca;
Naokolo strahom se obzire
Uzdahnuvši 'vako progovara:
„Hvala Bogu, ostade mi glava!"

„Vieruj meni!" starica besiedi:
„Zaluda je Ljudmilu izkati;

u visini od jedno 30°, ukazao se je vèrlo liep meteor u vidu zviezde pèrve veličine, koi se paralelno s orizontom od istoka zapadu polagano micao, i gubeći sve malo po malo od svoje svietlosti najposlie neprimetno izčezao. Pojavljenje je moglo trajati jedno 30 sekundah; vrieme je bilo sasvim tiho. — U subotu su u temišvarskom sokaku ubili poznatoga zločinca Lazu ispod Šanca.

Sèrbija.

Ukazom svojim od 9. listopada o. g. postavio je svietli knez g. Jeftimija Ugričića za predsiedatelja kasacionog suda, g. Stevana Magazinovića za predsiedatelja apelacionog suda I. oddiela; g. Marinka Radovanovića, predsiedatelja apelacionog suda I. oddiela, za popečitelja pravosudja.

Beograd, 14. listopada. (S. D.) Zbacivanje činovnikah već se je počelo. Jučer je došla zapoviest iz Kragujevca, kojom su uputčeni Ljubomir Petronijević i Milovan Spasić, načelnici, pèrvi u knežeskoj kancelariji a drugi u popečiteljstvu prosviete, da idu svojim kućama i da nedolaze više u kancelarije. Osim njih izgubio je još službu Dragoman Jelić, i kao što se govori, načelnik okružja beogradskoga Vučković. Danas će doći valjda nove zapoviesti, da se drugi činovnici zbace, pa će tako možda jedno za drugim niekoliko danah trajati; a dokle će trajati, nitko nemože u napred kazati.

Knezu Milošu nadamo se svaki dan, ali se opet za to nezna, kad će doći. Činovnici jedva čekaju, da se vrati natrag u Beograd, nadajući se, da će tada prestati ova neizviestnost, u kojoj se nalaze.

Iz „Zvan. Novinah" doznali smo, da u buduće može svaki sèrbski gradjanin bez razlike viere i narodnosti slobodno po svoj Sèrbiji tèrgovati i zanate raditi. Ova je zapoviest izišla u korist Židovah, koji dosad izvan Beograda nisu mogli nigdie u Sèrbiji živiti, pa ni tèrgovati, ni zanate raditi. Beogradski tèrgovci spremaju se, da mole kneza, da se Židovima ni u buduće nedozvoli, da mogu izvan Beograda i po drugim miestima medju Sèrbima živiti i tèrgovati.

Talijanska.

— Milaneski listovi zajedno sa službenom „Lombardiom" proglašuju u prietećim izrazima sastavljen, na milanezko svećenstvo upravljen poziv, da dadu obilatih prinesakah za nabavu onoga milijuna pušakah, što ga zahtieva Garibaldi, da udari medju ostalim i na cèrkvenu dèržavu. Mazzini je dao svoj prinesak već sa 200 franakah i to s tim izjavljenjem, da je ime Garibaldi zalogom, da se ove puške neće upotriebit samo za branjenje Lakononike i Minčija.

— O načinu, kako se je lombardezko dugovno pitanje uredilo, doznajemo, da je Austrija pristala na odštetu od 250 milijunah franakah, ako joj se 100 milijunah u gotovu isplati. No budući da financije Sardiniji nedopuštaju odmah položit toliko gotova novca, preuzela je Francuska Austriji platit tih 100 milijunah franakah i dobit će zato odgovarajuću svotu u piemontezkom prihodku. Tako glasi, vele, jedna depeša grofa Dabormide na svoju vladu. Polag parižke „Presse" javio je sardinski ministar, da Francuzka zahtieva odštetu od 100 milijunah a izvan toga 25 milijunah za maršale pèrvoga carstva, koje su dogadjaji od god. 1815. lišili njihove dotacije.

— Garibaldi preuzeo je predsiedničtvo uzpostavljenoga družtva „Società nazionale italiana." Dotični po gospodinu Josipu La Farini podpisani program sadèržaje sliedeće veoma značajno miesto: Već naslieduju niemački domorodci naš primier. Gotanska stranka podiže se opet, pod dobrim izgledima i ajzenahski program utemeljuje u Niemačkoj družtvo slično našem. Kazivali su: Piemont je Prusija Italije a Prusija je Piemont Niemačke, nadamo se, da će onaj plemeniti narod u kući hohenzollernskoj naći onu lojalnost i onaj patriotizam, koi smo mi našli u kući savojskoj. Medjutim nema sumnje, da bi uzka sveza medju oba družtva objejem veoma koristna biti mogla, budući da imamo š njima isto načelo, koje branimo i istoga neprijatelja, proti kojem se borimo.

Parma 21. listopada. Gospoda Cantelli, Torrigiani i Anguissola obnarodaju u službenim novinama sliedeće izjavljenje: Deputacija, koju je skupština narodnih zastupnikah parmezanskih provincijah poslala Nj. veličanstvu caru Francuzah vratila se je sinoć iz Pariza. Car je izraz zahvalnosti ovih pučanstvah primio mnogom dobrohotnostju. On je deputaciju uvierio, da si je čvèrsto predazeo podupirat talijansku stvar i on ponavlja, da neće moći biti nikakova oružana posredovanja. Car je čvèrsto osviedočen, da će se želje ovih pučanstvah izpunit.

Firenca, 20. listopada. „Nazione" hoće da zna, da je gospodin Schleinitz službeno i to veoma dobrohotno primio poslanike, koje je vlada poslala u Berlin i Petrograd.

Turska.

Iz Alexandrije od 19. listopada javljaju bèrzojavnim putem, da su uslied razpisa od strane podkralja upravljenoga na konzule posliednji zaključili, da svim svojim kod prokapanja suezkoga kanala u svojstvu radnikah učestvujućim pripadni cima dadu na znanje, da imaju odputovat dojdućega studenoga. Čini se, da je porta na se uzela svu odgovornost za ovu naredbu.

Švajcarska.

— Baron Sina iz Beča svetkovao je u Interlakenu (u Švajcarskoj) zaručenje jedne svoje kćeri sa sinom generala topničtva grofa Wimpffena.

Velika Britanija i Irska.

Londonskoj policiji prijavljeno je, da je John Stubbs, ludjak, koga su pred više godinah obskèrbljena pogibeljnim oružjem našli sakrita u Buckinghamskoj palači, uskočio iz ludnice u Cheshiru, gdie su ga zatvorena dèržali od onoga vremena. U ponedieljak govorio je nietko u njegovoj prisutnosti slučajno o pohodu kraljice u Bangonu (Nord-Wàlles), što ga je strašno razigralo. On pokuša dva puta da uteče, ali svaki put promašio je svoju namieru. No dne 8. noću podje mu za rukom prevarit svoje stražare i uteći. Policija ide mu u trag.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Iz Bruselja, dne 24. listopada u $2^3/_4$ sata po podne javljaju bèrzojavnim putem „K. Ztgu:"

„Daleko je ona odvedena,
„Ona s tobom sastati se neće.
„Opasni su po svietu putevi,
„Je li pravo, samu neugodni.
„Zato, sinko, poslušaj staricu.
„Natrag jezdi tiho i lagano.
„U Kievu u tvojemu dvoru
„Liepše ti je bez brige živiti:
„Jer Ljudmila kod nas će ostati."
To izusti, bez traga izčeznu.
Naš razumni nestèrpni viteže
Bèrže bolje kući se povrati,
U sèrdašcu slavu zaboravi
I kneginje čarobnu liepotu;
Mala šušnja u tihoj dubravi,
Romon vode, polet kosovice
Znoj mu tiera na čelo i lice.

Medj tim Ruslan daleko zamaši;
U gluhoći poljah i dubravah
S običnom se misli zamislio
Za Ljudmilom, za radosti svojom,
I govori: „Hoću l' naći ljubu?
„Gdie si dušo, vierenice mila?
„Oči tvoje hoću li viditi?
„Hoću l' čuti tvoga razgovora?
„Je l' sudjeno, da kod vilenjaka
„Ti ostaneš viečna robinjica,
„I ostariš zasielom dievojkom
„U tamnici kleta tamničara?
„Il' da smieli hudi suparniče
„Dodje? . . . Neće, ne, carice moja:
„Još je meni na bedrici čorda,
„Još je moja na ramenu glava!"

Niekad, pobro, u večernje doba,
Po kamenju vèrletne obale
Naš je junak kraj rieke jezdio.
Sve j' zamuklo. Za njim iznenada
Stoji zuka bèrzih tankih strielah,
Zvek oružja, vika i hèrzanje,
Još i tèrka na ravnoj poljani.
„Stani!" Neko gromovito viknu.
Ogleda se: niz široko polje
Založenim kopjem bèrzo tèrči
Čudan junak na dobru konjicu,
Naš ga vitez grozno dočekuje.
„Stani, momče! uteći mi nećeš!
Iz daleka najezdnik dozivlje:
„Na smèrtno se spremi ogledanje;
„Ovdie moraš glavu izgubiti;
„A onamo neviestu tražiti."
Planu Ruslan kano vatra živa;
Svoga vraga po glasu poznaše. . . .

Bratjo moja! a naša dievojka?
Ostavimo malo vitezove;
O njima ću vama poviedati.
Već odavna potreba je bila
Na mladu se spomenut kneginju,
I užasna viežtca Černomora.

U meštanju mome pričudljivom
Nesmirenom kad i kad ljubimcu
Kazivaše, kako posried noći
Ljudmilina nježna se krasota
Pred gorućim vitezom Ruslanom
U čas sakri u tamnome mraku.
Nesretnico! kadno zlodielica
Moćnom svojom i kradljivom rukom
Ugrabi te iz postelje bračne,
Kano vihar k oblacim uzleti
Kroz dimove i težku maglinu,
I za tamne svoje gore zadje —
Ti se tada sa svim onesviesti,
I u strašnom dvoru vilenjaka
Mukom mučeć blieda i nesviestna
Za tren mi se bješe oćutila.

Tako s praga kolibice moje
Ja ti gledah po lietnome danku,
Za kokoši kako bojazljivom
Car peruati, sultan kokošnjaka,
Moj se pietal po dvoru zaleti,
Ter u strasti sa svojimi krili
Vierenicu bješe zagèrlio;
Ali nad njim hitri naokolo
Vijaše se stari tat seoski,
Uzimljući opake namiere
Bèrzi jastreb pod nebom plivaše,
Ter kó munja u dvorište sleti,
I uzleti. U pandžama oštrim
Tam u tamu bezbojazna jaza
Zlodielica nosi žalostnicu.
Zabadava u čemeru svome
Ubijeni od nemila straha,
Pietal svoju dozivlje ljubovcu. . . .
Vidi samo razpèršeno pèrje
Uznijano od tiha vietrića.

Do sutradan mladjahna kneginja
Ležala je u težkoj nesviesti,
Kano da je strašnim snovidjenjem
Zanešena, jedva je prosnula,
Puna žarka i nemila vaja
I još ljuta straha i užasa;
Mladom dušom za nasladom leti
I nekog je željno saželila.
Gdie si, mili, veli, gdie supruže?
I iznova u nesviest utonu. —
Bojazljivo oko sebe gleda.
O Ljudmilo, gdie ti je ložnica?
Tako leži nesretna dievojka
Sred svilenih mekanih dušekah,
Pod obolom sienom baldakina;
Sve zaviese i divne perine
Na dragi su način nakitjene;
Posvuda je tkanje dragocieno;
Žarku svietlost dragi kami daje;
Naokolo zlatni su peheri,
Mio miris iz njih mi izlazi;
Al je dosta . . . . niko mi neveli,
Da opišem začarane dvore:

„Sredaji paviljon skladišta u Antwerpenu, u kojem su se nalazile salihe pirinča i šećera, sgorio je sasvim jučer poslie podne. Uprav sada raznosi se glas da je tamo iznova buknula vatra i ovdiešnje štèrcaljke odlaze u toj par u Antwerpen.

Miestna viest.

— Sutra u 10 sati prije podne obdèržavat će se u cèrkvi sv. Marke zadušnice za pokojnoga dvorskoga savietnika **Benka Lentulaja**, te se je nadati da će prijatelji i štovatelji pokojnika doći da prisutstvuju te pokojniku iskažu tu posliednju čast.

—Jacques Epstein, ovdiešnji obćenito cienjeni tèrgovac, koi je na željeznici kod Badena blizu *Beča* pred nieko vrieme tako strašno postradao, da su mu uslied toga jednu ruku i nogu snimit morali, preminuo je u Badenu dne 26. t m. Viest o njegovom preminutju proizvela je ovdie obćenito sažaljenje, jer njegov besporočan život i riedke sposobnosti duha i sèrca uvèrstiše ga punim pravom u broj naših pèrvih sugradjanah a uljudno i izobraženo ponašanje njegovo omili ga svakomu, koi je imao prigodu s njime obćiti. On je bio ravnatelj ovdiešnjega družtva čoviečnosti i dielovaše neumornom revnostju za razvitak istoga. Pomagao je rado svakomu, koliko je više mogao, bio je štovatelj, poznavalac i podupiratelj liepih umietnostih i naše obćinstvo ima mnogi liepi umietnički užitak peglavito njegovom nastojanju zahvalit a umietnicima gledao je vazda njihovo bavljenje medju nama, neštedeći ni truda, ni troškovah, učinit ugodnim što je više mogao. Kao što je bio zauzet za sve, što je liepo i dobro, mio mu je bio i razvitak naše narodne književnosti, kojoj je iskreno želio svaki napredak. Budući da smo ga osobno poznavali, nemože nam se na ino, nego ovom niekolicinom riečih izrazit naše duboko sažaljenje, što mu je toli žalostan udes u dio pao, njemu, koi bi zaista zaslužio bio da bude sretan na tom svietu. Lahka mu zemljica i vječna pamet!

— Za preminuvšega tèrgovca Vasilija Mraovića, dèržat će se sutra dne 29. t. m. u 10 satih u jutro parastos u ovdiešnjoj istočno-nesjedinjenoj cèrkvi, što se na znanje daje rodbini, prijateljima i znancima pokojnikovim.

Već odavna to je učinio
Prije mene pievajući sliepac.
Šta će meni raskošni dvorovi,
Kad u njima nevidim ljubovce.

Kano vile, tri dievojke liepe
U odori umiljate krasi,
Kneginji se našoj prijaviše
I do zemlje smierno pokloniše.
Neslušnimi tada koračaji
Pobliže je jedna pristupila,
I kneginji čarobnimi pèrsti
Zlatne kose u kitu savila,
A okružnost bielo-sniežna čela
Sa vieštinom današnje navade
Bisernim je viencem naresila.
Za njom druga dolazila dieva,
Ter Ljudmile vitki stas odieva
U prekrasni nebomodri kaftan;
I pokriva vlase kano zlato
Nježne grudi i krasna ramena
Nalik magli prosračnime velom.
Pokrivač joj zavidni cieliva
Sve krasote dostojne nebesah,
A lagana obuća stiskiva
Dvie nožice čudo iz čudesah.
Sad je treća dievojka kneginji
Od bisera pojas opasala,
A nevidna medj' tim pievalica
Sladke piesme njojzi zapievala.
Ali jao, ni drago kićenje,
Niti biser, ni prekrasni kaftan,
Niti piesme mile i vesele
Nemogu joj dušu razvedriti;
Zaludu joj kažu ogledala,
Da je ona i odora liepa;
Tužno gleda, grozne suze lije,
Múkom muči i ljuto trepetje.

(Sliedi konac piesme II.)

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 27. listopada 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	75.10
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	70.20
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljiye	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	885.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i oberte itd.	„ „	197.50
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k.n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		107.
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		124.90
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote . .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.96
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Polukrunaši	

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 13,539 (Fin.—43) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Zur Verrichtung des Dienstes der k. k. Finanz-Wache See-Abtheilung in Portoré wird ein sechsrudriges Fahrzeug von der Form der Sanzione sammt Schifsrequisiten und Geräthschaften erfordert, und von der gefertigten Finanz-Bezirks-Direktion auf drei oder mehrere Jahre in die Miethe genommen.

Desgleichen werden für andere Abtheilungen demnächst mehrere derlei Schiffe benöthiget werden.

Zu diesem Ende wird eine Concurrenz-Verhandlung mittels Annahme mündlicher und schriftlicher Offerte in der Amtskanzlei dieser Finanz-Bezirks-Direktion in den Vormittagsstunden des 5. November l. J. abgehalten werden.

Die näheren Bedingungen zur Beistellung dieses Objektes können hierorts und bei den Finanzwach-Sektions-Commanden in Fiume und Zengg eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion Fiume am 17. Oktober 1859.

Br. 4120 (PZ.—51) 3—1

Oglas.

C. k. kolodvorski poštanski ured u Tokaju ovladjen je od **1. studenoga** 1859 počemši novčana doznačivanja na sve poštanske urede, kojima je povieren posao novčanoga doznačivanja, opravljati i od istoga časa počemši primati takove doznake od napomenutih poštanskih uredah.

Što se time uslied visokoga razpisa c. k. ministarstva za tèrgovinu, oberte i javne gradjevine od 10. listopada 1859 br. 19355-3310 dostavlja do obćega znanja.

U Zagrebu dne 21. listopada 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo.

Klempay s. r.

Nr. 7226-civ. (DS.—83) 3—3

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Massa-Verwalters Herrn Advokaten Frigan die executive Feilbietung des der Concurs-Massa des Stefan v. Jozipović gehörigen, auf 6151 fl. 5 kr CM. oder 6458 fl. 63/10 kr. ö. W. gerichtlich geschätzten, im Bezirke Agram gelegenen, und im Grundb.-Protokolle Nr. 202 Steuer-Gemeinde Gračan eingetragenen Cridalgutes Mikulić bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 6. Oktober 1859, und der zweite auf den 10. November 1859 jedesmal Vormittags 10 Uhr an Ort und Stelle auf dem Gute Mikulić angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dem Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hipothekarrecht auf obiges Gut Mikulić erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe desselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

NB. Da bei dem I. Feilbietungstermine das obige Gut nicht um, oder über dem Schätzungswerthe veräussert worden ist, so wird dasselbe bei dem II. Feilbietungsterminne auch unter dem Schätzungswerthe an den Meistbietenden zugeschlagen werden.

K. k. Landes-Gericht.

Agram am 19. Oktober 1859.

Klobučarić. Jović.

Nr. 7227-Civ. (DS.—84) 3—2

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Massa-Verwalters Herrn Advokaten Frigan die executive Feilbietung des der Concursmassa des Stefan Jozipović gehörigen, auf 27100 fl. CM. oder 28455 fl. ö. Währ. gerichtlich geschätzten, im Bezirke Agram und Stubica gelegenen, und im Haupt-Grundbuchs-Protokoll-Nr. 36 Gemeinde Jakovlje, dann in den Neben-Protokollen u. z. Nr. 82 Gemeinde Bistra gornja, Nr. 9 Gemeinde Kraljev vèrh, Nr. 21 Gemeinde Bistra dolnja, Nr. 43 Gemeinde Podgorić, Nr. 250 Gemeinde Stenjevec gornji, Nr. 70 Gemeinde Pušća und Nr. 3 Gemeinde Kuplenovo eingetragenen Cridalgutes Jakovlje bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 7. Oktober 1859 und der zweite auf den 11. November 1859 jedesmal Vormittags 10 Uhr an Ort und Stelle auf demselben Gute Jakovlje angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dem Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse

und dass die weiteren Licitations - Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs Extract hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht aut obiges Gut Jakovlje erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe desselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbts zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings Vertheilung ohne ihre Beiziehung vergenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

NB. Da bei dem I. Feilbietungstermine das obige Gut nicht um, oder ober dem Schätsungswerthe veräussert worden ist, so wird dasselbe bei dem II. Feilbietungstermine auch unter dem Schätzungswerthe an den Meistbietenden zugeschlagen werden.

K. k. Landesgericht Agram 19 Oktober 1859.

Klobučarić. Jović.

Nr. 7228 Civ. (DS.—85. 3—2

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Massa-Verwalters Herrn Advokaten Frigan die executive Feilbietung des der Concurs-Massa des Stefan v Jozipović gehörigen, auf 12307 fl 46 kr. CM. oder 12923 fl $15\frac{1}{2}$ kr. ö. W. gerichtlich geschätzten, im Bezirke Gross-Gorica gelegenen, und im Haupt-Grundbuchs-Protokolle Nr. 17 Gemeinde Silakovina und in dem Nebenprotokolle Nr. 25 Gemeinde Buzin eingetragenen Cridalgutes Kurilovec bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 11. Oktober 1859, und der zweite auf den 15. November 1859 jedesmal Vormittags 10 Uhr an Ort und Stelle desselben Gutes Kurilovec angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dem Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations - Bedingnisse, das Schätzungs - Protokoll und der Grundbuchs - Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obiges Gut Kurilovec erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe desselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings - Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

NB. Da bei dem I. Feilbietungstermine das obige Gut nicht um, oder ober dem Schätzungswerthe veräussert worden ist, so wird dasselbe bei dem II. Feilbietungstermine auch unter dem Schätzungswerthe an den Meistbietenden zugeschlagen werden.

K. k. Landesgericht Agram, 19. Oktober 1859.

Klobučarić. Jović.

Br. 6970 1859 (Izv—190) 3—2

Oglas dražbe.

Buduć da pod ovostr. br. 6356, Narodnih Novinah pako 239. 1859 oglašena, te dne 21. t. m. izvedena dražba glede zakupljenja prava pobiranja obćinskoga nameta na meso za vrieme od 1. studenoga 1859 do 31. listopada 1960, zaključkom obćinskoga vieća od 25. t. m. br. 159 nije odobrena, to se ovim u istu svèrhu razpisuje nova dražba na 31. t. m. u 9 satih prije podne pod uvieti već gori pomenutim dražbenim oglasom naznačenimi s onom naročitom primietbom, da je izklična ciena na 6200 fr. a. vr. ustanovljena, kao ujedno i onom dalnjom opazkom, da će se pismene ponude samo do pomenutog roka i to 9 satih prije podne primati, te na zakasniele da se neće posve nikakav obzir uzeti.

Pobližnji dražbeni uvieti mogu se u uredovnih satih u ovogradskoj pisarni uviditi.

Gradsko poglavarstvo dne 26. listopada 1859.

Za gradskog predstojnika
Zadravac,
savietnik.

Br. 579 (Dp.—126) 3—3

Natiečaj.

Kod novoustrojene trivijalne učione u Vučinu-kovrovitičkomu školskomu kotaru požežke županije ima se popuniti učiteljska služba; s kojom je skopčana godišnja plaća 250 fr a. vr. u gotovom, zatim 6 mierovah pšenice, 6 mierovah raži, oli kukuruze, 4 vedra vina, 12 hvatih dèrvah za potrebu učitelja i učione — nuz bezplatni stan i uživanje oranice od 4 jutra i $\frac{1}{2}$ rali sienokoše.

Koji žele ovu službu zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem svomu službovanju providjene molbenice do 30. studenoga t. g. predadu u ruke kotarskoga školskog nadzornika i župnika u Turnašici Ivana Gergesine. U Zagrebu dne 30. rujna 1859.

600.

Služba učitelja i orguljaša u Mihovljanu u školskom belečkomu kotaru varaždinske županije, s kojom je skopčano godišnje plaće 315 fr zatim štolarskih pripadcih od prilike 1 : fr. nuz bezplatni stan i uživanje vèrta — ima se popuniti.

Koji žele ovo miesto zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem službovanju providjene molbenice predadu u ruke kotarskoga školskoga nadzornika, i belečkoga župnika Mihalja Milkovića do 30 studenoga t. g.

606.

Da se službe orguljašah ujedno učiteljah kod trivijalnih učionah u Dubravščaku, Resnicu i u Dugihselih u vugrovačkomu kotaru zagrebačke županije što prije popune, otvara se ovim natiečaj do 30 studenoga t. g.

U Dubravščaku i Resniku ima učitelj ujedno orguljaš godišnje platje 315 fr. a. vr. zatim 12 hvatih dèrvah uz bezplatni stan i uživanje vèrta; — u Dugih selih pako 378 fr. a. vr. godišnje platje uz bezplatni stan.

Koji žele koje od ovih miestah zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti, i dosadanjem službovanju providjene molbenice do gore naznačenoga roka predadu u ruke školskoga kotarskoga nadzornika i župnika u Bèrckovljanu Nikole Havlička. U Zagrebu dne 7. listopada 1859.

625

Kod trivijalne učione u Erpenji u tuheljskomu školskomu kotaru, varaždinske županije, izpražnjena je učiteljska služba, s kojom je skopčana plaća od 315 fr. a. vr. u gotovom novcu, uz bezplatni stan i 8 hvatih dèrvah za vlastitu i školsku potrebu.

Koji žele tu službu zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjemu svomu službovanju providjene molbenice do 30. studenoga t. g. predadu u ruke kotarskog školskog nadzornika, župnika na Marii Gorici Tome Gajdeka.

627.

Kod trivijalne učione u Goričanih dolnjo-medjimurskomu školskomu kotaru varaždinske županije izpražnjeno je miesto učitelja ujedno orguljaša, s kojom službom skopčana je godišnja plaća od 315 fr. a. vr. sa 8 hvatih dèrvah za vlastitu porabu, uz bezplatni stan i uživanje vèrta.

Koji žele ovo miesto zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem svomu službovanju providjene molbenice do 30. studenoga t g. predadu u ruke školskoga kotarskoga nadzornika, i preložkog župnika Stiepana Foky-a.

628.

Učiteljska ujedno orguljaška služba u Kaptolu, u školskomu kotaru i županiji požežkoj ima se popuniti; u koju svèrhu imadu učitelji koji žele to miesto zadobiti, svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti, i dosadanjem službovanju providjene molbenice do 30. studenoga t. g. predati u ruke školskoga kotarskoga nadzornika i kutjevačkoga župnika Ernesta Filjetića.

S ovom službom skopčana su, uz bezplatni stan i uživanje vèrta od $\frac{1}{7}$ jutra sliedeći pripadci:

a) Godišnja plaća od 157 fr. 50 kr. u gotovom;
b) 66 mierovah raži, 51 mierov kukuruze;
c) 11 hvatih dèrvah za vlastitu i školnu porabu;
d) iz školske zakladnice za čištjenje škole 16 fr. 80 kr.;
e) vinograd na 4 kopača;
f) za orguljanje iz cèrkvene pieneznice godišnjih 10 fr. 50 kr. a. vr.

No za života ostarielog i u mir stavljenog učitelja odtale odpada 105 fr. a. vr.

U Zagrebu dne 14 listopada 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Br. 2808 1859 (Izv.—189) 3—3

Oglas.

Buduć da je dražba u svèrhu iznajmljenja za upr. god 1859/60 prava pobiranja obćinskog dometa u području obćine sv. Ilia potrošarini podvèrženih tecivah dne 19. listopada t. g. obdèržavana bez povoljnog uspieha ostala, razpisuje se nova javna dražba, koja će se dne 31. listopada t. g. u 10 satih prije po dne u pisarni podpisatog c. kr. kot. ureda obdèržavati.

Primietjuje se, da se izkrična ciena na 2150 for. a. v. ustanovljuje.

C. kr. kot. ured Varaždinski dne 23. listopada 1859.

C. k. kot. predstojnic
Milanković.

Br. 8012-pol. (Izv.—185) 3—3

Oglas.

U sliedstvu naredbe velesl. c. k. županijske oblasti od 17. t. m. br 10071 stavlja se ovime do javnog znanja, da će se razpisana od ovuda pod 24. rujna t. g. br 2698 i u službenom listu „Nar. Nov.“ pod br. 222, 224 i 226 oglašena javna dražba glede iznajmljenja prava pobiranja obćinskih nametah na trošenje pitja i mesarenja u obćini Draganić za godinu $18^{59}/_{60}$ dne 29. listopada t. g. u 10 satih prije podne u ovouredskih prostorijah obdèržavati.

Obnarodovana gorepomenutim oglasom ličbena ciena od 245 fr. a. vr. kao i dužnost polaganja % žaobine i 10% jamčevine sa ostalim tamo pomenutim uvietima služit će i ovoj drugoj dražbi za temelj.

C k. kot. ured u Karlovcu dne 21 listopada 1859.

C. k. kot. predstojnik
Barac.

Nr. 14742 (Fin —44) 3—3

Kundmachung

Zufolge Erlasses der hochlöbl. k. k. Finanzlandes-Direktion für Kroatien und Slavonien vom 5 Oktober 1859, Z. 13077 wird zur Hintangabe der Pottaschen-Erzeugung in den Forsten der Studienfonds - Domäne Kutjevo im Požeganer Comitat, während der Jahre 1860 und 1861, die in den üblichen Vormittags-Stunden beim k. k. Forst- und Domänenamte in Kutjevo abzuhaltende öffentliche Versteigerung hiemit auf den 3. November 1859 ausgeschrieben, und der Fiskalpreis für den Zentner kalzinirter Pottasche auf fünf Gulden 27 kr öst. Währ. (5 fl. 27 kr. ö. W.), mit dem Bemerken festgesetzt, dass auch schriftliche Offerte, wenn dieselben vor dem Beginne der mündlichen Licitation beim gedachten Vorstande einlaufen, angenommen werden, und das Vadium mit 400 fl ö. W. zu leisten ist.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Essek, am 18. Oktober 1859.

OGLASNIK.

Dp.—125 3—3

Upravo sada izišlo je izpod tiska dielo:

Matija Gubec, kralj seljački.

Drama u pet činah, od Mirka Bogovića. Ciena mu je 1 fr. a. vr. Može se dobiti ili naručiti u knjigarni Franje Župana u Zagrebu.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 29. LISTOPADA 1859. Broj 248.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 29. listopada. Rasneo se, neznamo kako, glas koi je i naš sveto-ivanski dopisnik natuknuo u svojem posliednjem članku od 21. t. m., kao da se ove godine u našim višjim gimnazijama nepredaje nijedan predmet u našem jeziku. Ubaviestivši se točno o stvari, dužni smo saobćit, da je, dok neprispije riešenje na predloge, koji su za izvedenje najvišjega carskoga patenta od 8. kolovoza t. g., kao što smo jurve u 232. broju Narodnih Novinah prijavili, usled višje naredbe zaključeno, da se naše gimnazije točno i nepomično imaju dèržat školskoga zakona od god. 1854., no budući da se i po ovom zakonu imaju u ovdiešnjim višjim gimnazijama hèrvatsko jesikoslovje i vierozakon predavat u našem jeziku, to se mora gorenavedeni glas proglasit neistinitim, jer se kod naročito izrečenoga načela nemože u obsir uzeti jedan jedini inokosan slučaj, što se je jednom učitelju vierozakona, koi još nije sasvim viešt našem govoru, na kratko vrieme, dok mu posve privikne, dozvolilo učiniti iznimku.

Pešta, 25. listopada. Superintendencija helvetičke konfesije s one strane Dunava zaključila je u svojem dne 7. t. m. u Papi dèržanom dištriktualnom sastanku u obziru c. kr. patenta od 1. rujna t. g. i ministerialne naredbe od 2. rujna t. g. da se upravi adresa na Nj. veličanstvo, u kojoj se takodjer moli za obustavljenje novih naredabah i za sazvanje sinoda.

C. k. administrator superintendencije s ove strane Dunava augsburžke konfesije, gospodin Chalupa, nije sazvao dištriktualnoga konventa, već je seniorima prosto dao naputak, da polag ministerialnoga provisoriuma za izbor dištriktualnoga inšpektora pošlju svoje glasove.

Sèrbija.

Beograd 20. listopada. (S. D) Rekao bi da vam dosta za jamačno mogu javiti, da će uprava delima popečiteljstva prosviete biti predana g. Jefremu Gruiću, za kog bi javljeno, da je namienjen za popečitelja. G. Gruić je čoviek mlad i naučno izobražen. Dosta dobro poznavajući ga rekli bi, da je u prosvieti na daleko boljem miestu, no što je bio u popečiteljstvu unutrašnjih poslovah; i jamačno će profesori u njemu dobiti izobraženoga starešinu, koi će ih i htieti i moći, gdie i kad ustreba, zaštititi, a koi će ih ujedno dèržati u nuždnoj stegi, da svaki radi svoj posao. Eto čemu se nadaju od novoga popečitelja!

Talijanska.

Turin. „Gazette de Savoie" kaže, da će se vojska lombardezko-sardinske kraljevine doterat do 100,000 momakah dielotvornih četah. Medju ovima nenalazi se karabinski sbor i ratno pomorstvo. Izvan toga imat će zemlja od prilike 600,000 momakah podpunoma oboružane narodne straže, koje šestina može se u slučaju nužde staviti u gibanje.

Parma. „Timesov" dopisnik javlja, da su naredbe diktatora Farine, koje je tako svečano naviestio, u obziru obćega razoružanja, ostale tako rekuć bez svakog uspieha. Niekoliko uresnih vučacah i od prilike 40—50 obèrdjalih mušketah izručeno je u svemu, dočim se veoma dobro zna, da je od oplenjenja citadelle, koje se je dogodilo mieseca svibnja, u rukama pogibeljne gloti prieko 5000 pušakah, koja ima u izobilju i noževah i štiletah; nema uličarčeta, koje se nebi očito i bez straha ban'lo takovim oružjem. Povedom silovite smèrti Anvita nije prieko 15—16 osobah uapšeno a stranom već je ispušteno. Proti još uapšenima neće nitko da sviedoči; narod se smije razpisima diktatora i grad se nalazi u najžalostnijoj demoralizaciji.

Isti dopisnik javlja, da se čete pod zapoviedničtvom generala Fanta neće da podvèrgnu vojničkom zaptu, da medju njima često dolaze pobune i uskočivanja i da je jedna toskanska regimenta dobila zapovied da ovamo dodje, da uplaši buntovnike.

Iz Rima, od 20. listopada javljaju, da se je papa taj dan opet vratio u glavni grad. Prije njegova odlaska iz Kastel-Gandolfa obiedovali su baron Bach i general Goyon kod njega.

Francuzka.

Pariz 22. listopada. Danas je sva pozornost obraćena na Španjolsku, gdi je sukob s Marokanskom, koi je dosad bio sasvim drugotan, zadobio veoma prieteći oblik. Danas očekuju već prijavu, da je Marokanskoj naviešten rat. Engleska naprotí čini se, da namierava na svaki način prepriečit da se tamo razprostrani španjolsko gospodstvo i to je tako ovdie, kao i u

---

Ruslan i Ljudmila.

Od Puškina.

Preveo Spiro Dimitrović).

(Nadalje.)

Piesma II.

(Konac.)

Oni, štono istinu mi ljube,
Na dnu tamna sèrca su čitali,
A napokon i onako znadu,
Da gospoje kada u pečali
Kroz suzice, makar kradomice,
I na pèrkos običnoj navadi,
U zèrcalo glednut zaborave —
Odma misle, žalost je velika.

Opet sama Ljudmila ostade,
Neznajući, što bi počimala,
Rešetnome prozoru pristupi,
I pogledom tužnim prohodila
Sve prostore mutne dalečne.
Sve je mèrtvo. Široke ravnice
Biela sniega pokrivaju sazi;
Strašni vèrsi planine visoke
Jednoličnoj stoje u bielini
I driemaju na viečnoj tišini;
Nije vidit nigdie dimna krova,
Ni putnika na bielome sniegu,
Ni zvukovi roga lovačkoga
Po pustima netrube gorama;
Samo riedko podmuklo zaduhne
Mrazni vieter na širokom polju,
I na kraju sieda nebosklona
Zìblju grane nelistnih dubravah.

U suzama užasna zdvojenja,
Ljudmila je lice zakrivala.
Ali jao, što će dočekati?
Bieži mlada na srebèrna vrata;
Al' se ona zvačno otvorila,
I naša se dieva očutila,
U bašči. Gledat je liepota:
Al' poliepši od bašte Armide
I od onih, kojim gospodjahu
Car Salomon, i kneže Tavride,
Prèd njome se stadoše sibati
Velekrasne zelene dubrave;
Divne pome, šume lavorove,
I mirisni mirti poredani,
I kedrovi ponositi vèrsi,
I jabuke rumene mogranje
Ogledalom vodah odsienjene;
Prigorice, briezi i doline
Prolietnim su žarom oživljene;
Svibnja vietrić s prohladom se vije
Preko krasne čarobne poljene,
A u mraku na zibljućoj grani
Pieva slavulj sladke piesme svoje;
Bistri vrutci studene vodice
Pòd oblake veselo se skaču;
A pod njima bliste se bolvani,
Svi će, mniješ, sada progovorit.
O mramorne lomeć se pregrade
Bistrim pienam. šerovite duge
Valjaju se, pljušte vodopadi;
A potoci u dubravnoj sieni
Talasim se hladnim krivuljaju.
Na prohladu i odmorak mame,
Od svud brajde viečito zelene;
Svuda živa od ruže granČica
Po stazami cavti i mirisi.
Ali zato netiešna Ljudmila
Napried ide, nimalo negleda
Na razkošni prizor začarani,
Svietle oči njoj su pomèrknule;
Kuda, sama tužna nesna hodi,
Svuda bašču čarobnu obhodi,
Groznim suzam slobodu dariva
I čemerne poglede uznosi
Na visoko neumolno nebo.
Al' se pogled razvedri prekrasni;
Na usta je pèrstić donosila;
Čini joj se, užasna se miso
Rodi..... strašan put da je otvoren:
Povisoki mostić nèd potokom
Na dvie hridne pred njom visi stiene;
U bojazni težkoj i dubokoj
Podanj stupi — i kroz suze svoje
Na pieneću vodu pogledala,
Zaridala, tužno uzdisala,
U vodu se rieši utopiti;
Al' se njojzi nije ni prignula,
Već je dalje putem uderila.
Moja krasna i mila Ljudmila,
Od jutra je po suncu šetala,
Malo stala, suze otirala,
U duši misli: već je doba!
Na travu se siede i ogleda,
Nad njome se siena čadorova
Šumeć, kano vietrić raztvorila;
Sladki obied prostèrt je na stolu,
Posudje je od svietla kristala;
U tišini iz zelena granja
Nevidna je frula zaigrala.
Liepa dieva čudu se začudi
I potajno u duši pomisli:
„U nevolji, od mila daleko,
„Što bi dalje na svietu živila?
O ti, čije pogibeljne strasti
Mene muče, pečale i gniete,
Tvoje strašne nebojim se vlasti:
Ja Ljudmila umijem umrieti!.
Neće mi se tvojih čadorovàh,
Niti piesme, niti blagovanjah —
Neću jesti, niti ću slušati,
Na sred tvoje umrieti ću bašče!"
Tako veli — a kusati stade.

Knjegina se diže, za čas šator,
I posudja izbor dragocieni,

Madritu izjavila. Mnogi, koji misle, da se Španjolska mora zaratit, mniju, da će Englezka medjutim umirit obećanje deno svečano, da neće Španjolska da poveća svoje područje naprema Gibraltaru. Drugi nasuprot misle još svejednako, da Englezka ima jošte dosta upliva i u Marokanskoj i u Madritu, da preprieči da u istinu nebukne neprijateljstva. U ovdiešnjim diplomatičnim krugovima čini se da je posliednje mnienje pretežno. Francuzka vlada revno se oruža za kinezku expediciju. Fregate „La Perseverante“ „La Force“, „La Dryade“, kao i linejski brod „Duperre“ dobile su zapoviest, da se priprave za ukèrcanje vojske i za odlazak. Izvan toga najmljuju se razne tèrgovačke ladje, da prevezu vojsku. Kapetan Bourgeois odputovao je već jutros u London, da se u dalje sporazumljenje stavi u obziru zajedničke expedicije.

Brodarski kapetan baron Clement de la Ronciere Le Nourry naimenovan je zapoviednikom levantinske štacije na miesto admirala Clavunda. On sada putuje s princem Napoleonom.

Drugi dopisnik piše: Odnošaji medju Parisom i Londonom postaju svakim danom neprijazniji. Kraćenje Englezke učestvovat kod kongresa, ovdie je veoma zlo primljeno i u službenim krugovima nedèrže za nemoguće, da bi iz toga nastati mogla očita razmirica i to tim većma, čim marokanska još otežčuje položaj. U ostalom čini se, da se ovdie s bečkim kabinetom sasvim slažu. Barem se govori, da je uzpostavljenje talijanskih vladarah silna potreboća, da se jedared kraj učini talijanskom metežu, komu uslied prevratnih strastih, što se tamo pokazuju, nije dorasla Piemontezka. U ostalom ovdie nesumnjaju ni najmanje, da će Francuzka u kongresu svojim ideama prodrieti i da će Italija dobit onu organizaciju, koju joj Francuzka kani dati u monarhičkom interesu.

„Courier du Dimanche“ izjavlja na razna pitanja, da li je kardinal nadbiskup parižki sudielovao kod očitovanjah na korist pape, da je, kako mu je njegov *rimski dopisnik već pred* dulje vremena javio, Nj. eminencija o političkom položaju Italije upravila znamenito pismo na svetoga otca i da je na isto već od Nj. svetosti dobila i odgovor.

Velika Britanija i Irska.

London, 22. listopada. Princ Napoleon došao je sinoć ovamo s mnogobrojnom pratnjom i odseo je u jednoj gostionici drugoga reda, blizu koje je on i njegov rodjak car jednom stanovao, on namierava niekoliko danah bavit se u Londonu.

Parižki izviestitelji ovdiešnjih novinah vraćaju se od vremena do vremena opet na gorostasna oružanja francuzkih flotah. Tako piše danas „Heraldov“ dopisnik: Sredozemno more nemože istinabog postati francuzkim morem, dok su Gibraltar, Malta i Kèrf u englezkim rukama. No ako Francuzka saprami sievernu i južnu obalu sredozemnoga mora a izvan toga Španjolsku dobije za saveznicu, moći će za malo nedieljah u onim vodama skupit flotu, koja bi sredozemnu englezku flotu dva puta nadkrilila. U samom Toulonu grade se sada 22 velika linejska broda i težke korvete, dočim 15 drugih linejskih brodovah tamo stoje na pripravnosti za dielotvornu službu, da za 14 danah podpunoma obskèrbljeni momčadom i topovima uzmognu odplovit u more. Sve ove ladje imaju redatih topovah, ni nenapominjujući plovećih baterijah, koje nije moguće oštetit, jerbo nisu kao englezke okovane samim željezom, nego pločama, koje sastoje iz „amalgame od željeza, nade i trećine kovovine mene nepoznate“ i uzdèržale su na ogled najače hitce iz topovah. Takove su naručene 72 a svaka je od njih tolika, da može na njoj smiestit 6000 momakah.

„Morning Post“ boji se novih ozbiljnih zamèršajah u Italiji, jerbo se može uzeti, da će papinske čete udarit na Garibaldove. Ovaj list misli, da će pèrve potučene biti i zatim pita, što bi Francuzka učinila, da ih bace do granice kraljestva napuljskoga.

Turska.

Iz Dubice (u Baniji) 15. listopada. (S. D) Odkako posla sultan svoga pašu, da ide od grada do grada i po čitavoj Bosni, pa da izpituje zla, koja paše, mudiri i kapetani zlosretnoj raji počiniše, od tada i prestade u niekoliko raja svako zlo manje tèrpiti. Za sada nema otimanja i globe od strane zapoviednikah varoških, ali njihovo miesto zastupiše sada njihovi prijatelji i srodnici, koji su sigurni, da će krivica opet na tužitelja pasti, ako se raja i potuži kadiji i mudiru. Tako biva na priliku u Turskoj Dubici. Njih jedno četvorica neusudjuju se ući u goru, da obidju kočerišćanske, gdie bi im i život i plien nesiguran bio, no očekivaju raju, koja se sa sajma vraća kućama i tako sabiraju gotove novce. A takovih imade i više. — Prije deset danah poginuo je Sava Šobotić, koi je otišao bio u šumu, da naciepa dervah. Srodnici i prijatelji nisu mu mogli ni tielo nigdie naći, no samo kèrvavo miesto gdie su mu stvari ostale. I tako neprestano uznemiruju i cvile Turci rišćanske porodice, ovo otimajući im gotov novac, ovo prijatelja ili srodnika koјega ubijajući im.

— Carigradske bugarske novine „Bligarija“ donose molbu bugarskoga naroda u samokovskoj eparhiji proti tamošnjem fanariotskom vladiki Matiji, koju su predali niškom paši. Žalbu je podpisalo njih 60. I inače se svuda otimaju Bugari od Gèrkah. U Pazardžiku se je u cèrkvi pojalo dosada sa desnom pievnicom gèrčki, za lievom bugarski; sada su Bugari izradili, da se bugarski poji sa desnom pievnicom, a gèrčki sa lievom. Hajde i to je nieki napredak!

Sada je u Bugarah najvažniji dogadjaj molba stanovnikah Havret-hisarske eparhije, da se mogu podčiniti rimo-katoličkoj cèrkvi. Od bugarskih dvojih novinah protivan je ovom koraku „Carigradski Viestnik“ i misli, da se taj postupak Havret-Hisaracah neće ni od porte odobriti; on svietuje Bugare, da se prije poturče, nego da postanu rimokatolicima. Na njega je ustao drugi bugarski list „Bigarija“ zbog ovih riečih i dokazuje sa svim protivno U ostalom još nema glasovah iz ostale Bugarske, kako se je primila ta viest, da Havret-Hisarci hoće da prime rimsku vieru.

Gèrčka.

U atinskom sveučilištu ima sada 3000 djakah, od kojih je 1000 iz turskih zemaljah.

Belgija.

Bruselj, 20. listopada. Nadbiskup versailski i biskupi lyonski i neverski obratili su se u očigled zabrane izdane na francuzke listove, da neobnaroduju njihova pastirska pisma, na jedan gentski list, koi je jučer saobćio pastirska

---

I glas frule.... sve je iščeznulo;
Kano pèrvo tišina zavlada;
Opet sama u bašči je dieva
I od gèrma do gèrma se šetje;
Medju time po modrome nebu
Pliva miesec, noćni car oholi,
I maglina zemlju pritisnula;
Nehotice dievu sanak kloni,
I nevidne iznenada sila
Poniežnije, od prolietna vietra,
Uznese ju zrakom u ložnicu,
I pomnjivo dolje ju spuštava
Kroz mirise večernjih ružicah
Na dušeke tuge i žalosti.
Tri dievojke opet se javiše
I postidno oko nje titrahu,
Da uresne odore joj svuku;
Al' sbunjeni i mutni pogledi
Prinudjeno kano i mučanje
Izdavaše tajno sustradanje
I nejačko korenje sudbine.
Paštimo se; ručicami niežnim
Svučena je driemljuća knjegina,
U dražesti nebrižne miline,
U košulji tankoj bielosniežnoj,
Na dušek se leže počivati.
I uzdahom se dieve pokloniše,
Što mogaše bèrže otidoše,
I vratašca tiho pritvoriše. —
Što sad radi naša robinjica?
Listom trepti, dahnuti nesmije;
Sladki sanak iz očiuh bieži;
Neusniva, već mi bolje pazi,
I nemično u tamnotu gleda....
Sve je mračno, mèrtvo je mučanje,
Samo čuje sèrca trepetanje....
Čini joj se.... da šeptje tišina,
Idu, — idu k njezinom krevetu;
Knjegina se u dušek skriva,
Ali eto.... o užasu strašni!....
Razliega se žamor; noćna tmina
Za mignutje blieskom se rasavietli
I vrata se za tren otvoriše;
Mučajući, oholo ulaze
S golim sabljam u desnici ruci
Dugi redi cèrnijeh Arapah
Po junačku, kolik samo mogu,
I pomnjivo na modru dušeku
Oni siedu donesu bradinu;
A za njome napeto ulazi
Veličanski uzdižuć vratinu,
Gèrdobavi kroz vrata patuljak.
Njegovoj je obrijanoj glavi
Pokrivenoj visokim kalpakom,
Prispadala čudnovata brada.
Već se bjeśe blizo približio:
Al' knjegina iz postelje djisnu,
I za kalpak siedoga patulja
Hitrom rukom bješe uhvatila,
Trepetjuća ote mu ga šaka,
I u strahu tako zaciknula,
Arapove da je zaglušila.
Trepetjući posgèrči se biednik,
Od dievojke bliedji prestrašene,
Sklopiv uši, naumi bježati,
Al' u siedu zamèršiv se bradu
Pade, usta, i opeta pade;
I u takoj biedi i nevolji
Roj arapski ljuto se zabuni,
Viče, buči, tiska se i bieži,
Za rukave uhvati patuljka,
Ter ga nosi na dvor razmèrsiti,
Ostavivši kalpak kod Ljudmile.

Nu što radi naš dobri zatočnik?
Sietja te l' se nenadna susreta?
Uzimljite bèrzolasno pero
Opišite, noć i boj junački!
Pri svietlini nočne miesečine
Pobiše se naši vitezovi;
Žestoko se čudi razgnieviše;
Već su kopja daleko bacili,
Već su britke mače izlomili,
Oklopi im kèrvcom poliveni;
Štiti zveče, na kuse razbiti....
Na konju se oni uhvatiše
I do neba zemljom zaprašiše,
Pod njima se dobri konji biju;
Naši borci, silno zapleteni,
Jedan drugog stiska, al ostaju,
Na svom sedlu kano prikovani;
Prepleli se i ljuto zagrizli,
Po žilama živa vatra leti,
Na protivnoj grudi grud trepetje —
Koleblju se, već iznemogoše —
Kom je pasti.... na jednu moj vitez,
Sav zakipi, i železnom rukom
Protivnika iz sedla izrinu,
Pak ga diže, na sebi pridèrža
I u talas hladne vode baci.
Dušu rigaj! strahovito kliknu;
Cèrči, moje sreće zavidniče;
Čitatelju, ti se sad domisli,
S kim je bojak Ruslan podielio:
To bijaše kavge tražilica,
Mladi Rogdaj, nada Kijevljanah,
I Ljudmile mračni obožatelj,
On mi pokraj dnieprovskih briegovah
Trag izkaše svoga suparnika;
I stiže ga, al' negdašnja sila
Ljubimca je boja prevarila,
I Rusije stara junačina
U pustinji nadje mi skončanje.
I čuo se, kako je Rogdaja
Otih vodah glasovita vila
Na mladjanim pèrsima dočekala,
I, viteza žarko poljubivši
Na dno vode smijuć se povukla,
I još dugo, u noćnoj tamnosti
Pokraj tihi letjaše briegovah
Strahovita siena od junaka
I uplaši pustinjom ribare.

(Sliedi piesma III.)

pisma ovih biskupah. Isti slažu se uobće s prije već obnarodovanim i nastoje dokazat, da sadanje carevo postupanje stoji u protuslovju s njegovim prijašnjima izjavama.

Rusija.

Petrograd, 6. listopada. Novine petrogradske donose obširno opisanje putovanja careva po jugozapadnoj Rusiji. Kao što je već javljeno, car je 23. rujna u jutru otišao iz Carskoga Sela po željeznici u Moskvu, a sutra dan iz Moskve u Tulu, odakle je 25. rujna došao u Orel, isti d n u Kursk i odtuda 27. dodje u Čugujev. Poslie podne otišao je odatle u Harkov. Kuda je god došao, svuda su mu se predstavljale vojničke i gradjanske vlasti, posiećivao je hramove, gimnazije i druge javne zavode i pregledao je vojsku. Svuda je pokazivao svoje zadovoljstvo. U Harkovu je prisutstvovao i igranki, koja se je njemu u čast davala. Da je u Čugujemu primio Šamila i sina njegova, već je javljeno. — Švedski kralj poslao je po izvanrednom poslaniku red Serafina velikom knezu naslieduiku. — Posliednji dogadjaji u Kitaju zanimaju i Rusiju isto toliko kao i Englesku. „Sieverna Pčela“ ruga se ostalim Evropljanima, što nepoznaju odnošenja kitajska. U tome su Rusi mnogo pretežniji. Oni imaju duhovno poslanstvo u Pekingu već odavna, a s tim su se mnogi Rusi upoznali s kitajskim jezikom, običajima i odnošenjima. Uz to graniče ruske oblasti na širokom prostoru s Kitajem, postoji medju Kijahtom i Pekingom redovno občenje i putovali su po Kitaju mnogi odlični Rusi, medju ostalima Putjatin i Muravijev.

Viesti iz Honkonga od 24. kolov. javljaju, da su 22. sèrpnja otišla dva indjenirska oficira ruska u Peking, da udese gradjenje bèrzojava medju Pekingom i niekojim ruskim miestima. Grof Muraviev-Amurski radi sada u Japanu oko toga, da se u toj zemlji načini bèrzojav.

Petrograd, 9. listopada. Jučer u jutru došao je ovamo Šamil. Sviet nije znao za njegov dolazak.

Petrograd, 16. listopada. Poleg jedn ga temeljnoga dèržavnoga zakona mora prestolonaslied n k do 25. godine svoje dobe imati skèrbnika, koi ima upravu njegove imovine nadzirat, savietovati ga i njegove izprave zajedno podpisivati; no nema se više bavit s njegovim daljim odhranjenjem. Da je ovo miesto grofu Stroganovu poviereno, našlo je po svoj zemlji najživahnije i najradostnije odobrenje.

Glavni gubernator od Pense sbačen je zajedno s podgubernatorom, pošto se je pokazalo, da je 25 godinah na najneodgovorniji način gospodario.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Draždjani 26. listopada. „Dresdner Journal“ kaže, da je Austrija u posliednjoj saveznoj siednici izjavila, da razlogi predlogah srednjih dèržavah za reformu ratnoga ustava niemačkoga saveza u bitnosti odgovoraju njenim težnjama.

Kasel, 26. listopada. Druga komora uzela je jučer u tajnoj siednici predlog Herrleina da se knezu preda adresa za povratak ustava od god. 1831. sa 21 proti 15 glasovah u pretres i predala ga je odboru za izviešćenje.

Mletci 24. listopada. Gospodin miestodèržac odlazi sutra u Beč na niekoliko danah da se o ovdiešnjim razmierima posavietuje sa ministarstvom.

Napulj 22. listopada. Uvèrštivanja u vojsku traju neprestano; kralj razgleda čete i tvèrdjave; četiri fregate kèrstare uz obalu, da prepriečе svako zatečenje od strane prevratnikah. Kralj je na čast francuzkoga poslanika dao sjajan obied.

Turin 26. listopada. Ministar Dabormida vratio se iz Pariza. Ovdiešnji listovi javljaju, kao da su tobože nemiri nastali u Siciliji. (Čini se da je ta viest izmišljena, jerbo neposrednja izviešća ništa o tom nedonose.)

Zapisnik

ravnateljske siednice družtva za poviestnicu i starine Jugoslavenah dèržane dne 21. listopada o. g. pod predsiedničtvom gosp. Ivana Kukuljevića Sakcinskoga, u prisutnosti sve gospode odbornikah: Matije Mesića, Svetozara Kuševića, Mojsije Baltića, Petra Zoričića, Josipa Partaša, Ante Mažuranića i tajnika Stiepana Novotnoga kao perovodje.

Pročitan bi zapisnik ravnateljske siednice od 10. kolovoza t. g. br. 103, koi je u broju 186 Nar. Novinah za oglas uvèršćen i odobren.

Povierenik vinkovačkog okružja g. profesor Riessel javlja po tajniku, da je član družtveni g. prof. Živko Vukasović premiešten god. 1856. na osiečku gimnaziju, te mu je onamo račun poslao. To je do znanja uzeto.

Gosp. Antun Matošec, župnik u Kosinju blizu Otočca, šalje uslied poziva dto. 15. lipnja t. g. br. 72 zaostavši prinesak od 7 f. 30 nov. i moli, da mu se pošlje IV. knjiga Arkiva, koje nije primio. Novci izručeni blagajni, a tajniku naloženo, da zahtievanu knjigu rečenomu gosp. članu poštom pošalje.

Gosp. Luka Ilić Oriovčanin pov. javlja, da je iz Pančeva još prošle godine u Bielu Cèrkvu premiešten, te predlaže za pančevačkog povierenika g. Vasu Živkovića paroka. Izvan toga obznanjuje, da su gg. V. Golub i J. Hèrženjak, ondiešnji tèrgovci, dali se izbrisàti iz broja članovah. To do znanja uzeto, a g. parok Vaso Živković za povierenika u okružju pančevačkom, gosp. Luka Ilić pako kao takov za Bielu Cèrkvu jednodušno izabrani, te se oba p. n. gg. uljudno umoljavaju, da družtvenu svèrhu medju svojimi napredjuju.

Pov. dr. u sriemskih Karlovcih gosp. major St. Milić dostavlja nam 52 for. 90 novč. kao svotu tekućih zaostavših prinesakah od članovah svog okružja; javlja ujedno, da je član Dimitar Vuković, sekretar, umro, g. Teofil Dimić u Mitrovicu i g. Ed. Jurković u Osiek premiešten, a g. Jos. Ettinger iz imenika članovah dao se izbrisat. To je do znanja uzeto i g. Jos. Ettinger izbrisan, a g. povierenіku za domoljubni trud usèrdna hvala izražena.

Gosp. Fèrd. Rusan, pov. druž. za okružje bielovarsko, šalje od članovah onog okružja prinesak od 6 for. 20 novč., te javlja, da je član g. Ivan Tèrnski u Bielu Cèrkvu prenešen. Novci blagajni dostavljeni; g. Ivanu Tèrskom V. knj. Arkiva s računom u Bielu Cèrkvu poslana i g. povierenіku za trud hvala izrečena.

G. Ferd. Visner, povier. samoborski, šalje 12 for. 50 novč. zaostavšega prineska kod ovdiešnjih članovah s primietbom, da će ostali, koji neplatiše, do skora svoju svotu položit, te javlja za g. Albina Kiepacha, koi se dade god. 1851. za člana družtvenoga upisati, da se isti izjavio, kako se nemože domisliti, da je ikad članom bio. Novci blagajniku uručeni; ostalo do znanja uzeto; te g. pov. na trudu liepo zahvaljeno.

Gosp. Škender Fabković, pov. vierovitički, poslao nam 3 for. 20 novč. prineska za čl na g. Ant. Rodića, župnika u Spišić-Bukovici, zatim još 5 for. sr. i 1 mied. stari novac, te ponudja družtvu na poklon staru bos. ćirilicom pisanu knjigu, naime propoviedi Fra Stip. Jajčanina Markovca illi Margitića. Novci u blagajnu, a stari pienezi u muzej predani, te odlučeno, neka bi se umolio g. Škender Fabković, da nam opisanu knjigu čim prije pošlje.

G. Ed. Fink, pov. krapinski, šalje 13 for. 60 novč. kao zaostavši prinesak g. Miloša Markovića, župnika dosad u Zagorju, a odsad u Tèrgu kod Karlovca. Novci primljeni i u blagajnu stavljeni, a g. dopisniku za trud hvala izražena.

Sl. odbor našeg družtva odluči jednodušno, da se Nj. preuzv. g. banu grofu Coronini-Kronberžkom sve knjige časopisa družtvenoga kao poklon izruče. Što je i učinjeno.

G. Janko Bedenko, župnik krapinski, poslao je po g. Cerovcu nadarbeniku sagrebačkom svoje zaostavše prineske u svoti od 15 for. 70 novč. Uz to opaža tajnik, da mu nije poslana V. knj. Arkiva. Novci u blagajnu stavljeni, a knjiga da se g. članu pošalje.

G. Nikola Celinić, koi je već 5. prosinca 1858. poslao bio 26 for. 20 novč. kao polovinu svote za utem. člana, posiâ opet sada drugu polovinu, i opituje se radi povelje. Novci zahvalno primljeni i u blagajnu metnuti, g. član medju utemeljitelje ubilježen, a glede povelje obznanjeno, da se upravo sad nacèrt njezina pravi, te će se tad članovom, koji ushtiju, uz taksu poslat.

(Dalje će sliediti.)

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 28. listopada 1859.

			Prosiečni tečaji u austr. vrod
1. Javni dug.			
A. Dèržave.			
U austr vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	75.30
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	70.30
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
B. Krunovinah.			
Zemljorazteretne obveznice.			
Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	
2. Dionice.			
Narodne banke		kom. po	887.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.		„ „	196.60
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva		„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.		„ „	
dèržavnoga željezničkoga družtva		„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate		„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.		„ „	
tisanske željeznice po 200 f k n. itd.		„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .		„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.		„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.		„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f. . . .		„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		107.
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		124.70
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		
Tečaj zlatnih novacah.		
Carski kovani cekini		5.95
„ podpuni cekini		
Krunaši		
Srebro		25.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 13,539 (Fin.—43) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Zur Verrichtung des Dienstes der k. k. Finanz-Wache See-Abtheilung in Portoré wird ein sechsrudriges Fahrzeug von der Form der Sanzione sammt Schifsrequisiten und Geräthschaften erfordert, und von der gefertigten Finanz-Bezirks-Direktion auf drei oder mehrere Jahre in die Miethe genommen.

Desgleichen werden für andere Abtheilungen demnächst mehrere derlei Schiffe benöthiget werden.

Zu diesem Ende wird eine Concurrenz-Verhandlung mittels Annahme mündlicher und schriftlicher Offerte in der Amtskanzlei dieser Finanz-Bezirks-Direktion in den Vormittagsstunden des 5. November l. J. abgehalten werden.

Die näheren Bedingungen zur Beistellung dieses Objektes können hierorts und bei den Finanzwach-Sektions-Commanden in Fiume und Zengg eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion Fiume am 17. Oktober 1859.

Br. 4120 (PZ.—51) 3—2

Oglas.

C. k. kolodvorski poštanski ured u Tokaju ovladjen je od 1. studenoga 1859 počemši novčana doznačivanja na sve poštanske urede, kojima je povieren posao novčanoga doznačivanja, opravljati i od istoga časa počemši primati takove doznake od napomenutih poštanskih uredah.

Što se time usljed visokoga razpisa c. k. ministarstva za tèrgovinu, obèrtе i javne gradjevine od 10. listopada 1859 br. 19355-3310 dostavlja do obćega znanja

U Zagrebu dne 21. listopada 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo.

Klempay s. r.

Nr. 2047-1859 pol. (Izv.—187) 3—3

Edikt.

Von dem k. k. Bezirksamte Ludbreg wird hiemit bekannt gemacht, das in Gemässheit der von der k. k Komitats-Behörde unterm 29. September 1859 Z. 9036 intimirten Circular-Verordnung der hohen k. k. Statthalterei vom 15. September 1859 Z. 14233-999 die Einhebung der zu Gunsten der Gemeinde-Proventen genehmigten Wein- und Fleisch-Daz in den im Sprengel dieses Bezirkes befindlichen politischen Gemeinden Ludbreg, Mali-Bukovec und Verbanovec, für die Zeit vom 1. November 1859 bis Ende Oktober 1860 am 31. Oktober l. J. um 9 Uhr Vormittags in der Amtskanzlei lizitando in Bestand ausgelassen werde. Die Lizitation geschieht gemeindeweise. Jeder Concurrent wird um 10% Vadium des Ausrufspreises, welches der Ersteher als Caution zu verdoppeln haben wird, bei der Lizitation zu erlegen haben.

Von den näheren Bedingungen kann in den gewöhnlichen Amtsstunden Einsicht genommen werden.

K. k. Bezirks-Amt.

Ludbreg am 15. Oktober 1859.

Für den beurlaubten k. k. Bezirks-Vorsteher

Lesković.

Nr. 2797 (Izv.—186) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Von Seite des k. k. Bezirksamtes Krapina wird hiemit bekannt gegeben, dass am 5. November l. J. auf dem, dem Herrn Sigmund Graf Vojkfy gehörigen Gute Zabak 50 Metzen Gerste, 2 Kühe, 1 Kalbin, 2 Pferde, 2 Stutten und 1 Fohlen im Lizitationswege veräussert werden.

K. k. Bezirksamt Krapina am 20 Oktober 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorsteher

Snans.

Br. 373 (Izv.—188) 3—2

Razpis natiečaja.

Kod trivijalne učione djevojačke u slob. i kr. gradu Koprivnici izpražnjeno je miesto podučiteljice, s kojim skopčana je godišnja plaća od 150 for sr. ili 157 for. 50 kr. a. v. Za popunjenje istog miesta razpisuje se natiečaj do konca studenoga o. g.— Natiecati se želeće, imaju svoje vlastoručne pisate i potrebitimi sviedočbami podkrepljene molbenice podpisatomu predati. U Rasinji dne 13. listopada 1859.

Pavao Draganec,

podjašpršt, kot. koprivničkog, školah nadziratelj župe Rasinje.

Nr. 3625-pol. (Izv.—182) 3—3

Feilbietungs-Edikt.

Vom k. k. Bezirksgerichte Walpo, wird hiemit bekannt gemacht, dass zu Folge hoher Finanz-Landes-Direktions-Verordnung vom 23. März l J Z 6802 und dem Comitats-Erlasse vom 1. Juni 1859 Z. 912-St die executive Feilbiethung der zu Ladimirovce unter Nr. 117 der Mara Prečić gelegenen Realität im Werthe von 430 fl. ö. W. wegen aushaftender Steuer-Rückstände bewilligt wurde.

Die Realität derselben besteht aus einem Haus Nr. 117. zu Ladimirovec von Kothziegeln und mit Rohr gedeckt.

Nachdem die ersten zwei Termine zur Veräusserung dieser Realität ohne Erfolg verstrichen sind, so wird der erneuerte dritte Termin für den 21 November 1859 festgestellt.

Der Erlag des Vadiums besteht in 10% des Schätzungswerthes.

Kauflustige haben sich am obbenannten Tage am Ort und Stelle einzufinden, wo auch die Lizitationsbedingnisse bekannt gegeben werden.

Walpo am 17. Oktober 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorstand

Boynychich.

Nr. 7227-Civ. (DS.—84) 3—3

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Massa-Verwalters Herrn Advokaten Frigan die executive Feilbietung des der Concursmassa des Stefan Jozipović gehörigen, auf 27100 fl. CM. oder 28455 fl. ö. Währ. gerichtlich geschätzten, im Bezirke Agram und Stubice gelegenen, und im Haupt-Grundbuchs-Protokoll-Nr. 36 Gemeinde Jakovlje, dann in den Neben-Protokollen u. z. Nr. 82 Gemeinde Bistra gornja, Nr. 9 Gemeinde Kraljev vèrh, Nr. 21 Gemeinde Bistra dolnja, Nr. 43 Gemeinde Podgorić, Nr. 250 Gemeinde Stenjevec gornji, Nr. 70 Gemeinde Pušća und Nr. 3 Gemeinde Kuplenovo eingetragenen Cridalgutes Jakovlje bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 7 Oktober 1859 und der zweite auf den 11. November 1859 jedesmal Vormittags 10 Uhr an Ort und Stelle auf demselben Gute Jakovlje angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dem Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs Extract hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obiges Gut Jakovlje erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe desselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

NB. Da bei dem I. Feilbietungstermine das obige Gut nicht um, oder ober dem Schätzungswerthe veräussert worden ist, so wird dasselbe bei dem II Feilbietungstermine auch unter dem Schätzungswerthe an den Meistbietenden zugeschlagen werden.

K. k. Landesgericht Agram 19 Oktober 1859.

Klobučarić. Jović.

Br. 6970 1859 (Izv—190) 3—3

Oglas dražbe.

Budući da pod ovostr. br. 6356, Narodnih Novinah pako 239. 1859 oglašena, te dne 21. t. m. izvedena dražba glede zakupljenja prava pobiranja občinskoga nameta na meso za vrieme od 1. studenoga 1859 do 31 listopada 1960, zaključkom občinskoga vieća od 25. t. m. br. 159 nije odobrena, to se ovim u istu svèrhu razpisuje nova dražba na 31. t. m. u 9 satih prije podne pod uvieti već gori pomenutim dražbenim oglasom naznačenimi s onom naročitom primietbom, da je izklikna ciena na 6200 fr. a. vr. ustanovljena, kao ujedno i onom dalnjom opazkom, da će se pismene ponude samo do pomenutog roka i to 9 satih prije podne primati, te na zakasniele da se neće posve nikakav obzir uzeti.

Pobližnji dražbeni uvieti mogu se u uredovnih satih u ovogradskoj pisarni uviditi.

Gradsko poglavarstvo dne 26. listopada 1859.

Za gradskog predstojnika

Zadravac,

savietnik.

OGLASNIK.

(Dp.—120) 11—2

☞ Pod jemstvom pravote ☜

Dra Borhardta sapun iz bilja (u izvor.-svežnjima po 42 kr. a. vr.)

Dra Borhardta po znanstvenim načelima točno izračunani i posve sretno kombinirani aromatično-medicinalni sapun iz bilja zauzima po svojim, dosad nepostignutim karakterističnim preimućstvima izmedju svih obstojećih takovih toaletnih članakah bez sumnje pèrvo miesto i prikladan je takodjer, da bude s velikom koristju upotrebljen za kupelji svake vèrste.

Dra Hartunga ulje iz kore od Kine (staklo po 85 kr. a. vr.) i **pomada iz bilja** (lončić po 85 kr. a. vr.)

Sretan rezultat napredivšega, brižljiva znanstvenoga spoznanja odredjena su dra Hartunga povlašćena sredstva za raštenje kose, da se u svojim dielovanjima uzajemno doknadjuju; ako se ulje iz kore od kine pokazuje prudnim za uzdèržavanje kose uobće, a isto tako s nova pobudjuje i oživljuje **pomada iz bilja** rastenje kose; ako pèrvo sredstvo povisuje elastičnost i boju kose, to ju štiti posliednje, da prerano neosiedi i neizpadne, priobćujući gornjoj koži novu dobrotvornu subštanciu i hrani na najkriepčii način korenje vlasih.

Dra Suin de Boutemarda pasta za zube (svežanj po 70 i 35 kr. a. vr.)

Dra Suina aromatična pasta za zube bez zubnoga sapuna, obćenito s osobitom naklonostju kao najobćenitie i najpouzdanie sredstvo za uzdèržavanje i poliepšavanje zubah i zubnoga mesa priznata, čisti mnogo ugodnie i bèrže nego li različni prašci za zube i podieljuje ujedno svojkolikoj ustnoj šupljini veoma dobrotvornu, ljubku friškoću.

Vegetabilna pomada u štangama (u izvor. svežnjima po 50 kr. a. vr.)

Ova pod autorizaciom kraljevskoga profesora kemie, dra Lindesa u Berlinu, iz sasvim vegetabiličnih inkredienciah sastavljena pomada u štangama dieluje veoma dobrotvorno na rastenje kose, podieljuje joj liep sjaj i povećava elastičnost i prikladna je u isto doba učvèršćivati pramene.

Balsamični maslinov sapun (u svežnjima po 35 kr. a. vr.)

Balzamični maslinov sapun odgovara svemu, što se ima zahtievat od dobra toaletna i zdravstvena sapuna i može se dakle što većma preporučit kao blago i ujedno kriepko svakdašnje sredstvo za mivanje baš i za najnježniu i najosietljiviu kožu od gospojah i diece.

Opres. Budući da glas, koi su već od više godinah ovi polag stojeći specialiteti sa svim pravom stekli, malone svaki dan prozivaju nali čina h i falzifikatah, neka izvole štovani p. n. kupci naših u tuzemstvu i inozemstvu u tolikoj cieni stojećih članakah za občuvat se od prevare pazit tako na njihov više putah obnarodovan način izvornoga zavitka kao i na imena: DR. BORCHARDT (sapun iz bilja), DR. HARTUNG (ulje iz kore od Kine i pomada iz bilja), DR. SUIN DE BOUTENARD (pasta za zube), DR LINDES (vegetabilna pomada u štangama), kao i na firme jedine gospode miestnih depozitarah, koji se po dotičnim miestnim listovima i provincialnim novinama od vremena do vremena stavljaju do občega znanja.

☞ **Samoprodaja** gornjih c. k. povlaštenih članakah uz ustanovljene fabrične ciene **za Zagreb** nalazi se odsele kao i dosad kod apotekara **Graciana Mihića** kao i za Čakovac kod **Hermana Naschitz-a**, za Debreczin kod **Josipa Csanak-a** i liekarnika **Dra. Rothschnecka**, za Eperies kod **Ognjoslava Zsembery-a**, za Hatzfeld kod **Joh. Telbisza**, za Karlovac kod **Th. Alecsika i Jos. Benića**, za Koprivnicu kod liekarnika **Rudolfa Schiketanc-a**, za Križevce kod **Antuna Bratogli-e**, za Osiek kod liekarnika **Josipa Hornig-a**, za Pančovu kod **J. Hubera**, za Rieku kod **Petra Rigotti-a**, za Sassinu kod liekarnika **Antuna Mücke-a**, za Sisak kod **Franje Pokorny-a i G. Velussiga ortakah**, za Viroviticu kod **J. Demetrovića**, za Vukovar kod **T. Stanića**, za Varaždin kod **S. A Tauscheka** i liekarnika **Aleksandra Haltera**, za Zemun kod **A. D. Joannovića**.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 31. LISTOPADA 1859. Broj 249.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je sliedeće najviše ručno pismo izdati na gospodina c. k. redarstvenoga ministra:

Ljubezni barone Thierry! Naložio sam dotičnim dvorskim uredima, da odboru, koi se je ovdie sastavio, da 10. d. m. priredi svetkovinu za uspomenu na Friderika pl. Schillera, stave na razpolaganje redutska dvorana za muzikalno-deklamatorne akademiju i da u kazalištu carskoga dvorea povedu shodne svečanu predstavu, dohodak koje ima se privesti Schillerovoj zakladi.

Ujedno opredieljujem, da slobodni prostor, koi će polag primljenoga plana za povećanje grada okružavat dvorsko kazalište imajuće se sagradit, ima na viekovita vremena dobit ime: „Schillerov tèrg."

Dajem Vam ove moje naredbe na znanje, da shodno učinite.

U Beču dne 24. listopada 1859.

Franjo Josip s. r.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb 31. listopada. Noćas preminuo je ovdie poslie kratka bolovanja prečastni g. kanonik Adam Mravinec.

Primili smo dopis iz Virja od 25. t. m., iz kojega doznajemo, da je tamo malone dan i dvie noći od 23. do 25. u jutro u 3 sata biesnilo takovo nevrieme, kakova tamo nije bilo od pamtivieka, a pogledanje noći postiglo je svoj vèrhunac. U ulici „Mitrovica" svanoj udári grom u škedanj (štagalj) koi je sa svim sienom, što je tamo nagomilano bilo, polag sve neizmerne kiše i sve moguće upotrebljene pomoći od strane tamošnjega stanovničtva izgorio.

Beč 25. listopada. Na današnjoj bursi raznela se od dobro ubaviestene strane viest, da je barun Brock o njegovu odstupu okolujuće glasove odlučno opovèrgo i ujedno dodao uvierenje, da će sviet već dojdućih miesecih imati prigodu osviedočit se, da uprava austrijanskih financijah nije beskoristno provela vrieme od zaključenja primirja vilafrančkoga. Ovo izjavljenje proizvelo je i veoma dobar učinak i uslied toga nisu se samo oporavili papiri već i tečaji divizah od strave jučerašnjega dana. — Ujedno razglasile su se i povoljne viesti o rezultatu ministarske konferencije i nadaju se, da se ministarska kriza može smatrati kao uklonjena, tim većma, čim su se uslied slažućih se viestih naši odnošaji prema Rusiji poslied njih danah veoma poboljšali i kažu da će barun Hübner kao ministar otići u Petrograd.

Talijanska.

Turin, 24. listopada. U današnjem ministarskom viecu dobio je novi občinski i provincijalni zakon kraljevsku potvèrdu. Svakolika zemlja ima biti u 17 provincijah razdieljena a ove opet u kotare; na čelu pèrvih stoji gubernator s vladnim viećem. Pravo izabiranja dobit će sve osobe, koje plaćaju 5 lirah izravnoga poreza. Ministar pravosudja pisao je, vele, biskupu bergamskom, da povuče natrag svoj pastirski list, jer će inače biti udaljen iz dieceze.

Toskanska vlada izdala je dekret, kojim se nalaže da se svi sborovi i uredi dèržave, kao u ostalim stranama kraljevine kralja Viktora Emanuela, imaju nazivat kraljevskima i da moraju svoju odvisnost od dèržavne glave polag štatuta prijavit. Odsele nazivat će se sve čete, svi politički sborovi i dèržavni uredi „kraljevskima."

Svimkolicim ministrima naloženo je pazit, da se izvèršuje ova naredba.

— Občinska oblast parmanska zaključila je, da se poruši onaj stup, na kojem je izložena bila glava silovito ubijenoga nesretnoga grofa Anvita. — Jedan list donosi imena uapšenih ubojicah i njihovih pomagačah. Ima ih dvadeset, koji pripadaju većom stranom gloti naroda. Za glavne ubojice dèrže tri mesara i jednoga bojedisara. Posliednji uapšenik jest major žandarmerije, koi si je dao oteti ubijenoga.

— Polag jednoga dopisa iz Parme u „Timesu" utekle su one osobe, proti kojima je najveća sumnja, da su sudielovale kod ubojstva nesretnoga grofa Anvita.

— „Patriotta" veli, da će skoro grof Cavour opet stupit u ministarstvo; general Dabormida, koi će svoju zadaću dovèršit s podpisanjem curičkoga ugovora, ustupit će mu svoje miesto.

— Istraga u obziru pukovnika Anvita skoro će se svèršit. U kovčezima toga nesretnoga čovieka nisu ništa našli, što bi ga moglo kompromitovati. — U Bolonji tuže se na to, da toskanska vojska neće da bratimi s Romanjolima.

— Obznanjeni su uvieti natiecaja u obziru dekretovanih brunsovnih štatuah, slikah, kolanjah na uspomenu itd. Predmeti za četiri velike historičke slike jesu, vele: 1, Mariusova pobieda nad Cimbrima; 2, pobieda saveza lombardezkih gradovah nad Friderikom Barbarosom; 3, toskanska narodna skupština zaključuje, da se nemože dulje tèrpiti dinastija lorenska; 4, Viktor Emanuel prima toskansku deputaciju, koja mu donosi zaključak pridruženja. Predmeti za druge četiri izvesti imajuće se slike jesu: Bitke kod Kurtatona, Palestra, Magente i Svetoga Martina. Za natiecanje za nagrade dopitat će se za svaki predmet pèrva i druga nagrada odnosni; nacèrti i kalupi imaju se do posliednjega rujna dojduće godine poslati.

— Polag jedne viesti iz Napulja bilo je blizu Palerma prevratno gibanje, no koje je sam narod bèrzo utišao. Kad je odlazila depeša bio je mir opet podpunoma povraćen.

— Viesti iz Genove opisuju jednodušno doček kralja kao sasvim sjajan; ushit naroda bio je, vele, izvanredan.

Turin, 26. listopada. Ministar pravosudja dao je svoju ostavku povodom premieštenja ukidnoga suda u Milan. Sastali su se deputirci, da kod vlade učine kriepkih koraka na korist prevratnih vladah u srednjoj Italiji.

Niemačka.

Karlsruhe, 25. listopada. Nj. velič. car austrijanski dao je ovdiešnjoj vladi najvišu zahvalu izrazit za veliko učestje, izkazano na prolazu kroz Baden austrijanskim ratnim zarobljenicima i ranjenicima, a izvan toga poslao je gubernatoru rastatskomu, generalu Geylingu, burmuticu sa carskom prilikom posred briljantah, komendantu pako Kehlu i majoru Weileru red željezne krune treće klase.

— Pruska, sada osamljena, od svojih niemačkih saveznikah s nepovierenjem smatrala, i budući joj se umaljenjem njezinog ugleda i upliva prietí, nenalazeći u kolebajućoj se politici Englezke čvèrsta druga, nesigurna od nasèrta s francuzke strane uslied pohotah Napoleonisma za osvetom i osvojenjem renskih granicah mora se ogledat za mogućnim kakvim saveznikom, s kojim sjedinjena mogla bi odolieti svojim protivnicima i uzdèržat evropejski mir. Rusija, u Vilafranki od Francuzke zanemarena, izvan toga bojeći se osvete Napoleonisma za godine 1812. i 14, s Austrijom u neprijateljstvu, s Englezkom baš ne jako oprijateljena, treba takodjer saveznoga druga, na koga bi se moglo oslonit. Pruska joj se preporuča u svakom obziru kao takav. I tako proizvodi sadanji položaj svieta rusko-prusku alianciju kao potreboću.

„Ssohl. Ztg" misli dakle da je potrebno izjavit, da se za ovim savezu nema tražit koalizacija proti Napoleonu III.

Francuzka.

Pariz, 24. listopada. General Bedeau došo je danas ovamo. Dakle nenalazi se već nijedan od generalah, koji su izgnani bili, na tudjoj zemlji. — Iz Carigrada prispiela je viest, da je tamo 14 pomorskih pitomacah od fregate, koja, kad se je sultan na njoj nalazio, malo da se nije razbila, uapšeno i s tanetom na nogama bačeno u more, budući da se je dokazalo, da su i oni bili sučlanovi poznate urote. Posliednjemu nije jošte bilo 15 godinah.

Velika Britanija i Irska.

— U Manchesteru oboliela je nedavno nieka osoba, koja je 40 godinah radila kao zidar, zvala se Harry Hoke i, što je najznamenitije, u sretnom braku živila; znamenito je zato, jer se je kod razgleda njenoga mèrtvoga tiela pokazalo, da nije bila mužko, već žensko. Ova ženska u mužkim haljinama živila je sa svojom ženom u najboljem bračnom miru. Žena pèrvoga braka utekla joj je, kad je saznala za njenu tajnu.

— Lady Franklin poklonika je parobrod „Fox" kapetana Clintocku, koi je predvodio posliednju Franklinovu expediciju.

— Svaki dan očekuju u Londonu poklon, koi šilje maharadža kašmirski kraljici englezkoj. Taj poklon sastoji iz jednoga čadora od najdragocienijih šalovah s posteljom od čista zlata. Sve skupa vriedi 150.000 funtih sterlingah.

Spanjolska.

Madrit. Obnarodovan je sliedeći kraljevski dekret: „Da svojoj sestri infantici Mariji Luisi Ferrandi i njenom suprugu Antunu Mariji Filipu, Ljudevitu Orleanskomu, vojvodi Montpensierskom, dadem nov dokaz svoje nežnosti, dozvoljujem posliednjem sve počasti i preimućtva infanta španjolskoga i zapoviedam, da mu se dadu sva preimućtva i odlikovanja ovoga visokoga čina. Dano u palači 10. listopada, podp. kraljica."

Amerika.

Hayti. U listu „Moniteur Haitien" priobćuju se sliedeći podatci o uzaptjenju ubojice, koi je kćer predsiednika republike ubio:

„Nitko nije sumnjao, da je ubojstvo, izvedeno na kćeri predsiednika bilo znak da bukne ustanak. Istraživanjima policije pošlo je za rukom, uhvatit ubojicu u osobi niekog Timoleona Sanona, koi je odmah mnoge tajne izpoviedio. Urotnici nadali su se, da će predsiednik republike odmah pohitat na pozorište ubojstva gdi je i on imao biti ubijen."

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Pariz 28. listopada. „Constitutionnel" nada se da će biti kongresa sa svim tim, što se proti njemu opire Englezka. Kongres je, veli, potreban, Francuzka neteži za nikakovim pokroviteljstvom.

Madrit, 28. listopada. Mirovni glasovi u obziru Marokanske lažljivi su. Više generalah otišlo je u Algesiras, kamo je prispeo i konsul iz Tangera.

Iz Curika, kao što doznaje „Oestrr. Ztg" prispiela je bèrzojavnim putem u Beč žalostna viest o preminutju tamo dne 26. t. m. dogodivšem se grofa Colloreda. Kao što se čuje poslat će se za podpisanje curičkoga ugovora drugi carski punomoćnik.

Berlin, 27. listopada. „Preussische Ztg" kaže: Dnevnički glasovi obnarodovani o dočeku toskanske deputacije kod ministra izvanjskih poslovah netočni su u bitnim dielovima; službeni list osobito napominje to, da deputacija nije službeno primljena bila, jerbo sadanja toskanska vlada nije priznana od pruskoga dvora; razgovor bio je dakle sasvim privatan i nesposoban, da bude obnarodovan.

London, 27. listopada. „Morning Herald" zahtieva odpor, ako bi Španjolska zapremila kakovo zemljište naprema Gibraltaru. Jedna ladja iz Australije natovarena zlatom razbila se jučer, više osobah utopilo se.

Paris, 27. listododa. Kraljica Holandezka prispiela je ovamo.

Paris 28. listopada. „Constitutionnel" donosi jedan članak podpisani po Grandguillotu. U njem se izrazuje pouzdanje, da će kongres sastat se u pèrkos svim prigovorima Engleske i razvije se potreboća njegova sastanka.

Članak zaključuje se ogradom proti misli, da Francuzka teži za pokroviteljstvom.

— **Madrit**, 25. listopada. Mirovni glasovi, koji su ovdie okolovali i činili misliti, da će se uklonit ratu, nisu osnovani. Generali Tabala, Serrano itd. odlaze danas u Algesiras.

Algesiras 26. listopada. Španjolski konzul u Tangeru došao je ovamo s ukupnim osobljem.

New-York, 18. listopada. General Heyd naimenovan je sliednikom amerikanskoga poslanika u Parizu, Mosona. U Harpes-Ferry-u buknuo je žestok ustanak cèrnacah. Buntovnici osvojili su arsenal, obustavili su željeznične podvoze, prietili su kondukterima i presiekli bèrzojavnu žicu. Iz Washingtona poslane su onamo vojničke čete, da nadvladaju ustanak.

— Iz jedne viesti lista „Ost-Deutsche Post" br. 278 vidi se, da se je **niekoliko djakah peštanskoga svenčilišta** neovladjenih usudilo kao „punomoćnici djakah peštanskoga svenčilišta" doći u Beč. Ovaj je korak proti ustanovi reda fakultetskih naukah i zapte za napomenuto svenčilište (Razpis ministarstva za bogoštovje i nastavu od 8. listopada 1850 br. 430. dèržavo-zakonski list §§. 68 i 88) i **povest će se proti toj preuzetnosti propisano zaptno postupanje**. (Oest. Korrespondenz.)

Zapisnik

ravnateljske siednice družtva za poviestnica i starine Jugoslavenah dèržane dne 21. listopada.

(Nadalje.)

G. Jos. Šavor, župnik u Bisagu, posla 3 for. 10 novč. u ime god. prineska, a g. Janko Lacković, kapelan u Pregradi, 7 stot. 30 novč. u ime zaostavšeg prineska. Novci blagajni izručeni i na dotičnom miestu nabilježeni.

G. Jak. Vorgić, župnik andrijevački, svojim dopisom dto 28. rujna t. g. javlja, da će zaostavšu svotu kao utem. član najkasnje do konca ožujka 1860. položit, i želi, da mu se pošlju knjige druž. časopisa, koje mu manjkaju, naime: Arkiva II. raz. 1. Ark. IV. i Bibliografija dalm. etc. Zaključeno odaslat a drugo do znanja uzeti.

Nj. preuzv. g. ban grof Coronini-Kronberg, c. k. podmaršal, svojim dopisom od 14. listop. t. g. izražuje svoju zahvalnost na poslatih knjigah Arkiva. Što je na ugodno znanje uzeto.

C. k. osriednji odbor za uzdèržavanje starih gradjevinah i spomenikah u Beču potvèrdjuje, da je primio poslanu mu V. knj. Arkiva. Do znanja uzeto.

Vis. c. k. hèrv. slav. namiestničtvo izviešćuje nas dopisom od 14. rujna t. g. br. 2426 pr., da je svoju od 65 for., koja je od strane našega družtva na kopiranje dvajuh starih rukopisah iz c. knjižnice u Parizu onamo poslata, na opredieljeno miesto dostavljeno. Do znanja uzeto.

Matica sèrbska posla nam svoje lietopise od g. 1851—1858. Í historiju slavenskih pravah. Zahvalno primljeno i u knjižnicu stavljeno.

Dobismo opet sliedeće knjige i to: od c. k. moravsko-šleskog družtva za promak poljodielstva 11. svezak njegovih spisah; historiju filantropičnih zavodah po Moravskoj i Šlezkoj; „Monumenta rerum Boh. Mor. et Silesiarum" i dodatak pod naslovom „Knjiha Tovačovska." Zatim od g. Dr. Coste iz Ljubljane 4 književna dielca, a od c. k. sveučilišta bečkog kataloge predavanja za god. 1859. i za zimski semestar god. 1860. Ujedno nam ovo, kao i g. Dr. Costa i c. k. zemljopisno družtvo bečko pismeno potvèrdjuju, da su poslanu im od nas V. knj. Arkiva primili. To je do znanja uzeto, a knjige, za koje sèrdačno zahvaljujemo, predane narodnoj knjižnici.

Povierenik petrovaradinski g. Pet. Domašinović, podjakon i župnik, šalje 5 for. 20 nov. u ime prineska za se i za g. Moju Živanovića, c. k. majora u miru. Novci blagajni izručeni a g. povieroniku zahvaljeno na trudu.

G. Dane Pachman, župnik ivankovački, svojim dopisom bez datuma izjavi, da neće zaostavši prinesak od 14 for. 70 novč. platit, te se izgovara, kako se je već 1853. god. izrekao, da neće bit članom, s toga nije pod nikoji način obvezan platjati. S velikim sažaljenjem imamo odgovoriti, da mi opet pod nikoji način niti jesmo, uznemirivali, niti hoćemo one, koji nisu naši članovi. Očito izpoviedamo, da ništa pismeno neimamo, odkuda bi mogli za izgovor gosp. župnika Pachmana ište zaključit. Istina želimo, što smo morali jedared otim bi reć prisilnim putem udariti, da se dogovi družtva utieraju. To je naša sveta dužnost, to zahtieva plemenita svèrha našega družtva. Istina je i to, da je težko mnogim članovom povećn svotu na jedanput položiti; ali mi nesilimo nikoga, da sve u jedanput plati, nego po malo, jer nam bieše najprije do toga stalo, da svaki član uvidi, što je dužan, pa da se izjavi, kako će platit, da li sve na jedanput ili na više putah.— Dosta pako slo, da bratja, koja nam vierno s početka ruku pružiše, glede toga, kako bi domorodnom težnjom i novčanom podporom sabirali stare spomenike i ino gradivo za našu poviestnicu, upravo sada, kadno je najsgodnije vrieme, kad stadosmo snažnije napredovati, sa svim nam se iznevieravaju. Da nas to slabi u medjusebnom uzdanju, dà, da nam to sveti drugčije posao za narodnu stvar uzgrednim čini, neima dvojbe. — Ovako lje nikud nikamo! Ovako nećemo napredovati! —

G. Vl. Lorković, bogoslov nadbiskupije zagrebačke, odgovorio je na nieka družtvena pitanja i poslao g. načelniku. — Radostno primljeno i služit će za porabu. Samo bi želit bilo, da se u primier g. dopisnika ugledaju i drugi naši domoljubi, pa da se neuskrate složnim korakom stupati napred, da odgovorimo jedanput važnoj zadaći našega družtva.

G. Franjo Košćec, kapelan u Bielovaru, posla za družtveni časopis popis tako zvanih „Severinskih pravicah" i odgovore na nieka naša pitanja. Što s osobitim veseljem primismo, a hvalimo g. dopisniku za njegov spis uzdajući se, da će nam i u buduće svojim perom vieran ostati. Želimo od sve duše, da se i druga naša bratja hèrvatska ovim primierom povedu, pa da svojski jedanput za svoje raditi počmu, jer i onako upravo iz Hèrvatske malo dobivamo zahtievanih odgovorah i ostalih dopisah.

(Konac će sliediti.)

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 16297-2056 (VI.—66) 1—1

Obznana.

Uslied naredbe izdate po c k. hèrvatsko-slavonskom zemaljskom financijalnom ravnateljstvu sporazumno s ovom zemaljskom oblastju pobirat će se počamši od dne 1. studenoga 1859 maltarina u Hraščinu na cesti vodećoj iz Varaždina u Fridovo, te preuzetoj u dèržavno upravljanje u duljini od $1\frac{15}{16}$ milje i 36 hvatih bečkih računajući od Stajerske granice do miesta, gdie se stiče sa varaždinsko-verovičkim dèržavnim drumom — u propisanoj stavki od 4 kr. a. vr. od marve tegleće, ako je upregnuta sa 2 kr. a. vr.; od marve što se goni, težke, sa 1 kr. a. vr.; od iste ako je lahka; što se time obnaroduje s primietbom, da će ujedno koncem tekućega mieseca listopada prestati pobiranje maltarine na cesti varaždinsko-savrićkoj preuzetoj u zemaljsko upravljanje, na postajah u Dubravi i Petriancu.

Od c. kr. namiestničtva.

U Zagrebu dne 26. listopada 1859.

Br. 4193 (PZ.—52) 1—1

Oglas.

Budući da je već popravljen most na Kupi kod Petrinje, opet će mallepošte zagrebačko-sisačke nastupit pravilni svoj tečaj.

U Zagrebu dne 27. listopada 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo.

Klempay s. r.

Br. 4120 (PZ.—51) 3—3

Oglas.

C. k. kolodvorski poštanski ured u Tokaju ovladjen je od 1. studenoga 1859 počemši novčana doznačivanja na sve poštanske urede, kojima je povieren posao novčanoga doznačivanja, opravljati i od istoga časa počemši primati takove doznake od napomenutih poštanskih uredah.

Što se time uslied visokoga razpisa c. k. ministarstva za tèrgovinu, obèrte i javne gradjevine od 10. listopada 1859 br. 19355-3310 dostavlja do obćega znanja.

U Zagrebu dne 21. listopada 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo.

Klempay s. r.

Nr. 7228 Civ. (DS.—85. 3—3

Edikt.

Von dem k. k. Landes-Gerichte in Agram wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen des Massa-Verwalters Herrn Advokaten Frigan die executive Feilbietung des der Concurs-Massa des Stefan v. Jozipović gehörigen, auf 12307 fl 46 kr. CM. oder 12923 fl. $15\frac{1}{2}$ kr. ö. W. gerichtlich geschätzten, im Bezirke Gross-Gorica gelegenen, und im Haupt-Grundbuchs-Protokolle Nr. 17 Gemeinde Silakovina und in dem Nebenprotokolle Nr. 25 Gemeinde Buzin eingetragenen Cridalgutes Kurilovec bewilligt, und hiezu der erste Termin auf den 11. Oktober 1859, und der zweite auf den 15. November 1859 jedesmal Vormittags 10 Uhr an Ort und Stelle desselben Gutes Kurilovec angeordnet worden.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dem Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll und der Grundbuchs-Extrakt hiergerichts eingesehen werden können.

Endlich werden Alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obiges Gut Kurilovec erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe desselben so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings-Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

NB. Da bei dem I. Feilbietungstermine das obige Gut nicht um, oder ober dem Schätzungswerthe veräussert worden ist, so wird dasselbe bei dem II. Feilbietungstermine auch unter dem Schätzungswerthe an den Meistbietenden zugeschlagen werden.

K. k. Landesgericht Agram, 19. Oktober 1859.

Klobučarić. Jović.

OGLASNIK.

Dp. 128. 1—1

U smislu §. 33. obstojećih štatutah obdèržavat će se glavna skupština družtva dvorane 20. studenoga 1859 u dvorani u 10 satih u jutro na koju se p. n. gospoda članovi pozivlju.

Od ravnateljstva družtva dvorane.

U Zagrebu dne 29. listopada 1859.

Dp.—127. 1—1

Dne 14. studenoga 1859 obdèržavat će se u Dvorani večernja zabava sa plesom, što se p. gospodi i članovima obznanjuje.

Od ravnateljstva družtva dvorane.

U Zagrebu dne 29. listopada 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 2. STUDENOGA 1859. Broj 250.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 2. studenoga. (O učevnom jeziku.) Već više putah zametnula se u ovim listovima rieč o pitanju jezika, poimence u obziru naših gimnazijah. U njima su sa svih stranah izražene bile pobožne želje, koje je pobudila na temelju najviše odluke za gimnazije izdana naredba visokoga ministarstva nastave od 8. kolovoza t. g., polag koje se zemaljskim jezicima naprema niemačkomu daje veće područje u podieljivanju podučavanja na gimnazijama.

S iskrenim veseljem i zahvalnim sèrcem bila je ova visoka naredba pozdravljena i u našoj dragoj domovini i njom su se posvuda probudila nemala ufanja za budućnost.

Obistinjuju li se ova ufanja? Izvode li se i u istinu dobrohotne namiere visoke vlade? Ustupa i daje li se našem milom materinskom jeziku na našim učilištima zbilja, kao što je pristojno, ono pravo, koje ga ide?

Da se na ova i slična pitanja, koja se često čuju, uzmogne dovoljno odgovorit, valja ponajprije na oko uzeti svèrhu gimnazijah. Ista sastoji u tom, da se učenicima dade takovo zaista humanistično i duhovno izobraženje, da uzmognu s uspiehom posvetit se fakultetskim naukama a zatim kao pouzdani i izobraženi muževi dielovati u službi dèržave i cèrkve.

Da se ova svèrha putem samoga hèrvatskoga jezika, ako ga hermetično zaključimo od svakoga drugoga živućega, napose niemačkoga jezika, još za sada nemože postići, neće valjda tajit nijedan nepristrani i pravdoljubivi domorodac. I neuzemši obzir na političke razloge, da nemožemo biti bez niemačkoga jezika kao članovi austrijanske cesarevine, koju imamo ponajprije smatrat kao našu veliku domovinu i koje ukupnost zastupana je poznavanjem niemačkoga jezika medju izobraženim stališima — kaže nam se potreboća toga jezika već sa znanstvenoga gledišta. Istina je da već imamo više dragocienih dielah u našem materinskom jeziku, poimence proizvelo je najnovije vrieme, kao što se priznati mora, mnogo u tom obziru na vidielo. No što se tiče samostalnih izsliedovanjah i proizvodah, znanstvenih dielah za filologiju, matematiku, fisiku, zoologiju, botaniku, mineralogiju, poviestnicu, psihologiju itd., manjkaju nam jošte takovi spisi a dok je naš jezik bez znanstvene naravnim putem i samostalno izobrazivše se literature, nije jošte sposoban za znanstveno izobrazovanje.

Poviestnica obrazovanja svih narodah i nepristrani sud svih znanstveno izobraženih ljudih uče nas, da je svaki jezik višje izobraženje postigo i postići može samo time, ako se dobre glave u istom učenjem i temeljitim poznavanjem tudjih jezikah i njihovih literaturah popnu na onaj stupanj izobraženja, da za razvitak svoga vlastitoga, niže stojećega jezika proizvedu štogod valjana i naznače put, kojim se jedino i svetrajno nepravi već samoniklo i životvorno utemeljuje literatura. Naročito izraženo zahtievanje visokoga ministarstva, da ima niemački jezik na svim dèržavnim višjim gimnazijama zajedno s drugim nastavnim jezicima biti znanstvenim jezikom predavanja, učinjeno je dakle na korist manje izobraženih zemaljskih jezikah, uslied toga vidi se, da nastojanje, da se samo na narodni u izobražavanju nahodeći se jezik izklopno obrati sva pažnja, neuzimajući nikakova obzira na niemački jezik, nebi istom u tomu jeziku prijalo, već bi mu uprav škodilo. Jedan ili drugi jezik sám nemože vodit k svèrsi, već oba zajedno i zato se imaju obadva, hèrvatski s niemačkim, i niemački s hèrvatskim i pokraj njega u onoj mieri, koju naznačuje stupanj njihova izobraženja i njihove književnosti, po mudrim namierama vlade niegovati, učiti i zastupati na gimnazijama.

Uslied rečenoga glavna je zadaća svakoj gimnaziji, da učenici svèršivši gimnazijalni tiečaj, postignu nesamo onu učevnu svèrhu, koja je gimnazijama uobće naznačena, već da uzmognu tako materinski kao i niemački jezik temeljito i okretno upotrebljavat govoreći i pišući.

Budući da se pravo i temeljito obrazovanje samo putem shodnim naravi i zato s početka materinskim jezikom a i nadalje uzimajući vazda obzir na isti može i ima postići, podieljuje se ovdie uslied višje naredbe na svoj nižoj gimnaziji i to u 2 pèrva niža razreda gimnazije svekoliko podučavanje a u 2 posliednja

---

Ruslan i Ljudmila.

Od Puškina.

Preveo Spiro Dimitrović.

(Nadalje.)

Piesma III.

Zabadava vi se se zatajiste
Za vesele i mirne drugove,
Stihi moji! Al' se nesakriste
Od očiuh nenavisti gnjevne.
Bliedni kritik njojzi na uslugu
Udesno me veće zapitao:
Ruslanovu zašto drugaricu
Ko na rugu njezinom suprugu
I dievojkom zovem i kneginjom?
Eto vidiš, dobri čitatelju,
Zlobne zloće pečat šaroviti!
Kazuj, zlobna nije l' izdajica,
I kako mu valja odgovorit?
O srami se, nesretni, Bog s tobom!
O srami se, pravdati se neću;
Dovoljan sam, čistom mojom dušom,
I zato ću smireno mučati.
Al' ti ćeš me ulovit, Klimeno,
Tvoje žarke poniknut će oči,
Ti, žèrtvico dosadna himena . . . .
Eto vidim, kako skrovna suza
Na stih pade, sèrdašcu razuman;
Porumeni, pogled ti pogasnu!
I uzdahnu, mučke . . . . uzdah znatni!
Ljubomorče: čekaj, eto časa;
Bog ljubavi, jogunica Lado
Već pristade na smielu urotu,
I za tvoju neslavnu je glavu,
Gotov ures, da ti se osveti.

Već je hladno jutro zasijalo
Na tiemenu polunoćnih gorah;
U divnom je sve mučalo dvoru.
U ljutni tajnoj Černomore
Bez kape i jutèrnje odieće,
Sèrdito je na krevetu zieva;
A okolo siede bradurine
Mučajući sve robovi vèrve,
Ter ju češljam pozorno češljaju.
Medju time, rad nužde i krasi
Bezkonačne na bèrkove siede,
Istočne mi lievaju mirise;
Tada eto, nezna se odkuda,
Zmaj krilati kroz prozor uleti:
Zagèrmivši željeznom čeljusti,
Sav se savi u kolo široko,
I pred hèrpom vele izumljenom
U Najnu se hitro pretvorio.
Zdravo da si, ona progovori,
Pobratime, davno počitani!
Černomora do sad ja poznavah
Po letećem gromovitom glasu;
Ali tajna sad nas je sudbina
I još jedna pizma sjedinila;
Opasnost je tebi zagrozila,
Nepogode nad tobom skupila,
A glasovi uvriedjene časti
Na osvetu strašnu me dozivlju.

I pogledom, punim hitre blazni,
Njojzi patulj desnu ruku daje,
I govori: „Moja divna Najno!
Tvoja pomoć vele mi je draga.
Posramimo kovarstvo Finovo;
Ja se mračna lukavstva nebojim:
Slab protivnik nije meni strašan;
Sudbinu ti moju valja znati:
Blagotvornom ovom siedom bradom
Zaman nije Cernomor narešen.
Dokle dakle njezine siedine
Dušmanova ćorda nepresieče,
Nikakav mi vitez jadoviti,
Nit umèrli može nauditi
Najmanjema zamišljaju mome;
Viečito će moja bit Ljudmila
A Ruslana grobu sam obećo!"
I vieštica jošter primietila:
„Poginut će, poginuti Ruslan!"
Tri puta je zatim zacvèrknula,
I tri puta nogom zabaktala,
Ter u sliki zmaja odletila.

U grimiznoj odieven odori,
Od vieštice obodreni vieštac,
Razvedri se, i opet se rieši
K nogam nosit dieve zaplietjene
Duge bèrke, ljubav i pokornost.
Narešeni patulj bradoviti
Opet ide njojzi u ložnicu;
I od sobah dugi red prolazi,
Al' u njima kneginje nenadje.
On podalje, u divni perivoj,
U gajeve bašti do ograde,
Kraj jezera, oko vodopada
Pod mostiće, u brajde . . . . nje nije!
Od kneginje ni glasa ni traga!
Ciku, buku, trepet i zapanu
Tko bi mogo njegovu izreći!
Jedva čeka, da zora zazori.
Patuljevo stenjanje zaori:
„Amo, moji nevoljnici, amo!
Amo, u vas uzdajem se samo!
Odmah da mi Ljudmilu tražite!
Odmah ovog časa! . . . . Jeste l' čuli?
Al' se sa mnom — nemojte šaliti —
Jer ću bradom sve vas podaviti!"

Čitatelju, ja ću ti kazati,
Liepotica kuda je prispiela!
Svu noć ona svojoj se sudbini
U suzama diveći — smijala.
Nju mi brada ljuto je strašila,
Černomora sad je poznavala,
Smiešan joj se čini, ali nikad
Nije užas sa smiehom zajedno.
Na susretku s jutèrnjim lučama
Ljudmila je krevet ostavila,
I nevoljno pogled obratjala
Na visoka: čista ogledala;
Nebotice kike zlatosvilne
S lierunijeh je plećah podizala,
Nebotice guste svoje vlasi
Nebrižnom je ručicom zaplela;

iste veća strana predmetah u hèrvatskom jeziku i ako to nije gdiegdie uslied niekih obstojećih preponah jošte sasvim uvedeno ima se na temelju ponovljenoga prijašnjega naputka u buduće uvesti a i uvesti će se. Samo kod predavanja poviestnice i latinskoga jezika u višjim razredima nižje gimnazije upotrebljava se jošte uslied posebne ministarstvene naredbe niemački jezik i to zato, da se učenicima dade prilika uviežbat se u istom i tako olakšat si prelaz u nauke višje gimnazije. (Konac će sliedit.)

Zagreb 2. studenoga. Polag viestih, koje cèrpimo iz pouzdanog izvora u stanju smo javiti, da izviestje o sastanku pouzdanikah osiečkih — priobćeno u „Pest. Lloydu" a po njem u ostalim javnim listovima — u bitnom svom sadèržaju nije točno, nego da je u stvari, odrekla se viećanja o predmetu predloženom za pretresivanje i izjavila da dotlie dok se ustavnim putem neizdade obćinski zakon, nieka bude privremeno u kriepostì obćinski red od 14. travnja 1849. godine.

— Bečke službene novine od 30. listopada donose sliedeći članak: U bečkim i provincijalnim listovima bila su opetovano uvèrštena oglašivanja odnoseća se na unutrašnje poslove; koja su gdiegdie pojavivšim se nezakonitim i od osobah, koje su si neovladjene prisvojivale sborovna prava, izlazećim očitovanjima pribavile razprostranjenje u širokim krugovima. Premda s jedne strane nemože vlada namieravat, da zapriečì vlastno izrazivanje mnienjah ili da zabrani priobćivanje dogodivših se činjenicah, ipak mora s druge strane pri tom ostati, da se zahtievi nezakoniti u stvari ili po obliku prieko toga kao sredstva agitacije neupotrebljuju, i onako kao što su u peticijama i sličnim spisima možebiti izraženi bili, — preštampanjem od rieči do rieči obćenito nerazprostranjuju. Vlada očekuje dakle od dobroga patriotičnoga duha, koi oživljuje veliku većinu organah domaće štampe, da će ova opazka naći uvaženje i zato da neće biti potrebno, zbog nastavljanih obnarodovanjah naznačene vèrste, da se upotrebe ona sredstva, koja proti obćeškodljivom pravcu, kojim su takovi listovi udarili, propisuje red za štampu.

— Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo jo najvišjom odlukom od 4. listopada iz najvišje milosti odpustit povratak podpore u žitu predujmljene za glada godine 1847. stanovnicima hèrvatskih komorskih dobarah u riečkoj županiji ukupno 25.308 for. $57\frac{3}{4}$ k. n. iznoseće.

J. M. Djakovo 24. listopada. Dana 13. listop. sakupi se u Djakovu ravnajuće i učiteljsko osoblje istoimenoga kotara, da vieća o školskim stvarma. Pod predsiedničtvom prečastnog g. vèrhovnog nadziratelja Dra. Josipa Matića i pod obazrivim ravnanjem velečastnog g. kotarskog nadziratelja pučkih učionicah Antuna Zviršitsa prisustvovaše ovom viećanju veleč. gosp. miestnih učionicah ravnatelj Filip Molnar, g. c. k. učitelj ovomiestnog učiteljišta Mato Zerhauer, inih 16 licah duhovnog i svietovnog stanja, i svikolici učiteljski pripravnici, njih 18 na broju. Predmeti viećanja bijahu u predtečnoj okružnici veleč. gosp. kot. nadziratelja pučkih učionicah točno naznačeni, a glede reda, načina i pravca, kojeg će se ovo viećanje dèržati imati, uapućeno bi na lanjski konferencionalni program.

Predmeti viećanja bijahu sliedeći: 1. Koje dužnosti ima svietovni učitelj glede vieronauka u svojoj školi? 2. O tielesnoj kazni u obće. Kada, pod kojim uvietima i kako bi mogao učitelj učenika tielesnom kaznom kazniti? 3. Iz čitanke sadaću „Sisavci" s učenicima trećeg razreda praktično preduzeti, s obzirom na okretno čitanje i s pravim naglasivanjem, kako takodjer, da učenici sadèržaj štiva dobro shvate i o njem se ustmeno izraze, a najposlie i na gramatično razglabanje. 4. Što je slomak? Zorno predstavljanje slomakah $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$, i $\frac{2}{3}$, $\frac{2}{4}$, $\frac{2}{5}$ odnosno na njihovu veću i manju vriednotu, takodjer s učenicima trećeg razreda.

U to ime skupilo se je učiteljsko osoblje u 8 satih u jutro u župsku cèrkvu, gdie nakon poziva duha sv. veleč. g. kotarski nadziratelj nekèrvno posvetilište svietčano prikaza. Poslie sv. mise uputi se svekoliko osoblje u jednu školsku sobu uzorne dietčačke učionice, i tu otvori veleč. g. nadziratelj kriepkim govorom viećanje.

Pismena viećanja pojedinih i obodvìuh od gornje dva teoretična pitanja podnese većina prisutnih, pače i jedan odsutni učitelj. Djakovački učitelj Antun Šunić pèrvi je pozvan, da saobći svoju cèrtu glede pèrvog predmeta, i budué je on stvar sa svih stranah zrielo razmatrao, i skoro sve, što se o njoj reći može, izcèrpio, zato su njegovi odnosni nazori i njegovo mnienje bezuvietno obodreni i za znanje i ravnanje uzeti.

O drugom predmetu čitali su svoje cèrte djakovački učitelj Antun Felingstein i Antun Šunić, i njih su obadva ovaj u školskom odgojiteljstvu koliko važni toliko težki predmet na zadovoljnost svih nazočnih razjasnili, odnosne propise raztumačili, i razna mnienja o tom predmetu raznim miestnim i sobstvenim okolnostima prilagodit nastojali.

Pri zadaći štiva kušahu se praktično redomice učitelji. A. Felingstein, A. Lebanović, Joso Bujanović i Roko Tunuković.

I pri predavanju računske zadaće, kušalo se je više učiteljah redomice. Posliednji pako pokaza učitelj A. Šunić s učenicima u treći razred istom stupivšim, koji dakle u slomcima još obučavani nisu, kako pri obučavanju postupati valja, da predavanje učenike zanima i da oni pri tom pazljivi budu; kako se sve duševne sile učenikah harmonički razvijat i uporavljat imaju i kako se ovom i svakom sličnom prigodom na gradskih i glavnih učionicah i na drugih zemaljski jezik u obzir uzimat ima.

Veleč. g. kot. nadziratelj upravi na oto niekoliko riečih obodrenja na sve prisutne, u kojima jih ponukovaše na sveudiljno napriedovanje i uzajmeno pomaganje u stvarma njihova zvanja. On jih opomenu na marljivije polazenje budućih sastanakah i očitova radost svoju vèrhu toga, što su se učitelji za ovaj

---

Jučerašnja svoja narešenja
Nedvojbeno u nuglu je našla;
Iz tihana plakati nastade,
Ali zato sa viernoga stakla
Uzdišuće poglede nesvratja,
I dievojci eto na um pade,
U borenju raznih pomisalah,
Da mi vidi kako joj pristoji
Čadan kalpak viežtca Cèrnomora.
Sve je tiho, nigdie nikog nema;
Ni ko živi na dievu nepazi....
A dievojci od šestnaest lietah
Kakav kalpak nećeš da pristane!
Resiti se nikad liena nije!
Ljudmila je kalpak nadienula;
Na obèrve, uprav, lievo, desno
Što je odzad naprieda okretje.
Pa šta ćeš još? čudo iz čudesah!
U sèrcalo Ljudmila propade;
Prevèrnu ga — opet kano prije
Ljudmila je na svietu stajala;
Nazad nadie — i opet je nije;
S nima — opet u sèrcalu! „Krasno!
Dobro, viežtce dobro sunce moje!
Sad je meni tekar bezopasno;
Sad se mogu od zla sačuvati!"
Kalpaka je stàre zlodietice
Od radosti mlada celivala,
I zadnjinom napried nadienula.

Al' se sada vitezu vratimo,
Nije l' stidno da se zanimamo
Toli dugo bradom i kalpakom
A Ruslanom da se nebrinimo?
Boj žestoki skončajuć s Rogdajem,
Prohodeći driemuće dubrave;
Pred njim dolac odkri se široki
Pri sijanju jutrenjih nebesah.
Nehotice trepetje viteže:
On ugleda stare bitve polje.
Dalečina pusta; smo tamo
Kostine se žute; po humima
Topuzine leže i oklopi;
Ovdie hèrbi, zahèrdjani štiti;
A mač ondie kostna ruka dèrži;
Tamo travom kaciga obrasla
I u njojzi stara lubanj truli;
Od junaka tam ostanak cieli
Pri njegovom izvaljenom konju
Nepomično leži; kopja, striele
U cèrnu su zemlju zadrijele
I bèršljan ih zeleni ovijo....
Ništa, pustu mučeću tišinu
Pustarine ove nesmutjuje,
Samo sunce sa jasne visine
Tu dolinu smèrti ožaruje.

S uzdahnutjem vitez oko sebe
Obzire se žalostnim očima.
„Pusto polje, polje, tko je tebe
Posiejao s mèrtvima kostima?
Čij je konjić po tebi letio
Zadnji časak kèrvava poboja?
Tko na tebi slavno poginuo?
Čije nebo molitve uzsliši?
Zašto, polje, ti si zamuknulo
I zaraslo travom zaboravi?....
Može biti na niemom briežuljku
Naći će se raka za Ruslana,
Al' ga neće mukle gusle sliepca
U piesmici nigda spominjati!"

Nu se bèrzo moj vitez spomenu,
Da junaku dobar mač je nuždan
I oklopi od mazie tvèrde;
Jer je vitez u zadnjem dvoboju
Brez oružja svoga ostanuo.
Naokolo polje obilazi;
Po gèrmovim, kostnim gomilama,
Medju hèrpam trulećih oklopah,
Razdrobljenih mačah i kacigah
Za se traži oružje junačko.
Pustoš niema stenjanjem se prenu,
Sva poljana štropotom zatrese;
On nebira, već popade štita,
Zvučna roga, gvozdenu kacigu;
Samo mače nemože se naći.
Svu dolinu bitve obilazi,
Svuda gleda množinu mačevah,
Ali svi su laki i maleni,
A knez liepi nije uvehnuo
Ko junaci današnjega danka.
Na grud metje gvozdene oklope,
Vito kopje u ruku uzimlje,
I odtale dalje putovao.

Povèrh trudne zemlje umorene
Rumeni je zapad potamnio;
Sinja magla svuda zadimila
I sjajan je miesec zasvietlio:
Pustoš smèrkle. Po tamnome putu
Zamišljeno naš Ruslan jezdio,
I ugleda: kroz noćnu tamninu
Da se dalko hum ogroman cèrni
I da nešto strahovito hèrka.
Junak humu bliže, bliže — sluša:
Čudni hume čine se da diše.
Vitez Ruslan gleda, razmišljuje
Neustrašno, i smirenom dušom;
Al' mu striže bojazlivim uhom
Dobri konjic, opire se, trepti
Glavom maše, i grivom kostrieši.
Eto huma, bezoblačni miesec
U tmini je bliedno razsvietlio;
Gleda, motri hrabri knez Ruslane —
I ugleda izpred sebe, čudo:
Mogu li ga riečim opisati?
Izpred njega stoji živa glava.
Strašne oči san je zaklopio;
Hèrče, klima kacigom pernatom,
A perje se u tamnoj visini,
Kano magla diže i razvija;
U krasoti svojoj strahovitoj
Nad mračnoj se pustoši uzdiže,
Od tišine mukle obkoljena
Brez imena od pustinje straža,
I stajala ona pred Ruslanom
Ka gromada grozna i maglena.
Ali vitez u svomo smionstvu
Hoće tajni da razruši sanak.
On iz bliza divo razgledava,
Naokolo glavu objahuje,

sastanak više i bolje pripravili nego za onaj lanjske godine, i reče najposlie, pismena riešenja sviuh rešiteljah jur u rukuh imajući, da će on — akoprem svaki riešitelj na predavanje svojega sastavka radi kratkoće vremena dojti nije mogao — svaki pojedini posao sam temeljito pregledati i polag vriednosti na svojem miestu ocieniti. Konačno bijaše ambrozianska zahvalnica u zboru odpievana.

Poldnevna ura bijaše jur odkucala i na rastanak opomenula, i svi članovi razidjoše se napunjeni najboljim odlukama.

P. K. Iz Posavine 29. listopada. Čitava Posavina naliči samomu moru — svagdanji dаždj što je prije niekoliko danah padao — počini neopisivo zlo — štetu, da se procienit nedade. —

Ljudi u samotnih stanovah penju se na tavane očekivajući u užasnom strahu čoviečje pomóći — marva i ostala životinja stenje od gladi, opasana vodom, nemogući se dokućiti pitomoj paši — jednom rieči: stanje Posavine jest na kocki. —

Samo nekojim žiteljima pošlo je za rukom dočepati se sa svojom marvom u obližja na suhu ostavša sela. —

Čim dopre glas o tom strahovitom dogadjaju, nije uzmanjkala kot. oblast u V. Gorici shodne poprimiti načine, kako da se zlo od siromaškog u prevelikoj biedi postavljenog Posavca po mogućnosti odvrati i istomu pomogne.

G. kot. predstojnik nabavio je primernu količinu hlieba — razdelio ga na pojedine činovnike po razmierju, kojim opet nadležaše dužnost sesti u svoje čamce, te tako po prostranom kotaru od sela do sela brodeć sirotinju nadarivajući hranom ublažívati, da neizgine od skrajne nevolje. Na više miestah razruši voda sipove, tako u selu Stèrmcu jedan čitavi čardak, kojom prigodom u oči majke, dvoje njezine mužke diece postade plienom vodah, te i majka samo velikom pogibelju mogaše se od propasti spasiti, prihvativ se za obližje nieko dèrvo. —

Komunikacija je sveudilj pretèrgnuta, i valjda će još dugo tako obstojati, jer su mostovi i putevi jako oštećeni — na što je poglavito, glada biti će takova, da mu nema pametara.

Beč. Nj. veličanstva car Ferdinand i carica Maria Anna dostojala su 400 f. poklonit u svèrhu, da se opet sagradi škola u Novom Selu u gradiškom okružju, koja je dne 23. sèrpnja t. g. prigodom velikoga požara izgoriela.

— „Aust. Korr." piše: Grof Stiepan Szechenyi, o kojem su se razni glasovi raznieli bili, nalazi se istina jošte u Görgovoj ludnici u Döblingu, no već dvie godine od prilike podpunoma je zdrav. On ostavlja zavod često na dulje vremena, no opet se onamo vraća, jerbo mu je omilielo i priviko je tamo pribivati. On prima pohode i vraća ih.

Sèrbija.

Beograd, 23. listopada. Polag privatnih viestih iz Kragujevca nakanio je knez Miloš od onud odputovat i prieko Požarevca vratit se ovamo. Nastupi sèrčne boli dolaze češće i dulje traju.

Moldavija i Vlaška.

Bukurešt 21. listopada. Na predlog ministra unutarnjih poslovah zaključilo je ukupno ministarsko vieće, dok komore nezaključe formalni zakon za štampu, ustanovit sliedeće točke, polag kojih se imaju medjutim ravnati izlazeći listovi:

1. Najstrožije je zabranjeno nasèrtat na kneza i njegovo dostojinstvo.
2. Isto tako na svećenski stališ zemaljskoga vierozakona i svake vieroizpoviedi, koja se ovdie tèrpi.
3. Tako kao u osobu dèržavnoga poglavara nesmije se dirat ni u osobu vladarah i zastupnikah inostranih dèržavah.
4. Nije dozvoljeno izazivat se na oružje(?)
5. Zahtievat inostrano unašanje u dèržavnim poslovima.
6. Pozivat na neposlušnost izdanih zakonitih naredabah, čim bi se nemir ili uobće kakova pogibelj prouzročit mogla za obstojanje obćega dobra.
7. Bez ovladjenja tumačit prava, dèržavnoga vlastničtva i zavadjat ili obrabrivat na nasèrt na isto.
8. Proti zemaljskoj vladi pobudjivat nepriklonost ili dapače mèržnju, koraci dotične gospode ministarah imaju se nasuprot umiereno razglabat i u smislu dobrohotna razjašnjenja razpravljat a ne mèržnjom i preziranjem njihovu osobu i način življenja navlaš izlagati ruganju.
9. Isto tako u obziru ostalih službujućih dèržavnih činovnikah.
10. Nikada se nesmiju upotrebljavat izrazi uvredjujući ćudorednost.
11. Nesmije se poštenje dèržavljana, njegovo dobrostanje ili dapače njegov život pogibelji izlagati.
12. O Dostojinstvu komorah ili o zakonima, koje su iste predložile, o osobi deputiracah i o izpunjavanju njihovih poslanstvah nesmije se presirno govorit i samo način smije se korit, o kojem bi jošte štogod želit bilo.
13. Budući da se osobe bez dovoljnih sposobnostih i bez dozvoljenja vlade, bez predhodna zakonita zajamčenja svoga moralnoga značaja usudjuju nasèrtat u javnim listovima na dèržavne poslove i listove uredjivat, ustanovljeno je da se za izdavanje svakoga lista položi 5000 grošah (kao jamčevina?)

(Sliede podpisi ministarah.) (Bukur. Deutsche Ztg.)

Niemačka.

Berlin 26. listopada. Od 14. t. m. poboljšava se pravilno zdravje Nj. veličanstva kralja. Redovito šeće se Nj. veličanstvo piešice jedan do 1 $\frac{1}{2}$ sata u šumici od Sanssouci-a, i ako je Nj. veličanstvo i za toga vremena više putah jošte prisiljeno odmarat se, ipak vidi se iz hoda i dèržanja da mu svakim danom rastu sile na radostan način.

Francuzka.

Pariz, 25. listopada. „La Patrie" priobćuje sliedeće: „Jedan niemački list obznanjuje,

---

I pred nosom na junačku stade;
Nosdèrvine kopjem zaškakljao,
I, smèrknuvši, širom zazijeva,
Ter očesa otvori i kihnu....
Podiže se vihar, polje tresnu,
Ljuti plamen iz nosdra zapaha
S trepavicah i dugih bèrkovah,
I obèrvah sleti jato sovah,
Zamuknule prosnuše dubrave
Kihnu jeka — dobri konj zabèrza,
Pomami se, i biesom odleti
Jedva vitez na sedlu s' uzdèrža,
Za njim silan glas se zaorio:
„Kuda biežiš, vitežka budalo?
Hodi natrag, ja ti se nešalim!"
Bezstidno te progutati neću!"
S preziranjem Ruslan se ogleda
Jedva konja na uzdi ustavi,
I oholim licem se nasmija.
„Šta bi rada od mene imati?"
Smèrgodeć se, glava savikala:
„Dobra sreća gosta mi poslala!
„Poslušaj me, odovle mi šikaj!
„Ja bi spála, sad je tekar smèrklo,
Oprosti mi! Ali vitez slavni,
Slušajući što bluna govori
Sèrdovito i važno zavika:
— Hej umukni, o glavino pusto!
Ja sam čuo za istinu pravu:
Malo mozga u široku čelu!
Ja ću ići, al se šalit neću
Gdie nagazim, tu ti neodgazim.

Tada, pobro, od jada se sniemi,
I od zlobe kano vatra planu,
I naduh se glava; žarom pače
Kèrvave se oči zapiždrile;
Biesom pieneć, ustne zadèrhtale,
Iz ušijuh, ustah paru puha;
Iznenade ona, sa svom silom,
Na susretu knezu puhat stade;
Konj zaludu, oči svoje sklapa,
Glavu mote, smielu grud nateže,
I kroz vihar, mrak i kišu noćnu
Po lošome putu napried skače;
Ubjen strahom i zasliepljen parom
Iznemožen opet natrag bieži,
Da na polju daleko odahne.
Knez se natrag hoće da povrati —
Al' je opet uzbjen, nije nade!
Jer je za njim glava u potieri,
Kano da je s uma sašla, viče,
Smije mu se: „Junače! viteže!
„Kuda biežiš? polagano, stani!
„Oj viteže, ludo vrat nelomi;
„Neplaši se, već i mene pusti,
„Da to, pobro, samo jednom lupnem,
„Pèrve neg si konja umorio."
Medju time ona je junaka
Podugačkim lizala jezikom.
Ruslan užas u sèrdašcu skriva,
Vitim kopjem mučke joj se grozi,
Zatrese ga sa slobodnom rukom,
I dèrhćući gvoždje ubojito
U smioni utisnuo jezik.
Odmah kèrvca iz biesnoga lieva,
Kano rieka stade romoniti.
Od zapane, gnjeva i bolnosti,
Valje se je smionstva lišila,
Na viteza glavina gledala,
Gvoždje grizla, strašno poblіedila.
U smirenom duhu gorućemu,
Tako jednom sred našeg prizora
Melpomene nemarni mezimac,
Nenadanim zaglušen zviždanjem,
Ništa više vidit nemogaše,
Veće bliedni ulog zaboravlja,
Vele trepti, poniknuvši glavom,
Jedva tepa i mukom zamuknu,
Pred strašno se smijućom skupštinom. —
Sretnu zgodu hitro upotrebi,
I smutjenoj bèrže bolje glavi
Kano soko, junačina leti
S podignutom i groznom desnicom,
Ter sa dlanom težke rukavice
Glavu strašnim udarom udari;
Stade jeka po polju udarca;
Naokolo trava se zelena
Od kèrvave zarumeni piene,
I glava se stade kolebati,
Prevèrtjati, po polju valjati,
A gvozdena kaciga zvečati.
Ali tada na zemljici cèrnoj
Mač junački u travi zasvietli.
Naš viteže s veselim trepetom
Njega popà i kó striela bèrza
Opet k glavi po kèrvavoj travi
U žestokom nmerenju tèrči
Nos i uši njojzi odrubiti;
To je spreman Ruslan učiniti,
I već silnim mačem zamahnjuje —
Ali eto, izumljeni, čuje
Glave molno, žalobno stenjanje....
Dobra mača opet tiho spušta;
Kruti gnjevak u njemu umire
I osvete nestaje mu strašne
U dušici umirenom s prošnjom:
Uprav tako, suncem razgrijeni,
Ledovi se po gorami tope.

„Oj, junače, ti mene razumi,
S uzdahom je glava govorila:
Desnica je tvoja dokazala,
Da si junak pobolji od mene,
Odsada ću poslušna ti biti,
Al, viteže, veledušan budi!
Dostojna je plače žèrtva moja.
I ja bijah junak glasoviti!
U kèrvavu boju s protivnikom
Sebi ravna nikada nenadjoh;
Kamo sreća, da nisam imao
Suparnika, mog manjega brata!
Čèrnomore, zlobni i kovarni,
Ti si uzrok sve nesreće moje!
Za sramotu našega koljena,
Siedom bradom, rodjeni patulju,
Veće mladjan moga divna staza
Bez zavisti gledat nemogaše,
U pakostnoj zato stade duši
Žestoko mi, jao, naviditi.
Ja sam naviek niešto ludan bio;
Al' Černomor kleti i opaki

da nieka knjižarnica sada obnaroduje „„tajne zapiske cara Napoleona III.““, rukopis kojih bio je ukraden u elisejskoj palači. Čuditi se moramo, da tako smiešnu basnu razprostranjuje jedan ozbiljni list. No da se kraj učini špekulaciji osnivajućoj se na laži, kojoj je svèrha, da pobudi sablazan, izjavljamo, da smo ovladjeni formalno oprovèrći ovu viest.“

Imenovani list donosi danas i viest, da će dvor 30. listopada otići u Campiegne.

Dèržavno vieće odbilo je molbu parižkoga mesarskoga ceha za naknadu, koi misli da mu je šteta učinjena oslobodjenjem ovoga obèrta.

Turska.

Carigrad 22. listopada. Ethempaša vratio se iz Odese a Muktarbej iz Alexandrije. Ustavši kotari trebinjski podvèrgli su se. Cèrnogorski granični komisari morali su zbog navale medjutim ostavit granicu; zatim je poredak povraćen bio. „Journal de Constantinople“ obnaroduje ferman za investituru kneza Kuze.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Kalkuta, 22. rujna. (Prekozemna pošta, posredstvom Lloydova parobroda „Australia“ prispievša u Tèrst dne 27. t. m.) Proti ustavšim Vagurima u Kitjavaru poslano je iz Bombaja 1500 momakah. Robili u Dekanu nastavljaju svoja razbojničtva. Proti nemirnicima u srednjoj Indiji i ostatku buntovnikah u Teraju namierava vlada poslat vojsku. Feroseešah pokazuje se kod Lulutpora. Aud je miran. Od 300 iz Mundlaisira uskočivših sužnikah ostalo je 150 neuhvaćenih. Miesto lorda Clide-a naimenovan je vele Sir Hugh Rose vèrhovnim zapoviednikom. General Prendergast u Madrasu zbačen je.

Hongkong, 12. rujna. (Istom poštom) Amerikanski poslanik u Pekingu vratio se je bez ratifikacijah od ugovorah; isto će se kasnije izmienit u Pechtangu. Parobrod „Thebes“ najmljeni po francuzkoj vladi razbio se vozeći se iz Honkonga s depešama za francuzkog admirala u Turonu na obali haimanskoj.

Pariz, 28. listopada. Prošaste noći izgorela je dvorana u palači luxemburžkoj, gdie se skupljao senat.

Turin, 25. listopada. Dekret od 19. t. m. podieljuje presudama parmezanskih, modenezkih i romanjolskih sudovah i tamošnjim javnim spisima u Sardiniji podpunu pravnu silu; dekret od 16. t. m. ublažuje kazni proti financijalnim prekèršajima. Sadašnje četiri konjaničke regimente promienit će se u oklopničke.

Firenca, 19. listopada. Ovdie nalazeće se čete položiše prisegu viernosti Viktoru Emanuelu. Ovdie i u Katoliki pohvatali su nieke emisare po svoj prilici Mazzinovačke boje. Broj ovdie pohvatanih iznosi do 30 osobah, medju njima prijašnji tajnik Montanelli.

Napulj, 20. listopada. Vojska postavljena na granici broji prieko 25.000 momakah i dobro je obskèrbljena sa svim, što je potrebno za vojnu.

Carigrad, 22. listopada. Naimenovanje Mehemed-Kibrislispaše velikim vezirom potvèrdjuje se.

— Javljaju iz Berlina, da je novu organizaciju vojske polag predlogah ratnoga ministarstva od 28. t. m. podpisao princ vladalac. „N. P. Z.“ potvèrdjuje ovu viest.

„Gazz. di Milano“ donosi pojedinostih o nemiru dogodivšem se u Bagariji kod Palerma. Četa sastojeća od prilike iz 40 glavah udarila je na carinski ured, osvojila novce tamo nalazeće se i niekoliko pušakah a zatim razoružala je straže gradjanske vojske u Portičelu i Svetoj Flaviji. Oblast poslala je proti njima okolo 50 momakah redarstvenih soldatah i žandarmah na što se četa rastèrka po nedostupnim bèrdima od Vilabate; jedan bio je uhvaćen. Kao što se čini, ti ljudi nisu imali nikakove političke svèrhe. Bili su svikolici seljaci iz Bagarije, a Sicilija nije zemlja, u kojoj se ovaj razred pučanstva običaje starati o politici.

Pariz 31. listopada. „Moniteur“ javlja, da su listovi „Correspondant“ i „Ami de la Religion“ zbog jednoga članka od Montalemberta pod naslovom: „Pius IX. i Francuzka u godinama 1849 i 1859.“ dobili opomenah.

Bieše smiešna i ružna uzrasta,
Kó bies mudar — kano vraže zloban —
A pri tome: za moju nesreću
U njegovoj čudnovatoj bradi,
Strašna sudba groznu silu skriva,
I sve što je na svietu prezire —
Dokle dlaka i brada je ciela —
Izdajica ništa se nestraši.
Pod izlikom viere i bratinstva
Himbeno mi nekad govorio,
Neodricaj od važne se službe:
Ja sam našo u cèrnim knjigami,
Za briegovim toga sinjeg mora
U špiljama glubim pod bravami
Mač se čuva — i što je? strah strašni!
Ja razabrah u čarobnoj tmini,
Da će s voljom neprijatne sudbe
Taj mač isti opasan nam biti,
I da će nas oba pogubiti:
Siedu moju odrezat će brade,
Tebi tvoju glavu; sada sudi,
Nije l' nužda da se dočepamo
Toga stvora opakih duhovah;
Eh, ta šta je? tu mi nema truda
Bratu rekoh, evo me gotova;
Ako hoćeš, hajdmo na kraj svieta.“
Ja ti borić na ramena turi,
A na drugo, da me savietuje,
Brata moga zlodielicu bacih;
Na daleki putak se otisnuh;
I išo sam, išo, hvala Bogu,
Kó na pèrkos svemu proročanstvu,
Iz početka sve je dobro bilo.
Za visokim dalekim gorama
Vèrlu špilju našli smo udesnu;
Mojim rukom svu sam premetnuo,
Dok se čudna mača nedočepah.
Ali eto! sudba je htiela,
Medju nama inat se zavèrže —
Al' je bilo i dobra uzroka!
Nije šala: tko će mačem vladat?
Ja se pravdah, patulj se ljutio;
Prevaru je zlobnik izmislio
Kano smiljen meni se hinio,
— Kanimo se dosadna inata,
Černomore meni govorio:
S otim ćemo slogu porušiti;
Razlog ište da mirno živimo;
Ostavimo, neka sreća sudi,
Kome mač će ovi dopadnuti.
Oba s ušim priniknimo semlji
(Gle, što nije zlobnik izmislio!)
I tko čuje bèrže zveketanje,
Mač će onom za vaviek ostati. —
To izusti, na zemlju se spusti.
Pokraj njega i ja se nizpustih;
Ležim, slušam, al' ništa nečujem,
Nemisleći na njegovu himbu!
Sam sam sebe ljuto prevario.
Zlodielica u mirnoj tišini,
Iza mene tiho se prikrade,
I od sada mahnu iznenada;
Kano vihar oštar mače zviždnu,
I još prije, nego se ogledah,
Sa ramenah odleti mi glava —
Prenaravna dosad mi je sila
Duh života u njoj ostavila.
Moje tielo tèrnje je obraslo;
U daljini, svietu nepoznatoj
Nad zemljicom trup je istrunuo;
Zlobni patulj mene je prenio
U pustinju ovu osamljenu,
Gdie viečito moradoh ležati
S mačem, štono u ruci ti sjaje.
Uzmi njega, i Bog s tobom bio!
Može biti na svome ćeš putu
Moga brata sresti vilenjaka —
Ah na njega ako mi nagaziš,
Kovarstvu se i zlobi osveti!
I ja ću ti tada sretan biti
I svietom se lasno razstaviti —
A u hvali mojoj blagodarnoj
Tvoju pljusku hoću zaboravit.“

(Sliedi piesma IV.)

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 31. listopada 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	75.65
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	70.25
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1839 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1854 .		„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazterelne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom.	po	885.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„	„	197.30
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„	„	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„	„	
dèržavnoga željezničkoga društva	„	„	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„	„	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„	„	
tisanske željeznice po 200 f k.n. itd.	„	„	
lomb.-mletačke željeznice itd.	„	„	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„	„	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„	„	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„	„	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		106.75
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah . .		124.50
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote . .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote . .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote . .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.93
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	25.

Odgovorni ućrednik. Dr. Demeter.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 3. STUDENOGA 1859. Broj 251.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvêrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvêrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. (O učevnom jeziku. Konac) Na višoj gimnaziji nasuprot upotrebljava se jošte pretežno niemački jezik, no ipak predava se vieronauka i hèrvatsko jezikoslovje već sada u hèrvatskom jeziku. U ostalom kod tumačenja latinskih i gèrčkih klasikah, poimence kod onih miestah, koja su duhu hèrvatskoga jezika slična, uporavlja se ovaj jezik a napokon u prirodoslovnim znanostima uzima se obzir na hèrvatska nazivanja. Kod takova uredjenja naših gimnazijah zadovoljuje se po mogućnosti tako hèrvatskom kao i niemačkom jeziku. Onaj se s jedne strane, nakoliko se to uobće može dovesti u sklad sa svèrhom gimnazijah, upotrebljava u tolikoj mieri, da si svaki izstupajući učenik može pribaviti dovoljnu okretnost u pismenom i u ustmenom jezičnom izrazu i da se time što bolje promicat mora i postupovno napredujuće znanstveno razvijanje i izobrazovanje našega materinskoga jezika. S druge strane shodno se postiže svèrha znanstvenoga izobrazovanja i mladeži daje prilika, da postigne onu upotrebljivost i sposobnost za gradjanske svèrhe, posredstvom koje može stupit u svaki javni zvanični krug unutar svegkolikoga cesarstva.

Samo takav uzajemni razmier medju niemačkim kao občedèržavnim, i hèrvatskim, kao zemaljskim jezikom, vodi k željenoj svèrsi i stoji u savèršenom skladu s voljom Nj. veličanstva u najnovijem vremenu očitovanom u obziru upotrebljavanja zemaljskih jezikah kod gimnazijalnoga podučavanja.

Visoko c. k. namiestničtvo, imajući nepomično pred očima korist mladeži i pravo uspievanje učilištah, dèrži se čvèrstvo gore naznačenih načelah i naložilo je oštro opet s početkom tekuće školske godine svim ovozemnim gimnazijalnim ravnateljstvima točno obdèržavanje istih s tim pozivom, da na temelju vlastita izkustva i posavietovanja s učiteljskim zborovima, daleko od svake pristranosti, u obziru posla u govoru stojećega učine predloge, koje neće za cielo uzmanjkati da visokomu c. k. ministarstvu nastave podnese u svèrhu, da ih blagoizvoli uzeti u obzir. Predlozi koje je u tom obziru učinilo učiteljsko tielo zagrebačke gimnazije, priobćeni su u 232. broju lietošnjih Narodnih Novinah a nema sumnje da i ostala dotična učiteljska tiela naše domovine oživljuje isti tako zakoniti, kao rodoljubivi duh.

U ostalo koliko je visokoj vladi stalo do sdušnega gojenja hèrvatskoga jezika uz niemački, vidi se jasno iz toga, što je izim vieronauke, koja naspada u njeno područje, već za sve pojedine učevne predmete svekolike niže gimnazije, kao i već za nieke predmete više, gimnazije velikim troškom izdala hèrvatske školske knjige i tek onomadne uslied razložene potrebe naložila, da se sastavi latinsko-hèrvatsko-niemački školski riečnik za nižju gimnaziju, čim će se zadovoljit tako dugo osiećanoj potrebi kao i obogatiti naše narodno knjižtvo, nadalje da je učinila strogu naredbu, da se neima nijednom izpitaniku kod zrelostnog izpita dopitati zrelost, koi nije isto tako u hèrvatskom kao i u niemačkom jeziku stekao savèršenu okretnost u govorenju i pisanju.

To je sadanje stanje u pitanju stojećega, već više putah potaknutoga važnoga posla, — zaista utiešno i povoljno za svakoga, koi bez predsude i nepristrano smatra stvar, nemieša svèrhe sa sredstvom i prava sreću naše mladeži, koja je toli sposobna za izobrazovanje i od koje imamo pravo toliko nadati se, i uspievanje ovozemnih dèržavnih gimnazijah, koje se uslied osobite brižljivosti dotičnih organah vlade, tako liepo razvijaju, da su upèrkos mnogim neprijaznim uplivima već sada vriedne biti uzporedjene s gimnazijama ostalih krunovinah, neizgubi izpred očiuh. Dodjimo dakle i mi visokoj vladi pouzdano na susret, podupirući ju u oživotvaranju njezinih dobrohotnih namierah!

— Drugi sastavak jučerašnjega broja našega lista pod Zagrebom od 2. studenoga priobćujemo evo još jedanput u svem svojem obsegu, jer se uslied slučajna izostavljenja niekoliko redakah u niekim iztiscima uprav u svojoj glavnoj strani nemože razumieti. Taj sastavak ima glasit kako sliedi:

Zagreb 2. studenoga. Polag viestih, koje cèrpimo iz pouzdanog izvora u stanju smo javiti, da izviestje o sastanku pouzdanikah osiečkih — priobćeno u „Pest. Lloydu" a po njem u ostalim javnim listovima — u bitnom svom sadèržaju nije točno, nego da je u stvari to jedino istina, da se je većina povierenikah, sakupivših se u Osieku pod predsiedničtvom c. k. predstojnika županijskog, odrekla viećanja o predmetu predloženom za pretresivanje i izjavila da dotlie, dok se ustavaim putem neizdade obćinski zakon, neka bude privremeno u krieposti obćinski red od 14. travnja 1849. godine.

* Iz Zagreba. Krasan je doista običaj, polazit grobe, niekada u naših diedovah zavladao, koi su potomci — niekim čudom ili posebnom milosti božjom razsvietljeni — i do danas u životu uzdèržali te mu većinom vierni ostali.

Čoviek nije samo za ovaj sviet stvoren, njega čeka polag zaslugah liepša prekozemska budućnost, nov život, koi će viekom trajat, pun blaženstva i sreće. Ovako nas uči naša viera, a njoj se valja povierit; to nam sviedoče zadušnice, štono ih mi za duše viernih dèržimo, to nam je dokazom dušni dan.

Tko želi vidieti, kako Zagrebčani svoje pokojne štuju, neka se potrudi na dan svih svetih u večer na groblje sv. Jurja i na ina. Na svakom skoro grobu gori niekoliko sviećicah ili uljenicah, što ih živući upališe moleć Višnjega, neka im onako luč viečne svietlosti na onom svietu gori. — Ovdie i ondie sjaju se kèrsti — znaci spasenja — u noćnoj svietlosti, siećajuć i najvećega griešnika na spasitelja. Žalostno i tužno čuvstvo obhèrva te, kad pomisliš, da tebe to isto čeka, da će kao što ti sada, tako po tebi niekoć ljudi gazit zemlju, koja sakriva umèrle ostanke života tvoga. Tko nije bezćutan, mora ga oko sèrca zazebsti.

Evo ovdie na novom grobu cviećem uredjenim kleči mlada u cèrno ovita gospoja, a uz nju malen diečak od 8 ili manje godinah; gorka suza odrinu joj se niz bliedo lice, te pada na suvu zemlju nesmiljena hladna groba, koi joj krije najveće blago. Sinčić videć, gdie majka suze lije, i on plače. Ondie opet plače ostariela majka sinka jedinca, podporu i zaštitu svoju.— Tamo uz cèrkvu postoji mnogi rodoljub, težki uzdah odvali mu se iz grudih, oči i pamet udube se u spomenik, na kom leži spavajući lav, a ustni tiho šapću: „Viečni pokoj vam, žèrtve narodnosti."

Prolazeći prošle godine tim perivojem mèrtvih dodjem k jednom grobu, — učini mi se poznat. Liep ali jednostavan spomenik; na vèrhu tugujući genij sa lirom u ruci, a ozdo čitam kod svietlosti dolazeće sa bližnjih grobovah „Stanku Vrazu" . . . , dosta mi bijaše, tronut obèrnem se sietiv se niečemu: . . .

> Vene pupolj ruže krasne,
> Jer ga obstre ljuti mraz,
> A men' bolnom na um padě,
> Na um padě „Stanko Vraz."

Mogu iskreno izpoviediti, da me ova nemarnost naprama jednom od naših najobljubljenijih piesnikah vèrlo neugodno dirnu. Tebe, piesniče moj! zapustiše rodjaci, tebe se više nesiećaju znanci, prijatelji i ini rodoljubi? Dakle ovako se štuju naši domaći umovi i poslie smèrti? — tomu se nebi bio nadao. — Živo mi se predoče rieči, štono ih moj prijatelj niekoć izreče: „Brate, u Hèrvatah svega malo imade, al narodnoga ponosa ni mèrvice." — Nikad mi se ove rieči moga prijatelja vierodostojnije neukazaše, nego uprav sada. Što su nam svi napori oko podupiranja i razvijanja naše književnosti, što su nam knjige, kad našim narodom nevlada duh ponosan, koi se svoga pred cielim svietom nesrami, koi se usudi, gdie okolnosti zahtievaju, odvažnu rieč prozborit . . . . koi je radje žèrtvovat časti, odlikovanje, blago i svu sjajnost nego učinit što bi moglo njemu na uštèrb biti.

Ovakovim duhom treba da dišu svi Hèrvati, pa onda se imademo čemu nadati. Žalibože imade malo ovakovih u nas; a eto jedan od najslavnijih, koi se nije sramio pred cielim svietom izreći, da se upravo time ponosi, što je iz našega roda niko, što ga Hèrvatica majka rodila; taj veliki duh predstavi se s ovoga svieta.

Ovakove i ovim slične tužne misli uzrojiše mi se u glavi, kad sam poražen groblje ostavio.

> — — — — Rode moj!
> Kako dugo ćeš u čami
> U nehajstva tamnoj jami
> Vodit tašti život svoj? — — —

Godina danah prodje. Dodje opet dušni dan; a ja tieran niekom nutarnjom silom dodjem i ove godine na rečeno groblje . . . Sve kao prošle godine; negdie sjajnije, negdie prostije; — nu svigdie poniešto. Siećajući se vèrlo dobro lanjskog prizora, neusudih se ka grobu našega piesnika; nu ipak što iz znatiželjnosti, što niekim nutarnjim nagonom odlučih doći . . . Da li je obsiena, ili sanjam? pomislih u sebi spaziv Vrazov spomenik sjajno razsvietljen. Dodjem bliže, — ne, oči me nevaraju — radostju — u koliko se čoviek u obće na grobu pravih rodoljubah radovati može — širilo mi se sèrce opaziv tu nježnu i zajedno domoljubnu ljubav naprama proslavljenom piesniku.

Dolje blizu zemlje unakèrst plamte dvie baklje, predstavljajući plamteću ljubav našega Vraza prama našoj narodnosti; malo više okolo nadpisa grobnoga niekoliko sviećicah poput zviezde složene; oko i naokolo i gore oko genija do 24 ili više uljenicah. Lira bijaše ovita lovor-viencem, a isto tako visjaše na geniju o nakèrst savijen drugi vienac. Cieli prostor, štono ga zauzima nadpis, obvijaše takodjer vienac vèrlo ukusno priredjen.

Sve ovo bijaše riedkom točnosti, nježnosti i osobitim ukusom uredjeno, tako da sam u pèrvi mah pomislio, da su tu imale posla ruke naše koje krasne domorodkinje; kasnije tek saznao sam, da nije tu ni jedna ženska ni pèrstom se dotakla.

Nu bilo kako mu drago, ovaj je prizor na me silno dielovao, da nisam mogao uzdèržati niekoliko gorkih suzah, što mi ih tuga i radost silomice istisnu. Tuga me snadje, kad

pomislih, da ovdje počiva muž, koi je hèrvatsku domovinu i hèrvatski narod toli žestoko ljubio — premda nije bio rodjen Hèrvat — da bi mogao stotini i stotini pravih, rodjenih Hèrvatah primierom biti. S druge strane uzradovah se vidivši, da ipak imade jošte i u nas ljudih, koji pojme ljubav domovine, kojim nelumara po glavi ona latinska poslovica: „ubi bene, ibi patria,“ koji ipak ćute, da su Hèrvati, da su dužni svoje zaslužene muževe i nakon smèrti štovati.

Ja sam odmah izpitivao, tko je dao ovo urediti, komu je stalo toliko do Stanka Vraza, da je neštedeć ni truda ni troška, sve onako prelicpo uredio. Nakon svestranoga propitkivanja saznadoh, da se je niekoliko mladih rodoljubah složilo, niekoliko forintih sakupilo, te ovo u ime zadužbine na grob hvaljenoga piesnika stavilo, da se vidi, da i mi jošte cienimo naše pokojne. Drago mi je i godi mi sèrcu osobito zato, što se je upravo mladji naš naraštaj te svete dužnosti sietio, što su se mladići, na kojih se, kao što se obično govori, sviet osniva, zato pobrinuli. — Slava i hvala im, da Bog dao našli više sliedbenikah u ovakovih i ovim sličnih podhvatih. Tako valja braćo! Kada budemo sami sebe više cienili, za svoje marili, svoje ljubili, onda će nas i ini sviet tim više cienit.

Ovakove me po prilici zaokupiše misli lietos, kad sam se vraćao kući sa groblja zadovoljan i jednom stranom veseo, uvidiv, da se možemo liepoj budućnosti od mladjeg naraštaja nadati!

— Iz Moskve javljaju, da su dva mlada Sèrba, Barjaktarović i Simić, koji su jedan dio puta iz Beograda u Moskvu piešice prevalili, da svoje izobraženje dovèrše na carskom sveučilištu u Moskvi, na zapoviest carevu kao hranjenici Nj. veličanstva u 1. i 2. gimnaziju primljeni, gdie su dva izpražnjena miesta nepopunjena bila.

Talijanska.

Turin, 28. listopada. Ministru javnih radnjah naložio je kabinet, da se s Parmom, Modenom, Toskanom i Romanjom stavi u sporazumljenje zbog uvedenja iste poštanske taxe za unutarnji promet, koja obstoji u Sardiniji. Piemontezki pomorski proračun iznosit će za godinu 1860. dvanaest milijunah lirah, bit će dakle tri puta toliko troška, koliko je u tom obziru dosad bilo. Polag lista „Opinione“ broji vojska srednje Italije 48,000 momakah. Velikoga kneza Konstantina očekuju sa njegovom švadrom u Villafranki.

Turin, 29. listopada. Posliednje viesti iz Sicilije glase onamo, da nije ustanak jošte sasvim nadvladan. Pod čelovodstvom braće Mastrichiah bacili su se nezadovoljnici u gore. Vlada šilje neprestano podkrepljenjah na otok. U Palermu, Katanei i Mesini uapšeno je više osobah. (Potvèrdjenje ove viesti očekuje se jošte.)

Parma, 28. listopada. Diktator Farini naimenovao je odbor, koi ima po arkivima sakupljat i popisivat sve izprave odnoseće se na novu poviestnicu zemlje.

Genova, 28 listopada. Za premieštenje ratnoga pomorstva u zaliev od Specije i za gradjenje ondiešnjega arsenala doznačeno je 8 milijunah franakah.

Napulj. U obziru već napomenute viesti, polag koje je bilo blizu Palerma prevratno gibanje, nalazimo u listovima pobližjih podatakah. Polag istih dogodio se sukob dne 10. kod Fikare blizu Palerma sa „žandarmima, koji su hotieli da razoružaju tamošnje seljake.“ Nadalje javljaju pisma iz Palermo jednodušno o pripravama za ustanak; pače vele, da je već opredieljen bio dan, kad je imala buknuti buna, no da je došao bio opoziv. Polag drugih viestih bilo je vladi svekoliko kovarstvo podpunoma poznato i ona je preduzela mierah, koje su urotnike prisilili, da prije ustanu, nego što je odredjeno bilo. Urotnici bili su zatečeni i nieki od njih stadoše radit prerano a drugi opet zakasniše. Došlo je do sukoba, vojska vlade osvoji skladište oružja i municije urotnikah a ovi dadoše se u bieg.“

— Jedno privatno pismo od niekog člana sardinskoga parlamenta javlja, da kralj sardinski i veća strana Piemontezah namierava odciepit se od rimo-katoličkoga vierozakona. (Kod onomadnog svečanog dočeka kralja Viktora Emanuela u Genovi nije uč stvovalo svećenstvo.)

Francuzka.

Pariz 30. listopada. Jedan u „Moniteuru“ sadèržani članak javlja o napadu, učinjenom po marokanskim plemenima na algirsku granicu; strogo kažnjenje bilo je potrebno i zato je vojnički pohod zaključen bio. Ujedno priobćuje se depeša generala Mortimpreya na ministra unutarnjih poslovah, kojom se izviešćuje početak vojničkoga dielovanja. Poslie bitke od tri sata razvila je 2. zuavska regimenta francuzku zastavu na visini od Ain-Tukuratta, gdie se je napokon utaborio vaskoliki pobodni sbor. Gubitak Francuzah nije, kažu, bio znatan.

Jedno prijavljenje vlade izjavlja, da nije istina, da je Francuzka španjolskoj vladi u svèrhu marokanskoga rata dala materijalnu podporu. Francuzka ne dieljuje zajednički sa Španjolskom u tom ratu.

Velika Britanija i Irska.

London 25. listopada. Razpisom gubernatora i vieća bombajskoga ukinuta je naredba od 10. lipnja 1857 zbog upotrebljenja živinske mašće za mazanje puščanih fišekah i naredjuje, da se u buduće miesto mašće ima za to upotrebljavati čisti vosak. — Niemački dobrovoljački batalijun poznani pod imenom „lovački sbor“ utielovljen je od 5. rujna počemši armadi predsiedničtva bombajskoga i pridružen trećoj evropejskoj regimenti; 250 podoficirah i soldatah dobilo je medjutim dozvolu da mogu kako im volja bude stupit ili u piešačku ili u jezdeću artileriju. Oni soldati, koji neće da služe u iztočnoj Indiji, odpravit će se natrag na glavinu dobre nade i stavit će se gubernatoru naseobine opet na razpolaganje.

London 31. listopada. „Observer“ piše: U obziru Španjolske nije unešenje potrebno, ako se ista, kao što je obećala, samo hoće da obezbiedi proti Maroku. U obziru Talijanske nije Englezka još svejednako promienila svoje težnje.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Berlin, 29. listopada. Ruski poslanik na tuilerijskom dvoru, grof Kiseljev, ostavio je jučer Varšavu i prispiet će 1. studenoga u Pariz.

Pariz, 28. listopada. Kažu, da je englezka vlada marokanskom caru poslala 10,000 pušakah. Jučer je car maršala Niela, koi je navlastito bèrzojavnim putem u Pariz pozvan bio, i poznatoga parlamentskoga člana, Rikarda Cobdena, primio u posebnoj audienciji.

Dne 24. t. m. odputovala je jedna deputacija iz Bolonje u Pariz, sastojeća iz kneza Hercolana, markeza Bevilacque i grofa Mosta.

Napoljska vlada izjavila je u obziru skupljanja vojske uzduž rimske granice, da to biva u svèrhu svoga vlastitoga obezbiedjenja.

London 29. listopada. Parižki dopisnik „Timesov“ javlja, da je car Napoleon dne 20. t. m. na kralja piemontezkoga upravio vlastoručno pismo, koje sadèržaje sliedeći program za kongres: 1., Talijanska konferencija pod predsiedničtvom pape; 2., uzpostavljenje velikoga vojvode toskanskoga; 3., vojvoda parmanski dobit će za jednu stranu svojih dèržavah vojvodinu modensku; 4., Mantova i Peskijera bit će savezne tvèrdjave; 5., reforma, jedinstvo zostavo i novca.

London, 31. listopada. „Observer“ piše: Englezka nije nikakova očitovanja tražila od Amerike u obziru San Juana; uslied toga nije posliednja došla u položaj pobijat englezka prava na kakvo posriedovanje.

Madrit, 29. listopada. Afrikanska obala proglašena je od Španjolske u stanje blokade.

New-York, 20. listopada. Buntovno gibanje cèrnacah u Harpes-Ferry-u podpunoma je udušeno.

Miestna viest.

Medju 1. i 2. t. m. noćju oko 1 ure buknula u kući pod brojem 655 u gornjoj Ilici iz nepoznatih uzrokah vatra, koja je stoprem jučer predpodne sasvim utèrnuta bila. Glavna sgrada s konjušnicom i inim pobočnim prostorijama nije se mogla spasit sa svim tim, da je bèrzo pomoć došla i tako od strane oblastih kao i pučanstva sve moguće učinjeno bilo, da se razorujućoj sili strašnoga življa odoli. Nj. preuzvišenost ban, gospodin grof Coronini, došao je glavom na pozorište žalostnoga dogadjaja, isto tako upravljatelj ureda ovdiešnjega varoškoga magistrata g. Lichtenegger. Da se požaru nije prije na put stati moglo, bila je kriva znatna nestašica vode. Čujemo doknadno, da su dvojica tesarskih dietićah, koji su sudielovali kod gašenja, znatno oštedjeni.

Jučer prije 2 sata poslie podne spusti se nad gorom zagrebačkom i prelije nad gradom silna ploha, usljed koje potok Medvešćak u nenadno kratko vrieme uzraste do višine jošte nevidjene. Ploti, dèrvlje i mostovi, koje potok pred gradom svali, sustave se kod mostovah s potoka i Kaptola na tèrg Jelačića bana vodećih, uslied čega u niekoje bližnje kuće duge ulice voda na tèrg Jelačića bana prodre i petrinjsku ulicu i Ilicu poplavi. — Nastojanjem gradskog poglavarstva i revnostju našeg gradjanstva neumornim požèrtvovanjem radećega pedje za rukom ukloniti mostove i ine zapone, poslie česa se voda spusti i pogibeij prestade. Žaliboże imademo javiti i nesreću, da je jedan c. k. oficir, koi je na mostu kod mesnicah na slavni način radio, težko ozledjen.

I z k a z.

Kod pèrve hèrvatske štedionice bio je koncem

mieseca rujna 1859 primak .	802,062	f.	4 k.
a mieseca listopada . . .	76 048	„	61 „
Ukupno .	878,110	„	65 „

Usuprot pako bio je koncem

rujna 1859 izdatak	792,748	f.	50 kr.
a mieseca listopada	72,404	„	91 „
Ukupno . .	865,152	„	41 „

Ostaje gotovine koncem

listopada 1859	12.958	„	24 „

Odgovorni učrednik. Dr. Demetor.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 2797 (Izv.—186) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Von Seite des k. k. Bezirksamtes Krapina wird hiemit bekannt gegeben, dass am 5 November l. J. auf dem, dem Herrn Sigmund Graf Vojkfy gehörigen Gute Zabak 50 Metzen Gerste, 2 Kühe, 1 Kalbin, 2 Pferde, 2 Stutten und 1 Fohlen im Lizitationswege veräussert werden.

K. k. Bezirksamt Krapina am 20. Oktober 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorsteher

Snonz.

Br. 373 (Izv.—188) 3—3

Razpis natiečaja.

Kod trivijalne učione djevojačke u slob. i kr gradu Koprivnici izpražnjeno je miesto podučiteljice, s kojim skopčana je godišnja platja od 150 for sr. ili 157 for 50 kr. a. v. Za popunjenje istog miesta razpisuje se natiečaj do konca studenoga o. g. — Natiecati se želeće, imaju svoje vlastoručno pisate i potrebitimi sviedočbami podkrepljene molbenice podpisatomu predati. U Rasinji dne 13. listopada 1859.

Pavao Draganec,
podjašprišt, kot. koprivničkog, školah nadziratelj župe Rasinje.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PETAK DANA 4. STUDENOGA 1859. Broj 252.

Carsko-kr. NARODNE službene NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Generalmajoru u miru Antunu grofu Jellačiću podieljen je značaj podmaršala ad honores.

General topničtva Franjo grof Gyulai stavljen je u mirovanje.

Od c. k ministarstva pravosudja za područje zagrebačkoga zemaljskoga suda naimenovani bilježnici, dr. Antun Rojic i dr. Ivan Novotny, pèrvi s uredovnim siedištem u Zagrebu a posliednji s uredovnim siedištem u Karlovcu, položili su u tom svojstvu prisiegu za službu i time su dobili pravo izvèršavati bilježničtvo.

Od c. k. banske stolice

U Zagrebu dne 28. listopada 1859.

Oglas.

c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.

C. k. ministarstvo unutarnjih poslovah složilo se je sa c. k. vèrhovnim zapoviedničtvom vojske u tom, da se kod dopunjenja vojske od godine 1860. iznimno rok za prijavljanje položenja pristojbe protegne do po glasu §. 30. slovo c naputka za urede o zakonu za popunjenje vojske po kotarskim oblastima za podnašenje molbenicah za oslobodjenje odredjenoga roka i da se kotarske oblasti ovlade za dozvoljenje prihvata istih.

To se uslied ministerialnoga razpisa od 5. listopada t. g. br. 23551-4129 stavlja do občega znanja.

U Zagrebu dne 1. studenoga 1859.

Br. 2018. (DS.—86) 2—1

Oglas.

Kod petoga žrebanja zemljorazteretnih zadužnicah za kraljevine Hèrvatsku i Slavoniju, što je bilo dne 31. listopada 1859, izvučeni su sliedeći brojevi i to:

obveznice sa kuponima: po 50 f. br. 207, 246 i 348; po 100 f. br. 163, 391, 394, 651, 928, 1031, 1169, 1306, 1400, 1428, 1490, 1614, 1833, 1937, 2075, 2246, 2733, 2884, 2914, 3143, 3465, 3520, 3564, 3694, 3733, 4283, 4994, 5112, 5122, 5490, 5532, 5554, 5610, 5659, 5689, 6230 i 6441; po 500 f. br. 273, 584, 828, 859, 925, 1164 i 1433; po 1000 f. br. 82, 117, 175, 552, 1213, 1231, 1422, 1558, 1607, 1778, 1824, 1887, 2181, 2307, 2371, 2504, 2974 i 3082; po 10.000 f. br. 260 i 309.

Obveznice slovo A.

Br. 624 po 80 f., 878 po 280 f., 1845 po 110 f. 2499 po 80 f. i 1801 po 6160 fr. no posliednje samo s dionim iznoskom od 2100 fr., čime je izcèrpljena bila žrebovna svota od 48.000 f. odredjena za peto žrebanje.

Gore navedene obveznice izplatit će se s izžrebanim i zato u austrijanskoj vrednoti pripadajućim glavničkim iznoscima za 6 mieseceh od dana žrebanja računajući, kod c. k. pieneznice od zaklade za razterećenje zemljištah u Zagrebu pod obdèržavanjem propisah obstojećih u tom obziru u gotovu, koja će pieneznica ujedno za neizžrebani dio od 4060 for., slovo A obveznica, br. 1801 po 6160 for. izdati odgovarajuću novu zadužnicu.

Unutar posliednja tri mieseca pred odkupnim rokom eskomptovat će se izžrebane zadužnice i od c. k. povlaštene austrijanske narodne banke.

U ostalom izvučene su kod pèrvoga dne 31. listopada 1857 sbivšega se žrebanja medju ostalim zadužnice s kuponima br. 1063, 1151, 2034, 2754, 2929 i 5127 po 100 for., zatim kod drugoga žrebanja dne 30. travnja 1858 zadužnice br. 354 i 429 po 50 for, br. 418, 468, 623, 632, 957, 1212, 1431, 1616, 1717, 2145, 2817, 3475, 4606, 4959, 5179, 5399, 5549 i 5724 po 100 for., br. 113 i 207 po 500 for., br. 10, 68, 589, 1055, 1541, 2071 i 2499 po 1000 for., zatim slovo A obveznica br. 1878 po 130 for., napokon kod trećega žrebanja dne 30. listopada 1858 zadužnice br. 158 po 50 for., br. 561, 601, 1504, 2533, 2826, 3255, 3294, 4440, 4462, 5092 i 5407 po 100 for.; br. 177, 391, 624, 1010, 1028 i 1145 po 500 for., br. 73, 609, 1176, 1204, 1803 i 2063 po 1000 for, zatim slovo A obveznice br. 929 od 3460 for., br. 1264 od 120 i br. 1589 s dionim iznoskom od 10 for. i postale su kadre da budu isplaćene, no dotični glavnični iznosci nisu dosad kod c. k. pieneznice hèrvatsko-slavonske zaklade za razterećenje zemljištah jošte dignuti bili.

Posliednje stavlja se tim dodatkom i s tom opomenom do občega znanja da od dana dospielosti gore navedenih zadužnicah tèrne pravo na kamate, no ako bi se ipak kuponi od ovih izvučenih i isplativih obveznicah od c. k. austrijanske povlašćene narodne banke odkupili,

da će se dignuti kamatni iznesci u svoje vrieme odbiti od glavnice.

Od c. k. ravnateljstva zaklade za razterećivanje zemljištah za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 31. listopada 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 4. studenoga. Primili smo iz gorskoga kotara sliedeći *dopis*: *Posliednje vrieme živo nas se je svijuh kosnulo. U kratko vrieme mnoga koječega doživismo.* Blage reforme, koje visoka vlada po svim pokrajinama velikoga carstva poput *brižljive* za svoju djećicu majke kani uvesti, obuzele su misli naše i svatko se nada najboljem uspiehu. Mjere, koje je vlada dosada već učinila, takove su, da su svakoga razumna dèržavljenina zadovolile a sve samnje razpèršile. Previšje odluke carske glede jezika, u kojem se ima u buduće podučavati mladež na našim gimnazijama i glede uredjenja obćinah pokazaše iznova jasno, kako se naš premilostivi car i otac za blagostanje i sreću svijuh svojih podanikah bez razlike narodnosti skèrbi i kako je rad izvidati svaku ranu, na kojoj su njegove dèržave dosada bolovale. Odkako su izišle ove dvie previšnje naredbe nitko već nesumnja o dobroj volji visoke vlade, no čini se, da u pitanju poučnoga jezika na gimnazijama, nisu svi dotični niži organi pokazali onu revnost, koju toli sveta stvar zaslužuje.

Izuzemši zagrebačku gimnaziju, nije se sve do danas nijedan drugi gimnazijalni učiteljski sbor u javnim listovima glede toga toli važnoga predmeta izrazio.*) Neznamo i nedokučujemo, zašto se tako dugo okleva, gdje se radi o narodnoj svetinji, o životnom pitanju našega miloga materinskoga jezika. Izdanjem pomenute naredbe učinila je najviša vlast od svoje strane dosta, sada samo do toga stoji, da se njezine zapovjedi čim prije izvedu. Skoro izvedenje carske naredbe jeste neobhodno potrèbno za bolji napredak u znanostih. Neka slavna ravnateljstva u ovom pitanju savjestno rade, neka se nedadu smetati prividnim zaprekama. Neima načina, kojim nisu nieki sebičnici već pokušali, da visoku vladu u izvedenju ove spasonosne carske odluke smetu, te su u svom neizmjernom tèrsenju nekoje niemačke novine skroz izšarali, hoteći petnim žilama dokazati, da je jezik narodan u školama pogibeljan, izlišan, za predavanje nespretan, da je za njega kod nas samo tako zvana ilirska partaja a da pravi Hèrvati zanj nit nemare, pa da im i do toga nije, da se on u škole uvede. Mi se Hèrvati na to samo smijemo, kako nas ti ljudi s neznanstva ili s gluposti na kojekakve partaje diele. Mi bismo rado znali, koji su to pravi Hèrvati, od kojih ti nesnalice uviek spominju, a glede partajah jim odgovaramo, da smo mi svi rodoljubi, i da smo samo radi sačuvati svoju narodnost.

O strankama u našem narodu ludo je samo spominjati; one mogu stajati samo u glavama pojedinih neznalicah i naših neprijateljah. Hvala Bogu, vrieme, kad su nas ljute svadje i prepiranja dielile, već prevalismo i svi se dèržimo kao braća kao vierni podanici jednoga vladara. Nu neka nitko nemisli, da ako smo u bratinskoj ljubavi napredovali, da smo na majčin jezik zaboravili. Ta po čem se pozna brat s bratom, nego po onim sladkim zvucima, kojim ih je majka zadojila? Mi se svi ponosimo ljubavju domovine i brinimo se za svoju narodnost a jezik je duh naroda i najveća poluga narodnosti, najplemenitija najniežnija ali i najjača kopča, kojom su ljudi istoga porekla i plemena medju sobom skopčani. Gimnazijalna ravnateljstva ispunila bi dakle svoju dužnost i osvietlala bi si lice pred narodom, kad bi još ove godine uvela narodni jezik za predavanja. Mi neznamo nikakvih zapriekah, koje bi ih u tom poslu smetati mogle. Knjige naučne većinom su gotove i leže u skladištu bečkom; trebalo bi jih samo iz mraka na dan božji iznieti. Ono što fali knjigah, lahko će se poznatoj revnosti naših učiteljah bèrzo nadoknaditi, ako bude treba. Početak, koi je uviek najteži, već je učinjen, i sada treba samo nastaviti i dovèršiti posao. Zašto da čekamo prekèrštenim rukama? Prije osam godinah, kad su pèrvi put začela narodna predavanja za nauke, nije bilo ni gotovih knjigah niti šta drugo, pa ipak se je za kratko doba sve našlo, jer je bilo rodoljubja i volje kod onih muževah, kojim bijaše zato briga izručena. Nedvojimo, da neće i sada kod naših domorodnih učiteljah manje volje i požèrtvovanja biti za takove narodne svetinje, kao što su one, o kojima se u ovaj čas radi. Mi im iz svega sèrca preporučamo tu stvar, koja najviše o njima stoji.

*) Istina je, da druge gimnazije nisu jošte posredstvom javnih listovah proglasile svoje predloge, nu čujemo iz vierodostojna izvora, da su ih već više njih podniele dotičnom miestu. Učr. Nar. Nov.

Beč, 1. studenoga. Kaže, da vojvoda modenski namierava ustupit svoja prestolna prava svojoj netjakinji od deset godinah, koja ima poći za mladog vojvodu parmanskog i tomu donieti Modenu za miraz.

— Za koi dan očekuje se viest iz Curika, da su punomoćni ministri podpisali ugovor za mir. Potvèrdjeni ugovori izmienit će se takodjer u Curiku najdulje za tri nedielje danah. Grof Karolyi, novi austrijanski punomoćnik, bio je navlastito opredieljen za poslanika u Napulju na miesto podmaršala Martini-a. No budući da je posliednji, popustivši molbi napuljskoga dvora, zamoljeni odpust iz diplomatične službe opet natrag povukao, s toga se je Karolyi mogao podvèrći curičkom poslanstvu. U ostalom odlučenje u pitanju kongresa nije vratislavskim sastankom dotlie uspielo, kao što mnogi misle.

Talijanska.

Iz Milana od 24. listopada javljaju pobližja o uredjenju lombardezkoga duga. Austrija je zahtievala s početka 600 milijunah franakah, koje je obalila na 500 a najposlie na 325 milijunah. Na to je pristala francuska, no Sardinija protivila se je tvèrdokorno. Napokon odlučiše u sastanku, gdie su se knez Metternich i Dabormida u prisutstvu carevom pogadjali. Onih 40 milijunah forintih, o kojima govore depeše dati će se Austriji kao dio duga pripadajući Lombardiji od god. 1854. i 60 milijunah forintih za tri petine duga; u svemu dakle od prilike 250 milijunah franakah. Drugo pitanje, koje je naišlo na nieke težkoće, jest plaćanje. Austrija, koja je u svoti popustila, zahtieva, da joj se odmah izplati 100 milijunah franakah, koji predstavljaju dio duga pripadajući Lombardiji od god. 1854.; Francuska je, videći da se piemontezka jošte bori, stvar onamo odlučila, da se je ponudila da će joj novce za plaćanje predujmiti. Po uredjenju dugovnoga pitanja imao je gospodin Dabormida, da izpuni svoje poslanstvo, uredi

---

Za njim idu mile samotnice;
Jedna snima kacigu krilatu,
Druga skida oklopje kovano,
Ta mač uze, ova štit srebèrni;
Bèrzo niežne odieća zamieni
Ratnu spravu, gvozdenu odoru.
Najprije su mladca uvodile
U moskovsku velekrasnu kupelj.
Veće parna vodica romoni
U spremljene srebèrne škipove,
I studeni kladenci škropoću;
Razkošni su razstèrti sagovi;
Na njih leže Ratmir umoreni;
Nad njim para vije se prozračna;
Poniknuvši pogled umiljati,
Sve krasote, pobro, polunage
U brižini i niežnoj i niemoj,
Oko hana dievojakah mladih
U veselu tiskaju se roju.
Nad vitezom jedna vila maše
S grančicami mlade brezovine,
I mirisni š njima žarak hladi;
Druga sokom prolietnoga cvietja
Umorena uda mu protire
I mirisnim uljami zalieva
Cèrne duge talasiste vlasi.
Uzhitjenjem vitez opojeni
Već krasote zabiva Ljudmile,
Štono dosad robski je dvorio;
Gubi sebe sladostnim željenjem;
Skitajući pogled mu se bliešti,
I, napunjen strastnim ožidanjem,
Sèrcem taji, ali sav izgori.

Iz kupelji Ratmir već izlazi.
U baršunsko odieven je tkanje,
U družini krasavicah dievah
Na bogato siede blagovanje.
Omir nisam: u stihim visokim
On jedini može izpievati
Blagovanje gèrčkih družinicah
I dubokih čašah zvuk i pienu.
Bolje mi je, kano naši sliepci,
Da ja slavim guslam javorovim
Golotinu u noćnoj tamnosti,
I cielove ljubavi premiežne!
Mieseeom su dvori ožareni;
Ja ti vidjoh triemove daleke,
Gdie je vitez trudni, uzpaljeni
Boravio sanak osamljeni;
Njemu lice i čelo visoko
Za čas jedan plamenima gori;
Ustnice mu polu otvorene
Iz potaje cielivanje mame;
On ti strastno i jedva uzdiše,
On ih vidi — ter u sladkom sanku
Svilen biljac k srcu pritiskuje.
U dubokoj eto se tišini
Otvoraju vrata; liepi zazi
Pod nožicom hitrom zašumiše,
Pri svietilu srebèrna mieseca
Pomoli se dieva. Sni krilati
Odlazite, mene se kanite!
Probudi se — tvoja noć nastade!
Probudi se — dobar čas negubi!...
Ona k njemu ide, a on leži
I u niegi sladostrastnoj spava;
S kreveta mu pokrovac okliznu,
Mio vietrić po čelu zaduha.
U mučanju pred njime dievojka
Brez dihanja nepomična stoji,
Licomierna uprav ka Diana
Izpred svoga miloga pastira;
I već ona, na postelju Hana
Koljenom se jednim podupire
Uzdahnuvši, lice mu nagiblje
I čeznutjem i trepetom živim,
I sretniku sladki sen prekinu
S cielovima sladostnim i niemim....

Ali, bratjo, dievičanske gusle
Pod rukom mi veće zamukoše;
I nejački glasak mi oslabi —
Ostavimo mladoga Ratmira;
Ja nesmijem piesma nastavljati:
Ruslan samo neka nas zanima,
Slavni Ruslan, vitez neprimierni,
Dušom junak i vierenik vierni.
Od ljutoga umoren poboja
Naš se vitez pod junačkom glavom
Izvalio sanak boraviti.
Ali eto veće ranom zorom
Nebosklon se tihi zarumeni;
Sve je jasno; zore luč igravi
Glave čelo runjavo pozlati,
Ruslan ustà, i pretili konjic
Svog viteza kano striela nosi.

Bieže dani; njive požutile;
S dèrvlja pada osušeno listje;
U dubravi studen vietar zuči
I pernati pievci zaglahnuli;
A debela, težka maglurina
Gole hume svuda je pritisla;]
Došla zima — ali vitez Ruslan
Svojim putem smielo napreduje
Na daleki siever; i svaki dan
Na zaprieke nove nagazuje;
Sada bojak dieli sa junakom:
Sad viešticom, a sad gorostasom,
Sad u noćnoj vidje miesečini,
Kano da je sankom začeranim
Njega čudna zakružila magla,
Gorske vile, tiho se nijaju
Po granama, mlada zatočnika
Mame, sladkim posmiehom na ustih,
A ni slovke neće da govore!
Ali tajnim sačuvan promislom
Zdrav ostade vitez neustrašni;
U duši mu driemaju želenja,

još drugi posao a u tom nije naišo na nikakove težkoće. Radi se o dvostručnoj naknadi za Francuzku: o ratnoj naknadi, koju je Francuzka sama, premda je izdala 500 milijunah, tako uljudna bila ustanovit na 60 milijunah, koja bi svota namirila troškove za predmete, koji su našoj vojski dani bili; zatim naknadu od 12—18 milijunah za obskèrbljenje niekadašnjih maršalah francuzkih, koje carska vlada traži u ukupnoj svoti od lombardezko-mletačke kraljevine u iznosku od 20 milijunah. Dabormida bio je tako srotan izposlovat, da se ova svota usme u pèrvo i da se obe naknade ustanove sa 60 milijunah.

Turin 31. listopada. „Gazzetta piemontese" obnarodjuje novi lombardezko-sardinski obćinski zakon. Zemlja će polag toga biti razdieljena u 17 provincijah. Zakon teži za centralizacijom u svemu, no medjutim dopušta pojedinim obćinama mnogovèrstne slobode. Službeni list priobćuje razpis nova zajma od 100 milijunah lirah. Uslied viestih iz Napulja preuzeo je tamo general Filangieri opet listnicu rata.

Parma, 28. listopada. Na deset karabinierah, koji su u Pelu hotieli uapsit niekoliko osobah, što su se kratile ići u vojnike, udari oboružano pučanstvo. Kod bitke bilo je mèrtvih i ranjenih; od prilike 100 ustašah povuklo se je u bèrda, gdie su ih progonili karabinieri i narodni stražari.

— Garibaldi izdao je u Riminu proglas na stanovnike kraljevine napuljske, kojim ih poziva, da se late oružja i ustanu proti svojoj vladi.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Draždjani 1. studenoga. Polag „Dresd. Journala" pristaje Engleska na kongres bez uvieta. Kongres će se po svoj prilici sastat u Parizu.

Curik 29. listopada. Danas je bila dugačka konferencija, kojoj su punomoćnici svih trih silah prisutstvovali. Kao što se čuje podpisat će se dojduće nedielje sva tri ugovora. Mèrtvo tielo grofa Colloreda poslat će se u Beč. Grof Karolyi očekuje se večeras ovdie.

Podmaršal grof Zedwitz proizišao je iz iztrage ratnoga suda, za koja je sam zamolio, sa podpunim sačuvanjem svoga stališkoga poštenja.

Kao što se s raznih stranah čuje, kongres će se za cielo sastati i to po svoj prilici za miesec danah u Parizu.

Iz Kraljevine poljske od 29. listopada: „Nj. veličanstvo car Alexander ostavio je Varšavu prekjučer predpodne u 10 satih, pračen ministrom knezom Gorčakovom, i vraća se prieko Vilne i Dünaberga u Petrograd. Dne 26. prisutstvovao je car na polju kod Mokotova dva sata pucanju piehote u nišan i isti dan obiedovao je kod miestodèržca kneza Gorčakova.

Domoljubne misli.

Čitao sam već više putah svakojakih mislih, čudnovatih, smiešnih, svibanjskih domoljubnih itd., bile one sad travanjske, bile svibanjske, bile lietne bile zimne, to je svejedno, naslov nečini ništa; na stvar se gleda. Zato puštam svakome na volju, ako mu tej naslov „domoljubne misli" neugadja, neka traži boljega: ja sam ga ovo gore napisao, da čedo neostane bezimeno, a to što Vam šaljem, nije nego jedna „satura": tako su, ako se tkogod nesieća više od škole, stari Rimljani zvali jedan tanjurčić, pa na njem voća svakojaka; dakle i ja Vam evo jedan tanjurčić voća šaljem, jesen i onako nagiba koncu: što nadjete trula, bacite, a ako štogod zdrava imade, poslužite se polag volje. Dakle per saturam, to jest svašta i o svačem.

Prije svega pada mi na um naš „Napredak" Do sada imademo tek 2 broja, pa je težko suditi, al to stoji, da imade nade, bit će sbilja istina, što mu ime kaže. Za dvoje liepa hvala već i sad uredničtvu:

Jedno, što nus službeni pravopis — ustupa miesto i novomu pravilnijemu: drugo, što nam saobći imenik predbrojnikah; to je malenkost, al od dosta velike važnosti. Da je uredničtvo „Jadranskih vilah" točnije računalo i račune čitateljstvu predlagalo, imali bi sigurno već barem tri svezka u rukuh, a ovako samo jedan, pèrvi, dao bože da nebude posliednji: jer u tom pèrvom svezku imade medju članci sriednje ruke i niekoliko vèrlo liepih i hvale vriednih, te se može željeti, da se Jadranske što više čitaju. Al šta ćemo, kod nas neima, jedno novacah a drugo prave volje: toga drugoga dobra ili zla imade u izobilju samo kod — čaše. **Kod** nas ti se najmudrije i najuzvišenije **razgovara** kod čaše, posve kao da smo stari Gèrci.

Šteta što se onoga Platonova pira u **našem** prirodu tako slabo dobije; naši bi ga **ljudi** s osobitim veseljem čitali, već i za volju toga, **da** vide, kako je i u starih Gèrkah „**kuće gazdah** i stola ravnateljah" bilo: samo neznam, da li **su** „fiškuše" imali! — pa gle, uz sve to ipak **su** naša zagrebačka gospoda one misli, da je **nam** bliži i koristniji jezik latinski. Po mom smiernom mnienju od veće je koristi za razvitak našega narodnoga jezika jezik gèrčki pa uz to historija, nego li svi predmeti ostali ukupno. O tom prepirati se, nije ovdie miesto. Samo jedno jošte imade, čega neću ni nemogu da zašutim. Uzmite koji mu drago program gimnazije austrijansko-niemačke u ruke, naći ćete pod rubrikom „Deutsch", takodjer u gornih klasah „Mittelhochdeutsch" — a što je drugo Mittelhochdeutsch za Niemca, nego li staroslovenština za Hèrvata? Nije li dakle pravo, da zahtievamo, neka se i kod nas staroslavenština uči? A koliko je važna staroslavenština za svakog učena Hèrvata — nemora da bude baš učitelj — o tom imade samo jedno mnienje i jedan sud.

Zapisnik

ravnateljske siednice družtva za poviestnicu i starine Jugoslavenah dèržane dne 21. listopada.

(Konac.)

G. Pavao Keömley, dielovoditelj kotarskog ureda u Cirkvenici, posla nam jednim dopisom glagoljski Missal; litteras regales pokojnog biskupa senjskog Ivana Ježića i prepis nieke stare povelje; drugim pako dopisom tri komada krasnoga morskoga cvieća, koje je nastojanjem župnika sv. jelenskoga g. Petra Matejčića doneženo s australskih obalah od c. k. mornara Bartola Petrovića, bivšeg u službi na brodu „Novara" prigodom posliednjega zemljoplovja, za naš muzej dobio. Sve radostno primljeno, književni darovi knjižnici, a ona tri riedka exemplara morskog cvieća narodnom muzeju izručena. Izražuje se ujedno usèrdna hvala tako g. dopisniku, koi nam je oko sabiranja poviestničkih poveljah i opisah starinskih spomenikah u no-

---

Nevidi ih, nit se s njima bavi:
Svud je s njime jedina Ljudmila.

Al' medju tim, nikim negledana,
Po napadku huda vilenjaka
Začaranim kalpakom čuvana,
Što nam radi gizdava knjegina,
Moja mila prekrasna Ljudmila?
Ona mlada, sama i žalostna
Po čarobnom šetje perivoju,
O suprugu misli i uzdiše,
Ili, dajuć volju svojim mieštam
Na rodjene Kijevske poljane
U zabitju sèrca se zaleti;
Otca gèrli i ljubljenu bratju,
I sve mlade vidi posestrime
I dojkinje svoje ostarele —
Zaboravlja plien i rastučenje!
Ali skoro biedna se knegina
Desietila svoga zabludjenja,
Ter je opet sama i žalostna.
Zaljubljenog zločinca robovi
Ni dan ni noć, siesti se nesmiju,
Veće vaviek po dvoru, po bašči
Divoticu traže robinjicu,
Sve prometju, i gromko ju zovu,
Ali loša ostala im trašnja.
Ljudmila se s njima zabavljala:
U čarobnoj kad i kada bašti
Brez kalpaka ona se javljala,
I vikala: amo, sluge, amo!
Svi na jagmu k njojzi poletili;
Al' na stranu — za čas nevidljiva —
Ona svojim neslušnim stopama
Razbojničkim uteče rukama.
I vaviek su svuda opažali
Malopèrvne njezine tragove:
Pozlatjeni ovud su plodovi
Na granama šumnim izčezali,
A onada kaplje hladne vode
Na sgnietene lugove padale;
U dvoru se sada dosietili
Da knjegina i jede i pije.
Na granama kedra ili breza
U noći se ona sakrivala,
I na njima sanak boravila —
Al' i suze jedna prolivala,
S vierenikom pokoj dozivala,
Gubila se tagom i zievanjem.
Ali riedko — riedko pred zoricom
Na grane bi naslonila glavu
I zaspala u lasnome driemu;
Tek bi noćna razišla se magla,
Ljudmila bi vodopadu išla
Da se pere u hladnom talasu:
Samo patulj u jutrenje doba
Jednom vidje su visoka dvora,
Kako iz pod nevidljive ruke
Škropi, pljušti piena vodopada.
U bojazni svojoj obiknutoj
Do nove je noći, tamo amo,
Po baščama Ljudmila šetala;
Više putah na večer su čuli
Kako pieva umiljatim glasom;
Više putah po gèrmu su našli
Ili od nje raztèrgani vienac,
Ili komad Perziske rubače,
Ili suzam nakvašeni rubac.

Prežestokom strasti potaknuti,
Dodijanjem, zlobom omračeni,
Vilenjak je bio naumio
Brez dangube dievu uloviti.
Tako Lemnos Kovačina roma
Zadobivši supražanski vienac,
Iz ručice umilne Citere,
Krasotama razkido joj mrežu,
Rugajućim odkrivši bogovom
Kipridove niežno naputjenje ....

Rastužena, i biedna knjegina,
U prohladi mramornih svodovah
Blizu okna tiho je siedila,
I kroz vietrom zanjjano granje
Na cavteće lugove gledala.
Ali začu — kliknut: „mila moja!"
I ugleda viernoga Ruslana.
On je s glavom, stasom i obrazom;
Al' je blieđan, u očima tužan
A na bedri gèrdna rana zieva —
U njoj sèrce zatrepeta. „Ruslan!
Ruslan!... on je!" I kô striela
Robinjica suprugu poletje,
U suzama, trepetje, govori:
„Ti si ovdie.... ranjen si.... što ti je?
Već ga stignu i na sèrce stisnu:
O užasu.... prizora izčeznu!
U mreži jo knjegina; na zemlju
Njojzi s čela kalpačina pade;
Zapani se, čujuć grozno reći:
„Sad si moja!" i u istom času
Vilenjaka pred očima vidje.
Jadne dieve vapaj se razliega,
U nesvijest pade — i san divni
Nesretnicu krilama pokriva.

Što će biti s ubogom knjeginom!
O vidilo strašno: slabi vieštac
Dèrzovitim miluje rukama
Ljudmiline mladjane krasote!
Hoće li mu sreća sklona biti?
Čù, na jednom rog je zatrubio,
Vilenjaka neko na boj zove.
U zabuni, vilenjak pobliedi
I na dievu kalpak natakne:
Opet trubi; zvučnije, zvučnije!
I on leti na susret neznatni,
Na ramena bacivši bradinu.

(Sliedi piesma V.)

vije vrieme drago pero posvetio, kao i gosp. župniku Matejčiću za njihov trud u tom poslu, te se najučtivije umoljavaju, neka bi i nadalje rodoljubivim požèrtvovanjem svojim nastojali interese našega historičkoga družtva u svakoj struci promicati i drugim vruće preporučati.

G. Ilija Okrugić, naš bivši mandator mitrovački, javlja, da nije više u Mitrovici, van u Osieku, te ujedno šalje nješto gradiva za Arkiv. Na poslanom liepa hvala, a drugo će se do znanja uzeti. Što se tiče poslane V. knjige Arkiva dajemo na znanje, da ju dopisujućim članovom i povierenikom družtvenim bezplatno pošiljamo; glede računa pako g. dopisniku poslana imamo se niekim nevažnim nesporazumljenjem izpričati.

G. F. Šimon Milinović iz Sinja u Dalmaciji posla za družtveni časopis članak „O Sinju i okolišnih starinah“ te obećaje, da će i u budoće nastojati oko iztraživanja i opisavanja poviestničkih monumentah. — Isto tako g. Petar Kadčić-Peko poslao je za časopis družtveni „Poviest Makarske“ k tomu 4 komada staroga novca, i javio, da nije V. knjigu Arkiva primio. Obojici gospode za poslane članke, koje s veseljom primismo, od sèrca zahvaljujemo preporučajuć se nadalje književnoj podpori. Stari novci u Musej stavljeni, a V. knj. Arkiva g. Kadčiću poslana.

G. Dr. Muršec, povierenik za gradačko okružje, posla 12 for., kao prinesak za g. Fr. Pukšića i u ime platje za Arkiv od strane g. Mirzlaka i Dra. Razlaga, te javlja, da nije g. Pukšić dobio IV. knj. Arkiva. Novci blagajni dostavljeni, g. poviereniku hvala izražena, a g. Pukšiću poslat će se IV. knj. Arkiva.

C. Rusko zemljopisno družtvo u Petrogradu posla nam opet 13 knjigah i to: Zbornika 1 knj., Viestnika 9 knjigah, a Otčeta 5 knjigah. Zemljopisno družtvo bečko dostavilo nam svoje „Mittheilungen“ 3. Jahrgang 2. Heft. Zatim družtvo Česko za starožitnosti nastavlja pošiljku svojih „Pamatkyh,“ — a c. k. gimnazija zadarska svoj program. Sve navedene knjige s osobitom zahvalnostju primljene — bjahu narodnoj knjižnici izručene. G. Stiep. Vučetić, Čenejski svećenik čanadske biskupije posla za Muzej 1. sreb. rimski novac iz dobe cesara rimskog Nerve. Zahvalno primljen i narodnom Museju predan.

S otim bi siednica zaključena.

U Zagrebu 4. listopada 1859.

Knjižtvo.

Sèrbski istorijski spomenici mletačkog arhiva, prepisao Dr. Janko Šafařik. (Monumenta Historica Serbica Archivi veneti.) Priobćeni u knjizi XI. Glasnika družtva sèrbske slovesnosti u Beogradu 1859.

Kad smo lanjske godine dobili u ruke „Popis Akta' prinadležeći' k istoriji Srba' i ostali' Jugoslavena', naodeći' se u c. k. mletačkom generalnom Arkivu, koi je sačinio Dr. Janko Šafařik“ obradovasmo se veoma i težko da bi našli književnika po širokom južnom Slavenstvu, koi nije istu radost s nama dielio, i istu željn s nama gojio, da se ona akta ili povelje i listine, od kojih nam gospodin Šafařik samo kratak sadèržaj priobći, doskora u svojoj cielosti i podpunosti svietu objave.

Sad je ovoj našoj gorućoj želji gospodin Šafařik doskočio, priobćivši u knjizi XI. Glasnika družtva sèrbske slovesnosti, jednu stotinu spomenikah prepisanih u mletačkom Arhivu, koji idu od godine 1225—1350. Ovi spomenici razjasnit će ne malo istoriju naroda sèrbskoga i hèrvatskoga jer sadèržaju doista mnogo stvarih, koje su do sada ili sasvim nepoznate ili samo malo razjašnjene bile, te će veoma dobro doći svakomu, koi se bavi prošastnostju budi naroda sèrbskoga, budi hèrvatskoga; s toga nemožemo na ino, nego toliko g. Šafařiku, poradi velikoga truda, koi je pri iztraživanju i prepisivanju ovih spomenikah imao, koliko i sèrbskoj vladi, koja je troškove za taj posao dala, najsèrdačnije u ime svega južnoga Slavenstva blagodariti.

Nu nemogosmo se dosta načuditi, kad pročitovši naslov tih tobože sèrbskih spomenikah, medju jednom stotinom nadjosmo do 40 listinah, koje ni rieči negovore o stvarima sèrbskim, već jedino o čistim hèrvatskim. Mi znamo iz naše hèrvatske historije, tako dobro pisane, kao i one, koja još u ustima naroda živi, da na priliku, Banovi Pavao i Mladeni Šubići, knezovi Nelipcići, knezovi Gušići (Kyriski, Gregori, Budislavi itd.); knezovi Kèrčki (Dujam); zatim Rabljani, Pažani, Bribirani, Kninjani, Omišljani, Skradinjani, Vranjani, Ostrovičani, Klisani, Splićani, Zadrani, Trogirani, Šibeničani itd., o kojima se u onih 40 listinah govori, nikad Sèrblji bili nisu, niti stojahu u kakvom savezu sa sèrbskom istorijom; neznamo dakle, kakvim razlogom i kakvim pravom g. Šafařik sada ono, što nije sèrbsko, pod sèrbskom firmom svietu priobćivati može, iza kako je u lanjskom svom popisu, ista akta prinadležeća k istorii Sèrba' i ostali' Jugoslavena' (Spectantium ad historiam Serborum et reliquorum Slavorum meridionalium) saviestno i pravedno nazvao. Dobro nam je poznato, da ovo niekoliko desetak godinah, ima medju Sèrblji tako nazvane nove škole sèrbsko-bečke i novosadske, koja bi rada svemu južnomu Slavenstvu, a osobito nama Hèrvatima, narinuti ime sèrbsko, nama za svagda, ako i srodno, ipak tudje i ne prirodjeno. Historija i sav dojakošnji život razdieli nas južne Slavene, na četiri grane, skoro jednako velike, na bugarsku, sèrbsku, hèrvatsku i slovensku. Svaka otih granah ima pod svojim narodnim stiegom i imenom svoju prošastnost, svoju gradjansku, cèrkvenu i književnu historiju zabilježenu. Svaka ima nješta, čim se slavi i za čim teži. Svaka ima nješto, koje kad joj se spomene, podiže se samosviest članovah one grane, te oni ćute ili radost ili žalost, ponos ili sramotu. Neka dirne tkogod neugodno u ono, čim se budi koja grana ponosi, jao onomu. Ali još teže onomu, koi hoće da podmuklo ukrade drugomu ime i sve što mu je blago i drago, pa makar mu btio onda i svoje, za ukradeno dati. A što da reknemo o bratu, koi svome bratu to učiniti želi? —

Sa tugom slušamo i čitamo mi Hèrvati, kako nieki Sèrblji, od niekog vremena sve, što je hèrvatsko posèrbiti žele, postupajuć tako proti bogu, proti naravi, proti historiji i proti poštenju svojem i našem. Što bi oni rekli kad bi mi njihove Uroše i Dušane, njihove Obiliće, Cèrne Gjorgje i Obrenoviće pokèrstiti htieli Hèrvatima i kad bi nazvali sèrbsku historiju hèrvatskom, kao što se na primier naše knjige i naši pisci u sèrbskom Glasniku i Lietopisu pod sèrbskim imenom spominju. I uprav zato nemožemo se dosta načuditi jednomu nesèrbskomu književniku, kao što je g. Šafařik, kad se i on kao rodjeni Slovak, od propagandistične sèrbske mreže uloviti dade, pa s nevieštom niekolicinom, koja nemisli, kakovih žalostnih posliedicah njihovo nepametno postupanje imati može, u jeden rog trubiti počimlje. Ako je tko od književnikah prisiljen da bude nepristran i pravedan, da se okani svakojakih advokatnih varanjah i himbenih prikazivanjah, to je doista prisiljen onaj, koi se bavi historijom narodnom, jer tu se s poštenom saviesti neda zasliepljivati i krivudati, već se mora sve onako svietu prikazati i imenovati, kako se slaže s istinom i positivnim stanjem, a ne kako bi želila kojagodj fanatična glava ili luda misao onih pretieranih ljudih, koji grade po zraku kule.

Mi južni Slaveni imamo koješta u nama i kojekakvih potrebštinah, koje nas tieraju na to da budemo jednoč u svemu kriepčije svezani, kao što smo se i u jeziku, bez sile i bez progona i bez natierivanja, manje više jur svezali; ali nemojmo jagmit za sredstvima, koja nisu naša, nego tudja, koja nas razciepljuju, razdražuju, upropašćuju, a ponajveće sredstvo je tomu gaženje imena i historije narodne. Ako budemo u tom nastojanju i nadalje napredovali, obistinit će se prije ili kasnije i ono, što nam naš Jerolim Kavanjin već prije dvie sto godinah izpieva:

Znadu to oni, kad svoj svoga
Tiera, i hoće da obori,
Da čestokrat cieća toga
Gospodi se mir otvori!
Zlo je, kad na oko oko plače,
I kad narod svoj tko tlače.

X.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 2. studenoga 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	76 70
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	70.90
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
	„ 3%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukevinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom.	po	884.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„	„	199.50
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„	„	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„	„	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„	„	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„	„	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„	„	
tisanske željeznice po 200 f k.n. itd.	„	„	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„	„	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„	„	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„	„	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„	„	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		105 75
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		123.
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.78
„ podpuni cekini	
Krunaši	23.
Srebro	

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 5. STUDENOGA 1859. Broj 253.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 5. studenoga. Nj. preuzvišenost ban, podmaršal grof Coronini, poslao je upravniku ureda ovdiešnjega varoškoga magistrata iznosak od 20 forintih a sin Nj. preuzvišenosti c. k. konjanički kapetan i pobočnik banov, gospodin Franjo grof Coronini zajedno sa suprugom 10 for. za porodicu postradavšu posliednjim požarom u Ilici, zašto varoški magistrat izražuje najvruću zahvalu plemenitim darovnicima. To uzimamo iz jučerašnjega broja ovdiešnjih Niemačkih Novinah, budući da dotično poglavarstvo nije izvolilo u svoje vrieme dostavit tu viest i Narodnim Novinama.

Pv. Iz Podravine 3. studenoga. Čudne li godine evo lietos; možebit nije već pó vieka ovakove bilo. S prolieća prala nas kiša do zla boga, da sam mislio, da će i usijano zèrno iz zemlje iztierat, a poslie silna žega, kakove se starci nesiećaju, koja osuši dà izcvre polja, livade, vinograde, te nam jošte donese grižu i druge bolesti, da nas do kraja izmuče. A sada već kao na zaključku, kiša, gromovi, munje.... to je dar od naravi. Ali to još nije dosta. K ovomu zlu dodje kao obično tako i liétos treće strašilo. — Nemolimo mi uzalud u litanijah: od kuge, glada i vojske: oslobodi nas Gospodine! Rat nesretni, koi nas je toliko žèrtvah stojao pa opet jalovim plodom urodio. — Narod se ovdie tuži na težak porez i skupoću, ali što ćemo kad drugčije u ratno vrieme nemože biti. Dakle kuga i rat već nas posietiše, a treće — još najveće zlo — kuca na vratih — glad!

Narod se već sada u jesen tuži što će jesti zimus. — Kukuruz, glavni proizvod podravca, slabo urodi, zelja i repe slabo; ostaloga žitka malo ili ništa; eto cèrna glada! Vino je slabo urodilo, a ono što je seljak dobio mora prodat, pa nezna da li bi za dobivene novce kupio kruha ili porez namirio. — Lietos u obće ići će zlo; — smiluj se Bože!

Kako sbilja s povierenici, koji su radili o preustrojenju občinah? Mi ovdie nečujemo ništa, jesu li štogod dobra i za narod koristna izviečali? Da bog dao. Nu mnogim se ovdie za čudo vidi, što nisu ta gospoda ništa o sebi dali čuti, o načinu postupanja; pa upravo to mnoge domoljube uznemiruje. — Mnogi misle da bi bilo dobro, da su i nieki pametniji seljaci — kao n. pr. u Českoj — i svećenici — kao po svih krunovinah — medj članove povierenikah uvèršteni. —

Opet se moram hèrvatskoj lakomišljenosti diviti! Jošte neizteče pet miesecih, što smo sa neizmiernom tugom sproveli jednoga od najvećih naših domoljubah i junakah, neumèrloga i slavnoga Jelačića bana u hladan grob. Nenadani ovaj gubitek zadade Hèrvatom ljutu ranu i bol, koja neostade samo subjektivna. Govorilo se i pogovaralo toga mnogo o zaslugah pokojnikovih za vladara i dom, pravile se osnove i nacèrti, kako da mu se spomenik stavi, — osobito mnogo dalo o sebi govorit zagrebačko gradsko vieće — Nu gle, tko bi mislio, da će to kod pustih riečih ostat. Odmah se istina bog nije dala ta idea oživotvorit, jer je biesnio nesretni talijanski rat; ali sada, kad je rat već oddavna svèršen, sada nitko ni pisnut. Je li moguće da su Hèrvati toli bèrzo zaboravili svoga Jelačića bana?

Zašto se ona gospoda, kojih se ta stvar pobliže tiče nepobrinu ozbiljnije? Zašto se nestavi odbor, komu bi se ciela stvar povieriti mogla? Ja jamčim da će prinesci odgovorit posve zahtievanju svakoga štovatelja pokojnikova. Trojedna kraljevina, kojoj je on tečajem deset godinah predstajao, pokazat će jamačno koliko cieni svoga toli obljubljenoga bana, ako stavi njegovoj slavi dostojan spomenik. A jamačno će i inostranstvo — t. j. ljubitelji poredka i sveobće ravnopravnosti, — pomoći nam u tom poslu; — jer je proslavljeni pokojnik veliku uslugu toli Austriji, koli i cieloj Europi učinio. Narod, koi umije i hoće štovati svoje velike muževe štuje obično po tom i sám sebe, a štuju ga i ini narodi; dočim ga u protivnom smislu svaki prezira, jer to podpuno zaslužuje.

Ako smo radi, da nam se to neegodi, da nam se ostali izobraženi sviet neruga, a mi si bratski pružimo ruke, pa svaki koliko uzmogne, neka donese na žèrtvenik zahvalnosti štovanja. Jelačić i Radecki to su dvie poluge bile kobnih godinah i najjači stožeri carevine; pa gle već se posliednjem podigao veličanstven spomenik u Pragu, a o drugom se jošte niti negovori! —

Mi smo siromasi uobće — to priznajem; nu da se shodni koraci učine, da se rok sabiranja prinesakah produlji na 4 ili 5 godinah, nabralo bi se toga: „kamen do kamena palača“ veli hèrvatska poslovica. Slavno ime Jelačića bana upisano je duboko u sèrca viernih Hèrvatah, oni ga neće toli lasno i bèrzo zaboravit! —

I nas je ovdie carski patent od 8. kolovoza o. g. ugodno dirnuo. Nenadana viest, da će se našem milom narodnom jeziku povratiti njegovo staro pravo, štono ga po zakonu božjem i naravskom ide, razveseli sve iskrene domorodce sèrdačnom radosti. Svaki je želio čim prije kakovu viest čuti, koja bi imala priobćit, da je taj carski nalog oživotvoren. Jošte ove godine malo će se promienit; da bog da, da bude buduće bolje.— No čudno je, da nam jošto izvan zagrebačkoga šute sva ravnateljstva gimnazijah po Hèrvatskoj i Slavoniji.

Napominjemo tom prigodom našim učiteljima sliedeće rieči Francuza Villemainoma: „Narod, koi bdije oko svojih ognjištah, nad svojom narodnostju nemože poginut (Un peuple, qui veille près des ses autels sur sa nationalté, ne saura't périr)“

Dakle nam opet podkosi uesmiljena smèrt jedan stari dub i podporu naše narodnosti Benko Lentulaj, bivši podban hèrvatski, razkèrsti se za uviek s ovim svietom. Baš nas ova godina nemilo šiba! Ban i podban, dvie vèrhovne glave naše domovine, ostaviše nas iste godine, žureć se jedan za drugim. Kad se nesreća na čovieka namieri, onda se upravo neda od njega, dok mu nezadade težkih ranah. Mi smo to ove godine gorko okusili.

Viečna im pamet i spomen!

Dolnji Miholjac. Misleći da će viešije pero radostan dan, kog dne 29. rujna t. g. ovdie doživismo točnije opisati, otezao sam sa objavom mojom sve do sada, nu videći, da se nitko nejavlja, cienim za vrodno, i za čitajuće obćinstvo dogadjaj pomenutog dana do javnog znanja staviti.

Iz javnih listovah poznato je, da su radi zaslugah kod uvodjanja i zidanja učionah u području kotara miholjevačkog presvetli gospodin baron Gustav Prandau gvozdenu krunu II. razreda, prečastni gospodin zač. kanonik i župnik miholjevački Mirko Jozipović dostojanstvo opata i vriedni obćinski starešina i to miholjački Marko Galinac i Antun Slačanac, zatim rakitovački Mato Zetović srebèrne kèrstove zaslugah najvišjom milostju carskom dobili.

Dočim bi zaslužene nagrade presvietlomu gospodinu baronu Pranda-u i prečastnom gosp. opatu Mirku Jozipoviću svojim putem dostavljene bile, opredieljen bi na 29. rujna t. g. dan za svečano izručenje odlikovanjah na pomenute obćinske starešine, u koju svèrhu se obće štovani presvietli gospodin c. k. dvorski savietnik i županijski predstojnik osiečki Petar grof Pejačević amo potrudio, i stranom za pristutstvovanje kod riedkog i radostnog tog čina, stranom, što je upravo isti dan godišnji vašar ovdie obdèržavan bio, sakupi se množtvo svieta, ter u cèrkvi dubko napunjenoj, prisutstvovaše pod predvodjenjem presv. g. c. k. dvorskog savietnika činovničtvo kotarskog, poreznog i obćinskog ureda ovdašnjeg, svećenstvo cielog kotara valpovačko-miholjačkog i svi obćinski starešine ovog kotara svetoj misi, zatim po dovèršenoj službi božjoj pošli su svi u krasnu i novo zazidanu miestnu učionu, gdie je najprije presvietli g. c. k. dvorski savietnik i županijski predstojnik naš kratkim, nu kriepkim govorom napomenuo, da je Nj. c. k. apostolsko veličanstvo iz obzira važnih zaslugah, koje su pomenuti obćinski starešine kod podignutja školskih kućah stekli, njima srebèrne kèrstove za zasluge najmilostivije podieliti blagoizvolilo, ter stavi odlikovanim znamenja dobrih njihovih dielah na vriedna i junačka pèrsa njihova — zatim obće ljubljeni kotarski predstojnik Mirko Kèršnjavi, blagim onim predavanja načinom, kojim sa narodom kotara ovog neprestano obći, razloži sakupljenom obćinstvu obširno uzrok sastanka, i zasluge pojedinih odlikovanih, tako napomene on, da se jedino presvietlom gosp. baronu Gustavu Pranda-u i presvietloj obitelji njegovoj zahvaliti može, da se sva javna stanja, kao cèrkve, župne kuće i školske sgrade u području ovog kotara u tako dobrom i krasnom stanju nalaze, počim je presv. obitelj ova godine 1727. vlastelinstvo valpovačko-miholjevačko carskom milošću sebi podieljeno od turskoga jarma, pod kojim je kroz 142 godine prediel ovaj čamio, sva upropaštena, u najvećem neredu primila, — reče zatim, da je presv. g. baron jedino iz ljubavi prama ovdašnjem narodu pokroviteljstvo nad učionama primio, i kao pokrovitelj za uzdèržanje učiteljah svagdie 2—4 jutra zemaljah na viekovita vremena dao, — sebe i svoje nasliednike obvezao svu gradju za učione i ostale sgrade, kao i dèrva za loženje učionah i potrebu učiteljah bezplatno davati, — naveo je zatim da je preč. gospodin začast. kanonik i župnik Mirko Jozipović od pèrve mladosti svoje do sadanjeg vremena tečajem skoro pol stolietja svetoj cèrkvi u ovom kotaru služeći, osobitim svojim nastojanjem sva moguća za duševno blagostanje, usrećenje i ublaženje ovdiešnjeg naroda učinio i kod zidanja školah u Miholjcu i Rakitovici znamenite žèrtve doprineo i da je vriedno napokon, da se iz obzira onog, što je služba obćinskih starešinah bezplatna, svaka usluga obćinam ukazana, priznanjem primiti ima, i da su odlikovani obćinski starešine ne samo osobita marljivost kod zidanja školskih sgradah pokazali, već sa požèrtvovanjem kućnih svojih poslah, kroz dvie godine neprestano s upravljanjem zidanja, koje su samo obćine izvadjale, bavili se, — i zatim pozvao je i ostale prisutne obćinske starešine, da si primier na častnom ovom činu uzmu i u buduće težnje svoje tamo uprave, da se javne ove pohvale vriedne učine, želeći ujedno više tako sretnih danah u kotaru miholjevačkom doživieti. — Kresan govor g. predstojnika toli velik utisak na prisutne učini, da su se ne samo u mnogih očih suze radosti vidile,

pače, da su niekoji plemenita čuvstva glasnim plačem pokazali; zaključi napokon radostan čin ovaj, preč. g. začast. kanonik i župnik Mirko Jozipović sèrdačnim izrazima prama g. kot. predstojniku, kojeg podupiranjem i podpomaganjem jedino je moguće bilo, za tako kratko vrieme, toliko u obziru podignutja školskih sgradah u kotaru ovom izvesti, ujedno zahvalivši se za trud dolazka presvet. g. c. k. dvorskom savietniku i županijskom predstojniku i umoli ga duboku zahvalnost odlikovanih Nj. c. k. apost. veličanstvu premilostivom caru i kralju do znanja staviti; svi sakupljeni vratili su se opet u cèrkvu i „Tebe bože hvalimo“ radostno izpievaše, — preč. zatim g. opat i kanonik odlikovane občinske starešine, i ostale mnoge goste prijateljski počastiti, — i tako zaključili smo radostan i nezaboravan dan sa željom da mnogo tako sretnih i ugodnih danah još doživimo

---

Beč 1. studenoga. Odlazak vojvodinje Maximilijanove u Bavarskoj zajedno s porodicom u Monakovo ustanovljen je za dojdući četvèrtak.

— U diplomatičnim krugovima glasa se, da će odmah poslie podpisanja ugovora za mir u Curiku konačno naimenovan biti francuzki veleposlanik kod carskoga dvora a za ovo miesto naznačuje se dosadanji veleposlanik Francuske u Petrogradu vojvoda de Montebello. Za njegova sliednika na carsko-ruskom dvoru odredjen je, vele, Duc de Grammont, sada u Rimu.

— Jedan bečki list prijavio je, da su niemački profesori peštanskoga sveučilišta zviždanjem od strane slušateljah prisiljeni bili, da zaključe svoja predavanja. „Pest. Lloyd“ tvèrdi, uslied najtočnijega iztraživanja, da se takova šta nije nikad dogodilo; što više, djaci peštanskoga sveučilišta ponašali su se, veli, sasvim pristojno za dosadanjega tiečaja lietošnje školske godine bez svake i najmanje iznimke.

— Za posliednjega rata bilo je u Beču utemeljeno domorodno družtvo za pomaganje nemoćnih za posao nesposobnih vojnikah. Ovo družtvo sakupilo je 200.000 forintih, o upotrebljenju kojih ima se sada odlučit. U tu svèrhu učinjena su tri predloga. Pèrvi smiera osamo, da se svakolika glavnica razdieli medju molitelje; drugi hoće, da se novci koristonosnoulože a kamate da uživaju oni od dotičnikah svake godine izumirućih, koji preostanu a napokon treći rado bi, da se utemelji obskèrbivalište za nemoćne vojnike.

— U Rimu naimenovana je u ime primasa ugarskoga, stožernika Scitowskoga, od kongregacije svetih obredah komisija, koja pripravlja uvèrštenje medju blažene i svetce kanonika Marka Krizima oštrogonskoga kao i jezuitah Stiepana Pongrácza i Melhiora Grodca.

Tèrst 29. listopada. Lloydov parobrod „Oriente“ ukèrcao je dne 19. u Dubrovniku dvie kumpanije turskih soldatah, dolazećih iz Ercegovine i odveo ih je u Bar, gdie je izkèrcano bilo 13 topovah, 4000 tanadi i 400 bačavah baruta. Turske tvèrdje Spuž, Podgorica i Žabljak stavit će se u stanje obrane. Čini se da se boje da će na one prediele udarit Cèrnogorci.

Sèrbija.

Beograd, 28. listopada. Bèrzojavnim putem prispiela je iz Carigrada viest, da je prijašnji tatar sèrbske vlade, poznat pod imenom Inge, onaj isti, koi je sa savietnicima otišo u Carigrad, tamo ubijen iz potaje. Kažu, da je ubojica već uhvaćen.

Moldavija i Vlaška.

Bukurešt, 26. listopada. Opet je bila promiena ministarah, treća, ili ako hoćete, četvèrta, odkad je nastupio vladu knez Kuza. Sada su konzervativni življi, kojih ima dosta u zemlji, nešto vise uzeti u obzir. Trojica novonaimenovanih ministarah: V. Alexandri, ministar izvanjskih poslovah, Ivan Ghika, ministar unutarnjih poslovah i Ivan Balačanu, ministar za kontrolu, spadaju k starokonzervativnoj stranki. Ministarstvo nastave dobio je D. A. Golesku, umieren liberalac a ministarstvo pravosudja D. G. Krezeanu od skrajnje lievice. Vojničke poslove upravlja D. Kornesku, iskreni privèrženik knežev. Naravno veliko je pitanje, da li će se ovo miešovito ministarstvo dugo dèržati.

Talijanska.

Turin, 28. listopada. Baron Manno, pèrvi predsiednik ukidnoga suda, protestuje proti premieštanju istoga u Milan. Nadziranje lombardezkih željeznicah naloženo je miesto prijašnjega glavnoga nadzorničtva jednom komisaru i podkomisaru, koji imaju nadzirat željeznicu Viktor-Emanuelovu od Tičina u Suzu. Na cesti malenjanskoj napalo je i oplienilo 16 razbojnikah nieke putnike.

— K najnovijim činima prevratne vlade u Firenci spada i taj, da je svim onima, koji su prije bili u službi osobe velikoga vojvode a kad su iz nje izstupili, dobili su zakonito opredieljenu penziju, njihove doznake na velikovojvodsku pieneznicu dala vratit s tom opazkom: da su njihove godišnje plaće izbrisane.

— „Gazz. di Piacenza“ izrazuje misao, da narodi srednje Italije istina hoće da se sjedine s Piemontom, no zato ipak da nepostanu Piemontezima.

— U Monaku očekuju dolazak tamošnjega vladajućega kneza, koi već dulje vremena izbiva. Sobe u knežeskoj palači već su priredjene i priprave učinjene za njegovo kućanstvo.

Francuzka.

Pariz 29. listopada. Ovdie nedvoje, da je pismo cara Napoleona na kralja Viktora Emanuela, koje je „Times“ doneo, istinito, barem misle, da su careve misli u njem izpravno navedene. Polag toga bi se poslanici za buduću skupštinu talijanskoga saveza imenovali pod sudielovanjem raznih komorah. Svietovno gospodovanje pape imalo bi se stegnut u mnogom obziru. Čini se, da ima to pismo ujedno uklonit odpor, koi u Englezkoj još svejednako nalaze talijanski planovi carevi. Dosad nije englezka vlada u pitanju kongresa jošte popustila. Što u Englezkoj toliki odpor nalazi nije toliko uzpostavljenje vojvodah, koliko namiera, i da se Romanja opet sjedini sa cèrkvenim dèržavama. Iz Turina obnovili su vele predlog, da se princ Carignan naimenuje za vladara srednje Italije i da ostane u tom položaju, dok kongres neizreče svoju posliednju rieč o Italiji.

Francuzki vojeni pohod proti Marokanskoj ima, vele, mnogo patit od kolere; pukovnik vojničkoga graditeljstva Lafont, jedan od najizvèrstnijih francuzkih oficirah, već je podlego ovoj bolesti.

Španjolska.

Madrit 31. listopada. Generali Olano Quesada i Turon odputovat će večeras. Uvieravaju, da će se Englezka dèržat neutralno.

Madrit, 26. listopada. „Correspondencia“ navodi sliedeće kraljičine rieči u ministarskom viećeu: „Treba sve moje drago kamenje procienit i prodati ga, ako bi to potrebno bilo za uspieh ovoga svetoga poduzetja. Raspolažite bez obzira o mojoj privatnoj imovini na korist i slavu moje diece. Ja ću svoje troškove umalit. Prosti ures jače će sjati na mom vratu nego ogèrlaj od briljantah, kada se o tom radi, da se uzdèrži i poveća slava Španjolske.“

Španjolska vojska, sastojeća iz 40,000 momakah i 5000 konjah, obskèrbljena je na 50 danah.

Francuzka švadra usidrena je još svejednako pred Algesjrasom; obskèrbljuje se Gibraltar.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Berlin, 31. listopada. Nova organizacija nije jošte podpisana. Viećanja o tom nastavljaju se.

Pariz, 30. listopada. Pismo cara Napoleona na kralja Viktora Emanuela naznačuje se kao istinito.

London, 31. listopada. „Morning-Post“ odobrava uredjenje talijanskoga pitanja, kako je odredjeno u pismu Napoleonovom. Englezka će učestvovat kod kongresa. „Times“ naproti tvèrdi, da se Englezka mora uzdèržat od udioničtvovanja.

Pariz 2. studenoga. „Moniteur“ javlja: Vojvoda padovanski, ministar unutarnjih poslovah, uzeo je odpust iz obzira na zdravje; g. Billaut naimenovan je na njegovo miesto. Car i carica došli su u Compiegne (Kompienj.)

London 3. studenoga. „Morning Post“ uvierava, da će Englezka učestvovat kod kongresa na temelju Napoleonova pisma na sardinskoga kralja.

London, 3. studenoga. Jučerašnji „Morning Post“ izrazuje još pouzdanije nego li prekjučer, da će Englezka na temelju poznatoga pisma cara Napoleona na kralja Viktora Emanuela po svoj prilici pod tim uvietom, da se uzme obzir na sredenju Italiju i Mletačka ustroji kao taljanska pokrajina, kao i da se u shodna miesta stavi niekoliko posudah, udioničtvovat kod sazvanoga kongresa.

Pariz 31. listopada. Jedna ovamo prispievša depeša iz Madrita od 29. t. m. javlja objavljenje blokade afrikanske obale izvedene po Španjolskoj.

Razpis nagradah

za proizvode književnosti dramatične.

U ime odbora upravlj. narodnim kazalištem daje se svim jugoslavenskim književnikom na znanje, da su za buduću god. 1860. za proizvode dramatične sliedeće nagrade opredieljene:

I. Za najbolju izvornu dramu višju trista forintih a. v. Što se predmeta i forme tiče podpuna se daje sloboda, opazuje se samo to, da medju jednako dobrimi komadi prednost će pristati onomu, kojemu bude predmet cèrpljen iz historije ili narodnog života slavenskoga naroda, ponajprije jugoslavenskoga, zatiem inih narodah slavenskih.

II. Za najbolji igrokaz pučki, ili za najbolju veselu igru iz jugoslavenskoga života izvadjenu, dvesta forintih. Tu se medjutim razumievaju samo proizvodi u finijem duhu dèržani; lakèrdije se neće u obzir uzimati.

III. Za najbolji prevod drame ili vesele koje igre sto foriintih Tu se napominje, da komadi prevedeni nebudu od starih klasikah, nego onakovi, koji u novije vrieme izvèrstno se hvale i koji su za predstavljanje valjani.

Komadi se imadu zapečatjeni poslati na dolepodpisanoga u Zagreb do konca mieseca travnja 1860; što se poštom pošilja, da bude plaćeno; svakomu komadu treba da priležì zapečatjen list sa stanovitom poslovicom označen unutri neka budo ime spisatelja, poslovica pako na listu i dotičnom komadu istovetna.

Poslane komade sudit će posebni odbor; nagrade dielit će se šest nedieljah kašnje.

U Zagrebu 29. kolovoza 1859.

Narodnog kazališnog odbora
predsiednik,
Vukotinović.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 652 (Dp — 129) 3—1

Natiečaj.

Da se popune izpražnjene službe učiteljah ujedno župnih orguljašah u Knjegincu i u varaždinskih Toplicah, ovim se pozivlju učitelji, da koji bi želili jedno od tih miestah zadobiti, svoje vlastoručno napisane, te dokaznicami o starosti, sposobnosti, i dosadanjem službovanju providjene molbenice do 30. studenoga o. g. predadu u ruke školsko-kotarskoga nadzornika, župnika u Biškupcu, Blaža Švelića.

S pèrvom službom naime knjegineČkom skopčana je godišnja plaća od 315 stot. uzbezplatni stan i uživanje vèrta, zatim 12 hvatih dèrvah za osobnu i školsku potrebu; — s drugom pako u Toplicah 163 stot. u gotovini, zatim štolarski dohodci i lukno, sa 12 hvatih dèrvah što sve ukupno valja do 311 stot. 25 novč. 670.

Orguljaška i učiteljska služba, kod trivijalne učione u Erpenji u varaždinskoj županiji, s kojom je skopčana godišnja plaća od 315 fr. a. vr. nuz bezplatni stan i 4 hvata dèrvah, ima se još svejednako popuniti.

Koji žele tu službu zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem svom službovanju providjene molbenice do 15. prosinca t. g. predadu u ruke kotarskog školskog nadzornika i župnika u Marija-Gorici Tomi Gajdeku.

U Zagrebu dne 21. listopada 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 7. STUDENOGA 1859. Broj 254.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina = 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Ban hèrvatski i slavonski naimenovao je bivšega nadporučnika Julija Woditska pl. Wodianskoga županijskim kancelistom.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

U Bèrdovcu na dušni dan. Svèršivši svoju pobožnost u župnoj cèrkvi pohèrli vierni puk bèrdovački i u liepom se broju sakupi u nama mile a ostalima glasovite Nove Dvore. Ovdie je krasna kapelica sv. Josipa, oko koje se raznoliko cvieće i dèrveće nalazi. U njoj počivaju dragocieni ostanci slavnoga i nezaboravnoga našega Jellačić-bana.

Sada pozove zvonce tužnim svojim glasom na sveti obred sakupljenu svietinu i mladež školsku bèrdovačku i ladučku, koja se od dvora — na kojem se jošt' i danas vije cèrni barjak — poredà s lieva i desna čekajući svietlu gospoju banicu udovicu, grofa Antuna Jellačića, njegova gospoja suprugu i ostalu tako domaću, kao i iz susiedstva došlu gospodu.

Velečastni g. župnik domaći, Pavao Bellas, stupi pred žèrtvenik uz podvorbu svećenstva i upravi višnjemu svoje i svih ovdie sakupljenih vruće molitve za onoga, koi je vaviek tražio dobro svoga naroda kad se na jednom začu pod službom božjom tutanj kerucah, i eto ti iz dalekih stranah otca svietle udovice. Misu sprovadjahu uz fisharmoniku četiri pievača iz Zagreba, na svèršetku koje izpievaše isti onaj u sèrce dirajući četveropiev, koi je i kod pogreba pokojnikova pievan bio:

I njemu dodje kraj;
Smèrt ga je otela.
O Bože! ovienčaj
Njeg'va sveta diela:
Usliši vapaj taj
I viečni mir mu daj. —

Kod tebe on je sad;
Svaka bol ga minu,
Uživa viečni sklad,
Rajskih slast' milinu,
Naplati njemu tam',
Što tu uradi nam!!! —

Po sv. misi suznim se okom zahvali svietla udovica svećenstvu i svoj nazočnoj gospodi pa i pievačima, koji su takodjer ovim nenadanim činom pokazali napram pokojniku svoju ljubav i štovanje. —

Pešta, 31. listopada. Stogodišnji rodjendan preporoditelja magjarskoga jezika, Franje Kaczinzy-a, bio je ovdie dne 27. t. m. svetkovan u veleliepnoj dvorani narodnoga muzeja. Ukupno plemstvo dodje na svetkovinu u veleliepnoj narodnoj odieći. Baron Josip Eötwös govorio je sjajno slovo na uspomenu slavljenika, koje je nebrojenih putah prekinuto bilo gromovitim pleskom sakupljenog občinstva. Zatim bilo je govoreno više piesamah i predsiednik akademije g. grof Dessewffy zaključi svetkovinu kratkom besiedom. U 4. uri poslie podne dali su štovatelji piesnikovi u mramornoj dvorani „Evrope“ svečani obied, pri kojem bilo je mnogo liepih zdravicah napito, praćenih tušem orkestra. Za obieda poveo je grof Dessewffy rieč o utemeljenju zaklade u slavu Kaczincy-a i u tu svèrhu otvori se podpisivanje po dovèršenom obiedu. I u Požunu i u drugim ugarskim gradovima bio je dan 27. listopada svečano sproveden.

Sèrbija.

Beograd, 27. listopada. (S. D.) Knez Miloš prispie jučer oko $3\frac{1}{2}$ sata poslie podne u svoju stolicu. Premda se nije ništa čulo bilo ni za dolazak Nj. svietlosti, opet zato kako se samo raznese glas o dolazku gospodarevu, najedanput se steče mnogobrojni sviet pred dvorac knežev, gdie vojska očekivaše siedoga svoga vodju i gospodara. Njihove svietlosti knez nasliednik i kneginja sa još niekim visokim osobama bili su mu izišli na susret daleko od Beograda. Knez je zdrav i veseo. Sinoć je varoš bila razsvietljena. — Kao nješto neobično moram vam javiti, da su se nješto u veliko umnožile kradje u našoj varoši od niekog doba. U koliko je vatrenija želja u kneza, da lopovah, ako je moguće, nikako nebude, u toliko kao upèrkos malo koju večer nepohode tudje kuće i dućane, ostavljajući svuda znake svoje posiete. Istina je, da mi slabo i čuvamo svoju imovinu, ali je i to u ravnoj mieri istina, da nam je policija u sposobnosti za uklonjenje tih nevoljah zaostala daleko iza mnogih pa možda i same turske policije. Upravitelj je dobar, ali jedan kao

---

Ruslan i Ljudmila.

Od Puškina.

Preveo Spiro Dimitrović.

(Nadalje.)

Piesma V.

Al kako je mila dieva moja!
Navade su njezine mi drage:
Ona sèrcem ćuti, pak je čedna,
I ljubavi supružanskoj vierna,
Previetrena nije.... samo malo?
Ali zato ona je milija.
Svaki časak sa novom milinom
Zarobiti ona nas umije:
Ta kazujte: možemo l' ju samo
Priravnati Delfirom sirovom?
A ta tamo u ženskoj odieći,
Nije šala, — gotovi je husar,
Samo bèrke mamuzam joj dajte!
Blago onom, koga podvečerjem
U samotnu i tihu uglića
Dočekuje moja Ljudmilica
I ljubimcem svoga sèrca zove:
Al' vierujte, blago i onome
Štono mi se Delfiri uklenja
I što za nju nimalo neznade.
U ostalom o tom se nesbori!
Tko zatrubi? Tko li vilenjaka
Na kèrvavi susret izaziva?
Vilenjaka tko je prestrašio?
Ruslan. On je, goraćom osvetom
Zločinčeve našao dvorove.
Veće vitez pod goricom stoji,
Rog dozivni kano bura zvuči,
Nestèrpljivo dobri konjic kipi
I snieg kopa kopitom vitežkim.
Knez patulja čeka. Iznenada
Po gvozdenoj i tvèrdoj kacigi
Nevidna ga desnica porazi;
Spodoban ga gromu udar lupnu;
Ruslan oči zabunjene diže
I ugleda — uprav više glave —
S popanutom, težkom topuzinom
Kako terči patulj Čèrnomore.
On se pognu i štitom se štiti;
Mačem tresnu, i njime zamahnu;
Al' se uzvi gore pod oblake
I izčeznu — eto sa visoka
Šušnja opet leti nad vitezom.
Dosietljivi junak se ukloni
I u snieg udasnim zamahom
Vieštac pade — i tamo ti siede;
Junak Ruslan, muči ni besiede,
S konja skoči, i k njemu doskoči,
Uhvati ga i za bradu popa,
Vilenjak se napinje, grohoće,
I na jednom s Ruslanom uzleti.....
Dobar konjic za tragom im gleda;
Već je vieštac gore pod oblakom;
Na bradini junak njemu visi;
Nad gustimi leti dubravama,
Nad visokim leti planinama,
Nad pučinom leti sinja mora;
Od napora već se zakočio,
Junak Ruslan za bradu patulja
Upornom se pridèržaje rukom.
Medju time, pod nebesim slabi
I slavenska sila iznemogne,
Vilenjače oholom Ruslanu
Mudro veli: poslušaj me, kneže!
Uvriedit te nikad više neću;
Tvoje mlado ja ljubim junačtvo,
Ja ti praštjam i sve zaboravljam;
Spustit ću se — ali s ugovorom....
„Šuti, bluno, zlobni vilenjače!
Vitez njemu veli: S Čèrnomorem,
Moje žene hudim mučiteljem,
Junak Ruslan dogovora nema!
Zlodielicu mačem ću kazniti,
Ako hoćeš leti noćnoj zviezdi,
Zato pusta ostat će ti brada.“
Čèrnomora čudan strah popada;
U dosadi i čemeru niemom,
Zabadava patulj umoreni
Svojom dugom potresuje bradom:
Al' ju Ruslan neće da izpusti
Veće dlaku za dlakom izvlači.
Njega vieštac do dva dana nosi,
A na trećem za milost ga prosi:
„Smiluj mi se, ako Boga znadeš,
Jedva dišem, snage više nemam;
Daruj život, tebi sam na volju;
Reci spustit ću se, gdie mi kažeš....“
— Naš si sada: ti se medjer bojiš!
Nuder, ruskoj sili se pokloni. —

Smireno je vieštac poslušao;
Vitezom se svomu dvoru spušta,
Leti — i na jednom se oćuti
U sred svojih strahovitih gorah.
Tada Ruslan sa desnicom rukom
Mača vadi od bedrice svoje
I šuvakom za bradu ga popà,
Pa ju kosi ka zelenu travu,
„Poznaj naške!“ sèrdito mu veli,
„Oj, hajduče, kamo tvoja dika?
Kamo li ti sila vilenjačka?
Miesto perja junak nakitio
Siedim vlasim visoku kacigu;
Pak on zove pretila konjica;
Dobar konjic bèrzo doletio;
Jedva živa naš viteže vieštca
U torbicu za sedlom obiesi,
Bojeći se časak počasiti,
Popašti se na vèrh gore krute,
I uzadje, i veselom dušom
U dvorove léti začarane.
Ugledavši kačigu bradatu,
Ili zalog udesne pobiede,
Pred njim čudna gomila Arapah,

i ni jedan. Treba da je sve od upravitelja do posliednjega pandura na svome miestu, pa tek onda da bude kako valja.

Talijanska.

Vojska talijanske sveze iznosi 48.000 momakah; 22.000 istih nalaze se u Toskani; 12 hiljadah u Romanji a 13.800 u Modeni i Parmi. Ova vojska lahko će se povećat do 60.000 momakah, tolika je naloga dobrovoljacah. Dne 24. pr. m. odputovala je jedna deputacija iz Bolonje u Pariz, sastojeća iz kneza Herkolani, markeza Bevilacque i grofa Marti-a.

Napuljska vlada izjavila je naprema Francuzkoj u obziru skupljenja vojske uzduž rimske granice, da to ona čini, samo u svèrhu svoga obezbiedenja. Tamošnji ravnatelj redarstva Ajossa imao je s nadbiskupom Riariom u Napulju dugačak razgovor, uslied kojega izdao je posliednji zapoviest na sve župnike svoje diecezo, neka prodikuju s prodekaonice proti obodvojici izobćenih neprateljah cèrkve, Viktoru Emanuelu i Garibaldu i ujedno neka zapriete svakomu prokletstvom cèrkve, koi bi na ikakov način stupio u savez s imenovanim neprijateljima. Redarstveni ravnatelj izdao je i oglas na sve svoje opravnike, u kojem se posliednji na viernost a i na to pozivlju, da po saviesti kažu, koliko su putah već namieravali iznevierit se. Koi inače radi bit će svèrgnut.

Rim, 24. listopada. Neprijazno vrieme prisililo je svetog otca već prošaste nedielje vratit se u grad. Sadanja prevratna vlada u Bolonji ne samo da nije prepriečila razprostranjenje posliednjega papinoga govora, već je dala original i prevod istoga u još većem broju štampati i razdielit. Ona misli dakle, da je njena stvar čvèrsto osigurana. U kardinalskom sboru vlada osviedočenje, da se više nemože Romanja k poslušnosti povratit onim sredstvima, koja bi jošte pred miesec danah uspiešna bila. U svećenskim krugovima boje se obćenito onoga časa, kad ima francuzka vojska ostavit Rim. Zna se, da će car francuzki njenim odlazkom prije postići svoju svèrhu, nego ako ostane. Kad otidje, boje se, da će se odmah sve poremetit. Anarkija bi kategorično zahtievala, da se Francuzi opet vrate; oni bi došli, ali Napoleon skopčao bi Expedicju s uvietima, a ti nebi bili drugi, nego koji su iz njegova politička programa za Italiju uobće a iz predloga za reforme vojvode de Grammonta napose poznati. Da će dogadjaji tim putem udarit, toga se malone svatko boji, koi dalje vidi — — Malone svaki dan ponavlja se ovdie glas, da je napuljska vojska prekoračila granicu. No izmišljeni su svi ti glasovi.

Francuzka.

— Već više putah napomenuto pismo Napoleona III. na Viktora Emanuela glasi kako sliedi:

St. Cloud, 20. listopada 1859. Gospodine brate! Ja danas pišem Vašem veličanstvu, da Vam predstavim današnji položaj stvarih, da Vas opomenem na prošlost i da ustanovim kako se valja vladat za budućnost. Okolnosti su ozbiljne: potrebno je, da se odstrane mačte i neplodno sažaljivanje i brižljivo izpita pravi položaj. I tako sada se nepita, da li sam, sklopivši mir u Vilafranki, učinio dobro, već se dapače radi o tom, da se iz ugovora izvuče što više koristi za zadovoljenje Talijanske i za mir Evrope. Prije nego stanem razglabat ovo pitanje, moram ozbiljno gledati, da Vašem veličanstvu još jedanput napomenem prepone, koje su tako otešćavale svako konačno pogadjanje i svaki konačni ugovor. Faktično pruža rat često manje zamèršajah, nego li mir. U pèrvom stoje si nasuprot samo dva interesa — napad i obrana; kod posliednjega nasuprot obstoji zadaća u tom, da se množina interesah, često protivne vèrste, dovede u sklad. To je, o čemu se je kod sklepanja mira radilo. Potrebno je bilo, da se podpiše ugovor, koi je imao, što je više moguće obezbiedit nezavisnost Italije, zadovoljit Piemontezkoj i željama pučanstva a ništa nemanje neuvriedit katoličku samosviest ili prava vladarah, za koje je Evropa sučuvstvovala. S toga sam mislio, da će — ako bi se hoteo car austrijanski sa mnom iskreno porazumieti, da se postigne ovaj plod — izčeznut razlozi antagonizma, koi je kroz stolietja dielio ove dèržave, i izvesti preporodjenje Italije zajedničkim sudielovanjem i bez daljega kèrvoprolivanja. Sad ću da razložim, koje uviete dèržim bitnima za ovo preporodjenje.

Prava korist tako Vašega veličanstva kao i poluotoka zahtieva, da me poduprete u razvijanju toga plana, da postignem najbolji plod iz istoga, jer Vaše veličanstvo nesmije zaboravit, da sam svezan ugovorom i da na kongresu, koi će se skoro sastati, nemogu raditi proti svojim obvezanostima. Zadaća Francuzke propisana je unapred. Mi zahtievamo, da se Parma i Piačenca sjedine s Piemontom, jer posliednji nemože s gledišta strategičnoga biti bez ovoga područja. Mi zahtievamo, da se vojvodinja parmanska pozove u Modenu; da se Toskana, možebiti umnožena kojim predielom, povrati Ferdinandu, velikom vojvodi toskanskom, da se sustav umierene slobode uvede u sve dèržave Italije, da se Austrija bez priuzdèržaja odreče davati ikakova povoda budućim zamèršajima i pristane na to, da narodnost mletačku osavèrši time, da se tamo nesamo razlučena uprava već i talijanska vojska oživotvori. Mi zahtievamo, da se tvèrdjave Mantova i Peskijera proglase saveznim tvèrdjavama i napokon, da na pravim potrebama, kao i na predavanjima osnovana konfederacija, s isklopljenjem svakog sliednjeg inostranog upliva, učvèrsti zgrada talijanske nezavisnosti. Da se ova velika svèrha postigne, neću ništa propustit. Neka bude Vaše veličanstvo o tom uvierono; moja čuvstva neće se promienit, i na koliko tomu nisu protivne koristi Francuzke, vazda ću se smatrat sretnim, ako uzmognem služit stvari, za koju sam se borio zajedno s Vama.

Italija ima obstojat iz raznih nezavisnih dèržavah sjedinjenih kopčom saveza. Svaka od ovih dèržavah ima primiti osobitu zastupničku sustavu i spasonosne reforme. Konfederacija ima zatim potvèrdit načelo talijanske narodnosti; ona smije imati samo jednu zastavu, jedno carinarstvo, jedno novčanstvo. Upravljajuće sredotočje, koje mora u Rimu imati svoju stolicu, ima sastojat iz zastupnikah, koje će vladari iz jednog od komorah učinjenoga popisa imenovati, da tako na saveznom saboru upliv onih vladajućih porodicah, koje su pod sumnjom, da su priklone Austriji, dobiju ravnotežu na životima proizišavšim iz izbora. Ustupajući svetom otcu počastno predsiedništvo saveza, zadovoljilo bi se samosviesti katoličke Evrope, ćudoredni upliv pape po svoj Italiji povećao a on sám stavio bi se

---

I gromade bojaznih robinjah,
Bèrže bolje na sve strane bieži.
On ulazi u ohole hrame,
I suprugu milu dozivljuje —
Samo jeke svodah zamuknutih
Ruslanu se glasno odzivaju;
U zabuni čuvstvah nestèrpljivih
On otvora perivoju vrata —
Ide, ide, — al' ju nenahodi;
Naokolo smutni pogled baca —
Sve je mèrtvo: muče gèrmi, gaji,
Sve su brajde puste; po stèrminam,
Po potočnim briezim, po dolinam,
Nigdie traga Ljudmilina nema,
Niti uho tšla čuti može.
Mrazna studen Ruslanom zavlada,
Pred očima sviet mu pomèrknuo,
U pameti grozna miso niknu...,
„Može biti, tuga ... plien nemili ...
„Časak .... grožnja ...“ U ova meštanja
On utonu. U nemiru niemom
Mladi vitez glavom poniknuo;
Nehotice strah ga popanuo;
Nemičan je kano mrazni kamen,
Pamet mu se smrači, divji plamen
I otrovi zdvojeće ljubavi
Veće teku u njegovoj kèrvi.
Ukaza se siena Ljudmilina
Polagano trepečim ustama ...
Iznenada biesan i užasan,
Zatočnik se po bašči zaletje;
Vapijući Ljudmilu dozivlje
I s humovah baca klisurine,
Sve razori i mačem poruši —
Brajde, gaji bèrzo opadoše,
Dèrvlje, mosti po talasim nore,
Okolica u pustoš se svlači!
Daleko se jeka odjekuje,
Razor, kèršnja, treska, šumnja, gèrmnja;
Mač posvuda i zveči i zviždi,
Krasni prediel ljuto opustoši —

Žèrtvu ište bezumni viteže,
Mačem sieče i desno i lievo
Ter pustinske vietre prosiekuje ....
I eto ti nevidne knjègine,
Siloviti udarac obori
Černomorev darak oproštenja,
Vileničtva sila izčeznula:
U mreži se odkrila Ljudmila!
Ni sam sebi neće da vieruje,
Nenadenom srećom napojeni,
Naš viteže do nožicah pada
Vierne ljube, vierno milovane,
Ruke ljubi, mrežu razkiduje,
Od radosti sèrce zaigralo,
Nju mi zove — ali dieva driema.
Zatvorene oči su i usta,
Sladke slutnje i mila meštanja
Njojzi mlade podiguju grudi.
S mile Ruslan oči neodvodi,
Nemila ga žalost opet hara ....
Al' najednom začu glas poznati,
Glas ljubljeni svoga milog Fina.

Neboj mi se, već se raduj kneže!
Istim putem, kojim si i došo,
Ti se vrati sa srećom Ljudmilom;
S novom snagom sèrce si pokriepi,
Vieran česti i ljubavi budi;
Grom nebesni zlobu će slomiti
I pokoj će opet zavladati —
U bielom će Kijevu knjègina
Pred svom otcem ustat Vladimirom
Iz nemila sanka začarana.

Ruslan, s ovog glasa oživljuje,
Svoju vojnu na ramena uze,
I bremenom svojim dragocienim
Polagano s gorice silazi
U dolinu tihu i samotnu.

Mukom mučeć, s patuljem za sedlom
Ruslan se je natrag povratio;
Na rukama leži mu Ljudmila,
Pramalietna kano zora hladna,
Na ramena golemu junaku
Smireno je prislonila lice.
Zlatnim vlasim, u kite spletenim,
Pustinje se vietrići igraju;
Kako često grudi joj uzdišu!
Kako često umiljato lice
Kano ruža zacavti rumena!
Niežna ljubav i tajno meštanje
Ruslanovo lice joj prinosi,
I šapteći usta dihajuća
Sladko ime vojnovo iznose ....
U milini i ljubavi žarkoj
Ruslan lovi njezino dihanje,
Posmieh, suze i niežno stenjanje
I driemućih pèrsah talasanje ....

Medju time, po dolam, po goram,
I po danu, i po tamnoj noći,
Naš viteže brez prestanka jezdi.
Još je dalek prediel koga želi
A dievojka kano do sad spava.
Nemilom se mukom vitez muči,
Jeli veće, biednik postojani,
Toliko nam ljubu čuvajući,
U čestitu i milu meštanju
Utaživši nečedno želenje,
Sve blaženstvo svoje nalazio?
Kalugjeru, štono je sačuvao
Istinito predanje potomstvu
O slavnome zatočniku mome,
U tome nas smielo uvierava:
Ja vierujem! Da brez razlučenja
Bojazne su i gèrde naslade:
Istinito u dvoje smo sretni.
Pastirice; san knjegine krasne
U senku se vama nesvratio,
U prolietu kad ga boravite,
Na busenu, pod drenovom sienom.

u stanje, da učini koncesijah, koje se slažu s ovladjenim željama pučanstva. Plan, koi sam nacèrtao, kada se je sklapao mir, može se dakle još sada izvesti, ako Vaše veličanstvo uzhtie, da ga podupre svojim uplivom. Povèrh toga već je učinjen znatan korak napred u tom pravcu. Ustupljenje Lombardije s dugovnim teretom, koje je ona sama opredielila, svèršena je učinjenica. Austrija se je odrekla prava dèržati posadah u tvèrdjavam Piačenci, Ferari i Komakiju. Istina priuzdèržana su prava vladarah: no nezavisnost srednje Italije takodjer je zajamčena, jerbo je svaka misao na inozemsko miešivanje odstranjena a napokon ima Mletačka postat čisto talijanska provincija.

Kao što sada doznajemo, Napoleon nije ni toskanskoj deputaciji zatajio svoje namiere; „Dresd. Journal" donosi naime o dotičnoj audienciji sliedeće podatke kao zajamčene:

Progovorivši uobće o Italiji promieni car najedanput glas i izreče veoma ozbiljnim obrazom sliedeće osobito na Toskanče upravljene rieči: „Gospodo! Ja sam nerazriešivo obvezan, no nezaboravite, da je isto tako obvezan i moj brat, kralj piemontezki. Utielovljenja neće nitko u Evropi ni dopustit, ni odobrit. Neće Vam se dozvolit, da si izaberete drugoga vladara. Vi vidite dakle, da Vam nepreostaje ino, nego radit o tom, da se Vaš prijašnji vladar opet povrati. Ja moram bezuvietno ostati pri tom i proti čemu nemožete ni Vi ništa imati, osobito sada, kad se je mladi vladar odvažio dati slobodan ustav." — Jedan od deputiracah, mislim knez Lajatiko, reče: Gospodaru! mi Vas molimo, da Vašu volju samo u tom času neizrazite tako oštro! — A zašto ne? odgovori car. Jerbo — glasio je odgovor — jerbo moramo na uzpostavljenje stopram pripraviti sèrca.

Iz Pariza javljaju dalje: Kao što se čuje, dèržat će francuzka vojska u Italiji, koja sada broji 52.000 momakah, do dojduće godine zapremljenu Lombardiju.

— Kao što je poznato, bio je fregatski kapetan Bourgois poslat iz Pariza u Englezku, da kupi deset velikih prevoznih parobrodah, koji bi se imali upotrébit za kitajsku (kinezku) expediciju, no englezka vlada nije nikako hotiela da pristane na to i tako bila je francuska vlada prisiljena ratne ladje preobrazit u prevozne za pošiljanje vojske u Kitaj (Kinu.)

— Oficiri artilerijskoga muzeja činili su nedavno u prisutstvu carevom pokušajah s jednom vèrstju samokretna topa, koi je načinjen bio polag kalupa proizilazećega od Nj. veličanstva. Kažu da su pokušaji sjajno pošli za rukom.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Berlin 1. studenoga. Očekivano austrijansko priobćenje u kurheskom pitanju prispielo je ovamo. Zaključena je javna svetkovina u slavu Schillerra radi položenja temelja za Schillerov spomenik na dan 10. studenoga.

Tèrst, 2. studenoga. S jučerašnjim Lloydovim parobrodom došao je nadbiskup Flavio iz Jakina.

Mletci, 2. studenoga. Kod otvorenja opere u Kazalištu San Benedette nasta nemir, no bio je bèrzo utišen:

U provincijama dogodiše se nedavno razbojničtva. Oblasti rade neprestano, da pronadju i kazne krivce, kako zaslužuju.

Turin, 30. listopada. Oficirima i vojničkim činovnicima dozvoljena je za stan i pokućstvo naknada, koja u svemu iznosi 2,700.000 lirah.

Firenca, 3. studenoga. Municipalna izabiranja ostala su tako ovdie, kao i u okolici bez uspieha. Nitko nije hoteo da izabra. Narodna skupština sazvana je u ponedieljak.

„Oesterr. Corresp." javlja izpravljajući, da se je po uredovnom iztraživanju pronašlo, da se nepotvèrdjuje viest iz Mletakah od 2. t. m. o dogodivšem se nemirnom prizoru kod otvorenja opere u tamošnjem kazalištu San Benedetto.

Curički dopisnik jednoga bruseljskoga lista javlja da je podpisanje ugovora odredjeno bilo na 3. i 4. t. m. Novčano pitanje, koje je u posliednjem času zatezalo zaključenje, uredjeno je za posliednjega bavljenja generala Dabormida u Parizu.

Frankfurt, 4. studenoga. U jučerašnjoj siednici niemačkoga sabora predložila je Badenska postojani savezni sud sastojeći iz 9 sučlanovah. Vojnički odbor izviestio je o poznatom predlogu srednjih dèržavah u obziru ratnoga ustava nemačkoga saveza i izrazio se je u bitnosti odobravajući. Glasovanje bit će 17. t. m.

Mletci 2. Kr. napuljski poslanik kod c. k. bečkoga dvora knez Petrulla odputovao je jučer od ovud prieko Peskijere i Milana u Napulj.

Pariz 4. studenoga. Uvieravaju, da je Uquiza, predsiednik argentinskoga saveza prodro u Buenos Ayres.

Sarajevo 24. listopada. Riedko odlikovanje palo je u dio ovdiešnjemu miestodèržcu Osman paši. Sveti otac papa poslao mu je svoju sliku urezanu u onixa i okruženu zlatnim okvirom.

Carigrad 29. listopada. Četiri gèrčka patriarha predala su Fuadpaši predlog o pobiranju desetka opredieljenoga za plaću gèrčkih svećenikah. Dne 23. i 27. listopada bilo je viećanje ministarsko, gdie su se pretresala važna pitanja. „Levant Herald" počeo je opet izlazit list „Presse d'Orient" zabranjen je konačno.

Odgovor učiteljskog osoblja glavne učione koprivničke na dopis naslovni iz Koprivnice? — od 29. rujna u broju 234. pod danom 13. listopada t. g. Narodnih Novinah nalazeći se.*)

Pošto bi ova školska sgrada god. 1857. sa velikim troškom i kèrvavimi žuljevi ovdašnjeg gradjanstva priugotovljena, visoko c. k. hèrvat. slavonsko namiestničtvo i prečastni nadbiskupski ordinariat je nju učiteljskim osobljem providio.

Odmah kako bismo započeli predavanja, uslied naloga visokog c. k. namiestničtva sastavisma osnovu obučavanja, koju, kadno bi podnieli pretresivanju, blagoizvolilo je visoko c. k. namiestničtvo istu uz svoj milostivi dopis od 31. siečnja 1858. pod br. 23381-5426 sa priznanjem zadovoljstva potvèrditi.

Polag ove osnove mi evo već tretju godinu tiho i mirno podučavamo, bez da smo i koje učionice osnovu ili način obučavanja iole dirnuli.

Da je svaki početak težak, to je sveta istina, koje nitko oprovèrći nemože. Nu ipak uz svu tegobu, već pèrve godine posietivši nas preuzvišeni gospodin Josip Sokčević bivši namiest-

*) Priobćuje se od rieči do rieči, kao što nam je dostavljen.

Učr. Nar. Nov.

Spominjem se luga malenoga
U sredini gaja brezovoga,
Spominjem se i tamne večeri,
Spominjem se Lide sna lukava...
Jao, pèrvi poljubac ljubavi
Treptajući, lagani i nagli
Nerazagne, mila bratjo moja,
Njezina mi ustèrpljiva sanka....
Ali mnogo, zaludu nabrajam!
Spominjanje što će mi ljubavi?
Na utiehu i njezine muke
Ja odavna vami zaboravi;
Moje sad me zove sanimanje
Čeranomoru, knjegini i knezu.

Ravnica se pred njima prostire,
Gdie na riedko vite jele rastu;
Već se cèrni huma ogromnoga
Iz daleka okrugla vèršina
Pod nebesnom žarkome modrilu.
Gleda Ruslan — odma se dosieti
Da se opet glavi približuje;
Sve to bèrže dobri konjic leti;
Već se vidi čudo iz čudesah;
Gleda ona nepomičnim okom;
Cèrni vlasi ka cèrna dabrava
Narasli joj na visoku čela;
Lišeni su obrazi života;
Pokriveni s olovnim bliedilom,
Široka su usta otvorena
A ogromni zubovi stisnuti....
Polumèrtvom nad pustom je glavom
Već posliednji danak zalazio.
Hrabri vitez k njojzi doletio
Svojom ljubom knjeginom Ljudmilom;
I u torbi spatuljem za sedlom
I zavika iza svega glasa:
„Zdrava da si bez ramenah glavo
Evo mene! evo ti dušmana!
„Gledaj: evo njega u torbici!"
Ruslanove besiede ohole
Odma glavu opet oživije,
I za tren su čuvstvo probudile,
Ka iz težka ona prosnu sanka,
Ter progleda, i strašno zastenja...
Pozna ona Ruslana viteza,
Pozna ona s užasom i brata.
Nozdèrve se nemilo naduhle;
Na obrazu vatre su planule,
U očima veće zamirućim
Posliednja se ljutina pokaza.
Zabunjena u biesnilu niemom
Zubima je grozno zaškripila,
I svom bratu ledenim jezikom
Nerazumni ukor blebetala...
Njezino se u istome času
Jedva skonča podugo stradanje:
Plamen kratki na čelu ugasnu,
Pak i težko oslabi dihanje,
Potamniše ogromni pogledi,
Skoro vitez mladi i patuljak
Ugleda je smèrtno zadèrhtanje...
Viecnim sankom ona je usnula.
Dalje vitez odtole otide;
Iza sedla dèrhtajući patulj
Od ljuta je straha zamirao,
I jezikom svojim cèrnoknjižnim
Usèrdno se vragovim molio.

Na stèrmini tamnijeh briegovah
Pokraj neke bezimene rieke,
U prohladnoj tamnini dubravah
Stoji krović malene kolibe
S boričima gustima viencane.
U tečen u pelaganom rieka
Blizu plota tanke tèrstenice
Svojim ga je vodam umivala
I kroz njega jedva romonila
Pri šumenju tihoga vietrića.
Na tom miestu dolina se skrive,
Sama sa se tamno usamljena;
Kažu ljudi da je tu tišina
Od stvorenja svieta carevala.
Ruslan svoga konja ustavio.
Sve je mirno u prirodi bilo;
S rumenilom zorećega danka
Dolina je gajim oko rieke
Kroz jutrenje dimove sijala.
Na travicu Ruslan ljubu leže,
Kraj nje siede, nemilo uzdiše
U bojazni i sladkoj i niemoj;
Ali eto pred sobom ugleda
Biela jadra brodice lagane,
Pak još saču piesmu ribarovu
Na zèrcalu romoneće rieke.
Razbacivši po talasim mrežu,
Mladi ribar, vesla se prionu
I njim vesli dubrovitom briegu
Uprav pragu malene kolibe.
I još vidi dobri knez Ruslane:
Da brodica briegu doplivala;
Iz kolibe tihe izletila
Mlada dieva; krasna tanka stasa,
Nemarno je vlasi razpustila,
Posmieh, tihi pogled iz očiuh.
I ramena i grud otvorena,
Sve je milo, sve ti sèrce plieni.
Dvojica se eto veće gèrli
I sede se kraj vodice hladne,
Sladki časi bezbrižne zabave
U ljubavi za njih su nastali.
A u niemom svome izumljenju
U sretnome koga je ribaru
Naš mladjahni zatočnik poznao?
Hazar-Hana, slavom izabrana,
U ljubavi i kèrvavu boju
Ratimira svoga supornika,
Hazar-hane u mirnoj pustari
Zaboravi, slavu i Ljudmilu,
I viečito njih je promienio
S naručajim svoje nježne ljube.

(Sliedi konac piesme V.)

nik bana izpitavajuć dietčicu poldrugi sat, svoje podpuno zadovoljstvo očito izrazi; a i velemožni g. c. k. savietnik Franjo Sladović nije proti našemu načinu podučavanja ni najmanje mane izrekao, već njegovoga nadziranja posliedica biaše pohvala ravnatelja radi promicanja školskih stvarih tako od visokoga namiestničtva kao od prečastnog ordinariata.

Mi smo se mnogo borili, da li bi dopisniku pomenutog članka odgovorili! — Nu odveć dirnuti na stražnje zaključili smo, ni radi naših osobah, već da sviet zaisto nemisli, da je naša škola „sepulcrum dealbatum," te da nas inostranci sa štetom gradjanstva neostave, njemu istinu kazati.

Dakle g. dopisniče! Vi kažete, da Vam se naš pravac, po kojem mi udaramo, sasvim nedopada i da je protunaravan. Ovdie ste prodali svoju mladost i pokazali svietu, da Vas je mimoišlo, što je protunarava. Nećemo da Vam potanko razlažemo, već Vas samo pitamo, što ćete vi rieći od prijašnjih glavnih i trivialnih školah, gdie nije bilo praktične slovnice niemačkoga jezika, — već „die deutsche Sprachlehre;" što ćete rieći od naših starih gimnazijah, gdie smo se već u drugom razredu latinski u latinskom jeziku učili, pa se hvala bogu nijednoga narava preokrenula nije, već smo se naučili jezik. Nemože se dakle obučavanje, ako bi se mladić tudji jezik u istom učio, protunaravnim nazvati. To, premda kod nas takovog obučavanja neima, Vam kažemo samo za oprovèrći Vaš prazan izraz. —

Što se tiče predmetah, koji se na našoj školi u niemačkom jeziku predavaju, neka nam g. dopisnik kaže, koji su to predmeti?! Katekizam i biblička poviestnica nije, — praktična slovnica niemačkog jezika pisana je u horvatskom jeziku, niti se može kod nas u drugom predavati; to će dakle valjda biti ilirska slovnica, koju mi horvatskoj dietci u niemačkom jeziku predajemo. — Mislit će dakle čitatelji, šta je u stvari? To! da je g. dopisnik malo povirio u našu školu, te je čuo dietcu u višjih razredih u niemačkom jeziku računati. A zašto to? — Zato jerbo kod računstva netrieba dugih pripoviedkah, već su kratki stavci, koje diete lahko izgovara, da se tako u govoru viežba, a i to onda istom od dietce tražimo, kad već podpuno u našem jeziku razume. Zato naša dietca u našem i u niemačkem jeziku računaju.*) Mogo bi bio dakle gos. dopisnik pisati, predmet računstva a ne predmeti. — Isto tako čuo je g. dopisnik našu dietcu u niekom razredu „otčenaš" i „zdravumariju" u niemačkom jeziku moliti; zašto to? — Dietca naša mole podpuno sve molitve u čistom našem jeziku, jedino radi gore navedenog uzroka odredio je ravnatelj, da dietca dvakrat na nedielju poslie predavanja mole otčenaš i zdravumariju niemački. A to valjda nitko mislit neće, da mi horvata učimo niemački moliti, za da horvatski moliu nebude.

Da je niemački jezik svakomu hèrvatu u sadanje doba potrieban, o tom neima dvojmbe, a to priznaje svaki seljak. Mi imademo niekoliko inostrane dietce iz susiedne Magjarske, ali je svako jedino radi niemačkoga jezika ovamo došlo.

Neka g. dopisnik izradi kod milostive naše vlade, da će Horvatska imati za sebe posve posebni hèrvatski ministerium; neka izradi, da će se kod visokog c. k. namiesničtva u Zagrebu svi poslovi jedino u našem jeziku voditi; neka izradi za horvatske vojnike posve horvatske vojničke viežbe (Exerzier-Reglement), i da se svi njihovi poslovi u našem jeziku vode; te napokon, da se svi obèrtnici i tèrgovci horvatskoga jezika u svom poslu late, tada mislimo mi, neće Horvatu niemački jezik od potrobe biti. — Ali dok stvari onako obstoje kao sada, tako dugo Horvat, ako neće, da kao vojak svedj prostak ostane, ili u svietu sa malenom ili nikakvom častju zadovoljan bude, potrieban mu je i niemački jezik.**)

Pa da sve nije tako, ipak se uzistinuje liepa latinska poslovica: „quot lingvas cales, tot homines vales!" —

Nitko dakle neka nemisli, da mi polag točnog obavljanja naših dužnostih naš jezik zanemarujemo! I mi smo Slavjani, koji znadomo riešiti zadaće naše, te u mladežnih sèrdašcah iskru domoljublja probuditi, radi česa nas kori g. dopisnik, koi u naš način podučavanja niti pravo povirio, niti ga razumio nije, već je pisajuć praznu slamu mlatio.

Kada smo sastavljali osnovu obučavanja, strogo dèržali smo se visokih naredbah i dobro proučili naredbu vis. ministarstva prosviete od 13. rujna 1855 br. 12,303 te polag nje radili, imajući pred očima, da je nesretan svaki onaj, koi od positivne naredbe ili želje svoga poglavarstva odstupljuje. Da je dakle vis. c. kr. namiestničtvo uvidielo, da smo krivim pravcem udarili, nebi sigurno naše osnove odobrilo. Mi ćemo se dakle pravca našeg tako dugo dèržati, dok nam visoka poglavarstva naša drugi put nepokažu.

Izjavljujemo ujedno čitateljstvu čistom saviestju, da obučavajući, našemu jeziku ni najmanje krivne učinili nismo, a g. dopisnika umoljavamo, da svoje pero na potrebitije stvari upotrebi, i nedira u ljude, koji zakonitim putem koracaju. Napokon, da mu se nebude naše godišnje izviestje smiešno vidielo, kažemo mu, zašto je u niemačkom i horvatskom jeziku pisano? —

Naš školski zavod je još sasvim mlad, te se stranom za njeg još ni nezna, a stranom ljudi inostrani neznajući njegova pravca, boje se ga, kao svakog novog zavoda. — Mi zato moramo nastojati, da i za nas ljudi saznaju i naš pravac uvide, a to nemožemo laglje, kao kroz godišnje izviestje, koje doćim u susiednu Ugarsku šaljemo, gdie ljudi malo horvatski znadu, literati pako većom stranom niemački govore; radi toga je niemački pisano, a za naš puk horvatski. Mi dakle nikako nemožemo g. dopisniku polag sadašnjih okolnostih sa jednim jezikom zadovoljiti a osobito samo sa niemačkim, koja ponuda g. dopisnika se nama bolje smiešna vidi, nego njemu naše izviestje.

Što se tiče troškovah za tisak izviestja izdanih, bio bi g. dopisnik, kad se je već na učiteljstvo srušio, mogao Koprivničane u miru pustiti, koji njega siegurno za 28 stot. i niekoliko krajcarah (što školsko izviestje stoji) molili nebudu, a još manje mu od svojih troškovah račun davali.

Napokon nam je čudnovato, što je g. dopisniku ludbreško učiteljstvo sakrivilo? Mi bi to zašutili, jerbo se nas netiče, nu mi smo ove godine u Ludbregu imali godišnje učiteljsko viećanje, gdie nas je do 22 bilo, pa smo se osviedočili podpuno i o znanju diece i o sposobnosti g. Hercega ondiešnjega učitelja. — Valjda je dakle g. dopisniku žao, što se je ovaj kotar opet jednoga sposobnoga školskoga člana sadobavio.

O svem tom mnijemo mi, da bi g. dopisnik najbolje učinio bio, ako bi cielu svoju kritiku sudu višnjih vlastih propustio. Mi se i ove godine nadamo velemožnog g. c. k. savietnika i nadziratelja horvatsko-slavonskih školah, koi će valjda cielog kotara našeg škole pregledati, pa bi se tom prilikom moglo dogoditi ono što kaže sv. Luka u svom evangeliju pgl. 14. de invitatis.

Jedino imademo još g. dopisnika opaznog učiniti na njegovo ne malo protuslovje, gdie on našega revnoga i u istinu tako od misničtva kao od učiteljstva ovoga kotara štovanoga g. školah kotarskih nadziratelja hvaliti htio, pa ga je ružno ukorio. Ta gdie je on bio, kad je škola koprivnička protunaravnim pravcem udarila? — Gdie je bio, kad je učiteljstvo ludbreško toli dietčicu zanemarilo? —

U Koprivnici 25. listopada 1859.

Rudolfo Šantek
ravnatelj.
Mato Toljan,
Josip Eržén,
Mijo Maljevec,
Jakob Šalamun,
učitelji.

*) Polag pedagogičkih načelah valjalo bi uprav računstvo u onom jeziku predavat, u kojem dieca misle, jer kod računanja valja nadasve zrelo mislit. Urr. Nar. Nov.

**) Koliko se siećamo ni on nije toga njiekao. U. N. N.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 4. studenoga 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	71.50
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	76.80
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1839 .		„ „ „	
„ „ „ „ 1854 .		„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	888.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	200.
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne železnice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga železničkoga družtva	„ „	
zapadne železnice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne železnice itd.	„ „	
tisanske železnice po 200 f k.n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke železnice itd. .	„ „	
istočne železnice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		105.50
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		123.
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.86
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	22.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. | U ZAGREBU, U UTORAK | DANA 8. STUDENOGA 1859. | Broj 255.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina = 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Poleg najnovijih viestih iz Beograda zabranjen je u Sèrbiji „Sèrbski Dnevnik" izlazeći u Novom Sadu.

— Javljaju iz Drača od 24. listopada. Ismail-paša vratio se je dne 21. iz Gornje Albanije; ondje je jedan batalijun poslao proti gradu Tugemilu, jerbo je, vele, tamo zlostavljen bio Selimbej; isti dan došao je Abdulpaša, gubernator Rumelije. Sliedeći zaključci viećajuće komisije poslat će se na potvèrdjenje u Carigrad: Da se sagradi cesta od ovud u Monastir, da se poruše drački bedemi izvan kulah, da se dopusti gradjenje kućah unutar područja od kulah.

J. **U Varaždinu** dne 6. studenoga. Baš u lice dušnoga dana dakle isti dan i u isti sat kao i u Zagrebu buknula je kod nas vatra u bolničkoj ulici na kraj grada, koja bi mogla imati grozovitih posliedicah, da nije tihi vietrić slamu, sieno i hajdinu još neizmlaćenu u polje raznašao. Šteta je prilično velika. Prigodom ovom mogla se je opaziti nieka mlitavost našega pučanstva. Niekoč običavao je svaki gospodar svoju družinu odpremati sa posudom, siekirami i inimi ognjenimi strojevi; a sada se žalibože to nije opazilo. Ovom prigodom odlikovao se je naš gradski predstojnik g. Vinković, koi je osobitom revnosti oko reda nastojao. Zatim gradjanin Hribar osobito i uviek u takovih zgodah revan. Nemogu takodjer konjanikah carskih revnost bez pohvale mimoići. Krivcu, koi je vatru podmetnuo, ušlo se je u trag. Isti je bio kod vlastnika ovog stanja sluga, te ga je porad nieke zamiere iz osvete upalio.

Beč 5. studenoga. Predhodne razprave u pitanju kongresa učinile su posliednjih danah opet jedan korak napred. S obzirom na okolnosti u srednjoj Italiji i na neprestano obstojeću pogibelj, koja time prieti načelu zakonitosti, pošlo je austrijanskim predstavama u Berlinu za rukom, da se i Pruska zauzela izposlovat u Londonu, da se čim prije sastane kogres.

— U svim ministarstvima upotrebljava se mnogo vremena i silah za izradjenje reformah. Svaki dan izviešćuju barem pojedini ministri Nj. veličanstvo o radnjama, koje su im u tom obziru naložene.

— Kao što „Oest. Ztg." doznaje, predao je prejasni gospodin nadvojvoda Ferdinand Maximilijan Nj. veličanstvu caru predloge o važnim pomorskim poslovima, od kojih više ih smiera na sjedinjenje onih granah s vèrhovnim pomorskim zapoviedničtvom, koje su kod drugih pomorskih silah takodjer podčinjene vèrhovnom pomorskom zapoviedničtvu, čime bi se dakle ujednostručenje i naravno veće štedjenje u dèržavnom kućanstvu proizvesti moglo. Kao što dalje iz dobra izvora uvieravaju, primilo je Nj. veličanstvo ove predloge s dopastnostju i već se je njihovo izvedenje stranom uzelo u najvišje pretresanje. I u obziru nošnje pomorske momčadi predložene su i kao što čujemo već po Nj. veličanstvu potvèrdjene nieke promiene, koje smieraju na veću štednju i udobnost.

Talijanska.

Turin, 31. listopada. Današnja „Gazzetta Piemontese" obnarodnje zakon za zajam, kao i novi lombardezko-sardinski obćinski zakon. Zemlja će poleg istoga, kao što je već prijavljeno, u 17 provincijah biti razdieljena.

Turin, 30. listopada. General Garibaldi ostavio je danas Turin, da se opet vrati u srednju Italiju.

Milan, 30. listopada. Današnja „Gazzetta di Milano" odvraća od krivih glasovah i viestih, koje razprostranjuje bèrzojavne opravničtvo, stojeće pod uplivom grofa Walewskoga i koje javljaju o uapšivanju biskupah, svećenikah i prevratnih emisarah u Romanji i o inim slićnim dogadjajima u srednjoj Italiji. „Gazzetta di Milano" nije na shodnom miestu ništa saznala u tomu. To nije, veli, nego zapletka, da se po Evropi razprostrane uznemirujući glasovi i tako da se prekèrči put povratku vojvodah.

Firenca, 28. listopada. Iz Piaćence prispiela je ovamo viest o prilično velikom ustanku. Više seljakah iz bližnjega sela kratilo se ići u vojnike, kao što su pozvani bili; žandarmerija stade ih uslied toga hvatati. Seljaci se pobuniše. Narodna garda dodje žandarmeriji u pomoć, ali sada nastane buna. Zvonilo se na pobunu. Seljaci dodjoše bèrpimice sa svakojakim oružjem, razvije se prava bitka, kod koje je bilo mèrtvih i ranjenih. Napokon dodjoše i sardinski vojnici iz Robija i tek poslie žestoke borbe povrati se mir. Više čelovodjah bilo je uhvaćeno.

Ruslan i Ljudmila.

Od Puškina.

Preveo Spiro Dimitrović.

(Nadalje.)

Piesma V.

(Konac.)

Junak pridje i istoga časa
Usamljenik poznade Ruslana,
Skoči, leti. Glas se zaori . . . .
Ruslan gèrli mladoga Ratmira
I u cèrne obraze ga ljubi.
Ma šta vidjoh! junak ga zapita,
Što ćeš ovdie? Zašto mi ostavi
Burni život golemih bojevah,
I mač britki, kog si proslavio?
„Moj Ruslane, ribar odgovara,
Šta će meni ratoborne slave
Vratolomni i tašti prizraci.
Vieruj meni: nedužne zabave,
Sladka ljubav i mirne dubrave
Po sto putah sèrdašcu su draže.
Sada bojne neimajuć žedje,
Prestah platjat ludarijam danke,
I dovoljan vierne sreće moje,
Na sve, pobro, ja ti zaboravih,
I na istu krasotu Ljudmilu."
— Mili bane, ja ti se radujem!
Veli Ruslan: ta ona je sa mnom. —
„Je l' moguće i kakvom sudbinom?
Šta to veliš? kijevska kneginja . . . .
Ona s tobom, kazuj gdie je ona!
Ali nemoj . . . . bojim se izdaje;
Meni vierna ljubovca je draga;
Povod mojoj presretnoj promieni
Mili knežе, ona mi je bila;
Ona mi je život, ona radost!
Ona mi je opet povratila
Moju liepu izgubljenu mladost,
Uz to pokoj i prečistu ljubav.
Naprasno su sreću mi nudili
Rujna usta krasoticah mladih;
Deset dievah ja sam ti ljubio:
Za nju jednu sve ih zaboravih;
I ostavih njihov dom veseli,
Ter otidjoh na niedra dubrave;
Na klin vèrgoh ćordu i kacigu,
Ter nemislim o slavi i ratu.
Usamljenik mirni i neznatni
Ostao sam u sretnoj tišini,
S tobom, ljubo i carice moja,
S tobom samo meni sunce sjaje!"

Pastirica mila je slušala,
Što dva dobra druga govorila,
I, poglede upiruć na bana
Posmiehom je sladkim uzdisala.
I viteže s ribarom na briegu
Siedio je do večeri tamne.
Nevidno je vrieme prolazilo.
Tamne gore, cèrne se dubrave;
Miesec zasja — sve je zatihnulo;
Vitezu je doba prolaziti.
Nagèrnuvši toplo pokrivalo
Na usnutu dievu, junak Ruslan
Svom se konju na ramena baci;
Zamišljeno mučeći Ratmire
Daleko ga dušom izpratio
I Ruslanu sreću, viernu ljubav
Svaku slavu i pobiedu želi . . . .
I ponosne misli mladih lietah
Nehotice grustno oživljuje.

Zašto nije sudbina sudila
Mojoj mukloj javorovoj gusli,
Da jedino zapieva junačtvo,
I uz ovo (na svietu neznano)
Davnih lietah ljubav i bratinstvo?
Pečalnom ću istinom pievati,
Jer ja moram našemu potomstvu
Objaviti zlobu i sramotu,
I lukavstvo tajno vierolomstva
U iskrenim piesmam dokazati.

Nedostojni tražitelj kneginje
Izgubivši hotjenstvo i slavu,
Od nikoga negledani, Falraf
U dalekoj i mirnoj pustinji
Sakriva se i na Najnu čeka.
I njemu je slava nastanula.
Stara mu se viestica pojavi
Pitajuć ga: sinko poznaš mene?
„Hodi sa mnom; osedlaj si konja!"
Viestica se u mačka pretvori.
Konj osedlan; ona se odtisnu;
Po stazama smèrknutih dubravah
Za njom Falraf sliedom ju sliedaje.

Dolinica tiha je driemala,
Odievena noćnim tamnim mrakom,
Kroz maglu je miesec prolazio
Iz oblaka jednoga u drugi,
I mogilu blieskom ozario.
Kraj mogile zaniemljeni Ruslan
S običnom je siedio žalosti
Uza svoju zaspanu kneginju.
Duboke je misli on mislio,
Letile su mešte za meštama,
Iznenada sanak je zamaho
Više njega driemnimi krilami;
Na dievu je smutjenim očima
U driemoti niemoj pogledao
I nasloniv umorenu glavu
Na njezinu nožicu, zaspao.

Sanja junak sanak čudnovati;
U snu vidi, kano da kneginja
Nad dubokim i užasnim bezdnom
Stoji blieda ljuto zapanjena . . . .

Genova, 4. studenoga. Jedna ovdie okolujuća viest glasi, da će se prevratne narodne zastupničke skupštine parmanska, modenska, toskanska i romanjolska sastati da proglase sredotočnu diktaturu za Italiju.

Firenca, 29. listopada. Salvagnoli vratio se je sa svoga poslanstva u Turin.

Rimini, 29. listopada. Jučer je ovamo došao jedan napuljski bojni parobrod, da napuljskom konzulu preda nieke depeše. Posliednjemu je bilo zabranjeno obćiti s oficirima momčadi tobože zato, što nije od prevratne vlade romanjolske jošte dobio dopuštenja izvèršavati svoje poslove.

Turin, 1. studenoga. Ovdiešnji listovi dèrže, da je pismo Napoleonovo na Viktora Emanuela istinito i potvèrdjuju, da ga je Dabormida doneo. „Opinione“ izjavlja se proti predlogu talijanskoga saveza. Garibaldi vratio se u Bolonju. Ratazzi-u povierena je privremena uprava ministarsta pravosudja. U Nici očekuju kraljicu dansku, princa i princesu oldenburžku, vojvodu holštajnskoga i sina udovice vojvod leuchtenberžkoga. Ovdiešnji odvietnici namieravaju podnieti zajedničku predstavu proti premieštenju ukidnoga suda u Milan. Grof Sklopis postat će poslanik u Parizu, a markez Rora gubernator u Milanu.

Kralj je potvèrdio novi kazneni zakonik za vojsku, očekuje se novi pravilnik javne nastave. I red kriminalnoga suda promienit će se. Lombardija razdieljena je u 7 provincijah: milanesku, paviansku, komsku, brešijansku, bergamsku, sondrijsku i kremonsku. Lodi stopit će se stranom s milanezkom, stranom kremonskom provincijom.

Francuzka.

Pariz 2. studenoga. Već neima sumnje, da je pismo cara Napoleona na Viktora Emanuela istinito i zabavljaju se doslednostima, koje se mogu izvući iz careva pisma. Opaža se uobće, da car, sasvim tim, što se izrazuje sa štovanjem u obziru osobe svetoga otca, ipak neveli ni rieč o povratku cielokupnosti cèrkvene dèržave. Što više, mnogi misle, da će se napomenuto povećanje Toskane po svoj prilici uzeti iz Romanje. Čini se, da Napoleon namierava papu prietenjem izgubitakah prisilit na reforme, na koje nagovorit ga nije mu dosad za rukom pošlo bilo.

Jučer u 2 sata poslie podne otišao je car, kao što „Moniteur“ javlja iz St. Clouda u Versailles, da razgleda tamo u posadi nalazeće se dvie brigade konjaničkog oddiela parižke vojske. Nj. veličanstvo pratili su ratni ministar, maršal Randon i vèrhovni zapovidnik pèrvoga vojničkoga kotara, maršal Magnan. Čete bile su izišle pod zapoviedničtvom generala d' Allonville-a. Pošto je car više dekoracijah i kolajnah medju vojnike razdielio i proglasio više promicanjah, prošla je vojska izpred njega vičući: „Živio car!.“ U $3\frac{1}{2}$ sata bio je car opet u St. Cloudu.

Službeni list javlja nadalje, da su po glasu službenih izviešćah od strane španjolske vlade od 28. listopada, luke Tanger, Tetuan i Laraš (El Araiš) stavljene pod blokadu.

Car, carica i carski princ, odputovali su danas u 2 sata u Kompienj (Compiegne). Oni su se vozili u otvorenim karucama, a princ u zatvorenim; draguni sačinjavali su pratnju.

Grof Montalembert izdao je svoj članak u „Correspondantu“ ujedno i kao brošuru. Članak je, kao što je poznato, dobio opomenu; proti brošuri, koja nemože dobiti opomene, povest će se štamparska parnica.

Mazzini vratio se je poslie duljega bavljenja u srednjoj Italiji opet u London. Tako se barem od onud ovamo javlja.

Algir, 1. studenoga. Plieme Benisnašah, uplašivši se od potlačenja, što mu prieti, privolilo je na najstrožije naložene mu uviete. Expedicija proti drugim plemenima napreduje. Gumina dopiruća do Algira razderala se medju Korzikom i Genovom.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Berna, 4. studenoga. Uslied posliednjih raspravah u Curiku, koje su se dèržale medju francuzkim i sardinskim punomoćnicima, svèršen je dogovor za mir u svim svojim dielovima i ništa nefali više, nego da dodje zapoviest iz Turina, da se podpiše.

Pariz 5. studenoga. Na burzi se je glasalo, da će se u Curiku još danas podpisat ugovor.

London, 5. studenoga. „Morning Post“ potvèrdjuje opetovano, da će Englezka na kongresu biti zastupana, samo misli taj list, da se prije moraju uredit nieke točke.

Frankfurt, 4. studenoga. Zakonotvorna skupština zaključila je, da se senat zamoli, da se ovdiešnjem saveznom poslaniku za glasovanje u saboru dade naputak na korist kurheskoga ustava od godine 1831.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

(PZ.—53) 3—1

Natiečaj.

Kod c. kr. poštanskog ureda zagrebačkoga ima se popunit jedna bezplatna viežbanička služba.

Natiecatelji za istu imaju svoje molbenice priklopivši im kèrstno pismo, liekarsko po zemaljskom ili okružnom liečniku potvèrdjeno mnienje o zdravstvenom stanju, zatim zakonita sviedočanstva o svojem shodnom ponašanju, o podpunoj školskoj izobraženosti stečenoj na tuzemskom kojem višjem gimnaziju ili višjoj realki i na drugom kojem učilištu jednakoga stupnja ili o predhodnom izobraženju za poštansku službu stečenom drugim kojim putem, kao i o znanju niemačkoga i jednog slavenskog jezika — podnieti propisanim putem najdulje do 26. studenoga t. g. kod c. kr. poštanskoga ravnateljstva i istim pridati revers o tom, da će se sam uzdèržavat, obskèrbljeni oblastnom potvèrdom, da je izdavatelj u stanju izpunit preuzete obvezanosti.

U ostalom morat će tražitelj, prije nego bude primljen u konačnu uredovnu službu, služit tri mieseca na ogled, poslie čega, ako mu bude to službovanje dobrim uspiehom ovienčano zapriseći će se kandidat kao viežbenik poštanskog ureda.

U Zagrebu dne 1. studenoga 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

Klempay s. r.

Br. 652 (Dp—129) 3—2

Natiečaj.

Da se popune izpražnjene službe učiteljah ujedno župnih orguljašah u Knjegincu i u varaždinskih Toplicah, ovim se pozivlju učitelji, da koji bi želili jedno od tih miestah zadobiti, svoje vlastoručno napisane, te dokaznicami o starosti, sposobnosti, i dosadanjem službovanju providjene molbenice do 30. studenoga o. g. predadu u ruke školsko-kotarskoga nadzornika, župnika u Biškupcu, Blaža Švelića.

S pèrvom službom naime knjeginečkom skopčana je godišnja plaća od 315 stot uzbezplatni stan i uživanje vèrta, zatim 12 hvatih dèrvah za osobnu i školsku potrebu; — s drugom pako u Toplicah 168 stot. u gotovini, zatim štolarski dohodci i lukno, sa 12 hvatih dèrvah što sve ukupno valja do 311 stot. 25 novč.

670

Orguljaška i učiteljska služba, kod trivijalne učione u Erpenji u varaždinskoj županiji, s kojom je skopčana godišnja plaća od 315 fr. a. vr. nuz bezplatni stan i 4 hvata dèrvah, ima se još svejednako popuniti.

Koji žele tu službu zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem svom službovanju providjene molbenice do 15. prosinca t. g. predadu u ruke kotarskog školskog nadzornika i župnika u Marija-Gorici Tomi Gajdeku.

U Zagrebu dne 21. listopada 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

I najednom Ljudmila izčeznu,
On nad bezdnom sam samcat ostade. . . .
Glas poznati, dozivno stenjanje
Izpod bezdna čuje se duboka;
U tminu se strašnu stèrmoglavi . . . .
I u mahu izpred sebe vidje:
Vladimira na visoku dvoru
U družini starih junačinah,
Medju svojih dvanaest sinovah,
I množini pozvanih gostijuh
Za tèrpezom od zlata siediti;
Onako je ljutit kneže stari
Na dan kano užasna rastanka;
Svi ti siede, niko se nemiče,
Niko nesmi rieči govoriti.
Zamukoše vesela gospoda,
Nepiju se junačke zdravice . . .
I još vidi u sriedi gostijuh
Na dvoboju ubjena Rogdaja:
Ubijeni kano živi siedi;
Ter veselo pije ni negleda
Na Ruslana strašno izumljene.
Vidi vitez i mladoga hana,
Jošter vidi mila i nedraga . . . .
Zaorite gusle javorove
I piesmice staroga pievača,
Slavitelja naših vitezovah
I junačkih njihovih zabavah!
U dvoranu Falraf ulazio
I Ljudmilu sobom dovodio;
Ali starac s miesta se nemiče,
Mukom muči, skloniv tužnu glavu,
S bojarima — sve je zamuknulo,
I duševno krije uzdisanje.
Sve izčeznu — smèrti mraz studeni
Spavajućim začari junakom.
U svom sanku težko nemilome,
Niz obraze grozne suze lije,
U nemiru misli: to je sanak!
Pečali se, hudu sreću kune,
Jao, sile nema da odoli.

Više gore jedva miesec sjaje,
Gajevi su tminom potamnili,
Dolina je u mèrtvoj tišini,
Izdajica na konju dolazi.

Pred njime se odkrila poljana;
Na poljani ugleda mogilu;
Ruslan spava uz noge Ljudmile,
Konjic hoda u krugu mogile.
Štrašivica Falraf strahom gleda;
U tamnosti vieštica izčeznu,
U njem sèrce zamire, trepetje,
Usdu pusti iz studene ruke,
I tihano britki mač podire
Ter se spreme, viteza bez boja
Na dvie pole s mačem razpoliti . . . .
Polagano do njega se šulja.
Dobri konjic očuti dušmana,
Hèrže, vrišti i kopitom kopa,
Da probudi svoga gospodara.
Zaludu mu dobra volja bila!
Ništa Ruslan nemože da čuje,
Težki sanak njega pritisnuo! . . .
Izdajica, obodren viešticom,
Tri put mača prezrienom desnicom
Ruslanu je u grud urinuo . . . .
I pobieže niz to polje ravno
Sa dobićem svojim dragocienim.

Sva noć dugu bez ćutenja Ruslan
Pod mogilom u mraku je ležo.
Kano munja časi su letili.
Iz ranah je riekom kèrvca tekla.
Sutra kada osvanulo bilo,
On otvori svoje oči mračne,
Težko diše, vele slabo stenje
I naporom na noge se diže
Ali mèrtav na zemljicu pade.

(Sliedi piesma VI.)

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 9. STUDENOGA 1859. Broj 256.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Prečastni duh. stol zagrebački naimenovao je velečast. g. Ladislava Jagodića, župnika tèrnovitičkoga, za podareidjakona kotara goreščičkoga.

— Dan 27. listopada t. g. bio je svečan dan za Magjare. Taj dan su oni slavili stogodišnju svečanost rodjenja Franje Kazinczy-a, reformatora magjarskoga književnoga jezika. U Pešti i po svim većim miestima magjarskim dèržane su svetkovine u spomen toga dana, kojih je najznamenitija svetkovina, koju je dèržela magjarska akademija u Pešti. Magjarske novine od niekoliko danah slabo se i zanimaju drugim predmetom, no samo s opisanjem besiedah, koje tom prilikom izgovoriše predsiednik akademije grof Emil Dessewffy i podpredsiednik baron Josip Eötwes, kao i piesamah, koje na tu svečanost spievaše i pročitaše najbolji njihovi piesnici. Kazinczy se je rodio god. 1759., a umro je god. 1831. Čitav viek njegov posvećen je bio toj velikoj idei, da magjarski jezik s onoga nizkoga stupnja, na kom ga je zatekao, na dostojanstvo književnoga jezika uzvisi, novim reformama obogati i oblagodari. U ovoj plemenitoj težnji imao se je Kazinczy boriti s mnogim preponama. I na njega je kao i na svakoga reformatora posulo čitavo jato neznalicah, starovoljeh, zavidljivacah; i na njega se je bilo povikalo, da je odpadnik i heretik, što je na miesto tralog i okoreloga stareža, u kome više života nije bilo, stvorio nov jezik, novu školu, nov pravac. I u njegovo je doba bilo, koji su dèržali, da je magjarski jezik prost, da od njega nikad ništa biti neće i nemože, da ga treba ostaviti samo na orače i kopače, a za visokomudrujuće da ima već gotovih i izobraženih jezikah, na kojima oni svoje visoke i duboke misli mnogo bolje izraziti mogu. Vrieme je riešilo ovu razpru već odavno. Tradom Franje Kazinczy-a i njegovih prijateljeh i učenikah dostigao je magjarski jezik za niekoliko desetinah godinah onaj stupanj izobraženosti i ugledjenosti, da se u tom pogledu ma s kojim u Evropi jezikom ogledati može, a pokraj svega toga nije ni najmanje izgubio od svoje osobnosti i originalnosti.

Vriedno će biti ovdie napomenuti, da je ovaj isti Kazinczy, čiji spomen zahvalni mu narod do neba uzdiže, s našim Vitkovićem i Mušickim u prijateljskom odnošenju stojao. On je bio, koi je Mušickom 1812. godine ono krasno pismo pisao, u kom mu svoje prijateljstvo nudi i u kom se o našim narodnim piesmama s najvećim odušev|jenjem izražava, nazivajući ih, da su „nebeske krasote." (Ovo je pismo u originalu i prevodu saobćeno u Sèrbskom Lietopisu 1837. II.)

— Dne 6. t. m. svetkovao se je u Oštrogonu pedesetgodišnji svešteničkí jubilej gospodina kardinala kneza primasa ugarskoga Ivana Scitowskoga de Nagykér, pri kojoj svetkovini prisutstvovao je gospodin nadvojvoda Albreht, glavni gubernator Ugarske kao zastupnik Nj. c. k. apostolskoga veličanstva.

Beč dne 7. studenoga. Nj. visost, gospoja nadvojvodinja Sofija opredielila je 400 for. za podporu postradavših požarom u Lambachu.

Talijanska.

Firenca, 29. listopada. Odvietnik Busi, koi je uapšen bio zbog čestoga pohadjanja kneza Poniatowskoga za njegova onomadna prebivanja u ovdiešnjem glavnom gradu, izpušten je opet na zapoviest vlade. Tako zvana toskanska divizija stavljena je pod komandu generala Fanta. Garibaldi vrativši se u Romanju ima svoj glavni stan u Riminu.

Iz Turina javljaju: Bishup bergamski zabranio je svećenicima svoje dieceze moliti se bogu za kralja Viktora Emanuela i njegovu vladu, čitati misah ili piemontezkoj vladi davat ikakovu duhovnu ili svietovnu pomoć. Usled toga upravio je ministar pravosudja služben dopis na njega. „Vlada Nj. veličanstva" piše medju ostalim ministar, „nije ni najmanje privikla od biskupah, prelatah ili podčinjenih svećenikah tèrpit zloporabu njihovoga svećeničkog dostojanstva na uštèrb vlade ili njenih interessah; dà, ona će u takovom slučaju nemilice postupat i one svećenike, koji zaboravljaju svoje dužnosti, povući na odgovor." Na koncu pisma pozivlje se biskup bergamski jošte jedanput, da svoju okružnicu namienjenu proti vladi odmah natrag povuče, ako neće da bude kažnjen, kao što su bili kažnjeni biskopi turinski i kaljarski, koji su zbog slične zloporabe svoje duhovne uglednosti na naročitu zapoviest kraljevu udaljeni bili sa svojih miestah.

Bonapartistička propaganda, koja neprestano sanja o stečenju naravnih granicah t. j. Rena i Alpah za francuzko carstvo, pravi vladi u Turinu nove zapreke i neprilike. Poimence poslati su u grofiji Nici carski agenti bezobrazni i hotieli su tiečajem posliednje nedielje učinit obćenitu demonštraciju na korist pridruženja k Francuzkoj. Glavni intendent Lamarmora, brat ministra, našao se je prinudjen opomenut pučanstvo oglasom „da se čuva od svih očitovanjah i stekah" i zapoviedio je, da preduserete svako poremećenje mira, koje bi se moglo dogodit, da se narodna garda dèrži u pripravnosti, kojoj je u Nici zbog nestašice vojničke posade poviereua služba sigurnosti. Tečajem prošaste nedielje došla je onamo na vrat na nos i 3. regimenta linejske piebote i misli se da je ova pošiljka vojske opredieljena za uzdèržavanje reda, ako bi se poremetio mir.

Turska.

Carigrad, 19. listopada. Četiri kolovodje od urote proti sultanovu životu osudjeni su na smèrt i to: Huseinpaša, jedan pukovnik, jedan muftija i još jedan, koi je imao sultana ubiti. Ova presuda prouzročila je nieku vrevu medju Turcima carigradskim i pogubljenje je odgodjeno. Sultan je svojim ministrima pismeno predbacivao, što reforme neuvode kako valja. Porta je sada u goroj neprilici nego ikada. Ćuprezlipaša primio se je već velikoga vezirstva. Od Cèrne Gore došli su glasovi, da Cèrnogorci opet napadaju na pogranične Turke. Tako su kod Spuža otierali 150 komadah govedah i odsiekli glave niekolicini nizamah.

— Polag viestih iz Carigrada od 26. pr. m. predložio je novi veliki vezir Mehemed Ćiprezlipaša, i u svèrhu, da se oporavi turska veresija i finoncija, da se učini dèržavni zajam, kod kojega bi imali udioničtvovati svi gradovi carevine posredstvom prihodnih pisamah upisanih na njihova imena. Prije nego je preuzeo svoj ured, zahtievao je, vele, novi vezir, da se od uhvaćenih urotnikah nitko nepogubi, na što je, vele, sultan i pristao. Za obtuženike zauzet je narod još svejednako. Nadjeni su pribiti oglasi, koji proriču nesreću, ako urotnicima poleti dlaka s glave. Načelnik generalnoga štaba Rizapaša poslan je u zatočenje.

Carigrad, 29. listopada. Ovdie nalazeći se sèrbski begunci bili su napadeni u svojim stanovima a jedan od njih, Lazar Arangelović, ubijen je. Tri ubojice, Sima Dakić i jedan svećenik imenom Grubić uapšeni su.

Turskoga pukovnika Jedzu Tatara, Hèrvata rodom, probo je danju na glavnoj carigradskoj ulici jedan od njegovih zemljakah.

Rusija.

Petrograd, 20. listopada. Željeznica od Petrograda do Dinaburga otvorena je 8. listop., a od to doba otvorena je i linija od Pskova do Ostrova; na godinu će se dovèršiti linija od Ostrova do Dinaburga. — „Ruskoe Slovo" donosi izviestje o putovanju grofa Muravieva Amurskoga po Japanu i Korei (poluotoku pod Kitajem). Vraćajući se sa svoga puta stao je u pristaništu Bej-Hai-Bej, odakle je predstavnik ruske komisije za označivanje granice medju Rusijom i Mandžurskom, Vudogosk, otišao u Peking, da konačno uredi granicu. Po ugovoru načinjenom dobiva Rusija primorje mandžursko, koje je na japanskom moru. Južni dio ovoga primorja, koi je u istoj zemljopisnoj širini sa Kavkazom, pun je krasnih zalievah i pristaništah, da se nemože kazati, koje je od kojega zgodnije i probitačnije. Težko da ima u cielom svietu tako liepoga primorja. Rusi su ga nazvali „Vladivostokom." To će biti koljevka ruskoga pomorstva na tihom oceanu, gdie se nikakav Sund, nikakav Gibraltar, nikakvi Dardaneli neprotive ruskoj moći. Tu su nagomilana sva blaga bogate prirode na malenom prostoru, da budu na ruci tèrgovini i naseljivanju.

— Kažu, da je Rusija od 1833. do 1845. godine gubila na Kavkazu vojujući s tamošnjim planincima svake godine po 40.000 momakah, dakle svega 480.000 momakah; od god. 1845. umalio je pažljivi Voroncov godišnji gubitak na 18.000 momakah. — Po novijim glasovima iz Petrograda bit će tamo skorim promiene u ministarstvu i to istupit će ministar financije Knežević i zastupit će ga Čevkin. Takodjer se misli, da će odstupiti i ministar unutarnjih poslovah Lanskoj, a kao njegova nasliednika imenuju kneza Suvarova, glavnoga gubernatora u baltičkim provincijama. — Šamil je 19. listopada otišao iz Petrograda u Moskvu, gdie će se koi dan zadèržati, a poslie će otići u Kalugu, gdie će stalno stanovati. —

Spanjolska.

Madrit, 29. listopada. Polag najnovijih viestih s marokanske obale daje car marokanski dan i noć radit na utvèrdjivanju velikih lučkih miestah carevine. U Tangeru, Rabatu, Salu, Barašu i Saffu povećavaju se obalne baterije, umnožavaju posade i sačinjavaju leteći sborovi, od kojih sbor u taboru pod Tetuanom iznosi 12,000 momakah. Osnova o napadu španjolskoga pohodnoga sbora jošte je tajna, no generalni štab proučio je po svoj prilici temeljito poviestnice posliednjega francuzkoga pohoda i uslied toga bit će se osviedočio, da Tanger nije ono miesto, na koje se mora udarit, da se ulije strah caru marokanskom, po svoj prilici proglasit će se zato Tanger, gdie stanuju opravnici civiliziranih dèržavah, neutralnim i bombardirat Mogador, Rabat ili barem Tetuan a ako bi potrebno bilo, i na juriš uzeti. Nema sumnje, da bi takav udar, ako bi energično izveden bio, osviedočio gospodara pravoviernih, da mora dati svaku zadovoljštinu, koja stoji u njegovim silama. Žalibože car marokanski nije u sievernim predielima nego samo

po imenu gospodar. — Kao što Korrespondencia javlja, izdaju prelati španjolske cèrkve pastirska pisma na svoje dotične diecese, u kojima naredjuju javne molitve za pobiedu katoličkih ideja nad prevratnim duhom i za pokoj svetoga otca. — Kažu, da će se infant Don Juan i general Cabrera sjedinit u Parizu s grofom Montemolinom.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Kasel, 5. studenoga. U današnjoj ukupnoj siedaici druge komore bio je Herleinov predlog, da se knezu podnese adresa za povratak ustava od god. 1831., sa 38 proti 5 glasovah konačno primljen.

Curik, 6. studenoga. Zapoviesti za podpisanje ugovora prispiele su, kao što čujemo iz dobra izvora, jučer ovamo. Sutra u ponedieljak podpisat će se, vele, ugovor. Odmah zatim sazvat će se kongres, koi će se po svoj prilici u Parizu sastati.

London 6. studenoga. „Observer“ veli, da je jučer „Morning Post“ prerano naviestio kongres; premda je Napoleonovo pismo na engleski kabinet dobar utisak učinilo, zato se nisu ipak jošte podpunoma složili u obziru kongreskoga pitanja. Poimence moraju jošnije izražene biti reforme imajuće se uvesti u cèrkvenoj dèržavi i još nieke točke.

Danas biesni ovdie žestoka oluja.

Kondon 4. studenoga. Pod Gibraltarom bilo je dne 29. pr. m. engleskih ratnih brodovah usidreno; španjolsko naviešteno rata nije dotle jošte priobćeno bilo Marokanskoj.

Slavensko knjižtvo.

Přehled veškeré literatury jihoslovánské Podáva Václav Křižek.

II.

Literatura katolickyh Jihoslovanů pišicich latinou.

Tko bi već sada, prije nego što su izdana barem u podpunom pregledu diela naših starih spisateljah, i prije nego što svietla ugledà Bibliografia hèrvatska, koja je uprav pod tiskom, stao pisati kritičnu poviestnicu, onomu bi se punim pravom reći moglo: da nije shvatio zadaću ni svèrhu tako važnoga i teškoga posla.

Uvidivši to g. Václav Křižek, (profesor gimnazije varaždinske) koi kao rodjeni Čeh naš narodni jezik veoma dobro nauči, i želeći upoznati bratju našu Čehe s duševnim životom našega naroda, napisao je pregled knjižtva jugoslavjanskoga, od kojega je pèrvi dio (sèrbska literatura) priobćio u 1. i 2. svezku ovogodišnjega časopisa českoga muzea, a drugi dio (hèrvatska literatura) pod gorestavljenim naslovom, u 3. svezku rečenoga časopisa.

Prije svega milo nam je javiti našemu obćinstvu, da g. Křižek pèrvi od novijih českih književnikah, nezabasà u metež onih svakojakih imenah, koja su nadievali našemu narodu dosadanji inostrani slavenski i neslavenski, a i nieki domaći pisci, nego nazvà naš jezik i naše knjižtvo imenom „chàrvatskim“, koje jedino ime poznato je našemu puku od arbanskih planinah do šopronskih i požunskih ravninah, i koje je rabilo našim najstarijim piscem od popa Dukljanina i od Marulića i Minčetića počamši. Nu neima pravo kad odmah u početku svoga pregleda kaže; da su se Katolički Jugoslaveni „vyjmeno Slovince, obecným historickým jmenem Chàrvati“ nazivali, budući da ime Slovinac, uprav kod Hèrvata istovietno bijaše s imenom Slavjan, Slaven, Slovjen (t. j. obće ono čoviek koi govori slavenski,) te su s toga mnogi čisto hèrvatski pisci, nazvali onaj jezik, kojim su pisali, jezikom slovinskim, i narod svoj obćenitim imenom narodom slovinskim, jer u Hèrvatah bijaše uviek manje sebičnosti nego li u drugih granah jugoslavenskih, te su oni od negda težili za jednim obćenitim imenom jezika i naroda, kojega poblíže radi opornosti inih Jugoslavenah sve do sada osnovati i postići nisu mogli.

Gospodin V. Křižek razumieva istinabog pod imenom Slovinci one južne slavene, što stanuju u kranjskoj, koruškoj, štajerskoj, goričkoj, Istriji i poniešto u Ugarskoj, i koji govore nariečje kajkavsko, s kojim je srodno i ono hèrvatsko nariečje, što se u sadašnjoj Hèrvatskoj ponajviše medju Murom i Kupom (nu ne „v celém královstvi charvátském“) govori. Ali ovi Slaveni nezovu se ni sámi, niti su ih drugi ikada nazivali Slovincima, već su oni od starine zadèržali ime Slovenac, (jezik slovenski, dežela slovenska, narod slovenski), molimo dakle gospodina K. da u budućoj svojoj razpravi, kada bude stao govoriti o književnosti ovih Slavenah, ovo dvoje ime Slovinac i Slovenac točno razluči.

Čitav pregled hèrvatskoga knjižtva (što ga je dosada g. Křižek priobćio, razdielio je na dvoje. I. na staroslavenske književne spomenike, pisane glagoljicom i II. na narodno knjižtvo (národni literatura.) Pod pèrvi razdiel stavlja ona diela, što su pisana i tiskana glagoljicom. Ali je pobilježio tu pogriešno nieka diela što su istinabog pisana i tiskana glagoljskimi pismeni, ali ne jezikom glagoljskim t. j. staroslavenskim, nego čistim narodnim hèrvatskim jezikom, medju ove spada: Naručnik plebanušev. 1507. Korizmenjak 1507. Zitje i smèrt sv. Jerolima (Transitus St. Hieronymi) 1508. Diela Simuna Klemenovića itd. Uobće može se reći, da samo one glagoljskim pismeni pisane knjige, koje su rabile za službu božju, bijahu pisane u staroslavenskom jeziku, sva ostala glagoljicom tiskana i rukopisna diela napisana su narodnim jezikom hèrvatskim. S toga bi imao bio g. Křižek, kad je već glagoljsko knjižtvo od ostaloga hèrvatskoga razlučio, stavit pod rubriku glagoljskih dielah: I. cèrkvena, pisana staroslavenštinom, II. narodna, pisana hèrvatštinom, pod koje obe razdiele, spada, mimogred budi rečeno, veoma mnogo rukopisnih i tiskanih knjigah, koje g. Křižku, poradi nepristupnosti ili dalječine mestah, u kojih se čuvaju daleko poznate bile nisu. Nu čudimo se ipak da barem one glagoljske knjige spomenuo nije, što ih je u 16. stoljetju revni naš Antun Dalmatin sa Stiepanom Konzulom Istrijaninom, i Primuš'em Tauberom tiskom priobćio; ili će ih možebiti kasnije medju ina prosaička diela uvèrstiti.

U pogledu narodne literature izbrojio je g. Křižek mnoge naše narodne pisce počamši od popa Dukljanskoga (1162) i najstarijega piesnika Marka Marulića (1460-1524) sve do Dubravčanina Gjordja Hidje (✝ 1833). Sa dosta velikom točnostju spomenuta su tu pokraj niekih prozaikah, imena veće strane naših piesnikah, od 15 do 19 vieka. Pregled staro-hèrvatskih prozaikah, i tako nazvanog slovensko-hèrvatskog ili kajkavskog knjižtva ostavio je g. K. za tretji i četvèrti razred svoga diela. Tu su dakle većom stranom pokraj imenah pisacah, i mnoga diela, za koja je g. sastavitelj pregleda znao, saviestno izbrojena, nu mnoga su još izpuštena, koja, mu poradi svoje velike riedkosti poznata biti nemogahu. Mi bi jedino još želili bili da nam je g. Křižek barem o onima dielima naših starih pisacah, koja su u novije doba s nova ili pèrvikrat tiskom priobćena, kao što su diela Gundolićeva, Hanibala Lučića, Hektorovića, Vetranića, Čubranovića, Palmotića, Minčetića, Kačića, Belondića itd., koju rieč više progovorio, i svoj kritični sud o njima izreko, čim bi bio onomu od našinacah, koi bude jednom pisao poviestnicu našega knjižtva, posao uslahkotio, a i čitateljstvu českomu učinio bi bio mnogu veću uslugu, kad bi ga barem po niešto s duhom i načinom mišljenja i pisanja starih naših Hèrvatah upoznao bio. Medjutim mi nemožemo na ino, nego i za ovaj pri tolikoj oskudici izvorah velikim trudom sastavljeni pregled našega knjižtva, g. Křižku najtoplije blagodariti i umoliti ga, da započeti svoj posao, koi za sad samo kao kakovu cèrticu smatrati možemo, s vremenom nastavi, i česko knjižtvo s obširnijom poviestnicom našega knjižtva, za koje je dosada malo tko i mario, iz bratinske ljubavi nadari i obogati.

I. Kukuljević.

Odgovorni učrednik Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 4249 (PZ.—51) 3—1

Oglas.

Dne 16. studenoga 1859 stupa u Staroj Gradiški u život c. k. poštansko odpravničtvo.

Isto zanimat će se tako izvèršavanjem službe listovne kao i vozne pošte i stajat će u savezu s poštanskim uredom okučanskim, posredstvom glasničke pošte na konju, što će ići 5 putah svake nedielje i kariolne pošte, što će ići dva puta na nedielju i to redom, kako sliedi:

Glasnička-pošta na konju:

Od Stare Gradiške: u nedielju, ponedieljak, utorak, četvèrtak, subotu u 11 satih 15 minutah u jutro.	U Okučanima: Istih danah u 12 satih 45 minutah u podne.
Od Okučanah: u nedielju, ponedieljak, utorak, četvèrtak, petak u 2 sata 30 minutah poslie podne	U Staroj Gradiški: Istih danah u 4 sata popodne.

Kariolna pošta:

Od Stare Gradiške: u sriedu i petak u 11 satih 15 minutah u jutro.	U Okučanima: u 12 satih 45 minutah u podne.
Od Okučanah: u sriedu i subotu u 2 sata 45 minutah poslie podne.	U Staroj Gradiški: u 4 sata 15 minutah poslie podne.

Naručni kotar poštanskog odpravničtva starogradiškoga ima sastojat iz sliedećih miestah:

Stare Gradiške, Nove Varoši, Gornje Varoši, Dolnje Varoši, Uskokah

U Zagrebu dne 31. listopada 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju

Klempay s. r.

(Izv.—192) 3—1

Razpis natiečaja.

Kod pučke učione Sv. Maria u dolnjem Medjumurju kotara preložkog županije varaždinske izpražnjeno je miesto drugog učitelja, sa godišnjom plaćom od 157 fr 50 kr. a. vr., dva hvata dèrvah za osobnu porabu ustanovljenom i slobodnim stanom, želeći takovu zadobiti neka molbenicu vlastoručno pisanu sa dokazi, na veleč. g. Stiepana Fokia podjašpršta kao školah nadziratelja u Prelog do 28 studenoga 1859 odpravi.

Obćina Sv. Maria dne 5. studenoga 1859.

Br 1187-p. (DS—191) 3—1

Natiečaj.

U kotaru dugoselskom, kod obćine oborovačke, izpražnjeno je miesto primalje s godišnjom plaćom od 80 fr, konakovinom od 40 fr. a. vr. Dotične molbenice diplomom providjene, imadu se do konca studenoga 1859 podpisanoj kot. oblasti podnieti.

C. k kot. ured dugoselski.

U Božjakovini 23. listopada 1859.

C. k. kot. predstojnik

Nr. 11390-1949 (Izv.—194)

Avviso di Concorso.

Presso l' i. r. ufficio Centrale di Porto e Sanità marittima in Fiume, si è reso vacante il posto di Piloto portuale, cui va congiunto il salario di annui fni. due cento dieci (f 210), nonchè la percezione montura in

Pel rimpiazzo di detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che i concorrenti dovranno presentare sino a tutto 30 p. v. novembre al Governo centrale marittimo le loro suppliche debitamente corredate, comprovando l' età, l' illibata condotta politico-morale, la piena idoneità al posto, la conoscenza della lingua italiana ed illirica nonchè i servigi anteriormente prestati.

Dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario del prefato Ufficio Centrale.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.

Trieste, 27 ottobre 1859.

Nr. 11691-1945 (Izv.—193)

Avviso di Concorso.

Si è reso vacantte il posto di deputato portuale sanitario in Lissa, cui va congiunto l' emolumento di fiorini 500, nonchè l' obbligo di prestare la cauzione in eguale importo.

Chiunque vi aspirasse presenterà entro tutto il p. v. 30 novembre al Governo Centrale Marittimo la relativa sua supplica, comprovando l' età, l' illibata condotta morale politica, i servigi finora prestati, la piena idoneità al posto desiderato e la eventuale conoscenza di lingue.

Dichiarerà inoltre se sia in caso di prestare la cauzione di servizio, e se si trovi in parentela od affinità con altro impiegato portuale sanitario della Dalmazia.

Quegli aspiranti i quali si trovano attualmente in servizio, dello Stato produrranno le loro istanze pel tramite della preposta loro Autorità.

Dall' I. R. Governo Centrale Marittimo.

Trieste 29 ottobre 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 10. STUDENOGA 1859. Broj 257.

Carsko-kr. NARODNE službene NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedelje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. austr. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvěrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvěrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb, 10. studenoga. Neka nitko nemisli, da je pitanje o uredjenju občinah već svěršeno time, što su naša velevriedna po vladi sazvana gospoda posao taj za nedielju danah dogotovili; njihova revnost i marljivost hvale je vriedna, nu sumnjamo jako, da nebi tu bilo jošte kojekakovih razješnjivanjah, dodatakah i možebiti i bitnih promienah potrebno; nemože se tajiti, da nije velik, znamenit posao: sagraditi temelj, na kojem ima narod u pravednom razmierju živiti i načinom naravskim napredovati. Ako promislimo, da svaka zemlja, provincija, kraljevina, il krunovina za se radi i svojim okolnostima primierno da snuje zakon občinarski, to si može svatko lahko misliti, da će se kod viede nagomilati velik broj predlogah, koji se polag svih posebnostih — koje dopuštamo i dopuštati moramo — ipak s obzirom na glavna svoja načela na jedan kalup saliti moraju, a to nije malo dielo, treba tu opet, da se sluša mnienje onih, kojih se tiče, jer će inače, bojimo se, izaći zakon, koi neće zadovoljiti zahtievanju; najbolje bi dakle bilo, da se iz svake krunovine po jedan ili najviše dva vješta čovieka u Beč sazovu, da se njihovim sudielovanjem iz toga kaosa stvori sistematičan proizvod.

Nećemo da se sada upuštamo u pojedine točke, nego hoćemo da samo u obće napomenemo, da se mora zakonotvorac, kad zakon piše za občine, na višje gledište staviti i nemotriti občinu po onom smislu, kako je prije 1848. godine kod nas bilo; onda je občina bila družba prostih i neukih seljakah, koji nise osim niekojih svojih dozvolah urbarskih nikakova druga prava imali; občina obstojala je samo po volji županije i po volji kotarskoga sudca. — Nu sada ako hoćemo, da bude děržava puna života, jaka i zdrava, kadra da služi temeljem za cielokupnu děržavu, moraju se proučiti raznověrstne okolnosti, koje imaju upliva na život děržavljana i na njegovo stanje naprema ustroju děržavnom.

Narodi se upravljaju zakonom i ustanovama, oboje sastoji iz saděržaja i oblika; viešt čoviek lahko će razabrati saděržaj od oblika (forme), au množina pomiešat će jedno s drugim, dapače cienit će oblik, koi mu u oči pada, više nego saděržaj; narod, koi je imao dugačak život u ustavnoj prošlosti, baš ako mu je ustav velikom stranom obstojao i u formalnostima više nego li u bitnosti, on neće prebolieti lahko, da mu se onaj oblik — omiljeli očima — uzme i zamieni s drugim, ma sakrivao on i više jezgre. To nas uči historija politička i cěrkvena svih narodah. Tim obzirom želimo i mi, da se forme kod nas uvedu, koje su poznate, koje su mile, koje će povierenje probuditi i upravi olakšati posao.

Važno je omedjašenje seoskih občinah, ili sudčijah, kako se zvaše prije 1848. godine; nekim naravskim ponosom moraju ljudi skopčeni biti, koji pod jednu občinu spadaju, nieki obćeniti, pravi interes mora biti, koi žitelje jedne občine vodi, mora biti tomu i nieka historična uspomena, koja čini u svakomu probuditi ljubav i da rečemo ponos, što u ovu il onu občinu spada; zato scienimo, da se razdieljenje u občine ima veoma obzirno i s učestvovanjem onih, koje dielimo, preduzeti. Mi smo vidili i izkusili, da je sadašnje razdieljenje občinah veoma nesretno izpalo; vidimo žitelje u jednu občinu složene, koji nikojim načinom zajedno nespadaju; iz toga sliedi, da se ono, što nazivljemo občinarskim duhom, občinskim čuvstvom, sasvim uništuje; do sada istina bog nije trebalo nikakovog čuvstva, nu odsada, kako visoka vlada dobrohotno želi, trebat će čuvstva i osviedočenja u občini, inače ostat će ona vazda mèrtvo truplo.

Što se izbora sudačkog osoblja tiče, to se sipošto neslažemo sa mnienjem predloženim; sudac mora nezavisan biti; njegov položaj nesmije biti slučaju i raznim spletkama podvèržen; ako sudac bude znao, da će tretje lieto izbor biti, gdie mu se svi oni, kojima nije sudio po volji, osvetit mogu, kako da bude bezpristran? Mi znamo, kako je prije bilo; sudac neka sudi po zakonu i neka tumači zakon po najboljem znanju i saviesti svojoj; neka bude odgovoran i kad sakrivi, neka se ukloni — ali fluktuacijama izbornim neka se nikad neizvèrgava. Sudac mora se mnogo učiti, mnogo potrošit, dokle čast sudačku zadobije, pak tko će se žèrtvovati za to, da postane loptom izbornikah?

Drago bi nam bilo, da se u tom pitanju sa više stranah više glasovah pojavi; sada je vrieme, sada treba da govorimo; ufamo se, da nam rieč neće dasti na jalovu zemlju.

Iz Zagreba. Čoviek vraćajući se kući sa daleka puta, kad stupi na domorodnu zemlju, tako je ganjenu sèrca, da bi proplakao od radosti, i voljan je, da se ničice sruši, pak da poljubi stopu zemlje, na koju je koračio sa tih tudjih. — A baš tako je do sèrca čovieku gledajućem dan na dan sve samo proizvode uma tudjinacah, kad mu se pruži umni cvietak iz domaćega i od domaćih rukuh uzgojen. — Ovih danah iziśla je iz ovdašnje kamenotiskarne Julia Hühna prekrasna slika predstavljajuća Zagreb sa sieverne strane. Tu sliku risala je po naravi na kamen vèrla naša umietnica gospodična F. Dubači-Doljska takovom vieštinom i toli velikom marljivostju, da čoviek, motreći sve prediele od najvažnijih do najneznatnijih, i sravnajuć ih sa pèrvobitnim izvorom t. j. sa naravju, uvierit će se, da je sve i svako naravo-vierno i do najsitnijih potankostih izradjeno, i da sve te pojedinosti u najliepšem suglasju s obćim izrazom stoje. Ovim kipom stekosmo prelieп nakit za sobu, koi će moći nuz svaki francezki i englezki umotvor stajati; a što je pak najvažnije, da je taj umotvor naše gore list! — I tako pozdravljamo najvećom radostju vèrlu našu domaću umietnicu, što je ovim dielom u javnost stupila, i to tim više, jer je taj nazor Zagreba baš s jednoga mjesta risan, s kojega jošter nije nikad snimljen. Ima u nas preliepih predielah baš i u najbližnjoj okolici Zagreba; — nebi li se i nadalje uzhtielo vriednoj našoj umietnici, da se pokaže na polju umietničkom, koje je kod nas žalibože još tako pusto. P. Z.

M. D. u Karlovcu dne 8. studenoga. Izgubismo opet jednog vrednog muža, vèrlog i poštenog domorodca kakovih malo imademo. Jučer dne 10. prestavi se uslied upaljenja plućah g. Stiepan Bujanović c. k. aktuar kotara modrušpotočkoga, rodjen u Bakru, u 65. g. života svoga; tielo pokojnika sahranit će se dne 8. na dubovačkom groblju, a zadušnice obdèržavat će se dne 10. t. m. u ovogradskoj župnoj cèrkvi Sv. Trojice. Pokojni je ljubav svoju prema domovini više putah činom pokazao; vas mu je život jedna borba bila, a posliednja lieta života njegovoga bila su mu najnezgodnija i to bez njegove krivnje. Daj mu Bog pokoj viekoviti.

Beč 7. studenoga. Nj. c. k apostolsko veličanstvo dostojalo je danas predpodne u c. k. dvorcu podielit privatnih audiencijah velikom broju osobah.

— Provincijalni sinod u Mletcima zaključio se dne 4. t. m. Zaključci bili su učinjeni svi jednodušno.

Sèrbija.

Iz Beograda pišu, da će Jefrem Grujić, koi je opredieljen bio za ministra bogoštovja i javne nastave, po svoj prilici preuzeti miesto predsiednikovo, no uvieruvaju, da se je izrazio, da će ovu službu samo onda preuzeti, ako se četiri po njemu naznačena savietnika sbace iz svojih službah.

Mitropolit podneo je knezu tužbu proti učredniku „Sèrbskih Novinah“ M. Popoviću zbog toga, što je uvèrstio u svoj list nieki članak u obziru onih stanovnikah Bugarske, koji su prešli na katolički vierozakon, i zamolio je kneza da se povede iztraga proti rečenom učredniku i da mu se uzme učredovanje.

Kažu, da je knez obe molbe uslišio i svome predstavniku Rajeviću naložio, da k tomu potrebna učini; no posliednji se je, velo, izrazio, da je izvèršenje takovih nalogah proti njegovu osviedočenju i dao je uslied toga ostavku.

Talijanska.

Sudbena iztraga povedena povodom silovite smèrti grofa Anvita napreduje veoma slabo kao što pišu „Courier-u de Lyon.“ Glavni krivci utekli su i već su u sigurnosti; proti uapšenima neće nitko sviedočit. Jedan deo pučanstva zauzeo bi se za njih očito; glota je dobro oboružana; ona ima 4—5000 muškotah a izvan toga jošte množinu pogibeljna ubojita orudja, koje se lahko dade sakriti pod haljine. Nedèrbću samo svi dobromisleći pred ovim ljudma, već i diktator stoji pod njihovim uplivom; on osieća, da se njegova sila osobito osniva na prosto pučanstvo. Može se dakle unapred reći, da će silovita smèrt grofa Anvita ostati nekažnjena.

Jedan kraljevski dekret ovladjuje ministra financijah, da učini zajam u iznosku od 100 milijunah franakah posredstvom izdanja petpostotnih obligacijah, kojih će se izdatna ciena kasnije opredielit. Podpisivanja primat će se od 2. do uklopno 9. t. m. Uplaćivanja sliedovat će u 10 miesečnih obrokah, kojih posliednji ustanovljen je na 16. kolovoza.

Francezka.

Uslied jedne parižke viesti „Frankf. Postztg“ povieren je gospodinu Pietri-u iz nova poslanstvo u Italiju. Iz istoga izvora javljaju, da je grof Walewski pred niekoliko danah imao dulji razgovor s markezom Vilamarinom, piemontezkim poslanikom kod dvora tuilerijskoga, kojem se je, velo, ustanovilo, kako se ima odsele Sardinija vladati.

„Moniteur“ obnaroduje jednu depešu generala Martimpreya od 30. listopada. Ona je datovana iz tabora ain-tofurelskoga i glasi kako sliedi:

„Beni-Suaši podvèrgli su se uvietima, propisanim po meni, Oni će dati taoceh i platit će danak kao zadovoljštinu za nepravedne napade. Ja sam zahtievao da poglavice goranah dodje u moj stan, da prime ove uviete. On izlazi uprav sada iz moga šatora. Za četiri dana stavit ću u red odnošenja učdanska a zatim agatske ravnice i zakharskih visinah.“

Velika Britanija i Irska.

„Morning Post“ obraća pozornost občinstva na san-juansko pitanje, koje po njegovom mnieniju može postati jošte veoma pogibeljno, budući da nije Mr. Cass, amerikanski ministar izvanjskih poslovah, prijatelj Englezkoj i jer je od niekada već radio okolo toga, da se Amerika protegne prema sieveru.

„Morning Herald“ pobija mnienje sadanjega kabineta velikobritanskoga o marokanskom poslu. Dočim stavlja, veli ovaj toryski list, svu svoju silu u riešenje talijanskoga pitanja, koje se interesah Englezke netiče neposredno, hoće Tanger da posti samom sebi. „Herald“ napominje kako je lord Aberdeen god. 1845. protestovao proti izkèrcanju francuzkih četah u Tanger, kako je uslied ove protestacije izostalo izkèrcanje i kako je svaki englezki ministar izvanjskih posalah ovu politiku lorda Aberdeena sve dosad dèržao u kriepost. „Ako će se — nastavlja „Herald“ — ovaj lučki grad smatrat kao materijalni zalog za izpunjenje niekih uvietah, moglo bi se dogodit, da će se posedenje istoga produžit na neizviestno vrieme; a ako Englezka odobri izkèrcanje i posedenje toga grada, težko bi joj poslie dvie godine za rukom poći moglo naći razlog proti tamošnjem položaju Francuzke. Ako postane Tanger spanjolskom naseobinom, prietit će Gibraltaru neprestano pogibelj. Dapače sloboda sredozemnog mora dobit će tim težak udarac.

A da dokaže, da mu nije neosnovan strah uputjuje „Herald“ na tisuće Francuzah, koji vide unapred vrieme, kad će se Algerija sa zapadne obale od Afrike protezat do Egipta. Napokon veli: „Svaki udarac zadan Maroku pogadja i nas.“

Turska.

„Journal de Constantinople“ izjavlja: „Mi smo već jedared kazali, da su Muktarbej, ministar pravosudja i kapu-ćehaja Saidpaše otišli u Egipat u poslu tamošnje vlade a ne u svojstvu izvanrednih poslanikah sultanovih u Aleksandriju, kao što su to nieki listovi tvèrdili.

Muktarbeju naložio je samo carski kabinet, da Saidpaši dade na znanje, da se radnje oko suezkoga kanala nemogu nastavit, dok se sultan sa svojima saveznicima konačno nesporazumije o tom pitanju. Za ovo priobćenje doznali su i inostrani konzuli, koji su svojim zemljacima dali na znanje, da se do dalje naredbe uztegnu od udioničtvovanja kod radnjeh u svèrhu probušenja prevlake suezke.“

„Journalu de Const.“ pišu sa više stranah o stanju stvarih u Moldavskoj i Vlaškoj, da su veoma uznemirujuće naravi. Povratak kneza Kuze, koi je u najvećoj naglosti otišo iz Jaša, očekuje se tamo zabadava već deset danah. Odnošenja medju obe zemlje postaju svaki dan redja. Govori se i o tom, da je Bukurešt stavljen u obsadno stanje; velik broj prijašnjih činovnikah ostavlja zemlju. Tèrgovina je svuda stala i u istom Galcu. „Journal de Const.“ opaža s obzirom na ove viesti, da je po svoj prilici mnogo od toga pretierano, no da se svakako time izrazuje velika neudobnost, koju nisu one zemlje po svoj prilici očekivale, kad su tako silno zahtievale, da se oživotvore njene želje.

Carigrad, 29. listopada. Promiena ministarah zabavlja ovdie još svejednako obćinstvo što živahnije. Sažaljuju uzdèrmanje pouzdanja, koje je poznata urota proizvela; ništanemanje nitko netaji, da je Ćuprezlipaša vèrstna glava i kadar viešto upravljat kormilom dèržave. Glavno pitanje, o kojem se radi, jest financijalno. Da se rieši, čine se napori svake vèrste, razvijaju se misli i predlozi. Carski hat, koji je naviestio odpust Alipaše, sadèržavao je medju ostalim i te znamenite rieči, da se temeljni uviet sve sile i svega blagostanja osniva na financijama zemlje. Medju financijalne predloge spadaju i povis neznatnoga danka, što ga Egipat, Sèrbija, Tunis i podunavske kneževine plaćaju; no naravno to se može izvest samo medjusobnim sporazumljenjem; — zatim uvedenje lahkih neposrednih porezah itd. Ethem-paša, koi se je onomadne iz Odese vratio, uvieravo, da je tamo veoma dobro primljen bio. Knez Nikola Koroki Vogorides vratio se je s puta u Francuzku; on nastupa izvanredno bogato nasliedstvo svoga otca i sultan ga je veoma dobro dočekao u privatnoj audienciji. Nemirni prizori tako u Vlaškoj kao i u Cèrnoj Gori nisu promašili prouzročiti ovdie senzaciju, medjutim potvèrdjuje jedna iz Skutara ovamo prispievša depeša, da su se Cèrnogorci, koji su komisiji za izpremljenje granicah tako ružno dosadjivali, opet umirili i da su se stanovnici niekih pograničnih kotarah, koje su isti bili pobunili, opet podpunoma podvèrgli turskoj oblasti.

Španjolska.

Deputirska komora odobrila je bez odpora zakonske nacèrte predložene po ministru financijah, da se pokrije manjak redovitoga proračuna za god. 1860. kao i one za nabavu pomoćnih sredstvah za rat.

„Patrie“ javlja:

„Jedna depeša s algirskih granicah Maroka javlja, da su u Nemoursu čuli, da je rat medju Španjolskom i Marokom od 28. listopada naviešten. Polag iste depeše, pobili su se, vele, već kod Ceute.

U Plymonth prispiele su viesti iz Gibraltara od 28. listopada. U njima stoji, da je španjolski poslonoša u Tangeru istina snimio svoju zastavu no da nije jošte proglasio naviештenja rata. Napomenuti dan došao je parobrod „Redpole“ s uredovnim viestima i sa 150 mavriskih bregunacah u Gibraltar. Algesiras nalazio se je još svejednako u stanu stege kvarantanske. Britanska flota pod Gibraltarom sastojala je iz 12 ladjah, francuzka švadra pod Algesirasom iz pet linejskih ladjah i jedne fregate a španjolska švadra iz jedne linejske ladje, iz dvie male fregate i iz četiri do pet malenih parobrodah.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Beč 9. studenoga. Jučerašnja svetkovina za uspomenu na Schillera izpala je sjajno, vladao je najbolji red.

Berlin, 8. studenoga. „Preiss. Ztg.“ kori „Ausg. Allg. Ztg.“ zbog niekih članakah o vratislavskom sastanku.

London, 8. studenoga. „Reuterov office“ obnarodjuje, da je u Vratislavu zaključeno: da se nema preduzeti pregled ugovorah od god. 1815. i da se nema dèržat kongres bez Englezke.

Pariz, 8. studenoga. Vlade srednje Italije proglasuju Karinjana (Carignana) sredotočnim vladaocem.

Kasel, 7. studenoga. Knez se je kratio primiti adresu druge komore, kojom se je molilo za povratak ustava od god. 1831. Sutra će komora učinit dalji zaključak u tom obziru a po svoj prilici predložit će, da se stvar priobći saveznoj skupštini.

Turin, 6. studenoga. Kažu da će se izborni sborovi sazvati mieseca prosinca. Ministar unutarnjih poslovah zapoviedio je, da se dvorana deputiracah poveća. Ukidni sud premiestit će se, vele, u Milan dne 1. travnja 1860.

Nica, 2. studenoga. Veliki vojvoda sa suprugom prispeo je iz Oldenburga ovamo.

London, 7. studenoga. „Današnji broj lista „Morning Post“ javlja uslied posliednjih priobćenjah, koja se smatraju kao povoljnija, da je Francuzkoj Englezka javila, ako i nije sasvim istoga mnienja, da je ipak većma sklona dat se zastupat na kongresu. „Daily News“ misli, da još svejednako nisu ustanovljeni uvieti, pod kojima bi se Englezka odvažila poslat svoga zastupnika na kongres.

Pariz 7. studenoga. Car je posietio ovdie prispievši vojvodinju Leuctenberžku.

Izpravak.

U jučerašnjem broju na stranki 710, drugom stupcu u redku 42. ima se miesto daleko čitati dakako, zatim u istom sastavku u 46. redku miesto Tauber — Truber napokon u redku 69. miesto Belondića — Betondića. Što se ttme izpravljenja radi priobćuje. U. N. N.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 4249 (PZ.—54) 3—2

Oglas.

Dne 16. studenoga 1859 stupa u Staroj Gradiški u život c. k. poštansko odpravničtvo.

Isto zanimat će se tako izvèršavanjem službe listovne kao i vozne pošte i stajat će u savezu s poštanskim uredom okučanskim, posredstvom glasničke pošte na konju, što će ići 5 putah svake nedielje i kariolne pošte, što će ići dva puta na nedielju i to redom, kako sliedi:

Glasnička pošta na konju:

Od Stare Gradiške: u nedielju, ponedieljak, utorak, četvèrtak, subotu u 11 satih 15 minutah u jutro.	U Okučanima: Istih danah u 12 satih 45 minutah u podne.
Od Okučanah: u nedielju, ponedieljak, utorak, četvèrtak, petak u 2 sata 30 minutah poslie podne.	U Staroj Gradiški: Istih danah u 4 sata popodne.

Kariolna pošta:

Od Stare Gradiške: u sriedu i petak u 11 satih 15 minutah u jutro.	U Okučanima: u 12 satih 45 minutah u podne.
Od Okučanah: u sriedu i subotu u 2 sata 45 minutah poslie podne.	U Staroj Gradiški: u 4 sata 15 minutah poslie podne.

Naručni kotar poštanskog odpravničtva starogradiškoga ima sastojat iz sliedećih miestah:

Stare Gradiške, Nove Varoši, Gornje Varoši, Dolnje Varoši, Uskokah.

U Zagrebu dne 31. listopada 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju

Klempay s. r.

(PZ.—53) 3—2

Natiečaj.

Kod c. kr. poštanskog ureda zagrebačkoga ima se popunit jedna bezplatna viežbanička služba.

Natiecatelji za istu imaju svoje molbenice priklopivši im kèrstno pismo, liekarsko po zemaljskom ili okružnom liečniku potvèrdjeno mnienje o zdravstvenom stanju, zat m zakonita sviedočanstva o svojem shodnom ponašanju, o podpunoj školskoj izobraženosti stečenoj na tuzemskom kojem višjem gimnaziju ili višjoj realki i na drugom kojem učilištu jednakoga stupnja ili o predhodnom izobraženju za poštansku službu stečenom drugim kojim putem, kao i o znanju niemačkoga i jednog slavenskog jezika — podnieti propisanim putem najdulje do 26. studenoga t g kod c. kr. poštanskoga ravnateljstva i istim pridati revers o tom, da će se sam uzdèržavat, obskèrbljeni oblastnom potvèrdom, da je izdavatelj u stanju izpunit preuzete obvezanosti.

U ostalom morat će tražitelj, prije nego bude primljen u konačnu uredovnu službu, služit tri mieseca na ogled, poslie čega, ako mu bude to službovanje dobrim uspiehom ovienčano zapriseći će se kandidat kao viežbenik poštanskog ureda.

U Zagrebu dne 1. studenoga 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

Klempay s. r.

N. 4398-civ. (Izv.—195) 3—1

Edikt.

Vom k. k. Bezirksamte Karlstadt als Gericht wird hiemit bekannt gemacht:

Es sei über Ansuchen des Herrn Adalbert v. Martinković im eigenen Namen, dann als gesetzlicher Vertreter seiner mj. Kinder, sowie als Erbe des Slavimir v. Martinković die zu Folge oberkuratorischen Genehmigung des k. k. Landes-Gerichtes Agram vom 16. Juli d. J. Z. 3163, unterm 4. Oktober d. J. Z. 4051 bewilligte und auf den 25. Oktober d. J. angeordnete Lizitation des dem Vorangeführten gehörigen, im G.-Pr. Nr. 536 der Gemeinde Draganić auf A I. O. Z. 1—27 eingetragenen Gutes Bertiševec auf den 28 November d. J. Vormittags 9 Uhr im Orte Merzljaki auch Bertiševec genannt, mit dem Bemerken übertragen worden, dass das Lizitations-Objekt um den Preis von 10,500 fl. ö. W. ausgeruffen, und nicht unter demselben hintangegeben wird, sowie, das den auf das Gut versicherten Gläubigern ihr Pfandrecht ohne Rücksicht auf den Verkaufspreis vorbehalten bleibe.

Die Feilbiethungsbedingnisse und das Grundbuchs-Protokoll können hiergerichts eingesehen werden.

Karlstadt am 3. November 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorsteher

Barac.

Br. 1187-p. (DS—191) 3—2

Natiečaj.

U kotaru dugoselskom, kod obćine oborovačke, izpražnjeno je miesto primalje s godišnjom plaćom od 80 fr., konakovinom od 40 fr. a. vr. Dotične molbenice diplomom providjene, imadu se do konca studenoga 1859 podpisanoj kot. oblasti podnieti.

C. k. kot. ured dugoselski.

U Božjakovini 23. listopada 1859.

C. k. kot. predstojnik

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU. U PETAK DANA 11. STUDENOGA 1859. Broj 258.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Iz Zagreba. Nj. c. k. velič. dostojalo je preč. g. Dra. Josipa Matića, predstavnika kaptola djakovačkoga, naimenovati naslovnim biskupom risanskim.

— Uzoriti g. kardinal i nadbiskup zagrebački poklonio je od nlekle ovdie postojećemu blagotvornomu družtvu sv. Vincenca pavlinskoga 400 f.

— Svetkovina 50godišnjega svećeničkoga jubileja Nj. preuzvišenosti stožernika primasa ugarskoga bila je dne 6. t. m., kao što smo već jedared prijavili, veoma sjajna. Kod časti napio je prejasni gospodin nadvojvoda glavni gubernator u magjarskom jeziku, što je s velikim uzhitom primljeno bilo. Nj. c. visost doneo je primasu velekèrst reda sv. Lavoslava iz Beča.

Oštrogon, 6. studenoga. Najkrasnije jesensko sunce prijalo je današnjoj svetkovini; sa svih slemenah naših kućah, iz svih prozorah vijahu se šarene zastave i prekrasno cvieće i liepi sagovi resijahu većinu naših sgradah. Mnogobrojna množina svieta, inostranci i domaći, zauzeše već rano jutro široki prostor pred veličanstvenom pèrvostolnom cèrkvom, malo po malo sakupiše se zastupnici raznih oblastih pred glavnim dverima kuće božje, velikaši i plemići u sjajnoj narodnoj odieći i četa pobožnih svećenikah pridružiše se k njima, u 10. uri započe pod zvonjenjem velikoga zvona i tutnjavom topovah stavljenih polag brama svečani dovoz starca jubilanta. Pred hintovom, za koi zapreženo bijaše šest prekrasnih bielih konjah, jašilo je osam u srebru sjajućih se primacijalskih husarah, za njima sliedio je visokočastni kanonik grof Forgács na konju s kèrstom spasiteljevim u ruci, dočim je sa svake strane hintova išao po jedan u cèrveno obučeni kućni častnik cèrkvenoga kneza. Dospievši na podnožje stubah pèrvostolne cèrkva, sidje primas s hintova i popne se po stubama do dverih, odkud je isti neizmiernoj množini podielio svoj apostolski blagoslov a zatim uputio se u cèrkvu.

Za malo minutah opet zagèrmiše topovi i Nj. c. visost gospodin nadvojvoda Albreht dodje u otvorenom dèržavnom hintovu, koi je takodjer šest bielih prekrasnih konjah vuklo, pozdravljen bezbrojnim uzklicima „Éljen", koje je podigla množina vidivo uzhićena. Uz gubernatora siedio je gospodin adlatus istoga, grof Haller. O pojedinostima službe božje, koja je odmah započela, nemogu žalibože ništa prijaviti, jerbo nije mi bilo moguće unutra doći. No sretniji nego li Vaš dopisnik pripoviedao mi je, da je poimence slovo visokoga cèrkvenoga kneza proizvelo neizmieran utisak na svu pobožnu množinu: prostodušnim, jednostručnim riečima kazao je naime jubilaut, da nemože bogu svemogućem dosta zahvaliti za milost, da je njega — koi je proizišav iz naroda kao prosti gradjanin ove domovine rodio se — podigo na tako visok stupanj i dopustio mu svetkovati tako riedak dan.

Po dovèršenoj službi božjoj vratio se je ponajprije gospodin nadvojvoda gubernator u primacialnu stolicu a i ovdie ga je mnogobrojna množina svieta pozdravila uzklicima „Éljen!"; malo zatim vratio se je kući i gospodin primas, koi je pred vratima svoje palače takodjer živahnim uzklicima „Éljen" pozdravljen bio. — U dva sata započe čast u velikoj dvorani nadbiskupske stolice, sastojeća iz 120 tanjurah, dočim je u seminarskoj sgradi bio prostèrt stol za pet sto pozvanih gostiuh. U petoj uri ostavio je nadvojvoda grad i otišo je posredstvom parobroda u Budim. I na dunavskoj obali pozdravila ga je množina svieta klicanjem „Éljen!"

Već je zraka opraštajućega se sunca pritisnula oprostni poljubac najvišjim vèrhuncima naših lozam ovienčanih gorah i još svejednako vèrvila je vesela množina svieta po našim ulicama klićući „Éljen!" starcu cèrkvenom knezu, komu je tako riedka milost u dio pala od gospodara nebeskih četah.

— O sastanku nadvojvode Albrehta sa carem Alexandrom u Varšavi doznaje „Oester. Ztg" još naknadno pojedine cèrte, iz kojih proizlazi, da je Nj. c. visost ne samo od strane

---

Ruslan i Ljudmila.

Od Puškina.

Preveo Spiro Dimitrović.

(Konac.)

Piesma VI.

Ti mi veliš, niežna ljubimico,
Da na muklim guslam javorovim
Ja zapievam dogadjaje stare,
I posvetim viernim mudropojkam
Prazno vrieme moga plandovanja....
Al' ti znadeš, mila mizimico:
Boreći se vietrenim viestima
Tvoj vierenik napojen blaženstvom,
Ni nemisli na trud usamljeni
I na zvuke gusle javorove.
Od zabave ja se skladnoglasne
Već odviko, niegom napojeni....
S tobom dišem — i ohole slave
Nerazumim dozivno klicanje!
Tajne vile mene su lišile
Izmišljenjah i sladkih utvorah;
Mila ljubav i žedja naslade
Brez prestanka pamet mi progoni.
Al ti veliš, da su ti po volji
Naricana moja kazivanja
I pričanja slave i ljubavi;
Mog junaka i moje Ljudmile,
Vladimira, Černomora, Najne
Pak i Fina postojne pečali
I da su ti mešta zanimali;
Al slušajuć moje nabrajanje
S posmiehom si negda zadriemala;
Al' i nekad niežne oči svoje
Niežnije si na pievca svratjala...
Moram pievat; mila šaptalico,
Iznova ću prionut se guslah
I siesti se uz nožice tvoje
I zapieti od mlada junaka.

Al' što velju? Gdie nam je Ruslane?
Leži mèrtav tamo pod goricom;
Kèrvca njemu iz ranah netoče,
Nad njim leti gavran ptica gladna;
Rog netrubi, oklopi nezveče,
Na kacigi netrepetje perje.

Oko njega dobri konjic hoda,
Poniknuvši ponositu glavu,
Iz očiuh vatra mu izčezla!
„Je li Falraf?...Ljudmilu doveo!"
Pečalno se lice razvedrilo,
Stari knez se od stola ustade
I poleti slabim koracima
K svojoj miloj i ubogoj kćerci
I dohodi, otčevim rukama
Na sèrce ju želi prigèrliti;
Ali dieva ništa neoćuti
Već na rukam spava ubojice;
Sve sad čeka što će knežo reći;
I starac je nesmireni pogled
Mukom mučeć na viteza upro.
Hitro ovi pèrst na usta metnu,
„Ljudmila ti spava," veli Falraf.
„Ja ju taku onomadne nadjoh
„U pustinji Muromskih dubravah
„Na rukama zloga vilenjaka;
„Tamo bojak svèršio sam slavni;
„Tri smo danka ljuti bojak bili,
„Tri put nam je miesec sviećom bio;
„Ja ga smaknu, a knegìnja mlada
„Na mojim je zaspala rukama;
„Čudni sanak tko će prekinuti?
„Ili kad će ona ustanuti?
„Neznam — jer je skriven sudbe zakon!
„Ostade nam nada i stèrpljenje
„Za jedino naše utiešenje."

I za malo užasne se viesti
Tužni glasi po gradu razišli;
Naroda se golema gomila
Na tèržištu bèrzo sakupila;
Svakome su dvori otvoreni;
Podignu se narod i zavèrvi
U ložnicu, gdieno na postelji
I svilenom svome pokrivaču
Leži dieva u snu dubokome;
Naokolo knezi i bojari
U žalosti stoje; trublje zvuci,
Roga, gusle, svirale i bubnja
Nad njom zvuče; stari Vladimiru
Iznemožen tugom i žalosti
Ljudmili se siedinom nagiblje
I niz lice gorke suze lije;
Pokraj njega Falraf ubojica
U dosadi i niemom kajanju
Dèrzovito smionstvo izgubi.

Zlatnom grivom neće da zamaše,
Nit je vesel, niti u vis djisa,
Nego čeka, Ruslan da ustane....
Al' je težak sanak gospodarov,
Stit mu tvèrdi neće da zazvekne.

A Černomor? On je još za sedlom,
U torbici, viešticom zabiti,
Ništa živa od svega neznade;
Već umoren, pospan i preljutit,
Knjeginu je, i moga junaka
Od nemile dosade branio!
Ali dugo ništa nečujući
Vilenjače provirio — čudo!
On ugleda: ubita junaka
Na zemljici u kèrvi ležati;
Sve je pusto, nema ni Ljudmile;
Od radosti zločinac zatrepti
I već mnije: sad sam u slobodi!
Al se patulj ljuto prevario.

Medju time Najnom zaštitjeni,
Sa Ljudmilom, tihano usnutom,
Mladi Falraf Kijevu se pašti:
Leti nadom, strahom napunjeni;
Već su pred njim Dnieprovski talasi
Niz poznata polja romonili;
Veće vidi grada zlatovèrha;
Već po gradu Falraf konja igra,
Po ulici sve o njem govori;
U radostnom talasanju narod
Leti, vèrvi za mladim konjikom,
Natieče se razveselit otca:
U dvoru je veće ubojica,

cara Alexandra i svega dvora već i od strane tamošnjega družtva u svakom obziru izvèrstno primljena bila. Kao što se priobćuje, odlikovane su bile svekolike osobe, kojima je čast u dio pala nadvojvodu pratit u Varšavu, od cara ruskoga raznim redovima. (P. L.)

o. v. Iz Karlovca, 9. studenoga. Jučer poslie podne sahranismo vriednoga starinu Stiep. Bujanovića, c. k. kot. aktuara iz Modrušpotoka. Pokojnik, kog je domovina naša dobro poznavala, pošto je domorodni grad svoj Bakar, gdie jo prije god. 1848. službovao, kao poslanik na ugarskih i trojedne kraljevine saborih više putah zastupao, bio je riedki onaj muž, koi je domovinu svoju sve do groba, bijaše mu 65 godinah, s nepromienljivom gorljivostju ljubiti znao. Smèrt njegovu objavi nam 7. o. m. muklo zvono i po g. M. Dr. Dražića u ime odsutnih pokojnikovih rodjakah izdana mèrtvačka objava. Posliednje vrieme prebivao je on kod rečenog si prijatelja, koi ga je, nežaleć muke ni troška, uz provod svih ovdiešnjih činovnikah i mnogobrojnog pučanstva dostojno sahraniti deo. Lahka mu zemljica!

Sèrbija.

Beograd, 4. studenoga. Sinoć zatekla je ovdiešnje občinstvo nenadana naredba; ona se tiče sbačenja učrednika „Sèrbskih Novinah“, i izdana je u prilogu jučerašnjih „Zvaničnih Novinah“ od ministarstva javne nastave a glasi kako sliedi:

„Učredniku „Sèrbskih Novinah“, gospodinu Milošu Popoviću. Opazilo se, da Vi u „Sèrbskim Novinama“ od niekog vremena odstupljate od pravca, kojega bi se imali dèržati, i niste u njima interese sèrbske vlade u istinu zastupali po 2. točki Vašega ugovora; zato Vam se na zapoviest Nj. svietlosti po ministarstvu nastave oduzima izdavanje „Sèrbskih Novinah“ i privremeno predaje tajniku ministarstva financije, gospodinu Vladimiru Ivanoviću. Za iztragu Vašega neistinitoga zastupanja interesah vlade pako sastavilo je ministarstvo nastave komisiju, na poziv koje dužni ste stavit se i dati odgovor. Pr. br. 2928, 22. listopada (3. studenoga) 1859 u Beogradu.“ Sliede protunaznačeni podpisi.

Ujedno izišla je prijava istoga ministarstva na nadzornika dèržavne tiskarnice vèrhu gore navedene naredbe. Zbog kratkoće vremena i budući da bivši učrednik nije hotio predati ni gotov material, ni popis predbrojnikah, nije jučer izišo nikakav broj „Sèrbskih Novinah.“

„Sèrbske Novine“ podbadale su poslie pèrvoga izbora beogradske deputirce za posliednju skupštinu, zatim su oštro pretresale skupštinu i obnarodovale dopise, koji su se tobože iz udaljenih gradovah zahvaljivali mu za pravac lista i ujedno opisivali razne činovnike kao okrutnike, što se je poslie dokazalo, da je bilo izmišljeno. Najposlie krivile su vladu, da je intolerantna u cèrkvenih stvarih i sučuvstvovale su s podunavskim kneževinama, tako da se može zaključit, da se je namieravao izvesti deržavni udar. Sve to imalo je gore navedenu naredbu za posliedice i po svoj prilici odat će povedena parnica veoma zanimive izvanjske niti.

Talijanska.

Čini se, da su odgodjenje u podpisanju curičkoga ugovora prouzročile težkoće iz Turina; barem je ministerijalni list „Opinione“ izjavio još od 1. t. m., da Piemont na nikakav način nemože pristati na talijanski savez, budući da nesmije pokvarit narodnu budućnost; isti list uvierava, da sardinska vlada neće uslied mira od Curika ništa u gotovom novcu imati platit ni Austriji, ni drugoj kojoj sili. Što se Englezke tiče, obalila je prijašnje svoje uviete do toga „priuzdèržaja“, da se Talijanskoj neučini sila i da se kongres jednostranim uvietima nesmije smetat u tečaju svojih razpravah, kojim bi punomoćnici udarit za dobro našli. Naprot pristala je ona kao Pruska i Rusija na to, da se papi povrati Romanja, no pod tom pogodbom, ako papa uvede važnih reformah.

Turinski dopisi javljaju: Grof Walewski mislio je, da će ovdiešnje ministarstvo uz nagradu od Parme i Piačence preuzet zadaću da knezima modenskom i toskanskom kao i papi povrati njihova izgubljena područja. Da je ovdie taj predlog francuzkoga ministra zabačen, netreba ni kazati a i ostat će kod toga zabačenja. Jedino na što je ovdiešnja vlada pristala jest to, da će natrag pozvati sve rodjene Piemonteze, koji su stupili bili u službu vlade boljeneske. Zato su markez Rora i markez Migliorati podnieli svoju ostavku kao glavni intendenti; oni će se zamienit ljudma rodjenim u legacijama. — Ministarstvo zapitalo je grofa Revela, vodju desne strane, nebi li hteo preuzeti poslanstvo u Napulj. Grof je odgovorio, da neće, ako se radi o konačnoj službi, no da je gotov preuzeti izvanredno poslanstvo, da time dokaže vladi, da je pripravan podupirat narodnu politiku iste. — Milanezki odvietnici namieravaju predati vladi zajedničku predstavu proti premieštenju ukidnoga suda u Milanu.

Kao što iz Nice javljaju simovat će u Vilafranki jedna ruska švadra sastojeća iz jednoga linejskoga broda i iz pet fregatah.

Iz Firence javljaju, da je prevratna vlada svimkolicim političkim oblastima u zemlji naložila, da u svojim kotarima nalazećim se tiskarnicama strogo zapriete, da se neusude na išta štampom izdati, što bi bilo proti sadanjim vlastima namienjeno.

Iz cèrkvene dèržave javljaju: Garibaldi ima svoj glavni stan u Riminu. U Jakinu jako kipi. Pojavljenje onih šest ili sèdam obalnih plavih, koje je Garibaldi kod Rimina dao priredit za prevoz 6 do 700 momakah, moralo bi u Jakinu iznova razigrati prieteći živalj. Papinska vlada zamolila je dakle napuljsku, da dade svoju parnu švadru kèrstarit čak u vodama jakinskim i pesarskim. Dne 28. pr. m. došao je jedan napuljski bojni parobrod pod Rimini, da napuljskom konzulu preda depešah, no posliednjem bilo je od miestne vlade zabranjeno občiti s oficirima i momčadi toga broda. U Pesaru uapsili su pred niekoliko danah markeza Antalda i odmah su ga odveli u Jakin. Uhvatili su njegova dopisivanja s taborom prevratne vojske. On je bio baš u onaj čas uhvaćen, kad je uprav time zabavljen bio, da svoje gotovo pismo

---

U to doba u svojemu dvoru,
S obiknutim mučeć se mišljenjem
Knez Vladimir na svom dvoru siedi.
Oko njega, knezi i vitezi
Smirno siede, ali nebesiede.
Pred dvorom se eto podignula
Vika, vèrva i letnja čudesna;
Visoka se otvoraju vrata —
Prijavi se ratnik neizviestni;
Sve poskoči na noge lagane,
Sve zašapta, pak onda zapita:
Noć nastade. A niko u gradu
Nije driemne oči zaklopio;
Sastaju se znanci i neznanci;
Čudno čudo svaki tumačio;
Mladjan vojno na mladjanu vojnu
U ložnici čednoj zaboravi.
U tom svietlost dvoroga mieseca
Pred jutrenjom izčeznu zoricom,
Cieli Kijev novi strah popade.
Sve se smuti, rogobor se dignu,
Kijevljani, malo i veliko
Na gradskim se gomile stienama ....
I vidjoše: u jutrenoj magli
Iza Dniepra šatori se biele;
Štiti sjaju, ka zora rumena;
Na poljani dušmani se kažu,
U daljini prašina se diže;
Eto ratna dovoze se kola,
Po glavicam svuda vatre gore.
To je vojska silnih Pečenegah!

U to doba Finac sveznalica,
Moćnih duhah mogući vlastelin,
U tihanoj svojoj pustarini,
Smirenim je sèrdašcem čekao
Da mu danak neizbiežne sudbe,
Već odavna predvidjeni, svane.

U gluhoći gorućih pustarah,
Za dalekim vèrsim divjih gorah,
Postojbine bure i vietrovah,
Gdie nesmiede u prekasno doba,
Ni viештica očim pogledati,
Tamo čudna skriva se dolina,
Dva izvora u njoj se nalaze:
Jedan živim talasom izvire
I kamenje veselo umiva;
Drugi mèrtvom vodicom ističe.
Naokolo sve je zamuknulo,
I sami su vietrovi zaspali,
Pramalietne prohlade nedišu,
Stolietne se jele nezibaju;
Po granama ptice nežubore;
Trudni jelen u lietnome žaru
Čudne vode napit se nesmije;
Do dva duba od stvorenja svieta,
Mukom mučeć na krilu pokoja,
Kèršovite čuvaju briegove....
Sa dvie prazne ogromne burače
Usamljenik njima se pokaza;
Duhovi se iz sanka tèrznuli
I od ljuta straha pobiegnuli.
Pognuvši se vilenjak zavadi
Svojim sudim u val dievičanski;
Napuni ih, i u vieter prnuo
I za dva se trena očutio
U dolini, gdie u kèrvi leži
Brez dihanja, studen junak Ruslan;
Nad vitezom dobri starac stade
I mèrtvom ga vodom poškropio,
U mah njemu rane zablieštile,
I krasotom tielo zacvietalo;
Tada starac našega viteza
Vodicom je živom pokvasio,
I junački, pun novijeh silah,
Ruslan usta, i na bieli danak
Očim gleda kano soko sivi;
Ka san težki, kano siena mračna,
Čine mu se minuti časovi.
Ali vojna gdie mu je Ljudmila?
U njemu se sèrce zapanilo.
Al' se junak opet osviestio;
Dobri Finac stara sveznalica
Njega zove i na sèrce stiska:
„O moj sine! sudbina se svèrši:
Na te čeka sreća i blaženstvo;
Tebe zove kèrvno pirovanje;
Mač tvoj grozni razagnat će biedu;
Na Kijevo blagi mir će sači;
Tamo, sinko, ona tebe čeka.
Evo tebi zavietne vitice
Njome takni Ljudmilino čelo,
I od čara izčeznut će sila;
Tvoj će obraz poplašit dušmane;
Mir će nastat, a zlobe će nestat.
Oba sreće budite dostojni!
Meni prosti, moj viteže slavni!
Daj mi ruku — tamo iza groba —
Al' ne prije — vidit ću te opet!“
To izusti u zraku ga nestà.
Mladi Ruslan, opet oživljeni
I ljubavi žarkoj darovani,
U gorućem niemom uzhitjenju
Sve za Finom biele ruke širi....
Ali ništa više čuti nije!
Sam je Ruslan na pustome polju!
Djisa, skače s patuljem za sedlom,
Konj Ruslanov dobri nestèrpljivi
Kopa, hèrži, zlatnu grivu trese;
Knez je spreman, eto ga na sedla,
Veće leti kano munja živa
Preko poljah i cèrnih dubravah.

Al' medju tim kakav se je prizor
U Kijevu gradu dogodio?
Tamo narod stoji na mirima,
Oči svoje napolje upire,
U nevolji i težkoj nezgodi
Sve na Božja kaznu strahom čeka;
Po kućama robsko je stenjanje,
Po ulicam bojazna tišina;
Samo stari pokraj kćeri svoje
Knez Vladimir usèrdno se moli;
A gomile viteških junakah
S viernom družbom knezah i bojarah
Spremaju se kèrvnom ogledanju.

I dan svanu. Dušmanski čopori
S humovah se zorom podignuli!
Neukrotne bojoždne čete
Gomile se, nis to polje lete

na Garibalda započeti. Antaldi i sva njegova obitelj bila je vazda po papinskoj vladi veoma odlikovana. — U Bolonji morao je pred redarstvenoga ministra Banderu doći pukovnik Freddi, koi kao gradjanin Bolonjeski već 25 godinah stanuje u tom gradu i ministar dao mu je sliedeću zapoviest: „Vi ste pred 15 ili 20 godinah bili sučlan vojničkih komisijah; vi ste bili pukovnik papinske žandarmerije; nećemo da budete ubijeni kao Anviti. Odputujte dakle od ovud.“ Dali su obće cienjenom 70godišnjem bolješljivom starcu šest satih vremena, metnuše ga u kola i odvedoše ga pod tudjim imenom i praćenega po jednom redarstenom odpravniku na Toskanu. (Pukovnik Freddi prispeo je već u Rim.) — Profesori sveučilišta neće da polože prisiegu.

— U Milanu tuže se na prevelike pokuse centralizirranja Piemontezah. Pariški list „La Presse“ priobćuje pismo jednog uglednoga Milaneza, koi se izrazuje u tom smislu. U njem stoji: „politička centralizacija potrebna je i u tom obziru stavljam na stranu sve milanezko svojeljubje, u kojim težnjama razlikujem se od mnogih Milanezah. No svakako morala bi vlada uklanjat se svim naglim prelazima. Milan je već više stolietjah glavni grad i nebi se imalo iž njega najedanput načiniti samo glavno miesto. Mudra vlada već bi našla sriednji put. No miesto toga hoće da ukinu jednim udarom našu financijalnu prefekturu, naše dèržavno računarstvo; isto tako hoće da postupaju i u obziru drugih uredjenjah. U očigled utiska, koi takove stvari ovdie čini, smijem reći, da su to političke prekorednosti i tako misle svi ljudi, koji poznaju stari Milan. Mnoge privatne osobe već počimlju rogoborit i zla volja raste. Što se občinah tiče, nije, vele, sretan ni nacèrt zakona. On stavlja občinska dobra pod tutorstvo sredsrednje vlasti, što bi bilo veoma škodljivo za materijalno i moralno dobrostojanje. U občinama imamo pravo, da se damo zastupati prokuracijom, iste zemljoposiedateljice udioničtvuju posredstvom prokuracije kod uprave. Sve to ukinuto je. Što tiera ministarstvo tako silno dirat u stvari, koje su nedotaknute ostavile Francuska i Austrija, i koje su možebiti bolje nego li novi običaji? Moralo bi se čuvati, da neizazove nezadovoljstva, koje bi zločest utisak učinilo u provincijama srednje Italije.

— U Milanu nalazi se Manin, koi ima po nalogu Garibalda s liferantima sklopit zaotnih ugovorah, u čemu ga, kao što se čini, zdravu podpomožu, prijašni liferanti francuzke vojske.

Parma, 4. studenoga. Pukovnik i zapoviednik piačentinskih husarah (kojim dosad fale, vele, jošte samo konji) razgledavao ih je i upravio govor na svoje ljude, koi je zaključio uvieravanjem, da je on, grof Bethlem, pripravan s veseljem umrieti za Italiju.

Modena, 4. studenoga. Pokretna narodna garda pozvana je natrag iz Brešela i izmienjena toskanskim batalijunom. Čini se dakle, da se više neboje, da će udarit neprijatelj sa strane Pada.

U vojvodskoj palači opet je nadjena jedna škrinja s pismima.

— Moric Hartman opisuje u „K. Ztg.“ Garibalda na sliedeći način: Kad sam Garibalda predamnom vidio, zakleo sam se, da neću nikada više vierovati ilustrovanim novinama. Garibaldi nije ni Fra Diavolo, kako si ga mnogi predstavljaju, a ni romantično- fantastička junačka slika á la Orlando, Toskrad, kako ga opet drugi slikaju. On neopominje ni najmanje ni na velike kondotiere talijanske á la Colonna, Castruccio, Trivulzi itd., što više, on nije nalik ni na Talijana. Prilika, kosa i boja obraza sieverne su naravi; mala smedja brada izmiešana je bielim dlakama a kosa ne predugačka svraćena je prosto malone kao u kakova bogoslovca za uho. Rieč i glas razgovetan je, zvučan, odvažan, bezobziran, premda nije ono, što se obično naznačuje kao soldatsko. Uniforma mu je siva sa cèrvenim srebrom izvezenim okrajcima. Oko mu je vazda tako upravljeno da gléda pred sebe, a nikad u onoga, s kim govori. Okruglo je i veliko, no nečini se tako, budući da je okruženo jakim kostma. Značajnost svega pojava jest jednostručnost, izbivanje svake namiere i svake teatralnosti, iste one teatralnosti, koju mi sieverjaci nalazimo na svakom Talijanu. U privatnom razgovoru reko bi, da ga jednom riečju naznačim: Garibaldi čini se prava dobričina.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Turin 6. studenoga. Zakon od 22. prosinca, kojim se razmieri vojničke sudbenosti u Lombardiji uredjuju, ukinut je za istu. Naznačuje se konte Ponza di San Martino kao dojduči gubernator milanezki.

I u Adriji i Koneljanu uapšeno je niekoliko osobah, iz čega se na nieka razgranenja s prevratnicima u srednjoj Italiji zaključit može.

Od preradjenja družtva tako zvanog „Società nazionale italiana“ opet izlazi „Piccolo Corriere d' Italia“, koi se smatra kao organ ove prevratne svese.

„Diritto“ hoće da zna, da je kralj Viktor Emanuel na pismo cara Napoleona na najobvezatniji način odgovorio, no ipak obratio je njegovu pozornost i na želje srednje Italije.

Napulj, 2. studenoga. Jedna okružnica na glavne intendante u provincijama pozivlje ih da od vremena do vremena podnose izvieśća o stanju predielah njima podčinjenih.

London 5. studenoga. Pod predsiedničtvom nadbiskupa Cullena bio je u stolnoj cèrkvi u Dublinu velik sastanak katoličkoga svećenstva, da Nj. svetosti papi podnesu adresu, u kojoj mu žele izrazit svoje udioničtvovanje zbog progonstvah, kojima je sada izložen.

Madrit, 7. studenoga. O' Donnell odputovao je večeras k vojski. Rat će skoro započeti.

Cèrna Gora, 27. listopada. Jučer razoružali su Cèrnogorci jednog pastira iz Brajca, austrijanskoga podanika, koi je svoje stado na našem području paso, i oteli su mu ga. Na njegovu viku dotèrča do 60 Brajčanah, koji su se do tri sata morali boriti sa šest sto Cèrnogoracah, koji se sakupiše sa svih stranah. Od Brajčanah osta jedan mèrtav, 3 su bila ranjena, medju kojima jedan jako — Cèrnogorci imali su 2 mèrtva i 6 ranjenih. Naše oblasti poprimiše najkrepčije miere, da se preprieči svaki dalji sukob.

Stiene biela jurišati grada;
U gradu su trublje zatrubile,
Ratnici se bèrzo razredili,
I na kèrvni ogled izlazili,
Dvie se kriepke udarile vojske. —
Smèrt se siplje, konji zaigrali;
Mači britki oklope lupoju;
Kano kiše siaset je strielah;
Ravnica je kèrvjom ogrezuula;
Naskočnici stèrmoglav padaju;
Konjanikah čete se miešaju;
I sklopljena kano stiena tvèrda,
Tamo piešna četa četu mlati;
Tamo konjic brez konjika tèrči;
Tamo Ruski, tam' Pečeneg pada;
Tamo huka bitve; tamo biešnja;
Toga oštro posieklo je gvoždje;
Toga vito probolo je kopje;
Toga teški topuz raskinuo;
Toga teški štit je pritisnuo
I konj biesni s kopitom sgniečio...
Traje bojek do tamnoga mraka;
Još se nezna pobratime dragi,
Na kome će slava ostanuti!
Za gorama kèrvavih tielesah
Ratnici se legli počinuti;
Kriepak im je bio ratni sanak;
Samo riedko na kèrvavu polju
Čulo se je padnutih stenjanje
I molenje Ruskih vitezovah.

Već jutrenja svietlost je bliednila,
Srebrila se voda na potoku,
Dvojbeni je radjao se danak
Na mračnome daleku istoku,
Jasnile su gore i dubrave,
I modro se nebo razvedrilo.
Još u niemom bezposlenom miru
Otresno je polje počivalo;
Vrieme došlo, sanak se prekinu:
Stade vika ljuta protivnika.
Iznenada boj se zavèrgao;
Pobuni se sèrce Kijevljanah;
U neredním tèrče gomilama

Te gledaju: gdie ti medju vrazim,
Kano plamen u oklopu plamti
Čudan junak na konju vitezu
Grozno tèrči, kolje, sieče, kosi
I još u rog zvučni, leteć trubi....
To je Ruslan. Kano tuča strašna
Na dušmane junak udario;
Viče junak s patuljem u torbi
U sred vražjeg splašena tabora.
Kuda junak mačem zamahuje,
Kuda junak konjem zaigruje
Sa ramenah fèrcale su glave;
U čas jedan otresnu poljanu
Pokri goram kèrvavih tielesah,
Zadavljenih, živih i bezglavih,
S gomilama mačah i kacigah.
Na glas trublje, na glas rodne slave
Ratne čete slavenskih konjikah
Hitro skaču po tragu viteza,
Pobiše se.... gini, poganiče!
Strah i trepet popà Pečenege;
I ljubimci burnih navalenjah
Raztèrkane svoje konje vabe;
I nemogu više odoliti,
Nego divjom vikom brez obzira
Izpred mača Kijevskoga bieže;
Za njima se Rusi odtisnuli;
Ter ih sieku malo tko ostade;
Kliče Kijev.... al po gradu, pobro,
Silan junak svoga konja igra;
Mač pobiedni u desnici dèrži;
Njemu kopje kano zviezda sjaje;
Kèrvca teče po težku oklopu;
Sieda brada na kacigi trepti;
Leti, sladkom okriljeni nadom,
Niz ulice u kneževe dvore.
Uzhitjenjem napojeni narod,
Oko njega klićući se sleti,
Ruslana je radost oživila.
U tihane ulazio dvore;
Gdie Ljudmila čudan san boravi
I Vladimir od težke žalosti
Kraj noguh joj grozne suze lije. —
Sam je bio. Njegovu družinu

Boj odazva na polje razbojno.
S njim je Falraf, čudeći se slavi,
Podaleko od nemila mača,
Prezirući boja i dvoboja,
Na vratima on ti stražu čuva.
Čim Ruslana ubojica spozna,
Presta njemu kèrvca romoniti,
Od straha su oči ugasnule,
I u gèrlu glasak zamuknuo,
I bez čuvstva na koliena kleče....
Ubojica ljutu kaznu čeka!
Al' se sieteć dara i vitice,
Leti Ruslan usnutoj Ljudmili.
Njezino je umiljato čelo
Trepećućom rukom dotaknuo....
I gle čuda: divota knjegina,
Uzdahnuvši očima progleda!
Kažu ljudi, da se je čudila
Dugom sanku i predugoj noći;
Jošter kažu, da je dugi sanak
Nju mučio nejasnim mečtanjem,
I poznade — da je glavom Ruslan!
Ruke širi svoga vojna gèrli.
Uzskèrsnuvši plamenitom dušom
Knez nevidi, niti išta čuje,
A Vladimir od radosti nieme
Rida, plače, svoju diecu ljubi.

Čim ću svèršit dugo kazivanje?
Ti ćeš znati moje sunce žarko!
Nepravedni starca gnjev ugasnu;
Pred Ljudmilom Falraf i pred njime
I Ruslanom klečeć izpovieda
Svoje zlobno i mračno zločinstvo;
Sretni kneže njemu oprostio;
Lišen sile hude čaročinstva
U dvoru je patulj ostanuo!
Od nesreće svèrši se skončanje,
Knez Vladimir na visoku dvoru
Rodu svome dade pirovanje.

Diela davno minutijeh danah,
I predanja duboke starine.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 10. studenoga 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	77.
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	71.80
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazterelne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	896.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	202.80
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote . .		106.75
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote . .		
Genova za 100 piemontezkih lirah		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah .		
London za 10 funtih šterlingah		124.15
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah		
Carigrad za 100 turskih grošah		
Mienični diskont narodne banke 5%		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini . . .	5.88
„ podpuni cekini . . .	
Krunaši	
Srebro	23.

Odgovorni učrednik Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 2048. (DS.—86) 3—2

Oglas.

Kod petoga žrebanja zemljorazteretnih zadužnicah za kraljevine Hèrvatsku i Slavoniju, što je bilo dne 31. listopada 1859, izvučeni su sliedeći brojevi i to:

obveznice sa kuponima: po 50 f. br. 207, 246 i 348; po 100 f. br. 163, 391, 394, 651, 928, 1031, 1169, 1306, 1400, 1428, 1490, 1614, 1833, 1937, 2075, 2246, 2733, 2884, 2914, 3143, 3465, 3520, 3564, 3694, 3733, 4283, 4994, 5112, 5122, 5490, 5532, 5554, 5610, 5659, 5689, 6230 i 6441; po 500 f. br. 273, 584, 828, 859, 925, 1164 i 1433; po 1000 f. br. 82, 117, 175, 552, 1213, 1231, 1422, 1558, 1607, 1778, 1824, 1837, 2181, 2307, 2371, 2504, 2974 i 3082; po 10.000 f. br. 260 i 309.

Obveznice slovo A.

Br. 624 po 80 f., 878 po 280 f., 1845 po 110 f. 2499 po 80 f. i 1801 po 6160 fr. no posliednje samo s dionim iznoskom od 2100 fr., čime je iscèrpljena bila žrebovna svota od 48.000 f. odredjena za peto žrebanje.

Gore navedene obveznice izplatit će se s izžrebanim i sato u austrijanskoj vrednoti pripadajućim glavničkim iznoscima za 6 miesecih od dana žrebanja računajući, kod c. k. pieneznice od zaklade za razterećenje zemljištah u Zagrebu pod obdèržavanjem propisah obstojećih u tom obziru u gotovo, koja će pieneznica ujedno za neizžrebani dio od 4060 for., slovo A obveznica, br. 1801 po 6160 for. izdati odgovarajuću novu zadužnicu.

Unutar posliednja tri mieseca pred odkupnim rokom eskomptovat će se izžrebane zadužnice i od c. k. povlaštene austrijanske narodne banke.

U ostalom izvučene su kod pèrvoga dne 31. listopada 1857 sbivšega se žrebanja medju ostalim zadužnice s kuponima br. 1063, 1151, 2034, 2754, 2929 i 5127 po 100 for., zatim kod drugoga žrebanja dne 30. travnja 1858 zadužnice br. 354 i 429 po 50 for., br. 418, 468, 623, 632, 957, 1212, 1431, 1616, 1717, 2145, 2817, 3475, 4606, 4959, 5179, 5399, 5549 i 5724 po 100 for., br. 113 i 207 po 500 for., br. 10, 68, 589, 1055, 1541, 2071 i 2499 po 1000 for., zatim slovo A obveznica br. 1878 po 130 for., napokon kod trećega žrebanja dne 30. listopada 1858 zadužnice br. 158 po 50 for., br. 561, 601, 1504, 2533, 2826, 3255, 3294, 4440, 4462, 5092 i 5407 po 100 for.; br. 177, 391, 624, 1010, 1028 i 1145 po 500 for., br. 73, 609, 1176, 1204, 1803 i 2068 po 1000 for, zatim slovo A obveznice br. 929 od 3460 for., br. 1264 od 120 i br. 1589 s dionim iznoskom od 10 for. i postale su kadre da budu isplaćene, no dotični glavnični iznosci nisu dosad kod c. k. pieneznice hèrvatsko-slavonske zaklade za razterećenje zemljištah jošte dignuti bili.

Posliednje stavlja se tim dodatkom i s tom opomenom do obćega znanja da od dana dospielosti gore navedenih zadužnicah tèrne pravo na kamate, no ako bi se ipak kuponi od ovih izvučenih i izplaćivih obveznicah od c. k. austrijanske povlašćene narodne banke odkupili, da će se dignuti kamatni iznosci u svoje vrieme odbiti od glavnice.

Od c. k. ravnateljstva zaklade za razterećivanje zemljištah za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 31. listopada 1859.

Br. 652 (Đp—129) 3—2

Natiečaj.

Da se popune izpražnjene službe učiteljah ujedno župnih orguljašah u Knjegincu i u varaždinskih Toplicah, ovim se pozivlju učitelji, da koji bi želili jedno od tih miestah zadobiti, svoje vlastoručno napisane, te dokaznicami o starosti, sposobnosti, i dosadanjem službovanju providjene molbenice do 30. studenoga o. g. predadu u ruke školsko-kotarskoga nadzornika, župnika u Biškupcu, Blaža Švelića.

S pèrvom službom naime knjeginečkom skopčana je godišnja plaća od 315 stot uzbezplatni stan i uživanje vèrta, zatim 12 hvatih dèrvah za osobnu i školsku potrebu; — s drugom pako u Toplicah 168 stot. u gotovini, zatim štolarski dohodci i lukno, sa 12 hvatih dèrvah što sve ukupno valja do 311 stot. 25 novč. 670.

Orguljaška i učiteljska služba, kod trivijalne učione u Erpenji u varaždinskoj županiji, s kojom je skopčana godišnja plaća od 315 fr. a. vr. nuz bezplatni stan i 4 hvata dèrvah, ima se još svejednako popuniti.

Koji žele tu službu zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem svom službovanju providjene molbenice do 15 prosinca t. g. predadu u ruke kotarskog školskog nadzornika i župnika u Marija-Gorici Tomi Gajdeku.

U Zagrebu dne 21. listopada 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Nr. 11390-1949. (Izv.—194) 3—3

Avviso di Concorso.

Presso l' i. r. ufficio Centrale di Porto e Sanità marittima in Fiume, si è reso vacante il posto di Piloto portuale, cui va congiunto il salario di annui fni. due cento dieci (f. 210), nonchè la percezione montura in

Pel rimpiazzo di detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che i concorrenti dovranno presentare sino a tutto 30 p. v. novembre al Governo centrale marittimo le loro suppliche debitamente corredate, comprovando l' età, l' illibata condotta *politico-morale*, la piena idoneità al posto, la conoscenza *della* lingua italiana ed illirica nonchè i servigi *anteriormente* prestati.

Dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario del prefato Ufficio Centrale.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.

Trieste, 27 ottobre 1859.

OGLASNIK.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 14. STUDENOGA 1859. Broj 260.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i prasnike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvěrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvěrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Těrst, 10. studenoga. Prejasni nadvojvoda Maximilijan sa svojom suprugom otišao je iz Miramara u Dalmaciju.

— „Pesti Napló" daje danas na znanje, da je oblast uzaptila jučerašnji broj ovoga lista.

Sěrbija.

Od bune što su Sěrbiju u dvaput onako strašno ojadile, izišao je na glas bio i nieki karamandija Tatar-aga Indže. Isti je Indže proljetos iz Sěrbije izišao, i gonjen od nemirne duše svoje otišao u Carigrad. Prije dvie—tri nedielje dodje mu u Carigrad nieki těrgovčić iz Beograda preko Beča s turskom teskerom od eldžije (turskoga poslanika) u Beču stanujućeg, i najmi se u njega, da mu čini poslužbu u konaku. No niekako se taki posvade i dodju na sud da se tamo sude, gdie ga isti momak pinjalom pred sudcem probode, te Tatar-aga Indže tako svoj život svěrši i na istinu ode. Ubojica je uhvaćen sa još dvojicom iz Sěrbije. Da se sad zato svašta misli i govori, dok se do istine dodje, netreba ni spominjati.

— Član kasacijalnoga suda g. Gjorgje Milovanović i bivši predsiednik istoga suda g. Milivoj Jovanović postavljeni su za članove savieta. G. Kosta Janković postavljen je za načelnika okružja čuprijskoga; privremeni pomoćnić popečiteljstva unutarnjih poslovah g. Todor Bojović, potvěrdjen je u ovoj službi. Postavljeni su: načelnik okružja cěrnorečkoga g. Ilija Kocić za načelnika okr. požarevačkoga; načelnik okr. jagodinskoga g. Nikola Petrović za načelnika okr. knezevačkoga; član suda okr. valjevskoga g. Milan Antonović za načelnika okružja jagodinskoga; pomoćnik načel. okr. čačanskoga g. Vasilije Magjarević za privr. nač. istog okr.; nač. sreza moravskog okr. rudničkoga g. Vasilije Lukić za privr. načelnika istog okružja.

Talijanska.

U Turinu kao i u provincijama bilo je po glasu jedne běrzojavne depeše dne 5. studenoga već deset milijunah prihoda podpisano i nadali su se, da će se dvostruko toliko, koliko se je tražilo, podpisati. I u Piemontu slavit će se Schilerov rodjendan i to ne od Niemacah, kojih ima ovdie samo malo, već od samih Talijanah. Pěrvi, koji su to potaknuli, bili su deputirac Mamiani, glasoviti spisatelj, i deputirac i ravnatelj liste „Il diritto" Lorenzo Valerio, prevoditelj Uhlanda. U kazalištu „Alfieri" predstavljat će se jedan Schillerov komad, zatim će se zakupit deputirci, senatori, spisatelji itd. na čast, kod koje će se děržati govori, čitati Schillerove pisme itd. Schiller je u Piemontu po Maffejevom prevodu veoma poznat. Viktor Emanuel niekoliko danah prije svetkovao je Schillerov dan podielivši Maffeju red svetoga Mauricije i Lazara.

Kod sadašnjih okolnostih čini se, da nebi nezamienive bile nieke pojedinosti o novom razdieljenju provincijah sardinsko-lombardezke děržave. Stare děržave raspadaju se sada u deset a Lombardija u sedam provincijah. 1. Provincija turinska sa 634.000 dušah, 2. provincija alesandrijska sa 638.000 dušah, 3. provincija koniska sa 604.000 dušah. 4. provincija novarska sa 573.000 dušah. 5. provincija kaljiarska sa 328.000 dušah, 6. provincija šamberiska sa 270.000 dušah, 7. provincija anesiska sa 252.000 dušah, 8. provincija nicardska sa 248.000 dušah, 9. provincija sasarska sa 246.000 dušah, 10. provincija genovezka sa 684.000 dušah. Lombardija sastojala je prije iz devet provincijah; poleg novoga razdieljenja razpada se u 7 sliedećih provincijah: 1. milanezku sa 800.000 dušah; 2. brešijansku sa 453.000 dušah; 3. komsku sa 432.000 dušah; 4. bergamsku sa 410.000 dušah; 5. pavijansku sa 400.000 dušah; 6. kremonesku sa 350.000 dušah; 7. sondrijsku sa 103.000 dušah.

Garibaldi preneo je svoj glavni stan konačno u Rimini, u kojem su gradu sada velika vojena gibanja. Cipriani ostao je u Bolonji i pripravlja odgovor na rimske tužbe, koi će za koi dan izići i u kojem je razloženo, da je gibanje u Romanji čisto narodno, da od Piemonta neproizlazi ni najmanje silovanje i da se sve rugobe, koje se u Rimu romanjolskoj vladi u grieh opisuju, osnivaju na pustoj izmišljotini.

Moldavija i Vlaška.

„Bukurest. D. Z. g." priobćuje četiri dnevne zapoviesti. Pěrva glasi: Vojnici Rumunjske! Za moga pribivanja u taboru kod Forešta, imao sam dovoljnu priliku osviedočit se o duhu dobre reda i vojničkoga čestoljubja, koje vas oživljuje. Takav duh je jakost vojske, kojoj vi pribavljate štovanje i koja koristi domovini. Čujte, vojnici Rumunjske, dobar vojnik je onaj, koi bez oklevanja znade izvěršavati svoje dužnosti, sa čestoljubjem privěržen je svojoj zastavi, vieran svojoj zakletvi žěrtvuje svoj život branjenju zakonitoga zakona i svoje domovine. Ovo plemenito čuvstvo našao sam kod vas, vojnici sjedinjenih kneževinah, i da vam dadem dokaz svojega štovanja i da vas još užje svežem sa svojom osobom, preuzeo sam glavno zapoviedničtvo nad sjedinjenom vojskom. Od danas počemši vidite vi u meni ne samo vladara zemlje, već i svoga neposrednoga poglavara! S radostju pozdravljam vas i čvěrsto sam osviedočen, da će te kod svake prilike pokazati, da ste vriedni pouzdanja domovine i vaše poslovice „Poštenje i domovina!"

Druga imenuje doktora medicine, kavaliera Davillu, pravim pukovnikom u vojski i pridružuje ga glavnom štabu s preimućtvom „da nosi slova našega imena i odlikovanje stupnja."

Treća dnevna zapoviest glasi „Ruska vlada uzela je prijaznom dobrohotnostju za 145 momakah rumunjske vojske, koji su od našega topničkoga sbora tako odvažno sudielovali kod posliednje vojne od god. 1853. i 1854, njihovo pravo zahtievat kolajnu za spomen u obzir, i ujedno zapoviedila je, da se iste kolajne ovamo pošlju. S veseljem i podpunom zadovoljštinom podieljujemo time svakom dotičnomu dopuštenje, da smije ovu kolajnu primit i nosit. —

Četvěrta dnevna zapoviest naredjuje, da se uměrli ostanci gospodina N. Baltčesku-a i J. Vojnesku-a, koji su oba u zatočenju, pěrvi u Palermu a posliednji u Parizu uměrli, donesu u Bukurešt i da se sa svim počastima sahrane u domorodnoj zemlji, kao i da se preostavši rukopisi gospodina Baltčesku-a sakupe i na dostojan način štampom na svietlo izdadu.

Rusija.

Petrograd, 22. listopada. Carević dobiva na svoj trošak godišnje 100.000 sreb. rub., osim toga do 49.000 sreb. rub. na konje, kola, poslužitelje itd. — Misli se, da će Rusija ići na Kitaj; to zaključuju iz riečih „Rus. Inv.", koi veli, da će se po svoj prilici skupiti veća ruska sila na rieci Psihu, da opameti Kitajce. — Šamil je noćju medju 19. i 20. listop. otišao prieko Moskve u Kalugu, gdie je vlada najmila veliku trokatnu palaču za njega, dvie njegove žene, dva sina i četiri mirida, koji će kod njega ostati. U Kalugi je i prije toga bilo slavnih zatočenikah; tako je živio tamo niekoliko godinah nasliednji krimski kan Šahin-Girej, isto tako i sultan male kirgiske horde Aruogis-Abulgazi (godine 1823.) i carica gruzinska Tekla Iraklijevna (godine 1834.). — Godine 1857. došao je pred sud 237.721 krivičan slučaj, od ovih se je svěršilo 181.645. Oslobodile su se 98.754 osobe, osudile se 60.448, a pomilivalo se 41.000 uslied carskoga manifesta prilikom krunisanja.

— Jedno pismo u listu „Neue Pr. Ztg" iz Tiflisa od 1. listopada razlaže, da se u pěrkos pobiedonosnim i sjajnim uspiesima kneza Barjatinskoga nesmije pretierivati znamenitost zarobljenja Šamila. Znatni ruski oficiri osviedočeni su, da neće proći mnogo vremena, dok novi kakav zanešenjak sakupi razbiegnuvše se pristaše Šamilove i nastavi borbu barem onako, kako ista u zapadnim kotarima upěrkos imenovnom potlačenju već više godinah traje.

„Mi smo" reče mi nieki ruski general „gospodari zemlje, dokle Čerkese susretamo deset proti jednom; no gdie smo tri proti desetorici, ondie su oni gospodari i predstavljaju ih kao prije." O obdielavanju i koristovanju zemlje nema govora. K tomu fali svim kavkaskim narodima nagon k radnji, k poljodielstvu i obertima. Kako može iz ovih sulovah proizići uredjeno gradjanstvo i seljačtvo, koji poimence na zapadu nemaju nikakova vierozakonskoga čuvstva. Ovdie u Abhaziji i na svoj desnoj strani učinili bi sa 30 misionarah, koje smo nerazborito pred 8 godinah iz Kavkaza i Prekokavkasije protierali, po svoj prilici većih osvojenjah nego li sa 30.000 bajonetah, u obziru ćudoredna razvitka pučkoga života, ako to možebiti ni nebi bilo u smislu gěrčke cěrkve. Kavkaz počima sada stopram postajati pravim pozorištem vierozakonskih nepodobštinah; Naib Emir ustrojava islansku propagandu medju Abhazima s velikim uspiehom. On je savietovao Čerkesima, da se izsele u Tursku i uslied toga ostavilo je već 15.000 glavah rusku granicu. U ostalom iseljenici nisu samo navlastiti Čerkesi, već većom stranom nogajski Tatari iz Kubana."

Turska.

Carigrad, 19. listopada. Prekjučer je predao Alipaša carski muhur (pečat), znak njegovoga vezirstva, a jučer se je pečat predao Mehmedu Kiprislipaši, koi je za novoga velikoga vesira naimenovan. Misli se, da će još biti promienah u ministarstvu, naročito da se neće moći oděržati Hasibpaša, ministar financije. Rizapaša, seraščer, najsilniji je sadašnji ministar, jer ga sam sultan miluje. Očekuje, da će novi veliki vesir obnarodovati carski irade, kojim se naredjuje strogo izvěršenje hatihumajuna, redovno isplaćivanje vojske i činovnikah i ostale važnije popravke. Ovaj irade izdan je uslied ozbiljne note, koju su predstavnici od šest evropskih silah predali porti zbog pravca, kojim je ona udarila bila. Po svoj prilici irade će svim iskanjima odgovoriti, ali teško da će biti dugovječan, kao što je to u Carigradu obično. Dojduće nedielje nadaju se, da će se obnarodovati i presuda zatvorenim urotnicima. Ovo bi se još prije učinilo bilo, da nisu u džamijama našli podbadajuće proklamacije, s kojih se vlada nanovo zabrinu, te potvěrdjenje presudah odgodi. Ove proklamacije prieto, da će vas Carigrad buknuti, ako i jednog urotnika same glave

saboli. Da vlada usima to s ozbiljne strane, vidi se iz priprемah njeziniһ. Sve straže umnožene su i mnoge patrole od 100 i više momakah idu od tri dana, naročito večerom, po ulicama. Na kapije seraščerstva napere se svaku večer topovi. Dakle i sama vlada kao da dèrži urotu za mnogo većma rasprostranjenu u narodu, nego što službeni listovi kazuju.

— Francuzki „Siecle" govoreći o istočnom pitanju kaže, da bi se sada evropske sile trebale umiešati u Tursku, kad porta još nikako nije izpunila svoje obećanje, koje je dala u 9. članku parižkog ugovora od 18. ožujka 1856. Kako je pak u Turskoj, to se vidi najbolje iz hatišerifa sultanova od 2. listopada o. g., kojega je sultan pisao ministrima. U tome hatišerifu kori ih sultan žestoko zbog hèrdjave manipulacije sa dèržavnom financijom.

Gèrčka.

— U Gèrčkoj ima primierah osobite starosti. U jednom lakonskom selu živi svećenik od 109 godinah, koi je sasvim i tielom i dušom kriepak, pak sam služi u svetoj cèrkvi i najteže obrede. Kosa i brada još mu nisu sasvim siede, a zubi su mu sasvim dobri. U drugom selu u Peloponizu živi čoviek od 120 godinah, koi je još kriepak i naročito radi teške poslove u polju. U tretjem selu lakonskom živi žena takodjer od 120 godinah, koja sada kao i prije nosi teška bremena na ledjima i vodu donosi iz rieke Evrote.

Velika Britanija i Irska.

Godine 1858. predalo se je u Velikoj Britaniji na poštu 522 milijuna pisamah, dakle 19 milijunah više nego 1857. godine. Gotovo polovina ovih pisama dolazi na London, gdie se uzima na svaku glavu jedno na drugo po 46 pisamah; u Edinburgu (u Škotsko) dolazi na glavu 34, u Dublinu (Irskoj) 33, Glazgau 24 pisma na glavu. U Engleskoj dolazi na glavu 26 pisamah, u Škotskoj 16, u Irskoj 7.

Amerika.

O ustanku u Harpers-Terry-u (70 do 100 engleskih miljah od dèržave Washington ležećem u Alleghanijama) javlja jedna depeša iz Baltimora od 15. listopada, koju „Times" priobćuje: „Kao što čujemo, telegrafirao je pukovnik Lee, da nije potrebno poslati vojsku iz Fortmoros. Svi nemirnici, koji jošte žive, zapremili su se u prostorijama oružnice. Nieki gradjani, koji se krate slobodu dati svojem roblju, zatvoreni su od njih. Kompanije iz Virginije došle su u miesto. One su stavile straže u selu. Više gradjanah kao i više buntovnikah ubijeno je. Grad je bio zapremljen od kompanijah od Charlestona, Shephardstowna, Virginije i Friderike. Buntovnici, koji su se obkopali u oružnici, dèrže gospodu Washingtona i Langenfelde u apsu. Oni stoje pod zapoviedničtvom kapetana Browna poznatoga od dogadjajah u Kansasu. S početka sastojali su iz 7 bielih ljudih i 5 cèrnacah. Više od njih bilo je postrieljeno. Dva momka iz martinburžke kumpanije pali su od hitacah, kad su udarili na oružnicu. Jedan deo ustašah nalazi se pod zapoviedničtvom Cooka s velikim brojem robovah i krenuo je u Pensilveniju. Allen Evans, jedan od buntovnikah, leži ovdie na umoru iz puške ranjen u pèrsa. Kao što on kaže, Brown je početnik bune. On je opisavao tako stvar, kao da će se cèrnci na tisuće podići i da namieravaju Mariland i Virginiju učinit slobodnim dèržavama. — Pukovnik Shriver iz Friderike imao je upravo sada dogovaranje s Brownom u oružnici: Posliednji je zahtievao, da se njemu i njegovim ljudma dopusti slobodan odlaz i izjavio je, da će se do skrajnjosti braniti. Položaj buntovnikah veoma je jak, i boje se proti njima upotrebit topove, jer bi mogli postrieljat obvaćenike, koji su još svejednako u njihovoj vlasti. O 16 osobah od prilike zna se, da su ubijene.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Parma, 6. studenoga. U Cek i Peli došle su čete piemonteske vojske.

Perugja, 5. studenoga. Proti onim osobama, koje su bile upletene u ustanak izrečene su već presude; četiri izmedju istih osudjene su na smèrt.

Turin 7. studenoga. List „Unione" zaplijenjen je zbog izmišljenoga pisma kralja Viktora Emanuela na cara Napoleona. — Kažu da se neće izvesti predlog, da se utvèrdi Kremova; nasuprot utverdit će se Lonato i Montekijare. Maršal Vaillant ostavio je Milan i premiestio je svoj glavni stan ovamo.

Modena, 7. studenoga. Fanti preneo je za svoga izbivanja glavno zapoviedničtvo na Garibalda a zapoviedničtvo nad modenesko-parmanskom vojskom na Ricatti-a. Piemonteski ministar financijah prijavio je ovamo, da se modensko-parmanske zajamnice imaju na turinskoj banki i u službenom listu za tiečaje bilježit kao piemonteski dèržavni papiri.

Genova, 7. studenoga. Posliednji pod Mesinu došavši parobrod peštanski nije smio na zapoviest oblasti bez izkaza primat ni putnikah, ni robe.

Paris, 10. stud. Mislili su, da će se u Curiku danas popodne u 3 sata podpisat mir.

London, 10. stud. Kod lordmayorova banketa kazao je kabinetski sučlan Lewis: Engleška nije učestvovala kod posliednjega rata, no moglo bi doći vrieme učestvovanja, kada bi se one sile, koje su bečke ugovore podpisale, sazvale na kongres u obziru Italije. Dosad nije Engleska dobila formalan poziv; no ako ga u buduće dobije, onda će ministarstvo o njem viećati, dèržeći se posvećenoga načela, da se nesmije upotrebit nikakova sila u svèrhu da se diktuje ili stegne izbor vladaoca. Zbog toga što nije jošte sasvim uredjeno stanje Evrope, potrebne su Engleskoj miere za branjenje, no čini se, da nijedan narod negoji neprijateljskih namierah proti Engleskoj, budući da posliednja dobiva sa sviuh stranah prijateljskih uvieravanjah.

Paris 11. studenoga. Današnji „Moniteur" potvèrdjuje sklopljenje svih ugovorah u Curiku; on dodaje k tomu, da su se Austrija i Francuska sporazumiele, da izposluju da se sastane kongres, koi bi curiške ugovore imao uzeti na znanje i viećat o kriepkim sredstvima, kojim bi se Italija umirit i taj mir na dugotrajnim načelima osnovat mogo.

Službeni list obnarodjuje prieko toga okružnicu grofa Walewskoga od 5. studenoga na diplomatičke agente Francuzke, u kojoj se razlažu koristi curičkog ugovora; nadalje kaže se, da će Francuzka Sardiniji samo pomoći da si pribavi sredstva za isplaćenje iznosakah, koje ima posliednja platit Austriji; ona se nije obvezala za formalne predujme; izvan toga zahtieva, veli, Francuska od Sardinije ratnu naknadu od 10 milijunah.

Depeša potvèrdjuje, da je vlada za cielo doznala, da sveti otac očekuje samo shodan čas, da na svietlo izvede reforme, koje bi zemlji jamčile za bitno svietovnu upravu i imale bi joj pribaviti garancije za bolje gojenje pravde i za krepku kontrolu financijah posredstvom izbornih skupštinah imajućih se sazvati.

Paris, 11. studenoga. Uvieravaju na burzi, da Sardinija na saviet Francuzke nije primila vladaočtvo namienjeno princu Carignanu (Karinjanu).

Knjižtvo.

Magyar, német, olasz, román (olah), cseh-tót és szerb beszélgetések otthon és uton. Irta Acs Károly. (Magjarski, niemački, talijanski, rumunjski (vlaški), češko-slavenski i sèrbski razgovori kod kuće i na putu.) Pisao Karlo Ač. U Pešti 1859. Izdao Laufer i Štolp. Na maloj osmini, 12. l. 288. dvostrukih stranah.

Radostno pozdravljamo ovaj književni pojav, dosad jedinstven u svakoj struci. Ova je knjiga dobitak ne samo za literaturu magjarsku, u kojoj se je pojavila, nego za sve one narode, na čije se jezike prostire. Blizu 30 milijunah austrijanskih, a 90 milijunah evropskih narodah mogu ovu knjigu smatrati kao svoju i njome se koristiti. Za to velika hvala g. Karlu Aču, koi se je ovako plemenitoga poduzeća latio, koje mu je dosta sretno za rukom izpalo. Isti je gospodin već odprije poznat kao revan radin oko književnog upoznavanja Magjarah sa susiednim narodima: sèrbskim i rumunjskim. Niekoliko narodnih piesamah preveo je on prije dvie godine danah u magjarskom listu „Pesti Napló", a nedavno je izdao sbirku rumunjskih narodnih piesamah na magjarski jezik prevedenih. Iste ova težnja rukovodila je g. spisatelja i pri izdavanju ovih „Razgovorah." Svakom sunarodniku našem možemo s podpunim pouzdanjem preporučiti ovu knjigu, koja još i to preimućstvo ima, da joj je pokrajnjene veličine (36 tabakah) i liepe i udesne spoljašnosti, koja gg. izdavateljima zaista na čast služi, opredieljena ciena od 2 for. dosta umierena. (S. D.)

Odgovornj ucrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 3632-Crim. (DS.—87) 3—2

Kundmachung.

Von dem k. k. Landes- als Untersuchungsgerichte Agram wird hinsichtlich der Eruirung eines ermordeten unbekannten Frauenzimmers, und des unbekannten Thäters Folgendes kundgemacht:

Montag den 10. Oktober 1859, zur Mittagszeit ging eine weibliche Person mit einem Manne, der nach der Tracht ein Steyerer oder Krainer sein sollte, auf dem von der Kapelle St. Katharina über Terstenik durch den Wald Drenovac nach Janušovec, Gemeinde Berdovec, Bezirk Agram, führenden Seitenwege, und sie wurde noch am selben Tage, im selben Walde alldort todt gefunden.

Diese Leiche ward angethan mit einem roth- und weissquadrillirten katunenen kurzen Rocke, mit einer weiss- und veilchenblau quadrillirten neuen Schürze, einem wollenen, rothbraunen und blauquadrillirten, vorne über die Brust mit gelben Hafteln zusammengehaltenen kurzen Röckchen, einem leinenen kurzen Hemde, und derartigen Unterrocke, übrigens baarfus.

Bei dieser Leiche ist ein gut erhaltenes, fast neues, weiss und blau quadrillirt geflochtenes Handkörbchen mittlerer Grösse, und in demselben nebst einem weissen kattunenen uneingesäumten Taschentuche, drei abgezupfte Traubenstengel mit Binderrohr gebunden, als Zeichen, dass solche zu weiterer Aufbewahrung aufgehängt waren, vorgefunden.

Die Verblichene war bei 30 Jahre alt, von mittlerer Grösse, wohl genährt, untersetzt und kräftig gebaut. Die Haare dunkelkastanienbraun, rücklings in einen Zopf geflochten. Das Gesicht gerundet, die Nase zwar klein aber ziemlich breit, und etwas aufgestülpt, die Lippen wulstig, der Mund zimlich breit, die Schneide-Zähne im Oberkiefer fehlen, jene des Unterkiefers sind wollzählig, das Kinn gerundet, die Augenbraunen und Wimpern kurz und schütter, die Augen blau, der Hals kurz, die Brüste ziemlich gross. An der Vorderfläche des linken Unterschenkels hat dieselbe Leiche eine länglich eiförmige, 3 Zoll lange, 2 Zoll breite, die Haut vollkommen durchdringende, das Schienbein vollkommen entblössende frische Hautwunde mit ungleichen und gefranzten Rändern und gerun eten Winkeln, gehabt. Aus dem Gutachten der gerichtsärztlichen Sachverständigen geht hervor, dass diese weibliche Person in Folge der an der Leiche vorgefundenen Verletzungen, mithin eines gewaltsamen Todes und zwar am Stickflusse und blutigen Schlagflusse gestorben ist; — dass ihr diese schon ihrer Natur nach, mithin an und für sich tödtliche Verletzungen von fremder Hand, und zwar durch Würgen mittelst der Hände und Kneten mit den Knien beigebracht worden waren.

Diese That eignet sich nach den bis nun gepflogenen Erhebungen nach §. 134, 135, 4. St. G. zum Verbrechen des gemeinen Mordes, dessen der erwähnte unbekannte Thäter rechtlich beschuldiget erscheint.

Da nun sowohl der Thäter, als auch die Ermordete diesem k. k. Landesgerichte nicht bekannt ist, so werden alle in dem Königreiche Kroatien, und in dem Herzogthume Steiern öffentliche k. k. Behörden und Organe der öffentlichen Sicherheit, so wie alle Gemeindevorsteher, insbesondere jene, welche an der Grenze zwischen Kroatien und Steiern ihr Amt ausüben, da die Ermordete mit selbem unbekannten Manne Montag am 10. Oktober 859, von Steiern nach Kroatien gekommen ist, höflich ersucht, damit nicht blos von ihnen selbst alle zweckmässige Vorsorge getroffen, sondern durch sie auch Jedermann, besonders aber jeder Hausvater aufmerksam gemacht werde, hieher die Anzeige zu machen, sobald ihm eine der angeführten Beschreibung ähnliche weibliche Person, die mit einem Manne in Steiern wahrscheinlich ein Verhältniss hatte, auffallend seinen Augen durch längere Zeit als gewöhnlich abgeht; — wodurch man auch denselben Mann, der mit ihr einen näheren Umgang gepflogen hat, als den Thäter des fraglichen Verbrechens bezeichnen wird können.

Im Namen des k. k. Landes-Gerichtes.

Agram am 8. November 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. **U ZAGREBU, U SUBOTU** **DANA 12. STUDENOGA 1859.** Broj 259.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Dne 31. listop. izdan je i razposlan XVIII. komad I razdiela hèrvatsko-slavonskoga zemaljskoga vladnoga lista u hèrvatsko-niemačkom i sèrbsko-niemačkom izdanju te sadèržaje pod

Br. 135. Razpis ministarstva unutarnjih dielah od 30. sèrpnja 1859, kriepostan za svukoliku cesarevinu, kojim se proglašuju kućni zakoni kneževskoga plemena Thurnah i Taksisah, potvèrdjen po Nj. cesarskom veličanstvu.

Br. 136. Naredbu ministarstva pravosudja od 4. kolovoza 1859, kriepostnu za kraljevine Ugarsku, Hèrvatsku, Slavoniju, sèrbsku Vojvodovinu i Banat tamiški, kojom se popunjuju propisi, sadèržani u redu gruntovničkom od 15. prosinca 1855 (dèrž. zak. lista br. 222) o gruntovničkom bilježenju reda pèrvenstva.

Br. 137. Razpis ministarstva financijah od 4. kolovoza 1859, kojim se izdaju naredbe carinske povodom, što su prema Lombardezkoj podignute linije carinske.

Br. 138. Naredbu ministra za bogoštovje i nastavu od 8. kolovoza 1859, kojom se obznanjuje promiena u propisu, u previšnjem ručnom pismu od 9. prosinca 1854 (dèrž. zak. lista br. 315) sadèržanom, t. j. glede miere, na koliko niemački jezik u svihkolikih gimnazijih, izim lombardezko-mletačkih, imade valjati kao jezik predavanja iliti jezik nastavni.

Br. 139. Razpis ministarstva financijah od 12. kolovoza 1859, valjan za svekolike krunovine, o cesarskoj liniji prema Lombardeskoj od Lasisa put Peschiere.

Br. 140. Razpis ministarstva financijah od 21. kolovoza 1859, kojim se obznanjuje dan, kojega će se početi izdavat petice iliti banknote od pet forintih, glaseće na vriednotu austrijansku.

Br. 141. Naredbu ministarstvah pravosudja i financijah od 15. kolovoza 1859, kriepostnu za svekolike krunovine, izim Krajine vojničke, u obziru, kako valja postupati prigodom, kada se izdaju privatne zadužnice, pri uredih poreznih (sudbenih uredih ostavnih) nalazeće se za skèrbljenike, koji su postali punoljetni.

Br. 142. Naredbu ministarstvah unutarnjih dielah, financijah i pravosudja, zatim vèrhovnoga zapoviedničtva vojske i vèrhovne vlasti redarstvene od 17. kolovoza 1859, o troškovih, koji su se u kraljevinah Ugarskoj, Hèrvatskoj i Slavoniji, u sèrbskoj Vojvodovini i Banatu tamiškom, zatim u velikoj kneževini Erdeljskoj za vrieme, prie nego što biahu uvedeni c. kr. sudovi, pak do početka krieposti cesarske naredbe od 2. lipnja 1859 (dèrž. zak. lista br. 105) za oskèrbljivanje kaznikah nabrali a nisu se još do sada iztierali.

Br. 143. Naredbu ministra za tèrgovinu, obèrtte i javne gradjevine od 22. kolovoza 1859, kriepostnu za svekolike krunovine, kojom se obznanjuje, da se u unutarnjem prometu uvode listovi, koji će se dostavljati što najbèrže po osobitih ljudih.

Br. 144. Naredbu ministarstva pravosudja od 24. kolovoza 1859, kriepostnu za svekolike krunovine, izim Krajine vojničke, kojom se propisi §§. 117, 158 i 321 kaznenoga postupnika razprostiru na šumske urednike i poslužnike i na one, koji su odredjeni za obranu šumah.

Br. 145. Naredbu ministarstva financijah od 27. kolovoza 1859, valjanu za svekolike krunovine, u obćenitom okolišu carinskom, o odbitku na daru za takove zavitke, koji su u tèrgovini poznati pod imenom „Fardi."

Br. 145. Razpis ministarstva financijah od 31. kolovoza 1859, kojim se proglašuje izkaz, koliko je uslied previšnjega patenta od 19. rujna 1857 skovalo se različitih novacah do konca upravne godine 1858.

Br. 147. Cesarski patent od 27 rujna 1859, kriepostan za svukoliku cesarevinu, kojim se razpisuju izravni danci za upravnu godinu 1860.

Br. 148. Razpis ministarstva unutarnjih dielah, ministarstva financijah i vèrhovnoga zapoviedničtva vojske od 5. listopada 1859, kriepostan za svekolike krunovine, izim Krajine vojnicke, o naknadi, koja će se, počamši od 1. studenoga 1859. do 31. listopada 1860., davati za oskèrbljivanje vojničke momčadi prigodom prolazah

Br. 149. Obznanu ministarstva financijah od 13. lipnja 1859, kojom se dostavlja do obćenitoga znanja, da se male divone I. razreda u Kopru i Malom Lošinju podižu na čast glavnih divonah II. razreda.

Br. 150. Naredbu ministarstva pravosudja od 14 lipnja 1859, kojom se obznanjuje rok, kada će kriepost reda bilježničkoga započeti se u okolišu krakovskoga i lavovskoga višjega suda zemaljskoga.

Br. 151. Naredbu vèrhovnoga zapoviedničtva vojske i ministarstva financijah od 30. lipnja 1859, valjanu za Krajinu vojničku, kojom se oprost od pristojbah, koi je krajišničkim kućnim zadrugam uslied previšnje odluke od 25. veljače 1859 (dèrž. zak. lista br. 40) podieljen pri diobah, razširuje i na prigode, kad se prima u zadrugu, priženjuje ili upisuje u nju.

Br. 152. Naredbu ministarstvah unutarnjih dielah i pravosudja od 14. sèrpnja 1859, kriepostnu za krunovine Austriju više i niže Ennsa, Solnobuèršku, Tirolsku, Štajersku, Kranjsku, Korušku Tèrst i Primorje, Česku, Moravsku, Slezku, Galiciju, Krakov i Bukovinu, o nadležnosti političkih vlastih pri izvidjanju i riešavanju naknadnih tražbinah prigodom oštetah, svieriinjem prouzročenih.

Br. 153. Naredbu ministarstva pravosudja od 18. sèrpnja 1859, kriepostnu za svekolike krunovine, izim onih, u kojih valja postupnik ugarsko-erdeljski, i izim Krajine vojničke, o bèržjem iztierivanju tražbinah, koje su javnimi ili legaliziranimi ispravami dokazane, zatim koje su u vlast lovnicu, gradsku knjigu ili gruntovnicu upisane, i o ovèrhi iliti exekuciji osiguranja radi za vrieme, dok teče parnica u glavnoj stvari.

Br. 154. Naredbu ministarstva pravosudja od 23. sèrpnja 1859, kojom se ustanovljuje rok, kada će se u velikoj kneževini Erdeljskoj započeti kriepost zakona o bilježničtvu.

Br. 155. Obznanu ministarstva financijah od 24. sèrpnja 1859, kojom se ukidaju male divone u Villanovi, Marchesanu, Guardi-Veneti, Stienti i Casellu u Mletačkoj na Padu.

Br 156. Obznanu ministarstva financijah i vèrhovnoga zapoviedničtva vojske od 24. sèrpnja 1859, kriepostnu za Krajinu vojničku, kojom se i na vojničku Krajinu razprostire previšnja odluka od 13. ožujka 1859 (br. 51 dèrž. zak. lista), izdata za Ugarsku i njezine niegdašnje zemlje pridružene, a glaseću o tom, da se blagajnica dèržavna odriče pogodovanja, koje joj kao zemaljskoj gospoštini pripada u pogledu kopanja ugljevja kamenita.

Br. 157. Naredbu ministarstvah unutarnjih dielah i pravosudja od 28. sèrpnja 1859, kriepostnu za krunovine, za koje je izdat zakon od 5. sèrpnja 1859 (br. 130 dèrž. zak. lista), kojom se uslied previšnjega odobrenja od 20. Sèrpnja 1859 dozvoljuju nieke polašice prigodom postupka, kad realni sudovi zemljištnorazteretnih glavnicah izdaju vlastnikom takovih nepokretninah, s kojimi je odkupljena pravica

Br. 158 Naredbu ministarstvah za pravosudje, financije i vèrhovne računarske kontrolne vlasti od 17. sèrpnja 1859, kojom se uvodi naputak za ostavionicu bečkoga gradjanskoga suda

K ovom komadu priložen je „Sadèržajni našastnik tečajem mieseca listopada 1859 izdatih komadah zem. vladnoga lista za kraljevine Hèrvatsku i Slavoniju.

Dne 5. studenoga izdan je i razposlan XIII. komad II. razdiela hèrvatsko-slavonskoga zemaljskoga vladnoga lista u hèrvatsko-niemačkom i sèrbsko-niemačkom izdanju te sadèržaje pod

Br. 19. Obznanu c. kr. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva od 27. listopada 1859, o zavedenju malte na varaždinsko-ormužkoj dèržavnoj cesti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb, 12. studenoga. S ličkoga kordona pišu Agramer Zeitungu, da je više kèršćanah bivših u apsu u Carigradu odpušteno u svoj zavičaj i da su sa sobom donieli ferman od sultana, koi kèršćanskoj raji dopušta graditi cèrkve u svakom miestu. Kèršćansko pučanstvo veoma se je obradovalo toga radi, no boji se, da će mu uplivom spahijah, koji su proti tomu, težko u istinu pasti u dio ovo dobročinstvo.

— Zdravicu, koju je Nj. c. visost, ejasn pri gospodin nadvojvoda glavni gubernator kod čašti u dvorani oštrog. nadbiskupske stolice pod uzhićenim klicanjem prisutnikah u magjarskom jeziku napio, glasi polag službenoga priobćenja kako sliedi:

„Na nalog i u ime Nj. c. k. apostolskoga veličanstva čestitam vašoj preuzoritosti dan pedesetgodišnje svećeničke radinosti. U ime Nj. veličanstva našega najmilostivijega gospodara — čime ujedno izrazujem i čuvstva svih ovdie prisutstvujućih — velim iz puna sèrca: Bože živi vašu preuzoritost jošte mnoga i mnoga lieta!"

— Polag glasa mnogo razprostranjenoga u Beču napredovalo je posliednjih danah pitanje gradjanske ravnopravnosti u obziru Židovah za znatan korak. Govori se — čitamo naime u „Pressi", — da je pitanje o Židovima riešeno u smislu podpune emancipacije i da će se odnosni patent već za koi dan proglasit.

— Dne 3. t. m. bie je svečani pogreb Nj. preuzvišenosti gospodina grofa Franje Colloreda Wallsea u kastelu Walpersdorfu, kamo su njegovi ostatci dan prije iz Curika donešeni biti.

— Vojnici četah pripadajućih Lombardiji izručit će se sada uslied najviše zapoviesti konačno novoj vladi i učinjena je naredba, da se priekim putem privedu svojem opredieljenju.

— Fml. Benedek naimenovan je zapovjednikom nad vojskom u Italiji i ujedno postavljen je feldzeigmajstorom.

— Bivši sèrbski knez Aleksander Karagjorgjević nastanio se je u Pešti sa svojom porodicom i već je kupio kuću u toj varoši.

Vel. Gorica 9. stud. Na same sve svete utopi se ovdie nieki momak, hoteći konje svog gospodara napojiti, unišavši u vodu — i onako posliednjom kišom odveć narasla — pade s konja i udavi se. Već drugi dan podje za rukom utopljenika izvući na suho.

Dne 6. t. m. bukne u konjušnici tamošnjeg

gostionikovoj vatra, koja dvie kuće sa 6 gospodarstvenih i inih sgradah u jedan mah u pepeo preobrati. Šteta, koju ta nezgoda počini, nadvisuje vriednost od 10,000 for.

Ovaj slučaj hitimo občinstvu stavit do znanja, da promotrivši štetu, koju strašni taj elemenat počiniti običava, što većom pomnjom bdije oko vatre, a predpostavljene oblasti da postupaju što strožije s onima, koji se usudjuju kod hranjenja marve po štalama i takovim miestima, gdie sieno i slama leži, služit se lulom, budući i gore navoden požar, premda se za cielo jošte nezna, povlači na se sumnju, da se je pušenjem sbio.

Beč 7. studenoga. Uslied novoga ustrojenja bit će odsele c. k. vojska razdieljena u 8 piešačkih sborovah i 1 konjaničkoga sbora.

— Narodna banka dozvolila je požarom postradavšem gradu Brody-u zajam sa 3 postotka od 250 000 forintih.

Talijanska.

U Italiji napreduje gibanje udarenim pravcem; nieki misle, da će se i kod kralja sardinskoga učinit koraci zbog vladarstva, drugi pako toga su mnienja, da će Cavoura predložit za diktatora srednje Italije. Budući da su se već pred više danah sakupili zastupnici parmanski i modenski, čuti ćemo za koi dan kako se stvar ima. O pozivu Garibalda u Turin doznajemo sliedeće: Pismo carevo i priobćenje, koja su gospodinu Dabormidi u Parizu učinjena bile, čini se da su učinile dubok utisak na Viktora Emanuela, koi je Garibalda posvao, da Piemontese, koji se u njegovoj vojsci nalaze, odmah odpusti. Garibaldi odgovorio je na to dèrzovito, da su ga poglavari vladah u srednjoj Italiji stavili na čelu vojske, koju je sam on metnuo u zapt i ustrojio, da je sudbina srednje Italije njemu povierena i da ga neće ništa ganuti, da prime zle saviete Francije. Ovo pismo, koje je bilo na samoga kralja upravljeno, pročitalo se je u ministarskom viećn. Generali Dabormida i Lamarmora predložiše na to, da se Garibaldu kriepko odgovori, no na predlog Ratazzi-a bilo je zaključeno da ga pozovu u Turin.

— Gospodin Pietri opet je od francuzke vlade poslan u Italiju.— Službena „Gazz. Piemontese“ proglasuje dekret u obziru premieštenja ukidnoga suda iz Turina u Milan; podpisivanja za zajam prekoračila su već predloženu svotu.

— Jedan ugledni čoviek u Firenci hoteo je pisati na cara Napoleona, no nije se usudio pošti povierit pismo. Zato ga je odpravio tajnim putem u Pariz i dao ga je uručit gospodinu Moquardu. Ovaj ga je otvorena metnuo u kabinet cara, koga je njegov sadèržaj tako zateko, da si od onoga vremena daje predlagat sva izviešća mnogobrojnih agentah u Italiji.

Francuzka.

— U Parizu veoma ljubopitno izgledaju parnicu proti Montalembertu. Berryer branit će grofa.

Rusija.

Pišu iz kraljevine Poljske od 7. studenoga: Ministar dèržavni tajnik kraljevine Poljske pravi tajni savietnik pl. Tymowski, koi je kroz nieko vrieme u Varšavi bio, vratio se opet u Petrograd. Veliki knez Mihail putuje sada kao nadziratelj artilerije po pokrajinama gornje Volge. Sibirski odbor dobio je od cara dopuštenje da podigne bèrzojav iz Moskve do rieke Amura.

Španjolska.

Onaj dan, kad je španjolski konzul ostavio Tanger, bila je konzulatska sgrada oplačkana i malone sasvim porušena. Dne 20. listopada hoteo je i francuzki konzul sa svojim zemljacima ostavit Tanger.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Iz Bagarije (u Siciliji) donosi „Triest. Ztg“ sliedeće izviešće: U Palermu i ovdje strogo je zapoviedano obćenito razoružanje t. j. tko uz položenje pristojbe, koja nije neznatna, ima kakovu pušku, pištolj, handžar, vučac ili slično orudje, mora ove predmete predati oblasti. — Šaka buntovnikah, koja se je jedno 10 satih prema sieveru od ovud za robljenje itd. sakupilo, dala je povoda ovoj naredbi.

Pariz 7. studenoga. Marokanska topčara „Seiglia“ oteo je španjolski parobrod „Alava.“

Pariz, 8. studenoga. Polag viestih ovamo prispievših iz Curika od jučerašnjega dana odgodjeno je na nieokoliko danah podpisanje ugovora uslied nova medjudogadjaja u obziru uredjenja financijalnoga pitanja.

Pariz, 9. studenoga. „Moniteur“ javlja o novom probitku stečenom proti Marokancima.

New-York, 26. listopada. Amerikanska vlada odgovorila je čvèrsto i odlučno na depešu lorda Johna Rusela. Stvar postaje ozbiljna. Nova Granada ustala je.

London, 10. studenoga. Jučerašnja službena „Gazetta“ obnarodovala je diplomatičnu korešpondenciju, iz koje proizlazi, da je Španjolska obećala, da zapremljenje Tangera nema po sklopljenju mira trajati i da Španjolska neće posesti ni nijedno drugo primorsko miesto od kojega zavisi brodarstvo.

Bombaj, 12. listopada. Expedicija proti Vagurima započela je; tvèrdja i otok Beyt uzeti su. Jung Bahadur zaključio je, vele, buntovničke poglavice iztierat iz Terraja. Nena Sahib stoji još svejednako sa niekoliko stotinah momakah na sievernoj obali rieke Rapti; drugi vodje buntovnikah uhvaćeni su i više ih obiešeno je. Lord Elphustem ostavit će Bombaj mieseca ožujka.

Hongkong, 25. listopada. Polag jednoga glasa stupit će amerikanski ugovor stopram onda u život, kad se Engleska i Francuzka sporazumiju.

Firenca 8. studenoga. Predsiednik izdao je na prevratnu skupštinu poslanicu, kojom joj preporučuje da se vladaočtvo preda princu Karinjanu (Carignanu).

Firenca, 9. studenoga. Prevratna skupština proglasila je jednodušno princa Karinjana vladaocem u ime Viktora Emanuela.

Bolonja, 9. studenoga. Prevratna skupština odobrila je odpust guberuatora a dok se princ Karinjan nestavi na čelo, podvèrgla se je diktaturi Farinovoj. Što više, već je proglašena sardinska konštitucija.

Promiene u nadbiskupiji zagrebačkoj.

Postaše župnici: g. Dragutin König u Vrabču i g. Stiepan Bukal u Zavèrju, bivši oba upravitelji istih župah. G. Ivan Haramina, kapelan u Oriovcu, naimenovan je tamo za upravljatelja. Premiešteni su duhovni pomoćnici: g. Janko Lacković iz Pregrade u Komor, g. Rok Večevac iz Topuskoga u Daruvar i g. Josip Mikulić iz Tèrga u Pregradu.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 2006-161 (VI.—67) 3—1

Obznana

o osiguranju izdavanja hèrvatsko-slavonskoga zemaljsko-vladnoga lista za vrieme od 1. siečnja 1860 do 31. prosinca 1862.

Za osiguranje tiskanja i razpošiljanja hèrvatsko-slavonskoga zemaljsko-vladnoga lista i dobavljanja potrebitoga zanj papira za vrieme od 1. siečnja 1860 do svèrhe prosinca 1862, dèržat će se na 28. studenoga 1859 u 9 satih prije podne ustmena ponudba u uredištu c. k. namiestničtva.

Zemaljsko-vladni list za Hèrvatsku i Slavoniju tiska se u dva izdanja, hèrvatsko-niemačko i sèrbsko-niemačko, od pèrvoga izdanja tiska se 980 iztisakah I. razreda, a 1070 iztisakah II. razreda; od potonjega izdanja tiska se od oba razreda 115 exemplarah.

Nakladatelj zemaljsko-vladnoga lista treba da sèrbski tekst po hèrvatskom slaže i neće dobiti za to posebnoga rukopisa.

Za sigurnost primljeuih dužnostih treba da dostalac položi 300 fr. a. vr. u ime jamčevine.

Uvieti pogodbe mogu se potanko doznati kod ravnateljstva pomoćnih uredah c. k. hèrv. slav. namiestničtva i zemaljskih načeostvah u Gradcu i Ljubljani.

Dostavljajuć ovo do javnoga znanja, pozivlju se vlastnici tiskarnicah, želeći preuzeti ovo nakladenje, da dodju glavom ili po punomoćniku na ponudbu, a izvanjski ponudioci neka donesu svjedočbu od političke vlasti, da imaju tiskarnicu. Pismene i potonje ustmene ponude neće se uvažiti.

Od c. k. hèrv. slav. namiestničtva.

Nr. 4250 (PZ.—55) 3—1

Kundmachung.

Am 1. Dezember 1859 wird im Bezirksorte Dolnji-Miholjac eine k. k. Postexpedition eröffnet, die sich zowohl mit dem Briefpostdienste als mit der Postämtlichen Behandlung von Werthsendungen, insoweit sie mit Rücksicht auf Volumen und Gewicht durch einen Reitbothen transportabel sind, befassen, und mit der k. k. Postexpedition Valpo mittelst 3mal wöchentlichen Reitbothenposten mit nachstehender Kursordnung in Verbindung stehen wird.

Von Miholjac Montag, Donnerstag, Samstag, um 6 Uhr 30 Minuten Früh.	In Valpo an denselben Tagen um 9 Uhr 20 Minuten Vormittags
Von Valpo an obigen Tagen um 2 Uhr 15 Min. Mittags.	In Miholjac an denselben Tagen um 5 Uhr Abends.

Der Bestellungs-Bezirk der Postexpedition in Miholjac hat aus folgenden Orten zu bestehen: Dolnji-Miholjac, Rakitovica, Sv. Gjuraj, Podgajci, Bokčinci, Černkovci, Csama-Gajevci, Radikovci, Slivojevci, Lačić, Benifanci, Kunišinci, Viljevo, Kapelna, Moslavina, Kučanci, Poreo, Golinci.

Agram am 7. November 1859.

K. k. Post-Direktion für Kroatien und Slavonien.

Klempay.

Nr. 3632-Crim. (DS.—87) 3—1

Kundmachung.

Von dem k. k. Landes- als Untersuhungsgerichte Agram wird hinsichtlich der Eruirung eines ermordeten unbekannten Frauenzimmers, und des unbekannten Thäters Folgendes kundgemacht:

Montag den 10. Oktober 1859, zur Mittagszeit ging eine weibliche Person mit einem Manne, der nach der Tracht ein Steyerer oder Krainer sein sollte, auf dem von der Kapelle St. Katharina über Terstenik durch den Wald Drenovac nach Janušovac, Gemeinde Berdovec, Bezirk Agram, führenden Seitenwege, und sie wurde noch am selben Tage, im selben Walde alldort todt gefunden.

Diese Leiche ward angethan mit einem roth- und weissquadrillirten katunenen kurzen Rocke, mit einer weiss- und veilchenblau quadrillirten neuen Schürze, einem wollenen, rothbraunen und blauquadrillirten, vorne über die Brust mit gelben Hafteln zusammengehaltenen kurzen Röckchen, einem leinenen kurzen Hemde, und derartigen Unterrocke, übrigens baarfus.

Bei dieser Leiche ist ein gut erhaltenes, fast neues, weiss und blau quadrillirt geflochtenes Handkörbchen mittlerer Grösse, und in demselben nebst einem weissen kattunenen uneingesäumten Taschentuche, drei abgezopfte Traubenstengel mit Binderrohr gebunden, als Zeichen, dass solche zu weiterer Aufbewahrung aufgehängt waren, vorgefunden.

Die Verblichene war bei 30 Jahre alt, von mittlerer Grösse, wohl genährt, untersetzt und kräftig gebaut. Die Haare dunkelkastanienbraun, rücklings in einen Zopf geflochten. Das Gesicht gerundet, die Nase zwar klein aber ziemlich breit, und etwas augestülpt, die Lippen wulstig, der Mund zimlich breit, die Schneide-Zähne im Oberkiefer fehlen, jene des Unterkiefers sind wollzählig, das Kinn gerundet, die Augenbrauen und Wimpern kurz und schütter, die Augen blau, der Hals kurz, die Brüste ziemlich gross. An der Vorderfläche des linken Unterschenkels hat dieselbe Leiche eine länglich eiförmige, 3 Zoll lange, 2 Zoll breite, die Haut vollkommen durchdringende, das Schienbein vollkommen entblössende frische Hautwunde mit ungleichen und gefranzten Rändern und gerundeten Winkeln, gehabt. Aus dem Gutachten der gerichtsärztlichen Sachverständigen geht hervor, dass diese weibliche Person in Folge der an der Leiche vorgefundenen Verletzungen, mithin eines gewaltsamen Todes und zwar am Stickflusse und blutigen Schlagflusse gestorben ist; — dass ihr diese schon ihrer Natur nach, mithin an und für sich tödtliche Verletzungen von fremder Hand, und zwar durch Würgen mittelst der Hände und Knieen mit den Knien beigebracht worden waren.

Diese That eignet sich nach den bis nun gepflogenen Erhebungen nach §. 134, 135, 4. St. G zum Verbrechen des gemeinen Mordes, dessen der erwähnte unbekannte Thäter rechtlich beschuldiget erscheint.

Da nun sowohl der Thäter, als auch die Ermordete diesem k. k. Landesgerichte nicht bekannt ist, so werden alle in dem Königreiche Kroatien, und in dem Herzogthume Steiern öffentliche k. k. Behörden und Organe der öffentlichen Sicherheit, so wie alle Gemeindevorsteher, insbesondere jene, welche an der Grenze zwischen Kroatien und Steiern ihr Amt ausüben, da die Ermordete mit selbem unbekannten Manne Montag am 10. Oktober 1859, von Steiern nach Kroatien gekommen ist, höflich ersucht, damit nicht blos von ihnen selbst alle zweckmässige Vorsorge getroffen, sondern durch sie auch Jedermann, besonders aber jeder Hausvater aufmerksam gemacht werde, hieher die Anzeige zu machen, sobald ihm eine der angeführten Beschreibung ähnliche weibliche Person, die mit einem Manne in Steiern wahrscheinlich ein Verhältniss hatte, auffallend seinen Augen durch längere Zeit als gewöhnlich abgeht; — wodurch man auch denselben Mann, der mit ihr einen näheren Umgang gepflogen hat, als den Thäter des fraglichen Verbrechens bezeichnen wird können.

Im Namen des k. k. Landes-Gerichtes.

Agram am 8. November 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 15. STUDENOGA 1859. Broj 26

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je na c. k. ministra financijah izdati sliedeće najvišje ručno pismo:

Ljubezni barone Bruck. Moja je volja da se dèržavni dohodi i rashodi od upravne godine $18^{60}/_{61}$. stave u ravnotežu. Za izvedenje ove naredbe odredjujem komisiju, koja ima za zadaću, da dèržavni proračun ispita u svim njegovim dielovima i tako ga izradi, da se postigne naznačena svèrha.

Pri tom imaju se namienjene reforme unutrašnje uprave u gradjanskoj i vojničkoj službi uzeti za temelj, i ujedno upućuju se sve središtnje vlasti uklopno s Mojim vèrhovnim zapoviedničtvom vojske i pomorstva, da komisiji pruže svako obavieštivanje i podupiranje, koje bi za izpunjenje njene važne zadaće služiti moglo.

Komisija ima svoju radnju najdulje do konca ožujka 1860 svèršiti, budući da namieravam još jedanput dati ispitat njeno izradjenje po Svojem dèržavnom vieću i to tako, da će mu se dodat vremeniti dionici iz raznih krunovinah i stališah u smislu §§. 13. i 16. Moga patenta od 13. travnja 1851.

Komisija ima se sastati u ministerstvu financijah i Vi Me imate neprestano obavieštivat o napredovanju njene radnje.

U Beču 11. studenoga 1859.

Franjo Josip s. r.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

✱ Iz Osieka na Martinje. Kako je sa našim narodnim jezikom na osiečkoj gimnaziji sada i kako će u buduće biti, to su mnogi rodoljubi već više putah u Narodnih Novinah i drugač pitali, ali badava — odgovora nedobiše. Sèrce me boli, da ih i nadalje u toj neizviestnosti ostavim, zato, kad se nije nitko drugi našao, evo mene, da im kažem, što o tom znam i kako znam. Kao što vam dakle sigurno javiti mogu, predaju se za sada na osiečkoj gimnaziji u 1. i 2. razredu svi predmeti u našem jeziku, u 3. i 4. razredu pako vieronauk, hèrvatski jezik, računica i silospitje hèrvatskim jezikom, a u gornjoj gimnaziji uče se osim vieronauka i hèrvatskog jezika svi ostali predmeti niemačkim jezikom. To sve ima tako da bude uslied naredbe od god. 1854 i 1855, koje su obe ovogodišnjom naredbom visokog namientničtva od 28. rujna ponovljene. Kako će u buduće s našim narodnim jezikom biti, to se jošte nezna, dok vis. vlada neriеši predlog učiteljskog zbora ovdašnje gimnazije. — Učiteljski zbor je za osiečku gimnaziju sliedeći predlog vis. vladi podneo: da se u sva četiri razreda dolnje gimnazije i u 5. i 6. razredu gornje gimnazije svi predmeti uče narodnim jezikom, a u 7. i 8. razredu poviestnica i propedeutika niemačkim, ostali predmeti pako hèrvatskim jezikom. Osim toga da se niemački jezik u svih razredih gimnazijalnih, ako je moguće već od drugog razreda počamši, uči niemačkim jezikom. Onim učenikom, koji stupe u gimnaziju, bez da hèrvatski znadu, neka je dozvoljeno, da se na toliko uče niemačkim jezikom, dok se hèrvatskim jezikom izraziti budu mogli. — Može li naša vis. vlada takav predlog odobriti? Mi se stalno nadamo, da i može i hoće, jer neima nikakovog razloga, zašto nebi. Ja neću ovdie o nikakovih političkih razlozih da govorim, koji bi našu vis. vladu nukati mogli na to, da našem narodnom jeziku na naših gimnazijah njegovo naravno pravo ustupi, nego samo o pedagogičkih. Ja mislim, da se izvedenjem ovog predloga cilj, koji je gimnazijam stavljen, podpuno postići može. Naše austrijanske gimnazije imadu dvostruki cilj, a to je taj: 1. ćudoredno i znanstveno izobraženje mladeži 2. naučenje niemačkog jezika tako, da je mladić, svèršivši gimnaziju, niemačkom jeziku u govoru i pismu viešt. — Da se mladež i bez niemačkog jezika svakim drugim, koi nije barbarski (a to naš hvala Bogu nije) izobraziti može, to je pokraj svega trubenja i napinjanja niekih mudrijašah živa i sveta istina. Pèrvi cilj se dakle svakako postići dade — drugi? I taj će se po tom predlogu tako sigurno postići, kao što je danas, gdie ja ovo pišem, Martinje. Mladić se uči 8 godinah niemačku slovnicu u niemačkom jeziku, uči cielo niemačko riečoslovje (terminologiju), čita niemačke klassikere, radi domaće i školske zadaće, viežba se u 7. i 8. razredu u niemačkom izrazu, dočim poviestnicu i propedevtiku niemačkim jezikom uči — tko će još reći, da s mladić pri takovom postupanju neće niemački ezik za punih 8 godinah podpunoma naučiti? Jedino glupaci neće se naučiti, ali za ote nisu ni gimnazije. Mi daklem još jedanput velimo, da uživotvorenje toga predloga ništa neotežava.

Iz Rima u Napulj.

Putopisne crtice od Dra Fr. R—

II.

Onomadne dodje mi slučajno u ruke Moniteurov oglas, kojim Franceski službeni list izviešćuje obćinstvo o prodaji glasovite Libriove knjižnice u Londri, imajuć·j svakojaka djela, riedke knjige u raznih jezicih riedkoga izdavanja i ukusna veza. U tom oglasu predočuju se Franceskim knjigopiscem kao nekakav curiosum i sliedeći redci: „Umjetnost svakamo prodrè; te ista Hrvatska, koja sada nedaje drugo, no vojake, imala je svoje umjetnike. Ovo se zaključuje od jedne molitvene knjižice u ilirskom jeziku; kojoj jest vez u vele dobrom slogu; i po svojoj prilici bila je negda u knjižnici Maksimiliana kralja českoga i austrijskoga nadvojvode."

Ove rieči točno označuju, kako nas ne samo Francezki, nego i evropejski sviet u obće sudi. Iz jedne molitvene knjižice, po dobro vezane, misli se, da je ipak Hratska negda imala koga dobroga knjigovežu i tiskara! I to ona ista Hrvatska, koja sada čami u glupošti i varvarstvu; te je svietu jedino poznata kao gniezdo, u kom se legu vojna strašila, ugnjetala slobode i civilisacije evropejskih narodov!!

Tko god izmed našinac samo domaći prag prekorači, bit će bio uvidio, da se svuda o našem narodu tako sudi. O njegovoj ćudi moralnoj cieni, umnoj vriednosti raztrušeni su tako podli glasovi, da našincu trieba mnogo pravoga i istinskoga domoljubja, da se nezastidi pred svietom i nezataji svoje poretlo i svoj dom. — Ja sam više put sažalevao nezuenstvo učenih Talijanov, i za svoga boravljenja ovdje izobraženih Napuljac, koji, izkrečenima očima gledahu me čuvši, da sam Hrvat, i da se ni naj manje nestidim, pače ponosim, što sam rodjen u zemlji, koja tobož „sada nedaje drugo, no vojake."

Pa u čem naš narod toliko sagrieši? česa neima, toli na umu koli na tielu, čiem bi mogo prema svojim okolnostim sretan i velik biti? u čem su dostojniji od njega ini narodi? Prošlost mu je nedužna, ako i nije bučna. Neprestano boraše se za svoj obstanak — te u toj borbi za život nije mogo ni misliti na ono, što kiti i resi život narodnji. Kao predvojna zapadu nikada neuživaše blagodatij mira, pod kojih okriljų zapad, i onako baštinik klasične prosvjete, mogaše napredovati u znanosti i umietnosti. Medjuto hrvatski narod porodi ipak još koga večega umietnika od onoga knjigoveže Moniteurova; nù to je živa istina, da ti umietnici hrvatski niesu poznati ni Moniteuru, ni Francezom, ni Englezom, ni Talijanom, ni Njemcem itd. pod svojom narodnom firmom. I tomu se razlog lasno domisli. Naši umietnici jesu živa slika našega naroda; pače njih služe još žalostnija sudbina, nego li isti naš narod. Ovaj jest mnogo viekov težio za narodnom solidarnostju — ali je nikada nemogaše steći. U tom jest naša poviest zanimiva; što nam pred očima razvija divno pozorište, na kom navlastito od IX—XV. vieka sada ovo (hrvatsko), sada ono (srbsko) pleme našega naroda na jugu težaše, da postane kristalizačnim jedrom, okô koga bi se imao prilepiti sav narod; nù do te kristalisacije nikad nedodje. On se nikada nije mogô constituirati kano narod; s toga imao se neorganično prikopčat s inom masom. Odavle i neima svoga vlastitoga života; odavlje sve što u svojih životnih functiah proizvedè, bilo i samo zlato, neide njemu na slavu, negô onoj solidarnoj massi. Da ovdie nije spomen samo političkom životu, razumieva se po sebi; pače jasnije se, što rekosmo, vidi glede naših umietnikov. Imasmo Klovia, Medulića, Kolonića (Rota), Ivana Dalmatina i sijaset inih umietnikov; ali neima umietnosti učione hrvatske, srbske, slovjenske, kô što ima grčke, talijanske u raznih odielih, franceske, belgijanske, niemačke itd. Naši umietnici porazdieljeni su po talijanskih logorih, tè se u njih gube za nas; ostadè nam jedini Moniteurov knjigoveža! Jesmo li ovdie mi krivi?

Dà kako Talijani mogu se ponositi svojimi umotvori; ali nebi smieli ni nas prezirati, koji im pomogosmo raditi. Mogu se ponositi, što im je domovina kolievkom i učionom umietnosti, odkle ova boginja poletì k ostalim narodom; ali svoj zavičaj nikada neostavi. Pače s umietnosti može se ponositi ne samo sav talijanski narod, nego takodjer pojedini ogranci njegovi. U tom jest upravo čudna talijanska umietnost, što u raznoliku jedan tip predstavlja; kô što joj je i zemlja pored tolike raznoličnosti jedna i jedan narod u tolikih ograncih.

Za Rimom, Firencom, Mletcima, Milanom itd. nije ni Napulj zaostao u svakovèrstnoj umietnosti. Kô što svuda tako i u Napulju crkve i nieke javne i skromne sgrade jesu hramovi, u kojih umietnost nadje utočište; tamo indi ima se okrenuti oko njezine štovatelja.

Prem Napulj svojom drevnosti seže u predrimsko doba, i pod imenom Parthenope bijaše znatni grad velike Grčke; prem ovaše kano rimska colonia, i od Hadriana i Konstantina cara bijaše rasprostranjen i ukrašen: krom starin, što ih ima u burbonskom museu, koje su s veće strane tamo donešene (o čem niže) ima malo spomanikov grčke i rimske umietnosti. Izvan neznatnih ostanak kastorova i pollučeva (S. Pavlo maggiore), tè apollova hrama (s. Gennaro), izim podrtin kazališta, u kom Nero kazivaše svoju neumjetnu ludost, Napulj neima nikakova umotvora one dobe. U tom obziru Napulj jest siro-

Pešta, 11. studenoga. Poznata kesmaržka adresa odbita je odlučno; dotični ministerijalni raspis od 2. t. m. ima se, kao što na koncu i-stoga stoji, u svim občinama toga cèrkvenoga kotara podpunoma proglasiti.

Mletci, 9. studenoga. Mnogi piemonteski listovi tvèrde, da se je opet prieko 40 000 Mletčićah isselilo; pouzdane viesti umaljuju ovaj broj na najviše četiri do pet postotka istoga.

Iz Marsilje 5. t. m. javljaju „Tr. Ztgu“ da se je austrijanski brod „Esultanza“, koi je presudom od 9. sèrpnja osudjen bio, dne 8. t. m. u Toulonu zaista prodao dražbenim putem. Pèrva ličbena ciena bila je, kažu, 25.000 franakah, koja je zatim obaljena bila na 20.000 a konačno na 18.000 franakah. Kod posliednje ciene pojaviše se dva natiecatelja, koji su se medju sobom nadmetali i od kojih je jedan ponudio 19.361 f. Ovom, rodjenom Francuzu, dopitaa je brod. Po odobrenju kupnje po pomorskom ministru pokazat će se, da li je ovaj brod u istinu izgubljen za austrijansko pomorstvo, ili da će opet moći razviti narodnu zastavu. Oklevanje oslobodjenja osudjenih brodovah, donosi sve veće i veće štete brodoposiednicima. U neokotlovane ladje prodire voda, budući da su izložene razorivajućem dielovanju nieke vèrste cèrvlja. Nadaju se, da će francuzka vlada onim ladjama, koje su najviše patile, dozvolit naknadu. Prodavanje „Erminie“ dražbenim putem bit će 23. t. m.; no ličbena ciena bit će zbog njenoga sastava i zbog toga što nije okovana kotlovinom, mnogo manja, nego li „Esultanze.“

Talijanska.

Turin, 4. studenoga. U višjim političkim krugovima, koji najbliže stoje do vlade, znaju sada zašto je Garibaldi došao u Turin i što je u potaji sa kraljem govorio. Ovaj ga je sam poslao, da ovamo dodje, da ga odgovori da neudari na rimske marke, kao što je namieravao. Garibaldi naime dèržao je, da je potrebno za njegovu sigurnost i u strategičkom obziru, da ih osvoji i hoteo je da ih ovih danah posiede i ako bi naišao na odpor, da upotrebi oružje. Kralj ga je od toga odgovarao i to, kao što se pripovieda, uslied raznih iz Pariza došavših opomenah, na koje kralj u posliednje vrieme s većom odanostju sluša, nego li poslie mira od Vilafranke. Garibaldi odolio je predstavama kraljevim i odputovao neobečavši, ni nepromienivši ništa na svojem planu. No dva dana zatim pisao je iz Bolonje kralju, da će se tako dèržati, kao što kralj želi. Kažu da je generala osviedočenje da bi mu se toskanska vlada u tom poduzetju iznevierila, a s druge strane iskustvo da diplomacija čeka samo takav dogadjaj, da se u talijanske poslove odvažnije umieša, ganulo da odstupi od svojih planovah. Znaju, da Dabormida kod svake prilike piše u Pariz za saviet i da od onud dolaze orekolosni odgovori, koje nije moguće razumačit ili ih možeš tumačit kakogod ti je volja.

Nada da će se Cavour opet vratit u ministarstvo i da će time veća odlučnost doći u poslove, nalazi se samo medju najnižjim razredima naroda, koji su privikli od Cavoura svemu se nadat, i koji neznaju, što se je medju osobama u višjim krugovima dogodilo.

Drugi opet dopisnik piše iz Turina od 5. studenoga: Ovdie uvieravaju, da nije Garibaldu sasvim nepoznata bila odluka ovdiešnje vlade, da se princu Carignanu dopusti primit vladaočtvo. On je, vele, kralju predložio, da bi samo time moguće bilo uzpregnut nestèrpljivost srednje Italije, inače nebi se, reče, za ništa zajamčit mogao. Isti razlozi bili su i u Parizu i Londonu upotrebljeni i kao što kažu, s uspiehom. Lombardija čini se, da je umirena, i buknutje municipalnoga duha bèrzo je utèrnulo; već nemisle na to, da se Milanu poda naslov druge kraljevske stolice. U ostalom vlada nastoji, da bogatoj provinciji opet vrati staru sjajnost i to bèrzo. Sveučilište u Paviji otvorit će se veoma bèrzo opet Njegovim rektorom naimenovan je Lonati, novoimenovani profesori svikolici su Lombardezi, tako Bonghi (učenik Rosminov), pofesor filozofije; Brugnatelli, kemije i farmacevtike; Picchioni, filozofije; Contratti, geodezije i hidometrije; Tomasi, klinike. — U Milanu se je dopalo, što su spisatelj romanah Carcano (učenik Manzonov) i Maffei, prevoditelj Schillerovih dielah, dobili redovah. Neće manje ugodno biti Milanezima obaljenje zemljarine, koje je obećano.

Vladaočtvo princa Carignana s neograničnim punomoćjem, dakle diktatura, već je od 7. studenoga svèršena stvar. Mi smo ovaj dogadjaj prijavili već bèrzojavnim putem. U Parmi zaključila je narodna skupština, pročitavši poslanicu, diktaturu, koja bi se imala ponudit princu Evgeniju Carignanu; nadalje naložila je diktatoru, da učini potrebnih korakah, da princ vladaočtvo zemlje preuzme s neograničenim punomoćjem; i zaključi napokon, da gospodin Farini, koi je stekao velikih zaslugah za domovinu, zadèrži najvišju vlast, dok prime princ vladaočtvo. Zatim se je skupština odgodila. Čim princ prime povierenu mu vlast, razići će se skupština. U Firenci postupali su niešto polaganie. Pošto je tamošnja narodna skupština pročitala poslanicu ministra predsiednika, predala je odsiecima sliedeći predlog, da o njemu izreko svoja mnienja: „Skupština imenuje princa Carignana vladaocem Toskane u ime kralja Viktora Emanuela.“ Kod oglašenja ovoga zaključka zaori gromovito pleskanje sa tribunah, koje je stopram onda prestalo, kad je predsiednik iscèrpivši svako sliednje sredstvo umirenja šešir metnuo na glavu. Dne 8. hotiela je skupština da čuje raspravu o predlogu. U Bolonji pročitao je dne 7. studenoga u narodnoj skupštini ministar Pepoli spomenicu vlade, kao i spomenicu na evropejske sile, u kojoj se izražuju želje naroda. „Protivnici narodne nesavisnosti“, veli se na koncu istoj, „utiču se klevetama, koje je vlada oprovèrgla. Način našega postupanja bio je umieren, jer umierenost sačinjava jakost i slavu narodnoga gibanja.“ U poslanici vlada naznačuje, da se bilancija od četiri mieseca sadanje uprave zaglavljuje viškom od 1 600 000 franakah. Na koncu napominje poslanica, da će vladaočtvo učvèrstit kredit, i da će tako učvèršćena srednja Italija s većim dostojanstvom i ugledom stupit pred evropski kongres.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

London, 8 studenoga. Nj kraljevske visosti princ Friderik Vilhelm i supruga prispieše jutros u dva sata u Dover i odputovaše u 10 satih pred podne na London u Windsor, gdie prispieše u dva sata. U Doveru pozdraviše Nj. kr. visosti lord A. Paget, lord Sidney i grofovi Brandenburg i Blücher.

Od strane dvora bio je u Dover poslan lord Alfred Paget, da dočeka princa i princesu.

Vietar se je od jučer u podne utišio i jutros su napokon izdane bile tri izostavše niemačke pošte.

---

mašan, jest novi grad. Pače svaki bi se prevario, koj bi se nadao ondie neći umotvorov iz byzantinske ili normanske dobe, koje preživi Napulj u svojoj poviesti Bit će poznato, da normanska gradjevina osniva se na byzantinskoj, jedino što uvedè na njezinom temelju šiljasti lùk. U tom slogu sazidana je n. p. cèrkva stolna sv. Andrije u Amalfiu, sv. Matije u Salernu od Roberta Guiscarda god. 1084. itd.; nù byzantinsko-normanske sgrade neima u čitavom Napulju.

Medju to upliv normanskoga sloga vidi se u najstarijih sgradah napuljskih, koje potiču od vladerov iz anžovinske kuće. S ovom porodicom počimlje tek veličina i sjajnost Napulja. Ja sam prije kojekakve predsude gojio o tih francuskih kraljih; ali za svoga boravljenja u Napulju osviedočih se, da im je bila glava na miestu. Njihovoj bo ljubavi za umietnost i znanost ima Napulj zahvaliti one spomenike, koje posieduje; koli velika nije bila za ono doba osnova n. pr. uvesti u dèržavnu pisarnu uredna i službena regesta, kojim neima para na svietu izim vatikanskih regest! Šteta jedino, znanost nemogaše se dosada s njih mnogo okoristiti.

Umotvori, koje podiže ruka anžovinskih vladerov u Napulju, mene tiem više zanimahu, pošto polaze od porodice, koja dadjè u odnošaj s hrvatskim narodom; jer kó što je poznato Karlo Mart·ll, Karlo Robert, Karlo Drački, Ladislav imadu po naj više hrvatskomu narodu zahvaliti prestol hrvatski i ugarski; s toga na koliko nezanimaju načince spomenici, koji se na nje protežu?

Sv. Lovro i sv. Maria del Carmine jesu prvi spomenici sietjajući putnika na utemeljenje anžovinske dinastije na talijanskom. Prva [illegible] crkva (S. Lorenzo maggiore) bijaše započeta odmah poslie pobiede Karla I. Anžovinskoga održane kod Beneventa (1266) nad Manfredom oskrbnikom mladoga Konradina; u drugoj pako leži pokopan isti nesretan Konradin, komu poslie nesretne bitke kod Tagliacozza (1268) s njegovim drugom Friedrichson Austrijskim bijaše glava odsiečena u Napu'ju na javnu stratištu (sada „lago del Mercato“). Njihova tjelesa ležahu u kapelici na trgu, dok jih nedadè u rečenu crkvu prenesti Jelisava Austrijanka, Konradinova majka. Nù tek u novije doba dadè im Maksimilian kralj bavarski podignuti za oltarom kresan spomenik po glasovitom vajaru Thorwaldsenu, koj dadè osnovu, a izvede ju u mramoru poznati Schöpf. — Crkvu sv. Lovre započe graditelj Maglione a dovrši Massuccio II. Medjuto od stare sgradè preostà samo znatan dio pročelja i kapelle u tribuni; sve ostalo jest obnovljeno u XVI. vieku i to mnogo gore, nego li po starom slogu. Iza oltara velikoga u crkvi sv. Lovra vidi se petero nadgrobnic, u kojih leže članovi Dračke porodice. Ovdje leže takodje Katarina Austrijanka, i Maria mati Robertova sa spomenici od Massucia II.

Oba Massucia mogu se smatrati za naj veće graditelje napuljske. U njihovih gradjevinah sljubi se rimski s normanskim slogom. Starji Massucio (1228—1305) sagradi crkve sv. Gennara i sv. Dominika. Nù jedna i druga pretrpiše goleme promiene. Prva nesamo što potresom (1456) mnogo se oštetì, nego i [illegible]snim popravkom izvornost svaku izgubi. Gothički portal nikako se neslaže s ostalim pročeljem: pà ista crkva, kojoj su [illegible] liepi stupovi, nagrdjena je žutilom, kojom [illegible] maže stare zidine nieka neukusna ruka. [illegible] i umjetna Italija nije ostala prostà od toga varvarskoga vandalizma, koj se s one strane alp kano njekakva kuga razširi! Čudnovato, što ima ljudij, kojim oko nikako nemože podnašati liepe golote kamena izradjena dlietom umjetnika i vremena! Ovaj nesmiljeni vandalizam postiže vrhunac u crkvi sv. Klare, sagradjenoj od mladjega Massucia, koju ukrasi Giotto (1266–1334) sa slikami na liepu, na koje god. 1752 dodjè vapno i sadra! Giotto bijaše prvi, koj se otresè od robskoga nasledovanja inostranih tipov; pà od čobena postadè slikar i graditelj, koj umjetnosti u Italiji znadijaše uliti samostalnost i originalnost. — Crkva sv Dominika u Napulju inače jednakoga jest sloga s crkvom sv. Marije alla Minerva u Rimu tako, da na obiuh miestih Dominikovci mogu se smatrati za riedke zastupnike u Italiji šiljasto-lučnoga sastava u gradjevini. Obe takodje crkve bijahu popravljene u novo doba; nù prem rimski Dominikovci takodje polugotički slog svoje crkve pokriše i zastriše nespretnim pozlatjivanjem, bojadisanjem i cifranjem, neidoše ipak u toj svojoj težnji tako dalèko, kô što napuljski, koji bučnom sjajnostju zasliepiše oko gledaoca, da pred barokizmom nevidi duh umjetnika, koj se u kamenu izrazi! S crkvom sdružen [illegible] koj je za krstjanskoga boga [illegible] već radi toga zanimiv, što [illegible] učaše sv. Toma akvinski. U [illegible]skih regestih još i [illegible] sv. Tomu, kojim mu se odrešaja [illegible] učiteljsku pet marak zlata t. j. mjesečnih po prilici 10 fr. sr. Ako je takova platja [illegible] Toma, koj toliko i tako duboko napisa, koliku platju bi zaslužio mnogi univèrsitetni professor, koj na svojoj katedri siedi kaô vatikanski Posidippus? Inače sve tri crkve t. j. sv. Jenara, sv. Klare i sv. Dominika imadu za povjestnika tu važnost, što se u njih nalaze premnoge krasne nadgrobnice članov toli iz anžovinske koli iz aragonske kraljevske obitelji, kano Karla Martella, Andrije Ugrina (sv. Jenaro), Marie supruge Karla Dračkoga, Janje i Klemence kćerij istoga, Roberta itd.

(Konac će sliediti.)

London, 8. studenoga. „Herald" ponavlja svoje protestacije proti udioničtvovanju Engleske kod kongresa o talijanskom pitanju.

London 11. studenoga. Ovdiešnji listovi javljaju iz Turina, da se je kralj Viktor Emanuel usied silnih predstavah Francuzke odvažio, da neprime vladaočtvo sredaje Italije od strane princa Carignana.

Pišu iz Berlina od 10. t. m.: „Francuski plan izposlovat pregled ugovorah od god. 1815., počimlje zabavlj t političkí sviet. Kažu, da Francuzka čini velikih naperah, da Rusiju zadobije za to, medju ostalima navedi i to, da je ista Engleska, kad je traktatu od 25. ožujka 1815. g. dne 15. sliedećega mieseca travnja pristupila, to učinila sa tom stegom da Nj. velikobritansko veličanstvo nemisli time ne se uzeti dužnost, da se rat nastavi s namierom, da se Francuzkoj ikoja posebna vlada narine. Sa svim tim, da princ vladalac veoma želi, Ljudevita XVIII. vidit opet na francuzkom prestolju i sa svim tim, da u družbi sa svojim saveznicima veoma nastoji, da prinese štogod k toli koristnom dogadjaju, ipak misli da je dužan tako se izjavit kako u obsiru toga što je Evropa dužna interesu Nj. najkèrstjanskijega veličanstva, tako i u shodnosti načelah, polag kojih je velikobritanska vlada svoje postepanje nepromienljivo ustanovila. — Ugovoru od 25. ožujka 1815. pristupiše svekolike evropejske sile i svi niemački knezovi. Car Napoleon sada namierava, vele, pošto bi ukinutje postigo na kongresu, učinit, da svekolike vlade Evrope izvèrše to ukinutje, što bi se onda imalo proglasit kao velika diplomatička pobieda Francuzke naprema ostalom svietu.

Berlin, 11. studenoga. Sinoć bio je grad razsvietljen. U kazalištu bila je dramatično izvedena „Piesma o zvonu", zatim „Wallensteinov logor" i Goethe-ov epilog k zvonu. Svečana predstava, kojoj je prisutstvovao princ vladalac, zaključi se Schillerovom „Apotheosom." U večer medju 9. i 10. urom dogodio se na žandarskoj pijaci žaloban prizor. Tamo se je prosti narod u velikoj množini sakupio i bacio i vikao je na neobuzdan način. Razterga daske od doksatah i bacaše ih medju množinu, tieraše ženske u jamu odredjenu za temeljni kamen i sbijaše s njima svakojake nepristojne šale; vika „Na cèrne šešire!" bio je signal za sve kaponoše; svaku osobu, koju su dèržali da s toga, što nosi obični šešir, spada u sredaje ili višje razrede i nije se dosta bèrzo odniela s onog miesta, obkoliše i stadoše vriedjati „nabivši" joj šešir niz lice ili bacivši joj ga s glave itd. Ove sirovosti trajale su za cielo prieko jednog sata, dok jednoj prolazećoj četi braničah sa rukom podje očistit od ovih prostakah slobodne stube a zatim stranom i pijacu.

Frankfurt, 12. studenoga. U današnjoj saveznoj siednici bilo je odboru opet povraćeno kurhesko ustavno pitanje. Pruska, Tiringska, Oldenburg i slobodni gradovi glasovali su za ustav od godine 1831., drugi za ustav od god. 1852. a nieki opet nisu hotieli ni glasovati. Predlog odbora u obsiru ratnoga ustava bio je jednoglasno primljen i predan vojničkoj komisiji.

Modena, 9. studenoga. Diktator parmanski i modenski izdao je proklamaciju na stanovnike od Romanje, u kojoj izjavlja, da prima vlast, koju su na njega prenieli.

Pariz, 12. studenoga. Jedno „zvanično ubavieštenje" imenuje zaključak skupštinah sredaje Italije da se princu Carignanu preda vladaočtvo, sažaljenja vriednim i preneglim — u obsiru na kongres i sadaće, koje ima isti riešiti.

Pariz, 12. studenoga. „Zvanično ubavieštenje" u današnjem „Moniteuru" proizvelo je senzaciju.

London, 12. studenoga. „Morning Post" i „Daily News" misle, da jošte nije u Pariz prispielo potvèrdjenje, da Sardinija nije primila vladaočtvo ponudjeno princu Carignanu, premda je vierojatno, da će ta viest skoro onamo prispieti.

London 10. studenoga. Izbivanje lorda Palmerstona i lorda Russela kod lordmayorskog banketa bilo je od mnogih opaženo; to se pripisuje neslogi, koja je, vele, zavladala u kabinetu.

London 9. studenoga. Austrijanska barka „Tyro" iz Reke, koja je došla iz sulinskoga ušća, bila je u iričkom kanalu bačena na obalu i na komade razlupana. S njom su se utopili kapetan, momčad i kalauz. Na onoj točki, gdi je ladja propala, nalazi se štacija ladjah za oslobadjanje, no kažu da dotičnici nisu svoju dužnost izpunili i zato je naredjena istraga.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 14. studenoga 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Presiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 1^0 f	
Iz narodnoga zajma .	„ ·%	„ „ „	77.15
Od g. 18 1, seria B .	„ ·%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	71.60
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ ·%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazterètne obveznice.

Od Dolaje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom.	po	898.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„	„	201.
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„	„	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„	„	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„	„	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„	„	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„	„	
tisanske željeznice po 200 f.k n. itd.	„	„	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„	„	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„	„	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„	„	
Lloyda u Tèrstu 500 f. . . .	„	„	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Presiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandeskih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		106 30
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemonteskih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		123.90
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Paris za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrst za 100 fr. austr. vrednota .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.87⁵⁄₁₀
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	23.50

Odgovorni urednik, Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 2048. (DS.—86) 3—3

Oglas.

Kod petoga žrebanja zemljorazteretnih zadužnicah za kraljevine Hèrvatsku i Slavoniju, što je bilo dne 31. listopada 1859, izvučeni su sliedeći brojevi i to:

obveznice sa kuponima: po 50 f. br. 207, 246 i 348; po 100 f. br. 163, 391, 394, 651, 928, 1031, 1169, 1306, 1400, 1428, 1490, 1614, 1833, 1937, 2075, 2246, 2733, 2884, 2914, 3143, 3465, 3520, 3564, 3694, 3733, 4283, 4994, 5112, 5122, 5490, 5532, 5554, 5610, 5659, 5689, 6230 i 6441; po 500 f. br. 273, 584, 828, 859, 925, 1164 i 1433; po 1000 f. br. 83, 117, 175, 552, 1218, 1231, 1432, 1558, 1607, 1778, 1824, 1837, 2181, 2307, 2371, 2504, 2974 i 3082; po 10.000 f. br. 260 i 309.

Obveznice slovo A.

Br. 624 po 80 f., 878 po 280 f., 1845 po 110 f. 2499 po 80 f. i 1801 po 6160 fr. no posliednje samo s dionim iznoskom od 2100 fr., čime je izcèrpljena bila žrebovna svota od 48.000 f. odredjena za peto žrebanje.

Gore navedene obveznice izplatit će se s izžrebanim i zato u austrijanskoj vrednoti pripadajućim glavničkim iznoscima za 6 miesecih od dana žrebanja računajuć, kod c. k. pieneznice od zaklade za rasterećenje zemljištah u Zagrebu pod obdèržavanjem propisah obstojećih u tom obsiru u gotovu, koja će pieneznica ujedno za neizžrebani dio od 4060 for., slovo A obveznica, br. 1801 po 6160 for. izdati odgovarajuću novu zadužnicu.

Unutar posliednja tri mieseca pred odkupnim rokom eskomptovat će se izžrebane zadužnice i od c. k. povlaštene austrijanske narodne banke.

U ostalom izvučene su kod pèrvoga dne 31. listopada 1857 sbivšega se žrebanja medju ostalim zadužnice s kuponima br. 1063, 1151, 2034, 2754, 2929 i 5127 po 100 for., zatim kod drugoga žrebanja dne 30. travnja 1858 zadužnice br. 354 i 429 po 50 for, br. 418, 468, 623, 632, 957, 1212, 1431, 1616, 1717, 2145, 2817, 3475, 4606, 4959, 5179, 5399, 5549 i 5724 po 100 for., br. 113 i 207 po 500 for., br. 10, 68, 589, 1055, 1541, 2071 i 2499 po 1000 for., zatim slovo A obveznica br. 1878 po 130 for., napokon kod trećega žrebanja dne 30. listopada 1858 zadužnice br. 158 po 50 for., br. 561, 601, 1504, 2533, 2826, 3255, 3294, 4440, 4462, 5092 i 5407 po 100 for.; br. 177, 391, 624, 1010, 1028 i 1145 po 500 for., br. 73, 609, 1176, 1204, 1803 i 2068 po 1000 for, zatim slovo A obveznice br. 929 od 3460 for., br. 1264 od 120 i br. 1589 s dionim iznoskom od 10 for. i postale su kadre da budu izplaćene, no dotični glavnični iznosci nisu dosad kod c. k. pieneznice hèrvatsko-slavonske zaklade za rasterećenje zemljištah jošte dignuti bili.

Posliednje stavlja se tim dodatkom i s tom opomenom do obćega znanja da od dana dospielosti gore navedenih zadužnicah tèrne pravo na kamate, no ako bi se ipak kuponi od ovih izvučenih i izplaćivih obveznicah od c. k. austrijanske povlašćene narodne banke odkupili, da će se dignuti kamatni iznosci u svoje vrieme odbiti od glavnice.

Od c. k. ravnateljstva zaklade za rasterećivanje zemljištah za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 31. listopada 1859.

Br. 2006-161 (VI.—67) 3—2

Obznana

o osiguranju izdavanja hèrvatsko-slavonskoga zemaljsko-vladnoga lista za vrieme od 1. siečnja 1860 do 31. prosinca 1862.

Za osiguranje tiskanja i razpošiljanja hèrvatsko-slavonskoga zemaljsko-vladnoga lista i dobavljanja potrebitoga zanj papira za vrieme od 1. siečnja 1860 do svèrhe prosinca 1862, dèržat će se na 28. studenoga 1859 u 9 satih prije podne ustmena porudba u uredištu c. k namiestničtva.

Zemaljsko-vladni list za Hèrvatsku i Slavoniju tiska se u dva izdanja, hèrvatsko-niemačko i sèrbsko-niemačko, od pèrvoga izdanja tiska se 980 iztis,kah

I. razreda, a 1070 iztisakah II. razreda; od potonjega izdanja tiska se od oba razreda 115 exemplarah.

Nakladatelj izemaljsko-vladnoga lista treba da sèrbski tekst po hèrvatskom slaže i neće dobiti za to posebnoga rukopisa.

Za sigurnost primljenih dužnostih treba da dostalac položi 300 fr. a vr. u ime jamčevine.

Uvieti pogodbe mogu se potanko doznati kod ravnateljstva pomoćnih uredah c. k. hèrv. slav namiestničtva i zemaljskih načeostvah u Gradcu i Ljubljani

Dostavljajuć ovo do javnoga znanja, pozivlju se vlastnici tiskarnicah, želeći preuzeti ovo nakladenje, da dodju glavom ili po punomoćniku na ponudbu, a izvanjski ponudioci neka donesu sviedočbu od političke vlasti, da imaju tiskarnicu. Pismene i potonje ustmene ponude neće se uvažiti.

Od c k. hèrv. slav. namiestničtva.

Nr. 4250 (PZ.—55) 3—2

Kundmachung.

Am 1. Dezember 1859 wird im Bezirksorte Dolni-Miholjac eine k. k. Postexpedition eröffnet, die sich zowohl mit dem Briefpostdienste als mit der Postämtlichen Behandlung von Werthsendungen, insoweit sie mit Rücksicht auf Volumen und Gewicht durch einen Reitbothen transportabel sind, befassen, und mit der k. k. Postexpedition Valpo mittelst 3mal wöchentlichen Reitbothenposten mit nachstehender Kursordnung in Verbindung stehen wird.

Von Miholjac Montag, Donnerstag, Samstag, um 6 Uhr 30 Minuten Früh.	In Valpo an denselben Tagen um 9 Uhr 20 Minuten Vormittags
Von Valpo an obigen Tagen um 2 Uhr 15 Min. Mittags.	In Miholjac an denselben Tagen um 5 Uhr Abends.

Der Bestellungs-Bezirk der Postexpedition in Miholjac hat aus folgenden Orten zu bestehen: Dolnji-Miholjac, Rakitovica, Sv. Gjuraj, Podgajci, Bokčinci, Černkovci, Csama-Gajevci, Radikovci, Slivojevci, Lačić, Benifanci, Kunišinci, Viljevo, Kapelna, Moslavina, Kučanci, Porec, Golinci.

Agram am 7. November 1859.

K. k. Post-Direktion für Kroatien und Slavonien.

Klempay.

Br. 4249 (PZ.—54) 3—3

Oglas.

Dne 16. studenoga 1859 stupa u Staroj Gradiški u život c. k. poštansko odpravničtvo.

Isto zanimat će se tako izvèršavanjem službe listovne kao i vozne pošte i stajat će u savezu s poštanskim uredom okučanskim, posredstvom glasničke pošte na konju, što će ići 5 putah svake nedielje i kariolne pošte, što će ići dva puta na nedielju i to redom, kako sliedi:

Glasnička pošta na konju:

Od Stare Gradiške: u nedielju, ponedieljak, utorak, četvèrtak, subotu u 11 satih 15 minutah u jutro.	U Okučanima: Istih danah u 12 satih 45 minutah u podne.
Od Okučanah: u nedielju, ponedieljak, utorak, četvèrtak, petak u 2 sata 30 minutah poslie podne	U Staroj Gradiški: Istih danah u 4 sata popodne.

Kariolna pošta:

Od Stare Gradiške: u sriedu i petak u 11 satih 15 minutah u jutro.	U Okučanima: u 12 satih 45 minutah u podne.
Od Okučanah: u sriedu i subotu u 2 sata 45 minutah poslie podne.	U Staroj Gradiški: u 4 sata 15 minutah poslie podne.

Naručni kotar poštanskog odpravničtva starogradiškoga ima sastojat iz sliedećih miestah:

Stare Gradiške, Nove Varoši, Gornje Varoši, Dolnje Varoši, Uskokah.

U Zagrebu dne 31. listopada 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju

Klempay s. r.

Nr. 3632-Crim. (DS.—87) 3—3

Kundmachung.

Von dem k. k. Landes- als Untersuhungsgerichte Agram wird hinsichtlich der Eruirung eines ermordeten unbekannten Frauenzimmers, und des unbekannten Thäters Folgendes kundgemacht:

Montag den 10. Oktober 1859, zur Mittagszeit ging eine weibliche Person mit einem Manne, der nach der Tracht ein Steyerer oder Krainer sein sollte, auf dem von der Kapelle St. Katharina über Terstenik durch den Wald Drenovac nach Janučevac, Gemeinde Berdovec, Bezirk Agram, führenden Seitenwege, und sie wurde noch an selben Tage, im selben Walde alldort todt gefunden.

Diese Leiche ward angethan mit einem roth- und weissquadrillirten katunenen kurzen Rocke, mit einer weiss- und veilchenblau quadrillirten neuen Schürze, einem wollenen, rothbraunen und blauquadrillirten, vorne über die Brust mit gelben Haftein zusammengehaltenen kurzen Röckchen, einem leinenen kurzen Hemde, und derartigen Unterrocke, übrigens baarfus.

Bei dieser Leiche ist ein gut erhaltenes, fast neues, weiss und blau quadrillirt geflochtenes Handkörbchen mittlerer Grösse, und in demselben nebst einem weissen kattunenen uneingesäumten Taschentuche, drei abgezopfte Traubenstengel mit Binderrohr gebunden, als Zeichen, dass solche zu weiterer Aufbewahrung aufgehängt waren, vorgefunden.

Die Verblichene war bei 30 Jahre alt, von mittlerer Grösse, wohl genährt, untersetzt und kräftig gebaut. Die Haare dunkelkastanienbraun, rücklings in einen Zopf geflochten. Das Gesicht gerundet, die Nase zwar klein aber ziemlich breit, und etwas augestülpt, die Lippen wulstig, der Mund zimlich breit, die Schneide-Zähne im Oberkiefer fehlen, jene des Unterkiefers sind wolizählig, das Kinn gerundet, die Augenbraunen und Wimpern kurz und schütter, die Augen blau, der Hals kurz, die Brüste ziemlich gross. An der Vorderfläche des linken Unterschenkels hat dieselbe Leiche eine länglich eiförmige, 3 Zoll lange, 2 Zoll breite, die Haut vollkommen durchdringende, das Schienbein vollkommen entblössende frische Hautwunde mit ungleichen und gefranzten Rändern und gerundeten Winkeln, gehabt. Aus dem Gutachten der gerichtsärztlichen Sachverständigen geht hervor, dass diese weibliche Person in Folge der an der Leiche vorgefundenen Verletzungen, mithin eines gewaltsamen Todes und zwar am Stickflusse und blutigen Schlagflusse gestorben ist; — dass ihr diese schon ihrer Natur nach, mithin an und für sich tödtliche Verletzungen von fremder Hand, und zwar durch Würgen mittelst der Hände und Kneten mit den Knien beigebracht worden waren.

Diese That eignet sich nach den bis nun gepflogenen Erhebungen nach §. 134, 135, 4. St. G. zum Verbrechen des gemeinen Mordes, dessen der erwähnte unbekannte Thäter rechtlich beschuldiget erscheint.

Da nun sowohl der Thäter, als auch die Ermordete diesem k. k Landesgerichte nicht bekannt ist, so werden alle in dem Königreiche Kroatien, und in dem Herzogthume Steiern öffentliche k. k. Behörden und Organe der öffentlichen Sicherheit, so wie alle Gemeindevorsteher, insbesondere jene, welche an der Grenze zwischen Kroatien und Steiern ihr Amt ausüben, da die Ermordete mit selbem unbekannten Manne Montag am 10. Oktober 1859, von Steiern nach Kroatien gekommen ist, höflich ersucht, damit nicht blos von ihnen selbst alle zweckmässige Vorsorge getroffen, sondern durch sie auch Jedermann, besonders aber jeder Hausvater aufmerksam gemacht werde, hieher die Anzeige zu machen, sobald ihm eine der angeführten Beschreibung ähnliche weibliche Person, die mit einem Manne in Steiern wahrscheinlich ein Verhältniss hatte, auffallend seinen Augen durch längere Zeit als gewöhnlich abgeht; — wodurch man auch denselben Mann, der mit ihr einen näheren Umgang gepflogen hat, als den Thäter des fraglichen Verbrechens bezeichnen wird können.

Im Namen des k. k. Landes-Gerichtes.

Agram am 8. November 1859.

(PZ.—53) 3—3

Natiečaj.

Kod c. kr. poštanskog ureda zagrebačkoga ima se popunit jedna bezplatna viežbanička služba.

Natiecatelji za istu imaju svoje molbenice priklopivši im kèrstno pismo, liekarsko po zemaljskom ili okružnom liečniku potvèrdjeno mnienje o zdravstvenom stanju, zatim zakonita sviedočanstva o svojem shodnom ponašanju, o podpunoj školskoj izobraženosti stečenoj na tuzemskom kojem višjem gimnaziju ili višoj realki i na drugom kojem učilištu jednakoga stupnja ili o predhodnom izobraženju za poštansku službu stečenom drugim kojim putem, kao i o znanju niemačkoga i jednog slavenskog jezika — podnieti propisanim putem najdulje do 26. studenoga t g kod c. kr. poštanskoga ravnateljstva i istim pridati revers o tom, da će se sam uzdèržavat, obskèrbljeni oblastnom potvèrdom, da je izdavatelj u stanju izpunit preuzete obvezanosti.

U ostalom morat će tražitelj, prije nego bude primljen u konačnu uredovnu službu, služit tri mieseca na ogled, poslie čega, ako mu bude to službovanje dobrim uspiehom ovienčano zapriseći će se kandidat kao viežbenik poštanskog ureda.

U Zagrebu dne 1. studenoga 1859.

C. k. poštansko ravnateljstvo za Hèrvatsku i Slavoniju.

Klempay s. r.

Br. 652 (Dp.—129) 3—3

Natiečaj.

Da se popune izpražnjene službe učiteljah ujedno župnih orguljašah u Knjeginci i u varaždinskih Toplicah, ovim se pozivlju učitelji, da koji bi želili jedno od tih miestah zadobiti, svoje vlastoručno napisane, te dokaznicami o starosti, sposobnosti, i dosadanjem službovanju providjene molbenice do 30. studenoga o. g. predadu u ruke školsko-kotarskoga nadzornika, župnika u Biškupcu, Blaža Svelića.

S pèrvom službom naime knjeginečkom skopčana je godišnja plaća od 315 stot uzbezplatni stan i uživanje vèrta, zatim 12 hvatih dèrvah za osobnu i školsku potrebu; — s drugom pako u Toplicah 168 stot. u gotovini, zatim štolarski dohodci i lukno, sa 12 hvatih dèrvah što sve ukupno valja do 311 stot. 25 novč.

670

Orguljaška i učiteljska služba, kod trivijalne učione u Erpenji u varaždinskoj županiji, s kojom je skopčana godišnja plaća od 315 fr a. vr. nuz bezplatni stan i 4 hvate dèrvah, ima se još svejednako popuniti.

Koji žele tu službu zadobiti, neka sv je vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem svom službovanju providjene molbenice do 15 prosinca t. g. predadu u ruke kotarskog školskog nadzornika i župnika u Marija-Gorici Tomi Gajdeku.

U Zagrebu dne 21. listopada 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

(Izv —192) 3—2

Razpis natiečaja.

Kod pučke učione Sv. Maria u dolnjem Medjumurju kotara preložkog županije varaždinske izpražnjeno je miesto drugog učitelja, sa godišnjom plaćom od 157 fr 50 kr. a. vr., dva hvata dèrvah za osobnu porabu ustanovljenom i slobodnim stanom, želeći takovu zadobiti neka molbenicu vlastoručno pisanu sa dokazi, na velеč g. Stiepana Fokia podjašprišta kao školskih nadziratelja u Prelog do 28 studenoga 1859 odpravе.

Občina Sv. Maria dne 5. studenoga 1859

Nr. 1169-1945 (Izv.—193) 3—2

Avviso di Concorso.

Si è reso vacantte il posto di deputato portuale sanitario in Lissa, cui va congiunto l' emolumento di fiorini 500, nonchè l' obbligo di prestare la cauzione in eguale importo.

Chiunque vi aspirasse presenterà entro tutto il p. v. 30 novembre al Governo Centrale Marittimo la relativa sua supplica, comprovando l' età, l' illibata condotta morale politica, i servigi finora prestati, la piena idoneità al posto desiderato e la eventuale conoscenza di lingue.

Dichiarerà inoltre se sia in caso di prestare la cauzione di servizio, e se si trovi in parentela od affinità con altro impiegato portuale sanitario della Dalmazia.

Quegli aspiranti i quali si trovano attualmente in servizio, dello Stato produrranno le loro istanze pel tramite della preposta loro Autorità.

Dall' I. R Governo Centrale Marittimo.

Trieste 29 ottobre 1859.

N 4398-civ. (Izv.—195) 3—2

Edikt.

Vom k. k. Bezirksamte Karlstadt als Gericht wird hiemit bekannt gemacht:

Es sei über Ansuchen des Herrn Adalbert v. Martinković im eigenen Namen, dann als gesetzlicher Vertreter seiner mj. Kinder, sowie als Erbe des Slavimir v. Martinković die zu Folge oberkuratorischen Genehmigung des k. k. Landes-Gerichtes Agram vom 6. Juli d J Z 3163, unterm 4 Oktober d J Z. 4051 bewilligte und auf den 25. Oktober d. J angeordnete Lizitation des dem Vorangeführten gehörigen, im G.-Pr. Nr. 536 der Gemeinde Draganic auf A I O. Z. —27 eingetragenen Gutes Bertiševec auf den 28 November d. J. Vormittags 9 Uhr im Orte Merzljaki auch Bertiševec genannt, mit dem Bemerken übertragen worden, dass das Lizitations-Objekt um den Preis von 10,50 fl ö W. ausgeruffen, und nicht unter demselben hintangegeben wird, sowie, das den auf das Gut versicherten Gläubigern ihr Pfandrecht ohne Rücksicht auf den Verkaufspreis vorbehalten bleibe.

Die Feilbiethungsbedingnisse und das Grundbuchs-Protokoll können hiergerichts eingesehen werden.

Karlstadt am 3. November 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorsteher

Barac.

Br 1187-p. (DS—191) 3—3

Natiečaj.

U kotaru dugoselskom, kod občine oborovačke, izpražnjeno je miesto primalje s godišnjom plaćom od 80 fr, konakovinom od 40 fr. a vr. Dotične molbenice diplomom providjene, imadu se do konca studenoga 1859 podpisanoj kot. oblasti podnieti.

C. k kot. ured dugoselski.

U Božjakovini 23. listopada 1859.

C. k. kot. predstojnik

OGLASNIK.

Dp.—130. 2—1

Objava.

U smislu §. 33 obstojećih štatutah obdèržavat će se godišnja skupština dne 20. studenoga 1859 u 10 satih pred podne u dvorani.

Ovo se p. t. gg članovima pozivom na znanje daje.

Od ravnateljstva družtva dvorane u Zagrebu.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 16. STUDENOGA 1859. Broj 262.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Komisija za uredjenje dèržavnoga proračuna postavljena najvišjim ručnim pismom od **11.** studenoga sastoji uslied najvišje naredbe pod predsiedom Nj. preuzvišenosti gospodina odsiečnoga načelnika u ministarstvu financijah, barona Schlechta-Wschehrda, iz gospode i to:

Od ministarstva izvanjskih poslovah iz ministerijalnoga savietnika barona Gagerna;

od ministarstva unutarnjih poslovah iz odsiečnoga načelnika viteza Lassera;

od ministarstva financijah iz ministarstvenoga savietnika viteza Vesteneka;

od ministarstva pravosudja iz ministerijalnoga savietnika pl. Reinleina;

od ministarstva za bogoštovje i nastavu iz odsiečnoga savietnika pl. Fontane;

od ministarstva redarstva iz dvorskoga savietnika Maltza;

od vèrhovnoga zapoviedničtva vojske iz generalmajora Scudiera;

od pomorskoga vèrhovnoga zapoviedničtva iz intendanta viteza Contanava;

od vèrhovne oblasti za računsku kontrolu iz dvorskoga savietnika Rudolffa.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 16 studenoga. Godine 1849. bila je po predlogu tadašnjega ministarstva pravosudja vlast sudbena razdieljena od upravne; god. 1854. prestalo je razdieljenje ovo i vlast sudbena složena je opet kod kotarskih uredah s upravnom vlasti u. Nepoznamo uzrokah ni razlogah, radi kojih to učinjeno bijaše, toliko ipak izkusismo, da pestupku sudbenom nije time nikakova usluga učinjena. Činovnik od uprave nije priviko polag strožijih zakonah i stegnutih propisah postupati, jer se mora često polag okolnostih ravnati i njim primierno raditi, — sudac protivno tomu pitanja riešava jedino na temelju činah izkazanih i ustanovah zakonitih; osim toga valja nam na um i to uzeti, da će se malo ljudih naći, koji će jednakom ljubavju i jednakom sposobnostju moći ili hotieti obim se strukama posvetiti; tko će sve zakone i sudbene propise, pa tomu još i sve ustanove političke poznavati, tko će imati dovoljno vremena, da u obadvih strukah napreduje, od dana do dana rastući zemaljsko-vladni list čita i uči? tko može imati toliko sile u svojoj duši, toliko jakosti u svom tielu? Nadalje činovnik od uprave imade puno malenih — nu ipak za stranke dosta važnih — poslovah, ko što su: novačenje, ukonačivanje, nižje redarstvo, — ako je zajedno i sudac, koliko mu nesmeta takav poso, kad n. p. imade upravo suditi poveću koju razpravu? Probitačnije je dakle svakako, da bude sama za se sudbena vlast.

Proti razdieljenju sudbene vlasti od uprave većom stranom navadja se: da se time troškovi množe za dèržavu, kad se u pèrvoj molbi viševèrstne oblasti postavljaju. No ako se uprava uobće onako uredi, kako jednostavnost i praktičnost zahtieva, onda će veliki dio poslovah pasti na občine, na javne bilježnike i na mirovnike (Friedensrichter), neće dakle iz toga sliediti umnožanje činovnikah, ni umnožanje poslovah.

A koliko važi narodni dobitak iz zadovoljnosti cielog naroda, kad mu se hitro, točno i pravedno sudi?

Što se u ostalom uobće sudovah tiče, to stoji, da se u dobro uredjenom pravosudju parbe nedosudjuju po jedincu sudcu nego po sudbenih sborovih, ili sbornih sudovih; tim načinom se može parbenik uzdati, da će mu se posve temeljito, nepristrano i pravedno suditi. Glavna svojstva dobra sudca jesu: **temeljitost, nepristranost, izkustvo i izobraženost znanstvena**; nećemo nipošto tvèrditi, da se ova svojstva nalaze u svakom sudu sbornom, ili da ih možebiti nijedan od pojedinacah sudacah neima, nipošto — nu to će se nam ipak svakako morat dopustiti, da će se u većem sboru muževah kriepostí ove prije naći, nego li kod pojediuih ljudih; često vidimo, da se polag jednoga ili dvojice boljih članovah drugi sve to bolje izobražuju, naprotí izkustvo nas uči, da pojedini čoviek, ostavljen sám sebi, bez primiera, bez potakuutja prije nazaduje nego napreduje.

Velika bi korist dobro uredjenoga pravosudja osobito kod nas u Hèrvatskoj i Slavoniji i u tom bila, da se pod smisao sudbenoga postupka nevuku pitanja onakova, koja razborito uzamši niti nemogu služiti predmetom za parbenu razpravu. Netreba dakle tužbe seljačke iz saveza zadruž-

Iz Rima u Napulj.

Putopisne crtice od Dra Fr. R—

II.

(Konac.)

Isti Massuccio mladji sagradi sv. Ivana a Carbonara (okò god. 1344), koja crkva bude medju tim troškom kralja Ladislava povećana i popravljena (1400). Ova crkva po slogu jest jedna izmed najliepših u Napulju; portal joj jest gotički s kipovi bogorodice, Pavla, Petra naviestjenjem angjeoskim i još šest inih svetic. Što većma našinca u toj cèrkvi zanima jest grob Ladislava kralja, koga sudbina jest uzko skopčana sa sudbinom naroda hrvatskoga, i koj bijaše veoma darežljiv prama hrvatskim velikašem, da ih odvrati od svoga takmaca kralja i cara Sigismunda. Pomenuti grob dadè g. 1414 Ivana sestra svomu bratu podignuti po umietniku Andriji Ciccionu. Spomenik jest ogroman i u više odielih. Ladislav i Ivana obkoljeni od kriepostih symbolično izražnih. Na sarkofagu leži slika Ladislava, nad kojom biskup blagoslov i molitvu govori. Kralj i kraljica s obiteljom sjede. Na vrhu Ladislav na konju. Sav pako spomenik nose četiri veličajni kipovi, koji predočuju četvero kriepostij. Medju to oko gledaoca na tom ogromnom spomeniku neopažuje one prostote, kojoj jest obiklo na spomenicih takove vrsti. Ondje jest sve natrpano i prenatrpano s ornamentikom.

Pomenuti slikar Giotto i njegovi učenici dali su takodje u Napulju ini pravac slikarstvu. U blagovalištu Franjevačkoga samostana sv. Klare vidi se od Šimuna Sienjana, pozvata od kralja Roberta u Napulj, slika, na kojoj u sriedini Isukèrst siedi na priestolju, na diesno bl. djevica preporučajuća mu kralja Roberta i njegova sina Karla, pored njih sv. Ljudevit i sv. Klara; a na lievo supruge Robertova i Karlova pod obrambom sv. Ivane, sv. Franje i sv. Antuna. Još znamenitije jesu slike na liepu, koje od iste dobe proizlaze, u crkvi sv. Marije oviencane (S. Maria l' Incoronata). Na svodu vidi se najme sedmero svetotajstvih s kaležem i ključevi, koji alegorički označuju vlast crkve, koja se predstavlja pod zaštitom svoga utemeljitelja obkoljena množtvom svetác; a sav ovaj sbor sliedi kralj Robert i sin mu Karlo s barjakom u ruci. Ove slike do nedavna pripisivale su se Giottu; nù pošto odkriše se listine, iz kojih se vidi da crkva bijaše kašnje sagradjena, ne bez razloga misli se, da iste slike izvedè njeki Giottov do sada nepoznati učenik. Nù sve ove slike prestiže Tomaso Guidi, nazvat Massaccio (1401—43), jedan od naj večih slikarov pred Rafaëlom na toliko, da po sudu Rosinievu „ogromniji jest skok od ukočenih slikah byzantinskih do poviestnih Massaccievih, nego li od ovih do sobah Raffaëlovih.“ On nastavi dielo započeto u brancacovoj kapelli od Massolina. Kò što u crkvi sv. Klementa u Rimu, gdie naslikà naviestjenje bogorodici i sv. Krištofa, u rečenoj kapelli slike jesu živahne i naravne. Ljubio jest veoma, da svoju viešťinu pokaže, osobe u raznih, i to težkih posicijah slikati; tè osobitu skèrb ukazà okò haljinah. — U XV. vieku učiona florentinska nadjè svoje zastupnike u Napulju navlastito u Antunu Salariu, inače Zingaru, rodom iz abruzke Civite. Od njega je u sv. Lovru slika sv. Franje; kako svojim učenikom zakone predaje; u monastiru sv. Severina žitje sv. Benedikta, kako najme ovaj glasoviti utemeljtelj reda putuje s otcem u Rim; kako pobegnù, da se bog posveti; kako postadè monahom; kako ga u samoći vrag napastuje itd. U crkvi sv. Dominika jest takodje od njega snimljenje Isukrsta iz križa. U istom duhu napriedovahu u slikarstvu njegovi učenici Petar i Hippolit Donzelli (vidi Petrovo propetje Isukèrsta u muzeu burbonskom), Šimun Papa (madona, četiri svetci u muz. burb.) i mnogi drugi; dok u XVI. vieku napuljsku učionu takodje nezateče s'ini duh velikoga Rafaela, koj u slikarstvu toji silan prevrat porodi. Nù Rafael u slikarstvu tako visoko stoji, da ga njegovi učenici i štovatelji nasliedovahu, ali dotle nemogahu se popeti, da bi si prisvojili toli izvrstnost njegova kista, koli produktivnost njegova umjetničkoga duha. S toga se i dogodi, da Rafaëlovci zanemarivši ideu u slikarstvu, nastojahu samo okò forme; tè malo po malo odstupiše od onoga predavanja u umietnosti, koje sdruženo s oblikom i vieštinom u Rafaëlu pobiedu uzdèrži. U Napulju slove za Rafaelove učenike: Andrija Sabatini, Criscuolo, Corsi, Azzolini, Negroni, Lama itd., kojih slike razpèršene su po cèrkvah ili sjedinjene i u glasovitom burbonskom muzeu. Isto tako nadjoše učenikov i sliedovateljev u Napulju Michael Angelo i Tintoretto, Guido Reni i Dominichino. Na koliko u ostalom svaki od ovih slikarov nastojaše svoj slog obraniti, svaki protivni mu različiti ogaditi i udušiti vidi se iz jedne slike u cèrkvi sv. Martina na visokom brdu sv. Elmo, odkle se oku gledaoca otvara naj liepši vid na zaliev i okolišaj napuljski. Slavni najme slikar Spagnoletto, komu bijaše naručena slika predstavljajuća snimljenje Isukèrsta iz križa, naputi Cistercite sv. Martina da operu vodom, u koju umiesa njeke kiseline, sliku snimljenja iz križa učinjenu od Stanziona, koga smatraše za svoga pogibeljna suparnika. Sreća što poslušni monasi opaziše dosta rano zlobu umnoga slikara, koj inače u svom takmicu vidjaše većega umietnika, nego li zbilja bijaše; pošto Stagnolettov umotvor može se sa Stanzionovim u svakom obziru uzporediti.

Na kakovu stepenu stoji sada umietnost u Napulju mogao se viditi iz obćenite izložbe, koja bijaše za moga boravljenja otvorena u burbonskom muzeu. Iz svake struke bilo je tuj umotvorov iz cieloga kraljestva i to u prevelikom broju. Razsudba pojedinih umotvorov niti nije u svrsi ovoga putopisa, niti joj je doraslo pišuće pero. Moglo se ipak iz cieloga opaziti, da se u Napulju takodje, kò što manje više po cieloj Evropi, tamo teži, da umietnost nebude više robinja pùke spoljašnje forme; već da s formom ideu spoji; od koje se na toliko odvrgla.

noga „života proizhadjajuće", tužbe vierovnikah proti dužnikom u obziru pomanjih i očevidnih dugovah, utjerivanje najmovine i drugih dužnostih, kažnjenje štetah poljskih itd. mnogovèrstnim formalitetom i dugotrajnoj parbi podvèrći; to ubija čovieku svaku nadu, svako pouzdanje, a što se tuženikah tiče dodje do toga, da se nitko neboji, jer veli naš seljak, koi je kvarenju ili oštećivanju toli priviko: ispitkivaju me, pišu te pišu, pak hvala bogu ništa nespišu.

Neobhodno je potrebno, da se kod ustrojenja naše kotarske občine ili političke občine namiesti načelnik kotarski takovom vlastju providjen, da bude mogo suditi priekim putem, i to ustmeno — samo uz kratko ubilježenje predmeta i stranakah — sve tužbe manje vriednosti i neznatnijega sadèržaja; te da može kazniti krivce i zlodušne oštetitelje usievah, livadah, šumah, baščah, šljivikah itd. globom, tamnicom i ako uzreba u izvanredno zlobnih slučajih, takodjer primiernom kaznom tielesnom. Neka nitko nemisli, da je grehota i sramota u sadanje tobož prosvietjeno doba govoriti o kazni tielesnoj! Kad zakon pišeš, ti gledaj komu ga pišeš i za koga ga pišeš; naš prosti seljak čvèrste je naravi i kad je zločest veoma tvèrda je sèrca čoviek, kad mu ti predikuješ i kad ga najbolje podučavaš, a on ti od svoje strane dobro zna, da mu osim predikovanja i podučavanja ništa nemožeš, onda te sigurno medju stotinom neće ni jedna desetina poslušati, već će ti se smijati i ostati kako bijaše; netreba drugo nego prieko st. Petra i st. duha malo dalje od Zagreba poći, po selih se ogledati i popitati se, kako posiednici i vlastelini živu, jede li im je moguće braniti se kvarom, što im razuzdani konjari, volari i smioni dèrvokradice nanašaju? — Strogosti, reda i čvèrsta ravnanja treba našemu puku; odkad je uzda popušćena, odtada je ćudorednost sve to gora i seljak pada dublje. Želieti je, da se sve moguće učini, da se mladež seljačka shodno podući; samo tim načinom se možemo ufati, da će ljudstvo vriednim postati, da mu se podieli slobodnije kretanje. Sada pako svatko, koi je pravi prietelj puka, želeti mora, da se oštrije ravnanje uvede, da se vodi onaj, koi nije kadar sam hodati po pravoj stazi, te da se tako polag mogućnosti popravi ono, što je godina 1848. pokvarila.

Da medjutim postupanje činovnikah neprekorači granicah pravednosti i čoviečnosti, treba nadzora; što bi se veoma lahko postići moglo time, da se javnosti pravo podieli i občinarom dopusti, da kod občinskih skupštinah proti prekoračiteljem zakonitih propisah tužbu podignu.

Prag, 11. studenoga. Dne 16. t. m. na smèrtni dan velikoga slaviste Jungmana dèržat će se u cèrkvi svetoga Klemente zadušnice za istoga. Jedan odbor českih spisateljah sastavio se u svèrhu, da se spisatelju i lexikografu Jungmanu podigne spomenik. Isti će se, vele, izvesti iz kararskoga mramora i postavit na jednoj javnoj pijaci glavnoga grada.

Mletci, 9. studenoga. U Kiogji dogodio se ovih danah izgred medju jednim dielom tamošnjega pučanstva i niekoliko pomorskih soldatah. Isti se je zametnuo u kèrčmi zbog jedne dievojke. Došlo je do šakah, pri čem je mnoština Kiogjotah i pomorskih soldatah, koji su nadošli, udioničtvovala. Na jednog oficira, koi je pohitio onamo, da umiri boreće se i povuko je sablju, udario je, kažu, narod na sokaku kamenjem. Jedna izišavša jaka vojnička patrola opet je povratila mir.

Kao što je poznato, bio je nieki mletački plemić odpravljen pred nieko vrieme iz Milana samo zato, što je poznat bio kao tako zvani **Austriakante**. Doknadno doznaje se, da se je taj plemić zbog toga pritužio kod c. k. vlade, koja je piemontezku vladu zapitala za taj slučaj a od iste dobila odgovor, da nije markez dobio zapoviest, već samo **dobrohotan saviet**, da ostavi Milan, budući da vlada u ono razdraženo vrieme nebi ga bila mogla braniti proti razjarenosti naroda, komu je bio kao **Austriakante** poznat. — Povratak našega miestodèržca iz Beča očekuje se tečajem ove nedielje.

Cèrnagora.

Jedan dopis od 17. listop. po staf. s cèrnogorske granice javlja za boj medju Cèrnogorcima i Braićima. Boj je bio porad paše. Takodjer nam saobćavaju zadjevice medju Cèrnogorcima i podgoričanim Turcima. Sad se ni na jednom ni na drugom miestu nebiju.

Talijanska.

Turin 10. studenoga. Polag novih izvieščah o popunjenju gubernatorskih službah doći će knez Centurioni u Milan, Conte de San Severino u Genovu, Depretis u Brešiju, Valerio u Komo, Mellana u Alesandriju, Montezanolo u Nicu, D'zini u Kaljari.

Modena, 8. studenoga. Ovdiešnja i parmezanska narodna skupština potvèrdile su Farinovu diktaturu, dok ju prime princ Carignan.

Niemačka.

Berlin, 11. studenoga. Svaki dan očekuje se poziv na kongres. Razprave medju Bečom i Parizom prouzrokuju težkoćah, jerbo pismo cara Napoleona na kralja Emanuela neodgovara ustanovama mira.

Berlin, 12. studenoga. Izgredi dogodivši se u četvèrtak u večer bili su žalibože polag svih prispievših izvieščah veći, nego što smo jučer javili, i učinili su potrebnim najozbiljnije postupanje. Prostota sakupljena na pijaci okolo Schillerova kamena počinila je najbezobraznije prostoće proti ženskama, došavšim u njegovu blizinu, kojih nije moguće ovdie pripoviedati. Miere učinjene od varoškoga zavoda za plin radi razsvietljenja kamena bile su porušene, daske i uresi jedne tribune razneseni i na jedan kup nagomilani, da budu upaljeni a mala branička straža, koja se je hotiela protivit toj sablazni, bila je izgèrdjena i silom raztierana. Okolo desete ure našla se je oblast prinudjena sakupit u većem broju braničku momčad. Dvadeset i pet braničah na konju i tri stotine ih piešice dodjoše iz lovačke ulice na pozorište nemirah i bili su kamenjem, psovkama i odporom primljeni te moradoše napokon u frontnoj koloni golim sabljama, koje su morali više putah plošimice upotrebljavat, očistit pijacu. Predsiednik redarstva sam je bio na licu miesta. Trideset i osam osobah uapšeno je, četiri od njih: dva šegèrta, jedan sluga i jedan krojački kalfa stajali su zbog sablazni već jučer pred redarstvenim sudom.

Francuzka.

Paris, 11. studenoga. Glavni sadèržaj okružnice, koju je Walewski u obziru curičkoga mira upravio na diplomatičke zastupnike Francije, bio je već u bèrzojavnom izvadku priobćen. Ovdie sliede jošte nieke pojedinosti iz onoga spisa: Granicu medju Austrijom i Sardinijom sačinjava dolina od Minčija. Okrug tvèrdjave od Peskijere iznosi 3500 meterah. Austrija se je u jednom protokolu odrekla prava dèržat posadah u Ferari, Komakiju i Pijačenci. Dugovno pitanje sačinjavalo je najveću težkoću i bilo je malone jedini razlog, zašto su stale razprave već od miesec danah. Austrija je, vele, s početka tražila 600 milijunah; ovu tražbu obalila je zatim na 375 milijunah, napokon pristala je na predlog Piemonta, koi se je ponudio, da je voljan na se uzeti 100 milijunah zajma od god. 1854. Što se milanezkoga Monta tiče preći će na Piemont njegovo aktivno i pasivno stanje u sadèržaju od tri petine (t j. u razmieru posiedstvah talijanskih, ustupljenih od Austrije Piemontu.) Francuzke neće istina, kao što se prije govorilo, Sardiniji predujmit gorenmenovanu svotu, no plaćat će neposredno Austriji rokove i olakšat će Sardiniji niekim medju sobom sklopljenim financijalnim operacijama povraćanje ovih svotah.

Francuzka zahtieva za prinešene žèrtve naknadu od 60 milijunah, od prilike šesti dio ratnih troškovah. Curički ugovori sadèržavaju najliberalnije ustanove. Povratak sarobljenikah bio je izveden još prije, nego što su se razprave dovèršile. Pohvatane austrijanske ladje, koje nisu kod sklopljenja preliminarijah jošte bile predane, imaju, polag presude morskoga suda, povratit će se njihovim vlastnicima. Što obzir ija amnestija za vojničke i civilne osobe, kompromitovane u ratu, uvietovana je. Soldati iz Lombardije imaju se neodvlačno odpustit iz austrijanske vojničke službe Konac depeše odnosi se na saziv kongresa, reforme u cèrkvenoj dèrž vi i sastavljenje talijanske konfederacije.

— General Trochu naimenovan je sada konačno glavnim zapoviednikom francuzke pohodne vojske i ujedno poslanikom za Peking.

Opet se mnogo govori o sastavljenju redarstvenoga ministarstva ili barem glavnoga redarstvenoga ravnateljstva nad svomkolikom Francuzkom u ministarstvu unutarnjih poslovah Misle, ako se ova miera izvede, da će g. Boitelle, sadanji predstojnik redarstva, odstupit a g. Pietri opet preuzeti upravu redarstvenih poslovah.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

London, 12. studenoga. „Times" savietuje stanovnicima sredne Italije, ako se nebi izposlovat moglo, da postane vladaocem princ Carignan, neka se siete Garibalda.

London, 14. studenoga. Službeni dnevnik „Morning Post" uvierava kao autentično, da kralj sardinski nije bezuvietno odbio izbor princa Carignana za vladaoca sredne Italije i da je želio samo, da se odgodi konačni odgovor.

Berlin 11. studenoga. Grof Karolyi doći će po svoj prilici kao austrijanski poslanik u Berlin, nasuprot grof Thun u Petrograd.

Pariz 11 studenoga. Uslied savietah primljenih od francuske vlade zabranio je Viktor Emanuel princu Carignanu da prime vladaočtvo sredne Italije. — Tečajem ove nedielje odputovat će g. Lesseps u Carigrad s dobrom nadom na uspieh

Polag viestih iz Madrita razpušteni su kortesi.

Pariz 12. studenoga. Moniteur sadèržaje slideću notu: „Narodne skupštine sredne Italije složile se su u tom, da princu Carignanu predaju vladaočtvo. Ovaj zaključak valja žaliti u očigled predstojećega kongresa, koi je svan, da se savietuje o poslovima Italije, jerbo unapred odlučuje pitanja, koja imaju biti stopram predmetom razpravljanja"

Baron Bourqueney izabran je za zastupnika na kongresu.

Izpravak.

U podlistku jučerašnjega broja naših novinah stoji naiedj tis. pogrieške na pèrvoj strani I. stupcu redku 13 po **svojoj** miesto **po svoj**; na istom miestu u redku 19. **Hratska** miesto **Hrvatska**; na II. stupcu iste strane u redku 8. **čiem** miesto **čem**; na III. stup. ist. str. u red. 37. **brana** miesto **brama**; na drugoj strani podlistka na II. stupcu, u redku 4. **Friedrichson** miesto **Friedrichom**; što se priobćuje izpravljenja radi. Uér. Narod. Novinah.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

88. 1—1

Oglas.

Od strane varoškoga magistrata zagrebačkoga daje se na znanje, da se pisarnica za pobiranje nameta na vino, pivo i meso nalazi u kući Emanuela Pristera u dolnjoj Ilici pod kućnim brojem 967, gdie imaju kèrčmari vina i piva kao i mesari, pèrvi svako otakanje i istakanje vina ili piva barem dva sata prije prijaviti i ako se ovi predmeti imaju upotrebit na kèrčmarenje (prodaju na malo), položit dotičnu pristojbu.

Isto tako dužni su mesari prije nego ti predumu klanje, platit dotičnu pristojbu i pribavit si bolete.

Svaki neprijavljeni dac'ji podvèrženi postupak bud' kod vina ili piva, bud' kod klanja marve ili prodavanja sirova ili kuhana mesa past će pod ustanovljenu kazan i kaznit će se uzaplenjem zatečenoga predmeta.

U Zagrebu dne 8. studenoga 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Lava Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 17. STUDENOGA 1859. Broj 263.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linije za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Biljegovna pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč 11. studenoga. Ministerstveni tajnik pl. Salzmann, koi je punomoćnicima Austrije kod Ciriku pridružen bio, došao je jučer ovamo. — Ministerijalni savietnik Brentano vratio se je opet sa svoga puta u Tèrst. — Modenezki oficiri, koji su ovdie borevili, otišli su jučer k modeneskoj vojski u Gstaju blizu Verone, gdie se nalazi i vojvoda modeneski i gdie će po svoj prilici dalje vremena ostati.

— Občinsko vieće podielilo je c. k. generalu topničtva, baronu Kempenu Fichtenstammskomu i podmaršalu Ljudevitu, baronu pl. Benedeku, počastno gradjansko pravo grada Beča.

— Jučer je jedna deputacije djakah sveučilišta krakovskoga ovamo prispiela, da ministarstvu nastave preda molbenicu za uvedenje poljskoga jezika kod akademičkih predavanjah. Dosad nije ministar primio deputaciju.

— Polag najnovijih naredabah razdieljena je vojska u 8 piešačkih sborovah i u 1 konjanički sbor, koji imaju sliedeće zapoviednike: 1. Sbor u Pragu, podmaršala grofa Clama, 2. u Beču, podmaršala kneza Schwarzenberga, 3. u Cielovcu, podmaršala nadvojvodu Ernesta, 4. u Bèrnu, podmaršala nadvojvodu Dragutina Ferdinanda, 5. u Veroni, podmaršala grofa Stadiona, 6. u Pešti podmaršala kneza Eduarda Lichtensteina, 7. u Trevizu, podmaršala princa Haskoga, 8. u Padovi, podmaršala grofa Thuna; konjanički pako sbor stoji pod podmaršalom Franjom knezom Lichtensteinom u Pešti.

— Historičan opis varošanstva dosad obstojećega u Austriji, stališkib pravah, njihova odnošenja prema dèržavi itd., izradjuje se na nalog ministarstva i služit će, vele, temeljem za rasprave o zemaljskim zastupničtvima.

Tèrst 14. studenoga. Već niekoliko danah vlada ovdie kod vedra neba jaka bura, koja prieči brodarenje i prouzročila je već više nezgodah.

— Parni jaket „Fantasia“ na kojem se nalaze Nj. c. visosti gospodin nadvojvoda Ferdinand Maximilijan i gospoja nadvojvodinja Charlotta došao je pod Pulu.

— Protuadmiral baron Bourguignon, namiestnik Nj. c. visosti gosp. pomorskoga vèrhovnoga zapoviednika nadvojvode Ferdinanda Maximilijana, vratio se je jučer iz Pule ovamo.

Rieka 12. stud. Žestoka bura, koja je jučer i noćas ovdie vladala, počinila je na krovima i dèrvetju mnogo štete. Bèrzojavne sveze prekinute su i tèršćanska pošta izostala je.

Mletci, 12. studenoga. Lloydovi parobrodi nisu sbog velike oluje danas mogli doći ovamo i morali su se uteći u luku od Malamoka.

Sèrbija.

U Beogradu 7. stud. Danas je pogreb profesora obće literature Alekse Vukomanovića, koi se prije četiri dana vratio iz Beča, gdie se liečio.

Cenzura je uzaptila niemačke temišvarske novine, koje jače dodjoše.

Ovom prilikom javit ću vam, kakovi se glasovi ovuda raznose o neznačivanju cèrnogorsko-turskih granicah, koje komisari velikih evropskih silah svèršuju. Oni su od Zobacah svude mirno i sa dobrim uspiehom do Drobnjaka svoj posao svèršili; u Drobnjake izidju na nieke prepone, nehotievši Drobnjaci ostati izvan linije cèrnogorske kneževine. Odtud pošlju odmah na kneza komisari pisma s preporukom, da Drobnjake priklopi na poslušanje, koje knez učini, te tako komisari povuku liniju, kuda se povući imala. Iz Drobnjakah nastave put svoj Kolašinu i tu mirno granice naznače. Od Kolašina spuste se preko doljnjih Vasojevićah u Kuče. U Kučima, kako čujemo, naidjoše na veću preponu, jer ovi nikako neće da ostanu van cèrnogorske granice, tim teže, što im po učinjenom planu mora ostati planina Kučki Kom u granici, bez koje planine radi stoke nikako nemogu biti. Juče je, kažu, od komisarah stiglo knezu pismo, i on je odmah odgovor poslao, ali nezna se kakav. Osim ove nezgode ima i drugih. Podgoričani i Spužani zavadili su se s pograničnim Cèrnogorcima, no kojim povodom pravo neznam, premda kaže se, da su Turci pèrvi bili, koji su u Cèrnogorce zadieli, a skupo poslie platili, jer su im Cèrnogorci podobar broj glavah u niekoliko mahovah odrubili.

Talijanska.

Iz Rima od 5. studenoga javljaju, da je koncem studenoga sazvana financijalna konsulta. Od pronunciamenta Romanjolah iznosi manjak papinske blagajnice 300.000 talirah. Jednoj kardinalskoj komisiji naloženo je, da predloži promiene u civilnim zakonima.

Iz Rimina javljaju: „Biskup riminski otišo je glavom generalu Rosellu, da se zahvali za štovanje nesamo njemu, već svim sveštenicima iskazano i za dobro vladanje vojske u gradu.“

Turin, 10. studenoga. Kao što „Indipendente“ javlja pridružit će se obćenitoj komisiji za zakonotvorstvo jošte nieki ugledni pravdoznanci iz Toskane i vojvodovinah.

Jedna kr. naredba od 6. t. m. uredjuje plaće činovnikah kod sredsrednje i provincijalne uprave. Ministri dèržavni tajnici dobivaju 25.000 lir., ministar izvanjskih poslovah izvan toga dodatak za reprezentaciju 20.000 lir. Predsiednik dèržavnoga vieća i predsiednik računstva dobiva 15.000 lir., odsiečni načelnici 12.000 lir. a izvan toga službeni dodatak, koi iznosi u Milanu 50.000, u Genovi 40.000, u Kaljaru, Šamberi-u i Nici 20.000, u Alesandriji, Bergamu, Brešiji, Komu, Novari i Paviji 12.000, u Kremoni, Kunsu i Turinu 8000, u Anesi-u, Sasaru i Sondriju 5000 lirah. Izvan toga dobivaju i bezplatan stan i pokućstvo.

Kao budućega gubernatora od Genove imenuju sada Alesandra Perra; Stefano Centuriani doći će, vele, u Bergamo a Torelli u Sondrio.

Raspra nastavša medju ministrom nastave Casatom i njegovim drugovima u obziru oslobodjenja višjega podučavanja izravnan je popustom pèrvoga.

General Fanti došao je u Turin.

Milan, 10. studenoga. Garibaldi izdao je na ovdiešnju obćinu zahvalnicu. Kod ovdiešnje sredsredne blagajnice bilo je za zajam do 8. studenoga podpisano 80,298,000 franakah. Više lombardeskih svećenikah upravilo je na vladu adresu, u kojoj mole istu, da bi proti „Armonii“ u Turinu i „Katoliku“ u Genovi, koji nisu, vele, organ klera, već političke sliedbe, postupala sa svom strogostju (?).

Modena 9. studenoga. Farini nije primio poklona, što mu je narodna skupština u ime „naroda“ ponudila. On je sada preuzeo i vladu od Romanje.

Iz Rima, 5. studenoga, pišu „Kat. Ztgu.“: U diplomatičnom sboru promaknut je promienom nastavšom kod austrijanskoga poslanstva vojvoda Grammont za dekana. Njegov predšastnik bio je grof Colloredo, jerbo se dekanat mienja medju Austrijom i Francuzkom. Etiketa od niekada je mnogo dèržala na to dostojanstvo, jer su kod cèrkvenih dvorskih svetkovinah i provodah u Vatikanu s njime skopčana njeka preimućtva. Nije davno što je Austrija jednog poznatog poslanika iz toga jedinoga uzroka proti njegovoj želji ovdie dèržala, da ovo preimućtvo neuzmora ostupit Francuzkoj. Vojvoda Grammont imao je prekjučer dugačku audienciju kod pape, gdi je priobćio careve predloge, kojima bi se mogle najbolje uvesti namienjene reforme. Kažu da ih sveti otac ni sada nije primio, jerbo želi da si nesveže ruke i izjavio se je da se još svejednako nemože oprijateljit s počastnim predsiedom kod talijanskog saveza.

Današnje viesti iz Italije stavljaju sasvim izvan sumnje, da Viktor Emanuel nije princu Carignanu dopustio da preuzme vladaočtvo, koje su mu ponudile dèržave srednje Italije. Kao što iz Pariza javljaju učinio je u Parizu proti tomu austrijanski poslanik knez Metternich živahnih predstavah. Princ Carignan hoteo je od svoje strane da prime ponudjenu mu čast samo pod tim uvietom, ako bi mu se dopustilo, da sa sobom dovede jedan oddiel piemonteske vojske. Francuzka izjavila se je proti tomu u načelu, jerbo to bi toliko bilo kao vojničko posredovanje u srednjoj Italiji, koje mora u svakom slučaju ostati izključeno.

Kažu da je Francuzka prietila, da će svoju vojsku izvući iz Italije i Piemont ostaviti samom sebi, na što je Viktor Emanuel u ime princa Evgenija odbio vladaočtvo. Ovaj korak Viktora Emanuela kore svi listovi, koji su dosad zastupali mnienje, da tuileriska politika u istinu teži za jedinstvom i slobodom Italije.

„Independance“ imenuje savjet, koi je Francuzka dala a Piemont primio, da odbije vladaočtvo, posredovanjem u poslovima srednje Italije i čini joj se da nije moguće toga opravdati. „Nord“ je od svoje strane veoma rasjaren na to, što „Moniteur“ veli, da kongres neme druge zadaće, nego da uzme do znanja ciriški ugovor. To je, veli, diplomatična „herezija.“ Evropejske sile nemaju, veli, do znanja uzimati ugovore sklopljene medju pojedinim silama, ako se ovi ugovori protežu samo na posebne interese. Evropa ima u ovom slučaju nješto druga činiti, nego samo primat prijavah. „Nord“ misli, da evropski kongres ima drugu zadaću nego samo primati do znanja uredjenje, koje su medju sobom učinili pojedine sile za dobro naše.

Francuzka.

Pariz, 8. listopada. Car je danas u 2½ sata prispeo ovamo iz Compiegna, da posieti veliku rusku kneginju Mariju, vojvodinju Leutenberžku u palači „Hotel du Louvre.“ Velika kneginja dala se sa svojom diecom, princevima i princesama Romanovski-Leutenberžkima naviestit u invalidskom hotelu, gdie ju je poimence 80 invalidah čekalo, koji su pod talijanskim podkraljem, tastom princezinim, vojevali. Ona sama nije ovaj put došla, no došli su njeni sinovi i jedna kći. No prije nego otidje iz Pariza, posietit će i ona invalidski zavod.

Jedan od najstarijih parlamentskih glasovitostih preminula je jučer, grof Kératry. On je postigo veliku starost od 90 godinah. Kao spisatelj poznan je niekoličinom dielah i kao ravnatelj lista „Courrier Français.“ On je bio deputirac pod reštauracijom i sèrpanjskom vladom, zatim dèržavni savietnik, per itd. Godine 1848. položio je svoje dèržavne službe i bio je starostni predsiednik posliednje francuzke zakonotvorne skupštine.

Očitovanje više ovdie stanujućih Rusah, stranom literatah, stranom umjetnikah, u ovdiešnjem listu „Gazette du Nord“, jednom ruskom organu, dokazuje, da nije prijašnja sistema nad-

siranja i uhodjivanja sa mnogim drugim stvarma jošte sasvim prestala. Podpisatelji očitovanja tuže se, da je nieki Vasiljević u njihove stanove, stranom za njihova izbivanja, unišao i premetao njihove papire itd. Značajno u stvari jest, što napominju, da je imenovani Vasiljević nepokazavši nikakova mandata tako radio. Iz toga dakle proizlazi, da ruska poslanstva nad svojim dèržavnim pripadnicima u inozemstvu još svejednako izvèršavaju nezavisnu policiju, i da sami Rusi to priznaju i tèrpe, ako se samo ovo dielovanje posleničtva zakonitim putem izvodi.

Blanqui, poznati komunista, kojemu je takodjer, kao svim drugima, u dio pala amnestija, ipak je, vele, dobio nalog da se naseli u Algeriji a ne u Franciji ili dapače u Parizu.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Marsilja, 12. studenoga. Gospodin Lesseps ukèrcat će se večeras put Carigrada. Njegov prigovor proti mierama poduzetim od porte za probušenje provlake sueske podupirat će francuzki poslanik. On će predati energičnu notu, u kojoj će se tražit ferman za ovladjenje, da se mogu nastavit radnje na kanalu. Lesseps nada se pouzdano da će mu koraci biti oviенčani najboljim uspiehom.

London, 14. studenoga. „Observer" sumnja takodjer o istinitosti one viesti, koja je javila da je Francuzka Sardiniji zabranila, da prime sredsrednje vladaočtvo za princa Carignana.

U diplomatičnom osoblju preduzeti će se sliedeće promiene: Terringham doći će u Stokholm, Gordon u Stutgart, Howard u Hanover.

Madrit, 12. studenoga. Službena „Gaceta" obnaroduje ministerialnu okružnicu, u kojoj španjolska vlada taji da je ikada namieravala štogod osvojit u Maroku.

New-York, 2. studenoga. Brown, vodja ustanka u Harpers Forry-u, osudjen je na vešala.

Turin 15. studenoga. „Gazzetta Piemontese" javlja, da je princ Carignan istina odbio izvèršavanje sredsrednjeg vladaočtva, no da ga je proneo na Buoncompagni-a, koi ga je primio.

Hèrvatsko knjižtvo.

I.

Narodna knjiga, **Koledar** za godinu 1860, uredio **Ivan Filipović**. U Zagrebu troškom i tiskom Dragutina Albrechta.

Da je koledarstvo jedno od najshodnijih sredstvah, kojim se može narod okoristiti, narodnu knjigu obljubiti, te ovako malo po malo na višji stupanj se popeti — osobito ako su koledari narodnom duhu primierno pisani — to mi neće mislim, nitko zaniekati, — qui est sanae rationis; a to su priznali i priznavaju i sada najizobraženiji narodi evropejski. — Ta povirimo samo povèršno u njihovu književnost, pa će nam u pèrvi mah pasti u oči neobična radinost i marljivost oko obradjivanja te toli važne književne struke. Odlučne korake učiniše već u toj struci naša braća Česi*), Poljaci, a i Magjari, neračunajuć ovamo druge evropejske narode.

A kako u nas napreduje ta prevažna struka književnosti? — Kako sve tako i ona; no smirimo se s ovim što imamo; možebit će bog dati, da bude na godinu bolje!

Mi Hèrvati imademo za ovu godinu — u koliko je meni znano — **samo tri** koledara, a ti su: Šoštar, Filipovićev i Bèrlićev. Čuo sam istina bog, da je u Slavoniji još izašlo ih, nu pobližje nisam ih mogao izpitati, a naša braća ozdola slabo nas o tom ubavieštjuju!

Šoštar ovogodišnji znatno je povećan, nu i ciena mu je dobro poskočila! Imade nekoliko pomanjih članakah dosta dobrih!

O Varaždincu nečusmo ništa, da li jošte živari, ili je možebiti i on usnuo.

O Bèrlićevu izreče nieki Slavonac svoj sud, te ostaje još Filipovićev, o kojem namih koju prosborit.

Pèrvo miesto u našem koledarstvu ide bez dvojbe Filipovićevoj „Narodnoj knjizi", koja evo već treću godinu sretno prevali; svake godine liepša, bogatijim i raznovèrstnijim sadèržajem ukrašena. Hvala iskrena na tom g. Filipoviću, da je i lietos neštedeć truda ovako liepo svoj kolendar izkitio; samo neka ustraje na ovoj krasnoj stazi, kojom se zaputi! Osobito ovogodišnji tečaj vèrlo je ukusno tiskan, te još slikom slavnoga pedagoga Amosa Komenskoga urešen.

Kao što gore rekoh, ovogodišnja narodna knjiga odlikuje se liepimi i raznovèrstnimi članci toli beletrističnimi koli poučnimi. Tko traži zabave, evo mu praža kolendar niekoliko liepih pripoviedakah, a tko pouke, eno mu krasnih stvarih, kakovih neće svigdie naći. Ovdie je zastupana zabava, poviestnica, naravoslovje, plodovi ljudskog izuma, pedagogija; riečju, iz svake važnije struke znanosti poniešto — a to će mnogo reći.

Izmedju pripoviedakah najliepša mi se vidi poradi svoje srodnosti češka narodna: „Milan i Velenka" (ćirilicom tiskana). Onaj isti narodni duh, način mišljenja i govorenja, koi vlada hèrvatskim narodom, možeš i ovdie u ovoj pripoviedki opaziti. Poetičan uzlet, to najveće blago naroda slavenskoga, predočuje ti se ovdie u cieloj svojoj divnoj jednakosti i krasoti. Gosp. Filipović veliku bi uslugu našemu narodu učinio, da nam priobći više ovakovih narodnih pripoviedakah. — Uz ovu doista krasno stoji druga: „Liepa Ribarica", cèrta iz narodnoga života cèrpljena. Ovdie je pisac vieštom rukom nacèrtao način života naših Posavacah, te ujedno pokazao, kamo mogu čovieka strasti dovesti, ako im se sliepo poda. Ovakovih poviestih želio bi i više uzčitati.

Životopis Amosa Komenskoga toli je zanimiv, da ga hoćeš nećeš moraš na jedan mah pročitati; ja ga barem nisam pustio iz rukuh, dok nedodjoh na konac.

Doista naš narod bio bi g. Zab. B. zahvalan, da prevede koje glasovitije dielo toga slavnoga Čeha. Članak pako od učitelja V. Mařika pod naslovom: „Javne knjižnice" preporučujemo što toplije našemu učiteljstvu, u njem će liepih stvarih naći.

Ostali članci, kao: **Ljudski izumi**: Puščani prah; — Obrazovanost i škola; — Narav i priroda (ćirilicom tiskan); — Ptice; — Život i dom; — **Ubaviest**, kako se bližnjemu pomoći može u opasnosti života; — Mali cvietnjak (ćirilicom tiskan) mogu se izvèrstnimi nazvati, te zaslužuju podpuno uvaženje.

Slabiji su članci t. j. srednje ruke: Bog je stari platac; — Marija; i **poviestnički pokus**. Dà, ovo je sbilja pravi pokus, jer nastoji dokazati, što su uzalud već toliki historici kušali; nu ipak pokaza se g. F. F. dosta vieštim; vidi se, da čita; možemo se dakle jošte liepoj budućnosti nadati, samo ako ustraje.

Dodatak urednikov više mi se dopada, budući da je dirnuo u stvar, koja niekim ljudem silna posla zadaje, te je, mislim, barem niekoličini svojih zemljakah — nadamo se — oči otvorio, te ih možebiti na ravan put zapeljao, zašto će mu svaki domorodac zahvaliti.

Evo u kratko sadèržaja našega kolendara. Svaki iskren domorodac obveselit će se jamačno ovom liepom daru, te će priznav njegovu valjanost nastojati, da si ga nabavi, — što se najviše i želi.

Jezik je, odračunav tiskarske pogrieške — kojih ima amo tamo razsutih podosta — uobće dobar; izvanjski oblik, tisak vèrlo liep; vriedi dakle da si ga svaki nabavi; a osobito preporučujemo ga našim učiteljem; svima je dobro došao, a njima ponajbolje.

Samo jedno molimo gosp. urednika. Imade ljudih, koji običaju u koledarih bilježiti svoje dohodke ili izdatke miesečne i druge ovim slične stvari; s toga imadu inojezični koledari komadić artije medju mieseci, da si ovako može svaki bilježit, koliko mu volja. Zato molimo g. Filipovića, da i on svojem budućem koledaru priklopi onakovu bilježnicu; time neće ciena knjizi poskočit, a onoj strani čitateljstva, koja to želi, može se ovim načinom zadovoljit.

Još nešto! U lietošnjem koledaru tiskana su tri članka ćirilicom, a u lanjsko **nijedan**. Ja nisam neprijatelj ćirilice, dapače nebi mario da se u nas i bolje udomi, samo da se time željna sloga postigne — nu kako sada stvari stoje, nemamo se tolike nadati — ali svakako mislim, da bi se u tom moralo lagano i umiereno postupati. Naš još sviet nije toliko priviko ćirilici, te mislim da bi bilo dovoljno, kad bi se ove godine samo jedan članak azbukom tiskao, a na godinu dva; time, mislim, da bi se možebit prije što postiglo.

Nu kako je da je; lietošnja narodna knjiga nadkriljuje daleko svoje seke, te joj želimo, da nas i buduće godine, ako je moguće, jošte sjajnijom odoricom zaodievena posieti. P. P.

*) Njihov prekrasni kolendar: „Česko-Moravske Pokladnica" može se s najizvèrstnijimi inojezičnimi koledari sravniti. O. p.

Odgovorni ućrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 14846 (Fin.—46) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Am 12. Dezember 1859, Vormittags wird im Amtslocale dieser Finanz-Bezirks-Direktion die Lizitation wegen Veräusserung des zu Portoré stationirten für die Dienstzwecke nicht mehr geeigneten sechsrudrigen Streifschiffes in der Form der Lanzione, nebst Schiffsrequisiten und Geräthschaften an den Meistbiethenden gegen sogleiche baare Bezahlung abgehalten werden.

Die Gegenstände der Licitation sind commissionell zusammen auf 259 fl. 75 kr. öster. Währ. geschätzt worden, und können von nun an bis zum Licitationstage bei dem Finanzwach-Commissariate zu Portoré eingesehen werden.

Bei der Versteigerung werden auch schriftliche Offerte bis zum Vortrage der Licitation angenommen, welche mit der Stempelmarke von 36 kr. versehen, und den offerirten Betrag in Barem oder den Depositenschein einer öffentlichen Kasse über den Erlag desselben enthalten müssen.

Der nach Massgabe des Versteigerungsresultates erklärte Bestbiether hat nicht nur den Erstehungsbetrag, sondern auch jenen, welcher zur klassenmässigen Stempelung des Licitationsprotokolles entfällt, sogleich zu erlegen.

Die nicht berücksichtigten schriftlichen Offerte werden nach geschlossener Licitation zurückgestellt.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Fiume am 10. November 1859.

Br. 700 (132) 3—1

Razpis natiečaja.

Učiteljsko miesto kod trivijalnih učionah u Lipniku i Žakanju, u zagrebačkoj županiji, u školskomu lipničkomu kotaru, — s kojim je svagdie skopčana godišnja plaća od 367 for. 50 kr. a. vr. u gotovom, uz bezplatni stan, i 26 fr. 25 kr. a. vr. dèrvarine za učiteljevu, a isto toliko za školsku potrebu. — ima se popuniti; te se radi toga ovim stavlja rok do posliednjega prosinca o. g. time, da koji bi želeli jedno od ovih miestah zadobiti, svoje vlastoručno napisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem svom službovanju providjene molbenice, do toga predadu u ruke kotarskoga školskoga nadziratelja i vivodinskoga župnika Jose Mavrelića.

U Zagrebu dne 4. studenoga 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

OGLASNIK.

Dp.—130. 2—2

Objava.

U smislu §. 33 obstojećih štatutah obdèržavat će se godišnja skupština dne 20. studenoga 1859 u 10 satih pred podne u dvorani.

Ovo se p. t. gg članovima pozivom na znanje daje.

Od ravnateljstva družtva dvorane u Zagrebu.

Dp. 131. 1—12

Privat-Entbindungsanstalt.

Ein verheiratheter und beschäftigter Arzt, zugleich Accoucheur, in einem gesund und reizend gelegenen Orte Thüringens, ist zur Aufnahme von Damen, welche in Stille und Zurückgezogenheit ihre Niederkunft abwarten wollen, vollständig eingerichtet. Die strengste Verschwiegenheit und die liebevollste Pflege werden bei billigen Bedingungen zugesichert. Adresse: R. R. R. poste rest. frei. Weimar.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PETAK DANA 18. STUDENOGA 1859. Broj 264.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Podnesni napisnik c. k. hèrvatsko-slavonskoga višjega urbarialnoga suda nalazi se sada u gornjoj veroši, kipnej ulici, pod kućnim brojem 258.

Od priedsiedničtva c. k. urbarialnoga višjega suda.

U Zagrebu dne 17. studenoga 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 18. studenoga. Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je najvišjom odlukom od 30. listopada 1859 za polazitelje graničarsko-regimentskih odnosno batal jonskih školah, podignutih u štabskom miestu svake graničarske regimente i u štabskom miestu talijanskoga batalijune, najmilostivije dozvolit, da se podpore u iznoska od godišnjih 50 f. aust. vrednote za svakoga udionika i to za svaku graničarsku regimentu u broju od 8 a za titelski batalijun u broju od četiri takovih podporah iz zaklade graničarske imovine ustanove.

Zagreb 17. studenoga. Na potaknutje varoškoga občinskoga vieća dèržala se dne 15. t. m. zbog ustanovljenja položaja budućega kolodvora u Zagrebu miestna komisija u prisutstvu gospodina željezničkoga višjega indjenira Matije Pittnera, ovogradske komisije za gradjenje i gašenje vatre i velika broja občinskih viečnikah.

Polag jednodušnoga mnienja komisije imao bi se kolodvor, koi će, mimogred budi rečeno, zauzimat obseg od 600 hvatih dužine i 60 hvatih širine, najshodnije protezat od svilarske ulice počemši u ravnom pravcu medju petrinjskom ulicom i Tomerovom kasarnom, budući da je ova točka sredotočja grada najbližja, nije izložena plavljenju Save i jer se sada lahko i bez velikih troškovah može k njoj izvesti dovažanje kroz petrinjsku, špitalsku i svilarsku ulicu.

Ako se nadalje polag komisionalnoga predloga primalište u paralelu s novim tèrgom stavi i već prije predloženo i od varoškoga občinskoga vieća zaključeno otvorenje nove ulice od sredine Jellačićeva tèrga ravnim pravcem prieko novoga tèrga k željeznici oživotvori, onda bi se obćenitom interesu sasvim zadovoljilo, jerbo će se time varoš sa željeznicom kroz 4 ulice u savez stavit i uprav time obćenju pružit korist, kojom će se jedva ikoi drugi grad u cesarevini moći ponositi. Bez sumnje odobrit će se predlog komisije u ovom obziru od nadležne strane i dao bog da se izpuni vruća želja vidit što prije dovèršeno sagradjenje željezničke prage medju Zagrebom i Zidanim Mostom.

Iz Karlovca. Upravo sam slučajno doznao, da su niekoja gg. u Zagreb pozvana, da se glede uredjenja hospitata posavietuju ili da mnienje svoje izreku, kojim bi se načinom dosadanje od god. 1848. nastavše anarhično stanje selskih obiteljih urediti imalo.

Prem da se je glede obstojavše i sada jošte u mnogih miestih obstojeće kućne zadruge za i proti mnogo koješta pisalo, to ovaj narodno-obiteljski zavod iz obojih gledištah pretresan bio a naročito je g. Og. Utiešenović c. k. minist. tajnik za obranu kućnih zadrugah u svojem u niemačkom jeziku sastavljenom dielu veleважnih razlogah naveo: polag svega toga ipak, jer se konačno riešenje toga za naš narodni život toli važnoga pitanja možda jedared svèrši svojoj približava, mnijem da neće biti s gorega, ako priobćivši svoje u tom predmetu mnienje one, koji medju pukom živući najbolje mane i koristi kućnih zadrugah poznaju, potaknem, da za vremena na koliko sami po upravnim vlastima na savietovanje pozvani nisu, putem novinah mnienje svoje priobće, koje bi dotičnoj k viećanju pozvanoj gospodi, ako ne za pravac a ono barem ponješto kao gotovo gradivo kod odnosnoga viećanja ili rasprave služiti moglo.

Po mojem mnienju kućne su zadruge u nas prastari obiteljski zavod, koi nije postao kakovom naredbom ili pozitivnim zakonom, njega je proizveo družtveni nagon i način života našeg naroda tako, da se ovaj zavod kao iz same naravi proistekavši smatrati imade. — Ako je pako to istina, onda niti valja ovaj i onako iz mnogih obzirah koristan zavod silom uništiti, nu niti tamo, gdie obstojao nije, ili gdie je s vremenom de facto obstojati prestao, silom zakona uvadjati, dà, nevalja ga niti silom uzdèržavati.

Ja bi daklem mislio da bi trebalo uklanjati se skrajnjostih u tom u naš narodni život duboko zasiecajućem pitanju i dèržati se poslovice „medium tenuere beati“ ili kao što naš piesnik kaže.

Ajdmo kriepko
Al' ne biesno
Niti lievo
Niti desno
Već po stazi diedovah ....

Polag toga imao bi se prastari naš zavod kućnih zadrugah staviti pod zaštitu zakonah tako kao što obstoji, nu nebi se imao nigdie silom bez naročite želje dotičnih obiteljskih članovah na novo uvadjati, niti bi se, kao što jur rekoh, smieli kod obstojećih takovih zadrugah pojedini članovi istih, na koliko ih otčinska vlast neveže, siliti, da proti svojoj volji u zadruzi ostanu; u tom posliednjem slučaju imalo bi se zadovoljiti ili diobom selišća u naravi, ili na koliko bi takovo tako malo bilo, da polag mnienja dotične občine i gospodarstvenih vieštakah u slučaju diobe u naravi nebi prikladno bilo za uzdèržavanje pojedinih diobom nastavših obiteljih, imalo bi se cielo selišće procienit, i odpadajući dio onome članu, koi iz družinske sveze izstupljuje, po ostavšoj kućnoj zadruzi izplatit, ako bi pako ciela zadruga samo iz dvih na skupno nerazdieljivo selišće jednako pravo imajućih članah sastojala, mogla bi se ova dvojica pod posriedovanjem občinskog načelnika nadmetati, te bi tako cielo selišće onom članu ostalo, koi bi za isto najviše ponudio, a drugi bi se na njega odpadajućim dielom u gotovom novcu zadovoljiti imao.

Ovim načinom mislim, da bi tako razlozi koji su proti kućnoj zadruzi kao i koji su za takovu navedeni, uvaženi bili, niti bi se istoj positivnim zakonom kakovo nasilje nanielo, pa ipak bi pitanje ovo na svèrsi odgovarajući način konačno riešeno bilo.

Beč, 15. studenoga. Današnje službene bečke novine piše:

„Malone metodičnom tvèrdokornostju donose domaći i izvanjski dnevnici u najnovijem vremenu nieke članke, koji kategorično govore o odstupima, naimenovanjima ili izmienama visokih osobah u vojski, bez da se ova nezvana očitovanja mogu podići nad povèršje dangubnih izmišljotinah.

Takova sasvim neosnovana klevetna razprostranjivanja, pri kojima bi bilo svako službeno postupanje ili zvanične opovèrgavanje suvišno, nisu u stanju ni hvalisanjem proslavit vojničke zasluge, ni priznanjem odlikovane značaje oskvèrnit a i neće im po svoj prilici nitko u' vojsci vierovati.“

— Nj. veličanstvo car došao je jučer u jutro iz Schönbrunna u Beč i dielio je do podne privatnih audiencijah.

— Gospodin nadvojveda Franjo Dragutin i nadvojvodinja Sofija odputovat će sutra u Prag. Gospoja nadvojvodinja otići će od onud na niekoliko danah u Draždjane.

— Gospodin podmaršal vitez Schmerling preuzeo je već svoju službu kao načelnik predsiedničke pisarnice kod vèrhovnoga zapovièdničtva vojske.

Sèrbija.

Beograd 9. studenoga. Pošto je mitropolit opet natrag povuku tužbu proti učredniku Popoviću, ukinuta je i naredjena komisija za iztraživanje „nepravoga zastupanja vladinih interesah.“ Učrednik Popović bio je istina pozvan, da kao jučer dodje pred nju, no kada je u istinu došao, doznao je, da uprav prispievša knežeska zapoviest ukida ovu komisiju.

Talijanska.

Bolonja 10. studenoga. Farini i general Ribotti prispieli su jučer ovamo. Fanti će po svoj prilici preuzeti ministarstvo rata.

Turska.

Mostar, 25. listopada. Turci osiećaju se jako uvredjenim posliednjim ustanovama granicah. Ne samo, da su Cèrnoj Gori dozvoljeni prostrani i liepi predieli u Župi s one strane linijah, koje su prošaste godine povučene bile, već su joj i u kotaru Drobnjačkom dopitali vaskolik prediel poznat pod imenom „Jezero“, koi su Cèrnogorci već oddavna tražili. Usliod toga nije još svejednako riešeno pitanje i misle, da će dobit svoje riešenje u Carigradu.

Carigrad. Huznipaša, sin Sir Ćatina Mustafe Nuripaše, oženio se je hanumom sultanovom kćerom, ženom pokojnoga Ahmeta Fetipaše. — Govori se, da Omerpaša neće u Carigrad, već da će biti u surgunu (zatočenju) u Dijarbekiru. Biede ga, da je bez suda i velika uzroka pogubio niekoliko emirah (Muhamedovih potomakah). Bagdadije se tuže na njegovo hèrdjavo upravljanje, naročito krive takodjer veoma Omerpašina brata i netjaka. — Novi vezir ište podpune reforme u svemu, naročito u financiji, pak hoće, da i sveštenstvo plaća porez. Sultan od svoje strane ustupio je od svojih dohodakah trećinu. Kiprizlipaša naumio je umaliti plaću velikim činovnicima. Budući da novi veliki vezir neprestano nailazi na opoziciju kod ostalih ministarah, to se misli, da će Fuadpaša morati izstupiti iz ministerstva.

Za urotnike javlja se od druge strane, da je sultan potvèrdio smèrtnu osudu za Huseinpašu i Šeik-Džada Ahmeta efendiju od Sulejmanije džamije, ostalima pako da je oprostio. Kažu i to, da nije istina, da su mnogi od uhvaćenih urotnikah tajno pogubljeni.

Niemačka.

Pripoviedaju, da je sada u Bretislavi, kad su bile one svečanosti u slavu ruskome caru, beo golub, uplašen i zbunjen bubnjevima i sjajnim oružjem, upravo stao pred cara Alexandra. Mnogobrojni skupljeni sviet opazi to i glasnim klicanjem pozdravi ovaj dogadjaj kao znak, da će ruski car odèržati mir sa svojim prijateljima.

Rusija.

Petrograd, 27. listopada. Trudom kamčatskog episkopa Inokentija pošlo je za rukom, da se je u sèrpnju ove godine u Jakutsku služila pèrvi put liturgija na jakutskom jeziku. Jedna duhovna komisija pod predsiedničtvom svetenika Hitrova prevela je za dvie godine danah novi i jedan deo staroga zavieta, kao i služevnik i trebnik.

Petrograd 3. studenoga. „Ruski Invalid" kaže, da bi mu veoma drago bilo, da bi se predstojeći kongres hoteo zabavljat i pitanjem sueskoga kanala, jer je potrebno, da Evropa odluči da se učini jedared kraj monopolu Englezke na tèrgovinu svieta i da se učini more imovinom sviuh.

Petrograd 5. studenoga. Viesti iz Kaluge javljaju, da je Šamil tamo sretno prispeo i počeo uredjivat se u svojoj kući, gdie se revno zabavlja čitanjem. Njegov sin Gasi-Mahamed odpntovao je u Kavkaz, da dovede tamo ostavšu porodicu Imanovu, koi mu je sliedeće pismo dao na kneza Barijatinskoga:

„Kneže namiestniče! Moj sin ide u Kavkaz da mi dovede porodicu; upotrebljavam ovu prigodu, da ti izrazim svu svoju zahvalnost i priznanost za Tvoju pažnju i dobrohotnost prema meni; shvaćam i osiećam, da me je, hvala Tebi, tako dobro primio car, koi me je podpunoma utiešio rekavši mi, da se neću pokajat, što sam se Rusiji podvèrgo. Car ce, carska porodica i svi visoki činovnici iskazali su mi takodjer veliku pažnju a sve to zahvaljujem Tebi. Car mi je odredio Kalugu za svoje prebivalište i u ovom gradu pripravili su mi udoban i shodan stan. Tvoja braća, koju sam vidio u Petrogradu, bila su veoma dobrohotna prema meni, ja sam s njima bio u jednoj loži u kazalištu. Moj sin Gasi-Muhamed ide s dopuštenjem carevim u Šuru, da našu porodicu dovede u Kalugu; ja Te molim, da i njima kod njihova odlaska iz Kavkaza izkažeš istu prijaznost, koju si izkazao nama kod našega odlaska. Glasovi dopreše k meni, da si bolestan; to me je veoma ražalostilo; molim se bogu iz sèrca, da Ti opet povrati zdravje. Ja i moja porodica nećemo nikad zaboravit Tvoju dobrotu. Nezaboravi ni Ti nas, ako bi potrebno bilo, da se tko od nas k Tebi povrati.

Rob božji, Iman Šamil."

Poleg izviestitelja ima Šamil 19 ranah, a od ovih dvanaest na pèrsima. Dva dana poslie njegova dolaska u Kalugu obdèržavala se je svetkovina za uspomenu na protieranje Francuzah iz Rusije.

Francuzka.

Algirske viesti, koje su dne 8. studenoga u Marsilju došle, govore o rastućoj razjarenosti u Maroku gdie se prodikuje sveti rat proti Španjolcima. Bojat se je, da će gibanja, koja vladaju na Algirskoj granici, za trajanja rata postati jošte žestočija. Čini se, da plemena nadvladana i gonjenja po generalu Martimpreyu namieravaju povući se u unutrašnjost marokanskoga carstva.

Švajcarska.

Dne 10. studenoga u 3 sata bio je podpisan mir u viećnici curičkoj. Čin je trajao $1\frac{1}{2}$ sata. Poslanici trijuh silah došli su u velikoj gali. Tri sučlane vlade dočekali su ih u viećnici pred kojom se je prilično velika množina sviete sakupila bila. Redarstvena straža obskèrbljivala je počastnu službu. Gospoda poslanici ostaviti su u petak Curik, da se za osam danah opet sastanu radi izmiene ratifikacijah. (Eidg. Ztg.)

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Turin 14. studenoga. Gazzetta Piemontese obnarodaje, da je princ Carignan izjavio deputaciji srednje Italije, da mu savieti silah i politička konvencija u očigled predstojećega kongresa priečo na njegovo veliko sažaljenje primit ponudjeni mu mandat.

Ujedno naznačio je komendiere Buoncompagni-a kao sposobna čovieka da preuzme vladèečtvo srednje Italije; neka se deputirci uzdaju u kralja Viktora Emanuele, koi će podupirat njihove želje.

Buoncompagni primio je mandat i pripravlja se na put.

Pariz, 15. studenoga. Na burzi glasalo se, da će se kongres otvorit 15. prosinca t. g.

Književne viesti.

Za kratko vrieme nadamo se, da će se književnost naša obogatiti sa više dielah raznoga sadèržaja. U Karlovcima će za skoro izići: „Eposke piesme" od dra J. Subotića (Sablja momče, cviet dievojče. Vèrdnička kula. Dabrac. Ivanjska noć. Manastirlija. Gubikapa Marko. Jurišić Nikola. Akmešetska zviezda. Ciganka); u Temišvaru će izići: „Novele" s magjarskog jezika od Ivana Mariova; u Novom Sade u episkopskoj tiskarnici tiskaju se: „Tolkovanja Evagjelijah i Apostolah" od preosveštenog episkopa g. Platona; „Obrazi iz obšte istorije" od prof. dra Kèrstića; „Lazarica" od Joksima Novića; „Vitez Joven" od Petefije, p. J. Jovanović. Čim ova diela dovèršena budu, taki će ići pod tisak „Ajduk Veljko" od Joksima Novića; „Gjuragj Branković", histor. roman od Jakova Ignjatovića (knjiga II. III.); „Lara" i „Djaur" od Bajrona, prev. Aca Popović; „Sto danah", izvorne piesme od Aca Popovića i „Neraždžić", socijalni roman od Jakova Ignjatovića. (S. D.)

Družtvo prijateljah musike u Zagrebu dati će u slavu blagdana sv. Cecilije veliku musikalnu zabavu dne 21. studenoga 1859 uz ulaznicu. Dne 22. studenoga t. g. obslužavat će se velika sv. misa u cèrkvi sv. Marka u 10 satih u jutro. Glavna godišnja siednica istoga družtva obdèržavat će se dne 27. studenoga t. g. u nedielju u 10. satih u jutro u musikalnoj učioni (na kipnom tèrgu u kući g. Kiepacha.)

Gg. p. n. članovi i prijatelji istoga družtva pozivaju se uljudno, da izvole kod tih svečanostih mnogobrojno učestvovati.

U Zagrebu dne 12. studenoga 1859.

Od ravnateljstva družtva prijateljah muzike.

Odgovorni učrednik. Dr. Demetèr.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 13,372 (Fin.—45) 3—1

Lizitations-Kundmachung

über die Herstellung der Bedachung der Wachthütte und des Salzmagazins nächst dem Salzamtsgebäude zu Essek.

1. Zufolge Erlasses der hochlöbl. k. k. Finanz-Landes-Direktion vom 26. August 1859 Z. 11290 wird die Herstellung der Bedachung der Wachthütte und des Salzmagazins nächst dem Salzamtsgebäude um den adjustirten Fiskalpreis von 654 fl. 70 kr. ö. W. im öffentlichen Lizitationswege dem Mindestforderaden zur Ausführung überlassen, und die Lizitation am 10. Dezember 1859 im Amtslokale der Esseker k. k. Finanz-Bezirks-Direktion abgehalten werden.

2. Zu dieser Versteigerung werden blos schriftliche Offerte angenommen, und es sind solche längstens bis 10. Dezember 1859 Vormittags zu Handen des Finanz-Bezirks-Direktors zu überreichen.

3. Jedes schriftliche Offert muss, wenn es berücksichtiget werden soll, auf einem 36 kr. Stempelbogen geschrieben, gehörig versiegelt, und von Aussen mit der Aufschrift „Offert für die Herstellung der Bedachung der Wachthütte und des Salzmagazins nächst dem Salzamtsgebäude in Essek" versehen sein, im Innern aber enthalten:

a) Die ausdrückliche Erklärung, dass der Offerent den Gegenstand des Baues, die hierauf bezüglichen allgemeinen und speziellen Baubedingnisse, die Baubeschreibung, den Plan, das Einheitspreisverzeichniss, und den summarischen Kostenanschlag genau kenne, und solchen getreu nachkommen wolle.

b) Den Preisanboth, um welchen er die Ausführung des Baues zu übernehmen Willens ist, in Ziffern und in Worten deutlich ausgedrückt.

c) Das 5% Vadium mit dem Betrage von 33 fl. ö. W. im Baren. Auch kann die Nachweisung über den Erlag desselben durch den Anschluss des Depositenscheines einer öffentlichen Kassa geschehen.

d) Den Vor- und Zuname, Charakter, dann Wohnort des Offerenten. Offertleger, welche des Schreibens unkundig sind, haben den schriftlichen Offerten ihr Handzeichen beizurücken, in welchem Falle die Mitfertigung zweier Zeugen erforderlich ist, wovon einer zugleich als Namensfertiger des Offerenten zu erscheinen hat.

Auf Offerte, welche diesen Bedingungen nicht entsprechen, später als in [illegible] 2. Punkt festgesezten Z[illegible]n, oder Ge[illegible]gen enthalten sollten, w[illegible] Rücksicht [illegible] werden.

4. Die Punkt 3 ad a) er[illegible] Lizitationsgrundlagen für die oben angeführ[illegible]ngen können von nun an bis zum Lizitationsta[illegible] der gefertigten Finanz-Be[illegible] in den g[illegible]hnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

5. Der vom Lizitations-Commissär nach Massgabe des Versteigerungsresultates als Ersteher erklärte Bestbiether ist gehalten, das erlegte Vadium bis auf 10% des Erstehungsbetrages sogleich zu ergänzen, und diesen Betrag sammt jenem, welcher zur klassenmässigen Stempelung der Lizitations-Grundlagen und des abzuschliessenden Bauvertrages entfällt, zu Handen des Lizitations-Kommissärs zu erlegen.

6. Den Offerenten, welche nicht Ersteher geblieben sind, werden die erlegten Vadien gegen auszudrückende Empfangsbestätigung sogleich zurückgestellt.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Essek, am 10. November 1859.

Nr. 14846 (Fin.—46) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Am 12. Dezember 1859, Vormittags wird im Amtslocale dieser Finanz-Bezirks-Direktion die Lizitation wegen Veräusserung des zu Portoré stationirten für die Dienstzwecke nicht mehr geeigneten sechsrudrigen Streifschiffes in der Form der Lanzione, nebst Schiffsrequisiten und Geräthschaften an den Meistbiethenden gegen sogleiche baare Bezahlung abgehalten werden.

Die Gegenstände der Licitation sind commissionell zusammen auf 259 fl. 75 kr. öster. Währ. geschätzt worden, und können von nun an bis zum Licitationstage bei dem Finanzwach-Commissariate zu Portoré eingesehen werden.

Bei der Versteigerung werden auch schriftliche Offerte bis zum Vortrage der Licitation angenommen, welche mit der Stempelmarke von 36 kr. versehen, und den offerirten Betrag in Barem oder den Depositenschein einer öffentlichen Kasse über den Erlag desselben enthalten müssen.

Der nach Massgabe des Versteigerungsresultates erklärte Bestbiether hat nicht nur den Erstehungsbetrag, sondern auch jenen, welcher zur klassenmässigen Stempelung des Licitationsprotokolles entfällt, sogleich zu erlegen.

Die nicht berücksichtigten schriftlichen Offerte werden nach geschlossener Licitation zurückgestellt.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Fiume am 10. November 1859.

Br. 700 (132) 3—2

Razpis natiečaja.

Učiteljsko miesto kod trivijalnih učionah u Lipniku i Žakanju, u zagrebačkoj županiji, u školskomu lipničkomu kotaru, — s kojim je svagdie skopčana godišnja plaća od 367 for. 50 kr. a. vr. u gotovom, nuz bezplatni stan, i 26 fr. 25 kr. a. vr. dèrvarine za učiteljevu, a isto toliko za školsku potrebu. — ima se popuniti; te se radi toga ovim stavlja rok do posliednjega prosinca o. g. time, da koji bi želeli jedno od ovih miestah zadobiti, svoje vlastoručno napisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem svom službovanju providjene molbenice, do toga predadu u ruke kotarskoga školskoga nadziratelja i vivodinskoga župnika Jose Mavretića.

U Zagrebu dne 4. studenoga 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Nr. 4250 (PZ.—55)

Kundmachung.

Am 1. Dezember 1859 wird im Bezirksorte Dolni-Miholjac eine k. k. Postexpedition eröffnet, die sich zowohl mit dem Briefpostdienste als mit der Postämtlichen Behandlung von Werthsendungen, insoweit sie mit Rücksicht auf Volumen und Gewicht durch einen Reitbothen transportabel sind, befessen, und mit der k. k. Postexpedition Valpo mittelst 3mal wöchentlichen Reitbothenposten [illegible]der Kursordnung in Verbindung ste[illegible]

Von Miholjac [illegible] nerstag [illegible] 6 Uhr [illegible].	In Valpo an denselben Tagen um 9 Uhr 20 Minuten Vormittags.
Von Valpo an obigen Tagen um 2 Uhr 15 Min. Mittags.	In Miholjac an denselben Tagen um 5 Uhr Abends.

Der Bestellungs-Bezirk der Postexpedition in Miholjac hat aus folgenden Orten zu bestehen: Dolnji-Miholjac, Rakitovica, Sv. Gjuraj, Podgajci, Bokčinci, Černkovci, Csama-Gajevci, Radikovci, Stivojevci, Lacić, Benifanci, Kunišinci, Viljevo, Kapelna, Moslavina, Kučanci, Poreč, Golnci.

Agram am 7. November 1859.

K. k. Post-Direktion für Kroatien und Slavonien.

Klempay.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 19. STUDENOGA 1859. Broj 265.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 19. studenoga. Usrećujući imendan Nj. veličanstva naše premilostive carice i samaljske matere svietkovao se danas u ovdiešnjim cèrkvama, gdie se znatan broj pobožne množine sakupi.

Dopis iz Bèrdovca 11. studenoga. (Slučajno zakašnjeno.) Jesen prodje — zima dodje, list za listom pada, — bit će skoro narav mèrtva. Ostaviše nas ptice lastavice, sretno nam se opet vratile! — I Neve Dvore bèrdovačke ostavi najliepša lastavica obletavša tugujeća kapelicu novodvorsku, gdie počiva njeno drago — naše milo. Ona se dne 8. t. m. s nami rastavi, te ode zimovat u svoje rodno miesto.

Sa sobom ponesla a i nam je ostavila tiskanu pobožnu uspomenicu na Josipa grofa Jelačića bana sa dobro pogodjenom Kapelicom, u kojoj počivaju dragocieni ostanci njoj i nama nezaboravnoga muža. — Na molbu moju dozvolila je, da se te pobožne uspomenice pretiskaju — te time je mnogom štovatelju pokojnika veoma ugodila. Ovo liepo dielo moći će se dobit kod kamenotiskara Juliusa Hühne u Ilici — stotina po 5 for. a. vr. a jedinice za niekoliko novčićah. Hvala joj na blagoj uspomeni — sretno zimovala — sretno nam se opet vratila, kad se vrate ptice lastavice!! —

Francuzka.

O borbama francuzko-španjolskoga pohoda u Kohinkini donosi francuzki „Moniteur" od 13. studenoga sliedeće izviešće podadmirala Rigault de Genouilly-a iz tabora na rieci Turu od 21. rujna:

„Rasprave s Anamitima prekinule su se dne 7. rujna. To je bio rok, koi sam stavio za njihov zaglavak, budući da nisu bez takova ništa koristiti mogle. Tim mi je opet povraćena sloboda raditi. Budući da se je opet o tom radilo, da prije nego nastane kišovito vrieme, obezbiedimo položaje, koje smo na rieci zauzeli, odvažih se iznova udarit na liniju, u koje se je neprijatelj povuko od 8. svibnja, i razorit njegovo topničtvo. Isto tako kriepkim kao vieštim izvidima zapoviednika vojničkoga mierničtva Desroule-de-Duprez-a pripravljen izveo se napad dne 15. rujna u jutro. U 4 sata ostavili smo tabor u tri kolone i s jednom rezervom. Kolonu na lievom krilu vodio je pomorski kapetan Reynoud, sastajala je iz jednoga tehničkoga oddiele, jednog oddiela topničtva, iz izkèrcanih kumpanijah od divizije i španjolskoga broda Sorgo-Juan-a. U sredini išle su španjolske čete pod pukovnikom Lanzarottom i sedam kumpanijah pomorske piehote pod zapoviedničtvom podpukovnika Reynauda. Kad stane dan svitat, dodjoše čete pod neprijateljske bedeme i udariše na iste vičući: „Živio car!" pod žestokom vatrom iz topovah, gingalah i puškah. Neprijatelj umnožio je prepone dvostrukim jendecima, ogradjenim kócima bambusovim, velikom množinom tako zvanih španjolskih jezdnikah, pokritim jamama itd; ali ništa nije moglo obustavit jurišanje naših vojnikah; neprijateljske linije bile su naglo razorene. Branitelji dadoše se u bieg i poginuše od bajonetah ili tanadi karabinierah. Dočim je kolona od desnoga krila udarala na bedeme na lievom krilu, imala je obustavljat napad sbora od 2 do 3000 Anamitah, koi je izvan linije vojevao. Veoma živahna vatra iz pušakah, koju je čuti bilo u ovom pravcu, prinukala me je, rezervu poslat ovamo u pomoć. Zapoviednik Breschin sjedini svoje kumpanije s obima španjolskima kumpanijama, udari žestoko na neprijateljski sbor, no taj tako bèrzo uzmicaše, da ga nemogaše postići bajonetima, ubivši mu veliki broj momčadi, odbije neprijatelja s njegovim slonovima u šume, koji su stajali s one strane ceste vodeće u Hue. U isto doba s ovim napadom kolonah udari francuzko-španjolska flotila pod čelovodstvom zapoviednika Liscota na sva utvèrdjenja desne obale, koja bi nam kao protubaterija škodljiva biti mogla, i razori baterije maloga posred rieke nalazećega se otoka. Drugu koristnu diversiju učinio je Laplace, kojega vatra upravljena bijaše na cestu vodeću u Hue i na ulaze u istu. Ovo je jedino topničtvo, koje je ovaj dan radilo; jer težkoće zemljišta nisu nam dopustile bile sa sobom uzeti ni jedne jedine gorske obice. Kad osvojismo neprijateljske položaje, stadosmo odmah razorivat neprijateljsko topničtvo. Ovaj posao bio je naložen kapetanu Lacour-u, koi je od prilike 40 topovah razneo time, da ih je prekoredno nabio klinjem od bombah. Više od ovih topovah od velika kalibra salivenih u Hue-u i nedavno iz ovoga glavnoga miesta prispievših, bilo je za čudo liepo izradjeno. Kad je topničtvo razoreno bilo, podmetnusmo vatru na svim točkama i tako dovèršismo uništenje utvèrdjenjah. O 1 uri vratila se vojska u tabor. Ovaj dan

---

Václav Klicpera,

česki pisac.

Pohèrvatio Vl. Pavlov.

„Opet pade sa českoga zrienika zviezda", uzdahnut će mnogi Čeh, a s njim i mnogi ini Slaven, komu leži na sèrcu sreća i nesreća brata svoga. Ovih danah usnuo je jedan od najboljih, najomiljih čeških pisacah, nestor češke literature, punoslužni Václav Klicpera.

Čujmo, što o tom slavnom mužu piše češki časopis „Hvezda":

Václav Klicpera rodio se 23. studenoga 1792 u Chlumci nad Cidlinom, gdie je takojer i pèrve početničke škole polazio. Već ovdie, kod koje pokazivaše bistar um, rado čitaše pripoviedke, te je osobita ljubav i sklonost k znanostim javljaše. Ali otac njegov — krojački majstor — imajući već dva sina u Pragu na gimnaziji, htiede maloga Vaclava k svom zanatu privuči, te iz njega poštena zanatliju stvoriti. Ali kad je diečak opetovano dokazao, da mu nije otčev zanat po volji, dade ga otac na bačvariju, a naš je Vaclav već u četèrnaestoj godini postao kalfom, te se kao takav zaputio u sviet, da prouči što nesna i da se usavèrši u svom zanatu. Na ovom putu stigne u Bèrno, gdie se više mieseci kod svoga rodjaka, takodjer bačvara bavio. Ali ovdie se dogodi nenadan slučaj, koi ga oslobodi od njegovoga dosadanjega stanja. Od dva njegova brata, štono gimnaziju u Pragu polazahu, umre jedan, a otac znajući dobro želju Vaclavovu, koja ga uviek vukla knjigam, odluči se na to, da Vaclav zamieni miesto umèrloga brata. Školske godine $1806/7$ bijaše primljen na „staromiestski" gimnazij u Pragu, diečak već od 15 godinah. U početku imao je mnogo boriti s niemačkim jezikom, u kojem se svi predmeti predavahu, a kòmu bijaše sasvim neviešt. Na bistar njegov um i željezna marljivost skèrše bèrzo te zaprieke tako, da se već koncem godine Kliecpera brojio medju najbolje učenike. God. 1812 svèrši gimnazijalne a 1815. filozofične nauke, te se posveti liekarstvu, budući da mu je bogoslovje i jus jošte manje prijao, no isto liekarstvo, a profesura, za kojom je najviše težio, najgoru mu budućnost proricala.

Do malo omèrznu mu na toliko liekarstvo, da ga se odluči odreći puklo kud puklo, pa se zatim tim većom marljivostju pripravljao za gimnazijalnog učitelja. Osobito mu je pri tom poslu na ruku išao slavni i neumèrli Josip Jungman, profesor humanitetni na staromiestskom gimnaziju, a Kliecpera mu bio za to posliednjega zahvalan. Bistar duh Klicperov preporuči ga medjutim najbolje; već god. 1819. postane profesorom humaniteta na gimnaziji kralovogradečkoj (Hradci Králové). Jošte dok se je bavio filozofičkimi i liekarskimi znanostmi, pa sve do svoga prenešenja u Kraljev Gradac, marljivo je radio na književnom polju, dà, već bijaše ovo doba poznan kao dobar dramatik. Ali on nije samo pisao drame, već je takodjer medju dobrovoljce českoga narodnoga kazališta stupio, te sam igrao, pa ovako umom i činom sasviedočio, koliko mu je stalo do podignutja narodnoga kazališta. Ovom prigodom upozna se sa gospodičnom Švambergkovom, dievojkom izobražena uma i plemenita sèrca, takodjer dobrovoljkom narodnoga kazališta. Krasni darovi ove dievojke spojeni sa žarkom ljubavju prama domovini, osvoje njegovo sèrce sasvim; posliedice ove ljubavi bijahu, — da ju je on kao svoju suprugu zagèrlit smio.

U Kraljevomgradcu postane de skora Klicpera duša svih družtvah i zabavah podhvatah. Njegova učenost, piesnički glas, što ga još sa sobom iz glavnoga grada donio, a osobito umiljato ponašanje pribaviše mu občenito štovanje i ljubav; dà, može se reći da je bio za sve vrieme svoga boravljenja ondie sriedištem liepšega života. Najveća nastojaše Klicpera, da probudi pozornost občinstva na kazalište narodno, kao jedno od najboljih sredstvah, kojimi se može narodnost probudit i ojačat. Njegovim nastojanjem ustrojilo se ondie narodno kazalište, a Klicpera ga upravljao, komade pisao i sve radie; — duša svega bio. Isto tako gledaše, da grad i izvana dostojno poliepša, budući da je bio veliki ljubitelj biljoslovja, a osobito svieća, kojim mu bijaše vèrt uviek pun. Primierom i riečju probudi on i ostalo gradjanstvo, da je na miestih dosele pustih zasadilo liepa dèrveća svake vèrste. Ove zasluge vriednoga muža izadju na vidielo, razglase se, a zahvalno gradjansko vieće učini ga počastnim gradjaninom.

Da su njegovi učenici pobudjeni primierom svoga revnoga učitelja više za svoje prijanjali, svoje ljubili, o tom netreba dvojiti. Svojim umom i duhom, svojim u sèrce dirajućim govorom probudio je on mnogoga mladića iz težka mèrtvila, u koje bi bio prije ili poslie pao. Od njegovih učenikah napominjamo ovdie samo jednoga — Josipa Kajetana Tyla, najposliednjega českoga novelistu.

Klicpera nebijaše pedantičan učitelj; rado je obćio sa svojimi učenici; — za mladjih godinah običavaše lieti do Kèrkonošah sa niekoliko svojih djakah doći, gdie se naslagjivao moravskimi krasotami, kojimi unosita Česka toli obiluje. Mnogi od njegovih učenikah živahno se jošte siećaju onih danah, koje braje medju najliepše u svom životu. Ako se može o kom reći, da je bio sretan u Kraljevomgradcu, a to se može jamačno o Klicperu kazati.

stao nas je 10 mèrtvih i 40 ranjenih. Svi su revno svoju dužnost ispunili i sudielovanje španjolskoga sbora pod svojim vodjom, pukovnikom Lanzerotom, zaslužuje podpunu pohvalu.

Iz Algira od 10. studenoga javljaju bèrzojavnim putem: Viesti od pohodnoga sbora izvèrstne su; kolera je prestala; ratni danci naloženi neprijateljskim plemenima unilaze bez odviš velikih teškoćah. Operacije tako se vode, da će se francuzka granica do Muleja protegnut.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Paris 17. studenoga. „Constitutionnel" veli, da Francuzka podnipošto neće da odobri izbor Buoncompagni-a za vladaoca sredaje Italije. Buoncampagni odgodio je svoj odlazak a Garibaldi ostavio je po svoj prilici sasvim Romanju i povuko se na otok Sardiniju.

London 17. stud. „Advertiser" javlja, da je Engleska obećala udioničtvovat kod kongresa.

Turin 13. stud. Izdani su zakoni uredjivajući službovanje dèržavnoga vieća i novi propisi za zapt u vojski. Posliednji zapoviedaju izključnu porabu talijanskoga jezika kod inštrukcije. Toskanski i modeneski mornari pripuštaju se bez obzira na broj u sardinsko pomorstvo. Pred niekoliko danah bio je obnarodovan kazneni zakonik sa sudbenim redom i novo uredjenje sudbenosti. Uporava gradjanskoga zakona na Lombardiju jošte je odgodjena. Cavour, d' Azeglio i Minghetti došli su ovamo.

Pariz 16. studenoga. Na burzi se je glasalo, da su papinski i napuljski dvor skloni udioničtvovat kod kongresa, ako bi se sastao.

New-York, 2. studenoga. Jedna korešpondencija iz Washingtona javlja, da će po svoj prilici nastati razmirica medju Engleskom i Amerikom.

Carigrad 5. studenoga. Zaključeno je već unapred, da se civilna lista umali za 6 milijunah grošah a i plaće činovnikah obale. Izvanredni komisar Kabuli efendija vratio se iz Krete; kažu da su tamošnje raspre izravnane. Said-paša, prijašnji glavni gubernator solunski naimenovan je glavnim gubernatorom vidinskim. Pruski poslanik grof Goltz vratio se je ovamo. Svi redifi raspušteni su kući. Apostolski predstojnik od Sirije, Mr. Planchet, ubijen je od Kurdah na putu od Diabekira u Alep.

Atina, 4. studenoga. Zaštitne sile zahtievaju godišnjih kamatah u iznosku od 400,000 fr.

Odgovor.

U 2. broju 4. sv. lietošnjega slovenskoga „Glasnika" oglasio se je gosp. M. Kračmanov proti mome dielcu „Mlinarjev Janez" napisavši kritiku pod naslovom „Pomenki o domačih rečeh." Već početkom mieseca kolovoza poslao sam ovaj odgovor sl. uredničtvu „Glasnika", da ga čim prije uvèrsti u svoj list," da se u onom istom listu javi i altera pars. Uredničtvo je primilo moje pismo, jamac toga mi je listnica u 4. br. „Glasnika." No budući da se je natisak mog odgovora uslied nepoznatih mi uzrokah odgadjao od mieseca do mieseca, obratih se pismeno po drugiput na spomenuto uredničtvo, da saznam, šta i kako misli i namierava u obziru mog odgovora. Sada tekar poslie tri mieseca odpisa mi uredničtvo u kratko, da nemože moga odgovora primit, ako se nepromiene niekoje stvari. Budući pako da su baš one od uredničtva za promienu mi naznačene stvari najpoglavitije, nemogoh ovom zahtievu zadovoljiti. Molim dakle čast. uredničtvo „Nar. Nov.", neka izvoli mi ustupit malen prostorak u svome listu za ovaj moj odgovor, da se očistim od pogèrde nepoštenosti, kojom me je ožigosao g. Kračmanov *).

U ostalom usudjujem se zamolit uredničtvo „Glasnika", neka razjasni, zašto mi tekar poslie tri mieseca javi, da nemože bez promiene primit moga odgovora u svoj list?! Zašto mi toga nije javilo, kad je primilo moje pèrvo pismo i da li je i „Pomenke o domačih rečeh" poslalo njihovomu sastavitelju natrag, da ih promieni? Neka to razjasni, jer inače moram sumnjati, da su se kovarstva kovala proti natiskanju moga odgovora. Nisam pravoslovac, no mislim, istim pravom, kojim me je g. Kračmanov u „Glasniku" napao, da i meni uredničtvo spomenutoga časopisa nebi smielo zapriečit put javnog odgovora! — U istinu moram reći, da mi je oglas g. Kračmanova dobro došao, jer mi povoda daje progovoriti obširnije o mome dielcu, što mi u predgovoru nestašica prostora nije dopustila.

Ponajprije obraćam se na Vas, štov. moj pretresaoče! odvažnim pitanjem, kako i što mislite navedenimi stihi a osobito sliedećimi:

„Kar koli moreš, tu in tam ukradi,
Pa le za svoje na somenj posadi . . . ?

Što namieravate time? Da li sumnjate o izvornosti moga dielca? Il barem o izvornosti pojedinih oddielakah? Zašto nekazaste, odkuda sam cèrpio? Štovani gospodine! ako smisao gori navedenih stihah dokazi, valjanimi i korenitimi dokazi potvèrditi nemožete, oporecite ih javno, kao što ste ih javno i izrekli. Ja neću i nemogu od moga zahtievanja prije odstupit, dok mi podpunoma nezadovoljite, jer to dira u moje poštenje.

Dalje se tužite, štov. gospodine! na jezičnu smiesu, u kojoj je po Vašem mnienju spisano moje dielce, veleći, da moj jezik „nije ni slovenski, ni hèrvatski, ni sèrbski." Svaki malko izobraženi Slovenac zna, da je hèrvatski i sèrbski jezik jedno isto slavensko nariečje, da je medju njima sva razlika samo u pismenih. Ako sam dakle zaisto smiesu pisao, nije trostruka već dvostruka. Pitam Vas tom prilikom, u kakvom su jeziku spisane Vaše „Pripovedke"? Zašto ste ih izdali, ako ste tako sasvim uvieren i, da takove smiese nerazumije ni Slovenac, ni Hèrvat, ni Sèrbljin?

„Pred vlastitim pragom neka svatko mete." Razlika medju jezikom moga dielca i običajno slovenskim, ako se stvar na tanje promotri, veoma je malena. Da n. pr. pišem na miesto „so, niso, delajo, ribo (acc.), gladje, blagozvučnije i složnije „su, nisu, delaju, ribu (acc.)" to nečini nikakve smiese, jer i posavinski idiotikon ima u gori navedenih oblicih „u." Dalja razlika je ta, da pišem adjek. u gen. i acc. sing. ne na „ega" i na „iga", nego na „oga", dativ ne na „emu" ili „imu", nego na „omu." Pitam Vas, koi je od ova tri oblika bolji od drugog i koi je najbolji izmedju njih? Ja velim, da oblik „oga" i mislim, da je sa mnom većina slovenskih spisateljah. Zašto? to razlagati bilo bi odviše. Koi se pako caeteris paribus nemože izvesti nad takovimi malenkostmi, taj neka se kani spisateljstva. O zašto nismo ostali mi Slovenci pri zlata vriednoj Metelkici! — Nebi bili imali tolikih nesretnih i nespretnih pravdah o vokalih! Pretvarao sam dalje i uprav po etimologiki „k"

*) Mi tim dragovoljnije izpunjavamo želju g. dopisnika, čim se je njegovo u govoru stojeće dielce u Hèrvatskoj občenito dopalo i jer nam se njegovo nastojanje, da slovenski jezik približi našem književnom, čini da je svakog obodravanja vriedno od strane hèrvatskih književnikah.

Ucr. Nar. Nov.

Početkom godine 1846. premiešten je na gimnazije u Prag; najtoplije želje njegovih sugradjanah pratijahu ga do glavnoga grada. Došav u glavni grad i središte narodnoga českoga života, povuku ga u svoje kolo pèrvi za onda piestovatelji češke literature; a Klicpera, koi je za svoga boravljenja u Hradcu bio popustio na književnom polju, prijone sada još revnije zanj.

Dok se on ovako mirno bavio gojenjem narodnjega blaga, potrese silna bura cielom Evropom, uzdèrmaše se priestolja i krune, a promieni se toga mnogo i u našoj domovini. Od toga doba úporavi Klicpera svoju pozornost jednom predmetu, jednoj stvari, — preustrojenju učionah. Uvedenje českoga jezika u učione, nepozdravi nitko većim uzbitom nego on, proslavljeni već za onda dramatički piesnik! On se sam radostno latio izdavanja i pisanja učevnih knjigah, osobito zemljopisa, koi se kasnije na svih gimnazijah českih predavao, te se već bio primio pisanja poviestnice na českom jeziku, ali ova jošte nebijaše gotova, kad je češki jezik već prestao biti nastavnim na javnih učilištih.

Kad su se gimnazije na novo preustrojile, bijaše Klicpera, već od prije školski savietnik, ravnateljem jedne od pèrvih gimnazijah českih. Ovdje u novoj časti prionu poznatom svojom marljivosti i gorljivostju za nauke, nastojeć iz svih silah, da mu povierono učilište odgovori svojoj svèrsi. Nagomilalo se tu sila posla, ali on se ga neprestraši, radio i napinjao se dok su mu sile dopuštale; — radio je dok neuzmogne sasvim. Nakon trogodišnjega neutrudivoga službovanja, bude god. 1853. na vlastitu molbu svoga miesta odriešen. Duh njegov ugušen tako rekuć dosele svaničnimi poslovi, probudi se na novo u cieloj svojoj niekadašnjoj bujnosti, a posliednje godine njegovoga života najplodnije su što se tiče književnosti. Tolika radinost zavlada sada njime, da nije više putah cielog dana na ulicu se pomolio. A uzpèrkos svemu tomu bijaše cèrvenih licah i u ostalom zdrav, nu samo prividno, pravoga zdravja nebijaše u njega. Mieseca travnja o. g. upitah vriednog starinu za zdravlje, a on mi na to: „Nevalja, ova stara posuda neće dugo trajati!" U lipnju već je znatno oslabio, a u sèrpnju postignu bolest takav stepenj, da mu liečnik očito izjavi, da se nalazi u pogibeljnom stanju. Nu on je to i sam već dobro uvidio jošte i onda, dok ga je liečnik skorim zdravljem tiešio. Kad sam ga pred svojim odlazkom iz Praga 1. kolovoza zadnji put posietio, pruži mi tronut ruku, rekav: „Podávám vám ještě jednou ruku — umíraje." Slutnja njegova obistini se žalibože, — vrativ bo se u Prag nadjem toga slavnoga muža u tamnom grobu! —

Na grobu proslavljenoga ovoga muža, uzbudjaju se u čovieku važne i zanimive misli; a ja ću Vam kazati jednu: Malo ih je, koji bi toli sviestno svoje naravske darove rabili kao Klicpera! Od pèrve mladosti, pa do smèrtne ure prianjaše cielom svojom snagom za domaće književstvo; sve svoje sile duševne posveti izobraženju i probudjivanju svoga miloga naroda, a ruka njegova neizpusti pera dok mu [illegible] zadnji čas. Već je počeo god. 1812. [illegible] 20. godini dobe svoje pisati drame, [illegible] tim zanimiviji pojav, što je stopèr u 14. godini počeo škole polaziti! Doba njegove najveće i najsjajnije dielatnosti spada u pèrvi decenium njegova bavljenja u Kraljevom gradcu. Godine 1820. izadje pèrvo njegovo dramatično dielo, tiskano u Kraljevomgradcu, a za njim na bèrzo izašla su tri svezka, a god. 1825. počeo izdavati: „Almanach dramatických her" sve do god. 1830., koje godine morade prestati!

Počam od god. 1830. popusti znatno njegova književna radinost; koli sjajnije bi literatura česka i danas stajala, da je Klicpera bio u Pragu. Ali ovako; živio u Hradcu, obćio ondie s ljudmi dobre ćudi, ali sriednje naobraženosti, te ovako i sam poniešto ohladnuo. God. 1846. bijaše premiešten u Prag, gdie se opet probudi, potaknut primierom inih muževah, iz letargije, a odsibk od god. 1853. do 1859. sačinjava drugu dobu njegove književne radnje, najplodniju! Ova doba nadkriljuje istinabog svojom množinom dielah mladju, no nije onako jedra kao pèrva.

U pèrvoj dobi pisaše Klicpera najviše drame, lakèrdije, tragedije; vesele igre vriju mu naravskim, lahkim i okretnim životom; dočim mu drame toli uzvišeno zamašuju, da se mogu u pèrvi red ovovèrstnih českih dielah uvèrstit, dapače ih nadkriljuju. Od 47 dramatičkih komadah pripada ih većina [illegible] njegove književne radinosti. U drug[illegible] se njegovi glavniji romani, nov[illegible]ke; sve nadahnute njegovim [illegible]im duhom. Suvišno bi bilo [illegible]erit koju od njegovih dramah; t[illegible]čkao, taj ih vidio predstavljati u narod[illegible]ištu. — Tko nije vidio njegov „Dive[illegible] klobouk", „Lhař i jeho rod", „Val-[illegible], „Blanik?" Tko se nije divio njegovom upravo umietničkom geniju, kojim shvati toli viešto narodni duh, te ga onako krasno ali i primiereno njegovoj jednostavnosti izvede?

On je umro; nemila smèrt istèrgnu nam ga iz sredine naše; ali duh živiet će medju nami, dok bude Čehah i českoga imena; dok bude Česi štovali svoje muževe, ljubili svoj narod, živiet će uspomena Klicpera medju nama. [illegible] vati uzdahnimo s tugujućom braćom [illegible] Česi: „Klicperu, viečni pokoj tvojim kostim!"

u „č“ a nikada u krivi „š.“ Vi ćete mi reći, da narod tako negovori. Istina. No ako budemo uviek tako i sve tako pisali, kao što narod naš govori, nećemo ni na jednom miestu vazda ostati ne, već ćemo i natrag ići, jer nemože se tajit, da prosti naš narod od godine do godine, od dana do dana, od roda do roda slabije i izopačenije govori! Diete se uči tek u školi od učitelja dobro govoriti a narod od spisatelja! I to je cokla našega slovstva, da se svakomu, koi se u pisanju digne nad jezik prostoga naroda, kaže, da nepiše narodno, da ljulj (kukolj) sije medju žito. Gdie bi bilo niemačko, francuzko, talijansko slovstvo, da su se ovi narodi uviek dèržali prostonarodne izreke!

Ali dalje k razlikam moje „smiese.“ Pisao sam instrumental bez prepozicije. Zašto, jer nema krupnijega germanizma u našem jeziku, nego je prep. instrumental. Čitajte, štov. gospodine! hèrvatsko-sèrbske narodne piesme i naći ćete bezprepozicionalni instrumental u svoj naravskoj krasoti. — Nadalje, nigdie nisam kazao n. pr. „z bogom“, nego pravilno „s bogom“, jer mislim, da je bolje dèržati se etimologije, nego nestalne naše eufonije.

To su poglavite razlike medju jezikom slovenskim, kako se običajno piše, i onim, u kojem je moj „Janez“ pisan. O Jan Kolaru, Jan Kolaru! dokud je došlo sa tvojom slovenskom uzajemnostju!

Ali nebranim Vam time u Vaših knjigah pisat, kako Vam je volja; bože sačuvaj! Zidajte makar zid kitajski od Radgone do Rieke, da se slovenski jezik neizmieša uzajemnim občenjem sa susiednimi sunarodnici. Vi ipak nećete prepriečit, da neuzbude što biti mora, jer sam osviedočen, ako nećemo da nam sasvim nestane našega slovenskoga nariečja, da se mora prije ili kasnije stopit s hèrvatsko-sèrbskim; to stopljenje je conditio sine qua non.

Poznajem ljudih u Zagrebu rodom iz Štajera i Kranjske, koji su možebiti već preko dvadeset godinah ovdie, ali oni negovore ni čisto slovenski, ni čisto hèrvatski, nego smesu, koju razumije bez svake teškoće i Slovenac i Hèrvato-Sèrbljin. Nazvati bi se mogo taj jezik slovenščinom aklimatiziranom na hèrvatskom. Eto Vam gospodine Kračmanov! živo-živeći dokaz, da takove smese, koja je u mome „Janezu“, razumije i Slovenac i Hèrvat i Sèrbljin. Istinabog, prava čista slovenščina ima u svojoj struci mnoge znatne prednosti pred drugimi slovenskimi nariečji, ali manjina mora popustit većini, makar baš došli „iz blesine na gole ledine.“ A mi Slovenci menji smo od manjine!

Dalje mi očitujete, štov. gospodine! da sam pišuć svoje dielce niemački mislio. Misao je subjektivna stvar; kako možete dakle Vi tako apodiktično kazati, da sam niemački mislio! Jer što su niekoji prizori tudji, to nedokazuje ni najmanje, da sam niemački mislio. Što se pako tudjih prizorah tiče, naime uviteženje Janeza i podignutje na štitu, pitam Vas kako biste Vi to opisali? Mi Slovenci narodnog vitežtva nikada imali nismo, dakle ni narodno značajnih običajah viteških. Naše viteštvo bilo je niemačko, dakle i ceremonije uviteževanja morale su biti niemačke. Drugih tudjih prizorah nema u mome dielcu.

Dalje govore Vaši „pomenki“ o germanizmih. Vidi se, da Vam kao i mnogim drugim nije poznato, što je germanizam. Ima pojedinih izrazah i takodjer pojedinih sintaktičnih vezah, koje su obća imovina skoro sviuh, gotovo pako susiednih indoeuropejskih jezikah. Malo, da nerečem skoro ništa nekvari filosofija pojedinih izrazah špecifični smisao takvih izrekah ili elementah jezičnih.

Naši kritikari znadu svi niemački jezik i po koi medju njimi razumije ponješto i drugi kakav romanski ili germanski jezik. Kod njih je dakle sve germanizam, što bi istim pravom i italienizam i francezizem moglo biti, a često je zajednička imovina. I često nailazi ruglo ovakove gospode na zdravu čistu domaću rieč. Tako se je i Vama g. Kračmanov! u Vaših „pomenkih“ dogodilo. No sa svim tim neusudjujem se reći, da je besieda u mome dielcu skroz i skroz domaća ali kažite mi, molim Vas samo jednu slovensku knjigu, koja je prosta toga grieha, i rado ću se dati kamenovati.

Sada, gospodine moj! koju riečcu o gramatici. Opominjući me da učim gramatiku sasvim ste zaboravili naznačit mi koju, jer u Slovinacah imade više kojekakvih gramatikah. Kažite mi prije, koje gramatike neka se dèržim pri pisanju, i zahvalan ću Vam biti. Jer gramatike per kateksohen mi do sada jošte nemamo, i kao što stvari stoje, nećemo ju tako skoro ni dobiti. Najveću biedu uvele su nam u našu pisariju gramatike; jer ni dvie si nisu jednake, svaka ima svojih posebnih oblikah za jedno isto pravilo. Da se osviedočite, koliko vriede naše gramatike, učinite ovako: Učite n. pr. desetoricu dijakah, svakoga po drugoj gramatiki, slovenščinu, i to dotle, dok nauči svak po svojoj gramatiki pravilno pisati. Dajte zatim Vašim gramatikalno izobraženim Slovenom kakvi god sastavak napisat i medju sobom korigovati. O čuda golemoga! nijedan neće pred sudom svoga korektora pravilno pisati! Svi će si biti u tom jednaki, da će svi germanizirati i to u oblikah, u koje su naši po tudje izobraženi slovničari siromašnu slovenščinu ukovali.

Pravila u naših slovnicah dala bi se razdieliti u četiri vèrste: 1. Germanistična pravila. Osobito mnogo ih je u starijih slovnicah. 2. Konvencionalna pravila, koja su se malo po malo uvukla u našu književnost, no koja nisu u istinu prava. 3. Pravila za dva tri oblika, od kojih znamo, da su oboja ali sva troja istinito prava, no špecifičnu razliku i porabu im jošte neznamo; i 4. stopram čista slovenska pravila. Gdie je dakle čoviek, koi bi bio dorasao našoj gramatiki!

Zaisto žalostan položaj je to, a još žalostnije je, da Vi, štovani gospodine! niste to prije pomislili, već ste o gramatiki govorili, kao per kateksohen. Samo to stè pogodili u čitavih naših pomenkih, da se nisam nijedne gramatike dèržao, ne na lievo, ne na desno, nego da sam po svojem putu išao. Očito kažem, da se slaboga predsuda obraniti nemogu, kad god kakvu slovensku gramatiku u ruke uzmem.

Koncem dolazite štov. gospodine! još jedanput na „smesu“, pa velite, da su časopisi Vedež i Bčela baš zato prestali, jer u njih se je slovenščina na hèrvatsko-sèrbščinu okretala. No ja mislim, zašto naša slovenščina nenapreduje da tomu nije ništa drugo krivo, nego što se naši spisatelji tako malo uzajemnosti dèrže.

„Nije turkinja junaka porodila“ niti Vas, gospodine! narava onimi sposobnostmi nadarila, koje bi Vas kadra učinile, „pomenke“ pisati. Što se mene tiče, nemojte misliti, da imate kakvog djačića pred sobom! Očito protestujem proti Vašim „pomenkam“, slovesno protestujem i to proti svakoj cèrknjici od konca do kraja! Jer Vas dèržim da niste kadar postaviti se na onaj vèrhunac, sa kojega bi mogli pojmiti težnje, koje su mene ponukale, moga Janeza tako pisati, kako je spisan. Vi težite za oblicima, ja za stvarju. Krugovi našega mišljenja nestiču se zajedno na nijednom kraju. Za buduće Vam pako dobrovoljno svietujem, neupešćajte se više u stvari, koje su Vam nedostižne, koje niste kadri svladati.

Priznajem, da je ovaj moj odgovor niešto oštriji, al i napad nije bio blaži, jer tako je pisan, kao da se je g. Kračmarov našao uvredjen po mojem „Janezu.“ Zašto? To mi je zagonetka.

Zaključujem ovu svoju obrambu time, da se proti Vam o toj stvari neću više pravdati; ako ste možda štogod zaboravili još napomenut, sami ste si krivi.

F. Kočevar.

HK. 262. (134) 3—1

Tèrgovačka i obèrtnička komora za Hèrvatsku naimenovala je primivši potvèrdu naimenovanja po visokom c. k. ministarstvu financijah sliedeće zaprisežene sensale za svoj kotar:

Gospodina Gjorgja Badovinca sensalom za mienice i robu za Karlovac.

Gospodina Vasilju Živanovića sensalom za mienice i robu za Zagreb.

Gospodina Viekoslava Bukvića sensalom za mienice i robu za Sisak.

Gospodina Vincenca Kasparka sensalom za robu za Varazdin, što se do obćega znanja stavlja s tom opazkom, da su imenovani već položili propisanu prisegu za svoju službu i uslied toga vlastni su preduzimat sve sensalske poslove.

U Zagrebu dne 16. studenoga.

Tèrgovačka i obèrtnička komora za Hèrvatsko.

Anast. Popović s. r.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 18. studenoga 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	77.50
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	71.75
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god.	1834 .	„ „ „	
„ „ „ „	1839 .	„ „ „	
„ „ „ „	1854 .	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj.	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	899.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	202.40
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga društva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f.k.n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		106.50
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		124.10
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamete za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.87⁵⁄₁₀
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	23.50

Odgovorni urednik, Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 2006-161 (Vl.—67) 3—3

Obznana

o osiguranju izdavanja hèrvatsko-slavonskoga zemaljsko-vladnoga lista za vrieme od 1. siečnja 1860 do 31. prosinca 1862.

Za osiguranje tiskanja i razpošiljanja hèrvatsko-slavonskoga zemaljsko-vladnoga lista i dobavljanja potrebitoga zanj papira za vrieme od 1. siečnja 1860 do svèrhe prosinca 1862, dèržat će se na 28. studenoga 1859 u 9 satih prije podne ustmena ponudba u uredištu c. k. namiestničtva.

Zemaljsko-vladni list za Hèrvatsku i Slavoniju tiska se u dva izdanja, hèrvatsko-niemačko i sèrbsko-niemačko, od pèrvoga izdanja tiska se 980 iztisakah I. razreda, a 1070 iztisakah II. razreda; od potonjega izdanja tiska se od oba razreda 115 exemplarah.

Nakladatelj zemaljsko-vladnoga lista treba da sèrbski tekst po hèrvatskom slaže i neće dobiti za to posebnoga rukopisa.

Za sigurnost primljenih dužnostih treba da dostalac položi 300 fr. a vr. u ime jamčevine.

Uvieti pogodbe mogu se potanko doznati kod ravnateljstva pomoćnih uredah c k. hèrv. slav. namiestničtva i zemaljskih načeostvah u Gradcu i Ljubljani.

Dostavljajuć ovo do javnoga znanja, pozivlju se vlastnici tiskarnicah, želeći preuzeti ovo nakladenje, da dodju glavom ili po punomoćniku na ponudbu, a izvanjski ponudioci neka donesu sviedočbu od političke vlasti, da imaju tiskarnicu. Pismene i potonje ustmene ponude neće se uvažiti.

Od c. k. hèrv. slav. namiestničtva.

Nr. 32,421. (Vl.—68) 3—1

Kundmachung.

An dem k. k. Gimnasium zu Tàrnov ist eine Lehrerstelle für Latein und Griechisch mit dem Jahresgehalte von 735, eventuell 840 Gulden öst. W. und dem Anspruche auf die gesetzlichen dezennalzulagen zu besetzen.

Unterrichtssprache für diese Gegenstände ist die polnische und die deutsche.

Die Bewerber haben ihre vorschriftsgemäss instruirten an das hohe k. k. Ministerium für Kultus und Unterricht gerichteten Gesuche, und zwar wenn sie bereits in einem öffentlichen Lehramte sich befinden, durch ihre vorgesetzten k. k. Gimnasialdirektionen und Landesbehörden bis zum 15. Dezember 1859 hieramts einzubringen.

Von der k. k. Landes-Regierung
Krakau am 5. November 1859.

Nr. 14846 (Fin.—46) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Am 12. Dezember 1859, Vormittags wird im Amtslocale dieser Finanz-Bezirks-Direktion die Lizitation wegen Veräusserung des zu Portoré stationirten für die Dienstzwecke nicht mehr geeigneten sechsrudrigen Streifschiffes in der Form der Lanzione, nebst Schiffsrequisiten und Geräthschaften an den Meistbiethenden gegen sogleiche baare Bezahlung abgehalten werden.

Die Gegenstände der Licitation sind commissio-

Nr. 13,372 (Fin.—45) 3—2

Lizitations-Kundmachung

über die Herstellung der Bedachung der Wachthütte und des Salzmagazins nächst dem Salzamtsgebäude zu Essek.

1. Zufolge Erlasses der hochlöbl. k. k. Finanz-Landes-Direktion vom 26. August 1859 Z. 11290 wird die Herstellung der Bedachung der Wachthütte und des Salzmagazins nächst dem Salzamtsgebäude um den adjustirten Fiskalpreis von 654 fl. 70 kr. ö. W. im öffentlichen Lizitationswege dem Mindestfordernden zur Ausführung überlassen, und die Lizitation am 10. Dezember 1859 im Amtslokale der Esseker k. k. Finanz-Bezirks-Direktion abgehalten werden.

2. Zu dieser Versteigerung werden blos schriftliche Offerte angenommen, und es sind solche längstens bis 10. Dezember 1859 Vormittags zu Handen des Finanz-Bezirks-Direktors zu überreichen.

3. Jedes schriftliche Offert muss, wenn es berücksichtiget werden soll, auf einem 36 kr. Stempelbogen geschrieben, gehörig versiegelt, und von Aussen mit der Aufschrift „Offert für die Herstellung der Bedachung der Wachthütte und des Salzmagazins nächst dem Salzamtsgebäude in Essek" versehen sein, im Innern aber enthalten:

a) Die ausdrückliche Erklärung, dass der Offerent den Gegenstand des Baues, die hierauf bezüglichen allgemeinen und speziellen Baubedingnisse, die Baubeschreibung, den Plan, das Einheitspreisverzeichniss, und den summarischen Kostenaufschlag genau kenne, und solchen getreu nachkommen wolle.

b) Den Preisanboth, um welchen er die Ausführung des Baues zu übernehmen Willens ist, in Ziffern und in Worten deutlich ausgedrückt.

c) Das 5% Vadium mit dem Betrage von 33 fl. ö. W. im Baren. Auch kann die Nachweisung über den Erlag desselben durch den Anschluss des Depositenscheines einer öffentlichen Kassa geschehen.

d) Den Vor- und Zuname, Charakter, dann Wohnort des Offerenten. Offertleger, welche des Schreibens unkundig sind, haben den schriftlichen Offerten ihr Handzeichen beizurücken, in welchem Falle die Mitfertigung zweier Zeugen erforderlich ist, wovon einer zugleich als Namensfertiger des Offerenten zu erscheinen hat.

Auf Offerte, welche diesen Bedingungen nicht entsprechen, später als in der im 2. Punkt festgesetzten Zeit einlangen, oder Gegenbedingungen enthalten sollten, würde keine Rücksicht genommen werden.

4. Die Punkt 3 ad a) erwähnten Lizitationsgrundlagen für die oben angeführten Leistungen können von nun an bis zum Lizitationstage bei der gefertigten Finanz-Bezirks-Direktion in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

5. Der vom Lizitations-Commissär nach Massgabe des Versteigerungsresultates als Ersteher erklärte Bestbiether ist gehalten, das erlegte Vadium bis auf 10% des Erstehungsbetrages sogleich zu ergänzen, und diesen Betrag sammt jenem, welcher zur klassenmässigen Stempelung der Lizitations-Grundlagen und des abzuschliessenden Bauvertrages entfällt, zu Handen des Lizitations-Kommissärs zu erlegen.

6. Den Offerenten, welche nicht Ersteher geblieben sind, werden die erlegten Vadien gegen aussudrückende Empfangsbestätigung sogleich zurückgestellt.

Nr. 11691-1945 (Izv.—193) 3—3

Avviso di Concorso.

Si è reso vacantte il posto di deputato portuale sanitario in Lissa, cui va congiunto l' emolumento di fiorini 500, nonchè l' obbligo di prestare la cauzione in eguale importo.

Chiunque vi aspirasse presenterà entro tutto il p. v. 30 novembre al Governo Centrale Marittimo la relativa sua supplica, comprovando l' età, l' illibata condotta morale politica, i servigi finora prestati, la piena idoneità al posto desiderato e la eventuale conoscenza di lingue.

Dichiarerà inoltre se sia in caso di prestare la cauzione di servizio, e se si trovi in parentela od affinità con altro impiegato portuale sanitario della Dalmazia.

Quegli aspiranti i quali si trovano attualmente in servizio, dello Stato produrranno le loro istanze pel tramite della preposta loro Autorità.

Dall' I. R. Governo Centrale Marittimo.
Trieste 29 ottobre 1859.

Nr. 11814-1997. (Izv.—196) 3—1

Avviso di Concorso

pel rimpiazzo del posto di guardiano d' ispezione presso l' Espositura portuale sanitaria in San Giacomo (Croazia Civile), cui va congiunto il soldo di annui fiorini centoottantanove (289) nonchè l' indennizzo di montura d' annui fiorini venticinque, soldi 20, (25:20).

Chinnque intende aspirarvi, presenterà entro tutto il corrente novembre a questo Governo Centrale Marittimo la documentata istanza, comprovando la sua età, l' illibata sua condotta morale, i servigi finora prestati, principalmente in qualità di guardiano eventuale di Sanità, nonchè la piena conoscenza della lingua italiana.

Dichiarerà inoltre se si trovi in parentela od affinità con altro impiegato portuale sanitario nel Litorale croato.

Trieste, 5. novembre 1859.

OGLASNIK.

God. XXV. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 21. STUDENOGA 1859. Broj 266.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzmši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. austr. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linio za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Br. 2936—Pr.

Kod 309. žrebanja starijega dèržavnoga duga izvučena je serija br. 190.

Ova serija sadèržaje obligacije dvorske komore i to:

po 4% br. 31.284 sa dvie dvadesetine, br. 32.059 sa jednom osminom, br. 34.124 sa polovinom } glavnične svote.

Zatim po 5% brojevi 34.656 do uključno 35101 sa svojim cielim glavničkim svotama, u ukupnom glavničkom iznosku od 1,217.033 f. 36 kr. i u kamatnom iznosku po obaljenom mierilu od 24.527 f. 11 kr.

Ove obligacije povisit će se polag ustanovah najvišjega patenta od 21. ožujka 1818 na pèrvobitno kamatno mierilo i ako isto postigne 5%, izmienit polag mierila za preobraćenje obnarodovanoga oglasom ministarstva financijah od 26. listopada 1858 br. 5286-F. M. (d. z. l. br. 190) u 5%ne obligacije glaseće na austr. vr.

I za obligacije, koje će se uslied žrebanja povisit na pèrvobitno no 5%ne nadilazeće kamatno mierilo, dobit će vierovnik na zahtievanje po mieri ustanovah sadèržanih u gore napomenutom oglasu 5%ne obligacije glaseće na austrijansku vriednotu.

U Zagrebu dne 11. studenoga 1859.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržitvenoga predsiedničtva.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Dne 17. kolovoza god. 1861. navèršit će se sto godinah od rodjenja Save Tekelije, velikoga dobrotvora svega Sèrbstva, utemeljitelja matice sèrbske i s njom skopčanoga blagotvornoga zavoda za podučavanje sèrbske mladeži, kao i više drugih sličnih zakladah u koju svèrhu žèrtvovao je hiljade i hiljade. On bijaše rodoljub u pravom i najplemenitijem smislu rieči, kakvim se malo koi drugi narod dičiti može. On je sav svomu narodu i samo njemu prinadležao. Dug viek, kojim ga je tvorac obdario, bistar um, kojim se vazda odlikovao, prostrana znanja, koja je tradom stekao a napokon svakolika znamenita imovina njegova i sve ono skupa služilo je samo jednoj misli, jednom zadatku da rod svoj podigne i usreći! Njegovom bistrom oku i visokom duhu nisu smetale provincijalne i religiozne razlike, koje su naš narod od viekovah ciepale i satirale. Jednakom ljubavju obimao je on sve jugoslavenske zemlje, svako naše podnebje. — Navodivši u podužjem članku sve ove velike vlastitosti toga neobičnoga muža pozivlje „Sèrbski dnevnik" u svom 86. broju od 13. studenoga t. g. ushićenim riečma vaskolik sèrbski narod, da u svoje vrieme proslavi dan njegova rodjenja kao što Madjari lietos svečano proslaviše stogodišnji rodjendan svog Kazincije a malo zatim Niemci svoga glasovitoga piesnika Friderika Schillera.

—„Milit. Ztg." piše, da se svietuju o reformama, koje bi se zavele u c. kr. vojsci. Ove reforme neće ništa dirati, čim bi se izbrisale historičke uspomene, kao boja odiela, zarukavlja itd., ali će se odielo i oružje popraviti, a tako isto nadati se promieni u vojničkoj administraciji, budući dosadanja nije bila dovoljna u posliednjem ratu. Za veće taktične operacije uzet će se kao jedinica divizija na miesto dosadanje brigade, što se zaključuje iz naredjenog preinačenja broja niemačkih regimentah i lovačkih batalijunah. Do sada je bila u niemačkoj brigadi 1 niemačka regimenta od 3 batalijuna, uz koju je još bio graničarski batalijun i 1 batalijon ili lovacah ili graničarah, i 1 baterija. Ova formacija slaba je naprama onoj u stranih dèržavah i zato se predlagalo, da se brigade umnože. Na način kao što ga predlažu, imala bi divizija niemačka 18—19,000 momakah, ako se neumale batalijuni. Ali ima oficirah, koji neće da znadu za umaljavanje batalijunah, već vele, da se vojska u ratu za čudo bèrzo troši i da je nestaje.

Konjaničke regimente umalit će se i ljudstvo se od česti opravlja kućama.

Sèrbija.

Protokoli sèrbske narodne skupštine u Kragujevcu 1859. (Iz Zvan. Nov.)

Predhodni sastanak u srieda dne 21. rujna. Prije podne skupe se svi poslanici u dvorana i prije svega naredi skupština, da se sastavi komisija iz 18 poslanikah, da pregleda punomoćja.

Pèrva siednica u četvèrtak dne 22. rujna. Pristupi se k izboru svaničnikah skupštinskih pod upravom najstarijih poslanikah po godinama. Za predsiedatelja bi izabran Živko Karabiberović, poslanik varoši Beograda; za podpredsiedatelje Todor Tucaković, poslanik varoši Kragujevca; za sekretare: Jefrem Grujić, bivši pomoćnik popečiteljstva unutarnjih poslovah; Panta Jovanović, I. sekretar savieta, i Jakov Žabarac, član suda okružja kragujevačkoga. Na to se naredi, da se saviet izviesti, da je skupština obnarodovana i da se izabrani sekretari u skupštinu pozovu.

Medjutim dodjoše u dvoranu g. mitropolit Mihail i gg. episkopi užički i negotinski. Oko 10 satih stupi u dvoranu knez vladalac s knezom nasliednikom, popečiteljima, savietnicima i svojom pratnjom. G. Mitropolit sa dva protojereja i jednim djakonom osveti vodicu i poškropi dvoranu a po osvećenju vodice pozdravi gosp. mitropolit skupštinu shodnom besiedom. Pošto g. mitropolit okonča svoju besiedu, pozdravivši se najprije s narodnim poslanicima, otvori svietli knez skupštinu besiedom o stanju zemlje i naroda, pri čemu naročito obrati pozornost skupštine na jedno javno zlo, na prezaduženo stanje znatne česti naroda našega. Zatim se knez vladalac i knez nasliednik oprostiše s poslanicima, ispraćeni sa „Živili!" i „Hura!"

Po tom predsiedatelj i podpredsiedatelj zauzmu svoja miesta. Predsiedatelj zahvali skupštini na povierenju i zamoli poslanike, da mu u pomoć priteku, kako bi tako svi složno zadatak svèršili. Zatim napomenu, da se svaki u siednicama dèrži poredka i umierenosti i da ih pri savietovanju vodi mudrost i obća korist. Pošto se i podpredsiedatelj zahvali na povierenju skupštine, rekne predsiedatelj, da se siednica počimlje.

Pročita se izviestje komisije, koja je pregledala punomoćja narodnih poslanikah. Skupština prizna za uredne i zakonite sve izbore i sva punomoćja, osim punomoćja poslanika varoši Požarevca, u kome nisu podpisani i obćinari, i punomoćja poslanika sreza resavskog okružja ćuprijskog, u kome nisu zapisani Ilija Gjorgjević iz Dvorišta i Zdravko Jevtić iz Bresja, koji su izabrani za poslanike pri drugom izboru. Skupština, rieši, da se preko popečiteljstva unutarnjih poslovah pribavi uvierenje, jesu li izbori kako poslanika varoši Požarevca, tako i rečena dva poslanika za srez resavski uredni, a dotle da ti poslanici neučestvuju u skupštini. Pored toga i punomoćje poslanika sreza moravskog okružja požarevačkoga nadjeno je za neuredno, što je u njemu najprije zapisan bio Stojan Stanković iz Košiljeva, a poslie se ime njegovo izbrisalo i zapisao Milovan Nikolić iz istoga miesta. Na to poslanik jagodinski Mijailo Radenković pokaza sviedočanstvo od obćine košiljevačke, kojim se neurednost ovog izbora dokazuje. Skupština rieši, da se preko popečiteljstva unutarnjih poslovah pribavi izviestje i o ovom izboru.

Zatim se izabraše poslanici za svako okružje i varoš Beograd, koji će podpisivati protokole skupštine.

Naredi se, da skupština dèrži siednice od 7 i pó sata u jutru do 12 i pó sata poslie podne i da svaki poslanik uredno dolazi u siednice. Koi zbog bolesti ili drugog kojeg uzroka nebi mogao doći u siednicu, taj da je dužan to javiti podpisniku svog okružja, a ovaj predsiedatelju.

Naredi se, da se od savieta ištu sva akta sveto-andrijske skupštine i obadva njena odbora.

Cèrnagora.

S cèrnogorske granice 29. listopada. (S. D.) Nisam se nadao tako bèrzo pisati vam, brineći se samo za prijazne glasove. Kada takovih nema, moram za sada zadovoljiti se s ovima kakovih ima. Ovih danah stiže nam nepovoljni glas, da su se Cèrnogorci (Podgorani) 14. o. m. po podne pobili na granici s našim Braičima austrijskim podanicima. Bio je boj žestok. Za dva tri časa poginula su kažu 4 Cèrnogorca, a do 8 ih je ranjeno, od Braičanah su poginula dva, a dva su ranjena. Pobili su se oko paše. Podrobnije čuti će se poslie Nekoliko kumpanijah naših soldatah izašlo je da čuvaju granice. Mi se nadamo da se boj neće više ponavljati.

Komisari još se nalaze u Bratonožićih, ne smiedu u Kuče. Poznat vam je tome uzrok.

Zašto su se Podgoričani i Spužani zavadili s Cèrnogorcima, istom danas čuo sam kazivati. Prije miesec danah u Podgorici posove Turčin po imenu Kèrnjić niekog Jovićevića Cèrnogorca iz riečke nahije da podju u mehanu piti, i pošto ovaj krene, Turčin upali iz kubure ovome u pleći i u sred pazara ubije ga. Braća i rodjaci toga Jovićevića dočuju, te zapnu blizu Žabljaka, dočekaju jednog Turčina Podgoričanina i za osvetu ubiju. Spužani doznavši za to, bèržebolje pohite u mlin na rieku Sitnicu, gdie dva Cèrnogorca, jednog Zagarčanina a drugoga Liešnjanina zateku, te oba iza ušijuh. Zagarčani i Liešnjani doznavši za smèrt te dvojice, u veći broj skupe se, dočekaju kod Podgorice nizamlije i tosku, te ubiju 15 nizamlijah i 3 toske, odrubivši im po običaju svima glave. Zatim i Piperi nasèrnu na podgoričku stoku, Podgoričani im se odupru i u bitki posieku jednog Pipera, dva ubiju; a do osam rane, Piperi pak posieku tri Podgoričanina, osam ubiju, a dvadeset i tri rane. Od to doba ti krajevi nisu u miru i ako nema sada boja.

Talijanska.

„Allg. Ztg" donosi sliedeći dopis iz Firence od 7. studenoga: Upravo sada zaključila se svečana „narodna skupština." Dvorana u staroj palači (Palazzo Vechio) bila je tako svečano urešena, da su dolazeći jedan za drugim klicali: „To tu je, kao da će se svetkovat bal!" Od sučlanovah narodne skupštine falila je ovaj put malone trećina; nekoliko smo iz čitanja imenah razabrati mogli 50 do 60. Da nije vlada ovaj put stvar tako neobično tajno dèržala, za cielo bi deputirci i u drugom broju došli bili.

Jedan dopis diktatora Farini-a, koi je i prevratnu upravu u Romanji preuzeo, zabranjuje svim pobožnim, svetovnim i duhovnim sborovima nabavljat si nepokretnih dobarah, ako nisu pred-

bežno k tomu dobili dopuštenja od vlade. Za primanje darovanjah i ostavštinah valja ista naredba i svi prijašnji protusloveći joj zakoni ukinuti su.

Drugi razpis zabranjuje podizat majoratah i fidejkomisah.

Treći razpis postavlja sve od papinske od godine 1821. iz političkih razlogah sbačene osobe opet u njihove službe ili u uživanje onih platah, na koje bi imali bili pravo, da su nastavili svoju službu. Biljegovina za novine ukinuta je u Romanji.

Prevratno ministarstvo izvanjskih poslovah razriešeno je i njegovo službovanje preuzeo je sam Farini. I ratno ministarstvo u Romanji neobstoji više; njegovi poslovi preneseni su privremeno prevratnom ratnom ministarstvu nalazećem se u Modeni.

Rusija.

Petrograd, 1. studenoga. Car je došao s puta 25. pr. m. i otišao je odmah u Carsko Selo, gdie je do sada siedila carska porodica. Drugi dan vratio se ovamo knez Gorčakov, ministar inostranih poslovah, i primio je opet upravu ministarstva. Po svoj prilici počet će se sada živo raditi na oslobodjenju mužikah. Do sada je ta stvar sporo napredovala, ali je tek napredovala. U ministarstvima su različne komisije napredovale, koje će izpitivati gdiekoje stvari.

— Govori se, da će g. Balabin, ruski poslanik u Beču, ići za poslanika u Berlin, a ruski predstavnik u Berlinu, g. Budberg, da će ići u Pariz, budući da sadašnji poslanik u Parizu, grof Kiseliev misli ostaviti službu.

— Varoš Bjalinići u mohiljevskoj guberniji sasvim je izgoriela 29. kolovoza. Propale su 2 cèrkve, 207 kućah, 63 magazina i mnogi mlinovi. Šteta je velika.

Petrograd 8. studenoga. Kao što je poznato, posietio je car na svom putu Harkov i primio je tamošnje plemstvo. Sada saobćuju novine govor, koi je ovom prigodom upravio na plemstvo. On je u istom u kratko potaknuo pitanje nevoljničtva rekavši, da se je u ovoj stvari uzdano obratio na plemstvo, da to pitanje istina polagano, no saviestno napreduje i da se on nada, da će voditi k željenom od njega rezultatu i da će izpasti na korist plemstva i seljakah. Ovo očitovanje izrazuje još većma nego li prijašnja pouzdanje vladaoca u konačno zadovoljujuće riešenje ovoga za Rusiju životnoga pitanja. Herzonesko plemstvo dèržalo je prošastoga mieseca svoje izborne skupštine i potaknulo je tom prigodom množinu veoma zanimivih predmetah, medju ostalima povećanje plaće onih činovnikah, koje izabire plemstvo, pribitkom k porezu od plemićkih dobarah, podieljenje prava plemstvu, u svojim skupštinama izpitivat ponašanje činovnikah izabranih po njemu, prinesak od 6000 rubaljah svake godine za povećanje komorskog oddiela na odeskom liceju, godišnji izdatak od 600 rubaljah za bèrzojavnu štaciju u Elisavetgrad, predloge za utemeljenje gimnazije u Kremenčugu i dievojačkih školah i još mnoge druge obćekoristne poslove.

Daniel beg, prijašnji sultan jelisujski, koi se je niekoliko nedieljah prije Šamila dobrovoljno predao Rusima, pomilovan je i dobivat će godišnju platju od 4000 srebèrnih rubaljah a čini se, da mu je podieljeno i dopuštenje da sm je ostati u Kavkazu. On je prije bio general u ruskoj službi, no godine 1839. i 1840. ostavio je iznenada Tiflis i pobodio je u svojoj zemlji ustanak, kojega pobiedjenje prisililo ga je bèrzo na bieg, poslie čega primio ga je Šamil i on je postao njegov revnjivi drug. Njegova kći udata je za Gasi-Muameda, sina Šamilova. — Iz Tiflisa javljaju od 21. listopada, da je tamo došlo englezko, za Teheran opreuieljeno poslanstvo.

Službena izvješća o pomorstvu javljaju o izvanrednoj radinosti na praktičnom području broderstva. Velik broj brodovah zabavljao se je lietos na raznim morima svakojakim viežbanjem i pokušavanjem a otud nije bila izključena ni sibirska flotila.

Francuzka.

Pariz 16. studenoga. „Journal des Debats“ obnaroduje danas jedan članak, koi je učinio veliku buku, u kojem se dokazuje, da medju uredjenjem s Boncampagni-om i primljenjem centralnoga vladaočtva po samom princu Carignanu nije nikakve bitne razlike.

Uvieravaju nadalje, da je kombinacija izbitrena u Turinu podpunoma zabačena od strane cara i da je to tako u Turinu, kao i po svoj Italiji obznanjeno.

„Echo d' Oran“ od 10. t. m. uvierava, da su bolesti medju četama prestale i da se revno radi na cestama, koje vode na gorsku ravnicu Ain Tattuisal. Isti list donosi pojedinosti o sjajnom uzetju ove gorske ravnice. Sva gora bila je od neprijatelja zapremljena. Sve prepone bile su malo po malo do visine od 900 metarah uklonjene. General Martimprey, nehtievši pogadjat se, poslao je natrag poslanike Muzijah i grada Uhde.

Španjolska.

U Madritu, 8. studenoga, govorili su, da će pèrvi napad od španjolske strane na Marokance upravljen biti proti Larašu i Mogadoru. Budući da je madritska vlada izjavila, da će marokansko područje samo mimogred i u svèrhu, da sultana prisili da dade zahtievanu zadovoljštinu, posiesti, to je plan ove vojne najnaravniji.

Iz Madrita 10. studenoga javljaju bèrzojavnim putem:

„Kortesi su na jednu nedielju odgodjeni. Gospodin Drummond Hay, englezki generalkonsul u Tangeru i sučlanovi njegova konzulata, prispieli su u Gibraltar; tako podkonzuli englezki i francuzki i više Evropljanah raznih narodnostih iz Tetuana. Vojvoda Montpensier dao je novce za 24 redeta topa, koji se imaju salit u Sevilli za pohod u Maroko. Kao što „Iberija“ tvèrdi, zabavljaju se engleski oficiri u Tangeru podignutjem novih baterijah i utvèrdjenjah. Baterije oboružane su u svemu sa 140 topovah.“

— Do koi dan nadaju se, da će kraljica španjolska poroditi.

— Novine donose španjolski ultimatum, kojega su dali Maroku. Španjolci su iskali, da zapoviednik marokanski sam svojom rukom metne španjolski gèrb na ono miesto, gdie je i prije bio i odakle su ga marokanski soldati odnieli; da Maroko pogubi one, koji su pèrvi napadali na Španjolce, i to pred španjolskim soldatima; da se granica španjolskih gradovah razmakne na tri sata južno od sadašnje. Maroko nije hteo ove točke odobriti. — Francuzi javljaju, da je njihova vojska od Algira opet dobila Marokance pograničće.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Hamburg 15. studenoga. Jučerašnji izbori za gradjenstvo izpali su pretežni za liberalce proti cehovnim odborima.

Iz Kalkute od 8. listopada, pišu „Times-u:“ Oglašeno je od prilike 30 presudah ratnoga suda vèrhu evropskih soldatah, koji su sagriešili proti insubordinaciji. Sve glase na veoma dugačku kazan utamničenja. Vèrhovni zapoviednik lord Clyde bio je veoma razjaren proti tomu i svima je vrieme utamničenja znatno umalio ili sasvim odpustio. On opaža u svojem razpisu, da bi bila kazan smèrti iz puške u mnogim slučajevima služit mogla kao spasonosan primier; no nemože, veli, dokučit, kako je 12 britanskih oficirah svoje zemaljske osudit moglo na 21 godinu zatvora u indijskim tamnicama t. j. na dosmèrtne muke.

Modena, 12. studenoga. Farini prispeo je iz Bolonje ovamo.

Firenca, 11. studenoga. Bivši gubernator ustavše Romanje (Cipriani) prispeo je ovamo.

Milan, 14. studenoga. Naimenovanje poznatoga Annori-a za glavnoga zapoviednika ovdiešnje narodne garde sigurna je, vele, stvar.

London, 16. studenoga. Razpisom ratnoga ministarstva ukida se tielesno kažnjenje, izuzemši nieke slučajeve.

I „Morning Post“ tega je mnienja, da će se po svoj prilici kongres sastat najduljo za miesec danah.

London, 17. studenoga. „Advertiser“ misli da može iz dobra izvora javiti, da je formalni poziv Englezke na kongres prispeo i da se je u ponedielak u ministarstvu o njem viećalo; u utorak otišao je u Pariz prihvat poziva.

Javljaju iz Smirne od 5. t. m.: Poslanički činovnik Francke došao je ovamo, da preuzme pruski konzulat. Englezki poslanik Bulver došao je ovamo i odlazi u Solun i Volo, da se s princem Alfredom sastane.

Turin 14. studenoga. Grof Cavour odputovao je opet.

Bolonja, 12. studenoga. Farini potvèrdio je ministre, koji su podnieli svoju ostavku, izim ratnoga ministra Martinelli-a, na miesto kojega preuzet će ga Regnelli. Tako zvano ministarstvo izvanjskih poslovah sjedinit će se formalno s Farinio-vim kabinetom a ministanstvo rata s onim u Modeni.

Turin 14. studenoga. U jednom danas obnarodovanom pismu naznačuje princ Carignan kao njegovu zadaću: da se ima starati, da se veće političko jedinstvo u srednje talijanske provincije uvede jedinstvom uprave, zapoviedničtva i vojenih poslovah uobće.

Milan, 15. studenoga. Biskup bergamski oprovèrgava novinarsku viest o svojem tobožnom pastirskom pismu i o ministarskoj opomeni u tom obziru.

Kèrf 12. stud. Ovdie se je sastavio odbor za utemeljenje akademije za znanost, književstvo i umietnost.

Atina, 12. stud. Jučer su otvorene bile komore. Princ Alfred prispeo je.

Paris, 18. stud. „Ami de la Religion“ uzapćen je zbog izmišljenoga pisma Viktora Emanuela.

Izpravak.

U br. 264. našega lista u članku pod Zagrebom od 18. studenoga u redku 6—7. stoji uslied tiskarske pogreške talijanskoga miesto titelskoga batalijuna, što se time izpravljenja radi priobćuje. Uèr. Nar. Novinah.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 32,421. (Vl.—68) 3—2

Kundmachung.

An dem k. k. Gimnasium zu Tàrnov ist eine Lehrerstelle für Latein und Griechisch mit dem Jahresgehalte von 735, eventuell 840 Gulden öst. W. und dem Anspruche auf die gesetzlichen dezennalzulagen zu besetzen.

Unterrichtssprache für diese Gegenstände ist die polnische und die deutsche.

Die Bewerber haben ihre vorschriftsgemäss instruirten an das hohe k. k. Ministerium für Kultus und Unterricht gerichteten Gesuche, und zwar wenn sie bereits in einem öffentlichen Lehramte sich befinden, durch ihre vorgesetzten k. k Gimnasialdirektionen und Landesbehörden bis zum 15. Dezember 1859 hieramts einzubringen.

Von der k. k. Landes-Regierung
Krakau am 5. November 1859.

N 4398-civ. (Izv.—195) 3—3

Edikt.

Vom k. k. Bezirksamte Karlstadt als Gericht wird hiemit bekannt gemacht:

Es sei über Ansuchen des Herrn Adalbert v. Martinković im eigenen Namen, dann als gesetzlicher Vertreter seiner mj. Kinder, sowie als Erbe des Slavimir v. Martinković die zu Folge oberkuratorischen Genehmigung des k. k. Landes-Gerichtes Agram vom 16. Juli d. J Z. 3163, unterm 4. Oktober d J. Z. 4051 bewilligte und auf den 25. Oktober d. J. angeordnete Lizitation des dem Vorangeführten gehörigen, im G.-Pr. Nr. 536 der Gemeinde Draganić auf A I O. Z. 1—27 eingetragenen Gutes Bertiševec auf den 28 November d. J. Vormittags 9 Uhr im Orte Merzljaki auch Bertiševec genannt, mit dem Bemerken übertragen worden, dass das Lizitations-Objekt um den Preis von 10,50) fl ö W. ausgeruffen, und nicht unter demselben hintangegeben wird, sowie, das den auf das Gut versicherten Gläubigern ihr Pfandrecht ohne Rücksicht auf den Verkaufspreis vorbehalten bleibe.

Die Feilbiethungsbedingnisse und das Grundbuchs-Protokoll können hiergerichts eingesehen werden.

Karlstadt am 3. November 1859

Der k. k. Bezirks-Vorsteher
Barac.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice bra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 22. STUDENOGA 1859. Broj [illegible]

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. austr. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je najvišjom odlukom iz Schönbrunna od 2. studenoga t. g. zbog niegovanja i podupiranja bolestnih oficirah i soldatah izrazit najvišje priznanje medju ostalima i gospoji grofici Franji Pijačevićevoj, rodjenoj grofici Esterhazyevoj u Osieku i osiečkom kao i požežkom gospojinskom društvu.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je kod djakovačkoga kaptola lektorom najmilostivije naimenovati kapt. kantora i naslovnoga prepošta Ivana Rastovića, kapt. kantorom kapt. kustosa i naslovnoga opata Matiju Mihaljevića a kapt. kustosom arkidjakona pèrvostolne cèrkve i naslov. opata Adama Lukića.

Br. 890.

C. k. zemaljsko povierenstvo za osobna odnošenja za miešovite kotarske urede u Hèrvatskoj i Slavoniji našlo se je pod 12. studenoga 1859 prinukana, c. k. sudbenoga pristava u Varaždinu Eduarda Sovu pristavom kotarskoga ureda u Karlovcu, c. k. aktuara kotarskog ureda u Križevcih Friderika Celebrini-a pristavom kotarskog ureda u Daruvaru i c. k. auskultanta Andriju Andrića c. k. aktuarom kotarskog ureda u Križevcih naimenovat, zatim c. k. pristave kotarskog ureda Ivana Šviglina iz Daruvara u Ivanec, Alexandra Peičića iz Kutjeva u Čabar, Martina Ožegovića iz Čabra u Slatinu, Franju Šlajmera iz Djakova u Bosiljevo, Ivana Maximovića iz Bosiljeva u Djakovo i Ivana Hoshevara iz Karlovca u Križevce; zatim c. k. aktuare kotarskog ureda Henrika Lichteneggera iz Slatine u Stubicu, Henrika Francišci-a iz Našicah u Slatinu i Ivana Solina iz Stubice u Našice prenieti — i napokon ostavku c. k. pristava kotarskog ureda Adolfa Haltera u Križevcih primit.

Od c. k. zemaljske komisije za osobna odnošenja.

U Zagrebu dne 12. studenoga 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

U Čakovcu dne 16. studenoga. Jučer pade i nam u dio riedka sreća posieta Nj. preuzvišenosti našega svietloga bana grofa Coronini-a. Visokoga gosta dočekaše izim miestnog tiela činovničkoga svi cehovi i školska mladež obojega vieroispoviedanja u liepom redu, koi je iz Varaždina prispeo oko 4½ sata po podne uz neprestano gromovito klicanje „živio!", i pucanje mužarah, praćen presv. c. k. županijskim predstojnikom i c. k. predstojnikom čakovačkog kotara, pred kojimi prednjačivahu na konju izabrani ovog kotara ješioci petnaest parah na broju. Prije nego bi bio odseo ban, pozdravi ga kratkim govorom miestni načelnik obćine. Zatim se Nj. preuzvišenost uputi umah u c. k. kot. ured, gdie izvoli razgledati sve prostorije i iste úze kot. istražnoga suda. Odovud uz mnogobrojnu pratnju posieti katoličke i israelitičke učione a osobito nova sgrada za kat. pučku učionu opredieljena povuče na se pozornost Nj. preuzvišenosti. Isto tako usrećio je svietli ban posietom svojim miestni samostan o. o. reda sv. Franje, gdie ga cielo svećenstvo pričeka i pozdravi, a kod odlaska počasti čašom vina, proizvoda medjimurskoga. Zatim se visoki gost uputi u samostan i dotičnu župnu cerkvu, a po posietu iste u obćinski ured, gdie je po obćinskom zastupničtvu pričekan i pozdravljen bio.

Prigodom ovom posieti napokon Nj. preuzv. i negdašnje ponosito gniezdo Šubićah-Zrinskih, stari grad čakovečki, vlastničtvo grofa Festetića, u kome je sada već četiri godine smiešćena šećerna tvornica. Svietli ban dostojao je u ovoj tvornici, koja svaki dan do 300 radnikah zabavlje, dati se o svemu potanko ubaviestit po ravnatelju i vlastniku iste g. A. Luftu i razgledao je sve prostorije i makine čak do 3. kata.

Okolo ½6. ure u večer oprosti se Njeg. preuzvišenost sa Čakovčanima, koji ga uz neprestano klicanje „živio!" odpustiše, te se s istom pratnjom vrati natrag u Varaždin.

Što se ovdiešnje željeznice tiče, ista je već sasvim gotova. Pèrvi parovoz proleti po njoj 29. listopada, a od to doba ide svaki dan od Pragerhofa u Kanižu i natrag, no javnoj porabi jošte neslući, već promiče samo stvari i gradivo spadajuće na željeznicu, jer sva zdanja nisu jošte posve gotova, pa po uvieravanju ravnateljstva i bečkih noviesh težko da će se otvorit prije 1. siečnja g. 1860. a možebiti ni dotle, osobito ako nebude prijalo vrieme. Mi imamo i bèrzojavnu žicu nuz željeznicu, odkale je do Varaždina protegnuta; obćenje će dakle na sve strane za mal čas biti posve lahko i prilično, a puk medjumurski i izim toga, što si svaki marljivi čoviek radnjom oko željeznice podosta zaslužiti može, velike simpatije kaže za ovakva poduzetja budućega razvitka, i nitko se još dosad pomenute munjovodne žice, kako braća Tirolci, preplašio nije, da će mu tobož gràd na usieve povući. Naš seljak takova šta nebi ni vierovao, baš da bi ga tko na to sa svom mogućom riečitosti i navesti namieravao. Istina bog, ta žica je i kod nas već u dva miesta prelomljena bila, no po svoj prilici više od obiestnosti nego li iz kakova predsuda i tako se je nadat, kad se jedared stroge naredbe u tom pogledu proglase, da se za cielo takova šta neće više dogadjat.

Pešta 17. studenoga. Jedna deputacija iz članovah ovdiešnje israelitske vierozakonske obćine, vodjena vèrhovnim rabinom, gospodinom doktorom Meiselom, imala je danas pred podne čast primljena biti po Nj. carskoj visosti prejasnom gospodinu nadvojvodi glavnom gubernatoru. Deputacija predala je gospodinu nadvojvodi spomenicu u obziru gradjanske ravnopravnosti Israelitah. Govor gospodina doktora Meisela, dostojanstven i kratak, bio je milostivo primljen od Nj. c. visosti, a iz odgovora Nj. prejasnosti osviedočila se je deputacija, da će se dotični posao skoro i veoma povoljno riešiti.

Mletci, 16. studenoga. Baron Hübner došao je ovamo i namierava ovdie zimovat, u koju svèrhu već je najmio palaču Barbieri-evu.

U Tarčentu, u provinciji udinskoj, dogodio se izgred, koi će za cielo piemontezkim listovima dati povoda govorit o političkom ustanku. Dne 7. t. m. po ponoći sastaše se dva patrolujuća žandarma, s hèrpom ljudstva sastojećom od prilike od 40 pijanih osobah, koja je pievajući i rućeći hodila po gradu i mirovnim stanovničima smetala san. Žandarmi pozvaše pijanice, da umuknu i da se razidju, no bijahu izsmijani i izsviždani. S obzirom na to, da dvojica nebi u stanju bili tolikoj množini imponirat, otidjoše žandarmi u kasarnu, gdie su još tri momka zaiskali. Patrola otidje zatim u jednu kèrčmu, gdie su nemirnici sakupljeni bili. Četiri žandarma unidjoše u kuću, dočim je peti kao straža pred vratima ostao. Upotrebivši tamnu noć, dovuku se petorica k hèrpi spadajućih ljudih do inokosna žanderma, koga iznenada napadnu. Na njegovu viku dadoše se u bieg, no za njima pukne žandarm i rani jednog od krivacah. Ostali žandarmi pohvataše 7 drugih osobah, koje su dotičnoj oblasti predane bile, da ih kazni.

Mletci, 17. studenoga. Mnogobrojni mladići, koji su se na piemontezkom području mèrsko prevareni našli, vratiše se pokajani u krilo svojih obiteljih.

Talijanska.

Buoncampagni, vladalac sredaje Italije, bio je, kao što je poznato, kod početka talijanske krize opunomoćeni ministar Sardinije u Firenci i postao je po nastanku rata kraljevsko-sardinskim komisarom u Toskani. Buoncampagni rodio se g. 1821. u Rimu. On proizlazi iz obitelji knezovah Piombinah, koja medju svojima članovima broji više kardinalah i jednoga papu. U svojoj mladosti zabavljao se je Buoncampagni knjižestvom i znanstvenim naukama, napisao je više dielah, koja učiniše buku, i bio je god. 1854., pošto se je u Sardiniji dao naturalizirat, u Turinu izabran za deputirca. Ponajprije predsiednik komore, posta poslie ministrom javne nastave i otidje zatim u Firencu kao poslanik. U Italiji predbacuju mu da je čoviek bez osobite energije, što po svoj prilici odtud dolazi, budući da obično postupa s velikom dobrohotnostju i blagostju; to je čoviek, komu je sada povierena sudbina sredaje Italije.

Turin, 15. studenoga. Strigelli, direktor kod milanezke vlade, naimenovan je dèržavnim savietnikom. Kažu, da Mazzini namierava dati se izabrat za poklisara u deputirskoj komori. (U istinu čudnovato, ako je istinita ta viest!)

Turin, 19. studenoga. Ricasoli protestovao je kao predsiednik toskanske narodne skupštine proti naznačenja Buoncampagni-a kao vladaoca.

Milan, 16. studenoga. Glavni intendant u Paviji izdao je okružnicu, u kojoj javlja svoj odstup, jerbo vlada namierava samo članove parlamenta imenovat za gubernatore; samo u onom slučaju, ako bude izabran, vratit će se opet na svoje miesto.

Bolonja, 15. studenoga. Farini ukinuo je sveti ured i uveo sardinski štatut.

Turska.

Carigrad 26. listopada. Zatvoreni zavierenici neprestano zadaju brige vladi. Tome bi se mogao učiniti kraj, kad bi se presuda obnarodovala, pak onoga časa i izvèršila, ali se ministarstvo, koje i onako tek što se pravi, boji narodne bune, koja se nikako nebi mogla ugušiti; njega plaše i mnoge proklamacije po džamijskim vratima i javnim zdanjima, u kojima se opominje da se ostavi strogosti. Nezadovoljstvo je obće i mora se čoviek čuditi, kad oko džamijah i po kavanama, gdie su obično Turci u miru skupljali, u novije vrieme vidi posliednji sud božji (kijemet) prepravovernih sasvim oružanih muslomanah. Samo proglašivanje pomilovanjah može stati na put vèrlo nezgodnim dogadjajima, a zašto se s tim zakasnjava, to se nemože ponjati. Carigradska posada slaba je, jer je gotovo prepolovljena odpuštanjem redifah, a što je još gore, tako je nepouzdana, da je slaba fajda otuda, što se straže udvostručavaju i što im se daju fišeci sa tanadi. Sada se opet govori, da je komisija, koja je izpitivala zavieru, ipak mnoge na smèrt osudila, a potvèrdjenje ove presude samo se zato odlaže, što ministarstvo nikako neće da je obnarodnje. Muftija je umro u tamnici. Kako je narod nezadovoljan, malo da

neće biti krivci pomilovani. Ali idee zaviere usvojio je narod, pak će prije ili poslie opet biti posla. U ministarstvu se neprestano glože i Kiprizlija će mnoge neprijatelje sebi navući sa predložene štednje u dèržavnoj financiji, te će se težko moći dugo uzdèržati. Kako govore civilna lista sultanova umalit će se opet za niekoliko hiljadah kesah miesečno, i ovako ni dosada nije bila dovoljna. — Pitomci u višjim razredima liekarske škole udarili su revolucionarnim putem, pa su se usudili svi iz reda podnieti sultanu molbenicu, da im se stanje popravi; njih su isto tako bez razlike sve zatvorili, počem ih jo šeraščer najprije ukorio. — Od ratnih parobrodah na vèrtež, koji su naručeni u Englezkoj, došla su jučer četiri komada. — Čerkezi se sve više doseljavaju u Tursku i gotovo svake nedielje donose ih ruske ladje stotinama. Ali u Carigradu nemore dugo zadèržavati ove goste, već ih odmah šalju dalje.

Carigrad 12. *studenoga. Više ministerialnih komisijah naimenovano je za preustrojenje uprave.* Niekoliko velikih novih brodovah gradi se. Tabori kod Sofije i Šumlje dignuti su. „Journal de Constantinople" izjavlja, da porta nije izrekom kazala, da je konačno proti suezkom kanalu. Aristarhi, turski poslovodja u Bèrlinu, naimenovan je ministerrezidentom. Jedna sultanova naredba steže luxus visokih turskih gospojah. Izišla je naredba za uredjenje desetinskoga zakupništva. U urotnoj stvari proglasile su se presude. Od 41 urotnika osudjeno je 5 pèrve kategorije na smèrt, 13 na doživotnu robiju, 8 na pet do osamnaestgodišnju a 9 na vremenitu tamnicu, šestorici pako oprošteno je. Sultan je pèrvima odpustio smèrtnu kazan, ublaženje drugih kaznih očekuje se. Jedan dèržavni parobrod odplovio je s dèržavnim uapšenicima u Lemnos, Tenedos i Metelin. Bèrzojavno družtvo za Carigrad, Atinu i Smirnu obalilo je svoju tarifu. Neprestano dolaze čerkezki begunci; 700 istih poslano je u Rodus. „Presse d' Orient" smije opet pod niekim stegama izlazit. Topčara na šaraf „Intrepide" nasiela je, dolazeći iz Smirne sa Sir-Bulwerom.

Rusija.

Petrograd, 30. listopada. Družtva umierenosti raziširila su se već do Irkutska (u Sibiriji), gdie su se dva družtva sklopila: jedno proti opijenju rakijom, a drugo uobće proti pitju rakije.— Obširnije viesti iz Jakutska (u Sibiriji) javljaju, da se Jakuti sve većma izobražavaju, koji su do sada vèrlo zabataljeni bili. Godine 1857. preveo je na jakutski jezik arhiepiskop kamčatski Inokentije s niekojim drugim sveštenicima sve knjige novoga zavieta (osim sv. Jovana), zatim psalme i knjige bitja iz starogo zavieta, a tako i niekoliko molitvenih knjižicah, koje su svakom hristjaninu nuždne. Jedan odbor osobah, koje znaju jakutski, pregledao je ovaj prevod, koi je poslie štampan u Moskvi u sinodskoj tiskarnici troškom sinoda. Knjige su štampane kirilskim pismenima, samo niekoji zvuci, kojih nema slavenski jezik, označeni su osobitim znacima. Štampa je vèrlo dobro izpala. Dne 31. sèrpnja služila se je pèrva služba božja na jakutskom jeziku. Pri njoj su bili Jakuti i Rusi, od kojih mnogi vèrlo dobro znaju jakutski. Sami Jakuti s početka službe vèrlo su se začudili, kad čuše svoj jezik, i čisto nemogoše vierovati svojim ušima, da se sve to, što čuju, može i na jakutskom jeziku kazati. Pri samim obredima vladao je najveći poredak i mir. Ova stvar tako je dirnula Jakute, da su načelnici njihovih plemenah u ime svojih občinah izjavili arhiepiskopu želju, da se dan 31. sèrpnja na vieke slavi kao veliki svetac.

Francuzka.

Pariz, 16. studenoga. Sadanji poslanik u Berlinu markez de Moustier naimenovan je za poslanika u Beču. —

Spanjolska.

Madrid, 14. studenoga. Kortesima pročitan je dekret, kriepostju kojega odgadjaju se siednice istih. Vlada saobćit će svoju podpunu korespondenciju s Englezkom u obziru Maroka. „Correspondencia" javlja iz Kadixa od 11. studenoga: Danas su ovamo prispieli generali Ros, Zabala, Prim i Echague, načelnici vojenih sborovah. Vèrhovni zapoviednik bio je primljen s uzhitom. — Španjolska Grandeca naimenovala je deputaciju, da ponudi kraljici njeno sudielovanje u borbi proti Maroku.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Pariz, 19. studenoga. Tvèrdili su, da je Englezka primila poziv na kongres. Potvèrdjuje se, vele, da se je *Garibaldi* zahvalio na svojoj službi. Kralj Viktor Emanuel nije hoteo da prime toskansku deputaciju, koja je došla u Turin, da protestuje proti vladaočtvu Bouncompagni-a.

London 17. studenoga. Iz Pariza javljaju bèrzojavnim putem, da je Garibaldi dao svoju ostavku kao general vojske srednje Italije. Viktor Emanuel primio ju je i Garibalda naimenovao sardinskim generallajtnantom.

London, 19. studenoga. Uvieravaju da će Englezka stopram po izmieni ratifikacijah po Francuzkoj i Austriji i to sa u istovietnim notama pozvana biti, da pristupi kongresu. Jošte nesajamčeni glas hoće da zna, da i Englezka nije odobrila Buoncampagni-a za vladaoca. Poleg „Timesa" imaju se arsenal i ratna radionica preniesti iz Woolwicha. Isti list donosi jedan neprijateljski članak proti Francuzkoj i sajamčuje se, da Englezka dosad nije jošte formalno pozvana na kongres.

Pariz 17. studenoga. Kao što „Nordu" javljaju, pristaje Englezka na kongres samo pod tim uvietom, da se u Italiji nema oružjem posredovati; ona privoljuje i na restauraciju, ako bi ju narod zahtievao.

Carigrad 9. studenoga. Velypaša bit će za cielo naimenovan poslanikom u Parizu. Čini se, da se je u ministarstvo povratila podpuna sloga; u divanu pripravlja se spasonosna reakcija. Porta se žali živahno na napade Cèrnogorcah, koji su se, vele, dogodili s dopuštenjem knesa Danila.

Književna viest.

Od P. L.

Kao što doznajemo, prevadja jedan od mladjih naših spisateljah Komenskoga „Didaktiku", taj prekrasni umotvor na polju slavenskoga školarstva. Kao što nadalje doznajemo, izvèrstnu tu knjigu izdati će gg. izdavatelji pedagogičkoga časopisa „Napredka", te će ju svojim cielogodišnjim predplatiteljima pokloniti. Mi smo čvèrsto osviedočeni, da bi si ovim činom pribavili dosta veliku zahvalnost svojih predplatiteljah, a osim toga bi sjajno pred svietom pokazali, da im iskreno stoji do razvitka narodnoga našega školarstva.

Slavenske viesti.

V. Mř.

Izvèrstnog diela „Dějiny národu českého" od Franje Palackog tiska se u Zlatnom Pragu novi svezak. Bog bi dao, da bude prekrasno ovo dielo na skoro svèršeno. To je baš krasno ogledalo, u kojem može narod češki vidieti sve slavne čine svojih pradiedovah.

— Kao što čujemo, od sada će matica česka više raditi, nego što je dosada radila. Već od niekoliko godinah nije za književnost česku skoro ništa učinila, premda imade znatnu glavnicu i premda skoro svako lieto mnogo novih članovah k njoj pristupljuje.

— Kao što matica česka ništa nije radila, tako isto ništa neradi ni odbor za podignutje narodnog kazališta u Pragu. Tko se još sieća, s kakvim je veseljem i ljubavju svaki i najsiromašniji Čeh na ovu svèrhu po mogućnosti svojoj darovah doprinosio, taj nemože ni shvatiti, kako je to moguće, da se za stvar tako neobhodno potrebnu ništa neradi. Bog bi dao, da se taj odbor na skoro probudi iz dugog sna i neradinosti, koju mu narod nikad oprostiti neće!

— „Slovnik naučný" veoma krasno se razvija i napreduje. Već je izišao svezak 6, a naskoro će izići i sv. 7. Spis ovaj imade već 4008 predplatiteljah, što je doista krasan dokaz, kako Česi u književnosti svojoj napreduju. *Oni rade i podupiraju sve, što može njihov duševni napredak razvijati.* Kod njih je sasvim drugčiji život; kod njih se nejadikuju ko što je to kod nas običaj; kod njih se radi i to s velikim uspiehom. — Spis ovaj se odlikuje množinom raznog sadèržaja a može se prispodobiti najboljim enciklopedijam drugih narodah. A što mu na veliku preporuku služi, jest, da smatra sve s gledišta slavenskog. Mi dielo ovo preporučujemo svim našincem, koji iole češki razumiju. Ciena svakog svezka je dosada 36 novčićah; nu od nove godine bit će 40 novčićah. Svaki 3.—4. tjedan izlazi jedan svezak.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 16248-4168 IV. (VI.—69) 3—1

Razpis natiečaja.

Da se opet popuni izpražnjeno miesto direktora c. kr. diečačke i dievojačke glavne škole u Rovinju razpisuje se do 20. prosinca t. g. natiečaj.

Natiecatelji za ovu službu, s kojom je skopčana godišnja plaća od 630 fr. a. vr. uz uživanje bezplatna stana, imaju svoje vlastoručno pisane, na ovo miestodèržtvo upravljene molbenice, koje moraju biti obskèrbljene izkazom o dobi, domovini, vierozakonu, čudorednosti, podpunom poznavanju niemačkoga i talianskoga jezika, naukama i o uslugama već učinjenim u školskoj struci, predati unutar gore naznačenoga roka kod prečastnog biskupskoga konsistorija u Poreču.

Od c k. primorskoga miestodèržtva
U Tèrstu dne 6. studenoga 1859.

Nr. 32,421. (VI.—68) 3—3

Kundmachung.

An dem k. k. Gimnasium zu Tarnov ist eine Lehrerstelle für Latein und Griechisch mit dem Jahresgehalte von 735, eventuell 840 Gulden öst. W. und dem Anspruche auf die gesetzlichen dezennalzulagen zu besetzen.

Unterrichtssprache für diese Gegenstände ist die polnische und die deutsche.

Die Bewerber haben ihre vorschriftsgemäss instruirten an das hohe k. k. Ministerium für Kultus und Unterricht gerichteten Gesuche, und zwar wenn sie bereits in einem öffentlichen Lehramte sich befinden, durch ihre vorgesetzten k. k. Gimnasialdirektionen und Landesbehörden bis zum 15. Dezember 1859 hieramts einzubringen.

Von der k. k. Landes-Regierung
Krakau am 5. November 1859.

Br. 5831 (DS.—90) 3—1

Oglas.

Od strane magistrata zemaljskoga glavnoga grada Zagreba daje se na znanje, da će se ovomiestni godišnji vašari (sajmovi) tečajem sunčane godine 1860. obdèržavat sliedećih danah i to: počet će se
pèrvi dne 26. ožujka a svèršit će se 2. travnja,
drugi „ 17. travnja „ „ „ 3. svibnja,
treći „ 5 sèrpnja „ „ „ „ 21. sèrpnja,
četvèrti dne 11. kolovoza a svèršit će se 28. kolov.
peti 25. listopada a svèršit će se 2. studenoga,
šesti 5. prosinca „ „ „ „ 13. prosinca.

Od magistrata c. k. glavnoga grada Zagreba.
U Zagrebu dne 16. studenoga 1859.

(Izv.—192) 3—3

Razpis natiečaja.

Kod pučke učione Sv. Maria u dolnjem Medjumurju kotara prelozkog županije varaždinske izpražnjeno je miesto drugog učitelja, sa godišnjom plaćom od 157 fr. 50 kr. a. vr., dva hvata dèrvah za osobnu porabu ustanovljenom i slobodnim stanom, želeći takovu zadobiti neka molbenicu vlastoručno pisanu sa dokazi, na veleč. g. Stiepana Fokia podjašpršta kao školah nadziratelja u Prelog do 28 studenoga 1859 odprave.

Občina Sv. Maria dne 5. studenoga 1859.

OGLASNIK.

(Dp.—137) 3—1

Poziv.

Budući da nekoji dužnici stečajne mase Apoka Potakove kamate od glavnicah kod njih ležećih platili nisu, zato se pozivaju, da zaostavše kamate do 6. prosinca 1859 dole podpisanome obskèrbitelju mase u gjurgjevskoj ulici br. 253. stanujućem položiti, i posliednju namiru vèrhu položenih kamatah pokazati imadu.

U Zagrebu 20. studenoga 1859.

Ferko Žerjavić.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 23. STUDENOGA 1859. Broj 268.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Privremeni financijalni perovodja 3. razreda **Anton Wračko** konačno je potvèrdjen.

C. k. zemaljsko ravnateljstvo financijah.

U Zagrebu dne 8 studenoga. 1859.

Br. 18083-4285.

Oglas.

Kod komisije za teoretični dèržavni izpit sudbenoga oddiela, koja polag zakona od 2. listopada 1855. d. z. l. br. 172. obstoji u Zagrebu, službovat će u školskoj godini 1859/60. sliedeći sučlanovi i to kao predsiednik: **Ivan Mažuranić**, c. k. savietnik banskoga stola i višji dèržavni odvietnik, zatim izpitni komisari: **Ferdinand Žerjavić**, odvietnik, doktor **Antun Molnar**, profesor na c. k. pravnoj akademiji u Zagrebu, **Petar Očić**, odvietnik, **Viekoslav Frigan**, odvietnik, doktor **Andrija Gostiša**, profesor na c. k. pravnoj akademiji u Zagrebu i doktor **Antun Roje**, c. k. bilježnik u Zagrebu.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtva.

U Zagrebu dne 19. studenoga 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. (Izvadjeno iz prijateljskoga lista). I u Čakovcu primili smo s uzhitom presvietloga bana, grofa Coronini-a. Nj. preuzv. došla je iz Varaždina uz tutnjavu mužarah 15 o. m. u 4 sata po podne u naše tèrgovište. Ovdašnje činovničtvo zatim cehovi sa zastavama, će mnogobrojni puk dočekaše gromovitim klicanjem „živio!“ visokoga gosta.

Presvietli ban bavio se ovdie samo dvie ure te usrećio svojim pohodom ovdašnje urede, škole i to ne samo katoličke već i židovske. Pregledao napokon ovdašnju sladoranu (Zucker-Fabrik) te oko 6. ure krenu praćen od ovdašnjeg g. predstojnika kot. ureda uz tutnjavu mužarah i gromoviti „živio!“ natrag u Varaždin. Dvadeset izabranih konjanikah medjumurskih u narodnom odielu dočekaše i dopratiše presvietloga bana iz Nedelišća u Čakovac pa opet natrag u Nedelišće. — Nas niekolicina narodnjakah, bili smo taj dan upravo dobre volje, a zašto? . . . Jer vidjesmo tik naza se proći svoga ne samo starim hèrvatskim imenom zvana glavara, nego muža, koi je našoj domovini u ovo kratko vrieme pokazao činom svoju dobrohotnost i otčinsku ljubav, dočim se počelo i kod nas Hèrvatah graditi i raditi, sidati i učiti — više nego do lietos. U njega je energična volja — a dao Bog te nelupao njome u živac kamen. Ovom prilikom nemogu propustit javit niešto i o našoj željeznici. Vèrlo se čudim, da se dosad nije od znanih rodoljubah nitko glede te stvari u Nar. Nov. oglasio. To je dokaz da se još svejednako malo kod nas mari za narodnost i narodni jezik. Narodne Novine ili drugi koi časopis hèrvatski moraš s Diogenovom lampom tražiti. Quousque tandem!! — Dne 29. pr. m. pèrvi put proleti po hèrvatskoj zemlji parovoz. Bilo je naznačeno, da će oko 9—10 urah u jutro doći, s toga bio je Čakovec oko 10. ure sasma pust, jer malo i veliko staro i mlado pohiti k željeznici. Nu kola nisu došla u naznačeno vrieme već istom u dvie ure po podne. Bavila su se samo 5 minutah te zatim krenula put Kaniže. Od Čakovca do Kaniže imade 5 satih dobre vožnje; no željeznica prevaljuje taj prostor za poldrugu uru. Kad bude sasvim u redu neće ni toliko vremena trebati. Pokusna vožnja pošla je dobro za rukom, jer ni jedna šinja popustila nije. Sada ide svaki dan i to jedan dan u Kanižu a drugi u Pragerhof. Za sada prevažaju se po željeznici samo potrebite stvari za kolodvor, koi još nije posve gotov kao: prozori, vrata, željeznine itd. Glavna pokusna vožnja bit će, kako se čuje, tek oko 15. prosinca o. g. svečano otvorena te tom prilikom prisustvovat će tkogod i od višje bečke vlasti. 1. siečnja g. 1860. predat će se ova nas tako blizu tičuća se željeznica obćenitoj porabi. G.

D. I. U Oroslavju dne 19. studenoga. Kao mnogi ini kotari, bio je i kotar stubički tako sretan, dne 17. t. m. u krugu svome viditi Nj. preuzvišenost gosp. bana grofa Coronini-a, koi je za kratko vrieme boravljenja svoga u Hèrvatskoj toliku popularnost stekao.

Ubaviešteni o njegovom dolasku pohèrliše pred istoga odmah gospodin kot. predstojnik M. Matković, g. stubički župnik Ivan Kralj i obćine jakovljanske načelnik g. Petar Radoboj, te na medji krapinsko-stubičkog kotara, gdie je mnogobrojnimi narodnimi i carskimi barjaci ukrašen slavoluk podignut bio, dopraćenog po presvietlom gosp. vèrhovnom županu varaždinskom Aleksandru Šimunčiću, g. grofu Dionisu Sermage-u, koi je Nj. preuzvišenosti do St. Križa na susret otišao, g. grofa Šlippenbahu sa sinom svojim, i gospodinu kotara krapinskog predstojniku dočekaše; gospodin kotara stubičkog predstojnik pozdravi ga smierenom dobrodošlicom te ga polag starog hèrvatskog običaja na bielcu konju u svečanoj propisanoj odieći do Oroslavja doprati, gdie kod podignutog drugog takodjer krasno uriešenog i shodnim napisom providjenog slavoluka dočekaše Nj. preuzvišenost kotarsko i porezno činovničtvo, obćinski načelnici i tajnici s obćinskim odborom, a zatim milog nam gosta u družtvu s mnogobrojnim ovokotarskim vlastelstvom, što se s velikom množinom prostoga svečano obučenoga pučanstva ovdie sakupi, odpratiše pod neprestanim klicanjem „Živio!“ i gruvanjem prangijah u kot. ured.

U kot. uredu dade si svietli ban sve pojedine činovnike, obćinske načelnike sa njihovimi tajnici i sva ostalu gospodu redomice predstaviti i svakom pojedinom znao je nešto obodrivajućeg kazati, tako da si svojom umilatostju i dobrohotnostju sviuh nazočnih sèrca za uviek predobi.

Za vrieme pregledavanja kotarskog i poreznog ureda, gdie je Nj. preuzvišenost svoju dopadnost očitovala, čekaše množina puka na bodnicima, da svog bana još jedanput vidi i pozdravi, a kad Njegova preuzvišenost svoju zahvalu u našem narodnom jeziku izrazi, nije bilo veselja i uzhitu konca ni kraja.

Poslie uzetog kod g. grofa Dionisa Sermage-a kratkog ručka, na koi i nieki od otmenije gospode pozvani bijahu, sprovodjen na konju po g. c. k. kotarskom predstojniku uputi se naš obljubljeni visoki gost put Zagreba.

U Sv. Petru na medji stubičke župe pričeka svietlog bana opet g. župnik Kralj i gosp. obćinski načelnik jakovljanski, koi, čim bi se s istima na kratkom o okolici i stanju pučkom porazgovorio, bude po pomenutoj gospodi kao i množini puka, koja ga je cielim putem radostno dočekivala, do Bistre praćen, gdie se svojom umiljatostju oprosti i put svoj dalje nastavi.

Našu radost umalila je nemila okolnost, što presvietli i obće ljubljeni naš gospodin vèrhovni župan Bunjevac, doznavši Njegovoj preuzvišenosti u Stubicu na susriet, iznenada naglo oboli, i tako se prije dolazka Nj. preuzvišenosti moraše kući vratiti.

S. V. Iz Križevacah, 17. studenoga. Noćju izmedju 15. i 16. studenoga o. g. u jedan sat probudi nas mukli glas zvonovah naviestivši nam, da se strašan živalj „vatra“ opet sa niekim nesretnikom bori za vlastitost njegovu. Iz stotine gèrlah u svih stranah grada zaori dèrhćući glas „vatra!“ „oganj!“ i u tili časak sakupi se množina ljudih na tužnom pozorištu, providjena zaimačem, kusljem, siekirom, bakljem, obćinskimi sisaljkami, te nam sretno podje za rukom do 2 i pó sata u jutru posve ugasiti vatru, što se bijaše pojavila u jednoj žitnici, gdie za sada srećom ništa drugo nebijaše, do niešto šiške i malko siena na tavanu. — Vidismo ondie cielo osoblje magistratsko i više činovnikah kot. ureda.

Dobročudni i milosèrdni ljudi naši netrebaju, da ih vlast kakova ili sila tiera na posao taj, već sliedeći evangjelsko ono načelo: učinite ljudem sve ono, što hoćete da oni vam učine! natieču se u tom milosèrdnom poslu i znaku ljubavi kèršćanske i uobće čoviečanske, te se svaki sretnim scieni, čim holje sile svoje upotrebiti može za izbaviti uboga brata svoga iz toliko biede: zna bo svaki, bio zanatlija ili težak, koliko i kako se dugo muči i kini ubog čoviek, dokle si pribavi svakdanje potrebštine, dokle si složi kolibu kakovu, te se sad iz dna duše veseli, što se neće morati potucati po tudjem pragu. Pa kad dodje iznenada nesreća, ko iz vedra neba grom, te mu turi u ruku opet onaj prosjački štap, što ga jedva odložio bijaše, o kakova nevolja! kolika pečal! Zato nemoj prijatelju oholit se, kad ti je sreća poslužila, te si se dočepao dobra vremenitog, ono bo, što si ili težkom mukom ili srećom lasno uhvatio, jošte lašnje izgubiti možeš. Jer dokle jošte imade vodo-grado- i gromonosnih oblakah, koji ti u niekoliko časovah kèrvavim potom pribavljenu sladku nadu i liepu budućnost uništiti mogu, — dokle jošte živi neprijatelj čoviek, koi dobro tvoje silovitom rukom oteti hoće i može, — dokle se jošte nalazi i koja iskrica vatre na svietu, kojom ti se može upaliti krov nad glavom, i sve imučtvo, kud ti se oko paslo, čim ti se sèrce nasladjivalo, u jedan trenutak, u prah i pepeo pretvoriti, — dokle imade povodnje, nepravde i kèrvavih bojevah na svietu, tako dugo nekaži: Prosjačka batino! moja te se ruka nikad dotaknuti neće! O koliku istinu kaza niekoč onaj božjim duhom razsvietljen čoviek u piesmi svojoj, gdie zbori: „Ako Bog negradi kuću, uzalud poslaje, koi ju gradi. Ako Bog neuzčuva grad, uzalud bdiju, koji ga čuvaju.“ Pslm. 126. Takove mi se po prilici vèrtiše misli u glavi, kad se vratih kući sietan i neveseo. Tada čujem jednoga, gdie kaže svomu drugu: Ala sam se gèrdo poplašio! A taj mu odgovori: „Tko se ognja neboji, to nije čoviek!“ Eto ti križevačkoga Seneku u prostoj odieći, pomislih u sebi, ta i taj stari mudrac negdie izusti: „Non sentire mala non est hominis.“

Beč, 19. studenoga. Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je danas predpodne podielit mnogobrojnih audiencijah.

— Imendan Nj. veličanstva carice bio je danas kod najvišjega dvora svetkovan u obiteljskom krugu. Predpodne dèržala se je u dvorskoj kapeli u Schönbrunu služba božja, poslie podne bio je obied kod Njegoga veličanstva.

— Nj. veličanstva car i carica ostavit će

prekosutra Schönbrunn i preselit će se u c. k. dvorsku palaču.

— Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je povodom nastupa studeni i u njenom sliedstvu nalazeće se nestašica zaslužbah, kao i prijašnjih godinah, iznosak od 2000 f. a. v. najmilostivije poklonit u tu svèrhu, da se u ovdie obstojećim zavodima za obiedovanje kupe predplatne cedulje i bezplatno razdiele medju istinito oskudne i dostojne osobe.

— „Slovenské noviny" donose u svom broju od 17. studenoga u slovačkom jeziku sastavljenu zahvalnicu, koju je evangelička občina gornjo i doljno-lehotska povodom carskoga patenta o uredjenju poslovah evangeličke cèrkve i Ugarskoj upravila na ministerstvo bogoštovja i nastave. Ova glasi u viernom prevodu od rieči do rieči, kako sliedi:

„Visoko c. k. ministarstvo bogoštovja!"

„Ovaj dan, bio je dan dobrih viestih za nas. Danas nam je kod javne službe božje pročitan bio c. k. patent od 1. rujna t. g., kojim je Nj. veličanstvo car i gospodar dostojao uredit našu evangeličku cèrkvu.

S najsèrdačnijom zahvalnostju priznajemo otčinsku brižljivost Nj. veličanstva. Mi smo doživili, što su naši otcevi zahman žudili.

Hvaljen budi bog, u kojega je ruci kraljevo sèrce; kamo hoće obraća ga on. On je našega gospodara učinio orudjem božanske milosti.

Blagoslovljen budi od boga car i gospodar što se zauzeo za ostavljene; blagoslovljeno budi ime Franjo Josip medju svim narodima.

Hvala, viečna hvala budi uznositim savietnicima Nj. veličanstva, koji su vierno sudielovali, da krej učini unutarnjim nedostatcima naše cèrkve.

Svemogući, koi je začeo ovo dielo, neka ga i dovèrši na svoju slavu, austrijanskoj monarkiji na korist a nama na spasenje.

Iz velike skupštine evangeličke cèrkve a. k. gornjo- i doljno-lehotske dne 30. listopada 1859."

— Nj. c. visost prejasna gospoja nadvojvodinja Sofija dala je za razdieljenje medju osakaćene i za posao nesposobne vojnike i njihove udove i sirote na najviši god Nj. veličanstva carice i ujedno na sveti badnjak 105 for. kao i sukna i pèrtenine uručit utemeljitelju takovih podpornih darovah, Franji Antunu Danningeru.

— Za malo naimenovat će se, vele, treća komisija, koje zadatak bi bio ustrojit zavod, kojem bi se povierilo nadziranje i kontroliranje dèržavnih dugovah i zaklade za izplaćivanje istih. Za izplaćivanje i dèržanje u očevidnosti okamatljivih dèržavnih dugovah obstoji tako zvana obćenita zaklada za izplaćivanje dèržavnih dugovah pod vlastitom direkcijom podignutom god. 1817. Zadaća ove direkcije jest pribavljanje jasna pregleda vèrhu ukupnih dugovah dèržave, upravljanje žrebanja starijega dèržavnoga duga, rukovanje doznačenih dohodakah i izplaćivanje raznih dèržavnih papirah.

— Akademički senat peštanskoga sveučilišta zaključio je kazniti one članove djačke deputacije, koji su u listu „Ostd. Post" napisali bili nieko izjavljenje u ime svojih kolegah.

Sèrbija.

— „Zven. Nov." donose ukaze kneževske, kojima se oddvojava popečiteljstvo prosviete od popečiteljstva pravosudja, i za popečitelja prosviete imenuje gosp. Dimitrije Matić, dosadašnji člen kasacijalnoga suda. — G. Gjorgje Djević, kontrolor pri glavnoj vojničkoj upravi, naimenovan je načelnikom okružja cèrnorečkoga.

— Kažu, da će g. Ljubomir Nenadović postati profesorom u liceju na miesto pokojnoga Vukomanovića; no kao što se govori, on će biti sad načelnik u popečiteljstvu prosviete. Gdiekoji se nadaju, da će za profesora postavljen biti gosp. Gjuro Daničić. To bi bilo dielo, kojim bi se sadašnje popečiteljsto moglo ponositi, jer bi liceju dalo čovieka, koi bi najdostojnije zastupao dotičnu katedru.

Rusija.

Iz Petrograda se javlja, da ruska vlada namieri va ustrojiti zvaničan list sa vèrlo ajsinim sredstvima. U Petrogradu se skupio odbor, koi će se savietovati o reformama u poreznoj sistemi. Dosadanja je imala dosta nezgodah a reforme su nuždne i zbog oslobodjavanja seljakah iz podanstva.

Turska.

Carigrad 2. studenoga. Istina da je narod liepo primio što je sultan naimenovao za velikoga vezira Keprizni Mehmed pašu, ali još nikako se nepokazuje očekivani napredak, budući je Keprislija našao na sve strane duga, a u kasi ni izlizane pare. Ali paša predao mu je javne poslove da nemogu biti većma zabataljeni. — Sad je obnarodovana sultanova presuda zatvorenim zaviereniciima. Nijedan od njih ni da je zatvoren. Svi se puštaju svome zavičaju, a koji nisu rodjeni carevi podanici, ti mogu gdie im je volja osim Carigrada živiti. Koji su bili činovnici, ti dobiju platu kao da su razpoloživi.

„Tem. Ztgu" pišu iz Mostara 25. listopada, da je više poglavicah iz Pive i Drobnjakah došlo u Mostar, da se poravnaju sa Turcima kao i Banjani i Zubci. Medju njima je i pivski iguman Teodosije. Ovaj javlja, da je Dervišpaša sa niekoliko batalijunah krenuo na Pivu, a on da se na taj glas dignuo evropskim komisarima, koji su u Drobnjacima udešavali granicu, moleći ih da pišu Dervišu, da nedira u Pivljane, koji su gotovi pokorit se, ako im se oprosti buna. Dervišpaša požuri se primiti ovu ponudu, imajući niešto malo zlo plaćene, još gore branjene i neobuzdane vojske. Za Pivom se povedu i Drobnjaci. Dne 19. listopada došao je Dervišpaša u Mostar, a dva dana za njim Mahmudpaša. Vojske će zimovati tri ordije (batalijuna) u Mostaru, tri u Trebinju i šest u Taslidži, Nikšiću, Gacku, Stolcu, Nevesinju. Turci su vèrlo nezadovoljni sa novom granicom cèrnogoskom. Dali su Cèrnogorcima u Župi velike zemlje iza lanjske granice, a u Drobnjacima još sva jezera, koja su oni davno od Turakah iskali. Turska vojska još izgleda kao i prije šest miesecih na nedobivenu platu. Činovnici podozrevaju obroke i solditima i konjima. Ako vlast ište u Carigradu novacah, perta nikad nešalje.

— Iz Soluna pišu 19. listopada „Journal-de-Constantinople", da su stanovnici varoši Delbaća, kojih ima 4—5000 dušah, gotovi primiti rimokatoličku, a ostaviti pravoslavnu vieru. I u Delbaću su sami Bugari.

— Iz Kukuša (Havret-Hisaro) došli su glasovi od 24. listopada. Gèrčki patriarh pisao im je i poslao dva sveštenika, te ih odvraćao od koraka njihovoga, kojim su nagnuli da prime rimokatoličku vieru, ali Kukušani ostadoše pri svojoj namieri. Vladika Ilarion makariopolski ušao je jedan dan u cèrkvu i htio je narodu propoviedati, ali se narod pobuni, stiera ga s amvona i on se morao sakriti u oltar. No ipak čini se kao da Bugari nisu svuda tako razpoloženi prema rimokatoličkoj vieri, kao oni u solunskoj okolici, jer u Kotlu (Kazanluku) i Gabrovu neće da dèrže „Bgariju", koja je na strani rimske propagande, već izjavljuju svoje nezadovoljstvo s njom.

Bèrzojavne i najnovije viesti

London, 20. studenoga. Službena prekozemna pošta dolo Shangai 8. listopada. Kitajci zabacuju i amerikanski ugovor, oni su se kratili otvorit, kao što su se u ugovoru obvezali bili, luke Swantow i Taiwan.

Turin 17. studenoga. Jučer je ovamo prispiela jedna toskanska deputacija, isto tako Garibaldi, koi se je poslie razgovora s ministrima opet vratio u Romanju.

Milan, 14. studenoga. Annori naimenovan je generalmajorom i zapoviednikom narodne straže.

Bolonja, 15. studenoga. Brigada Modena premiestit će se u Katoliku, gdie ima izmient divizije Mezzacapovu i Ricasoli-ovu Rimini i Bolonja učvèrstit će se, kako se glasi.

Turin, 21. studenoga. Garibaldi je konačno odpušt n.

Pariz, 21. studenoga. „Patrie" javlja, da su danas (21) odaslani francuzki pozivi na kongres; posao u obziru vladaočtva sredanje Italije obustavljen je.

Pariz 21. studenoga. „Constitutionnel" javlja, da je po posliednjem turinskom izjavljenju postalo moguće vladaočtvo Buoncampagni-evo, no s priuzdèržanjem odluke kongresa.

— Vojska, koju će Francuzka zajedno s Englezkom na Kitaj poslati, iznosit će 8000 momakah.

Pariz, 21. studenoga. „Constitutionnel" donosi članak u bitnosti sliedećega sadèržaja: Izjavljenja dana po turinskom kabinetu čine za sada vladaočtvo Buoncampagni-evo mogućim, no samo zato, da se poredak uzdèrži do konačnoga uredjenja Italije, koje ostaje priuzdèržano kongresu.

Turin, 20. stud. Buoncampagni odputovao je jučer u Parmu, gdie namierava ostati niekoliko danah. Posao podvladaočtva u Toskani razpravlja se neprestano. Proglas obnarodovan po Garibaldu javlja njegov odstup, on će, kaže se u istom, opet preuzet glavno zapoviedničtvo, kad kralj pozove vojsku na boj.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

(DS.—89) 3—2

Podnesni napisnik c. k. hèrvatsko-slavonskoga višjega urbarialnoga suda nalazi se sada u gornjoj varoši, kipnoj ulici, pod kućnim brojem 258.

Od priedsiedničtva c. k. urbarialnoga višjega suda.

U Zagrebu dne 17. studenoga 1859.

HK. 262. (134) 3—2

Tèrgovačka i obèrtnička komora za Hèrvatsku naimenovala je primivši potvèrdu naimenovanja po visokom c. k. ministarstvu financijah sliedeće zaprisežene sensale za svoj kotar:

Gospodina Gjorgja Badovinca sensalom za mienice i robu za Karlovac.

Gospodina Vasilja Živanovića sensalom za mienice i robu za Zagreb.

Gospodina Viekoslava Bukvića sensalom za mienice i robu za Sisak.

Gospodina Vincenca Kasparka sensalom za robu za Varazdin, što se do obćega znanja stavlja s tom opazkom, da su imenovani već položili propisanu prisegu za svoju službu i uslied toga vlastni su preduzimat sve sensalske poslove.

U Zagrebu dne 16 studenoga.

Tèrgovačka i obèrtnička komora za Hèrvatsku. Anast. Popović s. r.

Nr. 12035-2016 (Izv.—197) 3—1

Avviso di Concorso.

Presso l' i. r. ufficio Centrale di Porto e Sanità marittima in Venezia si è reso vacante il posto di Piloto di II. Classe cui va congiunto il salario di annui fni. duecento e dieci V. A. (210), nonchè il godimento della montura in natura.

Pel rimpiazzo del detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che i concorrenti avranno da presentare entro tutto il giorno 10 dicembre p. v. a questo Governo Centrale Marittimo le loro suppliche debitamente corredate, comprovando l' età, l' incensurata condotta politico-morale, la piena idoneità al detto posto, la perfetta conoscenza della lingua italiana ed i servigi anteriormente prestati. — Dichiareranno inoltre se o meno si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario presso il sunominato Ufficio Centrale di porto e sanità marittima

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.

Trieste, 10 novembre 1859.

Nr. 11814-1997. (Izv.—196) 3—2

Avviso di Concorso

pel rimpiazzo del posto di guardiano d' ispezione presso l' Espositura portuale sanitaria in San Giacomo (Croazia Civile), cui va congiunto il soldo di annui fiorini centoottantanove (289) nonchè l' indennizzo di montura d' annui fiorini venticinque, soldi 20, (25 : 20).

Chinnque inten le aspirarvi, presenterà entro tutto il corrente novembre a questo Governo Centrale Marittimo la documentata istanza, comprovando la sua età, l' illibata sua condotta morale, i servigj finora prestati, principalmente in qualità di guardiano eventuale di Sanità, nonchè la piena conoscenza della lingua italiana.

Dichiarerà inoltre se si trovi in parentela od affinità con altro impiegato portuale sanitario nel Litorale croato.

Trieste, 5. novembre 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Tiskom narodne tiskarne Dr. Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 24. STUDENOGA 1859. Broj 269.

Carsko-kr. službene

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

NARODNE NOVINE.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina = 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb, dne 24. studenoga. U jučerašnjem broju zagrebačkih niemačkih novinah nalazi se pod šifrom Sch. članak, u kojem se za izravnanje jezične raspre u carevini austrijanskoj predlaže, da bi nastava u pučkoj školi posvuda imala se podieljivat u narodnom jeziku i da bi se osobito na to imalo gledat, da se učenici nauče u svom materinskom jeziku ustmeno i pismeno izrazivat ispravno i izborno. U pučkoj školi nebi se učenici smieli siliti na učenje drugog nego materinskog jezika. U miestima ili kotarima, gdie je više jezikah govori, morala bi, ako je iole moguće, za svaki jezik obstojati posebna pučka škola. Gdie to nebi moguće bilo, morala bi se nastava podieljivat u jeziku većine i manjina morala bi se prilagodit k tomu, da nauči taj jezik. Občenje oblastih s narodom moralo bi biti u vladajućem zemaljskom jeziku t. j. u jeziku većine pučanstva dotičnog uredovnoga kotara, no moralo bi se skèrbit zato, da se strankama nevieštim ovom jeziku sve točno protumači. Što se nastavnoga jezika tiče u srednjim i višjim školama, opet se preporučuje sistema razlučenja polag jezikah; na srednjim i višjim školama, koje pohadjaju djaci jedne i iste narodnosti, čini se da nije nikakovim teškoćama podvèrženo uporavljanje narodnoga jezika kao nastavnoga; na zavodima, koje pohadjaju djaci raznih narodnostih, preporučuje se pako najbolje latinski jezik kao nastavni. No na korist realkah morala bi se učinit iznimka i ovdie imalo bi se dèržat istih načelah, kao kod pučkih školah, jerbo učenicima realnih školah nije neobhodno potreban latinski jezik, dočim je kod pitomacah učenih školah temelj njihovoga cieloga znanstvenog izobrazovanja, tako, da bi učenik, koi bi se protivio proti latinskom jeziku, sam sebi dao testimonium paupertatis. Što se poslovnoga jezika tiče, preporučuje se za obćenje oblastih jedne i iste krunovine medju sobom vladajući zemaljski jezik, za obćenje oblastih pako sa sredotočnim i drugih krunovinah oblastima kao obćeniti dèržavni jezik latinski, koi je za tu svèrhu bolje sposoban nego li ikoi drugi živući jezik u cesarevini, jerbo je kao mèrtav jezik neutralan i obćenito dobro svih izobraženih narodah Evrope, tako da je veoma sposoban predstavljati svezu dèržavnog jedinstva i naprema inozemstvu, koja ima skapčat razne narodnosti austrijanske cesarevine. Iz toga uzroka mogao bi biti latinski jezik i jezik saborah onih zemaljah, gdie se više raznih jezikah govori, kao i poslovni jezik budućega dèržavnoga sabora.

Sèrbija.

Protokoli sèrbske narodne skupštine u Kragujevcu 1859. (Iz Zvan. Nov.)

Druga siednica u petak 23. rujna. Zaključi se i preko jedne deputacije podnese se svietlom knezu ova adresa, koju je protojerej šabački, g. Jovan Pavlović, sačinio:

„Vaša svietlost, premilostivi gospodaru! Predstavnici naroda sèrbskoga na malo-gospojinskoj skupštini zakonito sabrani, s najvećim oduševljenjem i radostju napunjeni su jučer bili, kad su Vašu knežesku svietlost, kao svoga gospodara, otca i blagotvora u sredini svojoj vidili. Otečeski pozdrav Vaše svietlosti potresao je naše blagorodno čuvstvo sèrca i duše do najveće dubine. Izmedju ostalih spasonosnih savietah Vaše svietlosti, očinsko staranje, koje ste o prezaduženom stanju naroda našega pokazali, ispunilo nas je, gospodaru, blaženim utiešenjem; i za ovakovo blagotvorno i očinsko staranje Vaše svietlosti neimajući riečih, kojima bi blagodarnost našu podpuno izraziti mogli, u miesto toga zavietujemo Vašoj svietlosti, kao otcu, izbavitelju i gospodaru svomu, nepokolebivu viernost, oddanost i bezgraničnu poslušnost, i molimo se bogu, da on svoblagi, koi je želje naše uslišao, i Vas poslie toliko godinah s ljubljenim sinom i naslіednikom Vašim, a našim budućim vladateljem nama povratio, blagoslovom svojim učini, da sve ono što Vi, za blago i spasenje svoga naroda, a sa njime i na ovakovi način namierite i preduzmete, blagoslovenim uspiehom svojim uvienča."

Pročita se pismo savieta, kojim se šalju narodnoj skupštini protokoli pèrvog i drugog odbora, koje je upravljeno na sadašnju skupštinu. Pročita se drugo pismo savieta, s kojim se šalju skupštini sva akta svetoandrijske skupštine. Za ovim se pročita izviestje drugog odbora svetoandrijske skupštine i potom se povede rieč, šta

Glas jedne domorodkinje.*)

Iz Biškupca, kod Varaždina. Dokle poviestnica dopire, pesna se, da su se narodi gibali i jeden se s drugim natiecao za pèrvenstvo izobraženja i blagostanja, koliko dan danas; na dahu silni Česi i u novo doba marljivi Slovenci krasan su nam primier; Magjari, koji glede narodne literature ne samo da nebijahu pred nama, nego za nama, daleko nas u novo doba preteknoše, te uprav junački napreduju nežaljeć ni truda ni troškovah; mužko i žensko se natieče, koi bi više položio na žèrtvenik domovine za izobraženje narodno, izdavanjem prostonarodnih knjigah i časopisah.

Samo mi u ovom obziru sasma malo radimo, kao da nemarimo, da se i naš narod izobrazi, kao da mislimo, da našemu narodu već ništa netreba, oslobodivši ga od robote i ustrojivši mu nekoliko školah. Krasni običaji vladajući u našega naroda, i uprav strogo kèrstjanski način u slici patrijalkalnoga života, bijahu do sada dovoljni za njegove okolnosti, ali kao da je već u napried slutio nieku pogibelj od sdruženja s inostrancima, volio si je svoje kuće po bèrdima i kojekakovim zabitnim miestima graditi, gdie je sasma pokojno i bez ikakve tudje pomoći živio.

Ali sada, kad je svakomu dopušteno da se seli, kud mu drago, sada se imemo bojati, da će naš prostodušni i gostoljubivi narod zlo proći i pasti u nemile ruke inostranacah i kojekakovih varalicah. Dakle već materialne okolnosti zahtievaju, da se za naš narod pobrinimo te ga vodimo, kako da živе bez znatne štete u novom družtvu. —

Tim više će svatko uz mene pristat, ako promisli zadaću svakoga pojedinoga čovieka i naroda, da mora uviek duševno napredovat, ako neće da natrag ide. Nu nemislim ja time, da se u kakov novomodan frak i krinolinku obuče, od takove ga ludorije bog začuvao! nego da mu se prilika pruži, kako bi se i on primierno svojim okolnostim i duhu vremena izobrasiti mogao, riečju da mu se poda barem po koja poučna, dakako ujedno i zabavna knjiga.

Sličnu želju izrasio je već ove jeseni onaj varaždinski dopisnik u Nar. Novinah i preporučio, da bi se družtvo ustrojilo za pučku literaturu. Ja neustèrpljivo čekah, hoće li se tkogod naći, da o ovom plemenitom i za naš narod toli važnom predlogu štogod progovori. Nu dosad se žalibože toga nemogah dočekati, te moradoh misliti, da će ovaj poziv ostati glas vapijućega u pustinji. Zato se time odsivljem, da dokažem, da ovo plemenito sèrce ipak i plodne zemljice nadje.

Ja sudim, da još veoma malo učinismo ustrojivši pučke učione, gdie se naša mladež nauči nješto čitati, pisati i računati.

Zato pozivljem vriedne rodoljube, da se složimo u družtvo, pa makar svake godine barem po jednu knjigu medju prosti naš narod raztirimo besplatno a niekoliko za malo novčićah, i to će biti zèrno do zèrna pogača, a mi ćemo se time najsvetijega duga odužiti, jer ako hoćemo da smo iskreni, moramo da priznamo, da dobri naš narod mnogo za nas učini, a mi za njega dosta malo. Sveta nam je dakle dužnost, da mu barem koju koristnu knjigu poklonimo. Nitko neka nekaže, da bi to bilo tako težko ili nemoguće; uz kriepku volju i sjedinjenimi silami sve se može postići! Godišnjim prinescima ipak se može dosta znatna svota pribaviti, kojom bi se namirivali troškovi za izdavanje knjigah. U nas ima hvala bogu dosta valjanih spisateljah, koji bi drage volje svoje literarne proizvode na ovu plemenitu svèrhu predali. Na ovaj bi se način postigla dvostruka svèrha; pèrvo bi mogli naši spisatelji svoje radnje svietu predati nekubureći se s izdavatelji, a drugo bi narod iz toga korist cèrpio. I ja sam uvierena, da bi si naši seljaci već za koju godinu veoma rado i sami kupovali jeftine knjige. Time si možemo i župne knjižnice, što nam ih nieki vèrli rodoljub u Narodnih Novinah tako vruće preporuči, ustrojiti.

Podajmo si dakle bratski ruke i svaki položi na žèrtvenik mile naše domovine dragovoljno i velikodušno svoj dar, pa će nam plemenitim uroditi plodom, i time pokažimo svietu, da nismo samo junaci na bojnom polju, što čitav sviet priznaje, nego i na polju napredka i prosviete! Evo dakle krasne prilike za svako rodoljubivo sèrdce a osobito za nas Hèrvatice, učinimo dakle rodu glas, kao što su ga i naše majke učinile! pa ćemo na taj način hrabrim našim junakom milo za drago vratiti, jer kad se mi s njimi ponosimo, dužnost nam je sveta svietu pokazati, da se i njima s nami styditi netreba.

Da pako poziv svoj činom podkriepim, evo dakle mene odmah sa dvadeset forintih godišnjega prineska, pa ako budem tako sretna, da moj poziv odziva nadje, onda ću progovoriti i o načinu, kako bi se to sve konačno urediti dalo.

Jelisava Prašnička.

*) Osobito činimo pozorno naše občinstvo na ove zlatne rieči jedne od najvrednijih kćerih naše domovine. Ove su ponajprije upravljene na naše domorodkinje i mi mislimo da bi ih uvredili, ako bi se usudili nagovarat ih, da učine, na što ih poziva njihova plemenita sestra. Ne, nesumnjamo, da će pročitavši taj poziv, svekolika pohititi, da pokažu svietu, da i dan danas Hèrvatice ljube svoj rod i da su vazda pripravne priteći mu u pomoć. One će za cielo gorljivo primit se tog plemenitoga posla, a gdie one prednjače, tko bi mogao da nepodje za njima? Mi se nadamo, da ćemo naskoro moći javit, da se je pod čelovodstvom koje od naših uglednih gospojah sastavio odbor u tu svetu svèrhu, kojega dielovanje nemože ostati najsjajnijim uspiehom neovienčano.

Uč. Narodnih Novinah.

će najprije skupština preduzeti. Podpredsiedatelj predloži i skupština usvoji, da se najprije isištu i u skupštini pretresu projekti zakonah, koje je vlada priugotovila; radi toga pošlje se knezu deputacija, da on zapoviedi, da se u tu svèrhu dostave skupštini rečeni projekti zakonah. Deputacija se na bèrzo vrati i javi, da je knez uvažio želju skupštine i da je isjavio, da će sbog toga sam sobom u skupštinu doći. Malo zatim dodje knez sa svojom pratnjom i zapoviedi načelniku svoje kancelarije, da položi izradjene projekte zakonah o postupku sudbenom u gradjanskim parnicama, na osnovu ustmenosti i javnosti, kaznenog zakona za sločinstva i prestupe i zakonah o administrativnom kažnjenju činovnikah.

Knez preporuči skupštini, da ove projekte pretrese i o njima svoje mišljenje izjavi, kako bi se što prije u život privesti mogli. Po odlasku njegovom povede se rieč o tome, kako će se pregledati ovi projekti. Na predlog jednoga poslanika rieši se, da se svaki od ovih projektah najprije pročita, a da se nikakve primietbe nečine, kako bi svaki o cielosti njegovoj znanje dobiti mogao, pa potom da se članak po članak čita i pretresa. Po ovom predlogu preduzme se čitanje projektah zakona o sudbenom postupku u gradjanskim parnicama.

Predsiedatelj pokaza skupštini, kako su od pojedinih osobah, koje nisu narodni poslanici, počeli dolaziti skupštini predlozi i žaobe i zapita, hoće li se i ovaki predlozi i žaobe primati i u razmatranje uzimati. Zaključi se ovakove predloge i žalbe neprimati, osim ako ih je najprije koi narodni poslanik usvojio i u svoje ime skupštini predstavio.

Talijanska.

Turin, 16. studenoga. „Gazzetta Piemontese“ donosi sliedeće iz Turina datovano pismo princa Evgenija Savojskoga na Karla Buoncompagni-a:

„Turin 14. studenoga 1859. Gospodine komandieru! Ja sam Vas predložio za plemenito poslanstvo da otidjete u srednju Italiju i preuzmete vladaočtvo vèrhu provincijah, koje su svojim zaključcima izjavile, da hoće jedinstvenu, konštitucionalnu i talijansku jaku kraljevinu i koje su zatim proglasile vladaočtvo. Vaš dobar glas, plemenite vlastitosti Vašega duha i sèrca, dokazi oddanosti, koję ste podali kralju i domovini, kao i podpuno pouzdanje, koje stavljam u Vas i koje danas javno izreći tako sam sretan, to su isto toliki razlosi za to, da će Vaše poslanstvo postići radostan uspieh. No nisu to jedini. Pučanstva srednje Italije dala su toliko dokazah o zdravom čoviečanskom razumu, čvèrstoći i umierenosti, da su stekla stovanje ćudorednoga svieta. Ja sam osviedočen, da će ista uvidit, da je potrebno ustrajat kod istoga mirnog i uredjenoga dèržanja osobito u sadanjem času, gdie se sastaje kongres, na kojem će se viećati o sudbini Italije i gdie će Nj. veličanstvo kralj Viktor Emanuel, jak pravima prenešenim na njega, znati kriepko zastupat njihove želje.

Opetovana uvieravanja Nj. veličanstva cara Francuzah, da neće nitko posredovat u srednjoj Italiji, jošte su jedan razlog za veliko pouzdanje. Takova uvieravanja obrabruju možno politiku kraljeva, koi nebi nikada mogao na to pristati, da izvanjska sila stupi na miesto narodne volje.

Ako je iz razlogah zdrave politike Nj. veličanstvo po miru od Vilafranke dèržalo za shodno, da svoje komisare natrag pozove i da se uzdèrži od svakog umiešavanja u srednju Italiju, to nije bilo učinjeno, kao da se je kraljeva vlada htiela uklonit uslugama prijateljske dobrohotnosti, koju su nove činjenice jošte većma učvèrstile. Osviedočen sam, da se njegova vlada, u granicama mogućnosti, neće ustručavat doći u pomoć ovim pokrajinama, da im olakša zajam, ako bi potrebno bilo.

Iz svih ovih razlogah izgledam bez straha budućnost. Na jednoj strani Vaša je zadaća jednostručna i jasna, nakoliko se o tom radi, da se političkom gibanju u ovim pokrajinama dade veće jedinstvo. Usredotočenje silah učinit će svako od istih jačom tako za samu sebe kao i pred očima Evrope. Vojnička organizacija laglje će se osavèršit, ako bude jedna uprava, jedna vèrhovna zapoviest, jedna vojska.

Ova brojem i zaptom jaka vojska, koja je pripravna činom pokazat svoju hrabrost, ako to zaište domovina, nesmije ipak postupat ni napadajući ni izazivajući. Ako se niekim plemenitim i plamtećim duhovima čini, da je svako uztezanje falinga a svaki čin mudrosti slaboća, potrebno je opomenut ih na to, da je vrieme mogući savieznik kod pravednih stvarih i da ih nestèrpljivo često kvari i utaštuje im pobiedu.

Tako misleći, opetujem, osviedočen sam, da će Vaše poslanstvo biti oviençano sretnim uspiehom i da će pučanstva i odsele kao dosad dèržati mir i poredak u kreposti i posviedočit onu političku zrelost, koja im je na toliku čast i koja će kongresu služit za temeljiti razlog, da prizna njihova prava.

Napokon gojim osviedočenje, da vlada Nj. veličanstva nikako neće dopustit, da anarhija razčini talijanske provincije, koje, poslavši svoje sinove za borbu u redove vojske, svečano izrazište volju, da se pridruže dèržavam kraljevim, i kojih je želje zusrela.

Primite, gospodine komandieru, čuvstva moje dobrohotnosti. Evgenij Savojski.

Imenovane novine dodaju ovom pismu viest, da je Karlo Buoncompagni primio u govoru stojeće poslanstvo i da se pripravlja odputovat na svoje miesto. Poleg turinskih viestih od 14. studenoga hotieli su poklisari Minghetti i Peruzzi ovaj dan opet ostaviti piemonteski glavni grad, da što bèrže povedu viećanje od četiri narodne skupštine, budući da su iste princa Carignana jednostručno i samoga naimenovale vladaocem i u svojim zaključćima nisu napomenuli o nikakovom namiestnićtvu ili prenosu. Francuzka protestovala je u Turinu proti vladaočtvu tako žestoko, da je, kao što barem listu „Indépendance“ iz Turina sa sigurno pišu, Saèdinji prietila oružanim posredovanjem, da u srednjoj Italiji, ako bi Sardinija primila vladaočtvo, do odluke kongresa uzdèrži u kreposti tamošnje sadanje stanje (status quo). Massimo d' Azeglio i Cavour, koje je Viktor Emanuel uslied ove prietnje Walewskoga zapitao za saviet, govorili su za primljenje vladaočtva; medju ministrima bili su takodjer za to Ratazzi i Monticelli; dočim su Dabormida i Lamarmora svietovali, da se vladaočtvo neprime, da se položaj Sardinije naprama Francuzkoj neizloži pogibelji. Ostali ministri nisu se mogli odvažit ni za jedno ni za drugo.

Turska.

Pišu iz Carigrada od 13. t. m. „Journal de Constantinople“ izrazuje se s razdraženostju proti izmišljenoj viesti, koju priobćuje nieki pariški list, navodeći, da je sin sultane Munire, kćeri sultanove i supruge Mohamedpaše malo zatim, pošto bi bio rodjen, ubijen bio. Journal poziva se na nesumnjive izreke liekarah; sultana Džemile, supruga Mahmudpaše porodila je najvećim mukama mèrtvo diete. Portina vlada našla se je prinudjena ukupnim u Carigradu izlazećim dnevnicima strogo naložiti, da se neusude u buduće nepravednim načinom napadat na nju a ni na druge oprijateljene vlade. — Na otoku Kreti povratio se malone sasvim poredak; Kabuli-efendija čeka zaključenje radnjah dotične komisije, da porti podnese glavno izviešće o stanju otoka. — Obnovljena je zabrana vozit se po noći kroz Dardanele bez osobita dopuštenja i obdèržavanja dotičnih propisah.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Beč, 22. studenoga. Kao što „Wien. Ztg“ javlja, dopustit će se Israelitima u buduće dèržat kèršćanskih slugah i služkinjah.

Pariz 22. studenoga. Polag „Moniteura“ izmienila se jučer u Curiku ratifikacija ugovora za mir.

Draždjani, 21. studenoga. Današnji „Drezd. Journal“ potvèrdjuje, da će se konferencija ministarah od više dèržavah njemačkoga saveza u Vircburgu dèržat.

Pariz, 18. studenoga. Poslvi na kongres razaslat će se sutra; u istima je Pariz predložen kano stolica kongresa. Punomoćnici sastat će se po svoj prilici stopram mieseca siečnja. Na kongres je pozvano jedanaest silah; svaka bit će zastupana dvojicom punomoćnikah, od kojih će jedan biti ministar izvanjskih poslovah.

Napoleon III. pozvao je rusku caricu mater, da na svom povratku u Nicu posieti Pariz.

General Dieu, koi je kao što je poznato, kod Solferina ranjen bio, došao je u Pariz. Rana mu jošte nije zacielila.

London 20. stud. Prekozemna pošta. Jeddo 23. listopada. Očekivali su promienu ministarah na korist Evropljanah.

Jedan ruski oficir bio je sa niekoliko mornarah ubijen. Ruski poslanik zaiskao je zadovoljštinu i dobio ju je.

Kanton, 12. listopada. Sada je mirno. Parobrod „Canton“ razbio se je kod Makao-a, momčad bila je izbavljena.

Shangai, 14. listopada. Tèrgovina se veoma diže; evropska roba traži se osobito za kitajski siever.

Pariz, 22. studenoga. Punomoćnici Francuske, Austrije i Sardinije izmienili su, kao što današnji „Moniteur“ javlja, jučer u Curiku ratifikacije ugovorah za mir; iste nose podatak od 10. studenoga.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 16,756-4347 IV. (VI—70) 3—1

Konkurs-Verlautbarung.

Bei dem k. k. Gimnasium I. Klasse in Görz ist eine Lehrerstelle für klassische Philologie erledigt, mit welcher der Gehalt jährlicher 945 fl. mit dem Vorrückungsrechte in die höhere Gehaltsstufe von 1050 fl. ö. W. verbunden ist.

Die Bewerber haben ihre mit den Dokumenten über ihre gesetzliche Qualifikation belegten Gesuche an die k. k. Statthalterei in Triest, u. z. wenn sie bereits eine Anstellung bekleiden, im Wege ihrer vorgesetzten Behörde bis Ende d. J einzureichen.

Von der k. k. Küstenländischen Statthalterei.

Triest am 11. November 1859.

Br. 4376 (PZ.—56) 3—1

Natiečaj.

U miestu Lokvama, nalazećem se na karlovačko-riečkoj poštanskoj cesti, podići će se c. k. poštanska expedicija, koja će se zabavljat tako promicanjem pisamah kao i voznom službom i primanjem putnikah za poštanska kola prolazeća kroz Lokve i koja će stajati u savezu s jezdiočkim i voznim poštama, koje idu medju Karlovcem i Riekom.

Beriva poštanskoga odpravnika u Lokvama ustanovljuju se godišnjom platom od sto i dvadeset (120) forintih i uredovnim paušalom od godišnjih dvadeset (20) forintih.

Natiecatelji za ovu poštansku službu imajuću se podielit uz sklopljenje ugovora za službu i položenje kaucije od 200 fr. a. vr. u gotovu ili barem u 3%nim dèržavnim obligacijama, imaju svoje valjano biljegovane molbenice pod obloženim izkazom svoje dobe, dosadanjega zabavljanja, imovine i svoga ćudorednoga značaja najdulje do 18. prosinca 1859 kod podpisane poštanske direkcije podnieti.

C. kr. poštanska direkcija za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 18. studenoga 1859.

Klempay s. r.

Br. 722 (Dp.—138) 3—1

Natiečaj.

Na novoustrojenoj učioni u Rozgvi u varaždinskoj županije ima se popuniti učiteljska služba i ujedno orguniste, s kojom je skopčana godišnja plaća od 315 fr. a. vr. zatim u ime dèrvarine 21 fr. a. vr. nuz bezplatni stan i uživanje vèrta, koi će se učitelju iz obćega pašnjaka u veličini od 1200 □ hvatih doznačit.

Koji žele to miesto zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem svomu službovanju providjene molbenice do konca prosinca t. g. predadu školskomu kotarskomu nadzor[illegible] mariagoričkomu, Tomi Gajdeku.

U [illegible] dne 11. studenoga 1859.

Od [illegible]kačkog nadbiskupskoga duhovnoga stola.

OGLASNIK.

Br. 135 1—1

Oglas.

Kolosiek u Pantovčaku nad gèrčkim grobjem od 30 jutarah iznajmljuje se za siecanje kojla. Pobližja u odpravničtvu Narod. Novi[illegible]

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PETAK DANA 25. STUDENOGA 1859. Broj 270.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. austr. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Ministar pravosudja odlučio se, savietnika zemaljskoga suda u Zagrebu, Danila pl. Gvozdenovića u istom svojstvu iz službenih obzirah premiestit k županijskom sudu u Varaždinu, ujedno pako kod zagrebačkoga zemaljskoga suda time izpražnjeno savietničko miesto podieliti savietniku županijskoga suda u Varaždinu, Avelinu pl. Cepuliću.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb 25. studenoga. Kad jedno sredstvo komu od dotičnikah korist, a drugom opet štetu nanosi, nesmije se to sredstvo napriečac odbacit, nego ga trieba po mogućnosti izpravit. To valja i o naših kućnih zadrugah. Nu jer neima čovieka, koi bi skrojio kapu, koja bi bila za sve glave, a nit je bilo nit će ikada biti Solona ni Salamona, koi bi za svaku pojedinu seljačku kuću u ovom predmetu sastavio posebnih naredbah (kako bi to teorija hotiela) primiernih njezinom izdividualnom položaju; bilo bi možebiti najbolje, da bi se u novom zakonu o zadrugah ustanovilo načelo, da miestna porota ima vlast prosudit i odsudit sliedeće od prilike predmete: Ima li se na molbu kuće A. zadruga njezina razvèrci, ili ne; ima li se kući B. dopustit dieljenje zemlje do minimuma; ima li se kući C. dozvolit izbor novog gospodara; ima li se kući D. prodat samo onoliko zemlje, koliko za podmirenje njezinog duga trieba, ili pako cielo selište, itd. — Čim se od strane zadruge koje ova ili ovakova pitanja i tužbe predstojniku kotara prijave, imenovat će on tri uzdenika nepristrana, a to n. p. miestnog ili bližnjega župnika, i miestnog ili bližnjeg posiednika imanja dodavši im sudca selskoga ili drugog viešta i poštena seljaka, pozivajuć ih, neka bi se sva trojica čim prije na sgodnom miestu sastali, ter saslušavši dotične stranke, predmet po svojem razumu i saviest riešili. Ako se sva tri uzdanika slože u jednoglasnoj izreci, upisat će ju perovodja kotarski njima pridruženi sa malo riečih, pak po uzdanicima podpisanu donieti predstojniku, da ju on oživotvori, bez ikakova rekursa ili apelacije. Nu ako se u odluci nesuglase sva tri uzdanika, ostat će strankam slobodan priziv, ili će kotarski predstojnik riešit taj predmet uredovnim putem.

Osim toga imao bi se novi zadružni zakon obazrieti i na promicanje obèrtnosti, tèrgovine i kredita, ter n. p. ustanovit, da zadruga, koja članu svome dopusti vozarenje tèrgovačke robe domaćim blagom, ili tèrgovanje sa vinom, hranom, marvom prekupujuć i prodavajuć, ostaje odgovorna za štete i dugove u tom poslu načinjene; za one, koji u kučarenje otidu bez pismene dozvole od svoje zadruge, neće ova biti odgovorna, itd.

Ovakove ustanove, a osobito rečena porota podat će zakonu zadruge onu mehkost i pruživost, koja je neobhodno nuždna ako nećemo, da kapa za više svakojakih glavah namienjena, nebude jednom preuzka, a drugom preširoka.

— Povodom buntovnih činah u jednom dielu papinskih zemaljah i poznatih na propast svietovne papinske vlasti smerajućih težnjah izdao je i prev. gospodin biskup senjski, baron Mirko Ožegović, na svećenstvo i stado svoje pastirsku poslanicu, pozivajuć jedno i drugo, neka mole Boga za sv. otca, da sretno nadvlada neprijatelje svoje, i tako se oprosti nevolje, koju mu zadavaju nezahvalni podanici i krivodušni inozemci.

Oravica, 17. studenoga. U Romanu Saskom ukradena je šumska blagajna c. k. povlašćenog družtva dèrzavne željeznice ujedno sa svojim sadèrzajem, kao što kažu od 650 for. a u Velikom Tikvanju ubijen je iz potaje obćinski blagajnik. Dočim nisu porobitelje blagajne jošte dosad pronaći mogli, sretniji su bili uhvaćenjem ubojice, budući da je već isti predan u ruke pravde.

Brody, 16. studenoga. Kao što pišu „Oesterr. Ztg." ovdje je noćas opet bila vatra, koja je za niekoliko satih više kućah naglo obratila u pepeo; no hvala bèrzoj pomoći sretno je nadvladana bila vatra, sa svim tim da je duvao vietar. No strah bio je velik, jer se je Brody tek počeo oporavljivat od velikoga gubitka, koi mu je nanešen bio požarom od 5. svibnja.

„Pressi" se piše iz Kraljeva Gradca: Dne 10. studen. obdèržavala se svetkovina Schillerova. Oko 4 sata poslie podne bilo je prodano stopram 26 ulaznicah za kazalište, a to je doista bilo znamenje, da će kazalište prazno ostati. Nieki prijatelji Schilerovi otišli su gimnazijalnom ravnatelju, moleći ga, da dozvoli gim. mladeži, da smije prisutstvovati kazalištnoj igri. Izim ove i častničkog sbora bilo je kod predstave veoma malo osobah, a skoro nijedne gospodje. Igra bila je uzhitjeno primljena, ali u pieneznicu došlo je samo 80 fr. 50 novč. — No sada dolazi protivno tomu. Svojim izbivanjem kod Schillerove svetkovine odlikovalo se je pievačko družtvo, koje sastoji iz najuglednijih i najmogućnijih gradjanah; ovo zaključi slaviti uspomenu slavenskoga spisatelja **Jugmana**, što se izvede 16. t. m. Kazalište bilo je ovaj večer prepuno, a sakupi se osobito mnogo gospodjah.

Taliljanska.

— Poslie kolebanja od osem danah i žestoka dopisivanja medju dotičnim dvorovima, čini se da je ipak piemontezkoj diplomaciji za rukom pošlo oživotvorit i vladoćtvo u srednjoj Italiji. Buoncompagni **alter ego** princa Carignana odputovno je upèrkos protivno glasećim viestima u sredinju Italiju i vladoćtvo svèršena je stvar u tom trenutku, tvèrdi la Sardinija pred svietom što joj drago. „Constitutionnel" veli istina, da je vladoćtvo samo u svèrhu uzdèržavanja reda i s prizdèržajem odlukah kongresa medjutim dozvoljeno; no tko pozna taktiku Sardinije, neće se dati zasliepit ovim liepim riečima. Ta one se samo izražuju, da se sačuva pristojnost, u ostalom su bez svake ciene, kao sva ostala uvieravanja od ove strane. Iz pisma, koje je princ Carignan upravio na Buoncompagni-a, vidi se očito, da se kralj smatra već kao nezavisni vladar vojvodstvah i princ Carignan kaže otvoreno, da izpunjujući kralj Viktor Emanuel želju dèržavah srednje Italije, da se pridruže njegovim dèržavama, pruža kongresu najtemeljitiji razlog, da potvèrdi njegova „prava."

— Usled francuzkih listovah ima dne 8. t. m. u Turin došavša od toskanske vlade odaslana deputacija nalog protestovati proti naimenovanju Buoncompagni-a za vladaoca srednje Italije.

Iz **Fiorence** javlja „A. Z." da ondie u protestantskoj cèrkvi, stojećoj pod pruskom zaštitom, dèrži propagandinske propoviedi nieki piemontezki propoviednik u talijanskom, miesto u francuzkom jeziku, kako je propis i običaj. To se je snosilo; ali kad se propoviednik odmeślio dalje, to u kapeli pruskoga poslanstva molio za piemontezkoga kralja, kao da je on zakoniti gospodar nad Toskanom, bude ondiešnjemu pruskomu poslaniku Reumontu preko glave, te zabrani i propagandinsko propoviedanje i moljenje za Viktora Emanuela.

Iz **Turina**. Nieke novine naviešćaju, da će kralj Viktor Emanuel preći na protestantizam, ako mu Rim i Francuzka politika o sdruženju talijanskih zemaljah stanu na put, ili mu samo Rim, kako valjda namierava, obiesi cèrkvenu zabranu (interdikt), i vele, da je ta kraljeva namiera u Rimu i Parizu učinila velik utisak. Lahko bi vierovali, da je Viktor Emanuel dotle dozrio, da odpadne od cèrkve svojih diedovah, i da je to želja ljudih iz evangeličkoga saveza; ali se varaju oni i kralj, ako misle, da će se talijanski puk dati povesti kralju, te se odmetnuti od katoličke viere. Prošla su vremena, kad su vladari narodu propisivali vierozakon.

Francuzka.

Brestski „Ocean" javlja, da francuzka švadra pod Algesirasom nepromienljivo stoji naprema englezkoj. Parne fregate „Imperatrice Eugenie" i „Foudre", kao i parna korveta „Tisiphore" više putah idu u Tanger i put zapadne obale. Kod švadre nalaze se sada dva ruska ratna broda, jedna pruska fregata i jedan turski brod.

Iz Algira 7. studenoga javljaju bèrzojavnim putem:

„General Martimprey i general Yussuf prispieli su jutros u 6 satih na fregati „Asmodée" dolazeći iz Orana. General Martimprey prima u taj par (10 satih 35 minutah u jutro) oblasti. Grad je svečano razpoložen i očekuje skori povratak vojske."

Svajcarska.

Izbori za dèržavno vieće u Ginevri preduzeli su se zamiernom hladnokèrvnostju naroda. Samo 4573 glasa udioničtvovala su kod razprave, od ovih glasovala je većina za dosadanju glavu vlade, James-Fazy-a t. j. 4319. Pri svem tom bezprimiernom nehajstvu, pri kojem nije bilo ni siene od opozicije, izbori su bili ipak proglašeni valjanima.

Spanjolska.

Madrit 12. studenoga. Pišu „All. Augs. Ztg.": „Naš vèrhovni zapoviednik nalazio se je uslied posliednjih izviešćah u Kadixu, gdie su se sakupili bili zapoviednici svih oddielah, da ustanove plan vojne. Ja sam učinio svoje naredbe, da Vam odmah uzmognem svaki važni dogadjaj sa pozorišta rata priobćit, i to prije nego što ih javljaju španjolski listovi. Oproštaj generala O'Donela sa Njihovim veličanstvima bio je veoma niežan i patetičan. Kralj mu je kazao, da je pripravan odmah glavom otići k vojski, ako misli general, da bi on svojom nazočnostju tamo štogod koristiti mogao. Grof de Lucena odgovorio je, da neka kraljica to odluči. Kraljica poklonila je odilazećem vodji lanac sa blagoslovljenim kolajnama, da ga nosi okolo vrata, i zamoli ga, neka bi ovaj lanac vazda nosio, stranom kao uspomenu od nje a stranom kao sveto sredstvo zaštite u pogibeljima rata, opazivši pri tom, da je blagoslovljene kolajne nanizala vlastitom rukom. General spusti se na oba koliena (se puso de rodillas) i pruži svoj junački vrat naprema amanetu.

U kući grofice Lucene vèrve gospoda i gospoje, koje nastoje tiešit ju zbog odlazka njenoga supruga i kovat ga u zviezde kao nova Cida Campeodora. Medjutim rat neće biti ni tako kratak, ni tako lahak, kao što su s početka mislili, jerbo će po svoj prilici Englezi svačim iz Gibraltara pomagati Marokance. Premda se u očigled obnarodovane diplomatične korešpon-

dencije gdiegdie u obćinstvu počimlju buditi sumnje o pravednosti rata, ipak traje neprestano u zemlji obćeniti ratni uzhit i očituje se mnogobrojnim darevima u novcu, hrani, šarpijama i ovojcima za vojsku. Siromašni nadničari, koji nemaju inače ništa dati, nude se na bezplatne radnje za potrebu vojske a soldati, kojim je izteklo vrieme službe, nastavljaju službu neprimajući novčane nagrade, na koju imaju pravo takovi u vojsku po dragiput stupajući ljudi. U kratko, opet se u Španjolskoj probudi patriotizam od god. 1808., o kojem se je mislilo, da je već utèrnuo."

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Pariz, 23. stud. I „Moniteur" veli, da se preuzetje vladaočtva srednje Italije po Buoncompagni-u ima uslied turinskih izjavljenjah smatrati kao jamčenje za red. Jedan carski dekret naredjuje, da se povrate austrijanske ladje, koje nisu proglašene bile kao zakoniti plien.

Pariz, 23. studenoga. Današnja renta 70.10 dèržala se čvèrsto uslied glasa, da se je Cowley iz Londona vratio s povoljnim odgovorima.

London 23. studenoga. Poludnevno izdanje „Timesa" govori o predstojećem umnoženju vojske na kopnu od prilike još za 11 regimentah podignutjem novih batalijunah.

Kodanj 23. studenoga. Za malo odstupit će ukupno ministarstvo.

Monakovo, 20. studenoga. Kao predmeti, kojima će se po svoj prilici niemačka konferencija imat zabavljat, imenuju se dosad poimence posao kurheskoga ustava, pregled ratnoga ustava niemačkoga saveza i savezni sud, predloženi po Badenu.

Turin, 18. studenoga. Ovdiešnji listovi potvèrdjuju odstup Garibalda. Što više, nieki vele, da će naimenovan biti kraljevim adjutantom. Izišao je zakon za uredjenje redarstva. Svi od godine 1830. do 1838. rodjeni Lombardi, koji su već *prije opredieljeni bili* za vojničku službu, uvèrstit će se, vele, sada u vojsku. Za utvèrdjenje Lezata, Pizzighettona, Kremone i Pavije doznačeno je 40 milijunah lirah.

Genova, 17. studenoga. Garibaldi odputovao je danas u Nicu. Četiri parobroda prekoatlantičkoga družtva najmila je Španjolska za marokanski rat.

Modena, 17. studenoga. Proti prijašnjem vojvodskom fiskusu pokušat će se sudbeni poziv, toboše zbog ukradenja niekih medaljah itd.

Rim, 12. studenoga. Kardinal Brunelli ili de Pietro imenuju se glasimice za punomoćnike na kongresu; ovaj par nema ovdie mnogo inostranacah.

Paris, 19. studenoga. Viećanja kongresa razpast će se u dva diela: u izpit posliednjega mira i u talijansko pitanje; kažu da će kongres po svoj prilici pet do šest miesecih trajati.

Kao što se čuje, naredjeno je sudbeno progonstvo proti grofu Montalembertu zbog njegove uzaptjene brošure. On je jučer pozvan bio pred iztražnoga sudca, no dobio je iz zdravstvenih obzirah odgodu od 14 danah.

Ako smijemo vierovat jednom belgijskom listu, zabavlja se sada Napoleon III. u urama plandovanja prevodom Goethe-ova Fausta u francuzki jezik. Schillerove „Razbojnike" preveo je francuzki vladar, kao što je poznato, već za svoga uapšenja u Hammu.

Pariz 22. studenoga. Kao što „Patrie" iz Turina javlja, ratificirat će se ovih danah naimenovanje Buoncompagni-a.

London, 20. studenoga. Glasa se da se je Engleska izrazila proti vladaočtvu Buoncompagni-evom.

Pariz 13. studenoga. Današnji „Moniteur" priobćuje sliedeće: Francuzka vlada brinući se, da bi poslanstvo namienjeno gospodinu Buoncompagni-u moglo na štetu biti pitanjima, koja se imaju podnieti kongresu, žalila je, da je učinjena ova naredba. No ovaj utisak umalio se, veli, razjašnjenjima Sardinije, koje je izjavila, da je uzdèržavanje poredka jedina svèrha odaslanja Buoncompagni-a i da koncentriranje svih silah u njegovim rukama neće imat značaje vladaočtva. „Moniteur" napominje tim povodom svojim čitateljima, da je on jedini organ politike francuske vlade.

Jošte sadèržaje službeni list jedan carski dekret u svèrhu izvedenja ustanovah curičkoga mira i još jedan drugi u obziru povratka pobvatanih austrijanskih ladjah, koje nisu jošte priznane bile kao zakoniti plien.

Kodanj, 22. studenoga. „Montagsbladet" javlja, da će uslied današnjega ministerijalnoga vieća ministarski predsiednik otići u Jägerpriis kralju i predati mu ostavku ukupnoga ministarstva. — Kottwitz pozvao je kralj k sebi.

Hèrvatsko knjižtvo.

II.

LEPTIR,

zabavnik za godinu 1860., izdao **Ljudevit Vukotinović**, tiskom narodne tiskarnice Dra Lj. Gaja. Ciena mu 1 f. 20 kr. a. v.

Svaki našinac vèrlo dobro znade, na koli slabih noguh stoji naša narodna beletristika, premda je ova jedno od glavnih sredstvah u našem vieku, kojim može narodan jezik i narodno knjižtvo i u višje i tako zvane izobraženije kragove prodrieti, te se malo po malo i u nježnih grudih naših domorodkinjah uvriežiti. Osobito oćutismo ovaj nedostatak, odkako nam nesta našega Nevena, koi zastupaše barem po niešto ovu struku književnosti.

Tim radostnije pozdravi svaki iskren Hèrvat lanjski „Leptir", štono ga izdade naš revni i punozaslužni veteran g. Lj. **Vukotinović**, te neštedeć ni truda ni troška, pa jošte ga slikom naše banice uresi. — Mnogi se je nadao, da će ovo uzorno nastojanje g. Lj. V. u našem čitajućem obćinstvu dostojno uvaženje steći, da će se izpuniti njegove rieči:

„Ak' želite, da Vam leptir neodleti,
A Vi žurno hajdte ga uzeti!"

nu žalibože nije, kako sam čuo, sve za rukom *pošlo. Drugi bi* u ovakovom slučaju zdvojio, te sve u kut zabacio; ali g. izdavatelj „Leptira" nije takav, a napose ondie, gdie se radi o narodnosti ili književnosti. On pokuša jošte jednom sreću, te izdade i za buduću godinu 1860 svoj „Leptir" sa slikami našega slavnoga **Jelačića** bana i grada Senja.

Lietošnji „Leptir" jest, što se tiče obsega, niešto manji, nu glede na sadèržaj, mislim da je nadkrilio lanjski, — i daleko ga nadkrilio. Napose zaslužuje pozornost piesničtvo, koje se u svakom obziru izvèrstnim nazvati može. — Krasna je u tom pogledu piesma našeg Ognjoslava Ostrožinskoga: „**Pozdrav zaručnici bana Jelačića.**" Mogu iskreno reći, da nisam oddavna ovako uzhićene i čuvstviteljne piesme čitao. Liepe misli, zaodievene odoricom narodnoga piesničtva, kadre su te očarati. Druga njegova piesma: „**Jeka od Ostrela**" takodjer je vèrlo liepa. Medju piesmami gosp. Lj. Vukotinovića krasna je: „**Otočani**" i druga himna „**Opalim Hèrvatom i Slavoncem.**" — Piesme g. St. Mirkovića vèrlo mi se dopadaju; pèrva piesma: „**Zèrcalu**" diše viernim nu malo melankoličkim duhom; a onaj bodljikavi nadpis: „**Sudcu**" dobro je shvaćen. G. Mirković imade sposobnostih, grehota bi bila, da zakopa ovako liepi talent. — Piesme gosp. Matije Bana (ćirilicom tiskane) mogu se medju uzore hèrvatskoga piesničtva uvèrstiti. Sve su liepe, ali sve nadkriljuje piesma: „**S Bogom o pèrvom sastanku poslie devetogodišnjeg odsustva.**" Piesmi, koja bi bila onako nježno, milo i uzhićeno izpievana, treba drugo iskati. Ostale piesme, kao: „**Odgovor iz iztoka**", „**Drugi uzklik o njenoj udaji**" krasne su. Ne manju pozornost zaslužuju piesme gosp. Daragaševića, pitomca vojničke škole beogradske; ja reko, da se skoro natiecaju s prijašnjimi. — Prevodi: „**Omirova Odiseea**" od Počića i „**Pozdrav Dubrovniku**" od Ide Düringsfeldove, prevod I. A. K. dobri su. — Slovenske piesme g. Kreka odlikuju se svojom milinom, — prava piesnička dieca.

Od prozaičnih članakah zabavnih najbolja je novela naše **jedine** jošte duševno živuće spisateljice **Dragojle Jarnevićeve** pod naslovom: „**Plemić i Seljan.**" Ovdie je život, način mišljenja naših starinskih plemićah vèrlo dobro nacèrtan; njihov ponos i preziranje kmetovah živimi bojami narisano; — riečju, ovo je jedna od najboljih novelah naše obćeljubljene domorodne spisateljice. O da ima više družicah u ovom toli krasnom podhvatu! — Druga pripoviest „**Vojnički uskok**" od Hinka broji se medju plodine srednje ruke. Nu tim liepši i zanimiviji je članak našega neumornoga narodnoga poviestnika g. Iv. **Kukuljevića** pod naslovom: „**Grad Senj**" (sa slikom). Ovaj je članak toli krasno napisan, da će ga svaki ma on nebio historik rado čitati, jer pruža i poučne zabave. U ovom nacèrtu poviesti grada Senja može si čoviek više manje predočit cielu poviestnicu Hèrvatske. Dok bijaše naš narod složan, dotle imadjaše i ugled kod inostranstva; nu čim prije izagna ta boginja gadna nenavist, bratski nazlob i drugi štetni uplivi, nestade hèrvatske stare slave, slobode i narodne sile; ona postane pliénom mnogobrojnih vrebajućih neprijateljah, koji se poput grabežljiva vuka bace na raztèrgana domaćim nemirom domovinu, radujuć se bogatom pliénu, štono ih gledeć na druge okolnosti, dosta mukte zapade.

Ja preporučujem ovaj članak svakomu, naći će sebi koristnih stvarih. Napokon je jošte članak „Uspomena maršala Marmonta, hercega Dubrovačkoga" od A. Kaznačića dobar i liepo izveden.

Evo prozaičnih članakah. Ovamo bi jošte imao uvèrstiti životopis našega nezaboravnoga bana **Josipa Jelačića**. Ovaj je u kratko ali inače točno izveden; da je obširniji nebi škodilo.

Ovogodišnji „Leptir" nadkriljuje, kako rekoh, lanjski daleko u piesničtvu — izuzam prevode; ovi bo su u lanjskom „Leptiru" mnogo liepši; — da je i ove godine bilo štogod iz Fausta ili ovomu sličnog uzčitati! — Prozaički članci slabiji su — izuzam novelu „Plemić i seljan" i historički članak „Grad Senj", koji su dakako u svakom obziru krasni. — Ali ovaj nedostatak nadoknadjuje bogato piesničtvo.

Slika nezaboravnoga našega bana dobro je pogodjena, mnogo bolje od lanjske baničine, samo nam je žao, što nema viguete poput prijašnjega; ja mislim, da ciena „Leptiru" nebi **znatno** poskočila, kad bi se bila i ona dodala, — a liepo je već za oko. Tisak je ukusan, osobito početna slova vèrlo liepa! Nu jedno, što nam se nedopada, to su tiskarske pogrieške, kojih imade dosta, i slab jezik. Nieki članci odlikuju se liepim ugladjenim jezikom, kao n. pr. „Grad Senj", „Vojnički uskok"; — i u piesmah dobar je jezik, nu u niekih prozaičnih člancih mnogo je slabiji. Molimo dakle gosp. izdavatelja što učtivije, da kad već toliko se trudi i troši, i sam na jezik pojedinih članakah pripazi i popravi, što se popravit dade; jer ništa negèrdi više ovakovo dielo, nego bèrdjav jezik i tiskarske pogrieške.

Što je i ovdie više članakah tiskano ćirilicom, zasviedoči na novo težnja Hèrvatah, nu koja žalibože nenalazi odziva u svojih susiedah, te će morat najposlie prestat. Mi Hèrvati rado žèrtvujemo obćoj slozi za volju mnogo toga, — sve, štogod se od nas zahtievati može, osim jedinog imena narodnoga, kojega nećemo pustiti, pa ma bilo što mu drago. Čudim se, kakovim dakle pravom [illegible] g. Čakra u svojem spisu: „Slovenska [illegible]", kao da oni tobože ruše obću slogu, da se oni protive uvedenju ćirilice [illegible] hèrvatsko. Da je g. Č. stvar s [illegible] motrio, nebi jamačno [illegible] ine napisao. Ta tko je [illegible] Hèrvati ili Sèrblji? Sèrblji ne samo da [illegible] žèrtvovati obćoj slogi za ljubav, već [illegible] nam Hèrvatom i isto narodno ime — na prezirni način — oteti. — Ako se bude ovako radilo, težko da će se ikada kod nas udomiti ćirilica.

Lietošnji „Leptir" je liep; tko si želi niekoliko dugih zimskih večerih ugodno prikratiti, liepu narodnu knjigu si nabaviti, te liepu svèrhu i cilj g. izdavatelja promaknuti, taj neka žèrtvuje forinta i niekoliko krajcarah; jamčim mu, da se neće kajat; a ovakovim samo načinom izpunit će se ono, što pieva g. Lj. V.:

Pobeljšat se odsad želim,
To Vam prosto tako velim;
Vjek ja Vaši, ak' Vi moji!
Je l' pogodba tako stoji?

P. P.

Tečaj papirah na c. k javnoj burzi u Beču

U Zagrebu dne 2[illegible]. studenoga 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	78.
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	72.10
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	908.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	203.20
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f.k n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandeskih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		107.25
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemonteskih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		124.75
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini		5.90
„ podpuni cekini		
Krunaši		
Srebro		24.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 11440 (DS.—91) 3—1

Offert-Verhandlung.

Wegen Sicherstellung der Verführung und des Verschleisses des weissen Limito See-Salzes.

Die Verführung und der Verschleiss des weissen Limito See-Salzes für die untenbenannten Gemeinden für das Verwaltungsjahr $18^{59}/_{60}$ wird im Wege einer Offert-Verhandlung dem Mindestfordernden unter folgenden Bedingnissen überlassen:

1. Das Salz-Quantum, die Verschleissorte und die Vadiumsbeträge sind folgende:

	Name der Gemeinde, für welche das Salz beizustellen ist	Name der Ortschaft in welcher die Salz-Magazine zu erhalten sind	Name des betreffenden Bezirkes	Salz-Quantum		Vadiums-Betrag in öst. Währ. Gulden
				Centner	Pfund	
1	Samobor	Samobor	Samobor	330		
2.	Podvèrh	„	„	775	68	460
3.	Stupnik	„	„	460		
4.	Rakovpotok	Rakovpotok	„	683	64	200
5	Gorica	Gorica	Gorica	1139	4	
6	Odra	„	„	736	20	750
7.	Orle	„	„	655	80	
8.	Jamnica	Pisarovina	Pisarovina	813	24	
9	Kravarsko	Pokupsko	„	468		525
10.	Pokupsko	„	„	528	24	
11.	Sissek	Sissek	Sissek			[illegible]
12.	Sella	„	„	1438	88	400
13.	Gošće	„	„			
14.	Settuš	„	„			
15.	Jaska	Jaska	Jaska			
16	Desinec	„	„			
17.	Cvetković	„	„			
18.	Petrovina	„	„	2499	72	740
19.	Domagović	„	„			
20.	Krašić	Krašić	„			
21.	Stadt Karlstadt	Stadt Karlstadt	Stadt Karlstadt	735	24	185
22.	Bania	Landbezirk	„	465	72	[illegible]
23.	Draganić	„	„	585	60	315
24.	Rečica	„	„	306	96	[illegible]
25.	Netretić	Netretić	Modrušpotok	945	84	230
26.	Ribnik	Ribnik	„	657	48	153
27.	Ozail	Orjavec mali	„	777	36	160
28.	Bosiljevo	Bosiljevo	Bosiljevo	931	68	210
29.	Severin	Severin	„	728	40	150
				16662	72	

2. Die Offerte haben für jene Gemeinden, für welche das Vadium gemeinschaftlich obangeführt ist, und welche einen gemeinschaftlichen Verschleiss-Ort haben, gemeinschaftlich für die übrigen Gemeinden aber einzeln zu lauten, dabei ist es jedoch nicht nöthig für jeden Verschleissort einzelne Offerte zu machen, sondern es können die Anbothe auch für mehrere Verschleissorte mittelst eines Offertes gemacht werden.

3. Die schriftlichen über eine Stempelmarke von 36 Neukreuzer geschriebenen mit dem bezüglichen Vadium im Baaren oder in Staats-Obligationen nach börsenmässigem Course belegten, wohl versiegelten, und an die gefertigte k. k. Komitats-Behörde unter Bezeichnung „Offert für die Verführung und für den Verschleiss des weissen Limito Seesalzes für die Gemeinde N. N“ belegt mit . . . . . fl. . . . kr. ö. Währ. im Baaren oder in Staatsobligationen, adressirten Offerte haben bis 20. Dezember 1859. Morgens 10 Uhr hieramts einzulaufen;

4. Die Offerte müssen deutlich und ohne Berufung auf fremde Anbothe abgefasst und civilprocessordnungsmässig unterfertigt sein.

Die Anbothspreise sind mit Ziffern und Buchstaben auszudrücken.

Die Offerte haben die Erklärung zu enthalten, dass der Offerent die gegenwärtigen Offerts-Verhandlungs-Bedingnisse wohl kenne und solche genau zu befolgen sich verpflichte.

5 Nachtrags-Offerte werden unter keiner Bedingung angenommen, und die den gegewärtigen Bedingungen nicht entsprechende Offerte werden nicht berücksichtiget werden.

6. Sollte sich bei der Gemeinde-Conscription herausstellen, dass auf eine oder die andere Gemeinde eine grössere Quantität des Salzes, wovon 12 Pfund per Kopf bemessen, entfallen, so wird der Unternehmer auch diesen Mehrbetrag beizustellen und zu verschleissen verpflichtet sein.

7. Dieses Salz-Quantum wird dem unternehmer in dem k. k. Salz-Magazine zu Fiume oder zu Buccari gegen Baarbezahlung des diessfalls festgesetzten Preises sammt Zuschlag 4 fl. 31¼ kr. öst W. vier Gulden dreissig einen und ein viertl kr. ö. W. per Centner verabfolgt werden.

8. Der Unternehmer ist verpflichtet, die obangeführte Salzmenge aus dem Salzmagazine längstens bis Ende Oktober 1860 um so sicherer zu beheben, als widrigenfalls die bis dahin unbehoben gebliebene Salzmenge als verfallen dem hohen Aerar zu Guten kömmt, und der Unternehmer den hiedurch der Gemeinde verursachten Schaden nach dem Kurrentpreise wird ersetzen müssen.

9. Der Unternehmer ist verpflichtet, nach dreissig Tagen von der ihm bekannt gemachten Genehmigung des bezüglichen Offerts-Ergebnisses zu jeder Zeit eine genügende Salzmenge am Lager zu halten, da widrigenfalls das Salz auf seine Gefahr und Kosten durch das k. k. Bezirksamt beim nächsten Salzhändler um jeden Preis angeschafft und herbeigestellt werden wird.

10. Der Unternehmer ist verpflichtet, das Salz-Magazin in dem obbestimmten Orte auf eigene Kosten zu halten, und der betreffenden Bevölkerung das Salz daselbst zu verschleissen.

11. Der Unternehmer erhält von dem k. k. Bezirksamte ein Verzeichniss aller Limito-Salzberechtigten und wird denselben gegen vorgeschriebene Limito-Salz-Anweisungen jede beliebige denselben gebührende Salzmenge bis zum Minimum von fünf Pfund um den Preis, welcher nach diesem Offerts-Verhandlungs-Ergebnisse festgesetzt, und allgemein kundgemacht werden wird, täglich mit Ausnahme der Sonn- und Feiertage verabfolgen müssen.

12. Die partiellen Salzausfolgungen sind jedes Mal auf der Anweisung anzumerken, und erst, wenn die ganze Gebühr ausgefolgt sein wird, ist die Anweisung einzuziehen.

13. Der Unternehmer ist verpflichtet, das für das obbesagte Verwaltungsjahr entfallende und durch die Bezugsberechtigten bis Ende Oktober 1860 allenfalls noch nicht behobene Salz bis Ende Dezember desselben Jahres 1860 zu verschleissen, und das allenfalls bis Ende Dezember 1860 unbehobene Salz muss der Unternehmer dem k. k. Bezirksamte gegen an denselben zu geschehen habende Entrichtung des Erstehungspreises zur Verfügung stellen.

14. Mit Ende Dezember 1860 hat der Unternehmer die Rechung über die Verabfolgung des Limito-Salzes zu schliessen, mit den obbesagten Anweisungen zu belegen und dem betreffenden Bezirksamte zur Ueberprüfung vorzulegen.

15. Der Unternehmer hat keinen Nachlass für das Calo am Salze anzusprechen.

16. Der Unternehmer muss sich beim Verschleisse des Limito-Salzes einer zimentirten Wage bedienen. Jede Uebervortheilung der Bevölkerung wird nach den bestehenden Gesetzen und Vorschriften strenge bestraft werden. Alle übrigen aus Anlass des Salzverschleisses zwischen der Bevölkerung und dem Unternehmer etwa entstehen könnenden Streitigkeiten, werden durch das betreffende k. k. Bezirksamt im politischen Wege ausgetragen.

17. Der Ersteher hat die 10% Caution sogleich nach dem ihm bekannt gemachten Offerts-Verhandlungs-Ergebnisses nach Massgabe des betreffenden Verdienstbetrages und zwar im Baaren durch Ausbesserung des Vadiums, oder mittelst Hypothek nach Massgabe der §§. 230 und 1374 b. G. B. oder mittelst Einlegung öffentlicher verzinslicher Staats-Obligationen nach dem börsenmässigen Curse zu leisten; welche bis zur vollkommenen Beendigung der obbesagten Leistung bei dem betreffenden k. k. Steueramte depositirt werden wird.

18. Die Rechtskräftigkeit des bezüglichen Offertes beginnt für den Unternehmer vom Zeitpunkte dessen Einreichung, für die betreffende Gemeinde aber nach erfolgter Genehmigung von Seite der k. k. Agramer Komitats-Behörde.

19 Der Unternehmer hat auf die Bestimmungen des §. 862 des B. G. B. rücksichtlich der Annahme seines Versprechens, und auf das im §. 934 desselben

Gesetzbuches erwähnte Rechtsmittel der Bestreitung des Vertrages wegen Verkürzung über die Hälfte ausdrücklich Verzicht zu leisten.

20. Es wird einverständlich festgesetzt, dass die k. k. Finanz-Prokuratur in Agram in allen, aus dem bezüglichen Vertrage entspringenden, und nicht nach dem obangeführten §. 15 auszutragenden Rechtsstreitigkeiten, wobei der Fiskus als Kläger auftritt, so wie wegen Bewirkung der bezüglichen Sicherstellungs- und Executionsmittel bei jenen Gerichten einzuschreiten befugt sein solle, welche sich in dem Amtssitze der k. k. Agramer Finanz-Prokuratur befinden, und zur Entscheidung solcher Rechtsstreite, und zur Bewilligung solcher Sicherstellungs- und Executionsmittel competent sein würden, als wenn der Beklagte zu Agram seinen Wohnsitz hätte.

21. Der Ersteher ist verpflichtet, die Stempel zu dem betreffenden Vertrage und dessen Grundlagen aus Eigenem zu bestreiten.

K. k. Komitats-Behörde.

Agram am 18. November 1859.

Br. 16248-4168 IV. (Vl.—69) 3—2

Razpis natiečaja.

Da se opet popuni izpražnjeno miesto direktora c. kr. dječačke i djevojačke glavne škole u Rovinju, razpisuje se do 20. prosinca t. g. natiečaj.

Natiecatelji za ovu službu, s kojom je skopčana godišnja plaća od 630 fr. a. vr. uz uživanje bezplatna stana, imaju svoje vlastoručno pisane, na ovo miestodèržtvo upravljene molbenice, koje moraju biti obskèrbljene izkazom o dobi, domovini, vierozakonu, ćudorednosti, podpunom poznavanju niemačkoga i talijanskoga jezika, naukama i o uslugama već učinjenim u školskoj struci, predati unutar gore naznačenoga roka kod prečastnog biskupskoga konsistorija u Poreču.

Od c. k. primorskoga miestodèržtva.

U Tèrstu dne 6. studenoga 1859.

Nr. 16,756-4347 IV. (Vl.—70) 3—2

Konkurs-Verlautbarung.

Bei dem k. k Gimnasium I. Klasse in Görz ist eine Lehrerstelle für klassische Philologie erledigt, mit welcher der Gehalt jährlicher 945 fl. mit dem Vorrückungsrechte in die höhere Gehaltsstufe von 1050 fl. ö. W. verbunden ist.

Die Bewerber haben ihre mit den Dokumenten über ihre gesetzliche Qualifikation belegten Gesuche an die k. k. Statthalterei in Triest, u. z. wenn sie bereits eine Anstellung bekleiden, im Wege ihrer vorgesetzten Behörde bis Ende d. J einzureichen.

Von der k. k. Küstenländischen Statthalterei.

Triest am 11. November 1859.

Br. 5831 (DS.—90) 3—2

Oglas.

Od strane magistrata zemaljskoga glavnoga grada Zagreba daje se na znanje, da će se ovomiestni godišnji vašari (sajmovi) tečajem sunčane godine 1860. obdèržavat sliedećih danah i to: počet će se

pèrvi dne 26. ožujka a svèršit će se 2. travnja,
drugi „ 17. travnja „ „ „ „ 3. svibnja,
treći „ 5. sèrpnja „ „ „ „ 21. sèrpnja,
četvèrti dne 11. kolovoza a svèršit će se 28. kolov.
peti 25. listopada a svèršit će se 2. studenoga,
šesti 5. prosinca „ „ „ „ 13. prosinca.

Od magistrata c. k. glavnoga grada Zagreba.

U Zagrebu dne 16. studenoga 1859.

Nr. 13,372 (Fin.—45) 3—3

Lizitations-Kundmachung

über die Herstellung der Bedachung der Wachthütte und des Salzmagazins nächst dem Salzamtsgebäude zu Essek.

1 Zufolge Erlasses der hochlöbl. k. k. Finanz-Landes-Direktion vom 26. August 1859 Z. 11290 wird die Herstellung der Bedachung der Wachthütte und des Salzmagazins nächst dem Salzamtsgebäude um den adjustirten Fiskalpreis von 654 fl. 70 kr. ö. W. im öffentlichen Lizitationswege dem Mindestfordernden zur Ausführung überlassen, und die Lizitation am 10. Dezember 1859 im Amtslokale der Esseker k. k. Finanz-Bezirks-Direktion abgehalten werden.

2. Zu dieser Versteigerung werden blos schriftliche Offerte angenommen, und es sind solche längstens bis 10. Dezember 1859 Vormittags zu Handen des Finanz-Bezirks-Direktors zu überreichen.

3. Jedes schriftliche Offert muss, wenn es berücksichtiget werden soll, auf einem 36 kr. Stempelbogen geschrieben, gehörig versiegelt, und von Aussen mit der Aufschrift „Offert für die Herstellung der Bedachung der Wachthütte und des Salzmagazins nächst dem Salzamtsgebäude in Essek“ versehen sein, im Innern aber enthalten:

a) Die ausdrückliche Erklärung, dass der Offerent den Gegenstand des Baues, die hierauf bezüglichen allgemeinen und speziellen Baubedingnisse, die Baubeschreibung, den Plan, das Einheitspreisverzeichniss, und den summarischen Kostenaufschlag genau kenne, und solchen getreu nachkommen wolle.

b) Den Preisanboth, um welchen er die Ausführung des Baues zu übernehmen Willens ist, in Ziffern und in Worten deutlich ausgedrückt.

c) Das 5% Vadium mit dem Betrage von 33 fl. ö. W. im Baren. Auch kann die Nachweisung über den Erlag desselben durch den Anschluss des Depositenscheines einer öffentlichen Kassa geschehen.

d) Den Vor- und Zuname, Charakter, dann Wohnort des Offerenten. Offertleger, welche des Schreibens unkundig sind, haben den schriftlichen Offerten ihr Handzeichen beizurücken, in welchem Falle die Mitfertigung zweier Zeugen erforderlich ist, wovon einer zugleich als Namensfertiger des Offerenten zu erscheinen hat.

Auf Offerte, welche diesen Bedingungen nicht entsprechen, später als in der im 2. Punkt festgesetzten Zeit einlangen, oder Gegenbedingungen enthalten sollten, würde keine Rücksicht genommen werden.

4. Die Punkt 3 ad a) erwähnten Lizitationsgrundlagen für die oben angeführten Leistungen können von nun an bis zum Lizitationstage bei der gefertigten Finanz-Bezirks-Direktion in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

5. Der vom Lizitations-Commissär nach Massgabe des Versteigerungsresultates als Ersteher erklärte Bestbiether ist gehalten, das erlegte Vadium bis auf 10% des Erstehungsbetrages sogleich zu ergänzen, und diesen Betrag sammt jenem, welcher zur klassenmässigen Stempelung der Lizitations-Grundlagen und des abzuschliessenden Bauvertrages entfällt, zu Handen des Lizitations-Kommissärs zu erlegen.

6. Den Offerenten, welche nicht Ersteher geblieben sind, werden die erlegten Vadien gegen auszudrückende Empfangsbestätigung sogleich zurückgestellt.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Essek, am 10. November 1859.

HK. 262. (134) 3—3

Tèrgovačka i obèrtnička komora za Hèrvatsku naimenovala je primivši potvèrdu naimenovanja po visokom c. k. ministarstvu financijah sliedeće saprisežene sensale za svoj kotar:

Gospodina Gjorgja Bedovinca sensalom za mienice i robu za Karlovac.

Gospodina Vasilju Živanovića sensalom za mienice i robu za Zagreb.

Gospodina Viekoslava Bukvića sensalom za mienice i robu za Sisak.

Gospodina Vincenca Kasparka sensalom za robu za Varaždin, što se do obćega znanja stavlja s tom opazkom, da su imenovani već položili propisanu prisegu za svoju službu i uslied toga vlastni su preduzimat sve sensalske poslove.

U Zagrebu dne 16. studenoga.

Tèrgovačka i obèrtnička komora za Hèrvatsku.

Anast. Popović s. r.

Nr. 12035-2016 (Izv.—197) 3—2

Avviso di Concorso.

Presso l' i. r. ufficio Centrale di Porto e Sanità marittima in Venezia si è reso vacante il posto di Piloto di II. Classe cui va congiunto il salario di annui fol. duecento e dieci V. A. (210), nonchè il godimento della montura in natura.

Pel rimpiazzo del detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che i concorrenti avranno da presentare entro tutto il giorno 10 dicembre p. v. a questo Governo Centrale Marittimo le loro suppliche debitamente corredate, comprovando l' età, l' incensurata condotta politico-morale, la piena idoneità al detto posto, la perfetta conoscenza della lingua italiana ed i servigi anteriormente prestati. — Dichiareranno inoltre se, o meno si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario presso il sunominato Ufficio Centrale di porto e sanità marittima.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.

Trieste, 10 novembre 1859.

OGLASNIK.

(Dp.—137) 3—2

Poziv.

Buduć da nekoji dužnici stečajne mase Apoka Potakove kamate od glavnicah kod njih ležećih platili nisu, zato se pozivaju, da zaostavše kamate do 6. prosinca 1859 dole podpisanome obskèrbitelju mase u gjurgjevskoj ulici br. 253. stanujućem položiti, i posliednju namiru vèrhu položenih kamatah pokazati imadu.

U Zagrebu 20. studenoga 1859.

Ferko Žerjavić.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 26. STUDENOGA 1859. Broj 271.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. austr. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč, 24. studenoga. Uslied najviše odluke od 11. studenoga 1859. obnarodovane naredbom visokoga vèrhovnoga zapoviedničtva vojske od 15. t. m. ima se kod svih piešačkih regimentah, odnosno piešačkih batalijunah, zatim kod lovačkih batalijunah, koji polag bojne zapoviesti nespadaju ni u drugu armadu, ni medju posadne čete u Niemačkoj, stanje od 100 na 80 prostakah u svakoj kumpaniji odmah obaliti, da se uzmognu odmah odpustit na dopust oni prostaci, koji time postanu suvišni. Kod dojduće rekrutacije imaju se one piešačke regimente i ovi lovački batalijuni privlečenjem novih rekrutah stavit na stanje od 92 prostaka za svaku kumpaniju.

— Polag bèrzojavnoga izviešća carsko-austrijanskoga pèrvoga punomoćnika u Curiku izmienile su se tamo ratifikacije mira dne 21. t. m.

Sèrbija.

Protokoli sèrbske narodne skupštine u Kragujevcu 1859. (Iz Zvan. Nov.)

Treća siednica, u subotu, 24. rujna. Pročita se pismo popečiteljstva unutarnjih poslovah, kojim se skupštini na pitanje njeno javlja, zašto nisu podpisani občinari na punomoćju poslanikah varoši Požarevca Lalka Veljkovića i Jovana Ristića i da su ovi izbori učinjeni uredno i po zakonu. Skupština zaključi pripoznati izbor požarevačkih poslanikah.

Nastavi se čitanje projekta zakonah o postupku u sudačkim i gradjanskim parnicama. Kad se sav pročita, pročitaju se i ostali na njega idući projekti zakonah: o sudbenim izvèršiteljima, o nazvanju kasacijalnoga suda „veliki narodni sud“ i izmienama u sadašnjem ustrojstvu njegovom, o izmieni uredbe o taksama, i projekt zakona, kojim se ovi novi zakoni uvode u život. Naposliedku se pročita i izviestje komisije, koja je ove projekte izradila. Jedan poslanik predloži, da se odredi komisija, koja će ove zakone pretresti i skupštini sa svojim primietbama podnieti. Skupština primi ovaj predlog i sastavi komisiju, po dva poslanika iz svakog okružja, a jedan za varoš Beograd.

Četvèrta siednica u ponedieljak 26. rujna. Započme se čitanje projekta zakonika za zločinstva i prestupke.

Peta siednica u utorak 27. rujna. Nastavi se i dovèrši čitanje rečenoga projekta, a poslie se preda komisiji na pregled.

Pročita se projekt zakona o administrativnom kaznenju činovnikah. Sa više stranah izjavi se, da se i nerazmatra.

Preduzmu se u rasmatranje predmeti, koje je drugi odbor sveto-andrijske skupštine za sadašnju skupštinu spremio. Pèrvo bijaše pitanje o prezaduženom stanju znatnoga diela našega naroda i uobće o poboljšanju narodne radinosti. Počem se pročita razlaganje i mišljenje odbora o ovom pitanju, stane se sama stvar pretresati. Po dužem svietovanju zaključi skupština izjaviti praviteljstvu želju, da se ekonomska uprava preobrazi prema napredku vremena i potrebama zemaljskim. Zatim se povede rieč o načinu, kako da se pomogne narodu, koi se zbog zelenaških (lihvarskih) interesah nikako nemože odužiti; rieši se po dužem pretresanju, da se odloži riešenje ovoga pitanja za drugi put.

Pročita se pismo popečiteljstva unutarnjih poslovah, kojim se daje skupštini zahtievano objavljenje o neurednosti u punomoćju poslanika sreza moravskog okružja požarevačkoga. Skupština rieši primiti za poslanika Milovana Nikolića.

Povodom jednoga slučaja rieši se neizdavati dijurne poslaniku, koi bi zbog kakvoga svoga posla odsutstvovao.

Talijanska.

Turin, 20. studenoga. Uslied novog nastavnog zakona ukinut će se svenčilište u Sassaru. Filozofični tečaj premiešten je iz Pavije u Milan.

„Opinione“ potvèrdjuje protestaciju Ricasoli-a proti vladaočtvu Buoncompagni-evom. Polag „Diritta“ odputovat će Buoncompagni dne 20. u srednju Italiju.

Domoljubna misao.

Približuje se godina 1863.! Ima li naobražena Slavjana, kojemu sèrce još nije sasvim ohladnulo za svoj narod i njegove svetinje, pa da nezna, od kakve nam je ta godina važnosti? Godine 1863. bit će 1000 godinah, što su veliki muževi Ciril i Metod polazili slavjanske zemlje i narode, učeć ih i nagovarajuć, da se ostave starih bludnjah poganskih, da zagèrle svetu istinu i primu sv. kèrst. Položiv tako temelj njihovomu zemaljskomu i viečnomu blagostanju, stanu se brinuti, da nepropadne sveto sieme, što su ga usijali u sèrca svojih gojenikah — te im dadu sveto pismo. Slavjanski narode, solunska braća obdariše te najprije knjigom od knjigah, te ti otvoriše ono sveto vrielo od istinah! Da su nam dali samo to, vriedni bi bili, da ih slavimo, štujemo i blagosivljamo njihovu uspomenu. Ali nam oni učiniše još više; oni i jeziku milomu priskèrbiše u pèrkos spletkam i nasèrtom tudjinacah, dično miesto, da mu se je jedinom od svih živih jezikah razliegati sa žèrtvenikah po hramovih gospodnjih. Oni su dakle naši pèrvi i najveći dobročinitelji, prosvietitelji i proslavitelji! — A za četiri godine slavit ćemo tisućogodište tih naših apoštolah Cirila i Metoda. — Znamo li procieniti svoju sreću, što nam je dano dočekati tu veliku slavjansku svetkovinu? Što ćemo vratiti svojim apoštolom za ovu neprocienjenu baštinu, koju po njih stekosmo? Slavjani, premda toliko gèrdjeni, nisu nikad bili nezahvalni, — oni će pokazati i sada, da znadu štovati svoje usrećitelje. —

Česi i Moravci [illegible] se i vesele već skoro dvie godine [illegible]odišnjoj uspomeni svetih apoštolah — [illegible] sami; u posliednje bo vrieme stadoše i [illegible] pitati, hoće li se i kako proslaviti [illegible] — i od Hervatah podiže se glas: „Sveti [illegible], mi ti obećajemo, da ćemo tvoje 1863. [illegible] stojno i dostojno proslaviti!“ Jest Cirile [illegible], mi ćemo te proslaviti po svoj svojoj mogućnosti. Nisi ti samo našu braću uzgojio, već i nas, i mi te štujemo i [illegible] teške tvoje trudove! — Nu kako ćemo ga proslaviti? O tom bi valjalo pobrinut se u vrieme; jer ako hoćemo, da što valjana učinimo, treba nam se već sada posavietovati. Čujmo, što o tom piše izvèrstna „Hvězda“ pod naslovom: „Hlas ze Slovinska o tisícileté pamatce.“

„Svaki Čehoslavjan pozdravio je doista radostno viest, da su se oba naša družtva spojila u tu svèrhu, da u slavu tisućgodišnje uspomene naših apoštolah izdadu „koncional“, koi bi učvèrstio duševni savez Moravske s Českom, i ponovio jedinstvo obijuh zemaljah na nabožnom polju.

Da je ta krasna osnova prodèrla i prieko granice naroda českoslavjanskoga, i da su ga uvažili i mili naši sunarodnici i braća Slovenci za Dunavom, dokazom je sliedeći dopis iz Gorice, što ga vadim iz izvèrstoga časopisa „Glasnika slovenskoga.“

Dopisnik veli: „Donieli ste nam viest, da naša sieverna braća pripravljaju za tisak u tisućgodišnju spomenu naših apoštolah koncional. Krasna osnova, radostno dielo — samo škoda, što nisu pozvali i svoju južnu braću, da budu učestnici njihovoga podhvata.

Po mom mnienju imaju svi Slavjani pravo, dà, dužni su u tom sudielovati. Sv. Ciril i Metod iskazali su ne samo Čehom i Moravcem već cielomu slavjanskomu narodu na kojega nariečja veliko dobročinstvo.

Zaslužuju dakle da im vas narod izkaže svoje štovanje.

Doista krasno i radostno bi bilo, kad bi se naša sieverna braća, kažuć put cielom slavjanskom svietu, posavietovali s ostalimi sunarodnici, te i nas Jugoslavjane k sebi prigèrlili. Bielodano je, da su Ciril i Metod najveći dobročinitelji svega slavjanskoga naroda ne samo što se tiče viere i sv. pisma, već i glede na knjižstvo i duševni razvitak. Oni su nas izbavili bludnjah poganskih, te nam jezik uzvisili na čast jezika cèrkvenoga, česa nepostiže nijedan živi jezik. Tim su medju Slavjani ne samo vieru učvèrstili, nego i knjižstvo, probudiv mu budućnost, utemeljili te tako vieru i jezik oživili.

Željeti bi dakle bilo, da im tisućgodišnju uspomenu neslavi samo cèrkva već i knjižstvo. A to bi se najliepše dalo učiniti albumom ili spomenicom splietenom od cvieća svih slavjanskih nariečjah!“ Glas taj čini mi se tako važan, i ono što predlaže tako pravedno, da ga evo čitateljem Hvězde priobćujem, ponukajuć ih, da ga u širih domorodnih krugovih pretresu. On nas stranom poučuje, da zasluge svetih apoštolah i južni Slavjani ciene, a stranom budi u nas milu nadu o velesjajnom, što se obsiega tiče medju svimi narodi nečuvenom slavlju, koje nas čeka g. 1863. — kad će osamdeset milijunah sèrdacah našega naroda usplamtiti zahvalnošću i hvalu zapievati našim ublažiteljem, kad će se cieli sviet obratiti k nam, i kažuć na nas govoriti: Tako slavi narod uspomenu muževah, koji su mu donieli kèrst i vieru, koji su mu književnost, koji su mu pribavili častno miesto na pozorištu svieta!

Zar nevidimo, kako nam u navedenom dopisu mirno spočitava ljubezni brat, kao da veli: Brate ti slaviš čast sa svojom rodbinom, pa mene nepozva! Samo jednu rieč reci, pa ćemo se veselit zajedno kao što se rodu pristoji!

Što se tiče predloga za album moram priznati, da me je napunio tim većom radosti, što vidim, da nisam sam u svome skromnom predlogu, koi učinih u 41. broju „Lumira“; te se tim sigurnije nadam njegovomu oživotvorenju, što isto misle i naša južna braća. Već to može svakoga osviedočiti o potriebi takovoga diela, da se proslavi uspomena utemeljenja literature slavjanske.

Naš Zlatni Prag, to sèrce austrijskoga slavjanstva jest doista najshodnije miesto, gdie bi se mogao izvesti napomenuti predlog.

Dragocienosti zemaljskih neimamo, da im stavimo tvèrde spomenike, ali ima zato u sèrcih slavjanskih mnogo dragocienijega bisera, a od tog bisera može im se staviti spomenik sjajniji od svih miedenih i kamenitih. Svaki neka da po zèrnce bisera svojih čuvstvah, i nek ga prikaže dielu narodnomu.“ —

Evo što misli vèrli Čejkovski! Uzvišene misli, krasan predlog — veliki slavjanski album! Hèrvati i Slavonci, nebi li se to i vam dopalo?

General Burbaki prispeo je ovamo iz Francuzke.

Genova, 19. studenoga. Azeglio pozvan je opet u Turin.

Ovdiešnji čeonik dobio je poziv za údioničtvovanje kod subškripcije za pušku.

Bolonja, 20. studenoga. Kad je prispiela viest o odpustu Garibalda, pokusili su bunu. Hèrpe, koje u ostalom nebijahu veoma mnogobrojne, odmah su raztierane bile. Narodna straža latila se je vlastitim nagonom oružja.

Bolonja, 17. stud. Brigade od Modene i Regja zapremljuju prednje straže. U Forli i Bolonji sačinjavat će posada toskanske čete. Divizija Mezzocapova i Roselli-eva otići će u Parmu i Modenu, izim bolonjeske brigade, koja će zimovat u Ferari.

Turin 19. studenoga. Garibaldov odstup sa političkoga pozorišta u srednjoj Italiji svèršena je stvar. Garibaldi došao je na poziv kraljev u večer 16. t. m. u Turin. Kralj mu je kazao neka promisli, da bi njegova prisutnost u srednjoj Italiji neprijateljima talijanske nezavisnosti mogla dati povoda kojekakovom sumnjičenju i general pobiti položit svoje zapoviedničtvo. Poslie razgovora s kraljem u jutro 17. studenoga ostavio je Turin, da se povuče u privatni život, no ne da pèrkosi. Po glasu jedne telegrafične depeše iz Nice od 19. studenoga, u 11. satih u jutro, došao je Garibaldi onamo i obnarodovao je u listu „Gazzetta di Nizza“ proglas na Talijane, u kojem naviešćuje narodu, da je usljed preponah, koje se stavljaju na put slobodi u srednjoj Italiji i jerbo „podla i lukava politika smeta hodu političkih poslovah“, izstupio iz vojničke službe. Ujedno zaklinje Garibaldi Talijane, da se okolo kralja Viktora Emanuela sakupe, koi pošteno misli, a konačno izjavlja, da će se opet oružja latit, čim kralj pozove na boj sve svoje vierne vojnike.

Bolonja, 16. stud. Gosp. Buoncompagni, namiestnik namiestnika kraljeva, doći će po svoj prilici sutra ovamo, da si sam izabere namiestnika. Taj će biti dosadanji diktator Farini. On će legacije i mala vojvodstva upravljat, tako kao Ricasoli Toskanu pod prividnim nadzorničtvom Buoncompagni-a u ime kralja Viktora Emanuela. Buoncompagni umirit će tom prigodom Romanju zbog razdieljenja srednje Italije, i raztumačit će im ga kao naredbu proiztekavšu iz upravnih obzirah; u načelu uzdèržavat će se i unapred jedinstvo. Polovično odbitje princa Carignana natoliko je ovdie učinilo manje neugodan utisak, što je tom prigodom u Romanji imenovana bila zajedno s drugim osiob ovjenim dèržavama srednje Italije i što je Piemont pèrvi put naprema legacijama na se uzeo obvezanosti, koje je u obziru vojvodstvah već oddavna priznao i izreko.

Niemačka.

Draždjani, 23. studenoga. Jučerašnji „Drezd. Journal“ obnarodoje u izvadku votum Šaksonije u pitanju kurheskoga ustava. Kod virchuržke konferencije učestvovat će poleg toga lista: Bavarska, Saksonska, Virtemberžka, Kurheska, Darmštatska, Šverinska, Nesavska, Majningenska i Altenburžka. Ministar Beust putovat će na Freiburg u Vireburg.

Karlsruhe, 22. studenoga. Danas se je otvorio zemaljski sabor po velikom vojvodi; prestolni govor napominje najnovije političke zgode i predlaže savezni sud, naviešćuje ugovor s Rimom, pri čem se obećaje izloženje spisah i izjavlja, da su plemićki izroci proizišli iz neuklonljive pravne obvezanosti, kojih posliedice imaju se po mogućnosti izravnat.

Francuzka.

Paris, 20. studenoga. Jedan parižki korešpondent „K. Ztga“ piše: Garibaldi, kojega ostavku primio je Viktor Emanuel, nalazi se od prekjučer ovdie i kažu, da je danas u Campiegne-u primljen bio. Da nisam tu viest dobio iz nesumnjiva izvora, kratio bi se prijavit Vam ju. No ona je razprostranjena u najboljim krugovima.

„Patrie“ govori danas o naimenovanju Buoncompagni-a mnogo blažije, nego što su to dosad činili francuzki listovi. Kao što se čuje, taj članak nadahnut je sa višjega miesta.

Pariz, 20. stud. Poleg jednog prispievšega pisma hoće da su vidili, kako englezki oficiri vježbaju Kabile u upotrebljavanju topovah englezkoga stroja. (?)

Pariz 21. stud. Članak „Constitutionnela“ u obziru prenosa vladaočtva na Buoncompagni-a zaključuje riečma: „Najveća nesreća, koja bi se sada dogodit mogla, bila bi ta, ako bi se pučanstva, koja su dala tako vriednih primierah umierenosti i stèrpljivnosti, usljed odapetosti ili žestine bacila u naručja revolucije. Gospodin Buoncompagni ima isto tako koristnu kao slavnu zadaću, jerbo će biti čuvar nadah Italije i imat će do skupštine velikih silah dèržat u kreposti položaj, kojega svukolika sila zavisi od njene izreke.

Velika Britanija i Irska.

London, 22. studenoga. Današnji „Morning Post“ javlja, da Englezka jošte nije dobila **poziva na kongres**; prije treba da se slože Engleska i Francuzka medju sobom; obe su u tom jednoga mnienja, da se nesmije dopustit silovita reštauracija u vojvodstvima; o drugim točkama jošte se razpravlja; Englezka želi prije svega neograničenost Italije; a uza to i to, da Piemont uzmogne shodno uredit svoje granice.

Prigodom koncerta, danoga u ovdiešnjem narodnom kazalištu u oči dana sv. Cecilije, pievala se medju raznim niemačkim i **slovenska piesma „Strunam“ po napievu C. Mašeka** (valjda **Camilla** Mašeka) Mi poznamo krasni taj napiev C. Mašeka, zato smo se osobito radovali izvedenju ove piesme. Al gle čuda nečuvena! Medju napievom, kako se u koncèrtu izveo, i medju nam dobro poznatim od C. Mašeka ne nadjosmo ni najmanje sličnosti! Odkuda su taj napiev uzeli, neznamo; — no to znamo, da naznačeni Mašekov napiev nije bio, i da je bio program u toj točki lažljiv i občinstvo prevareno. Gosp. C. Mašek umro je prošastog poletja u Ljubljani i ako bi jošte živio, za cielo bi se kod dotičnoga miesta zbog oskrunjenja i zloporabe svoga imena pojavio. Naša dužnost pako je, da se za čast našega surodjaka zauzmemo i štovano uredničtvo Nar. Novinah zamolimo, neka blagoizvoli ove vèrstice u svome listu priobćiti!

U Zagrebu 22. studenoga 1850.

Više Slovenacah.

Kazalište.

Mi smo, miestnim okolnostima potaknuti, jednom obećali koju progovorit i o kazalištnom družtvu gosp. Rolla, koje kod nas već od duljeg vremena daje predstavah, no važnijim gradivom bijasmo sve dosad prepriečeni izpunit naše obećanje. Nastojat ćemo da to obavimo, što je u kraće moguće. U posliednjem našem članku o tom predmetu kazasmo, da je najbolje sviedočanstvo, da se predstave ovoga družtva dopadaju našem občinstvu, to, da isto mnogobrojnije polazi kazalište, nego što je u posliednje vrieme običavalo. Daje li se ta privèrženost opravdat pred sudom zrele kritike? Ako pojedine članove ovoga družtva uzmemo na oko, moramo iskreno izpoviedit, da smo već ovdie imali predstavljačah stojećih na višjem stupnju umietnosti i obdarenih zanimivijim naravnim vlastitostima, no ipak nemožemo osudit ukus našega občinstva, jer kod kazalištnih predstavah nezavisi uspieh toliko od izvèrstnosti **pojedinih** predstavljačah koliko od **ukupnoga** marljivoga sudielovanja sviuh zajedno i mi smo već više putah imali prigodu osviedočit se, da **srednji** talenti poniešto uviežbani, ako stoje pod upravom viešta, saviestna čovieka, koi ih strogo pridèržuje k njihovoj dužnosti i svojim izkustvom podpomaže, većma uzadovoljuju občinstvo i to sa svim pravom, nego družtva bez pravoga nadzora i reda, ako baš i broje medju svoje članove i pokoi **izvèrstan**, dà i **izvanredan** talent. Da se sadašnje naše družtvo dopada zasluga je dakle njegovoga u kazalištnom svietu dobar glas imajućeg izkusnoga a i kao predstavljača velezaslužnoga ravnatelja gospodina Rolla i njegovih vèrlih reditelja gg. Kolasa i Urbana. Zato smo tečajem lietošnje kazalištne dobe imali predstavah, koje s obzirom na ovdiešnje okolnosti u istinu zaslužuju iskrenu pohvalu. Jedino što bi se ravnateljstvu predbacit moglo jest to, da daje malone same stare komade. Mi se tomu tim većma čudimo, što nam je iz našega kazalištnog izkustva poznato, da je g. Roll vazda mnogo dèržao do novostih — nadamo se dakle da će odsada i u tom obziru osvietljat si lice. Ako mi želja naše občinstvo u pohadjanju kazališta nesumnjemo, da će gosp. Roll sva moguća učinit, da i ovdie posviedoči svoj dobar glas, koi je stekao u drugim miestima svojim mnogogodišnjim vriednim dielovanjem kao ravnatelj i predstavljač. On riedko kad stupa na kazalište, no kad to čini, vazda se u istinu nasladjujemo. *Tko ga je samo jedanput* vidio igrat a zna razlučit istinu od *privida*, morao se je osviedočit o preimućtvima starije *škole* nad sadašnjom, koja tek za grubim efektima teži, ma *postigla ga i najnenaravnijim* pretierivanjem, [illegible] *gosp. Rolla nedèrži* se [illegible] družtva *ovih jedino* [illegible] *no neuzemši na to* obzir, [illegible] Etterich, Ling i Münster, [illegible] Kolas poznaju potanko [illegible] **teatralni efekt**, i toj izvanrednoj uviežbanosti imaju zahvalit, da su postali ljubimcima množine. Još zaslužuju [illegible] gospodične Franken i Muhsfeld, istina jošte početnice, ali liepim duševnim i tielesnim darovima ukrašene, koje bi s vremenom dobre predstavljačice postati mogle, ako se nepovedu nenaravnim sada malone posvud vladajućim pravcem. Mužko osoblje izvan gore imenovanih nikako nemože da sasvim omili občinstvu a kamo li kritici. Konačno napominjemo, da se u tom družtvu nalazi niešto i hèrvatskoga elementa to su *gospodične* Hoffmann i Bajza, obie rodjene Zagrebčanke, i gg. Mandrović i Lesić. Izvan pèrve, koja priličnom viežtinom, no niešto afektirano govoreći, igra ne bez *odobrenja* od strane občinstva znatnije tragičke zadaće, *ostali* se za sada jošte kreću u podčinjenim krugovima, no svakako nam je milo, da su se toj umietnosti posvetili, jer s vremenom mogli bi postati jošte koristni narodnomu kazalištu, ako bi se možebiti preporodilo. Bez viežbanja nema umietnosti, k tomu nije dosta samo dobra volja i naravni dar — k tomu treba i nauke i privike. Gospodična Bajza kaže povoljno prikladnosti za stališ, kojemu se je posvetila, i zato nadamo se, da ćemo ju za kratko vrieme vidit dielovat i u važnijoj struci.

D.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 17,926-4245. (Vl.—71) 3—1

Razpis natiečaja.

Na katoličkoj diečačkoj glavnoj školi u Rieci s niemačko-talijanskim nastavnim jezikom izpražnjena je učiteljska stolica, s kojom je skopčana godišnja plata od 472 fr. 50 kr. a. vr., iz ondiešnje varoške pieneznice. Za istu razpisuje se time natiečaj do konca prosinca t. g.

Natiecatelji imaju svoje na podpisano namiestničtvo upravljene molbenice obskèrbit kèrstnim pismom, zatim sviedočanstvima o učiteljskoj sposobnosti kao i o uporavljenju i ćudorednosti i kod nadzorničtva školskoga kotara u Rieci podnieti do naznačenoga roka.

Oni natiecatelji, koji su, izvan niemačkoga i talijanskoga jezika, viešti i ilirskom, jeziku dobit će kod inače jednakih okolnostih prednost

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva.

U Zagrebu dne 19. studenoga 1859.

Nr. 16,756-4347 IV. (Vl—70) 3—3

Konkurs-Verlautbarung.

Bei dem k. k Gimnasium I. Klasse in Görz ist eine Lehrerstelle für klassische Philologie erledigt, mit welcher der Gehalt jährlicher 945 fl. mit dem Vorrückungsrechte in die höhere Gehaltsstufe von 1050 fl. ö. W. verbunden ist.

Die Bewerber haben ihre mit den Dokumenten über ihre gesetzliche Qualifikation belegten Gesuche an die k. k. Statthalterei in Triest, u. z. wenn sie bereits eine Anstellung bekleiden, im Wege ihrer vorgesetzten Behörde bis Ende d. J einzureichen.

Von der k. k. Küstenländischen Statthalterei.

Triest am 11. November 1859.

(DS.—89) 3—3

Podnesni napisnik c. k. hèrvatsko-slavonskoga višjega urbarialnoga suda nalazi se sada u gornjoj varoši, kipnoj ulici, pod kućnim brojem 258.

Od priedsiedničtva c. k. urbarialnoga višjega suda.

U Zagrebu dne 17. studenoga 1859.

Nr. 11814-1997. (Izv.—196) 3—3

Avviso di Concorso

pel rimpiazzo del posto di guardiano d' ispezione presso l' Espositura portuale sanitaria in San Giacomo (Croazia, Civitav) cui va congiunto il soldo di annui fiorini centoottantanove (289) nonchè l' indennizzo di montura d' annui fiorini venticinque, soldi 20, (25 : 20).

Chiunque intende aspirarvi, presenterà entro tutto il corrente novembre a questo Governo Centrale Marittimo la documentata istanza, comprovando la sua età, l' illibata sua condotta morale, i servigj finora prestati, principalmente in qualità di guardiano eventuale di Sanità, nonchè la piena conoscenza della lingua italiana.

Dichiarerà inoltre se si trovi in parentela od affinità con altro impiegato portuale sanitario del Litorale croato.

Trieste, 5. novembre 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — [illegible] tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANĄ 28. STUDENOGA 1859. Broj 272.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah imá uvèrstit.

Uredovni dio.

Ljubezni rode, nadvojvodo Vilelme!

Odvažio sam se svim podanicima i stanovnicima Moga carstva, koji su od početka godine 1859. do dana oglašenja ovoga čina milosti po „Bečkim Novinama“ udioničtvovali kod kakvih god poduzetjah sa privedenje ili promicanje političkih dogadjajah, sbivših se u ovom vremenu u raznim talijanskim zemljama, iz milosti izreći Svoje podpuno oproštenje i odpustit sve kazni, ako se s ovom njihovom krivnjom nestiču prosta zločinstva, prestupi ili prekèršaji.

Ljubezni rode, izvolite dakle postarat se za to, da se sve osobe vojničkoga stališa i sve gradjanske osobe, bivše predane sudbenosti vojničkih sudovah, koje su povodom svoga udioničtvovanja kod ovih političkih gibanjah sa pomenutoga vremena učinili ili podpomagali čine naznačene u §§. 304—331, 334, 339—343, 344—352, 353, 355, 358, 366 i 367, 531—555, 556, 559 i 569—573 vojničkoga kaznenoga zakona, ništa nemanje oproste odsele od progonjenja kaznenoga suda i ako su isti možebiti sbog kojega takovih činah već osudjeni na kakovu kazan, bez odvlake odpuste od kazni, kao i da se odmah obustave sve istrage kaznenoga suda povedene sbog takovih kažnjivih činah.

Ako je proti takovim već osudjenim osobama izrečena bila kakova kazan ne samo sbog jedne od goreimenovanih političkih krivnjah već zajedno sbog s time zajedno skopčanih prostih zločinstvah ili prestupakah, ima moje vèrhovno zapovjedničtvo vojske konačno prosudit, kakav dioni popust kasni u ovim slučajevima ima nastupit s obsirom na ovaj Moj čin milosti.

Isto tako propuštam Svojem vèrhovnom zapoviedničtvu vojske odluku u takovim kaznenim slučajevima, gdie bi kakova sumnja nastati mogla o tom, da li se sbivše se vojnička sločinstva, koja su predmetima u §§. 159, do 171. ili 182. do 228. vojničkoga kaznenoga zakona kao čisto takova ili kao zločinstva smatrati imaju, za koja u ovom Mojem činu milosti dozvoljujem podpuni odpust kazni.

U Beču 23. studenoga 1859.

Franjo Josip s. r.

Ljubezni grofe Nadasdy! Odvažio sam se, svim podanicima i stanovnicima Moje cesarevine, koji su od početka godine 1859. do dana oglašenja ovoga čina milosti po „Bečkim Novinama“ udioničtvovali kod kakvih god poduzetjah za privedenje ili promicanje političkih dogadjajah, sbivših se u to vrieme u raznim talijanskim zemljama, iz milosti izreći podpuno oproštenje i svaku kazan odpustiti, ako se s njihovom političkom krivnjom u tom obziru nestiču prosta zločinstva, prestupci i prekèršaji.

Vi imate dakle starat se, da se sve osobe gradjanskoga stališa, koje su povodom ovoga udioničtvovanja kod političkih gibanjah, za pomenutoga vremena učinile kakav kažnjivi čin ili ga podpomagale, koi je u §§. 58, 63 do 67, 68 do 75, 76, 78, 81, 89, 92, 220, 279 do 299, 300, 302, 303 i 312 do 316 obćenitoga kaznenoga zakona naznačen, da se od sele neprogone po kaznenim sudovima, i ako su iste možebiti sbog takovih činah već osudjene na kakvu kazan, bezodvlačno odpuste od kazni kao i da se odmah okinu istrage kaznenoga suda povedene sbog takovih kaznenih činah.

Ako je pako proti takovim osudjenim osobama izrečena kakova kazan ne samo sbog kakve od pomenutih krivnjah, već zajedno sbog prostih zločinstvah, prestupakah ili prekèršajah skopčanih s istima, ima Moje vèrhovno sudište konačno prosudit, kakav dioni odpust kazni ima nastupit u takovim slučajevima s obsirom na ovaj Moj čin milosti.

U Beču dne 23. studenoga 1859.

Franjo Josip s. r.

Ban hèrvatski i slavonski naimenovao je viežbanika Danila Stankovića privremenim miestodèržtvenim perovodjom.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Bečka „Pressa“ donosi veoma zanimivi uvodni članak o sadanjem odnošaju Englezke prema Francuzkoj, iz kojega vadimo sliedeća:

Iz posliednjih viestih iz Englezke vidi se da tamo vlada neizrečena razdraženost proti sadanjoj politici francuzka cara. Englezki dèržavnici uvideli su, da predstojeći kongres nema druge svèrhe, nego da obezbiedi Francuzkoj plodove njenoga posredovanja u Italiji, a ti nisu drugi, nego Talijansku sasvim stavit pod tutorstvo Francuzke i tako prekèrčit put posliednjoj k gospodovanju nad sredozemnom morem. Ta namiera francuzke vlade tim većma u oči udara iz njenoga nastojanja i Španjolsku povući u mreže svoje hegemonije na čelu romanskih narodah a što Englezku tim većma uzmiruje jest, da je Francuzkoj već za rukom pošlo ovu zemlju probudit od njezine letargije. Ratni uzbit katoličkih Španjolacah s one strane Herkolovih stupovah nije u rukama Francuzke samo oružje proti Maroku vec poglavito proti tèrgovačkoj politici protestantičke Englezke. Ako Španjolska osvoji obale Maroka, ako se suezki kanal prokopa i Egipat geografično odluči od Turske, onda bi francuzki upliv zavladao svim primorjem sredozemnoga mora, Gibraltar bi došao u pogibelj po Španjolskoj a Malta i Kèrf po talijanskoj i gèrčkoj narodnosti. Onda nebi drugo trebalo nego jedan poteg, da se britanska zastava istiera iz sredozemnoga mora i preobrati posliednje polag axiome Ljudevita XIV. i Napoleona I. u — francuzko more. No gospodovanje Englezke u sredozemnom moru temelj je njezine pomorske preteżnosti i položaja političke sile u Evropi. Ako Englezka izgubi Gibraltar, postat će satelitom Francuzke, odcìepit će se od iztoka i neće u Evropi imati više upliva i tako bit će sasma siena onoga, što je sada. Tko gospoduje u sredozemnom moru, taj vlada cielim svietom. Da to gospodstvo postigne, podjarmio je Rim vas sviet i prożdro Kartagu; zato su se Francuzi i Englezi više stolietjah medju sobom borili; veličina Genove i Mletakah morala je postati žèrtvom ove težnje i onomadne jošte bio je razoren Sevastopolj, da se ruskoj velikoj sili preprieči, da jednom sa silnom flotom neizidje iz Dardanelah i Englezku neizrine iz njene pozicije u sredozemnom moru. Englezka će i dan danas sve i sva upotrebit, da uništi veličanstveno osnovani plan Napoleonske politike.

Sve što je Englezka proti tomu učinila, nije ništa drugo nego demonštracija, no veoma je nalik na podignutje naroda i odaje odvaženje, da voli zaratit se, nego odstupit od svoje namiere. Najnovije londonske viesti kažu očito, što Englezka namierava. Prije svega hoće da sveže ruke tuilerijskom kabinetu. Ona neće dopustit da se silom izvede reštauracija u sredjoj Italiji baš ni onda, ako bi kongres predložio, da se imaju talijanski vojvode opet povratit u svoje zemlje. O tom su se u ostalom Francuzka i Englezka, kao što Palmerstonov list uvierava, već složile. No i inače mora se po mnienju Englezke Talijanima dopustit, da sami, nezavisno od svake izvanjske sile, opredieie svoju sudbinu i da Piemont raspròstrani svoje granice to jest, da povuče u svoje područje Parmu, Modenu, Toskanu i Romanju. Dok se u obziru ovih točakah medju sobom nesjedine Francuzka i Englezka, neće Englezka pristati na kongres. Očitovanje je kategorično i što Englezka zahtieva, jest uništenje triumfah, koje si je tuilerijska politika obećavala kao posliedicu svojih vojničkih pobiedah u Italiji.

Što će Napoleonska politika zaključit? Medju tim malko popušta. Expedicija proti Maroku prekida se, da se ublaži Englezka; Moniteur je već naviestio službeno, da Francuzka pristaje na vladočtvo Buoncompagni-evo. Hoće li tuilerijska politika izpunit i ostale englezke zahtieve? To je pitanje i od onoga, kako će se na isto odgovorit, zavisi sve. Ako Francuzka popusti, onda je talijansko pitanje odlučeno, i nije lahko uvidit, zašto bi se onda imao jošte sastat kongres. Ako Francuzka uzkrati žèrtvovat plodove svojega najnovijega vojenoga pohoda u Italiji, onda bi mogla nastati velika razmirica, koja bi uzdèrmala vas sviet; jerbo u očigled veličanstvenih očitovanjah duha englezkoga naroda i interesah, o kojima se radi, težko je pomislit, da će Englezka popustit.

Iz Dalmacije javljaju „Tr. Zigu“ novo nasilje izvedeno po Cèrnogorcima. C. k. kapetan linejskoga broda vitez Gröler, zapoviednik carskoga brika „Montecuccoli“, koi je pod Toplom usidren, bio je u večer okolo 9 satih iz Novoga Kastela u Melinje idući, napadnut od 30 Cèrnogoracah i zlostavljen na najsiroviji način. U isto doba oplačkala je ta četa kuću u blizini, vlastnika koje takodjer je zlostavila.

— Beč 24. studenoga. Nj. c. k. apostolsko veličanstvo podielilo je danas u c. k. dvorcu mnogo audiencijah. Po dovèršenju istih primilo je Nj. veličanstvo prejasnoga gospodina nadvojvodu Albrechta, poslie čega bila je u 1 sat ministarska konferencija pod priedsiedom Nj. veličanstva.

— Kao što se čuje ukinut će se zemaljska šumska ravnateljstva i sjedinit će se u svèrhu štedjenja u dèržavnom kućanstvu s mestodèržtvima.

— Usljed višjih nalogah odkazane su kod veće strane uredah i oblastih diurnistima služba i njihovi poslovi razdieljeni su medju činovnike i praktikante.

Beč dne 25. studenoga. Nj. veličanstvo car zapoviedio je, da se u isto doba s namieštenjem sbirkih, koje su „Novarom“ došle, imaju u Augartenu namiestit i etnografični predmeti tako zvanoga brazilijanskoga kabineta, koji su dosad u škrinjama složeni ležali. Namieštenje naloženo je čuvarskom pristavu gospodinu Gjorgju Frauenfeldu.

— C. k. poslanik u Haagu generalmajor, baron Langenau, dobio značaj podmaršala.

— Gospodin Grof od Pariza, sin pokojnoga vojvode Orleanskoga, došao je jučer ovamo praćen po vojvodi Augustu od Sachsen-Koburg-Gothe putujući u Tèrst. Gospodin grof, koi putuje iz Tèrsta na Istok, nastavit će danas svoj put. On je odseo u koburžkoj palači.

— Kancelar francuzkoga poslanstva, gospodin Dequer, koi se već ovdie nalazi, preuzeo je već posao podpisivanja pasošah jošte u prostoriji španjolskoga poslanstva; kao što se čuje, zastupat će carsko-francuzki poslanik, dok nedodje kr. sardinski poslanik u Beč, opet kao

prije interesa sardinskih podložnikah. U Turinu službuje, kao što je poznato, c. ruski poslanik kao zastupnik austrijanskih podanikah.

Beč, 26. studenoga. „Oester. Ztg.“ javlja: Kod kongresa učestvovat će po svoj prilici sve one sile, koje su kod kongresa od god. 1815. udioničtvovale; rok sastanka jošte nije opredieljen, a i pozivi nisu jošte razaslani.

Talijanska.

Bolonja se uověršćuje na naredbu Farinievu. 500,000 franakah naznačeno je u proračunu rashoda za ovu godinu u tu svèrhu.

Iz Italije prispielo je izjavljenje o Garibaldovom odstupu. Oglas, koi je u Nicu vrativši se general u jednom tamošnjem listu obnarodovao (koi smo i mi već u izvadku prijavili), glasi od rieči do rieči kako sliedi:

„Na Talijane! Videći da se neprestano lukavim i praznim izlikama prepreke stavljaju slobodnome gibanju, koje mojemu dostojanstvu u vojski sredaje Italije pripada i kojim sam se poslužio, da postignem svèrhu, kojoj mora služiti svaki dobar Talijan, izstupam iz raine službe. No onaj dan, kad Viktor Emanuel opet iznova zazove svoje vojnike na borbu za oslobodjenje domovine, i ja ću opet vojsku i službu naći uz hrabre vojne drugove. Podla i vuhvena politika, koja u taj par smeta veličaustvenom hodu naših poslovah, mora nas više nego li ikad osviedočit, da se moramo skupljati okolo hrabroga i lojalnoga vojnika nezavisnosti, koi je nesposoban satajit uznositu i plemenitu svèrhu, za koju se je zauzeo; sada morate više nego li ikada u pripravnosti imati zlata i željeza, da dočekate svakoga, koi bi se usudio hotieti, da nas natrag baci u našu prijašnju biedu.“

Josip Garibaldi.

Iz toga proizlazi, da je Garibaldi odstupio iz gnjeva na francuzki upliv, koi razciepljuje vlade i skupštine sredaje Italije, no i da svoj odstup smatra vremenitim. Njegov odstup slika i prilika je razpustu vojske talijanske lige. Kada je došla viest o njegovom odstupu u Bolonju, podnielo je petdeset višjih oficirah svoju ostavku. O odstupu Garibaldovom piše jedan turinski dopisnik „Nat. Ztgu“: „Kao očiti uzrok ovoga koraka navodi se nemogućnost, u kojem se je Garibaldi sa svojim generalnim štabom nalazio, da se podvèrgne ratnom ministru Fanti-u. Pravi uzroci biti će političke i vojničke naravi. Okolo imena Garibaldi sakupiše se posliednje vrieme radikalni elementi, koji su se samo njegovim udaljenjem mogli razpèršit, što je lojalni general sam uvidio poslie točnoga promišljenja, koje je morao učinit kod svoga posliednjega prisutstva u Turinu. Ustav njegova zbora u Romanji bio je stranom uslied onih uplivah, stranom uslied drugih materijalnih uzrokah takav, da se je vidilo, da bi najbolje bilo razpustit taj zbor i preostatke njegove uvèrstit u druge podpunoma ustrojene zborove. Ovaj posao morao se je naravno drugom komu propustit nego li Garibaldu.“

Toskanska vlada upravila je na evropejske sile opet memorandum, u kojem se razlaže, da bi toskanski narod, ako kongres njegove želje (pridruženje k Piemontu) odobri, izveo čin pravednosti, no da će Toskana, ako bi kongres protivno odlučio, biti prinudjena, odbiti takovu odluku, i ako bi na nju tko udario, da se je odvažila, premda je izviestno da će podleći, silu uzbiti silom.

Niemačka.

Frankfurt, 23. stud. Polag ovdiešnjih listovah naznačuju se kao glavni predmeti vircburške konferencije: Zavičajna prava, savezni sud, narodno gibanje, reforme ratnoga ustava niemačkoga saveza, kurheski i holštajnski posao, naredbe o mierama, težama itd.

Berlin, 22. studenoga. U obziru pozivah za vircburžku konferenciju postavljene su razne kategorije. Dočim su nieke niemačke vlade službeno bile pozvane na konferenciju, drugim je opet vladama samo obznanjen sastanak. Kod konferencije neće sudielovat Hanover, Brunsvig, Oldenburg, Baden i druge vlade. Medju predmetima programa konferencije nalazi se i obnarodovanje saveznih protokolah i mierah proti agitaciji narodne stranke, ako bi se kakove preduzele.

Berlin 22. studenoga. Nj. kr. visost princ vladaloc primio je danas dosadanjega c. k. austrijanskoga poslanika barona Kollera, koi je predao svoje odazovno pismo.

Kasel, 24. studenoga. Druga komora zaključila je podnesak na saveznu skupštinu za povratak ustava od god. 1831. sa 32 glasa proti 8 glasovah.

Hamburg, 24. studenoga. U današnjoj gradjanskoj skupštini bilo je prieko 1200 osobah. Govori se, da su posliednji put propadši vodje liberalne stranke: Rosz, Baumeister i Kneuli izabrani bili u dvima županma.

Francuzka.

Parižki i belgijanski listovi uvieravaju svaki dan, da je kongres svèršena stvar i da će se sastat mieseca siečnja; ali iz Englezke nečuje se još svejednako ništa o privoljenju k tomu, a dok Englezka nepristane na kongres i francuzki kabinet nepodade jamstvah zahtievanih od Englezke, da kongres neće ništa zaključit, što bi bilo proti nezavisnosti Italije i da se uobće neće zabavljat stvarma, koje ga se ništa netiču, nemože se sigurno uzeti, da će se kongres sastati.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Kodanj, 23. studenoga. Predsiednik saviete Hall vratio se je iz dvorca u Jägerpriesu. „Dagbladet“ hoće da zna, da je kralj primio ostavku ministarstva. Novo sastavljenje nije još poznato.

Berna, 23. studenoga. Komandier Jocteau, sardinski poslanik kod švajcarskoga saveza, odputovao je na dulje vremena u Turin.

Bolonja, 22. studenoga. Druga regimenta bolonjezke brigade položila je danas kralju prisegu viernosti i pod klicanjem pučanstva primila zastavu kraljevu. Njezino dèržanje, podpunoma jednako dèržanju piemonteskih četah, proizvelo je obćenito divljenje.

Pariz 21. stud. Uvieravaju da je Francuzka Englezkoj predložila obćenito razoružanje.

London 24. stud. Današnji „Times“ donosi jedno pismo iz istočne Indije, koje tvèrdi, da je Nena Sahib, poznati poglavica buntovnički, preminuo.

Madrit, 21. stud. General Echague nastavlja utvèrdjenje Ceute. Ukèrcanje pèrvoga vojenoga sbora dovèršeno je; počeli su ukèrcavat drugi sbor, ukèrcanje gradiva otešćava nepovoljno vrieme. Batelijuni baskičkih provincijah uredjuju se veoma revnjivo.

Turin, 21. studenoga. Jučer i danas, kao na posliednji dan kraljevske podpune vlasti, podpisano je mnogo zakonah i naredabah, medju njima i naredba o gradjanskom i kriminalnom sudu. Alfieri, Cavourov sin i deputirac Rezasco prate Buoncompagni-a, koi je danas odputovao. Polag „Espera“ vodit će on naslov „Pro-Regent“ i samo poslove firentinske upravljat; Farini i Ricasoli bit će, vele, naimenovani glavnim gubernatorima za pokrajine s ove i s one strane Apeninah. Gubernatori provincijah naimenovani su veće izim milanezkoga. Depretis doći će u Brešju, Valerio u Komu.

Nica, 19. studenoga. Garibaldi će, vele, ovdie ostati samo niekoliko danah.

Milan, 19. studenoga. Sutra će izteći rok za upisanje izbornikah. Dosad ih se je samo malo javilo.

Bolonja, 21. stunenoga. Farini upravio je na predsiednike narodnih skupštinah u Bolonji, Parmi i Modeni razpis, u kojem pozivlje ih, da nastave oružanje i naredbe za stapljanje.

Firenca 18. studenoga. Vlada je ukinula biljegovinu za novine.

Pariz 22. Dnevnicima zabranjeno je obznanjivati pastirska pisma biskupah o rimskim poslovima.

Pariz 22. studenoga. Jedno pismo naznačuje kneza Latoura kao poslanika za Berlin, kneza Talleyranda za poslanika u Turinu.

Pariz 25. studenoga. Jedan carski dekret u „Moniteuru“ sadèržaje naimenovanje markeza de Moustiere-a za veleposlanika u Beču.

London, 23. studenoga. Jedna ovdiešnja bèrzojavna pisarnica obnarodujė sliedeće viesti iz Pariza: Pruski poslanik grof Pourtales otišo je u Compiegne, da dade izjašnjenjah o vratislavskom sastanku. — Knez Metternich predao je grofu Walewskomu austrijanska pozovna pisma za kongres, koja će se, vele, zajednički s francuzkim pozovnim pismima razaslati po francuzkim ulacima.

Carigrad, 19. studenoga. Aristarhi bej, kaimakam otoka Samosa, naimenovan je knezom Samosa. U cèrnom moru razbilo se mnogo ladjah. Kiamil paša predsiednik velikoga pravosudnog vieća stavljen je u razpoloživost; na njegovo miesto naimenovan je Safetli paša, dosadanji minister pobožnih zakladah. Admiralski parobrod „Malakov“ odplovio je s mnogobrojnim Čerkesima u Mersine.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 17,926-4245. (VI.—71) 3—2

Razpis natiečaja.

Na katoličkoj diečačkoj glavnoj školi u Rieci s niemačko-talijanskim nastavnim jezikom izpražnjena je učiteljska stolica, s kojom je skopčana godišnja plata od 472 fr 50 kr. a vr., iz ondiešnje varoške pieneznice. Za istu razpisuje se time natiečaj do konca prosinca t. g.

Natiecatelji imaju svoje na podpisano namiestničtvo upravljene molbenice obskèrbit kèrstnim pismom, zatim sviedočanstvima o učiteljskoj sposobnosti kao i o uporavljenju i čudorednosti i kod nadzorničtva školskoga kotara u Rieci podnieti do naznačenoga roka.

Oni natiecatelji, koji su, izvan niemačkoga i talijanskoga jezika, viešti i ilirskom, jeziku dobit će kod inače jednakih okolnostih prednost

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva.

U Zagrebu dne 19. studenoga 1859.

Nr. 1411-Pr. (Fin.—47) 1—1

Kundmachung

bezüglich des weiteren Verschleisses einiger Sorten echter Havana-Zigarren älterer Art.

Zufolge Erlasses des hohen k. k. Finanz-Ministeriums vom 6. September l. J. Z. 3878-F. M. werden die vor dem 1. Jänner l J. im Verschleisse gestandenen echten Havana-Zigarren älterer Art, bei den dazu befugten k k. Gefälls-Verschleissern um die nachstehenden Preise neuerlich in Verschleiss gesetzt.

Gattung		für 100 St.		für 1 St.
Regalias	echte	30 fl.		—
Regalias Media	Cabanos und	20 „		—
Milares Nr. II.	Partagas	15 „		—
Regalias Nr. I.		12 „	25 kr.	13 kr.
„ „ II.		12 „	25 „	13 „
„ „ III.		17 „	— „	18 „
„ „ IV.		19 „	— „	20 „
Panetelas		9 „	50 „	10 „
Damas		8 „	50 „	9 „
Milares communes Nr. I.		7 „	50 „	8 „
„ „ Nr. II.		7 „	50 „	8 „

Von der k. k. kroat.-slav. Finanz-Landes-Direktion.

Agram am 19 November 1859.

Br. 5831 (DS.—90) 3—3

Oglas.

Od strane magistrata zemaljskoga glavnoga grada Zagreba daje se na znanje, da će se ovomiestni godišnji vašari (sajmovi) tečajem sunčane godine 1860. obdèržavat sliedećih danah i to: počet će se

pèrvi dne 26. ožujka a svèršit će se 2. travnja,
drugi „ 17. travnja „ „ „ „ 3. svibnja,
treći „ 5 sèrpnja „ „ „ „ 21. sèrpnja,
četvèrti dne 11. kolovoza a svèršit će se 28. kolov.
peti 25. listopada a svèršit će se 2. studenoga,
šesti 5. prosinca „ „ „ „ 13. prosinca.

Od magistrata c. k. glavnoga grada Zagreba.

U Zagrebu dne 16. studenoga 1859.

Br. 722 (Dp.—138) 3—2

Natiečaj.

Na novoustrojenoj učioni u Rozgvi u varaždinskoj županije ima se popuniti učiteljska služba i ujedno organiste, s kojom je skopčana godišnja plaća od 315 fr a vr. zatim u ime dèrvarine 21 fr. a. vr. nuz bezplatni stan i uživanje vèrta, koi će se učitelju iz obćega pašnjaka u veličini od 1200 □ hvatih doznačit.

Koji žele to miesto zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem svomu službovanju providjene molbenice do konca prosinca t. g predadu školskomu kotarskomu nadzorniku, župniku mariagoričkomu, Tomi Gajdeku.

U Zagrebu dne 11. studenoga 1859.

Od zagrebačkog nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 29. STUDENOGA 1859. Broj 273.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 29. studenoga. Bilo je kod uredjenja obćinah i o tom razgovoru, da se poveći posiednici i vlastele od obćine oddruže i da se u jednu za se obstojeću, od druge nezavisnu obćinu slože, nu mnienje to nije proderlo, već je zaključeno, da se to pravo oddruženja bivšoj gospodi zemaljskoj samo za onaj slučaj pridèržava, kad bi se njihovi odvieti u takovu razmierje stavili napram ostalim obćinarom, da bi oni u očevidnoj manjini ostali. Povod tomu je dala briga, da interes onih, koji su najvećim teretima podvèrženi, nebi ostao bez uvaženja. Skèrb ova dakako nije sasvim bez temelja, jer kad bi ostali obćinari krivo hotieli, to bi im po jakosti većine svoje uviek moguće bilo, želje većih posiednikah zabacivati. To pak nitko, koi pravedno misli, zahtievati nemože, da oni, koji najveće terete nose, neposlušani ostanu. Medjutim to je stvar, koja se samo medjusobnim povierenjem riešiti može; nesmijemo misliti, da bi ona gospoda, koja se za svoje interese boje, kakovih zlih namierah imati mogli, te drugo šta zahtievati hotieli, nego obće dobro, iz druge strane ni o tome sumnjati nesmijemo, da bi ostali obćinari krivice hotieli ikomu nanesti, budući da moramo priznati, da i drugdie inteligencije i čuvstva pravednoga imade; no moglo bi se pravo razmierje naći, kad bi se pravo odvietah razdielilo jednoravno; odluka onda nek pripadne predstojniku ili načelniku obćine.

Misao pako ovu, da se posiednici veći i vlastelinstva sasvim oddiele i u posebnu obćinu slože nipošto neodobravamo; to nebi ni jednoj ni drugoj strani koristilo. U obćini može biti — kako to vazda bijaše i biti će — stranakah različitih, ali netreba da bude već u napredak razdieljenih strališah, koji bi si protustajali; iz toga bi se najprije porodio duh sebičnosti, koi bi mogo voditi na stranputice; odtuda bi se razvilo osudjenje, s vremenom mèrzost i nesloga, koja bi mogla najbolja podusetja i nakane upropastiti; ono što je hasnovito i dobro, ono treba da prednost ima a ne pèrvenstvo il prevaga ikojega stališa. Kad se jedna strana žiteljstva zato sloši, da svoj interes brani, već u napredak, gdie ju još nitko nenapastuje, onda se mora naravski i druga stranka u tu istu svèrhu složiti; tim načinom jedan drugomu rat naviestuje i tako temeljitu sumnju radja; to pak neće nitko tvèrditi, da bi to u kojemgoder smislu moglo dobro i koristno biti. Jedna dakle obćina treba da jedan savez ima; jedan narod može samo ona ista i jedina obće dobra teženja imati, pojedinih pako ljudih interesi imaju u zakonu, u pravednosti mnienjah i u obćem sudu svoju najjaču zaštitu.

Što se mirovnikah, miriteljnih sudacah tiče, tomu, da otvoreno rečemo, nevidimo u našim obstojateljstvima neobhodnu potrebu; ako ih kanimo namiestiti tako, da nebudu do stanovite svote imali nikakove sudbene vlasti, onda neće naš puk ni mnogo na nje slušati; jer sudac, koi nema vlasti koga kazniti i osuditi, on neće mnogo upliva imati; ako budu mirovnici, ko što se pogovara, bezplatni, onda pitanje nastaje: tko će to kod nas biti? Tko će toliku brigu na se uzeti; tko se je učio, trudio i trošio da badava služi? Veoma je liepo, da se čoviek na patriotizam pozivlje, ali uzmimo stvar, kako in praxi stoji; hoće li se takav patriotizam dan danas naći, gdie je život tako skup i mučan? Zaista obsiena bi bila takova šta pomisliti. Dobrostojeći imućni ljudi riedki su, i koji su, imadu ipak dosta brige, da ono što posieduju pridèrže; siromah pako nemože badava služiti ... Ako budu plaćeni, onda se trošak povećava i postupak se otegotjuje i umnožava, jer je prostije odmah k redovitom činovniku il sudcu ići, kamo će i onako tužba, il drugi predmet, budi sudbeni, budi upravni, prije il poslie doći. U Engleskoj i Francuzkoj, možebiti i drugdie gdie, može ta stvar valjana biti, gdie imade više bogatstva, kod nas čini nam se neshodna.

Medjutim ako keni vlada, il drugi koi za to ovlašćeni sbor u toj struci štogod učiniti — šta mimogred velimo, da bi veoma želiti bilo, mislimo da se povèrnemo malko natrag i da priznamo, da zakoni ugarskih dijetah nisu baš tako hèrdjavi bili. Sudac seoski imao je vlast suditi do 12. fr. Eto u toj uredbi već leži načelo niekog obćinarskog primirnog sudstva .. Okolnosti se promieniše, treba dakle da i zakonotvorac, koi uviek suvremen biti,mora svoje zakone promieni. Načelnik obćine neka imade moć suditi do stanovite svote, neka imade moć razpravljati tužbe seljakah glede njihovih odnošenjah i razprah obiteljskih i neka imade moć suditi i kazniti kvare poljske; osim toga neka kuša pomirenje medju strankama; od osude njegove da ide prizivk k sborbenom sudu, a od nepomirenih stranakah da ide tužba kotarskomu sudcu. Kad bude tako vlast načelnika obćinskoga znatno i bitno povećana, bit će i njegova čast, štovana; nu ... da on službi točno zadovoljiti uzmogne većma, šta tu treba? Kod takovog uredjenja neće biti niti broj činovnikah niti troškovi povećani. Tu treba da se pisarija prekoredna ukine; jer ako ona ostane u sadanjoj mieri, onda načelnik nije kadar svèršiti službu svoju, izvan ako mu se množtvo činovnikah, pridieli; pisarija ubija takodjer dugotèrpnost i pouzdanost stranakah, jer kad čoviek mora sudielovati tomu, da se dugi, netečni, često malovažni i sasma suvišni zapisnici sastavljaju, pak kad nakon dugih, težkih i spletenih posta-

---

Jungmannu na uspomenu.

Svakoga rodoljuba Hèrvata ugodno žacau u sèrdcu pročitav u „Nar. Nov." viest, kako krasno na dušni dan o. g. mladja naša braća pomladiše uspomenu piesniku Vrazu! Čuli smo, Magjari i Niemci proslaviše narodne svoje ljude a čujmo, kako braća Česi svome Jungmannu ponoviše uspomenu. Vriedni gosp. Václav Štule, urednik izvèrstnoga cèrkovnoga časopisa „Blahověst" napisao je dne 14. studenoga o. g. u 271. br. „Pražskih Novinah" sliedeći članak, koi evo vierno prevedosmo:

„Danas je tomu dvanaesta godina, što se je prestavio k otcem slavni otac novoviečne naše književnosti — blagi genij naroda našega, muž neumèrle slave, Josip Jungmann. Ako smo se prije dvie godine radovali, što se je složilo niekoliko vèrlih pitomacah na višjih učilištih nagonom štovanja, zahvalnosti i ljubavi prama vèrlomu pokojniku, te su odlučili, svaku godinu zadušnicami svetkovati uspomenu velikoga starješine: to nam se više pristoji radovati se ove godine! Lietos se nije za to samo niekoliko mladićah: no na stotine — na tisuće štovanih sinovah naroda českoga sakupilo u hramu, u kojem se je i naš proslavljeni niekoć molio, da pri žèrtvi neizrecive ljubavi žèrtvuju znak ljubavi svoje te molitvom ponove uspomenu i bogu preporuče dušu velikoga prednjaka na stazi narodnoga života. — Van toga proćuli se glasovi o podignuću dostojna spomenika, koga neumèrli naš Jungmann punom mierom zaslužuje. Tko da se neraduje videći takove znake čile i činotvorne zahvalnosti prama mužu, učenjaku, spisatelju zaslužnom za narod? — Ne! sèrdce nam neda tajiti — što nas ovom prigodom osobito podbada na radost: — jest to ponajjače, što si za dostojno proslavljenje uspomene Jungmannove osobito zaslugah pribaviti nastoje mladji naši zemljaci, koji inače neidu suvda pravim putem. Nećemo nikoga od njih imenovati, ali zatajiti nemožemo, kako nas je u sèrdcu boljelo, koliko god putah dodjoše nam u ruke piesme, novele, cèrte i članci spisateljah tako zvane nove škole, koji podèrzljivo izsmievahu našu dojakošnju „dievičansku književnost" (posmihavajuć se panenske literature) — nestideć se čitatelje i privèrženike svoje vući za sobom u kao pokvarena života i mèrzka tudjinstva. — Koli nam težko bijaše za te mlade sile i snagu, koje bi mogle veoma plaćevne biti narodu zadaćami, koje su baštinili — a oni ih trate sipljući radje otrov i pokvareno sieme, s kojega ino ništa klicati nemože nego smèrt narodu. — Videći kako se lahkoumno postupa s jezikom, kako se kvari rieč i gubi biljeg duha slavenskoga u spisih niekih spisateljah one stranke, jismo se jedanput sietili slavnoga starešine našega Jungmanna i njegove tuge i žalosti, kad bi opazio niekoć nepoznanu bludnju u knjigah naših izvèrstnjakah. Tko je poznavao plemenitoga muža, doista će nam vierovati, ako mu kažemo, da bi se neumèrlomu blagomu geniju našemu zamutilo oko tugom i gnjevom, kad bi mu bilo čitati samo niekoliko komadah, kojimi se ta škola ponosi. A što bi on istom onda radio, kad bi čuo, kako se najdèrzovitiji te stranke nestide tvèrditi, da takovi komadi neizlaze na svietlo sliepim kakovim slučajem, nego uprav namierom, da naša književnost nebude već „panenskou" nego novoviečnom ludom s našitimi kèrpami i opravami Heineovimi i njegovih drugovah! — Ali videći kako sada gorljivo i ta strana pazi neumèrloga meštra, dvogubnom radosti možemo se radovati željenom i obećajućemu pojavu zdravoga mišljenja medju sinovi naroda, koje je slavni pokojnik tako rado nazivao „cvatućom sadom domovine." — Neda nam se zaista ni misliti, da zahvalnost i štovanje, s kojih je jedino mladji naš naraštaj nakan bio proslaviti dan smèrti i ponoviti uspomenu muža nad sve ine zaslužnoga za život i jezik narodni, da budu ciglom lažljivom demonštracijom bez nutrašnjega života, bez pravoga biljega i jezgre. Dapače sciemo, da će se svi od ovih, koji se pripraviše sabirati i prinašati žèrtvah na slavu uspomene i imena Jungmannova i na pravi dielotvorni život obazrieti, te spremno stupiti na stazu, koju nam je svim pokazao riečju i činom uzornoga svoga života velmožni duh, blagi i vèrli genij medju prednjaci našimi. — To je staza istine, krasote i dobrote; to je pût valjaloga mišljenja i neutrudne radnje u stanju narodnoga života; to je život žèrtvovane ljubavi sjedinjene s trajnom gorljivošću, da se jezik uzčuva, da se dobra znanost i umietnost širi, da se književnost svestrano obogaćuje i da se radi o izobraženju i oplemenjenju narodnjem u svih njegovih strukah i stranah.

(Konac će sliedit.)

pakah vidi, da od ono mnogo pisanih riečih malo ili ništa nepostane istinom, onda zaista svatko gubi volju i povierenje te veli, da voli tèrpiti ili zlo se pogoditi, nego najpravedniju stvar pred sud nositi. Pisarija dakle mora prestati, ako hoćemo da dèržavni organizam nezapinje o sto zapriekah. Načelnik obćinski netreba da u svoj zapisnik bilježi drugo, nego ime stranke, izvadak predmeta i svoju naredbu ili presudu.

Tim načinom da se vlast mirovnikah spoji sa vlastju načelnikah, dokučiti ćemo najmanjim troškom željenu svèrhu. Svaki koi je prijatelj pravi našega naroda i ukupne dèržave mora iz svega sèrca onamo težiti, da se ona neizviestnost i onaj nered, što puku našemu podnožje izjiesti počimlje i za budućnost žalostan izgled ne samo njemu, već i posredno svoj dèržavi pripravlja, ukine, da se puk pod skèrbničtvo zame, odbranjuje i na bolju stazu vodi.

Pešta, 24. studenoga. U miestu Petö-Heny-u, ležećem blizu Zala-Egerszega, umro je onomadne prost seljački sluga imenom Simon János, koi je u svoju oporuku sliedeću naredbu od rieči do rieči uvèrstit dao: „Iz ljubavi prema mojem narodu ostavljam zakladi peštanskoga magjarskoga narodnoga kazališta deset forintih konv. novca.“

Talijanska.

Upravljatelj rimske banke, Filip Antonelli, najstariji brat kardinala dèržavnoga tajnika, bio je ovih danah u večer okolo 7 satih sto koračajah od svoga stana udaljen, od dvojice ili trojice ljudih napadnut, koji su ga, dočim mu je jedan od njih nož na pèrsa stavio, u jedan per lišili svega njegovoga novca i inih dragocienostih. Gospodin Antonelli morao se je odvažiti da plati danak nedostatcima loše uprave i kukavne politike a nije mu se inače ništa neugodnoga dogodilo.

Turin, 22. studenoga. Službeni list obnarodje dekret, kojim se kući Gombertovoj daje koncesija za željeznicu od Savone u Turin; nadalje odobrenje poštanskoga ugovora s Parmom, Modenom i Romanjom. Podpisivanja na zajam iznose dosad 20,050.000 rentah. Poklisar Tonelli naimenovan je guberuatorom veltlinskim a Villamerino milaneskim. Miesto posliednjega dodi će Desambrois kao poslanik u Paris.

Firenca 20. studenoga. Sva gibiva i negibiva dobra toskanskoga poslanika u Rimu, markeza Bargagli-a, zaplenjena su. Buoncompagni došao je u Modenu i Farini ga je primio. Kažu, da su zasad uklonjene težkoće podignute po Ricasoli-u.

Bolonja, 21. studenoga. Danas se ovdie očekuje Buoncompgni.

Niemačka.

Frankfurt, 24. studenoga. Danas se ima sastati virchuržka konferencija. Hanover je odkazao i to s prostom opazkom, da hanoveranska vlada zato nemože u Virchurg poslati svoga zastupnika, jer uobće neće nikakve reforme saveza.

Frankfurt 25. studenoga. Austrijanski odviet u poslu kurheskoga ustava, koi je dosad samo po smislu poznat bio, priobćuje se sada po „Magd. Ztgu.“ polag sadèržaja od rieči do rieči kako sliedi: „Carska vlada nemože se uzteguut, da neizrazi svoje priznanje stvari shodnom i temeljitom mnienju odbora, no stranom iz obzira na razprave, koje su se od podnešenja mnienja medju vladama preduzele, stranom pako zbog okolnosti doševše do njenoga znanja, da kurheska vlada, koje se najbližje ta stvar tiče, namierava poslati saveznoj skupštini nova razjašnjivanja, prinudjena je dati odboru svoj glas, sa to, da se ova stvar zabaci.“

Francezka.

Minister unutarnjih poslovah g. Billault izdao je sliedeću okružnicu:

Gospodine predstojniče! Potrebno je, da minister unutarnjih poslovah vazda bude točno i podpunoma ubavješten o činjenicama, iz sastavljenja kojih može se vidit političko, moralno i materijalno stanje svakoga departementa u carevini. Izviešća na ministerstvo propisana okružnicom od 30. studenoga 1854 i 4. veljače 1857 imaju tu neudobnost, da k meni dolaze tek u dugim medjuprostorima vremena. Izvan toga osviedočio sam se iz iskustva, da sadèržavaju više neizviestnih i obćenitih razpravah, nego izviestnih činjenicah i praktičnih izkazah. Nasuprot nemogu dnevna izviešća, kao što ih propisuje okružnica od 5. svibnja 1859, u običnim vremenima svaki dan naći dovoljne gradje i tako umnožuju bez potrebe pisariju.

„Polag moga mnienja mogle bi se dakle obe ove vèrste izviešćah, budući da se jedna odviš bèrzo jedno za drugim a druga u odviš velikim medjuprostorima podnose, zamienit svotnim izviešćem, koje bi mi se imalo 10. 20. i 30. svakog mieseca poslati. Od podpredstojnikah, stojećih pod Vašom zapoviestju, zaištite slično izviešće, koje ćete u Vaše primiti. Ja nezahtievam bezkoristnih riečih, već činjenicah i praktičnih opazkah. U tom kao i u svim drugim točkama, odnosećim se na Vašu upravu, uklonite svaku bezkoristnu pisariju. Nije potrebno da dodam, da to neodrešuje od dužnosti, da mi se svaki dogadjaj, vrieden da ga doznam, odmah bèrzojavno javi. Billault.“

Belgija.

Bruselj, 25. studenoga. Iz vierodostojna izvora javlja bruseljski dopisnik „N. Ztga“, da Napoleon III. ima u rukama ostavku kneza Kuze. Dvostručni izbor bio je uobće samo pod pogodbom dozvoljen, da Kuza ima odstupit, kad god bi to zahtievali francuzki interesi. Kažu, da je Rusija o tom znala. U ostalom i stanje pukovnika Cipriani-a u Romanji bilo je sasvim slično.

Velika Britanija i Irska.

Pod rubrikom „Vojska i flota“ javlja „Times“ „Kao što čujemo, zaključila je vlada, da vojsku time znatno ojači, da svakoj regimenti od 1. do 35. uklopno doda drugi batalijun. To je toliko, kao da se vojska umnoži za 11 regimentah. Kod zapoviedničtva čine se potrebne naredbe, da se sačinjenje novih batalijunah oživotvori.“

„Times“ obnarodaje njedno izviešće o broju dobrovoljacah, koji su se godine 1803., kad je savladao strah, da Francuzi namieravaju prodrieti u Englezku, u Irskoj k zastavi prijavili. Bilo ih je 10,277 konjanikah i 64,765 piešakah. Ako k tomu priračunamo oficire, podoficire, bubnjare itd. proizlazi ukupna svota od 82,941 momka.

Dne 1. prosinca povest će se, vele, nova agitacija financijalne reforme manchesterske stranke velikim banketom u Manchestru, za koi se je, kao što se čuje, prijavilo 1300 gostiuh. No pèrva poslanica Brightova nije kadra, ovoj agitaciji obećati velik uspiech.

Turska.

Carigrad, 26. studenoga. „Journal de Constantinople“ obnaroduje sada i imena onih, koji su zbog posliednje urote osudjeni polag raznih kategorijah. U pèrvoj nalazi se Šeik Ahmed, divizioni general Huseinpaša, Džafer Dem paša (nestalo ga) Arifbej, činovnik u ministerstvu topničtva, Rassim bej, član oblasti za ratno gradivo.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

London, 25. studenoga. „Morning Post“ donosi depešu iz Nice, polag koje se ruska carica-mati opet nješto gore nalazi.

London, 26. studenoga. Službena prekomorska pošta. Bombay, 12. studenoga. Wagheeri izišli su iz Dworke, pošto je grad uslied bombardovanja u pepeo preobraćen bio. Vojna proti ustašama u Bundelkundu započela je.

Berna, 26 studenoga. Savezno vieće zaključilo je podpisateljima spisa bečkoga kongresa predati spomenicu u obziru odnošenjah Svajcerske prema granici savojskoj.

Kodanj, 25. studenoga. Polag „Faedrelandeta“ dobio je, vele, Kostwill kraljevskim reskriptom od 24 t. m. punomoćje, da sastavi ministarstvo. „Berling'ske novine“ hoće da znaju, da Schmerle nije primio ured višjega maršala i da se je izjavio, da hoće da stoji daleko od sadanjih političkih gibanjah.

Berna, 26. studenoga. Savezno vieće zahtieva, kao što se čuje, da bude zastupano kod predstojećega kongresa, ako bi se radilo o neutralitetskom razmierju od Chablais-a i Faucigny-a.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 16248-4168 IV. (VI.—69) 3—3

Razpis natiečaja.

Da se opet popuni izpražnjeno miesto direktora c. kr. diečačke i dievojačke glavne škole u Roviuju razpisuje se do 20. prosinca t. g. natiečaj.

Natiecatelji za ovu službu, s kojom je skopčana godišnja plaća od 630 fr. a. vr. uz uživanje bezplatna stana, imaju svoje vlastoručno pisane, na ovo miestodèržtvo upravljene molbenice, koje moraju biti obskèrbljene izkazom o dobi, domovini, vierozakonu, ćudorednosti, podpunom poznavanju niemačkoga i talijanskoga jezika, naukama i o uslugama već učinjenim u školskoj struci, predati unutar gore naznačenoga roka kod prečastnog biskupskoga konsistorija u Poreču.

Od c. k. primorskoga miestodèržtva.

U Tèrstu dne 6. studenoga 1859.

Nr. 6316-1859. (DS.—92) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Am Freitag den 2. Dezember l. J. werden am städtischen Rathhause verschiedene wegen rückständiger Steuer gepfändete Effekten, als Einrichtungsstücke, Bettzeug, Bettwäsche, eine Kuh etc. an den Meistbiethenden im Lizitationswege veräussert werden.

Agram am 25 November 1859.

Nr. 11,488. (DS.—93) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Die hohe Statthalterei hat mit dem Erlasse vom 4. August d. J. Z 11377 den Neubau einer Holzschupfe im Bauhofe nächst der Agramer Save Jochbrücke mit dem Fiskalpreise von 2836 fl. 36 kr. ö. W. bewilliget. Zur Hintangabe dieses Baues im Unternehmungswege wird am 19. Dezember d. J. VM. 10 Uhr im Amtslokale der Agramer Komitatsbehörde (Alte Theater-Gasse Nr. 163) eine Lizitations-Verchandlung abgehalten werden, wozu Unternehmungslustige mit dem Beisatze eingeladen werden, dass der Bauplan und die Lizitations- und Baubedingnisse täglich in den gewöhnlichen Amtsstunden bei der Komitatsbehörde eingesehen werden können.

K. k Komitats-Behörde.

Agram am 25. November 1859.

Nr. 1037. (Izv.—200) 3—1

Edikt.

Bei dem k. k. Komitatsgerichte Warasdin ist die Stelle eines Komitats-Gerichts-Rathes in der VIII. Diätenklasse mit dem Gehalte jährlicher 1470 fl. eventuell 1260 fl. ö. W. in Erledigung gekommen.

Bewerber um diese Stelle haben ihre gehörig dokumentirten Gesuche mit Nachweisung ihres Alters, Standes, Religion, der bisherigen Dienstleistung, und Richteramtsbefähigung, dann der vollkommenen Kenntniss der deutschen und kroatischen, oder einer anderen südslavischen Sprache mit der Angabe, ob, und in welchem Grade sie mit einem Beamten des obberührten Komitatsgerichtes verwandt, oder verschwägert sind, beim Praesidium dieses k. k. Komitatsgerichtes binnen vier Wochen von der dritten Einschaltung dieses Ediktes gerechnet, und zwar, wenn sie bereits angestellt sind, durch ihren unmittelbaren Vorgesetzten, sonst aber durch ihre politische Behörde einzubringen.

Warasdin am 24 November 1859.

Vom Präsidium des k. k. Komitatsgerichtes.

Nr. 2360-pol. (Izv.—198) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Am Gute Lipovec in der Steuergemeinde Velekovec sub sons. Nr. 1 werden wegen Rückständiger Steuer im Betrage per 176 fl. 64²/₄ kr. und verschiedener Gebühren gepfändeten 2 Stück Ochsen und 2 Küh am 19. Dezember an den Meistbietenden gegen baare Bezahlung versteigert. Was hiemit zur allgemeinen Kenntniss gebracht wird.

Lobor am 23. November 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorstand.

Krajačić.

Nr. 2359-1859 pol. (Izv.—199) 3—1

Am Gute Lovrečan in der Steuergemeinde Lovrečan sub cons. Nr. 11 werden wegen Rückständiger Tax und Stempelgebühr per 39 fl. 44 kr. ö. W. eine gepfändete Kuh und ein junger Stier am 20. Dezember an die Meistbiethenden gegen baare Bezahlung veräussert.

Lobor am 23. November 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorsteher

Krajačić.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Ljudevita Gaja u Zagrebu.

XV. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 30. STUDENOGA 1859. Broj 274.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja prèdplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. austr. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je najvišim ručnim pismom od 20. studenoga t. g. ministru rederstva Adolfu baronu Thierry-u najmilostivije podielit dostojanstvo tajnoga savietnika odpustivši mu takse.

Dr. Franjo Radey naimenovani od c. k. ministra pravosudja bilježnik sa stolicom u Čakovcu položio je u tom svojstvu prisegu službe i dobio je time vlast izvèršavati bilježničtvo.

C. k. banski stol.

U Zagrebu 18. studenoga 1859.

Friderik, vitez Thierry, naimenovani od c. k. ministarstva pravosudja bilježnik sa stolicom u Rieci položio je u tom svojstvu prisegu službe i dobio je tim vlast izvèršavati bilježničtvo.

C. k. banski stol.

U Zagrebu dne 26. studenoga 1859.

Banski stol podielio je izpražnjene službe privremenih sudbenih pristavah u Rieci i Varaždinu, pèrvu preturskom aktuaru Vincencu Miliću a posliednju auskultantu Karlu Matkoviću.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb 29. stud. Presinoć preminuo je ovdie od želudačkoga raka prečastni kanonik gospodin doktor bogoslovja Stiepan Ledinski. Pokojnik bio je znanstveno izobražen čoviek, odgovarao je u svakom obziru svomu staležu i zvanju i upravljao je sa svom točnostju znatnu imovinu ovdiešnjega kaptola, zašto svi, koji su priliku imali pobližje poznavat ga, iskreno žale njegovu smèrt.

Beč 25. studenoga. Gospodin grof Pariški, princ Orleanski odputovao je danas jutarnjim podvozom na južnoj željeznici u Tèrst. Isti je jučer boravio stranom na Koburgovom dobru Ebenthalu, stranom u Koburgovoj palači u Beču i nije nikoga pohodio, ni primao pohodah. Glasovi, da će danas posietiti grofa Chamborda u Frohsdorfu, već sato nisu istiniti, jerbo jutarnji podvoz nestaja kod željezničke štacije nalazeće se blizu Frohsdorfa. Gospodin grof stupio je miesеca kolovoza u 21. godinu svoga života; svi, koji su ga vidili, opisuju ga kao pravu sliku i priliku njegova otca, princa nasliednika Francije.

Nj. preuzvišenost, maršal baron Hess, imao je ovih danah nesreću izgubit svoje jedino diete. Nj. veličanstva car i carica dostojali su kod Svoga pohoda, kojim su Nj. veličanstva usrećila razcviljene roditelje, izrazit im svoje sèrdačno udioničtvovanje kod ovogažalostnoga dogadjaja.

Komisija za uredjenje dèržavnoga proračuna dèržat će svoju pèrvu sjednicu pod predsiedničtvom odsiečnoga načelnika gospodina barona Schlechte već sutra u ministarstvu financijah. Predhodne radnje bile su pospiešene, jerbo se razprave komisije moraju bez odvlake dovèršit do konca ožujka. Komisija će svoja viećanja oslonit na obsežno izradjene predloge svihkolikih ministarstvah. — Zbog smiešten̄ja preostatka austrijanskoga, početkom godine stranom u Engleskoj učinjenoga zajma pogadjaju se s niekim frankfurtskim i londonskim kućama i misle, da će se predajmi narodne banke skoro moći povratiti.

Sèrbija.

Iz Beograda pišu „Tem. Ztg" pod 21. t. m.: Knez Mihail, komu je stanje Sèrbije točno poznato, protestovao je proti balu, koi je varoška občina naviestila za svetkovanje njegova imendana i tako je obdèržavanje istoga moralo izostati. — Grof Pavao Hunyadi, c. k. husarski nadporučnik, brat knjeginje Julije, došao je ju-

Jungmannu na uspomenu.

(Konac.)

Na takovu stezu, u takovo stanje (činotvornost), na takove radnje i trude vodi privèrženike i prisivlje štovatelje svoje uzorni nadmeštar, slavni naš starešina. Nedvojim, da takov uzor i glas neće dirnut sèrdca sinovah naroda, koji sada više nego ikad prije sa štovanjem obratiše pozornost i misli na vieštaka, komu za vieka svoga neme druga, koi je ime svoje upisao u poviest domovine i narodnosti česke pismeni činah, dielah i neumèrlih zaslugah. Dakako onda nećemo biti razdvojeni, nego ćemo biti pod istom zastavom; zlosretne razpre, koj mi se nesjedinjuju, nego razstavljaju sile, prestati će; rodoljubje roditi će takodjer počitanje jeziku, koi nam ostaviše diedovi; gorljiva borba oko napredka prave izobraženosti sjedinit će mladje i starje spisatelje u blagotvornom nastojanju učiti se od svih, cèrpiti korist iz čije mu drago književnosti; izvornimi spisi i prevodi inojezičnih izvornih dielah obogaćivati našu domaću književnost, ali isto tako na put stati namieram i običajem, spisom i proizvodom, kojimi se zdrava ćud kvari, ćudoredna vèrlina gubi, a tim se takodjer ruši temelj krepkomu životu, stalnomu napredku i pravomu blagostanju medju narodi. Tko je osobno poznavao, te se imao sreću u prijateljskom razgovor o potrebah i zadaćah književnosti, o životu i sudbini naroda razgovarati sa slavnim našim starieśinom, zaisto će iskreno priznati, da to što smo rekli, nije samo odziv željah i nastojanjah neumèrloga našega učitelja i meštra. Ali nije nam se treba opozivati na sviedočanstvo osobno: zavirimo samo u spise, koje nam naš meštar ostavi! Zar nedišu svi rečenim duhom? A tko nezna, što je naš slavni starieśina pred 30 godinah napisao o klasičnosti književnoj? Nečitamo li u rečenoj razpravi osim inih svakog uvaženja vriednih i ove zlatne rieči: „Ako hoćemo, da nam se književnost podigne, to nam nadje više treba učiniti, nego smo učinili. Treba oko toga nastojati, da nam se dobar, bogu i vladi mio duh i prava narodna samosviest, koja je malo ne ugušena, opet oživi i okriepi; treba nam nesebične, nezavistno marljivosti više izkusnih i mudrih spisateljah, i uobće višjega ćudorednog izobraženja i kroz to stečene poviere i javne podpore; treba nam nastojanja oko pravo klasičnosti ne samo pojedinih spisah nego i svekolike književnosti, oko savèršenog obrazovanja svake znanosti i umnosti, odkuda bi poslie kao što kèrv iz sèrdca u žile tielesne, tako i svaka znanost i obrazovanje u prostonarodnu književnost uticala i tako književnost naša, u koliko je moguće, iz života izlazila i u život narodni ulazila; riečju, treba nam u svih oblicih piesničkih, prozaičkih i blagoriečnih govorničkih tako sadèržajem, kako i slogom savèršenih izvornih spisah bez ikakova nedostatka, klasikah, klasikom inojezičnim podobnih, koji će, ako se o tom narod postara, u svoje vrieme i u nas uskèrsnuti."

„Taj neka bude dielovanja našega cilj veliki; cilj koi zaslužuje sve činjenje, svu pomoju i revnost; od njega bo visi uzdèržanje naroda onoga, kojim se zovemo."

Gle tako je pisao, takov program izdao, takov nam je nauk dao 20 godinah pred svojom smèrtju naš neumèrli starieśina. Neuzmite mi za zlo, mladji drugi naši, što Vam spomenah taj neprecienivi program. Dadoste nam k tomu povoda i odvažnosti vèrlim svojim činom, kojim ste nam se pridružili u sèrdačnom poštovanju, iskrenoj zahvalnosti i ljubavi prama velikomu meštru našemu. Gledeći Vaše dielovanje, razmatrajući diela Vaša, pazeći Vaš smier, nije nam se dalo na ino, no žalostno uzdahnuti nad propadanjem mladih silah Vaših, koje bi doista, da ih plemenitiji duh oživljuje, plodno mogle narodu svomu koristiti. Ne samo jedenput nukovaše nas sèrce milo Vas opomenuti sa zla smiera pa s toga i sa svèrhe u književnih Vaših dielovanjih: ma nije nam žao, što smo još uviek čekali; tako bo dočekasmo željnu prigodu, da sastavši se u toj svetinji i pri tom žèrtveniku, zahvalnimi čuvstvi poštovanja i ljubavi ujedno kliknemo kao učenici k učitelju, meštru, kojega život i diela mogu i imaju nam biti uzorom. Je li moguće u takov čas misliti, da rieči od sèrdca neće doprieti do sèrdca? Mi se barem čvèrsto nadamo, da sèrdačne naše rieči izušćene uprav taj dan nebude primljene tanko no s ljubavju kako su i izušćene. Vèrli onaj duh Jungmannov, koi ostaviv zatvor tielesni uz jasno gledanje viečne istine i ljubavi nije prestao nositi u sèrdcu i pameti, što je za življenja toli jako milovao, on mislim nadahnut će svakoga, da nitko ni neposumnja, da to govorah slom hamierom. Nerekoh više nego što je dužnost zahtievala. Nedirajući u ničiju osobnost, odvažih se govoriti jedino iz ljubavi prama stvari, koja nam svim ima biti jednako sveta. A nenamjemo samo govoriti po mislih i riečih proslavljenoga muža, koga zahvalno od sèrdca štujemo — mladi i stari; nego štujmo i ono što je slavnom vieštaku toli milo i drago bilo, što mu je bilo predmetom trudovah, pomnje, ljubavi i požèrtvovanja svoga života. Nu nemislite mladji drugi naši, da o Vas mislimo, kano da hoćete baš nakanice priečiti napriedak i utamaniti život u narodu našem. — Mi Vam vierujemo, kad govorite i tvèrdite, da Vi baš i sìlite na napriedak, za život — da Vam se gnjusi driem, nehajstvo, neznanje, smèrt; čim se lučimo jesu krivi razgledi i marga, što ih pabierkujete drugud. Sietite se da je piesnik Sávy Deori otvorio usta k Slavenom govoreći braći i sestram: Cienite si jezik, u njem se uzdèržahu duše otacah, pazite dobro prostotu predjah, nastojte pokriepiti i proslaviti vèrlinu ćudoredja i života, širite svietlo, i razprostranujte stezu, po kojoj bi naš narod mogao i lahko i sigurno doći na vèršak prosviećenja, sreće i slave. Premda imamo pravo to od Vas zahtievati: mi Vas samo prosimo u ime štovanja, zahvalnosti i ljubavi, koje pokazaste javno neumèrlomu našemu Mladoaju (Jungmannu). Oslanjamo se na Vašu dobru volju, pa se nadamo, da uspomenu smèrti Jungmannove, koju kanite, kao što se čuje, dostojno proslaviti, isto tako i u književnosti našoj postavite mu spomenik i da bude ognjištem boga mile sloge i blagoslovljenoga nastojanja oživotvorena duhom uzornoga meštra toga, pravoga otca naše pismenosti. Pak mu načinimo spomenik, mladi i stari složimo se bratski u tom, da sviet vidi, kako umiemo za slih vremenah, nazirući veliki cilj svoj, cieniti zasluge o prosviećenju i naobraženju i dielovanju i proslavljenju onoga naroda, čiji jesmo i da Bog dà — ostanemo.

čer ovamo na pohod. — Polag zaključka skupštine imaju se, vele, oni prinesci, koji su se više godinah sakupljali za podignutje spomenika cèrnom Gjorgju, predati dèržavnoj pieneznici i upotrebit za zemaljske svèrhe.

— U jednom pismu iz Beograda javljaju, kako se je riešio predlog skupštine, da se umali plata činovnicima. Saviet ga je sasvim odobrio i to ovako: plate do 500 talirah gube po 5 na sto, od 500—1000 talirah 10 na sto, od 1000—1500 talirah 10 na sto, od 1500—2000 i više talirah 20 na sto. Ovo se ima uraditi, počem se činovnicima do 1000 talirah svi dodatci uračune u sistematičnu platu. Mitropolit, vladike, prote okružne i članovi konzistorija izuzeti su od ove žèrtve. Knez nije sasvim odobrio ovo riešenje savieta, već je, kažu, još naredio, da se plata od 500 talirah na niže neumaljava, već da se svi dodatci u redovnu platu pretvore. — Ovu mieru vladine uobće neodobravaju, i ljudi svašta govore, ako i vele, da je knez dobro učinio, što nije dao, da se umaljavaju plate od 500 talirah na niže.

Što se tiče urednika „Sèrbskih Novinah“, g. Miloša Popovića, još nije ništa riešeno. On neće da odgovara komisiji, već ište redovan sud. Komisija je pitala popeč. prosviete, šta će tu da radi, a popečitelj, kao čoviek opresan, zapita knaževoga predstavnika. To je popečitelj u toj stvari već više putah činio.

Protokoli sèrbske narodne skupštine u Kragujevcu 1859. (Iz Zven. Nov.)

Šesta siednica, u sriedu dne 28. rujna. Preduzme se pitanje o panadjurima (vašarima). Jedan poslanik napomenu, da je knez sa savietom ovo pitanje tako riešio, da ostanu tako nazvani marveni panadjuri, na kojima se stoka i otačbinski proizvodi prodavaju, a vašari sa stranom robom da nebudu, zato predloži, da se ova stvar, kao već riešena i nepreduzima. Skupština većinom glasovah primi ovaj predlog.

U pitanju o poboljšenju stanja svešteničkah primi skupština mnienje odbora.

Skupština neispuni želju poslenika okružja užičkoga, da se episkopska stolica premiesti u Užice i da se tamo polugimnazija sàvede, već ma predlog protojereja užičkoga g. Gavrila Popovića riedi ostaviti praviteljstvu, da ono u ovoj stvari naredi.

Predlog odbora za kaludjere, manastire i upravu sa manastirskim dobrima primi se.

Usvoji se mnienje odbora, da je nepravedno, da sav teret oko gradjenja pograničnoga plota i karaulah (stražarnicah) snosi samo narod iz onoga kraja, budući su to stvari, koje su tu radi obće dèržavne koristi i zato treba da se podižu i obdèržavaju obćom slogom, i rieši se u ovom smislu izjaviti vladi želju skupštine.

Neusliša se želja okružja kruševačkoga, da se u Kruševcu polugimnazija zavede. — Usvoji se mnienje odbora u pitanju o kupovini staklare naslièdnikah Petronijevića. — Usvoji se mnienje odbora, da se ukine naredba u gradjanskom zakoniku, po kojoj u sadrugi ženska dieca nenasliedjuju svog otca i kad nema muške diece.

Na predlog poslanika okružja kruševačkog i po saslušanom mnienju odbora zaključi skupština izjaviti želju, da se ukine zabrana, po kojoj se nemogu unositi niti štampati knjige, koje nisu pisane tako nazvanim praviteljstvenim pravopisom i da samo za zvanične stvari i za „Sèrbske Novine“, dokle praviteljstvo urednika njihovoga novcem podpomaže, važi praviteljstveni pravopis.

Saslušavši mnienje odbora zaključi se izjaviti vladi želju, da se ustrojstva naučnih zavodah pregledaju i po potrebama zemaljskim preobraze i bolje urede. — Usvoji se mnienje odbora, da novoženici po starom običaju neplaćaju danak za pèrvu polovinu godine poslie ženitbe.

Pročita se izviestje skupštinske komisije, koja je pregledala projekte sudačkoga postupka u gradjanskim parnicama. Počem se pretresoše primietbe njene, odobri skupština projekt.

Moldavija i Vlaška.

Bukurešt, 9. studenoga. Današnje „Niemačke bukur. Novine“ donose „ustav za sjedinjene kneževine rumunjske.“ Nekaže se, tko daje ovaj ustav: knez ili centralna skupština u Fokšanu. Ustav ovako počimlje: U ime svete trojice proglašava rumunjski narod u Moldavi i Vlaškoj po svojim zakonodavnim organima, po svom suverenstvu i nezavisnosti ovaj ustav. — Izmedju ostaloga stoji i ovo u ustavu: Moldava i Vlaška za naviek su sjedinjene u jednu dèržavu pod imenom „Rumunije.“ Njihovo odnošenje prema porti ostaje po postojećim ugovorima, koje su načinili Mirča, Vlad V., Bogdan, sin Stefana Velikoga i Vasilije Lupul, sa svim pravima i podpunom narodnom nezavisnostju, sa postojećim granicama i neutralnostju, koju jamče pokroviteljstvujuće sile. Pèrva i sveta dužnost svakoga Rumunja jest poštovati ovo sjedinjenje, braniti ga i smatrati ga kao pèrvo i najsvetije narodno dobro. Oblast se nemože dieliti. Samo naročitim zakonom jamči se osobna sloboda. Za uvek ukidaju se svi monopoli, privilegije, osobna prava, činovi i naslovi. Knez, grof, baron nevriede u Rumuniji ništa. Svi kèrstjanski zakoni imaju jednaka prava. Pravo gradjanstva rumunjskoga dobiva se samo gradjanskim pravom. Pravo urodjenika daje se samo kèrstjanima. Samo Rumunji mogu dobiti dèržavne službe. Kazne se daju uslied sudačkę presude. Dobro se nesmije povriedjivati. Premetanje kuće moga biti samo uslied sudačke presude. Svaki Rumunj može se seliti, kuda mu je volja, isto tako i putovati. Vlastitost je neprikosnovena. Konfiškacije nemogu biti. Jamči se za tajnu pisma. Vladajuća je cèrkva pravoslavna. Cielo sveštenstvo dobiva plaću. Ostali kèrstjanski zakoni priposnavaju se.

Sloboda mišljenja jamči se, samo ako nije nezakonita. Slobodno je učiti, ako samo nije nećudoredno. — Štampa je za uviek slobodna, cenzure nemože biti. Prestupe štampe sudi gradjanski sud. Samo urednik novinah mora imati Rumunja jemca, ili i sam biti Rumunj. Svi Rumunji imaju pravo bez oružja svietovati se u svojim kućama o političnim stvarima. Inače su pod nadzorom policije. Svaki smije podnieti dèržavnoj vlasti molbe sa više podpisah. Svaki se može tužiti kod sudovah proti činovnicima. Bez dopuštenja vladinoga nesmije nikakov Rumunj stupiti u tudju službu, ako neće da izgubi pravo gradjanstva; isto je tako, ako primi tudje pokroviteljstvo. Bieganac se nikakav neće izdati, ako nema s dotičnim dèržavama ugovorah. Strance u Rumuniji brani zakon zemaljski.

Talijanska.

Toskanska vlada ukinula je red svetoga Stiepana i biljegovinu za novine. U Rimu uapšen je Sanageli, član odbora za nabavljenje dviuh počastnih sabljah, koje bi se imale predati L. Napoleonu i V. Emanuelu. Jedna deputacija otišla je generalu Goyonu, da proti tomu protestuje. Izvan svetoga ureda ima u Rimu 14 iznimnih sudovah.

Niemačka.

U frankfurtskoj siednici sabora niemačkoga saveza od 24. t. m. pristala je Kurhesska na predloge izbora, udovila je i željama stališah nieke koncesije, no u ostalom izjavila je, da će se dèržati ustava od godine 1852. O virburžkoj konferenciji pišu „All. Ztg.“ iz Monakova, da ima za svèrhu, da se postigne veće jedinstvo u niemačkim srednjim i manjim dèržavama. Takovo sjedinjenje — misli dopisnik — nije proti naravi saveza, i što je Pruska u narodno-kučanskom području postigla carinskim savezom, moći će se možebiti u srednjim i manjim niemačkim dèržavama postići u zakonotvornom području, budući da se čini, da će se veća jedinstvenost u tom obziru s velikim silama jedva ikada izvesti moći. Neslogom, koja vlada medju Austrijom i Pruskom slabi se narodna sila Niemačke, ako se ostala Niemačka neopo[illegible] sjedini, da uzmogne krepko posred[illegible] antagonizma preuzeti.“

Velika Britanija i Indija.

Bombay, 26. listopada. (Dohnadno k posliednjoj priekozemnoj pošti) Pripravlja se expedicija proti Begumi u Nepaalu. Bivši kralj audski odreko se je svojih pravah uz penziju od 12 lakah rupijah. Odlaz odpuštenih vojnikah odgodjen je. Vlada je najmila dva parobroda za prevoz u Kinu. Glas o smèrti Nane Sahiba još nije potvèrdjen; nieki misle, da se nalazi još sakrit u gorama.

London 26. stud[illegible]. „Morning Post“ oprovèrgava, da je lord [illegible] došao u London, da predloži istodobno ra[illegible]je za Englezku i Francuzku; Francuzka ne[illegible], [illegible] zahtievati razoružanje a Englezka [illegible] mogla [illegible]punit ovaj zahtiev, ako bi se i izreko. Oružanja Englezke nestoje u nikakovom savezu s pripravama Francuzke i nemogu se ravnati [illegible] se jakosti susieda. List javlja nadalje, da se preliminarije za kongres nalaze na putu nagodbe; pozivi na kongres leže pripravni za razaslanje u Parizu; sastanak kongresa bliza je.

Turska.

Carigrad, 2. studenoga. U ministarstvu se očekuje svaki dan kriza, jer se je veliki vezir Kiprislija ljuto zavadio s Fuadom i Rizom. Veliki vezir ipak je izradio, da dva kolovodje posliednje urote, koje su Fuad i Riza na smèrt osudili, budu pomilovani na drugu kazan. — Za divan je osim toga financija velika nevolja. Danak za godinu 1860. naprěd je već pokupljen i potrošen; vojska po dèržavi nedobivši od toliko vremena nikakve plaće, dala se je na kradju i otimanje, samo da može živiti. Krive svuda Fuada i Rizu, da su oni krivi, što je dotle došlo, jer su se tvèrdoglavo protivili svakoj ozbiljnoj reformi. Kad se kod svega toga uzme i glad, onda je očajanje tu. — Ruski i francuzki poslanik, knez Labanov i Tuvenel, živa posla imaju medju sobom.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Turin 23. studenoga. „Gazzetta Piemontesse“ obnarodjuje ugovore mira. Buoncompagni penzioniran je posretstvom dekreta od 20. t. m. kao sardinski dèržavni službenik. Markez Anda naimenovan je gubernatorom turinskim a grof Porra milaneskim.

London, 25. studenoga. U Washingtonu misle, da će se razmirica zbog otoka San Juana skoro izravnati.

London, 27. studenoga. Današnji „Observer“ kaže, da je lord Cowley u London došao, da o viećanju kongresa, koja će po svoj prilici mieseca siečnja započeti, izradi sèrdačno sporazumljenje s Francuzkom. Poziv na kongres nije Englezka jošte dobila.

Lizabona, 23. stud. Budući da je raspust kortesah postao zivotnim pitanjem za obstojanje ministarstva, izdao je danas kralj dekret, koi naredjuje taj raspust. Nove komore sazvane su za 27. siečnja.

Paris, 25. stud. Baron Bourqueney, pèrvi francuzki punomoćnik kod curičke konferencije dobio je velekèrst reda sv. Stiepana, drugi francuzki punomoćnik, markez Banneville, veliku vèrpcu reda železne krune; drugi austrijanski punomoćnik, g. Meysenburg, kao i drugi sardinski punomoćnik naimenovani su velikim oficirima počastne legije.

Berlin 26. studenoga. Predhodne razprave o sastanku kongresa približile su se posliednjih danah, kao što se čuje znatno svojoj svèrsi. Rusija je, kao što je poznato, zahtievala „slobodnih konferencijah“ i želila je zametnut govor o pregledu parižkoga ugovora od godine 1856., u obziru neutralizacije cèrnoga mora. Ova točka uklonjena je sada, kao što čujemo, i time odstranjen i bitni temelj odpora Englezke proti udioničtvovanju kod toga kongresa. [illegible]

Kasel 28. studenoga. Sinoć [illegible] je od ovud pruski poslanik, pravi tajni saviet-

nik Sydow; kažu usljed nastavšega neskiada zbog spomenice Prusije.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 29. studenoga 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.			Prosječni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	78.35
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	72.45
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
B. Krunovinah.			
Zemljorazteretne obveznice.			
Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom.	po	905.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„	„	205.60
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„	„	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„	„	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„	„	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„	„	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„	„	
tisanske željeznice po 200 f. k. n. itd.	„	„	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„	„	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„	„	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„	„	
Lloyda u Tèrstu 500 f. . . .	„	„	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosječni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		106.40
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah . . .		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote . . .		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		123.90
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.86
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	24.

Odgovorni učrednik, Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 11440 (DS.—91) 3—2

Offert-Verhandlung.

Wegen Sicherstellung der Verführung und des Verschleisses des weissen Limito See-Salzes.

Die Verführung und der Verschleiss des weissen Limito See-Salzes für die untenbenannten Gemeinden für das Verwaltungsjahr $18^{59}/_{60}$ wird im Wege einer Offert-Verhandlung dem Mindestfordernden unter folgenden Bedingnissen überlassen:

1. Das Salz-Quantum, die Verschleissorte und die Vadiumsbeträge sind folgende:

	Name der Gemeinde, für welche das Salz beizustellen ist	Name der Ortschaft in welcher die Salz-Magazine zu erhalten sind	Name des betreffenden Bezirkes	Salz-Quantum Centner	Salz-Quantum Pfund	Vadiums-Betrag in öst. Währ. Gulden
1.	Samobor	Samobor	Samobor	330		
2.	Podvèrh	„	„	775	68	460
3.	Stupnik	„	„	460		
4.	Rakovpotok	Rakovpotok	„	683	64	200
5.	Gorica	Gorica	Gorica	1139	4	
6.	Odra	„	„	736	20	750
7.	Orle	„	„	655	80	
8.	Jamnica	Pisarovina	Pisarovina	813	24	
9.	Kravarsko	Pokupsko	„	468		525
10.	Pokupsko	„	„	528	24	
11.	Sissek	Sissek	Sissek			
12.	Sella	„	„	1438	88	400
13.	Gošće	„	„			
14.	Settuš	„	„			
15.	Jaska	Jaska	Jaska			
16.	Desinec	„	„			
17.	Cvetković	„	„			
18.	Petrovina	„	„	2499	72	740
19.	Domagović	„	„			
20.	Krašić	Krašić	„			
21.	Stadt Karlstadt	Stadt Karlstadt	Stadt Karlstadt	735	24	185
22.	Bania	Landbezirk	„	465	72	
23.	Draganić	„	„	585	60	315
24.	Rečica	„	„	306	96	
25.	Netretić	Netretić	Modrušpotok	945	84	230
26.	Ribnik	Ribnik	„	657	48	153
27.	Ozail	Orjavec mali	„	777	36	160
28.	Bosiljevo	Bosiljevo	Bosiljevo	931	68	210
29.	Severin	Severin	„	728	40	150
				16662	72	

2. Die Offerte haben für jene Gemeinden, für welche das Vadium gemeinschaftlich obangeführt ist, und welche einen gemeinschaftlichen Verschleiss-Ort haben, gemeinschaftlich für die übrigen Gemeinden aber einzeln zu lauten, dabei ist es jedoch nicht nöthig für jeden Verschleissort einzelne Offerte zu machen, sondern es können die Anbothe auch für mehrere Verschleissorte mittelst eines Offertes gemacht werden.

3. Die schriftlichen über eine Stempelmarke von 36 Neukreuzer geschriebenen mit dem bezüglichen Vadium im Baaren oder in Staats-Obligationen nach börsenmässigem Course belegten, wohl versiegelten, und an die gefertigte k. k. Komitats-Behörde unter Bezeichnung „Offert für die Verführung und für den Verschleiss des weissen Limito Seesalzes für die Gemeinde N. N“ belegt mit . . . . fl. . . . kr. ö. Währ. im Baaren oder in Staatsobligationen, adressirten Offerte haben bis 20. Dezember 1859. Morgens 10 Uhr hieramts einzulaufen;

4. Die Offerte müssen deutlich und ohne Berufung auf fremde Anbothe abgefasst und civilprocessordnungsmässig unterfertigt sein.

Die Anbothspreise sind mit Ziffern und Buchstaben auszudrücken.

Die Offerte haben die Erklärung zu enthalten, dass der Offerent die gegenwärtigen Offerts-Verhandlungs-Bedingnisse wohl kenne und solche genau zu befolgen sich verpflichte.

5. Nachtrags-Offerte werden unter keiner Bedingung angenommen, und die den gegewärtigen Bedingungen nicht entsprechende Offerte werden nicht berücksichtiget werden.

6. Sollte sich bei der Gemeinde-Conscription herausstellen, dass auf eine oder die andere Gemeinde eine grössere Quantität des Salzes, wovon 12 Pfund per Kopf bemessen, entfallen, so wird der Unternehmer auch diesen Mehrbetrag beizustellen und zu verschleissen verpflichtet sein.

7. Dieses Salz-Quantum wird dem unternehmer in dem k. k. Salz-Magazine zu Fiume oder zu Buccari gegen Baarbezahlung des diessfalls festgesetzten Preises sammt Zuschlag 4 fl. 31¼ kr. öst W. vier Gulden dreissig einen und ein viertl kr. ö. W. per Centner verabfolgt werden.

8. Der Unternehmer ist verpflichtet, die obangeführte Salzmenge aus dem Salzmagazine längstens bis Ende Oktober 1860 um so sicherer zu beheben, als widrigenfalls die bis dahin unbehoben gebliebene Salzmenge als verfallen dem hohen Aerar zu Guten kömmt, und der Unternehmer den hiedurch der Gemeinde verursachten Schaden nach dem Kurrentpreise wird ersetzen müssen.

9. Der Unternehmer ist verpflichtet, nach dreissig Tagen von der ihm bekannt gemachten Genehmigung des bezüglichen Offerts-Ergebnisses zu jeder Zeit eine genügende Salzmenge am Lager zu halten, da widrigenfalls das Salz auf seine Gefahr und Kosten durch das k. k Bzirksamt beim nächsten Salzhändler um jeden Preis angeschafft und herbeigestellt werden wird.

10 Der Unternehmer ist verpflichtet, das Salz-Magazin in dem obbestimmten Orte auf eigene Kosten zu halten, und der betreffenden Bevölkerung das Salz daselbst zu verschleissen.

11. Der Unternehmer erhält von dem k. k. Bezirksamte ein Verzeichniss aller Limito-Salzberechtigten und wird denselben gegen vorgeschriebene Limito-Salz-Anweisungen jede beliebige denselben gebührende Salzmenge bis zum Minimum von fünf Pfund um den Preis, welcher nach diesem Offerts-Verhandlungs-Ergebnisse festgesetzt, und allgemein kundgemacht werden wird, täglich mit Ausnahme der Sonn- und Feiertage verabfolgen müssen

12. Die partiellen Salzausfolgungen sind jedes Mal auf der Anweisung anzumerken, und erst, wenn die ganze Gebühr ausgefolgt sein wird, ist die Anweisung einzuziehen.

13. Der Unternehmer ist verpflichtet, das für das obbesagte Verwaltungsjahr entfallende und durch die Bezugsberechtigten bis Ende Oktober 1860 allenfalls noch nicht behobene Salz bis Ende Dezember desselben Jahres 1860 zu verschleissen, und das allenfalls bis Ende Dezember 1860 unbehobene Salz muss der Unternehmer dem k. k. Bezirksamte gegen an denselben zu geschehen habende Entrichtung des Erstehungspreises zur Verfügung stellen.

14. Mit Ende Dezember 1860 hat der Unternehmer die Rechung über die Verabfolgung des Limito-Salzes zu schliessen, mit den obbesagten Anweisungen zu belegen und dem betreffenden Bezirksamte zur Ueberprüfung vorzulegen.

15. Der Unternehmer hat keinen Nachlass für das Calo am Salze anzusprechen.

16. Der Unternehmer muss sich beim Verschleisse des Limito-Salzes einer zimentirten Wage bedienen. Jede Uebervortheilung der Bevölkerung wird nach den bestehenden Gesetzen und Vorschriften strenge bestraft werden. Alle übrigen aus Anlass des Salzverschleisses zwischen der Bevölkerung und dem Unternehmer etwa entstehen könnenden Streitigkeiten, werden durch das betreffende k. k. Bezirksamt im politischen Wege ausgetragen.

17. Der Ersteher hat die 10% Caution sogleich nach dem ihm bekannt gemachten Offerts-Verhandlungs-Ergebnisses nach Massgabe des betreffenden Verdienstbetrages und zwar im Baaren durch Ausbesserung des Vadiums, oder mittelst Hypothek nach Massgabe der §§. 230 und 1374 b. G. B. oder mittelst Einlegung öffentlicher verzinslicher Staats-Obligationen nach dem börsenmässigen Curse zu leisten; welche bis zur vollkommenen Beendigung der obbesagten Leistung bei dem betreffenden k. k. Steueramte depositirt werden wird.

18. Die Rechtskräftigkeit des bezüglichen Offertes beginnt für den Unternehmer vom Zeitpunkte dessen Einreichung, für die betreffende Gemeinde aber nach erfolgter Genehmigung von Seite der k. k. Agramer Komitats-Behörde.

19 Der Unternehmer hat auf die Bestimmungen des §. 862 des B. G. B. rücksichtlich der Annahme seines Versprechens, und auf das im §. 934 desselben

Gesetzbuches erwähnte Rechtsmittel der Bestreitung des Vertrages wegen Verkürzung über die Hälfte ausdrücklich Verzicht zu leisten.

20. Es wird einverständlich festgesetzt, dass die k. k. Finanz-Prokuratur in Agram in allen, aus dem bezüglichen Vertrage entspringenden, und nicht nach dem obangeführten § 15 auszutragenden Rechtsstreitigkeiten, wobei der Fiskus als Kläger auftritt, so wie wegen Bewirkung der bezüglichen Sicherstellungs- und Executionsmittel bei jenen Gerichten einzuschreiten befugt sein solle, welche sich in dem Amtssitze der k. k. Agramer Finanz-Prokuratur befinden, und zur Entscheidung solcher Rechtsstreite, und zur Bewilligung solcher Sicherstellungs- und Executionsmittel competent sein würden, als wenn der Beklagte zu Agram seinen Wohnsitz hätte.

21. Der Ersteher ist verpflichtet, die Stempel zu dem betreffenden Vertrage und dessen Grundlagen aus Eigenem zu bestreiten.

K. k. Komitats-Behörde.

Agram am 18. November 1859.

Br. 16736-2113. (Vl.—72) 1—1

Oglas.

Prigodom obavljenoga u sliedstvu previšnje odluke od 27. siečnja 1857, zatim ovostranoga oglasa od 28. sèrpnja t. g. br. 11242-1402 podieljenja nagradah za gojenje konjah, privedeno je na natiecanje za nagrade na natiecalište varaždinsko, 24. kolovoza t. g. 29 kobilah sa sisajućom ždriebadi, i 21 trogodišnje ždriebica, a na natiecalište osiečko 29. kolovoza t. g. 16 kobilah sa sisajućom ždriebadi i 11 trogodišnjih ždriebicah, od kojih su nagrade vriednimi pronadjene i nadieljene:

A. Na natiecalištu u Varaždinu:

a) Kobila skupa sa sisajućim ždriebetom:

1. Vinka Vlaheka iz Hodošana, kotara preložkoga, sa 15 komadah;

2. Franje Vadla, takodjer iz Hodošana sa 5 komadah;

3. Antuna Kožarića iz Preloga, kotara jednakoimenoga, sa 5 kom.;

4. Mijata Iljaša iz Čehovca, kotara preložkoga, sa 5 komadah carskih cekinah u zlatu.

b) Trogodišnja ždriebica:

1. Nikole Rusa iz Preloga, kotara istoimenoga, sa 10 kom.;

2. Mate Vugrinca iz Tèrnovca kot. varaždinskoga, sa 5 kom.;

3. Ivana Bregovca iz Goričana, kot. preložkoga sa 5 kom.;

4. Lovreka Matića iz Čehovca, kot. preložk. sa 5 kom. carskih cekinah u zlatu.

Osim ovih bili su sliedeći gojitelji konjah, koji su izvèrstne kobile priveli, javno pohvaljeni:

Za kobile skupa sa sisajućim ždriebetom:

Lenard Mesarić iz Goričanah, kotara preložkoga;

Lenard Šmolek, Valent Varović i Franjo Vadlo, svi tri iz Hodošana;

Ivan Dèržanić iz Treleza, kot. preložkoga;

Ivan Fadiga, Ivan Kovačić i Imbro Kovačić, svi tri iz Vinice, kot. varaždinskoga;

Josip Kačiš i Lenard Vidović, oba iz Gerdinovca, kot. čakovačkoga;

Mato Jurinić, Lenard Pintarić, Lovro Matić i Franjo Jegjur, sva četiri iz Čehovca; Jegjur poradi 2 kobile;

Mato Kolonić i Juro Šinkovec, oba iz sv. Jurja;

Juro Ružić iz sv. Martina, kot. preložkoga, poradi 2 kobile;

Pavao Namiestnik iz Poljanca, kotara ludbrežkoga;

Rok Horš, iz Poljanca, poradi 2 kobile;

Juro Mirić iz Draškovca, kot. preložkoga;

Juro Stoos iz Petrianca, kot. varaždinskoga, poradi 2 kobile.

b) sa trogodišnje ždriebice:

Josip Kuhanec i Antun Vadlo iz Hodošana;

Jana Rabel iz Preloga;

Mio Kolenko iz Lipovnika;

Mato Jurišić i Vinko Hajdenovec iz Gerdinovca;

Mato Jurinić, Ilija Mihelj i Valent Blažek iz Čehovca;

Josip Mestrac iz Belca, kot. zlatarskoga;

Mato Vugrinec iz Tèrnovca (zbog jedne druge kobile nagradjen);

Andraš Modiš iz Varaždina;

[illegible] Vinice;

Josip Berkovec iz Goričanah;

Ivan Fides iz sv. Marije i Ivo Kolarić iz Hrašćana, kot. čakovačkoga.

B. na natiecalištu u Osieku dobiše nagradu

a) kobila skupa sa sisajućim ždriebetom:

1. Stiepana Mariančevića iz Vukojevacah, kot. našičkoga, sa 15 kom.;

2. Josipa Steinera iz dolnjega grada Osieka, sa 5 kom.;

3. Ivana Bayera iz gornjega grada Osieka sa 5 kom.;

4. Franje Altgayera iz novoga grada Osieka sa 5 kom.;

5. Ivana Neubauera iz Kravice, kot. osiečkoga, sa 5 komadah carskih cekinah u zlatu.

b) Trogodišnja ždriebica:

1. Mijata Aksmana iz dolnjega grada Osieka sa 10 kom.;

2. Pave Vidakovića iz Tomašanacah kotara djakovačkoga sa 5 komadah;

3. Pave Sliepčevića, takodjer iz Tomašanacah, sa 5 kom. carskih cekinah u zlatu.

Osim ovih bili su sliedeći gojitelji konjah, koji su izvèrstne kobile priveli, javno pohvaljeni:

Mato Klein iz Jovanovca,

Antun Blatny iz Čepina,

Mato Šimunčić iz gornjega grada Osieka, i Peter Zimen iz dolnjega grada Osieka.

Što se time do javnoga znanja stavlja.

Od predsiedničtva c. k. hèrv. slav. namiestničtva.

U Zagrebu 22. studenoga 1859.

Nr. 6316-1859. (DS.—92) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Am Freitag den 2. Dezember l. J. werden am städtischen Rathhause verschiedene wegen rückständiger Steuer gepfändete Effekten, als Einrichtungsstücke, Bettzeug, Bettwäsche, eine Kuh etc. an den Meistbiethenden im Lizitationswege veräussert werden.

Agram am 25 November 1859.

Br. 4376 (PZ.—56) 3—2

Natiečaj.

U miestu Lokvama, nalazećem se na karlovačko-riečkoj poštanskoj cesti, podići će se c. k. poštanska expedicija, koja će se zabavljat tako promicanjem pisamah kao i voznom službom i primanjem putnikah za poštanska kola prolazeća kroz Lokve i koja će stajati u savezu s jezdičkim i voznim poštama, koje idu medju Karlovcem i Riekom.

Beriva poštanskoga odpravnika u Lokvama ustanovljuju se godišnjom platom od sto i dvadeset (120) forintih i uredovnim paušalom od godišnjih dvadeset (20) forintih.

Natiecatelji za ovu poštansku službu imajuću se podielit uz sklopljenje ugovora za službu i položenje kaucije od 200 fr. a. vr. u gotovu ili barem u 3%nim dèržavnim obligacijama, imaju svoje valjano biljegovane molbenice pod obloženim izkazom svoje dobe, dosadanjega zabavljanja, imovine i svoga ćudorednoga značaja najdulje do 18. prosinca 1859 kod podpisane poštanske direkcije podnieti.

C. kr poštanska direkcija za Hèrvatsku i Slavoniju.

U Zagrebu dne 18. studenoga 1859.

Klempay s. r.

Nr. 11,488. (DS.—93) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Die hohe Statthalterei hat mit dem Erlasse vom 4. August d. J. Z. 11377 den Neubau einer Holzschupfe im Bauhofe nächst der Agramer Save Jochbrücke mit dem Fiskalpreise von 2836 fl. 36 kr. ö. W. bewilliget Zur Hintangabe dieses Baues im Unternehmungswege wird am 19. Dezember d. J. VM. 10 Uhr im Amtslokale der Agramer Komitatsbehörde (Alte Theater-Gasse Nr. 163) eine Lizitations-Verhandlung abgehalten werden, wozu Unternehmungslustige mit dem Beisatze eingeladen werden, dass der Bauplan und die Lizitations- und Baubedingnisse täglich in den gewöhnlichen Amtsstunden bei der Komitatsbehörde eingesehen werden können.

K. k Komitats-Behörde.

Agram am 25. November 1859.

Nr. 12035-2016 (Lv.—197) 3—3

Avviso di Concorso.

Presso l' i. r. ufficio Centrale di Porto e Sanità marittima in Venezia si è reso vacante il posto di Piloto di II. Classe cui va congiunto il salario di annui fni. duecento e dieci V. A (210), nonchè il godimento della montura in natura.

Pel rimpiazzo del detto posto viene aperto il concorso coll' avvertimento che i concorrenti avranno da presentare entro tutto il giorno 10 dicembre p. v. a questo Governo Centrale Marittimo le loro suppliche debitamente corredate, comprovando l' età, l' incensurata condotta politico-morale, la piena idoneità al detto posto, la perfetta conoscenza della lingua italiana ed i servigi anteriormente prestati. — Dichiareranno inoltre se o meno si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario presso il sunominato Ufficio Centrale di porto e sanità marittima

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.

Trieste, 10 novembre 1859.

OGLASNIK.

(Dp.—137) 3—3

Poziv.

Budući da nekoji dužnici stečajne mase Apoke Potakove kamate od glavnicah kod njih ležećih platili nisu, zato se pozivaju, da zaostavše kamate do 6. prosinca 1859 dole podpisanome obskèrbitelju mase u gjurgjevskoj ulici br. 253. stanujućem položiti, i posliednju naruru vèrhu položenih kamatah pokazati imadu.

U Zagrebu 20. studenoga 1859.

Ferko Žerjavić.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 1. PROSINCA 1859. Broj 275.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike sa čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apost. velič. dostojalo je najvišjom odlukom ddo. Schönbrun 19. stud. t. god. kod gèrčko-katoličkoga kaptola u Križevcih najmilostivije naimenovati kanonikom čuverom župnika u Velikoj Pisenici i prisiednika duhovnoga stola Ivana Predovića.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč 29. studenoga. Nj. veličanstva car i carica i mnogi sučlanovi najviše carske kuće dostojali su, kao svake godine, penzionom zavodu obrazovnih umietnikah povodom maskovanoga bala, danoga dne 20. t. m. na korist rečenoga zavoda, dati dostavit znatnih darovah.

— Nj. kr. visost grof Pariški i vojvoda Chartreski prispieli su dne 25. t. m. dolazeći iz Beča u Tèrst, odkud su 27. na Lloydovom parobrodu imali odplovit u Egipat.

— O uprav otvorenom erdeljskom društvu Muzeja donosi „P. N." nieka predhodna priobćivanja iz Kološvara: Dne 22. t. m. počestilo je gradjanstvo deputaciju magjarske akademije sjajnom serenadom; 300 bakljonošah, cehovi sa svojim zastavama i barem 10.000 ljudih pozdravilo je živahno učenjake. Prodikator Petar Nagy govorio je besedu; baron Eötvös odgovorio je. Gromovito orio se „Eljen!" Zatim su pozdravili Nj. preuzvišenost grofa Mikó-a, pri čem je Vladislav pl. Tisza govorio slovo. Prave siednice počele su 23. t. m. i nastavljale su se tri dana. Dne 23. bio je veliki banket. I Nj. jasnost gubernator prisutan je u Kološvaru.

Pesta 17. stud. Kad je Nj. velič. car g. 1852. posietio u Kalozu grob grofa Eugenija Zičija, koi je svoju viernost prema caru smèrtju svojom osviedočio, blagoizvolio je zapoviediti, da se iz carske privatne kase sazida kapela u spomen viernome grofu. Kapela je na otoku Čepelu uz miesto Lovru. 15. p. m. osvećena je sa pristojnom svečanošću. Prisustvovali su g. nadvojvoda glavni gubernator ugarski Albreht, g. nadvojv. Josip i 10 članovah porodice Zičije.

U Novom Sadu 23. stud. (S. D.) U prošlu nedielju poslie božje službe u 11 satih prije podne skupili su se bivši članovi ovdašnje sèrbske čitaonice u gimnazijalnoj sali, da se po dopuštenju c. k. okružnog načelnika g. Wolfarta svietuju o tome hoće li se ovaj zavod na novo zavesti, ili će se rasići. Na skupštinu su došli ovi članovi: gg. Dr. Jovan Hadžić, bivši predsiedatelj čitaonice; Maksim Papić, protopresviter žabaljski; Pavle Stamatović, protopresviter novosadski; Jovan Popović, administrator novosadski; Josip Načvanski; Konstantin Popović advokat; Marko Popović bivši blagajnik čitaonice; Gjorgje D. Koda; Kosta Radulović; Antonije Novaković; Jovan Maletić; Sava Subotić; Dimitrije Kalić; Dimitrije Popović; Gjorgje Čavić; Prokopije Baić; Aleksa Popović; Miloš Saranda; Emilije Čakra; Kosta Stefanović; Andrija Monašević, parok novosadski. Kao perovodja bio je g. Gjorgje Popović. Gdie svi jedno misle, tu nema duga dogovaranja. Svi članovi jednoglasno izjave želju da se čitaonica uspostanovi onako, kako je prije bila i g. predsiedatelj umoli se, da u ime ove skupštine podnese vis. c. k. namiestničtvu molbenicu u tom smislu. Danas prije podne predana je ova molbenica g. c. k. okružnom načelniku.

Budva 5. stud. (S. D.) Prije niekog vremena dogodilo se blizu našeg grada sramotno ubojstvo. Nieki Vlaović iz Cèrne Gore, koi je sajedno sa svojim otcem krao džebanu gospodarevu na Cetinju, pa mu je otac nosio zvono sa oklin, kažu, da je po nagovoru i novčanom obećanju došao u Budvu, vèrtio se 15 danah, tobože da proda vola, te ubije Nika Otaševa Filipovića, koi je austrijski podanik. Ubio ga je iz puške na tako zvanoj „Veljoj vodi" i to sramotnim načinom. Zgodnijeg i prikladnijeg momka u Budvi od pok. Nike nije bilo, pa ga hèrdja i ukletva ubi. Ubojica je utekao u Cèrnu Goru. Žalostni su ovi glasovi i podobni dogadjaji, od kojih se pošteni ljudi gnušavati moraju. Ima već blizu tri godine, od kako se radi Niki Otaševu o glavi. Austrijska vlast poiskivala je ubojicu, no knez odgovara, da je utekao u tursku zemlju; ali to nije dosta, jer ako je u Turskoj, austrijska će ga vlast preko turske vlasti dobaviti, no neće to biti, već je u Cèrnoj Gori. Do sad su se ljudi omišljali, Cèrnogorci neće u takav grieh ogreznut, da ubijaju ljude po cesarevoj zemlji, pa se nisu toliko ni čuvali, ali po sada će bolje, a viere u Cèrnogorcu imati neće, nego već staru poslovicu ponovljuju: „Montenegrino senza fede, maledetto chi lo crede. Istu ona ukletva Vlahović jela je s istim Nikom sa jednim stolom pa eto kako pogazi sol i hleb! Kažu da se još prieti i niekom Rusoviću iz Maina; a Gregovićima odavno se prieti. — Kažu da je onaj Dugodoljanin, što je htio ubiti Mašana Savova, pušten iz zatvora iz Kotora, pa da ga je knez poslie učinio perjanikom.

Budva 8. stud. (S. D.) Nedavno se dogodila smutnja na našoj granici. Cèrnogorci dodju i uzmu stoku braićsku, a čobanu uzmu oružje. Najprije dodje njih desetina drugah, te obkole čobana i uzmu silom oružje, a stoku potieraju. Dok čuju za ovo Braići, odmah njih bližnjih do 16 drugah spopadnu oružje u ruke, te potèrče na poklič. Jedan Ugliešić poviče Cèrnogorcima, kojih je bilo 200 drugah, da ostave stoku i da vrate oružje, dodavši: Ako ćete da jedan drugom neprelazimo preko granice, a ono da se dogovorimo ka i ljudi, pa da liepim načinom sve svèršimo; mi do sada jedan na drugoga oružje uzimali nismo, pa nemojte, da se to sad počinje. Cèrnogorci mu na ovo odgovore: „Aj vuci se, lacmane (tako Cèrnogorci zovu rimokatolike) neveljali!" Ugliešić odgovori: „Nisam ja, čoeče, lacman, već rišćenin ka i vi." Na to Cèrnogorci prospu oganj iz pušakah na Braiće, te jednoga na miestu ubiju. Kad vide 16 Braićah, da se oni nešale, pribiju se uz jedan kèrš, te odgovore ognjem iz pušakah, tu se zadene jači boj i ubiju tri Cèrnogorca i rane deset. Nieki su gèrdno ranjeni, da će teško prebolieti. Nieke braićske žene počnu se bacati dzipama (zipa, po cèrnogorski kamenica) i bubulima (oko Budve zovu tako okruglo oblo kamenje), da svoje od napasti pogibije brane, no Cèrnogorci nepazeći na to, što su žene i što se bubuljima brane, rane dvie žene braićke iz pušakah. To je ukor i sramota sa ženama vojevati, pa opet s kim, nego sa svojom braćom. — Komisari europskih silah, kako se govori, nisu ništa od strane Arbanije svèršili. Kad su došli u Kuče, ovi su im rekli, da oni za njihova medješenja neće da znadu, niti oni poznaju kneza ni Turke za gospodare, već da su oni vazda svoji bili. A Turci od grada Spuža, da su razvaljali granične mergine i biljege i rekli, da oni svoje nedaju, niti hoće da znadu za njihovu diobu. Iz ovog su svi komisari pošli u Skadar na Bojani. Šta će se iz ove stvari izleći, vidit ćemo doonije. — Ima ovamo glasovah i novostih dosta, a sve nevriede ni pare; ali kad nema boljega, mora se i ovo, jer je javno već i ništa se sakriti nemože.

Moldavija i Vlaška.

Ustav za sjedinjene kneževine Rumunije opredieljava dalje: Sve vlasti u sjedinjenim kneževinama proističu iz sredine rumunjskoga naroda. Dèržavne vlasti povierene su knezu, komorama i centralnoj komisiji. Isto tako u ovih je i zakonodavna vlast. Ako komore predlog zakona u tri maha odbiju, nemože se više predložiti. Izvèršujuću vlast ima samo knez. Sudovi sude u ime zakona. Presude se izvèršuju u ime kneževo. Ustavna kneževska vlast daje se knezu Alexandru Ivanu I. On upravlja po ministrima, koje sam bira. On potvèrdjuje i izvèršuje zakone, ali im može i potvèrdjenje uskratiti. Može krivce pomilovati. S ministrima pravi proračun i podnosi ga komorama. On upravlja s vojskom, kuje narodni novac, pravi sa susiednim dèržavama ugovore tèrgovačke i za plovitbu. On nemože činovnika sbaciti bez suda. Civilnu listu opredieljava zemaljski sabor pri stupanju kneza na prestol jedanput za svagda. Knez je neprikosnoven, ministri su odgovorni. Svaki knežev ukaz mora ministar podpisati. Zemaljski sabor kupi knez svake godine pèrve nedielje mieseca prosinca. Siednice traju tri mieseca, ali se mogu do nevolje i produžiti. Knez može sabor razpustiti i drugi sazvati, koi se kupi za tri mieseca. Minister može biti samo Rumunj. U saboru nema odvietah. Ministri odgovaraju za potrošene novce i podložni su centralnom sudu; knez ih i komore mogu sbaciti, ali ih sude samo dvie trećine sabora. Sabor se sastoji iz izabranih poslanikah. Poslanici se biraju na 7 godinah. Mitropolit predsiedava, a vladike prisiedavaju. Podpredsiednika i sekretare bira skupština. Ova skupština predstavlja sav narod sjedinjenih kneževinah. Nikakav deputirac nemože se zatvoriti ili na odgovor pozvati zbog njegovoga govora u skupštini.

Niemačka.

— Kad je Nj. veličanstvu caru ruskom priobćeno bilo, u ponedieljak u večer u 5. uri, da se je u Monakovu u isti sat obavilo vienčanje ruskoga spisatelja, bieguneca Ivana Golovina, prispeo je već dva sata zatim sliedeći odgovor iz Petrograda: Moj carski očinski blagoslov. Sve je zaboravljeno i oprošteno. (Neue Pr. Ztg.)

Talijanska.

U Potenci, glavnom gradu provincije basilikatske došlo je, kao što „Indépendance Belge" iz Napulja od 19. t. m. javlja do pobune, koja je dala povoda vladi, da zapoviedi posadama avelinskoj, nocesanskoj i salernitanskoj pod zapovidničtvom generala Scoti-a, da otidju u Potencu. Dopisatelj rečenog lista dodaje k tomu, da se je polag obćenitoga mnienja već oddavna pripravljalo k toj pobuni.

Prevratna vlada izdala je sliedeći dekret: „Sva gibiva i negibiva dobra markeza Scipiona Baragli-a, koi se je pokazao kao buntovnik, uzapćuju se, da služe jemstvom za zahtieve dèržave za njega u obziru svih štetah, koje je markez Bergagli prouzročio i još prouzrokuje dèržavi."

Markez Bergagli poslanik je, kao što je poznato, velikoga vojvode toskanskoga u Rimu i kao takav nije uzeo obzir na poziv prevratne vlade, da ostavi svoju poslaničku palaču.

Firenca, 23. studenoga. Podpukovnik Nino Bixio vratio se. Maremi sjedinit će se pobočnom željeznicom od Asciana u Grosetto s toskanskom željezničkom mrežom.

Modena, 23. studenoga. Parobrod „Phoebe" došao je s viestima s Kapa od 22. listopada; polag njega vladale su tamo oluje.

Turin 24. studenoga. Ovdiešnja vlada zajamčila se, kao što se čuje, prevratnoj vladi za zajam od 30 milijunah lirah. Bankier Bastogi prispeo je ovamo na pogadjanje. Knez Centurioni na menovan je gubernatorom bergamaskim a Rebadengo kremonskim. Markez Rora odputovao je u Ravenu da preuzme upravu. S 1. siečnja 1860 uvest će se u svoj Sardiniji talijanska lira. Garibaldi izdao je jučer iz Genove poziv na svoje vojene drugove u srednjoj Italiji obodrivajući ih na postojanost.

Modena 28. studenoga. Fanti je oglasio, da će se od 1. pros. počemši proti svima, koji neovladjeni nose vojničkih znakovah, postupat po zakonima kaznenoga suda.

Francuzka.

Paris, 25. studenoga. Polag viestih lista „Hamburg. Nachrichten" javlja lord Cowley podpuno sporazumljenje Englezke u obziru na kongres. Svekolike sile pristaju na kongres isim Austrije, koja uskraćuje svoje privoljenje zbog naimenovanja Buoncompagni-a. (Nasuprot javlja se istom listu iz Berlina: „Sumnje Austrije zbog vladaočtva Buoncompagni-eva uklonjene su, Englezka se je putem prijateljskih raspravah sa više vladah osviedočila, da se parižki ugovor od god. 1856. neće pregledavati na kongresu)

Englezki poslanik u Carigradu, Sir Henry Bulwer, dobio je naputakah, neka podupire nastojanja Thouvenelova u obziru na posao suezkoga kanala.

Turska.

„Journal de Constantinople" javlja, da je Šamil rusku vladu zamolio za dopuštenje putovat u Meku i ujedno izrazio želju, da mu se kao Abdel-Kaderu u Turskoj naznači miesto za prebivanje.

Iz Vola javljaju, da je javna sigurnost u Tesaliji veoma izvèržena pogibelji. Svaki dan dogadjaju se plačkanja i ubojstva i za najmanji put mora se barem 10—12 osobah sdružit, da uzmognu pogibeljima samo poniešto odolit.

O uroti vadimo iz službena izviestja sliedeća:

„Urotnici pripravili su bili sve što je potrebno bilo, da im za rukom podje njihova paklena namiera, kao i da dovabe glupake u svoje mreže, utekoše se bez svakog obzira najbezobraznijim ložima; tako su pripoviedali, da su u sporazumljenju sa više tisućah osobah, medju kojima se nalazi više ulemah, ministarah i generalah. Riečju, nisu se ustručavali upotrebit svako sredstvo, bilo i najkukavije i najpodlije; polag njihovih vlastitih izrekah zabilježenih u preslušnim zapisnicima odvažili su se pokusit da ubiju ne samo nieke ministre već i Nj. veličanstvo sultana.

Nesreće i pogibelji, koje bi bile mogle nastati iz ustanka ovih bezumnikah za zakon i dèržavu, nemogu se proricati i proračunati. Budući da se promašenje njihovih zločinstvenih predlogah, za izvedenje kojih bili su već sve pripravili, zahvalit ima samo blagovremenom razkritju urote, opravdana bi bila proti ovim osobama izrečena smèrtna osuda u svako vrieme i u svakom miestu potrebočom, da se viera, zakon i dèržava, zemlja i narod uzme pod zaštitu pred pogibeljima skopčanim s njihovim životom, kao i u smislu u svim izobraženim zemljama stojećih zakonah.

Budući pako da nisu svi pojedini jednako krivi i s obzirom na to da je Šaik Ahmed utemeljitelj i čelovodja urote bio, da su Hussinpaša, Džaferpaša, Arifbej i Rasimbej činom sudieloveli kod ustrojenja ove urote, a da su ostali više ili manje poznavajući stvar, tek zavedeni bili, morali su se krivci polag miere svoje krivnje razdielit u četiri kategorije.

Budući da su nieki obiedjenici samo slabo poznavali stvar, o kojoj se je radilo, zato nisu mogli biti isti osudjeni; ovi nedužnima nadjeni morali su se staviti u slobodu."

Rusija.

Petrograd, 9. studenoga. Iz Tiflisa javljaju, da je podpuno pomilovan i Daniel Beg, bivši sultan jelisuvski, i da mu je odredjena plaća od 4000 rubaljah na godinu. Daniel Beg bio je prije u ruskoj službi i živio je u Tiflisu, ali godine 1848. pobuni se ujedanput, protieraju ga iz Jelisuja, te morade bieżati Šamilu; on se je prije niekoliko nedieljah prije Šamila predao Rusima. — Glavni pobočnik Totleben, poznati iz sevastopoljske obsade, naimenovan je upraviteljem indjenirskog odbora u ruskom ministarstvu. — U Saratovu i Kazanu biesni kolera. — Knez Gorčakov, ministar inostranih poslovah, dobio je sardinski red annuncijade.

Španjolska.

Privatna korešpondencija iz Madrita javlja od 24. studenoga:

„Mavritani nisu ni pokusili, da brane svoje prednje straže od El Serralla pred Ceutom, već su se dali sramotno u bieg pred četama 1. divizije pod generalom Echaguem."

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Berlin 28. studenoga. Ovdiešnji kurheski poslanik dobio je zapoviest da do dalje naredbe otidje u Draždjane. Pruski poslanik gospodin Sydow odputovao je s dopustom u Berlin. Formalno nije bio odazvan.

Pariz, 28. studenoga. Uvieravaju, da će se večeras razaslati poziv za kongres.

Marsilja, 26. studenoga. Jednom belgijanskom listu javljaju bèrzojavnim putem: Pisma iz Indije opisuju položaj Nepala kao veoma uznemirujući. Nena Sahib nije umro; nasuprot glasa se, da ima pod sobom znatnih vojenih silah i pripravlja u savezu s drugim buntovničkim poglavicama novi ustanak. Lord Canning i lord Clyde dieluju na sieveru poluotoka, da proti Neni Sahibu podbodu njegove takmace.

Iz Hongkonga javljaju, da u unutrašnjosti Kitaja vlada mir i da se nedira u Evropljane. Rosi su zato, što su Kitajci tri mornara niekog ruskog broda na obali japanskoj ubili, podpunu zadovoljštinu dobili.

Iz Milana od 26. studenoga telegrafuju „Allg. Ztg": Danas i jučer uapšeno je više osobah zbog prevarah. Razne pošiljke šećera, kave itd. opredieljene za francuzku vojsku oduzete su. U Milanu vlada veliko gibanje osobito u tèrgovačkom svietu.

U Firenci vidi se polag jednoga pisma u „Allg. Ztg" kako često pod jakom stražom dovadjaju svezanih dobrovoljnih i nedobrovoljnih „vojnikah za nezavisnost" a u listu „Gazzetta di Genova" čitamo, da se kod vojske srednje Italije gdiegdie izvèršuju i smèrtne osude.

Kamenopisni i umotvorinski zavod Julija Hühne-a u Zagrebu.

Takova zavoda nismo dosad imali, zaslužio bi dakle već s toga što je u nas pèrvi, da pozornost našega občinstva nanj obratimo, a kamo li, kad izvodi diela, od kojih se mnoga već sada s boljim proizvodima ove vèrste drugih austrijanskih pokrajinah uzporedit mogu. Mučan je svaki početak i nepravo bi bilo, da već sada, gdje se je zavod jedva razvijat poćeo, njegovu dielatnost stanemo sudit po najstrožijim mierilu, no svakako, komu je do pravednosti stalo, mora priznati, da izvèrstnost dielah proizlazećih iz ovoga zavoda od dana na dan očevidno raste i da mnoga od njih, osobito što su posliednje vrieme izašla na vidielo, mogu već podnieti i strožiju kritiku. Svaki napredak u domovini zaslužuje, da bude od domaćih listovah pohvaljen i zato si dèržimo za ugodnu dužnost sa niekoliko redakah napomenut hvale vriedno nastojanje gospodina Hühne-a, da ga obodrimo, da nepopusti u svojoj revnosti, već da gleda i unapred, kao što je dosad činio, da sve većma osavèrši svoj zavod, da s vremenom uzbude pravim uresom i ponosom našega grada. Sposobnostih i dobre volje ima g Hühne, koliko smo dosad imali priliku opazit, dovoljno, dakle će samo od podpore našega občinstva zavisit, da se u svem svojem cvietu razvije, što je već tako liepo pupiti počelo. Mi taj liepi zavod tim većma preporučujemo našim vriednim sugradjanima, što je odmah sa svoga pèrvog početka narodnim pravcem udario, jer sva diela, koja je na svoj trošak dosad izdao, zasiecaju svojim predmetima u domaći naš živalj. Mi u tom smislu napominjemo samo sliku predstavljajuću na mèrtvačkom odru našega nezaboravnoga pokojnoga bana i njegov svečani pogreb a iz sigurnoga izvora doznali smo, da se g. Hühne pripravlja još za veća poduzetja u tom pravcu, kao što su narodne nošnje i znatniji predieli naše dražestne domovine, koje namierava u više komadah, ako mu materijalne sile dopuste, izdati. Trebalo bi dakle da ga domorodci u toj liepoj nakani po mogućnosti podpomognu, nesamo kupujući takove proizvode, već i time, da svatko, tko štogod kamenotisku ili za javnost ili za posebničku porabu predati želi, to naručuje, kao što obično biva, kod tudjeg kojeg zavoda, već kod njega, gdje će za cielo isto tako jeftino i dobro posluženi biti, kao iba igdie drugdie. Time će njegov zavod u stanje doći, da bude i on svojim načinom polugom za razvitak naše narodnosti. Najbolja diela, koja su dosad, koliko nam je poznato, izišla stranom iz ovog mladj hnog zavoda a stranom prije pod upravom gosp. Hühne-a iz kamenotiskarne g. Albrechta i zaslužuju u istinu pohvalu i uvaženje od strane kritike jesu: Vierozpoviest izdana ćirilskim pismenima i odgovarajućim slikama urešena od J. Kostića; piesma na novorodjenoga cesarevića austrijanskoga prigodom Njegova narodjenja s muzikom g. Müllera i prekrasnom naslovnom vinjetom; pogled na grad Zagreb snimljen od naše domorodne slikarice pl. gospodične Daubači-eve; slika Komenskoga u posliednjoj Filipovićevoj narodnoj knjizi i pokojnoga bana Josipa grofa Jelláčića u Lieptiru za godinu 1860. Nećemo pomenjkati i u buduće svakom zgodnom prilikom obraćati pozornost našega občinstva na taj zavod, koi da proovato, sa cielo bi želiti bilo. D.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br 17,926-4245. (VI.—71) 3—3

Razpis natiečaja.

Na katoličkoj diečačkoj glavnoj školi u Rieci s niemačko-talijanskim nastavnim jezikom izpražnjena je učiteljska stolica, s kojom je skopčana godišnja plata od 472 fr 50 kr. a vr., iz ondiešnje varoške pieneznice. Za istu razpisuje se time natiečaj do konca prosinca t. g.

Natiecatelji imaju svoje na podpisano namiestničtvo upravljene molbenice obskèrbit kèrstnim pismom, zatim sviedočanstvima o učiteljskoj sposobnosti kao i o uporavljenju i ćudorednosti i kod nadzorničtva školskoga kotara u Rieci podnieti do naznačenoga roka.

Oni natiecatelji, koji su, izvan niemačkoga i talijanskoga jezika, viešti i ilirskom, jeziku dobit će kod inače jednakih okolnostih prednost

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva.

U Zagrebu dne 19. studenoga 1859.

Nr. 6316-1859. (DS.—92) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Am Freitag den 2. Dezember l. J. werden am städtischen Rathhause verschiedene wegen rückständiger Steuer gepfändete Effekten, als Einrichtungsstücke, Bettzeug, Bettwäsche, eine Kuh etc. an den Meistbiethenden im Lizitationswege veräussert werden.

Agram am 25 November 1859.

Nr. 1037. (Izv.—200) 3—2

Edikt.

Bei dem k. k. Komitatsgerichte Warasdin ist die Stelle eines Komitats-Gerichts-Rathes in der VIII. Diätenklasse mit dem Gehalte jährlicher 1470 fl. eventuell 1260 fl ö. W. in Erledigung gekommen.

Bewerber um diese Stelle haben ihre gehörig dokumentirten Gesuche mit Nachweisung ihres Alters, Standes, Religion, der bisherigen Dienstleistung, und Richteramtsbefähigung, dann der vollkommenen Kenntniss der deutschen und kroatischen, oder einer anderen südslavischen Sprache mit der Angabe, ob, und in welchem Grade sie mit einem Beamten des obbemeldeten Komitatsgerichtes verwandt, oder verschwägert sind, beim Praesidium dieses k. k. Komitatsgerichtes binnen vier Wochen von der dritten Einschaltung dieses Ediktes gerechnet, und zwar, wenn sie bereits angestellt sind, durch ihren unmittelbaren Vorgesetzten, sonst aber durch ihre politische Behörde einzubringen.

Warasdin am 24 November 1859.

Vom Präsidium des k. k. Komitatsgerichtes.

Nr. 2360-pol. (Izv.—198) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Am Gute Lipovec in der Steuergemeinde Veleškovec sub cons. Nr. 1 werden wegen Rückständiger Steuer im Betrage [illegible] kr. und verschiedener Gebühren [illegible] Stück Ochsen und 2 Küh am 19. Dez. [illegible] den Meistbietenden gegen baare Bezahlung [illegible]gert. Was hiemit zur allgemeinen Kenntniss gebracht wird.

Lobor am 23. November 1859.

Der k. k Bezirks-Vorstand.

Krajačić.

Nr. 2359-1859 pol (Izv.—199) 3—2

Am Gute Lovrečan in der Steuergemeinde Lovrečan sub cons. Nr. 11 werden wegen Rückständiger Tax und Stempelgebühr per 39 fl. 44 kr. ö. W. eine gepfändete Kuh und ein junger Stier am 20. Dezember an die Meistbiethenden gegen baare Bezahlung veräussert.

Lobor am 23. November 1859.

Der k. k Bezirks-Vorstand.

Krajačić.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PETAK DANA 2. PROSINCA 1859. Broj 276.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedieljo i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. „Katol. list“ dokazuje izvadcima iz više vierodostojnih dielah, da je rodjen Hèrvat iz Križevacah Marcus Crisinus ili Crisius, kanonik ostrogonski, koi je sa Stiepanom Pongracom, rodom iz Ugarske i Melkiorom Grodecom, rodjenim Slezakom, članovima družbe Isusove, u gornjoj Ugarskoj radi katoličke viere podneo mučenstvo i zato po sedenjem kadinalu uzoritom nadbiskupu ostrogonskom Scitovezkom kod svete stolice predložen bio s rečenom dvojicom mučenikah da se uvèrsti u broj svetih. Iz toga lista doznajemo da je prečastni pèrvostolni kaptol zagrebački izabrao nastojnikom zadužbinah (pobožnih zakladah) prečastnoga gosp. Martina Pécsy-a, kanonika istoga pèrvostolnoga kaptola.

A. T. B. U Brodu 28. studenoga. Čujte što se je 10. t. m. kod Ante Šimića u selu Kličanovu kod bosanskog Broda dogodilo. Ante je ženio svoga brata, i pozvao i Turakah u svatove, med kojima bijaše i Huso. To nije Turčin, nego je Slavjanin musulman iliti poturica. Kad se on ponapio bieše rakije, ali stade biesniti i pitati za gazdu Antu, da ga ubije iz zahvalnosti, što ga je nahranio i napojio. Gazda bèrže se sakrije, a moj Huso počme ga tražiti. Kad su to vidieli pametniji poturice, a oni mu reknu: ostavi ga Huso on je otišao na stan, da pригleda marvi. — Huso, tamo njemu trista vierah kaurskih, digne se na pijane noge, pa kubure za pas, te se uputi k stanu, da umèrtvi Antu. Paste ga svati otići, misleći: sad smo obezbiedili Antu, a on nek hoda po zimi, raztriezniti će se. Huso putem sretne kličanovskog kneza Iliju, pa mu rekne: Paste, ja danas hoću svetcu od kaura kurban (žèrtvu) da učinim, mri! te uhvativ andžar prasakao š njim po glavi meg Iliju. Ilija se stane rukom braniti, ali zaman, jer huso ga s andjarom preko čela, očiju, nosa, ustiju i brade izmèrcvariv, odsieče mu glavu i tad zadovoljan uteče; a sviet trupinu Ilijinu nadje. Žali poginuvšeg bez pravice Iliju udova sa 6 diece. —

Kakav će sad biti sud Husi? Vidit ćemo! Derventski muadir (koterski predstojnik turski) tek ja pandure po Antu Šimića pošalje, te ga u prangijama (okovima) dade dovesti u tamnicu derventsku; a Huso hoda po turskim kućama kao bogu ugodni svetac. Izkupio se je doduše Anto iz tamnice, ali nije ga još u njoj Huso zamienio, — jer ga Turci sakrivaju i brane. — S velikom dopadnošću su Slavonci, osobito svešteustvo, čitali članak onog Sch. u kom se **latinski i narodni** jezici za diplomatične predlažu. Oni misle da bi bili narodi s latinskim zadovoljniji nego sama kakvim drugim živim tudjim jezikom, koi ugnjetava narodni jezik, kudgod dodje, jer se odmah i izvan uredah razprostranjuje kao tobože gospodski jezik.*)

Glede **zadrugah** kućnih pako valja ustanovit načelo **slobode.** Netreba tu porote ni intervencije uredovne! Nego tko se nemože slagati u zadrugi, neka izlazi napolje, a nek primi na mužke glave dielove zemlje. Tako će se život zadružni slobodno kretati. Kao što se obično ugovori prave pred dva sviedoka, tako i tu nek stranke ugovor naprave, pa nek prepisanje kod zemljištne knjige isposluju. — Što će tu mogli ljudi i formaliteti. Ostavimo kućnim zadrugama Selfgovernement. Ako je zadruga životna institucija, to će joj samovlada prijati, ako se pako preživila, a ona nek u slobodi izumre. To je moje mnienje. —

*) Tomu nema sumnje, no uvedenje latinskoga jezika, druge bi opet mahne, a za cielo još i veće donielo. Oni narodi austrijanski, koji nemaju još u svim strukama razvitu književnost, morali bi svakako u izobrazovanju nazadovat, kad bi prinudjeni bili, da izvan svoga narodnoga jezika uče samo mèrtvi latinski jezik, jer u njem manjka vaskolik napredak novijega vremena Toliko samo mimogred, ako bi i bilo moguće u sadanjim okolnostima uvesti ga kod nas, što veoma sumnjamo Mi smo taj predlog u našim novinama naveli samo kao niekakav **curiosum!** Učr. Nar. Nov.

Beč 30. stud. Nj. velič. car i carica dostojali su zavodu za obskèrbljenje i zabavljenje odraslih sliepacah najmilostivije poklonit 200 fr.

Talijanska.

U jednom fiorentinskom pismu od 20. t. m. u „Timesu“ veli se, da medju oficirima izabranih regimentah konjaničtva, topničtva i oružanstva ima doste ih, koji javno očituju, da su privèrženi velikokneževskoj kući. Oni naznačuju odviet pridruženja kao plod same ulične buke.

Bolonja, 22. stud. Ribetti preuzeo je na zapoviest Fantievu zapoviedničtvo na granici.

Firenca, 23. stud. Moretti i Viviani vratili su se polag lista „Monitore Toscano“ iz Petrograda u Berlin.

Napulj, 22. stud. Markeza Antonini-a očekuju danas iz Pariza.

Valona, 17. stud. Jedan engleski i napuljski parobrod došli su za položenje bèrzojavne gumine u Otranto.

Turska.

Carigrad, 9. studenoga. Svi urotnici pomilovani su i odgnani iz Carigrada samo na dvie

---

Non quis sed quid?

„Qui habet aures audiendi audiat.“

Da sviet onako rado baca oko sebe činom kao mišlju, da se više mislih oživotvori, ili da se n. p. samo trećina mislih preobrati u novac, to bi naša mati zemlja — ta dolina suzah — postala naskoro rajem zemaljskim. Čoviek bogat i preimućan kad treba dati, stišće se kao da nema ni petice u džepu, ali samo jednu misao kod sebe zadèržati cielu, to nemože. — Koliko se je samo kod nas ove godine mislilo i pisalo po „Nar. Nov.“ i inih časopisih? Tu si mogao čitati n. pr. domoljubnih, domorodnih mislih, domorodnih glasovah, dà i domorodnu misao nadjoh; al kažite, koliko se ovih mislih u nas životnom kožom zaodienu? Ovaj predlaže ovo, onaj ono, tu se kuju planovi, al čudo, ražanj gotov, a zec u šumi. Naša mila domorodkinja **Jelisava Prašnička** predloži nam ovo minulih danah krasnu stvar, pa da joj se nereče da **samo** misli, zasviedoči činom svoju misao. Koliko će nasliednikah, a osobito **nasliednicah** steći? **Vederemo!**

U nas se je n. pr. govorilo i mislilo jošte više o utemeljenju sveučilišta u Zagrebu, o spomeniku, koi bi se imao stavit našem slavnom **Jelačiću** banu, o uvedenju jezika u učione, itd. itd., nu koliko je tih željah činom oživotvoreno — **nijedna.** A ovako biva većinom.

Budući da je slobodno svakom svoju misao izreći neočekivajući, da li će mu rieč pasti na plodnu zemlju, evo i mene s jednom na vidjelo, ako uzrodi kakovim ili željenim plodom, u to neka bude na korist milom narodu našem; ako ne, tiešit ću se time, što nisam jedinac, kom se je takova šta dogodilo.

Čuo sam već hiljadu putah, kako se tuže naši književnici na nehajstvo našega obćinstva, kako ga biede, da slabo mari za **svoje,** da je odviše pohlepno za tudjim itd. A ovo je sve — žaliboże — više manje gola istina. Osobito slabo mari ženski spol za našu knjigu, a ovo je jedna od glavnih nesrećah za nas; jer tamo, gdie neprijanja za **svoje** ženski spol, težko će prodrieti i najsilnija napinjanja pojedinih mužkaracah i književnikah. Al kako da se tomu zlu doskoči? koi liek valja upotrebiti, ako hoćemo da se naše krasotice ostave pogèrdne pohlepe za tudjinstvom, da ljube i štuju svoje? Imademo različitih sredstvah, a ja ću ovo ovdie jedno navesti.

Devetnaesti viek donese nam puno dobra, a još više zla; a medju tim i „romane“ u ogromnoj množini. Niemačka književnost nebi ni pó onako glasovita bila, ni pó nebi naše Hèrvatice onoliko za njom hlepile, da nema francezkih prevodah, Dumas-a, Sue-a, i više tima sličnih, koje krasni spol na toliko obljubi, da ćeš takovih prevodah naći svigdie, kod svake dievojke, koja iole hoće, da o naobraženosti slovi; ako nema vlastitih, a ona ih uzajmi. — Na šivaćem stolu stoji takova knjiga, u kojoj naš krasni spol vèrlo rado prebira, mnogo radje nego u kojem molitveniku. Takav je danas običaj, ili bolje moda, koja se neće naskoro iskoreniti, jer se je odviše duboko zakorenila. — Ako dakle želimo, da nam krasni spol obljubi domaću knjigu, domaću rieč, a ono nam nepreostaje, nego dat im u ruke zabavnih knjigah pisanih našim jezikom. Ovako postupajući postigli bi dvostruku svèrhu: jedno privabili bi naš krasni spol bliže, te ga možebit s vremenom sasvim na svoju ruku dobili; drugo: dali bi mu u ruke knjigu **moralnu** — takovi bi morali biti naši spisi — a to valja više nego sve inó. Nije meni ovdie do kojekakova neslana moralisiranja, na iskreno moram priznati, da su rečene knjige nemoralne, knjige, u kojih se neštuje ni bog, ni viera, ni brak; knjige, koje truju neuka čovieka, kvare sèrce i um, te podkapaju medjusobni život. A od ovakovih knjigah oslobodi nas Gospodine!

Knjige ovakove naše — kako rekoh — morale bi uz ugodnu zabavu pružati svojim čitateljicam i liepih poukah, ili na bilo i goloj zabavi namienjene, svakako bi se morao velik obzir uzeti na moralnu njihovu vriednost.

A sad nastaje drugo mnogo važnije pitanje: Tko da takove spise izdaje? Hoće li steći simpatija kod našega obćinstva? Gledeć na kukavni književni promet, koi u nas vlada, težkoće, koje su time skopčane, priličnu nehajnost, koja bi mogla ovakov podhvat u korienu uništiti, uvaživ sve, čini mi se ova za jedinca čovieka zadaća odviš težka; toga posla imalo bi se koje samostalno družtvo latiti. Nu gdie nam je opet takovo družtvo? pitat će mnogi. — Žaliboże nemamo ga. Naša Matica spava, a da i radi, nebi mogla uz kukavne svoje dohodke s uspiehom latit se ove stvari.

Nu ako ne jedno, a mi pokušajmo drugo! Dok bi se mi ovakovih knjigah sedobavili, prošla bi godina i više, a za nas je svaki čas važan. S toga ja mislim, da je najpreče sredstvo, da ovaj cilj barem poniešto dokučimo kakov **beletristićan časopis** poput českoga „Lumira“ ili našega pokojnoga „Nevena“, koi bi se imao ovdie u Zagrebu, ili gdie drugdie zavesti, n. p. u Varaždinu (!) Ovakav časopis da dodje vieštom urednika u ruke, mogao bi za nieko vrieme za-

godine. Zatočišta su im otoci u Arhipelagu i St. Žan d'akr. Sterat će se, da pošteno žive. Občinstvo nestèrpljivo očekuje, da se Fuad iz ministerstva ukloni, isto tako i Mehmed Ruždija; ima ih koji viču i na Rizu, a mnogi na Mehmed Alija. Veliki vezir navalio je na ministre, pak ih goni na posao. Misli se, da će diplomacija imati posla sa sueskim pitanjem, a isto tako i zbog podunavskih kneževinah. Turski dèržavnici vide, da Turska nemože imati mira i pokoja, dokle je god pod njom Vlaška, Moldava i Sèrbija, pa gotovo bi bili radi oprostit ih se na liep način i ako je moguće i sa novčanom koristi. Ali se sada boje, šta će narod kazati, koi bi jamačno skočio, kad bi čuo, da je sultan opet zemlje izgubio. — Čuje se, da Omerpaša neće da sluša vladu niti da odgovara sudcima, koji su naimenovani, da izpituju tužbe proti njemu. On veli, da može odgovarati samo onakovim sudcima, koji su jednaki s njime u činu i svanju. Medjutim ima ih, koji kažu, da su serdara Omera već osudili u Karbut (u maloj Aziji) u prognanstvo.

Španjolska.

— Službene viesti, koje su u Madritu dne 20. pr. m. u senatu, u kongresu i u burzi bile pribite, glase kako sliedi:

„Dne 18. ukèrcala se divizija predaje straže pod zapoviestju generala Echague-a u Algesirasu put Ceute i uslied bèrzojavne pošiljke bio je u večer u 8 satih istoga dana već posliednji vojnik pèrvoga sbora vojske afrikanske ukèrcan.

General en chef svekolike vojske poslao je sliedeće izviešće na ratnoga ministra:

„Kadiz, 19. studenoga. U svojoj bèrzojavnoj pošiljki od 8 satih jutros javlja mi general en chef pèrvoga sbora iz tabora na Seralu kod Ceute: „Ja sam osvojio ove miesto, na kojem se učvèršćujemo. Ova operacija zakasnila je, jer je stanje mora, od nastupa noći počemši, svojim gibanjem četama priečilo, da se izkèrcaju tako bèrzo, kao što bi se inače nadat mogno. Ja sam sve visine, što vladaju Serallom, razvidio i sada se zabavljam izborom onih, koje se jošte učvèrstit moraju. Slabo vatra Mavritanah ranila je jednoga momka. Mavritanah bilo je malo, niekoliko pojedinih bèrpicah, koje su pred napredovanjem naših puškarašah odmah stale uzmicat. To je sve, što imam čast u svèrhu oglašenja prijaviti Vašoj preuzvišenosti."

— Iz Madrita, 21. studenoga pišu listu „Indépendance", da je izkèrcanje prednje straže španjolske expedicije pod generalom Echague-om dne 18. zbog burnoga vremena veoma mučno bilo i trajalo do 8 satih u večer. Echague smiestio je na Seralu, blizu Ceute, gdie su malo prije jošte Mavritani stajali, svoj glavni stan. Mavritani povukli su se, izbacivši niekoliko pušakah, no čim su samo jednoga Španjolca ranili, natrag. Vrieme se je od 18. pečemši, sve većma kvarilo. Treći sbor expedicije nalazeći se u Malagi pod Ros de Olanom, koi ima dielovati proti Tetuanu i izkèrcat se na Cèrnoj Glavici, nije se mogao ukèrcat zbog nepogode. Pèrvi sbor udarit će na Tanger, koi namieravaju prije bombardovat. Prim je s rezervom dne 21. u jutro od Antequera krenuo put San Roque-a, gdie će dalje zapoviesti čekati. U marokanskim oceanskim lukama ukèrcali su se Evropljani put Evrope, jerbo se boje, da će ova miesta Španjolci bombardovati. — Skladišta ukèrcavših se kèršćanah čuva marokanska pravilna vojska, jerbo je vlada već sakupila čete oboružanih Beduinah a ti neumiju štovati tudje svojine. U Tangeru i Rabatu rade Mavritani pod upravom Evropljanah dan i noć oko učvèršćivanjah

Amerika.

Polag jedne pošiljke iz Washingtona od od 11. primila je vlada važnih pošiljakah iz Englezke o San-Juanskim zamèršajima; pojedinosti jošte nisu poznane; no kod miroljubja Englezke čini se, da se nije više bojat ozbiljnih zamèršajah.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Pariz, 29. studenoga. Danas se čuje za izviestno, da su pozivi za kongres razaslani; isti će se, vele, sastat pèrvih danah mieseca siečnja. Službeni list „Giornale di Roma" potvèrdjuje, da su reforme u tiečaju, no nepropušta dodat, da se pretierane viesti u tom obziru priobćuju u izvanjskim listovima.

Berlin, 29. studenoga. Kao što se čuje, podneo je ratni ministar Bonin svoju ostavku a vlada ju je primila. Po gradu se glasa da će ga zamienit general Hormann.

Pariz, 30. studenoga. Regimente 101. i 102. ukèrcale su se jučer u Toulonu put Kitaja. „Moniteur" potvèrdjuje, da su pozivi za kongres na sile, koje će kod njega učestvovat, jučer odpravljeni.

Izkaz.

Kod pèrve hèrvatske štedionice bio je koncem mieseca listopada 1859 primak . 878,110 f. 65 k.
a mieseca studenoga . . . . 113,077 „ 14 „
Ukupno . . 991,187 „ 79 „
Usuprot pako bio je koncem listopada izdatak 865,152 f. 41 k.
a mieseca stud. 105,604 „ 18 „
Ukupno . . 970,756 f. 59 k.
Ostaje gotovine koncem studenoga 1859 . . . . 20,431 f. 20 k.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

---

stupat barma po niešto beletristiku narodnu. Ta još se svaki živo sieća zagrebačkoga Nevena, koli krasno razvijaše se nieko vrieme! — Ovakav list tim nuždniji je, što baš ovo niekoliko godinah nemamo skoro nikakove knjige zabavne. Ta pogledjimo broj naših ove godine izašlih knjigah, pa ćemo se u pèrvi mah osviedočiti, da nemamo okrom „Leptira" nikakove zabavne knjige.

Ali će mnogi upitati: što „Jadranske vile"? što s njima, hoće li neće li izlazit? Mi dobismo jedan svezak pomenutoga časopisa, no bojimo se, da će ovo biti valjda pèrvi i posliednji! Istina bog ovaj pèrvi svezak imao je liepih darakah, no mi kažemo, što već toliki rekoše: Uredničtvo izgubi povierenje kod občinstva! Kad morade riečki Neven uz 1000 predbrojnikah *) pasti, kako nebi „Jadranske vile" koje nemaju ni treći dio. A uredničtvo svoje glave, pa sve na svoj kalup, psuje do bezumnikah i nadrimudracah itd. one, koji se protive njegovom novotarenju; kakva nam dakle nada, da će se ovaj časopis uzdèržati? Pèrvi svezak koi bi bio morao mieseca siečnja izaći, stigne nam jedva niegdie koncem rujna, a gdie su ostali? . . .

Najshodnije indi bilo bi, da se takav časopis u Zagrabu, u središtu jugoslavenskoga života, utemelji. U Zagrebu našlo bi se viečtijih i bližjih perah, koja bi ga krasila, a da sasvim nevisi pèrve godine o milosti občinstva, mogla bi ga matica poduprit. Imade tomu već skoro 3 godine, što se naša matica baš ni nebrecnu, mi ni neznamo skoro do prošle godine, da li jošte živi. Kad dakle ništ neradi, neka barma ovakav časopis novcem podup re, pa ako ne uviek, a ono makar samo dokle bi opernatio, te mogao i sam poletiti! A da se uz to nadje koi velikodušni rodoljub, pa da razpiše nagrade za najbolje novele, nedvojimo, da bi se nasladjivali naskoro liepimi domaćimi proizvodi beletristike, koja bi nam tim draža bila, što je cviet uzgojeni u domaćem vèrtu, zaodieven narodnom odorieom, zalievan domorodnim duhom!

Ja ovaj svoj kakav takav predlog što toplije izručam svestranom uvaženju naših književnikah, nebi li se moglo ovoj nestašici čim prije doskočiti! Gospodo! vrieme je strašnje da se toga posla latimo! Nemojmo svietu na ruglo biti; nemojmo, da nam se ruga, da trojedna kraljevina, do 3 milijuna Hèrvatah, nemože jedan beletrističan časopis dèržati!

Učinimo rodu glas, stvoriv nov časopis, pa ga predajmo čitajućem svietu, a osobito ženskom spolu, da se iz njega nauči štovati i ljubiti svoj jezik i narodnost. A one uvidiv naše trude, neće dopustit da im se Niemkinje ili Francuskinje rugaju, već će prionut za svoje, a što je od neprocienjive vriednosti; mi ćemo dobit ovim načinom mlad naraštaj već sa niežne dobe duhom narodnim napojen, u njem odgojen, koi majčinom mliekom usisa. A dobiv ovo, što možemo više želiti; gdie matere dišu duhom narodnim, ondie će i dieca niešto valjati, da bit će jamačno dobri domorodci i vriedni gradjani! a ovakovih upravo nam je za silu, inače propadosmo!

Svaki, kom je do narodnoga dobra stalo, nek si uzme ovo niekoliko riečih k sèrcu, pa ih neka žvaka, mota i namata, dao bog te urodile dobrim plodom sve na korist milom našem narodu hèrvatskom!

*) NB. mi nemamo časopisa, koi bi se mogao ovakim brojem ponosit. O. P.

SLUŽBENI LIST.

Br. 645. (Dp.—139) 3—1

Razpis natiečaja.

Kod trivijalne učione u Kraljevom Vèrhu u stubičkom školskom kotaru ima se popuniti miesto učitelja ujedno orguljaša, s kojim je skopčena godišnja plaća od 300 fr. sr. nuz bezplatni stan i 15 hvatih gorivih dèrvah za zajedničku potriebu učitelja i učione.

Prositelji neka svoje na školsku občinu u Jakovlju upravljene, to dokaznicami o dobi, sposobnosti, pomnji i vremenu dosadanjega svoga službovanja providjene, vlastoručne pisane molbenice do 15. siečnja 1860 predadu u ruke školskoga kotarskoga nadzornika, župnika Mirka Tumpića u Bistrici.

U Zagrebu dne 18. studenoga 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga ordinariata.

Br. 100-gr. 1855 (Izv.—201) 3—1

Izrok.

C. k. kot. ured slatinski kao sud obznanjuje, da je dne 17. veljače 1855 u Slatini c. k. financijalni stražar Andrija Hribar umro neostavši naredbe posliednje volje.

Budući ovom sudu nepozanto, da li i kojim osobam pripada pravo nasliedno na ostavštinu istoga, s toga se svi oni, koji na ovu ostavštinu iz kojega mu drago pravnoga razloga misle podići kakovih zahtievah, pozivaju, da uz godinu danah, računajuć od dana niže stavljenoga, svoje pravo nasliedno prijave pri ovom sudu, i izkazavši svoje pravo nasliedno, da dadu svoju prijavu; u protivnom bo slučaju razpravit će se ostavština, za koju je medju to g. Lacika Doma, glavar obćine Slatine, postavljen za skèrbnika ostavštinskoga, s onimi, koji su dali prijavu svoju nasliednu i izkazali svoj naslov prava nasliednoga, učinit će se razprava i uručit istim, nenastupljeni pako dio ostavštine, ili ako nitko nije dao prijave nasliedne, svekoliku ostavštinu potegnut će dèržava kao ošastnu.

U Slatini dne 19. studenoga 1859.

Nr. 1037. (Izv.—200) 3—3

Edikt.

Bei dem k. k. Komitatsgerichte Warasdin ist die Stelle eines Komitats-Gerichts-Rathes in der VIII. Diätenklasse mit dem Gehalte jährlicher 1470 fl. eventuell 1260 fl. ö. W. in Erledigung gekommen.

Bewerber um diese Stelle haben ihre gehörig dokumentirten Gesuche mit Nachweisung ihres Alters, Standes, Religion, der bisherigen Dienstleistung, und Richteramtsbefähigung, dann der vollkommenen Kenntniss der deutschen und kroatischen, oder einer anderen südslavischen Sprache mit der Angabe, ob, und in welchem Grade sie mit einem Beamten des obberührten Komitatsgerichtes verwandt oder verschwägert sind, beim Praesidium dieses k. k. Komitatsgerichtes binnen vier Wochen von der dritten Einschaltung dieses Ediktes gerechnet, und zwar, wenn sie bereits angestellt sind, durch ihren unmittelbaren Vorgesetzten, sonst aber durch ihre politische Behörde einzubringen.

Warasdin am 24 November 1859.

Vom Präsidium des k. k. Komitatsgerichtes.

Nr. 2560-pol. (Izv.—198) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Am Gute Lipovec in der Steuergemeinde Veleškovec sub sons. Nr. 1 werden wegen Rückständiger Steuer im Betrage per 176 fl. 64²/₄ kr. und verschiedener Gebühren gepfändeten 2 Stück Ochsen und 2 Küh am 19. Dezember an den Meistbietenden gegen baare Bezahlung versteigert. Was hiemit zur allgemeinen Kenntniss gebracht wird.

Lobor am 23. November 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorstand.
Krajačić.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

nofb

God. XXV. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 3. PROSINCA 1859. Broj 277.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je **pravoga tajnoga savietnika i dèržavnoga podtajnika kod ministarstva carske kuće i izvanjskih poslovah, barona Wernera** izjavivši mu podpuno najvišje zadovoljstvo s njegovim izvèrstnim radnjama u gorenavedenom svojstvu i s priuzdèržanjem njegova čina i stanja u nadnevničkom razredu najmilostivije imenovat izvanrednim poslanikom i opunomoćenim ministrom kod kraljevskoga dvora, kao i kod velikovojvodskih i vojvodskih saksonskih dvorovah a dosadanjeg izvanrednog poslanika i opunomoćenoga ministra kod kr. pruskoga dvora, pravoga tajnoga savietnika **barona Kollera** dèržavnim podtajnikom kod ministarstva carske kuće i izvanjskih poslovah.

Dne 24. studenoga izdan je i razposlan XIV. komad II. razdiela hèrvatsko-slavonskoga zemaljskoga vladnoga lista u hèrvatsko-niemačkom i sèrbsko-niemačkom izdanju te sadèržaje pod

Br. 20. Naputak, kako treba uzdèržavati očitost privremenoga porezovnika zemljarine u Ugarskoj, Hèrvatskoj i Slavoniji, u Erdelju, sèrbskom vojvodstvu i tamiškom Banatu.

Dne 26. studenoga izdan je i razposlan XV. komad II. razdiela hèrvatsko-slavonskoga zemaljskoga vladnoga lista u hèrvatsko-niemačkom i sèrbsko-niemačkom izdanju te sadèržaje pod

Br. 21. Naredbu c. k. hèrv.-slav. namiestničtva od 1. studenoga 1859, na podredjene županijske vlasti, o prenošenju sajmovah.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb 3. prosinca. Uprav sada primismo od jednoga naših najvriednijih izvanjskih domorodacah sliedeći dopis od 30. studenoga, koi evo hitimo odmah priobćit našem štovanom čitateljstvu:

F. Ž. Neće biti s gorjega, ako čoviek, koi mnogo dolazi u kuće prostoga puka, i komu se ovaj ponajprije prigodom nesloge ili svadje u kući potuži, koi dakle odnošenja puka pozna, ako velju, na niekoje točke u obziru zadruge učini nadležnu gospodu pozornu, koje bi valjalo pretresivati. Razpravljat pojedine točke nije mi moguće radi kratkoće vremena, zato ću ih samo naznačiti.

a) Glavna osoba, od koje sreća zadruge avisi jest gospodar: valjalo bi dakle ustanoviti ko i kako ga ima birati, tko potvèrditi? je li a moći skinuti? kada i kako?

b) Odnošenje izmedju gospodara i ukućana valja točno ustanoviti, jer „clara pacta boni amici." Tu bi trebalo ustanoviti takodjer: tko će suditi, kad se svadje porode, jer su kotarski uredi odviše tim oterećeni — nadalje kada i kako je moći dopušćati diobu?

c) Najviše svadje čine osebunjki. Ovi bi se dakle morali strogo zabraniti, izim na koliko su potrebni, da svaki pojedini otac ima odkud će kupiti ženi i dieci opravu itd. No ovi bi morali sastajati u nepokretnostih, i bilo bi želiti da se uvedu onako, kako su na niekojih miestih u Rusiji, naime: da se iz domaćine izreže svakoj stranki dio po broju glavah, koi dio bi se povećao, kad bi se dotična stranka umnožila za koju glavu, a opet bi od njega nješto odpalo k domaćini, kad bi tko umro. Osebunjki nepokretni u marvi itd. valja da budu najstrožije zabranjeni.

d) Na osebunjak spada takodjer što koi član zadruge dielom zasluži. Kada i pod kojimi uvieti smio bi ukućan iti na dielo i u službu?

e) Kada u kući ostane sirotčad bez otca i matere, što joj pripada? tko ima bditi nad njom i njezinim?

f) Ako ostane udova s diecom ili bez nje što joj pripada?

g) Ako se udova udomi u drugu kuću pa povede sa sobom diete, kamo spada ovo i što mu pripada?

h) Ako se tko priženi u kuću, imade li dio ondie, odkud se izselio, što pripada njemu i njegovoj dieci, što pastorkom na koje je došao?

i) Kojim je načinom moći urediti, da slaba sirotčad, udove i nemoćni starci nebudu zanemareni i zlostavljeni? Po gradjanskom zakoniku mogu roditelji izbaštiniti diecu, ako ju ova u starosti zanemare ili zlostave; u zadrugi toga nije moći jer se imetak nemože dieliti; često dakle siromašni roditelji i ini stari ukućani tèrpe do zla boga, a nemogu si pomoći kako sada stvari stoje.

k) Kada se udaje ženska iz kuće tko ima nositi troškove, što ima dobiti i od koga? Što i od koga ima dobiti u tom slučaju, ako se nalazi u službi, pa se odtud udaje? Želiti bi bilo osobito, da se ukine običaj, uslied kojega plemićke kćeri i udove, kad se preudaju, dobivaju dio u svemu i u nepokretnostih in natura, te su uslied toga sasvim razkomadale zemljišta i skrajnju siromaštinu uvele.

l) Tko imade nositi troškove prigodom kèrštenja i pokopa. Ovdie mi pada na um da bi bilo želiti, kad bi se nadležna gospoda zauzela zato, da se puku nenarinu tako nazvani mèrtvozornici, jer će biti samo nepotreban teret, koi će jako i prejako razgorčivat, a hasnit neće baš ni za dlaku. Navest ću u kratko razloge. 1) Po mnogih miestih neima ni pismena čovieka — jer učitelj nemože da bude mèrtvozornik. 2) Izviešće, koje ima davati mèrtvozornik, jest takovo, da zato netreba nikakove vieštine; jer nemora naznačivati vèrst bolesti napose nego samo uobće: da li je bila navadna bolest, ili rednja, ili silovita smèrt? To sve može župnik činiti koi i onako mora bolestnika pohoditi — a i onako su se gg. župnici ponudili, da su to pripravni činiti: da uklone novi taj teret od puka. 3) Mèrtvozornici su predloženi tobož zato da izviestuju poglavarstvo: ako gdie zavladala rednja ili tko na naglo umre? A to od niegda čine gg. župnici, pa njima je i strogo zabranjeno pokopati naglo umèrvšega prije, nego su to prijavili poglavarstvu i od liečnika dobili dozvolu za pokop. 4) Mèrtvozornik imao bi nastojati da utopljenike, smèrznjenike opet oživi. Dok dotični do mèrtvozornika dodju, nadju ga, te k nesretniku dovedu, dotle bi mogo ovaj, da je baš živ i zdrav bio tri puta se utopiti i smèrznuti. Mnogo bi dakle bilo bolje, kad bi svietjenici puk podučavali: kako ima postupati u sličnih slučajih; tad bi nesretnik imao odmah pomoć i bezplatno. 5) Ovim mèrtvozornikom odredjena je plaća i to debela (na gdiekojih miestih 1 fr. — dočim je u varoši samo 12 kr. sr.) a često naš seljak neima šuplje krajcare, pa da ga obiesiš. Što će sada? Mèrtvozornik neće izdati dopust za pokop, dok stranka nepoloži pristojbu. Hoće li župnik pustit mèrtvaca nepokopana, pa pušćat, da se kuga širi. — Neka ide stranka, ako neimade kod kuće novacah, posuditi ih. Dobro. A ako ipak nedobije, šta onda? Pa ako dobije, to će svakako biti, kakova su sada vremena uz jako velike postotke, odkud mora opet jako velika ogorčenost se poroditi. Iz svega sliedi, da se po narinutih, ili narinuti se imajućih mèrtvozornicih sasvim ništa nepostiže, nego novi teret puka i nova ogorčenost.

Istom tako jest nakana narinuti puku grobare, ili kako službeni izraz veli grobodere — sit venia verbo — i to s toga, da se dokinu karmine. Ali uvedenjem grobarah neće se postići željena svèrha; jer nije dovoljno samo mèrtvacu grob izkopati, već ga valja i na groblje spremiti, te će s toga ostati karmine, ako se i uvedu grobari; biti će dakle dva troška a uz to sve one neprilike glede plaćanja, kao kod mèrtvozornika. Karmine, barem nakoliko su meni poznate, nisu na teret narodu; jer se tu netroši mnogo na jelo i pilo, već se samo priredi toliko, da se nahrane ukućani i koji su pomogli mèrtvaca u grob spremiti. Tako netreba posudjivati i duge praviti. No vratimo se na pèrvašnji predmet.

m) Što valja činiti tamo, gdie su se ljudi faktično razdielili bez znanja i privoljenja oblasti, a osobito tamo, gdie poslie diobe puste domaćinu zanemarenu pa sve samo ide za osebunjkom? gdie gospodar imade samo teret, brigu za pokrivanje zdanjah, izplaćivanje poreza, namirivanje težakah, a nitko ga neslauša, nitko nepodupire?

n) Prebivanje i noćenje svih u jednoj sobi jest zdravlju škodljivo, te ubija ćudorednost — kako bi moći posebne komore i ložnice uvesti?

o) Kada tko od kuće ode u vojnike, tko je dužan za njegovo se brinuti i tko ga podupirati?

Bilo bi toga još više, na što bi valjalo pozor obratiti, nu vrieme mi nedostaje, da sve navedem. Medjutim želim, da bi i ovo od koristi bilo.

Beč 1. prosinca. U slavu prisutstva Nj. kr. visosti princa nasliednika nizozemskoga bio je jučer u carskim lugovima blizu Asperna veliki dvorski lov, kod kojega su učestvovali Nj. veličanstvo car i ukupna ovdie prisutstvujuća gospoda nadvojvode. Tom prigodom posietio je visoki gost bojište kod Asperna i spomenik tamo postavljeni.

— Iz **Monakova** od 27. stud. javljaju: Nj. veličanstvo kralj podielio je c. k. austrijanskom podmaršalu vitezu Schmerlingu veliki kèrst reda sv. Mihaila za zasluge. Gospodin vitez Schmerling imao je danas poslie podne čast biti primljen od Nj. veličanstva kralja a zatim obiedovati kod kr. stola.

— Vis. ministarstvo unutarnjih poslovah naredilo je u sporazumljenju s vis. ministarstvom redarstva (za sve krunovine, u kojima je u kriepostí ministerialna naredba od 23. kolovoza 1858), da se svi kandidati, koji su izpit političkoga sudačkog ureda s uspiehom položili i mogu dokazat, da su prevalili 24. godinu svoga života, na njihovo zahtievanje od političke zemaljske vlasti, od koje su k izpitu pripušteni bili, ili od okružne koje oblasti, odredjene po istoj, odmah pripuste i k položenju prisege u svèrhu izvèršavanja političkoga sudačkoga ureda.

— Podmaršal grof **Haller**, knez Edmund **Schwarzenberg**, knez Franjo **Lichtenstein**, vitez **Benedek** naimenovani su generalima topničtva **ad honores**. Podmaršal pl. **Springensfeld** naimenovan je adlatusom gubernatora temešvarskoga.

— C. k. general Pakény i jedan krilni podbočnik Nj. velič. cara pridruženi su za podvorenje Nj. kr. visosti princu nasliedniku nizozemskom.

— Za kr. francuskoga veleposlanika gosp. de Moustiera naručen je stan u gostioni kod rimskoga cara. Očekuju ga ovdie za koi dan.

— Glava predsiedničke pisarnice kod vèr-

hovnoga zapovladničtva vojske, podmaršal vitez Schmerling, prispeo je jučer ovamo iz Frankfurta na Menu.

— Od lombardezkih vojnikah, koji su odpušteni u svoju domovinu, mnogi su volili stupit u rimsku službu kao dobrovoljci i otišli su prieko Tèrsta na miesto svoga novoga opredieljenja.

Tèrst 30. studenoga. Jučer bila je glavna skupština austrijanskoga Lloyda. Dionički dohodci moći će se stoprem po bilaciji godine 1859. ustanovit a zatim će se izplatit kamate.

Sèrbija.

Dosadašnji sekretar sèrbske agencije u Carigradu, Ljubomir P. Nenadović, postavljen je za načelnika popečiteljstva prosviete. — Za izvanredni pèrvostepeni sud, koi će presuditi tužbe naroda proti činovnicima, sveštenicima, učiteljima i kmetovima, postavljen je za predsiedatelja Sreten Popović, za članove Kosta Pljakić i Nikola H. Popović.

Talijanska.

Milan 26. studenoga. Jučer je ovdie bio dvoboj medju jednim lombardezkim dobrovoljcem iz ugledne obitelji i niekim drugim Talijanom, u kojem je posliednji dosta jako ranjem bio. Povoda dao je onomadne izišavši poziv na „talijanski križarski pohod za izbavljenje Mletačke“, koga ovaj nije odobravao.

Polag jednog izviešća iz Milana od 24. studenoga dogodila se kod otvorenja sveučilišta u Paviji sablazan. Profesor Nova, koi je dèržao svečani govor, na zlom je glasu kod djakah, budući da je odviš veliki štovatelj niemačke znanosti! Djaci su dakle jedva što zače govorit, kazali nestèrpljivost; profesor Brioschi dèržao je uslied toga za shodno svojem drugu kazati, neka se u kraće izrazi, na što mu posliednji pokaže vrata. Sada stadoše djaci, u pribitnosti ministra Casati-a i gubernatora Vigliani-a, tako bučiti, da je profesor Nova napokon morao prestati.

Turin 28. studenoga. Sir Layard odputovao je odovud u Milan. Ovdiešnji listovi imenuju gospodina Desambroisa kao jednog od punomoćnikah za kongres.

Kao što se javlja iz Napulja već je prispiela pèrva bèrzojavna pošiljka iz Valone posredstvom novostavljene gumine.

Turin 28. studenoga. Gospodin Desambrois otići će početkom prosinca u Pariz. Težkoće dignute po Toskani proti poslanstvu Buoncompagni-evom još nisu izravnane.

Moldavija i Vlaška.

Ustav za sjedinjene kneževine Romanje ima dalje ova opredieljenja: Ličnost narodna poslanika neprikosnovena je, dokle god traje sabor; tko poslanika narodnoga za to vrieme dirne, izdajica je. Ako se sabor nesazove pèrve nedielje mieseca prosinca, on se može taj dan skupiti. Ako se sabor raspusti, mora se za tri mieseca danah skupiti. Koji ministri u uzakonjeno vrieme nesazovu sabor ili hoće da ga preduprede, izdajice su. Sabor javno dèrži siednice. Većinom glasovah bivaju zaključenja zakonita, a pri zaključaju treba da bude uviek polovina poslanikah i jedan. Sabor pretresa zakone, koje mu knez ili centralni sud podnesu. Oružana sila nemože ući u siednicu bez dopuštenja sabora; tko to dèrzne učiniti, izdajica je. Koi član namierava što vladu pitati, ima to tri dana napried ministarstvu javiti. Članovi, koji su sa strane, dobivaju miesečno 2000 grošah, koji siede u prestolnom miestu, nedobivaju ništa. Zemaljska skupština bira mitropolita i episkope na upražnjeno miesto; knez potvèrdjuje izbore.

Turska.

Carigrad, 2. studenoga. Mora da se je u izpitu urotnikah mnogo štošta našlo, kad je Alipaša dao ostavku, a od presude se još ništa nečuje. Od izpitivanja Huseinpaše ovo je došlo u sviet: Pitaše ga, zašto se je umiešao u urotu? On odgovori, da je tome mnogo uzrokah, ali naročito nepravda u svim turskim sudovima; gèrdne plaće činovnikah, koji osim toga sasvim bezobrazno kradu zemlju i vladu, dalje ludo rassipanje u seraju, a ovamo vojska i flota nema ni što joj je najnužnije, a narod iz dana u dan sve u goru nevolju pada. Naposliedku zapita Husein ministre, zašto neizvèršuju ni tanzimat ni hatihumajum, zašto se kèrstjanski podanici ugnjetavaju, unatoč izriečnoj koranskoj zapoviesti, da se raja bolje brani i od Muslomanah? Ali vlada baš na to ide, da mèržnju medju kèrstjanima i Turcima podhranjuje, te tim posliednje podbada na neprirodni fanatizam, samo da lakše vlada u toj neslozi. Na taj način još je mnogo Husein ministrima predbacivao, dok mu jedan nereče, da on kao vojnik nema zapoviesti vladine izpitivati, već samo pokorit se. On na to odgovori, da mu je težnja služiti naročito zemlji, a ne ministrima, koji svojim dielom Turke u nazad bacaju, a Evropa ovamo napreduje. Svoje drugove u uroti nemože kazati baš i da hoće, jer od Dunava pa do Meke svaki domorodac je urotnik, samo ako poznaje stanje carevine. U ostalom reče on, da je samo od tako zvane čutajuće saviere, a nikako od odkrivene urote, niti je hteo dopustiti, da je išao na zbacivanje ili ubijanje sultana. Da bi ga zastrašili te tim izvabili od njega imena ostalih savierenikah, nauče stražare, da ga pitaju: hoće li soldati, što su u dvorištu, svoje puške puniti? Husein vikne, da će on sam zapoviediti, da opale, i onda da će ministri poznati savierenike; čim htiede reći, da bi odmah bilo bune, čim bi se on pogubio. — Da bi dobrim primierom predhodio, smanjio je veliki vezir od svoje volje svoju platu od 200.000 grošah na miesec na 40.000 grošah. Sultan je ustupio od svoje civilne liste 17.000 kesah na miesec (jedna kesa ima 500 grošah), a isto tako morali su svi drugi činovnici pustiti, da im se plata znamenito umali. — Kriza u ministarstvu neprestano traje; Rizapaša jako se koleba, a govori se, da će Etempaša doći na miesto Fuadpaše.

Niemačka.

Berlin 30. studenoga. „Staatsanzeiger“ potvèrdjuje, da je ratni ministar Bonin na njegov predlog dignut sa svoga miesta. Knez Hohenzollern preuzet će medjutim ratno ministarstvo. Bonin naimenovan je zapoviedajućim generalom.

Francuzka.

Pariz 30. studenoga. Čulo se je na burzi tvèrditi, da je francuzka flota uslied toga, što su Marokanci jedan top izbacili na francuzke ladje, počela Tanger biti iz topovah.

Velika Britanija i Irska.

London, 30. studenoga. Službeni list „Gazzette of London“ sadèržaje sazov parlamenta na 24. siečnja 1860.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Pariz 28. studenoga. Knez Metternich i grof Walewski imali su danas razgovor medju sobom, koi je trajao dva sata.

Pariz, 1. prosinca. Polag „Moniteura“ naimenovan je parižki predstojnik redarstva glavnim ravnateljem sigurničtva francuzkoga cesarstva pod pokroviteljstvom ministarstva unutarnjih poslovah „Constitutionnel“ uvierava, da je dogadjaj pod Tangerom pretieran bio. Samo jedna fregata kriepko odgovori na uvriedu, koja joj je, no možebiti iz nesporazumljenja, učinjena bila.

U br. 269. „Narodnih Novinah“ od 24. studenoga t. g. čitali smo s radostju predlog naše izvèrstne domorodkinje gospoje Jelisave Prašničke iz Biškupca kod Varaždina, u kojem ona pozivlje domoljube da slože družtvo u svèrhu, da se svake godine barem po jedna obćekoristna hèrvatska knjiga bezplatno podieli medju prosti naš narod.

Ako pomislimo, da veći dio našega ženskoga spola još svejednako za tudjinstvom bliepi i kod svake prilike svoje zametava, moramo svi jednoglasno priznati toliko riedko domoljubje, kojim je naša rečena gospoja domorodkinja stupila pred sviet.

Hvala joj na njezinoj *brižljivosti* za tako svetu stvar; samo *bi bilo želiti*, da nebi ovo sieme palo na neplodnu zemlju, akoprem je slavno učredničtvo „Narodnih *Novinah*“ samo izjavilo, da bi uvriedili naše ostale domorodkinje, ako bi ih hotieli nagovarati, da učine ono, na što ih pozivlje njihova gore navedena plemenita sestra.

Nadati se je, da će i svaki iskreni Hèrvat poprimiti danu mu priliku i doprinieti polag mogućnosti k tome, da se čim skorije uživotvori ovo hvale vriedno nakanjenje gospoje Prašničke.

Govoreći ovo nemogu da nenapomenem sliedeće: Ovih danah imao sam priliku, sastati se ovdie u Zagrebu u niekoj kući s visokorodnom gospojom groficom Sch. rodjenom groficom S-e, jednom od najuglednijih naših hèrvatskih grofovskih obiteljih i nisam se mogao dosta načuditi, kad sam čuo ovu štovanu gospoju poslie više nego dvadesetgodišnjeg bavljenja u Berlinu, kamo se je udala, tako čisto naški govoriti, da joj nijedan od naših spisateljah prigovoriti nebi mogao. Tko znade kakova je prilika u Berlinu gojiti hèrvatski jezik, taj će sigurno prisnati veliko domoljubje i privèrženost k svojoj domovini ovog dičnog naše gore lista. Kamo sreća da imamo više takovih koje bi nastojale na ovakov način zaslužiti si prisnanje rodoljubah. Jedan Hèrvat.

Književna viest.

Čitamo u „Sèrbskom Dnevniku:

Ovaj broj naših listovah donosi po drugi put oglas romana „Gjuragj Branković“, od kojega je pèrvi svezak lietos izišao. Rukopis drugoga svezka ovih danah ulazi u štampu. Sadèržaj ovoga svezka bit će još zanimiviji od pèrvoga, i kako cielo dielo čisto narodnim duhom diše, a ovamo je u njemu i historičkoj istini i poeziji zadosta učinjeno: to pouzdanjem reći možemo, da će ga sve klase naroda našega sa zadovoljstvem čitati. Želiti bi samo bilo, da g. sastavitelja volja neostavi, na ovom kod nas još neobradjenom polju i dalje dielati. S ovim dielom stupio je g. Ignjatović na polje ozbiljne romantike, a s *drugim dielom* „Milan Nerandžić“, koje ćemo takodjer skoro dobiti, pokušat će sreću u humorističnoj romantiki. Mi željno očekujemo i jedno i drugo.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 4376 (PZ.—56) 3—3

Natiečaj.

U miestu Lokvama, nalazećem se na karlovačko-riečkoj poštanskoj cesti, podići će se c. k. poštanska expedicija, koja će se zabavljat tako promicanjem pismah kao i voznom službom i primanjem putnikah za poštanska kola prolazeća kroz Lokve i koja će stajati u savezu s jezdiočkim i voznim poštama, koje idu medju Karlovcem i Riekom.

Beriva poštanskoga odpravnika u Lokvama ustanovljuju se godišnjom platom od sto i dvadeset (120) forintih i uredovnim paušalom od godišnjih dvadeset (20) forintih.

Natiecatelji za ovu poštansku službu imajuću *se* podielit uz sklopljenje ugovora za službu i položenje kaucije od 200 fr. a. vr. u gotovu ili barem u 3%nim dèržavnim obligacijama, imaju svoje valjano biljegovane molbenice pod obloženim izkazom svoje dobe, dosadanjega zabavljanja, imovine i svoga ćudorednoga značaja najdulje do 18. prosinca 1859 *kod podpisane* poštanske direkcije podnieti.

C. kr. poštanska direkcija za Hèrvatsku i Slavoniju.
U Zagrebu dne 18. studenoga 1859.

Klempay s. r.

Br. 722 (Dp.—138) 3—3

Natiečaj.

Na novoustrojenoj učioni u Rozgvi u varaždinskoj županije ima se popuniti učiteljska služba i ujedno organiste, s kojom je skopčana godišnja plaća od 315 fr. a. vr. zatim u ime dèrvarine 21 fr. a. vr. nuz bezplatni stan i uživanje vèrta, koi će se učitelju iz obćega pašnjaka u veličini od 1200 ☐ hvatih doznačit.

Koji žele to miesto zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem svomu službovanju providjene molbenice do konca prosinca t. g predadu školskomu kotarskomu nadzorniku, župniku mariagoričkomu, Tomi Gajdeku.

U Zagrebu dne 11. studenoga 1859.
Od zagrekačkog nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 4. PROSINCA 1859. Broj 278.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće a novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvėrštbina : 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvėrsti.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je najvišjim ručnim pismom od 27. studenoga t. g. podpredsiednika obstojavšega lombardezkoga miestodėržtva Ernesta barona Kellersperga najmilostivnije premiestit na izpražnjeno podpredsiedničko miesto kod miestodėržtva za Česku.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je najvišjom odlukom od 24. studenoga t. g. miestodėržtvenoga savietnika Franju pl. Žigrovića najmilostivije naimenovat ministarstvenim savietnikom ministarstva unutarnjih poslovah extra statum s opredieljenjem službe kao prisiednika i izviestitelja vėrbovnoga urbarialnoga suda.

Ministar pravosudja naimenovao je privremenog savietnika županijskoga suda u Osieku, Viekoslava Pesarića konačnim savietnikom županijskoga suda extra statum ostavivši ga na sadanjem miestu njegove službe a subštituta dėržavnoga odvietnika županijskoga suda varaždinskoga Marka Tuškana, dėržavnim odvietnikom u istom miestu sa značajem privremenoga savietnika županijskoga suda.

Ministar pravosudja naimenovao je namiestnikom glavnoga dėržavnoga odvietnika kod banskoga stola tajnika vieća zemaljskoga suda u Zagrebu, Eduarda Striga, sa značajem tajnika vieća višjega suda.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč. Neprestanim olujnim vietrom i sniegom preklinuto je još svejednako občenje podvozah za osobe i terete na željezničkoj pruzi medju Postojnom i Tėrstom, usled čega izdalo je ravnateljstvo ove dėržavne željeznice oglas, da se do dalje naredbe neprimaju na ovu željeznicu ni osobe ni tereti.

Sėrbija.

Protokoli sėrbske narodne skupštine u Kragujevcu 1859. (Iz Zvan. Nov.)

Sedma siednica, u četvėrtak dne 29. rujna. U pitanju o zgodnijem razpoloženju i uredjenju selah, primi skupština mnienje odbora i većinom glasovah rieši izjaviti vladi želju, da ekonomna uprava iznadje način, kako će se sela urediti po potrebi razumne privrede poljske; pri tom da bi trebalo pooštriti naredbu, da se stanovnici nemogu odieljivati se svojim kućama od sela. — Skupština primi mnienje odbora, da vlada do sad izdane zakone i uredbe, kao i razpise, koji vlastima i narodu za pravac služe, pretrese, u sistemu dovede i za svaku struku uprave odčėjeno naštampa.

Na predlog više poslanikah na sveto-andrijskoj skupštini i saslušavši mnienje odbora zaključi skupština, da se odmah ukinu godine 1858. učinjene izmiene i dopunjenja u ustrojenju savieta, budući da je taj dodatak protivan pravu unutarnje nezavisnosti zemaljske, što se po njemu savietnicima za krivice sudi drugčije, koje je protivno načelu jednakosti pred zakonom i neposliedku što su nieka opredieljenja u tom dodatku (n. pr. da knez samo medju savietnicima može birati popečitelje) protivna i samom ustavu, a ni s osnovima dobre uprave zemaljske nemogu se složiti. Na to se povede rieč o ustavu uobće. Pošto više poslanikah razloži, da su sadašnji ustav nieki vlastoljubivi činovnici bez suglasja narodnoga na strani izradili; kako dakle taj ustav u osnovu vredja pravo nezavisne unutarnje uprave, koje je hatišerifom od godine 1830. priznato i utvėrdjeno, a poslie parižkim ugovorom od godine 1856. zajamčeno; kako je 17. točka ustava, po kojoj su savietnici pod sud porte stavljeni, koliko pravu unutarnje nezavisnosti protivna, toliko i za bezbiednost i mir zemlje opasna: to zaključi narodna skupština i po jednoj svojoj deputaciji podnese knezu sliedeći akt:

„Vaša svietlost, premilostivi gospodaru! Predstavnici narodni u današnjoj siednici narodne malo-gospojinske skupštine izjavljuju svečano u ime naroda sėrbskoga: da sadašnji ustav, koi nije u dogovoru vladaoca sėrbskoga s narodom svojim izdan, u osnovu neslaže se s pravom unutarnje nezavisne uprave, koje je narodu sėrbskom hatišerifom od godine 30. priznato i utvėrdjeno, a parižkim traktatom godine 1856. od visokih ugovarajućih silah zajamčeno; da je isti ustav zbog 17. točke za unutarnju samostalnost i mir zemlje opasan, kao što je to i na sveto-andrijskoj skupštini narod svečano izjavio; da sadašnji ustav i inače u najvažnijim razpoloženjima svojim, koja se tiču odnošaja dėržavnih vlastih, duhu naroda i potrebama zemaljskim neodgovara; i po svemu tome, da je želja naroda sėrbskoga, da se sadašnji ustav zamieni s drugim, duhu naroda i potrebama zemlje odgovarajućim. Izjavljujući ovo zaključenje i želju svega naroda sėrbskoga Vašoj svietlosti, predstavnici narodni mole Vas gospodaru, da ju primite i da s narodom Vašim, koga ste otac i izbavitelj, preduzmete i izvėršite veliko dielo preporodjenja otačbine. Narod se sėrbski nada, da će i visoki suzerenski dvor i velike garantne sile po svom osviedočenom prijateljskom razpoloženju prema narodu sėrbskom dostojno procieniti ovu zakonitu želju naroda sėrbskoga, koi s ovim ništa drugo nenamierava, nego zavesti kod sebe uredjenja, koja najbolje zemaljskim potrebama odgovaraju, koja poredak, mir i blagostanje narodu osiguravaju. Predstavnici narodni nepropuštaju i ovu priliku uvieriti Vas" itd.

Pročita se i primi predlog odbora, da u slučaju, kad dievojka odbiegne za momka, primiriteljni sudovi stvar razpravljaju sa sveštenikom, koi će najprije izpitati, da li ima kakva srodstva medju momkom i dievojkom, a po tom daje primiriteljni sud dopuštenje za vienčanje. — Usvoji se predlog odbora, da vlada podigne zgrade oko svojih skelah. — Primi se predlog odbora, da se samo potesi zagradjuju, a ne i pojedina dobra u njima, ali da se svinje nesmiju puštati u potese. Ujedno se rieši, da vlada po mogućstvu radi oko razporedjenja svėrši shodnog seoske imovine i da se dobre uredbe za poljsko redarstvo zavedu.

Preduzme se pitanje, da li tėrgovački traktati izmedju Turske i drugih dėržavah, na koje Sėrbija nije pristala, i Sėrbiju obvezuju, dočim ova ima ipak nezavisnu unutarnju upravu i slobodno zakonodavstvo; dalje zašto vlada neuzima za uvoz iz Austrije i ona 2 postotka, koje po fermanu od 1845. godine može činiti. Počem se sasluša obzjasnjenje popečiteljstva financije, koje je dano odboru, to skupština zaključi, da vlada živo nastoji kod dotičnih dėržavah i kod samoga predstojećega kongresa, da ti traktati tėrgovački kao štetni neobvezuju Sėrbiju.

Usvoji se predlog odbora, da se sve občinske zgrade grade u dogovoru s dotičnim občinama i prema njihovom mogućstvu.— Primi se predlog odbora, da se svaki činovnik liši službe, za koga se dokaže, da je primao mita ili poklon od gradjanina, s kojim je službeno posla imao. — Usvoji se predlog odbora, da vlada nabavi više temeljnih mierah i vagah, pokojima da se naprave pravilni obrazci, koji će se razaslati po svim miestima radi sravnjivanja običnih vagah i mierah. Da se dalje naredi, da se nadalje nesmiju prodavati vage i miere, dokle ih miestna vlast nesravni s obrazcima i odobri. Isto tako da redarstvene vlasti pregledaju občinske i privatne vage i miere i krivce da kazne. — Usvoji se mnienje odbora, da se činovnici, koji su zlo činili, nekazne premiestanjem iz jednoga miesta u drugo, već da se liše službe; a da se propiše zakon, po komu će poštenje, sposobnost, rodoljubje i viernost biti temelji za postavljanje i promaknjivanje činovnikah.— Odobri se predlog odbora, da zemlja, koju rieke s jedne obale na drugu prenesu, i dalje ostane vlastitost onoga, čija je i prije bila. — Usvoji se mnienje odbora, da vlada olakša skelarinu na izvozne zemaljske proizvode. — Usvoji se predlog odbora, da se u buduće seoskim učiteljima šilje plata u miesto, gdje žive. — Usvoji se mnienje odbora, da se oni novci, koji su dobiveni od sakupljene hrane u godini 1854. za izvanrednu zemaljsku potrebu, a poslie namienjeni za osnivanje fonda za udovice i siročad sveštenikah i učiteljah predadu narodnoj pienezniei. — Usvoji se predlog odbora, da se vojnici, dok su u službi, uče čitanju i pisanju. — Usvoji se predlog odbora, da se što prije načini most na Moravi kod Ćupriје, gdje je i prije bio. — Usvoji se mnienje odbora, da se i u redarstvenim prestupima sudi kolegijalno i da se na to za sad pored redarstvenoga činovnika uzmu još dva kmeta sa rieševajućim glasom. — Sasluša se mnienje odbora i rieši se, da se nuždni zanati u zemlji uvode i rasprostiru, kako već vlada za najudesnije nadje.

Beograd, 19. stud. (S. D.) Naše zakonodavstvo popravi ovih danah jednu naredbu u zakonu, koi uredjuje zadruge naše, što mu na osobitu hvalu služi. Naredba ta (objasnjenje §. 527. zakonika gradjanskoga) propisivaše, da ženska dieca u zadruzi umėrloga zadrugara, ako on mužke diece neostavi, nenasliedjuju deo imanja otca svoga, no taj prelazi na ostale zadrugare, a dieca njegova dobivaju samo izdėržavanje i udomljenje. Zakonodavac je ovdie jamačno hteo, da ide na ruku zadruzi, da je tverdja i dugovieċnija, ali se to nepostizavaše, a u sakonodavstvu stajaše kao ljaga ta nepravedna naredba. Zadrugari imajući žensku diecu bėrže bolje dielijahu se, da njihova smėrt nebi diecu njihovu podvėrgla tome nepravednome zakonu, I tako u miesto da zadrugu učvėrsti, to bijaše vėrlo često uzrok njenu razpadu. Malogospojinska narodna skupština uvidi svu neumiestnost toga zakona, te predloži i zakonodavna vlast ovih danah usvoji, da se taj zakon ukine i da i ženska dieca u zadruzi umėrvšega zadrugara, ako on i nema ženske diece, nasliedjuju deo očin zadružnog imanja, ali da im se to neizdaje u naravi, nego da im ga zadruga izpleti po procieni. Za ovu naredbu moramo i skupštini i zakonodavstvu kazati: ejvala! Još da je sreće, da se i ženska dieca sva izjednače s pravima na nasliedstvo s mužkima, te nebi u tome i iza samih Turakah zaostali.

Beograd, 21. stud. (S. D) Bez velike javne svečanosti, ali sa sėrcima prepunjenim najprijaznijih osiećanjah proslavismo jučer imendan kneza nasliednika Mihaila. Tek što se je počela služba božja, a u cėrkvu se saborna već nemogaše ući od mnoštine bogomoljacah, koji se

sgèrnuli bielu, da prinesu višnjemu vruće molitve svoje za zdravlje i dug život onoga, na koga vàs narod sèrbski sve najliepše nade svoje polaže. Malo postaja, a Nj. svietlost knez nasliednik sa svietlom suprugom svojom dodje u cèrkvu. Mnoga je suza radosti kapnula pri pogledu na ovaj pun nade svietli par. Poslie službe božje sve činovničtvo, sveštenstvo i odabrano gradjanstvo išlo je u dvor kneza nasliednika, gdie je on blagoizvolio primiti od svih podvorenja i čestitanja. — Pogovara se, da će kapućehaja kod porte, gosp. M. A. Petronijević, dobiti dopuštenje, da se vrati ovamo na nieko vrieme ili za svagda; još se nezna, tko će otići na njegovo miesto. — Stvar bivšega redaktora Popovića stoji još neizmienjena. On nesmije nikuda izlaziti, niti se ispituje.

Gosp. Kosta Vujić, koi je još godine 1856. dobio pravo da može izdavati „Sèrbske Novine", zamolio je ovih danah popečiteljstvo prosvieta, da mu se dopusti izdavati novine pod imenom: „Sèrbske Narodne Novine", no molba mu nije bila uslišana. — „Sèrbske Novine" u posliednjem svojem broju javiše radostan glas svojim čitateljima, da se popečitelj prosviete, gosp. Matić, „tvèrdo odvažio savesti kod nas sveučilište."

Čuje se, da je ukinuta komisija, koja je bila odredjena da izvidi, šta je skrivio bivši urednik „Sèrbskih Novinah", kome još jednako nije slobodno iz svoje kuće izlaziti.

Knez je Miloš zdrav i neumorno radi na dèržavnim poslovima.

Talijanska.

Engleska vlada podigla je svoje poslanstvo kod turinskoga dvora, koje je dosad bilo samo drugoga razreda, na poslanstvo pèrvoga razreda.

Piemonteski zakon, koi ukida povlastice svešteaskog suda, zatim pravo utočišta i neoskvèrnjivosti, uveden je po Farini-u.

Francuzka.

—Čitamo u „Moniteuru": „Švadronski kapetan od glavnoga štaba Mircher, pobočnik vèrhovnoga zapoviednika suhozemne i pomorske vojske u Algiru, došao je u Pariz, kamo je donео skupno izviešće o dielovanju francuzke vojske proti marokanskim plemenima. Ovoga oficira odpratio je pobočnik ratnoga ministra, pukovnik Ribourt, u Compiegne i imao je čast caru predati dvie zastave, koje su dne 8. stud. otete bile Mahijama i Angadisma. Ovaj plien okružavahu dragocieno oružje, puške sablje noževi i veleliepna Djebira, što su marokanskim poglavicama isti dan i kod nasèrta na brežuljak kod Taforalta oteti bili."

Za ovom notom sliedi obširno izviešće o operacijama generala Martimpreya o generalima Esterhazy-u, Jusufa i Desveaux-u proti marokanskim pograničnim plemenima. Izviešće počimlje s očitovanjem, da je pohodna vojska, koja se je opet prieko granice povratila, podpunoma postigla svèrhu, koju joj je car naznačio. Neradi se o povećanju područja, koje izvan toga nije zahtievao nikakav interes, već jedino o tom, da se stroga i odlučna kazan nametne marokanskim plemenima, koja su u miesecima kolovozu i rujnu prodèrla u okružja od Manjije i Nemura. Kao što je poznato podigo se je medju ovim plemenima nieki tobožni šerif pod tradicionalnim imenom Mahomed-ben-Abdallah i prodikovao je sveti rat proti Francuzima, kojih vlada imala bi polag niekih moslomanskih proročanstvah prestati s postignutjem tridesete godine njihova vladovanja. Privèrženici šerifovi navališe na vozare, koji su mislili da su sigurni, i na pojedine vojnike, te udariše napokon, oslobodivši se ovim uspiesima, na straže kod Zuije i na francuzki tabor kod Tiuli-a. Marokanci bili su istina od Zuije usbijeni i dne 11. rujna u broju od 6—7000 momakah podpunoma poraženi; no car je hoteo, da budu posred samih svojih plemenah strožije kaźnjeni: jerbo se je dobro znalo, da marokanska vlada nema toliko sile da ih sama kazni. Na to bila je zaključena expedicija.

Na početku expedicije biesnila je u vojski, kao što izviešće izkazuje, kolera, no ipak nije nikakav uštreb uči nila u obziru izvèrstnog dèržanja. Od 26. počemši stalo se poboljšavat stanje zdravja u vojski i dne 27., kad stane svitat dan, udari vojska na Mulaju. Kombinirana gibanja tako su podpunoma pošla za rukom, da je 30. u jutro, malo satih prije nego je izteko rok, štoga je general Martimprey stavio, glavom došao poglavica od gore El Had Mimun. On je stavio zaiskane taoce i obvezao se je plaćat ratni danak od 100 franakah za svaku pušku; izbrojilo se od prilike 10—12000 pušakah. Od uspieha do uspieha dodjoše francuzke čete dne 9. pred Uhdu. Uhda morala je svoje učestvovanje kod uznemiravanjah platit ratnim dankom od 98.000 fr. i 100 mazgah. Kaid, koi je bio prisutan, kad su plemena vuhveno udarila na Sidi-Zahir, bio je po moru odveden u Tanger i tamo je zastupniku svoga gospodara na kažnjenje predan bio. Dne 11. studenoga vratiše se vojeni oddieli opet preko granice u Sidi-Zahir, odkud su sborovi upravljeni bili u svoje dotične posade. No ipak su 6 batalijunah i 4 švadrune ostali s one strane granice, da tamo do dalje naredbe sačinjavaju malu vojsku, koja ima motriti gibanja neprijateljeva.

Pariz 1. prosinca. Vojvodinja Leuchtenberška odputovala je danas u Nicu.

Marsilja 28. studenoga. Pisma iz Rima potvèrdjuju da će kardinal Antonelli zastupat papu na kongresu.

Propaganda dobila je pismo iz Kohinkine, koje javlja, da su se proti kèrščanima progonjenja i gubljenja podvostručila.

— Kongres sastat će se, vele, početkom mieseca siečnja d. g. a bit će sastavljen iz sliedećih silah: Austrije, Francuske, Rusije, Pruske, Španjolske, Portugalske i Švedske (kao garentah ugovora od godine 1815.) zatim iz Rimske, Sardinske i Napuljske (kao talijanskih dèržavah). U ostalom kongres neće izklopno sastojat iz ministarah izvanjskih poslovah, kao što se želi u pozivima. Lord Rusel i grof Rechberg nisu primili poziva, posliednji zbog silnih poslovah, koji mu prinadleže kao ministarskom predsiedniku. Pèrvim punomoćnicima pridružit će se kao kod parižkoga kongresa i drugi. Polag „Independ. Belge" službovat će, vele, kao pèrvi punomoćnik sardinski, grof Cavour. — Papa privolio je na kongres samo uvietno i zato veoma se dvoji, da je kardinal Antonelli konačno opredieljen kao zastupnik svete stolice na kongresu, kao što se je glasalo. Nasuprot kralj sardinski privolio je na kongres bezuvietno.

Velika Britanija i Irska.

London, 1. prosinca. „Times" želi, da bi lord Palmerston Englezku sam zastupao na kongresu; tomu se listu čini, da nisu tomu dovoljni lordovi Stratford, Granwille i Cowley.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Kodanj, 2. prosinca. Pokušaj gospodina Rettwitta, da sastavi ministarstvo, ostao je bez svakog uspieha; on je jučer, praćen dèržavnim savietnikom Westerholzom odputovao, kralju u Frederiksborg.

Pariz, 2. prosinca. Kažu, da će se kongres za cielo sastat 15 siečnja. „Moniteur" sadèržava jednu pošiljku admirala Romaina Desfossesa, polag koje su u istinu bombardovane bile dvie kule kod Tetiana; po dovèršenom bombardovanju vratio se je admiral opet u prijašnju neutralnost.

Marsilja dne 30. stud. Iz Carigrada javljaju pod 25. studenoga: Stanje stvarih ostalo je isto. Divan je svu svoju radinost posvetio uredjenju financijah. Preduzet će se velike redukcije kod plaćah velikih sanovnikah. Sam sultan odreko se je jednoga diela civilne liste. Govori se o novom porezu od nepokretnih stvarih, pl. g. Lesseps bio je od francuzkoga poslanika službeno primljen.

London, 30. stud. Reuterova [illegible] u Londonu javlja, da su četiri liverpolske [illegible] pisala caru Napoleonu, da mu [illegible] svoj strah o njegovim namierama proti [illegible]. Carev odgovor prispeo je vele, [illegible] Liverpol.

Odziv gospoji Prašničkoj.

U Bèrdovcu 28. studenoga. Vriedna ženo! koja pèrva u broju 269. Nar. Nov. podignu glas svoj iz svog mirovnog seoskog raja. Nebuće oko tebe trublje i rogovi, svirale i gajde, već je tebi iz prave duše do spokojnog razmišljanja o budućnosti tvog ubogog naroda. — Znaj! da i mi ovkraj Zagreba, pustog sriedišta naše mile domovine, pozornim okom pratimo, kako drugi za svoj narod bezbojozno rade. U nas želi bože! nije tako, jer se mi često plašimo naše podupirati radi sobstvenih obzirah, — to je naša muka! Viču pojedini, a glas njihov gine bez odziva; mislio bi, da je domorodnog duha čisto nestalo; — nije tako — jošte on živi, — al spava u nebajstvu; pa nije čuo rieč carsku — glas vremena: da sad pravo imamo naš mili jezik niegovati i njime nas i puk naš izobrazivati.

Da, ovo je pravi put k prosvieti našega naroda, dočim su svi drugi davno započeti, davno jur i zaraslі se. Tko malo samo pomisli, osviedočit će se, da se izobrazovanjem prostoga puka najvećma promiče narodna prosvieta, osviedočit će se, da narodni duh kod nas — čest inače našoj visokoj aristokraciji — u puku živi — a ov će svojevremeno sigurno znati potražiti, i vlastitim požèrtvovanjem nagraditi trud i muke dobročiniteljah svojih. — Čujte, otci domovine! za čim dieca vaša čeznu! —

Negledajmo na spol, dostojanstvo, smožnost, već sliedimo svaki glas, koi nas k proslavljenju imena i naroda našeg zove.

U to ime bog zdravje i sreću, a ja do njegove volje 10 for. svake godine. B. B.

Poziv.

Sva ona p. n. gospoda, koja su se podpisala u novo ustrojit se imajuću Čitaonicu Zagrebačku, pozivlju se najuljudnije da izvole u utorak t. j. 6. t. m. ob 3, uri poslie podne potruditi se na dogovor u Narodni Museum.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. G45. (Dp.—139) 3—2

Razpis natiečaja.

Kod trivijalne učione u Kraljevom Vèrhu u stubičkom školskom kotaru ima se popuniti miesto učitelja ujedno orguljaša, s kojim je skopčana godišnja plaća od 300 fr. sr. nuz bezplatni stan i 15 hvatih gorivih dèrvah za zajedničku potriebu učitelja i učione.

Prositelji neka svoje na školsku obćinu u Jakovlju upravljene, te dokaznicami o dobi, sposobnosti, pomnji i vremenu dosadanjega svoga službovanja providjene, vlastoručno pisane molbenice do 15. siečnja 1860 predadu u ruke školskoga kotarskoga nadzornika, župnika Mirka Tumpića u Bistrici.

U Zagrebu dne 18. studenoga 1859.
Od zagrebačkoga nadbiskupskoga ordinariata.

Br. 100-gr. 1855 (Izv.—201) 3—2

Izrok.

C. k. kot. ured slatinski kao sud obznanjuje, da je dne 17. veljače 1855 u Slatini c. k financijalni stražar Andrija Hriber umro neostavši naredbe posliednje volje.

Budući ovom sudu nepoznato, da li i kojim osobam pripada pravo nasliedno na ostavštinu istoga, a toga se svi oni, koji na ovu ostavštinu iz kojega mu drago pravnoga razloga misle podići kakovih zahtievah, pozivaju, da uz godinu danah, računajuć od dana niže stavljenoga, svoje pravo nasliedno prijave pri ovom sudu, i izkazavši svoje pravo nasliedno, da dadu svoju prijavu; u protivnom bo slučaju razpravit će se ostavština, za koju je medju to g. Lacika Doma, glavar obćine Slatine, postavljen za skèrbnika ostavštinskoga, s onimi, koji su dali prijavu svoju nasliednu i izkazali svoj naslov prava nasliednoga, učinit će se razprava i uručit istim, nenastupljeni pako dio ostavštine, ili ako nitko nije dao prijave nasliedne, svukolika ostavština potegnut će dèržava kao ošastnu.

U Slatini dne 19. studenoga 1859.

Nr. 2359-1859 pol. (Izv.—199) 3—3

Am Gute Lovrečan in der Steuergemeinde Lovrečan sub cons. Nr. 11 werden wegen Rückständiger Tax und Stempelgebühr per 39 fl. 44 kr. ö. W. eine gepfändete Kuh und ein junger Stier am 20. Dezember an die Meistbiethenden gegen baare Bezahlung veräussert

Lobor am 23. November 1859.
Der k. k. Bezirks-Vorsteher
Krajačić [illegible]

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 6. PROSINCA 1859. Broj 279.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20 kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

C. k. zemaljsko povierenstvo za osobna odnošenja za miešovite kotarske urede hèrvatsko-slavonskog upravnoga područja odlučilo se je, privremenoga financijalnoga perovodju Ferdinanda Dinskoga naimenovat privremenim aktuarom kotarskog ureda i pridielit ga c. k. kotarskom uredu djakovačkom za službovanje.

U Zagrebu 26. studenoga 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč 4. prosinca. Na zapoviest Nj. veličanstva naredjeno je, da se u svim miestima, gdie je konjaničtvo s piešačtvom zajedno u posadi, ima otvorit škola za jašenje, da se piešačkim oficirima pruže sredstva, da se uzmognu izobrazit za jezdioce, nadalje u svakoj posadi, gdie se nalaze barem dva piešačka batalijuna, nabavit će se u tu svèrhu jedan oddielak od konjaničke regimente, koja je najbližja tomu miestu.

— C. k. redarstveno ravnateljstvo u Beču dostavilo je pod 1. prosinca t. g. na visoki nalog Nj. jasnosti g miestodèržca od 30. pr. m. bečkom listu „Die Presse" pismenu opomenu zbog nepristojnoga načina, kojim je u više članakah pisao o radnjama komisije po Nj. veličanstvu sazvane sa uredjenje obćinskoga zakona i zbog članka nalazećeg se u njegovom br. 307. o „Španjolskoj i Maroku" kojim se vredja jedna vlada, koja stoji u prijateljstvu sa našom.

U Boki Kotorskoj, 12. stud. (S. D.) Javio sam vam, da su komisari velikih evropskih silah pošli da označe granice izmedju Cèrne Gore i Turske, ali nejavih njihovu radnju. Oni su dosad sve od sieverne i iztočne strane svèršili. Od obe strane izpale su granice tako, da se Cèrnogorci nemogu sasvim žaliti. Drobnjak je skoro sav pripao Cèrnoj Gori; a niegdašnji siloviti Onogošt ostao je kao i Spuž zatočen cèrnogorskim teritorijumom. Nieki Turci korienički pristali su dobrovoljno ostati pri Cèrnoj Gori i zato su dohodili na Cetinje i molili kneza, da ih primi, a oni da će njemu danak plaćati. On ih je primio. A jednog je nikšićskoga Turčina stavio za perjanika. Od iztočne strane ostalo je dosta od vasojevićke nahije pri Cèrnoj Gori. Za cèrnogorsku stranu najviše se je zauzeo ruski komisar; on nastoji što više može da cèrnogorske granice budu šire. Svud je komisija mirno prošla i svoj posao svèršavala, samo kod Spuža nagaze na tursko tvèrdoglavstvo. Ovi se grozeći uzprotive, da oni za podobno graničenje neće ništa da znadu, niti će dopustiti, da im tko drugi označuje granice. Na ovo su svi komisari bili ostavili svoj posao i pošli u Skadar, gdie su pozivali vezira, da protivnike ukroti, a da se započeti posao svèrši. Vezir morao je izdati shodne naredbe, te su komisari opet došli iz Skadra u Podgoricu, od kud će početi dalje svoj posao Misli se, da će komisija do desetak danah biti sa svim gotova š njenim poslom.

Ovdie su trajali jaki vietrovi i činili su dosta štete, na mnogim miestima izčupali su masline iz zemlje. Od jučer se vidi po okolnim gorama kao: na Bieloj-Gori i Lovćenu snieg. Zima je rano počela Bojati se je, da će zelje propasti, ako ga snieg na njivi zateče. Ovogodišnja kèrtola (krumpir) u Cèrnoj Gori gnjije i zato će biti oskudica u hrani. Žito, koje se po moru na ove strane donosi, do sad nije bilo skupo, jer i sad još prodaju star kukuruza po 4 for. Ulja ima vèrlo malo ove godine u Boki. Masline su počele ove godine rano opadati, pa zato se slabo plaćaju; ali ono što ga je, liepo je. Konata novog ulja je po 25 for. sr. a staroga po 35 for. srebra.

Cèrnagora

S cèrnogorske granice, 12. stud. (S. D.) Iza onih loših glasovah imam vam sada liepših od ovuda saobćiti. Na našoj granici mir i tišina. Može se još reći, da je na granici više klokot, nego isti dogadjaj našu pozornost obraćio. Ali i čuvati se na granici nuždno je u svako doba, jer je svakomu dano pravo čuvati se i braniti. Govori se, da je c. k. zapoviednik brigade, generalmajor i vitez gosp. Rodić, dobio uvieriteljna pisma od cèrnogorskoga kneza, da će sve kazniti kolovodje dogodivše se one po-

---

Prognanik.

Historička pripoviest iz 17. vieka

iz poljskoga

pohèrvatio Šk. Blažević.

U dugu hodniku dvora Kazanovskih u Varšavi gorijaše svietiljka nad velikimi vrati od dvorane. Škura tmina bijaše u prostranoj dvorani, a osobito oko vratah gospodjine spavaonice, gdieno visješe dobnjak (ura) na glasu u ono doba, budać da je bacao svaki čas zlatnu krugljicu, a tu krugljicu diečarac, štono je uviek pokraj njega siedio, opet unj stavljaše. U tu sobu udje sied i godinami već svladan dvoranin. — „Bolko!" viknù malomu diečaku „ajde već jedanput."

„A što ću dobnjak na samu ostaviti? A što zlate krugljice? — Kad ju izbaci može pasti na zemlju pa izginuti. Ja moram na nju paziti."

„Dietel" viknù starac sèrdito, „volja je gospojina, moraš. Počekajmo časak; kad izleti krugljica, digni ju, i podji k svim —!"

Dobnjak zaškèrknù kruglja izpadè, diečak ju dignù, pa veselo preleti kroz dug hodnik; starac ostà pri vratih, te tu sienom zastèrt stajaše nepomično. Za malo pojavi se nieka osoba ogèrnuta širokom kabanicom, približajući se bèrzim korakom upravo k vratam, gdie je stajao dvoranin. Taj mu ih otvori s počitanjem, a kad neznanac udje, zatvori ih, pa izadje na hodnik, neznam, da li zato, da vidi, je li ugodna noć, ili pako da dèrži stražu. Plašljivo pogleda na okolo; zafèrknù si bèrkove, pa zatim turi obiedve ruke za zlatan pas; al eto netom oćuti silnu pest na ramenu.

„Stanko! pouzdaniče gospodje Kazanovske, žene moje, gdie je ona sada?"

Dvoranin od straha izbulji oči, pa zamèrmlja nešto bez svakoga smisla.

„Što stara lijo! zar si se opio, da ti je jezik kao u štripcih? Odgovaraj!" viknu Jerolim Radziejovski, silno ê njim tresući.

Stanko nereče nit slovca, nego samo rukom pokaza. Radziejovski preleti hodnik, istèrgne svietiljku, štono je visiela nad vrati, te htiede otvoriti vrata; koja mu je starac pokazao; ali bijahu zaključana.

„Ma bila iz samoga željeza" viknù „moram ih otvoriti!" i silno udariv pestju jednim ih mahom obori. Ušav u dvoranu tèrgne sablju, pa će dalje; al na pragu stoji povisoki muž kabanicom tako ogèrnut, da mu se nevidi lice. Radziejovski zadèrhta, pa pristupiv k njemu uhvati ga za pèrsi i silno ê njim stresnu; kabanica se razvinu, a njemu ostade u rukuh pol zlatnoga lančića sa zlatnim runom. Ugledav to Radziejovski spusti sablju, štono ju dèržaše već nad glavom nepoznančevom.

„To je dakle istina!" reče žalostno „Kuća moja obesčašćena, a nemogu se osvetiti!"

Neznanac gledaše mirno, pa pruži ruku sa zlatnom veružicom. Dèrkćućom rukom vrati mu Radziejovski plien svoj, a neznanac ode ni malo neprečen lahkim korakom. Neudje Jerolim u drugu sobu, već izadje na hodnik. Tu otvori velika vrata od dvorane; ali nit u njoj neostà, nego kraj nje u maloj sobici s izgledom na Vislu; tu reče dvoraninu, da mu postelju razkrije, pa se baci onako odieven na nju, ni neopazivši, da niekoliko dvoranah čeka u dvorani zapoviedi svoga gospodara.

II.

Dobnjak udari jedan sat po pôpoći; jeka mu se daleko odbijaše po dubokoj tišini gradskoj, kad vratni stražar dvora Kazanovskih stane vikati, da gradu pogibelj prieti. Dvoranin Vilko iztèrči iz palače, pogledne na rešetku od vratah i opazi silnu oružanu četu, štono je prišuljav se kriomice siekirami i željeznimi kolci vrata obijala i dizala. Bèrso se domisli, zašto je to, pa bèrže bolje odtèrči na dvorište, i zavikne glasom orijaškim „na oružje!" zatim sunu u sobu Jerolima Radzijevskoga svoga gospodara.

Nespavaše više, budući ga probudili iz sna silni udarci siekirah, ili bolje probudili ga iz driema, jer mu noćas san nezatvori trepavicah kad Vilko stupi predanj s miedenom kacigom na glavi, s oklopom na pèrsijah i s golom sabljom u ruci.

„Što to znači?" upita začudjen Radziejovski.

„Gospodaru to, da smo u gorućoj vatri, jer ovdie se počima prolievanje kèrvi."

„Gdie je moja žena?"

„Već je neima: pred ponoćju ostavi tu palaču, a brat joj Sluško sa svojom četom predobivši dvor Radziejovskih, juriša i na tu sgradu."

„Propali napastnici!" vikne Jerolim „naperite topove! Njihovimi tielesi pokrit ću zemlju, kad sruše vrata."

Vilko odtèrči što bèrže na dvorište, i za mali čas bi ciela zgrada razsvietljena, kao da je u jednom ognju; domaće dvorske čete stojahu već u redu; topovi napereni prema vratam bijahu već pripravljeni. Za malo dignuta se stožerah vrata praskom padnu, a kad se oružana četa rinù na dvorište misleći da je već pobiedu odèržala, zatutnješe topovi, zazviždèše tanete, i za časak iz ciele hèrpe nasèrtnikah ostadoše samo mèrtva tielesa na vratih, ostanak se pako u najvećem nesledu i neredu razbiegnu.

„Pobieda! pobieda!" vikaše Vilko bieżeć u dvoranu, da javi to gospodaru, štono već sasvim oboružan stojaše uposred svojih vodjah, dajuć zapoviedi, da se odmah udari i osvoji dvor Radziejovskih. Gane se s toga odmah izabrana četa, i već pred zorom udari na dvor. Sluško branijaše se oporno; ali konačno podležè većoj sili, i jedva se mogaše čitav iznesti, da nepade u ruke pobiediteljah. Radziejovski dade sad s vinom i medom, da počasti svoje dvorske ratnike i liepu četu plemstva mazovskoga, što mu bijaše dohèrlila u pomoć. Glasba veselo zasvira, a o dobivenih ranah i o prolivenoj kèrvi već ni razgovora nema, u veseloj gostbi radostna krika i vika odbijaše se od stienah dvorskih, gdie se malo prije miešao tutanj topovah i pušakah s jaukom ranjenikah i vikom vojničkom.

(Dalje će sliediti.)

vorke. Pri tom nadati se je, da će knez moći zabraniti svojim Cèrnogorcima, da nebi tražili dalje kakove osvete na Braiće s onoga, što je bilo i već prošlo. I naši Braićani morat će se čuvati svakoga sadirkivanja, jer će ih inače kaštiga vlasti naše postići.

I sa komisare stigoše nam poliepši glasovi. Sputki Turci pokajaše se, što su onako djipnuli na komisare i primorali ih, da u Skadar bieže, te pošlju svoje glavare poslie niekoliko danah sa njima u Skadar, moleći ih, da im se za nanešenu uvriedu oprosti i da opet na isto miesto dodju radnju svoju svèršiti. Po današnjim glasovima oni su se iz Skadra povratili, onuda granice označili i valjda prispieli već na granicu liešanske nahije prema Lieškopolju. Kada tuda i spram Spuža označe granice, neostaje im drugo do još cèrničkoj nahiji granice označiti. Ako je istina što kažu, oni bi mogli i na toj granici nagaziti na nepriliku, a najviše oko Spiča i njegovoga primorja, jer ga misle Cèrnogorci za se iskati, a ovom prilikom to će težko oni moći odèržati. Mi čujemo, da je polovina Drobnjaka to jest sva Tušina ostala u granici cèrnogorske kneževine. Us Tušinu pridana su još sela Počenica i Petnica. Tušina je prediel na hercegovačkoj i bosanskoj granici, tako se zove po rieci Tušini. Osobito je Tušina dobra za stoku. Ima dosta šume i livade. Odtuda je i poznati junak Novica Cerović. I polovina gusinske nahije, to jest, Zakomski ili gornji Vasojevići, čujemo da su ostali u granici Cèrne Gore. Prije nego što se svuda granice označe, visoki dvorovi potvèrde ih i nova mapa cèrnogorske kneževine izidje, nemožemo uprav znati ni glasovima vierovati, koja su miesta i dokle u granicu uzeta. Sa svim tim nije s gorega i prije svega toga čuti, šta se ovuda o tom govori. Još ću nieke glasove k ovima dodati. Kaže se, da su Korienići, sve sami Turci, poslali svoje stariešine k vojvodi grahovskom, da ih primi pod svoje okrilje, a da će oni za to plaćati cèrnogorskom knezu danak, kao što mu plaćaju i ostali podanici. Korienići su blizu grada Klobuka, a graniče s Grahovljanima. Hoće li knez te uviete njihove primiti ili odbaciti, nezna se.

Talijanska.

Modena, 27. studenoga. Farini je jučer s Buoncompagni danas odputovao u Bolonju. Ricasoli nije još svejednako podpisao ugovora za vladaočtvo.

Firenca, 30. studenoga. Tornetti odputovao je jučer u poslu vladaočtva u Turin.

Turin, 30. studenoga. Dosadanji glavni gubernator Lombardije odazvan je na svoje prijašnje miesto kao glavni dèrž. odvietnik kod prizivnoga suda u Genovi. Kažu, da je odvietnik Cassini naimenovan ministrom pravosudje.

Genova 30. stud. Josip Campo, kolovodja buntovničkoga gibanja, koje je u Bagariji pokušeno bilo, no nije uspielo, došao je ovamo. Parobrod „Tripolis" otišao je put marokanskih vodah.

Turska.

Carigrad, 4. studenoga. Omerpaša, svemogući serdar, koi je inače sve turske vilikaše prezirući gledao, pao je, a njegovi mnogi neprijatelji gledaju da tej pad dobro osieti i da se tako lahko nepodigne. Ne samo da mu oduzimaju moć, već ga još navlače na sud, koi će izpitivati sva njegova izstupljenja. U tu svèrhu skupit će se jedna komisija. Ali Omerpaša neće da odgovara komisiji, u kojoj su članovi nižji činom od njega. On se nada time dobiti dopuštenje, da dodje u Carigrad, a tu bi mogao kod sultana po se dobro udesiti. Ako mu neispadne za rukom ukloniti od sebe izpitivanje, onda je u Turskoj sasvim svèršio. — Namieravanim umaljavanjem plate činovničke misle, da će dèržavna pieneznica uštediti na miesec 74.000 kesah. To je na godinu manje troška 50 milijunah for. To bi moglo pomoći turskoj financiji, ali je pitanje, hoće li se moći i izvèršiti. Ali opet zato govore i o drugim novčanim reformama, koje bi tovarima dovlačile dèržavnoj pieneznici zlato, pak već bi htieli ukinuti papirni novac. — Do 300 urotnikah kažnjeno je. U narodu još vrije u potaji, a nezadovoljni imami gledat će, da sva sredstva upotrebe, kako će već podžeći iskru da bukne.

Rusija.

Petrograd, 11. studenoga. Dèržavni savietnik Nikola Greč, vlastnik i izdavatelj „Sieverne Pčele", javlja danas, da zbog starosti i bolesti odstupa od izdavanja i redakcije toga lista, počem se je 48 godinah bio posvetio žurnalistiki (Greču ima sada 73 godine). Od nove godine preduzima uredničtvo njegov dosadašnji pomoćnik Pavle Ugov.

Niemačka.

Lipsko, 2. prosinca. Za svečanost 450godišnjega obstajanja našega sveučilišta, došlo je danas u podne Nj. veličanstvo kralj, praćen po princu nasliedniku i princu Gjorgju, dolazeći iz Draždjanah, ovamo i bio je u kolodvoru lipsko-draždjanske željeznice s ostalim visokim gostima od vèrhunacah ukupnih oblastih smiereno pozdravljen i od djakah, koji su se tamo s ukupnim sastavama sveučilišta sakupili bili, klicanjem primljen.

U 12 i po sata bio je u dvoru Augusteuma svečani čin, kojemu su prisutstvovali Nj. veličanstvo i princevi. Na koncu svečanoga govora sadanjega velemožnoga rektora, tajnoga savietnika, profesora doktora pl. Wächtera, bio je princ naslied nik proglašen počastnim doktorom obiuh pravah a princ Gjorgje počastnim doktorom filozofije. Suprisutstvujući ministar bogoštovja i javne nastave, pl. Falkenstein, naimenovan je počastnim doktorom bogoslovja.

Nj. veličanstvo predalo je priznavajućim govorom velemožnom rektoru, tajnom savietniku Wächteru, komturski kèrst pèrve klase reda za zasluge. Ushićeno klicanje orilo se u slavu Nj. veličanstva kralja.

Velika Britanija i Irska.

Službeni list „Gazette" obnarodnje dva kraljevska proglasa. Kriepostju pèrvoga sazivlje se parlamenat, koi je odgodjen bio do 15. prosinca, na 24. siečnja, i to „za riešenje raznih silnih i važnih poslovah." To je obična forma da se naznači, da na rečeni podatak nema nastupit dalje ogodjenje. (U posliednjih deset godinah sakupljao se je parlamenat obično pèrvih danah mieseca veljače, dakle sada je parlamenat za 8—10 danah prije sazvan.) — Drugi proglas naredjuje, da plaćanje kapare od 6 fnt. str. za izučene mornare i 3 fnt. st. za obične mornare kod stupljenja u ratnu flotu, koje je, kao što je prije opredieljeno bilo, imalo prestati sa 31. studenoga, ima ostati u krieposti do 31. siečnja.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Pariz, 1. prosinca. „Moniteur de la Flotte" potvèrdjuje, da je francuzka flota učinila umuknut vatru jedne kule kod Tetuana, jer su Marokanci pucali na ladju „Saint Louis", koje razvita zastava dala je sasvim jasno spoznati narodnost iste.

London, 1. prosinca. Iz New-Yorka javljaju od 19. pr. mieseca, da u Virginiji vlada nieka razdraženost i da su preduzete bile opresne naredbe zbog toga, što su se bojali, da Brownovi privèrženici namieravaju izbavit ga.

Kodanj 3. prosinca. Jučerašnji „Dagbladet" javlja, da je ministarstvo sastavljeno kako sliedi: Rottwitt bit će predsiednik ministarskoga vieća i dobit će pravosudje, a privremeno i Holštajn i Lauenburg; baron Brixen-Fenick izvanjske poslove, privremeno i Šlezvik; generalmajor Thestrup ratno ministarstvo i pomorstvo; dèržavni savietnik Wittenholz financije; komornik Irssen unutarnje poslove.

Pariz 3. prosinca. „Patrie" javlja, da je markez Antonini pozvan bio na ručak u Compiegne a jučer odputovao u Napulj.

Liverpool 3. pros. Ovdie izlazeći dnevnik „Mercury" veli, da je car Napoleon četvorici tèrgovacah, koji su imali čast predstavit mu se, odgovorio, da je **mir s Englezkom njegova ozbiljna želja i čvèrsta svèrha njegove politike.**

Ugovor mira.

Polag „Moniteura" od 29. studenoga glasi ugovor mira medju Austrijom i Francuzkom kako sliedi:

Čl. 1. U buduće bit će mir i prijateljstvo medju Nj. veličanstvom carom Francuzah i Nj. veličanstvom carom austrijanskim kao i medju njihovim baštinicima i sliednicima, njihovim dèržavama i odnosno podložnicima na viekovita vremena.

Čl. 2. Ratni zarobljenici povratit će se s obe strane.

Čl. 3. proteže se na oslobodjenje zaplenjenih ladjah.

Čl. 4. 5. i 6. tiče se ustupa područja.

Čl. 7.—16. rade o teretima i uvietima, koji su skopčani s ustupom područja.

Čl. 17. Nj. veličanstvo car Francuzah pridèržuje si, na Nj. veličanstvo kralja sardinskoga u posvećenom obliku medjunarodnih ugovorah prenieti prava i dužnosti, koje proizlaze iz gore navedenih članakah 7—16, kao i iz dodatnoga članka napomenutoga u 7. članku.

Čl. 18. Nj. veličanstvo car austrijanski i Nj. veličanstvo car Francuzah obvezuju se, svim svojim silama promicat podignutje konfederacije medju talijanskim dèržavama, koja bi pod počastnim priedsiedom svetoga otca stajala i imala za svèhu, da sačuva nezavisnost i neoskèrnjivost konfederiranih dèržavah, osigura razvitak njihovih moralnih i materijalnih interesah i dade poručanstvo unutarnjoj i izvanjskoj sigurnosti Italije postojanjem savezne vojske. Mletci, koji ostaju pod krunom Nj. carsko-kraljevskoga apostolskoga veličanstva, sačinjavat će jednu od dèržavah ove konfederacije i učestvovat će kod dužnostih i pravah proizticućih iz saveznog ugovora. Zaporke ovoga saveznog ugovora ustanovit će skupština sastojeća iz zastupnikah svih talijanskih dèržavah.

Čl. 19. Budući da se ograničenja područjah nezavisnih dèržavah Italije, koje nisu učestvovale kod posliednjega rata, nemogu inače promienit nego sudielovanjem silah, koje su prisutstvovale kod njihova sastavljenja i priznale njihovo sućastvo, ostaju prava velikoga vojvode toskanskoga, vojvode modenskoga i vojvode parmanskoga naročito priuzdèržana visokim ugovarajućim strankama.

Čl. 20. Želeći osigurat mir cèrkvene dèržave i moć svetoga otca, osviedočeni budući da se ova svèrha nemože bolje postići već prihvatom sisteme odgovarajuće potrebama naroda i plemenitim već očitovanim planovima otca pape: sjedinit će Nj. veličanstvo car austrijanski i Nj. veličanstvo car Francuzah sve svoje sile, da kod Nj. svetosti pape izposluju, da Njegova vlada uzme u ozbiljno uvažavanje potrebu, da se u upravu Njegove dèržave uvedu reforme priznane kao neobhodno potrebne.

Čl. 21. Da se svim silama podupre utiešenje duhovah, izjavljuju visoke ugovarajuće stranke i obećavaju, da se u njihovim dotičnim područjima i u povraćenim ili ustupljenim zemljama nijedan čoviek zapleten u posliednjim dogadjajima na poluotoku, bio kojega god razreda ili kojega god stališa, nesmije progonit, uznemirivat ili smetat ni na osobi, ni u svojoj imovini zbog svega političkoga ponašanja ili svojih političkih mniènjah.

Čl. 22. Ovaj će se ugovor ratificirat i ratifikacije promienit u Curiku unutar 14 danah ili ako bi bilo moguće još i prije. U sviedočanstvo toga, podpisali su ovaj ugovor i svojim gèrbovima podnj udarili pečat dotični punomoćnici.

Sbilo se u Curiku dne 10. mieseca studenoga godine spasenja 1859.

Bourqueney. Banneville. Karolyi. Meysenbug.

Dodatni članak napomenuti u članku 7. predstojećeg ugovora glasi:

Vlada Nj. veličanstva cara Francuzah obvezuje se naprema vladi Nj. c k. apostolskoga veličanstva na račun nove vlade lombardezke, koja joj jamči povratak, platit 40 milijunah forintih konv. novca, kao što je u članku 7. ugovora ugovoreno, na sliedeći način i u obrocima kako sliedi:

Osam milijunah forintih izplatit će se u gotovu posredstvom doznake, koja se ima u Parizu, bez kamatah, kod izmaka trećega mieseca, ra-

čunejući od dana, kad je ovaj ugovor podpisan, izplatit punomoćnicima Austrije i kod izmiene ratifikacijah uručit.

Ostala 32 milijuna forintih imaju se izplatit u Beču, u gotovu i u deset obrokah od dva do dva mieseca u mienicama na Pariz, svaka po 3.200.000 forintih konv. novca. Pèrvi ovih deset obrokah izplatit će se dva mieseca po izplaćenju doznake gore imenovane od osam milijunah. Za ovu svèrhu, kao i za ostale, računat će se 5 postotne kamate, od pèrvoga dana onoga mieseca počemši, koi sliedi za izmienom ratifikacijah ovoga ugovora.

Slavenske viesti.

Szedler, poljski piesnik, napisao je novu veselu igru „Przestrogi Pradziadni“, koja se je na poljskom kazalištu u Lavovu predstavljala i veoma dopala.

— Nedavno je izišla sbirka poljskih piesamah i to s napievom od Mirka Chopina.

— U poznanju izišlo je važno poljske dielo pod naslovom: „Dogodovština kneževine Varšavske“ od Mirka grofa Skarbke.

— Skender Szesdler izdavat će od nove godine novi časopis: Kolo porodice, koi je namienjen osobito krasnom spolu.

U slavu

presvietlomu i prečastnomu gospodinu

Josipu Matiću

doktoru sv. bogoslovja i predstavniku kaptola djakovačkoga, prigodom Njegova povišenja na čast „naslovnoga biskupa risanskoga.“

Što su piesme mužu čestitomu,
Što li cvieće vèrtu zemaljskomu,
Što je slava, kada obožava
Diela vèrla duha neumèrla:
To je u rieči vedra Tvoja dika
A u sèrdcih rieč Te naših sliká.

Što je miesec tavnoj u mračini,
Sa zviezdami na zrena pučini,
Što kišica zemlji suha lica,
Što su časti Višnje od oblasti
Prama otoj što Te od svetina'
Domovine revna stiže sina?!

Što je sve to svom u divnom smieru
Prem po Bogu pèrvom Tvom Pastieru!
Komu iz pune slavom vedre krune
Milost sreće za zasluge teče; — —
Pa gle! i Tebe našemu u kolu
Božjom moći Njegvu o prestolu!

Nehtjè više nebom vladajući
Za pokojnim da nas tuga mùči, —
On umrije — — čast i vlast Tebi je
Prečastniku pala u odliku, —
Odlike si pravdom vriedan zato,
Slavni [illegible]žu, davno naše zlato!

Oj iz[illegible]vi Slavonijo plodna
Posestr[illegible]m čuvstva domorodna:
Da se želja voljom stvoritelja
Ustanovi naših u krugovi',
Te tik čašću premila biskupa
Naslovni Ga i vlašću zastupa!

Zdrav nam bio starino čestiti!
Krepkom stazom daj Ti Bože iti!
Djakovština mila otačbina,
Biskupija ciela Ti odkrija
Vruće želje za to dostojanstvo,
Kim Te dari Njegvo Veličanstvo.

Zdrav nam bio mnoge još godine
Uz Mecena mile domovine,
Kom' sbog ciena' bit će uspomena
Tuj na svietu našem u odvietu
Dok će puk u vieri obastati —!
I Tebe će slašću spominjati!

Uvierenim Tvâ revnost sviedoči
Bog Ti dao primierne joj moći; — —
Gledjemo Te starino dobrote
I gledati dok bog bude dati
Pouzdarjem dupusti da smîmo
Dok sviet ovi boljim zamienimo?

A potomstvo molit će vèrh svega
Tad za Vaše duše Svevišnjega,
Da Vas krási krunom viečne časti
Vierne [illegible] cèrkve, domovine,
Tam! dje [illegible] Njega hvali svaki
A ostali svi su si jednaki.

Svima mio, svim si u pameti
Mladjan sviešću prem starina lieti —
S tog dozvoli mi Te smiernost moli
Da zaorim još prem neba dvorim
S biskupijom: Pastiru premio
Na mnogaja Bog Te poživio!!

Lenjanac.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 3. prosinca 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	78.50
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	72.70
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom.	po	904.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„	„	203.90
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„	„	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„	„	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„	„	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„	„	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„	„	
tisanske željeznice po 200 f.k.n. itd.	„	„	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„	„	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„	„	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„	„	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„	„	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandeskih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		107.
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemonteskih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		124.35
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrst za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.87
„ podpuni cekini	5[illegible]
Krunaši	
[illegible]	24.

Odgovorni učrednik, Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 6128 (DS.—94) 3—1

Objavljenje

magistrata c. k. glavnog grada Zagreba glede za upravnu godinu 1860. propisanih izravnih porezah uobće, onda glede obnadievanja i odmiere dohodarine posebno.

1. Polag proglašenog previšnjeg patenta od 27. rujna 1859 i polag naredbe vis. c. kr. financijalnog zemaljskog ravnateljskog predsiedničtva od 9 listopada 1859 br. 1273 pr. plaćat će se zemljarina, kućarina, zanatarina i dohodarina ove godine po mierilu i ustanovah propisanih za upravnu godinu 1859.

2. Za predavanje očitovanjah i prijavah vèrhu različitog dohodka I., II. i III. reda izvan kamatah dèržavnih, javno-zakladnih i redovitih obligacijah, od kojih dohodarina sa previšnjom carskom naredbom od 28. travnja 1859 i od vis. c. k. financijalnog popečiteljstva propisanim načinom platiti se mora, ustanovljuje se odnosno na §. 31. zakona o dohodarini od 26 siečnja 1852 rok do posliednjega dana mieseca prosinca 1859.

3. Očitovanja o dohodku imadu se osim nedieljah i zapoviedanih svietkah svaki dan od 9 do 12 satih u jutro, i od 3 do 6 satih poslie podne ovome magistratu u varoškoj viećnici predavati.

4 Proti svim poreznikom bez iznimke dakle i proti posiedateljima glavnicah u onu u predidućem članku 2. javljenu iznimku nespadajućim, koji do izmaka mieseca prosinca 1859 očitovanja svoja i prijave uručili nebi, biti će postupano po smislu §. 32. pomenutog zakona o dohodarini, te će se dotični imati sami sebi pripisati posliedice, koje bi mogle iz toga proizići.

5. Glede rokovah izplatjivanja poreza ostaje obstojavši red, po kojem će se svi izravni porezi ujedno sa nameti u sliedeća četverogodišnja obroka: pèrvi obrok 15. prosinca 1859, drugi 15. ožujka, treći 15. lipnja i četvèrti 15. rujna 1860, kao što je svakom porezniku na izvanjskoj strani porezne knjižice naznačeno u poreznu blagajnu plaćati.

6 Za postići uredno izplaćivanje poreza i za predupredjti naraštaj zaostatakah odredjeno jest, da nastupljenjem svake upravne godine pobiranje i prisilno iztierivanje poreza tako dugo po mierilu prijašnje godine 1859 izvesti se imade, dok dužnost za tekuću upravnu godinu propisana nebude, u koju se onda položeni već iznosi uračunati imadu.

7. Radi toga imat će svaki poreznik ako mu nebi do znanja već stavljena bila dužnost na porezu za godinu 1860 za označenih obrokah unapred po razmieru dužnosti prošle godine 1859 plaćati, ako hoće da prisilnom utierivanju izbiegne.

U Zagrebu dne 23. studenoga 1859.

Nr. 11,488. (DS.—93) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Die hohe Statthalterei hat mit dem Erlasse vom 4. August d. J. Z 11377 den Neubau einer Holzschupfe im Bauhofe nächst der Agramer Save Jochbrücke mit dem Fiskalpreise von 2836 fl. 36 kr. ö. W. bewilliget Zur Hintangabe dieses Baues im Unternehmungswege wird am 19. Dezember d. J. VM. 10 Uhr im Amtslokale der Agramer Komitatsbehörde (Alte Theater-Gasse Nr. 163) eine Lizitations-Verhandlung abgehalten werden, wozu Unternehmungslustige mit dem Beisatze eingeladen werden, dass der Bauplan und die Lizitations- und Baubedingnisse täglich in den gewöhnlichen Amtsstunden bei der Komitatsbehörde eingesehen werden können.

K. k Komitats-Behörde.

Agram am 25. November 1859.

Nr. 12540-2104. (Isv.—292) 3—1

Avviso di Concorso.

Si è reso vacante il posto di Cassiere presso la Cassa Centrale di Porto e Sanità marittima in Ragusa, cui va congiunto il salario di annui fiorini ottocento quaranta Valuta Austriaca, nonchè l' obbligo di prestare una cauzione di servizio nell' importo di un' annata del soldo.

Chiunque intende aspirasse, presenterà fino a tutto il mese di dicembre p. v. al Governo Centrale Marittimo la documentata sua istanza comprovando l' età, l' illibata condotta morale-politica, i servigi finora prestati, la piena idoneità al posto optato, nonchè le cognizioni di lingue che eventualmente possedesse.

Si avverte che coloro i quali non trovansi diggià impiegati presso qualche Cassa erariale, dovranno comprovare d' aver subito con buon successo oltre il prescritto esame di Cassa anche l' esame di Contabilità.

I concorrenti dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con un altro impiegato portuale sanitario in Ragusa.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo,

Trieste 23 novembre 1859.

Pr. 140. 3—1

Opomena.

Svi oni p. n., koji župnoj cèrkvi dubranskoj i područnim kapelam zaostavše kamate duguju, službenouljudno se opominju, da takove do 31. prosinca 1859 kod nižepodpisanoga nefaleno polože; jer u protivnom slučaju postupati će se proti njima sudbenim putem.

U Dubrancih dne 1. prosinca 1859.

Pavao Bača

upravitelj župe dubranske.

Nr. 11440 (D9.—91) 3—3

Offert-Verhandlung.

Wegen Sicherstellung der Verführung und des Verschleisses des weissen Limito See-Salzes.

Die Verführung und der Verschleiss des weissen Limito See-Salzes für die untenbenannten Gemeinden für das Verwaltungsjahr 18⁶⁰/₆₁ wird im Wege einer Offert-Verhandlung dem Mindestfordernden unter folgenden Bedingnissen überlassen:

1 Das Salz-Quantum, die Verschleissorte und die Vadiumsbeträge sind folgende:

	Name der Gemeinde, für welche das Salz beizustellen ist	Name der Ortschaft in welcher die Salz-Magazine zu erhalten sind	Name des betreffenden Bezirkes	Salz-Quantum		Vadiums-Betrag in öst. Währ.
				Centner	Pfund	Gulden
1.	Samobor	Samobor	Samobor	330		
2.	Podvèrh	„	„	775	68	460
3.	Stupnik	„	„	460		
4.	Rakovpotok	Rakovpotok	„	683	64	200
5.	Gorica	Gorica	Gorica	139	4	
6.	Odra	„	„	736	20	750
7.	Orle	„	„	655	8	
8.	Jamnica	Pisarovina	Pisarovina	813	24	
9.	Kravarsko	Pokupsko	„	468		585
10.	Pokupsko	„	„	528	24	
11.	Sissek	Sissek	Sissek			
12.	Sella	„	„	1138	88	400
13.	Gošće	„	„			
14.	Settuš.	„	„			
15.	Jaska	Jaska	Jaska			
16	Desinec	„	„			
17.	Cvetković	„	„			
18.	Petrovina	„	„	2499	72	740
19.	Domagović	„	„			
20.	Krašić	Krašić	„			
21.	Stadt Karlstadt	Stadt Karlstadt	Stadt Karlstadt	735	24	185
22	Bania	Landbezirk	„	465	72	
23	Draganić	„	„	585	60	315
24.	Rečica	„	„	306	96	
25.	Netretić	Netretić	Modrušpotok	945	84	230
26.	Ribnik	Ribnik	„	657	48	153
27.	Ozail	Orjavec mali	„	777	36	160
28.	Bosiljevo	Bosiljevo	Bosiljevo	931	68	210
29.	Severin	Severin	„	728	40	150
				16662	72	

14. Mit Ende Dezember 1860 hat der Unternehmer die Rechnung über die Verabfolgung des Limito-Salzes zu schliessen, mit den obbesagten Anweisungen zu belegen und dem betreffenden Bezirksamte zur Ueberprüfung vorzulegen.

15. Der Unternehmer hat keinen Nachlass für das Calo am Salze anzusprechen.

16. Der Unternehmer muss sich beim Verschleisse des Limito-Salzes einer zimentirten Wage bedienen. Jede Uebervortheilung der Bevölkerung wird nach den bestehenden Gesetzen und Vorschriften strenge bestraft werden. Alle übrigen aus Anlass des Salzverschleisses zwischen der Bevölkerung und dem Unternehmer etwa entstehen könnenden Streitigkeiten, werden durch das betreffende k. k. Bezirksamt im politischen Wege ausgetragen.

17. Der Ersteher hat die 10% Caution sogleich nach dem ihm bekannt gemachten Offerts-Verhandlungs-Ergebnisses nach Massgabe des betreffenden Verdienstbetrages und zwar im Baaren durch Ausbesserung des Vadiums, oder mittelst Hypothek nach Massgabe der §§. 230 und 1374 b. G. B. oder mittelst Einlegung öffentlicher verzinslicher Staats-Obligationen nach dem börsenmässigen Curse zu leisten; welche bis zur vollkommenen Beendigung der obbesagten Leistung bei dem betreffenden k. k. Steueramte depositirt werden wird.

18 Die Rechtskräftigkeit des bezüglichen Offertes beginnt für den Unternehmer vom Zeitpunkte dessen Einreichung, für die betreffende Gemeinde aber nach erfolgter Genehmigung von Seite der k. k. Agramer Komitats-Behörde.

19 Der Unternehmer hat auf die Bestimmungen des §. 862 des B. G. B. rücksichtlich der Annahme seines Versprechens, und auf das im §. 934 desselben Gesetzbuches erwähnte Rechtsmittel der Bestreitung des Vertrages wegen Verkürzung über die Hälfte ausdrücklich Verzicht zu leisten.

20 Es wird einverständlich festgesetzt, das die k. k. Finanz-Prokuratur in Agram in allen, aus dem bezüglichen Verträge entspringenden, und nicht nach dem obangeführten §. 15 auszutragenden Rechtsstreitigkeiten, wobei der Fiskus als Kläger auftritt, so wie wegen Bewirkung der bezüglichen Sicherstellungs- und Executionsmittel bei jenen Gerichten einzuschreiten befugt sein solle, welche sich in dem Amtssitze der

God. XXV. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 7. PROSINCA 1859.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč, 4. prosinca. Radnje kod zavietne cèrkve pod nebom obustavljene su kroz trajanje zime. Temelji jednog diela glavne cèrkvene korablji već su podignuti do povèršja zemlje. Svodovi korskoga hodnika zaključeni su a zidovi i stupovi podignuti do visine pobočnih korabljih.

Pišu iz Monakova od 29. studenoga: Ovdie se je veoma mnogo i jako bèrzo razpačalo srećakah za lutriju, koja će se u Beču 2. siečnja 1860 vući na korist porodicah u posliednjoj talijansko-francuzkoj vojni poginuvših austrijanskih vojnikah, kao i na korist onih austrijanskih vojnikah, koji su za rečene vojne postali nesposobnima za službu. Srećakah u Monakov poslanih bilo je 3500 na broju i svekolike prodale su se. Sada ih se očekuje jošte 8000 iz Beča od tamošnjega odbora, a nadat se je za cielo, da će se i ove bèrzo prodati.

Iz Tabora pišu „Pr. Ztgu“ o niekom znamenitom pojavu naravi: Dne 28. pr. m. poslie 11. ure pred podne čuo se je u svoj okolici od Tabora kod vedra neba i sunčanoga sjaja mukli prasak, za kojim je sliedio kratak tutanj, koi je imao niekakvu sličnost s udaljenom gèrmljavinom. Ovaj pojav naravi probudio je ovdie obćenitu pozornost i isti dan poslie podne razprostrani se ovdie glas, da se je u Budiejovicah razpèršila dèržavna barutana, no što se nije potvèrdilo po bèrzojavnom službenom zapitku. Jučer na godišnjem sajmu govorilo se je, da su ovaj gromoslični prasak čuli i u drugim miestima i to u niekim još jači i većma uzdèrmajući a nieki u prostoj poljani opaziše na podpunoma vedrom nebu bliedo-cèrvenu prugu u pravcu od iztoka prema jugu u istom času, kad se začu jaki prasak. Iz toga se može zaključit, da ovaj zračni pojav nije ništa drugo bio nego li meteor, koi se kod jasna sunčana sjaja nije mogao lahko opaziti. U ostalom želiti bi bilo, da bi očevidci o toj stvari štogod podrobnije javiti hotieli. Iz Budiejovicah pišu o istom predmetu: 27. (28. ?) t. m. poslie 11. ure prije podne pokaza se u našoj okolici prema Rudolfstadtu isto tako riedak kao i veličanstven pojav naravi; kod sasvim vedra neba začuje se iznenada grom, kao da puče top, za kojim je sliedilo sve više i više sličnih prasakah, dok nastane formalna kanonada s pelotonskom vatrom i to tako jaka, da su ljudi, nalazeći se vani, utekli u kuće i da su mislili, da se je razpèršila barutana, nalazeća se blizu grada. (Mnoge osobe kažu, da je tutnjava bila podzemna.)

— Dne 2. prosinca bio je na marksovom groblju kod Beča odkrit spomenik pod gout i glasovitom niemačkom glasbeniku Mozartu, gdie ovaj veliki majstor počiva.

Beč 5. prosinca. „Wien. Ztg.“ obnaroduje carsku naredbu od 29. studenoga t. g., kojom se §. 124. obćenitoga gradjanskoga zakonika, polag kojega je za valjano sklopljenje židovskoga braka dosad potrebno bilo prijavljenje okružnoga ureda, stavlja izvan krieposti. U buduće imaju se u onim krunovinama, u kojima obstoje osobiti propisi u obziru političkoga dopuštenja za brak, isti uporavljivat i kod Židovah sasvim jednako kao i kod kèršćanah. Židovski brakovi već sklopljeni bez dopuštenja okružnoga ureda, imaju se, ako proti njima neobstoje druge zakonite kakve prepreke, smatrat kao valjani i time odpustit kazni, ako bi kakove zbog toga imale sliedovati.

— Pod 5. t. m. izdalo je ravnateljstvo južne dèržavne željeznice u Beču oglas, polag kojega su prepreke na Kèršu već natoliko uklonjene, da će od toga dana počemši podvozi za osobe počeli obćit a i po mogućnosti i terete promicat. Uslied toga ukinuta je stega primanja osobah i teretah.

Bar 27. stud. Tursko-cèrnogorska komisija za uredjenje granicah došla je na Hvar. Prekosutra očekuje se dovèršenje njezinih poslovah, za čim će, vele, otići u Dubrovnik, da sastavi pismeni predlog za uredjenje ovih granicah.

Sèrbija.

Sa sèrbske granice od 29. stud. Posliednje vrieme znatno se je pogoršalo stanje zdravja kneza Miloša. Kažu da će Jakov Živanović, bivši dèržavni podtajnik ministarstva nastave, koi je na zahtievanje sveto-andrijske skupštine bio sbačen sa svoga miesta, na molbu jednog možnog zaštitnika, opet primljen biti u dèržavnu službu.

Protokoli sèrbske narodne skupštine u Kragujevcu 1859. (Iz Zvan. Nov.)

Osma siednica, u petak dne 30. rujna. Pročita se predlog odbora o novcima pokupljenim za spomenik Karagjorgju. Skupština se nije upustila u sudjenje o samoj stvari, već je ostavila bezpristranoj historiji, da svačije zasluge dostojno procieni, proti načinu pak skupljanja fonda za spomenik izražavajući se, primi predlog odbora i većinom glasovah rieši, da se ovi novci ostave u narodnu kasu.

Usvoji se mnienje odbora, da se stovarište izpred carinare beogradske tako uredi, kako neće ni sèrbski tèrgovci sa svojim ladjama biti pritiešnjeni. — Usvoji se predlog odbora, da se pri rukopolaganju sveštenikah jedino na moralno vladanje i sposobnost pazi, a sveštenici hèrdjavoga vladanja da se čina liše. — Usvoji se mnienje odbora, da se opet uvedu tèrgovačka objavljenja (burentije). — Želju poslanikah cèrnorečkog i aleksinačkoga, da se episkop i polugimnazija iz Negotina prenése u Zaičar, rieši skupština preporučiti vladi. — Za oglašivanje ženika i nevieste po sveštenika u cèrkvi neusvoji skupština mnienje odbora, već rieši, da u tom ostane kako cèrkvena pravila propisuju. — Usvoji se predlog odbora, da se liste o konduiti činovnikah u buduće javno dèrže u svakoj vlasti. — Usvoji se mnienje odbora, da u jednoj vlasti, osobito višoj, nemogu u isto vrieme biti činovnici dva srodnika do drugoga stupnja uključivo. — Usvoji se mnienje odbora, da se što prije mienični zakon izda.

Protojerej šabački, gosp. Jovan Pavlović, uzme rieč i spomene, kako je sveto-andrijska skupština izjavila vladi želju, da se izda zakon o nasliedstvu prestola sèrbskog, i zato predloži, da se vidi, da li je ovaj zakon priugotovljen. Skupština pošlje na to deputaciju knezu, da ga zamoli, da se projekt zakona o nasliedstvu, ako je gotov, podnese skupštini na pregled.

Usvoji se predlog odbora, da se poštanski zavod prema potrebi razvijajućeg se obćenja i svèrsi shodno preustroji. Na predlog jednoga poslanika rieši se izjaviti želju, da vlada nastoji, kako će se sèrbska pošta i telegraf svezati s poštom i telegrafom susiedne austrijanske dèržave. — Na žalbu naroda pograničnih okružjah i po mnienju odbora zaključi skupština, da u buduće žitelji cielog okružja naizmience a ne samo pograničnih selah dužni budu čuvati granicu u slučaju kakovoga nemira ili zaraze. — Rieši se predati vladi na riešenje žalbu poslanika okružja jagodinskoga zbog praviteljstvene slije Lukeri.

Preduzme se pitanje o boljem uredjenju vojsko. Pročita se besieda majora Jovana Markovića, u kojoj je dokazivao potrebu preustrojenja vojske i pokazao osnove, po kojima bi se to sa neznatnim povišivanjem vojničkoga proračuna moglo učiniti. Zaključi se izjaviti vladi želju, da se što prije preduzme nuždno preustrojstvo vojske po potrebi zemlje i napredku vremena. — Pročita se pismo popečiteljstva unutarnjih poslovah, kojim se daje izjasnjenje izbora poslanikah sreza resavskog okružja ćuprijskoga. Skupština rieši, da se ovi izbori uvaže. — Poslana knezu deputacija vrati se i donese projekt zakona o nasliedstvu prestola. Skupština ga jednoglasno odobri i savietu sprovede. Počmu se pregledati dèržavni računi i započme se viećanje o njima, ali se zaključenje odloži za drugi put.

Talijanska.

Turin, 28. studenoga. Razpra, koja se je javila medju Turinom i Firencom u obziru vladaočtva, nalazi se u stanju izravnjanja, samo glase viesti natoliko različito, da je po glasu jedne genovezke pošiljke Ricasoli poslie dèržane konferencije u Modeni Fornetti-a poslao u Turin, da svèrši posao zbog vladaočtva, dočim je, po glasu jedne fiorentinske pošiljke sam Ricasoli pohitio glavom u Turin. U Modenu prispeo je Buoncompagni kao prosti privatni čoviek; dan poslie njegova dolazka dodoše k njemu kao poslanici fiorentinske vlade gospoda Galleotti i Salvagnolli i složili su se u sliedećim točkama: „Buoncompagni uzet će naslov glavnoga gubernatora provincijah srednje Italije. Ove provincije ostat će miesto da se polag željah Talijanah i piemontezke vlade sjedine, nasuprot razdieljene kao i prije. Iste će se zvati cisapeninske i transapeninske provincije. Toskana zadèržat će svoga sadanjega gubernatora, g. Ricasoli-a, ostale provincije Farini-a. Obe stoje imenovno pod g. Buoncompagniom, komu će ostati priuzdèržano zastupanje i dopisivanje.“

Francuzka.

„Moniteur“ sadèržaje sliedeću pošiljku admirala Romaina Desfossés-a:

„Linejski brod Bretagne, Algesiras, 26. studenoga.

„Jučer se je na linejski brod Saint Louis s kale, nalazeće se na ušću rieke Tetuana, pucalo. O tom noćas obaviešten, učinio sam jutros sa četiri broda umuknut vatru od obiuh kulah i Marokanci izišli su iz njih. Sutra će brod „Foudre“ odjedrit put Tangera, da od ministra El Katib zaište strogi račun. Ako postignemo svoje pravo, opet ću zauzet svoj neutralni položaj.“

Sutra će biti pod predsiedom carevim viećanje o kitajskoj expediciji u Compiegne-u. Izvan generala Cousin de Montaubana učestvovat će kod ovoga viećanja ministar, pl. g. Montigny, koi se je nedavna vratio iz Šangaja, protuadmiral Guerin, koi je prije Rigault de Genouilly-a upravljao jedan oddiel flote u kitajskim vodama, i više raznih viših oficirah pomorstva. Pol kumpanije vatrotvornikah pratit će expediciju. Za njih će se podić radionica u Hongkongu, po svoj prilici za tvorenje raketah, budući da su Kitajci u njim vatrotvornim umietnostima barem ravni Francuzima. Kažu, da su ovdie kao i u Londonu odstupili od misli, da se postojano poslanstvo utemelji u Pekingu. Mnienja, u kojima nisu se medju sobom slagale obe vlade u obsiru operacije, složila su se u tom, da će se gledat, koliko je više moguće,

ako bi potrebno bilo, da se prodre do Pekinga, no po izmieni ratifikacijah, da se sjedinjena vojska opet vrati.

Amerika.

Uhvaćenici u Harpers Ferry-u sad su, kao što javljaju, svikolici do jednog jedinestog osudjeni na smèrt. John Brown ima dne 2., Coppic, Cook i oba bojadisanika Green i Copeland 16. na vješalime preminut. O pomilovanju nema više govore, budući da su neki stari virgianski zakon, polag kojega gubernator nesmije pomilovat veleizdajicah, ako to nepredlože obe kuće dèržavnoga zakonotvorstva. Šesti uhvaćenik Aaron Stephens, stavit će se pred savezni sud, da se svi oni u sievernim dèržavama, koji su pod sumnjom, da su sudielovali kod Brownova kovarstva ili barem zato znali, mogu povući pred sud bez formalnosti rekvizicije, koja bi se od jedne dèržave na drugu morala upravljati, bilo kao sviedoci ili kao obtuženici.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Iz Pariza javljaju, da će se na temelju razposlanih pozivah kongres već pèrve nedielje mieseca siečnja sastati. Polag jedne depeše iz Turina otvorit će se kongres 5. siečnja.

Iz Londona od 2. prosinca javljaju, da je markez Lajatico, poslanik privremene toskanske vlade, preminuo.

Turin, 29. studenoga. Broj deputiracah razdielit će se novim izbornim zakonom na sliedeći način: Provincija Alesandrija izabrat će 21, Anesi 8, Bergano 12, Brešija 16, Kaljari 12, Šamberi 10, Komo 15, Kremona 11, Kuneo 20, Genova 22, Milan 30, Nica 8, Novara 19, Pavija 14, Sasari 7, Sondrio 4 a Turin 31 deputirca. — Kralj će pèrvih danah mieseca siečnja otići u Nicu, da posieti rusku caricu udovu.

Slavenske viesti.

— Isidor Kopernicki izdat će na skoro knjigu pod naslovom „Kraniologia slovanska" t. j. „Luboslovje slavjansko."

— Na skoro će se u Pragu predstavljati Shakespearov „Koriolan" u českom prevodu.

— Izvèrstnog „Slovnika naučnog" izišao je u Pragu svezak 7., koi sadèržaje članke od „Attrape" do „Bakinský újezd." Članku „Azbuka" pridana je slika pisma ćirilskog i glagolskog. —

— Pedagogičkog časopisa „Škola a život" izišao je svezak 8.

— Od nove godine izlazit će u Pragu „Obecné listy naučné", koje će izdavat učrednik „Škole i života" g. Rezač, i g. Dr. A. Majer, učitelj na c. k. českoj realci.

— U Berlinu tiska se novo izdanje „Biblie česke."

— Uprav je izišao 10. svezak českoga časopisa „Obrazy života", koi sadèržaje mnogo liepih članakah. — Isti časopis kaže, da će od nove godine izlaziti u Americi novi časopis česki. Želimo ovomu poduzetju najbolji uspieh

— Dr. Pichl izdavat će opet prevode niekojih spisah pokojnog Herlossohna.

— Alfred Waldau izdavat će niemački prevod izvèrstnijih pripoviedkah českih, i to u 10 svezcih od 4. tabaka.

Domorodni glas.

U Zagrebu dne 3. prosinca. Evo nove godine na domaku, za koi će dan pregrabiti šibiku staroj Groza nas hvata, kada pomislimo na nju, kako je blizu, a kako će nas nevoljne zateći. Dušom nam se uzrujale dobre i zle misli, blage i hude nade, te navikli gledati, kako se u nas dobro sieme sije a zlo niče, i od ove si nove godine puno neobećajemo. Proračunav dohod i razhod od izmičuće godine valja nam izpoviediti, ako smo gdješto i zagrabili, da nam je mnogo toga procurilo kroz rešeto naše hèrvatske sreće. Gubitak, što ga svako domorodno sèrce tim jače osieća, čim dublje zasieca u živac našega duševnoga života, jest, jamačno naš propali zabavno-poučnik „Neven." Dan danas nije se još ovoj književnoj siroti čuditi, što je poginula. Koliko je ovaj kèrhki cviètak za kratko vrieme živovanja svoga — ta nebijaše mu ni sedam godinah — prebolio ranah, pretèrpio udaracah od mačuhinske sudbine svoje, težko bi mu bilo naći druga i takmaca medju časopisi na koje književnosti druge. Činilo se, da je providnost božja posebice uzela štititi nedonošće ovo; jer u ono malo godinicah, dvaputa se bilo razbolielo na smèrt, jednoć već i umèrlo, na opet ga uzkrisi smilje i promisao božja, i podignu na nejačke noge, ali na zla miestu, na golu kèršu primorskom. Tu rinuv slaba i odprije onemogla bilinica žile, stane tražiti hrane prema sebi, no nenašav si valjane i probavljive, sagne se, skunji i pogine. Iz njezina pepela poletiše nekoa više miesecih „Jadranske vile" poput feniča, ali se čini, da su im krila preslaba ili tiele pretromo od dugoga sanka, koi su doslie boravile. Bilo kako mu drago, „vile" nam se jedva uzmahnuše pred očima i već ih nestade u valovih jadranskih. A moglo bi se reći, da su vile umakle i zbog toga, što im neprija današnje pokvareno vrieme, te ljudi nisu više za vilenjake. To bi po prilici uzrok — kao što narod priča — i pèrvomu nestadku ovih dobrotvornicah narodnjih. — Neven je, da se vratimo k njemu, puno preživio promienah, prije nego jepodlego okrutnu udesu svomu. Dok je bio tjednik — kako tako i dosta dobro, ali odkako se ono prometnu miesečnikom i tromiesečnikom, dà i samimi vilami od onda mu nikako nemogu zapievati ševe. Kod tolike nestašnosti, kraj tolika mienjanja imena dala bi se lahko koja duša zanieti, te pomislit, da nismo izbilja pogodili cvieta, koi bi bio občinstvu po ćudi. Istina, Neven je prosta bilina bez uresa i mirisa, no ipak bijaše doslie mila svakoj poštenoj duši hèrvatskoj, koje još nisu sasvim očarali inostrani staklenici. Naslov i oblik rekli bismo, bijahu u toga časopisa skroz nedužni, i komu je iole poznan njegov život, mora priznati, da je istom onda počeo ginuti, kadno se je od obojega odmetnuo. A da zašto se je mienjao toliko Neven? prigovorit će tkogod. Kako mi sudimo, da zaslanja slaboće i razne nezgode urednika svoga te da bude poluga zlo smišljene špekulacije Nu prije nego bi Neven učinio koi korak k novoti, znao bi ju tobož ograditi običnim sredstvom svih propalicah — nehajstvom občinstva. Tu se psovalo i gèrdilo osobito u zadnje vrieme, da se je svakomu i nedužnu domorodcu zapalio obraz od obraza uzev na um, da će ta golema sramota prekoračiti tiesne granice domovine naše te doprieti i do ostale braće slavjanske. Ta Neven je imao lane ća u Moskvi predplatnikah! — Občinstvo naše bilo krivo, bilo pravo, moralo je biti, da se poslužim prispodom iz obreda staroga zavieta — jarcem, komu je urednik napèrtio sve svoje griehe i mahne, da ih, sebi na najveću porugu raznosi širom biela svieta Komu nepade magla na oči, lahko se je dovijao pravomu jadu; ali je i morao čitajuć to viekovito kamikanje tèrnuti od straha, da nam se naše i onako podosta plaho občinstvo s tih viekovitih korbah sasvim neodmetne od svojinacah. Da se u nas i više tuži na občinstvo, nego što je pravedno, mora svaki nepristranac dopustiti. Pak ako se je naše čitateljstvo kadšto i pokazalo nehajnijim, nije trebalo umah vikati nanj izza svega glasa, već je valjalo latiti se blažijih ponukah, kojim bismo ga probudili iz dremeža. Valja prije potražiti ranu, nego ćemo ju vidati. A tko zna nije li onaj, koi najviše viče na nehajstvo, sám najveći povod tomu zlu. Malo komu piscu dopušća prirodjeno samoljublje, kad mu spis slabo prolazi, posumnjati, nije li možda i sam kakogod kriv nesreći svojoj. Da se tako pregleda prije svoj prag, našlo bi se valjda manje smeća pred tudjim. Neznam, odkuda još i to dolazi, što poznajemo pisacah, koji se ni javno, ni potajno ili sukromno netuže na tobož tako nehajno občinstvo; svi žale njegovu malobrojnost, ali ne svi njegovo nehajstvo.

Opravdav ponješto toli razvikano občinstvo naše, mislim, da bi se dalo na tom temelju osnovati niekoliko riečih Čim je koi narod na nižem stepenu duševna razvitka, tim mu više treba valjanih časopisah, i to ponajprije takovih, kojimi bi se mogla u njem podpiriti ljubav k narodnosti. Da se to najlaglje postižava beletristikom, netreba trošiti riečih — Ali eto biede! kod nas je beletristika izašla na zao glas, ne toliko po sebi; jer je hvala bogu ostala dosad neokužena otrovom zapadnjačkim, već više s nesmotrenosti i neizkusnosti gojiteljah svojih. Tu bi dakle trebalo, da najprije operemo š nje tu ljagu, te ju opet iznesemo na dobar glas. Ali tko da to učini? Občinstvo jur toliko putah prevareno u svojih nadah u slabo se koga pouzdaje, a najmanje bi se povierilo književnoj novici. Nužda nam je čovieka, občinstvu omiliela, slovećega sa svojih književnih radnjah. Misleći ja amo tamo i premećući književnike naše, sustavi mi se oko na jednom i neda mi se skinuti š njega. To je zametnik „Nevena" gosp. Mirko Bogović. Ako je komu sudjeno, da uzkrisi Neven te mu pribavi staro učešće, to je mislim dosudjeno rečenom vriednom gospodinu književniku.

Neven bi pod g. Bogovićem jamačno uzeo pralik svoj, te bi si kao tjednik doskoro prokèrčio stazu i onamo, odkle ga nedavno izobćiše, on bi znao i liepoticam našim umilieti te bi svojim uplivom iztisnuo pogubne romane, koje će nam otrovati potomstvo u deveto koliено. — Nesrećna bijaše misao, [illegible] davati „Neven" na miesece. To je bilo uzrok [illegible] Neven i ono malo niege što ju poče [illegible] lišen. Koja se čitalica nevoli dati i [illegible] „Monte Christa", nego s neizviestnošću čekati više tjedanah na ono nieckoliko tabakah „Nevena" ili „Jadranskih vilah", koje će joj pružiti [illegible] kratku i prekinutu zabavu. Ono malo zabave [illegible] u tjedan danah, a što onda, zar će onda [illegible] bielo ruke opet toliko vremena izgledajuć nastavak? Nipošto. Nije druge, valja opet potražiti zaprašene prijatelje, hajde liepi moj Dumas-u, sladki moj Sue-u, prikrati nam to nesnosno vrieme, ti to bolje umiješ, nego naši Nevenari. I tako će opet ohladnieti tek ugrijana duša. Kad pako list izilazi na tjedan, može sadèržajem svojim duh, ako nije sasvim bezposlen, skroz ono pet šest danah zabavljati i čuvati ga u neprestanu naponu i vatri. Znajući bo čitalac i čitalica, da će joj sliedeći broj donieti nastavak, drugi svèršetak, treći opet što nova, sve joj misli može zaokupiti, te niti nemari puno za dugo snovane česte dosadne i duh umarajuće nadripise zapadnjačke.

Uglavite, braćo, koliko nam treba zabavne pouke, ona će nam jedina mladež zadojiti boljim duhom i ukusom, ona je ponajglavniji uviet domorodnijega potomstva.

Ako čedo s mliekom majčinim usisa i sladke glasove jezika svoga, to može kasnije u vèrtlogu tudjinstva usnuti duh narodni, no nikada izumrieti, jedan dah u taj pepeo, i opet će protinjati zasuta žeravica. Kao što je čovieku od mala uzgojenu u dobrih načelih vierozakonskih težko zagušiti vieru, tako je i narodnost mliekom zadojenu težko utamaniti; jer se je prolila žilami, pretvorila kèrvlju, i treba samo slučaja, da ova kèrvca provre k vrućemu sèrdcu.

Stvar je ova prešna, neima ni miesec danah do nove godine, radimo za Boga, da nas nezateče bez nijednoga zabavna časopisa. O goleme li tada sramote po nas, nenaknadive li štete po narodnost našu. Kako ćemo dugu ovu godinu provesti bez svake zabave, što će nam mladež, što liepotice naše? – Vara se tko misli, da neima u Hèrvatah snage, da barem jedan časopis belletristični uzdèrže i podupiru, ima snage, ali neima žalibog rukuh, koje bi si svojom neporočnošću pribavili ljubav i uzdanje občinstva. Ja sam pokazao jednoga, koga mnogi žele; nebi li se on razžalio na Neven, i prigèrlio staro gojenče svoje, a viera naša, da se prevariti neće. — A. B.

Odgovorni učrednik. Dr. Demetor.

SLUŽBENI LIST.

Br. 100-gr. 1855 (Izv.—201) 3—3

Izrok.

C. k. kot. ured slatinski kao sud obznanjuje, da je dne 17. veljače 1855 u Slatini c. k financijalni stražar Andrija Hribar umro neostavši naredbe posliednje volje.

Budući ovom sudu nepoznato, da li i kojim osobam pripada pravo nasliedno na ostavštinu istoga, s toga se svi oni, koji na ovu ostavštinu iz kojega mu drago pravnoga razloga mislo podići kakovih zahtievah, pozivaju, da uz godinu danah, računajuć od dana niže stavljenoga, svoje pravo nasliedno prijave pri ovom sudu, i izkazavši svoje pravo nasliedno, da dadu svoju prijavu; u protivnom bo slučaju razpravit će se ostavština, za koju je medju to g Lacika Doma, glavar obćine Slatine, postavljen za skèrbnika ostavštinskoga, s onimi, koji su dali prijavu svoju nasliednu i izkazali svoj naslov prava nasliednoga, učinit će se razprava i uručit istim, nenastupljeni pako dio ostavštine, ili ako nitko nije dao prijave nasliedne, svukoliku ostavštinu potegnut će dèržava kao osaštnu.

U Slatini dne 19. studenoga 1859.

Nr. 12540-2104. (Izv.—292) 3—2

Avviso di Concorso.

Si è reso vacante il pósto di Cassiere presso la Cassa Centrale di Porto e Sanità marittima in Ragusa, cui va congiunto il salario di annui fiorini ottocento quaranta Valuta Austriaca, nonchè l' obbligo di prestare una cauzione di servizio nell' importo di un' annata del soldo.

Chiunque intende aspirasse, presenterà fino a tutto il mese di dicembre p. v. al Governo Centrale Marittimo la documentata sua istanza comprovando l' età, l' illibata condotta morale-politica, i servigi finora prestati, la piena idoneità al posto optato, nonchè le cognizioni di lingue che eventualmente possedesse.

Si avverte che coloro i quali non trovansi diggià impiegati presso qualche Cassa erariale, dovranno comprovare d' aver subito con buon successo oltre il prescritto esame di Cassa anche l' esame di Contabilità.

I concorrenti [illegible]nno inoltre se si trovano in parentela od [illegible] altro impiegato portuale sanitario in [illegible]

Dall' [illegible] Centrale Marittimo.

Trie[illegible]embre 1859.

Pr[illegible] 3—2

Opomena.

Svi oni p. n., koji župnoj cèrkvi dubranskoj i područnim kapelam zaostavše kamate duguju, službeno uljudno se opominju, da takove do 31. prosinca 1859 kod niže podpisanoga nefaleno polože; jer u protivnom slučaju postupati će se proti njima sudbenim putem.

U Dubrancih dne 1. prosinca 1859.

Pavao B[illegible]
upravitelj župe dubranske.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PETAK DANA 9. PROSINCA 1859. Broj 281.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Uredovni dio.

Predsiedničtvo c. k. urbarijalnoga glavnog suda za Hèrvatsku i Slavoniju podielilo je oficijalsku službu, ispražnjenu kod ovoga suda, official c. k. urbarijalnoga suda pèrve molbe u Varaždinu Eduardu Rožiću.

Naredba ministarstvah izvanjskih dielah, dielah unutarnjih, financijah i redarstva, zatim vèrhovnoga zapoviedničtva vojske od 30. listopada 1859, kriepostna za svekolike krunovine, kojom se uvode putovnice (Passkarten).

Budući da vlada austrijanska zaključila, za svekoliku cesarevinu pristupit ugovoru, koi na temelju pogodbe, sklopljene dne 21. listopada 1850, glede putovnicah postoji medju vladami: pruskom, bavarskom, saksonskom, hanoveranskom, virtemberžkom, badenskom, elektoratsko-hesskom, hesko-darmštadtskom, braunšveižkom, meklenburžko-šverinskom, nassovskom, saskoveimarskom, sasko-koburžko-gotanskom, saskomeiningensko-hildburghausenskom, sasko-altenburžkom, meklenburžko-streličkom, oldenburžkom, anhaltsko-desavsko-köthenskom, anhaltsko-bernburžkom, švarcburžko-sondershausenskom, švarcburžko-rudolštadtskom, hesko-homburžkom, valdečkom, reusskom starije i mladje linije, šaumburžko-lipskom, lipsko-detmoldskom, zatim vladami slobodnih gradovah Ljubeka, Frankfurta na Mainu, Breme i Gamburga: s toga se usljed previšje odluke od 4. lipnja 1859 do občenitoga znanja dostavljaju niženavedeni, na istom ugovoru osnovani propisi, dočim se naredjuje, kao što sliedi:

Čl. I. Prinadležnici gorenavedenih ugovornih dèržavah bit će, na koliko sliedeći članci II. i V. nepropisuju stanovitih stegah, vlastni, kada putuju, bilo po željeznicah, po pošti ili inom prilikom, u području dèržavah, koje su pomenutomu ugovoru pristupile ili koje mu pristupile bude u budućе, služiti se odsele putovnicami (Passkarten) umiesto putnih listovah iliti pasošah, koji su u dotičnih dèržavah zakonito propisani.

Čl. II. Putovnicah slobodno će bit podielivati samo takovim osobam, koje su

1. vlastim poznate kao osobe sasvim pouzdane i sigurne, a i
2. koje su posve samostalne, i
3. koje prebivalište svoje imadu u kotaru (upravnom području) one vlasti, koja putovnicu izdaje.

S obzirom na uviet, naveden pod 2.) mogu se iznimice davati putovnice:

a) na zahtievanje otca ili tutora nesamostalnim članovom obitelji, nego samo, ako su prevalili 18. godinu života;
b) tèrgovačkim putnikom, koji putuju po nalogu gospodara svoga, i tèrgovačkim dietićem (kalfam), na osobitu prošnju njihovih gospodarah u prebivalištu istih.

Čl. III. Osobam, koje su u dobi, podvèrženoj dužnosti vojničkoj, mogu se putovnice davati samo pod stegami, sadèržanimi u zakonu od 29. rujna 1858 (dèrž. zak. lista br. 167) o popunjivanju vojske, i to u §. 7. zakona toga.

Čl. IV. I inozemcem, ako su podložnici kojegod od dèržavah ugovornih, može putovnicu podielivati ona vlast, kojoj su u upravnom području odabrali prebivalište svoje.

Čl. V. Žene, koje putuju sa svojimi muževi, dieca, koja putuju sa svojimi roditelji, a tako i sluge i služkinje, koje putuju sa svojom gospodom, izkazuju se (legitimuju) putovnicami, što ih imadu rečeni muževi, roditelji ili gospoda.

Čl. VI. Putovnice ove uzkratjuju se svim onim, koji po zakonih postojećih dèržani su oskèrbit se redovitim putnim listom i onda, kada putuju po ovozemstvu. Spadaju sada ovamo:

a) zanatnički dietići (kalfe), pomoćnici obèrtnički i poslenici, na koliko po zakonih imadu biti oskèrbljeni putnimi knjigami (vandrovkami);
b) sluge i služkinje i svakovèrstni ljudi, koji idu tražit diela;
c) oni, koji zemlje obhodeći tieraju kakov obèrt;

Čl. VII. Putovnica valja samo za onu godinu, po kalendaru, za koju je izdata.

Putovnica treba da sadèržaje:

Na pèrvoj strani:

1. gèrb dotične dèržave;
2. onu godinu po kalendaru, na koju putovnica glasi;
3. ime, stališ (karakter) i prebivalište onoga, koi je vlastnik putovnice;
4. podpis vlasti, koja putovnicu izdaje, s podpisom imena s udarenim pečatom;
5. broj iz dnevnika putničkoga.

Na drugoj strani:

6. opis vlastnika i rubrikah, izraženih u putovnici (doba, stas, vlasi i osobita obilježja);
7. vlastnikov vlastoručni podpis imena, kao i napokon
8. napomenu kaznenih ustanovah, koje u dotičnoj dèržavi postoje proti zloporabi putovnicah.

Čl. VIII. Izdavati putovnice u Austriji vlastni su po mieri propisah, koji postoje glede izdavanja putnih listovah (pasošah) za inozemstvo:

1. Ministarstvo cesarskoga doma i poslovah izvanjskih;
2. načelnici političkih načelstvah zemaljskih (miestodèržtvah), vladah zemaljskih, razdielah miestodèržtvenih);
3. načelnici vlastih okružnih (vlastih županijskih, delegacijah);
4. glede stanovnikah Krajine vojničke vèrhovno zapoviedničtvo vojske. Naredbe redarstvene, koje u obziru putnih listovah postoje za osobe vojničke, za vojnike vremenito odpuštene (Urlauber), i za momke od pričuve, nemienjaju se ni najmanje zakonom ovim.
5. C. kr. u inozemstvu nahodeće se poslanstvo, koje će medjutim dužna biti, kada god dadu putovnicu kojemu dèržavljaninu austrijanskomu, javiti to dotičnomu načelniku zemaljskomu.

Za putovnice, koje izdadu vlasti ove, neiziskuje se nikakova druga potvèrda.

Putovnice, što ih izdadu vlasti nadležne, štovat će se i uvažavati jednako po dèržavah, koje spadaju k savezu putničkomu.

Čl. IX. Putovnicam netreba nikakova vidovanja.

Prognanik.

Historička pripoviest iz 17. vieka

iz poljskoga

pohèrvatio Šk. Blažević.

(Nadalje.)

III.

Na pieskovitoj obali baltičkoga mora stajaše Jerolim Radziejovski — jako zamišljen. Kraj njega razbijahu se valovi i poplavljahu obalu ostavljajući za sobom komade ljušturah i jantara. Hladan vietar duvaše, bura, činjaše se, da je već blizu; množina morskih lastavicah i vranah morskih letijaše k obalam; s toga se bolje zamotao samurovom kabanicom, pa se okrenuo i gledao odonuda; sa njim stajaše Vilko i vierna mu šaka dvoranah gledajućih na sinje more i pazećih, da li će ugledati jadra od ladje, koja ih imadjaše odvesti iz mile domovine — iz mile rodne zemlje.

„Vidite li što?“ upita nestèrpljivo Radziejovski.

„Po svoj prilici da će se težko brod otisnuti na sinje more, što ga izgledavamo. Bura će za časak nastati, pa eto već je i kasno; s toga sam spremio u kolibi ribarovoj ugodan odmorak.“

„Ajdemo, ajdemo! Oj ta zašto me tako dugo sadèržava ta zemlja!“ I žalostno poniknuv glavom idjaše polahko za viernim dvoraninom.

Koliba ribarova stajaše na povisoku pieskovitu brežuljku, osienjena s niekoliko borovah; vatra na ognjištu razsvietljavaše i grijaše svu sobu. Radziejovski baciv kabanicu sa sebe, leže na mahovinu, Vilko mu poda čašu meda; on ispiv ga podupre si glavu rukom i zamišljen gledaše na oganj. Predvidjena bura zahuknu za čas sa strašnom vijavicom; slabe se stiene kukavne kolibe stresu, a šum pienećih se talasah začu se tja u kolibu. Iz daleka kadikad zatutnji zvuk topovah — znak, da nietko jadri na biesnećim valovima morskim, boreći se s njimi, i da traži pomoći. Za velikim rikom mogaše se dobro razabrati jelek onih, štono dizahu ruke prama nebu, moleći višnjega, da ih izbavi iz prieteće im očevidne propasti. Radziejovski s početka nepomično gledaše na plamen, ali kad stane bura sve više biesniti; kad se rik topovah svejednako jošte miešaše s kišom i ljutom vijavicom, ustane i vikne ganutim glasom sietnomu Vilku: „Čuješ li, čuješ moj Ivane, kako nesretnici viču na pomoć, probudi našu momčad i ribare pa im neka hèrle u pomoć, ja ću ih bogato nagradit.“

Vilko istèrči napolje, a Radziejovski stane k prozoru; sad se već razgovietno ču glas vičućih za pomoć. Žalostno uzdahnu i gorko zaplače. Bijaše to pèrve suze od davna vremena, od vremena naime, kad je spoznao nesreću, u gèrdao ranjenom sèrcu zatvorio sve boljetice, te si samo kadkad poniešto olakšao dubokim uzdahom.

„Sve umuknu! Sigurno im već i pomoć za badava bješe; a ja se uputih danas na more, željno izgledah, nebi li jadra ugledao, al eto bila bi mi sada zastavom smèrti! A mogu li se boljemu nadati? — Prognanik! izdan od žene, prognan iz otačbine, na čelu mi žig neizbrisive sramote. U sèrcu osvieta; imam li ju odnieti na tudje obale i morskom burom doplovit u svoju domovinu ognjem i mačem?

Kèrv mu u žilah silno uzkipi i digne se hitro s postelje. Dakle da se nikad nepovratim? Bez osvete da umrem? ne! Ja moram baš u tih istih zidovih gospodovati, gdie me je sramota snašla, gdie mi je rečeno: „Bieži, prognan če!“ Bog me danas sačuvao, po mirnom moru preplovit ću mirno i slobodno i povratit ću se, ne kao bieguneс, nego s bljom u ruci, zapitati ću, „jesam li prognan?“

Vilko se vratio s dobrom novinom, da je brod spasen, a ljudi da su u sigurnu pristaništu, sutra se zorom odtisnut će opet more.

„Sutra!“ vikne Radziejovski „sutra oprostit ćemo se na dugo s tom zemljom,“

Čl. X. Svaka sloporaba putovnicah, kano, osim krivotvorenja istih, spada imenito: kada se tko služi putovnicom, koja glasi na drugoga koga; kada vlastnik putovnice znajući ustupi ju drugomu komu, da se služi njome kao redarstvenom izkaznicom; ili kada osobe koje krivo naznačene budu kao članovi obitelji ili kao služinčad (Čl. V.), imade se, u koliko po naravi slučaja nebude miesta postupanju po kaznenom zakonu od 27 svibnja 1852 (dèrž. zak. lista br. 117), kazniti po cesarskoj naredbi od 20. travnja 1854 (dèrž. zak. lista br. 96), odnosno po naredbi ministarskoj od 25 travnja 1854 (dèrž. zak. lista br. 102).

Čl. XI. Time, što se uvode putovnice, neukidaju se dosadanji osobiti propisi, smierajući na olakšanje svagdanjega prometa pograničnoga.

Čl. XII. Ova naredba stupit će u kriepost dne 1. siečnja 1860.

Arkivojvoda Vilelm s r. F. M. L.
Grof Rechberg s. r. Bar. Bruck s. r.
Grof Gołuchovski s. r. Bar. Thierry s. r.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč 6. prosinca. Nj. veličanstva car i carica otići će danas iz Schönbrunna i preselit će se u c. k. dvorac u Beču.

— U slavu prisutstva Nj. kr. visosti princa od Oranije bio je jučer u c. k. zvierinjaku u Honcu veliki dvorski lov. Nj. velič. car, princ od Oranije, gospoda nadvojvode Franjo Dragutin, Ljudevit Viktor, Lavoslav Rainer i Josip, vojvoda modenski i princ Wasa uputiše se u pratnji od više generalah i s mnogobrojnom svitom lovacah u jutro u 6 satih posredstvom posebna podvoza sieverne željeznice na Göding u Honc i vratiše se u večer u 7 satih opet natrag.

Talijanska.

Turin 1. prosinca. Novi predstojnik zavoda „Monte lombardo-veneto“ naimenovan je. Pavle Farina dobio je službu vladina komisara kod milanezke banke. Polag lista „Piccolo Corriero“ iznosi zajam, garantovani po sardinskoj vladi za srednju Italiju, 50 milijunah franakah. Za koi dan izići će naimenovanje 60 senatorah, medju kojima nalazi se i piesnik Manzoni.

Milan 1. prosinca. Polag lista „Unione“ raste neprestano nezadovoljnost medju seljacima i radećim razredima. Bilo je javnih očitovanjah u Kardarlu, Samaratu, Monci, Galaratu i u istom Milanu.

Modena 30. stud. Izašao je dekret u obziru uredjenja sredotočne vlade za Modenu, Parmu i Romanju sa pet ministarstvah sa stolicom u Modeni.

Genova, 1. prosinca. Parobrod „Genova“ pripadajući prekoatlantičkom družtvu, sgorio je u Malagi.

Francuzka.

„Moniteur“ sadèržaje dva izviešća ministra za naseobine na cara o algirskoj narodnoj vojski, o ukinutju urodjeničke kumpanije korejske i o podignutju dvijuh novih kumpanijah u batalijunu senegalskih puškarašah.

Listu „Opinion Nationale“ javila je oblast, da podlistak: „Maskarade parižkoga života“ od Champfleuri-a vriedja javnu ćudorednost. Uslied toga prestalo je učredničtvo dalje obnarodovat ove čèrte.

Pariz, 5. prosinca. Glasalo se je, da su Pruska i Sardinija već prihvatile posiv na kongres.

Velika Britanija i Irska.

London, 2. prosinca. Princ Friderik Vilhelm od Prusije i princesa njegova supruga odputovat će sutra u jutro na Dover u Kalè a od onud u Bruselj, da pohode belgijansku kraljevsku porodicu. — No dvor će se konačno dojdućega ponedieljka uputit u Osborne, da tamo ostane do 24. t. m.

Iz Pariza pišu, da je Englezka, koja ostaje kod svoje opozicije proti španjolskom ratnom poduzetju u Maroku, našla povod, da svoje nezadovoljstvo udielotvori. — Englezka naime zahtieva na prilično oštar način povraćenje onih nabavah, koje je učinila španjolskoj vladi za gradjanskoga rata. Kažu, da španjolska namierava popustit englezkom zahtievanju, da uzme Engleskoj svaki povod.

Turska.

Turskoj vladi pošlo je za rukom pribavit si veoma dragocienu relikviju za izpoviednike Islama. Ista sastoji iz vlastoručna pisma proroka Mahomeda, u kojem pozivlje Kofto, da primu Islam. Vele, da je dokazana pravota toga spisa.

Rusija.

Petrograd, 27. studenoga. Polag „Senatskih Novinah“ odpustila je varoška občina od Rige i gradjanstvo kazansko pogodom svetkovine punolietnosti velikoga kneza cesarevića prestolonasliednika porezne ostatke svojim najsiromašnijim sugradjanima i to pèrva 100.000 sr. rubaljah a posliednja 3158 sr. rub. Car, to doznavši, izrazio je svoju zahvalu obim imenovanim korporacijama za privèrženost k carskoj kući.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Bolonja, 2. prosinca. Fanti neimenovao je Roselli-a generalom i zapoviednikom četah rimskih, forliskih, bolonjezkih i ferarskih; posliednji je premiestio glavni stan u Bolonju.

Firenca, 1. prosinca. Vlada pozivlje g. Bargaglia, da se unutar 14. danah povrati jer će inače izgubit svoju penziju.

Berlin, 6. prosinca. Generallajtnant Roon postao je ratni ministar.

London 6. prosinca. „Times“ javlja, da je ministarstvo zaključilo, da nema lord Palmerston zastupat Englezku na kongresu već lord Cowley.

Pariz 6. prosinca. „Pays“ javlja, da nije Buoncompagni jošte priznat u Toskani.

New-York, 23. listopada. Mexikanski generali Merimon i Marquez utekli su. Santa Anna proglašen je po vojski za predsiednika.

Narodno kazalište u Karlovcu.

V. U Karlovcu 5. prosinca. Uvieren budući, da će sva domoljubna sèrca uzplamtiti živim veseljem podpunoga zadovoljstva, kad dočuju, da se u našem domorodnom gradu Karlovcu kazalištne predstave u hèrvatskom jeziku davaju, — nemogu propustiti, da Vas o uspiehu istih neizviestim. Nastojanjem niekih vèrlih domoljubah složilo se prekrasno iz 34 osobe, 9 ženskih 25 mužkih, sastojeće družtvo dobrovoljacah, u plemenitoj namieri, da nam duge zimske večeri liepim narodnim zabavama prikrate, a domorodnoj stvari uslugu učine. Težnja njihova bijaše u gradu s radosti pozdravljena, i naši za svako domoljubno poduzeće najpripravniji gradjani skupiše u čas znamenitu svotu novca za podignutje novog pozorišta. Iz Zagreba bijaše pozvan slikar, koi s dvojicom ovdašnjih nuždne dokoracije načini, te tako u roku od deset danah bude u dvorani „k gradu Zagrebu“ podignuto sarazmierno, ali u svojoj vèrsti doista veleliepno pozorište. — Pošto bi tim načinom sve priprave dogotovljene bile, oglašena bijaše za jučer predstava junačke igre „Juran i Sofija“ Sastavljeni po g. L. prolog govorio je g. D. poznatim vatrenim glasom toli krepko, da je uzhićeno občinstvo, kome on zgednom primietbom, kako grad Karlovac glede narednih poduzećah ostalima prednjači, baš živac pogodi, — do najvišjeg stepena uznešeno bilo i govornika dvaputa gromovitim pljeskom izazvalo. Predstava sama tako je dobro za rukom izpala, da ni vieštaci te struke prigovora temeljita naći nemogoše, i sve se u čudu našlo, kako su osobe, većim dielom pèrvi put na pozorištu, uloge svoje tolikom vieštinom i okretnostju izvele, kao da su pravi akteri, — što im se tim više u zaslugu upisati ima, što rečeni komad niti po sadèržaju svome, a niti po jeziku neodgovara sadanjim okolnostima. Ako smo dakle dužni svim sudielovateljem za njihov domorodni trud zahvalni biti, to si je osobito gospodična Ivka Vencinova usadila u sèrcih svih nazočnih nezaboravan spomen, dočim nas svojom doista izvanrednom igrom tako očara, da smo se i nehotice uljulali u san rajskih slastih. Njena prekrasna ličnost, njen ugodan organ i najpravilniji izgovor opojiše občinstvo tolikim uzhitom, da ju mnogo putah izazvà i zaslužene pohvale udostoji. Na kraju predstave bacena je u slavu njenu štampana piesma, koju Vam ovdie prilažem s molbom, da ju u štovani list Vaš uvèrstite.*) I gospoja Š. vèrlo je dobro igrala, — Občinstva se toliko sakupilo, da ga, inače dosta prostrana dvorana nemogaše shvatiti, te su se mnogi kući povratiti morali. Slava mu! To je najsjajnije sviedočanstvo njegove doraslosti. Odieća svih predstavljačah bijaše vèrlo liepa i posve narodna. — Poslie predstave skupi se cielo družtvo u gostioni „k sidru“, gdie je mladi g. T. njemu u slavu spremiti dao hèrvatsku večeru, na kojoj se ipak puno francezkog vina pilo! — U nedielju 11. o. m. predstavljat će se „Tvèrdica“ šaljiva igra u 3 čina od S. Popovića.

Gospodični

Ivki Žalac Vencinovoj

dobrovoljki narodnog kazališta ulogu Sofije u komadu „Turci kod Siska“ predstavljajućoj dne 4. prosinca 1859

Ivko! čedo, domorodno milo,
Krasna zviezdo sred nebeskog hrama,
Jasna iskro rodoljubna plama,
Iz slavenskog gaja nježna vilo!

Slava Tebi, jer rad' narodnosti,
Slavskim zvukom Thalie u domu,
Rodu prudit odlučna si svomu,
Na toj stazi krasne umietnosti.

Pružamo Ti mirisavo cvieće,
U domaćem štono porivoju,
U taj vienac pomno bi ubrato:

Blagodarnost, kâ izčeznut neće,
Ona bo je, — nagradu za Tvoju, —
Sèrdcah naših biserje i zlato!

*) Sliedi na koncu dopisa. Ujedno molimo najuljudnije g. dopisnika, da izvoli i u buduće izviešćivat nas o svemu, što se u milom nam Karlovcu, koi je već oddavna toli liep glas steko zbog svoga rodoljubja, uzradi za razvitak naše mile narodnosti.
Učr. Nar. Novinah.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

IV.

Povoljnim vietrom poslie nepodpune pol godine danah plovijaše dvanaest švedskih brodovah na sinjem baltiku prama obalam poljskim. Raspuštena jadra po mirnom življu tierahu lahko brodove pune veselih vitezah, koji nose kèrv i život u tudju zemlju za bogatim pliencm. Na največem brodu pod krasnim stiegom stajaše Karlo Gustav, uzanj pako Jerolim Radziejevski.

Gospodine podpečatniče! „Zar su to već vaše obale?“ upita ga kralj švedski.

„Jest, Vaše veličanstvo!“ — „Eto tamo vlada duboki mir“ reče veselo Gustav. Možebiti da ću se nenadano iskèrcat na te obale.“

„O bèrzini sve stoji, Vaše veličanstvo, da neuzmognu sabrati sile — inače . . .

„Što inače?“ ponosito upita Gustav. „Možebiti mnijete gospodine podkancelaru, da se bojim toga krilatoga konjaničtva, tih vaših oklopnikah i obće narodne vojske s batinami i kopjem?“

Radziejovski smielo pogleda u oči kralju švedskom, stupi bliže k njemu pa mu spočitanjem i dostojanstvom odgovori: „Vaše veličanstvo, o vriednosti i hrabrosti vojnikah svoga protivnika nije lahko suditi. Died Vašeg veličanstva spozna dobro te krilate konjike pod Kircholmom, gdie izgubi cielu vojsku, pa sam se jedvice spasi s jednim samo brodom.“

„Ah!“ viknu Gustav s poruglijivim posmiehom „siećate me gosp. podpečatniče na nesretni slučaj, ali onda imaste dobrih vojevodah. Neima više Chodkievića. Sada je vaše plemstvo obabljelo; u kacigah im nesu kokoši, a oružje obrati plemstvo u pluge i bičeve za tieranje volovah.“

Radziejovski umuknu, a Vilko zamèrmlja „Ma bili oni bičevi oboružani, ipak će tebe naučiti pošto si došao preko mora!“

Povoljan vietar udaraše u jadra, brodovi letjahu po moru kao ptica u zraku i za čas se usidriše. Pèrvi, koi je stupio na pieskovitu obalu s golom sabljom u ruci, bijaše Karlo Gustav, za njim Radziejovski. A kad ovaj ugleda, kako se iskèrcava i u red stavlja mnogobrojna četa, štono naumi udariti na milu mu domovinu i braću, ražžali mu se sèrce i okrenuv se stade ronit kriomice grozne suze. U to udare bubnjevi i zatrubi trublje, barjaci se razviju i tobožnji već pobiednici upute se u sèrce Poljsko, razprostranjivajući kud god prolazahu, strah i trepet, razpre i neslogu.

Prokèrči si sretno put Gustav daleko i dodje tja do Vavla. Nenadje nigdie nikakova odpora; plemstvo padaše na koliena pred pobiedonosnim kraljem, dokle čudesa svetoga grada i sablja Onoga, koi nad svimi vlada neslomi moć orjaša škandinavskoga.

(Dalje će sliediti)

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 10. PROSINCA 1859. Broj 282.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzmši nedielje i praznike nu čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Poziv k predplati na
„NARODNE NOVINE."

Laskamo si, da je očevidan napredak, koi je prijaznim sudielovanjem više vriednih domorodnih spisateljah posliednje vrieme učinio naš list. *Pitanja tičuća se naše* narodnosti i uobće svih poslovah, protežuć h se na našu krunovinu, razpravljala su se u njem ovo polugodište obilatije nego li prije, dok smo sasvim osamljeni stajali, a i vazda uzimao se shodan obzir na svaki važniji pojav naših sunarodnikah. Činili su se občekoristni predlozi, razglabali proizvodi naše književnosti. Koliko je ograničenje naših žalibože još svejednako stegnutih silah i prostora našega lista iole dopuštalo, priobćivali smo što bèrže i shodnije sve važnije političke dogadjaje, tako da nesumnjemo, da su si naši čitatelji iz ovih premda kratkih priobćivanjah pribavit mogli dovoljan pregled sadanjega političkoga stanja svih dèržavah a osobito onih, koje im bliže stoje tako u političkom, kao i u genetičkom smislu. Budući da nam nisu materijalne sile dosad dopuštale dèržati baš ni u srodnim nam i susiednim zemljama vlastitih dopisateljah, nismo propuštali iz sretnijih u tom obziru sèrbskih listovah priobćivat sve ono, što nam se je činilo zanimivije za naše občinstvo i to smo scienili za potrebno tim većma, što su kod nas rečeni listovi još svejednako prava riedkost a priobćivajući ih u njihovom izvornom slogu mislili smo, ako mu se naše občinstvo privikne, da ćemo time važan korak učinit k približenju književnom, što se medju Jugoslavenima napokon podpunoma postići mora, ako želimo jedared stupit u kolo izobraženih narodah. Iz toga uzroka dèržali smo se, koliko je polag okolnostih više moguće bilo, i onih gramatikalnih formah, što su već obćenito zavladale kod sèrbskih spisateljah novije narodne škole, jer nam je vazda više stajalo do većine, nego li filologičnoga ciepidlačenja. Mi smo osviedočeni, da će ovu našu težnju svi praktični ljudi odobrit tim većma, što nismo u tom nikad postupali naglo i strastno, već vazda umiereno i štedeći svačije mnienje; s toga smo priobćivali, nepromienjeno i članke pisane drugim formama, ako su njihovi sastavitelji to naročito zahtievali.

Što se našega podlistka tiče, nadamo se da mu u posliednje vrieme pravedan i razuman čoviek, koi poznaje potanko naše okolnosti, neće imat mnogo prigovorit, jer je bio nesamo dovoljno raznoličan i zanimiv već je sadèržavao i članakah, koji će vazda ostati od vriednosti u našoj književnosti.

Mi ćemo istim pravcem ići i godine 1860. a ako gospodi spisateljima, koji su nas tako prijazno ovo posliednje vrieme iz čista rodoljubja podpomagali i kojim na tolikom prijateljstvu evo sada javno zahvaljujemo moleći ih, da u svojoj domorodnoj revnosti i odsele nepopuste, još više ih se pridruži, na što svekolike najuljudnije pozivamo, a slavno občinstvo mnogobrojnijim predbrojenjem, nego li dosad, gdie nam je jedva troškove za štampu pokrivalo, priteče nam z pomoć, da uzmognemo pribavit si i stalnih dopisnikah i još kojeg pomagača, bit će ufano još i bolje! — *Sve stoji o občinstvu i našim spisateljima: Priskočite nam dakle u pomoć jedni i drugi a o našem trudoljubju i dobroj volji nesumnjajte. S brojem predbrojnikah povećat će se i naš list tako u svom političkom kao i književnom i beletrističkom razdielku a i poliepšat će mu se i spoljašnost. Narodne Novine, valjano podupirane od občinstva i spisateljstva, mogle bi podpunoma kod dokazane absolutne malobrojnosti našeg čitateljstva, za sad same zadovoljit svim našim potrebama u tom obziru tim većma, što njihov službeni značaj, kao što su se naši čitatelji posliednje vrieme dovoljno osviedočit mogli, ni najmanje neprieči razboritu razvijanju svih lojalnih narodnih težnjah. Gledajmo dakle da uz hliepljenje sa kojekakvim nemogućnostima, neizgubimo i ono malo, što imamo, jer varaju se, koji možebiti misle, da je tako osigurano obstojanje Narodnih Novinah, da im netreba podpore od strane občinstva.* Uzmimo dakle na um, što naš slavni Gundulić pieva:

Medju mudrim rieč je taka:
Da velika rieka nije,
Što se u vele dieli traka'!

Ciena predplatna:

Na pol godine u Zagrebu	4 for.	20 kr.	a. vr.
Na četvèrt godine u Zagrebu	2 „	10 „	„ „
S pošiljanjem u kuću na po godine	5 „	20 „	„ „
Svagdanjom poštom na po godine	6 „	30 „	„ „
„ „ na ¼ godine	3 „	15 „	„ „

Predplatni novci imadu se u frankiranim pismima pod naslovom: „Izdavateljstvu Narodnih Novinah" poslati.
U Zagrebu dne 10. prosinca 1859.

Učredničtvo Narodnih Novinah.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč. Naredbe za rekrutovanje za godinu 1860. Izdat će se mieseca prosinca. — Ignjac Kuranda, vlastnik „Ostd. Posta", dobio je turski red Medžidije. On je 1856. godine dobio i francuzki red legije.

Tèrst, 6. studenoga. Kao što čujemo, piše „Tr. Ztg" preduzet će danas linejski brod Nj. veličanstva „Kaiser" oglednu vožnju put Pule. Makina toga broda (sa silom od 800 konjah) načinjena je, kao što je poznato, u ovdiešnjem zavodu „Stabilimento tecnico" i najveća je izmedju svijuh, koje su dosad proizišle iz austrijanske koje radionice.

Sèrbija.

Profesor polugimnazije beogradske g. Dimitrije Todorović, postavljen je za profesora i direktora polugimnazije šabačke, a na njegovo miesto postavljen je za profesora beogradske polugimnazije g. Stojan Bošnjaković, profesor i direktor polugimnazije šabačke. (S. D.)

Sa sèrbske granice, 1. prosinca. Nastojanjem knežeskoga tielesnoga liekara doktora Belloni-a opet se knez Miloš nješto oporavio od svoje bolesti. Svi liekari svietuju ga, da odstupi od svih poslovah i dade svom ostarielom tielu potreban pokoj. Knez Mihoil preuzet će po svoj prilici upravu zemlje, to je barem želja svega sèrbskog naroda.

Protokoli sèrbske narodne skupštine u Kragujevcu 1859. (Iz Zvan. Nov.)

Deveta siednica, u subotu dne 1. listopada. Predsiedatelj javi, kako je svietli knez predao vèrhovno zapoviedničtvo nad vojskom knezu nasliedniku Mihailu. Skupština primi ovu viest s velikim zadovoljstvom i preko deputacije jedne podnese knezu vladaocu i knezu nasliedniku sliedeće adrese:

„Vaša svietlost premilostivi gospodaru! Narodna skupština primila je s največim oduševljenjem i zadovoljstvom saobćenje, da je Vaša svietlost, želeći koliko je moguće, olakšati sebi težko brieme vlade, predala vèrhovno zapoviedničtvo i upravu nad vojskom garnizonom i narodnom svom dičnom sinu knezu naslieniku Mihailu. Predstavnici narodni osiećajući se pobudjenim izjaviti u ime cieloga naroda Vašoj svietlosti največu zahvalnost na ovom najvišjem naredjenju."

„Vaša svietlost! Narodna skupština primila je s največim oduševljenjem i zadovoljstvom saobćenje, da je svietli knez i gospodar naš, želeći sebi po mogućstvu olakšati težko brieme vlade, Vama svom sinu, a našem knezu nasliedniku predao vèrhovno zapoviedničtvo i upravu nad svom vojskom garnizonom i narodnom. Predstavnici narodni čestitajući Vašoj svietlosti i cielom narodu sèrbskom ovo najvišje naredjenje našega svietloga kneza i gospodara Vašeg otca, koriste se ovom prilikom uvierit Vas, kneže! kao vèrhovnoga zapoviednika vojske otačbinske i kao svoga budućega gospodara o bezgraničnoj ljubavi, nepokolebivoj vierności i oddanosti naroda sèrbskoga."

Povede se govor, da bi nuždno bilo ustanoviti u Beogradu tèrgovački sud; rieši se izjaviti vladi želju, da se sud varoši Beograda zamieni u tèrgovački sud, a sud okružja beogradskoga da bude i sud za varoš Beograd. — Usvoji se predlog odbora, da se niekoja zvanja ukinu i smanje plate činovnikah. U isto vrieme usvoji se na predlog jednoga poslanika, da praktikanti nemaju manju platu od 100 talirah i da im se pri premieštanju plaća podvoz. — Usvoji se mnienje odbora, da se kèrčme po selima neotvaraju, dokle občina nedokaže potrebu. Što se tiče postojećih kèrčmah, one da ostanu tako, da one občine, kojima su ove kèrčme na štetu, imaju pravo sporazumieti se sa vlastnicima o njihovom uništenju, a ako se nebi

mogli pogoditi, onda da se po procieni izplate, a kèrčme štetne zatvore. — Povede se rieč o plaćanju danka. Poslanici varoši Beograda i okružja užičkoga predlažu, da bi trebalo porez po imanju poresivati. No skupština većinom glasovah usvoji predlog odbora, da se ostane pri sadašnjoj uredbi o danku, ali da se ostavi pravo občinama, da one same razrezuju, koliko će svaki prema mogućstvu svome plaćati. Krajnje uboge, kljaste, mučne i ovima podobne, koji nikako nebi mogli plaćati, oprostit će občina od svakoga danka. — Usvoji se predlog odbora, da se činovnicima nedaje novacah pod interes iz javne kase radi njihove špekulacije, već za njihovu potrebu da im se može dati do 300 duketah. Iz fonda činovničkih udovicah i siročadi može im se davati novacah na interes bez ograničavanja.

Većinom glasovah usvoji se predlog odbora, da se po selima dućani nemnože i oni, koji su bliže varošima od 6 satih, da se ukinu. — Usvoji se predlog odbora, da se stranci bez skrajnje nužde neprimaju, ali tu da se nepravi razlika izmedju rodjenih i po zakonu prirodjenih Sèrbah. — Na predlog odbora, da se izište od savieta ugovor sa Mišom Anastasijevićem o dvorani, da vlada u tome onako neradi, kako za najbolje nadje. — Usvoji se predlog odbora, da se hajdučke familije negone, a vlada da druga sredstva iznadje za predupredjivanje hajdukovanja, kao i da se hajdučke porodice pomiluju. — Usvoji se predlog odbora, da se svaki činovnik liši službe, koi ma kakvu tèrgovinu vodi. — Odobri se predlog odbora, da kmetovi bez odobrenja občine nesmiju občinske novce pod interes uzimati niti davati. — Odobri se predlog, da se sluge oproste bećarskoga danka, kad imaju kuću i sadrugu, koja danak plaća. — Usvoji se mnienje odbora, da občine upravljaju cèrkvenom zemljom kako za najbolje nadju, ako su one cèrkve pravile. Što se tiče starih cèrkvih, občine će s njihovim zemljama onako razpolažiti, kako im se svidi. — Usvoji se predlog odbora, da občine mogu bez svakog uticaja vlasti graditi cèrkve od tvèrdoga materijala. — Usvoji se mnienje odbora, da vlada pravi puteve i mostove i u dobrom ih stanju odèržava, ali da se na gradjenje putevah ljudi neupotrebljavaju, kad imaju kućevnih poslovah. — Usvoji se predlog odbora, da se penzije daju samo onim činovnicima, koji 40 godinah odsluže, i onima, koji služeći sasvim obole i oslabe. Ovima da se penzija nedaje po godinama službe, već koliko im treba za izdèržavanje. Penzija da se nedaje onima, koji se i bez nje mogu pristojno izdèržavati, ako su oni 40 godinah i služili. Koi penziju i protivno ovome primaju, naročito koji su, da bi kaznu kakovu izbiegli, ostavku dali i tim penziju vuku, tima da se penzija ukine, a naknadu narodnoj kasi da dadu putem sudbenim oni, koji su uzrok tome. — Usvoji se predlog odbora, da skelarina ostane sadašnja, dok se ugovori neponove.

Moldavija i Vlaška.

Dalja opredieljenja ustava za sjedinjene kneževine „Rumunije“ ova su: Centralna komisija ima 16 članovah; 8 bira zakonodavna vlast medju sobom, a 8 knez. Kad knez naimenuje člana za centralnu komisiju medju deputatima, opet ovaj član ostane i narodni poslanik. Članovi centralne komisije predstavljaju načelo sjedinjenih kneževinah. Dok rade, neprikosnoveni su. Siednice su im tajne, samo se bilježe u protokole, koje mogu obnarodovati. Kad ima u siednici 9 članovah, onda se mogu svietovati, osim kad ih mora biti dvie trećine. Kad su članovi centralne komisije i narodni poslanici, onda mogu i kneza birati. Centralna komisija neprestano prisiedava, ali može svoje siednice i odgoditi najdalje na mieseo danah. Članovi su plaćeni. biraju predsiednika medju sobom. Kad su članovi jednako podieljeni, riešava predsiednik. Komisija ima pravo primati molbenice privatne i predavati ih ministrima na izvèršenje. Ona riešava razpre medju sudovima i cehovima. Knez predaje centralnoj komisiji sve projekte zakona, koja ih poslie njemu vraća. Ako komora primi projekt koi, pošlje ga centralnoj komisiji na presudu, a ova poslie riešava, što komora mora ili sasvim primiti ili odbaciti.

Talijanska.

Turin 3. prosinca. Grof Cavour prispeo je ovamo. „Opinione“ misli da nije osnovan glas, da će on preuzeti financijalno ministarstvo. S druge strane tvèrde, da se je Cassini izjavio, da će samo onda primiti ponudjeno mu miesto u ministarstvu, ako unj stupi i Cavour.

U Parmi nalazeći se tako zvani piačentinski husari, kojim je na čelu, kao što je poznato, stavljen bio nieki magjarski biegunac (grof Bethlen), odlikuju se nestašicom sapta. Sùno se zahtieva, da se čim prije i to temeljito doskoči tomu zlu.

General Fanti podigao je proti listu izlazećem u Milanu pod naslovom „Il Progresso“ pravdu zbog uvrede poštenja.

Gospodin Desambrois odputovat će dojduće nedielje u Pariz.

Medju onima, koji su se bez dopuštenja iz južne Tirolske izselili, nalazi se i profesor doktor Esterle sa svojim pomoćnikom, doktorom Pergerom. Pèrvi je naimenovan za pèrvotnog vidara i profesora primaljstva u velikoj bolnici u Novari.

Milan, 3. prosinca. Gospodin Calcaterra iz Kugjona odpušten je iz tvèrdjave petrovaradinske i vratio se je ovamo. Danas se ovdie očekuju gospodin Pes iz Milana i Finoli iz Lodia.

Niemačka.

Berlin, 6. prosinca. „Pr. Ztg“ piše: Odkad je nastalo studeno vrieme, opazila su se u stanju zdravlja Nj. veličanstva nieka kolebanja, budući da se je kadikad pojavljala nieka odapetost, umaljavao tek, san je manje krepio a sile, što se bijahu posliednje vrieme već prilično oporavile, opet su bile znatno popustile. To kao i slabina lieve noge, štono nije bila jošte sasvim dignuta, zahtievaše duševni i tielesni pokoj, koi nije uzkratio svoga blagotvornog upliva, budući da se od posliednja tri dana umalila odapetost a povratak teka i podkriepljivajućega sna očevidno prija jačenju silah.

Turska.

S Bosanske granice pišu, da sa uslied carigradskih viećanjih ove olakšice naumili dati Bosni i Hercegovini: Porez od dvie ove pokrajine smanjit će se na 18.000 kesah (9 milijunah grošah). Tanzimat ima odnošenje uzajamno bosanskih begovah i raje uzeti kao odnošenje zakupnika i gospodara, zato mora odnošenje raja uzeti od spahije zemlju u iznajmjenje, a bez suda nemože ga nitko sa zemlje otierati. Raja će po okolnostima davati od zemlje polovinu, tretjinu, četvertinu ili petinu proizvodah. Od siena, voća i povèrtja davat će se odsada trećina na miesto dosadašnje polovine. Spahija ima svojoj raji načiniti kuću. Zaptije, buljukbaše i ostali nèsmiju, kad ih vlast kamo pošlje, ništa zabadava iskati. Nasilne komore uredit će se, neizplaćeno davanje vojnice platit će se, pretierano precienjivanje hrane i uzimanje konjah i komorah ukinut će se. Za desetak se nije ništa novo uredilo. Hajduci će se istriebiti. Vlasti imaju tužbe izpitivati i odmah uklanjati ih, a po potreki i veziru javiti.

Prognanik.

Historička pripoviest iz 17. vieka

iz poljskoga

pohèrvatio Šk. Blažević.

(Nadalje.)

V.

Niz brežuljak obrašten gèrmljem od omorike polahko stupaše težko konjaničtvo svedsko, a u posried njih mali broj plemstva, a na čelu mu Radziejovski. — Iz daleka iz jelove šume ukaže se mala četa konjanikah sa sastavom, kojom vietar u zraku simo tamo vije; od kacigah i oružja odbijaše se svietlost mieseca, a ta četa letjaše skokom, kao jato dropljah, kad se hoće dignuti sa zemlje opaziv lovce.

„Gospdaru“ šaptne s tiha Vilko Radziejovskomu „te to su naši znakovi! ... to je naš — !!

„Muč! za Boga muči!“ vikne Radziejovski ljutito, vidim ih, vèrte mi se pred očima, a sèrce mi silno bije.

Vilko ga pogleda i ugledav, gdie je naglo probliedio, uzdahne i žalostno odvrati oči od njega.

Gospodine podbilježniče! reče plemić Zakèrzevski približiv se k njemu „kani li Vaša milost tamo nas voditi?“ i to rekav pogleda ga smielo u oči.

„A makar i tamo“ odgovori mu ozbiljno.

„Tamo! tamo!“ reče opet kažuć na perjanička četu — „tamo neidem, jer neću da budem ubojicom svoje braće, a tko udari tamo sabljom u ruci, taj je podli ništcinjak! Je li istina gospodo i braćo draga?!!

„Istina! istina! dobro govori!“ vikne više glasovah. Radziejovski se uztrese na konju, kèrv mu udari u lica, no čim osieti taj uzhit, reče ozbiljno: „Gospodo i braćo mila za mnom!“ i udari u skok. Zakèrzevski tèrgne sablju iz koricah i ugledav na njoj urezano ime „Isus“ vikne: „U ime Spasitelja, tko je iskren brat i u kom vrije poljska kèrv neka ide za mnom! Ja ću vas liepše voditi. Vidite li naše barjake i perjaničke naših konjanikah? Čujete li kako pievaju: „O gospodinie uvielbiona.“ — To je naš glas a ne odmetnički, braćo tamo je miesto našim sabljam!“ Rekav to poleti kao striela, a za njim plemstvo.

Švedsko konjaničtvo projašiv brežuljak, stane na ravnici i stavi se u red; zamnju bubnjevi i kotlovi, kao da će, da poplaše neprijatelja. Okolo Jerolima Radziejovskoga osta jedva niekolicina dvoranah i plemićah.

Zakèrzevski vodjaše svoje upravo pod zastavu perjanikah. S početka ga sakrivao prah, debeo kao magla; al eto na jedanput začuju se u poljskom taboru radostni pozdravi, a začudjeni Švedi gledahu, kako si bratinski ruke stišcu plemići s konjanici. Vilko si otre suze rubom od kontuša pogleda svoga gospodara i opazi, da i njemu teku suze niz junačko lice. Gospodaru, mi tu, pa sami tu? s tiha progovori. Jerolim stisne mu ruku i reče: „Počekaj, pa će i nam svanuti liepša zora.“

Silan štropot tutnji od poljskih konjanikah, već nekašu polegano, nego lete kao sivi orlovi, šume kao silna bura, dugi barjaci, raztèrgani vietrom, dižu se u vis, kao jadra razderana, oružje zveči, perjanice se nišu lakkim šumom, kao jato letećih sokolah, a na čelu muž s dugom bradom, ogèrnut plaštem, mašuć sabljom kaže na Švede. Nu osietiv švedski konji štropot i zvek oružja i vijanje perjanicah, već nestoje mirno, dignu uši, pušu nozdèrvami pa i nje popade strah, kao njihove jezd oce i gospodare.

Čete im se sve smiešale od straha, biesni im konji bacaju ustrašene jezdioce sa sebe, i prije nego ih mogahu dosegi barjaci poljski, već nesta Švedah! Polovina ih ležaše na ledini, što mèrtvih, što ranjenih, a ostali se razbiežaše. Stiepko s Czarnca pogladi si bradu, budući se bio razsèrdio, što je tako lahko pobiedio i što mu ih je toliko uteklo; nu sa malo pogledi opet na bradu i zafèrkne si bèrkove i već bolje volje izusti svoju običnu bruku: „Baba s vozu kolom ložej.“ Sad zapoviedi jednom oddielu, da progoni utekle, a sam s drugimi povrati se opet u jelovu šumu.

A Jerolim Radziejovski? — S početka bitke sablje se nit netaknuv nepomično gledaše strah i komiešanje nepobiedivih dotle Švedah, pred kojimi je malo prije plemstvo i vitežtvo ponizno padalo i klanjalo glave, a eto sada gizdavi im barjaci na sto komadah raznešeni lete po zraku, a strahovitoj malo prije četi ni traga nemožeš naći; samo mu vietar donašao u uši glas pievajućih pobiediteljah.

Tebi čast i slava gospodine viečni
Bila na uvieke, što postasmo srećni,
Tebe danas slavi naša vojska ciela,
Sluge tvoje, danas pievamo ti diela. —

(Konac će sliediti.)

— Iz Carigrada javljaju od 19. studenoga, da je tamo bilo promiene u ministarstvu. Ćamil-paša, predsiednik velikoga suda, stavljen je u razpoloživost, a na njegovo miesto došao je Safetipaša, dosadašnji ministar nad vakupima, kojega je zamienio Riza-efendija, upravitelj troškovah sultanovoga harema, a ovoga Ćemil-efendija. — U cèrnom moru mnoge su se ladje razbile.

Velika Britanija i Irska.

Kod meetinga, dèržanoga sinoć u Liverpoolu po družtvu za financijalnu reformu prisutstvovale su 3000—4000 osobah, medju kojima bio je Bright glavna osoba (Cobden boluje još svejednako u Parizu, a izvan njega dali su se jošte mnogi pozvani izpričati), zatim bili su tamo sučlanovi parlamenta: Ewart, Pollard-Urquhart, Pilkington i Hadfield. Po pročitanju izpričnih pisamah i ustanovljenju niekih formalnostih, pročita Mr. Charles Robertson, komu je predano bilo predsiedničtvo, jednu adresu družtva na Brighta, Cobdena i generala Thompsona, da ove stare zastupnike lige proti žitnom zakonu pozdrave dobrodošlicom i raztumače težnju družtva, koje onamo teži, da se svi izpravni porezi ukinu i time preustroji svekolika financijalna sistema.— Na to odgovori Mr. Bright govorom trajućim jedan sat i pol.

Rusija.

Iz Sevastopolja se javlja, da su od 71 ladje, što su bile potopljene u tamošnjem pristaništu za vrieme obsade, izvukli već 30 komadah. Jedno amerikansko družtvo latilo se toga posla. Najveće brodove, koje nisu mogli izvući, podpalili su barutom te sada opet mogu ladje ploviti po pristaništu. U samoj sevastopoljskoj varoši opravljene su samo cèrkve i nekoja zdanja; ostalo kao i malakovska kula još je razrušeno. — Ruski car poslao je princu Napoleonu na dar četiri prekrasna konja.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Pariz, 7. prosinca. Javljaju iz Palerma od 27. pr. m., da je tamo direktor policije, Mauricalco, preminuo nožem proboden. Iz Rima javljaju od 3. t. m., da je sveti otac papa primio financijalnu konsultu, i da joj je obećao potreban naputak, da uzmogne odgovorit pravednim željama.

London, 7. prosinca. Batinanje ukinuto je sada i u pomorstvu izuzemši nieke slučajeve. „Daily News“ oprovèrgava „Norda“, iz čega se vidi, da nije Englezka sada stopram zbog Maroka zaiskala, da joj Španjolska plati svoj stari dug; to je ona već mnogo prije učinila bila; Španjolska je priznala taj dug.

Pariz 5. prosinca. Od Englezke, Pruske i Sardinije došli su već privoljujući odgovori u obziru na kongres. Kao zastupnici označuju se za Englezku Cowley i Wodehouse, za Sardiniju Cavour i Desambrois. Glasa se, da će skoro u život stupit ministarstvo Cavour-Ratazzi.

London 5. prosinca. „Times“ donosi pomiriteljni članak o pitanju suezkoga kanala. Englezka se je, veli, protivila proti izvedenju istoga, jer bo ga je dèržala za hèrdjavu špekulaciju. Viesti iz Amerike od 23 stud. javljaju o propadnutju broda „Indian“ Englezki brodovi otišli su izpod San Juana. I gospodin Harvey otišo je s otoka. Sjedinjene dèržave skupljaju vojsku na mexikanskoj granici.

Iz Madrita od 4. prosinca javljaju bèrzojavnim putem:

U bitki od 30. studenoga imali su Mavritani 500 mèrtvih i 1500 ranjenih. Zarobljen nije bio nitko.

Odkad je vojna nastala, imali su Španjolci mèrtvih, 644 jako i 73 lahko ranjena.

General Zabala poduzeo je razgledanje mavritanskoga tabora kod Tetuana.

Španjolska vlada primila je uprav sada poziv na kongres.

London 5. prosinca. „Times“ veli, kongres začet će se po imenu 5, no u istinu 15. siečnja. Lord Cowley sam će zastupat Englezku, koja će kao što se čini, više iz medjunarodne uljudnosti nego li u istinu učastvovat kod viećanjah o Italiji.

Odziv.

Čitasmo s uzhićenjem oduševljeni poziv gospoje Prašničke u obziru obrazovanja našega naroda, te oslanjajuć se na članak „Non quis, sed quid“ pomislismo, nebi li se ta sveta svèrha popularnim poučnim kakvim časopisom postići mogla.

Zato se odvažismo, obću pozornost na ovo sredstvo upraviti, a da se takovo poduzetje unapred osigura pozivljemo štovane domorodce, da se posredstvom našega javnoga lista poimence obvezatno obreku, da će se na stanoviti broj exemplarah prebrojiti; što se nas tiče, mi jamčimo za deset predbrojnikah u našem miestu a nadat se je, kad se jedared oživotvori takav organ, da će se i naša matica iz svog dugotrajnoga sna prenuti i radostno primit ga pod svoje zakrilje.

No ako taj predlog nebi našao željenoga odziva, gledajmo barem, da se po predlogu vriedne gospoje Prašničke čim prije sastavi družtvo za izdavanje poučnih pučkih knjigah i nastojmo svake godine barem po koju takavu knjižicu shodnim načinom turit medju naš prosti narod. Ali kanimo se viekovita viećanja i latimo se jedared činotvorno toga spasonosnoga diela. Pokažimo svietu činom, da smo prijatelji prosviete i našega puka, i da Hèrvatima krivo čine oni, koji ih obiedjuju ružnim nehajstvom za sve, što je njihovo. Operimo ovu ljagu i prinesimo svaki po mogućnosti koju žèrtvicu na na oltar narodne prosviete. Niekolicina ovdiešnjih domorodacah, u kojih se imo obnaroduje ovoj članak, pripravna je u tu plemenitu svèrhu odmah položit 40 for. a. vr., čim se odbor ili drugo kakvo središte toga radi ustroji.

U Toplicah pri Varaždinu 7. prosinca 1859.

Jedan u ime više ih.*)

*) Ime jamca za tu svotu nalazi se s podpunim očitovanjem u nas. Učr. Narod. Novinah.

Književne viesti.

Najvećom radostju imamo javiti, da je ovdiešnja knjigopečatnja Karla Albrechta ovih danah dobila iz českoga Praga sasvim nova i liepo salita glagoljska slova, kojimi će se tiskati jedan dio hèrvatske Bibliografije i pèrva knjiga Spomenikah jugoslavenskih, što ih gosp. Ivan Kukuljević Sakcinski pod imenom Monumenta Slavorum meridionalium historica za tisak priredjuje. Ima sada preko 350 godinah, odkad su se glagoljske knjige u hèrvatskih gradovih Senju i na Rieci tiskale, od ono doba nebijaše se već u Hèrvatskoj glagoljicom tiskalo, te naš narod, kod kojega se je u cèrkvi slavensko-glagoljski obred odèržao bio, morao je svoje knjige nabavljati iz Mletakah i Rima. Našemu vremenu, u kojemu se je kod svega Slavenstva ljubav k najstarijemu svojemu glagoljskomu pismu s nova porodila, bijaše sudjeno, da se i u Hèrvatskoj, staroj pradomovini glagoljice, nadju novi gojitelji i cienitelji njezini, pa da se i u Zagrebu pèrvi krat, odkad stoji, glagoljske knjige izdavaju. Mi želimo g. Albrechtu radi one žèrtve, koju je nabavljanjem otih novih slovah imao, najbolji napredak i uspieh.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 9. prosinca 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	79.55
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	73.65
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	911.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	211.
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisava po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f.k.n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonto	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandeskih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		106 50
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		123.75
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		
Tečaj zlatnih novacah.		
Carski kovani cekini		5.83
„ podpuni cekini		
Krunaši		
Srebro		24.50

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

(Vl. 73.) 3—1

Oglas.

Ravnateljstvo povl. austr. nar banke zaključilo je s privoljenjem vis c k. ministarstva finan cijah, da rokove ustanovljene u oglasima od 1. rujna i 27. prosinca 1858 za izmienu banknotah svih kategorijah glasećih na konv. novac produži na sliedeći način:

1. Banknote glaseće na konv novac po jednu, dvie, pet, deset, pedeset, što i hiljadu forintih primat će se do 30. travnja 1860 kod bankovnih kasah u Beču, Pragu Bèrnu, Pešti, Lavovu, Gradcu, Lincu, Temišvaru, Tèrstu, Inšpruku, Sibinju, Brašovu, Košicah, Opavi, Rieci i Zagrebu putem izmiene kao i kod svih podružničnih zavodah banke za eskemptovanje u krunovinama putem plaćanja, zatim kod bankovnih podpieneznicah za mienjanje u Ljubljani, Cielovcu, Gorici, Solnogradu, Krakovu i Černovici putem izmiene.

2. Od 1. svibnja do 31. sèrpnja 18 0 primat i mienjat će se naznačene banknote samo kod bankovnih kasah (pieneznicah) u Beču.

3. Po izmaku ovoga roka ima se za izmienu banknotah glasećih na konv. novac neposredno obratit na ravnateljstvo banke.

U Beču dne 28. listopada 1859.

Pipitz, s. r.
upravitelj banke.
Kristian Henrik vitez Coith s. r.
namiestnik upravitelja banke.
Wodianer s. r.
ravnatelj banke.

Sekt. III. Abth. 3. br. 10932-10828 (Ds.—96) 3—1

Oglas.

Od onih kroz pomenšivanja konjaničtva vèrhu broja izpavših c. kr. paripah prodavati će se od 19. prosinca ove godine počamši u Varaždinu 175 komadah kroz očitnu ličbu. Što se time do znanja stavlja.

Od c. kr. zemaljskog zapoviedničtva vojske.

U Zagrebu dne 5. prosinca 1859

Br. 3210. (Fin.—48) 3—1

Oglas dražbe.

U sliedstvu naredbe c. k. financijalnoga okružnog ravnateljstva u Rieci od 23. sèrpnja 1859 br. 9897 prodavat će se putem javne dražbe dne 11 siečnja 1860 u 9 satih u jutro i u 3 sata poslie podne po službenoj komisiji uz priuzdèržanje potvèrde sliedeća dèrva iz šumah Fužine upravljateljstvenog okružja asociena po šumskom upravljanju, i to:

A. iz šumskog kotara Mèrzlevodice
iz šumskog razdiela Rogozna

	fiskalna ciena u austr. vr. fr. kr.
406 komadah jelovih gredicah (scala-holz) u skupnoj mieri od 687½ cari . .	849-41½
iz šumskog razdiela Š.rokedrage	
509½ hvatih cepanic i 179½ hvatih šibja 4½ dugih uglevarskih dèrvah	1,416 10
iz šumskog razdiela Viševice	
1950 hvatih ciepanih i 570 hvatih šibja 4½ dugih uglevarskih dèrvah	6,212 40

Uz ponude ustmene primat će se i pismene.

Nu ponude pismene moradu uvietima dražbenim shodno uredjene biti, i propisanu kaparu ili namiru vèrhu položenja ote kapare pri kakvoj c k. dèržavnoj blagajni priložena imati, i moradu se do uključivo 10. siečnja 1860 kod c. kr. šumskog ureda Fužine zapečaćene predati.

Bitni uvieti jesu sliedeći:

Koi kod dražbe prisutstvovati hoće, mora kao jamčenje, da će svoju ponudu obdèržavati, položiti u ruke dražbene komisije kaparu ili u gotovom novcu, ili u austrijanskih dèržavnih obveznicah (računajući polag posliednjega tečaja burze) koja sastoji u desetom dielu polag ustanovljenog izjavljenja ciene kapitalnog iznosa. Ota kapara će se odmah po zaključenoj dražbi svim ponuditeljem (Offerentom) izuzamši najviše ponudjajućeg povratiti.

Najviše ponudjajući imadu odmah ili najdalje za 14 danah poslie kako bi se strankam službena potvèrda njihove ponude priobćila, kupovnu cienu uračunavši položenu kaparu kod c. k. ureda dèržavnih dobarah u Fužini u gotovom novcu položiti. Ostali uvieti, koji temelj dražbe sačinjavaju, mogu se po svakome prije dražbe u običnih si žbenih urah kod c. kr. okružnog financijalnog ravnateljstva i kod c. kr šumskog ureda Fužine uviditi, isto tako mogu se i u prisutju dotičnog c. kr. šumara dèrva za prodaju opredieljena.

C. k. šumskih dèržavnih dobarah ured.

Fužine dne 29 studenoga 1859.

Nr. 2518-pol (Izv.—203) 3—1

Lizitations-Ankündigung.

Wegen rückständiger l f Steuer und der verschiedenen Exekutionsgebühren werden am 20 Dezember l. J um 10 Uhr Vormittags am Gute Jakovlje sub consor. Nr. 1, zwei Kühe, und am 22. Dezember d. J um 10 Uhr Vormittags am Gute Lepavec sub consc. Nr. 1, 200 Zentner Heu, dann am 24. Dezember l. J. um 10 Uhr Vormittags am Gute Unter Oroslavje sub consc. Nr. 3, 50 Metzen Gerste und 100 Eimer Wein an den Meistbiethenden gegen gleich bare Bezahlung licitando veräussert, wozu Kauflustige hiemit eingeladen werden.

K. k. Bezirksamt Stubica zu Oroslavje den 1 Dezember 1859

Der k. k. Bezirks-Vorsteher
Matković m. p.

Nr 238-Pr (Izv —204) 3—1

Konkurs-Ausschreibung.

Bei dem Gemeindeamte zu Therezovac ist die Sekretärsstelle, mit welcher ein jährlicher Gehalt von 367 fl. 50 kr. öst. W. nebst Naturalwohnung und 16 Klafter Brennholz verbunden ist, in Erledigung gekommen.

Zur Besetzung dieser Stelle wird hiemit der Konkurs bis zum 30 Dezember 1 59 mit dem Beifugen ausgeschrieben, dass die Bewerber um diese Stelle ihre mit den nöthigen Dokumenten versehenen Gesuche bei der k. k Bezirksamts-Vorstehung in Veröce bis zur obgesagten Frist zu überreichen haben werden.

K. k. Bezirksamt Verovitic am 4. Dezember 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorstand
Miličić m. p.

Br. 6128 (DS.—94) 3—2

Objavljenje

magistrata c. k. glavnog grada Zagreba glede za upravnu godinu 1860. propisanih izravnih porezah uobće, onda glede obnadievanja i odmiere dohodarine posebno

1. Polag proglašenog previšnjeg patenta od 27. rujna 1859 i polag naredbe vis c. kr. financijalnog zemaljskog ravnateljskog predsiedničtva od 9 listopada 1859 br. 1273 pr. plaćat će se zemljarina, kućarina, zanatarina i dohodarina ove godine po mierilu i ustanovah propisanih za upravnu godinu 1859.

2. Za predavanje očitovanjah i prijavah vèrhu različitog dohodka I., II. i III. reda izvan kamatah dèržavnih, javno-zakladnih i redovitih obligacijah, od kojih dohodarina se previšnjom carskom naredbom od 28. travnja 1859 i od vis c k. financijalnog popečiteljstva propisanim načinom platiti se mora, ustanovljuje se odnosno na § 11. zakona o dohodarini od 16 siečnja 1852 rok do posliednjega dana miesec prosinca 1859.

3. Očitovanja o dohodku imadu se osim nedielјah i zapoviedanih svietkah svaki dan od 9 do 12 satih u jutro, i od 3 do 6 satih poslie podne u ovome magistratu u varoškoj viećnici predavati.

4 Proti svim poreznikom bez iznimke dakle i proti posiedteljima glavnicah u onu u predidućem članku 2. javljenu iznimku nespadajućim, koji do izmaka miseca prosinca 1859 očitovanja svoja i prijave uručili nebi, biti će postupano po smislu §. 32. pomenutog zakona o dohodarini, te će se dotični imati sami sebi pripisati posliedice, koje bi mogle iz toga proizići.

5. Glede rokovah izplatijvanja poreza ostaje obstojavši red, po kojem će se svi izravni porezi ujedno sa nameti u sliedeća četverogodišnja obroka: pèrvi obrok 15. prosinca 1859, drugi 15 ožujka, treći 15. lipnja i četvèrti 5 rujna 1860, kao što je svakom porezniku na izvanjskoj strani porezne knjižice naznačeno u poreznu blagajnu plaćati.

6 Za postići uredno izplaćivanje poreza i za predupraditi naraštaj zaostatakah odredjeno jest, da naslupljenjem svake upravne godine pobiranje i prisilno iztjerivanje poreza tako dugo po mierilu prijašnje godine 1859 izvesti se imade, dok dužnost z lekuću upravnu godinu propisana nebude, u koju se onda položeni već iznosi uračunati imadu.

7. Radi toga imat će svaki poreznik ako mu nebi do znanja već stavljena bila dužnost na porezu za godinu 1860 za označenih obrokah unapred po razmieru dužnosti prošle godine 1859 plaćati, ako hoće da prisilnom utjerivanju izbiegne.

U Zagrebu dne 23. studenoga 1859.

Br. G45. (Dp.—139) 3—3

Razpis natiečaja.

Kod trivijalne učione u Kraljevom Vèrhu u stubičkom školskom kotaru ima se popuniti miesto učitelja ujedno orguljaša, s kojim je skopčana godišnja plaća od 300 fr. sr. nuz bezplatni stan i 15 hvatih gorivih dèrvah za zajednički potrebu učitelja i učione.

Prositelji neka svoje na školsku obćinu u Jakovlju upravljene, te dokaznicami o dobi, sposobnosti, pomnji i vremenu dosadanjega svoga službovanja providjene, vlastoručno pisane molbenice do 15. siečnja 1860 predadu u ruke školskoga kotarskoga nadzornika, župnika Mirka Tumpića u Bistrici.

U Zagrebu dne 18. studenoga 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga ordinariata.

Nr. 12540-2101. (Izv.—292) 3—3

Avviso di Concorso.

Si è reso vacante il posto di Cassiere presso la Cassa Centrale di Porto e Sanità marittima in Ragusa, cui va congiunto il salario di annui fiorini ottocento quaranta Valuta Austriaca, nonchè l' obbligo di prestare una cauzione di servizio nell' importo di un' annata del soldo.

Chiunque intende aspirasse, presenterà fino a tutto il mese di dicembre p. v. al Governo Centrale Marittimo la documentata sua istanza comprovando l' età, l' illibata condotta morale-politica, i servigi finora prestati, la piena idoneità al posto optato, nonchè le cognizioni di lingue che eventualmente possedesse.

Si avverte che coloro i quali non trovansi diggià impiegati presso qualche Cassa erariale, dovranno comprovare d' aver subito con buon successo oltre il prescritto esame di Cassa anche l' esame di Contabilità.

I concorrenti dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con un altro impiegato portuale sanitario in Ragusa.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.

Trieste 23 novembre 1859.

OGLASNIK.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Štampano u Narodnoj tiskarnici Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. **U ZAGREBU, U PONEDIELJAK** **DANA 12. PROSINCA 1859.**

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč 8. prosinca. Jučer je na Lagerbergu bio veliki dvorski lov, kod kojega su učestvovali Nj. veličanstvo car, princ oranjski, vojvoda modenski, nadvojvode Vilelm, Lavoslav, Rainer i Josip. — Princ prestolonasliednik nizozemski učinio je jučer Nj. kraljevskoj visosti vojvodi modenskom podulji posiet; svoje bavljenje u Beču produžio je princ za niekoliko danah.

— Medju generalima, koji su prekjučer imali audienciju kod cara, bio je i s dopusta vrativši se gospodin podmaršal baron Eynatten.

— Osoblje francuzkoga poslanstva u Beču sastavljeno je na sliedeći način: Markez **Du-moustier**, veleposlanik; g. **d'Avril**, dosad učrednik u ministarstvu izvanjskih poslovah, pèrvi tajnik; grof **Courcy**, dosad u Atini, drugi tajnik; grof **Sainte-Marie**, treći tajnik; vojvode **Caderousse-Grammont** i grof **Nettancourt**, pridruženici.

— Kao što javljaju iz Verone, obustavljeno je od 1. t. m u području 2. vojske sasvim borivo dodatakah za stanje u pripravnosti i svim onim, koji su jošte u uživanju istih stajali, naznačena je odsele samo prosta mirovna pristojba.

— Posliednji transport austrijanskih vojnikah, koji se iz francuzkoga ratnoga suženjstva, ponajviše iz južne Francuzke, iz Toulona, Marsilje i Aixa, sada vraćaju u domovinu, proležili su 4. t. m. poslie podne kroz Monakovo. I oni su, kao njihovi drugovi, koji su prije ovuda prolazili, veoma prijazno dočekani i stranom iz privatnih sredstvah podvoreni b li pod upravom sučlanovah odbora, koi se je već mieseca svibnja i lipnja kod prol za pèrvoga austrijanskoga vojenoga sbora u Italiju podvèrgo istoj domorodnoj zadaći. Transport sastojao je iz 79 soldatah svih vèrstih oružja, od kojih će žalibože premnogi strašno osakaćeni ili od svojih ranah i bolestih jedva oporavivši se opet vidit svoju domovinu. Većina došla je od Rastata, odkuda im je dodan bio jedan oficir i niekoliko podoficirah, kao i jedan vojnički liekar, a nieki su i došli iz bolnicah u Ulmu, gdie su stranom od ranah, stranom od drugih bolestih — posliedicah od tegobah podnešenih u talijanskoj vojni — natoliko izliečeni bili, da mogu nastavit svoj put u Beč. Svi su bili haljinama i kabanicama, zatim debelim vunenim čebetima (gujnima), da se od zime braniti uzmognu, dobro obskèrbijeni, bilo je dakle sve moguće na njihovu korist učinjeno. I niekoliko neranjenih Talijanah od regimente nadvojvode Šišmana nalazilo se medju njima. Oni su kazali veliku razdraženost proti Piemontezima, na kojih su se postupanje, kad su ih većom stranom ranjene uhvatili, veoma tužili, dočim su uobće s postupanjem od strane Francuzah, tako gradjanah kao i vojnikah, zadovoljni. Još u večer u 6 satih otišli su na iztočnoj željeznici do Landshuta, gdie su prenoćili da zatim na kolih od onud odpravljeni budu u Vilsbiburg i Linc.

— U **Ennsu** izgoriela je dne 5. t. m. ona konjanička kasarna, gdie su bili smiešteni magjarski dobrovoljci.

— Iz **Lavova** javljaju, da je u Galiciji i Bukovini u 20 miestah zavladala pošast medju rogatom marvom, od koje je već uslied toga palo 334 komada, 28 komadah bilo je zatučeno a 67 ostalo je jošte bolestno. — Polag najnovijih viestih iz Welsa raprostranjuje se i tamo ova pošast veoma naglo, uslied koje je u najkraćem vremenu u jednoj jedinoj kući palo 14 komadah rogate marve.

— Za nadpiskupa lavovskoga gr. ob. naimenovan je premislski gèrčko-katolički biskup Gregor baron **Jachimovicz**, za premislskoga biskupa gr. ob. kaptolski predstavnik kod premislskoga gèrčko-katoličkoga stolnoga kaptola Toma **Polanski**.

Beč, 9. prosinca. Nj. kr. visost princ od Oranije odputovao je sinoć u Olansku.

— Verbovanja za papinsku vojsku napreduju dobro u Theresienbadu kod Meidlinga; svaki dan upisuje se 20 do 30 osobah i već su sastavljene dvie podpune kumpanije, koje su već u dva transporta otišle na miesto svoga opredieljenja. Prošaste nedielje stupio je i jedan grof i jedan baron u papinsku službu i počastio je ostale novake što darežljivije. Verbovanja nastavit će se na neopredieljeno vrieme.

Sèrbija.

Sa sèrbske granice od 2. prosinca. Svi advokati u Serbiji, koji su sèrbski podanici, pozvani su od ministerstva pravosudja, da se u buduće stegnu od svakoga zastupanja stranakah pred sudom. Ova naredba uništuje sasvim domaće odvietničtvo i nedopušta pred sudom pravničko posredovanje od strane stranakah, koje su sèrbski podanici. Parničke stranke dakle prinudjene su svoje pravo bez advokata braniti. Knez Miloš boluje još svejednako. Knežeski tielesni liekar dr Belloni otišao je u Peštu, da se tamo s doktorom Balessom posavietuje o stanju bolesti kneza Miloša.

Protokoli sèrbske narodne skupštine u Kragujevcu 1859. (Iz Zvan. Nov.)

Deseta siednica, u ponedieljak 3. listopada. Preduzme se pitanje o upropašćivanju naroda od tako nazvanih „zelenašah (lihvarah)", koji daju novce na pretierane i protuzakonite interese (više no 12 procenta). Skupština rieši, da se parnice takove bolje uzmu u pozornost, a narod da se u toj stvari pouči. — Na predlog jednoga poslanika rieši skupština, da praviteljstvo udesi novčanu sistemu po tako nazvanoj decimalnoj sistemi.

U 9 sati dodje svietli knez s popečiteljem financije i svitom On u podužoj besiedi pokaza svoje staranje o zemaljskim dielima, obrati po-

---

Prognanik.

Historička pripoviest iz 17. vieka

iz poljskoga

pohèrvatio Šk. Blažević.

(Nadalje.)

VI.

Pri istom onom predgorju, gdie se je oholo sa sabljom u ruci izkèrcao Karlo Gustav, stajaše, za odtienut se, pripravnih dvanaest brodovah. Blieda lica mornarah pokazivahu strah, kad opaziše, da se svih stranah bieže bez svakoga reda uplašeni švedski vojnici, bacajuć oružje i ostatak preostavšeg im pliena. Na čelu male šake odvažnijih bèrzo uzmicaše kralj švedski plašljivo obaziruć se na svoje brodove. Silni vietar bacaše Švedom piesak u oči, a sretnim pobiediteljem, kojim i sada, ko što prije, na čelu bijaše muž duge brade, dobro zaogèrnut plaštem, veoma prijaše u progonjanju neprijatelja. Oštra mu sablja zadavaše strah i užas neprijatelju. Švedi ugledav ga bacahu se kao sliepi u more, te se tako nieki utopiše, a drugi sretno ukèrcaše u ladje. Karlo Gustav posliednji dospie do posliednje svoje zaštite, dignu sidra i već se otisnu na more, kad doleti sa svojom četom Stiepan s Czarnca, baci se u talase, te oplivav komad mora, sred pienećeg se talasa digne mokru sablju u vis i radostno vikne: „I more i zemlja naša slobodna je."

U taj čas izadje iz kolibe ribarove Jerolim Radsijovski pa zajašiv konja poleti sa svojom pratnjom k pobiediteljem i veselo pozdravi Stiepana Czarnieckoga. Na kad mi poda ruku, stane hetman nepomično i oštro pogleda mu u oči, no za čas pruži mu i on ruku te reče: „Oprosti nam bože griehe naše. Prosti ste od prognanstva, smielo možete se baciti na koliena pred svietlog kralja. Jer on mi zapoviedi, da Vam rečem da bi vas rado ugledao uza se; prošlost budi zaboravljena, kao kamen u vodi, a sada gospodine podbilježniče ajde veselo s nami!"

Vilko uzašav na brežuljak, sadèrži konja te gledajuć na ladje nestajuće u daljini, vikne: „Eno tamo u daljini već nam Švedi iščezavaju izpred očijuh."

Hetman začuvši rieč „Švedi", poskoči na konju, pogledi si bradu i ogledavajući se naokolo sèrdito zapita: „Gdie su Švedi, za njima u potieru! Ali dosietivši se u isti par, nasmije se veselo i reče rukujući se s Radziejovskim „Mislim, da nas neće tako bèrzo opet posietit."

VII.

Bijaše to radosten čas, kad svetačno ulazaše kralj Jan Kažimir u Varšavu, okružen svom svojom uzmožnostju i kraljevskim velelepjem. Zvuk zvonovah, smiešan s tutnjavom topovah i vikom veseloga pučanstva, bijaše najkrasnija glasba ove veličanstvene pratnje. S prozora svojega dvora gledaše Jerolim Radsiejovski taj svečan ulaz, tu veliku svetkovinu, kupljenu dragocienom kèrvju i plienom tolikoga plemstva. Saviest, taj ongjeo čuvar, grizla ga uviek, spominjala ga neprestano na zlosretno putovanje u Švedsku i one brodove, s kojimi donie biedu na mirne obale poljske. Osveta doduše mu je ugasla u sèrdcu, ali gorka ga je zato pekla i mučila žalost.

Jedva se zakloni pratnja iza krakovskih vratah i jedva umuknu zvuk zvonovah, tutanj topovah i vika občinstva, kad stupi predanj dvoranin poslan od kralja, i uruči mu zapečaćen kvier. S udivljenjem otvori ga Jerolim Radziejovski i pročitav ga donositelju reče: „Njegovo veličanstvo kralj učinio me poslanikom carigradskim, sveto ću izpuniti volju milostiva svoga gospodara; izručite Njegovomu veličanstvu moj pokoran naklon s poniznom prošnjom, da mi dozvoli zahvaliti mu se glavom za toliko odlikovanje i za toliku milost."

„Njegovo veličanstvo", reče dvoranin „zapoviedi mi, da Vam, uzvišeni gospodine podbilježniče, izjavim, da Vas odriešuje od ove dužnosti, i da želi, da se odmah na put spremite, jer silni interesi dèržave zahtievaju, da se novo izabrani poslanik odmah uputi u Carigrad, i čim prije stupi pred sultana."

Podbilježnik nereče ni slovca, nego tužna lica i nikom poniknuvši stajaše kao prikovan, dokle dvoranin neodè, a zatim žalostno vikne: „Nije to milost, nego je častno zatočenje, kad mi nedozvoljuje ni da ga vidim. Dostojna kazan! O zašto nisam u valovih morskih zakopao sve svoje boli!" i pokrije si lice rukama, jer ga mučiše očajanje, žalost i gorke uspomene. Za čas zazviždi u srebèrnu zviždaljku, te kad stupi predanj Vilko reče mu, tišćući mu ruku: „Nerazdieljivi moj prijatelju i druže u biedi i nevolji, opet moramo u sviet. Kralj, naš gospodar, načinio me poslanikom u Turskoj; zapoviedi, da se bezodvlačno sve za put spremi, jer nam je odmah ići."

Vilko stajaše časak, kao prikovan, nesa-

zornost skupštine naročito na nepovoljno financijalno stanje sadašnjo i pozove ju, da o ovom pitanju razmisli, zapoviedi popečitelju financije, te predade skupštini proračun prihodah i razhodah za godinu 1860. Zatim se udalji knez iz skupštine pracen sa živio! Pročita se izvod proračuna i odredi se komisija, koja će ga pregledati i svoje mnienje skupštini podnieti.

Poslanici okružja kruševačkoga predlože i skupština većinom glasovah rieši, da se knez sa sredotočnim upravljanjem preseli u Kragujevac. Sedam okružjah bijahu mnienja, da knez sa centralnom vladom ondie siedi, gdie mu se svidi. — Na predlog jednoga poslanika rieši skupština, da se porez mitrovski počimlje kupiti od polovine ožujka, a gjurgjevski od polovine rujna. — Na predlog rieši skupština, da se poištu sajmovi iz javnih kasah od onih činovnikah, koji su ih na špekulaciju uzeli.

Talijanska.

Turin, 3. prosinca. Narodna skupština florentinska sazvat će se još tečajem ove nedielje i Ricasoli tražit će od nje privoljenje za Buoncompagni-evo vladaočtvo. Ovo privoljenje biti će istina samo doknadno, no mudri Florentinac hoće da bude obezbiedjen za sve slučajevo. Odgovor ovdiešnje vlade na poziv za kongres otišao je u Pariz. Isti je u odobravajućem smislu sastavljen i izbor punomoćnikah već je, kao što se čini, službeno odlučen. Grof Cavour i Desambrois zastupat će, vele, Sardiniju.

Turin, 4. prosinca. „Opinione" sumnja, da li je već riešeno pitanje o vladaočtvu. Ricasoli odputovao je jučer a Buoncompagni odlazi koncem ove nedielje u Firencu.

Bolonja, 2. pros. Farini sastavio je komisiju za izradjenje zakonah i dekretah, koja ima izvesti izjednačenje Parme, Modene i Romanje sa sardinskom dèržavom. Ujedno ukinut je dugovni zatvor.

Niemačka.

Iz Berlina pišu: O podatku pozivah na kongres i o niekim s njima skopčanim točkama imaju se doknadno navesti jošte nieke pojedinosti. Francuzko pozivno pismo prispielo je dne 1 prosinca u večer i bilo je u petak dne 2. u jutro predano. Austrijanski poziv prispeo je u subotu dne 3. i bio je tečajem istoga dana predan. Budući pako da je Austrija želila, da u isto doba učini poziv, izjavio je austrijanski poslanoša, grof Chotek, dne 2. ustmeno, da je bèrzojavnim putem o odlazku depešah obaviešten i da mu je naloženo, da prijavi poziv. Zatim su pozivi u prepisu ostavljeni bili, austrijanski, kao što smo napomenuli, jedan dan kasnije nego li francuzki. Da je francuzki prije u Beč išao, krivo je mnienje. Prihvat od strane Pruske i naznačenje pl. gospodina Schleinitza i grofa Pourtalès-a za pruske zastupnike bilo je već dne 3. u Parizu poznato posredstvom bèrzojava.

Berlin, 7. prosinca. Princ Friderik Vilhelm i princesa njegova supruga vratili su se jučer s kolonjskim bèrzohitnim podvozom ovamo u najboljem zdravju.

Monakov, 4. prosinca. Vienčanje princese Matilde u Bavarskoj, četvèrte kćeri vojvode Maksimilijana, s grofom Tranjskim, najstarijim bratom kralja obijuh Sicilijah, dèržat će se usljed „Nürnb. Korr." u pèrvoj polovini dojdućega mieseca veljače.

Francuzka.

Pariz 5. prosinca. Pismo iz careva kabineta na liverpoolske tèrgovce načinio je ovdie na sve miroljubive ljude najbolji utisak. Nesumnjaju, da će se svi oblaci, koji su se posliednje vrieme nagomilali medju Englezkom i Francuzkom, opet bèrzo raspèršit i nadaju se, da će se naročitim izjašnjenjem mirovnoga raspoloženja carske vlade dovèršit dielo pomirenja, započeto Billaultovom okružnicom. K tomu dolazi jošte, da je izdana zapoviest, da se imaju svi iz Bretanje sakupljeni pomorci već poslie deset miesecih službovanja (inače traje isto četiri podpune godine) odpustit u svoj zavičaj, isto tako, da se ozbiljno oko toga radi, da se carinska tarifa obijuh zemljah obali u svèrhu, da se iste zajedničkim tèrgovačkim interesima medju sobom užje skopčaju.

Kao što „Moniteur" javlja prispiela su Nj. veličanstva car i carica sa carskim princem jučer u pol 1 sat iz Compiegne-a u najboljim zdravju ovamo i uputili su se od kolodvora sieverne željeznice prieko boulevarda sevastopoljskoga i rivolske ulice, praćeni od jednoga švadruna stostražah i jednoga pelotona lovacah na konju od carske garde u Tuileriji. Kolodvor bio je od dva bataljuna piešakah a put do palače gustom množinom svieta zapremljen, koja je najvišju gospodu pozdravljala najživahnijim klicanjem.

„Pays" potvèrdjuje danas viest, da je Englezka sada svoje privoljenje za kongres službeno podielila.

General Montauban, koi je jučer u Pariz došao, imao je danas dulju konferenciju sa carem. General će do 8. siečnja ostati u Parizu a zatim ukèrcat će se put Kitaja. On je kao zapoviednik suhozemne i pomorske vojske dobio najobsežnija punomoćja.

— U francuzkoj kovnici vlade velika radinost. Svaki dan kuju u Strassburgu i Parizu 4 milijuna franakah u zlatu i to u komadima od 20, 10 i 5 franakah. Ukupna svota novca od uvedenja decimalne sisteme u Francuzkoj skovano do godine 1858. iznosi 9 miljardah, 611 milijunah, 469.511 franakah. Dosad je skovano 59 milijunah, 476.500 franakah u komadima od 100 franakah.

— Kao što „Ostd. Zig." iz Pariza piše, doći će, vele, grof Rechberg, protivno prijašnjem priobćenju više listovah, ipak kao punomoćnik Austrije za kongres, barem za pèrvo vrieme, u Pariz.

— „Ind. Belg." tvèrdi, da je učestvovanje grofa Cavoura kod kongresa veoma problematicno. Čini se, da će gospodin Desambrois sám zastupat Sardiniju.

Španjolska.

Madrit 30. studenoga. Na afrikanskoj obali vlada neprestano oluja i kišovito vrieme. Vèrhovni zapoviednik dao je razorit sve šume okolo tabora, da preprieči navale Mavritanacah. Sborovi generala Echague-a, Zabale i Prime sada su siedinjeni. Parobrod „Genova", upalivši se u luci od Malage, nije sasvim izgorio, već je po velikim naporima za rakom pošlo ugasit vatru. Iztraga je povedena.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Kasel, 8. prosinca. „Hessische Morgenzeitung" javlja: Predlog Frassov i Kendellov, da se knez zamoli, da polag izjavljenja obijuh komorah pristane na ustav od godine 1852., predala je pèrva komora jednom odboru.

Firenca, 6. prosinca. „Monitore toscano" javlja, da će Buoncompagni uzeti naslov glavnoga gubernatora saveza dèržavah srednje Italije. Gospodin Ricasoli otišo je u Firencu.

Pariz, 8. prosinca. Grof Mosbourg naimenovan je pèrvim tajnikom poslanstva u Beču, kao što javlja „Moniteur."

Draždjani 9. prosinca. „Dresd. Journal" donosi poluslužbeni članak o uspiehu virceburžkih konferencijah. Kod nestašće podpune sloge medju obe niemačke velike sile bila im je svèrha odgovorit zahtievanju živahnijeg i kriepčijeg razvitka dielatnosti saveza. Mnogobrojni plodovi postigli su se, vele, i skoro će se pokazat. O predlozima za preustrojenje saveza nije se radilo.

Stetin, 9. prosinca. Predstojnici tèrgovačkoga stališa zaključili su jučer, da se sazmu na shodnom miestu za predloge bremenskih tèrgovacah za zaštitu privatne imovine na moru u vrieme rata i da na iste korake pozovu druge tèrgovačke predstojnike.

Pariz 9. prosinca. Kao što se čuje Španjolska se je odvažila poslati svoga punomoćnika na kongres.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

---

dano zatečen tom viesti, zatim nikom poniknuvši reče s tiha: „Uviek samo putovati. nesmijemo niti časak počasti na domaćem pragu!"

Težku bol obijuh pretèrgne dvoranin s obznanom, da je podbilježnica sa sinom došla. Vrata se otvoriše i supruga bogato odievena, praćena mnogobrojnimi dvorkinjami, vodeć sina za ruku, stupi u sobu.

„Sine moj!" viknu radostno Radziejovski gledajuć na malo dietešce. „Moj Mihovile!" I dignuv diečarca na ruke poče ga nježno milovati.

„Mužu!" prekinu pèrva tišinu podbilježnica, dočim se ostali udalje, „kleče te molim za oproštenje. Zaboravi prošlost, gledaj to siroto diete, kako te s materom moli za oproštenje!"

„Anko" rekne žalostno Radziejovski, dočim mu potok suzah niz lice proteče, „ja ti praštam samo ti dragi Bog i saviest tako oprostila! Promisli, što sam bio, a što sam sada! Niekad me okruživahu čast i poštено ime, mirna i slobodna ćut, a sada briga na postelji, briga kod časti, neprestan griz saviesti, prokletstvo i sramota cieloga mojega roda. Pogledaj na čelo našega sina, neima već na njem miesta za lovor-vienac; njegova imena neće već nikad okititi slavnom uspomenom nijedan časopis! Povèrh toga ja sam prognan u daleke zemlje, medju pogane; to si ti učinila Anko! ti, premda sam te iskreno ljubio i kod tebe tražio svu sreću i slobodu! Budi zdrava, budi srećna, pogledaj ovamo, već je sve za put spremljeno. Ako se više nevratim" reče mirnije „posveti to diete službi božjoj, da tim lakše uzmogne naše griehe oprati molitvom i požèrtvovanjem svojim!"

VIII.

Na mekom krevetu počivaše Jerolim Radziejovski, bliedo njegovo lice kazaše bolest, što ga je na tu postelju svalila; uzanj stojaše vierni mu Vilko i još jedan dvoranin.

„Gospodaru moj, možebiti žedjaš?" upita ga Vilko.

„O žedjam, žedjam, da mi Bog milostivi pošalje smèrt na ohladu bolnih pèrsijuh! O kako ju davno već badava izgledam!"

„Gospodaru moj, ufaj se u milosèrdje božje; vratit ćemo se opet k svojim milim i dragim, ugledat ćeš opet sina, nasega mladoga gospodina."

„Sina svoga? Zašto nije ovdie, da bih mu podielio posliednji blagoslov očinski, da primi posliednji ogèrljaj i da mi svojom rukom zaklopi oči. Izručite mu moj posliednji pozdrav i blagoslov."

Spusti glavu, smèrtna bliedost pokrije mu obraz; za čas otvori oči, uzdigne ruke i bezsviestno, pretèrgnutim glasom reče: „Gustave! uteci! Anko! bieži ispred očijuh mojih!"

Sav iznemogav umukne; još jedanput uzdahne i mèrtva mu ruka pade na postelju.

„Preminu već!" reče Vilko s tiha, iznemogav malone od plača.

Oba služitelja kleknu uz postelju i stanu svesèrdno molit mèrtvačku molitvu; u isti par zaori u bližnjoj djamiji stambolskoj glas turskoga hodje, koi zazivaše vierne Muslomane na večernju molitvu.

SLUŽBENI LIST.

Nr 238-Pr. (Izv—204) 3—2

Konkurs-Ausschreibung.

Bei dem Gemeindeamte zu Therezovac ist die Sekretärsstelle, mit welcher ein jährlicher Gehalt von 367 fl. 50 kr öst W nebst Naturalwohnung und 16 Klafter Brennholz verbunden ist, in Erledigung gekommen.

Zur Besetzung dieser Stelle wird hiemit der Konkurs bis zum 30 Dezember 1859 mit dem Beifügen ausgeschrieben, dass die Bewerber um diese Stelle ihre mit den nöthigen Dokumenten versehenen Gesuche bei der k. k. Bezirksamts-Vorstehung in Veröce bis zur obgesagten Frist zu überreichen haben werden.

K. k. Bezirksamt Verovitic am 4. Dezember 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorstand

Milčić m. p.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 13. PROSINCA 1859. Broj 284.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je svèrstnina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Početkom dojdućega mieseca počimlje se pèrvi polugodišnji tečaj ovih novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine“ obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravničtvo Narodnih Novinah“ franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je vlastoručno podpisanom diplomom najmilostivije podignuti generalmajora Ivana Vojnovića u plemićki stalž austrijanske cesarevine.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je najvišjom odlukom od 30. studenoga t. g. najmilostivije premiestit razpoloživoga dvorskoga savietnika, Dragutina grofa Coronini-a, na izpražnjeno miesto dvorskoga savietnika kod primorskoga miestodèržtva.

Br. 2899—Pr.

U županijama varaždinskoj, osiečkoj i požežkoj podpisani su za hèrvatsko-slavonski dobrovoljački zbor sliedeći patriotični darovi:

	U gotovini i prirodinskoj vrednosti. Austr vred.		U vrednostnim hartijama polag imenovne vrednosti. U kon. nov.	
	for.	kr.	for.	kr.
I. U varaždinskoj županiji u svemu	32615	31	9940	30
od toga odpadaju na kotar križevački . . .	1223	16½	200	—
„ koprivnički . .	1301	56	—	—
„ ludbrežki . . .	2380	44½	1000	—
„ toplički	2001	56	160	—
„ varaždinski . .	6489	14½	100	—
„ ivanački . . .	3 23	67	2055	30
„ krapinski . . .	1325	80	—	—
„ zlatarski . . .	1.03	50	100	—
„ pregradski . . .	1635	40	420	—
„ klanjački . . .	2473	16½	—	—
„ čakovački . . .	1294	30	80	—
„ preložki . . .	2644	53	—	—
„ štrigovski . . .	1590	63	120	—
područje grada Varaždina	1221	89	4550	—
„ „ Koprivnice	1578	10	60	—
„ „ Križevacah	511	32½	1080	—
Svota .	32497	15½	9940	30

Kod ovih proistečajah učestvovali su darovima, koji nadilase iznosak od 100 fr. a. vr., i to:

U kotaru križevačkom:				
Obćina Raven sa . . .	140	87	—	—
„ Kalnik sa. . .	143	1	—	—
Gpja grofica Ivana Schmidegg kao posiednica gospoštine Reke . .	—	—	100	—
Gospoja Sidonija Rubido, gpja baronica Alexandrina Kulmer, gja grofica Gisella Páffy i grofovnja Olga Erdödy kao suposiednice gospoštine Reke sa.	—	—	100	—

(Dalje će sliediti.)

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 13. prosinca. Čoviek se čuditi mora, kako je reven sviet u napredovanju; da riečima izbilja uspieh odgovara, to bi čoviečanstvo do skora moralo se popeti na stupanj prosviete, kakova si nemožemo ni u snu predstaviti. Prosvieta, izobraženost i napredak, tako viče dan danas svaka duša; nu ako se ta krika vika, ta prenapeta težnja trezno promotri, onda se vidi, da je u svoj stvari mnogo mohunje a malo zèrna.

Kad vičemo: Prosvieta, izobraženost, napredak! onda će nas razumieti prosvietjeni, izobraženi, napredujući ljudi, t. j. ljudi onakovi, koji imaju svojstvah, koji imaju uvietah za nastavak nalazeće se već u njih prednosti duševne; ti će se dakle tèrsiti na temelju znanja svoga učiniti nov napredak; no koji ništa neznadu, oni nemogu napredovati; tako isto: elengancija, finoća, mode, šećer, torte i paštete za onakove su ljude, koji imadu novacah, koji su se na svili i kadifi rodili i koji su učni slastičama. . . Bi li dakle pametan čoviek bio, koi bi onda, kad ima zakon o uredjenju naše domovine snovati, napriečac samo i bez obzira govorio: Prosvieta izobraženost, napredak! Šuplje su to, šumeće rieči, koje su baš zato, što sviet neće da ih pravo prouči, mnogoj dèržavi propast donjele. Onim, koji, pročitavši niekoliko knjigah i niekoliko časopisah, tudjim, nedomaćim, nepravim okom smatraju naše odnošaje, iz punoga gèrla kličemo: Skinite baroku englezkog parlamenta, skinite naočale niemačke, bacite od Vas načela zibajuće i kolebajuće se buržuazije (burgoisie) francuzke, pak stupite doli, u starešinstvo slavensko, u sudčiju, u surinu hèrvatsku i negovorite riečih, kojih puk nerazumije, nego vi vieštaci i mudraci u tudjinstvu, no novi, neuki i inostrani u domaćinstvu, stupite dole, pak učite narod poznavati, i onda ga sudite i onda recite što mu treba.

Valja ići korak sa korakom; ona prosvieta, ona izobraženost, onaj napredak, koi nije primieran, neznanstvo je, surovost, propast; daj narodu kojekakovih zavodah, kojekakovih mudrijah, kojekakovih finoćah, kojih on nije kadar pojmiti, koje nepriliče snaćaju ni položaju njegovom, ti ćeš ga, hoteći ga izobrazit, demoralizirati, izopačiti, upropastiti.

Radi se o uredjenju zadrugah, (komunalnog, patriarkalnog života.) Čujemo, da imade medju gospodom, koja viecajući o tom predmetu, i onakovih, koji žele da bude u puku kultura i napredak, i da se uslied toga spasonosnoga tobož načela, našemu seljaku vrata otvore, da uzmogne stupiti na stazu napredka, te da se sve zadruge ukinu. Moramo očito izjaviti, da je to veoma nesretna misao, jer mi seljaka smatramo za bitnu čest onoga nepomičnoga, zdravo konservativnoga življa, na kojem počiva mir i stalni temelj socijalnoga života. Čim više posiednikah dèržava ima, tim je sretnija; jer u takovoj dèržavi imade elemenatah, koji čvèrsto stoje, koji čuvaju i koji stalnim ognjištem služe za toplinu života narodnoga; nasuprot, gdie je posied rastèrgan gdie imade mnogo bezposiednoga pučanstva, tamo se podnožje dèržave vazda koleba, jer čoviek, koi nije k zemlji i k radnji svojoj starodavnom ljubavju i prirodjenom niekom historičkom simpatiom svezan, lagan je, mienja se, služi sad ovomu, sad onomu načelu i utisku. Kolika je razlika medju žiteljstvom na selu i žiteljstvom u gradu! . . I kod nas, . . . a kamo, jošte u drugim dèržavama! . . Naš puk je po naravi svojoj priklon sadružnomu životu, i gdie nije, tamo je pokvaren. Ako mu popustimo sasvim uzdu, onda će mu zloća današnje dobe nadkriliti do skora naravsku priklonost, te ćemo vidieti, da će se naš seljak izopačit i postat prava nakaza, bogu i svietu na plač i mèržnju. Načelo narodnoga života zadružnoga duboko je u sèrce našega puka usadjeno, treba ga dakle štovati, i to duboko štovati; načelo ovo slaže se sasvim sa razvitkom i kulturom, sa kojom tako hlepimo; obazrimo se na Posavca i Moslavca i sporavnajmo ga sa Zagorcem Odpèrto ćemo morati priznati, da je Posavac i Moslavac u svakom obziru daleko nadkrilio Zagorca. Posavac i Moslavac živi u zadruzi Zagorac je osamljen. Kuća seljačka neka bude koš; kad je pčelac pun, on će se rojiti; kad je kuća prepuna, neka se dieli; da kako ne bez stege, a ovu stegu zakon neka odredi; za kulturu pako i napredak neka se brine vlada uvadjajući shodnih učionah počkih.

Onoj dakle gospodi, koja vazda liepe rieči u ustih nose, velimo: Svi učitelji naroda niemačkoga a i inih narodah — oko toga nastoje, da prekoredno nadrimudrovanje, koje već svoje podnožje gubiti počimlje, kraj i konac stave; da one elemente, koji ništa neštuju od onoga, što obstoji, obore, da sviet poduče, da ova vika sa napredkom ništa nije, nego težnja onih sa gospodstvom, koji žele vodu mutiti, da laglje štogod ufate, ili da si pribave pozorište za sanjarske pokuse svojih fantastičkih hipotezah.

—ć. U Karlovcu 9. prosinca. Povodom slabe lietine skoča na našoj pijaci žitne ciene na veliko, a bojati se, da će još mnogo veće biti. Okolni narod osobito krajina kupuje toga radi žito na jagmu, da se po mogućstvu hliebom preko zime obskèrbi. Tako je od 2. do uključno 9. o. m. prodano: pšenice 2260 vaganah, kukuruza 2790 v., ječma 600 v., zobi 1500 v., proje 88 vag., — a uvezeno je u to vrieme: pšenice 18692½ v., kukuruza 15.357 v, napolice 3233 v., ječma 4376 v., proje 3400 i i zobi 4964 vagana. Pšenica stoji najbolja po 5 fr. 20 novč., srednja 4 f. 80 n., raž 2 f. 80 n., napolica 3 f. 30 k. do 4 fr., ječam 3 f., zob 1 f. 70 n., kukuruz 3 f. 50 n. a. v. od vagana.

Glavni naš proizvod vino takodjer se skupo prodaje, i oni, koji su se u nov je vrieme na špekulaciju s vinom odali, nisu se u računu prevarili. Mnogo se ovuda izvozi vina za granicu i Kranjsku, te će naši vineri po Draganiću, sv. Ivanu, Pl-šivici itd. liepu krajcaru spraviti moći. Novo vino prodaje se po 8—10 for. a. vr. po austrijanskom vedru.

Nedieljni vašari, što se ovdie svakog petka dèrže, u posliednje doba bili su dosta dobri. Narod prodaje marvu, sieno, vino i ostale proizvode, pa kupuje žita. — Premda je dosta jaka zima, to je ipak horizont naoblačan. Mislimo, da će ova godina obilata sniegom biti.

Beč, 10. prosinca. Nj. veličanstvo car Ferdinand dostojao je gospojinskom družtvu Ludmile u Pragu posvetit 200 f.

Beč 10 prosinca. S Lloydovim parobrodom, pr'spievšim dne 6. t. m. iz Jakina u Tèrst, vratio se je visokočastni patriarh mletački, monsignor Ramazzotti.

— Nj. veličanstva bo'ni parobrod „Elisabeth", na kojem se nalaze N. carske visosti gospodin nadvojvoda Ferdinand Maximilijan i njegova supruga gospoja nadvojvodinja Charlotta, morao je zbog burnoga vremena pristati pod Medinu.

— Grof Karlo Sollern, praćen svojom suprugom i groficom Jellačićkom, udovom pokojnoga generala topničtva i bana hèrvatsko-slavonskoga, nastupio je danas hodočastni put u Jerosolim.

— General topničtva i ad latus gubernatora u Ugarskoj, gospodin grof Haller, vratio se je prekjučer u Budim.

Talijanska.

Turin 5. prosinca. Djaci srednje Italije pripustit će se bezplatno na upisanje i na izpite na sardinskim sveučilištima. Sardinska vlada jamči Toskani za zajam od 81 milijuna for.

Milan, 6. prosinca. Ravnateljem ovdiešnjega bankovnoga vieća izabran je Cappi a predsiednikom Negri. Za popravljenje stolne pijace dozvoljena je lutrija. Sardinski štatut proglasit će se dojdućih danah. Švadrun Garibaldovih gvidah na konju, sastojeći iz Lombardezah, morao se je po Fanti-u iznenada razpustit.

Firenca, 2. prosinca. Šest činovnikah od legacije proglašeno je od 27. travnja počemši za zbačene. Toskanski pomorski soldati dobit će sardinsku uniformu. Bèrzojavna linija od Parme i Pontremola produžit će se preko Aule u Sarcanu. Dne 27. pr. m. bila je u Bolonji opet demonštracija na korist Garibalda, pri kojoj je vojska posredovala.

Genova, 5. prosinca. Parna fregata „Vitore Emanuele" prispiela je s protuadmiralom Thosabonom jučer u Špecije ovamo.

Modena 1. pros. Fanti izdao je strogu naredbu zbog zavadjanja vojske na pobunu i odbieštvo.

Francuzka.

Paris, 6. prosinca. „Moniteur" javlja danas, da je car, odobrivši reforme u carskom vojničkom Pritaneju, koje je dèržao za potrebne, i potvèrdivši odpust od 87 pitomacah, koi je sliedio uslied uogodivših se neredah u ovom zavodu, sada i na korist porodicah privolio na sliedeće predloge učinjene po ratnom ministarstvu: Odpušteni pitomci razdieljeni su u tri kategorije; 19, kojima je prieko 18 godinah, smatrat će se kao da su svèršili svoje nauke; 18, koji su veoma zlo upisani, poslat će se natrag njihovim porodicama, a ratni ministar nema se za nje dalje skèrbiti; 60 ih preporučit će se ministru nastave, da ih prime u carske liceje, gdie će ratni ministar za 19 ih sve a za ostalu polovinu troškovah plaćati. Roditelji, koji hoće da uporabe ovu milost, imaju se prije zaključka godine obratit na ratnoga ministra i imenovati mu onaj licej, gdie svoje sinove najvole smiestit.

Velika Britanija i Irska.

London 16. prosinca. Za strašnom olujom, koja je oba posliednja dana po kopnu i po moru biesnila i istim poštanskim ladjama medju Dowerom i Calais-om priečila izlazak, sliedilo je najednoput mirno, blago sunčano vrieme, koje sieća na prolieće. Sve zaustavše subosemne pošte prispiele su i kraljevska porodica nastupit će danas bez sumnje vožnju na otok Wight, koja je za jučer ustanovljena bila, no morala se je odgodit, budući da su telegrami iz Portsmouta i Southamptona proti tomu savietovali.

Jučer poslie podne bila je ovdie skupština (meeting) irskih plemićah u svèrhu, da se sastavi irski dobrovoljački sbor.

Španjolska.

Madrit, 28. studenoga. Španjolski biskupi izrazili su adresima na kraljicu želju, da se u Africi poruše sve džamije i da se tamo, gdie su iste prije stajale, podignu kèrščanske cèrkve.

Madrit, 4. prosinca. „Gaceta" obnarodnje sliedeći dekret: Ja sam opunovlastila kralja, svoga visokoga mnogoljubljenoga supruga, da čim se svetotajstvo kèrsta infantu ili infantici podieli, kojoj ću ja s pomoćju božjoj da i život u pèrvom slučaju infante visokim redom zlatnoga runa i velikim kèrstom kraljevskoga reda Karla III., Isabele katoličke i svetoga Ivana jerosolimskoga a u drugom slučaju infantica uresi vèrpcom plemenitih gospodjah kraljice Marije Luize.

Dano u palači dne 1. prosinca 1859.

Kraljica.

Iz Madrita od 6. prosinca telegrafuju: „Uzpèrkos zlu vremenu na svoj obali počeli su ukèrcavati topove za obsadu i mazge. Prekjučer nije uslied velike oluje u Kadix prispiela nikakva viest iz Afrike."

Uslied „Correspondencie" tvèrde, da se ima novi vojeni sbor sastaviti, da kao reserva zapremi prijašnje pozicije generala Zabale.

Jučer je poduzeo general Zabala razgledanje prema taboru kod Tetuana. Mavritani sliedili su ga sa strane po visinama neusudivši se sići u ravnicu.

Polag svih privatnih viestih poboljšalo se je stanje zdravja vojske. Griže, koje u ostalom nisu pogibeljne, popustile su. Vojska je dobro obskèrbljena; vrieme se je popravilo.

Amerika.

New-York, 19. stud. Ovdiešnje „Tèrgovačke Novine" javljaju pod jučerašnjim podatkom:

„Novi kongres sastat će se pèrvih danah prosinca. Izbori dovèršeni su napokon u svim dèržavama i uslied toga izlazi u zastupničkoj kući sliedeće razmierje stranakah: 113 republikanacah, 98 Buchananskih demokratah, 8 opozicionalnih demokratah i 23 Knownothinga. Budući da opozicionalni demokrati malone svi svoj izbor republikancima zahvaljuju, to će oni po svoj prilici kod važnijih pitanjah glasovat s njima. Uslied toga imali bi republikanci absolutnu većinu (119), baš i onda, ako bi se sva 23 Knownothinga (to su sami ljudi s juga s težnjama za robstvo) pridružila Buchananskoj stranki.

Polag viestih iz New-Yorka od 25. stud. poslao je general Scott gubernatoru Douglasu predlog za medjutonje izravnanje San-Juanskoga posla, i misli su da će ga posliednji po svoj prilici primiti.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

London, 18. prosinca. Lord Cowley opredieljen je za poslanika kod kongresa. Polag „Sundaytimesa" namierava vlada zaiskat verešiju od 12 milijunah za postojano stanje branjenja.

Madrit, 11. prosinca. Španjolske čete opet su Mavritane azbile u jednoj bitki.

Carigrad 3. prosinca. Ovdiešnji poslanik kneza Danila ubijen je iz potaje iz pištolja. Molba Fuadpaše za odpust nije primljena. Opet su ovamo prispieli mnogobrojni izseljenici čerkeski iz Odese. Persijski princ Mehemet Bahim Mirza, bivši gubernator bojski, ujak šahov, prispeo je ovamo. Glavni gubernator arbanaski svečano je primio i počastio u Skadru komisiju za ustanovljenje granicah.

Turin 6. pros. Novi kazneni zakonik uvest će se 1. svibnja 1860 tako u starim, kao i u novim provincijama. U Firenci sakupljeni poslanici svèršili su svoje radnje u obsiru stapljanja carinarstva Sardinije i ostalih dèržavah srednje Italije. Od 1. siečnja obstojat će zbog toga u Turinu jedna jedina uprava, carinarstvom skopčane zemlje dobit će naknadu od jednoga mieseca na temelju dohodka od godine 1855.

Kodanj 9. prosinca. „Faedrelandet" javlja, da se čuje da je princ Kristijan danski jučer naimenovan gubernatorom holštajnskim. Porodica princeva ostat će još za sada u Kodanju.

London 8. prosinca. „Spectator" javlja, da će Francezka i Engleska kod kongresa predložit, da se Sardinija nema povećat, već da se srednja Italija načini vlastitom kraljevinom.

Paris 8 prosinca. „Moniteur" javlja: Knez Latour d' Avergne naimenovan je poslanikom za Berlin.

Pariz, 8. prosinca. Rusija je obećala, da će sudielovat kod kongresa i jučer je prispeo njezin odgovor na dotični poziv. Odgovori Švedske i Napuljske takodjer se za koi dan očekuju; odgovor iz Rima doći će po svoj prilici sredinom prosinca.

London 8. pros. (Hamb. Nachr.) Kao što javlja jedna pariška depeša bèrzojavne pisarnice Reuterove, složile su se Francuska i Austrija u tom, da se nema na kongres pozvat nikakav zastupnik srednje Italije. — Grof Rechberg i knez Gorčakov naimenovani su punomoćnicima za kongres. Grofa Bu la očekuju u Parizu, odkud će se uputit u Rim. Jedna depeša iz Firence javlja da je Ricasoli svim izbivajućim činovnicima i poslanicima zbačenoga velikoga vojvode saopćiedio, da se povrate za 14 danah u Toskanu prieteći im inače uzapćenjem njihovih plaćah.

Miestna viest.

Ovdiešnjim prijateljima glasbe uobće a napose narodne predstoji neobična naslada. Gospodin Alberto Štriga sa svojom suprugom dati će naskoro javan koncert, koi će poglavito sastojat iz slavenskih piesamah, koje, kao što je obće poznato, davaoci koncèrta tolikom vieštinom predavaju. Kao što čujemo pošlo im je za rukom i druge izvèrstne ovdiešnje glasbenike dobit za sudielovanje na ovaj večer i tako ima se naše občinstvo u svakom obziru liepoj zabavi nadati. Gospoja Julija Štriga pokazala je za posliednje talijanske opere svojim izvèrstnim sudielovanjem kao „Adalgisa" u „Normi" kolike je napredke u umietnosti višjega pievanja načinila, gdie je u istinu zatekla naše občinstvo, koje ju je odlikovalo jednodušnim pleskanjem; ako je njeno pievanje vazda našem občinstvu milo bilo, to mu je poslie ovoga njenoga sjajnoga uspieha bez sumnje dvostruko omilio i uslied toga tim veoma se nademo, da će ovaj put mnogobrojnim posietom te zanimive večernje zabave pokazat, da umije cienit domorodne talente i ozbiljna umietnička nastojanja. Pobliža za koi dan.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 2518-pol. (Izv.—203) 3—2

Lizitations-Ankündigung.

Wegen rückständiger l. f. Steuer und der verschiedenen Exekutionsgebühren werden am 20 Dezember l. J. um 10 Uhr Vormittags am Gute Jakovlje sub conscr. Nr. 1, zwei Kühe, und am 22. Dezember d. J. um 10 Uhr Vormittags am Gute Lepaves sub consc. Nr. 1, 200 Zentner Heu, dann am 24. Dezember l. J. um 10 Uhr Vormittags am Gute Unter Oroslavje sub consc. Nr. 3, 50 Metzen Gerste und 100 Eimer Wein an den Meistbiethenden gegen gleich bare Bezahlung licitando veräussert, wozu Kauflustige hiemit eingeladen werden.

K. k. Bezirksamt Stubica zu
Oroslavje den 1 Dezember 1859
Der k. k. Bezirks-Vorsteher
Matković m. p.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 14. PROSINCA 1859. Broj 285.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Početkom dojdućega mieseca počimlje se pèrvi polugodišnji tečaj ovih novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine“ obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravništvo Narodnih Novinah“ franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je najvišjom odlukom od 30. studenoga t. g. vodielju voda (Zugsführer) Lazi Dokmanoviću ogulinske krajišničke piešačke regimente br. 3, priznavajući njegovu u boju kod Solferina pokazanu osobitu hrabrost i junačko požèrtvovanje samoga sebe, pokušavši da izbavi jednog od svojih starijih, najmilostivije podielit srebèrnu kolajnu za hrabrost pèrvoga reda.

Naredba ministarstva dielah unutarnjih, pravosudja i redarstva i vèrhovnoga zapoviedničtva vojske od 27 studenoga 1859,

kriepostna za svekolike krunovine,

kojom se uslied previšnje odluke od 25. stud. 1859 proglašuju niekoje doknadne ustanove k obćemu redu tiskovnomu od 27. svibnja 1852 (br. 122 dèrž.-zakonskoga lista)

Uslied previšnje povlade od 25. studenoga 1859 odredjuju ministri dielah unutarnjih, pravosudja, redarstva, i vèrhovno zapovièdničtvo vojske za svukoliku cesarevinu, kao što sliedi:

§ 1. Osobitu dozvolu (koncessiju), potrebitu po §. 10. reda tiskovnoga u svèrhu, da se izdaje povremeni tiskopis, prenosit će ministarstvo redarstva, a u Krajini vojničkoj vèrhovno zapoviedničtvo vojske u soglasju s ministarstvom redarstva po smèrti izdatnika, ako nebude proti tomu nikakovih razlogah, i na udovicu mu ili ine baštinike.

§ 2. Pravne posliedice svake, po §. 22. reda tiskovnoga izdatniku povremenoga kojega tiskopisa pismeno podieljene opomene imadu se smatrati kao ugasle, ako su od onda, od kako je ista opomena izdata, već minule dvie godine danah, i ako u ovo vrieme niti jo sadèržajem ovoga povremenoga tiskopisa počinjen bio kakav krivac niti je izdana bila nova kakova opomena.

§. 3. Ako se tiskopisom kojim, ma bilo to pozivajući se na pûki koi glas, obnarodoju takove viesti ili pisma takova, koja samo uslied toga, što je koi javni službenik povriedio dužnost službenu, ili uslied kakova već po obćem kaznenom zakonu kažnjiva čina mogoše biti priobćena, tad se ovo obnarodovanje, ako nebude poimence naznačen onaj, koi ih je pèrvi priobćio, i ako nebude moguće potegnuti ga na odgovor, na ostalih za sadèržaj kojega tiskopisa odgovornih osobah (§§ 34—36 reda tiskovnoga) kazniti imade po §§. 39. i 40 istoga reda tiskovnoga.

§. 4. Ovako isto kaznit će se pomenute osobe i onda, ako kojim tiskopisom, ma bilo to pozivajući se na pûki koi glas, obnarodoju se lažne viesti, ili pako pisma takova, koja su izmišljena ili izopačena po sadèržaju, ili lažljivo pripisana kojoj stanovitoj osobi ili vlasti, koje viesti i koja pisma neutemeljuju još istina, nikakova čina, koi bi kažnjiv bio po obćem za-

Zagreb.

Nacèrtao Iv. Tkl6.

Cestim navaljivanjem azijatskih barbarskih četah, koje kroz našu domovinu napadahu sad na iztok, sad opet na zapad, nestà u našoj zemlji krasnih gradovah, i veleliepnih zgradah. Nestà nam Solina, Sriemu se samo za miesto znade, a na gradištih Udbinje i Modruša stado pase. Mnoga se miesta doista digoše iz pepela, nu više ih ostà pod njim. — I Zagrebu pade ta sreća, da se uzdigne, i da nam bude sviedokom zgodah i nezgodah naših pradiedovah, nu i ujedno da nam kaže, što su tèrpili, a što pretèrpili. — U Zagrebu krunjahu se kraljevi, posvećivahu biskupi, uvadjahu banovi; u njem, kada je prietila pogibelj Hèrvatskoj, dèržahu se sabori. Usuprot pako, zaplaka u njem dosta i predosta putah mnoga majka, zaleleka mnoga seka, a i mnoga se ljuba u cèrno zavi, jer joj gradjanski rat otè milo i drago. O Zagrebu dakle eto cèrticah. — Zagreb koi bijaše već u staro doba znatnim miestom slovinskim, i koi poslie bihaćke bitke (1592) postà glavom ciele Hèrvatske [1]) sagradjen je tako, da mu polovica stoji na briegu (griču) a drugo mu leži o boku i podnožju. Udaljen je od rieke Save tri četvèrte ure, četvere imade vrata i obzidan bijaše. [2]) Potok Medvesčak, koi u bližnjih gorah izvire, dieli ga (bolje rekuć dielio ga je) na dvie medjusobno nezavisne strane, kaptolsku najme i varošku; od kojih imala je svaka posebna prava, povlastice svoje, i gradjanstvo. Da li se pod današnjim Zagrebom razumieva Ptolomeova Saroga, ili kako drugi hoće Quadrata [3]) ili Sisopa [4]) i da li je tako prozvan po Zabergi vodji Kuturgočanah [5]) neuzeh si za razglabanje. Najpametnije čini mi se mnienje onih, koji mu ime izvode iz hèrvatskih riečih „za“ i „breg“ ili „greb“ što jedno isto znači, a i moguće je jer baš leži za bregom; buduć da u staro doba nije bilo na bregu (griču) grada, već u današnoj Vlaškoj [7]) ulici i Kaptolu;) Da je stojao Zagreb još za vremena Rimljanah, ili bar nješto malo kasnije, to mnogi tvèrde, a u tom nas još bolje uvieravaju na mnogih miestih u Zagrebu našaste podzemne cievi, kroz koje je dolazila voda u Zagreb [7]). Annonym magjarski poviestničar, pripovieda u 42. poglavju kako su ga Magjari za vrieme Arpada oko 903 godine zauzeli. „Odavde izišav Magjari predjoše goru nazvanu Petergoz (Petrovu goru), utaboriše se uz Kupu, (Colapis) i prebrodiv ju, dodjoše do rieke Zove (Save) a prešavši Zovu tvèrdju Zagrab zauzeše“ [8]). Te nam rieči jasno dokazuju da je morao biti tada Zagreb dosta znatno miesto, i nuz Savu stajati.

Napomenuo sam Magjare, budući pako da je Hèrvatska kasnijo pod nje spala, i tako su se ova dva naroda usko spojila, da su tečajem više stoliećah dielila tugu i radost ne kao susiedi već kao prava braća; zato hoću u kratko navesti, kako i kada dodjoše u današnju Ugarsku: Pradomovina Ugrah ili Magjarah (συγγοσ), ko što ostalih Čudah, njihovih suplemenikah, bijaše izpod velikoga podgorja uralskoga, medju gornjim Jaikom i Kamom [9]). Nu na koncu devetoga stoliećа doskitaše se u svoja sadašnja obitavališta, ostavivši svoju pradomovinu Aziju naime, spustiše se u današnju Vlašku i Moldavsku; nu ovdie nebijaše im duga obstanka; jer s jedne strane Bugari, a s druge pako Pečenezi, da se tih nemirnjakah riese, navališe na nje i prisiliše ih, potražiti si novu domovinu. Odpatiše se dakle prema današnjoj Ugarskoj. Sikulci ostadoše u iztočnom Erdelju, ostali pako pod Arpadom svojim vodjom navale na iztočnu Ugarsku. Miroljubi svi Slovini, koji stanovahu ondie, budu stranom svladani i potačeni, stranom pako razbiegnu se po planinah. Bèrzo zatim kao poplavica predju Magjari Tisu i Dunav, osvoje Panoniju, podjarme vlaški narod, te stanu robiti i harati slovinske zemlje. Da se riese tako bezdušnoga napadatelja, združe se Slovini s Niemci i udare na nekèršćene Magjare, nu lošom srećom, jer ih Magjari hametice potuku. Sada tekar počmu susiedi njihovu opaku ćut osiećat, nu kad im već dodija, listom se dignu i 934 i 955. godine skèrše im rogove [10]). Toliko o Magjarih. Predjimo na Zagreb.

(Dalje će sliediti.)

[1]) Andr. Jambrešić, Lexicon latinum „vd. Zagrabia:“ Caput primum erat Slavoniae regni. Princeps vero Croatiae tum denique esse coepit, cum jam potior Illyrii pars, capto Bihachio, Ottomanorum ditionibus accessisset.

[2]) Balt, Kerčelić, Not. prael. pag. 455. „Portas majores habet tres, minorem quartam“ Muris cincta est.

[3]) Bedeković. Natale Solum: Zagrabia, olim Quadrata.

[4]) Bielostieneo. Gazophylacium vd Zagrabia.

[5]) Kèrčelić. Not. prael. pag. 30. „Zagreb ipsum, Cuturgorum reliquias, olim duci Zabergae parentes indicare posset.

[6]) Vlaška ulica, prozvana je tako radi Latinah, koji ondie obitavahu, a ne kako prosti puk misli radi sliedbenikah iztočne cèrkve. Tako u glagoljskom misalu „Festum s. Joannis ante portam Latinam“ (čita se glagoljicom pisano): „va prazdnik s Ivana pred vlaška vrata.“ A i Kukuljevićevo mnienje čini mi se za najsposobnije, on bo veli da je vlaška ulica dobila ime od starih Rimljanah, ne pako od talijanskih umietnikah. A u tom nas jošt bolje uvierava, što znademo da su u Stenjevcu Rimljani imali svoju naselbinu. A Stenjevac nije daleko od Zagreba

[7]) Jambrešić Lexicon. Ibid. Id quod evincunt etiam subterraneae fistulae, nulla a tot retro seculis artificis manu reparatae, quae ductas e remotis montibus aquas limpidissimas, haustui civium large hodieque, pluribus in locis, propinant; et quarum initium nec ipsis Illirorum Annalibus nosse licuit.

[8]) Balt. Kèrčelić. Not. prael. p 88

[9]) Rački. Viek i djelovanje. II. dio str. 105

[10]) Obris Zemlj. i Poviestnice. Srednji viek str. 114.

konu kaznenom, bi ipak bila prikladna, povriediti koga u njegovom položaju družtvenom ili javnom, ili izvèrći ga smiehu, ili osramotiti vladu, koju javnu vlast, ili umaliti uredovnu uglednost kojega pojedinoga organa vlade, ili proizvesti koju za javni mir i poredak opasnu uzbunu, ili pako oslabiti pouzdanje u vladu.

§. 5. Ova naredba imat će u kriepost stupiti odmah onoga dana, kojega bude proglašena.

Arkivojvoda Vilhelm s. r. fml.
Grof Nadasdy s. r. Grof Gołuhowski s. r.
Baron Thierry s. r.

(Patriotični darovi za hèrvatsko-slavonski dobrovoljački sbor. Nadalje.)

	U gotovini i prirodinskoj vrednosti. Austr. vred.		U vrednostnim hartijama polag imenovne vrednosti. U kon. nov.	
	for.	kr.	for.	kr
U kotaru koprivničkom:				
Obćina Legrad sa . .	578	60	—	—
„ Gjelekovec sa .	137	14	—	—
U kotaru ludbrežkom:				
G. Ferdinand Inkey Pallinski c. k. komornik sa	—	—	1000	—
Obćina Bukovec sa . .	130	—	—	—
„ Bukovec veliki sa	130	—	—	—
„ Kapela i Dubovica sa	112	70	—	—
U kotaru toplićkom:				
G. grof Drag. Erdödy sa	—	—	100	—
Gospoština toplička sa .	150	—	—	—
Obćina Toplice sa . . .	725	—	—	—
„ Novimarov sa .	723	90	—	—
U kotaru varaždinskom:				
G. Josip pl. Pastory sa .	100	—	—	—
Obćina Vinica sa . . .	400	—	—	—
G. Koloman pl. Bedeković sa	150	—	—	—
Obćina Sv. Ilija sa . .	360	—	—	—
„ Vidovec sa . .	300	—	—	—
G. grof Ivan Erdödy sa .	—	—	100	—
Obćina Petrijanec sa . .	200	—	—	—
U kotaru ivanačkom:				
Nj. preuzvišenost gospodin ministar baron Bruck sa	—	—	1000	—
G. grof Gjorgje Drašković c. k. podmaršal sa . .	—	—	500	—
„ Josip Basar, župnik sa 15 f. u gotovu, kao što se nalaze medju prinescima izpod 100 f. i .	—	—	135	30
„ Stjepan Vuković žup. sa	—	—	100	—
„ Eduard Labitzky indjenirski pomoćnik sa . .	100	—	—	—
„ Eugen pl. Ghiga sa .	100	—	—	—
„ Henrik Tausig sa . .	—	—	—	—
Obćina Kaniža sa . . .	1000	—	—	—
„ Trakoštjan sa . .	500	—	—	—
„ Lipovnik sa . .	300	—	—	—
U kotaru krapinskom:				
Gradjanski ceh sa . . .	150	—	—	—
Gradjanstvo u Krapini sa	155	30	—	—
Obcina Krapina sa . .	384	64	—	—
U kotaru zlatarskom:				
G. grof Samuel Keglević sa	—	—	100	—
Obćina Zlatar sa . . .	844	—	—	—
„ Budinšćina sa . .	500	—	—	—
U kotaru pregradskom:				
G. gubernijalni savietnik Josip pl. Derčić sa .	100	—	—	—
Gja grofica Pálffy rodjena grofica Erdödy sa . .	—	—	200	—
Obćina Mali Tabor sa .	452	50	—	—
„ Krapinske Toplice	499	75	—	—
Nj. preuzvišenost gospoja baronica Ottenfels . .	—	—	200	—
U kotaru klanjačkom:				
Obćina Klanjac sa . .	1200	—	—	—
„ Miljana sa . . .	600	—	—	—
G. grof Alex. Szecsen sa	100	—	—	—
„ Šimon bar. Ottenfels sa	100	—	—	—
„ Josip pl. Briglević sa .	225	—	—	—
U kotaru čakovačkom:				
Obćina Nedelišće sa . .	1105	10	—	—
„ Novakovec sa .	149	29	—	—
„ Podturanj sa . .	116	47	—	—
„ Domašinec sa . .	1[illegible]6	11	—	—

(Dalje će sliediti.)

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb 14. prosinca. Nj. preuzvišenost ban gospodin grof Coronini preduzeo je jutros službeni put u Slavoniju.

Pv. Iz Podravine 9. prosinca. Evo nas na svèršetku ove godine; jošte samo njekoliko danah a godina 1859. izmaknu nam se zaronив poput inih hiljadah u more neizmjerne vječnosti, odakle lje vec nedodje.

Promjeriv pozornim okom dobro i zlo što nam ova već umiruća godina donese, moramo iskreno reći, da je zlo vrećom a dobro vijaćom mjerila, da nam zlo upèrtila na slaba ledja, koje nas nemilo tišti. Kamo godjer okom svèrneš, naći ćeš svigdje više manje biedu i nevolju. Seljak strepi pred golemom nevoljom — gladom, i ostalimi nevoljami; zanatlija tuži se na slabe dohotke, tèrgovac na kèrljavi promet itd. svaki imade nješto, što ga tišti.

Svakoga više manje nješto peče, a našu domaću književnost? — Ja nisam ovdje naken pisati pregled naše ovogodišnje književne radnje — premda bi želio, da se koi vèrli rodoljub toga posla prihvati — no hoću koju prosborit o predmetu za nas dosta važnom, koi bi zaslužio uvaženje.

Narod, koi je tek počeo prosvjetu sredstvom narodne knjige širiti, koi je prenuv se iz duboka sna latio se svoga polja, prem zaraštena, mora se boriti sa mnogimi težkoćami, preprekami i zaprekami, koje mu ljudi nevješti, nedomorodci dà i neprijatelji, stavljaju. Narodna knjiga jošte nemože svikamo prodrieti, kao što bi se želilo; s toga najpreči sutuk toj bolesti jest narodna žurnalistika.

Mi smo ove godine dobili nov časopis školski, koi će jednom mnogo dobra tvoriti u našoj domovini; nu dočim jedan uzkèrsnu, drugi stari propade. — „Mislim ovdje naš blage uspomene „Neven."

Nisam ovdje voljan tražiti i iskati uzroke, s kojih nam taj naš jedini belestritični časopis iznemogne; neću ovdje jerimiadah pjevati, ili koriti one, koji mu nedavahu dovoljne hrane, to sve spada „in catologum rerum praeteritarum;" meni je do toga, da svratim pozornost naših književnikah na ovu toli važnu struku književnosti.

Baš devetnaesti vjek može sloviti kao vjek zabavah takodjer; svatko, mužko žensko, bogato i siromašno traži zabavah, a da u tom pogledu pèrvo mjesto zauzima naš ženski spol, nema dvojbe. Unterhalten, sich amüsiren, i ovim podobne fraze, lozinke su našega krasnoga spola. U ovih zabavah veliku rolu igraju takodjer toli obljubljeni romani, — cviet krasne boje, pun smèrtonosna otrova. Krasotica sàna kad se nevèrti oko nje koj mužkarac, kakova danguba, novcotroša, nemajuć drugoga posla, pograbi Dúmasa, Koka, ili koi drugi prevod francuzkih romanah, koje marljivi Njemci na vrat, na nos prevadjaju u svoj jezik, pa se zabavlja, na svoj način razumjeva se. Koli obitačno djeluje ovakova zabava na um i sèrce, netreba mi ovdje kazati, svagdanje izkustvo podaje nam silu primjerah. Nu i sa drugoga gledišta mnogo škode osobito nam ovakvi romani: Otudjuju i odvraćaju domorodkinje; a time se narodnosti našoj i nam najviše škodi.

Ovomu zlu dakle doskočit, morala bi biti pèrva misao hèrvatskim rodoljubom, a najpreče sredstvo za ovo jest dok nedobijemo zabavnih knjigah, belestritičan časopis, kao što bijaše Neven. Iz Jadranskih vilah neće biti po svoj prilici ništa, to nam barem svjedoči pèrvi svezak, koi će valjda biti i posljednji. Takav časopis moramo imati, ako kanimo što napredovati, on nam je neobhodno potreban. Nu tko da ga izdaje, a tko da uredjuje? —

Izdavat ga može naša Matica, koja se već njekoliko godinah do ljetos baš ni neoglasi. Ove godine izdade istinabog Šulekovu „Cvjetanu;" djelo, sudeć već samo iz narodu našem dobro znanoga imena g. pisca, po svoj prilici liepo, ali po mojem mnienju više bi nam Matica koristila, kad bi izdavala pomenuti časopis, barem njekoliko godinah, dok bi bio kadar sam se naplaćivati. — Gospodo Matičari! deder uzmite si ovo k sèrcu, pa nedajte da nam nova godina dodje, košto stara prodje: — u nehajstvu i nemarnosti za naše *domaće stvari!* Na Vama je sada, hoćemo li *imati pomenuti* list; riešite dakle svoju zadaću da *Vas nebude* pred svietom stid!

Što se tiče Urednika ovoga lista, ja mislim, da je zato najsposobniji njegov njekadašnji uzkrisitelj, naš vèrli svim dobro znani hèrvatski pisac g. Mirko Bogović. Unj imade naše čitajuće obcinstvo povjerenje; on je znan kao jedan od najboljih novelestih u našem knjižtvu; on je stvorio tako rekuć „Neven" a on bi ga mogo na novo uzkrisiti. G. M. B. jest rodoljub, za volju svoga naroda, za unapriedenje narodnosti, on bi — mi se nadamo — *taj posao* na se uzeo. — Sa ove strane dakle nema mislim, tolikih zaprekah. — Ako se prenu gg. Matičari, te oživotvore ovu želju — mogu reći — želju svih Hèrvatah, možebit ćemo jošte početkom nove godine imati svoj domaći belestritični list. — — Da Bog dao, te izvèršilo se ovo! *)

Beč 10. prosinca. Nj. c. k. apostolsko veličanstvo podielilo je danas predpodne više privatnih audiencijah.

— U Segedinu pod imenom *„Szegedi Hirado"* izlazeće magjarske *novine dobile* su zbog povorke članakah razdražujućih narodnosti medju sobom po naredbi prejasnoga gospodina nadvojvode glavnoga gubernatora opomenu.

Talijanska.

Turin, 8. prosinca. U stanje mira stavljeni predsiednik savojskoga prizivnoga suda, nije, vele, primio podieljeni mu kèrst reda svetoga Mavricije i Lazara. Desambrois odputovao je jučer u Pariz. Od 20. t. m. počemši mogu se podnositi molbe za oslobodjenje od vojničke službe. *Taxa iznosi 3600 lirah.*

Milan, 9. prosinca. Garibaldi pao je *idući* pohodit markeza Reimondra u Villi di Fino s konja i ranio si je malko klieno i pobio nješto glavu.

Sardinski štatut proglašen je dne 7. t. m.

Iz Palerme pišu Tr Ztgu.: Ovdiešnji načelnik redarstva, gospodin Maniscalco posiećivao je svake nedielje službu božju u stolnoj cèrkvi. Pred vratima iste bio je jučer probodjen štiletom, što mu ga je krivac straga do kostiuh od rebarah prinuo i u rani ostavio, poslie čega se je dao u bieg i uteko je, zaštićen po svoj prilici od svojih surotnikah. S riečma „Ubili su me" srušio se ranjenik. Njegova supruga, sviedočica čina, pade u nesviest, i dočim su ju i obodvoje njene diece kući odveli, odnesoše ranjenika u bližnju bolnicu, gdie mu pružena bijaše liekarska pomoć. Jedno rebro prepriecilo je štiletu, da dublje prodre i s toga nije ranjenik odmah umro. Liekari, koji očekuju dalje znakove, neće da izreknu bezuvietno mnienje, no glasa se da se bolestnik, koga su drugi dan odnieli u njegov stan, nalazi po svoj prilici izvan pogibelji. Ovdiešnji službeni organ potvèrdjuje ovo mnienje u današnjoj viesti o tom dogodjaju.

Francuzka.

Pariz 8. prosinca. „Moniteur" obnarodnje danas sliedeća carskim dekretom *proglašena* diplomatska naimenovanja: *Knez de la Tour d' Anvergne,* dosad izvanredni poslanik i opunomoćeni ministar u Turinu, *doći će u* istom svojstvu u Berlin na *miesto* markeza de Moustiera, koi je otišao u *Beč; Baron de Talleyrand* izmienit će posliednjega u Turinu; grof Sartiges, dosad u Washingstonu, doći će na *miesto* barona André-a u Haag; na njegovo miesto ide u Wa-

---

*) Da bog dao! No rok nam se čini svakako prekratak — a da je Matica našla svoj račun kod izdavanja u govoru stojećega časopisa, za cielo nebi ga bila pustila iz svojih rukuh; — bojimo se dakle, da će se težko i taj predlog oživotvorit. Nestašica čitajućeg obćinstva poglaviti je uzrok, zašto naša žurnalistika nemože napredovat. Sve drugo nije nego mečta. To je činjenica — a dok neuzbude bolje, imali bi se mnijemo jednim organom zadovoljivat, koi bi mogao imati poveći beletristični dodatak. Učr. Nar. Nov.

shington g. Mercier dosad u Stokholmi, gdie će ga izmienit grof Damremont, dosad u Hanoveru; Baudin, dosad u Darmštatu ide na miesto Dotesac-a u Kodanj; grof Comminge Guitand, dosad u Kaselu, miesto markeza de Lisly de Sirý u Lisabonu; grof Reiset u Kasel; Bourée na miesto preminuvšega barona de Serro u Atinu; markez de Banneville, dosad poslanički tajnik pèrvoga razreda i drugi punomoćnik u curičkim konferencijama, na miesto barona de Menevala u Monakovo; baron de Malaret, dosad tajnik pèrvoga razreda, u Hanover a Sampayo, dosad tajnik pèrvoga razreda, u Kasel kao opunomoćeni ministar. Tajnicima pèrvoga razreda naimenovani su grof Mosburg, Rothan i markez de Cadore, tajnicima drugoga razreda Saillard i Vicomte de Contades, a tajnicima trećega razreda markez de Moges i grof Latour-Mauburg.

Zbog obnarodovanja lažljiva spisa, koi je kao odgovor kralja Sardinskoga na cara Napoleona izdan bio, osudjeni su jamac i tiskar lista „Ami de la Religion," pèrvi, Sisson, na tri mieseca zatvora i globu od 1000 franakah; posliednji, Desoye, na 1 miesec zatvora i globu od 500 franakah.

Brodovi, koji bi imali prevesti vojsku u Kitaj, bili su nepogodom posliednih danah preprieceni odplovit.

Grof Montalembert, koga sud, kao što je poznato, progoni zbog njegove posliednje brošure, doći će prekosutra pred sudca tražitelja.

Jedan carski adjutant odputovao je u Toulon, da tamo predstavlja svoga gospodara kod odlaska vojske, opredieljene za Kitaj.

Maršali Baraguay d' Hilliers i Niel ovamo su pozvani i već prispieli. Ujedno govori se mnogo o promieni u vèrhovnoj komandi talijanske zapremne vojske i u ratnom ministarstvu. Kažu, da će se i visoko dostojanstvo velikoga maršala palače, koje je Duroc pod pèrvim carem opravljao, opet podići.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Frankfurt, 11. prosinca. U jučerašnjoj saveznoj sjednici bio je elektorsko-hesski odbor podkrepljen Austrijom, Pruskom i Saskom.

Pariz, 11. prosinca. Algirske luke jače će se učvèrstit; u tu svèrhu doznačeno je 14 milijunah franakah.

London, 11. prosinca. Današnji „Observer" javlja da će zastupnici Englezke na kongresu biti lordovi Cowley i Wodshause.

Madrit 10. prosinca. Jučer je 10.000 Mavrah udarilo na prednje pozicije tabora. Drugi vojeni zbor uzbio ih je hrabro, zatim udario je sa svoje strane na njih i poubijao im je 300 a ranio do 1000 momakah. Na španjolskoj strani postalo je nesposobnima za boj 280 momakah. Glavni general podieljuje vojski, koja je učestvovala kod te bitke i hrabrosti zapoviedajućih generalah i oficirah najveću pohvalu. (Ova bèrzojavna viest došla je 11. prosinca u Beč i priobćena je u „Wien. Ztgu")

Filipovićeva Narodna Knjiga.

D. G. Od Karlovca 9. prosinca. Hvala Bogu, Filipovićev je koledar izišao! Tko se je sa mnom bojao, da li će izaći lietos, onaj će se znati radovati sa mnom, što je izbilja izišao. I vriedno se je doista iz puna sèrca radovati, što nije ni taj književni početnik poput tolikih prednjakah svojih i s pretèrpljenih jur nesgodah zamaknuo na obzorju našega duševnoga nebišta. Koliko je lani koledar zakasniv pokvario, toliko je lietos podraniv popravio. Pročitavši ga opazih, da mu je sadèržaj krasan i svèrsi shodan, s toga mu proričem obilnu prodju. Dao bog, istinit prorok bio! Što me je u toj „Narodnoj knjisi" ugodno zateklo, bit će, što je možda mnogu plahu i kratkovidu dušu gèrdom sumnjom i cèrnom slutnjom napunilo. To su ona liepa tri članka cirilicom tiskana. Iskrena hvala g. sastavitelju „Narodne knjige," što je tako odvažno pokušao odgovorit potrebi, koje žalibože ni dan danas mnogi našinci neuvidjaju, već joj se iz sve snage opiru kao kakovoj sredoviečnoj sablasti. I mene je nesreća sukobila s nekojimi medjimi zanešenjaci, koji mi se do dna izjadaše nad tim, kako misle zlokobnim podhvatom. Uvaživ, da ima i drugud ne samo oko Karlovca vruće kèrvi, koja često skače u glavu miesto da mirno kôla žilami i stiče u sèrce, nebi bilo suvišno, kad bi se ta opasna vrućina, kojim god razlogom razmlačila. —

Puno se je već glavah izbrusilo, mnogo perah iztupilo, predlažući i razlažući, kako da se obori zidina, dieleća Sèrblje i Hèrvate. Nu sve su se osnove i svi pokusi razpèrsnuli o tvèrdini i okornosti njezinoj. Nije ni čudo. Sèrbi nedadu svoga, a Hèrvatom milo je svoje. Mora se ipak priznati, da su Hèrvati obćoj slozi više primieli žèrtvah nego Sèrblji; ali nenašav željna odziva u svoje braće okaniše se graditi sgrade, kojoj u pèrkos tolikomu trošku svojemu nemomogoše sve doslie ni temelja osnovati. Od onda ih vidimo, kako svoje skupociene nu presrene žèrtve natrag uzimlju i bolje ih sami cieniti začimaju. Tko sniva o kakovoj književnoj slozi Hèrvatah sa Sèrblji a misli dèržati se one blažene sredine, kad bi naime svaka strana nješto popustila, onaj se ljuto vara. Neima tu za Hèrvate sredine; ili sve ili ništa. Ili se odreći imena hèrvatskoga, odreći se ponosa narodnjega, odreći se latinice i niekim načinom svih dosadanjih stečevinah književnih, ili vratiti se k onomu, što je naše od starine, i prigèrliti, što smo bili slozi obćoj za volju zanemarili. — Budući da je ono pèrvo nemoguće, prihvatismo se drugoga. — Pa tko da nam to zamieri? Ako se Serblji ponose sa svojim Dušanom, nesramimo se viere ni mi Hèrvati Krešimira velikoga i ostalih kraljevah svojih. Ako se Sèrblji i prenuše u novije vrieme prije Hèrvatah iz mèrtvila, ipak neimaju iz prijašnjih viekovah nikoga staviti po bok Gunduliću, Gjorgjiću, Kanoveliću, kojino nam nakitiše hèrvatsko knjižtvo uzori piesničtva, kadno su si drugi narodi istom oslobadjali jezik od kučinah. A pismena, kojimi se služe, svojina su ciele ostale Evrope, i od samih Slavjanah rabe ih dvie povelike grane — Česi i Poljaci. Nu čemu razvlačiti stvar, koja je i onako svakomu prosvećenomu našinca doveljno poznana? Budući su pako ova dva naroda u svem podobro jednaka, zašto da prednjači jedan drugomu, kad mu nije vrieme zapoviedati? — Hèrvatom niti su pismena, a još manje ime na sramotu, nije dakle prilike, da se odtudjimo od obojega. Do toga li dodje medju rodjenom braćom, zavapit će tko, neima dakle nikakove nade, da se ova dva naroda medju sobom približe?*) Ima jedan i za sada jedini način, kojim bi se dalo to izvesti. Pametan brodar kad vidi, da će mu potonuti šajke ili se slomiti brod, gleda berže bolje, kako bi barem onoliko izbavio, koliko se iole može od prieteće pogibelji. — Isto treba raditi Sèrbom i Hèrvatom. Kad već nemože da bude medju njimi prave književne sloge i jedinstva**), neka bude barem kakov takov sklad, neka nebude mèržnja, neka bude uzajamnost, ovo sveto čedo neumèrloga Jana Kolara. Samo uzajamnost mogla bi Hèrvatom i Sèrbljem prokèrčiti slogu k prosvieti narodnoj. — A kako, da se udomi u nas to niežno i nam nepoznano bilje? Kako drugačije van uzajamnim čitanjem i njegovanjem obostranih književnih proizvodah? Da pako uzmogneš čitati treba ti se upoznati sa slovi. Tim je putem udario g. Filipović u lietošnjem koledaru svojem. Nikad bolje sgode, da nam se narod nauči čitati sèrbski nego upravo koledarom. „Narodna knjiga" nedopire samo u dvorove plemićah i koće gradjanah već i u seoske kolibice. Njoj je sudjeno da dokine gèrdne predsude, koje korače medju nami glede Sèrbaljah. Na Sèrbih je sada naravski, da nam vrate milo za drago, da pruže opet svemu narodu sgodu, uviežbati se u latinici*). Kad se tako jednoć u oba naroda udomaće oboja pismena i obljube spisi budi kojimi slovi tiskani, odisali oni samo zdravim duhom slavjanskim i jedrim sadèržajem, onda će nam istom granuti sunce bolje budućnosti. —

Da je g. Filipović uvèrstiv u koledaru ona tri članka cirilicom tiskana jedino oko spomenute plemenite svèrhe nastojao, jamči nam njegova dobro znana razboritost i čestitost. Htieti mu pako podmetati kakovu drugu težnju, značilo bi proglasiti ga podlim mićenikom i pristašem Sèrbaljah, ozvati slaboumnikom, koi se je namaknuo razbijati zid, što ga narav i viekovi sagradiše oko naroda hèrvatskoga. Svaki iskren domorodac, komu je stalo do sreće naroda svoga, upravo će radi ovoga podhvata tim većim uzhitom prigèrliti knjigu, toli spasonosnomu cilju posvećenu. U tom poslu želimo g. piscu dobru sreću i božji blagoslov, da mu sieme nikne željenim plodom te se razplodi i u susiednih Sèrbaljah.

Nisam za sada naum rassudjivati gradiva koledarova, ali mogu u obće reći, da je ovo tako sgodno udeseno, te se mora svakomu našincu dopasti. Sve su skoro struke u njem zastupane. Piesnik naći će piesan, poviestnik poviest, učitelj o školi, gospodar o gospodarstvu itd. riečju narodna je knjiga lietos shvatila zadaću bolje nego ikada prije, s toga se i nadamo, da će ugoditi cielokupnim obćinstvu. — Tu zbirku obćekoristnih stvarih morao bi svaki našinac već radi toga pozdraviti sèrdačnom dobrodošlicom, što mu je s „Nevenom" nestalo svake počasne zabave i pouke. A dà Neven, kako je s tobom?! Čitao sam jučer u Nar. Novinah, gdje nietko predlaže g. Bogovića za urednika. Krasna mi predloga, kao da mi ga je izvadio iz duše; nu samo da neostane kod puka predloga. Izgledam svaki broj novinah s niekim strahom i nadom, hoće li nam donieti kakov veseo odziv na onaj vapeći glas. — Dao bog ispunile mi se sladke nade te stavili g. 1860 drugi preporod Nevenov!

*) Mi mislimo, da su se u književstvu već dosta približila, i da bi na skoro upèrkos raznim imenima i pismenima imati mogla jednu istu književnost, da Hèrvati putem našega lista, to jest onim putem napreduju, kojim su Hèrvati tako liepo udarili s početka svoga literarnoga preporodjenja; no ako izključivim Hèrvatima i novetarima za rukom podje prodrieti sa svojim čudnim predlozima — naskoro neće Sèrblji hèrvatske spise više razumieti moći — i tako nastat će opet dvie literature — a može li štogod dobra sliediti iz takova razdora? Učr. Nar. Novinah.

**) Mi još svejednako neuvidjamo zašto ga nebi moglo biti. Stvar može biti jedna ista i imat dva imena. Nedirajte samo u stvar a svaki neka ju zove, kako mu drago. No tko stvar preinačiti želi, taj ili nezna što radi, ili je dušman svomu rodu. Učr. Nar. Novinah.

*) A tko joj nije medju iole izobraženim Sèrbljima viešt? Učr. Nar Nov.

Odziv gospoji Prašničkoj.

Iz Podravine 10. prosinca. Divno li mi je sèrce zaigralo, kad sam pročitao onaj krasan poziv naše mile domorodkinje gospoje Prašničke, u kojem se najkrasnije pomalja duh narodni, duh čoviekoljubja, štono plamti u sèrcu vriedne one gospoje. Pohlepno prevraćam svaki broj naših „Nar. Nov.", hoću li naići na kakav odziv, osobito znatiželjan bijah, kakav će upliv imati na naš krasni spol. Imade tomu već prieko dvie nedielje, što je rečeni „domorodni glas" naštampan, ali ja nadjoh samo jedan odziv iz Bèrdovca*); a gdie je ostala naša domovina? Iz Slavonije, iz ostalih krajevah naše Hèrvatske baš ni glasa. A što da rečem o ženskom spolu? Kako sada stvari stoje, od njega se nemamo ničemu nadati. — Dao bog, te me prevarila slutnje, ali — ako nigdie ovdie mogu biti prorokom.

U rečenu svèrhu dajem i evo i ja malenu žèrtvicu na žertvenik mile domovine, i za napredovanje prosvjete medju narodom našim; — godišnja tri forinta; — malen i neznatan dar, ali ja se dèržim naše poslovice; „kamen do kamena palača!" Pv.**)

*) Ovo miesto, druga Meka za nas, oživljava valjda duh velikoga pokojnika, koi u njem počiva; ili je možebit, što bog dao, duh njegov prošao na one vriedne domorodce, koji ondie stoje. — Mi se svakako još više toga nadamo s onoga miesta! Opazka dopisateljeva.

**) Molimo gospodina dopisnika, da nam pèrvom poštom pošlje to očitovanje podpisano cielim svojim imenom i prezimenom, jer nam je šifra nepoznata, a inače nemože imati punomoćne sile, koja se ište u tom slučaju. U ostalom mislimo, da bi najbolje bilo, da bi se ona gospoda, koja žele u svèrhu oživotvorenja liepe misli gje Prašničke štogod doprinieti, obratili na upraviteljstvo Matice, koja itako ima za svèrhu izdavanje narodnih knjigah — oni bi mogli za te osobite svoje prineske zahtievati, da Matica svake godine izdade i koju knjižicu za puk. Naravno moce bi im broj prilično znatan biti. Učr. N.N.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 13. prosinca 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

		Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5% za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5% „ „ „	80.40
Od g. 1851, seria B. .	„ 5% „ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5% „ „ „	
Kovovnice	„ 5% „ „ „	73.90
„	„ 4½% „ „ „	
„	„ 4% „ „ „	
„	„ 3% „ „ „	
„	„ 2½% „ „ „	
„	„ 1% „ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	. „ „ „	
„ „ „ „ 1839	. „ „ „	
„ „ „ „ 1854	. „ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5% „ „ „	
	„ 4½% „ „ „	
	„ 4% „ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3% „ „ „	
	„ 2½% „ „ „	
	„ 2¼% „ „ „	
	„ 2% „ „ „	
	„ 1¾% „ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5% „ „ „	
	„ 4½% „ „ „	
	„ 4% „ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorasteretne obveznice.

Od Dolaje Austrianske .	po 5% za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5% „ „ „	
„ tamiško banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5% „ „ „	
„ galicianske	„ 5% „ „ „	
„ bukovinske	„ 5% „ „ „	
„ erdeljske	„ 5% „ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5% „ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5% „ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5% „ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	905.50
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	220.
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonto	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandeskih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		106 15
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemonteskih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		123.80
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Paris za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrst za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.80
„ pedpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	24.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

(Vl. 73.) 3—2

Oglas.

Ravnateljstvo povl. austr. nar. banke zaključilo je s privoljenjem vis c. k. ministarstva financijah, da rokove ustanovljene u oglasima od 1. rujna i 27. prosinca 1858 za izmienu banknotah svih kategorijah glasećih na konv. novac produži na sliedeći način:

1. Banknote glaseće na konv. novac po jednu, dvie, pet, deset, pedeset, što i hiljadu forintih primat će se do 30. travnja 1860 kod bankovnih kasah u Beču, Pragu Bèrnu, Pešti, Lavovu, Gradcu, Lincu, Temišvaru, Tèrstu, Inšpruku, Sibinju, Brašovu, Košicah, Opavi, Rieci i Zagrebu putem izmiene kao i kod svih podružničah savedah banke za eskomptovanje u krunovinama putem placanja, zatim kod bankovnih podpieneznicah za mienjanje u Ljubljani, Celovcu, Gorici, Solnogradu, Krakovu i Černovici putem izmiene.

2. Od 1. svibnja do 31. sèrpnja 1860 primat i mienjat će se naznačene banknote samo kod bankovnih kasah (pieneznicah) u Beču.

3. Po izmaku ovoga roka ima se za izmienu banknotah glasećih na konv. novac neposredno obratit na ravnateljstvo banke.

U Beču dne 28. listopada 1859.

Pipita, s. r.
upravitelj banke.
Kristian Henrik vites Coith s. r.
namiestnik upravitelja banke.
Wodianer s. r.
ravnatelj banke.

Sekt. III. Abth. 3. br. 10962-10828 (Ds.—96) 3—2

Oglas.

Od onih kroz pomenšivanja konjaničtva vèrhu broja izpavših c. kr. paripah prodavati će se od 19. prosinca ove godine počamši u Varaždinu 175 komadah kroz očitnu ličbu. Što se time do znanja stavlja.

Od c. kr. zemaljskog zapoviedničtva vojske.

U Zagrebu dne 5. prosinca 1859.

Br. 6128 (DS.—94) 3—3

Objavljenje

magistrata c. k. glavnog grada Zagreba glede za upravnu godinu 1860. propisanih izravnih porezah uobće, onda glede obnadievanja i odmiere dohodarine posebno

1. Polag proglašenog previšnjeg patenta od 27. rujna 1859 i polag naredbe vis c. kr. financijalnog zemaljskog ravnateljskog predsiedničtva od 9 listopada 1859 br. 1273 pr. plaćat će se zemljarina, kućarina, zanatarina i dohodarina ove godine po mierilu i ustanovah propisanih za upravnu godinu 1859.

2. Za predavanje očitovanjah i prijavah vèrhu različitog dohodka I., II. i III. reda izvan kamatah dèržavnih, javno-zakladnih i redovitih obligacijah, od kojih dohodarina sa previšnjom carskom naredbom od 28. travnja 1859 i od vis. c. k. financijalnog popečiteljstva propisanim načinom platiti se mora, ustanovljuje se odnosno na §. 31. zakona o dohodarini od 16 siečnja 1852 rok do posliednjega dana mieseca prosinca 1859.

3 Očitovanja o dohodku imadu se osim nedieljah i zapoviedanih svietkah svaki dan od 9 do 12 satih u jutro, i od 3 do 6 satih poslie podne ovome magistratu u varoškoj viećnici predavati.

4 Proti svim poreznikom bez iznimke dakle i proti posiedateljima glavnicah u onu u predidućem članku 2. javljenu iznimku nespadajućim, koji do izmaka mieseca prosinca 1859 očitovanja svoja i prijave uručili nebi, biti će postupano po smislu §. 32. pomenutog zakona o dohodarini, te će se dotični imati sami sebi pripisati posliedice, koje bi mogle iz toga proiziéi.

5. Glede rokovah izplatjivanja poreza ostaje obstojavši red, po kojem će se svi izravni porezi ujedno sa nameti u sliedeća četverogodišnja obroka: pèrvi obrok 15. prosinca 1859, drugi 15. ožujka, treći 15. lipnja i četvèrti 15. rujna 1860, kao što je svakom porezniku na izvanjskoj strani porezne knjižice naznačeno u poreznu blagajnu plaćati.

6. Za postići uredno izplaćivanje poreza i za preduprediti naraštaj zaostatakah odredjeno jest, da nastupljenjem svake upravne godine pobiranje i prisilno iztierivanje poreza tako dugo po mierilu prijašnje godine 1859 izvesti se imade, dok dužnost za tekuću upravnu godinu propisana nebude, u koju se onda položeni već iznosi uračunati imadu.

7. Radi toga imat će svaki poreznik ako mu nebi do znanja već stavljena bila dužnost na porezu za godinu 1860 za označenih obrokah unapred po razmieru dužnosti prošle godine 1859 plaćati, ako hoće da prisilnom utierivanju izbiegne.

U Zagrebu dne 23. studenoga 1859.

Br. 3210. (Fin.—48) 3—2

Oglas dražbe.

U sliedstvu naredbe c. k. financijalnoga okružnog ravnateljstva u Rieci od 23. sèrpnja 1859 br. 9897 prodavat će se putem javne dražbe dne 11 siečnja 1860 u 9 satih u jutro i u 3 sata poslie podne po službenoj komisiji uz priuzdèržanje potvèrde sliedeća dèrva iz šumah Fužine upravljateljstvenog okružja nasiečena po šumskom upravljanju, i to:

A. iz šumskog kotara Mèrzlevodice

iz šumskog razdiela Rogozna

	fiskalna ciena u austr. vr. fr.	kr.
406 komadah jelovih gredicah (scalaholz) u skupnoj mieri od 687½ cari . .	849	41½
iz šumskog razdiela Širokedrage		
509½ hvatih cepanic i 179½ hvatih šibja 4½ dugih uglevarskih dèrvah	1,416	10
iz šumskog razdiela Viševice		
1930 hvatih ciepanih i 570 hvatih šibja 4½ dugih uglevarskih dèrvah	6,?12	40

Uz ponude ustmene primat će se i pismene.

Nu ponude pismene moradu uvietima dražbenim shodno uredjene biti, i propisanu kaparu ili namiru vèrhu položenja ote kapare pri kakvoj c k. dèržavnoj blagajni priložena imati, i moradu se do uključivo 10. siečnja 1860 kod c. kr. šumskog ureda Fužine zapečaćene predati.

Bitni uvieti jesu sliedeći:

Koi kod dražbe prisutstvovati hoće, mora kao jamčenje, da će svoju ponudu obdèržavati, položiti u ruke dražbene komisije kaparu ili u gotovom novcu, ili u austrijanskih dèržavnih obveznicah (računajući polag posliednjega tečaja burze) koja sastoji u desetom dielu polag ustanovljenog izjavljenja ciene kapitalnog iznosa. Ota kapara će se odmah po zaključenoj dražbi svim ponuditeljem (Offerentom) izuzamši najviše ponudjajućeg povratiti.

Najviše ponudjajući imadu odmah ili najdalje za 14 danah poslie kako bi se strankam službena potvèrda njihove ponude priobćila, kupovnu cienu uračunavši položenu kaparu kod c. k. ureda dèržavnih dobarah u Fužini u gotovom novcu položiti. Ostali uvieti, koji temelj dražbe sačinjavaju, mogu se po svakome prije dražbe u običnih službenih urah kod c. kr. okružnog financijalnog ravnateljstva i kod c. kr šumskog ureda Fužine uviditi, isto tako moći je viditi u prisutju dotičnog c kr. šumara dèrva za prodaju opredieljena.

C k. šumskih dèržavnih dobarah ured.

Fužine dne 29. studenoga 1859.

Nr 238-Pr. (Izv —204) 3—3

Konkurs-Ausschreibung.

Bei dem Gemeindeamte zu Therezovac ist die Sekretärsstelle, mit welcher ein jährlicher Gehalt von 367 fl. 50 kr. öst. W. nebst Naturalwohnung und 16 Klafter Brennholz verbunden ist, in Erledigung gekommen.

Zur Besetzung dieser Stelle wird hiemit der Konkurs bis zum 30 Dezember 1859 mit dem Beifügen ausgeschrieben, dass die Bewerber um diese Stelle ihre mit den nöthigen Dokumenten versehenen Gesuche bei der k. k Bezirksamts-Vorstehung in Veröce bis zur obgesagten Frist zu überreichen haben werden.

K. k. Bezirksamt Verovitic am 4. Dezember 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorstand
Milčić m. p.

Nr. 2518-pol. (Izv.—203) 3—3

Lizitations-Ankündigung.

Wegen rückständiger l. f. Steuer und der verschiedenen Exekutionsgebühren werden am 20 Dezember l J um 10 Uhr Vormittags am Gute Jakovlje sub conscr. Nr 1, zwei Kühe, und am 22. Dezember d. J um 10 Uhr Vormittags am Gute Lepáves sub consc. Nr. 1, 200 Zentner Heu, dann am 24. Dezember l. J. um 10 Uhr Vormittags am Gute Unter Oroslavje sub consc. Nr. 38, 50 Metzen Gerste und 100 Eimer Wein an den Meistbiethenden gegen gleich bare Bezahlung licitando veräussert, wozu Kauflustige hiemit eingeladen werden.

K. k. Bezirksamt Stubica zu
Oroslavje den 1. Dezember 1859.

Der k. k. Bezirks-Vorsteher
Matković m. p.

Pr. 140. 3—3

Opomena.

Svi oni p. n., koji župnoj cèrkvi dubranskoj i područnim kapelam zaostavše kamate duguju, službeno uljudno se opominju, da takove do 31. prosinca 1859 kod nižepodpisanoga nefaleno polože; jer u protivnom slučaju postupati će se proti njima sudbenim putem.

U Dubrancih dne 1. prosinca 1859.

Pavao Bača
upravitelj župe dubranske.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj, na Bèrnetiskom narodne tiskarnice Ivan Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 15. PROSINCA 1859. Broj 286.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan iznzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjsko, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrštbina: 7 kr. a. vr. od reda zajedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

☞ Početkom dojdućega mieseca počimlje se pèrvi polugodišnji tečaj ovih novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine“ obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravništvo Narodnih Novinah“ franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☞ Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Uredovni dio.

Kod 310 (100. dopunitbenoga) žrebanja starijega dèržavnoga duga, što je preduzeto bilo 1. prosinca izvučena je serija 390:

Ova serija sadèržaje erarialne obligacije stališah Austrije nad Ennsom od god. 1789. po $2\frac{1}{2}\%$ od br. 3426 do uklopno br. 8758, zatim po 2% od br. 69,486 do ukl. br. 70009 u glavničkom iznosku od 1,017.900 fr. s kamatnom svotom po obaljenom kamatnom mierilu od 25,003 fr. 33 kr.

Ove obligacije povisit će se polag ustanovah najvišjega patenta od 21. ožujka 1818 na pèrvobitno kamatno mierilo i ako ovo postigne 5 postotakah, po mierilu za pretvorenje obnarodovanom oglasom ministarstva financijah od 26. listopada 1858, br. 5286 F. M. (u d. z. l. br. 190.) promienit u 5postotne obligacije, glaseće na austr. vrednotu.

I za obligacije, koje se uslied žrebanja na pèrvobitno no pet postotakah nepostižuće kamatno mierilo povise, dobit će vierovnik na zahtievanje po mieri ustanovah sadèržanih u gore navedenom oglasu, petpostotnih na austrijansku vrednotu glasećih obligacijah.

U Zagrebu dne 9. prosinca 1859.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtvenoga predsiedničtva.

(Patriotični darovi za hèrvatsko-slavonski dobrovoljački sbor. Nadalje.)

	U gotovini i prirodinskoj vrednosti. Austr. vred.		U vrednostnim hartijama polag imenovne vrednosti. U kon. nov.	
	for.	kr.	for.	kr.
U kotaru štrigovskom:				
G. Vendelin Pöcser žup. sa	—	—	100	—
Obćina Štrigovo sa . .	189	—	—	—
„ Središće sa . .	360	—	—	—
U području grada Varaždina:				
Varoška obć. Varaždin sa	—	—	3750	—
G. Samuel Leitner sa .	—	—	500	—
„ Mosinger i sin sa . .	—	—	100	—
„ Sebastijan Pust sa . .	—	—	100	—
Nj. jasnost knez Ljudevit Batthyany sa . . .	100	—	—	—
U području grada Koprivnice:				
Varoška obć. Koprivnica sa	500	—	—	—
U području grada Križevacah:				
Varoška obćina Križevci sa	—	—	1000	—
Prinescima, što nenadilaze iznosak od 100 f. a. vr.				
K tomu vriednost poklonjenih prirodinah .	17707	70½	655	—
I to:				
39 vaganah i 10 poličah kukuruze	98	12½	—	—
5 vedarah vina . . .	20	—	—	—
Ukupno	32615	31	9940	30

Izvan toga poklonjeno bijaše za husarski oddiel hèrvatsko-slavonskoga dobrovoljačkoga sbora 5 konjah i to od
G. c. k. komornika, grofa Bombelles-a . 2 kom.
„ Ladislava pl. Pasthory-a . . . . 1 kom.
„ barona Gjorgja Rauch-a . . . . . . 1 kom.
„ Antuna Wallerstein-a . . . . . 1 kom.

(Dalje će sliediti.)

Dne 13. prosinca izdan je i razposlan XVI. komad II. razdiela hèrvatsko-slavonskoga zemaljskoga vladnoga lista u hèrvatsko-niemačkom i sèrbsko-niemačkom izdanju to sadèržaje pod—

Zagreb.

Nacèrtao Iv. Tkló.

(Nadalje.)

Kao što Annonym Zagreb naziva Zagrabom ili Czagrabom, nalazi se takodjer i starinska nieka oltaria, utemeljena po kanoniku Peršinu, pod imenom Csabrega ili Čebrega [11]. Slavni Rafael Levaković, kanonik zagrebački, o miestu Zagrebu tako piše: „Jedna grana alpinskih gorah pruža se do Susedgrada, gdie se Krapina izlieva u Savu . . . pram iztoku . . . i zove se slovinski Medvedica, iz ove pako gore teče potok, koi se u povelji Mirka kralja 1201. godine Dominiku biskupu zagrebačkomu podieljenoj, zove Cirkvenšćak, medju ovim pako i vlaškom ulicom leži brežuljak Zagreb [12].“ Iz Levakovićevih riečih jasno se vidi, pèrvo: da je pravi Zagreb grad stojao u današnjem kaptolu i vlaškoj ulici, i zato je od mnogih isti Zagreb nazvan „Vlaškim selom“ [13] (budući su jur prije čuli, da Latini ili Rimljani ondie obitavahu, koji se od Slovinah nazivaju Vlasi); a drugo, da je u njem stanovao biskup imenom Dominik, komu je kralj ugarski Mirko ili Hinko [14] podielio povlastice.

Kako je pako u Zagrebu postala biskupija i kako ugarski kraljevi zadobiše hèrvatsku krunu, navest ćemo u kratko. Hèrvati, po smèrti svoga kralja Stiepana II., koi bijaše posliednji iz Dèržislavove kuće, pozovu na hèrvatsko prestolje mogućega i kriepostnoga ugarskoga kralja Ladislava. Koi zbilja prime taj poziv, dodje 1091. god. do modruške okolice i dade Hèrvatom za svoga namiestnika sinovca Almu [15]) Tako dakle pade Hèrvatska pod ugarsku krunu. Ladislav taj pèrvi ugarsko-hèrvatski kralj, budući da nebijaše u Sisku biskupa, pod koga je Zagreb spadao, a kninski (Tinnienses) biskupi nemoguhu radi nezgodnih putovanjah u sievernoj Hèrvatskoj izvèršivati svoje dužnosti, utemelji oko 1091. g. u Zagrebu biskupiju, sagradi cèrkvu i stan za biskupa i kanonike [16]. Od postanka biskupije do vremenah tatarskih, o biskupih zagrebačkih osim gola imena i onih riečih „rexit Eccl. Zagr.“ ili „praefuit Eccl Zagrb.“ malo ili ništa neznamo. Nu odkada godine 1242. Ugarskoj zagrozi strašna pogibelj od kèrvožednih Tatarah, nalazimo već obširnije govoriti u poviestnici o Zagrebu. Tatari taj divlji i surovi narod, opustošiv Rusku, Galiciju i Poljsku, navale preko Tatrah u Ugarsku. Kralj ugarski Bela IV. opre im se mieseca travnja iste godine, nu bude kod rieke Šaja potučen. Sve što je moglo, pa i sam kralj Bela pobieže u Hèrvatsku, imenito pako u Zagreb, a ondašnji biskup Stiepan gostoljubno ga primi. Jezgra Magjarah potraži takodjer utočište u Hèrvatskoj i nadju ga. Tatari opustošiv Peštu, nagnu za bieguncì do Zagreba. Bela začuv, da se Tatar k Zagrebu primiče, otide put Splita, kamo ga biskup zagrebački i množina plemićah sprovodi. Kaptolski arkiv bude na otok Rab, a ostanci u Kliš prenešeni, a Zagreb ostaviše svomu jednomu udesu. Tatari dodju stopice iza njih i zauzmu neutvèrdjeni Zagreb (t. j. kaptol i vlašku ulicu) [17], poharav i poplieniv pèrvostolnu cèrkvu, odpute se nepočasiv časa u primorje za Belom, gdie ih hrabri Hèrvati 1242. godine na Jelenskom polju potuku, a ovo se polje nazove kasnije od toga poraza Grobničkim poljem [18]. Hèrvati tim spasiše cielu Europu od delnje pogube. — Imade ljudih na svietu, koji nevieruju, što ili nisu oni, ili njihovi diedovi učini, i zato nastoje dokazat, da Hèrvati nisu Tatare potukli, već da je Batu Kan tatarski vodja sam dragovoljno krenuo kući. Takovim protivi se pèrvo: povelja kralja Bele IV., koju poda Kreču, Kupiši i Raku [19]; a drugo zdrav

[11] Kèrčelić. Ibid pag. 88.

[12] Švear. Ogledalo Ilirije, Dio IV. str. 69.

[13] Andr. Jambrešić Lexicon. vd Zagrabia „Urbs est pervetusta, antiquis Saroga, et Vicus Italicus dicta.

[14] Kèrčelić. Not. prael. p. 168. „Emericus Rex, quem Henricum quoque dictum fuisse.

[15] Obris Zemlj. i Poviest. ibid str. 83.

[16] Kukuljević. Pèrvostolna cèrkva, str. 1.

[17] Kukuljević. Pèrvost. cèrkva str. 2 piše, da su u vlaškoj ulici našaste mnoge starine — I ja sam od ovih mnogih, koje gosp. Kukuljević spominje, vidio niekakovimi slovi izčaran kamen, uzidan u kapeli sv. Martina ovdiešnjega nadbiskupskoga sirotišta.

[18] Švear, ibd. IV. 60 Neven 1853. II. tečaj str. 281.

[19] Povelja ova nalazi se u Kèrčelićevoj Hist. Eccl. Zagrb. p. 3 9 i u Šveara IV. dielu str. 64, i ovako glasi: Bela, božjom milošću kralj ugarski, dalmatinski, hèrvatski, bosanski, sèrbski, galički, lodom., kum. i bugarski. . . . . . Da kada se je radi mnogih gnjusnih griehah čoviečjega roda, neizmierno množtvo biesnih Tatarah, po kraljevini našoj raziślo: takodjer smo i mi s mnogimi našimi viernimi velikaši i plemići ljuto od njih progonjeni bili do mora, i na morski otok Kèrk nagnani . . . . . Ondie smo se u jednom boju

Br. 22 Okružnicu c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva od 2. prosinca 1859, na c. k. županijske vlasti, na poglavarstvo glavnoga zemlje grada Zagreba, na c. k. kotarske urede i na poglavarstva, kojim je povierena politička uprava, na c. k. ravnateljstvo redarstva u Zagrebu i na c. kr. redarstveno povierenictvo na Rieci.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Beč 13. prosinca. Nj. preuzoritosti gospoda nadbiskupi Otmar vitez Rauscher, knez Schwarzenberg i ovdie nazočni patriarh mletački bili su u subotu kao gosti pozvani kod Nj. veličanstva na obied.

General topničtva, vitez Benedek, došao je iz Gradca.

Neposredna komisija za preustrojenje izravnih porezah dèržat će dojdućega četvèrtka dne 15 t. m. pod predsiedničtvom gospodina grofa Hartiga svoju pèrvu siednicu. Komisija sastojat će izvan 8 sučlanovah iz poreskoga stališa, poslovodje gospodina odsiečkoga načelnika, viteza Kalchberga, i dviju izviestiteljah još iz dva sučlana dèržavnoga vieća i jednoga zastupnika ministarstva unuternjih poslovah.

Prolaznice (Passkarten), koje su tiskane u c. k. dvorskoj i dèržavnoj tiskarni, poslat će se još ove nedielje na sva miestodèržtva. Iste imaju na jednoj strani carskoga dèržavnoga orla i godišnji broj 1860, zatim rubrike za ime, stališ i prebivalište vlastnikovo; na drugoj strani opis osobe i izvadak iz zakona u obziru krivotvorenja javnih isprava.

Talijanska.

Turin. „Gazzetta Piemontese" od 5. prosinca sadèržaje kraljevski dekret, sliedećega sadèržaja:

„Oni mladići, koji su se izselili iz Mletačke i iz talijanskoga Tirola i namieravaju da svoje nauke na ovdiešnjem, kraljevskim sveučilištima nastave, a nisu u stanju nam rit troškove s time skopčane, imaju se bezplatno pripustit k ovim naukama i k izpitima."

(Nepristran sud naći će u ovoj naredbi poticanje, koje nije baš veoma lezalno.)

Turin 7. prosinca. U ovdiešnjim političkim krugovima zabavljaju se izklopno s povratkom Cavoura na kormilo vlade Zbog toga, što se očekuje promiena svegkolikoga ministarstva, odgodit će se i popunjenje ministarstva pravosudja. Cavour će na svaki način ići u Paris kao punomoćnik, barem se to uvierava kod engleskoga poslanstva. Sir J. Hudson savietovao je što odlučnije vladu, da učini taj izbor. Cavour ima u ostalom pravo na simpatiju Englezke, jer još nijedan talijanski dèržavnik nije gojio veće štovanje prema engleskom narodu, nego li grof Cavour. Njegovi protivnici korili su ga zato i toga radi nadieli su mu godine 1848. i 1849. ime „Lord Cavour". — Iz srednje Italije ići će više diplomatah u Paris, da podupiru sardinske punomoćnike na kongresu. Obćenita je želja, da Farini otidje glavom u Paris, jerbo se najvećem uspiehu nadaju od njegova dielovanja. Popularnost ovoga muža veoma je velika.

Švadrun Garibaldovih gvidah na konju, koi je ponajviše u svojem krilu brojio mladiće iz lombardezkih porodicah i kojim je upravljao jedan od najbogatijih zemljoposiednikah provincije Novare, dobio je pred niekoliko danah od vèrhovnoga zapoviednika (Fanti-a) iznenada zapoviest, da se razidje i da preda oružje. Razjarena ovim postupkom vratila se većina odmah u Milan.

S time skopčana je naredba istoga vèrhovnoga zapoviednika, kojom se onim piešačkom sboru od gvidah pripadajućim osobama, koje su razsudnostju nevriedni postali, da služe u vojski savezaoj, zabranjuje uvèrščenje. Ovaj isti opominje prieteći najstrožnijim kaznama, da se nitko neosudi njegove ljude nagovarat da uskoče ili da se pobune, i opaža „da će se dok traje sadanje ratno stanje i civiliste, koji uzbudu krivi takovom prestupku, stavit pred ratni sud i da će biti sa svom strogostju kažnjeni polag ustanovah piemontezkoga vojenoga kaznenoga zakonika.

Turin 10. prosinca. Pismo podpisano po grofu Rechbergu, koje Piemontezku poziva na kongres, prispielo je; sastavljeno je u onom izrazima kao pismo, koje je Francuzka upravila na Piemontezku.

Francuzka.

Pariz 9. prosinca. Moniteur obnarodaje miesečno stanje banke francuske; polag toga izviešća umnožio se inkaso za 6 a konto-korent blagajnice za 36 milijunah; nasuprot pako umališe se listnica (Portefeuille) za $5^1/_4$, okolovanje banknotah za $27^1/_2$, kontokorenti za posebnike za 24% a predujmi na vriednostne papire za $1^3/_4$ milijuna.

— 9. prosinca. Punomoćnicima Španjolske za kongres naimenovani su gg. Mon i Martinez de las Rosas.

Pariz, 12. prosinca. Zbog umorstva dieteta obtužena udova Lemoine osudjena je na 20 godinah robije, kći joj je proglašene nedužnom. Na burzi tvèrdili su, da su tako Rim kao i Napulj pristali na kongres; obe dèržave poslat će po dva zastupnika; sve pozvane sile već su, vele, odgovorile, da će poslati svoje poslanike na kongres.

Velika Britanija i Irska.

London 12. prosinca. Današnji „Times" potvèrdjuje naimenovanje lorda Wodhouse-a za drugoga poslanika Englezke na predstojećem kongresu i još javlja, da se u topničtvu u Woolwichu preduzimlju znatna poboljšavanja.

Niemačka.

Berlin 9. prosinca. Kao što se čuje, Pruska pobija odlučno pravnu existenciju političkog odbora od godine 1851., koja sa 8. siečnja 1858. ugasnu. No ako bi ništanemanje većina saveza posredno ili neposredno zaključila, da se taj odbor opet uvede, pruski punomoćnik neće moći unj stupiti, a po svoj prilici neće ni Elektoratsko-Haskoj kao stranki u razprenom pitanju dopustit, da to učini.

Španjolska.

Listu „Moniteur de l' Armée", koi je organ francuzkoga ratnoga ministarstva, pišu iz Madrita:

„Depeše i priobćivanja svake vèrste već su javila o pèrvim operacijama sbora stojećega pod zapoviestju generala Echague-a. Čini se, da je položaj ovoga diela španjolske vojske onih danah, što su uzastopce sliedili za njegovim izkèrcanjem, bio veoma kritičan. Jedno vrieme nije imao sbor ni hrane, uslied nepogodah u moreuzu, morao je potrošit svu svoju municiju, da se samo obrani i bio je odciepljen od svake sveze s Evropom. Sada se čini da je dokazano, da je jakost marokanskih četah, koje su dne 25. studenoga pokusile, da opet zausmu položaj od El Seralla, znatno nadilazila broj od 4000 momakah, kako ga navodi general Echague u svom izviešću, i da su gubitci 1. sbora mnogo veći, nego što se prije govorilo. Regimenta Burbonova, razpaljena po svojem pukovniku uslied izazivа piešačtvu učinjenoga od strane lovačkih batalijunah, prekoračila je, vele, nerazborito obkope od zemlje i u isti par obkoli ju pretežna množina Mavrah. To bijaše onaj čas, kad je General Echague, uvidivši, kao što kaže u svom izviešću, da je skrajnje vrieme stavit se na čelo vojske, s generalom Gassetom i sa dva lovačka batalijuna pohitio u pomoć regimenti Burbonovoj. Ova je ostavila mnogo mèrtvih na bojištu, i govori se o trideset i šest oficirah, koji su postali nesposobni za boj, medju njima pukovnik, koi je, vele, veoma jako ranjen. Generali dèržali su se veoma hrabro. Echague-u bio je konj izpod tiela ubijen, i pèrvo udo pèrsta kazaljke na desnoj ruci raznešen sèrnom, tako da su ga morali snimit.

Mavri su uzmakli u Sierre Bullones; no čini se, da ih je k tomu gibanju prinudilo izkèrcivanje kod Ceute 2. sbora, kod kojega se nalazi verhovni zapoviednik O' Donnel i pričuvnoga sbora pod zapoviestju generala Prime. U Španjolskoj u Malagi i u okolicama istoga grada stoji sada još 3. sbor, pod zapoviedničtvom generala Ros de Olana, pripravan za ukèrcanje i politici u Madritu pitaju jedan drugoga, kako je to, da je pričuvni sbor, proti svome opredieljenju, prije došao na bojište nego li treći sbor.

No čini se u ostalom, da je odredjeno, da vojska ostane blizu Ceute, dok joj prispiju dalje zapoviedi od strane vèrhovnoga zapoviednika; napad od Španjolske strane morat će se, veli general u jednoj od svojih depešah, dotle odgodit, dok pomorstvo izpuni dužnosti, koje su joj naložene. No pomorstvo nije upèrkos svoj radinosti, koju razvija, u stanju s tèrgovačkim ladjama, koje je naumilo, tako shodno dielovati, kako bi imalo, budući da ove posliednje nerade onom točnostju i hitrinom, koja bi bila zato potrebna.

---

razum, jer svaki vladar želi, da si što više prisvoji i da mu se oblast razpruži čim dalje, a osobito onda nepušta ni za vlas od svoje nakane, kada mu stvari idu za rukom. Tako i Batu Kan, da a je bio na Grobničkom polju poražen, nebi odustao od svoje nakane, koja bijaše, da savlada cielim svietom i da častni kèrst baci pod noge svoje; što mu ipak nepodje za rukom. No doći će sunce i pred naše vrata. Bela IV. uvaživ zasluge Hèrvatah učinjene mu prigodom njegova vojevanja s Tatari, uzvisi Zagreb na čast slobodnoga kraljevskoga grada god. 1242., Turopoljce nadari plemenštinom i kaptolu zagrebačkomu pokloni grad Gradić, koi je stojao negdie blizu cèrkve sv. Marije[20]). Taj Gradić bijaše kraljevska vlastitost, jer nam je poznato, da su kralji u krajinah svoje zemlje imali i vlastite gradove, gdie stanovahu onom prigodom, kad su poslove iste krajine obavljali. Za vrieme tatarskoga rata bio je taj Gradić od njih porušen i zato ga je Bela kaptolu poklonio[21]). Kasnije stanovahu u njem beni, dok ga nerasoriše Česi i Niemci[22]). Isti Bela IV. zarati se s Otokarom češkim kraljem radi Štajerske. Da se u Hèrvatskoj Česi bolje učvèrste, sazidju u Samoboru grad, te od tuda napastovahu cielu okolicu, dà i isti Zagreb. Da se uzmogne kako neprijateljsko nasèrtanje suzbiti, zapoviedi Bela, da na Griču sazidju grad (t. j. u gornjoj varoši) i onim gradjanom, koji bi se okolo njega naselili, poda gradjansko pravo i nieke još druge povlastice. Da je ovaj grad već 1266. godine bio sazidan, to svjedoči povelja Bele IV. dana stanovnikom na Griču[23]). Rat s Otokarom, kao i krunu po Belinoj smèrti nasliedi njegov sin Stiepan V.; pod ovim kao i pod njegovim sinom Vladislavom III. naniele su veliku štetu Hèrvatskoj Otokareve čete, medju ostalim navale na Zagreb, nu nemogavši osvojiti gornji grad na Griču, razore kaptolsku stranu i sav prostor oko pèrvostolne cèrkve, gdie stojahu banovi dvori[24]).

(Dalje će sliediti.)

dèrhtajući sakrivali, i približavajuću se svèrhu za uviek proklinjali, budući da smo bili od svih stranah množinom tatarskih vojnikah okruženi, koji su u neprestanom navaljivanju . . . naše čete siekli, i svoje sulice i striele kèrvju pobijenih napajali . . . . videći život naš u najvećoj pogibelji: onda smo kano Rakel, duboke uzdahe k Bogu slali i plačuć vapili „Kirie eleison, Bože i zaštitniče naš obazri se i život naš i naših sa svom silom spasiti nastojali; napokon budući na zemlju povaljeni, očekivali smo svaki čas ljutu smèrt. Najposlie dostojao je otac svega milosèrdja . . . svoju pomoćnu ruku nam pružiti, jerbo su na višnju zapovied tri slavna junačka mladića, imenom Kreč, Kupiša i Rak, rodom Sriemci, vitezi sa 38 svoje najhrabrije braće . . . . k vojsci našoj priklopili, i uslied naše kraljevske želje s ljutim se tatarskimi četami pobili . . . . Kraljevski naš barjak . . od dèrhtajućih dvorjanikah dèržan, sretno su na višu uzneli našu i kraljevine naše čast i korist obćuvali . . —

[20]) Kukuljević Pèrv. cèrkva 62.

[21]) Švear. IV. st. 71.

[22]) Kukuljević ibid.

[23]) Švear IV. 73.

[24]) Kukuljević ibid. st. 3.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PETAK DANA 16. PROSINCA 1859. Broj 287.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

☛ **Početkom dojdućega mieseca počimlje se pèrvi polugodišnji tečaj ovih novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine“ obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.**

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravništvo Narodnih Novinah“ franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☛ **Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.**

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Uredovni dio.

(Patriotični darovi za hèrvatsko-slavonski dobrovoljački sbor. Nadaljo.)

	U gotovini i prirodinskoj vrednosti. Austr vred.		U vrednostnim hartijama polag imenovne vrednosti. U kon. nov.	
	for.	kr.	for.	kr
Ik U osiečkoj županiji:				
U svemu	10383	13 ½	15980	—
Kod samoga županijskoga predstojničtva . . .	1061	85	5730	—
Kod toga učestvovali su prinescima iznosećim barem 100 fr. sliedeća gospoda:				
G. Vatroslav pl. Mihalović	40	—	60	—
N. preuzvišenost g. biskup Strossmayer u Djakovu	—	—	5000	—
G. Ivan pl. Adamović .	—	—	250	—
„ grof Petar Pejačević kao c.k. županijski predstojnik	100	—	—	—
Gg. grofovi Henrik i Dragutin Kuhn	—	—	270	—
Nj. preuzv. g. podmaršal i c. k. višji dvorski meštar Franjo grof Eltz . .	300	—	—	—
Gospoja grofica Franja Pejačevićka	300	—	—	—
G. grof Ladislav Pejačević	100	—	—	—
„ grof Adolf Pejačević .	105	—	—	—
Prinescima, koji nepostižu svotu od 100 f. . .	116	85	150	—
Svota	1061	85	5730	—
Kod kt. ureda valpovačkog	1262	38	500	—
„ „ „ djakovačkoga	1608	42	160	—
„ „ „ vukovarskoga	536	76 ½	310	—
„ „ „ osiečkoga	1111	40	70	—
„ „ „ miholjačkoga	1071	58	100	—
„ „ „ našičkoga	762	96	560	—
„ magistrata osiečkoga	2967	78	8550	—
Ukupna svota	10383	13 ½	15980	—
Kod ovih prinesakah učestvovala su sliedeća gospoda barem sa 100 f.:				
U kotaru valpovačkom:				
Obćina Valpovo . . .	380	—	—	—
G. baron Gustav Prandau	—	—	500	—
Obćina Bizovac . . .	350	—	—	—
„ Petrievac . . .	290	—	—	—

(Dalje će sliediti.)

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

A. T. B. U Brodu 12. prosinca. Sadanji vezir Osman paša Skodarlija, izdao je ferman, kojim zabranjuje svećenstvu bosanskomu, a poimence franciškanima, miešati se u ikakve poslove upraviteljstvenog, sudbenog ili ma kojeg svietovnog razreda. Prije mogoše svećenici katolički, kao naravni zastupnici naroda svoje viere, izaći pred političku ili sudbenu vlast, t. j. mudira ili kadiju, i tu niekim pravom govoriti za svoj puk. Ali po ovom fermanu će sirota raja i ono malo obrane i žaštite izgubiti, što je do sada imala, a propadati će uz fanatizam Bošnjakah za vierozakonski interes kèrštenoga svieta. S kèrstom pada u Bosni i narodnost, jer to je poznato, da je u novije vrieme u Bosni osobito med Musulmanima osmanlinski iliti turski jezik ogroman napredak učinio. Službeni jezik je osmanliski, i što je musulmanska cèrkva i škola, to je sve arapsko i tursko, slavensko ništa. Viera Muamedova nije kao Hristova u tudje jezike prelazila, dèržeći se riečih starog zakona: „Svi jezici hvalit će gospoda!“ nego je ostala u arapskom jeziku, i tako svaki Slavjanin muamedovac u cèrkvi, školi i dèržavi ima po naredbi vierozakonskoj tudji jezik, jezik Muamedov, t. j. arapski, a slavenski je samo jezik prostačtva. Činovnici sadanji po Bosni neznadu slavenski, jer vlada njihova nezahtieva znanja ma kojeg slavenskog jezika, nego šalje Osmanlije kakvi su takvi su u ovu čisto slavensku dèržavu. Naprema ovim zlokobnicima u Bosni franciškani su i izobraženosću stečenom u latinskim školamo, i ljubavju za vieru i radinost bili pretežniji, oni su bili čuvari bosanskoga značaja, pèrvobitne naravi zemlje i naroda. Zato su ih se Turci svagda bojali i štovali su ih gledajući u njima ljude učenije od sebe i posvećeno jedino službi božjoj i moralnim interesima svieta, pa su rieč im poslušali, kad bi ju oni za raju uložili. Ali, videći sad Turci, gdie sve vlade evropske uklanjaju upliv svećenstva od dèržavnih poslovah, a oponašajući i oni civilizaciju, u toj struki narediše, da fratri u medžlizu, okružnom vieću, nevaljaju ništa i omedjiše ih na duhovno zvanje. Nu što prija dèržavam starokèršćanskim Evrope, neprija kèršćanstvu fanatičnoturske Bosne. Ovdie je izključenje svećenstva od svietovne vlade sredstvo većeg ugnjetavanja raje; poreza materijalnog i moralnog staroslavjanstva bosankoga. Većeg udarca nemogoše kèršćani u Bosni podnieti nego izključenje inteligencije slavjanske iz potudjenih bosanskih sudovah i sborovah. No ima preko Drine ljudih, koji na sve paze, što Turci po Bosni rade, i kojih se Turci boje, da im neuzmoradu razlog dati o svom dielu. I neki dan su počeli Turci oko Zvornika vojsku kupiti, jer su čuli, da će Miloš na njih udariti.

Deputacija tursko-kèršćanska vratila se je iz Stambola, neopravivši gotovo ništa.

Pešta 13. prosinca. „Pesth-Offen. Ztg“ piše: „Više večernjih jučer izišavših listovah donielo je viest o superintendencionalnom sastanku evangelske helv. konfesije prijašnje superintendencije s ove strane Dunaja, koi se je tobože jučer ovdie u Pešti obdèržavao.

Pošto je dèržanje superintendencionalnoga sastanka evangelske helv. konfesije za jučerašnji dan u Pešti po superintendencionalnom namiestniku Gabrielu pl. Báthory-u s pozivom na ustanove carskoga patenta od 1. rujna t. g. odkazano bilo, nemože se raspravama, koje su se u cèrkvi helv. konfesije jučer za službe božje dèržale, dati značaj superintendencijalnoga sastanka ili konventa.

U ostalom već su učinjeni zakoniti koraci u tom obziru.

Sèrbija.

U Beogradu 1. prosinca. (S. D.) Oko polovine ovoga mieseca, popečitelj unutarnjih poslovah g. Vujović razaslao je, kako sam doznao svim načelnicima okružnim i upravitelju varoši Beograda razpis, u kome se, u glavnome, ovo sadèrži:

Vrativši se, poslie dugog odsutstva u domovinu na vladu, knez Miloš je u svojoj proklamaciji izdanoj 28. siečnja ove godine jasno kazao, kako misli upravljati zemljom. Što je u proklamaciji samo u obće kazano, to je docnije razpisom popečitelja unutrašnjih poslovah i u pojedinostima razložio. Knez je želio da se sve u svoje prirodne granice vrati. I tome se počelo jako prispievati. Ali sad poče doloziti njemu do znanja, da mnogi ljudi napadaju, ruže ili izsmiehavaju dèržavne zvaničnike, nieki s prezrienjem i neuvažavanjem govore o zakonima predjašnjeg doba, nemisleći da su ti zakoni u sili, dok se nezamiene; nieki napadaju i na samu skupštinu, neobzirući se da je ona zakonom osvieštena. Činovnici opet mnogi sa svoje strane želeći pokazati osobitu revnost grade razliku medju sugradjanima svojim; pred niekim popuštaju, a nad niekima izlivaju svu strogost zakonah i svoje vlasti. Ovo su sve glasovi vèrlo nepovoljni. I zato knez ozbiljno, preko organa svoga, činovnicima zapovieda: da oni budu vèrlo smotreni i razboriti, a ne sliepo privèrženi i pretierano revnostni, da nečine nikakve razlike pred zakonom prema ovome ili onome. Jer se nikakvom zaslugom neda steći pravo nepokoravati se zakonima svoje zemlje. Da motre dobro na sve šta se dogadja ali da neprevidjaju, da neobražavaju opasnosti i aždaje, gdie tome ni traga ni glasa nema. Da budu ravno pravedni i strogi u izvèršivanju zakonah prema svakome. Samo tako diže se svietinja zakonah a samovoljstvo pada i zatire se. — Od naroda pak očekuje, da svaki gleda svoj posao da se nemieša u poslove kneza i praviteljstva. Oni iz naroda, koji su bili odlikovani povierenjem te su na skupštini bili, treba da prednjače razboritostju i pametnim vladanjem a ne da budu bukači svega onog što je postavljeno i uzakonjeno. Knez povratak svoj pripisuje milosti božjoj i volji svega naroda sèrbskog, zaslugama zato, da se nitko ni nad kim nenadtresa. Da se nitko nerazmeće sa nekakvom pretieranom privèrženostju obeležavajući druge, kao neprivèržene. Knez hoće, da nestane prokletih riečih „naši“ i „nenaši“, koje se od niekog doba, na veliku tugu čuju medju nama. Knez hoće, da se Sèrbi sljube i udruže, da medju sobom žive kao braća, vlasti da služe razumno a ne strastno nitko da neprevidja a nitko i da nedriema. Sve to hoće knez da se cielome narodu obznani,

Riešenjem knezovim ukinute su sve naredbe, koje su u 1832., 1850, 1850. godini o pravopisu sèrbskom izdate. Pravopis će dakle odsada u nas biti onaj, koi višja inteligencija nadje za najsavèršeniji i najudesniji. Tako je trebalo odavno stvar da podje, a sila da odatle bar izstavi ruke.

Talijanska.

Kao epizodu borbe od 25. studenoga pripovieda „Correspondencia“, da je vojnički svećenik madritskih lovacah, kad opazi, da su se četiri kumpanije uprepastile, jerbo su im oficiri poginuli ili dopali ranah, čete nagovorio u ime višnjega, pograbiv kasabin i stavivši im se na čelo, poveo ih opet u bitku, čete udariše na neprijatelja neopisivom žestinom.

Kao što „K. Ztgu“ iz Pariza pišu, dobio je Garibaldi jedan visoki ruski red.

U Modeni su dnevnici kao što su „Armonia“ i njoj slični, strogo zabranjeni.

Bolonja 8. prosinca. Farini sastavio je ministarstvo za tri zemlje Parmu, Modenu i Romanju na sliedeći način: Ministar pravosudja i bogoštovja Chiesi; unutarnjih poslovah, odvietnik C. Mayr; financijah, Pepoli; prosviete, profesor Montanari; javnih radnjah, Torrigiani. Ministri bez listnicah: Markez Mischi, odvietnik Carbonieri, grof C. Albicini.

Rusija.

O putu grofa Muravieva Amurskoga u Kitaj i Japan prispieše sliedeća dalja izviešća, koja je doneo kapetan Romanov, koga je Muraviev kao skoroteču odaslao. Muraviev bio je polag ovih izviešćah mieseca kolovoza sa svojom švadrom došao u zaliev jedski. Ista je sastojala iz fregate „Askolda“, 5 korvetah, 3 klipa, prevoznoga broda „Japoneza“, škune „Vostoka“ i parne korvete „Amerike.“ Tako znatna švadra nije još nikad prije vidjena bila u Japanu. Kapetan Romanov očevidno je i sastavitelj pisma obnarodovanoga u „Viedonostima“ iz Blagoviešćenska na Amuru od 13. rujna, koje još jedanput dosta obširno govori o dogadjaju na Peihu. Dopisnik je — kao što kaže — četèrnaest danah poslie onoga dogadjaja došao u zaliev pečelski. On tvèrdi, da Englezi nisu imali ni najmanje pravo, da opredele sami put, kojim bi imali ići u Peking. Peihova ušća sačinjavahu polag evropskih ponatjah za Kitajce povorku utvèrdjenjah; s toga su imali razloga Evropljanima zabranit prolaz medju istima, poimence što se je imao izvesti bojnim brodovima. No više nego poraz, koi je Bruce uslied svoga neopravdanoga zahtieva izkusio, kori dopisnik naradinost, u kojoj je engleska švadra poslie istoga ostala. „Englezi su znali, da su one iste tvèrdjice, koje su im sa strane rieke takov poraz prouzročile, sa strane kopna podpunoma otvorene bile; oni su to znali, jer su narisali plan ovih tvèrdjicah. To znajući, čudno su postupali, kad su se povukli od Peihova ušća nepokušavši izkèrcat 500 momakah izvan topovskoga dohvata, od prilike dvie ili tri milje prema jugu i tvèrdjice uzeti iza ledjah. Dà, ako i nebi bili preduzeli nikakova napada, no da su samo sliedeći dan bolje razmotrili obalu, mogli bi se bili osviedočit, kakov strah je Kitajcima prouzročio njihov vlastiti uspieh i da su odmah tvèrdjice na vrat na nos podpunoma ostavili, tako da bi ih Englezi samo posiesti trebali. Konačno želi izviestitelj znati, zašto nije Bruce, prije nego što je upotrebio silu, polag predloga Kitajacah koga poslao u Bei-Tan; on bi se time osviedočio bio, da je ova rieka posrodstvom jednoga kanala skopčana s Peihom i da na ušću Bei-Tana stoje samo dvie neznatne i neoboružane baterije. Izvan toga naznačen je Bei-Tan od Kitajacah za sve Evropljane kao točka, s koje oni mogu obćit s tamošnjom vladom.

Francuzka.

Sa više stranah javlja se složno, da je ratni ministar maršal Randon podneo svoju ostavku i da će ju car po svoj prilici primiti.

Polag pariških dopisah ukèrcat će se na navlastitu zapoviest cara, koi je za nadziranje ukèrcanja kitajskoga sbora gospodina Castelnau-a, jednog od svojih adjutantah, poslao u Toulon, miesto broja od 8—900 momakah, ustanovljenoga po pomorskom ministarstvu, samo 4—500 momakah na jednu prevoznu ladju. Pèrva ladja, na kojoj su već bili soldati, morala ih je opet iskèrcati.

Spanjolska.

Iz Madrita 9. prosinca javljaju bèrzojavnim putem:

„General Prim poduzeo je jučer pobočno gibanje do dva sata puta od Tetuana, da brani otvorenje druma.“

„Constitutionnel“ primio je sliedeći dopis od 3. prosinca iz Malage:

„Posliednja dva dana došlo je pod Malagu 20 parobrodah, da odveze u Afriku čete, koje sačinjavaju 3. vojeni sbor. Od jučer je luka zatvorena za tèrgovačke ladje. Ratna gradja ukèrcana je, danas će se ukèrcat čete. One će se dakle noćas ili sutra oddielit od Malage. Svèrha ovoga pohoda jošte je nepoznata; jerbo jošte se nezna, da li se general Ros ima u Ceuti sjedinit s dundarom španjolske vojske, da navlastito udari na gorske ravnine bullonske medju Ceutom i Tetuanom, gdie su se Arapi, kao što se glasa jako obkopali. Sjedinio se sbor generala Rossa s vojskom s one strane visinah bullonskih ili neposredno u Ceuti, svakako uzimlju odsad operacije opredieljen hod i upravljaju se kriepko. Svekolika pohodna vojska broji 35 do 40.000 piešakah 2000 konjah i 150 topovah Zbog maloga broja konjaničtva misli se, da će se vojska medjutim stegnut na obsa u Tetuana i Tangera, a kada uzme ove gradove, onda će se stopram tako ustrojit da uzmogne dalje prodrieti u unutrašnjost Maroka, ako nebi ni onda car hteo da se upusti u pogadjanja.“

Madrit 12. prosinca. U Malagi se je ukèrcao 3. sbor put Afrike.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Mletci 10. prosinca. Pred niekoliko danah ranio je ovdie nožem nieki zlotvor iz potaje na jednoj od najživahnijih ulicah dva čovieka, otca i sina, i to pèrvoga ranio je jako. Povod k tomu činu bijaše, vele, osveta zbog nekakve učinjene mu nepravde. Krivac bio je uhvaćen a oštećenici bili su odnešeni u bolnicu.

Od padših posliednje vrieme žèrtvom olujama izbacilo je more na suho dva tiela gèrčkih mornarah, koji su zajedno sa svojom plavi postradali.

Bombaj 11. stud. Proti Nepaulskoj granici odaslani su uprav sada oddieli vojske. Čini se, da je Nena Sahib zaista preminuo. Proti buntovnicima u Bundelkundu pod Feroze-šahom započela je vojna. Proti jednom drugom buntovničkom sboru na obali hombelskoj, gdie se nalazi obkopan tabor, sa 5000 momakah, radit će se iz Nemuha. Iz Dvarske izišli su Vaguri dne 30. listopada. Kralj od Ave nije primio francuzkoga predloga za 25godišnje monopolisiranje zemaljskih proizvodah.

Madrit, 13. prosinca. Treći sbor došao je jučer pod Ceutu. Mavri udarili su na generala Prima, kada je išao u Ceutu, no bili su s velikim gubitkom uzbijeni; gubitak Španjolacah iznosi četèrdeset mèrtvih i ranjenih.

Shangai, 22. listopada. Ruska švadra odjodrila je iz Jap na put sievera.

Slike s narodnim napisom.

Što nam tiesni prostor našega lista nije prije dopustio, smatramo si još uviek za dužnost pozornost štovanog našega čitateljstva obratiti na slike s narodnim napisom, koje je lietos rodoljubni sbor duh. mladeži zagrebačke o svom trošku u Monakovu kod Handla slikara na glasu — na kamenu tiskati dao. Slike su velike (in folio), a za krasotu im jamče sama imena u izobraženim krugovima znanih umietnikah: Hauber, Müller i Murillo, po kojima su načinjene. — Poimence to su četiri sliedeće slike: Sèrdce Isusovo i sèrdce Marijino (od Haubera) bez okrajka 12″ u viš a 10″ u šir. ciena svakoj 80 novčićah. Sv. propelo (od Müllera) 13″ u viš 8″ u šir. takodjer za 80 novč i Sv. Bogorodica (od Murilla) 12″ u viš a 9″ u šir. za 50 novčićah. Ako uzmemo u obzir kakovo se sve slike kod nas kupuju za gizdu i nakit sobama, da su dosta putah ne ures no nagèrda sobama, to si doista možemo čestitati, a mladim rodoljubima iskreno zahvaliti, što su oni pèrvi, koji su znatnim troškom na našem jeziku dali načiniti svetih slikah, koje ne samo da su snimke slikarah na glasu, no su zbilja i umietnički izvedene, te će biti u istinu svakoj sobi na ures. Isti sbor premetnuo je u narod da šutimo o vèrlih Šmidovih prevodih za našu mladež — već više tisućah sličicah s naškim napisima. I mi smo istoga mnienja s učenim g. urednikom kat. lista, koi je javivši obćinstvu ove velike slike sliedeće zlatne rieči izustio: „Ovako liepo, plemenitoj svèrsi namienjeno, sa znatnim troškom i trudom skopčano nastojanje zaslužuje već po sebi pohvalu i priznanje; ali izvan toga zaslužuje ono i svaku podporu od strane svih onih, kojima je štogod stalo do naravi shodnoga i uspiešnoga ćudorednoga i nabožnoga napredka našega naroda, osobito mladine njegove. Tudje knjige navališe nam preko miere u zemlju, poplaviše sve kuće i obitelji, a ovim knjigama, kakove su najvećom stranom, truju se sva naša domaća vèrla svojstva, pa uvadjaju i razprostiru poput bujice tudje mane i nevaljalštine bez tudjih kriepostih. Niti nismo sliepo zanešeni za svoje, niti nemèrzimo na tudje; ali nam je iz mnogostranoga izkustva otvoreno reći, da onom istom mierom, kojom se u nas udomljuje tudjinstvo, razprostire se medju nami neviera i skvarenost. Medju ljudmi biva, što i u prirodi; korov i travurine bèrže i lakše se razplodjuju, nego li plemenito bilje. Najbolje sredstvo i pomagalo za naobraženje svakoga naroda opredielila je narav, opredielio je Bog. Tko neće da tim naravnim putem ide, već hoće da bude mudriji od Boga, taj grieši, a iz grieha neniče blagoslov. Kako da se tomu zlu doskoči? Nikako drugač, van vèrlim naškim knjigama i spisima; a na tom polju već od godinah posluje i liepih je zaslugah stekao „sbor mladeži duhovne zagrebačke“, pa će i nadalje to isto činiti, ako mu pomoći od strane obćinstva neuzmanjka.“ — Zato i mi ovim slikam želimo mnogo, mnogo domoljubnih kupacah, da mladi rodoljubi svoj doista svestrane podpore vriedni podhvat nastaviti mogu. *Д.*

Narodno kazalište u Karlovcu.

V. U Karlovcu 14. prosinca. Kao što sam Vam u mom posliednjem izviestju javio, predstavljan je prošle nedielje po družtvu dobrovaljacah šaljivi komad „Tvèrdica“ u 3 čina od J. Popovića. — I ova je predstava, kao i pèrva, izpala vèrlo dobro za rukom. Svi sudielovatelji bez razlike razvili su u svojoj igri toliku okretnost, pokazali toliko teatralnoga duha, da je predstava rečenog inače težkog komada velikom dopadnostju primljena. Kolika se vieština n. p. zahtieva od osobe predstavljajuće Kirjanju, mora priznati svaki onaj, koma je komad barem iz čitanja poznat, a kako je ista značajna uloga po g. P. sretno izvedena, sviedoci su svi toj predstavi prisutstvovavši, kojih se sud slaže u tomu, da mu zamienika ni Diogenovom svietiljkom nebi naći se moglo. Dakako da vienac najveće zasluge pada na gospodične S. i M., koje se u ljubavi za sve, što je narodno, odmah na pèrvi poziv pridružiše ostalim svojim siekama, i nikakva nepožališe truda, da im se započeto dielo lovorikom neovienča. S toga ih je i obćinstvo baš po zaslužbi odlikovalo. Nesamo kod otvorenog pozorišta, nego i nakon svakog čina budu naše krasotice s najvećim pleskanjem višeputah izazvane. A po svèršenoj predstavi učesti ih domorodno obćinstvo sjajnom serenadom. — Trebate li još dokazah, kako se svakom karlovačkom gradjanu grudi šire, kad na takovom miestu čuje oriti se rieč našu? Tko hoće da bude nevierovani Toma, neka dodje amo, da svojim očima vidi i vlastitim ušima da čuje ono veselje, onu radost i ono vatreno oduševljenje, koje se za takvo domorodno poduzetje očituje. Najodličnije gospoje jagme se za uloge, jer svaka žudi rodu na korist biti, — gospoje i gospodične, koje s pomajnkanja dovoljnih stolicah (a ima ih 2 0) nemogu predstavi prisutstvovati, plaču od žalosti kod kuće; mužkarci, koji se, nemogući ući u dvoranu, što je prepunjena, moraju kući vratili, mèrmljaju i već malo da neprovališe zidove, da prostor razšire. Pa gdie je takova sbiljna volja, tamo mora i uspieh biti. — Al' da se vratim k predstavi. Ja bi morao puno pisati, kad bi se upustiti hteo u potanku recenziu svih predstavljačah, a i dosadjivao bi Vašem štov. čitateljstvu, kome se naši vriedni dobrovoljci dakako po imenu predstaviti nemogu S toga sam razloga i glede predstave „Juran i Sofija“, osim ženskih osobah, samo u obće sve predstavljače po dužnosti pohvalno naveo. Isti me uzrok nuka i sada svim sudielovateljem izraziti u ime cieloga obćinstva zahvalu za njihov plemeniti trud. — Tom prigodom nemogu propustiti da i o orkestru koju neprosborim, Orkestar je u obće tako složen i toli mnogobrojan, da bi mnogi veći od Zagreba gradovi ponosili se njime, kad bi takova imali. Ja sam barem već puno čuo i muzikah i operah, ali Vas mogu osigurati, da je naš orkestar velika riedkost. Broji upravo 22 osobe, i to 14 dobrovoljacah i 8 plaćenih od slunjske bande. Time si već možete predstaviti, da je, obzirom osobito na našu dvoranu, podpun. A kad još doznadete, da u tom orkestru igraju sami vieštaci, a da njime ravna poznati meštar kapele gosp. Oto Hauska, tad ćete jamačno vierovati da složnijega skladnoglasja biti nemože. G. Hauska, kao i svi oni plemeniti muževi, koji su dragovoljno prionuli uz dielo narodno, prisvojili su si time svako pravo na zahvalu našu, a g ravnatelj tim više, što nas svojim krasnim kompozicijama baš naslađuje. Slava im i slava svim dobrovoljcem našega narodnoga kazališta.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. **U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 17. PROSINCA 18..** Broj 288.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

☞ Početkom dojdućega mieseca počimlje se pèrvi polugodišnji tečaj ovih novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine“ obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravničtvo Narodnih Novinah“ franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☞ Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Uredovni dio.

(Patriotični darovi za hèrvatsko-slavonski dobrovoljački sbor. Nadalje.)

	U gotovini i prirodinskoj vrednosti. Austr. vred.		U vrednostnim hartijama polag imenovne vrednosti. U kon. nov.	
	for.	kr.	for.	kr.
U kotaru djakovačkom:				
Obćina Djakovo . . .	174	64	—	—
„ Drenje	175	68	—	—
„ Semelce . . .	113	58	—	—
„ Vuka	390	—	—	—
G. Matija Gerdjan počastni kanonik i župnik . .	—	—	100	—
Obćina Piškorevce . .	336	—	—	—
U kotaru vukovarskom:				
G. grof Eltz	175	—	310	—
Grad Vukovar	253	—	—	—
U kotaru osiečkom:				
Obćina Dalje	281	56	—	—
„ Čepin	312	55	—	—
„ Sarvaš	449	—	—	—
U kotaru miholjačkom:				
Obćina Miholjac	408	33	—	—
„ Slivošovci . . .	294	54½	—	—
„ Moslavina . . .	225	83½	—	—
Ceh u Miholjcu	—	—	100	—
U kotaru našičkom:				
G. grof Ladislav Pejačević	46	—	330	—
Ceh u Orahovici . . .	—	—	100	—
Obćina Našice	210	—	—	—
„ Orahovica . . .	100	—	—	—
U području grada Osieka:				
Varoška obćina Osiek .	—	—	6840	—
G. županijski predstojnik grof Petar Pejačević .	—	—	500	—
„ Viktor pl. Goriup . .	—	—	200	—
„ Antun pl. Goriup . .	—	—	500	—
„ Josip Medić	—	—	100	—
„ F. S. Thürner . . .	—	—	100	—
Pievačko družtvo u Osieku	133	54	—	—
G. Hiller i sin i Engel .	105	—	—	—
Svota	6266	11	15410	—
Prinescima u kotarime, koji nepostižu iznesak 100 f. a. v.	4117	2½	570	—
Ukupna svota u osiečkoj županiji unišavših dobrovoljnih prinesakah jednaka onostranoj	10883	13½	15980	—

(Konac će sliediti.)

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

U Zagrebu dne 17. prosinca. Uprav sada primili smo dopis iz Sarajeva i hitimo priobćit ga našem čitateljstvu tim radostnije, što nam javlja o novu blagotvornu činu muža, koi je po svoj našoj domovini poznan kao rodoljub i zaštitelj svakoga napredka u dobru. Taj toli ugodan nam dopis glasi kako sliedi:

U Sarajevu na začetje Gospino 1859. Mlogo putah sam voće namieravao bio, da opišem kresni napredak naše cèrkve katoličke pod upravom i nastojanjem revnog i neumornog našeg paroka otca fra. Stiepana Ljubića, ali nisam imao prave zgode, koja bi mi za predmet služila. Evo danas shodnog povoda, kojim se zanima veliko i malo, bogato i siromašno, jer nas prekrasno nadaruju braća Hèrvati nadaraju nas i naše cèrkve.

Još godine 1852. odkako je požar zameo nam nešto malo kuće božje, što imadosmo, učinio je rodu glas jedan velikodušni Hèrvat iz glasovite kuće Vranicanah te je podario za temelj cèrkve 1000 for. Naš vriedni parok fra. Stiepan Ljubić imao je dakako još s mlogim oskudicama boriti se, koje su mu priečile dovèršiti kuću božju, ali se je on dèržao poslovice „audaces fortuna juvat“, te je neumorno radio, i premda od svojih parokianah nikakve pomoći dobiti nemogaše, nije odustao od te svoje zadaće, od tog za obće dobro koristnog poduzetja i doista mu je trud ucvao liepim plodom, dočim je sa dobročiniteljem uzdigao cèrkvu tako krasnu i umietno sagradjenu, da polag sve svoje maličine uvèrstiti se može medju pèrve cèrkve bosanske.

Podignu se opet dobročinitelj, koi je poradi svoje darežljivosti svuda poznan u liku obćeštovanog gospodina Ambrosije Vranicana Dobrenovića te si ukrasi dielom bogumilim svoju velikodušnost, nadari nam cèrkvu sa umietno i prekrasno namieštjenom prilikom svetog Ante za veliki oltar. Taj dar je prispeo ovih danah u Sarajevo, i nemogu mimoići da nenapišem prizora, koi je prouzročila ta sveta slika, kad se je otvorila. — Kao sunce kad svoje zlatne i ugodne trake pusti na snuždeni prediel zemlje te ju razveseli, tako je dielovala ta sv. prilika na častnog paroka otca fra. Stiepana Ljubića. O kako su mu uzkipila pèrsa žarom od radosti, o kako je zamèrlo bilo sèrdce u njemu, o kako je sav zaniemio bio, kad je prekrasni taj umotvor čoviečanski ugledao, padnuo je na kolenja, priniknu glavu i u isti čas suza kao biser naresi na trepavicah od miline i radosti nad takvom dobročinstvenom daru; — liep govor je zatim na nazočne upravio, pobudivši i nje na blagodarnost na tolikom dobročinstvu milog nam muža viteza Dobrenovića, i dielovalo je na sve tako da im se je iz licah čitati moglo, da im duša u slasti pliva.

Ali nije samo kod nas u Sarajevu klicalo sèrce od radosti; pobudila je darežljivost i velikodušje visokorodnoga toga muža takodjer i u Čemerni, — u planini jednoj od Sarajeva udaljenoj — jer je i ovdie ukazao blagotvorno dielo svoje, dočim je za podignutje jedne kapele 40 dukatah carskih podariti izvolio. — Zaista će ime njegovo zlatnim slovima biti napisano u annalima bosanskim i cvesti će kod istih potomacah ovog naroda, uslišati će se molitva, koja se šalje na prestolje svemogućega tvorca za predugo življenje toga neocienjivoga dobročinitelja, toga vrednoga čovieka, koi za korist ljudstva živi, obljubljenoga gosp Ambrosiju viteza Vranicania-Dobrenovića.

Beč 15. prosinca. Nj. veličanstvo car vratio se je sinoć iz Štajarske. Gospoda nadvojvode Rainer, Šišman, Josip, zatim grof Meran otišli su jučer u Schönbrunn, gdie će se dèržati veliki lov.

Nj. c. visosti gospodin nadvojvoda Ferdinand Maximilijan i njegova, supruga gospoja nadvojvodinja Charlotta, prispieli su u najboljem zdravju u Maderu.

Nj. c. visost gospoja nadvojvodinja Sofija poslala je sredotočnom družtvu za jaslice iznosak od 100 for.

I u Tirolskoj razprostranjuje se adresa na papu i po svoj zemlju razdieljuje u svèrhu, da se što više podpisah sakupi.

Ograničenja u primanju praktikantah za c. k. poštansku službu opet su ukinuta.

C. k. ministarstvo redarstva zabranilo je listu „La Perseveranza“ poštanski ulaz u c. k. dèržave.

Najnoviji svezak lista izlazećega u Pragu svake pete nedielje: „Posel z Prahi“, uzaptjen je prije nego je izišao

Mletci, 13. prosinca. Jučer su spalili dvanaesti milijun valjijah.

Sèrbija.

Beograd, 5. prosinca. (S. D.) Sinoć su ovdašnji dobrovoljci predstavljali novu tragediju g. Maletića „Ajduci.“ Da je Sedmica u životu, koliko nisam čoviek od toga zanata, opet bi sam prorešotao to dielo, i po tom kako je napisano, i po tom, kako je predstavljano. No kao što Sedmice nemamo, ja ću samo vèrlo u kratko nieku progovoriti o jučerašnjoj zabavi.

Bez sumnje Maletić je jedan od naših darovitijih spisateljah i ima dosta poetičkoga duha; ali mu sastavima ipak svagda niešto nedostaje. Liepe i uzvišene misli, obučene u kitnasto odielo izbranih riečih nalazimo razštèrkane po svakom njegovom dielu; ali težko bi mogli reći, da je ikoje njegovo dielo dobro, ili barem da je onoliko dobro, kolikom bi se od njega pravedno nadati mogli. Maletić je viešt u liepim poetičkim opisima: umije pojedine scene liepo grupirati; ali mu neizlazi za rukom, da pojedine razciepane opise i razštèrkane grupe sastavi u cielo. Svakom mu povećem dielu (uprav sva su M. diela mala, „Ajduci“ su najveće) fali, rekao bih, temeljna misao; nesavèršeno sastavljeni razvijen plan, nedostaje mu dosliednost i stroga logika.

Protokoli sèrbske narodne skupštine u Kragujevcu 1859. (Iz Zvan. Nov.)

Jedanaosta siednica, u utorak 4. listopada. Pročita se izviestje komisije, koja je pregledala projekt zakonika za zločinstva i prestupe. Pošto se njene primietbe pretresoše, usvoji se projekt. — Na predlog jednoga poslanika rieši se, da se izda naredba, da nemogu više od 10 čergih ciganskih ujedno stanovati i da na jednom miestu

mogu samo miesec danah ostati. — Radi predloga jednoga poslanika sastavi se komisija, koja će ih pregledati i skupštini mnienje podnieti. — Predsiedatelj predloži, da se nieke točke u zakonu za skupštinu preinače. Pročita se taj zakon i po dužem viećanju zaključi se, da se §. 13. dopuni: „ili gdie knez za dobro nadje, da bude skupština.“ §. 14. da se samieni: „da popečitelj unutarnjih poslovah izbor poslanikah naredjuje.“ §. 16. da se zamieni: „popečitelj unutarnjih dielah, pod kojim se propusti sazvati i dèržati redovna skupština do rečenoga dana, smatrat će se i kazniti kao najveći prestupnik zakona.“ §. 18. da se zamieni: „Tko može birati poslanike, može svuda i izabran biti za poslanika, ako ima 30 godinah, bez smatranja, da li je on tu, gdie se bira, ili nije; izuzimajući činovnike, koji nikako za poslanike izabrani biti nemogu.“ §§. 21., 22., 23. i 25. imaju se izmieniti u tom smislu: „da se na 1000 glavah poreskih po jedan poslanik ima izabrati, a i svaka okružna varoš, koja nema 1000 poreskih glavah, izabrat će za sebe jednoga poslanika.“ §. 30. da se zamieni: „Skupština traje najviše miesec danah; u slučaju izvanredne potrebe može se s odobrenjem kneza i dalje produljiti.“ §. 36. pèrva točka da se zamieni: „U slučaju velike potrebe može knez izvanrednu skupštinu sazvati, koja na broju smije biti veća, ali nikako manja od redovne, i za koju se poslanici moraju izbirati, kao i za redovnu.“ §. 41. da se izmieni: „da sam knez zaključuje skupštinu.“ I naposliedku se rieši umoliti popečiteljstvo, da izvèrši 2. točku zakona skupštinskoga.

Dvanaesta siednica, u sriedu 5. listopada. Na predlog jednoga poslanika zaključi se da se takse za putštanje hatovah iz vladine ergele u Ćupriji odobri i to za puštanje hatovah u Ćupriji 1 talir, a po okružjima po 9 cvancikah. — Molbu obćine djakovačke u okružju čačanskom, da se njenim žiteljima zbog oskudice u zemljama planina Čemerna podieli, rieši skupština sprovesti vladi na riešenje. — Pročita se pismo savieta, da je on odobrio i knezu na potvèrdjenje podneo projekt zakona o nasliedstvu prestola. — Pročitaju se dva pisma savieta, kojima se javlja, šta je on riešio na njene nieke predloge. — Na zahtievanje skupštine pošlje joj saviet projekte o šumskoj uredbi i o koševima. Pošto se ovi pročitaše i odobriše, rieši se povratit ih savietu. — Pred podne podjoše u skupštinu g. mitropolit i gg. episkopi užički i negotinski. Kao o predstojećem sutrašnjem rastanku g. mitropolit rekne skupštini poučnu besiedu i davši joj svoj arhijerejski blagoslov, udalji se sa gg. episkopima.

Cèrnagora.

S cèrnogorske granice, 26. studen. (S. D.) Skadarski paša na zahtievanje komisarah dade povezati u Spužu one Turke, koji su krivi bili, da se komisari pri označivanju cèrnogorsko-turskih granicah posla svojega manu, i tako povezane naredi, da se u Skadar dovedu. Tim zadovoljeni komisari i obezbiedjeni vrate se opet u Spuž i posao svoj mirno svèrše. Takodjer od Spuža izmedju Lieškopolja i liešanske nahije upravo do otoka Lesandra svèršiše značivanje granicah i već su po današnjim glasovima prešli u cèrničku nahiju, da i tamo medju barskim kadilukom i ovom nahijom granice označe. Govori se, da će se komisari morati iz cèrničke nahije bèrso povratiti u župu ceklinsku prema Žabljaku, jer su tuda gotovo najbolje ceklinske zemlje ostale u turskoj granici, to jest pó Salkovine, polje blizu Žabljaka, koje žitom dobro radja. Ceklinjani su za to dolazili na plač gospodaru, a on ih je poutiešio, da će se to povratkom komisarah razviditi i što je krivo, izpraviti. — Jučer je sišao u Kotor cèrnogorski episkop Nikanor; on ide u Dalmaciju posietiti svoju rodbinu. Njega u Cèrnoj Gori sveštenstvo po naredbi gospodarevoj naziva mitropolitom i on se tako podpisuje. Ovdie se dèrži, da će komisari s poslom svojim bèrso gotovi biti i da neće imati, kako nieki misle, u Cèrnici preponah zbog Spiča i njegovoga primorja. Posao se njihovom kraju primakao.

Talijanska.

Turin, 11. prosinca. Uslied ovdiešnjih listovah odgodio je gospodin Boncompagni svoj odlazak u Firencu, dok se tamošnja palača della Crocetta priredi za njegov doček.

Kući Gonzales i Tatti, odnosno bezimenom družtvu, koje ista utemeljiti namierava podieljena je koncesija za željeznicu od Boljonezkoga Gradića (Kastel Bolognese) do Ravene, s mogućim produženjem do luke Korzinske (Porto Corsini). Ova željeznica otvorit će se do lipnja 1861.

„Corriere mercantile“ tuži se na sve većma raztuće pomanjkanje sitnoga kovanoga novca.

U Turinu se je 9. glasalo, da je u Tèrstu buknula revolucija. No jedan tamošnji list misli, da je ovaj glas barem zasad neosnovan, premda se takova šta naskoro očekuje. Neznamo u istinu, da li zaslužuju listovi, koji takove ludorije razprostranjuju, ili obćinstvo, koje ih vieruje, ili vlada, koje organi odmah poslie svečano sklopljenoga ugovora tako govore, da budu većma ožigosani (Tr. Ztg.)

Kažu, da se je Garibaldi zaručio s kćerju markeza R. (Raimondia?). To tvèrdi *„Gazzetta di Milano“*, a opet drugi milanezki list nijeka svu stvar.

Budući da je bila zla lietina za svilu, izgleda radeće pučanstvo provincije bergamaske veliku oskudicu kroz zimu. Dne 29. pr. m. sakupi se u Nembru okolo 100 radnikah i odputiše se put Bergama, da od intendanta zaištu posla. Jedva mu za rukom podje pomirit ih.

Mazzini napisa novo pismo o generalu Fantiu, u kojem nastoji dokazat, da posliednji teži samo za osobnim svèrhama i da je bezsviestno orudje kralja.

Dne 7. došlo je u Pezaro 750 novosakupljenih papinskih soldatah.

Modena 10. prosinca. Glavnim tajnicima naimenovani su u ministarstvu unutarnjih poslovah: Odvietnik Armelonghi i grof Spada, u ministarstvu financijah: Odvietnik Terni, u ministarstvu pravosudja i bogoštovja: Profesor Manfredi, u ministarstvu nastave: Profesor Selmi.

Iz Napulja 4. prosinca pišu „K. Ztg.“ Čini se da opet nije ništa s novonaviestenim ustankom, koi je tobož buknuo u provinciji i koi su nieki listovi tako hvalisavo naviestili. No ja nemogu ni pomislit, odkud bi tamošnji siromašni i propali narod uzeo toliko sèrca, da se podigne. Ne samo da se ti ljudi u Bazilikati u istoj gluposti dèrže kao svi ostali u toj veleliepnoj kraljevini, no izvan toga strašno su postradali uslied silnoga potresa, koi je od prilike prije godinu danah opustošio svu provinciju. I prevratni glasovi iz Sicilije, koji se izvanjskom obćinstvu priobćuju sa sangviničkim dodatcima, opet su izčeznuli. U kraljestvu napuljskome nije na takova šta nipomislit bez izvanjske propagade. Narod spava kao trava, možebiti još čvèršće nego igdie drugdie. Garibaldi nestoji više na sievernoj granici kao kakvo strašilo, Francuzi zabavljeni su drugim poslovima i tako se može dalje kraljevat u absolutnom miru i sigurnosti, dok jednoč neuzbude drugačije. Za sada nečuje se ovdie govorit ni o unutrašnjoj, ni o izvanjskoj policiji.

Čini se kao da se ista policija više nebavi politikom; ona se sada svojski zabavlja time, da očisti ulice i cèrkvene stube od prosjakah.

Zagreb.

Nacèrtao Iv. Tkić.

(Nadalje.)

Vladislav III. neimajući odvietka, pozva u kraljevinu Andriju, unuka Andrije II, naimenova ga vojvodom slovinskim i opredieli za svoga namiestnika. Vladislav III. bude 1290. godine u svom šatoru ubijen. Ugarsko plemstvo pozove Andriju na prestol, kako je još Vladislav za sebe živa naredio. Andrija primi poziv i dodje nakon mnogih nezgodah u Ugarsku i bude u Stolnom Biogradu krunjen. Čim primi Andrija kraljevsku šibiku u ruke, niemački car Rudolf upotrebi sve načine, kako bi si Ugarsku, kao izpražnjeni feudum posvojio za svoga sina Albrehta. Na Petrovoj stolici siedjaše tada Nikola IV., koi oslanjajuć se na stara prava, naime što je njegov predšastnik Silvestar II. prodao krunu i kriš sv. Stiepanu kralju ugarskom, i time Ugarsku pod svoju zaštitu uzeo, da Ugarska je feudum rimskih papah; te posla k Rudolfu poslanike, da mu reknu, da odustane od svoga zahtievanja, jer Ugarska nije njegov već papinski feudum. Papinske rieči ni najmanje neučine uspieh u Rudolfa, koi je medjutim nahrupio u Ugarsku i mnogo gradovah zauzeo. Papi se dade to na žao, što mu u oči pèrkosi niemački car, zato imenuje Karla Martella za ugarskoga kralja, koi bi i u Napulju krunjen. Po krunisanju pošalje protukralj Karlo Martello (g. 1292.) poklisare u Dalmaciju, zahtievajući od njih zakletvu viernosti. Dalmatini mu na kratko odgovore, da mu jestan odgovor nemogu podat, jer bana neima kod kuće, a drugo obvezali smo se svoga prisnat za ugarskoga kralja, koi je u Ugarskoj ugarskom krunom krunjen. Kad takovi glasi dopadnu Karlu Martellu, vèrlo se zabrine, kako da Dalmatinom zadovolji[25]). Baš u to niekako vrieme umre biskup zagrebački Ivan (13. listopada 1295). Za izpražnjenu stolicu imenova Andrija III. Mihalja. Buduć da bijaše u Zagrebu sila božja privèrženikah Karla Martella, uztreba Mihalj miesto mironosne palme oružanu ruku i tako jedva udje u Zagreb na biskupsku stolicu. Pèrva mu bijaše skèrb, da ponizi stranku Martellovu, a to mišljaše da će poći za rukom, ako ukroti svoga susieda Gardina medvedgradskoga[26]) kastelana, zato pomoćju Alberta vodje hèrvatskoga i još niekih Andrijinih privèrženikah silom ote županu Gardinu grad Garić, koga za se zadèrže, i selo Gjulinec, koje Ugrinu pokloni, te se je već god. 1297. pisao: „Mi Mihaljo, milošću božjom biskup zagrebački, župan breznički i garićki.“ — Dok su se tako stvari zgadjale u Hèrvatskoj, umre god. 1296. Karlo Martello, koi nije doživio, da bi mu se nakana oživotvorila. Martellova smèrt biskupu Mihalju prispie u dobar čas, jer je mislio, da će se i njegova stranka ugašit, zato se odputi k Andriji III. u Ugarsku; i ujedno zabrani kaptolu obskèrbiti Gardina s hranom, za koju ih je on uprosio bio. Gardina to Mihaljevo postupanje veoma razljuti, te odluči osvetit se na svaki način, a ta mu se zgoda baš tada prazi. Zato on pomoćju seljakah i gradjanah zagrebačkih navali na kaptol, oplieni stolnu cèrkvu, pohara kanoničke kuće, ubije lektora Dominika i odvede više zarobljenih kanonikah u Medvedgrad, a ostale pako zatvori na njihovom majuru, koga im Bela IV. pokloni, i zapoviedi gradjanom stražiti ih. Ta nečoviečna okrutnost nije mogla ostati u potaji, već predje i granice hèrvatske, te se je već i po Ugarskoj glasalo, kakovo zlo tèrpe kanonici zagrebački, dà, dočuje to isti Mihaljo, komu se dade na žao i sramotu, što nevini kanonici njega radi tèrpe. Nebrojenom silom nepočasiv časa odputi se u Hèrvatsku, prispije u Zagreb, te oko godine 1299. obsiedne Gardinov grad Medvedgrad, koga i osvoji, kanonike izbavi, Gardina uhvati i kralju preda. U kraljevskoj ruci Gardin nemišljaše, da će ikada zlatnu slobodu steći, jedno kao privèrženik pokojnoga Martella, a sada njegova sina Karla Roberta, koi otca nasliedi, a drugo kao ubojica i palikuća, zato da se izbavi, poče se umiljavat kralju, obećav mu svoj grad Medvedgrad za slobodu. Andrija to i jedva dočeka, te tako izmience pomire za Upravljanje Medvedgrada izruči kralj Turostiu[27]).

Nije badava dao Andrija slobodu Gardinu za Medvedgrad, jer je znao od kolike mu bude koristi. Buduć da je po smèrti Karla Martella proglasio papa za nasliednika njegovoga sina Karla Roberta, koi imaše u Zagrebu mnogo privèrženikah. Bijaše pako u ovo vrieme Bribirskim županom nieki Pavao, koi god. 1197. ode u Rim, da Roberta pozove na ugarsko priestolje. Da se bolje ubaviesti papa o istinitosti njegovih riečih, pošalje kardinala Bokasina u Ugarsku

[25]) Švear IV. str. 102

[26]) Podèrti sad Medvedgrad nad Zagrebom, sagradjen bijaše oko 1250, i bio je vlastitost biskupska, dok ga Ivan I. biskup zagr. 1290. god. neproda za 30 markah zlata županu Gardinu, ujedno sa selom Gjulincem i gradom Garićem.

[27]) Švear IV. str. 103. Arkiv III. knj. str. [illegible]

odievanjem izvošćikah u jednolične haljine i napokon obezbiedjenjem osobah i vlastničtva. To je u istinu potrebno bilo. Dosad mogao si svake nedielje čuti, da su pod večer toga ili onoga oplienili u kojoj napuljskoj ulici i još onomadne pokrali su po noći cèrkvu Maria dela Gracie nalazeću se u živahnoj ulici toledskoj. Što se tiče prosjakah, čudit će se i veselit svi inostranci, koji u buduće pohode Napulj još jedanput, kad nadju tamo sve ulice očišćene od ove napuljske zemaljske nevolje. Naš novi predstojnik policije zaslužuje u istinu priznanja u tom obziru. Nu kažu, da je to učinjeno na naročito zahtievanje mlade kraljice, koja isto tako kao svatko iz inozemstva nije našla u redu, da se kod silnoga bogatstva ovdiešnjih dobrotvornih zavodah na svakomu uglju od ulice kažu hèrpe bogaljah i lienčinah. Sam Napulj očekuje s Nvelikom ljubopitnostju, koliko će i kakovih svetkovinah davati dvor dojduće zime. Svatko želi saznati, hoće li sam kralj svu godinu nositi cèrnjinu za svojim otcem. Kažu, što se njega tiče, da neće dati nikakvih družtvah a ni posiećat ih. No na njegovu rodbinu neće se to tugovanje protezat; tako je jučer dao grof sirakuski, brat pokojnoga kralja, sjajan bal, koi je trajao do biela dana.

Turin 11. prosinca. Miesto Cosille naimenovan je Boschi za podgubernatora provincije turinske. I u Brešiji bilo 6. i 7. t. m. više osobah pogibeljnih sigurnosti uapšeno.

Modena, 8. prosinca. Fanti izdao je dnevnu zapoviest, kojom se naredjuje obćenita revizija vojske parmanske, modenske i romanjolske.

Niemačka.

Berlin 13. prosinca. Kraljevski poslanik u Parizu, grof Pourtalés, prispeo je iz Pariza ovamo. Dolazak poslanika stoji u savezu sa skorim kongresom. Medju kabinetima bèrlinskim, petrogradskim i bečkim razpravlja se u ostalom pitanje, nebi li, budući da Engleska nepošilje na kongres nikakova dèržavnoga tajnika, shodnije bilo, da se i oni dadu zastupati samo po poslanicima miesto po dèržavnim ministrima.

Velika Britanija i Irska.

London 14. prosinca. Današnji „Times" javlja, da će vlada od parlamenta tražiti deset milijunah funtih sterlingah za utvèrdjenje pomorskoga arsenala i ima se ovaj iznosak pokriti zajmom.

Turska.

Sad u svoj Hercegovini vlada liepi mir i tišina. Zubčani, Banjani, Pivnjani i Drobljačani učinili su ugovor s turskom vlastju na ovaj način: 1. da svaki ovaj prediel izabere izmedju sebe jednog kapetana ili vojvodu, koi će u dogovoru s ostalim poglavarima gledati u svome predielu narod i čuvati mu prava; 2. na svaku kuću za godinu da pokupe caru 25 cvancikah. U tome se razumiju sve ostale dacije, kao: porez (vergija), desetina, harači, duvanija, kèrčmarina, itd.; 3. agama četvèrtu, ili kako donese deputacija iz Carigrada; 4. Turci nikako da neidju medju njih, niti da se miešaju u njihove poslove; 5. samo da bude jedan kaimakam, ali da siedi u Trebinju, pa da oni njemu sve predaju, a on paši. Zato su izabrali Amza-bega Rizvanbegovića, koi se dosad prema hrišćanima najpravedniji pokazao; 6. da mogu cèrkve i škole graditi, gdie im je potreba, i na cèrkvu da podignu zvonah. Za sve ovo ima se najviše zahvaliti bivšem carskom komisaru č. Kemal-efendiji i sadašnjemu komandantu u Hercegovini Derviš-paši, koji znadoše mudro saviti ovu sirotinju i od strane sultanove prava im podariti. Eda bi Bog dao, da i ostali Hercegovci ovako dobiju. Onda nebi patili od zulumdjarah, niti bi od gladi umirali. Ja sam se dogodio u manastiru Duži 20. Kolovoza, kad dodje Igumanu dužkome g. Evstatii Dučiću dozvoljenje od turske vlasti, da može slobodno zvono na cèrkvu podignuti i zvoniti. Tamo se nahodilo još od starine jedno zvono i odmah je podignuto. Slava Bogu! sad se manastir Duži i njegove okoline ore od zvona! —

Carigrad 16. stud. Čerkezi se neprestano izseljavaju u Tursku i izseljavanje sve većma raste. Upravo ono nisu pravi Čerkezi, već stanovnici primorja azovskog i krimskog, tatarskoga plemena. Oni vele, da zato ostavljaju svoj zavičaj, što su ukinuti stari ugovori sa ruskom vladom, po kojima samo u niekim prilikama moraju davati vojske i vèrlo malo danka.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Pariz 15. prosinca. Moniteur javlja da je c. k. veleposlanik knez **Metternich** jučer caru predao svoje vierodajno pismo. Knez je u ime svoje vlade očitovao želju za prijateljskim odnošajima k Francuzkoj a na to odgovorio je car kako sliedi: „Gojim čvèrstu nadu, da tako sretno medju carem austrijanskim i menom opet povraćeni odnošaji mogu još prijatniji postati pozornim izpitom interesah obe zemlje. Odkad sam se sa carem spoznao, polažem sa svoje strane veliku vriednost u njegovo osobno prijateljstvo.

„Naše osobno sporazumljenje još će se, ja o tom nesumnjam, izborom zastupnika, kojega miroljubivost dobro je poznata, i koi toliko pravo ima na moje pouzdanje, samo olakšat."

Princ Jerolim opet je obolio od užganja plućah; sinoć zadavalo je njegovo stanje mnogo skèrbi.

Odziv gospoji Prašničkoj.

Pročitavši i uvaživši zlatne rieči, plemenite domorodkinje naše, koje se nahode u Narodnih Novinah pod brojem 269.; pohitismo i mi te novčić po novčić skupismo medju se 17 forintih i 80 novčićah u tu plemenitu svèrhu, i polažemo ih na žèrtvenik naše junačke otačbine; a da neostanemo sami pa da nam i ovo poduzetje, kao svako drugo jalovo nepostane, dajte sestre! dajte braćo! desne Vaše sada amo, da plemenito domorodno kolo sastavimo, dajte odzivajmo se sa svih stranah domovine naše, što prije, da nebude „tarde venientibus ossa", to jest da se nebi koi stopram onda odazvao, kad svima volja za otu plemenitu stvar pomanjka. Hajdmo sad je hora, da pokažemo biednom i kukavnom našem rodu, da ga još vruće i žestoko ljubimo.

Mi ćemo svake godine gledat da u tu svèrhu nješto doprinesemo.

Objavite nam u Vašem čestnom listu kuda i kome da skupljeni novac pošaljemo.

Ujedno Vas možemo izviestit, da se hvala viečnom tvorcu, naša knjiga ovdie dobro prodaje, mladež napreduje, a i šta će nam više u potomstvu je sve.

Mladež sieminišta djakovačkog.

Djakovo dne 12. prosinca 1859.

Miestna viest.

Sinoć dne 16. prosinca bio je u dvorani ovdiešnjega narodnoga doma četvèrti družtveni koncert zagrebačkoga glasbenoga družtva. Od svih tom prigodom izvedenih komadah, najveći je utisak na mnogobrojno slušateljstvo učinio sbor sastavljen iz sèrbskih napievah „Ja sam Sèrbin, sèrbski sin" „Rado ide Sèrbin u vojnike" itd, koi je toliko uzhitjenje prouzročio, da se je morao pod obćenitim klicanjem dva puta pievati, odlikovanje koje taj večer nijednom drugom komadu nepade u dio. Ovo jasno očitovanje obće želje neka gospodu, koja predstoje našem glasbenom družtvu, osviedoči, kojim pravcem valja udarit, da to družtvo omili obćinstvu i tako postigne bolju podporu od njegove strane, koju, kako nam se čini, svakako trebuje.

Drugo izdanje „Leptira" izajt će do polovice siečnja dojduće godine; što se ljubiteljem knjižestva našega do znanja stavlja.

Vukotinović.

---

da stvari razvidi, i da tamošnje biskupe pritegne k Robertovoj stranki. Rečeni Bokasin stigne god. 1298. u Dalmaciju, a odavde odputi se u Zagreb k biskupu Mihalju, koga poče u papino ime nagovarati, da pripozna Roberta. Nu taj ostà stalan i pod nikakov način neskloni se, da bi odstupio od Andrije. Dok bijaše Roberto samo imenovan kraljem, vladao je mir u Ugarsko-hèrvatskoj kraljevini, nu kad ga papa god. 1299. kao ugarskoga kralja kruniti dade, poremeti se prijašnji mir i sloga, razdraže se velikaši a kraljevina razciepi. Ivan nadbiskup Kaločki, biskup zagrebački, zatim mnogi biskupi, plemstvo i svećenici bijahu za Andriju. Ivan pako i Hinko Gisingovci, i nieki drugi njim slični bijahu za Roberta, s toga jedino uzroka, da budu mogli pod vladom ovega diečaka slobodnije izvèršivati svoje dielo t. j. robiti i plienjati. Novokrunjeni kralj Roberto odputi se odmah u svoju kraljevinu, te već god. 1300 dojadri do Splita, a odavde praćen Pavlom banom odputi se pram Ugarskoj, da ju Andriji otme, te tom prigodom dodje u Zagreb, gdie bude rukama meštra (magistra) Hugrina povieren. Kad razumije Andrija te glase, da je najme došao tudjina vlastito mu pravo otet, umre god. 1301, i bude dostojno sahranjen.[28]) Smèrću Andrije III. izumre Arpadovo koljeno. — Robertova stranka, pošto je Andrija umro, pomisli da će nadvladati, te zato, da se prepieči raskolje pomazà Gèrgur Oštrogonski nadbiskup Roberta u Zagrebu za Ugarsko-hèrvatskoga kralja[29]) nadjući se, pošto je u jednom već gradu te kraljevine krunjen, da će velikaši zadovoljit se, i njega pripoznati, oslanjajuć se na to što Andrija neostavi nasliednika. Nu kako je plemstvo o tom mislilo, vidit ćemo. Andrijina stranka nepristupi sada k Robertu, već ponudi Ugarsku krunu českomu kralju Većeslavu, koi neprimi ponude za svoju osobu, već dade Ugrom za kralja sina si Većeslava, koi bude u Ugarsku doveden i okrunjen kraljevskom krunom u Stolnom Biogradu. Robertova stranka oslanjajuć se na ugled papin nikako nehtiede pripoznati Većeslava, usoprot pako Većeslavova stranka nepripozna Roberta. U Zagrebu bijaše sriedište i gniezdo domaće razpre i svadje. Plemstvo, gradjani i svećenstvo bijaše razdieljeno, silni cèrkovnjaci pristupe k Robertu, a kolovodje ove stranke bijahu u gornjoj i dolnjoj Slavoniji sinovi bana Hinka, a u Hèrvatskoj i Dalmaciji Subići i Babonići. Navist i slavohlepje dugo je klilo pod pepelom, i mèržnja čekala je shodno vrieme pod odorom bratinske ljubavi, da izadje na svietlo, a to joj na skoro podje za rukom. Novi najme kralj Većeslav imenuje Mihalja biskupa zagrebačkoga oštrogonskim nadpiskupom. Po njegovu odlazku pretvore se god. 1393. u Zagrebu prijašnje svadje i razpre u gradjanski rat. Spomenuti već Ivan i Hinko Gisingovci, hotieše se Mihalju osvetiti, što im ote županiju Brezničku, zato po njegovomu odlazku, pobune nieke Zagrebčane, a podanike biskupove, što prietnjami što pokloni sebi primame. K ovim se pridruže i Torustii gospodari medvedgradski, te zajedno sa cèrkovnjaci i pobunjenim pukom navale iznenada rečene godine na Zagreb, osvoje dolnju varoš, obsjednu gornju i Kaptol. Pankratio, tadašnji kantor i vikar, videći tu pogibelj zapoviedi svim redovnikom i svećenikom oboružat se. Duhovničtvu priklope se stanovnici gornje varoši, plemstvo, kraljevska posada, i stanovnici popovske ulice. Buntovnici iz doljne varoši s največom balabukom navale na gornji grad. Na otvorenom prostoru, gdie je sada potočka i duga ulica (bijahu bo ondie za ono vrieme gradjanski vèrti) dočekaju ih kanonici sa svojom četom, i tu se obe stranke, s oba kraja Medvešćaka sraziše. Silna se kèrv proli, mnogo ih osta što ranjenih što mèrtvih, a most na kojem bijaše najžešći boj, ogrezne sav u kèrvi, česa radi do danas zove se Kèrvavim mostom.[30]) Tko predobi, tko li ne, nezna se, nu valjda nadvladaše Robertovci, jer odmah poslie toga nasliedi biskupiju zagrebačku Robertov privèrženik sv. Augustin Kažotić Trogiranin, koi učini i čudo u Zagrebu. U vrieme suše, kad su bili presahnuli svi studenci i Zagrebčani počeli umirat i stoka skapat, umolio je Boga, te je provriela na njegovu rieč iz zemlje izpod biskupova grada „pod orahom" živa voda, koja do danas izvire[31]).

(Dalje će sliediti.)

[28]) Švear IV. str. 104.

[29]) Kèrčelić. Not. prael. „sed ob coronae defectum haud coranatus, ut postea legatus Papae disputaverit coronationem necessariam non esse, at sufficere unctionem."

[30]) Švear IV. 106. Arkiv III. 36. Neven god. 1856. „Kèrvavi most."

[31]) Kèrčelić. Življenje blaženoga Augustina Kazzoti.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 16. prosinca 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	81.40
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	74.75
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galiciansko	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	915.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	218.70
dolnjo-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne željeznice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f k n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		105.70
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah .		122.75
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.78
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	24.

Odgovorni učrednik, Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

(VI. 73.) 3—3

Oglas.

Ravnateljstvo povl. austr. nar. banke zaključilo je s privoljenjem vis c. k. ministarstva financijah, da rokove ustanovljene u oglasima od 1. rujna i 27. prosinca 1858 za izmienu banknotah svih kategorijah glasećih na konv. novac produži na sliedeći način:

1. Banknote glaseće na konv. novac po jednu, dvie, pet, deset, pedeset, što i hiljadu forintih primat će se do 30. travnja 1860 kod bankovnih kasah u Beču, Pragu Bèrnu, Pešti, Lavovu, Gradcu, Lincu, Temišvaru, Tèrstu, Inšpruku, Sibinju, Brašovu, Košicah, Opavi, Rieci i Zagrebu putem izmiene kao i kod svih podružničnih zavodah banke za eskomptovanje u krunovinama putem plaćanja, zatim kod bankovnih podpieneznicah za mienjanje u Ljubljani, Cielovcu, Gorici, Solnogradu, Krakovu i Černovici putem izmiene.

2. Od 1. svibnja do 31. sèrpnja 1860 primat i mienjat će se naznačene banknote samo kod bankovnih kasah (pieneznicah) u Beču.

3. Po izmaku ovoga roka ima se za izmienu banknotah glasećih na konv. novac neposredno obratit na ravnateljstvo banke.

U Beču dne 28. listopada 1859.

Pipitz, s. r.
upravitelj banke.
Kristian Henrik vitez Coith s. r.
namiestnik upravitelja banke.
Wodianer s. r.
ravnatelj banke.

Sekt. III. Abth. 3. br. 10962-10828 (Ds.—96) 3—3

Oglas.

Od onih kroz pomenšivanja konjaničtva vèrhu broja izpavših c. kr. paripah prodavati će se od 19. prosinca ove godine počamši u Varaždinu 175 komadah kroz očitnu ličbu. Što se time do znanja stavlja.

Od c. kr. zemaljskog zapoviedničtva vojske.

U Zagrebu dne 5. prosinca 1859

Nr. 16460 (Fin.—49) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Nachdem bei der zufolge h. o. Kundmachung vom 10. November l. J. Z. 14846 am 12. Dezember l. J. abgehaltene Lizitation wegen Veräusserung eines sechsrudrigen Streifschiffes nebst Schiffsrequisitten und Geräthschaften nicht der gewünschte Erfolg erzielt wurde, so wird eine neue Lizitation am 23. Dezember l. J. unter den in der „Agramer Zeitung“ und der „Narodne Novine“ Nr. 263, 264 und 265 ddto 17., 18. und 19. November l. J. kundgemachten Bedingungen abgehalten werden. K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Fiume am 12. Dezember 1859.

Br. 774 (Dp.—141) 3—1

Natiečaj.

Kod pučke učione u Tuhlju u istoimenom kotaru a županiji varaždinskoj prazno je miesto učiteljsko i orguljaško, koje da se popuni razpisuje se ovim natiečaj.

Dohodci iznose osim bezplatnoga stana, uživanje vèrta od ½ rali i 50 stot. 40 novč. dèrvarine 315 stot.

Natiecatelji neka svoje molbenice do konca siečnja 1860, vlastoručno pisane i na dotičnu občinu upravljene s potrebitimi izkazi o dobi, sposobnosti, ponašanju i dosadanjem službovanju dostave Tomi Gajdeku podarcidjakonu i župniku u Maria Gorici.

U Zagrebu dne 25. studenoga 1859.

Br. 785 (142) 3—1

Kod novoustrojene trivijalne učione u Sisku u zagrebačkoj županiji, imadu se popuniti dva miesta učiteljska; sa svakim skopčana je godišnja plaća od 315 fr. a. vr. u gotovom zatim u ime dèrvarine 30 fr. a. vr. nuz bezplatni stan i uživanje vèrta u polovini, i jedne livade od 1200 □ hvatih. Jedan od njih imati će ujedno obnašati orguljašku službu, te će u to ime birati tako rečeno lukno.

Koji žele jedno ovih miestah dobiti, neka svoje vlastoručno napisane, te s propisanimi dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem svojem službovanju providjene molbenice do žadnjega siečnja 1860 predadu školsko-kotarskomu nadzorniku, i župniku u Sisku Franji Schloissniggu. Prednost u podieljivanju ovih miestah imat će oni, koji su sposobni za učiteljstvo glavnih učionah.

Br. 786 (143) 3—1

Orguljaško i učiteljsko miesto kod trivijalne učione u Zaboku u varaždinskoj županiji ima se popunit; s kojim skopčana je godišnja plaća od 315 for. a. vr. zatim u ime dèrvarine 31 for. 50 kr. a. vr. uz bezplatni stan i uživanje vèrta.

Koji žele ovo miesto dobiti, neka svoje vlastoručno napisane, te propisanimi dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjemu svomu službovanju providjene molbenice do zadnjega siečnja 1860, predadu školskomu kotarskomu nadzorniku i župniku u Komoru, Franji Magdaleniću.

U Zagrebu dne 2. prosinca 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Nr. 12466-2174 (Izv.—125 3—1

Avviso di Concorso.

Presso l' i. r. Agenzia portuale sanitaria in Servola si è reso vacante il posto di Guardiano d' ispezione cui va congiunto il salario di annui fiorini due cento sessantadue soldi 50 (f 262.50) nonchè il pausciale di montura di annui fiorini venticinque soldi 50 in valuta austr.

Coloro che intendessero ad aspirarvi, presenteranno fino al giorno 31 dicembre, p. v. a questo Governo centrale marittimo, le loro suppliche debitamente corredate, comprovando l' età, l' illibata condotta politico-morale, la piena idoneità al detto posto, le cognizioni linguistiche, i servizj anteriormente prestati.

Dichiareranno inoltre se si trovano in parentelà od affinità con qualche funzionario portuale sanitario nel raggio del locale ufficio Centrale di porto e sanità.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.

Trieste li 30 novembre 1859.

OGLASNIK.

(Dp.—136) 6—3

„DER ANKER.“

[SIDRO.]

Družtvo za osiguranje života i prihodakah.

Družtvena glavnica 2,000,000 forintih.

(Povlašteno visokim razpisom c. k. ministarstva unutarnjih poslovah od 1. prosinca 1858, br. 10,141.)

Uzajemne zajednice preživljenja. — Obskèrbljenje i oprema diece. — Osiguravanja na slučaj smèrti, na život i slučaj preživljenja. — Miešovita osiguravanja. — Neposredni i odgodjeni dosmèrtni prihodci. — Zaživotni prihodci i svaka druga kombinacija za osiguranje čoviečjega života, koja se samo pomislit može.

Stolica družtva jest u Beču na pijaci „am Hof“ br 329.

☞ Dne 30. studenoga 1859 postigle su podpisane svote za osiguranje visinu od **22 miliuna i 125,043 fr.** austrijanske vrednote.

Svota osiguranja od **22 milijuna forintih** a. vr. podpisana od 1. siečnja do 30. studenoga 1859 za **pèrvih jedanaest miesecih** obstojanja družtva najjači je dokaz, kako dobro razumije občinstvo uvažavat koristi, koje „Sidro“ svojim mnogostranim kombinacijama svakomu pruža, komu je stalo do osiguranja budućnosti svoje vlastite i budućnosti svoje svojte.

☞ Tarife i tiskanice davaju se svakomu ovdie u Beču u pisarnici družtva i u provincijama kod gospode agentah s najvećom pripravnostju.

Upravničtva nalaze se kod gospode:

Nikole Kollera u Zagrebu,
Angjela d'Elie u Brodu,
B. Lušića i sinovah u Karlovcu,
Josipa Angelusa u Djakovu,
H. Burgstallera u Rieci,
Josipa Schwartza u Gradiški,
Ljud. Lackenbachera u Križevcih.
Morica Obersohna u Vukovaru,
S. Mosingera i sina u Varaždinu.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PONEDIELJAK DANA 19. PROSINCA 1859. Broj 289.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr. aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina za 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

☞ Početkom dojdućega mieseca počimlje se pèrvi polugodišnji tečaj ovih novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine" obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole besodvlačno podpunu predplatu na „odpravničtvo Narodnih Novinah" franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☞ Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Uredovni dio.

(Patriotični darovi za hèrvatsko-slavonski dobrovoljački sbor. Konac.)

	U gotovini i prirodinskoj vrednosti. Austr. vred.		U vrednostnim hartijama polag imenovne vrednosti. U kon. nov.	
	for.	kr.	for.	kr
III. U požežkoj županiji:				
U svemu	2572	95 3/10	160	—
U kotaru daruvarskom zajedno s 1 jahaćim konjom	470	7 1/2	—	—
U varoškoj obćini Požegi	490	79	20	—
U kotaru slatinskom .	323	10 8/10	—	—
„ „ kutjevskom	88	55	—	—
„ „ pakračkom	431	96	—	—
„ „ verovitičkom	555	24	70	—
„ „ požežkom	158	13	70	—
„ „ vučinskom	55	10	—	—
Svota	2572	95 3/10	160	—
Kod toga su učestvovali s prinescima od barem 100 fr.:				
G. županijski predstojnik grof Julius Janković zajedno s 1 jahaćim konjem za oficira .	200	—	—	—
Varoška obćina Požega	300	—	—	—
Prinescima, koji nepostižu iznes k od 100 f. a. v.	2072	95 3/10	160	—
Svota gornjoj jednaka	2572	95 3/10	160	—

Ovi darovi se s izrazom podpunoga priznanja daju na obće znanje.

Prinesci kod c. k. miestodèržtvenoga predsiedničtva, kod varoškoga magistrata u Zagrebu i u području županijah zagrebačke i riečke podpisani oglašeni su već napose posredstvom javnih listovah.

U kraljevini Hèrvatskoj i Slavoniji postižu uslied toga za dobrovoljački sbor ubilježeni prinesci svi zajedno ukupnu svotu od	U gotovini i prirodinskoj vrednosti. Austr. vr.		U vrednostnim hartijama polag imenovne vrednosti. U konv. n.	
	for.	kr.	for.	kr.
	96256	54 3/10	80185	30
Od toga bilo je podpisano:				
I. Kod c. k. miestodèržtvenoga predsiedničtva . . .	13125	27	38650	—
II. U županiji zagrebačkoj	20987	91 1/2	3220	—
III. Kod varoškoga magistrata zagrebačkoga	4272	43	3855	—
IV. U varaždinskoj županiji	32615	31	9940	30
V. U riečkoj županiji	12299	53	8380	—
VI. „ osiečkoj „	10383	13 1/2	15980	—
VII. „ požežkoj „	2572	95 3/10	160	—
Ukupna svota kao gore	96256	54 3/10	80185	30

Izvan toga bilo je bezplatno nabavljeno odnosno poklonjeno:

a) u zagrebačkoj županiji 135 konjah i to 115 od samih dobrovoljacah i 20 od obćinah;

b) u varaždinskoj županiji 5 konjah i to od c. k. komornika gospodina grofa Marka Bombelles-a 2 komada, od gospodina Ladislava Pasthory-a 1 komad, od gospodina barona Gjorgja Raucha 1 komad i od gospodina Antuna Wallersteina 1 komad;

c) u požežkoj županiji 1 konj od c. k. županijskoga predstojnika gospodina Juliusa grofa Jankovića — za opremu husarskoga oddiela dobrovoljacah.

U Zagrebu dne 2. prosinca 1859.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga miestodèržtvenoga predsiedničtva.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 19. prosinca. Kako iz Pešte javljaju, pokusiše tamo dne 15., t. m. proti zabrani dèržati konvent gorske superintendencije augsburško-evangeličke konfesije.

Budući da je cèrkva zatvorena bila, sabraše se članovi — (od devet senioratah bilo ih je samo pet zastupano, —) u školnoj evangeličkoj sgradi, nu budu, prije nego razprava započe, od policije pozvani, da se razidu, što i učiniše.

Na to se pokazà od prilike 100 djakah, koji bijahu na zadušnicama piesnika Kisfaluda, pratjenih hèrpom znatiželjne svietine pred školnom sgradom.

Jer ponovljene opomene, da se razidu, ostadoše bez uspieha, bude pijaca po vojničkoj policiji očistjena i to bez svakog opora, samo je jedan djak radi niekih smionih izrazah proti komisaru od policije, zatvoren bio na direkciju od policije. Djaci se povuku na sveučilište i budući da im rektor nije uslišao molbu, da učini korakah da se zatvoreni djak oslobodi, sakupiše se pred direkcijom od policije, i tražahu, da im se drug izpusti. Djaci se na opomenu direktora od policije razidu, i tako povrati se opet poredak i mir.

Za malo urah bude opet izpušten zatvoreni djak.

—ć. **U Karlovcu** 17. prosinca. Ciene žitne iste su, kao što sam ih u mom posliednjem listu od 10. o. m. javio. — Od 10. do jučer uvedeno je, pšenice 6392, ječma 2650, zobi 1350, kukuruza 7727, proje 100 vaganah, — a prodano pšenice 4450, ječma 290, zobi 1180, kukuruza 5450 i proje 400 vaganah. Dakako da u ovu prodaju nije uračunana potreba domaća, a ni špedicija za more. U našem okolišu, kao što će Vam poznato biti, nalazi se niekoliko velikih mlinah, koji barem većim dielom potrebu svoju podmiruju iz domaćih magazinah. Ovi mlinari šalju po tom svoj proizvod (brašno) na sve krajeve, u Senj, Rieku, Tèrst, Zagreb itd. Jamačno bi Zagrebci mnogo skuplji kruh jeli, da Mrežnica i Korana netieraju barem 100 mlinarskih točakah, neračunajuć ovamo parni mlin g. Pongraca. Toga radi je kod nas u poslu brašnarstva velika živahnost i konkurencija. — Snieg nam je dobar zapao; želiti bi bilo, da se još malo jače primèrzne, da se valjan sanik otvori, i time komunikacija olahkoti. Ovih su danah sve pošte zakašnjivale, a iz Senja javljaju, da već deset danah nebijaše u gradu nikakovih kolah. Mećava je zavejala cestu na Kapeli i Vratniku, da se nemože pasati. — Dèrva najbolja bukova prodaju se kod nas po 3 for., i ufati se da neće skočiti, ako se uzledi, i narod uzmogne u šume poći. — Jučeranji nedieljni sajam bijaše hèrdjav, pèrvo radi zla puta, a drugo što predstoji Tominjski veliki vašar. Medjutim s rogatom marvom, a osobito s kèrmcima dobar se pazar činio.

„Pester Lloyd" piše: U Balassa-Gyarmathu bila je skupština tako mnogobrojna, kakve po svoj prilici još nikada prije tamo nebijaše: Inteligencija svekolikog evangeličkoga seniorata, mnogi reformirani i katolici bili su nazočni i slušali su pozorno viećanje. C. k. patent od 1. rujna kao i naredba ministarstva za bogoštovje i nastavu od 2. rujna, bila je odbita. Govornici svećenskog i svietovnoga stališa osnivali su svoje dokaze na §. 4. 26 zakonskoga članka od god. 1790/1 ... Uslied toga zaključio je seniorat, da se upravi molbenica na Nj. c. k. veličanstvo, u kojoj moli se Nj. veličanstvo najpokornije, da obustavi patent — i da blagoizvoli najmilostivije dopustit, da se dèrži sinoda.

U Baršu bilo je viećanje seniorata dne 6. t. m. pod predsiedom inšpektora Josipa pl. Kosztolányi-a i seniora Josipa pl. Lossanyi-a. „Svekolike obćine županije" pišu „bile su mnogobrojno zastupane i pozvane u svèrhu, da za dojdući u Požunu ili Šćavnici obdèržavat imajući se požunski superintendencialni sastanak, kojemu se barški seniorat uslied najvišjega patenta od 2. rujna utielovit ima, izaberu jednoga poslanika. Supredsiedajući g. senior opisao je koristi, koje najvišji patent obezbiedjuje protestantima ugarske kraljevine i isto tako odgovornost, koja može iste postići, ako ga neposlušnu; no ništanemanje bilo je po svimkolicim svjetovnim i duhovnim sučlanovima zaključeno: Prije nego li se ikoi odsiek najvišega patenta po obćinama ili odnosno cèrkovnim činovnicima uvede u život, da se Nj. veličanstvu podnese najponiznija molba, koja bi bila sastavljena u smislu već poznatih adresah tisanskoga dištrikta i peštanskoga seniorata. Uslied službenoga poziva peštanskoga seniorata bili su nadalje, premda je zakonitost istoga takodjer pobijao supredsiedajući gospodin senior, jednoglasno izabrani tako iz svietovnoga kao i iz duhovnoga stališa poslanici za dištriktualni konvent gorske superintendencije, koi se ima dèržati 15. t. m."

Niemačka obćina evangeličkoga augsburškoga vieroizpoviedanja u Pešti izrekla u svojoj

jučer dèržanoj, veoma mnogobrojnoj skupštini, pošto bi podpunoma pročitani bili najviši patent od 1. rujna i §§. 4. i 5 26. zakonskoga članka od god. 1791. jednoglasno, da će se dèržati nepomično zakona i obstojećega samovladanja evangeličke cèrkve i zaključila je u tom smislu, da se najponiznija molba spravi na Nj. c. kr. apost. velič., da najmilostivije blagoizvoli obustavit najviši patent od 1 rujna i ministerijalni razpis od 2. rujna, budući da se neslažu s pročitanim paragrafima zakona od 1791 i zakonitim običajem, koi već od pamtivieka obstoji.

— U Bruselju je počeo izlaziti niemački nedielji list pod naslovom: „Der Pangermane.“ — Bečke „Slov. Nov.“ pitaju, šta bi se reklo, da se nješto izdadu novine „Panslav“?

Sèrbija.

Beograd, 8. prosinca. (S. D.) U jučerašnjoj siednici „družtva sèrbske slovesnosti“ bi pročitana najnovija naredba kneževa, kojom se ukidaju zabrane, koje su dosad postojale u Sèrbiji što se tiče pravopisa i zabrane unositi u Sèrbiju knjige, tiskane novim pravopisom. Kao što se u naredbi kaže, vlada je to učinila na zahtievanje ciele skupštine. Nezna se, hoće li vlada u svojim službenim poslovima primit novi pravopis, ili će ostat pri starom. Koliko ja znam, novi će pravopis naglo ovladati svom mladjom inteligencijom, pa će i družtvo slovesnosti naći jaku podporu i idući „Glasnik“ jamačno će imat sastavakah pisanih novim pravopisom.

Iz pouzdanog izvora mogu vam javiti, da je popečiteljstvo prosviete jučer predstavilo za licejskoga profesora na miesto pokojnoga Vukomanovića g. Gjorgja Daničića. Hvala popečiteljstvu na ovom njegovom dielu a osobito hvala svietlom gospodaru Milošu, koi će profesorskom kolu dati čovieka, koi je uprav za to miesto. Eto kako se može, kad se hoće i dobro uraditi! Mi se od sèrca radujemo, što će biti g. Daničić profesor u liceju, i osobito nam je to milo, što nisu kojekakve spletke i ovom prilikom zlo učinile. Još jednom dakle hvala knezu Milošu, što se tako brine o liceju.

Moldavija i Vlaška.

Ostali sadèržaj ustava za sjedinjene kneževine „Rumunije“ jest sliedeći: Vojska se uzima obćom konškripcijom neizuzimajući nikoga. Služba vojnička traje 6 godinah, a 18 godinah služba u rezervi; rezervaši se jedanput u godini danah kupe na viežbanje; a kad je rat, onda se sazivaju pod zastave; do nevolje može vlada i druge zvati pod oružje. Kordonci i dorobanci imat će u obe kneževine jednu uniformu i zvat će se zemaljskim gardistama. U miru će se vojnici uzimati pri gradjenju drumovah i t. d. i zato će dobiti nagradu. U buduće nesmije nikakva strana sila stati na rumunjsku zemlju niti kroz nju prolaziti osim u slučaju pogodbe i poslie kakva zakona. Vojničke osobe mogu se samo uslied formalne procedure na niže službe svèrgnuti. U buduće bit će narodne boje modra, žuta i cèrvena i na zastavama bit će devize: „Krepost po jedinstvu!“ Glavno miesto bit će Bukurešt. Nitko se nemože na zakletvu natierati. Zakon vriedi samo kad se obnaroduje kroz zakonite organe. Izdat će se naročiti zakon za financiju. Zakonodavna narodna skupština riešava, kad se može koi deo ustava ispitu podvèrgnuti.

Talijanska.

U Rimu je kardinalski namiestnik izdao zapoviest proti nepoštovanju prema božjim hramovima. Veli u zapoviesti, da je viera popustila, da se hram božji obezsvećuje. Zato zabranjuje u buduće u cèrkvama ljubovne sastanke, obezsvećivanje dielom i slovom. Ženske da nedolaze više u cèrkva gologlave i ne u odielu kao da će na bal. Naročito kudi ta zapoviest žensko odielo i nalaže duhovnicima, da onima nedaju svetu pričest, koje misle, da je hram božji dvorana.

Turska.

Carigrad 19. stud. Govori se, da će Kiprizlipaša tek, što je stupio na veliko vezirstvo, dati ostavku, budući vidi, da nemože uvesti red u dèržavnu tursku financiju. Čim je primio ovo novo zvanje, odmah je sam sebi umalio platu na polovinu. Riza paša učini isto tako. Ministarstvo se često skuplja na sobet; izradili su se mnogi predlozi za reforme i financiju. Govori se, da će se u Carigradu udariti porez na kuće, iz čega može lahko biti biede, a opet ovamo mora se naći novca, ako se neće da sve stane. Nitko nesluti na dobro.

— 23. stud. Omerpašu prognali su u Karsput.

— U cèrnom moru stradale su 24 ladje; stotine ljudih podavilo se.

— U Carigradu su izdali službenu brošuru, u kojoj su akta procesa zbog urote od 17. rujna. Po ovoj brošuri bio je 41 urotnik a glavni kolovodja bio je nieki šeik Ahmed iz Sulejmanije, koi sada siedi u medresi sultana Bajazida u Carigradu. On je svoj plan načinio još prije pó godine. Dobio je na svoju stranu Čerkeza Huseinpašu, Džafera Demapašu, majora Rasimbeja. Dobrovoljacah je bilo još drugih, od kojih je 20 imalo odredjene poslove svèršiti. Namiera urote bila je pobuna naroda i vojske proti dèržavi i prevrat vlade. Sredstvo tome bilo bi ubiti sve ministre, pa do potrebe i samoga sultana.

Dne 9. studenoga izišla je carska zapoviest i čitala se u svim džamijama, kojom se zabranjuje kadunama*) pokazivat se javno bez pokrivala ili i sa samim providnim burundžucima (koprenom), isto tako da im nije slobodno tierati razkoš u odielu i kolima, koi nadilazi njihovo imanje; inače će biti strogo kažnjene. One smiju ići samo na ona šetališta, kuda je zabranjeno ići muškarcima, a kad što pazare, nije im slobodno u dućan ulaziti, već moraju napolju ostati. Naposliedku se i mužima preporučuje, da se pošteno vladaju i da nepiju jakih pićah.

Carigrad, 26 studenoga. Turska vlada premiestila je u Monastir (Bitolj) svu svoju vojsku, što je bila u Tesaliji i na gèrčkoj granici.

Španjolska.

U Parizu bio je 10. prosinca raznešen glas, da su Španjolci u Africi veliki poraz pretèrpili; no medjutim toliko je samo izviestno, da je 9. došlo veoma do živahnih borbah, u kojima su Španjolci, kako u svojim izviešćima, drugih dosad nemamo, tvèrde, pobiedili Mavre. Jedna depeša iz Madrita od 11. prosinca javlja: „Uprav sada prispieše viesti s bojišta u Africi; iste su od španjolskoga okola od dol Ottera datovane od 9. prosinca u večer: Dne 9. u jutro udariše Mavri žestoko na španjolske obkope, no bili su kriepko uzbijeni. Uslied ovoga poraza povuko se je neprijatelj u dolinu, kojom gospoduje ovaj šanac i udario je opet sa 10.000 momakah. Jedan drugi španjolski sbor, koi je za prednju stražu služio, uzbio je kriepko ovaj drugi nasèrt. Ova druga bitka stajala je Mavre, računajući od prilike, 360 mèrtvih i 1000 ranjenih. Gubitci Španjolacah iznose 40 mèrtvih i 310 ranjenih, medju njima 30 oficirah.“ Polag jednoga vojničkoga dnevnika ima 8000 Mavrah u Tangeru, 20.000 pod Ceutom i 20.000 na obali tangerskoj u okolu sierra-bulloneskom. Mèržnja Mavrah tolika je, da se je 50 momakah, koji su bili obkoljeni, sa znatne visine stèrmoglavilo u more, da nepadnu živi u ruke Španjolacah.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Priobćuje se iz Madrita sliedeća od 16. t. m. datovana depeša:

Jučer je 15 000 Mavrah udarilo na naše lieve obkope. General Ros de Olano obkoli desno krilo neprijatelja. Mavri su bili bajonetom uzbiti Španjolsko topničtvo učinilo im je veliku štetu. Vojska je posviedočila svoju hrabrost, generali Gasset i Garcia odlikovali su se. Marokansko konjaničtvo pokazalo se je pèrvi put, no bilo je lahko potučeno. Marokanci izgubili su 1500 momakah; na španjolskoj strani broji se 80 mèrtvacah i 126 ranjenikah (Iz „Wien. Ztg.“ „Oesterr. Korresp.“ donosi sličan članak)

*) Turskim gospojma.

London, 16. prosinca. Današnji „Times“ javlja, da je Engleska prestala protivit se proti projektu Sueskoga kanala. Francuska je stekla jednu luku na abisinskoj obali. Jedan francuski bojni brod očekuje se tamo; kad onamo dodje izvest će se čin posiedenja.

Književne viesti.

„Novice“ javljaju u 50. broju radostnu viest, da će vriedni piesnik slovenski, gosp. Franjo Cegnar, c. k. višji telegrafist u Tèrstu, nieko liko svojih piesamah poslati u sviet. Tko pozna zdrav i čist značaj piesamah Cegnarevih, sigurno će s velikim veseljem i uzhićenjem ovu viest primiti i odmah se predbrojiti. Knjiga će obsizat nješto više od 10 tabakah i sadèržavat će prieko 80 različitih piesamah. Stojat će naručnikom 60 novčićah. Imena predplatnikah štampat će se i pridati knjigi. U Zagrebu sabira predbrojnike, kao što čusmo, gosp. Antun Kos-Castnikov.

Ovaj isti list javlja, da će od nove godine počemši svaki miesec po jedan arak „Obćne povestnice“, koja sada poslie smèrti Matija Vertovca nastavlja g. Miha Verne u Tèrstu, opet svojim naručnikom šiljati bezplatno, što je svakako liepo i hvale vriedno od uredničtva i zakladničtva „Novicah“, gg dr. Bleiweis-a i Blaznik-a.

Peti svezak toli obljubljene „Slovenske Gèrlice“, koi je spisao i ostavio u rukopisu preminuvši Cam. Mašek, naskoro će se štampati u Ljubljani.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 465 (Izv.—206) 3—1

Izrok.

C. k. kot. ured kao sud u Miholjcu poziva sve one, koji iz ostavštine dana 10. svibnja 1856 bez oporuke preminuvšega Vinka Sauervina štogod kao vierovnici tražiti imadu, neka radi prijave i posviedočenja svojih tražbinah dana 29. prosinca 1859 ili dodju pred ovaj sud ili neka do onda predadu pismeno svoju prošnju, u protivnom bo slučaju neće ovi vierovnici na tu ostavštinu, ako bi se po namirenju prijavljenih tražbinah ista izcèrpila nikakovoga daljega prava imati, nego u koliko ih ide pravo zaloga.

U D Miholjcu dne 10 prosinca 1859.

C. k. kot. predstojnik
Kèršnjavi.

Nr. 16460 (Fin.—49) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Nachdem bei der zufolge h. o. Kundmachung vom 10. November l. J. Z. 14846 am 12. Dezember l. J. abgehaltene Lizitation wegen Veräusserung eines sechsrudrigen Streifschiffes nebst Schiffsrequisitten und Geräthschaften nicht der gewünschte Erfolg erzielt wurde, so wird eine neue Lizitation am 23 Dezember l. J. unter den in der „Agramer Zeitung“ und der „Narodne Novine“ Nr. 263, 264 und 265 ddto 17., 18. und 19. November l. J. kundgemachten Bedingungen abgehalten werden. K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Fiume am 12. Dezember 1859.

Nr. 12466-2174 (Izv.—125 3—2

Avviso di Concorso.

Presso l' i. r. Agenzia portuale sanitaria in Servola si è reso vacante il posto di Guardiano d' ispezione cui va congiunto il salario di annui fiorini due cento sessantadue soldi 50 (f 262.50) nonchè il pausciale di montura di annui fiorini venticinque soldi 50 in valuta austr.

Coloro che intendessero ad aspirarvi, presenteranno fino al giorno 31 dicembre, p. v. a questo Governo centrale marittimo, le loro suppliche debitamente corredate, comprovando l' età, l' illibata condotta politico-morale, la piena idoneità al detto posto, le cognizioni linguistiche, i servizj anteriormente prestati,.

Dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario portuale sanitario nel raggio del locale ufficio Centrale di porto e sanità.

Dall' i. r. Governo Centrale Marittimo.

Trieste li 30 novembre 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 20. PROSINCA 1859. Broj 290.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 12 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Početkom dojdućega mieseca počimlje se pèrvi polugodišnji tečaj ovih novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine“ obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravničtvo Narodnih Novinah“ franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Uredovni dio.

Oglas.

Od visokoga c. k. namiestničtva pod 16. rujna 1856. izdana naredba o rukovanju redarstva za čistoću u zemaljskom glavnom gradu Zagrebu iznova se oglašuje s tom opazkom, da će se proti onim strankama, koje točno i u vrieme neizpunjuju dužnostih, propisanih u §. 4. gore navedene visoke naredbe, po mieri §. 21. pomenute visoke naredbe nemilice postupati.

Od poglavarstva kraljevskoga slobodnoga grada Zagreba.

U Zagrebu dne 19. prosinca 1859.

Upravitelj ureda
Lichtenegger s. r.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

M. T. Iz Moslovine dne 13. prosinca. I nama u Moslovini sreća u dio pade viditi svietlog bana grofa Coroninia, prolazećeg ovuda u Slavoniju. Dne 13. ovoga mieseca oko 2 sata poslie podne stigne Nj. preuzvišenost naš svietli ban, na medju kotara ovoga, gdie je uz bèršljanom i zastavama nakitjeni slavoluk dočekan bio od našeg veleštovanog g. c. k. kot. predstojnika u pribitju duhovničtva, zastupnikah obćinskih i sakupljenoga puka i liepim govorom pozdravljen.

Pošto bi si Nj. preuzvišenost po g. c. k. kot. predstojniku Tomašiću ondie sakupljenu gg. svećenike, obć. glavare i inu gospodu predstaviti dala, prekorači medju, te u pratnji od 24 jahača, koji pred kolima jezdiše, zatim mnogobrojnih kolah i kočijah pod gruvanjem topovah nastavi put k Moslavskomu gradu, gdie je siedište kotarskoga i poreznog ureda. —

Ovdie ga dočeka poglaviti gospodin c. k. namiestnički tajnik, Josip Ekel, koi je u tu svèrhu iz Zagreba u kotar ovaj od strane županijske oblasti došao.

Pohodivši Nj. preuzvišenost c. k. kotarski, zatim porezni i obć. ured, uputi se u stan ovdiešnjega našega obćeljubljenoga g. c. k. kot. predstojnika, Josipa Tomašića, gdie je velekrasan za visokog gosta obied pripravljen bio, komu gg. činovnici kotarskog i poreznog ureda, zatim svećenstvo i obć. glavari prisutstvovati sreću imadoše.

Drugi dan t. j. 14. t. m. odputovao je visoki naš gost u povoljnom zdravlju okolo 6 ½ sata u jutro uz pratnju g. c. k. kot. predstojnika i g. namiestničkog tajnika J. Ekela i ine gg. činovnikah pod gruvanjem topovah u Slavoniju.

Prigodom ovom izrazujemo iskrenu i najtopliju zahvalu našem obće ljubljenom gosp. c. k. kot. predstojniku, Josipu Tomašiću, koi je prigodom ovom za što sjajniji doček visokog našeg gosta sva moguća učinio.

Iz Pešte 16. prosinca. „Pesth-Ofner Ztg“ izrazuje se o tamošnjim dogadjajima, koje smo u jučerašnjem listu napomenuli, kako sliedi:

„Seniorati, koji su do izdanja carskoga patenta od 1. rujna t. g. sačinjavali prijašnju gorsku superintendenciju evangeličke augsburžke konfesije, doznačeni su ustanovom §. 26. ovoga carskoga patenta raznim cèrkvenim kotarima.

Premda je tim dosadanja sveza ovih senioratah k jednoj superintendenciji po pravu prestala i premda je bačko-sremski i banatski seniorat već činom počeo ustrojavat se kao osobena supersintendencija a zolski seniorat dapače podneo zahvalnicu za pomenuti carski patent, ipak je seniór peštanskoga županijskoga seniorata Mihail Esztergály svekolike dosadanjoj gorskoj superintendenciji pripadajuće seniorate pozvao na superintendencijalni konvent prijašnje gorske superintendencije imajući se u Pešti obdèržavat 15. t. m.

Predpostavljeni superintendencijalni administrator Josip pl. Komáromy, doznavši ovaj dvo-

---

Zagreb.

Nacèrtao Iv. Tkló.

(Nadalje.)

Budi mimogred rečeno, što Ivan Tomko piše o Kèrvavom mostu; veli naime, da kad je Karlo Martell u Zagreb došao, da se je ondje, gdie je danas Kèrvavi most, s Andrijom pobio, nu da je bio od ovoga nadvladan. O tom boju poviestnica ništa negovori. Za izviestno se znade, da je Andrija god. 1292. bio u Zagrebu, a kakov su odgovor poslali iste godine Dalmatini Karlu Martellu, čuli smo malo prije. Nevierojatno nam se dakle čini, kako bi se Martello usudio doći u Hèrvatsku prije nego bi bio pozvan, a da ga nitko nije pozvao, dade se misliti. Predjimo na stvar. Većeslav siedio je ipak na prestolju ugarskom, premda mu bijaše stranka potačena, a da predusretne napredovanja neprijateljske, poče snovati svakojake načine. Taj mladi i neiskusni kralj jamačno bi bio zagazio, da se zanj nepobrinu njegov otac, kralj českí, Većeslav (Vaclav ?). Videći on naime da mu ima sin silne protivnike u austrijanskom vojvodi Albertu i rimskom papi, dodje u Ugarsku i odvede ga u Česku ujedno sa svetom krunom god. 1304. Po odlazku Većeslava, pomisli Roberto, da će ga velikaši priznat i predat mu u ruke svétu krunu; nu ljuto se prevari. Većeslavova stranka nepristupi k njemu, već ponude prestol bavarskomu vojvodi Otu, koga i krune svetom krunom, koju je Većeslav medjutim povratio. Novoizabrani kralj, da ono nastavi, što je njegov predšastnik Većeslav naumio, skupi vojsku i opre se Robertu, nu badava, Robertova stranka premahne, a Oto povrati se, odkuda je i došao. Te tako s Karlom Robertom zasiede ugarsko-hèrvatski prestol Anjouska kuća[32]). Čim Roberto zasiedne prestol, poče nastojati o blagostanju cèrkve i dèržave. Mnoga miesta imadu njemu svoje povlastice i moć pripisat, medju ovimi i Zagreb i njegov kaptol, koi je češće posiećivao; tako je i Mladena bana god. 1322. doveo u Zagreb i tu ga zapoviedio stražiti radi mnogih počinjenih nasiljah, dok ga nepozove u Ugarsku[33]). Ne samo njemu, nu i njegovoj rodbini omili Zagreb (✝ 1355); on umre u Zagrebu i sahranjen je u pèrvostolnoj cèrkvi, dà i Stiepanove žene i diece ovdie kosti leže. Za bolje razumieti poviestnicu Zagreba potrebno je, da pogled bacimo na bližnji grad Medvedgrad, čiji kastelani, kako ćemo čuti, mnogo zadadoše ranah istomu Zagrebu. Marko Torustio, kanonik zagrebački, pošto bi mu bili brata seljaci ubili, poprimi upravljanje Medvedgrada, nu nemogavši u njem radi tužne uspomene svoje pokojne braće živiti, proda Medvedgrad Babonićem. Sv. Augustin Kažotić, čuvši za ovu prodaju, naumi, da rečenoga Marka ili s dobra ili sa zla prisili, da vrati Medvedgrad cèrkvi zagrebačkoj kao staru svojinu, nu kad opomene i molbe biskopove bijahu bezuspiešne, rečenoga Marka kanonika izobći, koi medjutim ode u Mletke. Babonići dakle ostanu polag pogodbe upravitelji u Medvedgradu, s kojim se biskup i kaptol pogode za Medvedgrad, naime da mu vrate one novce, koje je on zanj dao, a dotle, dokle dug neizplate, da mu za uzdèržavanje svako lieto vina i žita dadu. Ta pogodba bijaše god. 1317. od istoga Roberta potvèrdjena, možda bi se i izpunila bila, da nije otišao Kažotić na lucerinsku biskupiju, da pomogne ondie Saracene pokèrstit, te tako neoduže se kanonici i Medvedgrad osta u rukuh Babonićah, dok ga godine 1323. radi izdaje veličanstva neizgube. Ravnao je u to vrieme biskupijom zagrebačkom Vladislav Kobal, koi zamoli kralja, da taj grad cèrkvi povrati, nu njegove rieči ostanu bezuspiešne, a na miesto Babonića bijaše upraviteljem medvedgradskim tada silni ban Mikić ili Mikac Prodanić. Ovaj da se osveti biskupu Vladislavu, što je od njega kao bana desetinu zahtievao, a nešto i radi Medvedgrada, koi mu je otet nastojao, sakupi jedanput svoje ljude, plemiće i mnoge druge, koji su radi zahtievanih desetinah mèrzili na biskupa, ta stane s ovimi progonjat biskupa i kaptol, te je i do toga došlo, da biskup nije bio ni za život siguran, zašto je dvakrat iz Zagreba u Ivanić pobieći morao. Mikić videći da nemože baš biskupu tako nauditi, kako je želio, izriga svoj jad i nemilost nad biskupovimi privèrženici u Zagrebu i nad podanici kaptolskimi[34]). Eto kolika zla pretèrpio je Zagreb napose za ono vrieme, kad bijahu Hèrvati razdieljeni, kad vojevaše brat proti bratu, otac proti sinu, a to bijaše za vlade Karla Roberta. Nu za njegova nasliednika Ljudevita I., koi spada medju najslavnije ugarske kraljeve, jer je štitio gradski stališ, podupirao znanosti i umietnosti, odpočinu dèržava, kao kakova zemlja oranica, da joj uzmogne poslie težki ratni plug zacieljene brazde riezat i tim joj veću tugu zadavat.

(Dalje će sliediti.)

32) Obris Zemlj. i Poviestnice. Sr. viek.

33) Švear IV. str.

34) Arkiv III. knjiga str. 38.

strukę nezakoniti korak seniora Esztergály-a, opozvao je raspis ovoga konventa, učinjeni po senioru Esztergály-u, koi nije na to imao nikakova prava, osobno kod svih k tomu pozvanih senioratah i u isto doba takodjer senioru Esztergály-u ovaj opoziv naložio kao i istoga zbog ovoga nezakonitoga postupanja povuko na opravdanje i odgovornost.

Upèrkos ovim nezakonitim opomenama sakupiše se odaslanici niekih k prijašnjoj gorskoj superintendenciji pripadajućih senioratah jučerašnji dan (15.) okolo 9½ sata u jutro u dvorani peštanskoga evangeličkoga školskoga zdanja i bez obzira na to, da su se 3 seniorata od prijašnje gorske superintendencije već odciepila, da je dakle dosadanja gorska superintendencija činom već prestala obstojat, i da su samo poslanici od 5 senioratah došli, ipak su se konštituirali kao tobože superintendencijalni konvent, ne bijahu preprečeni dèržati skupštinu obiestnim pozivom, da se raziđu, koi poziv poslušnaše nazočni i odaljiše se polegano još pred 10. urom.

Zakoniti koraci poveli su se već u tom obziru.

Sèrbija.

Protokoli sèrbske narodne skupštine u Kragujevcu 1859. (Iz Zvsa. Nov.)

Trinaesta i posliednja siednica, u četvètak dne 6. listopada. Pročita se pismo savieta o ukinutju godine 1858. učinjenih izmienah u ustrojenju savieta. — Usvoji se mnienje odbora, da se uredba o esnafima (cehovima) čas prije izvèrši, ali da se u varoši, gdie nema dovoljno majstorah, može prodavati roba sa strane, i ovo raspoloženje da svaka občina čini, kako sa najbolje nadje. — Odobri se mnienje odbora, da molba občine stabaljske, čukojevačke, vitinovačke, godačičke i vitkovačke, da mogu na svojim čunovima i skelama prevoziti ljude iz svoje občine u njive i livade preko Morave, a da neplaćaju taksu arendatoru, praviteljstvu saobći. — Na predlog jednoga poslanika rieši se, da tèrgovački beogradski odbor i dalje ostane; a za njegovo izdèržavanje da se troškovi raspolože na Beograd i okružne varoši, a občine da te troškove plaćaju kako za dobro nadju.— Na predlog jednoga poslanika rieši se, da se u Beogradu dvaput u godini dèrži vašer za živu stoku i sirove proizvode kako domaće tako i inostrane, i da se tèrgovačkom odboru preporuči, da načini nuždni projekt. — Budući da su se mnoga zla zemlji učinila izdajstvom i spletkama niekih činovnikah, a ti ljudi su i sad u službi, to zaključi skupština izjaviti knezu, da nieki činovnici nemaju narodno povierenje i da nemogu raditi narodne poslove.— Na predlog jednoga poslanika rieši se, da se one osobe, koje se zbog poznatoga prestupljenja okrivljene u grad a poslie u Tursku pobiegle, neprimaju više u otačbinu.

Nastavi se viećanje o dèržavnim računima od 1842—1848 godine. Skupština usvoji predlog odbora, da se naknada za troškove na obaranje zakonite vlade 1852. godine traži od svih onih, koji su pomagali Vučiću, da obori zakonitu vladu. A kesnije izdatke da naknade savietnici i popečitelji, koji su ih odobravali.

Poslie 10 satih dodje knez s knezom nasliednikom, predsiedateljem savieta i popečiteljima. U podužoj besiedi izjavi knez svoje zadovoljstvo sa trudom skupštine i izgovori više očinskih savietah, klonećih se na narodno blagostanje. Dalje javi, da je Majdanpek dat pod arendu jednom francuzkom družtvu i da je s istim družtvom načinjen ugovor o parobrodskoj plovitbi, što skupština sa zadovoljstvom primi. Pozdravivši preko poslanikah sav narod, oprosti se knez sa skupštinom. Na to predsiedatelj preda knezu sliedeću adresu od strane skupštine:

„Vaša svietlost premilostivi gospodaru! Pri ovom svečanom rastanku predstavnici narodni obvezeni su jednom svetom dužnostju izjaviti Vam gospodaru! svoju najtopliju zahvalnost na očinskoj ljubavi i blagovoljenju, koje ste prema ovom zboru narodnih poslanikah na onako sve nas uspievajući način pokazali. Gospodaru! vraćajući se domovima svojim nosimo sa sobom utešivo ubiedjenje, da će Vaša svietlost Bogom i narodom poviereπu joj vlast upotrebiti, da mudrim zakonima i kriepkom upravom oderži poredak i mir u zemlji; da osigura svakom Sèrbinu život, čest i imanje; da uzvisi blagostanje narodno; da položi temelj boljoj budućnosti otačbine. Gospodaru i otče naš! Mi podpuno shvaćamo, kako je težak zadatak, koi Vam je providjenje opredielilo, da po drugi put izbavite otačbinu, koja je sa nesloge i griešne sebičnosti niekoliko zabludivših sinovah svojih skoro do propasti dovedena bila. Pa kao što Vas je narod sèrbski preko svoje sveto-andrijske skupštine u onom odsudnom času, kao svog angjela branitelja, povratio na vladu s pravima nasliedstva u plemenu Vašem i s bezgraničnim povierenjem predao Vam u ruke sudbinu svoju i otačbinu: tako sada mi predstavnici narodni na ovoj malo-gospojinskoj skupštini u ime cieloga naroda sèrbskoga savietujemo se svečano pred Bogom i pred svietom: da ćemo Vam gospodaru! u svemu, što god za dobro naše i otačbine naredili budete, kao sinovi otcu svom poslušni biti: da ćemo se svim Vašim zapoviestima i svim od Vas postavljenim vlastima pokoravati, da ćemo Vama i Vašem svietlom plemenu na svagda vierni i oddani biti, a za našu i naših potomakah sreću i za slavu premile nam otačbine.“

Po tom ode knez izpraćen občim: živio! hura!

Poslie toga zaključi skupština svoju radnju i naredi, da se sva akta i protokoli s aktima i protokolima sveto-andrijske skupštine i njena obadva odbora i pečatom skupštinskim pošlju savietu na branjenje. Naposliedku izjavi skupština zahvalnost svoju svom predsiedatelju, podpredsiedatelju i sekretarima, i po tom se raztašo svi poslanici poslie 12 satih.

Talijanska.

Iz Rima od 12. prosinca pišu „Journalu des Debats“: „Utvèrdjenja Čivita-Vekije dogotovljene su. Kao što je poznato, izvedena je ova gradjevina pod upravom francuzkih graditeljskih oficirah i soldatah.“

Više listovah tvèrdi, da se parlamenat nemože sazvati pred ožujkom dojduće godine, što nastoje dokazat iz obstojećih okolnostih i formalnostih, koje se moraju učinit prije, nego se parlamenat sazove.

— Kao što „Journalu des Debats“ javljaju iz Rima od 12. t. m., uručena je sučlanovima diplomatičnoga sbora od 7. t. m. datovana protestacija svete stolice, u kojoj se piemontezkoj vladi predbacuje, da je u Romanji dopustila da gradjanski činovnici i vojska položi prisiegu viernosti kralju Viktoru Emanuelu; u njoj se tuži na to, da je ovaj vladar tamo primio kraljevski naslov, budući da je piemontezka vojska onamo poslana, da se pravosudje izvèršava u njegovo ime, da je carinska linija promienjena, da su izdani zakoni proti cèrkvi, proglašen vladalac i da su se stvari još dalje tierale, budući da je poslovodja za toga princa naimenovan bio.“

Dèržavni sekretar Nj. svetosti protestuje dakle pozivajući svaku vladu, da upotrebi svoj upliv za preprečit, da isnovični nered, na koi se on tuži, nepostane činjenicom i da se neozakoni pljačkanje poduzeto na tako nepravedan način i već od tolika vremena na uštreb cèrkvene dèržave i njezinoga vladara.

Francuzka.

„Patrie“ javlja, da će portugalski poslanici u Parizu i Londonu, gospoda Lavradio i Paiva, Portugalsku zastupati na kongresu.

Švajcarska.

„Bund“ donosi obširniji izvadak iz spomenice saveznoga vieća, u kojoj isto zahtieva, da se u nekim slučajevima i Švajcarska pozove na kongres.

Spanjolska.

Iz Madrida javljaju od 10. prosinca:

Dana je zapoviest, da se afrikanska vojska ojača sa 12000 dobrovoljacah iz lovačke i provincijalne (pričuvne) piehote. General Prim zabavlja se revnjivo time, da otvori put u Tetuan siekući šume i gradeći put, na kojem bi se mogli promicat topovi. Zemljište je tako stèrmo i bèrdovito, da si vojska kod svakoga gibanja mora kèrčit prolaz.

Kao što iz Madrita od 13. prosinca telegrafiraju, bili su gubitci Mavrah kod nasèrta na stražaju vojsku, kojom je upravljao general Prim, znatni. Španjolci vele, da su tom prigodom izgubili 40 momakah. Bitka je bila 12. prosinca, a Prim je izišao, da štiti gradjenja na drumu, koi vodi u Tetuan.

Poziv.

Narodne uspomene prošaste sreće i nesreće po ustiuh naroda razpèršene potražiti i pokupiti, pak ih tiskom oviekoviečiti, da ih narodi došasti pievati mogu, dielo je narodu milo i koristno, a dielaču častno i zaslužno. Takovo je dielo „Razgovor ugodni naroda slovinskoga“ O. Jandrije Kačića-Miošića.

Putujuć po svih stranah gdie se naša rieč glasi, on je tražio i zapisivao piesme, koje mu je tko uz gusle pripievao, a sam u piesme slagao i uz gusle pievao vitežka diela i dogadjaje, kad bi mu ih tko pripoviedio.

Kad je svoju trudnu sadaću dovèršio, nije se prevario, što ju je „Razgovorom ugodnim“ nazvao; jer je narod sam pokazao ugodnost, koju je u njem okusio, i harnost, koju je prama Kačiću očutio: nije knjige naške, koja bi do sada bila na dalje poznata do Kačićeve, nit je ijedne, koja je toliko putah svakojakimi slovi tiskana bila. A da kako nebi? Naš narod nada sve ino u starih spomenah nahodi najmiliju zabavu na počivanju, najveseliju igru na sielu, najdražja družbu na putu: u gospodskoj kuli, u težačkoj kući, u čobanskoj kolibi Kačićeva piesmarica ima svoga štovatelja, ljubimca i štioca.

Vèrli muževi, koji kakono Kačić, ceo duh narodni dohite, živu s narodom uviek; au narod dužan je ponavljati njihovu spomenu, ne samo blagodarnosti radi nego zato još, jer oživljujuć njih, oživljuje sam svoj duh, koi je u njih sliken.

Na 14. prosinca l. 1860 godi se stolietni dan preminutja O. Jandrije Kačića-Miošića, što mi naviestujemo narodu, da ga svaki poštuje onako, kako narodu i njegovu vriednom sinu pristoji.

Cieneći da se divna diela nemogu liepše poštovati, nego nasliedujuć dielom njihov izgled, pozivljemo svakoga domorodca da s nami ujedno prinese, što bi Kačićevu namieru što više savèršilo; to jest, da nam pošlje narodnih piesamah, koje se pievaju a tiskane nisu, i izpisanih zgodah gradovah, selah, obiteljih, ljudih na maču i na peru glasovitih, itd. koje nisu Kačiću došle do rukuh, ili su se iza njegove smèrti zbile; jer smo ih naumili u knjigu tiskati njemu i narodu na čast.

Da se takov vienac narodnoga uzdarja obistini, i da se narodni može sveti, svaki domorodac, do kog ov poziv dodje, nek se potrudi po znancih i prijateljih popisati i pokupiti novac, što bi tko Kačićevoj uspomeni poklonio.

Osim pomenute knjige, namieramo dati na svietlo knjižicu, koja će uzdèržati životopis O. Jandrije, piesmu na njegov stolietni god i imena domorodacah, koji su novac podpisali.

Svi će ovu knjižicu primiti, koji i najmanji pienez prinesu. Oni pako, koji pismom, dielom i blažijom rukom slog i tiskanje veće knjige podupru, primiti će na dar i jednu i drugu. Što iza tiskarnoga troška preteče od sakupljena novca, biti će na umnoženje glavnice dalmatinske matice, koja, svoje tiesnoće radi, nije do sada dala ugledaoga ploda.

Da se naša namiera, a cienimo i narodna želja, na vrieme može izpuniti, treba je da do svèrhe ožujka 1860 na nas prijave gg. pobiratelji podpisah sabrane podpise i podpisane novce, a gg. spisatelji sadèržaj i nablizu veličinu piesamah i ostalih članakah; a kašnje, nadalje do svèrhe mieseca lipnja 1860, da pošalju novce i pisma, latinicom, ćirilicom ili glagoljicom, kako komu drago.

Molimo gg. urednike novinah, i opet svakoga rodoljuba, do kog ov poziv dodje, razglasiti ga što se najdalje može, i pokupljanje piesamah i novacah podpomoći.

G. Petar Abelić knjižar u Zadru primio je

na se dopisivanje u ovom poslu i izdanje pomenutih knjigah.*)

U Zadru na 8. Jandriju 1859.

Pop. I. Bèrčić.
Pop. I. Danilov.
Dr. B. Petranović.

*) Priobćujući ovaj iz Glasnika Dalmatinskoga uzeti oglas pozivlje učredničtvo narodnih Novinah, što usèrdnije sve rodoljube i kraljevinah Hèrvatske i Slavonije, da i oni prinesu što većma mogu k toj prekrasnoj svèrsi. Dobro bi bilo, da se kod nas sastavi kakav odbor, koi bi svojski nastao oko načina kako bi se najbolje priskočilo toj namieri od strane Hèrvatah. Nadamo se da će ovaj poziv od naših rodoljubah iskrenim uzhitom primljen biti, jer je Kačićevo dielo i u Hèrvatskoj i Slavoniji najmilija zabava našem osobito seoskom narodu, poglavito po granici i primorju, gdie nema malone jedne mogućnije kuće, koja nebi imala njegovoga „Ugodnoga Razgovora.“

Učr. Nar. Novinah.

Domoljubne misli.

Kad sam onomadne u domolj. mislih očitovao misao svoju i još nieke otmiene pa učene gospode s kojom mi dade sgoda govoriti o patentu miloga vladara, — kad sam rekao, da je naša radost glede narodnoga jezika, što mu je podano naravno pravo — to veća, što ima više i većih protivnikah njegova prava naravna: rekao sam, da mnogi pametni i umstvujući Hèrvati misle, da bi za ravnopravnost austrijskih krunovinah probitečno bilo, kad bi se na dèržavni jezik uzvisio jezik latinski. Izza mene je nietko u Agr. Z. poveo o tom ozbiljnije rieč i N. Nov. pretiskaše jezgru, a na to nieki bečki listovi graknuše do sla boga — nedokazavši ipak ništa, nego da je to moglo samo iz hèrvatske glave*) poteći! . . . Ja bi mogao više razlogah napisati za mnienje naše — nu neka ih! . . . ja sam zadovoljan što je mnienje moga još pano dušah, pa i on gosp. u A. Z. — da i nieki ugledni zagrebački korešpondent bečkoga dnevnika „Gegenwart.“ — —

Gimnazija zagrebačka je učilište pèrvoga reda, te prednjači inim našim gimnazijam. Kao ove tako i ona daje svojim pitomcem priliku u izvanredih urah učiti se izvanrednih predmetah n. p. talijanski itd. — Niekoi vatreni domoljub reče u domoljubnih mislih svojih, da kao što se na gimnazijah niemačkih predaje nus niemštinu sadašnju još i „Mittel-Hochdeutsch“ uredovno, tako bi na slavenskih gimnazijah staroslavenština morala imati svoju stalnu uredovnu katedru. — Tko ove i koristi i potrebe neuvidi — taj je sliep? O tom već neću ni jedne slovce potresti jer je stvar odveć bielodana, nego da joj se pravedno nezadovolji; nu ja mislim, da bi zagrebačka gimn. mogla inim našim gimnazijama prednjačit još osobito tim, što bi dala u izvanrednih urah svojim gojencem liepu sgodu upoznat se i naučit ina nariečja slavenska živuća: češko, poljsko, rusko. Da učiteljah, i koji bi to htieli i koji to umiju — ova gimnazija imade, svatko zna, tko izvèrstno njeno učiteljstvo pozna. A ima kod nas i sinovah slavenskih onih nariečjah, koji nus svaničnu svoju čast za ljubav svoga naroda i svoga jezika — rado bi žèrtvovali koju uru učeći mladež naša svoj jezik. — Ala Bože! divote, da ovo nebi bio glas vapijućega u pustinji! . . .

Iskreno izpoviedam, da izza pripoviedke našega diènoga Kukuljevića, kojoj je ime: „Dva Slavena“ nečitah već članka uzhićenijim sèrdcem od ovoga, što ga napisa vèrla gospodja i vèrla domorodkinja Jelisava Prašničko. Samo sèrdce puno žara ljubavi, prave, iskrene, istinske ljubavi prama domovini znaše i mogaše ovako napisati. Pročitavši ga i pak pročitavši hvaljo sam joj dašom i sèrdcem, pomolio se Bogu, da se njezina ponajprije, pa i drugih iskrenih rodoljubah ispuni želja — s najposlie dodjeh na misao, da koi ov članak učita pa se nagane sèrdcem i rukom . . . . taj već neima sèrdca za domovinu i za narod svoj. — — Uzdajuć se u božju pomoć, nadam se, da će rieči toli ljubećega sèrdca doprieti našim ljudem do sèrdca — van ako sve, što se je dosada kod nas činilo govorilo o ljubavi prama domovini i zaostavšemu glede naobraženosti milom našem narodu — ako je velim sve to para u zraku ili bolje: nesramna laž! . . Nu jer je stvoreno sèrdce za ljubav, ufajmo se, da! nus božju pomoć vierujmo, da ćemo dobiti na tako žarak poziv toli blagodatno toli spasonosno družtvo, koje će za naš narod biti više nego sv. Mohorja za Slovence, dèdictvi sv. Janske za Čehe, Stephans-Verein za Ugarsku. I već duhom vidim, kako je pod pokroviteljstvom najodličnijih glavah naših, i kako broji mnogo članovah iz svakog stupnja narodnjeg! — Da je na moju, ja bi ga okèrstio družtvom sv. Ćirila i Metoda; jer kad nas ova sveta braća prosvietliše dovlje, neka nas družtvo pod njihovim imenom svetim prosvietla i dalje. I onako im se radi o tisuć-lietnoj uspomeni. . . Nezaboravimo pèrve dužnosti svoje — zahvalnosti!!

Ljudi! braćo! U kom bije jošte sèrdce živo, pustite unj glas žene domorodkinje, a to za ljubav biedna naroda. Dajte sèrdce, dajte rukuh! — I ja ću ma od ustiuh odtèrgavao, prinositi primiernu godišnju žèrtvicu.

Stiep. M.

*) Onaj članak došao je, kao što čujemo, iz Beča, sastavio ga je rodjen Niemac, a ne Hèrvat. Cuique suum! To valjda nije znala inače sva znajuća bečka Pressa!!

Učr. Nar. Nov.

Glasnik Dalmatinski priobćuje sliedeći dopis iz Sinja, koga zbog množine neodgodljivih članakah nismo prije u naš u obziru prostora toli stegnuti list uvèrstit mogli:

Svèrha zavedenja učionicah jest izobraženje, ili bolje reći, svestrani razvitak skupnih sposobnostih i silah čoviečanstva. Za postići tu svèrhu treba sredstvah, bez kojih neima umu razvitka. Da takih sredstvah kod nas imade malo, lako će se svaki uvieriti, ako procieniti bude da je godišnji dohodak naše gimnazije od strane ove obćine tako malen da jedva može zadovoljiti platji učiteljah, koja se sastoji u 105 for. aust. vried. A čim da se zavede knjižnica i nabave potrebite sprave, bez kojih moguće nije da mladeži ostanu usadjena u pameti ona predavanja, koja im se čine? Čim da se doskoči ostalim potrebam, koje su mnogovèrstne u svakoj, a osobito pri novozavedenoj gimnasniji.

Medju svim suprotivštinama, koje nam na put staju, no i opet neznademo duhom klonuti, da na suprot s to većom serčenostju nastojimo, a s pomoću naših veledušnih domorodacah, da i naša gimnazija svoju golotinju jednom prikrije, te da odiećom pristojnom zaodievena stupi bez stida u kolo susiednih Gimnazijah.

Da u ovoj nadi nećemo ostati prevareni, služe nam za potvèrdu darovi, koji tečajem prošaste školske godine bijahu poklonjeni našoj gimnaziji, a mi na znak dužne harnosti, i na pohvalu nadariteljah ovdi ih obielodanjujemo i jesu:

Častna obćina Sinjska s listom od 16. prosinca br. 1221 posla zemljovidnih papirah od ciene preko 50 for. aust. vried., M. P. Ante Zorica dèržavnik jednu veliku sliku s uljem, našastu kod njeke obitelji u Spljetu, i predstavljajuću obsiedu Sinjske tvèrdjave, koju bosanski paša godine 1715. biaše sa 40 tisućah Osmanlijah uzalud obsadnuo; M. P. Ante Lulić iz Makarske, bivši dèržavnik, pod vladanjem koga bi i savedena ova gimnazija, dobrostivo izvoli za porabu pokloniti gimnaziji dvie važne knjige to jest: „Ogledalo poštenja sa životopisim carevah slavne kuće Austrijanske od Rudolfa I. sve do Franje Josipa čestito kraljujućega“ (Specchio d' onore dell' Augustissima Casa d' Austria . . .); i jedan atlas zamirne veličine; mnogoučeni i mnogopoštovani gospodin Dr. Jure Dr. Pulić c. k. ravnatelj gimnazije Zadarske, prigodom svog onomadnjega pohoda dvie knjige s nazivom: „Poslovice Toškanske“ (Proverbi Toscani). Gospodin Ante Midenjak starih novacah dobro sačuvanih brojem 42; gospodin Dr. Mate Kovačević, župnik u Čaporicama preko Trilja novacah starih 26; poštovani Otac Simun Milinović, učitelj, novacah 30; poštovani Otac Luka Šimon, župnik u Potravlju niekoliko zemljenih sudah iskopanih medju razvalinam starog grada Ardube; a poštovani Otac Ivan Kolar, župnik u Gracu blizu Derniša niekoliko ulomakah starog orudja našastih ne daleko od ondašnje župske cèrkve. Slavni spisatelj i podupiratelj naše književnosti gospodin Ivan Kukuljević Sakcinski posla tri pèrve svezke svoga Slovnika umietnikah jugoslavenskih i niekoliko manjih knjižicah. Otac Ante Kostantin Matas, učitelj, jednu zemljopisni Atlas za porabu mladeži.

Imena častnih osobah, i darove koje pokloniše, mi ovdie priobćujemo na obćenu pohvalu, a u isto doba čim zahvaljujemo njima, pozivljemo sve naše rodoljube, kojima na sèrcu stoji izobraženje mladosti naše i to veći razvitak našega jezika, da na izgled gori napomenutih, udostoje se i oni na žèrtvenik otačbine staviti svoj novčić poklonivši našoj gimnaziji sve ono, što bi moglo služiti kao sredstvo tevećega razvitka uma mladeži, kakono bi bile knjige, koje mu drago vèrste, rukopisi, stari listovi poveljah, ugovorah, pa bilo to pisano ili tiskano latinskim, glagoljskim ili ćirilskim slovima, novci, posudja, oružje i sve ono što dosad nije palo u lakome inostranske ruke, ili ih žèrvanj vremena nije još pokobao; sve što bi nam moglo prikazati slavna diela naših predakah, i tako na miesto da toli važne stvari padnu u ruke tudjinah, za da se s njime diče, kao gavran paunovim pèrjem, ostati će kod nas, kao u jednom svetohraništu, na viekovitu uspomenu, vierno sačuvane. Biti će pak naša briga njihova častna imena, kano i napomenutih ne samo u posebnom zapisniku, koi će se kod ravnateljstva čuvati, upisati, nego li još i kroz naše domaće listove na njihovu pohvalu obielodaniti.

Hèrvatsko-Franciškanska gimnazija u Sinju 25. studenoga 1859.

Uredničtvo Glasnika Dalmatinskoga dodaje k tomu još niekoliko riečih, koje vriede da ih naši rodoljubi uzmu u obzir i uslišavši ih činom pokažu, da u istinu zaslužu to ime. Te rieči glase, kako sliedi:

Osobito preporučujemo našoj braći Hèrvatima i Sèrbima po svim ostalima miestima vas Dalmacije da se i oni bratski odzovu ovom pozivu častnog ravnateljstva sinjske gimnazije, koja se stopram nahodi u svom pupoljku, i žarko teži da se u narodnom smislu razvije, rasćvieta i plemenit plod prinese na žèrtvenik narodnosti naše. Carska je milost velikodušno odobrila ovu našu gimnaziju: biti će najsvetija dužnost njezinoga vèrstnog učiteljstva svoj visoki poziv revno i saviestno izpunjivati: nemanje svete je dužnost i naših sunarodnikah da se rado odzivaju njezinom glasu i da ju najboljom gotovostju podupire svaki, koi čim bolje može, da na stazi svog razvitka kriepčije, i odvažnije i cilju shodnije koracati može.

Koncert.

Gospodin Augusto Lombardi, pianista rodom iz Napulja, dao je sinoć u dvorani narodnoga doma koncert sa sjajnim uspiehom. Izvanredna krupnost i krepkost tona, okretnost pèrstih osobito lieve ruke, i predavanje puno efekta, što je navlastito svojstvo u obće umietnikah njegova vatrena naroda, prisvoji mu odmah kod pèrvoga komada privèrženost nazočnoga občinstva, koja se tečajem večera povećavaše, dok se kod posliednjega komada, varijacijah vèrhu hèrvatskih narodnih napievah popne do uzhita. Gospodin Lombardi još je veoma mlad i budući da se već sada na neobično visokom stupnju viešttine nalazi, možemo mu proricat najliepšu budućnost. Što se posieta tiče, to može davalac koncerta i s njim zadovoljan biti, ako uzme u obzir, da je baš u vrieme koncerta bila strašna vijavica a ulazna ciena znatno veća, nego što je kod nas običnо. Nadamo se da ćemo toga izvèrstnoga mladoga umietnika još koi put čuti. On je za svakim od svojih komadah opetovano pod obćenitim gromovitim pleskom izazvan bio. Izvedenje ostalih komadah bilo je srednje ruke.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 19. prosinca 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vried.
U austr. vriednosti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	81.50
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	71.25
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljerastoretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebevnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom.	po	909.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„	„	217.30
dolnjo-austr. eskomptnoga društva	„	„	
sieverne železnice cara Ferdinanda 1000 f.	„	„	
dèržavnoga železničkoga društva	„	„	
zapadne železnice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„	„	
jugo-sieverno-niemačke savezne železnice itd.	„	„	
tisanske železnice po 200 f. k n. itd.	„	„	
lomb.-mletačke železnice itd. .	„	„	
istočne železnice cara Franje Josipa itd.	„	„	
austr. parobrodarskoga družtva na Dunavu po 500 f.	„	„	
Lloyda u Tèrstu 500 f. . . .	„	„	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u

SLUŽBENI LIST.

Nr. 16460 (Fin.—49) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Nachdem bei der zufolge h. o. Kundmachung vom 10. November l. J. Z. 14846 am 12. Dezember l. J. abgehaltene Lizitation wegen Veräusserung eines sechsrudrigen Streifschiffes nebst Schiffsrequisitten und Geräthschaften nicht der gewünschte Erfolg erzielt wurde, so wird eine neue Lizitation am 23. Dezember l. J. unter den in der „Agramer Zeitung“ und der „Narodne Novine“ Nr. 263, 264 und 265 ddto 17., 18. und 19. November l. J. kundgemachten Bedingungen abgehalten werden. K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Fiume am 12. Dezember 1859.

Br. 3210. (Fin.—48) 3—3

Oglas dražbe.

U sliedstvu naredbe c. k. financijalnoga okružnog ravnateljstva u Rieci od 23. sèrpnja 1859 br. 9897 prodavat će se putem javne dražbe dne 11 siečnja 1860 u 9 satih u jutro i u 3 sata poslie podne po službenoj komisiji uz priuzdèržanje potvèrde sliedeća dèrva iz šumah Fužine upravljateljstvenog okružja nasiečena po šumskom upravljanju, i to:

A. iz šumskog kotara Mèrzlevodice

iz šumskog razdiela Rogozna

	fiskalna ciena u austr. vr. fr.	kr.
406 komadah jelovih gredicah (scaleholz) u skupnoj mieri od 687½ cari . .	849	41½

iz šumskog razdiela Širokedrage

509½ hvatih cepanic i 179½ hvatih šibja 4½ dugih uglevarskih dèrvah	1,416	10

iz šumskog razdiela Viševice

1980 hvatih ciepanih i 570 hvatih šibja 4½ dugih uglevarskih dèrvah	6,212	40

Uz ponude ustmene primat će se i pismene.

Nu ponude pismene moradu uvietima dražbenim shodno uredjene biti, i propisanu kaparu ili namiru vèrhu položenja ote kapare pri kakvoj c. k. dèržavnoj blagajni priložena imati, i moradu se do uključivo 10. siečnja 1860 kod c. kr. šumskog ureda Fužine zapečaćene predati.

Bitni uvieti jesu sliedeći:

Koi kod dražbe prisutstvovati hoće, mora kao jamčenje, da će svoju ponudu obdèržavati, položiti u ruke dražbene komisije kaparu ili u gotovom novcu, ili u austrijanskih dèržavnih obveznicah (računajući polag posliednjega tečaja burze) koja sastoji u desetom dielu polag ustanovljenog izjavljenja ciene kapitalnog iznosa. Ota kapara će se odmah po zaključenoj dražbi svim ponuditeljem (Offerentom) izuzamši najviše ponudjajućeg povratiti.

Najviše ponudjajući imadu odmah ili najdalje za 14 danah poslie kako bi se strankam službena potvèrda njihove ponude priobćila, kupovnu cienu uračunavši položenu kaparu kod c. k. ureda dèržavnih dobarah u Fužini u gotovom novcu položiti. Ostali uvieti, koji temelj dražbe sačinjavaju, mogu se po svakome prije dražbe u običnih službenih urah kod c. kr. okružnog financijalnog ravnateljstva i kod c. kr. šumskog ureda Fužine uviditi, isto tako moći je viditi u prisutju dotič-

Br. 774 (Dp.—141) 3—2

Natiečaj.

Kod pučke učione u Tuhlju u istoimenom kotaru a županiji varaždinskoj prazno je miesto učiteljsko i orguljaško, koje da se popuni razpisuje se ovim natiečaj.

Dohodci iznose osim bezplatnoga stana, uživanje vèrta od ½ rali i 50 stot. 40 novč. dèrvarine 315 stot.

Natiecatelji neka svoje molbenice do konca siečnja 1860, vlastoručno pisane i na dotičnu občinu upravljene s potrebitimi izkazi o dobi, sposobnosti, ponašanju i dosadanjem službovanju dostave Tomi Gajdeku podarcidjakonu i župniku u Maria Gorici.

U Zagrebu dne 25. studenoga 1859.

Br. 785 (142) 3—2

Kod novoustrojene trivijalne učione u Sisku u zagrebačkoj županiji, imadu se popuniti dva miesta učiteljska; sa svakim skopčana je godišnja plaća od 315 fr a. vr. u gotovom zatim u ime dèrvarine 30 fr. a. vr. nuz bezplatni stan i uživanje vèrta u polovini, i jedne livade od 1200 □ hvatih. Jedan od njih imati će ujedno obnašati orguljašku službu, te će u to ime birati tako rečeno lukno.

Koji žele jedno ovih miestah dobiti, neka svoje vlastoručno napisane, te s propisanimi dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem svojem službovanju providjene molbenice do zadnjega siečnja 1860 predadu školsko-kotarskomu nadzorniku, i župniku u Sisku Franji Schloissniggu. Prednost u podieljivanju ovih miestah imat će oni, koji su sposobni za učiteljstvo glavnih učionah.

Br. 786 (143) 3—2

Orguljaško i učiteljsko miesto kod trivijalno učione u Zaboku u varaždinskoj županiji ima se popunit; s kojim skopčana je godišnja plaća od 315 for. a. vr. zatim u ime dèrvarine 31 for. 50 kr. a. vr. uz bezplatni stan i uživanje vèrta.

Koji žele ovo miesto dobiti, neka svoje vlastoručno napisane, te s propisanimi dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjemu svomu službovanju providjene molbenice do zadnjega siečnja 1860, predadu školskomu kotarskomu nadzorniku i župniku u Komoru, Franji Magdaleniću.

U Zagrebu dne 2. prosinca 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Nr. 12466-2174 (Izv.—125 3—3

Avviso di Concorso.

Presso l' i. r. Agenzia portuale sanitaria in Servola si è reso vacante il posto di Guardiano d' ispezione cui va congiunto il salario di annui fiorini duecento sessantadue soldi 50 (f 262.50) nonchè il pausciale di montura di annui fiorini venticinque soldi 50 in valuta austr.

Coloro che intendessero ad aspirarvi, presenteranno fino al giorno 31 dicembre, p. v. a questo Governo centrale marittimo, le loro suppliche debitamente corredate, comprovando l' età, l' illibata condotta politico-morale, la piena idoneità al detto posto, le cognizioni linguistiche, i servizj anteriormente prestati,.

Dichiareranno inoltre se si trovano in parentela od affinità con qualche funzionario portuale sanitario nel raggio del locale ufficio Centrale di porto e sanità.

God. XXV. **U ZAGREBU, U SRIEDU** **DANA 21. PROSINCA 1859.** Broj **291.**

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Za oglase opredieljena je uvèrsthina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

☛ Početkom dojdućega mieseca počimlje se pèrvi polugodišnji tečaj ovih novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine“ obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravništvo Narodnih Novinah“ franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☛ Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je dosadanjega predstojnika c. k. sredsredнje komisije za iztraživanje i uzdèržavanje gradjevnih spomenikah, Dragutina barona Czoerniga, najmilostivije naimenovati postojanim presiednikom ove komisije.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je Nj. c. visost Nikolu Cesarevića, velikoga kneza i prestolonasliédnika Rusije naimenovati vèrhovnim dèržaocem linejske piešačke regimente br. 61 i najmilostivije zapoviedit, da ima ova regimenta odsele vodit njegovo ime, nasuprot pako podmaršal Toma baron Zobel nastupit funkcije kao drugi dèržalac ove piešačke regimente.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je dvorskoga savietnika Vatroslava Czapku, viteza Winstettena, na njegovu zdravstvenim obzirima osnovanu molbu, dići sa službe bečkoga redarstvenoga ravnatelja i priznavajući njegove mnogogodišnje, vierne, obćekoristne i požèrtvujuće se usluge najmilostivije podielit mu red željezne krune 2. razreda oprostivši ga od položenja taxah.

C, k. banski stol podielio je c. k. privremenom sudbenom pristavu c. kr. županijskoga suda u Rieci, doktoru Srećku Celigoju, konačnu službu sudbenoga pristava a aktuara c. k. kot. ureda u Sisku Viekoslava Buncoka naimenovao je privremenim sudbenim pristavom kod c. k. županijskoga suda u Osieku.

U Zagrebu, dne 16. prosinca 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Iz Boke Kotorske 30. stud. (S. D.) Kod nas je jesen vèrlo liepa, mnoge su pitome voćke procvietale kao u sred prolieća. Silna se sitna stoka dogoni iz Hercegovine i Cèrne Gore, te se kolje i suši u primorju, i srećom mnogo više izmeće loja i mesa, nego su ljudi dèržali. Osim vina svega drugog imamo izobilja, i premda je neobična skupoća u svemu ovladala, pazari su opet živi i vatreni, i što je skuplje i liepše za izjesti i popiti, prije ugrabe prostiji i siromašniji nego li bogatiji. Kod njih je danas punija i mastnija tèrpeza nego li kod velikih.

U susiednoj Cèrnoj Gori sve je na miru. Knez Danilo netèrpi nemir i smutnju. Na granici ako se kadikad što i dogodi, tome su najviše krivi čobani nepogodni, koji s najmanje stvari poinate se i narod pomute, kao što to i nedavno učiniše.— Gospoda komisari nesvèršiše ni ovom prilikom svoj posao. Spužani i Podgoričani oprieše im se s oružjem u ruci, da nemeću novu granicu na njihovoj zemlji, govoreći: Mi nepoznajemo od naših zemaljah za gospodara ni principa ni Turčina. Sva je prilika da su od niekoga nagovoreni, da ovako čine. Od Korienićah gotovo treći je deo ostao pri Cèrnoj Gori i knez je sve kule i zemlje poklonio uskocima, te ih se je naselilo preko 80 kućah i bit će oko 160 dobrih pušakah. Prostrane Rudine činio je knez podieliti na plemena, a oni će opet po puškama na mužke glave. Iz katunske nahije već je prešlo u Rudine oko 140 kućah i zidat će im knez bèrzo jednu poveliku cèrkvu, gromovnog Iliju, sa tri jaka zvona, da gèrme prema Nikšićima. Turci nieki, oko desetak kućah, što su u polju nikšićkom ostali u kneževoj granici, nisu htieli pustiti svojih kućah i zemaljah, nego odmah domaćini podju na Cetinje i poklone se knezu kao gospodaru i knez svakoga obdari oružjem i jednog od njih učini kapetanom, a jednoga perjanikom. Za zemlje korieničke, što su u polju grahovskom, knez je odredio ovako: koi Grahovljanin posviedoči sa zdravim pismom, da je kupio od Turčina prije rata na Grahovu, za njega da i ostane i da je od nje vlastiti gospodar. A kod koga se nadje koja zemlja turska pod kesim (arendu) da ju dèrži, da se dadu istome od nje dva diela, a treći oduzme za uskoke. S novodobivenih zemaljah za 3 godine knez neće uzimati danak nijedan. — S jučeranjim redovnim parobrodom krenuo je odavde u Dalmaciju vladika cèrnogorski gosp. Nikanor.— U posliednjoj siednici družtva slavenske čitaonice u Kotoru našavši se prihod i razhod ovogodišnji u dobrom redu i s napredkom, svi članovi zahvale g. S. Kaludjeroviću na njegovom svesèrdnom upravljanju. Po odredjenom običaju s većinom glasovah budu izabrani za upravitelja i njegovoga zastupnika gg. Spiro Petrović, kupac, i Luka Peširan, starosioc kotorski.

Sèrbija.

U Beogradu 9. pros. Čujem, da je g. Gjuro Daničić već potvèrdjen za licejskog profesora. Hvala knezu Milošu na ovom njegovom dobrom dielu.

U Beogradu 12. pros. (S. D.) Danas smo proslavili znameniti za našu zemlju praznik sv. Andrije pèrvozvanog. Još rano u jutru počelo je gruvanje topovah. Na sv. liturgiju, koju je mitropolit služio, došao je g. prestolonasliednik knez Mihailo sa svietlom svojom suprugom i svi ovdie stanujući konzuli stranih vlastih. Dok je služba trajala, pucali su jednako topovi, a uparadjena pred cèrkvom vojska odavala je saglasnom praskom pušakah svoju vojničku počast. G. mitropolit govorio je slovo, za ovu svetkovinu udešeno. Poslie službe bila su obična čestitanja u kneževom konaku, pred kojim je vojnička banda svirala. U večer bila je varoš razsvietljena.

— Naredba kneževa, kojom se ukida zabrana na unos knjigah, koje nisu napisane „praviteljstvenim“ pravopisom, glasi ovako: „Uvažavajući želju malogospojinske ovogodišnje narodne skupštine, Ja sam u dogovoru sa savietom od 11. (23.) t. m. br. 1990 riešio, da se naredbe izdane dosad o pravopisu, i to 1. ona od 29. prosinca 1832 godine br. 3356; 2. od 29. ožujka 1850 br. 186 i 3. ona od 14. travnja 1852 br. 314, po kojima se nisu mogle u Sèrbiji štampati niti u nju unositi knjige, koje nebi bile napisane praviteljstvenim pravopisom, ukinu, u koliko se samo odnose na pravopis. Riešenje ovo saobćavam praviteljstvu prosviete na izvèršenje. Br. 5106. 13. stud. 1859.“

Smederevo, 12. prosinca. Ovdie se govori, da se u Beogradu boje, da bi se medju Sèrbima i Turcima mogao sukob dogodit, budući da su jedni proti drugima veoma razdraženi.

Talijanska.

Milan 15. prosinca. Viest, da će francuzka vojska s mladom godinom izići iz Lombardije, nepotvèrdjuje se. Nasuprot Francuzi čine sve priprave za zimovanje, što se nečini da se osobito dopada Milanezima, u ostalom čini se, da Francuzi zato malo mare.

Duh pučanstva veoma je opasan i jako se prigiba republici. Ugodnih sanjkah neće kralju prouzročit novi njegovi podložnici.

U Genovi buknula je dne 12. t. m. u duždanskoj palači, koja u ostalom i tako prieti srušit se, vatra, koju su stopram za niekoliko satih ugasit mogli.

Jedan parižki dopisnik lista „Indépendance Belge“ piše: „Talijanska je klonula duhom; general Fanti nailazi na živahni odpor. Ja imam pred očima pismo jednog od najhrabrijih drugovah Garibaldovih, pukovnika Frapolli-a. U istom razlažu se jasno i razgovietno zapletke, kojima su se Garibaldi i njegovi prijatelji našli prisiljeni odstupit i uvierava se što izviestnije, da Garibaldi nije nikada mislio, da prekine primirje i da štogod preduzme na svoju ruku prije zaključakah kongresa. Frapolli tako je klonuo duhom, da je naumio sa više svojih drugovah povući se u privatni život i jedva se je odvažio primit mandat za deputirsku komoru, što su mu ga Milanezi ponudili.“

Toskanska privremena vlada šilje u Pariz kao službenoga odvietnika svoje stvari sadanjega ministra izvanjskih poslovah, Ridolfi-a.

Niemačka.

Berlin, 13. prosinca. Uslied najnovijih viestih iz Sanssouci-a čini istina uporavljivanje kraljevo napredakah, ništanemanje još nisu dignute posliedice žalostnoga povratka bolesti od 2. t. m. Tako tielesne sile, kao osietljivost za duševne utiske vraćaju se polagano.

Danija.

Kodanj 17. prosinca. Kraljeva stolica, dvorac Frederiksborg izgorio je. Nj. veličanstvo izmaklo se je sretno pogibelji.

Francuzka.

Pariz 11. prosinca. Sinoć bio je u velikoj operi bal na korist umietnikah i činovnikah velike opere. Na isti došlo je toliko svieta, da su za kratki čas po otvorenju vrata zatvorit morali. Kažu, da je tom prigodom unišlo do 120,000 franakah, iz čega se zaključit može, da je u njem bilo 8—9000 osobah.

Rusija.

Petrogradske depeše javljaju, da se je malone vas Kavkaz podvèrgo ruskoj vlasti.

Turska.

Viesti iz Carigrada od 7. (priako Marsilje) javljaju, da su poslanici Austrije, Pruske, Rusije i Sardinije podupirali notu, kojom gospodia Thouvenel traži ferman odnoseći se na Sueski kanal. Porta je zaključila odgodit stvar, i pozvati sile, da se stave u sporazumljenje s Englezkom.

Iz Carigrada se javlja, da će u turskom svećenstvu biti promiene, jer je jako umiešano bilo u posliednju urotu. Namiestila se je naročita komisija kod šeik-il-islama, da svakoga novoga softu izpituje. Ako vide, da je od nezadovoljnih, odmah će se iztierati iz Carigrada.

Amerika.

Po glasu viestih iz Bostona od 39. studenoga preminuo je Washington Irving (Ovaj izvèrstni spisatelj rodio se 3. travnja 1783 u Newyorku. Njegova najpoznatnija diela jesu njegova „nacèrtnica“ „Brace-bridge-Hall“ „Život Kolumba“ i „Alhambra.“

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Pariz 17. prosinca. Princ Jerome još svejednako veoma boluje.

London, 17. prosinca. U obziru jučerašnje viesti „Timesove“ opaža „Morning Post“: Dozvolit da se gradi Sueski kanal značilo bi razdielit Egipat od Turske.

Turin 12. prosinca. Naimenovanje grofa Cavoura za pèrvoga sardinskoga punomoćnika kod parižkoga kongresa može se od jučer smatrati kao odlučena stvar, premda bi još koi dan proći mogao, dok postane javnom činjenicom. — No za sada nije govora, da će Cavour stupit opet u ministarstvo i isto nenalazi za potrebno, da mu poda čio ministarski za trajanje njegova poslanstva u Parizu budući da i druge sile neće slati navlastitih ministarah.

Književnost.

SERBSKA BESEDA

u

latinskom pismu

jedan KNJIŽEVNI sbornik za ogled novog typa organičke latinice.

U Beču kod Franza Selcha, knjižara. 1860.

Narod naš jugoslavenski, razdieljen od negda na četiri historička plemena, po imenu; na bugarsko, sèrbsko, hèrvatsko i slovensko-gorutansko, a izmiešan i prepleten ograncima pèrvobitnih Slovjenah i inih narodah, što su od negda živili u prastarom Illyriku, nije mogao od svoga pamtivieka sve do danas do te sreće doći, da se sjedini u duhu, i u onih sredstvih, koja razplodjuju duh i misli kod narodah, ka kojima spada prije svega pismo i književni jezik.

Mnogo je imao narod naš glavah i umnih i smielnih, i mudrih i pretierenih, koji se do sada liepoj toj namieri posvetiše, da naš narod u pismu sjedine; ali počamši od onih izobrieteljah, od kojih imamo pismo glagoljsko, cèrkveno- i gradjansko- kirilsko, hèrvatsko-bosansko i množtvo drugih starih i mladjih iz latinice skovanih i skèrpanih, sve do našega Doktora Augustinovića, nije još nikomu za rukom pošlo, u jedno kolo sve nas natierati. Izvanredni hoće se tomu silah, te s toga mogahu jedva dva svetca, sv. Jerolim i sv. Kirill, to čudo stvoriti kod nas, da se je, tobože po njih iznašasto dvoje pismo, od starine do danas barem niekako uzdèržalo, a stopèrv našemu vieku i obćenitomu oduševljenju, slozi i postojanosti Hèrvatah najnovijega vremena, imamo blagodariti, da se i tako zvani organički pravopis, težkim naporom učvèrstio kod onih, južnih Slavenah, koji se po primieru Čehah, Poljakah, Slovakah i lužičkih Sèrbah, služe latinicom.

Ima istinabog i ovaj pravopis, osobito od niekog vremena, kojekakovih reformatorah i čistiteljah i kvariteljah, ali njihove obnove nediraju toliko u cielost pravopisa, koliko umalene i izgredne podrobnosti. Nu svi ovi obnovitelji pripadahu dosada samo onim granam našega naroda, kod kojih je odavna latinica bila u porabi. Ni Sèrbljí, ni pravoslavni Bugari, nisu se do sada miešali u naše smiešne kèrparije; tim većma začudismo se, kad u piscu gorenaznačene knjige, ustade iznenada novi reformator našega latinskoga pravopisa, iz sredine one grane južnih Slavenah, kojim pripada riedka sreća, da su uz svoju cèrkvu, uzčuvali i stare svoje kirilsko pismo, kojemu netreba ni kovala, ni kèrpeža, već mogu zadovoljni biti, da imadu onakog čistitelja, kakav im se rodio u Vuku Karadžiću.

Nu predjimo na predmet iste knjige. U pèrvom poglavju (svezku), pod imenom: „Illyrica ili Kalotypi latino-sèrbski alfabet.“ Naziva g. pisac: „latinsko pismo najsavèršenijom formom i typom, do koga se je ovo divno hudožestvo iz svojih pèrvonačelnih rudimantah, ikonografah, symbolah, hieroglifah itd. u techničkom obziru razvilo i uobrazavalo.“

Nadalje nastavlja: „odkako je osobito typografija izobrètena, latinska slova dobila su takovu ustrojenost figurah i takovu blagovidnu symetriu izmedju njihovih čas oblih, čas pravih, a čas uglastih cèrtah, da liepi ukus nove civilizacie ništa izvèrstnie, ništa blagoliepnie za spoljašnji symbol čovečie misli i slova nema iziskivati. Može se reći zaista da je ovo posledni povlak majstorske ruke stolètjah nad hudožestvom.“ itd.

Mi, koji se ovimi toli hvaljenimi latinskimi pismeni služimo, nećemo, a ni nesmijemo iz dosliednosti prigovoriti g. piscu, jedino mogli bi primietiti, da je pojam liepote kod ljudih u obće veoma relativan, veoma različan. Što se ovomu vidi liepo i preliepo, neima kod onoga vriednosti, što se jednomu vidi savèršeno, u tom nalazi drugi kojekakovih pogriešakah. Ima osobito u našem narodu ljudih, koji nad svakim drugim pismom uzdiže kirilska pismena, a ima i takovih, kojim je starodavna ozbiljna slika glagoljice nada sve omilila. Nu kad već g. pisca dosadanja forma latinskih pismenah toliko uzhićuje, i te ako se nevaramo, samo s toga razloga, što su ova pismena ukus nove (zapadne) civilizacije, to neznamo, zašto tolikom reformatornom vatrom vojuje proti uno nickoliko našib pismah s rogovi, te na miesto ovih predlaže tako zvane antistrofe, ili izkrivljene, izvèrnute forme od pismah c, l, r, s, z, kad ipak i ostali civilizirani narodi, koji se latinicom služe, bez tih rogovah i repovah nisu (sravni franceski è, é, ç, niemački ä, ö, ü, magarski ő, ű itd. U ostalom činimo pozorna g. pisca, o kojemu nam se čini, da je, akoprem mnogo uma i učenosti pokazuje, ipak još mlad na izkustvu, kako je težke prodrieti s najkoristnijim reformami kod pojedinih ljudih, kamo li kod čitavih narodah! i koliko napora i trudovanja stalo je penapose nas, dok smo ovaj, kakav takav pravopis, kod katoličkih južnih Slavenah utemeljili, što bez silovite podpore vladine i bez obćenitoga uzhitjenja za slogom, nikada učiniti nebi bili mogli. Tko dakle već sada, izza 29 godinah, odkako je novi pravopis kod nas u život stupio, nastoji opet oko toli radikalne reforme, kakovu g. pisac i njemu slični predlažu, onomu nije stalo do sloge i do napredka, već do razdora i potom nazadka. Mi nepoznamo g. pisca „Sèrbske besiede“ ni po imenu, ni po glasu, nu vidimo iz njegova diela, da je muž neobična duha, nadaren riedkimi svojstvi uma i nauka, i zato želimo iz sèrdca, da poput nadrigenijalnih ljudih, odmah u početku svoga književnoga pojavljenja, udara stazom, na kojoj, neka nam vieruje, sliedbenikah imati neće, niti će, ostavivši onaj drum, kojim pravoslavni Sèrblji i Bugari toli silno napreduju, postići ikada onu svèrhu, koju su si Hèrvati sa Slovenci odabrali, već će ostati sám samcat u sriedini sa svimi svojimi liepimi duhovnimi darovi, okružen od gustoga gèrmlja i tèrnja.

U poglavju IV. pod imenom: „Podpuna illyrica i istinito staro-illyrsko poreklo iste“ — „Digressia u drevnosti illyrika“ ostavlja g. pisac svoja filologička razglabanja, te prolazi na historička iztraživanja. Nemožemo tajiti, da za ovaj predmet nauka g. pisac mnogo talenta pokazuje. Vidi se iz svega, da je marljivo čitao historičke izvore domaće i inostrane, te da mu je ozbiljno stalo do poznavanja drevnostih svoga naroda. O starim Ilirima, koje on za Slavene smatra, ima malo za ovu ideu toli oštroumno pisanih razpravah, kako je njegova, i prem da nam se čini kao nieko protuslovje, kad g. pisac ime ilirsko za tudje smatra, dočim narod, koi se je tim imenom služio, i pod njim jedino svietu poznat bio, za Slavene priznaje; to moramo ipak priznati, da će njegovi dokazi o slavjanštini starih Ilirah mnoga mnienja protivnikah ove idee slavno pobiti. Mi Hèrvati jedino žalimo da i g. pisac sèrbske besiede, koi inače toliko uzvišena i izobražena uma pokazuje, takodjer nesretna manja nieke novo-sèrbske škole zaslieplјuje, te da i on vojuje tolikom zanešenostju za sèrbsko ime, koje nesamo svim južnim, nu dapače i svim ostalim Slavenima nameće. Nesretni Spori Prokopovi, koji su telikim umom slavenskim nieku mrenu na oči navukli, pa neuki izrazi bavarskog nepoznatog geografa i ne uviek kritičnoga Dalimila obsienili su takodjer g. pisca sèrbske besiede, pa mu u duhu prikazuju nieke Proto-Sèrbe, Pravo-Sèrbe, Latino-Sèrbe itd. Quousque tandem! mogo bi zavapiti hladnokèrvni motritelj ovog sèrbskog propagandizma.

Kamo ćemo mi tako nesložni, razciepljeni, južni Slaveni doći i dospieti, ako bude uviek i uviek svaka grana i svako pleme na svoj mlin vodu svraćala, ako nebude nikad u nas složne, uzvišenije, praktične misli i volje! Zanešenostju i viečnim medjusobnim natiecanjem i progonjenjem, nećemo nikad nikamo, već opet onamo, kamo smo došli iza kosovske bitke. Svete su poslovice: Vires unitae agunt i Duh stvarja a rieč ubija Složimo se dakle u duhu, a ostavimo potomstvu da se kolje o rieči i imenu Ta naš narod nije i tako nikada mnogo dèržao do imena, jer se inače nebi velika strana naroda još i danas služila jedinim toli prazním, pa ipak mnogo značečim imenom Naš i Naški.

Svezke II., III. i IV., sèrbske besiede sadèržaje, želibože novim po piscu izmišljenim pismom, tiskane prevode iz Omirove Iliade, iz piesamah Lamartina i Lord Byrona, te napokon Isokratov Panegyrik Athine. Negledeći na nieke, barem kod nas neobične forme jezika, uzhitili su nas ovi prevodi g. pisca, koji pokazuju njegov neobični pesnički duh i ugladjenu, uprav estetičnu i duboku ćut prevoditelja, koju toli riedko kod naših domaćih spisateljah opažujemo. Mi želimo iz svega sèrdca, da g pisac našu književnost još s mnogimi podobnimi dieli i prevodi obogati, nu molimo ga ujedno najtoplije, da iz svete ljubavi prema svome rodu, kojemu će on jednom još medju pèrvimi zviezdami svietiti, pristane i formom svojih pismenah sasvim ili k onim, koji rabe kirilicu, ili uz onu stranku, koja se služi onim latinskim pravopisom, koi je u Hèrvatskoj, Dalmaciji, Slavoniji, Bosni, Istri, Krajnskoj, Koruškoj, Štajerskoj itd. obćenito primljen, jer šteta bi bila, kad bi inače njegovi duha puni književni proizvodi, nepristupni većini ovoga ili onoga našega čitateljstva, u prahu i u zabiti čamili. X.

Koncert g. Alberta Štrige i supruge mu Julije,

o kojem smo već jedanput napomenuli, bit će u dvorani narodnoga doma ovaj petak to jest 23 t. m. u večer i imat će kao što za cielo doznajemo sasvim domorodan značaj, budući da će se na njem do 12 narodnih piesamah pievati, nadat se je dakle da će i naše domorodno obćinstvo mnogobrojnim posietom posviedočit, da znade uvažavat tako liepa nastojanja. Ova zabava bit će tim zanimivija, što je zapoviedničtvo ovdiešnjeg posadnoga regimenta iz naklonosti prema davaocima koncerta blagoizvolilo dopustit da u njoj sudieljuje i njegova izvèrstna glasbena kapela.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 4758 (PZ.—57) 1—1

Kundmachung.

Es wurde dem hiesigen Handelsmann Alexander Horvath gestattet, das bisher von ihm am Kapitelplatze ausgeübte Befugniss zum Briefmarken-Verschleisse, nun auch in seinem neuen Geschäftslokale im Stanković'schen Hause am Jellačić-Platze ausüben zu dürfen.

Agram am 16. Dezember 1859.

K. k. Post-Direktion für Kroatien und Slavonien.

Klempay.

Nr. 16173 (Fin.—50) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Fiume wird am 14. Jänner 1860 um 10 Uhr Vormittags die öffentliche Lizitation wegen Herstellung einiger Conservations-Arbeiten am Forst- und Rentamtsgebäude zu Fuccine auf Grund der adjustirten Fiskalpreise per 1431 fl. 35 kr. und 818 fl. 63 kr. ö. W. Zusammen mit 2249 fl. 98 kr. ö W. abgehalten, und die Ausführung dieser Arbeiten dem Mindestfordernden überlassen werden.

Bis zum erwähnten Zeitpunkte können auch schriftliche mit dem Vadium belegte Offerte hierorts eingebracht werden.

Die Lizitationsbedingnisse sind die bei ähnlichen Anlässen allgemein üblichen, und können nebst den übrigen Lizitationsgrundlagen bei der gefertigten k. k. Finanz-Bezirks-Direktion eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Fiume am 13. Dezember 1859.

Br. 2913. (Izv.—208) 3—1

3000 stabalah hrastovah

prodavati će se putem dražbe iz ravnih šumah obćine grada Požege dana 16 siečnja 1860 u 15 razdielah po 200 stabalah.

Obližnji uvieti mogu se u magistratskoj pisarni u Požegi svaki dan tečajem običajnih službenih urah uviditi.

U Požegi 16. prosinca 1859. *u ime obćine*

V. Somogyi s. r.

Načelnik.

Nr. 13013-2203 (Izv.—217) 3—1

Avviso di Concorso.

Si è reso vacante il posto d' ispezione presso l' Agenzia di Porto e Sanità marittima in Duino cui va annesso il soldo di annui fiorini duecento e dieci (210) nonchè l' indennità di montura di annui fiorini venticinque soldi 20 (25:20).

Chiunque intende aspirarvi, presenterà entro il 15 del p. v. gennaio la documentata sua istanza, comprovando l' età, l' illibata condotta morale, i servigi prestati, principalmente in qualità di guardiano eventuale di Sanità, nonchè la piena conoscenza della lingua italiana.

Dichiarerà inoltre se si trova in parentela od affinità con altro impiegato dell' amministrazione portuale sanitaria di questo Litorale

Trieste, 5. dicembre 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 22. PROSINCA 1859. Broj 292.

Carsko-kr. NARODNE službene NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrsthina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

☛ Početkom dojdućega mieseca počimljė se pèrvi polugodišnji tečaj ovih novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine“ obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno pedpunu predplatu na „odpravništvo Narodnih Novinah“ franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☛ Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

—ć U Karlovcu, 20. prosinca. Kod nas je noćas zapao silni snieg, toga radi neima izgleda, da će sutrašn.i veliki vašar dober biti. A još neprestano pada snieg. Sve su pošte izostale.

Beč 17. prosinca. Njihovo veličanstvo carica Jelisava poslala je bečkom družtvu dobrotvornosti za kućne siromake iznesak od dvie stotine forintih i. posietila dne 12. t. m. jasle sredsrednjega družtva u Lichtenthalu.

Miestodèržac knez Lobković otišao je danas u Stampfen i vratit će se opet sutra. — Podmaršal grof Mensdorff odputovao je u Prag. Podmaršal grof Saint-Quentin odputovao je jučer u Bodenbach i danas će se, vele, opet vratit. — Podmaršal baron Mamula, koga kao što je poznato, bole oči i koi je sada a i ostat će, dok ozdravi u Saroldu, nalazi se bolje. — Podmaršal baron Eynatten nastanio se u Beču i preselio se u svoj stan u praterskoj ulici. — Gospodin Eduard Zsedenyi vratio se je iz Käsmarka. — Kardinal nadbiskup knez Schwarzenberg vratit će se prreksentra u ponedieljak večernjim podvozom sieverne željeznice u Prag. — Papinski kapetan baron Brake došao je iz Rima ovamo. Istomu je, vele, naloženo, da u cèrkvenu dèržavu odvede momčad sakupljenu za papinsku vojsku.

U Wiener-Neustatu, Neunkirchenu i u njihovoj okolici čine se medju tamošnjim Evangelicima priprave, da se tamo navlastita župna obćina utemelji. Dosad se je služba božja u evangeličkoj već odavna u Wien. Neustadtu sagradjenoj cèrkvi obdèržavala svake godine četiri puta po predikatorima, koji su u tu svèrhu dolazili iz Beča.

Pešta, 16. prosinca. Tečajem današnjega dana bio je sliedeći oglas pribijen na cèrnoj tabli c. k. sveučilište.

„Usljed visokoga naloga od strane c. kr. glavnoga upravljateljstva ozbiljno se opetovano opominju akademički djaci ovoga sveučilišta povodom dogadjajah, koji su se jučer t. j. 15. t. m. sbili: da nisu u smislu §§. 68—78. akademičkih zakonah medju sobom nikakva korporacija, dosliedno da se imaju uztezat od svih činah, koji bi se mogli u tom smislu tumačit, kao što su sastanci i demonštracije — i napominje im se, da je štovanje zakonah pèrva dužnost svakoga dèržavljanina, tim većma pako akademičkoga gradjanina, koi hoće da se izobrazi za budućeg dèržavnog službenika i da će svako dalje zanemarenje ove opomene zakonite posliedice za sobom povući. U Pešti 16. prosinca 1859. Na zapoviest slavnoga akademičkoga senata c. k. sveučilišta po kancelariji istoga sveučilišta.“

Požun, 17. prosinca. Požunske novine javljaju službeno: „Komisija sazvana polag službenoga oglasa u požunskim novinama od 11. prosinca t. g. za viećanje u poslu obćinah, koja je izključenjem niekih sučlanovah i pristupom drugih promienu izkusila, dèrži danas dne 17. t. m. svoju treću siednicu.“

Mletci 15. prosinca. Gospodin miestodèržac grof Bissingen odputovao je jučer u Peskijeru.

Talijanska.

Turin, 15. pros. Izbor zastupnika Sardinije na kongresu nije jošte službeno zaključen.

Zagreb.

Nacèrtao Iv. Tkló.

(Nadalje.)

Nu neima na svietu ništa trajna, tako i ovdie; Ljudevit I. nazvan „Veliki“ umre godine 1379., baš one iste godine, kad siedne na biskupsku stolicu u Zagrebu Pavao, brat Ivana Paližne. Nasliednica prestola bijaše Marija, Ljudevitova kći, koja još za živa njega zaručena bijaše sa Sigismundom, sinom cara Karla IV. Valjalo je dakle, da ova dvojica nasliede ugarsku i poljsku krunu, nu Poljaci neuzmu Mariju već njenu mladju sestru Jedvigu, a malolietnosti Marijine radi upravljala je kraljevinom mati njezina Elizabeta, te tako nasta u Ugarskoj veliki nered i komešanje, nu možda i sve bi se bilo uredilo, da nebukne na jugu urota. Ona stranka, koju je dvor manje pazio, pozove iz osvete na prestol Karla Dračkoga. Naš Pavao ode po njega najviše s toga, što su obie kraljice, Marija naime i njezina mati Elizabeta bratu njegovu Ivanu Vranu uzele. Karlo Drački prime poziv i preploviv more izkèrca se u Dalmaciji s vojskom, odatle pako otidje na Zagreb (g. 1383.) u Budim, tu se dade za kralja krunit i tako posta kraljem. Kraljica Elizabeta i njezina kći utaživ osvetu, koju nemogahu izvest javno, odluči sada sa svojim ljubimcem palatinom Garom izvest ružno dielo; pozovu naime Dračkoga u dvor i tu ga ubiju godinne 1386; i tako svèrši Drački lukavošću ženskom svoj život pošto bi samo dva mieseca vladao. Strašnim li udarcem bijaše njegova smèrt za njegovu stranku, a toga se poboja i naš Pavao[35]) znajući dobro, da je ženska osveta sto putah gora od mužke, te pobiegne u Napulj. Česa se je Pavao bojao, to se i dogodi, odmah sliedeće godine (1387.), kad su naime izabrali Ladislava Lošoncija (Losonczy) vèrhovnim kapetanom ciele Hèrvatske i Dalmacije i njemu naložili od strane veličanstva, da strogo kazni urotnike proti Sigismundu i Mariji. Ladislav Lošonc bio je na to s miesta pripravan. Doskita se pako nieki lažac, sin tminah i nabaja Lošoncu uši, da pošto je pobiegao biskup, koga, dok je još nove osnove kovao s bratom Ivanom, nebijaše u biskupiji, a kanonici, koji tad š njom upravljahu, razidjoše se po njoj u duhovnom poslu, da skupljaju vojsku za osvetit smèrt Dračkoga, da se neka žuri, da ih čim prije preteče i nakane im razmèrsi. Ladislav Lošonc povierova, te s miesta dade zapovied, da se kazne kanonici. Gradjani zagrebački bijahu izvèršitelji te njegove zapoviedi, jer već oddavna žgahu rog na nje, navale dakle na znak zvonovah Greča (gèrčke gorice, montis graecensis[36]) na kaptol, poharaju biskupov grad, popliene pèrvostolnu cèrkvu, popljačkaju kanoničke kuće i njihovo blago odagnaju na Greč, na što ih Ivan III., biskup zagrebački izobći, te bijahu tri mieseca izvan krila cèrkve, da nijedan misnik i redovnik nije im smio čitat misu, ni druge sv. sakramente podieljivat[37]). Evo koliko može zloba zla prouzročiti, da kasnije isti pravednici postradaju. Nečudimo se tomu ni malo, jer bijaše češće kakovo napadnuće od jedne ili druge strane, a to najviše s toga, što Zagrebčani nenavidni bijahu kanonikom radi bogatstva i dohodka, a drugo, što ćemo niže vidit, što su obzidali kaptol i njega načinili tvèrdjom. Isto tako godine 1396. varošani prije svetkovine sv. Tome apostola po dogovoru prije dèržanom skupiše se i oružani, kako zvono župne cèrkve sv. Marka znak poda, navale pod barjaci na kaptol, sve kanoničke kuće porobe, udare na biskupov grad, neštedeć ni pèrvostolne cèrkve, želeći porobiti blagajnu, nu nemogavši prodrieti kroz dobro zatvorena vrata, pobacaju mnoge striele i bombe na nju i tom prigodom listove i papinske bule poderaše, sažgaše, a i mnogo ranjenih glavah ostaviše, na što bijahu opet po Ivanu III. izobćeni, nu napokon bijahu ipak protierani od kaptolskih ljudih[38]).

(Dalje će sliediti.)

[35]) Schemat. Zagr. „Paulus I.... perduellionis reus, sede Episcopali dejectus, in perpetuum exulare jussus est.“

[36]) Gosp. Bedeković u knjizi „Natale solum D. Hyeoronimi“ p. 28. piše: „Graecos jam in decimum sextum annum Peloponiasico bello intentos, domesticarumque jactationum pertaesos, cum pluribus familiis in vicinas Illyrii oras discessisse, et impetratis agris colonias aliquas condidisse. Quid si hac occasione Zagrabiam quoque, esto eo tum tali nomine minime vocitatam, similem coloniam Graecos induxisse dixero? crederem me nihil a veritate defluxurum, cum hodiedum superior civitas Mons Graecus Zagrabiensis appelletur.“ A odakle to Bedeković izvadja, eto odavde: Izpèrva po starom načinu pisanja Greč = Grech, znamo pako, da su u nas sva vlastita imena polatiničiti htieli, te Grech-us, a budući da latini „ch“ izgovaraju kao „k“, izašlo bi „Grekus=Grecus.“ Kada je već izpala rieč „Greč“ iz običaja, da ju protumače, pridali su joj „mons“ grechus i. e. mons, a tečajem vremena samostavno ime „Grechus“ neznajući što znači, smatrali su za pridavnik. „Grechus mons“ pohèrvaćeno = „Gèrčki brieg“, „Gèrčka gorica.“ Drugo: na rečenom Greču prije 6 godinah izkopaše niekoliko rimskim novacah, što nam jasno dokazuje, da nije Gèrkah u Zagrebu bilo. I sada u Zagrebu malo tko zna, što je Greč.

[37]) Švear IV. 160.

[38]) Neven 1853 U svojem izobćujućem pismu naziva ih „Perfidi filii Belialpestiferus populus, sacrilega civitas, gens perversa et absque consilio, ecclesiae libertatis aemuli, Satanae satellites, rugientes ac bestiae indomitae.“

Naimenovanja ostalih silah jošte se nemaju smatrat kao konačna. Tvèrde, da Rusija nastoji Englezku nagovorit, da lorda Palmerstona ili lorda Russela naimenuje punomoćnikom za kongres.

Niemačka.

Berlin, 16. prosinca. General piehote Bonin, položio je svoj mandat kao odaslanik za peti Potsdamski izborni kotar, sastojeći iz kruga Beskov-Storovskoga i iz jedne strane kruga Teltovskoga; on neće da bude više poslanik.

Rusija.

Iz Kavkaza se javlja, da je knez Šalikov 29. rujna potukao skupljene planince i oteo im jedan top. — U cèrnom moru naišla je jedna ruska korveta na pet turskih ladjah sa zabranjenom turskom robom; četiri ih je uništila, a jednu uhvatila. — Oko varoši Irkutska (u Sibirji) našli su zemlju smèrznutu na 50 stopah u dubljinu, a ovamo se povèršina svake godine odkravi, te na njoj i velike šume rastu. — U jednom članku o kongresu pita „Ruski Inv.": „Gotovo četiri godine danah prošlo je od pariškoga mira, pa je li svèrha njegova postignuta? Je li se Turska preobrazila? Je li postala evropskom dèržavom? Netèrpe li i sada kèršćani? Ima li od te strane jemstva za budući mir Evrope? Je li fanatizam korana uništen? Može li se ikada računati na izjednačenje kèršćanah s muslomanima?"

Francuzka.

Pariz, 14. prosinca. Naša diplomacija živi još svejednako u očekivanju kongresa. Što se tiče rimske kurije, sada sedoznaje, da se je pridružila kongresu bez svake stege. No osobe zastupnikah Nj svetosti nisu bile do 10. t. m. jošte opredieljene. U skupštini kardinalah izrekli su se jednodušno proti ustupljenju legacijah.

Veliku buku učinila je ovdie rieč izušćena u miesečnoj skupštini župnikah parižkih, koji su naravno svi u velikoj brigi zbog svetoga otca. Jedan prelat kazao je niekoj visokoj osobi poslie duga razgovora: „Kako su se sada stvari preokrenule, neprostaje vam ino nego izbor medju izobćenjem i nožem." „Dobro dakle" odgovori dotična osoba, „izbor nije težak, izberimo nož."

Velika Britanija i Irska.

London, 15. pros. „Morning Post" obnarodnje jedan članak, u kojem se priobćuje, da je francuska vlada pripravna, da **povuče svoju vojsku iz Rima**, no hoće da dèrži zapremljenu **Čivita-Vekiju**. Pogadjanjenja traju, budući da Englezka neće da dopusti dieno zapremljenje, koje bi ostavilo otvoreno pitanje.

Španjolska.

Madrit, 14. prosinca. Španjolski pohodni sbor u Maroku dobio je jučer podkrepljenje od 4000 piešakah i 6000 konjanikah. U svim dosad **sbivšim se bitkama nisu Mavri, kao što „Nord" tvèrdi, više izgubili nego 500 momakah. — U Tetuanu biesni kolera.**

Bèrzojavne i najnovije viesti

Frankfurt, 18. prosinca. U jučerašnjoj saveznoj siednici stavljeni su do znanja vireburžki predlozi. Oni sastoje poglavito u sliedećem: Obnarodovanje razpravah saveza; zajedničko gradjansko i kriminalno zakonotvorstvo, jednakost zakonah o zavičaju i naseljenju; pregled ratnog ustava niemačkoga saveza, pri čemu se ima ne oko uzeti ne toliko brojno, koliko organičko ojačanje vojničtva saveza; odvèršćenje obalah istočnog i sievernoga mora. — Praznici saveznoga sabora imaju početi dne 5. siečnja.

London 17. pros. „Sunday Times" napominje glas, da lord Russel zbog neslaganja s lordom Palmerstonom namierava izići iz kabineta. To je odvlačilo sastanak kongresa. „Observer" uvierava, da neće biti sukoba zbog sueskoga pitanja.

Kondanj, 17. pros. u podne. Dvorac Frederiksborg stoji u plamenu. Kralj sam upravlja gašenje.

— **18. prosinca. Frederiksborg sasvim je izgorio, izgubljena je veoma dragociena sbirka slikah.**

Pariz 15. prosinca. Sutra će pl. gospodin Villamarina predati caru svoje opozovno a gospodin Desembrois svoje vierodajno pismo. O naimenovanju Cavoura za kongres nije jošte ništa službeno poznato.

— 16. Persigny prispiet će u nedielju. Glasa se da će se kongres odgodit do 30. siečnja. — Uslied viestih iz Carigrada od 10. t. m. tvèrdi tamošnji službeni list, da je u Sèrbiji postala potrebna intervencija.

Newyork, 9. pros. John Brown obiešen je u Charlestonu. U Newyorku bili su veličanstveni sastanci, da familiji osudjenikovoj izraze svoje simpatije.

Odziv gospoji Prašničkoj.

Od svih, koji se do sada odzvaše glasu vèrle domorodkinje gje. Jelisave Prašničke, bili smo bez sumnje mi pèrvi, koji smo ga od svih njih prije čitali, a kao oni poslie nas tako i mi prije njih čitali ga sèrdcem radostnim, sèrdcem uzhićenim. Uzhićenost naša bijaše u onaj čas tolika, da smo u isti hip bili odlučili se milu glasu milo odazvati — a što se u istinu nismo sve do sada, jedini je uzrok, što smo se bojali, da i ova misao i želja — premda najvažnija od svih inih domorodnih, domoljubnih i iskrenih mislih, željah i glasovah, koje čitasmo lietos u mnogih brojevih Nar. Novinah — da i ova neostane samo puka želja, kako ostaše i ostaju njezine druge, te što smo se bojali, da neostanemo sami ili samodrugi, — — a za tako važna, za tako koristna, za tako potrebna šta hoće se mnogo, jako mnogo — a ponajprije ljudih od gleda i visoka reda, za kojimi bi se nizota povadjala. Ali uvidiv, da je glas od sèrdca dopro i drugim do sèrdca, evo u kolo pèrvakah, koji se već ozvaše i nas — nadajuć se čvèrsto, da ćemo imati mnogo sliedbenikah u stvari toli plemenitoj.

Sbor duhovne mlad. zagrebačke imade od svoga početka već i sám ovu plemenitu, gjom Prašničkom preporučenu svèrhu za zadaću, te izdaje za narod a poimence za mladež bogoljubne, dobre, pravedne knjižice i slike a uz tako malu i nizku cienu, da neima nikakova dobitka — dapače dosta putah gubi; — neima doista ina dobitka do one sèrdačne radosti, da je pomnožav narodnju knjigu milomu svomu narodu na korist valjalim spisom ili slikom — svojoj zadaći, svojoj dužnosti kako tako zadovoljio. Sbòrove zasluge u toj struci naplatiše stostruko: **uzoriti naš ljubezni otac i nadbiskup, presvietli i preuzvišeni biskupi senjski i djakovački, presvietli gospodin baron Metel Ožegović, vis. namiestničtvo i domaće naše sjemeništno poglavarstvo**, kad nas podupirieše i podupiraju desnicami i preporukami, da nam što dublje u narod prodru knjižice, — a i u javnih listovih čitasmo laskavih priznanicah našega truda i njegove blagodati. . . . ali ne samo golemih, nego neizrecivih zaslugah za prosvietu narodnju moglo bi si steći družtvo ono, koje bi se po želji vèrle gje. Prašničke sklopilo i svèrhu si onu višo u **slatih rudah vriednu preduzelo i njoj saviestno odgovaralo**. — To uvidiše, koji se već odazvaše a znamo i mnogi drugi, koji se neodazvaše; a jer je sbilja istina, da mnogo rukah mnogo može, kad se samo bratski slože, a da je kamen do kamena palača — evo k onim, koji već **jesu** i k onim, koji **će** — mi se tvèrdo ufamo — **prispieti i biti**: Čitaonica sbora duhovne mladeži zagrebačke od svoga siromaštva 10 stotnjakah a duhovna mladež ovoga sjemeništa svotica od 32 stotnj. i 55 novčićah, ukupno dakle 42 stot. i 55 novč. obećaju odmah položiti miloj domovini na žèrtvenik za tú krasnu i plemenitu svèrhu, čim se samo ta vèrla želja Prašničkina i **njihova** oživotvori. Dao dobri Bog, te razumieli domoljubni glas vriedne gospoje Prašničke svi ljubitelji **prave prosviete**, svi ljubitelji naroda našega! Dao dobri Bog!

U zagrebačkom katoličkom sjemeništu 18. prosinca 1859.

Sbor duhovne mladeži zagrebačke.

Narodno kazalište u Karlovcu.

V. U **Karlovcu** 19. prosinca. Jučeranja narodna predstava šaljivoga komada „Ženit se il neženit?" u 2 čina izpala je, kao i predjašnje dvie, dobro za rukom. Imali smo priliku po gotovu nova lica na pozorištu viditi, i uvierismo se opeta, da u Hèrvata ima riedke sposobnosti za kazalištne predstave. *Osim* gospodičnah Š. i M. igrala je pèrvi put gospodična L., *i ja nemogu* ino, van čestitati družtvu na toj akviziciji. *Od muškaracah* odlikovao se gosp. Š. premda su i ostali *složno* sudielovali te osobito gg. A. i H. svojim improviziranim dosietkama obćinstvo višeputah u gromoviti smieh natierali — Da se uslied toga mnogo pleskalo, i predstavljači često izazivani bili, netrebam ni spominjati. — Nakon predstave učinjena bi svim gospodičnam predstavljačicam krasna serenada. —

U ponedieljak 26. o. m. predstavljat će se „**Mejrima**". Već se sad čine gorostasne priprave da se klasični ovaj proizvod naše dramaturgije od umnoga i plodovitoga našega spisatelja **M. Bana** onako u scenu stavi, kako to i sadèržaj istoga zahtieva, i okolnosti naše iziskuju. Uloge su, *u koliko doznadoh, dobro* razdieljene, i jur se probe dan na dan dèrže. *Sudeći* po svojstvih, jurve dosele dokazanih, mogu Vas pouzdano uvieriti, da će predstava sjajna biti.

Književna viest.

Prevod „Ruslana i Ljudmile" iz ruskoga od g. Spire Dimitrovića tako se je, izišavši u Narodnim Novinama, našem čitajućem obćinstvu dopao, da se je sa više stranah pojavila želja, da bi se u posebnoj knjizi preštampan na svietlo izdao. Ovoj je želji sada zadovoljeno. **Izvèrstno** to dielo, koje u istinu služi na pravi **ures** našem književstvu, izišlo je ovih danah **iz narodne** tiskarne Dra. Ljud. Gaja veoma ukusno štampano i može se **za 50 novčićah od danas počemši svaki** dielatni dan dobiti predpodne od **9 do 12 a poslie podne od 3 do 6** satih u pisarnici **uredničtva** Narodnih Novinah.

Odgovorni urednik, Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 16473 (Fin.—50) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Fiume wird am 14. Jänner 1860 um 10 Uhr Vormittags die öffentliche Lizitation wegen Herstellung einiger Conservations-Arbeiten am Forst- und Rentamtsgebäude zu Fuccine auf Grund der adjustirten Fiskalpreise per 1431 fl. 35 kr. und 818 fl. 63 kr. ö. W. Zusammen mit 2249 fl. 98 kr. ö W abgehalten, und die Ausführung dieser Arbeiten dem Mindestfordernden überlassen werden.

Bis zum erwähnten Zeitpunkte können auch schriftliche mit dem Vadium belegte Offerte hierorts eingebracht werden.

Die Lizitationsbedingnisse sind die bei ähnlichen Anlässen allgemein üblichen, und können nebst den übrigen Lizitationsgrundlagen bei der gefertigten k. k. Finanz-Bezirks-Direktion eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Fiume am 13. Dezember 1859.

Br. 2913. (Izv.—208) 3—2

3000 stabalah hrastovah

prodavati će se putem dražbe iz ravnih šumah obćine grada Požege dana 16. siečnja 1860 u **15 razdielah** po 200 stabalah.

Obližnji uvieti mogu se u magistratskoj pisarni u Požegi svaki dan tečajem običajnih službenih urah uviditi.

U Požegi 16. prosinca 1859.

V. Somogyi s. r.
Načelnik.

Nr. 13013-2203 (Izv.—207) 3—2

Avviso di Concorso.

Si è reso vacante il posto d' ispezione presso l' Agenzia di Porto e Sanità marittima in Duino cui va annesso il soldo di annui fiorini duecento e dieci (210) nonchè l' indennità di montura di annui fiorini venticinque soldi 20 (25:20).

Chinnque intende aspirarvi, presenterà entro il 15 del p. v. gennaio la documentata sua istanza, comprovando l' età, l' illibata condotta morale, i servigi prestati, principalmente in qualità di guardiano eventuale di Sanità, nonchè la piena conoscenza della lingua italiana.

Dichiarerà inoltre se si trova in parentela od affinità con altro impiegato dell' amministrazione portuale sanitaria di questo Litorale.

Trieste, 5. dicembre 1859.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PETAK DANA 23. PROSINCA 1859. Broj 293.

Carsko-kr. NARODNE službene NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

☛ **Početkom dojdućega mieseca počimlje se pèrvi polugodišnji tečaj ovih novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine“ obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.**

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravničtvo Narodnih Novinah“ franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☛ **Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.**

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Uredovni dio.

Uslied zavejanja silnim sniegom obustavljeno je željezničko poštansko obćenje medju Tèrstom i Bečom na svem prostoru južne pruge

U Zagrebu dne 22. prosinca. 1859.

Klempay.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb, 22. prosinca. Povodom predaje ovdiešnje varoške pivare njenom kupcu gosp. Melhioru Schreyeru, imaocu c. k. zlatnoga kèrsta za zasluge, poklonio je isti za razdieljenje medju uboge, bez razlike vierozakona, 400 fr. a. vr. a za družtvo čoviečnosti 100 fr. a. vr.

Istim povodom položili su u gotovom za razdieljenje medju uboge bez razlike vierozakona g. Emanuel Priester 100 f. a. vr., g. Gvido Ponkratz 50 f., g. Antun Ausch 60 f. i gospodin Samuel Weisz 10 f., za tim za družtvo čoviečnosti. Gosp. Eman. Priester i g. Gvido Ponkratz svaki po 15 f. a g. Antun Ausch 20 f. a. vr.

(A. Z.)

Iz Osieka dne 18. prosinca. Nenadano zateče nas viest, da će naš grad, novonaimenovani i svietli ban naš pohodom svojim usrećiti. Nenadano rekoh; jer tko bi o toj sreći u ovo oštro zimno doba i sanjao? Kraj svega toga juče 17. oko 11 satih naviesti nam pucnjava prangijah dolazak Nj. preuzvišenosti, koja na medji pod slavolukom od sjajne deputacije gradske i činovničke svake vèrsti sèrdčano pozdravljena i u gornju varoš dopraćena, u kući presvietlog barona i c. kr. komornika Gustava Hildebranda Prandau-a odsiede, gdie ju jedan pred kućom oddiel ovdie u posadi ležećeg vojničtva sa svojim barjakom, a mnogobrojni častnici skupa sa svećenstvom i narodom u dvorištu dočekaše. Pri snilazku preuzvišenoga, orio se izustah magjarskoga vojničtva i Rétfalskih konjanikah, takodjer Magjarah, „Eljen!“ od drugih pako „Živio!“ i „Lebe hoch!“ Zatim je primala Nj. preuzvišenost podvorenja: Najprije od vojničtva, zatim od svetjenstva i od ostalih cesarskih i inih varoških častnikah. Poslie toga je pohodila Nj. preuzv. sve cesarske urede, gimnaziju itd. i tek kasno po podne obiedovala kod gostoljubnog ugostionika svoga. U večer istog dana bijahu grad i gornja varoš razsvietljena, a Nj. preuzv. posieti niemačko kazalište u gradu, u kom bi predstavljen igrokaz „Der glückliche Familienvater“, komu je prednjačio prolog Nj. preuzvišenosti namienjen. Sutra dan poslie obieda oko $\frac{1}{2}$3 sata odputovà Nj. preuzv. sjajnom ovdašnjom gospodom opet pratjena prieko Valpova natrag u Zagreb. — Koliko sam čuti mogao, Nj. preuzv. izrazi svoju zadovoljnost pri pregledanju uredah. — Što se pako ovog nenadanoga pohoda Nj. preuzvišnnosti tiče, nije čudo što i sviet o njemu razna misli. Tako pripisuju ga jedni velikoj revnosti Nj. preuzvišenosti a drugi, pri tegobnim sadanjim okolnostima od tog pohoda olakšici se nadaju. — Bio koi mu drago uzrok pohoda toga, mi se od revnosti i pronicateljnog duha Nj. preuzvišenosti nadamo, da će za sveobću domovinu našu, ono što je za nas najbolje i najhasnovitije kod Nj. c. k. apošt. veličanstva našeg premilostivog cara i kralja izposlovat nastojati. — Čudim se što ovog Nj. preuzvišenosti pohoda nijedan od naših ovdašnjih piesnikah piesmicom tiskanom neproslavi. Baš prije nego ću list ovaj da pišem, dodje k meni znanac, donesav mi piesmicu prosto narodnu, koju u slavu dolazka Nj. preuzvišenosti spievà, ali jer je sirotan, tiskat ju dati nemogà, i znajuć da ću Vam ja pisati, samoli me, da istu mome dopisu priklopim, da ju, ako Vam se svidi, putem Narodnih novinah oglasite. Evo je:

Kada dieci mili otac umre,
Što ih ljubljà kano oči svoje,
A njegovà kano nježno cvietje,
Branì pak ko lav laviće male,
Da se dieca s njime ponosjahu,
A s tog majka od istih dušmanah
Bješe s njima gledana, štovana, —
Takvog otca dieca kad izgube,
Zakuka im cèrna kukavica,
Zacvili jim majka udovica,
A njim lelek do Boga se čuje,
Spominjući otca dobrog ime, —
A i kako za njim da neplaču,
Kad jim majku ljubio je žarko,
Kad kraj njega ona skupa s njima
Bješe dobru svakome navikla.
Zgodili se, da udova majka,
Za utiešit i sebe i diecu,
Za olakšat hudo življenje,
Budi s voljom, budi nagovorom,
Za drugoga opet podje muža,
Prem u sèrdcu majčinom zastrepi —
Ipak ti se od novoga druga
I za sebe i siročad svoju

Zagreb.

Nacèrtao Iv. Tkló.

(Nadalje.)

Što se tiče kaptola, i on je odvraćao sajam Zagrebčanom. Tako godine 1420. kralj Sigismundo založi biskupu zagrebačkomu Ivanu IV., pridievkom Albel, za 14.000 for. zlatnih polovicu grada Zagreba zajedno s Kalnikom, te mu uz to darova varoška sela Dediče, Bitek i Novake, a pravo se veli, pokaži komu pèrst, a on će i cielu ruku, tako je bilo i ovdie. Rečeni biskup sa svojim bratom Rudolfom, koi bijaše tada upraviteljem medvedgradskim, osvoji još i druge sela varoši Zagreba, koja darova cèrkvi zagrebačkoj. Zagrebčanom dade se to na žao, te stanu proganjati biskupove ljude ne samo u Zagrebu, već i okolo njega[39]), a kanonici, da im vrate šilo za ognjilo, dodju pod grad oružanom rukom i počmu ga hèrvati, nu neopraviv mnogo susretnu kod Manduševca[40]) vraćajući se kući niekoliko gradjanah, koje su stranom pobili ili ranili; to se je dogodilo 1422. godine. Zagrebčani, koji do sada nisu nikad oprostili kanonikom, već su uviek vraćali žao za sramotu, navale na kaptol, dok su bili kanonici u cèrkvi, kuće im porobe i popljačkaju; jadna kanonička služinčad opre im se ovdie, nu badava, nemilice ih izsiekoše, dapače biesno vičuć udare na samu pèrvostolnu cèrkvu, a jamačno bi poubijali kanonike, da im nedodje u pomoć Dioban sa svojimi ljudi. Ivan Alben kao i njegov predšastni imenjak izobći Zagrebčane i proglasi njihove potomke nesposobnimi za obavljanje cèrkovnih dužnostih. Ali oni neposluhnu dobroga svoga pastira, već „što nam zato“ ostanu otvèrdnuti u svojih opačinah. Nećudoredje onih vremenah nepokazuje se samo u gradjanih, već i u plemićih, koji oslanjajuć se samo na piestno pravo „tko jači, taj kvači“ pootimaše kaptolu koje desetinu, koje imanja, da najposlie kanonici neimahu hrane, čim bi prehranili sebe i družinčad, dok kriepkim nastojanjem biskupovim kralj neizda zapovied, da se, što je oteto kaptolu, vrati[41]). Kraljevske grožnje mali utisak učiniše na plemiće, što nam javlja 1436. godina, kad nieki Niemac Vilhelmo Štamm počinio Zagrebu i kaptolu mnogo štete. Čim poče rečeni Štamm upravljati Medvedgradom, bez svakoga prava porobi varoško selo Gračane. Zagrebačkim tèrgovcem god. 1437. dvaput štetu nanese, dapače na toliko se osmieli, da u prosincu iste godine dodje oružanom rukom baš pred sam grad Zagreb, te izrani i poubija stranom gradjane, što su čuvali gradska vrata, i one, koje je slučajno susreo vraćajuć se u Medvedgrad. Ni to mu nebijaše dosti, već malo pred božić nasèrne drugiput na Zagreb, nu bude protieran kao i prije; zato da se osveti, pohvata, na koliko je mogao, gradjane i marvu i odagna ih u Medvedgrad[42]). To je pako sve radio po naputku Ulrika Celjskoga, nu i to mu zabranjeno bude. Ivan Alben nije vidio, kako se gasi ono, što je on u kralja težkom mukom isposlovao, jer se god. 1433. preseli s ovoga svieta u bolji i mirniji. Po smèrti ovoga biskupa neimenova Sigismund nasliednika za stolicu zagrabačku, već učini Ivana biskupa kninskoga upravljateljem ove biskupije, a Matka Talovca u svietovnih stvarih[43]), te tako bijaše ota biskupija skoro čitavih deset godinah bez biskupa. Administratori pako ove

[39]) Arkiv III. knjiga str. 42.

[40]) Mandaševec današnji Jelačićev tèrg ili prije zvana Harmica, bijaše ledina a nije ni bilo na njem kućah kao danas, već ondie bijaše vrielo na glasu (iz koga i danas vodu pijemo), te dohadjahu tamo gradjani i kaptolci, da zacèrpe vode, te se lahko razabrati dade, da su se češće i ovdie zavadili i pobili. Na Manduševcu pako pobirao je kaptol maltu, koju mu pokloni Karlo Roberto.

[41]) Neven 1853. str. 285.

[42]) Arkiv III. 43.

[43]) Schem. Zagr „A morte Joannis IV. per 10 circiter annos vacabat sedes episcopalis zagrabiensis, quo intervallo bona temporalia per Gubernatores saeculares, res vero ecclesiasticae per extraneos curabantur Episcopos.“

Boljem novom živovanju nada,
Ili barem starom posve sličnom;
Da će novi muž, ko i pokojni,
Nju i diecu njenu žarko ljubit,
Branit, čuvat i njegovat nježno,
Pravi otac, a ne otčuh biti.
To je sila jaka naviklosti,
U kèrv, život ona se prelije;
Težko nam je dobro zaboravit,
Izza dobra težje s' gorjem nadat'. —
Koronini novi, dični muže!
Udovice majke domovine,
Trojedine naše kraljevine,
Izza gorke smèrti Jellačića,
Našeg milog bana, dobrog otca,
Branitelja junačkog i slavnog,
Zaboravit koga nemožemo,
Kog će spomen medj nam živit, trajat,
Dok je našeg roda i plemena, —
O! budi nam što nam On bijaše,
Oj! vieranik vierni majke naše;
Oj! budi nam otac blagi, mili,
Njeguj, brani nas prot svakoj sili!
U to ime, dobro si nam došo!
Zdrav nam bio, sretno kući pošo!

Sèrbija.

Beograd 14. prosinca. Francuzko družtvo, koje je sa sèrbskom vladom sklopilo ugovore za parobrodarstvo uzduž sèrbske obale Dunava i Save, za izkapanje rudah u Majdanpeku, uredjenje i očiščenje Morave i plovljenje po njoj, počimu svoje predhodne radnje. Gospodin Bouillon prispeo je, ima četernaest danah, ovamo s više indjenirah; ovi rade na raznim izmierivanjima i to pod upravom poznatoga francuzkoga montaniste i indjenira Claire. Danas ili sutra sklopit će družtvo s vladom i ugovor za gradjenje željeznice od ušća Morave do izpod dunavskoga slapa, za što nešto nikakove plate. Francuzki parobrodi doći će na svaki način, kad se dojdućega prolietja uzmogne brodit i donieti će radnikah, mašinah i već lietos naručene robe. Magnan zabavlja se u Marsilji i Toulonu s priredjenjem brodovah za vožnju po moru i Dunavu. — U jučerašnjem broju „Sèrbskih Novinah“ oprašta se privremeni učrednik Vladimir Jovanović od občinstva i vraća se na svoje miesto u ministarstvu financijah; iz istoga lista vidimo, da će upravu učredničtva preuzeti Stojan Bošković, direktor šabačke gimnazije. Pod privremenim učredničtvom izišlo je 17 brojevah s otvorenom narodnom težnjom, koja je poglavito u Carigradu s podozrenjem primljena bila. Narodni ponos, koi se u svakom redku kaže, i pouzdanje u vlastitu silu dalo je povoda, da je polnslužbeni „Journal de Constantinople“ dobio nalog, da težnje Sèrbskih Novinah naznači kao neprijateljske za tursku vladu, a pri tom morao je zalutati da reče, „da su Sèrbi malo ‚po mala progledali i da prevereni seljak ostavlja svoju zemlju, da se izseli.“ Posliednje za cielo nebiva u Sèrbiji, jerbo niegdie na svietu nije seljak više svoj gospodar nego u Sèrbiji, ovdie je on sve. Zatim doniele su „Sèrbske Novine“ u svom 15. broju jedan članak s krupnim slovima, koi u formi polemike sa „Sèrbskim dnevnikom“ odgovara turskim velikim dostojanstvenicima i listu „Journ. de Constantinople“ zbog sumnje u obziru prestolonasliedstva, pozivlje se na konačno valjani izcèrpljujući zaključak obiuh skupštinah i veli: „Kada uzbude božja volja, kada dodje vrieme i potreba, viknut će narod s rukom na pištólj: „Neka bude, kako narod hoće, kako zakon opredieljuje o prestolonasliedstvu.“ U oči svetoga Andrije morala je cenzura mnogo brisati. Kažu da je u njem bila tema: „da li je senat riba ili zmija“ i da je posliednje dokazano bilo; u istom listu govori se o slobodi štampe kao conditio sine qua non i najposlie se veli: „Narod je svoje učinio, sada neka učini vlada svoju dužnost.“ — Ovi napomenuti članci prouzročiše po svoj prilici uklonjenje privremenoga učrednika, no toliko je izviestno, da cenzor nesmije više cenzurirat „Sèrbske Novine“ već da je odgovornost prešla na osobu ministra nastave.

Francuzka.

— Dne 16. glasalo se je, da su Španjolci udarili na Tetuan; dà, nieki su tvèrdili, da su ga već i uzeli. No za izviestno nezna se jošte ništa.

— Knez Metternich bio je caričinom bolešljivostju prepriečen, da joj se neposredno, po svojem dočeku po caru, dade predstavit. Ona se je dala izpričat po svojem ceremonieru gospodinu Tascheru de la Pagerie.

Španjolska.

Madrit 10. prosinca. Na gospojinu posvetili su u dvorskoj kapeli u prisutstvu kraljice i kralja obe zastave, koje su veličanstva poklonila afrikanskoj vojski. Poslie cèrkvene svetkove bile su zastave uručene ratnom ministru, da ih preda vojski. — Izvan toga javljaju iz Gibraltara, da se proti Španjolskoj oruža svekoliko marokansko carstvo na „sveti rat“ i da mogodorska plemena namieravaju stavit na noge 44.000 konjanikah i 116.700 piešakah.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Petrograd 19. prosinca. Potanko izviešća iz Kavkaza javljaju, da abadžečko pleme, koje se je onomadno podvèrglo, broji prieko 100.000 dušah. I još ostala plemena pripravljaju se podvèrći se. Svekolike petrogradske novine doniele su dotičnu novost.

Turin 16. pros. Garibaldi isjavlja, da nije primio nieku visoku službu, koja mu je bila ponudjena i oprovèrgava viest, koju su nieke novine doniele, da ga je u Nici primila tamo boraveća nieka visoka gospa.

Draždjani 19. prosinca. Današnji „Dresdner Journal“ donosi jedan telegram iz Petrograda od 18. t. m., polag kojega je prispiela viest, da se je vaskolik Kavkaz, izuzamši jedno maleno pleme, podvèrgo. Bariatinski naimenovan je, vele, maršalom. Knez Gorčakov odputovat će, vele, dne 27. u Pariz.

Martin Ladis, stenjevački župljanin, dao je pred velikim oltarom stenjevačke župne cèrkve napravit riešetku u vriednosti od 110 for. a. vr., za koi uprav kèršćanski čin izrazuje mu se timе javno zahvala od strane župnoga ureda.
Vatroslav Vèrbanić, župnik u Stenjevcu.

Doknadna uredovna viest.

Občenje željezničko i poštansko medju Ljubljanom i Bečom otvoreno je opet; občenje pako medju Tèrstom i Ljubljanom dosada je prekinuto. Bečka pošta, što je bila izostala, stigla je danas opet ovamo, a od danas počamši nastavit će se sa saonicah pravilno vozna pošta medju Zagrebom i Polčani, i medju Zagrebom i Kaniem mostom.

U Zagrebu dne 23. prosinca 1859.

Klempay s. r.

Program
koncerta Alberta Strige i supruge mu Julije,

koi će biti večeras u petak dne 23. prosinca u 7 satih u dvorani ovdiešnjega narodnoga doma.

1. Uvertura iz opere „Fra Diavolo“ od Aubera, izvedena po kapeli slavne ovdiešnje posadne regimente; 2. „Come d'aurato sogno“ napiev za sopran iz opere „Il Trovatore“ od Verdi-a; 3. „Ah di qual, Onta“ dvopiev za sopran i bariton iz opere „Nabucco“ od Verdi-a; 4. „Ballabile“ od Giorza, izveden po vojn kapeli; 5. a) „Tuga“ piesan od Kukuljevića, u muziku stavljena za sopran po Lisinskom; b) „Mio ti je dom“, piesan od Mihanovića, u muziku stavljena za bariton po Livadiću; c) „Predivo je 'prela'“ piesan od Kukuljevića u muziku stavljena za bariton po Livadiću; 6. a) „Oj vi zviezde sjajne“ piesan od Bogovića u muziku za sopran stavljena po Livadiću; b) „Slaviček a starost“ česka piesan od N. N. u muziku stavljena za sopran po Lisinskom; c) „Ma vlast“ česka piesan od A. V Ružičkove, u muziku za sopran stavljena po Lisinskom; d) „Il ovako il onako“ piesan i muzika od Ruvana; 7 „Uvod i Zbor“ iz opere „Ernani“ od Verdi-a izveden po kapeli sl. ovd. p reg.; 8. „M'odi, o m'odi“ iz opere „Lucrezia Borgia“ za sopran od Donizetti-a; 9 „Putnik“ od Preradovića, govoren po gdčni. Bajzovoj; 10. „Qual voce! come, tu Donna!“ dvopiev za sopran i bariton iz opere „Il Trovatore“ od Verdi-a.

Svikolici spievi bit će pievani po dvaocima koncerta. Slavna c. k. kapela ovdiešnje posadne piešačke regimente kao i gdna. Bajzova sudieluju iz osobite naklonosti.

Ulazna ciena 50 novčićah. Ulaznice mogu se dobiti na Jellačićevom tèrgu u kavani g. Kaca u Hacovoj kući — u Ilici u dućanu g. Pogorelca u kući milosèrdnikah a u večer prije predstavljanja kod kase.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Br. 465 (Izv.—206) 3—2

Izrok.

C. k. kot. ured kao sud u Miholjcu poziva sve one, koji iz ostavštine dana 10. svibnja 1856 bez oporuke preminuvšega Vinka Sauervina štogod kao vierovnici tražiti imadu, neka radi prijave i posviedočenja svojih tražbinah dana 29. prosinca 1859 ili dodju pred ovaj sud ili neka do onda predadu pismeno svoju prošnju, u protivnom bo slučaju neće ovi vierovnici na tu ostavštinu, ako bi se po namirenju prijavljenih tražbinah ista izcèrpila nikakovoga daljega prava imati, nogo u koliko ih ide pravo zaloga.

U D. Miholjcu dne 10 prosinca 1859.

C. k. kot. predstojnik
Kèršnjavi.

---

biskupije bijahu, za koje se znade, samo trojica[44]). Da uzmognemo bolje razumieti sliedeće redke, valja nam napomenuti, kako stojahu stvari u Ugarskoj, koje su veliki upliv tako u biskupiju kako i u grad Zagreb imale. Po Sigismundovoj smèrti (✝ 1437.) dodje na ugarsko prestolje zet mu Albert austrijanski; imaše bo njegovu kćer Elizabetu za ženu, s kojom bude godine 1438. u Bieloj Stolici krunjen baš na samo novo lieto. Kratko bijaše njegovo vladanje i puno tuge i žalosti, jer mu punica Barbara, Sigismundova udova, nastojaše oteti šibiku iz rukuh, što joj ipak nepodje za rukom, a drugo odvede sultan Murat za njegova vladanja iz Erdelja do 70.000 ljudih u sužanjstvo i predobije u Sèrbiji Smederovo (god. 1439.). Velik doista gubitak za ono vrieme. I te iste godine (1439) oboli i umre ostaviv trudnu udovu Elizabetu, koja za niekoliko miesecih rodi sina Ladislava (Posthuma). Prije poroda Ladislavova (god. 1440. dne 23. veljače) dèržan je god. 1440. pèrvoga siečnja sabor i tude Elizabeta umoli plemstvo, da nebi izbirali kralja dotle, dok ona neporodi, pa ako bude ženski porod, da si slobodno biraju kralja. Mnogi pristane na to. ali na svu nesreću biesnjahu tada po Ugarskoj Turci, zato usuprot mnogi zahtievahu takove kralja, koi bi mogao turskoj sili odolievati, te pošalju poklisare k Vladislavu, poljskomu kralju, nudeći mu ugarsku krunu. Vladislav primi poziv i dodje u Ugarsku. Elizabeta, koja je porodi a sina za to vrieme, još prije dolazka Vladislavova dade ga okruniti god. 1840, a zakletvu miesto dieteta Ladislava položi grof Celjski. Nakon toga odè s krunom i dietetom u Požun. Ona stranka, koja bijaše za Vladislava poljskoga, uzme krunu sv. Stiepana, te ga s njom okrune; bijahu dakle dva kralja u Ugarskoj: Vladislav i diete Ladislav. Ivan Jiskra, vodja čeških najmljenikah, predobije za Ladislava Slovensku i ostalu gornju Ugarsku, a Hèrvatska bijaše opet razciepana, nu ipak veća stranka bijaše za Ladislava. Te smetnje upotrebe Turci, te udare na Erdelj (1442.), ali im loša bijaše sreća, jer ih Ivan Hunjad (Sibinjanin Janko) hametom potuče. Ugarsko-hèrvatska kraljevica nije si ni najmanje glave tèrla za Turke, koji su se počeli opet skupljati, da se osvete i osvietlaju lice, možda da bi i bila jamačno sasvime pala, da nije papa Eugenio IV. poslao u Ugarsku kardinala, Cesarina, da utanaći mir medju kraljicom Elizabetom i Vladislavom, komu doista podje za rukom, da izvede papinu želju; znao bo je papa, koliko će zlo nastati, ako ova kraljevina Turkom u ruke padne. Eto na kratko nacèrtasmo, kako se je Ugarskoj zgodilo, nu predjmo malo sad na našu domovinu, da vidimo, kako je ovdie.

[44]) Schem Zagr. ibid Administratores Episcopatus erant sequentes: I Joannes Episcopus Tinniensis anno 1433., II. Abel Episcopus Olmensis anno 1439. III. Joannes Episcopus Lydensis an. 1441.

(Dalje će sliediti.)

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Brzotiskom narodne tiskarnice Dra. Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SUBOTU DANA 24. PROSINCA 1859. Broj 291.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedelje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Carsko-kr. službene
NARODNE NOVINE.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

☞ Početkom dojdućega mieseca počimlje se pèrvi polugodišnji tečaj ovih novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno občinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine“ obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravništvo Narodnih Novinah“ franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☞ Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Uredovni dio.

Nj. c. k. apostolsko veličanstvo dostojalo je najvišjim odlukama od 18. prosinca t. g. najmilostivije odredit da se ukinu četiri okružne oblasti u dolnjoj Austriji i tri okružne oblasti u Štajerskoj.

Čas obustave uredovne dielatnosti ovih oblastih obznanit će se doknadno.

Bèrzojav nam javlja, da se je množinom sniega prekinuto željezničko obćenje medju Tèrstom i Ljubljanom danas opet otvorilo.

U Zagrebu dne 23. prosinca. 1859.

C. k. ravnateljstvo pošte.

Klempay.

Dne 22. prosinca izdan je i razposlan XVII. komad II. razdiela hèrvatsko-slavonskoga zemaljskoga vladnoga lista u hèrvatsko-niemačkom i sèrbsko-niemačkom izdanju te sadèržaje pod

Br. 134. Naredbu ministarstva unutarnjih, dielah, pravosudja i financijah od 24. lipnja 1859, kriepostnu za svekoliko krunovine, izim kraljevine lombardezko-mletačke, kraljevine Dalmacije i krajine vojničke, kojom se izdaju ovèršbeni propisi i naputci, kako da se skupno (kumulativno) na kamate ililí koristonosno ulaže imovina sirotinska, kao što je naredjeno cesarskom naredbom od 9. studenoga 1858 (br. 205. dèrž. zak. lista.)

Br. 6295.

Osuda priekoga suda.

Noćju od 13. na 14. studenoga t. g. začuje se pastirima Mati, Gjuki i Niki Josipovićima zatim Petru Stuparu, koji su se u šumi Kèrndiji blizu Pakraca nalazili kod svoje kèrmadi, što bijaše tamo u žiru, kao da nietko baca kolja na njihovu kolibu.

Pomislivši da su slotvori u bližini, koji hoće da osvoje kèrmad, pograbi Petar Stupar siekiru i hoteo je da izidje iz kolibe, no jedva prispievši do izlaza, opazi u bližini tri čovieka, od kojih jedan izbaci nanj pušku, našto uplašen povrati se u kolibu.

Malo zatim čuju pastiri, da im već jednu svinju kolju i da su krivci jur počeli i ostale svinje iz zatvorenoga tora tierati.

Mato Josipović zamoli ih, da mu neotmu sve svinje; na što mu se jedan od krivacah zaprieti, da se neusudi izići iz kolibe, jer će ga inače ubiti.

Hitcem i ovom prietnjom uplašeni, neusudiše se pastiri izići iz svoje kolibe i morali su pustit da im otieraju 20 komadah svinjah, našto Nikola Josipović vikne drugim s one strane gudure nalazećim se pastirima da im dodju u pomoć, uslied čega stadoše krivci, koji su se nalazili jošte u bližini, prietiti i izbaciše još drugu pušku.

Da su ovaj po §. 190. i 192. k. z. zločinstvo razbojstva sačinjavajući čin učinili pred prieki sud, premiešteni u tu svèrhu u Pakrac, dne 12. t. m. stavljeni Avram C. i Glišo J., stanovnici iz Kušanja, dokazano je vlastitim priznenjem i izrekama prisežnih sviedokah polag §§. 284. i 285. r. k. p. i bili su zato rečeni shodno § 410. r. k. p. na smèrt osudjeni a smèrtna kazan danas u 1 sat po podne na tratištu kod Pakraca na njima izvèršena.

C. k. prieki sud u taj čas u Pakracu dne 17. prosinca 1859.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Cz. Pakrac 16. prosinca 1859. Radostna viest o nenadanom dolazku Nj. preuzvišenosti bana hèrvatskoga i slavonskoga grofa Coronini-a u varošicu Pakrac, probudila je ona uzhićujuća čuvstva, koja su se sada probudjenom požudom, i u istinu vidit u svojoj sredini visokoga putnika, do onoga stupnja popela, kao što smo ih kod dolazka Nj. preuzvišenosti vidili u istinu i što liepše izražena na licu svakoga.

U najvećem pobudjenju očekivahu razveseljeni stanovnici izviestni dolazak Nj. preuzvišenosti i iznenada urese svoje prozore zastavama carske boje i sagovima, da Nj. preuzvišenosti pokažu onaj stupanj najveće ljubavi, koja i u istinu napunjavaše njihova sèrca.

Okolo dva sata poslie podne naviesti tutnjava izbačenih prangijah i zvonjenje ukupnih zvonovah svih cèrkvah, da prispieva toli žudjeni i da je stupio u područje varošice, da ovienča one želje, koje je svaki sliednji gojio.

Primljen od visokoga svećenstva, gradjan-

Zagreb.

Nacèrtao Iv. Tkló.

(Nadalje.)

Elizabeta kraljica, budući da nije bilo dugo biskupa u Zagrebu, imenuje od svoje strane kao za takovoga Benedikta, te je jamačno po kardinalu Cesarinu o tom izviestila papu Eugena IV. Papa potvèrdi novoga biskupa. Vladislav pako kralj imenuje Dimitra za biskupa zagrebačkoga i tako bijahu dva biskupa za jednu stolicu. Kanonici zagrebački priposnaju Benedikta, jer ga je papa potvèrdio. Dimitru se dade to na žao i potuži se Vladislavu, koi godine 1443. izda zapovied na kaptol, da pod smèrtnu kazan i izgubljenje svih dobarah nijedan kanonik nesmije priznat Benedikta za biskupa i kao takovomu pokorit se. Kanonici se pokore kraljevoj zapoviedi. Benediktu umre kraljica Elizabeta († 1442.), kod koje bi se mogao potužit, ali kad će suza neg na oko, obrati se na papu, a on, razumiv njegovu nevolju, izobći kanonike, t. j. zabrani im govorit mišu i ostale cèrkovne službe izvèršivati. Bijaše u istinu tužno vrieme tada za kanonike, jer velikaši, pošto su začuli, da su kanonici izobćeni, oteše im i ono malo dobra, što im preosta, a to su lahko učinit mogli, jer još tada upravljahu biskupskimi dobri svietovni ljudi. A bili bi i to kanonici pregorieli, da su ih Frankopani barem pustili u miru sprovedjati čemerne dane, nu ovi, kako se sluti, bijaju rodjaci Benediktovi. Doista bijaše tada u nesretnom stanju cèrkva zagrebačka, nu jošte se ova nesreća nesvèrši, kad al eto druge. Turci na toliko se okriepe i ojače, da je valjalo udarit na njih snažnom rukom. Zato papa kao otac svih kraljevah pozove kèršćanske kraljeve na kèršćansku vojnu; poziv brižnoga pastira nadje odziva u viernih ovacah, te se doista skupi dosta silna vojska, kojoj stupi na čelo sam Vladislav, kralj ugarski. Krenu dakle silna ta vojska preko Vlaške i Bugarske i stane kod Varne, blizu cèrnoga mora. Ovdie dodju kèršćani i Turci, tu se zametne ljuta borba, u kojoj se kèršćani boriše proti nevierniku kao lavovi, nu ništa nekoristi hrabrost i odvažnost bez božje pomoći, tako i bude, kèršćani izgube bitku, dà i isti kralj Vladislav ostà na bojnom polju godine 1444. Sada priposnaše Ugri Ladislava, Elizabetina sina, budući pako da bijaše on tada još diete od pet godinah, učine Ivana Hunjada punomoćnim upraviteljem kraljevine, koi godine 1456. kod Biograda razbije vojsku Muhameda II.[45]).

Čuli smo pako malo prije, da je g. 1440. kod krunjenja deteta Ladislava Ulrik Celjski položio miesto njega zakletvu, a i čuli smo malo kasnije, kako su se Frankopani zauzeli za Benedikta biskupa, koga naimenova Elizabeta Ladislavova mati. Sada daklè oslanjajuć se ove dvie porodice na onaj upliv, koi imadjahu niekoč u Elizabete i neboječi se više kazni, poslie kako je umro Vladislav kod Varne, koi bi bio jamačno svaki njihov prestupak kaznio; učiniše se Fridrik i Ulrik Celjski sami banovima, a Frankopani pristaše uza nje. Dèržahu pako u Zagrebu sabore pod izlikom, da će stare pravice uzčuvati i štititi. S ovimi knezovi dèržala je krajina varaždinska, zagrebačka i sve gornje krajine; a protivnici njihovi, koji priznavahu Janka za gubernatora, dèržali su svoje skupštine u Gari. Ugarsko plemstvo slutilo je, da neće ništa dobra izaći iz toga, budući da se obadvie stranke neprestano svadjahu i napastovahu, zato umole Hunjada ili Sibinjanin Janka, da uduši taj nemir. Priprevnim se izkaže Hunjad, te povede vojsku na knezove celjske; ovi videći, da im neće izpasti rat za rukom, pobiegnu pod krilo Fridrika cara i svoja mu dobra izruče. To se je dogodilo 1446. godine. Valjda, da Ulriku nije prijalo u cara Fridrika, jer je silom nastojao uvuć se opet u Ladislavovu milost, što mu i podje godine 1445. za rukom. Ulrik bio je velikim neprijateljem kaptola, te je uviek sad njega, sad opet biskupa napastovao. Tako ponovi on Celjske raspre s kaptolom i biskupom zagrebačkim, osvojit naime desetine silom i naloži

[45]) Gledaj krasnu piesmu Andrije Kačića „Sibinjanin Janko i Ivan Kapistran“ Zagreb. izdanje stran.

skih i susiednih vojničkih vlastih, dostojala je Nj. preuzvišenost, pošto je ljubežljivih riečih na skupštinu upravila, odsiesti kod visokopreosvećenoga gospodina vladike Kragujevića i odmah zatim posietit razne urede i bolnicu. Ozbiljnost i dostojenstvo, blaga i ljubavi puna nizhodnost slagaha se podpunome s najliepšim glasom, koi mu je prednjaćio i zadobio sèrce sviuh, koja napunjena željama za sreću preuzvišenoga našega banenajtoplije biju i ostat će mu vazda nerazdielno privèržena u svoj svojoj cielosti.

Visokoga i ljubeznoga gosta počastio je visokopreosvećeni g. vladika što ljubeznije, zvonjenje zvonovah i tutnjava prangijah pratiše napite zdravice, uz što su razveseljeni stanovnici s najsèrdačnijom ljubavju i najiskrenijim čuvstvima pristajali, klicanje „Živio!“ orilo se je po sokacima i stanovima i najsiromašnija kolibica posveti visokom ljubimcu sve što imaše: svoje ljubeće sèrce.

U večer bila je varošica razsvietljena i milo je bilo vidit revnost, kojom i najsiromašniji nije hteo da ostane za dobrostojećim gradjanom, po mogućnosti svatko očitovaše najbolju volju i tako je ova vazda vierna varošica pokazala ona lojalna čuvstva, koja je kod svake prilike gojila i gojit će u najdalju budućnost neprestano za cara i prestol.

Dan zatim, 15. prosinca, odputovala je Nj. preuzvišenost praćena najsèrdačnijim željama dalje put Požege, ostavivši Pakracu uspomenu, koja će u sèrcima usrećenih njegovih stanovnikah vazda živieti.

Talijanska.

Napulj, 14. prosinca. Kažu, da je ovdie posliednje dvie noći uapšeno bilo više osobah. Povoda tomu dalo je razkritje tajne štamparnice, koja je rasprostranjivala Garibaldove subškripcije.

Modena, 15. prosinca. Farini vratio se je jučer u Bolonju; on hoće iznova da pošlje deputaciju u Paris.

Firenca, 15. prosinca. Prevratna vlada zbacila je toskanskoga glavnoga konzula u Algeriji, Seracezu.

Bolonja, 14. prosinca. Fanti je ovamo došao. General Rosetti, koi upravlja bolonjezkom divizijom, očekuje se danas. Dne 7. t. m. bile su u Perugji obnarodovane presude zbog događjajah od 20. lipnja. Četiri osobe osudjene su na smèrt, tri na 5 do 15godišnju robiju. Sveučilište u Perugji ostaje ove godine zatvoreno. Fanti je zabranio primat soldate, koji uskoče iz kojega zbora savezne vojske, u druge zborove.

Turin, 18. prosinca. Ministarstvo primilo je poslie duljega razmatranja sve uviete, pod kojima se je Cavour odvažio, da ide kao sardinski zastupnik na kongres. Cavour zahtieva ići u Paris ili kao sučlan kabineta ili kao neodgovorni ministar, dočim ga je ministarstvo tamo želilo vidit istina kao ministra bez listnice, no kao odgovorna ministra. Ali Cavour nije hoteo, da mu se ruke svežu ma ikakovim uvietima. On sam izrazio je želju, da mu kralj obeća, da neće, dok traje kongres, vlastitom rukom nijedno pismo pisat caru francuzkom. Upèrkos svim tim težkim uvietima bilo je ministarstvo ipak napokon prinudjeno popustit javnom mnienju i poslati Cavoura.

Pišu iz Napulja: Pohodni sbor za Abruce stoji još svejednako na granici. Viest, da će se vojska skoro opet vratit u svoje stanove, nepotvèrdjuje se. ¡Više oficirah, koji su sa dopustom bili u Napulju, dobili su zapoviest, da se bèrzo vrate u glavni stan.

Privremena sardinska vlada u Parmi, Modeni i Romanji vodit će naslov „Kraljevska vlada Emilije.“ Ovo posliednje ime imala je zemlja, kad je sačinjavala dio cisalpinske Galije pod rimskim carstvom, i dobila ga je od Emilijanskoga druma vodećeg iz Rima u Rimini.

Niemačka.

Hamburg, 18. prosinca. Jučerašnja siednica gradjanstva trajala je do 1 ure po ponoći. Svikolici govornici, izuzemši jednog jedinoga, tumačili su predlog vieća u stvari ustava kao takav, da ga nije moguce primit. Lievica hotiela je da se odmah zabaci i da se izbere odbor, koi bi imao naznačit promiene, koje bi se jedine polag mnienja gradjanstva mogle učiniti. Središte hotielo je, da se prije zabačenja posluša izviešće jednog osobitog odbora za izpitanje stvari, što je usvojeno bilo i poslie čega bio je izabran taj odbor.

Iz Berlina javljaju sliedeću žalostnu viest: „Niemačka znanost i domovina izkusiše velik gubitak; Vilhelma Grimma nema više! On je dne 16. prosinca poslie podne preminuo; samoća, u kojoj su živila ta dva glasovita brata, bila je tolika, da večeras stoprom ovu viest pred sviet donosi jednostavna prijava „Intelligenz-Blatt-a.“ Koliko je preminuvši sám i zajedno sa svojim preživljujućim ga bratom Jakovom na področju iztraživanja niemačkoga jezika učinio i kako znatno obogatiše ova dva brata svojim pismima literaturu sredajega vieka i pučkoga piesničtva, poznato je. Vilelm Grimm rodio se je dne 24. veljače 1786. u Hanau-u.

Francuzka.

U Tuilerijama čine se priprave za sjajne svetkovine. Bit će ih razne vèrste: Velike svetkovine na koje će se pozvat 4000 do 5000 osobah, manji sastanci i mali balovi, gdie će biti samo 300 do 400 osobah a napokon zaključena družtva, koje će sastajat samo iz carske kuće i veoma malog broja pouzdanih prijateljah. Medju kojima se računa u taj parknez Metternich. Tako je u Kompienju kod svetkovine, gdie je carica igrala u igrokazu Feuilletonovom, o komu se je toliko govorilo, bila večera samo za 12. osobah. Te osobe bile su car, šest igralacah, sastavitelj komada, knez i knjeginja Meternich, gospodin Bacciochi i jedna počastna gospodja. Odkad se je car povratio, bio je više putah u kazalištu. Dojduće nedielje počet će nadzirat javne radnje. Miesto ograničenja istih vidit će prolietje godine 1860. stopram uprav gorostasna poduzetja. Mnogo se zabavljaju predloženim gradjenjem novoga kazališta za opere. Car je vidio planove, koje mu je gospodin Caroz, ruski arkitekt, sagraditelj glasovitoga moskovskoga kazališta predložio. Kažu da se je izrazio, da im se podpunoma divi, no da zajedno žali, što nomože isto tako viestu graditelju povierit njihovo izvedenje; jer se mora toga dèržati, da takova gradjevina bude izvedena po rodjenom Francuzu. Ruski arkitekt stavio je, vele, svoje planove bezplatno na razpoloženje onomu, koi bude novu kuću gradio. Car mu se je zato što liepše zahvalio i dao mu je kèrst počastne legije. Gospodin Caroz vratio se je zatim u Rusiju.

Paris, 20. prosinca. „Pays“ takodjer misli, da će se kongres 20. siečnja sastati.

Predstava, koja je bila dana na korist glasovitoga francuzkoga pievača, Roger-a, koi je, kao što je čitateljima našega lista poznato, u lovu nesreću imao razstrieljat si ruku, doniela je 23.400 franakah.

Paris, 19. prosinca. Princ Jerome nalazi se bolje.

Rusija.

Petrograd, 18. prosinca. Mohamed Hamin, poglavica u Kavkazu, podvèrgo se je Rusiji.

Švedska i Norvegia.

Dèržavni sabor primio je predlog, da ministri smiju prisutstvovat njegovim viećanjima, nasuprot zabacio je predlog, da izdavatelji novinah moraju položit kauciju.

Spanjolska.

Javljaju iz Madrita od 17. pros.: „Jučer je divizija generala Prima zauzela položaj ležeći dva sata puta od glavnoga stana, da uzmogne štititi radnje na drumu u Tetuan. Divizija Olano stoji na desno od ovoga druma.

Marokanska vojska prepala se porazima tako bèrzo uzastopce sliedujućim.“

Amerika.

Dne 2. t. m. bio je u Ccharlestownu pogubljen nesretni Brown. On je umro kao hrabar

---

svomu kastelanu u Medvedgradu, pa pomoćju Zagrebčanah razori kaptolski toranj u Zagrebu, što ga je za Bele IV. kaptol sagradio[46]). Nu kako je živio, tako je i umro; bio je naime u Biogradu posiečen od Ladislava, sina Sibinjanin Janka. Ladislav kralj umre u svojoj mladosti († 1457.), a Ugri (budući da nije imao sina) izabraše si za kralja Matiju Korvina, sina Sibinjanin Janka. Matija odmah u početku kraljevanja nastojaše svom snagom, da svoju kraljevinu u red dovede i da uzvisi kraljevsku moć; valjalo mu se je dakle krunit, kruna pako bijaše u Fridrika cara, komu ju Elisabeta Ladislavova mati založi. Posla dakle poklisare u Niemačku, da mu krunu vrati. Prodre o tom poklisarstvu glas u razciepanu Hèrvatsku, jer jedna stranka kao što Ladislav Gara, Nikola Ujlak, knezovi Frankopani i isti Zagreb, koi je bio od Celjskih Fridriku založen, i toj stranki na čelu bijaše Krištof Hochberger, zaželi imat Fridrika za kralja, zato mu poruči, da nevraća krune, a da ga još bolje učvèrsti, okrune ga za kralja. Drugu stranku sačinjavalo je u Hèrvatskoj svećenstvo, koje je tada imalo velik upliv; bijahu ho oni gospodari nad svojimi kmeti; ova, velim, stranka nije bila za nikoga, ili barem bila je za Matiju, nu nije se smiela radi straha od plemićah, koji, kako gore vidismo, jako ju napastovaše, za njega izraziti. Matija digne vojsku, a Fridriku sreća posluži, te ju nadvlada. Znadijaše pako Matija, tko olieva tolku jakost u vojsku Fridrikovu, te poče rečene knezove, košto Garu, Ujlaka itd. nagovarati, da predju k njemu i sreća mu posluži. Fridrik uvidi sada, da nemože nabudit Matiji, poče se dogovarat za krunu i stavljat podgodbe, medju kojimi jedna točka bijaše, da varoši Zagreb i Varaždin ostanu, kao i do sada u njegovoj oblasti, nu poslie ipak god. 1454. padnu opet pod Matiju[47]) Kao što u Hèrvatskoj malo koja godina izmaknu se bez rata tako i ova (1464.), a to se porodi radi vode t. j. radi vriela na Manduševcu, koi bijaše kanonički, i odkuda je čèrpio sav grad vodu. Toga radi ukori kapitan zagrebački kaptol, što zabrani kaptol gradjanom čèrpit vodu i što tim stare naredbe povrušiše[48]). A što ćemo tko jači taj kvači, a svaki se htio po jakim, samo da ima koga sebi podložna. Nu višnja promisao odluči kaptol opet svezati sa Zagrebčani jer im dade god. 1466 Osvalda Thuza svietovnjaka, za biskupa, pošto bi prije s dopušćenjem papinim primio svete redove[49]). Kao što je prije sto i sedamdeset godinah pokojni biskup Mihailo s oružanom rukom prispio u Zagreb, tako ovaj usuprot donese Zagrebu maslinu mira, jer pomiri god. 1469. grad Zagreb s kaptolom i oprosti tom prigodom Zagrebčane od četèrdeset i sedmolietnoga prokletva[50]), koje izreče vèrhu njih god. 1422. Ivan IV. nazvan Alben. Znademo pako da po smèrti Albenovoj († god. 1433) bijaše 10 godinah biskupska stolica prazna, a posle toga porodile se razpre koi od dvajuh najme Dimitra i Benedikta, da preuzme štap u ruke; srieća pade Benediktu, koi umre god. 1454. Njegov nasliednik Baltazar poslie četvèrtogodišnjega biskupovanja, ustupi stolicu Dimitru Čuporu, koga Matija imenuje kasnije biskupom zagrebačkim. Padà pako ta promjena biskupah baš u vrieme ratah što turskih što inozemnih, a izkustvo nas uči da u ratno vrieme mnogo se nehaje za cèrkvu, tako i Zagrebčanom već utvèrdnutim malo je stojalo do izobćenja. Žalostno doisto, a i neizbrišljiva ljaga u poviestnici za Zagrebčane! —

(Dalje će sliediti.)

[46]) Švear dio IV. 261. Arkiv III. str. 44.

[47]) Švear dio IV. 271—275.

[48]) Švear dio IV. 277.

[49]) Osvaldus e nobilissima stirpe natus, ex Laico per omnes ordinum gradus anno 1466, ad Episcopatum Zagrabiensem evectus, 15. Aprilis 1499 Chasmae extinctus perpetuam sui Episcopalem reliquit memoriam.

[50]) Švear IV. str. 279.

čoviek i nije nijedan časak klonuo duhom. U 11. uri izidje je iz svoje ćelije, pošto se je sa svim svojim suuznicima, izuzemši jedinoga Corka, što sèrdačnije oprostio. Posliednjega biedio je jošte u čas svoje smèrti, da ga je prevario uvieravajući ga, da će mu cèrnci doći u pomoć, što Cork u ostalom taji. Zatim reče Brown šerifu, da je gotov. Svežu mu ruke i u onoj istoj haljini, kojom je odieven bio za svoga procesa, nabivši nemarno na glavu šešir, prekorači mirno prag od tamnice. Pred istom čekalo ga je šest kumpanijah piehote i jedan švadrun konjeničtva s generalom Taliaferom i njegovim podpunim štabom. Posred kojih bijahu kola s pristojnim mèrtvr kim sandukom iz hrastovine. Osudjenik mirno se ogleda naokolo, razgovaraše se s niekim st rim poznancima i popne se na kola, koja odmah krenu s pratećom vojskom. Tratište bilo je sa svih stranah obkoljeno vojskom. Gradjanskim gledaocimá nisu pustili, da dodju blizu k viešalima. Samo novinarima bilo je ustupljeno niekoliko prednjih miestah. Brown popne se bèrzo po stubama na gubilište. Za njim išli su njegov tamničar Avis i šerif Campbell. Ovoj obodvojici zahvali se na prijaznosti, što su mu ju izkazali. Povukoše mu prieko lica cèrno pokrivalo i oviše mu konopac oko vrata. Avis zamoli ga, neka učini korak napred prema poklopnim vratima, našto Brown odgovori: „To me morate Vi voditi, jerbo ja nevidim ništa.“ Sve je bilo gotovo, samo ne vojska, koja je još 10 minutah na okolo hodala, da zauzme položaje, koji bi imali služit za obranu proti neprijateljskom nasèrtu. Deset dugačkih minutah morao je nesretnik zbog ove nerazboritosti stajat pod viešalima. „Jeste li sustali?“ zapita ga tamničar. „Nisam“ odgovori Brown, „no nedajte, da dulje čekam nego što je potrebno.“ Napokon povuku zaklopac. Činilo se, kao da se nije dugo sa smèrtju borio, no žile su mu tukle jošte 35 minutah. Zatim snimiše mèrtvo tielo. Isto će se predat njegovoj obitelji. (Izručili su ga udovici, koja će ga dati odnieti u North Elbu, gdie mu obitelj ima maleno dobro i zajedničku raku.) O nikakvom nemiru na korist osudjeniku nebijaše govora, barem ne na miestu pogubljenja. No za istoga prispie viest, da gori kuća Turnera, poginuvšega kod Harpeés Ferry-a, i da je vatra po svoj prilici podmetnuta bila. I bratu imenovanoga pade dan prije iznenada više konjah i ovacah, što je naravno pobudit moralo sumnju da su navlaš bili otrovani. No o tom nije ništa dalje poznato bilo, kad su posliednja bèrzojavna izviešća morala se odnieti na poštu.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Pariz 19. prosinca. Kneza Gorčakova očekivaju u Parizu dne 7. siečnja, kardinala Antonelli-a dne 2., grofa Cavoura dne 6. siečnja. Kongres se ima otvoriti dne 20. siečnja. Lord John Russel ostat će u popečiteljstvu.

Kolonja 21. prosinca. Grof Fürstenberg Stammheim umro je jučer.

Pariz 21. prosinca. Na skoro imade u Moniteuru izići izviestje o stanju naših financijah. Kamate za blagovnice imadu se obaliti.

Zapisnik

rav. siednice družtva za poviestnicu i starine Jugoslavenah dèržane dne 16. prosinca 1859. pod predsiedničtvom g. Ivana Kukuljevića Sakcinskoga, u pritomnosti p. n. gg. odbornikah: Matije Mesića, Moje Baltića, Pere Zoričića, Josipa Partaša, Ante Mažuranića i tajnika Stiepana Novotnoga kano perovodje.

Pročitan bi zapisnik zadnje rav. siednice od 21 listopada o. g. koi je pod br. 248. 249 i 252. u „Nar. Nov.“ oglašen, te odobren.

Kao prinesak za g. 1859. i za V. knj. Arkiva poslaše gg. A. T. Bèrlić 3 f. 10 nov. Gj. Mušicki 3 f. 10 nov. i povierenik J. Popović 2 f. 10 nov. — Zatim g. J. Sačić podj. i žup. za V. knj. Arkiva 1 stot. g. Ed. Zdenčaj 3 f. 10 nov. g. J. Borovečki upr. žup. u Martinskoj vesi, O. Ćiro Cèrnogaj vikar u Virovitici i J. Bèrkić žup. u Jasenovcu po 1 st. za V. knj. Arkiva. — GG. Miroslav Nagel prof. i Mio Skalar poslaše svoje prineske. Osim toga namiriše svoje zaostavše prineske O. Vatr. Muha u Požegi 13 f. 60 n., g. Tom. Padavić 4 st., g. Utiešenović 7 f. 30 n., g. Drag. Damjanić 15 f. 70 n. i g. Jak. Filić 5 f. 20 nov. — Ovi prinesci predani su blagajniku i na dotičnom miestu ubilježeni.

G. Fr. Kemenović odv. u Koprivnici poslà od zaostavših prinesakah (15 f. 70 nov.) za sada 5 stot. i obreče ostatak namiriti, samo neka mu se manjkavi Arkivi 4 i 5. knjiga zajedno sa statuti dr. pošlju. — Odlučeno knjige poslati i g. člana uljudno uprositi, da čim prije zaostali prinesak ovamo dostavi.

G. Iv. Cleva pov. u Porečju posla 8 for. 30 nov. prineska u ime članovah onoga okružja. To je u blagajnu metnuto.

G. Samuel grof Keglević dopisom dto. 4. stud. o. g. ponudja svoju knjižnicu, sastojeću iz 270. fol. 383. quart. 3546. octav. 2074 duod. Knjigah u svaku struku znanja ljudskoga zasiecajućih i 100 incunabulah zemlji na prodaj, i to za 12 600 for. s dodatkom, da će od pomenute svote 600 stot. Matici, a 600 stot. Muzeju pokloniti, osim toga sve rukopise i ostale starine podariti te na svoj trošak u 7 vlaštenih velikih ormarah u Zagreb dati odpremiti. — Odlučeno, da se vis. c. k. hèrv. slav. namiestništvu ta ponuda najtoplije preporuči, te isto zamoli, neka bi se ta knjižnica nabavila o trošku zemaljske zaklade: jer su osobito rukopisi, povelje ća od 13. stoletja i razni dopisi razgranjene korespondencije od znamenitosti za našu domaću istoriju, te bi bila golema šteta, da se to knj ževno blago izgubi ili poništi. —

Sl. c. k. gimnazija zadarska pošilja nam dodatak k svome knjigopisu, koi nam s programom gim. prije poslà, te nas moli, neka bi joj u zamienu poslali knjigah, od kojih imademo duplikate. — Odlučeno g. Žigroviću uredniku muzejalnih knjigah pisati, da nam u tu sverhu pismeno naznači duplikate knjigah, koje se u narodnoj knjižnici nahode.

Uprav. kot. u Cirkvenici g. Pav. pl. Keömley šalje za knjižnicu jedan glagoljski časlovac (breviar), poklon g. župnika Mateičića; 1. stari novac, poklon g. žup. Pet. Cara, napokon velik svezan rukopis, koi bi od domaćega župnika Stanka Katnića i odgovore niekoje na družtvena pitanja od g. M. Kombola žup. u Selcu. — Sve s osobitom zahvalnošću primljeno i dotičnim zavodom za daljnu porabu predano, g. dopisniku pako i navedenoj vriednoj gg. župnikom usèrdna hvala izražena.

Družtvo slovesnosti sèrbske u Beogradu poslà nam XI. knj. Glasnika. Družtvo poviestničko Osterlanda 1. svez 5. knjige svojih priobćenjah; a starinarsko družtvo bečko 1. svez 3. knjige svojih publikacijah. — Zahvalno primljeno i knjižnici izručeno.

G. Špiro Popović pov. šibenički potvèrdjuje prijam V. knj. Arkiva za se i za g. Hranilovića, te javlja, da g. H. nije ni ove godine svoj dug ni sitni trošak za podvoz i mitnicu knjigah poslao, napokon radi svoga prineska od 5 f. 25 nov. traži, da mu se razjasni. — Odlučeno posebice pisati g. G. te ga izviestit o dugu, a isto i g. Popoviću dokazati. —

G. Faustin Suppe odvietnik na Rieci, koi nam dobrohotnom uslugom porazdielio bieše knjige i namire medju člane onoga okružja, pošilja nam 6 natrag, budući su nieki članovi pomèrli, nieki Rieku ostavili i javlja, da mnogi članovi neprimiše prijašnjega Arkiva. Najposlie predlaže za gorski kotar dva, tri od ondiešnje gospode za nuždna povierenika. — Na požèrtvovanju i trudu g. Suppe-u usèrdna i liepa hvala sa strane odbora! Što se tiče Arkiva lanjskoga odlučeno pisat g. V. Pacelu kao povierenika, da nam tu stvar uredi i razjasni; napokon na predlog g. dopisatelja za gorski kotar u Primorju imenovan je g. župnik B. Pleše u Fužini.

Družtvo za povietnicu erdeljsku potvèrdjuje prijam naše zadnje pošiljke i dostavlja nam svoj Arkiv družtveni knjige 3. svez. 3. — Odsiek istorično-statistični moravskoga družtva posla 12. svezak svojih spisah, a i istorično družtvo gornjo-bavarsko 18, 19, 20 i 21. svez svoga Arkiva zajedno sa 20godišnjim izviešćem. — Sa zahvalnošću knjige primljene i nar. knjižnici predane.

G. Josip Šaškovič podj. i župnik u Čazmi posla na prijateljsko zahtievanje g. načelnika obris i napis nadgrobna kamena ondje izkopana s popèrsjem, kako se vidi, kralja galičkog i vojvode slavonskoga Kolomana u Čazmi pokopana god. 1242. — G. dopisniku najtoplija hvala izražena za taj domoljubni trud, ujedno odlučeno, da se oko toga za nas najstarijega spomenika shodno iztraživanje nastavi.

G. Mojo Paić iz Zemuna dostavi nam svoju „Pasigrafiu“, a zemljopisno družtvo bečko nastavi pošiljku svojih saobćenjah. — Zahvalno primljeno i u knjižnicu stavljeno.

Poklonije nam knjigah gg. Ljud. Peršin aktuar kod zemskoga suda zagr. dielo pod naslovom: Chronicon Abbatis Uspergensis, ujedno prepis urbara novljanskoga od g. 1653 i jednu niemačku povelјicu od grofa Eberhardta Blagaja od g. 1655. — Ogn. Šimić fin. perov. u Osieku knjigu pod naslovom „De antiquis auri, argenti etc. fodinis“, — napokon g. Pet. Hicinger žup. svoj slavenski koledar za g. 1860. — Svoj gg. darovateljem preliepo zahvaljujemo. Knjige dadosmo nar. knjižnici.

G. Drag. Weiss tajnik osrednjega odbora za uzdèržanje starinskih gradjevinah i spomenikah u Beču pokloni nam opis pèrvostolne cèrkve zagrebačke s više slikah. — Zahvalno primljeno i u nar. knjižnicu stavljeno.

G. Valentinelli iz Mletakah umoljava nas, neka bi mu jošte niekoliko iztisakah „Bibliografie dalm.“ poslali i predlaže g. Romanina, pisca mletačke poviestnice za poč. člana. — Odlučeno poslat mu 10. exemplarah i zaslužnoga za istoriju g. Romanina velikoj skupštini predložiti za poč. člana našega družtva.

G. odbornik Mato Mesić zapita, da li stojimo u obćenju s Akademijom magjarskom u Pešti? — Zapisnici kažu, da nam nije ista sl. Akademija od 17. prosinca 1852. br. 119. nikakova odgovora dala, pa s toga joj niti neposlasmo poslie knjigah Arkiva. — Odlučeno, da se piše prenepomenutoj Akademiji, kako bi stupila s nami u obćenje, te da joj se naš časopis odašalje.

G. Drag. Szajnocha iz Lavova dopisom svojim dto. 17. listop. o. g. liepo nam zahvaljuje, što ga počastnim članom imenovasmo. Žali, što je malo vid izgubio; obrekav nam, čim ozdravi, u pomoć biti te nas u prijateljskom svom dopisu sieća našega prabitnog i sukèrvnoga poriekla onkraj karpatah, da s Poljaci i s ostalom braćom slavenskom oko vlastita napredka i naobraženja svojski nastojimo. — To nadje sèrdačan odziv u našem odboru i bi na drago znanje uzeto.

Tako se siednica dovèrši.

U Zagrebu 16. Prosinca 1859.

Koncert.

Kao svi koncerti gospodina Štrige, tako je i sinoćni, koi je taj ljubimac našega obćinstva sa svojom dražestnom gospojom suprugom dao u dvorani narodnoga doma, bio prava svečanost za sve prijatelje narodne umietnosti. Svi komadi izvedeni po ovom umietničkom paru pojedince ili zajedno, dopali su se obćenito, no nada svim slavenske piesme, koje predavaju u istinu izvanrednom vieštinom i onim dubokim uprav slavenskim čuvstvom, koje mora svakog Slavena do uzhita uplamtiti. Ovaj večer nada svim uzhiti nas Rusanova piesma „Il' ovako, il' onako“ izvedena po gospodinu Štrigi s izrazom pravoga oduševljenja, zašto je probudila i kod obćinstva izvanredno oduševljenje. Klicanju i pleskanju nebijaše ni kraja ni konca, i po dokončanju moraše ju pievač pod neizpisivim klicanjem obćinstva, još dva puta opetovati. Prekrasni glas njegove supruge očara opet u pravom smislu rieči svu skupštinu osobito u prekrasnoj češkoj piesmi „Slavíček a starost“ od našega nezaboravnoga Lisinskoga i u kavatini iz Verdieva „Trovatora.“ Ako bi se ova gospoja odvažila posvetit se operi, proričemo joj najliepšu budućnost tim većma, što s radostju opažujemo, da od koncerta do koncerta vidivih napredakah čini u umietničkom predavanju. Ona i njezin suprug bili su ovaj večer nebrojenih putah izazvani. Poslie deklamacije liepe, no za predavanje veoma težke Preradovićeve piesme „Putnik“ bila je i gospodična Bajzova pod obćenitim pleskom izazvana. Komadi izvedeni po izvèrstnoj kapeli ovdiešnje posadne regimente bijahu velikim pleskom od strane obćinstva odlikovani i tako raziđe se mnogobrojno sakupljeno obćinstvo sa željom, da bi mu skoro opet u dio pala slična narodna zabava, kakove žalibože već dugo uživalo nije. D.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 23. prosinca 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	79.50
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	72.40
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolnje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1-67	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom.	po	900.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„	„	210.
dolnje-austr. eskomptnoga društva	„	„	
sieverne železnice cara Ferdinanda 1000 f.	„	„	
dèržavnoga železničkoga društva	„	„	
zapadne železnice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„	„	
jugo-sievero-niemačke savezno železnice itd.	„	„	
tisanske železnice po 200 f k n. itd.	„	„	
lomb.-mletačke železnice itd. .	„	„	
istočne železnice cara Franje Josipa itd.	„	„	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.	„	„	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„	„	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Prosiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		106 60
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote . . .		
Genova za 100 piemontezkih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah		124.
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrst za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5% . .		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5% . . .		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.86
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	23.25

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 2869-pol. (Izv.—209) 3—1

Edikt.

Von Seite des k. k. Bezirksamtes Moslavina wird bekannt gegeben, es sei über Ansuchen Sr. Exzellenz des Herrn Grafen Nikolaus von Seisen, und des Grafen Hrn. Adolf von Seisen Gutsbesitzen in Croatien zu Handen ihres Bevollmächtigten Hrn. Nikolaus Thanhoffer Gutsverwalter der Herrschaft Paukovac von der k. k. Berghauptmannschaft zu Agram denselben die Schurfbewilligung für den ganzen Bezirk Moslavina auf die Dauer Eines Jahres, d. i. bis 29. Oktober 1860 ertheilt worden.

Moslavina am 11. Dezember 1859.

K. k. Bezirks-Vorstand
v. Tomassich.

Br. 465 (Izv.—206) 3—3

Izrok.

C. k. kot. ured kao sud u Miholjcu poziva sve one, koji iz ostavštine dana 10. svibnja 1856 bez oporuke preminuvšega Vinka Sauervina štogod kao vierovnici tražiti imadu, neka radi prijave i posviedočenja svojih tražbinah dana 29. prosinca 1859 ili dodju pred ovaj sud ili neka do onda predadu pismeno svoju prošnju, u protivnom bo slučaju neće ovi vierovnici na tu ostavštinu, ako bi se po namirenju prijavljenih tražbinah ista izcèrpila nikakovoga daljega prava imati, nego u koliko ih ide pravo zaloga.

U D. Miholjcu dne 10 prosinca 1859.

C. k. kot. predstojnik
Kèršnjavi.

Br. 774 (Dp.—141) 3—3

Natiečaj.

Kod pučke učione u Tuhlju u istoimenom kotaru a županiji varaždinskoj prazno je miesto učiteljsko i orguljaško, koje da se popuni razpisuje se ovim natiečaj.

Dohodci iznose osim bezplatnoga stana, uživanje vèrta od ½ rali i 50 stot. 40 novč. dèrvarine 315 stot.

Natiecatelji neka svoje molbenice do konca siečnja 1860, vlastoručno pisane i na dotičnu obćinu upravljene s potrebitimi izkazi o dobi, sposobnosti, ponašanju i dosadanjem službovanju dostave Tomi Gajdeku podarcidjakonu i župniku u Maria Gorici.

U Zagrebu dne 25. studenoga 1859.

Br. 785 (142) 3—3

Kod novoustrojene trivijalne učione u Sisku u zagrebačkoj županiji, imadu se popuniti dva miesta učiteljska; sa svakim skopčana je godišnja plaća od 315 fr. a. vr. u gotovom zatim u ime dèrvarine 30 fr. a. vr. nuz bezplatni stan i uživanje vèrta u polovini, i jedne livade od 1.00 □ hvati. Jedan od njih imati će ujedno obnašati orguljašku službu, te će u to ime birati tako rečeno lukno.

Koji žele jedno ovih miestah dobiti, neka svoje vlastoručno napisane, te s propisanimi dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem svojem službovanju providjene molbenice do zadnjega siečnja 1860 predadu školsko-kotarskomu nadzorniku, i župniku u Sisku Franji Schloissniggu. Prednost u podieljivanju ovih miestah imat će oni, koji su sposobni za učiteljstvo glavnih učionah.

Br. 786 (143) 3—3

Orguljaško i učiteljsko miesto kod trivijalne učione u Zaboku u varaždinskoj županiji ima se popunit; s kojim skopčana je godišnja plaća od 315 for. a. vr. zatim u ime dèrvarine 31 for. 50 kr. a. vr. uz bezplatni stan i uživanje vèrta.

Koji žele ovo miesto dobiti, neka svoje vlastoručno napisane, te propisanimi dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjemu svomu službovanju providjene molbenice do zadnjega siečnja 1860, predadu školskomu kotarskomu nadzorniku i župniku u Komoru, Franji Magdaleniću.

U Zagrebu dne 2. prosinca 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Nr. 16473 (Fin.—50) 3—3

Lizitations-Kundmachung.

Bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Fiume wird am 14. Jänner 1860 um 10 Uhr Vormittags die öffentliche Lizitation wegen Herstellung einiger Conservations-Arbeiten am Forst- und Rentamtsgebäude zu Fuccine auf Grund der adjustirten Fiskalpreise per 1431 fl. 35 kr. und 818 fl. 63 kr. ö. W. Zusammen mit 2249 fl. 98 kr. ö W. abgehalten, und die Ausführung dieser Arbeiten dem Mindestforderenden überlassen werden.

Bis zum erwähnten Zeitpunkte können auch schriftliche mit dem Vadium belegte Offerte hierorts eingebracht werden.

Die Lizitationsbedingnisse sind die bei ähnlichen Anlässen allgemein üblichen, und können nebst den übrigen Lizitationsgrundlagen bei der gefertigten k. k. Finanz-Bezirks-Direktion eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.
Fiume am 13. Dezember 1859.

OGLASNIK.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Tiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U UTORAK DANA 27. PROSINCA 1859. Broj 295.

Carsko-kr. službene NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izdamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

☞ Početkom dojdućega mieseca počimlje se pèrvi polugodišnji tečaj ovih novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine“ obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravništvo Narodnih Novinah“ franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☞ Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Uredovni dio.

Dne 26. prosinca izdan je i razposlan XIX. komad II. razdiela hèrvatsko-slavonskoga zemaljskoga vladnoga lista u hèrvatsko-niemačkom i sèrbsko-niemačkom izdanju te sadèržaje pod

Br. 159. Cesarski patent od 1. rujna 1859, o unutarnjem ustrojstvu, o poslovih, tičućih se školah i nastave, i o dèržavo-pravnom položaju evangeličke cèrkve od oba vieroizpoviedanja u kraljevinah Ugarskoj, Hèrvatskoj i Slavoniji, zatim u Vojvodovini sèrbskoj s Banatom tamiškim i u Krajini vojničkoj.

Br. 160. Naredbu ministra za bogoštovje i nastavu od 2. rujna 1859, kojom se, da se ovèrši §. LV. previšnjega patenta od 1. rujna 1859 (dèrž. zak. lista br. 160) proglašuju privremeni propisi o tom, kako se imadu zastupati i upravljati cèrkveni poslovi evangelikah jednoga i drugoga vieroizpoviedanja u kraljevinah Ugarskoj, Hèrvatskoj i Slavoniji, u sèrbskoj Vojvodovini s Banatom tamiškim i u Krajini vojničkoj.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. U 269. broju Nar. Nov. poziva gospodja Jelisava Prašnička sve sinove, a osobito sve kćeri hèrvatsko-slavonske, da doprinoseći svatko, koliko mu okolnosti donose, ustroje družtvo, koje bi se bavilo izdavanjem koristnih pučkih knjigah, da se ili badava ili u neznatnu cienu medju narod podieljuju. Tim načinom misli plemenita domorodka, da bi se odličniji stališi mogli bar ponješto odužiti prostomu puku za mnoga od njega primljena dobročinstva. U nadi, da joj se izpuni želja, obećava 20 fr. na godinu za podporu takovu družtvu. Glasu ovomu, koi bi u drugih okolnostih bio možebit ostao glas vapijućega u pustinji, ozvalo se je danas više glasovah, želećih to isto, potičućih na to isto, i obećavajućih, tko više, tko manje, tko stalno, tko prolazne podpore. Tim plemenitim natiecanjom pokazuje se opet ona stara, ponješto pod pepelom tinjala vatra, koja je već više putah podobro ugrijala uda ozeblomu narodu našemu; te se svaki našinac već u nadi neizmierno veseli budućemu uspiehu takova dielovanja. Ali u manjku mecenatah, koji da se takovu gibanju na čelo stave, ta bi se vatra mogla utèrnuti, neznajuć nitko, komu da se povieri ono, što se s mukom stisne. Nieki pitaju uredničtvo Narodn. Novinah, da im kaže, kamo imaju poslati prineske, drugi pako izkusniji, glasno pozivlju Maticu ilirsku, da ih ona kupi. Ovih toliko putah javno izrečenih pozivah niti se je moglo, niti se je hotielo oglušiti ravnateljstvo matično. Jer znajuć ono dobro, da veće sreće neima za duševni život naroda, nego kada mu se ne samo čuva, nego i toplo njeguje ono, što je on materinim mliekom usisao, nastojavalo je ono uviek, da bude i prilog toj sreći, koliko su to često nepovoljne okolnosti dopuštjale. S toga je ono pèrvobitnu osnovu Matice ilirske, da se samo dalmatinski klasici izdaju, tako promienilo, da se uz one veća pozornost obratja i na druge, narodu koristne knjige. U tom nastojanju pritekla mu je u pomoć znatna saklada od 10.000 f. pokojnoga blage uspomene grofa Ivana Draškovića, kojom se imadu izdavati samo popularne prostomu puku namienjene knjige ali koja će se Matici tekar po smèrti baštinice pokojnikove izplatiti. Nije dakle ni čudo, što su nieki od navedenih dopisnikah, znajući sve ovo, naravskim putem na Maticu pomislili. Zato ravnateljstvo Matično, komu je povierena za svo se brinuti, što se narodnih knjigah tiče, cieneć povierenje, koje se unj polaže, zaključilo je u ravnateljskoj siednici dne 33. prosinca 1859., da se putem Narodnih Novinah objavi, da je ono pripravno primati prineske za izdavanje pučkih knjigah, i obećaje, da će prineske točno bilježiti, imena darovnikah putem Novinah javljati, i zakladu tu o sebi upravljati. Zato se svi dotičnjaci pozivaju, da svoje prineske šalju blagajniku

Zagreb.

Nacèrtao Iv. Tkló.

(Nadalje.)

Kao što na svietu pod suncem ništa nije stalna, tako i veselje Zagrebčanom poremete Turci god. 1476. kada su se pojavili u Hèrvatskoj, prieteći Zagrebu. Kraljevao je pako tado na Ugarsko-hèrvatskoj stolici kao što znademo Matija, ovaj bojeći se za Zagreb, da mu ga neotmu, izda zapovied, da se samostan Cistercitah, koi je stojao negdie blizu sv. Marije, razori. Uzrok pako tomu bijaše, da se nebi možda Turci došav u Zagreb unj ugniezdili i na kaptol udarali, jer teško je veli poslovica gada izčerati iz kèrzna. A i biskup Osvaldo nije prekèrstio puke već dade i on svoj grad obkopati i popravit, a kaptol ugleda svoj biskupov primier te povuče zid na okolo, da bude siegurniji od nasèrtanja neprijateljskoga [51]). Taj zid je onaj kamen smutnje, da njega nije bilo, danas bi nam kaptol liepši bio, jer, k ovomu zidu prizidaše jošte niekoliko stienah, te načiniše si odmah kuće, zato su tolike kuće u dvorištu, a stoje gledeju na ulicu! —

Da pako kanonici što prije budu gotovi zidanjem, pozovu u kaptol nieke Zagrebčane, da im pomognu, a ovi se tada i nasele u kaptol. Sada kaptol umoli kralja Matiju, da on ovim naseljnikom dade gradjansko pravo kako ga je dao pokojni Bela IV. gradjanom na Greču. Što su zamolili, izprosiše. Od tada se sve bolje naseljivahu gradjani u Opatovinu (koja je dobila ime od Cistercitah) na potok i pod zid, tako dakle dobavi se kaptol gradjanah, koji su u gardi i posebnu četu sačinjavali [52]). Sretan bijaše sada kaptol, a još sretnijim postane god. 1479. kad ga sam kralj Matija pohodi. Medju ostalimi na zapovied kraljevsku premeste se Dominikani iz Laške ulice, gdie imahu samostan, koga im blaženi Augustin Kažotić, biskup zagrebački, god. 1306. sazida; na Greč, i to blizu sadanje cèrkve sv. Katarine [53]). Višerečeni samostan ostaviše u Laškoj ulici valjda s toga što se bijaše već malone raspao. Nu da je njegovo stanje svakako u zlom položaju bilo, sviedoči nam povelja kralja Matije pisana god. 1462. s kojom poklanja rečenomu samostanu na pet godinah pravo uživat se vlasti: kraljevskoga broda na Savi, najme za uzdèržavanje i popravak samostana [54]).

Godine 1490. umre vèrli kralj Matija neopredieliv nasliednika. Skupe se dakle stališi, izaberu českoga kralja Vladislava i za svoga kralja. Veliki napor stavi se Vladislavu od Fridrikova sina Maximilijana. Taj najme oslanjuć se na onu pogodbu god 1463. učinjenu, u kojoj je odlučeno, te ako bi Matija bez potomka umro, da Austrijski car ili njegov sin nasliedi ugarsku krunu. Zato Maximilijan, kad okruni Osvaldo biskup Vladislava za kralja, skupi vojsku i udari na Ugarsku. Mnogo se kèrvi proli kud propatova niemačka vojska. Videć nieki plemići da Maximilijanu napreduje vojska, pristaše uzanj, i tako Maximilijan s vojskom dodje u Zagreb, a varošćani na Greču radostno ih dočekaju, kanonici pako u utvèrdjenom kaptolu ostaše uz to jošte vierni Vladislavu, koi je imao borit se osim Maximilijana jošte sa dva takmaca. Nu nadjača oba suparnika Ivan Korvin, koi mu je htio prije ugrabit krunu, udari s Osvaldom na Maximilijanovu vojsku, koju i izčeraju iz Zagreba. Maximilijan odstavljen od Hèrvatah, sklopi s Vladislavom mir, u kojem je austrijskoj kući obećano nasliedničtvo na ugarskom priestolju po izumèrtju Vladislavova roda [55]). I tako se smire.

Godine 1502. bijaše veoma nesretan Zagreb, jer mu se poruši potresom mnogo kućah, i obori se zvonik svetoga Marka [56]) Vladislava kralja nasliedi njegov sin Ljudevit II., koi u bitki kod Muhača god. 1526. zaglavi. Iza njega raspala se opet Ugarska. Jedna stranka izabere Ivana Zapolju, koga, srietno utekavši iz Mohača biskup zagrebački Šimun Erdödy okruni. Druga pako ponudi krunu, polag ugovora, Ferdinandu caru austrijskomu, zetu Ljudevita II., kao što u pèrvoj stranki bijaše Kèrsto Frankopan, i biskup zagrebački Šimun Erdödy, tako na drugoj bio je Bathanj i grad Zagreb. A kaptol zagrebački nebija na jednoj, ni na drugoj strani, jer se nemogahu složit kanonici. Košto uviek iz takovoga meteža porodi se rat, tako i sada. Poslan najme bude grof Nikola Thurn u Zagreb sa hiljadu vojnikah, da brani ondie Ferdinandovce od privèrženikah Zapoljskoga. Čim prispije Thurn u Zagreb razori kaptol i obesiedne biskupski grad, u to doba bijaše pako dobro utvèrdjen i kulami nakićen grad biskupski; u kojem bijaše tada kastelan Ivan Vagerović.

(Dalje će sliediti.)

[51]) Švear IV. str. 285.

[52]) Švear. Ogledalo Ilirije dio IV. str. 285.

[53]) Švear 287.

[54]) Švear 275.

[55]) Švear 290.

[56]) Vitezović, Kronika.

Matičinu gospodinu Dr. Antunu Rojcu, javnomu bilježniku, na Jelačićevu tèrgu.

Kada se dobrano novacah sakupi, onda će gospoda darovnici moći putem novinah razpravljati, što se ima činiti: ima li se novo družtvo ustrojiti, ili možebiti kratje i koristnije cieli posao kojemu već obstojećemu družtvu povieriti; zatim hoće li se knjige izdavati od prinesakah ili će se prinesci uglavničiti, pa kamatami knjige izdavati, hoće li darovnici svoje prineske bez svake svoje koristi davati, ili će možebit razmierni broj izdavanih knjigah tražiti, napokon, hoće li se knjige badava ili za malu cienu razdavati?

Sve ovo samo zato, da nam nepogine, što je naše od starine, pače od pamtivieka, ili od neposrednoga darovanja božjega! —

—ć. U Karlovcu 24. prosinca. Silni snieg, što je noćju izmedju 19. i 20. o. m. pao, bijaše glavni uzrok, da je tako Tominski veliki, kao i jučerašnji nedieljni vašar hèrdjav bio. Ljudi koji nješto davnine pamte, pripoviedaju, da je doduše bilo i više godinah velikim sniegom glasovitih, imenito bijaše g. 1829. Ali nesiećaju se, da bi u tako kratko vrieme tolik snieg ikad bio zapao, ka što ovaj najnoviji, koi je preko svačijega mišljenja kod nas na 4 stope osvanuo. Svako obćenje bijaše time sasvim ukinuto i bèrzovoz, koi je još u ponedieljnik iz Rieke pošao, istom je jučer amo stigo. Uslied toga nemogahu ni vašari naši biti valjani, i prodaja žita bijaše takodjer slaba. Od 16. do 22. pros. uvezeno je: pšenice 2900, kukuruza 2139, ječma 2701, proje 2331, zobi 805 vaganah, — a prodano je: pšenice 680, ječma 10, kukuruza 1000, zobi 140, proje 5 vaganah. Ciene žita su nješto skočile, pšenica najbolja stoji 5 f. 25 nov., raž 3 f., napolica najbolja 4 f. 20 nov., ječam 3 f., zob 1 f. 75 nov., kukuruz 3 f. 50 nov., po vagan. Stranih tèrgovacah bijaše na vašaril malo. — Rogate marve i kèrmakah slabo, a to radi sniega.

A. T. B. U Brodu 21. pros. Osman paša, Bosna-valisi (vezir bosanski) dobio je od sv. otca pape red, što je u Prizrenu išao na ruku, da se je katoličko sieminište i biskupska kuća nabavila. On bo je u Skadru u Albaniji bio 12 godinah vezir. Osman paša je rodom iz Skadra u Bosni, i zove se zato Skadarlija. On je vazda bio za reformu turskog carstva i prije dvaest i četiri godine već je u Bosni kao seresćer potukao krajišnike Turke, koji su za bašinstvo se podigli bili. Poslie bijaše u Adakale i u Natoliji vezir, dok ga nemetnu u Albaniju, a odande u Sarajevo, kud si je želio od uvieka doći. On je pravi Bošnjak i govori bosanski, ali je stari čoviek, koi što bi i hteo izvesti dobra sbog pomanjkanja učenih podredjenih činovnikah nemože.

U Carigradu se razneo glas, da će Turska od kongresa biti izključena, te musulmani po kavanama se pitaju: „a zar mogu kraljevi gjaurski bez cara što učiniti, neznaju oni, da samo car digne dva pèrsta: odmah im svima mogu oči poizpadati!"

U istom Stambolu se od lietos nalazi miriditski poglavica imenom „Doda Biba" slavnog i hrabrog Kastriotića potomak, viere rimokatoličke. On samo o porti zavisi u tome, što mora sa svojimi junaci vojevati, kud je potreba carstvu. Drugčije je gospodar u svemu nad svojimi Miriditima, kojih ima blizu 30,000 žiteljah. — Bijahu ga tužili dušmani, da je imao nekakvi dogovor s Cèrnom gorom, i zato morade, da se opere, doći amo. Sad je tako čist od svake sumnje, da ga je sáma porta putem novinah pravdati i nevina očitovati morala.

Drugčije Vam je po Bosni tuga i nevolja, kakove još bilo nije. Nizami (regularna vojska) u gradačkoj nahiji od 9 miesecih nisu primili plaće. Kadgod bi došli k mudiru, da novacah za izplaćivanje dignu, dobili bi odgovor, da je porez na dugu, blagajna prazna, da nema novca, nego neka idu porez kupiti, pa neka se naplate. Podjo dakle askier (Linienssoldat) po selih polag od mudira uručenih tefterah kupiti porez. Kad u Vidovice dodju zaželi kapral askierski da mu se meda donese. Ali nema meda nigdie nego u poroka kat. fra. Marjana Matuzovića, koi ga bez dvie cvancike oku nedade. Od sèrdjbe dakle što fratar badava meda nedade, uhvati asker jednog uboga starca i obiesi ga blizu fratra za noge, da u tom položaju tako dugo visi dok neplati poreza. Fratar uvriedjen time rekne, da ovaj sirotan nema krajcare, da ga nemuči, nego da ga puste, da ide zaslužiti. Na to askier potegne čibuk, pa udri po Fra. Marjanu, — koji za podnešenu bol i uvredu nije mogao dobiti nikakve zadovoljštine. —

Talijanska.

Turin, 17. prosinca. Viesti iz Rima javljaju, da Grammont veoma malo očekuje od pripravnosti papinske vlade. Istina, ovdie znaju, da je papinski poslanik u Parizu caru predao vlastoručno pismo pape, no neviecruje, da se u istom nalaze bitne koncesije. Kao što proizlazi iz parižkih izviešćah i iz nagoviešćanjah, koja su iz Londona ovamo prispiela, odvažio se je čvèrsto Napoleon III. zauzet se za nezavisnost Romanje. Uvieravaju, da će sutra od Vilafranke pèrvi sastanak biti medju grofom Cavourom i kraljem Viktorom Emanuelom.

Iz Rima 13. prosinca pišu „Journalu des Debats": Velika dnevna novost jest prisiljeni odstup kardinala Sonelli-a, predsiednika financijalne konsulte. Kad je kardinal sučlanove konsulte predstavio papi, nije se mogao uzdèržat, da neučini nekoliko živahnih predstavah, da se mnienja tiela stojećega pod njegovim predsiedničtvom neuvažavaju. On stade protestovati proti izdatcima, kojima služi ratni ministar za izliku, kao i proti javnim fondima izdatim u potaji. Više putah prekinut po svetom otcu, morao je kardinal napokon na naročitu zapoviest obustavit svoj govor i zamučat. Dan zatim zaište papa kardinala, da podnese svoju ostavku, koju je kardinal poslao u jednom pismu, u kojem je bilo opazit ironiju. Za izpražnjeno miestu opredieljen je, vele, nieki Monsignor Mella, kojega je gibkost poznata.

Niemačka.

Berlin, 19. prosinca. Glasa se, da je dèržavno ministarstvo u subotu zaključilo, da se imaju obe kuće zemaljskoga sabora sazvati dne 12. siečnja.

Danija.

Dvorac Frederiksborg, najliepša sgrada Kristiana četvèrtoga i stolica Frederika sedmoga, izgorila je sasvim dne 17. u jutro. O tom pišu iz Kodanja, 17. prosinca: Polag onoga, što je dosad poznato, buknula je vatra u patosu medju trećim i četvèrtim katom nad sobom kraljevom. Već za malen čas poslie ponoći opazihu dim u četvèrtom katu i na to zahman tražiše da udju u trak ognjištu. Okolo 4. ure bukne vatra s izvanrednom žestinom, bèrzo se razprostreni i razori tako (iztočno) glavno krilo, kao i oba pobočna krila; veleliepna vitežka dvorana (na sievernom) krilu srušila se i sasvim je razorena. Da izbave cèrkvu, nalazeću se pod tom dvoranom, bili su učinjeni izvanredni napori, no badava; nieki svodovi od cèrkve srušiše se danas prod podne, kroz što dopadoše ranah mnoge osobe. Veći dio dragociene sbirke historičkih obrazah i slikah, kao i razni drugi predmeti od historične zanimivosti izbavljeni su, (kao što je poznato bèrzojav je javio uprav protivno), ali kraljeva zanimiva privatna sbirka sievernih starinah propala je. Kralj je neprestano bio pri požaru i upravljao je dulje vremena osobno, mirno i razborito naredbe za gašenje, stopram opetovano na to pozvan, ostavio je glavnu sgradu i pošto se je za izbavljenje niekih historičnih predmetah pobrinio bio. Malo zatim sruši se pèrvi toranj.

Francuzka.

Pariz, 22. prosinca. Ahmet Veffik efendija naimenovan je za turskoga poslanika u Parizu.

Pod naslovom „Papa i kongres" izišla je dne 20. prosinca u večer kod Dentua i Didota u Parizu brošura poznatoga gospodina Laguerronniere-a. Program, koi sadèržava ovaj spis, jest u kratko sliedeći: Svjetovno gospodarstvo papino ima se uzdèržat u krieposti no stegnu po kongresu samo na područje grada Rima. Papinski budžet sastoji iz tributa, koi plaćaju Rimu katoličke velike sile. Jedan oddiel vojske talijanskoga saveza sačinjava posadu Rima. Što se ima sbiti s Romanjom i legacijama, neizrazuje spis, no samo navodi, da Francuzka nemože posredovat oružjem u srednjoj Italiji a i da neće podnipošto nijednoj drugoj sili dopustit, da to učini.

Španjolska.

Vèrhovni zapoviednik španjolske pohodne vojske u Africi javlja iz okola oterskoga pod 12. t. m.:

„Jutros izišla je divizija pod zapoviedničtvom generala grofa Reusza da štiti radnje na tetuanskom drumu. Okolo podne udare Mavri iz Anghere na naše lievo krilo i dosadjivahu stražnjoj straži divizije. Ja sam ju dao odmah batalijunima 1. sbora podkriepit i stavio sam sve vojene sile u pripravnost, uzduž ciele linije za onaj slučaj, ako bi se vatra razprostranila. Nije do toga došlo i ja sam vidio s redute princa Alfonsa, kako su naše pobiedonosne čete neprijatelja uzbile posvuda. On je morao mnogo izgubit, jerbo nije prijalo zemljište njegovom načinu vojevanja. Naš gubitak iznosi na mèrtvim i ranjenim 40 momakah. General Rosz prispeo je sa svojim vojenim sborom; piehota je danas izkèrcana, a sutra će se izkèrcat konji, mazge i ratne sprave.

Pod 13. javlja isti zapoviednik:

„Uslied vierodostojnih viestih izgubio je neprijatelj u raznim dosad sbivšim se bitkama 5000 momakah. Ranjeni su umèrli malone svikolici uslied liekarskoga postupanja, jer se većom stranom služe žganjem. U Tetuanu i u svem taboru čini kolera velik poraz. General Rosz, koi se zabavlja izkèrcanjem, moći će stopram sutra iz Ceute izići sa trećim sborom.

Javljaju, da kod Anghere napred krenuše 4000 piešakah i 6000 konjenikah marokanske vojske; čini se dakle, da Muley-Abbas, generalissimus marokanski, ide u pomoć Mavrima, koji su se proti meni stavili na tetuanskom drumu.

Zapoviednik Caballos prispeo je sa zastavama, koje su Nj. veličanstva vojski poklonile. Depeša, koja je upravljena na ministre za rat, zaključuje se molbom, da izrazi ministar blagodarnost i smiernost, kojom su čete primile ove zastave i kraljici izreče zahvalu za dobrohotno vlastoručno pismo, koje je Nj. veličanstvo upravilo na vèrhovnoga zapoviednika.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Petrograd, 24. pros. „Journal de St. Petersburg" javlja, da je knez Gorčakov naimenovan pèrvim punomoćnikom i da će 31. prosinca odputovat u Pariz.

Posliednji ruski iz Kine dne 17. listopada otišavši skoroteča javlja, da rusko poslanstvo u Pekingu uživa podpunu sigurnost i slobodu; svi uznemirujući glasovi u tom obziru izmišljeni su.

Modena, 19. pros. Farini prieti duhovnicima, koji govore proti njegovim dèržavnim uredbama s težkim zatvorom i globama.

Turin 23. prosinca. Grof Cavour i Desambrois naimenovani su konačno za punomoćnike na kongresu. Senator Colla naimenovan je za predsiednika računstvene oblasti. Buoncompagni putuje danas u Firencu. Glasa se da će se i jedna sardinska fregata na jadra pridružit kitajskoj expediciji.

Odgovorni urednik. Dr. Demeter.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U SRIEDU DANA 28. PROSINCA 1859. Broj 296.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr austr. vr. — Za vanjsko, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Početkom dojdućega mieseca počimlje se pèrvi polugodišnji tečaj ovih novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine" obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravništvo Narodnih Novinah" franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb. Primili smo od duhovne mladeži senjskoga sieminišta sledeći dopis:

Zaboliolo nas je nemilo i boli svejednako, što je Neven poginuo, jerbo nebijaše taj osamljeni cvietak čime zalievati. — No prenusmo se opet iza sna. Dobri nam glasovi stigoše, koji javljaju, da ima rodoljubacah, koji nastoje nesamo Neven, ako im podje za rukom, uzkrisiti, nego što je više, snaju načine, kojimi bi i medju istim prostim pukom knjigu omilili. Ovaj nam je glas dobro došao. Zato se razigraše duhovi medju rodoljubnom bratjom i radjahu se plemenite misli, dok se evo složismo i sabrasmo za sada 25 fr. 61 n. u tu svèrhu, da tako i mi radostno susretimo glas gospoje Prašničke. Spasiteljan je njezin glas; jer se njim radi, da se podigne onaj, koi se sam dići nemože. Nije ovdie govor o kakovom propalom tèrgovcu, koi se je prenapinjao novci, da ga pomilujemo; već prignimo se u duhu u nisku kolibu, gdie ćemo opazit zabrinuta ali vriedna starca, golu ali sa svim tim čilu diecicu. — Pomozimo dakle njihovoj golotinji! Pružajmo pune šake. Sakupljejmo što kapom, što šakom, da nam nebude ponestalo svagdanje žèrtve na narodnom žèrtveniku, koi ako ponestane, bojati nam se je, da će Bog, odvrativši svoje vedro lice, sèrčbu na nas izliti, te predati marljivijem, obilne duševne darove našega naroda, kad mi zanj nemarimo.

Oglasite u Vašem listu kamo se imaju novci slati. *)

— an. Iz Gjurgjevca 22. pros. 1859. Jučer pèrvi put poslie tolikodnevnog izostatka ogranu nam blago i čisto sunešce, čisto kao čisto zlato, vèrhu ravne naše u bielo odielo odievene domovine, kao da su se upravo radi nastupivše radosti naše gusti oblaci uklonili izpred blagotvornih zrakah njegovih. Tako je, neka i našemu pragu godi sunce zlatno.

S jučerenjim danom doživismo i mi sreću i prigodu opasiti i pozdraviti svietloga bana našega, grofa Coroninia, patujućeg iz Slavonije. U Pitomači bude visoki naš putnik pod čelovodstvom gosp. generala Henrikca, višjih častnikah gjurgjevačke i križevačke pukovnije, kao i poglavarah miestnih, pristojno dočekan, odkuda se i on u predusetu glavne bojke opati, gdieno ga opet povelik broj častnikah ove pukovnije sa gromkim živio! uz kao prirodom stvoreni slavoluk, koi napis „Dobro došao" tim sjajnijim ukaza, dočeka.

Stigavši svietli naš ban oko pet satih popodne uz pratnju mnogobrojnih pratiocah na opredieljeno mu nočište „k bielom grozdu", pokloне mu se takodjer ovdašnja poglavarstva i cielokupna gudba pukovna posdravi ga zatim svojim složno i širom prodirućim glasovima, a javi stanovnikom tèrgovišta ovoga, da im je u sredinu prispeo njihov željno očekivani otac.

Kratko vrieme poslie u večernje doba zasuše do 48 osobah oko prostèrtih stolovah svoja miesta, gdieno banu bude uručena jedna piesma pod naslovom „Pozdrav" u zdravici i pievom u sboru do 8 sudielovateljah izvedena, na što naš gost najuljudnije zahvaliti se izvoli.

Riečju, gosp. pukovnik Ljubojević potèrsi se tom prigodom sva moguća upotriebiti, što mu plod njegove brižljivosti i posviedoči, da bude rietki taj doček što bolji i prijazniji po svietloga bana našega, komu vazda i svuda čast i slava, a napokon iz punih sèrdacah sretan put!

Tèrst, 24. prosinca. Javljaju iz Budve od 20. prosinca, da se je sinoć u blizini gèrčka brigantina „S. Nikola", kapetan Maljerski, opredieljena iz Tèrsta u Aleksandriju i natovarena daskama, razbila, pri kojoj nesreći utopilo se pet osobah.

Talijanska.

Turin, 21. prosinca. Glavni tajnik ratnoga ministarstva, konte Valfrè, odbio je u jednom pismu na učrednika lista „Unione", gospodina Bianchi Giovini-a, više obiedah, koje je isti podigo proti ratnom ministru Lamarmori. Gospodin Bianchi Giovini uvèrstio je istina ovo pismo, no skopča s istim nove navale. „Gazzetta piemontese" proglašuje sada od svoje strane više, od gospodina Bianchi Giovini-a izjavljene obiede za klevete i očituje ujedno, da će ministar pred parlamentom dati račun o tom.

Profesor Toselli u Brešiji iznašao je vèrstu paočine, kojom se mogu željeznički podvozi odmah obustaviti.

*) U jučeranjem našem listu pod Zagrebom nalazi se odgovor na to. Učr Nar. Nov.

Zagreb.

Nacèrtao Iv. Tkić.

(Nadalje.)

Thurnovi vojnici nakon mnoga jurišanja počine dostatnu štetu bedenom, au Vagerović neklonu duhom. Vagerović sada takodjer dosta štete svojom momčadi od 60 ljudih stanovnikom Greča, jer je iz težkih svojih topovah uderao na nje. Medjutim dogovore se Zapoljevci kao što Erdödy, Banfy, Tahij, da će Vageroviću pružit pomoć, i obskèrbit ga hranom i barutom. S toga jurišahu na gornji grad, gdie bijaše Thurn s vojskom. Miesec danah branio se je Thurn proti Zapoljevcem dobrom srećom, nu kad je vidio, da neće uzbit neprijatelja, zamoli iz Kranjske zemlje niemačku pomoć, koja pod vodjom Rauberom ljubljanskim biskupom baš onde prispije u Zagreb, kad su obsiednici odredili, da će se predat. Zapoljevci da nedodju medju dvie vatre, povuku se prema Varaždinu, ostaviv Vagerovića u biskupskom gradu. Sada čitava niemačka vojska od 10,000 navali na Vagerovića te obsiedne biskupski grad 13. sèrpnja 1528; dèržaše ga obsiedjena do 3. rujna, sa stalno dèržeći, da će malenu tu tvèrdjicu napokon i osvojiti, te počeše lagumi i vatrom i svakakimi nastroji zidine rušit. Vagerović odbi hrabro biesnoga neprijatelja, dapače sada mu svojom momčadi i topovi dosta jada. U tako biednom stanju pomanjka mu hrane u gradu, zato spusti iz grada niz zidine jednoga svećenika s pismom na biskupa Šimuna Erdödya, da mu priskoči u pomoć. Biskup, koi obsadjivaše tada grad sveto-jalžabetski, poruči mu po istom svećeniku, da se neka stèrpi, da će on s turskom pomoći ući u Zagreb. Kad razumije Vagerović, što mu biskup veli, posluži se bojnom varkom, dade čitav dan u trublje i igrala svirati i iz topovah pucati, radostno klicati i razglasiti, da mu velika vojska ide u pomoć. Niemački zapoviednici, misleći da su već unišli Turci u grad, dèržeć naime onaj cèrkveni barjak, koi se je na cèrkvi vijao, za turski, pokušaju zadnju sreću, razdiele se najme na više stranah i počmu podkapati bedeme. Tim razdielenjem dobro se posluži Vagerović, provali iz grada, mnoge poubija i pohvata. Videć Niemci, da će zlo proći, dignu obsadu. U to vrieme stigne poziv na Thurna, da pohiti k Beču, jer se Turci približuju. I tako se svèrši taj rat, koi Hèrvatskoj mnogo zla nanese. Poruše nam dva zvonika na pèrvostolnoj cèrkvi, od kojih se jedan jedva digne, a drugi osta nedignut; desno krilo iste cèrkve skèrpano je miesto rezanoga kamena svakojakim kamenjem. Ostalim cèrkvam, kao što sv. Martina, Antuna i Nikole, nezna se sada za trag; Dominikanah nestà u Zagrebu, a fratarski samostan bude do temelja razoren (solo aequatus)[47]. Budući da se zagrebački fratarski samostan broji medju najstarije ovoga reda, potrebno je niešto o njem reći. Četiri godine prije svoje smèrti († 1226.) posieti sv. Franjo Zagreb sa svom malom družbom, gdie ga Katarina Galović ljubko primi i ugosti. Prije svoga odlaska u Italiju ostavi dva svoja sliedbenika u Zagrebu, kojim godine 1233. kaptol zagrebački sagradi samostan. Da je za vrieme rata medju Zapoljem i Ferdinandom bio porušen, napomenuo sam prije. Valjalo je dakle da se opet uzdigne. Nastojanjem otacah, pomoćju Zagrebčanah i grofice Elisabete Moškonieve rodjene Erdödy podigne se kao kakova izbica (humili structura reaedificatus) iznad zemlje. Nu pomoćju Franje Keglevića god. 1656. položen je čvèrst temelj i godine 1669. bude već pod krovom. U istom samostanu medju ostalimi znamenitostmi nalazi se kapela posvećena sv. Franji, i veli se, da mu je ondie, kad je posietio Zagreb, izba stajala; kasnije Helena Patačić dade ju ukrasiti svojim troškom.

Sila, koja je imala Hèrvatska, iztroši se skoro već sasvim bijući se s Turčinom, a i ono malo dobra ote joj domaća raspra medju biskupom Šimunom Erdödyem i Ivanom Šubićem. Podje dakle Šubić godine 1539. s vojskom na

[47]) Švear IV. 321. Kukuljević Pèrvost. cèrkva 64.

Broj dosad u Lombardiju vrativših se, iz austrijanske vojske odpuštenih soldatah iznosi 40.000 momakah.

„Perseveranza“ — organ one stranke, koja je laganje i klevetanje već više godinah sistematično tierala — ljuti se do biesnila zbog niekih razkritjah, koja joj nisu po ćudi. „Ti se žestiš, dakle imaš krivo“, može joj se viknuti s gèrčkim filosofom.

U Milanu nalazeći se mletački biegunci izabrali su sliedeće zastupnike: Konta G. B. Giustiniana, konta P. Cornerra, F. Bettia, dra Breana i L. Fortisa.

„Ecco della Borsa“ kori oštrim izrazima biesnoću kartanja, koja je zavladala u sveučilištu pavijskom.

I u Milanu bile su dvie osobe otrovane pomiešanjem liekarijah u liekarni.

U Genovi bila je 18. prosinca velika vijavica sa sniegom.

Firenca, 17. prosinca. Današnji „Monitore“ obnaroduje proglas vlade, u kojem ista javlja, da će „glavni gubernator saveza nezavisnih dèržavah Italije“ dne 20. prispieti u Firencu.

Kažu, da su u Mirandoli uhvatili dva preobučena draguna vojvode modenskoga, kod kojih su, vele, našli 2000 komadah Napoleondorah i razna važna pisma.

— Broj papinskih vojenih silah u markama iznosi polag lista „Piccolo Corriere“, 800 Švajcarah, 200 karabinierah, 250 topnikah i 3 domaće kumpanije u Jakinu a 2400 Švajcarah, 500 karabinierah 103 topnika, 100 dragunah, 880 domaćih lovacah i 4 poljska topa u Pesaru.

Turska.

Carigrad 14. prosinca. Mehemet Džemil bej naimenovan je sučlanom tansimatskoga vieća. Ubojica sèrbskoga senatora Aranđelovića pogubljen je. Zbog razprostranjivanja razbojničkih i ubojičkih nasèrtah učinjene su stroge redarstvene naredbe. Kabuli efendija naimenovan je mustešarom ministarstva izvanjskih poslovah. Željeznice medju Tčnavodom i Kistendž -om svèršena je. Opet je u tursko područje došlo 1000 Čerkesah.

Rusija.

Polag jednog petrogradskog dopisa u „Dzienniku Poznanskom“ zaključeno je cenzuru podpunoma preobrazit. Dosad nije bila cenzura na nikakav način usredotočena, budući da je svako ministarstvo, svaka oblast imala vlastitoga cenzora. Političi članci morali su se dakle ministarstvu izvanjskih poslovah, literarni ministarstvu javne prosviete, vojnički ministarstvu rata pošiljati itd. Svikolici cenzori dèržali su svake nedielje sbornu siednicu, u kojoj su se pretresali somnjivi članci. Uz to obstojao je još i središki odbor, koi se je svaki miesec sastajao i iz kojega su proizilazile posliednje odluke. Polag novog opredieljenja pasti će svekoliko cenzurstvo pod navlastito ministarstvo, za glavu kojega naimenovan je, vele, već dèržavni savietnik baron Korv.

Danija.

Kodanj, 26. prosinca. Kad se je kralj, oprostivši se od razvalinah svojega ljubljenoga dvorca Frederiksborga, u subotu preselio u ovdiešnji dvorac Kristiansborg, buknula je i u ovom vatra. „Faedrelandet“ piše o tom: Po gradu razprostranjeni glas, da je nastala vatra u Kristiansborgu, nije neosnovan. Vatra nasta u podrumu, gdie se je čuvalo ugljevje, no bila je odmah ugašena. Ali kažu, da mnogi misle, da je vatra podmetnuta bila, budući da je upaljeno ugljevje bilo od dèrvah nedavno kupljenih. Može se uzeti, da će se proti tome povesti stroga istraga.

Kralj dobiva sa svih stranah znamenja učestja; tako je još u subotu primio jednu depešu od kralja švedskoga, koi mu izrazuje sèrdačno sažalovanje; od toga vremena imali su i predsiednici od obadva tinga (savieta) u istu svèrhu audienciju kod njega.

Španjolska.

Prispiela je u Pariz prieko Marsilje viest, da je španjolska vlada luku od Ceute proglasila slobodnom, da obskèrbljivanje vojske za expediciju proti Maroku olakša. U Marsilji kupili su već za ovu svèrhu potrebno žito. Na španjolskim pijacama skočile su ciene tako, da vlada nemože tamo učinit svojih nabavah.

Odziv.

Doprieše i do nas Podravacah mileni glasi cienjene gospoje Prašničke; pa zar da ovi, plamom domoljubja nacèrtani glasovi bez odzive izčeznu na našoj liepoj ravnici? — Ne! to nemože biti. Valjda još nije izginula u sèrcih naših ljubav domovine i naroda?! — Nije! nije! Jer se već od više stranah domoljubi odzovnuše na velevažan i upravo na prosvietu naroda smierajući poziv.

Ja sudim, da je sveta dužnost svakog domoljuba i Slavena, prosvietu naroda svoga sa svim svojim silama promicati. Od tog zavisi život i smèrt naša. Jer u današnjem razvitku evropejske prosviete, nemože si ni jedan narod život uzdèržati, koi sjedinjenim materijalnim i duševnim silama nenastoji stupit na polje razvitka izobrazovanja.

„Pèrve vrane na trag padaju.“ veli narodna poslovica. — I naši su stari niekoč, ako ne baš pèrvi a to sa cielo medju pèrvimi bili, koji su prionuli poslu prosviete — pa zar da mi uzbudemo nevriedni sinovi takovih slavnih predjah? Zar da se po nemarnosti vašoj ispuni na nama gore navedena poslovica?

Složimo se. Hvatajmo se ruku za ruku svi u kolo narodno. Poklonimo na žèrtvenik prosviete narodne svaki po mogućnosti koju paru; sveta je to dužnost naša!

Evo i ja, da jedan kamenčić zdanju prosviete narodne doprinesem, obvezujem se da ću na svèrhu po g. Prašničkoj naznačenu svake godine 4 stot. s. v. do smèrti izplatjivati, i to smatram za svoj najsvetiji dug.

U Podgajcih dne 19. prosinca 1859.

Slavoj Maršo s. r.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

Gradac, dobro biskupah zagrebačkih, nu sva mu nastojanja bijahu uzaludna; zato da si nadoknadi štetu, porobi biskupova sela. Šimun Erdődy prispije s vojskom i razbije Šubićevu četu, nieke i pohvata, a Ivan Šubić sám jedva uteče. U to vrieme (god. 1540.) umre Ivan Zapolja, a Šimun biskup tekar po njegovoj smèrti predje k stranki Ferdinandovoj. Ivan Šubić nije nikako mogao pregoreti, što ga lanjsko lieto biskup potuče, zato skupiv vojsku udari na biskupov grad; nu ni lietos neposluži mu sreća, jer bude iz grada Vinodola zèrnom pogodjen i ostà mèrtav na miestu. Njegov brat Nikola, da Ivanovu smèrt osveti, iste godine 1541. udari dva puta na Zagreb, kaptol porobi i učini do 5000 for. kvara. Na kanoničku prošnju izda kralj Ferdinand zapovied, da Nikola Šubić vrati kaptolu ono, što silom ote. Nikola pokori se tomu [58]. Najveći uzrok pako, zašto se zavadiše, jest taj: Kastelan biskupova grada u Zagrebu, Juraj Kèrhen, potlačiv viernost, koju prisegne svomu gospodaru, uteče god. 1540. s množtvom biskupova blaga u Medvedgrad k Šubićem (Zrinjskim). Da ga Šubići kako nagrade, izruče mu kastelanstvo Medvedgrada, koi poče od tada proganjati biskupove ljude i plieniti biskupova imanja [59]. Vuk dlake nemienja, tako i Juraj Kèrhen, premda su se gospodari njegovi pomirili s biskupom i kaptolom, ipak on neodusta od proganjanja Zagrebčanah. Čestim vojevanjem i ratnimi troškovi osiromaše kanonici, a tu njihovu biedu poveća strah pred Turci. Zato da uzmognu čim plaćati vojsku, uzmu iz shranbe pèrvostolne cèrkve zlatan križ, zdielicu, tri zlatna lanca i mnogo srebèrnine [60]. Nužda bijaše golema, a tko im može to u zlo upisat? Strah bijaše prenagao, jer Turci moradoše okrenuti oružje proti Persijancem. Premda je bio mir s Turci i oni ratovahu u Persiji, ipak bojati se je bilo, da nebi ugovor prekèršili. Zato izda Ferdinand kralj zapovied, da se u Zagrebu gradske zidine, koje su bile oštećene od Zapoljacah, i tom prilikom sagrade na Žvircih [61]) tri nova tornja godine 1551.

(Dalje će sliediti.)

[58]) Švear IV. str. 355.

[59]) Arkiv III knj. 55.

[60]) Švear IV. 359.

[61]) „Žvirci“ ili dverce (malena vrata) bili su načinjeni za vrieme Karla I. oko godine 1335. nedaleko od kraljevskoga grada. Bilo je jošte prije niekoliko godinah na Žvircih vidit jedan četverouglasti toranj. Godine 1852. prije dolazka Njeg. veličanstva cara Franje Josipa I. bude razoren i onim kamenjem podzidaše brieg, koi se i onako ruši. Tim dakle učiniše dvostruku štetu, pèrvo razoriše toranj, a drugo badava potratiše vrieme i dielaoce. U obće može se reći, da XIX. viek sve ono, što nam je od starih preostalo, kao kakovo barbarsko dielo hoće da uništi.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 3295 (Fin.—51) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

1. Die Arbeiten zur Reparation des Trottoir-Steinpflasters im Umfange des Ärarial-Sabbas Vukovićschen Gebäudes in Fiume, so wie die Arbeiten zur Leitung der Dachrinnen, Abzugscanäle in den Haupt-Canal daselbst, in dem richtig gestellten Kostenbetrage von 297 fl. 25½ kr. ö. W. werden im Wege der öffentlichen Versteigerung bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Fiume am 20. Jänner 1860 dem Mindestfordernden zur Ausführung überlassen werden.

Die Arbeiten bestehen sammt Materiale:

a) an Maurerarbeiten . . .	159	fl.	6	kr.
b) „ Steinmetzarbeit . .	104	„	—	„
c) „ Gusseisernen Waaren	20	„	—	„
Zusammen . .	283	„	6	„

CMz, oder 297 fl. 25½ kr. ö. W.

Das nach dem Kostenbetrage entfallende 5% Vadium beträgt 15 fl. ö. W.

Bei der Versteigerung werden auch schriftliche Offerte, welche die gewöhnlichen Erfordernisse enthalten, angenommen werden.

Der Bestboth, wenn er den Fiskalpreis nicht überschreitet, wird sogleich bestätiget und der Ersteher wird gehalten das erlegte Vadium bis auf 10% des Erstehungsbetrages zu ergänzen.

Die übrigen Lizitationsbedingnisse sind die gewöhnlichen und können wie die Lizitationsgrundlagen bei der k. k. Finanz-Bezirks-Direktion in Fiume in den gewöhnlichen Amtsstunden eingesehen werden.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Fiume am 16. Dezember 1859.

Nr. 11586 (Fin.—52) 3—1

Lizitations-Kundmachung.

Am 16. Jänner 1860 wird das ärarische Seidenspinngebäude in Kreutz sammt Zugehörungen im öffentlichen Lizitationswege veräussert werden, hievon geschieht mit dem Bemerken die Verlautbarung, dass der Fiskalpreis mit 2021 fl. 45½ kr. bestimmt wurde, bis zum Lizitationstage auch schriftliche Offerte zulässig erscheinen und sonstige Bedingungen sowohl bei der gefertigten k. k. Finanz-Bezirks-Direktion als bei dem Steuer- und Domänen-Amte in Kreutz eingesehen werden können.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Warasdin am 24. Dezember 1859.

Nr. 2869-pol. (Izv.—209) 3—2

Edikt.

Von Seite des k. k. Bezirksamtes Moslavina wird bekannt gegeben, es sei über Ansuchen Sr. Exzellenz des Herrn Grafen Nikolaus von Seisen, und des Grafen Hrn. Adolf von Seisen Gutsbesitzen in Croatien zu Handen ihres Bevollmächtigten Hrn. Nikolaus Thanhoffer Gutsverwalter der Herrschaft Paukovac von der k. k. Berghauptmannschaft zu Agram denselben die Schurfbewilligung für den ganzen Bezirk Moslavina auf die Dauer Eines Jahres, d. i. bis 29. Oktober 1860 ertheilt worden.

Moslavina am 11. Dezember 1859.

K. k. Bezirks-Vorstand

v. Tomassich.

Br. 2913. (Izv.—208) 3—3

3000 stabalah hrastovah

prodavati će se putem dražbe iz ravnih šumah obćine grada Požege dana 16. siečnja 1860 u 15 razdielah po 200 stabalah.

Obližnji uvieti mogu se u magistratskoj pisarni u Požegi svaki dan tečajem običajnih službenih urah uviditi.

U Požegi 16. prosinca 1859.

V. Somogyi s. r.

Načelnik.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U ČETVERTAK DANA 29. PROSINCA 1859. Broj 297.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzemši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr austr. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3. puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

☞ Početkom dojdućega mieseca počimlje se pèrvi polugodišnji tečaj ovih novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine" obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.

Da uzmogu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravničtvo Narodnih Novinah" franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

☞ Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.

Ujedno molimo sva onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

⊙ Iz Podravine vojničke 23. pros. 1859. Nema zime bez vietra, i to iztočnjaka, ma i neduvao, kao da kani što je gori obratiti doli. Ako uztraju još samo dvie noći ovako kao što prošasta bijaše, sagradjen nam je na dravi novi most i bez novacah, gdie se netraži ni prevoznina, ni mostarina. — Snieg je zapao do koljena, saonik se dogotavlja, nemerimo ako se ni za dva mieseca nerastoči, ma nam se i krivo vidilo pri susretu desno ili lievo zavijati s predpregom, samo je u strahu naš poljodielac za usievom zimnim, jerbo zemlja nije dovoljno smèrznuta, toga radi moglo bi žito kasnije stradati ili posve ugušiti se pod tolikim sniegom, a i onako je toga dobra malo po naših žitnicah naći, malo kažemo, tako da je mnogomu negospodaru sad već daha ponestalo, bježeći to simo, to tamo sa tim živežem, a šta će biti dalje na prolieće kad se otvori radnja? a bez diela nema jela. — Naš je seljanin u izkustvu gospodarstvenom još diete; on još nezna što bi on neobhodno imao znati, šta je njegovoj kući n. pr. na godinu danah hrane i kèrme potrebno, ako više u dvor uvozi, više raznosi i potepe, to je stari običaj, stari grieh, i tako mu razlagao, pisao u putjivao ga dan i noć, sve u zaludu, kao bobom u stienu, on ostaje novak, to novak u staroj koži.

Mi posiedujemo istinabog dosta učionah, nu s kakvim plodom rodi nam to sieme? Ako vidimo gdie kojega diečaka, dievojku ili snahu iz knjige koju molitvicu moliti, mislimo da je svèrha dokučena, a kad mu je ključeve preuzeti, onoj pako kuhače se latiti, nezna si ni imena podpisati, kamo li da si popiše što bi lahko na štetu gospodarstva zaboraviti se moglo, kao što to i biva, ili da si pročita koju o kućanstvu ili vèrtljarstvu itd. glaseću knjižicu. Riečju, dokle se to veći obzir neusmo na nauke gospodarstva, slaba nam ploda iz naših tolikih učionah.

I to još. Često čitamo u Nar. Nov. razne predloge, kako da se barem jednoga krasnoslovnog lista opet dobavimo, nu evo nam nove godine pred vratih, a mi ćemo kako mi se čini i nadalje ostati u staroj nemarnosti i nehajstvu. Ja sudim, kad već neima te neima za sad na toj strani sreće, da bi u tom pomanjkanju dobro učinili, kad bi staru Danicu na obzorje narodnoga krasnoslovja opet izvabili, tako naime, da se može poseb ili kao priloga k Nar. Nov., kako komu valja, dobivat. Ta ogledajmo se prije na broj predplatnikah, to je upravo ta bolest, ja bi rekao, od koje naši listovi ginu i propadaju, kao ptica bez krilah. Čudim se, kako još i Nar. Nov. životariti mogu! Evo, naša Podravina ima od prilike do 28.000 stanovnikah a nekoliko sam saznao, dèrže ih dvojica uključivo samnom, dakle na 14.000 stanovnikah dolazi jedan list!!

Zagreb.

Nacèrtao Iv. Tklč.

(Nadalje.)

Valjalo je Hèrvatskoj još ono malo silah, što joj preostà, obratiti za duševni napredak, a da uz to bolje prione, posla joj višnja providnost za biskupa god. 1563. Gjuru Draškovića, koi odmah pèrve godine, da se izobraze Hèrvati, sagradi (godine 1546.) s pomoćju kaptola zagrebačkoga sieminište. Pitomci ovoga sieminišta podučavali bi se u pèrvih početcih književnosti, a kada bi se to naučili, razposlani bijahu na višje nauke ili u Rim, Beč ili Bolonju jer nebijaše u Hèrvatskoj gimnazijah, kao što u sadanje vrieme. Fratri u svojih samostanih bijahu podučavani za duhovnike, a canonici magistri podučavali bi pako one, koji bi se žèrtvovali svećeničkom stališu. Pèrvu gimnaziju u Hèrvatskoj utemelje Pavlini god. 1582. u Lepoglavi, koja je s dobrim uspiehom napredovala, dok joj zagrebačka lovor neotme. Kako se je pako u Zagrebu podigla gimnazija, potrebno je sciениm navesti. Godine 1600. nieki Benedikt Blažeković, kalvin, življaše u Zagrebu. Ovomu čovieku, budući da je pošao u Požun na sabor, omile veoma Jezuiti i njihov način učenja. Vrativši se sa sabora kući u Zagreb, pohvali ondiešnje Jesuite, kako liepo podučavaju diecu i tako probudi želju u mnogih, da bi se kako na način lepoglavske gimnazije barem u Zagrebu takova podići mogla. Hèrvatsko plemstvo zauze se veoma za to, te odredi poslanikom, koji su 1601. pošli na sabor, da umole u otca Alfonsa Karilla, predsiednika jezuitskoga, neka im niekoliko vèrstnih otacah pošalje, da mogu učit i da će im dano biti sve što će zahtievati. Poslanici došav u Požun, nenadju Karilla; što će sada, nego okrenu nagovarat Jezuitu Ivana Zanića, koi im obeća, da će svakako izradit u predsiednika, da zadovolji Zagrebčanom. Trud i nastojanje Zanićevo ostà bezuspiešno do god. 1606., kad je on isti dobio vlast poći s otcem Petrom Vragovićem u Zdgreb, kamo kada prispiju dne 28. listopada, budu svečano primljeni; nastane se u kući Beltezara Vlahovića, gradskoga sudca. Čuli smo prije, da je Matija kralj ugarski premiestio Dominikane iz Laške ulice na Greč i da su se ti otci razišli u vrieme rata medju Ferdinandom i Zapoljem. Njihov samostan (blizu cèrkve svete Katarine) stojao je pust. Taj dakle zapušten samostan daruje Zagreb Jezuitom, da ondie sagrade si samostan i školu i u zdanju da će ih podpomagat, što su zbilja i učinili. Zazovu dakle god. 1607. u cèrkvi svetoga Marka na same trojake duha svetoga i onda podju u kuću opredieljenu za škole, gdie imahu do 300 učenikah[62]). Jezuiti učahu u Zagrebu do god. 1773., kada bijahu odavdie odpušteni. Od kolike su nam koristi bile ove škole, u kojih se je latinski učilo, i budući da se i sada već pogovara, da bi kod staroga ostalo, navadjam rieči veleučenoga gospodina Ant. Mažuranića: „Posliedice ovih školah bijahu u narodnom obziru za nas vèrlo porazne, još prije niekoliko godinah skoro nitko nije znao za stariju literaturu hèrvatsku n. pr. za Gundulića, Zrinjskoga itd., a tko je to za nju i znao, nemogaše ju razumieti; vèrlo riedki umieli su čitati hèrvatska i bosanska pisma, listine, povelje, zakone itd. a i ovi riedki bijahu dèržani kao niekakvi čudni ljudi i neobični; većina učenih Hèrvatah nije ni znala, da su Hèrvati, a i oni, koji su se dèržali za Hèrvate, nisu hotieli Hèrvatah iz drugoga kraja priznati za Hèrvate. U ovih školah odhranjivali su se domaći sinovi na tudjinski način, kao pravi tudjinci, i to ne samo po tom, što im se ništa nije predavalo iz slavjanskoga jezika, nego još većma po tom, što se je s prevelikom zanešenošću za liepotom latinskoga jezika mladićem ulievala mèrzost prama narodnomu tobože barbarskomu jeziku. Tim nije čudo, što ni najbolji ni najučeniji naši ljudi nisu mogli skladno i ugladjeno ni deset riečih progovoriti našim jezikom; nije čudo, što su gdiekoji naši inače visokoučeni i mnogocienjeni Hèrvati tim neprijateljskim duhom u školah opojeni marljivo nastojali, da bez svakoga milosèrdja unište svakojaka stara možebit od najveće važnosti hèrvatska pisma, a osobito ona, koja su po starohèrvatskom načinu glagoljskimi slovi pisana bila, i to sasvim u dobroj nakani, da zataru uspomenu toga barbarstva medju našim narodom i da nebudu morali pocèrveniti kada od srama pred kojim tudjincem, ako bi spazio, da stara hèrvatska pisma nisu pisana uljudnim latinskim nego barbarskim hèrvatskim jezikom! Jednom riečju: ove škole navedoše nas u narodnom obziru tekar u pravo barbarstvo . . . . Kroz ove škole prošavši Hèrvat nije od svega, što je učio, ništa mogao priobćiti svojoj materi, sestri i drugim ljudem, koji se nisu bavili u tih školah; on dakle nije mogao svietu ni pokazati svoje učenosti, niti je imao druge zadovoljštine, van što mu se je neuku sviet čudio, da je svèršio desetu, dvanaestu ili čak trinaestu školu, pa makar ništa neumio hèrvatski kazati od svega, što je učio. Te škole učiniše, da dočim smo mi Hèrvati onda u narodo-knjiženvnom obziru mnogo bolje stali nego Niemci (Gundulić god. 1620.), ostasmo dosad ponajviše nastojanjem ovih školah dva stolieća za Niemci[63]). Godine 1848. počelo se je predavati sve hèrvatski, i kako je znatno bilo odmah opaziti napredak u svem, a kako god. 1857. zavlada niemački jezik, od tada ima u sedmoj i osmoj školi po četiri najviše po pet učenikah. Želiti bi bilo, da se svojski zauzme za naš jezik. Toliko o školah. Ako se čoviek samo s jednom stranom bori, hajde de, nu jao kad mu se opirat valja dvima strankama. Hèrvatom, kojim dosta jada zada Turčin, dospije kuga i glad god. 1570. to just posliedice rata, a najbolje ugniede se u Zagrebu kao glavnom gradu Hèrvatske. Koje nepomori kuga, glad ih zakolje. Mnogo

[62]) Drugo izviešće zagreb. gimnaz. (g. 1852.) str. 9—14. Bedeković. Natal. Sol. S.

[63]) Ibid. str. 15.

R. L. Iz gorskog kotara 25. prosinca. Eto nam prispije božić ali je pobielio prieko svake slutnje. Snieg je kod nas tako silan zapao, kakvoga već od 20 godinah zapamtili nismo. Uslied sniega jošte je komunikacija sa našim primorjem gotovo petnaest danah sasvim prekinuta. Tek sada moguće je zamete sniega na Osoju i Jelenju kod Rieke prekidati i nadat se je da će se za koi dan opet moći k moru s manjimi tovari.

Naravski da tèrgovina u primorskim gradovima po ovom sniegu jeko tèrpi. Već petnaest danah nije se nijedan voznik pokazao na Rieki. Osobito ubiedjuje ovo nepovoljno vrieme onu množinu fakinah, koji se u primorskim gradovima nalaze; oni neimaju po gotovu nikakove zaslužbine i vele će žukavno božićevati. Nasuprot došao je snieg u dobar čas za jednu stranu žiteljstva u ovom kotaru, koja iz Luizinske ceste kidajući snieg po nieto novacah zaslužuje. Već do sada bilo je upraviteljstvu toga druma prisiljeno niekoliko hiljadah za razgèrtanje sniega potrošiti.

Narod je u ovim stranama glede hrane u velikoj nevolji. Već oddavna nije toliko hrane pofalilo koliko lietos. Prekomierna suša ovoga lieta učinila je strašne štete po poljima i livadama. Groza nas hvata, kako će još na prolieće biti. Kukuruza, graha i proje ima jedva za sieme a i stèrvine bilo je na pol manje nego li lanjske godine. K tomu nije bilo lietos ni prilike, da si narod što zasluži. Bože nas občuvaj samo od velikoga glada, pred kojim sve trepti već sada.

Talijanska.

Iz Turina 23. pros. javljaju bèrzojavnim putem: Kao što se čuje iz pouzdanog izvora, izabran je komandier Jocteau za sardinskoga poslanika u Beču. Službu, koju je on dosad u Švajcarskoj obavljao, preuzet će kavalier Negri.

Kralj je danas podpisao razpis, koi gospodu Cavoura i Desambrois-a imenuje poslanicima Sardinije na sardinskom kongresu. Drugi punomoćnik kraljevine obie Sicilije, gospodin Canofari, odputovao je danas iz Turina u Napulj.

Sardinska vlada namierava dati se po poslaniku zastupat na švedskom dvoru i misle, da je Roderik Doria di Cirié, sada poslanički tajnik u Berlinu, opredieljen za ovo miesto.

Iz Napulja javljaju od 17. pros., da je Antonini već 17. t. m. ostavio Napulj s odgovornim pismom svoje vlade na francuzki poziv za kongres.

Firenca, 22. prosinca. Buoncompagni imao je danas svoj svečani ulaz u naš grad. Ministri Cadorna i Ridolfi otišli su mu na susret do Livorna. U Firenci dočekali su ga svi sučlanovi vlade kao i varoške oblasti. Neizmierna množina svieta dodje mu na susret i pratila ga je s ushićenim klicanjem na njegovom putu kroz grad. Mnoge kuće resile su slike, koje su nosile ime kralja Emanuela, Buoncompagni-a, Ricasoli-a i imena ostalih sučlanovah vlade.

Počastne sablje, koje su stanovnici Rima posredstvom podpisah dali načinit za cara Francuzah i kralja Sardinije, gotove su sada. Izradio ih je Cassellani pod upravom vojvode Sermonete polag starinskoga ukusa i veoma im se dive. Vojvoda Sermoneta poznat je već od trideset godinah kao pèrvi poznavalac oružja iz etrurskog i rimskoga starinstva. Ove dvie sablje spadaju, vele, — neglede na zlato, drago kamenje, mozaike, email itd. — medju najizvèrstnije proizvode sadanje zlatarske umietnosti u Italiji.

Francuzka.

Sve se više vidi, da se krug kongresa sve većma umaljava i da će svakolika pitanja, koja se netiču Italije, ostati izključena. Kao što je poznato, Englezka se je otvoreno izrazila i proti razpravljanju pomorskoga prava a Francuzka, koja se tako dèrži, kao da nema ništa proti tomu, ako bi se to pitanje uzelo u pretres na kongresu, mogla bi se sietiti, da su za više ratovah sada vladajuća načela Francuzkoj razprostranjenim strahom pred poduzetjima francuzkih bojnih brodovah bila dobro došla. Ima znakovah, iz kojih bi se zaključit moglo, da Francuzka neće veoma siliti, da se to pitanje donese pred kongres. Nastojanja hanzeatskih gradovah ostat će po svoj prilici bez uspieha još i onda, ako bi koja dèržava, na čast načelu, u Parizu rieč zametnula o poslu pomorskoga prava. Sada se uobće više zabavljaju s etrurskom kraljevinom nego li ičim drugim. Nastoje vojvodu Leuchtenberžkoga preporučit Talijanima kao potomka Eugena Beauharnai-a, koga je Talijanska posinila, no dosad nisu u tom obziru postigli nikakova uspieha.

Pariz 21. prosinca. U ratnom odsieku predstoje najobsežnije i najraznovèrstnije promiene. Neradi se samo o modifikacijama u uniformiranju raznih četnih sborovah, već o duboko idućoj bitnoj reorganizaciji pojedinih vèrstah oružja. Čini se da je izviestno, da posliednja vojna nije bez upliva na to ostala. Car sám radi na novoj sistemi postavljanja vojene reserve; general Leboeuf, koi je naimenovan carskim adjutantom, dobio je nalog, da učini predlog o sasvim znatnom razprostranjenju artilerije. Nasuprot će se, vele, težko konjaničtvo, koje se zbog neizmiernoga dohvata topovah i toli osavèršenoga ništanskoga oružja, sve većma dokazuje neshodnijim, znatno umalit. Izvan toga zabavlja se maršal Randon novim udobnim razdieljenjem u svojem ministarstvu. Kažu, da će se načinit više novih podrazdielah i glavno tajničtvo. Ratni budžet neće time naravno ostat u granicama, koje su mu dosad naznačene bile; no misle, da se zbog toga neće odgodit ove reforme, nadjene za potrebne.

Grof Eu, najstariji sin vojvode Nemourskoga, komu je sada 17 godinah, sudielovat će po svoj prilici kao oficir od ordinancije maršala O' Donella kod španjolske expedicije proti Maroku.

Pariz 23. prosinca. Sinoć prisutstvovali su car i carica pèrvoj predstavi drame „Tureuse de cartes" u kazalištu „Porte St. Martin." To je dramatizirana poviestnica mladoga Mortare

---

tada sirote ostavljene, od otca i majke, moliše kruha, a nebijaše, tko bi ga podao. Biskupovao je tada Drašković, koi videći nuždu ostavljene sirotčadi, razdieli svoje imućtvo medju uboge i bolestne, riečju Drašković bijaše takovim pastirom, kakovih je malo imala ta stolica. Modrice, koje doda glad i kuga, nezaciele, al opet Turčin pred vrati. Jednomu oddielu našinacah, koji su pošli proti nevierniku, zapoviedao je Franjo Filipović, kanonik zagrebački, koi bude po nesreći kod Ivanića god. 1573. zarobljen i u Carigrad odveden. Tude prisiljen mnogimi mukami zateji Isukèrsta i poturči se. Kako je žalostno to dirnulo Draškovića, i još kad je začuo, da se isti poturica hvasta, da će za tri dana Zagreb osvojiti, vidi se odatle, što dade njegovu kuću u kaptolu, gdje je sada sieminište, pocèrniti, vrata i prozore polupati i tako nagèrdjenu, pustu ostavi nieko vrieme, dok nesagradi ondie sieminište, koje se toga radi prozove „cèrnom školom" [64]). Jošte iste godine (1573.) urote se u sievernoj Hèrvatskoj u Stubici i oko nje seljaci, budući da su neobično sgnjetavani u onih zlih lietah, proti gospodi. Na čelo ovoj uroti postave Matiju Gubca, špana, seljaka iz Stubice u Zagorju, koga i kraljem proglase. K ovomu priklope se i Posavci, kranjski i štajerski seljaci, koji uznemirivahu gospodu do zla boga. Plemići povedu vojsku proti seljakom, koje sretno potuku i nekrunjena kralja Matiju Gubca uhvate, u Zagreb dovedu i osude na smèrt. Na dan njegova pogubljenja odvedoše ga na tèrg sv. Marka [65]) i ovdie posadivši ga na željezni usijani stolac, kruniše ga (budući da nebijaše krunjen od seljakah) željeznom u ognju usijanom krunom, derahu ga kliestima, odsiekoše mu glavu, a trup razsiekoše na četvero. Grozoviti doista čin, koi nedolikuje nimalo tadanjim plemićem, pokazuje, da bijahu još prostiji od onih, koji se proti njima digoše. To se je sve pako dogadjalo na onom miestu, gdie danas četiri pločnasta kamena stoje, vèrhu kojih postavljen je kasnije stup Marij. [66]). U Zagrebu pripovieda se, da leži pod onim kamenjem zagèrnut zmaj (pozoj), koi mnogo zla počini, i ako bi tko izkopao to kamenje, da bi opet živ utekao.

Kada je već Zagreb toliko pretèrpio i mislio odahnuti i podići se, poremeti mu sve osnove god. 1586. i 1590. strašan potres. Viditi je kao da se je sve urotilo proti Zagrebu, jer kad ga potres nemogaše iskoreniti, zagroze mu se Turci, kojimi on bijaše tèrn u oku. Navale dakle god. 1592. na grad Sisak, grozeći se, da će odavde na Zagreb. Zato umole varošani kralja, da nebi kretao iz Zagreba topove, već da podvostruči u njem vojsku, ako bi od potrebe bilo. Kralj izda zapoviedi god. 1593. Nadaždu, da Zagrebu sa 1000 konjanikah pohiti, budući da su se Turci podosta prikučili k njemu. U istinu dodje Nadaždi u Zagreb i vojsku po kućam nastani i tu osta čitav miesec danah čekajući Burgavija. Za vrieme ovoga očekivanja pobio je više putah Turke i iz Turopolja protierao ih. Burgavy jedva jedanput prispije u Zagreb i tu sjediniv se s Nadaždom, udari na Turke. U to vrieme poče se Sava razlievati, te tako naši prinudjeni bijahu vratit se kući, što Turkom u dobar čas prispije, jer nanovo zauzmu Turopolje [67]).

Napomenuo sam, da su se sabori dèržali u Zagrebu, oko je Hèrvatskoj kakova pogibelj zaprietila, kao n. pr. godinah 1587., 1593., 1596., 1709., 1711. itd., osobito u najnovije vrieme. Najznamenitiji bio je god. 1613., u kom zahtieva Tomo Bakač, da se varaždinski magistrat strogo kazni, što je mnoge odmetnike protestante naime pod svoj skut primio. Piše se, da je tom prigodom tèrgo mač i bacio na stol, rekav „da će ili on od toga željeza prije poginuti, ili se s onimi, koji dèrže nepovoljne goste, pobiti, ili u Dravi utopiti, jer tako zabačenoga zakona nemože u kraljevini tèrpiti" [68]).

Skoro da sam opisivanjem Zagreba zaboravio na njegov najveći ures, t. j. na pèrvostolnu cèrkvu. Tatari, kako sam malo napomenuo, poharaju ju i popliene. Stiepan II. vrativši se poslie pobiede Tatarah, poče popravljati na pol razorenu pèrvostolnu cèrkvu. U njega ugleda se i Timotheo II., biskup zagrebački, kako svjedoči kralj Stiepan V. U vrieme rata Stiepana V. i Vladislava III. s Otokarom českim pretèrpi veliku štetu pèrvostolna cèrkva. Popravljanje zatim nastave sv. Augustin Kazotić, Ivan Abben, Osvaldo Thuz, koi posliednji sagradi tako veličanstven u toj cèrkvi oltar, da mu nije bilo para u Austriji i Ugarskoj. Rečeni Osvald tèrsio se je, da se sagrade oba zvonika, i za tu svèrhu ostavi na umoru 10,000 fr. Tomo Bakač, koi upravljaše biskupijom, nije obratio novce Osvaldove i biskupa Luke na gradjenje cèrkve, već na gradjenje biskupova grada, i cèrkvenih ogradah. Godine 1529. kako smo čuli, nanese joj veliku štetu, koja joj se do danas pozna, general Thurn. Nu najveća nesreća stigne ju god. 1624. na trojake; udari naime u 9 satih na večer grom u bogato urešenu pèrvostolnu cèrkvu, upali nad njom dèrveni krov, poruši križ, što je na krovu nad svetilišćem stojao. Taj križ probije svojom težinom svod cèrkveni, te kroz šupljine prodre oganj u svetilište cèrkveno, razori prekrasni oltar, i raztali sva zvona u zvoniku i nanese pèrvostolnoj cèrkvi do 30,000 for. štete; tom prigodom izgori i biskupov grad, na mnogih miestih [69].) Četiri godine [illegible] nesreće (1628) dodju Kapucini, pozvani po gradjanih u Zagreb. Ovim da si uzdignu samostan i cèrkvu, dano je nieko zemljište (quae olim Monialium erat) s cèrkvom B. D. Marije, koja bijaše koludrička, nu pusta sada [70]), koju su cèrkvu (buduć da je bila sv. Marka cèrkva daleko) Jesuiti dobili i tako ju dugo dèržali, dok im nije bila g. 1632. gotova i posvećena sv. Katarina. Kapucinski pako samostan bijaše gotov god. 1650 [71]), t. j. one iste godine kada bijaše velika povodnja u Zagrebu.

(Konac će sliediti.)

[64]) Švear IV.

[65]) Miklošić. Izbor Dugavanj; 1839. str. 30.: „da sv. Marko nazvešćal je na istom mestu, gdie je sada Gèrčka Gorica (Greč) vu Zagrebu. Zatem i cirkva na čast sv. Marka je podignjena." Može li biti to istina?

[66]) Arkiv II. Dogadjaji Medvedgrada.

[67]) Švear IV. str. 403.

[68]) Švear IV. 446.

[69]) Kukuljević Pèrvostolna cèrkva, str. 7.

[70]) Kèrčelić. Notit prael. p. 428.

[71]) Bedeković. Natale Solum p. I. 248.

stavljena u 18. stolietje. Komad postigo je svojim efekta punim činom i svojom težnjom najveći uspieh. Sam car prednjačio je na glavnim miestima svojim primierom. Na cedulji imenuje se Viktor Sejour kao sastavitelj, no javna je tajna, da mu je privatni tajnik i višegodišnji prijatelj carev, gospodin Mocquard, sudielovatelj ili bolje rekuć sastavitelj. Gospodin Mocquard već je raznih za rukom pošlih radnjah izdao na svietlo.

U ratnom ministerstvu ustrojavaju uprav sada vojničko poslanstvo, koje će, da uzmogne sliedit dojduće operacije, otići u glavni stan u Ceutu. Isto sastoji iz jednoga podpukovnika i kapetana glavnoga štaba i kapetana od vojničkoga graditeljstva. Ustupljeno je uz kasnije izplaćenje španjolskoj vladi 15 hiljadah vojničkih kaputah i 4000 šatorah, koji su još od talijanske vojne u magazinima zaližni bili.

Niemačka.

Berlin, 23. prosinca. Kralj se bolje nalazi: Prošeste tri noći spavao je dobro i osieća se jači. Nj. veličanstvo kaže veće udioničtvovanje kod govorah svoje okoline.

Danija.

Kodanj, 20. pros. U obziru osobnih nezgodah, kojima je povoda dao požar Frederiksboržkoga dvorca, javlja „Flyveposť", da su od osobah u cèrkvi ranjenih, kad se je toranj srušio, već tri umèrle. Takodjer se, veli, priobćuje, da se je utopio jedan seljak, koi je pomagao vodu nositi.

„Berlingsche Zeitung" javlja naproti „Faedrelandetu" da je požar u Kristiansboržkom dvorcu sasvim neznatan bio i da se iz ničega nemože zakljućit, da je vatra podmetnuta bila. No kralj je i u obziru ovoga dvorca izdao razne naredbe za obranu proti vatri i za prepriečenje daljega razprostranjenja požara, ako bi možebiti tamo nastao.

Bèrzojavne i najnovije viesti.

Knez Miloš oboleo je od svoje obične patnje tako da su se dne 20. bojali za njegov život.

Turin 24. prosinca. Uvedenje nove organizacije sudovah u gradjanskim i kriminalnim stvarma obustavljeno je do obnarodavanja novoga sajedničkoga zakonika.

Bombay 26. studenoga. Nana Sahib preminuo je, vele, dne 24 rujna. Topnički kapetan Mecham, privatni tajnik gubernatora sieverozapadnih provincijah, ubijen je u kohatskom kotaru.

Sangaj, 5. stud. Glasa se, da je kinezka vlada zamolila amerikansku za posredovanje.

Šingapore, 21. stud. Parobrod Hooghly otišao je za podkriepljenje u Saravak. Admiral Regnault de Genouilly prispeo je dne 6. od Turona u Kohinkinu. Amerikanski brod Flora Temple propao je u kineskim vodama sa 800 kulijah opredieljenih za Havanu. Parobrod Bahiana došao je ovamo s guminom za sjedinjenje Singapora i Jave.

Izpravak.

U uredovnom dielu jučerašnjega broja obznanjeni komad XIX. hèrvatsko-slavonskoga zemaljskoga lista nije II., kao što tamo pogriešno naznačeno stoji, već I. razdiela, što se time izpravljanja radi javlja.

Odziv gospoji Prašničkoj.

Predlog vriedne naše domorodkinje, gospoje Prašničkove o izdavanju knjigah za naš narod jeste prekrasan i svakomu se rodoljubu dopada. Da je tomu tako, dokazuju Narodne Novine i nadat se je, da će u budućе sve veće mu biti odzivah za tu svèrhu po našoj domovini.

Nekoliko rodoljubah u bosiljevačkom kotaru složilo se odmah, kako su pomenuti predlog uzčitali, da će za tu plemenitu svèrhu novčane prinoske sabirati i bili bi se već prije oglasili, da ih nije uztezala nesretna slutnja, da će možebiti i taj predlog ostati na ciedilu, kao što ih je žaliboże već mnogo zaostalo.

Dobar uspieh, koi je glede te stvari već sada poniešto postignut, obodrio ih je na novo, te su oni niže podpisanog ovladili, da Vam prijavi, da su pripravni za izdavanje naških knjigah za puk prinašati svake godine po 25 f. a. vr.

Samo sada pitaju kamo da se novci šalju i tko će ih rabiti shodno namieri darovateljah? Po mnienju nas svijuh najshodnije bi bilo, kad bi se za taj posao složilo družtvo poput družtva svetoga Mohorta u Celovcu ili svetoga Stiepana u Pešti, koja su družtva za prosvetu prostoga puka i za prostiranje nabožnoga duha medju narodom mnogo učinila. I mi mislimo, da se nebi odstupilo od pravca, kojim su ta pomenuta družtva pošla.

Dakako, da bi to družtvo moralo uteći se pod pokroviteljstvo ma kojega našega odličnoga i mogućnoga otačbenika. U našem narodu spojen je pojam zadruge sa pojmom glavara i zato mislimo, da i to družtvo nemože biti bez glave. Dosliedno zadatku toga družtva pripadalo bi zvanje glvara kojoj odličnoj osobi iz svešteničkoga stališa i tu sve naše želje se spajaju u osobi preuzvišenoga gospodina biskupa djakovačkoga Josipa J. Strossmayera, najvećega ljubimca našega naroda, poznatog rodoljuba i podupiratelja našega narodnoga književstva.

Glede sadèržaja tih spisah za puk mislimo, da nebudu samo poučni već i zabavni i da će tako najvećma rodu koristiti dosliedno poslovici: Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci.

Nadajmo se, da će se još više rodoljubah o tom tako važnom predmetu izraziti u javnih listovih i da će uredničtva i drugih časopisah u našoj domovini tu stvar podupirati.

U Hèrčiću blizu Bosiljeva na dan 25. prosinca 1859.

Radoslav Lopašić.

Primili smo sliedeći štampani oglas i priobćujemo ga bez svako i najmanje promiene tako u obziru sloga kao i pravopisa, no to čineći nemože nam se na ino, nego izrazit svoje izkreno sažalovanje o čudnoj težnji za niekom izvornostju, koja je zavladala za cielo na uštèrb našeg književnoga napredka u novije vrieme našim pisateljstvom — u ostalom želimo g. izdavatelju Pèrvenacah što bolju prodju. Dobra majka ljubi svako svoje diete bez ikojeg obzira — preporučujemo dakle i to čudo majki domovini. Kakvo takvo, njezino je. Da bog da, oporavilo se shodnom niegom na radost razcviljenoj majci!

oglas.

ljubavjom domovine opojenoj nalik vojsci, što sadaji da na neprijatelja navali očekiva okatrenutak primirja, domovini na nesreću kobnom nevolje zgodom ugovorena; poput u kolu uvaćeni što željnim titranjem prvi zvuk gajda isćekivaju da kolom krenu, tako očekiva i navaljue (vidi mi se) naš narod na novu godinu; izgledavajući: oće li mu ojaviti se na književnom polju kakav novi radnje glas, oće li mu svanuti list, da omrznuti književnim primirjem domorodni srca misli nanovo budi, topi mraz ledenog neajstva, i ogriava ljepšu cvietnu polovinu naroda našega, vodeći ju do djevojački mirisni livada književna našega polja.

ta živa želja naroda slobodi me razaslati na brzu ruku ovaj prvenaca mikroskopičan naogled-list. evo mili rode! zgode: pokaži da neboluš bol: jala, pizme i nesloge; zbog koi zala (ka što radujući se tome, nemili sviet sudi) sve kod nas nazadue, pokaži nemilom svictu, da se ljuto vara, da mu e uzalud radost; pokaži mu da si presta gledati: koga je ko ortografičnoga zakona? koe li jezikokorenodubne vjere? pokaži, da živom gineš jedino željom: nebi li se razvila, procvala i plodnie urodila narodna knjiga.

dulje vremena muči me misa: nie li zadnja veće doba, da se-uputimo u znanstven posa, da se bavimo naukom o naravi (naturwissenschaft).

„sloga od boga" — naumio sam zato zabavan složiti sa znanstvenim listom. započete o svanuću takva lista poslove prèkinu mi iznenadno preseljivanje u beč, do mjesta dakle u svoj carevini najzgodniega napredovanju znanstvena, a spram današnje naše knjige i zabavna lista.

kasno doba stare godine brani mi tražiti i očekivati dopušćenje poglavarstveno. dok dopušćenje stigne, izilazi će iza svakoga 45toga dana (tome bo dopušćenja napose netreba) tri lista (arkuša, folja). jedan list pod imenom: prvenaca, a dva lista pod imenom: vile sinjega morja. prvenci ć e se zabavljati popularnim znanjem o naravi i zdravlju (naturwissenschaften und medizin), ticalo se to napose medicine, kirurgie, okulistike, ginekologie ili veterinarie. vila pako puniće svoe listove zabavnim spisima, bilo kakve mu drago vrsti, nastoeći uedno, da što brže razvie i raširi svoja krila, čim više zabavan material se pojavljivati i uredništvu stigavati začme.

prvenci i vila biće jednakoga formata, a moći će se svako i napose vezati.

format, papir i vrst pisma (š, ž, č, ć) biće sasviem poput ovoga (8°) naogled-lista.

potpunoma potanko oglasivanje prvenaca i vile sliediće u dojdućem listu tim skorie, čim se ranie priličan broj prijavi dionika. spisan i za štampu veće složen očekivam ga dan na dan, da mi s ostalom zaostašom mojom robom u beč stigne.

prvenci i vila s poštarinom biće 3 mjeseca (6 listova) po 75 krajcara austriskoga novca, ½ godine (12 listova) po 1 for. 50 kr., a na godinu (24 lista) po 3 for.

skupi li se dovoljan broj dionika, te stane li material stigavati uredništvu, da bi vila i svake nedilje (po jedan list) sviet zagledavati mogla, tada bi se i ciena lista u zgodno tome doba mienjati i nanovo oglasivati morala.

nepojavi li se dovoljan broj dionika, položiću primljeni u ime lista novac s imenikom dionika družtvu poučni pučki knjiga, ili kad ga do to doba nebi još bilo, ilirskoj matici, neka svaki svoe digne. vežem se na dalje, ako bi list budi kakvom nezgodom prie reda presta, da ću vrátiti novac svakom dioniku po razmieri listova, koi bi ga još išli.

ko nemisli biti dionikom, neka vrati prvom poštom list, napisav na ovitku riečcu „retour"; ko list nevrati, očitue i veže se biti dionikom.

novce i listove, što mi ko pošlje, molim neka frankirano pošti predae pod imenom:

dor. augustinović gjuro.
ck. viši liečnik na miru.
(u beču, herrnals, 272.)

Poziv.

MANASTIR MANASIJA,

snimljen od

Stefana Teodorovića,

akademičkog živopisca.

Svi narodi ciene svoje starine, koje su im ostale od starih, kao važan i njim spomenik njihovog suštestvovanja. One nam najjasnijim glasom govore o sahranjenoj slavi ili nizkom stupnju obrazovanosti naših predakah, pokazujući nam kao pèrstom u čemu im podražavati, a u čemu ih prevazići treba.

Naši pievci i guslari sačuvaše nam u narodnim piesmama dragocieni spomen o nekadašnjem narodnom duhu i čuvstvovanju, kojim se Evropa divi kao Omirovim i Osianovim spievovima, mi se s njima pravedno ponosimo kao Niemci s Nibelungom, kao Francuzi sa svojim trubadurima i drugi narodi sa svojim niekadašnjim svietilima. Diela naših predakah, koja u političnі i obći život naroda zasiecaju, ostaju kao zadatak sadašnjim i budućim historiopiscima, da ih iz mraka zaboravnosti svietu na vidik, iznesu. Svakome je tu široko polje, pa da se možemo s ostalim narodima sravniti; jer nema budućnosti bez prošlosti, počem se na prošlosti budućnost osniva.

To me je pobudilo, da i ja po mojim silama niešto na oltar narodne slave i ponosa prinesem.

Zadužbine naših nekadašnjih vladalacah samo su vèrlo malom dielu našeg naroda poznate, jedno što su mnogima nepristupne, a drugo što im je viestina cèrtanja i živopisanja slabo svoju pažnju poklanjala, a sve zadužbine zaista zaslužuju ne samo po starini nego i po liepoti i po veličanstvu svome, da ih svaki Jugoslaven pozna.

Samim slučajem odveden u manastir Manasiju, zadužbinu visokog Stefana, sina cara Lazara, i uzhićen neočekivanom liepotom u arhitekturi, snimio sam cieli taj manastir i s polja i iznutra. Nekadašnji grad, koi opasuje manastir svojim zidovima, kulama i obkopima, i danas svíedoči nam o bogatstvu Despota Stefana i poslie stradanja sèrbskog na Kosovu; sviedoči nam najposlie i o krasnom ukusu, koi zaista daleko nadilazi današnje naše zidanje hramovah, počem se slobodno sa najliepšim vizantinskim zidanjem usporediti može. Tako zvana despotova kula, koja je sama sebi ostavljena tolikim viekovima pèrkosila, 30 je hvatih visoka.

Vrieme je tolike spomenike, pa i narode s lica zemlje pobrisalo. Vrieme će možda i ovaj krasni spomenik uništiti ili ga u gomilu survanog kamenja pretvoriti, pa kakav bi to gubitak za nas bio!

U istom manastiru sačuvao se i lik Visokog Stefana.

Ja sam namieran rečeni manastir izdati litografiran sa svim zidovima i kulama. Cielo na povećem formatu u devet odielenjah snimljeno, medju kojima je i lik Visokog Stefana s originala snimljen zajedno s podpisom, koi je na ženskoj paperti. Sve je iz prirode radjeno, samo je hram cèrkve „Silazak svetoga Duha" kao proizvod moje viešline dodan. Litografirat će se u Beču i to, kao što se nadam, na obće zadovoljstvo.

Predavajući narodu jugoslavenskom ovaj dragocieni spomenik naše precvietane slave, nadam se da će ga svaki rodoljub s onom ljubavju obgèrliti kojom sam se ja pri smatranju i cèrtanju nasladjivao. Od usèrdnog podpomaganja jugoslavenskog naroda zavisit će i budući moj trud u ovoj struci viеštine.

Kako dielo gotovo bude bit će gg. upisnicima sredstvom pošte dostavljeno, od kog je ciena 3 for. austr. vr. Gg. skupitelji primaju jedanaesti lik na dar, ako 10 upisnikah skupe.

Pisma s imenima upisnikah neka se šiljaju preko pošte austrijske na mene u Beograd.

U Beogradu 12, listopada 1859.

Stefan Teodorović,
akad. živopisac.

Današnjemu listu priložen je poziv k predplati na Narodne Novine.

Tečaj papirah na c. k. javnoj burzi u Beču.

U Zagrebu dne 28. prosinca 1859.

1. Javni dug.

A. Dèržave.

			Prosiečni tečaji u austr. vred.
U austr. vriednoti . .	po 5%	za 100 f.	
Iz narodnoga zajma .	„ 5%	„ „ „	79.75
Od g. 1851, seria B. .	„ 5%	„ „ „	
Iz promiene kuponah	„ 5%	„ „ „	
Kovovnice	„ 5%	„ „ „	73.
„	„ 4½%	„ „ „	
„	„ 4%	„ „ „	
„	„ 3%	„ „ „	
„	„ 2½%	„ „ „	
„	„ 1%	„ „ „	
Sa žriebanjem od god. 1834	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1839	.	„ „ „	
„ „ „ „ 1854	.	„ „ „	
Izvučene obveznice starog dèržavnog duga	po 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u tuzemstvu okamatljive	„ 3%	„ „ „	
	„ 2½%	„ „ „	
	„ 2¼%	„ „ „	
	„ 2%	„ „ „	
	„ 1¾%	„ „ „	
Izvučene obveznice staroga dèržavnoga duga u inozemstvu okamatlj	„ 5%	„ „ „	
	„ 4½%	„ „ „	
	„ 4%	„ „ „	

B. Krunovinah.

Zemljorazteretne obveznice.

Od Dolaje Austrianske .	po 5%	za 100 f.	
„ Ugarske	„ 5%	„ „ „	
„ tamiško-banatske, hèrvatske i slavonske .	„ 5%	„ „ „	
„ galicianske	„ 5%	„ „ „	
„ bukovinske	„ 5%	„ „ „	
„ erdeljske	„ 5%	„ „ „	
„ drugih krunovinah .	„ 5%	„ „ „	
sa žrebovnom zaporkom 1867	„ 5%	„ „ „	
lomb.-mlet. zajam od 1850	„ 5%	„ „ „	

2. Dionice.

Narodne banke	kom. po	904.
Vierovnoga zavoda za tèrgovinu i obèrte itd.	„ „	209.
dolnje-austr. eskomptnoga družtva	„ „	
sieverne železnice cara Ferdinanda 1000 f.	„ „	
dèržavnoga željezničkoga družtva	„ „	
zapadne željeznice carice Jelisave po 200 f. sa 170 f. (75%) uplate	„ „	
jugo-sievero-niemačke savezne željeznice itd.	„ „	
tisanske željeznice po 200 f. k. n. itd.	„ „	
lomb.-mletačke željeznice itd. .	„ „	
istočne željeznice cara Franje Josipa itd.	„ „	
austr. parobrodarskoga društva na Dunavu po 500 f.	„ „	
Lloyda u Tèrstu 500 f.	„ „	

Mienični tečaji na c. k. javnoj burzi u Beču.

3 mieseca.	Bankovni skonte	Presiečni tečaji u austr. vred.
Amsterdam za 100 holandezkih for.		
Augsburg za 100 for. jugoniemačke vriednote		105.70
Berlin za 100 talirah		
Vratislava za 100 talirah		
Frankfurt na Menu za 100 for. jugoniemačke vriednote . . .		
Genova za 100 piemonteskih lirah .		
Hamburg za 100 marakah bankovnih		
Lipsko za 100 talirah		
Livorno za 100 toškanskih lirah . .		
London za 10 funtih šterlingah . .		123.25
Lyon za 100 franakah		
Milan za 100 fr. austr. vrednote .		
Marsilja za 100 franakah		
Pariz za 100 franakah		
Prag za 100 fr. austr. vrednote .		
Tèrzt za 100 fr. austr. vrednote .		
Mletci za 100 fr. austr. vrednote .		
31 dan.		
Bukurešt za 100 vlaških grošah . .		
Carigrad za 100 turskih grošah . .		
Mienični diskont narodne banke 5%		
Kamate za predujme narodne banke na dèržavne papire 5%		

Tečaj zlatnih novacah.

Carski kovani cekini	5.82
„ podpuni cekini	
Krunaši	
Srebro	23.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

K br. 19672-2416 (VI.—75) 1—1

Obznana.

Polag naredbe, što ju je izdalo c. k. ministarstvo unutarnjih poslovah dogovorno sa ministarstvom financijah odpisom svojim od 13. o. m. br. 29873 ustanovljena je taksa, polag koje se ima na privatnoj mitnici u Nedelišću, u kotaru čakovačkom počamši od 1. veljače 1860 cestarina plaćati, evo kako sliedi:

- sa 2 novčića od svakih kolah bez obzira na broj upregnute marve.
- „ 1. novčićem od svakog komada težke marve, što se goni.
- „ ½ novčića od svakog komada iste, ako je lahka.

Što se time do občega znanja stavlja.

Od c. k. hèrvatsko-slavonskoga namiestničtva.

U Zagrebu dne 23. prosinca 1859.

Nr. 15337-3628 (VI.—74) 3—1

Konkurs-Ausschreibung.

Für das von Emerich Kečkeš im Jahre 1815 gegründete Stipendium, welches vorläufig auf jährliche 30 fl. ö. W. festgesetzt erscheint, wird hiemit der Konkurs bis zum 25. Jänner 1860 ausgeschrieben.

Auf dieses Stipendium haben Studirende sowie Lehrlinge des Handels- und Gewerbestandes aus der Familie des verstorbenen Defizienten-Priesters Emerich Kečkeš überhaupt Anspruch.

Die an die gefertigte Statthalterei zu stilisirenden Kompetenz-Gesuche sind mit dem Taufscheine, mit den Schulzeugnissen für die letztverflossenen beiden Studiensemester, oder beziehungsweise mit dem Zeugnisse über die Leistung der Dienste des Kompetenten als Lehrling bei einer Handlung oder einem Gewerbe, und mit der Nachweisung über die Abstammung aus der Familie des benannten Stifters zu belegen, und laut des erwähnten Konkurs-Termines beim k. k. Bezirks-Amte in Prelog einzubringen

Von der k. k. kroat.-slav. Statthalterei.

Agram den 13. Dezember 1859.

Br. 822 (Dp.—146) 3—1

Natiečaj.

Kod trivijalne učione u Vinici u varaždinskoj županiji ima se popuniti izpražnjeno učiteljsko miesto, — s kojim uz bezplatni stan i uživanje vèrta kao i oranice od 9 jutarah skopčena je godišnja plaća od 315 for. zatim u ime dèrvarine odšteta sa 92 fr. 30 kr. a. vr

Koji žele to miesto zadobiti, neka svoje vlastoručno pisane, te dokaznicami o dobi, sposobnosti i dosadanjem službovanju providjene molbenice do 15. veljeće 1860 predadu školsko-kotarskomu nadzorniku i župniku na Voči, Ivanu Barbariću.

U Zagrebu dne 16. prosinca 1859.

Od zagrebačkoga nadbiskupskoga duhovnoga stola.

Nr. 11586 (Fin.—52) 3—2

Lizitations-Kundmachung.

Am 16. Jänner 1860 wird das ärarische Seidenspinngebäude in Kreutz sammt Zugehörungen im öffentlichen Lizitationswege veräussert werden, hievon geschieht mit dem Bemerken die Verlautbarung, dass der Fiskalpreis mit 2021 fl. 45½ kr. bestimmt wurde, bis zum Lizitationstage auch schriftliche Offerte zulässig erscheinen und sonstige Bedingungen sowohl bei der gefertigten k. k. Finanz-Bezirks-Direktion als bei dem Steuer- und Domänen-Amte in Kreutz eingesehen werden können.

K. k. Finanz-Bezirks-Direktion.

Warasdin am 24. Dezember 1859.

Nr. 13013-2203 (Izv.—207) 3—3

Avviso di Concorso.

Si è reso vacante il posto d' ispezione presso l' Agenzia di Porto e Sanità marittima in Duino cui va annesso il soldo di annui fiorini duecento e dieci (210) nonchè l' indennità di montura di annui fiorini venticinque soldi 20 (25:20).

Chiunque intende aspirarvi, presenterà entro il 15 del p. v. gennaio la documentata sua istanza, comprovando l' età, l' illibata condotta morale, i servigj prestati, principalmente in qualità di guardiano eventuale di Sanità, nonchè la piena *conoscenza della lingua italiana*.

Dichiarerà inoltre se si trova in parentela od affinità con altro impiegato dell' amministrazione portuale sanitaria di questo Litorale.

Trieste, 5. dicembre 1859.

OGLASNIK.

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Tiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.

God. XXV. U ZAGREBU, U PETAK DANA 30. PROSINCA 1859. Broj 298.

Carsko-kr. službene

NARODNE NOVINE.

Novine ove izlaze svaki dan izuzamši nedielje i praznike na čitavom listu. — Polugodišnja predplata je za domaće u novinarnici 4 f. 20kr aust. vr. — Za vanjske, kojim će se list svaki dan poštom. pošiljati, 6 f. 30 kr.

Za oglase opredieljena je uvèrstbina: 7 kr. a. vr. od linie za jedan put, a 14 kr. a. vr. za 3 puta. — Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 kr. a. vr. i to toliko putah, koliko se putah isti uvèrsti.

Početkom dojdućega mieseca počimlje se pèrvi polugodišnji tečaj ovih novinah za g. 1860.; poziva se dakle domorodno obćinstvo, da svoju predplatu na „Narodne Novine“ obnovi, i to na pol godine poštom sa 6 for. 30 kr., u miestu s 4 for. 20 kr.; na četvèrt godine poštom s 3 for. 15 kr., u miestu s 2 for. 10 kr. u austr. vriednoti.

Da uzmognu vanjski predplatnici listove uredno primati, neka izvole bezodvlačno podpunu predplatu na „odpravništvo Narodnih Novinah“ franko poslati te točno naznačiti svoje ime, prebivalište i posliednju poštu.

Tko nekani list dalje dèržati, neka odmah pèrva tri broja, što će ih primiti, natrag pošlje.

Ujedno molimo svu onu gg., koja duguju za prošle tečaje, da što prije dug svoj izplate.

Uredovni dio.

Prošaste nedielje unišli su za podupiranje raznih kućnih siromakah sliedeći iznosci:

a) od visokorodnoga gospodina c. k. dvorskoga savietnika Šišmana pl. Konrada Eibesfeldskoga i to putem uredničtva niemačkih Zagrebačkih Novinah. . . . . 100 f. a. v.
b) od gosp. Melhiora Schreyera 400 „ „ „
c) „ „ Emanuela Priestera 100 „ „ „
d) „ „ Antuna Auscha . 60 „ „ „
e) „ „ Gvida Ponkratsa . 50 „ „ „
f) „ „ Jakova Weisa. . 50 „ „ „
Ukupno 760 „ „ „

Za ove znatne plemenite darove izrazuje se gospodi dobročinceima najsèrdčenija zahvala i opaža se, da su ovi darovi dne 23., 24. i 25. t. m. povierenstveno razdieljeni medju 120 stidljivih kućnih siromakah.

Od magistratskoga predstojničtva.

U Zagrebu dne 27. prosinca 1859.

Lichtenegger.

Neuredovni dio.

Austrijanska carevina.

Zagreb dne 30. prosinca. Novačenje naredjeno za godinu 1860. izostat će bez da će se time prekoračit normirani kontingent od godine 1861. Dotično najviše vlastoručno pismo upravljeno na ministra unutarnjih poslovah doneti ćemo sutra, budući da nam danas nedopušta ograničenje prostora.

Sèrbija.

Usljed nepristojnoga postupanja beogradskoga paše sa sèrbskom vladom upravio je knež. minister izvanjskih dielah na ondie stanujuće konzule garantnih silah spomenicu, koja poleg „Sèrbskoga Dnevnika“ glasi kako sliedi:

„Turska ovdašnja vlast pokazuje u premašajima svojim u sèrbska prava toliko revnosti i sliedstvenosti, da se razumno misliti mora, da joj je namiera što prije sa sèrbskom vlasti do težkih sukobah pa i do sudara doći, jer svi važniji njeni koraci nose značaj draženja i proračunjenog izazivanja. Izmedju mnogih drugih predmetah, koji knež. praviteljstvu daju prava o radnji gorespomenutih namierah uvierenim biti, vriedno je zasad sliedeće ovdie spomenuti:

„Premda su hatišerifom od 1830. godine svi Turci obvezani iz Sèrbije izseliti se, ili se u gradove povući, hatišerifom od 1833. godine dano im je od visoke porte (protivno traktatima i pèrvim hatišerifima) dozvoljenje, da u predgradju beogradskom sa Sèrbima zajedno živiti i tèrgovinu voditi mogu. Šancevi, koji su granicu predgradja godine 1833. označivali, smatrani su i docnije dosad samo kao čèrta, koja staro predgradje od kasnije naseljenih predgradjah dieli. Sadašnji Muhafis, č. Osmanpaša, upinje se dielom i slovom dokazati, da su šancevi predgradja vojena prostorija grada i protivno hatišerifima, protivno sadašnjem običaju i protivno svakom predstavljanju u duhu umierenosti, razumnosti i miroljubja, bez svakoga sporazumljenja sa sèrbskom vlastju postavio je na tri miesta tih šancevah po jedan top, obskèrbio ih i sa stražama i podigao je tim jednu liniju graničeću na stepen gradskoga bedema. Da ima pravo č. Muhafis to činiti, on bi imao pravo šanao palisadima nasaditi, karaulama, kulama i drugim zidinama utvèrditi i inače ga po svom nahodjenju u stanje napadanja i obrane postaviti; no kako on ni po hatišerifu od god. 1833. nema pravo izključno bez sporazumljenja sa sèrbskom vlasti razpolagati ni u kojem obziru s predgradjem beogradskim, to nemože ni ona postrojenja činiti. I kad čoviek poznaje biedno stanje ovdašnjega varoškoga šanca, na kome dobro montirani topovi na karikaturu naliče bez svake dalje razumne svèrhe, mora na zaključenje doći, da se postavljenjem od ona tri topa, stražarah i stražah htielo samo demonštracije proti knež. sèrbskom praviteljstvu praviti, a u isto vrieme sèrbsko žiteljstvo i vlast dražiti i na sudar kakav izazivati. Da su ove misli ovdašnju tursku vlast rukovodile, dokazuje i poznati slučaj s dućanom kod stambol-kapije.“

„Isto tako pokazuje turska vlast inštrukcijama, koje noćnim patrolama daje, veliku sklonost, da sukobe izmedju žiteljstva sèrbskog i turskoga proizvede. Po učinjenom sporazumljenju patroliraju po ulicama miešovitoga žiteljstva miešovite patrole, tako da ni jedna turska patrola nebude bez jednoga sèrbskoga pandura, a ni jedna sèrbska patrola nebude bez jednoga služitelja turske policije. Turci su odustali bili od ovoga pravila i turske patrole nailazeći noćju na Sèrbe po ulicama napadale su ih, a ovi su im odpor kao nenadležnoj vlasti davali. Po dugom navaljivanju skloni se turska vlast opet na miešovite patrole, no u dielu nedèrži svoje obećanje, te tako i sad dolaze mnoge žalbe od Sèrbah ovdašnjoj policiji, kako ih turska patrola noćju dugo zadèržava, izpite nad njima po ulicama dèrži i tek s prietnjama i psovkama dalje odpušta.“

„Predidući izloženja dostavljaju se N. radi poznanja pravog stanja dotičnih pitanjah i radi daljeg s istim upotrebljenja.“ — —

Još se nezna kako se je primila svuda ova spomenica, a Muhafis, sliedstven u svojim postupcima, prekinu svako snošenje sa sèrbskom vladom. Kao što čujemo, on se, kad mu je javljeno za svetkovinu svetoga Andrije, izjasnio, da on niti hoće da zna za sèrbsku vladu, niti da ima kakva posla s njome. „Ja sam, reče on činovniku, koi mu je to izviestja doneo, i porti pisao, da mi ništa nezapoviedaju, zbog čega bi morao imati posla sa sèrbskim praviteljstvom. Na ovo izviestje sèrbska vlada ga je upitala pismeno, sumnjajući da je dragoman razumio njegove rieči. Ona mu kaže da će za 24 sata čekati od njega odgovor, i ako ovaj nedodje, da će smatrati ono za cielo istinu, što joj je dragoman kazao. 24 sata projdoše a odgovora nema. Dakle se paša ovdašnji razkèrstio sa Sèrbijom. Ovaj čudni dogadjaj vlada će, po svoj prilici odmah garantima i porti javiti. Što bude dalje, vidit ćemo.

Cèrnagora.

S cèrnogorske granice 27. stud. (S. D.) Komisari evropskih silah svèršili su već naznačavanje cèrnogorsko-turskih granicah i otišli svi u Dubrovnik. Tamo će se, kažu, duže baviti. Ruski i francuzki komisar (konzuli), prije odlazka s cèrničke granice, dolazili su javiti se na Cetinje cèrnogorskom gospodaru, a ostali preko Budve došli su u Kotor i tu su izčekivali onu dvojicu, da ujedno u Dubrovnik podju. Za ceklinske zemlje u Selkovini, koje su ostale u turskoj granici, ovim mahom nije se mogla povučena linija izpraviti, za sada morat će ostati onako kako je. Slušao sam da su komisari u Kotoru hvalili na pogranične Cèrnogorce, da su svuda bili mirni i poslušni, a na pogranične Turke žalili se mnogo, pohvaljujući osobito senatora Petra Stef. Vukotića, koi je u komisiji od strane gospodarove bio, da je svuda znao se i u svemu razumno vladati, te više putah komisare od pograničnih Turakah sačuvao da nepoginu. Koliko te pohvale služe na čast toga senatora, toliko služe i na gospodarovu, koi je znao njega izabrati za taj posao, pa i svoj Cèrnoj Gori, kada ima i takovih ljudih, koji se mogu i tudjincima dopasti. Kako u svakoj zemlji, tako i u Cèrnoj Gori ima ljudih i biti će, i dobrih i loših, niti mogu biti svi jednaci. Cèrna Gora, što je najvažnije, dobila je danas sa obilježenjem njezinih granicah tvèrdju samostalnost, za nju će od sada bolje znati evropske sile, pa i dokle joj dopiru njezine granice, istina su uzke i male, ali za mnogo tvèrdje no su ikada bile. Istina bit će još malo posla, dokle granice porta prizna i potvèrdi, ali i to će biti. Njoj se dalo, koliko se za sada moglo, i tim mora biti zadovoljna.

Turska.

Glasovi iz Kukuša (Havret-Hisara) dopiru do 28. stud. Kukušani ostaju pri svom odmetanju od carigradske patrijaršije. 26. stud. došao je tamo iz Carigrada novi episkop Partenije, kojega je patrijarh pozvao u Kukuš. Narod ga je liepo primio, ali mu je kazao, da hoće bugarskoga vladiku, koi je nezavisan od gèrčkoga patriarha i da će i njega za vladiku primiti ako može na to pristati, inače od svega nema ništa. Po dolazku vladike Partenije otišao je iz Kukuša vladika Ilarion, kojega je patrijaršija carigradska poslala, da povrati Kukušane u pravoslavije. Za Partenija moramo još staviti, što se za njega govori, da je baš on pisao ona pisma (kao arhimendrit), kojima su se Kukušani obratili rimskome papi i molili ga, da ih primi pod svoje zakrilje od fanariotskih vladikah.

U Šumnu (Šumli) tronosala se 6. studenoga bugarska cèrkva po tamošnjem vladiki Benjeminu. — Gèrčki piesnik Suco ide po Bugarskoj i propovieda, da se Bugarima valja sjediniti s Gèrcima, da opet poštuju patrijarha, jer će inače na njegovo miesto doći Francuzi, da su Francuzi bili spletkaroši, a Bugari i Gèrci prostodušni itd.

Posliednjih danah mieseca studenoga bilo je u Jajdži-hanu u Carigradu medju Gèrcima i Bugarima boja zbog narodnih stvarih. Bugari su bili jači. (S. D.)

Rusija.

Petrograd, 8. prosinca. Po predlogu kavkazkoga namiestnika, kneza Barjatinskoga, naredio je car, da se u Kavkazu ustroje škole za obučavanje diece tamošnjih planinacah. — Osim bèrzojavnoga spojenja Petrograda s New-Yorkom (u sievernoj Americi) predlaže se, da se i Kijahta spoji s Pekingom i otok Sahalin s Jedom i Hakodadom (u Japanu). Ova žica bèrzojavna imala bi 20.009 vèrstah, troškovi bi iznieli 3,400.000 rubaljah, godišnji troškovi bili bi 900.000, a dohodci 1 milijun.

Francuzka.

Brošura „Papa i kongres" sačinjava pretežni sadèržaj svih parižkih listovah. S ovom brošurom prije se je inostranstvo spoznalo, gdie je već izišla dne 22. Izdavatelju Dentu-u bilo je naime kazano, da bi kod visjega miesta rado vidili, ako bi se to dielo priobćilo niekolicini izvanjskih učredničtvah niekoliko danah prije, nego li izidje u Parizu. Medju ove odlikovane listove broje se nieke Piemontezke novine, kolnjski list, Times i Morning Post.

Parižki „Constitutionnel" nije jošte započeo svoje naviešteno oprovèrgavanja niekih točakah ove brošure, s kojom je u ostalom, kao što se izrazuje, podpunoma istoga mnienja. Misli se, da će njegovi prigovori u tom sastojati, da će dokazati, da brošura nezahtieva preveć, već premalo. Izim „Universa" koi veli „da smo u predvečerju jednog od najstrašnijih dogadjajah, što ga je čoviečanstvo ikad doživilo, i da će 19. viek sa sobom potomstvu ostavit povorku strahotah" i legitimističnih organah, plove svi parižki listovi, tako vladni, kao nevladni, u razkoši i divljenju. Isto se može reći o londonskim listovima, koji podpunu pohvalu davaju tom znamenitom spisu. U Englezkoj vide u toj knjižici znak sporazumljenja medju parižkim i londonskim parlamentima o talijanskom pitanju. Svi londonski listovi osobito napominju s obzirom na agitaciju u Irskoj, da nije protestantska Englezka, već najstariji sin cèrkve, u čijeg organima takova politika nalazi pèrvi izraz. (U ovoj izreci nalazi se savèršena osuda ovoga spisa s katoličkoga obzira i veće ironije nemože biti, nego kada se njegov sastavitelj usudjuje reći, da piše kao katolik!)

Papinski nuntius u Parizu telegrafirao je u Rim odmah po izlasku brošure i poslao je onamo bèrzoteču. U Parizu razprostranjeno je mnienje, da će sada kardinal Antonelli težko doći na kongres.

Što se kongresa tiče, već su malone svi punomoćnici zanj opredieljeni. Francuska vlada obznanila je bèrzojavom svim učestvujućim kabinetima, da se kongres neće otvorit pred 19. siečnja. Knez Gorčakov otići će iz Petrograda stopram 13. siečnja (2. siečnja po starom kolendaru), budući da ga dotle zadèržavaju poslovi u Rusiji. Kao drugi ruski punomoćnik službovat će grof Kiseljev, ruski poslanik u Parizu. Zastupanje Austrije, Pruske i Englezke po grofu Rechbergu, knezu Metternichu, baronu Schleinitzu, grofu Pourtalès-u, lordu Cowleyu i lordu Woodhouse-u poznato je. Piemontezki kralj naimenovao je dne 23. grofa Cavoura i gospodina Desambrois-a, svoga poslanika u Parizu, punomoćnicima; za Napulj su pl. g. Antonini, poslanik u Parizu, i gospodin Canosari, poslovodja u Turinu, za Španjolsku gospoda Mon i Martinez, za Portugaliju g. pl. Païva, za Švedsku general Nordin i poslanik u Parizu baron Adelswörd opunomoćeni. Govorili su, da je Cavour poslanstvo za kongres samo pod niekim uvietima primio i to da je kralja zamolio da mu obeća, da, dok razprave traju, neće pisat Napoleonu. Turinski list „Opinione" izjavila, ovaj i slične glasove za sasvim neosnovane. Švedski ministar izvanjskih poslovah očitovno je u dèržavnoj siednici od 23. t. m., da će punomoćnici švedski kod kongresa glasovat u skladu s konštitucionalnim interesima zemlje.

Potvèrdjuje se, da će se medjutim odstraniti razpra zbog suezkoga kanala, barem od francuzke strane. Tuilèrijski kabinet dao je u Londonu očitovanje od sebe, da zbog ovoga posla neće da stavi u pogibelj važnija pitanja, u obziru riešenja kojih potrebna je sloga Francuzke i Englezke. Što se tiče onomadnjega koraka Austrije, Pruske i Francuske na korist Suezkoga kanala u Carigradu, daje pruska vlada očitovat, da ona nije kod toga udioničtvovala. Pruska nije za dobro našla, da stupi na javnost proti Englezkoj, prema kojoj stoji u prijateljskim odnošajima.

Velika Britanija i Irska.

Premda u taj par vlada medju Englezkom i Francuskom veće sporazumljenje, to ipak neprieči, da se nastavlja oružanje tako s ove kao i s one strane kanala. Lord Palmerston prisutstvovao je dne 21. t. m. godišnjoj skupštini za obodravanje poljodielacah u Romseyu (Hampshire-u) i predsiedao je kod razdieljenja nagradah. On je ovom prigodom govorio slovo na sakupljene zakupnike i poljodielce a zatim po drugiput kod svečanoga obieda. Posliednji govor zaslužuje, da se nanj obrati pozornost. Po obiedu ustane Palmerston i uze govorit kako sliedi: „Mi smo već pili na zdravje ministarah mira (svećenikah), no čoviek se nemože vazda uzdati u mir, i nije nemoguće, da će ga izmienit obćenit rat, zato predlažem vam sadanapitnicu na uspievanje svih onih zavodah, koji nas brane u vrieme rata i stavljaju nas u stanje, da opet stečemo blagodati mira. Dakle živila vojska i flota! S ponosom mogu kazati, da polag mojega mnienja nije nikada bilo časa, barem u vremenu mira, kad su vojska i flota bile u boljem stanju nego li sada. Nesumnjam, da je Englezka čvèrsto osviedočena, da se mir najbolje time čuva, kad pokazujemo, da smo u stanju u slučaju napada branit se. Kod sadanjeg položaja stvarih nije polag mojeg mnienja vierojatno, da će vojska i flota imat izpunit svoju dužnost s onim odlikovanjem, kao niekoč. Duh, koi se je u Englezkoj iznova pokazao neizmiernim obsegom, u kojem se je ustrojavanje dobrovoljačkih sborovah preduzimalo, proizveo je silan učinak ne samo kod nas, već i po svem svietu. On je ulio ono štovanje, koje svi narodi osiećaju za zemlju, koja negojeći nikakvih napadnih namierah, pokazuje, da se je odvažila svoje uzdèržat i branit proti svakom neprijateljskom prihodniku. Ja opetujem još jedanput: mislim da ništa nekaže u sadašnjem položaju stvarih, da će nam se po svoj prilici na drugi način, nego time, što se kažemo pripravnima branit naše obale, pružat prilika za uzdèržanje ratnoga duha. No svima nama mora samosviest biti na veliko zadovoljstvo, da se vojska i flota shodno visini, na koju se mogu dovesti u vrieme mira, nalaze u savèršenom stanju i da zemlja ima sredstvah, kojima bi se, ako bi trebalo bèrzo povećat naša oružanja, pokazat moglo, da je dorasla zahtievima trenutka." Drugu napitnicu prineo je lord Palmerston dnevnoj štampi „zavodu, koi se sa svim pravom može nazvati čudom sadanje civilizacije." „Times" uvierava, da broj englezkih dobrovoljacah već iznosi preko 150,000 momakah. U Chathamu stranom će se dogotovit, stranom u more spustit do pol tuceta linejskih brodovah na šaraf.

Spanjolska.

Iz **Madrita** javljaju od 21. prosinca bèrzojavnim putem, da su Mavri dne 20. iznova udarili na čvèrste položaje Španjolacah, no da su kartačama i granatama kriepko u velikom neredu uzbijeni bili. Kaža, da su Španjolci samo 51 momka izgubili. Švadra nalazeća se u luci algesiraskoj, podkriepila se sa deset bojnih brodovah od havanske štacije. Znatna množina živeža poslana je vojski. Iz ove depeše vidi se pèrvo, da su Mavri još vazda napadajuća stranka; drugo, da nije istinita viest, da su Španjolci pol. u Tetuan očistili, a treće da su tužbe na pomanjkanje hrane u taboru podpunoma osnovane.

Bèrzojavne i najnovije viesti

Pariz 27. pros. „Moniteur" javlja, da se je stanje zdravja princa Jerolima poboljšalo. „Debats" donosi članak od Lemoinne-a, koi govori za mnienje brošure „Kongres i Papa."

Iz **Madrita** javljaju od 26. t. m. da je kraljica sretno porodila jednu princesu.

Pariz 27. pros. „Univers" dobio je *drugu* opomenu; ista navodi njegov u nedielju donešeni članak i kaže u razlozima razvitim u tom obziru, ako je i pretresanje talijanskoga pitanja sasvim slobodno, ipak se nemože dopustit, da se politična agitacija pod vierozakonskom izlikom ustrojava.

Odgovorni učrednik. Dr. Demeter.

SLUŽBENI LIST.

Nr. 15337-3625 (VI.—74) 3—2

Konkurs-Ausschreibung.

Für das von Emerich Kečkeš im Jahre 1815 gegründete Stipendium, welches vorläufig auf jährliche 30 fl. ö. W. festgesetzt erscheint, wird hiemit der Konkurs bis zum 25. Jänner 1860 ausgeschrieben.

Auf dieses Stipendium haben Studirende sowie Lehrlinge des Handels- und Gewerbestandes aus der Familie des verstorbenen Defizienten-Priesters Emerich Kečkeš überhaupt Anspruch.

Die an die gefertigte Statthalterei zu stilisirenden Kompetenz-Gesuche sind mit dem Taufscheine, mit den Schulzeugnissen für die letztverflossenen beiden Studiensemester, oder beziehungsweise mit dem Zeugnisse über die Leistung der Dienste des Kompetenten als Lehrling bei einer Handlung oder einem Gewerbe, und mit der Nachweisung über die Abstammung aus der Familie des benannten Stifters zu belegen, und laut des erwähnten Konkurs-Termines beim k. k Bezirks-Amte in Prelog einzubringen

Von der k. k. kroat.-slav. Statthalterei.

Agram den 13. Dezember 1859.

Nr. 1661-civ. 1859. (Izv.—212) 3—1

Edikt.

Von dem k. k. Bezirksamte als Gerichte in Gr. Gorica wird bekannt gemacht: Es sei über Ansuchen der Frau Josefine Hušek, vertreten durch Advokaten Herrn Leopold Šram wegen schuldigen 4000 fl. c. s. c. die executive Feilbietung des dem Herrn Emerich von Bušić gehörigen, auf 21819 fl. 97 kr. ö. Währ. gerichtlich geschätzten, sub G.-B.-P. Nr. 29 der Steuer-Gemeinde Verbovo, und in den übrigen Protokollen eingetragenen Gutes Orle, vom wohllöblichen k. k. Landes-Gerichte Agram mit Bescheid vom 22 Oktober 1859 Z. 6990 sei bewilliget, und um Durchführung derselben das gefertigte k. k. Bezirks-Gericht ersucht worden. Es wird demnach zur obigen Feilbietung der erste Termin auf den 15. Februar 1860 und der zweite auf den 19. März 1860 jedesmal Vormittags 10 Uhr in facie loci angeordnet.

Hiezu werden Kauflustige mit dem Beisatze eingeladen, dass der Käufer die auf dem Executions-Gute pfandweise versicherten Schulden, so weit der Kaufschilling reicht, nach Anweisung des Gerichtes übernehmen müsse, und dass die weiteren Licitations-Bedingnisse, das Schätzungs-Protokoll, hiergerichts, der Grundbuchsextrakt aber beim wohllöblichen k. k. Landesgerichte eingesehen werden können.

Endlich werden alle, welche, ungeachtet ihnen keine besondere Verständigung zugekommen ist, durch die Eintragung in die öffentlichen Bücher gleichwohl ein Hypothekar-Recht auf obiges Executions-Gut erworben zu haben glauben, aufgefordert, dasselbe bis zum Verkaufe des Gutes so gewiss bei Gericht anzumelden, widrigens sie es sich selbst zuzuschreiben haben würden, wenn die Kaufschillings Vertheilung ohne ihre Beiziehung vorgenommen, und sie dadurch, so weit der Kaufschilling durch dieselbe erschöpft werden sollte, ausgeschlossen würden.

Gross-Gorica am 18. November 1859.

Der k. k. Gerichts-Vorsteher:

v. Zlatarović

Izdavatelj Dr. Ljudevit Gaj. — Bèrzotiskom narodne tiskarnice Dra Ljudevita Gaja u Zagrebu.